D. ASCANII TAMBVRINII DE IVRE ABBATVM ET PRÆLATORVM INFERIORVM

OPVS,

TRIBVS TOMIS DISTINCTVM.

DE IVRE ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM,

TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,

TOMVS PRIMVS:

IN QVO PLENISSIMÈ DE EORVNDEM ORIGINE, INSTITVTIONE, Abbatiarum Commendatione, Electione, Confirmatione, Benedictione, Exemptionibus, Immunitatibus, Priuilegiis, Pontificalibus insigniis, Praeminentiis, Moribus, & Doctrinâ copiosè differitur.

Conciliorum, Canonum, Summorum Pontificum authoritate; necnon Sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sententiis, Legislatorum Disciplinæ Regularis Sanctionibus, & omnium ferè Religionum Constitutionibus, Theologorum, ac iusdicentium placitis, iuxta Romanæ Curiæ praxim illustratus.

Hac Lugdunensi editione variis Annotationibus, & peritioribus Doctrinis ad locupletiorem formam redactus: nouissimis, nec anteà in lucem editis sacræ Romanæ Rotæ Decisionibus quamplurimis roboratus:

Taxa etiam omnium, & singularum terrarum Orbis Abbatiarum ad Apostolicæ Cameræ præscriptum auctus: ac tandem formulariis pro Superioribus, & Regularibus Iudicibus, ac Abbatibus hæreticæ prauitatis Inquisitoribus cumulatus.

Authore D. ASCANIO TAMBVRINIO DE MARRADIO, *Monacho Vallis-Vmbrosæ, & in Curia Romanâ Procuratore Generali, ac Serenissimi Principis Caroli, Cardinalis Etruriæ, Theologo.*

EDITIO [illegible] NECESSARIIS INDICIBVS ILLVSTRATA.

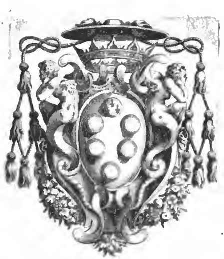


LVGDVNI,

Sumpt. Hæred. GABR. BOISSAT, & LAVRENTII ANISSON.

M. DC. XL.

CVM PRIVILEGIO REGIS.



SERENISSIMO PRINCIPI
CAROLO MEDICES
S. R. E. CARDINALI
AMPLISSIMO,

ET CONGREGATIONIS VALLIS-VMBROSÆ PROTECTORI VIGILANTISSIMO.

MEVM de Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum (SERENISSIME PRINCEPS) vt partum adultum, & propagatum in Orbem iam prodiit Opus, ficut tibi voto conceptum; quòd Cardinalitiæ dignitatis, Regiis editus Atauis, ornamentum Prælatorum maximum, quòd meæ Religionis Vallis-Vmbrofæ Protector indeficiens; quòd meæ gentis, inter fubditas, regnantibus MEDICEIS, cognitæ, meíque Patronus munificentiſſimus extiteris, confecratum fuerat: fed denuò quòd fis mihi, homunculo quidem, hæreditaria magnanimitate, qua polles, Auctor incrementi, auctum, & tuis aufpiciis locupletatum iuſtiſſimè redditur. Exile munus eſt (fateor) ſi ſtylum in Codice reſpicias; dempta grauitate materiæ, & quamneceſſariâ ad rem optatam doctrinarum collectione. At ſi volueris animum ſcrutari, ad quem oculos dirigit Piiſſimus Deus, in malè depictis votorum tabellis, eſt

maximum, & meretur, vt quemadmodum hactenus, ita inposterùm in patrocinij tui clientelâ quiescere, succrescereque me patiaris vota iugiter emittentem, vt ipse Deus Optimus Maximus te tuis Clementibus,& Leonibus Pontificio redimitum diademate adiungat; vt quot Orbes in stemmate geris, tot Ecclesiasticæ Ditioni Orbes subiicias, & Orbium Orbis terrarum vniuersus, Te Duce, pietate, literis, tranquillitate, omniúmque rerum exuberantia regio splendore floreat, & cælum ipsum ampliùs non æmuletur; interímque valeas, conatúmque meum æqui, boníque consulas. Romæ, ex Monasterio sanctæ Praxedis. Die 10. Maij, M. DC. XXXV.

Additissimus seruus, & subditus,

D. Ascanivs Tambvrinivs,
Monachus Vallis-Vmbrosæ.

A D

AD LECTOREM.

PLVRIMA leguntur, Humanissime Lector, librorum volumina, in quibus totum id, quod iuris habet Episcopalis dignitatis amplitudo, antiqui, recentioresque Iurium Consulti, Legúmque parentes doctissimè dilucidarunt. Illis modò omissis, qui in vetusti seculi tenebris ferè penitùs delitescunt, è modernis inter alios diligenti satis curiositate à Petro Blesensi instituitur Episcopus: cuius Promotionem sub suis conditionibus declarat eruditissimè Sebastianus Medices: eundem Consecrandum Stanislaus Sacolorius proponit: à quo consecrato originata Potestas, Auctoritas, & Iurisdictio Bertachini, Vgolini, Filesaci, Vargas, Pagani, & aliorum lucubrationibus illustrantur, quas etiam subtiliter defendit Antonius de Præstis. Ac vt tandem Dignitatem, Statum, & Officium Episcopi cognoscamus, summis vigiliis insudarunt Caietanus, Naclanthus, Catharinus, Sato, Catanza, & Zechius: ex quibus optimum Episcopum descripsit Ioannes Baptista Signius, sed omnium eruditissimus, & sapientissimus Dominus meus Augustinus Barbosa, siue ad Episcoporum Antiquitatem, & Institutionem, siue ad Electionem, & Consecrationem, siue ad Iurisdictionem, Potestatem, & Officium spectes, siue denique Episcopi Dignitatem, & optimum statum exposcas, desiderium in foro versantium nouissimè quidem, sed affluenter expleuit. Verùm cùm in Ecclesiastica Hierarchia Abbates in Prælatorum appellatione communicent cum Archiepiscopis, & Episcopis, *cap. Determinimus de Iudic.* & quoad Pontificalia pari gressu procedant *cap. Vt Apostolicæ de Priuileg. in 6.* & text. *in l. Illud, ff. ad l. Aquil. & l. A Titio, ff. de verb. oblig.* Et quando aliquid committitur Ordinariis locorum, commissum etiam intelligatur Abbatibus, nisi subiecta materia aliud exposcat, Gloss. *in cap. Ordinariis verb. locorum, de Offic. ordin. in 6.* vbi communiter DD. & Abbates exempti Ordinarij appellantur à Nauar. *consil. 9. tit. de priuileg.* Decio *consil. 121.* Panormit. *cap. vt famæ, num. 6. de sent. excomm.* & aliis apud Erasmum Cochier. *de Iurisd. Ordin. in exempt. 1. p. q. 1. num. 9.* Sed quod absque vlla controuersia ab omnibus conceditur, cùm saltem post Episcopalem immediatè dignitas Abbatialis præfulgeat *d. cap. vt Apostolicæ,* & *can. si quis deinceps 16. q. 6.* & *cap. 2. de Iudic. cap. Dilectus.* & *cap. fin. de offic. deleg. in 6.* & *cap. fin. de offic. Ordin. eod.* Cùm item de Abbatibus placita in Conciliis, in Decretis, & in Pontificum Decretalibus epistolis, innumera occasionem præbuerint Doctoribus disputandi, forensibus litigandi, Eminentissimis Cardinalibus in Congregationibus declarandi, sacríque Romanæ Rotæ Tribunalis Patribus quæstiones decidendi; haud contemnendus, licèt non absolutus, reputabitur conatus noster omnia quæ sparsim exarantur, & ad ius pertinent Abbatum, cæterorúmque post Episcopos Prælatorum, in vnum colligendi, examinandi, & Decisionibus illustrandi hac serie, & ordine: vt in primo Tomo, quæ de Abbatis Institutione, & Creatione, statu, & Dignitate; in secundo de spirituali Abbatis Potestate; in

In tertio, & vltimo, quæ temporalem eiusdem concernunt auctoritatem, declarentur. Hoc vnum in toto hoc opere, qualecunque sit, profiteor, me pro viribus, atque omni maiori conatu operam dedisse, vt singula ferè Disputationum Quæsita, Iure, tam veteri, quàm nouo Pontificio, in Conciliis, Canonibus, & Apostolicis Constitutionibus, necnon sacrarum Congregationum Decretis, Sanctorum Patrum Sanctionibus, Theologorum, ac Iusdicentium sententiis, Religionum Statutis innixa firmarentur; & ad conciliandam vtriusque Iuris Doctorum opinionum varietatem S. Rotæ Romanæ Decisiones passim addidisse; quarum quamplurimas nouissimas, nondùm in lucem editas, vt tanti Tribunalis auctoritate opus perficerem, collegi in fine Tomi tertij. Tu igitur, quod reliquum est, studiosissime Lector, lucubrationibus nostris feliciter vtere; suscipe labores nostros læta fronte; ac quam tua causa operam impendimus, accipe, vt assoles, in bonam partem. Vale.

APPROBATIONES.

EGo AVGVSTINVS BARBOSA I. V. D. Lusitanus, de mandato Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij, sacri Apost. Palatij Magistri, omni qua potui diligentia, summáque iucunditate legi, & iteratis vicibus reuolui Tomum primum Tract. *De Iure Abbatum, & Prælatorum, tam Regularium, quàm secularium Episcopis inferiorum*, Auctore admod. R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis-Vmbrosæ S. Theologiæ Magistro, nihilque in eo inueni, quod Fidei Catholicæ, aut bonis moribus aduersetur, immò potiùs opus hoc summo ingenio, & singulari doctrina elaboratum, sacris Canonibus, & Summorum Pontificum Constitutionibus refertum, ac proinde in vsu frequenti, & quotidiana materia omnibus pernecessarium, typis mandari posse censeo. In quorum fidem me propria manu subscripsi. Romæ hac die 23. Ianuarij 1628.

AVGVSTINVS BARBOSA.

EGo infrascriptus accuratissimè perlegi, de mandato Reuerendissimi P. Fr. Nicolai Rodulfij sacr. Apost. Palat. Magistri, hoc Opus *De Iure Abbatum, & aliorum Prælatorum, tam Regularium, quàm secularium Episcopis Inferiorum* à R. P. D. ASCANIO TAMBVRINIO, Monacho Vallis-Vmbrosæ, & sacræ Theologiæ Magistro, diligenti studio, curáque erudita elucubratum, in quo nihil offendi, quod Orthodoxæ fidei, Apostolicæ Sedi, aut legibus Ecclesiasticis de librorum impressione aduersetur. Imò quia hæc materies compendiaria methodo, dilucidóque stylo solidis innixa fundamentis pertractatur, ideò dignum censeo quòd typis ad communem vtilitatem vulgari possit. In quorum fidem me subscripsi. In Monasterio S. Praxedis de Vrbe, die 2. Februarij anno 1628.

Ita censebam ego Don Horatius Morandius, Abbas S. Praxedis de Vrbe, Congregationis Vallis-Vmbrosæ.

Imprimatur,
Fr. Nicolaus Rodulfius sacr. Palatij Apostolici Mag. ac totius Ord. Præd. Vicarius Gen.

SVMMA PRIVILEGII.

REGIS Christianissimi Priuilegio dato Parisiis, die prima Februar. 1634. cautum est, ne quis in Prouinciis suæ ditioni subiectis, præter Iacobum Cardon Bibliopolam Lugdunensem, aut de illius facultate, opus hoc, cui titulus est *De Iure Abbatum, & Prælatorum, tam Regularium, quàm secularium Episcopis Inferiorum*, Auctore D. ASCANIO TAMBVRINIO, duobus anteà Romæ, nunc tribus Tomis comprehensum, & innumeris accessionibus locupletatum, intra decennium, à die editionis primæ computandum mandare typis queat, sub pœnis in eo contentis.

De mandato Regis,

Signatum, RENOVARD.

Die 17. Ianuarij 1639. prædictus Iacob. Cardon ius suum præsentis Priuilegij concessit Gabrieli Boissat, & Sociis.

Prima editio finita fuit vltimo Decembris, 1635.

INDEX

INDEX
DISPVTATIONVM
ET QVÆSTIONVM
huius Primi Tomi.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. DE Etymologia nominis Abbatis, & Prælati. pag. 1

II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet. 2

III. Vtrùm nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus. 5

IV. Vtrùm appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati. ibid.

V. An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prelatus Episcopo inferior. 7

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vsum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum. ibid.

VII. Vtrùm appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati. 8

VIII. Vtrùm sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati. ibid.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm in veteri testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio. 9

II. Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint. 10

III. An successiuè, & sine aliqua interruptione Religiosus status semper in Ecclesiâ durauerit. 11

IV. An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis. ibid.

V. An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio, cum ea, quæ nunc est. 12

VI. Vtrùm Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel seculari. ibid.

VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis institutione Abbatis nomine nuncupati fuerint. 13

VIII. An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator. ibid.

IX. An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari. 14

X. An sancti Apostoli fuerint Monasticæ vitæ Institutores. ibid.

XI. An post Christum, & SS. Apostolos, & ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores. 15

DISPVTATIO III.

De genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quotuplex sit genus Abbatum. 16

I I. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis. 17
I I I. In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant. ibid.
I V. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ aliis insignitis. 18

DISPVTATIO IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt. 29
I I. Quibus de causis vsus commendandi Abbatias fuerit introductus. Ibid.
I I I. Quis possit Abbatias commendare. ibid.
I V. Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ. 30
V. Quot modis possint Abbatiæ commendari. 31
V I. An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi. ibid.
V I I. An Abbatia commendata vacans possit impetrari. ibid.
V I I I. An Monachus obtinens vnum beneficium possit Abbatiam in commendam obtinere. 32
I X. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. ibid.

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat. 33
I I. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes possint per electionem prouideri. 34
I I I. Quinam sint vocandi ad canonicam Abbatum electionem 35
I V. Vtrùm Electores absentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem constituere possint. 37
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium. 38
V I. Quæ sint substantialia electionis per viam scrutinij celebrandæ. 39
V I I. Quod tempus sit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum. 43
V I I I. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem. ibid.
I X. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem. 45
X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat esse expressè professus. 46
X I. Vtrùm Religiosus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur vel præficitur, professus esse debeat. 47
X I I. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos. ibid.
X I I I. Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori. 48
X I V. Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi. 50
X V. Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus. 51
X V I. Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit sine causa. 52
X V I I. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum, ab habentibus potestatem dispensandi, censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium, & sola electio pro dispensatione sufficiat. 53
X V I I I. Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere. 54
X I X. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in sæculo dispensatus, si posteà Religionem

nem ingrediatur, iodigeat nooa dispensatione ad hoc,, vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi. ibid.
XX. An notorie infamis possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtioere. 55
XXI. An adsint alij casus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur. 56
XXII. In quibus casibus electiones ipso iure irritæ sint, vel irritandæ, & cassandæ. 62
XXIII. Vtrùm eidē Ecclesiæ, vel Monasterio duo Abbates, vel Prælati præfici possiot. 64
XXIV. Vtrùm vni Monasterio, vel Ecclesiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit. ibid.
XXV. An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali. 65

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatotnm Episcopis inferiorum sint necessariò confirmandæ. 66
II. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum electiones confirmandæ sint. 69
III. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum, & intra quod tempus sit peteoda, & à confirmatore facienda. 70

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præsentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quinam Abbates, & Priores Regulares io Gallia à Rege nominentur. 71
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi subiiciātur. 72
III. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares. ibid.
IV. Abbates in Gallia qoomodo nominentur per Regem, & Scholasticos. 73
V. An adsint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præsentare spectet ad Patronos. ibid.
VI. An ad Patronum spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis. 76

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

QVÆS. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Ecclesias. 77
II. De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur. 81
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione teneantur fidei professionem emittere. 85

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendiis.

QVÆS. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana suarum Abbatiarum Bullas expedire. 87
II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iurispatronatus donati Monasterio, incidant in aliquas pœnas. 89
III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere Quindemnium Cameræ Apostolicæ. 90

DISPVTATIO X.

De simoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat Monachum Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare. 90
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare. 92
III. Quibus modis quis tam Regularis, quàm secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. ibid.
IV. An absque simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælatutam redimere vexationem sibi illatam. 94
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat. 95

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur. 97
II. In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. ibid
III. Vtrùm Abbates necessariò benedici debeant. 98
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character. 99
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus. ib.
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari possit. 100
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint. ibid.
VIII. Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionẽ petere debeāt. ibid.
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant. ibid.
X. Vtrùm Abbates possint benedictionem à quocumque Episcopo suscipere. 101
XI. Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere. ibid.
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur. 102
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti. ibid.
XIV. De ritu benedicendi Abbates. 103

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui. 110
II. Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales. ibid.
III. An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus. 111
IV. An Abbates seculares, & Commendatarij sint perpetui, vel ad tempus. 113

DISPVTATIO XIII.

De renuntiatione, & dispositione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare possit, & in cuius manibus. 113
II. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis. 115
III. Vtrùm Abbati dari possit Coadiutor. 116
IV. An Abbas, qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit. ibid.
V. An Abbas possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare. 117
VI. An Abbas possit suam Abbatiam resignare, reseruato sibi regressu, & accessu, & ingressu. 118
VII. An liceat resignare Abbatiam secularem, vel commendam cum reseruatione certæ pensionis, 119

VIII. Vtrùm

VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores poſſint beneficiorum reſignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare. ibid.

DISPVTATIO XIV.

De reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam. 121
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur. 123
III. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare. ibid.
IV. Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidẽtia recedere. 124
V. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe. 125
VI. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi commendatis reſidere. 126
VII. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo. ibid.

DISPVTATIO XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint. 129
II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint. 131
III. Vnde habuit originem huiuſmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum. ibid.
IV. Quandónam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religioſi ab Ordinariorum iuriſdictione exempti eſſe cœperint. 132
V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione. 152
VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum moleſtiis iura ſua tueri poſſint. 154
VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſint. 155
VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones. 200
IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœceſis ſint. 201
X. Pendente lite inter Abbatem, & Epiſcopum ſuper exemptione, ad quem pertineat iuriſdictio. 205
XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta ſecularis remaneat exempta. 206
XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti poſſint exemptioni renunciare. 207
XIII. Vtrùm Epiſcopus Regulares Eccleſias, & Monaſteria ſibi ſubiecta à ſua iuriſdictione eximere poſſit. ibid.
XIV. Vtrùm Epiſcopus in Monaſteriis, & locis Abbatum, Prælatorum exemptorum pro tribunali ſedere poſſit. 210
XV. Vtrùm Epiſcopus in Eccleſia Abbatiali exempta Pontificalia exercere poſſit. 211
XVI. Vtrùm de legatis factis Monaſteriis, & Eccleſiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Epiſcopo ſoluere. 212
XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur Quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere. 213
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi à decimarum ſolutione ſint exempti. 218
XIX. An Abbates, & alij Prælati Eccleſiaſtici à ciuili poteſtate ſint exẽpti, & quo iure. 229
XX. Vtrùm Abbatum, aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica poteſtate ſint exempta. 235
XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Eccleſiaſtici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm perſonalibus exempti ſint. 242

XXII. An Monasterium hæres institutus à Laïco, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice Laïco super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat. 255

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere. 261
II. Vtrùm scriptura, seu bullatio sit de essentia priuilegij Abbatibus, siue aliis quibuscumque concessi. ibid.
III. Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat. 262
IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur. 263
V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura. ibid.
VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores possint suarum Ecclesiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari. 264
VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum, absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscumque.* 266
VIII. Quomodo intelligenda sit illa clausula, in priuilegiis apponi solita, qua dicitur, vt *non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.* ibid.
IX. Vtrùm Religiosi vti possint priuilegiis, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus. 267
X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia, quomodo reddantur inualida. ibid.
XI. Vtrùm priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahantur. 269
XII. An, & quando Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere. ibid.
XIII. Vtrùm priuilegia concessa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus secularibus possint ab illis reuocari. 271
XIV. Vtrùm Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum. 272
XV. Vtrùm Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis. 274
XVI. Vtrùm per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia. 275
XVII. Vtrùm Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an verò illi alleganti credatur. ibid.
XVIII. An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur. 276

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & ailorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint. 277
II. Vtrùm Abbatia, siue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt. 301
III. Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus. 303
IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis

illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant, in priuilegiis. 304
V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur. 305
VI. Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis. ibid.
VII. Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodesse possit in aliquo talis cõmunicatio secundæ. 306

DISPVTATIO XVIII.

De Confirmatione priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quandò censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia constituatur. 306
II. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. 307
III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata. 308
IV. Vtrùm confirmatis, vel sublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, censeantur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa. 325
V. Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant. 326
VI. Clausulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus insertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & sub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. 327

DISPVTATIO XIX.

De iure præscribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Episcopalia iura præscribere possint. 334
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Episcopalia insignia præscribere possit. 335
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior possit præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipsum eadem præscribi valeat. 336
IV. Per quantum temporis spatium contra Abbatias, & Monasteria, loca, personas, & bona Religiosorum, præscribatur. 337
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rẽ Ecclesiæ cum consensu Capituli, incipiat contra Ecclesiã currere præscriptio, tẽpore, quo durat Abbas, & Prælatus. 338
VI. Vtrùm Abbatiali Ecclesia vacante currat præscriptio contra illam. ibid.
VII. Vtrùm præscriptio currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. 339
VIII. Vtrùm Abbas, si postquam aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit, superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere. ibid.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Insignis, & ornamentis Prælatitiis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Episcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur insigniis Pontificalibus. 340
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & vestibus Prælatitiis. 347

I I I. Vtrùm Abbates, aliique Regulares ad Episcoparum, aliásue dignitates extra eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant. 351
I V. Quibus Insigniis, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur. 355

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vsum.

QVÆS. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiore, Pontificalia exerceant. 356
I I. An Abbas præter quàm in propria Ecclesia Abbatiali, possit etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure sibi subiectis, & in Ecclesiis communibus Pontificalia exercere. ibid.
I I I. Vtrùm Abbas possit exercere Pontificalia extra Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo. 356
I V. Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, possint in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere. 359
V. Vtrùm Abbates Generales possint in omnibus suarum Congregationum locis Pontificalia exercere. 360
V I. Vtùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant. 361
V I I. Vtrùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri. ibid.
VIII. Quibus in locis possit Abbas solemniter populo benedicere. 362
I X. Vtrùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato possint in suis Ecclesiis solemniter populum benedicere. 363
X. De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris vti debeat. 364
X I. An Abbates, & alij Prælati inferiores, habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum. 369

DISPVTATIO XXII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

QVÆS. I. An Abbas possit Ecclesiastica ornamenta benedicere. 370
I I. An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere. 371
I I I. An Abbas possit Corporalia benedicere. 378
I V. Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, ab Abbatibus benedicenda. ibid.
V. An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica. 373
V I. An Abbas possit Moniales benedicere. 374
V I I. Vtrùm Abbas possit Diaconissas ordinare. 375
V I I I. An Abbas possit Abbatissas benedicere. ibid.
I X. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint. 376

DISPVTATIO XXIII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum. quoad munus consecrationis præstandum.

QVÆS. I. An Abbas possit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio. 377
I I. An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides & alia similia Vasa Ecclesiastica. 379

III. Qualia

III. Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quando censeantur amittere consecrationem, itaut iterùm consecranda sint. 380
IV. An Abbas possit consecrare Altaria,& lapides deseruientes ipsis Altaribus. 381
V. Vtrùm Abbas possit Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum,& piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum,benedicere & consecrare. 382
VI. An aliquid animaduertendum sit ab Abbatibus circa Altarium cõsecrationem. 383
VII. An Abbates possint Ecclesias consecrare. ibid.
VIII. Ad quem spectet Abbatiales Ecclesias consecrare. 384
IX. An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis solemniter benedicere. ibid.
X. An Abbas possit Ecclesias pollutas reconciliare. 385
XI. Quibus modis Ecclesia intelligatur polluta. 386
XII. An Abbas possit Campanas consecrare. 387
XIII. An Abbas possit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides,& alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum. 388
XIV. Vtrùm Abbas habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius concessum fuerit priuilegium v. g. consecrandi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum. ibid.

DISPVTATIO XXIV.

De præeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon processiones, & alias sessiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint. 389
II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant. 390
III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat. 391
IV. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur. ibid.
V. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in eá vti debeant. 392
VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtantur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis,& Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus; & quem Ordinem in illis obseruare debeant. 393
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare. 394
VIII. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur. ibid.

DISPVTATIO XXV.

De prouidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam secularium, quàm Regularium, inter alios, & inter seipsos.

QVÆS. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis,ac Abbates, & Monachos Casinenses, quorum causa orta olim fuerat in sacro Oecumenico Concilio Tridentino. 396
II. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ; an verò ab illis præcedi debeant. 437
III. Vtrùm Abbas Vicarium Episcopi præcedere debeat. 441
IV. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores, cæterósque in dignitate constitutos, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus. 442
V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios seculares, & laïcas dignitates, habeant aliquam præcedentiam. 444
VI. De præcedentiis Abbatum inter seipsos. 445
VII. De præcedentiis Prælatorum Regularium,qui Abbates non sunt, inter seipsos. 446

VIII. De

VIII. De præcedentiis Ordinum Regularium inter se in processionibus, & aliis actibus publicis. 447
IX. Abbas secularis exemptus obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. 459

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

GLOSSA. I. Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina. 460
II. Castum. ibid.
III. Sobrium. ibid.
IV. Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio. 461
V. Diligat Fratres. ibid.
VI. In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c. 462
VII. Non sit turbulentus. 463
VIII. Non sit anxius. ibid.
IX. Non sit nimius, & obstinatus, ibid.
X. Non sit Zelotypus. 464
XI. Non sit nimis suspiciosus. ibid.
XII. In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus. ibid.
XIII. De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, necessariis. 466

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorúmque Prelatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De habitu Abbatum, & suorum Monachorum. 469
II. De Tonsura Abbatum, & suorum Monachorum. 470
III. De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum. 471
IV. De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum. ibid.
V. De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum. 472
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo. ibid.
VII. De sociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum. ibid.
VIII. De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum. 473
IX. De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum. ib.

Priuilegium memorabile Iulij II. cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ de Padua, aliàs Casinen. concessorum, quæ omnia, & alia, si quæ sunt, eidem Congregat. concessa, Vallis-Vmbrosæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplissimè extendit. 474

Taxa omnium Abbatiarum, & Monasteriorum Orbis terrarum; ad exemplar libri sacri collegij, Reuerendissimæ Cameræ Apostolicæ, ordine alphabetico digesta.

Formularium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum; continens literas patentes, ac cuiuscumque generis licentias; Item formas literarum, processuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus. 515

Formularium literarum, processuum, sententiarum, aliorúmque actuum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus. 585

INDEX

INDEX CONSTITVTIONVM,

& Bullarum Apoſtolicarum,

Quæ in hoc primo Tomo integræ, ſeu per particulas referuntur.

ALEXANDER III. in Conſtitutione quæ incipit: *Ex Parte*, Idib.Nouemb.1161.diſp.15.q.4.n.7.p.140.
Alexander IV. in Conſt. data anno 1255. diſp.18. q.4. n.15. p.143.
Alexander V. in Conſt. data prid. Kal. Auguſti,1409. diſp.15. q.4. n.11. p.142.
Alexander VI. in Conſt. incip. *Inter cæteras*, ſub Dat. Romæ, Idib. Iulij,1507. p.484.
Sacri Apoſtolatus, ſub Dat. Romæ, pridie Idus Maij, 1496. p.75.
Bonifacius IV. *Omnipotentis Dei inſtitutione*, ſub Dat.3. Kal. Martij, 608. diſp.15. q.4. n.1. p.134.
Bonifacius VIII. *Super Cathedram*, diſp.15. q.16. n.8. p.216.
Bonifacius IX. *Sanè*, ſub. Dat. 17.Martij, 1391. diſp.15. q.4. n.13. p.143.
Expoſcit, ſub Dat.Rom.5 Kal.Maij, diſp.21. q.5. n.4. p.360.
Cæleſtinus V. *Statuta*, ſub Dat. Rom. Kal. Octob. 1294. diſp.15.q 4.n.8. pag.141.
Clemens IV. *Veſtra ſanè*, ſub Dat.Romæ, 6.Kal.Decemb. 1523. diſp.15. q.4. n.2. p.136.
In alia relata, diſp.15. q.4. o. 18. p.144.
Virtute conſpicuos, diſp.15. q.16. n.8. p.215.
Clemens V. *Dudum*, diſp.15. q.16. n.8. p,216.
Clemens VII. in Conſtit. citata, diſp.15. q.4. n.24. p.146.
In alia ſub Dat. Romæ, 8.Decembr. 1530. diſp.15. q.18. n.15. p.222.
Dudum, ſub Dat. Bononiæ, 7.Martij, 1533. diſp.17. q.1. n.42. p.297.
Clemens VIII. *Dilecte Fili*, ſub Datum Romæ, 1.Iulij, 1603. diſp.1. q.4. p.6.
In alia ſub Dat. Romæ, 20.Auguſt. 1603. diſp.15. q.4. n.20. p.145.
Etſi alias, ſub Dat.Rom. 1.Decembr.1601. diſp.15. q.7. p.178.
Cum ſicut, ſub Dat. Romæ, 26.Iulij, 1596. p.185.
Cum ſuperiore, ſub Dat. Romæ, 5.Maij,1595. diſp.15. q.22. n.12. p.257.
In alia citata, diſp.15. q 4. n.20. p.145.
In alia ſub Dat. 20.Septemb.1493. diſp.17. q.1. n.20. p.285.
Decet ex benignitate, ſub Dat. Rom. 6.Kal.Maij,1593. diſp.18. q.3. n.33. p.318.
Regis pacifici, ſub Dat.Romæ, 9.Februarij, 1599. diſp.25. q.8. n.2. p.449.
Decet Romanum Pont. ſub Dat. Romæ,15.Nouemb.1602. diſp.25. q.8. n.34. p.451.
Inter cætera, ſub Dat.Romæ, 25.Septemb.1592. diſp.25. q.8. n.5. p.455.
In ſacroſancta, ſub Dat.Romæ, Idib.Nouemb. 1564. p.522.
Eugenius IV. *Regularem vitam*, ſub Dat. Bononiæ,1436. diſp.15. q.4. n.3. p.137.
In alia ſub Dat. Bononiæ, 5.Non.Iulij, 1436. diſp.15. q.16. n.8. p.215.
In alia,7. Kal.Martij, 1434. diſp.15. q.18. n.9. p.221.
In alia citata, diſp.17. q.1. n.5. p.279.
Etſi ex debito, ſub Dat. Florentiæ, 7.Kal. Martij, 1434. p.476.
Regularem, ſub Dat Bononiæ, prid. Kal Iulij, 1436. p.480.
Sacræ Religionis, ſub Dat. Bononiæ, pridie Idus Septemb. 1437. p.483.
Gregorius IX. *Expoſcit*, ſub Dat. Auenioni, 11.Kal. Iulij, diſp.20. q.1. n.19. p.345.
Super vniuerſos, ſub Dat. Auenion.10. Kal. Febr. diſp.25. q.2. n.32. p.440.
Gregorius XI. ſub Dat.apud Pontem Sorgiæ Auenionenſ.Diœc.16.Kal.Iulij, 1375.diſp.15.q.18.n.22.p.224.
Gregorius XII. *Inter cæteros*, 4 Nou. April. 1512. diſp.17. q.1. n.2. p.278.
Gregorius XIII. *Benedictus*, Kal. Nouemb. 1579. diſp.15. q.4. n.14. p.143.
In alia,ſub Dat. 8.Kalend.Iulij, 1567. diſp.15. q.18. n.20. p.224.
In alia, ſub Dat. Kal.Nouemb. 1579. diſp.17. q.1. n.19. p.285.
In alia cit. diſp.17. q.1. n.40. p.294. In alia ſub Dat.Rom.22.Iunij, 1580. diſp.17. q.1. n.33. p.290.
Expoſcit. ſub Dat. Romæ, 15.Iulij, 1583. diſp.25. q.8. n.1. p.487.
Gregorius XIV. *Onus Apoſtolicæ*, ſub Dat.Romæ, Idib.Maij, 1591. p.77.
In alia citata, diſp.15. q.4. n.28. p.147.
Ex iniuncto, 24.Septemb. 1591. diſp.17. q.1. n.8. p.280.
Roman. Pontifex, ſub Dat.Romæ, 28.Iunij, 1591. diſp.17. q.1. n.10. p.281.
In alia, ſub Dat.Romæ, 22.Iulij, 1591. n.25. p.285.
Cum Romanum, ſub Dat.Rom. 17.April. 1591. diſp.17. q.1. n.41. p.295.
In alia, ſub Dat.18. Febr.1591. diſp.17. q.1. n.44. p.298.
In alia, ſub Dat. 11. Kal. Octobr. 1591. diſp.17. q.1. n.46. p.299.
Ex iniuncto, ſub Dat.Rom. 24.Septemb. 1591. diſp.18. q.3. n.7. p.311.
Romanus Pontifex, ſub Dat.Romæ, 12.Iulij, 1591. diſp.18. q.3. n.14. p.315.
Gregorius XV. *Ad vberes*, ſub Dat.Rom. 15.Octobr. 1622. diſp.15. q.4. n.30. p.150.
Inſcrutabili, ſub Dat.Romæ, Nonis Februarij, 1622. q.7. n.31. p.265.
Romanus Pontifex, diſp.15. q.7. p.192.
Apoſtolatus, ſub Dat.Rom. 30.Decemb. 1623. p.196.
Iniuncti Nobis, ſub Dat.Rom. 23.Auguſt. 1623. diſp.18. q.3. n.2. p.310.
Vniuerſi, ſub Dat.Rom. 30.Auguſt. 1622. diſp.15. q.7. p.177.

Romani

Index Conſtitut. & Bullar. Apoſt.

Romani Pontificis, ſub Dat. Romæ, 2. Iulij, 1622. p.180.
Innocentius IV. *Religioſam vitam*, ſub Dat. Aſſiſij, 1253. diſp.15. q.4. n.6. p.138.
Innocentius VIII. *Exposcit*, ſub Dat. Rom. prid. Idus Nouembr. 1489. diſp.20. q.1. n.4. p.343.
Iulius II. in Conſt. *Etſi ad vniuerſos*, anno 1507. diſp.15. q.4. n.10. p.142.
In alia, ſub Dat. Romæ, 4. Non. April. 1512. diſp.15. q.18. n.29. p.224.
In alia ſub Datum Florentiæ, 5. Kal. Nouembr. 1404. diſp.15. q.16. n.8. p.215.
In alia ſub Dat. 4 Non. April. 1512. q.18. n.19. p.224. In alia citata, p.279. n.4. & 280. n.6.
In alia, ſub Dat. Romæ, 4. Nonas April. 1512. diſp.18. q.3. n.2. p.310.
Militantis Eccleſiæ, ſub Dat. Romæ, Idib. Iulij, 1507. diſp.18. q.2. n.8. p.312.
Etſi ad vniuerſos, ſub Dat. Romæ, prid. Non. Iunij, 1507. diſp.18. q.3. n.12. p.315.
Militantis Eccleſiæ, p. 475.
Iulius III. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, p.87.
Licèt a diuerſis, ſub Dat. Romæ, 15. Kal. April. 1551. diſp.15. q.7. p.571.
Leo X. ſub Dat. Romæ, 4. Non. Iulij, 1513. diſp.15. q.4. n.5. p.137.
In alia ſub Dat. 4. Non. Iulij, 1513. diſp.15. q.18. n.10. p.221.
Decet, ſub Dat. Romæ, die .... Septemb. 1519. diſp.18. q.3. n.41. p.323.
Venerabilis, ſub Dat. Romæ, 1. Septemb 1519. diſp.20. q.3. p.354.
Licèt, ſub Dat. Rom. 6. Decemb. 1517. diſp.25. q.8 n.4. p.452.
Martinus V. *Sacræ Religionis*, ſub Dat. Florentiæ, 8. Id. Mart. 1420. p.101. In alia cit. diſp.15. q 4. n.17. p.144.
Paulus II. in Conſt. ſub Dat. Rom. Kal. Iunij, 1477. diſp.17. q.1. n.39. p.293.
Paulus III. in Conſt. cit. diſp 15. q.4. n.25. p.146.
In alia incip. *Debita conſideratione*, ſub Dat. Romæ. 30. Iulij, 1440. diſp.20. q.1. n.26. p.347.
Paulus V. *Dilecto filio*, ſub Dat. Romæ, 13. Kal. Auguſti, 1605. diſp.1. q.4. p.6.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. 16. Martij, 1619. diſp.15. q.4. n.19. p.150.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. Kal. Septemb. 1606. diſp.15. q.7. p.187.
Regis pacifici, ſub Dat. Rom die 6. Iulij, 1616. p.191.
Diuina, 5. Idus Iulij, 1606. diſp.17. q.1. n.11. p.284.
Ex quo, ſub Dat. Rom. 9. Nou. 1607. d.17. q.1 n 41. p.298. In alia cit. die 4. April. 1612. diſp.18. q.3. n.38. p.318.
Nuper, ſub Dat. Rom. 1. Maij, 1620. diſp.18. q.3. n.45. p.319.
Præclara, ſub Dat. Rom. 18. Martij, 1613. diſp.20. q.1. n.23. p.346.
Ex iniuncto, ſub Dat. Rom. 9. Decembr. 1606. diſp.20. q.2. n.10. p.349.
Pius II. *Licèt ex debito*, diſp.17. q.1. n.14. p.284. In alia ſub Dat. Reatæ, 3. Non. Febr. n.22. p.288.
Pius IV. *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*, p.68.
In ſuprema, ſub Dat. Rom. 4. Decemb. 1564. diſp.14. q.7. n.3. p.127.
Cum ſicut nuper, ſub Dat Rom. 16. April. 1561. diſp.15. q.7. p.175.
In alia, ſub 6. Iunij, 1565. diſp.23. q.4. n.3. p.381.
Sedis Apoſt. ſub Dat. Rom. 18. Ianuarij, 1564. diſp.25 q 1. n.294. p.435.
Cum alias, ſub Dat. Rom. 11. Kal. Iunij, ibid. n.295. p.436.
Pius V. in Conſt. ſub Dat. Rom. 17. Kal Sept. 1567. diſp.17. q.1. n.16. p.284.
In alia cit. diſp.17. q.1. n 40. p.294. In alia cit. diſp.17. q.1. n.37. p.291.
In alia, ſub Dat. Rom. 3. Idus Decembr. 1569. diſp.18. q.3. n.3. p.311.
Ex incumbenti, 3. Idus Decemb 1569. diſt.17. q.1. n.3. p.279.
Si de protegendis, ſub Dat. Rom. Kal. April. 1569. diſp.15. q.7. p.175.
Infirma, ſub Dat. Rom. 12. Kal. Ianuar. 1569. diſp.25. q.2. n.32. p.440.
Diuina, ſub Dat. Rom. 27. Auguſti, 1568. diſp.25. q.8. n.5. p.453.
Sixtus IV. in Conſt. data anno 1483. diſp.15. q.4. n.15. p.143. In alia cit. diſp.15. q 4. n.23. p.146.
Dum ad diuerſos, 10. Kal. Sept. 1476. diſp 15. q.18. n.8 p.221. In alia cit. diſp.17. q.1. n.21. p.286.
Sixtus V. *Ad futuram*, ſub Dat. Rom. 10. Kal. Mart. 1589. diſp.3. q.4. p.22 In alia cit. diſp.15. q.4. n.27. p.147.
Cæli & terræ, ſub Dat. Rom. Nonis Ianuarij, 1585. diſp.15. q.7. p.180. In alia cit. diſp.17. q.1. n.7. p.280.
Exigit, ſub Dat Rom. 23. Auguſt. 1586. diſp.16. q.1. n.21. p.288.
Super ſpecula, Idib. Nouemb. 1587. diſp.17. q 1. n.11. p.282.
Vrbanus III. *Cum ſel. rec.* ſub Dat. Veronæ 4. Kal. Iulij, diſp.21. q.3. n.10. p.359.
Vrbanus V. *Sinceræ*, ſub Dat. apud Villam Nouam, Pontificatus ſui anno 1. diſp.20. q.1. n.17. p.344.
Vrbanus VI. in Conſt. cit. p.146. n.22.
Vrbanus VIII. *Paſtoralis*; ſub Dat. Rom. 18. Nouemb. 1627. diſp.3. q.4. p.24.
Romanus Pontifex, ſub Dat. Rom. 28. Nouemb. 1628. ibid. p.25. In alia cit. diſp.15. q.4. n.21. p.145.
Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 23. Martij, 1628. diſp.15. q.7. p.179.
Inſcrutabilis, ſub Dat. Rom. Kal. Aprilis, 1631. diſp.15. q.7. p.183.
Alias, ſub Dat. Rom. 20. Decemb. 1631. diſp.15. q.7. p.195.
Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 2. Aprilis, 1630. p.196.
Cum ſicut, ſub Dat. Rom. 5. Nouemb. 1631. p.198.
In alia ſub Dat. Rom. 14. Auguſti, 1624. diſp.17. q.1. n.12. p.283.
Iniuncti, ſub Dat. Rom. 28. Iunij, 1624. diſp.17. q.7. n.37. p.292.
Sacroſancti Apoſtolatus, ſub Dat. Rom. 14. Auguſt. 1624. diſp.18. q.3. n.11. p.313.
Nuper, ſub Dat. Rom. 15. Septemb. 1632. diſp.21. q.10. n.10. p.367.
Exponi, ſub Dat. Rom. 4. April. 1629. ibid. p.368.
Zacharias *Omnipotenti Deo*, ſub Dat. Aquini, 12. Kal. Mart. diſp.3. q.4. p.21.

ELENCHVS

ELENCHVS AVTHORVM,
SVMMORVM PONTIFICVM,
Conciliorum, Librorum Scripturæ ſacræ, Sanctorum Patrum, aliorúmque Doctorum quibus totum hoc de Iure Abbatum opus innititur.

A

ABBAS antiquus.
Abbas Veſpergenſis.
Accurſius.
Acerbius Vallumbroſanus.
Achilles.
Acta Apoſtolorum.
Ægidius de Coniok.
Ægidius Fantuc.
Æneas Falconius.
Afflictus.
Aimoinus.
Alba.
Albanus.
Albericus.
Alciatus.
Alexander III. Papa.
Alexander IV. Papa.
Alexander V. Papa.
Alexander VI. Papa.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Raudenſis.
Alphonſus à Vera-cruce.
Alphonſus de Caſarubios.
Alphonſus de Caſtro.
Alterius.
Aluarus Pelag.
Aluarus Velaſcus.
Aluinus.
Ambroſinus.
S. Ambroſius.
Ammianus Marcellinus.
S. Anacletus.
Ancharanus.
B. Andræas Abbas Vallumbroſ.
Angelus.
Angles.
Anicetus I. Papa.
S. Anſelmus.
S. Antoninus.
Antiquit. Pariſ.
Marius Antoninus.
Apocalypſis.
Aragon.
Archidiaconus.
Archiepiſcopus Florentinus.
Aretinus.
Ariſtoteles.
Armendaris.
Armilla.
Arſenius Crudelius Valūbroſanus.
Athanaſius.
Athanaſius Germen.
B. Atto Epiſcop. Piſtorienſis, Vallumbroſanus.
S. Auguſtinus.
Auguſtinus Ticinenſis.
Auguſtinus de Ancona.
Ant. Auguſtinus.
Aubertus Miræus Bruxellenſis.
Aula.
Auſterius.
Azeuedus.
Azo.
Azorius.

B

BAjardus
Balbus.
Balduinus Iunius.
Baldus.
Bardellus.
Bannes.
Barbatia.
Bardellus.
Bartholomæus à Vecch.
Bartholomæus ab Angelo.
Auguſt. Barboſa.
Eman. Barboſa.
Petr. Barboſa.
Baronius Card.
Bartolus.
Balſamon.
Baſilius.
Bauinus.
Beda.
Beia.
Belench.
Belfiores.
Bellamera.
Petr. Bellapertica.
Bellarminus Card.
Bellenc.
Belletus.
Benedict. Bomact.
Guillel. Benedictus.
B. Benignus Generalis Vallumbr.
Bergomas.
Petr. Beninteodis.
Bergomen.
S. Bernardus Abbas.
Bernardus de Vbertis Card. Vallumbroſanus.
Beroius.
Bertachinus.
Bertachinus.
Bertrandus.
Petr. Biax.
Biſigner.
Bobadilla.
Baccatius.
Boëtius.
Henric. Boich.
Bolognetus.
Bologninus.
Bonacina.
Bonifacius IV. Papa.
Bonifacius VIII. Papa.
Bonifacius IX. Papa.
Boitellus.
Boſſius.
Bottæus.
Brixienſis.
Brunorus à Sole.
Butattus.
Burſatus.
Butattius.
Butrius.

C

CAballus.
Cabedo Luſitan.
Cabotius.
Caccial.
Cacheranus.
Cæleſtinus V. Papa.
Cæphalus.
Cæſar Barz.
Cæpol.
Cæſar de Graſſis
Cæremoniale Epiſcoporum.
Cæremoniale Burſfelden.
Caëtanus.
Cagnol.
Calderinus.
Caluinus.
Camillus.
Campanilius.
Campegius.
Cancellar.
Cancerius.
Camiſius.
Cano.
Capella Tholoſana.

Elenchus Authorum.

Capiecius.
Capra.
Capnraquensis.
Carbo.
Cardinalis Albanus.
Cardoso.
Caroeius.
Carolus de Grassis
Cassadorus.
Cassaneus.
Cassianus.
Cassiadorus.
Cassiodorus.
Castaldus.
Castellinus.
Castillo.
Castrensis.
Catharinus.
Caualcanus.
Caualerus Cardin.
Celsus.
Cenedo.
Cephal.
Ceuallos.
Choppin.
Chronicon Casinens.
Iul. Clarus.
Clauasins.
Clemens I. Papa.
Clemens IV. papa.
Clemens V. Papa.
Clemens VII. Papa.
Clemens VIII. Papa.
Clitouæus.
Collector priuileg. Mendicantium
Collegium Bononiense.
Collegium Paduanum.
Comitullus.
Comitolus.
Compostellus.
Concilium Agathense.
Concil. Aquisgranense.
Concilium Augustanum.
Concil. Aurelianum. I. I I.
Concil. Basileense.
Concil. Cabilonense.
Concil. Chalcedonense.
Concil. Carthaginense IV. V
Concil. Constantinopolitanum.
Concil. Lateranense.
Concil. Moguntinum.
Concil. Nicænum.
Concil. Senense.
Concil. Toletanum I. II. IV.
Concilium Tribuliense.
Concil. Tridentinum.
Concil. Turonense I.
Concil. Trullanum.
Concil. Vernense.
Concil. Viennense.
Conanus.
Confectius.
Coninch.
Conradus. Confet.
Conterol.
Corduba.
Coriolanus.
Cosmas.
Costa.
Corra.
Couarruuias.
Crassus.
Crantzius.
Craueta.
Crescentius.
Cuchus.
Cujacius.
Cynus.

D

Decanus.
Decianus.
Decius.
Delrius.
Diaz.
Diodorus Siculus.
S. Dionysius Areopag.
Directorium Inquisitorum.
Dominicus de S. Geminiano.
Duardus.
Duarenus.
Durantes.
Dynus.

E

Ecclesiastes.
Ecclesiasticus.
Emmanuel Sà.
Ennodius.
Epictetus.
Erasinus Cokier.
Eremitanus.
Esaias.
Euerardus à Cokier.
Euerindus.
Eugenius IV. Papa.
Eusebius Cæsarien.
Exodus.
Ezechiel.

F

Ant. Faber.
Facbinæus.
Farinacius.
Fasciculus temporum.
Federicus de Senis.
Felicianus.
Felinus.
Ferdinandus de Castilla.
Ferentillus.
Ferretus.
Filesacus.
Filiucius.
Firmanus.
Flaminius Parisius.
Franc. Florentillius.
Angel. Florentiola, Abbas Vallumbrosanus.
Flores de Mena.
Florianus.
Florigerium Magnum Iosephi Langi.
Formularium instrumentorum & variorum processuum.
Fornarius.
Francbinus.
Fraxinellus.
Freccia.
Fulchius.
Fuschus.

G

Ant. Gabriel.
Gabriel Lusitanus.
Gaillus.
Galeratius.
Galesius.
Galettus.
Cama.
Gamarus.
Gambara.
Andr. Cambarus.
Gambarupra.
Garcia Mastrillo.
Garsias.
Nic. Garsia.
Gauantus.
Gazzeus.
Gelasius Papa.
Geminianus.
Genebrardus.
Genesis.
Nicol. Genoa.
Gennadius.
Anast. Germonius.
Gerson.
Ghisterius.
Gigas.
Gilchenius.
Gironda.
Glossa ordinaria.
Lud. Gomez.
Ant. Gomez.
Gozadinus.
Gozadus.
Gonzalez.
Graffius.
Grammaticus.
Grassus.
Gratianus.
Gratus.
Grauarius.
D. Gregorius Nyssenus.
D. Gregorius Nazianz.
Gregorius IX. Papa.
Gregorius XI. Papa.
Gregorius XII. Papa.
Gregorius XIV. Papa.
Gregorius XV. Papa.
Gregorius Episcopus Bergomen. Vallumbrosanus.
Gregorius à Valentia.
Greuæus.
Guido Papa.
Guillelmus de Benedictinis.
Gutticrez.

H

Henriquez.
Herodotus.
S. Hieronymus.
Hilarius Arelatensis.
Historia Commest.
Historia Lausiaca.
Historia Tripartita.
Hojeda.
Hostiensis.
Hugo Victorinus.

Iacobus

Elenchus Authorum.

I

Iacobus de Voragine.
Iacobus de Graffis.
Iason.
Ieremias.
Illescas.
Imola.
Innocentius IV. Papa.
Innocentius VIII. Papa.
Ioachimus Abbas.
S. Ioannes Chrysostomus.
Ioan. Bapt. de S. Blasio.
Ioannes Bapt. Asinius.
Ioannes à Cochier.
Ioannes Fantuc.
Ioannes Andreas.
Ian. de Lignano.
Ioannes de la Cruz.
B. Ioannes Cellarum, Vallumbrosanus.
Iob.
Isaias
Iseruia.
Isidorus.
S. Isidorus Hispalensis.
Iulius II. Papa.
Iulius III. Papa.
Iuo Carnotensis.
Iustinianus.

L

Laërtius Cherubinus.
Lambertinus.
Lancellottus.
Lapus.
Laroch.
Laurentius de Peirinis.
Iacob. Laurentius.
Lauorius.
Layman.
Ledesma.
Fran. Leo.
Leo X. Papa.
Michael Leonicus.
Lessius.
Locatus.
Lopez.
Lotterus.
S. Lucas Euang.
Lucatellus Valumbrosanus.
Lucidius.
Ioan. Ludouicus.
Lupus.
Petr. Lutius.
Hier. Lutius.
Lypsius.
Lyranus.

M

Macrobius.
Maiolus.
Major.
Mandosius.
Mandragottus.
Mantica Cardin.
Mantua.
Manuale Prælatorum
Maranta.
Marcabrunus.
Marcanus.
Marchesanus.
S. Marcus Euangelista.
Marcus Antonius Genuensis.
Marcus Ant. de Amatis.
Marcus Ant. de Marsiliis.
Franc. Marcus.
Marescot.
Marta.
Martinus V. Papa.
Mascardus.
Massombrius.
Mathesilanus.
Matiesus.
S. Matthæus. Euang.
Medina.
Melanesius Georalis Vallumbrosanus.
Mencbaca.
Mendoça.
Menochius.
Merla.
Milis.
Millanensis.
Minuceius Vallumbrosanus.
Miranda.
Modernus.
Mohedan.
Molina Iureconsult.
Molina Theologus.
Molinus.
Molphesius.
Ioan. Monachus.
Moneta.
Montaign.
Montaluus.
Morla.
Mosconius.
Moscus.
Mozagrugnus.
Mozzius.
Mucantius Iunior.
Munsterus.
Mynsingerius.

N

Naldus.
Natta.
Nauarra.
Nauarrus.
Neguzantius.
Nicephorus.
Nicolaus Papa.
Niger.
Ioan. de Nigraualle.
Nicgnos.
Numeri.

O

Octauianus.
Octauius Glorit.
Oddus.
Odericus Vitalis Anglus.
Oldradus.
Origenes.
Oseas.
Offacius.
Ostiensis.
Orro.
Ouidius.
Ozascus.

P

Pacianus.
Pacificus.
Padilla.
Palladius.
Paludanus.
Pamphilius.
Pancirola.
Panormitanus.
Papazun.
Lud. à Paramo.
Paulus Parisius.
Paladorus.
Paschalis.
Passatellus.
Paulinus Bertilucensis.
S. Paulus.
Paulus II. Papa.
Paulus III. Papa.
Paulus V. Papa.
Paulus de Citadins.
Paulus de Castro.
Paulus de Leaz.
Pechius.
Pegna.
Peguera.
Penna.
Penottus.
Peregrinus.
Peralta.
Perez.
Perez de Lara.
Pereira.
Pesantios.
Petrarcha.
S. Petrus Apost.
Petrus de Aragona.
Petrus Gregorius.
Petrus Anton. de Petra.
Petrus Blesensis.
Petrus Damianus.
Petrus Martyr.
Petrus de Perusio.
Petrus de Monte.
Petrus de Vbaldis.
Petrus Cardinalis.
Phalconius.
Philelphus.
Philo Iudæus.
Philo Portius.
Philiarchus.
Piasecius.
Pinellus. Pisanellus.
Pisanus.
Platina.
Platus.
Plottus.
Plutarchus.
Poncius.
Pontificale Romanum.
Possidius
Possidonius.
Præpositus.
Probus.
Prosperus de Augustino.
Psalmi.
Puteus.

Q

Quaraota.
Quesada.

Elenchus Authorum.

R

RAphaël de la Torre.
S. Raymundus.
Valer. Raynerius Vallumbrosanus.
Clem. Raynerius.
Rebello.
Rebuffus.
Redoanus.
Reginaldus.
Regula S. Benedicti.
Rendina.
Repertorium Inquisitorum.
Lib. Regum.
Remigius de Gonis.
Reusnerius.
Reynerius.
Ricciullius.
Riccius.
Ricordatus.
Riminaldus.
Ripa.
Claud. Robertus.
Annæus Robertus.
Angel. Rocca.
Rochus de Curte.
Rodericus Zamoreus.
Rodericus à Cunha.
Rodolphinus.
Rodriques.
Rofredus.
Rojas.
Rolandus à valle.
Romanus.
Rosella.
Roset Doct. Paris.
Rota Romana.
Rota Genuensis.
Ruinus.
Rusæus.

S

SAirus.
Salas.
Salicetus.
Salon.
Saluianus.
Salustius Tiberius.
Salzedo.
Sanchez.
Sanctarellus.
Sarnensis.
Sayro. Seaccia.
Sigism. Sbroz.
Seortia.
Sebastianus Cæsariensis.
Sebastianus Mediees.
Sebastianus Vant.
Selua.
Seneca Philosophus.
Seraphinus Card.
Ioseph. Sesse.
Sforria Oddus.
Sigismundus à Bononia.
Sigonius.
Simanchas
Simon de Pratis.
Simoneta.
Sixtus I V. Papa.
Sixtus V. Papa.
Soeinus.
Soeolauius.
Sorbus.
Dominic. Soto.
Petr. Soto.
Sozomenus.
Speculator.
Spieglius.
Spino.
Staphilæus.
Stracha.
Suarez.
Surdus.
Surius. Syluanus.
Syluester. Symmachus.

T

TAbiena.
Tappia.
B. Tenzo Abbas Vallumbr.
Tertullianus.
Textus.
Thadæus Abbas Vallumbrosanus.
Theophylactus.
Theodoretus.
Thesaurus.
Thesaurus Iunior.
D. Thomas Aquin.
Thomas Triuisanus.
Thomas à Iesu.
Thomas Bozz.
Tiraquellus.
Toletus Card.
Tomingus.
Tostatus.
Trantacinquius.
Trithemius.
Troscius.
Trotus.
Trullus.
Turrecremata Card.
Tuschus Card.

V.

VAlaseus.
Valdesius.
Valentia.
Valentinus Francus.
Valenzuol.
Valerius Maximus.
Varro.
Vasæus.
Vasquez.
Vecchius.
Vega.
Venero. Verallus.
Vgo de S. Victore.
Vgolinus.
Victoria.
Viglius.
Viguerius.
Villadiego.
Villaguta.
Villanus.
Vincentius.
Virgilius Poëta.
Virgilius Polydorus.
Vitalinus.
Vittorellus.
Viualdus.
Viuianus.
Viuius.
Vocabularium Academiæ Cruscæ.
Volaterranus.
Vrbanus I I I. Papa.
Vrbanus V. Papa.
Vrbanus V I. Papa
Vrbanus V I I I. Papa.
Vrsillus.
Vualdus.
Vuandingus.
Vuion.

Z

ZAbarella.
Zacharias Papa.
Zechius.
Zerola.
Zozimus Papa.
Zuchardus.

INDEX

INDEX
QVÆSITORVM OMNIVM,
QVÆ IN HOC PRIMO TOMO CONTINENTVR;

Alphabetico ordine digestus.

A

ABBAS eligendus an debeat esse Sacerdos. disp.5.quæsito 12. pag 47.
Abbas an sit vere Ecclesiæ Prælatus? disp.1.q.3.p.5.
Abbas an Abbatiæ renunciare possit, & in cuius manibus. disp.13.q.1.p.113.
Abbas qui renunciauit,vel depositus fuit ab Abbatia, an remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit. disp.13.q.4.p.116.
Abbas an ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis. disp.13.q.2.p.115.
Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior an aliquomodo veniat appellatione Episcopi. disp. 1. q.5.p.7.
Abbas secularis exemptus obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. disp.25.q.9.p.459.
Abbas an dignior in Congregatione sit semper eligendus, vel an sufficiat eligere dignum, omisso digniori. disp.5.q.13.p.48.
Abbatis nomen an Christo conuenire possit. disp.2. q.9.p.14.
Abbatis nominis etymologia quæ? disp.1.q.1.pag.1.
Abbatis nomen an dignitatem, vel onus importet? disp.1.q.2.p.2.
Abbatis nomen vtrum sit nomen Prælaturæ. disp. 1. q.3.p.5.
Abbatis solemniter celebraturi præparatio. disp. 21. q.10.p.364.
Abbati eligendo quæ ætas requiratur? disp. 5. q. 9. p.45.
Abbatem eligentibus quæ conditiones requirantur. disp.5.q.8.p.43.
Abbatem perpetuum esse, an magis expediat, quàm ad tempus. disp.12.q.3.p.111.
Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel prælaturæ an statim priuetur dignitate Abbatiali. disp. 5.q 25.p.65.
Abbas Regularis eligendus, an debeat esse expressè professus. disp.5.q 10.p.46.
Abbates an consecrari,vel benedici dicantur.disp.11. q.1.p.97.
Abbates aliqui Monachalis instituti legislatores an fuerint post Christum & Sanctos Apostolos, & ante S.Basilij tempora. disp.2.q.11.p.15.
Abbates de iure diuino, & communi an sint perpetui. disp.12.q.1.p.110.
Abbates & Prælati Ecclesiastici an à ciuili potestate sint exempti, & quo iure. disp.15.q.19.p.229.
Abbates an ex iure speciali sint perpetui, vel temporales.disp.12 q.2.p.110.
Abbates non benedicti an gaudeant iisdem priuilegiis,quibus fruuntur benedicti.disp.11 q.13.p.102.
Abbates, & alij Prælati non residendo, in quas pœnas incidant. disp.14.q.7.p.126.
Abbates vtrum necessariò benedici debeant. disp.11. q.3.p 98.
Vtrum ipsis per benedictionem imprimatur character.q.4.p.99.
Vtrum vocentur Abbates, siue electi, ante benedictionem.q 5.p.99.
Abbates, & Priores Regulares quinam in Gallia à Rege nominentur. disp.7.q.1.p.71.
Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesiis abesse per quantum temporis spatium possint. disp.14. q.5. p.125.
Abbates Commendatarij quo tempore in Ecclesia initium habuerunt. disp.4.q.1.p.29.
Abbates Commendatarij, & alij seculares Prælati an sint perpetui, vel ad tempus. disp.12.q.4.p.112.
Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines Congregationes, & Monasteria an habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint. disp.17. q.1.p.277.
Abbates duo vtrùm eidem Ecclesiæ, vel Monasterio præfici possint. disp.5.q.23.p.64.
Abbates, & Prælati inferiores an Episcopalia iura præscribere possint. disp.19.q.1.p.334.
Abbates Regulares an possint alios Abbates benedicere. disp.11.q.11.pag.101.
Abbates an præcedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ. disp.25 q.2.p.437.
Abbates & eorum Prælati an veniant sub appellatione suorum Monachorum, & Regularium. disp.1. q.7.p.8.
Abbates & Prælati habentes vsum Pontificalium, an aliquando veniant appellatione Pontificum.disp.1. q.6.p.7.
Abbates intra quod tempus post confirmationem benedictionem petere debeant. disp.11.q.8. p.100.
Abbates & Prælati quo tempore in lege gratiæ fuerint instituti. disp.2.q.2.p.10.
Abbates & alij Prælati an Ordinarij appellatione veniant. disp.1.q.4.p.5.
Abbates, seu Religiosorum Prælati an distincti fuerint à Clericorum Prælatis. disp.2.q.4.pag.11.
Abbates quidam maiori præ cæteris dignitate, & excellentia insigniti enumerantur. disp.3.q.4.p.18.
Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis in quibus conueniant. disp.3.q.2.p.17.
In quibus differant. ibid.q.3.
Abbatum & Prælatorum an aliqua ante legem gratiæ fuerit adumbratio. disp.2.q.1.p.9.

Index Quæsitorum.

Abbatum genus quotuplex. disp.3.q.1.p.16.

Abbatia Regularis exempta, effecta secularis an remaneat exempta. disp.15.q.11.p.106.

Abbatia an semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo tutius ad tempus io commendam tradi. disp.4.q.6.p.31.

Abbatia, siue congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt. disp.17.q.2 p 301.

Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia an Regiæ nominationi subiiciantur. disp.7.q 2.p.71.

Abbatiam habens vel aliud beneficium Regulare in commendam an teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet. disp.5.q.9 p.32.

Abbatiam eaperere an expediat Monachum, & an possit illā per externos fauores procurare. disp.10. q.1.p.90.

Abbatiæ in commendam quibus personis sint conferendæ. disp.4.q.4.p.30.

Abbatia commendata vacans an possit impetrari. disp.4.q.7.p.31.

Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes, an possint per electionem prouideri. disp.5.q.2.p.34.

Abbatias commendandi quibus de causis vsus fuerit introductus. disp 4 q.2.p.29.

Abbatiæ quot modis commendari possint. disp. 4. q 5.p.31.

Abbatiatum suarum Bullas an aliquid Abbates in Curia Romana expedire teneantur. disp.9.q.1.p.87.

Abbatias commendare, quis possit. disp.4.q.3.p.29.

Abbatissas an Abbas possit benedicere. disp.22.q.8. p.375.

Abesse à suis Ecclesiis per quantum tempus possint Abbates, & alij Prælati. disp.14.q.5.p.125.

Ætas quæ requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum. disp.5.q.9.p 45.

Altaria, & lapides ipsis deseruientes an ab Abbate consecrari possint. disp.23.q.4.p.381.

Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, benedicere, & consecrare an Abbas possit. disp.23.q.5.p.383. & q. 13.p.388.

Altarium in consecratione an aliquid Abbas aduertere debeat. disp.23.q.6.p.383.

Amictu quo, & quibus ornamentis in Synodo Diœcesana vti debeant Abbates, & quis locos ipsis competat. disp.24.q.5.p.392.

Anxietas animi quàm Abbatem dedeceat. disput.26. gloss.8.p.463.

Apostoli an fuerint Monasticæ vitæ institutores. disp.2.quæst.10.p.14.

Apparatus Abbatum in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus, & quem ordinem io illo obseruare debeant. disp.24 q.6.p.395.

Appellatione Pontificum an veniant Abbates & Prælati vsum Pontificalium habentes. disp.1.q.6 p.7.

Appellatione Ordinarij an veniant Abbates & alij Prælati. disp.1.quæst 4.p.5.

Appellatione Episcopi an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior. disp.1. quæst.5.p.7.

Appellatione Monachorum, & Regularium an veniant etiam eorum Abbates & Prælati. disp.1.q.7. p.8.

Arma, & vexilla bellica ao Abbates benedicere possint. disp.22.q.5.p.373.

Assistentiam qualem habeat Abbas secularis obtinens vsum mitræ, & baculi, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. disp.25. q.9.p.459.

B

Baldachino an vti debeat Abbas solemniter celebraturus. disp.21.q.10.p 364.

Benedicere ornamenta Ecclesiastica an Abbati concedatur in suis Ecclesiis. disp.22.q.1.p.370.

An in alienis Ecclesiis. q.2.p.371.

Benedicere solemniter populo an Abbates in suis Ecclesiis possint præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato. disp.21.q.9.p 363.

Benedicere & consecrare altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verum etiam aliarum Ecclesiarum & locorum sibi non subiectorum an Abbas possit. disp.23.q.5.p.382.

Benedicere an possit Abbas cœmeteria, capitula & Oratoria propriæ Congregationis. disp.23.q.9. p.384.

An corporalia. disp.22.q.3.p.372.

Benedicere alios Abbates an possint Abbates Regulares. disp.11.q.11.p.101.

Benedicere Pontificali more an possint Abbates & Prælati Regulares primarium lapidem in Ecclesiæ fundatione ponendum. disp.22.q.9.p.376.

Benedici vel consecrari ao dicantur Abbates. disp.11. q.1.p.97.

Benedicere an Abbas possit ea in quibus ioreruenit sacra Vnctio. disp.23.q.1.p.377.

Benedici Abbates de iure communi à quibus debeant. disp.11.q 9.p.100.

Benedicendi Abbates titus. disp.11.q.14 p.103.

Benedici Abbates qualibet die vtrum possint. disp.11. q.7.p.100.

Benedictio solemnis quibus in locis populo possit ab Abbate imperriti. disp.21 q.8.p.362.

Benedictio Monialium an ad Abbates spectet. disp. 22.q.6.p.374.

Abbatissarum. q.8 p.375.

Benedictio an Abbatibus necessaria disp.11.q.3.p 98. per Benedictionem an in iis imprimatur character, q.4.p.99.

Benedictio Abbatum an reiterari possit. disp.11.q.6. p.100.

Benedictio armorum, librorum imaginum, vexillorum bellicorum an ad Abbates spectet. disp.22. q.5.p.373.

Benedictio Abbatis io quibus cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat. disp. 11.q.2.p.97.

Benedictionem in Pontificalibus populo elargiri an Abbates post Matutinarum, Missarum, & vesperarum solemnia possint. disp.21.q.7.p.361.

Benedictionis in receptione Abbates quæ promittere teneantur. disp.11.q.12.p.102.

Benedictionem, à quocunque Episcopo suscipere an Abbates possint. disp.11.q.10 p.101.

Benedictionem intra quod tempus post confirmationem Abbates petere debeant. disp.11.q 8.p.100.

Beneficium Regulare in commendam habens, an teneatur profiteri Religionem in qua illud obtinet. disp.4.q.9. p.32.

Beneficium vnum obtinens Monachus, an possit Abbatiam in commendam obtinere disp 4 q.8.p.32.

Beneficiorum resignationes recipere, & permutationes

Index Quæſitorum.

nes admittere an poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores. diſp.13.q.8.p.119.

Beneficiorum renuntiatio an libera ſit de iure Canonico. diſp.13.q.5.p.117.

Bona & facultates Abbatum,& aliorum Prælatorum an ab oneribus laicorum exempta ſint. diſp.15. q.20.p.235.

Bullas ſuarum Abbatiarum an aliqui Abbates in Curia Romana expedire teneantur. diſp.9.q.1.p 87.

Bullas Iuriſpatronatus donari Monaſterio Abbates qui non expediunt, an incidant in aliquas pœnas. diſp.9.q.2.p 89.

Bullatio an ſit de eſſentia priuilegij.diſp.16.q.2.p.261.

C

Cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorundem funeralibus, quibus inſigniis, ornamentis & veſtibus induantur, & qua pompa ſepeliantur. diſp.10.q.4.p.355.

Calix, & patena, & alia Eccleſiaſtica vaſa ab Abbate conſecranda qualia eſſe debeant, & quando conſecrationem cenſeantur amittere, ita vt iterum conſecranda ſint. diſp.23.q.3.p.380.

Calices, & alia ſimilia vaſa Eccleſiaſtica an poſſit Abbas conſecrare.diſp.23.q.2.p.379.

Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſ. 13. p.388.

Campanas conſecrare, an Abbas poſſit. diſp.23. q.12. p.387.

Etiam ad vſum alienarum Eccleſiarum. quæſ.13. p.388.

Canonica portio, vide *Portio*.

Canonicos Cathedralis,vel Collegiatæ Eccleſiæ vtrum præcedant Abbates, an verò ab illis præcedi debeant. diſp.25.q.2.p.437.

Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis tempore an Abbates Pontificalia exercere valeant. diſp.21. q.6.p.360.

Caſtitas Abbati & Prælato perneceſſaria. diſp. 16. gloſſa 1.p.460.

Cella Abbatum & Prælatorum qualis eſſe debet.diſp. 27.q.5.p.472.

Character an imprimatur in Abbatibus per benedictionem. diſp.11.q.4.p.99.

Charitas præſtantiſſima in Abbate requiritur.diſp.26. gloſſa 5.p.461.

Chriſtus an poſſit nomine Abbatis appellari. diſp. 2. q.9.p.14.

Chriſtus Dominus an fuerit Monaſticæ profeſſionis in ſtatu gratiæ primus Inſtitutor, & Legiſlator. diſp.2.q.8.p.13.

Clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque* ſi deſideretur in priuilegio exemptionis Abbatibus & Prælatis inferioribus conceſſo, an irritum illud faciat. diſp.16.q.7.p.266.

Clauſula, *vt non cenſeantur reuocata, niſi de illis de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis apponi ſolita quomodo intelligenda ſit. diſp. 16. q. 8. p.266.

Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat. diſp.18.q.6.p.327.

Coadiutor vtrùm Abbati dari poſſit,& à quo.diſp.13. q.3.p.116.

Commendare Abbatias quis poſſit? diſp.4.q.3.p.29.

Commendari quot modis poſſint Abbatiæ. diſp. 4. q.5.p.31.

Commendandi Abbatias quibus de cauſis vſus fuerit introductus. diſp.4.q.1.p.29.

Commendata Abbatia vacans an poſſit impetrari. diſp.4.q.7.p.31.

Commendatarius, vel ſecularis Abbas an poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare. diſp.13. q.5.p.107.

An poſſit ſuam Abbatiam reſignare reſeruato ſibi regreſſu,acceſſu, & ingreſſu. q.6.p.118.

Commendatarij Abbates quo tempore initium habuerunt in Eccleſia. diſp.4. q.1.p.29. An ſint perpetui, vel ad tempus. diſp.12.q.4.p.112.

Colloquia Abbatum qualia eſſe debent. diſp.27. q. 8. p.473.

Communicatio priuilegiorum. vide *Priuilegium*.

in *Concilio* Generali Abbatibus quis locus competat. diſp.24.q.3.p.391.

in Concilio Generali an Abbates habeant deciſiuum, vel conſultiuum tantùm ſuffragium, ac illi ſe ſubſcribant. diſp.29.q.2.p.390.

ad Concilium Generale Abbates an conuocandi ſint. diſp.24.q.1.p.389.

in Conciliis Generalibus, Synodis, ac Capellis Pontificiis & Conſiſtoriis, necnon equitationibus ſolemnibus quo amictu & quibus ornamentis vtantur Abbates, & quem ordinem in illis obſeruare debeant. q.6.p.393.

Confirmatio ex certa ſcientia priuilegiorum, alicui Religioni conceſſorum, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vſu non erant.diſp.18.q.5.p.326.

Confirmationis Abbatum forma, quæ? & intra quod tempus ſit petenda, & à confirmatore facienda. diſp.6.q.3.p.70.

Congregationum Regularium Abbates an teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ. diſp 9. q.3.p.90.

Conſecrare calices, pateuas & alia ſimilia vaſa an poſſint Abbates. diſp.23.q.2.p.339.

Altaria,& lapides ipſis altaribus deſeruientes.q.4. p.381. & an in ea conſecratione aliquid aduertere debeant. q.6.p.383.

Cóſecrare Eccleſias an ad Abbates ſpectet. q.7.p.383.

An Eccleſias Abbatiales. q.8.p.384.

An Campanas. q.12.p.387.

Calices, pixides, & cætera eiuſmodi ad vſum alienarum Eccleſiarum. q,13.p.388.

Conſideratus & prouidus debet eſſe Abbas in imperiis ſuis. diſp.26.gloſſ.12.p.465.

Corporalia benedicere an Abbas poſſit. diſp.22. q.3. p.372.

in *Correptione* Abbas prudenter agat, & ne quid nimis, &c. diſp.26.gloſſa.6.p.462.

Cruces benedicere an Abbates poſſint. diſp.22.q.5. p.374.

Cubile Prælatorum Regularium quale eſſe deber. diſp.27.q.5.p.472. & qui miniſtri ad illud ſint ab Abbate eligendi. q 9.p.473.

D

Decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo qualis eſt debet. diſp.27.q 6.q.472.

Decimarum à ſolutione an Religioſi eximi debeant. diſp.15.q.18.p.218.

Deponi ab Abbatia quibus ex cauſis poſſit Abbas. diſp.13.q.2.p.115.

Diaconiſſas vtrum Abbas poſſit ordinare. diſp. 22. q.7.p.375.

Dignior in Congregatione an ſemper ſit in Abbatem eligendus,vel omiſſo digniori, an ſufficiat dignum eligere.diſp.5.q.13.p.48.

Dignitate Abbatiali an Abbas per acquiſitionem alterius

terius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur. disp.5.q.25.p.65.
Dilectio fratrum eximia Abbati necessaria. disp.26. gloss.5.p.461.
Dispensari an possit Religiosus illegitimus filius alterius Religiosi ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in religione in qua eius pater est, vel fuit Abbas, seu Prælatus. disp.5.q.15.p.51.
Dispensatio illegitimorum an possit fieri sine causa. disp.5 q.16.p.52.
Dispensatio vt valida sit, an sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere. disp.5.q.18. p.54.
Dispensatus in illegitimitate ad obtinenda beneficia in sæculo, si posteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua dispensatione ad hoc vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi. disp.5 q.19. p.70.
Dispensatus an tacitè censeatur super defectu natalium electus in Abbatem & Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi. disp.5.q.17.p.53.
Doctrina diuina quantum Abbati necessaria. disp.26. glossa.1.p.460.

E

Ecclesia quibus modis intelligatur polluta. disp.23. q.11.p.386.
Ecclesias pollutas an Abbas possit reconciliare. disp.23.q.10.p.385.
Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis solemniter benedicere an possit Abbas. disp.23.q.9.p.384.
Ecclesias consecrare an Abbates possint. disp. 23. q.7.p 383.
Ecclesias Regulares an Episcopus sibi subiectas possit à sua iurisdictione eximere. disp.15.q.13.p.207.
Ecclesiæ seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur an cum dignitate Abbatiali vel seculari fuerint institutæ. disp.2.q.5.p.12.
Ecclesias Abbatiales consecrare, ad quem spectet. disp.23 q.8.p.384.
Electionis in Abbatem impedimenta enumerantur. disp.5.q.21.p.56.& seqq.
Electionis per viam scrutinij celebrandæ, quæ substantialia sint. disp.5.q.6.p.39.
Electionis Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium forma. disp.5.q.5.p.38.
Electioni Canonicæ Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium à Iure statutum tempus. disp.5. q.7.p.41.
Electiones in quibus casibus ipso iure irritæ sint, vel irritandæ, & cassandæ. disp.5.q.22.p.62.
Electioni Abbatum & Prælatorum quæ ætas requisita. disp.5.q.9.p.45.
Electionem ad Canonicam Abbatum qui vocandi sint. disp.5 q.3.p.35.
Electiones Abbatum an sint necessariò confirmandæ. disp.6.q.1.q.66.
Electiones Abbatum à quibus confirmandæ sint. disp.6.q.2.p.69.
Electionis confirmationis forma intra quod tempus sit petenda & à confirmatore facienda. q.3.p.70.
Electio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium an ad Conuentum pertineat. disp.5.q.1.p.33.
Electores absentes an procuratorem ad Abbatum canonicam electionem constituere possint. d.5. q.4. p.37.
Electus in Abbatem an teneatur Abbatiale onus acceptare. disp.10.q.2.p.92.
Eligentibus Abbatem quæ conditiones requisitæ. d.5. q.8.p.43.
Eligendus in Abbatem, quam ætatem habere debeat. disp.5.q 9.p.45.
Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem, an debeat esse expressè professus. disp.5.q.10.p.46.
Eligendus in Abbatem, an debeat esse Sacerdos. d.5. q.12.p.47.
Eligendus in Abbatē, an semper sit dignior Congregationis, vel sufficiat eligere dignum omisso digniori. disp.5.q.13.p.48.
Eligendi Abbatem ius simul cum aliis Monachis an ad Patronum spectet, disp.7.q.6.p.76.
Eligi in Abbatem, seu Prælatum simoniacè procurans, quas pœnas incurrat. disp.10.q.5.p.95.
Eligi in Abbatem quando, & in quibus casibus quis impediatur. disp.5.q.21.p.56.
Episcopalia iura an præscribere possint Abbates & Prælati inferiores. disp.19.q.1.p.355.
Episcopalia insignia an Abbas, vel alter Prælatus inferior præscribere possit. disp.19.q.2.p.355.
Episcopus an in Monasteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali sedere possit. disp.15 q.14.p.210.
Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta, an possit Pontificalia exercere, disp.15.q.15.p.211.
Episcopi appellatione, an aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior. d.1.q.5.p.7.
Episcopus an Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta, à sua iurisdictione eximere possit. disp.15. q.13.p.207.
Equitatio Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium quali cū decentia fieri debet. d.27.q.6.p.472.
Eximere à sua Iurisdictione an possit Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta. d.15. q.13.p.207.
Exempta an sint à ciuili, & laïcali potestate bona, & facultates Abbatum, aliorúmque Prælatorum. disp.15.q.20.p.235.
Exempta, an remaneat Abbatia Regularis, effecta secularis. disp.15 q.11.p.206.
Exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum vnde habuit originem. disp.15.q.3.p.131.
Exemptio Religionum ab Ordinariorum Iurisdictione qua forma, & per quæ verba probetur. disp.15. q.5.p.152.
Exemptionum per priuilegia, an in omnibus exempti sint ab Ordinariorum Iurisdictione Abbates, & cæteri Regulares. disp.15.quæst.7.p.155.
Exemptionis per priuilegia, an Abbates, & Prælati Episcopo inferiores censeantur habere territorium, vel nullius Diœcesis esse dicantur. disp. 15 q.9.p.202.
Exemptioni an possint renunciare Abbates, & Prælati exempti. disp.15.q.12 p.207.
Exemptionis priuilegium Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum, an valeat absque clausula derogatoria *Non obstantibus quibuscunque.* disp.16. q 9.p.266.
Exemptus Abbas secularis, obtinens vsum mitræ, & baculi quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat. d.25.q 9.p.459.
Exempti an sint Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monasteria ab Ordinariorum Iurisdictione. disp.15.q.1.p.129.
Exempti quo iure sint ab Ordinariorum Iurisdictione Abbates, & Prælati Regulares, ac cæteri Religiosi. disp.15.q.2.p.131.
Exempti esse ab Ordinariorum Iurisdictione quando cœperint Abbates, & alij Regulares Prælati, & Religiosi. disp.15.q.4.p.132.
Exempti à decimarum solutione, an sint Abbates, Præla ti

Prælati Regulares, cæterique Religiosi. disp.15. q.18.p.218.
Exempti quo iure à ciuili potestate sint Abbates, & alij Prælati Ecclesiastici. disp.15.q.19.p.229.
Exempti an sint Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datiis,gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus, tam realibus,quàm personalibus. disp.15.q.21.p.242.
Exemptis an ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quasi-possessione iurisdictionis, sufficiat exhibere priuilegium exemptionis. d.15. q.8.p.200.

F

FAmiliares quos sibi sociare Abbatem conuenit. disp.27.q.7.p.472.
Fidei professionem an teneantur Abbates,& alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione emittere. disp.8.q.3 p.85.
Fratres diligat Abbas. disp.26.gloss.5.p.461.

G

GAllia Rex, & Scholastici qualiter nominent Abbates. disp 7.q.4.p.73.
Galliarum Abbatiæ, & Prioratus seculares, an Regiæ nominationi subiiciantur. disp.7.q.2.p.72.

H

HAbitatio Abbatum, & suorum Monachorum qualis? disp. 27.q.3 pag 471.
Habitum sui Ordinis an retinere debeat Abbas, aliúsue Regularis, ad Episcopatum extra eius Ordinem assumptus. disp.20.q.4.p.351.
Habitus Abbatum, & suorum Monachorum qualis. disp.27.q.1.p.469.

I

ILlegitimationis dispensationem in genere petere, an sufficiat ad hoc vt dispensatio valida sit. disp.5.q.18.p.54.
Illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus si posteà Religionem ingrediatur, an indigeat noua dispensatione ad hoc vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi. disp.5.q.19 p.54.
Illegitimus an possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi,vel assumi. disp.5 q.14.p.50.
Illegitimus Religiosus filius alicuius Religiosi, an dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, seu Prælatus. d.5.q.15.p.51.
Illegitimorum dispensatio an fieri possit sine causa. disp.5.q.16.p 52.
Illegitimus Monachus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi, an censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium, & sola electio pro dispensatione sufficiat. disp.5.q.17.p.53.
Infamis notoriè an possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates & Prælaturas obtinere. d.5.q.20.p.55.
Informatio de promouendis ad Abbatias, & Monasteria,quæ in Consistorio prouidentur,an sit habenda eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cadrales, vel superiores Ecclesias. d.8 q.1 p.77.
Inquisitiones super promouendis ad Monasteriorum, & Abbatiarum regimen, quæ in consistorio prouidebuntur, qua forma faciendæ. disp.8.q.2.p 81.
Insignia Episcopalia an possit Abbas vel alius Prælatus Episc. inferior præscribere. d.19.q.2.p.335.
Insigniis Pontificalibus an vtantur Abbates & alij inferiores Prælati tam seculares, quàm Regulares.disp.20.q.1.p.340.
Iter facientium, & equitantium Abbatum & aliorum Prælatorum decentia quæ. disp.21.q.1.p.471.
Iura sua ab Ordinariorum molestiis, qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis tueri valeat. d.15.q.6. p.154.
Iura Episcopalia an præscribere possint Abbates & cæteri Prælati inferiores. disp.19.q.1.p.334.
Iurisdictio ad quem pertinea: pendente lite inter Abbatem,& Episcopum super exemptione.d.15.q.10. p.205.
Iurispatronatus donari Monasterio Bullas Abbates qui non expediunt, an incidant in aliquas penas? disp.9.q.2.p.89.
Iuspatronatus an possit acquiri in Abbatiis & Ecclesiis Conuentualibus. disp.7.q.5.p.73.

L

LApidem primarium in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere an Abbatibus, & Prælatis Regularibus concessum sit. disp.22.q.9.p.376.
Lapidum & Pixidum benedictio ad vsum alienarum Ecclesiarũ an ad Abbates spectet. d 23.q.13.p.388.
Legis diuinæ peritum Abbatem esse oportet. disp.26. gloss.1.p.460.
Locus quis competat Abbatibus in Concilio generali. disp.24.q.3.p.391.

M

MAla-Fides si superueniat postquam Abbas aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit, an teneatur in conscientia illud restituere. disp.19. q.8.p.339.
Mensa Abbatum & aliorum Prælatorum qualis esse debet.disp.2.27.p.471.
Ministris quibus vti debeat Abbas solemniter celebraturus. disp.21.q.10 p.364.
Ministri cubiculares Abbatum quales esse debeant. disp 27.q.9.p.473.
Misericordiam, & superexaltantem misericordiam iudicio. Abbatem esse decet. disp.26.gloss.4.p.461.
Monachum an expediat Abbatiam expetere, & an possit illam per externos fauores procurare. d.10. q.1.p.91.
Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare. disp.10.q.2.p.92.
Monachus obtinens vnum beneficium, an possit Abbatiam in commendam obtinere. disp.4 q.8. p.32.
Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi, an censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium:& an sola electio pro dispensatione sufficiat. disp.5 q 17.p.53.
Monachorum Prælati omnes ex primæua Religionis institutione an Abbates dicti fuerint. d.2.q.7.p.13.
Monachorum & Regularium appellatione an veniant etiam Abbates, & eorum Prælati. disp.1 q.7.p.8.
Monasterium si hæres instituatur à laico, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice laico, an super eadem causa responderi, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti,& conueniri debeat. d.15.q.22.p.255
Monasterio eidem an duo Abbates vel Prælati præesse possint. disp.5.q.23.p.64.
Monasteria Abbatum, & Prælatorum Regularium an ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint. disp.15.q.1.p.129.
Monasteria an Episcopus sibi subiecta possit à sua iurisdictione eximere. disp.15.q.13.p.207.
Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor & legislator an Christus fuerit.d.2.q.8.p.13.
Monasticæ,

Monasticæ, & Religiosæ vitæ an eadem essentia fuerit in Ecclesiæ exordio cum ea, quæ nunc est. d.2. q.5.p.12.
Monasticæ professionis legislatores ao aliqui fuerint post Christum, & sanctos Apostolos, ante S. Basilij tempora. disp.2.q.11.p.15.
Moniales an ab Abbatibus benedici possint. d.22. q.6.p.374.

N

Nimietas quæ sit io Abbate labes.d.26.gl.9.p.463.
ad *Nominationem* quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prio ratus Regulares quæ cuoditiones requirantur. disp.7.q.3.p.72.

O

Obedientiam alij iure debitam an Abbas, & Prælatus inferior præscribète possit, & an contra ipsum eadem præscribi valeat. d.19.q.3.p.336.
Obstinatus & nimius noo sit Abbas. d.26 gl.9.p.463.
Ordo quem seruare debeant Abbates in Conciliis generalibus, & synodis, ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis,nec non equitationibus solemnibus, & quo amictu & oroamentis vti. d.24.q.6.p.393.
Ordinarij appellatione an veniaot Abbates & alij Prælati. disp.1.q.4.p.5.
Ornamenta Ecclesiastica benedicere an ad Abbates spectet. disp.22.q.1.p.370.
An ius habeant ea benedicendi in alienis Ecclesiis. q.2.371.
Et qualia esse debeant. disp.22.q.4.p.372.
Ornamentis & vestibus Prælatitiis an vtantur Abbates & alij Prælati tam Regulares, quam seculares. disp.20.q.2.p.347.

P

Patronus an ius eligendi Abbatem habeat simul cum aliis Monachis. disp.7.q.6.p.76.
Permutationes beneficiorum an possiot Abbates, & Prælati Episcopo inferiores admittere.disp.13.q.8. q.119.
Perpetui an sint Abbates de iure communi. d.13.p.1. p.110. An de iure speciali. ibid. q.2.
Perpetuum esse Abbatem an magis expediat, quàm ad tempus. disp.12.q.3.p.111.
Pixides ad vsum alienarum Ecclesiarum an benedicere possint Abbates. disp.23.q.13.p.388.
Polluta quibus modis intelligatur Ecclesia. disp.23. q.11.p.386.
Pollutas Ecclesias an possit Abbas recoociliare. ibid. q.10.p.385.
Pontificalia vtrum Abbates generales possint in omnibus suarum Congregationum locis exercere. d. 21.q.5.p.360.
Pontificalia quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores exerceant. disp.21.q.1.p.356.
Pontificalia an Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, possint in eorum Ecclesiis exercere. disp.21.q.4.p.359.
Pontificalia an Abbas, præterquam in propria Ecclesia Abbatiali possit etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis ei vnitis,etiam non pleno iure sibi subiectis, vel Ecclesiis communibus exercere. disp.21. q.2.p.356.
Pontificalia vtrùm Abbas possit exercere coram Episcopo extra Ecclesias sibi subiectas.d.21.q.3.p.358.
Pootificalia an Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta exercere possit. disp.15.q.15.p.211.
Pontificalibus insigniis ao Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Episcopis inferiores vtantur. disp.20.q.1.p.340.
Pontificalium vsum habentes an vtantur Pontificali Romano & Cæremoniali Episcoporum. disp.21. q 11.p.369.
Pontificalia an exercere possint Abbates tempore Capitnli tam generalis, quàm prouincialis. disp.21. q.6.p.361.
Pontificalium vsum an habens Abbas, & illi ante centum annos, aut ampliùs concessum fuerit priuilegium v.g. coosecrandi, vel præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere: an verò per non vsum censeatur amissum, disp.23.q.14.p.388.
Pontificum appellatione an veoiant Abbates & Prælati vsum Pontificalium habentes.disp.1.q.6 p.7.
Portionem canonicam legatorum suis exemptis factorum an Episcopis soluere debeant Abbates & Prælati Regulares. disp.19.q.16.p.212.
Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranensis, ac Abbates,& Monachos Casinenses, quorum causa orta olim fuerat in sacro Oecumenico Cóc.Trid. d.25.q.1.p.396.
Præcedentiæ Ordinum Regularium inter se in processionibus,& aliis actibus publicis.d.25.q 8.p.447.
Præcedentiam aliquam an Abbates Regulares inter alios seculares, & laicas dignitates habeant, ibid. q.5.p.444.
Præcedentia Abbatum inter seipsos. d.25.q.6.p.445.
Præcedentia Prælatorum Regularium, qui Abbates non fuot, inter seipsos.disp.25.q.7.p.446.
Præcedentiam an habeant Abbates ante Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, an verò ab illis præcedi debeant. disp.25.q.2.p.437.
Præcedere an debeat Abbas Vicarium Episcopi. ibid. q.3.p.441.
Præcedere vtrùm, & quando Abbas debeat alios Prælatos Episcopo inferiores,cæterósque in dignitate constitutos,tam in Ecclesia Cathedrali,quam in aliis inferioribus. disp.25.q.4.p.442.
Præfectus vni Monasterio, vel Ecclesiæ an aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit. disp.5. q.14.p.64.
Prælato eligendo quæ ætas requisita. disp.5.q 9.p.45.
Prælati nominis Etymologia quæ. disp.1.q.1.p.1.
Prælati cæteri aliarum Religionum an veniant sub nomine Abbatum. disp.1.q.8.p.8.
Prælati Monachorum an à primæua Religionum institutione Abbatum nomine omnes nuncupati fueriot. disp.2.q 7.p.12.
Prælatorum Regularium electio an ad Conuentum pertineat. disp.5.q.1.p.33.
Prælati Religiosorum an à Clericorum Prælatis distincti fuerint. disp.2.q.4.pag.11.
Prælatorum Regularium electionis forma. d.5.q.5.p.38.
Præparatio Abbatis solemniter celebraturi quæ sit facienda, & quo ordine in tali solemnitate procedendum sit. disp.21.q.10.p.364.
Præscribere Episcopalia iura, & insignia, an possint Abbates, & Prælati inferiores. disp.19.q.1.& 2. p.334.335.
Præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, an possit Abbas, & Prælatus inferior,& an contra ipsum eadem præscribi valeat, disp.19. q.3.p.336.
Præscriptio an currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. disp.19.q.7.p.339.
Præscriptio contra Abbatias,Monasteria, loca,personas, & bona Religiosorum per quantum temporis spatium fiat. disp.19q.4.p.373.
Præscriptio Abbate, vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli, an incipiat contra

tra Ecclesiam currere, tempore quo durat Abbas, & Prælatus. disp.19 q.5.p.338.
Præscriptio Abbatiali Ecclesia vacante an currat contra illam. disp.19.q.6.p.338.
Præscriptum, bona fide & iusto titulo ab Abbate si superueniat mala fides an restitui debeat. disp.19. q.8.p.339.
Princeps an, & quando possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere. d.16. q.12.p.269.
Prioratus seculares an Regiæ nominationi in Gallia subiiciantur. disp.7.q.11.p.72.
Prioratus Regulares quinam in Gallia Regiæ nominationi subiiciantur. disp.7.q.1.p.71.
Prioratus Regulares virorum valorem annuum 200. florenorum auri communi æstimatione excedentes an possint per electionem prouideri. d 5.q.2 p.34.
Prioratuum quorumdam Cathedralium in Anglia prærogatiuæ. disp.3.q.4.p.28.
Priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali vel Monasterio an amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur. disp.16.q.8.p.276.
Priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni an extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis si nulla de eis mentio fiat. d.16.q.3.p.262.
Priuilegium concessum vni Religioni, si communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, an prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ. disp.17.q.7.p.306.
Priuilegium an quando conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur: minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur. disp.17.q.5.p.305.
Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio. disp.18.q.2.p.307.
Priuilegia Abbatum & aliorum Prælatorum, necnon eorumdem Ordinum, & Congregationum, an aliquando fuerint & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata. disp.18.q.3.p.308.
Priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis, vnius Congregationis concessa, an extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis. disp.17.q.6.p.305.
Priuilegium si Abbati pontificalium vsum habenti ante centum annos, aut amplius concessum fuerit, verbi gratia, consecrandi calices, & alia eiusmodi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vti non fuerint, an possit ab eo exerceri, an verò per non vsum censeatur amissum. disp.13.q.14 p.388.
Priuilegia suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac proprij Ordinis an possint Abbates & Prælati interpretari. disp.16.q.6 p.264.
Priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an Abbas teneatur, an verò illi allegan ti credatur. disp.16.q.17.p.275.
Priuilegia Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum quomodo reddantur inualida. disp.16.q.10.p.267.
Priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, an ad Abbatem Commendatarium extendantur. d.16.q.4.p.263.
Priuilegia Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum an amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum. disp.16.q.14.p.272.
Priuilegia Abbatum, quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura. d.16.q.5.p.263.
Priuilegia Abbatum & aliorum Regularium an per suspensiones quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensæ censeantur. d.16. q 16.p.275.
Priuilegia concessa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, vel aliis Principibus secularibus an possint ab illis reuocari. disp.16.q.13.p.271.
Priuilegiorum communicationes à Sede Apostolica, quinam Prælati, Religiones, & Monasteria habeant. disp.17.q.1.p.277.
Priuilegia Religionis alterius communicans an intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt. disp.17.q.2.p.301.
Priuilegium speciale exemptionis ab oneribus, & impositionibus non habentes, an eximantur ab eisdem si communicent in priuilegiis cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus, disp.17.q.3.p.303.
Priuilegia proprij Ordinis, seu Ecclesiæ, an interpretari possint Abbates, & Prælati inferiores. disp.16.q.6.p.264.
Priuilegium exemptionis Abbatib. & Prælatis inferioribus concessum an valeat absque Clausula *Non obstantibus quibuscunque*. disp.16.q.7.p.66.
Priuilegiis à Sede Apostolica sibi concessis an vti possint Religiosi absque suorum Abbatum & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus. d.16. q.9.p.267.
Priuilegia Abbatibus & Prælatis concessa, an amittatur, vel cessent illorum morte, vel cessatione, & dignitate, & quando ad successores trahantur. disp.16.q.11.p.269.
Priuilegium à Principe cõcessum, an & quando possit ab illo reuocari, limitari, seu restringi. d.16.q 12.ib.
Priuilegia quis possit Abbatibus & Prælatis inferioribus concedere. disp.16.q 1.p.261.
Priuilegij de essentia an sit scriptura. d.16.q.2.p.261.
Priuilegiorum alicui Religioni concessorum confirmatio ex certa scientia, an comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant. disp.18.q.5.p.
Priuilegia verum communicantes, & participantes alicui Ordini concessa, an possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis. disp.17.q.4.p.30.
Priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa an amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahuntur. disp.16. q.11.p.269.
Priuilegia quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus concedere. disp.16.q.1.p.261.
Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon Regularium, an, & quando censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtrámque confirmationem differentia constituatur. disp.18.q.1.p.306.
Priuilegia exemptionum an Abbates, & alios Regulares ab Episcoporum iurisdictione in omnibus eximant. disp 15.q 7.p.155.
Priuilegiis Abbatiæ, aut Conuentus, vnius confirmatis, vel sublatis an censeantur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illarum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa. disp.18.q.4 p.325.
in *Processionibus*, & in aliis actibus publicis quis Ordo Regularis alios præcedere debeat. d.25.q 8.p.447.
Processionibus interesse an teneantur Abbates & Prælati Regulares. disp.24.q 8.p.394.
Processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur qua forma fieri debeant. disp.8.q.2.p.81.

Procuratorem ad Abbatum canonicam electionem,an cõstituere possint Electores absentes.d.5.q.4.p.37.
Professionem fidei an teneantur Abbates, & alij Episcopo inferiores Prælati in sui promotione emittere. disp.8.q.3.p.85.
Professus expressè an debeat esse qui eligendus est in Abbatem & Prælatum Regularem. d.5.q.10.p.46.
Professus an debeat esse Religiosus in eadem Religione,in qua Abbas eligitur, vel præficitur. d.5.q.11. p.47.
de Promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur,an sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales,vel superiores Ecclesias.d.8.q.1.p.77.

Q

Qualitates, Abbatum & Prælatorum in suo munere constitutorum quales esse debent. disp.26.p. 459. & seqq.
Quartam funeralem an Abbates,& Prælati Regulares teneantur, Parochis,vel Episcopis soluere.disp 15. q.16.p.213.
Quindemnium Cameræ Apostolicæ an Abbates Congregationum Regularium soluere teneantur. d.9. q.3.p.90.

R

Reconciliare an possit Abbas Ecclesias pollutas disp.23.q.10.p.385.
Regulares vtrum non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus an eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.disp.17.q.3.p.303.
Religiosus vtrùm in eadem Religione, in qua Abbas eligitur,vel præficitur, professus esse debeat. disp. 5.q.11.p.47.
Religiosi an vti possint priuilegiis, à Sede Apostolica sibi concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus. disp.16.q.9.p.267.
Religiosi an à decimarum solutione sint exempti. disp.15.q.18.p.218.
Religiosorum Prælati an à Clericorum Prælatis distincti fuerint. disp.2.q.4.p.11.
Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi an dispensati possit ad obtinendam Abbatiam,vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus. disp.5.q.15.p.51.
Religiosi status, ac eius Abbatum, & Prælatorum, an aliqua in veteri Testamento, & ante legē gratiæ fuerit adumbratio. disp.2. q.1.p.9. Quo tempore fuerit institutus in lege gratiæ, & an eadem eius essentia in Ecclesiæ exordio cum ea quæ nunc est. d.2.q.5.p.10. An successiuè, & sine aliqua interruptione temporis semper in Ecclesia durauerit. d. 2.q.3.p.11.
Renuntians Abbatiæ,vel ab illa depositus,an maneat Monachus Monasterij,cui præfuit.d.13.q.4.p.116.
Renunciare beneficio suo an possint Abbates, & in cuius manibus. disp.13.q.1.p.113.
Renunciare priuilegiis suo Ordini seu Religioni concessis an Abbates & Prælati cæterique Religiosi possint. disp.16.q.15.p.274.
à *Residentia* sua quibus de causis Abbates,& alij Prælati inferiores recedere possint. disp.14.q.4.p.124.
super Residentiam an possint Abbates Generales cum Abbatibus Conuentualibus dispensare. d.14.q.3. p.123.
Residere an teneantur Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores.disp.14.q.1.p.121.
An de iure diuino.q.2.p.123.
Residere in Ecclesiis, & Monasteriis sibi commendatis an teneantur Abbates Commendatarij. d.14. q.6.p.126. Quæ pœnæ in non residentes à Concilio Tridentino statutæ. ibid.q.7.
Resignare suam Abbatiam an Abbas possit,reseruato sibi regressu,& accessu,& ingressu.d.13.q.6.p.118. An cum reseruatione certæ pensionis.q.7.p.119.
Resignatio beneficij in gratiam alicuius an sit libera. disp.13.q.5.p.117.
Resignationes beneficiorum an possint Abbates, & Prelati Episcopo inferiores recipere.d.13.q.8.p 119.

S

Sacerdos an debeat esse, qui eligendus est in Abbatem, disp.5.q.12.p.47.
Scriptura, seu bullatio an sit de essentia priuilegij. disp.16.q.2.p.261.
Sedere pro tribunali, an possit Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum, ac Prælatorum exemptorum. disp.15.q.14.p.210.
Sedes Abbatis solemniter celebraturi qualis esse debeat. disp.21.q.10.p.364.
Sepeliri qua pompa debeant Abbates, & quibus insigniis,ornamentis,& vestibus induantur eorum cadauera. disp.20.q.4.p.355.
Simoniacè eligi procurans in Abbatem, vel Prælatum,quas pœnas incurrat. disp.10.q.5.p.65.
Simoniam quibus modis tàm secularis, quàm Regularis incurrat procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas. disp.10.q.3.p.92.
Subscribere an teneantur Abbates Concilio Generali, & quod suffragium in illo habeant.d.24.q.2.p.390.
Suffragium decisiuum,vel consultiuum vtrùm Abbates habeant in Concilio Generali,ac illi se subscribant. disp.24.q.2.p.360.
Supellex Abbatum & Prælatorum Regularium qualis esse debet. disp.27.q.5.p.472.
Synodum ad Diœcesanam Abbates vtrùm accedere teneantur. disp.24.q.4.p.391. & quis locus ipsis competat, quoue amictu, & quibus ornamentis in ea vti debeant.q.5.p.392.
Synodum congregare an possint Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum Iurisdictione Episcopali. ibid.q.7.p.394.

T

Tempus quod sit à iure statutum Canonicæ Abbatum & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ. disp.5.q.7.p.43.
Territorium separatum quando dicantur habere Abbates, & esse nullius, & quando dicantur esse in diœcesi. disp.15.q.9.p.202.
Timor Dei Abbatibus & aliis pernecessarius. disp.26. gloss. 13.p.466.
Tonsura Abbatum, & suorum Monachorum quæ à disp.27.q.2.p.471.

V

Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarũ an Abbas benedicere possit. d.23.q.13.p.388.
Vestibus, & ornamentis Prælatitiis an vtantur Abbates,& alij Prælati tàm Regulares, quàm seculares, disp.20.q.2.p.347.
Vexationem sibi illatam, an sine simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturem redimere. disp.10.q.4.p.94.
Vexilla bellica an Abbates benedicere possint. d.22 q.5.p.373.
Vicarium Episcopi an præcedere debeant Abbates. disp.25.q.3.p.441.
Visitationem & obedientiam alij iure debitam,an Abbas, & Prælatus inferior præscribere possit, & an contra ipsũ eadem præscribi valeat.d.19.q.3.p.336.

Z

Zelotypus non sit Abbas. d.26.gloss.10.p.465.

DE

DE
IVRE ABBATVM,
ET PRÆLATORVM,
TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM.

Tomus Primus.

DISPVTATIO PRIMA.

De nomine Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.
II. An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.
III. Vtrum nomen Abbatis sit nomē Prælaturæ,& an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.
IV. Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.
V. An Episcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Episcopo inferior.
VI. Vtrum Abbates, & Prælati habentes vsum Pontificalium aliquando veniant appellatione Pontificum.
VII. Vtrum appellatione Monachorum, & Regularium veniant etiam Abbates, & eorum Prælati.
VIII. Vtrum sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

QVÆSITVM PRIMVM.

De Etymologia nominis Abbatis, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Nomen*, Abba, *Hebraïcum sit, an Syriacum?*
2 Abba *Hebraicè idem significat, quod Latinè Pater.*
3 *Abbas in Latina lingua duplici littera* B, *in Hetrusca vero vnica tantum scribitur, & quare?*
4 *Ex dictione*, Abba, *secundùm aliquos prodijt hæc dictio*, Papa.
5 *Summus Pontifex dicitur Papa, eò quod omnium Pater est.*
6 *Nomini Abbatis semper ferè coniungi solet dictio illa*, Pater, *& quare?*
7 *Nominis Prælati Etymologia quænam sit?*
8 *Nomina Prælatorum Episcopis inferiorum.*

1 NOMEN hoc, *Abba*, deriuatur ab illa dictione, *Ab*, quæ, (iuxta D.Hieronymum *in Comment. Epist. S. Pauli ad Galat. cap. 4.*) ab Hebræo, Syróque idiomate ortum ducit. Hebræi enim dictione hac, *Ab*, Patrem significant, cui dictioni si de Chaldæorum, atque Syrorum more, *Aleph*, apponas, resultat nomen, *Aba*. Hinc factum est, vt postea nomen, *Abba*, deductum sit,vt tradunt Aluar. Pelag. *de planct. Eccles.lib.2.cap.23.* & Petr. Gregor. *Syntagmat.Iur.vniuersi p.2. lib.15.cap.13. de Abbatibus,num.1.* Vsus postea obtinuit, vt apud Latinos addatur litera S in fine, ex qua hoc nomen integrum deducitur nempe, *Abbas*. At Alciat. *l.1.C de in ius vocand.* Alberic.*in suo dictionar.in verbo Abba Pater,* non ex duabus linguis, Hebraica scilicet, & Syriaca simul (vt D. Hieronymus ait) sed Hebraicum nomen tantùm esse contendunt: dictionem verò illam, quæ eidem nomini ferè semper addi solet, videlicet, *Pater*, esse vocem Græcam, aut Latinam. Videtur fauere D.Augustinus *Epistola 177.* his verbis, *Paulus dicit Romanis scribens, in quo clamamus Abba Pater, in vno nomine duabus vtitur linguis, dicit enim Abba Hebræo vocabulo Patrem, & Latinè nominat identidem Patrem.* Et *lib.3.de consensu Euangelist cap.4.* sic ait. *Quod autem ipse Marcus, non solum Pater, sed, Abba Pater, eum dixisse commemorat, hoc est, Abba Hebraicè, quod Latinè Pater.* Et D. Thom. *in epist. D. Pauli ad Galat.4 lect. 4.* sic ait. *Abba Pater, idem est in significatione, Abba, quod est Hebræum, & Pater, quod est Latinum,*Gloss.*in eadem epist.ad Galat.* quam

refert Archidiac. *in can. hac autem, num. vlt. 23. quæst. 4.* dicit, nomen, *Abba*, esse nomen Hebraicum; sed re vera nomen hoc, *Abba*, ab vtraque, Hebraica scilicet, & Syriaca lingua deducitur, vt diximus in principio: & præter D. Hieronymum, Petr. Gregorium, & Aluar. Pelag. tradunt Nicolaus Lyran. *super eadem Epistola ad Galat. d. cap. 4.* Spiegel. *in lexic. Iur. verb. Abba*, florileg. magnum nouissimum Iosephi Langi, *lib. 1. verb. Ab, & ex iis* Roder. *quæst. regul. tom. 1. q. 12. art. 1. in princ.* 2 Quoad ipsius autem significatum idem nobis significat Abbas, quod Pater, vt testantur D. Augustinus *loc. citat. & super ps. 78.* & D. Thomas *loc. etiam cit.* & D. Hieronymus *vbi supra*, qui sic ait. *Abba Hebraicum est, idipsum significans, quod & Pater; hócque pluribus in locis Scriptura seruat institutum, vt verbum Hebraicum cùm illius interpretatione ponat*, quod etiam habetur *in cap. fin. de regular.* ibi *seu Patres Abbates.* Gloss. *in Clem. 1. de rescript.* Card. Tusc. *tom. 1. lit. A*, Campanil. *in diuersorio Iuris Can. rubr. 7. cap. 6. num. 91.* Sebast. Cæsarien. *in Relect. de Eccles. Hierarch. part. 2. disput. 13.* Ant. Fabr. *in Praxi, & Theor. Benefic. de maior, & minor. Benef. num. 54.* August. Barb. *de Iur. Eccles. lib. 1. cap. 17. num. 16.*

3 Porrò nomen hoc, *Abbas*, duplici litera B, in Latino sermone scribitur ex eo, quia ab Hebræis dictio, *Abba*, (à qua nomen Abbas deriuatum esse, diximus) vel duplici littera Beth scribitur, vt quibusdam placet; vel si cum vnica tantùm, additur punctum, daghes, quod idem est, ac si geminata, Beth, apponeretur. Duplici igitur B. notatum reperitur, nedum apud S. Hieronymum *loco citato*, verùm etiam *in vita S. Hilarionis antiquitùs descripta*, & *in vulgata editione Veteris, ac Noui Testamenti*, atque *in verborum serie similiter Noui, ac Veteris Testamenti à Theologis Parisien. in lucem edita, in princ. in verb. Abbas*, & communiter apud omnes duplici littera B, scriptum inuenitur. Itali verò quod B, est, vt à Latina pronunciatione discredere videantur, dictionem hanc vnica B, describendam esse, volunt. Consule communem Scholam Scriptorum linguæ Hetruscæ, & lege Ioan. Boccatium *nouella 13.* & Ioan. Villan. *4. c. 34.* & Vocabularium Academiæ Chruscæ *verb. Abbate*; quod habetur etiam *in Regula S. Benedicti vulgari lingua donata per totam*, & communiter apud omnes Scriptores Hetrusci sermonis; sed & vulgaris loquendi Hetruscorum consuetudo Abbatis nomen vnica exprimit consonante. Hæc à nobis, quamuis nullius ferè momenti, annotata sunt, vt in hoc nostro opere nihil habeat, quod desiderare possit curiosus, & diligens Lector.

4 Præterea (secundùm Petrum Gregorium *loco supra citato*) nomen Abbatis non solùm Patrem significat, sed ex eo etiam deriuata est hæc amplissima dictio, *Papa*, nempe quòd mutatis duabus illis literis BB. in geminatas PP. hísque singulis ante singulas A, locatis Papa formatur. Spiegel. *autem in suo lexic. verb. Abbas*, ait, quòd apud Græcos Abbas appellatur Papas: an verò isti singulas BB. in litteras PP. mutauerint, non satis constat, sed tantùm apud eosdem Græcos ita Abbatem nominari propter reuerentiam, ex eodem 5 Spieg. *loc. cit.* & hoc mirum non est, quia sicut Papa dicitur maior Pater, eo quod omnium Pater est, ex Lælio Zechio *de Republ. Ecclesiast. tit. de statu Rom. Pontif. num. 1.* ita ex aliquali similitudine, & debita seruata proportione, Præfectus Monachorum Abbas, siue Papas, vt dicunt Græci, respectu suorum subditorum appellatur. Hoc tamen Papæ nomen non Abbatibus, sed Pontifici Max. omnium Patri, & Abbati Sanctissimo solùm tribuendum est, sicut communiter hodie Summus Pontifex ab omnibus dicitur.

6 Solet quippe huic nomini Abbatis semper ferè coniungi dictio illa, *Pater*, vt Marci 14. *Abba Pater omnia tibi possibilia sunt.* & Apost. ad Rom. 8. *Non accepistis spiritum seruitutis, sed spiritum filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* & ad Galat. 4. *Quoniam estis filij Dei, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem, Abba Pater.* Quod ex eo factum esse arbitror, vt maiorem gignendo vehementiam, per illam geminationem certius animi studium, & maior erga Patrem fiducia declaretur. Hinc etiam in Hebræa, Syra, Chaldæa, aliísque linguis semper dictio, *Abba*, vehementiam denotat. At D. Hieronymus *loco superiùs cit.* ait, nomini *Abba*, additam esse dictionem illam, *Pater*, ad ipsum nomen, *Abba*, interpretandum. Sæpè enim in sacra Scriptura Hebraicis verbis interpretatio sua apponi consueuit, vt in Genesi *Mesech. vernaculus*, & Marci 10. *Bartimæus filius Timæi Asser, Diuitia, Thabitha, Dorcas*, & alia huiusmodi, & hac ratione dictioni huic, *Abbas*, ex antiqua consuetudine additur ab omnibus vox illa gratissima, *Pater*, qua Monachi Præfectos suos compellantes, eandémque vocem, *Abbas*, interpretantes, illos eorum Patres esse, crebrò intelligant.

7 Quòd verò ad Etymologiam reliquorum Prælatorum, licèt omnes dici possint Abbates, cùm ipsi tanquam suorum subditorum Patres se gerere debeant: tamen Prælatus dicitur quasi præ aliis ditatus, vel ante latus, quasi quòd ante alios positus sit; vt tradit Panormit. *in cap. cum ab Ecclesiarum, sub num. 1. de offic. ordin.* De iure Canonico sunt Antistites Ecclesiastici *tit. de postulat. Prælat.* Petr. Gregor. *Syntagmat. iur. vniuers. cap. 3.* Daniel Ottho *de iure public. cap. 18. vers. Prælati à præferendo dicti.*

8 Horum Prælatorum alij sunt Regulares, alij Seculares: Regularium alij Abbates Generales, alij Præsidentes Generales, alij Reformatores Generales, alij Magistri, alij Ministri etiam Generales, alij Prouinciales, alij Commissarij, alij Visitatores, alij Priores, alij Præpositi, alij Maiores, alij Guardiani, alij Custodes, &c. Secularium alij Priores, alij Præpositi, alij Decani, alij Archidiaconi, alij Archipresbyteri, & his similes, quorum nonnulli sunt in partibus Vltramontanis habentes iurisdictionem fundatam in priuilegio, aut consuetudine, vt notat Reuerendissimus Dominus meus D. Antonius Ricciull. Bellicastren. Episcopus, & Vicesgerens meritissimus *in suo eruditissimo tractatu de iure person. extr. grem. Ecclesiæ exist. lib. 4. cap. 61. num. 23.* Et de aliis in Hispania notat Dominus meus August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg. 25. num. 9. iuxta Lugd. impress.*

QVÆSITVM II.

An nomen Abbatis dignitatem, vel onus importet.

SVMMARIVM.

1 *Officij nomen quandoque latè, quandoque strictè sumitur.*
2 *Officium, quid sit.*
3 *Dignitas, quid sit.*
4 *Nomen Abbatis dignitatem, & officium importat.*
5 *Omne, quod hîc eminet, plus afficitur mæroribus, quàm honoribus gaudet.*
6 *Abbatis nomen est honoris, & dignitatis.*
7 *Abbas dicitur constitutus in primo gradu dignitatis, nec est de dignitatibus Episcopo inferioribus.*
8 *Abbates non omnes habent dignitatem, sed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus signis requisitis ad dignitatem constituendam.*

9 *Dignitas*

9 *Dignitas ex quibus signis dignoscatur.*

10 *Dignitas non constituitur ex solo nomine, nisi etiam concurrant prærogatiua.*

11 *Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem.*

12 *Rectores aliqui in Aragonia dicuntur Abbates, & eorum vxores Abbatissæ.*

13 *Consules, seu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.*

14 *Caput Cleri Hispalen. vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem.*

15 *Prioratus est dignitas sicut Abbatia, dummodo concurrat in eo aliquod ex signis requisitis ad dignitatem constituendam.* num. 16.

17 *Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non est dignitas, nec requirit ætatem 25. annorum.*

18 *Præpositura est dignitas, sicut Abbatia; nisi careat cura, & conuentu.* num. 19.

20 *Præpositura in Ecclesia Gerunden. non sunt dignitates, neque beneficia, sed simplices tantum administrationes temporales, nihil spiritualitatis habentes.*

21 *Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis, prout neque Episcopatus.*

22 *Dignitas debet esse perpetua. Declara vt num. 24.*

23 *Abbates triennales videntur suffecti loco Priorum Claustralium.*

24 *Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem.*

25 *Beneficium de iure communi perpetuum esse debet.*

26 *Beneficium ex speciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili consuetudine potest esse non perpetuum.*

27 *Abbates ad tempus creati succedunt in omnibus, quæ de iure ad Abbates perpetuos spectare noscuntur, cùm in illorum locum subrogati sint.*

28 *Congregationes regulares quare in vnum omnia Monasteria vnierint, & Abbatias manuales effecerint.*

29 *Manualia beneficia Papa prouidere non solet, ad euitandum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab inferiore remoueri.*

30 *Subrogatus sortitur naturam, iura, & priuilegia illius, in cuius locum subrogatur.*

31 *Dignitas ex sui essentia non requirit perpetuitatem in officio, sed satis est, quod possit esse perpetua.*

32 *Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles.*

33 *Vicarius Generalis Episcopi habet dignitatem, & est in dignitate constitutus.*

1 PRo huius quæsiti declaratione præmittendum est; Nomen officij quandóque strictè, quandóque latè, siue propriè, vel impropriè sumi, vt explicat Ioan. Francisc. de Pauin. *tract. de offic. & potest. Capituli Sede*
2 *vac. prælud.* 2. *per tot.* Et inter officium, & Dignitatem hanc esse differentiam, quòd officium dicitur habere onus annexum; Dignitas verò ea est, quæ cum
3 administratione rerum Ecclesiasticarum, & honore iurisdictionem habet, *cap. volumus, cap. Diaconum, & cap. quia.* 99. *dist.* vnde dicitur habere dignitatem, quando quis habet administrationem rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione: dicitur etiam habere dignitatem, qui habet nomen dignitatis, & Prælationis, sicut prærogatiuam in sua Ecclesia, tam in Choro, quàm in processionibus, & aliis Comitiis, & sessionibus, quamuis non habeat administrationem rerum Ecclesiasticarum, vel iurisdictionem, vt patet in Decanis, & Archidiaconis quampluribus Cathedralium, & etiam in nonnullis Abbatibus secularibus, nullam administrationem, vel iurisdictionem habentibus. Tertiò dicitur habere dignitatem, qui ex consuetudine Ecclesiæ habetur in dignitate; quia si consuetudo est in Ecclesia, pro dignitate haberi debet, *cap. consuetudo* 12. *dist.* Ita Archidiac. *in cap.* 1. *num.* 2. *num. de consuetud. in* 6.

4 His positis, dico, Abbatis nomen secum importare & honorem, & dignitatem: atque onus, & solicitudinem, seu (quod idem est) esse nomen dignitatis, & officij; quòd significet officium, sicque nomen oneris, & solicitudinis, ait Gloss. *in cap. tuam de ætat. & qualit. arg. text. in cap. hoc tantum* 18. *quæst.* 2. *Innocent. in cap. de multa col. vlt. de præben. Cassan. in Catal. glor. mund.* 4. *p. consid.* 32. Et quòd importet dignitatem, &
5 onus insimul, ait Gloss. *fin. in cap. expositisti de corpore vitiat.* arg. text. *in can. nemo* 13. *dist.* vbi D. Gregorius inquit, *omne, quod hic eminet, plus afficitur mæroribus, quàm honoribus gaudet.* Patet, nam huic eidem nomini regulariter est annexa cura, simul cum iurisdictione; namque Abbas Regularis in suo Monasterio Rectoris munus exercet, cunctáque administrat, Gloss. *in d. cap. tuam.*

6 Quòd si nomen honoris, & dignitatis, probatur *in cap. vt apostolicæ, de priuileg. in* 6. vbi textus loquens de Abbatibus, ait *quibus ex propria dignitate non competit*, probatur etiam *in can. si quis deinceps* & *ibi* gloss. 16. *quæst.* 7. vbi text. in principio loquitur de Episcopo, & Abbate, & postea subdit, idem esse de aliis dignitatibus inferioribus; facit text. *in auth. habita: C. ne filius pro patr.* Atque ita affirmant Ioan. Andr. *in cap. tuam. de ætat. & qualit. & in cap. maioribus, de præbend.* Archidiac. *in cap.* 1. *num.* 1. *de præbend. in* 6. Franch. *ibidem, num.* 5. Card. Zabar. *in Clem. prima, col.* 2. *vers. quæro an nomen Abbatis; de rescript.* Ostien. *in d. cap. tuam.* Imol. *in d. clem.* 1. *col.* 1. Dominic. de S. Gemin. *in cap.* 2. *col.* 3. *vers. si dubio de præbend. in* 6. Panormit. *in cap. per tuas* 32. *n.* 7. *in fin. de simon. & in d. cap. tuam, & in cap. decernimus num.* 2. *de iudiciis*, latè Philipp. Dec. *ibidem, num.* 4. *& in cap. quia nos.* 32. *num.* 3. *de appellat.* Baldus *in cap. pastoralis in gloss. in verb. Superiores*, & *ibi* Felin. *col.* 4. *vers. vtrum ergo Abbatia*, quos sequitur Modern. *de offic. deleg.* idem Felin *in cap. ne minimus, col.* 2. *vers. vlterius quæro, de accusat.* Lapus *alleg.* 84 *incip. Dominus Papa, col. pen. num.* 11. *vers. item Abbatia*, Ægid. Bellam. *consf.* 5. *num.* 21. & 22. & communiter omnes tam antiqui, quàm moderni Iurisperiti.

7 Et quod Abbas dicatur constitutus in primo gradu dignitatis, nec sic de dignitatibus Episcopo inferioribus, Lap. *alleg.* 84. *num.* 11. Franc. *in cap.* 2. *sub num.* 5. *de præbend. in* 6. & ibi Prob. *ad Menoch num.* 48. Sarnen. *in reg. de annal. quæst.* 11. *num.* 4. Rota *in Burgen. iurisdictionis coram Orano, quæ est decis.* 100. *post* 1. *vol. cons.* Farinac. *num.* 2. & 4. *& in fine operis est decis.* 41. *num.* 2.

8 Notandum tamen, quòd non omnes, qui appellantur Abbates, habent dignitatem, nisi in eis concurrat aliquod ex illis tribus signis requisitis ad di-
9 gnitatem constituendam, quæ sunt. Primò administratio rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione. Secundò nomen dignitatis, & insimul prærogatiuæ in Ecclesia, tam in choro, quàm in Capitulo, licèt non adesset vera administratio, vel iurisdictio. Tertiò consuetudo Ecclesiæ, quòd quis reputetur pro dignitate: De quibus dixi *supra initio huius quæsiti*, & notat Archidiac. *in cap.* 1. *num.* 2. *de consuetud. in* 6. quem *ibi* refert & sequitur Geminian. *num.* 7. Sylu. *de benefic. part.* 1. *quæst.* 2. *num* 42. Aretin, *cons* 13 *incip in præsenti consultatione, n.* 1. *& pluribus sequent.* Papazon *in addit. ad decis.* 9. Rot. *de præbend in non.* latè Boër. *decis.* 186. & Rota *in vna Hispalen. præeminentiarum* 3. *Decembris* 1610. & 1. *Iulij* 1611. *coram Penia, quæ*

in fine operis sunt decis. 4. & 5. Et quamuis nomen Abbatis regulariter præ se ferat dignitatem, & Ab-
10 batia dicatur dignitas; tamen nudum nomen non sufficit, nisi etiam concurrant prærogatiuæ, Hostien. *in cap. de multa num. 11. vers. sed nec est, de prebend.* Anchar. *in clem. 1. num. 1. vers. à nomine autem eod. tit.* Iaf. *consil. 192. incip. in præsenti consultatione, num. 25. vers. ex omni ergo, lib. 2.* latè Decian. *consil. 19. num. 119. & 120 lib. 3.* & Rota *in allegata Hispalen. præminentiarum coram Pæmia.* Quia Abbatiam esse dignitatem non facit sola nominatio, sed effectus, qui colligitur ex exercitiis, & ad dignoscendum an sit dignitas, non solum nomen, sed substantia inspicienda est, Hostien. Anchar. & alij *proximè citati.* In multis enim locis
11 plures etiam clerici vocantur Abbates, quos tamen certum est, nullam habere dignitatem, vt in Atago-
12 nia refert Card. *in clem. attendentes, §. statuimus sub num. 2. quæst. 5. de stat. Monach.* aliquos Rectores dici Abbates, & eorum vxores Abbatissas; & in multis
13 locis Consules, seu Priores artium appellari Abbates refert Alciat. *in l. collegiorum, num. 4. ff. de verb. signific. & in l. 1. sub num. 1. C. de in ius vocan.* & Rota *in dicto Hispalen. præminentiarum coram Pemia* resoluit, Be-
14 neficiatum, quem clerici Hispalen. pro Capite Vniuersitatis sibi eligunt, non habere dignitatem, quamuis vulgò appellaretur Abbas maior, in eo enim præter nudum nomen Abbatis nullum adeat signum ex prædictis tribus requisitis ad dignitatem constituendum. Prout etiam Prioratus licèt alias sit dignitas
15 sicut Abbatia, Felin. *in cap. 1 nuper in 2 not. de maiorit. & obed.* Rip. *in cap. 1 num. 30. de iudic.* Syluest. *de benefic. quæst. 2. n 19.* Chassan. *in catal. glor. mund. part. 4. consider at. 36.* Archidiac. *in cap. 2. col. 2. in princ. vers. sciat, de prebend. in 6. & ibi* Ioan. Andr. *col. 2. vers. sed hoc*, Gemin. *ibid. col. 2. num. 10. vers. super secundo.*
16 Nihilominus, vbi non concurrit aliquod ex dictis tribus signis non dicitur dignitas, vt post Ostiens. notat Abbas *in cap. nisi essent 21. sub num. 6. in fin. de prebend.* Imol. *in clem. etsi principalis n. 21. de rescript.* & *ibi* Vitalin. *num. 14.* & fuit dictum per Rot. *in vna Aquen. Monasterij 31. Maij 1568. coram D. Cardin. Lancellotto seniore, quæ in fine operis est decis. 9. n. 7.*
17 in qua fuit resolutum, Abbatiam, quæ caret cura, & conuentu non esse dignitatem, nec requirere ætatem
18 25. annorum. Et idem est de Præpositura, quæ est etiam dignitas sicut Abbatia, Abb. *in cap. cum illorum, col. 3. num. 13. vers. in gloss. in verb. Abbatem de sent. excommunicat.* Sylu. *de quæst. 2. num. 38.* Dec. *consil. 161. col. 1. vers. quarto facit, & in cap. decernimus, col. 3. vers.*
19 *& quod dictum de iudic.* Chassan. *d. consider at. 36.* Et tamen si careat, cura, & Conuentu non dicitur dignitas, Federic. de Sen. *cons. 135.* Rota *in d. Aquen. Monasterij, num. 5. & in Gerunden. Præpositura 22. Maij 1632. & 27. Aprilis 1633. coram Reuerendiss. D. Durano, quæ in fine operis sunt decis. 12. & 13.* in
20 quibus fuit firmatum, Præposituras in Ecclesia Gerunden. nedum non esse dignitates, imò nec beneficia Ecclesiastica, sed esse simplices tantum administrationes temporales, nihil spiritualitatis habentes, & idem resoluit Rota *apud san. mem. Gregor. X V. decis. 29.* & pleniùs *decis. 12. num. 3. cum seq. part. 2. recent.* & in Gerunden. *Iun. 4. Maij 1616. coram Eminentissimo D. Card. Pamphilio tunc re.*
21 Hoc autem limitatur, vt in odiosis Abbatia sub nomine dignitatis non comprehendatur, sicut neque comprehenditur Episcopatus, vt voluit Archidiac. *in d cap. 2. d. num. 1.* & *ibi* Franch. *d. num. 5.* & Lapus *dicto alleg. 84.*

Sed adhuc est dubium, an Abbates Regulares, qui ad tempus, puta biennij eliguntur, & creantur, di-
22 gnitatem habeant; quia dignitas debet esse perpetua, vt supponitur *in cap de multa, de prabend. & in cap. 1. de consuetud. in 6. & in extrauag. extrabiis de prebend.* Ergo Abbates Regulares, qui ad tempus creantur, vel eliguntur, non habent dignitatem.

23 Sed videntur potiùs sufficti loco Priorum claustralium, cùm sint Præpositi curæ Conuentus pro regendis Monachis iuxta eorum Regularia instituta, quod propriè conuenit Priori claustrali *cap. 2. in fine, & cap cum ad Monasterium, de stat. Monach.*

24 Ad quod respondetur, quòd, vel dignitas consideratur, vt est beneficium Ecclesiasticum, & sic ad vitam, & in perpetuum est conferenda, & de ea. vt tali est sermo *in d. cap. de multa, & d. cap. 1. & d. extrauagant.* aut consideratur, prout est munus cum iurisdictione, & administratione coniunctum, sufficiens ad officium Conseruatoris, vel Delegati Apostolici, de quibus est sermo *in cap. 1. & 2. & vlt. de offic. delegat. in 6. & in cap. statutum de rescript. eodem lib.* & tunc non est necessariò perpetua, quia prædicta iura non supponunt eam perpetuam.

25 Vltra quòd licèt perpetuitas de iure sit de essentia beneficij, vt *in iuribus supra allegatis, & in can. sanctissimarum 70. distinct. cap. pennlt de cleric. agrot.* Acbill. *decis. 1 num. 4. de offic. vicar.* Non tamen repugnat, vt
26 speciali iure, & priuilegio aliqua beneficia possint non esse perpetua, *cap. si gratiosè*, & ibi Gloss. *de rescript. in 6.* Lap. *allegat. 9.* Cassad. *decis. 12. num. 9. de prebend.* Garz. *de benefic. part. 1. cap. 2. num. 75.* vel etiam & immemorabili consuetudine, vt de personatibus in Prouincia Tarraconen. defendit Nauar. *consil. num. 17. de surepatr.* & resoluit Rota *in Gerunden. personatus, & causa pia 17. Maij 1630. coram R. P. D. Veropio, quæ in fine operis est decis. 14.* Ita etiam non re-
27 pugnat, quod ex speciali iure, & priuilegio Abbates, vel alij huiusmodi Prælati, qui ad tempus creantur, succedant in omnibus, quæ de iure ad Abbates perpetuos spectare noscuntur, cùm in illorum locum subrogati sint. Vt Congregationi Casinen. Eugenius IV. & Alexander VI. concesserunt facultatem vniendi sub eadem Congregatione omnia eius Monasteria, & Abbates in eis ad tempus creandi iuxta determinationem Capitoli generalis, & Diffinitorum: volêtes insuper quod ne præmissorum occasione Monasteriis, & locis d. Congregationis, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æstimaretur: omnia Monasteria, ac loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque personæ quibuslibet ei à Sede Apostolica, vel alias qualitercunque concessis de iure, seu consuetudine quomodolibet debitis iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcussè gauderent, & vterentur; vt legitur in priuilegio concesso eidem Congregationi ab Alexandro VI. confirmatorio literarum Eugenij IV. sub dat. Romæ Kalendis Aprilis anno 1501. Pontificatus IX. quæ de verbo ad verbum excusa, & nostræ Vallumbrosanæ Congregationi communicata fuerunt à Iulio II. Idibus Iulij anni 1507. Pontificatus sui 1v. vt in priuilegio memorabili impresso in calce huius primi Tomi. Et hoc factum fuit, quia
28 omnes ferè Abbatiæ, & Prælaturæ Regulares excedentes valorem 200. florenorum auri de camera, clericis fecularibus commendabantur; ad quod euitandum Congregationes Regulares nisæ sunt illas manuales efficere mediante indulto Apostolico; quia tunc Summus Pontifex non solet de illis prouidere; cùm enim collatio debeat esse de sua natura perpetua, Papa non solet prouidere de manualibus, ad euitan-
29 dum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab inferiori remoueri, vt benè ad propositum considerauit Rota *in Palentina Abbatiæ de Beneuinere 14. Aprilis 1617. coram Reuerendiss. D. Coccino Decano, quæ in fine Operis est decis. 15. num. 9.* & facit etiam, quia cùm isti

isti Abbates, qui ad tempus creantur, sint subrogati in locum eorum, quos D. Pater Benedictus, & Mo- 30 nasticæ Regulæ perpetuos eligi mandant, consequenter sortiuntur iura, & priuilegia eorum, in quorum locum subrogantur *l qui eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis cantion. cap. Ecclesia vt lite pend.*

31 Præterea de essentia dignitatis, non requiritur necessariò, vt quis in officio perpetuus esse debeat, sed satis est, quòd possit esse perpetuus. Nam Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles, Text. iuncta Gloss. *in clem. 2. de rescript.* Gemin. *in c. 1. de offic. Vicar. in 6.* Azor *institut. moral. part. 2. lib. 3. cap. 45. quæst. 14.* & Doctores communiter; & tamen habent dignitatem, & sunt in dignitate constituti. Imol. *in clem. 1. de Regular.* quem sequitur Paris. *de resignat. benefic. lib. 7. quæst. 24 n. 79.* & cõmuniter omnes. Atque ita docent ea Gloss. *verb. per electionem*, Panormit. *in cap. causam quæ num. 9. de iudic. & eadem clem. 2. num. 6. vers. quod ad esse, de rescript.* Rosella *verb. delegare, num. 11.* Angel. *verb. delegatus, n. 3.* Syluest. *eod. verb. quæst. 2. n. 8.* Sanchez alijs relatis *in Decalog. lib. 6. cap. 13. num. 78.*

QVÆSITVM III.

Vtrum nomen Abbatis sit nomen Prælaturæ, & an Abbas sit verè Ecclesiæ Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur.*
2 *Dictio, alij, similitudinem ostendit.*
3 *Prælati, qui dicantur.*
4 *Abbas Commendatarius est Prælatus.*

ABbates in sacris Canonibus Ecclesiæ Prælati vo- 1 cantur, & appellatione Prælatorum veniunt Text. *in cap. decernimus. de iudicijs*, ibi, *Sed Episcopi Abbates, Archiepiscopi, & alij Ecclesiarum Prælati:* dictio enim illa, *alij*, similitudinem ostendit, vt no- 2 tatur *in cap. sedes, de rescript. & in l. 2. C. de seru. fugit.* Idem probatur *in cap. præsenti. de offic ordin. in 6.* & *in cap. vt Apostolicæ de priuileg. eodem lib. 6.* & clarè colligitur ex Text. *in cap. quia nos 32. de appellat.* & *in cap. 1. de ætate, & qualit.* Ratio etiam hoc idem suadet; quia in Monasteriis ipsi propriè præficiuntur alijs Monachis, iisdémque re vera præsunt, ex Reg. S. Benedicti *cap. 2.* & habent curam cum iurisdictione ordinaria in suos subditos (vt inferius 3 videbimus.) At Prælati propriè, ac verè ij dicuntur, qui iurisdictionem ordinariam habent, iuxta doctrinam Gloss. & Panormit. *in d. cap. decernimus, num. 16.* Ergo Abbates Regulares sunt verè, ac propriè Ecclesiæ Prælati. Hæc assertio extra controuersiam est, eámque communiter tenent omnes tum Theologi, tum Canonistæ: Panormit. *in d. cap. 2. num. 2. de iudic.* Decius *ibid. num. 3. & in d. cap. quia nos, num. etiam 3.* Anton. de Bott. *in d. cap. 1. in vlt. not. de ætat. & qualit.* Angel. & Sylu. *verb. Abbas, & verb. Prælatus* Azor. *institut. moral. part. 1. lib. 12. cap. 29. & part. 2. lib. 3. c. 25. quæst. 1.* Læl. Zech. *de republ. Eccles. cap. 25.* Suarez *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 2. num. 2* Dec. *in d. cap. edoceri, num. 4. de rescript.* Barbat. *consil. 2. num. 18. & 25. lib. 2.* latè Sarnen. *super reg. de triennal. quæst. 5. n. 17. & seq.* Rebuff. *consil. 77. num 1.* Buratt. *decis. 610. n. 3.* Lotter. *loco cit. num. 10.* Gonzal. *ad reg. 8. gloss. 5. § 8. num. 27.* & *me citato*, Barbos. *vbi proximè, num. 3.* & 4 fuit resolutum *in Acherontina fruct. num 2. Decembris 1591. coram D. Card. Hieronymo Pamphilio.* Item Abbas Commendatarios, maximè perpetuus, hodie est Prælatus, cùm habeat plenariam administrationem Abbatiæ in spiritualibus, & temporalibus, vt ait *Barbat. 2. vol. cons. 2. incip. solemni, n. 25.* Pasch. *de visitat. lib. 2. cap. 9. de commend. num. 5.*

QVÆSITVM IV.

Vtrum appellatione Ordinarij veniant Abbates, & alij Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij appellatione qui comprehendantur.* & num. 3. & 5.
2 *Abbas venit appellatione Ordinarij.*
3 *Ordinario vbi aliquid in Iure committitur ad Abbates, & alios Prælatos Ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur, nisi subiecta materia aliud exposcat.*
4 *Abbas qui vni tantum Monasterio præsidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius.*
5 *Abbas dicitur habere in suos Monachos maiorem, & pleniorem potestatem, quàm Episcopus habet in Clericos suæ Diœcesis.*
6 *Abbas est Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum, & etiam Iudex.*

NOmine ordinarij comprehenditur quicunque 1 Superior, siue inferior Prælatus, qui ordinaria iurisdictione, siue ex priuilegio, vel ex præscriptione, aut ex canone potitur. Panorm. *cap. et famæ, n. 6. de sent. excom* Zabar. *clem. quia regulares, num. 11. vers. octauò quæres, de supplen. neglig. Prælat.* Minsinger. *cap. post cessionem, num. 2. de probat.* Ægid. Bellam. *cons. 30.* Dec. *cons. 121. lib. 1.* Nauarr. *cons. 9. de priuileg.* Vnde cùm Abbas habeat iurisdictionem quasi Episcopalem 2 *cap. Abbates de priuileg. in 6.* & eam habeat ex vi sui officij, quod est, eam ordinariam habere (vt latiùs infra probabimus agendo de Abbatum iurisdictione) meritò veniet appellatione Ordinarij. Quapropter cùm in aliquo iuris decreto aliquid Ordinariis com- 3 mittitur, vel de Ordinariis mentio fit, nisi subiecta materia aliud exposcat, non ad Episcopos tantum, sed etiam ad Abbates, & Prælatos omnes ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur; Gloss. *in cap. ordinarii. verb. locorum de offic. ordin. in 6. vbi* Franc. *sub num. 3. super gloss. 2. vers. & nota.* Idem Franc. *in cap. 2. num. 7. de constitut. eod. lib.* & *ibi etiam* Dominic. *n. 3. eadem gloss. in cap. quamuis in verb. loci de vsur. eod. lib. & in clem. 1. in verb. Diœcesano de iurepatron.* Panormit. *in cap cùm olim, num. 2. de præscript.* Philipp. Dec. *in cap. post cessionem, num. 1. & 6 de probat.* Syluest. *verb. excommunicat. 9 cas. 47. n. 92. not. 2. vers. sed aduerte* Nauar. *lib. 4. cons. tit. 2. edit. tit. de sponsal. cons. 5. num. 2.* Guttierez *quæst. canonic. lib. 1. cap. 10. num. 15.* Flamin. Paris. *de resign benefic lib. 3. quæst. 11. num. 19. & seq.* Sanchez *de matrim. lib. 3. disput. 29. num 5.* Coch *de iurisd. ord. in exempt. part. 1. quæst. 1. num. 9.* Præterea quilibet Abbas habens iurisdictio- 4 nem ordinariam, etiam qui vni tantùm Monasterio præsidet vocatur Ordinarius Monachorum illius, *can. nullus Monachus, can. nullam, & can. Abbates 18. q. 2. cap quanto, & ibi Innocent. & Doctores de offic. ordin.* & dicitur habere in eosdem Monachos maiorem, & 5 pleniorem potestatem, quam Episcopus habet in clericos suæ Diœcesis. Panormit. *in cap ad nostram, n. 2.* vbi etiam Franch. *ext. de appellat.* Adde, Abbatem nomine Ordinarij comprehendi, arg text. *in cap. cùm Episcopus de offic. ordin in 6. & tot. tit. extr. de offic. ord. & cap. cùm contingat. de foro compet. & ij. q. 1. can. de persona*, vbi nomine Ordinarij non tantùm Episcopus, seu Diœcesanus comprehenditur, verùm etiam quiuis alius superior, ordinariam habens iurisdictio-

nem de iure, vel ex præscriptione, aut priuilegio, ex Zabar. Panorm. & aliis supra adductis, quibus adde Felin. *in repertor. verbo Ordinarius, istud verbum.* Flam. Parif. *de resignation. benefic. lib. 3. quæst. 11.* Ex quibus sequitur, cùm Abbas sit Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum, esse etiam iudicem in causis prædictarum Ecclesiarum: ita Ang. Aret. *consf. 99. verf. videndum censeo.* Cardin. Tusc. *tom. 1. litt. A, conc. 11.* quia sicuti in alienatione bonorum Ecclesiasticorum requiritur consensus Episcopi, ita consensus Abbatis in alienatione bonorum Ecclesiarum sibi subiectarum, Angel. Aret. *loc. cit.* & Cardin. Tusc. *d. conc. 11.* & D. Aug. Barb. *de iure Eccles. lib. 1. cap. 17. n. 10.*

Hinc est, quod litteræ; & commissiones quæ Romæ expediuntur, & ad Ordinarios locorum diriguntur, etiam Abbatibus iurisdictionem Episcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur: ad quod comprobandum, duo ex pluribus in venerabili Archiuio sacri Montis Cassini existentibus, hic inserere mihi visum est: primùm Clementis VIII. secundum Pauli V. Summorum Pontificum, & eorum tenor talis est.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecte fili, salutem & Apostolicam benedictionem. Cùm, sicut nobis nuper exponi fecisti, tu ex Terra Citarij nullius Diœcesis, Prouinciæ Cusentinæ ortus existas, ac deuotionis feruore accensus, aliàs plurimum cupias, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus Ordines, sub titulo tui patrimonij, ad id, vt asseris, sufficientis, promoueri, & promotus, in illis Altissimo, quoad vixeris, famulari. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, quatenus tuis votis hac in parte fauorabiliter annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur te specialis gratiæ fauore prosequi volentes, nec non à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa, latis, si quibus, quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati. Tibi, vt cum litteris dimissorialibus dilecti filij Abbatis Monasterij montis Cassinensis iurisdictionem quasi Episcopalem in dicta Terra exercentis, à quocumque malueris Catholico Antistite gratiã & communionem Sedis Apostolicæ habente, & in propria Diœcesi residente, vel in aliena, de licentia Diœcesani loci, Pontificalia exercente, per se eligenda ad dictos ordines in temporibus ad id à iure statutis, intra tamen annum, annique curriculo non expectato, minúsque seruatis à Concilio Tridentino designatis interstitiis sub dicto titulo, dummodo ad id reperiaris idoneus, & alicui Ecclesiæ te adscribas, constiterítque priùs quod patrimonium tuum præfatum ad congruam tui sustentationem sufficiens verè & pacificè possideas, promoueri, & promotus, in illis etiam in Altaris ministerio ministrare liberè, & licitè valeas, Apostolica autoritate tenore præsentium concedimus & indulgemus. Necnon Antistiti, vt præfatum eligen. & tibi licentiam desuper impartimur. Non obstante quod tempore promotionis tuæ ad quemcumque ex dictis Ordinibus te in alio vel aliis antea susceptis non exercueris, & aliis Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscumque. Volumus autem, & dicta Autoritate decernimus, quod patrimonium tuum huiusmodi absque Ordinarij tui licentia alienare nequeas, nisi prius in Ecclesiasticis, vel aliis redditibus annuis habueris vnde viuere commodè possis. Datum Romæ apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die prima Iulij millesimo sexcentesimo tertio, Pontificatus nostri anno duodecimo.

Paulus Episcopus Seruus seruorum Dei.

Dilecto filio Abbati Monasterij montis Cassin. Salutem & Apostolicam benedictionem. Aliàs Canonicatu & Præbenda Ecclesiæ sanctæ Mariæ, Nouæ nuncupatæ, loci sancti Eliæ, nullius Diœcesis, Prouinciæ Capuanæ, tunc per obitum quondam Thomæ Papæ olim ipsius Ecclesiæ Canonici extra Romanam Curiam de mense Nouembri anni Domini 1608. defuncti, vacantibus Nos, dilecto filio Vicario Venerabilis fratris nostri Episcopi Aquinatensis, in spiritualibus Generali, per alias nostras literas dedimus in mandatis, vt si per diligentem examinationem dilectum filium Franciscum Casarum Presbyterum nullius Diœcesis, Prouinciæ prædictæ, ad id idoneum esse reperiret, Canonicatum & præbendam hic vacantes huiusmodi, eidem Francisco conferret & assignaret, prout in dictis litteris pleniùs continetur. Cùm autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Francisci petitio cõtinebat, locus prædictus iurisdictioni tuæ, qui particulare & separatum territorium habes, & iurisdictionem quasi Episcopalem in dicto, & aliis locis nullius Diœcesis Prouinciæ prædictæ, & tuæ iurisdictioni subiectis, exerces, tibíque similes causæ per Sedem Apostolicam committi consueuerunt, subsit; & propterea litteræ prædictæ dicto Vicario minimè præsentatæ fuerunt, pro parte dicti Francisci nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eundem Franciscum à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris

cenſuris, & pœnis à iure vel ab homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ei quibus qualiter innodatus exiſtit, ad officium prædictum duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, vt poſtquam dictæ litteræ tibi pro ipſius Franciſci parte præſentatæ fuerint, negotium huiuſmodi aſſumens ad illarum executionem, ſeruata alia earum forma, auctoritate noſtra procedendi in omnibus, & per omnia perinde ac ſic illæ tibi à principio, & non prædicto Vicario directæ fuiſſent, non obſtantibus omnibus illis, quæ in dictis litteris Volumus obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ ad ſanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Domini, milleſimo ſexcenteſimo quinto, decimo tertio Kalendas Auguſti. Pontificatus noſtri anno vndecimo.

QVÆSITVM V.

An Epiſcopi appellatione aliquo modo veniat Abbas, vel alius Prælatus Epiſcopo inferior.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi nomen vnde deriuatur, & quid ſignificet.*
2 *Epiſcopi ſpeculatores dicuntur, & quare.*
3 *Abbas Monaſterij exempti habetur pro Epiſcopo.*
4 *Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatem.*

1 SI præciſè ipſa nominis Epiſcopi ſignificatio perpendatur quæ a dictione Græca, ἐπισκοπεῖν, id eſt, inuigilare, ſpeculari, & attendere, imponitur, nomine Epiſcopi venit etiam Abbas, ſicut & quilibet Prælatus habens ſub ſe curam animarum; præcipuum námque eorum munus eſt, pro ſubditorum ſpirituali ſalute diligenter inuigilare, iuxta illud Actor. 20. *Attendite vobis, & vniuerſo gregi, in quo vos Spiritus* 2 *ſanctus poſuit, regere Eccleſiam Dei.* Speculatores etiam dicti ſunt, quaſi populorum, quibus præpoſiti ſunt, obſeruatores, Cuſtodes, & Præfecti, qui populorum ſibi ſubditorum mores, ac vitam proſpiciant, & ſpeculentur, vt ait D. Auguſtinus *lib. 1. de Ciuit. Dei c. 9.* Ad idipſum tenentur Abbates, necnon, & cæteri Prælati, quibus animarum cura commiſſa eſt; ipſi enim ſubditorum animarum curam gerentes, inuigilare debent multùm, ac ſpeculari Monachorum ſuorum vitam, & mores, non ſolùm pro tuenda, ac conſeruanda eorum perfectione, ac virtute, ſed etiam pro ea amplificanda, & in dies augenda ſtudere, iuxta illud D. Patris Benedicti *Reg. cap. 2. p. 4. Sciat Abbas, quàm difficilem, & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus, & ſecundùm vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta commiſſi ſibi gregis non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat.* Itaque iuxta vocabuli ſignificationem, nempè quoad munus, & officium, profectò nomen Epiſcopi etiam Abbatibus, & aliis prædictis Prælatis conueniet, quia re vera eorum iuriſdictio ſe extendit ad quàmplures actus iuriſdictionis Epiſcopalis, ſicut eſt excommunicatio, ſuſpenſio, abſolutio à caſibus reſeruatis, & cenſuris, & huiuſmodi. Adde etiam quia Epiſcopus, & Abbas æquiparantur *in x. Gloſſ. in cap. ne pro defectu verb. regulares extra de elect. per tex. in can. ſi quis deinceps 16. q. vlt.* 3 Nam Abbas Monaſterij exempti pro Epiſcopo habetur. *Gloſſ. in clem. 1. de rebus Eccleſ. non alien.* Bald. *in auth. cauſam, quæ in vlt. col. in Gloſſ. quod ſi eſt C. de Epiſcop. & Cleric.* Innocent. *in cap. 1. de Cleric. pereg.* Franciſc. Aretin. *conſ. 63. n. 4. verſ. pro his facit.* Patet, quia minores Ordines conferre poteſt, & vtitur Baculo paſtorali, anulo, & Mitra, aliiſque Pontificalibus inſigniis: poteſt benedicere ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia, Cruces, ſacras Imagines, & alia vaſa Eccleſiaſtica: conſecrare Calices, Pateoas, Altaria, Campanas, & alia etiam, in quibus ſacra vnctio interuenit: & tandem (exceptis Ordinum ſacrorum collatione, Eccleſiarum conſecratione, ac Chriſmatis confectione) omnia alia, ſicut Epiſcopi, exercere poſſunt, vt ſuo loco probabitur. Ita Sebaſt. Medices *in tract. de legibus p. 1. q. 15.* Salas *eodem tract. diſp. 6. ſect. 10.* 4 Verùm quoniam quoad auctoritatem, & poteſtatem Epiſcoporum plenam, quæ magna, & multiplex extat, ac maior, quàm Abbatum, nomen Epiſcopi nullo modo Abbatibus conuenire poteſt, & ideò eorum iuriſdictio non ſimpliciter Epiſcopalis appellatur, ſed cum diminutione, addita illa particula, *quaſi.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes vſum Pontificalium, aliquando veniant appellatione Pontificum.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi etiam Pontifices appellantur.*
2 *Abbas venit appellatione Pontificis.*
3 *Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium veniunt etiam appellatione Pontificis.*

1 NOmen Pontificis non ſolùm Papæ, verùm etiam Epiſcopis ſæpè tribui ſolet; Papa enim non ſimpliciter Pontifex appellatur, ſed addita dictione, *Maximus, aut Summus*, quippè qui eſt omnium Pontificum, id eſt Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, qui nomine Pontificis comprehenduntur, primus, & Maximus; Epiſcopi autem Pontifices ſimpliciter dicuntur. Ita eos vocat Nicolaus Papa *in cap. Pontifices, 7. q. 1.* & Gregorius IX. *in can. Maſſana de elect.* Pariter in Pontificali Romano quoties exprimuntur aliquæ functiones, in quibus Pontificalium inſignium vſus eſt neceſſarius, ac quæ ab Eccleſiaſticis Prælatis faciendæ ſunt, ſemper Pontificis nomen exprimitur, vt in collatione primæ clericalis tonſuræ, vel aliorum Ordinum, & aliis ſingulis functionibus, d. Pontificalis librum legenti patebit. Cùm igitur Abbas, Mitram deferre, ac Anulo, & Baculo Paſtorali, cæteriſque Pontificalibus inſigniis vti poſſit. *cap. vt Apoſtolica, de priuileg. in 6.* & omnia agere, quæ Epiſcopi exercere poſſunt, etiam quoad ea, quæ ad poteſtatem Ordinis ſpectant (aliquibus tamen exceptis, vt latiùs *infrà ſuo loco* probabimus;) 2 dicendum erit, ipſum quoque in iis, quæ ſibi circa Ordinis poteſtatem conceſſa ſunt in d. Pontificalis libro, contineri appellatione Pontificis, quod nemo negabit: præcipuè ſi hæc conſideretur formalitas, ſcilicet, Abbatem venire appellatione Pontificis, quatenus Pontificalia exercet, & prout à Pontificalibus, quibus ipſe vtitur, Pontifex denominatur: aliàs Pontificale Romanum pro omnibus Eccleſiæ Prælatis à Clemente VIII. ordinatum, quodque ab eiſdem Prælatis obſeruari

præcipit in sua Bulla in initio eiusdem Pontificalis apposita, Abbatibus non conueniret, quia ferè semper Pontificis nomine appellatur in Rubricis Prælatus ille, ad quem functiones in eodem Pontificali præscriptas exercere pertinet.

3 Ex quibus patet, etiam nomine Pontificis venire reliquos Prælatos Episcopo inferiores, quibus ex priuilegio, vel quolibet alio legitimo titulo Pontificalium insignium vsus, ac exercitium, necnon etiam aliqua ex parte ordinis Episcopalis potestas competit.

QVÆSITVM VII.

Vtrum appellatione Monachorum, & Regularium, veniant etiam eorum Abbates, & Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Monachorum status simplex est.*
2 *Abbas per assumptionem ad Abbatiam non desinit esse Monachus.*
3 *Rector venit appellatione scholarium, quia per Rectoriam non desinit esse scholaris.*
4 *Monachorum appellatione venit Abbas, non tamen in materia odiosa*, num. 5. *nec in fauorabilibus, quando aliqua prouisio per ipsum facienda est*, num. 7. *secus si per alium.*
6 *Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odiosa.*

Videtur, quòd appellatione Monachorum, & Regularium non veniant Abbates, & eorum Prælati; quia nomen Abbatis, & Prælati est nomen honoris, & dignitatis, vt inquit Zabarell. *in clem.* 1. *n.* 3. *de rescript.* & latiùs probatum est suprà *quæst.* 2.

1 Nomen verò Monachi simplicis status significationem habet, vt omnes fatentur; Ergò Abbas appellatione Monachorum non venit.

His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbatem, & Prælatum Regularem venire etiam appella-

2 tione Monachorum; quia per assumptionem ad Abbatiam, & Prælaturam non desinunt esse Monachi, & Religiosi, vt patet *extr de Simon. cap. vlt. & cap. ex*

3 *ore, de priuileg.* sicut Rector venit appellatione Scholarium, quia per Rectoratum non desinit esse Scholaris. Bald. *in l. nec patronus C. de oper. noui nunciat. & in l. quisquis C. de Episc. & Cleric.* Ioan. Andr. *in proœm. decretal. in princ.* Felin. *ibidem col.* 4. *vers. ceterum in*

4 *proposito.* Atque, quòd appellatione Monachorum veniat etiam Abbas, docent plenè Bartol. *in l.* 4. *ff. de stipulat. seruor.* vbi dicit, quòd quando relinquitur Fratribus Cappa, & Priori biblia, ipse Prior habebit etiam Cappam: Ita etiam Archidiac. *in can. conuenientibus num.* 1. *quæst.* 7. Ioan. Andr. *loc. cit.* Ostien. & D. Anton. *in d. cap. vlt.* quos citat, & sequitur Panormit. *ibidem n.* 2. *& duob. seqq.* Felin. *ibidem in princ.* Roman. *consil.* 159. & Barbos. *me citato, in tract. de appellat. verb. significat. verb. Monachus, n.* 1.

5 Limitatur tamen hæc conclusio, vt in materia odiosa appellatione Monachorum Abbas non veniat, per *tex.* in simili *in cap. statutum, iuncto cap. licèt canon. de elect. in* 6. Vbi habetur, quòd appellatione Ecclesiæ Parochialis in materia odiosa non venit Ecclesia Parochialis Collegiata; quia licèt sit Ecclesia Parochialis, tamen habet illam qualitatem Collegij super Parochiam; ita in simili, etsi Abbas, & Prælatus Regularis sit etiam Monachus, tamen habet qualitatem Superioris super alios Monachos, & icciréò in materia odiosa comprehendi nomine Monachorum non debet D. Anton. Panorm. & Felin. *loc. cit.* Valenzuol. *consil.* 74. *n.* 59. idem Barbos. *loc. cit.* Sanch. *in decalog. lib.* 6. *c.* 8. *n.* 84. Prout neque in materia odiosa clericorũ appellatione veniunt Prælati; Abb. *in cap. bona il.* 1. *in* 1. *notab. de postulat Prælat.* & in Rubric. *de vita & honestat. cleric. n.* 9. Ruin. *consil.* 145. *n.* 18. *vers. & per illum vol.* 2. Simonet. *de reseruat. quæst.* 11. *per tot.* cum aliis per Barbos. *d. tract. verb. cleric. num.* 4. Rota *decis.* 840. *n.* 3. *coram Buratt.* licet contrarium tenuerit Dec. *in cap.* 2. *n.* 18. *& seqq. de prebend.*

7 Limitatur secundò, vt nec etiam in fauorabilibus appellatione Monachorum veniat Prælatus, quando scilicet aliqua prouisio facienda est per ipsum Prælatum, vt quia mandatur Abbati, vt possit suos Monachos absoluere, vel aliquod huiusmodi; tunc enim ipse non comprehenditur, vt notat. Ioan. de Lignan. *in clem. attendentes de stat. regular.* secùs autem, si prouisio est facienda per alium: quia tunc Monachorum appellatione comprehenditur ipse Abbas: Ita Panormit. *d. cap. vlt. n.* 4. *in fine*, Felin. *ibid. d. n.* 3.

Ad obiecta patet responsio: & ad primum, Abbatem respectiuè ad suum statum, & ad vota solemnia, quæ vouit, simplex sortiri nomen ab omni dignitate, & honore alienum; secùs autem respectiuè ad dignitatem Abbatialem, quam ipse obtinet. Et sic etiam patet responsio ad secundum.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum sub nomine Abbatum veniant cæteri aliarum Religionum Prælati.

SVMMARIVM.

1 *Mendicantium superiores sunt verè Prælati.*
2 *Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem, & possunt esse delegati Sedis Apostolicæ.*
3 *Patris appellatione vniuersi Præsidentes veniunt.*
4 *Conuentus superior non habens Abbatem supra se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, siue instituatur per electionem, siue per promotionem.*
5 *Regulares Prælati veniunt sub nomine Abbatum circa ea quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, secus circa ea quæ spectant ad potestatem ordinis*, num. 7.
6 *Delegatus Papæ debet esse in dignitate constitutus.*

Videtur primò dicendum, quòd sic; nam licèt Abbates, & alij Regulares Prælati, vt Priores, Præpositi Guardiani, & alij quomodocúmque nuncupentur, nomine differant, re tamen conuenire videntur; omnes enim re vera Prælatorum appellatione veniunt, sìmque verè, & propriè Prælati, quod de Abbatibus suprà latè ostendimus; de Superioribus

1 autem Mendicantium docent Gloss. *in cap. nullus, verb. prælatura*: vbi etiam Dominic. & Franch. *n.* 2. *de elect. in* 6. facit alia Gloss. *in clem.* 1. *in verb. Prælatum eodem tit.* vbi Cardin. *quæst.* 10. idem Cardin. *in clem dudum* §. *statuimus, de sepultur.* dicentes, quòd Guardiani

2 Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam, & dignitatem, & exinde quòd possint esse delegati Sedis Apostolicæ; idem etiam testantur Panorm. & Felin. *in cap. cùm olim de maiorit. & obedient.* vterque *num.* 1. Angel. *verb. delegatus n.* 3, Sylu. *eodem verbo, & num.* Azor. *inst. mor. p.* 2. *lib.* 3. *c.* 13. *quæst.* 7.

Confirmatur; Nam omnes isti Prælati, tam Abbates, quàm reliqui Mendicantium, vel etiam non Mendicantium Superiores, habent immediatam iurisdictionem æqualiter in totum Religiosorum sibi subditorum

subditorum Conuentum, atque administrationem, & curam bonorum ipsius Conuentus. Ergò quicquid in Iure sub Abbatum nomine habetur, intelligendum quoque erit de reliquis Religiosorum Superioribus, qui sunt immediati, ac proximi Monasteriorum Prælati: licèt diuersis nominibus nuncupentur. Abbas etenim idem, quod pater significat, vt in primo quæsito dictum est; At Patris appellatione vniuersi Præsidentes veniunt, vt docent communiter expositores illorum verborum Exod. 20. *Honora Patrem tuum.*

3

4 Item Superior Conuentualis, quocunque nomine appelletur, non habens Abbatem supra se in eodem Monasterio, habetur loco Abbatis, arg. tex. *in cap. fin. de stat. Monach.* Et docet Panormit. *per illum tex. in cap. cum illorum, de sent. excom. n. 3.* Et hoc procedit, siuè Prælatus instituatur per electionem, siuè per prouisionem, Panotmit. *in clem. nisi principalis, n. 6. de rescript.*

5 In hac tamen re sic distinguendū videtur, quod vel loquimur quoad ea, quæ spectant ad potestatem iurisdictionis, & sic concludendum erit, sub nomine Abbatum, venire etiam alios Regularium, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Superiores; quia re vera omnes Prælati sunt, vt Doctores citati testantur, & claré colligitur *ex d. cap. cùm olim*, vbi Summus Pontifex delegat Priori Fratrum Prædicatorum

6 causam *in d. cap.* contentam: At delegatus Summi Pontificis debet esse in dignitate constitutus *cap. statutum de rescrip. in 6.* & colligunt Doctores citati per illum tex. Vnde quicquid quoad iurisdictionem Abbatibus in iure communi est concessum, conuenit etiam cæteris omnibus veris Prælatis Regularibus.

7 Quò verò ad ea, quæ spectant ad potestatem Ordinis, & dignitatis Episcopalis, quam Abbates participant, vt suo loco ostendemus, dicendum est, alios Regulares Prælatos Abbatum nomine non venire; ipsi enim neque Mitra, neque Baculo Pastorali, aut aliis Pontificalibus insigniis vti possunt; nec ex consequenti ordinare, vel alia, quæ sine huiusmodi insignis perfici nequeunt, exercere, vt certum est apud omnes, & communis vsus manifestè indicat; Et licèt per viam communicationis gaudere possint omnibus priuilegiis, quæ specialiter Abbatibus concessa sunt; tamen ex perpetuo eorum silentio, ac non vsu clarè comprehenditur, omnes supponere, Prælatos cæterarum Religionum, qui Abbates non sunt, illis priuilegiis non gaudere, vt de potestate ordinandi, docet Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 19. n. vlt.*

Præterquam quod alij Prælati Regulares neque in Synodis, aut Conciliis, quemadmodum Abbates, locum, & consultiuum votum habent, nec in multis tam Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus functionibus adhibentur, sicuti illi. Hinc est, quòd sacri Canones & alia Iura, nec non communiter Doctores præeminentia, & honoraria quadam excellentia magni faciunt Abbatialem hanc dignitatem, quæ non in omnibus (licèt in quibusdam) cæteris Religionum Prælatis adaptari solet.

DISPVTATIO II.

De origine, & antiquitate Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm in veteri testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

II. Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

III. An successiuè, & sine aliqua interruptione Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

IV. An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis.

V. An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vitæ fuerit in Ecclesiæ exordio, cum ea, quæ nunc est.

VI. Vtrùm Ecclesiæ Sæculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel sæculari.

VII. An omnes Monachorum Prælati, ex primæua Religionis institutione Abbatis nomine nuncupati fuerint.

VIII. An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator.

IX. An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

X. An sancti Apostoli fuerint Monasticæ vitæ Institutores.

XI. An post Christum, & SS. Apostolos, & ante Basilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis instituti Legislatores.

QVÆSITVM I.

Vtrùm in veteri Testamento, & ante legem gratiæ fuerit aliqua Religiosi status, ac eius Abbatum, & Prælatorum adumbratio.

SVMMARIVM.

1 *Samuël primò instituit Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino.*

2 *Elias, & Eliseus, & filij Prophetarum Principes, & Abbates Religiosorum fuerunt.*

3 *S. Ioannes Baptista Cœnobitarum Princeps fuit.*

4 *S. Scarioth in Veteri Testamento Abbas Monachorum fuisse legitur.*

ANtiquam Religiosorum institutionem in Veteri Testamento figuratam fuisse, arguimus non solùm in Nazaræis, de quibus in Nu. 6. & in Elia, & Elisæo, qui in Collegiis habitabant, de quibus Regum *lib. 3.*

lib. 3. & 4. & in Historia Tripartita *lib.7.cap.11.& ex lib.* Isidor. *tit. de diuin. offic. cap.15.* Sed etiam in Samuële tanquam in eorum Principe Archimandrita, vt colligitur ex Genebr. *in Chronol.* & Comest. *in Hist. lib.1.cap.10.* vbi sic ait. *Nota, quòd Samuel primò instituit Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino.* Idem Confirmatus ex D.Hieronymo *Epistola 4. ad Rustic.* vbi sic ait, *filij Prophetarum, quos Monachos in Veteri Testamento legimus, ædificabant sibi Casulas propè fluenta Iordanis,* & infrà, *& turbis Vrbium derelictis polenta, & herbis agrestibus victitabant.* Et Cassiodorus *lib.1.Tripartita Histor. cap.11.* de his loquens, ait, *Philo Pythagoricus suis temporibus refert vndique egregios Hebræorum in quodam prædio circà stagnum Mariam in colle positum philosophantes: habitaculum verò eorum cibos, & conuersationem talem introducit, qualem & nos nunc Ægyptiorum Monachos esse conspicimus; Scribit enim, inchoantes eos ad Philosophiam cedere omnibus sibi competentibus rebus, cunctísque abrenunciare permixtionibus, & extrà muros in solitariis agris, & Hortis habitare: Domus autem eis esse sacraria, quæ apud nos Monasteria nuncupantur: & in eis conuersatione solitaria honesta celebrare mysteria, diligentérque Psalmis, & Hymnis placare diuinitatem: & ante solis occasum nullos gustare cibum; alios autem per tres dies, & ampliùs, certísque diebus in pauimento habere cubilia: vino semper, & sanguinem habentibus abstinere: cibum eis esse panis, & salis, & hyssopi, & potum aquæ.* Et S.Hieronymus *in Epistola 13. ad Paulin. exhortatoria.* Sic ait. *Habet vnumquodque propositum Principes suos. Romani Duces imitentur Camillos, Fabricios, Regulos, Scipiones; Philosophi proponant sibi Pythagoram, Socratem, Platonem, Aristotelem; Poetæ æmulentur Homerum, Virgilium, Menandrum, Terentium; Historici, Tucididem, Salustium, Herodotum, & Liuium; Oratores Lysiam, Gracchos, Demosthenem, Tullium: Et, vt ad nostra veniamus, Episcopi, & Presbyteri habeant ad exemplum Apostolos, & Apostolicos viros, quorum honorem possidentes habere nitantur, & meritum. Nos autem habemus propositi nostri Principes Paulos, Antonios, Hilariones, Macharios, & vt ad Scripturarum auctoritatem redeam, noster Princeps Elias, noster Elisæus, nostri filij Prophetarum.* Confirmatur testimonio Diui Bernardi Abbatis, qui *in Epistola ad Fratres de monte Dei,* ostendens antiquitatem monastici status ait, *Hæc nouitas non est nouella vanitas: res enim est antiqua Religionis perfecta fundata in Christo pietatis antiquæ, hæreditas Ecclesiæ Dei à tempore Prophetarum demõstrata, iámque noua gratia sole creato, in Ioanne Baptista instaurata, & innouata, ab ipso Domino familiarissimè celebrata, & ab eius Discipulis, ipso præsente concupita.* Incœpit ergo Monastica vita in Veteri Testamento, & ante legem gratiæ, fuerúntque eiusdem vitæ moderatores, Ducésque Elias, & Elisæus, & Samuël, (vt ostensum est) sicut & Ioannes Baptista, vt S.Hieronym. etiam testatur *Epist. 22. ad Eustochium* dicens, *Huius vitæ auctor Paulus, illustrator Antonius, & (vt ad superiora conscendam) Princeps Ioannes Baptista,* Idem fatetus Chrysost. *homil. 1. in Marcum. Sicut Sacerdotum Principes sunt Apostoli, sic Monachorũ Princeps Ioannes Baptista.* Hanc auctoritatẽ Chrysostomi apposuimus, vt tacitæ obiectioni obuiaremus, scilicet, quod S.Hier. *loco paulò superius citato* non loquitur de Monachis, sed de Anachoretis; sed S.Chrysost. facit eundem Ioan.Bapt. etiam Monachorũ Principem; quòd Nazianz. affirmat, dum *orat. in Basil.* D.Basilium quia Monachus fuit, Ioãni Baptistæ cõparat. Multáque alia de Testamento Veteri Cassian. *coll.18.c.6.* Sozom. *lib 1. Histor.c.12.* Bern. *serm de excellentia Io.Baptista,* & Isidor. *lib.2. de diuin.offic.c.15.* Cùm autem constet, Essænos, & filios Prophetarum communem viuendi rationem in vno corpore, seu Congregatione obseruasse, probabiliter dicendum est, ipsos vnum caput, ac vnum ducem etiam sibi constituisse, cui obedientiam promitterent; nam alias nec ordinatè, nec politicè viuere potuissent: Quod magis confirmatur ex eo, quod legitur in *lib. Scholasticæ Historiæ, in rubrica de signis in morte Domini* de S. Scarioth, qui Abbas Monasterij fuisse dicitur, quo mortuo, eius Monachi, & sub illius obedientia degentes inconsolabiliter doluerunt. Ex quo colligitur, S.Scarioth Abbatem fuisse, & non simpliciter Abbatem, sed sub se Monachos habuisse; de quibus videri potest Colleg. Paduan. *cons.2. post cons.* Zab. *n.16.& seq.* Caccial. *cons.4. post dd. cons.* Zabar. *n.56.& seq.*

Sed licèt antè Christum Dominum ab antiquis Patribus, ac Prophetis Religiosus status adumbratus, & ex parte inchoatus fuerit, nihilominus, quoad eius perfectioonem absolutè, & simpliciter, ac pro vt includit omnia, quæ de illius perfectione substantiali existunt, est propriè legis gratiæ, atque à Christo Domino propriè, & perfectè institutus, vt latè ostendunt Hieronym. Platus *lib.2. de bono statu Relig. c.19.& 20.* Bellarm. *lib.2. de Monach. c.5.* & alij, quos refert Suar. *de Relig. tom.3. tract.7. lib.3. c.1. n.5.* de qua te in seq. quæsito.

QVÆSITVM II.

Quo tempore in lege gratiæ Religiosus status, ac in eo Abbates, & Prælati instituti fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Status Religiosus primò à Christo in terris institutus fuit.*
2 *S. Marcus Euangelista in Ægypto Religiosorum institutor fuit.*
3 *S. Antonius Eremitarum Auctor vocatur.*

RElígiosorum statum, non per purum hominem, sed per verum simul Deum Iesum Christum in terris fuisse institutum, Catholicorum omnium communis est assertio, vt cuique apud Thomam Vuald. *tit.11.cap.83.* Clitouæum *lib.3. de vot. Monast. cap.5.* Bellarmin. *lib.2. de Monach. cap.5.* Hieron Platum *de bono stat. Relig. lib.2.* aliosque grauissimos Auctores videre licet; & clarè comprehenditur ex illis verbis Iesu Christi Matth. *cap.9. Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus,* Apostolorum tempore perfectionem, & formam accepisse, vt infrà. Præcipuam autem huius Religiosi status Præposituram esse à Christo Domino institutam, atque ordinatam, probatur ex verbis Apost. ad Ephes. 4. *& ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam verò Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consummationem sanctorum in opus ministerij,* eundémque statum, & vitam religiosam ab Apostolis receptam D. Hieron. asserit *lib. cont. Iou. in Apolog. ad Patriar.* & Hieron. Platus *loc. cit.* Exinde Religionis cultum propagatum fuisse, affert Cassianus *lib.2. c.5. & coll.8. c.5.* & Dionys. *de cœlest. Hier.* At Philo Iudæus Dionysio Areopagita antiquior *in lib. de vita contemplatiua,* prolixè vitam, & Monasticos situs describit à S.Marco Euangelista in Ægypto institutos, cum paupertatis, continentiæ, & ieiuniorum professione. Habemus etiam ipsius Dionysij Epistolam, ex qua Monasticen Apostolorum tempore floruisse, patet; eosdémque Apostolos Monachorum cultum, ritúmque tenuisse, probari potest. Actor. 4. in verbis illis, *Erat cor eorum, vnum, & anima vna, nec quisque eorum,*

quæ

quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia; nec inter ipsos quispiam egens erat, sed quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum, & diuidebantur singulis, prout cuique opus erat. Vnde D. Bernardus in sermone Apologetico, sic ait, Heu me miserum qualemcumque Monachum! cur adhuc viuo, videre, ad id deuenisse Ordinem nostrum, qui primus fuit in Ecclesia, imò à quo cœpit Ecclesia, & quo nullus in terra similior Angelicis ordinibus, nullus vicinior ei, quæ est in Cœlis Hierusalem mater nostra, siue per candorem Castitatis, siue per ardorem Charitatis, cuius Apostoli institutores fuerunt. Vitam verò eremiticam Paulum coluisse, constat, cùm nullus illum præcesserit, Antonium verò illam instituisse, & ordinasse, & quamplures docuisse discipulos: vnde Princeps Eremitarum, & Auctor vocandus est. Nam (vt legitur apud Nicephorum lib 8. Histor. Eccles. cap. 41. Hieron. in Epist. ad Eustoch. de custod. virgin. & Cassian. lib. 7. collat. poster. collat. 1.) circa tempora Caij Pontificis, Paulus quidam Thebanus (qui declinandæ causa persecutionis Decij, & Valeriani; & Deo liberiùs inseruiendi, in eremi speluncam se contulit; vnde, & primus Eremita est appellatus) initium Monachis dedisse videtur: Antonius item Ægyptius eodem tempore idem vitæ genus instituens, cùm post eum superuixisset, socios sui instituti habuit, & multorum Monachorum Dux, & Pater extitit, & primus inter illos antiquos Eremi Patres eum titulo, & munere Abbatis fuisse videtur. Inter illos verò, qui in Ciuitatibus Monasteria, & bona temporalia possederunt, primus, qui nomen, & officium Abbatis obtinuerit, sanctissimus patens, & legislator noster Benedictus fuisse traditur, à quo plures alij Abbates descenderunt, propter multa Monasteria, quæ sub eiusdem Regula constructa fuerunt, vt inferiùs dicemus, & inde Abbates dici cœperunt omnes ferè non Mendicantium Ordinum Prælati.

QVÆSITVM III.

An successiuè, & sine aliqua interruptione temporis Religiosus status semper in Ecclesia durauerit.

SVMMARIVM.

1. *Probatur continuatio status Monastici à temporibus Apostolorum sine interruptione vsque ad nostra tempora.*
2. *Clementis I. tempora.*
3. *Vrbani I. Papæ tempora.*
4. *Callixti I. Papæ tempora.*
5. *Felicis Papæ tempora.*
6. *Eutychiani Papæ tempora.*
7. *Syluestri I. Papæ tempora.*
8. *Siricij Papæ tempora.*
9. *Innocentij I. Papæ tempora.*

1 ID, quod maiorem in præsenti quæsito affert difficultatem, est de continuatione status Religiosi à temporibus Eliæ, & Elisæi, vsque ad tempora Ioannis Baptistæ, & Apostolorum; de hoc enim neque in sacra Scriptura, neque in antiquis Hebræorum Historiis mentio aliqua fit, nec satis constat, quomodo tempore captiuitatum populi Israëlitici talis status continuari potuerit, aut quomodo post illas instauratus fuerit; cùm ergo de eo tempore nihil certi super hoc statui possit, icciteò loquendum videtur de continuatione huius status à tempore Apostolorum, quo Christus veram Religionem instituit, instaurauitque, ac verus Religiosorum Abbas, & Pater fuit. Monachorum igitur iam ab Apostolis, & priùs à Ioanne Baptista institutorum status continuatus fuit vsque 2 ad Pontificatum Clementis I. qui vixit temporibus Apostolorum: ipse enim, post Petrum, Linum, & Cletum Summos Pontifices, rexit Ecclesiam: & hoc elicitur ex eiusdem epistola 5. vbi ait, Communis vita omnibus necessaria est, & maximè his, qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt, & vitam Apostolorum, eorumque Discipulorum imitari volunt, per communem vitam intelligitur Monastica, & Regularis, vt fatentur omnes, & præcipuè Suar. tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. & lib. 2. cap. 8. & in tract. 10. lib. 1. cap. 5. Hanc communem vitam, & Monasticam continuasse vsque ad Vrbanum I. vt ipse fatetur, colligitur ex 3 can. scimus 12. quæst. 1. ab Vrbano I. vsque ad Callixti 4 Papæ tempora, vt colligitur ex can. presbyteros 27. dist. & in can. interdicimus 16. quæst. 1. vbi Abbatibus, & Monachis publicas pœnitentias date, infirmos visitare, vnctiones facere, & publicas Missas cantare interdixit, qui Pontifex rexit Ecclesiam anno Domini 227. Et à Callixto vsque ad tempora Eutychiani 5 Papæ, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 277. vt 6 can. si quis Episcopus 11. quæst. 3. Item ab Eutychiano 7 vsque ad Syluestrum I. anno Domini 319. can. à Subdiacono 93. dist. fit etiam mentio de Monachis tempore Concilij Nicæni anno Domini 341. celebrati, quod refertur in can. placuit 19. quæst. 1. & tempore Siricij 8 Papæ anno Domini 390. vt habetur in can. Monachos, 9 vad caus. & quæst. Item tempore Innocentij I. anno Domini 411. Et hanc continuationem Religiosi status à Christo Domino perfectè instituti, latè probat Cassian. in lib. suarum collationum collat. 10. cap. 5. & 6. vbi ait, Monasticam vitam paulò post tempora Apostolorum inchoatam, vsque ad Paulum, & Antonium continuè durasse. Et à tempore S. Antonij, vsque ad tempora S. Basilij Monasticum institutum se extendisse, elicitur ex eiusdem S. Basilij epist. 79. de qua re videatur fusiùs S. Greg. Nazianz. in orat. de laudibus S. Basilij, & S. Hieron. de scriptor. Eccles. & Gennad. de vir. illustr. cap. 6. & 7. & Histor. Lausiac. cap. 7. quæst. 14. & 15. & alibi, quibus in locis hanc eandem continuationem Monachorum ab Apostolis institutorum peruenisse vsque ad Antonium, & post illum ad Macharium, Ioannem Climacum, Hilarionem, Pachomium, Basilium, Augustinum, & Benedictum summos Abbates, manifestum est. Itaque Abbatum nomen à tempore sui vsus pari successionis relatione hodiernam vsque id diem mansisse, asserendum non abs re est.

QVÆSITVM IV.

An Abbates, seu Religiosorum Prælati distincti fuerint à Clericorum Prælatis.

SVMMARIVM.

1. *Status Religiosorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratiæ cum statu Clericorum.*
2. *Ecclesia in initio fuit veluti Monachalis Religio.*

SCimus ex Concil. Trid. sess. 22. can. 2. Apostolos ad noctem sacræ Cœnæ Clericos, & Sacerdotes institutos fuisse. Scimus pariter ex D. August. Thoma, aliisque Doctoribus, illos ante passionem in manibus Christi Domini, (vt suprà tetulimus) tria vota ad Monasticen pertinentia emisisse: quæ quidem vota cùm Monastici status sint substantialia, non est dubium,

biom, quantum ad rem ipsam essentialiter, eodem fere tempore, vtrumque statum, & Clericorum, & Monachorum extitisse, vnumque corpus mixtum sub SS. Apostolis fuisse in Ecclesia.

Quantum verò ad nomen propriè sumptum, ab Apostolis fundatum arbitror, sicut de D. Marco habemus, in Alexandrina Ecclesia aliqua Monachorum instituisse Cœnobia, vt habetur *in collat.* Cassian. *lib. 2. de instit. Monach.* quod D. Bernardus *Apolog. ad Guill. Abbat.* innuit, addens aliquid amplius, id est, Ordinem suum, non modò in Ecclesia Dei primùm fuisse, verùm etiam ab illo Ecclesiam incœpisse. Et Isidor. *lib. 2. de off. Eccles. cap. 15.* & S. Ioan. Chrysost. *lib. 3. contra vitup. vitæ Monasticæ*, dicunt, Ecclesiam Dei initio suo fuisse veluti Monachalem Religionem. De Monastici autem status Patribus, & Præpositis ex Conc. Melden. colligitur, Monachos ab Apostolis fundatos, & à Sanctissimis Patribus Ordinem Monasticum excultum. Clariùs probat Possid. *in vita S. August.* vbi dicit, *& cum Dei seruus viuere cœpisset, secundùm modum, & Regulam sub sanctis Apostolis constitutam.* Idem affirmare videtur Suarez *tom. 4. de relig. tract. 9. lib. 1. cap. 7. num. 5.* vbi post multa, dixit, *ex his ergo satis constat, esse, & fuisse semper in Ecclesia duos ordines Religiosorum, Clericalem scilicet, & Monachalem, & lib. 2. cap. 8.* hoc idem affirmat per totum. Vide de hac re Ioannem Trullum *lib. 1. de Ordine Canonic. regul. cap. 2. & 3.* vbi probat, illam Religionem fuisse ab Apostolis institutam; Et idem constat auctoritate Benedicti XII. qui in præfatione ad Constitutiones eiusdem Religionis hoc idem asseuerat. Quapropter cum in hac Religione adsint Prælati, ab immemorabili tempore semper in Ecclesia Dei eos distinctos à Clericis extitisse, non videtur abs re, asserere.

QVÆSITVM V.

An eadem essentia Religiosæ, & Monasticæ vita fuerit in Ecclesiæ exordio cum ea, quæ nunc est.

SVMMARIVM.

1 *Probatur, quòd eadem fuerit essentia status Religiosi antiqui temporis, ac nostri.*

2 *Antiqui Religiosi gestabant etiam saccum, cucullam, & reliqua Monastici habitus.*

Religiosæ, & Monasticæ vitæ essentiam tribus votis, Paupertate, Castitate, & Obedientia, in nostris huius temporis Religiosis constitui, nulli dubium est; quod quidem prisco tempore seruatum fuisse, August. Cœnobitarum statum explicans *lib. 1. de mor. Eccles. cap. 31.* ostendit: Primùm enim inquit, illos, contemptis mundi delicijs, in castissimam, & sanctissimam vitam conuenisse; secundò addidit, à nullo quidquam possideri proprium; tertiò, Patres nulla superbia consulere illis, quos filios vocant, magna sua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate.

Et Arbaoaf. Abbas apud Ioannem Moscum *in prato spir. cap. 130.* ait, *Patres nostri continentiam, paupertatem, ac nuditatem rerum omnium vsque ad mortem seruauerunt*, intelligens de primis Patribus. Quòd si intelligatur de Antonio, Hilarione, & cæteris illius temporis, non est dubium, Hilarionem facultates suas pauperibus dilargitum, solitudinem coluisse, & extructa exigua casa, quæ vix ipsum caperet, humi cubasse, hanc autem vitæ rationem ab Antonio didicisse; vnde clarè paret, continentiam, & paupertatem, obedientiámque exercuisse.

Insuper, quòd olim etiam saccus, cucullæ, & reliquum habitus Monastici, psalmodia, ieionia, ciborum delectus, aliáque id genus instituta fuerint, haberi potest ex Epiphanio *in Compendiaria doct.* & ex Ioanne Cassiano *in lib. de Institutis Monach.* Adde, quæ supra diximus, à Philone Iudæo allata de vita contemplatiua, scilicet, D. Marcum Euangelistam in Ægypto formam cultus Monastici instituisse, cum continentiæ, paupertatis, & ieiuniorum professione. Vlteriùs præter hæc, Apostolos, Christo viuente, tria essentialia vota ante eius passionem emisisse, ostendit Suarez *de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 7. num. 13.* quod probatur auctoritate S. Thomæ, Augustini, & aliorum. Clariùs etiam probatur ex Possidonio in vita S. Augustini, vbi dicit, *& cum Dei seruum viuere cœpisset secundùm modum, & regulam sub sanctis Apostolis constitutam.* Itaque cùm ex allatis eadem essentia Monachorum antiquorum, & huiusce temporis fuerit, eandem quoque illorum Prælatorum fuisse normam, & essentiam colligimus.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, cum dignitate Abbatiali institutæ fuerint, vel Seculari.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares.*

2 *Aliquæ Ecclesiæ Seculares in principio suæ fundationis à secularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali.*

Dubitatio oritur ex eo, quia reperiuntur quamplures Ecclesiæ Collegiatæ Seculares, quarum Superiores, ac Prælati Abbates dicuntur, & Canonicis in ea residentibus præsunt; adsunt etiam nonnullæ aliæ Ecclesiæ Seculares, in quibus, licèt Canonici non sint, tamen earum capita Abbates nominantur. Difficoltas est modò, vtrùm ab initio fundationum earum, istæ Ecclesiæ fuerint Seculares; & Abbatiarum nomen sortitæ sint, an verò Regulares. Ad quod dicendum est, omnes ferè istas Ecclesias Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomen retinent, olim fuisse Monasteria Monachorum, vel Canonicorũ Regularium, quibus Religiosi professi Abbates præficiebantur. Cùm autem, calamitosorum temporum iniuria, Monachorum, & Canonicorum Regularium Collegia, & Ecclesiæ defiissent: factum est, vt deficientibus Regularibus, in illas Seculares Clerici instituti fuerint, quibus Abbatum nomen remansit; vt de nonnullis Ecclesiis & Monasteriis Regularium Canonicorum refert Gabriel Pennot. *Histor. Tripart. Ord. dd. Canonicorum Regularium, lib. 2.* & præcipuè *cap. 32* loquens de Ecclesiis, & Monasteriis eiusdem Ordinis, quæ reperiuntur in Lusitaniæ Regno, ex quodam vetusto libello in Archiuo Monasterij Sanctæ Crucis Colimbricensis seruatu, in quo sic refertur *Anno 1356. quo tempore in Italia propter bella, & Schismata Ordo Canonic. Regular. maxima detrimenta accepit, tanta fuit in Portugallia gentium strages, causa magnæ sterilitatis, & prouentuum penuria, quod ex tribus gentium partibus, duæ perierunt, tam breui temporis interuallo, vt iam Cœmeteria tot mortuorum cadauera minimè capere potuissent. Sed tam in illis, quàm extra in atriis, quæ ad hoc fiebant, quaterna, sena, & quotquot poterant, sepeliebantur,*

sepeliebantur, quod malum per totam Iberiam, & Galliam cursauit: quo tempore Sarraceni totam Bethicam, omnia solo æquando, infestauerunt, Catholicis multa mala inferentes, & arcem Calpes expugnauerunt, & ob has strages, & sterilitates istorum tam calamitosorum temporum, multa Monasteria Ordinis Canonicorum Regularium extinguebantur, eo quod omnes eorum Religiosi, & penè omnes Parochiani moriebantur, & Monasteria deserta extiterunt sine habitatoribus. Tunc Episcopi cùm Ecclesias recognoscerent, de prædictis Monasteriis Abbates, Vicarios, & Curiones prospiciebant, & postea multa illorum in Commendatitias conuersa, sicut nunc (proh dolor!) intuemur. Hæc ille. Et Renat. Choppin. *pluribus in locis Monastic.* meminit nonnullarum Abbatiarum, quæ à Regulari ad Secularem statum redactæ sunt, necnon etiam *in tract. de sacra polit. forens.* præcipuè *lib. 2.* Idem habetur *ex lib. taxarum Apostolicarum.*

Patet igitur, Abbatiarum, & Abbatum nomina à Regularibus ad Seculares deriuata fuisse, vt restatur idem Pennot. *d. lib. 2. c. 51.* quòd nulla Ecclesia reperitur quadringentos abhinc annos Abbatiali dignitate insignita, quæ Regularis non fuerit. Ex quibus infertas cum eodem Pennot. *loc. cit.* non esse audiendum Franciscum de Pisa *lib. 2. Hist. Tolet.* contra Arnold. Vuion. dum affirmat, consuetum esse apud Hispanos multos Collegiatarum Prælatos Abbates nuncupari.

2 Dixi supra, *omnes ferè istas Ecclesias Seculares*, quia esse potest, vt aliquæ harum Ecclesiarum in principio suæ fundationis à Secularibus erectæ, ac institutæ sint, cum conditione, vt earum caput licèt Presbyter vel Clericus secularis existat, potiatur tamen, & gaudeat omnibus iuribus, prærogatiuis, ac præeminentiis, quibus cæteri Abbates Regulares, Baculi, & Mitræ vsum habentes fruuntur; accedente ad id Sedis Apostolicæ assensu, & indultu. Vt est exemplum in Cathedrali Maceraten. in qua anno 1621. auctoritate Apostolica super dotatione facta à persona laica erecta fuit dignitas Abbatialis, cum reseruatione Iurispatronatus. Similiter in terra Montis Veteris nullius Diœcesis, in iurisdictiuue, dicta Rauignana, erectum fuit a Comite Petro Maria de Monte Veteri beneficium, cum titulo, & dignitate Abbatiæ, cum reseruatione etiam iurispræsentandi, accedente Summi Pontificis assensu.

QVÆSITVM VII.

An omnes Monachorum Prælati à primæua Religionum institutione Abbatum nomine nuncupati fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Primi Abbates Eremi cultores Archimandritæ dicti sunt, & quare.*
2 *Prælati Ordinis S. Basilij Archimandritæ dicebantur. Hodiè verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.*
3 *Prælati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur.*

Laudabili veterum Cœnobitarum consuetudine spectata, Conuentuales Monasteriorum Superiores, Monachorúmque Prælati nomen Abbatis sumpsere: quinimò, ac si minimè eo contenti essent: eidem Patris nomen addiderunt; mirum quidem pietatis argumentum, duplicata voce Patres Abbates modò nuncupantur ad imitationem Christi; non solùm autem Abbates, verùm etiam aliis nominibus

1 appellati sunt. Nam primi Abbates Eremi cultores

Archimandritæ, dicti sunt, eo quia, stante tyrannorum persecutione, se se in speluncis abdebant, & nominari sunt Archimandritæ, quasi Principes eorum, qui cauernas habitabant, vel principes gregis, ita vocantur in *l. nos reddentes §. omnes. C. de Summa Trinit. & fide Cathol.* Et caput Religionis S. Basilij eodem

2 nomine nuncupatum fuisse, legitur in Prouinc. Rom. hodie autem Prælati Monachorum d. Ordinis, qui sunt in Italia, ac etiam Sicilia, & Hispania, Abbatis nomine appellantur.

3 Et similiter Congregationes Monachorum S. Benedicti, vt plurimum suos superiores Abbaris nomine appellare solent. Dixi, *vt plurimum*, quia cùm extra Monasterium aliqui Monachorum Conuentus, & quædam illorum Sodalitia extruerentur, illis regendis Monachi ab illius Monasterij Abbate præficiebantur, ac Priorum nomine appellabantur. Cùmque hi Conuentus, ac Sodalitia processu temporis ab Abbatia fuerint segregata, Monachi superiorem suum Priorem Conuentualem, non autem Abbatem vocauerunt. Cuiusmodi ad hæc vsque tempora in Congregationibus Monachorum Cœnobia nonnulla perseuerant, quibus non Abbates, sed Priores Conuentuales præsunt. Cœnobiorum, ac Sodalitiorum prædictorum, quibus Priores, non Abbates superiores constituebantur, quædam modò priuilegio, & gratia Summorum Pontificum Abbatiæ nomine, ac dignitate gaudent, hac seruata conditione, vt duodecim viros familiæ, superiori eidem subditæ propriis redditibus alere valeant. Qua de re (vt videre est apud Renat. Choppinum *in suo Monastico.*) Extant in omnibus Monachorum Congregationibus exempla, præsertim in Congregatione Cælestina, & nostra Vallumbrosana, cuius Patens, Legislator, & Generalis institutor Sanctus Ioannes Gualbertus primis Cœnobiis à se erectis, Abbates præfecit; habetur enim in eius vita, ab Eudoxo Lucatello descripta, ipsum instituisse, & ordinasse Abbates quosdam ex suis discipulis, ac illos Monasteriis, quæ suæ Religioni acquisiuit præfecisse: hinc factum est, vt prædicta illa prima Cœnobia, nempe post Archicœnobium Vallis Vmbrosæ, Monasterium S. Michaëlis de Passiniano, S. Cassiani montis Scalarij, S. Reparatæ Martadij, S. Pauli de Razolo, & S. Petri de Muscheto Abbatiarum nomine nuncupata fint. Deinque cùm sub eisdem Abbatiis aliqua loca extructa fuissent, Prioratus nomine dicta sunt, ac ab Abbate maioris Monasterij eis Prior constituebatur, prout idem contigit in nonnullis aliis Monasteriis cæterarum Congregationum; & de his Prioratibus maiori Monasterio subiectis loquitur *cap. 1. de priuil.*

QVÆSITVM VIII.

An Christus Dominus fuerit Monasticæ professionis in statu gratiæ primus institutor, & Legislator.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus Monasticam vitam perfectè instituit.*
2 *Christus Dominus Castitatis votum instituit.*
3 *Christus Dominus Paupertatis votum instituit.*
4 *Christus Dominus Obedientiæ votum instituit.*

Vt omnes Monasticæ vitæ Legislatores, vel saltem præcipuos attingamus, incipiendum est à Christo Domino, simúlque dicendum, (quod extra controuersiam est) illum fuisse primum disciplinæ huius Legislatorem;

1 quod probatur hac ratione. Nam præcipua lex quæ Ordines Monasticos concernit, sunt

tria vota essentialia; sed hæc primum tradita sunt à Christo Domino; ergo ipse est primus Monastici status Legislator. Maior est manifesta. Minor probatur, & Primò de voto Castitatis Christus Matth. 18. ait, *sunt Eunuchi, qui se castrauerunt propter Regnum cælorum.* In quibus verbis, (vt aliqui dicunt) designantur, non qui simplici proposito voluntatis suæ à coniugio abstinent, sed qui voto solemni, & perpetuo in probata Religione eam facultatem coniugium contrahendi, sibi ademerunt. Secundò probatur de Paupertatis voto Lucæ 14 *Nisi quis renunciauerit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus,* quod congruit cum illis verbis eiusdem Euangelij 10. *Nolite habere aurum, neque argentum, imò neque sacculum, aut peram.* Tertiò de voto Obedientiæ ex Lucæ c. 4. *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* In hac enim abnegatione includitur Obedientiæ votum, vt explicat Conc. Senen. *decret.* 9. Et hæc omnia simul præcipit, quando iuueni vitam æternam possidere petenti respondit Matth. 19. *Vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, & habebis thesaurum in cælo.* Hinc est, quòd Apostoli, vt hæc tria vota in Christi manibus, tanquam primi Regularis, & Monasticæ legis Conditoris, & Abbatis emitterent, dixerunt ei. *Ecce nos reliquimus omnia.* Matth. 19. id est coniugium, & bona, vt explicat Hieronym. *lib. 1. contra Iouin.* Si dicas. Aliqui ex Apostolis habuerunt vxores, ergo hæc tria vota solemniter non emiserunt. Respondeo, eos statim coniugium dereliquisse ad vocem Christi Domini, *qui vult venire post me, &c.* & post nuptias eos fuisse continentes, vt potest elici ex S. Hieron. *in Apolog. ad Rom.* Per illa autem verba, *sequatur me,* intelligitur Obedientiæ votum, vt ait D. Aug. *Epistola* 89. *n.* 4. Ex quibus satis constat, præcipua Regularis, & monastici instituti præcepta à Christo Domino, tanquam à primo Legislatore tradita esse. Sed dices, Quis conditor fuit legis à Christo promulgatæ? Respondeo, ipsum eam condidisse simul, & promulgasse, quando *cœpit facere, & docere.* Quod explicatum est *in quæsito secundo*, quando quæritur de origine Abbatum.

QVÆSITVM IX.

An Christus Dominus possit Abbatis nomine appellari.

SVMMARIVM.

1 *Christus Dominus in sacris literis diuersis nominibus appellatur.*

2 *Christo Domino Abba nomen congruere probatur.*

1 Diuersis nominibus in sacris literis Christum Dominum nostrum appellari, habetur pluribus locis, & primò *Epist.* 1. Petri c. 2. vbi Pastor, & Episcopus vocatur. Secundò in *Epist.* S. Pauli *ad Hebræos* 11. vbi vocatur Pontifex. Tertiò *eadem Epistola* c. 7. Sacerdos dicitur. Quarto Isaiæ 33. Legifer. Quinto Matth 8. Magister nuncupatur, alijsque nominibus ad eius diuina attributa ostendenda appellatus fuit à sanctis Prophetis, & Patribus Veteris, & Noui Testamenti. Ex quo fit, vt in medium adducatur quæsitum, An scilicet Christus Dominus, quemadmodum multis nominibus nempè Pastoris, Episcopi, Pontificis, Sacerdotis, Legiferi, Magistri, & similibus nuncupatur, possit etiam Abbatis nomine appellari. Et profectò cùm omnia illi tradita sint à Patre æterno, tanquam vniuersorum hæredi. Abbatis nomen, quo ipsemet Pater ab eodem Christo vocatus est, Marc. c. 4. etiam illi donasse, pro indubitato habendum est; maximè, cùm ipse sit Pater futuri sæculi, Pater, & Parens noster, in quo clamamus quotidie, Abba Pater. Imò Christo Domino Abbæ nomen præ omnibus aliis debetur; quia reduplicato nomine Patria (sicut denotat Abba pater) humanam generationem respicit: Tum quia, vt Parens nos creauit, & vt Pater nos protegit. Sed quid dico, reduplicato Patris nomine illum nos intueri, qui centuplicata Patris protectione à custodia matutina vsque ad noctem nos gubernat, & conseruat, & ad mansiones æternas Patris, post infinita nobis exhibita paterna opera, tanquam cohæredes suos deducit? Ipse ergo Pater noster, à quo accipimus *spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater; ipse enim spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus Filij Dei*, vt ait. Paulus *ad Rom.* 8. Si dicas, hæc omnia quidem probare, Christum Abbatem, & Patrem posse respectu generis humani appellari, non autem Monachorum, de quorum Abbatibus, & Prælatis in præsenti sermonem habere intendimus. Respondeo etiam respectu Monachorum Christum appellari Abbatem, Institutorem, Legislatorem, Ducem, & Patrem, & Moderatorem, atque Pastorem: quia Monachorum, omniúmque Religiosorum status ab eo immediatè institutus, & ordinatus fuit, vt benè probant Thom. Vuald. *de sacram. tom. 1. lib. 3. c. 6.* & Clitou. *de vot. monast. lib. 3. cap. 5.* & Hieron. Plat. *de bon. stat. Relig. lib. 2. cap. 10.* & alij. Expressè verum id pandit, comprobans intentum nostrum Alb. Crantzius *metropol. 8. cap. 47.* his verbis. *Quando erit finis multiplicandarum Religionum in vno magno Ecclesiæ Monasterio sub Abbate Christo, cuius Regulam per Euangelia digestam si strenuè obseruaremus, nihil esset opus repetitis illis, ac nouis Religionibus*; quod confirmat Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis *alphabeto* 41. *in sermon. de Cœna Domini,* per illa verba, *Apostoli fuerunt Canonici Regulares sub Abbate Christo.*, id ipsum refert Gabriel Pennot. *Hist. Tripart. lib. 2. c. 5. n. 1.*

QVÆSITVM X.

An sancti Apostoli fuerint monasticæ vitæ Institutores.

SVMMARIVM.

1 *Diuus Marcus instituit Conuentus Religiosorum vtriusque sexus.*

2 *S. Matthæus in Æthiopia legitur S. Euphemiam consecrasse, & illam plusquàm ducentis Virginibus præfecisse.*

3 *D. Paulus in Græcia Theclam Virginem consecrasse legitur.*

Supponimus tanquam certum, & resolutum, cum Cassian. *lib. 2. c. 5.* Monasticam vitam tempore Apostolorum exordium sumpsisse, quam à Christo Domino institutam, & traditam, suisque legibus communitam acceptauerunt iidem Apostoli, & postmodum eorum discipuli. Quo præmisso, oritur dubium, Vtrùm huius vitæ leges aliquas Apostoli condiderint, aut Legislatores aliquo modo nuncupari possint. Et primò videtur quòd non; quia illis temporibus, sicut etiam hodie substantialia Regularis vitæ erant tantùm tria vota essentialia; sed hæc iam instituta erant à Christo Domino; ergo sancti Apostoli non possunt dici Regularis vitæ institutores. Secundò probatur, nam non instituerunt ordinem aliquem Monachalem, cui leges ab ipsis fuissent imponendæ. Confirmatur; quia non est credibile, quòd illi aliquas condiderint

condiderint: leges, cùm in eorum actibus non repetiantur: niſi dicendum ſit, eas euanuiſſe. His tamen non obſtantibus, dicendum eſt, eos aliquo modo fuiſſe Legiſlatores Monaſticæ vitæ, reſpectu eorum, qui poſt illos Regularem, & perfectam viuendi formam, ab Apoſtolis verbo & exemplo traditam profeſſi ſunt. Inſuper Legiſlatores dici poſſunt, quia Regulam ipſam, & legem in ſuis prædicationibus pronunciarunt, vt Euangelium S. Matth. 19. & Marc. 10. & Luc. 18. intuenti manifeſtabitur. Profectò his locis, & alibi Regulares leges, ſicut & in Actibus Apoſtolorum *cap.* 4. & alibi inſpiciuntur.

Ad primùm ergò reſpondendum eſt, illud argumentum probare inſtitutionem legis Monaſticæ, quam præſupponimus in Chriſto Domino, non autem promulgationem, quæ ſatis oſtenditur quoad eadem tria vota eſſentialia in Apoſtolis, vt patet *in locis citatis* SS. Matth. Marc. & Luc. Adde quod ſuprà dictum fuit, D. Marcum erexiſſe Monaſteria, & inſtituiſſe aliquos vtriuſque ſexus Conuentus Monaſticos, vt atteſtatur Philo diſertiſſimus Iudæorum, quem refert Euſeb. Cæſarienſ. *in Hiſtor. Eccleſiaſt. lib.* 2. *cap.* 19. quod à Cardin. Baron. *tom.* 1. *an.* 64. confirmatur, & adeſt teſtimonium D. Lucæ Euang. *in Actibus Apoſt.* in quibus fundamenta Regularis vitæ manifeſtè tradita leguntur. Et S. Matthæus in Æthiopia legitur, Sanctam Euphemiam Virginem conſecraſſe, ac illam in pluſquàm ducentis Virginibus præfeciſſe. Similiter in Græcia à Diuo Paulo Thecla Virgo Deo dicata fuit, ex Caſſian. *lib.* 2. *coll.* 18. *cap.* 5. Igitur credibile eſt, Monaſteria tunc fuiſſe. Dixi, *credibile*, quia in Gallia à ſancta Martha Domini Ieſu hoſpita Cœnobium inſigne contractum fuit, ex eod. Caſſian. *collat.* 18. *cap.* 5. Et hoc abſque dubio de licentia Apoſtolorum, quorum legibus Monaſticis fuit munitum. Ad confirmationem reſpondetur, falſum eſſe, in Actibus Apoſtolorum non reperiri aliquas profeſſionis Monaſticæ conſtitutiones, & leges. Imò in illis eſſentiale Religionis manifeſtè inſpicitur.

QVÆSITVM XI.

An poſt Chriſtum, & ſanctos Apoſtolos, & ante Baſilij tempora fuerint aliqui Abbates Monachalis inſtituti Legiſlatores.

SVMMARIVM.

1 *Poſt Chriſti Domini, & Sanctorum Apoſtolorum tempora nonnullos Monaſticæ, & Religioſæ vitæ cultores floruiſſe, oſtenditur.*

POſt Apoſtolorum, & ante Baſilij tempora nonnulli etiam floruerunt Monachorum Patres, ac Monaſticæ vitæ cultores. Philo enim Iudæus (qui temporè Claudij Imperatoris Romæ fuit, vidiſque S. Petrum Apoſtolum, ac eius colloquio fruebatur) affirmat, ſuo tempore in Ægypto fuiſſe nonnullos qui renunciantes omnibus ſuis facultatibus, & ſimpliciter bonis ſuis cedentes, omnem temporalis vitæ ſolicitudinem deponebant, & extra Vrbem egreſſi, in hortis vel agris, ſe à vulgo ſeparantes, loca ſecreta fouebant; & quòd in ſingulis eorum locis erat Domus orationis conſecrata *Semmeon* appellata (*Semmeon* autem in noſtra lingua Monaſterium, vel honeſtorum Conuenticulum ſignificare poteſt) in qua Angelicæ vitæ operam dabant. Ita refert Euſeb. Cæſarienſ. *lib.* 2. *Hiſtor. Eccleſ. cap.* 17. recitans textum Philonis *in nudis verbis*. Præterea in ſecundo ſeculo nempe anno centeſimo ſexageſimo tertio, Helenus Alexandriæ inſigne Cœnobium erexit, cuius ſucceſſor fuit Nicodorus, & Nicodori Eugenius, qui in perſequutione Gallieni ſub Cornelij Pontificatu martyrio coronatus eſt, circa annum Domini 255. & ſic in tertio ſeculo, in quo etiam D. Antonius florere cœpit, qui in Alexandria plurium Monachorum Abbas fuit: ac propè ipſius tempora quamplurea fuerunt in oriente Monachorum Patres. Nimirùm in monte Nitriæ Amon ſub ſe pluſquam quingentas Monaſticas Domos habuiſſe fertur, quem Amon poſteà S. Athanaſius vidit euntem in Cælum, vt ipſe refert in vita S. Antonij. Et Carithon in Palæſtina multa ſub ſe habuit Cœnobia, ac plurium Monachorum millium Abbas, & Pater fuit. Item Serapion decies mille Monachos, pluribus tamen domicilijs, ſiue Cellulis diuiſos regebat. S. Pachomius etiam varijs Domibus, parùm inter ſe diſtantibus, apud quandam Inſulam in Thebaide, *Tabennam* nuncupatam, ſeptem millia circiter Monachorum habuiſſe legitur, quos omnes; vt rectè guberuaret, in 24 claſſes pro Græcarum literarum numero, & varietate diſtinxit. Idem legitur de Abbate quodam nomine Or, qui in Monte Hitræ mille Monachis præfuit, ad quem poſtea conuenerunt tria Monachorum millia, Palæmon quoque in Thebaide, Hilarion, Athenagotas, & alij quamplures illa ferè tempeſtate floruerunt. Vnde dicere poſſumus poſt Chriſtum Dominum, & ſanctos Apoſtolos continuaſſe ſemper Monaſticæ vitæ cultores.

DISPVTATIO III.

De Genere Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quotuplex ſit genus Abbatum.
II. In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, ſeu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, ſeu ſupremis.
III. In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.
IV. De nonnullis Abbatibus, & Prælatis maiori dignitate, & excellentia præ alijs inſignitis.

QVÆSITVM I.

Quotuplex sit genus Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *D. Hieronymus quid dicat de his, qui se Abbates appellari faciunt.*
2 *Abbates in quibusdam locis nobiles, & primates appellantur*, & num. 4.
3 *Consules, & Priores artium alicubi Abbates dicuntur.*
5 *Abbates propriè dicti, alij seculares, alij Regulares.*
6 *Abbates Seculares quotuplices sint.*
7 *Abbates Regulares quotuplices sint.*
8 *Monasteria olim vnum tantummodo Abbatem agnoscebant.*

1 DIvvs Hieronymus *in Epistola S. Pauli ad Galatas c. 4.* docet, nomen hoc Abbatis Deo competere, vt ex eius verbis hîc appositis videre est, ita enim inquit. *Cùm autem Abba Pater, Hebræo, Syroque sermone dicatur, & Dominus noster in Euangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum: nescio, qua licentia in Monasteriis, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus.* Vbi animaduertendum, illos tantùm reprehendere voluisse, qui sibi adscribũt, quod Dei est propriũ, nullóque timore, aut conscientia perculsi eiusmodi nominis summa ambitione capiuntur, vt notat Rodriq. *tom. 1. quæst. regul. q. 12. art. 1.*

Latè deinde sumendo nomen Abbatis, vt locum nullum, quoad eius fieri poterit, vacuum relinquamus; sciendum primò, reperiri in Historiis quamplures 2 Abbatum nomine nuncupatos, eósque vice nobilium, Primatúmque accipi, sicut vsque ad hunc diem Pyrenæis in montibus nobiles aliqui Abbates appellantur. Idque Aimoinus *5. part. hist. c. 1. apud Florileg. magnum Iosephi Langi lib. 1. dict.* Ab his verbis testatur. *Carolus ordinauit per totam Aquitaniam Comites, Abbatésque necnon alios plurimos, quos vassallos vulgò vocant: quibusdam Abbatiolas, sicuti erant, integras dedit, quibusdam de Abbatia Martiniana beneficia donauit, & c. 36.* subdit. *Ludouicus, quos potuit, conciliauit sibi, dans eis Abbatias, Comitatus, & Villas*, & Suidiger. *in Chron. Fran. Gall.* ait, *Abbates in antiquis historiis non sunt Monachi, vel Religiosi, sed Barones, magnatésque seculares, quibus Abbatias, vel Monasteria Princeps dat ad tempus, vel quoad vixerint.* Sed hi, de quibus Auctores prædicti loquuntur, erant vere nobiles seculares, Abbates nuncupati, eo quia Regulares Abbatias, & beneficia illis Carolus Caluus, & Ludouicus Francorum Reges contulerant, vt astruit Filesacius *oper. variar. de sacril. laic. seu veteri Eccles. Gallic. querel. c. 6.*

3 Abbates quoque vocari consuetos comperimus, præeminentiæ, & honoris titulo impropriè vsurpato, multis in locis Consules, & artium Priores, vt testa- 4 tur Alciat. *in l. collegarum ff. de verb. signif.* Abbates similiter dictos in Aragonia à vulgari cœtu exéptos, & nobilitatis iudicandæ studio eo vocabulo separatos, eorúmque vxores Abbatissas, refert Card. Zabar. *in Clem. attendentes §. statuimus in 5. quæst. de stat. monach.* hósque cum supradictis impropriè vocari censendum est. Et de his dixi *suprà disp. 1. quæst. 2.*

5 Verùm omissis his, quibus Abbatis nomen impropriè adscribitur, vt de Abbatibus propriè dictis loquamur. Ex istis alij Regulares sunt, alij autem seculares, videlicet, de quibus *in cap. ex transmissa*, & ibi 6 gloss. *verbo, Abbatis, de renunc.* Secularium quidam sunt, qui non solùm in Clericos, verùm etiam in Laicos sibi subiectos, quasi Pontificalem, siue Episcopalem iurisdictionem exercent, ac pariter Pontificalia insignia gestant, nam vtuntur Anulo, Mitra, & Baculo pastorali, & istorum dignitas est Episcopali proxima, parum enim ab ea distat, vt passim in hoc opere videbitur, Alij sunt Abbates prædictis longè inferiores, qui nec Episcopalem iurisdictionem habent, nec Pontificalibus insigniis vtuntur, quorum Abbatiæ, quamuis etiam dignitates sint, non tamen Episcopi dignitatem proximè sequuntur. Alij sunt denique Abbates seculares, qui in quibusdam Cathedralibus Ecclesiis inter cæteras dignitates locum habent, qui nulli Canonicorum Collegio præsunt, sed tantùm in Choro, & Comitiis prærogatiuam seu primum locum obtinent; hoc fortassis esse potuit, quia olim erant in Ecclesiis Collegialibus Canonicorum Præpositi, siue in Conuentualibus Monachorum Præfecti; sed cùm Canonicorum Collegia, vel Monachorum Conuentus, & Ecclesiæ desiissent, Præfecti Abbates in Cathedralem Ecclesiam transierunt. Alij vocantur Abbates Commendatarij; cùm enim per sacros Canones non possent Clerici seculares Monasticorum Conuentuum esse Rectores: vt Abbatiæ illis perpetuò commendarentur, compertum fuit; Vnde ij, quibus prohibitum erat Regulares Abbatias in titulum obtinere, earum retentionem per viam perpetuæ commendæ licitam effecerunt, de quibus latius infrà.

7 Abbates Regulares etiam inter se distinguuntur. Alij enim actu sub se Regulares subditos habent, quorum regimini, & gubernationi præfecti sunt, iuxta *cap. cum ad Monasterium, & cap. in singulis de stat. Monach.* & hi dicuntur verè Prælati, omnibúsque Abbatum præeminentiis, ac prærogatiuis gaudent; Horum Abbatum, alij sunt inferiores, alij verò supremi. Abbates inferiores sunt illi, qui Conuentuales, seu locales appellantur, quorum singuli singulis præsunt Monasteriis, & in illis immediatam Prælationem habent, ita vt sub illis nullus alius Prælatus existat; & hi etiam verè Prælati sunt, vt est communis omnium sententia, secundùm Syluest. & Ang. *verbo Prælatus*, & alios quos adduxi *suprà disp. 1. q. 3.* Est autem aduertendum hîc cum Panormit. *in cap. vlt. n. 1. de regular.* quòd olim vnumquodque Monasteriũ 8 suum tantummodò Abbatem in superiorem agnoscebat, ac illi tantùm, & non alteri subiiciebatur, & obtemperabat: nec vnus Abbas alteri Abbati, sed omnes Episcopis locorum subditi erant, iuxta *can. Abbates, & can. monasteria 18. quæst. 2.* atque ita obseruatum fuisse tempore SS. Basilij, Augustini, & Patris nostri Benedicti, ex eorum Regulis arguitur, & institutionibus, & collationibus de Monachis Ægypriis Cassianus innuit. Quòd si in Historiis legatur, aliquando vnum Abbatem antiquitus multis præfuisse Monasteriis, vt de Pachomio in eius vita colligitur, & apud Surium *tom. 3. cap. 43. & 57. die 14. May*, habetur; credendum est verisimiliter, cuncta illa Monasteria vnius vicem impleuisse, vniusque tantùm Monasterij loco habita, sicut nunc videmus esse alicubi vnum tantùm Monasterium cum aliquibus residentiis annexis, quarum omnium vnus est immediatus Superior, & Vicarios habet in diuersis illis locis, qui Oeconomi vocantur in vita Pachomij; Item idem confirmatur apud Palladium *in Histor. Lausiaca. 7. in tom. 7. Biblioth.* quod cum in Monte Nitriæ ferè quinque Monachorum millia degerent, ex illis nonnulli erant tantùm Presbyteri, ex quibus vnus tantùm erat primus Presbyter, qui cæteris superioritate præeminebat. Demum postquam Monasticæ Religiones beneficio Summorum Pontificum se vnierunt, constituendo vnum caput, factum est, vt vni Generali Abbati tanquam eorum capiti omnes obediant, & ipse est Abbas supremus in Religione, cui inferiores cæterorum Monachorum Abbates

Abbates locales, siue Conuentuales appellati subdontor: qui Abbas Generalis dicitur supremus Prælatus, non quòd nemini subijciatur, hoc enim modo solì Summo Pontifici competit nomen supremi omnium Religionum Prælati: sed respectiuè ad suam Religionem, quia videlicet intra eam neminem alium Prælatum in superiorem agnoscit, & dicitur supremus Religionis Prælatus sub Summo Pontifice. Alij denique sunt Abbates solo nomine, qui Regulares sub se subditos non habent, vel quia fortassis Monachi locum reliquerunt, vel quia Monasterium est aliò translatum, vel alicui seculari Clerico commendatum; & hi titulares Abbates vocantur, ac Pontificalibus insigniis vtuntur, de licentia tamen Abbatum localium, in quorum Ecclesiis ea exercere voluerint: gestant etiam insignia Prælatorum, sicuti Abbates habentes sub se Regulares subiectos, habent etiam suffragia, & liberam vocem in Capitulis, quamuis in alio Monasterio sub obedientia alterius Abbatis existant, vt est videre in nonnullis Monachorum Congregationibus. Sunt & alij Abbates, qui Abbatiam renunciarunt, & hi nullam dignitatem obtinent, nec Pontificalibus insigniis vtuntur, sed tantùm ob honorem quemdam Patres Abbates appellantur, de quibus fortè intelligit Panormit. *cons. 101. n. 1. vers. nam Papa lib. 1.*

QVÆSITVM II.

In quibus conueniant Abbates, & Prælati locales, seu inferiores cum Abbatibus, & Prælatis Generalibus, seu supremis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tam Generales, quàm locales iurisdictionem spiritualem ordinariam in suos subditos habent.*
2 *Abbates tam Generales, quàm locales habent iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos.*

Diximus supra, Regulares Abbates habentes sub se subditos, quos, & quorum bona actu tegant, & administrent, distingui interse, ac diuersos esse: vel enim sunt locales, seu inferiores, vel Generales, seu supremi. Videndum est, in quibus inter se conueniunt, & in quibus etiam differunt. Et quoad conuenientiam, quæ in præsenti quæsito tractanda est, dicimus, 1 in eo locales Abbates cum Generalibus conuenire, quia vtriusque spirituali iurisdictione in subditos in vtroque foro, interiori, scilicet, & exteriori: Ecclesiastico, seu Religioso potiuntur, quæ iurisdictio ordinaria est, tam in Generalibus, quàm in localibus. Supposito enim, quòd Religio ab Episcoporum iurisdictione sit exempta, opus est, quòd in ea adsint Prælati, & Pastores Ordinarij habentes curam animarum Religiosorum ipsius, quorum respectu Generales Abbates sunt veluti Episcopi; locales verò quasi Parochi: & propterea ordinariam iurisdictionem etiam adesse in foro exteriori in Religione ipsa, necesse est, quippe quæ absque proprio Gubernatore infra Summum Pontificem derelinqui non potest; & sic huiusmodi iurisdictio necessaria erit in Generali, qui cùm immediatè vnicuique Monasterio præesse non valeat, in singulis domibus necessarius est proprius gubernator participans etiam Episcopalem curam, & habens iurisdictionem in foro exteriori, quæ ordinaria est in vtrisque, vt tenent communiter Doctores *in cap. cum ab Ecclesiarum, & cap. quanto de officio ordin. & cap. ea, quæ, & cap. in singulis de stat. Monach.* Nauarr. *cons. 9. de priuileg.* Alio modo conueniunt Abbates locales cum Generalibus in eo, quod habent iurisdictionem 2 quasi Episcopalem *cap. Abbates de priuileg. in 6. DD.*

in Clem. 1. verbo propriy de reb. Eccles. non alien. Conueniunt præterea in eo, quod in omnes Regulares sibi subiectos immediatam iurisdictionem habent. Et hoc quoad Abbates Conuentuales de se clarum est, inter ipsos enim, & subditos, alius Prælatus non mediat; ergo oportet, eorum iurisdictionem immediatam esse in sibi subiectos. Quantùm autem ad Generales Abbates, patet, ex quo in omnes, & singulos Monachos, & Monasteria propriæ Religionis immediatam iurisdictionem habent, vt constat ex vsu, & institutione omnium Ordinum, & Congregationum, quæ per huiusmodi Prælatos reguntur, & hic vsus satis esse debet, vt dici possit esse quasi ius commune, etsi in iure Canonico nihil de hac re scriptum inueniatur. Alia ratio est, quia per obedientiæ votum Religiosi immediatè ad obediendum omnibus his suæ Religionis Prælatis obligantur; ergo omnes hi habent iurisdictionem immediatam in vniuersos subditos.

QVÆSITVM III.

In quibus iidem locales Abbates, & Prælati à Generalibus differant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iurisdictionis.*
2 *Differunt etiam in iurisdictione quoad dependentiam.*
3 *Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare, non è contra.*

Postquam de conuenientia Abbatum localium cum supremis visum est, restat videre in quibus inter se differant in iurisdictione erga subditos; quæ differentia circa plura consistit, præcipuè circa amplitudinem, & dependentiam. Et primò quoad amplitudinem, patet differentia; nam localis Abbatis iurisdictio 1 in suum Monasterium, ac eius personas tantùm extenditur; at Generalis in omnes personas, & Monasteria, ac loca Religionis iurisdictionem habet.

Insuper alio modo differunt; Abbas enim Generalis quantò plures habet personas, & loca sibi subiecta, eò ampliorem habet materiam præcipiendi, & plures actus iurisdictionis exercere potest, quia habet potestatem mutandi subditos ab vno in alium Conuentum, quod non licet locali. Circa Monasteria etiam, & alia loca Religionis plus licet Abbati Generali, quàm locali: multa enim fieri non possunt, inconsulto Abbate Generali, quæ, ipsius auctoritate accedente licent.

Differunt etiam locales Abbates a Generalibus 2 in iurisdictione quoad dependentiam, seu subordinationem, quæ primò potest considerari in origine, nam Conuentualium Abbatum iurisdictio à Generalibus manat, non è contra: sicut causa particularis dependet ab vniuersali. Quòd enim inferiorum Prælatorum creatio pendeat à superioribus, valde iuri consonum, & necessarium esse videtur, vt Prælatus superior, cui magis subditorum cura, quàm aliis inferioribus competit, integrè suum munus adimpleat. Secundò potest considerari dicta dependentia in operationibus; Abbas enim inferior aliquo modo pendet in suis actibus à superiori, & non è contra, sicut causa particularis pendet ab vniuersali in suis actionibus, & non è contra; quæ dependentia moraliter est intelligenda, non autem cum rigore physico, & per se, & duplicitet potest contingere, mediatè, scilicet, quatenus iurisdictio Abbatis inferioris dependeat à superiori, vel immediatè, saltem vt à causa non impediente,

impediente, cùm possit; licèt enim non oporteat, Superiorem actu inferioris præcepta confirmare, vel ordinare: tamen opus est saltem, nec illis contradicat. Tertiò hæc dependentia potest considerari in eo, 3 quòd Generalis potest inferioris iurisdictionem coarctare, non autem è contra, vt de se patet. An autem hæc dependentia, & subordinatio sit in conseruari, dicemus infra, cùm agemus, vtrum Generalis possit Abbatem localem amouere.

QVÆSITVM IV.

De nonnullis Abbatibus maiori dignitate, & excellentia præ aliis insignitis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, qui in Regno Neapolis habent Castra, & Oppida, in quibus spiritualem, & temporalem iurisdictionem exercent.*
2 *Abbatis Casinen. prærogatiua, & dignitates.*
3 *Abbates nonnulli, qui in Gallia, & Germania inter Episcopos annumerantur, & vtramque, temporalem scilicet, & spiritualem iurisdictionem exercent.*
4 *Abbas Sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateranen.*
5 *Abbatum Generalium Cluniacen. & Cistericen. prærogatiua, & dignitates.*
6 *Abbas Sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia olim statim ac ad Abbatiam electus erat, Cardinalis tit. Sanctæ Praxedis censebatur.*
7 *Abbatis Ripolen. in Hispania prærogatiuæ.*
8 *Abbatis Sancti Dionysij Parisien. prærogatiua, & dignitates.*
9 *Abbas S. Genouefæ virginis.*
10 *Abbas S. Ambrosij Mediolanen.*
11 *Abbas Morimundi Mediolanen. Diœcesis.*
12 *Abbas S. Saluatoris de Monte Amato.*
13 *Abbas SS. Vincentij & Anastasij trium fontium.*
14 *Abbas S. Syluestri de Nonantula.*
15 *Abbas S. Stephani de Fossa.*
16 *Abbas S. Mariæ de Casa Marij.*
17 *Abbas S. Mariæ de Populetto.*
18 *Abbas Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua.*
19 *Abbas S. Mariæ Vallis Vmbrosæ.*
20 *Abbas Farfensis.*
21 *Abbas S. Spiritus de Sulmona.*
22 *Abbatum S. Pauli, ac S. Laurentij extra muros Vrbis, ac Prioris Canonicorum Regularium Basilicæ Lateranen. dignitas, & præeminentia.*
23 *Abbates & Priores quamplurimi in Anglia insignes.*

INter Abbates Regulares adsunt aliqui habentes populum, & territorium proprium, in quo Episcopalem iurisdictionem exercent, celebrantes per se diœcesanam synodum, dicuntur locorum Ordinarij, ac Ordinariorũ appellatione veniunt; prout nonnulli 1 reperiuntur in Regno Neapolis. nempè Abbas Casinensis, qui inter alios honores, & prærogatiuas, præ- 2 claros hos obtinuit titulos, nempè [Patriarcha Sacræ Religionis, Abbas Sacri Monasterij Casinensis, Dux, & Princeps omnium Abbatum, & Religiosorum, Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius Regnorũ vtriusque Siciliæ, Hierusalem, & Hungariæ, Comes, & Rector Campaniæ, Terræ Laboris, maritimæque Prouinciæ Viceimperator, & Princeps pacis] Hic postremus titulus ideò illi datus est, quia nullus poterat eum Imperio reconciliari, vel pacificare, nisi consentiente Abbate Montis Casini, quia potentissimus erat, & Principibus sæculi carus: admirabilis enim, & tremenda erat illius potentia, cui subiiciebantur Episcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus 20. Ciuitates 36. Castella 250. Villæ 440. Curtes 136. Portus Maritimi 23. Insulæ 33. Molendina 200. Territoria 300. Ecclesiæ 1662. Ita Arnold. Vuion. 1. *par. Ligni vitæ lib.* 1. *cap.* 2. & licèt hæc omnia nostra ætate haud possideat, aliqua tamen retinet, & hoc titulo (vt multa omittam) adhuc nominatur, & communiter nuncupatur *Abbas Sacri Monasterij Casinensis Ciuitatis S. Germani, & Castrorum, aliarúmque terrarum, & locorum Dominus, & Ordinarius.* Ita inscribitur in Synodo nouissimè celebrata à D. Simplicio Caffarello anno 1626. & impressa Romæ eodem anno apud Ludouicum Grignanum. Porrò Casinensem Ecclesiam Cathedralem, & Episcopalem appellarunt Ioan. Andr. *in cap. cùm contingat n.* 4. *de for. compet.* & *ibid.* Butr. *n.* 11. *circa med. vers. fatetur.* Quaran. *in summa Bull. in verb. Concilium Prouinciale n.* 16. Prouinciale Ecclesiarum Cathedralium impressum Romæ sub Leone X. & meritò quidem, nam (vt habetur ex Strab. *lib.* 5. *de situ orb.*) erat hæc Ciuitas præclara, & Latinorum nouissima deducta Colonia à Romanis anno ab Vrbe condita 440. L. Papirio Cursore V. & C. Iunio iterùm Consulibus, ex Tit. Liuio *lib.* 1. *Decad.* 1. & Sigon. *de antiq. Iur. Ital. lib.* 2. & sæpiùs laudata apud veteres Auctores, Plinium, M. Varronem, Silium Italicum, & alios. Hæc Casinensis Ecclesia, antequàm D. Pater Benedictus illuc accessisset, habebat suum Episcopum, & præcipuè habuit D. Seuerum, qui Lateranen. Concilio sub Felice III. anno 487. celebrato interfuit, & tanquam Casinensis Episcopus se subscripsit, vt constat ex 2 *tom. Concil. fol.* 420. eiusdem Seueri Casinen. Episcopi meminit Petrus Diaconus in vita eiusdem S. Seueri, & Leo Ostiensis *in Chronico Casinensi lib.* 3. *c.* 40. At postquam illuc accessit D. Pater Benedictus, nempè de anno 529. nemo ampliùs, præter Casinenses Monachos, Episcopus ibi deputatus fuit. Deinde Abbates Casinenses, qui D. Benedicto successerunt, quamuis Episcopi non essent, iura tamen Episcopalia, ac omnimodam, & plenariam iurisdictionem exercuerunt, Diœcesimque habebant, vt patet, primò ex quadam Bulla signo plumbeo munita de anno Domini 1271. vbi Bernardus Abbas suã dixit Diœcesim, & cuiusdam Ecclesiæ translationem demandauit. Et Marinus Abbas de anno 1380. in alia Bulla assensum præbuit Indulgentiis ab Episcopis concessis in cuiusdam altaris consecratione, & ad instar Episcoporum alias etiam ipse concessit. Demùm Ioannes XXII. Summus Pontifex de anno 1322. dictam Casinensem Ecclesiam in Regularem Cathedralem erexit, Episcopalem ordinem tantùm addendo prædictis Abbatibus, qui à Conuentu in Capitulum erecto canonicè eligebantur, & vtrumque munus Episcopi videlicet, atque Abbatis obibant; quod seruatum fuit vsque ad annum 1367. quo tempore Vrbanus V. iurisdictionem prædictam reseruauit iisdem Abbatibus, Episcopalem dumtaxat ordinem à prædicto Ioanne XXII. eis concessum auferens, eo quia sic rei familiari, ac Monasterij vtilitati magis consultum fore iudicauit, vt patet ex Bulla eiusdem Vrbani V. Ex his patet, Casinensem Ecclesiam semper Cathedralem, ac Episcopalem fuisse, eiusque Abbates, & Prælatos territorium, & diœcesim habuisse, ac in ea Episcopalem iurisdictionem plenariè exercuisse; quæ omnia optimè tradit Rota *in vna Sorana Beneficij die* 8. *Martij* 1627. *coram R. P. D. Merlino.*

De nobilitate huius sacrosanctæ Abbatiæ, præter ea quæ à prædicta Decisione enarrata sunt, & ab aliis Auctoribus comprobata, has subsequentes Constitutiones Sancti Zachariæ Papæ, & Sixti V. Summorum Pontificum, adiungere mihi libuit, vt dignitas eiusdem Abbatiæ toto Orbe terrarum primæ & præcipuæ magis, magisque eniteat.

Zacharias

Zacharias Papa, Seruus seruorum Dei, omnibus Ecclesiæ Catholicæ salutem, & Apostolicam benedictionem.

OMnipotenti Deo, cuius melior est misericordia super vitas, gratias agimus, qui gloriosus in sanctis suis, atque mirabilis est, & virtutes suas, vbique vult, ineffabili bonitate ostendit. Ipse quippe dignationis suæ potentia beatissimum Benedictum Patrem omnium constituit Monachorum, ipse eum Monasticæ Legislatorem, & operatorem esse disposuit, ipse illius meritis Cassinense Monasterium, in quo & sanctissimè vixit, & gloriosissimè obiit, omnibus per totum orbem Monasteriis clementi bonitate præfecit. Qui Pater sanctissimus dum vitam eremiticā duceret, diuina reuelatione monitus, ad eundem locum peruenit, duobus se Angelis comitantibus cum beatissimo Mauro, & Placido Tertulli Patricij filio, aliisque nonnullis, vbi templa Idolorum destruens, Monasteriúmque construens, Apostolicis illud decorauit virtutibus. Inter quæ dum eis reuelatum fuisset, quod supradictus locus esset destruendus, & ob id inconsolabiliter fleret, omnipotentis Dei ad se vocem audiuit dicentem. Noli probatissime, ac dilectissime Benedicte, pro his quæ huic ventura didicisti loco, mœstum gerere animum, quod semel à Deo præfixum, immutabile, atque irreuocabile est, solis tibi tuo merito concessis habitantium in loco animabus. Sed aderit omnipotentis consulatio Dei, quæ lucum istum in ampliorem, & multo meliorem, quàm nunc est, restituet gradum, & huius Ordinis doctrina de hoc iterum per totum orbem radicabit loco, quod post eiusdem Patris obitum consummatum est. Nam à Longubardis peruasum, & igne crematum est. Patres autem ad Apostolicam Sedem venientes ex concessione sancti prædecessoris nostri Pelagij iuxta Lateranense Palatium Monasterium construxerunt, atque per prolixum tempus habitauerunt. Sed cùm iam omnipotens Deus censuisset Cassinense Monasterium restaurare, ac cœnobialem institutionem, quæ inde principium sumpserat, ex eodem loco propagare, à Reuerendissimo Gregorio III. prædecessore nostro Petronax dilectus filius noster est ad restaurandū directus. Qui dum ad eundem locum venisset communis Pater noster Gregorius ex hoc mundo migrauit. Sed post eius excessum in Sede Apostolica cùm Paruitas nostra successisset, opus ab illo cœptum in restauratione eiusdem cœnobij adiuuante Domino ad finem vsque perduximus. Hæc autem eo die, quo sanctissimi Patris Ecclesiam dedicauimus, Paruitas nostra obtulit libros, scilicet sanctæ Scripturæ, & librum Regulæ, quam piissimus Pater manu propria scripserat. Pondus etiam libræ panis, & mensuram vini, necnon diuersa ad Ecclesiasticum Ministerium ornamenta, & possessiones Apostolica liberalitate concessimus. Qualiter autem eiusdem Patris pignora, sororísque eius sint, posita perspicientes, ac intemerata inuenientes, pro reuerentia tanti Patris tangere minime ausi fumus. In dedicatione verò eiusdem, dum illic eum tredecim Archiepiscopis, & sexaginta octo Episcopis adessem, idem dilectissimus filius noster postulare cœpit, quatenus possessiones, quæ eidem Monasterio oblatæ sunt à quibuscumque fidelibus per nostrum priuilegium roboraremus. Quorū desideriis, vtpote amabilium, annuentes, hæc per præsens priuilegium, quæ à nobis, aliisque fidelibus concessa sunt, in eodem loco in perpetuum corroboramus. Ecclesias, quas S.P. Benedictus construxerat vnà cum omnibus pertinentiis suis, Castrum Casinum cū pertinentiis suis. Monasterium S. Ioannis in Veneri cum pertinentiis suis: Ecclesiam S. Cassiani, & S. Mariæ in Cingula cum omnibus Ecclesiis, & pertinentijs suis. Monasterium S. Mariæ in Plumbarola cum pertinentiis suis: Curtem de territorio Gentianæ cum pertinentiis suis: necnon & portum Traiecten. & Vulturanen. & totam piscariam de Ciuitate Lisina vnà cum Ecclesia S. Focati, aliisque Ecclesiis vobis pertinentibus. Villam, quæ dicitur Euchelia, cùm pertinentiis suis. Monasterium Sublacense, cum omnibus pertinentiis suis, necnon decem, & octo Curtes, quas Tertullus Patricius vnà cum Placido filio suo B. Benedicto obtulit, cum seruis VII. M. & portu Panormitano, & Messano; Ecclesias S. Crucis, & S. Mariæ in Tremiti, cum pertinentiis. Cuncedimus etiam vobis, atque in perpetuum confirmamus, & corroboramus, cuncta in circuitu tam campestria, quàm montana, quæ dilectissimus filius noster Gisulphus Beneuentanorum Dux in perpetuum eidem Monasterio concessit, per has videlicet terminationes, & fines, quemadmodum incipit ab ipso fluuio, qui dicitur Carnellus, & ascendit per aquam, quæ vocatur Bantia, vsque in riuum Licum: & sicut ascendit per ipsum riuum vsque in furcam S. Martini, & inde ascendit per serras, & vadit in montem, qui dicitur Sicinus, & sic inde pergit in Pesculum coruarum, & qualiter vadit per ipsas serras ad furcam, quæ dicitur Poplum, & inde pergit ad locum, qui vocatur Vitecosus, & inde vadit ad aquam fundatam, & ascendit in montem de Syle, & vadit exinde

in caput aquæ de rapido, & inde ascendit in montem, qui dicitur Caballus, & pergit in montem qui vocatur Rendenaria maior, & inde per serras montium venit ad Rendenariam minorem. Qualiter inde directè vadit per pedes montium, qui vocantur Reselona, & pergit in aquam de Melano, & descendit per eandem aquam, cum vtrisque ripis, & vadit in parietes de Balnearia. Et inde vadit per locum, qui dicitur Anglone, & ascendit ad furcam de Valle Lucij, & quomodo vadit per ipsas serras montium, & descendit à Petra scripta, & exinde ascendit ad serras montis, qui dicitur Horticosa. Et quomodo vadit per serras montium, & peruenit ad prosdora, quæ vocantur Faldonara, & qualiter vadit per duos montes, quorũ vnus vocatur Spinacius, alter Porcatius. Et qualiter inde vadit ad cristas montis, qui vocatur Caria, & descendens venit ad Petras super aquam viuolam: & ascendit ad collem Cimberuti, & descendit in quercetulũ, & inde in fossatulum iuxta S. Damasum. Et exinde directè pergit in silicem, loco, vbi dicitur Arcus Gezuli, & qualiter vadit ad lacum qui vocatur Redeprasidi: Et quemadmodum inde pergit in Farnietum: & inde in riuum, qui dicitur Maroze. Et qualiter descendit in ipsum fluuium Carnellum, & per eundem fluuium ascendit in aqua, quæ nominatur Closa: inde per serras montis S. Donati. Inde super monticellos de Marri descendens, vadit ad pasculos, qui sunt in pede montis, qui dicitur Balba. Inde per duos Leones: & inde pergens ascendit per serras montis super Casale. Et sicut descendit per ipsum montem vsque ad villas de Gariliano: inde ad pesclum, qui vocatur Crypta Imperatoris. Et inde pergit vsque ad iam dictum flumen Gariliani, atque per ipsum flumen ascendit vsque ad priores fines, vnà cum omnibus Castellis, vicis, domibus, Ecclesiis, molendinis, & aquis, cæterisque omnibus, quæ intra prædictos fines habentur. Præterea corroboramus, ac in perpetuum confirmamus eidem dilecto filio, eiúsque successoribus in omni Conuentu Episcoporum, & Principum superiorem vniuersis Abbatibus Sedem, & in consiliis, & iudiciis priorem sui Ordinis omnibus sententiam præferre, pro reuerentia tanti loci, qui primum, & summum Monasticæ Legislatorem viuum, & mortuum in perpetuum retinere promeruit: quique eisdem legislationem in eodem Cassinensi Cœnobio scribens, verbo, & exemplo cœnobiale propositum appetentibus in toto mundo sole clariùs euibrauit. Pro quo Cassinense Cœnobium exaltantes, Decernimus, ac in perpetuum cõfirmamus, vt supradictus locus dignitate, vigore, ac honorificentia præcellat omnia Monasteria, quæ constructa, vel construenda sunt in toto orbe terrarum Abbásque eiusdem loci celsior, ac celebrior existat omnibus Abbatibus eandem Regulam tenentibus, illícque lex Monastici Ordinis caput teneat, ac principatum: vbi eiusdem legis descriptor Benedictus Pater sanctissimus eandem describens promulgauit Regulam, ibíque Abbates, & Monachi honorem, & reuerentiam deferant: & ibi vsque ad diem iudicij quærant doctorem, vbi Monachorum vniuersalis Magister, & Doctor Benedictus Pater almificus corporaliter vna cum sorore sua quiescens, gloriosæ resurrectionis diem expectat. Defuncto autem Abbate ipsa Congregatio secundum sanius consilium sapientum, & seniorum fratrum sibi Abbatem eligat, & Apostolicæ Sedis Pontifici firmandum, & consecrandum exhibeat. Non aliter ibi Abbas constituatur, aut aliunde illuc intromittatur, nisi fortè ex se aliquem tanto regimini idoneum non habuerint, & ob id saniori consilio extraneum sibi elegerint. Insuper autem præsenti priuilegio supradictum locum vnà cum omnibus sibi pertinentibus Ecclesiis, & possessionibus per totum orbem roboramus, atque vt nullius alterius, nisi Rom. Pontificis ditionibus submittatur, auctoritate Apostolica interdicimus, ita vt nisi ab Abbate, vel à proposito fuerit inuitatus, Missarum solemnitatem nullus Episcopus celebrare præsumat in eisdem possessionibus. Quod à præsenti prima iurisdictione irreuocabiliter in perpetuum stabilimus, retinemus, & cum Dei timore seruandum mandamus. Statuentes insuper Apostolica censura sub diuini iudicij obseruatione, & validis, atque atrocioribus anathematis interdictionibus, vt nullus vnquam qualibet dignitate, aut potestate prædictus præsumat eidem Monasterio, vel omnibus eius possessionibus vim inferre, vel aliquid de his aliquo modo auferre, vel alienare. Sed & nec pacis, nec barbarico tempore ibidem aliquam iacturam, vel molestiam inferre, dum perenniter illud firma stabilitate decernimus sub ditione S.R.E. permanendum; promulgantes quidem, & hoc authoritate B. Petri Apostolorum Principis coram Deo, & terribili examine per hoc nostrum Apostolicum priuilegium constitui sancimus atque decernimus, quæ prouinciis per totum orbem commutata, atque oblata, aut in posterum eidem Cœnobio à qualibet persona fuerint concessa, firma stabilitate sub iure ipsius Monasterij existenda atque in perpetuum permanenda. Statuimus, ne licentia sit, vt dictum est, cuilibet

cuilibet magnæ, vel paruæ personæ aliquid ex his auferre, sed inconcussè, & irreuocabiliter ibidem, & in perpetuum permanere. Concessimus etiam hoc Apostolico priuilegio, vt pro oblatione, vel ordinatione Presbyterorum, Diaconorum, Subdiaconorum, & Altarium consecratione, Chrismatísque acceptione, in quibuslibet eiusdem Monasterij possessionibus quemcumque voluerint Episcopum inuitandum. Hymnum quoque Angelicum in Dominicis, & festiuis diebus concedimus in Missarum solemniis decantandum: In horis vero diurnis, ac nocturnalibus signum in Ecclesia pulsandum. Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monasterio, & in omnibus eius Ecclesiis per totum orbem terrarum constructis, fontes benedici, & sacrum Baptisma celebrari. Et non solum ibi, sed & in his quoque, quæ amodò in possessionibus prædicti Cœnobij præsentibus, vel futuris temporibus Ecclesiæ ædificandæ, remota scilicet cuiuscumque Episcopi interdictione. Addimus, etiam vt nullus Episcopus prohibeat Christianum populum ingredi ad easdem Ecclesias, vel in eisdem de suis rebus aliquid offerre, vt solet fieri religione pia. Obseruari quoque hanc nostram iussionem volumus, vt nullus Episcopus in iam dicto Cassinensi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum terrarum orbem constructis, decimas tollat, sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum prouocet. Simili etiam modo licentiam damus eidem dilecto filio eiusdémque posteris Abbatibus, Monachorum Synodum congregandi, & quemcumque Clericum voluerint cum suis substantiis recipere ad habitandum in omnibus Cassinensis Monasterij possessionibus, siue Presbyter sit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Ecclesiastici Ordinis, & nullius Episcopi timere contradictionem Et liceat eidem Religioso Petronaci, eiúsque posteris, & eorum præpositis in perpetuum iudicare prædictas Ecclesias, curtes, & possessiones per totum orbem terrarum, & omnem in eisdem Ecclesiis, & possessionibus degentem Clericum ad Officium promoueri absque personæ secularis potestate, & cuiuslibet Episcopi prohibitione. Si quis autem (quod absit) ea quæ ad laudem Dei pro stabilitate à Cassinen. Cœnobij conseruandi dignitate, & possessionum eius tutela à Nobis statuta sunt, nefario ausu corrumpere, violare, aut refragare præsumpserit, nisi resipuerit, sciat, se anathematis vinculo innodatum, & à regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eiusdem pompis, & Iuda Iesu Christi Domini nostri traditore æterno supplicio, æternæque maledictioni deputandum. At vero, qui pio intuitu huius nostri Apostolici instituti obseruator existit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro per intercessionem Beatissimi P. N. Benedicti consequatur, & vitæ æternæ præmia adipisci mereatur. Scriptum per manum Leonis Notarij, & Regionarij, atque scriniari Ca. Rom. Ecclesiæ in mense Ianuario per indictionem supradictam primam. Datum 12. Calend. Martij Aquini per manum Benedicti Episcopi sanctæ Syluæ Candidæ Bibliothecarij Sedis Apostolicæ, anno D.N. Zachariæ Summi Pontificis, & vniuersalis Papæ primo, in mense Martio, indictione suprascripta prima, &c.

Habetur *in fine Chron. Casinen. Leonis Martic. Hostiens. post lib.* 4.

Ad corroborationem multorum Priuilegiorum in prædicta Bulla contentorum pro Abbate montis Cassin. extat alio Constitutio Sixti V. Pontificis Maximi in hanc formam, & tenorem.

Sixtus Episcopus Seruus seruorum Dei.

AD futuram rei memoriam. Benignitas Apostolicæ Sedis consueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis incremento, & decore facta fuisse dicuntur, libenter approbat, eísque Apostolici muniminis robur adigit, illáque de nouo concedit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatis, & Conuentus Monasterij in monte Cassino, Ordinis sancti Benedicti, Congregationis Cassinensis, nullius Diœcesis, exhibita nobis nuper petitio continebat, quod dictum Monasterium per diuersos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, multis & variis gratiis, facultatibus, & libertatibus, immunitatibus, & indultis cumulatum & decoratum fuit, illiúsque Abbas pro tempore existens nemini subest, sed omnimodam iurisdictionem Episcopalem, ac proprium territorium, & ius congregandi Synodum habet, prout illam congregasse, & in ea examinatores elegisse, ac posse concursum constituere, examinare, approbare, OEconomos deputare, necnon Sacramentum Chrismatis contulisse, ac commissiones gratiarum Apostolicarum executioni demandasse constat, iuxta declarationem Venerabilium Fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Concilio Tridentino interpretando præfectorum desuper factam. Cùm autem ea de quibus dictæ Sedis intercedit Auctoritas meliùs obseruentur, & proinde, sicut eadem petitio subiungebat, ipsi Abbas, & Conuentus cupiebant præmissa omnia dictæ Sedis patrocinio communiri; pro parte eorundem Abbatis, & Conuentus Nobis fuit humiliter supplicatum

supplicatum quatenus eorum desideriis in præmissis annuere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur Abbatem, & singulares personas Conuentus huiusmodi à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, Censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, necnon tenores omnium & singulorū priuilegiorum prædictorum præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula priuilegia, immunitates, gratias, facultates, & indulta præsertim conferendi Sacramentum Chrismatis, dummodo illud sit prius per Catholicum Antistitem, gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecratum, concursum pro conferendis Beneficiis Ecclesiasticis Curatis, in mensibus Apostolicis faciendi, ac Commissiones gratiarum Apostolicarum tam iustitiam, quàm gratiam, etiam quoad dispensationes matrimoniales concernentes, Abbati Monasterij Cassinensis prædicti, siue suo Vicario Generali pro tempore directarum debitæ executioni demandandi, aliáque desuper necessaria, & opportuna faciendi iuxta Decreta dicti Concilij Apostol. Auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, illisque perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper interuenerint, supplemus, necnon potiori pro cautela, moderno, & pro tempore existenti Abbati dicti Monasterij, vel suo generali Vicario, vt cùm Parochialis Ecclesiæ iusdictionis dicti Monasterij vacatio contigerit, concursum instituere, examinare, approbare, & magis idoneas eligere, & Ecclesiam huiusmodi legitimè conferre, ac in mensibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum collationis reseruatis, personas in concursum electas nobis, & dictæ Sedi pro collatione obtinenda significare, necnon Sacramentum Chrismatis dummodo illud prius sit per Antistitem præfatum consecratum, vt præfertur, conferre, ac quascumque litteras Apostolicas tam iustitiam, quàm gratiam, etiam quoad matrimoniales dispensationes, Personarum dictæ iurisdictionis concernentes, sibi tamen, vt nulli alteri dirigendas debitæ executioni demandari liberè, & licitè valeat iuxta Decreta eiusdem Concilij dicta Autoritate earundem tenore præsentium concedimus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis Autoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Priuilegiis quoque, Indultis & litteris Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, & aliàs in contrarium quomodolibet concessis, approbaris & innouatis: quibus omnibus etiamsi de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris hac vice duntaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo hominum liceat hanc Paginam nostræ Absolutionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, supplerionis, Concessionis, Decreti, & Derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo octuagesimo nono, decimo Calendas Martij, Pontificatus nostri anno quinto.

1 Habetur *in Venerabili Archiuio Cassinensi.*

Adsunt in eodem Regno Neapolitano Abbas S. Eliæ; Abbas S. Bartholomæi, qui est Dominus Sanctæ Mariæ in Elce; Abbas sancti Ioannis ad Pirum, & alij, de quibus meminit Marin. Freccia *in tract. de subfeud. sub rubr. de origine Baronum, cap. 3. num.* 28. quos insuper dicit, nomine suarum Ecclesiarum, ac veluti reliquos Episcopos habentes Castra in feudum à Rege, præcedere Comites, & alios Dominos seculares Regni. His similes leguntur quamplures alij Abbates in nostra Italia, vt Abbates Montis Regalis, sanctæ Iustinæ de Padua, Sublacensis, sancti Pauli de Vrbe, Montis Virginis, S. Mariæ de Bagno, Claraualensis, & alij his similes, imò maioris dignitatis in Germania reperiuntur, qui inter Episcopos annumerantur, vt Abbas Fuldensis, Abbas Hirtfeldensis, Abbas Murpacensis, Abbas Campidonensis, Abbas Corbiensis, Abbas Prumensis, Abbas Stabulensis, Abbas Diui Galli, de quibus Daniel Otto *in dissertatione iuridicopolitica de iure publico Imperij Romani, cap.* 18. *§. tertia classis.* Munsterus *lib.* 3. *Germanographiæ*, Simlerus *de rebus Heluetior. lib.* 1. & alij Germaniæ annalium scriptores passim. Similiter in Gallia Abbas Dolensis, qui Abbas, & Princeps Dolensis se subscribit. Abbas D. Iodoci in Calla Maritima ad ostium Cantij inter Stapulas, & Monstrolium Vrbes posita, qui dicitur Abbas, & Comes D. Iodoci; necnon innomeri ferè alij in reliquis Prouinciis, & Regnis, quos omnes hic recensere, esset lectores tædio afficere. Isti Abbates triura personarum vicem sustinent, nempe Abbatis in Monasterio erga suos Monachos, Episcopi erga Populum, & Domini cum iurisdictione temporali ciuili, seu mixta se habent erga Laïcos, & omnibus Prælatis Episcopo inferioribus præferuntur; iis competunt non solùm ea, quæ sunt iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, verùm etiam ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis, aliquibus tamen exceptis, de quibus suo loco; hi in Concilio sedent immediatè post Episcopos, vt ait Petrus de Monte *in tract. Monarch. consil. quæst.* 5. *num.* 4. & Campeg. *in tract. de auctor. Sacri Concilij, cap.* 7. Insuper in Concilio Prouinciali, ac etiam Generali

Generali tanquam locorum Ordinarij habent vocem decisiuam, subscribendo in actibus eorundem Conciliorum, vt suo loco dicemus.

4 Abbas sanctæ Mariæ Tremitanæ Congregationis Lateranen. Insulæ in mari Adriatico prope Theatinam diœcesim, habet in illis Insulis, quæ Tremitanæ nunc, olim verò Diomedeæ dictæ sunt, iurisdictionem ordinariam spiritualem, & temporalem, & vtrumque gladium, ac etiam in terris littoris adiacentis: & inter Barones Regni Neapolitani numeratur, & locum habet; in maiori Insula, in qua residet, est vetustissima, & inexpugnabilis illa arx, quæ eiusdem Abbatis vigilantia, & prudentia, tanquam naturalis Principis gubernatur, munitur, & defenditur.

5 Abbas Cluniacensis (vt refert Arnold. Vuion. Belga 1. *part. Ligni vitæ, lib. 2. cap. 11.*) ex priuilegio Calixti Papæ II. quotiescumque Romam accedebat Cardinalitia dignitate potiebatur; & hoc probat ex Chronico Cluniacensi per hæc verba. *Eadem verò die, videlicet, qua canonizatus est S. Vgo Abbas, communi omnium suorum assidentium assensu largitus est felix Papa Calixtus Cluniacensi Ecclesiæ speciali, & propria sua, vt Abbas Cluniacensis semper, vbique Romam accederet, fungatur officio Cardinalis, manúque propria ipse Poncium anulo suo inuestiuit.* Refert insuper idem Auctor *loc. cit.* quòd Abbates Monasterij sanctæ Trinitatis de Vendomo in Gallia eodem priuilegio, & ampliori gaudebant; nam adiectus erat eorum dignitati titulus sanctæ Praxedis perpetuus; & vt primùm quis creabatur Abbas, sine alia Summi Pontificis ratificatione, Cardinalis sanctæ Praxedis censebatur, ex attestatione Francisci Belforest *tom. 1. suæ Cosmographiæ*, qui nonnulla decreta, & diplomata Summorum Pontificum hac de re affert.

6

7 Abbas Ripolen. Ordinis Sancti Benedicti in Hispania maximam in multos vassallos habet iurisdictionem, & habet vtrumque gladium, & sedet pro tribunali ad subditorum causas audiendas, & speciali priuilegio à felic. record. Paulo V. obtento, potest capitales sententias contra reos, absque irregularitatis metu ferre. Ita mihi retulit ipse Abbas vir singulari religione, & scientia, ac cæteris animi dotibus ornatus.

8 Abbas sancti Dionysij Parisiens. Ordinis sancti Benedicti inter Abbates, & alios Prælatos est valdè conspicuus in tota Gallia, non solùm propter eximia priuilegia à Sede Apostolica obtenta, vt passim fatetur Renat. Choppin. *in suo Monasticon, & de sacra Politia Forensi*, sed etiam quia est Par Franciæ.

In Gallia sunt multi Abbates, qui non solùm Principum, & Comitum, vel Baronum titulis gaudent, verùm etiam habent sub se Priores Camerarios, & alios officiales, qui Barones existunt, sicut in Monasterio Vendomensi videre est, illius enim Camerarius Baronis re, & nomine potitur.

9 In magna præeminentia est pariter Abbas sanctæ Genouefæ Virginis Canonicorum Lateranen. Nam habet sub se vassallos, & est protector iurium Summi Pontificis, à quo habet auctoritatem, excommunicandi quoscumque iura Pontificia perturbantes, vel defraudantes. Præterea, (vt à quibusdam Parisiensibus, qui se ita vidisse testantur, accepi,) hic Abbas, quando defertur corpus prædictæ sanctæ Virginis Genouefæ, Patronæ totius territorij Parisiensis, præsente Archiepiscopo Parisiens. in sua diœcesi, cuius est ipse Abbas Ordinarius, populo benedicit habens à sinistris Archiepiscopũ Parisien. qui postea transiens per propriam diœcesim, quæ supradictæ Abbatis Diœcesi contigua est, reassumit dexteram, quam in proprio territorio, & Diœcesi sua ab immemorabili tempore sibi vendicat prædictus Abbas S. Genouefæ.

Ita mihi relatum fuit à Domino Michaële Bauldrio de Ebronio Gallo Monacho Benedictino viro in rebus præcipuè Monasticis valdè versato.

10 Abbas sancti Ambrosij Mediolanen. est Comes Limontæ, Ciuennæ, & Campionis, & Ordinarius eorundem locorum, & est Comes Imperialis, & à subditis nuncupatur nomine Illustrissimi, & Reuerendissimi Comitis, & Abbatis, & habet potestatem numismata imprimendi cum propriis formis, & inscriptionibus; cantat insuper Missam cum sceptro Regio, & multa habeat priuilegia.

11 Abbas sanctæ Mariæ de Morimundo Diœcesis Mediolanen. est Comes, & Dominus Morimundi, Coronatæ, Basiani, Farauecchiæ, Thesinolli, & Eugbij; habet in his locis iurisdictionem temporalem, & iustitiam exequitur, vsque ad mortem exclusiuè, & habet fiscum.

12 Abbas sancti Saluatoris Montis Amati Diœcesis Clusinen. habet iurisdictionem spiritualem in terra Abbatiæ, & in terra Monticelli, ac tanquam Episcopus plenariam iurisdictionem in his duabus Terris exercet.

13 Abbas sanctorum Vincentij, & Anastasij trium Fontium propè, & extra mœnia Vrbis, est Dominus Montis Oresti, Montis Rosi, in spiritualibus, & temporalibus, & in spiritualibus Orbetelli, Montis Argentarij, Insulæ Gilij. Hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

14 Abbas Sancti Syluestri de Nonantula Diœcesis Mutinen. habet iurisdictionem spiritualem in Castro d. Nonantulæ, & tanquam Episcopus visitat, synodum coadunat, Presbyteros ad confessiones, & ad curam animarum approbat, & magnam habet iurisdictionem in pluribus locis Diœcesis Mutinen. hæc Abbatia est commendata Illustrissimo Cardinali Ludouisio.

15 Abbas sancti Stephani de Fossa Noua, Diœcesis Terracinen. habet multa feuda in ea Diœcesi, & multa in Sicilia.

16 Abbas S. Mariæ de Casa Marij Diœcesis Verulanen. habet feuda multa in Campania.

Abbas S. Saluatoris de Septimo Diœces. Floren. est Comes Stalis.

17 Abbas Sanctæ Mariæ de Populetto in Catalonia Diœces. Terraconen habet sub se 20. Oppida, in quibus exercet iurisdictionem temporalem, & spiritualem.

18 Abbas Sanctissimæ Trinitatis de Caua, Ordinis S. Benedicti, per multos annos habuit Iura Episcopalia in dicta Ciuitate, & Casalibus, antequam dicta Ciuitas in Episcopatum erigeretur. Quo tempore anno millesimo nonagesimo fuit prædictum Monasterium exemptum ab Archiepiscopo Salernitano; & ab Vrbano Papa II. in anno 1092. Abbati Cauensi fuit data facultas exercendi omnia Pontificalia, & spiritualia, exceptis tribus, scilicet, conferre ordines sacros, Basilicas, & altaria consecrare, & conficere Chrisma: quæ hodie exercet, extra tamen Diœcesim Cauensem, in aliis locis sibi subditis; de quo Cauensi Monasterio meminit Honorius III. *in cap. 1. de offic. iud.* & Eugenius III. *in cap. insuper de testibus*, & de Monastico Ordine, qui secundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam, & Cauensis Monasterij Obseruantiam, ac de multitudine Monachorum, de Cauensi ordine introducto in Monasterium Montis Regalis, lege Epistolam Innocentij Tertij directam Archiepiscopo Montis Regalis fol. 145. De hoc Monasterio legatur etiam Chron. Cassinen. *lib. 2. cap. 30. & lib. 3. cap. 3.* De potestate huius Abbatis extant literæ factæ Congregationis tenoris seq.

Nos Hieronym. sancti Eustachij Diaconus Cardinalis

lis Mattheius nuncupatus, fidem facimus, & attestamur, in libris sacræ Congregationis Concilij, qui apud nos asseruantur, adnotatum esse, Illustriss. Card. Carafam fidem fecisse, & attestatum esse ex authenticis scripturis, aliàs coram Congregatione productis, liquidò constare, Abbatem Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauæ omnimodam habere iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditum esse, sed immediatè subiectum Sedi Apostolicæ, nullíusque esse Diœcesis, & proprium habere territorium. In quorum fidem, &c. Datum Romæ Idib. Martij 1591. Refertur è Stephan. Quaran. *verb. Concil. Prouinciale.*

19 Abbas S. Mariæ Vallis Vmbrosæ iam erat totius Ordinis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis, multísque præeminentiis decoratus; locum enim præcipuum habebat in Senatu Florentino,& multa oppida, & Castra tam propè Monasterium Vallis Vmbrosæ, quàm in maritimis Senarum tanquam Comes, & Dominus gubernabat.

20 Abbas S. Mariæ Farfensis Ordinis sancti Benedicti, olim magnam habebat prærogatiuam; aliquando enim Campaniæ Princeps appellatus est, maximáque potitus auctoritate, & dominio erga vassallos, & subditos sui proprij territorij, simúlque cùm annexa S. Saluatoris Maioris Abbatia, adhuc inter præcipuos Vrbis districtus Prælatos recensetur, eiúsque iurisdictio ab Vrbano VIII. summopere insignita, his duabus Constitutionibus eiusdem Summi Pontificis demonstratur.

Abbatibus, seu Commendatariis pro tempore, B. MARIÆ FARFENSIS, & Sancti SALVATORIS MAIORIS tanquam loci ordinariis, vel eorum officialibus quæcunque litteræ Apostolicæ dirigi debent, non autem Episcopis, aut Archiepiscopis vicinioribus.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

PAstoralis muneris diuina dispositione Nobis iniuncti ratio postulat, vt qui vniuersalis Ecclesiæ regimini licèt immeriti præsidemus ad ea considerationis nostræ intuitum dirigamus, per quæ particularium Ecclesiarum, earúmque Prælatorum dignitas,& auctoritas conseruari, & augeri possit. Cùm itaque sicut accepimus Monasteriorum Abbatiarum Beatæ MARIÆ FARFENSIS, & S. SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, seu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis S. Benedicti in districtu Almæ Vrbis nostræ existentium, Abbas, seu Commendatarius pro tempore existens, proprium & ab omni alterius cuiuscumque Prælati, vel Antistitis ordinaria iurisdictione separatum territorium, multa oppida, & loca insigni Vassallorum, & aliorum habitatorum, ac incolarum numero referta continens habeat. Nos singularibus, atque eximiis dilecti filij nostri Fräcisci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati, nostri secundum carnem ex fratre germano nepotis, qui Monasteria prædicta in Commendam ad sui vitam, ex concessione, & dispensatione Apostolica obtinet, meritis adducti, Vassallorum, & Incolarum, habitatorúmque prædictorum commoditatibus consulere, dictorúmque Monasteriorum Abbatem, seu Commendatarium aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino possumus exornare volentes. Motu proprio,& ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine eidem Francisco Cardinali, eiúsque successoribus dictorum Monasteriorum Abbatibus, seu Commendatariis in perpetuum, vt quæcumque litteræ Apostolicæ etiam in forma Breuis, tam gratiam, quàm iustitiam concernentes, ac præsertim super dispensationibus matrimonialibus, & in forma significauit, quæ à Nobis, & Apostolica Sede pro personis sub iurisdictione dicti Francisci Cardinalis, ac Abbatum, seu Commendatariorum prædictorum ratione Monasteriorum huiusmodi existentibus pro tempore posthac concedentur, & ad partes transmittentur; eidem Francisco Cardinali moderno, & pro tempore existenti dictorum Monasteriorum Abbati, seu Commendatario,vel eius Officiali tanquam loci Ordinario, non autem Archiepiscopis, & Episcopis vicinioribus dirigantur, & committantur, qui Officialis litteras Apostolicas prædictas dicto Francisco Cardinali moderno, & pro tempore existenti Monasteriorum prædictorum Abbati, seu Commendatario directas, etiamsi de ipsis Officialibus in eis mentio non fiat, aperire, & exequi possit, tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus, Mandantes propterea dilectis filiis Datario, illiúsque Substitutis, Officialibus, & cuiusuis generis supplicationum Reuisoribus, & S. R. E. Vicecancellario, & Cancellariæ Regenti, ac Abbreuiatoribus de Parco maiori nuncupatis, Secretariis etiam Apostolicis, aliísque eiusdem Datariæ, & Cancellariæ Apostolicæ, & Curiæ Romanæ Officialibus pro tempore existentibus, vt præmissa perpetuò obseruare debeant. Decernentes aliter dirigendas litteras Apostolicas huiusmodi, nullas, irritas, & inanes nulliúsque roboris, vel momenti fore, & esse, ac censeri, neque executioni demandari posse. Quódque dictus Franciscus Cardinalis modernus, & pro tempore dictorum Monasteriorum Abbas, seu Commendatarius, eiúsque Officialis in causis, & negotiis, quæ huiusmodi litteræ concernent, procedere in omnibus, & per omnia liberè, & licitè valeant, & debeant, prout alij quicunque ordinarij, & Episcopali dignitate

gnitate fulgentes in suis respectiuè Ciuitatibus, & Dioec. possunt, & debent. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon statutis, & consuetudinibus etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 18. Nouembris 1627. Pontificatus nostri anno 5.

M. A. Maraldus.

Abbates, seu Commendatarij pro tempore, Beatæ MARIÆ FARFENSIS, *&* *Sancti* SALVATORIS MAIORIS *litteras dimissorias dictarum Abbatiarum subditis concedere, etiam priuatiuè quoad Episcopos, seu Archiepiscopos vicinores. Insignijs Pontificalibus vti; primam tonsuram, & quatuor minores Ordines conferre possunt.*

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex Vniuersalis Ecclesiæ regimini præpositus, ad singulorum quoque Monasteriorum statum respiciens, illorum Prælatos, specialibus fauoribus, & prærogatiuis libenter exornat, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Cùm itaque, prout accepimus, Monasteriorum Abbatiarum Sanctæ MARIÆ FARFENSIS, & Sancti SALVATORIS MAIORIS nuncupatorum inuicem, seu aliàs perpetuò vnitorum Ordinis Sancti Benedicti in districtu Almæ Vrbis nostræ existentium, Abbas, seu Commendatarius pro tempore existens proprium, & ab omni alterius cuiuscumque Prælati, vel Antistitis ordinaria iurisdictione separatum territorium, multa oppida, & loca insigni Vassallorum, & aliorum habitatorum, & incolarum numero referta continens habeat. Nos eximiis dilecti filij nostri Francisci Sanctæ Agathæ Diaconi Cardinalis Barberini nuncupati, nostri secundum carnem ex fratre germano nepotis, qui Monasteria prædicta in Commendam ad sui vitam ex concessione, & dispensatione Apostolica obtinet, meritis adducti, Vassallorum, & incolarum, habitatorúmque præfatorũ commoditatibus consulere, necnon dictorum Monasteriorum Abbates, seu Commendatarios, aliqua honoris prærogatiua, quantum cum Domino possumus, decorare volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine; Eidem Francisco Cardinali, eiúsque successoribus dictorum Monasteriorum Abbatibus, seu Commendatariis in perpetuum, vt personis etiam secularibus oppidorum, & locorum prædictorum Monasteriorum subditis litteras dimissoriales ac clericalem characterem, necnon ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus Ordines etiam priuatiuè quoad Episcopos, aut Archiepiscopos viciniores concedere. Necnon eisdem Francisco Cardinali, & Abbatibus, seu Commendatariis pro tempore, si Sacerdotes existant, vt in Ecclesiis dictorum Monasteriorum in quocunque solemni actu celebrationis Missarum, aut diuinorum Officiorum mitra, anulo, & baculo Pastoralibus, cæterisque Pontificalibus insigniis, & ornamentis, perinde, ac si iisdem Monasteriis tanquam Abbates præessent, vti, ac cum illis post Missarum, & aliorum diuinorum Officiorum solemnia benedictionem supra populum inibi existentem impendere, eisdémque vt personis secularibus Oppidorum, & locorum prædictorum Monasteriorum subditis, primam tonsuram, & quatuor Minores Ordines conferre. Atque si iidem Abbates, seu Commendatarij pro tempore non solùm Sacerdotes, sed etiam S. R. E. Cardinales existant, vt populis, & plebibus publicè per vias, castra, & villas Iurisdictionis prædictorum Monasteriorum, benedictionem impartiri liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium facultatem concedimus, & impartimur. Decernentes præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque semper valida, firma, & efficacia existere & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, ita vt præsentes facultates nullo vnquam tempore sublatæ seu consumptæ dici possint aut debeant, nisi specialis de illis mentio fiat, sicque & non aliter in præmissis per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari; Non obstantibus Apostolicis, ac in Vniuersalibus, Prouincialibúsque

Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, nec non quatenus opus sit Monasteriorum, & Ordinis prædictorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, eorúmque Superioribus, & quibusuis aliis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio haben aut alia exquisita forma ad hoc seruanda foret illorum omnium, & singulorum tenoribus præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis haben. illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 18. Nouembris 1628. Pontificatus nostri anno sexto.

M. A. Maraldus.

21 Abbas sancti Spiritus de Sulmona, qui est totius Ordinis Cælestinorum Generalis, & quorundam locorum prope Sulmonam Dominus, & Ordinarius.

22 Maxima, & memoriæ digna fuit olim præeminentia, & dignitas Abbatum S. Pauli, & S. Laurentij extra muros Vrbis, necnon Prioris Canonicorum Regularium Basilicæ Lateranen. de quibus Ooupbrius *in lib. de septem Vrbis Ecclesiis*, ita scribit.

Cùm verò Romanus Pontifex in Ara ipsa maxima celebrabat, ei omnes, qui in Curia Romana aliqua dignitate, honore, seu magistratu fungerentur, aderant, & assistebant, inter quos primi erant septem Episcopi Cardinales, videlicet Ostiensis, Portuensis, sanctæ Rufinæ Pranestinus, Tusculanus, Sabinus, & Albanus; hi Romani Pontificis Collaterales, & primæ Sedis Episcopi appellabantur, quorum primò consecratus Prior Episcoporum Cardinalium dicebatur, qui nunc Decanus Collegij vocatur. Post hos aderant quinque Patriarchalium Ecclesiarum Prælati videlicet Prior Canonicorum Basilicæ Lateranen. Archipresbyteri Basilicarum S. Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris, Abbates Monasteriorum Sancti Pauli, & S. Laurentij extra muros. Assistebant etiam 28. Presbyteri Cardinales S. R. E. qui totidem Ecclesiis, quæ tituli vocantur, intra Vrbem Romam cum Episcopali auctoritate præsidebant, &c.

Hoc idem vide apud Gabriëlem Peonot. *in Histor. Tripart. lib. 3. cap. 4. num. 2.*

Nicolaus Harpsfeldis *in Historia Anglicana Catalogo Religiosarum Ædium* de Abbatibus, & aliis quibusdam Prælatis inferioribus hæc scribit,

INter præcipuos Abbates, & Prælatos Episcopo inferiores possunt connumerari infrascripti, qui item in Anglia multis erant præditi præeminentiis, & priuilegiis, & præcipuè omnes erant Barones, & Regis Angliæ parlamento adscripti.

1. Abbas Glosconiæ. 2. Abbas S. Augustini Cantuariensis. 3. Abbas Sancti Petri Vuestmonasteriensis. 4. Abbas S. Albani. 5. Abbas S. Edmundi de Buriis. 6. Abbas S. Petri de Burgo. 7. Abbas S. Ioannis Glocestriæ 8. Abbas Eueshamiæ. 9. Abbas Vuinthelcumbiæ. 10. Abbas Groulandiæ. 11. Abbas belli, siue Bataille. 12. Abbas Redingiæ. 13. Abbas Abingdoniæ. 14. Abbas Vualthamiæ S. Crucis. 15. Abbas Salopiæ. 16. Abbas Cirencestriæ. 17. Abbas Sancti Petri Glocestriæ. 18. Abbas Bardeneiæ. 19. Abbas Sancti Benedicti de Hulmo. 20. Abbas Thorneiæ. 21. Abbas Ramseiæ. 22. Abbas Hyde. 23. Abbas Malmesburiæ. 24. Abbas Sanctæ Mariæ Eboracensis. 25. Abbas Selbeiæ. 26. Prior Conuentriæ, & 27. Prior Ordinis S. Ioannis Hierosolymis, qui vulgò Magister militum Ioannitarum, & primus Angliæ Baro haberi voluit.

Ad hos omnes ecclesiasticos, quibuscumque parlamentis, ex actis publicis, vt Pares Regni cum cæteris paribus personaliter interesse, consulere, tractare, ordinare, statuere, definire ratione Baroniarum, quas de Rege tenebant, de iure, & consuetudine spectauit, &c.

Ex quibus aliqui enumerantur in sequenti Relatione Clementis Reyoeri simul cum suarum Abbatiarum redditibus.

Inter Abbates Maiores Angliæ cum prædictis iure optimo computari possunt infrascripti, eo ordine quo apponuntur in Clemente Reynero *in suo lib. de Apostol. Benedict. sect. 2.* § 3 qui omnes habebant in Comitiis parlamentaribus Regni locum, & suffragium, videlicet:

I. *Abbas S. Albani protomartyris Angliæ, habebatur Protoabbas totius Angliæ in Comitatu Harsfordiæ, & eius Abbatia erat redditus annui 2510. £. sterl. & habebat sibi subiectos sequentes Prioratus, nempe:*

1. *Aulam S. Albani Oxoniæ, in qua Monachi eiusdem Monasterij studiis vacabant.*
2. *Belnere, seu Beluoir in Linconliæ valoris annui 135. £.*
3. *Bingham in Comitatu Northfolciæ, valoris 160. habebat sexdecim Monachos.*
4. *Hatfild Peuerel in Essexia, valoris 83. £.*
5. *S. Iacobi in Hartfordia, valoris 88. £.*
6. *Pembrokia in Vuallia.*
7. *Monktori in Vuallia 113. £.*
8. *Redbur in Hartfordia.*
9. *Vuallingford, Sanctæ Trinitatis in Barkschiria.*
10. *Vuimondham valor. 72. £.*
11. *Sopevvell Cœnobium sanctimonialium in Hartfordia à Godefro Abbate Albanēsi fundatum, dicatúmque S. Mariæ, valor. 68. £. Et duo Hospitalia vicina Monasterio.*

II. *Abbas*

I I. *Abbas Sanctæ Mariæ de Abindenia Comitatus Barkensis, valoris annui 2042. & habebat sibi subditos sequentes Prioratus, nempe,*
1. *Prioratum Colniam Comitis in Essexia S. Mariæ dicatum, valoris 175. ℔.*
2. *Prioratum S. Fridesvvidæ in Oxonia, qui priùs fuerat Monialium, postea huic Cœnobio datus, & non magno in pretio habitus, postea cessit Canonicis Regularibus.*

I I I. *Abbas Sancti Augustini de Cantuaria cuius Ecclesia dicata ab ipso S. Augustino Principibus Apostolorum Petro, & Paulo fuit, erat autem valoris annui 1412. ℔.*

I V. *Abbas de Bello, siue de Bataille S. Martini in Sussexia Comitatu, valoris 987. ℔. habebátque sub se,*
1. *Prioratum in Oppide Brechnia S. Ioannis Euangelistæ.*
2. *Prioratum S. Nicolai de Exonia, valoris 154. ℔.*

V. *Abbas sancti Osvvaldi de Bardneya in Lyncolnia, valoris 429. ℔.*

V I. *Abbas Abbatis S. Ioannis in Colcestria, cuius vltimus Abbas martyrio affectus est sub Henrico Rege VIII.*

V I I. *Abbas S. Guthlaci de Crovvland in Lincolnia, valoris 1217. ℔.*

V I I I. *Abbas Sanctæ Mariæ, & Sanctæ Eadburgæ de Euesham in Comitatu Vvigorniæ, valoris 1268. ℔.*

I X. *Abbas Eboracensis S. Mariæ, valoris 2085. cui subdebantur sequentes Prioratus.*
1. *Prioratus S. Begghæ, vulgò S. Bees in Cumberlandia, valoris 149. ℔.*
2. *Prioratus S. Trinitatis in Vvetheral, Eboracensis agri, 128. ℔.*
3. *Prioratus Sanctæ Mariæ in Lincolnia Comitatu.*
4. *Prioratus de Rumborovv in Comitatu Suffolciæ.*
5. *Prioratus de Vvarmingion in Northumbria.*

X. *Abbas S. Edmundi in Buria Suffolciæ, valoris 2336. ℔. cui subditum erat.*
1. *Monasterium Monialium Sancti Georgij de Lethfordia in Comitatu Norfolciæ ab Abbatibus huius Abbatiæ fundatum, valoris 50 ℔.*

X I. *Abbas S. Mariæ in Glastonia de Comitatu Somersetensi, valoris 3508. ℔.*

X I I. *Abbas S. Petri de Glocestria, valoris 1550. ℔. & habebat sibi subditos sequentes Prioratus, videlicet,*
1. *Prioratum S. Guthlaci in Herefordia.*
2. *Prioratum de Brumphild in Salopiæ agro.*
3. *Prioratum Sancti Leonardi Stanleye in agro Glocestrensi, valoris 865. ℔.*

X I I I. *Abbas Sanctorum Petri, & Pauli de Hida in Hamptonia agro, prope Vvintoniam, valoris 865. ℔.*

X I V. *Abbas de Hulmo S. Benedicti in agro Nortfolciæ, valoris 677. ℔.*

X V. *Abbas Sancti Aldelmi Malmesberiensis in Vviltonia agro, valoris 803. ℔. cui subdebatur,*
1. *Prioratus sancti Michaëlis de monte in Deuonia.*
2. *Prioratus S. Mariæ de Pilton in eadem Prouincia valoris 56. ℔.*

X V I. *Abbas Petroburgi in Nortamptoniæ agro valoris 1972. ℔.*

X V I I. *Abbas S. Iacobi in Randingis Barkensis Comitatus, valoris 2116. ℔. cui subdebatur,*
1. *Prioratus S. Iacobi de Lemsther in agro Herefordiæ.*

X V I I I. *Abbas S. Mariæ, & S. Benedicti de Ramseya in agro Huntingtonia, valoris annui 1983. ℔. cui subdebantur.*
1. *Prioratus S. Yuonis, &*
2. *Prioratus Modneya in eadem Prouincia.*

X I X. *Abbas SS. Petri, & Pauli de Shrosberia, valoris 615. ℔.*

X X. *Abbas S. Germani de Selbia Comitatus Eboracensis, valoris 819. ℔.*

X X I. *Abbas S. Mariæ de Tauestok in Prouincia Deuoniæ, valoris 902. ℔.*

X X I I. *Abbas S. Mariæ de Torney in agro Cantabrigiensi, valoris 508. ℔.*

X X I I I. *Abbas sancti Petri Vvestmonasteriensis in Midelesexia propè Londinum, valoris 3977. ℔. cui subdebantur,*
1. *Prioratus S. Mariæ de Hurley in Barkensi agro, valoris 134. ℔.*
2. *Prioratus S. Bartholomæi de Sudbruy in Comitatu Suffolciæ, valoris 122. ℔.*

X X I V. *Abbas S. Mariæ de Vvinchelcumba in agro Glocestriæ, valoris 759. ℔.*

Sunt & alij Abbates insignes quidem, sed non habebant vocem, seu suffragium in Parlamento Regni, computabantur tamen inter Barones Regni spirituales, videlicet:

I. *Abbas S. Petri de Abbotsberia in Comitatu Dorsatensi, valoris 485 ℔.*

I I. *Abbas S. Ioannis Baptistæ de Alcestria Vvarvvisensis agri, valoris 101. ℔.*

I I I. *Abbas Athelneye in agro Sormesetensi, valoris 209. ℔.*

I V. *Abbas Burtonæ super Trentam S. Mariæ, & S. Moduvennæ, valoris 356. ℔.*

V. *Abbas S. Petri, & Ethelvvoldi de Corne seu Cernelia in agro Dorsatensi, valoris 623. ℔.*

V I. *Abbas S. Petri de Chertseya in Suthyreya, valoris 744. ℔.*
habebat Prioratum in Cardigan Prouincia Vvalliæ, valoris 13. ℔.

V I I. *Abbas S. Mariæ, & Eadburgæ de Einsham in agro Oxoniensi, valoris 421. ℔.*

V I I I. *Abbas S. Saluatoris de Feruersham in Cantio, valoris 28.. ℔.*

I X. *Abbas S. Saluatoris de Midleton in Comitatu Dorsatensi, valoris 720 ℔.*

X. *Abbas S. Petri de Muchelney in Comitatu Somersetensi, valoris 498. ℔.*

X I. *Abbas S. Mariæ de Pershore de Comitatu Vvigorniæ, valoris 666. ℔.*

X I I. *Abbas S. Mariæ de Serborne in Comitatu Dorsatensi. valoris 681. ℔. cui subdebantur,*
1. *Prioratus de Kiduvelly in Comitatu Caermartheno, valoris 29. ℔.*
2. *Prioratus Hortona in Dorsatensi agro.*
3. *Prioratus Vvinburna. ibidem.*

X I I I. *Abbas S. Mariæ de Teuchesteria Comitatus Glocestrensis, val 1598. ℔. quæ habebat subditos*
1. *Prioratum in Vrbe Bristollia.*
2. *Prioratum de Cranburne in Somerset.*
3. *Prioratum insignem Vvenny in Glamorgania, valoris 256. ℔.*

XIV. *Abbas de Vvitbby, olim S. Hilda de Strenshall Eboracensis agri, valoris 505. £.*

XV. *Abbas S. Iacobi de Vvalden in Essexia, valoris 406. £.*

XVI. *Abbas S. Vverburga in vrbe Cestrica, valoris 1073. £.*

Erant insuper alij Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi, & Monachi erant loco Canonicorum, videlicet,

I. *Prioratus Archiepiscopalis Ecclesiæ Christi Saluatoris de Cantuaria, valoris 2489. £. cui subdebatur,*
   1. *Prioratus Risburgi in Bukingamia, in quo plerumque residebant quatuordecim Monachi.*

II. *Prioratus Conuentriensis Ecclesiæ, qui habebat consessum in Comitiis parlamentaribus.*

III. *Prioratus Ecclesiæ Dunelmensis, valoris 1615. £. & habebat sibi subdita,*
   1. *Collegium Dunelmense in Academia Oxoniensi, valoris 115. £.*
   2. *Prioratum Finchallia in agro Dunelmensi, valoris 146 £.*
   3. *Prioratum Lindisfarnia, seu Fernia, seu Insula sancta, in qua prius fuerat Episcopatus cum Abbatia, valoris 60. £. in eodem Comitatu.*
   4. *Prioratum Stamfordia in eodem Comitatu, valoris 36. £.*
   5. *Prioratum Girumensem, seu Girnenna, valoris 40. £.*
   6. *Prioratum Vveremuthæ, valoris 26. £. qui duo vltimi erant Monasteria S. Benedicti Biscopi, sanctis Petro, & Paulo dicata, in quibus venerabil. Beda vixerat.*

IV. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Eliensis in agro Cantabrigiensi, valoris 1301. £.*

V. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Nordouicensis, valoris 1041. £.*

VI. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Roffensis in Cantio, valoris 486. £.*

VII. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Vvigorniensis, valoris 1386. £.*

VIII. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Vvintoniensis S. Vvithuni, valoris 1507. £.*

IX. *Prioratus Cathedralis Ecclesiæ Bathoniensis in agro Somersetensi, valoris 695. £.*

Erant denique alij Prioratus, quorum Superiores aliis Abbatibus non subdebantur, videlicet,

I. *Prioratus de Bradvvell in Comitatu Burkingam S. Mariæ dicatus,*

II. *Prioratus de Birkhead in Comitatu Cestria, valoris 102. £.*

III. *Prioratus S. Martini in Dofris, siue Dovver, valoris 232. £.*

IV. *Prioratus de Hovvland in Lancastria, valoris 65. £.*

V. *Prioratus de Hathfeld Bradoke, siue Bradsthoke, Sanctæ Mariæ in Vultonia agro, valoris 170. £.*

VI. *Prioratus S. Mariæ de Lussildsin in Comitatu Bukingam.*

VII. *Prioratus S. Mariæ Magdalenæ de Montkbreton Eboracensis agri, valoris 323. £.*

VIII. *Prioratus S. Mariæ in Maluerna Maiori, Comitatus Vvigorniæ, valoris 375. £.*

IX. *Prioratus Maluerniæ Minoris in eadem Prouincia, valoris 102. £.*

X. *Prioratus Pullæ in agro Pembrochiæ, qui olim fuit Ordinis Tyronensis, seu Sauignacensis, sed coniunxit se postea Congregationi Nigrorum, valoris 52. £.*

XI. *Prioratus de Snelshall Bukingamia, valoris 24 £.*

XII. *Prioratus de Spalding S. Nicolai in Lincolnia, olim subditus Nicolao Andegauensis vrbis, valoris 878 £.*

XIII. *Prioratus de Sandvvel in Bukingamia, valoris 38. £.*

XIV. *Prioratus de Candvvel, siue Caldvvel in Bersordia, qui à Spedo non rectè assignatur Canonicis Nigris, valoris 148. £.*

DISPVTATIO. IV.

De Abbatibus Commendatariis.

QVÆS. I. Quo tempore Abbates Commendatarij in Ecclesia initium habuerunt.
II. Quibus de causis vsus commendandi Abbatias fuerit introductus.
III. Quis possit Abbatias commendare.
IV. Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ.
V. Quot modis possint Abbatiæ commendari.
VI. An Abbatia semel à Summo Pontifice ad tempus commendata possit ab Episcopo rursus ad tempus in commendam tradi.
VII. An Abbatia commendata vacans possit impetrari.
VIII. An Monachus obtinens vnum beneficium, possit Abbatiam in commendam obtinere.
IX. Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam, teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

Quo tempore Abbates Commendatarÿ in Eccleſia initium habuerunt.

SVMMARIVM.

1 *D. Gregorius Magnus primus Eccleſias ad tempus commendaſſe legitur.*
2 *Pelagius I. Pont. Eccleſiam Catanen. Epiſcopo Meſſanen. ad tempus commendauit.*
3 *Abbatiæ cœperunt commendari tempore Leonis IV.*
4 *Commendas Eccleſiarum, & Monaſteriorum exhorruit Clemens V.*
5 *Commendas Monaſteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas ſequutus eſt Paulus II.*
6 *Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita.*

1 ECCLESIARVM ad tempus commendatio antiqua eſt in Eccleſia, quippe quæ habetur ex tempore D. Gregorÿ primi, qui in Eccleſia Panormitana vacante poſuit Viſitatorem ad tempus, vt patet ex *cap obitum, diſt.* 61. & ex *lib.* 11. *epiſt.* 7. conſtat, ipſum commendaſſe Eccleſiam Neapolitanam, & 21. *q.* 1. *c. relatio, & cap. illud,* idem D. Gregorius Summus Pontifex Epiſcopo Funden. commendauit Eccleſiã Terracinenſem, & voluit, quòd alteram iure tituli, alteram verò iure commendationis obtineret. 2 Pelagius I legitur, Epiſcopo Meſſanenſi Eccleſiam Catanenſem ad tempus quoque commendaſſe, vt patet ex *cap. Catanen. diſt.* 61. Et D. Athanaſios *in Epiſtola apud Nicephorum, lib.* 11. *Hiſt. Eccleſ.* ait, ſibi additam, & commendatam fuiſſe Eccleſiam adminiſtrandam. Abbatiæ autem, & beneficia Regularia cœperunt commendari tempore Leonis IV. vt habetur *in can qui plures* 21. *q.* 1. 3 vbi Leo IV. decreuit, vt vnus poſſit duas Eccleſias obtinere, alteram iure tituli, alteram verò commendationis. Ita etiam affirmat Rebuff. *in praxi benef. tit. de commend. num.* 6. ex Ruzæo *in tract de commenda. quæſt.* 1. Et illi, quibus Eccleſiæ, ſiue Monaſteria commendabantur, cùm veluti depoſitarÿ, & cuſtodes illa adminiſtrarent, tenebantur adminiſtrationis eorum 4 rationem reddere. Huiuſmodi autem commendationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum legitur exhorruiſſe Clemens V. ita vt contractas reuocauerit, vt *extrauag.* 2. *de præbend.* Vbi plurima incommoda, & mala ex hac commendarum conſuetudine oriri, ait, per ea verba *d. Extrauag.* 2. *demùmque proſpeximus euidenter, quòd Eccleſiarum, & Monaſteriorum eorundem cura negligitur: bona, & iura diſpenſantur ipſorum, ac ſubiectis eis perſonis, & populis ſpiritualiter plurimùm, & temporaliter derogatur, eiſque redundant ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: ac nedum ipſis, ſed etiam Romanæ matri Eccleſiæ, quæ diſponente Domino ipſorum caput fore dignoſcitur, & Magiſtra, grauiora inde futura timentur pericula,* quæ omnia luculenter, & amplè depingit Rebuff. *d. tit. de commend. à num.* 12.

5 Denique fuerunt iterum introductæ ab Vrbano VI. & Bonifacio IX. quas perpetuas ſequutus eſt Paulus II. Venetus, qui à Cardinali Portuenſi admonitus, ne eas ampliùs in Eccleſia permitteret, reſpondit, Monaſteria 500. & ampliùs à Pontificatu Calixti III. in eam diem commendata fuiſſe Clericis nulla Regula deuinctis, vt habetur ex Renat. Chop. *in Monaſt. lib.* 1. *tit.* 1. *n.* 14. & ſic vſque ad noſtram tempeſtatem durat huiuſmodi prouiſio per modum commendationis, nempe in perpetuum ad vtilitatem Commendatarÿ cum facultate diſponendi de fructibus, ſicut verus Beneficiarius; qui modus commendandi 6 iure antiquo erat incognitus, vt dictum eſt; & præter allegatos tradunt latè Sarnen. *ſuper regul. de triennal. quæſt.* 5. *col mihi* 7. *verſ. in primis,* poſt Chaſſan. *in conſil. impreſſ. in ſuis Commentar. ad conſuetudinem Burgund. incip. antequam, fol.* 327. & Thom. Campeg. *de commend. Benefic. impreſſ. tom.* 15. *tractat. part.* 2. vbi quod hoc Commendarum genus maiores noſtri ignorabant.

QVÆSITVM II.

Quibus de cauſis vſus commendandi Abbatias fuerit introductus.

SVMMARIVM.

1 *Qua ratione Eccleſiæ, & Monaſteria antiquitùs commendari cœperunt.*
2 *Commendari cœperunt Monaſteria ad tempus, nempe ad 6. menſes.*
3 *Commendationis cauſa aſſignantur.*

1 ECceleſiæ antiquitùs ad tempus commendari conſueuerunt, quoad vſque illarum Rector eligeretur; ſed quia ſæpe Rectorum, & Prælatorum electio, ob lites, & controuerſias eligentium differebatur; ne Monaſteria diu abſque ſuperiore exiſtentia aliquod paterentur detrimentum: Summi Pontifices illa 2 ad ſex menſes commendare cœperunt.

3 Alia etiam ratio fuit; quia cùm decreſcente Monachorum numero, & propterea Cœnobiis pœnè deſtituris, vix Idonei Regulares, qui ipſis præfici poſſint, reperirentur: Romani Pontifices Regulares Eccleſias, & Abbatias ſecularibus Clericis, nullo voto, aut Monaſtica Regula adſtrictis, ad tempus in commendam concedere cœperunt, ne dictæ Eccleſiæ ſine cuſtode remanerent. Inſuper modus prouidendi per viam commendationis fuit à Summis Pontificibus introductus, vt qui non eſt habilis ad retinendum beneficium in titulum, ſit habilis ad retinendum illud in commendam; vel vt beneficium cum alio incompatibili poſſit per viam commendæ retinere. Ita Lambert. *de iur. patr. lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 14. *n.* 15. Garc. *de benef. part.* 4. *cap.* 4. *num.* 24. & 25.

QVÆSITVM III.

Quis poſſit Abbatias commendare.

SVMMARIVM.

1 *Commendare Abbatias, eſt ſolius Summi Pontificis.*
2 *Commendandi poteſtas regulatur à poteſtate conferendi.*
3 *Legatus non poteſt conferre Eccleſias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum abſque ſpeciali Papæ facultate,* vt num. 5.
4 *Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarÿ, à ſolo Papa fieri poteſt.*
6 *Prouiſio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vſus fuerat verbo,* Commendamus, *debet intelligi de conceſſione in titulum.*
7 *Actus adſcribitur facultati agenti conceſſæ.*
8 *Commẽda temporalis in vtilitatem Eccleſiæ fieri poteſt ab Epiſcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem.* n. 9.

SOlus Summus Pontifex Abbatias in commendam tradere poteſt, vt ait Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 6.

lib.6. cap.31.q.15. D. Barbosa *de offic.& potest. Episc. part.3.alleg.68. num.16.* Et definiuit Leo X. *in constit.* 7. §. 9. apud Laërt. Cherub. *in Bullar. tom.1. pag.475.* cuius verba sunt infrascripta. *Et quoniam ex commendis Monasteriorum, (vt magistra rerum experientia sæpius docuit) Monasteria ipsa tam in spiritualibus, quàm in temporalibus grauiter læduntur, quippe quorum ædificia, partim Commendatariorum negligentia, partim auaritia, vel incuria collabuntur, & in dies diuinus cultus in his magis diminuitur, passimque oblinquendi materia personis, præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, à qua Commendæ huiusmodi proficiscuntur, vt eorum indemnitati salubriùs consulatur. Volumus, ac sancimus, vt cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacauerint, nullo pacto cuipiam possint commendari (nisi pro conseruatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, ad occurrendum malitiis illam impugnantium pro temporum qualitate, aliter nobis de fratrum nostrorum consilio, visum fuerit expedire) sed de persona idonea iuxta præscriptam constitutionem eis ita prouideatur, vt illis idonei Abbates, prout decet præfuturi sint.* Ex qua Bulla patet, Abbatiarum commendationem à Summis Pontificibus proficisci, non autem ab aliis Ordinariis Papa inferioribus.

2 Ratio horum est, quia potestas commendandi regulatur à potestate conferendi, arg. text. *cap. cum singula §. prohibemus, de præbend. in 6.* vbi beneficia per Monachos vnius Monasterij regi consueta, non possunt committi per inferiorem à Papa Monachis alterius Monasterij; & loquitur ibi text. de quibuscunque Ecclesiis, vel administrationibus. Idem videtur velle Archid. *in cap. nemo, de elect. in 6. in princip.* dicens, quòd sicut Legatus de latere non potest conferre Ecclesias Collegiatas *cap. penult. de offic. legat. eod. lib.6.* ita neque commendare poterit. Atque sic docet expressè Franch. *in d. cap. nemo, n. 10. in fine.*

3

4 Neque aliæ Ecclesiæ, & beneficia ab alio, quàm à Summo Pontifice commendari possunt, intelligendo tamen de commenda, quæ fit in perpetuum ad vtilitatem Commendatarij, Gambarc. *de potest. legat. lib.4. tit. de potest. legat. in commend. benefic. num.156. & seq pag. mihi* 121. Æneas de Falcon. *de reseruat. quæst.3. num.11.* Garz. *de benefic. part. 4. cap.4. num.13. & seqq.* vbi *num.23.* quòd nec Legatus à latere possit isto modo commendare absque speciali Papæ facultate, reprobato Cuch. sentiente contrarium. Et quòd solus Papa possit ad vitam commendare, fuit dictum *in Terracinen. Prioratus 2. Decembris*, 1585. *coram bon. mem. Card. Pamphilio seniore*, vbi de prouisione facta per Præceptorem sancti Spiritus de Vrbe, qui vsus fuerat verbo *commendamus* & Rota censuit debere intelligi de concessione in titulum iuxta illius facultatem, ex regula, *quod actus adscribitur facultati agenti concessæ l. quadam mulier ff. de rescind. vendit. l. 2. C. de acquir. possess.* Secus in commenda temporali, quæ fit in vtilitatem Ecclesiæ, quæ nedum ab Episcopis, & aliis Prælatis Superioribus fieri potest, Gambar. *loco cit. num.154. & seqq.* Garz. *d. cap.4. num.16. & tribus sequen.* Verum etiam ab aliis Prælatis Episcopo, inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem, Hoied. *de incompatibil. benefic. part.2. c.4. n.6.* Cuch. *instit. maior. lib.3. tit.6. num.3.* Garz. *d. cap.4. n.13.*

5

6

7

8

9

***

QVÆSITVM IV.

Quibus personis Abbatiæ in commendam sint conferendæ.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiæ idoneis commendandæ sunt, & qualis idoneitas requiratur.*
2 *Idoneus quis censeatur ad effectum commendæ.*
3 *Monasteria, & dignitates an possint commendari minoribus 25. annis.*
4 *Commenda habet vim dispensationis.*

1 Respondeo, quòd hoc definitur in Bulla Leonis X. *antecedenti quæsito citata*, quæ statuit, vt idoneis Abbatiæ in commendam conferantur; vbi ex constitutione Alexandri III. in Concilio Lateranensi *cap.1. citata ab eodem Leone in supradicta Bulla §. 3.* hoc pro personis, quibus commendandæ sunt Abbatiæ, decernit. [*Cum piæ mem. Alexander Papa III. prædecessor noster etiam in Lateranensi Concilio decreuerit, vt ætas, morum grauitas, ac literarum scientia in personis promouendis in Episcopos, & Abbates, diligenter inquirantur: nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quàm cùm immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum. Propterea in promotionibus Prælatorum, quorum à Romano Pontifice magna ratio haberi debet, eo præsertim, quòd de promotis per eos ad Ecclesias, seu Monasteria, in extremo Iudicio rationem Deo reddituri sunt; statuimus, & ordinamus, vt deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacantibus de personis (iuxta præfati Alexandri constitutionem) ætate matura, grauitate morum, literarúmque scientia præditis, non ad alicuius instantiam per commendam, & administrationem, seu conseruationem, aut alio quouis modo prouideatur, nisi ratione vtilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, experientiæ, atque Curialitatis antiquæ, cum competenti literatura, & in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idémque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueuerunt volumus obseruari.* Videatur insuper alia eiusdem Leonis X. Pont. Max. constitutio *in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.1. pag.496.* quæ incipit *Pastor æternus gregem suum.*

2 Idoneus autem censetur ad hunc effectum habens ætatem, & alias qualitates legitimas requisitas ad obtinendum verum beneficium: Gonzal. *ad reg.8. & Cancell. gloss.5. §.8. num.9.* Neque Monasteria, & dignitates commendari possunt minoribus 25. annis, *ex cap. nemo deinceps, de elect. lib. 6.* vt per Gambar. *de offic. & potest. legat. lib.4. tit. de potest. legat. in commend. benefic. n.110. & duob. seq.* Contrarium tamen & verius tenuit Garz. *de benefic. part.4. c.4. n.32.* intelligendo de commendis nostri temporis ad vtilitatem commendatariorum, quæ, (sicut videmus in praxi,) fiunt passim etiam minoribus 25. annorum; & ideo doctrina Gambar. posset procedere in commendis, quæ fiunt per Ordinarios ad sex menses in fauorem Ecclesiarum, vt loquitur text. *in d. cap. nemo deinceps*, & declarat Garz. *vbi suprà*; & ratio est, quia sola commenda habet vim dispensationis Gonzal. *d. §.8. n.6.* cum aliis relatis *infrà quæst.8. n.3.*

3

4

***

QVÆSITVM V.

Quot modis poſſint Abbatiæ commendari.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia duobus modis commendari poſſunt.*
2 *Commendatarij ad tempus ſe habent, veluti depoſitarij, ſiue tutores.*
3 *Commendare quid ſit.*
4 *Commendatarij perpetui diſponere poſſunt de fructibus beneficij ſibi commendati, ſicut veri beneficiati.*
5 *Commenda perpetua eſt velut titulus canonicus.*
6 *Commendatarij perpetui habent liberam adminiſtrationem, & iura omnium Monaſteriorum ſicut titulares, niſi quatenus expreſsè in eadem commenda, vel ad partes illis ſit ademptum.*
7 *Derogatio facta priuilegiis conceſſis quibuſuis Superioribus Ordinum, ac Monaſteriorum comprehendit etiam priuilegia conceſſa commendatariis.*

1 DVobus modis in vniuerſum reperio, Abbatias commendari poſſe nimirũ ad tempus, & in perpetuum. Primo modo commendatur Abbatia, quando mortuo Abbate, alicuius veluti depoſitarij fidei, 2 & curæ committitur Monaſterium ad tempus, in quo loco ſe habet veluti tutor, curator ſiue cuſtos, non autem vt beneficiarius, vel titularis: cum non ſibi illud beneficium, & Monaſterium poſſideat: Rota *in deciſ. 244. in antiquis.* Commendare enim nil 3 aliud eſt, niſi deponere, *l. commendare ff. de verb. ſignif. l. Lucius ff. depoſit. l. rei commendatæ, ff. commendati, cap. ne quis arbitretur 22. q. 2. cap. 1. de depoſit.* gloſſ. *in cap. nemo, verb. commendare de elect. in 6.* Gonzal. *ad reg.* 8. *de menſibus, gloſſ.* 5. §. 8. *num.* 38. Et hic modus commendæ dicitur à Doctoribus factus in vtilitatem Eccleſiæ.

Secundo modo commendatur Abbatia, quando alicui in perpetuum, eius vita durante committitur, 4 vt eam gubernet, & regat, cum facultate diſponendi de fructibus ipſius, ſicuti vetus beneficiatus; & hic modus dicitur in vtilitatem Commendatarij. Nicol. Garz. *de benef. p. 4. cap. 4. num. 7.* Azor. *inſtit. mor. p. 1. lib. 6. c. 31. q. 1. in fine.* Et hæc commenda beneficij, vel 5 Eccleſiæ in perpetuum eſt titulus canonicus, *can. ſi plures 21. q. 1. cap. dudum, il. 2. de elect.* Put. *deciſ. 158. num. 4. lib. 1.* Gonzal. *d. §. 8. num. 2.* Flamin. Pariſ. *de reſig. lib. 1. q. 17. num. 11.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 68. n. 2.*

6 Et Commendatarij perpetui habent liberam adminiſtrationem, & iura omnium Monaſteriorum ſicut titulares, niſi quatenus expreſsè in eadem commenda, vel ad partes illis ſit ademptum, Sarnen. *in reg. de triennal. quæſt. 5. num. 11. & de idiomat. quæſt. 4.* Rebuff. *in prax. de commend. num. 6. & ſeq.* cum aliis *ſuprà allegatis*: Et fuit dictum, Rota *in Acheruntina fructuum 2. Decembris 1591. coram D. Card. Hieronymo Pamphilio.* In qua ideo fuit reſolutum, per 7 derogationem factam priuilegiis conceſſis quibuſuis: Superioribus Monaſteriorum, & Ordinum, cenſeri etiam derogatum priuilegiis conceſſis Commendatariis Monaſteriorum.

***

QVÆSITVM VI.

An Abbatia ſemel à Summo Pontifice ad tempus commendata, poſsit ab Epiſcopo rurſus ad tempus in commendam tradi.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium manet affectum, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatum per Papæ manus appoſitionem.*
2 *Commenda ceſſante, non inducitur noua vacatio.*

REſpondeo, nulla ratione Epiſcopo licere, Abbatiam, ſiue ad tempus, ſiue in perpetuum à Summo Pontifice commendatam rurſus commendare; Quia eo ipſo, quòd Papa in ea manum appo- 1 ſuit, manet affecta, & habetur pro reſeruata, & Sedi Apoſtolicæ, ac ipſius poteſtati adeò ſubiecta, vt in poſterùm nemo, abſque eius auctoritate, illam poſſit conferre, arg. text. *cap. vt noſtrum de appellat Roman. conſ. 350.* Pauin. *de offic. & pot.* Capit. *p. 2. q. 3. n. 11.* Sarnen. *in reg. de infirmis q. 13. & reg. de publicand. q. 4.* Rebuff. *in prax. tit. de reſeruat. n. 31.* Caſſiodor. *deciſ. 32. ſuper reg. n. 5. & deciſ. 5. de priuileg. n. 7.* Put. *deciſ. 154. lib. 1.* Garc. *de benef. q. 4. c. 4. n. 68.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 59. n. 9.* Creſcent. *deciſ. 2. de paroch. & deciſ. 6. n. 4. & per tot. de præbend.* Verall. *deciſ. 144. p. 1.* Mohedan. *deciſ. 9. de præbend.* cum aliis per Gonzal. *ad reg 8. gloſſ. 5. §. 8. n. 61.* & fuit dictum *in Terracinen. Prioratus 2. Decembris 1585. coram Card. Pamphilio ſeniore.* Et quia, ceſſante commenda, 2 non inducitur noua vacatio per obitum Commendatarij, ſed beneficium vacat ſemper vt priùs, & quodammodo reſurgit prima vacatio, adeo quòd non eſt attendendus menſis, in quo Commendatarius obierit Caſſador. *deciſ. 5. n. 9. & ſeq. de priuil. & deciſ. 2. n. 4. de vnion.* Simonet. *de reſeruat. q. 59. n. 6.* Gambat. *de poteſt. legat. lib 4. tit. de poteſt legat. in commend. benefic. à n. 34.* Put. *deciſ. 22. n. vlt. & deciſ. 154. lib. 1. in correct.* Verall. *d. deciſ. 144. p. 1.* cum aliis congeſtis Gonzal. *d. §. 8. n. 49.* Garz. *d. p. 4. n. 64.* & fuit dictum per Rotam *in vna Aquitanien. Prioratus 21. Februarij 1625. coram Ducrozetto ſeniore.*

QVÆSITVM VII.

An Abbatia commendata vacans poſsit impetrari.

SVMMARIVM.

1 *Si commenda ad Commendatarij commodum facta ſit, etiam ſi ſit temporalis, ſequens prouiſio eius mentionem requirit, ne fiat ſubreptitia*, & n. 2.
3 *Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur.*
4 *Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Commendatarij.*

REſpondeo quòd ſic; veruntamen in eius impetratione, ad hoc, vt valeat, oportet facere mentionem, quòd fuerit commendata: aliàs enim pro- 1 uiſio, tanquam ſubreptitia, nulla, & irrita iudicaretur, prout dicunt Archid. Dominic. & Franch. *in cap. nemo de elect. in 6.* Calder. *conſ. 6. & 30. de præbend.* Eccleſia, námque commendata non dicitur omninò vacare; quia Commendatarius eius poſſeſſionem, & adminiſtrationem habet; & ſic etiam ſi commenda ad tempus facta ſit ad vtilitatem Commendatarij, debet per impetrantem de ea fieri mentio in prouiſione ſo-

 quenti,

quenti, ſicut de perpetua: aliàs prouiſio eſt ſubreptitia, Put. *deciſ.132.n.2.lib.2.* Sarnen. *de triennal.q.5. verſ.tunc eſt*, Garc. *de benef.p.4.cap.4.num.45. & ſeq.* Azor. *inſtit. moral.p.2. lib.6. cap.* 31. *q.6.* Ratio eſt, quia Summus Pontifex nullius iuri derogare creditur, *cap.ſuper eo de offic.deleg. cap.quamuis de reſcrip. in 6.* Commenda autem temporalis, tunc dicitur eſſe in Commendatarij vtilitatem, quando eſt cum perceptione fructuum tunc enim huiuſmodi commenda tituli vim habet. Put *deciſ.272.n.3.*

QVÆSITVM VIII.

An Monachus obtinens vnum beneficium, poßit Abbatiam in commendam obtinere.

SVMMARIVM.

1 *Monachus duo beneficia obtinere non poteſt.*
2 *Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione, obtinere.*
3 *Commenda vim habet diſpenſationis.*

1 Licèt Monachus poſſit vnum beneficium Regulare obtinere, tamen duo habere non poteſt, nec etiam Capellam, aut portionem Monachalem, vel penſionem ſimul cum alio beneficio; vt alibi latios dicetur; quia quodlibet beneficium eſt incompatibile Monacho cum primo, per text. *in cap.cum ſingula de prabend. in 6.* vbi dicitur, *cum ſingula officia ſingulis ſint committenda perſonis, & diſſolutionis, ac euagationis materia ſit Religioſis pra ceteris auferenda; praſenti edicto prohibemus, ne aliqui Monachi, vel Religioſi alij, pluribus prioratibus, vel Eccleſiis, abſque Sedis Apoſtolica auctoritate, praeſſe præſumant, niſi vnus ex eis ab alio dependeat, vel adinuicem ſint annexi.* 2 Vnde apparet, non poſſe Monachum, qui Prioratum, vel aliud beneficium obtinet, Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere, eſt enim inhabilis ad duo beneficia, etiam ſimplicia obtinenda niſi vnum ipſorum ſit alteri annexum; quia tunc vnum tantum cenſetur per *cap. dudum de elect. lib. 6.* & ex *d. cap. cum ſingula*, & ibi gloſſ. ergo in hoc neceſſarium eſt Papæ diſpenſationem interuenire. 3 Poteſt autem Abbatiam, vel aliud beneficium in commendam obtinere; quia recipiens in commendam cenſetur eo ipſo diſpenſatus: nam ſola commenda vim habet diſpenſationis: Caldet. *conſ.8.de reſcrip.* Prob. ad Io. Monach. *in cap.ſuper eo, n. 15. de prabend.in 6.* Rebuff. *in prax.tit.de commenda num.33.& tit.de diſpenſationibus n.18.* Mandoſ. *ſuper regul.32.* Cancellar. *quaeſt.7.n.5. & quaeſt.30. num. 3.* Garc. *de benef. part.4. cap.4.num.20.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm habens Abbatiam, vel aliud beneficium Regulare in commendam teneatur profiteri Religionem, in qua illud obtinet.

SVMMARIVM.

1 *Habens aliquod beneficium Regulare in Commendam non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri*, limita, *vt num 2.*

1 Reſpondeo negatiuè. Quamuis enim obtinens Abbatiam alicuius Religionis in titulum poſſet cogi ad profeſſionem in ea emittendam: tamen illius Commendatarius ad id non tenetur; iuxta tradita per Caſſador. *deciſ.32.ſuper reg.num.8.* Sarnen. *ſuper reg.de infirm.quaeſt.13.verſ.praterea*; Rebuff. *de pacific. poſſeſſor. n. 59. alias 45.* 2 Si tamen hoc in Bulla commendationis Summus Pontifex expreſſiſſet, teneretur; vt præter Doct. citatos affirmant Cuch. *inſtit. maior. lib. 3. tit. 6. num. 48.* Garc. *de benefic. part. 4. cap.4. n. 28.* Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. part.3.alleg.59.n.17.*

DISPVTATIO V.

De electione Abbatum, & Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS.I. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.
I I. Vtrum Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentes, poſſint per electionem prouideri.
I I I. Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.
I V. Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electionem conſtituere poſſint.
V. De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.
V I. Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ.
V I I. Quod tempus ſit à iure canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ ſtatutum.
V I I I. Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.
I X. Quænam ætas requiratur in eligendo in Abbatem.
X. Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat eſſe expreſsè profeſſus.
X I. Vtrùm Religioſus, in eadem Religione in qua Abbas eligitur, vel præficitur, profeſſus eſſe debeat.

XII. Vtrùm

XII. Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.
XIII. Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.
XIV. Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi.
XV. Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus.
XVI. Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit sine causa.
XVII. Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus potestatem dispensandi, censeatur tacitè dispensatus super defectu natalium, & sola electio pro dispensatione sufficiat.
XVIII. Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat, petere dispensationem illegitimationis in genere.
XIX. Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in sæculo dispensatus, si postea Religionem ingrediatur, indigeat noua dispensatione ad hoc, vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi.
XX. An notoriè infamis possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.
XXI. An adsint alij casus, in quibus impeditur quis, ne in Abbatem eligatur.
XXII. In quibus casibus electiones ipso iure irritæ sint, vel irritandæ, & cassandæ.
XXIII. Vtrùm eidem Ecclesiæ, vel Monasterio duo Abbates, vel Prælati præfici possint.
XXIV. Vtrùm vni Monasterio, vel Ecclesiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit.
XXV. An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio ad Conuentum pertineat.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum pertinet.*
2 *Abbates antiquitus, antequam exempti essent, ab Episcopis confirmabantur.*
3 *Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur.*
4 *Generi per speciem derogatur.*
5 *Constitutiones, quæ iuri communi aduersantur, nisi Apostolicæ Sedis priuilegio sint munitæ, irritæ sunt, & inanes.*
6 *In electionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitoriis faciendis etiam secretum seruari debet, aliàs nulla sunt.*

RATIO dubitandi est, quia Conciliũ Toletanum IV. relatum à Gratiano *in c.* 18 *q.* 2. decreuit, quòd Sacerdotes, idest Episcopi, Abbates, & alia officia in Monasteriis instituere debeant; ergo non ad Congregationem Monachorum, sed ad Episcopos Abbatum institutio spectare videtur. In contrarium autem est, quod habetur ex D. Gregorio, & Pelagio Summis Pontificibus *in capp. seqq. eadem cau. & quæst. nam in cap. seq.* D. Gregorius *in Epistola ad Castorium Ariminen. Episcopum*, sic ait, *Abbas in Monasterio non per Episcopum, aut per aliquem extraneum ordinetur*, & *in cap. quàm sit necessarium* §. *defuncto*, idem D. Gregorius. *Defuncto verò Abbate cuiuscumque Congregationis, non extraneus eligatur, nisi de eadem Congregatione, quem sibi propria voluntate concors Fratrum Societas elegerit.* idem habetur *in can. Abbatem Monasterio*, ex Pelagio primo in Epistola Mellito Subdiacono directa; Quamuis enim potuisset Summus Pontifex, qui est supremus omnium Religionum Prælatus, Abbatis institutionem sibi reseruare, vel Episcopis committere, noluit tamen, sed eius electionem, & creationem Monachorum Congregationi reliquit, vt ipsa Religio in eligendo sibi Pastore consentiret, nec non etiam, vt ipse electus à futuris subditis publicum suæ sufficientiæ, & dignitatis testimonium haberet, & propterea cum maiori amore, & fiducia à tota Religione susciperetur. Ex quibus causis permoti Summi Pontifices nunquam Abbatum prouisionem Episcopis tradiderunt, sed eorum electio semper ad Monachorum Congregationem spectauit; facit id, quod habetur *lib.* 2. Chronici Cassinen. *cap.* 66. de Conrado Imperatore, qui cùm anno 1038. transmissis Alpibus in Italiam venisset, adiit D. Benedicti Cœnobium Casinense, vbi à Monachis exoratus, vt eis Abbatem constitueret, negauit suum esse, dicens *Vos vnum ex vestris eligite.* Illis autem replicantibus, se non habere idoneum, incongruúmque asserentibus, inter tot perturbationes in tanto apice quempiam sine magno vigore, ac potentia ordinari, atque imò optare, vt ex suis magnum aliquem eis præficeret; Imperator nihilominus in priori sententia constans respondit, *Nequaquam sed de Congregatione vestra præcipuè idoneum Abbatem vobis eligite*, Quod quidem innuit etiam D. Pater Benedictus in sua Regula, disponens, Abbatem à Monachorum Congregatione eligendum esse, vt videre est *in* 64. *cap.* Regulæ *in principio*, vbi agens de Abbatum electione, ait *In Abbatis ordinatione illa semper consideretur ratio: vt hic constituatur, quem sibi omnis concors Congregatio secundum timorem Dei, siue etiam pars quamuis parua Congregationis saniori consilio elegerit.* & quòd Abbatum electio de iure

iure communi ad Monachorum Congregationem spectet, notant. Host. *in sum. tit. de elect. §. quis possit eligere, vers. si non apparet.* Panormit. *in c. officij, n. 1. de elect. & in cap. cum dilectus de consuetud. & in clem. & si principalis n. 5. de rescript.* Felin. *in cap. ad petitionem n. 1. de accusat.* gloss. *in cap. sciant cuncti, verb. spectant de elect. in 6.* Vetall. *decis. 196. part. 1.* Nauarr. *comment. 3. de regul. n. 2. & lib. 1. consil. 3. n. 3. tit. de elect. in nou.* Rota *decis. 65. p. 1. recent. & decis. 196. num. 5. coram Illustrissimo D. Coccino Decano*, quam decisionem, quia pluries in hac disputatione allegatur, & plurimùm ad hanc materiam probandam conducit, ne aliunde eam emendicare sit necesse, in calce præsentis quæsiti recensere visum fuit.

Nec obstat Concil. Toletanum relatum *in d. cap. 1.* quia, iuxta gloss. *ibi*, verbum, *instituere* accipitur pro confirmare; antiquitùs enim, antequam Religiones 2 ea emptionis priuilegio gauderent, Abbates à suis Monachis electi, erant ab Episcopis confirmandi, vt *cap. cum monasterium, de electione*; an autem sit necessaria confirmatio, inferiùs agemus. Vel si verbum illud, *instituere*, propriè sumatur, ait gloss. intelligendum esse cum limitatione, scilicet quando Monachi negligentes fuissent, aut indignum quem elegissent; & hanc expositionem gloss. sequuntur ibi Doctores communiter, fundantes se in suprà allegatis iuribus, quibus facultas eligendi Abbates Monachis tradita est, quæ iura cùm sint Gregorij, & Pelagij Summorum Pontificum, antiquiora sunt Concilio Toletano IV.

3 At licet de iure communi verum sit, Abbatum tam Generalium, quàm localium electionem spectare ad Religionem, siue Conuentum, de cuius Prælati electione agitur: nihilominus hodie Abbates locales apud Monasticas, & etiam Canonicorum Regularium Congregationes ferè omnes, non amplius à Religiosis illius Conuentus, cui præficiendus est Prælatus, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium, & suorum Definitorum eliguntur, vt patet ex vsu, & videre est ex specialibus ipsarum Congregationum constitutionibus, quæ ab ipsis Regularibus præcipuè attendendæ sunt, non autem illæ generales iuris com-4 munis dispositiones; quia generi per speciem derogatur *cap. generi de regulis iur. in 6.* quæ constitutiones 5 speciali Sedis Apostolicæ priuilegio munitæ esse debent, cùm sint correctoriæ iuris communis, aliàs nullæ essent *cap. quòd super his, de maiorit. & obed.* Panormit. & Dec. *in cap. si duobus de appellat. in terminis.* Nauarr. *lib. 1. cons. 3. num. 1. tit. de elect. in nouis* Rodetic. *q. reg. tom. 3. q. 11. art. 1.* Rota *decis. 267. n. 7. & 8. coram Gregorio XV.* Quòd sint contra ius commune, patet; nam statutum dicitur contra ius commune, quando alicui legi, vel Canoni aduersatur, Rota *decis. 297. n. 1. p. 1. in Recent.* Ergo cùm electio Abbatum localium de iure communi ad Conuentum spectet, (vt latiùs probauimus;) statuere contrarium, est statuere contra ius commune, quod clarè patet, & in terminis resolutum fuit à Rota *d. decis. 65. n. 9. p. 1. Recent.* Solum igitur Abbates Generales hodie à Monachorum Congregatione eliguntur, & in aliquibus Nationibus, vt Gallia, & Germania etiam Abbates locales; propterea præsentem disputationem de 6 electione canonica Abbatum hîc inseruimus. Vnum aduerto, quòd in prouisione Abbatum localium, & aliorum Superiorum Regularium per Generalem, & Patres Definitores facienda, etiam secretum seruandum est, aliàs electio irrita esset; quia Concilium Tridentinum *sess. 25. de regular. cap. 6.* districtè præcipit, vt omnes Regularium Superiores per vota secreta eligi debeant, itavt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, aliàs electio secus celebrata irrita sit.

QVÆSITVM II.

Vtrum Abbatiæ, & Prioratus Regulares virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentes, possint per electionem prouideri.

SVMMARIVM.

1 *Monasteria reseruata per Reg. 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi consueta non sunt.* Contrarium num. 3.

2 *Papa non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum.*

4 *Monasteria Consistorialia, si ex indulto Apostolico sint manualia, Papa non solet de illis prouidere.*

5 *Manualia beneficia non comprehenduntur sub reseruationibus.*

6 *Monasterium vt dicatur Consistoriale, sufficit, esse solitum conferri in titulum.*

INter cæteras Cancellariæ regulas reseruantur in secunda generaliter omnes Ecclesiæ Patriarchales, Prouinciales, Archiepiscopales, necnon omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri secundùm communem æstimationem excedentia; & vult Papa huiusmodi excessum in literis impetrationis esse exprimendum. Dubitatur autem, An hæc regula intelligenda sit de omnibus Monasteriis indistinctè, An autem de iis tantùm, quæ in commendam dari solent. Ad quod respondeo, supradictam Regulam esse intelligendam, vt loquatur tan-1 tùm de Monasteriis in commendam concedi consuetis; quod est conforme communi stylo totius Orbis, atque ita vniuersaliter obseruatur, vt Cœnobia non solita commendari, non intelligantur pro reseruatis, vt testatur Mandos. *super reg. 2. Cancellariæ q. 3. n. 2.* Et 2 Summus Pontifex non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum, per text. *in l. fin. C. de fideiussor. in fine*: per quem text. not. Bald. *in l. fideicommissa, §. seruo ff. de leg. 3.* & ex illo Felin. *in cap. cum M. Ferrarien. col. 3. n. 6. in vers. & quia ad hunc locum*, quòd si Clericus sæcularis impetrat beneficium non consuetum dari Clericis sæcularibus, non valet impetratio; quia Summus Pontifex, etiam motu proprio, non præsumit aliter velle, quàm sit consuetum, rescribere. Præterea cùm prædicta Regula quoad hoc destruat nonnulla iura decernentia, Abbatum Regularium electiones à Conuentu, & Monachorum cœtu faciendas esse: meritò quoad fieri poterit, est restringenda per vulgatam regulam *odia, de reg. iur. in 6.* & ideò verificari poterit in Abbatiis, & Prioratibus, vel derelictis, vel de Regularibus ad Sæculares redactis, vel in commendam cócedi consuetis, & talia dicuntur Monasteria reseruata Consistorialia, de his enim consistorialiter prouideri solet per viam schedulæ iuxta ea, quæ tradit Steph. *in tract. de signatura vers. est rarus casus fol. 165. à terg. in prima impress.* Atque ita concludunt Mandos. *super regul. 2. Cancell. quæst. 3.* Azor. *instit. moral part. 2. lib. 7. c. 2. q. 10. vers. Sed hac regula in fin.* & Rodet. *q. regul. tom. 2. q. 53. art. 8.* Sarnen. *super reg. de subrogand. collitig. q. 15. in fine*, Seraph. *decis. 1305. n. 6. & decis. 498. num. 2* Athanas. Germen. *in tract. de indult. Cardinal § Regularia n. 7.* Cochier. *in d. reg. 2. Cancellar. n. 10.* Con-3 trarium tamen resoluit Rota *in vna Palentina Abbatia de Beneniuere 14. Aprilis 1617. coram Reuerendiss. Coccino Decano, quæ in fine operis est decis. 15* in qua fuit dictum, quòd licèt verum sit Monasteria excedentia valorem 100. Florenorum, solita commendari, esse Consistorialia; tamen non est simpliciter verum,

Monasteria,

Monaſteria, quæ habent alias qualitates, aut quæ ſunt taxata in libris Cameræ, etiam quòd non commendentur, non eſſe Conſiſtorialia, cùm verba dictæ regulæ 2. ſint generalia, & obſeruantia ſit in contrarium. 4 Benè verum eſt, quod ſi ex indulto Apoſtolico talia Monaſteria ſint manualia, Summus Pontifex non ſolet de illis prouidere, quia cùm collatio de ſui natura perpetua cenſeri debeat, Papa in reſer- 5 uationibus non intelligit comprehendere manualia, ad euitandum abſurdum, quòd prouiſus ab illo poſſit ab inferioribus amoueri: Calder. *conſ.26. de præbend.* Felin. *in cap.per tuas n.4. circa fin. verſ. & addo de maiorit. & obed.* Achil. *deciſ.9.de præbend.* Mandoſ. *ſuper reg. 3.Cancellar. q.11. n.3. & q.12. per tot.* cum aliis per Rot. *in d. Palentina Abbatia*, vbi quòd ſuf- 6 ficit, Monaſterium eſſe ſolitum conferri in titulum perpetui beneficij, ad hoc vt Conſiſtoriale dicatur. Et ad deciſiones Seraphini contrarium aſſerentes, fuit reſponſum non obſtare, quia allegant Samen. qui hoc non dicit, & Mandoſ. qui pariter *in eiſdem deciſionibus* allegatur, mouetur præcipuè ex communi ſtylo, & in hoc decipitur, quia ſtylus eſt in contrarium, & etiam ratio. Notam Abbatiarum Conſiſtorialium, quæ reperiuntur taxatæ in libris Cameræ, ex eiſdem libris fideliter deſcriptam appoſui in fine huius primi tomi.

QVÆSITVM III.

Quinam ſint vocandi ad canonicam Abbatum electionem.

SVMMARIVM.

1 *Vocandi ſunt ad electionem omnes ſuffragium habentes.*

2 *Contemptus vnius plus operatur, quàm plurium contradictio.*

3 *Contemptus ſi electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, valida erit electio, nam ſatis eſt, quod pro illa infirmanda non inſtet.* & num 9.

4 *Contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non fuit.*

5 *Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admiſſus.*

6 *Contemptus exceptio non poteſt opponi, niſi ab eiſdem electis, & contemptis tantùm.*

7 *Contemptus oppoſitio non ſufficit ad annullandam electionem, ſed neceſſaria eſt proſecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum conſtitutum.* num.8.

10 *Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta.*

11 *Contemptus electionem ampliùs impugnare non poteſt, vbi ſemel conſenſit.*

12 *Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem ſcrutinio, non poteſt illa impugnare quoad reliquos.*

13 *Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum, ſed tantùm proſunt, ne electio alias valida irritetur.*

14 *Vota per Capitulum, & Vniuerſitatem in omnibus per eos explicandis, collegialiter, & ſimul in vnum dari debent.*

15 *Electores abſentes vocandi ſunt, ſi commodè fieri poterit, quod commodum eſt intelligendum ex parte Eccleſiæ, ſeu communitatis, non autem ex parte perſonarum vocandarum.*

16 *Electores quomodo ſint vocandi ad electionem.*

17 *Electores à valdè remoto loco vocandi conſuetudo valet; ſicut etiam, quòd non vocentur.*

18 *Conſuetudo etiam iurata, in damnum Eccleſiæ non eſt ſeruanda.*

19 *Præſentes cenſentur omnes exiſtentes in ciuitate, vel hortis ipſius.*

20 *Vota electorum ægrotantium quomodo ſint exquirenda.*

21 *Electores exiſtentes infra locum, vbi electio celebranda eſt, quomodo ſint vocandi.*

22 *Forma literarum, quibus abſentes ad electionem vocandi ſunt remiſſiuè.*

23 *Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non ſunt computandi in numero interuenientium in Capitulo; qui ſuperſunt, etiam ſi pauci ſint, intelliguntur eſſe electorum vniuerſitas,* num.26.

24 *Electores ſi tempore electionis recedant à loco, vbi eſt facienda electio, eorum voti nulla eſt habenda ratio, & idem de eo, qui noluit vocare,* n.25.

27 *Electores, qui electioni intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ.*

28 *Electorum partes duæ non ſunt neceſſariò congregandæ ad validitatem electionis.*

29 *Vniuerſitatis negotia impediri non debent per contumaciam particularium.*

30 *Electores citati ad comparendum tali die, qua hora diei comparere debeant.*

AD cannnicam Abbatum electionem celebrandam neceſſarium eſt, vt conuocentur omnes eligendi ius habentes, *cap.coram, cap.bona mem.el.2.cap. quod ſicut*, & *ibi* gloſſ. *verb. vocatus de elect.* arguitur, *ex cap.quia propter eodem tit.* vbi ad canonicam electionem requiritur, vt præſentes ſint omnes, qui debent, & volunt, & poſſunt commodè intereſſe; ſed præſentes moraliter eſſe nequeunt, niſi conuocentur, etiam ſi velint, quòd ſi aliquis ex ipſis electoribus contemptus fuerit, pro electionis irritatione, etiam poſt ſequutam confirmationem, inſtare poterit: & ad eius inſtantiam electio erit caſſanda, *d. cap. quod ſicut*, & *ibi* Panormit. & communiter Doctores. 1 Vnius enim contemptus plùs operatur, quàm plurium 2 contradictio *d. cap.bona mem. el.2.* Quòd ſi contem- 3 ptus electionem tacitè, vel expreſsè confirmet, valida erit electio; nam ſatis eſt, quòd pro illa infirmanda non inſtet. Burr. *in d. cap. quod ſicut n.25.* SI autem contemptum proſequi voluerit, electio per ſententiam retractabitur, qua caſſata, omnes electores ad electionem nouiter celebrandam conuenire debent, Panormit. *ſup. d. cap.bona mem.2.num.9.de elect.* & contemptus dicitur is, qui legitimè vocatus non 4 fuit, Imola *in cap.coram dilecto n. 6. de election.*

5 Item qui fuit vocatus, & non admiſſus Card. *in cap. in geneſi, num.3. not.17. & col.4. in 6. oppoſit. verſ. vnde etiam de elect.* Rota *in Hiſpalen. Canonicatus* 13. *Februarij* 1617. *coram Buratto, quæ inter eius impreſſ. per D. Aduocatum Ferentilium eſt deciſ.* 225. *num.* 3. 6 Verùm huiuſmodi exceptio non poteſt opponi niſi ab eiſdem electis, & contemptis tantùm Federic. *de ſen.concil.* 148. *in fin verſ. præterea & conſ.*214 *in fin. verſ.item dico, & conſ.*227.*verſ. vlt.* Creſcent. *deciſ.*6. *num.*2. *de procurator.* Rota *in d. Hiſpalen. Canonicatus* 5. *Nouembris* 1618. *coram Buratto, quæ inter impreſſ. eſt deciſ.*351. *num.*4. Nec ſufficit ſola oppoſitio ſed 7 eſt neceſſaria proſecutio contemptus ad annullandum electionem. Burr. *in cap. in geneſi, num.* 28. *prope fin. verſ. circa iſtam partem de elect. quæ fieri debet intra* 8 *tempus ad eligendum conſtitutum.* Petr. de Biax. *in direct.elect.c.7.num.4.verſ.& nota, part.3.* Franc. Marc. *deciſ.*1341. Lambert. *de iurepatr.*2.*part.*2.*lib.*6.*quæſt. princ.art.*26.*num.*7. Rota *d. deciſ.*351. *num.*5. *coram Buratto.*

Quòd

9 Quòd si contemptus tacitè, vel expressè electioni consentiat, valida erit electio, Rota d. decis. 225. n. 5. & decis. 259. n. 6. & decis. 551. n. 6. coram Buratto, vbi 10 quòd contemptus videtur electionem approbare, & ab appellatione recedere per votum datum extra Ca-11 pitulum, electione iam facta; & vbi semel consensit, non potest ampliùs electionem impugnare, Cardinal. in cap. Ecclesia, il 2. col. 2. vers. 5. oppono de elect. Et si 12 ex eodem scrutinio duo, vel plures electi sint, contemptus approbans electionem quoad vnum, non potest illam impugnare quoad reliquos, ratione indiuiduitatis; quia non potest vnum, & idem scrutinium pro parte approbare, & pro parte non, Card. in d. cap. Ecclesia, col. 4. in fin. vers. 5. quaso, & ibi Abb. n. 10. vers. sed dominus meus, Rota d. decis. 351. n. 7. co-13 ram Buratto: Licèt huiusmodi vota data per contemptos vel electos extra Capitulum non augeant numerum, sed tantùm prosint ne electio, alias valida, irritetur, Gloss. in cap. Ecclesia vestra il 2. verb. adiicere circa med. verb. non credo, & verb. valebat in fine de elect. Butr. post alios ibidem n. 23. Card. col. 2. in 5. opposit. & col. 3. q. 4. Imol. n. 8. prope fin. Abbas qui testatur de communi n. 10. & Anan. num. 2. vers. nota quòd vox, Ostien. in cap. in genesi, de elect. n. 17. in princ. Ioan. Andr. n. 18. circa med. Anchar. col. 3. in 5. notab. circa fin. Bellam. n. 17. in fin. 3. opposition. vers. & tamen. Petr. de Biax. d. part. 3. d. c. 7. n. 3. & seq. & Rota coram Buratto d. decis. 225. n. 5. & decis. 351. n. 10. vbi n. seq. 14 quòd generaliter in omnibus explicandis per Capitulum, & Vniuersitatem, collegialiter, & simul in vnum consensus vel dissensus præstari debet, & actus expediri, post Abb. in cap. quia n. 12. & in cap. in genesi n. 7. de elect. & ibi Butr. n. 28. vers. & idem in præsentationibus Rectorum. Bald. in l. & suum, §. dic tamen, ff. de pact. n. 1. vers. nota, & Angel. post eum n. etiam 1.

15 Absentes autem vocandi sunt, si commodè, & sine periculo fieri poterit; quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum, Panormit. in d. cap. quia propter num. 5. de elect. & est communis Doctorum sententia, quos refert & sequitur Mandagot. de elect. non. Prælat. p. 2. cap. 5. & Boher. ibidem.

16 Sed vtrùm huiusmodi conuocatio singulatim sit facienda, vel sufficiat publicum edictum, die, & hora specialiter assignatis proponere, nihil in iure communi dispositum reperitur, & propterea speciales singularum Religionum constitutiones, & consuetudines, si quæ sunt, erunt seruandæ, præcipuè in modo vocandi per singulorum admonitionem, seu citationem, siue per generalem ipsius electionis publicationem certo loco, aut modo fieri consuetam: siue per constitutiones, quibus ipso iure electores vocari solent; quod maximè contingit in iis Congregationibus, quibus Generalis Prælatus ad tempus, puta triennij, vel quatriennij, iuxta vniuscuiusque Congregationis morem, & statuta præficitur: prout hodie in omnibus ferè Monasticis Congregationibus obseruatur, vt in singulis Generalibus Capitulis deputetur locus, in quo proximè sequens Generale Capitulum celebrandum sit. In iis autem Religionibus, vbi Generalis perpetuus est, & vacatio ipsa, ac tempus, & locus electionis sunt incerta, conuocatio singillatim fieri debet per omnia Monasteria, & loca Religionis, ac Abbates, & Prælatos locales, ita vt ad omnium suffragia habentium notitiam perueniat; & quia tunc distantiæ difficultas, quæ per se cum tali electione conioncta est, non censetur esse contra ipsius electionis commoditatem, propterea extraordinaria esse debet; quòd si talis esset, quæ nec à lege considerari, nec per consuetudinem iudicari potuit, cùm certa regula in hoc assignari non possit, prudentum arbitrio remittitur, vbi attendendum est, ne ob electionis dilationem Communitas detrimentum patiatur. Ita Panormit. & communiter Doctores in d. cap. coram, & in cap. cùm inter vniuersas de election. Valet autem consuetudo, quòd à valde remoto loco 17 citentur Religiosi ad electionem; dummodo electio intra terminum iuris fieri possit; tunc enim talis consuetudo non præsumitur Ecclesiæ præiudicium inferre, cum terminus à Iure præfixus non excedatur, aliàs secùs, secundùm Panormit. in d. cap. cùm inter vniuersas num. 4. & num. 9. vbi ait, quòd sicut valet consuetudo, vt absentes non vocentur: ita etiam valet, vt vocentur; dummodò sine damno 18 magno Ecclesiæ, siue Conuentus, vel Religionis præiudicio vocari possint; magno etenim Ecclesiæ præiudicio imminente, non est seruanda consuetudo, etiam iurata, per gloss. quam idem Panormit. loco citato, dicit notab. in can. in his 11. dist. Vocandi sunt etiam omnes præsentes, quibus de iure competit suffragium ferre; & omnes existentes in Ciuitate, 19 vel in hortis ipsius præsentes esse ceosentur, per l. 1. ff. de procurat. Ioan. Andr. in cap. si postquam. num. 6. de election. lib. 6. Innoc. Panormit. & Felin. & alij apud Sigismund. à Bononia de elect. & potest. Prælat. Regular. dub 9. num. 2. Quando autem aliquis electorum in Ciuitate, vel Cœnobio, in quo electio est 20 celebranda, infirmus reperitur, scrurarores ad eum accedere, ac ipsius votum, sicut reliquorum præsentium exquirere debent, nec amplius opus erit ipsum in collatione votorum, aut aliis, quæ sequuntur requirere: sed satis erit consensus in scrutinio habitus; verùm is posset procuratorem vnum de Collegio constituere, cùm legitimo impedimento detentus sit, & pro absente habeatur, ex quo non est in loco, vbi petitur. l. absentem ff. de verb. signif. Ita Archidiacon. in cap. si quis iusto n. 1. de elect. in 6. Angel. in sum. verbo elect. n. 17. Sylu. eodem verb. elect. 1. q. 5. dict. 1. & alij apud Sigismondum à Bonon. dict. tract. dub. 26. n. 2.

21 Electores existentes infrà Ciuitatem, vel Oppidum, vbi electio celebranda erit, vocandi sunt per sonum campanæ, vel verbo, vel scripto, siue alio signo consueto iuxta consuetudinem, si enim adesset consuetudo, quòd conuocentur per sonum campanæ, esset obseruanda, vt colligitur ex cap. in Genesi, de electione, vbi Panormit. num. 5. dat regulam, quòd in negotiis, quæ possunt per præsentes expediri (quod est regulare, iux. not. per gloss. in cap. 2. de testib. lib. 6.) sufficit conuocatio per sonum campanæ, dummodò talis sit campana, quòd eius sonus ad omnium in loco electionis existentium auditum peruenire possit: In negotiis autem, in quibus absentes vocandi sunt, non sufficit vocatio per sonum campanæ, sed debent absentes per literas, vel nuncium conuocari, ita vt sufficienter vocati censeantur, per cap. cùm inter vniuersas, & cap. quia propter. de electione. Innoc. in cap. in causis. num. 2. & ibi Panormit. num. 5. de elect. idem Panormit. in cap. coram, dilecto num. 3. eodem tit. 22 tenor autem literarum, quibus absentes ad electionem vocandi sunt, ac de ea certiores reddendi, videri potest apud Cuch. instit. maior. lib. 4. tit. de elect. num. 60. & 61. de mente Speculatoris, & apud Sigismund. à Bonon. d. dub. 9. num. 3. vers. literas autem. Et post Panormit. in cap. coram dilecto num. 3. eod. tit. Felin. in cap. cùm omnes, n 38. vers. secunda opinio, de constit. Mantic. decis. 288. n. 2.

23 Electores legitimè vocati ab habente potestatem, nolentes comparere, faciunt se alienos ab illo actu nec computantur in numero interuenientium in Capitulo in cap. cùm nobis olim, de elect. Abbas in d. cap. cùm omnes, col. fin. vers. tamen vnam diuersitatem, de constit,

conſtit. Put. *deciſ.* 283. *lib.* 3. Rot. *in Argentina Coadiutoria* 2. *Maij* 1631. *coram R. P. D. Ghiſlerio, quæ in fine*
24 *operis eſt deciſ.* 31. *num* 3. Et idem dicendum eſt de eo, qui tempore electionis recedit à loco, vbi eſt facienda electio, quia eius voti non eſt habenda ratio, *d. cap. cùm nobis*, & *ibi* Abb. *num.* 3. Rota *in Cæſarauguſtana electionis* 20. *Martij* 1623. *coram Illuſtriſſimo*
25 *D. Coccino Decano.* Et de eo, qui noluit votare, gloſſ. *in clem. quod circa in verb. quæ in facto ante fin. verſ. & in his etiam*, vbi Vitalin. *num.* 29. *verſ. aut fuerunt vocati, de elect.* Nauar. *conſil.* 7. *num.* 1. *de elect. in non.* Roderic. *quæſt. regular. tom.* 2. *quæſt.* 23. *art.* 20. Rota *in d. Cæſarauguſtana electionis coram D. Coccino relata per D. Ferentill. in addit ad d. deciſ.* 351. Burat. *ſub lit. B.*
26 Et ideò, qui ſuperſunt, etiamſi pauci ſint, intelliguntur eſſe electorum Vniuerſitas, & ille, in quem ipſi conſenſerint concorditer, per Capitulum electus dicetur, quamuis vocati, qui venire contempſerunt, contradicant, Panorm. *ſuper dicto cap. cùm nobis olim, num.* 4. Ex quibus apparet, quòd ad canonicam electionem non eſt ita neceſſaria omnium Vocalium
27 præſentia; qui enim intereſſe nolunt, non debent compelli, niſi interſit Eccleſiæ; quia, ſi ita expediret pro Religione, intereſſe cogi poterunt, iuxta doctrinam eiuſdem Panormit. *in cap. quia propter, eodem tit.*
28 *num.* 4. Nec etiam eſt ita neceſſarium, vt congregentur duæ partes, quia poſſent aliqui facientes duas partes, nolle intereſſe, nec per hoc electio eſſet impedienda, ſed à præſentibus celebrari deberet; quia abſurdum foret, per particularium contumaciam
29 Vniuerſitatis negotia impediri, Panormit. *in cap. in cauſis, num.* 9. *eodem tit.*
30 Notandum hîc, quòd citati, vt tali die ad electionem faciendam compareant, debent de mane ante prandium comparere; quia de mane, ante Miſſam de Spiritu ſancto ſolet electio celebrari, ita Panorm. *in d. cap. cùm nobis olim, num.* 11. & hæc quoad præſentis quæſiti materiam dicta ſufficiant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Electores abſentes procuratorem ad Abbatum canonicam electorem conſtituere poſſint?

SVMMARIVM.

1. *Electores legitimè impediti poſſunt vnum, vel plures procuratores ad electionem conſtituere,* & n. 4.
2. *Procurator conſtituendus ab electore abſente debet eſſe vnus de Capitulo.*
3. *Subrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis, ſubrogare.*
5. *Quando plures procuratores ad eligendum conſtituuntur, quilibet eorum debet eſſe in ſolidum conſtitutus, & quis eorum ſit præferendus.*
6. *Procurator non poteſt vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine eligere.*
7. *Electores abſentes, ſi nullus de Capitulo eorum procurator eſſe velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare.*
8. *Procurator abſentis electoris, ſi interim conſtituens moriatur, an ceſſet.*
9. *An his obſtet Concilium Tridentinum.*
10. *Abſentes apud noſtram Congregationem non poſſunt procuratores ad eligendum conſtituere, nec ſimiliter in Congregatione Caſinen. Caleſtina, & aliis.*

1 Electores abſentes legitimo impedimento detenti, poſſunt vnum procuratorem conſtituere, qui eorum nomine vocem in canonica electione emittat: niſi ſtatutum, vel conſuetudo aliqua in contrarium adſit; de quo impedimento, ſi opus fuerit, proprio iuramento fidem faciat; vt expreſſè habetur *in c. quia propter.* §. *illud autem. de elect.* vbi Gloſſ. *verbo, venire*, & Panorm. qui dicit, quòd licèt in reliquis negociis per Capitulum, vel per vniuerſitatem peragendis poſſit quis non impeditus procuratorem conſtituere: tamen ſecus eſt in electione, ibi enim videtur electa induſtria perſonæ, arg. text. *in cap. is, cui de off. delegat. lib.* 6. ſi tamẽ velint alij de Capitulo, poſſent procuratorem etiam non impediti ad electionem faciendam admittere, non obſtante diſpenſatione *d.* §. *illud autem*; quia dicta prohibitio in electorum fauorem emanauit, cui ipſi renunciare poſſunt.

Confirmatur prætereà; quia electores eligendi ius penitùs extraneo communicare valent, *cap. ſcriptum. eod. tit.* ergo à fortiori multò melius, ſi velint, poſſunt procuratores eorum de Collegio, quamuis non ſint impediti, admittere, ita Panorm. *vbi proximè*, Syluest. *verbo electio* 1. *quæſt.* 3. *dict.* 2.

2 Et hic procurator conſtitutus debet eſſe vnus de Collegio, & numero eorum, qui ſunt legitimi electores præſentes in loco electionis, vt habetur expreſſè *in d.* §. *illud*, & *ibi* Gloſſ. *d. verbo venire*; pro quo fa-
3 cit, quòd ſubrogans aliquem in ſui locum, debet talem, qui ſit eiuſdem qualitatis ſubrogare, vt in Doctore dicit Bart. *in l.* 1. *C. de princ. agen. in reb. lib.* 12. Verùm ſi alij electores permiſerint, poterit extraneus conſtitui; quia poſſent denuò aliquos extraneos ad eligendum admittere *d. cap. ſcriptum*, ergo multò fortiùs procuratorem iſtius de Collegio, quamuis ſit extraneus.

4 Poteſt etiam elector abſens non modò vnum, verùm etiam plures procuratores conſtituere; qui tamen debent eſſe in ſolidum: & tunc melior erit con-
5 ditio priùs occupantis; ſi autem omnes conſtituti ſe ſimul præſentant, erit in optione Capituli, quem velit admittere: & admiſſus à Capitulo aliis erit præferendus; quòd ſi vna pars Capituli vnum volt admittere, & altera alium: ille erit præferendus, qui primò eſt in procuratione nominatus per ordinem ſcripturæ, *cap penult. de elect. in* 6. & *ibi* Gloſſ. Si autem plures procuratores non in ſolidum, ſed ſimpliciter conſtituti ſunt, nullus eorum erit admittendus; quia cùm non ſint in ſolidum conſtituti, vnus tantùm ſimpliciter cum aliis eligere poſſet, & ſic omnes poſſent variare, & eligere diuerſas perſonas: & proptereà mandatum procuratorium non valet; vnde alij electores ad electionem procedere poſſunt: quia talis indiſcretè conſtituens pro contumace reputabitur; paria enim ſunt non venire, & non ſufficienter venire, per *dict. cap. pen.* §. *ſi autem*, & *ibi* gloſſ. *verbo admiſſ.*

6 Eſt autem notandum, procuratorem non poſſe vnum ſuo, & alium domini ſui nomine eligere; niſi dominus conſtituens ſpeciale ſibi mandatum de aliquo nominando tradidiſſet; tunc enim illum nomine conſtituentis, & alium nomine proprio, ſi iſte ſibi magis idoneus videretur, eligere poſſet, *dicto cap penult.* §. *porrò.* Verùm hodie poſt Concilium Tridentinum, in quo requiritur, vt in electionibus Regularium Prælatorum, & aliorum officialium, &c. vota ſecretè tradantur, abſentes nequeunt procuratores cum ſpeciali mandato de certa perſona eligenda deputare; quia aliàs vota ſecreta non eſſent. Atque ita à S. Congregatione declaratum fuiſſe, refert Nicol. Garc. *de benefic. part.* 5. *cap.* 4 *num.* 200. per hæc verba. *Procuratores legitimè conſtituti cum generali mandato ad eligendum ab iis qui legitimè impediti ſunt, non excluduntur; dummodò non habeant ſpeciale mandatum*

de eligenda certa persona, quia tunc votum non posset esse secretum, prout in hoc decreto. Et ex eadem ratione, si nullus de Capitulo esse velit absentis procurator, non poterit ipse extraneum, dissentiente Capitulo, deputare, nec per litteras aliquem nominare; eligentium enim vota non antè scrutinium, sed in scrutinio ipso secretè tantummodò, & sigillatim exprimenda sunt *dicto cap.penult.§.fin.* Hic autem notandum, quòd si elector absens impeditus, qui procuratorem constituit, interim vita cederet, procurator debet cessare; tamen facta ab eo, tam de scrutatoribus, quàm de aliis rebus ante notitiam habitam de morte domini constituentis, stabunt firma; & si nesciretur de eius morte, & pe ficeretur electio, valeret; Ita Archidiac. *in dicto cap.si quis iusto,num.3.in princ. per text.in l.qui procuratorem, ff de procurat. & l.vlt. ff.si cert.petat.*

Neque supradictis aduersatur decretum Concil. Trid. *sess.25. de refor. cap.6.* vbi districtè prohibetur, *ne liceat in posterum, voces, & suffragia absentium supplere* Intentio enim Concilij non fuit, prohibere, quin secundùm ius antiquum electores absentes legitimè impediti procuratorem ad eligendum constituere possint, iuxta ea, quæ tradit Passarellus *in Compen.priuil.Ord.Minimorum,tit. can. Concil. Trid. ad Regular pertinent.* vbi dicit, sibi ex Ciuitate Litij consulenti die 8. Augusti, 1570. respondisse Sacram Congregationem Illustriss. Cardinalium Conc.Trid. Interpretum. *Quòd si ex institutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere ad Capitulum Generale alium fratrem, qui tanquam eorum procurator suo loco, & nomine det vocem in electione, Concilium Tridentinum id non prohibuit.* His additur alia declaratio eiusdem S. Congregationis Conc. *in impr.tit. prætermissa declarationes cap.6* quæ sic ait. *Item ex decreto d. cap. 6. non esse prohibitum Superioribus Ordinum, quibus id ex Regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum suo loco delegent, seu mittant ad Capituli Generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat; si ex institutis, & decretis Religionis sua licet Superioribus absentibus, & legitimè impeditis mittere aliū ad Capitulum Generale, qui suo loco,& nomine in electione suffragium ferat.* Ita refert Castel.*in tract.de elect.c.5.n.98. circa finem.*

Hæc autem (vt in principio diximus) procedunt de iure commoni, & nisi per constitutiones Religionum, à Sede Apostolica approbatas, secus cautum sit; in nonnullis enim Religionibus excluduntur Vocales absentes à constitutione procuratorum; vt in nostra Congregatione Vallumbrosana, in qua electores absentes non admittuntur, per substitutum vocem in Capitulo supplere, vt habetur *cap.1.nostrarum constitut. in fin.* pariter in Congregatione Casinensium absentes, nec per substitutum, nec per epistolas, neque per nuncium vocem in Capituli actibus habere possunt, vt habetur *in 1. parte Constit. d. Congregationis de elect.præsid Capit.Definitor. & Conseruator.c.11. num.3.* Idem cautum reperio *in Constitutionibus Cœlestinorum tract.2. cap.7. part.12.*

QVÆSITVM V.

De forma electionis Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium.

SVMMARIVM.

1. *Abbate mortuo, vel deficiente, Ecclesia dicuntur viduata.*
2. *Abbates Pastores dicuntur.*
3. *Abbatum electiones in multis Episcoporum electionibus æquiparantur.*
4. *Electionis canonica forma triplex.*
5. *Electiones celebrata contra formam* cap. quia propter de elect. *sunt ipso iure nulla.*
6. *Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij hic inserti supplere defectus* cap. quia propter, *in electione interuenientes.*
7. *In priuilegiis nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis, nisi exprimatur.*
8. *Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorum electione.*
9. *Forma triplex eligendi tradita* in cap.quia propter de elect. *non est sublata per Concilium Tridentinum.*

QVamuis D. Pater Benedictus in Regulæ *cap.64.* constituerit, Abbatum creationem ex saniori, licet minori parte suffragiorum Congregationis esse faciendam: tamen, quia per ius Canonicum aliter dispositum fuit, nempe illum tantùm esse in Abbatem pronunciandum, quem maior, & sanior pars legitimè elegerit, qui modus, electio canonica appellatur; idcirco prædicta forma tradita *in dicto cap.64.* Regulæ non obseruatur, sed dispositio Concilij generalis *in cap.quia propter de electione*, quia per illud omnes aliæ eligendi formæ præter eas ibi positas, irritantur; cuius cap.dispositio absque dubio comprehendit electionem Abbatum, aliorúmque Regularium Prælatorum, ac etiam Secularium Episcopis inferiorum, si qui sunt, qui per electionem à Collegiis ad Prælaturas assumuntur; quia *in d. cap.* intendit Summus Pontifex viduatis Ecclesiis prouidere; Ecclesiæ autem dicuntur viduatæ, & sine pastore, mortuo, vel deficiente Abbate, vel Prælato earum sponso, *cap.ne pro defectu, & cap. officij eodem tit.* vbi Abbates dicuntur Pastores. Præterea Abbatum, & aliorum huiusmodi Prælatorum electiones in multis Episcoporum electionibus comparantur *cap.cupientes eod.tit.in 6.* Sic docent Syluest. *verb.electio.2. num.2. vers. præterea.* Sanchez *in opere morali lib.2. cap. 38. num. 84.* & ita communiter teneri ait Suarez *de Relig. tom.4.tract.8. lib. 2. cap.5. num.1.* His præmissis, quia prædictum *cap.quia propter* est totale fundamentum huius materiæ, ad hoc, vt substantialia formæ electionis præ manibus habeantur, eius verba ad propositum facientia, visum est, hic apponere. *Quia propter diuersas electionis formas, quas quidam inuenire conantur, & multa impedimenta prouenitunt, & magna pericula imminent Ecclesiis viduatis. Statuimus, vt cùm electio fuerit celebranda, præsentibus omnibus, qui debent, & volunt, & possunt commodè interesse, assumantur tres de Collegio fide digni, qui secretè, & singillatim vota cunctorum diligenter exquirant, & in scriptis redacta mox publicent in commune, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, vt is collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesia viduata prouideant, de pastore; aliàs electio facta non valeat, nisi fortè communiter esset ab omnibus quasi per inspirationem absque vitio celebrata.* Ex quibus licet colligere, triplicem esse electionis formam, nempe per modum scrutinij, compromissi, & communis inspirationis. Et omnes electiones factæ contra formas dictæ decretalis sont ipso iure nullæ, vt patet ex textu ipso, & ait ibi Innoc. *num.6.* & communiter Doctores Rom.*conf.322. num.12.* Rota *in vna Treueren. Abbatiæ S.Maximini, 24. Nouembris 1624.coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano*, Mitanda *in*

Man.

Man. Pral.tom.2.qua.23. art.2.concluſ.vnic.poſt med. Suarez *de relig.tom.1.tract.3.lib.2 cap.12.num.9.* Sanchez *in oper.mor.lib.2.cap.38.n.83.& ſeq.* Sigiſmond. à Bononia *de electio. & poteſt. Pralat. Regular. dub.4. num.5.* Caſtell. *in tract.de elect. Pralat. cap.1. num.3.*
6 *verſ.forma igitur.* Nec ſuffragatur, quòd Sixtus IV. concefferit Capitulis Generalibus Ord. S.Hieronymi in Hiſpania, vel inter Capitulum, & Capitulum Prioribus Generalibus, vt ſupplere poſſint quoſcumque defectus ex commiſſione, præteritione, tranſgreſſiooe, contempto, aut negligentia iuris, vel ſtatutorum Ordinis qualitercumque in electione ioteruenientes, prout refert Roderic. *quaſt.regul.tom.2.q.52. art.1.& 5.* non inquam ſuffragatur, vt per illud ſuppleri poſſint à Generalibus, vel Capitulis Generalibus nullitates, & defectus electionum ob non ſeruatam aliquam ex prædictis formis traditis *in d. cap.*
7 *quia propter*; Quia caput ipſum continet conſtitutionem Concilij Generalis Lateranen. celebrati ſub Innocentio III. cuius decretis nunquam cenſetur derogatum per clauſulas generales in priuilegiis apponi conſuetas, niſi expreſſa mentio fiat his verbis, *Non obſtante lege aliqua, aut conſtitutione in Concilio Generali edita*, vt colligitur *ex cap.ex parte,& cap.vlt.de capell. Monach. & cap. tam de atat. & qualit. & cap. nonnulli, de reſcript.* vbi Felin. *num.3.* Nauar. *in man. cap.27.num.265.* Molin.*tom.1.de inſt.tract.2.diſp.173.* plures congeſſit Sanchez *de matrim. lib. 3. diſp. 26. num. 7.* Rota *deciſ.279. num. 6. coram Reuerendiſſimo D.Coccino Decano,& deciſ.122.n.1. cum ſeqq.part.1. Diuers.* At in præfato priuilegio non derogatur Concilio Generali, nec etiam per clauſulam generalem *non obſtantibus, &c.* vt patet; ergo eius virtute non poſſunt ſuppleri defectus *d. cap.quia propter*, quod in terminis defendit Sigiſmuod. à Bonon. *de elect. &*
8 *poteſt. Pralat.regul. dub.4.per tot. & ſequenti.* Præter ea, quæ in iure communi de electione ſtatuta ſunt, Tridentina Synodus *in cap.6.ſeſſ.25.de regul.* quæ ſequuntur decreuit. *In electione ſuperiorum quorumcunque Abbatum temporalium, & alium Officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum, & aliarum Prapoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant, in primis Sancta Synodus diſtrictè pracepit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum*
9 *eligentium nomina nunquam publicentur*; per quæ verba, & ſi prædicta triplex eligendi forma tradita *in cap.quia propter* ſublata non ſit, vt ait Roder.*in ſum. part.1.tit de elect cap.11. num.2.* Azor, & alij apud Rotam *in vna Meten. Monaſtery 5.Iuly 1621. coram Reuerendiſſ.D.Coccino Decano, in fine, qua in fine operis eſt deciſ. 23.* tamen omnes ferè Religiones communiter conſueuerunt canonicas electiones per modum ſcrutinij celebrare; vnde meritò Petrus de Biax. *in direct.elect cap 20.3.part.num.2.* hanc formam procedendi per modum ſcrutinij appellat vſitatiorem, id eſt magis communem quoad vſum, & magis ſolemnem, & tutiorem.

QVÆSITVM VI.

Quæ ſint ſubſtantialia electionis per viam ſcrutinij celebrandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt celebranda in aliquo honeſto, & conuenienti Monaſtery loco.*
2 *Electiones per occulta conuenticula facta reprobantur à iure.*
3 *Locus certus non eſt de ſubſtantia electionis, ſed quilibet locus, vbi Capitulum eſt congregatum, dicitur Capitularis.*

4 *Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi praſentes adſint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter.*
5 *Actus vt dicatur geſtus ab Vniuerſitate, oportet, quod more ſolito congregetur Collegium, & ibi fiat concluſio de actus explicatione.*
6 *Scrutatores aſſumendi ſunt per Collegium; & an hoc ſimpliciter neceſſarium ſit.*
7 *Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores aſſumi debent; niſi aliter ex Apoſtolico indulto conceſſum ſit; vel niſi electores ſint pauci,* n.8.
9 *Scrutatores debent eſſe de Capitulo.*
10 *Vota ſingulorum eligentium exquirenda ſunt ſecretè à ſcrutatoribus; & an viua voce, vel in ſcriptis per ſchedulam tradenda ſint.*
11 *Electores praſentes omnes ſcrutandi ſunt, aliàs electio eſt nulla.*
12 *Suffragiorum inquiſitio ſecretè, id eſt ſeorſim, ab aliis de Capitulo eſt facienda, quæ ſi fieret in publico, electio eſſet nullius momenti, etiam ſi omnes conſentirent.*
13 *Suffragiorum inquiſitio fieri debet ſigillatim, & electores ſinguli ſunt vocandi.*
14 *Vota electorum ſigillatim exquiſita, in ſcriptis redigi debent, & mox in communi ſtatim publicari* num.15. *& quando dicantur in communi publicari.* ibid.
16 *Scrutinio publicato variare amplius non licet, & quare.*
17 *Vota eligentium poſtquam fuerint publicata, fieri debet ipſorum collatio reſpectu numeri, meriti, & Zeli.*
18 *Votorum collatio reſpectu meriti, & zeli, in electionibus Regularium eſt ſublata per Concil. Trident.*
19 *Collatio de merito electi non eſt neceſſaria contra Panormit.*
20 *Votorum collatio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt nullo actu extraneo interpoſito.*
21 *Electio neceſſaria publicanda eſt, & pronuncianda per verba ſingularis numeri.*
22 *Electio à quo publicanda ſit nomine omnium.*
23 *Electio communis ſtatim poſt collationem publicanda eſt.*
24 *Electionis ad validitatem an ſit neceſſaria pars maior, & ſanior votorum.*
25 *Electio, vbi vota ſunt paria, eſt nulla.*
26 *Pars maior Capituli non dicitur, niſi excedat medietatem.*
27 *Pars maior Capituli cenſetur ea, quæ maior eſt in ordine ad totum Capitulum, non quæ eſt maior reſpectu minoris, & in eo numero computandi ſunt ij ſolum, qui in eadem electione votum habuerunt.*
28 *Pars maior Capituli ſi in neminem conſenſerit, iterandum eſt ſcrutinium.*
29 *Electio Abbatiſſa debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione, zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare?*
30 *Electio eſt publicanda expreſſa, & clara voce.*
31 *Electio ſolemniter eſt publicanda.*
32 *Scrutatores an fide digni eſſe debeant.*
33 *Locus non eſt de ſubſtantia electionis.*
34 *Miſſa celebratio cum inuocatione Spiritus ſancti, an debeat neceſſariò pracedere electionem.*
35 *Electores an debeant iurare, ſe magis idoneum electuros, & quomodo praſtandum ſit huiuſmodi iuramentum,* num.36.

EX communi Canoniſtarum, & Sommulariorum doctrina, & aſſertione, molta ſont, quæ ad eſſentiam,

tiam, & substantiam electionis per modum scrutinij celebrandæ pertinent; quorum dictis inhærendo ea omnia in præsenti quæsito breuiter explicabo. Primò igitur ad hoc vt electio per modum scrutinij facienda, legitima sit, debet fieri à maiori parte legitimorum 1 electorum, qui vt suprà vocati debent esse simul collegialiter congregati in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco, *cap. quia propter, §. electiones, de electione*, & *ibi* Innocent. Hostiens. Panormit. & 2 alij, Syluest. *verb. electio 2. quæst.* 8. Electiones enim in cubiculis, & clandestinis locis per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure per *dictum*, §. *electiones*, ibi, *Electiones clandestinas reprobamus*: & *cap.* 2. 3 & *cap. si transitus, dist.* 79. Certus tamen locus non est de substantia electionis; nam quilibet locus, vbi Capitulum est congregatum, dicitur Capitularis, *cap. quod sicut*, vbi Abb. *num.* 2. *cap. cum terra, de elect.* vbi Gloss. *in verb. in quo, ait, in capitulo secundum consuetudinem loci aliàs vbi melius se obtulerit facultas*; & fuit dictum per Rot. *in Argentina Coadiutoria* 2. *Maij* 1631. *coram R. P. D. Ghislerio, qua in fine operis est* 4 *decis.* 32. *num.* 4. Est ergo de substantia ipsius canonicæ electionis, vt fiat in communi Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores; quia non valet, nisi sit communiter celebrata, vt habetur *in cap. in genesi, eodem tit.* tunc autem dicitur communiter celebrari, cùm in vno loco omnes electores ad suffragia ferenda congregantur; singulariter autem fieri intelligeretur, quando singuli in suis Monasteriis maneutes suffragia mitterent. Ratio huius est, nam ea, quæ fiunt ab aliqua Vniuersitate nomine Vniuersitatis, debent fieri per congregatos in vnum; 5 ad hoc enim vt actus dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet, quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat conclusio de actus explicatione, vt ait Panormit. *in cap. cum omnes, num.* 7. *circa finem de constitut.* ex gloss. quam dicit notabilem *in l. sicut, ff. quod cuiusque Vniuers.* idem Panormitan. cum Innocent. & Butr. *in d. cap. in genesi de elect.* Batt. *in l. omnes populi, col.* 7. *vers. tertiò quæritur ff. de iustitia, & iure.* gloss. *in cap.* 1. 63. *dist.* & *in cap. nominationes* 2 *q.* 6.

6 Secundum substantiale est, vt scrutatores, qui eligentium suffragia exquirere, ac suscipere debent, assumantur per Collegium; nam non debent se ingerere: quia per hoc suspecti redderentur, per text. *in l. quæ omnia, ff. de procur.* facit text. *in d. c. quia propter, verb. assumantur*: quod Panormitanus ibi tutum esse dicit, non autem simpliciter necessarium; quia si tres incipiunt scrutari, aliis videntibus, & tacentibus, credit electionem validam esse, aliis seruatis: quia cùm agatur de re meritoria, & concupiscibili, sicut est, vt per canonicam electionem Ecclesiæ viduatæ de Pastore prouideatur, tacentes habentur pro consentientibus, vt in simili notauit gloss. *in cap. sicut causa eod. tit. in* 6. notat Innoc. *in dicto cap. in genesi.*

7 Tertiò requiritur, vt scrutatores tres, & non plures, nec pauciores eligantur: aliàs enim electio irrita esset, vt ait, Panormit. *in d. cap. quia propter num.* 13. *vers. tertium substantiale*, vbi testatur, hanc esse communem omnium Doctorum sententiam, Imol. *etiam ibi, n.* 7. Innoc. *n.* 4. Ioan. Andr. *num.* 9. *vers. assumantur*, Syluest. *in Summa, verbo electio* 2. *n.* 12. *vers. tertium de communi* Angel. *etiam in Summa eodem verbo, num.* 26. Azot. *instit. mor. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *q.* 11. Rota *in vna Treueren. Abbatiæ S. Maximini* 20. *Nouembris* 1624. *coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano.* Suarez *de relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 8. *in fine*, plures cumulat Sigismund. à Bon. *in suo tract. de elect. & potest. Prælat. Reg. dub.* 20. *num.* 1. Vt autem plures, quàm tres scrutatores assumi possint, requiritur speciale Sedis Apostolicæ indultum, & auctoritas; vt Monachi Casinenses eligentes quatuor, quod obtinuerunt per Bullam Gregorij XIII. ad hoc specialiter eis concessam. Verùm hoc limitatur, vt procedat quando seruari potest, videlicet, vbi numerus eligentium esset copiosus; 8 si enim essent pauci electores in Collegio, sufficerent duo tantùm scrutatores, secundum Innoc. Panormit. & Angel. *vbi sup.* Sylvest. *d. verbo electio* 2. *n.* 7. vbi declarat, quòd si electores sunt tantùm tres, duo ex illis tertium scrutabuntur, si verò tantùm duo, vnus scrutabitur alium, & si vnus solus, iste vocatis testibus suum votum exprimet, & publicabit; & hoc confirmat cum Archidiacono Vincent. & Ioan. Andr.

9 Quartò prædicti tres scrutatores debent etiam esse de Capitulo, aliàs electio nulla est, vt probatur *in eodem cap. quia propter*, vbi expressè dicitur, quòd hi tres sint de Collegio, & postea subditur, electionem aliàs factam non valere. Atque ita Panormit. *d. num.* 13. *vers. quartum substantiale*, qui testatur de communi Imol. *num.* 8. Ioan. Andr. *num.* 11. Syluest. Ang. Azot. Suar. & Rot. *locis citatis*, & alij apud Sigismundum à Bonon. *dub.* 20. *num.* 3. conditio enim hæc est valdè necessaria, ad hoc vt electio conuenienter fiat: quia hoc munus fideliùs exercebitur per eos, ad quos spectat electio; & sic dicti scrutatores debent esse de Collegio, scilicet, de numero eligentium: non enim satis est, vt eligantur tres de eodem Ordine, & Congregatione; sed opus est, esse tres ex iis, qui in Capitulo vocem habent: non est enim honestum, vt qui sunt extra Collegium sciant conscientiam illorum de Collegio.

10 Quintò substantialiter ad formam ipsius canonicæ electionis requiritur, vt singulorum electorum vota secretè exquirantur. Hoc autem dupliciter fieri potest. Primo modo, vt singuli electores viua voce proferant coram scrutatoribus, quem eligunt, & aliquis ipsorum scrutatorum scribat; quem modum seruandum esse, aiunt, Boër. *decis.* 1. *num.* 15. & Cuch. *instit. maior. lib.* 4. *tit. de elect. num.* 222. Secundo modo, vt quisque eligentium in schedula votum suum scriptum deferat, adeò, vt neque ipsis scrutatoribus notum fiat, & hic modus videtur magis necessarius iuxta præscriptum Concilij Tridentini, quod *sess.* 25. *de regular. cap.* 6. districtè præcipit, vt singulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Vnde Mirand. *Man. Prælat. tom.* 2. *quæst.* 23. *art.* 15. *concl.* 2. ait, priorem modum esse reprobatum, quicquid sit de iure antiquo. Nihilominus dicendum est, vtrumque obseruari posse, ac electionem censeri canonicam iuxta *cap. quia propter.* & secretam iuxta præceptum Concilij Trid. tam si suffragia ferantur in scriptis per schedulas, quàm si dentur viua voce; dummodo singulorum eligentium nomina seruentur sub secreto, sub quo recepta sunt. Nam quòd electio censeatur canonica *iuxta cap. quia propter*, si electores viua voce suffragia sua proferant, est communis omnium sententia, de qua testatur Suarez *dicto cap.* 5. *num.* 10. sicut etiam canonica censetur, cùm vota scripta in schedulis traduntur, vt est communis Religiosorum, & nonnullarum Ecclesiasticarum Communitatum consuetudo, testibus Mirand. *loco cit.* & Garc. *de benefic. part.* 5. *cap.* 4. *num.* 188. Quòd autem electio censeatur secreta, si suffragia ab eligentibus viua voce scrutatoribus tradantur, clarè patet ex quadam declaratione Sacræ Congregationis Cardinalium eiusdem Concilij interpretum relato à Garcia *dicto cap.* 4. *num.* 189. quæ sic habet. *Si electi fuerint à Superioribus aliqui, vtputa quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur canonica, & secreta.* Et (vt refert idem Garcias *num.* 190. eadem Sacra Congregatio sic censuit. *In electionibus Abbatissarum vota secretiùs accipi possunt, etiam quòd aliqui Superiores*

quatuor, aut quinque ea ſciant. Ex quibus clarè patet, electionem ſecretam cenſeri, ſi electores viua voce, & non per ſchedulas ſcriptas ſuffragia ferant. Hanc concluſionem pluribus firmant Suar. *d. cap. 5 à n. 10. vſque ad 13.* & Sigiſmund. à Bonon. *dub. 27. à n. 10.*

11 Eſt etiam de ſubſtantia, vt vota omniũ eligentium, nullo omiſſo, ſuſcipiantur; quòd ſi vnus ex iis non ſcrutaretur, vel aliquis ex ſcrutatoribus omitteretur, electio eſſet ipſo iure nulla. Quod eſt intelligendum, quando contemnitur, ſiue omittitur aliquis ex vocatis; contemptus enim non vocatus non reddit electionem ipſo iure nullam, ſed annullandam ad eius inſtantiam. Ratio differentiæ videtur; quia omittere aliquem ex vocatis, eſt contra intrinſecam formam electionis per ſcrutinium traditam, *in d. cap. quia propter*, & ſic eſſet omittere vnum ex ſubſtantialibus intrinſecis ipſius canonicæ electionis; at non vocare aliquem ex electoribus, ſed illum contemnere, eſt circa præambula ad electionem; ſola autem forma eſt ibi in rigore præſcripta, & ſubſtantialis iuxta *cap Eccleſia veſtra eod. tit.* Ita Panormit. vbi proximè, Suarez

12 *d cap 5. n. 14.* Inquiſitio ſecretè, id eſt, ſeorſim ab aliis de Capitulo eſt facienda: quia ſi fieret in publico, electio nullius eſſet momenti, etiam ſi omnes conſentirent per *d. in cap. generſi de elect.*

13 Sextum requiſitum ſubſtantiale eſt, vt inquiſitio ſuffragiorum fiat ſingillatim, & electores non vocentur ad ſcrutatores bini, vel terni, ſed ſinguli; vt colligitur ex *d. cap quia propter*, ibi, *ſingillatim*, vbi Panorm. *n. 5.* Sylueſt. *verb. elect. 1. q 5.* & alij apud Sigiſmund. *de elect. & poteſt. Prælat Regul. dub. 26. n. 1.*

14 Septimum neceſſarium ſubſtantiale eſt, vt omnium electorum vota ſingillatim exquiſita in ſcriptis rediguntur, quæ conditio eſt de ſubſtantia, vt colligitur ex text. ibi, *Vota cunctorum diligenter exquirant, & in ſcriptis redacta, &c.* & infra ſubditur, *aliter electio facta non valeat*, & ita per omnes Doctores ibi notatur.

15 Octaua ſubſtantialis conditio eſt, vt omnia ſuffragia mox in communi publicentur, omni proſus appellationis obſtaculo remoto, circa quod notandum, quòd tunc dicuntur vota in communi publicati, quãdo integer eorum numerus publicè quoad totam Congregationem profertur, non exprimendo in quorum fauorem data fuerint, vel quot ex ipſis electoribus in hanc, vel illam perſonam deſcenderint: ſed explicando tantùm numerum perſonarum, quæ ſuffragium tulerunt, vt ſignificatur per illam particulam *in communi*, quæ ſolemnitas ex omnium ſententia ſubſtantialis eſt: ordinatur autem ad maiorem certitudinem collationis ſuffragiorum, quæ poſteà erit facienda. Item debet animaduerti, huiuſmodi publicationem ſtatim, & abſque vlla morali interruptione eſſe faciendam, quod eſſe de ſubſtantia electionis, cenſet Panorm. & cum eo communiter omnes. Moralis autem interruptio eſſet, ſi interponeretur alius actus pertinens ad impediendam, ſiue differendam ipſam electionem: vel ſi abſque aliqua cauſa cogente Congregatio, non facta tali publicatione, diſſolueretur.

16 arg *cap. cum poſt de elect.* Publicato ſcrutinio, amplius variare non licet, *cap publicato de elect.* quia electores iã functi ſunt eorũ officio, & quia alias aperiretur via fraudibus, & tolleretur ius quæſitum electis, quod de iure nõ licet. Abb. *d cap. publicato, n 4.* & firmauit Rota *in Cartaginen Canonicatus 6. February 1604. coram Card. Horatio Lancellotto, & in nullius, ſeu Pampilonen Canonicatuum de Roncefualles 22. May 1628. coram R. P. D. Dunozetto, qua in fine operis eſt deciſ. 19. n. 1. & fuit confirmata 10. May 1631. coram eodem, & 24. Nouembris 1631. coram R P D Pirouano.*

17 Nonò ad eſſentiã ipſius canonicæ electionis ſpectat, vt facta ſuffragiorum publicatione, ſtatim fiat collatio

votorum reſpectu numeri, meriti, & zeli, iuxta gloſſ. quæ ait, *collatione facta numeri ad numerum, & zeli ad zelum, meriti ad meritum*, quòd ſumitur *ex c. in geneſi, & c. Eccleſia veſtra de elect.* & eam ſequuntur Panor. *n. 10.* & alij. Et hoc, ad inueſtigandum, in qua maior, & ſanior pars Capituli conſiſtit. Panor. autem ait, quòd quando electio fit a duabus partibus, ceſſat collatio meriti, & zeli, per text. *in c ſi quando eod. tit. in 6.* Sed ſi vota omnium electorum in vnum ſolum conſenſiſſent, collatio fieri debet non numeri ad numerum, ſed de numero, merito, & zelo, inſpiciendo, vtrùm electus ſufficientem habuerit numerum, & ſi præſentes duas partes efficiant, prout deberent, vel ſi

18 fortè non omnes vocem habent. Sed collatio in electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum eligentium iam ſublata eſt per decretum Conc. Trid. *quod ſeſſ. 25 de regul. c. 6.* diſtrictè præcepit, *vt in poſterum electiones omnes fierent per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur*, quapropter cùm ſuffragia ſecreta eſſe debeant adeò, vt nomina eligentium nunquam publicentur: nullius ad merita, ſed zelum electorum reſpectus haberi poteſt, ſed tantùm collatio numeri ad numerum, vel ſaltem numeri erit facienda: vt benè aduertunt Mirand. *d q. 23. art. 27. ante primam concluſionem*, & Sigiſmund. a Bon. *dub. 38 n. 7.* Ait etiam Panor faciendam eſſe collatio-

19 nem de merito electi, an, ſcilicet, ad illam dignitatem ſit idoneus; ſed hoc non videtur neceſſarium; quia textus manifeſtè loquitur de collatione ſuffragiorum, qua ſuppoſita, abſolutè dicit, vt is eligatur in quem Capitulum conſenſerit; præterea iudicare de electi dignitate non ſpectat ad ſcrutatores: ſed ſiue ad eum, cuius erit confirmare, ſi confirmatione opus erit: vel ad Superiorem, ad quem erit recurrendum, ſi aduerſus electi idoneitatem aliquid erit obiiciendum, vt ait Suarez *de relig tom 4. tract. 8. lib. 2. cap. 5. n. 19.* Huiuſmodi autem

20 collatio fieri debet mox poſt publicationem, id eſt, nullo actu extraneo interpoſito iuxt. gloſſ & Panorm. *in d c. quia propter.* Sylu. *verb. electio 2 q. 10. requiſ. 12.*

21 Decimò requiritur, vt facta collatione, communis electio fiat, quæ eſt veluti vnus actus totius Capituli, qui non intelligitur conſumari, donec vnus nomine totius Capituli per verba ſingularis numeri loquatur, & eligat futurum Prælatum; & hoc fit poſtquam totius Capituli voluntas paulatim declarata, & cognita eſt; quæ conditio eſt de ſubſtantia, immò ſubſtantia, & forma ipſa electionis; nec aliquod ius per electionem ipſam electo acquiritur, ſi hæc conditio omittatur, vt colligitur ex *dicto cap. quia propter, & cap. ſicut de elect. in 6* & *cap. cum ab vno de re iudicat. eodem lib.* Hæc autem communis electio fieri debet, ab vno nomine omnium publicè loquente, & denunciante electionem, qui, ſi omnia ſuffragia in vnum conſenſerint, pronunciabit electum dicens, *Ego N. vice mea, & omnium electorum eligo N.* ſi verò aliqui non acquieuerint, dicat, *Ego N. vice mea, & omnium aliorum, qui mecum conſentiunt, eligo N.* Quis autem

22 vice omnium dictam electionem efficere debeat, in textu expreſsè non dicitur, & ideò quidam dicunt, vtile eſſe, vt Capitulum hanc facultatem alicui ex ſcrutatoribus tradat, ſecundum Panorm. *in dicto cap. quia propter num* 10. Sed quando nulli commiſſum eſt, congruum videtur, hoc fieri debere ab eo, qui Capitulo præeſt, vel qui primam vocem obtinet, vt ait Suarez *dicto cap. 5. num. 24 in fine.*

23 Vndecimum ſubſtantiale eſt, vt hæc communis electio ſtatim poſt collationem abſque vlla morali interruptione fiat: ſicut dictum eſt de publicatione ſuffragiorum in communi, vt probatur *in cap. cum poſt de elect.* ait Panormit. *vbi ſupra*, qui ad hoc probandum adducit text. *in cap. cum propoſita eod tit.*

24 Duodecimum substantiale erat, vt electio fieret de eo, in quem maior, & sanior pars Capituli consensisset. Vbi est aduertendum, quòd olim ad hoc vt electio valida esset, opus erat, non maiorem tantummodò, sed etiam saniorem suffragiorum partem habere, vt constat ex pluribus locis totius tituli *de elect.*& præcipuè *ex d. cap. quia propter, ibi, vel collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consenserit*, vbi Panormit. *5. not.* *ait*, non valere electionem, nisi fiat per maiorem, & saniorem Capituli partem, nec sufficere saniorem, nisi concurrat simul maioritas: quod probat ex natura illius copulatiuæ, &, cuius est vtrumque extremorum principaliter copulare, per gloss. *in cap. querelam, de simon.* Verùm quia inuestigando, quænam esset maior, & sanior pars, plura inconuenientia oriebantur, oportebat enim, vt omnia vota publicè coram scrutatoribus scriberentur, & coram omnibus etiam publicarentur, non solùm quoad numerum, sed quoad personas ipsas suffragia ferentes, vnde deinceps constare poterat, & in quem maior pars quoad numerum consenserat, necnon quæ fuisset censenda sanior pars quantùm ad meritum,& zelum. Postmodum Concilium Tridentinum (vt *suprà* dictum est) decreuit, electiones in posterum per vota secreta esse faciendas, itavt singulorum eligentium nomina nusquam publicentur: ex quo factum est, vt amplius non inquiratur, quænam suffragiorum pars sit sanior, sed tantummodò maior, seu minor ipsorum numerus respiciatur; Quapropter valida reputabitur electio à maiori votorum, seu suffragiorum numero facta, dummodò ipsa vota sint legitima, nec vllam patiantur exceptionem, & persona digna eligatur; semper enim maior pars sanior præsumitur, si persona electa indigna non sit. Ita Suar *d. cap. 5. n. 13.* & alij plures apud Sigismund. à Bonon. *in cit. dub. 38.*

25 *num. 8.* Et quòd vbi vota sunt paria, electio sit nulla, quia debet fieri à maiori parte suffragiorum, est text. *in cap. in genesi, & cap. Ecclesia vestra el x. de elect.* vbi Gloss. *in verb. non consenserit vers. sed si omnia*, Abb. *num. 13. vers. si autem omnia sint hinc inde paria*, Cardinal. *in fine vers. si autem paritas*, idem Abbas *consil. 15. num. 4. lib. 2.* Franc. Marc. *quæst. 912.* Rota *in d. Nullius, seu Pampilonen. Canonicatuum de Roncesualles.* Non dicitur enim maior

26 pars, nisi excedat medietatem, Gloss. *in cap. vnic. in verb. assensu, vers. scire debes ne sed. vac. lib. 6.* Abbas *in cap. postulastis num. 14. in fin. vers. ex quo infertur de concess. præbend.* Sylu. *de benefic. part. 2. quæst. 17. num. 11.* Rota *coram Buratto in Hispalen. Canonic. 13. Februarij 1617. quæ inter eius impress. est decis. 225.*

27 *& in fine operis est decis. 18. num. 2.* Hæc autem maior pars non est censenda ea tantùm, quæ maior dicitur respectu minoris, sed respectu, & in ordine ad totum Capitulum, ita Felin. *in cap. cùm omnes de const.* & gloss. *ibi, verbo, constitutum*, Panormit. *in cap. Ecclesia vestra el 1. num. 1. eod. tit.* in quo numero illi solùm sunt computandi, qui in eadem electione votum habuerunt, iuxta Panormit. vbi proximè, qui dicit, ita vniuersaliter tenendum, & dicendum esse in omnibus casibus, in quibus maior suffragiorum pars desideratur, & fuit dictum *in allegata Pampilonen. Canonicatus coram R. P. D. Pirouano*; si au-

28 tem non apparebit, maiorem partem Vocalium in Capitulo congregatorum in vnum consensisse, de iure communi iterandum est scrutinium, quousque maior pars suffragiorum in vnum consensisse reperiatur arg. *cap. cum terra, cum ibi not. de elect.* Electio

29 verò Abbatissæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum *cap. indemnitatibus, §. sanè, de elect. in 6.* & ibi Ioan. Monarch. *sub num. 10.* Archidiac. Ioan. Andr. Anchatan. Franc. *sub num. 8.* Gemin. *num. 6.* Card. *in clem. quod circa, quæst. 11.* & Vitalin. *sub num. 3. eod. tit.* Petrus de Biax. *in direct. elect. 3. part. cap. 38. num. 6.* & resoluit Rota *in Leodien. Abbatissatus 9. Martij 1594. coram Card. Pamphil. sem ore, quæ in fine operis est decis. 17. num. 5. & 6.* Ratio autem quare in computandis votis mulierom solus numerus attenditur, non autem zelus, nec meritum, assignatur à Doctoribus, ne scilicet ad inuicem sibi inserant opprobria, & conuitia, reuelando ipsarum secreta, vt dicit Ioan. Andreas *in d. cap. indemnitatibus num. 3.* quem ibi sequuntur Anchar. *in vers. 18. nota*, Gemin. *in §. si qua verò, in vers. vt autem.* Quod procedit etiam in electione Abbatissæ, quæ facienda est à mulieribus simul cum masculis, vt post Ioan. Andr. *in d. cap. indemnitatibus sub num. 3. vers. Canonici*, & Gemin. *ibid. § supradicta num. 4. in eadem Leodien. Abbatissatus num. 7.*

30 Decimotertiò est de substantia ipsius canonicæ electionis, quòd dicta electio publicetur expressa, & clara voce: nec sufficit aliquis actus eligentium, qui electionem importet: sed requiruntur verba ore prolata per text. *in d. cap. Ecclesia vestra el 1.* & ibi Panormit. *num. 3. cap. sicut, & cap. cum ab vno, de elect.* Petr. de Biax. & Marc. Ant. Cuch. apud Sigismund. à Bonon. *dub. 40. n. 1.*

31 Decima quarta conditio substantialis est, vt ipsa electio solemniter publicetur, non enim debet esse clandestina vt *d. cap. quia propter in fin.* & debet publicari in Capitulo.

Vltimum substantiale est, vt successiuè omnia prædicta per ordinem, vt supra enumerata sunt, obseruentur, si enim præposterentur, nulla esset electio. Ita Panorm. *in d. cap. quia propter*, vbi in fine ait, quòd, & si quidam supradictis conditionibus addere volunt, vt scrutatores fide digni essent, per id,

32 quod ibi dicitur [*fide digni*] tamen communius tenetur, hoc non esse substantia, sed de instilia, nam fuit dictum admonendo potius, quàm aliquid substantiale inducendo; & dicta idoneitas præsumitur, *cap. fin. de præsumpt.* Iterò ait, addere aliquos, vt electio fiat in Ecclesia, cuius Prælatus est eligendus, vt *in cap. sicut eod. tit.* sed quamuis huc honestum sit, atque iustum; locus attamen de electionis substantia

33 non est; nisi aliud esset ex consuetudine, arg. text. *in cap. quâ fronte, de appellat.* Aliqui addunt præter supradicta, esse etiam de substantialibus ipsius electionis, vt antequam electores ad eligendum conueniant, præcedat Missæ celebratio cum inuocatione

34 Spiritus sancti, cui omnes electores intersint, vt ait Petr. de Biax. *in director. elect. part. 1. cap. 24. & part. 5. cap. 13.* & Roderic. *quæst. reg. tom 1. quæst. 25. art. 1.* Contrarium tamen est verius, nempè non esse de substantialibus ipsius electionis, vt præcedat auditio Missæ de Spirito sancto, sed tantùm de solemnitate: vnde illam omittendo non vitiatur electio, *cap. cum terra, & cum inter el 2. de elect.* Panormit. *in cap. cum Ecclesia Sutrina num. 1. not. 1. de caus. poss. & propriet. & in cap. transmissam col. penult. de elect.* Tabien. *verbo electio. 1. num. 10. in fin.* Sigismund. à Bonon. *de elect. & potest. Prel. Regul. dub. 19. num. 5.*

35 Præter supradictas conditiones substantiales ipsius canonicæ electionis, est omnino necessariò obseruandum, vt electores publicè iuramenta præstent de eligendo magis idoneo, secundùm Deum, & eorum conscientias, iuxta præceptum Concilij Basiliensis *sess. 23. & sess. 38. decret. de elect.* Idipsum confirmatur expresso mandato Clemenis VIII. contento in generalibus decretis ad Regularium reforma-

tionem

tionem spectantibus, editis ab eod. Clemente, *anno Domini* 1599. *die* 25. *Iulij*, deinceps à Paul. V. & nuper à Sanctissimo Domino nostro Vrbano VIII. confirmatis, vbi *sub num.* 36. hæc infrascripta habentur [*Iurántque electores secundum veritatem eiusque conscientia, probiores, ac magis idoneos eligeros*] postea *sub num.* 40. districtè præcipitur Generalibus, ac quibuscumque aliis Superioribus Regularibus, ad quos spectat, vt omnia decreta prædicta inter alias eorundem Ordinum perpetuò valituras Constitutiones reponant, interdicta omninò eisdem facultate, illa declarandi, & aduersus ea vnquam dispensandi; quæ decreta demum *anno Domini* 1624. *die* 21. *Septembris* innouata fuerunt à Sacta Congregatione de mente Sanctissimi D. N. Vrbani Papæ VIII.

36 Quomodo autem huiusmodi iuramentum præstandum sit, videatur Sigismund. à Bononia. *d. suo tract. dub.* 26. *à num.* 5.

QVÆSITVM VII.

Quod tempus sit à iure, canonicæ Abbatum, & aliorum Prælatorum electioni celebrandæ statutum.

SVMMARIVM.

1 *Electores, ante Prælati mortem, vel dispositionem, vel cessationem, nequeunt ad successoris electionem procedere.*
2 *Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditum sit.*
3 *Si Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione vacat, quando debeant electores ad electionem procedere.*
4 *Electio intra quod tempus post Prælaturæ vacationem facienda sit.*
5 *Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi consensum petere.*
6 *Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam electioni de se factæ consentire.*
7 *Electio ordinariè qua hora diei celebrari debeat.*
8 *Missa de Spiritu sancto non est de substantialibus electionis.*
9 *Religiosis non currit tempus à Iure statutum super electiones.*

1 ANte Prælati mortem, vel Prælaturæ vacationem, non possunt electores Ecclesiastici, vel Regulares ad successoris canonicam electionem procedere, *cap. bonæ memoriæ el* 2. vbi Panormit. *num.* 2. *de elect. cap. obeuntibus* 63. *dist.* sicuti nec debet fieri, antequam Prælati corpus sepulturæ traditum sit *d.*
2 *cap. bonæ memoriæ.* Si tamen electores, cadauere adhuc super terram existente, successorem eligerent, valeret electio, vt tenet *ibi* gloss. quam sequuntur communiter Doctores. Si autem Prælatura, siue officium
3 aliquod ex renunciatione vacaret, non possent electores successorem eligere, antequam renunciatio à Superiore illius, qui renunciauit, acceptata, & approbata fuerit; & si aliter fiat electio, nulla, atque irrita erit; quia realiter Prælatura, vel officium renunciatum per solam renunciationem non censetur vacare: nisi postquam renunciatio à Superiore talem auctoritatem habente acceptata, & approbata fuerit. Panormit. *in cap. ad aures, num.* 7. *de his, quæ vi met. causa fi.* Parif. *de resign. benefic. lib.* 1. *quæst.* 1 a. *num.* 12. & 13. plures refert Aloys. Ricc. *in praxi rerum quo-*
4 *tid. tom.* 3. 4. *resol.* 399. Postquam autem Prælatura vacauerit, electores tenentur, cessante legitimo impedimento, intra tres menses immediatè sequentes successorem eligere; aliàs electio deuoluetur ad proximum Superiorem, qui si intra alios tres menses non elegerit, potestas eligendi ad alium Superiorem, & sic vsque ad Papam, transfertur, per text. expressum *in cap. ne pro defectu, de elect.* & ibi communiter Doctores, Sylu. *vbi suprà*, Mirand. *d. art.* 10. *concl.* 2. & hoc tempus non incipit currere, nisi à die certæ vacantiæ; quia tempus non currit ignoranti. *l.* 2. *C. qui admitti.* Ricc. *in prax. rerum for. Ecclesiæ decis.* 172. Facta autem electione, tenentur electo eam
5 electo præsentare, & intra octo dies, postquam commodè poterunt, eius consensum petere; aliàs negligentes à processus prosequutione excluduntur, & per triennium à beneficiis ipsius Ecclesiæ suspensi sunt, *cap. cupientes* §. *cæterùm de elect. in* 6. Sylu *loco cit.* subdens, quòd electus intra mensem electioni de se fa-
6 ctæ consentire tenetur, aliter iure electionis priuatur, nisi talis fortè esset electi conditio, quòd nequeat, absque Superioris licentia, consentire; quo casu ipse, vel electores licentiam petere debent cum ea celeritate, quam Superioris absentia patitur; quòd si dicta licentia non obtineatur, tenentur ex tunc ad aliam electionem procedere.

7 Electio de mane ordinariè post Missam Spiritus sancti celebrari debet, quia in electionibus sobrietas desideratur, ita Mandagot. *in tract. de elect. nous Prælati cap.* 2. si tamen Missa de Spiritu sancto omittatur,
8 non irritat electionem, quia non est de substantialibus ipsius electionis, sed potius de cæremonialibus, vt ait Abbas *in cap. cum Ecclesia num.* 1. *de caus. possess. & prop.* & nos diximus latè *suprà quæst* 6. Verùm super hoc adest priuilegium Clementis V I. con. essum Fratribus Minoribus, *quòd in electionibus tempus super hoc à iure statutum ipsis non currat, nec in hac*
9 *parte iuris huiusmodi regulis coarctentur*, vt habetur in Monum. Ordin. & refertur in Compend. *priuil verb. elect.* §. 4. idem priuilegium suffragatur etiam Monasticis Religionibus communicationem concessionum Fratrum Minorum habentibus.

QVÆSITVM VIII.

Quæ conditiones requirantur in eligentibus Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Qualibet Prælati electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat.*
2 *Si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres electores existunt, electio Prælati ad eos spectat.*
3 *Ius Vniuersitatis in vno solo remanere potest.*
4 *Quot requirantur ad Collegium constituendum.*
5 *Collegium, postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari.*
6 *Electores debent esse professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, & satis erit professio tacita; & de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus*, limita vt num. 7.
8 *Electores necessariò debent esse Clerici, & in Sacris Ordinibus constituti.*
9 *Habilitas ad eligendum attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.*
10 *Promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem, an sit habilis ad eligendum.*
11 *Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est, secus si excommunicatio esset occulta*, num. 12.

 13 *Suspensi*

13 *Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum.*
14 *Irregulares an possint eligere.*
15 *Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem.*
16 *Interdicti eligere non possunt: nec qui celebrauerunt scienter in loco interdicto*, num. 17. *neque qui elegerunt scienter indignum*, num. 18.
19 *Indignus quis censeatur.*

1 QVælibet Prælati electio de iure communi ad ipsammet Congregationem spectat. *cap. 1. de elect.* vbi dicitur, quòd nulli Ecclesiæ Collegiatæ prouideri debet de Prælato per collationem, seu prouisionẽ, sed per canonicam electionem per ipsum Collegium faciendam. Idem habetur *in c. Congregatio 15. q. vlt.* vbi dicitur, quòd Congregatio, post sui Abbatis mortem, vel eo viuente, si deliquerit, Abbatem sibi eligere debet; &, vt *suprà* dictum est, clarè constat *ex c. 2. 3. 4. & seq. 18. q. 2.* vbi specialiter de Monachis agitur; quæ electio Prælati ita pertinet ad Collegium; quòd si in 2 aliqua Congregatione non extent nisi duo, vel tres legitimi Vocales, electio etiam ad eosdem spectat, iuxta *d. cap. 1.* & *ibi* gloss. *de elect. & cap. cùm dilectus de consuetud.* Imò ius Vniuersitatis in vno solo, 3 omnibus reliquis mortuis, priuatis, suspensis, vel excommunicatis, remanere potest; quamuis enim nullum Ecclesiasticum Collegium in vno constitui 4 possit; quia de iure ciuili tres requiruntur ad faciendum Collegium. *l. Neratius. ff. de verb. signific.* & de iure canonico, saltem duo *per d. cap. 1. de elect.* tamen postquam semel in pluribus est constitutum, potest 5 totum ipsius ius ad vnum reduci, & in eo conseruari, aliis mortuis *l. sicut ff. quod cuiusque vniuers.* gloss. *in cap. gratum verbo pauciores, de postul. pral. & in d. c. 1. verbo duo*, quam sequuntur communiter DD. Nauarr. *lib. 1. cons. 6. tit. de elect. in 2. edit.* Rota *decis.* 860. *n. 7. & decis. 1050. n. 5. coràm Card. Seraph.*

An autem canonica electio ex parte ipsorum eligentium legitima sit, maximè attendendum est ex conditionibus requisitis in singulis eorum personis, & in sufficienti ipsorum conuocatione, quæ fieri debet ab eo, qui deputatus est, & auctoritatem ab ipsa Religione habuit; qui autem, & quomodo sint vocandi, dictum est suprà; solùm aduertere libet, conuocandos esse omnes, qui secundùm vniuscuiusque Congregationis statuta votum in illa electione ferre possunt: qui enim per eadem statuta prohibentur in electionibus vocem habere, excludendi veniunt, ita Sylu. *verb. elect. 1. n. 3. vers. 3. in fine.*

6 Quoad conditiones in eligentibus necessarias. Primò requiritur, vt sint professi eiusdem Religionis, cuius Prælatus est eligendus, siue professio fuerit expressa, siue tacita, vt probatur *ex cap. ex eo §. in Ecclesiis, de election. in 6.* & *ibi* gloss. & Archidiacon. *n. 3.* Ratio est, quia Nouitius non est verum membrum Religionis; ergo, nec eligendi ius habere potest. Tum etiam, quia Nouitius non est satis expertus Religionem; nec potest sufficientem personarum notitiam habere, & nedum requiritur professio in eligentibus, sed de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus, Dec. *cons. 522. num. 15.* & 16. Rota *in d. Nullius seu Pampilonen. canonicatuum de Roncesualles 22. May 1628. coram R. P. D. Dunozetto.* Li-7 mitatur in casu, quo ex priuilegio, seu consuetudine, alicui extraneo etiam competat ius electioni interueniendi: sæpiùs enim ex priuilegio, seu consuetudine alieni ad electionem vocantur, *vt cap. cumana de elect.* vbi gloss. & Doctores communiter asserunt, quòd interdum laici, præcipuè Principes pro pace seruanda admittuntur, vt electores ab oppressoribus tueantur; ita etiam Syluius *vbi proximè.*

8 Secundò requiritur, vt sint Clerici, & in sacris ordinibus constituti. Quòd debeant esse Clerici, probatur ex *d. cap. ex eo §. in Ecclesiis*, vbi dicitur. *Conuersi Laici cum Clericis in electionibus interesse non debent*; per quæ verba excluduntur ab electione non solùm Conuersi, sed etiam Monachi omnes professi nondum in sacris Ordinati, vt fusiùs probat Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 4. num. 3. & 4.* Verùm hoc simul cum altera conditione, nempè quòd in sacris ordinibus constituti esse debeant, clariùs probatur *ex clem. vt ij, de atate, & qualit.* vbi prohibetur, quòd nemo possit in electionibus, quæ in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, Secularibus, vel Regularibus canonicè fiunt, vocem habere, & suffragium ferre, qui saltem in Subdiaconatus ordine constitutus non sit: etiam si hoc ab aliis sibi liberè concedatur; & ita communiter in praxi apud omnes Religiones obseruari, ait, Mirand. *in man. Pralat. tom. 2. quæst. 23. art. 5. conclus. 5.* Si autem tempore vacationis aliquis sacris ordinibus insignitus non sit, tem-9 pore autem electionis iam Subdiaconatum suscepit, potest suffragium ferre; quia requiritur à iure, quòd sit habilis tempore electionis gloss. *in d. clem. vt ij, in verbo, constitutus*, quod probat per text. *in cap. cùm inter R. de elect.* Panormit. *super d. clem. num. 9.* adducens alium text. *in cap. ei cui, de præbend. in 6.* Sicut etiam, si quis tempore vacationis professus non esset, posteà verò tempore electionis iam professionem emisisset, ad suffragium ferendum in ipsa electione admitti deberet; ex iure enim non est necessarium, quòd professio certo aliquo tempore debeat electionem præcedere: sed tantùm, vt facta sit; vt constat ex *d. cap. ex eo.* Ita gloss. Butr. Panormit. *in d. cap. cum inter R. in fine de electione*, Roder. *quæst. regul. tom. 2. q. 15. art. 5. vers. & aduertendum.* Non est autem supersedenda electio, vt is expectetur, etiam si sacris ordinibus intra tempus à iure electioni celebrandæ statutum initiari paratus sit; sed reliqui electores electionem accelerare possunt; sicuti nec tenentur expectare excommunicatum, qui est absolutionem impetraturus: neque Nouitium asserentem, se professionem emittere velle: nec absentem volentem intra tempus reuerti, iuxta d. gloss. *in d. clem. vt ij, verb. constitutus.* Imol. *ibi num.* 23. & Panormit. *d. num. 9.* nam quando electio accelerari potest, non est diu super ea immorandum, iuxta *cap. ne pro defectu de elect.* & hæc est certa, & communis omnium Canonistarum sententia, vt videre est apud Monet. *de distribut. quotid. part. 2. quæst. 20. num. 5.*

10 Dubitatur etiam à Doctoribus, vtrùm promotus ad Subdiaconatum ante legitimam ætatem sit habilis ad eligendum; cui difficultati respondeo cum Suar. *d. cap. 4. num 7.* quòd vel quis priuilegio in minori ætate ordinatus fuit: & tunc, cùm huiusmodi ordinatio legitima sit, proculdubio talis persona ad suffragia ferenda admitti debet; quia ad id habet omnia à iure requisita; tum etiam; quia non solùm ordinem, verùm etiam ordinis executionem recepit. Vel ante legitimam ætatem illicitè, ac subreptitie ad sacros ordines promotus fuit, & tunc à suffragio ferendo prohibitus est; quia per extrauagan. Pij II. quæ incipit, *cùm ex sacrorum*, est ipso facto ab ordinibus suspensus, ac propterea ad votum ferendum inhabilis; qua suspensione sublata, posset vtique suffragium ferre; quia cùm effectu habet conditionem ordinis sacri requisitam, *in d. clem. vt ij*, nec vllum habet canonicum impedimentum; quamuis enim defectus ætatis ordinis executionem impediat, non tamen est impedimentum ad electionem: cùm nihil quoad hoc circa ætatem *in d. clem.* sit dispositum. Ita

Panormit.

Panormit. *super d. clem. n.* 8. Roderic. *d. art.* 5. *vers.* 2. *per tot.* Suar. *loc. cit.*

11 Tertiò requiritur, quòd electores non sint per excommunicationem, vel aliam huiusmodi censuram, siue Ecclesiasticam inhabilitatem ab eligendo suspensi. Abbas *in cap. illa quotidiana, num.* 7. *& in cap. cumana de elect.* Excommunicati maiori excommunicatione à canonica electione expellendi sunt; alias si scienter à Capitulo admitterentur, electio ipsa irrita esset per *d. cap. illa quotidiana*, & ibi gloss. & Panormit. *n.* 3. *c. constitutus de appellat.* Innoc. & Panormit. *in cap* 2. *de postulat. prælat.* Sylvius *verbo electio* 1. *quæst* 4. Suarez *tom.* 5. *disp.* 14. *sect.* 2. *n.* 17. *&* 18. & alij plures apud Sigismund. à Bonon *dub.* 66. *num.* 5. vbi testatur de communi. Hoc autem procedit, quando excommunicatio est notoria; quia si

12 excommunicatus esset occultus, non inficeret electionem; quamuis enim semper se in ea ingerendo peccaret, tamen non peccarent alij, illum non reprehendendo, licèt possint: cùm non teneantur eum euitare, aut repellere per *extrauagan. ad euitanda.* Ita Suarez *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 9. *in fine*, & in hoc omnes conuenire, testatur Sigismund. à Bononia. *d. dub.* 66. *num.* 10. Ita etiam

13 suspensi à suorum officiorum executione per suspensionem, siue interdictum, sunt inhabiles ad eligendum, per *cap. cum dilectus, de consuetud. & cap. cum inter R. seniorem, de elect.* siue sint suspensi ab homine, siue à canone inferente pœnam talis suspensionis. Ita Panormit. *in d. cap. cum dilectus n.* 20.

14 *de consuetud.* Item irregulares per text. *in cap. is cui, de sentent. excom lib.* 6. Ita Sylu. *verb. electio* 1. *quæst.* 4. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 14. *quæst.* 8. *vers. ius item eligendi.* Contrarium tamen docuit Nauarr. *in Manuali cap.* 27. *num.* 144. nempè irregulares voce actiua non priuari; quem sequuntur Suarez *tom.* 5. *disp.* 40. *sect.* 1. *num.* 27. Vincent. Filliuc. *moral. quæst. tract.* 19. *cap* 3. *quæst.* 6 *num* 75. Bonacin. *de censur. disp.* 7. *quæst.* 1. *punct.* 4. *num.* 8. qui testatur de communi, & post eum Sigismund. à Bonon. *dub.* 70. *n.* 6.

15 *& seqq.* Ratio est, quia irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem; sed ius eligendi, vel est iurisdictio, vel ad illam reducitur; ergo sicut irregularis non priuatur iurisdictione, ita pariter, nec iure eligendi. Ita Doctores *proximè citati.*

16 Priuantur etiam voce actiua illi, quibus interdictum est eligere, absque Superioris licentia, *cap. fin. de*

17 *elect.* Item qui celebrauerunt scienter in loco interdicto, nisi super hoc habeant priuilegium *d. cap. is qui, de sentent. excom. in* 6. vbi gloss. *verb. cum alijs*, Archidiacon. *num* 3. *circa finem.* Panormit. *in cap. postulasti n.* 5. *de cler. excommun. ministran.* Nauarr. *d. cap.* 27. *n.* 187. & alij plures apud Sigismund. à Bonon. *dub.* 68. *num.* 2.

18 Item, qui scienter elegerunt, vel postularunt indignum scientia, moribus, & ætate *d. cap. grauem, de post Prælat. cap. cum in cunctis, & cap innotuit, in fine, & cap. scriptum de elect.* Est autem notandum, quòd eligentes scienter indignum, sunt priuati potestate eligendi in prima tantùm electione immediatè sequenti, etiam si illa non sortiretur effectum; non autem in tota vacantia, per *cap. cum Vintonien. & ibi* Abbas *n.* 6. *&* 11.

19 *eodem tit. de elect.* Indignus autem quoad hoc propositum is dicitur, qui habet defectus personæ expressos *in d. cap. cum in cunctis.* Ita Panormit. *ibi §. clerici sanè n.* 6. *& in cap. cum inter el.* 1. *n.* 15. *eodem tit.* Suar. *de censur. disp.* 24. *sect.* 2. *n.* 22. Auil. *eodem tract. p.* 2. *cap.* 6. *disp.* 12. *dub.* 4. *ad fin.* Garc. *de benefic. p.* 7. *cap.* 12. *n.* 84. Sigismund. à Bonon. *dub.* 61. *n.* 1.

QVÆSITVM IX.

Quænam ætas requiratur in eligendo Abbatem, vel Prælatum.

SVMMARIVM.

1. *Ætas requisita in assumendis ad Abbatias Regulares.*
2. *Episcopus debet esse annorum triginta expletorum.*
3. *Eligendi in Abbates, & Prælatos Generales an trigesimum annum expleuisse debeant.*
4. *Ætas multum facit ad eruditionem.*
5. *Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet.*
6. *Senectus laudatur.*
7. *Senatus vndè dictus.*
8. *Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum.*
9. *Seniores in sacra Scriptura qui dicantur.*
10. *Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est.*

1 Legitima ætas in Abbate, vel Prælato eligendo sufficit annorum 25. nec requiritur, quòd annus 25. completus sit, sed inceptum tantùm esse, satis erit, *cap. cum in cunctis*, § *inferiora de elect.* Vbi habe-

2 tur, in Episcopo trigesimum annum expleturn, inferioribus autem dignitatibus animarum curam annexam habentibus vigesimum quintum inchoatum requiri. Idem etiam in Concil. Trid. *sess.* 24 *de reformat. cap.* 12. confirmatum est his verbis. *Nemo deinceps ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem* 25. *ætatis suæ annum attigerit, & in Clericali ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur, iuxta constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cùm in cunctis.* Quæ licet generaliter de omnibus Ecclesiasticis dignitatibus animarum curam annexam habentibus loquuntur; de Abbate autem nihil expressè in iure dispositum reperitur. Verùm ad huius rei veritatem, magis aperiendam, cùm per text. *in cap. indemnitatibus eod. tit. in* 6. prouisum fuerit Abbatissæ ætati, cauendo, quòd annorum triginta esse debeat, nec aliqua de Abbate mentio facta sit, videtur, Abbates sub communi regula aliorum Prælatorum relinquere voluisse. Ita Panormit. *in d. cap. cum in cunctis n.* 6. Et quod Abbas comprehendatur sub illo §. *inferiora*, tenet gloss. *in d. cap. indemnitatibus post princ.* & communiter Doctores *ibidem*, & Summistæ *in verbo Abbas.* Rebuff. *in prax. tit. de non promot. infra ann. num.* 25. Rota in *Tullen. Monasterij* 17. *May* 1597. *coram Penia, quæ est decis.* 112. *post* 1. *vol. cons. Farinac. & in fin. operis est decis.* 25. Nam prædicta intelligenda sunt de Abbate Conuentuali habente curam animarum; nam si Abbatia careat cura, & Conuentu, non reputatur dignitas, nec ad eam obtinendam requiritur ætas 25. annorum, sed sufficit ætas necessaria de iure ad alia beneficia simplicia obtinenda, vt fuit resolutum *in Aquen. Monasterij* 31. *May* 1568. *coram D. Card. Lancellotto seniore, quæ in fine operis est decis.* 9.

3 Hic autem inquirendum, cùm text. *in d. cap. cum in cunctis* de ætate in Episcopis requisita disposuerit, num eadem dispositio saltem quoad supremos Generales Religionum locum habeat, nempè, quòd eligendi in Prælatos Generales debeant trigesimum ætatis annum expleuisse, Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2 *q.* 3. *art.* 1. *conclus.* 2. & Azor. *inst. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5. *quæst.* 1. dicunt, Prælatos Regulares iurisdictionem quasi Episcopalem habentes trigesimum annum exegisse

exegisse debere: sicut de assumendis ad Episcopatum decernitur, *in d. cap. cum in cunctis* & in Concilio Trid. *d. sess. 14. de reform. cap. 12.* Verùm de rigore iuris videtur dicendum, quòd non; lex enim necessariam formam tradens odiosa est, & ideò ad verborum proprietatem restringenda. Tamen quod de Episcopis ibi dicitur, debere saltem intelligi de Prælato Generali, dicam suadente ratione quadam, nempè quòd in Generali Prælato vniuersæ Religionis curam habente requiritur maior iudicij maturitas, & perfecti viri ætas, quam ob causam trigesimus annus in Episcopo est necessarius *d. cap. cum in cunctis*, ætas enim multùm facit ad eruditionem *can. hoc sit positum 26. q. 7.* & perfecti hominis ætas dicitur trigesima *can. Episcopus dist. 77.* & quamuis in rigore, & propriè loquendo Prælatus Generalis non sit Episcopus, sed propter dignitatem Episcopo inferior; tamen propter grauissima negotia, eius iurisdictio Episcoporum iurisdictioni est quàm maximè similis; & sic opinio Mirand. & Azot. procedere posset de honestate, non autem de necessitate. Hanc nostram assertionem tenent Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. num. 7.* & Sigismund. à Bonon. *in tract. de election. & potest. pral. Regul. dub. 1. num. 1. vers. & hanc assertionem.* Præterea indecorum videtur, Abbatem præcipuè Generalem qui suorum subditorum Pater appellatur, tot seniores sub se habere, ipsúmque iuuenem esse, arg. § *minorem, Instit. de adopt.* vbi præcipitur quòd adoptans quem in filium, ipsum præcedat ætate annorum 18. aliàs adoptio irrita habeatur. Insuper Abbates, & ceteros Regulares Prælatos senes esse, quàm maximè expedit, quia (vt dicitur Iob. *c. 12.*) *In antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia*, & Ecclesiast. *25. quàm speciosum canitiei iudicium, quàm speciosa veterani sapientia, & intellectus gloriosus.* At in Ecclesiasticis Prælatis, vtraque, sapientia scilicet, & prudentia est valdè necessaria, *36. dist. §. 1.* Vnde tam in diuinis, quàm in humanis ad Reipublicæ administrationem senes assumptos esse videmus iuxta illud Exod. 3. *Vade, & congrega seniores Israel*, & Num. 11. cùm Moyses non posset solus sustinere laborem ad populum gubernandum, ex præcepto Domini elegit septuaginta presbyteros, idest, seniores Israël, qui simul cum eo populum gubernarent. Et Esai. 3. dicitur. *Dominus ad iudicandum venit cum senioribus populi sui.* Plutarchus etiam *in lib. Quòd administrat. Reipublicæ pertineat ad senes*, animaduertit, Senatum à senio appellari, dicens, *Romanorum Senatus vsque in hunc diem à senio nomen gerit.* Quod idipsum confirmatur ex sententia Platon. *lib. 3. de Rep.* vbi dicit. *Iudicem non iuuenem, sed senem esse oportere, qui serò quale quid sit iustitia, didicerit, tanquam qui non propriam in animo suo eam senserit, sed alienam in aliis animis longo tempore nouerit: atque idcircò, cuiusmodi sit malum, discernat, scientia potius, quàm propria experientia iudicans.* In quorum verborum expositione. Auerroës *tract. 1 super dictu Platonis libris de Rep.* ait, *Respublica gubernacula senioribus deberi, qui præter speculatiuas scientias, quas adepti sunt, experimentum præterea obtineant longo tempore acquisitum.* Ex quibus habemus, quoad Prælaturas, & officia quibus animarum cura commissa est, non iuuenes, sed senes eligi, & assumi expediat. Non est autem intelligendum de illis senibus, qui ob continuas infirmitates, ac eorum maximam senectutem ita sunt corpore debiles, vt ad officia prorsus impotentes reddantur; tales enim iure inhabiles sunt ad administrandum, *cap. nisi cum pridem §. alia causa, de renunciat.* sed his, qui morum grauitate, ac prudentia, quæ in senibus maximè reperiri solet, Prælationis munus rectè per se ipsos exercere valeant. Vnde (vt notant Origen. *homil. 16. super Iosue* D. Basil. *super Esai. c. 30.* & D. Hier. *super Psal. 91.*) in sacra Scriptura non illi dicuntur Seniores, qui longæuam duxerunt vitam; vt Adam, qui vixit annos 930. Mathusalem, qui vixit 969. Noë, & quamplures alij, qui, etsi per multa sæcula vixissent, non tamen Seniores appellati sunt; sed illi, qui vitæ claritate, ac sensuum maturitate claruerunt: velut Abraham, qui superiorum generationum primus Senioris nomen obtinuit; Nam, (vt ait D. Basil.) planè Senior erat, quòd eius anima incanuisset virtute. Horum ratio esse potest, quia (vt habetur Sap. *cap. 4.*) *Senectus venerabilis est, non diuturna, neque annorum numero computata: Cani autem sunt sensus hominis, & ætas senectutis vita immaculata*; & vt inquit D. Chrysost. *super Psal 50. Senectus non in crinium candore, sed in animi virtute posita, & constituta est.* Ex quadam igitur congruentia, & honestate, non autem de necessitate Abbas, & Prælatus localis, & multò fortius Generalis eligi non debet, ante trigesimum annum expletum, ob prædictas rationes; quamuis de rigore iuris sufficiat, 25. ætatis annum attigisse. In nostra Congregatione, vigore Constitutionum, nemo Abbas localis, seu Collegiatus esse potest, qui trigesimum quartum, nec Præsidens Generalis, qui quadragesimum tertium ætatis suæ annum, saltem non attigit, vt cautum est *cap. 16. dictarum Constitutionum.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debeat esse expressè professus.

SVMMARIVM.

1. *Eligendus in Abbatem, & Prælatum Regularem debet esse professus expressè* num. 6.
2. *Præesse non debet, qui nondum subesse nouit.*
3. *Miserum est, eum fieri magistrum, qui formam discipuli non assumpsit.*
4. *Monachus per professionem efficitur, non per habitus assumptionem.*
5. *Non professi an possint per viam prouisionis ad Abbatias assumi.*
7. *Professio facta ante annum probationis nulla est ad omnes effectus.*
8. *Prouisus per viam collationis, vel postulationis, satis est, si sit tacitè professus.*

Ad canonicam Regularium Abbatum electionem necessarium est, vt eligendus sit professus: aliàs electio irrita esset; non obstante qualibet contraria consuetudine, *cap. cùm causam, c. cùm ad nostram, cap. officij, & c. cùm tu magistrum, extr. de elect.* ex quibus habetur, quòd non debet in magistrum assumi, qui nondum fuit discipulus; nec præesse debet, qui nondum subesse nouit; Idem colligitur *ex cap. miserum 61 dist.* vbi dicitur, quòd miserum est, eum fieri magistrum, qui formam discipuli non assumpsit; Imò gloss. *in d. cap. cum causam, verb. irritetur*, probat, ideo Summum Pontificem mádasse, vt electio non professi irritetur, consuetudine in contrarium non obstante, quia consuetudo illa erat contra ius commune, nempè contra *can. Abbatem, & can. quàm sit, 18. quæst. 2.* in quibus disponitur, Abbatem à Monachis de eadem Congregatione eligendum esse, Monachorum autem Congregatio professos tantùm comprehendit; præsertim in ordine ad electionem, non autem Nouitios, qui nondum dicuntur Monachi; nam Monachus per professionem efficitur *cap. porrectum de regular.*

Est etiam notandum, quòd non professi non solùm per viam electionis, sed nec etiam per viam prouisionis possunt in Abbates Regulares assumi, vt docet Pauormit.

Panormit. *in d.cap.cum in magistrum,num.1. notab.2.* argumento illorum verborum d.text.*nec sit praeficen-*
6 *dus.* In eligendo autem non sufficit tacita, sed requiritur expressa professio: aliàs electio irrita esset; ita enim, post prædicta iura allegata, expressè statutum fuit à Bonifacio VIII. *in cap.nullus de elect.lib.6.* vbi decernitur, quòd, *nullus Religiosus ad Abbatiam, siue Prælaturam, suae, vel alterius Religionis de cetero eligatur, nisi antea fuerit Ordinem Regularem expressè professus*, addendo, *quòd si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur*; per quæ verba clarè patet, expressam professionem esse de substantia electionis. Idem habetur *in clem.1 §.ceterum Prioratus, vers.sanè de stat. Monach.* & firmauit Rot. *decis.* 647. *num.1. coram Card.Seraphino*, & sic non potest quis habitum suscipere, professionem emittere, & in Abbatem eligi eodem tempore, *cap.officij, in fine de elect.* Pol.*decis.*161. Vnde ad hoc, vt quis possit in Abbatem eligi, debet in probatione saltem per annum stetisse; cùm professio antea facta nulla sit ad omnes effectus ex Concil.
7 Trident *sess.25. de regular. cap.15.* & tenuit Rota *in cit. decis.*647. *coram Seraphino*. In prouisione autem,
8 quæ fit per viam collationis, vel postulationis, sufficit professio tacita, nec requiritur expressa; vnde collatio Abbatiæ facta non expressè professo valeret, vt post Ioannem Andr. notat Panorm. *in cap.quia ingredientibus, num.4. de testam.* Ratio autem est, quia *d.cap.nullus.* loquens de electione, cùm sit ius pœnale, non debet extendi ad prouisionem, vel postulationem.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religiosus in eadem Religione, in qua Abbas eligitur, vel præficitur, professus esse debeat.

SVMMARIVM.

1 *Assumendus in Abbatem debet esse expressè professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur.*
2 *Homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasteriis sociari non debent.*
3 *Arandum non est in boue, & asino; nec debet quis vestem lana, linóque contextam induere.*
4 *Cohærere, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa.*

1 AD hoc, vt quis in Regularem Abbatem assumi possit, non solùm oportet, quòd absolutè tria Religionis vota expressè professus sit; verùm etiam, quòd in eadem Religione, in qua assumitur, professionem emiserit; vt expressè cautum est *in clem.1. de elect.* vbi prohibetur, *ne Religiosus aliquis in Abbatem, vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus de cetero eligatur; quòd si secus actum extiterit, sit eo ipso irritum, & inane.* Et ratio est; quia (vt ait Summus
2 Pontifex ibi) rationi non congruit, vt homines disparis professionis, vel habitus simul in eisdem Monasteriis socientur. Id ipsum habetur *ex cap. cum causam extr. de elect.* vbi Innocentius III. irritans electionem factam de seculari in Regularem Priorem, ait, *secundum legem diuinam non esse in boue*
3 *arandum, & asino, neque debere quemquam, vestem de lana, linóque contextam induere*, scilicet (vt exponit
4 ibi gloss.) non esse homines disparis professionis, & habitus in vno, eodémque officio sociandos; cohærere enim, & coniungi non possunt, quibus vota, & studia sunt diuersa *can.noua 16.quæst.7.* Ita Panormit. *in cap. cum in magistrum, in fine, de elect.* & facta Congregatio teste Gonzales *ad regul.* 8. *Cancellar. gloss.8. num.78.*) die 12. Decembris 1585. censuit, *à nemine, præter Summum Pontificem, posse conferri Abbatias, & beneficia administrationem habentia, nisi professis iuxta Canones*; ita etiam Roderic. *quæst. regul. tom.2.q.52.art.8.* & Suar. *de relig. tom.4. tract.8.lib 2. cap.3.n.11.* Sigismund. à Bononia *in tract.de elect. & potest. Prælat. Regul.dub.60.num.4.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm eligendus in Abbatem debeat esse Sacerdos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eligendus debet esse Sacerdos.*
2 *Abbates primam tonsuram, & minores ordines conferre possunt.*
3 *Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes.*
4 *Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitantibus benedictionem impendere.*
5 *Benedictionem dare, non nisi Sacerdotum est.*
6 *Statutum, quod in Abbates assumi possint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet.*
7 *Abbas Collegiatus in nostra Congregatione creari non potest, qui antea per nonennium in Sacerdotio non fuerit.*
8 *Abbates apud Casinenses qui esse possint.*
9 *Abbas, qui intra annum ad sacros ordines non promouetur, an amittat Abbatiam ipso iure, vel præcedente monitione.*

1 INter cæteras conditiones necessariò in Abbate Regulari eligendo requisitas, principaliter necessarium est, vt sit Sacerdos. Probatur; Nam *in cap.cum de ætate, & qualit.* dicitur, quòd, instante necessitatis articulo, possit in Abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus; vnde per argumentum à contrario sensu colligitur, quod si instante necessitate, potest in Abbatem non Sacerdos assumi; ergo extra necessitatem eligendus, siue præficiendus, necessariò debet esse saltem ordinibus sacris initiatus; quod per text. *in d.cap. tuam* expressè defendunt Anton.de Butr. *ibi,num.*4. & Panormit. *in 5.not.* Biax. *in direct. elect. part.2. cap. 9. num.2.* & Rota *decis.* 647. *num.3. coram Cardinali Seraphino*, At *in cap.1.eodem tit.* statuitur. *vt Abbates, Decani, & Præpositi, qui presbyteri non sunt, presbyteri fiant.* ergo, cessante necessitate, non sufficit, quòd sint in quolibet sacro ordine constituti, sed necessarium erit, quòd sint presbyteri; & hoc asserunt communiter Doctores, Panormit.*super d.cap.1.num.2.& dicto cap.tuam, num.3.* Angel. *in sum. verbo Abbas, num.1.* Syluest. *eod.verb. num.etiam 1.* Azor. *instit. moral. part.2. lib.12.cap.20. quæst.1.* Læl. Zech. *de rep.Eccl.cap.25.num.3.* Roder. *quæst. reg. tom.1. quæst.15. art.2.* Probatur insuper ex Concil. Trident. *sess.22. cap.8.* vbi supponitur, quòd animarum curam habentes sint presbyteri; & *sess.23. de reformat.cap.1.* habetur, *Cùm præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre*, vbi notanda sunt illa verba, *pro his sacrificium offerre.* ex quibus manifestè colligitur, Abbates, ac reliquos
2 Prælatos animarum curam habentes de iure diuino Sacerdotes eligi, & assumi debere. Præterea Abbates tonsuram, & minores ordines conferre possunt. *can.quoniam, dist.69.* Synod. Trid. *sess.23.de reformat. cap.10.*

3 *cap.10.* Minores autem ordines non conferunt, nisi Sacerdotes, *cap.cùm contingat, de atate, & qualitate.* Panormit.*in d.cap tuam,num.3.verf.quaero, an hic Abbas, &c.* ergo Abbates necessariò debent esse Sacerdotes. Insuper (vt doctè Gratianus noster Monachus obseruauit *in ean. hinc est, §. superiori auctoritate, 16. q.2.*) Abbas,iuxta praescriptum Regulae, debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere, vt habetur in Regula *cap.11.* dare autem benedictionem, non nisi Sacerdotum est, *can.perlectis, §. ad presbyterum 26.distinct.* tum etiam, quia Euangelij lectionem legere debet, *d.cap.11.* Reg. quod similiter Sacerdotis officium est, secundùm Gratianum *vbi suprà*,ergo Abbas presbyter esse debet. Praeterea Abbates habent potestatem iurisdictionis spiritualis (vt inferiùs probabimus) quae, etsi immediatè non sit potestas clauium, id est potestas peccata remittendi: tamen ad illam ordinatur, imò ex ea ortum habet; potestas autem peccata remittendi Sacerdotibus tantùm tradita est; ergo, &c. qua ratione permotus Rodet. *loc. cit.* infert, non posse in Religionibus sine Apostolica auctoritate statutum fieri, vt qui 25. aetatis annum non attigerunt, vel Sacerdotes non sunt, ad Abbatias, & Praelaturas Regulares assumi possint; cùm sit contra ius commune, contra quod in Religionibus statutum fieri nequit.

4

5

6

7 Apud nostram Vallumbrosanam Congregationem nemo in Abbatem localem, seu Collegiatum assumi potest, nisi nouennio postquam ad Sacerdotiũ ascenderit, quia ad hoc, vt possit Abbatiam Collegiatam obtinere, debet priùs per tres annos continuos, vel interruptos fuisse Abbas titolatis, Prior Abbatialis, Prior titularis, Decanus Vallis Vmbrosae, Procurator in Coria Romana, vel Lector in studio formato; ad quae officia nemo ascendere poterit, qui priùs per alios tres annos similiter continuos, vel interruptos Prior Claustralis Monachorum nondum Sacerdotum, vel Nouitiorum Magister, Cellararius, siue Camerarius,vel Scriba non fuerit. Ad haec autem officia assumi nequit, qui antè per tres annos expletos in Sacerdotio non fuerit.

8 Apud Casinenses etiam *in p. parte Constitutionum, cap.24.de Conuentu.reformat.num.4. Prohibitum est,ne quis ad aliquem gradum superioritatis assumi possit, nisi completo septennio post Sacerdotium in Congregatione susceptum, aut ad curam Nouitiorum, nisi completo nouennio à praedicto Sacerdotio.& num.sequent.* pro his, qui Religionem ipsam Sacerdotes ingressi sunt,statuitur, *illi quoque, qui Sacerdotes ad Congregationem venerint, nisi decimosexto, & decimooctauo anno respectiuè in Congregatione completo,* scilicet, in Superiores assumantur; posteà verò *num.6.* subditur, *& nemo in Priorem, aut Abbatem promoueri possit nisi quinquennio saltem in Decanatu, aut Prioratu respectiuè vixerit: prout in declaratorio Regulae cap.21.*

9 An autem Abbas qui intra annum ad sacros Ordines non promouetur, amittat Abbatiam, & ea priuetur ipso iure, vel praecedente monitione, & praesertim Abbas Commendatarius, latè Rota *in Tullien. Monasterij 11.May 1597. coram Penia, quae est decisio 112. post primum Volumen conf. Farin. & in fine operis est 25.* in qua egregiè haec materia explicatur.

QVAESITVM XIII.

Vtrùm dignior in Congregatione sit semper in Abbatem eligendus, vel sufficiat, eligere dignum, omisso digniori.

SVMMARIVM.

1 *Electio de digno omisso digniori sustineri potest. Vide,* vt num.6.
2 *Vilissimus reputandus est, qui ceteris dignitate praestat, nisi praecellat etiam scientia,& sanctitate.*
3 *Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione ceteri grex dicantur.*
4 *Peccant mortaliter eligentes dignum, omisso digniori.*
5 *Vtrùm semper sit peccatum mortale eligere dignum, omisso digniori.*
6 *In foro externo electio de digno, omisso digniori, sustinetur, etiam quòd electores iurassent de digniore eligendo.*
7 *Suffragandum est digno, omisso digniori, ad hoc ne indignus eligatur.*
8 *Dignior quis dicatur.*
9 *Qui abbas munus, de quo agitur, rexit, an dicatur simpliciter dignior.*
10 *Antiquior habitu, sacerdotio, vel aetate non censetur simpliciter dignior.*
11 *Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignioritatem.* Limita, vt ibid.

Videtur, satis esse, si dignus eligatur,& quòd electio de digno, omisso digniori, sustineri possit. Nam *in cap.cùm nobis olim,& cap.cùm inter Canonicos extr. de elect.* probata fuit per Papam electio, quamuis electus non fuisset eminentis literaturae; & *in cap. cùm dilectus eod. tit.* confirmata pariter fuit electio digni, licèt in eadem Ecclesia digniores extitissent; Idem colligitur *ex cap.Monasterium 16.quaest.7.* vbi in Synodo Romana concessum fuit patrono, vt Monasterium, & Oratorium, quod ipse aedificauerat, commendare possit, cum consensu Episcopi, cui maluerit Presbytero, qui malus non sit. Idem affirmat gloss. *in cap.constitutis, il 2.verb.magis vtilem, de appellat.& in cap.quoniam, verbo, qui maioribus, de iurepatr.in cap.2.verbo,sanctior,de off.pastor.in can.licèt, verbo,qui praestantior.8.quaest.1.* quae omnes glossae docent, sufficere in electionibus, si bonus, & idoneus eligatur; Idem tenet Bart. *in l.cum quidam.ff.de leg.1.* vbi concludit,quòd habeos electionem, tanquam bonus vir, satis est, vt eligat idoneum, licèt possit eligere magis idoneum. 1

In contrarium autem facit text. *in cap. vilissimus, 1.quaest.1.* vbi ex Symmacho Papa habetur, quòd qui ceteris dignitate est praestantior, vilissimus reputandus est, nisi praecellat scientia, & sanctitate. Et *in can. licèt ergo 8. quaest. 1. ex D. Hieronymo* Quòd in ordinando sacerdote requiratur, vt qui praestantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui omni virtute eminentior, eligatur. Et *in can Metropolitano. 63. dist. ex Leone Papa*; quòd Metropolitano defuncto, in eius locum ex presbyteris eiusdem Ecclesiae, vel Diaconibus optimus ordinetur. Et *in Auth. de Monach. §. ordinationem, collat.1.* praecipit Imperator, vt qui priùs optimus inter Monachos apparuerit, in Pastorem praeficiatur. Et *in can. vnum, §.nomine verò, 25.distinct.* Gratianus ex Diuo Hieronymo refert, eligendum ad Ecclesiasticam dignitatem, talem esse debere, vt, illius comparatione, 2 3

ceteri

ceteri grex dicantur. Et Innocentius III. *in cap. vnico, § omnibus ergo, vt Ecclesiast. benef. sine diminut. confer.* reprehendens quendam Mediolanen. Archiepiscopum, ait, in tribus illum culpabilem reperisse, quorum vnum est, nempè. *Circa carnalitatem animi, quia non ex affectu carnali, sed ex discreto iudicio in persona magis idonea debuisset Ecclesiasticum officium, & beneficium dispensare.* Item Trid. Synod. *sess. 24. de reform. cap. 1. monet, & hortatur omnes, quibus eligendi ius quocunque modo competit, vt in primis meminerint, nihil se ad gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promouere studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint.* Atque in decretis generalibus Clementis VIII. *de reformat. Regul. num 36.* præcipitur, *vt in Superiorum, & Officialium omnium electionibus iurent electores, secundum veritatem cuiusque conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros,* quod idipsum multò antea decretum fuerat in Concil. Basileensi *sess. 20. de elect.*

4 Pro clariori huius quæsiti explicatione distinguendum erit. Aut enim loquimur in foro interiori, aut in foro exteriori. Primo modo certum est, quòd assumere dignum ad Prælaturas, & Ecclesiasticas dignitates, omisso digniori, est omnino peccatum mortale. Huius sententiæ præcipuus defensor est Angelicus Doctor D. Thom. *2. 2. quæst. 63. art. 2. ad 3. & quodlibet. 8 art. 6.* ac post eum omnes Thomistæ, & præsertim Soto *de iustit. & iure lib. 3. q. 9. art. 2. concl. 9.* vbi cumulat plures auctoritates, & rationes, ac Doctores idipsum asserentes, ac post eum Aragon. *2. 2. q. 63. art. 2. concl 6. vers. his constitutis* Bannes *2. 2. q. 63. art. 2. dub. 3.* Valent. *tom. 3. disp 5. quæst. 7. p. 2 § secundò quæritur, vers. 2. assertio.* Couar. *in regula peccatum p. 2. de rest. § 7. num. 4.* Vasq. *opusc. de benef. cap. 2. § 3 dub. 1.* Paris *de resign benef. lib. 4. q. 4. num 35.* Nauar. *miscell. 38 de orat.* Azor. *institut. moral p. 2 lib. 6. cap. 15. quæst. 1.* Roder. *in sum. tom. 1. cap. 106. concl. 3. num. 5.* Reginald. *in prax. lib. 30 tract. 3 n. 195.* Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. q 23 art. 13. concl. 1.* Gonzal. *super reg. 8 Cancell. gloss. 4. n. 128.* Garc. *de benef part. 7. cap. 16. n. 2. vbi innumeros ferè Doctores cumulat,* & denique Rota *decis. 942. num. 4. coram Card. Seraphino,* eadem Rota *in vna Toletana Canonicatus 18. May 1584. coram Clemente VIII. & in vna Vallisoletana præeminentiarum 24. Nouembris 1603. coram Pamphilio.* Et ad hoc faciunt iura, & auctoritates secundo loco à nobis suprà adductæ. Non est autem semper peccatum

5 mortale eligere dignum, omisso digniori. Nam quando electio non est ad munus magni momenti, regulariter non eligere digniorem, non est peccatum lethale. Ita Soto *vbi suprà.* Item etsi munus magni momenti esset, excessus tamen dignitatis foret exiguus: eligere dignum, omisso dignori, veniale tantùm esset, propter paruitatem materiæ; ita Soto *loc. cit.* Valent. *loco etiam cit. in fine d. vers.* Salon. *2. 2. q. 3. art. 2. controu. 3. concl. 2. vers his positis;* plures alios citat. Garc. *d.*

6 *c. 16. n. 8.* Et hoc quoad forum interius. In foro autem exteriori satis erit, quòd dignus eligatur, ac quòd electus sit bonus; sustinetur enim digni electio, etiam omisso digniori; quoniam aliàs quampluribus litibus & controuersiis aditus pateret, ac omnibus electionibus calumniæ de facili inferri possent; cùm perdifficile sit, constare in foro exteriori, quis bonus, quisue melior, aut optimus sit; & ita sentit D. Thom. *loco cit.* quem sequuntur communiter omnes Theologi, & ex Canonistis Panormit. *in cap. constitutus n. 7.* vbi etiam Franch. *n. 4.* Imol. & Præposit. *n. 16. de appell.* Philip. Dec. *in cap. in præsentia n. 193. de probat.* Nauarr. *lib. 5. tit. de simon. cons. 21. n. 1. in 1. edit.* Gonzal. *d. gloss. 4. num. 129. communem dixit* Garc. *loco cit. & cap. 16. n. 2.* Rota *in terminis de elect. Prælat. Regular. decis. 65. num. 8. part. 1. in Recent. & in vna Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram Remboldo;* etiam quòd ab electoribus præstitum esset iuramentum de digniori eligendo; Rota *in Toletana Canonicatus superius citata.* Sigismund. à Bononia *de elect. Prælat. Regul. dub. 34. à num. 1. vsque ad 5. exclusiuè.*

7 Verum, quando plures electores in vno Capitulo extant, ac nonnulli etiam, qui eligi prætendunt, quorum vnus dignissimus est, alius dignior, alius autem dignus; Si ego suffragium meum dignissimo (vt teneor) præstando, cognosco nihil proficere, nempe quia ceteri digno tantùm suffragabuntur: me autem digniori suffragante, ipse electus euadet, tunc possum, imò debeo, dignissimo prætermisso, digniori votum præstare: ne minùs dignus eligatur; & hoc, etiam si iuramento de digniori eligendo me obligassem; nam iusiurandum intelligitur inter possibiles haberi. Ita Soto *loco cit.* Valent. *d. q. 7. § tertiò quæritur vers. quartò sequitur,* Salon. *d. art. 2. controuer. 4.* Aragon. *d. art. 2. concl. 3.* Roderic. *d. cap. 106. concl. 5. num. 7.* & com-

8 muniter omnes. Dignior autem ille iudicatur, qui habita ratione ad regimen, & Prælaturam, ad quam assumitur, vtilior, & magis idoneus erit: etsi comparatione alterius, non ita idonei, sit minùs sanctus, & minus doctus. Ita S. Thom. *loco cit.* Felin. *in cap. cùm adeo, n. 6. de rescript.* Couar. *d. § 7. num. 4 vers. dignior.* Aragon. *d. art. 2. ad 4. conclus. 1.* Lessius *de iust. & iure lib. 2. c. 14. dub. 14. n. 64.* Reginald. *d. tract. 3. n. 199.* Azor. *d. q. 1. vers. verùm quis dignior,* Mirand. *d. art. 13. conclus. 3.* Soto *d concl. 9. lim. 2.* vbi dixit, quòd licèt occurrat vir literis clarissimus, & prudentia conspicuus, vecors tamen, vel aliis implicitus negotiis, de quo non est tanta spes, quòd prædicabit, aut gubernabit secundùm suas dotes: vel fortè non est publicis negotiis aptus: huic erit ille præferendus, qui licèt huiusmodi dotibus non sit potens, speratur tamen, curam sollicitius habiturum, diligentiámque adhibiturum ad suum exequendum munus; idipsum affirmant Commentatores Diui Thom. *ibidem,* ac Summistæ communiter *in verbo electio canonica,* & tandem Rota *decis. 65. num. 8. & decis. 537. num. 14 part. 1. Recent.* vbi refertur, idem resolutum fuisse *in vna Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in Rauennaten. Parochialis 2. Decembris coram Cardinali Arrigonio.*

9 Hinc deducitur, quòd dignior simpliciter non est censendus, qui Ecclesiam, vel Prælaturam, aut munus, de quo agitur, aliàs rexit, & sustinuit; nam inde concluditur, illum esse sufficientem, non autem digniorem adeò vt in concursu, seu electione præferendus sit. Ita Rota *decis. 11. n. 7. coram Gregor. XV. & in d. Beneuentana Parochialis coram Orano, & in Eugubina Parochialis S. Venantij, 13. Ianuarij 1623. coram Rem-*

10 *boldo.* Secundò deducitur, non esse quem digniorem censendum, eò quia antiquior est in habitu, vel sacerdotio, vel ætate; Rota *decis. 38. lib. 2. part. 3. Diuers.* ead. Rota *decis. 481. n. 1. p. 2. in Recent. in d. Eugubina coram Remboldo.* Tertiò deducitur, nobilitatis quali-

11 tatem nihil conferre ad idoneitatem, & consequenter non esse attendendam, *cap. venerabilis, de præbend. gloss. vlt. in cap. quoniam vetus, 24. q. 1.* Felin. *in cap. cum adeo, num. 6. de rescript.* limita, vt hoc habeat locum, considerata nobilitatis qualitate in se; sed quando in aliquo casu electio alicuius nobilis profutura esset Religioni, seu Ecclesiæ, posset tunc nobilis

præferri, absque acceptione personarum. Latè Franc. Marc. *quæst.* 1210. *num.* 2.*part.* 1. Sigismund. à Bon. *dub.* 32.*in fine.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm illegitimus possit ad Abbatialem dignitatem, vel alias Prælaturas eligi, vel assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimè nati, absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem; etiam si defectus esset occultus.* n.3. limita, vt n.4.

2 *Illegitimi per professionem legitimantur ad ordines, non autem ad Prælaturas.*

5 *Illegitimi, ante dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum quæ Prælatura non sunt, sed ad Superioris nutum reuocari possunt.*

6 *Quænam intelligantur officia manualia ad effectum, de quo agitur.*

7 *Dispensare cum illegitimis ad Prælaturas, de iure ad solum Summum Pontificem spectat.*

8 *Bulla Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderata, ac ad terminos iuris communis reducta fuerunt à Gregorio XIV.*

9 *Generales, vel Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel Intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla prædicti Gregorij XIV.*

10 *Virtute alterius priuilegij, huiusmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis, absque Capitulo.*

1 SEcundùm iuris communis dispositionem, illegitimè nati; quocunque nomine censeantur, absque dispensatione, ad dignitates, & Prælaturas eligi nequeunt, etiamsi Religionem ingrediantur, quamuis enim per Religionis ingressum, absque alia dispensatione, ad ordines habilitentur: non tamen redduntur habiles quoad dignitates, & officia obtinenda, per text. *in cap.* 1. *de fil. presbyt.* vbi postquam conceditur illegitimis, vt si Religionem ingrediantur, possint ad sacros ordines promoueri, subditur. *Prælationem verò nullatenus obtineant.* Idem firmant gloss. & Panormit. *ibi*, & alia gloss. *in cap. fin. eodem tit.* dicens, quòd nullo modo, absque Papæ dispensatione, Prælationes obtinere possunt, idem Panormit. *in cap.* 2. *de Apostat.* Ioan. Andr *in cap.* 1 *n.* 5. *de fil. presb. in* 6. Rebuff. *in prax. tit. dispensat. super defect. natal. n.* 66. Couarr. *in clem. si furiosus p.* 1. §. 1. *num.* 6. *& de sponsal.* 2. *p. cap.* 8. *num.* 41. Sot. *in* 4. *distinct.* 25. *quæst.* 1. *art.* 3. Nauar. *in com.* 2. *de reg. num.* 60. *& consil.* 3. *incip. an illegitimus, num.* 2. *tit. de fil. presb. in antiq. & 6 in nouis, necnon in Manual. cap.* 27. *sub n.* 302. *vers. decimò dico.* Graff. *decis. aur. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 54. *& lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 8. Azot. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 6. *cap.* 1. *q.* 2. Roder. *quæst. reg. tom.* 1. *q.* 13 *art.* 5. Mirand. *in Manual. tom.* 2. *q.* 2. *art.* 1. Sayr. *de censur. lib.* 6. *c.* 11. Suar. *tom.* 5. *disp.* 50. *sect.* 5. *num.* 16. Molina *de iust. & iure tract.* 2. *disp.* 173. *vers. illegitimi etiam si spurij.* Fusc. *in tract. de visit. Episcop. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 36. Campanil. *in Diuersor. iur. canonic. rub.* 11. *cap.* 13. *num.* 117. Bonacin. *de censur. disp.* 7. *quæst.* 2. *punct.* 3. *num.* 13. *vers.* 2. *per professionem, & quæst.* 5. *punct.* 2. *num.* 3. Sanchez *in Decalog. lib.* 5. *num.* 16. Qui omnes Doctores hoc extendunt, non solùm ad Prælationem in Religione, sed etiam extra illam, & ad omnes dignitates, & beneficia præcipuè curam animarum habentia. Ratio est, quia si illegitimi ad ordines, & dignitates Ecclesiasticas, sicuti, & legitimi, promoueri possent: nullo discrimine matrimonium à fornicatione separaretur, ob deprauatos, & corruptos hominum mores; nec filij ab imitatione sceleris parentum reuocarentur; vt colligitur ex gloss. *in cap.* 2. *de fil. presb in* 6. & Ostien. *in sum. eodem tit.* § *quæ est causa prohibitionis.* Ex his patet, illegitimè natos arceri non solùm ab Abbatiis Regularibus, verùm etiam à secularibus: nec posse illas, absque dispensatione, obtinere. Et hoc procedit, etiam si huiusmodi defectus esset occultus, illegitimus autem veritatem nouit; quia tunc ipse in conscientia tenetur dispensationem petere. Ita d. Anton. post Panorm. *in d. cap.* 1. *de fil. presbyt. num.* 4 Sylu. *verb. irregularitas q.* 20. Nauarr. *d. cap.* 27. *num.* 201. Roder. *d. art.* 5. *circa finem.* Sayr. *cap.* 10. *n.* 46. Azor. *d. c.* 3. *q.* 23. Suar. *d. sect.* 5. *num.* 12. & alij apud Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. Regul. dub.* 72. *num.* 1. contra Castr. *de lege pœn. lib.* 2. *cap. vlt. concl.* 3. Sed si Prælationem acceptare cogeretur, nec absque sua, & suorum infamia dispensationem petere valeret, posset tunc Prælationem, sine dispensatione, acceptare, vt ait Roder. *vbi proximè.*

5 Hinc deducitur, illegitimos, ante dispensationem, in Religione esse capaces illorum officiorum, quæ Prælaturæ non sunt, & ad Superioris nutum auferri possunt, vt Sacrista, Cellerarius, siue Oeconomus, Scriba, & similia, quibus dignitas annexa non est, sed sunt manualia officia: quia ex dispositione *d. cap.* 1. *de fil. presbyt.* à Prælaturis tantùm arcentur. Ita Nauarr. *lib.* 1. *consil. tit. de fil. presb. cons.* 6. *n.* 3. *& n.* 6. Sanch. *in Decalog. lib.* 5. *c.* 5. *n.* 16. Idem tenent Anton. *d. c.* 1. *de fil. presb. n. vlt.* Panorm. *ibid. num. etiam vlt.* Card. *quæst. penult.* Gomez. & Palæot. quos referunt, & sequuntur, Mayol. *de irregular. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 3. Sayr. *loc. cit.* asserentes, illegitimum professum nulla indigere dispensatione, vt præfici possit simplici administrationi: dummodo curam non habeat, & sit ad Prælati nutum amouibilis; licèt contrarium affirmare videatur Suarez *loco cit.*

6 Quæ autem intelligantur officia manualia; Nauar. *cit. n.* 6. *censet*, in Religionibus ea omnia officia manualia esse, quæ non sunt Capita Conuentuum; At rectiùs sentiendum videtur cum gloss. *in cap.* 2. *verbo non mutentur, & cap. cùm ad monasterium, verb. perpetuò, de stat. monach.* officia, quæ fiunt in Capitulis per canonicam electionem, & Superioris confirmationem, cùm nequeant ad Superioris nutum amoueri, manualia non esse; reliqua verò, quæ hoc modo, & forma non fiunt, manualia esse. Ita etiam Sanch. *loco cit.* & Laurent. de Pierin. *tom.* 2. *priuil. sui Ord. Minim. in annot. ad* §. 29. *const.* 2. *Iulij II. n* 91. Igitur in nostra Congregatione Vallumbrosana illegitimi non poterunt, absque dispensatione, Definitores, Visitatores, siue Procuratores Generales in Curia Romana, vel Florentina eligi; talia enim officia in Capitulo, & à Generali, & Definitoribus canonicè prouidentur, vt patet ex nostris constitutionibus.

7 Dispensare cum illegitimis, vt ad Prælaturas assumi possint, de iure communi ad Summum Pontificem spectat, *d. cap.* 1. *& fin. de fil. presb.* Roder. *quæst. regular. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 6. Sanch *d. cap.* 5. *n.* 17. & alij.

Est autem aduertendum, quòd olim circa hoc fuerunt à Summis Pontificibus tradita nonnulla priuilegia. Ordinibus, tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus, per quæ eorum Prælati dispensare poterant cum suis subditis natalium defectum patientibus, vt ad dignitates, & Prælaturas promoueri possent: vel vt ipsi illegitimi, absque dispensatione, per professionem habiles ad eas obtinendas redderentur; sicut Eugenius IV. concessit Congregationi Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua. *Vt Monachi.*

dicta

dictæ Congregationis, dummodò professionem emiserint, & honestè vixerint in Religione, defectu natalium non obstante, possint ad sacros ordines promoueri, nec non ad officia, dignitates, & Prælaturas; vt refertur à Roderic. *in Compend. Bull. Apost. pro Regular. bulla* 7. *Eugenij IV.* quod priuilegium postea extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis-Vmbrosæ à Iulio I I. Idem etiam habetur in Compendio priuil. Ordinis Cistercien. & in priuil. Congregationis Montis Oliueti, *priuil.* 50. *fol.* 121. & *priuil.* 52. *fol.* 201. Et Sixtus I V. concessit Generali, & Prouincialibus Ministris Ordinis Minorum, & eorum Vicariis, auctoritatem dispensandi cum fratribus dicti Ordinis patientibus defectum natalium, vt ad quascunque administrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illáque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant; vt habetur in Mon. Ordin. 1. *impress. fol.* 61. & 2. *fol.* 144. *conc.* 152. Idipsum etiam concessit idem Sixtus I V. Generali Magistro, & Prouincialibus Prioribus, & Conuentualibus Ordinis Prædicatorum, ac illorum Vicariis, vt habetur in Compendio priuilegiorum Mendic. *verbo, dispensatio.* §. 13. Verùm Sixtus V. in duabus constitutionibus, quas edidit contra illegitimos, & malè promotos, reuocauit omnia priuilegia, & indulta, super hoc Religionibus concessa: auferens ab earum Superioribus quamcumque auctoritatem ampliùs dispensandi: irritas, & inanes, declarando omnes dispensationes, factas ab illis, antè dictas

8 eius constitutiones; quæ deinde modificatæ, atque ad terminos iuris communis redactæ fuerunt à Gregorio X I V. in alia sua Bulla incipiente, *Circumspecta Romani Pontificis prouidentia*, sub datum Romæ anno Domini 1590. Idibus Martij, Pontificatus sui anno primo, in qua concessit, vt natalium defectum patientes, ad Prælaturas & officia Religionis dispensari possint à Generalibus, vel Prouincialibus in Capitulo Generali, vel Prouinciali, aut intermedio, cuius constitutionis verba ad propositum facientia sunt hæc. *Volens (eisdem constitutionibus non obstantibus,) & statuens, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat, iuxta tenorem indultorum, & priuilegiorum Apostolicorum eis concessorum, quæ modo vsu recepta, nec aliàs sub illis reuocationibus comprehensa sunt) vt præfatur) in hac parte reualidans, cum illegitimis, quos aliàs dicti Generales, aut Prouinciales, cum Generali Prouinciali, seu intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis dignos iudicauerint, ad honores gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensationes huiusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæcunque antea valere, & tenere, perinde ac si dictæ constitutiones non emanassent.* Ex qua constitutione habetur, quòd patientes defectum natalium per professionem in Religione, non remanent dispensati ad Abbatias, & Prælaturas obtinendas; & ita quoad hoc sunt reuocata prædicta priuilegia, ab Eugenio I V. Congregationi Casinen. & à Iulio I I. nostræ Congregationi Vallis-Vmbrosæ concessa; & similiter reuocata sunt priuilegia, quibus concessa erat Regularibus Prælatis absolutè facultas dispensandi cum illegitimis ad Prælaturas, & dignitates in Religione obtinendas; Nam post

9 dictam Constitutionem Gregorij X I V. prædictæ dispensationes necessariò fieri debent à Generalibus, & Prouincialibus simul cum Generali, vel Prouinciali, seu intermedio Capitulo. Verùm virtute cu-

10 iusdam priuilegij Congregationi Clericorum Regularium infirmis Ministrantium concessi, Generales, seu Prouinciales, vel locales Abbates, & Prælati, eorúmque Vicarij d. Congregationis, necnon ceterarum eius priuilegia participantium, possunt cum illegitimis ad dignitates, Prælaturas, & officia Regularia obtinenda dispensare, absque Capitulo Generali, Prouinciali, aut intermedio. Nam Gregorius X I V. per Bullam Incip. *Illius*, qui relatam in Bullario nuper edito *tom.* 2. *constit. eius* 17. *concessit facultatem Præfecto Generali eiusdem Congregationis pro tempore existenti, seu, de illius licentia, Præfectis inferioribus aliorum locorum, seu Prouincialibus d. Congregationis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, ac Loca-tenentibus, vt cum eiusdem Congregationis personis defectum natalium, etiam ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quouis alio nefario, & illicito, ac prohibito, & damnato coitu prouenientem patientibus, postquam in d. Congregatione vota emiserint, vt, defectu huiusmodi non obstante, ad quoscunque sacros, etiam Presbyteratus ordines promoueri, & in illis etiam in altaris ministerio ministrare, necnon ad quascunque administrationes personatus, præeminentias, & officia dictæ Congregationis eligi, admitti, & assumi; illáque gerere, & exercere possint, dispensare liberè, & licitè possint, & valeant.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religiosus illegitimus filius alicuius Religiosi dispensari possit ad obtinendam Abbatiam, vel aliam Prælaturam in Religione, in qua eius pater est, vel fuit Abbas, vel Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Filij illegitimi Religiosorum dispensari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; Et non solùm in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione, contra Roderic.*

SVper hoc duæ sunt contrariæ opiniones. Prima est Roderic. *quæst. reg. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 7. vbi partem affirmatiuam cum quadam limitatione tuetur; nempe quòd filius Religiosi dispensari possit ad obtinendas Prælaturas in Religione, in qua eius pater professus est, & Prælationem aliquam obtinuit, quamuis non in Monasteriis, in quibus eius pater Præfectus fuit.

Contrariam opinionem defendit Mirand. *tom.* 2. *Manual. Prælat. quæst.* 2 *art.* 10. dicens, Religiosorum filios illegitimos dispensari non posse ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; & quòd procedat, non solùm in eodem Conuentu, verùm etiam in tota Religione; quæ opinio mihi magis probabilis, ac ideo amplectenda videtur. Nam Gregorius X I V. in sua bulla, qua Sixti V. Constitutiones super hoc editas modificauit, & ad terminos iuris communis redegit, concedens facultatem Regularibus Prælatis, vt seruatis quibusdam conditionibus, huiusmodi natalium defectum patientes ad Religionem recipere possent, sic ait. *Dummodo filius illegitimus in Religione in qua pater, siue ante, siue post natiuitatem dicti filij professus fuerit, ipso patre viuente non admittatur, quod expressè prohibemus*; ex quo licet colligere, quòd si prædictus Summus Pontifex ita expresse prohibuit, ne illegitimi in Religione, in qua eorum patres ante, vel post ipsorum natiuitatem professi fuerint, in vita Patrum recipiantur, ob scandalum, ac continuam paternæ incontinentiæ memoriam; multò magis per eamdem constitutionem prohibitum censendum est, vt iidem Religiosorum filij ad Prælationes, & dignitates promoueantur in Religionibus, vbi eorum patres

Prælati sunt, vt aduertit Miranda. Nec obstat, quòd in dicta constitutione, quando agitur de dispensatione cum illegitimis, vt virtute priuilegiorum ad dignitates, & Prælaturas Religionis promoueri possint, nulla prorsus de hac re mentio facta est, & quòd propterea videtur, Summum Pontificem id consultò tacuisse; cùm, si eius voluntas fuisset hoc prohibendi, id expresè fecisset, sicut fecit loquendo de Nouitiorum illegitimorum receptione. Nam respondetur, ideo Summũ Pontificem id non expressisse, quia præsupposuit, priorem ipsius prohibitionem, de non admittendis Nouitiis illegitimis in Religionibus, vbi eorum patres ante, vel post filiorum natiuitatem professionem emiserint, ipsis viuentibus, obseruatam esse, quæ si iuxta dicti Summi Pontificis intentionem obseruaretur, huiusmodi controuersiæ locus non esset, vt clarum est. Ex his ergo prædictam Mirandæ opinionem sequendo, dicimus, Religiosorum filios nullo modo à Prælatis Regularibus, etiam cum eorum Capitulis, virtute priuilegiorum dispensari posse, vt in eodem Monasterio, quinimò nec in eadem Religione ad Abbatialem dignitatem assumantur, vbi eorum patres Prælationem, vel dignitatem aliquam obtinuerunt, vel obtinent, præcipuè in eorum vita; & hoc, *vt paterna incontinentiæ memoria à locis Deo sacratis, quos, maximè puritas, sanctitásque decet, longissimè arceatur* vt per Concil. Trident. *sess. 25. de reform. cap. 15.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm illegitimorum dispensatio fieri possit, sine causa.

SVMMARIVM.

1 *Inferior dispensans in lege Superioris, sine causa, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla.*
2 *Dispensatio quid sit.*
3 *Dispensatio facta sine causa cognitione dissipatio potiùs, quàm dispensatio dicenda est.*
4 *Generales, vel Prouinciales, cum Capitulis, absque causa cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prelaturas in Religione obtinendas.*
5 *Dispensatus sine causa non est tutus in conscientia.* Limita, vt num. seq.
7 *Papa sine causa dispensans, à culpa non excusatur.*
8 *Quæ causa ad dispensationem super natalium defectu requirantur.*
9 *Prælatus, posita iusta causa, tenetur, cum illegitimis ad Prelaturas dispensare.*
10 *Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè.*
11 *Quantò maior est natalium defectus, eo maior causa ad dispensandam requiritur.*

1 Regulariter nullus Principe inferior dispensare potest in lege Superioris, absque causæ iustæ cognitione: & dispensatio aliter facta, non solùm illicita est, verùm etiam ipso iure nulla, gloss. vlt. *in in fin. in cap. literas, de concess. præbende.* gloss. vlt. *in princ. in cap. 1. de ætat. & qualit. lib. 6* gloss. 1. per text. *ibi in cap. 2. de schismat.* Innoc. *in cap. cum ad Monasterium de stat. Regular.* Panormit. *in cap. per venerabilem, qui fil. sint legit. num. 4. & in cap. at si clerici* §. *de adulteriis num. 12. de iudic. & in cap. innotuit num. 8. de elect. & in cap. de multa num 8. de praben. & in cap. diuersis fallaciis num. 4. de cler. coniug & in d. cap. 2. n. 4. de schismat.* Felin. *in cap. præterea in 4. col. num. 8. de testibus cogen.* Nauarr. *cons. vlt. num. 4. de sim.* Gutier. *canon. quæst. lib. 1. cap. 19. num. 5.* Rebuffus *in prax. tit. de dispensat. ad plura n. 25.* Sanch. *de matrim. lib. 8. d. 17. n. 4. & disp. 4. n. 17.* Suar. *de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. cap. 61. & de legibus lib. 6. cap 19 n. 2.* Salas *de legibus disp. 20. sect. 2. n. 30. & sect. 6. n. 66. vers. 4. si causa,* Greg. à Valent. *tom. 1. disp. 7. quæst. 5. punct. 9.* Bonac. *de legibus disp. 1. quæst. 2. punct. 3. num. 12.* & Rota *in Romana Pensionis 3. Iulij 1583. coram Cardin. Seraphino*, & communiter omnes. Idipsum patet ex dispensationis definitione.

2 Dispensatio enim nihil aliud est, nisi iuris communis relaxatio facta, cum causæ cognitione, ab eo, qui potestatem habet dispensandi, gloss. *in cap. requiritis,* §. *nisi rigor, verbo, vt plerisque 1. q. 7.* Vnde (vt dicit Panormit. *locis cit.*) dispensatio facta sine causæ co-
3 gnitione, dissipatio, non dispensatio dicenda est: & Prælati dantes pro voluntate licentiam, veniendi contra legem, sine causa rationabili, vel saltem dubia, dissipatores sunt, non dispensatores; ita D. Bernard. quem refert Curt. Senior. *cons. 19. incip. aggredior, num. 7.* Socc. Iunior. *cons. 120. num. 28. vol. 2.* Sylu. *verb. dispensatio num. 2.*

4 Ex his igitur constat, illegitimorum dispensationem, quæ in Religionibus ad Generales, vel Prouinciales simul cum Capitulo pertinet, sine causæ cognitione fieri non posse, aliàs esset ipso iure nulla. Hæc omnia clariùs patent ex constitutione Gregorij XIV. vbi agendo de huiusmodi dispensatione, ait. *Volumus, atque statuimus, licere Generali, aut Prouinciali singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospitalium, ad quos dicta dispensatio spectat (iuxta tenorem eorum priuilegiorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ dummodo vsu recepta, neque aliàs sub illis reuocationibus comprehensa sint, vt præfertur, in hac parte reualidamus) cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Prouincialis cum Generali, Prouinciali, aut intermedio Capitulo, & non aliàs, suffragantibus meritis, dignos iudicauerint, ad honores, gradus, & dignitates obtinendas dispensare.* Quæ verba manifestè indicant, illegitimorum dispensationem cum causæ cognitione fieri debere: dum conceditur licentia Prælatis, vt dispensare possint cum illis, quos, suffragantibus meritis, ipsi dignos iudicauerint. Ex quibus sequitur, quòd Monachus illegitimus per pri-
5 uilegia ad Abbatiam obtinendam, sine legitima causa, dispensatus non posset tuta conscientia, neque quoad Deum, neque quoad Ecclesiam dispensatione vti; quia si dispensatio est inualida, is, cum quo est dispensatum, non fuit exemptus ab obligatione iuris. Ita Rodet, *quæst. regul. tom. 1. q. 13. art. 14.* Miranda *in Man. Prælat. tom. 2. q. 2. art. 21.* Innoc. *d. cap. cum ad monasterium*, & Doctores *suprà adducti*; Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 13. num. 195.* Bonac. *disp. 1. de legibus q. 1. p. 3. n. 13.* & alij DD *superiùs citati* ferè omnes. Secus dicendum est, si dispensatio fiat
6 ab ipsomet Summo Pontifice; licèt enim facta sit absque causa, tamen tenet, & dispensatus erit tutus in conscientia. Quia quando Princeps dispensat contra ius positiuum, non requiritur causæ cognitio, sufficit ibi sola voluntas: vt notat Speculator *in tit. de leg.* §. *nunc breuiter, in vers. & notat*, & Innoc. *d. cap. cum ad monasterium*, Abbas *in d. cap. diuersis fallaciis n. 4.* Rebuff. *loc. cit. n. 9.* Suar. *de Relig. tom. 2. tract. 6 lib. 6. cap. 9. n. 1.* eius enim est destruere, cuius est condere: nec Princeps tenetur suis legibus, *l. digna vox C. de leg.* Sylu. *verbo dispens. n. 5.* Rodet. & Mirand, *locis cit.* Ve-
7 rùm ipse Summus Pontifex absque causa dispensans à culpa non excusatur, D. Thom. *1. 2. q. 97. art. 4.* Caiet. *in Sum. verbo dispensatio in princ.* Panorm. *in cap. non est voti n. 9. de voto, & voti redempt.* Sanch. *de matrim. lib. 8. disp. 18. n. 3.* vbi plures cumulat, & communem dicit Suar. *de leg. lib. 6. cap. 18. num. 4.*

8 Quæ

Quæ autem cauſæ ad huiuſmodi diſpenſationem ſiut neceſſariæ, non poteſt generalis, & determinata regula aſſignari: nam multæ cauſæ ad hoc concurrere poſſent; & propterea ſtandum eſt arbitrio boni viri. Vnde Gregorius XIV. *in ſupradicta ſua conſtitutione* permittens, vt illegitimi ad Religionem, ipſorum meritis ſuffragantibus recipiantur, relinquit hoc arbitrio Prælatorum recipientium per hæc verba, *Diligenter mores eorum, & vitam inquirant, & ita demum recipiant, ſi tamen bonam indolem, & virtutis ſpecimen præ ſe ferant, & tot eis merita ſuffragentur, vt natalium ſuppleant defectum, eorúmque receptio Religionis commodo, & vtilitati profutura videatur, & ſuper hoc ipſo hi, ad quos (vt dictum eſt) pertinet receptio, matura deliberatione habita, ita cenſuerint, & iudicauerint*. Quòd ſtandum ſit arbitrio boni viri, patet ex illis verbis, *cenſuerint, & iudicauerint*, quæ verba ad arbitrium boni viri, non autem ab beneplacitum voluntatis referenda ſunt, *l. fideicommiſſaria §. quamquam ff. de leg.* 3. Ita Suar. *de relig. d. lib.* 6. *c.* 17. *n.* 15. *& ſeqq.* Roder. *d. q.* 13. *art.* 15. & Miranda *d. q.* 2. *art.* 12.

9 Sylu. *verbo diſpenſatio n.* 3. Subdentes, quòd Prælatus, ſi iudicauerit cauſam rationabilem, non diſpenſando, peccat, arg. *cap. quante*, 2. *quæſt.* 4. quia poteſtas diſpenſandi competit Prælatis in vtilitatem, & commodum ſubditorum; & ſicut quilibet tenetur aliorum neceſſitati occurrere; ita à fortiori Prælati tenentur per diſpenſationem ſubditorum neceſſitati conſulere;

10 tamen ſubditi non habent ius petendi, niſi fortè deprecatiuè: ſuper quo videnda eſt bona gloſſ. *in can. conſtituerentur, verbo, detrahendum eſt*, 50. *diſt.*

11 Eſt autem hîc notandum, quòd quantò maior eſt natalium defectus, eò maior cauſa in diſpenſatione requiritur; quia cùm diſpenſatio ſit legis relaxatio, cum cauſæ cognitione, vt dictum eſt; vbi maior eſt legis obligatio, ibi maior cauſa requiritur ad diſpenſandum. Ita D. Thomas *in addit. ad* 3. *p. q.* 19. *art.* 5. Soto *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *art.* 3. *concl.* 1. *verſ. poteſt tamen*; Sayr. *de cenſur lib.* 6. *c.* 18. *n.* 15. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 18. *n.* 14. Bonac. *d. punct.* 3. *n.* 21. *verſ. ego vero, &c.* Sigiſmund. à Bonon. *de election. & poteſt. Prælat. Regular. dub.* 78. *n.* 5. *in fine.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Monachus illegitimus electus in Abbatem, vel Prælatum ab habentibus poteſtatem diſpenſandi, cenſeatur tacitè diſpenſatus ſuper defectu natalium: & ſola electio pro diſpenſatione ſufficiat.

SVMMARIVM.

1. *Princeps, ſi ex certa ſcientia inhabiles promouet, cenſetur cum eis tacitè diſpenſare.*
2. *Princeps poteſt diſpenſare ſine cauſæ cognitione.*
3. *Inferiores nequeunt, abſque cauſæ cognitione, diſpenſare.*
4. *Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem ſciunt illegitimum, cenſentur, cum eo tacitè diſpenſare, tam in foro conſcientiæ, quàm in foro externo.* vide num. 8.
5. *Quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato fieri poteſt, præſumendum eſt fieri ſine peccato.*
6. *De duobus peccatis minùs præſumendum eſt.*
7. *Diſpenſatio non requirit certa verba.*

1 NOnnulli Doctores negatiuam partem ſuſtinent, dicentes, quòd ſolus Princeps, ſi ex certa ſcientia promouet inhabiles, videtur cum eis tacitè diſpenſare, per *l. quidam conſulebant ff. de re iud. & l. idem Vlpianus ff. de excuſ. tut.* arg. gloſſ. *in cap. ſtatutum, in verbo canonicis, de reſcriptis in* 6. Inferiores autem, ex eorum ſententia, non ſic: ſed neceſſarium eſt, vt expreſsè diſpenſent. Ita gloſſ. *in cap. vnico, verbo diſpenſare de ætat. & qual. in* 6. alia gloſſ. final. *in cap. literas, de conceſſ. præb.* Panormit. *in cap. cum in cunctis §. inferiora n.* 8. *& cap. innotuit, n.* 8. *& c. quiſquis n.* 2. *de elect.* Felin. *in cap. nonnulli col.* 16. *in* 4. *fallen. verſ. confirmatur iſta* 4. *fallentia, de reſcrip. & in cap. præterea col.* 3. *n.* 7. *&* 8. *de teſt. cogen.* Bart. *in l. barbarius, in* 8. *col. verſ. ſed quid ſi Papa ff. de off. præſid.* Nauar. *in Manual. prælud.* 9. *n.* 15. *& cap.* 25. *n.* 74. vbi hoc limitat, quoad forum internum, & alij apud Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 4. *n.* 16. eorum ratio eſt; quia Princeps, cùm diſpenſat,

2 non reſtringitur ad cauſæ cognitionem præmittendam: ſed ſufficit ſola eius voluntas, vt notat Innoc. *in cap. cum ad monaſterium de ſtat. Regul.* & dictum eſt

3 ſupra; Inferiores autem non poſſunt, abſque cauſæ cognitione diſpenſare. Quapropter cùm diſpenſatio illegitimorum, ad hoc vt poſſint ad Abbatialem, vel aliam huiuſmodi dignitatem, & Prælaturam in Religione aſſumi, pertineat ad Prælatos Religionis, ad quos etiam ſpectat Abbatum, & aliorum Prælatorum electio; priùs debent, ſuper natalium defectu diſpenſare, & deinde diſpenſatum in Abbatem eligere; aliàs enim electio nulla eſſet. Ita Roder. *quæſt. reg. tom.* 1. *q.* 13. *art.* 16. & Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 2. *art.* 14.

4 Nihilominus contrarium tenendum eſt, nempè, quòd Generalis, vel Prouincialis cum ſuis Definitoribus, apud quos reſidet facultas diſpenſandi ſuper illegitimitate, promouentes aliquem illegitimum ad Abbatialem dignitatem cenſeantur, cum eo tacitè diſpenſare: ſi antea certò ſciebant illius natalium defectum, & tamen, eo non obſtante, illum promouent;

5 Nam quoties aliquid cum peccato, & ſine peccato exerceri poteſt: præſumendum eſt, exerceri ſine pec-

6 cato, *l. meritò ff. pro ſocio*, ſicut ex duobus peccatis minus præſumendum eſt, *l. ſi adulterium cum inceſtu §.* 1. *&* 3. *ff. ad leg. Iul. de adult.* quia igitur maius peccatum eſſet, illegitimos ſine diſpenſatione ad Abbatias promouere, quàm, abſque cauſæ cognitione promouere cum diſpenſatione; præſumendum eſt minus peccatum, quod eſt diſpenſare. Tum etiam, quia diſpenſatio non requirit certa verba, vt ait Eman. Sà *in aphoriſm. verbo diſpenſatio, num.* 12. imò ſufficiunt quæcunque ſiue facta, ſiue verba, ex quibus ſufficienter cognoſci poſſit animus diſpenſandi in eo, qui diſpenſare poteſt; Secundùm Syluium *verbo irregularitas quæſt.* 28 *verſ.* 3. Suar. *de cenſur. diſp* 41. *ſect.* 3. *& de Relig. tom.* 1. *tract.* 3. *lib.* 4. *cap.* 61. *num.* 13. *& de legibus lib.* 6. *cap.* 15. *num.* 2. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 5. *punct. vlt. num.* 7. Atque hanc noſtram concluſionem defendunt Bellarm. *in cap. venient num.* 11 *&* 19. *de fil. presbyt.* Henriq. *lib.* 15. *cap.* 17 *§.* 4. *lit. O* cum aliis in margine citatis. Sanchez *de matrimon. lib.* 8. *diſp.* 4. *num.* 1. 17. *&* 24. Suar. *d. ſect.* 3. *num* 4 *& ſeq. & de legibus d. cap.* 13. *num.* 23. Mayol. *de irregular. lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 14. *lib.* 4. *cap.* 10. *num.* 3. *& lib.* 5. *cap* 51. *n.* 8. Salas *de legibus diſp.* 20. *ſect.* 2 *num.* 8. *& ſect.* 9. *num.* 85. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 12. *num.* 195. *& lib* 30. *tract.* 2. *num.* 33. Bonac. *de legibus diſp.* 1. *q.* 2. *punct.* 3. *num.* 18. *verſ obſeruant tamen. & in Decalog. diſp* 4. *q.* 2. *punct.* 7. *§.* 4. *num.* 34. *verſ. hinc ſolus poteſt, & de cenſ. d. diſp.* 7. *q.* 5. *punct.* 1. *n.* 9. Aliqui Doctores aiunt, id ſolùm procedere in foro conſcientiæ, ita Nauarr. *in Manual. d. cap.* 25. *num.* 74. Sayr. *de cenſur. lib.* 7. *cap.* 15. *num.* 12. Auila *eodem tract. part.* 3. *diſp.* 10. *dub.* 6. *concl.* 1. 3. *not.* Sed Suar. *de cenſur. d. ſect. vlt. d. n.* 5. *&*

de legibus lib.6.cap.13.n.15. Sanch. *d. num.17.* Mayol. & Salas *locis cit.in terminis,* & Sigismund. à Bononia *in tract.de elect. & potest. Prælat. Reg.d.dub.81. num.2.*

8 asserunt, id procedere, tam in foro conscientiæ, quàm in foro externo, nec Bellam. Henriq. Reginald. & Bonacin. his aduersantur, sed illimitatè loquuntur. Verùm pro foro externo oportet, constare, Superiores habuisse legitimam causam dispensandi, vndè si res in examen deferretur, necessarium esset, causam probare; in foro autem interno satis est, non constare de causæ defectu; quia subditus præsumit, Superiorem rectè agere. Ita Suar. *d. sect.vlt. num.vlt. circa finem, & de legibus d.cap.13.n.24.& cap.19.n.2.* Sigismund. à Bonon. *d.dub.81.n.2.*

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm ad hoc vt dispensatio valida sit, sufficiat petere dispensationem illegitimationis in genere.

SVMMARIVM.

1 *Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam.*

2 *In generali concessione non veniunt ea, qua non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur.*

3 *Illegitimatis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione.*

4 *Clausula, ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis, non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis.*

5 *In rescriptis Apostolicis semper subintelligitur clausula,* si preces veritate nitantur.

1 Regulariter ad hoc, vt dispensatio per rescriptum, aut aliàs per Principis facultatem concessa, & obtenta sit valida, oportet, vt non taceatur Superiori aliquid, quo cognito, non dispensasset, aut non eodem modo dispensasset, sed cum quibusdam moderationibus, *cap. vlt de fil.presb. in 6. & cap. postulasti de rescript. l. 1. ff de natal. restitut.* vbi expresè probatur, quòd omne tacitum, quo expresso, Superior non ita facilè dispensationem concessisset, habet ipsam vitiare. Ratio est; tum quia Superior non censetur dispensare, nisi sub tali conditione, si nihil verè occultetur; Tum etiam, quia in hoc casu valet regu-

2 la iuris. *In generali concessione non veniunt ea, qua non esset quis verisimiliter concessurus, si specialiter proponerentur, reg. in generali de reg.iur.in 6.* Ita Couar. *in Epitome 4.decret. 2. part. cap.8.§. 9. num. 1.* & communiter DD.

3 Vndè sequitur, quòd illegitimationis qualitates sunt plenè Principi exprimendæ, puta, quòd est incestuosus, vel adulterinus, vel incestuosus, & adulterinus simul, vel sacrilegus; & si est incestuosus, secundùm Couar. *vbi suprà,* exprimendus est gradus consanguinitatis, & affinitatis inter parentes, ex quibus fuit genitus; si autem ex sacrilegio, vtrùm ex Sacerdote, Moniali, Religioso: & an sit sacrilegium; Ita Ioan. Andr. *in add.ad Specul. tit. qui filij sint legit. vers. sed quaro,* vbi dicit, quòd si dispensandus dixit se spurium simpliciter, si erat spurius duplicatus, vt pote natus ex vxorato, & vxorata, dispensatio, vel legitimatio non valet; Ita etiam Panormit. *in cap.per venerabilem, num.27. qui fil. sint legitim.* Sylu. *verb. legitimus num.8.* Couar. *loc.cit.* quod habet locum, siue taciturnitas veri contingeret ex malitia petentis dispensationem, siue absque eius malitia, & defectu; quia malitia, vel simplicitas petentis non supplet defectum intentionis concedentis, à qua gratia vires suscipit; Ita aliis relatis Sanch. de Matrim. *lib.8. disp. 21.à n.56.& in Decalogum lib.4.cap.47.num.15.* Nec

4 clausulæ *de plenitudine potestatis,* vel, (quod idem est,) *supplentes omnem defectum, aut ex certa scientia,* tollunt defectum dispensationis, prouenientem ex eo quòd qualitates illegitimationis taceantur; quia in rescriptis Apostolicis, nisi expresè ponatur, semper

5 subintelligitur clausula, *si preces veritate nitantur,* secundùm Specul. *in tit.de rescrip.præs.§.ratione quoque defectus, in vers.item, quòd non est ibi clausula,* & DD. communiter *in cap.2.de rescrip.* Ex his igitur concludimus, qualitates defectus natalium Religiosi, qui ad Abbatias, & dignitates, & Prælaturas à Religionum Prælatis dispensandus est, proponendas, & exprimendas esse quoad turpiorem illegitimationis modum; nec sufficere, quòd exprimatur in communi, Religiosum esse ex illegitimo matrimonio natum; quia cùm Prælati Regulares, veluti Papa inferiores, nequeant absque causæ cognitione dispensare: oportet, illegitimitatis conditiones, & qualitates eis explicari, vt inde colligant, vtrùm adsit causa ad huiusmodi dispensationem sufficiens; maximè quia, (vt suprà dictum est,) vbi turpior est defectus originis, ibi maior causa requiritur; quod absque dubio fieri nequit, nisi illegitimationis qualitates in particulari exprimantur; Ita Miranda *tom.2. Man.Prælat. quæst.2. art.13.*& Sigismund. à Bonon. *de elect.& potest.Prælat. regul. dub. 79. in fine;* quicquid dicat Roderic. *quæst. reg.tom.1.quæst.13. art.17.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm illegitimus ad beneficia obtinenda in seculo dispensatus, si postea Religionem ingrediatur, indigeat noua dispensatione, ad hoc vt possit in ea ad Abbatialem dignitatem assumi.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem.*

2 *Dispensatio strictè est interpretanda: quia est stricti iuris.*

3 *Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus.*

4 *Monachus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad beneficium simplex.*

5 *Dispensatus ad beneficia quæcunque, absque alia expressa dispensatione, non posset ad dignitatem promoueri.*

6 *Appellatione beneficij an veniat dignitas.*

7 *Dispensatus ad quæcumque beneficia in seculo non censetur dispensatus ad Abbatias, nec in seculo, nec in Religione.*

8 *Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo.*

9 *Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione, si postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione.*

10 *Dispensatus ad dignitatem inferiorem non censetur dispensatus ad maiorem, licèt sit è contra.*

1 Respondeo, quòd illegitimus dispensatus ad beneficium curatum, non censetur dispensatus ad obtinendam dignitatem: argumento *cap. final. de fil. presb.in 6.* vbi Gemin. Angel. *in sum.verbo beneficium num.25.*

num.25. Sylu. *beneficium* 3.q.11.Tabien.*Beneficium* 2. num.23. Azor.*Instit.moral.p.2. lib.6.cap.3.q.*10 Pett. Greg *Syntagm.inr.lib.*17.c.5.n.36.Bellet.*disquisit. cleric.p* 1. *tit.de discipl. clericorum* §.3. n. 38. Ratio est, quia cùm dispensatio sit stricti iuris, & odiosa, est strictè interpretanda, *c.*1. *in fin.de fil.presb.lib.*6. gloss. *in cap. Ordinarij, verb. dispensationes, de off.ordin.eod. lib.* Panormit. *in cap.de multa, de preben.n* 4. Gemin. *consil.*47.*num.*3.Nauarr.*lib.*4.*consil.*1.*tit.qm fil.sint legit.* Sayr *de censur.lib.6.cap.*11.*à n.*16. Garc. *de benef.p.*1. *cap.*6. *n.*58. Suar. *de legibus lib.*11.*cap.*11. *num.* 10. & *cap.* 17. *num.*2. Nec in dispensationibus valet argumentum à paritate, vel maioritate rationis. Panotm. *in cap.ad aures n.*7.*de rescrip.arg cap. per venerabilem, qui fil sint legit.* Ioan. Andr.*in reg.qua à iure de reg.iur. in Mercurial.* vbi dicit, quòd Monachus dispensatus ad beneficiũ curatum non intelligitur dispensatus ad beneficium simplex; idem asserunt Nauarr.*de reddit. Eccles.q.*3.*monit.*10. *num.*4. Couar. *de sponsal.p.*2.*c.*8. §.8.*n.*11. Garc. *d.cap.*6.*num* 59. Campanil. *in diuers. iur.canon.rub.*11. *c.*13.*n.*91. & *n.*101. resoluit, quòd & si fuisset quis generaliter ad quæcunque beneficia dispensatus: nontamen, absque alia expressa dispensatione, ad dignitates promoueri posset; Ita etiam Panormit.*in cap.literas num.*6. *vers.finem, de fil.presb, Doct. in cap.fin.de preben.in* 6. Rebuff. *in praxi tit. de dispens.super defect.natal. num.*52. Azor. *d. cap.*3.*q.*7. Nam appellatione beneficij non venit dignitas, arg. *d.cap.fin.de preben.in* 6. & *c* *cum olim extr. eodem tit.* & *ibi* Panorm. *num.*1. & *clem* 1. *de sequestrat. possess.* Bellett. *d.tit. de discipl eleric.* §.2. *num.*38. Vnde fit, vt dispensatus ad beneficia, vel etiam ad dignitates, non possit promouerì ad dignitates, quibus animarum cura annexa est; Azor.*d.c.*3.*q* 9. & 10. D. Aug. Barbosa *de off. & potest. Episc.p.*2. *allegat.*45.*num.*13. Ex his clarè patet, quòd illegitimus dispensatus ad beneficia quæcunque, etiam curata, non intelligitur dispensatus ad Abbatiam, tam sæcularem, quàm etiam, & à fortiori Regularem; cùm Abbatia sit dignitas, vt est text. notabilis *in can.si quis deinceps* 16. *q.* 7. & probatum est suprà *disp.*1.*quæst.*2. videatur io terminis huius quæsiti Nauarr. *d.consil.*1.

Neque his obstat, quod dicit Rebuff *d.tit.de dispensat. super defectu natalium num.* 75. nempè quòd dispensatus in sæculo ad quæcunque beneficia, si postea Religionem ingrediatur, absque noua dispensatione, poterit Prioratum Regularem obtinere; quia (meo iudicio) voluit intelligere de Prioratu Regulari, quod est beneficium manuale, absque dignitate: non autem de aliis officiis secum dignitatem retinentibus; non enim est censendum, quòd sibi ipsi contradicere vellet tantus Doctor, quod absque dubio fecisset, intelligendo de Prioratu, cui annexa est dignitas, vt patet ex supradictis; nostra autem quæstio est de Abbatia, quæ verè est Ecclesiastica dignitas.

Ex his infertur, stante quòd dispensatio est odiosa, ac stricti iuris, cum Regulares virtute prædictorum priuilegiorum, dispensari tantùm possint à suis Prælatis ad beneficia, & dignitates in Religione obtinendas; quòd si demum à Religione recedant, absque noua dispensatione, ad Ecclesiastica beneficia promoueri nequeunt. Sicut etiam dispensati io vna Religione ad Prælaturas, & administrationes, si postea transferantur ad aliam, indigebunt noua dispensatione, ad hoc, vt Prælaturas, & administrationes in ea obtinere valeant; per dispensationem enim in prima Religione cum eis factam, non fuerunt absolutè legitimati: sed ad dignitates, & gradus in illa tantùm consequendos habilitati; Ita Roder. *quæst. regular. tom.*1.*q.*13.*art.*13. Mirand. *tom.*2.*q.*2.*art.*4. Io. Cruz. *de statu Relig. lib.cap.*6. *dub.* 18. *conclus.*5. Sanch. *in Decalog.lib.*5.*cap.*5.*num.*16. Laurent.de Pierin.*tom.*1. *priuileg. Ord. Minim. in annotat. ad const.* 2. *Iuly II. num.*98.

Infertur secundò, quòd dispensatus ad dignitatem inferiorem, v. g vt localis Prælatus esse valeat, non censetur dispensatus ad maiorem, nimirum quòd ad Prouincialatum promoueri possit: nisi in dispensatione de præfatis expressa mentio facta fuerit; quia permissa minori dignitate, non censetur permissa maior, sed è contra, vt colligitur, *ex cap. innotuit, de elect.* Ita Hieron. à Sorbo *in annot. ad Comp. priuileg. verb. dispensatio, vers.* & *ideò fratres.* Panormit. *in d.cap. innotuit n.*4.

QVÆSITVM XX.

An notoriè infamis possit in Abbatem eligi, vel alias dignitates, & Prælaturas obtinere.

SVMMARIVM.

1. *Infames, tam infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt.*
2. *Infamibus porta dignitatum patere non debent.*
3. *Collatio periuro facta an sit nulla.*
4. *Abbatia, & Episcopatus æquiparantur in iure.*
5. *Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri possint ad dignitates.*
6. *Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur.*
7. *Emendatus præsumitur, qui post peccatum operatur bonum.*
8. *Inquisitus, accusatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non possit.*

Oldrad.*consil.*14.*vers.*& idem *in Monasteriis,n.*11. & gloss.*in cap.tuam*,verbo *non ascendat.de ætate, & qualit.* tenent, posse Monachum infamem eligi In Abbatem; quia infamis à ciuilibus muneribus non excluditur.

Nihilominus contrarium est verius, nempe quòd infames ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt, tam si sint infames infamia iuris, quàm infamia facti; quia infamibus portæ dignitatum patere non debent *l.*2.*C.de dignit.lib.*12. *l. vnica C. de infam. lib.*10.*cap. inter dilectos de excess. Prælat.* gloss.*in cap. querelam*, verbo *crimine periurij, de iure iur.* Abbas Panormit. *ibidem num.*3.per text. not. *in l.*2.§.*miles ff.de his, qui notantur infamia*, per quem text. apertè innuitur, infamiam ipso facto quem militia priuare; & gloss. *ibi*. singulariter dicit, quòd ob infamiam pari ratione priuatur quis militia cælesti, & altis dignitatibus, & honoribus; & Feder. de Senis *consil.*50. *incip. Quæritur, an collatio*, tenet collationem periuro factam nullam esse; quia periurij crimen etiam post peractam pœnitentiam infamat. Et quòd collatio facta infami non teneat, probatur *in reg. infamibus.de reg iuris in* 6. & ibi Dyn. latè; idem tenet Felin. *in d.cap.querelam. col.* 2. *num.* 3. Duaren. *de benef.lib.*4. *cap.*1. Garc. *de benef.part.*7.*cap.*8. *num.*4. Viuianus *in praxi Iurispatronatus p.*2.*lib.*6.*cap* 9. *num.*23. Barbos. *de off. & potest. Episc.p.*2.*alleg.*43.*per tot.*& *p.*3.*alleg.*72.*num.*100. Suar.*tom.*5. *disp* 48. *sect.*1. Si igitur infames redduntur inhabiles ad beneficia, & dignitates inferiores, quantò magis ad Abbatiam, quæ est propria spiritualis Prælatio, & quæ cum Episcopatu æquiparatur, iuxta gloss.*in cap.ne pro defectu,verb.regulares de elect.* per text.*in can.si quis deinceps* 16.*q.*7. Vndè ad dictum gloss.& Oldradi. Respondeo, eos esse locutos secundùm

dùm ius antiquum, quando Abbas potiùs nomen sollicitudinis, & officij, quàm dignitatis, & honoris præ se ferebat, prout declarat eadem gloss. *ibidem*; imò (vt ait Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 3. in fine*) verisimilius est, infamem secundùm ius canonicum nunquam Abbatiam obtinere potuisse; hoc enim valdè indecens est, & tali muneri repugnans.

5 Excipiuntur tamen infames infamia meri facti, si reuerà se emendauerint; quia tunc benè promoueri poterunt; nam infames infamia meri facti non sunt propriè, & absolutè irregulares, Suar. *d. sect. 1. n. 11.* Garc. *d. cap. 8. n. 64. & p. 11. cap. 3. n. 118.* & alij apud Bonac. *de censur. disp. 7. q. 3. punct. 1. n. 5.* licèt ipse contrarium sentiat; Sed sunt infames secundùm quid, scilicet, quatenus prohibentur promoueri, stante huiusmodi infamia;

6 Sed infamia meri facti per pœnitentiam purgatur. Panormit. *in cap. cum te, n. 9. de re iudic.* Nauarr. *in Man. cap. 27. n. 204.* Suar. *d. sect. 1. n. 8.* Reginald. *lib. 30. tract. 2. n. 196.* Bonac. *d. n. 5.* Barbos. *d. alleg. 45. n. 21.* ergo infamis infamia meri facti postquam purgatus fuerit, poterit in Abbatem promoueri.

7 Emendatus autem præsumitur, qui post peccatum operatur bonum, Mascard. *de probat. concl. 465. n. 10.* Barbos. *d. alleg. 43. n. 23.*

8 Ex his infertur, inquisitum interim, pendente inquisitione, non posse in Abbatem eligi; quia iam præcessit infamia, *can. tantis Daniel. 81. dist. cap. cum in cunctis, de elect.* Sed si est accusatus, tunc vel præcessit infamia, & eligi non poterit; quia sola infamia facti etiam impedit *d. l. 2. C. de dignit. lib. 12. & d. reg. infamibus, de reg. iur. in 6.* Vel non præcessit infamia, & tunc promoueri potest, vt *in l. reus ff. de muneribus, & honoribus, & l. qui de libertate. ff. de liberali caus. cap. omnipotens, extr. de accusat.* & eligi poterit, ne malitiosè sit attentata accusatio; Si verò est denunciatus; tunc vel præcessit infamia, & eligi non poterit; vel non præcessit, & tunc aut Superior inquirit, & interim denunciatus eligi potest, sed non promoueri; sed si denunciatio fit Superiori, qui debet conferre, vel eligere, ipse poterit eligere, seu conferre; & si deinde constiterit, denunciatum esse criminosum, priuabitur, & à dignitate remouebitur. Ita Panormit. *in d. cap. omnipotens n. 4. de accusat.*

QVÆSITVM XXI.

An adsint alij casus in quibus impeditur quis ne in Abbatem eligatur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Abbatem eligi.*
2 *Falsificans litteras Apostolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, nisi sit Officialis, non potest eligi.*
3 *In peccato mortali publico constitutus non potest eligi.*
4 *Semel approbatus, an possit iterum in Abbatem eligi.*
5 *Transiens de mendicantibus ad non mendicantes an possit in Abbatem eligi.*
6 *Religiosus, qui exercuit Chirurgiam an possit in Abbatem eligi.*
7 *Simoniacus an possit esse Prælatus.*
8 *Homicida an possit esse Abbas.*
9 *Apostata an possit esse Abbas.*
10 *Periurus an possit esse Prælatus.*
11 *Prodigus an possit esse Abbas.*
12 *Electus semel per abusum sæcularis potestatis an possit in Abbatem eligi.*
13 *Patiens defectum animi vel corporis an possit in Prælatum eligi.*
14 *Regulares pœnitentiati à sancto officio Inquisitionis sunt omnino inhabiles ad dignitates*: & n. 67.
15 *Valetudine bona naturali debent pollere qui in Abbates & Prælatos eligendi sunt.*
16 *Homo qui habuerit maculam non offeret panes Deo suo.*
17 *Promoti ad dignitates, & officia debent habere ætatem, & cæteras habilitates.*
18 *Leprosi sunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas.*
19 *Scabiem patientes etiam Herculeam an possint in Abbates eligi.*
20 *Capillis & barba carentes an sint ineligibiles ad Prælaturas.*
21 *Morbo Gallico notoriè laborantes non possunt in Abbates eligi*; limitatur tamen vt n. 22.
23 *Rabidi & phthisi infecti, sunt ineligibiles in Prælatos.*
24 *Paralysi laborantes non possunt eligi in Abbates.*
25 *Paralysis generat impotentiam, & indecentiam.*
26 *Manus tremulas, & caput, & linguam habentes an possint eligi.*
27 *Podagrosi an possint eligi in Abbates & Prælatos.*
28 *Comitiali morbo siue caduco laborantes sunt ineligibiles.*
29 *Staturam communem hominis excedentes an sint ineligibiles.*
30 *Furiosi & lunatici qui lucida internalla patiuntur an sint eligibiles in Prælatos.*
31 *Faciem abhorrentem habentes ineligibiles sunt.*
32 *Claudi an sint eligibiles in Abbates & Prælatos.*
33 *Cæci sunt ineligibiles.*
34 *Lippi, strabones, & lusci an sint eligibiles in Abbates.*
35 *Dæmoniaci an possint eligi in Prælatos.*
36 *Manibus & digitis carentes ineligibiles sunt.*
37 *Naso carentes, siue illum deformem habentes an arceantur ab electione passiua.*
38 *Muti sunt ineligibiles ad Prælaturas.*
39 *Balbutientes an sint ineligibiles.*
40 *Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias.*
41 *Hermaphroditi non possunt eligi in Prælatos.*
42 *Gibbosi an sint eligibiles.*
43 *Stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles.*
44 *Valetudinarij & sæpe ægrotantes an sint ineligibiles.*
45 *Debiles an sint ineligibiles.*
46 *Senes an sint ineligibiles.*
47 *Infirmitate aliqua oppressus post electionem an debeat renunciare.*
48 *Aleator publicus an sit ineligibilis.*
49 *Vino deditis & inebriari se consueti, an possint in Abbates eligi.*
50 *Ebrietatis signa quæ sint?*
51 *Ebrius non multum distat à furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor.*
52 *Hæretici sunt ineligibiles*, limita vt n. 53.
54 *Receptatores, fautores & defensores hæreticorum sunt ineligibiles.*
55 *Filij Hæreticorum tam legitimi quàm illegitimi an sint eligibiles ad dignitates.*
56 *Vbi lex non distinguit nec nos debemus distinguere.*
57 *Geniti ante paternam hæresim an sint eligibiles in Prælatos.*
58 *Descendentes ex hæreticis occultè an sint ineligibiles.*
59 *Descendentes ex condemnatis in contumaciam an sint eligibiles.*
60 *Descendentes ex hæreticis resipiscentibus an sint eligibiles.*

61 *Hæretici*

61 *Heretici relapsi qui sint.*
62 *Dignitates & Pralaturas habentes antequam eorum patres inciderint in haresim, an illis priuentur.*
63 *Neophytus an sit eligibilis in Abbatem.*
64 *Catechumenorum filij an sint eligibiles in Pralatos.*
65 *Neophyti nomine quid intelligatur.*
66 *Descendens à patre infideli non est excludendus à sacris Ordinibus & dignitatibus si ab infantia, vel saltem à decennio baptizatus fuerit.*
67 *Abiurantes in sancto Inquisitionis officio sunt ineligibiles.*
68 *Bigami non possunt eligi in Pralatos.*

ADsunt etiam, præter supradictos, alij casus ex quibus Monachus ad Abbatiam ineligibilis redditur. Et

1 Primò, Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Superiorem Monasterij eligi, Syluest. *verb.electio.1. num.15.* adducens nonnulla iura hoc prohibentia, sed de hac re, sicut etiam de suspenso, interdicto, ac irregulati, fusiùs *tom.2. disput. de Censuris.*

2 Secundò, qui literas Apostolicas falsificauit, vel in eis etiam in modico manus apposuit, nisi sit Officialis, inhabilis redditur ad electionem, Ostiens. *in sum. de crimine falsi, §. qualiter, vers. sed hodie,* Felin. *in cap. ex parte, in princ. vers. stylus Curia, de rescript.*

3 Tertiò, in peccato mortali publico constitutus ex S.Thom. *quodlib.8. q.4. art 2.*

4 Quartò, si semel reprobatus fuerit, alicuius vitij causa, qui non modò in sua Religione, sed nullibi ad Ecclesiasticam dignitatem assumi potest.

5 Quintò, transiens de Mendicantibus ad non Mendicantes in Abbatem assumi non potest, ex *clem. vt professi de Regul.*

6 Sextò, denunciatus de aliquo crimine (dummodò denunciationem præcesserit infamia, maximè apud bonos viros;) pendente inquisitione, non potest in Abbatem eligi, *cap. omnipotentis Deus de accus.* Panormit. *ibid.* Innoc. *cap. accusatum de simon.*

7 Septimò, Religiosus, qui exercuit Chirurgiam, ex qua sequuta mors, incapax est dignitatis Abbatialis, *cap. tua de hom.* vbi Felin.

8 Octauò, Simoniacus Monachus non potest eligi, *cap. si aliquis de elect.* & *ibi* Panormit. clariùs in constitutione Pauli II. quæ incipit. *Cùm detestabile scelus simoniaca,* &c.

9 Nonò, homicida, qui iure diuino, & humano inhabilis est ad dignitates Ecclesiasticas, *can. si quis omnem 1. quæst.7. cap. ad aures de atat. & qualitate.*

10 Decimò, periurus declaratus, *cap. querelam de iureiur.*

11 Vndecimò, notabiliter prodigus, Bald. *in cap. cùm in cunctis de elect. & cap. Petrus Diaconus 39. dist.* & *ibi* Archidiac.

12 Duodecimò, qui aliàs per secularis potestatis abusum electus fuit, remanet ineligibilis ad quamcunque dignitatem, *cap. quisquis de elect.*

13 Decimotertiò, generaliter patiens defectum animi, vel corporis, per quod ad exercitium sui officij, vel dignitatis inhabilis redditur, est ineligibilis Ioan. Andr. & Panormit. *in cap. fin. de postulat. Pral.*

14 Decimoquartò, Regulares pœnitentiati à sancto Officio ad dignitates, & Prælaturas omnino inhabiles sunt, etiam si pœnitentias compleuerint, vt à Sanctiss. D. N. Vrbano VIII. Pont. Opt. Max. declaratum fuisse anno 1626. refert Laurent de Pierin. *tom. 2. priuileg. sui Ordin. Minim. in annotat ad 9. constitut. Pauli V.* in fine sub his verbis.

In generali Congregatione S. R. & vniuersa Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram S. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. Illustr. DD. S. R. Eccl. Cardinalibus in vniuersa Republica aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à sancta Sede Apostolica specialiter deputatis S. D. N. iustis de causis animum suum mouentibus decreuit, & statuit, vt in posterum Regulares omnes cuiusuis Ordinis, Religionis, Societatis, & Instituti, quibus pro delictis ad sancta Inquisitionis officium spectantibus pœnitentia genus aliquod impositum fuerit (salutaribus pœnitentiis exceptis) eo ipso ad omnes Religionis sua gradus, & officia inhabiles censeantur; deinceps; (etiam si pœnitentia tempus expleuerint, vel gratiam receperint) ad illa tamen promoueri nullatenus possint; nisi priùs obtenta à S. D. N. vel ab hac sacra Congregatione coram Sanctitate sua habenda speciali, & expressa rehabilitationis gratia; aliàs promotio qualibet nulla sit, & promouentes ipsi priuationem suorum officiorum, ac praterea vocis actiua, & passiua ipso facto incurrant, ad qua restitui nisi ab eodem S. D. N. vel ab eadem sacra Congregatione coram Sanctitate sua habenda non possint. Prasens autem decretum omnibus Religionum Superioribus intimari mandauit idem S.D.N. De hac re redit sermo *num.67.*

15 Decimoquintò, qui eligendi sunt in Abbates, & Prælatos Ecclesiasticos propter curam Dominici gregis ea valetudine corporali debent pollere, quæ de iure naturæ videtur necessaria ad exercendum proprium officium decenter; itavt si talis valetudo non reperiatur, electio nulla erit: Tiraquellus *in l.12. connub. gloss.1. part.2. num.59.* Menoch. *de arb. lib.2. cas.116.* Paris. *de resignat. lib.5. quæst 3. num.13.* Maiol. *de irregul. lib.1. c.13.* Molina *de Instit. tract.3. disp.70.* Lessius *lib.2. cap 32. de iustit. & iure, dub 25.* Reginal. *in prax. lib.30. tract.2. num.44.* Mandos. *de sign. Gratis de disp. cum corp. vit.* Nauarrus *in Manual. cap.27. num.198.* Sigismund. *de elect. part.2. dub.88. & 89.* & multi alij Doctores quod probatur ex Leuit.21.

16 *Homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam, non offeret panes Deo suo, nec accedat ad ministerium eius, si cæcus fuerit, si claudus, si paruo, vel grandi, vel torto naso, si fracto pede, si manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si iugem scabiem.* & *ex cap. nisi cum pridem, §. alia verò de renunc.* & *ex cap.2. de cler. agr.* & *ex cap expositis de corp. vit.* & ex Concil. Trid. *sess.12. cap.4. de reformat. in fine,* cuius tenor est;

17 *nec aliis impòsterum fiat prouisio, nisi iis qui iam atatem, & cateras habilitates integrè habere dignoscantur, aliter irrita sit prouisio:* ibi Concilium loquitur non tantum de dignitatibus, & beneficiis Cathedralium, & Collegiatarum, sed etiam de dignitatibus, & personatibus Regularium, vt autem ad partiales ascendamus inhabilitates corporis, quæ electionem ad munera Prælatorum obeunda impediunt.

18 Decimoseptimò, leprosi sunt inhabiles ad Prælaturas, & ideo ineligibiles, *cap. tua nos de cler. agrot.* D.Thom. *part.3. quæst 82. art.10.* Sayrus *lib 6. de censur. cap.9. num.7.* Maiol. *de irreg. lib 12. cap.18. num.1.* Borgasius *part.5. tit. de cler. agrot.*

19 Notat tamen Sayrus *loc. cit.* laborantem scabie etiam Herculea, quæ oritur ex atra bile, si aliàs sit idoneus, & periculosum sit, ne eo neglecto minus dignus eligatur, posse in Prælatum eligi. cùm scabies nec impotentem, nec multùm abominabilem reddat.

20 Decimooctauò, ad Prælaturas Ecclesiasticas sunt ineligibiles, quibus ex nimia venere ceciderint capilli & barba, secus autem si ceciderunt propter aliam causam. Maiol. *lib.2. de irreg. cap.19. n.4.* Sayrus *loc. cit. n.6.* Reginald. similiter *loc. cit. n.49.*

21 Decimononò, laborantes morbo Gallico notoriè non possunt in Abbates, & Prælatos Ecclesiarũ eligi, quia abominabiles sunt, & tanquam publicè concubinatij

binarij omnino attendi sunt. Maiol. *loc. cit. cap.* 19. *num.* 1. Sayrus *loc. cit. num.* 5. Borgasius *citat. num.* 1. Auila *de censuris part.* 7. *disp.* 3. *dub.* 4. *conclus.* 1. Henriq. *lib.* 14. *cap.* 8. *num.* 8. vbi ait, quod dummodò crimen notorium sit, quod non requiritur, vt vlcera foràs appareant. Aduertendum tamen est, quandoque morbum Gallicum prouenire ex aëris corruptione, aut ex solo tactu, vel osculis, vt aduertit Ioan. Almenar. *in suo tract. de morbo Gall.* ex qua notatione poterit excusari eligendus in Abbatem. Ita Campanil. *in diuers. iur. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 168.

22

23 Vigesimò, rabidi, siue phthisi infecti non possunt eligi in Abbates, & Prælatos. Quia huiusmodi morbus contagiosus est & incurabilis; Prob. *ex cap. ex parte tua, de cler. egrot.* vbi laborantes incurabili morbo ineligibiles declarantur, præsertim si morbus est contagiosus, vt diximus.

24 Vigesimoprimò, Paralysi laborantes sunt pariter ineligibiles. *ex c. vlt. de cler. egrot.* generat enim Paralysis, seu vt dicunt alij Apoplexia impotentiam, & indecentiam. Ita Sayrus *loc. cit. num.* 10. Maiol. *lib.* 2. *de irreg. cap.* 24. *num.* 1. Campanil. *loc. cit. num.* 64. ex quibus Doctoribus licet colligere, quod habentes tantummodo manus tremulas, vel caput, aut linguam, & tremor non sit ita magnus, nec impediat eligendum in Prælaturam, nec ad risum moueat, siue abominabilem illum reddat, posse eligi.

25

26

27 Vigesimosecundò, Podagrosi continui, vel quasi continui sunt ineligibiles, ratio est, quia Prælati, & Pastores debent esse omnino ad prospiciendum, & prouidendum necessitatibus expediti, quæ quidem necessitates eorundem Prælatorum curam erga subditos tam spiritualem, quàm corporalem respiciunt: Podagra autem cùm reddat Prælatos omnino impotentes, constituit illos ineligibiles ex D. Thom. 3. *p. quæst.* 92. *art.* 10. Sayrus *lib.* 6. *de censur. cap.* 9. *num.* 4. Maiol. *loc. cit. cap.* 2. *num.* 1. Paris. *loco citato*, Campanil. *in diuers. iur. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 157. Reginald. *in prax. lib.* 30. *num.* 57. Nota tamen quod si Podagra non sit continua, sed intermedia, non impedit, vt quis in Abbatem, & Prælatum eligatur. Ita Abbas *in cap. cùm inter canonicos de elect. num.* 7. & expressè Paris. *loc. cit. quæst.* 3. *num.* 4. & Campanil. similiter *loco cit.* Ratio est, quia cùm Podagra intermedia non præbeat impedimentum perpetuum, non debet consequenter perpetuò à Prælatiis homines arcere.

28 Vigesimotertiò, morbo Comitiali, siue caduco laborantes ineligibiles sunt, etiamsi eodem morbo semel sint vexati. Ratio est, quia talis morbus insanabilis est, & horrorem gignit, & timorem videntibus incutit. Maiol. *loc. cit. cap.* 16. *num.* 1. & 2. Parisius *lib.* 5. *de resign. quæst.* 6. *num.* 105. Sayrus *de cens. lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 11. Nauarr. *in Manual. cap.* 27. *num.* 203. Campanil. *in diuers. iur. rub.* 11. *cap.* 17. *num.* 172. qui omnes affirmant prædicto morbo Comitiali infectos ineligibiles esse.

29 Vigesimoquartò, qui sunt à communi statura hominum, siue excedant in magnitudine, siue in paruitatem ita alieni, vt contemptibiles & ridiculi reddantur, non possunt in Abbates, & Prælatos eligi, quia non possunt decenter munera sua exequi. ex *c.* 2. *de cler. egrot.* vbi Gloss. *verb. deformitatem.* & *cap. finali de corp. vit.* Ita Innoc. *in cap. ex parte eodem tit.* Abbas *in cap.* 2. *de cler. egrot. num.* 2. & 3.

30 Vigesimoquintò, ineligibiles sunt furiosi, & lunatici, qui lucida interualla patiuntur propter eandem rationem, quia nimirum officia Prælatorum non possunt explere. Maiol. *loc. cit. num.* 1. *cap.* 14. Molina *de Instit. tract.* 3. *disput.* 70. *num.* 12. Campanil. *loc. cit. num.* 179. qui postea *num.* 182. ait electionem de istis furiosis factam, esse ipso iure nullam. Aduerte tamen, quod illi qui non patiuntur perpetuam amentiam, licet eligi non possint, poterunt tamen extra tempus amentiæ alios eligere iuxta *cap. quamuis* 7. *q.* 1. Sigismund. à Bononia *de elect. Prælat. loc. cit. num.* 6. vbi ait, idem esse dicendum de Dæmoniacis.

31 Præterea ineligibiles similiter sunt, qui faciem ita abhorrentem à consuetis habent, vt risum moueant. Ita Campanil. *loc. cit.*

32 Vigesimosextò, claudi non sunt ineligibiles, qui nec magnam generant abominationem, cùm turpitudo illa vestium longitudine cooperiatur, nec turpitudo illa à propriis Ecclesiarum suarum, & subditorum curis impediat. ex *cap. si quæ infirmitate, dist.* 55. Maiol. *loc. cit. cap.* 18. *num.* 2. Sayrus similiter *loc. cit. num.* 22. Si autem ita claudi sint vt pedibus stare non possint, nec ambulare sine sustentaculis, sunt ineligibiles propter impotentiam munia sui officij exequendi, ita Maiol. & Sayrus *loc. cit.* & S. Antoninus 3. *p. tit.* 28. *cap.* 5. Campanil. *loco cit. num.* 127.

33 Vigesimoseptimò, cæci sunt ineligibiles ex *cap. hinc etenim, §. cæcus, dist.* 49. S. Thom. 3. *part. quæst.* 81. *art.* 10. Campanil. *loc. cit. num.* 51. Maiol. similiter *loc. cit. cap.* 20. *num.* 1. Garcias *de benef. part.* 7. *cap.* 12. *num.* 21. Reginald. *loc. cit. num.* 40. Parisius *lib.* 5. *de resign. quæst.* 6. *num.* 36. ratio est, quia impossibile redditur, vt cæci Prælaturæ officium, quod hominem oculatum expedit, possint explere.

34 Si petas an lippi, strabones, lusci, & alij patientes in oculis defectum ineligibiles sint ad Prælaturas? Respondeo negatiuè, dummodo in eis non sit tanta deformitas, quæ ad risum moueat, & scandalum parturiat; monendi tamen sunt electores, vt à signatis caueant.

35 Vigesimooctauò, Dæmoniaci sunt ad Prælaturas ineligibiles. Maiol. *loc. cit. cap.* 15. Borgas. *de irregul. part.* 5. *tit. de corp. vit. num.* 15. Sayrus *loc. cit. num.* 14. Campanil. *loc. cit. num.* 148. Aduertendum tamen est maleficium in solis genitalibus non esse dicendum Dæmoniacum, prout ad rem nostram facit, ita Sayr. *de censur. lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 14. Sigismund. à Bonon. *de elect. can. dub.* 89. *num.* 9. possunt tamen Dæmoniaci eligere, *ex cod.* Sigismund. *loc. cit.*

36 Vigesimononò, qui caret manibus aut digitis sunt ineligibiles, tum propter impotentiam officium Prælaturæ exercendi, tum propter deformitatem, *cap. final. de corp. vit.* & *cap.* 2. *de cler. egrot.* & S. Thom. 3. *p. quæst.* 82. *art.* 10. *ad tertium.* Borgas. *de irreg. part.* 5. *tit. de corp. vit. num.* 4. Maiol. *lib.* 1. *cit. cap.* 14. *num.* 1. Reginald. *in prax. lib.* 30. *num.* 53. Sayrus *de censuris, lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 18.

37 Trigesimò, carentes naso non possunt eligi in Prælatos & Abbates propter deformitatem, ita Sayrus *loc. cit. num.* 14. Maiol. *loco cit. cap.* 22. Campanil. similiter *loco cit. num.* 44. Aduerte tamen habentes nasum distortum paruum, magnum, simum, contosum, possunt eligi, dummodo nasi magnitudo, vel paruitas deformitatem non inducant Camp. *loc. cit. n.* 85.

38 Trigesimoprimò, muti ineligibiles sunt, non enim possunt subditos suos docere, monere, & corrigere, quæ omnia sunt præcipua Prælatorum munera, *sess.* 3. *part. loc. cit.* Maiol. *de irreg. lib.* 1. *cap.* 26. *num.* 2. Sayrus *loc cit. n.* 21: qui omnes DD. putant balbutientes non esse communiter ineligibiles nisi esset talis defectus, vt vix possent integrum verbum efformare.

39

40 Trigesimosecundò, surdi siue naturales, siue casuales sunt ineligibiles durante surditate. Ratio est, quia cùm non possint suos subditos audire & auxilium tam spirituale, quàm corporale eis implorantibus præstare, officio suo non satisfaciunt. Sayrus *de censur. lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 17. Maiol. *lib.* 1. *cap.* 25. *num.* 1. Paris.

Parif. *lib.5 cit.quæst.3 num.15.* Campanil. *loc.cit.n.39.* idem dicendum de illis quibus abscissæ sunt aures propter delictum, quod maximam induit turpitudinem, & deformitatem. Ita Auila *de censur. part. 7. disp.3. dub.1.corol.2.* Campanil. *loc.cit.num.4.* non autem idem habetur iudicium de surdastris, ipsi enim non censentur ineligibiles. Nauar. *lib.1.consil.de corp. vit. cons.7.num.3.*

41 Trigesimotertiò, Hermaphroditi non possunt eligi in Abbates & Prælatos, si enim in eis magis vigeat sexus femininus, sunt ineligibiles iure diuino; si vero sexus virilis, sunt ineligibiles iure canonico, *cap.si testes 4.quæst.4.§.Hermaphroditus,* Suarez *tom.5. in 3. part. disp.51. quæst 2. num.1.* Azotius *part.3. institut. moral. lib. 6. cap.2. quæst. 3.* Auila *de censur. part.7. disp.3. dub 5.*

42 Trigesimoquartò, gibbosi sunt ineligibiles ab Abbatias & Prælaturas, intelligo autem de illis gibbosis, qui omninò curui sunt, & oculos in cælum eleuare non possunt sine magna difficultate, ex *cap. hinc etenim, dist.49.verb.gibbosus.*

43 Trigesimoquintò, stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles, quia sunt inepti ad regimen animarum, & Pastoris officium gerere nesciunt, ex *cap. Petrus.dist.39.* Maiol. *lib.2. de irregul. cap.13. num.6.* Henriquez *lib.14. cap.8. num.9.* Azotius *tom.1. lib.6. cap.2. quæst.4.*

44 Trigesimosextò, valetudinarios (qui nimirum malo corporis affectu sæpe sæpius male valent, frequentérque ægrotant) ineligibiles esse. Ratio est, quia muneri sibi iniuncto Prælaturæ satisfacere minimè possunt; vnde electio nulla erit, ex *cap. final.de rescriptis, in 6.* Imo electi tenentur in conscientia renuntiare; nec aliter absolui possunt. Nauar. *in Manual. cap.25.num.133.* Parif. *loc.cit. quæst.6. num 9.* Suarez *tom.5. in 3. part. S. Thom. disput.51. sect. 2. num.17.* S.Thom. *2.2.quæst.185. art.4.* vbi notat Caiet. quod causæ obligantes Prælarum ad renunciandum Prælatiis, à fortiori obligant ad non acceptandum illis oblatis; simúlque obligant electures ne prædictis offerant, maximè quando causa notoria est.

Petes an qui post aliquod tempus pristinam redimit valetudinem possit eligi, cùm antea esset inhabilis? Respondeo affirmatiuè, dummodo probet se esse sanum, Gloss. *in cap. inter canonic.verb.recusatus, de electione,* cum Ioan.Andr. & Panormit.

In hac tamen re maximè præcauendum est, quod ideo valetudinarij sunt ineligibiles, quia munia Prælatiæ iniuncta exsequi minimè valent; vnde si stante etiam infirmitate possent aliquod munus exercere, ad illud vtique eligi posse existimatem cum Laurent. de Peirinis *tom.2. de Prælat. cap.4. num.4.* maximè si esset benemeritus.

45 Trigesimoseptimò, debiles sunt ineligibiles, si debilitas proueniat ex mala dispositione corporis, & sit ferè eadem cum infirmitate, aliàs non, Menoch. *lib.2. de arbitr.cas.6.num.14.* Parif. *loc. cit. q.3.n.26.*

Si quæras an præpingues possint eligi in Abbates, & Prælatos. Respondeo affirmando, quidquid dicant Campanilus, & Laurent. de Peirinis *loc. cit.* maximè si carnositas naturaliter eis aduenerit, & in toto corpore æqualiter consistat, nec illos impediat ad suum officium complendum.

46 Trigesimooctauò, senes si sint inhabiles ad munus suum exercendum, ineligibiles sunt, ex *cap. nisi cum pridem, §.alia verò, de renunc.* S.Thom. *2.2.quæst.185. num. 4.* qui autem dicantur hi senes, nil certi statui potest, cùm non vnius complexionis sint omnes homines; sufficiat igitur me dixisse illos senes ineligibiles esse qui officia Prælaturæ subire nequeunt.

47 Trigesimonono, si aliquis electione sequuta, & post Prælatiam, siue Abbatialem dignitatem acceptam inciderit in aliquam infirmitatem ex prædictis, non debet inuitus remoueri, nec ad renunciandum cogi, sed in tali casu debetur ei coadiutor, *cap.penult. & vlt.de clericis ægrotant.* & *cap. script. mihi*, & *cap. quamuis triste 7.quæst.1.*

48 Quadragesimò, publicus aleator est ineligibilis ad Abbatias, & alias Prælaturas, & si eligeretur, electio esset nulla, ex *cap.inter dilectos,de excess.Prælat.* iuncta Gloss. *verbo Aleatorem*, & *cap. clerici, de vit.& honest.cler.* Parif. *de resignat.lib.4. quæst.3. n.67.* Panormit. *in d.cap.inter dilectos, de excess.Prælat.n.6.* Tabien. *verbo ludus, num. 7.* Farin. *in prax. part. 3. quæst.109. num. 96.* Maiolus *de irregular. lib. 3. cap.2. num.7.* Castellin. *de elect. cap.4. num.58.* Menoch. *de arbitr.lib.2.casu 350.num.3.* Barbos. *de potest. Episcop. part.2. allegat. 42. num.11.* Diez *in pract. cap.72. n.2.* Campanil. *in diuers.iur.rubr.4 num.52.*

Hoc tamen intelligendum est, (vt præmitto) de publico aleatore qui ludere solitus est, non de illo, qui vna, aut vicibus aliquibus lusit; sic colligitur ex *cap. Episcopus,dist.35.* & Menoch. *loc.cit. num.19.* Farin. *loc.cit. num.102.*

Dices electio secreti aleatoris estne ipso facto nulla, sicut electio publici aleatoris? Respondeo negatiuè, potest tamen irritari, si monitus, non resipiscat, vt dicunt Doctores *suprà* citati.

49 Quadragesimoprimò, vino dediti, & inebriare se consueti ineligibiles sunt ad Prælaturas, & electio similiter si sequatur, erit ipso facto nulla, *c.à crapula de vit.& honest.cleric.* & *c.Episcopus,dist.35.* qui canones innouantur à Concil. Trident. *sess.21. de Refor.cap.1. & sess.24 cap.12. eod. tit.* Cened. *collect.33.ad decret. num.4.* Aldred. *de disciplin.tuenda, lib.2. cap.15.n.40.* Barbos. *de offic. Episc.part.2.alleg.18.num.11.* Menoc. *de arbitr.lib.2. casu 404. num.4.* Rebuff. *in prax. tit.de cler.ad sacr ord.mal promot.gloss.4.num.5.* Hostiens. *in sum.lib.1.tit.de tempor.ordin. num.17.* Sayrus *de censuris, lib.5. cap.31, num.12.* Tabien. *verbo ebrietas, §.5.* Maiolus *de irregular. lib.5. cap.3. n.2.* Speculat. *lib 1. tit.de dispens.§.3.num.6.* Sigismund.à Boon. *de elect. dub.89.num.8.*

Si quæras, Prælatus habens dignitatem antequam se incipit inebriare, an priuetur tali dignitate, quando se inebriat? Respondeo non est statim ea dignitate priuandus, sed priùs debet coram fratribus, vel aliis Clericis bis, aut ter moneri vt se abstineat, quod si adhuc perseuerat peractis huiusmodi admonitionibus, poterit, imò debebit priuari, *c.sacerdos,dist 35.& cap. à crapula de vit. & honest. cler.* vbi Abb. *num. 3.* Hostiens. *in sum.loc.cit.num.17.* Tabiena *verbo ebrietas, §. 5.*

Sed duo in tali re cauenda sunt. Primò debet constare de tali admonitione super prædictam vinolentiam ad hoc, vt relatus possit priuari non secuta emendatione. Secundò cauendum est, quod dicta admonitio fieri debet etiam si ille sit solitus inebriari, Archidiac. *in cap. Episcopus,dist.35. num.1.* Difficile tamen potest probari ebrietas, & testes de illa deponentes debent rationem reddere eorum quæ testificantur quoad ebrietatem. Ita Gutier. *loc.cit. n.133.* Rodriq. *tom.2. regul.quæst.9.37.art.2.*

50 Possunt tamen obseruari aliqua signa, ex quibus dignoscitur ebrietas, & sunt hæc. Primum est facies rubra insolitum vltra solitum, qua mediante milites agnoscebantur ab Imperatoribus teste Marcardo, & ex oculis scintillantibus, & lachrymantibus. 2. ex locutione, vt si plus solum, & insolita nullo ordine seruato, si secreta patefecerit, & dum loquitur balbutiendo verba proferat. 3. si periculosè incedere videatur. 4. si minimum bibere solitus sit, & vltra consuetudinem

suetudinem. 5. si stupeant, vel sine causa nimium rideant. 6. quòd omnia eis circumferri videantur. 7. quòd ea quæ procul sunt enumerare non valeant, 8. & quòd vna, & eadem res eis plures esse videatur. 9. quòd tremunt, & solis labore gaudent. 10. quòd sunt ad lacrymandum propensiores ex Barbos. *part. 1. de potest. Episc. tit. 2. gloss. 11. num. 6.* & Laur. de Peiriu. *tom. 2. de Prelat quæst. 2. cap. 5. num. 67.*

Non desunt aliqui Doctores, qui putant ebrios non solum ineligibiles esse ad Abbatias, & Prælaturas, verum etiam putant voce actiua carere in electionibus Canonicis, quia existimant eos infames, & irregulares; non videntur tamen mihi priuati quoad ius commune à voce actiua tempore sobrietatis præstanda ex *cap quamuis 7. quæst. 1.* & licèt ibi sermo sit de furiosis, & patientibus lucida interualla; intelligi

51 etiam potest prædictum cap. de ebriis, qui æquiparari possunt furiosis: ebrius enim non multùm distat à furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor est: ex *cap. venter. dist. 35.* & ex communibus Doctorum placitis: vnde sicut isti possunt eligere quando habent lucida interualla, ita, & ebrij eligere poterant tempore sobrietatis; hoc tamen fallit in multis Congregationibus, & præsertim in Congregatione Minorum fratrum, vt notat Passar. *in schol. ex cap. Gennen. 5. n. cap. 17.*

Nec obstant varia iura pœnam irrogantia patrantibus delicta tempore ebrietatis *l. recipiendam, §. delinquunt, vers. impetum. ff. de pæn. cap. inebriauerunt, 11. q. 1. & cap d. crapula, de vit. & honest cleric.* Quod non currit de patrantibus delictum tempore furoris. Respondeo enim illas pœnas impositas esse ebriis, etiam tempore ebrietatis pro delicto patrato propter peccatum inebrietatis, ita Barb. *de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 38. num. 5.*

52 Quadragesimosecundò, Hæretici sunt ineligibiles ad Prælaturas, & Abbatias, quod si eligerentur, electio ipso iure nulla est, & quod dico de Hæreticis valet etiam de receptatoribus, fautoribus, defensoribus, Hæreticorum, ita Sanchez *lib. 2. in decal. cap. 26. n. 4.* Pegna *in direct. inquisit com. 162. & 163.* Farin. *de Hæret. q. 189. num. 71.* Lambert. *de iur. patron. part. 1. lib. 2. quæst. 9. art. 6. n. 7.* & communiter Doctores.

Probatur multifariè primò ex *cap. quicumque, §. Hæretici, de Hæret. in 6.* Tam etiam probatur ex eo quod Hæretici sunt excommunicati *cap. nouerit, de sentent. excom. cap. Achatius, & audiuimus 14. quæst. 1. cap. ad abolendum, cap. excommunicamus 1. & 2. de Hæret.* Tum etiam probatur eo quod sunt extra Ecclesiam, & ideo non sunt ad dignitates admittendi, quia qui sunt extra Ecclesiam Catholicam nihil Ecclesiasticum possunt possidere, *cap. quo iure, §. legantur, C. 8. cap. 1. & 2. 23. quæst. 7.* Tum quia supradicti sunt infames, *6. quæst. 1. cap. alicui 2. quæst. 7.* tum quia sunt irregulares, *cap saluberrimum, cap. conuenientibus. 1. quæst. 7. cap. Nos consuetudinem dist. 12.*

53 Sed aduertendum est prædictam conclusionem intelligendam esse tam de Hæreticis manifestis, quàm occultis. Bonac. *de cens. disp. 7. quæst. 3. part. 7. num. 3.* Suarez *de censur. disp. 43. sect. 1. num. 4.* Azor. 2. *part. Instit. moral. lib. 8. cap. 13. quæst. 7.* Dixi occultos ad excludendos mentales, quos non puto esse excommunicatos, nisi exterius signum interioris hæresis manifestatiuum exprimant, ita Farin. *de Hæres. quæst. 192. §. 1. num. 4.* Garc. *de Benefic. part. 11. cap. 10. num. 91.*

Dices post publicam emendationem potest non eligi in Abbatem & Prælatum? Respondeo, quod qui lapsus est in hæresim, siue publicam, siue occultam, etiam sequuta absolutione semper remanet irregularis, non solum ad dignitates, verum etiam ad ordines recipiendos, & etiam ad exercendos eosdem ordines quos habet. Suarez *loc. cit. num. 2.* Sanchez 2. *in Decal. cap. 25. num. 2.* Campanil. *in diuers. iur. rub. 11. cap. 26. num. 3.* Maiol. *de irregul. lib. 5. cap. 46. num. 1.* Garc. *de Benef. loc. cit. num. 81.* Bonac. *de censur. disp. 7. quæst. 3. part. 7. num. 6.* Imo extat Decretum de mandato Vrbani VIII. sub die 1. Octobris 1626. Romæ promulgatum, quo cauetur Regulares pœnitentiatos ab officio sanctæ Inquisitionis inhabiles esse ad dignitates, etiam si pœnitentias compleuerint, & eorum rehabilitatio Papæ reseruata est, siue Congregationi coram eo habendæ.

54 Quoad secundam partem supradictæ conclusionis, scilicet de fautoribus, & defensoribus, & etiam quoad filios Hæreticorum vsque ad secundam generationem per lineam paternam, & per lineam etiam maternam, vsque ad primam generationem, dico illos esse ineligibiles ad Prælaturas; ita vt si eligantur, eorum electio similiter est ipso iure nulla, ita Sanchez 2. *in Decal. cap. 27. num. 2.* Farin. *de Hær. quæst. 191. §. 2. n. 48.* Azorius *tom. 1. lib. 8. cap. 13. quæst. 8.* Pegna *in direct. Inquis. part. 3. com. 163.* Auila *de censuris, part. 7. disp. 4. dub. 3. concl. 1.*

Aduertendum tamen pro intelligentia huius rei, quod primus, & secundus gradus per lineam paternam arcentur à dignitatibus, & officiis; per lineam verò maternam solummodo primus gradus, si v. g. Titius fuerit hæreticus, & filium habuerit, erit inhabilis, & ineligibilis ad Prælaturas, & similiter si filius Titij filium habuerit, inhabilis, & ineligibilis erit; si verò Titius filiam habuerit, quæ filium genuerit hic filius non erit inhabilis, ita si fœmina hæresim incurrerit, & genuerit filios, ipsi filij solummodo inhabiles erunt, ex *cap. quicumque, §. hæretici, & cap. commissi, verb. vt priuati,* & *cap. statutum 2. de hæret. in 6.* Pegna *part. 3. quæst. 115. com. 164.* Molina *tract. 3. de Iust. tom. 1. disp. 658. n. 19.* Suarez *tom. 5. disp 43. sect. 3. num. 1.* Bonacina *de censuris, disp. 7. quæst. 3. part. 7. n 9.* Lessius *de iust. lib. 2. cap. 33. n. 121.*

55 Si quæras an supradicta conclusio intelligatur tam de filiis legitimis, quàm illegitimis? Respondeo ex communi omnium sententia intelligendam esse de vtrisque, aliàs maiori priuilegio gauderet luxuria, quàm castitas, vt benè notat Si-

56 gismund. à Bononia *de elect. dub. 82. num. 2.* Vbi enim lex non distinguit, etiam nos non debemus distinguere, vnde cùm nulla reperiatur lex, quæ inter filios legitimos, & illegitimos distinctionem ponat in præsenti re de qua loquimur, nullam debemus ponere distinctionem. Videatur Couar. *lib. 2. var. cap. 8. num. 3.* Ricciullus *de iur. person. lib. 5. cap. 30. num. 1.* Azor. *tom. 2. lib 6. cap. 4. quæst. 4.* qui omnes sine vlla distinctione prædictam conclusionem sequuntur.

57 Hinc oritur maximum dubium, & valde à Doctoribus agitatum, an geniti ante paternam hæresim comprehendantur in conclusione prædicta. Partem negatiuam sequuntur Symmachus *de cathol. Institut. tit. 29. num. 14.* Lessius *loc. cit.* Bonac. *loc. cit. num. 10.* vbi multos colligit Doctores pro sua sententia. Affirmatiuam sententiam defendunt Couar. *lib. 2. var. resol. cap. 8. §. 5.* Rota *in tract. de hæret. part. 2. assert. 4. n. 352.* Pegna *vbi suprà com. 163.* Azor. *part. 2. lib. 6. cap. 4. quæst. 13.* Farinac. *loc. cit. num. 51.* vbi testatur sic resoluisse Rotam *coram dicto Pegna Cochen. pensionis 24. Octobris 1554. & in eam causam coram Peregrino 6. Marij 1598.* Garcias *de Benefic. part. 11. cap. 10. num. 79.* vbi de verbo ad verbum refert, & sequitur prædictam decisionem coram Peregrino. Marescottus *lib. 2. var. resol. cap. 36. num. 10.* quæ sententia etiam mihi videtur probabilior. Primò ex illo Exodi 20. *Ego sum Dominus Deus tuus fortis, & zelotes, visitans iniquitatem patris in filios in tertiam & quartam generationem eorum.* Probatur etiam ex *dicto cap. statutum.*

2. de

2. *de heret.* vbi habetor, quod filij hæteticorum, quorum parentes hætetici deceſſetunt, afficiuntur dictis pœnis, quibus puniuntur parentes; & cùm non diſtinguatur ibi de filiis ante, vel poſt hæreſim natis, nec nos diſtinguere debemus, iuxta *d. l. 2. ff. de offic. Præſul.* tum etiam quia filij ſolent imitari partum ſuorum mores, vt probant *verba Nazianzeni ad Nicob. tom. 2.*

Gloria namque Patri natorum fama, decúſque,
Et rurſus natis eſt gloria fama parentum.
Gratia communis, labes communis vtriſque.

58 Dices quid dicendum eſt de filiis deſcendentibus ex hæteticis occultis? Reſpondeo prædictos non eſſe inhabiles, & ineligibiles: ad hoc enim vt reddantur inhabiles, oportet vt ortum ducant ex iis, quos tales eſſe hæreticos conſtiterit, ſiue per euidentiam facti, ſiue per ſententiam iudicis, ſiue per confeſſionem propriam in iudicio. Ita Leſſius *loc. cit.* & Farinac. ſimiliter *loc. citat. num. 69.* Azot. 1. *part. lib. 6. cap. 4. quæſt. 3.*

59 Si dicas an reddantur inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas deſcendentes ex condemnatis in contumaciam? Farin. *loc. cit. num. 58.* partem negatiuam rationibus, & auctoritatibus defendere nititur; & addit, etiamſi ſtatua eorum fuerit combuſta. Sed probabilior videtur ſententia Pegnæ *loc. cit. com. 164.* & Sanchez *loc. cit. n. 19.* qui hac ratione eorum ſententiam ſundere conantur: nam talis contumax in crimine hæreſis æquiparatur pertinaci, & ob id pro hæretico habetur, cum præſumptio vehemẽs tranſeat in violentiam, ſic Hoſtienſis, Ioannes Andr. Francus, & alij, quos refert, & ſequitur Rota *coram Peregrino ſuprà allat.*

Sed aduerte, quod contumax qui damnatur, verè & propriè contumax ſit, iuxta *caput excommunicamus, §. qui autem, in fin. de heret.* & *cap. cùm contumacia eodem tit. in 6.* Si enim de eius contumacia planè non conſtaret, aut anno elapſo per morbum, aut aliud impedimentum legitimum ad inquiſitorem non poſſet accedere, vel pro abſolutione inſtitiſſet, vel obtinuiſſet ſatisfactionem, vel denique ea præſtitiſſet, dixiſſet, vel feciſſet, quæ omnia illum hominem Catholicum oſtenderent, tunc eius filij & nepotes non ſunt cenſendi inhabiles, & ineligibiles ad Prælaturas. Ita Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub. 71. num. 5. verb. & quamuis*, vbi *num. 6.* hanc mouet dubitationem.

60 An ſi hæretici reſipiſcant, & reincorporentur Eccleſiæ, eorum deſcendentes priuentur dignitatibus & honoribus? & reſpondit negatiuè, quod patet ex *dicto cap. ſtatutum 2. de heret. in 6.* vbi hæc præciſè habentur verba, *non autem illorum quos emendatos eſſe conſtiterit, & reincorporatos Eccleſiæ vnitati.* Idem dicendum eſt, ſi ante pœnitentiam peractam deceſſerint, dummodo eam recipere & exequi parati eſſent. Ita Pegna *loc. citat. com. 172.* Farinac. ſimiliter *loc. citat. num. 64.* Secus tamen dicendum eſt ſi hæretici relapſi ſint, quamuis iterum pœnituerint. Ita Pegna *loc. citat.* Azor *loc. citat.* Auila *de cenſuris, num. 7. diſputat. 4. dub. 3.* Farinac. *loc. citat. num. 65.* Ratio eſt, quia relapſi licet per pœnitentiam reſipiſcant, non tamen habentur pro reconciliatis, vt textus ſupradictus poſtulat; ideo traduntur Curiæ ſæculari, & tunc Curia ſæculari relaxatus ſi conuerteretur, tamen præſumeretur tanquam hæreticus, & eius conuerſio ficta propter timorem pœnæ, præter tamen illud quod ad abſolutionem ſpectat *cap. ſuper eo, de heret. in 6.* Hæreticus

61 autem ille dicitur relapſus, qui hæreſim de vehementi abiurauit, & deinde ad eandem hæreſim, vel aliam reuerſus eſt, vel qui de hæreſi infamatus coactus fuit ſe ab ea purgare, tanquam vehementer ſuſpectus, ſi poſtea deprehendatur in eandem hæreſim de qua ſe purgauit incidiſſe, eſt verè relapſus; ſi autem in aliam hæreſim, de qua non ſe purgauit, inciderit, non dicitur relapſus. Ita Laurent. de Peirin. *tom. 1. de Prel quæſt. 2. cap. 5. n. 78.*

62 Naſcitur curioſa difficultas, an, qui obtinuerunt dignitates, & Prælaturas antequam patres eorum inciderint in hæreſim priuentur eiſdem dignitatibus, & Prælaturis quando eorum patres in hæreſim inciderint. Prima ſententia eſt Panormitani *in cap. vergentis, num. 4.* Rebuff. *in prax. tit. de mod. admit. benef. n. 25.* Couar. *lib. 2. var. reſol. cap. 8. n. 4.* Simanch. *loc. cit. num. 20.* Pegnæ *loc. cit. com. 163.* Menoch. *conſil. 805. num. 33. lib. 9.* Azor. *loco cit.* Sanchez *loco cit. cap. 28. num. 18.* Duard. *in Bull. Cœn. Domini, lib. 2. can. 1. quæſt. 20. num. 17.* & aliorum qui partem negatiuam amplexantur. Secunda ſententia eſt Ioan. Andr. *in c. vt commiſſi, § priuandi, num. 4.* Geminian. *num 4. de heret. in 6.* Ananiæ *num. 13. de heret.* Præpoſit. *in cap. ſatis peruerſum, num. 4. diſt. 56.* Garciæ *ſuprà loc. cit.* & aliorum, quos refert & ſequitur Farin. *loc. cit. num. 17.* qui omnes affirmatiuam ſequuntur ſententiam: cui conferre videntur Bullæ Summorum Pontif. Innocentij IV. Nicolai III. Alexand. IV. & Pauli IV. vt ait Sigiſmund. à Bononia *de elect. dub. 82. num. 8.* vbi notat, quod cùm huiuſmodi dubium occurriſſet tempore fel. record. Clem. VIII. anno 1594. S. Congregatio Inquiſitionis die 23. Decembris decreuit, ſeruandam eſſe opinionem negatiuam, tanquam humaniorem. Ita teſtatur Mareſcottus *lib. 2. var. reſolut. cap. 35. num. 9.* Verùm quia pars inſtabat pro reſolutione, cauſa de ordine Sanctiſſimi iterum propoſita articulis maturè diſcuſſis reſoluta fuit ſecundum ſententiam affirmatiuam *ſub die 6. Martij 1598. quæ eſt deciſ. 113.* Farinac. *ſupra cit.*

63 Quadrageſimotertiò, Neophyti ſunt ineligibiles ad Prælaturas & dignitates, patet ex *cap. quoniam,* & *cap. ſicut Neophytus, diſt. 48.* rationem aſſignat Gratianus *in principio huius diſt.* in his præciſis verbis, *Prohibetur Neophytus in Epiſcopos ordinari, vt qui heri erat catechumenus hodie non fiat Epiſcopus; qui heri erat in Theatro, hodie non ſedeat in Eccleſia; qui veſpere erat in circo, hodie non miniſtret altari; qui dudum fuit fautor hiſtrionum, hodie non ſit conſecrator Virginum; cauſa autem huius probationis eſt ſecundùm Apoſtolum,* 1. ad Timot. 3. *ne elatus in ſuperbiam, tanquam Religio Chriſtiana, plurimùm eius egeret, incidat in ruinam Diaboli: momentaneus namque ſacerdos neſcit habere humilitatem obſeruare modos perſonarum, vel contemnere; non ieiunauit, non fleuit, non ſe correxit, non pauperibus erogauit: in arrogantiam, quæ eſt ruina Diaboli, incidunt, qui puncto horæ, nec dum diſcipuli, fiunt magiſtri:* ſupradicta concluſio ſecuta fuit a communi DD. ſententia, vt Suar. *loc. cit. n. 5.* Sayrus *de cenſuris, lib. 6. cap. 13. n. 10.* Nauar. *in Man. cap. 27. n. 106* Azor. *tom. 2. lib. 6 c. 2. q. 2.* Couar. *in Clem. ſi furioſus, p. 1. §. 2. n. 7.* Maiol. *de irreg. lib. 1. c. 31. n. 1.* Lambert. *de iur patr. lib 1. p. 1. q. 7. art. 14. n. 2.* Rodr. *tom. 1. q. Reg. q. 14 art. 5.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. p. 1. tit. 2. gloſſ. 17. n. 3.* Pariſ *lib. 4. de reſign. q. 4. n. 20.* Bonac. *de cenſ. diſp. 7. q. 2. p. 1. num. 5.* Sigiſm. à Bonon. *de elect. dub. 84. num. 2.* vbi ait, quod Neophyti ſunt irregulares, & conſequenter arcentur à Prælaturis, & dignitatibus, quandiu per Epiſcoporum iudicium, & Prælatorum iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentium ita moribus, & Chriſtiana diſciplina inſtructi ſunt, vt veterani Chriſti milites cenſeri poſſent, quo tempore elapſo ceſſat talis irregularitas, & conſequenter ſine diſpenſatione poterunt promoueri, *cap. 1. diſt 57. cap. eam te, de reſcriptis*, vbi Felin. *num. 12.* & Toloſ. *in tit. de elect. cap. 12. num. 2.*

Couat. *loc. cit.* Suarez, Sanchez, Rodriquez, & alij *locis cit.*

Si obiicias verba *cap. constituit*, 17. *quaest.* 4. statuitur enim per verba huius capitis, quod Iudaei, aut hi qui ex Iudaeis sunt, officia publica nullatenus appetant: ergo non solum Neophyti, sed etiam ex Iudaeis nati, licet baptizati ab ineunte aetate, non poterunt habere officia, & dignitates. Cui obiectioni respondet Suarez *loc. cit.* quod ibi per officia publica intelliguntur Magistratus, & alia officia, quae ad gubernationem politicam & temporalem Christianorum pertinent, vt colligitur ex Concil. Toletano IV. ex quo praedictus textus elicitur. Imò idem Suarex *eodem loco*, inquit, quod per illos, qui ex Iudaeis sunt, intelliguntur illi, qui in familia Iudaeorum extant, oimirum filiifamilias, & hoc probat de mente Glossae, & Turrecrematae.

64 Idem dicendum est de filiis catechumenorum, quamuis eorum parentes à fide recesserint, quod de Neophytis *loco cit.* dictum est: rationem assignat Sigismund. à Bonon. *loc. cit. num.* 4. quia nimirum eorum parentes non sunt verè, & propriè haeretici, vnde eorum filij non amplius censendi sunt, quam ex Iudaeis, siue aliis infidelibus geniti; de qua re vide Sanchez *loc. cit. num.* 13.

65 Quid autem propriè intelligatur per Neophytum? ne aequiuocè laboremus, dico quod per Neophytum intelligitur ille, qui ex Iudaica lege, aut Mahumetica, siue Ethnica de recenti Christianae militiae nomen dedit: dixi *de recenti*, nam, qui à multo tempore decennio, v.g. vel à natiuitate, etiam si à parentibus religionis reprobatae descendat, baptismum suscepit, non est dicendus Neophytus, sicut nec ille, qui ex patre iam Christianae legi conuerso natus est; imo nec ille dicitur Neophytus qui à natiuitate baptizatus est, etiam si pater eius adhuc in infidelitate perseueret. Ita Sanchez 2. *in Decalog. cap.* 28. *num.* 11. Ricciul. *de Neophyt. cap.* 1. *num.* 2. & 3. Couar. *loc. cit. num.* 7.

66 Ex quo sequitur non esse excludendum à sacris ordinibus, nec à dignitatibus Ecclesiasticis, qui ab infideli patre descendens ab infantia, vel saltem à decennio baptizatus est; Suarex *loc. cit. num.* 8. Couarr. *loc. cit. similiter num.* 8. Caeteri autem omnes excludendi sunt, v.g. adulti à nouennio baptizati, nisi essent sanctae & approbatae vitae, vt de sancto Ambrosio legitur, *cap. Neoph. dist.* 61. & Lambert. *loc. cit. num.* 7. Maiol. *de irreg. lib.* 1. *cap.* 31. *num* 4. Barb. *de potest. Episcopi, part.* 1. *tit.* 2. *gloss.* 17. *num.* 7. & alij, qui affirmant, quod iudicare an aliquis sit sanctae vitae ad summum Pontif. pertinet.

67 Quadragesimoquartò, abiurantes in sancto Inquisitionis officio non possunt eligi ad Praelaturas, & dignitates, tam si abiurauerint de leui, quàm de graui. Not. cum Nauar. *lib.* 5. *cons. de haeret. cons.* 18. *num.* 1. quod abiurare est recedere ab aliqua re cum iuramento de non redeundo ad illam, ex *cap. accepta*, & *cap. audita, de rest. spol.* & *ca. super hoc de renunt.* & *cap. ad abolendam, de haeret.* quo praemisso, dico, quod ex eo quod aliqui abiurauerint, sunt ineligibiles. Ita Nauar. *lib.* 5. *cons. de haeret. cons.* 18. *n.* 3. Ricc. *tom.* 1. *decis.* 666. *n.* 6. Ricciul. *lib.* 5. *de iur. person. cap.* 19. *n.* 27. Sanchez 2. *in Decal. cap* 25. *n.* 12. Paris. *lib.* 4. *de Resign. quaest.* 3. *n.* 17. Henriq. *lib.* 13. *cap* 56. *num.* 1.

68 Quadragesimoquintò, bigami non possunt eligi in Abbates & Praelatos, ex *cap.* 1. & 2. *dist.* 33. & *cap.* 1. 2. & 3. *de bigamis*, & ex Concil. Trident. *sess.* 23. *cap.* 17. *de reform.* & communiter DD. D. Thom. *in addit. ad* 3. *p. q.* 66. *art.* 5. Sanchez *lib.* 7. *de matr. disp.* 83. Raym. *in sum. de qual. ordin. lib.* 3. §. 3. Trotus *de perf. Cler. lib.* 2. *part.* 1. *Requis.* 7. Couar. *in Clem. si furiosus*, *p.* 1. §. 1. *num.* 1. Lambert. *de iur. patron part.* 1. *lib.* 2. *quaest.* 7. *art.* 13. *num.* 7. Sayrus *lib.* 6. *de censur. cap.* 5. *n.* 5. Azor. *tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *quaest.* 6. Campanil. *in diuers. iur. rub.* 11. *cap.* 6. *num.* 29. Henriquez *lib.* 12. *cap.* 6. *num.* 3. Suarez *tom.* 5. *in* 3 *part. disp.* 49. *sect.* 6. *num.* 16. Paris. *de resign. lib.* 4 *quaest.* 4. *num.* 17. Hostiens. *in sum. lib.* 1. *tit. de tempore ordinand. num.* 15. Nauarr. *lib.* 1. *consil. tit. de big. cons.* 3. & 4. Barb. *part.* 1. *de potest. Episcop. tit.* 2. *gloss.* 4.

Ratio autem qua mediante Bigamus arcetur ab officiis & Praelaturis habetur ex Hostiense *in summa de Bigam.* §. 5. nimirum, qui duas contraxit nuptias non potest aptè significare vnionem Christi cum Ecclesia vnica eius sponsa.

Aliam rationem assignat Barbosa *loc. cit.* scilicet quia Bigamia est signum incontinentiae, vnde non potest efficaciter aliis suadere castitatem.

QVAESITVM XXII.

In quibus casibus electiones ipso iure irritae sint, vel irritandae, & cessandae.

SVMMARIVM.

1 *Electiones clandestinae reprobantur à iure, ac irritandae, & cassandae sunt.*
2 *Clandestinae dicuntur illae electiones, quas electores secretas inter se retinent.*
3 *Consentiens electioni de se facienda incidit in ambitionem.*
4 *Electus quomodo respondere debeat, si eius consensus ante electionem requiratur. Item quomodo, si post electionem*, num. 5.
6 *Postulatus quomodo se gerere debeat.*
7 *Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, est ipso iure nulla.*
8 *Eligere quid sit.*
9 *Metum, vt reddat electionem nullam, oportet, quòd sit cadens in constantem virum.*
10 *Electiones, in quibus interuenit fortium vsus, sunt ipso iure nulla.*
11 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis, est ipso iure nulla.*
12 *Electio celebrata per abusum secularis potestatis, quae dicatur.*
13 *Metus cadens in constantem virum, qui dicatur. vide remissiuè.*
14 *Electio per scrutinium celebrata, in qua omnes schedulae post votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita est.*
15 *Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum suum manifestat, irrita est.*
16 *Electio est nulla, in qua omittitur aliquid ex substantialibus forma.*
17 *Gesta contra formam sunt ipso iure nulla.*
18 *Electio celebrata lite pendente est nulla.*

1 OMnes clandestinae electiones, quae in cameris & per occulta conuenticula fiunt, reprobantur à iure, ac irritandae, & cassandae sunt, *cap. quia propter*, §. *electiones*, *extra de elect.* vbi Anton. de Butr. *num.* 18. & 71. Syluest. *verbo electio* 1. *quaest.* 10. animaduertentes, illas electiones etiam clandestinas dici, quas electores inter se secretas retineor, & clandestinas remanere praecipiunt; cùm ex dispositione *d. cap. quia propter*, electores post electionem personam electam Conuentui publicare debeant.

3 Cassanda est etiam illius electio, qui requisitus, antequam esset electus, electioni de se faciendae consentit; quia vitio ambitionis notatur, *cap. cum post. extra*

extra de elect. vbi Panormitan. *num.* 2. Lambertin. *de iure patron.lib.*2.*part.*1.*quæst.*9. *art.*13. *num.*2. Syluest. *verbo electio.*1.*q* 10.*num.*11. & alij apud Sigismund. à Bononia *in suo tract.de elect.& potest.Prel Regul.dub.* 41.*n.*1. Fugientes enim,& inuiti, non autem ambientes,& se offerentes eligendi sunt, *can. in scripturis*, 8. *q.*1. Quapropter requisitus, vt electioni de se factæ, vel faciendæ assensum præbeat,ne in vitium ambitionis incurrat, debet se habere iuxta ea, quæ docent *gloss. in d.can. in scripturis* 8. *q.* 1. & melius Innoc. *in cap.cum in iure,eod.tit.de elect.* vbi dicit, quòd si consensus ante electionem requiritur,requisitus assentiri

4 non debet; ita enim electio propter ambitionem cassaretur,per *d.cap cum post petitam*, sed respondere debet. *Nolo,quòd me eligatis,& ita rogo*,vel potest etiam dicere. *Non intendo, Dei vocationi resistere*, & ita indirectè voluntatem suam declarare; nam aliquando, vtile est, eligendi voluntatem ante electionem explorare: ne, si postea electum renuere contingeret, vilipendatur dignitas,vel Ecclesia diu sine pastore tema-

5 neat. Quòd si consensus post factam electionem requiritur, respondere potest electus. *Nolens volo, & volens nolo.* Ait autem Innocentius, honestum esse, vt non statim assensum præbeat, sed aliquantulum resistat: ne ambitionis vitio notetur. Si verò statim consentiret, timens, ne fortè aliquis perniciosus electioni se ingerat, non damnaretur; quo casu respon-

6 dere posset. *Charitas me cogit ad consentiendum, arg. can.sciendum,& can.qui Episcopatum*.8. *q.*1. Postulatus autem sic respondere debet. *Nec assentio, nec dissentio, sed in hoc Superiorum meorum voluntati me suppono*, iuxta gloss. *cap.cupientes*, §. *penult. verbo consensum, de elect. in* 6.

Electio celebrata per metum,impedientem omnino

7 libertatem eligendi,est ipso iure nulla;quia est contra proprium significatum,& substantiale ipsius vocabuli; cùm eligere, sit, vnum ex pluribus voluntariè capere,

8 vnde non est electio, vbi voluntas libera non est,*can. notificasti* 33.*q.*5.*cap.vbi periculum*,§.*caterum,de elect. in* 6. vbi habetur, quòd in electione liber consensus requiritur: aliàs non erit electio; Metus autem consensus libertatem tollit per text. *in cap. cum locum,de sponsal.*ergo electio per metum celebrata,est nulla. Ita etiam tenet gloss.*in cap.bona memoria el.*1.*verb.metuebant,extr de elect.* vbi Panorm. *n.*11. & *in cap.licèt de vitanda,n.*11. & *in cap.quisquis,n.*5.*eod tit.* Innocent. *sup. d.cap.bona memoria el.*1. Nauar. *lib.*1. *consf. tit.de elect.consf.*5.*num.*2. Miranda *in Man. tom.*2.*q.*23.*art.*5. Laurentius de Pierin.*tom.*1.*Religios.q.*1. *de obed.c.*31. §.8. Castell. *in tract.de elect. c.*4.*n.*56. Quapropter si facultas eligendi ita coarctetur,vt certum genus personarum, imò vna persona eligi non possit, non dicitur libera electio. Gonzal. *super regul.*8.*Cancell. gloss.* 53.*n.*25. Rota *decis.*65.*n.*6.*part.*1.*Recentior.* Oportet autem, quòd metus sit cadens in constantem virum: nam si esset leuis, non redderet electionem nullam,vt dicunt citati Doctores.

9 Est etiam ipso iure nulla electio ad officia,& dignitates Ecclesiasticas,quando in ea sors interuenit; quia est facta contra iuris dispositionem,& contra formam *cap. quia propter de elect.* Ita habetur expressè *in cap. fin.de sortileg.*vbi gloss.*verbo,in electionibus*, alia gloss. *in can.cleros, dist.*21. Abbas *in d.cap.fin. num.*3. & 5. S.Thom.2.2.*q.*95. *art.*8. Ang. *in Sum. verbo sors*, *q.*2. Mirand.*d.q.*23.*art.* 18. Garc. *de benef.p.*5.*c.*4.*n.*205.*in addit.* Sigismund.à Bonon.*de elect.& potest.Prel.regul. dub.*27.*n.*8. contra Suar. *de relig.tom.*1 *tr.*3.*lib.*2.*c.*12. *n.*9.Sanch.*in Decalog.lib.*2.*c.*38.*n.*83.& Bonac. *in Decalog.disp.*3.*q.*5.*punct.*3.*n.*13. vbi allegat etiam Panormit. *d. cap. fin. num.*5. sed immeritò. Et quòd sortes in officiis, & beneficiis, & quibuscumque electioni-

bus Ecclesiasticis sint omninò illicitæ, & reprobatæ, præter hic allegatos tenuerunt Franc. Marc. *q.* 1429. Papon. *lib.*2.*tit.*1.*arrest.*13. Garz.*de benefic.p.*5.*cap.*4. *n.*205. Sebast.Medic. *in summ.peccat. capital.tit.de superb. q.*36.*in* 5. *specie diminut. verb.sortes*,& tenuit Rota Romana *in Tarraconen. obseruationis statutorum.* 14.*Ianuarij* 1631. *coram Reuerendiss. D.Durano Episcopo Vrgellen.*

Electio facta per abusum secularis potestatis, est 10 ipso iure nulla, *cap.quisquis de elect.* & ibi Panor. *n.*1. Dicitur autem electio per abusum secularis potestatis 11 celebrata,quãdo Clerici requirunt laicos,vt electioni intersint; item quando Principis secularis assensum super certa persona eligenda requirunt: vel eligunt minis alicuius secularis Potentatus.Ita Innoc.*in d cap. quisquis.* Ad Ecclesiasticorum enim Prælatorum electionem non debent laici ad coëligendum admitti; nisi se ingererent per violentiam,quo casu cadere in constantem virum; quia tunc possent cum protestatione admitti, & electio erit valida, iuxta doctrinam eiusdem Innoc. *in cap. cumana eod. tit.* Oldrad. *consf.*288. Panormit.*in d.cap cumana,n.*6.*& in cap Massana,n.*5. Suar. *tom.*3.*disp.*31 *sect.*3.*n.*13. Qui autem metus di- 12 catur, cadere in constantem virum, declarat Sanchez *de matrim. lib* 4. *disp.*1.*& seqq.* & in terminis latè Sigismund. à Bononia *d.tract.dub* 54.*per tot.*

Irrita est electio per viam scrutinij celebrata, In 13 qua omnes schedulæ, post votorum numerationem, coram Capitulo non cremantur, per declarationem à Pio V.viuæ vocis oraculo Cardinali Cribello factam, quam refert Roder. *in noua collect.priuil. Mend.& non Mendic. post Bullas eiusdem Pontificis, sub num.* 4. & Castellin. *d.cap.*4.*num.*62.

Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo 14 permittente, suffragium suum manifestat, nulla est: cùm non possit dici celebrata per vota secreta; iuxta præscriptum Concil. Trid.*sess.*25.*de Regul cap.*6. Ita Roderic. *in sum c.*102.*n.*4. Suar.*de relig.tom.*4.*tract.*8. *lib.*2.*c.*5.*n.*12. Laurent.de Pierin.*d.cap.*31.§ 8.*concl.*3. Secus autem, si secretò alicui suam schedulam ostenderet,quia per huiusmodi simplicem ostensionem non inficitur electio; aliàs enim esset in potestate cuiuslibet electoris, quam mallet, electionem vitiare, ac iteritam, & nullam reddere: quod esset graue inconueniens. Vnde ostensio vnius schedulæ, siue per malitiam, siue per errorem,dummodò non esset, vel præsumeretur causa,ob quam talis electio sequuta fuisset, non infirmat electionem; Ita Nauar.*lib.*1.*consil.tit de elect. consf.*4. Miranda *dicto quest.*23. *art.*19. Garc. *de benefic. part.*5. *c.*5. *num.*183. Molfes.*in* 1.*part. Summæ moral. tract.*6. *cap.*16.*num.*153. Castellin.*dicto cap.*4. *num.*3.

Generaliter quando omittitur aliquid de substan- 15 tialibus, ac pertinentibus ad formam essentialem canonicæ electionis, talis electio est ipso iure nulla, Panormit. *in cap.cum post. de elect. vbi num.*1. testatur de communi; quia gesta contra formam sunt ipso 16 iure nulla, *cap.cum dilecta*, vbi Felin.*col.*9.*de rescript.* Bald. *in l.*1. *ff.de lib. & post.* vbi dicit, quòd si in aliquo actu non seruatur forma, actus est nullus; idem tenet *ibidem* Aleand. & Franc. Curt. *consf.*46. *in* 7.*col.& consf.*49. *in* 13.*col. vers.vbicumque enim.* Confirmatur;nam Innocentius III.*in dicto c.quia propter*, tradens formam eligendi per viam scrutinij, subdit, *aliàs enim electio facta non valeat*, quæ verba inducunt nullitatem ipso facto, vt per Innoc. Compost.& Panorm.vbi suprà,quos refert,& sequitur Sylu. *verbo electio* 2. *num.* 13. & hoc quoad præsens quæsitum. Alia,quæ circa hanc materiam desiderari possent, dicta sunt in superioribus quæsitis huius disputationis. Est insuper nulla electio celebrata lite pendente;nam

si duo electi litigant super electione, & alter moritur, vel cedit iuri suo, vel cadit, seu excluditur à prosequutione; pendente lite non est procedendum ad aliam electionem, donec constet de bono iure superstitis, & si fiat, est nulla, vt est text. *in cap. 1. vt lit. pend in 6.* cuius dispositio emanauit ad declarationem eorum, quæ notauerat Innoc. *in cap. cùm M. Ferrarien. num. 9. in fin de constit.* vbi quòd sicuti quando quis petit præbendam tanquam sibi debitam, non contrahitur vitium litigiosi: idem est si petatur confirmatio electionis; sed huic dicto prouidit Bonifacius VIII. *in d. cap. 1.* vt aduertit ibi Gloss. *in verb. dispendiis*, & Bald. *in auth. litigiosa num. 1. C. de litigios.* inquiens, quod extra dictum Innocent. factus est casus *in cap. 1. vt lit. pend. in 6.* & subdit hoc esse necessarium fieri in Palatio Apostolico, Archidiac. *in d. cap. 1. super verb. litigantibus*; & idem Innocent. est sibi contrarius *in cap. ex parte num. 6. de arbitr.* vbi dicit, quòd quando pendet lis super prima electione, non potest deueniri ad secundam, & idem tenuit Ostien. *in d. cap. ex parte n. 11. vbi allegat text. in cap. considerauimus*, & *in cap. audītis de elect.* & benè declarat Ioan. Andr. *in d. cap. cum M. Ferrarien. num. 23.* egregiè Rota *in Illerden. Praeceptoria 7. Februarij 1628. coram R.P.D. Dunozetto, quæ infra est decis. 20.* & *in Florentina Parochialis de Vecchiettis 29. Ianuarij 1629. coram bon. men. Card. Verile*, & *in Pisana beneficij 27. Iunij 1619 coram R.P.D. Merlino, quæ in fine operis est decis. 21.* Quando ergo agitur de electione, satis est quòd lis sit super ipsa electione, etiam quòd non præcesserit alia collatio, vt *in d. c. 1. vt lit. pend. in 6.* quod est diuersum à *c. 2. eod. tit.* in casu enim *c. 1.* non fuerat secuta collatio, secus in casu *c. 2.* vt notat. Gloss. *in d. c. 2. in verb. possident.* & Archid. *in d. c. 1. in princ. in verb. litigantibus*, & Rot. *in d. Illerden. Praeceptoria coram R.P. D. Dunozetto*, & *in d. Pisana beneficij coram R. P. D.*

19 *Merlino* Prædicta habent locum etiam in præsentatione, quæ regulatur secundum terminos electionis Calder. *cons. 1. vt lit. pend.* Sarnen. *in reg. de subrogand. q. 13.* Rot. *in dd. Illerden. & Pisana.* De materia, an, & quando beneficiũ dicatur effectum litigiosum, latè tradit post alios D, Ferent. *in annot. ad decis. 927. Buratt.*

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm eidem Ecclesiæ, vel Monasterio duo Abbates, vel Prælati præfici possint.

SVMMARIVM.

1. *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2. *D. Augustinus Episcopus Hipponen. Ecclesiæ creatus fuit, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi.*
3. *Vni Ecclesiæ, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet.*
   Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnicum caput vni corpori.
4. *Responsio ad argumenta.*
5. *D. Augustinus non successit, sed accessit, Valeriano Hipponen. Episcopo.*

1 Videtur, quòd sic. Primò, quia legitur *in can. principali distinct 63* quòd milites Centumcellenses obtinuerunt rescriptum, quòd in Ecclesia eorum ordinaretur vnus presbyter, & vnus diaconus; & sic presbyter, & diaconus erant Titulares eiusdem Ecclesiæ; ita in casu nostro etiam possunt eiusdem Abbatiæ esse duo Abbates.

2 Præterea D. Augustinus factus fuit Coëpiscopus Hipponen. Ecclesiæ, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi; & vterque insolidum erat Episcopus, & Ecclesiam illam regebat, vt probatur *in can. non autem 7. quæst. 1.*

3 Contrarium tamen dicendum est, nempe quòd vni Ecclesiæ, vel Monasterio vnus tantùm Abbas, vel Prælatus præfici debet; quia plures beneficiati, & intitulati ad eandem Ecclesiam, eundémque titulum esse non possint; sicut enim vxor non potest esse plurium ita nec Ecclesia. *c. cum non ignores, de præbend.* vbi dicitur. *Cum non ignores, quòd vna Ecclesia vnius debet esse Sacerdotis.* Anton. de Butr. *cons. 3. n. 2. vers. pro decisione.* Et sicut naturali corpori caput vnicum conuenit, aliàs esset monstrum; *l. non sunt liberi, iuncta gloss. verb prodigiosum ff. de statu homin. & l. ostentum, in princ & l. quæret aliquis, ff. de verb. signific. & l. quod certatum. C. de posthum. hered. instit. cum suis gloss* Ita etiam corpori mystico, vt Vniuersitati, Collegio, Religioni, & similibus, quæ saltem debent de necessitate ita disponi, vt ad vnum reducantur, tanquam ad caput, vt dicitur *cap. quoniam de offic. ord.* ibi. *Prohibemus autem omnino, ne vna, eadémque Ciuitas, siue diœcesis diuersos Pontifices habeat tanquam vnum corpus diuersa capita quasi monstrum.* Oldrad. *cons. 104. incipien. prima quæstio, in princ. & cons. 94. col. 3. n. 8. & 9.* vbi quòd ad regendam multitudinem vnum caput de necessitate constitui; quia Regnum non capit duos, sed debet esse vnicus Rex, sicut vnum caput vnico corpori. Oldrad. *d. cons. 94. n. 7. vers. sed adhuc instatur.* Anchar. *cons. 339. n. 1.* Zabarell. *cons. 137. col. 1. sub n. 2. in fine vers. ordine genitura*, firmant expresśè Panorm. *in c. 1, sub. n. 13. de paroch. & in d. cap. quoniam n. 4. de offic. ord.* Archid. *in d. can. sicut n. 1. 21. q. 2.* Cardin. *in c. 1. in § porrò, in 2. q. de iure iur.* Card. Tusc. *pract. conclus. iur. conclus. 69. n. 1 lit. B*, habetur etiam expresśè *in d. can sicut 21. q. 2.* vbi disponitur. *Interdicimus, vt nullus præsumat, Ecclesiam inter duos, vel plures diuidere; quia Ecclesia Christi vxor, & sponsa debet esse, non scortum.*

4 Ad argumenta deueniendo. Ad primum argumentũ *in can. principali* respondemus vnà cum gloss. *ibidem*, quòd in d. Ecclesia Imperator habebat iuspatronatus, vel illi erant Curiales, qui postulati fuerunt ab Imperatore qui tanquam Patronus, non tantùm Prælatum, sed etiam Diaconum, & Subdiaconum potest instituere, text. *in can. Eleutherius 28. q. 2.* & nihil obstat, quominus in vna Ecclesia esse possint plures Diaconi, vel Sacerdotes, quorum vnus sit Prælatus, & alij sint subditi; nos autem dicimus, quòd in eadem Ecclesia, vel Monasterio, non possunt esse plures Abbates, vel Prælati, quorum cuilibet commissum sit regimen ipsius Ecclesiæ, vel Monasterij, ac illius Monachi, vel Canonici ipsorum iurisdictioni subiiciantur.

5 Ad secundum respondemus cum Gratian. *in can. nihil contra §. ecce cad. 7. q. 1.* vbi dicit, Augustinũ datum fuisse coadiutorem Valeriano senectute grauato, & inde ei non successisse, sed accessisse, quod licitum est in tali casu, vt constat ex pluribus *cann. eiusdem caus. & quæst.* Vel respondemus, quòd ille fuit casus specialis, & accidit in persona D. Augustini, propter ipsius eximiam probitatem; & nihilominus ipse D. Augustinus (vt refert Archidiac. *super d. can. non autem n. 1.*) de se ipso sic loquitur, *adhuc in corpore posito patre meo sene Valerio, Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo, quod Concilio Nicæno prohibitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat*, quasi diceret, quòd si Ecclesiæ prohibitionem sciuisset, non acceptasset.

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm vni Monasterio, vel Ecclesiæ Præfectus aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit.

SVMMARIVM.

1. *Arguitur pro parte affirmatiua.*

2 *Vnus*

3 *Vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasterius, vel Ecclesiis præfici potest.* Limita, vt n. 3. & 5.
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 Videtur, quòd Abbas plures dignitates, & officia præter dignitatem Abbatialem obtinere possit. Nam quantò magis succrescit honor seruorum Dei, tantò magis cumulatur decus Ecclesiarum, atq; text. *in can. vasa de consecrat. dist.* 1. vbi probatur, quòd quantò magis succrescit decus Ecclesiarum, eò magis debet succrescere honor. Sed habere vnam dignitatem, est honor, & decus seruorum Dei, & Ecclesiæ; ergo tantò magis erit decus, & honor, duas habere dignitates; nam magis honoratur qui est Cardinalis, & Episcopus simul, quàm qui est Episcopus tantùm; sic per consequens magis resplēdet Ecclesia, in qua residet Cardinalis, qui est Episcopus propter duplicē dignitatem.

Secundò, Præterea Monachi in Monasterio eruditi possunt esse Prælati Ecclesiarum secularium, vt *in can priscu, 55. distinct.* & sic eodem tempore; ergo Monachus præter dignitatem Abbatialem, potest etiam habere aliam dignitatem secularem.

2 Contrarium tamen, his non obstantibus, dicendum est. Nam vnus Abbas vni tantùm, non autem pluribus Monasteriis, vel Ecclesiis præfici potest, & eo ipso, quòd nouo Monasterio, vel Ecclesiæ præficitur, & dignitatem acceptat, desinit esse Abbas, ac Prælatus primi Monasterij, seu Ecclesiæ *can. clericus, & can. seq. can. vnum Abbatem* 21. *quæst.* 1. vbi dicitur. *vnum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicimus.* Idem expressè statutum fuit in Concilio Cabilonen. *cap.* 1 §. 12. in hanc sententiam *Vt duo Abbates in vno Monasterio esse non debeant; ne sub obtentu potestatis simultas inter Monachos, & scandalum generetur.* idipsum colligitur ex *c. constitutis* 47. *de elect.* vbi dicitur, quòd nullus Monachus potest habere locum in duplici Monasterio. Idem habetur ex *cap. fin. de Relig. domibus*, & ex Concilio Trid. *sess.* 25. *de regular. cap.* 7. Federic. de Senis *cons.* 29. *in fine vers. ad vltimum*, Card. Tusc. *practicar. conclus. litt. conclus.* 64 *lit. B.*

3 Hoc tamen intelligendum est, nisi vnum Monasterium ab alio dependeat; nam si duo, aut plura Monasteria sint annexa: illis vnum Abbatem præfici posse, habetur ex *can. fin.* 25 *quæst.* 2. vbi hæc annotantur. *Quod quis non habeat duo, vel plura beneficia cum cura, nisi sint vnita, vel vnum alteri annexum, & similiter, quod vni Ecclesiæ non duo pariter præsint*; & ex *d. cap. fin. de Relig. domibus, & ex Concilio dicta sess.* 25. *cap.* 8.

Ex quibus duæ deducuntur conclusiones quarum prima est. Abbas vnus non potest pluribus præfici Monasteriis, vel Ecclesiis, quæ, præter superius adducta, probatur. Nam vnus sponsus vnica tantùm debet esse sponsa contentus. Sed Abbas, & Prælatus respectu suæ Abbatiæ, & Monasterij, seu Ecclesiæ est tanquam sponsus erga suam sponsam *cap. ne pro defectu de elect.* Ergo Abbas non potest duo, vel plura habere Monasteria, aut Ecclesias. Quòdque de duobus, vel pluribus Monasteriis affirmatur, idipsum de duabus, pluribusvè dignitatibus incompossibilibus, quibus animarum cura colligata sit, intelligo.

Altera conclusio. Potest Abbas præesse duobus, vel pluribus Monasteriis connexis ad inuicem, & quibus animarum cura non sit annexa, sed alteri eorum tantùm, vt probatum est in principio. Ita Panorm *d. cap. fin. n.* 1. & 5. & *d. c. constitutis n.* 2. Læl. Zech. *de Rep. Eccles. c.* 25. *n.* 3. *vers.* 7. & alij communiter.

4 Ad argumenta in contrarium adducta respondemus, quòd ibi text. *in d. cap vasa*, loquitur de vasis, quibus in Missæ ministerio debemus vti; nam dicit *ibi* text. quòd sicut in reliquis cultibus magis, & magis per incrementa temporum decus succrescit Ecclesiarum, magis hoc tempore debet cumulari; vt sacrificium conficiatur in vasis argenteis, & aureis; vnde non est bona paritas de vasis aureis, vel argenteis multiplicatis, & in Ecclesia Dei introductis, propter incrementum, & decus Sanctæ Matris Ecclesiæ, ad Abbates, & Prælatos, de quibus loquimur, habentes plures dignitates, maxime incompatibiles; nam esset, ac si quis haberet plures vxores, vel bigamiam contraheret; quòd ab Ecclesia detestatur, vt *in can. quomodò* 31. *q.* 1. & habetur magis expressè *in can. presbyteros*, 16. *q.* 1. vbi gloss. figurat casum, quòd in Episcopatu Syracusano quidam volebant dignitatem Ecclesiasticam gubernare, in Monasteriis esse Abbates; vnde Gregorius Papa præcipit Maximiano Episcopo, vt hoc fieri non permittat; nam cùm vnum officium propter sui magnitudinem aliquis diligenter non possit adimplere, incongruum est, vt videatur ad vtrumque idoneus; non sic est de Episcopo, qui est Cardinalis, nam tales dignitates non sunt incompatibiles; facit ad hoc *can. vnum* 21. *q.* 1. vbi dicitur, *vnum Abbatem duobus Monasteriis præsidere interdicimus.* Hoc autem intelligendum est, vt nequeat quis duabus Ecclesiis, vel Monasteriis præfici, in titulum videlicet; at secus est iure commendationis; possunt enim duæ Ecclesiæ, vel Monasteria vni, & eidem conferri, vt alteram obtineat iure tituli, alteram verò commendationis, *can. qui plures, & can. seq. ead.* 21. *q.* 1. & diximus latè in disputatione de commendis.

5

QVÆSITVM XXV.

An Abbas per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatum beneficia vacant illicò post confirmationem.* Declata, vt num. seq.

1 Respondeo affirmatiuè, scilicet. Quòd beneficia Abbatis vacent illicò post pronunciationem, id est confirmationem, absque benedictione. Nam Episcopus ante consecrationem potest repelli; non sic in Abbate, vt tradit Felin. *in cap. inter Monasterium col.* 1. *num.* 1. *in fine de re iudicata*, Ita etiam Card. Tusc *pract. conclusion. sur. littera B, conclus.* 71 *num.* 12. Oldrad. *cons.* 14. *vers. modò ista, n.* 2. & *seq. vsque in fin.*

Supradicta conclusio probatur etiam ex *cap. de multa de præbend.* & *ex extrauag. execrabilis, eod. tit.* Quod optima ratione prouisum fuit; quia quando vni assignantur duæ dignitates, vel personatus in eadem Ecclesia, vtique Ecclesia defraudatur necessariò ministerio vnius beneficij, & consequenter ex ministrorum paucitate diuini cultus diminutio fit: cùm potius sit augendus. *cap. ex parte de constit.* Tum quia ex eo, quòd quis pluta stipendia in aliqua Ecclesia sibi vendicat, contra text. *in d. cap quia nonnulli*, sequitur maxima inæqualitas, scilicet, quòd alius quidem esurit, alius autem ebrius est.

2 Quod declaratur, vt tunc quis per assecutionem alterius dignitatis ipso facto priuetur prima, quando secunda assecutio dignitatis, vel personatus est pacifica, non solùm de facto, vt scilicet in apprehensione possessionis non sit incontinenti deturbatus per reiectionem ab illa, sed etiam de iure, nempè vt non sit litigiosa, dummodò in possessionis legitimæ limitibus sibi moueatur lis, Garz. *de benef p.* 11. *c.* 5. *n.* 100. Rota *coram Card. Seraphin. decis.* 997. *n.* 2. & *seq.* & 853. *n.* 3. & 1154. *n.* 1. & 2. & *in recent. decis.* 524. *n.* 4 *part.* 1. Pro materia vide Garz. qui latè prosequitur *d. cap.* 5. *per tot.*

DISPVTATIO VI.

De confirmatione Abbatum, & Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. An electiones Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum sint necessariò confirmandæ.

II. A quibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum electiones confirmandæ sint.

III. De forma confirmationis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatoré facienda.

QVÆSITVM I.

An electiones Abbatum sint necessariò confirmandæ.

SVMMARIVM.

1 *Electiones de iure commum à quo sint confirmandæ.*

2 *Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat*, & num. 23. Declara, vt n. 24.

3 *Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet se administrationi ingerere; aliàs priuatur ipso facto omni iure, quod per electionem acquisierat; etiam quando simpliciter, & absque vllo quæsito colore administrat.* num. 4.

5 *Postulatus administrans ante postulationem admissam, statim priuatur omni iure quod per postulationem acquisierat.*

6 *Præsentatus administrans ante præsentationem admissam, priuatur omni iure; & idem est in nominato*, num. 7.

8 *Administrans post confirmationem, sine institutionem nullam & inualidam ex defectu iurisdictionis, priuatur omni iure, secus si sit nulla ex defectu citationis.*

9 *Electus, vel præsentatus administrans ante confirmationem, vel institutionem, excusatur à pœna, si errauit in facto, secus si errauit in iure; nisi fuerit ius dubium*, num. 10.

11 *Administrans pendente appellatione interposita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam.*

12 *Intrusus vt quis dicatur, ac incidat in pœnam*, cap. auaritiæ, de elect. in 6. *quæ requirantur.*

13 *Abbatissa dicitur intrusa, si à monialibus ante confirmationem ei obedientia præstetur.*

14 *Intrusi beneficium potest impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intrusione in specie.*

15 *Intrusus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen ineligibilis ad alia, siue in eadem, siue in diuersa consistant Ecclesia.*

16 *Text.* in cap. auaritiæ, de elect. in 6. *est canon latæ, non autem ferendæ sententiæ, est tamen necessaria declaratio Iudicis super facto, vt pœna in eo indicta sit locus.*

17 *Pœna ex aliquo facto vel non facto ipso iure inducta vt sit locus, requiritur declaratio iudiciaria super facto.*

18 *Pœnam ad ipso iure incurrendam, quando non sufficit solum factum, sed requiritur qualitas, declaratio iudicialis debet comprehendere vtrùmque, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate.*

19 *Confirmatio est necessaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi.*

20 *Electus ante confirmationem habet solùm ius ad rem, vel ipsam electionem prosequendam.*

21 *Beneficium electi mortui in Curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, sed per obitum primi.*

22 *Electus ab habente simul potestatem confirmandi, acquirit ius in re per solam electionem.*

24 *Confirmatio electionis nulla, & inualida non prodest.*

25 *Confirmatio est necessitatis, licet electio sit voluntatis.*

DE iure communi electiones necessariò à Superiori illius, qui est electus, confirmandæ sunt, *cap. qualiter extra de elect.* vbi dicitur, quòd quantumcunque quis in concordia, nemine discrepante, fuerit electus: nisi priùs à Superiore confirmatus, non debet se ad administrationem ingerere; administrandi enim potestas per confirmationem acquiritur, per quam inter Prælatum electum, & communitatem eligentem indissolubile vinculum contrahitur, quod, absque legitima Superioris auctoritate, solui non potest. Panormit. *in cap. 2. de transl. Episcopi.* Vndè confirmatio plenum ius tribuit confirmato circa dignitatem ad quam electus fuerat: ita vt possit omnia, quæ sunt iurisdictionis, exercere. *cap. transmissam*, & *cap. nosti de elect.* Idcircò electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet se administrationi ingerere: quòd si fecerit, *ipso facto* priuatur omni iure quod per electionem in ipsa dignitate acquisierat, *cap. auaritiæ eod. tit. in 6.* Cuius text. dispositio

1 2 3

Primò ampliatur procedere, etiam quando simpliciter, & absque vllo quæsito colore quis administrat, Gloss. *in d. cap. auaritiæ, verb. priuatos, vers. sed primùm* Abb. *in cap. qualiter, n. 4. de elect.* Crescent. *decis. 6. n. 16. de iure patr.*

4

Secundò ampliatur vt procedat nedum in electo, de quo expressè loquitur, ac etiam de postulato, qui ante postulationem admissam administrationem susceperit, *cap. bonæ memoriæ il primò de elect.* Roman. *consil.* 330. *num.* 21. & 22. Verum etiam in præsentato, Lap. *allegat.* 8. *sub num.* 4. *vers. sic & pœna.* Doctores *in d. cap. auaritiæ*, vbi Geminian. *col. final.* *Franc. n. 2.* Roch. *de iurepatr. verb. honorificum. quæst.* 38. Card. *consil.* 31. *n. 4. vers. sed remanet dubium*, cum aliis per Gabr. *consil.* 199. *n. 5. & 6. lib. 1.* Matescott. *variar. resol. lib. 2. c. 35. à n. 45.* Crescent. *d. decis. 6. n. 12. de iurepatr.* Seraph. *decis.* 598. *n. 1.* Mantic. *decis.* 261. *n. 3.* Rot. *decis.* 140. *n. 3. p. 3. lib. 2. diuers. & in Beneuentana Vicariæ* 18. *Iuny* 1617. *coram Card. Sacrato.* Ac etiam in nominato, Crescent, *d. decis. 6. sub d. n. 12.* & in omnibus beneficiis, vt per DD. quos refert, & sequitur Gabr. *d. consil.* 199. *num.* 4. *lib.* 1. Matescott. *d. cap. 35. num.* 47.

5 6 7

Crescent.

Crescent. *d. decis.6.n.13.* Mantic. *d. decis.261.sub n.3. vers. neque etiam obstat.*

8 Tertiò ampliatur procedere non solùm in eo, qui ante confirmationem administrat, sed etiam in eo,qui post confirmationem, siue institutionem nullam, & inualidam ex defectu iurisdictionis, Cardin. *consil.31. num.4. vers. sed remanet dubium.* Roman. *consil.330. num.21. & 22.* Marescott. *d.cap.35. num.48.* Mantic. *d.decis.261 num.5.* Rot. *decis.11.num.3.part.3. lib.diuers. qua est ead. cum decis 83. lib. 3. ead. part. 3.* vbi quòd dictum Myl.qui *in suo repert.verb.pœna decreta-lis auaritiæ*, videtur contrarium sentire, procedit, quando nullitas oritur ex defectu citationis, non au-

9 tem iurisdictionis. Adde tamen, quòd si electus, vel præsentatus se ingessit administrationi, errans in facto excusatur à pœna, secus si errauit in iure, Gloss. *in cap.fin. verb. manu, vers. quid si sic confirmatus de elect.in 6.* quam sequitur Gemin. *in d.cap.auaritia,n.7. vers.quòd si confirmatio.* Anchar. *in fin.quæst.6.* Franc. *num.4.in fin.*Gabr. *d.conf.199.num.5.lib.1.* Marescott. *d.cap.35.n.50.ad fin.* Rot. *coram Seraphin.decis.1238. num.6.& decis.652.num.2.part.4. diuers.* & *in Bracharen parochialis 13. Iunij 1605. coram Vvembergo*, & *in d Beneuentana Vicaria 18. Iunij 1617. coram Card. Sacrato*, in qua fuit dictum non sufficere solam intrusionem, vt intret pœna *d.cap.auaritia*, sed requiri

10 etiam temeritatem. Et idem est in errore iuris dubij qui æquiparatur errori facti, vt in terminis Rota *in d.Bracharen. parochialis coram Vvembergo*, quam sequitur Marescott. *vbi proximè.*

11 Ampliatur quartò procedere in eo, qui post interpositam appellationem in confirmatione, ea pendente administrat, Gloss. *in d.cap.auaritia,verb.confirmetur, vers. qui dicit*, Calderin. *consil.9. de elect.* Quod est verum, quando confirmatio fuit iudicialis, scilicet vocatis vocandis, & aliquo in iudicio comparente, secus si nullus comparuit, & superior sine contradictione confirmauit, quia tunc appellatio vti extraiudicialis, non impedit effectum confirmationis, nisi superior vellet cum causæ cognitione, etiam nullo comparente, confirmare Doct. *in d.cap.auaritia*, vbi Archid. *n.2.ad fin.* Ioan. Andr. *num.4.* Geminin. *num.7. in princ.& circa med.* Butr. *num.7.& seq.* Franch. *n.4. in fin. & num 5. & sub num.6.* Verum appellatio interposita à tertio non vocato, non existente in iudicio, vti extraiudicialis, non suspendit confirmationis effectum, nempe possessionem, quia ea non obstante dabitur possessio, & possessor administrabit, Lap. *in d.cap.final.num 6.& 7. de elect.in 6. & in d.cap.auaritiæ,num.2.ad fin.& num.3. & 4.* Gemin. *num.7.* Butr. *num 9 in fin & num.10.* Anchar. *num.4.in 5.quæst.*

12 Limitatur principalis conclusio, vt pœna *d. cap. auaritiæ* habeat locum quando electus administrauit in spiritualibus, vel temporalibus, secus si de rebus Prælaturæ nihil attigit, nec immiscuit se administrationi, quia ad incurrendam dictam pœnam non sufficit sola possessio, vel constitutio in Oeconomum, vel Procuratorem, sed requiritur realis administratio, & perceptio fructuum, Gloss. *in d.cap.auaritiæ, verb. eo ipso*, Archidiac. *num.4.* Abb. *in cap.qualiter,num.1. in fin.de elect.* Cresc. *d.decis.6.num.5.vers.vnde de in-*

13 *repatr.* Put. *decis.45. lib.3.in correct.* vbi quod Abbatissa dicebatur administrasse, & incidisse in pœnam *d.cap. auaritiæ*, ex quo Moniales ante confirmationem illi obedientiam præstiterant. Gabr. *d.conf.194. num.4.*

14 Igitur electus, vel præsentatus ingerens se administrationi, absque confirmatione vel institutione, incidit in pœnam d. canonis, ex cuius dispositione beneficium potest impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intrusione in specie, cùm sufficiat clausula, *amoto*, Cardinal. *d. consil.31. sub num.5. vers.dico enim*, Lotter. *de re benefic. lib.2. quæst.13. num 15.* & licèt non priuetur aliis beneficiis

15 antea obtentis,vt fuit resolutum *in vna Mutinen. Canonicatus 14.Martij 1603. coram Card.Lancellotto relat.* per Lotter. *ibi, num. 16.* efficitur ineligibilis ad alia, siue in eadem, siue in diuersa consistant Ecclesia, Petr.de Biax *de elect.part.2.cap.8.num.1.* quem refert, & sequitur Menoch *de arbitr. cas.403. num.2. & 3.* Lotter. *ibid.num. 7.*

16 Notandum tamen, quod licèt text. *in d cap.auaritiæ*, sit canon. latæ; non autem ferendæ sententiæ, Gloss. *ibi verb.priuatos*, Crescent. *d. decis.6.sub n.15. 19.& 20. de iurepatr.* nihilominus vt pœnæ in eo indictæ sit locus, est necessaria declaratio iudicis super facto, vt fuit resolutum *in superius allegata Beneuentana Vicaria 18.Iunij 1617.coram Card.Sacrato*; licèt

17 enim pœna ex aliquo facto, vel non facto, ipso iure indicatur, nihilominus ad effectum vt fit locus huiusmodi pœnæ requiritur declaratio iudiciaria super facto Socin. iun. post alios quos allegat *consil. 130. num.29.vers.si vero dicimus,vol 4.* quem secuta est Rota *in causa Forolimen. de Monsignanis 30. Octob.1602. coram Pena,qua est decis.186.post 2.vol.consil Farinac.*

18 quod præcipuè procedit, quando non sufficit solùm factum, sed requiritur qualitas, quia tunc declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non sufficit docere de facto, nisi etiam doceatur de qualitate,quæ est fundamentū dispositionis,Paris.*consil.152. n.5.lib.4.*Ceph *consil.256.in fin.* Soc.iun.*22.n.10.lib.1.* Tiraq. *de retract.lignag.§.8.gloss.7.in fine*,& fuit decretum per Rotam *in Romana pensionis domus 11.Martij 1613.coram Card.Sacrato.* At text.*in d.c.auaritia*, non contentatur sola intrusione, sed requirit etiam temeritatem, vt *suprà* dictum est, & decidit Rota *in d.Beneuentana Vicaria coram Card. Sacrato.*

19 Confirmatio igitur est necessaria, tam ex parte confirmatoris, respectu cuius confirmatio est necessitatis, & debita, per *cap.fin.de elect. in 6.* per *cap. postquam*, vbi Butrius *num.6.* & Panormit. *in princ.extra de elect.* quàm ex parte electi, quatenus electus per electionem acquirit habitum administrationis, per confirmationem verò exercitium. Ita Gloss. *in can. quamo dist.63.* & Gloss. cum Panormit. *in d.cap.nosti de elect.* Oldrad. *consil.146. n.4.* Felin. *in cap.quoniam de offic. deleg.* Franch. *in cap. quam sit, verb. electus de elect. in 6.* Et Rota *decis.240. coram Gregor. X V.* Et

20 electus ante confirmationem habet solum ius ad rem, vel ipsam electionem prosequendam *cap. si eo tempore 45 extr.de elect.cap.vt quis duas,de elect in 6.* Rot. *decis.6. eod. tit. in nouis, vbi num.2.* quòd si electus ante

21 confirmationem moriatur in Curia Romana, beneficium per eius obitum non dicitur vacare in Curia,nec extra Curiam,sed per obitum primi, Gonzal.*ad reg.8. Cancell.gloss.15.§.2.n.2.* Garz.*de benefic.p.4.c.3.n.9.* & fuit dictum *in Nouarien. Præpositura 28. Iunij 1632. coram R. P. D. Verospio,qua in fine operis est decis.25.*

22 Hoc tamen non procedit in electione, quæ fit ab habente simul potestatem confirmandi, non expectata alia Superioris confirmatione,qui tunc eligendo censetur confirmare, & confirmando eligere, adeo quòd electo per solam electionem ius in re requiritur,Gloss. *in cap.vnic.in verb collationem de rerum permut. in 6.in clement.quia contingit,§.vt autem,in verb.electionem,de relig.domib.* Felin. *in cap.eam te,n.3.& in cap.in nostra, n.25.corollar.31.de rescript.* Rot. *decis.1.de elect.in antiq. & decis.6.in fin.de elect. in non.* & *in d Nouarien. Præpositura, num.9.* in qua fuit resolutum, electum à Capitulo Nouarien. ad quod spectat collatio beneficiorum eiusdem Ecclesiæ, per solam collationem absque alia confirmatione, acquisiuisse ius in re, &

vacationem fuisse extinctam, ac per eius obitum licèt nondum capta possessione iterum vacasse beneficium.

23 Confirmatio igitur dat ios in re, & electus post confirmationem dicendus verè Prælatus, *ex supradictis*.

24 Quod est intelligendum procedere, quando electio est valida; nam vbi electio non tenet, confirmatio Superioris non prodest, Gloss. *in cap. 1. verb. irritum, de postulat. Prælat. lib. 6.* Dec. *in cap. postquam, num. 19. de elect.* & fuit dictom per Rotam *in Meten. Abbatiæ 19. Iuny 1628. coram R. P. D. Dunozetto.*

25 Hinc pater, quòd electio est voluntatis, confirmatio verò necessitatis, Ioan. And. *in d. cap. postquam, de elect.* & Butr. *ibid. num. 5.* Panormit. *in 1. not.* & Dec. *num. 1.* Prætetea quoad Abbatias, Præposituras, & alias dignitates Conuentuales, adest constitutio Pij IV. edita anno Domini 1564. in hanc, quæ sequitur, formam;

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius diuina prouidentia Papa IV. Ad cuius peruenit notitiam, quòd licèt aliàs omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon Prioratus, Præposituras, ac alias dignitates Conuentuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcunque dispositioni suæ generaliter reseruauerit, ac propterea illorum prouisiones, & ad ea, quæ speciali priuilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, canonicè factarum electionum confirmationes ad Sanctitatem suam, & d. Sedem pertinere noscantur. Nihilominùs plerique Religiosi cæca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conuentuales huiusmodi, vt priuilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo iuris ordine seruato, nullâque boni, vel æqui ratione habita, temerè fieri, factásque per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari: partim verò, nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conuentuales dignitates eligendi priuilegio suffulta, factæ ritè confirmentur, sed ne electi quidem canonicè se in regimine, & administratione, tam in spiritualibus, quàm temporalibus Monasteriorum, aliarúmque dignitatum vacantium eorundem, ac illorum bonorum immiscere non verentur, in animarum suarum periculum, & authoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum, volens tantis, qui paulatim in Religiosos irrepserunt, abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suámque Sedi præfatæ prærogatiuā afferre. Omnes, & singulas electiones quarumuis personarum ad regimina Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliarum dignitatum Conuentualium, ipsarúmque electionū confirmationes per quoscunque, cuiusuis status, gradus, Ordinis, & conditionis existant, & quamuis etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut maiori dignitate, præfulgeant, hactenus sic præsumptas, nullas, & inualidas, ac pro nullis, inualidis, & prorsus infectis habendas esse, personásque sic, vt præfertur, electas, & confirmatas, Monasteria, aliásque dignitates huiusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, necnon illorum fructus, redditus, & prouentus indebitè percepisse, & percipere, ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationem electionum de se factarum à Sanctitate sua, seu Romano Pontifice pro tempore existeute, aut Sede prædicta infra sex menses à data præsentium computandos impetrandam, ac literas Apostolicas super huiusmodi confirmatione in totum expediendum omnino teneri declarauit; & nihilominus hac sua perpetuò valitura constitutione statuit, & ordinauit, quòd nullus de cætero se in regimine, & administratione Monasterij, vel alterius dignitatis Conuentualis, ad quod, seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus, vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à Sanctitate sua, aut Romano Pontifice pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & litteræ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se, vel alium in toto, vel in parte, quouis quæsito colore immiscere, aut ad illud, vel istam se recipi facere, vel aliàs, se pro eius Prælato gerere præsumant.

Decernens, omnes, & singulos, qui secùs fecerint, iure quod illis ad Monasteria, vel eorum Conuentuales dignitates per electionem huiusmodi quæsitum fuerit eo ipso priuatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsáque Monasteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse; qui verò similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum, videlicet suis dignitatibus priuatos, Ordinariis autem locorum, etiamsi Archiepiscopali, & maiori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdicendum, eósque ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Habetur *in Bullar. nouo 86. in ordine inter constitutiones dicti Pontificis, tom. 2.* & refertur in Stephan. Quaranta *in summa Bullar. verbo beneficiorum possessio.*

QVÆS.

QVÆSITVM II.

A quibus Abbatum electiones confirmandæ sint.

SVMMARIVM.

1 *Electiones Abbatum sæcularium à quibus confirmandæ sint.*
2 *Confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium inferiorum ad quem spectat.*
3 *Generalium electiones à quibus confirmandæ sint.*
4 *Eligendi simul, & confirmandi facultatem habens, eligendo censetur confirmare, & confirmando eligere. Etiam si iure deuoluto id faciat, n. 5.*
6 *Confirmatio electionis facta, absque causa cognitione an valeat.*
7 *Electus si est valde notus, & communiter vti dignus approbatus, non est opus examine.*
8 *Confirmans electionem indignè in quas pœnas incidat.*
9 *Electus idoneus repertus, circumscripto legitimo impedimento; debet absque dilatione confirmari.*
10 *Confirmare vbi recusat superior absque legitima causa, quid agendum.*
11 *Confirmari an possit electio, inuito electo.*
12 *Monachi velle, & nolle non habent.*
13 *Electus, & confirmatus potest cogi ad acceptandum, vbi rationabilem causam non assignat.*

1 Abbates sæculares, si sint exempti, à Summo Pontifice, siue à legato Apostolico, si quis in illa Prouincia adsit, confirmantur; Si autem non sunt exempti, confirmationem ab Episcopo recipiunt, Panormit. *in cap. 1. de supplen. neglig. Prælat.* Hodie verò, quia Canonicorum Collegiis eligendi facultas sublata est, huiusmodi Abbates sæculares, cum non ampliùs eligantur, nec etiam indigent confirmatione; confirmatio enim, sicuti, & electio in desuetudinem abiit; in illis autem locis, vbi eligendi vsus adhuc fortè retinetur, electi à proximo Superiore necessariò erunt confirmandi, vt dictum est. Abbates autem Regulares, quia olim ab Episcoporum iurisdictione exempti non erant, postquam à Monachorum Conuentu eligebantur, ab Episcopis, quibus proximè Monasteria subiecta erant, confirmationem accipiebant; sed postquam Religiones, Summorum Pontificum indultis, ab Episcopis exemptæ fuerunt, factum est, vt Abbates, & Prælati Regulares inferiores, siue locales à Generalibus vniuscuiusque Con-
2 gregationis respectiuè confirmarentur; nam quando electus est exemptus, confirmatio debet peti à Papa, vel ab eius Legato de Latere (vt suprà dictum est,) quando scilicet talis exemptus est immediatè Papæ subiectus; secus autem, si habet alium Prælatum medium, cui subsit, prout Abbates, & Prælati locales habentes Abbatem, & Præsidentem Generalem, vel
3 Prouincialem à quo confirmantur. Et ipsi Abbates, & Prælati Generales regulariter à Summo Pontifice, qui est eorum immediatus Superior, confirmandi sunt.

Notandum autem, quòd confirmatio electionis potest à Summo Pontifice fieri, siue immediatè ei subsint electi, siue non; quia Summus Pontifex concurrit in potestate, & iurisdictione cum quolibet alio inferiori, *can. ad Romanum 2. q. 6. can. cuncta per mundum, &c. per principalem 9 quæst. 3.* Ita expressè Card. & Imola *in cap. cum Ecclesia, de caus. poss. & propriet.* At hodie, speciali Sedis Apostolicæ concessione, vt plurimùm omnes Regulares Abbates, seu Præsidentes Generales, statim ac sunt canonicè electi, intelliguntur per Summum Pontificem confirmati, vt in ordine Cistercensium patet ex priuilegio Eugenij IV. concesso Generali reformatori dicti Ordinis. *Quòd vbi Capitulum Generale huius sacræ Congregationis secundùm suas definitiones, & statuta, Reformatorem Generalem elegit, is statim, ac concorditer electus est, absque alia confirmatione, auctoritate Apostolica, in spiritualibus, & temporalibus officio suo fungi potest.* Ita refertur *in Compend. priuil. d. Ord. tit. de elect. §. 1.* & refert Roder. *quæst. reg. tom. 2. quæst. 52.* Simile priuilegium concessum fuit nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ à Paulo III. sub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1539. 5. Kalendas Februarij Pontificatus sui anno 6. *Quòd qui in Abbatem Monasterij Vallis Vmbrosæ,* (quod tunc erat totius Ordinis caput) *electus fuerit, eo ipso intelligatur confirmatus, & absque alia desuper adhibenda solemnitate, Generalis totius Ordinis, & Congregationis eiusmodi pro triennio existat, & esse censeatur, officiúmque Generalatus huiusmodi statim exercere possit,* vt habetur in priuilegiis authenticis d. nostræ Congregationis. Simili indulto potiuntur Monachi Congregationis Cælestinorum, quod eis concessum fuit à Cælestino V. eiusdem Congregationis Institutore, sub datum Aquilæ 5. Kal. Octobris Pontificatus sui anno 1. & alio indulto Benedicti XI. sub datum Romæ anno Domini 1304. die 14. Martij, Pontificatus sui anno 1. vt habetur in priuilegiis impressis in calce Constitut. d. Congregationis. Idem priuilegium concessum est à Clemente IV. Fratribus Minoribus, vt refertur *in Compend. priuileg. Mendic. verb. electio, §. 3.* Et Fratribus Minimis à Iulio II. per Bullam, quæ incip. *Virtute conspicuos* quam refert Lauteur. de Pietin. *tom. 1 priuileg. d. Ord. constit. 2. eiusd. Pont. §. 1.* & à Paulo III. per Bullam incip. *Sinceræ deuotionis affectus,* quam refert idem Laurent. de Pietin. *tom. 2. eiusdem oper. constit. 4. eiusd. Pont.*

4 Pariter neque Abbates, & Prælati Locales, qui per electionem conuentuum non creantur, sed à Generali, vnà cum Definitorio prouidentur, indigent confirmatione; quia quando ad eligentem spectat electio, & confirmatio eodem iure, puta, quòd alicui concessum est, vt eligat, & confirmet, vti in casu, de quo agimus;) tunc eo ipso, quòd eligit, confirmare videtur. Ita gloss. *in cap. vt circa, verbo electionis, & in cap. 1. verb. prouisionem, de elect. in 6.* Compostell. *in cap. cum inter Canonicos, extra de elect.* vbi etiam Innoc. & Hostiens. Archidiac. *in can. in Synodo, num. 2. 63. dist. & in d. cap. 1. de elect. in 6.* vbi etiam Ioan Monach. Nicol. Mylis. *in Repertor. verb. electio, §. 2.* Rebuff. *in Concordat. rub. de reg. ad Prælat. nom. fac. §. Monasteriis, vers. nota tamen, quòd si ad eligentem,* Panormit. *cap. ne pro defectu, & in cap. causam, quæ, extra de elect.* & alij apud Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. Regular. dub. 119. num. 6.* Felin. *in cap. eam te, num. 3. de rescript.* Abb. *in cap. post electionem, num. 3. de concess. præbend.* Rot. *in d. Nouarien. Præpositura 28. Iunij 1632. coram R. P. D. Verospio, quæ in fine operis est decis. 15. num. 12.*

5 Quod procedit, etiam si iure deuoluto superior electionem faceret, idem Abb. *in cap. dilectus filius 22. n. 3. de concess. præbend.* Gloss. *in cap. 1. verb. prouisionem, de elect. lib. 6.* Rota *in d. Nouarien. Præpositura, eod. num. 12.*

6 In illis igitur electionibus, in quibus necessaria est confirmatio, si fiat absque causæ cognitione, est ipso iure nulla; Debet enim confirmator de electionis forma, electique meritis inquirere; Panormit. *in cap. nihil, num. 1. de elect.* Si autem electus esset valde notus, & communiter vti dignus approbatus; tunc non est opus, illum examinari, *cap in Lateranen. de præben. & dignit. cap. constitutus, §l 1. de appellat.* Nauar. *conf. 2. num. 3.*

8 *num.3.tit.de elect.* Quod si is, ad quem pertinet confirmatio, ob negligentiam, hominem insufficientis scientiæ, vel inhonestæ vitæ, vel illegitimæ ætatis admiserit, ipsius successorem confirmandi facultatem amittet, & à perceptione fructuum sui beneficij, quousque à suo Superiore restitutus fuerit, suspendetur; si verò id ex malitia fecerit, grauiùs punietur; vt ha-
9 betur expresſè *in d. cap. nihil est.* Si electus fuerit idoneus, etsi non extiterit aliquod legitimum impedimentum, debet sine dilatione confirmari, *cap. postquam extr. de elect.* & *ibi* Panormit. *num.1.* Quòd si
10 is, ad quem spectat confirmatio, recusat electionem confirmare, nulla legitima causa in contrarium existente, recurrendum est ad Superiorem, qui poterit ipsi Confirmatori mandare, vt intra certum tempus electionem confirmet, quo elapso, ius confirmandi ad ipsum Superiorem deuoluitur. Ita Panor. *vbi proximè n.8.* Rot. *in vna Legionen. confirmationis 1607. corā Illustriss. Cardin. Pamphilie*, Castellin. *in tract. de elect. c.14.*
11 *de Confirmatore num.* 18. Superior autem, electo inuito, non potest, eius electionem confirmare, gloss. *in cap. innotuit eod. tit. de elect. per cap. cum nobis olim, eod. tit.* Ratio est, quia cùm inter eligentes, qui repræsentant ipsam Ecclesiam, seu Congregationem, & electum contrahatur matrimonium spirituale, *c. cùm inter Canonicos eod. tit. cap. licèt in tantùm de translat.* requiritur consensus, non solùm ipsorum eligentium, sed etiam electi, qui est futurus sponsus; Panormit.
12 *in d. cap. innotuit num.* 13. Verùm cùm Monachi velle, & nolle non habeant, sed eorum arbitrium non ex propria, sed Prælati, cuius imperio se subiecerunt voluntate dependeat *cap. si religiosus de elect. in 6. cum*
13 *concord.* Panormit. *in cap non est n. 4. de Regul.* potest electus, & confirmatus ad acceptandum officium, ad quod est confirmatus, compelli, dummodò non assignet causam rationabilem Castell. *loc. cit. n.22.*

QVÆSITVM III.

De forma confirmationis Abbatum, & intra quod tempus sit petenda, & à confirmatore facienda.

SVMMARIVM.

1 *Confirmationis forma in iure nulla reperitur.*
2 *Ad confirmandum non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis.*
3 *Confirmatio quo tempore sit petenda.*
4 *Ad confirmationem non est tempus à iure præfixum.*
5 *Confirmator si renuit electionem confirmare, quid sit faciendum.*

NVlla confirmationis forma à iure inuenitur præscripta: sed sufficit aliquod dictum, vel factum, quo Confirmator voluntatem suam confirmandi declaret; in hoc enim nihil refert, quomodò Confirmator suam ostendat voluntatem, vt benè docet Archidiac. *cap. vt quis duas de elect. in 6.* & Innoc. *de re iudic. cap. cum Bertholdus in gloss. mirum videtur.* 1

Pro confirmationis igitur forma non erit necessaria aliqua prolatio verborum, sed erit sufficiens actus aliquis à Superiore confirmante procedens, quo, (vt dictum est) voluntatem suam declaret. Ita Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. dub.94. num.4.* & alij apud eum. 2

Quo verò ad confirmationis tempus, dico, quòd confirmatio petenda est intra tres menses post præstitum consensum; aliàs si, impedimento legitimo cessante, ab electoribus, vel ab electo, vel ab alio pro ipso electo non petatur, electio est nulla, *cap. quam sit, & cap. cupientes de elect. in 6.* quando verò confirmatio electionum Abbatum, & Prælatorum Regularium à Sede Apostolica est petenda, seruanda est moderatio tradita *in d. cap. cupientes.* Tempus autem, intra quod confirmator electionem confirmare teneatur, nullum est à iure præfixum; licèt enim ad conferendum, & eligendum, ac etiam ad confirmationem petendam sit tempus à iure statutum: non tamen Confirmatori ad electionem confirmandam, vt ait Panormitanus *in cap. post quam in fin. de elect.* vbi dicit, quòd si Confirmator renuit electionem confirmare, debet recurri ad Superiorem, qui poterit eidem Confirmatori præfigere certum terminum ad confirmandum, intra quem terminum si non confirmauerit, potestas confirmandi ad Superiorem deuoluitur, argumento *cap. nullus de iure patronatus.* 3 4

DISPVTATIO VII.

De Nominatione, & Præsentatione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quínam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.
II. Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi subiiciantur.
III. Quæ conditiones requirantur ad nominationem, quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.
IV. Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholasticos.
V. An adsint aliquæ Abbatiæ, ad quas Abbates præsentare spectet ad Patronos.
VI. An ad Patronum spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis.

QVÆSITVM I.

Quinam Abbates, & Priores Regulares in Gallia à Rege nominentur.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio quid ſit.*
2 *Nominatio quotuplex ſit.*
3 *Quinque Monaſteria Caſalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iuſtinæ de Padua Regiæ nominationi non ſubſunt.*
4 *Abbatia, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi ſubiciuntur.*
5 *Villelmitani, ſiue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur. Item nec Cæleſtini*, num. 6.
7 *Abbas Ciſtercij, qui eſt Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum alijs quibuſdam eiuſdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non ſubſunt.*
8 *Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege, ſed eliguntur à Religioſis.*
9 *Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non ſubiciuntur.*
10 *Commendæ Ordinis S. Antonij Viennen. Regiæ nominationi non ſubſunt.*

VT huius quæſiti, & totius diſputationis materia magis eluceſcat, præmittendum videtur, quid ſit nominatio, & quotuplex ſit. 1 Nominatio autem, iuxta Sylu. *in eodem verbo*, dicitur propriè eſſe vnus modus prouidendi in Eccleſiis vacantibus; & (prout etiam poſtulatio) ſumitur tum latè, tum ſtrictè; latè ſumpta confunditur cum electione, vt conſtat ex *cap. cum olim de ſent. & re iud.* Stricto modo ſumpta diſtinguitur ab electione, & poſtulatione; quia nominatio abſque vllo ſcrutinio, & ſcriptura fit; Electio autem, & per ſcrutinium, & per ſcripturam celebratur; à poſtulatione differt, quia poſtulatio de vno tantùm fit; Nominatio autem fieri poteſt de pluribus & poteſt fieri nominatio alternatiuè, licèt poſtulatio non. Ioan. Andr. Imol. & alij *in* 2 *cap. bona memoria il primo de poſtulat. Prælat.* Porrò nominatio (ſecundùm Panormit. *in cap. quod ſicut §. ſuper eo num. 1. de elect.* & Io. de Selu. *de benef. p. 3. quæſt. 1. num. 14.* Sylu. *vbi ſuprà* & Rebuff. *in tract. de nominat. quæſt. 1. num. 26. & pluribus ſeqq.*) multipliciter accipitur. Prima quidem eſt, quæ dicitur minùs ſolemnis, quæ fit de aliquo eligendo; quando ante ſcrutinium aliqui ab electoribus nominantur tanquam digni, & idonei in Capitulo, vt de eis fiat ſcrutinium, & ex hac nominatione nullum ius acquiritur nominato, *cap. quod ſicut in princ. de elect.* quia exprimitur conſenſus de futuro; & ſicut per hæc verba, *Denomino te in vxorem*, non contrahitur matrimonium; ita neque per hanc nominationem in Prælaturis, & beneficiis ſic factam, Gloſſ. *in can. quanto 63. diſt.* Rebuff. *loc. cit. num. 26.* Secunda eſt, qua electorum ſinguli aliquem ſecretè nominant, quando in ſcrutinio electionis quiſque eorum ſcribere ſolet in ſchedula, *Eligo, aut nomino N. in Abbatem, &c.* per quam nec vllum etiam ius nominato acquiritur. Et de his duobus modis nominandi tractauimus ſuprà, cùm egimus de electione. Tertia item nominatio eſt, quæ dicitur ſolemnis, & eſt, cùm duo vel plures à Capitulo Monachorum, vel Collegio Canonicorum Principi nominantur, & offeruntur, & petitur, vt ex his vnum, quem maluerit, eligat, & confirmet in eorum Prælatum; quia nominatione Principi præſentata, nominantes amplius variare non poſſunt, vt voluit Oſtien. *in cap. bona memoria il primo de poſtul. Prælat.* & Calder. *conſ. 5. de elect.* Io de Selua *in tract. de benefic. in 3. part. quæſt. 1.* & hæc nominatio ſtrictè ſumpta hodie non eſt valde in vſu, niſi tantùm ea, quæ fit à Principibus in locis eorum dominij ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos ex Indulto ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, quæ nominatio præcipuè in Gallia eſt valde in vſu, ex concordatis inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciſcum I. Galliæ Regem. Et de hac nominatione in præſenti diſputatione tractabitur. Erat olim alia nominatio, quæ conceſſa fuit Regi Franciæ ab Innocentio VI. vt poſſit nominare ad præbendas in triginta, tam Metropolitanis, quàm Cathedralibus, & Collegiatis Eccleſiis ſui Regni, vt citat gloſſ. *in pragmat. ſanct. in §. placuit, verb. facultates, tit. de collat.* & hæc nominatio, non habuit effectum. Alia eſt nominatio, quam idem Galliæ Rex facit pro iucundo aduentu in Eccleſiis, quas prædeceſſores Reges fundauerunt, & hic nominatus eſt aliis præferendus. Interdum Rex nominat veteranum quendam militem, qui vocatur oblatus; & hanc nominationem etiam facit in Monaſteriis ſuæ fundationis, Rebuff. *loco citato num. 34. & in prax. inter reſcript. mixta tit. de oblat.* Aliæ ſunt nominationes in eodem Galliæ Regno, quæ conceduntur ab Vniuerſitatibus eiuſdem Regni graduatis, & debito modo qualificatis, vt ipſis de beneficiis prouideatur, vt *in 4. quæſ.* latiùs dicemus; His igitur præmiſſis, vt præſenti quæſito ſatisfaciamus.

3 Dicendum eſt, non omnes Cœnobiorum, & Abbatiarum Præfectos in Gallia Regiæ nominationi eſſe ſubiectos. Conſtat enim, quòd in quinque Abbatiis ex reformatione Caſalis Benedicti, quæ ad inſtar Congregationis S. Iuſtinæ reformatæ ſunt, (vt patet ex Bullis Clementis VII. *ſub dat. die 2. Martij ann. 1525.* & Pauli III. *Kal. Iunij ann. 1537.* Iulij III. *anno 1551. 3. non. Octobris*, & Pauli IV. *nonis Februarij anno 1555.*) Monachi liberam habent facultatem, Abbatem ſibi eligendi; vt conſtat ex indulto Henrici II. edito anno 1547. de menſe Februarij, & ex alio priuilegio Caroli IX. dato 3. nonas Octobris anno 1571. qui etiam conceſſit, vt prædicta quinque Cœnobia immunia, exemptáque eſſent à Regia nominatione; prædictorum Cœnobiorum Abbates ad tempus triennij tantùm, non autem ad vitam creantur. Renat. Choppin. *fusè in ſuo Monaſt. lib. 1. tit. 1. num 4.*

4 Quamuis enim Galliæ Rex, (vt diximus) ius habeat nominandi Abbates, & alios Monaſticos Prælatos Summo Pontifici in Monaſteriis, ad quæ antea Prælati per electionem aſſumebantur; *§. Monaſteriis, & Prioratibus, rub. de Reg. ad Prælat. nominat. in Concord.* Tamen hoc limitandum eſt, vt intelligatur de perpetuis, non autem de temporariis dignitatibus, quæ viuo auferri poſſunt aliquando, Renar. Chopp. *d. tit. 1. num. 5.* 5 Qua de cauſa ſimiliter Prælati Ordinis Villelmitani, ſiuè Alborum Mantellorum nuncupati, ſub Regula pariter S. Benedicti militantes, non ſubduntur Regiæ nominationi, ſed ex canonica Monachorum electione creantur; eorum enim officia non perpetuò, ſed ſtatutum in tempus, nempe quadriennij, vt plurimùm, durant, vt refert Renat. Chopp. *d. num. 5.* ſubdens etiam, ita fuiſſe deciſum in Regio Senatu Pariſien. die 20. Iunij 1597. pro Priore quodam electo à Conuentu, contra nominatum à Rege.

6 Eadem quoque ratione in Cæleſtinorum ſingulis Conuentibus

Conuentibus Abbates, & Priores à Prouinciali præficiuntur, nec à Rege, quasi Conuentuales Priores, (iuxta *cit. §. Monasterijs*) nominantur; eorum enim Abbatiæ,& Prioratus temporales sunt non perpetui, & potiùs nuda officia, quàm Ecclesiastica beneficia dici possunt, Ipsorum Prouinciales singulo quoque triennio communibus singulorum Priorum suffragiis eliguntur, vt patet *lib. 1. Const. d. Ordinis*, vbi dicitur, *De triennio in triennium in principali Monasterio Capitulum Prouinciale est celebrandum, quando, scilicet, Prouincialis officio suo renunciaturus est, & alius loco eius per electionem canonicam subrogandus.*

7 Pariter in Ordine Cisterciensi, Abbas Cistercij, qui est Generalis totius Ordinis Cisterciensis, & alij quatuor Coabbates, scilicet, Clareuallen, Pontiniacen. Morimundi, & Firmitatis, cum aliis quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus in Gallia Regiæ nominationi non subsunt: Sed à Conuentu Monachorum eliguntur, ex priuilegio Henrici II. Dat. idibus Iulij anno 1558. quod refert Renat. Chopp. *de Sacra Polit.Forensi lib.1.tit.7. num.28.*

8 Ab hac lege, subiacendi Regiæ nominationi in Gallia exempti sunt omnes Religiosorum Ordinum Generales, ex Regiis codicillis prædicti Henrici II. datis die 19. Iulij 1550. qui deinde promulgati sunt in Consistorio Principis die 4. Augusti anni eiusdem 1550. ita referente eodem Renat. Chopp. *de Sacra Polit.d.lib.1.tit.2.num.5.* subdente, idem esse de Prioratibus Ordinis Grandimontani, qui non nominantur à Rege, sed ab Abbate Grandimontis totius Ordinis Generali conferuntur. Pariter ex eadem ratio-

9 ne Commendæ Ordinis S.Antonij Viennensis immunes sunt à Regia nominatione: quia non per electionem, sed per collationem prouidentur, vt ait idem Renat Chopp. *d.tit.2.num.5. 6. & 7.* referens, ita decretum fuisse à Regio senatu Parisien. attesto 5. idus Septembris anni 1575.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatiæ, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi subiiciantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbatia, & Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt.*
2 *Abbatia,& Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari, non de seculari.*
3 *Monasterij appellatione non veniunt Ecclesiæ seculares.*
4 *Conuentualis Ecclesiæ appellatione, venit Ecclesia Regularium, non secularium.*

1 RESpondeo, quòd non. Quia in Concordia inita Bononiæ anno 1516.inter Leonem X. Summum Pontificem, & Franciscum I. Galliæ Regem Conuentum fuit, vt Reges Galliæ haberent ius nominandi Prælatos ad Abbatias, & Prioratus Conuentuales electiuos, *§.Monasterijs verò, & Prioratibus Conuentualibus rubr. de reg.ad Prælat. nominat. in Concordat.*

2 Quoties autem in Pontificiis constitutionibus fit mentio de Abbatiis,vel Prioratus Conuentualibus, est intelligendum de Regularibus, non autem de secularibus. Ita expressè tenet Dominicus de sancto Geminiano *conf.131.* dicens, Pontificiam constitutionem disponentem, Prioratus Conuentuales vacare, si electi non fuerint intra sex menses ad Ordines requisitos promoti, non extendi ad Prioratum Collegij Canonicorum secularium, nec ad seculares Præpositutas; & ratio est, quia in materia exorbitanti, quæ disponit contra ius antiquum, vt est hæc, de qua in præsenti loquimur, appellatione Monasterij

3 seculares Ecclesiæ non veniunt,text.*in clem.1.de elect.* vbi gloss.*in verb. Monasterijs,cap.grandi,de supplend. neglig. Prel.* Io. Andr. *in cap. Ioannes, col.2. de Regul.* Et appellatione Ecclesiæ Conuentualis venit Eccle-

4 sia Regularium, non autem secularium, *clem. prima de reb. Eccles. non alienand.* Alia ratio esse videtur, quia text. *in dd. Concordatis in §. fin. eiusd. rubr. de Reg.ad Prælat.nomin.faciend.* ponit differentiam inter Capitulum, & Conuentum, & exprimit vtrumque: idcircò pariter si voluisset de vtroque intelligere, sicut expressit de Prioratibus Conuentualibus, expressisset etiam de secularibus; & iuxta hanc doctrinam in eadem materia iudicatum fuisse in magno Galliæ Regis Consilio de Prioratu Pontis montium Diœcesis Vasten. in Aquitania die 10. Septembris anno 1526. refert Renat. Chopp. *de Sacra Polit. Forens. lib.1.tit.1. n.17.* Rebuff. *in Concord. d. rub. de Reg. ad Prælat.nom.facienda dicto §. Monasterijs verb. Prioratibus Conuentualibus.*

QVÆSITVM III.

Quæ conditiones requirantur ad nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares.

SVMMARIVM.

1 *Enumerantur conditiones ad huiusmodi nominationem requisitæ.*

QVia nominatio (vt dictum est,) & prout ad rem nostram facit, viam, & aditum aperit ad Regulares Præfecturas obtinendas, proinde ac electio, vel postulatio, in cuius locum successit, ex Apostolicæ Sedis concessione; obseruandum est, Principes, quibus huiusmodi concessio facta est, idoneum nominare debere; in quo reperiantur conditiones tam de iure communi requisitæ, quàm particulariter ex Concordia inita inter Summum Pontificem, & Galliæ Regem, quas omnes recenset Rebuff. *super d. Concord. tit.de Reg.ad Prælat. nominat. facien. §. 2.* & sunt quæ

1 sequuntur. Prima est, vt qui ad Abbatias, vel Prioratus Conuentuales,& electiuos nominatur, sit Religiosus. Secunda, vt sit eiusdem Ordinis, cuius Religiosis præficiendus nominatur. Tertia, vt saltem in ætate 23. annorum constitutus sit. Quarta, vt præficiendus nominetur à Rege Summo Pontifici, aut Sedi Apostolicæ, ita vt non sufficiat Regis nominatio, nisi sequatur eiusdem Sedis Apostolicæ prouisio. Quinta, vt Abbatia, vel Prioratus, ad quem facienda est nominatio, vacet; nominatio enim ad Abbatiam vel Prioratum nondum vacantem non valet. Sexta, vt Rex intra tempus sex mensium à die scientiæ vacationis nominet; & si nominatus à Summo Pontifice tanquam indignus recusabitur: intra tres menses à die recusationis notificatæ eiusdem Regis Sollicitatori nominet alium dignum. Septima est, quod Abbatia, vel Prioratus sit verè electiuus, non autem collatiuus. Octaua est, vt electio spectet ad Conuentum; secus autem, si ad seculares, vel alios. Nona est, quòd in electione nominandi seruetur forma *cap. quia propter, de electione.* Decima est, quòd Abbatia, vel Prioratus sit Conuentualis, secus, si esset secularis, vel alius à Conuentuali. Vndecima est, quòd huiusmodi nominatio fiat Summo Pontifici. Vltima est, vt nominandus sit professus expressè eandem Religionem, cuius Religiosis præficiendus est.

Hæ omoes conditiones deſidetantur in nominatione ad Abbatias, & Prioratus Regulares à Priocipe facienda, de qua videndus eſt Rebuff. *ſuper prædictis Concord. tit. de Regia ad Prælat. nominat. ſacien. §. Monaſteriis, verb. modo ſupradicto, pag. mihi* 193.

QVÆSITVM IV.

Abbates in Gallia quomodo nominentur per Regem, & Scholaſticos.

SVMMARIVM.

1 *Traditur modus, quo in Gallia per Regem, & Scholaſticos ad Eccleſias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes fit nominatio.*

1 IN Gallia duobus modis fit nominatio in beneficiorum inſtitutione, nempè à Rege, & à Scholaſticis, Rex ira nominat. Cum vacat Eccleſia Cathedralis, vel Metropolitana, intra ſex meoſes Rex Summo Pontifici nominat virum idoneum; quæ idoneitas admittitur, ſi nominatus habet ad minus annos viginti ſeptem, ac ſi in aliquo ſtudio celebri Doctoratus inſignibus munitus fuerit; nempè ſi in Theologia, vel Iure Ciuili, aut Canonico doctoratus, aut licentiatus fuerit; quem Romanus Pootifex, ſi idoneum repeterit, ioſtituere debet io Epiſcopum, ſin verò, Rex alium digniotem intra ſpatium aliotum trium menſium Papæ nominare tenetur. Et quod dictum eſt de Epiſcopis, haber etiam locum in Abbatibus, in quorum nominatione ſufficit ætas viginti trium annorum, nec aliqui Scholaſtici in eis honorum gradibus deſiderantur. Scholaſtici verò oominationem habent circa tertiam partem cæterorum beneficiorum, exceptis Cathedralibus, Metropolitanis, & Abbatialibus Eccleſiis, quæ tertia pars ea eſt, quæ vacat tertia patte anni, & conferri debet viris litetarum cultoribus, qui ſunt Scholaſticis honoribus inſigniti; quam nominationem habent publicæ, & celebriores Scholæ Regni Delphinatus, & Comitatus Dien. ac Valeo. illæ videlicet, quæ publica auctoritate erectæ ſunt, ac Vniuerſitates appellantur, vt patet *in rubr. de elect. in princip. in Concord.* & *in § præfati t. de collat. ibid.* & *in verſ. beneficia verò*, & *alibi per totum tit.* & ex Rebuff. *in tractat. nominat. quæſt. 6. in princ.* Nominandi autem ad illa beneficia tribus his titulis inſigniti eſſe debent, nempe Baccalaureatu, licentiatura, & Magiſterio, ſeu Doctoratu; ante quorum graduum adeptionem opus eſt, quamplurimos in ſtudiis conſumpſiſſe annos, oempè in ſtudio Theologiæ ante infimum gradum ſexennium, ante ſupremos decennium; In ſtudio Iuris Ciuilis, & Canonici, ante gradum infimum, nempe Baccalaureatum, quinquennium, ante medium, & ſupremum, ſeptennium. Inſuper opottet etiam, quòd nominandus declatet; quæ beneficia obtinet, vnà cum vero anouorum fructuum valore; non enim poſſunt nomioari, qui poſſident beneficia ducentorum aureorum prouentum reddentia, & idcircò huius quantitatis mentio fieri debet; Sic autem nominatus acquirit ius, vt beneficium poſtea vacaturum ab Epiſcopo, aut Collegio, ſiue iis, qui beneficia conferendi ius habent, ſibi conferatur. Et fiunt de his quatuor denuociationes in Quadtageſima. Prima de de Scholaſtico gradu, quem obtinet nominatus: altera de legitimo ſtudiorum tempore: tertia de nominatione à publica Schola facta: quarta de genere, & nobilitate, quas denunciationes ſemel factas, ampliùs repetere non cogitur nominatus; benè verò quotannis nomen ſuum profiteri; ne fortè voluntatem mutaſſe, & nullum ampliùs beneficium optare credatur. Beneficia igitur menſe Ianuario, Aprili, Iulio, atque Octobri vacantia per obitum obtinentis nonniſi nominatis à Schola publica conferuntur, videatur Rebuff. *in tract. Nominat. per tot.*

QVÆSITVM V.

An poſſit acquiri iuſpatronatus in Abbatiis, & Eccleſiis Conuentualibus.

SVMMARIVM.

1 *Abbas S. Benedicti de Caluello Soanen. Diœceſis noſtra Congregationis Vallis-Vmbroſæ à Communitate Soana nominatur, & à præſidente Generali confirmatur.*

2 *Iuſpatronatus acquiritur in Eccleſiis Conuentualibus ex fundatione, vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, vel dotationis,* & num. 9. *vbi quod noua conceſſio non ſuffragatur.*

3 *Iuſpatronatus acquiritur nedum in Eccleſia Conuentuali actu, ſed etiam habitu tantum.*

4 *Iuſpatronatus in Eccleſiis Regularibus non eſt ſublatum per Concil. Tridem.*

5 *Priuilegium Apoſtolicum ex curſu* 30. *annorum cum obſeruantia, præſumitur interueniſſe in limine fundationis iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali, etiam quod non ſit enunciatum.*

6 *Priuilegium Apoſtolicum in fundatione iuriſpatronatus Eccleſiæ Conuentualis non præſumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum perſonis, in quibus cadit præſumptio vſurpationis.*

7 *Priuilegium Apoſtolicum ad effectum acquirendi iuriſpatronatus in Eccleſia Conuentuali non præſumitur ex diuturnitate temporis, quod ex facie inſtrumenti apparet, interueniſſe confirmationem alterius Papa inferioris: etiam ſi adeſſet curſus longiſſimi temporis vnà cum obſeruantia*, n. ſeq.

9 *Titulus validus, & legitimus ſuperueniſſe præſumitur ex curſu longiſſimi temporis cum obſeruantia.*

10 *Priuilegium conceſſum, poſt fundationem, vel dotationem Eccleſiæ Conuentualis, eſt merè gratioſum, & non ſuffragatur ad acquirendum iuſpatronatus.*

11 *Iuſpatronatus Eccleſiæ Conuentualis, in confirmatione Apoſtolica, interpoſita in limine fundationis, vel dotationis, enunciatum ex priuilegio dumtaxat, intelligitur eſſe ex priuilegio habente originem à fundatione vel dotatione.*

12 *Priuilegium in limine fundationis in Eccleſia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remiſſoria ad probandum famam*, num. ſeq.

14 *Priuilegium non interueniſſe in limine fundationis Eccleſiæ Conuentualis, non probatur ex diligentia in regiſtro, cum non ſit neceſſaria probatio per ſcripturam.*

15 *Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis eſt neceſſarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Eccleſia Conuentuali: Secus in altari poſito in ipſa Eccleſia, quia tunc ſufficit conſenſus Regularium.*

16 *Iuſpatronatus honorificum in Eccleſia Conuentuali acquiritur ex ſola conſtitutione, etiam abſque dote.* num. 17.

18 *Iuſpatronatus honorificum acquiritur abſque expreſſa reſeruatione, modò expreſsè non ſit remiſſum.*

19 *Patronus pauper eſt alendus ab Eccleſia.*

20 *Pauper quando dicatur patronus, ad effectum consequendi alimenta ab Ecclesia.*

21 *Patronus pauper non est alendus ab Ecclesia, quando habet alium sibi ad alimenta præstanda obligatum.*

22 *Ecclesia tenetur alere patronum pauperem ex redditibus, qui supersunt deductis expensis necessariis pro alimentis Monachorum, & familia Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ.*

RESpondeo, quòd reperiuntur quarundam Congregationum Cœnobia, in quibus Abbates à Regibus, vel Potentatibus, aut Populis, Vniuersitatibus, siue aliis secularibus personis præsentantur, ac nominantur, iure aliquo, aut priuilegio, quod super ipsa Monasteria obtinent. Istius nominationis exempla in Cõgregationibus Monastieis aliqua repetiũtur; prout in nostra Congregatione Vallis Vmbrosæ Abbas Sancti Benedicti de Caluello Souanæ Diœcef. à Communitate Souanæ tempore vacationis Abbatiæ nominatur. Cùm enim dictum Monasterium ex vetustate, ac aliis sinistris euentibus ad totalem ruinam deuenisset; eadem Communitas Souanæ aliud Cœnobium in congruentiori ipsius Ciuitatis loco ex propriis bonis erexit; Vnde conuentum fuit inter ipsam Communitatem, & tunc temporis Generalem, ac Monachos eiusdem Congregationis, vt stante dicta erectione, Communitas ipsa haberet ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum Abbas Generalis in Abbatem dicti Monasterij præficere teneretur; quæ conuentio demum ab Alexandro VI. Summo Pontifice confirmata fuit sub dat. Romæ anno 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus sui anno 5. in hanc, quæ sequitur formam.

BVLLA ALEXANDRI VI. Pro Monasterio Sancti Benedicti de Caluello Souanen. Diœcesis.

ALEXANDER EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Præposito, & Bernardo Duccio, & Dominico, ac Andreæ, Canonicis Ecclesiæ Souanæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

SAcri Apostolatus ministerij, meritis quamuis insufficientibus, diuina nobis dispositione crediti, sollicitudo nos continuè admonet, & hortatur, vt opem, & operam ampliùs impendamus, quòd sacra Religio vbique floreat, & acerescat, & diuini nominis laudes debita cum deuotione decantentur, officium, iuxta cordis nostri desiderium, subsequi valeat, oportunæ prouisionis auxilia fauorabiliter impendamus. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij, Monasterij Vallis Vmbrosæ Fœsulanæ Diœcesis, ac totius Ordinis Generalis Abbatis, necnon Cõmunitatis Ciuitatis Souanæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd Monasterium S. Benedicti loci de Caluello dicti Ordinis, Souanen. Diœc. illiúsque Ecclesia, causantibus illorum vetustate, & temporum malitia, ac aliis sinistris euentibus, ad totalem, & miserabilem ruinam deuenerunt: adeò quòd in dicto loco nulla forma Monasterij apparet, nec ibidem diuina officia possunt aliquo modo celebrari. Quòdque si in dicto luco nomen, & titulus Monasterij supprimeretur, & extingueretur, ac in aliquo alio loco dictæ Ciuitatis ad id conuenienti, & honesto per eandem Communitatem deputando vnum aliud Monasterium dicti Ordinis cum necessariis officinis pro vsu, & habitatione perpetui Abbatis, & nonnullorum Monachorum dicti Ordinis erigeretur, construeretur, & ædificaretur, ac fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monasterij de Caluello, ibique erigendo Monasterio perpetuò applicarentur, & appropriarentur; profectò Communitas prædicta loco ipsius Monasterij de Caluello aliud Monasterium huiusmodi, cum eisdem officinis ex eorum propriis bonis construerent, & ædificarent; illique aliqua bona immobilia pro illius dotis augmento assignarent. Ex quibus erigendum Monasterium prædictum vltrà alia, fructus, & bona prædicta viginti florenorum auri de Camera annis singulis pro tẽpore posset,.... & in illo aliqui Religiosi dicti Ordinis residere, & commodè substentari possent, qui ibidem diuina officia celebrarent; ex quo diuinus cultus, cum fidelium illarum partiũ deuotione, & animarum salute non modicum susciperet incrementum. Quare pro parte Blasij Abbatis, & Conuentus prædictorum asserentium, quod fructus, redditus, & prouetus dicti Monasterij de Caluello 24. florenorum similium secundùm communem extimationem, valorem annuum non excedũt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt in dicto Monasterio de Caluello, nomen, & titulum Monasterij penitus supprimeretur, & extingueretur, ac eidem Communitati, loco dicti Monasterij de Caluello, vnum aliud Monasterium in dicta Ciuitate loco ad id commodo, & honesto, vbi eidem Communitati magis videbitur expedire, cum necessariis officinis huiusmodi construendi, & ædificandi licentiam elargiri; necnon eidem Monasterio sic tunc constructo fructus, redditus, prouentus, iura, & bona quæcunque dicti Monasterij de Caluello perpetuò applicare, appropriare, necnon dilecto filio moderno Abbate dicti Monasterij de Caluello cedente, vel decedente, ex tunc deinceps perpetuum ius nominandi tres ex Monachis dicti Ordinis, quorum vnum præfatus Blasius, & pro tempore existens Generalis Abbas dicti Ordinis in Abbatem dicti erigendi Monasterij præficere teneatur perpetuò concedere, & aliàs in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos

Nos igitur, qui religionis, & diuini cultus augmentum, & animarum salutem synceris desideriis expetimus, de præmissis certam notitiam non habentes, ac Blasium,& singulos ex Communitate huiusmodi à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis,censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis auctoritate, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati,discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, duo, aut vnus vestrûm (si est ita) eidem Communitati vnum Monasterium dicti Ordinis in præfata Ciuitate loco ad hoc congruo, & honesto, prout eidem Communitati amplius visum fuerit, cum necessariis officinis prædictis pro vsu, & habitatorio perpetui Abbatis,& nonnullorum Monachorum dicti Ordinis, cuius modernus Abbas Monasterij de Caluello huiusmodi,quoad vixerit,absque alia prouisione, & præfatione de eo facienda, Abbas sit, & esse censeatur, & illi præsit, prout dicto Monasterio de Caluello præest, construendi, & erigendi licentiam auctoritate nostra concedatis, ac postquam sic constructum, & ædificatum fuerit, in præfato Monasterio de Caluello nomen & Titulum Monasterij, ac dictum Ordinem penitùs supprimatis,& extinguatis: necnon eidem sic constructo Monasterio fructus, redditus, prouentus, bona, & iura quæcunque dicti Monasterij de Caluello, eadem auctoritate in perpetuum applicetis, & approprietis, necnon dicto moderno Abbate cedente vel decedente, ex tunc deinceps perpetuò eidem Cõmunitati postquam bona prædicta,ad valorem annuum dictorũ viginti ducatorũ assignaueritis,vt præfertur,ius nominãdi tres ex Monachis, quorum vnum Blasius, & pro tempore existens Abbas Generalis, prædictus in Abbatem dicti erigendi Monasterij præficere teneatur,perpetuò dicta auctoritate concedatis. Nos enim si erectionem,constructionem, suppressionem, extinctionem, applicationem, appropriationem, & concessiones prædictas vigore præsentium contingat, eidem erigendo Monasterio, illiúsque Abbati, & Monachis pro tempore existentibus; vt omnibus, & singulis priuilegiis prærogatiuis, libertatibus, exemptionibus, immunitatibus, fauoribus, gratiis, & indultis, quibus alia eiusdem Ordinis Monasteria, Abbates, & Monachi vtuntur potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, similiter vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium indulgemus; Decernentes, bona per eandem Communitatem in augmentum dotis dicti erigendi Monasterij assignata pro constructione illius,donec constructum, & completum fuerit, per aliquem probum virum per Generalem Abbatem pro tempore deputandum, applicare debere, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus Monasterij de Caluello, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. pridie Idus Maij, Pontificatus nostri anno quinto.

Habetur hæc Bulla origioaliter in Atchiuio Vallis Vmbrosæ.

2 Acquiritur vtique iuspatronatus ex fundatione, vel dotatione, etiam in Ecclesiis Conuentualibus, dummodò tamen concurrat priuilegium Papæ in limine fundationis, vel dotationis, *cap. nobis*, §. *ceterum*, vbi gloss. *in verb. de tua iurisdictione.* Ostien. *col.* 2. Aocharan. *sub num. 9. vers. si verò quaratur*, Abbas *num. 9. de iurepatronatu*, Anchatan. *in cap. sacrosancta, num. 3. de elect.* Archidiacon. *in canon. Imperium, num. 3. distinct.* 10. Lambertin. *de iurepatronatus lib. 2. quest. 5. part 1. art. 1. num. 10. & 11.* Couarruuias *in regul. possessor. part. 2. §. 10. num. 3. vers. alter casus*, vbi de communi Putean. *decis. 356. num. 3. lib. 3. in correct.* Rota *decis. 564. num. 2. & 3.* & *decis. 573. num. 1.* & *574 num. etiam 1. part. 4. diuers.* & *decis. 53. num. 1. part. 1.* & *decis. 421. num. 2. part. 2. recent.* Seraphin. *decis. 1305. num. 5. & decis. 1353. num. etiam 5. & decis. 1395. num. 2.* & fuit dictum *in Oneten. Abbatia 3. Aprilis 1595. coram Penia, & in Nolana iurispatronatus, 4. Decembris 1602. coram Cardin. Pamphilio seniore*, cum aliis congestis per D. Ferentillium *in annot. ad decis. 1.* Buratt. *num. 15.*

3 Quòd procedit nodum io Ecclesia Conuentuali actu, sed etiam in Ecclesia Conuentuali habitu tantum, Alexand. *consil. 74. num. 4 & 5. lib. 4.* Seraphinus *d. decisione 1395. num. 3.* D. Ferentillius *loco citato num. 16.*

4 Et iuspatronatus in Ecclesiis Conuentualibus non esse sublatum per Concilium Tridentinum *sessione 25. cap. 9. §. reliqui, de reformat.* resoluit sacra Congregatio Concilij, vt dixit Rota *in Caputaquen. iurispatronatus 6. Martij 1587. coram Rubeo.*

5 Verùm ex cursu triginta annorum iuncta obseruantia præsumitur huiusmodi priuilegium, & confirmatio Apostolica interuenisse in limine fundationis, etiam quòd non sit enunciata ac tradita per Doctores *in C. sciendum, ff. de verbo obligat.* Felinus *in cap. Alberic. num. 4. de testibus.* Couarruuias *pract. quest. cap. 21. num 7.* Surdus *decisione 334. num. 19. in fino, & sequentibus*, Puteanus *decisione 345. lib. 1. in non* cum aliis cumulatis *in nullius seu Squillacen. Iurisdictionis 4. Martij 1616. coram Andrea, qua in fine operis est decisio 69. num. 23.* & in terminis ita resoluit Rota *d. decisione 573. num. 2. & 774. sub num. 1. part. 4. diuers.*

6 Nisi agatur cum personis,in quibus cadit præsumptio vsurpationis, nam tunc ex diuturnitate temporis priuilegium non præsumitur. Rota *d. decisione 564. num. 6. part. 4. diuers.* & *d. decis. 53. sub n. 2. part. 1. recentior.*

7 Vel nisi ex facie instrumenti appareat

interueniſſe confirmationem alterius Papa inferioris, ad tradita per Caſtren. *conſ.* 81. *num.* 3. *verſ. & ſi dicatur, lib.* 2. Alexan. *conſ.* 1. *num.* 21. *lib.* 4. Neuizan. 47. *num.* 40. *& conſil.* 81. *num.* 24. Crauett. *conſ.* 25. *num.* 5. Surd. poſt alios, *conſ.* 28. *num.* 110. Card. Caualer. *deciſ.* 613. *n.* 2. & in terminis Rota *d. deciſ.* 53. *ſub n.* 2. *part.* 1. *recent.*

8 Quod procedit, etiamſi adeſſet curſus longiſſimi temporis vnàcum obſeruantia, quo caſu præſumitur ſuperuenientia validi, & legitimi tituli per nouam conceſſionem Apoſtolicam, *ad deciſ.* Caſſad. 4. *& 5. de cauſ. poſſeſſ.* Dec. *conſil.* 152. *col. penult num.* 3. cum aliis per Gabr. *conſil.* 88. *num.* 17. *& ſeqq. lib.* 1. & reſoluit Rota *in Sulmonen. beneficij 7. Iunij* 1617. *coram*

9 *Reuerendiſſ Durano*; Quia hoc caſu noua conceſſio non ſuffragatur, cùm priuilegium Apoſtolicum debeat interuenire in limine fundationis, vt tradit Gloſſ. *in d cap nobis*, §. *caterum verb. de ſua iuriſdictione de iurepatr.* cum aliis *in principio allegatis*, & clarè Rota apud Put. *d deciſ.* 369. *n.* 2. *lib.* 2. *in correct. & d. deciſ.*

10 564. *poſt num.* 7. *verſ. præterea part.* 4. *diuerſ.* in quibus fuit dictum, priuilegium conceſſum poſt fundationem, vel dotationem Eccleſiæ Conuentualis eſſe merè gratioſum, quod per decretum Concilij Trident. eſt reuocatum, non ſecus atque illud, quod abſque dotatione, & fundatione potuit per Papam laico concedi; & ideo præſumptio ſuperuenientiæ nouæ conceſſionis, quæ oritur ex curſu longiſſimi temporis,

11 non ſuffragatur. Notandum tamen, quòd licèt in confirmatione Apoſtolica interpoſita in limine fundationis, vel dotationis, enuncietur iuſpatronatus ex priuilegio dumtaxat, intelligitur de priuilegio habente originem à fundatione, vel dotatione, Rota *d. deciſ* 573. *ſub num.* 5. *verſ. nec obſtat, quod ibi, part.* 4. *di-*

12 *uerſ.* Item notandum, quòd priuilegium in limine fundationis in Eccleſia Conuentuali probatur ex fama, vt fuit reſolutum per ſacram Congregationem Concilij, & per Rotam *in Albanen. Prioratus* 21. *Maij*,

13 *&* 17 *Nouembris* 1603. *coram Penia*; Et ideo datur remiſſoria ad probandum famam priuilegij, Put. *deciſ.* 256. *poſt n.* 4. *lib.* 2. *in correct.* & Rota *in d. Albanen.*

14 *Prioratus coram Penia.* Et negatiua, quòd non interuenerit priuilegium in limine fundationis, non probatur ex diligentia in regiſtro; cùm poſſit probari per famam, & non ſit neceſſaria probatio per ſcripturam, Rota. *in d. Albanen. Prioratus* 17. *Nouembris* 1603. *coram Penia.*

15 Item notandum, priuilegium Apoſtolicum in limine fundationis, vel dotationis eſſe neceſſarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Eccleſia Conuentuali; ſecus vero vbi agendum eſſet in altari poſito in ipſa Eccleſia; quia tunc ſufficit conſenſus Regularium, Pariſ. *conſ.* 35. *num.* 10. *lib* 4. & fuit reſolutum per Rotam *in Segobien. Cappellania* 28. *Februarij* 1625. *coram Vbaldo*, quam refert D. Ferentill. *d. annot. ad deciſ.* 1. Burart. *num.* 17.

16 Item notandum, quòd cùm non agitur ad effectum acquirendi ius præſentandi, ſeu eligendi, ſed ſolum iuſpatronatus honorificum, non eſt neceſſarium priuilegium in limine fundationis, ſed ſufficit ſola conſtructio *d. cap. nobis*, & *ibi* Abbas *num.* 9. *de iurepatronatus*, Caſſador. *eod. tit. deciſ.* 6. *num.* 2. Lambertin. *eod. tract. lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 11. *art.* 7. *num.* 5. Anaſt. *conſ.* 24. *num* 4 Franc. Leo *in theſaur. forenſ. Eccleſ. part.* 2. *art* 16. *num.* 72. cum aliis allegatis, & probatis per Rotam *Toletana iuriſpatronatus* 17. *Nouembris* 1628. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino*, *in Calagurritana iuriſpatronatus* 16. *Februarij* 1629. *coram bonæ memoriæ Cardin. Virile*, & *in Ianuen. Iuris honorifici* 17. *Maij* 1630. *coram R. P. D. Pirouano*, *quæ in*

17 *fine operis ſunt deciſ.* 28. *&* 29. etiam abſque dote, *d. cap. nobis de iurepatronatus*, Lambert. *part.* 1. *quæſt.* 11. *art.* 7. *num.* 5. *& lib.* 3. *quæſt.* 1. *principali*, *num.* 3. cum pluribus ſeqq. & Rota *in d. Calagurritana coram D. Card. Virile.*

18 Nec requiritur expreſſa reſeruatio, modo expreſſè non remittatur, ex quo *ex canone* conceditur reſeruatio, Rota *deciſione* 5 *de iurepatronatus in antiquis.* Lambertin. *lib.* 1. *part.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 5. *num.* 12. & fuit firmatum *in Tacen. portionis* 10. *Decembris* 1591. *coram Cardin. Pamphilio ſeniore*, *in d. Calagurritana Iuriſpatronatus coram Cardin. Virile*, *in d. Ianuen. iuris honorifici coram R. P. D. Pironano*, & *in Florentina Subdecanatus* 22. *Maij* 1628. *coram R. P. D. Durano.*

19 Item notandum, quòd Eccleſia tenetur alere patronum pauperem *can. quicunque* 16. *quæſt.* 7. *d. cap. nobis de iurepatron.* & *ibi*, DD. præſertim Abbas *n.* 6. Felin. *in cap. cùm omnes*, *num.* 32. *verſ. adde, de conſtit.* Lambertio *de iurepatron. lib.* 3. *quæſt.* 3. *principali*, *in princ. & art.* 1. Anton. à Cordub. *in C. ſi quis à liberis*, §. *ſolent num.* 20. *ff. de liber. agnoſcen.* cum aliis per Surd. *de aliment. tit.* 1. *quæſt.* 54. *num.* 1. Caſſador. *deciſ.* 3. *num* 2. *de iurepatron.* Rota *in Regien. Prioratus* 1. *Iulij* 1596. *coram Penia*, *quæ eſt deciſ.* 594 *n.* 1. *p.* 4. *diuerſ.* & *in eadem cauſa* 5. *Decembris* 1597. *&* 19. *Ianuarij* 1598. *coram eod.* & *in Neapolitana alimentorum* 30. *Maij* 1606. *coram Patriarcha Manzanedo*, *quæ eſt deciſ.* 454 *part.* 2. *recent. per errorem poſita ſub anno* 1613. *confirmata coram R. P. D. Pironano* 11. *Ianuarij* 1616. *quæ in fine operis ſunt deciſiones* 26. *&* 27.

20 Pauper autem ad hunc effectum dicitur patronus, quando tendit ad inopiam, attenta etiam conditione perſonæ; nec requiritur, quòd ſumma inopia, vel egeſtate laboret, Abbas *in d. cap. nobis*, *num* 5. *de iurepatron. vt quæſt.* 3. *num.* 14. *verſ. tertio fortius.* Paul. de Citadinis *de iurepatron. in* 4. *art.* 6. *part. num.* 6. Lambert. *d. quæſt* 3. *art.* 3. *num.* 3 4. *&* 5. Menoch. *conſ.* 221. *num.* 21. *& de arbitr. caſ.* 65. *num.* 9. Couarr. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 8. Rota *in d. Regien. Prioratus* 1. *Iulij* 1596. *&* 19 *Ianuarij* 1598. *coram Penia*, quæ ſecuta eſt *in d. Neapolitana alimentorum coram R. P. D. Pirouano num.* 3

21 Niſi patronus alium haberet ſibi ad alimenta præſtanda obligatum, Surd. *d. quæſt.* 54. *n.* 16. *verſ. ego tamen.* Rota *in d. Neapolitana alimentorum coram Manzanedo num.* 4. *& coram R. P. D. Pirouano num.* 9.

22 Declarantur tamen prædicta procedere, quando deductis expenſis neceſſariis pro alimentis Monachorum; & familiæ Monaſterio ſeruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Eccleſiæ, ſuperſunt redditus, ex quibus monaſterium poteſt alimenta patrono ſubminiſtrare Gloſſ. fin. *in d. Can. quicumque* 16. *quæſt.* 7. Abbas *in d. cap. nobis*, *num.* 6. *de iurepatron.* Lambertin. *d. quæſt.* 3. *art.* 2. *n.* 2. *lib.* 3. Anton. à Cordub. *in d. l. ſi quis à liberis*, §. *ſolent num.* 22. *&* 23. *ff. de liber. agnoſcen.* Rota *in dicta Neapolitana alimentorum coram Manzanedo num.* 1. *&* 3. *& coram R. P. D. Pirouano num.* 11.

QVÆSITVM VI.

An ad Patronum ſpectet ius eligendi Abbatem ſimul cum aliis Monachis.

SVMMARIVM.

1 *Ratio dubitationis adducitur.*

2 *Ius eligendi in Eccleſia Collegiata, vel Conuentuali non poteſt cadere in laicum.*

3 *Laicus*

3 Laicus non potest ex consuetudine fieri capax iuris spiritualis.
4 Respondetur ad rationem dubitandi.
5 Prælatis obitus vt Principi nuncietur, & ab eo licentia successorem eligendi petatur, consuetudine introduci potest.

1 Ratio dubitandi est, quia *in can Abbatem il 2.18. quæst. 2.* dicitur. *In Monasterio illum volumus ordinari Abbatem, quem sibi de sua Congregatione, & Monachorum electio, & possessionis dominus poposcerit ordinari*, per quæ verba videtur, ad patronum simul cum aliis Monachis, ius eligendi etiam pertinere: ad quod videtur etiam facere *can. decernimus, 19 q. 7. & can. principali 63. distinct.* Verùm in contrarium est, quod habetur *in cap. sacrosancta, & in cap. Massana extra de elect.* vbi expressè dicitur, quòd ius eligendi
2 non cadit in laicum in Ecclesia Collegiata: nec valere aliquo modo consuetudinem, vt laicus intersit cum clericis in electione Prælati; & gloss. *in cap. quod*
3 *sicut, de elect. verb. impedire.* quæ dicit, quòd laicus, etiam patronus, non potest ex consuetudine sibi vendicare ius interessendi electioni Prælati; consuetudo enim non facit laicum capacem iuris spiritualis, *cap. causam de præscript.* electio autem est actus merè spiritualis; quia per illam transfertur in electum ius Prælaturæ saltem in habitu, & contrahitur matrimonium spirituale, vt not. gloss. *in cap. quanto, 63 distinct.* & Oldrad. *cons. 1. de elect.* facit text. *in cap. cum inter canonicos ex eod. tit.* At in laicum ius spirituale non cadit *d. cap. sacrosancta, & d. cap. Massana, & can. bene quidem 96. dist.* gloss. *in d. cap. causam, verb. detinere.* Confirmatur; nam qui non est professus eiusdem Religionis, etiamsi sit clericus, non potest Regularem Prælatum eligere, iuxt. *cap ex eo, & cap. indemnitatibus de elect. in 6.* & diximus suprà.

4 Ad rationem dubitandi respondetur, Patronum laicum non habere ius eligendi simul cum aliis Monachis: sed tantùm electioni celebratæ assensum præbendi, vt habetur *in cap. nobis de iurepatron.* vbi dicitur. *In Conuentuali Ecclesia non electioni Prelati faciendæ, sed iam factæ honestius præstolatur assensus*, ex quibus verbis patet, quòd non habet ius ferendi suffragium in electione cum aliis Monachis: sed eius assensus post electionem est requirendus, &c. ita soluit dubium prædictum gloss. *d. canon. Abbatem*, videatur etiam Abbas Panormit. *d. c nobis, & in cap.*
5 *cum terra, n. 2. & c. quod sicut, de elect.* vbi Innoc. signanter aduertit, posse ex consuetudine introduci, vt Prælati obitus Principi nuncietur, & ab eo petatur licentia successorem eligendi; adeò vt electio aliter facta non teneat. Interest enim Principis, ne eligatur aliquis sibi suspectus, qui possit reuelare secreta Regni sui, arg. *in l. omne delictum, §. exploratores, ff. de re milit.* ita etiam Ioan de Selua *de benefic. in 2. p. q. 23.* gloss. *in pragm. sanct. tit. de elect. cap. 1. §. veruntamen in verb. Pontif.* Vide quæ dicta sunt *suprà hac ead. disp. quæst. 5.*

DISPVTATIO VIII.

De modo formandi processus, & forma expediendi aliquas Abbatias, & Ecclesias in Consistorio.

QVÆS. I. Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel Superiores Ecclesias.
II. De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Episcopo inferiores in sui promotione teneantur fidei professionem emittere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, sit habenda informatio eo modo, quo habenda est de promouendis ad Cathedrales, vel superiores Ecclesias.

SVMMARIVM.

1 *De promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio, & fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales.*

Gregorivs XIV. per Bullam incip. *Onus Apostolicæ.* dat. Rom. anno 1590. die 15. Maij, quam refert Quaran. *in sum. bullar. verb. elect. pag. mihi 226.* statuit, vt super promouendis ad regimina Ecclesiarum Cathedralium, Abbatiarum, &
1 Monasteriorum fabricentur processus, & fiant inquisitiones, & habeantur informationes; quæ omnia traduntur in eadem Bulla, cuius tenor propositæ materiæ necessarius hic apponitur.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Onus Apostolicæ seruitutis, ad quod nuper nos dignatio diuina prouexit, assiduè admonet, in eam potissimum curam nobis esse pastorali sollicitudine incumbendum, vt quæ à Sacris, Oecumenicisque Conciliis pro communi totius Christiani populi salute, piè, prudenterque statuta sunt, nulla, aut temeritate violentur, aut negligentia deserantur, ea præsertim, quæ ad bonos, idoneósque Pastores Cathedralibus, ac Superioribus Ecclesia

Ecclesiis gubernandis præficiendos pertinent. Nam si in quibusuis Ecclesiæ gradibus, & ministris curandum est tales eligi, qui Religione, & Sanctitate fideles ædificent, multò certè magis laborandum est, ne in eius electione erretur, qui supra omnes gradus constituitur, cui tanquam seruo fideli, & prudenti totius familiæ cura traditur, qui ad omnem virtutem, & mandatorum Dei obseruantiam aliorum forma esse debet; cùm certum sit, gregis salutem magnopere pendere ex boni Pastoris præstanti vita, & doctrina. Sanè venerabiles patres, qui ex toto terrarum Orbe ad Sacrum generale Trid. Concil. à Summis Pontificibus prædecessoribus nostris euocati magna frequentia conuenerunt, cùm in aliis rebus multis præclarum studium ad corrigendos deprauatos mores, & collapsam Ecclesiasticam disciplinam restituendam ostenderunt, tum in eo potissimùm insigni zelo, magnáque cum laude laborarunt, vt rationem inuenirent, qua viri doctrina, pietate, prudentiáque excellentes, & in Ecclesiasticis functionibus diu, multúmque versati, Ecclesiis Cathedralibus præficerentur. Nos igitur, qui cum in minoribus constituti Cremonen. Ecclesiam regeremus, in eodem Concilio cum Sanctis, & egregiis illis Patribus interfuimus, & Concilio absoluto ad Ecclesiam nostram reuersi, magno semper desiderio flagrauimus, vt tam salubria generalis Concilij decreta executioni debitæ mandarentur, atque vt id fieret, pro virili parte curauimus. Multò nunc magis, cum disponente Domino, omnium Ecclesiarum cura, & solicitudo nos premit, summo desiderio tenemur, vt Pastores ij præficiantur Ecclesiis, qui opus suum, & ministerium impleant, & de ouium salute nos in Domino lætificent. Illud autem in hoc saluberrimo, & pernecessario negotio, quod est de Episcopis eligendis, & præficiendis, videtur esse præcipuum, vt instructio, examen, & inquisitio de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendorum, tam accuratè, fideliter, ac seriò instituatur, vt omnis fallaciæ fuco semoto, certò confidere valeamus, tales à nobis Christi gregi pascendo esse præpositos, quales tantum onus, Angelicis videlicet humeris formidandum exigit, & quales ille expetit, qui pro iisdem ouibus redimendis propriæ vitæ, ac sanguini non pepercit; & quidem in hac parte prouidentia dicti Concilij Tridentini minimè defuit, cùm statuerit, ac mandauerit, vt in Prouinciali Synodo per Metropolitanum habenda præscribatur quibúsque locis, & Prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma Rom. Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis atque opportuna esse videretur. Verùm neque id hactenus nisi à paucissimis factum est, neque spes est nisi longissimo temporis spatio, vt ab omnibus fiat, atque interim, dum certa examinis, siue inquisitionis ratio à Prouincialibus Conciliis expectatur, perit vber ille fructus, qui ex tam vtilibus Concilij generalis decretis sperari posse videbatur, & experientia ipsa docuit per tot annos à publicatione Concilij prædicti elapsos, quid in vnaquaque Prouincia opus sit, quidue possit fieri. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum vnanimi consilio, & assensu, præsenti nostra perpetuò valitura constitutione decernimus, vt si extra Roman. Curiam examen, instructio, siue inquisitio facienda erit, nemo omnino cuiuscumque status, gradus, conditionísve fuerit, inquisitionem prædictam sibi arrogare præsumat, sed integrum hoc negotium iis, qui à prædicto Tridentino Concilio designantur, Apostolicæ videlicet Sedis Legatis, seu Nunciis Prouincialium, aut eius, de quo inquisitio fit, Ordinario, eóque deficiente, Ordinariis vicinioribus relinquatur; nisi iustis de causis nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici, per speciale mandatum alicui alteri hoc munus quandoque committendum esse visum fuerit. Quòd si fortè aliquis prædictorum consanguinitate, aut affinitate, vsque ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingeret, vt omnibus suspicio carnalis affectus à tam sanctu negotio repellatur, ille quidem eo casu censeatur exclusus, atque ad eum, qui proximè sequitur, hoc est, si Legatus excludendus erit, ad Nuncium, si Nuncius, ad Ordinarium, si Ordinarius, ad viciniorem Ordinarium inquisitionis officium deferatur. In Curia verò hæc functio spectet, vel ad eos Cardinales, qui à nobis, vel pro tempore existente Rom. Pontifice deligentur, vel ad Cardinales earum Prouinciarum, seu Regnorum apud nos, & Sedem Apostolicam Protectores, in quibus Ecclesiæ ipsæ consistunt, si tamen ad ipsos huiusmodi vacantium Ecclesiarum relatio pertinebit. Quòd si de Episcopo, vel Metropolitano extra Rom. Curiam degente, ab vna Ecclesia ad aliam ex aliqua graui, & iusta causa transferendo agetur, boc munus deficientibus Legato, vel Nuncio Apostolico eius Prouinciæ, aut Regni, vbi Ecclesia ipsa, à qua transfertur, sita erit, ad Metropolitanum, si Episcopus, ad suffraganeum verò antiquiorem residentem, si Metropolitanus transferendus erit, pertinere declaramus. Deinde quia sacrum Tridentinum Concilium

lium, non sine magna ratione eminentes personas, & quæ negotij magnitudinem probè intelligerent, ad hoc officium nominauit. Declaramus, & statuimus, tam Legatos, siue Nuncios, quàm Ordinarios, vel alios ab hac sancta Sede fortè delegandos non per Auditores, aut Vicarios, aliósve ministros, sed per seipsos inquirendi munus exercere debere: quamuis ab huiusmodi personis aliisque viris peritis adiuuari possint, & si Prælatus inquirens per se non posset, ob locorum distantiam, testes examinare circa articulum aliquem, vel legitimos natales, vel ætatem, aut aliquid eiusmodi, licebit ei articulum illum alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersalem inquisitionem. Quòd si fortè contingat, aliquem supradictorum legitimè impediri, vt per se hoc munus præstare non possit, ad alios ea cura transferatur, qui sunt ab eodem Concilio Tridentino ad hoc officium designati, vt supra dictum est de iis, qui ob consanguinitatem, vel affinitatem ab hoc munere excluduntur. Ad huc, vt mens eiusdem sacr. Concil. rectè, ac fideliter debitæ executioni mandetur, & tale sit examen, quale requiritur in negotio tanti pon.ietis, Declaramus, ac statuimus, non esse in vita, ac doctrina promouendi inuestiganda eam rationem adhibendam, vt ab ipso promouendo articuli offerantur, ac testes producantur, sed oportet, vt Prælatus, qui munus inquirendi suscepit, articulos conscribat, atque ipse ex officio suo illos testes vocet, atque examinet, quos de rebus inquirendis sincerum, ac fidele testimunium daturus esse existimet. Verùm, vt inquisitio prædicta faciliùs, ac pleniùs perfici, atque expediri queat, vtile erit, si Prælatus, qui inquisitionem facturus est, vel à promouendo, vel ab aliquo alio confici curet schedulam, in qua sit ordine descriptum nomen promouendi, cognomen, patria, parentes, ætas, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus aut Theologiæ, vel iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, denique amici, ac familiares qui tam ipsum, quàm parentes eius intimè norint. Quòd si promouendus documentum aliquod exhibere voluerit, vnde ipsius ætas, gradus, dignitas, sacri ordines, functio, officia, muneráque, aut aliquid eiusmodi comprobetur, admittendum, ac processui inserendum erit modò documentum publicum, seu authenticum fuerit. Illud quoque prohibendum censuimus, ac expressè prohibemus, ne ad testimonium dicendum de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, atque aptitudine ad regendam Ecclesiam, quilibet homines admittantur, sed viri tantùm graues, pij, prudentes, docti, qui de qualitatibus promouendorũ rectum iudicium ferre valeant, ac, vt supra diximus, sinceruṃ, ac fidele testimonium dare velint. Proinde tam cognati ac nimium familiares, quàm inimici, atque æmuli excludendi erunt. Porrò testes eiusmodi, Prælatus, qui examen, seu inquisitionem habiturus erit, seorsim, ac singillatim examinabit, & si quando iudicauerit expedire, eis ad memoriam reducet tum iuramenti vim, tum periurij grauitatem: eosdem etiam seriò, & grauiter admonebit ipsos reos futuros apud omnipotentem Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei eiusmodi Ecclesiis præficiantur. Diligenter etiam testium qualitates cognoscere studebit, ac proximum, quàm sint ad promouendos affecti, vt inde coniiciat, vtrùm ex affectu, an ex veritate testimonium dicant. Denique cùm testes de qualitatibus promouendi interrogabit, dabit operam, vt quoad fieri poterit omnia, & singula, quæ ad prædictam inquisitionem facere videbuntur per ipsos exprimantur. Quamuis autem qualitates omnes promouendorum, quæ in generalium Synodorum decretis, aliisque Canonicis sanctionibus continentur probè cognitæ esse debeant iis, quibus inquisitionis officium demandatum est, quales sunt, natum esse ex legitimo matrimonio, atque ex parentibus catholicis, annum trigesimum iam expleuisse, sacris Ordinibus saltem ante sex menses initiatum esse, gradum Doctoratus, aut licentiæ in Theologia, vel iure Canonico, aut certè publicum alicuius Academiæ testimonium obtinuisse, quo ad alios docendos idoneus esse declaretur; ad hæc in Ecclesiasticis functionibus diu esse versatum, item fide, puritate, innocentia vitæ, prudentia, vsu rerum, integra fama, doctrina denique præditum esse: tamen quia circa doctrinam plures fraudes committi solent, & sæpe contingit, vt nonnulli scientia vacui de solo Doctoris titulo, aut priuilegio glorientur, volumus, vt de eorum etiam doctrina diligenter inquiratur, qui vel Doctoratus, aut licentiæ titulis, & priuilegiis gaudent, vel etiam à publicis Academiis testimonium habuerunt, quòd idonei essent ad alios docendos, nisi fortè aliquorum insignis doctrina ex publica ipsorum functione notoria esset. Ita verò inquisitio facienda erit, vt quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu Theologiæ, vel iuri Canonico promouendus operam dederit, cognoscatur,

& quoniam in quibusdam Prouinciis nulla sunt studia generalia, neque vllæ publicæ scholæ, neque vsus habet, vt qui studiis operam nauant, vllis Doctoratus, aut licentiæ insignibus decorentur, declaramus in eiusmodi locis sufficere, si testimonio virorum grauium, & sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ populum Christianum scire oportet, ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Testes præterea deponant, se de scientia promouendorum certos redditos esse ex eo, quòd prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint. Quod autem ad Regulares pertinet, cum ad Ecclesias Cathedrales promouendi fuerint, ne fraus vlla subrepere possit in eo, quod idem Trid. Concil. statuit vt Regulares à suis Superioribus sufficientis doctrinæ testimonium habeant. Declaramus, nomine Superiorum duntaxat intelligendos esse, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, aut Ministri, aut Præpositi, Generales, aut quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores Capitulum Generale repræsentantes, siue alij quocunque vocabulo nominentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Roman. Curia Procuratores Ordinum, aut Congregationum Generales in hac parte succedant; & nihilominùs præter Superiorum testimonium, qui fidem faciant, eiusmodi Regulares ad alios docendos idoneos esse, volumus ea seruari, quæ de iis diximus, qui publicum suæ doctrinæ ab aliqua Academia testimoninm habent, vt videlicet seriò inquiratur, an Regulares ad Cathedrales Ecclesias promouendi eos progressus in studiis fecerint, qui in futuro Antistite requiruntur. Post inquisitionem verò de fide, vita, moribus, doctrina, & prudentia promouendi, nec non informationem de statu Ecclesiæ, aliisque necessariis rebus, quæ pariter coram superiùs expressis Prælatis, iuxta eiusdem Concilij decreta, fieri debent, professio fidei Catholicæ à promouendo facienda erit, quam quidem ab eo duntaxat recipiendam esse declaramus, ad quem inquisitio pertinebit, nisi fortè qui professionem emissurus est à Prælato inquirente longè distet, tunc enim is Prælatus ex subdelegatione inquirentis professionem admittere debebit, qui promouendo vicinior erit; quod idem intelligatur, de informatione de statu Ecclesiæ accipienda, si quando contingeret, vt in alia Prouincia, siue Regno esset Ecclesia, in alia promouendis. Recipiet autem Prælatus professionem promouendi præsente Notario publico, ac testibus, atque eam à se admissam, ac receptam propriæ manus subscriptione testabitur. Is quoque, qui professionem eiusmodi fecerit, in eo loco vbi proprium nomen profitentis exprimi solet, nomen suum manu propria adscribat. Denique his peractis, Notarius publico instrumento fidem faciat de professione prædicta adhibitis testibus, vt præfertur. Vbi verò totum examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit ea in instrumentum publicum redacta cum toto testimonio, ac professiune fidei emissa ad hanc sanctam Sedem, vt Concilium statuit, quamprimùm clausa, & obsignata in forma authentica transmittenda erit. In qua id obseruari volumus, vt professio fidei iisdem omnino verbis descripta sit, quæ in ea furma continentur, quam fel. record. Pius Papa IV. prædecessor noster statuit obseruandam, & vt Prælatus qui instructionem, examen, & inquisitionem fecit, vel per litteras separatas, simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem dicti processus significet, quanta fides testibus examinatis, eorúmque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat; processus autem sic formati, & ad Curiam transmissi, à Cardinali, cui promouendi munus incumbet, & à tribus Prioribus Ordinum Cardinalibus, vt moris est, iuxta formam Concilij prædicti subscribentur, & expedientur. Volumus autem, vt Cardinalis relator moneat prumouendum, si præsens in Curia fuerit, vt iuxta Concilium Lateranense nouissimè celebratum, omnes Cardinales, siue maiorem partem Collegij adeat, antequam Ecclesiam proponat, vt quæ à referente Collega sint adiutori occulta fide, quantum ad personam promouendi attinet, cognoscere possint. Hæc porrò omnia, quæ de promouendis ad Ecclesias Cathedrales dicta sunt, ad eos etiam pertinere, atque in eorum promotione seruanda esse declaramus, & decernimus, qui nominati, præsentati, aut electi fuerint, ad dignitates Abbatiales, ac Prioratus, seu Præpositatus, Monasteriorum regimina, aut alias Regularium cuiusuis Ordinis, aut etiam secularium Præfecturas, de quibus Consistorialiter prouideri contigerit, atque eos præsertim, quibus præter curam, & regimen Monachorum, aut Canonicorum, Clericorúmque Regularium, vel secularium, annexa est in populum iurisdictio spiritualis, vel temporalis; excepta tamen ætate, circa quam nihil innouamus. Quò verò ad doctrinam, cum generalia Concilia non statuant vt per-

sonæ

sonæ promouendæ ad Regulares dignitates Doctoratus, siue licentiæ gradum suscipere, vel publicum testimonium ab Academia aliqua habere teneantur; & tamen æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant, declaramus, & statuimus, vt Prælati qui inquirendi munus suscepturi sunt, studiosè, ac diligenter inquirant super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superius præscriptam, vt nos, & pro tempore futuri Romani Pontifices habita de illis vera informatione per processum, qui ab inquirente transmittetur, certò statuere, ac indicare possimus, an persona promouenda verè sit talis qualem dignitas illa, ad quam prouehenda est, exigit, & requirit. Hortamur verò in visceribus Domini nostri Iesu Christi, ac paterna charitate monemus eos omnes, qui ab hac sancta Sede nominandi ac præsentandi, vel etiam eligendi futuros Episcopos, vel Abbates, ius habent, vt seriò apud se cogitent, quanti momenti sit hoc negotium, ex quo salus animarum, tranquillitas Reipublicæ, incolumitas Religionis, propagatio fidei, aliáque permulta, & maxima bona dependent. Illud etiam sæpe, & sæpius ad mentem reuocent, quod sancta Tridentina Synodus admonet, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant, eósque alienis peccatis cómunicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium cupiditatibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curauerint. De nominandis vero, præsentandis; vel eligendis ad Regulares dignitates præter ea, quæ superiùs obseruanda esse declarauimus, illud quoque paternis his nostris hortationibus, & monitionibus adiiciendum censuimus, vt nominationis, præsentationis vel electionis ius habentes eos deligere studeant, atque omninò conentur, qui non modo eundem Ordinem sint ante professi; sed in eodem etiam sint diu laudabiliter versati; neque enim decet, vt Magistri aliorum esse incipiant, qui non fuerint ante discipuli, & subditis imperare præsumant, qui priùs non didicerint Superioribus obedire. Eos denique, qui vel examinando, & inquirendo, vel testimonium ferendo operam suam in hac re præstabunt, seriò admonemus, vt ea fide, ac diligentia in negotio tanti momenti versentur, vt à Deo, & nobis laudem pro bono opere expectare valeant. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ prohibitionis, voluntatis, declarationis, decreti, statuti, hortationis, & monitionis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ in Monte Quirinali, anno Incarnationis Dominicæ 1591. Idibus Maij, Pontificatus nostri anno 1.

QVÆSITVM II.

De forma faciendi processus, & inquisitiones super promouendis ad regimen Monasteriorum, & Abbatiarum, quæ in Consistorio prouidentur.

SVMMARIVM.

1. *Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.*
2. *Quid sit obseruandum circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.*
3. *Quomodo Prælatus inquirens procedere possit per viam Inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ.*
4. *Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.*
5. *Quæ requirantur ad perfectam inquisitionem, præter ea, quæ ex testibus habebuntur.*
6. *Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti sunt in Prouinciis, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est, suscipi gradum aliquem.*
7. *Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.*
8. *Interrogatoria pro habenda informatione status alicuius Monasterij.*
9. *Quid agendum perfecta inquisitione.*
10. *Forma pronunciationis electi in Abbatem.*

Visum est in superiori quæsito circa qualitates eorum, qui in Consistorio ad Abbatiales dignitates, & Monasteriorum regimina vel alias Regulares præfecturas promouendi, vel confirmandi sunt, seruanda esse ea omnia, quæ seruari debent in promouendis ad Ecclesias Cathedrales; & hoc præcipuè, quando Abbatiæ, & Monasteria præter curam, & regimen Monachorum, habent annexam iurisdictionem spiritualem, vel temporalem in populum; necessarium ergo est videre, quis modus præscriptus sit inquisitionibus faciendis super qualitatibus eorum, qui Cathedralibus Ecclesiis præficiendi sunt; particularis autem instructio super hoc edita est iussu S. D. N. Vrbani VIII. Pontificis Optimi Maximi: cuius verba pro præsenti materia necessariò apponenda esse visa sunt.

Instructio circa personas, ad quas spectat dictos processus conficere.

Si processus inquisitionis conficiendus sit extra Romanam Curiam, hoc munus spectat ad Legatos Sedis Apostolicæ, vel ad Nuncios Prouinciarum in locis, in quibus commorantur: Si non adsint Legati, neque Nuncij, spectat ad Ordinarios personarum promouendarum, & ipsis deficientibus ad Ordinarios viciniores, qui ordo gradatim seruandus est; nec

nec quisquam debet, sibi hoc munus arrogare, præter ordinem supradictum, nisi Romano Pontifici per speciale mandatum alicui alteri illud mandare placuerit; quo casu apparere debet de mandato speciali in principio processus.

Si aliquis ex Prælatis, ad quem ordine supradicto spectat processum conficere, consanguinitate, vel affinitate vsque ad tertium gradum inclusiuè promouendum contingat, ille excludatur ab hoc munere, quod eo casu deferatur ad illum, qui proximè sequitur, seruato ordine, & gradu.

Si quis etiam sit legitimè impeditus, vt per seipsum processum conficere non possit, & ea adimplere quæ continentur in §. inferiùs scripto, qui incipit, *Quicunque confecturus est*, ea tunc transferatur eodem ordine, & gradu ad alium Prælatum viciniorem Prælato impedito.

Si processus sit conficiendus in Romana Curia, videndum est, an Ecclesia, vel Monasterium, cui est prouidendum, sit ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis, aut Principis, quo casu munus conficiendi processum in Curia spectat ad Cardinalem, qui apud Pontificem, & Sedem Apostolicam est Protector illius Prouinciæ, in qua sita est Ecclesia, vel Monasterium.

Quòd si Ecclesia, vel Monasterium non sit ad nominationem, aut præsentationem, vt præmittitur, processus conficiendus, erit per Cardinalem à Romano Pontifice deligendum, qui de huiusmodi deputatione curabit, aliquid apparere, vel saltem vigore suæ assertionis aliquid narrari à Notario in principio processus.

Si Prælatus inquirens ob locorum distantiam non posset commodè per seipsum testes examinare super aliquo articulo, vt puta, super legitimis natalibus, ætate, aut aliquo eiusmodi; licebit ei partem illam alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ subdelegare, non autem vniuersam inquisitionem.

Quoad processus conficiendos, pro habenda informatione status Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quibus prouidendum erit, hoc etiam conficere debeant iidem Prælati, qui processum de qualitatibus promouendorum confecturi sunt. Si verò contingat, in alia Prouincia, vel Regno esse Ecclesiam, & in alia promouendum: tunc Prælatus inquirens poterit, subdelegare Episcopo, qui erit viciniot ipsi Ecclesiæ, vel Monasterio, munus conficiendi processum super statu dictæ Ecclesiæ, vel Monasterij.

Quomodo conficiendi sint processus, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis.

Qvicunque confecturus est processum Inquisitionis in qualitates promouendi, etiam si sit Legatus, non per suos Vicarios, Auditores, vel alios ministros, sed per seipsum id munus exercere debet: licèt possit, ab huiusmodi personis, vel aliis viris peritia adiuuari. Hæc autem in specie seruanda sunt.

Non recipiantur testes à promouendo, vel pro parte sua inducti, neque articuli ab ipso, vel nomine suo producti, sed Prælatus inquirens interrogatoria, seu articulos per seipsum formatos habeat, & super eis examinet testes, quos de rebus inquirendis syncerum, & fidele testimonium daturos esse existimet: ipse ex officio suo secretò vocari mandet, & secretò examinet; ipsemet recipiat in manibus suis singulorum testium iuramentum, quod ab Episcopis præstetur tacto pectore, à cæteris verò inferioribus, cuiuscunque qualitatis sint, tactis sacris scripturis; & ita respectiuè referat Notarius processum scripturus, qui etiam asserat, testem fuisse ex officio vocatum, & examinatum à Prælato inquirente. Insuper Prælatus ipse testes interroget super vnoquoque articulo: ipsorum autem testium dicta vnà cum reliquis hoc negotium tangentibus scribat aliquis Notarius publicus, qui debet etiam tam dicta testium, quàm scripturas, & documenta producenda, vt inferiùs dicetur, in processum, & publicum instrumentum reducere. Articuli autem, & interrogatoria inferiùs describentur.

Circa qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi.

Testes sint viri graues, pij, prudentes, docti, & qui de qualitatibus promouendorum rectum iudicium ferre valeant; syncerúmque, ac fidele testimonium verisimiliter sint datori; præsertim verò huiusmodi qualitates esse debent in testibus, qui interrogandi erunt de Fide Catholica, vita, moribus, doctrina, aptitudine promouendi ad regendam Ecclesiam; scire enim debent ipsi testes, quæ requiruntur in eo, qui recturus est Ecclesiam Cathedralem, ad hoc, vt sit idoneus ad alios docendum, aptus ad illam gubernandam, & dignus, qui ad eam promoueatur.

Non sunt recipiendi testes cognati, vel nimium familiares, aut inimici, siue æmuli personæ promouendæ.

In inuestigandis testium qualitatibus, adhibenda est diligentia per Prælatum inquirentem, vt cognoscere possit, quàm sint erga promouendum affecti, exindéque conijcere, vtrùm ea affectu, an ea veritate testimonium dicant.

Si aliquando Prælato inquirenti ita expedire videbitur, testibus ad memoriam reducet vim iuramenti, & grauitatem periurij, admonebitque ipsos, reos futuros apud Deum eorum omnium, quorum, vel committendo, vel omittendo rei erunt, qui promouebuntur, si vel falsa narrando, vel reticendo vera, causa erunt, vt homines indigni, vel minùs idonei Ecclesiis præficiantur.

Quomodo Prælatus inquirens procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ.

Si contingat, Prælatum inquirentem non habere sufficientem notitiam personæ promouendæ, ad hoc, vt possit deligere, & vocare testes ex officio; absque scientia ipsius promouendi, & secretò poterit curare, vt ipsemet promouendus, vel aliquis alius det ei schedulam, in qua sint ordine descripta, nomen dicti promouendi, cognomen, patria, ætas, parentes, ordo, gradus, professio, functio, si quam is fortè exercuit, loca, in quibus Theologiæ, vel Iuri Canonico operam dederit, aut longo tempore versatus fuerit, amici, & familiares, aliæue personæ, quæ tam ipsum, quàm parentes eius intimè norint.

Cùm autem huiusmodi schedula petenda sit tantummodo ad habendam quandam extraiudicialem notitiam eorum, quæ Prælatum inquirentem scire oportet pro inquisitione facienda; non debebit ipsa schedula inseri processui, neque de ea aliqua mentio in dicto processu fieri: sed ad partem seruari, donec inquisitio perficiatur & ea perfecta, poterit lacerari, si Prælato videbitur.

Interrogatoria

Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur.

PRimò, an testis cognoscat promouendum, quomodo, à quo tempore citra, an sit ipsius consanguineus, cognatus, affinis, nimium familiaris, æmulus, vel odiosus.

Secundò, an sciat in qua Ciuitate, vel loco, & Diœcesi promouendus sit natus, & quæ sit causa scientiæ.

Tertiò, an sciat, ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, atque honestis, & Catholicis parentibus; & quæ sit causa scientiæ.

Quartò, an sciat, cuios ætatis sit, præsertim an expleuerit annum 30. & quæ sit causa scientiæ.

Quintò, an sciat, eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, à quo tempore citra, præsertim an ante sex menses, & quæ sit causa scientiæ.

Sextò, an sciat, eum esse in Ecclesiasticis functionibus, & in exercitio ordinum susceptorum diù versatum, in susceptione Sacramentorum frequentem, & deuotum, & quæ sit causa scientiæ.

Septimò, an sciat, eum semper catholicè vixisse, & in fidei puritate permansisse, & quæ sit causa scientiæ.

Octauò, an sciat, eum præditum esse innocentia vitæ, bonisque moribus; & an sit bonæ conuersationis, & famæ, & quæ sit causa scientiæ.

Nonò, an sciat, eum esse virum grauem, prudentem, & vsu rerum præstantem, & quæ sit causa scientiæ.

Decimò, an sciat, eum aliquo gradu in Iure Canonico, vel sacra Theologia insignitum esse, quibus in locis, quanto tempore, & quo fructu ipsi Theologiæ, vel Iuri Canonico operam dederit, & an verè ea doctrina polleat, quæ in Episcopo requiritur ad hoc, vt possit alios docere, & quæ sit causa scientiæ.

Vndecimò, an sciat, eum aliquo munere aliquando functum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alterius Ecclesiæ se exercuisse, & quomodo in eis se gesserit, tam quoad doctrinam, quàm quoad prudentiam, integritatem, & mores, & quæ sit causa scientiæ.

Duodecimò, an sciat, eum aliquando publicum aliquod scandalum dedisse circa fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliòue canonico impedimento teneri, quominùs possit ad Ecclesiam Cathedralem promoueri, & quæ sit causa scientiæ.

An eum idoneum existimet ad benè regendam Ecclesiam Cathedralem, & præsertim eam, ad quam ipse est promouendus; an dignum, qui ad illam promoueatur, & an ipsius promotionem eidem Ecclesiæ vtilem, & proficuam futuram esse censeat, & quare ita existimet. Depositiones testium seriatim, & per extensum scribantur; neque præcisæ affirmationes, seu negationes tantummodo admittantur.

Quæ requiruntur ad perfectam inquisitionem, præter ea, quæ ex testibus habebuntur.

QVoad sacros ordines, petendæ sunt à promouendo, & in processu inserendæ originales Bullæ, vel literæ testimoniales collationum ipsorum ordinum, vel saltem earum exemplaria in forma authentica: præsertim si testes in sufficienti numero non deposuerint, se non modò vidisse eum cantantem epistolam, & Euangelium, vel celebrantem, sed etiam legisse dictas Bullas, vel literas testimoniales, vel interfuisse collationibus ordinum ei collatorum. Quoad gradum similiter inferendum est processui priuilegiũ originale, vel eius exemplar in authentica forma.

Si prælato inquirenti, vel promouendo videbitur, processui etiam adiungantur aliqua Breuia, literæ patentes, vel aliæ scripturæ, aut publica documenta, quibus maior, aut melior probatio habeatur de natalibus, & functionibus promouendi, vel aliud eiusmodi, præsertim si testes circa ea sufficienter, & plenè non deposuerint, recipiantur, & adiungantur.

Si fortè promouendus nullum habet gradum in sacra Theologia, vel in iure Canonico, necesse est, vt præter probationem aliunde habendam circa eius doctrinam, iuxta præinsertum decimum interrogatorium, pro parte promouendi exhibeatur publicum alicuius Academiæ testimonium, quo idoneus esse declaratur ad alios docendus, quæ populum Christianum scire oportet. Persona promouendi enuntietur hac nota, videlicet, si sit Prælatus, Admodum R. P. si verò non sit R. N. N Promouendus nunquam vocetur electus, neque ipse se talem vel nominet, vel scribat, nisi vbi præcesserit electio Capituli, aut Conuentus.

Quid seruandum quoad probationem doctrinæ, quando promouendi orti sunt in Prouinciis, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetum est suscipi gradum aliquem.

IN huiusmodi locis, & personis sufficiet, si testimonio virorum grauium, & Sacræ Theologiæ, vel iuris Canonici peritorum constet, promouendos ea scientia Theologiæ, vel Canonum verè pollere, vt idonei sint ad ea docenda, quæ Populum Christianum scire oportet: ac muneris sibi iniungendi necessitati valeant satisfacere. Ideò formandum erit interrogatorium ad hunc sensum, iuxta quod si testes deposuerint, se de scientia promouendorum certos redditos esse, ex eo, quòd prædictos promouendos specimen suæ doctrinæ publicè, vel priuatim dedisse cognouerint: hoc modo sufficiens causa scientiæ dici potest; aliàs non plenè probabunt doctrinam ad mentem supradictæ Constitutionis Gregorij X I V.

Quid seruandum, si promouendus sit Regularis.

OMnia, quæ seruari debent in promouendo ad Ecclesiam Cathedralem, si sit secularis, seruanda etiam sunt, si sit Regularis.

Sed quia Regulares non solent vt plurimùm suscipere insignia doctoratus in Vniuersitatibus studiorum; necesse est iuxta decretum Concilij Tridentini, vt promouendus Regularis à suis Superioribus Regularibus testimonium habeat sufficientis doctrinæ, & quòd sit aptus ad alios docendus. Nomine autem Superiorum intelligendi sunt dumtaxat, qui nullum sui Ordinis Superiorem agnoscunt, siue ij cuiusuis Ordinis Abbates, Magistri, Ministri, aut Præpositi generales, vel quarumlibet Congregationum Præsidentes, siue Definitores, aut Visitatores, Capitulum Generale repræsentantes: siue alij quocunque vocabulo nuncupentur, & in eorum absentia ipsorum Vicarij, seu Commissarij Generales, vel in Romana Curia Procuratores Generales Ordinum, aut Congregationum succedunt.

Animaduertendum tamen, quòd præter suprascriptum Superiorum testimonium, est etiam aliunde inquirendum in huiusmodi Regularium doctrinam, quemadmodum dictum est de seculari, qui habet suæ doctrinæ testimonium à publica aliqua Academia.

Prædicta omnia seruari debent circa inquisitionem faciendã in qualitates eorum, qui in Consistorio promouendi sunt, vel confirmandi ad dignitates Abbatiales, & Prioratus, & regimina Monasteriorum, vel aliàs Regularium Præfecturas. Præsertim quando,

præter

præter curam, & regimen Monachorum, annexa est Monasterio iurisdictio spiritualis, vel temporalis in populum.

Idcircò super eisdem interrogatoriis examinandi sunt testes, mutatis tamen mutandis, respectu Ecclesiæ Cathedralis, & respectu Monasterij, vel dignitatis Regularis.

Addendum tamen est interrogatorium circa professionem Ordinis, & tempus, à quo eam emisit promouendus. Circa verò ætatem sufficiat, interrogare & scire, cuius ætatis sit, non restringendo se ad trigesimum annum expletum: postea enim videbitur, an in huiusmodi promouendo sit ætas legitima respectu dignitatis, ad quam promoueri debet.

Quoad doctrinam, cùm promouendi ad huiusmodi dignitates Regulares non sint per Concilia Generalia adstricti ad gradum Doctoratus, siue licentiæ, vel ad publicæ Academiæ testimonium; & nihilominus æquum sit, vt ea doctrina polleant, qua onus sibi imponendum sustinere valeant; Prælati inquirentes studiosè, ac diligenter inquirere debebunt super doctrina eiusmodi personarum iuxta modum, & formam superiùs notatam, vt Romanus Pontifex, habita informatione, quænam sit promouendi doctrina, iudicare possit, an sit talis, qualem dignitas illa exigit, & requirit.

Insuper tenentur ad fidei professionem, quæ emitti debet in manibus Prælati, ad quem inquisitio (seruato ordine superiùs dicto) pertinet: à quo si promouendus longè distet, poterit idem Prælatus subdelegare receptionem dictæ professionis Ordinario, cui promouendus vicinior sit.

Prælatus recipiet professionem fidei à promouendo, præsente Notario publico, ac testibus; ipse autem promouendus eam emittet genibus flexis ante Prælatum, & in fine tangendo ambabus manibus Sacrosancta Euangelia, & spondendo, vouendo, ac iurando, prout in forma, ea deosculatur.

Profitens duobus in locis, in quibus nomen, & cognomen suum exprimendum erit, ea dumtaxat sua propria manu abscribet.

Prælatus propriæ etiam manus subscriptione in fine exemplaris dictæ professionis testabitur, eam à se receptam fuisse, sub hac forma. Ego N. fidei professionem iuxta suprascriptam formam à R. P. D. N. in manibus meis ad verbum emissam recepi, & ita testor manu propria.

Demùm Notarius, qui præsens, fuit publico instrumento in calce eiusdem exemplaris immediatè post subscriptionem Prælati inquirentis extenso, fidem faciet de prædictæ professionis emissione, ac receptione, præsentibus testibus, quotum nomina, & cognomina exprimet.

Maximè cauendum est, vt exemplaria professionis fidei transmittantur absque mendis, ne leuibus quidem; cùm nec in minimis liceat immutare formam à Sede Apostolica præscriptam: nimisque non modò Notarij scribentis, sed etiam præcipuè Prælati inquirentis in coria circa hoc notetur in Sacro Consistorio, quando in eo fit relatio processus, & mendorum in professione fidei repertorum; cùm necesse sit, ea etiam nominatim referre; ideò expediens erit ad tollendam occasionem errorum, prouenientiū ex incuria scribentis, vt vbique imprimantur exemplaria iuxta formam Romæ impressam: & maxima diligentia adhibeatur, ne mendosè imprimantur. Cum verò transmittenda sint instrumenta professionis fidei, hæc ipsa scribantur à profitente, & à Prælato inquirente, & in eisdem Notarius extendat instrumentum, prout dictum est.

Interrogatoria pro habenda informatione status, alicuius Monasterij.

PRimò interrogandus est testis, an sciat, in qua Prouincia, & Diœcesi sit Monasterium, & quæ sit causa scientiæ.

Secundò, an sciat, cuius Ordinis sit, & quæ sit causa scientiæ.

Tertiò, quis sit numerus Monachorum, & quis eos tanquam caput regere consueuerit; & quæ sit causa scientiæ.

Quartò, sub qua inuocatione sit Ecclesia ipsius Monasterij, cuius structuræ, & qualitatis. An indigeat reparatione; & quæ sit causa scientiæ.

Quintò, qui sunt redditus mensæ Abbatialis, & Prioralis, qui redditus mensæ Conuentualis, & quæ sit causa scientiæ.

Sextò, an Monasterium habeat aliquam iurisdictionem temporalem, aut spiritualem, quam, & in quos, & quæ sit causa scientiæ.

Septimò, an habeat curam animarum, per quem hæc exerceatur, & quæ sit causæ scientiæ.

Octauò, an vacet, quomodo, & à quo tempore citra, & quæ sit causa scientiæ.

Quid agendum perfecta Inquisitione.

CVm totum examen, seu Inquisitio de persona promouenda, & informatio de statu Monasterij perfectæ fuerint: Notarius eas, vnà cum scripturis, & documentis publicis, & authenticis, ac professione fidei in Instrumentum publicum redeget.

Si processus inquisitionis confectus fuerit extra Rom. Cur. Prælatus, qui eum confecerit ad Pontificem clausum, & obsignatum transmittet, si Monasteria non sint ad nominationem, vel præsentationem Imperatoris, vel alicuius Regis; si de huiusmodi nominatione, vel præsentatione, transmittet processum ad Cardinalem illius Regni, vel Prouinciæ Protectorem, in qua est Monasterium prouidendum.

Ipse autem Prælatus, vel per literas separatas, simul tamen cum processu mittendas, vel per subscriptionem huiusmodi processus significabit, quanta fides testibus examinatis, eorúmque dictis, & scripturis productis suo iudicio habenda sit, simul etiam quid de promouendo ipse sentiat.

Processus sic formatus, & transmissus primùm à Cardinale, cui illum in Consistorio referendi munus incumbet: deinde à tribus Cardinalibus Prioribus Ordinum subscribetur; & postea fiet relatio in Consistorio.

Cardinalis relator monere debet promouendum, si præsens in Curia sit, vt iuxta Concilium Lateranen. nouissimè celebratum, omnes Cardinales, vel maiorem partem Collegij adeat, antequam Monasterium proponatur, vt quæ referente Collega sunt audituri, oculata fide, quantùm ad personam ipsius promouendi attinet, cognoscere possint.

Confecto processu, & habita prædicta informatione Cardinalis Commissarius in secreto Consistorio refert publicè omnia, quæ in processu continentur summariè, & simpliciter, ac dilucidè, processum ipsum in scriptis per scribam suum redactum secum habens. Demùm Summus Pontifex, audita relatione, exquirit primò votum Commissarij proponentis, deinde aliorum Cardinalium sententias; & si suæ Sanctitati expedire videtur, remoto è capite bireto, pronunciat in hanc formam.

Auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, prouidemus Monasterio S. N. Ordinis N. Diœcesis N. de persona dilecti

lecti filij, A. eiuſdem Monaſterij Monachi profeſſi, in Sacerdotio, & legitima ætate conſtituti, præficientes eum illi Monaſterio in Abbatem, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus eidem plenariè committendo. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti Amen. Ita habetur *in lib.* 1. *Sacrarum Ceremoniarum, ſiue Rituum Eccleſiaſticorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſect.* 10. *cap.* 4. *&* 5.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores in ſui promotione teneantur fidei profeſſionem emittere.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſi de beneficiis curam animarum habentibus tenentur infra duos menſes fidei profeſſionem emittere; quòd extenſum fuit etiam ad Regulares Prælatos*, num. 2.

3 *An Prælati Regulares hodie teneantur fidei profeſſionem emittere.*

4 *Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam. Item Abbates Commendatarij*, num 5.

6 *Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur ad fidei profeſſionem emittendam*

7 *Prouiſi non ſunt de neceſſitate monendi, ſed debent vltrò ſe offerre ad faciendam fidei profeſſionem.*

8 *Prouiſi tenentur ad fidei profeſſionem; etiam ſi aliàs emiſiſſent ex alia cauſa.*

9 *Fidei profeſſionem intra duos menſes emittendi obligatio, illis elapſis non cenſetur emiſſa.*

10 *Canonicus ante fidei profeſſionem emiſſam pro præſente haberi non poteſt.*

11 *Fidei profeſſio an per procuratorem emitti poſſit.*

12 *Quicquid fieri poteſt per ſemetipſum, etiam fieri poteſt per procuratorem.*

13 *Fidei profeſſio facienda eſt per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo eſt facienda.*

14 *Fidelitatis iuramentum præſtaturus arctatur ad perſonaliter comparendum, etiam ſi ſit Monialis, & perſona Religioſa ad clauſuram adſtricta; etiam ſi pro nulla alia cauſa ad perſonaliter comparendum adſtringi poſſit.*

15 *Ad Fidei profeſſionem pro alio emittendam requiritur ſpeciale mandatum.*

16 *Poſſeſſio capta, non emiſſa Fidei profeſſione licèt non ſuffragetur, acquiritur tamen, & acquiſita infecta non remanet, ſed eſt manutenibilis*, n. ſeq.

1 SAcroſancta Synodus Tridentina *ſeſſ.* 24. *de reformatione c.* 12. diſpoſuit. *Vt prouiſi etiam de beneficiis, quibuſcunque curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ poſſeſſionis ad minus intra duos menſes in manibus ipſius Epiſcopi, vel eo impedito, coram Generali eius Vicario, ſeu Officiali Orthodoxa ſua fidei publicam facere profeſſionem, & in Romana Eccleſia obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent.* Hanc 2 diſpoſitionem Concilij deinde Pius IV. extendit ad quoſcunque, qui de Monaſteriis, Conuentibus, Domibus, & aliis quibuſcunque locis Regularium quorumcunque Ordinum, etiam militarium, quocunque nomine, vel titulo prouiderentur: prout patet in eius Conſtitutione incip. *Iniunctum nobis*, edita idibus Nouembris 1564. ob quam Conſtitutionem Regulares Prælatos ad fidei profeſſionem emittendam adſtrictos eſſe tenent Nauarr. *conſ.* 2. *tit. de Summ. Trint. in antiq. aliàs conſ.* 10. *tit. de iureiur. in* 2. *edit.* Roder. *quæſt. Regul. tom.* 2. *q.* 22. *art.* 1. *& in Sum. tom.* 1. *cap.* 10. *n.* 7. Eman. Sa *verb. fides in fin.* Sayr *deciſ.* 12. *tit. de Sum. Trini. & fid. Catholic.* Petr. de Ledeſm. *in Sum. tom.* 2. *tract.* 1. *c.* 4. *in fin.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc. c.* 5. §. 16. *n.* 17. D. Auguſt. Barboſ *de poteſt. Epiſc p.* 3. *alleg.* 61. *n.* 7. Reuerendiſſ. D. meus Antonius Ricciollus Belliceaſtren. Epiſcopus, & nunc Illuſtriſſ. Cardinalis Millini Vicarij in vrbe Viceſgerens, meritorum ſuorum intuitu propediem ad maiora euehendus, *in tract. de iur. perſon. extra grem. Eccl. exiſtent. lib.* 1. *cap* 13. *a n.* 5. *vſque ad* 8. *incluſiuè.* 3 Attamen in illis Religionibus in quibus prædicta Conſtitutio Pij IV. non eſt vſu recepta, vel eſt contrario vſu aboleta, Abbates, & cæteri Regulares Prælati non tenentur ad fidei profeſſionem emittendam; Ita Hieron. à Sorb. *in annot. ad Comp. priuil tit. profeſſio fidei verſ. & eſt primò aduertendum*, vbi dicit, Sacram Congregationem reſpondiſſe prædictam Conſtitutionem quoad Prælatos Regulares non eſſe in vſu, atque ita pariter conſuluiſſe alios Doctiſſimos viros, & in praxi obſeruari, quam ſententiam amplectitur Sanch. *in præcepta Decalog. lib.* 2. *c.* 5. *n.* 3. & de eadem praxi teſtatur Frat. Sigiſmund. à Bonon. *in tract. de elect. & poteſt. Præl. Regul dub.* 50. *in fin.* quicquid dicant alij. quia reuera hodie in Religionibus prædicta Conſtitutio non obſeruatur. 4 Abbates autem & Prælati ſeculares quibus animarum cura commiſſa eſt, abſque dubio ex diſpoſitione Concilij Tridentini tenentur intra duos menſes ad prædictam fidei profeſſionem emittendam; quia Concil. *loc. cit.* loquitur generaliter de vniuerſis prouiſis de beneficiis curam animarum habentibus.

5 Abbates item Commendatarij perpetui, cum facultate diſponendi de fructibus, ſicut veri beneficiati tenentur, fidei profeſſionem emittere; quia cum huiuſmodi Commendæ cenſeantur habere vim, & effectum tituli canonici, *cap. dudum il* 2. *de elect. can. qui plures*, 21. *quæſt.* 1. Archid. *in cap. ſi propter, in fin. de reſcript in* 6. Federic. *in tract. de permut. benefic. quæſt.* 15. Nicol. Miliſ. *in repert. in verb. benefic.* §. 25. Guid. Pap *deciſ. Delphinat. quæſt.* 152. *num.* 12. Card. Florent. *in cap. ſi conſtiterit, ſub num.* 3. *verſ. circa huius materiam de accuſat.* Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num.* 47. *& pluribus ſeqq.* Put. *deciſ.* 24. *n.* 4. *lib.* 1. Nauarr. *lib.* 1. *conſil. tit. de conſtitut conſ.* 1. *num.* 19. Garc. *de benefic part.* 4. *cap.* 4. *à num.* 20 & alij, quos retulimus *ſuprà diſput.* 4. *quæſ.* 5. *num.* 5. meritò tenentur ad fidei profeſſionem emittendam. Ita Fuſchus *de viſitat. lib* 2. *cap* 9 *num. vlt.* D Auguſt. Barboſ. *d alleg.* 61. *num.* 12. 6 Idem pariter dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, ex diſpoſitione Sacr. Conc. Trid. *d. cap.* 12. vbi voluit, quòd prouiſi de Canonicatibus, & dignitatibus in Eccleſiis Cathedralibus idem facere teneantur.

7 Et hi prouiſi debent vltrò ſe offerre; nec eſt neceſſarium, vt moneantur ad profeſſionem faciendam; prout declarauit Sacra Congregatio, teſtibus Garc. *de benef. p.* 3. *cap.* 3. *n.* 19. *&* 20. D. Ant. Ricciull. *d. c.* 13. *num.* 18.

8 Hæc obligatio extenditur etiam, ad eos, qui aliàs fidei profeſſionem emiſerant, vt teneantur in adeptione alterius beneficij curati, Canonicatus, vel dignitatis, &c. ad eam de nouo faciendam: prout declaraſſe Sacram Congregationem refert idem Garc. *d. cap.* 3. *num.* 17. *&* 18 & ideò ita firmant D. Ant. Ricciull. *d c.* 13. *n.* 19. D. Barboſ. *d. alleg* 61. *n.* 8. *alios citans*; & Fr. Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.* 50. *n.* 4. contra Sanch. *d. lib.* 2. *cap.* 5. *num* 6.

9 Hæc fidei profeſſio fieri debet intra duos menſes ad minùs à die captæ poſſeſſionis beneficij, Canonicatus, vel dignitatis, vt ſtatuit Concil. Trid. *loco cit.*

aliàs prouisi fructus beneficiorum non faciont suos. Verùm notandum est, quòd si intra huiusmodi terminum non emittatur, duobus mensibus elapsis beneficiarius, vel prouisus non remanet solutus obligatione illam in posterum emittendi, sed nihilominus semper ad eam faciendam tenetur; quia terminus duorum mensium à Concilio assignatus non est præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, sed ad differendam pœnam; vt colligitur à simili ex text. *in c.cum dilectis, §.præterea, extr.de dol. & contumac.* & docent Petr.de Ledesm. *in Sum.tract.1.cap.4. post 10.concl.different.3.* Azor. *instit.mor. p.2.lib.7.c.2. quæst.5.* Roder. *tom.1.Sum.cap.119.num.7.* & alij apud D.Ant Ricciull. *loco cit.n.37.& seq.*

10 Supradicta conclusio extenditur, vt ante emissam professionem Canonicus pro præsente haberi non possit, & ideò nec vocem in Capituli actibus, nec fructus, & quotidianas distributiones lucretur. Ita Nauarr. *loc.cit.* & tenuit Sacra Congregatio, quam secuta est Rota *in Oueten. Mercedis 12. Decembris 1605. coram Illustriss. D. Coccino Decano, quæ est decisio 157. part.2.recent.*

11 Vtrùm autem fidei professio fieri possit per procuratorem, aliqui negant, Gonzal. *in reg.8. Cancell. §.7. num.169. vers.similiter* Stephan. Grat. *discept.forens.cap.166.num.22.* Addentes ad Nauarr. *d.cons.11. sub tit. de iureiur. in 2.edit. quod in antiquis erat quartum, sub tit.de Summ. Trinit.* Vgolin. *de potest. Episc. cap.50.§.16.num.1.* dicentes, ita respondisse Sacram Congregationem. Ita etiam Garc. *d.cap.3.n.75.* Rota *in Carthaginen. fructuum, 19. Februarij 1588. & 1. Iulij, & 22. Nouembris eiusdem anni coram Card. Platto*, Sigismund. à Bononia *d.dub.50.num.3.*

Contrariam sententiam tenent Nauarr. *d. cons.11. num.2.* Petr. de Ledesm. *vbi proximè different. 3.* Azor. *Instit.moral.p.2.lib.7.cap.2.q.6.* Sanch. *d.cap.5.num.7.* Campanil. *in diuers.iur.canon. rub.8. cap.3.n.19* Rota *in vna Varmien. Canonicatus 13. Iunij 1608. coram Sacrato*, D.Barbos. *d.allegat.61.num.20.* D.Ant.Ricciull. *d.cap.13.à num.21.vsque ad 25.exclusiuè*, & nouissimè D.Ioannes Antonius Massobrius *in suo tractatu de Synodo Diœcesana iuxt. vltimam impress. anni 1627. vbi cap 4.dub.40 per totum*, pluribus disertissimis, ac appositissimis rationibus hanc sententiam enixè tuetur contra P. Sigismond. à Bonon. *loco cit.* qui aduersus D.Aug.Barbos. contrariam opinionem sustinet. Idem etiam tenuit D.Ferentill. *in annot.ad decis.522.Buratt. num.16.lit.C.*

Probatur, quia neque Concilium, neque Constitutio Pij IV. vtuntur verbis significantibus personalitatem: & propterea succedit regula. Quicunque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per procuratorem, *l.1 ff.de procurat. cap.qui per alium, & cap.potest quis, de reg.iur.in 6.* Præterea, quòd fidei professio fieri possit per procuratorem, probatur expressè *in can.optatum 100. dist. in fine*, in illis verbis *nec aliquem, qui hanc iureiurando firmaret, miseris*, vbi Præpos. hoc expressè notat; nam figurando casum, ait, quod qui desiderat pallium suscipere, per se vel procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum, debet profiteri fidem Catholicam, & iurare, se seruaturum canones Conciliorum, & decreta Romanorum Pontificum; idem etiam ibidem notat Turrecrem.

12

13 Hæc autem omnia intelligenda sunt, vt procedant, permittente illo, in cuius manibus fidei professio facienda est; quia si is recusaret, obligatus ad eam faciendam teneretur personaliter accedere: quia pro

14 præstando iuramento fidelitatis arctatur quis ad personaliter comparendum; etiamsi habentes præstare tale iuramentum, sint Moniales, & Religiosæ personæ adstrictæ ad clausuram; etiamsi pro nulla alia causa adstringi possint ad personaliter comparendum *cap.3.de iudic.in 6.cap.vnico §.verùm*, vbi Franch. *n.2. de stat. Regular. eod. lib.* D. Ant. Ricciull. *d. cap. 13. num.29.*

15 Vt autem possit quis fidei professionem pro alio emittere, non sufficit generale mandatum cum libera: sed requiritur, quòd ad id specialiter constituatur; quia habet iurare in animam sui principalis; quo casu semper requiritur speciale mandatum, *cap. nullam*, & ibi Franch. *num.1. de iur. calum. lib. 6.* Barthol. & Imol. *in l. qui bona §. si aliena ff. de damn. infect.* & ita docet D.Ant.Ricciull. *loc.cit.n.30. & duobus seqq.*

16 Verùm si prouisus non emittat fidei professionem intra spatium duorum mensium à die captæ possessionis, vel illam emittat per procuratorem minus legitimum, licèt possessio capta illi non suffragetur, vt decreuit Concil.Trid. *sess.24.c.15.§ prouisi*; tamen d. decretum Concilij intelligitur habere locum quoad fru-

17 ctus, quos eo casu prouisus non facit suos, quousque fidei professionem legitimè emittat; possessio verò per eum nihilominus acquiritur, ac quæsita infecta non remanet, sed est manutenibilis, vt declarauit Rota *in d.Varmien. Canonicatus 28. Aprilis 1608. coram Card. Sacrato, & in Tiburtina Parochialis 27. Iunij 1629. coram R. P. D. Pirouano*, quas refert D. Ferentill. *vbi proximè num.17.*

DISPVTATIO IX.

De Diplomatibus Apostolicis à quibusdam Abbatibus, & Prælatis in Curia Romana expediendis.

QVÆS. I. An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana suarum Abbatiarum Bullas expedire.

II. An Abbates, qui non expediunt Bullas Iurispatronatus donati Monasterio, incidant in aliquas pœnas.

III. An Abbates Congregationum Regularium teneantur soluere Quindemnium Cameræ Apostolicæ.

QVÆSITVM I.

An aliqui Abbates teneantur in Curia Romana ſuarum Abbatiarum Bullas expedire.

SVMMARIVM.

1 *Ad poſſeſſionem beneficij, vel dignitatis adipiſcendam, vſu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur.*

2 *Poſſeſſio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apoſtolicarum expeditionem non eſt valida.*

QVAMVIS iure communi ad Abbatiam, vel beneficium obtinẽdum nulla ſcriptura ſit neceſſaria, ſed cùm ſupplex Papæ libellus offertur, in quo beneficium Eccleſiaſticum petitur, ſolo verbo ipſius, quo reſpondet, *Fiat, aut placet vt petitur*, Pontificia gratia iure communi, & in foro conſcientiæ perficiatur: ac proinde firmata eſt & rata ſtatim, vt eſt ſignata: licèt nondum Pontificio diplomate confecto, *canon. inſtitutionis 25. quæſt. 2. clem. dudum §. nos enim, de ſepultur.* imò (vt ait Baldus, Geminianus, Felinus, & alij plures, quos refert Flaminius Pariſienſ. *de reſignati benefic. lib. 8 quæſt. 2. num. 8.* cum primùm Papa aliquem certæ Ciuitatis Epiſcopum, aut certæ Eccleſiæ Abbatem nominat, talis ita nominatus eſt verè Epiſcopus, aut Abbas, videlicet poteſtate iuriſdictionis, non ordinis; illa enim poteſtas ſolo verbo traditur: hæc autem, non niſi conſecratione datur. 1 At vſu Curiæ Romanæ ad poſſeſſionem adipiſcendam omninò ſcriptura, hoc eſt Pontificium diploma requiritur, adeò vt poſſeſſio capta, ante expeditionem literarum nulla ſit, & inualida ex *reg. 25. Cancellariæ*; Imò contra retinentes beneficia Eccleſiaſtica, abſque literis Apoſtolicis, nec non contra quoſcunque apprehendentes poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, abſque eiſdem literis Apoſtolicis, emanauerunt nonnullæ Conſtitutiones Summorum Pontificum, inter quas fuit illa Bonifacij VIII. *in cap. Iniunctæ*, quæ habetur inter *Extrauagantes communes de elect.* vbi ſic dicitur. *Præſenti Conſtitutione ſancimus, vt Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſeantur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, conſecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria, abſque dictæ Sedis literis, huiuſmodi horum promotionem, confirmationem, conſecrationem, ſeu benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere, nulliquè eos abſque dictarum literarum oſtenſione recipiant, vel intendant; quòd ſi forſan aliter præſumptum fuerit, ipſi Epiſcopi, & cæteri prædicti Prælati nihil de Eccleſiarum, vel Monaſteriorum prouentibus percipere queant; & irritum habeatur, quicquid per eos interim factum fuerit. Capitula verò, & Conuentus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & quicunque ipſos abſque huiuſmodi literis receperint, vel eiſdem obedierint, tandiu ſint à beneficiorum ſuorum perceptione ſuſpenſi, donec ſuper hoc eiuſdem Sedis gratiam meruerint obtinere.* Denique Iulius II. edidit aliam Conſtitutionem, incip. *Romani Pontificis*, quæ complectitur omnes Epiſcopatus, Abbatias, Prioratus, ſiue in titulum, ſiue in commendam, ſiue in adminiſtrationem datos; aliam ſimilem edidit Paulus III. incip. *Cum nobis*, & aliam Iulius III. incip. *Sanctiſſimus*, quam in fine huius Quæſiti apponemus, quia ad huius rei notitiam plurimùm neceſſaria eſſe videtur; & aliam denique edidit Pius IV. quæ etiam incipit, *Sanctiſſimus in Chriſto Pater*; ex quibus conſtat, quòd ad omnes Abbatias, Prioratus, & Monaſteria virorum, quocunque nomine cenſeantur, valorem ducentorum florenorum auri communi æſtimatione excedentia, ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſeruata, quorum prouiſiones ad dictam Sanctam Sedem ſpectant, nec etiam ad alias Abbatias, & Monaſteria, quorum Præpoſiti à Conuentu eliguntur, & ipſarum electionum confirmationes ad Summum Pontificem, & dictam Sanctam Sedem pertinent, neceſſarium eſt, expedire literas Apoſtolicas ſuper confirmatione electionis; adeò, vt qui ſine huiuſmodi literis poſſeſſionem beneficiorum apprehenderint, vel ab alio, quàm à Sede Apoſtolica confirmationem ſuarum electionum acceperint, pro intruſis, & violentis poſſeſſoribus habe- 2 rentur, Tales ſunt Abbates, Priores, aut Præpoſiti Monaſteriorum Germaniæ, vbi vigore Concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, alióſque Principes eiuſdem Nationis ex vna, & Nicolaum V. Summum Pontificem ex alia, in Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis, necnon Monaſteriis Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubiectis Paſtores canonicè eliguntur à Capitulis Canonicorum, & Conuentibus Monachorum, & deinde electiones ad dictam Sedem Apoſtolicam, pro confirmatione obtinenda deferri debent intra tempus à Nicolao III. *in cap cupientes de elect. in 6.* conſtitutum, vt videre eſt in Bulla eiuſdem Nicolai V quæ eſt prima in ordine in Bullar. nouo *tom. 1. inter Conſtitut. d. Pontificis*, de his Concordatis fit pluries mentio *in Treueren. Abbatiæ S. Maximini, coram Illuſtriſſ. D. Coccino Decano*, quam ſupra in calce 1. *quæſ. 3. diſput.* appoſuimus: videatur inſuper Ioann. à Cokier *in commentar. in reg. 2. Cancell. num. 16.* & hi Abbates non ſoluunt Cameræ quindennium, ſed annatam, ſicut etiam pleríque alij Abbates, & Prælati Regulares in Gallia, qui Monachorum votis deliguntur. Tenor autem Conſtitutionis a Iulio III. ſuper hac materia editæ, eſt qui ſequitur.

SAnctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter, D. Iulius diuina prouidentia Papa III. cui nuper innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Gregorius X. in Generali Concilio Lugdunenſi, ſua generali Cõſtitutione ſanciuerit, quòd nullus ex tunc de cætero adminiſtrationem dignitatis, ad quam electus eſſet, priùs quàm celebrata de ipſo electio confirmaretur, ſub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæſito colore, in ſpiritualibus, vel temporalibus per ſe, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis ſe immiſcere præſumeret; omnes illos, qui ſecus feciſſent, iure, ſi quod illis per electionem quæſitum foret, decernens eo ipſo priuatos. Et piæ memoriæ Bonifacius VIII. etiam ſua perpetuò valitura conſtitutione ſanciuerit, vt Epiſcopi, & alij Prælati Superiores, nec non Abbates, Priores, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocunque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promouerentur, aut confirma-

tionis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent, aut commissas eis Ecclesias, & Monasteria, dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem huiusmodi continentibus non confectis accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nullique eos, absque dictarum literarū ostensione reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quòd si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum regimina exercentes prædictus medio tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iidem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel alij Monasteriorum regimina exercentes de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorumdem prouentibus perciperent. Et Paulus III. Rom. Pont. prædecessor noster quibuscumque tabellionibus publicis, sub excōmunicationis latæ sententiæ pœna inhibuerit; ne ex tunc de cætero de transumptis supplicationem, præter quàm habentium clausulam, quòd earum sola signatura sufficeret: ac decreto, & concessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum huiusmodi apprehendi, rogari deberent, néue illa scribere, vel subscribere, aut quouis modo authenticare, vel partibus tradere præsumerent; volens, & Apostolica auctoritate statuens inter cætera, quòd partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi, ex tunc deinceps vtentes, ac illorum prætextu possessionem huiusmodi apprehendentes fructus, quos ex illis pro tempore perciperent, suos non facerent. Quinimò ad beneficia in eisdem transumptis, & literis, ac mandatis expressa efficerentur ipso facto perpetuò inhabiles, & ad restitutionem fructuum, ex illis pro tempore perceptorum in vtroque foro tenerentur; decernens sic iudicari debere, ac irritum, &c. Et successiuè Sanctitas sua, attendens, quòd ante confectionem literarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinauerit, quòd Iudices in Romana Curia, vel extra pro tempore existentes, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, vel causarum Palatij Apostolici Auditores, aut quicumque alij non iuxta supplicationum super impetratione signatarum tenores, & formas iudicare deberent, etiamsi decreto irritanti adiecto. Nihilominus diuersi Episcopi, & alij Prælati Superiores, & Abbates literis super dispensatione retinendi beneficia per eos, antequam promouerentur, aut eorum electiones confirmarentur obtenta, per prædictam Sedem pro tempore concessis minimè confectis beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diuersæ aliæ personæ Ecclesiasticæ possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum eis dicta authoritate conferri, seu commendari, vel in eorum fauorem vniri, aut aliàs disponi, possessionem literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in sanctionibus, & inhibitione, & voluntate, & statuto prædictu contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum Volens periculis animarum huiusmodi latiùs occurrere, sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & statutum huiusmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbāns, & innouans, ac perpetuò obseruari debere decernens, & sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcumque, quomodocumque qualificata amplians, & extendens, ac sua in perpetuum valitura Constitutione statuit, & ordinauit; quòd omnes, & singulæ personæ Ecclesiasticæ, tam seculares, quàm quorumuis Ordinum Regulares cuiusvis status, gradus, Ordinis, vel conditionis existant, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia maiori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis super dispensationem retinendi beneficia per eos antequam promoueantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore concessis minimè confectis, beneficia ipsa retineri, aut possessionem alicuius, seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura secularium, vel quorumuis Ordinum Regularium quomodocumque & qualitercumque qualificatorum eis dicta authoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum fauorem, & commodum vniri, seu aliàs disponi concessionem, literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut vnione, seu alia dispositione huiusmodi non expeditis per se, vel per alium, seu alios eius nomine, etiam, supplicationum, seu sumptorum, vel transumptorum huiusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresso vacantibus, Ordinaria, vel alia quauis auctoritate factarum prætextu apprehendere præsumpserint, aut per alios apprehensam ratam, & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores sed meri, & nudi detentores, ac violenti, sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem,

ſtitutionem, vt præfertur, teneantur, & obligati exiſtant, Conſtitutiones, ſeu dictæ Cancellariæ regulæ de annali, & triennali poſſeſſore in illis locum non habeant, nec eiſdem detentoribus, & intruſis in aliquo ſuffragentur. Quinimò beneficia per eos tempore promotionis ſuæ, aut eorum electionis, confirmationis obtenta literis, ſuper diſpenſatione ea retinendi ſibi conceſſa, non expeditis retinentes, aut poſſeſſionem beneficiorum literis Apoſtolicis ſuper illis non confectis apprehendentes, ſeu per alios apprehenſam, ratam, & gratam habentes; beneficia, ſic retenta, aut apprehenſa, & omne ius, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipſo amittant, illiſque, & illo priuari, & ad illa de cætero obtinenda perpetuò inhabiles, nec illa vlteriùs, & prætextu noui tituli, aut nouæ commendæ, vel vnionis, ſeu alterius diſpoſitionis, etiam Apoſtolica auctoritate facta aſſequi valeant; ſed beneficia ipſa tanquam de iure, & facto vacantia ad hos conferri, ſeu commendari, & per quoſuis, tam ab eorum Ordinariis collationibus, quàm à Sede prædicta liberè impetrari poſſint, & ſi beneficia ipſa litigioſa fuerint, collitigantes in omni iure, & ad omne ius, quod beneficia retinentibus, aut poſſeſſionem apprehendentibus huiuſmodi in eiſdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet cõpetebat, aut competere poterat, eo ipſo abſque iuris, aut hominis miniſterio, ſubrogentur, & ſubrogati eſſe cenſeantur, ac in eorum fauorem cauſam deſuper pendentem aduocatam, & litem extinctam fuiſſe, & ſimiliter eſſe cenſeantur. Quòdque de cætero ſupplicationes etiam manu noſtra, & motu proprio ſignatæ; niſi habuerint clauſulam, quòd eorum ſola ſignatura ſufficiat, nullam aliam, quam literarum ſuper illis conficiens fidem aut probationem faciant, ſeu præſtent, nec vlla eis in aliquo alio caſu fides adhibeatur, & adhiberi poſſit. Decernentes ſic, & aliter, tam in eadem Curia, quàm extra eam, & in partibus, per quoſcunque Iudices, ac Commiſſarios quauis etiam Apoſtolica auctoritate prædicta fungentes, etiam cauſarum Palatij Auditores, & ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, facultate, iudicari, & definiri debere, ac irritum.

Habetur apud Stephanum Quarant. *ver. Beneficiorum poſſeſſio.*

QVÆSITVM II.

An Abbates, & Prælati, qui non expediunt Bullas Iuriſpatronatus donati Monaſterio, incidant in aliquas pœnas.

SVMMARIVM.

1 *In donatione Iuriſpatronatus facta loco Religioſo non requiritur Epiſcopi aſſenſus.*

2 *Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iurepatronatus donato Monaſterio in nullas pœnas incidunt.*

Videtur primò, quòd Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio incidant in pœnas contentas *in cap. cura paſtoralis de iure patron.* in quo textu probatur, quòd Religioſi non poſſunt vendicare, vel retinere Eccleſias ſibi cõceſſas à laicis, ſine Diœceſani conſenſu, cuius pœna eſt annullatio actus donationis; & idem diſponitur per text. *in cap. nullus, eodem tit.* ſcilicet, quòd patronus non poteſt, ſine Epiſcopi, vel Papæ conſenſu, etiam loco Religioſo conferre Eccleſiæ decimas, vel aliud ſpirituale. Nec non videtur, quòd incidant in pœnas contentas in Bullis Pontificiis emanatis contra retinentes beneficia abſque litteris Apoſtolicis.

1 Sed contrà eſt, quod diſponitur *in cap. quod autem; & cap. illud ex tit. de iure patron. & cap. vnic. eodem tit. in 6.* vbi habetur, quòd ſi laïcus iuſpatronatus Eccleſiæ ſibi competentia, eidem, vel alteri Eccleſiæ, ſeu loco pio duxerit conferendum: huiuſmodi collatio, (quamuis abſque aſſenſu Epiſcopi facta fuerit) efficax eſt cenſenda; ita etiam affirmant Panormit. *ſuper d. cap. illud num. 7.* Roch. de Curth. *in tract. de iurepatr. verb. ipſe vel is, q. 7. n. 16.* Paul. de Citadin. *in eod. tract. 9. part. num 10. 2. q. lib. 8. tit. 15. part. 5.* Lambertin. *eodem tract. lib. 1. part. 2 quæſt. 1. art. 2. & 3. cum ſeq.* vbi teſtatur de communi, Molin. *de Hiſpan. primogenitur. lib. 1. cap. 14. num. 13.* Viuius *commun. opin. tom. 1. lib. 1. tit 4. num. 9.* Azor. *inſt. mor. part. 2. lib. 6. cap. 20. q. 5.* Steph. Grat. *diſcept. foren. tom. 1. cap. 177. num. 3.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. de ſimon. cap. 28. num. 16.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi part. 3. allegat. 71. num. 10. & 26.* Rota *deciſ. 9. de iurepatronatus in nou. & in Piſana altaris 1. Iuly 1587. coram Corneſulo.*

2 Ex quibus patet, quod Abbates, qui non expediunt Bullas iuriſpatronatus donati Monaſterio, in nullas pœnas incidunt. Benè verùm eſt, quod Gloſſ. notat in ſupra allegato *cap. ſi laicus de iurepatron. lib. 6.* in figuratione caſus, *in verſ. tamen dicens. Per hoc non fit præiudicium Diœceſano, & ideo Eccleſia, cui facta fuit donatio iuriſpatronatus, habebat collationem, & præſentationem; ſed Diœceſanus habebit inſtitutionem.* Ex quibus Gloſſ. dictis ſolùm elicitur, quòd Abbas debet præſentare in beneficio iuriſpatronatus, & ipſe Diœceſanus inſtituere.

Ad argumenta verò cum iuribus in contrarium adductis reſpondemus; Et primò non obſtare text. in contrarium adductos; quia reſpondetur cum Gloſſ. *ibid.* quam dicit communiter receptam Azor. *d. c. 20. q. 5.* quòd in his iuribus ſolùm decernitur, patronum non poſſe conferre Eccleſiam etiam Monaſteriis, aut Collegiis Clericorum abſque Epiſcopi conſenſu, quod attinet ad proprietatem, vel titulum, non autem quod ſpectat ad iuſpatronatus.

Nec item obſtant Bullæ Pontificiæ, nam pœnæ in illis contentæ afficiunt eos tantùm, qui recipiunt beneficia Eccleſiaſtica à Sede Apoſtolica, abſque

literarom Apoſtolicarum expeditione, vt diximus in primo quæſito præſentis diſputarionis; ſecus eſt quando iuſpatronatus donatum eſt Monaſterio à particulari patrono, cùm non ſit conceſſum à Sede Apoſtolica; ergo.

QVÆSITVM III.

An Abbates Congregationum Regularium teneantur ſoluere quindemnium Cameræ Apoſtolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Quindemnium quid ſit.*
2 *Annata quid ſit.*
3 *Annata quo tempore exigi cœperunt.*
4 *Quindemnium ſucceſſit in locum annatæ.*
5 *Annata ſoluitur pro Monaſteriis non Conſiſtorialibus nam pro Conſiſtorialibus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia, prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus.*

1 QVindemnium eſt quoddam penſionis genus, quod ſoluitur Summo Pontifici, ac illius Apoſtolicæ Cameræ decimo quinto quoque anno ex beneficiis dimiſſis, & annexis alicui Communitati, ſiue Collegio, aut Monaſterio: & ſuccedit in locum annatæ; quæ annata eſt genus quoddam penſionis, 2 cùm is, qui beneficium Eccleſiaſticum obtinuit, aut de certa aliqua Eccleſiaſtica præfectura prouiſus eſt, integros fructus, qui primo anno colliguntur, vel dimidiam eorum partem Apoſtolicæ Cameræ ſoluere tenetur, ſi beneficij, vel Præfecturæ fructus 24. ducatorum auri de Camera valorem annuum excedunt de annatis notatur *in clem. quia Regulares §. præmiſſa, de ſuppl. neglig. Prælat.* & dicuntur annalia *in extr. Ioann. XXII. ſuſcepti.*

Hæ annatæ ante tempora eiuſdem Ioann. XXII. 3 rarò, vel nunquam exigebantur; ſed ipſe Summus Pontifex per *extrauagant. cùm nonnullæ*, in qua ſupponit, aliam priùs edidiſſe, ad quam ſe refert, aſſerit, fructus primi anni Eccleſiarum Cathedralium vacantium ad triennium in aliquibus Orbis partibus pro neceſſitatibus Romanæ Eccleſiæ Cameræ Apoſtolicæ reſeruaſſe; quod poſtea in perpetuum, & ad omnes Eccleſias extenſum fuit à Bonifacio IX. qui primus indifferenter Eccleſiaſticis annatarum vſum impoſuit. Videantur Ferrandus Cordubenſis *in ſuo tractat. de annata ſeu fruct. ib. med. exig.* Gloſſ. *in pragmatig. Sanct. tit. de annata. verb. annatarum.* & Azor. *in part. 2. inſtit. moral. lib. 7. cap. 12. per tot.* In harum igi- 4 tur annatarum locum ſucceſſit quindemnium, ſæpe enim beneficia Apoſtolicæ Sedis auctoritate Monaſteriis Religioſorum, & ſecularium Clericorum, Collegiis, Hoſpitalibus, vel aliis Communitatibus annectuntur; & quia Vniuerſitas nunquam perit, ideo beneficia annexa, vel quæ adhærent Monaſteriis, vel Communitatibus, finguntur vacare decimo quinto quoque anno, & denuo conferri; & ideo exactis quindecim annis ſoluuntur Pontifici fructus vnius anni, vel dimidia eorum pars, ac ſi beneficium vacaſſet, & alteri denuò collatum eſſet. Et hoc quindemnium ante Sixtum V. ſoluebatur ex beneficiis, quæ erant annexa Communitati auctoritate Apoſtolica; poſtea verò edita eſt ab eodem Pontifice Conſtitutio, qua ſancitum eſt, vt quindemnia ſoluantur ex quibuſlibet beneficiis dimiſſis, & vnitis, cauſa alicuius Collegij, vel Vniuerſitatis auctoritate Legatorum, vel Nunciorum Apoſtolicorum, vel etiam Ordinariorum alicuius loci; Sic Abbates noſtræ Religionis ſoliti ſunt ſoluere tale quindemnium, ex cauſis ſupra dictis. Videatur Azor. *inſtit. moral. tom. 2. lib. 7. cap. 13.* Videatur etiam Galleſ. *de annata in fin.* Card. Seraph. *deciſ. 1401. & 1410. per tot.* Lott. *de re beneſic. lib. 1. q. 29. à n. 1. vſque ad n. 5.* Annata ſoluitur pro Mo- 5 naſteriis non Conſiſtorialibus: nam pro Conſiſtorialibus ſoluitur commune ſeruitium, & minuta ſeruitia prout ſoluuntur pro Epiſcopatibus, Galleſ. *ibi n. 3. & 4.* & notatur *in Palentina Abbatiæ 14. Decemb. 1618. coram Reuerend. D. Coccino Decano, quæ in fine operis eſt deciſ. 16.*

DISPVTATIO X.

De ſimoniaca institutione, & illegitima procuratione Abbatiæ, & Prælaturæ vitanda.

QVÆS. I. An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.
II. An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.
III. Quibus modis quis tam Regularis, quam Secularis ſimoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.
IV. An abſque ſimonia poſſit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem ſibi illatam.
V. In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum ſimoniacè eligi procurat.

QVÆSITVM I.

An expediat, Monachum Abbatiam expetere, & an poſſit illam per externos fauores procurare.

SVMMARIVM.

1 *Omne, quod hîc eminet, plùs afficitur mœroribus, quàm honoribus gaudeat.*
2 *Ambitio peſtis eſt Religionis.*
3 *Religioſus, qui Prælaturam deſiderat, non Religioſus, ſed mundanus homo appellandus eſt.*
4 *Omne, quod eſt in Mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ.*
5 *Ambitiosè ad dignitatem ſe ingerens, eſt ab ea repellendus.*
6 *Non Prælatura, ſed vitæ merita nos Deo cõmendant.*

7 Religioſi

7 *Religiosi non debent, per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.*

8 *Difficile est, vt bono peragantur exitu, qua malo sunt inchoata principio.*

9 *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Ecclesiastica disciplina facit respuere.*

10 *Procurantes officia, & dignitates in nostra Congregatione per externos fauores per biennium ad illas, vel similia inhabiles redduntur.*

11 *Constitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores, referuntur.*

DILIGENTER curare deberet, ad culmen dignitatis alicuius ascendere exoptans, eiúsque onus subite cupiens, ne fortè cùm exiguæ staturæ sit, gigantum induat arma, quæ tum incursu, tum in prælio impedimento sint; cum in his permulti decipiantur, ea tentantes, quæ sunt supra vires, attestante D. Gregorio *in Moral. part.6. lib.32.c.56.* [1] *Omne, quod hic eminet, plus mœroribus afficitur, quàm honoribus gaudeat*; vt refert Gratianus *can. nerui, § alius pensare pondus, 13.dist.* Et D.Pater Benedictus *Regula, cap.2. part.4.* sic ait, *meminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse, quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur, sciátque quàm difficilem, & arduam rem suscepit, regere animas, & multorum seruire moribus*, & infrà. *Semper cogitet, quia animas suscepit regendas, de quibus, & rationem redditurus est*, & infrà, *& quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum: agnoscat pro certo, quia in die iudicij ipsarum omnium animarum est redditurus Domino rationem sine dubio, addita, & sua anima*: in quibus verbis ostendere conatur D. Pater, quantum difficultatis, & laboris Abbatia, necnõ aliæ Præfecturæ animarũ curam annexam habentes in se contineant; & propterea illam ambientes, graue quippe onus exoptant. Ideo S.Greg. Nazianz *in orat. de moder. in disp. adhibea.* de his loquens, dicebat. *Quid in cœlum prouolas cùm pedes sis? quid turrim exstruis, cum iis rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipse quoque aquam metiris, & cœlum palmo, terrámque omnem pugillo, elementa magna, & huiusmodi, vt ea Creator solus demetiri possit? Si enim tunc primùm* (inquit Bernardus) *hæsitare incipias, id quidem serò antè, iuxta consilium Saluatoris*, Lucæ 14. *sedisse debueras, ante æstimasse opus, metiri vires, ponderasse sapientiam, merita comparasse, sumptus computasse virtutum. Quis enim sanus, & sobrius, cum perspexerit, vix se ferendis oneribus suis sufficere, aliena quoque onera libenti animo suscipiat? quis cum vix reddendis domesticis rationibus suis se parem agnoscat, in publicis, vel alienis spontè operam profiteatur? quisnam æger, suorum vulnerum curandorum non satis peritus, alterius morbis mederi* [2] *aggrediatur.* Ex his igitur patet, non esse expediens, imò non debere Religiosum, Abbatialem dignitatem expetere; eò præcipuè, ne incidat in ambitionem, quæ est pestis Religionis, *cap. quorundam, de elect. in 6.* Vnde nihil Monacho est in hac vita periculosius, quàm officium, vel Prælaturam expetere; nam qui, ambitiosè exquirendo, tale onus desiderat, non Re- [3] ligiosus Monachus, sed mundanus homo est appellandus; iuxta illud Ioann. 15. *Si de mundo fuissetis, Mundus, quod suum erat, diligeret; quia verò de Mundo non estis, sed ego elegi vos de Mundo: propterea odit vos Mundus*; & iuxta illud Petri 1. *fugientes eius, quæ in Mundo est, concupiscentiæ corruptionem*; & iuxta illud Ioannis *Epist. 1. cap. 2. nolite diligere Mundum, neque ea, quæ in Mundo sunt. Si quis diligit Mundum, non est charitas Patris in eo, quoniam omne, quod est in* [4] *Mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ, quæ non est ex Patre, sed ex Mundo est, & Mundus transit, & concupiscentia eius.*

[5] Præterea qui se ambitiosè ad dignitatem ingerit est ab ea repellendus; sicuti inuitatus renuens est promouendus, *can. sicut 1. quæst. 7.* cuius text. verba tanquam alta mente reponenda hìc referre decreui. *Sicut is, qui renuit, quæsitus fugit, sacris est altaribus admouendus; sic qui vltrò ambit, vel importunè se ingerit, est procul dubio repellendus; nam qui sic nititur ad altiora conscendere, quid agit, nisi vt crescendo decrescat, & ascendendo descendat*; & D. Basilius *in Const. Monast. cap. 10.* sic ait. *Inter Fratres principatum nullo modò appetere Monachus debet; si quidem diabolica ista pestis est, & dominandi labes*, & infrà: *Qui autem ab eo vitiò capti tenentur, eos inuidos, contentiosos, simulatores, imprudentes, calumniatores, assentatores, veteratores, humiles vbi non conuenit, illiberales, gloriosos, sexcentis denique aliis huiusmodi vitiis refertos esse, necesse est.* [6] Præterea non Prælatura, sed vitæ merita nos Deo commendant, vt colligitur ex *can. ante omnia 40 dist.*

[7] Ex his consequenter patet, non posse, nec debere Religiosos, Abbatiam, vel alias dignitates, & officia Religionis per externos fauores procurare. Nihil enim magis Religiosorum statum perturbat, quàm fauorum, & suffragiorum secularium conquisitio, & procuratio; nam ex his Superiores coguntur, digniores prætermittendo, indignos nonnunquam ad munera, & dignitates Religionis assumere, in non paruum ipsius Religionis præiudicium; vnde *in can. miramur 61. dist.* Leo Papa grauiter reprehendens, non solùm eos, qui ad Episcopatum eligi procurant, sed etiam illos eligentes, sic ait. *Non est hoc, consulere populis, sed docere, nec præstare regimen, sed augere discrimen; integritas enim præsidentium salus est subditorum, & vbi est incolumitas obedientiæ, ibi est etiam forma doctrinæ; Principatus autem, quem, aut seditio extorsit, aut ambitus occupauit, etiam si moribus, aut actibus non offendit, ipse tamen initij sui est perniciosus* [8] *exemplo: & difficile est, vt bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio*: quæ sententia præcipuè locum habet in Religionibus, ac earum personis; nam totum Religionis bonum pendet ex obedientia, quæ ex ambitione maximè peruertitur; quia Religiosus dignitatem ambiens, propriæ professionis oblitus, incipit retrò respicere, & sic non est aptus Regno Dei, Lucæ *cap. 9.* & *cap. magna de voto, & voti redempt.* Et (vt ait Symmachus Papa *in Synodo Romana, cap. 1.*) [9] *Quos amor dominationis inuadit, etiam iugum Ecclesiastica disciplina facit respuere.* Vnde idem Pontifex *epist. 1. cap. 5.* relatus à Gratiano *in can. nullus itaque 1. quæst. 1.* inquit, *Cum hic excessus in laicali conuersatione culpetur, quis dubitat, quin Religiosis, & Deo seruientibus inijciat, vel incutiat opprobrium*; at vbi magis, quæso, ambitionis vitium à Religioso ostenditur, quàm per externos fauores, dignitates, & officia in Religione procurando? Propterea in nostra Con- [10] gregatione statutum est, vt procurantes externos fauores, & suffragia ad consequendas dignitates, gradus, vel officia eiusdem Congregationis, ipso facto illis indigni reputentur, ac per spatium biennij immediatè sequentis ad eosdem, vel similes gradus assumi nequeant, vt habetur *nostrarum Const. cap. 42.* [11] Et in Congregatione Casinen. per duas Bullas Pij V. altera sub die 7. Aprilis, & altera sub die 28. eiusdem mensis ann. 1571. & demum districtiùs per aliam Gregor. XIII. die 7. April. ann. 1574. quæ incipit, *In vnaquaque* præcipitur Præsidenti, & Definitoribus, ne vllum omninò ad dignitates, Prælaturas, vel officia eiusdem Congregationis promoueant, ad fauorem cuiusuis Principis, aut Prælati extra Congregatio-

nem. Idem expressè præcepit Paolus V. Monachis Congregationis Cælestinorum per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno Domini 1616. die 27. Augusti, & Monachis Congregationis Cistercien. Italiæ per Bullam editam anno 1613. die 3. Martij, incipit, *Alias per nos*, & Congregationi S. Saluatoris Canonicorum Regularium per Bullam, incipit, *Quoniam nemo*, editam die 22. Septembris 1607. & Congregationi Camaldulen. Clemens VIII. per Bullam, incipit, *Ambitiosam honorum*, editam die 3. Septembris anno 1596. Et Fratribus Ordinis Cruciferorum idem Pontifex per Bullam, quæ incipit, *Quoniam nemo*, editam anno 1604. die 23. Iulij. Item contra Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo idem Pontifex edidit aliam Bullam anno 1593. die 21. Maij, quæ incipit, *Quoniam nemo*, & Bullam contra Fratres Eremitas S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, anno Domini 1600. die 23. Decembris, incipit, *Ambitiosam honorum*. Item extat alia Bulla Gregorij XIII. incipit, *Cum nihil magis*, quam ampliauit Clem. VIII. per Bullam, *Religiosos viros*, & confirmauit, ac roborauit Paulus V. per Bullam, incipit, *Admonemur pastoralis*, editam die 7. Ianuarij 1608. contra Fratres Ordinis Prædicatorum, qui per Mendicatos fauores, & suffragia, sibi dignitates, vel Prælaturas, &c. procurant. Idem statuit Pius V. contra Fratres Minores de Obseruantia per Bullam incipit, *Pastoralis officij*, editam anno 1571. die 18. Maij, quam moderatus est Gregor. XIII. per aliam Bullam editam anno 1573. die 8. Septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*.

QVÆSITVM II.

An Monachus in Abbatem electus teneatur Abbatiale onus acceptare.

SVMMARIVM.

1. *Inuitus ordinari non debet.*
2. *Honor etiam à digno cum metu est suscipiendus.*
3. *Prælaturam non acceptans Religiosus, contra præceptum sui superioris, peccat mortaliter.*
4. *Agnoscens verisimiliter se ceteris magis idoneum, si Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.*
5. *Via illicita Prælaturam suscipere fugiens peccat mortaliter.*

1 Videtur primò, quod electus in Abbatem non teneatur, si nolit, Abbatiale onus acceptare: nam Episcopus inuitus ordinari non debet, vt *in cap. Episcopus, dist. 54.* ex quo text. infertur, quòd nemo ad aliquam dignitatem acceptandam de iure astringitur; ergo neque ipse Abbas electus cogi potest, Abbatiale onus acceptare, si nolit.

2 Secundò, prætetea honor etiam à digno com metu est suscipiendus, vt *in cap. non est, in fine 1. quæst. 1.* ergo à fortiori, non est acceptandus ab eo, qui se cognoscit indignum; sed nemo est honore dignus, nisi à Deo vocetur, vt *in cap. in scripturis 8. quæst. 1.* & quia nemo cognoscere potest han vacationem, quando fit à Deo, ergo quisque se honore indignum reputare debet; ergo, &c.

Sed contra est, quod habetur in supra allegato *cap. in scripturis, §. & sicut*, his verbis, *si enim Vnigenitus Patris pro explenda vtilitate omnium de secreto Patris ad publicum nostrum egressus est; nos quid dicturi sumus, qui secretum nostrum præponimus vtilitati proximorum? quies itaque nobis ex corde appetenda est, & tamen pro multorum lucro aliquando est postponenda.* Ex quibus verbis text. & sequentibus, & etiam antecedentibus colligitur, quòd acceptanda est dignitas pro salute proximorum. Vnde in tribus casibus Monachus tenetur sub mortali, electioni de se factæ consentire, & Abbatiam, vel Prælaturam, ad quam electus est acceptare.

3 Primò cùm sibi à Superiori sub pœna sanctæ obedientiæ iniungitur, argumento text. *in cap. cùm pridem de renunciat.* nec suffragatur ei iusta causa non consentiendi: puta, quòd sit certus de notabili scientiæ defectu, vel alio huiusmodi, propter quem illud munus sine peccato exercere non valet: nam si illum Superiori exposuit, & Superior nihilominus persistit in præcepto, electus tenetur, Prælaturam acceptare; quia subditus non solùm voluntatis affectum, verùm etiam intellectus iudicium Superioris ditioni subijcere debet; ita Gerson. *Alphab. 55. lit. R.* & Cordub. *cap. 10. quæst. 7. punct. 2. vers. quòd talis frater*; quos refert, & sequitur Sigismund. à Bononia *de elect. & potest. Prælat. Regular. dub. 41. num. 17.*

4 Secundò, tenetur sub mortali electus, Prælaturam acceptare, quando verisimiliter agnoscit, vix adesse alium, qui velit, & possit Monasterij necessitatibus, sicut ipse, subuenire, & propterea notabile detrimentum, & periculum Monasterio imminere, nisi consentiat, iuxta text. *in d. cap. in scripturis, & in cap. olim, 8. quæst. 1.*

5 Tertiò, quando aliqua illicita via ductum onus suscipere aufugit: nisi id speciali Spiritus sancti instinctu faceret; si autem refugit per viam licitam propter pigritiam, peccat venialiter; sed si propter humilitatem, quia reputat se indignum, meretur, vt ait S. Thom. *quodlib. 5. art. 22. & 23.* Angel. *verb. electio, num. 30.* Syluest. *eod. verb. 1. quæst. 19.* Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 23. art. 31.* Sigismund. à Bonon. *d. dub. 41. à num. 16.*

Ad contraria argumenta respondemus, quòd quamuis text. *in cap. Episcopus*, probet, quòd inuitus non potest cogi, loquitur de eo, qui penitus est inuitus; nos verò loquimur non de inuito, sed vtrùm Monachus electus teneatur acceptare onus Abbatiale, & iam causas enumerauimus, propter quas Monachus teneatur tale onus acceptare.

Ad secundum argumentum respondemus, quòd quamuis quisque deberet se reputare indignum argumento text. *in cap. ante omnia 40. distinct.* tamen electus est promouendus, vt *in can. si, quis inuitatus 1. quæst. 6.* & cognoscere potest, quòd à Deo sit vocatus, quando quis à Superiore, vel à Congregatione est electus.

QVÆSITVM III.

Quibus modis quis tam Regularis, quàm secularis simoniam incurrat, procurando Abbatiam, vel alias dignitates, & Prælaturas.

SVMMARIVM.

1. *Simoniam incurrit, dans aliquod munus à manu, vel ab obsequio, vel à lingua pro consequenda aliqua dignitate, vel officio Ecclesiastico, etiam si alius, electo sciente, & non contradicente pecuniam dedit,* num. 7. limita, vt num. 8.
2. *Munus à manu, à lingua, & ab obsequio qui sit.*
3. *Simonia contrahitur, quando electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia ille, cui suffragatur, dabit suum votum suffraganti in alia.*
4. *Simonia committitur, si datur pecunia alicui pro voce*

voce obtinenda, etiam quòd eius suffragium non esset necessarium.

5 *Beneficium aliquod, pro suffragio ferendo alicui promittere, simonia est.*

6 *Dans pecuniam electori, ne suffragetur alicui digno, simoniam contrahit.*

9 *Aliud est, vendere, seu emere, aliud, venditioni, seu emptioni ex post facto assentiri.*

10 *Simonia an sit, Electoribus indignum eligere volentibus, pecuniam tradere ne illum eligant, & quid, si pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omisso indigno, vel minus digno.*

Multis modis, tam Regulares, quàm seculares procurando sibi dignitatem, vel Prælaturam simoniam incurrere, in præsenti quæsito demonstrabitur. Primò, tam secularis Clericus, quàm Regularis Monachus simoniam committit, si dat temporale aliquod munus, vel à manu, vel a lingua, vel ab obsequio, pro consequenda Abbatia, Prioratu, Prouincialatu, Generalatu, Vicariatu, Collegiatu, Definitoriatu, ita Suarez *tom. 1. de Religione, lib 4. cap. 54. num. 3.* & habetur *in cap. non satis, & in cap. mandato de simonia, & in cap. 2. §. prioratus de stat. Monach. & in cap. quàm pio 1. quæst. 1. &c.* Munus à manu intelligitur pecunia, *can. sunt nonnulli 1. quæst. 1.* Vnde cum quæcunque homines possident in terra pecunia dicatur, *can. totum 1. quæst. 3.* dicendum est, per munus à manu intelligi pecuniam, & quidquid pretio æstimabile electoribus datur. Per munus à lingua intelligitur fauor: vt sunt humanæ preces, laudes, commendationes, & similia, vt *d. can. sunt nonnulli.* Per munus denique ab obsequio intelligitur omne obsequium, præstitum Ecclesiæ collatori, electoribus, vel eorum amicis, Azor. *instit. moral part. 3. lib. 12. cap. 2. quæst. 2.* Less. *de iust. lib. 2. cap. 35. dub. 20. n. 115. 117. & 118.* Suarez *de Relig. tom 1. tract. 3. lib 4. cap 38. 39. & 41. per tot.* Sigismund. à Bonon. *de elect. & potest. Prelat. Regul. dub. 54. num. 4.*

Secundò, simoniaca est illa electio, in qua electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia alter suffragabitur alteri in alia, siue placeat tibi, suffragium tuum in hac electione mihi præstare, & ego tibi dabo meum in alia. Ita Nauarr. *in Summa cap. 23. num. 100. vers. secundò, quòd duplex,* Angel. *verbo simonia 3. num. 3.* Syluest. *verb. simonia, quæst. 13. num. 13. dist. 4.* Roderic. *tom. 3. quæst. Regul. quæst. 63. art. 4.* Reginald. *in prax. lib. 23. num. 44. vers. quintum est.*

Probatur ex *d. can. quàm pio, 1. quæst. 1.* & ex Gloss. ibi; Nam, cùm quoddam Monasterium longo tempore caruisset Abbate: tandem Monachi sibi Abbatem de alio Monasterio paupertimo elegerunt; sed ille venire recusabat, vel Monachi eum non concedebant, nisi illi Monachi suo paupertimo Monasterio, aliqua conferrent; vnde præfati Monachi consuluerunt Papam, si hoc eis liceret, quod penitus prohibet, docens, exemplo Apostolorum, neminem ad Religionem, Fidem, vel Ecclesiæ regimen, interuentu munerum, accedere debere; cùm sit simoniacum; quia nunquam à Sanctis Patribus talia petita fuerunt; & probatur *in cap. pridem, & cap. pactiones de pactis, & cap. praterea, il 1. de transact. & cap. ita nos, de simon.*

Secundò, probatur, quia in istis conuentionibus datur ius spirituale cum onere, vt fiat aliquid, quasi pro pretio rei spiritualis, vel causa mediata eam habendi. Tertiò, probatur ex *cap. quæsitum. de rerum permutat.* vbi definitur, quòd semper continet simoniæ labem datio rei spiritualis pro alia spirituali, interueniente pacto, v. g. Beneficium pro Beneficio, votum pro voto. Atque ita etiam tenet Vega *2 part. Sum. c. 101. cas. 12.* Vnde scientes se fuisse tali pacto electos, tenentur renunciare, vt dicemus inferius.

Tertiò, simonia etiam cõmittitur, si datur pecunia pro voce obtinenda, etiam si illa vox non esset necessaria ad validitatem electionis, *cap. Matthæus, & ibi* Panorm. *n. 3. de sim.* Ludouic. Roman. *cons. 317.* & alij. Ratio est; quia tũc pecunia acquiritur quid spirituale.

Quartò, committitur etiam simonia, si pro suffragio ferendo Beneficium aliquod promittatur; v.g. si promittatur Prioratus, vel Cellerariatus, &c. Electio secuta est simoniaca. Ita Azor. *tom. 3. Instit. mor. lib. 12. c. 7. quæst. 1. vers. est itidem,* & habetur expressè *in cap de hoc, de simon.*

Quintò, simonia committitur, si quis det pecuniam alteri, ne consentiat in tali electione, seu ne suffragetur alicui digno, Gloss. *in cap. nemo, de simon. verbo calet,* & probatur: nam simonia committitur, quandocumque spirituale committitur, vel omittitur pro commodo temporali. Ita Panormit. *vbi suprà;* licitum est autem, pecuniam offerre, non solùm, vt non eligatur indignus, sed etiam vt eligatur dignus in communi, in casu, quo electores essent determinati eligere indignum, prætermisso digno. Ita Sot. *lib. 9. de iust quæst. 6. art. 1 ad 2.* Valent. *tom. 3. disp 6. q. 16. punct. 3. col. 13. vers. quartò sequitur.* Contra Bonacin. *de simon. q. 4. punct. 5. num. 12.*

Probatur, quia procurare bonum Ecclesiasticum, licitum est, etiam si alter propter hoc sit peccaturus. Imò concedunt Suarez, & Lessius *vbi suprà,* quòd si aliqui electores iniustè electionem impedirent, posset illis pecunia offerri pro redimenda vexatione Ecclesiæ, cuius plurimùm interest, Pastorem habere.

Sextò, committitur simonia, si alius dedit pecuniam, sciente illo, cui electio procurabatur, & non contradicente; vnde talis electio est ipso iure nulla, & sic electus renunciare tenetur. Ita Suarez *tom. 1. de Relig. lib. 4. cap. 57. num. 28.* Gloss. *in cap. sicut tuis, verb. præbere, de simon.* Pariter si electoribus promissa fuit pecunia ad hoc, vt aliquem eligant, quamuis electus ignoret: tamen simoniaca est electio, & consequenter nulla; tenetúrque sic electus, eò ipso, quòd de simonia certioratus fuerit, dignitatem dimittere; dummodo tamen hoc in eius fraudem factum non sit per *cap. nobis fuit, & cap sicut tuis, de simon.* & ibi Panormit. D. Thom. 2. 2. *quæst. 100. art. 6. ad 3.* Suarez *d cap. 50. num. 35.* Reginald. *in prax. lib. 23. num. 177.* Felin. *cap ex insinuatione, num. 4. eodem tit.* Ampliatur, vt electio nulla sit, ac simoniaca censeatur, si intercessit pecuniæ solutio ad eam faciendam, etiam ignorante electore, & electo, vt si v. g. data est pecunia alicui consiliario, & intimo eligentis amico à consanguineo, vel familiari electi, per text. *in cap. de Regularibus, de simon.* Suar. *d. cap. 50. num. 40.*

Si verò electus ignorauit, pro sua electione pecuniam solui, & ita simoniam committi: tamen ob suspicionem, quam habuit, ne committeretur, contradixit, & nunquam consensit, electio est firma, & valida, *d. cap. sicut tuis, de simon.* Suarez *loc. cit. num. 30.* & hoc siue is, qui dedit pecuniam, sit amicus, siue inimicus. Nam motiuum aliorum inordinati amoris, vel odij non debet innocenti, & contradicenti obesse. Sicut neque si iste electus, adepta dignitate, ratum haberet, quod suo nomine gestum non est, pecuniam soluendo, propriè simoniam committeret. Quia aliud est vendere, seu emere, & aliud venditioni, seu emptioni ex post factæ assentiri *l. aliud, ff. de reg. iur.* Ita Gloss. *in d. cap. sicut tuis, verb. consenserint,* & ibi Panormitan. *num. vlt.* vbi subdit, illum peccare, qui approbat factum damnabile, ac quòd teneatur beneficium adeptum renunciare, & posset

etiam

etiam per Iudices priuari. At Lessius *de iust. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 25. *num.* 144. Suar. *loco cit. num.* 31. Reginald. *in praxi lib.* 21. *num.* 179. distingunt; quòd, vel electus non consenserit in factum alterius, habendo ratam promissionem simoniacam, vel solutionem pecuniæ ab amico factam, sed tantùm ex amicitia reddat pecuniam, ab eo ipsius amore promissam, vel iam solutam, ne amicus grauetur: & sic non committit simoniam, nec est priuandus; quia illud non est approbare id quod illicitum est: sed tantum soluere ex amicitia, ne amicus sui causa detrimentum patiatur. Si verò soluit pecuniam factum approbando, simoniam incurrit, ac tenetur dignitatem, seu beneficium renunciare.

10 Septimò non est simonia, tradere pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Ita Sotus. *de iust. lib.* 9. *quæst.* 6 *art.* 1. Suar. *c.* 22. *num.* 6. Gregor. à Valent. *tom.* 3. *disp.* 6. *q.* 16. *punct.* 3. *col.* 16. *vers. quartò*, Martin. Bonac. *de simonac. quæst.* 4. *punct.* 5. *num.* 12.

QVÆSITVM IV.

An absque simonia possit electus ad Abbatiam, vel aliam Prælaturam redimere vexationem sibi illatam.

SVMMARIVM.

1 *Ius in re in beneficiis, seu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus, vel institutus, aut prouisus, qui electionem, vel collationem, aut prouisionem acceptauit, aut ratificauit; nec est necessaria apprehensio possessionis*, num. 2.

3 *Gratiæ vis, & substantia consistit in sola collatione, vel prouisione, tum scriptura, immissio in possessionem, & alia quæ sunt præter ipsam gratiam, solùm requirantur vel in ipsius testimonium, vel propter commoditatem prouisi.*

4 *Præsentato, ius in re acquiritur ex sola præsentatione, quando necessariò venit instituendus, quia nemo alius præter ipsum præsentatus fuerit.*

5 *Præsentato, qui solus inter cæteros habet conditiones requisitas ex fundatione, dicitur quæsitum ius in re ex sola præsentatione.*

6 *Ius ad rem quibus modis acquiratur remissiuè.*

7 *Vexationis redemptio, vt licita sit oblata pecunia, inspiciendum est, an persona, cui datur pecunia, obesse tantùm, vel obesse simul, & prodesse valeat.*

8 *Vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse valent, pecunia oblata redimere nequit ius in re nondum habens, absque simonia.* Declara, vt num. seq.

10 *Vexatio, oblata pecunia, redimi potest ab iniustè vexantibus, qui obesse solùm, & non prodesse valent, etiam ante ius quæsitum.*

11 *Vexationem à subornatoribus electorum redimere, licitum est absque simonia.* Declara, vt num. seq.

13 *Vexationem iniustam patiens, ad illam redimendam spirituale aliquid dare absque simonia non potest.*

PRo huius quæsiti intelligentia notandum, quod aliud est in beneficiis, seu dignitatibus habere ius in re, aliud habere ius ad rem: Ius in re habere dicitur, electus confirmatus, vel institutus, aut prouisus, qui electionem, vel collationem, aut prouisionem acceptauit, vel ratificauit, vt probat text. *in cap. vlt. §. sanè de concess. prabend.* & *decis.* 87. *de reseruat. in antiq.* Nec est necessaria apprehensio, vel adeptio possessionis. Rota *d. decis.* 24. *de præbend.* & *d. decis.* 87. *de reseruat. in antiq.* Mohed. *decis.* 9. *vt lit. pend.* Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar gloss.* 15. §. 1. *num.* 15. & 33. Garz. *de benef. p.* 4. *cap.* 2. *n.* 1. Vis enim & substantia gratiæ consistit in sola collatione, vel prouisione, cùm scriptura, immissio in possessionem, & alia quæ sunt præter ipsam gratiam solum requirantur, vel in ipsius testimonium, vel propter commoditatem prouisi, iuxta opinionem Rotæ, de qua Cassad. *decis.* 4. *n.* 4. *de caus. possess. & propriet. decis.* 1. *de renunciat.* & *decis.* 2. *de pension. n.* 10. *super reg.* Verabl *decis.* 88. *n.* 3. *part.* 3. Rota *decisione vlt. num.* 3. & 4. *de reseruat. in antiquit.* & *decis.* 336. *n.* 11. & 12. & *decis.* 585. *n.* 2 *p.* 1. *recent.* Simonett. *de reseruat. cap.* 55. & 56. vbi quod iura, in quibus præter collationem videtur possessio requiri, vt *in cap. commissa de elect. in* 6. & *in cap. de multa præben.* intelligenda sunt respectu pœnæ, quæ in dictis Capitulis possessori irrogatur, cùm non absolutè negent ius in re ex sola collatione quæsitum censeri: & considerauit etiam Rota *in d. decis.* 24. *de præbend. in antiq. & in Nouarien. Præpositura* 28. *Iunij* 1632. *coram R. P. D Verospio, quæ in fine operis est decis.* 25. *n.* 5. & 6. *vbi n.* 14. quòd dicitur item ius quæsitum ius in re præsentato per solam præsentationem, quando necessariò venit instituendus, ex quo præter ipsum nemo alius præsentatus fuerit; & *num* 15. quòd idem sit de præsentato, qui solus inter cæteros habet conditiones requisitas ex fundatione. Ius ad rem acquiritur decem modis, de quibus latè Garz. *d. part.* 4 *cap* 3. *per tot.*

Secundò notandum est, quòd ad discernendum, quomodo, & quando, & cui possit dari pecunia pro vexatione redimenda, plurimùm conducit, respicere, an persona cui datur pecunia, possit obesse solùm num aorem prodesse electioni: an verò non obesse tantùm, sed etiam prodesse valeat; siue an habeat votum in electione, vel non habeat. Quæ distinctio sumitur, ex Caietano 22 *quæst.* 100. *art.* 2. § *ad hoc dicit*, & approbatur à Lessio *lib.* 7. *de iustit. c.* 35 *dub.* 18. *n.* 108. & *seq.* Suar. *tom.* 1. *de Relig lib.* 4. *cap.* 50. *n.* 22. & aliis; ab illis enim, quamuis iniusta sit, non licet pecunia vexationem redimere: ab istis autem sic; quia obtinere ab eo, qui potest prodesse electioni, vt desistat ab iniuria inferenda; consequenter esset pretio beneficium ab ipso obtinere. At obtinere ab eo, qui non habet suffragium, & sic obesse tantùm potest, vt desistat, non est ab eo quidquam spirituale obtinere, sed solùm vexationem redimere. Ita Aragon. *dist. quæst.* 100. *art.* 3. *in sol. ad* 5. *dict.* 1.

8 His ita notatis, pro quæsiti solutione sit prima conclusio. Is, qui nondum habet ius in re, nequit, absque simoniæ labe, oblata pecunia, redimere vexationem ab his qui non obesse tantùm, sed prodesse possunt. Quia dando pecuniam ei qui prodesse potest, censetur illum adducere ad non opponendum, quod de iure opponere posset, & ad præstandum consensum suæ electioni, & ita directè, ac propriè viam sibi ad dignitatem parare. Hanc communem omnium sententiam dicit Lessius *de iust. lib.* 2. *cap.* 35. *dub.* 18. *num.* 106. Suarez *d. cap.* 50. *n.* 28. Bonac. *de simon. q.* 4. *part.* 5. *sub num.* 4.

9 Quod intelligendum est, modò vexator, qui prodesse potest vexet vt talis, seu formaliter, quatenus prodesse potest, seu quatenus habet ius, seu potestatem ad promouendum in ea re, in qua molestiam infert; nam si inferret molestiam, quam etiam persona priuata huiusmodi potestatem non habens inferre posset, vt infamando, vel subornando alios electores, ne votum suum ei conferant, non esset simonia, redimere talem vexationem; quia non emitur electio

electio, seu beneficium, aot Prælatora, sed cessatio à molestia inferenda; vnde idem est, ac si vexatio fierer à persona distincta: per accidens enim est, quòd in eamdem personam cadat. Nec obstat, quòd vexator inde sumat occasionem, non solùm cessandi ab iniustè illum molestando, sed etiam ad electionem cooperandi; quia hoc etiam est per accidens respectu redimentis iniquam vexationem, qui iure suo vtitur, & vexationem solùm remouere intendit, præuia pecunia; intentio autem distinguit actiones, & maleficia. Atque ita docent Less. Suarez, & Bonac. *loc. cit.* Sit secunda conclusio.

10 Non est simonia, redimere, oblata pecunia, vexationem ab iniustè vexantibus, etiam antequam io re ius acquisitum sit, si tales obesse tantùm possunt, & non prodesse; v. g. si quis iniustè me infamaret, vel in carcerem truderet, ne ad Capitulum accederem, vel detineret aliquem electorem, ne mihi suffragaretut. Ita Sotus *lib. 9. de iust. quæst. 6. art. 1. ad quintum*, Lessius *d. dub. 18 n. 108.* Suar. *tom. 1 de Relig. lib. 4. c. 50. n. 23.* qui testatur de communi; Ledesma *2 p. Summ. tract. 12. concl. 19* Aragon. *loc. cit. dicto 2.* Bonac. *d. p. 5.* Gomes. *in Reg. de annal. q. 2. col. 3. vers. & sic videmus*, Ant. August. *in Repertor. de timor. conuent. n. 4.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de sim. in rtuunciat. n. 18. eum seqq.* Redoan. *de simon. p. 2. c. 3 1. n. 48. & p. 3. cap. 2. n. 5.* Menoch. *consl. 67. num. 17. cum seq.* Caued. *ad Decretal. collect. 164. num. 1.* Guttier. *quæst. canonic. lib. 2. c. 23. n. 37. cum seqq.* D. Aug Barbos. *in collect. ad cap. Matthæus num. 4. de simon.* Rota *in Lunen. Sarzanen. confidentiæ 9. Iunij 1600. coràm Pamphilio, quæ est decis. 135. num. 4. post consl. Farinac. lib. 1.* & alij plures apud Ceued. & & D. August. Barbos. *locu cit.* Ratio est, quia redimere se hoc pacto à tali vexatione, intrinsecè malum non est; licet enim vnicuique suum ius, & famam tueri, & iniustas vexationes propulsare; neque hoc est directè sibi aditum ad dignitatem patare, sed iniquæ alterius machinationi obstare: datur enim pretium pro cessatione nocumenti. Sit tertia conclusio.

11 Licitum est, pecuoia redimere vexationem, qua quis non elector, precibus, vel muneribus electores conatur corrumpere; seu licitum est, redimere vexationem à subornatoribus electorum. Ita Suar. *loco cit. num. 25.* Lessius *loco cit. num. 109.* Valent. *2. 2. disp. 6. q. 16 punct. 3.* Filliuc. *moral. quæst. tract. 45. cap. 11. q. 3. ad finem*, Bonacin. *d. punct. 5. num. 6.* & alij contra Sotum, *vbi supra*; Aragon. *loc. cit. d. 3.* Quia licèt is, qui precibus, vel muneribus corrumpit suffragatores in aliquem inclinantes, non faciat illi iniuriam, adeò, vt ad restitutionem teneatur, tamen affert ei graue nocumentum absque iusta causa; ergo poterit ei aliquid offerre, vt à tali nocumento desistat, maximè, cùm illa cessatio non sit aliquid spirituale, oec viam ad spirituale parer.

12 Supradicta conclusio declaratur primò, vt procedat, quando pecunia traditur illi, qui obesse tantum potest; quia si traderetur ei, qui non obesse solùm, sed etiam prodesse valet in tali materia: vt si habeat potestatem ad eligendum; vel prouidendum de Prælatura, vel beneficio, vtique simonia esset illi pecuniam ad redimendam vexationem tradere: vt patet ex dictis in prima conclusione, quod intellige iuxta declarationem ibidem. Secundò declaratur, vt procedat, quando pecunia traditur solùm ad remouendam vexationem Iniustam; Secùs enim dicendum esset, si pecunia solueretur, vt iniquus vexator non solùm desistat à vexatione, sed etiam vt cooperetur, & faueat electioni eius, qui pecuniam tradit, aut alterius, quem ipse intendit; in hoc enim casu non modò redimitur vexatio, sed emitur etiam electio. Ita Suar. Filliuc. & Bonac. *locis cit.*

Aduertendum autem, quòd si patiens vexationem 13 iniustam non temporale quid ad illam redimendam; sed spirituale traderet, vtique simonia committeretur; vt si electus ad Generalatum, vel Prouincialatum, sibi iniustè molestiam inferentibus, vt desisterent, Abbatiam, Prioratum, vel aliud huiusmodi beneficium Regulare aut aliam rem spiritualem offerat. Quia dat spirituale pro temporali; iniusta enim vexatio temporale impedimentum est, & ideo redimi non potest re spirituali; tum etiam, quia molestiam inferens tunc simoniacus est, non quia vendit vexationis cessationem, sed quia rem spiritualem pro illa emit. Tum etiam quia dignitas, vel beneficium non simpliciter datur, nec accipitur, sed cum pacto, & conditione iniqua. Ita Suarez *d. cap. 50. sub n. 14. vers. vnde obiter colliges*, Bonacin. *d. punct. 5 num. 2.*

QVÆSITVM V.

In quas pœnas incidat, qui in Abbatem, vel Prælatum simoniacè eligi procurat.

SVMMARIVM.

1 *Electio, prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, etiam si simonia esset occulta*, num. 2. *& siue simonia sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siue ab alius, etiam ipso nesciente*, num. 3.

4 *Simoniacè Abbatias assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare, aliàs absolui nequeunt.*

5 *Dignitatem simoniacè adeptus redditur inhabilis ad alias dignitates in posterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam*, num. seq.

7 *Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officiā Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori.*

8 *Simonia punibilis non cadit in ignorantem.*

9 *Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit.*

10 *Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea; & non admittuntur testes singulares.*

11 *Probatio quælibet non sufficit, sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio.*

12 *Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur.*

13 *Socius criminis non admittitur ad simoniam probandam, ad effectum priuationis.*

14 *Simonia crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiam si euulsiter agatur.*

15 *Simonia exacta probatio non est necessaria, quando agitur ad effectum repellendi aliquem à beneficio obtinendo, vel in iudicio Prælaturis.*

1 Omnis electio; prouisio, nominatio, & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, ante omnem Iudicis sententiam, etiam declaratoriam, nullúmque ius, vel effectum sic electo confert; imò tenetur in conscientia Prælaturam renunciare: nec potest absolui, priusquam renunciet per text. *in Extrauag. cum detestabile de simon.* D. Thom. *2. 2. q. 100. art. 6 ad 3.* Ostiens. *in cap. bona memoria il 2. §. electionem col. 2.* vbi etiam Bellam. *num. 4. de elect.* Azor. *instit. mor. p. 3. lib. 12. cap. 10. q. 8.* Rebuff. *in praxi tit. de sim. in resignat. num. 7 & seqq.* Lessius *lib. 2. de iustit. cap. 35. dub. 35 n. 157.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 57. n. 10. & 25.*

& 25.& alij apud Sigismund.à Bonon.*de elect. & potest.Prælat.Reg.dub.*58.*n.*8. qui testatur de communissima; Rota *decis.* 516. *num.*1. *coram Seraph.* Quod procedit etiam si simonia commissa fuisset cum vno solo, *cap. nobis*, & *ibi* Panormit. *num.*2. *de simonia*, 2 Rota *loco proximè cit.* etiam si simonia esset occulta per text. *in cap. Matthæus,de simon.*qui de secreta loquitur, & expressius *in dicta Extrauaganti* ibi, *& eorum quemlibet tam manifestum, quàm occultam*, quod confirmant Rebuff *num.*12. Suar. *d. cap.* 57. *num.*27. 3 & alij apud Sigismund. *loc.cit.* Et hoc, siue simonia sit commissa ab eodem,qui dignitatem obtinuit, siue ab aliis, ipso etiam nesciente. Quæ omnia procedunt in simonia commissa in quibusuis beneficiis, dignitatibus, personatibus, aut officiis Ecclesiarum, vel Monasteriorum, quæ per electionem, postulationem, prouisionem, aut quamcumque aliam canonicam dispositionem assequuntur per *d. Extrauag. cum detestabile de simon.* ibi. *Per electiones verò,postulationes, confirmationes, prouisiones, seu quasuis alias dispositiones, quas simoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò careant, in Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, personatibus, officiis Ecclesiasticis, & quibusuis* 4 *beneficiis, &c.* Igitur Abbates, & Prælati, qui simoniacè Abbatias, Prælaturas, & dignitates assequuntur, nullum ius per huiusmodi prouisionem acquirunt, sed tenentur in conscientia Abbatias renunciare, ante quam renunciationem nullo modo absolui possunt. Ita Sorb. *in annot.ad Compend. priuil. Mendic.tit.de sim.vers.*2. *notandum*, Roder.*quæst.reg.tom.*1. *q.*20.*art.*13.*in princip.* Less. *d. dub.*25.*num.*137. Suar. *cap* 57. *num.* 47. & alij apud eum, Sigismund. à Bonon.*dub.*58.*num.*18.

5 Is qui simoniacè Abbatiam adeptus est, redditur ipso iure inhabilis ad quascumque aliàs dignitates obtinendas, per Bullam Pij V. quæ incipit, *Cum primùm*, quàm refert Cherubinus *tom.* 2. *Bullary constitutione eius* 5. *vbi* §. 8. sic habetur. *Qui dignitates Ecclesiasticas simoniacè acquisierit, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quascumque* 6 *alias obtinendas.* Dubium est autem, an hæc inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. Azor. *instit.mor.part.*3.*lib.*12.*cap.*21. *quæst.vlt.* tenet, quòd sic. Suar. autem *d.lib.*4. *cap.* 58. *num.* 16. ait, quòd licèt de rigore iuris ita procedat, tamen concludit cùm Nauar. *lib.*5.*consil.* 92. *de simon.* illam pœnam quoad hoc vsu receptam non esse, & ideo Iudicis sententiam condemnatoriam fore expectandam, idem videtur tenere. Garc. *de benefic. part.*8. *cap.* 1. *num.*73.Lauren.de Pierin. *tom.*1.*Religiosi quæst.*1.*c.*51. §.9.*dist.*20. *vers.dubitat.* Sigismund. à Bonon.*de elect. & potest.Prælat Regul.part.*2.*cap.*1.*dub.*58.*num.*7. Est 7 etiam excommunicatus ipso facto excommunicatione maiori, cuius absolutio est Pontifici reseruata per *d. Extrauag.cum detestabile,de simonia*,in qua ita habetur. *Statuentes præterea, quòd vniuersi, & singuli etiam præmissis dignitatibus præditi, qui quomodolibet dando, vel accipiendo simoniam commiserint, seu procurauerint; sententiam excommunicationis incurrant; a qua nisi à Romano Pontifice pro tempore existente non possint absolui, præterquàm in mortis articulo constituti.* Et fuit confirmata per Bullam Pij V.citatam.Ita etiam quoad Abbatias, & alias dignitates, ac Prælaturas, Regulares, censent Suar. *d.cap.*57. *num.* 47. Caiet. *in Sum. verb. excommunicatio*, *cap.*72. Rod. *d.art.*13. Armill. *verbo excommunicatio n.*59. Reginald. *d.lib.*23.*n.*182. Quam tamen excommunicationem non incurrit,qui acquirit beneficium per simoniam verè realem,ignoranter tamen; simonia enim punibilis non cadit in 8 ignorantem *cap. nobis de simon.* Sarnen. *ad reg. de innocentii.quæst.*12,*vers.& ista, quæ dicta fuerunt*, Nauarr. *cons.*60.*n.*2. *tit.de simon.* Paris. *de confidentia quæst.*24. *num.*44.vbi testatur de communi Rota *decis.*166.*n.*2. *circa med.part.*2.*Recent.*

9 Hic autem notandum primò, quòd in crimine simoniæ nullus accusator auditur, nisi ad pœnam talionis se subscripserit, *cap licèt nullus de simon cap dudum il* 2. *vers. & ideò, de elect.* vel saltem ad pœnam extraordinariam arbitrio Iudicis, iuxta *cap. super his; de accusat.* Crescent. *decis.* 159. *in manuscript.* quam refert Farinac.*post.consil.*75.*lib.*1.*decis.vlt.*idem Farinac. *d.consil.*75.*num.*23.

10 Secundò notandum, quòd quando agitur ad effectum priuandi aliquem Abbatia, Prælatura,vel beneficio propter simoniam, illa debet plenè, & euidenter probari,Gloss. *in cap. veniens il* 1. *in verb. illorum*, vbi etiam Panormit.*num.*4.*de testib.* quam gloss. esse communiter approbatam testatur Alciat.*cons.*2.*n.*40. *&* 41.*lib.*1. *tom* 1. Seraphin. *decis.*1029. *num.*1. Rota *coram Buratt.decis* 445.*num.*6.*& ibi latè.* D.Ferentill. *litera A, vbi num.* 12. quod ad probandum simoniam non admittuntur testes singulares,post Putean. *decis.* 271.*num.*11.*lib.*2.Seraphin. *decis.*1029 *n.*11. *& seqq.* *&* 29. & Rota *in Leodien. Canonicatus sancti Ioannis* 18. *Decembris* 1619. *coram Francisco Vbaldo.* 11 quia quando ad priuationem instituitur actio, non sufficit quælibet, sed requiritur exactissima probatio, etiam si ciuiliter agatur, Gloss. & Panormit. & Alciat. *locis cit.* Decius *in d.cap.veniens num.*8 Natta *cons.*29.*n.*15. *vers.quia respondetur, lib.*2 Rota *in Tullen prætensæ simoniæ* 21. *Aprilis* 1597. *coram Orano, & in Imolen. confidentiæ* 24. *Februarij* 1592. *coram Pamphilio.* quas decisiones refert Farinac. *post d.cons.* 75. *num.*106. *&* 12 108. Vnde licèt ad simoniam probandam coniecturæ, ac præsumptiones, & indicia admittantur, cùm sit de numero eorum delictorum, quæ occultè patrari solent,& ideò difficilis probationis, Gomes. *in regul. de triennal. quæst.*18.*vers. sed etiam*, Menoch. *de arbitr. Iud lib.*2.*centur* 2.*casu* 116.*num.*12 *& cons* 67.*num.*7. Mascard. *de probat.conclus.* 1304. D. Augustinus Barbosa *in Collect. ad cap. si dominus, num.* 2. *de simon.* Tamen huiusmodi coniecturæ, & præsumptiones debent esse euidentes, & claræ, ac simoniam necessariò concludentes, adeò vt nihil aliud importare possint. Felinus *in cap. super his, num.* 12. *de accusat.* Natta *consil.* 299. *num.* 13. Verall. *decis.* 201. *part.* 1. Alex. de Neuo *cons.* 64. *num.* 4. Iul Clar. §. *Simonia in fine*, Farinac. *d. consil.* 75.*num.*26. Seraphin. *d.decis.*1029.*num.*2. Caputaquen. *decis.*202. *per tot. lib.*2. Seraphin *decis.*1359.*num.*2. Gregor. XV. *decis.* 238. *num.*1.*& decis.*517. *num. &* 3. Cardin. Caualer. 352. *num.*3. Buratt. *d.decis.*445.*num.*7. & ibi D. Ferentill. *lit. B*, qui alias decisiones allegat. Item huiusmodi coniecturæ debent plenè & concludenter probari, Greg. XV. *d.decis.*517. *num.*4.

13 Tertiò notandum est, quòd ad Simoniæ crimen probandum ad eumdem effectum priuationis non admittitur socius criminis, *cap. sicut de testib.* Alexand. de Neuo *d cons.*64. *num.*4. Fab. *decis.*47. *lib.* 2. gloss. *in d. cap.veniens, verb. confesso.* Alciat. *d cons.*2. *num.*3. *&* 4. Seraphin. *d. decis.*1029. *num.*4. Rota *in d. Leodien. Canonicatus sancti Ioannis* 18. *Decembris* 1619. *coram Vbaldo*, quam refert D. Ferentill. *in annotat. ad d. decis.* 445. *Buratt. sub lit. A*, 14 Sicut nec etiam admittuntur testes de fama deponentes, etiam si ciuiliter agatur. Gloss. *in d. cap. veniens*, & ibi Panormit. *num.* 8. & Dec. *num.* 12. *de testib.* idem Dec. *consil.* 210. *circa fin.* Clarus *d.* §. *simonia in fine* Gabriel.*conclus.*1.*de probat.num.*12. Puteanus *decis.*171. *in fine lib.* 7. Seraphinus *loco citato num.* 6. 15 Verum adeo exacta & concludens probatio simoniæ est necessaria, quando agitur ad effectum priuationis, secus

autem

autem si agatur ad effectum repellendi aliquem ab assecutione beneficij obtinendi, vel in iudicio prælationis, Seraph. *decis.* 516. *n.* 3. *&* 4. Rota *decis.* 77. *n.* 2. *post* 1. *vol. cons. Farinac.* Marescott. *var. resol. lib.* 2. *c.* 35. *num.* 19. D. Ferentill. *loco cit. sub litera A, in fine.* In materia simoniæ ex quibus probetur, quæ probatio sit necessaria, & quando pacta illicita illam inducant. Latissimè Farinac. *d. cons.* 75. *lib.* 1. vbi plures decisiones adducit, videatur etiam Mascar. *de probat. conclus.* 1405. & Seraph. *d. decis.* 1019.

DISPVTATIO XI.

De benedictione Abbatum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur.
II. In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.
III. Vtrùm Abbates necessariò benedici debeant.
IV. Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.
V. Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus.
VI. Vtrùm Abbatum benedictio reiterari possit.
VII. Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint.
VIII. Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.
IX. Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.
X. Vtrùm Abbates possint benedictionem à quocumque Episcopo suscipere.
XI. Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere.
XII. De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.
XIII. Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.
XIV. De ritu benedicendi Abbates.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates consecrari, vel benedici dicantur.

SVMMARIVM.

1 *Consecratio quid sit.*
2 *Benedictio quid sit.*
3 *Abbates non consecrari, sed benedici dicuntur.*
4 *Character per benedictionem non imprimitur.*
5 *Benedictio Abbatibus cur detur.*
6 *Benedictio largo modo aliquando dicitur consecratio.*

QVÆSTIO est de solo nomine, ideo paucis resoluenda est, præmissa differentia inter consecrationem, & benedictionem; quòd consecratio propriè dicta, est sacra Chrismatis vnctio, ex Azor. 1. p. *instit. mor. lib.* 12. *c.* 10. *q.* 1. benedictio verò est sacramentale quoddam, quo omnia felicia, & bona à Deo precantur; iuxta illud Psal. 3. *Super populum tuum benedictio tua.* Ex quibus patet discrimen inter consecrationem, & benedictionem. Vnde dicendum est, Abbatem propriè benedici, non autem consecrari; quia in ea functione nulla interuenit Chrismatis vnctio, sed tantùm quædam precationis forma, manu Episcopi super Abbatem imposita, adhibetur, *cap. manus* 1. *q.* 1. *can. quoniam* 69. *dist. cap. cum contingat, extr. de atat. & qualit.* & videre est in Pontif. Rom. Clem. VIII. hoc manifestum est apud omnes Doctores, qui fatentur per benedictionem, Abbatibus neque ordinem, neque characterem conferri, vt dicetur *in quæsito sequenti*, quemadmodum confertur Episcopis per sacram vnctionem. Dices, ad quid ergo datur benedictio Abbatibus? Respondeo cum Oldrad. *cons.* 14. *per tot.* ad hoc, vt conferat Abbati exercitium eorum, quæ sunt veluti actus ordinis, nec non Pastoralis, & Mitræ, aliorúmque Pontificalium insignium: dummodo ex priuilegio tale exercitium non habeant, vt sunt hodie omnes fere Abbates Regulares, qui non sunt perpetui, sed ad tempus, quibus partim directè, partim per communicationem concessum est, posse omnia facere, ac si essent benedicti, licet benedictionem non receperint. Inuenitur tamen frequenter apud Doctores benedictio, & consecratio Abbatis: præcipuè apud Oldrad. *loc. cit. n.* 4. & Felin. *in c. inter Monast. in princ. de re iud.* non quia propriè consecrentur, sed quia eorum benedictio stat largo modo (vt dicunt citati Auctores) loco consecrationis: & impropriè ab illis sumitur consecratio pro benedictione; ita etiam aduertit Azot. *instit. mor. p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *quæst.* 2.

QVÆSITVM II.

In quibus Abbatis benedictio cum Episcopi consecratione conueniat, & in quibus ab ea differat.

SVMMARIVM.

1 *Prima differentia inter Episcopi consecrationem, & Abbatis benedictionem.*
2 *Differentia in celebratione Missæ pro vtraque actione.*
3 *Differentia in fine vtriusque Missæ.*
4 *Benedictio Abbatis, & Episcopi consecratio conueniunt simul in præcedentibus.*
5 *Quæ sint præstanda in actu vtriusque actionis ante Missam, mandatum, iuramentum, & examen.*
6 *Missæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Missam, in benedictione Abbatis, & consecratione Episcopi.*
7 *Præstanda in fine Missæ vtriusque actionis.*
8 *Dies, in qua vtraque actio fieri debet.*

HARum ceremoniarum conuenientia, ac differentia ex Pontificali Romano facilè elici potest,

poterit, ex quo illas colligere, atque in hunc referre locum visum fuit: ac primò in quibus differant: secundò in quibus conueniant.

1 Primò igitur differunt. Nam ex eo, quia Episcopus consecratur, in capite, & manibus peruogitur, eodémque tempore quo consecratur, traduntur ei Baculus, & Anulus, ac liber Euangeliorum eum nonnullis aliis ceremoniis quæ in Abbatis benedictione non fiunt; cùm enim ipse benedicatur, non autem consecretur: ptopterea in eius examine minora, atque ab Episcopi examine diuersa continentur. Si est electus Abbas Regularis; Monasticum indutus habitum, professionem, si antea eam non fecerat, emittit: Et ante Litanias dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, qui in Episcopi consecratione omittuntur.

2 Secundò differunt in eo, quia Episcopus consecratus celebrans prosequitur missam cum consecrante, cum dicitur Canon, stans in Altari; at Abbas in scabello sedens genibus legit missam, non tamen profert verba consecrationis, nec communicat sub vtraque specie, sed de Corpore Christi tantùm. Episcopus consecratus post communionem prosequitur missam in cornu Euangelij; At Abbas non prosequitur.

3 Tertio discrepant in eo, quòd Abbas intronizatus recipit Monachos ad osculum oris: Episcopus autem Canonicos ad id non recipit.

Vltimò differunt; nam Episcopus consecratus ter per singulas vices vocem eleuando ait, *ad multos annos*, Abbas autem semel tantùm.

4 Conueniunt autem in primis; quòd tam Episcopi consecratio, quàm Abbatis benedictio requirit, vt præcedenti die, tam Pontifex consecraturus, siue benedicturus, quàm electus consecrandus, siue benedicendus ieiunent. Pro vtraque functione in Ecclesia duæ Cappellæ præparandæ, sunt, item duæ credentiæ pro vtraque parte, paramenta Pontificalia pro Pontifice, faldistorium, Pontificalia pariter, & insuper pluuiale pro electo, & scabella pro electo, & assistentibus: in vtraque actione assistentes cum paramentis necessarij sunt in consecratione duo Episcopi, in benedictione duo Abbates.

5 Secundò conueniunt in eo; nam in vtraque actione senior assistentium petit Pontificem, in illa, vt electum consecret, in hac, vt benedicat, in vtraque legitur mandatum Apostolicum de prouisione electi vterque electus post professionem iuramentum præstat; vterque electus examinatur, licèt diuersimodè.

6 Tertiò conueniunt, nam in vtraque actione post examen, ante consecrationem, vel benedictionem, Pontifex celebrans facit confessionem cum electo; in vtraque electus accipit paramenta Pontificalia in minori Cappella, sibi parata; vtrobique dum Pontifex in Altari procedet ad Missam, electus cum suis assistentibus in sua Cappella eodem modo procedit vsque ad *Alleluia*, vel vltimum versum inclusiuè.

7 Quartò conueniunt, nam in vtraque actione electo prostrato à sinistris Pontificis dicuntur Litaniæ; sed in benedictione Abbatis etiam adduntur septem Psalmi pœnitentiales dicendi ante Litanias. In Episcopi consecratione proceditur ad Missam vsque ad Offertorium. Sic peracta benedictione eodem modo proceditur in vtraque; eodem modo intorticia, panes, & vinum offeruntur; in vtraque eodem modo proceditur post offertorium ad Missam, licèt cum aliquo discrimine; in vtraque datur à Pontifice pax electo; & ab ei assistentibus, vtrobique imponuntur electo Mitra, & Chirothecæ; vtrobique intronizatur electus, ducitur per Ecclesiam, & populo benedictionem elargitur; in vtraque electus in fine Missæ solemniter populo benedicit; vtrobique dicitur, *ad multos annos*; & in fine consecratus, siue benedictus gratias reddit Pontifici, & assistentibus.

8 In eo autem partim discrepant, & partim conueniunt, quòd tam consecratio Episcopi, quàm Abbatis benedictio die Dominico, vel festiuo fieri debet; sed Episcopi consecratio regulariter die tantùm Dominico facienda est, *canon. quis in aliquo*, 51. *dist.* vt autem fiat qualibet die festiua præter Dominicam, opus est speciali Summi Pontificis indulto, vt videre est in Pontificali Romano, *eo tit. de consecrat. electi in Episcop. in princ.* Abbatis autem benedictio qualibet die festiua absque limitatione fieri potest, vt inferius videbitur.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates necessariò benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates necessariò benedicendos esse arguitur.*
2 *Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem habet ea, quæ sunt iurisdictionis, non autem ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis.*
3 *Benedictio non est simpliciter necessaria Abbati ad hoc, vt possit actus Ordinis exercere.*
4 *Si Episcopus tertiò humiliter requisitus Abbates benedicere renuerit, possunt ipsi Abbates, ea quæ ad suum munus spectante, exercere.*
5 *Benedictio non traditur propter officium temporale.*
6 *Benedictio Abbatis an à Christo Domino sit instituta.*
7 *Benedictio Abbatis non est de essentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ sunt Ordinis exercere possint.*
8 *Abbas sine benedictione potest ea quæ sunt sui Officij.*

Videtur, quòd Abbates necessariò sint benedicendi, ad hoc, vt Ordinis potestatem acquirant. Nam *in cap. quoniam*, 69. *dist.* & *in cap. cum contingat de etat. & qualit.* dicitur, quòd Abbates possint in proprio Monasterio Lectores ordinare, si eisdem manus impositio facta noscatur ab Episcopo; illa autem manus impositio, vt gloss. *ibi* aduertit, aliud non est, nisi benedictio, ergo ad hoc, vt Abbates Ordinis potestatem acquirant, necessariò erunt benedicendi, aliàs non poterunt, Monachos suos benedicere, nec ordinare; ergo sicut Episcopi per consecrationem acquirunt Ordinis potestatem, *cap. transmissam*, & *ibi* gloss. *fin. ante med. de elect.* ita Abbates per benedictionem.

2 Confirmatur. Nam sicut Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem habet ea, quæ sunt iurisdictionis, *d. cap transmissam, cap. qualiter de elect. cap. inter corporalia de translat. Episcop.* non tamen ea, quæ sunt Ordinis; ita Abbas electus, & confirmatus potest, iurisdictionis actus exercere, quod suprà *in dispnt de confirmatione* Abbatum probauimus; tamen benedicere, vel ordinare, qui sunt veluti actus Ordinis, non potest nisi sit benedictus, vt supponitur *in d. can. quoniam*, & *d. cap. cum contingat*, & tradit Gloss. & Panormit. *in cap. 1. de suppl. negl. Prel. 2. col.* & Sylu. *verb. Abbas num. 4.*

3 Nihilominus contrarium dicendum est, nempe, illam benedictionem non esse simpliciter necessariam Abbati, ad hoc vt actus Ordinis exercere possit: quod probatur per *d. c. 1. de suppl. negl. Prel.* vbi Alexander III. concessit Cistercien. *Vt si Episcopus tertiò, cum humilitate, ac deuotione, sicut conuenit, requisitus, Abbates benedicere renuerit: liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad hoc officium pertinent, exercere.*

4

exercere. Ergo hæc benedictio non est simpliciter necessaria Abbati ad acquirendam potestatem Ordinis; si enim fuisset simpliciter necessaria, Summus Pontifex in negligentiam, vel contumaciam Episcopi Diœcesani tradidisset Abbatibus facultatem, eligendi potius quem maluissent Episcopum, qui illis hoc benedictionis munus impenderet, quàm absque benedictione, exercendi omnia, quæ ad eorum officium pertinere noscuntur.

Præterea Abbates non perpetui, licet non benedicantur, eo quòd benedictio est etiam quasi perpetua, & indelebilis, nec repeti potest, & ideo non traditur propter officium temporale, prout statutum est ab Eugenio IV. in priuilegio Cisterciensibus in Hispania concesso; tamen gaudent omnibus prærogatiuis, & indultis, quibus frui, & gaudere possunt Abbates benedicti: vt infra videbimus.

Insuper hæc benedictio non imprimit characterem, neque est à Christo Domino instituta; itaut ad talem potestatem acquirendam simpliciter necessaria putanda sit. Patet igitur, quod hæc benedictio non est de essentia, nec est simpliciter necessaria, ad hoc, vt Abbates ea, quæ sunt Ordinis, exercere possint; nam potestatem, exercendi actos Ordinis, consequuntur ex priuilegio generali concessum Abbatibus benedictis *in d. c. quoniam, & in d. c. cum contingat*, quod per Summos Pontifices extensum fuit ad Abbates non benedictos; non autē per benedictionem, vt videtur tenere Panorm. *in d. c. 1. col. 3. de suppl. neglig. Prælat.* Card. expressè *in clem. attendentes §. statuimus q. 5. & seq. de stat. Monach.* dicens, Abbatem, etiam sine benedictione posse ea, quæ sunt sui officij: per *d. cap. 1.* & quòd hæc benedictio sit potius de solemnitate, & ad bene esse, quàm de substantia, quem sequitur Imola *ibi col. 8.* ita etiam Felin. *in cap. eam te, col. 6. num. 7. de rescript. & in cap. inter Monasterium, col. 2. n. 2. de sent. & re iudic.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm per benedictionem in Abbatibus imprimatur character.

SVMMARIVM.

1. *Character quid sit.*
2. *Benedictio Abbatis est quædā Orationum solemnitas.*
3. *Benedictione in Abbatibus non imprimitur character.*
4. *Cardinales Presbyteri conferunt Ordines minores.*
5. *Benedictio non potest dici absolutè consecratio.*

Videtur quòd sic; & primò, quia character est signaculum quoddam, quo aliquid insignitur, vt ordinatum in aliquem finem, ex S. Thoma 3. *p. q. 63. art. 3.* sed per benedictionem Abbatibus imprimitur huiusmodi signum: ergo benedictio Abbati imprimit characterem; Minor patet; nam antequam Abbas benedicatur, non habet hanc potestatem spiritualem ordinatam ad diuinum cultum, quam postea sortitur per benedictionem, ergo in benedictione imprimitur hæc potestas, ac per consequens character.

Secundò probatur ex Felin. *in c. inter Monast. n. 2. de re iudic.* vbi ex mente Ostien. ait benedictionem Abbatibus Cisterciensibus esse quasi consecrationem, vt refert Illustriss. Card. Tusch. *Practic. Conc. Iur. lit. A, concl. 18.* sed per consecrationem imprimitur character ex Innoc. & Panorm. *in c. memminimus de accusat;* ergo per benedictionem imprimitur character.

Contraria tamen sententia communis est, per benedictionem in Abbatibus non conferri Ordinem, nec imprimi characterem, sed esse tantùm quandam orationum solemnitatem. Ita Oldrad. *cons. 14. per totum,* Felin. *d. cap. inter Monasterium, loco cit. & in cap. eam te, num. 7. col. 6. de rescript.* Gloss. & Card. *in clem. attendentes §. statuimus, q. 5. & seq. de stat. Monac.* vbi Ioan. de Imol. *col. 8.* & communiter scribentes, Archidiac. *in c. quoniam 69. dist. & in cap. manus. 1. q. 1.* Nauar. *cons. de Sacram. non iter.* Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 20. q. 4.* Franc. Marc. *in suis decis. q. 1086.* vbi Innoc. & Panorm. & alios citat atque communiter omnes.

Ideo dicendum est, per benedictionem in Abbatibus non imprimi characterem: sed tantùm tradi quoddam exercitium collationis Ordinum Minorum, Baculi Pastoralis, & Mitræ, vt benè Oldrad. *loc. cit.* vnde talis benedictio fertur potiùs ad solemnitatem, & consuetudinem, quàm ad substantialia, vt supra probauimus.

Ad argumenta in contrarium respondendo, ad primum dico, Abbatem ante benedictionem habere hanc potestatem, sed non exercitium illius potestatis. Quinimo etiam nulla habita benedictione, potest Abbas Mitrā, Baculo, & aliis Pontificalibus vti, vt *in seq. quæst. n. 4.* dicemus, cùm illa concedantur potiùs ad decorem, quàm vt aliquid Ordinis denotent, secundum Ioan. Andr. *in c. vt Apostolica de priuil. in 6.* vbi exemplificat de Cardinalibus Presbyteris, qui ex priuilegio conferunt Ordines minores.

Ad secundum Respondeo, admisso hoc, quòd benedictio sit quasi consecratio, non tamen est absolutè consecratio, vltra quòd idem Felin. *in d. cap. meminimus n. 3.* ait, licèt benedictio habeatur loco consecrationis, tamen non est propriè consecratio.

QVÆSITVM V.

Vtrùm promotus ad Abbatiam ante benedictionem vocetur Abbas, siue electus.

SVMMARIVM.

1. *Consecratio tribuit nomen Episcopo, qui ante consecrationem vocatur electus.*
2. *Abbas ante benedictionem vocatur Abbas.*
3. *Benedictio in Abbate potius est de solemnitate, quàm de substantia.*
4. *Abbas ante benedictionem vititur Anulo, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus.*

Ostien. *in cap. tuam de ætat. & qualit. & in c. inter Monasterium de sent. & re ind.* quem videtur sequi Archid. *in c. alienationes super gloss. 1. 12. q. 2.* tenet, quòd non debeat vocari Abbas, sed electus, quamuis esset electus, & confirmatus per text. *in d. c. inter Monast. in fine.* Quia sicut consecratio tribuit nomen Episcopo; nam antea vocatur electus quamuis sit confirmatus, vt not. *in cap. tua de his, quæ fiunt à Prel. & cap. nisi specialis, in fine, de vsu pall.* ita, & benedictio.

Contrarium tamen est verius; quia Abbates non constituuntur in suo munere per benedictionem, sed per electionem, & confirmationem: probatur *in c. 1. de supplen. neglig. Prel.* & *ibi* Gloss. Panorm. & omnes, & *in cap. memminimus de accusat. & clem. attendentes, §. statuimus de stat. Monach.* in quibus iuribus electus appellatur Abbas; Ita sentiunt Ioan. Andr. *in cap. inter Monasterium, num. 6. de sent. & re iudic.* & *ibi* Panormit. *num. 25.* Butr. & Card. & Felin. *num. 1.* Oldrad. *etiam cons. 14. col. 2.* dicens de stylo Cancellariæ prouisum esse, electum confirmatum vocari Abbatem: subdens, Abbatis beneficia vacare

post adeptam possessionem ante benedictionem; & ita communiter omnes, vt referunt Beriachin. *verbo Abbas* 5. Brunor. à Sole *in locis communib. eod. verbo num.* 2. August. Barbos. *in collect. ad d. cap.* 1. *de suppl. negl. Prælat. num.* 6. Nec est eadem ratio de huiusmodi benedictione, quæ de consecratione Episcopi; quia hæc benedictio potius est de solemnitate, & ad bene esse, quàm de substantia.

Vnde ante benedictionem Abbas Baculo pastorali, & reliquis Pontificalibus vti potest: ita Card. *in d. clem. attendentes d. §. statuimus q.* 5. *& seq. de stat. Monach.* & ibi Imol. per text. *in d. cap.* 1. *de suppl. neglig. Prælat.* Panormit. *vbi suprà, & in cap. quantò de offic. ord.* Felin. *in cap. eam te num.* 7. *vers. tertiò restringuntur, de rescript.* Eamdem benedictionem minus Abbati necessariam putat, Iuo Carnutensis Episcopus *epist.* 37. *&* 57. *ad Bernardum Maioris Monasterij in Gallia Abbatem* sic dicens, *Promotionem Abbatis non facit Episcopalis benedictio, sed Fratrum communis electio*, Renat. Chopp. *in suo Monast. lib.* 2. *tit.* 1. *num.* 7.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatum benedictio reiterari possit.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio Abbatum reiterari non potest.*

2 *Benedictio nuptialis, sicut & solemnis pœnitentia non reiteratur.*

3 *Abbas quid facere debeat, si benedictionem receptam probare nequit, & huiusmodi probatio sibi necessaria esset.*

COmmunis Doctorum sententia (prout refert, & sequitur Bonifac. *in clem. attendentes §. statuimus, num.* 10. *de stat. Monach.* & Naoarr. *consil.* 2. *de sacrament. non iterand.*) est, Abbates semel benedictos, si deinde ad aliam Abbatiam eligantur, non esse iterum benedicendos; quamuis enim huiusmodi benedictio characterem non imprimat, nihilominus non propterea erit reiterabilis: nam multa sacramentalia, quæ non imprimunt characterem, non sunt reiterabilia: vt benedictio nuptialis, quæ non repetitur, *cap.* 1. *&* 3. *extra de secund. nupt.* nec etiam pœnitentia solemnis reiteratur, *can. quamuis, & can. in cap. dist.* 3. Ita etiam Azor. *Instit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 4. Roderic. *quæst. regul. tom.* 1. *quæst.* 12. *art.* 3. vbi de mente Nauarri ait, quòd si Abbas benedictionem receptam probare non potest: & huiusmodi probatio sibi quoad externum forum necessaria foret, non debet dicere, se benedictionem recepisse, sed dubitando de prima benedictione recipere secundam, cum conditione apponi consueta in baptismo illius, de quo in dubium vertitur, an sit baptizatus: nempe, *Si es benedictus, non te benedico, si autem non es benedictus, ego te benedico.* Ita etiam Vgolin. *de potest. Episcop. cap.* 31. *§.* 1. *num.* 1. D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 51. & hæc de præsenti quæsito.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates qualibet die benedici possint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Dominicis, & Festis tantum diebus benedici debent.*

2 *Abbatum benedictio est maior collatione Ordinum Minorum, & ideo facienda est cum maiori solemnitate.*

REspondeo, quod non, sed in Dominicis, & festiuis tantum diebus. Quia sicut minores Ordines, non possunt conferri, nisi diebus Dominicis, & festiuis propter reuerentiam, vt *in cap.* 1. *&* 3. *de tempor. ordin. in* 6. ita à fortiori Abbatum benedictio quæ ipsis tribuit minores Ordines conferendi facultatem, & est maior collatione Ordinum minorum: com ista ab illa dependeat, *cap. cum contingat. de ætat. & qualit. &* 69. *dist. can. quoniam*: ergo facienda est cum maiori solemnitate. Et hoc sentiunt. Ostien. & Ioann. Andr. *in d. cap. cum contingat num.* 9. *de ætat. & qualit.* Abbas Panormit. *in cap. cum sis, in fine, de consecrat Eccles. vel altar.* Felin. *in cap. inter Monasterium num.* 2. *vers. de ista benedictione de sent. & re iud.* idem Panormitan. *in d. cap. cum contingat. n.* 3. Sylu. *verb. Abbas num.* 4. Angel. *eodem verbo num.* 6. D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 53.

QVÆSITVM VIII.

Intra quod tempus post confirmationem Abbates benedictionem petere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, secundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.*

2 *Benedictio, vniuersaliter loquendo, intra annum petenda est.*

OLdrad. *consil.* 14. *in princ. vers. item si hoc*, asserit, benedictionem Abbatis non habere tempus determinatum, intra quod sit petenda. Quæ fortè sententia non est refellenda, si de Abbatibus Regularibus, qui possunt ad eorum placitum benedici, & non benedici, erit intelligenda. Tamen vniuersaliter loquendo, dicendum est, benedictionem hanc intra annum ab electione computandum, postulandam esse: ita annotatur *in clem.* 1. *§. statuimus de stat. Monach.* Dixi (si loquamur de Abbatibus Regularibus) quia cum illis indultum sit à Summis Pontificibus, vt statim electi omnia iura, & præeminentias obtineant, ac si essent benedicti; per consequens benedictionis tempus nullum illis præfigitur, immo illis benedictio necessaria non est.

QVÆSITVM IX.

Abbates de iure communi à quibus benedici debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi ab Episcopo benedicendi sunt.*

2 *Abbates quidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepisse leguntur.*

BEnedictio Abbatum de iure communi ad Episcopum spectar, vt probatur *in cap.* 1. *de suppl. negl. Prælat. & cap. quoniam* 69. *dist. & cap. cum contingat de ætat. & qualit.* Ex quibus iuribus, ad Episcopum Abbatum benedictionem spectare, notant Sbroz. *de Vicar. Episcop. lib.* 2. *q.* 8. *n.* 1. Azor. *instit. moral. part.* 2. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 6. Vgolin. *de potest. Episc. cap.* 31. *§.* 1. *num.* 1. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 27. *num.* 51.

Nonnulli

2 Nonnulli autem Abbates præcipuè ex Congregatione Casinen. olim à Summis Pontificibus benedicebantur, vt refertur de Stephano Nono, qui cum esset in Religione à Monachis Montis Casini in Abbatem electus, Victorem Secundum Pontificem, Florentiæ commorantem adiens, ab eodem benedictus fuit: ita Petr. Record. *Hist. Monast. gior. 1.* & de aliis idem testatur ceremonia benedictionis Abbatialis descripta à Petr. Diac. Casin. *in com super cap. 64. Reg. S. Benedict.* in ea enim ceremonia non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice benedictionem recepisse nominantur, vt *in vltimo quæsit. huius disput.* dicetur. Postea factum est, vt etiam Abbates Sanctissimæ Trinitatis de Cava, & Sublacenses, ac alij multi à Summo Pontifice fuerint eo tempore benedicti, sicut testatur Monasterij Cauen. & Sublacen. antiquæ in scriptis registratæ rerum memorabilium annotationes, & memoriæ. In nostra etiam Congregatione Vallis-Vmbrosæ aliqui olim Abbates à Summo Pontifice benedicebantur, vt legitur *in Bulla Alexandri III. sub Dat. Beneuenti 13. Kal. Iunij ann. 1168. Pont. sui ann. 9.* cuius copia authentica habetur in Archiuio Vallis-Vmbrosæ: in ea etenim constat Abbatem S. Matiæ apud Bibbonam nostræ Congregationis à Monachis electum pro benedictione accipienda ad Sedem Apostolicam accedere debuisse.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates possint, benedictionem, à quocunque Episcopo suscipere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ab Episcopo benedici volentes, possunt benedictionem à quo maluerint Episcopo suscipere.*

2 *Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de Florentia nostræ Congregationis concessum refertur.*

1 Affirmatiua propositi quæsiti resolutio habetur, ex nonnullis Romanorum Pontificum priuilegiis super hoc Monachalibus Congregationibus concessis: ita indulsit Martinus V. Abbati Sancti Pancratij de Florentia nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ, vt in sequenti diplomate videri potest.

2

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Riccardo Abbati, & Conuentui Monasterij S. Pancratij Florentiæ, Ordinis Vallis-Vmbrosæ, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sacræ Religionis, sub qua deuotum, & sedulum exhibetis Domino famulatum, promeretur honestas, vt votis vestris, illis præsertim, quæ ad vestri Monasterij decorem cedere valeant, quantùm cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus. Cùm itaque fuerit exhibita nobis pro parte vestra petitio, continebat, Abbates, qui pro tempore fuerunt vestri Monasterij, quod solemne est, & cuius Ecclesia etiam Parochialis existit, & non modica Parochianorum multitudine abundat, hactenus benedici non consueuerint; vósque cupiatis, vt tu filij Abbas, & successores tui Abbates eiusdem Monasterij in laudem Dei, ac pro honore Monasterij, & deuotione, ac consolatione Parochianorum eorumdem augmentandis, benedici pro tempore possitis, & debeatis. Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu filij Abbas, & successores huiusmodi, aliàs tamen ritè pro tempore benedici possitis, & debeatis; quódque etiam tu filij Abbas, à quocumque malueris Catholico Antistite gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente munus benedictionis ex nunc recipere, ac eidem Antistiti, vt munus prædictum auctoritate nostra impendere liberè tibi possit, deuotioni vestræ auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Florentiæ anno 1420. 8. Idus Martij, Pontificatus nostri anno 3.

Habetur *in libro Authentico Bullarum Apostolicarum nostræ Congregationis in Archiuio Vallis-Vmbrosæ.*

Idem concessit Eugenius IV. Congregationi Cælestinorum confirmando priuilegium Cælestini V. eiusdem Congregationis Institutoris, sub datum Florentiæ anno Domini 1434. 5. Kal. Nouembris Pontificatus sui anno 4. vt habetur *in noua Collect. Roder. Bulla 9.* eiusdem Pontificis. Ex quo concluditur, Abbates posse a quocunque Antistite benedici, nulla in hac re obligatione locorum Ordinariis debita. Adde, licere etiam, vt ab Abbatibus benedicerentur, dummodo in propriis Ecclesiis talis fieret benedictio.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates Regulares possint alios Abbates benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares possunt à Generali, siue à Vicariis ab eodem delegatis benedici.*

Innocentius VIII. sub datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1489. die 9. Aprilis Pontificatus sui anno 5. concessit Ioanni Abbati Monasterij Cistercij, vt Abbates, & Abbatissas sui Ordinis benedicere possit per hæc verba. *Innocentius Episcopus, &c. Dilecto filio Ioanni &c. Et quia interdum propter munus benedictionis, quod per Episcopos Abbatibus dicti Ordinis impenditur, contentiones, ac priuilegiorum Ordinis vestri læsiones oriuntur, sub eo pretextu, quòd Episcopi prædicti ex impensione muneris huiusmodi prætendunt, aliquam post modum in eos, & eorum Monasteria iurisdictionem, & superioritatem, contra dicti Ordinis vestri*

vestri priuilegia habere; tibi, & successoribus tuis prædictis dumtaxat, vt munus benedictionis huiusmodi quibuscunque; d. Ordinis Abbatibus, & Abbatissis impendere; ac Abbatibus, & Abbatissis prædictis, vt dictum munus à te, & successoribus tuis prædictis recipere liberè, ac licitè, possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus. Quæ Bulla refertur à Roderico *in noua Collect. priuileg. Mendic. & non Mendic. 5. inter Bullas eiusdem Pontificis.* Et Clemens VIII. sub datum Romæ die 24. Iulij anno Domini 1599. concessit eidem Abbati Cistertij Generali totius Ordinis, vt possit deputare, & diligere Vicarios per Prouincias, qui benedictionem nouis Abbatibus, & Abbatissis dicti Ordinis impenderent. Refert Renat. Chopp. *in suo Monast. lib. 2. tit. 1. num. 7. in margine.*

QVÆSITVM XII.

De his, quæ Abbates in benedictionis receptione promittere tenentur.

SVMMARIVM.

1. *Forma iuramenti obseruandi ab omnibus Abbatibus, qui benedicendi sunt.*
2. *Abbates omnes in benedictione, præter prædictum iuramentum, debent fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Summo Pontifici promittere.*
3. *Abbas non exemptus fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Ordinario in benedictione promittere debet.*
4. *Abbas exemptus in benedictione fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam suo Abbati Generali, & Prælatis Ordinariis Religionis promittere tenetur.*
5. *Abbates benedicendi, qui professionem emittere debeant, qui verò non.*

1 IN Pontificali Romano Clem. VIII. iussu edito, vbi traditur forma de benedictione Abbatis *fol. 94.* apponitur forma iuramenti ab Abbate benedicendo in manibus Pontificis benedicentis præstandi, quæ est sequens, videlicet.

Ego N. electus Monasterij N. Ordinis Sancti N. ab hac hora in antea fidelis, & obediens ero B. Petro Apostolo, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro Domino N. Papæ N. suisque successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, aut in consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione; aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur: vel iniuria aliqua inferantur, quouis quæsito colore. Consilium verò, quod mihi credituri sunt, per se, aut Nuntios suos, seu literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam. Papatum Romanum, & Regalia Sancti Petri, adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendum, saluo meo Ordine, contra omnem hominem. Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Domini nostri Papæ, & Successorum prædictorum conseruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in consilio, vel facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eamdem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel præiudicialia personarum iuris, honoris, status, & potestatis eorum machinentur. Et, si talia à quibuscunque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro posse: & quantò citius potero, significabo eidem Domino nostro, vel alteri, per quem possit ad ipsius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, seu dispositiones, reseruationes, prouisiones, & mandata Apostolica, totis viribus obseruabo, & faciam ab aliis obseruari. Hæreticos, schismaticos, & rebelles eidem Domino nostro, vel successoribus prædictis pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum, veniam, nisi præpeditus fuero canonica præpeditione. Possessiones verò ad Monasterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Conuentus Monasterij mei, inconsulto Romano Pontifice. Et si ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita constitutione contentas, eo ipso incurrere volo.

2 Iuxta quam formam iuramenti omnes Abbates benedictionem recipientes, tam exempti, quàm non exempti iurare debent. Vltra prædictum iuramentum Abbates ab Ordinariorum iurisdictione immunes, promittunt insuper fidem, subiectionem, obedientiam, & reuerentiam Sanctæ Ecclesiæ Romanæ, & Summo Pontifici eiúsque successoribus deuotè, & fideliter perpetuò exhibere.

3 Quòd si Abbas benedicendus non esset exemptus, præter supradicta, promittere debet fidem, subiectionem, obedientiam, ac reuerentiam Episcopo eius Ordinario; quæ omnia puto esse promittenda 4 ab Abbatibus Regularibus exemptis eorum Abbatibus Generalibus in manibus ipsorum Abbatum Generalium, vel aliorum ab iisdem delegatorum, à quibus ipsi Abbates nouiter electi benedictionem suscipiunt.

5 Notandum autem, quòd electi, siue potius postulati, vel aliàs promoti ad Regulares Abbatias, si erunt seculares, debent in primis professionem coram Pontifice illos benedicente, iuxta præscriptum vniuscuiusque Congregationis emittere: vt notatur in Pontificali in ceremonia benedictionis Abbatum in principio. Circa quod aduertendum est, quod Lucius III. Pont. Max. 11. Kal. Decembris anni 1183. in quodam priuilegio Cistercien. concessum voluit. *Quòd Episcopi in benedictionibus Abbatum sint contenti professione, quæ noscitur instituta ab initio Ordinis; scilicet, quod Abbates tunc debent dicere (saluo ordine suo, & priuilegiis Ordinis) nec compellantur aliam tunc facere professionem, contra Ordinis instituta;* vt habetur *in lib. priuil. d. Ordinis*, & refert Renat. Chopp. *in Monast. lib. 2. tit. 1. n. 7.* Subdens ex Aimoyno, quòd Monachi Cœnobij D. Germani de Pratis, qui ab Episcopi Parisien. iurisdictione exempti erant, ab Abbatia, & Conuentu Villelmum Abbatem expulerunt ex eo, quia ipse Abbas edita solemni professione benedictionem ab Episcopo recepisset.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates non benedicti gaudeant iisdem priuilegiis, quibus fruuntur benedicti.

SVMMARIVM.

1. *Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti.*
2. *Recensentur priuilegia quarumdam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorumdem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti.*

1 ABbates Regulares, licèt eis benedictionis munus non impendatur, illis tamen Monasteriis, ad quæ electi, vel nominati fuerint, præesse possunt; ac

ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, nec non omnia, & ſingula, quæ per Abbates aliorum Monaſteriorum, & locorum ſuæ Coogregationis, iuxta illius conſtitutionis, & ſtatuta huiuſmodi fieri poterunt, ac ſi eſſent benedictionis munus conſequuti, facere, & exercere liberè, & licitè valent.

2 Ita conceſſit Eugenius IV. Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, ſub datum Florentiæ anno 1434. 3. Idus Ianuarij, & per aliam Bullam ſub datum Bononiæ anno Domini 1436. pridie Kal. Iulij Pontif. ſui anno 6. ſub his verbis. *Volens inſuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt benedictionis munus non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi fuiſſent conſecuti.* Refert Roderic. *in collect. Bullar. Apoſtolicar. pro Regular. Bulla* 11. *d. Pontificis ſub num.* 15. quæ priuilegia ad noſtram Congregationem extenſa, ac de verbo ad verbum eidem conceſſa fuerunt à Iulio II. anno Domioi 1507. Idibus Iulij Pontif. ſui anno 4. vt patet *ex eius Bulla* §. 43. quam inferius diſput. de communicat. priuileg. integram referemus. Et ab eodem Iulio II. id ipſum priuilegium cooceſſum fuit Monachis, & Abbatibus Oliuetanis ſub datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. pridie Kal. Iunij Pontif. ſui anno 8. vt notatur *in libro priuilegiorum Congregationis Montis Oliueti pag.* 76. his verbis. *Præfatique ſic electi, ſeu nominati, abſque alicuius dictæ Sedis, vel alterius prouiſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi, vel nominati fuerint præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus huiuſmodi ſuſcepiſſent.* Alia eiuſdem tenoris priuilegia elargita ſunt quibuſdam aliis Monachorum Congregationibus; nimirum Camaldulenſibus à Leone X. de quo in compendio priuilegiorum eiuſdem Congregationis fol. 34. Idem priuilegium conceſſum fuit Abbatibus Canonic. Regularium à Pio V. anno Dominicæ Incarnationis 1566. 17. Kal Februarij Pontificatus ſui anno 1. cuius priuilegij tenor eſt. *Nec non ſingulis ipſorum Monaſteriorum Abbatibus pro tempore exiſtentibus (tametſi munus benedictionis non ſuſcepiſſent) quòd omnibus, & ſingulis priuilegiis, prærogatiuis immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, gratiis, indulgentiis, & indultis, quibus tam Ordinis, & Congregationis prædictorum, quàm aliorum Monaſteriorum, & Ordinum Abbates in Generalibus, & prouincialibus Conciliis vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum vti potiri, & gaudere, liberè, ac licitè poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate de ſpeciali gratia indulſit*: ita habetur *in lib. priuileg. dictæ Relig. pag.* 542.

QVÆSITVM XIV.

De ritu benedicendi Abbates.

SVMMARIVM.

1. *Benedictionis Abbatum Caſinen. antiqua forma à Petro Diacono deſcripta refertur.*
2. *Præparatio Summi Pontificis ad ſacrificium Miſſæ & ad benedicendum Abbatem.*
3. *De iuramento ab Abbate coram Summo Pontifice præſtando.*
4. *Summus Pontifex tradit Abbati Regulam.*
5. *Summus Pontifex benedicit Baculum, illúmque benedictum tradit Abbati.*
6. *Summus Pontifex benedicit Anulum, & illum deinde benedictum dat Abbati.*
7. *Abbas ponitur in ſua ſede.*
8. *Oblatio, & abſtinentia die benedictionis ab Abbate facienda.*
9. *Summus Pontifex Abbatem benedicit.*
10. *Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos.*
11. *Exhortatio eiuſdem ad Abbatem benedictum.*
12. *Omnes antiquæ benedicendi Abbates ceremoniæ per Clem. VIII. ſublatæ ſunt, & noua formula per eundem inſtituta traduntur.*
13. *Mandatum Apoſtolicum ante benedictionem neceſſarium.*
14. *Dies quo Abbas benedici poteſt.*
15. *Cappella quomodo præparanda.*
16. *Maioris cappellæ ornatus.*
17. *Credentia Epiſcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus.*
18. *Minoris cappellæ ornatus, & paramenta electi.*
19. *Credentia pro electo præparanda.*
20. *Veſtes electi.*
21. *Aſſiſtentium paramenta.*
22. *Ordo accedendi ad Miſſam.*
23. *Ordo emittendi profeſſionem Monaſticam.*
24. *Electus in cappella paratus ad Epiſcopum ducitur.*
25. *Abbatis benedictio quomodo petenda.*
26. *Iuramentum, & examen electi.*
27. *Confeſſio quomodo facienda.*
28. *Electus induitur in Cappella, & Miſſam proſequitur.*
29. *Septem Pſalmi, & Litaniæ ſuper electum dicuntur.*
30. *Præfatio ſuper electum dicenda.*
31. *Traditio Regulæ, Baculi, & Anuli.*
32. *Miſſa proſequenda cum oblationibus.*
33. *Pax quomodo danda.*
34. *Communio quomodo fiat.*
35. *Mitra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo.*
36. *Abbas quomodo intronizatur.*
37. Te Deum *dicitur, benedicit populo, & recipit Monachos ad oſculum.*
38. *Populo ſolemniter benedicit, & Epiſcopo gratias agit.*
39. *Differentia inter cappellam Epiſcopi, & Abbatis, nec non ornatum vtriuſque.*
40. *Prætermittenda, ſi Abbas fuerit profeſſus.*
41. *In Miſſis priuatis quænam omittenda.*
42. *Differentia in benedictione quæ fit in propria Eccleſia electi, vel in aliena,*
43. *Differentia obſeruanda in benedictione Abbatis habentis vſum Mitræ, vel non habentis.*
44. *Mutanda cùm Abbas non auctoritate Apoſtolica, ſed ordinaria benedicitur.*

1 DVplicem modum benedicendi Abbatem in præſenti recenſebo; primus erit iuxta quem antiquitus Abbas Montis Caſini benedicebatur, atque illum in medium adducam, prout refertur à Petro Diacono eiuſdẽ Monaſterij Monacho *in expoſit. c.* 64. *Regulæ D. Patris Benedicti*, cuius commentaria in eandem Regulam manuſcripta habui à R.P.D. Domno Conſtantino Caietano Caſinen. Congregationis, Abbate S. Baronti, viro in hiſtoriis non parum verſato. Alter erit modus, qui in Pontificali Romano iuſſu Clem. VIII. edito aſſignatur, iuxta quem hodie, aliis omnibus aboletis, benedici debent Abbates, ſi qui ſunt qui benedictionem ſuſcipere conſueuerunt. Priorem modum ſic tradit Petrus Diaconus.

2 In primis, præparet ſe Pontifex ad Miſſam celebrandam, completa autem epiſtola, proſternat ſe

Pontifex ante altare; & Abbas electus sacris vestibus indutus, & Paraphonista incipiat Litaniam, sequitur Dominica oratio, *Pater noster, &c. Et ne nos inducas, &c. Saluum fac seruum tuum, &c. Dominus conseruet eum, & viuificet eum, &c. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, &c. Dominus custodiet te ab omni malo, &c. Mittat tibi auxilium suum de sancto, &c. Nihil proficiat inimicus in eo, & filius iniquitatis, &c. Esto illi Domine, &c. A facie, &c. Exurge Domine, & libera nos, &c. Domine exaudi, &c. Et clamor, &c. Dominus vobiscum, &c.*

ORATIO.

Concede, quæsumus omnipotens Deus, affectui nostro, tuæ miserationis effectum, & famulum tuum, quem ad regimen animarum elegimus, gratiæ tuæ dono prosequere, vt te largiente, cum ipsa tibi nostra electione placeamus, &c. Cunctorum bonorum institutor Deus, qui per Moysem famulum tuum ad gubernandas Ecclesias Præpositos instituisti, tibi supplices effundimus preces, téque deuotis mentibus exoramus, vt hunc famulum tuum, quem conniuentia, & electio famulorum tuorum Abbatem hodie ouium tuarum instituit, protectionis tuæ gratia munire digneris, sicque regere subditas, commendatásque oues concedas, vt cum illis omnibus regna cælorum adeptus, quatenus te, Domine, opitulante, Apostolicis inuiter fultus doctrinis, centesimo cum fructu lætus introeat portas Paradisi, atque, te, Domine, collaudante, audire mereatur, Euge serue bone, & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui, quod ipse præstare digneris.

ALIA ORATIO.

Exaudi Domine preces nostras, & super hunc famulum tuum spiritum tuæ bonitatis emitte, vt cælesti munere ditatus, intercessione sanctissimi confessoris tui P. nostri Benedicti, quem præcipuè monasticæ disciplinæ legislatorem dedisti, & tuæ maiestatis gratiam possit acquirere, & beneuiuendi aliis exemplum præbere. Per Christum.

ALIA ORATIO.

Deus innocentiæ, & totius sanctitatis amator, qui omnia per filium tuum Iesum Christum Dominum nostrum mirabiliter dispensas, effunde, quæsumus, super hunc famulum tuum, quem in officium Abbatiæ ordinamus, gratiam Spiritus sancti, vt illius seruitium tibi omni tempore dignanter complaceat, eúmque dextera potentiæ tuæ benedicere digneris in opus ministerij tui condignum, quatenus actum ministrationis tibi per B. Benedictum fideliter exequatur, & eiusdem sancti Spiritus septiformis gratiæ virtute corroboretur. Requiescat ergo super eum, precamur, Domine, spiritus sapientiæ, & pietatis, reple eum spiritu timoris tui, concede ei grauitatem actuum, censuram viuendi, vt in lege tua die, ac nocte meditetur, mandata tua custodiat, dictis tuis obediat, sacris lectionibus insistat, terrena, & transitoria despiciat, atque omni tempore bonis operibus inseruiat, omnem libidinem prauæ voluptatis superet, amorem honestæ castitatis teneat, redundet in eo Sancti Patris nostri Benedicti constantia, animi fortitudo, Mauri obedientia, totius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans innocentiæ puritas, & spiritalis obseruantia disciplinæ; in moribus eius Benedicti Regula fulgeat, & cunctis sibi subditis verbo, & exemplo imitationem bonam præbeat, & vsque ad exitum in sancta conuersatione firmus, ac stabilis perseueret: atque ita hanc obedientiam, te auxiliante, peragat, qualiter ad æternam remunerationem, te donante, peruenire mereatur. Per eumdem.

Post hæc, ante Pontificem promittat sub iureiurando, coram Deo, & Sanctis eius, obseruaturum se Regulam B. Benedicti vsque ad iota vnum, & vnum apicem, secundum suum scire, & posse, & nullum Monachum, nisi clarescentibus culpis, de Monasterio proiecturum, vel degradaturum: & vt thesaurum, possessiones, Ecclesias, & omnem substantiam Monasterij vbique terrarum non subtrahat, vel alienet: obedientias sicut B. Benedictus iussit, distribuat: & laicum super Monachum non præponat. Hoc facto, reducatur ad Pontificem, & Pontifex imponat manum super caput eius, dicens sequentem orationem, in modum Præfationis.

Omnipotens sempiterne Deus, affluentem spiritum &c. vt in Pontif. Rom. *Rub. de Ben. Abb fol.* 224.

Hoc expleto, incipiat Paraphonista Responsorium. *Indicabo tibi homo, quid sit bonum.* Et Chorus respondeat. *Fac iudicium, & iustitiam.* Finito Responsorio tradat Papa Regulam in manus Abbatis dicens: *Accipe Regulam, Spiritu sancto inspirante dictatam, & sacratissimis manibus Patris Benedicti descriptam, ad regendum, custodiendúmque gregem tibi à Deo creditum, quantùm Deus ipse te confortauerit, ac fragilitas humana permiserit; Accipe Monasticæ conuersationis Regulam, ad quam propriam, & subditorum corrigere debes vitam: & vide, vt non solùm auditor, sed etiam satagas esse illius operator.*

Tunc intonat Paraphonista antiphonam. *Confirma hoc Deus, &c.* & chorus ℟. *A templo sancto tuo, &c.* Deinde dicat Papa hanc Orationem,

ORATIO.

Te omnipotens, & piissime deprecamur, Domine, hunc famulum tuum propitius intuere, vt gratia tua auxiliante; in sua, subditorúmque conuersatione, præcepta sanctæ Regulæ efficaciter studeat adimplere vt transacto villicationis suæ tempore, vnà cum commissa grege perpetua potiatur beatitudine.

ALIA ORATIO.

Domine Deus omnipotens exaudi preces nostras, & super hunc famulum tuum N. spiritum tuæ bonitatis emitte, vt cælesti munere ditatus, & tuæ gratiam possit maiestatis acquirere, & beneuiuendi aliis exemplum præbere. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

Respice Domine super hunc famulum tuum, quem ad regimen animarum Abbatem ordinamus, sit in eo, Domine, per donum Spiritus tui, prudens modestia, sapiens benignitas, grauis lenitas, casta libertas, ferueat in charitate, & nihil extra te diligat, laudabiliterque viuat, & laudari non appetat, te timeat, tibi amore seruiat, tu honor ei, tu gaudium, tu in mœrore solatium, tu in ambiguitate consilium, tu in iniuria defensio, tu in tribulatione patientia, in paupertate abundantia, in ieiunio cibus, in infirmitate sis medicina; quod est professus custodiat, vt & hostem antiquum deuincat, & vitiorum squalores expurget, quatenus electorum tuorum consortio, te donante, mereatur vniri. Per Dominum, &c.

ALIA ORATIO.

Omnipotens clementissime Pater, tuam omnipotentiam supplices deprecamur, vt infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo, seruorúmque tuorum seruitio mancipamus, spiritum sapientiæ, & intelligentiæ, discretionisque: dona ei Casinensi cœnobio tua ita agere, & iniunctum sibi temporibus officium suum administrare, vt & tibi placere valeat, & vtili-

tatem

tatem ſeruorum tuorum, te auxiliante, perfectiſſimè expleat, propter quod hic, & in futuro ſeculo mercedem laboris ſui in conſortio Sanctorum tuorum à te piiſſimo largitore percipiat. Per, &c.

BENEDICTIO BACVLI.

5 *TV Baculus noſter, & rector per ſecula vita. Iuſtum ſanctifica pietatis iure bacillum, quo mala ſternantur, quo ſemper recta regantur.*

Tunc intonat Chorus. *Virga æquitatis, Alleluia. Virga regni tui, Alleluia.*

Tunc tradat Papa ei Baculum dicens; *Accipe Baculum paſtoralitatis, quem preferas caterua tibi commiſſa ad exemplum iuſtæ ſeueritatis, & correptionis. Accipe Prælationis virgam, Paſtoralis cuſtodiæ curam ſignificantem, & diligentiam, quatenus in commiſſis tibi ouibus, tam in coercendis errantibus, quàm in omnibus prouidendis vtilitatibus omninò ſis ſollicitus. Accipe Baculum paſtoralis officij, & Monaſtici regiminis, vt ſis in corrigendis vitiis ſæuiens, in ira iudicium ſine ira tenens, cum iratus fueris miſericordiæ reminiſcens; accipe, inquam, Baculum ſacri moderaminis ſignum, vt imbecilles conſolides, titubantes confirmes, prauos corrigas, rectos dirigas in viam ſalutis æternæ. Præſtante Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat, &c.*

De hinc intonat Paraphoniſta Antiphonam hanc. *Dixit autem Pater ad ſeruos ſuos, citò proferte ſtolam primam, & induite illum, & date Anulum in manu eius, & calciamenta in pedes eius.*

6 De hinc Papa dicat ſuper Anulum hanc Orationem.

BENEDICTIO ANVLI.

DEus cæleſtium, terreſtriúmque creaturarum, atque humani generis benigniſſime reparator, dator ſpiritualis gratiæ, omniúmque bonorum largitor, qui iuſtitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo, id eſt, vnigenito tuo ſcribis, cui Magi in Ægypto reſiſtere non valentes concinnabant, dicentes, digitus Dei eſt hic, tu immitte Spiritum ſanctum tuum Paraclitum de cælis ſuper hunc Anulum arte fabrili decoratum, & ſublimitatis tuæ potentia, ita eum emundare digneris, vt omni nequitia liuidi, venenoſique ſerpentis procul expulſa, metallum à te bono conditore creatum, immune à cunctis ſordibus inimici maneat. Benedic Domine, & ſanctifica Anulum iſtum, & mitte ſuper eum ſeptiformem Spiritum tuum ſanctum, quo famulus tuus eo fruens Anulo fidei ſubarratus, virtute Altiſſimi ſine peccato cuſtodiatur, & omnes benedictiones, quæ in ſcripturis diuinis reperiuntur, ſuper eum copioſè deſcendant; circunda eum Domine vbique potentia dextera tuæ, quo Sanctiſſimi Patris Benedicti inſignius redimitus, & vita merito decoratus, tibi in omnibus actibus ſuis complaceat, & per tramitem recti itineris inoffenſo gradu incedendo, te opitulante in Patris Benedicti cathedra collocatus, diu hic incolumis, & poſt ſuccedentia tempora perennibus bonis locupletari mereatur per eum, cui cum Æterno Patre manet honor, & perpetuitas per immortalia ſeculorum ſecula, &c.

Poſt hæc Papa det Anulum Abbati dicens, *Accipe Anulum diſcretionis, & honoris, integra fidei ſignaculum, vt quæ ſignanda ſunt ſignes, & quæ aperienda ſunt aperias, & vt credentibus per fidem baptiſmatis, diuina miſericordiæ viſcera pandas: lapſis autem, & pœnitentibus per myſterium reconciliationis ianuas Regni cæleſtis aperias; tibi verò commiſſis fratribus ſimul, & cunctis fidelibus de theſauro Dominico, noua, & vetera proferas ad æternam ſalutem omnibus tua conſolatione conſolaris, largiente gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre, &c.*

ALIA ORATIO.

DEus cui omnis poteſtas & dignitas famulatur, da famulo tuo N. proſperum ſuæ dignitatis effectum, in quo te ſemper timeat, tibique iugiter placere contendat. Poſt hæc incipiat Paraphoniſta ℟. *Vos qui ſecuti eſtis me, dicit Dominus, ſubditis, &c.*

7 Et ſic ducatur Abbas à Diaconibus, ex præcepto Pontificis, & ponatur in ſede, quæ eſt iuxta Chorum, tenens in manu ſua Cambuttam, & Regulam, & iuxta eum ſint ſex Presbyteri, ac ſex Diaconi, qui eum omni tempore cuſtodiant nocte, diéque ſimul, ſicut ſanctus Maurus præcepit, ne in aliquo à rectitudine Regularis tramitis declinet. Hi autem, qui Abbatem cuſtodire debent, digni, & irreprehenſibiles ſint, & omni careant ſuſpicione, vel inimicitia, & qui ſanctiores, & meliores, & Religioſiores in Congregatione, in actiua, & contemplatiua vita permanſerint. Explero autem Reſponſorio; dicat Papa hanc Orationem.

OMnium Domine, fons bonorum, iuſtorúmque prouectuum remunerator, tribue, quæſumus, huic famulo tuo N. adeptam benè gerere dignitatem & à te ſibi præſtitam bonis operibus comprobare. Per, &c. Et ſic peragatur Miſſa ordine ſuo.

8 Completo Euangelio, offerat Abbas Papæ duas oblationum coronas, & duas faculas accenſas, & eo die Abbas nihil aliud, niſi panem, & aquam comedat.

9 Poſtea Pontifex Abbatem benedicit; ante expletionem namque Miſſæ dat ipſe Papa hanc ſuper eum benedictionem.

BEnedicat te Deus cæli, adiuuet te Chriſtus filius Dei, corpus tuum in ſeruitio ſuo cuſtodire, & conſeruare dignetur, mentem tuam illuminet, ſenſum tuum cuſtodiat, gratiam ſuam ad perfectum animæ tuæ tibi porrigat, ab omni malo te liberet, dextera ſua te defendas, & qui Sanctos ſuos ſemper adiuuat, ipſe te adiuuet, & ad cæleſtia Regna perducat. Aſpiciat, & benedicat te Dominus Rector æternus, & in omni parte conſeruet; det tibi Dominus Angelum ſuum lucis, vt conſeruet in te gratiam, quam profudit, mentem regat, vias dirigat, actus probet, cogitationes ſanctas inſtruat, opera confirmet, vota perficiat, præterita indulgeat, præſentia emendes, futura moderetur, quietem nutriat, proſpera tribuat, charitatem muniat, & ab omnibus diabolicis, & humanis inſidiis ſua te ſemper protectione, & virtute defendat; & ita deuotionem tuam placatus ſemper ſuſcipiat, vt quæcumque ab eo poſtulaueris clementer concedat. Sit manus Domini auxiliatrix tui, & brachium ſanctum illius opituletur tibi. Sit miſericordia eius ſuper te, & pietas illius ſubſequatur te; benedictio Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, deſcendat ſuper te, & pax Domini ſit ſemper tecum.

10 Poſt hæc vadant ad comedendum, & poſtquam comederint, vadant in Capitulum, & reſidentibus eis dicat Papa ad Monachos. [Vos chariſſimi fratres & filij mei, huic, qui præſidet vobis ad veritatem docendam in omnibus obedite, ſcientes, quòd ſi quis hunc contriſtauerit, Chriſtum, & Patrem ſanctiſſimum Benedictum, qui ei ſuam Cathedram credidit, non recipit, & qui Chriſtum, & Patrem ſanctum Benedictum non ſuſcepit, nec Deum patrem ſuſcepiſſe iudicabitur: & ideò nec ipſe ſuſcipietur, in regno cælorum; qua propter diligentiam adhibete, vt non velut negligentes, & deſides à Iudice Chriſto condemnemini; conuenientes verò ad veſtrum Abbatem date omnes operam pro ipſo ſentire, & ſummo ſtudio fauorem veſtrum erga ipſum dependere: ſcientes quia propter ſingulos vos ipſos magis infeſtat inimicus

inimicus, & in ipso maiora suscitat bella. Oportet ergo vos summo studio niti, vt omni erga illum vinculo amoris innexi, plenissimo erga eum inhæreoti affectu. Sed vos quoque ipsi vnanimes, in omni concordia perdurate, quo faciliùs etiam illi obedire omnes pati consensu, & vnanimitate possitis, propter quod & vos salutem consequi, & ille possit obtemperantibus sibi vobis promptius impositi honoris pondus exhibere. Quædam etiam ex vobisipsis intelligere debetis, si quæ sunt, quæ ipse propter insidias hominum malorum non potest euidentiùs, & manifestiùs perloqui. Si autem inimicus est alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat, cum illo oolite amici esse: sed prudenter obseruare debetis, & voluntati eius absque communicatione obsecundare, & auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis aduersantem: sed ne loqui his, quibus ipse non loquitur, vt vnusquisque qui in culpa est, quòd cupit omnium vestrum amicitias ferre, festioet citius reconciliari ei qui omoibus præest, vt per hoc redeat ad salutem, cùm obedire cœpit monitis Præsidentis. Si verò quis amicus fuerit, amicus his, quibus ipse non loquitur, vous est, & ipse ex illis qui exterminare Dei monasterium voluit. Et cum corpore vobiscum esse videatur, mente & animo contra vos est. Et est multò nequior hostis hic, quàm illi, qui foris sunt, & euidenter inimici fuot. Hic enim per amicitiarum specimen quæ inimica sunt, gerit, & Monasterium dispergit, ac deuastat. Abbatis autem est, vos instruere ea, quæ ad vitam æternam attineut. Vestrum est, ei obedire, vt Deo, cuius legatione fungitur, dicente Domino; *qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit, & qui vos recipit, me recipit, & qui me recipit, recipit eum, qui me misit*; nihil enim iniustius, vel iuhonestius est, quàm filios patribus rebelles, aut Monachos Abbatibus, seu discipulos magistris inobedientes, vel proteruos existere. Si quaodo enim nostis primum Hominem per inobedientiam cecidisse: idcircò omnes hoc vitium cauere monemus, quia Deus superbis resistit; humilibus autem dat gratiam. Præcepit Beatus Benedictus Abbati docere, præcepit Monachis Abbati suo fideliter obedire; quoniam nec aliter terra patit fructus suos, nisi antea recipiat semen, & irrigata germinauerit, & pariat, quæ est paritura. Omnis autem Monachus, qui libenter non receperit verbum Dei, illúdque in corde suo germinare non fuerit, ac minime crediderit Abbati, & ei noo beneuolus, sed rebellis extiterit, fructum non faciet, nec pariet, sed similis est arbori illi, de qua Dominus ait, *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum excidetur, & in ignem mittetur.* Maiores ergo vestros, fratres, vt filij honorate; Abbatem vestrum Patris Sanctissimi vestri Benedicti locumtenentem diligite, ad salutem animarum vestrarum in his, quæ ad Deum, & ad Beati Benedicti Regulam pertinent, fideliter obedite, scientes, quòd siue honor, siue iniuria, quæ ei defertur, in legislatore Benedicto redundat, & à Benedicto in Iesum Christum Deum, & Dominum nostrum; quòd si secus egerit, dicite ei, *obedire oportet Deo magis, quàm hominibus*, & quia Moab homo, & non Deus, & qoia super cathedram Moysi sederunt scribæ, & pharisæi, nam Pater Benedictus Abbatem non prodigum, non lueris secularibus inhiantem, sed iustum, & sanctum requirit. Audiri ergo bonum Abbatem à Monachis attentius oportet, & ab ipso suscipere salutaria monita; nam sicut antea vobis dixi, qui rebeliiter viuit, & discere, vel agere bonum recusat, magis diaboli quàm Christi membrum esse ostenditur, & potius infidelis, quàm fidelis monstratur. Vestrum ergo est præbere obedientiam, & occupationes superfluas, ac sollicitudinem amputare, ne bonum semen, ooxium fiat germen. Potest enim fieri, vt multi temporis negligentiam breuis, & assidua reparet diligentia; incertum namque est vniuscuiusque tempus: & ideo festinandum est ad salutem, ne forte cunctantem mors repentina præueniat: & ob hoc acrius vobis innitendum est, vt dum est temporis spatium, collecta malæ consuetudinis vitia resecentur; quod noo aliter facere poteritis, nisi, vt irascamini quodammodo aduersùs vosmetipsos pro his, quæ inutiliter geritis multoties. Hæc enim est iusta, & necessaria iracundia; vt vnusquisque Monachus, in his, io quibus errauit, & perperam gessit, indignetur, & semetipsum accuset, ex qua indignatione accenditur in nobis ignis quidam, qui velut agro sterili immissus, consumptis, & excoctis radicibus pessimæ voluptatis, bono semini Verbi Dei fœcundiorem cordis præparat glebam. Semper mortificationem Iesu in corpore vestro circumferte, quia carnalis amor non habet vbi se intra vos diffundat necessariò, sed omnis vestra delectatio in Deum transeat. Prudens etenim Monachus, & ad salutis suæ custodiam vehementer intentus; tanta reprimendis vitiis sollicitudine semper inuigilat, vt perfectæ mortificationis cingulo lumbos suos, & ventrem, tenes vnà cum lateribus vndique circumstringat; sed quid prodest à peccatorum perpetratione desistere, nisi & hæc ipsa, quæ perpetrata sunt, studeatis pœnitentiæ satisfactione delere?]

Deinde ad Abbatem conuersus idem Summus Pontifex ait,[fili charissime Abbas, fac ipse quod præcipis, exerce quod prædicas, imple quod mandas; non vita discordet à liogua, non opera videantur à sermone discreta, nec aliud doceat auctoritas Præsidentis, aliud exhibeat operatio conuersantis. Ratò autem processurus egredere, vt semen verbi, quod sparsetas, iugiter valcas excolendo rigare; non itaque hospitem te Casinensis Monasterij frequens discursus exhibeat, sed habitatorem potius, atque domesticum diuturnitas morosæ grauitatis ostendat. Commendet inedia ieiunia prædicantem, nec loquentis sententias comedentis fauces impugnent. Meliùs nempè sobrietate docet manus, cum ad os sub moderamine ducitur, quàm si nesciencis lingua loquatur. Porrò viuida satis, & efficax in Monachorum mentibus prædicatio est, alij os ad mensam impellere, impellentem verò in rigore ieiunij permanere; sic intenta delinquentibus ferulam, vt in te motum iracundiæ sub rigida cohibeas disciplina. Interim verò dum corripis, dum minaris, dum terroribus culpabilem concutis, in temetipsum oculos reuoca, modum humanæ fragilitatis attende, & temetipsum corripi posse, si censor adesset, subtiliter meditare. Nec miteris si subditus quispiam fortè transgrediens cuncta iussionis tuæ mandata non impleat, cum tanta sit conditio humanæ fragilitatis, vt ipsa etiam corporis tui membra prorsus in omnibus tibimet obtemperare non possint. Vt autem quod dicimus euidenter eluceat. Præcipe oculis tuis, vt eis accidia non obrepat, cordi, vt cogitationum phantasmata non admittat. Indic genitalibus pudicitiam, vt aliquando incentiua luxuriæ non titillent, gulæ sobrietatem, vt ad alimenta esculentiora non proriat: postremò toti simul corpori, vt morbis irruentibus non patescat, & cum liquidò probaueris hæc à temetipso exigere quòd est: sed penitus impetrare non posse: quid mirum si in his, qui à te personis, & moribus disiuncti sunt, perfectam in omnibus nequeas obedientiam reperire? planè si hæc io te solerti meditatione cousideres, fraternæ quoque imbecillitatis

imbecillitatis excessum æquanimiter feres. Si quid fortè patrimonij larioris accesserit, si suppetere copia cernitur, si Dei domus augetur, noli tuis meritis, siue studiis arrogare, sed beneficiis dumtaxat diuinis, ac Benedicti Patris intercessionibus, & meritis ascribere. Reuoca ante oculos tempora quando priuatus eras, & recole, quia tibi nullatenus prouenetant; constat ergo quia non tibi, sed Christi confertur Ecclesiæ.quod tu fine illa assequi nequiuisti. Non mensam fratrum cœnaturus, exhorteas : non te conuiuia priuata delectent, & cum quibus tibi est altaris mensa communis, non indignos iudices, qui tibi participent in corporalibus alimentis. Noli Monasterij bona prodigere, nec popularis auræ fauorem proprium de communi velis vtilitate captare. Si enim credimus, quòd ditantium Ecclesias peccata soluuntur; credendum est etiam, quia minuentes, & dilapidantes eas grauis sacrilegij vinculis innectuntur; & inde sunt illi peccatis obnoxij, vnde repeiuntur isti peccatorum suorum nexibus absoluti. Planè timendū tibi est valde quod dicitur, quia de omnibus animabus tibi commissis redditurus es rationem.addita,& animæ tuæ. Stude igitur fili, ita pro te, & pro grege tibi commisso, vt cum eis, Sanctissimo Legislatore Benedicto intercedente, ad vitam peruenias sempiternam. Quia autem qualiter debeat eligi Abbas dicta Sanctorum Romanæ Vrbis Pontificum Gregorij, & Zacchariæ sequentes ostendimus, ad Regulam explanandam redeamus. Sequitur, quòd si enim omnis congregatio &c.]

12 Hac ego forma,& nos iam Abbates Casinenses benedicebātur.quod probabile satis est alios etiam Abbates aliarum Religionum sub Regula Sancti Benedicti militantium eumdem modum, & formam in eorum benedictionibus ab Ecclesia Casinensi, tamquam à prima Sancti Benedicti planta.& Sede desumpsisse: & loco Summi Pontificis, si exempti erant Apostolica auctoritate, Archiepiscopum, vel Episcopum, aut alium Prælatum benedicendi facultate pollentem adhibuisse.

Aliæ ceremoniæ benedicendi Abbates ante Pontificale Clem. Octaui iussu editum consuetæ, hic recenseri possent, sed quoniam per eumdem Clem. VIII. omnes sublatæ, suppressæ, aboletæ, & prohibitæ, nec non nouæ benedictionum, aliarumque ceremoniarum formulæ institutæ sunt, vt patet *ex bulla eiusdem Summi Pont. sub datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris die decima Februarij 1596. Pontificatus sui anno V. initio Ceremonialis, seu Pontificalis apposita*, ideo hæc sola benedicendi Abbates Casinenses ceremonia inter alias antiquas magis insigni, & scitu digna contentus, nouum titum, & modum ab omnibus Prælatis in benedictionibus Abbatum obseruandum,iuxta *Rubricas eiusdem Pontificalis Romani pag. 87. & pag. 94. & pag. 117. & Praxim Cerem.* Andreæ Piscatæ *lib. 1. sect. 11. cap. 2. 3. & 4. breuiter hic apponendum duxi.*

13 Antequam ergo Abbas benedicatur, si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica, necessarium est, vt prouideat de mandato Apostolico, quo benedictio sibi impendenda Pontifici, Id est, Episcopo, vel alteri Ecclesiæ Prælato committatur;Dixi(si eius benedictio fiat auctoritate Apostolica)quia si Ordinarij auctoritate benediceretur; prædictum mandatum non erit necessarium. Modus verò obseruandus circa mandatum Apostolicum, quando auctoritate Summi Pontificis benedicitur, videatur in dicto Pont. Rom. *pag.94.& in Praxi Cerem. Pisc.loc.cit.*

14 Ipsa benedictio fit ab Episcopo, assistentibus duobus Abbatibus,non nisi in die Dominico, vel festiuo, vt diximus *in Quæstio septimo huius Disputationis*; die præcedenti conuenit, vt Pontifex, & ipse electus ieiunent.

15 In Ecclesia In qua fieri debet benedictio, parentur duæ Cappellæ, maior pro Pontifice, & minor pro electo.

16 In maiori sit Crux,& ad minus quatuor candelabra cum cereis, & reliquis ornamentis: ante gradus Altaris in terra sternantur tapetia.

17 Credentia Episcopi cum omnibus ornamentis, & necessariis, pro solemni Missarum celebratione, more solito è latere Epistolæ disponatur. Paramenta Pontificalia, quæ officio Missæ conueniunt, præparentur; faldistorium pro Pontifice, & tria scabella pro electo, & assistentibus.

18 In Cappella minori paretur Altare cum Cruce: quatuor, vel saltem duo candelabra cum cereis, ita vt semper numerus cereorum minoris Cappellæ minor sit, quàm in maiori, si ibi fuerint sex, hic quatuor: si ibi quatuor, hic duo apponantur. Disponatur pro electo Missale, & Pontificale; paramenta item Pontificalia, & Pluuiale.

19 Credentia pro electo propè Altare ipsius disponatur cum vasis ad abluendas manus, & quinque Mappulæ æqualis mensuræ facta ex vna canna cum dimidia panni linei subtilis.

20 Item præparentur vestes Monasticæ, duo intortitia, duo barilia vini, & panes, omnia ornata auro, & argento cum insignibus Pontificis, & Monasterij, vel electi. Hic aduerte circa munera, quæ offert suo benedicenti Abbas benedicendus,denotare paupertatem illam Monasticā, quam semper obseruarunt Abbates, & Prælati primitiuæ Ecclesiæ. in qua summæ opes, summæ diuitiæ, panis & vinum fuerunt, sicut de paupertate Episcoporum optimè docuit D. meus August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par. 1. cap. 5. num. 17.*

Illa verò duo intortitia, quæ similiter offeruntur ab Abbate benedicendo, non vacant mysterio; quia, vt de Episcopo notat Barbos.*loc cit.* dantur clara luce, & duabus facibus accensis, ne quid inter hæc leuia muneta speciosius colore, pondere preciosius subrepat, & subijciatur; Malè etenim agitur, quando illa, quæ virtuti, & pietati debentur, Asino onusto auro conferuntur.

21 Pro duobus Abbatibus assistentibus præparentur duo Superpellicea, Stolæ, Pluuialia, & duæ Mitræ simplices albæ.

22 Ipso die hora congrua, Pontifex facta oratione ante Altare ascendit ad sedem, vel faldistorium, si non fuerit in propria Ecclesia, sibi à latere Epistolæ præparatum, ibique Pontificalibus induitur. Electus in suo habitu quotidiano medius inter Abbates assistentes paratos, & mitratos ducitur ad Pontificem paratum iam, & sedentem super faldistorium, eique reuerenter tradunt mandatum Apostolicum, quod per Notarium Pontificis publicè legitur.

23 Si electus non fuerit professus, facit priùs solemnem professionem coram Pontifice, hoc ordine. Electus genuflectit ante Pontificem, qui surgens, deposita Mitra, dicit super eum Orationes, prout in Pontificali: benedicens deinde vestes ipsas, eum induit. Sedente Pontifice cum Mitra, professionem emissurus iam indutus, iunctis antè pectus manibus, dicit *suscipe me Domine,&c.* circumstantibus respondentibus, *suscepimus*, quod ter per electum,& circumstantes repetitur; electus in terram prosternitur, & cantantur Psalmi, *Magnus Dominus, &c. Miserere, & Ecce nunc, &c.* quibus completis Pontifex deposita Mitra surgit, & dicit Versus, & Orationem, *Deus qui non vult,&c.* Dicta Oratione, sedet Pontifex cum Mitra, & electus emittit professionem, legens ex charta,

charta, scripta, quam in manu tenet, & ipsa lecta, ponit chartam super Altare, rursumque genuflectit coram Pótifice, qui inchoat Antiphonam *Confirma hoc Deus, &c.* Pontifex adhuc sedens cum Mitra accipit electum in Congregationem aliorum Monachorum dicens, *Omnes quamuis, &c.* Pontifex, & omnes Monachi præsentes recipiunt professum ad osculum pacis & hoc si Monachus non fuerit professus, quòd rarò contingit.

24 Lecto mandato, vel professione emissa, electus in sua Cappella paratur Amictu, Alba, Cingulo, Stola in modum Presbyteri, & Pluuiali, ac (si videbitur) potest accipere Sandalia dicendo Psalmos consuetos. Abbates assistentes induti Superpelliceo, Stola, Pluuiali, & Mitra simplici, electum medium habentes, ducunt ad Pontificem in faldistorio ante Altare sedentem, cui, deposito bireto, electus, se humiliter inclinans, reuerentiam facit, & assistentes pariter detectis capitibus se inclinant.

25 Sedentibus omnibus, senior assistentium surgens, detecto capite petit à Pontifice, vt electum velit ordinare in Abbatem, & illo interrogante, si habeant mandatum Apostolicum, respondent; *Habemus*, tunc Pontifex dicit, *Legatur*, & per Notarium Pontificis dum legitur, omnes tecto capite sedent, & in fine totaliter perlecto, Pontifex dicit, *Deo gratias.*

26 Electus lecto mandato surgens coram Pontifice genuflexus legit iuramentum. Post iuramentum Pontifex prosequitur examen, & ad singulas interrogationes electus assurgens detecto capite, respondet, *Volo.* Completo examine electus ante Pontificem genuflexus osculatur eius manum.

27 Pontifex surgens deposita Mitra ante Altare, facit confessionem cum electo, qui à sinistris ei respondet. Et ad Altare ascendens procedit ad Missam vsque ad *Alleluia*, vel si non dicatur, vsque ad vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentia*, exclusiuè.

28 Electus cum assistétibus procedens ad Cappellã, deposito Pluuiali, si fortè in principio non acceperit, accipit Sandalia, dicens Psalmos consuetos: & accepta Cruce pectorali, aptatur ei Stola: deinde accipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum, & medius inter suos assistentes in Altari minori sibi parato prosequitur Missam pariter vsque ad *Alleluia*, si sit dicendum, vel vltimum versum, *Tractus*, vel *Sequentia*, exclusiuè; dicens, *Dominus vobiscum*, non se vertit. Missa erit de die, cum collecta pro electo

29 dicenda sub vno, *Per Dominum*, cum Collecta diei.

Accedente electo, surgit Pontifex, & genuflexus cum Mitra procumbit in faldistorio suo: electus verò prosternit se ad sinistram Pontificis, & dicuntur septem Psalmi pœnitentiales, & Litaniæ, in quibus dicto, *Vt omnibus fidelibus defunctis*, surgens Pontifex cum Baculo conuersus ad electum dicit, *Vt hunc præsentem electum*, semel, atque iterum producens super electum manu dextera signum Crucis, & iterum redit ad accubitum, donec perficiantur Litaniæ. Post Litanias Pontifex surgens, stansque fine Mitra dicit super electum prostratum *Versus, & Orationes*,

30 prout in *Pontificali.*

Electo surgente, & ante Pontificem genuflectente, Pontifex extensis manibus ante pectus dicit, *Præfationem*, in qua cùm peruenerit ad §. *vt qui per nostra*, imponit ambas manus extensas, digitis non disiunctis, super caput electi, eas sic tenens donec, perueniat ad §. *suscipiat te*, nam tunc eas amouens de capite electi, ante pectus extensas tenebit vsque ad finem *Præfationis*, qua completa, subdet Ora-

31 tiones, *Deus cui, &c.*

Completis Orationibus Pontifex sedens cum Mitra tradit electo Regulam dicens, *Accipe*, illo ambabus manibus eam tangente, & recipiente; qua tradita, si Baculus non fuerit benedictus, Pontifex surgens sine Mitra illum benedicit, & sedens cum Mitra tradit Baculum Abbati coram se genoflexo ambabus manibus illum capienti, dicens, *Accipe Baculum, &c.* Ac deinde surgens sine Mitra benedicit Anulum, si fortè non sit benedictus. Sedens cum Mitra Anulum in digito anulari dexteræ manus Abbatis immittit, dicens *Accipe Anulum, &c.* Pontifex surgens, stansque sine Mitra dicit versus Abbatem coram se genuflexum orationem, *Te Omnipotens*, deinde, completa oratione, accipit Abbatem ad osculum pacis, quod pariter faciunt Assistentes. De mystico Anuli significato vide infra *in Disputat. de ornamentis Abbatis*, vbi omnium paramentorum, & vestium eiusdem habetur prædictus sensus; de traditione verò Regulæ videantur ea, quæ *in Ceremonia Benedictionis Abbatis Casinensis*, dicta sunt, dum Summus Pontifex Abbati Regulam porrigit.

32 Pontifex in Altari si Missa legatur, vel cantetur in faldistorio prosequitur Missam vsque ad Offertorium inclusiuè: Abbas verò cum suis assistentibus ad Cappellam procedens pariter in suo Altari procedit ad Offertorium. Post Offertorium Abbas medius inter assistentes ducitur ad Pontificem sedentem ante Altare in faldistorio cum Mitra, & coram eo genuflexus offert ei duo intortitia accensa, duos panes, & duo barrilia vino plena, manum recipientis reuerenter osculando. Pontifex lotis manibus procedit ad Missam in Altari, in qua dicitur secreta pro Abbate, cum secreta de die, sub vno *Per Dominum, &c.* Abbas verò in scabello sibi in loco congruo parato, medius inter suos Assistentes habens ante se Missale, genuflexus legit totam Missam, exceptis verbis cõsecrationis.

33 Dicta Oratione, *Domine Iesu Christe, &c.* Abbas accedens ad Altare ad dexteram Pontificis cum illo osculatur Altare, & accipit ab eo pacem, cui dicenti, *Pax tecum*, respondet, *Et cum spiritu tuo*, & ad suum scabellum rediens eodem modo, dat pacem suis Assistentibus.

34 Pontifex assumpto toto sanguine Abbatem ante se genuflexum communicat de corpore tantùm, deinde lauat manus, & prosequitur Missam vsque ad finem, dicens cum Postcommunione diei propriam orationem pro Abbate, sub vno *Per Dominum, &c.* & in fine dat solemnem benedictionem. Abbas etiam in scabello suo perficit Missam. Completa Missa, reponitur faldistorium ante medium Altaris, & Pontifex cum Mitra in eo sedet: Abbas verò cum bireto in capite coram eo genuflectit.

35 Deinde Pontifex imponit eius capiti Mitram, dicens, *Imponimus, &c.* & si non sit benedicta, stans sine Mitra eam prius benedicit: deinde extracto Anulo de manu Abbatis, imponit eius manibus Chirothecas, & iterum Anulum, & si non sit benedictus, priùs illum benedicit.

36 Si Abbas benedictus sit in proprio Monasterio, pulsantibus campanis, Pontifex ducit eum ad Chorum, & statuens eum in sede sui prædecessoris, dat ei Baculum Pastoralem in manu sinistra, dicens, *Accipe plenam, &c.* Si verò benedictio fiat extra Monasterium, Pontifex statuit illum in faldistorio, quo ipse vsus est dicens, *Ista in iustitia*, &c. cuius loci verba quædam, Sancti Bernardi, *lib. 2. de considerat.* ab Abbate animaduertenda sunt, ne in tanta honoris, & præeminentiæ gloria positus superextollatur, & laudabilem Pastoris humilitatem omittat; ait enim, *in alto positum non altum sapere difficile est, & omninò insuetum, sed quantò insuetius, tantò gloriosius: timor de adepta tam altitudine tedere magis facit, quàm placere ipsam altitudinem. Nulla splendidior gemma in*

omni

omni præcipuè ornatu Pontificis ipsa humilitate, quò enim celsior cæteris, eò humaniate apparet illustrior, & se ipso.

37 Abbate sedente, Pontifex stans à dexteris eius, conuersúsque ad Altare, deposita Mitra, inchoat Hymnum, *Te Deum*, Cantoribus prosequentibus vsque in finem: dictóque primo versu, surgit Abbas, & ab assistentibus cum Mitria associatus circumiens Ecclesiam, benedicit populo; Pontifex verò manet sine Mitra apud sedem. Quòd si Abbas fuerit in suo Monasterio rediens ad sedem suam, ibique sedens recipit omnes Monachos suos ad manus, & oris osculũ, ipsis ei reuerentiam exhibentibus; & completo Hymno, Pontifex stans sine Mitra à dexteris Abbatis sedentis cum Mitra, dicit Versus, & Orationem *Exaudi, &c.* qua Oratione completa, Pontifex accipit Mitram, & procedit ad cornu Euangelij Altaris, adstantibus assistentibus sine Mitris.

38 Abbas cum Mitra, & Baculo ante medium Altaris solemniter benedicit populo; deinde ad cornu Epistolæ Altaris cum Mitra, & Baculo genuflexus, versus Pontificem dicit cantando, *Ad multos annos*, & Pontifex recipit eum surgentem ad osculum pacis: idem faciunt assistentes; ac deinde recedens cum assistentibus dicit Euangelium S. Ioannis, *In Principio, &c.* Pontifex verò in Altari ipsum dicit submissa voce, & apud sedem, vel faldistorium deponit sacras vestes. Abbas in sua Cappella sacris vestibus depositis, Pontifici, & assistentibus gratias agit, & omnes in pace recedunt.

39 Præterea obseruandum est, quòd Cappella Pontificia in omnibus debet solemnius ornari, quàm Cappella electi: & si in illa maiori fuerint sex cerei, in minori apponantur quatuor; si verò in maiori fuerint quatuor tantum, duo in minori collocentur, itaut minor semper sit numerus candelarum Cappellæ minoris, quàm maioris, & in omnibus minor sit ornatus minoris, quàm maioris; pariter, & in vestiariis ornandia eadem differentia sit; decet etiam, vt paramenta pro Pontifice celebrante sint pretiosiora, pro Abbate verò minùs ornata, prout gradus, ac personarum distinctio requirere videtur.

40 Si electus Abbas fuerit professus, prout regulariter non nisi professus eligi solet: omnia, quæ circa Ordinem professionis sunt adnotata, prætermitti debent.

41 Si Missa cantetur, Pontifex in principio osculabitur librum, & incensabit Altare; deinde in sede sua, si sit in propria Ecclesia, vel in Faldistorio ad latus Epistolæ in aliena Diœcesi cum suis ministris dicet *Introitum*, & reliqua vsque ad *Alleluia*: ibidem adstabit dum cantatur Euangelium, & in fine osculabitur librum, & incensabitur. Item post Offertorium thurificabit Oblata, & Altare, & incensabitur. Si verò Missa legatur, omittuntur incensationes, neque Pontifex osculabitur librum, & omnia, quæ ad Missæ celebrationem spectant, in Altari leget.

42 Si electus in proprio Monasterio benedicitur, Inthronizatur in choro in sede sui prædecessoris; si verò extra Monasterium in faldistorio, quo vsus est Pontifex. Item in proprio Monasterio, dum dicitur, *Te Deum laudamus.* Postquam Ecclesiam introierit, benedicendo, accedentibus Monachis suis, eique reuerentiam exhibentibus, recipit eos ad osculum oris.

43 Si Abbas electus non habeat vsum Mitræ, non assistunt ei Abbates Mitrati, sed duo seniores sui Monasterij, vel alterius Superpelliceo, & Pluuiali induti. Peracto examine antequam Missa inchoetur, dum sacris induitur, non accipit Sandalia, neque Crucem pectoralem, neque Tunicellam, & Dalmaticam, sed deposito Pluuiali, & retenta Stola in modum Presbyteri, accipit tantùm Casulam, & ei assistunt duo seniores Superpelliceo, & Pluuiali induti sine Mitra. In fine Missæ non datur Abbati Mitra, neque Chirothecæ, neque Anulus; & cum in sede constituitur, stat cum bireto, non tamen circuit Ecclesiam benedicens populo, sed dum dicitur Hymnus, *Te Deum laudamus, &c.* manet etiam in sede, seu faldistorio cooperto capite à principio Hymni, vsque ad finem, recipitque Monachos, (dummodo in suo Monasterio existat) ad osculum pacis, & dum dicuntur Versus cum Oratione à Pontifice post Hymnum, sedet in faldistorio cum bireto, in fine non dat benedictionem solemnem populo, sed dicit, *Ad multos annos*, & sine Mitra.

44 Si sit benedicendus Abbas auctoritate Ordinarij omnia fiunt, vt supra, & electus insuper ab assistentibus ductus ante Pontificem prosternit se in terram ante Altaris medium, & Pontifex deposita prius Mitra, incipit Antiphonam, *Confirma hoc, &c.* quam Chorus prosequitur; sedens deinde cum Mitra dicit cum assistentibus Psalmum, *Exurgat Deus, &c.* & repetita Antiphona surgens deposita Mitra super electum Versus, cum Orationibus, vt in Pontif. Rom. *pag.* 165. quibus completis electus surgens coram Pontifice genuflectit, sed non legitur mandatum, sed primus assistentium rogat Pontificem, vt dignetur electum ordinare, vnde factis à Pontifice (vt mos est) interrogationibus debitis, vt habetur in Pontific. Roman. *loc. citat.* Electus coram Pontifice genuflectit, & ante se tenet cedulam scriptam sigillo pendente; iuramentum Pontifici Ordinario præstat, vt in Pontif. *loc. cit.* habetur, & deinde cedulam illam Pontifici tradit, & præstito iuramento surgens Pontifex sine Mitra, facit cum Electo confessionem, &c. vt in eod. Pontifical. Roman. *loco cit.* & in ead. Prax. Ceremon. Andr. Pisc. *loco cit.*

DISPVTATIO XII.

De duratione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui.
II. Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.
III. An magis expediat, Abbatem esse perpetuum, quàm ad tempus.
IV. An Abbates seculares, & Commendatarij sint perpetui, vel ad tempus.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates de iure diuino, & communi sint perpetui.

SVMMARIVM.

1 *Abbates perpetuos esse in iure communi positiuè probari non potest, sed negatiuè*, num. 2.
3 *Mos antiquorum Monachorum eligendi Abbatem.*
4 *Generaliter dictum generaliter debet intelligi.*
5 *Abbates de iure cõmuni per electionem creandi sunt.*
6 *Dignitates electiua perpetua censentur.*
7 *Perpetuus censetur, qui deponi non potest ab officio, nisi certis de causis.*

DE iure diuino nihil in hac materiâ in particulari, nec scriptum, nec traditum ostendi potest. De iote autem communi dupliciter potest intelligi, Abbates esse perpetuos.

1 Primo modo positiuè, seu definitiuè. Secundo modo negatiuè tantùm. Primo modo, nullum ius reperitur positiuè definiens, quòd Abbates perpetui sint; qoamuis enim, Nauar. *comment*. 3. *de Regul. n*. 3. affirmet Mooasteriorum Prælatos secundum ius commune perperoos esse debere, id probans per text. *in cap. nullum* 18. *q*. 2. tamen in eo text. non videtur aliquid positiuè super hoc determinari; ibi enim nihil aliud statuitur, nisi vt non possint Monachi deponere Abbatem pro eorum arbitrio, aut alium creare, quando voluerint; per quæ verba non videtur determinari, Abbates perpetuos esse debere; quia etsi Prælatura sit ad tempus, non poterunt Monachi, iuxta proprium arbitrium Abbates deponere, sed ij definito tempore à lege, seu statuto, vel ipso iure desinerent esse Abbates, & Abbatiam renunciare tenerentur, & ad id cogi possunt iuxta Constitutiooes vniuscuiusque Ordinis, & Congregationis.

2 Secundo modo, nempè negatiuè, verùm esse videtur, de iure communi Religionum Prælaturas perpetuas esse; per illud enim ius non prohibetur, quin perpetuæ sint, aut temporales: tum quia in eo semper est sermo de tali dignitate, tanquam perpetua, immo quæ de illa statuit valde perpetuitati congruunt vt videre est *tototitulo de statu Monach*. vnde dictum *cap. nullam*, & si positiuè non definiat Abbatum perpetuitatem, tamen eam videtur approbare, declarans, quòd postquam Monachi aliquem sibi in Abbatem creant, absolutè, & sine vlla temporis limitatione, talis Prælatus ita sit perpetuus, vt nequeant eum

3 inferiores deponere, & hic videtur fuisse mos antiquorum Monachorum, vt colligitur ex Regula S. Patriarchæ Benedicti *cap*. 2. *&* 64. vbi licèt expresè non dicatur, Abbatem perpetuum esse debere, tamen nullus ei terminus assignatur, sed tanquam de perpetuo ibi sermo est. Ex quibus colligitur, Abbatialem dignitatem de iure communi potius perpetuam, quàm ad tempus dici debere, licèt enim non diffinitiuè, tamen præsuppositiuè de illa, tanquam de perpetua loquitur. Vnde gloss. *in d. c. nullam*, figurando casum, dicit, quòd quidam Monachi pro suo arbitrio deponere volebant Abbates, ac alios quandoque malos, sicut volebant, ordinabant; quare Papa Pelagius præcepit Opilioni defensori, vt de cætero Monachos talem licentiam habere, non permittat &c. Quapropter eum Papa non se restringat ad aliquod tempus

4 determinatum, & indeterminatè, ac generaliter loquatur, ideo succedit Regula, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi, *l. fin. C. de dot. promiss*. & vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public*. & non est recedendum à verbis legis, etiam si lex sit per quam dura *l. prospexit ff. qui, & à quibus cap. in memoria* 19. *dist*.

Confirmatur; nam vbicunque in statuto generali habente scriptam rationem, vel non aliquid cauetur, seruari debet illud statutum, prout iacet ad literam, tunc enim non restringitur per vllam rationem: ita expresè probatur *in d. l. prospexit*, sed *in d. cap. nullam*, expresè Papa præcipit, quòd Monachi non possint deponere Abbatem, & ratio in eo *cap*. est expressa, ergo seruandum est, prout iacet, & oon est facienda distinctio, & taxatio.

5 Secundò probatur, quia de iure communi Abbates per electionem creandi sunt per *can. congregatio* 16. *q. vlt. & can. Abbatem* 1. *&* 2. *& can. quam sit necessarium* §. *defuncto verò* 18. *q*. 2. *cum simil*.

6 At de iure communi dignitates, quæ sunt electiuæ perpetuæ censentur, Panormit. *in cap. Monachi num*. 5. *vers. nem nota, de statu Monach*. Ioan. de Selua *de benef part*. 3. *q*. 68. *n*. 2. Cassador. *decis*. 4. *n*. 3. ergo Abbatia de iure communi est perpetua.

7 Probatur præterea tertiò; nam generaliter perpetui censentur, qui deponi nequeunt? nisi certis de causis à iure concessis, gloss. *in clem. vnica verb. per electionem de rescrip*. Nicol. Miliss. *in Reper. in verbo beneficium num*. 18. Anton. *in cap. porrecta ad finem de confirmat. vtili*, quos refert, & sequitur Azor. *instit. mor. p*. 2. *lib*. 3. *cap*. 1. *q*. 4. *vers. quintò diuiditur*. Sed Abbates de iure communi depooi nequeunt, nisi certis de causis, *d. c. Monachi in fine*, & *ibi* Panorm. *n*. 8. *vers. in gloss. penult. ibi*, & *in c. cùm ad Monasterium n*. 20. & *in cap. fin. n*. 3. *eodem. tit. de stat. Monach*. Ergo Abbares de iure communi sunt perpetui; & hæc de præsenti quæsito.

QVÆSITVM II.

Vtrùm ex iure speciali Abbates sint perpetui, vel temporales.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Cistercij, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuentu, & est perpetuus.*
2 *Abbatialis dignitas an hodie sit perpetua, vel ad tempus.*
3 *Institutionum genera tria sunt in Ecclesia Dei.*
4 *Id, quod sæpius fieri consuetum est, necessarium non arbitrarium dicitur.*
5 *Clausulæ in Bullis Apostolicis apponi solitæ si omittantur, subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis.*
6 *Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum.*
7 *Dignitas Abbatialis de iure communi est perpetua, secus verò de iure speciali.*

1 DE iure speciali, nempè particularium vniuscuiusque Religionis Constitutionum, aliqua est super hoc in Monachorum Congregationibus varietas, & dissimilitudo; nam in aliquibus Generalis perpetuus est, vt in Congregatiooe Monachorum Cistercieo. in qua Abbas Cistercij, qui est Caput, & Generalis totius Ordinis, à Conuentu eligitur, & electus, ac à Sede Apostolica confirmatus, ad vitam durat; similiter reliqui Abbates inferiores eiusdem Ordinis in Gallia. In Italia autem, & Hispania eiusdem Ordinis Abbates, tam Prouinciales, siue Nationales, quàm inferiores, siue Locales ad tempus creantur, sicut, & in aliis Monachalibus Religionibus; & in hoc modo creandi Abbates ad tempus, est etiam

inter

inter eaſdem Religiones nonnulla varietas : nam aliquæ ipſarum conſueuerunt per biennium, aliæ per triennium, aliæ per quatriennium Abbates creare, deinde Abbatias ab illis auferre, & aliis tradere. Itaque non poteſt ſtatui certa concluſio huius propoſiti Quæſiti; ideo ad ſpeciales Conſtitutiones ſingularum Religionum recurrendum eſt.

2 Si tamen ſtricto iure loquamur, dicendum erit Abbatialem dignitatem ex conſuetudine ipſarum Religionum potiùs perpetuam eſſe, quàm temporalem. Nam eſt mos, & conſuetudo Religionum Monaſticarum ferè omnium, vt quem in Abbatem ſemel aſſumpſerunt, nunquam, niſi grauibus de cauſis, Abbatiali dignitate priuent, ſed licèt illum vni Monaſterio per ſpatium biennij, plùs, vel minus, iuxta propria ſtatuta præficiant: tamen, expleto tempore prædicto, vel in eiuſdem Monaſterij adminiſtratione illum confirmare, vel ad aliud transferre conſueuerunt; & ita obſeruari ſolitum eſt in noſtra Congregatione, ac etiam in aliis ferè omnibus.

Præſumendum eſt autem pro his, quæ diu agitata ſunt in Eccleſia Dei, patiente, & tolerante Superiore, *c. conſtitutus*, & *ibi* Panorm. *de Relig. dom. & c. Eccleſiaſticarum* 11. *diſt.* & *ibi* Gloſſ. vbi habetur, quòd tria

3 ſunt genera inſtitutionum in Eccleſia, quædam in ſcripturis, quædam ab Apoſtolis tradita, & per ſucceſſores confirmata, quædam verò ſola conſuetudine roborata, quibus omnibus par obſeruantia debetur: alioquin ſi conſuetudines in Eccleſia non ſeruentur, multum detrimentum pateretur. Sed quia videmus in Religionibus diu obſeruatum fuiſſe, & adhuc obſeruari, Abbates, qui præficiuntur in vno loco ad tempus determinatum, tranſacto tempore, eoſdem præfici in alio, & hoc ſæpe ſæpius, dicendum eſt id, quod conſuetum eſt fieri non dici arbitrarium, ſed

4 neceſſarium, vt eleganter dicit Bald. *in l. quicunque C. de ſer. fug.* ideo attendendum eſt, quod fieri ſolet; vnde dixit Innoc. *in cap. olim in princ. de verb. ſignif.* quem refert, & ſequitur Panor. *in cap. certificari in princ. de ſepulturis*, quòd omnis diſpoſitio mundi, ſiue legalis ſiue vltimarum voluntatum, ſiue contractuum, recipit interpretationem, & ſupplementum à conſuetudine, & ab eo, quod fieri ſolet.

Hinc videmus, quòd omnes clauſulæ, quæ ſolent

5 apponi in Bullis Apoſtolicis, ſi ſint omiſſæ ſubintelliguntur in eis, & habentur pro expreſſis, ita probat, text. *in cap. accepimus*, & *ibi*, hoc notat Ant. de Butr. *de ætat. & qual.* & pro noſtra corroboratione facit text. *in l. magiſtratus*, & *ibi* notat hoc Bart. *ff. ad municip.* vbi probatur, quòd officia intelliguntur concedi ſecundum conſuetudinem.

6 Hinc etiam eſt, quòd ſi Papa reſcribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præſumitur tamen velle aliter, quàm ſit conſuetum; ergo ſi clericus ſecularis impetrauit beneficium non ſolitum dari ſecularibus, non valet talis impetratio, etiam ſi in Bulla ſit clauſula *motu proprio*, ita dicunt Bald. & Florianus de S. Petro *in l. fideicommiſſa* §. *ſi ſeruo* per illum text. *ff. de leg.* 3. & bonus text. *in cap. cum beneficio de præben. lib.* 6. *& in cap. poſſeſſiones iuncta gloſſ. de rebus Eccleſ. non alien.*

7 Ex his ergo dicendum eſt, Abbatialem dignitatem de iure communi perpetuam eſſe; de iure vero ſpeciali in temporalem in multis Religionibus conuerſa eſt, vt in noſtra Congregatione Vallis-Vmbroſæ, in qua Abbates perpetuò ſuarum Abbatiarum, & Cœnobiorum adminiſtrationē habuerunt vſque ad tempora Innocentij VIII. ſub cuius Pontificatu in Congregationem vniri cœperunt, ac regimini Monaſteriorum, quibus ipſi in perpetuum præfecti erant, cedere in manibus Præſidentis Generalis, & Definitorum, ac Viſitatorum eiuſdem Congregationis, qui poſtea, eorum renunciationibus admiſſis dicts Monaſteriis eidem Congregationi aggregatis, ipſos ſic cedentes ad tempus, ſeu ad vitam, prout eis magis videbatur, præficiebant, quibus vita functis, alios eiſdem Monaſteriis, qui ea ad tempus regerent, præficiebant, vt elicitur ex quadam *Bulla* Alexandri VI. *ſub dat. Romæ apud S. Petrum anno* 1492. in qua aſſeritur dictum Summum Pontificē Innocentium VIII. confirmaſſe vnionem Monaſterij SS. Trinitatis Florentiæ. Factum dictæ Congregationi, necnon conuentiones inter eiuſdem Monaſterij Abbatem, & Generalem, ac Definitores, & Viſitatores d. Congregationis adhibitas, & quia idem Summus Pontifex Innocentius gratia ſignata, & literis non confectis deceſſit: Alexander VI. illi ſuæ auctoritatis robur adiecit, confirmans omnia, quæ geſta erant. Idem habetur paſſim de nonnullis aliis Abbatibus, qui cùm perpetui eſſent, eorum regimini in manibus Generalis, & Definitorum ceſſerunt, à quibus iterum ad vitam Abbates creati ſunt, ſed poſt eorum obitum in eiſdem Monaſteriis Abbates ad tempus triennij perfecti fuerunt, vt D. Syluestro de Benedictis Abbate Sancti Sepulchri de Aſtino extra, & propè muros Bergomi eiuſdem noſtræ Congregationis habetur, in alia *Bulla* Alexandri VI. *ſub datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Domini* 1492. 15. *Kal. Februarij Pontificatus ſui anno* 1. quæ eſt in Archiuio Vallis-Vmbroſæ cum aliis eiuſdem tenoris. Nunc vero Abbates eiuſdem noſtræ Congregationis non ad triennium, ſed ad placitum Definitoris Monaſteriis præficiuntur.

QVÆSITVM III.

An magis expediat, Abbatem eſſe perpetuum, quàm ad tempus.

SVMMARIVM.

1 *Incommoda, quæ ex temporanea Abbatum duratione manare ſolent, enumerantur.*

2 *Humani moris eſt, illum vereri, cuius iudicio, & voluntate, nunc erigeris, nunc deprimeris.*

3 *Abbates an in perpetuum potius, quàm ad tempus creari, expediat*, vt num. 4.

DE hac re fusè tractat. Nauarr. *Commentar.* 3. *de Regul. n.* 3. *& lib.* 3. *conſil. ſubdit. de ſtat. Monach. conſ.* 7. *n.* 8. & ex eo Azor. *inſtit. moral p.* 1. *lib.* 12. *cap.* 20. *q.* 21. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 7. *art.* 6. Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 7. *à n.* 5. Nauar. *de Comment.* 3. *n.* 3. ait, nunquam ſibi in animum cadere potuiſſe, animarum ſaluti expedire, quòd Abbates, & alij Regulares Prælati, qui ſecundùm ius commune, & Regulam perpetui eſſe debent, creentur ad tempus à Capitulis.

1 Ducitor ex incommodis, & vitiis, quæ inde regulariter manare ſolent. Nam vltrà quod ex temporanea duratione fit, vt Abbates certo modo à ſubditis dependeant, cum ab eis deprimi, & erigi poſſint, &

2 per conſequens fit, vt eorum auctoritas multum diminuatur, *cum humani moris ſit, illum vereri cuius iudicio, & voluntate nunc erigeris, nunc, deprimeris, can. viſis*, 26. *q.* 2.

3 Inſuper mouetur, quia ex hac temporanea Præfectura ambitionis vitium oritur, quòd Religionis peſtis eſt, ac Religioſorum oculos ſic excæcat, vt ſui ſtatus obligationem, non agnoſcant, vt dicitur, *c. quorumdam de elect. lib.* 6. Ex qua ambitione Religioſæ diſciplinæ neruus, & rigor relaxatur; dum eligi cupientes

plura dissimulant, vt gratos habeant suffragatores, quibus animi gratitudinem declarare cupientes, maiora, quàm, conuenit, pollicentur.

Exoriuntur etiam subornationes, simulationes, dissidia, factiones, & collusiones, quæ fraternam pacem, & concordiam mirum in modum impediunt, ac perturbant, & alia huiusmodi, quæ latè prosequitur prædictus Nauarr. *d. Com. 3. n. 3.*

Quibus fortè, & aliis similibus incommodis prospectis antiqui Religionum Institutores statuerunt, Abbates perpetuos creari. Fauet etiam (vt ait Suar. *loc. cit.*) generalis Ecclesiæ consuetudo, vt Episcopi, & alij secularium Ecclesiarum Prælati perpetui, & ad vitam durent, ita vt Episcoporum translationes Regulariter ipsi Ecclesiæ displiceant. Vtile enim censetur, eumdem Episcopum in eadem Ecclesia perpetuò manere.

Vnde colligitur, magis expedire, Prælaturas perpetuas esse, quàm temporales; non solùm, quia ex istis incommoda proueniunt; verùm etiam, quia ex perpetua duratione vnius personæ in eodem officio vtilitates, & commoda sequuntur: tum quia ex mainti consuetudine, & quasi perpetuo vinculo, maior affectus generatur, tum quia homo maiori cura suscipit munus, in quo perpetuò est duraturus: tum etiam, quia longa experientia valdè confert ad benè, & cum prouidentia gubernandum. Non sic autem in temporalibus Prælatis, qui quando incipiunt sui muneris experientiam habere, tunc deficiunt, nec de rebus perpetuis nimium curant.

4 Verùm licèt his rationibus suadeatur, magis expedire, Abbates perpetuos esse, quàm ad tempus creari; nihilominùs non desunt etiam rationes, & coniecturæ, quibus contrarium suaderi possit. Nam (vt ait Suar. *d. cap. 7. num. 6.*) plus nocere debet mutatio antiquæ illius consuetudinis, quàm ipsa antiqua consuetudo, cùm enim non in vno, aut altero loco, sed in omnibus ferè Religionibus, etiam iis, in quibus antiquus, ac primarius feruor, ac regularis disciplinæ rigor obseruatur, hæc mutatio facta sit, indicat, eam non ex priuato errore, aut imperfectione contigisse, sed quia experientia rerum magistra compertum est, tale regimen esse magis Religioso statui accommodatum. Præterea Summi Pontifices semper in hanc partem magis inclinarunt, vt Religionum Prælati, vel Prælatæ temporales sint, vt patet; sæpe enim illorum auctoritate, modus regiminis à perpetuò in temporalem, mutatus est, à temporali autem in perpetuum nunquam, immo potiùs temporaneus à maiori in minorem annorum numerum limitatus, eorúmque auctoritate abbreuiatus est; ergo est signum, Apostolicæ Sedi hunc regendi modum Religioso statui magis conuenientem videri. His, & aliis rationibus, & coniecturis hoc firmat Suarez *dicto num. 6.*

5 Ego vero in hac re aliorum iudicio me remitto, nam res arbitraria est, & sine imprudentia, alterutra pars eligi potest; dummodo incommoda, quæ in vnaquaque illatum contingere possunt, quantum fieri possit, euitentur. Illud vnum scio, quòd Religiones aliquæ antiquam Abbatum, & Prælatorum perpetuitatem reiecerunt, & illorum temporaneam creationem paucorum selectorum, vt pote Generalis, & Definitorum iudicio tradiderunt; aliæ verò eamdem perpetuitatem adhuc retinent; quocumque modo sit, ad omnia euitanda scandala, & incommoda, quæ tam ex perpetua, quàm ex temporali duratione contingere possent, præcipit sacrosanctum Concil. Tridentinum *cap. 8. sess. 25.* vt fiant Capitula, & in eis statuátur necessaria, & opportuna ad conseruationem, & regimen Ordinum, & Visitatores deputentur, qui Monasteria in capite, & membris visitent, & faciant illa seruari secundum statuta, & notata *in cap. in singulis, & cap. ea, quæ de stat. Monach.* Concil. Trident. verba sunt hæc. *Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios Regulares visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio, sese in Congregationes redigere, iuxta formam constitutionis Innoc. III. in Concilio generali, quæ incipit In singulis. Ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine de prædictis Congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint, liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta Monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quòd si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium Monasteriorum numerus, ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium Prouinciarum Monasteria vnam facere Congregationem. Ipsis autem Congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in eis commorantes, quàm alij Præsides ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus, teneantúrque suæ Congregationis Monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta: Quòd si etiam Metropolitano instante prædicta exequi non curauerint, Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.* hæc ibi. Quæ si mediocriter seruarentur, & consequenter Prælati prodigi, & auari remouerentur, suspenderentur, aut aliàs sufficienter punirentur, satis profectò temporariis bonis seruandis, & regularium victui, & Ecclesiarum fabricæ, & ornatui simul, & pauperibus à perpetuis Præfectis virtutis amore, vel formidine pœnæ prouideretur, iuxta *l. 1. ff. de inst. & iur. & cap. irrefragabili de offic. ordin.*

QVÆSITVM IV.

In Abbates Commendatarij, & alij seculares Prælati sint perpetui, vel ad tempus.

SVMMARIVM.

1. *Commenda ad tempus quæ dicatur.*
2. *Commenda perpetua quæ dicatur.*
3. *Commendatarius quando dicatur perpetuus.*
4. *Prælati seculares de iure perpetui sunt.*

DE Abbatibus Commendatariis egimus *in disput. de Commendis, & eorum origine*; vt autem nostrum institutum prosequamur, ideo præsens Quæsitum apposuimus. Priusquam igitur ad propositi dubij resolutionem deueniamus, necessarium esse duximus, Commendæ diuisionem ponere, quæ est duplex, vna temporalis, perpetua altera, vt in eadem disputatione *de Commendis* dictum est.

1 Temporalis est illa, quæ fit ad vtilitatem Ecclesiæ, & non ad fauorem Commendatarij, nam Commendatarius, in tali Commenda est quasi Depositarius, & est Procurator ipsius Ecclesiæ, &, durante tali Commenda temporali, Ecclesia vacat, quousque eligatur Abbas per Capitulum.

2 Perpetua est illa, quæ fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, & est in vsu suo, & Ecclesia non dicitur vacare, dum durat vtilitas huius Commendatarij; & ratio est, quia talis Commendatarius dicitur Procurator cum legitima administratione.

Vnde

Vnde si commenda fit ad vtilitatem, & fauorem Commendatarij, ipse Commendatarius dicitur perpetuus. Hodie omnes Commendæ sunt perpetuæ, & Commendatarius dici potest, Prælatus, vel Abbas perpetuus. Si autem Commenda fit ad vtilitatem Ecclesiæ: Commendatarius non solùm non est perpetuus, sed neque potest dici Abbas, quia neque habet proprietatem, neque possessionem Ecclesiæ, sed dumtaxat detentionem; quia nihil aliud est, quam Depositarius; ex quibus patet differentia inter Abbates Commendatarios perpetuos, & temporaneos. De Abbatibus, & aliis Prælatis secularibus idem dicendum est, quod de reliquis Ecclesiasticis dignitatibus, & beneficiariis; qui de iure perpetui sunt, vt *in Disputatione de Beneficiis*, Deo dante, dicemus.

DISPVTATIO. XIII.

De renunciatione, & dispositione Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare possit, & in cuius manibus.

I I. Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri possit, & ex quibus causis.

I I I. Vtrùm Abbati dari possit Coadiutor.

I V. An Abbas, qui renunciauit, vel depositus fuit ab Abbatia remaneat Monachus Monasterij, cui præfuit.

V. An Abbas possit suam Abbatiam in gratiam alicuius resignare.

V I. An Abbas possit suam Abbatiam, resignare, reseruato sibi regressu, & accessu, & ingressu.

V I I. An liceat resignare Abbatiam secularem, vel commendam cum reseruatione certæ pensionis.

V I I I. Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorum resignationes recipere, necnon permutationes admittere, & approbare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas Abbatiam renunciare possit, & in cuius manibus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio regulariter quilibet renunciare potest.*

2 *Renunciare quilibet potest iuri, & beneficio sibi competenti, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus.*

3 *Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iustis de causis deponere potest.*

4 *Inferior Episcopo, licèt conferendi potestatem habeat, non tamen potest beneficiorum resignationes recipere, nisi id sit ei specialiter concessum.*

5 *Argumentum à potestate conferendi ad potestatem resignationes recipiendi, & è contra non valet.*

6 *Resignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id speciale mandatum, non valet.*

7 *Abbatia, & Prælatura seculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipsius Papæ resignandæ sunt.*

8 *Abbatia, & Prælatura electiua in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus resignandæ sunt.*

9 *Renunciationes factæ in manibus non habentis potestatem instituendi, & destituendi, non nocent renuncianti, neque quoad possessionem.*

10 *Causæ enumerantur, ob quas Prælatus ad sui officij renunciationem admittitur*, num. 10. & seqq. vsque ad num. 16. inclusiuè.

17 *Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare, idem de Priore* n. 20.

18 *Abbatia, & Episcopatus æquiparantur.*

19 *Episcopatus assecutione vacant beneficia Ecclesiastica per promotum antea obtenta.*

REGVLARITER quilibet potest beneficio renunciare, vt colligitur ex Ioann. Andr. *in rubr. de renunciat. num.* 4. Bald. *in cap. cum omnes, num.* 24. *de constitut.* Rota *decis.* 26. *in fin. de procurator. & decis.* 31. *num.* 4. *de re iudic. in antiq.* Boërius *decisione* 205. *num.* 4. *& decis.* 308. & aliis apud Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 3 *quæst.* 1. *in princ.* Quia quilibet potest renunciare iuri, & beneficio sibi competenti tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, *l. si quis in conscribendo C. de pact.* Archidiac. *in can. quam periculosum* 7. *quæst.* 1. *num.* 4. *& in canon. denique* 6 *quæst.* 3. *num. etiam* 4. Alexand. *cons.* 116. *num.* 2. *lib* 3. Cardinal. Paris. *cons* 65. *num.* 24 *lib.* 2. Menochius *cons.* 57. *num.* 15. *& cons.* 84. *num.* 61. *vol.* 1. & alij. Et quòd Abbates, Priores, aliique huiusmodi Prælati possint eorum Prælaturis renunciare, latè Flamin. Paris. *d. tract. lib.* 2. *q.* 1. *num.* 63. *& pluribus seqq.*

Huiusmodi autem renunciatio fieri debet in manibus Generalis, vel Definitoris, aut alterius, qui habet potestatem instituendi, & destituendi simul inuitum iustis de causis; adeò vt fieri nequeat in manibus illius, qui ius conferendi tantùm habet, inuitum autem destituere nequit. Gloss. *in clem.* 1. *in verb. in manibus, de renunciat. & in clem. etiam* 1. *de rer. permut.* quam dicit singularem. Cardinal. *in d. clem.* 1. *quæst.* 7. *de renunciat.* idem Cardinal. *in clem.* 2. *de pœn.* Innoc. *in cap. quod in dubiis in fine*, & ibi etiam Panormitan. *num.* 3. *extra de renunciat.* Rota *decis.* 6. *n.* 2. *circa med. de rer. permut. & decis. etiam* 6. *de renunciat. in nouis*. Gabriel. *cons.* 187. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 1. Bisignet. *decis.* 5 *in fine de renunciat.* Gemin. *consil.* 127.

consil. 127. *in fin. ver. secunda ratio.* Ægid. Bellamer. *decis.* 732. Paris. *de resignat. benef. p.* 1. *lib.* 7. *q.* 15. *in fine,* Erasm. à Cokier. *de iurisdict. ordinar. in exempt. part.* 4. *q.* 67. *in fin.* Rota *in Nolana Abbatia Iunij* 1578. *& decis.* 529. *n.* 7. *p.* 4. *diuersor.*

4 Ex quibus infertur primò, quòd licet collatio alicuius beneficij spectet ad alium, quàm ad Episcopum, puta ad aliquem Prælatum inferiorem: nequibit tamen ipse resignationes recipere, nisi etiam resignationis receptio sit ei concessa, Rota *decis.* 5. *&* 13. *de renunciat. in antiq.* Bisignet. *decis.* 2. *eodem titul.* Gabriel. *d. consil.* 187. *sub num* 5. & alij. quia ex potestate conferendi non arguitur ad potestatem resi-

5 gnationes recipiendi, sicut econtrà ex potestate resignationes recipiendi, non infertur ad potestatem conferendi, Rota, & Gabriel. *locis citatis.* An autem huiusmodi Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorum resignationes recipere, inferiùs dicemus.

6 Secundò infertur, resignationem factam in manibus Vicarij non habentis ad id speciale mandatum, non valere. Calderin. *cons.* 3. *de renunciat.* Staphil. *de liter. grat. tit. de resignat. mod. & method. n.* 19. Rota *d. decis.* 529. *n.* 6. *p.* 4. *Diuersor.*

7 Tertiò infertur, Abbatias, & Prioratus, ac cæteras Prælaturas seculares, quarum collatio, aut prouisio ad Summum Pontificem spectat, (de quibus suprà) resignari non posse, nisi in manibus solius Papæ; quia illarum institutio, & destitutio ad Summum Pontificem tantùm spectat, sicut de Episcopatibus, & Superioribus dignitatibus docet Gloss. *in d. clem.* 1. *& ibi* etiam DD. *de renunciat.* Ostien. *in Sum. eod. tit. sub n.* 8. *vers. si verò renuncietur, & in cap.* 2. *n.* 8. vbi etiam Panormit. *num.* 7. *de translat. Episc.* cum aliis relatis per Flam. Paris. *de resign. benefic. lib.* 7. *quæst.* 11. *n.* 17. cum pluribus seqq.

8 Quartò infertur, Abbates, & Prælatos, qui in Germania, vel alibi à Collegiis Canonicorum, vel Monachorum Conuentibus eliguntur, in manibus eorumdem Collegiorum, vel Conuentuum renunciare non posse eorum Prælaturis; quòd si nihilominus id faciant, & Capitula, siue Conuentus ad electionem noui Prælati procedant, electio sic celebrata nulla erit; & Superior legitimus vt supra poterit huiusmodi Prælaturas, cui velit, conferre, absque eo, quòd ad electionis cassationem priùs procedat, per ea, quæ in simili de Episcopo docet Nauar. *cons.* 2. *de renunciat.*

9 Quintò infertur, renunciationem factam in manibus non habentis potestatem instituendi, & destituendi, nullam esse, nullúmque renuncianti præiudicium inferre, etiam quoad possessionem. Rebuff. *de pacific. possessor. num.* 311. Rota *in d. Nolana Abbatia Iunij* 1578. *coram Blanchetto & d decis.* 529. *num.* 7. *part.* 4. *Diuers.*

Causæ autem legitimæ, ob quas Prælatus ad sui officij renunciationem admitteretur, sine culpa, nonnullæ colligi possunt ex *cap. nisi cùm pridem, & ex cap post translationem, & ibi notatis* per Doctores, *de renunciat.*

10 Prima causa legitima ad cedendum Prælaturæ, est conscientia criminis, quod tale esse debet, vt Ordinis executionem, post peractam pœnitentiam impediat; quæ autem sint huiusmodi crimina, exemplificat, Ant. de Butr. post Panormit. *d. cap. nisi cum pridem, à n.* 3. *vsque ad* 8. *inclusiuè.*

11 Secunda causa legitima ad dandam licentiam cedendi, est, quando Abbas, vel Prælatus esset senex, *d. cap. nisi cum pridem, §. alia verò,* vbi Anton. apud Panormit. *num.* 8. *de renunciat.* quod est intelligendum de illis senibus, qui sunt adeò corpore debiles, vt nequeant rectè suo muneri satisfacere; quia iuxta text. *d. §. alia verò.) Interdum non plus hortatur senilis debilitas aliquem cedere, quàm moralis maturitas quæ in senibus esse solet, ipsum in suo suadet officio permanere,* vnde qui dicantur senes in tali casu, remittitur arbitrio Iudicis, considerata personarum qualitate, propter complexionum diuersitatem: consideratis etiam oneribus Abbatiæ, Menoch. *de arbitr. Iud. casu* 19. *num.* 3. Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib* 5. *q.* 6. *n.* 8. Marc. Ant. Genuen. *in prax. Archiepisc. Neapolit. c.* 53. *n.* 1. *in vlt. edit.* D. meus August. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. p.* 3. *alleg.* 69. *n.* 32. Hic autem Iudex erit ille Superior, in cuius manibus, & de cuius licentia renunciatio facienda est.

12 Tertia causa legitima cedendi Abbatiæ est infirmitas corporis, *d. §. alia causa,* quæ infirmitas frequens esse debet, adeo, vt volens renunciare non possit rectè suum munus adimplere, sicut de senibus dictum est; vnde quis etiam dicatur valetudinarius, remittitur arbitrio Iudicis iuxta Menoch. *de arbitr. casu* 60. Marc. Ant. Genuen. & Barbos. *locis citatis.*

13 Quarta causa legitima esset defectus scientiæ, *d. c. nisi cum pridem, §. pro defectu;* notandum tamen, quòd Prælato competens scientia sufficit, nec propter carentiam eminentis datur legitima cedendi causa, vt notat idem Anton. de Butr. *loc. cit. n.* 10.

14 Quinta est, vt graue scandalum, quod aliter sedari non potest, vitetur, *d. cap. nisi cum pridem, §. pro graui quoque.* Quia Prælatus sicut, & quilibet alius plùs æternam salutem, quam temporale commodum appetere debet: tum quia scandalum semper vitandum est, quando scilicet, absque æternæ vitæ periculo euitari potest; aliàs autem potiùs scandalum eligendum est, quàm sit omittendum bonum vitæ æternæ, vt aiunt Gloss. & Anton. de Butr. *in d. §. pro graui quoque.*

15 Sexta causa est, quando Prælatus est corpore impeditus, & impedimentum esset tale, vt non possit præstare id, ad quod tenetur, Paris. *d. q.* 6. *n.* 32.

16 Septima causa est irregularitas, *d. c. nisi cum pridem, §. persona verò,* vbi Anton. de Butr. latè id explicat *à num.* 14. *vsque ad* 20. *inclusiuè.*

17 Dubium est autem, vtrùm promotus ad Abbatiam possit in alterius gratiam renunciare beneficia, quæ ante obtinebat. Ad quod respondendum est negatiuè quia talia beneficia vacant ipso iure, statim post obtentam pacificam Abbatiæ possessionem, etiam si non fuerit benedictus, Oldrad. *cons.* 14. Panormit. *in cap. quandò de offic. ord. & in cap. cùm in cunctis §. cum verò,* vbi etiam Dec. *num.* 2. *de elect.* Gigas *de pension. q.* 56. *num* 50. Rebuff. *tit. de mandat. Apostol. §. statuimus, vers. Monasteria in Concord.* Alphonsus Hoieda *de in-*

18 *compatib. benefic. p.* 1. *c.* 5. *n.* 6. Eorum ratio est, quia Abbatia, & Episcopatus æquiparantur, vt ex pluribus iuribus allegatis per Hoied. *d. p.* 1. *c.* 6. *n.* 5. nam Abbatiæ sunt de maioribus dignitatibus, & speciali nota dignæ, vt resoluimus *suprà disput.* 1. *q.* 2. *&* 3. & ideo sicut per assecutionem Episcopatus vacat quod-

19 cunque Ecclesiasticum beneficium per promotum antea obtentum, text. *in d. cap. cum in cunctis, §. cum verò, de elect.* & *ibi* gloss. *in verb. ad quem Innocent.* Panorm. & communiter Doctores prout de communi testatur Hoied. *d. tract. p.* 1. *cap.* 4. *in princ.* Paris. *de resignat. benefic. lib.* 3. *q.* 1. *n.* 76. *& plurib. seqq.* ita per assecutionem Abbatiæ: & hoc, siue Abbatia sit secularis, siue Regularis, Hoied. *d. cap.* 5. *num.* 6. Paris. *loc. cit. num.* 99.

20 & ea, quæ dicta sunt de Abbate, habent etiam locum in Priore Conuentuali, nam promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia non potest renunciare in fauorem beneficia priùs obtenta, quia vacant ipso iure, sicut beneficia promoti in Abbatem; ea enim, quæ locum habent in Abbate, vel Abbatia, militant

militant etiam in Priore, & Prioratu, qui eſt principalis Prælatura in Eeeleſia Regulari, vel Collegiata, & habet iuriſdictiooem quaſi Epiſcopalem. Ioau. de Selua *in tract. de benefic. q.2.n.53.* Hoied. *d.p.1.cap.6. n.2.* Patiſ *d.q.1.n.100.& duobus ſeqq.* idem dicendum eſt de aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus: eadem enim ratio limitat.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ab Abbatia deponi, & remoueri poſsit, & ex quibus cauſis.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus, abſque iuſta cauſa à ſuperioribus deponi.*
2. *Prouiſio facta ab habente poteſtatem eligendi ſimul & confirmandi, habet vim electionis, & confirmationis.*
3. *Deponi poteſt Abbas ab officio ex duplici cauſa, & quænam ſit.*
4. *Dilapidatio bonorum Monaſterij, vel negligentia in eorum adminiſtratione, eſt iuſta cauſa deponendi Abbatem.*
5. *Dilapidatio bonorum Monaſterij non probatur ex eo, quòd Monaſterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore adminiſtrationis Prælati, de cuius depoſitione agitur.*
6. *Incontinẽtia eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatẽ.*
7. *Deponi poteſt Abbas inuentus Regulæ præuaricator.*
8. *Præuaricator regulæ qui dicatur.*
9. *Ratio vrgens maioris boni communis eſt iuſta cauſa deponendi Abbatem.*
10. *Ineruditio eſt ſufficiens cauſa deponendi Abbatem.*
11. *Ineruditus non dicitur Abbas ſciens benè legere, & benè loqui latinè.*
12. *Ineruditus non dicitur neſciens reſpondere interrogatoriis ſibi factis.*
13. *Abbates quibus de cauſis deponantur apud Ciſterienſes.*
14. *Abbas deponi non poteſt, etiam in notoriis criminibus, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio.*

OLim Abbates ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi Monaſterium ſitum erat, deponebantur, vt colligitur ex Concilio Turonen. II. *cap.1* §.7. vbi ſic dicitur. *Epiſcopus nec Abbatem, nec Archipreſbyterum, ſine omnium ſuorum Compreſbyterorum, & Abbatum conſilio, de loco præſumat eiicere, neque per præmia alium ordinare: niſi facto Concilio, tam Abbatum, quàm Presbyterorum ſuorum; vt quos culpa, aut negligentia eiecit, cum omnium Presbyterorum ſuorum conſilio remouentur.* 1 Nunc autem, poſtquam Religiones ab Epiſcoporum imperio ſolutæ ſunt, Abbates, & Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel etiam ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus licitè, ſine iuſta, & legitima cauſa, & pro ſolo arbitratu, à Superioribus ſuo munere priuari, *cap. nullam 18.q.2. cap. Monachi in fine,* vbi gloſſ. *verb non mutentur,* & Panormit. *num.8. de ſtat. Monach.* Suar. *de Relig. tom.4. tract.8. lib.2. cap.2. num.25.* Ratio eſt, quia electus, & confirmatus acquirit aliquod ius in Abbatia, & Prælatura, ad quam electus fuit. Similiter etiam prouiſus à Generali, vel aliis Superioribus Religionis Prælatis, ad quos id ſpectat; cùm 2 prouiſio facta ab eo qui habet poteſtatem eligendi ſimul & confirmandi eodem iure, habeat vim electionis, & confirmationis Innoc. *in cap cum olim de cauſ. poſſ. & propriet.* gloſſ. *in cap. 1. verb. prouiſionem, & in cap vt circa, verb. electiones de elect in 6.* & alij, quos in ſimili adduximus in diſputatione de confirmatione. Non poteſt autem quis iure, quod habet in aliqua re, ſine iuſta, & legitima cauſa priuari: eſſet enim contra charitatem, & iuſtitiam legalem; alia ratio eſſe poteſt, quia priuare Religioſum Abbatia ſine cauſa, eſſet illi pœnam ſine culpa imponere, quod abſque dubio illicitum eſt.

3 Cauſa autem, propter quam Abbas ab Abbatia deponi poteſt, duplex eſſe videtur: altera ſufficiens culpa ipſius Abbatis; ob eam enim poteſt iuſte à Superioribus puniri, ſed priuatio officij iuſta pœna eſſe poteſt, ergo, &c. 4 Sufficiens autem culpa cenſeretur primò, ſi Abbas eſſet dilapidator bonorum Monaſterij, & negligens in eorum adminiſtratione, *cap. ſi quis Abbas 18. quæſt.2. cap. dictum, 81. diſt. cap. quoniam 100. diſt. cap. cum ad Monaſterium, §. fin. de ſtat. Monach.* vbi gloſſ *verb. negligens,* & Panormit. *num. 20.* ideo Panormit. *in d. cap.2. num.6. & in cap. vlt. num 3. eod. tit.* Ioan. Andr. *in cap.1. de ſupplend. neglig. Prælat.* Felin. *in cap.1. num.2. col.2. de tregua, & pace.* Quod eſt intelligendum, vt procedat, quando negligentia eſſet magna, & ſupina, *cap. quidquid 1. quæſt.1.* gloſſ. *d.c. cum ad Monaſterium, d. verb. negligens,* & gloſſ. 3. *in cap. eaque, de offic. Archidiac.* Ioan. Andr. & Felin. *loc. cit.* 5 Non probatur tamen dilapidatio bonorum Monaſterij, ex eo, quòd Monaſterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore adminiſtrationis Prælati, de cuius depoſitione agitur; quia eſſe poteſt, quòd illud æs alienum fuerit contractum ex iuſta cauſa, Imul. *in cap. venerabili, num.23. de offic. deleg.* & fuit dictum per Rot. *in Tullen. ſeu nullius Senonen. Monaſterij 29. Martij 1610. coram Card. Sacrato.* 6 Sufficiens etiam culpa cenſeretur, ſi Abbas incontinenter viueret: nam ſola incontinentia abſque alia delicti qualitate eſt ſufficiens cauſa ad deponendum Abbatem; ita Panormit *d cap.2. num.6. de ſtat. Monach.* 7 Item ſufficiens culpa cenſeretur, ſi Abbas inuentus eſſet Regulæ præuaricator, *d. cap cum ad Monaſterium, d. § fin.* 8 Præuaricator verò eſt, qui Regulam prædicat, & eam non obſeruat, vel qui exteriùs videtur Religioſus in habitu, intrinſecùs autem eſt lupus rapax, arg. *l. Athletas §. penult. ff de his, qui notant. infam. l. 1. ff de præuar. Matth. 7. Attendite à falſis prophetis.* Vel dicitur præuaricator, qui falſas culpas ſubditis imponit, Ioann. Andr. *ſuper d § fin. n.18.* Graff. *deciſ. aur. part.2. lib.3. cap.23. num.27.* 9 Alia iuſta cauſa remouendi Abbatem à ſua Abbatia eſt aliqua vrgens ratio maioris boni communis; cum enim Abbates non ad priuatum ipſorum commodum, ſed ad commune Religionis bonum ordinentur, & cùm huius communis boni cura, & iuriſdictio ad illud tuendum proportionata, maximè ad ſupremos Religionis Prælatos pertineat, in eo caſu ſufficientem habent cauſam faciendi huiuſmodi mutationem, & remouendi Abbatem ab eorum muneribus, ita Panormit. *loco proximè citato,* & Suar. *d. cap.2. num.25.*

10 Eſt item ſufficiens cauſa deponendi Abbatem, ineruditio; *cap. final. de ætat. & qualit.* 11 toleratur tamen ſi ſciat bene legere, & bene loqui latinè, Gloſſ. & DD. *in clem.1. de conceſſ. præbend.* Creſcent. *deciſ.12. eod. tit.* & in terminis de Abbate tradit Panormit poſt Innoc. & Archidiac. *in cap. cùm in cunctis, num.4. verſ. religioſi verò de elect.* & Rota *in d. Tullen. ſeu nullius Monaſterij coram Card. Sacrato;* 12 Nec probatur ineruditio, ex quo quis neſcit reſpondere interrogatoriis ſibi factis; cùm eſſe poſſit, quòd cum reuolutione librorum ſciat quærere veritatem eorum, quæ ſcire tenetur. Innoc. *in d. cap. cum in cunctis num.1. in fin.* Butr. *n.10.*

Abbas *num.4. verſ. mediocris verò de elect.* Rota *in d. Tullen. ſeu Nullius coram Card. Sacrato.* Hæc autem intelligenda ſunt, vt procedant per ſe, & de iure communi, quia ex ſpecialibus ſingularum Religionum inſtitutis, & conſuetudinibus eſſe poteſt, vt aliter ſtatutum habeatur; & ideo illa conſulenda erunt.

13 Cauſæ autem, ex quibus Ciſtercienſis Ordinis Abbates deponi poſſunt, ſtatutæ ſunt à Clemente IV. in quadam eius Conſtitutione *edita anno Domini 1265. 5. Idus Iunij Pontif. ſui anno 1.* incipit, *Paruus fons,* in qua nonnullas ordinationes pro bono eiuſdem Ciſtercien. Ordinis regimine poſuit, habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. tom. 1. Bulla. 3.* d. Pontificis cuius verba ad propoſitum conducentia ſunt hæc. *Et vt in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeant, per eorum Abbates ſe indebitè fore grauatos; ſtatuimus, & ordinamus, quòd Abbas ſubiectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inferiùs annotatis; videlicet, pro hæreſi: pro ſimonia manifeſta: pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterij, enormiter alienando, vel diſſipando bona: pro furto, homicidio, graui ſortilegio, ſolemni periurio: pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti; & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præſumpſerit impetratis. In alijs autem caſibus ſuperiùs non expreſſis iniungat ei Abbas, vel viſitator, vt veniam petat in ſequenti Capitulo Generali ad arbitrium ipſius Capituli, per depoſitionem, vel aliter puniendus. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ, ſi ſententia depoſitionis ſua apparuerit iniuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per Generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiuſmodi depoſitionis ſententiam in modo tantùm, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente: tunc non reſtituatur depoſitus & deponens circa depoſitionem ad arbitrium dicti Generalis Capituli puniatur. In caſibus quoque in quibus peracta pœnitentia, infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omninò; in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitam pœnitentiam peregit, eligibilis habeantur.* Hæc Summus

14 Pontifex. Aduertendum tamen eſt, non poſſe Abbatem deponi etiam in criminibus notorijs, niſi ei legitima priùs permittatur defenſio: ita ſtatuit Leo X. *in Conſt. 7.* ſacro ſancto approbante Concil. Lateran. §. 7. quæ habetur *in tom. 1. Bullar.* Laërt. Cherub. cuius Conſtitutionis, verba ad rem noſtram ſunt. *Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumnijs paſſim pateat, muniri par eſt; ſtatuimus, vt nullus Epiſcopus, aut Abbas quouis inſtante, ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitimæ defenſionis permittatur, etiamſi crimina fuerint notoria diligentérque partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, priuari valeat.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbati dari poſſit Coadiutor, & à quo.

SVMMARIVM.

1. *Coadiutorem Abbati olim dare poterat Epiſcopus, & in Monaſterijs vacantibus Oeconomum conſtituere.*
2. *Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus eſt à Generale, vel Diffinitorio.*
3. *Coadiutor Prælatis exemptis, datur à Papa, non ab alio inferiore.*
4. *Coadiutor cum futura ſucceſſione à ſolo Papa conſtitui poteſt, nedum Epiſcopis, & alijs Prælatis exemptis, ſed etiam alijs quibuſcunque beneficiis inferioribus.*

DE iure communi Epiſcopus poterat Monaſterijs, ac Regularibus Eccleſijs vacantibus Oeconomum conſtituere, vt notat Innoc. & Oſtien. *in cap. vlt. §. quòd ſi Abbas, verb. ac Monaſterio, de ſtat. Monach.* poterat, nec non etiam dare Coadiutorem Abbati, ac ipſum à ſuo officio iuſtis, ac legitimis cauſis intercedentibus remouere, & illo amoto adminiſtratorem idoneum Monaſterio conſtituere, qui bonorum temporalium curam gereret, quouſque ipſi Monaſterio de Abbate prouiſum fuiſſet, vt notat idem Oſtien. *ibid* Archid. *in cap. vlt. num. 4. de offic. ordin. in 6.* & habetur in Synodo Nicena II. *can. 11. Act. 7.* prout refert Renat. Choppinus *Monaſtic. lib. 2. tit. 3. ſub n. 7.* Verùm quia demum Sedis Apoſtolicæ priuilegio Religiones ferè omnes ab Epiſcoporum, & aliorum Ordinariorum iuriſdictione exemptæ fuerunt; ita poteſtas, quam ipſi Ordinarij in Regulares habebant, translata fuit in Superiores intra ipſas Religiones; 2 idcirco quando contingeret aliqua de iuſta cauſa alicui Abbati Coadiutorem dari oportere, puta, ex cauſa infirmitatis perpetuæ, *cap. 1. de cleric. ægrotant.* vel ſenij; tunc datio talis Coadiutoris ſpectaret ad Abbatem Generalem, ſiue ad Diffinitorium. In qua re, quemadmodum per priuilegium Summorũ Pontificum hæc prouiſio Coadiutoris, ſicut & tota alia Religionis adminiſtratio data eſt Religionis Prælatis; ita etiam eorum Prælatorum in hoc negotio decreta obſeruãda ſunt, & vniuſcuiuſque Congregationis Conſtitutiones à Sede Apoſtolica approbatæ inſpiciendæ.

3 Poteſt item dari Coadiutor Abbatibus &, Prælatis exemptis à Summo Pontifice, non tamen ab alio inferiori, vt de Coadiutoribus, qui dantur Epiſcopis, notant Gambar. *de offic. & poteſt. legat. tit. de Coadiutor. num. 5.* Pariſ. *de reſignat. lib. 7. q. 20. num. 4.* Campanill. *in diuerſ. iur. Canonic. rub. 7. cap. 6. num. 105. verſ. eſt tamen.* Quarant. *in ſumm. Bullar. verb. Archiepiſcopi auctoritas, num. 9.* Barboſ. *de offic. Epiſcop. allegat. 50. n. 8.* quod intelligo de Coadiutore temporali, & reuocabili; 4 quia perpetuus, & irreuocabilis, ac cum futura ſucceſſione à ſolo Papa conſtitui poteſt, nedum Epiſcopis, aut alijs Prælatis exemptis, ſed etiam alijs quibuſcunque beneficiis inferioribus, vt notant Pariſ. *de reſignat. lib 6. q. 5. n. 15. & lib. 7. d. q. 20. num. 14.* Gonzal. *ad reg 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 9. n. 91.* Monet. *de diſtrib. quotid. p. 2.* In materia inſtificationis Coadiutoriæ monaſterij datæ cum aſſenſu Abbatis, & Monachorum. Vide pulchram deciſionem *in Argentina Coadiutoria 21. Februarij 1631. coram R. P. D. Shiſilerio quæ in fine operis eſt deciſ. 30.*

QVÆSITVM IV.

An Abbas, qui renunciauit, vel depoſitus fuit ab Abbatia, remaneat Monachus Monaſterij, cui præfuit.

SVMMARIVM.

1. *Abbas, qui renunciauit Abbatiæ, non remanet Monachus Monaſterij, cui præfuit.* Contrarium num. ſeq.
3. *Abbas depoſitus ab Abbatia remanet Monachus Monaſterij, in quo depoſitus fuit.*
4. *Depoſitus ab officio, præſumitur culpabilis.*
5. *Abbas ab Abbatia depoſitus, vel renuncians, hodie ſub cuius obedientia remaneat.*

6 Abbas,

6 *Abbas, qui ſuo muneri ſponte ceſſit, & ab eo ſine culpa depoſitus fuit, habet primum locum poſt Abbatem in choro, & Conuentu.*

7 *Dignitatis prerogatiuè, & priuilegia retinentur, dimiſſo officio, cui eſt annexa dignitas.*

8 *Beneficium per dignitatem quæſitum durat, etiam deficiente dignitate.*

9 *Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.*

10 *Dignitas ceſſat, dimiſſo officio, quod pretio, aut ſuffragio aliquo acquiſitum fuerat.*

11 *Dignitatem propria virtute acquirens, plùs meretur, quàm qui pretio, aut ſuffragio aliquo illam adeptus eſt.*

12 *Nobilis propter feudum, quod pretio, vel ſuffragio acquiſiuit, ſi poſtea illud vendat, deſinit eſſe nobilis.*

1 IOan. Andr. *in cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* tractans, hanc quæſtionem concludit cum Guid. Mutinen. Abbatem, qui renunciauit Abbatiæ, non remanere Monachum illius Monaſterij, cui præfuit, ſed ſub obedientia Epiſcopi loci; eius ratio eſt, quia ius Monachatus, & ius Abbatiæ ſunt diuerſa: nam Monaſterium obligatur Abbati, vt Patri, Monacho autem, vt filio; ſed Monachus per promotionem ad Abbatiam ceſſit iuri, & obligationi Monachatus, quod ius non poteſt de nouo reuiuiſcere, alio non interueniente, *cap. quæris, de conſecrat. d. 4.* Ioan. Andr. ſequitur Federic. de Senis *conſ.* 19. & Ioan. de Lignan. *in clem. ne in agro de ſtat. regular.*

2 Quòd autẽ remaneat Monachus illius Monaſterij, vbi deponitur, vel renunciat, tenet Panormit. *in d. cap. cùm ad Monaſterium, num.* 13. vbi plenè reſpondet rationibus in contrarium à Ioan. Andr. adductis, & *ibi* etiam Anton. de Butr. idem tenet Bald. *in l. penult. ff. de Senato.* & Brixien. *in repertor. ſuo in verbo Abbas,* quos refert additio Panormit. *in d. cap. cùm ad Monaſterium verb. numquid Abbas lit. A,* & hanc vltimam opinionem procedere de æquitate, licèt prima procedat de rigore iuris, ait idem Panormit. *in cap. ſicut ex literis* 13. *num.* 1. vbi etiam Felin. *col.* 1. *num. etiam* t. aliis citatis, *de iureiurand.* Graff. *deciſ. aur part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 23. *n.* 29. Horum ratio eſt, quia aliàs, peior eſſet

3 conditio innocentis, quàm eius, qui culpa caret; nam depoſitus ab Abbatia remanet Monachus in Monaſterio, in quo depoſitus fuit, vt ibi pœnitentiam agat, ſecundum Abbatis iudicium, & Regulam, ſecundùm Oſtien. *in d. cap. cum ad Monaſterium,* quod colligit ex illis verbis text. *Depoſitum caſtigandum, ſecundum Regulam.* Depoſitus autem ab

4 officio præſupponitur culpabilis *l. filiis §. Senator ff. ad municipal. cap. at ſi clerici de iudic. cap. ſuper his cap. qualiter il 2. de accuſat.* ergo ſi depoſitus remanet Monachus Monaſterij, à cuius adminiſtratione deponitur, multò magis renuncians remanebit Monachus Monaſterij, cui præfuit, quia renunciatio etiam ſine culpa fieri poteſt.

5 Verùm hæc quæſtio fortè olim locum habere poterat, quando Monaſteria nondum erant ſub vno capite ſimul congregata, nec efficiebant vnum corpus Religionis, ſed erant veluti diuerſa membra inter ſe diuiſa; nec dum etiam ab Epiſcoporum iuriſdictione exempta erant; poſtquam autem omnia Monaſteria vnius Ordinis ſe in vnum congregauerunt, vnum Abbatem Generalem ſibi præficiendo, cui cæteri inferiores Abbates ſubiecti ſunt ab Ordinariorum iuriſdictione immunes, & quælibet Religio, & Congregatio Religioſa vnum tantùm Monaſterium, repræſentare videtur, ceſſat ſupradicta propoſita quæſtio; eſt enim certum, quòd Abbas ab Abbatia iuſtis de cauſis depoſitus, vel ſpontè illi cedens remanet ſub obedientia ſui Generalis, vel alterius Superioris, in cuius poteſtate eſt, illum aſſignare in aliquo ex Monaſteriis ſuæ Religionis ad ipſius Superioris arbitrium.

6 Notandum autem, quòd Abbati qui à ſuo munere, & dignitate Abbatiali ſine culpa depoſitus fuit, vel illis ſpontè renunciauit, competit primus locus in Choro, & Conuentu poſt Abbatem, in memoriam priſtinæ dignitatis, ita Ioan. de Lignano *in clem. ne in agro de ſtat. Monach.* & *ibi* Ioan. de Imola *verſ. in vlt. quæſt.* quos refert, & ſequitur Felin. *in cap. qua in Eccleſiarum, col.* 38. *num* 81. *de reſcript.*

7 Et regulariter dimiſſo officio, cui eſt annexa dignitas, quis retinet prærogatiuas, & priuilegia, quibus dignitatis quamdiu viuit *l.* 1. & *l. eam legem, C. de excuſat. muner. lib.* 10. quia beneficium per dignitatem

8 quæſitum durat, etiam deficiente dignitate, *l. maior dignitas, C. de dignit. lib.* 12. Gloſſ. *in l. eos qui verb. creuerint,* & *ibi* etiam Ioan. Plat. *C. de excuſat. numer.* Bart. Salycet. & alij *in l.* 1. *C. de aduocat. diuerſ. iudic.* cum aliis adductis, & Tiraquell. *in tract. ceſſant. cauſ. limit.* 15. Guido Papa *quæſt.* 377. Boër. *deciſ.* 146. *n.* 4. *in* 5. *col. verſ. quinimò videtur,* Buratt. *deciſ.* 811. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 70. *num.* 10. *part.* 1. *diuerſ.* vbi quòd in memoriam priſtinæ dignitatis retinentur reliquiæ & veſtigia quædam, hoc eſt nomen, ſeu honor, & prælatio honoris, cum priuilegiis immunitatis tertio non nocituis, ſine aliquo exercitio præcedentis dignitatis. Rebuff. *in l.* 1. *C. de prepoſit. ſacr. cubic. lib.* 12.

9 Quod tamen non procedit, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum, *l. iudices, C. de dignitat. lib.* 12. *C. Senatorem, ff. de Senator. l. final.* iuncta Gloſſ. *verb decurio, ff. de decurion.* & patet ex ſuperiùs dictis. Item non procedit,

10 vbi quis pretio, aut ſuffragio aliquo adeptus eſt huiuſmodi officium cùm dignitate; tunc enim dimiſſo officio, ceſſat etiam dignitas, & omnes reliquiæ, ita quod non remaneant veſtigia aliqua, *l. vniuerſi,* & *ibi* Bart. Ioan. de Plat. & Iacob. Rebuff. *C. de legat. lib.* 10. idem Ioan. de Plat. *in d. l. eos,* & *in l. eam legem, in fine, C. de excuſat. muner. lib.* 12. Roland. *conſil.* 66. *num.* 47. *lib.* 11. Rot. *d. deciſ.* 60. *ſub num.* 10. *part.* 1. *diuerſ.* Plus

11 enim meretur, qui virtute propria acquirit dignitatem, quàm qui pretio, vel ſuffragio aliquo illam adeptus eſt, *l.* 1. & 2. *ff. de offic. præconſul.* Bart. *in l. quod Principi, ff. de delegat.* 2. Nat. *conſil.* 163. *num.* 24. & & *conſil.* 129. *num.* 8. Vnde nobilis propter feudum,

12 quod pretio, vel naufragio acquiſiuit, ſi poſtea illud vendat, nihil retinet, ſed deſinit eſſe nobilis Tiraquell. *in tract. de nobilit. cap.* 7. *in fine,* Rota *d. deciſ.* 70. *ſub num.* 10. *part.* 1. *diuerſ.*

QVÆSITVM V.

An Abbas poſſit ſuam Abbatiam in gratiam alicuius reſignare.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio Eccleſiaſticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & ſine vlla pactione eſſe debet.*

2 *Epiſcopo, & Prælato non licet, ſucceſſorem ſibi nominare.*

3 *Reſignationes beneficiorum in alterius gratiam coram Romano Pontifice, de ſtylo Curiæ, admittuntur.*

4 *Commendatarius an poſſit beneficium ſibi commendatum in alterius gratiam reſignare.*

DE

1 DE iure Canonico renunciatio beneficiorum Ecclesiasticorum libera, & pura sine vlla pactione esse debet *cap. ex parte lo primo* cum gloss. *ibi in verbo omnino, de offic. deleg.* quia cum quis suum beneficium renunciat ea conditione, vt alteri conferendum sit, videtur successorem in beneficio constituere, & nominare, qui modus in nullo Prælaturæ, aut dignitatis vel beneficij Ecclesiastici genere vsu receptus est; ne Ecclesiastica beneficia quasi testamento legati, vel relinqui viderentur, quòd maximè sacri Canones abhorrent ad præcauenda pericula, quæ facilè euenirent, si quilibet secundùm proprium affectum successorem sibi nominare, & eligere posset. Vnde in Concilio Antiocheno relato *in can. Episcopo*, 8. *q.* 1.
2 statutum est. *Episcopo non licere, pro se alterum successorem sibi constituere, licèt ad exitum vitæ perueniat, quòd si tale aliquid factum fuerit, irritum sit, huiusmodi constitutum.* pro Abbatibus in Concilio Cabilonen. *cap.* 1. §. 12. super hac materia, ita statutum reperio. *Si quilibet Abbas elegerit successorem, ipse, qui sic eligitur, de facultatibus ipsius Monasterij, ad regendum nullam habeat facultatem*; idem habetur ex pluribus aliis iuribus seqq. ex quibus, & aliis similibus expresè percipitur, quàm sit sacris Canonibus exosa, hæreditaria successio in beneficiis Ecclesiasticis, nec non etiam omnia ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem, ac speciem præseferunt.

3 Verùm de stylo, & vsu Curiæ Romanæ introductum est, vt coram Summo Pontifice huiusmodi resignationes fierent, & admitterentur, sub ea conditione, vt beneficia Titio conferantur, addito in renunciatione ab eo, qui renunciat, se non aliter, nec alio modo renunciare, quàm si Titio conferantur. Vt scribit Cassador. *decis. vlt. de renunciat. & decis. 2. de simon.* Couarr. *var. resol. lib. 1. cap. 5. sub num. 5.* Azor.
4 *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæst. 1.* Abbatia autem, seu beneficium ad tempus alicui commendatum in alterius gratiam, & fauorem à Commendatario resignari non potest, quia ius, & titulum in Abbatia non habet, sed solam administrationem quam poterit etiam coram loci Ordinario dimittere, quia tunc licèt nullum ius, aut titulum à se abdicet, deponit tamen simplicem illam curam, & administrationem, quam habebat. Si vero Abbatia ei in perpetuum commendata sit, saltem durante eius vita, poterit illam in manibus Summi Pontificis, etiam in fauorem alicuius resignare, quia Commendatarius ad vitam ius habet in Abbatia, sicut obtinens beneficium in titulum, ita Azor. 2. *part. institut. moral. lib. 7. cap. 25. quæst.* 10. Semper autem Abbatiæ, Prioratus, qui Consistoriales dicuntur, & alia huiusmodi beneficia commendata, quæ Sedi Apostolicæ reseruata sunt, coram Summo Pontifice resignari debent, si resignatio fiat alterius gratia, & fauore, quia cum sint reseruata prouisioni, & collationi Apostolicæ, ab inferioribus in eis manus imponi non possunt. Azor. *dicto cap. 25. quæst. 2. & 9.*

QVÆSITVM VI.

An Abbas possit suam Abbatiam resignare, reseruatq; sibi regressu, accessu, & ingressu.

SVMMARIVM.

1. *Regressus, accessus, & ingressus, qui dicantur.*
2. *Regressus, accessus, & ingressus sublati, & quare.*
3. *Regressus, accessus, & ingressus quare inuenti.*
4. *Renuncianti non datur regressus ad ius, cui renunciauit.*
5. *Regressus, &c. potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere.*
6. *Regressus, accessus, & ingressus in Curia dantur pensionario, ob non solutam pensionem.*
7. *Regressus, qui petitur ob non solutionem pensionis, est pœnalis, & odiosus, nec habet locum, nisi quando titularis est nimis pertinax in solutione pensionis.*
8. *Pertinacia nimia, & proteruia titularis ad effectum regressus probatur ex eo, quod per triennium distulit soluere pensionem, & declaratus censuras sustinet.*
9. *Regressum ad euitandam Rota facilè solet admittere purgationem moræ.*
10. *Regressus pro canonizatione prima citatio contra titularem debet fieri personalis.*

1 PRo huius quæsiti intelligentia sciendum est, quòd quando coram Romano Pontifice aliquis beneficium suum in alterius gratiam, & fauorem resignat, solet resignans impetrare à Papa facultatem, qua certis de causis possit ad beneficium resignatum regredi, & hic dicitur regressus, qui nihil aliud est, nisi ius, ad cessum, vel dimissum beneficium, vel illius ius in quodam euentus reuertendi; regredi enim est, redire ad locum, à quo quis discesserat. Et hoc ius tripliciter nominatur: nempè regressus, accessus, & ingressus. Regressus conceditur, quando traditur resignanti facultas, vt si resignatarius præmoriatur, possit ipse resignans propria auctoritate ad beneficium dimissum, quod ante resignationem legitimè possidebat, redire. Est enim ad regressum necesse, vt is, cui conceditur beneficij possessionem antea obtinuerit. Accessus ad beneficium tunc reseruatur, cum alicui sit potestas intrandi, seu adipiscendi beneficium, vel illius possessionem, quam antea nunquam habuerat. Ingressus reseruatur beneficium resignanti, cum quis cedit beneficio, cuius titulum, & ius canonicè obtinuerat, sed nondum erat possessionem adeptus, & datur ei facultas, vt si resignatarius præmoriatur, beneficium dimissum ipse propria auctoritate accipiat, & illius possessionem adeat, latè de his, Rebuff. *in prax. benefic. part. 3. tit. de regressib.* Mandos. *de signat. gratia verb. regressus, & accessus*, Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæst. 2.*

2 His ita notatis dicendum est, quòd hodie præter Constitutionem Pauli IV. quæ incipit, *Ad Romani Pontificis*, in qua irritantur regressus, & accessus Cardinalibus concessi ad plures Ecclesias Cathedrales, & Metropolitanas: & præter id, quod decernitur in Conc. Trid. *sess. 25. de reform. cap. 7.* extat etiam Bulla Pij V. quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, in qua omnes regressus, accessus, & ingressus sub quibuscumque formis, & quibuscumque personis, & quomodocumque concessi tolluntur, & à Summis
3 Pontificibus irritantur; tum quia iure communi introducti non sunt, nisi in vtilitatem, & cautelam resignantium beneficia inuenti: quia de iure communi
4 cedenti, seu renuncianti non datur regressus ad ius, cui renunciauit, iuxta text. *in l. quæritur, ff. de ædilit. edict. cap. quam periculosum*, iuncta gloss. 7. *quæst. 1. cap. sic illus 23. quæst 4. cap. eos ext. de pact.* notat Paris. *cons. 5. num. 165. vol. 4.* tum etiam, vt omnis in beneficiis, & commendis obtinendis remoueatur ambitiosa cupiditas, & vt quædam, (vt ita dicam) hæreditariæ successionis species auferatur, & ne Ordinariis facultas in conferendis beneficiis minueretur; ita docet Mandos. *in prax. sign. grat. tit. regressus, & accessus, §. regressus, & accessus, ex decreto Pauli IV. & §. seq.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 21. quæst 3. & 4.*

Verùm

5 Verùm Summus Pontifex ad sui libitum regressus, & accessus, & ingressus ad beneficia concedere potest; ipse enim in beneficialibus est Dominus absolutus, *cap. cuncta per mundum*, 9. *quæst.* 3. gloss. fin. *in cap. fin. de præbend. in 6. notat.* Mandos. *loc. cit. versic. non tamen negauerim.*

6 Item, adhuc in Curia Romana regressus, & accessus, & ingressus conceduntur pensionario, si ei repositibus statutis debita pēsio non soluitur; quia huiusmodi regressus, accessus, & ingressus non fuerunt per Concil. Trident. neque per Constitutionem prædictam Pij V. sublati, nec etiam omnes alij iure communi subsistentes, vt de regressu, qui habetur *in cap. si beneficia de prab. in 6.* vt notat Azor. *d. cap.* 21. *quæst.* 5. & latè explicat Paris. *de resignat. lib.* 6. *quæst.* 5. *num.* 110. Lotter. *de re beneficiar. lib.* 1. *q.* 40. *num.* 266.

7 Notandum autem in hac materia, quod regressus, qui petitur ob non solutionem pensionis, dicitur esse pœnalis, & odiosus, & ideo nunquam habet locum, nisi quando titularis est nimis pertinax in solutionis pensione, Gig. *de pensionibus, quæst.* 93. *num.* 19. Cassad. *decis.* 2. *num.* 3. *vers. quòd procedit etiam de locat.* Paris. *de resignat. d. lib.* 6. *quæst.* 6. *num.* 15. & firmauit Rota *in Cæsaraugustana pensionis* 13. *Nouembris* 1591. *coram D. Card. Pamphilio Seniore*, apud Marchesi. *de commiss. part.* 1. *fol.* 567. & *in Salamantina beneficiorum* 7. *Aprilis* 1617. *coram bon. mem. Franc. Vbaldo, & in Neapolitana Parochialis* 3. *Iunij* 1628. *coram Eminentiss.*

8 *D. Cardin. Vbaldo.* Censetur tamen titularis nimis pertinax, si per triennium differt soluere pensionem, & declaratus, censuras sustinet, surda aure pertransiens per menses, & annos. Paris. *d. lib.* 6. *quæst.* 3. *num.* 14. & firmauit Rota *in Bracharen. Thesauraria* 21. *Iunij*

9 1619. *coram R. P. D. Pirouano.* Verùm Rota facilè solet admittere purgationem moræ ad effectum euitandi regressum, vt *in dicta Cæsaraugustana pensionis coram Card. Pamphilio, & in dicta Salamantina beneficiorum coram Vbaldo, & coram eod. in Messanen. regressus* 24. *Ianuarij* 1622. & *in dicta Neopolitana Parochialis coram Eminentiss. Cardinali Vbaldo*, in qua

10 etiam fuit dictum, quod pro canonizatione regressus prima citatio contra titularem debet fieri personalis.

QVÆSITVM VII.

An liceat resignare Abbatiam, cum reseruatione certæ pensionis.

SVMMARIVM.

1. *Pensionem super beneficij redditibus iusta de causa imponi de iure communi licitum est.*
2. *Pensio in vita subsidium, & alimentorum gratia assignata censetur in piam causam imposita.*
3. *Pensio etiam super beneficiis commendatis imponi potest.*
4. *Pensio super Abbatiis Consistorialibus Ordinariorum imponi nequit.*
5. *Ad impositionem pensionis requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium.*

1 DE iure communi licitum est, vt ex iusta causa pensio ex beneficij redditibus soluenda imponi possit, *cap. ad audientiam* 2. *de rescript. cap. quamuis de prabend. in* 6. *cap. conquerente de Cleric. non resid.* & *ibi Doct.* Sed præter prædictum ius commune, introductum est etiam, vt spontè dimittenti beneficium pensio reseruetur, vel quando vacat beneficium conferatur vni, alteri verò detur pensio ex fructibus beneficij iam collati soluenda; quæ pensio cum coocedatur in vitæ subsidium, & alimentorum gratia, censetur in piam causam imposita. Dec. *cons.* 72. *incip. viso puncto, ante n.* 3. & *cons.* 120. *incip.* & *pro tenui, ferè per tot.* Mandos. *de signat. grat. verb. pension.* §. *pensio aut conceditur.*

2

3 Quòd autem talis pensio imponi etiam possit super Abbatiis, & cæteris beneficiis commendatis, ex eo probari potest; quia beneficia in perpetuum commendata censentur, æquè ac beneficia in titulum collata, Præposit. *in cap.* 2. *num.* 4. & 5. 1. *quæst.* 3. Anan. *in cap. non satis de Simon.* Gambar. *de off. deleg. lib.* 6. *n.* 154. Sed, de stylo Curiæ, beneficio in titulum collato pensio constituitur, vt omnes fatentur; ergo & in Abbatia commendata.

4 Hîc autem notandum, quòd Abbatiæ Consistoriales, quarum Abbates à Sede Apostolica suarum electionum confirmationem obtinere habent, loci Ordinariorum iurisdictioni non subsunt, & ideo super iis pensiones auctoritate Ordinariorum imponi nequaquam possunt; quia id esset actus iurisdictionis Episcopalis, cui præfatæ Abbatiæ minimè subiiciuntur.

5 Præterea hoc magis confirmatur; quia ad pensionis impositionem maior auctoritas requiritur, quàm ad beneficium conferendum; cum hoc sit iuri communi conforme, illud verò contra *tit. vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur*; sed Abbatiæ Consistoriales à Sede Apostolica conferri debent (propter hoc enim Consistoriales dictæ sunt, quia in Consistorio à Summo Pontifice prouidentur) ergo, &c. de qua re latè Franciscus Zypæus *in* 3. *lib. Iuris Pontificij Noui controuers.* 2. & 3.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Episcopo inferiores possint beneficiorum resignationes recipere; nec non permutationes admittere, & approbare.

SVMMARIVM.

1. *Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quæ potest instituere.*
2. *Resignatio habet vim destitutionis.*
3. *Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere.*
4. *Præscribens facultatem conferendi beneficia, non præscribit facultatem destituendi illis, quos instituit.*
5. *Præscriptum tantum censetur, quantum possessum.*
6. *Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere.*
7. *Episcopi possunt beneficiorum resignationes recipere.*
8. *Instituere, & destituere est iurisdictionis.*
9. *Prælati inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes dicuntur Ordinarij.*
10. *Ecclesias pleno iure subiectas habere quid sit.*
11. *Resignationes conditionales, & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa.*
12. *Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet.*
13. *Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus.*
14. *Abbates, & Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt beneficiorum permutationes admittere, & approbare.*

15 *Prælati*

15 *Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hanc facultatem præscriptione acquisierint.*

1 QVoad primam huius quæsiti partem notandum est, quòd Regulariter habens ius, & potestatem instituendi in beneficio, habent etiam facultatem recipiendi resignationem illorum beneficiorum, ad quæ potest instituere. Ita Anton. de Butr. *in cap. 2. num. 3. de in integr. restit. & in cap. ad audientiam, num. 6. de his quæ vi, metus caus. fiunt, & in cap. quod in dubiis, num. 11.* vbi etiam Compostell. *de renunciat.* & alij, quos refert Flamin. Paris. *de resignat. benefic. lib. 7. q. 1. num. 2.* quod est intelligendum, si ille, qui potest instituere, potest etiam beneficiarios inuitos iustis de causis destituere: aliàs non poterit huiusmodi resi-2 gnationes recipere, quia resignatio habet vim destitutionis: per eam enim renuncians desinit esse intitulatus, & beneficiatus. Sic docent Panormit. *in dicto cap. quod in dubiis, num. 6. & in cap. cum ex iniuncto num. etiam 6. de heretic.* Rota *decis. 6. propè med. de renunciat. & decis. etiam 6. num. 2. de rer. permut. in nou.* Gabriel. *cons. 187. num. 4. lib. 1.* & alij.

3 His positis, pro solutione quæsiti, dico primò; Abbates, & Prælati Episcopo inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere: quod est certum, & clariùs patebit ex inferiùs dicendis; & ideo licet horum aliqui præscripserint facultatem conferendi beneficia: non tamen poterunt eorumdem resignationes recipere, nisi hanc etiam facultatem præscripserint, vt docent Zabarell. *in clem. 1. sub num. 16. vers. aliquando de renunciat.* Anton. de Butr. *in d. cap. quod in dubiis, num. 7.* Panormit. *dicto cap. cum ex iniuncto, §. vlt. num. 3.* Rebuff. *in prax. tit. forma visit. num. 108.* & alij apud Flamin. Paris. *dicto* 4 *lib. 7. quæst. 10. num. 9.* Quia præscribens facultatem conferendi beneficia non videtur præscribere facultatem remouendi, vel destituendi illos, quos ipse instituit. Et licèt regulariter qui potest instituere, possit etiam destituere: *cap. 1. & 2. de capell. Monach.* 5 *cap. cum & plantare, §. & in Ecclesiis, de priuileg.* tamen hoc non habet locum in præscriptione, in qua est Regula, quòd tantum præscriptum, quantum possessum. Gloss. *in cap. auditis, in verb. interruptione, de præscript.* Alexand. *cons. 120 in fine, lib. 4.* Cardin. Paris. *cons. 114. col penult. vol. 1.* & alij.

6 Dico secundò, Abbates, & Prælati inferiores exempti Episcopalem iurisdictionem habentes possunt beneficiorum resignationes recipere. Probatur primò, quia qui possunt destituere, possunt etiam beneficiorum resignationes recipere, vt supra diximus; sed Abbates, & Prælati exempti possunt destituere, Cardinal. Paris. *cons. 22. num. 14. vol. 4.* & hoc importat 7 iurisdictio Episcopalis quam habent. Secundò probatur, quia sicut Episcopi possunt beneficiorum resignationes admittere, vt probatur *in cap. admonet de renunciat. & in clem. multorum de pœn. & in cap. 1. de rer. permut. in 6.* notant Zabarell. *in cap. dilecti, num. 1. de præbend.* Panormit. *in d. cap. admonet*, Rebuff. *de pacif. possessor. num. 104.* Fusch. *de visit. lib. 2. cap. 10. num. 19. & cap 28. num. 11.* ita etiam Abbates, & Præ-8 lati exempti, de quibus loquimur: instituere enim, & destituere, est iurisdictionis, non Ordinis Episcopalis, vt constat.

9 Tertiò, quia huiusmodi Abbates, & Prælati dicuntur Ordinarij, vt probauimus *in 1. disput. quæst. 4.* & habent Ecclesias sibi pleno iure subiectas, adeò quòd in illis Episcopus se intromittere nequit. At habere 10 Ecclesias pleno iure subiectas, idem est, ac habere in eis potestatem instituendi, & destituendi, visitandi, & corrigendi, Card. Paris. *d. cons. 22. & cons. 35. n. 9. vol. 4.*

Prædicta intelliguntur de resignatione pura, & sim-11 plici: nam resignationes conditionales & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa. *Sarnen. de triennal. quæst. 16.* Mandos. *reg. 19. de infirm. quæst. 16. num. 11.* cum aliis per Gatz. *de benefic. part. 11. cap. 3. num. 152.* Rot. *in Gerunden. beneficij 16. Iunij 1628. coram R. P. D. Pirouano.*

12 Quoad secundam quæsiti partem, certum est, quòd beneficiorum permutatio Superioris auctoritate fieri debet, *cap. quæsitum, & c. penult. ext. de rer. permutat.* Nauar. *cons. 42. num. 1. tit. de simon.* Coral. *de benefic. part. 1. cap 9. num. 2.* Vgolin. *de simon. tab. 1. cap. 27. §. 2.* Less. *de iustit. lib. 2. cap. 34. num. 196 & cap. 35. num. 10.* Azor. *moral. instit part. 2. lib. 7. cap. 19. quæst. 3. 4. & 58.* latè Suarez *de relig. tom. 1. tract. 3. de simon. lib. 4. cap. 32 per tot.* Garc. *de benefic. part. 11. c. 4. n. 56.* Ioan. à Cokier *de permut. benefic. cap. 2.* & alij.

13 Quòd autem hic Superior intelligatur Episcopus, apertè colligitur ex *d. cap quæsitum*, ibi, *si autem Episcopus*, & ex *cap. vnic. de rer. permut. in 6.* ibi, *in manibus tuis ipsa resignant*, quod est intelligendum respectiuè de vnoquoque Episcopo pro sua Diœcesi. Atque ita firmant Coras. *d. cap. 9. n. 3.* Azor. *d. q. 4.* Suar. *d. cap. 32. n. 9.* Garc *d. cap. 4. n. 60.* Ioan. à Cokier *d. c. 2. n. 6.* Bonacin. *in tract. de simon. q. 4. §. 12. n. 7.* & alij *locis cit.* Qua ratione etiam Abbates, & Prælati Episcopo 14 inferiores exempti iurisdictionem quasi Episcopalem habentes possunt huiusmodi beneficiorum permutationes facere, & approbare. Quia hæc facultas competit Episcopis ratione iurisdictionis, non verò ratione dignitatis, aut Ordinis; & ideò cùm hi Prælati Episcopalem iurisdictionem habeant: non videtur, cur illis deneganda sit facultas, permutationibus beneficiorum auctoritatem interponendi. Et licèt *in cap. quæremi de rer. permut.* solius Episcopi mentio fiat: id tamen non refert; tum quia denominatio sumi solet ab eo, quod est regulare, & ordinarium, per quod non excluduntur; immo comprehenduntur ea, quæ sunt eiusdem rationis, Tiraquell. *lib. 1. de retract. §. 20. à n. 4. vsque ad 10.* tum etiam; quia Episcopus vno modo, & quasi formaliter dicitur ratione iurisdictionis Episcopalis, id est quoad officium, & curam: licèt non sit talis quoad dignitatem, & consecrationem; qua ratione Abbates, & Prælatus huiusmodi Episcoporum appellatione aliquo modo venire, docuimus supra *disput. 1. quæs. 5.* vnde quando id, de quo agitur, pertinet purè ad iurisdictionem ordinariam Episcopi, intelligitur habens iurisdictionem Episcopalem; character enim; & dignitas nihil ad talem actum influunt; exprimi tamen solet Episcopus, potiùs quàm alius: quia Episcopus Ordinariam iurisdictionem habere consueuit. Atque quòd Prælati Episcopo inferiores iurisdictionem Episcopalem habentes veniant hîc appellatione Superiorum, & possint beneficiorum permutationes admittere, & approbare, docent, Panormit. *in d. cap quæsitum, num. 4.* Coras. *d. cap. 9. num. 4.* Gregor. Lopez *l. 2. tit. 6. part. 5. gloss. 6.* Rebuff. *in praxi tit. de permut. n. 20.* Rot. *decis. 5. & 6. de rer. permut. in nou.* Suar. *d. cap. 32. à n. 11. vsque ad 14.* Garc. *d. cap. 4. num. 70.* Ioan. à Cokier. *dicto tract. cap. 6. num. 2.* Reginald. *in prax. fori pœnit. lib. 23. num. 261.* Bonacin. *d. §. 12. sub num. 7. vers. alij verò, & seq.*

Cæteri autem Prælati Episcopalem iurisdictionem 15 non habentes, non possunt permutationibus beneficiorum auctoritatem interponere; nisi hanc facultatem præscriptione acquisierint, Less. *d. cap. 34. n. 196.* Azor. *d. cap. 29. quæst. 4. in fine*, Cokier. *d. cap. 2. n. 12. & cap. 6. num. 2.* Garc. & alij.

DISPVTATIO XIV.

De reſidentia Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.
I I. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.
III. Vtrùm Abbates Generales poſſint cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare.
I V. Quibus de cauſis poſſint Abbates, & alij Prælati inferiores à ſua reſidentia recedere.
V. Quantum poſſint Abbates, & alij Prælati à ſuis Eccleſiis abeſſe.
V I. Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Eccleſiis, & Monaſteriis ſibi commendatis reſidere.
V I I. In quas pœnas incidant Abbates, & alij Prælati non reſidendo.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopis inferiores teneantur ad reſidentiam.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quodlibet de iure communi reſidentiam requirit.*
2 *Reſidentiam non requirunt de generali conſuetudine beneficia ſimplicia, niſi per aliquod particulare Statutum contrarium caueatur.*
3 *Reſidere perſonaliter tenentur omnes habentes beneficium cum cura animarum.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares reſidere tenentur. Et quid de Prælatis ſacularibus,* num. 5.
6 *Abbates, & Prælati inferiores, habentes propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali poſſunt cum beneficiariis ſibi ſubiectis ſuper non reſidendo diſpenſare, ſicut Epiſcopi cum ſuis.*
7 *Abbates, & Prælati inferiores à quo ad reſidendum cogi poſſint.*
8 *Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad reſidendum in particulari loco Religionis, ſed debent reſidere, vbi magis ipſorum præſentia neceſſaria fuerit.*
9 *Generales Religionum an poſſint ad alicuius Principis inſtantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites ſuarum Religionum, accedere.*
10 *Rectores Parochialium Eccleſiarum, vbi reſidere teneantur quando duas habent Eccleſias Parochiales, alteram in Ciuitate, & alteram extrà eius mœnia,* & num. 12.
11 *D. Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur.*
12 *Dignitas loci an conferat ad inſignitatē, & maiorem dignitatē Eccleſia, ita vt Rector duas habēs Eccleſias Parochiales in ea reſidere teneatur remiſſiuè.*
13 *Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat in altera prouiſa de Vicario.*
14 *Deciſiones Rota ſuper hac materia referuntur.*

1 DE iure commoni quodliber Beneficium reſidentiam requirit *can. Sanctorum 70. diſt. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. inter quatuor, cap. fin. de cleric. non reſiden. cap. ad hoc de* 2 *prabend.* tamen de generali conſuetudine id non procedit in Beneficiis ſimplicibus, vt tradunt *Panormit. in cap. extirpanda §. qui verò num. 31 de prabend.* Felin. *in cap. dilectus il 2. num. 1. de reſcrip.* Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat. de non reſid. num. 8.* Mandoſ. *in reg. 1. Cancellar. quaſt. 13. num.* 8. Cæſar de Graſſ. *deciſ. 4. num. 3. de prabend.* Seraph. *dec. 639. num. 5.* Rota *deciſ. 86. num. 3. & deciſ. 175. num. 2. & 489. num. 1. part. 2. recent. & deciſ. 375. n. 2. & deciſ. 108. num. 4. coram Gregorio XV.* Niſi tamen adeſſet aliqua ſpecialis conſuetudo, vel ſtatutum in aliquo particulari loco, per quod Beneficia ſimplicia obtinentes arctarentur ad reſidentiam, eſſet enim attendendum; qui per illod reuertitur ad ius commone, & de facili vnaquæque res vertitur ad ſuum ſtatum antiquum, Rota *d. deciſ. 375. num. 2. & 489. num. etiam 2. part. 2. recent. & d. deciſ. 175. n. 4. coram Greg. XV.* vbi *Adden.*

3 Omnes habentes beneficium cum animarum cura, ſiue in foro interiori tantùm, ſiue in exteriori tantùm, ſiue in interiori, & exteriori ſimul (vt eſt Epiſcopatus, Abbatia, & quodcunque aliud iuriſdictionem ſimol cum Paſtorali cura annexam habens) ad reſidendum in ſuis Eccleſiis, & Monaſteriis, vel locis ſui Beneficij adſtricti ſunt, *cap. ad hec, & cap. extirpanda §. qui verò de prabend. cap. quia nonnulli de cleric. non reſident. & cap. licet de elect. in 6.* quos Canones innouauit, & coofirmauit Synodus 4 Tridentina *ſeſſ 6. de reformat. cap. 1. & ſeſſ. 23. de reformat. cap. etiam* 1. Igitur Abbates Conuentuales Regulares, quos verè, & propriè Prælatos eſſe, atque animarum curam ſimol cum iuriſdictione in ſuos Monachos habere iam probatione non indigent, procul dubio tenentur perſonaliter reſidere, & adeſſe in Monaſteriis, & locis, quorum adminiſtratio, & cura ipſi tradita eſt; quod eſt certum, & ab omni ambiguitate remotum.

5 Idem dicendum eſt de Abbatibus ſecularibus & Prælatis Epiſcopo inferioribus: nam ipſi ad reſidendum quoque perſonaliter in locis ſuorum Beneficiorum adſtringuntur, prout præter citata iura, voluit Concil. Tridentin. *in d. ſeſſ. 24. de reformat. cap.* 12. & reformauit Rota *apud* Seraph. *deciſ. 1452. num. 1.* Immo Abbates, Priores, Præpoſiti, & alij Superiores Eccleſiarum Collegiatarum, licèt iuriſdictionem in Canonicos habeant, nihilominos cogi poterunt ad reſidendum ab Epiſcopis, ſub quorum Diœceſi extant, vt deciſum fuiſſe referunt Garc *de benef. p. 3. c. 2. num. 181.* Aloyſ. Ricc *in Collect. dec. p. 7. collect. 1592.* & alij apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 53. num. 108.* 6 Secus dicendum cenſeo de aliis Prælatis, qui nullius ſunt Diœceſis, ſed habent propriom territorium, vbi curam animarum cum Epiſcopali iuriſdictione exercent; hi enim ſunt Epiſcoporum loco, & cum canonicis & Parochis, vel aliis huiuſmodi

huiusmodi Beneficiariis sibi subiectis possunt, super non residendo dispensare, sicuti possunt Episcopi cum suis subditis, *cap. licèt canon. §. fin.* iuncta gloss. *de elect. in 6.* Et ideo ipsi non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice ad residendum cogi poterunt, & licentiam super non residendo ab eisdem, à quibus Episcopi, obtinere debent.

7

Dubium est autem, an Abbates, & Prælati Generales ad residendum in aliquo particulari Religionis loco teneantur. In quo si Abbatis Generalis nomen, & rem ipsam perpendamus, eorum residentia non videtur vni loco coarctanda: sed modò, in hoc, modò in alio Religionis Monasterio ad eorum libitum, vel prout necessitas exegerit, residere poterunt: ex quo residentiæ obligatio in eis locum non videtur habere. Nihilominus Generalis Abbas, necnon Prouincialis, siue Nationalis, sicut præ aliis Abbatibus magis Episcopis assimilantur: & sicut Episcopi ad residentiā tenentur iure Diuino, & Pontificio; ita Abbates Generales, & Prouinciales, siue Nationales, qui licèt certum, & determinatum locum residentiæ non habeant, tenentur tamen residere in eo loco, vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria.

8

Sed dubium est, an ad aliquorum Regum, siue Principum instantiam ad partes aliquas remotas, extrà limites suæ Religionis possint accedere. Cui dubio respondetur, quòd si eorum absentia vltra tres menses durare debet, absque speciali Summi Pontificis licentia, id facere non possent, iuxtà præceptum Conc. Trid. *locis citatis*; Et id, quod dictum est de Abbate Generali respectu totius Ordinis, & Congregationis, dicendum est de Prouincialibus, seu Nationalibus Prælatis respectu suarum Prouinciarum, seu Nationum. In nonnullis autem, ac ferè omnibus Monachorum Congregationibus Abbates Generales ordinariam residentiæ sedem in aliquo præcipuo, & particulari loco habere solent, in quo magis eorum persona est necessaria: puta vbi maior Monasteriorum est numerus; vt Generalis Cistercien. cuius ordinaria sedes Cistercij Monasterium est, sic etiam Generalis Cluniacensium, ac Cælestinorum, & olim Generalis nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, qui ordinariam sedem in Cœnobio D. Mariæ Vallis Vmbrosæ habebat, nunc autem in Cœnobio S. Bartholomæi de Ripolis propè Florentiam, & extra eius mœnia, quæ ordinariæ Generalium Abbatum, & Præsidentium sedes speciali gaudent priuilegio, vt Parochi in eis ad ipsorum Generalium nutum deputentur, nec ab Episcopis, vel eorum Vicariis examinandi sunt; neque in eorum institutione, aut destitutione Episcoporum consensus requirendus est, vt voluit Concil. Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 11.* de qua te alibi.

9

10 Quòd autem hic principaliter diximus, Abbates Generales ordinariam residentiæ sedem habere in aliquo præcipuo, & particulari loco, in quo magis eorum persona necessaria est, puta vbi maior Monasteriorum est numerus; non est inducendum à paritate rationis, vt Rectores Ecclesiarum Parochialium, siue Regulares, siue seculares illi sint, perinde teneantur residere in loco, vbi magis necessaria est ipsorum persona, ob maiorem filianorum multitudinem, si duas habeant Ecclesias Parochiales in ciuitate alteram extrà mœnia alicuius Vrbis; hi enim debent residere in Ciuitate, prouisa tamen Ecclesia extrà Vrbem iuxta dispositionem *c. ad audientiam de Eccles. ædific.* & decreti Concilij *sess. 21. c. 4* vt ad petitionem Episcopi Aquilani 15. Ianuarij 1576. Sacra Congregatio Concilij declarauit. Et declarationem, quam duximus inferiùs subscribendam post Episcopi quæst. in supplici libello, quia apud alios mutila, & alterata reperitur impressa, mutuauimus ab originali litteratum exemplo, quod asseruatur in manibus D. Ioannis Caroli Picæ Aquilani Patritij Sacræ Theol. & V. I. D. Protonotarij Apostolici, & nobis ob spectatam illius animi ingenuitatem, morum suauitatem, & singulare iudicij acumen, doctrinarum varietate refertum, amicitia coniunctissimi. Tenor autem litterarum, & declarationis in margine petitionis, aliis quàm plurimis petitionibus, & declarationibus ad rem nostram non facientibus ibi relictis, talis est. A tergo Reuerendiss. Domino vti fratri Episcopo Aquilano; intùs verò *Reuerendiss. Domine. Sacra Congregationis Cardinalium Tridentini Concilij interpretum sententiam de iis, quæ per libellum his litteris adiunctum proponebantur, in margine illius descriptam Amplitudo tua videbit. Quam diligenter seruandam curabit, & bene in Domino valebit. Romæ die 15. Ianuarij 1596.*

11

Vti Frater Philippus Boncompagnus Card. S. Sixti.

Illustriss. & Reuerendiss. Signori.

La Città dell' Aquila fu fondata da diuersi Popoli di Castelli, che habitauano, & habitano hoggi intorno alla Città predetta: & ogn'uno di quei popoli, che concorsero all'edificatione di essa, si fece, e fabricò vna Chiesa, dotandola chi di poco, & chi d'assai, secundo quei Popoli poteuano. Li Rettori di quelle chiese erano, si come sono, obligati alla cura d'ellì parocchiani, che habitano tanto dentro la Città, come di quelli, che resterono fuori in quei Castelli, & non potendo far residenza di persona, se non in vn loco solo, hanno eletto di risedere nelle Chiese dentro la Città, & in quello di fuora mandano vn sustituto, & così hanno osseruato, & osseruano tuttauia. A me è parso, che tal cosa non passasse molto bene, atteso che molte di dette Chiese fuora hanno mille, dua mila, & alcuna da cinque mila anime da curare, & nella Città ne haueranno diece, venti, ò cinquanta. Et perciò li diceua, che an dassero à risedere, doue haueuano maggior numero di Parrocchiani. Replicano loro, de la residenza si deue fare nella Città, comme loco più degno, ancerche ci habbino manco Parrocchiani, & che chosì è stato sempre osseruato fino ad hoggi. Desidero sapere quelche ne risolse la Sacra Congregatione per mandarlo poi alla debita essecutione, e questo il seconde dubio.

Sacra Congregatio hisce precibus sic respondit.

Congregatio Concilij censuit teneri eos residere in loco, in quo sita est Ecclesia Parochialis: & ideò si ea intra mœnia Ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quòd si Parochiani, qui extrà Ciuitatem habitant ob locorum distantiam, seu difficultatem, patiuntur incommoda in percipiendis sacramentis, & diuinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio c. ad audientiam de Eccl. ædific. & Decreti Concilij sess. 21. c. 4.

12 Et ne super hoc aliquid intactum relinquatur, quandoquidem in prædictis libello, & declaratione duo tanguntur respectiuè; dignitas quippe loci in quo sita est Ecclesia, & prouisio iuxtà *cap. ad audientiam* in alia Ecclesia vbi Rector non tenetur residere. Adsciendum an dignitas loci conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ, remittimus lectorem ad D. Massombrium *in sua Praxi haben. Concur. P. 2. dub. secundo per totum*: qui multis congestis iuribus, & auctoritatibus. Rot. præsertim, disputatiuè concludit insignitatem loci præbere maiorem dignitatem & insignitatem Ecclesiæ: adeò, vt dignior aliqua Ecclesia dicatur, in digniori loco sita aliis, quæ in minùs digno constitutæ reperiuntur; & habetur etiam ibi ex illo, vndè dignius reputetur aliquod Oppidum, & omninò proinde est

videndus

videndus, etiam *in tractatu eiuſdem de Synodo* in loco à ſe hic citato.

13 Sicut quoad multa, quæ ſpectant ad ſupradictum *cap. ad audientiam* quando debeat adhiberi, quale dominium remaneat Rectori principali ſuper Eccleſia prouiſa de Vicario in terminis *d. cap.* cuique pertineant oblationes, & alia ſimilia, tres offerimus eidem lectori Rotæ deciſ. pro Capitulo inſignis Collegiatæ S. Mariæ de Paganica extra mœnia Ciuitatis Aquilæ pro quo à Vicario ab ipſo conſtituto in executionem eiuſdem *cap. ad audientiam* exercetur cura animarum in Oppido ipſo Paganicæ extra, & propè Ciuitatem prædictam, promiſcuique cum ea Territorij, vt cæteræ Terræ, ſeu Caſtra adiacentia, Vrbanúmque potiùs quàm Paganicum meritum nomen, ſiue ſanguinem, & ciuicas qualitates incolarum, ſiue amœnitatem, & rerum optabilium omnium vbertatem cóſideraueris, quatenus oculati teſtis veriſſimæ atteſtationi præſtanda fides extiterit; ibi enim anno proximè præterito Euangelicæ prædicationis munus abſolui cum Diuinis ceſſantibus in prædicta nobiliſſima Ciuitate, ad quam Quadrageſimales Conciones habiturus à prædicto D. Ioan. Carolo Pica vocatus, fueram benignè auditus, non minùs, quàm ab oppidanis à maximo confluentium numero nobilium Aquilanorum, & à cunctis benè viſus fui. Deciſiones ſuper hac materia à Sacra Rota factæ ſunt impreſſæ *in calce tertij tomi*, vnà cum reliquis, & ſunt 32. 33. & 34. in ordine.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Epiſcopo inferiores de iure diuino ad reſidentiam teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Refertur ſententia negatiua.*

2 *Refertur ſententia affirmatiua.*

3 *Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tamen habentes, de iure diuino ad reſidentiam perſonalem coguntur.*

4 *Quos æternus Paſtor ſanguine ſuo redemit, Paſtoribus, non verò mercenarijs commendauit.*

5 *Reſponſio ad obiecta.*

1 QVæſtio hæc à ſacris Theologis agitatur, non modò quoad Epiſcopos, verùm etiam quoad Abbates, ac etiam quoſcunque alios, quibus animarũ cura commiſſa eſt; In qua re aliqui tenent indiſtinctè quòd non, & hoc pluribus rationibus probare contendunt. Primò ſic probant; in ſacra Scriptura nullum adeſt præceptum, quo ordinetur Paſtoribus, vt in ſuis Eccleſiis per ſe ipſos reſideant, ſed ſolùm, vt commiſſum ſibi gregem paſcant, at paſcere gregem, illúmque cuſtodire, & tueri poſſunt etiam per Vicarios; ergo reſidentia non erit de iure diuino; & hoc maximè militat quoad Abbatem Regularem, cum ipſe habeat ſuum Priorem Clauſtralem, cui totius Conuentus cura in Abbatis abſentia ſuccedit. Secundò Abbatiæ, & Parochiæ non ſunt à Chriſto Domino erectæ, & inſtitutæ, ſed ab Eccleſia, & à Summis Pontificibus; ergo in illis reſidere, erit de iure Eccleſiaſtico, & Pontificio, non diuino; Atque ita tenent, Ambroſ. Catharin. *in opuſc. de reſident.* & Albin. *eodem tractatu*, quos refert Azor. *inferiùs citandus.*

2 Secunda, & veriſſima ſententia eſt Nauar. *in man. cap. 25. num. 121.* Anton. Cordub. *quæſt. Theologic. lib. 1. quæſt. 19.* Caiet. *2. 2. q. 185. art. 5.* Sot. *de iuſt. & iur. lib. 10. quæſt. 3. art. 1.* Couarr. *var. reſolut. lib. 3. cap. 13.* quos citat, & ſequitur Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. quæſt. 1. verſ. ſecunda ſententia*, & poſt eos Alphonſ. Aluar. *in ſpeculo iur. Pontific. cap. 9. verſ. de reſid.* Nicol. Garc. *de benefic. part. 3. cap. 2. num. 16.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 3. num. 52.* & aliorum plurium apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 53. num. 2.* qui partem affirmatiuam tenent; quæ ſententia (vt benè notant citati Doctores) probatur, ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 1.* vbi ſic di-

3 citur, *cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique diuini prædicatione Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operum exemplo paſcere, pauperum, aliarúmque miſerabilium perſonarum curam paternam gerere, & in cætera munia Paſtoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſſiſtunt, ſed mercenariorum more deſerunt. Sacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique forma gregis in iudicio, & veritate paſcant, & regant.* Sententia ergo hæc auctoritate Concil. Trident. comprobata amplectenda eſt, non ſolùm, quia prædicto Concil. & Sacr. Canon. ſed quia etiam rationi con-

4 ſentanea eſt, nam quos æternus Paſtor Deus non corruptibilibus auro, & argento, ſed pretioſiſſimo ſanguine ſuo redemit: non Mercenariis, ſed propriis Paſtoribus, credibile eſt, commendaſſe, quando dixit Petro, & in eius perſona omnibus animarum cuſtodibus. *Paſce oues meas.* Matth. *cap. 20.* & [illegible] .10. *Mercenarius autem, & qui non eſt paſtor, [illegible] non ſunt oues propriæ, videt Lupum venientem, & dimittit oues, & fugit,* D. Petrus *cap. 5. epiſt. 1.* *Paſcite eum, qui in vobis eſt gregem Dei.* Ex quibus ſcripturæ locis colligitur, paſtores perſonaliter ſuo gregi inſtituere debere, illum præire, pecoris ſui vultum agnoſcere, oues ſuas nominatim vocare, inuiſere, aſpicere, eaſque præſentia ſua conſolari: & conſequenter illos de iure diuino ad reſidendum cogi.

5 Ad argumenta ergo primæ ſententiæ antequam reſpondeamus, notandum cum Soto *loco cit.* paulò ante ſecundam concluſionem, per ius diuinum illud eſſe intelligendum, quod, & ſi in ſacra Scriptura expreſsè non contineatur, colligitur tamen ex æquipollentibus eiuſdem ſacræ Scripturæ verbis, eamdem prorſus ſignificationem habentibus. Vnde ad primum argumentum reſpondetur; dato, quòd in ſacra ſcriptura non eſſet præceptum, quòd iubeatur paſtoribus, vt in ſuis Eccleſiis per ſe ipſos reſideant: tamen colligitur huiuſmodi præceptum ex aliis, quæ ipſamet Scriptura tradit, & Sotus *ibid.* luculenter explicat. Ad ſecundum argumentum reſpondeo, Abbatias, & Parochias non fuiſſe ſub his nominibus à Chriſto Domino inſtitutas, ſed ſub aliis titulis, & vocabulis, nempè, gregis, ouilis, populi, Eccleſiæ, familiæ & ſimilium, quod idem eſt.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates Generales poſſint, cum Abbatibus Conuentualibus ſuper reſidentiam diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum prohibet omnibus curam animarum gerentibus, ne maneant extra reſidentiam.*

2 *Dispensare cum Prælatis Conuentualibus super residentiam, spectat ad Generalem, vel Prouincialẽ.*
3 *Non residendi facultatem is indulgere valet, qui residendi obligationem imponit.*
4 *Generales Ordinum sunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.*

1 CONc. Trident. *sess. 23. c. 1.* in antecedendi quæsito citatum, prohibuit vniuersaliter omnibus animarum curam gerentibus, ne maneant extra residentiam, sed personaliter resideant, & insuper eodem loco citato præcipit, vt super residentia nullus Prælatus Romano Pontifice inferior possit dispensare, nisi ad certum, & determinatum tempus; quod etiam habetur *in cap. extirpanda, §. quia verò de preben. & cap. relatum de cleric. non resid.* in aliquibus verò casibus, scilicet pro vniuersali, vel particulari Ecclesiæ commodo, & vtilitate, vt inferiùs dicetur, excusantur; vt videtur voluisse Concil. *loc. cit.* in illis verbis. *Nam cum Christiana charitas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant,* vbi voluit, in talibus casibus ad Summum Pontificem seu ad Metropolitanum recurrendum esse, in quibus iuribus, & Sacro Conc. Trid. quamuis habeatur sermo de Episcopis, & Primatibus, & de omnibus Presbyteris, curam animarum gerentibus; tamen dubio procul idem erit intelligendum de Abbatibus, ac quibuscumque Religionum Prælatis similem curam habentibus, quorum recursus non ad Metropolitanum, à quo per priuilegia Pontificia ex-
2 empti sunt, sed ad Generales, Prouinciales, Superioresque Abbates iuxta Constitutiones singularum Congregationum à Sede Apostolica approbatas, fieri debet.

Item *in cap. licèt canon. §. fin. de elect. in 6.* tribuitur etiam Ordinario potestas dispensandi super non residendo, vbi gloss. per Ordinarium intelligit etiam Prælatum Episcopo inferiorem. Quapropter Generalis Abbas, aliique Superiores cum legitima causa super residentia Abbatum inferiorum dispensare po-
3 terunt. Quod insuper probatur. Nam is facultatem, non residendi indulgere valet, qui residendi obligationem imponit; eius enim est soluere, cuius est ligare, *l. si puella ff. de sponsal. l. 4. ff. de re iud. l. eius est velle ff. de reg. iur.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. dispensatio de non resid. n. 75.* sed Abbatibus localibus obligatio residendi imponitur à Generalibus, hi enim sunt horum
4 Ordinarij Superiores, & alij onus Abbatiarum suscipiunt; ergo Generales Prælati poterunt, inferiores ab huiusmodi onere ex iusta causa, & per modicum tempus eximere.

QVÆSITVM IV.

Quibus de causis possint Abbates, & alij Prælati inferiores à sua residentia recedere.

SVMMARIVM.

1 *Charitas Christiana à residentia excusat, & quanam intelligatur.*
2 *Necessitas corporis excusat à residentia.*
3 *Necessitatis corporalis appellatione quid intelligatur.*
4 *Causa iusta, & rationabilis excusat à residentia, & qualis esse debeat.*
5 *Absentia pro negotiis propriis an sit iusta causa non residendi.*
6 *Impedimentum iustum excusans à residentia non dicitur negotium, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest.*
7 *Obedientia debita excusat à residentia.*
8 *Vtilitas euidens Ecclesiæ, vel Republicæ est iusta causa non residendi.*
9 *Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere,* limita, vt num. seq.
11 *Residere non tenetur, cui indultum est à Summo Pontifice.*
12 *Causa iusta, & licentia Superioris copulatiuè requiruntur, ad excusandum à residentia.*
13 *Causa iusta sola sufficit ad excusandum à residentia si ex consuetudine Prælati licentia non requiratur.*

MVltæ sunt causæ, ex quibus excusatur quis à residentia, quæ videri poterunt *toto tit. ex de cleric. non resid. & in 6. eod. tit. & cap. cùm non deceat, de elect. & cap. 2. de priuileg. eod. lib. 6.* & in Concil. Trid. *sess. 23. cap. 1. de reformat.* & apud Ioan. de Selua *de benefic. part. 4. quæst. 6.* Rebuff. *in prax. tit. de dispensat. de non resid.* Nauar. *in man. cap. 25. num. 121.* & alios.

1 Prima causa, ob quam quis potest à sua Ecclesia, & residentia abesse, est Christiana charitas, vt tradit Concilium Trident. per quam intelligi debet proximorum vtilitas, v. g. eis aliquo graui periculo hæresis, vel belli imminente, succurrat Prælatus sua prædicatione, & exhortatione, vel ob pacem inter magnates componendam. Verùm hoc intelligi debet, dummodò in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis, Tolet. *Instruct. Sacerd. lib. 5. c. 4. n. 3.* Marc. Anton. Genuen. *in Manual. Pastor. c. 31. n. 3.* Sanctarel. *var. resol. q. 3. n. 5.* Molfes. *in sum. tract. 6. cap. 11. n. 29.* D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. allegat. 53. num. 6. iux. Lugdunen. impress.*

2 Secunda causa est, quando quis ob corporis necessitatem impeditur à residentia, *cap. 1. §. qui verò, de cleric. non resident. in 6.* Concil. Trident. *loc. cit.* Et ap-
3 pellatione corporalis necessitatis intelligitur omne iustum impedimentum, quo quis impeditur residere, vt per Archidiac. *in d. cap. 1. n. 2.* quem ibi, *in §. qui verò*, sequuntur Geminian. *num. 5.* & Franch. *num. 2.* Federic. de Sen. *cons. 246. sub num. 2. vers. item infirmitas*, Calderin. *consil. 15. circa finem vers. vnde notat*, Archidiac. *de prebend.* Nauarr. *consil. 9. num. 4. in fine, & Sum. 5. tit. de cleric. non residend.* Verùm hoc intelligitur de iusto impedimento corporali, per quod Prælatus, vel beneficiatus, etiam si velit, non possit ire ad residendum, vel saltem non sine periculo læsionis corporis, vel amissionis rerum suarum, vt colligitur ex iuribus allegatis per Archidiacon. & videtur esse de mente ipsius, & aliorum Doctorum supra relatorum.

4 Tertiò excusatur quis à residentia ex iusta, & rationabili causa, *elem. 1.* vbi gloss. *de stat. Monach.* Ostiens. *in Sum. tit. de cleric. non resident §. quæ sit pœna num. 5.* & alij. Et absentia pro propriis negotiis
5 dicitur causa rationabilis, & iusta, *canon. præsentium, 1. quæst. 7.* gloss. *in cap. relatum, in verb. Prælatorum, & in cap. ex parte il 2. in verb. periurium, de cleric. non resid.* Petr. Gregor. Tholosan. *de benefic. cap. 7. num. 16.* Natt. *consil. 41. num. 6. lib. 1.* Adde, quòd iusta causa debet esse rationabilis, & talis, quòd iustum impedimentum dici valeat, vt per Archidiac. *d. cap. 1. de cleric. non resid. in 6.* Prob. *ad Monach. ibid. num. 25.* Seraphin. *decis. 1131. num. 3.* & Rota *in vna Alerien. fructuum 21. Aprilis 1603. coram Pamphilio.*

Et

6 Et ideo prædictum negotium, pro quo quis abest, est tale, vt per procuratorcos tractari possit, non dicitur iustum impedimentum, vt per Barthol. *in l. sed & si §. 1. ff. quib. ex caus. maior. &c.* Bald. *in l. eos, §. Apostolos, in princ. C. de appellat.* Boët. *decis.* 43. *n.* 9. Aymon. *cons.* 579. *n.* 9. *in fine*, Seraphio. *d. decis.* 1131. *n.* 4. *&* 5.

7 Quartò excusat à non residendo debita obedientia ex Concil. Trid. *loc. cit.* vt si quis à Summo Pontifice vocetur ad tempus aliquod breue pro ministerio aliquo, & bono Ecclesiæ vniuersalis, vel Reipublicæ Christianæ, dummodu ministerio expedito, ad propriam reuertatur Ecclesiam. Barbos. aliis relatis, *alleg.* 53. *num.* 10.

8 Quintò excusatur à residentia, & facit fructus suos ille, qui abest propter euidentem Ecclesiæ, vel Reipublicæ vtilitatem, *d. cap. cùm non deceat, de elect. in 6. cap. ex parte el 2. de cleric. non resid. d. cap. 1 §. qui verò, eod. tit. in 6.* Concil. Tridentin. *loco cit.* Afflict. *decis.* 289. *n.* 35. & fuit dictum *in vna Burgen. iurisdictionis*

9 4. *May* 1584. *coram Seraphino.* Et ista vtilitas considerarur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur residere; & ideo si est absens pro vtilitate, alterius Ecclesiæ, non excusatur à residentia, nec facit fructus suos, vt colligitur claré ex *d. cap. cum non deceat*, ibi, *in illis Ecclesiis, quarum negotia prosequuntur*, vbi hoc notant Ioan. Monach. *sub num.* 1. *in verb. residerent*, Archidiac. *in fine in eod. verb.* Ioan. Andr. *in d. cap.* 1. *n.* 3. *vers. item intelligendum, de cleric. non resident. in 6.* & *ibi*, Anchar. *num.* 4. *in fine* 5. *not.* Prob. *num.* 29. *vers. attende, & num. seq* Geminian. *in §. qui verò, num.* 8. *vers. & debet intelligi.*

10 Limita, id non procedere, quando beneficia alterius Ecclesiæ haberent dependentiam ab Ecclesia, cuius absens negotia gerit, vt puta si iure communi, vel ex priuilegio Ecclesiæ, vel sui ipsius residendo in dicta Ecclesia percipit fructus beneficiorum aliarum Ecclesiarum; hoc enim casu omnium beneficiorum fructus percipit. Ita expresse loquitur text. *in d. cap. cum non deceat*, & ibi declarat gloss. *in versic. residendo*, Ioan. Monach. *n.* 1. Archidiacon. *in verb. reciperent*, Ioan. Andr. *num.* 2. *in fine*, *& seq.* Geminian. *sub num* 5. *super ead. gloss.* Franch. *num.* 1. Butr. *ante num.* 1. Euidens Reipublicæ vtilitas, quæ intelligatur, exponit laté Barbosa *d. allegat.* 53. *num.* 15. *& sequentibus.*

11 Sextò excusatur à residentia, cui indultum est à Summo Pontifice, *cap. penult.* vbi omnes, *de cleric. non resident.* Selua *d. p.* 4 *q.* 8. *num.* 1. Rebuff. *loco citato num.* 19.

12 Verùm sola iusta causa non sufficit ad excusandum à non residendo, sed requiritur etiam licentia Superioris; hæc enim duo copulatiuè requiruntur, & vnum sine altero non sufficit, *cap. relatum*, vbi gloss. per illum text. *in verb. Prælatorum*, & Panormit. *in cap. inter quatuor, num.* 4. *eod tit.* Syluest. *ver. residentia, num.* 3. Pisanell. *num.* 4. Rosell. *num.* 3. Angel. *in verb. clericus* 7. *num.* 3. Tabien. *verb. beneficiorum* 3. *num.* 8. *vers dicit etiam Innocentius*, Selua *d. p.* 4. *quæst.* 6 *n.* 34. *&* 35. & ita loquitur text. *in d. can. præsentium* 1. *q.* 7. Narr. *cons.* 41. *num.* 2. *lib.* 1. Rota *in Burgen. residentia* 4. *Iulij* 1586. *coram Platto*, Seraphin. *d. decis.* 1131. *num.* 6. *& in Placentina salarij* 7. *May* 1607. *coram Penia*, & claré habetur ex Concil. Tridentin. *d. cap.* 1. vbi ad hoc, vt Parochi iustè possint à suis residentiis abesse, duo requirit, nempè iustam causam, & eius approbationem ab Episcopo faciendam cum licentia ab eodem in scriptis, & gratis concedenda. Limita, nisi adsit consuetudo, quòd sine licentia Prælati beneficiatus abesse possit ex iusta,

13 & rationabili causa, secundùm Innocent. *in cap. ex tua, de clericis, non resident.* Panormitanus *in cap. inter quatuor, num.* 3. Syluest. Angel. & Tabien. *locis citatis.*

QVÆSITVM V.

Per quantum temporis spatium possint Abbates, & alij Prælati à suis Ecclesiis abesse.

SVMMARIVM.

1 *Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltem trium mensium à suis Ecclesiis abesse, & quomodo.*

2 *Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesiis abesse.*

3 *Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere.*

PEr quantum temporis spatium possunt Episcopi, ac item Abbates, & alij Prælati Episcopis inferiores, ab eorum tamen iurisdictione exempti, à suis Ecclesiis abesse, declaratur in Concilio Trident. *sess.* 23. *cap.* 1. his verbis. *Quoniam autem qui aliquantisper tantùm absunt, ex veterum Canonum sententia, non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt. Sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum extra prædictas causas nullo pacto debere duos, aut ad summum, tres menses excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento* Ex quibus verbis patet, Episcopis, ac per consequens etiam Abbatibus, & aliis huiusmodi Prælatis curam animarum cum Episcopali iurisdictione exercentibus concedi, vt possint à sua residentia per duorum, vel trium mensium spatium, siue interruptum, siue continuum abesse: quod tempus eis concessum est, causa animum relaxandi: dummodò id fiat, ex iusta causa, quæ an talis sit, eorum conscientiæ relinquitor, & dummodo, id fiat sine graui gregis sibi commissi detrimento, vt notat Azor. *instit. mor. part.* 2. *lib.* 7. *cap.* 4. *quæst.* 9. (1)

Reliquis autem Episcopo subditis animarum curam gerentibus idem Concilium abesse permittit per duos menses. Ad quam licentiam. Nauarr. *in Manual. cap.* 26. *num.* 121. ad finem arbitratur non requiri licentiam scriptam Ordinarij, dummodo habeat iustam causam, cui opinioni videotur esse omnino contraria verba illa Concilij *sess.* 23. *de reformat: cap.* 1. scilicet. *Quandocumque eos, causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione, relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa non obtineant.* Quod etiam notant Less. *de iust lib.* 2. *cap* 34. *dub.* 26. *num.* 159. Tolet. *lib.* 5. *cap.* 5. Reginald. *in praxi lib* 30. *tract.* 3. *num.* 55. & alij, apud Barbos. *de offic. & potest. Episc. part.* 3. *alleg.* 53. *num.* 96 (2) Et hanc discedendi licentiam Parochis ad tempus non solùm Episcopus, sed etiam Abbas, & alius Prælatus Episcopo inferior, qui sit loci Ordinarius, concedere potest, vt ait gloss. *in cap. licet can. § fin. de elect.* Reginald. *d. tract.* 3. *num.* 57. Barbos. *d. alleg.* 53. *num.* 95. (3)

⁂

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates Commendatarij teneantur in Ecclesiis, & Monasteriis sibi Commendatis residere.

SVMMARIVM.

1 *Abbatias, vel Pralaturas, vel alias huiusmodi Ecclesias, vel Monasteria commendata habentes tenentur in eis residere.* Limita, vt num. seq.

3 *Secularis habens Monasterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, sed ea est penès Priorem, aut Vicarium à Generali constitutum.*

4 *Commendatarij residere tenentur, si eis cura animarum aliquo modo incumbit.*

1 PRo huius rei determinatione in medium afferam Constitutionem Pij IV. quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesia specula.* Romæ editam, & publicatam die 14. Decembris 1564. in qua hæc præcipuè adnotantur verba, *Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis prafatis, ac aliis quibuscumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel praeminentia prafulgentibus, pradictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque Beneficiariis curam animarum habentibus, qui, iuxta decreti super residentia in Concilio pradicto promulgati tenorem personalem in suis Ecclesiis residentiam facere teneantur; in virtute sancta obedientia*, ex qua Constitutione constat, quòd etiam habentes Abbatias, vel Prioratus, vel alias huiusmodi Ecclesias, & Monasteria in Commendam, vel perpetuam administrationem, etiam quoad spiritualia, tenentur in eis residere; quia habent eandem obligationem, & idem onus, quod haberent, qui in titulum huiusmodi Beneficia, & Ecclesias obtinerent, vt ait Reginald. *in praxi, lib. 30. tract. 3. n. 49. in fine.*

2 Verùm non semper Abbas Commendatarius ad residentiam in Abbatia sibi commendata adstringitur. Si enim Monasterium non habet curam animarum secularium, Abbas non tenetur ad personalem in eo residentiam; quia 3 secularis habens Monasterium in commendam, non habet curam Conuentus, nec Monachorum: sed ea tota est penès Priorem Conuentualem, seu Vicarium à Generali constitutum, vt decisum est à Rota Romana apud Farinac. *decis. 112. n. 10. in nouiss.* & Commendatarij Abbatiarum curam iurisdictionalem tantùm, non autem Sacramentalem habentes nullo Concilij decreto ad residendum adstringuntur, neque si non resideant, pœnis ab eodem Concilio in non residentes constitutis arctantur; vt à sacra Congregatione decisum fuisse refert Garc. *in addit. ad cap. 2. 3. part. de benefic. n. 81. & seq.* Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 53. num. 112.*

4 Igitur si cura animarum sacramentalis personarum secularium, vel aliquo modo Monachorum personis ipsorum Commendatariorum incumbit, absque dubio residere tenebuntur.

QVÆSITVM VII.

In quas pænas incidant Abbates, & alij Pralati non residendo.

SVMMARIVM.

1 *Pæna à Concilio Tridentino statuta pro Episcopis non residentibus.*

2 *Abbates, & Prelati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt easdem pænas, quas incurrunt Episcopi non residentes.*

3 *Abbates, & Prelati Regulares, non residendo, an incurrant pænas à Concil. Trident. Episcopis statutas.*

4 *Pæna non residentibus à Pio IV. constituta.*

1 COncilium Tridentinum *supradicta sess. 23. de reformat. cap. 1.* statuit, vt Episcopus absque iusta causa à sua Ecclesia absens, qui propriæ salutis immemor terrena cœlestibus, ac diuinis humana præferens in diuersis curiis vagatur, aut in negotiorum temporalium solicitudine ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinet occupatum, vltra peccati mortalis reatum, quem incurrit, pro rata temporis absentiæ, fructus non facit suos, sed tenetur in conscientia eos fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus erogare. Quod si Episcopus aliquis annum continuè à sua Ecclesia sine dicta approbatione abfuerit, Metropolitanus tenetur eum sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eò ipso incurrenda intra tres menses Romano Pontifici denunciare. Ita decreuit idem Concil. *sess. 6. de reformat. cap. 1.* vbi licèt statuerit, vt Episcopi per sex mensium spatium absentes à residentia quartam partem vnius anni fructuum amittant, tamen, *d. cap. 1. sess. 23.* augendo pœnam, voluit, vt fructus omnes pro rata absentiæ amittant.

2 Eisdem pœnis puto affici Abbates, & Prælatos inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, & qui nullius sunt Diœcesis; hi enim se habent Episcoporum loco; & sicut, quando Episcopi amplius per annum continuè, absque iusta causa, & Superiore approbante, à sua residentia abfuerint, Metropolitanus tenetur, intra tres menses de eorum absentia Romanum Pontificem certiorem reddere; ita etiam de horum Prælatorum absentia; non enim cogi possunt ab Episcopis, cum nec in eorum Diœcesi, nec sub eorum iurisdictione sint, & hæc coactio sit potestatis iurisdictionis, non enim est Ordinis, quod constat. Præterea possunt (sicut Episcopi) cum Parochis, vel Canonicis, aut aliis huiusmodi Beneficiariis sibi subditis super non residendo dispensare, sicut probauimus supra. Igitur non residendo eisdem pœnis, quas Episcopi incurrunt, subiiciuntur, & idem tempus scilicet trium mensium eis abessendi conceditur. De obligatione Abbatum Commendatariorum, ac pœnis, quas incurrunt, si non resideant, egimus in antecedenti quæsito.

3 Difficultas autem, est vtrùm etiam Abbates, & Prælati Regulares non residentes in suis Ecclesiis, & Monasteriis ligentur, & subsint pœnis à prædicto *Concilio Tridentino*, contra Episcopos, & Prælatos positis. Ad quod respondetur, illos hisce pœnis non arctari, nisi habeant curam animarum secularium per ipsosmet administrandam; quia de huiusmodi cura loquitur Concilium, vt respondit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, teste Lessio *de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 19. num. 161.* At Regulares Prælatos in administratione, & cura suorum subditorum Regularium, relinquit propriis statutis, & suorum Superiorum ordinationibus, quas omnes profectò determinatis pœnis Abbates, & Prælatos non residentes credibile est afficere.

4 Præter pœnas prædictas à Concil. Trident. statututas, operæ pretium est, alias pœnas pro Prælatis non residentibus *in Constitutione fel. rec. Pij IV.* quæ incipit, *In suprema militantis Ecclesia, sub datum Roma 14. Decembris* 1564. narrare, quæ Constitutio cum sit valde conformis pœnis à *Concil. Trident. loc. cit.* editis

editis, hîc recensetur verbatim, quoad ea, quæ ad rem nostram pertinent.

MOtu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præminentia præfulgentibus, prædictas Ecclesias in Commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque Beneficiariis, curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem, in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis, nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis successoris nostri arbitrio, imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus. Quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit; ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quàm cæteri in suis Ecclesiis residentes existant. Hac nostra perpetuò valitura Sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia, & se mouentia, res, & bona, iura, & actiones cuiuscunque qualitatis, & quantitatis, & valoris, ac vbicunque locorum consistant ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel Commendam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios, quoscunque Beneficiatos curam animarum habentes qui extra prædictas Ecclesias, ac diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcunque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum Beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & Regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, redditum, & prouentuum ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quæsita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & aliàs liberè disponendi à nobis, & quibuscunque aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus, & successoribus nostris, etiam cum clausulis, quòd facultates huiusmodi reuocari non queant; aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus, & bonis huiusmodi iamque disposuerint, tanquam spolia ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant, liceátque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus, & bonis præfatis conficere, illáque, prout de reliquis Clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filij nostri moderni, & pro tempore existentis Generalis Thesaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare cuiusuis licentia desuper minimè requisita. Ac facultates, & desuper confectas litteras prædictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorum, quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas illatum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus eiusmodi, etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc pro vt ex tunc, & contrà, in dictæ contumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus; Ac tam eas, quàm earum prætextu quomodolibet pro tempore, condita, factáque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla, inualida, nulliúsque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quauis instantia, sublata, eis, & eorum cuilibet quauis aliàs iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & diffiniri debere, ac quidquid secus, à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum Beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut Diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus

ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus; sed ea in suo robore, vt antea manere volumus, præterquàm quoad eos, qui in suis Ecclesiis iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantùm saluam eis esse volumus; ita vt generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus minimè suffragetur; sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Ceterum, &c. Non obstan. &c.

Aliam Constitutionem edidit idem Pius IV. anno 1560. die 13. Septembris, incipientem, *De salute gregis Domini*, quæ pariter conformis est pœnis constitutis à Concil. Tridentin. *loc. cit.* quæ videri potest apud Quarant. *verb. residentia pag. mihi* 446. Post quam Constitutionem idem Pontifex pro executione decretorum d. Concilij Tridentini & eiusdem Constitut. edidit illam, quam supra retulimus.

DISPVTATIO. XV.

De exemptionibus Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta sint.
II. Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.
III. Vnde habuit originem huiusmodi exemptio Abbatum, Prælatorum, & Monachorum.
IV. Quandónam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint.
V. Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.
VI. Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri possint.
VII. Vtrùm per priuilegia exemptionum Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.
VIII. Vtrùm exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam in quasi possessione iurisdictionis, sufficiat exhibere priuilegiorum exemptiones.
IX. Vtrùm per priuilegia exemptionis Abbates, & Prælati Episcopo inferiores dicantur habere territorium, vel nullius Diœcesis sint.
X. Pendente lite inter Abbatem, & Episcopum super exemptione, ad quem pertineat iurisdictio.
XI. Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.
XII. Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare.
XIII. Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta à sua iurisdictione eximere possit.
XIV. Vtrùm Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro tribunali sedere possit.
XV. Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta Pontificalia exercere possit.
XVI. Vtrùm de legatis factis Monasteriis, & Ecclesiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati canonicam portionem Episcopo soluere.
XVII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares teneantur quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluere.
XVIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, & Religiosi à decimarum solutione sint exempti.
XIX. An Abbates, & alij Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exempti, & quo iure.
XX. Vtrùm Abbatum aliorúmque Prælatorum facultates, & bona à ciuili, & laica potestate sint exempta.
XXI. Vtrùm Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis oneribus tam realibus, quàm personalibus exempti sint.
XXII. An Monasterium hæres institutus à Laico, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice laico super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

An Abbates, & Prælati Regulares, eorúmque Monaſteria ab Ordinariorum iuriſdictione exempta ſint.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi omnes olim Epiſcopo Diœceſano ſubiiciebantur.*
2 *Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi.*
3 *Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monaſterium Diui Medardi Sueſſonum exemit.*
4 *Diuus Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iuriſdictione eximere cœpit.*
5 *Gratiani error in ſuperſcriptione* Caoonis, quam neceſſarium 18. quæſt. 2. *deprehenditur.*
6 *Exempti ab Ordinariis an cenſeantur exempti à Legatis Papæ.*
7 *An à Legatis natis.*

MONACHOS omnes olim Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectos fuiſſe, probatur per nonnulla iura, & Concilia. Primò ex Concilio Calcedonenſi *Action. 6. Can. 1. & ult. 15. can. placuit*, vbi dicitur. *Placuit nullum quidem vſquam ædificare, aut conſtituere Monaſterium, vel Oratorij domum præter conſcientiam Epiſcopi Ciuitatis, Monachos verò per vnamquamque Ciuitatem, aut Regionem ſubiectos eſſe Epiſcopo.* Et in fioe Can. ſubditur. *Veruntamen Epiſcopum conuenit Ciuitatis competentem Monaſteriorum prouidentiam gerere.* Refertur à Gratiano *in Can. quidam Monachorum 18. q. 2.* Concil. Trullanum *cap. 40. & 41.* prohiber, quemquam in Monaſterium admitti, aut in Eremum ſecedere, & Anachoreſim profiteri, ſine præuia examinatione Epiſcopi, quod latè proſequitur Synodus Prouincialis Coostantioopolitana *cap. 2.* Idem habetur io Concilio Niceno I. *c. 14.* ex Arabico. Item Synodus prima ſecunda *can. 17.* docet: nec vllum Monaſterium ſine Epiſcopi conſenſu ædificandum; additque ritum, ſcilicet, vt Epiſcopus Crucem figat eo loco, vbi Monaſterij fundamenta iacienda ſuot, precéſque tum fundat, ac præmiſſa ædificatione curet deſcribi, quæ ad Monaſterij diſpenſationem, & Monachorum ſufficientiam à fundatore danda ſunt; atque adeò Monaſterium Epiſcopatui ſubiiciatur, harúmque rerum omnium breue, & inſtrumentum publicum conficiatur, quod in Archiuiis Epiſcopalibus reponatur; & in eadem Synodo prima ſecunda *can. 4.* ſtatuitur, in Epiſcoporum poteſtate ſitum eſſe, non ſolùm Monachos ex vno in aliud Monaſterium transferre, verùm etiam illos ſecularibus ædibus præficere. Item ex Concilio Calcedonen. *can. 23.* non licebat Monachis Conſtantinopolim proficiſci abſque proprij Epiſcopi, vel mandatis negotiis, vel ſaltim literis dimiſſoriis. Item ex Coocilio Carthaginen. V. cui Epiſcopi ex vniuerſa Africa interfuerunt *can. 13.* habetur, quòd nullus Monachus, vel ordinari poſſit, & in Clerum coaptari, vel alicui Monaſterio præfici ab alio Epiſcopo ſine proprij Epiſcopi licentia, & conſenſu. Item in Concilio Toletano II. *can. 1.* dicitur. *Quos voluntas parentum à primis infantiæ annis in Clericatus officio, vel Monachali poſuit, ſtatutum, vt cum mox detonſi, vel Monaſterio electorum contraditi fuerint, in domo Eccleſiæ ſub Epiſcopali præſentia à præpoſito ſibi debeant erudiri, & vbi legitimam attigerint ætatem, ab Epiſcopo de promiſſione caſtimoniæ ſuæ abſque coniugali neceſſitate, examinentur.* Item Concil. Tolet. IV. *cap. 50. qui nec inter Clericos, nec inter Monachos habentur, ſiue hi, qui per diuerſa loca vagè feruntur, ab Epiſcopis, in quorum Conuentu commorare noſcuntur, licentia eorum coerceatur, vt aut in Clero, aut in Monaſterio deputentur præter eos, qui ab Epiſcopo ſuo, aut propter ætatē, aut propter languorem fuerint abſoluti.* Item Concil. Cabilon. I. *can. 15. Abbates, vel Monachi, aut agentes Monaſteriorum patrocinio ſeculari penitus non viuntur, ſeu ad Principis præſentiam, ſine Epiſcopi ſui permiſſu, ambulare audeant; quod ſi fecerint à ſuis Epiſcopis excommunicentur.* Item in Synodo Auguſtana celebrata circa annum Domioi 952. *cap. 6.* ſic dicitur. *Oportet etiam Epiſcopum in cuius Diœceſi Cœnobium ſitum eſt Monachorum prouidentiam gerere, & ſi aliquod correctione dignum reperit, corrigere feſtinet.* Et Concil. Verneo. *cap. 3. Vt vnuſquiſque Epiſcoporum poteſtatem habeat in ſua Parochia tam de Clero, quàm de Regularibus, vel ſecularibus ad corrigendum, & emendandum Ordinem Canonicum ſpiritualem, vt ſic viuunt, qualiter Domino placere poſſint.* Item in Concilio Aurelianen. I. *cap. 21.* dicitur. *Abbates pro humilitate Religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quid extra Regulam fecerint ab Epiſcopis corrigantur, qui ſemel in anno in loco vbi Epiſcopus elegerit, accepta vocatione conueniant;* refertur *in can. Abbates 18. quæſt. 2.* Idem Concil. Aurelianen. II. *can. 21. Abbates, qui Epiſcoporum præcepta deſpiciunt, ad communionem, nec pœnitiùs admittantur, niſi contumaciam humilitate ſuſcepta deponant.* Idem habetor 18. *quæſt. 2. per totum.* Idem colligitur ex iure Cæſareo, oam Iuſtinianus *in nouella 123. cap. 4.* ait. *Sed etiam vniuſcuiuſque Ciuitatis Epiſcopus huius rei (id eſt Monaſteriorum, & Monachorum regendorum) prouidentiam habeat, ſiue Patriarcha, ſiue Metropolita, ſiue ſinguli ſunt Epiſcoporum, & Reuerendiſſimos Defenſores mittant hæc requirentes, & ſeruantes, & non ſinentes, quidquam fieri extra, quàm decet: ſed & ſi quod fiat, velociter hoc emendare.* Item *l. 40. C. de Epiſc. & Cleric. Monaſteria degunt, ſeu cenſentur Epiſcopis ſubditorum ſuorum, & Abbatum quidem curam gerunt Epiſcopi, Monachorum verò Abbates.* Et *l. 44. tit. eod. Sed, & obſeruatione, & cuſtela diligenti opus eſt, ne vllo modo prætereantur hæc (agitur de Sanctimonialibus ab omni virorum conſortio remouendis) quòd non aliter contingent, quàm ſi Deo amantiſſimi cuiuſque Ciuitatis Epiſcopi inſpiciant diligenter Monachorum degentium in Monaſteriis ſub ſua cura ordinatis conuerſationes: & ſi quid ſenſerint huiuſmodi lapſus, omnibúſque modis compeſcant tale ipſorum inceptum, & pœnis ſubiiciant eos, qui poſt noſtrum prohibitionem adhuc talia perpetrant.* Et *tit. eodem l. 47.* Imperator vult, Abbatem à Monachis electum, ab Epiſcopo confirmari debere. Item *l. 6. C. de Epiſcop. audient.* ſic dicitur, *addictos ſupplicio, & pro criminum immanitate damnatos nulli Clericorum, vel Monachorum eorum, etiam quos ſynoditas vocant, per vim, atque vſurpationem vindicare liceat, ac tenere. Sed & reos ad locum pœnæ ſub perſecutione pergentes, nullus teneat, aut defendat, ſed ſciat ſe cognitor triginta librarum auri mulcta, & primatus officij capitali eſſe ſententia feriendos, niſi vſurpatio iſta vindicetur. At ſi tanta Clericorum, aut Monachorum audacia eſt, vt bellum, quod iudicium futurum eſſe exiſtimetur, ad clementiam, noſtram commiſſa referantur, vt arbitrio noſtro mox ſeuerior vltrò procedat ad Epiſcoporum ſanè culpam (vt cæteris redundabit, ſi quid fortè in ea parte Religionis, in qua ipſi Populos Chriſtianæ Religionis doctrina inſinuatione moderantur, ex iis quæ fieri hac lege prohibemus, à Monachis perpetratum eſſe cognouerint, nec vindicauerint.*

vindicauerint. Qui plura Conciliorum antiquorum decreta, & aoctoritates super hac mareria desiderat, legat Ioannem Filesac. *in tractatu de Sacra Episcoporum auctoritate per tot.* vbi fusiùs hanc rem prosequendo, quamplurimas Conciliorum, tam Generalium, quàm Nationalium, & Prouincialium, sanctiones congessit.

Ex quibus omnibus claré constat, Abbares, & Monachos olim locorum Ordinariis subiectos fuisse, & tunc Episcopi in eorum Diœcesibus se habebant vti Generales, & recipiebant Nouitios, & admittebant ad professionem in Monasteriis, vt constat ex *d.cap.viduitatis 27.quæst.1.* præficiebant Abbates Monasteriis, ac illos ex causa deponebant, vt traditur *in cap.si quis Abbas 18. quæst. 1.*

2 Et ideò Episcopi, in tota sua Diœcesi super omnimoda iurisdictione, tam contra Regnlares, quàm contra seculares, de iure fundatam habent intentionem, *cap. cùm personæ de priuileg. in 6. cap. cùm contingat,* & *ibi* DD. *de for.compet.c.1.de offic.Ordin.* Dec. *in cap.sua nobis 4.notab.de confirmat. vtil.vel inut.* Caputaq. *decis.306 part.1.* & *203.p.2.* Rota *decis.15.n.2.* & *decis.17.n.1.* & *decis.156.n.4.* & *decis.491. num.1. in fine,* & *decis.171. num. 2. part.1. Recentior.* & alij communiter.

3 Verùm postea, cùm ipsi Episcopi, variis suorum munerum occupationibus distracti, atque impediti, Religiosorum moribus parum curarent, ac illos multoties defatigarent, effecerunt, vt Monasteria pletáqoe ipsorum excuterent iugum, ac Apostolicæ Sedis iurisdictioni sese immediatè subiicerent.

Primam exemptionem Regularibus concessam fuisse reperio anno 509. die 21. Augusti, Abbatiæ D.Germani Parisien. vt refert Renat. Choppin. *Monast.lib.1.tit.2.n.19.in margine,* vbi refert etiam aliud priuilegium concessum Monasterio D.Medardi Suessonum à Ioanne III. qui pontifex assumptus fuit ad Pontificatum anno 559. & sic triginta citciter annos ante D.Gregorium Magnum, qui anno 590. exemptionem pro Monasterio à Ioanne III. concessam confirmauit, & de nouo concessit, quorum diplomata

4 *inferius quæst.4.huius disput.* afferam; idem D.Gregor. Magnus primus in Italia prohibuit. *Episcopum cathedram suam in Monasterio collocare, vel quamlibet potestatem habere imperandi, vel aliquam ordinationem, quamuis leuissimam faciendi, nisi ab Abbate loci fuerit rogatus, quatenus Monachi semper maneant in Abbatum suorum potestate. Nec vllus Episcoporum vltrà præsumat, de redditibus, vel rebus, vel chartis Monasteriorum, vel de cellis, vel de villis quæ ad ea pertinent, quocunque modo, qualibet exquisitione minuere, vel dolos, vel immissiones, aut violentias aliquas facere.* Quæ omnia babentur *in can.quàm sit necessarium,* & *can. luminoso, 18. quæst.2.* Et hæc fuit prima Monachorum, & Monasteriorum exemptio ab Episcoporum potestate in Italia, auctore B. Gregorio.

5 Verùm hæc exemptio à D.Gregorio Magno concessa, & à Gratiano *in d.can.quàm sit necessarium,* relata, vniuersalis non fuit; quia licèt omnibus Monachis concessa sit, (quod non est verum, vt infrà patebit) tamen ibi non plenariè, & omninò, ab Episcoporum iurisdictione eximuntur, vt patet legenti, & notat Suarez *de Relig.tom.4. tract.8.lib.2.cap.1. num. vlt.* tum etiam, qnia, etsi ex superscriptione *d. canoni, quàm sit necessarium,* à Gratiano apposita, videri possit, illam concessionem omnibus Monachis factam fuisse, sic enim inscripsit. *Item Gregorius omnibus Episcopis de libertate Monachorum,* tamen, vt obseruat insignis I. V. Peritus Augustinus Barbosa *in suo eruditissimo tractatu de officio,* & *potestate Episcopi, part.3. allegat.105. num.11.* & *sequenti*) veritas àliter se habet; nam si spectetur originale vnde d.canon desumptus fuit, quod est Registrum D. Gregorij *lib.7. epist.1.* & *epist.18.* auctoritas illa sublongè diuersa superscriptione reperietur; non omnibus, námque, Episcopis, neque pro omnibus Monachis, sed pro vno tantùm Monasterio, vni tantùm Episcopo directa est, sic enim habet. *Gregorius Episcopo Rauennati priuilegium dat Monasterio SS. Ioannis,* & *Stephani;* Gratianus ergo in superscriptione illius canonis tripliciter errauit; primò narrando Epistolam D. Gregorij ad omnes Episcopos directam fuisse, & originale, ad solum Rauennaten. Episcopum missum fuisse ostendat; secundò, quia inquit indefinitè de libertate Monachorum, vnde videtur velle, eas exemptiones omnibus Monachis concessas fuisse, quia indefinita æquipollet vniuersali, gloss. *in cap. vt circa, verb.aliorum Ecclesiasticorum, de elect. in 6.* & tamen D.Gregorius *ibi* vni tantùm SS. Ioannis, & Stephani Cœnobio libertatem dederit, vt patet ex contextu originalis, ibi, & *ideò, quia Monasterium,* &c. & ibi *prædicti Monasterij;* tertiò, quia in d.canone, *quàm sit necessarium,* in plurali retulit verbum, *Monasteriorum,* & tamen in originali, in numero tantùm singulari, reperitur; quæ veritas insuper apertè colligitur, ex textu *in cap. cùm dilectus, de relig.domib.* & *cap.in singulis,* & *cap.vlt. de stat. Monach.* ex quibus supponitur aliqua extitisse Monasteria exempta, licèt alia eiusdem Ordinis Diœcesano Episcopo subiecta essent, prout hodie sunt etiam Monialium Monasteria, quæ cùm sub eadem Regula, v. g. Sancti Benedicti, aut Francisci militent; tamen alia Ordinatiis, alia Regularibus Prælatis exemptis subsunt: & tamen dicti textus longè post D. Gregorij tempora emanarunt; quòd si omnia Monasteria exempta fuissent, non supponerentur in citatis iuribus, aliqua eorum Ordinarij ditioni subiacere.

Hodie verò de Regularium libertate nullus est dubirandi locus; qnia deinde per lapsum temporis omnes Monachorum Congregationes, & Religiones, ex speciali Sedis Apostolicæ gratia, & Summorum Pontificum benignitate, plenariam, ac omnimodam exemptionem obtinuerunt, vt patet in libris priuilegiorum singulorum Ordinum. Immo in approbatione, seu confirmatione alicuius Religionis, videtur Summus Pontifex tribuere eius Prælaris facultatem, & authoritatem se ipsos, & sibi subditos gubernandi, & videtur omnes eiusdem Religionis alumnos, & possessores, ipsorum Prælatorum iurisdictioni, & Dominio, subiicere: vt docet Bannes *2.2.q.1.art.10. dub.8.conclus.6.* & quòd Religiosi exempti sint, hodie est certissimum apud omnes; exinde iidem Monachi, & Religiosi in Concilio Tridentino exempti passim appellantur, vt obseruat Nauarr. *in cap. non dicatis num.63.* & *in cap. nullam 18. quæst.2. num.40.* & *seq.*

6 Aduertendum autem, quòd exemptus à Summo Pontifice à iurisdictione cuiuslibet Ordinarij, non censetur exemptus à iurisdictione Legati ipsius Summi Pontificis, per text. *in cap. si Abbatem, de elect. in 6.* notant Ioan. Andr. *in cap.1.post.princ. vers. ergo cùm Legatus liget eos,* per illum text. *de verb.signif.eod. lib.6.* Luduuic. Roman. *singul.507.* An exemptus, Mandos. *de signat.grat.verb. exemptiones ab Episcopis, vers. amplio, vt exemptio;* secus tamen dicendum est de Le-

7 gatis natis, quia exempti eis non subiiciuntur, Bald. *cons.337.vol.4.iuxta nouam impress.* Marian. Soccin. *de visuat.lib.11.in 2.q.15.q.princ.post n.46.vers.sed in Legatis natis,* quos refert, & sequitur Mandos. *loco citato vers.seq.*

QVÆSI

QVÆSITVM II.

Quo iure Abbates, & Prælati Regulares, ac Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos, esse, arguitur.*
2 *Potestas ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penes Episcopum.*
3 *Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit.*
4 *Abbates, & Prælati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem.*

1 VIdetur dicendum, quòd sint exempti de iure communi: nam *in can. nullam 18. quæst. 2.* dicitur totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere; quæ verba videntur, non solùm quoad forum interius, sed etiam quoad exterius omnẽ iurisdictionẽ in Monachos Abbatibus tribuere; cùm absolutè in eo dicatur, totam potestatem ad Abbatem pertinere; & sic quòd Regulares, & Monachi coram suo Abbate indistinctè conueniri debeant; exceptis grauissimis criminibus, per quæ venirent deponendi, vt ait gloss. *in cap quod, de offic. Ordin.* & alij multi, qui eam sequuntur, & communem testatur Romanus *consil. 375. n. 2.* & Boër. *decis. 271. n. 4.* qui mouentur auctoritate *cap. sicut il 2. de simon.* vbi probatur, Abbates, aliquando suos Monachos iudicasse.

2 Verùm his auctoritatibus non obstantibus, est resoluendum, de iure communi Monachos Episcopis subesse; quia cùm eodem iure communi tota potestas ordinaria in propria Diœcesi sit penes Episcopum, *cap. omnes Basilicæ, & cap. decimus 16. quæst. 7. & 10. q. 1. per tot. & cap. venerabilis de Relig. domib.* facit *cap. cùm Episcopus de offic. Ordin. in 6. cap. 1. extr. de offic. Ordin. cap. obitum 61. dist.* non est ab illis auferenda, & inferioribus contra ius tradenda; nisi hoc per aliquam legem expressum habeatur, adnotata per Dec. *in l. 1. ff. de reg. iur.* Nulla autem extat lex Canonica, per quam tota iurisdictio in Monachos Abbatibus tribuatur, & Episcopis eximatur; secundùm regulam prædictæ legis; ergo ex eodem iure communi non potest huiusmodi plenaria iurisdictio Abbatibus competere; si enim ad illos pertineret, hoc esset, vel ex eo quòd sunt Rectores illius Monasterij, vel ex eo quia à Sede Apostolica approbationem habent, vel quia ex aliquo iure illis iurisdictio esset impartita. Primo modo non potest contingere; priuati enim homines non possunt iurisdictionem, quæ est publica potestas, tribuere; nec secundo: nam Summus Pontifex, approbando Regulam non tribuit, nisi potestatem ad Monasterii gubernationem, & obseruantiam Regulæ necessariam; nec est aliqua lege: nam illud *cap. nullam 18. quæst. 2.* subiicit Monachos Abbatibus in his quæ spectant ad Regulæ obseruantiam, & Religionis administrationem tantùm, vt patet ex his verbis *d. c. ad diuini cultus reuerentiam, & vtilitatem Monasterij*, neque dum inquit, *totam potestatem Monasterij ad Abbatem pertinere*, excludit Episcopum, sed Monachos, vt notat gloss. ibi, *in verb. tota*, Rota *decis. 15. n. 11. p. 1. recent.* Nec obstat *d. cap. sicut*, vbi probatur, aliquando Monachos à suis Abbatibus fuisse iudicatos. Resp. enim, id fecisse non ex iure communi, sed ex speciali concessione, seu priuilegio Sedis Apostolicæ.

3 Igitur constat, de iure communi Monachos Episcoporum iurisdictioni esse subiectos, & quòd exemptiones illis ex priuilegiis proueniant; attentis enim Summorum Pontificum indultis, Religiosi ferè omnes à Diœcesanorum Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione hodie exempti sunt; siue per priuilegia directè eis concessa, siue indirectè per communicationem.

4 Vnde Abbates, & Prælati Regulares hodie habent iurisdictionem quasi Episcopalem, iuxta gloss. *in clem. 1. verb. proprij de reb. Eccles. non alien.* Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 63. vers. addo secundo*, Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. p. 1. q. 17. n. 9. & 25.* Sayr. *de censur. lib. 4. cap. 2. n. 12.* Mandos. *de signat grat. verb. exempt.* Anton. Corn. *in tract. de absolut. à iuram. p. 2. q. 4. n. 28.* Campanil. *in diuersor. iur. canonic. rub. 12. c. 13. n. 2.* Fusch. *de visit. lib. 2. c. 15. ante n. 1.* Zuch. *instit. can. lib. 1. tit. 6. n. 68.* Roderic. *regular. q. tom. 2. q. 63. art. 3.* Aug. Barbos. *de offic. & potest. Epis. alleg. 105. n. 4.* & alij.

QVÆSITVM III.

Vnde habuit originem exemptio Abbatum, & Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Exemptiones vnde ortum habuerint.*
2 *Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipare.*
3 *Dominus iniquus in seruum cogitur eum manumittere.*
4 *Vassallos grauans, feudo priuatur.*
5 *Exempti fuerunt Religiosi ab Ordinariis, ob diuersa grauamina, quæ illis inferebant:* & num. 16.
6 *Subditi, ex moribus Principis, siue cuiusque Superioris asperioribus, & prauo iurisdictionis vsu, subducuntur ab eius iurisdictione.*
7 *Exemptio subdito ab Ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè susceptam:* Contrarium, num. 10.
8 *Exemptio vt concedatur subdito ab Ordinario propter litem, non est necessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis suspicionis futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de ea dubitari possit ex præsumptionibus, quæ ex sola lite oriuntur.* Contrarium, num. 12.
9 *Exemptio concessa subdito durante lite, censetur etiam durare in iudicio restitutionis in integrum.*
11 *Exemptio propter litem non est indistinctè concedenda, ne aliàs subditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant.*
13 *Eximere, est propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota posita est in arbitrio Papæ,* num. 14.
15 *Exemptionis causa finalis quænam sit.*

1 ORtum habuerunt exemptiones ex iure emancipationum, & manumissionum, à priuatione dominij, vel iurisdictionis, & similium, vt asserit Cokier. *de iurisdiction. ordin. in exempt. part. 1. quæst. 1. num. 12.*
2 Quia sicuti pater, iniquè se habens in filium, compellitur, vt illum emancipet, gloss. *in § vltimo Instit. quibus mod. ius patr. potestat. soluit.* gloss. *in cap. constitutus, verb. emancipauit, de restitut. in integr.* & sicut Dominus iniquus in seruum, vt eum manu-
3 mittat, *l. si lenones C. de Episc. audient. l. fui C. de spectat. lib. 11.* Quemadmodum etiam Dominus, subditos, vel vassallos suos grauans, iurisdictione, seu feudo priuatur

prioatur, vt ait Boër. *decis.* 305. *num.* 5. Curt. *de feud. part.* 6. *per tot.*

5 Ita cùm, succedente tempore, compertum esset, quòd Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ suarum Prælationum admioistratione occupati, de Cœnobitarum motibus patum solliciti, illos, eorúmque Monasteria, & Capitula, plerúmque defatigabaot diuersimodè; prout *in cap. nimis iniqua, & cap. nimis prana, de excess. Prel.* vbi describuntur viginti septem graoamina, quæ Prælati Religiosis inferebant, & *clem. vnica eod. tit.* vbi Clemens V. in Concilio Viennen. prouidet contra triginta grauamina per Episcopos, & Superiores inferri solita; Sedi Apostolicæ expediens visum fuit, concedere exemptiones omnibus ferè Congregationibus, & Religiosis, ac illos sibi immediatè subiicere; vt patet in eorum priuileg. seu iodultis Apostolicis, ita Quintil. Mandos. *de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcop.* Ren. Chop. *Monast. lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 19. Erasm. Cokier. *d. q.* 1. *n.* 13.

6 Sicut etiam ex moribus Principis, siue cuiusque Superioris asperioribus, aut prauo iurisdictionis vsu subducuntur subditi ab eius iurisdictione *cap. olim, & cap. ex parte de accusat.* Ioan. Faber. *in §. fin. instit. de his qui sunt sui vel. alien. iur.* Roland. *cons.* 13. *n.* 30. *vol.* 3. *& cons.* 40. *n.* 23. *&* 32. *vol.* 4. Guipod. *q.* 62. *n.* 1. Achill. *decis.* 362. *alias* 16. *de priuileg.* & Rota *in Gerunden. exemptionis* 11. *May* 1629. *coram R.P.D. Verospio, quæ in fin. operis est decis.* 35.

7 in qua fuit dictum, posse concedi exemptionem subdito litigāti cum suo Ordinario durante lite, & quod eam concedere solet tam signatura quàm Sacra Congregatio super negotiis Episcoporum, & Regularium, vbi litem grauem, nec temerè susceptam coguouerit, vt post Cassador. *decis.* 6. *de priuileg.* testantur etiam Lancellot. *de attent. lit. pend. p.* 2. *c.* 4. *declarat.* 4. *num.* 41. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar. gloss.* 46. *n.* 18. Marches. *de commiss. auocat. causar. p.* 2. §. 1. *n.* 76. Paris. *de resignat. lib.* 3. *q.* 11. *n.* 7.

8 Nec est necessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis suspicioois futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de ea dubitari possit, ex præsumptiooibus, quæ ex sola lite oriuntur. Mandos. *de inhibit. q.* 104. *n.* 5. Marches. *d. n.* 36. Rota *decis.* 3. *de rescript. in nou. cum alius alleg. in d. Gerunden. exemptionis n.* 4. *&* 6.

9 Quæ exemptio concessa subdito duraote lite, censetur durare etiam in iudicio restitutionis io integrum. Lancellot. *de attent. restit. in integrum pend. n.* 130. vbi refert. *decisionem in Barchinonen. exemptionis coram Capizucco*, & dixit etiam Rota *in Romana aditionis hereditatis* 20. *Martij* 1628. *coram Reuerendiss. D. Coccino Decano.*

10 Verum aliquando signatura propter litem noo solet simpliciter rescribere soper exemptione, sed cum facultate iohibendi causa cognita, quo casu Rota non dat inhibitionem nisi constet de sæuitia Superioris, vt *in decis. Achill.* 16. *de priuileg.* io qua exemptio fuerat commissa cum clausula *constito de sæuitia, & in Hispalen. exemptionis* 15. *Decembris* 1614. *coram Eminentiss. D. Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio, qua in fine operis est decis.* 36. *n.* 2. *&* 3. *vbi n.* 4.

11 quòd huiusmodi exēptio non est indistinctè concedenda, ne aliàs subditi facilè procureot lites contra Superiores, & eas diutius protrahant, vt exemptionem obtineant, & sic præstetur eis occasio delinquendi, vt tradit Cassador. *d. decis.* 6. *de priuileg. num.* 5.

12 Nec dicitur constare de sæuitia, ex quo superior carcerauerit subditum, eum quo litigabat, nisi carceratio probetur propter lites, quòd oon præsumitur Achill. *d. decis.* 16. *de priuileg.* Rota *in d. Hispalen. exemptionis in fine.*

13 Causa autem efficiens harum exemptionum est propriè Summus Pontifex, *cap. frater, verb. & cùm oportuisset* 16. *q.* 1. *cap. luminoso* 18. *q.* 2. *cap.* 1. *iuncta gloss. in verb. exemptiones, de priuileg. in* 6. Ancharan. *cons.* 152. *num.* 5. Mandos. *loc. cit.*

14 Et tota hæc materia exemptioois est posita in arbitrio Summi Pontificis Abbas *in cap. litteras, num.* 7. *de restit. spol.* Roman. *cons.* 37. cum aliis per Marches. *de commiss. part.* 2. *tit. de commiss. auoc.* §. 2. *sub num.* 36. Rota *in d. Gerunden. exemptionis* 11. *May* 1629. *coram R.P.D. Verospio num.* 1.

15 Impulsiua est oppressio Ordinariorum, vt ait Rebuff. *resp.* 142. Mandos. *loco cit. vers. verùm succedente tempore.* Rota in *Vlixbonen. Monasterij* 19. *Nouembris* 1625. *coram Reuerendiss. D. Coccino Decano quæ in fine operis est decis.* 82. *n.* 25.

16 Fioalis causa exemptionis est, tum fauor Sedis Apostolicæ, cuius interest multos sibi proximè subiectos habere, *clem. Pastoralis de re iud.* Rebuff. *d. resp.* 142. tum etiam, vt exempti cum maiori quiete sub vmbra eiusdem Sedis positi Religioni officiis, & cootemplationi operam dare valeant, *canon. quàm sit necessarium*, 18. *quæst.* 2. Rebuffus *loco cit.*

QVÆSITVM IV.

Quandonam Abbates, ac alij Regulares Prælati, & Religiosi ab Ordinariorum iurisdictione exempti esse cœperint.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio antiquissima quorundam Monasteriorum, & Abbatiarum recensetur, cum testimonio Apostolicarum Constitutionum.*
2 *Cluniacensis Ordo à quónam exemptionem totalem obtinuerit.*
3 *Casinensis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iurisdictione soluta fuerit.*
4 *Canonicorum Regularium exemptionis initium.*
5 *Camaldulensis Ordinis plenaria exemptio.*
6 *Vniuersalis omnium nostræ Congregationis Monasteriorum, ac locorum, & personarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum potestate.*
7 *Cistercien. Ordinis exemptio.*
8 *Cælestinorum Ordinis exemptio.*
9 *Syluestrinorum exemptio.*
10 *Ordinis Monachorum Montis Oliueti exemptio.*
11 *Ordinis Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis exemptio.*
12 *Præmonstratensis Ordinis exemptio.*
13 *Carthusianorum Ordinis exemptio.*
14 *Ordinis D. Basilij exemptio.*
15 *Ordo Fratrum S. Spiritus de Vrbe à quo exemptionis priuilegium obtinuerit.*
16 *Ordo S. Antonij Viennen.*
17 *Prædicatorum Ordinis exemptiones.*
18 *Fratrum Minorum S. Francisci exemptio.*
19 *Ordinis Eremitarum S. Augustini exemptio.*
20 *Ordinis Carmelitani exemptio.*
21 *Fratres Cruciferi à quónam fuerint exempti.*
22 *Ordinis Seruorum B. Mariæ exemptio.*
23 *Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula exemptio.*
24 *Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum exemptio.*
25 *Clericorum Regularium S. Pauli Decollati exemptio.*
26 *Societatis Iesu exemptio.*
27 *Clericorum Regularium de Somascha exemptio.*
28 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis à quo exemptionis indultum acceperint.*
29 *Religionis deuoti Ioannis Dei exemptio.*
30 *Clerici Regulares Scholarum piarum à quo fuerint exempti.*

31 *Exemptionis priuilegium sustinetur etiam absque expressa derogatione regulæ de iure quæsito non tollendo.*

CVm omnium Monasteriorum, & Religionum, aliarúmque Ecclesiarum (de quarum Abbatibus, & Prælatis est noster sermo) exemptiones in iure non habeantur, maximè quoad earumdem exemptionum initium; ideò quoad fieri poterit quorundam Cœnobiorum antiquiores, deinde Religionum ferè omnium posteriores exemptiones hic recensentur præcipuè Bullarum Apostolicarum verba easdem exemptiones indicantia, necnon aliquas Constitutiones Apostolicas, quæ non de facili reperiuntur, hoc eodem loco per extensum describam.

Prima ergo exemptio ab Ordinariorum iurisdictione illa videtur, quæ à D. Germano Parisien. Episcopo Monasterio D. Vincentij Ordinis S. Benedicti Parisiis donata fuit anno 509. die. 21. Augusti, quam postea exemptionem D. Gregorius Magnus confirmauit & roborauit, sic attestante Aymoin. *rer. Francic. lib. 2. cap. 2.* & Renat. Choppin. *Monast. lib. 1. tit. 2. n. 19.* cuius priuilegij tenor est, qui sequitur.

Dominis Viris Apostolicis, Sanctis, & in Christo Fratribus omnibus Episcopis Parisiacæ Vrbis, cum gratia Dei futuris, & cœlesti Visitatione ditatis, Germanus peccator &c. Childebertus Rex, post Deum, dum superesset, fuit nostra immunitas, securitas, pax, & recuperio, ac sequestratio omnis à ciuili negotio. Nos vero in hac re pietati illius consulentes, cæterorum Regum velle stabiliri cooantes, charitatem fraternæ dilectionis vestræ nobiscum volumus concordari: quatenùs illius sancti loci honor celeberrimus, & memoria iam dicti Principis gloriosè eniteat eodem in loco omnibus huius æui temporibus, habeátque Abbatem ex propria Congregatione ipsa Ecclesia &c. Sancimus, vt nullus Metropolitanos, aut aliquis Suffraganeus eius, causa alicuius ordinationis illuc ingredi præsumat: nisi solummodò ab Abbate eiusdem loci vocatus venerit ad sanctitatis ministerium celebrandum, aut ad Ecclesias consecrandas, aut ad benedictiones Clericorum, vel Monachorũ instituendas. Quod debitum renuere nullatenùs debet. Cæterum quidquid à die præsenti, iam à tempore meo, quàm Successorum meorum in Sede Parisiorum residentium Episcoporum, vel à Deum timentibus Principibus eiusdem plebis, in fiscis, villis, agris, in auro vel argento fuerit delegatum, siue donatum, vt ad integrum habeat, volo, rogo, coniuro. Decreui etiam per hanc chartulam immunitatis, & cessionis, meam Basilicam Domni Vincentij supranominatam; sine gestorum obligatione manere. Et quia id antea consuetudo non fuit, modò à Regibus, & Principibus mihi est concessum, voluntatem pietatis vestræ in hoc prætermittere nolui, sed rationibus per vos roborari, & confirmari exposco, &c.

Renatus Choppin. *in Monasticon. lib. 1. tit. 2. n. 19.*

Anno verò circiter 559. Ioannes III. Summus Pontifex exemptionem iam inceptam in Ecclesia Dei prosequens, Monasterium S. Medardi apud Suessones Ordinis S. Benedicti, in hanc, quæ sequitur, formam ab Ordinariorum imperio, & iurisdictione exemit.

Diuina inspirante gratia, & præcellentissimi Regis Clotharij suadente clementia, Monasterio Sanctæ Mariæ, & Sancti Petri quod est extrà Suessorum Ciuitatem situm, vbi D. Medardus requiescit, & Daniel Abbas præesse videtur, hoc priuilegium indulgemus: vt terras quas filius noster Clotharius ob salutem animæ suæ dedit, Croniacum scilicet, &c. liberè possideat. Hoc quoque authoritate Sanctæ Trinitatis, & inseparabilis Vnitatis, vice Beati Petri Apostoli, coram Rege Clothario, & omnibus plebibus Franchorum, scilicet Archiepiscoporum, Episcoporum, Iudicum, & omni populo Christianorum, Romanorum Principum decernimus, vt nullus Regum Antistitum, Iudicum, terras sanctæ Mariæ, & Domni Medardi, siue Ecclesias, Altaria, thelonea, decimas nouas, banoa, & freda exigat &c. Statuimus etiam, vt velut hæc Sedes Beati Petri liberà constat ab omni seruitio Regum & potentum, ita remotà omni consuetudine pessima, Monachi Den vacent liberi, & per omnia Regulæ sancti Benedicti artibus obediant sine vlla inquietudine. Præsenti quoque priuilegio, hanc illis concedimus licentiam, vt defuncto Abbate, quemcunque voluerint Archiepiscopum, Episcopum, causa ordinandi Abbatem, vocent, &c. Ac ne tantæ sublimitatis locus vilescat, cum Caput constituimus Monasteriorum totius Galliæ; nulliúsque ditioni patimur esse subiectum; sed semper sub Regali custodia positus; huius S R.E. Antistitum auctoritate aduocationem B. Petri habeat, &c.

Habetur apud Renatum. Choppin *in Monast. lib. 1. num. 19.*

Hanc exemptionem confirmauit Sanctus Gregor. Papa anno circiter 592. per hæc quæ sequuntur verba.

Auctoritate diuina vice Beati Petri Apostolorum Principis consensu omnium Romanorum Pontificum, & voluntate totius Senatus Romani, Suadente nobis Viro Apostolico Anserico Suessorum vrbis Pontifice, & omnium Galliæ Episcoporum fauente iudicio decernimus: vt nullus Archiepiscoporum, vel Archidiaconorum Fratres præfatæ Basilicæ, de ordinatione sui Abbatis, vel Ecclesiasticorum graduum assumptione inquietet: sed secundùm prærogatiuam ipsius loci vobis modò recitatam, Beati prædecessores nostri Domini Ioannis Papæ tempore decretam & Apostolica auctoritate firmatam ordinationem sui Abbatis

ipsi Fratres peragant, & Ecclesiasticorum graduum dignitatem suscipiant, consecrationes quoque fontium, & scrutinij mysteria in ipso Monasterio celebrent. Chrismatis quoque ac Olei, Altaris, Calicis, Corporalis, à quocúque voluerint Pontifice benedictionem expetant. Ne tantus honor à quocunque Rectore vllius occasionis causa, vel necessitatis, intermittatur: ne vilescat tantæ sublimitatis locus S. Mariæ, & B. Petri, necnon, & Protomartyris, & Domni Medardi meritis sacratus, quem Caput Monasteriorum totius Galliæ constituimus, nulliúsque ditioni patimur subesse: sed velut hæc sedes Romana speculationem suam toti Orbi indicit, & nouas consuetudines omnibus mittit, & omnium personarum seruitio caret, ita præfatus locus remota omni consuetudine pessima Regum, Antistitum, Iudicum, exemplum diuinæ Religionis, & honestatis cæteris exhibeat Monasteriis, & super ea plena gaudeat libertate, cuius Rectores, & filij præsentes, & successuri, tantùm sub Regum custodia positi, admonitionem S. Petri, & successorum suorum, huius S. Romanæ Sedis Pontificum auctoritate proclament, &c.

Habetur ex Registro Gregoriano *lib.* 12. *cap.* 32. & apud Renatum Choppin. *in Monastic. lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 4.

Et parùm post tempora Ioannis III. & sancti Gregorij Magni summorum Pontificum subsecuta est exemptio Abbatiæ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Ciuitatis Dorobernіæ anno circiter. 604. per priuilegium Bonifacij IV. quod hic verbatim apponitur.

BONIFACIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,

Glorioso filio Regi Anglorum Æthelberto, salutem, & Apostolicam benedictionem.

OMnipotentis Dei institutione, & Apostolica saluberrima incitamur monitione, vt pro omnium fidelium regimine impigra vigilemus solicitudine. Et quia diuina prouidente clementia totius Sanctæ Ecclesiæ per vniuersum Orbem diffusæ curam gerimus, omnibus nostra suffragia quærentibus auctoritate Apostolica subuenire cupimus: quoniam, & humana dispensatione sancitum est, cunctarum Ecclesiarum negotia nostra reparari vigilantia. Quapropter Rex inclyte, ac fili carissime, omniaquæ tuæ amplectendæ voluntatis studium per Coëpiscopum nostrum Mellitum poscebat, Apostolica auctoritate libentissimè concedimus: quia nec æquum videtur difficultates pati huiusmodi rem petitam; laudabilis, atque Deo placita petitio tua hæc est, vt Ecclesia Beatorum Apostolorū Petri, & Pauli ad Orientem Ciuitatis Doroberinæ sita (quam Catholicæ Religionis amore succensus, & Sanctissimorum Patrum Gregorij & Augustini hortatu admonitus in sepulturam tui, & successorum tuorum Regum, & præfatæ Vrbis Præsulum à fundamentis construxisti, & ob honorem diuini cultus habitantium sustentationem diuersis donis ditasti, in qua & Monachorum Religiosorum Congregationem sub Abbate Ioanne ab hac Apostolica Sede directo collocasti, vbi, & ipse vester præfatus verè Deo dilectus, & in gloria resurrecturus Pater Augustinus requiescit) Apostolicis priuilegiis roborata perpetua libertate donaretur, atque illius spiritualis petræ soliditate solidaretur, cui saluator ait. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claues Regni Cælorum. Huius igitur Beatissimi Apostolorū Principis auctoritate ordinamus, atque perpetua stabilitate stabilimus; vt præfatum Monasterium Apostolicis prærogatiuis præmunitum in initio nascentis Christianæ Religionis in vestro Regno constructum, atque in Monastico Ordine primum, cum omnibus ad se pertinentibus, ab omni seruitio sit liberum, ab omni mundiali strepitu inconcussum: nec Ecclesiasticis conditionibus, seu angariis, vel quibuslibet obsequiis secularibus, vllo modo subiaceat, nullis canonicis iuribus deseruiat; quia indignum valde videtur qualicunque modo alterius ditioni deseruire, quod apud vos est primum in hac Religione. Vnde interdicimus in nomine Domini nostri Iesu Christi, ex auctoritate ipsius Beatissimi Apostolorum Principis Petri, cuius vice huic Romanæ præsidemus Ecclesiæ, vt à presenti nullus Præsulum, nullus secularium præsumat in dominium huius Ecclesiæ aliquo modo se ingerere, vel quamlibet imperandi potestatem sibi vsurpare, vel alicuius inquietudinis molestias inferre, vel aliquam omnino consuetudinem, quamuis leuissimam, sibi attribuere, vel etiam, nisi rogatu Abbatis ac Fratrum in ea Missas facere: Sed communis filius noster Abbas Ioannes omnia liberè teneat, possideat, cum consilio Fratrum Dominum timentium omnem vtilitatem loci intùs, vel foris bene ordinet, atque disponat, & sic remota vexatione, & cuncto grauamine, diuinum seruitium peragant cum tota animi deuotione. Post cuius obitum non extraneus assumatur, sed de ea congregatione, & quem sibi propria voluntate concors Fratrum societas elegerit, & qui electos fuerit, sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur, atque in eodem loco consecretur. Si autem, quod non optamus, aptā inter se personam inuenire nequiuerint, solerter sibi de alijs Monasteriis similiter eligant ordinandum.

dum. Hæc itaque nostræ institutionis decreta in Synodo Episcoporum Italiæ, cui interfuit tuæ dilectionis Legatus Mellitus Coepiscopus noster, recitari, & roborari facimus, tibique, & Ecclesiæ tuæ suprascriptæ, Ioanni Abbati, & cunctis successoribus suis custodienda, atque perpetualiter obseruanda tibi, & genti tuæ per manum ipsius differimus. Quæ si quis successorum tuorum Regum, siue Episcoporum, clericorum, siue laicorum contempserit, aut irrita facere tentauerit, ab officio Cleri summotus Apostolicæ authoritatis reus, & Sanctorum communione iudicetur alienus, quoad vsque, quod temerario ausu præsumpserit, congrua satisfactione recognoscat, & tanti excessus pœnitudinem gerat. Ipsa verò sæpedicta Ecclesia, tua largiente regali munificentia, ab hac (vt ita dicam) Sede Apostolica constructa, ordinata, atque educata, si qua sibi contingat aduersa indurata aliquorum pestilentium pertinacia, ad Matris Ecclesiarum recurrat limina, Apostolica vtatur audientia, ipsiusque in perpetuum consoletur, & regatur vigilantia. In Christo Domino bene valeas, &c.

Ex Clemente Reynerio *de antiquit. Benedictinorum in Anglia* §. 13. *circa finem.*

Cassinensis Abbatia tempore Zachariæ Papæ ab omnium Episcoporum, & Ordinariorum iurisdictione cum omnibus cellis, omnibusque ad se pertinentibus vbique terrarum exempta fuit, & protectioni Summi Pontificis constituta fuit, anno VII sui Pontificatus Kal. Martij, videatur per extensum in *fine* Chron. Casinen. hic tantùm verba rem nostram concernentia referuntur.

Simili modo licentiam damus, & corroboramus in præfato Monasterio, & in omnibus eius Ecclesiis per totum Orbem Terrarum constructis, funtem benedici, & Sacrum Baptisma celebrari, & non solùm ibi, sed & in his quoque, quæ amodò in possessionibus prædicti Cœnobij præsentibus, vel futuris temporibus Ecclesiæ ædificandæ sunt, remota scilicet cuiuscunque Episcopi interdictione. Addimus etiam, vt nullus Episcopus prohibeat Christianum Populum ingredi ad easdem Ecclesias, vel in eisdem de suis rebus aliquid offerre, vt solet fieri Religione pia. Obseruari quoque, hac nostra iussione volumus, vt nullus Episcopus in iam dicto Casinensi Cœnobio, & in omnibus eius Cellis per totum Orbem terrarum constructis decimas tollat, Sacerdotem excommunicet, vel ad Synodum pronocet. Simili etiam modo licentiam damus eisdem dilectissimo filio, eiusque posteris Abbatibus Monachorum Synodum congregandi, & quemcunque Clericum voluerint cum suis substantiis suscipere ad habitandum in omnibus Casinensis Monasterij possessionibus, siue Presbyter sit, aut Diaconus, vel cuiuslibet Ecclesiastici Ordinis, & nullius Episcopi timere contradictionem; & liceat eidem Religioso Petronaci, eiusque posteris, & eorum Præpositis in perpetuum iudicare prædictas Ecclesias, Curtes, & possessiones, per totum Orbem Terrarum, & omnem in eisdem possessionibus degentem Clericum ad officium promoueri absque personæ secularis potestate, & cuiuslibet Episcopi prohibitione. Si quis autem, quod absit, ea quæ ad laudem Dei pro stabilitate, ac Casinensis Cœnobij conseruanda dignitate, & possessionum eius tutela à nobis statuta sunt, nefario ausu corrumpere, violare, aut refragari præsumpserit, nisi resipuerit, sciat se anathematis vinculo innodatum, & à Regno Dei alienatum, & cum Diabolo, & eius põpis, & Iuda Iesu Christi Domini nostri traditore æterno supplicio, æternæque maledictioni deputandum. At verò qui pio intuitu huius nostri Apostolici constituti obseruator existit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro per intercessionem Beatissimi Patris nostri Benedicti consequatur, & vitæ æternæ præmia adipisci mereatur.

De Cluniacensis Monasterij immunitate, & exemptione, & sub Romanæ Sedis receptione, videatur Odericus Vitalis Anglos *lib.* 11. *histor. suorum temporum* in his verbis, quæ propter tempus eiusdem exemptionis computaodum necessariò apponi debent.

Matisconensis Episcopus ad hanc sanctam Synodum clamorem fecit, quòd Pontius Cluniacen. Abbas ipsum, Ecclesiámque suam damnis, iniuriisque multis affecerit, Ecclesias, decimasque suas, debitasque subiectiones sibi abstulerit, & congruas dignitates, suorúmque ordinationes Clericorum denegarit. Sed Cluniacensis Abbas sic respondit. Cluniacensis Ecclesia soli Romanæ Ecclesiæ subdita est Papæ propria, & ex quo fundata est, à Romano Pontifice obtinuit priuilegia: quæ proclamator iste abolere nititur. Notum autem sit vobis, quòd ego, & fratres nostri Monasticas res, sicut eas venerabilis Vgo, aliique sancti prædecessores nostri habuerunt, seruare contendimus. Nulli damna, vel iniurias ingessimus, res alienas non diripuimus. Verùm res pro amore Dei nobis datas à fidelibus, quia pertinaciter defendimus, à raptoribus innafores dicimur. Nimia de his ad me sollicitudo non pertinet. Ecclesiam suam Dominus PP. si vult, defendat, & Ecclesiam, decimasque cum aliis possessionibus, quas ipse mihi commisit, custodiat. Tum Ioannes Cremensis, eloquens Presbyter, qui cum PP. venerat, dixit. Ducenti, & eo amplius anni sunt, ex quo Cluniacen. Ecclesia fundata est, & ab ipso primordio

primordio fundationis suæ Romano Pontifici donata est à quo vtilibus priuilegiis in Romana Synodo corā multis arbitris insignita est. Ratum est, & chartis insertum legentibus liquidò patescit, quod Girardus Aquitanicus Cluniacense Cœnobium in alodio suo construxit, & illud Romam pergens Romano Pontifici deuotissimè commisit; nec id frustrà fieri voluit; nam ipse tunc duodecim aureos Papæ obtulit, & exinde totidem singulis annis dari decreuit. Præfata ergò Ecclesia nulli Principum, seu Præsulum, vsque nunc nisi Papæ, subiacuit, &c. Conuentus Monachorum secundùm Regulam S. Patris Benedicti Abbatem elegit, electum Papæ cum literis attestantibus dirigit: quem ipse, secundum Ecclesiasticū morem consecrat, ac benedicit. Igitur, cum Cluniacen. Abbatia soli Papæ subiiciatur, Romana auctoritas Cluniacen. priuilegia corroborat, & in virtute Dei omnibus Ecclesiæ filiis imperat, ne quis eos temerè pristina libertate priuet, nec possessionibus olim habitis spoliet, nec insolitis exactionibus prægrauet.

Synodus autem de qua supradictus Auctor loquitur fuit Remense Concilium sub Calixto II. anno 1119. quo tempore annotato elicitur antiquissimam etiam esse huius Monasterij exemptionem,

2 Exemptio verò pro toto Ordine Cluniaceo. facta fuit à Clem. I V anno 1265. die 2. Nouemb. Pontificatus sui anno I. vt habetur in eiusdem Pontificis Bulla apud Renat. Choppin. *Monast. lib. 1. tit. 2. n. 19.* cuius priuilegij verba ad rem nostram sunt.

Dilectis filiis Abbati, & Conuentui Cluniacensi.

VEstra sanè petitio nobis exhibita continebat, quòd cùm Monasterium vestrum, quod eiusdem Sedis specialiter iuris existit, à primo suæ fundationis exordio vsque ad moderna tempora multis Romanorum Pontif. priuilegiis, & indulgentiis sit munitum, & donatum libertatibus ab eisdem; nonnulli Archiepiscopi, & Officiales eorum, aliique Ecclesiarum Prælati non attendentes, quòd nobis principaliter iniuriari probantur, qui priuilegia Sedis Apostolicæ impugnant contra eadem priuilegia, & indulgentias ad Synodos & Conuentus Forenses vos illi compellunt, ad domos vestras causa ordines celebrandi, causas tractandi, & Missas celebrandi interdum accedunt, ab Abbate, vel priore Monasterij nullatenùs inuitati; à Fratribus etiam Cluniacensis Ordinis obedientiam, & reuerentiam extorquere, ac in ipsos vbilibet commorantes iurisdictionem exercere, interdicti sententias proferre, in Prioratibus, & cellis eiusdem Ordinis Abbates ordinare, infrà Parochias locorum eidem Monasterio Cluniacensi subditorum, absque Cluniacensis Abbatis assensu, Ecclesias, & Cappellas constituere, Cœmiteria benedicere, de vestris Monachis, & Monasteriis iudicare, ad iudicia sua eos inuitos protrahere ac pro controuersiis vestris in Parochianos, homines, & seruientes vestros animaduertere præsumentes &c. Cùm autem sit à prædicta Sede statutum, vt omnes Ecclesiæ, Capellæ, & Cœmiteria vestra, libera & immunia ab omni exactione consistant, & Fratres cellarum, seu locorum vestrorum vbilibet positorum pro interdicto, aut excommunicatione quibuslibet suspensionem diuinorum officiorum minimè patiantur, & tam Monachi prædictorum locorum, quàm eorum famuli, & qui se Monasticæ professioni deuouerunt, diuinæ seruitutis officia celebrent, & debita peragant sepulturæ; iidem Prælati vos vti liberè statutis huiusmodi non permittunt, nec Diœcesani Episcopi, aut Officiales eorum præsentatos sibi à vobis ad Parochiales Ecclesias, quos habetis Sacerdotes admittūt, nec celebrare vobis est ex Apostolicæ Sedis benignitate concessum, si dicti Episcopi præsentatos eosdem maliciosè non duxerint admittendos. Præterea cùm ex indulgentia Sedis eiusdem Ecclesiarum vestrarum decimas, quæ à laicis detinentur, si secundum Deum ab eorum potestate subtrahere vestræ Religionis reuerentia poterit, ad vestram, & pauperum gubernationem vobis, & Ordini vestro liceat retinere, ac laicos, vel clericos sæculares per loca vestra ad conuersionem, siue ad sepulturam suscipere, nisi pro certis criminibus fuerint excommunicati, iidem super his vobis temerè se opponunt, alium, quàm Cluniacensem Ordinem in parochiis ad ius vestrum spectantibus de nouo creare nihilominus præsumentes: licèt ab eadem Sede id fieri cuilibet inhibitum sit expressè. Ad hæc, cùm vos & Fratres vestri vbilibet commorantes conueniri, vel vltrà duas dietas à Monasteriis vestris ad iudicium pertrahi, seu ad cuiuslibet prouisionem compelli per literas Apostolicas non possitis, nec alicui liceat auctoritate ipsarum in fratres ipsos iurisdictionem aliquam exercere, nisi eædem literæ plenam de ordine vestro, & indulgentia vobis super iis ab eadem sede concessa, fecerint mentionem, ipsi Prælati, & alij à Sede Apostolica delegati indulgentiam huiusmodi voluntate propria non seruantes, super his vos sæpiùs aggrauant. Audimus prætetea, quod aliqui Prælati Ecclesiarum, & Officiales eorum, licèt in vos, & alios Cluniacensis Ordinis Monachos, vel Conuersos vbilibet commorantes, pro eo qnod de istis Apostolicæ Sedis priuilegiis communiti,

eis non liceat excommunicationis, aut interdicti sententiam promulgare in molentes in molendinis, & coquentes in furnis, in contrahentes vobiscum, & seruientes, & familias vestras, in locantes eis operas suas in illos etiam qui Missas, & horas vestras audiunt, decimas, reditus, & oblationes, & alia vobis debita reddunt, seu aliàs vobis communicant, proferunt sententias, &c. Quare nobis humiliter supplicastis, vt tantis vestris grauaminibus prouidere misericorditer curaremus &c.

3 Casinensis Congregatio, etsi multa eius Monasteria à primæua eorumdem fundatione exempta habeat: tamen plenariè totam Congregationem exemit Eugenius IV. qui eamdem quamplurimis aliis priuilegiis auxit, & decorauit, vt patet ex eius Bulla incip. *Regularem vitam*, sub Dat. Bononiæ 1436. pridie Kalen. Iulij Pontif. sui anno sexto, & est nona in ordine in Bullar. nouo Laër Cherubin. *tom.* 1. cuius verba ad rem nostram sunt.

Cumque aliàs per easdem nostras litteras Congregationem præfatam ab omni iurisdictione Ordinariorum, & à charitatiuis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & Beati Petri protectione suscepimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubium posteà versum est (prout nobis relatum extitit) an antiquos census, ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinariis, Vniuersitati, Collegiis, siue Capitulis hactenus debitos, Monasteria dictæ Congregationis de cætero soluere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo statuimus, quòd d. Congregationis Monasteria, siue loca à die exemptionis huiusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subiectionis, quocumque iure hactenus debitis, aut in futurū debendis, quibuscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Vniuersitatibus, aut aliis quibuscunque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omnino liberamus, & penitùs absoluimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda.

4 Canonicorum Regularium Lateranensium exemptio cùm in multis Monasteriis, & etiam in toto illo Ordine antiquissima sit, & non ita facilè illius initium ostendi poterit; nam in 1. 2. & 3. Bulla Paschalis II. dicto Ordini concessis, relatisque in principio libri Priuileg. Canonic. Regular. Lateranen. ab Ordinariorum iurisdictione exemptus præsupponitur, multisque priuilegiis à Benedicto XII. ab Eugenio IV. & Sixto IV. & aliis summis Pontificibus decoratur.

5 Congregatio Camaldulensis quamdam exemptionem Leonis X. adinuenio in *tom.* 1. Bull. Laërt. Cherub. *Constit.* 2. *dicti Leonis*, sub datum Romæ apud S. Petrum anno 1513. quarto Nonas Iulij, Pontif. sui anno I. cuius verba ad rem nostram spectantia sunt hæc.

Et vt dictæ de nouo erectæ Congregationis Monachi, diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs insistant: eosdem dicti Ordinis Generalem, ac de nouo erectam Congregationem, & illius Abbates, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, personas, & Capellanos, etiam curam habētes animarum, necnon familiares, & seruitores eorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius de nouo erectæ Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterùm eidem de nouo erectæ Congregationi quandocumque vniri, vel incorporari, seu subiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum Ecclesias, Cappellas, etiamsi ipsis cura immineat animarum, Oratoria, manualia, membra, castra, hortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, syluas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura, iurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsenti sunt, & in futurū erunt dictæ de nouo erectæ Congregationis, & quæ omnia singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, ac vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate, potestate, dominio, Visitatione, reformatione, & correctione, ita quòd in dictam de nouo erectam Congregationem, vel eius singulares personas, seu benefactores occasione beneficiorum eiusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum, cum eisdem Monachis conuersentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, vbicunque ineatur contractus, committatur delictum aut reus ipse consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias nisi de speciali Sedis prædictæ cōmissione quomodolibet

directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint, prorsùs eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri, per eandem de nouo erectam Congregationem, in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum annis singulis, Cameræ Apostolicæ persoluendum, in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quod si Legati, Subdelegati, Ordinarij, seu aliæ personæ prædictæ contra exemptionem, & liberationem vestras huiusmodi, quidquam attentare quoquomodo præsumpserint, ac requisiti, vigore præsentium per ipsius de nouo erectæ Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à Die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto nouerint se subiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti.

6 Nostra Vallumbrosana Congregatio, licèt à Paschali II. & aliis Summis Pontificibus sub D. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione recepta sit; omnimodam tamen, & plenariam omnium suorum Monasteriorum, ac locorum & personarum exemptionem ab Ordinariorum, & aliorum imperio obtinuit ab Innocentio IV. per priuilegium tenoris sequentis, videlicet.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, eiúsque fratribus, tam præsentibus, quàm futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse pręsidium, ne fortè temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur (quod absit) sacræ religionis infringat; ea propter dilecti in Domino filij, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Monasterium Vallumbrosanum, quod pro B. Mariæ Virginis reuerentia Deo dicatum est, in quo diuino estis obsequio mancipati, ad exemplar. fel. rec. Paschalis, Adriani, Alexandri, Lucij, Vrbani, Cælestini, Innocentij, Honorij, & Gregorij prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum in Romanæ Ecclesiæ proprietatem, tutelam, & protectionem Apostolicæ Sedis suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, vt Ordo Monasticus, qui secundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eodem loco institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idem Monasterium, omnisque Vallumbrosana Congregatio iustè, ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci; firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant; in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiis, & aliis quæ ad idem Monasterium pertinere noscuntur. In Diœcesi Fesulan. Cultus Boni, Montis Scalaris, Taleasunis, Passiniani, & de Caprilia Monasteria cùm omnibus pertinentiis eorumdem. In ciuitate, & Diœcesi Florentina sanctæ Trinitatis, sancti Pancratij, sancti Saluij, sancti Bartholomei de Ripolis, sancti Petri de Muscceto, S. Pauli de Razolo, & de Riuo Cæsaris Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate & Diœcesi Pistorien. de Furculis, de Pacciano, de Griniano, de Vaiano, de Fonte Thaonis & de Monte Plano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi Lucana de Fiedo, & de Capiano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate Pisaurum Monasterium sancti Pauli cum omnibus pertinentiis suis. In Diœcesi Vulterrana de Conco, & de Serena Monaria cum omnibus pertinentis eorundem. In Ciuitate, & Diœcesi Senen. sancti Michaëlis, S Iacobi, S. Trinitatis, sancti Andreæ, & de Alfiano Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi Aretina, Monasterium S. Fidelis de Strumis in Diœcesi Clusina S. Trinitatis, & de monte Pisis Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi Soanen. Monasterium de Caluello. In Ciuitate Tudertina, Monasterium S. Fortunati cum omnibus pertinentiis eorundem. In Vrbe Roma Monasterium S. Praxedis cum omnibus pertinentiis suis. In Diœcesi Spoletana Monasterium Eremitæ. In Diœcesi Bononien. S. Cæciliæ de Monte Armato, & de Opleta Monasteria In Diœcesi Imolen. Monasterium de Trecentis. In Diœcesi Fauentina sanctæ Reparatæ & de Crispino Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Ciuitate, & Diœcesi Foroliuien. sancti Mercurialis, sanctæ Mariæ de Flumara Monasteria. In Diœcesi Parmen Monasterium de Cauanna. In Ciuitate Placentina, Monasterium sancti Benedicti. In Ciuitate Terdonen.

Terdonen. Monasterium S. Pauli. In Diœc. Ianuen. Monasterium S. Bartholomæi de Fossato. in Diœc. Saonen. Monasterium S. Iacobi de Latranario. In Diœc. Asten. Monasteriũ S. Iacobi. In Diœcesi. Vercellen Monasterium de Muleggio. In Diœcesi. Nouatien. Monasterium Sancti Bartholomæi. In Diœc. Pergamen. Monasterium de Astino. In Diœcesi. Veronen. Monasterium S. Trinitatis. In Diœcesi. Cremonen. Monasterium S. Sigismundi cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Papien. S. Sepulchri de Herba Armata, de Monte Oliueti, & Hierico Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Taurinen. de Siura, de Ponte Stura, de Targenaria, & de Polexien. Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Mediolanen. de Grattasolio, S. Carpofari de Ripa Adue, & de Canobio Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœcesi. Brixien. sancti Geruasij, & de Liganna Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Diœc. Turitan. de Plaiano, de Saluenero, & de Tamis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorundem. De Doua, de Serena, & de Ardinga Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. S. Iacobi de Castello, de Osellis, de Petreolo, sancti Apollinaris de Fauentia, & sancti Lazari Priorat. cum omnibus pertinentiis eorundem, sanctæ Mariæ de Turliono, sancti Iuliani, sancti Martiani de Figino, & de Gallo Ecclesias cum omnibus pertinentiis earundem. De Munzon de Puntigio, de Fauentia, de Rutio, de Florentia, de Corino, de Pinti, de Murian, de Cumbiate, de Vigesimo, & sanctæ Fidei Mediolanen. Hospitalia cum omnibus pertinentiis eorundem. De Magnale, de Ristonchio Castra cum omnibus pertinentiis eorundem, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vsagiis, & pascuis in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sanè laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam noualium, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus noualibus aliquis hactenus non percepit, siue de hortis, virgultis, & piscationibus vestris, seu de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel laicos, liberos, & absolutos, & à seculo fugientes ad conuersionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum, post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit, sine Abbatis sui licentia, nisi arctioris Religionis obtentu, de eodem loco discedere: discedentem verò, absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis ianuis exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce diuina officia celebrare; dummodò causam non dederitis interdicto. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi, à quocunque malueritis, suscipietis Episcopo, siquidem Catholicus fuerit, & gratiam, atque communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus insuper, vt infrà fines Parochiæ vestræ nullus, sine assensu Diœcesani Episcopi, & vestro, Cappellam, seu Oratorium de nouo construere audeat, saluis priuilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis, aut secularibus personis à vobis omninò fieri prohibemus. Sepulturam quoque vobis liberam esse decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberauerint; nisi fortè excommunicati, vel interdicti, sint, aut etiam publici vsurarij, nullus obsistat, salua tamen iustitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas præterea, & possessiones ad ius Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent, reuocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Sanè cùm terminus Pastori vestro diuina dispositione contigerit, qui eius loco substituendus fuerit, quia vobis, & aliis omnibus præesse debebit, omnium, qui cæteris præsunt Monasteriis, consensu, & iudicio eligatur. Quòd si fortè ex ipsis Abbatibus aliquis, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium transeat, & eius mox iudicio, sicut in diebus venerandæ memoriæ Beati Ioannis I. Abbatis vestri factum constat, cætera Ordinis vestri Monasteria disponatur. Statuentes, vt Monasterium, quod in Valle-Vmbrosa situm est, caput prædictorum Monasteriorum omnium habeatur. Et quoniam Apostolica Sedes nulli debet delinquendi præparare materiam, vel fauorem; adiicientes statuimus, vt Abbates, siue Fratres vestræ Congregationis, qui occasione protectionis Sedis Apostolicæ minùs regulariter, quàm Ordo Monasticus, vel consuetudo Vallumbrosanæ Congregationis exigat, vi-

uere cupiunt. Vallumbrosanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiusdem Congregationis liceat constituere sibi Abbatem, sine consensu eius, sicut à tempore Beati Ioannis prædicti noscitur obseruatum. Nulli quoque liceat, aliquod vestræ Religionis Monasterium à loci sui stabilitate euellere, ac mouere, sine Abbatis, & Congregationis communi consensu. Sancimus insuper, vt nulli Episcoporum fas sit, in vos excommunicationis, vel interdicti sententiam promulgare, vt qui in speciales estis filios Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicium temerè subeatis. Paci quoque, & tranquillitati vestræ paternè in posterum prouidere vulentes, auctoritate Apostolica prohibemus, vt infrà clausuras locorum, seu Grangiarum vestrarum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paschale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cælestino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris vobis concessas, & vsque ad hæc tempora pacificè obseruatas: necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptæ à Romana Ecclesia libertatis per annos singulos duodecim sagi cilicini brachia Lateranen. palatio persoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ei possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac substentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura; salua Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularisue persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundò, tertiòue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis; honorisque sui careat dignitate, reámque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, ac à Sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri IESV CHRISTI aliena fiat atque in extremo examine districta subiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax Domini nostri IESV CHRISTI, quatenus, & hi fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ranaldus Ostien. & Velletren. Episcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Ruphinæ Episcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Transtiberim tit. Calixti Presbyt. Card.
Ego Fr. Ioann. tit. S. Laurentij in Lucina Presbyt. Card.
Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinal.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Cardin.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Card.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tullianen. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Eustachij Diac. Card.
Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Assisij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Vicesgerentis 12. Kal. Iulij, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicæ anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. anno 10.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis-Vmbrosæ.

7 Cistercien. Ordo ab omni Diœcesanorum imperio & iurisdictione solutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice idib. Nouembris anno 1161. Pontificatus sui 3. vt patet ex eius priuilegio, quod refert Renat. Chopp. *de Sacra politia Forensi lib. 2. tit. 3. n. 5* in hæc verba.

Dilectis filiis Abbati Cistercij, eiusdem Conuentibus vniuersis Cisterciensis Ordinis, &c.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd nonnulli Ecclesiarum Prælati vestris libertatibus inuidentes, cum eis non liceat ex Apostolicæ Sedis indulto in nos, &c. communicationis, vel interdicti sententias promulgare, in tenentes, seu firmarios ad annuum reditum terrarum vestrarum extraneos, & eas proprio nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, sententias proferunt memoratas. Nos verò supplicationibus vestris inclinati, ne quis Prælatorum huiusmodi sententias in fraudem priuilegiorum Apostolicæ Sedis de cetero promulgare præsumant, auctoritate præsentium decernimus, eas non tenere. Insuper vobis, & Ordini vestro concedimus, quòd firmarij, tenentes, seu seruientes vestri, in

in terris vestris situati, à iurisdictione cuiuscunque Iudicis Ordinarij Ecclesiastici sint quieti: & liceat vobis de cetero in Capitulo vestro de adulteriis, & aliis fornicationibus coram vobis, seu aliis commissariis vestris, & eos corrigere, ac etiam diuina audire in Cappellis vestris, & Ecclesiastica Sacramenta recipere: ac eisdem firmariis, tenentibus, seu seruientibus in Capellis vestris Sacramenta ministrare, tam intra, quàm extra Monasteriorum vestrorum situationem, &c. Sanè si quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorundem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monasteria, Ecclesias, seu Cappellas vestras tenentes, firmarios, aut seruientes vestros in terris vestris situatos, vel Sacerdotes vestros nomine vestro in Ecclesiis vestris, seu Cappellis ministrantes, aut Ecclesiarum ministros aliquos, aliquam sententiam protulerit, illam omninò non valere censemus, &c, Idibus Nouembr. Pontificatus anno 3.

8 Ordo Cælestinorum ab omni Episcoporum iurisdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cælestino V. eius institutore anno Domini 1294. Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. Bulla vnica eiusdem Pontif.* & refertur à Renat. Chopp. *Monastic. lib. 2. tit. 1. n. 13.* cuius verba sunt hæc.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, & colonum, d. Monasterio S. Spiritus subiectorum, eorúmque Conuentibus, Collegiis, & Fratribus Ordinis S. Benedicti, &c.

STatuta, & ordinamenta, in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, ac eumdem Ordinem, Monasterium sancti Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monasterio S. Spiritus subiecta, vbicumque consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda, eorúmque personas ab omni iurisdictione, potestate, & Dominio Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus, ac Prouinciis illa consistant, eximimus, & liberamus, &c. Sane de fructibus terrarum vestrarum, ac etiam noualia, quæ propriis manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut aliàs excoli facitis in propriis prædiis, aut alienis, siue de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis námque quæ pro subsidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apostolicæ ab Ecclesiasticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & vestra Monasteria, & loca sic volumus obseruari: quod vobis pro singulis vestris Monasteriis, cum Grangiis, & pertinentiis eorundem pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè soluentibus, ad solutionem maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus, vos non teneri. Liceat quoque vobis Clericos seculares, vel Religiosos cuiusuis Religionis existant, vel laicos quoscumque ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac retinere: non obstantibus quibuscunque priuilegiis Apostolicis super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni concessis. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro vel aliis locis vestris professionem, fas sit, sine Abbatis sui licentia Ordinem vestrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad alium Ordinem se transferre. Discedentem verò alter nullus, cuiuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere, &c. illud quoque districtiùs inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras suas date, vendere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel sanioris partis ipsius, & in casibus à iure permissis modo quolibet præsumatis, &c. Cæterum, ne Monachus, vel conuersus in Monasteriis, & locis vestris professus absque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat, quoquo modo, districtiùs inhibemus, &c. Etiam, ne aliquis Episcopus, vel alia persona spiritualem, vel aliam iurisdictionem habens, vos ad Synodos, & Conuentus Forenses, nec ad conuocationes suas accedere, vel cum eis intra, vel extra Ciuitates vel terras, processionaliter exire, aut suis Constitutionibus subiacere, seu Capitula scruptinia, inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis, &c. facere, &c. vos compellat, &c.

9 Ordinem Syluestrinorum ab Episcoporum iurisdictione immunem, & exemptum præsupponit Innocentius IV. qui Eremũ S. Benedicti de Monte Fano, eius Ordinis Caput sub D. Petri, & Apostolicæ Sedis protectione suscipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius 5. ait *in Bulla, quæ est quinta inter eiusdem Constitutiones in Bullar. noui tom. 1. §. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremo vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti omnimodum

uere cupiunt. Vallumbrosanus Abbas canonicè illos corrigendi liberam habeat facultatem, & vt nullis Fratribus eiusdem Congregationis liceat constituere sibi Abbatem, sine consensu eius, sicut à tempore Beati Ioannis prædicti noscitur obseruatum. Nulli quoque liceat, aliquod vestræ Religionis Monasterium à loci sui stabilitate euellere, ac mouere, sine Abbatis, & Congregationis communi consensu. Sancimus insuper, vt nulli Episcoporum fas sit, in vos excommunicationis, vel interdicti sententiam promulgare, vt qui in speciales estis filios Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicium temerè subeatis. Paci quoque, & tranquillitati vestræ paternè in posterum prouidere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, vt infrà clausuras locorum, seu Grangiarum vestrarum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere. Præterea omnes libertates, & immunitates à fel. rec. Victore, Gregorio VII. Vrbano II. Innocentio II. & Eugenio, ac dictis Paschale, Alexandro, Lucio, Vrbano, Cælestino, Innocentio, Honorio, & Gregorio Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris vobis concessas, & vsque ad hæc tempora pacificè obseruatas: necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Ad indicium autem huius perceptæ à Romana Ecclesia libertatis per annos singulos duodecim sagi cilicini brachia Lateranen. palatio persoluetis. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat, præfatum Monasterium temerè perturbare, aut ei possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare; sed omnia integra conseruentur, eorum, pro quorum gubernatione, ac substentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura; salua Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularisue persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens contra eam temerè venire tentauerit, secundò, tertiòue commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis; honorisque sui careat dignitate, reámque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, ac à Sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri IESV CHRISTI aliena fiat atque in extremo examine districta subiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax Domini nostri IESV CHRISTI, quatenus, & hi fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.
Ego Ranaldus Ostien. & Velletren. Episcopus.
Ego Iacobus Portuen. S. Ruphinæ Episcopus.
Ego Stephanus S. Mariæ in Transtiberim tit. Calixti Presbyt. Card.
Ego Fr. Ioann. tit. S. Laurentij in Lucina Presbyt. Card.
Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinal.
Ego Octauianus S. Mariæ in Vialata Diac. Cardin.
Ego Petrus S. Georgij ad velum aureum Diac. Card.
Ego Ioannes S. Nicolai in Carcere Tullianen. Diac. Card.
Ego V. tit. S. Eustachij Diac. Card.
Ego Octobonus S. Adriani Diac. Card.

Dat. Assisij per manum Ioannis de Camezan. Auditoris contradictarum S. R. E. Vicecancellarij Vicesgerentis 12. Kal. Iulij, Indictione vndecima, Incarnationis Dominicæ anno M. CC. LIII. Pontificatus verò D. Innocentij Papæ IV. anno 10.

Habetur originaliter in Archiuio Vallis-Vmbrosæ.

7 Cistercien. Ordo ab omni Diœcesanorum imperio & iurisdictione solutus fuit ab Alexandro III. Summo Pontifice id. Nouembris anno 1161. Pontificatus sui 3. vt patet ex eius priuilegio, quod refert Renat. Chopp. *de Sacra politia Forensi lib. 2. tit. 3. n. 5* in hæc verba.

Dilectis filiis Abbati Cistercij, eiusdem Conuentibus vniuersis Cisterciensis Ordinis, &c.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quòd nonnulli Ecclesiarum Prælati vestris libertatibus inuidentes, cum eis non liceat ex Apostolicæ Sedis indulto in vos, &c. communicationis, vel interdicti sententias promulgare, in tenentes, seu firmarios ad annuum reditum terrarum vestrarum extraneos, & eas proprio nomine excolentes, vel aliàs vobis communicantes, sententias proferunt memoratas. Nos verò supplicationibus vestris inclinati, ne quis Prælatorum huiusmodi sententias in fraudem priuilegiorum Apostolicæ Sedis de cetero promulgare præsumant, auctoritate præsentium decernimus, eas non tenere. Insuper vobis, & Ordini vestro concedimus, quòd firmarij, tenentes, seu seruientes vestri,

in

in terris vestris situati, à iurisdictione cuiuscunque Iudicis Ordinarij Ecclesiastici sint quieti: & liceat vobis de cetero in Capitulo vestro de adulteriis, & aliis fornicationibus coram vobis, seu aliis commissariis vestris, & eos corrigere, ac etiam diuina audire in Cappellis vestris, & Ecclesiastica Sacramenta recipere: ac eisdem firmariis, tenentibus, seu seruientibus in Capellis vestris Sacramenta ministrare, tam intra, quàm extra Monasteriorum vestrorum situationem, &c. Sanè si quis Archiepiscopus, Episcopus, Archidiaconus, Decanus, aut aliquis eorundem Officiariorum propter hoc in vos, vel in Monasteria, Ecclesias, seu Cappellas vestras tenentes, firmarios, aut seruientes vestros in terris vestris situatos, vel Sacerdotes vestros nomine vestro in Ecclesiis vestris, seu Cappellis ministrantes, aut Ecclesiarum ministros aliquos, aliquam sententiam protulerit, illam omninò non valere censemus, &c, Idibus Nouembr. Pontificatus anno 3.

8 Ordo Cælestinorum ab omni Episcoporum iurisdictione exemptionem, & immunitatem obtinuit à Cælestino V. eius institutore anno Domini 1294. Kal. Octobris, cuius priuilegium habetur *in Bullar. nouo Laert. Cherub. Bulla vnica eiusdem Pontif.* & refertur à Renat. Chopp. *Monastic. lib. 2. tit. 1. n. 13.* cuius verba sunt hæc.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Honufrio Patri, & Prioribus, & Prælatis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, & colonum, d. Monasterio S. Spiritus subiectorum, eorúmque Conuentibus, Collegiis, & Fratribus Ordinis S. Benedicti, &c.

STatuta, & ordinamenta, in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, ac eumdem Ordinem, Monasterium sancti Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra, & alia loca d. Monasterio S. Spiritus subiecta, vbicumque consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda, eorúmque personas ab omni iurisdictione, potestate, & Dominio Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum omnium, in quorum Ciuitatibus, ac Prouinciis illa consistant, eximimus, & liberamus, &c. Sane de fructibus terrarum vestrarum, ac etiam noualia, quæ propriis manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut aliàs excoli facitis in propriis prædiis, aut alienis, siue de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigat. De decimis námque quæ pro subsidio Dominorum temporalium, de mandato Sedis Apostolicæ ab Ecclesiasticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & vestra Monasteria, & loca sic volumus obseruari: quod vobis pro singulis vestris Monasteriis, cum Grangiis, & pertinentiis eorundem pro decimis prædictis singulos florenos auri plenè soluentibus, ad solutionem maiorem pro dd. decimis faciendam decernimus, vos non teneri. Liceat quoque vobis Clericos seculares, vel Religiosos cuiusuis Religionis existant, vel laicos quoscumque ad Ordinem vestrum in locis vestris recipere, ac retinere: non obstantibus quibuscunque priuilegiis Apostolicis super hoc cuicumque Ordini, vel Religioni concessis. Prohibemus insuper, vt nulli Fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro vel aliis locis vestris professionem, fas sit, sine Abbatis sui licentia Ordinem vestrum relinquere, & ad aliud Religionis alterius, vel ad alium Ordinem se transferre. Discedentem verò alter nullus, cuiuscumque Religionis, vel status existat, audeat retinere, &c. illud quoque districtius inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis tuis terras suas dare, vendere, aut alienare absque consensu totius Capituli Generalis, aut maioris, vel sanioris partis ipsius, & in casibus à iure permissis modo quolibet præsumatis, &c. Cæterum, ne Monachus, vel conuersus in Monasteriis, & locis vestris professus absque licentia proprij Abbatis, vel maioris partis Conuentus, pro aliquo fideiubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuam recipiat, quoquo modo, districtiùs inhibemos, &c. Etiam, ne aliquis Episcopus, vel alia persona spiritualem, vel aliam iurisdictionem habens, vos ad Synodos, & Conuentus Forenses, nec ad conuocationes suas accedere, vel cum eis intra, vel extra Ciuitates vel terras, processionaliter exire, aut suis Constitutionibus subiacere, seu Capitula scruptinia, inquisitiones in locis vestris, vel aliqui de vobis, &c. facere, &c. vos compellat, &c.

9 Ordinem Syluestrinorum ab Episcoporum iurisdictione immunem, & exemptum præsupponit Innocentius IV. qui Eremú S. Benedicti de Monte Fano, eius Ordinis Caput sub D. Petri, & Apostolicæ Sedis protectione suscipiens 5. Kal. Iulij anni 1247. Pontificatus eius 5. ait *in Bulla, quæ est quinta inter eiusdem Constitutiones in Bullar. noui tom. 1. §. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremo vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter, vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti priuilegio communimus.*

10 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti

omnimodum

omnimodam, & plenariam exemptionem à Diœcesanorum iurisdictione habuit à Iulio II. anno Domini 1507. Pont eius 4. vt patet ex eius *Bulla edita apud S. Petrum pridie 9. Iuny eiusdem anni, quæ est 12. in Ordine inter Bullas d. Pontificis in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. cuius verba, ad propositum conducentia, sunt hæc.

IVlius Episcopus, &c. Etsi ad vniuersos Regulares, &c. Et vt d. Congregationis Monachi diuinis beneplacitis quietiùs, & liberiùs insistant, eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, Nouitios, & Cappellanos, etiam habentes curam animarum, necnon personas familiares, & seruitores ipsorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis, Monasteria, Prioratus, & loca, etiam, quæ in posterum eidem Congregationi quandocunque vniri, vel incorporari, seu subiici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum præsentium, & futurorum, Ecclesias, Cappellas, etiam si in ipsis cura animarum immineat, oratoria, manualia, membra, Castra, fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, & hortos, siluas, nemora, prata, pascua, piscationes, prædia, possessiones, & bona quæcunque, quæ in præsentia sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & à quorumcunque Legatorum etiam de Latere, & Subdelegatorum, nec non Nunciorum dictæ Sedis, & Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, nec non Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum, Ordinariorum quauis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione; ita quod in dictam Congregationem, vel eius singulares personas seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut qui subditi eorum cum eisdem Monachis conuersentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ Sacramentum, necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua agitur vbicunque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quomodolibet in ius, & proprietatem B. Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum, & vestra protectione suscipimus, ac Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum vnius vnciæ auri per eandem Congregationem in festo Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Cameræ Apostolicæ persoluendum in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis, assignamus. Quòd si Legati, Subdelegati, aut Ordinarij, seu aliæ personæ prædictæ contra exemptionem, & libertatem nostram huiusmodi, quidquã attentare, quoquomodo, præsumpserint, ac requisiti vigore præsentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà tres dies, à die requisitionis huiusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ, ipso facto, nouerint se subiectos. Et nihilominus, quod aliter actum fuerit, eo ipso, sit irritum, & inane, nulliúsque roboris, vel momenti.

11 Ordo Monachorum B. Mariæ Montis Virginis etiam ab Ordinariorum iurisdictione exemptus est, cuius principale Monasterium, quod est totius Congregationis caput, sub D. Petri, ac Sedis Apostolicæ protectione receptum fuit à Cælestino III. anno Domini 1197. Pontificatus eius 7. die 4. Nouembris.

Postmodum Sixtus V. soluit eamdem Congregationem à iurisdictione Sacrosancti Hospitalis B. Mariæ Virginis Annunciatæ Neapolitanæ, cui antea Leo X. eam voluerat, & incorporauerat: statuens, quòd pro tempore existens Sacrista dicti Hospitalis, eiusdem Congregationis Monachorum Superintendens, ac Ordinarius Iudex esse deberet. Ita habetur ex *Constit.* 85. eiusd. Pontif. *in Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. quæ incipit, *Dudum fel. rec. &c.* edita die 27. Augusti anno Domini 1588. Pontificatus eius 4.

12 Præmonstratenses ab Episcoporum iurisdictione exempti fuerunt ab Alexandro V. anno Domini 1409. die 31. Iulij, Pontificatus sui anno 1. cuius verba ad rem facientia sunt, videlicet.

Patres Abbates, Præpositos, Priores, Decanos, Canonicos, Conuersos, Donatos, Abbatissas, Priorissas, Moniales, & personas Præmonstratensis Ordinis cùm omnibus membris, curtibus, grangiis, domibus, bonis mobilibus, & immobilibus, & aliis rebus quas possident, & in futurum poterunt legitimè adipisci: necnon Ecclesias, & alia loca ab eisdem Monasteriis dependentia, ab omni superioritate, dominio, iurisdictione, necnon visitatione quorumcunque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Iudicum Ordinariorum, & Officialium Ecclesiasticorum, plenariè eximimus, & totaliter liberamus, illáque ad ius, & proprietatem B. Petri Apostoli, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali protectione suscipientes, ea omnia decernimus prædictæ Sedi soli, & immediatæ subiacere.

Ita refert Renat. Chopp. *de sacr. polit. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 7.

Cartusiensium

13 Cartosieosium Ordo plenariam exemptionem, & immunitatem ab Ordinatiorum, & aliorum iurisdictione obtinuit à Bonifacio IX. anno Domini 1391. die 17. Martij, Pontificat. sui anno 2. vt patet ex eius *Bulla, quæ est tertia in ordine Bullar. nou. tom. 1.* cuius verba ad propositum facientia, sunt hæc.

BOnifacius Episcopus, &c. Dilectis filiis Priori, Generali, & vniuersis Fratribus Ordinis Cartusien. &c. Sanè petitio pro parte vestra Nobis nuper exhibita continebat, quòd licèt prædictus Ordo vester, cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiusdem, atque personis degentibus in eisdem, ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore, à iurisdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum, exemptus, & soli Sedi Apostolicæ immediatè subiectus. Tamen nonnulli locorum Ordinarij cupientes vestra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & aliàs diuersis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas eiusdem Ordinis ad forum suum trahere, & aliàs vexare præsumunt; propter quæ nonnunquam vos à contemplatione, & quiete vestra contra Religionis vestræ statum retrahi, & secularibus negotiis implicare oportet. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt ad euitandum cuiuslibet molestiæ, & inquietationis materiam, & grauamina, quæ contra huiusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferre, & vt tollatur quælibet contra vos occasio malignandi, vos, & eundem vestrum Ordinem, cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus, ac locis eiusdem, pro incremento vestri status, & pro pace, & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de nouo plenariè eximere, de speciali gratia, dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vos, & prædictum Ordinem vestrum cum omnibus, & singulis Monasteriis, Prioratibus, domibus, & locis eiusdem, quæ nunc habetis, & in posterum vos habere contigerit, & cum personis degentibus in eisdem præsentibus, & futuris ab omni Ordinaria iurisdictione, dominio, visitatione, ac potestate qualibet omnium, & singulorum Patriarcharum Archiepiscoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, & de specialis dono gratiæ, de nouo prorsus eximimus, & totaliter liberamus, illáque in ius, & proprietatem B. Petri, ac Sedis Apostolicæ, ac sub eorum, & nostra speciali, & immediata protectione, præsentium tenore, suscipimus. Decernentes Ordinem, Monasteria, Prioratus, domos, ac loca, & personas huiusmodi, soli, & immediatè Sedi prædictæ fore subiecta: & quòd locorum Ordinarij, seu Diœcesani, vel alia quæuis persona, in vos, seu Monasteria, Prioratus, domos, aut loca, vel personas præfata, vtpotè prorsus exempta, non possint auctoritate Ordinaria excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agetur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipsa consistat, iurisdictionem aliquam exercere.

14 Ordo Diui Basilij iam penè collapsus à Gregorio XIII. instauratus, atque ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exemptus fuit, anno 1579. Kal. Nouembris Pontificatus sui anno 8. vt patet ex eius Bulla incipien. *Benedictus Dominus*, quæ est 58. *in Ordine in Bullar. non collect. Bullar.* Roderic. *Constit. 12. d. Gregorij* edita pro reformatione, & bono regimine ipsius Ordinis, cuius verba ad exemptionem pertinentia sunt.

Eandémque Congregationem Sancti Basilij, illiúsque Conuentus, Monachos, & personas quæcunque ab omni Ordinariorum locorum, ac etiam, qui Monasteria dicti Ordinis, etiam Archimandritatus appellata, in commendam, vel aliàs quomodolibet obtinuerint, eundémque Ordinem Sancti Basilij expressè professi non fuerunt, iurisdictione, auctoritate, & potestate, penitus eximimus, & liberamus, ac sub Nostra & Beati Petri protectione immediatè suscipimus. Ita tamen, vt omnes sub dicta exemptione comprehensi, Abbatis Generalis, Visitatorum, Abbatum, Priorum, & aliorum Officialium, tam in dicto Generali Capitulo, quàm extra illud, canonicè electorum, & aliorum, qui pro tempore eligentur iurisdictioni, visitationi, morúmque correctioni, iuxta eamdem Regulam S. Basilij, ac eius Ordinis instituta, omninò, prout eorum incumbit muneri, sint subiecti.

15 Fratres Sancti Spiritus de Vrbe à superioritate, & iurisdictione omnium Prælatorum, & aliorum, præterquam Magistri Generalis, exempti fuerunt à Sixto IV. anno 1483. vt habetur *in Constitut. 22. eiusdem Pontif. tom. 1. Bullar.* Laert. Cherub. cuius verba sunt hæc.

Præterea, vt Præceptores, & Fratres prædicti quietiùs, & liberiùs sua vota Altissimo exsoluere, ac Præceptoriæ, Ecclesiæ, Hospitalia, & alia loca eorum à dicto Hospitali de Vrbe, vt suprà, dependentia, meliùs, & salubriter gubernari possint, quo Sedis eiusdem fuerint præsidio communita: Hospitale prædictum, illiúsque modernum, & pro tempore existentem Præceptorem, ac Conuentum, & Fratres, & personas, & familiares omnes, eorúmque quoslibet, & alias Præceptorias, membra, Hospitalia, & loca ab ipso Hospitali vestro dependentia, illorúmque similiter Præceptores, Fratres, Conuentum, & personas: necnon Castra, Terras,

Terras, & Oppida, illorúmque vassallos, & subditos, bonáque omnia, & singula, mobilia, & immobilia, quæ ad præsens possident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipisci, sub B. Petri, & dictæ Sedis, ac Nostra protectione, motu, auctoritate, & scientia prædictis, suscipimus, ac ab omni iurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio, & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum, & Officialium quorumcunque, etiam quoad curam animarum ipsis, & Ecclesiis eis subiectis imminentem, perpetuò, penitùs, & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos, & liberos, exemptáque & libera fore, ac Nobis, & dictæ Sedi duntaxat immediatè, quoad omnia subiacere (eorumdem Præceptoris, Conuentus, & Hospitalis S. Spiritus de Vrbe, iurisdictione, superioritate, potestate, & præeminentia semper saluis) decernimus, & declaramus. Ita quòd Ordinarij, Vicarij, & Officiales prædicti, etiam ratione dicti contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, in eos, vel in ea, tanquam prorsus exemptos, & exempta, iurisdictionem, dominium, & potestatem, aut superioritatem, quomodolibet exercere; aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliásue sententias, censuras, & pœnas promulgare, neque ipsi Præceptores, Fratres, & personæ coram illis, Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, pro tempore directis, de præsentibus literis specialis, & expressa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quouis modo directè vel indirectè inquietari, vel molestari possint, nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas; quos, & quas contrà exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum, & declarationem huiusmodi forsan haberi, vel promulgari, necnon quidquid secùs super iis à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, nulliúsque roboris, vel momenti.

16 Ordo Sancti Antonij Viennensis exemptus est per multa priuilegia Summorum Pontificum, præsertim Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martini V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. & aliorum; postremum verò, cùm hæc omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones confirmatæ essent à Clemente VII. *Constitution. 1.* eiusdem Pontificis apud Laërtium Cherub. *tom. 1. Bull. non.* per eamdem Bullam exemptus est, vt videre est per totam, & præcipuè *in* §. 16. 17. 18. 19. *& sequentibus.*

17 Fratres Prædicatores à multis Summis Pontificibus exemptos fuisse, testantur eorum priuilegia, vt habetur *in Compendio Indultorum* eiusdem Religionis, & præcipuè à Gregorio XI. per *Constitutionem* eius septimam, relatam *in tom. 1.* Laërt. *cit. in* §. 27. 28. 29. *&* 30. sed præcipuè §. 31. cuius verba sunt hæc.

Cæterum, cùm fel. record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, vt exempti, quantacunque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc, suam in illis iurisdictionem, prout ius exigit, exercere.

A Martino V. pariter exempti sunt, vt habetur apud Roder. *quæst. Regul. tom. 2. quæst. 62. art. 3.* sub his verbis.

Vestigiis nonnullorum prædecessorum nostrorum iuhærentes, Ordinem ipsum, ac Magistrum Generalem, & Priores, & Patres prædictos, necnon & quascunque Sorores, ac domos, Monasteria, & Hospitalia quæcunque sub cura, & regimine Fratrum Prædicatorum fuerint, & eorum Rectores, & Gubernatores, cum omnibus suis iuribus, & pertinentiis, quæ in præsentiarum obtinent, & in futurum (dante Domino) iustis modis poterunt adipisci, ab omni iurisdictione, dominio, & subiectione, & potestate quorumlibet Ordinariorum, & Prælatorum, ac Personarum Ecclesiasticarum, necnon à solutione cuiuscunque collectæ, pedagij, aut cuiuscunque alterius generalis exactionis de Apostolicæ potestatis plenitudine, & de certa scientia prorsus eximimus, & totaliter liberamus illam in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum speciali, & immediata protectione suscipimus. Decernentes, Ordinem, Magistrum, Priores, Fratres, & Sorores, qui nunc sunt, & erunt pro tempore domus, Monasteria, loca, & Hospitalia supradicta, eorúmque Rectores, & Gubernatores, cùm omnibus iuribus, & pertinentiis huiusmodi sòlùm immediatè Sedi Apostolicæ subiacere. Ita quòd Ordinarij, Prælati huiusmodi, siue quæuis alia persona generaliter, vel specialiter, aut communiter, vel diuisim, non possint quauis auctoritate excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias promulgare, aut aliàs etiam ratione delicti, seu contractus, vel rei, de qua agitur, vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatem, seu iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

18 Fratres Minores à pluribus Summis Pontificibus exempti fuerunt, & præcipuè à Clemente IV. vt testator Roder. *quæst. Regul. tom. 2. q. 62. art. 3.* cuius priuilegij verba, ad rem nostram sunt hæc.

Quòd nullus Archiepiscopus, vel Episcopus, nullúsque alius Prælatus Ecclesiasticus valeat

valeat compellere Fratres Minores ad potandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum sententias contra Principes seculares, communicantes, populos, seu alios quoscunque benefactores eorumdem Fratrum. Ac etiam, quòd nullus Delegatus, vel Ordinarius Iudex possit eosdem Fratres compellere ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, siue vt sint in aliquibus casibus assessores, siue ad lites, & controuersias contingentes in causis, quæ coram ipsis tractantur, sine Sedis Apostolicæ speciali mandato, vel licentia expressam faciente de huiusmodi indultu mentionem. Nec quisquam eorum teneatur parere, vel intendere super his monitionibus, seu mandatis, aut iussionibus eorumdem, aut facere, aut implere, quòd in hac parte duxerit iniungendum.

19 Ordo Eremitarum S. Augustini exemptus fuit ab Ordinariorum Iurisdictione per Alexandrum IV. anno 1255. vt habetur *in Bullario eiusdem Ordinis nouiter impresso*, *Const.* 3. eiusdem Pontificis, §. 7. sub his verbis.

Insuper auctoritate Apostolica inhibemus, ne vllus Episcopus, vel quælibet alia persona ad Synodos, vel Conuentus forenses, vel iudicio seculari de propria substantia, vel de possessionibus vestris subiacere compellat: nec ad Domos vestras causa Ordines celebrandi, causas tractandi, vel aliquos Conuentus publicos conuocandi, venire præsumat: nec regularem Prioris vestri electionem impediat, aut de instituendo, vel remouendo eo, qui pro tempore fuerit, contra statuta Ordinis vestri se aliquatenus intromittat. Illud adiicientes, vt scilicet Priores ipsi Episcopo, saluo Ordine suo, profiteri debeant, & contra statuta Ordinis sui nullam professionem facere compellantur.

Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ecclesiarum, siue pro Oleo sancto, vel quolibet alio Sacramento, nullus à vobis sub obtentu consuetudinis, vel alio modo quidquam audeat extorquere: sed hæc omnia gratis vobis Episcopi Diœcesani impendant. Alioquin liceat vobis quoscunque malueritis Catholicos adire Antistites, gratiam, & Communionem Apostolicæ Sedis habentes, qui nostra freti auctoritate, vobis, quod postulatur, impendant. Quòd si sedes Diœcesanorum Episcoporum fortè vacauerint; interim omnia Ecclesiastica Sacramenta à vicinis Episcopis accipere liberè, & absque contradictione possitis: sic tamen vt ex hoc imposterum propriis Episcopis nullum præiudicium generetur. Quia verò interdum propriorum Episcoporum copiam non habetis, si quos Episcopos Romanæ Sedis, vt diximus, gratiam, & communionem habentes, & de quibus plenam notitiam habeatis per vos transire contigerit, ab eis benedictiones vasorum, & vestium, & consecrationes Altarium, auctoritate Apostolicæ Sedis recipere valeatis.

Posset hic tota Constitutio huiusmodi describi, quia plena est exemptionibus ab omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, Decanis, aliisque Ecclesiasticis, & secularibus personis, sed quia typis demandata est, poterit videri in supracitato Bullario in principio.

20 Fratres Carmelitani à multis Summis Pontificibus fuerunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, vt apparet in Bulla præcipuè Sixti IV. sub datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kalendis Aprilis, Pontificatus sui anno 6. In qua Bulla multi Summi Pontifices antecessores eiusdem Sixti IV. enumerantur, qui prædictum Ordinem variis gratiis, priuilegiis, & indulgentiis, immunitatibus, & exemptionibus decorarunt, vt eorumdem Summorum Pontificum constitutiones in libro Bullarum huius Ordinis contentæ testantur.

Carmelitanus verò Discalceatus ab Ordinariorum iurisdictione exemptos fuisse probat Bulla Clementis VIII. sub datum Romæ apud Sanctum Marcum anno 1603. die 20. Augusti Pontificatus sui anno 12. quæ extat *in* 2. *tomo Bullar.* Roderic. *constit.* 22. *Clement. VIII.* in qua omnia priuilegia Ordini superiori concessa communicantur, & vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantium declaratur, vt patet in his verbis.

Quocirca motu proprio, & ex certa scientia Nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine Ordinem, & Congregationem dilectorum filiorum Reformatorum Discalceatorum Ordinis Beatissimæ Virginis de Monte Carmelo, vnum esse ex quatuor Ordinibus Mendicantibus, Ordinem scilicet Carmelitarum, cuius Religiosi strictiùs regulam à bon. mem. Alberto Patriarcha Hierosolymitano habitantibus in Monte Carmelo traditam, & à fel. record. Innocentio IV. prædecessore nostro confirmatam profitentur; & obseruant: Ipsisque omnia ad prædictum Ordinem, tam de iure, quàm ex priuilegiis attinentia, tanquam propria competere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, cui declarationi nostræ si quis contradicere præsumpserit, illum anathematis vinculo innodamus.

Fratres Cruciferi approbati, & sub Sedis Apostolicæ protectione fuerunt recepti ab Vrbano III. vt constat ex *eius Constitutione* 1. apud Laërt. Cherubin. *Bullar. tom.* 1. huius Constitutionis tenor est.

21 Cùm antecessor tuus fili Prior à Prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa, lapidem primarium ad Ecclesiam construendam acceperit, in territorio Bononiensi, vbi domus vestra nunc constructa dignoscitur. Nos vestris postulationibus iustis inducti, eamdem Ecclesiam, in qua diuino estis, & pauperum obsequio mancipati, in ius, &

proprietatem B. Petri, & Nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quascunque possessiones, quæcunque bona, eadem Ecclesia vestra cum Hospitali in præsentiarum, iustè, & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poteritis adipisci, firma vobis, vestrísque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

22 Ordo Seruorum B.Mariæ Virginis ab Ordinariorum iurisdictione exemptus fuit ab Vrbano V I. vt elicitur ex eius *Constitutione secunda*, *Bullar. loc. cit.* his verbis.

Volentes igitur præmissorum intuitu, vos, ac loca vestra præsentia, & futura prærogatiua specialis fauoris, & gratiæ insignire, ac singulari priuilegio decorare. Vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vos, vestrásque personas, ac omnia loca vestra, tam præsentia, quàm futura omni iurisdictione potestate, dominio, visitatione, charitatiui subsidij, subuentionum, & exactionum quorumlibet præstatione, necnon à Synodalis, & alterius cuiusuis Congregationis euocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum Iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ, plenariè eximimus, & totaliter liberamus; vósque, ac personas, & loca ipsa in ius, & proprietatem B.Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum, & nostra protectione speciali, & immediatè suscipientes decernimus; vos; ac personas, & loca prædicta soli, & immediatè Sedi prædictæ subiacere: volentes, quòd locorum Diœcesani, vel alia quæuis persona, vestras, vel loca prædicta vtpotè prorsus exempta, & dictæ Sedi immediatè subiecta, non possint, auctoritate ordinaria excommunicationis suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel alias ratione cuiuslibet delicti seu contractus, aut rei, de qua ageretur vbicunque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, potestatem, dominium, iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

23 Ordo Minimorum receptus est sub protectione Sedis Apostolicæ à Sixto I V. vt habetur ex *Const. 5. eiusdem Pontificis, tom. 1. Bullar. §. 10. & 11.* per hæc verba.

Huiusmodíque Oratorium, siue Ecclesiam S. Francisci de Paula, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquirenda, & acceptanda cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, Eremísque, & personis, ac rebus omnibus, & singulis ad vos, vestráque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personísque huiusmodi inibi pro tempore degentibus, ac ab omni iurisdictione, subiectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suæque Ecclesiæ Consentinæ, cæterarúmque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac sub protectione, submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, & specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiscopi pleniùs continetur.

24 Clerici Theatini similiter recepti fuerunt sub protectione Sedis Apostolicæ, & à iurisdictione Ordinariorum exempti à Clemente V I I. ex *eodem Bullar. citat. Constit. 98. dicti Pontific.* huius Constitutionis verba ad propositam materiam spectantia, sunt hæc.

Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia, & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cum Deo possumus libenter annuimus. Vestrum Institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati præmissa omnia, ac alia & quæcunque per nos vobis hactenus concessa innouamus, vestrísque piis votis, & desideriis, quæ circa infrascripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, & sub Nostra, & huius S. Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subiectione, & ab omni alio Superiore, penitùs liberi, & exempti, solo Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus, subditi degere debeatis.

25 Clerici Regulares S. Pauli Decollati, sub protectione Sedis Apostolicæ recepti fuere à Paulo I I. vt constat ex *Bulla 5.* eiusdem Pontificis eodem *tom. 1. Bullar. cit.* per hæc verba.

Nec sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viuentes in locis Religiosis aut secularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, seu expedire videbitur sub Nostra, & huius Sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subiectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in vnum habitare.

26 Societas Iesu recepta est sub protectione Sedis Apostolicæ, simúlque exempta, ac multis priuilegiis munita à Paulo I I I. anno 1549. ex Roder. *loco cit.* per hæc verba.

In quo etiam refertur eos, qui in Societatem admissi biennio probationis peracto, tria vota substantialia, tametsi simplicia, emiserint, aut in futurum emittent, à quorúmuis Ordinariorum, & Delegatorum, seu aliorum Iudicum iurisdictione omnino exẽptos esse.

Et

& apud Laert. Cherub. *in tom. 1. Bullar. nou. in Bullar.* eiusdem Pontificis, 48. sub datum Romæ, apud Sanctum Marcum, eodem anno, die 18. Octobris Pontif. sui anno 15. eiusdem Societatis amplior legitur exemptio ab Ordinariorum potestate in his, quæ sequuntur verbis.

Ipsámque Societatem, & vniuersos illius Socios, & personas, illorúmque bona quæcunque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione quorumcunque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac sub nostra, & præfatæ Sedis protectione suscipimus.

Hæc ibid. in §. 13.

27 Clericos Regulares de Somascha exemit Sixtus V. *in Bulla* 4. eiusdem Pontificis, quæ habetur *in Bullar. citato tom. 2.* per hæc verba.

Nec non, quòd omnes, & singuli ipsius Congregationis Presbyteri Regulares, à suis Superioribus ad id specialiter approbati, eorúmque licentia, vel consensu desuper requisito, & obtento, possent in Ecclesiis propriis ipsius Congregationis, vel in aliis quibuscunque de licentia illorum Superiorum; Missas celebrare, confessiones quoruncunque Christi fidelium, etiam alienæ Parochiæ subditorum, audire, & Sanctum Eucharistiæ Sacramentum ministrare quibuscunque festiuis, ac non festiuis, ac Dominicis diebus, & omnibus temporibus, Paschatis dumtaxat exceptis, neque sub prætextu antiquæ consuetudinis, & ex eo, quòd Ecclesiæ, in quibus Sacramenta huiusmodi ministrarent, & munera prædicta obirent, aut alio modo iis deseruirent, subditæ essent alteri Ecclesiæ tanquam Matrici, aut Cathedrali, seu titulari, vel aliàs, idcircò in aliquibus solemniratibus, aut temporibus iuxta priscum morem Clericorum deseruientium in talibus Ecclesiis subditis, ipsi Presbyteri, & Clerici Regulares dictæ Congregationis maioribus huiusmodi Ecclesiis, vel locorum Ordinariis, & Episcopali, & Archiepiscopali, aut maiori dignitate fungentibus, etiam S. R. E. Cardinalibus, quocunque priuilegio, & facultate suffultis assistere, seu inseruire, siue illum seruitium personale præstare, aut aliquo modo ministrare, neque ad funera defunctorum, nisi eorum, quos in Ecclesiis ipsius Congregationis sepelire contigerit, etiam vocati, accedere tenerentur, neque ad id cogi, aut compelli vllo modo possent, de eadem auctoritate concessit, & indulsit.

28 Clerici Regulares Ministrantes Infirmis eximuntur, & multis priuilegiis decorantur à Gregorio XIV. vt habetur *tom. 2. Bullar. cit. constit.* 17. dicti Pontificis per hæc verba.

Nec non Præfecto Generali, & aliis Superioribus, nec non de eorum etiam facultate, vniuersis Fratribus, & Sociis Congregationis Ministrantium Infirmis huiusmodi, in Presbyteratus Ordine constitutis, vt in locis, vbi degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis Missas: & alia Diuina Officia celebrare, ac Ecclesiastica Sacramenta recipere liberè, & licitè possint, & valeant respectiuè etiam concedimus, & indulgemus. Ipsámque Congregationem Ministrantium Infirmis, & vniuersos illius Socios, & personas singulas, ac eorum bona, & res quascunque ab omni superioritate, iurisdictione, correctione, & visitatione quorumcunque locorum Ordinariorum; & Episcoporum, salua tamen decretorum dicti Concilij dispositione, eximimus, & penitùs liberamus.

29 Religio Deuoti Patris Ioannis Dei motu proprio Pauli V. fel. record. exempta fuit anno 1619. die 16. Martij, Pontificatus sui anno 14. vt apparet in Bulla, quæ incipit *Romanus Pontifex*, quam hic apponendam duxi, quia *in Bullar. nouo Laert. Cherub.* haud reperitur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ex supremo dispositionis arbitrio ad hoc potissimum solicitudinis suæ neruos intendit, vt Religionum omnium, præsertim ad curam infirmorum, & miserabilium personarum institutarum, indemnitati consulat: exemptionésque, & alias gratias illis intuitu charitatis, & laborum per Sedem Apostolicam concessas à noxiis, & obstaculis quibuslibet præseruet, aliásque officij sui partes solerter impendat, statuat, & declaret, prout rerum, temporum, & personarum qualitates debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem cùm Congregatio Ioannis Dei sub Regula S. Augustini in Republica Christiana introducta, & subinde Apostolica auctoritate recepta, atque admissa fuisset, & gratia cooperante diuina, per varias Mundi partes multiplicatis illius Fratribus mirabiliter propagaretur, & quamplurima Hospitalia, tam in Italia, quàm in Hispaniis, aliísque partibus ex congestis Christi fidelium eleemosynis, construerentur, in eísque innumerabiles Christi pauperes, vtriusque sexus, videlicet senes, mente-captos, membrorum & virium impotentia, atque debilitate laborantes, aliásque miserabiles personas pro eorum morbis, & infirmitatibus, etiam incurabilibus, subleuandis, refouendis, & sanandis continuò reciperet, diuersi Romani Pontifices prædecessores nostri præfatæ Congregationi nonnulla priuilegia, gratias, & indulta benignè concesserunt. Volentes tamen quòd Hospitalia, & alia

loca, ac Fratres in eis pro tempore degentes sub obedienna Ordinariorum locorum, in quibus Hospitalia, & loca huiusmodi consisterent, perpetuò subessent, & subiacerent, & cùm plerique Frarrum dictæ Congregationis tria vota substantialia, & quartum de iuuando Infirmos emitterent, Generalem tamen, ac Constitutiones, aut certum viuendi modum non haberent, fel. rec. Sixtus Papa V. etiam Prædecessor noster omnia Hospitalia Ioannis Dei nuncupata, tam in Italia, quàm in cæteris quibúsuis Prouinciis, etiam transalpinis existentia inuicem vniuit, & ex eis vnam Congregationem Confratrum Ioannis Dei nuncupan. erexit, Prouinciásque distinxit. Subinde piæ memoriæ Clemens Papa VIII. etiam prædecessor noster, inter alia perpetuò statuit, & ordinauit, quòd de cætero Fratres d. Congregationis vnum dumtaxat inseruien. prædictis Hospitalibus sub obedientia Ordinarij, votum emitterent. Postremò, Nos ad summi Apostolatus apicem, diuina fauente clementia, assumpti, etiam statuimus, & ordinauimus, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus in Hospitalibus, & locis Regnorum Hispaniarum, quæ proprium Confratrem Maiorem eorum regimini, & admioistrationi, sub iurisdictione tamen, & visitatione Ordinarij loci Præfectum habere consueuerant, Fratres eiusdem Congregatioois, anno eorũ probationis elapso, aut aliàs iuxta Sacrorum Canonum, & decretorum Concil. Trident. præscriptum, tria Vota antedicta, videlicet Obedientiæ, Castitatis, & Paupertatis, & insuper, Quartum Votum seruiendi Infirmis in suorum Superiorum manibus, solemniter omninò emittere tenerentur, & subinde eos, qui sic professi forent propriè Religiosos, ac proprios, & veros Regulares esse, & fore, ac pro talibus ab vniuersis Christi fidelibus habendos, & recipieodos, ac Congregationem huiusmodi veram, ac propriam sub Regula Sancti Augustini Religionem, & inter reliquas Ecclesiæ Catholicæ Religiooes esse connumeran. Præterea eisdem Hospitalibus dictorum Regnorum, vt deinceps in eorum singulis duo Fratres manere, & ali possent, qui confessiones tam Infirmorum, quàm aliorum Confratrum, & Ministrorum eiusdem Congregatinnis audire, & iniuncta pœnitentibus pœnitentia salutari, eos à peccatis suis absoluere, illisque Sanctissimum Eucharistiæ, & Extremæ vnctionis Sacramenta ministrare liberè, & licitè valere concessimus, & indulsimus, ac omnia Hospitalia, & loca dictorum Regnorum, illorúmqoe personas, & superiores etiam quòd personæ Religiosæ essent, ac etiam dictum Confratrem maiorem, & quemcunque alium pro tempore existentem iurisdictioni, superioritati, & correctioni Ordioariorum locorum perpetuò subesse, dictósque Ordinarios in loca, & personas huiusmodi, quoad causas ciuiles, & criminales, ac mixtas, & tam in visitatione, quàm extra plenam facultatem, & auctoritatem perpetuis futuris temporibus habere, ac rationem omnium, & singulorum booorum, proprietarum, & rerum, tam mobilium, quàm immobilium, decimas, primitias, noualia, & alia opera quomodolibet noncupata, solita, & consueta quibuscunque locorum Ordinariis, Monasteriis, Domibus, Capitulis, Hospitalibus, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, aliisque personis, & locis, quibus ea colligen. ius comperit soluere teneri, & ad id per opportuna iuris remedia, (nisi priuilegio, vel legitima perscriptiuoe earenus obseruata munirentur) cogi, & compelli, nec deinceps contra iurisdictionem, & superioritatem Ordinariorum, vel solutionem decimarum, priminarum, noualium, & aliorum onerum præmissorum vllo vnquam tempore, quantumuis longissimo præscribere, aut præscripsisse dici, vel censeri; quinimo si quando in Hospitalibus & locis supradictis Hospitalitas deficeret eosdem Ordinarios, illa, eorúmque bona per Fratres huiusmodi, aut alias personas etiam sæculares administrare, ita quòd Hospitalia, & loca præfata, eorúmque bona, nullatenus vnquam dictæ Congregationi incorporarentur, committere & mandare posse, ac etiam debere voluimus, & decreuimus. Volentes etiam, quòd dum dictorum Hospitalium administratio ad Fratres dictæ Congregationis pertineret, & singulis annis suæ administrationis rationem Ordinario ad præscriptum Concil. Trident. reddere tenerentur. Postremò pariter statuimus & ordinamus, vt quotquot inposterum dictam Congregationem Italiæ nuncupatam ingredi vellent, anno probationis explero, ac aliàs iuxta Sacrorum Canooum, & decretorum Concilij Tridentini præscriptum, tria vota substantialia huiusmodi, ac præterea quartum de iuuandis Infirmis in suorum Superiorum manibus solemniter emittere, vel à Congregatiooe præfata eiici deberent; eos verò sic professos proprios, & veros Regulares esse, ipsámque Congregationem ac eius tam in Italia, quàm sub iurisdictione Fratris Maioris eiusdem Congregationis in Germania, Gallia, & Polonia erecta, & de cætero erigeo. Hospitalia, quæ sub eadem Congregatione Italiæ comprehendunrur iurisdictione Ordinariorum, salua tamen eiusdem Congregationis apud Nos, & præfatam Sedem, Protectoris iuxta illius facultates, ac

Fratris

Fratris Maioris, pro tempore existentium, auctoritate, & iurisdictione perpetuò subesse debere, ac aliàs, prout in diuersis, tam nostris, quàm supradictorum prædecessurum nostrorum desuper confectis litteris, plenius continetur. Cùm autem, sicut accepimus, nonnulli locorum Ordinarij, in quibus dicti Fratres reperiuntur, prætextu obedientiæ, cui iidem Fratres, ac Hospitalia, tam Italiæ, quàm Hispaniæ Prouinciarum huiusmodi, vt præfertur, subiectæ existunt, latè nimis se extendentes, nedum circa regimen, & gubernium Hospitalium ipsis Fratribus commissorum, ac Sacramentorum Ecclesiasticorum io eis administrationem, atque in eisdē Hospitalibus receptorum, & expositorum rationis redditionem, seu receptionem; verùm etiam priuatam dictorum Fratrum correctionem, & disciplinam Regularem, omnémque in eos iurisdictionem exercere consueuerint, Superioresque dictæ Congregationis, ac Presbyteros, seu Capellanos, qui dictis Hospitalibus in diuinis inseruiant eligere, ac Medicos, Chirurgus, & alios Ministros, ac officiales gubernio, & regimini ipsorum Hospitalium necessarios deputare, Nuntiósque recipere, ac generaliter omnia, & singula, quæ ad Regularem disciplinam, ac correctionem dictorum Fratrum spectant, quæque iuxta Regularia instituta dictæ Congregationis à præfata Sede approbata per Superiores eiusdem Congregationis peragi debent, facere, & exequi intendant, ipsorúmque Fratrum quietem circa præmissa diuersimodè perturbent, ob idque Superiorum dictæ Congregationis auctoritas, ac illius Regularis instituti obseruantia euanescat, dictáque Hospitalia, ac Fratres in illis degentes in spiritualibus, & temporalibus non leuia sustineant incommoda, ob idque operæ pretium sit, vt tot, tantisque incommodis aliquo opportuno, & salubri remedio prouideatur.

Nos igitur cupientes, vt omnis difficultatis, & ambiguitatis materia, quæ desuper oriri posset, prorsus tollatur, ac Coogregationis huiusmudi singulares personas à quibúsuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt ad effectum præsentium, dumtaxat conseq. harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, necnon singularum litterarum Apostolicarum, tam à præfatis, quàm à quibúsuis aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Nobis ad fauorem eiusdem Congregationis emanatarum, necnon quorumcunque priuilegiorum, & indultorum illi per Sedem prædictā quomodolibet concessorum veriores, & totos tenores, ac dat. præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes. Motu proprio, non ad ipsius Congregationis, vel eius Superiorum, aut alicuius alterius pro eis Nobis desuper oblatæ petitionis instantiam; sed ex mera deliberatione, ac scientia nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine; ex voto tamen Congregationis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium Præpositorum, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum, & referendum commisimus Congregationem Ioannis Dei, huiusmodi, ac omnes, & singulas ipsius Congregationis domos Superiores etiam Maiorem, ac Fratres, & personas, ac ministrantes, tam in Italia, quàm Hispaniis, aliisque Mundi partibus consistentia, & tam hactenus fundata, quàm de cætero fundan. in his dumtaxat, quæ Regularia instituta iuxta Constitutiones d. Congregationis Ioannis Dei à Sede Apostolica approbatas, & confirmatas concernunt, à Superioritate visitatione, correctione, ac etiam obedientia Ordinariorum locorum, itaut Religiosi Congregationis Ioannis Dei huiusmodi Regularibus institutis suis se conformare debeant, saluis in reliquis, tam Sacr. Canonum, & Conc. Trid. decretis, quàm nostris, aliorúmque Roman. Pontificum prædecessorum nostrorom litteris in fauorem Ordinariorum emanatis, quibus nullatenus derogare, quinimo eas in suo robore, & firmitate permanere intendimus penitùs & omninò Apostolica auctoritate tenore præsentium, perpetuò eximimus, absoluimus, & liberamus, ac eos in præmissis dumtaxat ab omnimoda Ordinariorum locorum iurisdictione perpetuò exemptos fore, & esse declaramus, ipsisque Ordinariis, & eorum cuilibet, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, ne deinceps in his, quæ obseruantiam, disciplinam, & instituta Regularia Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, vt præfertur, concernunt, præterquàm in casibus sacris Canonibus, & Conc. Trid. & Literis Apostolicis præfatis quomodolibet contentis, se immiscere, aut intromittere valeāt, seu præsumant, districtè præcipimus, & inhibemus. Decernentes præsentes litteras etiam ex eo, quòd Ordinarij locorum, seu quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, officio, ac etiam Cardinalatus honore fungentes, ac in præmissis quomodolibet interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, & causæ, propter quas præmissa emanarunt, quomodolibet examinatæ, iustificatæ, vel approbatæ non fuerint, nec præmissis consenserint, validas, & efficaces fore, sicque & non aliter censeri; & ita per quoscunque

quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac eiusdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, in quauis causa, & instantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca venerabili Fratri nostro Episcopo Ostiens. & dilectis filiis nostro & Sedis Apostolicæ Nuncio in partibus Hispaniarum commoran. ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Motu pari per præsentes committimus, & mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes nostras litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi quando opus fuerit, ac quoties pro parte Maioris, & Superiorum, ac Fratrum Congregationis Ioannis Dei huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficaces defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra Litteras præfatas, & in eis contra quæcunque huiusmodi inuiolabiliter obseruari, ac Fratres Congregationis Ioannis Dei huiusmodi illis pacificè frui, & gaudere non permittentes, eos desuper per Ordinarios locorum, seu quosuis alios contra præsentium ten. quomodolibet molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per Censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, aliáque iuris, & facti remedia auctoritate nostra prædicta appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, auxiliúmque brachij secularis ad hoc, si opus fuerit, inuocan. Non obstan. præmissis, ac singulis Litteris præfatis, necnon fel. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò non vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium trahatur, aliísque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Ioannis Dei, & Ordinis S. Augustini huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis & literis Apostolicis dictæ Congregationis Ioannis Dei, illiúsque superioribus, & personis, ac quibúsuis aliis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibúsuis etiam derogatoriarum derogatoriis; aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis etiam motu simili, ac aliàs quomodolibet concessis, consumatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter, ac de verbo, ad verbum, nihil penitùs omisso expressis, & insertis habentes illis, aliàs, in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresè derogamus, contrariis quibuscunque. Aut si dictis Ordinariis, vel quibusuis aliis communiter, aut diuisim ab eadem sit sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo, ad verbum de indulto huiusmodi, mentionem. Cæterum quia difficile foret præsentes Litteras ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit deferri. Volumus, ac etiam præfata Apostolica auctoritate decernimus quòd earumdem præsentium, transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris, die 16. Martij, 1619. Pontificatus nostri anno 14.

S. Card. S. Susannæ.

Congregatio Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, exempta fuit à Gregorio X V. fel. rec. anno 1622. die 15. Octobr. Pont. sui anno 2. vt testatur eius Constitutio 4. *in libello Priuileg.* eiusdem Congregationis; in illa enim Constitutione conceduntur omnes exemptiones Ordinum Mendicantium. 39

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Minister Generalis, & Clerici Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum in Militanti Ecclesia, cuius regimini, diuina disponente clementia, præsidemus, in dies afferunt, mentis nostræ aciem conuertentes, ac vberiores ex ipsa Congregatione fructus in dies prouentutos esse sperantes, ad ea meritò libenter intendimus, per quæ Congregatio ipsa felicioribus in dies proficiat incrementis.

Vt igitur Minister, & Clerici prædicti eò feruentiùs in suo laudabili instituto perseuerent, quò maioribus se viderint fauoribus, & gratiis munitos prouidere volentes, ac singulares Ministri, & Clericorum prædictorum personas à quibúsuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie ab-

soluentes,

soluentes, & absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Congregationi prædictæ, illiusque Ministro, & Clericis, aliisque personis, vt omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, libertatibus, facultatibus, exemptionibus, aliisque gratiis, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, professoribus, nec non Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos quomodolibet concessis, & quibus ipsi, nec non Ecclesiæ, Monasteria, & Regularia loca huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tàm coniunctim, quàm diuisim, seu aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, nec sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis, aut Constitutionibus Apostolicis repugnent; pari modo non solùm ad eorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter, perinde ac si illis nominatim, & in specie concessa fuissent, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò concedimus, & indulgemus; dictáque priuilegia, immunitates, libertates facultates, exemptiones, gratias, & indulta eis communicamus, illaque ad eos extendimus.

Decernentes præsentes literas, validas, firmas, & efficaces existere, & fore suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac Præposito & Clericis prædictis in omnibus, & per omnia plenissimè suffragari.

Sicque per quoscúnque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter, contingerit attentari.

Non obstan. nostra de gratiis ad instar non conceden. ac quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quatenùs opus sit ordinum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis eorum ten. præsentibus pro plene & sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Anulo Piscatoris, die decimaquinta Octobris, M. DC. XXII. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

S. Card. S. Susannæ.

His exemptionibus positis aduertendum est primò, hic non esse omnium Ordinum exemptiones appositas, neque tempus, quo fuerunt à iurisdictione Ordinariorum exempti; quia vel prædictæ exemptiones ad manus meas nondum venerunt, vel propriæ, & explicitæ non habentur; sed tantum per communicationem; ideò Ordines illi tam Mendicantium quorumdam, quàm non Mendicantium, quorum exemptiones hic omittuntur, videantur infra in *Disput de Communicatione Priuilegiorum*, vbi saltem implicita nimirum per communicationem eorum exemptio demonstrabitur.

Secundò, aduertendum est, multos alios esse Abbates, & Prælatos inferiores sæculares exemptos, vt sunt Præpositus Pratensis, Præpositus Collegiatæ Sancti Michaëlis in foro Lucensi in Ætruria; Abbas secularis Guastallæ in Diœcesi Cremensi; Præpositus Atessæ in Prouincia Theatina, Archipresbyter Altamuræ, & Præpositus Sancti Sabini in Apulia; Abbas Sancti Ioannis de Lucolo in Ciuitate, & Diœcesi Aquilana; & in eadem Diœcesi, Abbas Sancti Spiritus de Octe, hodie illustrissimus, & Reuerendissimus Cardinalis Barberinus, qui sicut, & Abbas Farfensis, habet etiam in Ciuitate, & Diœcesi prædictis multas Ecclesias, in quibus exercet iurisdictionem, quasi Episcopalem priuatiuè, quoad Episcopum, & in eadem Diœcesi reperitur etiam Abbas Bominaci; multi alij ferè innumerabiles, (vt ita dicam,) inueniuntur similes Prælati inferiores exempti in nostra Italia, in Germania, in Gallia, Hispania, Anglia, & vbique Orbis Christiani. Sed quoniam tempus exemptionis eorundem Prælatorum mihi incognitum est, ideo de illorum particularibus exemptionibus non egi.

Præterea notandum tertiò, quòd cùm exemptio sit gratia de sui natura præiudicialis, sustinetur priuilegium exemptionis absque expressa derogatione regulæ de iure quæsito non tollendo; quia cùm Papa sciat gratiam, non nisi cum magno tertij præiudicio verificari posse, & nihilominus illam concedit: censetur per necessarium antecedens illi iuri derogari velle Dec. *cons. 113. num. 7. vers. non obstat.* Coro. *cons. 83. num. 16. vers. tertio respondetur lib. 5.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloss. 36. num. 48.* Cassador. *decis. 5. de priuileg.* Seraph. *decis. 762. num. 4. & decis. 1445. num. 7.* Rota *decis. 240. num. 22. part. 1. diuers.* & *decis. 48. num. 1. per tot.* & *decis. 174. num. 2. part. 1. recent. in Mantuana pensionis 4. Decembris 1626. coram R.P.D. Merlino*, & *in Romana dotis de Ballapanibus 7. Maij 1619. coram R.P.D. Dunozetto iuniore*; quas refert & sequitur. D. Ferentill. *in addit. ad decis. 577.* Burat. *num. 13.* & *in Adrien. decimarum Decembris 1607. coram Patriarcha Manzanedo, in Bononien. vsus fructus 23. May. 1625. coram Reuerendissimo D. Coccino Decano, in Albanen. beneficiorum 27. Iunij 1614 coram R.P.D. Pirouano*, & *coram in Casaraugustana Cameraria 26. Nouembris 1632. quæ infrà est decis. 78. num. 10.* 31

QVÆSITVM V.

Qua forma, & per quæ verba probetur Abbatiarum, & Religionum exemptio ab Ordinariorum iurisdictione.

SVMMARIVM.

1 *Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti, probandi onus incumbit.*
2 *Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam.*
3 *Forma probandi exemptiones traditur.*
4 *Exemptio ab Ordinariis,an probetur, si in priuilegio dicatur, quid esse iuris Diui Petri,* & n.5.6. & sequentibus.
7 *Censùs solutio, quæ fit Ecclesiæ Romanæ, an arguat exemptionem.*
8 *Probatio concludere debet per necesse, non per possibile.*
9 *Singula, quæ non prosunt, multa collecta iuuant.*
11 *Exemptio probatur, si in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate.*
12 *Exemptio ab Ordinariis concessa censetur, si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seu Monasterium esse libera, seu quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ.*
13 *Receptio in speciales Romanæ Ecclesiæ subiectos exemptionem operatur.*
14 *Receptio in protectione an operetur exemptionem,* & num.seqq.
15 *Protegere idem est, ac defendere.*
16 *Imperator Ecclesiæ Romanæ protector dicitur.*
17 *Imperator Ecclesia Romana inferior est.*
19 *Exemptio plenaria concessa censetur ex receptione sub protectione Sedis Apostolicæ, cum onere aliquid soluendi.*
20 *Verba priuilegij*,tali Monasterio,vel Ecclesiæ, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestiæ inferatis, *quid operentur.*
21 *Exemptionem, & iurisdictionis concessionem non infert priuilegium vsus mitræ, & annuli, ac baculi pastoralis.*
22 *Exemptio plenaria à quocunque iure ordinariis competente censetur concessa ex verbis* Perpetuò eximimus,ac totaliter liberamus.

QVoniam, vt prædiximus, Ordinarij iurisdictio ex iuris præsumptione per totam Diœcesim extenditur: hoc fit vt asserenti se exemptionis priuilegio gaudere, incumbat onus talem exemptionem probandi, gloss.*in cap.de Xenodochiis, verb.in quorum*, & *ibi* Aocharan. *num.*1. *post.med de relig.domib.*Abb. *in cap.*1. *num.*13.*ff de offic.Ordin.* & *cap.porrò num.*1. *de priuileg.* Philip.Franc.per illum textum *in cap.cùm persona num.*3. & *ibi* Gemin. *num.*2. *in fin. de priuileg. in* 6. Caputaquen. *decis.*328. *num.*2. *part.* 1. Rot. *decis.*529. *num.*4. *part.*4. *diuers.*

2 Ad eius autem probationem scriptura necessaria est, itaut probatio exemptionum pendeat ex priuilegiorum inspectione, iuxtà quorum tenorem semper est iudicandum, *cap.porrò*, & *cap. recepimus de priuileg. cap. accepimus de fide instrument.* Et post Alex. *in* 6. *certi condictio* §. *quoniam num.*5. *ff.si cert. pet.* Alciat. *in l.pactum quod benè num.* 20. *C. de pact.* Rot. apud Mantic. *decis.*260. *num.*6. *quæ est eadem cum d. decis.*529. *num.*5.*part.*4.*diuers.*

3 Forma probandi exemptiones præscripta est à Bonifacio VIII. Pont Max. his verbis. *Nos volentes, super hoc de salubri remedio prouidere, statuimus,vt hi qui se asserunt per priuilegia, seu indulta Apostolicæ Sedis exemptos, à locorum Ordinariis requisiti huiusmodi priuilegia, vel indulgentias, quibus se dicunt fore munitos, ipsis Ordinariis in loco congruo, & securo, aut aliquibus prudentibus viris, omni suspicione carentibus, ad hoc per dictos Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem, pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum,vel Delegatorum suorum arbitrio moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, ac ad legendum integraliter exhibere: necnon de articulis, de quibus controuersia fuerit,transcriptum trudere teneantur*; vt habetur in *d.cap. cùm persona de priuileg.in* 6.

Modi autem verborum, quibus probari potest, exemptionem fuisse concessam, quamuis non sint in iure determinati, tamen extant aliqui, qui sunt in eodem iure communi magis in vsu.

4 Primus est, si dicatur in priuilegiis, quid esse iuris D. Petri, siue ad ius, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, vel ad Romanam Ecclesiam specialiter, & immediatè,vel etiam simpliciter spectare, Panormit. *in cap. recepimus num.*2. vbi etiam Soccio. *n.*7.& 32. *de priuileg.* Etiam. à Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt.part.*1. *quæst.*9. *num.*1. *vers.in primis*, Mascard. *de probat concl.*713.

Verùm in contrarium est text.*in d.cap.recepimus de priuileg.*dùm probat, ex eo, quòd aliqui specialiter iuris B.Petri existant, non probari exemptionem ab Ordinariorum potestate, nisi concurrat solutio censûs in signum subiectionis facta, vt ibi notat contra alios Dec.*num.*11. Notandum ergò cum peritissimo Domino meo Domino Augustino Barbosa, qui rem istam cæteris latiùs, & doctiùs pertractauit in suo eruditissimo opere nouiter impresso Lugduni *de offic. & potest. Episc.allegat.*123.*à num.*15. *vsque ad* 20. exclusiuè, quatuor casus principales in hoc proposito considerari posse.

5 Primus est,quando priuilegium,sententia,aut scriptura non fiunt principaliter super exemptione, sed libertate, sed incideuter propter aliud; tunc si enuncient, aliquod Monasterium,seu Ecclesiam, vel personam esse Iuris D. Petri,vel ad Ecclesiam Romanam pertinere, vtique huiusmodi enunciatiuæ exemptionem non probant, vt decidit tex.*in cap.si Papa de priuileg. in* 6. & constat ex generalibus principiis, quòd verba narratiua, quæ non proferuntur principaliter propter se, plenam probationem non efficiunt, *l.ex hoc*, vbi id notant omnes, *ff de donat.l.ex his verbis*, *C. de testament. milit.* cum similibus, & de quibus Mascard. *de probat. conclus.*621. Menoch. *de præsumpt. lib.*3. *præsumpt.*133. Mantic. *de coniecturis vltim.volunt. lib.*3.*tit.*12. Rota *decis.*176. *n.*4. *part.*1. *Recent*, & in enunciatiua Summi Pontificis probat generaliter *clem.*1.*de probat.*

6 Secundus casus proponitur *in.d.cap.si Papa, vers. si autem*: nempè quando dicta verba, quòd Ecclesia, vel Monasterium,aut persona sit Iuris B.Petri,siue ad Ecclesiam Romanam pertineat,vel similia enuncientur à Summo Pontifice exemptionis priuilegium concedente, aut à Iudice super exemptione sententiam proferente. Ratio d.textus est, quia de natura priuilegij est, vt eius verba aliquid operentur; at prædicta verba in priuilegio apposita nihil operarentur,& sine effectu remanerent, si per ea non censeretur concessa exemptio ab Ordinariorum imperio, & quod soli Papæ D. Petri successori subiiciantur; nam Regulariter omnes Mondi Ecclesiæ ad B. Petri ius pertinere, & Romanæ Ecclesiæ subiectæ esse noscuntur, *can.cunctà per Mundum.*9.*q.*3.

7 Tertius est casus *d. cap. recipimus, de priuilegiis.* Quando, scilicet, præter verba priuilegij enunciantia, Ecclesiam, vel Monasterium ad ius Beati Petri spectare, concurrit etiam solutio censûs: ex quibus simul

simul iunctis satis concludi videtur exemptio specialis ab Ordinariorum ditione, & subiectio immediata Romanæ Ecclesiæ, præsertim ex solutione censûs,à qua non leue exemptionis desumitur argumentum, *cap. quantò*, ibi, *cum nihil teneatis ab eis, quod, &c.de censib.* Verùm non semper ex solutione, census colligitur omnimoda exemptio, vt probatur text. *d.cap.recepimus*, ibi, *non omnes censuales ab Episcoporum subiectione habentur immunes*, vbi post Panormit. notauit Soccin. *num.3.* & Dec.*num.2. cum seqq.* confirmatur ratione, quia nomen census æquiuocum est, varias habens significationes; & ideò ex eius solutione non probatur necessariò specialis subiectio Sedis Apostolicæ, & exemptio ab Ordinariorum potestate;

8 ex vulgata regula, probationem concludere debere per necesse, non per potest esse, vt per Mascard. *de probat. conclus.671. num. 11.* Hoc tamen non procedit, aliis coniecturis, & adminiculis cum census solutione ad probandum exemptionem concurrentibus, ex vulgata regula, quæ non prosunt singula, simul vnita iuuant, *cap.causam, de probat. gloss. in l.2. verb.legitimus, ff.de excusat.tutor.* latè Gabr. *commun. conclus.Inutio*, Rota *decis.650.num.7.part.1. Recentior.* Nec obstat, quòd *in d. cap. recepimus*, cum solutione censûs concurrebat receptio sub protectione Papæ, vel etiam narratio, quod de iure B.Petri existebat, & tamen hæc tria simul iuncta non sufficere ad probandam exemptionem,decidit ibi Pontifex, & notant post Panormit. ibi *num.1.* Soccin. *n.8. & 43.* & Dec.

9 *in princip.* Quia respondetur, Regulam illam, quæ non prosunt singula,multa collecta iuuant,procedere, quando singula genere suo perfecta sunt: non ita si vitiosa sint, & genere suo imperfecta, ex Menoch. *de præsumpt. lib.3. præsumpt. 39. n. 6.* & latè adductis per Gabr. *d. conclus.2.n.33. cum seqq.* Sed ex dictis, census solutio, & narratiua, esse iuris Beati Petri, sicut etiam receptio sub protectione, vt diceмus, leue faciunt adminiculum, debilémque tradunt coniecturam plenariæ immunitatis; ergo neque simul vnita habebunt vim illam concludendi. Atque sic docet D. Barbosa *d. allegat. 123. num. 13. & seq.* ex his colligi poterit, quando solutio census Apostolicæ Sedi probet, solventem immediatè illi subiectum esse, ac ab Ordinariorum imperio solutum esse.

10 Quartus casus est,quando licèt verba priuilegij,vel sententiæ non principaliter ad exemptionem concedendam, sed propter aliud prolata sint; tamen Princeps,aut Iudex principaliter in illis suam intentionem fundat; ad hoc autem, vt ex huiusmodi enunciatiua exemptio plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur. Primum, quòd à Summo Pontifice, vel alio Principe Superiorem non recognoscente, proferantur. Secundum, quòd sint de facto proprio. Tertium, quòd super illis gratia, vel intentio Principis principaliter fundetur, vt ex verbis text. *clem. 1. de probat.* deducunt Gabr.*comm.concl.tit.de probat.concl.2.*Flam. Parif.*de resignat benefic.lib.8.q.11.* Mascard.*de probat. concl.1233.*& ex his Card.Tusc.*tom 6.concl.62.& seq.* ex quibus concludendum est, quòd si Princeps per verba narratiua, in quibus principaliter suam fundat intentionem,asserat,Monasterium, vel Ecclesiam esse iuris B.Petri, plena exemptionis probatio, & immediata Sedi Apostolicæ subiectio inde resultet: non sic autem cùm eadem narratiua fieret in sententia Iudicis inferioris.

11 Secundus modus est; si in priuilegio Sum. Pont. eximar ab Ordinarij potestate *cap. si Papa de priuil. lib.6.*insuper si Pontifex eximat cum plena libertate, Innocent.*in cap veniens,de verb signific.n.7.*Bellenc.*de charitat.subsid.quæst.32. num. 8.* Erasm. à Cokier. *loco citato vers. deinde*, Barbosa *d. allegat. 123. num. 11.* Si etiam appositum sit in concessione. Nec audeat Episcopus ibi Cathedram suam collocare, vel quamlibet potestatem exercere, aut ordinationem aliquam quamuis leuissimam, facere, *cap. inmmenso 18. quæst. 2.* Bellenc. *d. quæst. 32. num. 3.* Barbosa *loco citato num.12.*

12 Tertius modus est; si dicatur, locum, siue Ecclesiam esse liberam: seu quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ: aut quòd eius speciali prærogatiua gaudeat, per text. *in cap.cum olim 2.de priuileg d.cap. si Papa, §.& est idem*, Cokier. *loco cit. vers. si dixeris*, Barbos.*num.13.*

13 Quartus modus; si Pontifex priuilegio in speciales Ecclesiæ Romanæ subiectos recipiat, *d.cap.si Papa §. similiter*, gloss. *in cap.ne aliqui in verb. à quocunque de priuileg. in 6.* Abb. *in cap.recepimus de priuileg.* Erasm.à Cokier. vbi proximè, *vers. si recipiat*, Barbosa *loco etiam cit. num.10.* secùs si Papa reciperet aliquos in filios, vt expresè probat idem *cap si Papa §. nescit filios*, vbi gloss. & Doctores latè, D. Barbosa *d. num.20.*

14 Quintus est; si in priuilegio diceretur, *recipimus in protectionem*, quia sicut ex tacita submissione protectioni Papæ, siue Apostolicæ Sedi quis eximitur à iurisdictione, ac potestate Ordinarij: vt videmus in eo, qui appellat ad Papam, vel Sedem Apostolicam, & appellatione interposita, ligantur manus omnium inferiorum, *cap. sollicitudinem, cap.dilecti,& cap ad audientiam de appellat.* ita expressa receptio in protectionem, non solùm idem, immo plus operari debebit, quàm racita, *l.vlt.C.de nouat. l. à Titio,ff.de furt.* Ita Mandos.*de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopus vers. & de clausula priuilegij*, Roderic. *quæst. regular.tom.1 q.63.art.3.in fine.*

15 Contrarium tamen probat text. *in cap.ex parte, & cap.recepimus,de priuileg.* vbi Cardinal. *in princ.* Soccin. *à num.7.* Dec.*à num. 13.* Mascard. *de probat. conclus.713 num.2* Cokier.*d part.1.q.9.num.3.*Gaill. *latè lib.2. obseruat. 54. à princip. vbi num. 4.* testatur esse communem omnium scribentium sententiam. Ratio est, quia protegere idem est ac defendere, vt notat gloss. *in l.desertorem §.vlt ff.de re militar.* & ideo non importat superioritatem, immo verificatur in inferiori, sicut etiam defensio; vt patet in militibus,qui pro salute, & defensione Regis ad eius custodiam assistunt, vt per gloss. *in rub. C. de domestic. & protect. lib.12. vbi in l. 1.* benè explicat Cuiacius, protectores dici eos, qui armatam militiam subeuntes, non solùm defendendi corporis sui, verùm etiam protegendi lateris Principis curam habent. Ita etiam Imperator dicitur Ecclesiæ Romanæ protector, *in clem.*

16 *1. de iureiurand.* & tamen non ideò Superior est Papæ, aut ipsius Romanæ Ecclesiæ, *cap.solita, de maiorit.& obed.* Immo inferiorem se profitetur *in canon.*

17 *Valentinianus 63.dist.* ibi, *cui, & nos, qui gubernamus Imperium, sincerè nostra capita submittimus.* Sic etiam Ciuitates sub Imperij protectione positas non subiectas esse, sed confœderatas censeri, ex Barthol. *in l. 1. C. de excusat. mun. lib. 10.* notat Decius *in d cap.recepimus, num.17.& 18.*Gaill. *de obseru.54. num.1.*

18 Nec obstat, quòd quando pendente aliqua causa in iudicio, quis propter grauamen sibi illatum, vel comminatum, submittens se protectioni Sedis Apostolicæ,eximitur à potestate, & iurisdictione Iudicis Ordinarij: quia respondetur, talem subiectionem habere effectum appellationis, & consequenter suspendendi iurisdictionem Iudicis Inferioris, à qua sic tacitè appellatur,iuxt.generalem regulam text. *in cap. si à Iudice, de appellat. in 6.* & ideò exemptio tunc

non

non prouenit ex eo quòd ille se Apostolicæ Sedis protectioni submiserit, sed ex virtute tacitæ appellationis, quæ illis verbis includitur, vt explicat Præpositus *in d. cap. ad audientiam, num. 3. cum seqq. de appellat.* Marant. *de Ord. Iudic. p. 6. cap. de appellat. num. 133.* & in simili de arreptione itineris ad Papam ex causa grauaminis probat text. *in cap meminimus, & in cap. dilecti, de appellat. cap. cum olim in fine, de dolo, & contumac.* Atque ita eleganter post Mascard. Cokiet. Gaill. & alios supra adductos, docet D. August. Barbos. *cit. allegat. 123. num. 26. 27. & 28.* & tenuit Rot. *decis. 709. sub n. 1. vers. ad primam de balla part. 4. diuers.* Verùm quando vna cum receptione sub protectione Sedis Apostolicæ concurrit etiam onus aliquid soluendi, censetur concessa plenaria exemptio, vt per Rot. apud Seraph. *decis. 1025. num. 8.* & *in Theatina, seu Nullius iurisdictionis de Bacclanico 23. Ianu. 1614. coram Reuerendissimo D. Coccino Decano quæ in fine operis est decis. 59. num. 3.*

20 Notandum tamen, quòd quando dicitur, *Tali Monasterio, nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestia inferatis*; intelligitur tale Monasterium à lege Diœcesana, tantùm immune, & liberum, *cap. quam sit 18. q. 2.* Innocent. Panormit. & Doct. *in cap. 1. de stat. Monach.* si autem dicatur; *Gaudeat plena libertate*, censetur exemptum tàm à lege Diœcesana, quàm à lege iurisdictionis Philip Franc. *cap. 1. §. illam autem. 3.*

21 *de verb. signif.* Adde etiam quòd ex priuilegio vsus Mitræ, & Annuli, ac Baculi pastoralis non infertur ad iurisdictionis concessionem, neque ad exemptionem, vt respondit Rota *in d. decis. 709. num. 4. part. 4. diuers.* quia vt inquit Ioan. Andr. quem alij sequuntur *in cap. Apostolicæ de priuileg. in 6.* priuilegium vsus Mitræ, & Annuli, ac Baculi pastoralis datur in honorem Ecclesiæ, & non in amplitudinem officij.

22 Et ex verbis, *Perpetuò eximimus, & totaliter liberamus*, censetur Monasterium exemptum à quocumque iure Ordinarij competente Hemin. *cons. 72. in princ.* Viralin. *clement. 1. de cessib.* Rota *in Cæsaraugustana Cameraria 26. Nouembris 1632. coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis est decis. 78. num. 9.*

QVÆSITVM VI.

Qua ratione Abbas, & Prælatus Regularis ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri possint.

SVMMARIVM.

1. *Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri.*
2. *Priuilegia Regularium cùm dubitatur an sint valida, Sedes Apostolica est consulenda.*
3. *Ordinarius in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere non potest.*
4. *Iudex in causa propria nemo esse potest.*
5. *Exemptionis de priuilegio iudicare, ad Papam spectat, ad quem solum pertinet eximere.*

Dvplicitet potest Abbas exemptus ab Ordinariis se tueri. Primò per declaratoriam fori, præsentando in iudicio exemptionis priuilegium; Abbates 1 enim, & exempti omnes ab Episcopo citati, si ad probandam suam exemptionem priuilegium tantùm allegant, tenentur illud in loco congruo, & secreto ipsis Ordinariis, vel aliquibus Iurisprudentibus, omni suspicione carentibus, ad id per eosdem Ordinarios deputatis, infrà terminum competentem pro facti qualitate, arbitrio ipsorum Ordinariorum, vel suorum delegatorum moderandum, iusto impedimento cessante, ostendere, & ad legendum integrum exhibere, ac transumptum articulorum, super quibus erit controuersia, tradere. *cap. cum persone de priuileg. in 6.* vbi notant gloss. & DD. quòd concedi debet vt totum priuilegium inspiciatur, ita vt plenariè legi possit; copia verò est tradenda de iis tantùm articulis, de quibus est controuersia. Idem notant Felin. *in cap. 1. num. 29. de proba.* Ratio est, quia ex transcriptione totius priuilegij possent lites, & nouæ differentiæ excogitari: hoc autem non ita facilè contingit ex copia articuli controuersi tantùm, vt ait ead. gloss. *in verb. integraliter, & ibi* Anchar. & alij. Si verò ad probandam huiusmodi libertatem, Canonicam tantùm præscriptionem allegauerint, tenentur de ea eisdem Ordinariis, vel ab eis delegatis fidem facere. Si verò qui se tueri velint: si priuilegium exhibitum non sufficit, ad huiusmodi exemptionem plenè probandam, tenentur quadraginta annorum præscriptionem probare, & ea pendente, licèt Ordinariorum intentio de iure communi contrà eos fundetur, tamen in libertatis, vel exemptionis possessione, de qua fidem coram eisdem Ordinariis fecerint, turbari nequeunt. Nam pendente lite super validitate priuilegij, seu an fuerit priuilegium concessum, vel non, priuari quis non debet visu possessionis, vel quasi, etiamsi illa possessio sit contra ius, *d. cap. cum persone §. quod si tales de priuileg. in 6.* Panormitan. *in cap. 1. num. 4. vt lite pend. nihil innoa.* Si verò non exhibent priuilegium, quod fidem causas præscriptionis tradat: licebit Diœcesanis Episcopis in eosdem liberè iurisdictione sua vti, donec de canonica præscriptione plenam fidem faciant, ita habetur ex text. *in d. cap. cum persona.* De qua re in duabus sequentibus quæstionibus latè agemus. Et videndæ sunt decisiones S. Rotæ Romæ *in Calagurit ana iurisdictionis 1. Iuly. 1605 coram Iusto, in Toletana iurisdictionis 26. Martij 1612. & 4. Decembris 1613. coram R. P. D. Pirouano, & in Toletana exemptionis 14. Maij 1614. coram Eminentiss. D. Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio, quæ in fine operis sunt decis. 53. 67. & 68.*

Secundo modo possunt se tueri Abbates, vt si exhibito priuilegio, Ordinarij de eius validitate, vel inualiditate agunt, & illo reiecto, sententiam contrà eos ferant, ea sententia nullius est momenti; nam 2 cum de validitate priuilegiorum Regularium dubitatur, ad Summum Pontificem recurrendum est, qui sibi eorum interpretationē reseruauit, vt habet Collector priuilegiorum Societatis Iesu, *in compend priuileg. §. 1. & 4.* inquiens. *Priuilegiorum Societatis per Paulum III. vsque ad 15. Kal. Nouembris anno Domini 1549. concessorum interpretationem reseruauit Sedi Apostolicæ, quia inhibitum est omnibus Prælatis, ne præsumant interpretari priuilegia Regularibus concessa, siue clara sint quæ interpretatione non indigent, siue dubia contineant, prout concessit Clemens IV. Prædicatoribus, ac Minoribus, vt patet ex libro priuilegiorum Sancti Augustini.* Insuper idem Collector refert concessum, quòd quoties super intelligentia priuilegiorum dictæ Societatis aliqua difficultas orietur, per Iurisperitos, & alios Iudices ad fauorem ipsius Societatis interpretatio fiat; vt etiam concessit Alexander VI. Congregationi Sanctæ Iostinæ de Padua, sub Dat. Romæ Kalend. Aprilis 1501. Pontificatus sui anno VIII. quod extensum fuit ad nostram Congregationem à Iulio II. anno 1507. Pontificatus sui anno IV. de quibus suprà in *disputatione de priuileg.* Quòd autem in dubio interpretatio priuilegiorum Regularium non spectet adPrælatos seculares, præter priuilegia, tenent etiam Doctores; quamuis etenim regulariter ad Iudicem pertineat inspicere, ac decernere, an ad ipsum iurisdictio competat *l. 2. ff si quis*

quis in iuſ.voc.non ierit,& ibi Doct. Abb. Felin. & alij Canoniſtæ in *cap. ſuper literis de reſcript.* in materia tamen exemptionum Ordinarius de ſua iuriſdictione cognoſcere non valet, vt expreſsè tenent idem Abbas Felin. & cæteri Doctores *in d. cap. ſuper literis*, idem tenuit Innocent., *in cap. venerabili*, & *ibi* Panormit. *num.3. & 4. de cenſib.* Item in *cap. ex parte de verbor. ſignification.* Ratio horum potiſſima videtur: quia Epiſcopus cognoſcēs vtrùm priuilegium ſit validum, necne, vel quidquam tale, cauſam principalem attingens, eſſet iudex in propria cauſa quod non licet per text. *in l. qui iuriſdictio ff. de iuriſd. omn. Iudic. & C. ne quis in ſua cauſa, & in rubro, & nigro*, Innocent. *in d. cap. ex part. num.3. per tot. de verb. ſignificat.* Alia ratio videtur, quia ad ſolum Pontificem ſpectat, eximere, ergo ad ipſum pertinebit, de ſuo exemptionis priuilegio iudicare, *cap. cùm veniſſent* vbi gloſſ. *in verb. iudicari de iudic. cap. 1. de leg. Conrad.* Gaill. *lib. 1. obſer. 1. num. 7.* Armill. *verb. interpretatio num. 4.* Et quamuis, *in d. cap. cùm perſona*, dicatur, quòd exempti de ſuo exemptionis priuilegio requiſiti, debent illud Ordinariis oſtendere; ergo Ordinarij in cauſa propria poſſunt cognoſcere. Reſp. tamen, quòd allegantes exemptionis priuilegium, debent illud Epiſcopis oſtendere, non vt illi de eo iudicent, ſed vt ſe informent, vt docet Panor. *in d. cap. venerabili n. 3. in fine*, ex Innocent. *ibidem.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm per priuilegia exemptionum, Abbates, & cæteri Regulares in omnibus ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti ſint.

SVMMARIVM.

1 *Lex Diœceſana quænam ſit.*

2 *Lex iuriſdictionis, quænam ſit.*

3 *Abbates & Religioſi de iure communi à Lege Epiſcopali Diœceſana, non autem à Lege iuriſdictionis exempti ſunt, per priuilegia verò ab vtroque.*

4 *Religioſi, licèt exempti, Epiſcopo tamen quoad ſacrorum librorum editionem ſubiiciuntur.*

5 *Religioſos ſuæ Diœceſis compellere poteſt Epiſcopus, vt lectionem Sacræ Scripturæ in ſuis Monaſteriis habeant, ſi commodè fieri poterit.*

6 *Regulares ſubſunt Epiſcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus & quid, ſi Eccleſiæ eſſent nullius Diœceſis.*

7 *Regulares extra Monaſterium degentes, ſi delinquant, à loci Ordinario puniuntur.*

8 *Regulares extra Monaſterium degentes, in cauſis mercedum, & miſerabilium perſonarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ad ſoluendum debitum cogi & compelli poſſunt; non autem in aliis*, num. 10.

9 *Regulares quando hic dicantur extra Monaſterium degere.*

11 *Regulares intra Monaſterium degentes, ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint, vt populo ſcandalo ſint, an & quando ab Epiſcopo puniri poſſint.*

12 *Perſonæ miſerabiles quænam intelligantur.*

13 *Pauli V. Conſtitutio ſuper cap. 14. ſeſſ. 7. Conc. Trid. de reformat. refertur.*

14 *Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubiiciuntur.*

15 *Pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt Regulares, niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.*

16 *Ædificare monaſterium, ſiue Eccleſiam vel aliam Orationis Domum nemo poteſt, niſi ab Ordinario ei licentia impertiatur.*

17 *Ordinarij quam poteſtatem habeant quoad Clauſuras Sanctimonialium exemptarum.*

18 *Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis in feſtis colendis.* Intellige, vt ibidem.

19 *Regulares tenentur publicare interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in eorum Eccleſiis, ſi Epiſcopus præcipiat, eaſque ſeruare.*

20 *Exempti, tam Regulares, quàm ſeculares, ad publicas proceſſiones accedere tenentur, & lites, quæ inter perſonas Eccleſiaſticas in proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopo componi debent.*

21 *Nouitij omnes ſubiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas.*

22 *Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, eorum rationes coram ſuo ſuperiore, ac Ordinario proponere debent.*

23 *Ordinarij cogunt Regulares teſtamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam.*

24 *Regulares nequeunt ſine Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere.*

25 *Regulares omnes in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt, vel Inquiſitoribus, non autem propriis Abbatibus, & Prælatis.*

26 *Regulares coram Epiſcopis reconueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt.*

27 *Exempti non cenſentur immunes à decimarum ſolutione.*

28 *Campana à Religioſis in Sabbato ſancto in eorum Eccleſiis pulſari nequeunt, antequàm pulſentur in Cathedrali, ſeu Matrici Eccleſia, ſub pœna ducatorum centum. Fallit, ſtante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis cenſeatur legitimè probata.*

29 *Epiſcopi poſſunt etiam per cenſuras cogere Prælatos Regulares, ad reſtituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingreſſus attulerunt.*

30 *Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu, recipere nequeunt.* Intellige, vt ibid.

31 *Epiſcopi, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores poſſunt ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis eorum actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit.*

32 *Epiſcopi & inquiſitores inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam exemptos, ſollicitantes in confeſſionibus.*

33 *Epiſcopi poſſunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantum vnica campana debeant eſſe contenti, plures tamen retinent.*

34 *Religioſi Epiſcopalia ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo, eorumque Eccleſias, in quibus ea exercentur, interdictas eſſe, poteſt Epiſcopus declarare*

35 *Regulares ſine Ordinarij licentia non poſſunt publicare Indulgentias, etiam quas à ſummo Pontifice receperunt.*

36 *Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones, & diuina Officia celebrare.*

37 *Exempti ſubduntur Epiſcopis in cauſis matrimonialibus, niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos, vel conſuetudinem immemorabilem.*

38 *Exempti ſubduntur Epiſcopo in hoc, vt per eum poſſint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine.*

39 *Regulares*

39 *Regulares facientes processiones extrà claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo.*

40 *Religiosus exemptus si extrà Monasterium sine habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà.*

41 *Ordinarius potest exemptos capere si fuga periculum adsit, eosque ad forum competentem mittere;* sed limita, vt ibi.

42 *Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent.*

43 *Exemptus ex iustitia defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum, potest ad Episcopum loci recurrere.*

44 *Episcopus omnimodam habet iurisdictionem in Monachos Ecclesiæ Cathedralis, iis rebus exceptis, quæ Regularia instituta concernunt.*

45 *Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia, sint exempti.*

46 *Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, eique quoad Sacramentorum administrationem subiiciuntur.*

47 *Episcopus visitare debet absque grauamine Parochias Monasteriis annexas.*

48 *Regulares, delinquentes circa animarum personarum secularium Curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares.*

49 *Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasteriis, in quibus residentiam habent Generales Ordinum.*

50 *Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec ipsa Monasteria visitare.*

51 *Bulla Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei.*

52 *Declarationes Sacræ Congregationis Illustriss. Card. Conc. Trid. Interpretum super constitutione prædicta.*

53 *Exempti omnes subduntur Ordinariis, & Inquisitoribus quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum.*

54 *Exempti subduntur Ordinariorum iurisdictioni in aliis casibus, de quibus hic.*

SVpponendum est, duplicem esse legem Episcopalem, nempe Diœcesanam, & iurisdictionis *cap. dilectus de offic. iud. Ordin.* & *ibi* gloss. Lex Diœcesana [1] ea est, per quam Episcopus Synodum cogit, ad exequias soluendas, & honorandos Clericos conuocat, ex iis, quæ pro funere offeruntur, quartam exigit, & pariter eandem quartam ex omnibus Parochialibus decimis recipit, Charitatiuum subsidium, & Cathedraticum exigere potest, item onus imponit, Prælatos, & alios primarios viros hospitio suscipiendi. [2] Lex deinde iurisdictionis est, per quam ipsemet Episcopus curam animarum committit, delicta punit, Ecclesias moderatur, & consecrat, Altaria quoque, & alia vasa, vestes, & Virgines consecrat, & Chrisma conficit, cæteráque ad Sacramenta spectantia præstat: & alia quæ numerantur *cap. conquerente §. præcedenti de offic. Ord.* vsque ad *verb. Synodum.* His sic positis, ad solutionem quæsiti dico, quòd vel loqui[3]mur de iure communi, vel de iure priuilegiorum. Si loquamur de iure communi Abbates & cæteri Regulares sunt exempti à lege Diœcesana, *cap. 1. 10. q. 1 & cap. inter cætera, 10. q. 3. & cap. quàm sit 12. quæst. 2. & cap. placuit 17. quæst. 1.* Non autem à lege iurisdictionis, vt gloss. Abb. Feliu. Zabar. & alij in *d. cap. dilectus de offic. Ordinar.* idem Abb. *in cap. 1. de stat. Monach.* & Bertachin. *tract. de Episc. lib. 4. part. 2. q. 35. num. 8.* Erasm. Cokier. *de iurisdict. Ordinar. in exempt. part. 1. quæst. 16. num. 1.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 32. quæst. 2.* Si verò erit sermo de iure priuilegiorum, secùs erit dicendum: per speciales enim Summorum Pontificum concessiones, Regulares ab vtraque lege immunes existunt; in aliquibus autem casibus subduntur etiam Episcopis, partim de iure communi, partim ex Concil. Trid.

[4] Primò, Religiosi licet exempti sint, Episcopis tamen subsunt quoad editionem librorum Sacrorum, ex Concil. Trident. *sess. 4. in decreto de vsu, & editione sacrorum librorum*, vbi sic habetur. *Non liceat Fratribus imprimere, seu imprimi facere libros de rebus sacris, sine approbatione Ordinarij, & licentia suorum Superiorum.* Hoc decretum Sacri Conc. Trid. rursus in indice librorum prohibitorum, & in Regulis superinde statutis *in rubrica de impressione librorum §. 2.* ita exprimitur, *Regulares præter Episcopi, & Inquisitoris licentiam meminerint, teneri se Sacri Concilij Tridentini decreto operis in lucem edendi facultatem à Prælato, cui subiacent obtinere.*

[5] Secundò, quòd Lectionem Sacræ Scripturæ habendam in Monasteriis Monachorum, & aliorum Regularium Conuentibus, *sess. 5. cap. 1.* per hæc verba. *In Monasteriis quoque Monachorum, vbi commodè fieri queat, etiam Lectio Sacræ Scripturæ habeatur, quæ in re, Si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum in hoc, vt Sedis Apostolicæ Delegati, eos ad id opportunis remediis compellant, in conuentibus verò aliorum Regularium, in quibus studia commodè vigere possunt, Sacræ Scripturæ Lectio similiter habeatur, quæ Lectio à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignetur dignioribus Magistris.* Prædicti Magistri qui à Capitulis Generalibus, vel Prouincialibus assignati non sunt, de vita, moribus, & scientia examinandi ab Episcopo loci, vt cauetur *eod. loc. Conc.* per illa verba. *Statuit eadem Sancta Synodus neminem ad huiusmodi Lectionis officium, tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit, quod tamen de Lectoribus in claustris Monachorum, non intelligatur;* de hac re alibi.

[6] Tertiò quoad prædicationem Verbi Dei, & quoad Plebanos, & Parochos, vel alios curam animarum habentes, vt per se, vel per alios, plebes sibi commissas pascant salutaribus verbis, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus; & si ipsæ Ecclesiæ essent nullius Diœcesis, Archiepiscopi id præstare debent vt delegati, Conc. Triden. *sess. 5. cap. 2.* in hanc sententiam. *Archipresbyteri, Plebani, & quicunque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem: annunciandóque eis cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiamsi Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui Monasterio etiam extra Diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modo re ipsa in Diœcesi sint, prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur: paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti, trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas,*

Eccleſiaſticas, ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, itant etiam ſi ei ſic expedire viſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet honeſtâ aliqua perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcens officium ſuum impleat.

Si quæ verò parochiales Eccleſiæ reperiantur ſubiectæ Monaſteriis in nulla Diœceſi exiſtentibus, ſi Abbates, & Regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum prouinciis Diœceſes ipſæ ſitæ ſunt, tanquam quoad hoc, Sedis Apoſtolicæ delegatis compellantur. Neque huius decreti executionem, conſuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, ſiue recurſus impedire valeat, quouſque deſuper à competenti Iudice qui ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitum, & deciſum fuerit. Regulares verò cuiuſcunque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & probati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſiis verò, quæ ſuorum ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint: ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant.

Si verò (quod abſit) Prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat; quòd ſi hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundùm iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat; etiam ſi Prædicator ipſe generali vel ſpeciali priuilegio exemptum ſe eſſe prætenderet. Quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedat. Curent autem Epiſcopi, ne quis Prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur iuſtámue de eis conquerendi occaſionem habeat. De que te fusè in diſputatione de munere prædicationis; videri poteſt circa hanc materiam. *Seſſ.24. cap.4. de reformat.* Conc. Carth.4. *cap.20.* Maguntin. *can.15.* Rhemen. *c.4. & 15. diſt.88. c. Epiſcopus nullam* Conc. Trid. *ſeſſ.24. cap.4. de reformat.* Concil. Later. ſub Innocentio III. *cap.10. cap. inter cetera de offic. Ord.* & habetur etiam *in cap. exiit. de verb. ſignif.*

7 Quartò, Regularis extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætexto tutus non eſt, quominùs, ſi delictum commiſerit, à loci Ordinario tanquam à ſede Apoſtolica delegato ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi poſſit, iuxta Concil. Trid. *ſeſſ.6. c.3. de reformat*, cuius verba talia ſunt. *Eccleſiarum Prælati ad corrigendum Prælaterum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo ſecularis Clericus, cuiuſuis perſonalis, vel Regularis, extra Monaſterium degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, tutus cenſeatur, quominus ſi deliquerit ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, ſecundùm Canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat*; quod etiam complectitur Milites S. Ioannis Hieroſolymitani. Nauarr. *conſ.21. de Regular. in antiq. & 12. in nou.* Sayr. *in florib. deciſ.26. eod. tit. de Regul.* Campanil. *in diuerſor. iur. Canonici. rub.12. cap.13. num.22.* Azor. *moral. inſtit. part.1. lib.13. cap.4. quæſt.3.* neque prædicto text. Concilij obſtat Conſtit. Sixti V. incipiens, *Cùm primùm* 12, in ordine, qua aliquibus inibi nominatis Cardinalibus committit cauſas Religioſorum degentium extrà Clauſtra: tum quia delegatio illa fuit temporalis; tùm etiam quia loquitur de Religioſis vagantibus tantùm: Concilium verò de iis præſertim, qui licitè inibi commorantur: vel Conſtitutio loquitur de delicto commiſſo egrediendo, & conſequenter de Apoſtaſia, Concilium verò de delictis poſt egreſſum. Immo, & illos complectitur, qui in aliqua habitarent domo ad erectionem Monaſterij deſtinata, ſi Superiore careat Rota *deciſ.223. num.5.*

Quibus poſitis ſciendum eſt, præterea extare Conſtitutionem S.D.N. Clement. VIII. ſuper executione Conc. Trid. *ſeſſ.25. cap.14.* contra Regulares non ſubditos Epiſcopo, intra Clauſtra degentes, & extra ea ita notoriè delinquentes, vt populo ſcandalo ſint, ac contra eorum Superiores illos punire negligentes, aut impunitos ad alia ſuorum Ordinum loca tranſmittentes, vel tranſmiſſos ad locum in quo deliquerunt, non reuocantes, Romæ publicatam die 18. Martij 1596. tenoris ſequentis.

Suſcepti muneris ratio poſtulat, vt ea quæ in Sac. Trident. Concil. prouidè conſtituta ſunt, ab iis, ad quos ſpectat, inuiolatè obſeruari curemus. Maturo ſanè conſilio ipſius Concilij decreto prouiſum eſt, vt quicunque Regularis non ſubditus Epiſcopo, intra Clauſtra degens, extra ea ità notoriè deliquerit, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, à ſuo ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo præfigendum, ſeuerè puniatur, & Superior de punitione Epiſcopum certiorem faciat, ſin minùs, ipſe à ſuo item Superiore officio priuetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit. Verùm quia experientia compertum eſt interdum in huiuſmodi decreti executione nimis remiſsè procedi, cùm enim Epiſcopus inſtat, aliquem Regularem, eo quo, ſuprà dictum eſt, modo, delinquente, à ſuo Superiore puniri, ſæpe fit vt Superior Regularem delinquentem, ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſcopi Diœceſim, ex induſtria impunitum tranſmittat, atque etiam ipſe aliquando ad alias Prouincias ſe conferat, nec vlteriùs ſuper delinquentis exceſſibus inquirat, & de eius punitione Epiſcopum certiorem reddat. Vnde nec Regularis delinquens tunc ab Epiſcopo puniri poteſt, cùm extra ipſius Diœceſim exiſtat, nec Superior, qui delinquentem corrigere negligit, officio priuatur. Nos pro Paſtorali noſtra ſolicitudine, præfati decreti executioni, quantùm cum Domino poſſumus, fauore, & præmiſſis malis (vt par eſt) opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardin. prædicti Concilij Interpretum ſententia: Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtris, ac de Apoſtol. poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, omnibus, & ſingulis cuiuſcunque Ordinis, & inſtituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignatione noſtra, ac priuationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipſo incurrendis pœnis præcipimus, & mandamus, vt iuxta prædictum decretum, cuilibet ipſorum Regularem non ſubditum Epiſcopo, intra clauſtra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, vt populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante intra tempus ab Epiſc. præfigendum, ſeuerè puniat, ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat, & aliàs decretum ipſum in omnibus, & per omnia exequatur. Cæterùm ſi Superior in Regularem delinquentem non animaduerterit, quinimmo ſi illum impunitum ad alia ſuorum Ordinum loca, extra Epiſc. Diœceſim, vt præfertur, tranſmiſerit, volumus & ſimili motu, atque auctoritate decernimus, vt Superior inſtante Epiſc. intra terminum, ab Epiſc. præfigendum, & ſub eiſdem indignationis noſtra, ac priuationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon, & ſub inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac vlteriùs priuationis, actiuæ, & paſſiuæ vocis, ad quas à nemine, præterquam à nobis, & à Rom. Pont, pro tempore exiſtente, reſtitui poſſit, ipſo facto ſimiliter incurrendis pœnis, ipſum Regularem delinquentem à loco, ad quem tranſmiſſus fuit reuocare, & in quo deliquit, conſtituere, ſeu ſiſtere teneatur. Quòd ſi hoc etiam facere

pretermiseris, per presentes similiter statuimus, vt Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit super pramissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, vt prafertur, tanquam Sedis Apostol. delegatus predictum Concilij decretum omnino exequi, & in Regularem delinquentē seuerè animaduertere possit, & debeat. Decernentes sic, & non aliter per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem Rom. Eccl. Cardinales, & causarum Pal. Apost. Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Irritum quoque & inane, quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, Non obstantibus, &c.

8 Quintò. Etiam in Ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarū, Clerici seculares, vel Regulares extra Monasterium degentes, etiam si certum Iudicem à Sede Apost. nominatum habeant in partibus. In aliis verò, si ipsum Iudicem non habuerint coram locorum Ordinariis, tanquàm in hoc ab ipsa Sede Apost. delegatis conueniri, ac ad soluendum debitum cogi, & compelli possint priuilegiis & exemptionibus quibuscunque non obstantibus, quæ quidem apertè ostendit, & decreuit Conc. Trid. *Sess. 7. c. 14. de refor.* cuius talia sunt verba præcisa. *In exemptorum causis Constitutio Innocentij IV. quæ incipit, Volentes, in generali Concilio Lugdun. editam, seruetur, quam eadem Sacros. Synodus innouandam censuit, & innouat. Addendo insuper, quòd in Ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum; Clerici seculares aut Regulares extra Monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiā si certum Iudicē à Sede Apost. deputatum in partibus habeant: In aliis verò, si ipsum Iudicē non habuerint, coram locorū Ordinariis, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis conueniri, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint priuilegiis, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus pramissa nequaquam valituris.* Ad maiorem intelligentiam huius decreti Conciliaris, & alterius *num. antecedenti* relati. Notandum est primò, quòd *in cap. volentes, de priuil. in 6.* hic innouato, datur facultas Ordinariis locorum, vt possint contra exemptos procedere ratione delicti, vel contractus extra loca exempta factorum, vel rei sitæ extra illam.

9 Secundò notandum, quod Regulares degentes extra claustra possunt conueniri coram Ordinariis in duobus casibus; nimirum in Ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarū. Intelliguntur autem Regulares extra monasterium degere, dùm non viuunt sub Superiore conuentualiter, & qui habent domicilium extra Monasterium speciali licentia vel priuilegio; si tamen maneant de superiorum licentia, sub Regulari obseruantia, in aliquo membro, vel Grangia sui Monasterij pro Religionis seruitio vel inseruiant alicui beneficio, aut adiiciantur alicui Monasterio Monialium, non comprehenduntur sub hoc decreto; quia non degunt extra illum ex speciali licentia, seu priuilegio, sed ex instituto; & ideò si delinquant non ab Ordinario, sed à suo Superiore puniri debent secundùm iustam formam Concilij. *Sess. 25. de Regul. c. 14.* ita Roder. *q. Reg. tom. 2. q. 2. art. 7.* Aug. Barb. *de of. & pot. Episc. alleg. 105. n. 17.* iuxtà Lugdun. impress. Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. Ordinis Minimorum, in annot. ad Constit. secundam Sixti IV. num. 29.*

10 Tertiò. Notandum est, Regulares intra claustra degentes per hoc decretum in nullo casu coram locorum Ordinariis conueniri posse, Nauarr. *comment. 2. de Regular. n. 63.* Roder. *d. art. 8.* Lauren. de Peirin. *loco cit. num. 30.* nec obstat *d. cap. volentes*; nam ei derogatum est per priuilegia Regularium, siue tacitè, vt per concessiones, quòd non possint coram alio, quàm coram eorum Superiore Regulari conueniri: siue expressè, vt per priuilegium eiusdem Innoc. IV. concessum Cisterciensibus, *sub datū Lugduni 4. Non. Maij Pontif. sui anno 8.* confirmatum, ac de verbo ad verbum denuò concessum à Pio II. *sub dat. Mantua, anno 1459. 7. Kal. Aug.* per quod prædictus Summus Punt. Innoc. IV. concessit præfato Ord. Cisterciens. vt eius priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus nullum in posterum præiudicium generetur ex Constit. ab ipso edita, quod exempti quantacunque gaudeant libertate; nihilominùs tamen ratione delicti, seu contractus aut rei, de qua contra ipsos agitur, citè possint coram Ordinariis locorum conueniri, & illi quoad suam in ipsos iurisdictionem, prout ius exigit exercere. Vtrumque priuilegium refert Roder. *in noua collect. Bullar. Apost pro Regular. Bulla 17. & seq. Innoc. IV.* Et licet Conc. Trid. illud innouauerit; non tamen tolluntur à Concilio priuilegia, contra *dictum caput concessa*, nisi in causis mercedum, & miserabilium personarum: & hoc quoad Regulares extra claustra degentes: atque ita declarauit Sacra Congreg. die 19. *Iulij* 1573. in hæc verba, *Dubitatum fuit, an Regulares possint ciuiliter coram Episcopo à creditoribus suis conueniri: Et fuit responsum, quod possint conueniri, si non sint sub Regulari obseruantia, at si sint sub Regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium Superiorem, & nihil habent cum iis commune Episcopi propter exemptionem*; Refert Laurent. de Peirin. *loco cit. num. 30.*

11 Quartò. Notandum, quòd si Regularis intra Monasterij claustra degens, extra ea, ita notoriè deliquerit, vt populo scādalo sit, Episcopo instante intra tempus ab eodem præfigendum, à suo Superiore, Seuerè puniendus est, qui de punitione eumdem Episc. certiorem reddere debet, aliàs à suo Superiore officio priuabitur; & delinquens ab Episc. puniri poterit; vt habetur in Conc. Trid. *d. sess. 25. de Regul. cap. 14.* Videantur sub hac materia Nauar. *comment. 2. de Regul. n. 63.* Roder. *quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4.* Aug. Barbos. *in Collect. ad c. vlt. num. 8. de stat. Monach.* & latè *d. alleg. 105. num. 19. & seq. secundum Lugun. impres.* sed de hac re *superius num. 7.*

12 Quintò. Notandum miserabiles personas, de quibus in præd. Concil. decreto, intelligi primò Viduas, Pauperes, Orfanos, nisi diuites sint; Itē Senes decrepitos, diuturno morbo fatigatos, & omnes, quibus naturā mouemur ad miserandum propter fortunæ iniuriam, etiam si diuites sint. Dicitur etiam persona miserabilis puella nobilis, quæ iuueni sibi nobilitate pari nubere non potest. Dicuntur etiam personæ miserabiles peregrini, publicè pœnitentes, infantes expositi, cæci, & mutilati membris, atque leprosi, ac debilitati, in carcere coniecti, Cruce signati, atque qui recenter ad Christianam fidem conuersi sunt; ità Mascard. *de probat. concl. 1065.* Roder. *quæst. Regul. tom. 1. q. 65. art. 3.* Verùm in hoc casu nulla persona videtur dici posse miserabilis, si sit diues; omnes tamen suprà numeratæ tales censendæ sunt, si diuitiis non affluant: vti probat Laur. de Peirin. *loco cit. num. 31.*

13 Sextò. Notandum quod super *d. cap. Conc. Trid.* emanauit Constit. Pauli V. ad instan. Procuratoris generalis Ord. Carmelit. tenoris seq. *Religionum, &c. Cum itaque nomine dilecti filij Basilij Angussola Procuratoris Gener. Ord. Fratrum Carmel. in Congreg. Venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Card. Trid. Concil. Interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum Regnis, quosdam Ordinarios locorum contendere, Religiosos intrà claustra degentes, coram ipsis Ordinariis conueniri debere in causis ciuilib. c. volentes de priu. in 6. comprehensis, propter illius innouationem à Conc. Trid. factam, Sess. 7.*

c. 14.

c.14.quo præſ.Religioſos,eorum Priuilegiis abrogatis, defendunt comprehendi.Præterea eoſdem locorum Ordinarios pariter contendere, eoſdem Religioſos intra clauſtra degentes in prima instantia coram ipſis conueniri debere. ex decreto eiuſdem Conc.Trid, ſeſſ.24 c.20. de refor. *cumque ab eodem Baſilio.Procur.Gen.in eadem Congreg. ſupplicatum fuerit, vt ſuper vtrâque rem reſponſa daret, ab eadem verò Congreg.fuerit reſponſum,neque conſtitutione in generali Conc.Lugdun.quæ incipit.*Volentes,*neque decreto* Conc.Trid. *ſeſſ.14 c.7. comprehendi Regulares; ideòque eos iuxta eorum priuilegia, coram ſuis ſuperioribus,vel Conſeruatoribus eſſe conueniendos,necnon decretum* eiuſdem Conc.*c.20.ſeſſ.24.ad Regulares non pertinere,nec eorum conſeruatorias imminuere,nec quoad primam illarum inſtantiam aliquid noui inducere. Ipſeque Baſilius Procur.Gen. Nobis humiliter ſupplicari fecerit,vt pro ſui Ordinis quiete ſupradictas declarationes ab eiſdem locorum Ordinariis ſeruari debere Apoſtol. auctor.præcipere dignaremur.Nos illius huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnibus, & ſingulis locorum Ordinariis, in virtute ſanctæ obed.districtè præcipiendo mandamus; nè Fratres & Religioſos d. Ordin. Carmel. contra diſpoſitionem declarationum prædictarum, perturbare, vel inquietare quoquo modo audeant, vel præſumant.Irritum nihilominus,& inane decernentes,quidquid ſecus ſuper his à quoquam,quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romæ, apud S.Marcum. ſub Annulo Piſcatoris, die 24. Augusti,1607.Pontif.Noſtri anno 4.*

14 Debet vnuſquiſque Regularis; vel alter exemptus ordines ſuſcipere à proprio Epiſ.de qua re in *Diſp. de Sacram.Ord.* latè tractabimus:nūc verba Conc. prout ad rem præſ.ntem faciunt, recenſentur(relicta in ſuo robore,auctorit.Abbatum conferendi Ordines Min.) *Vnuſquiſque à proprio Epiſc.ordinetur. Quòd ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenùs id ei,etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij, prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur,niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat,ordinans à collatione ordinum per annum,& ordinatus à ſuſceptorum ordinum executione,quandiu proprio Ordinario videbitur expedire,ſit ſuſpenſus.*

15 Septimò.Regulares pœnitentiæ Sacramen.exercere non poſſunt,niſi ab Epiſc.præuio examine, idonei iudicati fuerint per approbationem; prout expreſsè dictat Conc.Trid.*ſeſſ.23.c.15.de refor.* ſub his verbis. *Quamuis Presbyteri in ſua ordinatione à peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; decernit tamen S.Synodus, nullum etiam Regularem, poſſe confeſſionem ſecularium etiam Sacerdotum,audire,nec ad id idoneū reputari,niſi aut parochiale beneficium,aut ab Epiſcopis per examē, ſi illis videbitur neceſſariū, aut aliàs idoneus iudicetur; & approbationem, quæ gratis detur,obtineat priuilegiis,& conſuetudine quacūque etiam immemorabili,non obſtant.* De hac materia fusè in *Diſp de Sacrament.Pœnit.*

16 Octauò.priuilegiis,& exceptionib.non obſtant.nulli licet Monaſterium,ſiue Eccleſiam,vel Orationis Domum ædificare,antequam ab Ordinario ſuo licentiam obtineat;ità ſancitum fuit in Con.Agaten.*can.27.relatum in cap.de Monach.18.q.2.*& Con.Calcedon.*act.11.can.4.4.regiſtratum in c.verò,16.q.1.*quibus accedit Conc.Trid.*ſeſſ.25.c.3.de Regul.*ſub his verbis.*Nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine Epiſcopi,in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.*

17 Nonò.Epiſcopi,ſeu alij Superiores ordinarij in Monaſteriis ipſis Epiſc.ſubiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſt.auctoritate,clauſuram Sanctimonialium (vbi fuerit violata)magna cum diligentia reſtitui, & vbi inuiolata eſt conſeruari, maximo ſtudio curare debent;Conc. Trid. *ſeſſ.25.c.5.de Regul.* cuius verba hæc ſunt.*Bonifacij VIII.Conſtit.quæ incipit,Periculoſo, renouans S.Synodus,Vniuerſis Epiſcopis, ſub obteſtatione diuini Iudicij,& interminatione maledictionis æternæ præcipit,vt in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectis,ordinaria, in aliis verò, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt,conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per Cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas quacunque appellatione poſtpoſita compeſcentes, inuocato etiam ad hoc,ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Quod auxilium, vt præbeatur, omnes Chriſtianos Principes hortatur S.Synodus, & ſub excommunicationis pœna, ipſo facto incurrenda, omnibus Magiſtratibus ſecularibus iniungit,*de qua re vide Campanil. *in diuerſ.Iur. can.Rub.12. cap.13. pluribus in locis,*& Quaranta,*verbo Monaſteria Monialium per totum.*

18 Decimò.Regulares omnes etiam exempti ſubiacent Epiſcopis in colendis feſtis; nam dies feſti, quos in Diœceſi ſua obſeruandos eſſe Epiſcopus mandauerit, ab illis ſeruari debere decreuit,Concil.Trid. *Seſſ.25. cap.12.de Regul.*ſub his verbis. *Dies etiam feſti, quos in Diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præcipit ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſeruetur.* Quod Concilij Decretum Sacra Congregatio declarans, ſtatuit intelligendum eſſe tantùm quoad lectiones,& conciones,quas idem Regulares ad populum habuerint, in hæc verba.*Congregatio Concilii cenſuit, Decretum,cap.12. verſ. Dies etiam feſti, ſeſſ.25.de Regul. ita eſſe intelligendum,vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneant, quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina Officia tam publicè, quàm priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda; nec circa hæc ab ipſis quoquo modo, quidquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe; quòd ſi de facto præceperint,Regulares neutiquàm ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad conciones,& lectiones quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis,quibus Clericus ſecularis vtitur illis diebus feſtis.* Habetur apud D.Barboſ.*de offic. & poteſt.Epiſc. alleg.105.num.34.* iuxtà impreſſ.Lugdun.

19 Vndecimò.Regulares ſubſunt Epiſcopo;nam interdicta,& cenſuras ab ipſo promulgatas, ipſi Regulares in eorum Eccleſiis publicare,ſi Epiſcopus præcipiat, & ſeruare tenentur; ſic ſtatuit d.Conc.Trid. *ſeſſ.25. c.12.de Regular.*ſub illis verbis. *Cenſuræ,& interdicta nedùm à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur.* De qua materia alibi.

20 Duodecimò. Exempti omnes, tàm Clerici Regul. quàm ſeculares quicunque;etiam Monachi,ad proceſſiones publicas accedere,cogi poſſunt à locorum Ordinariis;exceptis tamen illis, qui tantùm in ſtrictiori clauſura perpetuò vitam traducunt.Item differentiæ, & lites quæ ratione præcedentiæ inter Eccleſiaſticas perſonas, in iiſdem proceſſionibus oriuntur, ab Epiſcopis breui manu, omni appellatione remota componuntur,iuxta Conc.Trid. *Seſſ.25.c.13. de Regular.* in hæc verba. *Controuerſias omnes de præcedentia, quæ perſæpè maximo cum ſcandalo oriuntur, cuius Eccleſiaſticas perſonas, tam ſeculares, quàm Regulares, cum in proceſſionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis ſimilibus, Epiſcopus amota omni appellatione,& non obſtantibus quibuſcunque componat. Exempti autem omnes, tam Clerici ſeculares, quàm Regulares quicunque etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur: iis tantùm exceptis, qui in ſtrictiori clauſura perpetuò viuunt.* De qua re inferiùs ſuo loco latè agendum erit.

21 Decimotertiò. Nouitij omnes ſubiacent Epiſcopo, quoad

quoad renunciationes faciendas. Nulla etenim renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam iureiurando ad cuiuscumque fauorem, etiam piæ causæ, valida est: nisi, obtenta Episcopi licentia, siue eius Vicarij, fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione; sic enim disponit Conc Trid. *Sess.25.cap.16.de Regul. Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque causa pia, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non aliàs intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, aliter vero facta, etiamsi cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiusmodi completus habebitur sermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicumque Regularis prætendens per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicens ante ætatem debitam professionem emisisse, aut quid simile, volensque habitum dimittere quacunque ex causa, aut cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non erit audiendus, nisi intra annos quinque tantùm à die professionis, & tunc non aliàs, nisi rationes suas, quas prætenderit, proposuerit coram suo Superiore, & Ordinario, vt per Concil. Trid. *Sess.25.c.16.de Regul.* cuius tenor talis est. *Quicunque Regularis pratendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, ante atatem debitam professum fuisse, aut quid simile, veluique habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum à Die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas pratenderit, deduxerit coram Superiore suo & Ordinario: quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenùs ad allegan. quamcunque causam admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur; interim verò nullo priuilegio sua Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religiosi omnes etiam exempti vltimarum voluntatum, executores constituti, non possunt relictum sibi munus assumere, nisi Superioris licentia impetrata, per text. *in c. Religiosus de Test. in 6.* Suscepti autem muneris prædicti rationem reddere cogi possunt à locorum Ordinariis, à quibus debita ais pœna venit imponéda, si in munere ipso deliquisse comprehensi fuerint, *Clem. vn. de test.* De hac re alibi.

24 Decimosextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatem nequeunt sine Episc. licentia eleemosynas petere, prout ita statuit Conc. Trid. *Sess.21.c.9 de refor.* cuius verba talia sunt. *Cum multa à diuersis antea Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdun. quam Viennensi, aduersùs prauos eleemosynarum Quaestorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiùsque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, vt posthac in quibuscunque Christiana Religionis locis, eorum nomen, atque vsus penitùs aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum, vllatenùs admittatur: non obstantibus priuilegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Piis locis, & quibusuis cuiuscunque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

25 Decimoseptimò. Regulares etiam omnes exempti in causis hæresis Episcopo subsunt, *cap. ad abolendam. §. fin. de heret. & c. vt officij, §. demque de heret. in 6.* qui text. cùm loquatur de Inquisitoribus absque dubio comprehendit Episcopos; ipsi enim dicuntur Ordinarij Inquisitores, vt inquiunt Rodaric. *quaest. regular. tom.1.q.20.art.10.* Pegna *in director. Inquisit. part.3. q.28. comment.78. vers. iustissimè verò, & alij apud Barbos. d. alleg.105. num.56.* Non enim subdunt in prædictis causis suis Abbatibus & Prælatis, sed Inquisitoribus. Ita decreuit Paulus V. Constit. sua 26. qua reuocauit facultates Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorum quoquo modo concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium sanctæ Inquisitionis quomodolibet pertinentes. Quæ Constitutio in 1. edit. hîc inferiùs fuerat apposita, At in hac 2. edit. placuit illam reiicere imprimendam in calce huius quæsiti, vna cũ aliis Constitutionibus, & decretis in eadem materia casuum ad sanctæ Inquisitionis officium spectantium, confirmatis à S.D.N. in decreto nuper edito die 4. Aprilis 1633. In quo mandauit omnibus Regularium Superioribus, vt suos subditos sæpè moneant de iniuncta omnibus obseruantia & executione dd. Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum ad Officium S. Inquisitionis spectantium.

26 Decimooctauò. Regulares omnes coram Episcopis reconueniri possunt quoties illi, aut ipsorum Monasteria coram illis conueniunt alios; nam si persona Ecclesiastica prorsus exempta à foro laicali, sæculares conueniat coram illo; potest, ex communi sententia, coram eodem reconueniri. Abbas *in cap nimis praua, num.4. de Excess. Pralat.* Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores *in c. at si Clerici, & cap. significauerunt, de Iudic.* & Bald. *in l.2. §. sed si agant de Iudic.* Specular. *in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, vers. sed pone Clericus,* & Decis. Neapol. 173.

27 Decimonono. Quicunque fuerit exceptione munitus, non ex eo censetur exemptus à decimis, tam de terris & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm postmodum acquirendis; ita omnque probat, text. *in c. statutũ, §. caterũ; de decim. in 6.* Sed de hac re inferiùs.

28 Vigesimò. Religiosi, in Sabbato maioris hebdomadæ campanas in ipsorum Ecclesiis pulsare non possunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, quòd si contrarium facere præsumpserint, in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranense sub Leone X. & Constit. quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.* Et idem statuitur in Ceremoniali Romano auctoritate Clementis VIII. publicato *lib.2. cap.27.* quod Ceremoniale, sicut etiam Pontificale, in ceremoniis Ecclesiasticis habetur vt lex scripta, & tanquam ius commune inuiolabiliter est seruandum. Mohedan. *dec.5. de fid. instrument.* Rota *in Elboren. exemptionis 3. Martij 1600. coram Card. Sacrato.* Hoc tamen fallit, vbi Religiosi ex immemorabili consuetudine semper, & continuò consueuissent ad libitum in die Sabbati sancti pulsare campanas, nulla habita ratione an priùs fuerint pulsatæ, in Ecclesia Cathedrali, quæ immemorabilis non est sublata à Constitutione Leonis X. neque à d. Ceremoniali Clementis VIII. & sic releuat, vt censuit Rota *in Calaguritana iuris pulsandi campanas 11. Martij 1619. coram Dunozetto Archiepiscopo Selencien. qua in fine operis est decis.37.* vbi quod ita declarauit. S. Rituum Congregatio, & *in eadem causa 17. Februarij. 1620. Coram eminentissimo D. Cardinale Verospio, & coram R.P.D. Merlino 29. Aprilis 1624. qua infra est decis.38.* Immemorabilis quando censeatur legitimè probata, egregie D. Ferentill. *in Annot. ad decis.673.* Buratt. in terminis Rota *in d. Calaguritana coram R.P.D Merlino.*

29 Vigesimoprimò Nouitiis professionem emittere nolentibus, sed à Religione egredi volentibus, restituenda sunt omnia bona, quæ tempore ingressus in Monasterium attulerunt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendum poterunt Episcopi, etiam per censuras Ecclesiasticas,

si

si opus fuerit, eosdem Regulares Prælatos compellere, vt habetur in Conc. Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 19.*

30 Vigesimosecundò. Religiosi de manibus laicorum Ecclesias, sine Episcopi consensu recipere nequeunt, *can. decimas 16 q. 7. c. quòd autem, in fine, cap. illud, vers. tum qua, cap. nullus de iurepatron. cap. cum & plantare, in princ. vers. Ecclesias de priuileg.* quòd est intelligendum de donatione Ecclesiæ, quam Laicus detinet, non autem de donatione iurispatronatus, facta loco Religioso, quia in hac Episcopi assensum non requiri diximus suprà *Disp. 9. Quæst. 2. n. 1.* videantur Lambertin. *de iure patron. p. 2. lib. 1. q. 1. art. 9. & 10.* & D. August. Barbosa *de offic. & potest. Episc. Alleg. 105. num. 49. iuxta impression. Lugdunens.*

31 Vigesimotertiò. Episcopi locorum Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquisitores, vbique locorum deputati procedere possunt, & seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quòd beatissima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, vt censuit Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico, coram sanctæ memoriæ Paulo V. Feria quinta, 31. Augusti 1617. relata per Hieronymum Campanil. *in diuers. Iuris Canonici, rubr. 12. cap. 13. num. 140.* Deinde super eadem materia, emanauit aliud decretum in Congregatione eiusdem Sanctæ Inquisitionis habita coram fel. record. Gregorio XV. ac illustrissimis & Reuerendissimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquisitoribus generalibus, à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, *die 24. May, 1622.* cuius tenor habetur *in fine huius Quæsiti* vnà cum aliis cum aliis constitutionibus, & decretis ad officium Sanctæ Inquisitionis spectantibus.

32 Vigesimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarij omnium regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi Orbis Christiani, in suis quisque Diœcesibus, & territoriis etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere possunt contra quoscunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectos quorumcunque Ordinum, Institutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuscunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcunque illæ sint, ad inhonesta, siue inter se, siue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siue ante, vel post immediatè, seu occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis in confessionario aut in loco quocunque, vbi, Confessiones Sacramentales audiantur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorū Ordinarij contra quos in aliquo ex huiusmodi nefariis excessibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circumstantiis suspensionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, & si Regulares, fuerint exilii, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, absque vlla spe gratiæ aliásque pœnas decernant: eos quoque si pro delicti grauitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ seculari puniendos tradant. Vt statuit Gregorius XV. in suo Motu proprio contra sollicitantes mulieres in confessione, edito die 30. Augusti 1622.

incipit *Vniuersi*, quod appoolitur per extensum *in calce huius quæsiti.*

33 Vigesimoquintò. Episcopus punire potest Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti esse debeant, plures retinent, extrauag vlt. incip. *quia cunctos de offic. custod.* qui tex. indistinctè loquitur de omnibus mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio est, quia campana pulsatur propter audientes, & sic læduntur personæ non exemptæ, & committitur delictum extra locum exemptum; sicut proiiciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri potest à loci Ordinario propter delictum commissum extra locum exemptum, *adnot. in reg. in obscuris de reg. iur. in 6.* sicut maodans delictum committi in vno loco, delicto ibi secuto potest mandans ibi puniri, quia videtur ibi delictum consummasse, vt in *clem. pastoralis, de re iud.* & notat Barthol. *in l. si vt proponitur ff. de fideiussor.* Panormit. *in cap. parentibus, num. 5. de priuileg.*

34 Vigesimosextò. Religiosi Episcopalia iura sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, qui etiam Ecclesias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap. cum & plantare §. de confratribus, vers. quod autem, de priuileg.* vbi gloss. *verb. priuilegiorum*, Cokier. *loco cit. n. 100.* D. Barbos. *n. 63.* quod intelligendum est de iis Religiosis, quibus Episcopalia iura priuilegio, aut præscriptione non competunt.

35 Vigesimoseptimò. Regulares sine Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt subsunt Episcopali iurisdictioni, D. Barbos. *loco cit. num. 69.*

36 Vigesimooctauò. Archiepiscopi, & Episcopi possunt in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & diuina officia celebrare Franc. *in cap. Abbates num. 1. vers. in gloss. de priuileg. in 6. Clem. Archiepiscopo de priuileg.* Franc. Bauin. *in tract. de visit. quæst. 3. 2. part. num. 9.* Cokier. *d. q. 45. num. 34. & 35.* de qua re latè *suo loco.*

37 Vigesimonono. Episcopis subduntur exempti in causis matrimonialibus, Conc. Trid. *sess. 24. de reform. cap. 10. §. ad hac*, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos vel immemorabilem pro se consuetudinem, vt censuit Sacra Congregatio, teste Flam. *d. num. 6. vers. duodecimo.* De qua re *infra* latius agetur *in secundo Tomo.*

38 Item Episcopo subduntur exempti ad hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure vel ab homine. Ioannes Andr. & Dominic. *in c. 1. de priuil. lib. 9.* Gambara *de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigesimò. Regulares qui extra claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum faciūt processiones (nisi consuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri possunt, & impediri ab Ordinario; & ratio est, quia non habent territorium, & id ita practicari vidisse testatur Zerol. *in praxi Episcopali part. 1. verb. processiones vers. ad quartum, quem refert Cened. dict. quæst. 26. num. 18.*

40 Trigesimoprimò. Religiosus Monasterij exempti si extra Monasterium sine habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secus verò si intra Monasterium, Franc. *in c. 1. n. 5. de priuil. in 6.* Fusc. *de visit. lib. 2. c. 16. n. 2.* Cokier. *de iurisd. Ordin. in exemp. p. 2. q. 49. n. 33.* D. meus. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 105. num. 61. Lugdunen. impress.*

41 Trigesimosecundò Si fugæ periculum adsit, potest Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, Cardin. *in Clem. 1. q. 3. de offic. Ordin.* Felin. *in cap. final. num. 7. de foro compet.* Roderic *qq. reg. tom. 2. quæst. 63. art. 3.* Henriq. *in summa libro 7. capite 25. §. 7. in litera Q.* Fuscus *de visit. lib. 2. cap. 8.*

quoad renunciationes faciendas. Nulla etenim renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam iureiurando ad cuiuscumque fauorem, etiam piæ causæ, valida est: nisi, obtenta Episcopi licentia, siue eius Vicarij, fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non aliàs intelligatur effectum sortiri, nisi secuta professione; sic enim disponit Conc. Trid. *Sess. 25. cap. 16. de Regul. Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscunque causa pia, valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem; ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione, aliter vero facta, etiamsi cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, & nullius effectus.* De renunciatione huiusmodi completus habebitur sermo alibi.

22 Decimoquartò. Quicumque Regularis prætendens per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam dicens ante ætatem debitam professionem emisisse, aut quid simile, volensque habitum dimittere quacunque ex causa, aut cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non erit audiendus, nisi intra annos quinque tantùm à die professionis, & tunc non aliàs, nisi rationes suas, quas prætenderit, proposuerit coram suo Superiore, & Ordinario, vt per Concil. Trid. *Sess. 25. c. 16. de Regul.* cuius tenor talis est. *Quicunque Regularis prætendat, se per vim, & metum ingressum esse Religionem, aut etiam ante ætatem debitam professum fuisse, aut quid simile, velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantum à Die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo & Ordinario: quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenùs ad allegan. quamcunque causam admittatur; sed ad Monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur; interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur.* At de hac re alibi.

23 Decimoquintò. Religiosi omnes etiam exempti vltimarum voluntatum, executores constituti, non possunt relictum sibi munus assumere, nisi Superioris licentia impetrata, per text. *in c. Religiosus de Test. in 6.* Suscepti autem muneris prædicti rationem reddere cogi possunt à locorum Ordinariis, à quibus debita eis pœna venit imponenda, si in munere ipso deliquisse comprehensi fuerint, *Clem. vn. de test.* De hac re alibi.

24 Decimosextò. Regulares volentes quæritare per Ciuitatem nequeunt sine Episc. licentia eleemosynas petere, prout ita statuit Conc. Trid. *Sess. 21. c. 9 de refer.* cuius verba talia sunt. *Cum multa à diuersis antea Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdun. quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia: potiusque eorum malitia, ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, vt posthac in quibuscunque Christianæ Religionis locis, eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum, vllatenùs admittatur: non obstantibus priuilegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Piis locis, & quibusuis cuiuscunque gradus statūs, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus.*

25 Decimoseptimò. Regulares etiam omnes exempti in causis hæresis Episcopo subsunt, *cap. ad abolendam. §. fin. de heret. & c. vt officij, §. denique de heret. in 6.* qui text. cùm loquatur de Inquisitoribus absque dubio comprehendit Episcopos; ipsi enim dicuntur Ordinarij Inquisitores, vt inquiunt Roderic. *quæst. regular. tom. 1. q. 20. art. 10.* Pegna *in directior. Inquisit. part. 3. q. 28. comment. 78. vers. iustissimè verè, & alij apud Barbos. d. alleg. 105. num. 56.* Non enim subdunt in prædictis causis suis Abbatibus & Prælatis, sed Inquisitoribus. Ita decreuit Paulus V. Constit. sua 26. qua reuocauit facultates Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorum quoquo modo concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium sanctæ Inquisitionis quomodolibet pertinentes. Quæ Constitutio in 1. edit. hic inferiùs fuerat apposita, At in hac 2. edit. placuit illam reiicere imprimendam in calce huius quæsiti, vna cũ aliis Constitutionibus, & decretis in eadem materia casuum ad sanctæ Inquisitionis officium spectantium, confirmatis à S.D.N. in decreto nuper edito die 4. Aprilis 1633. Io quo mandauit omnibus Regularium Superioribus, vt suos subditos sæpè moneant de iniuncta omnibus obseruantia & executione dd. Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum ad Officium S. Inquisitionis spectantium.

26 Decimooctauò. Regulares omnes coram Episcopis reconueniri possunt quoties illi, aut ipsorum Monasteria coram illis conueniunt alios; nam si persona Ecclesiastica prorsus exempta à foro laicali, sæculares conueniat coram illo; potest, ex communi sententia, coram eodem reconueniri. Abbas *in cap nimis praua, num. 4. de Excess. Prælat.* Felin. Anton. de Butr. & cæteri Doctores *in c. ai si Clerici, & cap. significauerunt, de Iudic.* & Bald. *in l. 1. §. sed si agam de Iudic.* Specul. *in tit. de reconuent. §. nunc dicemus, vers. sed pone Clericus*, & Decis. Neapol. 173.

27 Decimonono. Quicunque fuerit exceptione munitus, non ex eo censetur exemptus à decimis, tam de terris & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm postmodum acquirendis; ita namque probat, text. *in c. statuti, §. cæterùm, de decim. in 6.* Sed de hac re inferiùs.

28 Vigesimò. Religiosi, in Sabbaro maioris hebdomadæ campanas in ipsorum Ecclesiis pulsare non possunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, quòd si contrarium facere præsumpserint, in pœnam ducatorum centum incurrere decreuit Concil. Lateranense sub Leone X. & Constit. quæ incipit, *Sacro approbante Concilio, §. & vt debitus.* Et idem statuitur in Cerimoniali Romano auctoritate Clementis VIII. publicato *lib. 2. cap. 27.* quod Ceremoniale, sicut etiam Pontificale, in ceremoniis Ecclesiasticis habetur vt lex scripta, & tanquam ius commune inuiolabiliter est seruandum. Mohedan. *dec. 5. de fid. instrument.* Rota *in Elboren. exemptionis 3. Martij 1600. coram Card. Sacrato.* Hoc tamen fallit, vbi Religiosi ex immemorabili consuetudine semper, & continuò consueuissent ad libitum in die Sabbati sancti pulsare campanas, nulla habita ratione an priùs fuerint pulsatæ, in Ecclesia Cathedrali, quæ immemorabilis non est sublata à Constitutione Leonis X. neque à d. Ceremoniali Clementis VIII. & sic releuat, vt censuit Rota *in Calagurritana iuris pulsandi campanas 11. Martij 1619. coram Dunozetto Archiepiscopo Selencien. qua in fine operis est decis. 37.* vbi quod ita declarauit. S. Rituum Congregatio, & *in eadem causa 17. Februarij. 1620. Coram eminentissimo D. Cardinale Verospise, & coram R.P.D. Merlino 29. Aprilis 1624. qua infra est decis. 38.* Immemorabilis quando censeatur legitimè probata, egregie D. Fetentill. *in Annot. ad decis. 673.* Buratt. in terminis Rota *in d. Calagurritana coram R.P.D Merline.*

29 Vigesimoprimò Nouitiis professionem emittere nolentibus, sed à Religione egredi volentibus, restituenda sunt omnia bona, quæ tempore ingressus in Monasterium attulerunt, nec quid minimum retinere valent Regulares Prælati; ad quod rectè exequendum poterunt Episcopi, etiam per censuras Ecclesiasticas, si

ſi opus fuerit,eoſdem Regulares Prælatos compellere,vt habetur in Conc.Trid.*ſeſſ.25.de Regular.car.19.*

30 Vigeſimoſecundò. Religioſi de manibus laicorum Eccleſias, ſine Epiſcopi conſenſu recipere nequeunt, *can.decimas 16.q.7.c.quòd autem,in fine,cap.illud,verſ. tum qua, cap.nullus de iurepatron. cap.cùm & plantare,in princ. verſ. Eccleſias de priuleg.* quòd eſt intelligendum de donatione Eccleſiæ,quam Laicus detinet, non autem de donatione iuriſpatronatus, facta loco Religioſo, quia in hac Epiſcopi aſſenſum non requiri diximus ſuprà *Diſp.9. Quæſ.2.n.1.* videantur Lambertin.*de iure patron.p.2.lib.1.q.1.art.9.& 10.* & D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. Alleg.105. num.49.iuxta impreſſion.Lugdunenſ.*

31 Vigeſimotertiò. Epiſcopi locorum Ordinarij, & hæreticæ prauitatis Inquiſitores,vbique locorum deputati procedere poſſunt, & ſeuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis concionibus, lectionibus,concluſionibus, & aliis quibuſcunque actibus publicis aſſerere, quòd beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, vt cenſuit Sacra Congregatio Sanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico, coram ſanctæ memoriæ Paulo V. Feria quinta, 31. Augusti 1617. relata per Hieronymum Campanil.*in diuerſ.Iuris Canonici,rubr.12.cap.13.num.140.* Deinde ſuper eadem materia, emanauit aliud decretum in Congregatione eiuſdem Sanctæ Inquiſitionis habita coram fel. record.Gregorio XV. ac illuſtriſſimis & Reuerendiſſimis DD. Cardinalibus, aduersùs hæreticam prauitatem, Inquiſitoribus generalibus,à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis,*die 24.May, 1622.* cuius tenor habetur *in fine huius Quæſiti* vnà cum aliis cum aliis conſtitutionibus, & decretis ad officium. Sanctæ Inquiſitionis ſpectantibus.

32 Vigeſimoquartò. Omnes hæreticæ prauitatis Inquiſitores,& locorum Ordinarij omnium regnorum, Prouinciarum,Ciuitatum,Dominiorum, & locorum vniuerſi Orbis Chriſtiani, in ſuis quiſque Diœceſibus,& territoriis etiam priuatiuè quoad omnes alios, perpetuò Iudices Delegati, inquirere, & procedere poſſunt contra quoſcunque, etiam quomodolibet exemptos, & Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectos quorumcunque Ordinum, Inſtitutorum,Societatum, & Congregationum Regulares, cuiuſcunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti exiſtant, qui perſonas, quæcunquæ illæ ſint, ad inhoneſta, ſiue inter ſe, ſiue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confeſſionis, ſiue ante, vel poſt immediatè,ſeu occaſione, vel prætextu confeſſionis huiuſmodi, etiam ipſa confeſſione non ſecuta, ſiue extra occaſionem confeſſionis in confeſſionario aut in loco quocunque, vbi. Confeſſiones Sacramentales audiantur, ſeu ad confeſſionem audiendam electo, ſimulantes ibidem confeſſiones audire, ſollicitare,vel prouocare tentauerint. Qui quidem hæreticæ prauitatis Inquiſitores,& locorũ Ordinarij contra quos in aliquo ex huiuſmodi nefariis exceſſibus culpabiles repererint, pro criminum qualitate, & circunſtantiis ſuſpenſionem ab executione Ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ, & ſi Regulares, fuerint exilii, damnationis ad triremes, & carceres etiam perpetuos, abſque vlla ſpe gratiæ aliáſque pœnas decernant: eos quoque ſi pro delicti grauitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione Curiæ ſeculari puniendos tradant. Vt ſtatuit Gregorius XV. in ſuo Motu proprio contra ſollicitantes mulieres in confeſſione, edito die 30. Auguſti 1622. incipit *Vniuerſi*, quod apponimus per extenſum *in calce huius quæſiti.*

33 Vigeſimoquintò. Epiſcopus punire poteſt Regulares Mendicantes, qui cùm vnica tantùm campana contenti eſſe debeant, plures retinent, extrauag vlt. incip.*quia cunctos de offic. cuſtod.* qui tex. indiſtinctè loquitur de omnibus mendicantibus, nec aliquem excipit, & ratio eſt, quia campana pulſatur propter audientes, & ſic læduntur perſonæ non exemptæ, & committitur delictum extra locum exemptum; ſicut proiiciens lapidem ex loco exempto, & percutiens in loco non exempto puniri poteſt à loci Ordinario propter delictum commiſſum extra locum exemptum, *adnot.in reg. in obſcuris de reg.iur.in 6.* ſicut mandans delictum committi in vno loco, delicto ibi ſecuto poteſt mandans ibi puniri,quia videtur ibi delictum conſummaſſe,vt in *clem.paſtoralis,de re iud.* & notat Barthol. *in l.ſi vt proponitur ff de fideiuſſor.* Panormit.*in cap.patentibus,num.5.de priuileg.*

34 Vigeſimoſextò.Religioſi Epiſcopalia iura ſibi arrogantes puniri poſſunt ab Epiſcopo; qui etiam Eccleſias, in quibus ea exercuerint, interdictas declarat, *cap.cùm & plantare §.de confratribus, verſ. quod autem, de priuileg.*vbi gloſſ. *verb.priuilegiorum,* Cokier. *loco cit.n.100.* D.Barboſ.*n.63.* quod intelligendum eſt de iis Religioſis, quibus Epiſcopalia iura priuilegio, aut præſcriptione non competunt.

35 Vigeſimoſeptimò. Regulares ſine Ordinarij licentia publicantes indulgentias, quas à Summo Pontifice impetrarunt ſubſunt Epiſcopali iuriſdictioni, D. Barboſ *loco.cit.num,69.*

36 Vigeſimooctauò. Archiepiſcopi, & Epiſcopi poſſunt in locis exemptis ſuæ Diœceſis facere ſolemnes benedictiones,& diuina officia celebrare Franc.*in cap Abbates num.1.verſ.in gloſſ.de priuileg.in 6.Clem Archiepiſcopo de priuileg.* Franc.Bauin.*in tract. de viſit, quæſt.3.2.part.num.9.*Cokier.*d.q.45.num.34. & 35.*de qua re latè *ſuo loco.*

37 Vigeſimononò. Epiſcopis ſubduntur exempti in cauſis matrimonialibus, Conc.Trid.*ſeſſ.24.de reform. cap.20.§.ad hæc,* niſi habeant iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopos vel immemorabilem pro ſe conſuetudinem, vt cenſuit Sacra Congregatio, teſte Flam. *d.num.6.verſ.duodecimo.* De qua re *infra* latiùs agetur *in ſecundo Tomo.* 38 Item Epiſcopo ſubduntur exempti ad hoc,vt per eum poſſint denunciari,& mandari, vt euitentur, quando eſſent notoriè excommunicati à iure vel ab homine.Ioannes Andr. & Dominic.*in c.1. de priuil.lib.9.* Gambata *de officio Legati in Regulares, & exemptos.*

39 Trigeſimò.Regulares qui extra clauſtra,vel ambitum ſuorum Monaſteriorum faciũt proceſſiones (niſi conſuetudine, aut priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri poſſunt,& impediti ab Ordinario;& ratio eſt, quia non habent territorium, & id ita practicari vidiſſe teſtatur Zerol. *in praxi Epiſcopali part.1. verb. proceſſiones verſ.ad quartum, quem refert Cened. dict.quæſt.26.num.18.*

40 Trigeſimoprimò.Religioſus Monaſterij exempti ſi extra Monaſterium ſine habitu incedat,poteſt ab Ordinario puniri, ſecus verò ſi intra Monaſterium, Franc.*in c.1.n.5.de priuil.in 6.*Fuſc.*de viſit. lib.2. c.16. n.2.* Cokier.*de iuriſd.* Ordin.*in exemp.p.2.q.49.n.33.* D.meus.Auguſt.Barboſ.*de offic.& poteſt.Epiſc. part.3. alleg.105.num.61.Lugdunen.impreſſ.*

41 Trigeſimoſecundò Si fugæ periculum adſit, poteſt Ordinarius exemptos capere, & captos ad forum competentem mittere, Cardin.*in Clem.1. q.3.de offic, Ordin.*Felin.*in cap.final. num.7. de foro compet.* Roderic.*qq.reg. tom.2. quæſt.63. art.3.* Henriq.*in ſumma libro 7.capite 25.§.7.in litera* Q. Fuſcus *de viſit lib. 2. cap.8.*

cap.8.num.20.Cened.pract.& can.quaest.lib.1.quaest.26.num.31.& part.4. quaest.52. à princ. vbi ait si commodè, & citrà periculum haberi, aut exspectari possit auctoritas iudicis exemptorum illorum. Ordinarius propter capturam iniuriam faceret Iudici exemptorum, & exemptis captis, *per l.generali, ibi, si Praesidis copia desit. C.de Decurionibus lib.10.* non enim valet Ordinarius loci, tali semoto periculo exemptos capere, & captos carceribus mancipare, *clem.1. §.nonnulli de excessib.Praelat.* & Roderic. *loc.cit.* etiam in illis casibus, in quibus tenentur exempti obedire Episcopis si non pereant: ex Natt. *cons.157. num.7.* vbi subdit in tali casu debere Episcopum querelam ad Papam deferre, & contra eosdem impetrare delegatum, Camill. *ad Belług.rubr.11. §.videndum, lit.F.*

42 Trigesimotertiò. Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopo, quae ad Ordinem Episcopalem pertinent, exempli gratia; in consecratione Ecclesiarum, petitione Chrismatis, & similium, *cap. veniens*, vbi Abb. *notab.2. de praescript.* gloss. *in cap. Abbatibus 17.q.2.* Barbos. *in ead.alleg.105.num.65.*

43 Trigesimoquartò. Ex iustitiae defectu in exemptis, potest adiri Episcopus loci, vt suppleat, nisi facilè possit ad Summum Pontificem haberi recursus, seu ad Superiores illorum exemptorum, ita Aufrer. *in Repetit. Clem.1. quaest.10. num.3. vers.vnde in principali de offic. Ordin.* Cokier. *loc.cit.num.34.* D. Augustinus Barbosa *loc.cit. num:67.*

44 Trigesimoquintò. Episcopus habet omnimodam iurisdictionem in Monachos Ecclesiae Cathedralis: iis rebus exceptis, quae Regularia instituta respiciunt, *cap.1. ne Sede vacante* gloss. *fin. in cap. nullus de elect. in 6.&* ibi Anchar. *num.3.* Ioan. Andr. *n.3.* Gemin. *n.8.* Fran. *num.3.* & Rot. apud Farinac. *part.1. decis.69. num.2.*

45 Trigesimosextò. Exempti à iurisdictione Episcopi, licet non teneantur ad honorificentiam, tenentur tamen ad reuerentiam ei praestãdam qui per Exemptionem non liberantur à iure reuerentiali, vt tenuit Bald. *in l.final.n.3.C.de bon libert.Roman. singul.480.* Henric. Bott. *de Synod. part.3. num.53.* Castren. *in l.sed si hac lege §. patronum n.4.* & ibi Addit. *ff. de in ius vocan.* Oldrad. *consil.224.* Bald. *de praescript. part.1. 5. part.princ. quaest.12. num.6.* Felin. *in cap. cum inter, n.3.& 4.de sent. & re iud.*& *in cap.cum non liceat. n.2. de praescript.*& *in c.conquerente in princ.* vbi alios alleg. *de offic. Ordin.* Bellencin. *de charit.subsid.q.28.* Hoc tamen non procedit, quando exemptio est omnimoda, & per Papam concessa, tunc enim exempti non tenentur ad ius reuerentiale Episcopi, vt declarant Mandos. *de signat. grat. verb.exemptionis ab Episcopis vers.an autem exemptio.* Roderic. *quaest.regular.tom.2.q.63.art.9;* Cokier. *de iurisd.ord.in exemp.p.4.q.34.* cum aliis per Barbos. *de offic.Episc.alleg.105.n.75.* Rota *apud.Put. decis.114.l.3.in correct.* & *in Calagurritana, seu Nullius iurisdictionis 16. Iunij 1606.coram Ortembergo, qua in fine operis est dec.47.n.18.* Quod est intelligendum de iure reuerentiali, quod debetur ratione iurisdictionis, nõ autem de eo quod debetur ratione dignitatis; istud enim nunquam tollitur per quamcumque exemptionem, vt declarat Rota *in Caesaraugustana praeminentiarum 29. Nouembris 1627.coram R.D.Coccino Decano.*

46 Trigesimoseptimò. Episcopus habet iurisdictionem in Regulares, qui animarum curam personarum secularium exercent, & in iis quae ad dictam curam animarum, & Sacramentorum administrationem pertinent iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi loci, subiiciuntur. Qui Regulares animarum personarum secularium curam exercentes, etiam si sint ad nutum amouibiles per suos Abbates, & Praelatos: tamen per eosdem ad eam curam deputari non possunt, nisi accedente Episcopi consensu, & praeuio examine, ex praecepto Concil.Trid. *sess.25.de Regul.cap.11.* exceptis locis in quibus Abbates Generales, & Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habeant, & Monasterio Cluniacensi, & aliis Monasteriis, seu Domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochiales exercent, saluo tamen Episcoporum iure quae omnia sub his verbis Conc.Trid. *loc.cit.* continentur.

In Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, praeter eas, quae scilicet de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personae, tam Regulares, quàm seculares huiusmodi curam exercentes subsint immediatè in iis quae ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Dioecesi sunt sita. Nec ibi aliqui etiam ad nutum amouibiles deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac praeuio examine per eum aut eius Vicarium faciendo, excepto Monasterio Cluniacensium, cum suis limitibus, & exceptis etiam iis Monasteriis, seu locis in quibus Abbates, Generales, aut capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis Monasteriis, seu domibus in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in praedicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

47 Hic tamen primò aduertendum est. Episcopum Parochiam, Abbatiae, siue Monasterio annexam visitantem, debere eam absque grauamine, & Monasterij impensis visitare, iuxta Leonis X. *Constit.26. §.3.* vt benè notat Henriq. *lib.7.de Indulgen c.25.n.11.*

48 Secundò. Notandum est, Regulares curam animarum secularium exercentes, si delinquentes reperiantur non esse ab Episcopo puniendos, sed ab Episcopo suis Superioribus Regularibus tradendos ex *Constit.* eiusdem Leonis X. *loc.cit.* & facit *c.fin.de stat. Monachor. §.1.* quod docet Abb. *in cap.cùm contingat de foro compet.num.22.* Henriq. *loc cit.* vbi alios Doctores cumulat, affirmans praeterea id fuisse declaratum à Sacra Congregatione Illustriss. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum.

49 Tertiò. Notandum est, non posse Episcopum visitare personas seculares exercentes curam animarum, in praedictis Monasteriis, in quibus residet Generalis alicuius Ordinis, vt declarauit Sacra Congregatio test. Zerola *2.part. Prax. verb.visitatio q.13.* per haec verba. *In monasterio in quo Generalis alicuius Religionis Regularium sedem ordinariam principalem habeat, licet personae seculares sint in eodem Monasterio curam animarum exercentes, quantùm ad ipsam curam & Sacramentorum administrationem spectat, nulli visitationi Episcopi Ordinarij Dioecesis, in quo ipsum Monasterium situm est, subiecta sint.* Sed de hac re redibit sermo in Bulla Greg. XV. paulò inferiùs cum suis declarationibus Sacrae Congregationis, apponenda.

50 Quartò. Notandum est, Episcopos non posse Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec Monasteria eadem visitare, nec Tabernaculum, nec Pixidem, & alia huiusmodi Monasteriorum, vt declarauit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium, ex Quaranta *in Sum. Bullar. verbo priuilegia Regularium pag.mihi 514.* & Roderic. *in suo Bullar. in Clem.8. in princip.* sub his verbis. *Congregatio Concilij censuit Episcopos, aut alios locorum Ordinarios vigore cuiusuis decreti eiusdem Concilij, nullam habere facultatem quouis tempore in Monasteriis, Domibus,*

& Ecclesiis Regularium exemptorum, quibus non imminet cura animarum personarum secularium, visitando Sacristias, Paramenta, Vasa sacra, Altaria, & catera huiusmodi: aut etiam Tabernaculum, seu Pixidem, in qua Sanctissimum Eucharistia Sacramentum asseruatur.

Hinc est, quòd cùm Archiepiscopus Genuensis prætenderet posse Tabernaculum, in quo idem Eucharistiæ Sacramentum asseruatur ratione acquisitæ possessionis visitare, quia eius antecessor aliquas Regularium exemptorum Ecclesias visitauerat, Sacra Congregatio Conc. Trident. ad quam tale negotium deductum fuerat, respondit. *Cum actum fuerit in Sacra Congregatione Cardin. Concil. Trident. Interpretum, an liceat Amplitudini tua pergere in quasi possessione Ecclesias Regularium visitandi. Illustrissimi Patres perspectis scripturis hinc ab Amplitudine tua non ita pridem delatis, censuerunt debere eam abstinere ab huiusmodi Monasteriorum visitatione, atque Ecclesiarum Regularium exemptorum, quibus cura animarum secularium non imminet. Itémque Monialium iisdem Regularibus subiectarum in his, qua ad ipsarum clausuram non pertinent. Reliquum est, vt Amplitudo tua Sacra Congregationis responso promptè, quod suis literis pollicetur, adhareat, & diu valebit in Domino, quem illi propitium ex animo cupimus. Roma die 26. Ianuarij 1619. Her. Cardinalis Lancellottus.* Habetur apud Lauren. de Pietinis *in tom. 1. priuileg. Monum. in annot. ad Constitution. 2. Sixti IV. §. 10. num. 18.*

Quoniam verò ex supradictis casibus, aliqui à Gregorio XV. quoad animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei pertacti sunt in eiusdem Constitutione de exemptorum priuilegiis; ideò prædicta Constitutio hic cum declarationibus Sacræ Congreg. Illustriss. Cardin. Concil. Tridentini Interpretum, (cùm summa animaduersione digna sit) verbatim describitur.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei,
Ad perpetuam rei memoriam.

51 Inscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ solicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atque vt virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiam Regularem, posse Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: nec non vt in Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ, tam Regulares, quàm seculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi sunt sita. Itémque vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasteriis sibi subiectis Ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari, maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atque vt Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur: in Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint, sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, prædicare præsumant. Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiūgatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac generali, ac perpetuò valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tam Regulares, quàm seculares quomodolibet exempti, siue animarum curam personarum secularium Monasteriis, seu domibus Regularibus, aut quibúsuis aliis Ecclesiis, vel beneficiis, siue Regularibus, siue secularibus incumbentem exerceant; siue aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent prævia Episcopi licentia, & approbatione; siue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicuius ex illis administratione de facto absque vlla auctoritate se ingerant: in his, quæ eiusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, plenè in omnibus subiiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm seculares huiusmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasterium Monialium etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit puniri, & corrigi valeant. Confessores

verò siue Regulares, siue seculares, quomodocũque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinarij ad Confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad eiusmodi Monasteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus subiectarum, pertinentia, siue Regulares extiterint, siue seculares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceátque Episcopo, ex rationabili causa, Superiores Regulares admonere, vt eiusmodi Confessores, atque Administratores amoueant; iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores admouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vna cum Superioribus Regularibus, quorumcunque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus, per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque vlla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac denuum habeat Episcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoscunque exemptos tam seculares, quàm Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Itaut Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnémque iurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices quauis auctoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis, aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quorumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius instituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quoruncunque tam secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis & priuilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorúmque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibúsuis aliis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibúsuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem præsentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter, & expressè derogamus; cæterisque contrariis quibuscunque. Cæterùm quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, vt eæ tamen omnibus innotescant, mandamus, illas ad valuas Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, atque Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis spatium dimitti, eisque detractis, earum exépla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earundem præsentium literarum transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & Sigillo Prælati, seu Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in Iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò

hominum

hominum liceat hanc paginam nostrorum Statuti declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1622. Nonis Februarij, Pontificatus nostri anno 2.

V. Dat. S. de Vrsinis.

Registrata in Secretaria Breuium.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1623. indictione sexta, die verò octaua Mensis Februarij; Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri D. Gregorij Diuina prouidentia Papæ XV. anno secundo, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad Valuas Basilicarum S. Ioannis Lateran. Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem earumdem literarum originalibus appensis per aliquod temporis spatium & exinde remotis, deinde dimissis earundem literarum copiis affixis, vt moris est, per nos Cosmum Modium, & Alexandrum de Rocchis Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Octauius Spada Magister Cursorum.

DECLARATIONES ALIQVOT Sacræ Congregationis Concilij, super d. Constitutione Gregorij XV.

Posita Constitutione fel. record. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, &c. Dubitatur,

I. AN liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur Confessiones personarum secularium?

II. An Episcopi possint Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

III. An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptos tam seculares, quàm Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

IV. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

V. An per eandem Constitutionem in illis verbis, [possit Episcopus vnà cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere] ius Abbatissas confirmandi attributum censeatur?

VI. An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

VII. An Superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

VIII. An Confessiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum.

X. An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatus, Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

XI. An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones pro vna vice infra annum ad præscriptum Sacri Concilij Tridentini, possint, virtute dictæ approbationis, pluries tanquam Confessores extraordinarij earumdem Confessiones audire absque noua Episcopi licentia?

XII. Cùm in eadem Constitutione statutum sit, vt liceat Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, vt amoueant Confessores Monialium, atque administratores bonorum ad earumdem Monialium Monasteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur?

XIII. An eadem Constitutio qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorundem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solùm in notoriis, & cum scandalo populi?

SACRA CONGREGATIO Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Constitutionem san. men. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis nequaquam subiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi in Sacramentis personis secularibus administrandis iidem Regulares delinquant: ac propterea.

AD Primum dubium respondit. Episcopis non licere in vim eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi Confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad II. Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: Ideóque in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Quòd si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam.

Ad III. Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad VI. Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenus, posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos, posse durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere, in Confessionibus Sanctimonialium audiendis absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quòd si contingat, vt illorum facultas à Sede Apostolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum officio, pergere sine alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantùm, quæ sponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui post Constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, seu dignitatibus, expleto iam tempore à Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanctimonialium Confessiones audire, nisi priùs à Diœcesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad VIII. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad IX. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Confessiones personarum secularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum; sed egere, quoad hoc, speciali Episcopi approbatione.

Ad X. Regularem ad audiendas Confessiones Monialium vnius Monasterij ab Episcopo approbatum, minimè posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterij.

Ad XI. Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro vna vice audiendas, haud posse pluries in vim approbationis eiusmodi illarum Confessiones audire: sed ab Episcopo toties esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiusmodi causam significare Superioribus Regularibus; sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam Sacra Congregatio serio onerauit, ne facultate sibi hac in parte attributa, quoquomodo abutantur, eius rei in districto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad XIII. Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi scandalo.

Quæ Sacræ Congregationis responsa ad se relata fel. rec. Gregorius XV. & Sanctiss. D. N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caëtanus.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

Post prædictas declarationes Sacr. Congregat. Illustriss. Card. Concil. Trid. Interpret. aliæ duæ declarationes emanarunt: prima anno 1624. altera verò anno 1626. in hac forma, quæ sequitur.

Posita Constitutione fel. record. Gregor. XV. de exempt. Priuileg.

XIV. Dubitatum fuit, an Regularis absque legitima licentia accedens ad Monasterium Monialium Regularibus subditarum, ibique in loco colloquiis destinato cum Moniali colloquens, à Diœcesano Episcopo tanquam Sedis Apostolicæ Delegato coërceri, & puniri possit.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Trid. Interpretum censuit, posse. Quam Congregationis sententiam S. D. N. Vrbanus VIII. ad se relatam approbauit.

Cosmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Prosper Fagnanus S. Congreg. Secr.

XV. An liceat Episcopo in vim Constitutionis san. memor. Gregorij XV. de exemptorum

exemptorum Priuilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatiſſæ electionem procedunt ante tempus ipſi Epiſcopo ſignificatum, aut die electionis eidem nullatenus prænunciata.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum respondit, Regulares ex eadem Constitutione ita demum teneri Episcopo significare diem electionis Abbatiſſæ, eúmque vſque ad præfinitum tempus expectare: ſi antea ipſe expreſsè declarauerit, ſe vti velle facultate ſibi hac in parte attributa, Abbatiſſarúmque electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere. Poſt eam verò declarationem, licere Epiſcopo animaduertere in Regulares, qui ante tempus ſignificatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatiſſæ electionem procedere.

Coſmus Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus S. Congreg. Secr.

53 Quam autem poteſtatem habent Ordinarij erga exemptos, quoad corpora, imagines, libros, tabellas, &c. quæ in locis publicis, ſeu priuatis apponuntur, vide per extenſum *in Conſt. ſeq.*

Feria quinta die 2. Octobris, 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis, coram Sanctiſſimo Domino Noſtro D. Vrbano, Diuina prouidentia Papa VIII. ac Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

CVm Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Noſter D. Vrbanus, Diuina prouidentia Papa VIII. die 13. Martij, Decretum ediderit infraſcripti tenoris, videlicet.

Sanctiſſimus Dominus Noſter ſollicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cum ſanctitatis, & martyrij fama vel opinione defunctis, qui, & ſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede; eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Eccleſiis, aliíſque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, ſeu ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliáque beneficia à Deo per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, Tabellæ, Imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur. Voléoſque proindè huiuſmodi abuſibus pro debito officij paſtoralis occurrere, re etiam cum Illuſtriſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana Generalibus Inquiſitoribus communicata, & maturè conſiderata, ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit, ne quorumuis hominum, cum ſanctitatis, ſeu martyrij fama (quantumcunque illa ſit) defunctorum Imagines, aliáque prædicta, & quodcunque aliud venerationem, & cultum præ ſe ferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, ſeu priuatis, vel Eccleſiis, tam ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcunque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis aut Societatis apponantur, antequam ab Apoſtolica Sede canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros, eorumdem hominum, qui ſanctitatis ſiue martyrij fama, vel opinione (vt præfertur celebres è vita migrauerint, geſta, miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia, tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoſcendis, Theologos, alióſque pios, ac doctos viros, in conſilium adhibeat: & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat, eiúſque reſponſum expectet. Reuelationes, verò, & miracula, aliáque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenùs ſine recognitione, atque approbatione huiuſmodi impreſſa ſunt, nullo modo approbata cenſeri vult, mandátque Sua Sanctitas.

Ad horum hominum ſepulchra vetuit, etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines ex cera, aut argento, ſeu ex alia quacunque materia, tam pictas, quàm ſectas, atque exculptas, appendi, ſeu affigi, & lampades, ſiue alia quæcunque lumina accendi, ſine recognitione ab Ordinario omninò, prout ſuprà, facienda, Sedíque Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

Declarans, quòd per ſupraſcripta præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis, qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, Virorúmque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientia, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij coluntur.

Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur Vniuerſis, & ſingulis, tam Ordinariis, quàm hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus diſtrictè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel

vel Prouincia sedulò peruigilet, ne sine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis signis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáue contra superiùs disposita, fiant; transgressores verò, si Regulares fuerint, priuationis suorum officiorum ac vocis actiuæ, & passiuæ, necnon & suspensionis à diuinis; si verò Clerici seculares, priuationis pariter suorum officiorum, suspensionis à diuinis, & ab administratione Sacramentorum, executionéque suorum Ordinum respectiuè, aliísque, arbitrio prædictorum Ordinariorum, seu Inquisitorum, pro modo culpæ, infligendis pœnis plectendo. Qui autem libros impresserint, aut Imagines pinxerint, sculpserint, seu quoquo modo affixerint, vel formauerint, cæteríque Artifices circa præmissa qualitercumque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniariis, aliísque etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Et ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt decretum huiusmodi, seu illius exemplum ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum, Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum, omnes proinde arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset, quódque præsentium transumptis, etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Postmodum verò idem Sanctissimus Dominus Noster, à quibusdam reuocari in dubium accepit, an Tabellas, & Imagines, quas in posterum offerri contigerit, recipere, & antea oblatas conseruare liceret, Sanctitas Sua, quæ tantummodo voluit, occurrendo abusibus qui irrepere videbantur, certiorem parare viam ad eorum in terris gloriam, quorum sanctimonia diuinæ Clementiæ placuerit, admirandis operibus illustrare; re priùs cum Illustrissimis, & Reuerendissimis Dominis Cardinalibus contra hæreticam prauitatem Generalibus Inquisitoribus communicata, præsenti Decreto declarauit: Quòd sicut nunquam prohibuit, nec suæ intentionis fuit prohibere oblationem, receptionémque Tabellarum, & Imaginum huiusmodi, ita, vt nulli deinceps hæsitationi locus relinquatur, statuit in præsentiarum, & decernit, vt quoties ad aliquam Ecclesiam, aut Oratorium, locúmue alium publicum secularem, seu Regularem, Tabellas, & Imagines, aliúdue simile quispiam detulerit, ac intercessione hominum inter Sanctos, vel Beatos non ascriptorum, quamuis cum martyrij, vel sanctitatis fama demortuorum, optata, se impetrauisse dixerit, liceat Ecclesiasticis personis, Ecclesiarum, locorúmue prædictorum curæ præpositis, Tabellas, & Imagines, siue pictas, siue ex quauis materia fictas, atque alia quæcunque collatæ gratiæ fidem facientia, simul cum deferentis, aliorúmque, qui conscij fuerint attestationibus recipere, atque approbantibus Ordinariis, ad quos referre statim omnia teneatur, in secreto aliquo, seorsum ab Ecclesia, loco custodire, ibidémque iam amota collocare, & asseruare, vt si quando Dominus talium Virorum merita Beatificationis, seu Canonizationis honore in terris decorare voluerit, extent huiusmodi sanctitatis qualescunque probationes Apostolicæ Sedis iudicio tùnc examinandæ, contrariis quibuscunque non obstantibus.

Io. Antonius Thomasius S. Rom. & vniuers. Inquisitionis Not.

Anno Millesimo sexcentesimo vigesimoquinto, Indictione octaua, Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Vrbani, Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 30. mensis Octobris, supradicta Littera, siue Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursorem.

54 His præcipuis annotatis casibus, in quibus Episcopi habent iurisdictionem in exemptos; alij sese offerunt hîc breuiter explicandi.

Primò. Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri. Abbas *cap. ex ore, num. 1. vers. 2. not. de priuileg.* Henric. Botterus *tract. de Synod. Episcop. p. 1. num. 9. 62. & seq. & p. 2. n. 4.* Conc. Trid. *sess. 24. cap. 2. de reform.* Franc. *cap. vt Apostolicæ de priuileg. in 6.* Ratio est, quia licèt probetur exemptio capitis, non ideò sequitur, quòd probata sit exemptio membrorum. Innocent. *d. cap. ex ore arg. l. liberorum, ff. de adopt.* gloss. *cap. rogamus, 24. quæst. 1.* Brixiens. *in repert. verb. exemptio, vers. an exempto Monasterio*, Innocent. *cap. quod super de maior. & obed.* Sed de hac materia latè alibi.

II. Ordinarius potest declarare exemptum incurrisse excommunicationem; idque vt sui subditi illum euitent: Franc. *cap. Episcoporum, num. 3. de priuileg. in 6. cap. suarum, de priuileg.* quæ tamen declaratio exemptis præiudicare non potest, sed tantùm subditis, quibus Ordinarius prohibere potest conuersationem cum exemptis excommunicatis. Nauar. *consil. 2. num. 2. de sentent. excommunicat.* idque procedit, si priùs fuerint excommunicati per proprium suum Iudicem, secundùm Nauarrum *d. consil. 2. & in Manuali cap. 27.* & non aliter Lancellottus *de attentatis part. 2. cap. 4. limit. 21. num. 7. fol.* 160. & ita etiam elegantissimè concludit Boëtius Eponis *in cap. vltim. num. 4.*

III. Ordinarius punit exemptos, suis priuilegiis abutentes, Zabarell. *clem. abusionibus, n. 1. & vlt. de pœnis.* & latè *in clem. vnica, num. 16. fol. 30. de offic. Ordinarij.*

IV. Ordinarius potest se intromiscere, ne excómunicati, vel vsurarij sepeliantur in loco etiam exempto; dummodò tamen iste locus sit in Diœcesi. Abb. *cap. in sacris, n. 7. de sepult.* Immò præcipere, vt sepulti homo eximantur, *cap. ad hæc. de priuileg.* & contrauenientes punire, latè Franc. *cap. Episcoporum. n. 3. eodem in 6. clem. 1. & 2. de sepul.* Felin. *cap. vlt. n. 7. in fin. de sepult.* rem hanc vide pleniùs apud Abbatem *dist. dict. cap. sacris, num. 7.*

V. Episcopus

V. Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam in ſua Diœceſi, quamuis exemptam, Abb. *cap. Apoſtolica n. 3. 7. 8. de dotat.*

V I. Epiſcopus poteſt ſubditis ſuis Iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicationis vinculo nodatos, aut delinquentes, arg. *cap. de terris, de decimis, c. poſt miſerabilem de vſuris*; debent tamen exempti priùs declarari excommunicati per Iudicem ſuum competentem, quemadmodum ex doctrina Nauarri ſuprà retulimus, *eodem n. 39.* Aufter. *in repet. clem. 1. q. 10. n. 3. in fine de offic. ordin.* Maximè verò ſi delictum ſit notorium, vel excommunicatio patens. Lapus *cap. Epiſcoporum, de priuileg. in 6.* Gulielm. *in clem. 2. de pœniten.* Ioannes Anania *cap. 1. de priuileg. in 6.* Aufrer. *d. q. 10. verſ. & licet.*

V I I. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, ſeu officiorum, *l. vnica, vbi expreſsè Caſtrenſis, C. in quibus caſis milit. fori præſcript. Auth. vt Iudices, ſine quoquo ſuffragio, §. volumus, in fine, l. 2. C. familiares Papæ*, & quoſuis exemptos ratione beneficiorum poſſe conueniri coram Ordinario. Abbas *cap. dilecti filij, n. 9. verſ. & nota, de foro compet.* quod tamen non procedit, ſi poſſeſſio beneficij nondum plenè eſſet acquiſita, ſecundùm Calderin. *conſil. 13. & 14 de foro compet.*

V I I I. Si exēptus contrahat in ſtudiis, ſeu vniuerſitate, poterit ratione huiuſmodi contractus conueniri coram Iudice ſtudioſorum, Caſtrenſ. *dicta l. vnica, n. 1.* Cokier. *de iuriſd. Ordinar. in exempt. p. 2. q. 45. n. 66.*

I X. Exempti ſubiiciuntur Epiſcopo ratione membrorum, ſiue Cappellarum non exemptarum, Abbas *cap. ex ore, num. 1. & 4. de priuileg.* vbi Innocent. Ferrar. *in forma opponendi contra inſtrumenta, in gloſſ. verbo, aliis rationibus*, *n. 4.* Licet enim probetur exemptio capitis; non ideò cenſetur probata exemptio membrorum, arg. *l. liberorum, ff. de adopt.* quia exempta Eccleſia, non cenſentur exemptæ Cappellæ Eccleſiæ ſubiectæ accedentes, vel connexæ, gloſſ. *cap. rogamus, 24. quæſt. 1.* gloſſ. *cap. cùm & plantare*, & text. *cap. cùm Cappella, de priuileg.* Brixienſ. *in repertor. verb. an exempto Monaſterio*, ex quo Eccleſia principalis eximi poteſt retenta in poteſtate Cappella, & è contra, *dicta liberorum* Brixienſ. *in repert. verb. exemptio, col. 6.* ideóque debent exempti conueniri ratione membrorum coram Epiſcopo; non verò ſi conuenirentur nomine Monaſterij, vel rei exemptæ Vbald. *de Canonica portione, cap. 4 quæſt. 8. & 9. n. 1.*

X. Exempti ſubduntur, vt præſentati admitti non poſſint, niſi præuio examine, Conc. Trid. *ſeſſ. 7. cap. 13.*

X I. Exempti ſubiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concurſum, Conc. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.* quæ materia *in Diſput. de benefic. infrà.*

X I I. Monaſteria etiam commendata; Prioratus, & Præpoſituræ, in quibus non viget Regularis obſeruātia, viſitari poſſunt in annos ſingulos, Conc. Trid. *ſeſſ. 21. cap. 8.* propter negligentiam Superiorum Illius Regulæ, ſubiiciuntur poſt munitionem, *d. c. 8. ſeſſ. 21.*

X I I I. Ordinarius coërcet exemptos exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis, gloſſ. 2. *in clem. prima, de vita, & honeſtate cleric.* vbi Cardin. *in quæſt. 2.*

X I V. Epiſcopus cognoſcit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeu ſolemnem degradationem requirentibus, Ioann. de Lignano *in cap. ne in agro, de ſtatu Monach.* Abbas *in cap. cùm contingat, col. 6. circa med. de foro compet.* vt ſunt inter cæteros falſarij literarum Papæ, *cap. ad falſariorum, de crimine falſi*; & ibi latè Innoc. Oſtienſ. & Abbas Epiſcopi enim eſt degradare, non alterius inferioris, *cap. degradatio, de pœnis, in ſexto*, vbi Doctores.

X V. Epiſcopus animaduertit in exemptos, qui beneficia ad ſuam collationem ſpectantia grauant præſtationibus, ſeu penſionibus illicitis, text. *in clem. vnica, §. eadem quoque de ſuppl. negligen. Prælat.* Innoc. & Oſtienſ. *in cap. in Lateranenſi, de præbend. cap. paſtoralis, de priuileg.*

X V I. Exempti conueniri poſſunt coram Ordinario pro ſalario cauſæ agitatæ coram ipſo, propter continentiam, & cauſæ connexionem, ratione cuius; Gaillus tenuit ſalaria Aduocatorum, & Procuratorum in Camera peti poſſe, prout, ipſe Gaill. *lib. 1. obſeru. 1. num. 37.* & ita nouiſſimè deffiniuit Conc. Trident. *ſeſſ. 7. cap. 1. de reformat. & ſeſſ. 14. cap. 5. de reformat.*

X V I I. Epiſcopus poteſt examinare Cappellanos exemptos, Canonicos, & habentes dignitatem, volentes exercere curam, eiſdémque inhibere, ne curam exerceant, aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione, Sacra Congreg. quam refert Nauarr. *conſil. 8. in fin. de priuil.*

X V I I I. Epiſcopus certis in caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta, poteſt iis in locis officialem deputare, iuriſdictionémque exercere, Rota *nouiſſ. deciſ. 145. n. 1. & 2. p. 2. alleg.* Ioann. Monach. *cap. cùm Epiſcopus, n. 3. verſ. ſed. pone, de offic. ord. in 6.*

X I X. Ordinarius habet auctoritatem in Populum Eccleſiæ exemptæ, quamuis enim Eccleſia exempta ſit; tamen Populus, niſi ſit exemptus, ſubditur Epiſcopali iuriſdictioni, *cap. per exemptionem de priuileg. in 6.*

In his omnibus caſibus, Epiſcopis, aut exemptis nullum præiudicium inferre ſuppono; maximè cùm breuiter pertractentur; ea etenim, quæ ſparſim in ſacris Canonibus; & apud Doctores, circa præſentem materiam adinueni, hic in vnum collegi; pleriſque etenim ex prædictis caſibus limitatione, declaratione, & exceptione indigeot, vt ſuo loco, Deo dante, latè oſtendam.

Apponendum hic duxi decretum à S. D. N. Vrbano V I I I. editum ſuper obſeruantia & executione conſtitutionum Apoſtolicarum, & decretorum ſpectantium ad officium Sanctæ Inquiſitionis: vnà cum conſtitutionibus ipſis hactenus editis, quarum obſeruantia, & executio in eodem decreto iniungitur.

DECRETVM.

Vt omnes Regularium Superiores ſuos ſubditos, & Religioſos perſæpe commoneant de iniuncta omnibus obſeruantia, & executione Apoſtolicarum Conſtitutionum, ac Decretorum ad Officium Sanctiſſ. Inquiſitionis aduerſus hæreticam prauitatem pertinentium.

Feria 5. die 14. Aprilis 1633. In Generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico Montis Quirinalis coram Sanctiſſ. D.N.D. Vrbano Diuina prouidentia Papa VIII. ac Eminentiſſimis, & Reuerendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus Generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

SAnctiſſimus Dominus noſter ſedulò incumbens, vt ea, quæ ſalubriter Apoſto-

licis Decretis, Constitutionibus statuta, & ordinata sunt, præsertim quæ ad Sanctum Officium Inquisitionis contra hæreticam prauitatem pertinent, inuiolabiliter obseruentur, & omnimodam sortiantur executionem, districtè mandat, & præcipit, Vt omnes Superiores cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimendæ Regularis, aut cuiusuis alterius Instituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, teneantur sub pœna priuationis officij, ac vocis actiuæ, & passiuæ ipso facto incurrenda, aliisque arbitrio Sanctitatis Suæ infligendis, in perpetuum, semel saltem in anno, idest, feria sexta post Octauam Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis in publica mensa, vel in Capitulo ad hoc specialiter conuocato, Et insuper in quocunque Generali, ac Prouinciali Capitulo, Conuentu, Dieta, vel alio quouis nomine nuncupato Capitulari Congressu, suos subditos, ac Religiosos, commonere de iniuncta omnibus obseruantia, & executione earumdem Apostolicarum Constitutionum, & Decretorum, ad Sanctum Officium Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium, ac præsertim.

Iulij III. Constitut. 11. incipit. *Licet à diuersis.* Contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in eorum Officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes, eorúmque complices, & fautores: Et contra ipsos Inquisitores admittentes laicos ad criminis hæresis cognitionem. Et Pij V. Constitutio 82. incipit. *Si de protegendis.* contra occidentes, verberantes, deiicientes, aut perterrefacientes quemuis ex Ministris Sanctissimi Officij Inquisitionis, vel Episcoporum id munus in sua Diœcesi, vel Prouincia, obeuntium, seu Accusatorem, Denunciatorem, aut Testem in causa fidei quomodocumque productum, vel euocatum: nec non contra diripientes, expugnantes, inuadentes, incendentes, expilantes, aliòue exportantes alicuius prædictorum bona, libros, literas, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla; exempla, scripturas, aliáue instrumenta, siue publica, siue priuata, vbicunque posita, eorúmque complices, & fautores: & contra effringentes Carcerem, vel custodiam publicam, vel priuatam, extrahentes, vel emittentes Vinctum, prohibentes capiendum, captúmue eripientes, recipientes, occulentes, seu facultatem effugiendi dantes, seu id fieri iubentes, eorúmque complices, & fautores, etiam effectu non secuto: nullatenus excusandos, nisi claras tantummodò probationes in contrarium adducentes: & contra Intercedentes pro præfatis delinquentibus: Inflictis contra quemlibet prædictorum pœnis, quæ damnatis ex primo capite legis Iuliæ Maiestatis, eorúmque filiis, irrogantur: & oblata Reuelantibus impunitate.

Pij IV. Constit. 31. incipit. *Cùm sicut nuper.* Contra Sacerdotes, qui Pœnitentes Mulieres in actu Sacramentalis Confessionis ad inhonestos actus prouocare, & allicere tentant, & solicitant. Et Gregorij XV. Constitut. 34. incipit *Vniuersi Dominici Gregis*, ampliatiuæ circa huius criminis probationes, & extensiuæ contra Confessarios, qui personas (quæcunque illæ sint) ad inhonesta, siue inter se, siue cum aliis, quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, siue ante, siue post immediatè, seu occasione, vel prætextu Confessionis, vel extra occasionem confessionis in Confessionario, aut alio in loco ad audiendam Confessionem electo, solicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, siue tractatus habuerint. Et contra Confessarios non monentes eos, quos sciunt ab aliis Confessariis solicitatos esse, vt Inquisitoribus, vel Ordinariis, solicitantes denuncient; vel docentes eos ad ita denunciandum non teneri.

Gregorij XIII. Constitut. 21. incipit. *Officij nostri partes.* De Iurisdictione Inquisitorum hæreticæ prauitatis in eos, qui ad ordinem Presbyteratus non promoti Missas celebrant, & sacramentaliter Confessiones audiunt. Clementis VIII. Constitut. 81. incipit. *Et si alias.* declaratoriæ pœnæ contra eos infligendæ per Indices laicos, præuia eorum degradatione. Et Sanctitatis Suæ Constitut. 79. incipien. *Apostolatus officium:* extensiuæ ad minores 25. annis, dummodo vigesimum ætatis annum compleuerint.

Sixti V. Constitut. 17. incip. *Cæli, & Terræ Creator.* Contra exercentes artem Astrologiæ Iudiciariæ, & alia quæcumque Diuinationum genera, librósue harum artium legentes, vel tenentes. Et Sanctitatis Suæ Constit. 113. incip. *Inscrutabilia Iudiciorum Dei.* extensiuæ ad alia, & cum grauioribus pœnis.

Clementis VIII. Const. 42. incip. *Cùm sicut.* Contra Italos, ne extra Italiam proficiscantur ad loca, in quibus liber, & publicus cultus, siue vsus Catholicæ Religionis non existat, minúsque eis in locis habitent. Et Gregor. XV. Constit. 28. incip. *Romani Pontificis.* contra hæreticos, ne in locis Italiæ & Insularum adiacentium quouis prætextu commorentur, & contra eorum fautores, & Receptatores.

Pauli V. Constitut. 26. incipit. *Romanus Pontifex*

Pontifex. Reuocatoriæ facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum, & Religiosorum, quoquomodo concessarum, cognoscendi Causas suorum subditorum ad Officium Sanctæ Inquisitionis quomodolibet pertinentes.

Eiusdem Constitut. 97. incip. *Regis pacifici.* Innouatoriæ Constitutionum à Sixto IV. & Pio V. de Conceptione Beatæ MARIÆ Virginis editarum: Impositionis maiorum pœnarum in transgressores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus puniendos. Et Gregorio XV. Constitut. 29. incipit. *Sanctissimus Dominus Noster auditis.* ampliatiuæ, & declaratoriæ prohibitionis asserendi Beatam MARIAM Virginem Conceptam esse in peccato originali.

Gregorij XV. Constitutio 27. incipit. *Romanus Pontifex in specula.* reuocatoriæ quarumcunque Concessionum viuæ vocis oraculo factarum. Et Sanctitatis Suæ Constitut. extensiuæ ad quoscunque, quantumuis priuilegiatos, & exemptos, incipit. *Alias felicis. record. Gregorius Papa XV. sub Datum Romæ 20. Decembris 1631.*

Eiusdem Constit. 40. incip. *Apostolatus officium.* Et Sanctitatis Suæ Constit. 114. incip. eo modo reuocatoriæ licentiarum quarumcunque legendi, & habendi libros prohibitos.

Sanctitatis Suæ Constit. 37. incip. *Sanctissimus Dominus Noster solicitè animaduertens.* De Imaginibus nondum à Sede Apostolica Canonizatorum, vel Beatificatorũ, cum Radiis, Splendoribus, aut Laureolis, non proponendis: Tabellis, aut Luminaribus ad eorum Sepulchra non apponendis: eorúmve gestis, miraculis, reuelationibus, Beneficiorum impetrationibus, non publicandis, aut imprimendis.

Pariter Sanctitatis suæ Constitut. 50. incipit. *Sanctissimus, Dominus Noster pro debito sui Pastoralis officij.* De libris vbicumque compositis, de quacunque materia tractantibus, ab his qui degunt in Statu Ecclesiastico, non transmittendis aliò, vt imprimantur, sine Vicarij, & Magistri Sacri Palatij in Vrbe, vel extra eam, sine Ordinarij, & Inquisitoris, aut ab eis deputatorum, licentia.

Et eiusdem Sanctitatis Suæ Constitut. sub Datum Romæ die 5. Nouembris 1631. incip. *Cùm sicut accepimus.* Quod Constitutiones Apostolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & in posterum etiam super quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, nisi in edendis illi specialiter excipiantur.

Et insuper iidem Superiores teneantur curare, & efficere, vt huius Decreti exempla aliquo in loco apud eos publico affigantur, & affixa conseruentur ita, vt ab eisdem subditis Religiosis omnibus videri, ac legi commodè queant: Déque huiusmodi commonitione publico documento statim certiorem facere Congregationem Sanctissimæ Inquisitionis in Vrbe. Et ita mandat, & præcipit Sanctitas Sua.

Io. Anton. Thomasius S. Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis Not.

Anno millesimo sexcentesimo trigesimo tertio, Indictione prima, Pont. S.D.N.D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. die verò 7. mensis Iunij, supradictæ Litteræ, siue Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Alexandrum Latinum prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursorem.

Sequuntur Constitutiones relatæ in suprascripto Decreto.

IVLII III. CONSTITVTIO XI.

Contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in eorum officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes. Et contra ipsos Inquisitores, admittentes laicos ad criminis hæresis cognitionem.

Iulius Episcopus, Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Licet à diuersis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, etiam per speciales constitutiones in corpore iuris insertas, fuerit ritè & salubriter sancitum atque decretum, vt sæculi potestates, & Domini temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuscunque dignitatibus vel officiis, aut nominibus censeantur, diœcesanis Episcopis & Inquisitoribus hæreticæ prauitatis in ipso Inquisitionis negocio faueant & assistant, nemóque ex prædictis potestatibus, dominis & rectoribus eorúmque officialibus de crimine hæresis, cùm merè sit Ecclesiasticum, quoquomodo cognoscat vel iudicet, neque diœcesano Episcopo vel Inquisitori ipsius Inquisitionis negocio incumbenti se opponere, aut ipsum aliquatenus impedire, vel impedientibus auxilium aut fauorem scienter dare audeat, perpetuæ damnationis sententia in eos qui contra prædictà fecerint promulgata, quam si per annum animo sustinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: vsque adeo tamen in omnibus ferè, non solum Italiæ, verum

etiam aliis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis, cumplurium laïcorum, vt accepimus mundanæ gloriæ processit ambitio, vel sacrorum Canonum inscitia, vel Ecclesiasticæ disciplinæ contemptus, vt in animarum suarum perniciem atque interitum, diœcesanos Episcopos, & Inquisitores à Sede Apostolica institutos Inquisitionis officium exercentes, alij sub iustitiæ prætextu, ne vlli scilicet fiat iniuria, impedire, alij verò sub pietatis colore, vt sontes scilicet seueriùs puniantur, se ipsis diœcesanis Episcopis & inquisitoribus adiungere, & vna cum eis de ipso hæresis crimine cognuscere, processus formare, formatósque suo iudicio submittere non erubescant.

§. 1. Cui sanè morbo iam nimis latè progredienti, solitam ac salutarem Ecclesiæ medicinam pro nostra pastorali solicitudine afferre cupientes, sæculi potestates, dominos temporales, ac prouinciarum, ciuitatum, terrarum, & locorum rectores supradictos, necnon quascunque aliàs seculares personas, tam priuatas, quàm publico quouis munere fungentes, requirimus & monemus, ac ei IESV CHRISTI Redemptoris nostri (cuius vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœcesanos Episcopos & Inquisitores ipsos in suo inquisitionis negocio, vllo modo impediant, seu perturbent, neque se in hæresis crimine cognoscendo, vel iudicando, quouis etiam assistentiæ & fauoris, colore, causa vel occasione (nisi quatenus ab ipsis diœcesanis Episcopis, aut Inquisitoribus, spontanea & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes, prouisiones & leges quascunque, de ipsius criminis cognitione latas, sacris canonibus obsistentes, & Ecclesiasticam iurisdictionem impedientes sine mora abrogent & deleant, prout etiam nos eas omnes inualidas fuisse & esse decernimus, & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis & deletis haberi volumus & mandamus.

§. 2. Qui monitis his nostris non obtemperauerint, quíue scientes in prædictis consilium, auxilium, aut fauorem dederint, nouerint se, non solum per sacras dictorum prædecessorum nostrorum constitutiones, verum etiam per hanc nostram sanctionem siue sententiam & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communione fidelium, & omnium Ecclesiasticorum Sacramentorum perceptione priuatos, ac maledictionis, ac execrationis æternæ vinculo ligatos, anathematísque & maioris excommunicationis mucrone percussos, ita vt nemo vnquam in præmissis delinquens, nisi à nobis & successoribus nostris canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, concessionum & gratiarum, etiam confessionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenus emanatarum, vel in posterum emanandarum, specificam, & expressam, ac aliàs quàm per verba generalia, de præsentibus nostris litteris mentionem non facientium, præterquam in mortis discrimine, absolui possit.

§. 3. Quibus etiam censuris ipsos diœcesanos Episcopos & Inquisitores subiacere volumus, si laïcos secum quomodocunque de ipso crimine cognoscere aut iudicare permiserint.

§. 4. Vt autem præmissa omnia, ad eorum quorum interest, notitiam deducantur, nulláque de eis ignorantiam iustè prætendere possit, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quòd præsentes litteræ per aliquos Cursores nostros, aut notarios publicos in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Ecclesiæ Lateranen. ac Cancellariæ Apostolicæ valuis, necnon acie Campi Floræ, vt moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valuis, & acie huiusmodi affixo & dimisso. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, quintodecimo Kal. Aprilis, Pontificatus nostri annò secundo.

Lecta & publicata fuit die Veneris sancti in Cappella Sanctitatis suæ, dum diuina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die verò 24. mensis Martij, Pontificatus S. D. N. Iulij diuina prouidentia Papæ III. anno eius secundo. Retroscriptæ litteræ affixæ & publicatæ fuerunt in valuis seu portis Principis Apostolorum de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranen. Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimissis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciscum Munos, S. D. N. Papæ Cursores.

Ita est Petrus Gomez Freyle Cursor manu propria.

Ita est Franciscus Munos Cursor, manu propria.

Petrus Leobedie Magister Cursorum.

PII V.

PII V. CONSTITVTIO LXXXII.

Contra offendentes statum, res, & personas sanctissimi Officij Inquisitionis hæreticæ prauitatis, eorúmque filios, necnon complices, & fautores.

Pius Episcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

SI de protegendis cæteris omnibus Ecclesiæ ministris, quos in fidem & clientelam nostram à Domino recepimus, cura nobis quotidiana insidet, quanto maiore studio eam nos solicitudinem capessere necesse est, vt qui in sacro Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio versantur, sub tutela inuiolatæ auctoritatis huius Sedis periculorum omnium expertes, quæque munera ad exaltationem fidei catholicæ exequantur?

§. 1. Cùm itaque eius generis impiorum vis quotidie magis inualescat, qui omnibus malis artibus prædictum officium subuertere, ministrósque functionibus disturbare moliuntur, eo iam nos detrusit necessitas, vt nefariam & scelestam illorum audaciam acerbiore castigationis verbere reprimamus.

§. 2. Hac igitur generali constitutione de fratrum nostrorum consilio sancimus, vt quicunque siue priuatus, siue cuncta ciuitas, siue populus, siue Dominus, Comes, Marchio, Dux, vel potiore titulo Illustris, quemuis ex Inquisitoribus, Aduocatis, Procuratoribus, Notariis, aliísue ministris prædicti Officij, vel Episcoporum id munus in sua diœcesi aut prouincia obeuntium, seu accusatorem, denunciatorem, aut testem in causa fidei quomodocunque productum vel euocatum occiderit, verberauerit, deiecerit, seu perterrefecerit.

§. 3. Quiue Ecclesias, ædes, aliásue res, siue publicas, siue priuatas, officij, aut ministrorum, expugnauerit, inuaserit, incenderit, expilauerit, aut libros, litteras, auctoritates, exemplaria, regesta, protocolla, exempla, scripturas, aliáue instrumenta, siue publica posita, siue priuata, vbicunque, combusserit, diripuerit, seu interuerterit, seu ex incendio aut direptione, aut alio quocunque modo, illa exportauerit, seu qui in conflagratione, expugnatione, aut direptione, etiam inermis, siue capiendi, siue comburendi, siue supprimendi causa, fuerit, siue res, aut personas, seruari, defendiue prohibuerit.

§. 4. Quiue carcerem, aut aliam custodiam, seu publicam, seu priuatam effregerit, vinctum extraxerit, seu emiserit, capiendum prohibuerit, captúmue eripuerit, receperit occuluerit, seu facultatem effugiendi dederit, seu iusserit id fieri, qui cœtum, concursúmue fecerit, siue vt aliquid prædictorum fieret omnes accommodauerit, siue aliàs auxilium, consilium, aut fauorem, publicè vel occultè, in quolibet prædictorum scienter præstiterit, licèt nemo occisus, nemo verberatus, nemo extractus, emissus vel ereptus, nihil expugnatum, nihil effractum, succensum, direptúmue, nullum denique damnum re ipsa sit secutum: nihilominus is sit anathemate præsentis canonis auctoritate ligatus. Idem quoque læsæ Maiestatis reus, dominio, dignitate, honore, feudo, ac quocunque alio beneficio, temporali, & perpetuo eo ipso priuatus, secularis iudicis arbitrio relinquatur, qui de eo illas ipsas pœnas exigat quæ damnatis primo capite dictæ legis per constitutiones legitimas irrogantur; bonis, rebúsque omnibus fisci iuribus applicatis, vti etiam est de damnatis hæreticis per sanctiones canonicas constitutum, eius filij paterna infamia subiecti, omnis & cuiuscunque hæreditatis, & successionis, donationis, & legati, siue propinquorum, siue extraneorum omnino sint expertes, eisdem præterea portæ nunquam pateant dignitatum.

§. 5. Nemo autem expurgationem habere, aut causam vllam proponere vel prætendere possit, qui tantum nefas in contemptum & odium huius officij admiserit, nisi contrarium per claras probationes docuerit se fecisse. Quod porro de prædictis, eorúmque filiis statuimus, illud idem de omnibus clericis, & presbyteris secularibus, & quorumuis Ordinum etiam exemptorum regularibus, & quacunque etiam Episcopali, & maiori dignitate præditis, ac etiam priuilegio quomodocunque suffultis, decernimus exequendum, ita vt ipsi beneficiis, & officiis omnibus Ecclesiasticis, præsentium auctoritate priuati, per iudicem Ecclesiasticum hæreticorum more degradentur, demum potestati seculari traditi, pœnis prædictis laicorum instar subiiciantur.

§. 6. Pontificum tamen causis, nobis, & successoribus nostris reseruatis vt re quæsita & nobis renunciata, contra eos ad depositionem, & alias pœnas prædictas procedamus, vti criminis atrocitas videbitur postulare.

§. 7. Quicunque autem pro talibus veniam petere, aut aliàs intercedere tentauerint, in easdem illas pœnas, quæ in hæreticorum fautores à sacris constitutionibus inferuntur, ipso facto se nouerint incidisse.

§. 8. Verum si quis etiam huiusmodi criminum conscius, vel affinis, siue Religionis studio, siue pœnitentia ductus rem adhuc incognitam retexerit, supplicio liberetur.

§. 9. Cæterum eam omnium, & quarumcunque absolutionum rationem à prædictis criminibus, necnon habilitationum & restitutionum; etiam ad famam & honores, ita deinceps habendam optamus, vt successores nostri nullas nisi saltem semestri post cuiusque assumptionem ad huius dignitatis fastigium excursu, ac precibus apud supremum officium Inquisitionis hic institutum verificatis, concedant. Decernentes omnes & quascunque huiusmodi absolutiones, habilitationes, & requisitiones, quæ precibus sic non verificatis de cætero fient, nemini prorsus prodesse, sed nec præsentibus nisi toto ipsarum tenore ad verbum inserto, & gratia ex certa Romani Pontificis scientia facta, & propria manu subsignata, vlla in parte derogari, nec derogatum censeri debere, & si illis ex quacunque causa aliter derogari contigerit, derogationes huiusmodi nullius prorsus fore roboris & momenti.

§. 10. Iubemus igitur vniuersos & singulos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & cæteros Ecclesiarum Prælatos, per vniuersum Orbem constitutos, vt per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, aut earum exempla in suis quisque prouinciis ciuitatibus, diœcesibus, & locis solemniter publicari, & quantum in se est, firmiter obseruari procurent; contradictores quoscunque, per censuras & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 12. Volumus autem vt præsentium exempla etiam impressa edantur, eaque Notarij publici manu, & cuiuscunque curiæ Ecclesiasticæ, vel Prælati sigillo obsignata, eamdem illam prorsus fidem vbique locorum faciant, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 13. Cæterum omnes orbis terrarum Principes, quibus gladij secularis potestas ad malorum vindictam est permissa, per eam quam se tueri promiserunt fidem, obtestamur, ita suas quisque partes, siue in præstando ministris prædictis auxilio, siue in criminum post Ecclesiæ sententiam animaduersione, interponere, vt eorum quoque præsidiis ministri ipsi tanti officij munus pro Dei æterni gloria, & Religionis incremento feliciter exequantur, amplissimum à Domino præmium recepturi, quod fidei prædictæ assertoribus in æternæ beatitudinis consortio præparauit.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, legationis, statuti, decreti, iussionis, obtestationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimonono, Kal. April. Pontific. nostri anno 4.

Ego Pius V. Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Vtinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas iustificationes tuas.

F. Card. Pisanus Episcopus Hostien.
Io. Card. Moronus Episcopus Portuen.
Christophorus Madrucius Episcopus Prænestin.
Otho Cardin. Truchses Episcopus Albanen.
A. Card. Farnesius Vicecanc. Episcopus Tusculan.
Io. Bapt. Cicada Episcopus Sab. Cardinal. S. Clem.
Ego Ph. Card. à Burdisera.
Ego Anton. Card. Granuelanus.
Ego Franciscus Card. Paceccus.
Ego Hieronym. Card. de Corrigio.
Ego Io. Franciscus Card. de Gambara.
Ego Nicolaus Card. de Sermoneta.
Ego Ind. de Aualos Card. Aragona.
Ego M. Anton. Card. Columna.
Ego Ptolemæus Card. Comensis.
Ego P. Card. de S. Cruce.
Ego Z. Card. Delphinus.
Ego Hu. Card. S. Sixti.
Ego Iulius Card. Vrbinus.
Ego Fuluius Card. Perusin.
Ego Io. Riccius Card. Politianus.
Ego Scipio Card. Pisarum.
Ego Iacobus Card. Sabellus.
Ego Aloysius Card. Cornelius.
Ego Alexander Card. Crihellus.
Ego Guido Card. Vercellus.
Ego Guilelmus Card. Sirletus.
Ego F. Michaël B. Card. Alex. Camer.
Ego Hieronym. Card. de Caraualle.
Ego Ludouic. Card. Madrutius.
Ego Innocentius Card. de Monte.
Ego Hieronym. Card. Simoncellus.
Ego Ferd. Card. de Medicis.
F. Card. Alciatus.
Io. Paulus Cardinalis ab Ecclesia.
A. Cardinalis Caraffa.

Anno

Anno à Natiuitate Domini 1569. indictione 12. die verò 2. Mensis May, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papa V. anno 4. retroscripta littera Apostolica lecta, affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, vt moris est, dimissis in locus præfatis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium affixis, & deinde amotis per nos Iulium Parinum & Ioannem Bornotum prælibati Sanctiss. Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

PII IV. CONSTITVTIO XXXI.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confessionis ad actus inhonestos prouocare, & allicere tentant.

Pius Papa IV. Ven. Fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarum hæreticæ prauitatis Inquisitori generali.

CVm, sicut nuper, non sine animi nostri molestia, accepimus, diuersi Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque etiam in eorum Ciuitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, siue eam pro aliis exercentes, aut alias audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tantam prorupetint iniquitatem, vt Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Saluatori nostro Iesu Christo iniuriam facere vereantur, mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & prouocando, seu allicere, & prouocare tentando, & procurando, ac loco earum per sacramentum huiusmodi Creatori nostro reconciliationis grauiori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in diuinæ Majestatis offensam animarum perniciem, & Christi fidelium scandalum non modicum.

§. 1. Nos in animum inducere nequeuntes; quod qui de Fide Catholica rectè sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis iniuriam faciant, fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios à te deputandum, seu deputandos contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Ciuitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam seculares, quam quorumuis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum ordinum Regulares cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quouis modo suspectos à Sede Apostolica concessarum continentiam & tenorem procedas, ac culpabiles repertos iuxta excessuum suorum qualitatem, prout iuris fuerit, punias, eas etiam, si, & prout iuris fuerit faciendum, debita præcedente degradatione secularis Iudicis arbitrio puniendos tradendo.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decima sexta Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimoprimo, Pont. nostri, anno secundo.

GREGORII XV. CONSTITVTIO XXXIV.

Confirmatio, & ampliatio Constitutionis Pij IV. editæ contra Sacerdotes in confessionibus Sacramentalibus Pœnitentes ad turpia solicitantes.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuersi Dominici gregis curam, quamquam immeriti, cœlesti dispositione gerentes, sedulò inuigilare tenemur, vt ab omnibus prauis contagiis conseruetur immunis, multóque maiori studio prouidere, vt omnis pestis ab iis auertatur, quibus alios sanandi officium est commissum, ne quod Euangelica scripta Nos admonent, sale infatuato non sit in quo saliatur, & ad nihilum prosit vltra, nisi vt mittatur foras, & conculcetur ab hominibus.

§. 1. Quoniam autem à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quibusdam in locis prouisum fuit, vt impium, ac nefandum scelus, quod non solum inter Christi fideles non esse, sed nec etiam nominari debet, procul ab iis arceatur, videlicet, vt ali-

quis Sacerdos ad sacras audiendas confessiones deputatus, sacrosancto Pœnitentiæ Sacramento, sollicitando pœnitentes ad turpia, abutatur, ac pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigat, & ex cælesti medico infernalis veneficus, ex patre spirituali proditor execrabilis animarum reddatur: idcirco, Nos ea quæ his perniciosissimis diaboli insidiis arcendis certis locis salubriter constituta sunt, vt nullibi desiderentur, quantum ex alto conceditur, prouidendum duximus.

§. 2. Aliàs siquidem à fel. record. Pio Papa I V. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet: Pius Papa I V. Venerabili Fratri Archiepiscopo Hispalen. in Regnis Hispaniarum hæreticæ prauitatis Inquisitori generali. Cùm sicut nuper, &c. *pag. superiori.*

§. 3. Igitur vt litteræ prædictæ perpetuis futuris temporibus, & vbique locorum inuiolabiliter obseruentur, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, ac de consilio Venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum præinsertas literas huiusmodi, ac omnia, & singula in eis contenta, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque omnibus, & singulis inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, illásque non solùm in prædictis Hispaniarum Regnis, sed in quibusuis Christiani orbis partibus firmiter; & inuiolabiliter obseruari præcipimus, & mandamus.

§. 4. Ac præterea ne in futurum de pœna delinquentibus imponenda, & de modo contra eosdem procedendi ab aliquo dubitari possit, statuimus, decernimus, & declaramus, quòd omnes, & singuli Sacerdotes tam seculares, quam quorumuis, etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediatè subiectorum Ordinum, Institutorum, Societatum, & Congregationum regulares, cuiuscunque dignitatis, & præeminentiæ, aut quouis priuilegio muniti existant, qui personas, quæcunque illæ sint, ad inhonesta, siue inter se, siue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis confessionis, siue ante, vel post immediatè, seu occasione, vel prætextu confessionis huiusmodi etiam ipsa confessione non secuta, siue extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocunque vbi confessiones Sacramentales audiantur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones, siue tractatus habuerint, in officio Sanctæ Inquisitionis seuerissimè, vt infra, puniantur. Et præterea omnes hæreticæ prauitatis Inquisitores, & locorum Ordinarios omnium Regnorum, Prouinciarum, Ciuitatum, Dominiorum, & locorum vniuersi orbis Christiani in suis quemque Diœcesibus, & Territoriis per has nostras litteras etiam priuatiuè quoad omnes alios specialiter, ac perpetuò Iudices delegamus. vt super his contra prædictos simul, vel separatim in omnibus, prout in causis fidei, iuxta Sacrorum Canonum formam, necnon officij Inquisitionis huiusmodi cõstitutiones, priuilegia, consuetudines, & decreta diligenter inquirant, & procedant: & quos in aliquo ex huiusmodi nefariis excessibus culpabiles repererint; in eos pro criminum qualitate, & circumstantiis, suspen. ab executione ordinis, priuationis beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcunque, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuæ, & passiuæ, si regulares fuerint; exilij, damnationis ad triremes, & carceres etiam in perpetuum absque vlla spe gratiæ, aliásque pœnas decernant; eos, quoque si pro delicti enormitate grauiores pœnas meruerint, debita præcedente degradatione, Curiæ sæculari puniendos tradant.

§. 5. Dantes etiam facultatem Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus generalibus Inquisitoribus; ne delictum tam enorme, & Ecclesiæ Dei tam perniciosum, remaneat, ob probationum defectum, impunitum, cùm difficilis sit probationis, testibus etiam singularibus, concurrentibus præsumptionibus, indiciis, & aliis adminiculis, delictum probatum esse arbitrio suo iudicandi, & Curiæ sæculari, vt præfertur, reum tradendum esse, pronunciandi.

§. 6. Non obstantibus omnibus, quæ dictus prædecessor in suis litteris prædictis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscúmque.

§. 7. Mandantes omnibus Confessariis, vt suos pœnitentes, quos nouerint fuisse ab aliis, vt supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu, vt præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis prædictis: quòd si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes, vt supra; iidem locorum Ordinarij, & Inquisitores illos pro modo culpæ punire non negligant.

§. 8. Volumus autem, vt præsentium transsumptis, etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis,

munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra vbique habeatur, quæ præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 9. Quodque eædem præſentes litteræ ſeu illarum exempla ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe,& in acie Campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris, die xxx, Auguſti MDCXXII. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti milleſimo ſexenteſimo vigeſimoſecundo, indictione quinta, die vero prima menſis Septembris, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius ſecundo: retroſcripta Conſtitutio ſiue littera Apoſtolica aff.xæ fuerunt ad valuas ſancti Ioannis Lateranen. & Principis Apoſtolorum Baſilicarum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum curſorem.

Octauius Spada Magiſter Curſorum.

GREGORII XIII. CONSTITVTIO XXI.

Iuriſdictio Inquiſitorum hæreticæ prauitatis, in eos qui ad ordinem preſbyteratus minimè promoti, Miſſas celebrant, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrant.

Gregorius Papa XIII. Ad perpetuam rei memoriam.

OFficij noſtri partes ſedulò præſtare tenemur, vt dubia quæ variis Doctorum opinionibus hinc inde diuerſa ſentientibus agitantur, ad iuriſdictionem Sanctiſſimi Officij Inquiſitionis hæreticæ prauitatis pertinent, noſtræ declarationis oraculo (prout ratio ipſa ſuadere videtur) dilucidentur, vt nulla cuiquam dubitandi occaſio in poſterum relinquatur.

§. 1. Ad aures noſtras ſi quidem nuper peruenit, multos eſſe qui dubitent, an contra eos qui in ſacro preſbyteratus ordine non conſtituti, Miſſas celebrare, confeſſiones audire, ac abſolutionem impartiri, ac ſi fuerint per officium Sanctiſſimæ inquiſitionis hæreticæ prauitatis in Hiſpaniarum Regnis inſtitutum, & illius Inquiſitores procedendum, vel etiam animaduertendum ſit, ac hi, qui talia patrauerint, per Inquiſitores prædictos puniri debeant. Nam etſi multorum ſententia affirmetur, prædictum delictum ab Inquiſitoribus plectendum eſſe, hiſce præſertim temporibus, quibus hæretici temerè audent proferre, etiam ſeculares eorum ſacramentorum miniſtros eſſe poſſe; non deſunt tamen hi, qui contrariæ adhærent opinioni, vnde plerunque per eorundem Regnorum Inquiſitores, diuerſa feruntur in huiuſmodi cauſis ſuffragia.

§. 2. Nos itaque, vt omnis difficultas dubitatióque tollatur, animaduertentes, eos qui preſbyteratus ordine non ſunt inſigniti, & ſe in adminiſtrandis dictis Sacramentis ingerunt, facto catholicam veritatem impugnare, quæ ſolos preſbyteros miniſtros eorumdem ſacramentorum conſtituendo, illis duntaxat quibus eadem munera cōgruere exiſtimauit, committi voluit, eorum qui in preſbyteratus ordine non conſtituti Miſſas celebrant ac confeſſiones audiunt, vt præfertur, cognitionem & punitionem, etiam ad Inquiſitionis officium, & Inquiſitores ante dictos pertinere, & quod huiuſmodi delicti ratione, aduerſus eos inquirere, procedere, ac culpabiles repertos punire, officium, & Inquiſitores prædicti valeant, Apoſtolica auctoritate præſentium tenore perpetuò declaramus & diffinimus.

§. 3. Et ita ab omnibus & ſingulis Ordinariis & delegatis iudicibus, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis alia iudicandi & interpretandi facultate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon iuribus municipalibus legibus regnorum prædictorum pragmaticiſque ſanctionibus, ac ſtatutis & conſuetudinibus Ciuitatum & locorum quorumcunque dictorum regnorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis forſan per Nos, ac quoſcunque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſuis verborum formis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ſeu de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel ad ſupplicationem Regum, Ducum, & aliorum Principum conceſſis & confirmatis quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die ſexto Auguſti, milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo quarto anno à Natiuitate Domini, Pontificatus autem noſtri anno tertio.

LXXXI.

LXXXI.

Quod Inquisitores hæreticæ prauitatis, & locorum Ordinarij, eos qui ad presbyteratus ordinem non promoti, Missas celebrant, vel Sacramentum Pœnitentiæ ministrant, præuia degradatione, Curiæ seculari debitis ab ea plectendis pœnis tradant.

Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam.

ET si aliàs fel. rec. Paulus Papa IV. prædecessor noster, ad nefariam & sacrilegam quorundam hominum temeritatem coërcendam, qui cùm ad sacrum presbyteratus ordinem minimè promoti sint, Sacerdotis tamen auctoritatem sibi temerè assumentes, Missarum celebrationem vsurpare, & Sacramentum Pœnitentiæ ministrare præsumunt, decreuerit huiusmodi delinquentes à Sanctæ Inquisitionis Iudicibus tradi debere Curiæ seculari debita animaduersione puniendos.

§. 1. Et postea rec. mem. Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster prædictum Pauli IV. decretum innouari, ac seriò obseruari mandauerit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia, vt prætextu ignorationis huiusmodi decretorum ac pœnarum contra ipsos, vt præfertur, inflictarum, illis se minimè subiacere, & obnoxios esse putent; ac propterea se ab eisdem liberari & absolui posse prætendant.

§. 2. Nos igitur animaduertentes, huiusmodi perditos & nefarios homines ad sacrum presbyteratus ordinem non promotos, Missarum celebrationem vsurpare præsumentes, non solù actus idololatriæ saltem extrinsecè, seu per externa & visibilia Religionis & pietatis signa exercere, sed etiam quantum in ipsis est, efficere vt Christi fideles, qui credunt eos ordinatus esse, & ritè conficere Sacramentũ Eucharistiæ, idololatriæ crimen ignoranter incurrant, purum, videlicet Panem Vinum, tanquam verum Christi Domini nostri corpus & sanguinem eisdem adorandum proponentes. Confessiones autem audientes, non solum Sacramenti Pœnitentiæ dignitatem contemnere, verum etiam Christi fideles decipere, dum scilicet iniquè sibi assumunt gradum Sacerdotalem, & auctoritatem absoluendi à peccatis magno cum periculo & scandalo plurimorum.

§. 3. Propterea, vt grauissima hæc scelera committentes, & posthac debito supplicio puniantur, Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, S. Inquisitionis Iudicum conscientiæ consulere, & in futurum de pœna hisce delinquentibus imponenda dubitari possit, prouidere volentes, supradictorum prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, hac perperuò valitura constitutione decernimus atque statuimus, vt quicunque non promotus ad sacrum presbyteratus ordinem, repertus fuerit Missarum celebrationem vsurpasse, vel Sacramentalem confessionem audiuisse, à Iudicibus sanctæ Inquisitionis, vel locorum Ordinariis tanquam Ecclesiæ misericordia indignus à foro Ecclesiastico abiiciatur, & ab ordinibus Ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatus, statim Curiæ seculari tradatur, per Iudices seculares debitis pœnis plectendus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis. Quibus omnibus & singulis illarum tenores pro sufficienter expressis, & ad verbum incertis habentes, specialiter & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 5. Vt autem huiusmodi constitutionis ignorantia de cætero allegati aut prætendi nunquam possit, atque præsentes litteræ omnibus innotescant, volumus illas ad valuas S.Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum; & in acie Campi Floræ more solito publicari & affigi, atque iis inde amotis, earumdem exempla etiam impressa ibi affixa relinqui, factaque huiusmodi publicatione, omnes qui in Vrbe post mensem, qui verò extra eam & citra Montes, post quatuor menses, qui demum vltra Montes fuerint, post decem menses à die publicationis præsentium computandos afficere & arctare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent.

§. 6. Ac præterea mandamus earundem præsentium litterarum exemplis etiam impressis, & manu Notarij publici subscriptis, & sigillo Officij Sanctæ Romanæ inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem haberi, quæ hisce præsentibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud S.Petrum, sub anulo Piscatoris, die prima Decembris, 1601. Pont. nostri anno 10.

Anno à Natiuitate Domini 1601. Indictione 14. die vero 5. Decembr. Pontif. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D.Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui, Anno eius X. Supradicta Constitutio fuit affixa ad valuas S.Ioannis Lateranen & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Hieronymum Lutium S.D.N. Papæ Cursorem.

LXXIX

LXXIX.

Ampliatio Constitutionis à Clem. Octauo contra non promotos ad sacrum Presbyteratus ordinem, sacramentales confessiones audientes, aut Missam celebrantes, Curiæ sæculari præuia degradatione tradendos editæ, ad omnes etiam minores vigintiquinque annis, dummodo vigesimum ætatis annum compleuerint.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolatus officium, cui meritis licèt imparibus, disponente Deo, præsidemus, à nobis postulat, vt quantum nobis ex alto conceditur, delinquendi fiduciam compescamus in iis præsertim, quorum eò sacrilega processit audacia, vt se beneficio minoris ætatis, spretis Apostolicis constitutionibus, confoueant in delictis, quorum statutis pœnis se idcirco iactant minimè subiacere.

§. 1. Aliàs siquidem à felicis recordationis Clemente Papa VIII. prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis; videlicet, *Clemens Papa VIII. ad perpetuam rei memoriam. Et si aliàs felicis recordationis Paulus IV.* vt *supra, pag.* 178.

§. 2. Cùm itaque sicut accepimus, nonnulli priuilegio minoris ætatis nimis temerè confisi, & legum indulgentia freti, pœnas à d. Clementis prædecessoris constitutione in huiusmodi delinquentes statutas paruipendere præsumant.

§. 3. Nos detestantes, & quantum in Nobis est, cohibere volentes impiam, & nefariam horum temeritatem, qui atrocissimo hoc scelere Catholicam veritatem, quæ solos Presbyteros dictorum Sacramentorum ministros esse docuit, facto impugnant, negotio huiusmodi in Congregatione venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium generalium Inquisitorum coram nobis habita, maturè discusso, inhærentes constitutioni prædictæ, aliisque decretis per fel. record. Paulum IV. & Sixtum V. Romanos Pontifices prædecessores nostros contra similia perpetrantes editis, eaque etiam ad effectum prædictum matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine ampliantes, & extendentes hac nostra perpetuò valitura constitutione statuimus, & decernimus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, qui imposterum ad sacrum Presbyteratus Ordinem non promotus Missam celebrare, aut sacramentalem confessionem audire præsumpserit, ætate minoris annis vigintiquinque non excusetur, quominus eidem Clementis constitutioni subiiciatur, dummodo vigesimum suæ ætatis annum compleuerit.

§. 4. Ipseque non promotus sic delinquens, nulla habita consideratione præfatæ minoris ætatis, siue Laicus, siue Clericus sæcularis, aut cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, etiam de necessitate exprimendæ regularis, aut cuiusuis alterius instituti, etiam quantumuis exempti, & priuilegiati, Nobisque & Apostolicæ Sedi immediatè subiecti, necnon Militiarum quarumcunque etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani fuerit, tradatur Curiæ seculari pœnis debitis plectendus.

§. 5. Sicque & non aliter per quoscumque sanctæ Inquisitionis Iudices, & Inquisitores, etiam generales Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & locorum Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca omnibus, & singulis, ad quos spectat, & pro tempore quomodolibet spectabit, in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus quatenus statutum, decretum, & constitutionem hanc nostram inuiolabiliter obseruent, & obseruari faciant.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis, etiam generalibus, editis, etiam in corpore Iuris clausis, necnon Legibus, Statutis Decretis, Consuetudinibus, & Priuilegiis, ad fauorem minorum vigintiquinque annis, quomodolibet, & vbicunque locorum editis, ac aliàs in ipsorum fauorem facientibus, Apostolica etiam confirmatione, ac iuramento, & seu quauis firmitate alia roboratis. Quibus omnibus, & singulis, illorum ten. præsentibus pro sufficienter exepressis, & ad verbum insertis habentes, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 7. Volumus autem, harum litterarum publicationem, & affixionem fieri iuxta formam in prædicta Clementis constitutione præscripta, easque publicatas, & affixas omnes intra Vrbem, & extra, tam citra, quàm vltra montes, & mare, post tempus in ipsa Clementis constitutione præfixum arctare, & afficere, ac si cuilibet personaliter intimatæ fuissent.

§. 8. Mandamus pariter, vt earumdem transumptis etiam impressis, manùque Notarij publici subscriptis, & sigillo Officij

Sanctæ

Sanctæ Romanæ Inquisitionis, vel alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ muoitis, eadem quæ præsentibus hisce adhiberetur fides adhibeatur.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 23. Martij 1628. Pontificatus nostri anno quinto.

Anno à Natiuit. Domini Nostri Iesu Christi Millesimo sexcentesimo vigesimo octauo, Indictione vndecima, die vero decima Septembris, Pontificatus in Christo Patris, D.N.D. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius sexto, retroscripta litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranen. & Principis Apostol. de vrbe, & in acie Campi Floræ, dimissis præsentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, vt moris est, affixis ac deinde amotis, postea earumdem exempla etiam impressa, & affixa relicta fuerunt per nos Franciscum Pignoccatum, & Camillum Fundatum S.D.N. Papæ Cursores.

Brandimartes Latinus Sanctiss. D N. Papæ Cursor, pro Mag. D.D. Cursorum.

XVII.

Contra exerceotes artem Astrologiæ iudiciariæ, & alia quæcunque diuinationum genera, librósque legentes vel tenentes.

Sixtus Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

COeli & terræ Creator Deus, quem vnum Omnipotentem corde credimus ad iustitiam, & ore confitemur ad salutem, etsi homini, quem ad imaginem & similitudinem suam creauit, mentem dederit, quæ non solum diuino fidei lumine illustrata, mysteria illa cognosceret, quæ humanam intelligentiam superant, sed etiam naturæ sui vi, magno cum labore, præclara multa inuestigaret, atque intelligeret, tamen vt superbum animal homo non altum saperet, sed timeret, & immensam Conditoris sui maiestatem humi stratus veneraretur, sibi soli eorum quæ euentura sunt, scientiam & futurarum rerum cognitionem reseruauit. Solus enim ipse, cuius oculis omnia nuda, & aperta sunt, & ad intimas hominum cogitationes penetrat, & consequentes eorum actiones intuetur, solus ipse, qui vocat ea quæ non sunt tanquam ea quæ sunt, omnia præsentia, & ante oculos posita habet, solus denique omnia & singula quæcunque totius temporis decursu, & sæculorum ætatibus futura sunt, ab omni æternitate nouit, & admirabili prouidentia disposuit, quæ non modo humanæ mentis imbecillitas ignorat, sed nec dæmones ipsi præsentire possunt. Quare idolorum in futuris annunciandis falsitatem & imbecillitatem, & eorum, qui eis cultum adhibebant, vanitatem irridet Spiritus sanctus apud Isaiam illis verbis. Anounciate quæ ventura sunt in futurum, & sciemus, quia Dij estis vos, & in nouo testamento CHRISTVS Dominus discipulorum suorum de futuris euentis paulo cupidius inquirentium, interrogationem graui illa responsione retudit qua etiam omnium fidelium suorum curiositatem coërcuit. Non est vestrum scire tempora vel momenta, quæ Pater posuit in sua potestate. Nec vero ad futuros euentus & fortuitus casus prænoscendos (futuris euentibus ex naturalibus causis necessariò vel frequenter prouenientibus, quæ ad diuinationem non pertinent, duntaxat exceptis) vllæ sunt veræ artes aut disciplinæ, sed fallaces, & vanæ improborum hominum astutia, & dæmonum fraudibus introductæ, ex quorum operatione, consilio vel auxilio omnis diuinatio dimanat, siue quod expressè ad futura manifestanda inuocentur, siue quod ipsi prauitate sua, & odio in genus humanum, occultè, etiam præter hominis intentionem se ingerant & intrudant vanis inquisitionibus futurorum, vt mentes hominum pernicio sis vanitatibus, & fallaci contingentium prænunciatione implicentur, & omni impietatis genere deprauentur. Quæ quidem ipsis cognita sunt, non diuinitate aliqua, nec vera futurarum rerum scientia, sed naturæ subtilioris acumine, & aliis quibusdam modis, quos hominum obtusior intelligentia ignorat. Quamobrem dubitandum non est, in huiusmodi futurorum contingentium, & fortuitorum euentuum inquisitione, & præcognitione, diaboli operationem se fallaciter immiscere, vt sua fraude ac dolis, miseros homines à via salutis auertat, & laqueo damnationis inuoluat. Quæ cùm ita sint, nonnulli hæc fideliter & religiosè, vt debent, non attendentes, sed curiosa sectantes, grauiter Deum offendunt, errantes ipsi & alios in errorem mittentes, tales in primis sunt Astrologi olim mathematici, Genethliaci, & planetarij vocati, qui vanã falsámque syderum & astrorum scientiam profitentes, diuinęque dispositionis ordinationem, suo tempore releuandã præuenite audacissimè satagentes, hominum natiuitates seu genituras, ex motu syderum, & astrorum cursu metiuntur, ac iudicant futura, siue etiam præsentia, & prætetita occulta, atque ex puerorum ortu & natali die, siue quauis alia temporum & momentorum vanissima obseruatione, & notatione, de vniuscuiusque hominis statu, conditione, vitæ cursu, honoribus, diuitiis, sobole, salute, morte, itineribus, certaminibus, inimicitiis, carceribus, cædibus, variis discriminibus, aliisque prosperis, & aduersis casibus & euentibus præcognoscere, iudicare, & affirmare temerè præsumunt, non sine

magno

magno periculo erroris & infidelitatis; cùm S. Augustinus præcipuum Ecclesiæ lumen, eum, qui hæc obseruat, qui attendit, qui credit, qui in domum recipit, qui interrogat, Christianam fidem & baptismum præuaricasse affirmet, vt illos meritò Apostolus arguat atque increpet illis verbis: Dies obseruatis & menses, & tempora, & annos, timeo vos ne forte sine causa laborauerim in vobis. Hi igitur leuissimi & temerarij homines in miserandam animarum suarum ruinam, graue fidelium scandalum & Christianæ fidei detrimentum, futuros rerum euentus & quæcunque prosperè vel aduersè obuentura sunt, ac actus humanos, ea denique quæ ex libera hominum voluntate proficiscuntur, astris, syderibusque ascribūt, eisque eam facultatem, vim, seu virtutem & efficaciam tribuunt significandi futura; & ad præcognita ita inclinandi, vt sic omnino nec aliter euenrura sint, atque ob eam causam de iis rebus omnibus iudicia facere prognostica, prædictiones, & præcognitiones sibi assumere, & palam venditare non dubitant, quibus pauci rudes, & imperiti, aliique nimis creduli & imprudentes tantam fidem præstant, vt ex huiusmodi iudiciorum, & prædictionum præscripto, aliquid certo esse credant aut sperent, quorum sanè & mendacium magistrorum temeritas, & infelicium discipulorum credulitas magnopere deploranda est, qui vel diuinis litteris admoniti non intelligunt hominis præstantiam, cui Cœli & Stellæ, & clarissima Cœli sydera, Sol & Luna, Deo ita disponente, non imperant, sed inseruiunt, sic enim Moyses populum Dei, vt hunc errorem caueret præmonebat. Ne forte eleuatis oculis ad Cælum, videas Solem & Lunam, & omnia astra Cæli, & errore deceptus adores ea, & colas, quæ creauit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus, quæ sub Cælo sunt. Sed quid sydera mirandum est homini seruire? nonne nobilissimæ intelligentiæ Angeli ipsi, omnes sunt administratorij spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis? nam rationales oues ita diligit Deus, vt non solum Episcopos, quemadmodum à S. Ambrosio scriptum est, ad tuendum gregem ordinauerit, sed etiam Angelos destinauerit. Præclarè etiam S. Hieronimus: Magna dignitas animarum, vt vnaquæque habeat ab ortu natiuitatis in custodiam sui Angelum delegatum. Quod si Angeli homines custodiunt, quid aduersus Angelorum custodiam & tutelam astra moliri, aut efficere poterunt, quæ cum ipsis Angelis nullo modo sint comparanda. Nec sanè hoc loco prætereunda est eximij Ecclesiæ Doctoris & Beatissimi Pontificis Magni Gregorij sententia, qui Priscillianistas hæreticos vnumquemque hominem sub constitutionibus stellarum nasci putantes, magno rerum, & verborum pondere confutat. Absit, inquit, à fidelium cordibus, vt aliquid esse Fatum dicant, vitam quippe hominum solus hanc conditor, qui creauit, administrat, neque enim propter stellas homo, sed stellæ propter homines factæ sunt, etsi stella fatum hominis esse dicitur, ipsis suis ministeriis subesse homo perhibetur. Vtinam insani homines hæc saperent, & intelligerent, ac Dei monitis obtemperarent in Leuitico dicentis. Non declinetis ad Magos, nec ab Ariolis aliquid sciscitemini, vt polluamini per eos. Neque enim quæ Christiana & vera pietas repellit ac damnat, tanto studio inuestigarent, iisdemque miserè se decipi, atque irretiri paterentur. Sunt etiam inanes quidam homines & curiosi vel impij & irreligiosi, qui futurarū & occulrarum aliarum rerum notitiam adeo anxiè habere student, vt ob eadem perenoscenda & inuestiganda in diuinæ legis offensionem multipliciter incurrant. Alij enim Geomantiæ, Hydromantiæ, Aeromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, aliisque sortilegiis & superstitionibus, non sine Dæmonum saltem occulta societate, aut tacita pactione, operam dare, seu illis, ac sortibus illicitis taxillorum, granorum triticeorum, vel fabarum iactu vti non verētur. Alij verò aliquas pristinæ & antiquatæ, ac per Crucis victoriam prostratæ Idololatriæ reliquias retinentes, quibusdam auguriis, auspiciis, similibúsue signis, & vanis obseruationibus ad futurorum diuinationem intendunt. Alij autem sunt, qui cum Morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum Inferno, qui similiter ad occultorum diuinationem, ad inueniendos thesauros, vel ad alia facinora perpetranda, etiam expressa cum Diabolo pactione facta, in manifestam suarum perniciem animarum, nefarias magicæ artis incantationes, instrumenta, & veneficia adhibent, circulos & diabolicos characteres describunt, Dæmones inuocant, aut consulunt, ab eis responsa petunt, aut accipiunt, eis preces, & thuris, aut aliarum rerum suffimenta, seu fumigationes, aliáue sacrificia offerunt, candelas accendunt, aut rebus sacris, vel Sacramentis, aut Sacramentalibus sacrilegè abutuntur, adorationis, genuflexionis, aut quæuis alia impietatis obsequia præstant, cultum, venerationémue tribuunt, aut annulum, vel speculum, aut paruas phialas sibi fabricant, aut fabricari curant ad Dæmones in eis alligandos, seu includendos, vt putant, ad responsa ab ipsis inde petenda, aut habenda. Alij præterea etiam in

corporibus obsessis, vel lymphaticis, & phanaticis mulieribus Dæmones, de futuris vel occultis, rebus aut factis exquirunt, vt meritò ab eis, quos Dominus in Euangelio tacere imperauit, vanas, mendacésque referant respõsiones. Alij quoque præstigiatores, frequentiùs verò mulierculæ quædam superstitionibus deditæ, in phialis, seu vasculis vitreis aqua plenis, vel in speculo accensis candelis, etiam benedictis sub nomine Angeli Sancti, & Albi, Diabolum omnium malorum fatorem, supplices adorantes, vel in vnguibus, aut palma manus, quandoque etiam oleo perunctis, eundem omnium fallaciarum arbitectum orant, vt similiter futura, vel occulta quæuis spectra, & apparentes imagines, seu phantasticas visiones sibi ostendat, aut ab eodem patre mendacij Diabolo aliis incantationibus, aut variis superstitiosis obseruationibus, futurorum & occultorum huiusmodi veritatem quærunt, & hominibus prædicere contendunt. Quorum omnium, quos supra enumerauimus consimilis impietas parem exitum habet, nimirum quod Dæmonis præstigiis ac dolis, tum qui diuinant, tum qui diuinationem expetunt illusi, ac delusi misertimè reperiuntur. Itaque cùm futuros euentus in seipsis considerare antequam fiant, sit Dei proprium, illud necessariò consequitur, vt astrologi, & alij prædicti qui huiusmodi futura prænunciare, aut prænoscere quocunque modo, nisi à Deo reuelante audent, iniustè aque imprudenter, quod Dei est sibi assumant & vsurpent. Sic fit, vt dum ab eis, quod solius est Creatoris perperam creaturis tribuitur, diuina majestas grauiter lædatur, fidei integritas violetur, & animabus pretioso Christi sanguine redemptis, pestis, atque exitium importetur.

§. 2. Et licet iampridem regulis Indicis librorum prohibitorum ex decreto sacri generalis Trident. Concilij confecti, illud inter cætera constitutum fuerit, vt Episcopi diligenter prouiderent, ne huiusmodi Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus & indices legerentur vel haberentur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisue casibus, aut iis actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audent, permissis tamen iudiciis, & naturalibus obseruationibus, quæ nauigationis, agriculturæ, siue medicæ artis iuuandæ gratia conscripta fuissent. Libros verò omnes & scripta Geomantiæ, Hydromantiæ, Chriromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continentur sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiici, & aboleri curarent. Non tamen errorum corruptelarum, delictorum & abusuum prædictorum extirpationi vsque adeo prouisum est, quin etiam adhuc in nonnullis locis, & apud plurimos curiosiùs vigeant, cum valde frequenter, detectis diaboli insidiis, diuinationum, sortilegiorum, & variarum superstitionum omnia plena esse in dies detegantur.

§. 3. Nos, igitur, qui pro nostro pastoralis officij munere fidei integritatem inuiolatam conseruare debemus, & animarum saluti prospicere, quantum diuina gratia adiutrice possumus, ex paternæ charitatis visceribus optamus, damnantes & reprobantes omne genus diuinationum, quæ diabolo auctore ad fidelium deceptionem à prædictis curiosis, vel perditis hominibus fieri solent. Cupientes præterea sanctam illam Christianæ Religionis simplicitatem, præsertim vbi agitur de summa Creatoris Dei potestate, sapientia, & prouidentia ab omni erroris labe, integram atque incorruptam, vt par est, retineri. Volentes quoque prædictæ falsæ credulitati, ac huiusmodi illicitarum diuinationum, & superstitionum detestabili studio, & execrandis flagitiis, atque impuritatibus occurrere, vt de Christiano populo meritò dici possit, quod de antiquo Dei populo scriptum est. Non est augurium in Iacob, neque diuinatio in Israël. Hac perpetuò valitura constitutione, Apost. auctoritate statuimus & mandamus, vt tam contra Astrologos, Mathematicos, & alios quoscumque dictæ Iudiciariæ Astrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, nauigationem, & rem medicam in posterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominum, quibus de futuris contingentibus, successibus, fortuitisque casibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus aliquid euenturum affirmare audent, etiam si id se non certò affirmare asserant, aut protestentur, quàm contra alios vtriusque sexus, qui supradictas damnatas, vanas, fallaces, & perniciosas diuinandi artes, siue scientias exercent, profitentur & docent aut discunt, quiue huiusmodi illicitas diuinationes, sortilegia, superstitiones, veneficia, incantationes, ac præmissa detestanda scelera & delicta, vt præfertur, faciunt, aut in eis se quomodolibet intromittunt, cuiuscunque dignitatis, gradus, & conditionis existant, tam Episcopi & Prælati, Superiores, ac alij Ordinarij locorum, quàm Inquisitores hæreticæ prauitatis vbique gentium deputati, etiamsi in plerisque ex his casibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant & procedant, atque in eos seueriùs Canonicis pœnis, & aliis eorum arbitrio animaduertant.

§. 4. Prohiben

§. 4. Prohibentes omnes & singulos libros, opera, & tractatus huiusmodi iudiciariæ Astrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ: Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, Artis Magicæ, aut in quibus sortilegia, veneficia, auguria, auspicia, execrabiles incantationes, ac superstitiones continentur, ac vt supra in memorato Indice interdictos sub censuris & pœnis in eo contentis à quibuscunque Christi fidelibus legi, au quomodolibet retineri, sed illos Episcopis & Ordinariis locorum vel Inquisitoribus prædictis præsentari & consignari debere. Et nihilominus eadem auctoritate statuimus & mandamus, vt contra scienter legentes, aut retinentes libros & scripta huiusmodi, seu in quibus talia continentur, similiter iidem inquisitores liberè & licitè procedant, ac procedere & pœnis condignis punire & coërcere possint.

§. 5 Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 6. Vt autem præsentes nostræ litteræ ad communem omnium notitiam faciliùs deducantur, iubemus illas in valuis basilicarum S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe, ac in acie Campi Floræ affigi seu appendi, eisque detractis, ipsarum exempla etiam impressa eisdem in locis affixa relinqui.

§. 7. Et insuper vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, locorum Ordinariis & Prælatis, necnon Inquisitoribus hæreticæ prauitatis vbilibet constitutis, per hæc committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, vt per se, vel alium seu alios, easdem præsentes litteras, postquam eas receperint, seu earum notitiam habuerint, in suis & singulis parochialibus Ecclesiis, dum in eis populi multitudo ad diuina conuenerit, deinde verò semel in anno, & quoties eis expedire videbitur, vulgari sermone publicent, aut publicari faciant.

§. 8. Quia verò difficile foret præsentes litteras ad singula quæque loca in quibus de eis fides facienda erit deferri, volumus vt earum transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac paruo sigillo Sanctæ Romanæ & vniuersalis Inquisitionis, aut alicuius Prælati, vel Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra vbique locorum adhibeatur, quæ eisdem originalibus litteris adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo quintò, Nonis Ianuarij, Pontificatus nostri anno 1.

Anno à Natiuitate Domini 1586. indictione 14, die verò 9. mensis Ianuarij, Pontificatus S.D.N.D. Sixti diuina prouidentia Papæ V. anno 1. retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis seu portis sancti Ioannis Lateranensis, & sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, & acies Campi Floræ, & per aliquod temporis spatium dimissæ per nos Ioannem Freile & Nicolaum Taglietum Sanctiss. Domini nostri Papæ Cursores.

Alex. Parabiacus Magister Cursorum.

IV. Aliàs CXIII.

Contra Astrologos Iudiciarios, qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, seu vita Romani Pontificis, aut eius consanguineorum Iudicia facere, necnon eos qui illos desuper consulere præsumpserint, cum innouatione similis Constitutionis Sixti Papæ V.

Vrbanus Episcopus Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

INscrutabilis Iudiciorum Dei altitudo non patitur vt humanus intellectus tenebroso corporis carcere constrictus, super astra se extollens, arcana in sinu Diuino recondita, & ipsis beatissimis Spiritibus ignota, nefaria curiositate, non solùm explorare, sed etiam tanquam explorata in Dei contemptum, Reipublicæ perturbationem, & Principum periculum arroganti, & perniciosso exemplo venditare præsumat.

§. 1. Hinc est, vt quamuis ciuilibus, canonicisque sanctionibus, ac nouissimè fel. rec. Sixti Papæ V. prædecessoris nostri Constitutione desuper edita Astrologorum, Mathematicorum, Vaticinatorum, & aliorum qui euentura diuinare, seu prædicere audent quosque vti homicidas & maleficos antiquitas æstimauit, illorum potissimum, qui de summa Reipublicæ, vel Principis salute iudicia ferre præsumerent, ars, professio, siue exercitium grauibus pœnis inhibita esse noscantur. Attamen sicut accepimus, nonnulli iniquitatis filij propriæ pusillitatis obliti, ac lenitate forsan, vel conniuentia audentiores facti, vanámque fatidicorum æstimationem aucupantes, in deplorandam animarum suarum perditionem, grauéque Christi fidelium scandalum, etiam de Reipublicæ, & Principum incolumitate, illis solicitudinem, hominibus verò inquietis rerum nouandarum occasionem ea ratione inferre satagentes, prognostica, & prædictiones verbo, vel etiam scripto edere non erubescunt.

§. 2. Nos itaque perniciosis huiusmodi ausibus, quantum nobis ex alto conceditur, obuiam ire, ac quos Dei respectus in officio

officio non continet, pœnarum grauitate, & seuerioris disciplinæ freno coercere volentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine. Constitutionem per præfatum Sixtum prædecessorem desuper, vt præfertur, editam, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò approbamus, confirmamus, & innouamus.

§. 3. Et insuper omnibus, & quibuscunque Laicis cuiuscunque sexus, conditionis, status, gradus, qualitatis, & dignitatis, etiam Marchionalis, vel Ducalis existentibus, qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, siue de vita aut morte Romani Pontificis pro tempore existentis, eiusque vsque ad tertium gradum inclusiuè consanguineorum Mathematicos, Ariolos, Aruspices, Vaticinatoresue nuncupatos, vel alios Astrologiam iudiciariam, exercentes, seu aliàs quomodolibet profitentes de cætero consuluerint, siue desuper eorum iudicia, prognostica, prædictiones seu præcognitiones etiam sibi oblatas receperint, illisue quomodolibet vsi fuerint, vel illas penes se scienter retinuerint, aut alicui ostenderint, necnon iisdem Mathematicis, Ariolis, Aruspicibus, Vaticinatoribus, siue aliis Astrologiam Iudiciariam, seu quamlibet artem diuinatoriam quomodolibet profiten. qui Iudicia, Prognostica, seu præcognitiones, & prædictiones super præmissis; etiamsi id non certò se affirmare protestentur fecerint siue à se, vel ab aliis iam facta; seu factas imposterum penes se similiter retinuerint, vel alicui dederint, seu ostenderint, aut de eis quouis modo etiam improbando scripto, vel verbis tractauerint nedum excommunicationis maioris latæ sententiæ, sed etiam vel læsæ Majestatis reis, vltimi supplicij, ac confiscationis omnium bonorum suorum etiam Romanæ Curiæ officiorum, ac deuolutionis quarumcunque Ciuitatum Castrorum, & locorum Iurisdictionalium, & feudalium.

§. 4. Clericis quoque, & presbyteris, aliisque personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quàm cuiuslis Ordinis, Congregationis, Societatis, seu Instituti, vel Militiarum quarumcunque, etiam Hospitalis Sancti Io. Hierosolymitani, aliisque quomodolibet exemptis, ac Nobis, & Apostolicæ Sedi immediatè subiectis, Regularibus vtriusque sexus, vltra prædictas, etiam priuationis beneficiorum, & dignitatum, ac officiorum Ecclesiasticorum etiam Monasteriorum, Priorarum, & Præceptoriatum, ac aliorum quorumcunque, & inhabilitatis perpetuæ ad illa imposterum obtinenda, ita quod personæ Ecclesiasticæ præuia illarum degradatione Curiæ seculari tradantur puniendæ, in Episcopali verò, Archiepiscopali, Metropolitana, Parochiali, Patriarchali, aut quacunque alia etiam superiori Ecclesiastica, vel mundana quantumuis sublimi, excellente, & speciali nota digna, etiam suprema constitutis dignitate, easdem excommunicationis, ac priuationis etiam regiminis, & administrationis Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque beneficiorum, & dignitatum quantumuis amplissimarum, & Patriarchali maiorum, ac officiorum suorum, & inhabilitatis pœnas ipso facto incurren. Apostolica auctoritate tenore præsentium infligimus, & imponimus.

§. 5. Cognitionem autem causarum huiusmodi quoad personas Ecclesiasticas, tam seculares quàm regulares, in Vrbe nostra, & illius districtu ad dilectos filios nostrum in eis Vicarium in spiritualibus generalem, necnon eiusdem Vrbis Gubernatorem, ac causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Auditorem Generalem, & eorum quemlibet in solidum extra verò Vrbem, & districtum prædictum in Prouinciis, Nobis & Apostolicæ Sedi subiectis ad S. R. E. Cardinales in eisdem Prouinciis de latere Legatos, & Prolegatos, ac Præsides in dignitate Ecclesiastica constitutos pro tempore existentes, in aliis verò omnibus, & singulis prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Oppidis, Castris, & locis, tam sub nostra, & dictæ Sedis, quàm cuiuslis alterius Principis ditione comprehensis, priuatiuè quoad omnes etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum, vbilibet verò locorum etiam ad hæreticæ prauitatis Inquisitores spectare volumus.

§. 6. Mandantes dilectis filiis nostris, & dictæ Sedis de latere Legatis, & eorum Vicelegatis, & Præsidibus prædictis nunc, & pro tempore existentibus, necnon Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis singulis, videlicet, in suis Ciuitate, & Diœcesi, & quoad loca intra fines alicuius Diœcesis, non tamen de Diœcesi existentia ipsarum Diœcesum, intra quarum fines eadem loca existerint, quo verò ad ea, quæ extra fines alicuius Diœcesis consistunt, viciniotibus eorundem locorum Ordinariis, ac etiam Inquisitoribus prædictis, quatenus ad instantiam cuiusuis Fisci, vel denunciatoris, ac etiam ex eorum officio causarum huiusmodi cognitiones suscipientes, præuia etiam auocatione à quibusuis aliis suprà non expressis, nec à nobis specialiter delegatis in causis ipsis modo promisso procedant omnibus iuris, & facti remediis opportunis, inuocato etiam auxilio brachij secularis.

§. 7. Inhibentes

§. 7. Inhibentes insuper Decanis, & Capitulis Ecclesiarum Cathedralium Metropolitanarum, & Patriarchalium, necnon quorumuis Ordinum, & locorum Regularium, Societatum,& institutorum, ac etiam Hospitalis prædictorum Superioribus Conuentibus, & Fratribus quantumuis exemptis, ne sub priuationis beneficiorum, & officiorum quorumcumque per eos respectiuè obtentorum, ac similiter inhabilitatis ad alia in futurum obtinenda,vocisque actiuæ, & passiuæ necnon excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrendis pœnis, Ordinarios locorum, necnon Legatos, seu Vicelegatos, aliósque prædictos in causis huiusmodi procedentes quoquo modo impedire, molestare seu perturbare audeant, vel præsumant,ac etiam mandantes, vt quoties ad id fuerint requisiti, Religiosos ipsos, etiam si alicuius loci regularis Superiores actu fuerint Ordinariis, Legatis, seu Vicelegatis, ac aliis prædictis, seu quibus iidem mandauerint, consignent cum scripturis, & actis si quæ facta fuisse reperiantur.

§. 8. Sicque & non aliter in præmissis per quoscunque Iudices Ordinarios,Delegatos, & Commissarios,ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Præsidentes, necnon causarum Palatij Apostolici, & Curiæ eiusdem Cameræ generalem Auditores, ac S.R.E. Camerarium, & alios Cardinales etiam de latere Legatos, necnon Vicecamerarium, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon nostra in numero septuagesima, & aliis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, ac Prouinciarum, Regnorum, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Locorum, Ecclesiarum, Monasteriorum,Militiarum, Hospitalium,etiam S.Ioannis prædictorum, aliorúmque Religiosorum & piorum locorum, etiam Iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus,priuilegiis quoque,indultis, & litteris Apostolicis eisdem Prouinciis, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, locis,Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & Militiis prædictis, & aliis piis locis, ac illorum Vniuersitatibus, Capitulis, Superioribus, & personis in contrarium, forsan quomodolibet concessis approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis,etiam si de illis,eorúmque totis tenoribus specialis,specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur,præsentibus pro expressis habentes illis, aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter,& expresse harum serie derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 10. Volumus autem, quod præsentes litteræ in valuis Ecclesiæ Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ publicentur, & affigantur,quæ postquam sic affixæ, & publicatæ fuerint, quoscunque tam in Statu nostro temporali, quàm extra eum, vbique locorum perinde arctent,& afficiant,ac si vnicuique nominatim,& personaliter intimatæ fuissent.

§. 11. Quodque earum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio,& extra,vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ,vel ostensæ.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, innouationis, inflictionis, impositionis, inhibitionis, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1631.Kal.Aprilis, Pontificatus nostri anno octauo.

In Dei nomine Amen, Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi millesimo sexentesimo trigesimoprimo, die verò decima mensis Aprilis, Indictione decimaquarta,Pontificatus autem Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Domini Vrbani Papa Octaui, anno eius octauo, supradicta Littera Apostolica prasentata, & affixa fuerunt, ac dimissis copiis ad Basilicas Ecclesiarum sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum Vrbis, & in Cancellaria Apostolica, in acie Campi Flora,ac aliis locis solitis consuetis Vrbis, per nos Augustinum de Bolis, & Ioannem Radicam, Sanctissimi Domini Nostri Papa Cursores.

Matthias Spada Magister Cursorum.

XLII.

Quod Itali extra Italiam non habitent in locis, vbi liber & publicus cultus, siue vsus Catholicæ Religionis non existat.

Clemens Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

CVm sicut non sine magno animi nostri dolore accepimus, quamplures Christi fideles

fideles ex diuersis Italiæ partibus, eorum patriis, vbi vera & sancta Catholica & Apostolica Religio viget, & publicè prædicatur, discedentes, abeant in longinqua loca, vbi non solum hæreses impunè grassantur, sed quod peius est, Catholicæ Religionis vsus publicè interdicitur, & prohibetur, quo fit, vt personæ ibi permanentes, etiamsi Catholicæ sint, cogantur tamen contra eorum pia desideria, sacrosanctæ Missæ sacrificio, aliisque diuinis Officiis, ac Sanctorum Sacramentorum perceptione, in suarum animarum discrimen diutiùs carere.

§. 1. Quare nos, his & aliis malis, & periculis inde prouenientibus, quantum cum Domino possumus, obuiare cupientes, hac nostra in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, vt de cætero nullus Italus, siue Mercator, siue cuiusuis alterius conditionis, vel status existat, quouis quæsito colore, prætexu vel ingenio audeat habitare, vel domicilium tenere in Ciuitate, Oppido seu loco, vbi aliqua Ecclesia cum Parocho, vel Pastore, seu Sacerdote Catholico non existat, in qua liberè & sine omni periculo palam & publicè celebrari, & audiri possint sacrosanctæ Missæ, & alia diuina Officia, & conciones, ac Sacramenta Ecclesiastica ministrari, mortuorum corpora sepeliri, & cætera fieri iuxta ritum S.R.E.

§. 2. Vtique iidem Itali abstineant à Matrimoniis cum hæreticis mulieribus, & ab hæreticorum sepulturis filios suos de sacro fonte leuari per hæreticos non permittant, nec ipsi vicissim hæreticorum filios, nisi per Catholicum Sacerdotem Catholico more baptizentur, leuare præsumant; Medicorum quoque hæreticorum opera, necessitate cessante; & vbi adsit copia Catholici Medici idonei, non vtantur.

§. 3. Cùm verò Itali prædicti ex Italia recedunt ad morandum, seu inhabitandum, in partibus prædictis, id significent suis Ordinariis, vel inquisitoribus locorum à quibus seriò admoneantur, vt in eis perpetuò Catholicam, & Orthodoxam fidem constanter retinentes, & profitentes, piam & Catholicam vitam ducant, Dominicos, & Festos dies, abstinentias, & sacra ieiunia ab Ecclesia præcepta religiosè colant, atque omnem hæresim, & errorem, hæreticos, schismaticos, & ab Orthodoxa fide aberrantes fugiant, & euitent, ac vt saltem singulis annis de eorum Sacramentali peccatorum confessione, & Sanctissimæ Eucharistiæ perceptione per eos facta, fidem seu testimonium ipsis Ordinariis, vel Inquisitoribus in Italiam transmittant, ad quod & nos dictos Italos tenore præsentium teneri, & obligatos esse decernimus, & mandamus.

§. 4. Quod si quis propriæ salutis immemor, contra præmissa facere præsumpserit, possit aduersus eum per locorum Ordinarios, & Inquisitores hæreticæ prauitatis, vti de hæresi suspectum procedi.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contraris quibuscunque.

§. 6. Volumus autem, vt earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsismet præsentibus haberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die verò 26. Iulij, millesimo quingentesimo nonagesimo sexto, Pontificatus nostri anno quinto.

XXVIII.

Contra hæreticos in locis Italiæ, & insularum adiacentium quouis prætextu commorantes, eorúmque fautores.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani Pontificis Beati Petri Apostolorum Principis successoris munus exigit, vt pro incumbente Dominici gregis cura, & solicitudine, Prædecessorum suorum Constitutiones, eas præsertim quæ ad Sacrosanctæ Fidei Catholicæ conseruationem pertinent, quo suum perpetuum fortiantur effectum, & inuiolabiliter obseruentur, innouet, & extendat, prout rerum & temporum qualitatibus debitè compensatis conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Aliàs siquidem à fel. record. Clemente Papa VIII. Prædecessore nostro emanarunt litteræ tenoris subsequentis, videlicet. *Cùm sicut non sine, &c. vt supra pag.* 185.

§. 2. Nos inuiolabili dictarum Clementis litterarum, & in eis contentorum quorumcunque obseruationi, quantum nobis ex Alto conceditur, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Clementis prædecessoris litteras, cum omnibus & singulis in eis contentis, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illásque innouamus, ac inuiolabiliter obseruari mandamus.

§. 3. Insuper ne vllus hæreticus in locis Italiæ & insularum adiacentium, neque etiam sub commercij, mercimonij, aut alio quouis prętextu domicilium contrahere, seu

domum

domum apertam habere propriam, vel conductam, aut gratis concessam, seu habitari, aut murari possit, earúmdem tenore præsentium prohibemus, ac respectiuè statuimus, & ordinamus.

§. 4. Contrà, prohibitioni autem, ac statuto, & ordinationi nostris huiusmodi non parentes, seu contrauenientes, cuiusuis status, gradus, ordinis, dignitatis tam Ecclesiasticæ, quàm secularis existentes, iuxta formam iuris procedatur, & puniantur.

§. 5. Et simili modo eos, qui hæreticos prædictos receptauerint, eísque quoquomodo contra præsentium litterarum tenorem, fauorem, opem, seu auxilium præbuerint, vti fautores, & receptatures hæreticorum puniri.

§. 6. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatus, etiam S. R. E. Cardinales, & de Latere Legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, & diffiniri debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari; auctoritate, & tenore prædictis decernimus, & declaramus.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis quibuscunque.

§. 8. Volumus autem, quòd præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, quodque eædem præsentes post duos menses à die illarum publicationis computandos, omnes, & singulos ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 2. Iulij 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimosecundo, indictione quinta, die vero prima mensis Septembris, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius secundo: retroscripta Constitutio affixa & publicata fuit ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranensis Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum, Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

XXVI.

Reuocatio facultatum Superioribus quorumcunque Ordinum & Religiosorum quoquomodo concessarum, cognoscendi causas suorum subditorum ad officium sanctæ Inquisitionis hæreticæ prauitatis; quomodolibet pertinentes.

Paulus Episcopus, Seruus Seruorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex ea interdum, quæ à prædecessoribus suis temporum & rerum qualitate id tunc exposcente, prouidè pro hæresum extirpatione sancita sunt, nouis emergentibus rationibus reuocat, & immutat aliáque desuper disponit & ordinat prout in Domino salubriter conspicit expedire.

§. 1. Dum siquidem fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster sua perpetuò valitura Constitutione, statuit, ordinauit & declarauit, quod ex tunc deinceps in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ prauitatis tam generales quàm in quibusuis Prouinciis, Ciuitatibus, Oppidis, Terris & Locis pro tempore deputati particulares, contra omnes quorumcunque Ordinum etiam exemptorum, etiam Mendicantium professores & Religiosos, ac etiam alios quoscunque quouis modo priuilegiatos & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos aut culpabiles, dummodo ab eorumdem professorum & Religiosorum Superioribus vel Prælatis in causis huiusmodi præuenti non fuissent, iuxta facultates officij Inquisitionis ipsius prauitatis inquirere & procedere, ac culpabiles & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare atque punire possent & valerent, ac alias prout in litteris ipsius Pij Prædecessoris latiùs continetur.

§. 2. Cùm autem rerum vsu compertum sit, occasione præuentionum huiusmodi nonnulla interdum impedimenta orta esse, quominus causæ huiusmodi ea qua decet diligentia cognoscantur, Nos de consilio Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum illa de medio tollere volentes, Motu proprio & ex certa scientia nostra, ac matura deliberatione, hac nostra etiam perpetuò valitura Constitutione, omnia & quæcumque priuilegia, indulta, facultates & concessiones Generalibus, Superioribus, & Prælatis quorumcúmque Ordinum, siue Mendicantium, siue Clericorum Regularium, cuiusuis Ordinis & instituti, etiam in dicta constitutione

tione non expressorum, & quantumuis exemptorum, & quocunque nomine nuncupentur, per dictum Pium, ac quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa, approbata, & innouata, & quantumuis etiam longissimo tempore obseruata, causas ad dictum officium quouis modo spectantes, cognoscendi, & terminandi, seu in illis quoquo modo se intromittendi, quorum omnium & singulorum tenores, etiamsi de illis specialis & expressa mentio habenda esset, præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & insertis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò cassamus, reuocamus, & abolemus. Ipsisque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, vt de cætero quouis quæsito colore, vel prætextu præuentionis, vel consuetudinis, & præscriptionis immemorabilis, seu cognoscendi, an delationes huiusmodi calumniosæ sint, necne in eisdem causis, tam motis, quàm mouendis quoquo modo se intromittere, seu immiscere, denunciationes recipere, testes examinare, processus conficere, causas ipsas cognoscere, definire, vel terminare minimè audeant, seu præsumant, simili auctoritate districtiùs inhibemus.

§. 3. Volentes, & expresè mandantes, vt ipsi Religiosi possint & debeant omnes, etiam Ordinum huiusmodi professores de hæresi suspectos, Inquisitoribus vel Ordinariis locorum vicinioribus liberè denunciare absque eo quòd Superiores prædicti personas denunciandas, & causas perquirere, vel quoquomodo id impedire, vel retardare audeant seu præsumant.

§. 4. Insuper omnes, & quascunque causas ad dictum officium quomodolibet spectantes & pertinentes, coram Generalibus, Superioribus, & Prælatis huiusmodi in quibuscunque locis existentibus, ac contra quoscunque Religiosos, vt præfertur, exemptos, motas & pendentes, ad nos harum serie auocamus, easque omnes in statu & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, ipsius prauitatis Inquisitoribus, vel Ordinariis locorum vicinioribus terminandas cõmittimus.

§. 5. Præterea ipsis Generalibus, Superioribus, & Prælatis pari auctoritate præcipimus atque mandamus, vt omnes processus & acta causarum huiusmodi Inquisitoribus seu Ordinariis prædictis respectiuè remittant, & consignent; necnon professores, fratres, & Religiosos supradictos, quos hæresis labe infectos vel suspectos, etiam in visitatione esse nouerint, absque alia consultatione cum propriis Superioribus facienda, eisdem Inquisitoribus vel Ordinariis locorum vicinioribus respectiuè denuncient.

§. 6. Quòd si Generales, aliique prædicti præsentibus literis non paruerint, eos omnes priuationis quarumcunque dignitatum, seu Prælaturarum, vel officiorum suorum Ordinum, ac vocis actiuæ & passiuæ, perpetuæque inhabilitatis ad easdem, necnon contra fautores hæreticorum, & impeditores officij statutas & inflictas pœnas, aliasque censuras Ecclesiasticas etiam excommunicationis maioris latæ sententiæ, à qua non nisi à Nobis, vel à Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo, absolutionis beneficium valeant obtinere, eo ipso incurrisse.

§. 7. Necnon præsentes literas, licet generales Superiores, & Prælati prædicti, aut quicunque alij quauis auctoritate, dignitate, vel officio, seu honore fulgentes in præmissis quomodolibet interesse habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati non fuerint, semper & perpetuò validas & efficaces existere, suósque plenarios & integros effectus sortiri & obtinere, ac de omnibus inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscunque Iudices & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & definiri debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus & declaramus.

§. 8. Non obstantibus prædicta, ac quibusuis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum, & institutorum quorumcunque iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis, etiam mare magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus eorúmque Generalibus, Superioribus, & Prælatis, ac personis, etiam per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, & per Nos quouis modo concessis, confirmatis & iteratis vicibus, approbatis & innouatis, quibus, ac aliis omnibus, quæ præsentibus quomodolibet obstare possent etiamsi de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica & expressa, ac indiuidua & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quæuis alia expressio habẽda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruãda foret, eorũ tenores pro plenè & sufficienter præsentibus expressis, & totaliter insertis habẽtes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dũtaxat, & specialiter expressè derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunque.

§. 9. Vt

§. 9. Vt autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, neue aliquis ignorantiam earum prætendere, aot contra eas se excusare valeat, illas in valuis sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum Basilicarum de Vrbe, necnon Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ de more, affigi & publicari, earúmque exempla inibi affixa dimitti, ac post publicationem huiusmodi omnes & singulos quos concernunt, & concernent in futurum perinde arctent & afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatæ fuissent.

§. 10. Quodque earum transumptis etiam impressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo alicuius Prælati seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in iudicio & extra, vbique gentium & locorum adhiberi volumus, & mandamus, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ: & nihilominus vt ad maiorem notitiam singulorum, & quorumcúmque Religiosorum prædictorum præsentes deueniāt, etiam volumus & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus Generalibus, Superioribus, & Prælatis prædictis, vt in primis proximis futuris Capitulis, seu Congregationibus, Prouincialibus, vel Generalibus cuiuscunque Prouinciæ, tam in Italia quàm extra, præsentes nostras literas legi, & publicari faciant, & procurent.

§. 11. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1606. Kalend. Septemb. Pontific. nostri, anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1606. Indictione quarta, Pontificatus autem sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papa V. Anno secundo: die vero tertia mensis Octobris, supradicta littera Apostolica, affixa & publicata fuerunt ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranensis Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellaria Apostolica, ac in acie Campi Flora, vt moris est, per me Ioann. Baptistam Menechinum, eiusdem Sanctiss. D. N. Papa, & Sanctissima Inquisitionis Cursorem.

XCVII.

Innouatio Constitutionum à Sixto I V. & Pio V. de Conceptione B. MARIÆ Virginis editarum. Impositióque maiorum pœnarum in transgressores, à locorum Ordinariis, & hæreticæ prauitatis Inquisitoribus puniendos.

Paulus Papa V. Ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici, quamquam nullo nostro merito diuina dispensatione vices gerentes in terris, ex muneris nostri debito, pacis & concordiæ inter Christi fideles, præsertim Ecclesiasticas personas, quæ aliis in viam pacis dirigendis & in vnitate Spiritus continendis sunt præpositæ, conseruationi sedulò inuigilare cupientes, ea quæ à prædecessoribus nostris Roman. Pontific. ad scandalorum semina tollenda salubriter constituta sunt, cùm hostis antiqui insidiis, qui ab initio dissidia serere cœpit, minimè obseruari, aut variis modis eludi dignoscuntur, vt inuiolata seruentur, opportunis remediis, quantum cum Domino possumus, prouidemus.

§. 1. Olim siquidem per felicis recordationis Sixtum Papam I V. Prædecessorem nostrum, accepto quod nonnulli diuersorum Ordinum Prædicatores, in suis sermonibus ad populum publicè per diuersas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non cessabant, omnes illos qui tenebant aut asserebant gloriosam & immaculatam Dei Genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse hæreticos, eiusdémque immaculatæ Conceptionis officium celebrantes, audientésque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmabant, grauiter peccare, sed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos super eisdem suis assertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum assertionibus, & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies, idem Sixtus prædecessor huiusmodi temerariis ausibus, & peruersis assertionibus & scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia, exoriri poterant, obuiare volens, huiusmodi assertiones prædicatorum eorundem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiusmodi officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitùs alienas, editósque desuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc reprobauit & damnauit, ac statuit & ordinauit, quod prædicatores verbi Dei, & quicunque alij cuiuscunque status, gradus, aut ordinis & conditionis essent, qui ausu temerario præsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per eum improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere, vel habere, excommunicationis sen-

tentiam eo ipso incurrent: à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere. Similique pœnæ & censuris subiecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem, tenentes videlicet, Gloriosam Virginem MARIAM cum originali pecca-to fuisse conceptam, hæresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum id esset à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum.

§. 2. Hanc verò Sixti prædecessoris Constitutionem Oecumenica Tridentina Synodus postea innouauit.

§. 3. Ac deinde similis recordationis Pius Papa V. etiam prædecessor noster, statuit, ordinauit,& mandauit, quatenus nemo cuiuscunque ordinis vel dignitatis existeret, in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet,de huius controuersiæ alterutra parte disputare rationibus vel doctorū auctoritate,propriā sententiam,asserendo & contrariam refellendo vel impugnandu, aut de hac ipsa quæstione cuiusuis pietatis, aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere, vel dictare præsumeret, qui contrà faceret suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurreret, si modo esset in sacris constitutus, & quocunque præterea gradu siue dignitate, vel administratione fungeretur, illis omnibus foret ipso iure priuatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam factu obnoxius foret, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente, dispensari, siue absolui non posset, & nihilominus aliis pœnis, si opus foret, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subiectus esset, prout subiecit.

§. 4. Cæterum quandiu per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset, oppositáque sententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ disputationibus, siue Generalium, aut Prouincialium Capitulorum, vel vbi alias interessent qui rem capere possent, nec scandali vlla subesset occasio, de illa quæstione differere, & argumentis vtramlibet partem asserere vel impugnare. Dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, seruarenturque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore statuta sunt, quorum singula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouanda & innouauit, prout in Sixti & Pij prædecessorum litteris desuper confectis pleniùs continetur.

§. 5. Verum licet hæc prouidè statuta sint, nihilominus sicut accepimus, nonnulli in diuersis Christiani Orbis partibus, intermi-natis quæstionibus nimis intenti, dissentionum huiusmodi, iampridem Ecclesiæ,disciplinæ vigore recisa,germina coalescere procurant, indéque contentiones & rixæ non sine Dei offensa & scandalo plurimorum exortæ sunt, & grauiores in dies ne exoriantur periculum est, nisi à nobis opportunè prouideatur.

§. 6. Quamobrem Motu proprio non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, constitutionum Sixti & Pij prædecessorum huiusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, easdem Constitutiones Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus & confirmamus, & etiam quo ad earum pœnas quascunque etiam absolutionis reseruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam regularibus cuiuscunque tam Ecclesiasticis, quàm secularibus personis, cuiusuis status, gradus, ordinis & conditionis aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quàm secularis, etiamsi specialis, specifica, & indiuidua earum esset necessariò facienda mentio, obseruari præcipimus & mandamus donec à Romana Apostulica Sede huiusmodi controuersia fuerit diffinita.

§. 7. Ac præterea si quis quouis modo contrauenerit, præter supradictarum constitutionum pœnas respectiuè ipso facto incurrendas, etiam concionandi, publicè legendi seu docendi & interpretandi facultate, ac voce actiua & passiua in quibuscunque electionibus eo ipso absque alia declaratione, priuatus existat: necnon ad concionandi & publicè legendi, docendi & interpretandi perpetuæ inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, à quibus nonnisi à Nobis ipsis vel successoribus nostris Roman. Pontificibus pariter absolui, seu super iis dispensari possit, & nihilominus aliis pœnis nostro & eorundem Romanorum Pontificum successorum nostrorum arbitrio infligendis, subiiciatur, prout eum subiicimus per præsentes.

§. 8. Et contra huiusmodi transgressores, etiam regulares cuiusuis Ordinis & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas & seculares personas cuiuscúque status,gradus, ordinis, aut dignitatis,tam Ecclesiasticæ quàm secularis, vt præfertur, tam Episcopi & Prælati, Superiores, aliique Ordinarij locorum quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant & inquirant, atque in eos seuerè animaduertant. Nos enim iis & eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi & inquirendi, ac pœnis coercendi

coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iisdem auctoritare,& tenore tribuimus, & impartimur, eósque, vt præfertur procedere, inquirere & punire præcipimus & mandamus.

§. 9. Non obstantibus omnibus iis, & singulis, quæ tam Sixtus quàm Pius prædecessores prædicti in litteris suis huiusmodi, voluerunt non obstare. Quibus omnibus & singulis, eorum tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresse derogamus,cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 10. Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præsentes litteræ, seu illarum exempla, ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimaræ fuissent.

§. 11. Quódque præsentium transumptis, etiam impressis, Manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis,eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 6. Iulij 1616. Pontificatus nostri anno 12.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1616. Indictione decimaquinta,die verò noua mensis Iuly, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. Anno duodecimo, retroscripta litteræ Apostolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, per me Augustinum Bracherium Cursorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curs.

XXIX.

Ampliatio, & declaratio prohibitionis asserendi B. MARIAM Virginem Conceptam fuisse in peccato originali.

In generali Congregatione Sanctæ Romanæ,& Vniuersalis Inquisitionis,habita in Palatio Apostolico In Monte Quirinali coram S. D. N. D. Gregorio diuina prouidentia Papa XV. ac Illustriss. & Reuerendiss. DD.S.R.E. Cardinalibus aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis, feria 3. die 24. Maij, Anno à Natiuitate D.N.Iesu Christi 1622.

SAnctissimus Dominus noster auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum, decretum aliàs editum à fel. rec. Paulo V. eius Prædecessore tenoris sequentis, videlicet.

Sanctissimus Dominus noster post longam, & maturam discussionem auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum, re accuratè, ac diligenter perpensa, prouidè considerans, quòd quamuis in Constitutione fel.rec.Sixti IV.super Conceptione Beatissimæ Virginis MARIÆ pro submouendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à S. Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Constitutione san.mem. Pij V.super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innouauit cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramque partem, quod scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, & dum tamen ncurra,veluti erronea, aut hæretica damnetur; nihilominus ex occasione assertionis affirmatiuæ in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis,quod eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta,oriuntur in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, iurgia,& dissensiones. Propterea volens huiusmodi scandalis ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis decreti virtute mandat,& præcipit omnibus & singulis cuiusuis Ordinis, & instituti regularibus, & aliis quibuscunque, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus personis cuiusuis conditionis,status, gradus,ordinis,aut dignitatis; tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, etiam si specialis specifica, & indiuidua earum esset necessariò mentio facienda, vt in posterum,donec articulus huiusmodi à Sancta Sede Apostolica fuerit diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscumque actibus publicis asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali; Contrafacientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus suorum Prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis: Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre,eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad supra disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam

negatiuam opinionem, videlicet quod non fuerit concepta cum peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresse mandauit, vt extra hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supradictæ constitutiones firmæ, & illæsæ remaneant, & exactè obseruentur perinde, ac si præsens decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supradictis constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

§. 2. Hoc suo præsenti decreto ex eiusdem causis euitan. scandala, dissensiones, atque discordias in Populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, &, vt accepit, in aliquibus Regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis occasione assertionis affirmatiuæ extendit, & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & scripta, mandans, & præcipiens omnibus, & singulis supradictis, ne de cætero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen quibus à S. Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas Sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur, præterquam quoad in supradicto fel. rec. Pauli V. & hoc suo decreto disposita.

§. 3. Eadémque Sanctitas Sua voluit, & expresse mandauit, vt in reliquis omnibus vbi huiusmodi decretis non aduersantur, constitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obseruentur perindè, ac si huiusmodi decretum non emanasset.

§. 4. Et insuper eadem Sanctitas Sua, cum Sancta Romana Ecclesia, de Beatiss. Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus, & singulis personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam cuiuscuis Ordinis, & Instituti regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missæ sacrificio, ac diuino officio celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit cēsuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus; ac præfato decreto suorum Prædecessorum ipso facto incurren. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari.

§. 5. Non obstantibus in hac parte constitutionibus suprascriptis, decreto præfato Pauli V. consuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & singulis, quæ Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac aliis quibuscunque in contrarium facientibus.

§. 6. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra huiusmodi transgressores etiam regulares, cuiuscuis Ordinis, & Instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas, & seculares personas cuiuscunque status, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ, quàm secularis, tam Episcopi, & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi.

§. 7. Voluit demùm, ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, quòd præsens decretum, seu illius exempla ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant perindè, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent; quódque præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andr. de Pettinis S.R. & vniuers. Inquis. Not.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1622. Indict. 5. die verò secunda mensis Iunij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XV. Anno eius secundo, supradictum decretum affixum & publicatum fuit ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum, S.D.N. Papæ Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

XXVII.

Reuocatio quarumcumque concessionum viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S. R. E. Cardinalibus, & eorum manu firmatis.

Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ diuina prouidentia constitutus,

tutus, gratias, & indulta à se, & prædecessoribus suis concessa, iustis interdum suadentibus causis, iuxta creditum sibi Pastoralis officij debitum moderatur, aut reuocat, prout rerum, & temporum qualitatibus debitè pensatis, conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Itaque Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnia, & singula indulta, facultates, priuilegia, gratias, & concessiones quascumque spirituales, & Ecclesiasticas, tam ad forum interius, quàm ad exterius spectan. ac tam ad supplicationem partium, quàm motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, à Sede Apostolica, quæ tamen viuæ vocis oraculo hactenus quandocumque, & qualitercumque, ex quauis, etiam de necessitate exprimenda causa, quibúsuis Collegiis, Capitulis, Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Societatibus, etiã Societatis Iesv, ac Congregationibus quibuslibet, siue eorum, & earum respectiuè Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, Generalibus, vel Prouincialibus quocumque nomine nuncupatis, Superioribus, etiam quomodolibet exemptis, ac Sedi prædictæ immediatè subiectis, cuiuscumque dignitatis, præeminentiæ, aut quouis priuilegio munitis, non tamen ad supplicationem Regum concessis, in iis, videlicet quæ non sunt sortita effectum, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribúsque, & effectu vacua perpetuò fore, & esse, neque in posterum cuiquam suffragari posse, vel debere, neque aliquem iis de cætero vti v lo modo posse, etiamsi expressa & specifica mentio, etiam de verbo ad verbum de iis facienda esset, decernimus, & declaramus.

§. 2. Firmis tamen, & in suo robore permanen. omnibus indultis, & aliis concessionibus prædictis, viuæ vocis oraculo S. R. E. Cardinalibus ad ipsorum, vel aliorum quorumcumque fauorem, propria S.R.E. Cardinalium manu firmatis, pro ipsis, vel aliis factis, & de quibus iidem S. R. E. Cardinales testimonium in scriptis præbuerunt.

§. 3. Decernentes, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo, quòd quicunque in præmissis interesse habentes, seu habere prætendentes, ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, seu alio quocũque de fectu notari, impugnari, redargui iure, vel in controuersiam reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduersus illas, quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere.

§. 4. Sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Nonobstantibus præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Ordinibus, Societatibus, & Congregationibus prædictis, eorúmque Præpositis, Decanis, Magistris, Ministris, Prælatis, Prioribus, Rectoribus, & aliis Superioribus, prædictis, sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusuis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliísq; efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritan. & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrariam præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenore huiusmodi, præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem, vt præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra illud, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

§. 7. Quódque eædem præsentes litteræ, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixæ, omnes ita arctent, & afficiant, ac vnicuique personaliter intimatæ fuissent.

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die 2. Iulij 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi 1622. Indict. 5. die verò prima mensis Septemb. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo, retroscripta

Constitutio affixa & publicata fuit ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum, Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

EXTENSIO CONSTITVTIONIS rec. mem. Gregorij Papæ XV. reuocatoriæ concessionum viuæ vocis oraculo factarum.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

ALiàs fel. record. Gregorius Papa XV. Prædecessor noster, vt subnascentibus iugiter variis difficultatibus, & abusibus ex priuilegiis à Sede Apostolica viuæ vocis oraculo sæpenumerò concessis obuiam iret, Constitutionem edidit tenoris subsequentis, videlicet. *Gregorius Papa XV. Ad perpetuam rei memoriam.* Romanus Pontifex in specula militantis Ecclesiæ. Reliqua vide *suprà fol.* 192.

§. 1. Cùm autem experientia rerum magistra compertum sit, concessiones, & gratias viuæ vocis oraculo, etiam à S. R. E. Cardinalibus, obtentas, & ipsorum manu firmatas sæpè ab his, in quorum fauorem emanarunt, minus canonica interpretatione extendi, & perperam in disciplinæ Ecclesiasticæ detrimentum executioni demandari: Idcircò, quantùm cum Domino possumus, his, & aliis malis occurrere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, & de consilio nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, quibus negotium huiusmodi maturè discutiendum commisimus.

§. 2. Omnia, & singula priuilegia, facultates, licentias, & gratias quascunque per Summos Pontifices Prædecessores Nostros, ac per Nos viuæ vocis oraculo, & S. R. E. prædictæ Cardinalium quorumcumque manu firmata, quibuscumque Generalibus, Prouincialibus, cæterísque Superioribus, & personis cuiusuis Ordinis, Congregationis, Instituti, & Societatis, siue secularibus, siue regularibus, vel etiam ipsis Ordinibus, Congregationibus, Institutis, & Societatibus, etiã Societati Iesv, aut eius Clericis, seu Presbyteris, aliísque personis prædictis quacumque de causa, etiam de necessitate exprimenda, occasione, prætextu, vel colore, etiam intuitu, contemplatione, seu ad instantiam Imperatoris, Regum, & Principum quorumcumque, aut aliàs quomodolibet concessa, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, tenore præsentium reuocamus, cassamus, tollimus, abrogamus, & annullamus, ac de cætero reuocata, cassa, sublata, abrogata, & annullata, viribúsque, & effectu vacua esse; & fore nullíque prorsus deinceps suffragari posse, nec debere declaramus.

§. 3. Præterea, vt præsentes litteræ omnibus, & singulis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, quanto citius innotescant, omnibus, & singulis Generalibus, & aliis quocumque nomine nuncupatis Superioribus quorumcumque Ordinum, Congregationum, Societatum, etiam Societatis Iesv, & Institutorum, sub excommunicationis, ac priuationis officiorum, & dignitatũ, necnon vocis actiuæ & passiuæ pœnis ipso facto incurrendis præcipimus, & mandamus, vt infra tres menses proximos à die publicationis præsentium computandos, omnes, & singulos Prouinciales eorumdem suorum Ordinum, Congregationum, Societatum etiam Societatis Iesv, & Institutorum, de eisdem præsentibus litteris certiores faciant, earumdémque præsentium exemplaria illis transmittant, qui quidem Prouinciales sub eisdem pœnis teneantur singulis Superioribus Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, & locorum regularium præcipere, vt easdem præsentes subditis suis, vt moris est, publicent.

§. 4. Decernentes præsentes litteras etiam ex eo quod quicumque in præmissis interesse habentes, vel habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostræ, seu alio quopiam defectu notari, impugnari, inualidari, redargui, in ius, vel controuersiam vocari, aut ad viam, & terminos iuris reduci, siue aduersus illas quodcumque iuris, gratiæ, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed illas semper validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri & obtinere, sicque per quoscumque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus præinsertis litteris huiusmodi, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit, etiam regula Nostra de non tollendo iure quæsito, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apostolicis, eisdem Cardinalibus, ac Ordinibus, Congregationibus, institutis, & Societatibus, eorúmq; Superioribus, quocũque nomine

nomine nuncupatis sub quibuscumque verborum formis,& tenoribus, ac cum quibuscuis etiam derogatoriarum derogatoriis,aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus vbique fides adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ, quódque eædem præsentes litteræ, siue illarum exempla ad valuas Basilicarum prædictarum, & in acie Campi Floræ huiusmodi similiter affixa, omnes, quos concernunt, perindè arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris, die 20. Decembris, MDCXXXI. Pontificatus Nostri anno nono.

M. A. Maraldus.

Die & anno supradicto affixa, & publicata fuit ad valuas Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum, ac in acie Campi Floræ, aliisque locis solitis, & consuetis, vt moris est, per me Andream Scalmanum, Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

XL.

Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuscumque personis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus concessarum.

Gregorius Papa XV. Ad futuram rei memoriam.

APostolatus officium Nobis, nullo licèt meritorum suffragio, diuina prouidentia commissum postulat, vt ad ea vigilantiæ nostræ partes propensiùs intendamus, per quæ Religio Catholica, vbi diuina gratia illæsa viget, conseruetur, & vbi restitutione indiget, restituatur.

§. 1. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno esse sinceræ fidei cultoribus detrimento noscatur, & sicut accepimus, licentiæ libros huiusmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum quàm cautissimè licentiæ huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, déque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscunque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis cuiuscumque gradus, & conditionis existentibus etiam per litteras Apostolicas ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque causa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à Nobis, seu prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu ab habentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem concessas, earum tenorem præsentibus pro expressis habentes, tenore præsentium reuocamus, cassamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, & annullatis haberi, nullíque in posterum suffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, pœnas in sacris Canonibus Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt præsentes litteræ postquam in valuis Basilicarum sancti Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menses ex tunc proximos, omnes & singulos, ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ fuissent, quódque dictis duobus mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quantocitiùs comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero similes licentiæ nisi à Congregatione Sancti Officij, quæ singulis hebdomadis coram nobis haberi solet, concedantur.

§. 1. Ac quòd earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ

mr.

,nitis, eadem prorsus fides adhibeatur, ,uæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exbibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Decembris 1622. Pontificatus nostri anno 2.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexentesimo vigesimotertio Indictione sexta, die verò secunda mensis Ianuarij Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo, retroscripta littera Apostolica affixa fuerunt ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, ac Cancellaria Apostolica, necnon in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Apostolicum Cursorem.

Octauius Spada Magister Curs.

V. Aliàs CXIV.

Reuocatio licentiarum quorumcumque legendi, & habendi libros prohibitos.

Vrbanus Papa VIII. Ad futuram rei memoriam.

Apostolatus officium Nobis, nullo licet meritorum suffragio, Diuina prouidentia commissum postulat, vt ad ea vigilantiæ nostræ partes propensiùs intendamus, per quas Religio Catholica, vbi diuina gratia illæsa viget, conseruetur, & vbi restitutione indiget, reparetur.

§. 1. Quapropter, cùm librorum prohibitorum lectio magno sinceræ fidei cultoribus detrimento esse noscatur, &, sicut accepimus, nimis excessiua sit huiusmodi libros legendi licentiarum copia: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in posterum quàm cautissimè licentiæ huiusmodi concedantur, quantum cum Domino possumus, prouidere volentes; Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnes, & singulas licentias legendi, & habendi libros quoscumque ob hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem, seu per constitutiones Apostolicas etiam ratione Astrologiæ iudiciariæ, vel aliàs quomodolibet prohibitos, quibuscumque personis laicis, & Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quàm Regularibus cuiuscunque Ordinis, Societatis, & instituti existentibus, ac quacumque dignitate, etiam Ecclesiastica fulgentibus, cuiuscumque status, gradus, conditionis, qualitatis, & præeminentiæ etiam speciali nota, & mentione dignis, ac per litteras Apostolicas ad tempus, seu ad vitam, & aliter quomodocumque, & ex quacunque causa, tam in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu à quibuscumque aliis à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem habentibus, non tamen à Nobismetipsis per litteras Apostolicas etiam in forma Breuis, seu Chirographum manu nostra signatum concessas, earum tenores præsentibus pro expressis, & insertis habentes, ac nostra perpetuò valitura constitutione, reuocamus, cassamus, & annullamus, ac pro reuocatis, cassis, & annullatis haberi, nullique suffragari.

§. 2. Quinimò libros per licentias huiusmodi permissos legentes, aut habentes, pœnas in sacris Canonibus, Constitutionibus Apostolicis, & Indicibus librorum prohibitorum contentas incurrere volumus & declaramus.

§. 3. Decernentes, vt præsentes litteræ postquam valuis Basilicarum Sancti Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos, citra montes, vltra verò montes, infra quatuor menses ex tunc proximos, omnes, & singulos ad quos spectat, arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimatæ, fuissent; quodque dictis duobus, & respectiuè quatuor mensibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiusmodi habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem, qui illos quantocitius comburere debeat, deferre, quique aliquos similes libros prohibitos habere sciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero similes licentiæ nisi à Congregatione sancti Officij, dum singulis hebdomadis coram Nobis habetur, vel ab aliis per Nos etiam in eadem Congregatione specialiter deputandis concedantur.

§. 4. Ac quòd earumdem præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 2. Aprilis 1631. Pontificatus nostri anno 8.

Die, & anno supradicto publicata fuerunt supradicta littera per earum affixionem ad valuas Ecclesia Lateranensis, & Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellaria Apostolica, ac in acie Campi Flora, alijsque locis solitis, & consuetis, vt moris est per me Andream Scalmanum Sanctiss. Domini Nostri Papa Cursorem.

XXXVII.

XXXVII.

Diffinitio quoad Imagines nondum à Sede Apoſtolica Canonizatorum, vel Beatificatorum cum radiis, ſplendoribus, & laureolis proponendas, vel tabellas, & luminaria ad eorum ſepulchra apponenda, & cum atteſtationibus deſuper proponendis, recipienda, & aſſeruanda, ſiue eorum miracula in imprimendis libris enarranda.

Feria 5. die 13. Martij, Anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1625. In generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuerſalis Inquiſitionis, habita in Palatio Apoſtolico in Vaticano coram Sanctiſſ. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa V I I I. ac Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. DD. S. R. E. Cardinalibus aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitoribus generalibus à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis.

SAnctiſſimus D. N. ſolicitè animaduertens abuſus, qui irrepſerunt, & quotidie irrepere non ceſſant in colendis quibuſdam cum Sanctitatis, aut Martyrij fama, vel opinione defunctis, qui, etſi neque Canonizationis, neque Beatificationis honore inſigniti ſint ab Apoſtolica Sede, eorum tamen Imagines in Oratoriis, atque Eccleſiis, aliíſque locis publicis, ac etiam priuatis, cum laureolis, aut radiis, ſeu ſplendoribus proponuntur, miracula, & reuelationes, aliáque beneficia, Deo per eorum interceſſiones accepta, in libris rerum ab ipſis geſtarum enarrantur, & ad illorum ſepulchra, tabellæ, imagines, & res aliæ ad beneficia accepta teſtificanda, & lampades, & alia lumina apponuntur.

§. 1. Voléníque proinde huiuſmodi abuſibus, pro debito officij paſtoralis, occurrere, etiam cum Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D D. Cardinalibus, contra hæreticam prauitatem in vniuerſa Republica Chriſtiana generalibus Inquiſitoribus communicata, & maturè conſiderata; ac diſcuſſa, declarauit, ſtatuit, & decreuit, ne quorumuis hominum, cum ſanctitatis, ſeu martyrij fama (quantacumque illa ſit) defunctorum Imagines, aliáque prædicta, & quodcunque aliud, venerationem, & cultum præſeferens, & indicans, in Oratoriis, aut locis publicis, ſeu priuatis, vel Eccleſiis tam ſæcularibus, quàm regularibus, cuiuſcumque Religionis, Ordinis, Inſtituti, Congregationis, aut Societatis apponantur, antequam ab Apoſtolica Sede Canonizentur, aut Beati declarentur, & (ſi quæ appoſitæ ſunt) amoueantur, prout eas ſtatim amoueri mandauit.

§. 2. Ac pariter imprimi de cætero inhibuit libros eorundẽ hominum, qui Sanctitatis, ſiue Martyrij fama, vel opinione (vt præfertur) celebres è vita migrauerint, geſta; miracula, vel reuelationes, ſeu quæcunque beneficia tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes, ſine recognitione, atque approbatione Ordinarij, qui in iis recognoſcendis, Theologos, alióſque pios, ac doctos viros in conſilium adhibeat, & ne deinde fraus, aut error, aut aliquid nouum, ac inordinatum in re tam graui committatur, negotium inſtructum ad Sedem Apoſtolicam tranſmittat, eiúſque reſponſum expectet: Reuelationes verò, & miracula, aliáque beneficia ſupradicta, quæ in libris horum hominum vitam, & geſta continentibus, hactenus ſine recognitione, atque approbatione huiuſmodi, impreſſa ſunt, nullomodo approbata cenſeri vult, mandátque Sua Sanctitas.

§. 3. Ad horum hominum ſepulchra, vetuit etiam, ac inhibuit, Tabellas, atque Imagines, ex cera, aut argento, ſeu ex alia quacumque materia, tam pictas, quàm fictas, atque exculptas appendi; aut affigi; & lampades, ſiue alia quæcumque lumina accendi, ſine recognitione ab Ordinario omnino, prout ſupra facienda, Sedíque Apoſtolicæ referenda, ac probanda.

§. 4. Declarans, quòd per ſupraſcripta, præiudicare in aliquo non vult, neque intendit iis; qui aut per communem Eccleſiæ conſenſum, vel immemorabilem temporis curſum, aut per Patrum, virorúmque Sanctorum ſcripta, vel longiſſimi temporis ſcientiâ, ac tolerantia Sedis Apoſtolicæ, vel Ordinarij, coluntur.

§. 5. Vt autem præmiſſa diligentiùs obſeruentur, vniuerſis, ac ſingulis, tam Ordinariis, quàm hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus diſtrictè præcipit, vt in ſua quiſque Diœceſi, vel Prouincia ſedulò peruigilent, ne ſine approbationibus prædictis, Imagines cum memoratis ſignis exponantur, aut miracula, reuelationes, ac beneficia prædicta publicentur, aliáue contra ſuperius diſpoſita, fiant.

§. 6. Tranſgreſſores verò, ſi Regulares fuerint, priuationis ſuorum officiorum, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ, necnon & ſuſpenſionis à diuinis: ſi verò Clerici ſæculares, priuationis pariter ſuorum officiorum, ſuſpenſionis à diuinis, & ab adminiſtratione Sacramentorum, executionéque ſuorum ordinum reſpectiuè, aliíſque arbitrio prædictorum Ordinariorum, ſeu Inquiſitorum pro modo culpæ infligendis pœnis plectendo.

§ 7. Qui autem libros impreſſerint, aut imagines pinxerint, ſeu ſculpſerint quoquo modo effinxerint, vel formauerint, cæteríque

Artifices circa præmissa qualitercunque delinquentes, prædicta omnia amittant, & insuper pecuniariis, aliisque etiam corporalibus pœnis, iuxta criminis grauitatem eorumdem Ordinariorum, seu Inquisitorum arbitrio afficiantur.

§. 8. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

§. 9. Et ne præmissorum ignorantia possit ab aliquo prætendi, voluit, vt Decretum huiusmodi, seu illius exemplum ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum Vrbis, ac in acie Campi Floræ affixum omnes perindè arctet, atque afficiat, ac si vnicuique personaliter intimatum fuisset.

§. 10. Quódque præsentium transumptis etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, ac sigillo alicuius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides habeatur, quæ præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Io. Antonius Thomasius S. Rom. & vniuers. Inquisitionis Not.

Anno 1625. Inditione 8. Pontificatus Sanctissimi D.N.D. Vrbani diuina prouidentia Papa VIII. Anno eius secundo, die verò 4. mensis Aprilis, supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Flora, vt moris est, per me Brandimartem Latinum Sanctiss. D. N. Papa Cursorem.

Octauius Spada Magister Cursorum.

transmittunt: statuit, & decreuit, vt imposterum nemo in statu prædicto degens, cuiusuis conditionis, gradus, ordinis, & dignitatis existant, libros de quauis materia tractantes, & vbicumque compositos, audeat aliò deferre, vel mittere imprimendos sine expressa in scriptis approbatione Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Cardinalis Sanctiss. D. N. Vicarij, & Magistri Sacri Palatij si in Vrbe, si verò extra Vrbem existat sine Ordinarij & Inquisitoris loci illius, siue ab iis deputatorum facultate, & licentia operi præfigenda.

§. 2. Libros autem quos contra præsentis decreti tenorem imprimi contigerit, præter alias pœnas arbitrio suæ Sanctitatis infligendas, absque alia declaratione ex nunc prohibet, & pro expressè prohibitis haberi vult, & mandat. Contrariis quibuscumque non obstantibus, &c.

Io. Anton. Thomasius S. Romana, & Vniuersalis Inquisitionis Not.

Anno 1625. Inditione 8. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D.N.D. Vrbani Diuina prouidentia Papa VIII. Anno eius 3. Die verò 3. mensis Octobris, supradicta littera Apostolica, siue Decretum affixum, & publicatum fuit in acie Campi Flora, & aliis locis solitis Vrbis, per me Brandimartem Latinum Prelibati Sanctissimi D. N. Papa, & Sacr. Rom. Inquisitionis Cursorem.

L.

Prohibitio ne degentes in Statu Ecclesiastico mediatè, vel immediatè Sedi Apostolicæ subiecto, libros ab eis vbicumque compositos de quacumque materia tractantes, absque Cardinalis Vicarij, & Magistri Sacri Palatij in Vrbe, & extra eam absque Ordinarij, & Inquisitoris loci licentia deferant, aut imprimendos transmittant.

Feria 5. Die 18. Septembris 1625. In Generali Congregatione S.R. & Vniuersalis Inquisitionis habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis coram Sanctiss. D. N. D. Vrbano diuina prouidentia Papa VIII. ac Illustriss. & Reuerendiss. DD. S.R.E. Cardinalibus aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.

SAnctissimus D. N. pro debito sui Pastoralis officij corrigere volens abusus nonnullorum in Statu Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subiecto existentium, qui libros à se compositos extra præfatum Statum absque vlla Ordinariorum, & Inquisitorum loci vbi degunt, approbatione, imprimendos

SANCTISSIMI D. N. VRBANI Papæ VIII. declaratio, quòd Constitutiones Apostolicæ in concernentibus Fidem Catholicam, & Sanctæ Inquisitionis Officium hactenus editæ, & in posterum etiam super quacunque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendant, nisi illi in edendis specialiter excipiantur.

Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

CVm, sicut accepimus, Sancti Benedicti, Cisterciensis, Præmonstratensis, Sancti Antonij de Sancto Antonio Viennen. Societatis IESV, ac aliorum forsan Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum regularium Professores vigore, seu prætextu priuilegiorum, & indultorum sibi, dictísque Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, ac à Sancta Sede Apostolica tam per viam meræ concessionis, quàm communicationis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, déque Apostolicæ potestatis plenitudine etiam consistorialiter concessorum in Constitutionibus generalibus à Nobis & dicta Sede hactenus editis, &

& de cætero edendis se minimè comprehendi prætendant, nisi de eis specialis, specifica, indiuidua, & expressa mentio fiat.

§. 1. Nos qui inter grauissimas, multiplicésque Apostolatus nostri curas in eam præcipuo, ac peculiari studio iugiter incumbimus, vt extirpatis hæreticarum prauitatum erroribus, Catholica Fides vbique gentium conseruetur, & propagetur, ambiguitates, & dubia de medio tollere, & opportunæ dispositionis ministerio prouidere volentes, vt tot, tantæque Constitutiones generales à Nobis,& hac sancta Sede, & præsertim ad fauorem Fidei Catholicæ, illiúsque propagationem & Officij sanctæ Inquisitionis contra hæreticam prauitatem editæ, & de cætero edendæ, sublatis quibuslibet exceptionibus, subterfugiis, & impedimentis ad maiorem Dei gloriam, sanctæque Matris Ecclesiæ exaltationem debitum, vt par est, sortiantur effectum, necnon quorumcunque priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, dictis Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis ; cum quibusuis clausulis, & decretis etiam quantumlibet extraordinariis, & cautelis quomodolibet & ex quacunque causa concessorum, etiamsi in corpore iuris clausa sint ; tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata inserti forent ; eisdem præsentibus pro expressis habentes Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine.

§. 2. Quod quæuis generales Constitutiones, dispositiones, & ordinationes Apostolicæ per Nos, & quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros in concernentibus Fidem Catholicam, illiusque propagationem, sanctæ Inquisitionis officium præfatum, præsertim quoad ea, quæ in Congregationibus sancti officij,& propaganda fide coram Nobis tractari solent, hactenus editæ, omnes, & singulos tam sancti Benedicti, Cistercien. Præmonstraten. S. Antonij de sancto Antonio Vienneo. & Societatis IESV præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum professores omnino comprehendant, perinde ac si præfati, & alij quantumlibet priuilegiati in eis nominatim expressi fuissent; edendæ verò in posterum per Nos, & Romanos Pontifices successores nostros, tam in fauorem præfatæ Fidei Catholicæ, illiúsque propagationis, & sancti Officij Inquisitionis præfati, quàm super quacunque alia re, negotio, seu materia, constitutiones, dispositiones, & ordinationes huiusmodi, similiter omnino comprehendant præfatos eorumdem Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum professores, nisi in eedodis Constitutionibus huiusmodi specialiter & expressè excipiantur, etiamsi ipsi priuilegiati forent magis speciali nota, & expressione digni, eisque priuilegia, gratiæ,& indulta, à Sede Apostolica præfata, etiam sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, ac de potestatis plenitudine similibus, & consistorialiter etiam contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, tam per viam meræ concessionis, quàm communicationis, & aliàs quomodolibet concessa respectiuè sint, quorum, seu quarum vigore, vel prætextu fiot excepti, seu se minimè comprehendi prætendant in Constitutionibus generalibus, vel aliis, non facientibus plenam, & expressam eorum mentionem.

§. 3. Præsentes verò litteras, omniáque, & singula in eis contenta, etiam ex eo quòd Ordinum, Congregationum, Societatum, & institutorum huiusmodi professores, vel alij quicunque in præmissis interesse habentes, seu quomodolibet habere prætendentes ad hoc vocati, & auditi, ac causæ propter quas eædem præsentes emanarunt, adductæ, verificatæ, seu aliàs iustificatæ non fuerint, vllo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quouis etiam quantumuis substantiali defectu notari, impugnari, inualidari, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut ad terminos iuris reduci, aut aliud quodcunque iuris, facti, gratiæ, vel iustitiæ remedium impetrari nullatenus posse, neque sub quibusuis similium ; vel dissimilium gratiarum reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus pro tempore quomodolibet faciendis comprehendi.

§. 4. Sed semper ab illis exceptas, semperque validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus & singulis ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari, sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, dictæque Sedis Nuncios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facul-

tate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 5. Non obstante regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac quibusuis aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon tam sancti Benedicti Cistercien. Præmonstraten. Sancti Antonij de Sancto Anton. Viennen. & Societatis IESV præfatorum, quàm quorumcunque aliorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Institutorum etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus etiam immemorabilibus, & priuilegiis, necnon præfatis, & quibusuis aliis priuilegiis, indultis, & litteris Apostolicis, etiam Mare magnum, & alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, Congregationibus, Societatibus, & Institutis, eorúmque Superioribus, bonis, rebus, Monasteriis, locis regularibus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, & singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quæuis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, illorum omnium & singulorum tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque.

§. 6. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ, quodque eædem præsentes litteræ, seu illarum exempla ad valuas Basilicarum Sancti Ioannis Lateranen. ac Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa, omnes ita arctent, & afficiant, ac si vnicuique personaliter intimata fuissent.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 5. Nouemb. 1631. Pontificatus nostri anno 9.

M. A. Maraldus.

Die, & Anno supradicto affixæ, & publicata fuerunt supradicta litteræ ad valuas Curiæ & Cameræ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, & aliis locis solitis & consuetis, vt moris est, per me Andream Scalmanum Sanctissimi D.N. Papæ Cursorem.

QVÆSITVM VIII.

Vtrum exemptis, ad euitandam manutentionem Ordinario debitam, in quasi-possessione iurisdictionis, sufficiat exhibere priuilegium exemptionis.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iurisdictionem in omnibus locis suæ Diœcesis, & in omnes personas degentes intra limites sui Episcopatus.*

2 *Assistentia iuris sola, absque possessione, suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iurisdictionis.*

3 *Manutentio Episcopo in exercitio iurisdictionis non impeditur per solam allegationem priuilegij, nisi illud exhibeatur.*

4 *Manutentio Episcopo debita in quasi possessione iurisdictionis non impeditur sola exhibitione priuilegij exemptionis, nisi concurrat etiam quasi possessio.* Contrarium num. seq.

6 *Manutentio ex sola iuris assistentia non datur Episcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quasi-possessione exercendi iurisdictionem; cui tunc potius datur manutentio, maximè si vnà cum possessione concurrat priuilegium,* num. 9.

7 *Quasi-possessio Prælati inferioris in exercitio iurisdictionis non interrumpitur ex actibus per Episcopum factis iure delegato.*

8 *Iurisdictionis temporalis exercitium non probat quasi-possessionem iurisdictionis spiritualis.*

10 *Quasi-possessio exemptionis sola absque priuilegio, non suffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem; sufficit tamen ad offuscandam iuris assistentiam, ne ex ea Episcopo detur manutentio,* num. 13.

11 *Quasi-possessio cui ius commune resistit, non suffragatur absque titulo ad effectum manutentionis.*

12 *Quasi-possessio longæua & temporis considerabilis habetur loco tituli, & sufficit ad effectum manutentionis etiam in possessione contra ius.*

14 *Assistentia iuris turbida non suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iurisdictionis; sed Rota solet, omisso possessorio discutere petitorium.* Limita, vt num. 15. & 16.

17 *Prælatus inferior vt dicatur constitutus in quasi-possessione iurisdictionis, debet probare actus iurisdictionales per ipsum gestos fuisse cum scientia, & patientia Episcopi aduersarij.*

18 *Scientia, & patientia præsumuntur ex lapsu longi temporis, & ex actuum multiplicitate,* num. 19.

20 *Quasi-possessio exemptionis non dicitur acquisita ex eo solùm, quod Superior iurisdictionem non exercuerit, nisi probetur quod venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato.*

21 *Articuli circa modum probandi exemptionem quomodo sint formandi remissiuè.*

Regulariter Episcopus habet intentionem fundatam de iure communi exercendi iurisdictionem in omnibus Ecclesiis suæ diœcesis, & in omnes personas 1

ſooas degentes intra limites ſui Epiſcopatus, Can. omnes baſilica, & ibi Doct. 16. quaſt. 7. cap. cùm contingat, & ibi etiam Doct. de for. compet. cap. 1. de offic. ordin. cap. cùm venerabilis de relig. domib. cap. cùm perſona de priuileg. in 6. Hoſtien. in cap. cùm inferior num. 13. de maiorit. & obed. Anchar. conſ. 310. num. 5. Patiſ. conſ. 95. num. 1. lib. 4. Caputaq. deciſ. 306. num. 1. & 7. part. 1. & deciſ. 203. pari. 2 Rot. deciſ. 736. n. 4. part. 1. diuerſ. & deciſ. 15. num. 2. deciſ. 17. num. 1. deciſ. 156. num. 4. deciſ. 171. num. 2. & deciſ. 491. num. 1. in fin. part. 1. recent. in Calaguritana ſeu Nullius iuriſdictionis 16. Iunij 1606. coram Ortembergo, qua in fin. operis eſt deciſ. 47. num. 4. in Theatina Iuriſdictionis, 17. Decembris 1612. coram Reuerendiſ. D. Coccino Decano, qua in fin. operis eſt deciſ. 57. num. 1. in Lauretana iuriſdictionis 20. Iunij 1616. coram Card. Sacrato, qua in fine operis eſt deciſ. 64. num. 1. & in Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis 10. Martij 1624. coram Archiepiſcopo Seleucien. qua in fin. operis eſt deciſ. 72. num. 1.

2 Ob quam iuris aſſiſtentiam datur Epiſcopo manotentio, etiam non probata quaſi-poſſeſſione, cap. cùm perſona §. fin. cum ibi not. per Doct. de priuileg. in 6. Caputaq. d. deciſ. 203. part. 2. Seraphin. deciſ. 1104. & deciſ. 1449. num. 1. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. c. 11. num. 3. Rot. d. deciſ. 491. n. 2. part. 1. & deciſ. 382. n. 1. & deciſ. 493. num. 2. & deciſ. 501. num. 1. part. 2. recent. in Tullen. iuriſdictionis 3. Iulij 1628. coram D. Card. Virile; & in aliis ſupra allegatis.

3 Ad impediendam manutentionem Epiſcopo vt ſuprà debitam, ſufficit ſolùm allegare priuilegium exemptionis, ſed neceſſarium eſt illud exhibere, & quidem validum, atque ad præſcribendum ſufficiens d. cap. cùm perſona §. nos volentes, & §. fin. de priuileg. in 6. vbi Io. Monach. num. 1. verſ. etſi priuilegium non exhibetur, & Prob. ad eum in princ. Gemin. num. 2. Anchar. in 2. notab. Franc. in princ num 3. & in d. §. fin. num. 1. Caſtren. in l. ſi ſolemnibus num. 3. C. de fid. inſtrum. Pariſ. d. conſ. 95. num. 8. & 9. lib. 4. quos ſecuta eſt Rota in Nullius ſeu Sulmonen. vel Valuen. iuriſdictionis 4. Decembris 1615. coram Buratto, qua inter eius impreſſ. eſt deciſ. 140. num. 1.

4 Imò neque ad dictum effectum ſuffragatur ſula exhibitio priuilegij, niſi vnà cum priuilegio concurrat quaſi-poſſeſſio exemptionis, vt poſt Lap. in d. cap. cùm perſona num. 4 verſ. & hoc videtur, & ibi etiam Ancharan. num. 6. verſ. hoc tamen. Gemin. in §. ſi verò, verſ. & hoc videtur. Franc. ibidem num. 3. verſ. & hoc procedit; firmaoit Rota d. deciſ. 491. num. 4. & ſeq. part. 1. recent. in qua

5 reprobatur Gloſſ. Contrarium ſentiens in d. cap. cum perſona §. quod ſi in fin. verb. turbentur. Contrarium tamen quod ſcilicet Epiſcopo non ſuffragetur ſola iuris aſſiſtentia ad obtinendam manutentionem, quando oſtenditur ſolum priuilegium exemptionis, reſoluit eadem Rota in Theatina ſeu Nullius iuriſdictionis de Bucclanico 23. Iunij 1614. coram Reuerendiſſ. D. Coccino, qua in fine operis eſt deciſ.... n...

Supradicta concluſio quod Epiſcopo detur manutentio ex ſola ioris aſſiſtentia, declaratur, vt non

6 procedat, quando Prælatus inferior reperitur in quaſi-poſſeſſione exercendi iuriſdictionem, tunc enim Epiſcopo non prodeſt ſola ioris aſſiſtẽtia ad obtinendam manoientionem, quæ eo caſu datur potius inferiori Abb. in cap. 1. num. 4. & num. 8. vt lit. pendent. Mareſcott. d. cap. 11. num. 21. Cardinal. Seraphin. deciſ. 585. num. 2. & deciſ. 595. num. 2. & 3. Rota deciſ. 685. ſub. num. 2. part. 1. recent. in Aquilan. iuriſdictionis 30. Martij 1607. coram Eminentiſſimo D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio apud Marcheſ. tom. 1. pag. 980. & in Pennen. iuriſdictionis 22. Aprilis 1624.

7 coram Dunozetto. Quæ poſſeſſio inferioris non interrumpitur ex actibus per Epiſcopum factis iure delegato in vim Concilij, Rota in Aprutina iuriſdictionis 19. Iunij 1606. & 19. Martij 1607. coram Eminentiſſimo Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio, qua in fine operis ſunt deciſ. 51. & 52. & coram eodem in d. Aquilana iuriſdictionis 30. Martij 1607. & in Adrien. ſeu Nullius iuriſdictionis 28. Maij 1612. & 18. Martij 1613. coram Vbaldo, qua infra eſt deciſ. 65. & 66. n. 3. & ſeq. in d. Theatina iuriſdictionis de Attiſſa 17. Decembris 1612. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano, qua in fine operis eſt deciſ. 57. num. 5. & in dicta Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis 10. Martij 1624. coram Dunozetto num. 14. & ſequen. aduertendo quòd

8 non ſufficit probare exercitium domioij, & iuriſdictionis temporalis, ſed debet conſtare de qoaſi-poſſeſſione iuriſdictionis, ſpiritualis, Rot. deciſ. 324. n. 10. part. 1. recent.

9 Supradicta declaratio multò magis procedit quando vnà cum poſſeſſione coocurrit priuilegium exemptionis, Rota in d. Aquilana iuriſdictionis 30. Martij 1607. coram Eminentiſſimo D. Card. Pamphilio, in qua aliæ authoritates, & deciſiones allegantot, & in d. Theatina iuriſdictionis de Attiſſa 17. Decembris 1612. coram Reuerendiſſimo D. Coccino Decano,

10 Imò ſola quaſi-poſſeſſio, abſque prioilegio non prodeſt exem-

11 ptis ad obtinendam manutentionem: nam quaſi-poſſeſſio, cui ius commune reſiſtit abſque titulo non ſuffragatur ad effectum manutentionis, vt ex text. in d. cap. cùm perſona de priuileg. in 6. notant Abb. in d. cap. 1. num. 8. verſ. ſed contra, vt lit. pend. & latiùs Couarr. pract. quaſt. cap. 17. num. 6. verſ. verùm opinioni, & verſ. quartò non ſic reſpondendum erit. Menoch. de retinen. remed. vlt. num. 24. Mareſcott. d. cap. 11. n. 23. & in termiois Rot. d. deciſ. 382. ſub num 2. verſ. inſuper part. 2. recent.

12 Niſi poſſeſſio inferioris eſſet longæua, & temporis conſiderabilis, quæ habetur loco tituli, & ſufficit ad effectum manutentionis etiam in poſſeſſione contra ius ex notat. per Abb. in cap. cùm veniſſent num. 8. de inſtit. & franc. in d. cap. cùm perſona. §. fin. de priuileg. in 6. Couar. d. num. 6. verſ. ſecundò oportet, quos refert, & ſequitur Rota deciſ. 595. num. 4. part. 1. diuerſ. & deciſ. 685. num. 3. part. 1. recent. & in aliis relatis per Adden. ad deciſ. 312. Greg XV. ſub littera A. verſ. item aſſiſtentia, & in Vicen. adminiſtrationis Epiſcopatus 16. Decembris 1624. coram Remboldo relata per D. Fereotill. in annot. ad dec. 140. Butatt. ſub num. 5.

13 Verùm licet quaſi-poſſeſſio Prælati inferioris abſque priuilegio, illi non ſuffragetur ad effectum obtinendi manutentionem, ſufficit tamen ad offuſcan-

14 dam iuris aſſiſtentiam, quæ ſic non reuelat, & ex illa nec datur Epiſcopo manutentio, ſed Rota ſolet, omiſſo, iudicio poſſeſſorio, guſtare de meritis cauſæ, & diſcutere petitorium, vt in deciſ. 1278. Card. Seraphin & in Montis Regalis iuriſdictionis 4. Nouembris 1598. coram Penia, & in Marticen. iuriſdictionis 16. Ianuarij 1617. coram Buratto, quæ in fine operis eſt deciſ. 73. num. 5. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. d. cap. 11. num. 11. oiſi Epiſcopus oſtendat aliquos actus

15 poſſeſſoris ex parte ſua factos, quibus ſtantibus non obſtante, quod ex actibus contrariis geſtis per inferiores, aſſiſtentia iuris obſcurata fuerit, daretur nihilominos Epiſcopo manutentio, Rot. d. deciſ. 382. num. 5. part. 2. recent. in qua fuit etiam dictum, Con-

16 cluſionem, quòd Epiſcopo non datur manutentio contra allegantem titulum, & præſcriptionem, de qua ſopra, intelligendam eſſe, vt procedat, quando Epiſcopus ſoli aſſiſtentiæ ioris communis innititur; ſecùs verò, vbi pro parte ſua oſtenderet plures actus poſſeſſorios, quos tamen teneretur eo caſu clarè, & concludentet probare, ac etiam clarè, & concludentet

cludenter ostendere, loca, in quibus prætendit iurisdictionem, esse sita intra limites suæ Diœcesis, ne sufficerent præsumptiones, & coniecturæ, vt post alios dixit Rota *in d. Nullius seu Aprutina iurisdictionis* 10. *Marty* 1624. *coram Dunozetto sub num.*5. & notat D, Ferentill. *in annot. ad decis.* 140. *Baratt. num.*4.

17 Notandum autem primò, quòd ad hoc vt Prælatus inferior dicatur constitutus in quasi-possessione iurisdictionis, debet probare, actus iurisdictionales per ipsum gestos fuisse cum scientia & patientia Episcopi aduersarij, vt in his terminis Rota *decis.* 501.

18 *num.*4. *part.*2. *recent.* Præsumitur tamen scientia & patientia ex lapsu longi temporis, Rot. *decis.* 28. *num.*7. *& decis.*147. *num.*3. *part.*1. *diuers.* vbi quod in pluribus causis ita fuerit resolutum, *& decis.*406. *num.*7. *part.* 1. *recent. & Nullius seu Squillacen. iurisdictionis* 4. *Marty* 1616. *coram Andrea, quæ in fine*

19 *operis est decis.*69. *num.* 17. Sicut etiam præsumitur scientia & patientia huiusmodi ex actuum multiplicitate. Abb. *in cap cùm Ecclesia num.*25. *de caus. poss. & propriet.* Put. *decis.*210. *num.*3. *& decis.* 258. *num.*1. *lib.*1. *in correct.* Seraphin. *decis.* 306. *num.*7. Rot. *decis.*166. *num.*4. *part.*1. *diuers. & in d. Nullius, seu Squillanen. coram Andrea. num.*18.

20 Secundò notandum quod non dicitur quis constitutus in quasi-possessione exemptionis ex eo solùm, quòd non constet, superiorem in illum exercuisse iurisdictionem, nisi probetur, quod venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus, & repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato, Innoc. *in cap. dilectus sub. num.*3. & Hostien. *num. vers. ex prædictis.* Ioan. Andr. *num.*8. Butr. *n.*15. *de Capell. Monach.* Caputaquen. *decis.* 306. *part.* 1. Rot. *d. decis.* 491. *num.*8. *part.*1. *recent. & in Toletana exemptionis* 14. *May* 1614. *coram Eminentissimo D. Card. Ioanne Baptista Pamphilio, quæ in fine operis est decis.*53. *num.*9.

Circa modum probandi exemptionem qualiter sit articulandum, vide Rot. *decis.*1. *de præscript in non.*

QVÆSITVM IX.

Abbates, & Prælati inferiores quando dicantur habere territorium separatum, & esse Nullius & quando dicantur esse in Diœcesi.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Nullius habent territorium separatum, & propriam Diœcesim, cuius respectu diœcesani appellantur.*

2 *Abbates, qui territorium separatum non habent dicuntur esse in alterius Diœcesi.*

3 *Exemptionis priuilegium à subiectione tantùm, non autem à situatione, & denominatione liberat.*

4 *Locus exemptus non dicitur constituere territorium per se, nisi impropriè, & per modum æquiparationis.*

5 *Ecclesia qualibet censetur esse in aliqua Diœcesi, nisi probetur habere territorium separatum.*

6 *Ecclesia censetur esse in illa Diœcesi, cuius finibus magis adiacet præcipuè si non appareat de iure alterius.*

7 *Prælati inferiores nullum habent territorium separatum, nisi illud habeant ex speciali priuilegio Papæ.*

8 *Territoria distinguere, & separare est solius Papæ,*

9 *Territorium separatum acquirere possunt Prælati inferiores præscriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorsùs Episcopum; latè traditur, & opinio contraria reprobatur, & declaratur* num.10. & sequen.

11 *Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo, etiam vbi ius commune resistit.*

12 *Præscriptio quadragenaria cum titulo, sufficit etiam quando ius resistit.*

13 *Territorium habere Prælatis inferioribus ius non resistit cùm expressè id non prohibeat, sed tantum præsumit solum Episcopum habere Diœcesim.*

14. *Præscriptio, aliud est, quod sit contra ius, aliud contra iuris præsumptionem.*

15 *Seruitutem in alieno fundo præscribere, non est contra ius, sed contra præsumptionem, iuris præsumentis omnia prædia libera,* & num. seq.

17 *Territorium proprium Abbatis censetur effectus locus, in quo iurisdictio est totaliter abdicata ab Episcopo, & in Prælatum inferiorem translata; & non dicitur amplius de Diœcesi, neque in Diœcesi, sed Nullius: etiam si huiusmodi locus sit circundatus limitibus Diœcesis,* num.18.

19 *Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex actibus iurisdictionalibus ibi ab Episcopo factis.*

20 *Iurisdictionis quasi-possessionem ad acquirendam, non est necessarium probare exercitium singularum specierum iurisdictionis, sed sufficit probare actus in quibusdam, & aptitudines in cæteris.*

21 *Iurisdictionis quasi-possessio vniuersalis acquiritur per exercitium vnius actus.*

22 *Iurisdictionis quasi-possessio ab Episcopo non acquiritur ex actibus factis absque scientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur iurisdictio.* Contrarium num. seq.

24 *Scientia patientis necessaria non est in habente iuris assistentiam, dum non agit de acquirenda, sed de continuanda possessione.*

25 *Titulum cum possessione habens, non tenetur probare sententiam, vel patientiam aduersarij.*

26 *Iurisdictionales actus, vt probent Ecclesiam esse in Diœcesi, debent esse certi.*

27 *Visitatio est actus iurisdictionalis.*

28 *Visitationes non probant exercitium iurisdictionis, nisi probentur facta ante concilium, vel iure ordinario, quod non præsumitur, sed potiùs contrarium.*

29 *Seminario facta contributio non probat subiectionem contribuentis, & iurisdictionem Episcopi cogentis.*

30 *Iurisdictio non probatur ex actibus quos Episcopi in exemptos tanquam delegati exercere possunt.*

31 *Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex testibus.*

32 *Testes ad probandum, locum esse in diœcesi, qualiter deponere debeant.*

33 *Locum esse in Diœcesi probatur ex priuilegio exemptionis.*

34 *Locum esse in Diœcesi, probatur ex enunciatiuis summorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad describendos fines Diœcesis, dummodo sint saltem duæ, factæ à diuersis summis Pontificibus in diuersis bullis,* num.35.

36 *Enunciatiuæ, vt probent, debent esse antiquæ.*

37 *Enunciatiuæ plures in instrumentis celebratis diuersis temporibus, inter diuersas personas, & à diuersis notariis, & idem attestantibus, habent vim famæ.*

38 *Locum esse in Diœcesi, probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis, saltem concurrentibus adminiculis, & dummodo concurrat longæua quasi-possessio,* nom.39. *& dummodo ex aliis enunciatiuis contrariis non elidantur,* num.42.

Abbates

1 ABbates exempti, ſiue Seculares, ſiue Regulares, alij dicuntur nullius Diœceſis, alij verò ſunt in Diœceſi alterius. Abbates nullius Diœceſis habent territorium ſeparatum, & propriam Diœceſim per ſe, cuius reſpectu ipſi quoque Diœceſani appellantur, Card. *in Clementina prima, §. volamus, quaſt.* 4. *num.* 2. vbi Imol. *num.* 38. & Panormit. *num.* 15. *de for. compet.* Sanch. *de matrim. lib.* 3. *diſput.* 19. *num.* 16. *verſ. ad primam confirmationem, & lib.* 8. *diſp.* 2. *n.* 12. cum aliis *inferius* allegandis.

2 Abbates autem, qui territorium ſeparatum non habent, ſunt in alterius Diœceſi, vt conſtat ex *cap. cùm Epiſcop. de offic. ordin. eodem lib.* & *ibi* Franc. *in* 2. *not.* & Gemin. *num.* 3. Put. *deciſ.* 83. *lib.* 3. Rota *dec.* 324. *num.* 3. *part.* 1. *recen. & deciſ.* 346. *num.* 8. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino.* Probatur: quia ſi loca non eſſent in Diœceſi, exemptionis priuilegium neceſſa-3 rium non foret; huiuſmodi autem priuilegium à ſubiectione tantùm, non autem à ſituatione, & denominatione liberat, Gonzal. *ſuper regul.* 8. Cancellar. gloſſ. 43. *num.* 187. *& ſeqq.* Et licet Doctores, quos cumulat Rolandus *conſ.* 13. *num.* 44. *& ſeqq. lib.* 3. 4 aſſeruerint loca exempta conſtituere territorium per ſe; tamen illud impropriè intelligendum eſt, & quoad certos effectus, & per modum æquiparationis; ità Felinus *in cap. graue, num.* 2. *in fine, de offic. ordinar. Gonzal. vbi proximè, num.* 191. Bene Rota *deciſ.* 107. *num.* 2. 3. *&* 4. *part.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 342. *num.* 7. *part.* 1. *recent.*

Et hanc differentiam inter exemptos & Nullius agnouit Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 9. cùm ibi loca exempta per Epiſcopum, in cuius Diœceſi exiſtunt, quæ verò nullius Diœceſis eſſe dicuntur, per viciniorem tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatum permittit viſitare, vt aduertit Rot. *d. deciſ.* 107. *num.* 3. *part.* 2. *diuerſ. & in Calaguritana iuriſdictionis* 26. *Iunij* 1604. *coram Ortembergo, quæ infra eſt deciſ.*.....

5 Quælibet tamen Eccleſia cenſetur eſſe in aliqua Diœceſi, niſi probetur habere territorium ſeparatum, *cap omnes Baſilicæ* 16. *quaſt.* 7. *cap. cùm perſona de priuil. in* 6. Felin. *in cap. graue num.* 2. *verſ. imo videtur, de offic. Ordin.* Rot. *in d. Calaguritana iuriſdictionis* 26. *Iunij* 1604. & 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo, quæ in fine operis ſunt dec.* 46. *&* 47. *& in Faœntina iuriſdictionis* 19. *Maij* 1609. *coram Iuſto, & in Marſicen. iuriſdictionis* 29. *Nouembris* 1621. *coram bon. mem. Buratto, quæ inter eius impreſſ. eſt dec.* 578. *& in fin. operis eſt deciſ.* 74. *num.* 1. *& in Nullius ſeu Aprutina iuriſdictionis* 10. *Martij* 1614. *coram Dunozetto, quæ* 6 *in fine operis eſt deciſ* 71. *num.* 3. & cenſetur eſſe in illa Diœceſi, cuius finibus magis adiacet, ad text. *in §. inſula il primo Inſtit. de rer. diuiſ. l. adeo §. inſula ff. de acquir. rer. domin.* Abb. *in cap. ſuper eo num.* 5. *de Paroch.* Bald. *in cap. cùm olim num.* 1. *de præſcript.* Alex. *in addit ad Bartol. l. ſi conueniunt, la* 2. *§. ſi nuda, ff. de pignorat.* ad Hieron. de Mont. *in tract. de finib. c.* 30. *num.* 9. *&* 10. *& in cap.* 83. *num.* 2. Nat. *conſil.* 672. *num.* 17. *& in terminis* Rot. *in d. Calaguritana iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo num.* 2. vbi *num.* 3 quòd hæc præſumptio faciliùs procedit, quando non apparet de iure alterius, & *in d. Faœntina iuriſdictionis coram Iuſto, in Adrien. iuriſdictionis* 22. *Iunij* 1622. *coram R.P.D. Pirouano, & in d. Nullius, ſeu Apruina iuriſdictionis coram Dunozetto num.* 3. *& in d. Marſicen. coram Buratto num.* 3.

Vndè territorium diſtinctum, & ſeparatum, ac propriam Diœceſim de iure ſolus Epiſcopus habere 7 dicitur. Alij verò Prælati inferiores nullum habent territorium ſeparatum, niſi illud habeant ex ſpeciali 8 priuilegio Papæ, ad quem ſolum ſpectat, territoria diſtinguere, & ſeparare, *c. cùm contingat, vbi* Hoſtien. *num.* 1. Butr. *num.* 11. *verſ. de conſuetudine.* Abb. *n.* 18. Bellamer. *num.* 15. *verſ. tamen certam eſt de for. comper.* Rot. *in d. Calaguritana iuriſdictionis* 16. *Iunij* 1606. *coram Ortembergo num.* 20. *in Conſtantien. iuriſdictionis* 18. *Maij* 1611. *coram eod. quæ eſt deciſ.* 324. *num.* 2. *part.* 1. *recent. & in fin. operis eſt deciſ.* 55. *num.* 2. *& in d. Marſicen. coram Buratto n.* 2. Vel niſi huiuſmodi ter-9 ritorium ſeparatum vnà cum iuriſdictione quaſi-Epiſcopali acquiſierint ex præſcriptione immemorabili vel quadragenaria cum titulo, vt notant Hoſtien. Butr. Bellamer. & Abbas *locis proximè citatis* & Calderin. *conſil.* 2. *de præſcript.* qui affirmant poſſe Prælatos inferiores præſcribere iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem cum territorio contra Epiſcopum, non tamen quoad hoc, vt Epiſcopus ibi non habeat iuriſdictionem ſaltem habitu, quia ſic eſſent duo capita in eadem Diœceſi, quod eſſet monſtrum, ſed poſſe tantum præſcribere cum hoc, vt Epiſcopus habeat vniuerſalem iuriſdictionem ſaltem habitu, & Prælati inferiores habeant quaſi ſub eo, licet exercitio excludatur Epiſcopus, & prædictos Doctores ſequuta eſt Rota *in d. Calaguritana coram Ortembergo num.* 21. & *in d. Conſtantien. coram eodem num.* 11. vbi quod hoc fieri non poſſit per præſcriptionem etiam immemorabilem.

10 Verùm contrarium, & rectius, quod ſcilicet Prælatus inferior poſſit præſcribere certam partem Diœceſis cum territorio, excludendo prorſus Epiſcopum in illo loco ab exercitio iurium Epiſcopalium, tenent Archidiac. *in cap. cùm Epiſcopus num.* 2. *verb. per alium de offic. Ordin. in* 6. & *ibid.* Ioan. Andr. *ſub num.* 1. *paulo poſt princip. verſ. quod dicit Gemin. ſub num.* 7. & Franc. *num.* 3. *ante med. verſ ideo ſi*, Rota *deciſ.* 2. *de præſcript. in nou.* & Abb. *in cap. auditis num.* 4. *in* 4. *notab. de reſtit. in integr.* & *in cap. auditis num.* 7. *de præſcript.* vbi quod Oſtien. *in d. cap. cùm contingat* non bene ſenſit & firmauit Rota *in Valteranen. ſeu nullius iuriſdictionis* 13. *Aprilis* 1584. *coram Orano, quæ in fine operis eſt deciſ.* 40. Ideo Oſtien. & ſequacium opinio licèt poſſet procedere in ſimplici 11 conſuetudine, ſecus dicendum eſt in immemorabili, quæ habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo *cap. ſuper quibuſdam, §. præterea*: vbi gloſſ. *in verb. non extat memoria de verb. ſignif.* Gozadin. *conſ.* 8. *num.* 37. Pariſ. *conſ.* 111. *num.* 43. *&* 49. *lib.* 1. Achill. *deciſ.* 4. *de iure patr.* Gabr. *de præſcript. concluſ. prima num.* 44. Curt. Iun. *conſil.* 10. *num.* 6. *vol.* 1. vbi dicit id locum habere etiam in caſibus, in quibus ius commune reſiſtit, latè Pariſ. *conſil.* 111. *num.* 50. *vol.* 1. Pur. *deciſ.* 199. *lib.* 1. *in nou.* Rot. *deciſ.* 677. *num.* 4. *ad fin. part.* 1. *&* 614. *num.* 1. *part.* 2. *recent.* 12 & de quadragenaria cum titulo, quæ ſufficit etiam 13 quando ius reſiſtit *cap.* 1. *de præſcript. in* 6. Couar. poſt alios *var. reſolut. c.* 17. *num.* 7. *lib.* 1. Vltra quod in hoc caſu ius commune non reſiſtit, non enim expreſsè prohibet inferioribus Prælatis habere territorium, ſed tantùm præſumit, ſolùm Epiſcopum habere 14 Diœceſim vt videre eſt ex iuribus allegatis & obſeruat Rot. *in d. Valteranen. coram Orano* aliud eſt autem, quod ius præſcribatur contra prohibitionem expreſſam iuris, aliud quod aduerſus quandam iuris præſum-15 ptionem explicitè id non vetantis, Couar. *variar. reſolut. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 7. *in fin.* Prout dicitur de præſcribente ſeruitutem; cùm enim ius præſumat omnia prædia libera, *l. altius, & l. ſi tibi C. de ſeruit. & aqu.* tamen contra ius non eſt, ſi in alterius fundo ſeruitutem quis præſcribat, ſed tantummodo contra quandam præſumptionem naturalis libertatis. Coraſ. *in C. ſeruitutes num.* 33. *C. de ſeruit.* Menoch. *de retinen. remed.* 5. *num.* 48. Rota *in d. Vulteranen. ſeu* 16 *Nullius.* Item dictum Oſtien. & ſequacium procedit,

dit, & ita ipsi loquuntur, quando inferior vult præscribere certum territorium in eadem Diœcesi, itaut ea sit vnum corpus habens duo capita, quod est monstruosum, & propterea consuetudine introduci non potest. Secus verò vbi inferior ita præscribit territorium separatum à Diœcesi, vt faciat propriam, & diuersam Diœcesim cuius solus caput sit ipse inferior, & sic vnum tantùm caput habeat; quo casu cessat absurdum Ostien. & Sequacium, cuius rationem propterea in casu isto reprobat Imol. *in d. cap. cùm contingat, num.8. in fin.* & ita etiam loquitur Rot. *in d. Constantien. qua in fin. vers. non obstat.* admittit, talem præscriptionem posse procedere, & facta fuit eum præsupposito, quod Parochiales, de quibus ibi agebatur, essent in Diœcesi Constantien. & priuilegia, quibus Abbas ibi nitebatur, simplicem tantùm exemptionem continerent, & eam restrictam ad Monasteria, & eorum membra, non autem ad loca, castra, siue populum, & denique ibi non fuerat abdicatum omne ius Episcopale, & translatum in Abbatem, & sic dicta decisio non procedit, vbi per separationem territorij loca non sunt amplius in Diœcesi, neque de Diœcesi, & in eis Abbas habet ius, & iurisdictionem quasi-Episcopalem, vt aduertit Rota *in Nullius, seu Squillacen iurisdictionis 4. Martij 1616. coram Andrea, quæ in fin. operis est decis. 69. nam. 8.* & in eisdem terminis loquitur alia decisio *in d. Calagaritana*, in qua *7. Februarij 1607. coram eodem Ortembergo* articulus super consuetudine immemorabili exercendi iurisdictionem, & habendi territorium priuatiuè ad Episcopum, fuit habitus pro reuelanti, & exinde concessa remissoria, vt *infra decis. 48.*

17 Quare vbi constat iurisdictionem in aliquo loco esse totaliter abdicatam ab Episcopo, & in Abbatem, vel alium Prælatum priuilegio vel consuetudine immemorabili, vel quadragenaria cum titulo translatam, locus ille censetur effectus proprium territorium Abbatis, & non dicitur amplius de Diœcesi, neque in diœcesi Episcopi, sed Nullius, Gloss. *in d. clem. 1. §. volumus, in verb. Diœcesanis,* & ibi Card. *num. 2. in 4. quæst.* Abb. *num. 15.* Imol. *num. 18.* Vitalin. *num 4. de for. compet.* Aocharan. *in cap. postulasti num. 45. vers. licet rationes eod. tit.* Franc. *in cap. 2. §. statuto, num. 10. ad fin. vers.* sed si per priuilegium *de constit. in 6.* Mandos. *in reg. 16. Cancellar. quæst. 42. nam. 3.* Sanchez *de matrimon. lib. 3. disp 29. num. 16. & lib. 8. disput. 2. num. 12.* Gratian. *discept. forens. cap. 212. nam. 11.* Mantic. *decis. 361. num. 2.* Rot. *decis. 207. in fin. part. 2. & decis. 619. num. 1. part. 4. diuers. coram Reuerendiss. D. Coccino dec. 346. num. 6. in impress.* & fuit resolutum *in Burgen. iurisdictionis 16. Decembris 1594. coram Orano, quæ est decis. 100. post 1. vol. cons. Farinac. num. 3. & in fin. operis est decis. 41.* & in eadem causa *28. Aprilis 1595. coram eodem, quæ est decis. 105. post 1. vol. cons. Farinac. & 165. part. 4. diuers. & in fine operis est dec. 42. num. 2. & 3. in Constantien. iurisdictionis 16. Nouembris 1607. coram Ortembergo, quæ in fine operis est decis. 54. num. 5. in Adrien. seu Nullius iurisdictionis 18. Maij 1612. & 21. Martij 1613. coram Francisco Vbaldo, quæ in fine operis sunt decis. 65. & 66. & in d. Nullius seu Squillacen. iurisdictionis coram Andrea nam. 7. & in Fauen. seu Nullius iurisdictionis 27. Octobris 1617. coram Reuerendiss. D. Coccino, quæ in fine operis est decis. 70.*

18 Quod procedit, etiam si loca huiusmodi sint circundata limitibus Diœcesis, Rota *in d. Calaguritana, seu Nullius iurisdictionis 7. Februarij 1607. coram Ortembergo, quæ in fine operis est decis. 48. num. 7. & in d. Squillacen. num. 12.* quas sequitur D. Ferentill. *in Annot. ad dec. 578.* Buratt. *n. 24.*

19 Quod autem locus sit in aliqua Diœcesi, probatur ex pluribus, & primò ex actibus iurisdictionalibus *ibi* ab Episcopo factis. Calcan. *cons. 34. num. 11.* Hieron. de Mont. *de finib. regen. cap. 78. num. 32.* Rota *in d. Marsicana iurisdictionis coram Buratto num. 12. & in Adrien iurisdictionis 27. Ianij 1622. & 30 Ianuarij coram R.P.D. Pirouano*, quas refert, & sequitur D. Ferentill. *in Annot. ad d. Marsicen. coram Buratt. num. 15.*

20 Nec est necessarium probare exercitium singularum specierum iurisdictionis, sed sufficit probare actus in quibusdam, & aptitudines in cæteris Bald. *cons. 161. nam. 2. vers. item non est necesse lib. 3.* Rota *in Theatina iurisdictionis 17. Decembris 1607. coram Ortembergo, qua in fin. operis est decis. 56. num. 3.*

21 Et per exercitium vnius actus Episcopus dicitur constitutus in quasi-possessione vniuersali iurisdictionis, Rota *in d. Theatina coram Ortembergo num. 4.*

22 Dummodò probetur, huiusmodi actus esse factus cum scientia, & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenditur iurisdictio, aliàs non suffragantur, vt in his terminis respondit Rota *in d. Adrien. seu Nullius iurisdictionis 28. Maij 1612. coram Vbaldo nam. 7. in d. Aprutina iurisdictionis 19. Martij 1607. coram Eminentissimo D. Cardinale Ioanne Baptista Pamphilio num. 1.* & *in eadem causa 10. Martij 1624. coram Dunozetto num. 16.* & *in Theatina iurisdictionis de Buccianico 23. Iunij 1614. coram Reuerendiss. D. Coccino Decano, quæ in fine operis est decis. 59. num. 7.*

23 Verùm quod non sit necessarium Episcopo probare scientiam, & patientiam aduersarij, resoluit Rota *in allegata Adrien. iurisdictionis 27. Ianij 1612. coram R.P.D. Pirouano*, & ratio est, quia Episcopus habet iuris assistentiam exercendi iurisdictionem in locis sitis intra fines suæ Diœcesis; at in habente iuris assistentiam, non est ne-

24 cessaria scientia patientis, dum non agit de acquirenda, sed de continuanda quasi-possessione. Rip. *in cap. cùm Ecclesia Sutrina num. 74. vers. facit autem de caus. possess. & propriet.* Sequitur D. Ferentil. *in Annot. ad d. decis. 578.* Buratt. *sub. num. 16.*

25 & quia Episcopus tunc habet titulum cum possessione quo casu non est necessarium probare scientiam, vel patientiam aduersarij, Castren *in l. seruitutes 14. sub num. 9. vers. quartò requiritur ff. de seruitut.* Veronen. *de seruitut.* Vrban. *præd. cap. 20. num. 5. vers. 2.* fallit, cum aliis *in d. Theatina iurisdictionis 17. Decembris 1607. coram Ortembergo.* Seraphin. *decis. 1213. num. 7.* Rot. *decis. 533. num. 3. part. 1. recent.*

26 Insuper actus iurisdictionis, ad hoc vt probent Ecclesiam esse in diœcesi, debent esse certi, quia si possent referri ad plures causas, siue titulos, non eliceretur ex eis vera probatio, sed æquiuoca, quæ non sufficit ex allegatis per Surd *cons. 168. num. 33. vers. respondeo quoque, & num. seq.*

27 Et ideo licet actus visitationis sint iurisdictionales *cap. 1. §. cùm autem, de censib. cap. conquærense,* vbi Gloss. & DD. præcipuè Abb. *num. 2. in fin. de offic. ordin.* Seraphin. *decis. 475. num. 1. & 615. num. 2. & 1008. num. 4.* Mantic. *decis. 322. num. 14.* Greg. XV. *decis. 4. num. 4. & decis. 304. n. 4.* Buratt. *decis. 504 num. 1.* cum aliis per D Ferentill. *ibi sub littera A. num. 22.*

28 tamen cùm possint ab Episcopo fieri iure delegato tanquam ab Episcopo viciniori, qui vigore Concilij Tridentini *sess. 24. cap. 9. de reformat.* potest visitare Ecclesias etiam quæ sunt Nullius, non suffragantur huiusmodi actus, nisi visitationes probentur factæ vel ante Concilium, vel si postea, doceatur factas iure ordinario, quod est probandum quia non præsumitur, sed potius vigore Concilij factas fuisse, vt resoluit Rota *in d. Aprutina iurisdictionis 19. Ianij 1606. & 30. Martij 1607. coram Eminentiss. Domino Cardinale Pamphilio in d. Adrien. seu*

Nullius

Nullius Iurisdictionis coram Vbaldo num.3. & 4. & in d. Nullius seu Aprutina iurisdictionis coram Dunozetto num.14. & 15.quas refert & sequitur D. Ferentill. *loco cit. num.* 18. & Rota *in d. Theatina iurisdictionis de Atteßa 17. Decemb. 1612. coram Reuerendiss. D. Coccino, quæ in fine operis est decis. 57. & coram eodem in alia Theatina, seu Nullius iurisdictionis de Bucclanico 23.*

29 *Iunij 1614.* sicut etiam ex contributione facta seminario, non probatur subiectio ex parte contribuentium, nec iurisdictio ex parte Episcopi cogentis ad contributionem, quia vigore Concilij Tridentini *sess. 23. de reformat. c. 8. circa med.* seminario contribuere tenentur etiam, qui sunt Nullius. Rot. *in d. Adrien. seu Nullius iurisdictionis 28 Maij 1612. coram Vbaldo n.5. & in d. Squillacen. seu Nullius coram Andrea n.26.* & ge-

30 neraliter ex actibus, quos Episcopi in exemptos vigore Concilij tanquam delegati exercere possunt, quos recensui *supra quæst. 7. hac disp.* non probatur iurisdictio, vt Rota *in dd. Adrien. & Squillacen.*

31 Secundò locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex testibus explicitè id deponentibus, & bonam rationem reddentibus, Rot. *in d. Calagurritana iurisdictionis 26. Iunij 1604. coram Ortembergo, & in d. Marsicen. coram*

32 *Buratto n.7.* debent tamen testes in hac materia, etiam non requisiti, assignare rationem concludentem, non per actum intellectus, sed etiam per sensum corporis, ad hoc vt eorum depositiones stringant, vt in his terminis Rot. *in d. Nullius, seu Aprutina coram Dunozetto, n. 12.* vbi *n.18.* quod non sufficiant testes de auditu non specificantes personas, à quibus audierunt.

33 Tertiò probatur ex priuilegio exemptionis, quod eximit solum à subiectione, non autem à situatione, & denominatione. Viralin. *in clem. 2. n. 44. de priuil.* Franc. *in c. 2. §. statuto verß. sed aduerte de constit. in 6.* Rot. *d. dec. 207. n. 3. part. 2. diuers. & d. dec. 324. n. 4. & dec. 491. n. 1. part. 1. recent.* cum aliis *in d. Calagurritana seu Nullius iurisdict. 16. Iun. 1606. coram Ortembergo n. 5. & 6. & in eadem causa 20. Maij. 1615. coram Vbaldo, quæ in fin. operis est decis. 50. num. 1. & in d. Marsicana coram Buratto num. 14.*

34 Quartò probatur ex enunciatiuis, quæ si emanauerint à summis Pontificibus principaliter ad describendos fines diœcesis, cum clausula, *quæ proprijs dictimus exprimenda vocabulis*, probant locum in eis nominatum esse intra fines Diœcesis, vt tenuit Rota *dec. 142. n. 5. & 6. part. 4. diuers. & dec. 258. n. 2. post 2. vol. consil. Farinac. & dec. 405. n. 2. & dec. 683. n. 4. part. 1. recent. & in Cæsaraugustana Camerariæ 26. Nouembris 1632. coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis est dec. 78.* vbi *n. 23.* quod Rota semper amplexa sit hanc opinionem, tanquam veriorem, & idem tenuit *in eadem causa coram eodem 9. Maij 1633. quæ infra est dec. 79. n. 3.* & admisit eadem Rot. *in alleg. Adrien. seu Nullius iurisdictionis 18. Martij 1613. coram Vbaldo n. 4.* licet de releuantia huius probationis dubitauerint Franc. *in c. si Papa n. 4. verß. & dicit etiam, de priuileg. in 6.* Put. *dec. 427. lib. 2. in nou.* cum aliis per Rot. *d.*

35 *dec. 683. n. 1. part. 1. recent.* Debent tamen enunciatiuæ huiusmodi esse plures, saltè duæ factæ à diuersis summis Pontificibus in diuersis Bullis. Aretin. *in cap. cum causam n. 23. verß. sed potest respondere de probat.* Rota *dec. 388. sub n. 1. part. 1. diuers. & dec. 160. n. 6. part. 1.*

36 *recent.* Item debent esse antiquæ, aliàs non probant *l. non nudis, & l. non epistolis C. de probat.* Rot. *dec. 31. de probat. in antiq. & in Taruisina iurisdictionis 17. Februarij 1598. coram Litta, & in Theatina iurisdictionis*

37 *4. Iulij 1612. coram Reuerendissimo D. Coccino.* Insuper enunciatiuæ plures in instrumentis diuersis temporibus inter diuersas personas, & à diuersis Notariis celebratis, & idem attestantibus, ex quibus resultat publica fama. Caputaq. *decis. 344. num. 2. part. 3.* Rot.

decis. 472. num. 1. & decis. 541. num. 3. part. 1. recent. probant locum esse in Diœcesi in antiquis, saltem

38 concurrentibus adminiculis, Rota *in d. Calagurritana, seu Nullius iurisdictionis 16. Iunij 1606. coram Ortembergo num. 12.* dummodo concurrat longæua qua-

39 si-possessio, vt in his terminis resoluit Rota *in d. Adrien. seu Nullius iurisdictionis 18. Martij 1613. coram Vbaldo num. 6. & in d. Nullius, seu Squillacen. iurisdictionis coram Andrea n. 11.* & dummodo ex aliis

40 contrariis enunciatiuis non elidantur Rot. *d. dec. 160. n. 12. part. 1. recent. & in d. Adrien. coram Vbaldo n. 7. & in d. Cæsaraugustana Camerariæ 9. Maij. 1633. coram R.P.D. Pirouano num. 8.*

QVÆSITVM X.

Pendente lite super exemptione inter Abbatem, & Episcopum, ad quem pertineat iurisdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Regulariter cognoscit, an sibi iurisdictio competat.*

2 *Ordinarius nequit in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere.*

3 *Pontificis est de exemptione cognoscere.*

4 *Iurisdictio erga alios, lite pendente inter Episcopum, & Abbatem super exemptione, spectat ad eum qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur.*

5 *Possessio antecessorum, ad effectum manutentionis, iuuat successorem.*

PAucis hanc quæstionem resoluam, adiecta vnica distinctione: nam aut inter ipsum Abbatem, siue Prælatum inferiorem, & Episcopum agitur de iurisdictione erga alios exercenda, aut Episcopus prætendit erga ipsummet Abbatem iurisdictionem habere. In hoc vltimo casu licet regulariter ad iudicem spectet cognoscere, & determinare, vtrùm sibi iurisdictio competat, *l. 2.* vbi Doct. *ff. si quis in ius vocat. non ierit l. in præscriptione C. si contra ius*; Panormit. Felin. & alij *in c. super litteris de rescript.* tamen in hac materia exemptionum Ordinarius nequit de sua iurisdictione cognoscere. Quia quando agitur non solùm de nudo exercitio iurisdictionis, sed etiam de proprietate subiectionis, non licet iudici cognoscere, vt docent Panormitanus *in cap. ad audientiam*, & ibi etiam Gloss. *de appellat.* Felin. *in cap. super litteris num. 24. de rescript.* Tum quia per exemptionem agitur de totali fundamento iurisdictionis, & proprietate illius, idque cum honore & commodo Ordinarij, quo casu Ordinario cognoscere non licet, an sibi iurisdictio competat, ex Felin. *d. cap. super litteris, num. 23. verß. fallit tertiò*; Confirmatur argumento à simili; nam quando exeipitur, quod locus non est de iurisdictione citantis, eo casu Iudex, cuius in ea re vertitur vtilitas, cognoscere non potest, Felin. *d. cap. super litteris, num. 27.* vbi etiam Butr. validum est autem in iure argumentum de locis ad personas. Atque quod opposita exemptione, Ordinario integrum non sit cognoscere, an sibi iurisdictio competat, docent Felin. *d. cap. super litteris, num. 10. verß. quartus casus, & num. 24 verß. fallit quartò, de rescript.* vbi etiam, Panorm. & alij, Innocent. *in c. venerabili*, vbi etiam Panormit. *num. 3. & 4. de censib.* idem Panormit. Franc. & alij *in cap. ad audientiam de appellat.* Angel. *in d. l. 2. n. 1. & 2. ff. si quis in ius vocat. &c.* Etiam à Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part. 2.*

quæst.12. per tot. licet contrarium sentire videatur, Gloss. *in cap. cum persona verb. Ordinariis, de priuileg. in 6.* per illum text. io hoc igitur casu recurrendum erit ad vtriusque Superiorem, nempe ad Summum 3 Pontificem: nam cùm eius solius sit plenè eximere, eius etiam erit de suo exemptionis priuilegio iudicare, & determinare, text. *in cap. cùm venissent*, vbi gloss. *in verb. iudicari*, & Doct. *de iudic.*

4 Si verò agatur de exercenda iurisdictione in alios; nempe cui competat huiusmodi exercitiom, tunc iurisdictio spectabit ad eum, qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur; in ea enim manuteoendus est iuxta tex. *in §. retinendæ*, Instit. *de interdict.* Rota *decis. 238. & decis. 263. & 591. num. 1.* 5 *& decis. 501. num. 2. part. 2. recent.* & ad hunc effectum successor iuoatur etiam possessione antecessoris, Rota *decis. 1. de restitut. spoliat. in non.* Guidop. *decis. 629.* eadem Rot. *d. decis. 501. num. 2. part. 2. recent.* vbi alia decisio citatur.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbatia Regularis exempta effecta secularis remaneat exempta.

SVMMARIVM.

1. *Priuilegium concessum ratione professionis, vel officij, durat quatenùs durat professio, vel officium* num. 11.
2. *Cessante causa priuilegij, eius effectus cessare debet.*
3. *Priuilegium mutatur, mutatione personæ:* declara, vt num. 12.
4. *Ecclesia Regularis ad regularem statum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, nisi expressè sint sublata.*
5. *Causæ duæ vbi concurrunt, vna tantum cessante, non cessat dispositio.*
6. *Causa vtilitatis potentior, & principalior præsumitur.*
7. *Causa vtilitatis præsumitur finalis, quia futura respicit, & quia magis vniuersalis, & perpetua.*
8. *Causa permanente permanet effectus.*
9. *Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia subrogatus esse censetur.*
10. *Subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cum priuilegiis, secùs si sit facta ab homine.*
13. *Formam reductionis Ecclesiæ Regularis in secularem, vide remissiuè.*

1 VIdetur dicendum, quòd sic. Quia priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quateons dorat officium, vel professio, *l. maximarum*, vbi id notat Bart. *C. de excusat. muner. lib. 10. l. sub pretextu*, *C. de sacrosanct. Eccles. l. semper*, & ibi etiam Barthol. *ff. de iur. immunit.* ootator in *l. scriniarios, C. de testament. milit.* & per Felin. *in cap. clerici col. 2. de iudic.* Bald. *in l. instar, col. 2. C. de iure fisci lib. 10.* At priuilegium exemptionis regularibus concessum videtur ratione professionis; nempè ex eo, quòd Regulares sunt. Ergo cessante Regularitate, 2 expirat priuilegium exemptionis, eius intuitu concessum, per text. *in cap. Abbates de verbor. significat. & in cap. ex parte, & in cap. licet de decim. & in can. ita nos §. 1. 25. quæst. 2.*

3 Secundò. Quia mutatione personæ mutatur priuilegium, *l. Paulus respondit*, vbi Bart. & alij *ff. de acquir. hæredit.* ad idem text. *in l. cùm patronus ff. de legat. 2.* quem ad hoc ponderauit Marian. Soccin. *con. 153. num. 18.* Ias. *in auth. quas actiones num. 41. C. de Sacrosanct. Eccles.* Surd. *cons. 127. num. 67. lib. 1.* & alij; ergo priuilegium coocessum Regularibus debet cessare, facta translatione regularitatis, in secularitatem.

4 His tamen non obstantibus, contrarium dicendum est: nempè, quòd Abbatia, siue Ecclesia regularis ad secularem statum redacta non amittit exemptiones & priuilegia sibi antea concessa oisi expressè sint 5 sublata. Primò quia vbi duæ causæ concurrunt, voa tantùm cessante, non cessat dispositio, *l. si venis*, *l. in bonis*, vbi Bart. *ff. de priuileg. creditor. & §. affinitatis*, Instit. *de nup.* Sed Summus Pontifex non videtur ad huiusmodi exemptiones concedendas impulsus ea tantum causa, quod personæ erant Regulares, sed etiam propter Ecclesiæ, & Religionis vtilitatem 6 ac fauorem, quæ caosa vtilitaris Ecclesiæ potentior, & principalis fuisse præsumitur, secundùm Calde- 7 rin. *cons. 8. sub rub. de priuileg.* & præsumitur finalis, quia futura respicit, *ad l. 1. §. sexum ff. de posth.* & quia magis vniuersalis, & perpetua, quam ratio Religiois, seu regularitatis, vt notatur per Bald. *in l. generaliter, col. 2. C. de Episc. & Cleric.* Ideo licet priùs io Ecclesia fuerint Regulares; qoia Ecclesiæ vtilitas permanet in secularibus, permanebit, & priuilegium, *l. liberorum, §. notantur, ff. de his, qui not. infam. cap. requisisti, de testament. cap. dilecti, de for. compet.* 8 Quòd autem vtilitas Ecclesiæ maneat, & perseueret in Ecclesia Regulari secularizata, patet quia huiusmodi mutatio, siue Regularis status in secularem translatio Apostolica auctoritate fieri debet, quod est certum; nnnquam autem Summus Pontifex ad id inclinaret, si ex translatione huiusmodi potiùs detrimentum, quàm vtilitas Ecclesiæ sequeretur.

Secundò, licet exemptio ab initio concessa foret Monachis, seu aliis Religiosis; tamen quando Ca- 9 nonici seculares subrogantur in locum Regularium, in eorum quoque iura & priuilegia, subrogati esse censentur; facit text. *in clem. 1. de supplen. neglig. Prælat.* Vbi Episcopos subrogatus in locum Canonicorum ad eligendum Abbatem, intelligitur subrogatus eodem modo, & forma, quibus Monachi eligere debebant; & hoc probat Felin. post Calderin. *in c. cùm accessissent, col. 6. de const.* vbi plura ad hoc adducit; facit generalis regula de subrogatis, quæ est, vt sapiant naturam, & sortiantur iura, & priuilegia eorum, in quorum locum subrogantur, *l. si eum, §. qui iniuriarum ff. si quis caution. cap. Ecclesia, vt lite* 10 *pend.* Item quia subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cum priuilegiis. Licet non facta autem ab homine; nisi agatur de fauore, & vtilitate Ecclesiæ, *iuxta doctrinam* Henrich. Boich. *in d. cap. Ecclesia, vt lite pendent.* Barthol. Soccin. *cons. 93. num. 3. circa fin. & num. 4. lib. 3.* Sed hic subrogatio fit à lege, quia fit à Summo Pontifice, qui est lex animata, & viua in terris, *§. fin. Authent. de consult. coll. at. 5. l. 1. §. cùm Vrbem, ff. de offic. præf. Vrb.* notatur *in l. & quia ff. de iurisd. omn. Iudic.*

Confirmatur per ea, qoæ docent Ioan. Andr. & alij, *in cap. 1. §. ad hæc de Religios. domibus in 6.* vbi dicunt quòd is qui donauit Religiosis certa prædia sub conditione, quòd redirent ad eum si contingeret ipsos Religiosos mutare habitum, vel à loco recedere, non habet ius repetendi donationem, si mutatus fuit habitus de licentia Papæ; quia habitus mutatus de licentia Papæ, censetur subrogatus loco alterius.

11 Non obstat qood cessante professione debet cessare priuilegium; quia hoc procederet, si priuilegium concessum fuisset ratione solius professionis: quo casu noo negatur mutatione status amitti priuilegium, sed concessio exemptionis facta est, attenta ratione vtilitatis Ecclesiarum, & Religioorum earúmque fauore, vt supra diximus, faciunt quæ notantur *in l. 1. C. de collect. de immunit. lib. 11.* vbi si priuilegium concedatur non

solùm

solùm respectu priuilegiatorum profitentium aliquam artem, sed etiam fauore Vniuersitatis vel Collegij, permanet priuilegium, etiam quòd priuilegiati desinant exercere artem illam.

12 Nec item obstat, quod mutatione personæ extinguatur priuilegium; quia id verum est, quando sola persona fuit immediata causa priuilegij, secundùm Dinum.*in regul.Priuileg. de Regul.iuris in 6.* per text. *in l.non solum ff. de in integrum restit.*sed personæ Regularium non fuerunt immediata causa exemptionis concedendi, sed fauor Religionis, & Ecclesiarum, necnon earum vtilitas, vt diximus, ergo &c. Atque quòd Ecclesia Regularis, per mutationem status non amittat priuilegia, & immunitates, ac libertates sibi concessas, nisi expressè sint sublata, & nisi concernant ipsum statum, vt puta Ordinem regularem, docent, Innoc. *in cap. dilectus col. 3. sub num.4. verb. Monialium*, & *ibi* Ioan. Andr. *col. 4. in princ. eod.verbo Monialium*, Panormit. *num. 9.* & alij *de Capell. Monachorum*, idem Innoc.*in cap. Abbate in fine*, & ibi Butr. *num.22.* & Panormit. *num. 16. de verborum significat.* Rebuff. *conf.105. & in Concordatis rubr. de Regia ad Prælat. nomin.faciend. §. vlt. verbo, concessa.* Geminian *conf.125. num.11.* Oldrad. *conf.167. num.1.* latissimè Rippa *respon.3. ad cap.2. de rescript. à num. 12. in fin.* Philip. Prob. *in addit. ad Ioan. Monach. in cap. cùm de beneficio, à num.42. vsque in finem de præbend. in 6.* Rota *in vna Tarraconen. Sacristiæ 29. Martij 1601.coram Iusto circa fin. relata* per Garz.*de benef. part.7.cap.15. num.8.*eadem Rota *in Aquilana iurisdictionis 30. Martij 1607.coram* Pamphilio *num.3 relata* per Marchesan.*de commissionibus part. 1. fol.980.* eadem Rota *in Cæsaraugustan. præeminentiarum 3.Martij 1609. coram Coccino.*

13 Forma reductionis Regularitatis in secularitatem traditur à Philippo Probo *loc.cit. num.vlt.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Prælati exempti possint exemptioni renunciare

SVMMARIVM.

1. *Exemptio est libertas, qua exemptus liberatur ab Ordinarij iurisdictione.*
2. *Fauori suo renunciare quilibet potest.*
3. *Abbates & Prælati exempti nequeunt exemptioni renunciare.*

1 Videtur dicendum, quod sic; Quia exemptio est libertas, qua exemptus eripitur, vel liberatur ab Ordinariorum iurisdictione, *can.nulla*, iunct. gloss. 93. *dist.* gloss. *in cap. olim il 1. in verb. Diœcesani*, & ibi, Panormit. & alij, *de priuileg.* ergo est fauor & priuilegium: at quilibet potest fauori suo

2 renunciare, *l. si quis in conscribendo, C. de Episc. & cler.cap. ad Apostolicam, de Regular.* Ergo &c.

3 Contrarium tamen dicendum est; quòd Abbates, & Prælati ab Ordinariorum, & aliorum iurisdictione exempti, & Sedi Apostolicæ sobiecti nequeant exemptionis priuilegio renunciare; quia summus Pontifex, aliquos à Prælatorum sibi inferiorum iurisdictione soluendo, ac sibi subiiciendo, constituit se immediatum eorum Superiorem, Iudicémque Ordinarium, quasi esset Episcopus Diœcesanus; ideò nequeunt exempti, absque Papæ licentia, huiusmodi priuilegio renunciare; sicut Clericus, absque Diœcesani licentia, nequit se alieno Episcopo subiicere, & eius iurisdictionem prorogare, per text.*in cap. significasti, de for.compet.* quia consequenter id noceret iurisdictioni, & fauori proprij Episcopi. Vnde cùm supra dictum sit exemptiones etiam Apostolicæ Sedis fauore concedi; non est, cur exemptus in præiudicium Summi Pontificis, cuius interest, huic priuilegio renunciare possit: atque hoc expressè probatur *in cap. cùm tempore, de arbitr.* vbi *§. fin.* Summus Pontifex approbat quoddam compromissum inter Ecclesiam exemptam cum quodam Episcopo; & excipit, quæ contra libertatem illius Ecclesiæ exemptæ in eo compromisso continentur, hanc reddens rationem, *Cùm etsi spontè volueris, de iure tamen nequiueris, sine licentia Romani Pontificis renunciare priuilegiis, vel indulgentiis libertatis, qua Monasterium illud indicant ad ius & proprietatem Romanæ Ecclesiæ pertinere:* idem probatur, *ex cap.2.ad fin. de in integr.restitut.* ibi, *non tam ius suum, quàm nostrum*, & *cap. cùm olim il 2.de priuileg.* ibi *Ius nostrum, & Ecclesiæ Romanæ tuebatur.* Atque ità tenent gloss. finalis *in Clement. penult. de sentent.excommunic.* Anton. de Butr.*in cap significasti, num.12.* & ibi etiam Panormit.*num.10. & 11.*& Marian.Soccin.*num.42.de for.compet.* idem Panormit. *in d.cap. cùm tempore,num.2.& 7.de arbitr.* Felin.*in cap. cùm accessissent in princip. de constitut.* Ioann.Andr.*in reg.sciente, de regul.iur.in Mercurial.*Iason *in d.l.si quis in conscribendo*, Mandosi.*de signat.grat.verb.exemptiones ab Episcopis, versic.exemptus à iurisdictione*, Card. Tusc. *verb.renunciare,concl.171.num.9.* Cokiet.*de iurisd. Ordin.in exempt. part.3. quæst. vltim.* Roderic. *quæst.regul. tom.2. quæst.63. art.10.* Sanch.*in decalog. lib.4. cap.39.num.29.* & aliis sequentibus, Galerat.*de renunciat. tom.2.cent.2.renunciat.140.num.18.*August. Barbos.*in addit.ad collect.ad d.cap. cùm tempore*, latè Rota *in Vlixbonen. Monast.2. Iunij 1625. coram Remboldo*, & *in eadem causa 19.Nouembr.1625. coram Reuerendiss. Domino Coccino Decano*, in quibus contrariis respondet, subditque non esse veram sententiam, gloss. *verb.libertatis, in d.cap.cùm tempore*, asserentis priuilegio exemptionis renunciari posse in præiudicium exempti, non verò eximentis, quia non potest considerari aliquis effectus, quantùm ad exemptum; nam ius libertatis est ita coniunctum inter exemptum, & superiorem, vt commodè separatio fieri non possit, prout obseruat Abbas *in d.cap.cum tempore,n.7. qua dec.in fin. operis sunt dec.81.& 82.*& idem firmauit Rot.*coram Greg. XV. dec.325. num.23.& in Leodien. Decanatus 15.Ianuarij 1629.coram R.P.D.Pirouano.*

Ad argumentum respondemus, quod licèt generaliter dicatur, quem posse licitè iuri, & fauori suo renunciare; tamen in priuilegio exemptionis tangitur, nedum fauor exempti, sed etiam ipsius Superioris, idest Pontificis qui eum exemit, & eximendo ab aliis, illum immediatè suæ iurisdictioni subiecit; vnde sua intereſt, hanc immediatam subiectionem non amittere.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Episcopus Regulares Ecclesias, & Monasteria sibi subiecta, à sua iurisdictione eximere possit.

SVMMARIVM.

1. *Episcopus potest Ecclesias sua Diœcesis à sua potestate eximere.*
2. *Exemptiones ab Episcopis Regularibus concessa referuntur.*
3. *Potest ab omnibus iuribus, qua in Ecclesiis sua Diœcesis Episcopus non possidet, libertatem concedere.*
4. *Episcopus Ecclesias sibi subiectas eximere à quibus non possit.*
5. *Episcopus eximere potest in totum initio fundationis Ecclesia.*

Item patiendo iura sua præscribi.

Item per modum Vicariæ perpetuæ.
Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata.

6 *Episcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem semel concessam amplius reuocare.*

7 *Exemptio ab Ordinario concessa, absque consensu Capituli non suffragatur, & consensus præstari debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato, num. 8.*

9 *Consensus Capituli requisitus in exemptione ab Episcopo alicui Ecclesiæ concessa, præsumitur ex obseruantia 30. annorum etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus, aut reseruatus non appareat.*

1 Regulariter Episcopus potest Ecclesias intra eius Diœcesim sitas à sua potestate eximere, vt probat Gloss. 25. *quæst. 2. in Summa, versic. item Episcopus*, & alij Doctores inferiùs citandi communiter; & leguntur aliquæ huiusmodi exemptiones Regularium Monasteriis concessæ ab Episcopis: vt fuit exemptio 2 cōcessa Cœnobio D. Vincentij Lutetiæ, à B. Germano Parisiorum Episcopo, cuius priuilegium refertur in *quæst. 4. huius Disp.* huic simile priuilegium concessum fuisse ab Archiepiscopo Consentino propter exemptionem Fratrum Minimorum de Paula, à sua iurisdictione legitur, *in 1. tomo priuil. eiusdem Ordin.* à Laur. Peirin *declarat. in principio*; cuius priuilegij tenor est.

PIRRHUS MISERATIONE DIVINA Archiepiscopus Consentinus.

Dilecto Nobis in Christo Filio F. Francisco de Paula, Eremitæ nostræ Consentinæ Diœcesis, tuæque Congregationis Fratribus Eremitis præsentibus, & futuris, ac vniuersis, & singulis, salutem in Domino sempiternam.

Decet nos ex officio, quo Archiepiscopali Ecclesiæ Consentinæ præsidemus, vigilanti cura, singularique sollicitudine circa ea, quæ in laudem, & gloriam omnipotentis Dei, cui soli cura est de nobis, & à quo bona cuncta procedunt, ac in augmentum sanctæ Fidei Catholicæ, nostræque Christianæ Religionis, ac plurimorum animarum salutem cedunt, ac in multorum bonum exemplum, insudare; ac quantùm cum Deo possumus, ea, quæ iusta, rationabilia, salutifera, & à iure diuino, ac sanctorum Patrum institutionibus, penitùs, & omninò non discrepantia gratiosè concedere & iis fabiliter annuere.

Dudùm siquidem ad tuæ supplicationis instantiam super finibus, & posse dictæ Terræ Paulæ, quoddam Oratorium, seu Ecclesiam sub vocabulo Sancti Francisci, per te erigi fecimus, in quo diuina officia audire & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac orare posses. Tu, qui dictum Oratoriū, seu Ecclesiam cum singulari diligentia, vnà cum quodam paruo dormitorio fabricasti, ac fabricari fecisti, ac in dies fabricas, & amplias, vitam austeram, Eremiticam per viginti annos, vel circà, & sanctè, & iustè, & religiosè vixisti, ac de bono in melius perseuerasti, prout ducis, viuis, & perseueras de præsenti, ibidemque Deus solita clementia, diuersa, & crebra miracula per te operatus est, & operatur in dies, propter quæ multorum creuit deuotio populorum, & ad te confluit populi multitudo, multique sub habitu Eremitico, & recum viuere decreuerunt, & Deo continuò præstare famulatum. Vt tu ipsique quietiùs, sanctiùs, & deuotiùs viuere, & Deo feruentiùs famulari valeatis, tu & Fr. Balthasar Sacerdos, cæterique Clerici, vel Laici sub habitu Eremitico ibidem vitam ducentes, nobis humiliter supplicastis, vt dictum Oratorium, seu Ecclesiam Sancti Francisci de Paula, ab omni iurisdictione, & superioritate Matris Ecclesiæ terræ Paulæ, & ab omni alia iurisdictione, & superioritate, etiàm nostra eximere, & liberare, & sub protectione Sedis Apostolicæ totaliter relaxare, dictúmque Oratoriū, seu Ecclesiam, vnà cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, tibi, tuæque Congregationis Eremitis, Fratribus, præsentibus, & futuris conferre, & in perpetuum concedere, & prouidere de eodem; teque prout ipsi supplicarunt) in eorum Patrem, Superiorem, & Priorem deputare, huiusmodi Fratribus, Eremitis potestatem, baliam, auctoritatem, te Fratrem Franciscum, & alios quoscunque in eorum Superiores, & Officiales canonicè eligendi dare, & concedere, tibíque & aliis per vos eligendis, omnem iurisdictionem, & potestatem in spiritualibus, & temporalibus, indè, & super omnibus locis & personis, & rebus huiusmodi; omni potestate Missas, & alia diuina officia celebrandi, Confessiones audiendi, Eucharistiæ, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & recipiendi, malefactores, rebelles & inobedientes puniendi, incarcerandi, condemnandi, & absoluendi; & pro huiusmodi vitæ obseruantia statuta, & ordinationes iuri diuino, & Sanctorum Patrum institutionibus consona faciendi, & de bono in melius reformandi, ac aliàs opportunè in omnibus concedere, dare & prouidere dignaremur.

Nos verò, qui ex vera scientia, & experientia iam longo, & continuo tempore te cognoscimus, operáque tua, & nobis manifesta sunt, & te Religiosum, & sanctum hominem, ac Deo gratum, & acceptum fore & esse demonstrant; considerantes, quòd bona opera pia, charitatiua, ac Deo grata, & multis salutifera, inibi, & vbique per te, tuámque Congregationem feruentiùs, & quietiùs, & deuotiùs operari poterunt, si priuilegiis munimine, ac fauoribus & gratiis prosequamini opportunis; vestris iustis, & sanctis desideriis, & supplicationibus annuentes, &

inclinati

inclinati; huiusmodi Oratorium, siue Ecclesiam, vnà cum omnibus iuribus & pertinentiis suis tibi, tuæque Congregationi in perpetuum damus, tradimus, assignamus, cedimus, & conferimus, ac tenore præsentium prouidemus de eodem.

Teque in superiorem huiusmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seu quouis alio nomine nuncupandum damus, & deputamus, cui præsis, ac vita, & exemplis prosis: tuísque monitis, mandatis, & præceptis salubrius omnes huiusmodi Congregationis personæ obedire, & parere debeant, ipsisque tuis Eremitis Fratribus, te in suum Superiorem, & Priorem, ac vnà tecum, alios quoscunque Superiores & Officiales canonicè eligendi potestatem, & auctoritatem.

Nec non Statuta, & Ordinationes pro huiusmodi vitæ obseruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum institutionibus non deuiantia, faciendi.

Tibique, & huiusmodi Officialibus, & Superioribus sic eligendis omnimodam iurisdictionem, ordinariam in spiritualibus, & temporalibus Congregationis huiusmodi personarum, etiam si Sacerdotali, seu quauis alia præfulgeant dignitate, & locorum iurisdictionem animalium, & rerum omnium ad te tuámque Congregationem, quomodolibet spectantium.

Cum potestate quoscunque rebelles, & inobedientes, omnium huiusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata, delicta, & cuiuscunque generis maleficia, & crimina (prout iuris fuerit) puniendi, huiusmodi delinquentes incarcerandi, condemnandi, disciplinandi, liberandi, absoluendi, cæteráque faciendi, quæ in præmissis, & circa præmissa vobis videbuntur fore necessaria, & opportuna, & quæ nosmet facere possemus.

Sacerdotibus verò huiusmodi Congregationis, seu secularibus, vel regularibus per vos eligendis, vt Missa etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honesto cum altari portatili celebrandi, Eucharistiæ, & alia quæcunque Sacramenta Ecclesiastica liberè, & licitè tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quoties deuotio ingruerit, & necessitas postulauerit, absque quacunque Superioris licentia ministrare, ad quæ suscipienda, extrà loca huiusmodi compelli non possitis.

Confessiones audire, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacunque irregularitate, nobis tam à iure, quàm à nobis reseruatis, & permissis, toties, quoties absoluendi, & dispensandi, votáque quæcunque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam salutarem iniungendi.

Loca, Oratoria quæcunque, & Ecclesias licitè accipiendi, & retinendi.

Quascunque etiam personas Ecclesiasticas, & seculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum quem geritis profiteri, & recipere volentes, acceptandi, & recipiendi ad habitum, & promissionem obseruantiæ castitatis, paupertatis, & obedientiæ, vestráque huiusmodi statuta, & ordinationes facere possint, & valeant, ac possitis, & valeatis, potestatem, baliam, & auctoritatem tenore præsentium damus, concedimus, & indulgemus; ac vobiscum super his opportunè dispensamus.

Omnibúsque priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus Fratres Sancti Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui & vti auctoritate nostra in Ciuitate, & Diœcesi Cosentinensi, possitis & valeatis.

Huiusmodi Oratorium, siue Ecclesiam, ac alia quæcunque loca, Oratoria, & Ecclesias, per vos in posterum acquirenda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, Eremitisque, & personis, rebúsque omnibus ad vos, vestráque loca quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, personísque huiusmodi inibi degentibus ab omni iurisdictione, & superioritate Matrum Ecclesiarum, ac nostra, nostræque Cosentinæ Ecclesiæ, cæterarúmque personarum (salua tamen semper quarta omnium legatorum, quam omnino Nobis, & Successoribus nostris, prout iuris est, soluere teneamini, ex certa nostra scientia, motu proprio, & de plenitudine nostræ Dignitatis, quantum cum Deo possumus, in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac sub protectione submissione, iurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ totaliter, specialiter, & singulariter, & expressè remittimus, & relaxamus præsentibus perpetuis, futurísque temporibus valituris.

In quorum omnium, & singulorum robotis firmitatem & testimonium præmissorum per manus Philippi Figadij de Buxem Cancellarij nostri præsentes fieri fecimus nostríque maioris sigilli appensione munitas, & nostræ propriæ manus subscriptione roboratas.

Datum in nostro Archiepiscopali castro S. Lucidi, Anno 1471. die vltimo Nouembris, quartæ indictionis, sub Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri D. Pauli Papæ Secundi, Anno septimo. Amen.

Verùm Episcopus non potest in totum Ecclesiã sibi subiectam à sua potestate eximere; potest enim concedere immunitatem, & libertatem ab omnibus iuribus, qua

3

quæ ipse in Ecclesia possidet, iis tamen exceptis, quæ à se alienare, seu abdicare nequit; vt *cap. pastoralis de donation.* Ita Gloss. *in cap.* 1. *in principio, de priuilegiis, in sexto*, & ibi Philipp. Franc. *sub num.*4. *versiculo in Glossa* 2. Gloss. *in Can. visis*, 16. *quæst.*1. Federicus de Senis *consil.* 147. & 248. Calderinus *consil.* 12. *versiculo tamen per hanc vnionem, in titulo de rebus Eccles. non alienandis*, Panormitanus *in cap. cùm olim, num.*4. *de priuilegiis, & in cap. constitutus, num.* 10. *de Relig. domibus, & in cap. cùm inter, num.* 13. vbi etiam Felinus *num.*3. & 4. *de sentent. & re iudic.* idem Panormit. *in cap. cùm venerabilis, per totum, de censibus*, Decius *consil.* 152. *incip. In causa*, Mandos. *in tractatu de signat. grat. verb. exemptiones ab Episcopis, vers. Episcopus non potest*, Erasmus Cokier *de iurisdictione Ordinar. in exempt. part.*1. *quæst.*3. *num.*3.

4 Nam licèt Episcopus quantumcumque generaliter Ecclesiam à sua iurisdictione eximat, nihilominùs semper remanent octo, à quibus eam soluere non potest. Primum, est correctio *Can. visis* 16. *quæst.*1. Secundum, visitatio. Tertium, procuratio ratione visitationis, *d. cap. cùm venerabilis*, & ibi Panormitanus *num.*3. Quartum est cathedraticum, *cap. pastoralis*, & ibi Gloss. *de donat.* alia Gloss. *in Can. quicunque*, 16. *quæst.*7. & ità communiter teneri, ait Panormitanus *loco citato.* Quintum est, Ius reuerentiale, quod sibi ab inferioribus Ecclesiis debetur, Felinus, & Panormit. *locis cit.* Puteus *decis.*115. *lib.*3. Cokier. *d. quæst.*3. *num.*4. *versic. quintò similiter.* Sextum est, charitatiuum subsidium, *cap. cùm Apostolus de censibus.* Septimum, est institutio auctorizabilis, quoad curam populi, arg. *cap. cùm satis, de offic. Archidiac. & cap.* 1. *de Capell. Monach. in* 6. Octauum, ea quæ sunt ordinis Episcopalis; non enim potest Episcopus eximere subditum, vt non teneatur recipere ab eo, quæ sunt ordinis Episcopalis: ita Ioan. Andr. & Panormit. *d. c. cùm venerabilis*, Cokier. *loc. cit.*

5 Limitantur prædicta. Primò, vt Episcopus possit Ecclesiam initio fundationis eximere; quia tunc nondum Episcopatui ius superioritatis, quæsitum est Antonius de Butrio, & Imola, *cap. cùm inter, de consuetud.* Felin. *d. cap. cùm inter, num.*4. *de re iudic.* & alij apud Cokier. *d. quæst.*3. *num.*5. Idem Felin. *in cap. cùm venerabilis sub num.* 33. *de except.* Barbat. *consil.* 33. *col. antepenult. vers. & si dicatur.* Episcopus *lib.*1. Rocch. de Curt. *de iure patr. in verb. pro eo quod sub num.*26. *& seq.* Rota *coram Gregor. XV. decis.*4. *n.*12. vbi *num.*13. & 14. quod dictum Federic. de Sen. *consil.*111. *num.*4. (asserentis, quod si Episcopus aliquam Ecclesiam à se generaliter eximat, non potest à se abdicare visitationem, & correctionem) posset procedere in Ecclesia iam constructa, & fundata, tunc enim agitur de amittendo iure quæsito; secus autem in fundatione, quia agitur de iure quærendo, & forsan aliter non fundasset testator, nisi cum illa lege.

Secundò. Vt possit eximere saltem patiendo, iura Episcopalia ab inferiori contrà ipsum præscribi, Cokier *loco cit. num.*7.

Tertiò. Vt possit omnia sua iura inferiori Prælato per modum Vicariæ perpetuæ concedere; exceptis tamen cathedratico, reuerentia, & charitatiuo subsidio: nam in aliis quoque ex causa, & de consensu Capituli, potest constituere aliquem Vicarium suum perpetuum nomine dignitatis suæ, vt illa tanquam Episcopi Vicarius exerceat. Vt ait Panormitan. *vbi proximè, num.*5. subdens, quod per hoc prædicta iura non erant omnino ab Episcopo abdicata; quia saltem illo negligente, poterit Episcopus ea exercere.

Quartò. Si sententia fuit lata contra Episcopum super plena inferioris exemptione, & ipse ab ea non appellauerit, vt *cap. cùm inter*, & *ibi* Felinus, & Panormit. *de re iudic.* idem Panormit. *d. cap. cùm venerabilis, num.*4. *versic. secundus*, Cokier. *d. quæst.*3. *num.*6. apud quem eadem *quæst.* à *num.* 10. vide, an possit etiam Archiepiscopus eximere.

6 Et est notandum, quòd Episcopus non potest exemptiones ab ipso semel concessas in casibus, in quibus eximere potestatem habet, ampliùs reuocare, si res integra esse desiit, & exemptio plenè suum sortita est effectum; quia solus Princeps de plenitudine potestatis priuilegia à se concessa reuocare potest. Atque ita docent Franc. *in cap. decet, num.*4. *versic. quid autem sit, de regul. iur. in* 6. Panormit. *in cap. at Cùm*, §. *de adulter. col.*4. *de Iudic.* Felinus *in cap. nonnullus, num.* 11. *eod. tit.* & alij apud Barbos. *de officio, & potest. Episc. part.*3. *alleg.*79. *ad finem.*

7 Notandum etiam quod exemptio ad Ordinario concessa absque consensu Capituli non suffragatur, quia Episcopus absque consensu Capituli non potest Ecclesiæ suæ iura donare *cap. cùm nos, & cap. tua de his quæ fiunt à Prælatis ex cap. pastoralis in fin.* vbi

8 Gloss. vlt. *de donat.* Federic. de Sen. *consil.*111. *num.*3. *in fin. vers. nam cùm in tali exemptione.* Rot. *decis.*382. *sub num.*3. *part.*2. *recent.* vbi quod debet huiusmodi consensus præstari collegialiter & à Capitulo ad id legitimè congregato ad trad. per Innoc. *in cap. eamte num.*9. *de rescript.* Federic. de Sen. *consil.*61. *num.*15.

9 Præsumitur tamen interuenisse ex obseruantia 30. annorum, etiam quod in priuilegio exemptionis enuntiatus aut reseruatus non appareat, vt pluribus auctoritatibus, & decisionibus congestis firmauit Rota *in Nullius, seu Squillacen. iurisdictionis coram Andrea num.*12.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum, & Prælatorum exemptorum pro Tribunali sedere possit.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus regulariter potest, in quouis loco suæ Diœcesis pro tribunali sedere, ibique iura reddere; non tamen in locis exemptis*, num.2.

3 *Locus exemptus, & locus extra Diœcesim indicantur à pari.*

1 Licet regulariter Ordinario, in tota sua Diœcesi Ecclesiasticam iurisdictionem, tam voluntariam, quàm contentiosam exercere competat, *c. cùm Episcopus, de offic. Ordinar. in* 6. Couar. *in cap. alma mater, part.*1. §.12. *num.*3. Rodericus *quæst. regul. tom.*2. *quæst.*63. *art.*1. itaut in quouis loco suæ Diœcesis valeat pro Tribunali sedere, ibique iura reddere, *d. cap. cùm Episcopus*, Bellenc. *in tract. de charitat. subsid. quæst.* 32. *num.*3. Bettach. *tract. de Episcop. lib.* 4. *part.* 5. *num.*70. 71. & alij. Limitatur

2 tamen in loco exempto, vbi id sibi minimè licet, per text. *in d. cap. cùm Episcopus*, Glossa *in Clementina quamuis, verb. aut eo, de foro competen.* Sebastiaus Vaot. *tit. de nullit. art. ex defectu iurisdict. Ordinar. num.*108. Nauarr. *consilio* 3. *in Antiq. aliàs* 4. *in nouis, titul. de offic. Ordinar.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.*43. *num.*180. Campanil. *in diuersis Iur. Canon. rubr.* 11. *cap.*23. *num.*151. *versic. limitatur.* Ratio est: nam Index nequit extra suam Diœcesim vbi tanquam priuatus haberetur, Tribunal. erigere, *cap. notandum* 2. *quæst.* 3. *cap. Episcopum* 9. *quæst.*3. Vaot.

Vant. *d. num.* 108. Sed locus exemptus, & locus extrà Diœcesim iudicantur à pari, Doct. *in cap.* 1. vbi Ancharan. *num.* 10. Geminianus *num.* 17. & Franch. *in §. statuto, num.* 10. *de Constitut.* cum aliis per Roland. *consil.* 33. *num.* 23. *vsque ad finem, & sequentib. lib.* 3. Henriq. *in summ. lib.* 7. *cap.* 15. §. 4. vbi gloss. *littera F.* Gonzalez *d. gloss.* 43. *num.* 182. Erasm. Cokiet. *de iurisdict. Ordin. in exempt. p.* 2. *q.* 1. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. p.* 3. *alleg.* 80. *num.* 9. Rota *decis.* 107. *n.* 3. *ad fin. & seq. p.* 2. *Diuers. & in Constantien. iurisdictionis,* 10. *Maij,* 1611. *coram Ortembergo*; ergo nec etiam poterit in locis exemptis Tribunal, *vt suprà*, ad iura reddenda erigere Quarant. *in summ. Bullar. vel priuilegia Regularium*, & Barbos. *d. alleg.* 80. *n.* 17.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Episcopus in Ecclesia Abbatiali exempta Pontificalia exercere possit.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalia exercere non potest Episcopus in Ecclesiis exemptis, absque licentia Prælatorum.*

2 *Episcopi possunt in Ecclesiis exemptis vti Pontificalibus insigniis, absque tamen exercitio,* & n. 4.

3 *Concilio generali derogatum non censetur per clausulas generales.*

5 *Episcopi possunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere, nedum benedictione ordinaria, verum etiam solemni, & ea, quam itinerando præstant,* n. 6.

7 *Archiepiscopus visitando loca exempta, potest crucem præ se ferre in locis exemptis.*

8 *Archiepiscopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt.*

9 *Episcopi possunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare.*

10 *Episcopus nequit in locis exemptis ordinationes celebrare.*

11 *Confirmationis Sacramentum ministrare non potest Episcopus in locis exemptis.*

12 *Degradare non potest Episcopus in locis exemptis, neque facere processiones solemnes, & generales.*

13 *Indulgentias concedere non potest Episcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec potest concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui si dant, non prosunt, nisi quoad sibi subditos,* num. 14.

15 *Missas, & diuina officia in Pontificalibus in locis exemptis Episcopi nequeunt ab aliis ante se celebrari facere.*

16 *Sedere pro Tribunali in locis exemptis, nequeunt Episcopi, nec cathedram collocare.*

17 *Baldachinum erigere potest Episcopus, in locis exemptis Pontificalia exercens.*

1 AD propositum quæsitum, Respondeo, dicendo primò, quòd Episcopi nullo modo in Ecclesiis Abbatialibus suarum Diœcesum, quæ exemptæ sint, Pontificalia exercere possunt; nisi habita prius Abbatum licentia. Ratio est, quia Episcopi extra suam Diœcesim, absque Episcopi Diœcesani licentia, Pontificalia exercere non possunt: aliàs ab eorum exercitio suspenderentur ex dispositione Concilij Tridentini *sess.* 6. *de reformat. cap. vltim. & sess.* 14. *de reformat. cap.* 2. at locus exemptus, & locus extra Diœcesim iudicantur à pari, vt dictum est *in antecedenti quæstio num.* 3. Ergo Episcopi non poterunt in Ecclesiis Abbatialibus exemptis, absque Prælatorum earum licentia, Pontificalia exercere, Abbas *cap. significasti de foro compet.* text. *in can. luminoso,* 18. *q.* 2. notant Doct. *in cap.* 1. *de verb signific. lib.* 6. Innocent. *in cap. ex ore, de priuil.* notat late Rolandus à Valle, *consil.* 32. *à n.* 23. *cum seq. lib.* 3.

2 Dico secundò. Possunt Episcopi, in Ecclesiis Abbatialibus, ac aliis locis exemptis, vti Pontificalibus insigniis, absque tamen aliquo exercitio; per dispositionem *clement. Archiepiscopo de priuileg.* Cuius 3 dispositioni, cùm sit Concilij generalis Viennen. non censetur derogatum per clausulam generalem; nisi expressa mentio fiat Concilij generalis, dicendo: *Non obstante quauis Constitutione, seu lege in Concilio generali edita,* per text. *in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach.* Archidiac. *in cap.* 1. *de Constitut. in* 6. Felin. *in cap. nonnulli, col.* 4. *sub num.* 2. *de rescript.* Couar. *in Epitom. p.* 2. *c.* 8. §. 9. *n.* 6. Molin. *de iust. tract.* 2. *disp.* 173. *vers. occasione legitimationis*, Henriq. *in sum. lib.* 7. *c.* 26. *num.* 3. & alij apud Sanchez *de matrim. lib.* 3. *disput.* 16. *n.* 7. & *lib.* 8. *disput.* 35. *n.* 17.

4 Poterunt ergo Episcopi in huiusmodi Ecclesiis, & locis, absque Abbatum, & aliorum Prælatorum licentia, Pontificalibus insigniis, & ornamentis modo prædicto vti. Nec obstat Concilium Tridentinum *loc. cit.* quia loquitur de vsu Pontificalium, cum aliquo exercitio, vt colligitur expressè ex Nauarr. *cons.* 69. *de sent. excommunicat. in antiq. & consil.* 12. *de Cleric. excommunic. Ministr. in nouis*; vbi asserit quemdam Episcopum, qui in aliena Diœcesi Pontificalibus insignibus vsus fuit, incurrisse pœnam suspensionis, in prædictis decretis Concilij Tridentini comminatam; non solum ob mitræ, & Pontificalium vsum, sed quoniam Calicem etiam consecrauit, & corporalia benedixit, absque Diœcesani licentia. Ita etiam Quarant. *in Summ. Bullar. verb. Archiepiscop. auctoritas, auctoritate* 32. *vers. præterea*; possuntque in 5 eisdem locis exemptis benedicere populo, & diuina officia celebrare in Pontificalibus, sicut poterant ante Concilium, Franch. *cap. Abbates, n.* 1. *de priuileg. in* 6. Angelus *verb Archiepiscop. n.* 3. Sylu. *eod. verb. num.* 6. Erasm. Cokiet. *de iurisdict. Ordinar. in exempt. p.* 1. *quæst.* 45. *vers.* 25. & 26. *n.* 34. & *vers.* 62. *n.* 69. Barbos. *dict. alleg.* 8. *num.* 15. Gratian. *discept forens. cap* 467. *num.* 31. Rota *in Nullius, seu Vrbinaten. Iurisdictionis* 7. *Maij* 1618. *coram Buratto, quæ inter eius impress. est decis.* 321. & *in fin. operis est decis.* 72. *n.* 4. Et hoc in- 6 telligitur nedum de benedictione ordinaria, verùm etiam de solemni per illa verba, *sit nomen Domini benedictum*, vt per Gloss. *in d. clem. Archiepiscopo verb. benedicat.* & de benedictione, quam itinerando præstant Archiepiscopi, vel Episcopi in sua prouincia, vel Diœcesi, quando per signum crucis populo benedicunt, Ancharan. *ibid. num.* 3. Cardinal. *num.* 3. & 5. Imol. *num.* 6. Vitalin. *num.* 58. & *seq.* & notatur etiam *in Ceremoniali Episcop. cap.* 4.

7 Item poterit Archiepiscopus, visitando loca exempta populo in via benedicere, & crucem præ se ferre in locis exemptis, *d. clem. Archiepiscopo de priuileg.* vbi Gloss. *in verb. crucem*, Ancharan. Imol. Vitalin. & Cardinal. *loc. cit.* Abb. *in cap.* 1. *num.* 2. *vi lit. pend.* Mil. *in repert. verb. Archiepiscopus*, Felin. *in cap. pastoralis num.* 8. *de offic. ordin.* Franch. *decis.* 711. *per tot.* Fosc. *de visit. lib.* 2. *cap.* 8 *n.* 5. Gratian. *d. discept.* 467. *num.* 2. & *seq.* & *num.* 29. Rota *in dicta Nullius seu Vrbinaten. coram Buratto num.* 4. Item poterunt Archiepiscopi in 8 eisdem locis exemptis suæ diœcesis in Pontificalibus celebrantes pallio vti in diebus aliàs permissis Gloss. *in d. clem. Archiepiscopo, verb. Pontificalibus*, Vitalin. *num.* 16. Imol. *num.* 6. & *seq.* Cardin. *num.* 8. *in princ.* cum aliis per Gratian. *d. cap.* 467. *n.* 35. Poterunt etiam 9 in locis exemptis celebrare, & populo prædicare Gloss. *in d. clem. Archiepiscopo, verb. etiam celebrare*,

Abbas *num*.3. Vitalin. *num*.19. 20. & 66. Gratianus *loc.cit.num*.37.

10 Nequeunt tamen Episcopi in locis exemptis ordinationes celebrare, quia est iurisdictionis, Anchar. *in d.clem. Archiepiscopo num*.8. Cardinal *n*.5.*in princ*. & *in* §. *sic tamen num*.1. Imol. *num*.4. Abbas *num*.3.

11 Vitalin. *num*.20. Neque confirmationis Sacramentum ministrare, quia habet mixturam iurisdictionis, & officij Episcopalis. Anchatan. Cardin.Imol. Abb.

12 & Vitalin *locis proximè citatis*. Neque degradare Ancharan. *ibid. num*. 9. Vitalin. *num*. 20. neque facere processiones solemnes, & generales, quia est potiùs officij, quàm honoris Episcopalis, Vitalin. *ibid. num*. 55.

13 Neque poterunt Episcopi in locis exemptis celebrantes, vel concionantes indulgentias concedere, quia hoc est iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis *cap. quod autem*, & *cap.cum ex eo, de pœnit.& remiss*. notant. Anchar. *in d.clem. Archiepiscopo n*.6. Cardin.

14 *in* §.*sic tamen n*.4. Vitalin. *num*.65. Imo nec possunt concedere, vt exempti eorum nomine largiantur, & si dant, non prosunt, nisi quoad sibi subditos, vt post Ostiens. *in cap. accedentibus de excess. Prælat*. notant Cardin.& Vitalin.*locis proximè citatis*.

15 Item licèt Episcopi possint in locis exemptis Missas & diuina officia etiam in Pontificalibus celebrare, non tamen poterunt ab aliis ante se ita celebrari facere, quia id esset auctoritatiuè demandare, & iurisdictionem exercere, vt declarant Ancharan. *in d.clem. Archiepiscopo num*.4. Imol.*num*.9. Cardin.*num*.3.*in*.5. *notab*.& *num*.4. & *num*.11.*in fin*.& *in* § *simili num*.5. 6. & 7.

16 Prout neque etiam poterunt Episcopi in locis exemptis sedere pro Tribunali, Cardinal. *ibid.num*. 5. Imol.*num*.4 nec cathedram collocare, Vitalin.*cap*.30. & est text. *in can. luminoso* 18.q.2. quod tamen intelligitur de cathedra iudiciali, vt dicit. Gloss. *ibid.verb. collocare* cum aliis per Gratian. *in addit ad decis*.113. March. & *d.cap*.467. *in princip*.

17 Potest autem Episcopus in Ecclesiis Abbatialibus, vel aliis locis exemptis, suæ Diœcesis Pontificalia exercens, baldachinum erigere; ita Riccius *in prax. resolut*. 313.*num*.1.Gratian. *discept.forens.tom*. 3.*c*.467. Campanil. *in diuers. Iur.Can. rubr*.9.*cap*.5.*n*.3. Et decreuit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, vt refert. Quaranta *in Summa Bullarij, verb. priuilegia Regularium.pag.mihi* 408.& Barbos.*d.alleg*.80. *num*. 17. cuius declarationis verba sunt hæc. *Decet Episcopos pro eo, quo in Ecclesia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocumque suarum Diœcesum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est reuerentiam, & honorem decoro cultu, & ornatu exhiberi. Quare non sine graui animi dolore, auditum est, nonnullos Regulares, vano quorumdam immunitatum, & priuilegiorum prætextu, Episcopis in eorum Ecclesiis in Pontificalibus interessentibus, non modò renuisse in eis supra locum Episcopalis solij, baldachinum erigere; verùm id etiam iussu ipsorummet Episcoporum curantes, prohibere, & arcere ausos fuisse; atque ideò Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, facto verbo cum Sanctissimo Domino nostro Clemente Papa VIII. ac de Sanctitatis suæ speciali, & expresso mandato, hoc præsenti decreto perpetuis futuris temporibus valituro, declarat, statuit, decernit, & mandat, vt de cætero, Episcopi, vbi tam ex consuetudine, & priuilegio, quàm ex Sacrorum Canonum constitutionibus, & Pontif. Rom. præscripto, aut alio iure, Pontificalia exercere, aut Pontificalibus paramentis cum mitra, vel etiam sola cappa induti, in quibusuis Regularium tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Monachorum, etiam Casinensium, Clericorum, Presbyterorum, & cuiusuis alterius Ordinis, & Religionis Militiæ, Societatis, aut Congregationis Ecclesiis interesse possunt; ipsi Regulares quoties opus fuerit, teneantur ibi, & debeant in loco ad solium Episcopi constituendum opportuno, & congruo baldachinum attollere. Eis autem id facere negligentibus, aut nolentibus; liceat eisdem Episcopis illud asportari, & in quacumque eorumdem Regularium, aut alia quantumuis exempta Ecclesia supra Episcopale solium, seu Pontificale faldistorium, erigi facere, atque sub eo sedere, & stare, quemadmodum in propriis, & Cathedralibus eorum Ecclesiis stare, & sedere solent; eo tamen dumtaxat tempore, quo Pontificalem einsmodi functionem exercebunt, vel dum actus ipse, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur. Si qui verò Regularium huic declarationi, statuto, decreto, & mandato, inobedientes, & contumaces fuerint, sciant se ab eisdem Episcopis ad id per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, huius decreti virtute cogi, & compelli posse, aliisque pœnis tam spiritualibus, quàm temporalibus, arbitrio Summi Romani Pontificis subiacere, & obnoxios fore. Non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, Religionum, Militiarum, Societatum, & Congregationum quocunque nomine censeantur, statutis, & priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & cum quibuslibet etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium præmissorum, hactenus quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis; quibus omnibus, & singulis etiam si talia essent; qua sub generali expressione, & derogatione non venirent, sed illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & indiuidua mentio habenda foret, eorum tenores, præsentibus, pro expressis, & ad verbum insertis, habens Sanctitas sua, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogat, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque, Romæ die 10. Iunij, 1603.*

Alex. Card. Flor. Episc. Prænest.

Hier. Agucchius Secret.

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm de legatis factis Monasteriis, & Ecclesiis exemptis teneantur earum Abbates, & Prælati, canonicam portionem Episcopo soluere.

SVMMARIVM.

1. *Canonica portio quid sit.*
2. *Canonica portio, de quibus bonis debeatur Nomine Episcopi, an hic intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores.*
3. *Ostiensis sententia asserentis, loca etiam exempta ad canonicam portionem Episcopis soluendam teneri, refertur.*
4. *Canonicam portionem Episcopis soluere non tenentur Monasteria, & loca exempta.*
5. *Canonicam portionem Episcopis tenentur soluere Monasteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, sibi subiectis.*

PRo huius quæsiti intelligentia supponendum est, canonicam portionem esse certam bonorum partem, de legatis factis piis locis Episcopo debitam, ratione oneris, quod in administratione sui Episcopatus sustinet, quæ introducta est ad instar legitimæ patri, aut patrono debitæ in bonis filij, vel liberti; ad

ad cuius ſimilitudinem viſum fuit, Epiſcopo, qui Pater & ſpiritualis Patronus eſt, ius ad certam ſuorum portionem competere. Dicitur autem portio hæc canonica, eò quòd eſt à Sacris Canonibus approbata, & debita iure decretorum canonicorum, *can. de his* 10. *quaſt.* 1. *can. decernimus, & can. conſtitutum*, 36. *quaſt.* 1. *clement. dudum, de ſepultur.* Oſtienſ. *in Summ. titul. de ſepultur. num.* 11. Syluefter *verb. canonica portio, num.* 2. Roderic. *quaſt. Regular. tom.* 1. *quaſt.* 39. *artic.* 1. Manuale Prælatorum, *tom.* 1. *quaſt.* 48. *artic.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 86. *num.* 1.

2 Debetur Epiſcopo hæc canonica portio de legatis relictis Eccleſiis, & aliis piis locis, *cap. conquerente de offic. Ordin.* vbi gloſſ. *verb. mortuariorum, cap. reliquiſti, & cap. vlt. de teſtam. cap. de quarta, de præſcript.* Nomine autem Epiſcopi intelligendi etiam ſunt Abbates, Præpoſiti, & ſimiles Prælati inferiores omnes, habentes etiam Eccleſiam ſibi ſubiectam ac in ea Epiſcopalem iuriſdictionem. Canonica enim portio eſt de lege iuriſdictionis, Innocentius *in cap.* 1. *de ſtatu Monachorum*, Petr. de Vbald. *de canonica Epiſc. cap.* 1. *num.* 4. *& cap.* 4. *quaſt.* 5. Lapus *eodem tractatu de canonica portione, quaſt.* 14 *num.* 5. Sed cùm Abbates, & Prælati prædicti habeant etiam in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis, eandem Epiſcopalem iuriſdictionem, habere etiam debent omnia illi annexa, & connexa. ita Barboſ. *loco cit. num.* 9. Cokier. *de iuriſdiction. Ordinar. in exempt. par.* 4. *quaſt.* 6. *num.* 2. Differt canonica portio à quarta funerali, de qua *in ſequenti quæſito*, vt latè per Capyc. *deciſ.* 23. *per tot.*

3 His ità præmiſſis, ad Quæſiti ſolutionem deueniendo. In hac re duæ ſunt opiniones. Prima eſt, Oſtienſis *loco cit. num.* 15. §. *& à quibus petatur*, aſſerentis, canonicam portionem peti poſſe ab omnibus intra propriam Diœceſim conſtitutis, ſiue ſint Capellæ Monachorum, vel aliorum Religioſorum, vel Monaſteria, aut alia pia loca, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, exemptionibus, vel aliis; niſi in ipſis expreſſe immunitas ab huius quartæ ſolutione conceſſa ſit. Ratio huius eſt; quia portio canonica debetur de oblatione fidelium, qui exempti non ſunt, licet locus, cui bona leguntur, exemptus ſit. Et ideò in his mortuariis non inſpicitur locus, cui relinquitur, vtrùm ſit ſubiectus, necne, ſed fidelis, à quo relinquitur, & relictum.

4 Altera opinio quæ eſt communior, & verior, negat Monaſteria, & Eccleſias, ac loca exempta canonicam portionem Epiſcopo ſoluere debere. Quia hæc canonica portio debetur Epiſcopo propter communionem, quæ eſt inter ipſum, & Eccleſiam ſibi ſubiectam, *cap. requiſiſti verſ. ſecus de teſt.* Sed communio, ceſſat inter Epiſcopum, & Eccleſiam, ſeu locum exemptum. Vel poteſt deberi ratione oneris, quod ſuſtinet Epiſcopus in celebrando ſolemniter, Ordines conferendo, prædicando, ac alia omnia ferendo, quæ tàm ad forum contentioſum, quàm pœnitentiale ſpectant. Vel poteſt deberi in recognitionem ſuperioritatis; hæ autem omnes rationes ceſſant in exemptis; quia Epiſcopus non celebrat in locis exemptis, non ordinat exemptos, non prædicat, aut cathedram collocat in loco exempto, nec ea, quæ ad contentioſum, vel pœnitentiale forum ſpectant, exercet, *can. luminoſo* 18. *quaſt.* 2. *cap. nullus, & cap. cùm Epiſcopus de offic. Ordin. in* 6. Præterea cùm perſonæ, ac loca exempta immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiiciantur, nihil Epiſcopis in ſignum ſuperioritatis ſoluere debent: quia Summus Pontifex per priuilegium exemptionis aduocat ad ſe omne Ius Epiſcopale, itaut ipſe omnium exemptorum Diœceſanus ſit *cap. auctoritate, de priuileg. in* 6. facit *clem. dudum* §. *verùm de ſepult.* quæ loquens de Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, qui ſunt exempti, excludit omnes Prælatos à petitione cuiuſcunque portionis, niſi ſolum reſpectu quartæ, quæ debetur Eccleſiæ parochiali, quæ an debeatur à Religioſis exemptis, dicemus infra. Atque hanc ſententiam contra Oſtien. tuentur Innocent. *in cap. officij de teſtament.* & ibi Panormit. *num.* 6. qui eam dicit communiorem, & veriorem; Ioan. Andr. *in cap certificari de ſepultur.* Petr. de Vbald. *d. cap.* 4. *quaſt.* 6. Lap. *eod tract.* § *quia de num.* 10: Federic. de Senis *in conſ.* 96: Idem Panormit. *in conſ.* 37. *num.* 1. *verſ. ſed certè part.* 1. Felin. *in cap. quarta in princ. verſ. & teſtamenti, de præſcript.* Bald. *in l. ſi quis ad declinandam col.* 6. *verſ. iuxta hoc C. de Epiſc. & cleric.* Angel. *in ſum. verb. canonica. num.* 7. Syluest. *cod. verb. quaſt.* 3. *num.* 4. Azor. *Inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 12. *q.* 5. Manual. Prælat. *d. quaſt.* 48. *art.* 2. Eraſm. Cokier. *d. quaſt.* 6. *num.* 4. Barboſ. *d. alleg.* 86. *num.* 10. 11. 12. *&* 13. Franc. Leo *in Theſ. for. Eccleſ. part.* 1 2. *cap.* 14. *num.* 10.

Verùm enimuerò ſi Monaſterium vel Eccleſia exempta habet Cappellas, vel populum non exemptum, tenetur Epiſcopo ad eam portionem ſoluendam delegatis relictis Capellis non exemptis, per text. *in cap. ex ore de priuileg.* Innocent. & Ioan. Andr. *in cap. in noſtro de ſepultur.* Lap. *d. tract. de Canonica Epiſc.* §. *quia num.* 6. *verſ. ſecundo quæritur*, Vbald. *cod. tract. d. cap.* 4. *quaſt.* 5. *& latè quaſt.* 8. 10. *&* 11. Cokier. *d. quaſt. num.* 5. Barboſ. *d. alleg.* 86. *num.* 14.

Si monaſterium ab Epiſcopi iuriſdictione exemptum, Parochos non exemptos habeat; & aliquis de Parochia legauerit Monaſterio exempto; huiuſmodi legati Epiſcopus ſuam quartam habebit, vt tenet Petrus Vbaldus *part.* 2. *cap.* 4. *quaſt.* 10. quem ſequitur Iulius Lauorius *inferius citandus.*

Si verò Summus Pontifex vniret Eccleſiam curatam Monaſterio exempto cum populo, de tali legato facto ab aliquo de tali Parochia, non debetur, ex eodem Iulio Lauorio.

His poſitis notandum eſt cum eodem Iulio Lauorio *var. elucubrat. tit.* 2. *cap.* 17. *num.* 73. canonicam Epiſcopalem poſſe præſcribi in totum quod probat per *cap. de quarta, de præſcript.* etiam Epiſcopus contra Epiſcopum, & Eccleſia inferior, *cap. cùm ex officij, de præſcript.* & hæres contra Epiſcopum; & ſi allegatur titulus, ſufficit ſpacium 40. annorum. *cap. de quarta:* ſi non probatur titulus, requiritur tempus, cuius non extat memoria in contrarium, *cap.* 1. *de præſcript. lib.* 6. Titulus autem iuſtus dans cauſam præſcriptionis, eſt quando conceſſio canonicæ portionis ſit ab Epiſcopo ſolo ſine Capitulo. Impeditur tamen præſcriptio Sede vacante tempore ſchiſmatis quando Epiſcopus eſt excommunicatus, quando caret titulo, quando eſt in mala fide, quando ignorat de legato, non ex eius negligentia, Petr. Vbald. *part.* 2. *cap.* 2. *num.* 55. quem refert & ſequitur idem Lauorius *loco cit.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbates, & Prælati regulares teneantur, quartam funeralem Parochis, vel Epiſcopis ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Quarta funeralis de quibus debeatur, & quota ſit;* & num. ſeq.

2 *Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis.*

4 *Funeralis,*

4 *Funeralia, quæ dicantur.*

6 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione, & reparatione Ecclesiarum.*

7 *Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent.*

8 *Quartam funeralem non soluunt Religiosi, ex specialibus priuilegiis, quæ referuntur.*

9 *Priuilegia eximentia à solutione Quartæ funeralis non suffragantur absque expressa derogatione clem. dudum, de sepultur.*

10 *Concilij generalis decretis qualiter sit derogandum.*

11 *Priuilegia eximentia à Quarta funerali non suffragantur, si in eis adsit clausula*, Salua iustitia Ecclesiarum Parochialium. *Contrarium* num. seq.

13 *Clausula*, Salua iustitia Ecclesiæ Parochialis, *posita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expressis & de materiis compatibilibus cum expressis.*

14 *Clausula*, Salua Canonica iustitia Episcopi, *quid operetur.*

15 *Quarta funeralis debetur à Monasteriis, quæ per 40. annos ante Concilium illam persoluere solita erant.*

16 *Monasteria ædificata à 40. annis citra Conci. Trid. non tenentur soluere quartam funeralium.*

17 *Priuilegia eximentia à Quarta funeralium an suffragentur per viam communicationis.*

18 *Clericorum Regularium Monasteria non tenentur ad solutionem Quartæ.*

19 *Sepelire possunt Religiosi in eorum Ecclesiis cadauera fidelium defunctorum, sine alicuius licentia.*

20 *Sepulturam eligere in qualibet Ecclesia, licitum est cuilibet.*

21 *Parochus intus Ecclesias regularium, dum cadauera in eis sepeliuntur, non potest vti stola, nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere.*

22 *Clericus secularis postquam cadauera in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, non potest intus easdem Ecclesias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere.*

23 *Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios presbyteros seculares, sed per eosdemmet Regulares fieri debet non obstante quauis contraria consuetudine.*

1 QVarta Parochialis debetur Ecclesiæ Parochiali ex his bonis, quæ Parochiani legant, siue relinquunt, vel offerunt ratione funeris, cùm quis alicubi extra parochiam sepulturam eligit. Et hæc est varia, nam alibi est dimidia, alibi tertia, alibi quarta pars, iuxtà varias Ecclesiarum, vel populorum consuetudines *cap. certificari de sepultur.* debetur autem ab Ecclesiis, vbi aliquis sepelitur, vel ad quas transit se conuertendo, seu alio modo; etiamsi tales Ecclesiæ ab Episcoporum iurisdictione exemptæ essent 2 *clem. dudum de sepultur.* Innocent. *in cap. relatum, & in cap. in nostra extr. eod. tit.* Syluest. *verb. canonica portio num. 7. quæst. 9.* Et hæc quarta funeralis venit appellatione quartæ Parochialis, vt *in cap. 1. & cap. relatum de sepultur. & in cap. 2. eod. tit. in 6. & dicta clem. dudum, §. verum,* & vtrobique Doct. *de sepultur.*

3 Et hæc quarta funeralis licèt per text. *in clem. dudum de sepultur.* fuerit ampliata, vsu tamen, & consuetudine ad quartam funeralium restricta fuit, vt post Cardinal. *in d. clem. dudum. §.* verùm, tradunt Couarr. *in cap. final. de testament. num. 6.* Molin. *de iust. & iur. tract. 2. disput. 217.* Rodetic. *quæst. regular. tom. 1. quæst. 39. art. 2. in fin.* & de ea tantùm loquitur Concil. Trident. *sess. 25. de reformat. cap. 13.* Rot. *in Elnen. iurium Parochialium 6. Iunij 1631. coram R.P.D. Queipo, quæ in fine operis est decis. 85. num. 3.*

Itemque de iure communi etiam Abbates, & Prælati Regulares ab Episcoporum iurisdictione immunes funeralem quartam Parochis, vel etiam Episcopis, vbi ita consueuit, soluere tenentur, *d. clem. dudum §. verùm de sepultur.* Et appellatione funeralium 4 quoad quartam, veniunt cerea, & omnia alia, quæ occasione funeris fiunt, vt per Gloss. *in d. clem. dudum, verb. funeralibus*, vbi de candelis, quæ dantur ad manus, *Imol. num. 80.* & Vitalin. *num. 29.* & funeralia sunt, quæ cum funere deferuntur, Gloss. *in d. Clem. dudum verb. funeralibus de sepultur.* Petr. de Vbald. *de Canonic. Episc. & Paroch. debit. par. 2. cap. 4. num. 10. & 16.* Et quartam funeralem dumtaxat con- 5 sistere in cera, & aliis oblationibus, quæ deferuntur tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam asportantur, nec deberi de Missis, & legatis, aut aliis oblationibus eorum, qui in Ecclesiis Regularium sepeliuntur, declarauit san. mem. Pius V. 17. *Kal. Iulij anni 1567.* vt referunt Guttier. *de iuram. confirmat. 2. part. cap. 4. num. 3.* Rodetic. *d. quæst. 39. art. 2.* Rota *in d. Elnen. iurium Parochialium coram Queipo num. 4.* quod antea ad fauorem fratrum statutum fuerat à Sixto IV. vt refert Syluest. *in summa verb. canonica in fin.* & idem san. mem. Pius V. 9. *Iulij. 1571. in statuto directo ad Principatum Cathaloniæ*, prohibuit, ne Parochi à fratribus, vltra quartam funeralium, quippiam exigerent, vt testatur Rota *in d. Elnen. coram R.P.D. Queipo num. 4.*

6 Non debetur autem quarta funeralis de relictis pro ædificatione, & reparatione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum piorum, iuxta text. *in cap. vlt. de testament. & in cap. ex parte*, ibi, *vel ad fabricam, de verbor. significat.* Roman. *cons. 233. incip. præmissa quæstio, in princ.* Panorm. *con. 37. lib. 1.* Capyc. *decis. 23. num. 4.* Seraphin. *decis. 726. num. 3.* Quod si Ecclesia, vel monasterium de præsenti reparatione non indigeret, distinguendum est: quòd vel relinquitur legatum statim soluendum, vel in singulos annos pro restauratione Ecclesiæ, vel Monasterij, quæ reparatione non indigeant; & eo casu debetur quarta, aut legatum fit pro restauratione, & reparatione Ecclesiæ, quoties indigebit; & hoc casu non debetur quarta. Ita Seraphin. *loc. cit.*

7 Præterea non debetur quarta hæc funeralis ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu luminarium, ornamentorum, & aliorum, quæ ad cultum diuinum pertinent, *d. c. vlt. de testament.* quod procedit, quando vsus est determinatus, secus si vsus sit indeterminatus, & non destinatus perpetuo cultui diuino; tunc enim debetur quarta *cap. ex part. il. 3. de verb. signif. c. requisisti de testam.* Seraph. *d. dec. 726. n. 4.* & generaliter ex quibus debeatur huiusmodi quarta funeralis, latè tradit D. Barbos. *in tract. de of. & pot.* Laroch *c. 25. à n. 36.*

8 Religiones omnes ferè hodie, partim per priuilegia ipsis directè concessa, partim per communicationem specialiter ab huius quartæ funeralis solutione exemptæ sunt; vt Congregatio Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua habet priuilegium Eugenij IV. *sub Dat. Bononiæ anno Domini 1436. quinto Nonas Iulij, Pontificatus sui anno 6.* per quod concessit, vt eius Congregationis Monasteria non teneantur soluere aliquam canonicam portionem, aut decimas Parochis, aut Episcopis, vel aliis sibi quomodolibet debitis, etiam de relictis, aut donatis, vel legatis, tam inter viuos, quàm in vltimis voluntatibus. Eius priuilegij verba sunt hæc.

Nos

Nos volentes prædictæ Congregationis Monachos, qui à pluribus citrà temporibus in obſeruantia Regulari, & vitæ ſanctimonia variis multiplicarunt, prout in dies multiplicantur virtutum meritis, & vt Altiſſimo poſſint commodiùs, & quietiùs deſeruire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, quæ maxima indigent, vacare, amplioribus fauoribus proſequi. Motu proprio non ad ipſorum, aut alicuius eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis, vt ad dandum, ſeu ad ſoluendum aliquam canonicam portionem, ſiue decimas aut aliud quodcumque, quòd loco earum ſolui conſueuiſſet Parochis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegiis, Vniuerſitatibus, Communitatibus, Fabricis, & aliis quibuſcumque cauſa hactenus debita, ſeu quæ deberi prætendatur, quomodolibet in futurum etiam ab eiſdem derelictis legatis, & donatis, tam in vltimis voluntaribus, quàm inter viuos, ſeu quacumque occaſione conceſſis, præteritis, & in poſterum concedendis, minimè teneantur. Quibuſcumque Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac præfatis noſtris literis, quibus quatenùs huic noſtro Indulto obuiant, volumus derogare, & alij conſuetudinibus, ſtatutis præſcriptionibus, & priuilegiis ſub quacumque forma, aut quibuſcumque clauſulis editis, non obſtantibus: etiamſi de illis, eorúmque toties tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac indiuidua foret habenda mentio; auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus. Decernentes ex nunc omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliáſque quaſcumque ſententias, quas contra perſonas dictæ Congregationis, ſiue Monaſteria & loca, & alias in præiudicium conceſſionis huiuſmodi promulgari nullas, necnon irritum, & inane quidquid aliud in contrarium à quocumque quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterùm contigerit attentari. Nulli ergo omninò, &c.

Hoc priuilegium noſtræ Congregationi Vallis Vmbroſæ communicatur per memorabilem Bullam Iulij II. quæ in fine operis apponitur. Simile priuilegium ab eodem Pontifice Monachis Cæleſtinis fuiſſe elargitum, teſtatur Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regul. Bulla 18. eiuſdem Pont. ſub Datum Florentiæ, anno Incarnationis Domini* 1404. *5. Kalendas Nouembris, Pontificatus ſui anno* 4. Verba eiuſdem Bullæ pro materia propoſita ſunt.

Concedimus quoque vobis, vt de his, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſiue aliis ad perpetuum cultum diuinum, ſeu pro pitanciis, aut ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, & calceamentis veſtris, nec non pro annuis cenſibus redimendis aliquorum ſolutione aliqua Monaſteria, Prioratus, aliáque loca veſtri Ordinis obligata forſitan viderentur; aut de his, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliiſque locis emendis vobis legantur. De oblationibus quoque, & obuentionibus, etiam quas occaſione funerum, & aliis, quæ iure inſtitutionis, ſeu ſucceſſionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommiſſi ad vos, & Eccleſias, & loca veſtra pietatis intuitu, deuenire contigerit, nulli teneamini iuſtitiam, ſeu portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Multa alia huius tenoris priuilegia Monachalibus Congregationibus à Sede Apoſtolica conceſſa, videri poſſunt *in ſupracitata Collect. Bullar.* Roderic. *& in propriis libris priuilegiorum, vniuſcuiuſque Congregationis*, quæ breuitatis cauſa, hîc omittuntur.

Extant præterea huius propoſitæ materiæ priuilegia Mendicantium, quorum aliqua hìc referuntur propter Prælatos, alióſque exemptos, cum Mendicantibus in priuilegiis communicantes. Inter alia huiuſmodi exemptionis priuilegia habetur Bulla Innocentij IV. quæ incipit. *Pacem veſtram, Dat. Perusij, 16. Kalend. Iunij Pontificatus ſui anno* 10. in qua legitur, quòd conceſſit Fratribus Minoribus, vt de iis, quæ in ornamentis, aut pro eis, vel pro fabricis, ſeu luminaribus, vel anniuerſariis, ſeptimo, vigeſimo, & trigeſimo, aliiſque ad perpetuum diuinum cultum teſtamentis eiſdem legantur, nullam canonicam portionem ſoluere teneantur; dummodò in fraudem Epiſcoporum, & Preſbyterorum, Parochialium non fiat. Elicitur hæc conceſſio *ex monumen. Ordin.* & refertur *in Compendio, verb. canonica portio* §. 1.

Item *in 2. §. ibid.* legitur Alexandrum IV. conceſſiſſe idipſum, quod præfatus Innocentius IV. conceſſerat: addendo inſuper, quòd nec etiam de pitantiis, ad ſuſtentationem Fratrum, aut de indumentis eiſdem legatis, teneantur dare aliquam portionem, & decreuit irritas eſſe, & inanes quaſcumque cenſuras contra Fratres, ſeu contra benefactores huiuſmodi vel hæredes, aut executores illorum promulgatas: quæ conceſſio Alexandri IV. reperitur in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Pium eſt, & conſonum æquitati. Data Anagniæ 13. Kalendis Februarij, Pontif. ſui anno 5.* & refertur *Monum. Ord.* vt habetur ex Mirand. *in Manual. Prælat. Regular. tom. 2. quæſt. 48. art. 6. concluſ.* 1.

Similiter Clemens IV. in quadam ſua Bulla, quæ incipit. *Virtute conſpicuos*, quæ habetur *in Monum. Ord. & in Compendio, verb. canonica portio* §. 3. conceſſit omnia, eiſdem Fratribus, quæ ſupradicti duo Pontifices anteceſſores ſui conceſſerant, addendo inſuper aliqua alia in Mari magno ſub verbis,

Concedimus vobis, vt de iis, quæ in ornamentis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniuerſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, aut aliis ad perpetuum diuinum cultum, ſeu pro pitantiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem

nem aliquæ domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur: & de domibus, prædiis, hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis oportunis, aut de iis quæ pro huiusmodi domibus, prædiis, locis, & hortis emendis vobis legantur (dummodo præmissa non conuertantur in vsus alios, sed illos dumtaxat pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac concessione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere: & ne qui à vobis, vel vltimarum executoribus voluntarum, seu decedentium hæredibus, de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumant districtiùs inhibemus.

Et Bonifacius VIII. in quadam sua Bulla decretali, quæ incipit. *Super Cathedram*, quæ habetur inter communes sub *titulo de sepulturis*, §. *verùm*, & refertur in *clem. dudum eod. tit.* circa præfatam canonicam portionem, edidit sequentem Constitutionem.

Verùm ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, siue Rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, quibus noscitur de iure competere, prædicare, seu proponere verbum Dei, & confessiones audire fidelium, debitis, & necessariis beneficiis defraudentur, cum operariis, mercedis exhibitio debeatur: auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, vt Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres, de obuentionibus omnibus tam funeralibus, quàm quibuscunque, & quomodocunque relictis, distinctè, vel indistinctè, ad quoscunque certos, vel determinatos vsus, de quibus etiam quarta siue canonica portio dari, siue exigi non consueuit, vel non debet de iure, necnon de datis, vel qualitercunque donatis, in morte, seu mortis articulo, in infirmitate, donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directè, vel indirectè Fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem, quartam partem, quam, auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus, Parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu Curatis largiri integrè teneantur, facturi, & curaturi, quòd nec alij, neque aliis à quibus quarta huiusmodi minimè deberetur, ad ipsorum Fratrum vtilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data, vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum, vel donandum Fratribus ipsis existeret, in eorumdem dantium, vel donantium sanitate sibi dari, vel donari procurent, in quibus per ipsos virandis eorum intendimus conscientias onerare, vt si, quod absit, per Fratres ipsos, dolo, vel fraude quidquam in hac parte agi fortasse contigerit, præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus, Rectoribus, & Curatis teneri volumus, etiam districta ratio in extremi iudicij examine requiratur ab eis. Vltra portionem autem huiusmodi, nihil valeant Parochiales Rectores, Curati, & Prælati exigere supradicti; nec illis dicti Fratres amplius impendere sint astricti, nec ad id à quoquam possint aliqualiter coërceri.

Et quamuis appareat, quod ipse Bonifacius post concessionem portionis canonicæ emanatam ad fauorem Ordinis Mendicantium reuocauerit omnia priuilegia, gratias & indulgentias &c. prout *in d. Bulla*, ipsa tamen Bonifacij Constitutio fuit reuocata per Benedictum XI. in alia sua Extrauaganti, quæ incipit, *Inter cunctas*, & habetur etiam inter communes, sub *tit. de priuileg.* in qua concedit Fratribus Minoribus, atque Prædicatoribus, multa priuilegia circa prædicationes, confessionum auditiones, & sepulturas, prouentúsque ex eisdem obuenientes. Clemens etiam V. approbando prædictam Benedicti XI. Constitutionem reuocatoriam, cassauit, & annullauit priorem editam à Bonifacio VIII. in Concilio Viennen. & illam obseruari præcepit, ipsamque de verbo ad verbum inseruit in sua Clementina, quæ incipit, *Dudum de Sepult.* cuius verba sunt,

Dudum à Bonifacio Papa VIII. Prædecessore nostro, instascripta edita decretali, Benedictus Papa XI. Prædecessor noster, aliam illam reuocatoriam promulgauit, quæ quia, vt probauit effectus, nedum pacis ab auctore ipsius speratæ, fructum non attulit, quinimo discordiæ, pro qua sedanda processerat, fomentum non modicum, ministrauit. Nos eam omnino cassantes, aliam à præfato Bonifacio editam, sacro instante & approbante Concilio, innouamus, subiicientes tenorem illius, qui dignoscitur esse talis. Bonifacius Episcopus seruus seruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Super Cathedram, &c.

Nicolaus V. in quadam sua Bulla directa Fratribus Carmelitanis, quæ incipit. *Inter cætera nostræ sollicitudinis studia*, & habetur in *Monument. Ordin.* & refertur in *compendio verbo*, *vbi supra* §. 5. concessit prædictis Fratribus Carmelitanis, vt de illis, quæ eis pro fabrica Ecclesiarum, & Conuentuum suorum, Ecclesiasticis ornamentis, luminaribus, anniuersariis, septimo, vigesimo, & trigesimo, & aliis diuinis cultibus, pictantiis, indumentis, calceamentis, emendis celebrandis, & habendis in eisdem, necnon annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem, aliquæ domus, prædiáque cum hortis, & aliis locis Ordinis eiusdem obligatæ noscuntur, per Christi fideles eleemosyna pietatis intuitu, siue in funeralibus, oblationibus, sepulturis, vltimis voluntatibus, legatis, aut aliàs quoquo modo etiam absolutè largiantur, nulli canonicam portionem aliquam teneantur exhibere, aut ad id valeant coarctari.

9 Notandum autem, quod priuilegia in hac materia eatenus suffragantur, quatenus in eis expressè, & specialiter sit derogatum *clem. dudum de sepultur.* cùm sit dispositio Conciliaris, & ideo succedit

10 regula, quod non censeatur derogatum Concilij generalis decretis, nisi expressa mentio fiat, his verbis, *Nonobstante aliqua lege, aut constitutione in Concilio generali*

generali edita, vel æquipollentibus, vt colligitur ex text. *in cap. ex parte, & cap. vlt. de Capell. Monach. & cap. cam te de atat. & qualit. cap. nonnulls de rescript,* & notant Archidiac. *in cap. 1. super. verb. notatur in fin. ibi*; vel dic plenius, *de constit. in* 6. Oldrad. *cons.* 326. *& cons.* 418 cum pluribus relatis per Felio. *in cap nonnulls de rescript. num. 2. vers. & nota quod omnis constitutio, & infra sub num. 3. vers. quartò propter auctoritatem*, & per Sanch. *de matrimon. lib. 3. disput.* 26. *num.* 7. Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. gloss.* 15. *num.* 36. & *gloss.* 18. *num.* 103. Rot. *decis.* 452. *num.* 5. & 463. *num.* 4. & in terminis Petr. de Vbald. *in d. tract. de Canon. Paroch. cap. 6. num.* 8. Rot. *coram Cardin. Caualer. decis.* 101. *num.* 2. Barbos. *d. cap.* 25. *num.* 8. Nisi aliàs constet de voluntate Papæ derogare volentis omnibus in contrarium obstantibus, vt post Petr. de Vabald. *loco cit.* tradit Barbos. *d. num. 8. in fin.*

11 Item notandum quod non suffragantur ad hunc effectum priuilegia, in quibus adest clausula, *salua iustitia Ecclesiarum Parochialium*, per eam enim non censentur summi Pontifices voluisse concedere exemptionem à solutione quartæ funeralium, cùm aliàs non esset salua iustitia Ecclesiæ Parochialis, vt resoluit Rota *in Vallisoletana funeralis* 19. *Aprilis* 1606. *coram Iusto, quæ in fine operis est decis.* 83. *num.* 3.

12 Contrarium tamen, & rectius sentiendum est, si in priuilegio adsit expressa exemptio à solutione quartæ funeralis, cum specifica derogatione *d. clem. dudum de sepultur.* quia dicta clausula intelli-

13 gitur de aliis, quàm de expressis, vel de materiis compatibilibus cum expressis in priuilegio; non autem vt tollat expressè concessa, Oldrad. *cons.* 330. *in fin.* Paris. *cons.* 16. *num.* 30. *& cons.* 70. *num.* 12. *lib.* 1. Menoch. *cons.* 2. *num.* 57. *vers. responderi etiam*, Put. *de-*

14 *cis.* 183. *num.* 1. *lib.* 3. & de simili clausula *salua canonica iustitia Episcopi*, resoluit Rota *in Cæsaraugustana Cameraria* 26. *Nouembris* 1632 *coram R.P.D. Pirouano quæ in fine operis est decis.* 78. *num.* 12. Et in his terminis hanc opinionem tenuisse Reuerendissimum D. Cuccinum *in suo voto dato in d. Vallisolet. quarta funeralis coram Iusto*, testatur Barbos. *d. cap.* 25. *num.* 10.

15 Sed quia Concilium Trid. *sess.* 25. *de refor. cap.* 13. statuit, quòd in locis, in quibus ante annos quadraginta solita erat persolui quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali, & Parochiali Ecclesiæ, ac posteà fuerit, ex quocunque priuilegio Monasteriis concessa, oriebantur in dies multæ controuersiæ inter Regulares, & Episcopos, vel Curatos; recorrendum fuit ad Sacram Congregationem Concilij, quæ instante Religione Fratrum Minimorum declarauit, vt infrà.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini. Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula Sacra Religio, à suis primordiis gaudet quodam Apostolico priuilegio per fel. mem. Iulium II. Pont. Max. anno Domini 1506. sui verò Pontificatus 3. Beato Francisco de Paula Patri, & Fundatori prædicti Ordinis, tunc in humanis agenti, & suæ Religioni benignè concesso, in quo indultum extitit, Monasteria, Domus & Conuentus dicti Ordinis, tam constructa olim, quàm in futurum construenda, nedùm decimas ex noualibus prædiis, hortis, verumetiam nullam Parochis Ecclesiarum quartam funeralium teneri debere persoluere, vt in dicto priuilegio latiùs est videre, ad cuius effectum, huic sacræ congregationi præsentatum. Et quia licet hoc non obstante, aliquibus in locis prædicti Ecclesiarum Parochi & Rectores perperam forsan intelligentes Sacri Conc. Trid. *sess.* 25. *cap.* 13. sensum, seu illum in eorum fauorem retorquentes, nituntur à prædictis Fratribus huiusmodi funeralium portionem, seu quartam extorquere, quoties cadauer aliquod apud ipsorum Fratrum Monasteria sepeliri contingit, magnas pro ea Fratribus molestias inferentes assiduè. Ideo Frater Petrus à Menna Prouincialis minister dictæ Religionis Minimorum S. Francisci de Paula in Castellæ Prouincia Illustriss. & Reuerendiss. Dominationibus vestris humiliter supplicat, vt ad sedanda scandala, & euitandas lites, dignentur declarare; an per dictum Sacr. Conc. Trid. huiusmodi priuilegio derogatum veniat, quoad solutionem prædictam, vel decreto ipsius Concilij non obstante, debeat obseruari, & fratres dicti Ordinis ab ea solutione immunes & liberos censeri, quas Deus Opt. Max. &c.

Congregatio Concilij censuit, huiusmodi priuilegio ante quadraginta annos ante Concilium, vt proponitur, concesso minimè derogatum esse eiusdem Concilij decretis; refert *Quaranta* verbo priuilegia Regularium, pag. mihi 516. *& licet d. declaratio solùm loquatur de quarta Parochiali, intelligitur tamen etiam de quarta Episcopali; quia priuilegium Iulij II. Fratribus Minimis elargitum concedit, quod nulli quartam soluere teneantur.* Vt docet Molfes. *part. 2. sum. tract. 13. cap. 9. n.* 51. Rodriq. *tom. 2. quæst. regul. quæst. 39. art.* 2. qui refert aliam declarationem dictæ Congregationis in forma authentica tenoris sequentis. *Congreg. Conc. censuit*

16 *Monasteria ædificata quadraginta annis citrà, aut quæ in dies ædificantur, vel in futurum ædificabuntur, non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi; præsupposito, quod huiusmodi Monasteria sint eius Religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralem non debeant soluere Episcopo.* Quam declarationem refert etiam *Miranda* tom. 2. Manual. q. 8. art. 7. & eam canonizauit Paulus V. in sua Constit. quæ incipit, *Decet Romanum Pontificem.* apud *Rodriq.* in Pauli V. Constit. eius 4. *pag.* 179. his verbis.

Accepimus, quod Ordini B. & Gloriosæ, semperque Virg. Mariæ de Monte Carmelo diuersi Romani Pontifices concesserunt, illius Domos, seu Monasteria ante annos quadraginta ædificata non teneri ad solutionem quartæ funeralium, idque etiam à Concilio Trid. de prædicto, & aliis sacris Ordinibus decretū fuit. Cùm autem quæreretur an eadem postea à quadraginta annis ædificata deberent dictam quartam soluere, Venerabiles fratres Nostri S. R. E. Cardinales, decretorum dicti Concilij interpretes, censuerunt, Monasteria ædificata à quadraginta annis citra non teneri ad solutionem quartæ funeralium huiusmodi, si modo sint eius Religionis, cui à dicta Sede ante quadraginta annos indultum sit, vt eamdem quartam non teneantur soluere Episcopo. Quare ne dicti Ordinis Carmelitani Monasteria, seu Domus in diuersis Mundi partibus à quadraginta annis ædificata indebitè cogantur soluere dictam quartam funeralium, eorúmque indemnitati prospicere cupientes, ac tenores litterarum concessionum huiusmodi forsan confectarum præsentibus pro expressis habentes, dilecti filij Procuratoris Generalis dicti Ordinis Carmelitarum illius nomine Nobis porrectis supplicationibus adducti, Volumus, mandamus, decernimus, & declaramus, omnia, & singula huius Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo

melo Monasteria, seu Domos in quibuscunque Mundi partibus à quadraginta annis ædificata, illorúmque conuentus, & Fratres nullo modo, nullâue ratione teneri ad solutionem dictæ quartæ funeralium, & ob non solutionem huiusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse. Inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac aliis quos id concernit, ne ab ipsis Fratribus Monasteriorum, seu Domorum à quadraginta annis ædificatorum dicti Ordinis Carmelitani quartam funeralium huiusmodi quoquo modo exigere, aut eos desuper molestare audeant, seu præsumant. Quod si quis contradicere præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB.Petri, & Pauli Apostolorum eius nouerit se incursurum.

Alia priuilegia eximentia Regulares à solutione quartæ funeralium refert Archangel. Catacc. *in tract. de quarta funeral. cap.* 1. vbi refert per extensum priuilegium concessum Minimis à Iulio II. de anno 1506. & aliud eiusdem Pontificis concessum Minoribus de Obseruantia de anno 1511. Pontificatus sui 8. & aliud Pauli III. concessum eisdem Fratribus Minoribus anno 1544. & aliud Pauli IV. concessum Ordini Fratrum Prædicatorum anno 1556. Quæ priuilegia suffragantur etiam aliis Religionibus, quibus communicata fuerunt priuilegia dictorum Ordinum, quam communicationem in hac materia canonizauit Rota *in Lycien. quarta funeralium* 15. *Ianuarij* 1618. *coram Reuerendiss. D. Coccino, quæ in fine operis est decis.* 84. *in princ.* in qua Rota resoluit Monasteria Clericorum Regularium non teneri ad solutionem quartæ funeralium, Episcopo; ex quo tota Religio clericorum Regularium censetur exempta à solutione huiusmodi quartæ, cùm Paulus IV. & Gregorius XIV. illi communicauerint omnia priuilegia aliis Regularibus concessa, quare censentur etiam communicata supradicta priuilegia relata per Archangelum Catacc. *d. cap.* 1. concedentia Minimis, Minoribus, & Prædicatoribus exemptionem à solutione quartæ funeralium. Et hæc opinio videtur tenenda, quamuis Rota in hac materia variauerit, cùm aliàs prius *in d. Vallisoletana quarta coram Iusto, & d. decis.* 101. *Card. Caualer.* contrarium resoluerit.

17 / 18 (marginal numbers)

19 Hic tandem notandum, quod Religiosi possunt in eorum Ecclesiis sepelire cadauera defunctorum sine alicuius licentia, & absque eo, quod ipsi, nec defunctorum consanguinei prætextu cuiusuis consuetudinis possunt cogi ad dicta cadauera deferendum ad Parochialem, vel alia loca, vt concessit san. mem. Clemens VIII. fratribus Discalceatis sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, cum clausula *sublata*, & decreto irritanti, quod priuilegium refert Rota, quæ pro illius validitate iudicauit *in Seguntina iuris sepeliendi* 5. *Iunij* 1613. *coram Manzanedo, quæ in fine operis est decis.* 86. 20 Quod est etiam conforme Iuri communi, secundùm quod licitum est cuilibet, sibi sepulturam eligere in qualibet Ecclesia *cap.* 1. *cùm liberum cap. de vxore, & cap. seq. de sepultur.* & Rot. *decis.* 333. *num.* 1. *part.* 1. *diuers.*

21 Item notandum, quòd parochi corpora defunctorum in Regularium Ecclesiis humandorum, vsque ad easdem Ecclesias associare, ac etiam in illis permanere possunt, absque tamen stola, & absque eo, quod in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum intus dictas Ecclesias se intromittant, vt censuit Sacta Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium præposita *in vna Nicoteren. de anno* 1515. refert Barbos. *dicto tract. de Paroch. cap.* 26. *num.* 80. & ex aliis resolutionibus Sacræ Congregationis Concilij, & Rituum fuit decisum per Rotam *in Veronen. iurium Parochialium* 23. *Martij* 1629. *coram bon. mem. D. Card. Virilo, quæ decisio in fine operis est* 87.

22 Et clerus sæcularis, postquam cadauera in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, intus easdem Ecclesias super huiusmodi cadaueribus officium defunctorum, Psalmos, Responsoria, aliásue preces, vel orationes recitare, aut cantare non potest, sed ab ipsis Religiosis dûtaxat hæc omnia peragenda sunt. 23 Officium enim in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum, seu alios presbyteros seculares, sed per eosdem met Regulares fieri debet, non obstante quáuis contraria consuetudine, vt censuit sacra Congregatio Episcoporum, & Regularium negotiis præposita *in vna Turritana* 24. *Nouembris* 1617. & Sacta Rituum Congregatio *in vna Engubina* 12. *Martij* 1612. & 5. *Iulij* 1614. & *in Placentina, & Lycien.* 23. *Martij* 1619. & *in Sulmonen.* 8. *Augusti* 1629. & in aliis relatis per Barbos. *in d. cap.* 16. *num.* 81. & 82.

QVÆSITVM XVIII.

Vtrum Religiosi à decimarum solutione sint exempti.

SVMMARIVM.

1 *Decima quid sit, & quomodo distinguatur à primitiis, & oblationibus.*
2 *Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutriunt.*
3 *Religiosi decimas soluunt de animalibus, quæ aliis nutrienda tradunt.*
4 *Nouale, quod semel fuit, quoad decimarum solutionem, semper remanet nouale.* Limita vt ibi.
5 *Decimas vt de noualibus Religiosi soluere non teneantur, quid requiratur.*
6 *Nouale quid sit.*
7 *Nouale in dubio non præsumitur.*
8 *Canonici Regulares Lateranenses decimas etiam Papales soluere non teneantur ex priuilegio.*
9 *Casinensis Congregatio à decimarum solutione exempta est.*
10 *Camaldulenses à decimarum solutione exempti sunt.*
11 *Vallumbrosani decimarum solutioni adstricti non sunt.*
12 *Cistercien. priuilegium immunitatis à decimarum solutione refertur.*
13 *Celestinorum priuilegium super eadem materia refertur.*
14 *Cluniacenses decimas soluere non tenentur.*
15 *Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimis exempti sunt.*
16 *Præmonstratenses à decimis exempti sunt.*
17 *Monachi Beatæ Mariæ Montis Virginis à decimarum solutione exempti sunt.*
18 *Syluestrini decimas soluere non tenentur.*
19 *Canonici Regulares Sancti Saluatoris à decimarum solutione exempti sunt.*
20 *Monachi Sancti Basilij decimas soluere non tenentur.*

21 *Ordo*

21 *Ordo S. Antonij Viennen. decimas soluere non tenetur.*

22 *Ordo S. Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum decimas soluere non tenetur.*

23 *Ordo Minimorum decimas soluere non tenetur.*

24 *Cruciferi à decimis exempti sunt.*

25 *Carthusienses decimas soluere non tenentur.*

26 *Prædicatores decimas soluere non tenentur.*

27 *Minores à decimarum solutione exempti sunt.*

28 *Societas Iesu exempta est à solutione decimarum, etiam quoad Collegia ei relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adolescentes seculares ex instituto, & disciplina Societatis.*

29 *Moniales Sanctæ Claræ de possessionibus quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli faciunt, decimas soluere non tenentur.*

30 *Summus Pontifex à decimarum solutione eximere potest.*

31 *Coloni Religiosorum an pro eorum portione colonica decimas soluere teneantur*, & num. 32.

32 *Priuilegium concessum Ecclesiæ, Conrrati, & aliis personis, quæ nunquam moriuntur, censetur reale.*

33 *Exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione.*

34 *Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis*, num. 36.

35 *Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perindè, ac si specificè concessa fuissent.*

36 *Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio.*

37 *Priuilegium exemptionis à decimarum solutione concessum alicui Ordini per non vsum vnius Monasterij non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterij, in quo priuilegium non fuit in vsu.*

38 *Exemptio à decimis non suffragatur, absque derogatione*, cap. nuper de decim.

39 Cap. nuper de decim. *non censetur sufficienter derogatum per clausulas derogatorias, in quibus fit solum mentio de Conciliis Prouincialibus, vel Synodalibus.*

40 Cap. nuper de decim. *censetur sufficienter derogatum, si in clausulis derogatoriis fiat mentio Conciliorum Generalium, absque indiuidua mentione* d. cap. nuper.

41 Cap. nuper de decim. *censetur sufficienter derogatum, si clausulæ derogatoriæ sint appositæ in confirmatione priuilegiorum licet non legantur in ipsis priuilegiis.*

42 *Illatio non fit à decimis extraordinariis ad spirituales, & ordinarias.*

43 *Derogatione tollitur id solum, quod obiicitur priuilegio.*

44 *Confirmatio non suffragatur quoad ea, quæ in priuilegiis confirmatis non leguntur, quamuis in ea adsit clausula*, Quorum tenores.

45 *Clausula*, Quorum tenores, *ex obseruantia Curiæ derogat quibuscunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, & operatur expressam, & indiuiduam mentionem.*

46 *Clausula*, Quorum tenores, *non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur.*

47 *Hospitalis fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leprosorum.*

48 *Leprosi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium suorum. Dummodo communiter viuant, & simul congregati extent.* num. 49.

49 *Moniales sanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro eorum sustentatione mendicare necesse habent, non tenentur ad decimas.* Declara; vt num seq.

51 *Decimas Parochis soluere tenentur omnes indistinctè, etiam pauperes, nisi aliàs fame perirent.*

52 *Exemptio à decimis concessa à legato non prodest.*

53 *Legatus de latere dispositioni Conciliari derogare non potest, absque expressa facultate Papæ.*

54 *Exemptio à decimis potest competere ex præscriptione immemorabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito.* num. 55.

56 *Quota decimarum potest minui consuetudine.*

57 *Consuetudo non soluendi integras decimas, qualiter sit probanda.*

58 *Consuetudo circa modum soluendi decimas inducitur decennio.*

59 *Appellatio suspensiua non admittitur à sententia condemnatoria ad solutionem decimarum.*

60 *Commissio in causa decimarum debet signari cum clausula*, sine retardatione solutionis decimarum.

61 *Appellatio suspensiua à sententia condemnatoria ad solutionem decidatur, quando quis vtitur priuilegio Apostolico, & illud ostendit, quamuis non in forma probanti*, num. 62.

63 *Priuilegium inualidum detectum, non retardat solutionem decimarum.*

64 *Appellatio suspensiua in causa decimarum datur Ecclesiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, sed sola consuetudine, vel præscriptione.*

65 *Prælati admonere debent suos subditos Confessarios, & Concionatores, vt fideles hortentur ad solutionem decimarum.*

NE æquiuocè in re tam graui laboremus, hæc notanda sunt cum Miranda 2. *tom. man. Prel. quæst.* 49. *art.* 2 3. & 4.

1 Primò, quòd in Ecclesia Dei vltra præceptum solutionis decimarum, adsunt etiam oblatio, & primitiæ; de quibus omnibus sigillatim videndum erit: primò de vniuscuiusque earum natura, vt deinde obligationem soluendi decimas, facillimè pertractemus: quo posito.

Notandum est secundò, decimã, secundùm Ostien. *in sum. tit. de decimis* §. 1. esse omnium bonorum mobilium, licitè quæsitorum decimam partem, Deo datam, siue ipsius Ministris, ex diuina constitutione debitam, vt colligitur, *ex cap. 2. de decimis. & ex cap. Parochianos, cap. non est, cap tua nobis, & cap. cùm non sit in homine eod. tit.*

Tres autem inueniuntur decimarum species, prædiales, personales, & mixtæ: prædiales sunt illæ, quæ proueniunt ex prædiis, vt exempli gratia sunt vinum, oleum, planetæ, fructus arborum, aliàque huiusmodi; personales verò quæ proueniunt ex industria personæ, vt ex mercatione arte, scientia, militia, venatione, & huiusmodi; mistæ dicuntur quæ partim ex prædiis, partim ex industria personali proueniunt, vt sunt animalia, quæ pascuntur ex prædiis, & industria hominum nutriuntur, & ex fructibus eorum soluitur decima, de quibus per Sylu. *verb. decima, num.* 1.

Notandum quoque tertiò, primitiam esse primam

partem frugum, siue fructuum Domino offerendam, vt placet Syuestr. *loco supra citato*, qui dicit talem diffinitionem esse Raymundi, necnon aliorum. Dicitur primitia, id est præcipua dignitas frugum, siue fructuum, Domino offerenda, id est diuino cultui; quia, vt placet S. Thomæ 2.2. *quæst.* 86. *art.* 4. primitiæ olim offerebantur per modum oblationis, nunc autem mos est, vt primitiæ pluraliter dicantur propter fructuum varietatem.

Notandum quartò, oblationem denique secundùm S. Thomam 2.2.q.86. *art.* 1 *in corpore*, esse quoddam commune, & generale nomen, quod in diuinum cultum exhibetur, & in *eod. loc.* dicit hoc interesse inter oblationem, & decimam, quia oblatio offertur Deo immediatè, & dicitur sacrificium, si de tali oblatione fiat aliquod sacrum; decima verò non offertur Deo immediatè, sed Ministris eius, & præstatur pro ipsis alendis. Cùm autem oblatio tripliciter sumatur, scilicet donatio inter viuos, Deo, vel Ecclesiæ facta, & donatio causa mortis pro anima, quæ olim dicebatur mortuarium, & oblatio quotidiana, & vsualis, quam Christi fideles in dies in sacrificio Missæ, & huiusmodi præstant &c. & si prædictis modis, vel quomodocunque dicatur, oblatio est omne, quod offertur Deo immediatè, licet secundariò cedat in Ministrorum vsum, & vtilitatem vt candelæ, panes oblati Altari, pecunia, ornamenta, & alia huiusmodi, vt dicit D. Thom. *vbi supra*.

De ratione autem oblationis ad hoc, vt consistere possit, & vera dicatur oblatio, hæc requiruntur, secundum Panorm. *in cap. fin. de verb. significatione.* Primò vt ille qui offert sit Christianus, quia si ab infidelibus oblationes fierent ab Ecclesia non reciperentur, licet ipsa Ecclesia recipiat æstimationem oblationis pro interesse, iuxta id quod notatur *in cap. quanto de vsuris.* Secundò, vt is, cui offertur sit Ecclesia; quia, quod fit priuatæ personæ, non dicitur oblatio, sed donatio; etiam si persona sit Ecclesiastica, vt patet ex prædicta diffinitione oblationis. Tertiò, requiritur, vt res quæ offertur, licitè sit acquisita; nam quæ illicitè acquiruntur pro oblatione non accipiuntur, iuxta ea quæ notantur *in cap. quæ in omnibus de decimis.*

Quibus sic prænotatis, cùm, tam primitiæ, quàm oblationes sub nomine decimarum hic comprehendantur, vt priuilegia infrà ponenda demonstrant, de decimis erit præsens dubitatio.

Religiosi antiquitùs in primitiua Ecclesia, quando, vt plurimum erant laici, vt patet ex *cap. alia causa* 16. *quæst.* 1. decimas soluebant, vt laici, quia pascebantur cibo spirituali à clericis, & sacerdotibus, & ideo illis decimas soluebant, vt ait Ostien. *in cap. dudum de decim.*

Deinde, vt ait Rebuff. *in tract. nominationum quæst.* 14. Gregorius Papa statuit, vt Monasteria, & Religiosi nullo modo ex suis prædiis decimas soluere tenerentur. Sed quia id Parochialibus Ecclesiis magnum detrimentum afferebat; nam omnes Monasteriis passim bona sua donabant: ideo Concilium Moguntinum, cui præfuit Paschalis Papa II. statuit, vt Religiosi communiter viuentes decimas de suis laboribus, seu nutrimentis tantum non soluerent, vt patet ex *cap. conquesti*, & *cap. seq.* 16. *quæst.* 1. Verùm quia postea Monasteria, ac Religiosi in magnum numerum crescere cœperunt, & ideo Ecclesias Parochiales grauare solebant. Adrianus Papa Cisterciensibus Hospitalariis, & Templariis tantùm, tanquàm ad Dei seruitium, & deuotionem feruentioribus, concessit hoc priuilegium, vt de laboribus, & prædiis suis, quos propriis manibus excolunt, decimas soluere non tenerentur.

Aliis verò Monachis concessit Decimas tantùm de noualibus, quæ colunt suis manibus, & de hortis, & nutrimentis animalium suorum, vt dicitur *in cap. ex parte tua, il primo, de decimis*, & *ibi* gloss. magna.

Demum Innocentius III. in Concilio generali videns, quòd Cistercienses Hospitalarij, & Templarij multa prædia acquirebant; vnde enorme damnum Ecclesiis Parochialibus prouenire poterat, statuit vt prædicti solùm essent exempti à solutione decimarum de prædiis, & possessionibus, quas tempore dicti Concilij Generalis possidebant; de fructibus autem possessionum, quas post Concilium Generale acquisiuissent, decimas soluere tenerentur, si de illis possessionibus priùs decimæ soluebantur, *cap. nuper, de decimis.*

Qui text. loquitur quoad decimas prædiales tantùm, non autem gregum, circa quod nihil innouauit, sed in eis habet locum dispositio text. *d. cap. ex parte*, vt expresè seotit ibi Butr. *prope finem. vers. relinquitur ergo*, & resoluit Rotà *in Corduben. decimarum* 22. *Martij* 1617. *coram Patriarcha Manzanedo, quæ in fin. oper. est decis.* 94. *num.* 4.

2 Itaque de iure communi Religiosi omnes exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus, quæ nutiunt, *d. cap. ex part. tua, il primo*, & *ibi* Gloss. *in verbo laborum suorum, vers. aliis vero Monachis*, Ostien. *sub num.* 1. *circa med.* Ioannes Andreas *num. etiam* 1. *circa initium, vers. alij vero Religiosi*, & *num.* 9. Ancharanus *in princ.* & *n.* 2. & *in* 4. *notab.* Henric. Boich. *num.* 2. *vers.* & *tunc aut quaris*, Cardin. *in princ. vers. alij*, Gloss. *in cap. commissum, verb. Monacho* & *ibi* etiam Ostien. *num.* 4. Butrius *num.* 4. *vers. vel dic, secundùm* gloss. vltim. & Ancharan. *num.* 5. *ex eodem tit.* Rebuffus *de decim. quæst.* 14. *num.* 43. & 45. Monet. *eodem tract. cap.* 4. *num.* 56. & *seq.*

3 Hoc tamen procedit in his tantùm eùm deseruiunt pro casu Monasterij, vt expresè declarat Abb. *in d. cap. ex parte num.* 3. Ioan. de Anan. *num.* 2. Ancharan. *num.* 2. Rebuff. *d. quæst.* 14. *circa fin.* & resoluit Rota *in d. Corduben. decimarum* 22. *Martij* 1617. *coram Patriarcha Manzanedo num.* 2. & in animalibus, quæ ipsimet Religiosi nutriunt suis sumptibus; non autem in illis, quæ dant aliis nutrienda, & tenenda, *clem.* 1. vbi Gloss. *verb. animalibus*, & *verb. teneri, de decim.* Abb. *in d. cap. ex parte in fin.* & *ibi* Ancharan. *num.* 2. *vers. illud etiam* Henric. Boic. *num.* 2. *vers quod intellige.* Butr. *in* 3. *notab. de decim.* Rebuff. *d. quæst.* 14. *num.* 57. Vbi quod si animalia dentur aliis tenenda, & custodienda, requiritur, quod vesperi reducantur ad Monasterium, & tenuit Rota *in allegata Corduben. decimarum coram Manzanedo num.* 3.

4 Et quod semel fuit nouale, semper remanet nouale, quoad decimarum solutionem, *cap. vlt.* & ibi *omnes, de priuileg.* si tamen tractu temporis, ex eo Ecclesia Parochialis inciperet grauiter lædi, desineret esse nouale, & Religiosi tenerentur de illo decimas soluere, *dicto cap. quid per nouale* & *ibi* glossa final. Monet. *d. tract. cap.* 4. *num.* 61. & 62.

Duo tamen requiruntur, vt aliquod dicatur nouale, adeò quod de eo Religiosi decimas soluere non teneantur: primum, quòd nouale sit proprium; secundum, quòd propriis manibus, vel sumptibus excolant, vel reducerint ad cultum, vt colligitur ex text. *in d. cap. ex parte*, ibi, *Noualibus suis, quæ propriis manibus, vel sumptibus excolunt*, & sensit Gloss. & Henric. Boich. *locis cit.* Rebuff. aliis adductis *d. tract. d. quæst.* 14. *num.* 43. & 45.

Ideoque si alij extirpauerunt, & noualia deinde ad eos peruenerunt, cessat priuilegium, Ostien. *d. cap.* ex

ex parte, num. 2. verbo, propriis manibus, Anchar. *n.* 4. Butr. *num.* 6. *in fin.* Rebuff. *loco citato, num.* 46. *vers. vnde si quis.*

Idem dicendum est, si sint aliena, & ab ipsis Religiosis conducta, Ostien. *loc. cit. num.* 1. *post med. verb. de nouali bus*, Rebuff. *d. quæst.* 14. *num.* 52. Moneta *d. cap.* 4. *num.* 63.

Idem dicimus, si aliis excolenda tradant, *cap. licet*, & ibi Gloss. & DD. *omnes de decim.* Rebuff. *ubi proximè, num.* 47. *& sequent.* Monet. *num.* 58. vel per colonos ad culturam reduxerint, *d. cap. licet*, & *ibi* omnes, Ruin. *consil.* 163. *num.* 15. *in fin. lib* 5.

6 Nouale autem dicitur, locus nouiter ad culturam redactus, de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuerit; & de quo ante culturam nihil, aut modicum quid decimarum percipiebatur. *cap. quid per nouale*, & *ibi* Gloss. & Doct. omnes *de verb. signific.* Ostien. *d. cap. ex part. num.* 1. *ad fin. vers. sed nec intelligitur*, Rebuff. *d. quæst.* 14. *num.* 45. Riminal. Sen. *consil.* 530. *num.* 4. *lib.* 3. Rota *in Concben. decimarum*, 25. *Maij*, 1601. *coram Ortembergo*, Monet. *d. c.* 4. *n.* 50.

Vnde si antea Ecclesia solebat percipere decimas, vt puta de pascuis, tunc non dicitur nouale; & ideo de eo decima soluenda est, *d. cap. quid per nouale, in fin.* & *ibi not. d. c. commissum*, & *ibi* Butr. *num.* 4. Anan. *num.* 2. Monet. *d. cap.* 4. *num.* 61.

Idem dico, si pascua reducantur ad culturam, Rota *in Concben. decimarum, coram Ortembergo.*

Idem si antea colligebatur fœnum, si redigatur ad culturam, non dicitur amplius nouale, sed de eo solui debet decima; licet antea de fœno non soluebatur. Cardin. *in d. Clem.* 1. *num.* 9. Imol. *sub n.* 5. *de decim.* Riminald. Sen. & Rot. *locis proximè citatis.*

7 Nouale in dubio non præsumitur; ideo alleganti incumbit onus probandi, Panormit. *d. cap. quid per nouale, ad fin.* Riminald. *d. consil.* 530. *num.* 2. quomodo probetur, tradunt DD. *in. d. cap. quid per nouale*, Carol. Ruin. *d. consil.* 163. *num.* 16. *&* 27. *lib.* 5 & notandum, quòd si pars altera prædij fuit culta, illa trahit partem incultam, quæ si redigeretur ad culturam, non exinde diceretur noualis; & ideò de illa etiam decima soluenda foret. Ruin. *d. cons.* 163. *n.* 14. *in fin. quod. num.* 25. *vers. octauo non obstat*, limitat, quando maior pars ad culturam redacta fuit.

Cistercienses, & Hierosolymitani, (quia Templarij iamdiu est; quòd extincti fuerunt) non tenentur soluere decimas de prædiis ante dictum Concilium Generale possessis, in quibus scilicet propriis manibus laborant, vel quæ suis sumptibus colere faciunt, vt ait Gloss. *in clem.* 1. *verb. excolendos de decim.* nec pariter de noualibus, sicut cæteri Religiosi. Hæc de iure communi.

De iure autem particulari, nempe ex priuilegiis, nonnullæ Religiones à decimarum solutione exemptæ fuerunt, vt patet ea legendo, quorum aliqua hic apponere visum fuit.

8 Canonici Regulares Lateranen. à decimarum, & omnium præstationum solutione exempti fuerunt à Sixto IV. anno Domini 1476. decimo Kalendas Septembris, Pontificatus eius anno sexto per Bullam incip. *Dum ad vniuersos*, relatam *tom.* 1. *Bullarij nuper editi Bulla* 10. *d. Pontificis*, §. 18. in his verbis.

Cæterùm, vt Congregatio ipsa, & illius Canonici maioris immunitatis gratia fruantur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus, atque decernimus, vt ad præstationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorum ipsius, seu Diœcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel subsidiorum, vel prouisionum, aut onerum quorumcunque, nec etiam ad solutionem decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus præsepe necessitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati sint: Etiã si per quoscunque exemptos persolui mandarentur, cum quibusuis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadem solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expresse derogetur, & de ipsis omnimoda, & indiuidua mentio fiat.

9 Congregatio Casinen. aliàs sanctæ Iustinæ de Padua, à decimarum solutione exempta fuit ab Eugenio IV. qui anno Domini 1434. 7. Kalendas Martij, Pontificatus sui anno tertio, indulsit,

Vt de quibuscunque possessionibus vbilibet constitutis, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, quæ prædicti Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, aut in futurum colent, seu coli facient, siue de hortis, virgultis, piscationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipsorum, nullus ab ipsis, vel aliis pro eis primitias, decimas, quartas, aut alio quocunque nomine censeantur, exigere, vel extorquere præsumat; nec illa aliquibus soluere teneantur, siue ad id, à quoquam directè, vel indirectè compelli possint inuiti, Generalis Concilij, & quibuscunque aliis Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Constitutionibus nequaquam obstantibus. Decernentes ex nunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias, etiam interdicti; quos, vel quas contrà inhibitiones nostras huiusmodi per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.

Quod priuilegium habetur *in noua collectione Bull. Apostol. pro Regular.* Rodet. *Bulla* 7. *Eugenij IV.*

10 Monachi Congregationis Eremi Camaldulensis, & Congregationis sancti Michaelis de Murano, à decimarum solutione exempti fuerunt à Leone X. qui has Congregationes in vnam redegit, eique nonnullas immunitates, & priuilegia concessit, anno 1513. 4. Nonas Iulij, Pontificatus sui anno primo, vbi §. 19. sic habetur.

11 Nec aliquod ex dictæ de nouo erectæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandam, seu soluendam aliquam canonicam portionem, siue decimam, aut quid aliud, quod eorum loco solui consueuerit Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuersitatibus, Cõmunitatibus, Fabricis, & aliis quibuscunque personis, de iure, vel consuetudine, aut sta-

tutis, vel priuilegiis quibuscunque, aut ex quacunque causa, hactenus ab eis forsan debita, seu quae deberi praetendentur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seu alia quacunque occasione concessis, & concedendis, quomodolibet teneantur.

Refertur *in Bullario nouo, tom. 1. Bulla 2. Leonis X.* cuius priuilegij vigore, Iacobus Menoc. *consil. 276. lib. 3.* consuluit, non solùm Monachos ipsos praedictae Congregationis Sancti Michaëlis de Murano; verum etiam ipsorum colonos pro eorum colonica portione decimas soluere adstrictos non esse; de qua re inferiùs *hoc eodem Quaesito*, aliqua dicentur, *n. 39. & seq.*

11 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosae, etsi omnium Monasteriorum suorum speciales exemptiones à decimarum solutione habeat, vt apparet *in libro Authentico priuilegiorum eiusdem*, qui asseruatur in Archiuio Vallis Vmbrosae; tamen per Bullam Innocentij Secundi, tota Religio, com omnibus Monasteriis ab earumdem decimarum obligatione liberata est, anno 1130. sub Dat. Pisis per manum Almeriel Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis Cancellarij, anno primo Pontificatus eiusdem Innocentij in his verbis, materiam decimarum concernentibus.

Porrò fructuum vestrorum decimas, quos vbilibet propriis sumptibus, laboribúsque colitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, vel Plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendásque sancimus.

Simile Priuilegium ab eodem Pontifice, intuitu Sancti Atthonis Abbatis Generalis Vallis Vmbrosae, & postea Pistorien. Episcopi, eidem Congregationi concessum fuit, *eodem anno Dominicae Incarnationis 1130. Pontificatus verò primo, sub datum Pisis*, quod asseruatur pariter in eodem Archiuio; Priuilegij autem tenor est,

Porrò fructuum vestrorum decimas, quas vbilibet propriis sumptibus, laboribúsque colligitis, absque Episcoporum contradictione, vel Episcopalium ministrorum, seu etiam plebanorum Xenodochio vestro reddendas, possidendásque sancimus.

A Caelestino Secundo similiter à decimarum solutione nostra Religio exempta est, vt eiusdem Pontif. Bulla, *in libro authentico nostrorum priuilegiorum descripta, sub Datum Romae in Lateranen. Palatio, anno 1143. 15. Kalendas Maij Pontificatus sui primo.*

Ab Eugenio III. eodem priuilegio *in supracitato libro* contento, similiter eximitur nostra Congregatio ab obligatione soluendi decimas, vt in Bulla eiusdem Pontificis, *sub datum apud Marturam Kalendas February, anno 1146. Pontificatus vero 2.* ostenditur.

Alia priuilegia totam nostram Congregationem à praedictis decimis vniuersaliter, & multa alia specialis Abbatias, & Monasteria, & alia membra eiusdem Congregationis eximentia, breuitatis causa omittuntur; videantur *in supradicto libro, & Archiuio Vallis Vmbrosae.*

12 Idem priuilegium concessum fuit Cistercienfibus à Martino V. in haec verba.

Martinus Episcopus, &c. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, &c. Mandamus quatenus, Abbatem Cisterciensem, & omnes Abbates, Priores, Abbatissas, ac omnia, & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis praesentia, & futura, vbicunque pro tempore consistentia, à praestatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante, & post Concilium Lateranense, quàm de caetero, etiam de noualibus, siue post Concilium huiusmodi acquisitis, & acquirendis, quae propriis sumptibus excolunt, seu excolent; quàm alias quomodocunque, vel qualitercunque excolentur; & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omninò seruetis immunes, &c. 9. Kalend. Octobr. Pontif. anno septimo.

Hoc priuilegium refertur à Roderic. *loco cit. Bulla quinta, dicti Pontificis*, & à Renat. Choppin. *de sacra Politia, lib. 3. tit. 1. num. 8.*

13 Simile Priuilegium concessum est Congregationi Caelestinorum à Gregorio X. *anno 1241. vndecimo kalendas April. apud Lugdunum*; ac paulo post à Caelestino V. eius Ordinis institutore, *quinto kalendas Octobris, anno 1294.* vt refert Renatus Choppin. *Monast. lib. 2. tit. 1. num. 5.* asserens Canonizatam fuisse *Arest. Cur. Parisien. die vigesimanona February, 1600.* Denique aliud huiusmodi priuilegium illis concessum fuit ab Eugenio IV. in haec verba.

Eugenius Episcopus, &c. Sanè de fructibus terrarum, & possessionum vestrarum, ac etiam noualium, quae propriis manibus, & sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios excoli facitis in propriis praediis, seu etiam alienis, siue de hortis, piscationibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere praesumat; à quarum praestatione, vos totaliter liberamus; sub Datum anno 1435. 5. Kalendas Nouembris, Pontificatus sui anno 4.

Ita refertur à Roderico, *vbi proximè Bulla 18. Eugenij IV.*

14 Cluniacenses itidem à lege soluendi decimas de praediis, quae suis manibus, aut sumptibus excolunt exempti fuerunt ab Innocentio Secundo, qui concessit,

Vt Fratres Cluniacenses, non solùm omnium Parochiarum suarum decimas susciperent; sed etiam quas propriis excolebant sumptibus, retinerent.

Vt refert Renatus Choppin. vbi proximè.

15 Monachi Congregationis Sancti Benedicti Vallis Oleti, exempti sunt à distributionibus, & partitionibus subsidiorum, & decimarum, & aliorum onerum Apostolica auctoritate impositorum, vt in Bulla Clementis VII. *sub Datum Romae, apud S. Petrum, anno 1530. die 8. Decembris*, continetur; quae Bulla extat *in noua collectione Bullar. tom. 2. Bulla 7. eiusdem Pontificis* sub his praecisis verbis.

Cũ itaque sicut nobis exponi fecistis, licèt vos ratione vestrorũ Monasteriorum, Prioratuum,

tuũ,& locorum Regulariũ,decimas,subsidia, & alia onera, in partibus illis Apostolica auctoritate, & pro tempore impositas hactenus libenter persolueritis,& in futurum persoluere, prout vos tangit, intendatis: nihilominus diuisiones, seu distributiones, calculi, repartitiones nuncupatas, decimatum, subsidiorum, & onerum huiusmodi, per locorum Ordinarios, & seu Capitula Cathedralium Ecclesiarum, in quorum Ciuitatibus, & Diœcesibus, Monasteria, Prioratus, & loca Regularia vestra consistunt, quandóque non vocatis quorum interest, fiant; repartitionem ipsam distributores, & partitores non habita notitia, seu vera informatione fructuum, & onerum Ordinariorum Monasteriorum, Prioratuum, & Regularium locorum huiusmodi, quæ parte non audita, debitè haberi non potest, Monasteria, Prioratus, & loca eàdem, plerúmque adeò grauent; vt Abbates, seu Priores, aut Abbatissæ, seu Priorissæ, ac Conuentus nonnullorum ex Monasteriis,Prioratibus,& locis ipsis, onera sibi impartita vix supportare possint, & si quid in distributione, & repartitioue decimarum,subsidiorum,& onerum eorumdem pro tempore facienda,vos per locorum Ordinarios, & Capitula huiusmodi, seu distributores, & partitores, per eos, vel per alios deputatos pro tempore vocari deberetis, & audiri decerneretur; profectò ex hoc erroribus partitionum, & grauaminibus huiusmodi opportunè obuiaretur:vósque compartita vobis onera, libentiùs persolueretis, ac debito iustitiæ, quæ in omni actu eos, quornm interest, vocari exigit, legitimè satisfieret; Nobis humiliter supplicari fecistis, vt vobis in præmissis, ex iustitiæ debito prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Religioni debitos,aut à grauaminibus, & dispendiis releuentur, nostri ministerij partes libenter impartimur, huiusmodi supplicationibus inclinati, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in distributionibus, & partitionibus decimarũ subsidiorum,& aliorum onerum dicta auctoritate pro tempore impositorum, & imponendorum, seu illorum taxa facienda; vos, prout singulos vestrum tangit, & concernit in futurum,per Ordinarios, & Capitula, siue distributores, & partitores, aut taxatores huiusmodi,ac alios, ad quos spectat, seu spectabit pro tempore vocari, & audiri, ac taxationibus, partitionibus, & distributionibus interesse debeatis; & taxationes; ac distributiones ipsæ, aliter, pro temporæ factæ, in his, quæ ad eos, qui vocati, & auditi non fuerint, spectant, nullius sint roboris, vel momenti; ac non vocati, ad illorum solutionem nnn teneantur,nec ad id à quoquam compelli possint. Sicque per quoscunque Iudices, tam Ordinarios, quàm Delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores,& Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, declarandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, declarari,& deffiniri debere: ac quidquid secus super iis, à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

16 Abbates, & Monachi Præmonstratenses sunt exempti à solutione decimarum suotom noualium, vt apparet ex Bulla Vrbani III. *sub Datum Verona, quarto Idus Iunij*, 1587. *Pontificatus eius anno secundo*; & repetitur in libro, qui inscribitor *Pontificum diplomata, præfati Ordinis, sub num.* 20. cuius formalia verba sunt.

Sanè propositum est coram Nobis, per Venerabilem Fratrem nostium Concordiũ Euastunnum Episcopum, quòd quidam ex Clero, vel ex ordine Monachorum, eo vos ioruitn, super noualibus decimarum exactione fatigant, quòd hominibus illis, à quibus extirpanda nemora, vel alia loca inculta recipitis excolenda, censum, seu partem aliquam frugum, pro rei proprietate confertis, & ex eo libertatem ab Ecclesia Romana vobis indultam, quæ vos à decimis noualium præstandis absoluit, infringere moliuntur. Quia igitur talis eorum instantia ratione non nititur, auctoritate Apostolica interdicimus, ne quisqnam vos ex huiusmodi causa super decimis vestrorum noualium, & quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, audeat infestare.

17 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis, à decimarum solutione, soluta fuit à Cælestino III. *anno* 1097. vt apparet in Bulla eiusdem Poutificis, *qua est tertia in ordine, in tomo primo Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *sub datum Laretani, eodem anno, quarto Nouembris, Pontificatus sui septimo*, cuius verba exemptionem decimarum indicantia sunt.

Sanè noualium vestrornm, quæ propriis manibns, aut sumptibus colitis, siue de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præsumat.

Abbates, & Monachi Montis Oliueti, à Pio II. soluti fuerunt à solutione, & præstatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, & possessionum eorumdem, vt habetur ex Bulla eiusdem Pontificis, *quæ est nona, in ordine* apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo*, quæ Bulla edita fuit ab eodem Pontifice, Perreoli Senensis, *anno* 1462. *tertio Nonas Octobris, Pontificatus sui anno quinto*, cuius verba, rem præsentem indicantia sunt.

Et insuper Abbatem, Priores, Conuentus, Monasteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis huiusmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, necnon subsidiorum, prout hactenus consuetum est

ac etiam canonicæ portionis, seu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, solutione, & contributione absoluimus, & penitùs liberamus.

Ita etiam, quòd ipsi Abbates, Priores, Conuentus, & Monachi dicti Ordinis, à solutione, seu præstatione quarumcumque decimarum, de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, siue possessionum suarum, quas possident, & in futurum (præstante Domino) poterunt adipisci, quas, seu quos propriis manibus, & sumptibus colunt, vel per boues suos, aut alios, & sumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de noualibus, seu nutrimento animalium suorum, sint prorsus exempti.

18 Congregatio Syluestrinorum per Innocentium IV. liberatur à solutione Decimarum, eorumdem Noualium, quæ propriis manibus, & sumptibus coluntur, vt fatetur eiusdem Pontificis Constitutio, *quinta in ordine*, apud Laërtium Cherubinum, *tomo primo Bullary noui*, quæ Constitutio edita fuit Lugduni, *anno 1247. quinto Kalendas Iuly Pontificatus sui anno quinto*, cuius verba ad rem nostram sunt.

Sanè noualium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, siue de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

19 Canonici Regulares Sancti Saluatoris, à decimarum solutione, & ab aliis oneribus exempti sunt à Iulio II. *Anno Domini 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus sui nono*, sicut eiusdem Pontificis Constitutio, *sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, quæ est trigesima* apud Laërtium Cherubinum *tomo primo Bullary noui*, ostendit his verbis.

Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, siue Sororum, & Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seu soluendum aliquam canonicam portionem, siue decimas, aut quidquam aliud, quod eorum loco solui consueuerit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Vniuersitatibus, Communitatibus, & Fabricis, & aliis quibuscumque personis, de iure, vel de consuetudine, aut statutis, vel priuilegiis quibuscumque, ex quacumque causa hactenus ab eis forsan debita, seu quæ deberi prætenderetur, quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donationibus, & legatis, tam in vltimis voluntatibus, quàm etiam inter viuos, seu aliàs quacumque occasione concessis, & concedendis, etiam si fortè per Nos, vel per Sedem prædictam de legatis, piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ rei, ex quauis causa hactenus, & præsertim Ecclesiæ S. Petronij Ciuitatis nostræ Bononiensis, concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solui, aut dari, seu mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos huiusmodi, ac Moniales, siue sorores, & prædictas personas oblatas vtriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum fauorem disposita, in concessionibus, & mandatis huiusmodi includi, seu comprehendi non debere.

20 Monachi S. Basilij eximuntur à decimarum solutione postremò à Gregorio XIII. dico postremò, quia exemptiones, immunitates, & priuilegia antiquorum Monachorum S. Basilij, qui iam floruerunt in Asia, Palæstina, Thracia, omnibúsque partibus Orientalibus, mihi incognita sunt; ideò exemptionem eisdem Monachis à Gregorio supradicto concessam, *Anno 1567. octauo Kalendas Iuly, Pontificatus sui sexto*, hîc recensebo, quoad illa verba, quæ decimarum exemptionem respiciunt.

Postremò animaduertentes, eosdem de Cardon, & Gualleguillos, post prætensam, professionem in dicti Matthæi manibus, sicut præfertur, omissam, pro verè professis habitos fuisse decernimus, illos iuxta exemptiones, ac priuilegia Ordinis Sancti Basilij, vel aliàs concessa ad solutionem decimarum, frugum, & animalium, ac aliarum rerum, quæ ex suarum manuum labore, à die professionis prætensæ huiusmodi, vsque ad hæc tempora collegerunt, ac in posterum vsque ad nouæ professionis tempora colligent, vel administrabunt, minimè teneri, nec obligatos fuisse, aut esse, nec ad id per locorum Ordinarios, aut alios quoscumque, ad quos decimarum earumdem collectio spectat, cogi, siue compelli posse. Irritúmque, & inane, quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quin etiam eos vniuersos, & singulos à solutione prædicta absoluimus, & liberamus.

21 Abbas Sancti Antonij Viennensis, eiusque Ordo, exemptionem decimarum, à Clemente VII. obtinuit, vt habetur ex Bulla eiusdem Pontificis *secunda in tomo primo Bullary noui*, Laërtij Cherubini, *sub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1523. sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui anno primo*, per hæc verba.

Eámque à quibusuis impositionibus Apostolica, vel Ordinaria, aut alia auctoritate, quacumque ratione impositis, necnon decimis, oneribus & aliis grauaminibus, & solutionibus exemissent.

22 Prælati, & Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Ordinis S. Augustini, obtinuerunt exemptionem à decimarum solutione à Gregorio XI. anno 1373. vt manifestè colligitur in Bulla quæ est tertia eiusdem Pontificis, *in tomo primo, Bullary noui* Laërtij Cherubini, *sub Datum apud Pontem Sorgiæ, Auinionensis Diœcesis, decimosexto Kalendas Iuly, eodem anno, Pontificatus verò tertio*, in his verbis.

Exhibita siquidem Nobis pro parte vestra petitio continebat, quòd licèt omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum,

neficiorum, domorum & aliorum locorum vestrorum, vna cum eleemosynis, quæ nobis à Christi fidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris dumtaxat deductis) in redemptionem Fidelium Christianorum, qui per inimicos eiusdem fidei, captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur, tamen decimas redditruum, & prouentuum Ecclesiasticorum, Regibus, & aliis Principibus concessas, leuari, seu exigi contingit. Collectores decimarum huiusmodi, vos ad solutionem, seu præstationem decimarum ipsarum compellunt. Quare pro parte vestra Nobis extitit humiliter supplicatum, vt cùm Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, de Calatraua, & de Monasteria domorum Magistri, & Fratres à solutione, seu præstatione decimarum exempti sint penitus, & immunes, Vos, vt circa redemptionem captiuorum ipsorum, meliùs, & liberiùs insistere valeatis, à præstatione, seu solutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes vobis super hoc paterna sollicitudine prouidere, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod vos de vestris introitibus, ac beneficiorum, Domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seu prouentibus prædictis, decimam huiusmodi, cùm ipsam quibuscunque Regibus, seu Principibus, aut aliis quibuscunque per Sedem Apostolicam concedi contigerit, in futurum soluere, seu præstare, aut in ea cum aliis personis Ecclesiasticis contribuere minimè teneamini; neque ad id à quoquo compelli possitis, per litteras Apostolicas, sub quacunque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus vestris huiusmodi mentionem, deuotioni vestræ, auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus: decernentes suspensionis, interdicti, si quas contra vos, vel aliquem vestrum, aut Domus, seu alia loca vestra prædicta, per quoscunque, occasione præmissa, ferri contigerit, seu etiam promulgati, irritas & inanes.

23 Ordo Minimorum Sancti Francisci de Paula exemptus est à decimis, & oblationibus à Iulio II. vt eiusdem Pontificis Bulla testatur, *sub datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1506. quinto kalendas Augusti, Pontificatus sui anno tertio.* iste enim Summus Pontifex exemit prædictum Ordinem, non solùm quoad Ecclesias, & Oratoria, & alia loca iam recepta, sed etiam recipienda, sub his verbis.

Necnon Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiæ, & Oratoria, & loca tam recepta, quàm recipienda, tanquam Sedis, & Ecclesiæ Romanæ huiusmodi specialia Oratoria Ecclesiæ, domus, & loca cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis prorsus ab omni decimarum, & oblationum persolutione, seu iurisdictione perpetuò liberæ sint, & esse censeantur; ac sub Beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione immediatè subiaceant. Ipsiúsque Ordinis Minimorum Fratres, pro tempore existentes, de hortis ac virgultis, & aliis quibuscunque bonis Ordinis Minimorum Domibus, & illarum Ecclesiis huiusmodi pro tempore relictis, & legatis; ac super luminaribus, & aliis rebus diuino cultui, pro tempore dicatis, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex noualibus, vel quartam ex funeralibus soluere minimè teneantur, nec ad id à quoquam cuiuscunque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coarctari.

Refertur à Lauren. de Peirin *tom. 1. priuilegiorum dicti Ordinis Bulla secunda eiusdem Pontificis. §. 19.*

24 Fratres Cruciferi sunt exempti à solutione decimarum, per Bullam Vrban. III. *sub Datum Veronæ, 7. kalendas Aprilis, Anno Domini 1187. Pontificatus verò eius secundo*, cuius formalia verba ad rem nostram sunt.

Sanè noualium vestrorũ, quæ propriis manibus, vel sumptibus colitis, siue de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

Habetur apud Laërtium Cherubinum, *tom. 1. Bullar. nou. Constit. 1. eiusdem Pontif.*

25 Fratres Carthosiani sunt exempti à solutione primitiarum, & decimarum, per Constitutionem Martini V. *sub Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 8. kalendas Octobr. 1421. Pontificatus eius anno tertio:* cuius formalia verba sunt hæc.

His itaque considerationibus inducti, Religionis eiusdem perseuerantiam, ac personarum, sub illius habitu diuinæ vacantium seruituti vtilitates, & commoda sinceris affectibus procurantes; maioris, & aliarum quarumcunque domorum prædicti Ordinis vbilibet consistentium Priores, & fratres præsentes, & posteros à præstatione, & solutione primitiarum & decimarum ex fructibus, prouentibus, ex eorum pratis, pascuis, terris, vineis, hortis, agris, syluis, nemoribus, montibus, aliisque prædiis, & possessionibus, in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, tam ante, quàm etiam post Generale Concilium habitis, vel acquisitis, illis videlicet, quæ de præsenti, manibus propriis, aut eorum laboribus, vel expensis excolunt, vel excoli faciunt in futurum; necnon à fœtibus animalium eorumdem, debitarum auctoritate Apostolica perpetuò immunes reddimus, & constituimus, & liberamus; ac etiam immunes, & liberos esse volumus, ac decernimus, & censemus: eisque nihilominus, ne primitias huiusmodi cuiquam soluere, vel præstare teneantur, nec ad id à quoquam inuiti valeant compelli, tenore præsentium indulgemus.

In Bullar.nouo Laërt.Cherubin. *tom.2.Constitut.*1. *eiusdem Pontif.*

26 Fratres Prædicatores à solutione decimarum eximuntur per Constitutionem Gregorij XI.*sub Datum Auinioni,2.Nonas Martij, Pontificatus eius anno* 4. cuius formalia verba ad rem nostram sunt.

Cæterùm, cùm humilitas vestra sibi de latitudine Orbis terræ, nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cælestium duxerit seruandum. Nos piè volentes quòd illorum fructus vestræ paupertatis vsibus applicentur, vt de dictis hortis, & virgultis vestris, nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus; districtiùs inhibendo, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Habetur *in Bullario nouo* Laërt. Cherubin. *tom.1. Constitut.7.eiusdem Pontif.*

27 Fratres Minores Conuentuales Ordinis S. Francisci, exempti sunt à solutione decimarum, à Sixto IV. vt testatur eiusdem Constitut.5. *in ordine Bullar. noui* Laërt. Cherubin. *tom.1.*quæ Constitutio est *sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Domini* 1474.*pridie kalendas Septembris, Pontificatus sui anno* 4 cuius formalia verba sunt.

Et si forte contingat, per Nos, vel Sedem Apostolicam, de piè legatis, dispositis, & relictis in genere, vel in specie, decima, vel alia portio, seu quota alteri piæ, vel non piæ causæ, ex quauis causa hactenus concessa foret, aut in posterum concedi, & solui, aut dari mandari contingeret, Fratres prædictos, & illorum domos, ac eis legata, & relicta, aut aliàs in eorum fauorem disposita, in concessione, & mandatis huiusmodi decernimus, & volumus non includi, nisi de ipsis Fratribus, & præsenti decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas, quæ etiam specialem mentionem importare viderentur, sed vera, & specifica mentio fiat in eisdem.

Indultum verò eiusdem Clementis Prædecessoris, de decimis non soluendis, ad quæcunque bona dictorum Fratrum, & quascunque decimas, etiam quas vulgus Papales appellat, & Apostolica Sedes pro Christianæ Fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpè necessitatibus indicit, & quæcunque alia onera motu,& scientia prædictis extendimus;decernentes ipsos Fratres Minores, etiam si per quoscunque exemptos, & Mendicantes solui mandarentur, cum quibusuis derogatoriis, & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & in illorum solutione cessando, censuras,& pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus,non per generales,aut alias causulas specialem mentionem importantes, sed aliàs sit derogatum, specificè earum de verbo ad verbum, inserto tenore.

28 Societas Iesu est exempta à solutione decimarum, per priuilegium Gregorij XIII. *sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, Kalendis Ianuarij* 1578. *Pontificatus sui anno sexto*, cum expressa derogatione, *cap.nuper de decim.* impress. apud Roderic. *in noua collect. priuileg. Regular. Bulla* 21. eiusdem Pontificis. Quod priuilegium suffragatur etiam Collegiis relictis d. Societati, fundatis cum onere alendi, & educandi aliquos adolescentes seculares, qui litterarum studiis operam darent, & ex instituto, & disciplina Societatis, vt ex pluribus rationibus fuit resolutum per Rotam *in vna Hispalen.decimarum* 4.*Decembr.*1628. *coram R.P.D. Verospio, quæ in fine operis est decis.*100.

29 Moniales Sanctæ Claræ, per priuilegia Sixti IV. Leonis X. Clementis VII. & Pauli III. confirmata à Gregorio XIII. de quibuscunque terris, & possessionibus suis, quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli, & cultiuari faciunt, aut in posterum fecerint, nullas decimas, & primitias parochialibus Ecclesiis, & aliis persoluere tenentur; nec ipsæ, aut possessionum earumdem coloni ad earum solutionem à quocunque cogi possunt: refertur à Roderico *quæst.Regular.tom.2. quæst.*44.*art* 5. *& tom.*3.*quæst.*34. *art.*16. & à Rota *in vna Conchen. exemptionis decimarum*, 30. *Ianuarij*,1589. *coram Orano*, quæ est *decis.*240. *part.*4.*Diuers.*& canonizatur ab eadem Rota *in eadem causa*, 12. *May.*1623. *coram bon.mem. Buratto quæ inter impress.est decis.*704. *& in fine operis est decis....*

30 Circa quæ priuilegia, noto primò; quod per ea Summus Pontifex ritè potuit Religiosos præfatos à decimarum solutione eximere; nam licet decimæ dicantur esse de iure diuino, *cap.tua, de decim.* cum simil.inde fit,vt ius decimarum in totum per summum Pontificem tolli nequeat;quibusdam tamen personis remitti potest,Glossa *in cap.à nobis, in verb.exemptus*, quam sequuntur ibi, Ostien. Ioan. And.& Panormitan.*extra de decimis*, latè Dec.*consil.*113.*num.*3. Rebuff.*tract.de decim.quæst.*13.*n.*103. Ferrett. *cons.*123. *num.*5.Soccin.Sen.*consil.*297.*num.*5. *lib.*2. Menoch.*in supra citato consil.*176.*num.*1.*lib.*3.

31 Secundò noto, quòd per ea non solùm Religiosi, verùm etiam ipsorum coloni, pro eorum portione colonica, decimas soluere non tenentur; nam(iuxta distinctionem Gloss.*in clement.*1. *verb. excolendas,in fin.de decim.*)quando priuilegium immunitatis, à decimarum solutione est reale, comprehendit etiam colonos partiarios; secùs, si sit personale: quam distinctionem approbarunt ibi, Cardinal. *quæst.*22. Imol.& Vitalin.*num.*31. Rota *dec.*4 *tit.de priuileg.in antiq.* Panormit.*consil.*9.*in secundo dubio,lib.*1.*& in c. ex parte, il primo,num.*4.*de decim.* Soccin.Sen.*d.cons.* 297. *num.*5.*lib.*2.Ruin.*consil.*157.*num.*9.*lib.*3. Ferretus *d.consil.*123.*num.*6.& alij.

32 Sed prædicta priuilegia censentur realia, non autem personalia; quia priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquam moriuntur, censetur reale,Gloss. *in l. forma*, §.*quamquam,ff.de censibus*,Imola *in l.quia tale. ff.solut.matrimon.* Ancharan. *consil.* 327. *col.*2. Decius *consil.*66. *col. versic.*2. *videtur*, Natta *consil.*163. *num.*16. & alij relati à Menoch. *d.consil.*276. *num.*8.vbi consuluit ad fauorem colonorum, vigore supra adducti priuilegij, Monachis Sancti Michaelis de Mutano,à Leone X. concessi.

Contrarium tamen, quod scilicet priuilegia exemptionis à solutione decimarum sint personalia, non autem realia,& ideo non transire ad colonos, vel arrendatarios, seu emptores prædiorum, seu fructuum, decisum est à Rota *in vna Placentina decimarum*,

17.

17. *Decembris* , 1584. *coram Blanchetto* , quam deciſionem refert, & approbat Seraphin. *deciſ.* 817. *num.* 2. Ptolom. *deciſ.* 94. eadem Rota *in Pampiloaen. decimarum*, 15. *Decembris*, 1615. *coram Reuerendiſſ. P. D. Ceccino, & deciſ.* 23. *p.* 2. *diuerſ.*

Contrariam ſententiam tenet Pater Diana *tract.* 1. *de Immanit. Eccleſiaſt. Reſol.* 26. cum Menoch. *lib.* 1. *conſ.* 276. *n.* 8. cum multis aliis Doctoribus apud eumdem Menochium : quæ ſententia taliter ſuſtineri poteſt, ſi priuilegia, ſint realia, non perſonalia, & ſic reconciliari poſſunt ſupradicti Doctores : Hine eſt, quòd Henriquez *lib.* 7. *cap.* 27. *n.* 8. & in Gloſſ. *lit. H*, conſtanter affirmet, quòd hæc cauſa ſæpè apud Tribunalia Eccleſiaſtica Romæ, & Hiſpaniarum agitata fuerit, & ſemper pronunciatum eſt in fauorem Religioſorum, & Colonorum ; ſi autem in aliqua Prouincia, vel Regno contrarium obſeruatum fuerit; hoc pronenit quia priuilegia ſunt perſonalia, aut eis per contrarias ſanctiones Pontificias derogatum fuerit.

33 Tertiò noto, quòd exemptio à ſolutione decimarum concedi non ſolet, niſi magna cum difficultate & cauſæ cognitione. Ioan. Andr. *in cap. dudum, n.* 5. *verſic. ratio diuerſitatis, de priuileg.* Rota in *vna Valentina decimarum*, 28 *Nouembris*, 1603. *coram Lancellotto*, relata per Marcheſan. *tom.* 1. *fol.* 639. *qua in fine operis eſt deciſ.* 89.

Ideò priuilegia eximentia à ſolutione decimarum non ſunt amplianda, ſed ſtrictè interpretanda, vt minùs lædant, quàm fieri poterit, Seraphio. *deciſ.* 827. *num.* 1.

34 Vnde priuilegia eximentia à ſolutione decimarum non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, niſi expreſſa de hac re mentio fiat. Quia licet huiuſmodi communicatio illi, ad

35 cuius fauorem emanauit, regulariter tribuat omnia priuilegia, quæ communicantur, perinde, ac ſi ſpecificè conceſſa fuiſſent, Oldrad. *conſil.* 30. *& alij* ;

36 nihilominus non extenditur ad ea, quæ vel concedi non ſolent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de præiudicio tertij, iuxta notata per Doctores *in l.* 1. *ff. de legat.* 1. & ibi Iaſ. *num.* 2. *&* 21. & alios adductos per Rot. *in dicta Valentina decimarum. num.* 2. vbi *num* 6. *verſic. non obſtat*, firmatur id procedere, etiam ſi inter priuilegia communicata adſint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à ſolutione decimarum. Et idem fuit reſolutum *in Vrbinaten. decimarum* 25. *Ianij* 1618. *coram Eminentiſſ. D. Card. Ioanne Baptiſta Pamphilio qua in fine operis eſt deciſ.* 95. *num.* 2. vbi *num.* 4. quod requiratur ſpecialis derogatio *cap. nuper de decimis*. tam in ipſomet priuilegio exemptionis à ſolutione decimarum, quàm in eius communicatione.

37 Quartò noto, quòd priuilegium exemptionis à ſolutione decimarum conceſſum alicui Ordini, per non vſum vnius Monaſterij, non cenſetur ſublatum, etiam reſpectu illius Monaſterij, in quo priuilegium non fuit in vſu ; nam per vſum aliorum Monaſteriorum ius illius Monaſterij præſeruatum cenſetur, non ſecus ac ius patronatus, quòd per exercitium vnius ex compatronis aliis præſeruatur, Panormitanus *conſil.* 54. *lib.* 1. Roch. de Curt. *de iurepatronat. in verb. competens*, *num* 42. Atque ita in terminis firmauit Rota *coram Seraphino*, *deciſ.* 951. *n.* 2. *& dicta deciſ.* 240. *lib.* 4. *Diuerſ. num.* 6. *& in d. Conchen. decimarum*, 12. *Maij*, 1623. *coram bon. mem. Buratto, qua in fine operis eſt deciſ.* 96.

38 Quintò noto, quòd priuilegium exemptionis à decimis non ſuffragatur abſque ſpeciali, & expreſſa derogatione *cap. nuper de decim.* Barboſ. qui alios refert *in tract. de Paroch. cap.* 28. *n.* 37. Caualet. *deciſ.* 229. *n.* 3. Rota *deciſ.* 122. *&* 123 *per tot. part.* 1. *diuerſ. in d. Valentina decimarum coram Lancellotto*, *in d. Vrbinaten. decimarum coram D. Card. Pamphilio num* 4. vbi quod ita cenſuit S. Congregatio Concilij, cum aliis per D. Ferentill. *in annot. ad deciſ.* 704. Buratt. *ſub litera B*, *num.* 13. Nec cenſetur ſufficienter derogatum *d. cap.*

39 *nuper*, per clauſulas derogatorias, in quibus fit ſolum mentio de Conciliis Prouincialibus, vel Synodalibus, & de Conſtitutionibus Generalibus, vel ſpecialibus in illis editis, vt fuit reſolutum *in Cæſaraguſtana decimarum* 17. *Iunij* 1611. *coram eod. D. Card. Pamphilio*, *qua in fine operis eſt deciſ.* 93. *n.* 5. ſequitur Ferentill. vbi proximè *num.* 16. *& num.* 14. quòd ſuffi-

40 ciat pro derogatione *d. cap. nuper*, ſi in clauſulis derogatoriis priuilegij facta ſit mentio Conciliorum generalium, abſque eo quod requiratur expreſſa & indiuidua mentio *d. cap. nuper*.

41 Et ſufficit etiã, ſi clauſula derogatoria Conſtitutionum etiam Concilio Generali editarum, ſit appoſita in confirmatione priuilegiorum, licèt non adſit in eiſdem priuilegiis exemptionis à decimis, vt reſoluit Rota *in Conchen. exemptionis decimarum* 6. *Iunij* 1587. *coram Orano*, & admiſit, *in Toletana decimarum* 26. *Nouembris* 1605. *coram Iuſto*, *qua in fine operis eſt deciſ.* 90. *n.* 4. *&* 5. in qua fuit reſolutum contrarium in ſuo caſu, quia in priuilegiis confirmatis, & innouatis nullum aderat verbum de exemptione à decimis prædialibus, & ſpiritualibus, quæ erant in controuerſia, ſed tantùm de decimis, quæ imponũtur ab ho-

42 mine extraordinariè, à quibus non infertur ad ſpirituales, & ordinarias Putean. *deciſ.* 65. *lib.* 3. Rebuff.

43 *de decim. q.* 3. *num.* 23. & per derogationem tollitur illud ſolùm ; quod obiicitur priuilegio, vt in terminis Rota *in Oriolen. decimarum coram Orano* apud

44 Marcheſ. *part.* 1. *pag.* 358. *ante num.* 1. Et hoc caſu, quando in priuilegiis confirmatis nulla adeſt mentio de exemptione à decimis, confirmatio nõn ſuffragatur : quamuis in ea adſit clauſula, *Quorum tenores*, vt fuit reſolutum *in d. Toletana decimarum coram Iuſto*,

45 *num* 5. Quia licèt clauſula, *Quorum tenores*, ex obſeruantia Curiæ deroget quibuſcumque priuilegiis, & conſtitutionibus habentibus derogatoriarum derogatorias, & operetur expreſſam & indiuiduam mentionem, vt latè per Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 36. *num.* 29. Put. *deciſ.* 104. *lib.* 1. *&* 505. *lib.* 3. *in correct.* Rota *deciſ.* 213. *num.* 1. *part.* 1. *& in deciſ.* 161. *num. etiam* 1. *part.* 2. *diuerſ.* vbi & *deciſ.* 466. *num.* 5. *&* 666. *num.* 4. *part.* 1. *recent.* Gregor. XV. *deciſ.* 109. *num.* 10. & ibi *Addon. n.* 14. cum aliis pluribus per Barboſ. *de clauſ.* 127. *num.* 3. *&* 4. Ferentill. *ad d. de-*

46 *ciſ.* 704. Buratt. *num.* 15. tamen non operatur effectum ſuum, quando non fuit facta aliqua mentio de illo, de quo tractatur. Verall. *deciſ.* 121. *p.* 1. Rota *deciſ.* 128. *num.* 5. *part.* 2. *recent.* cum aliis per Barboſ. *loc. cit. n.* 9. & Rota *in d. Toletana coram Iuſto num.* 5.

47 Sextò noto, quòd hoſpitalia Fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegio leproſorum, qui ex diſpoſitione text. *in cap.* 2. *de Eccleſ. ædificand.* non tenentur ſoluere decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium ſuorum ; licet in eiſdem hoſpitalibus eurentur etiam leproſi, quando ad illa accedunt; ſi adſint etiam alij infirmi laborantes aliis morbis.

48 Quia ad hoc vt ſit locus exemptioni, de qua *in d. text.* leproſi debent communiter viuere, & ſimul congregati extare ; Ita reſoluit Rota *in d. Corduben. decimarum* 22. *Martij* 1617. *coram Patriarcha Manzanedo*, *num.* 5. *&* 6. Vbi quod hoc procedat, etiam ſi leproſi in dictis hoſpitalibus retinerentur ſeorſim ab aliis ; quia neque exinde videntur conſtituere corpus ſeparatum, cùm id fiat ad euitandum contagium. Et ideo priuilegium prædictum ſpeciale pro leproſis,

non

non debet extendi ad hospitalia communia leprosis, & aliis infirmis.

49 Septimò noto, quòd Moniales Sanctæ Claræ, & aliæ quæcumque Regulares personæ, quarum redditus, & prouentus adeo sunt tenues, quòd de illis sustentari non possunt, sed pro eorum sustentatione mendicare, & eleemosynas publicè petere necesse habent, decimas soluere non tenentur, vt in quadam extrauag. Bonifacij VIII. incip. *Decimas*, refert Mitand. *in Manuali Prælat. tom. 2. quæst. 49. art. 13.*

50 Barbos. *d. cap. 28. §. 3. n. 36.* Verùm d. extrauag. Bonifacij VIII. est vnica inter communes, & non incip. *Decimæ*, sed, *Declarationes*, vbi *ferè in princ. §. Moniales*, legitur huiusmodi exemptio, de qua etiam loquitur Calderin. *cons. 9. de decim.* & agit de decima Papali, prout etiam Calderin. non autem de decimis

51 Ecclesiæ Parochiali debitis, ad quarum solutionem de iure omnes indistinctè tenentur, etiam pauperes nisi aliàs fame perirent, Ioann. Andr. *in cap. cùm homines verb. persoluant*, & ibi Abb. *num 5.* & alij *de decim.* Rebuff. *eod. tract. q. 5. num. 14. & seq.* Franc. Marc. *decis. 198. num. 6. & seq. p. 2.* & resoluit Rota *in d. Vrbinaten. Decimarum 25. Iunij 1618. coram D. Card. Pamphilio num. 7. & seq.*

52 Octauò noto, quòd non suffragatur exemptio à decimis concessa à Legato de latere. Quia requiritur expressa derogatio constitutioni Conciliari *in d. cap.*

53 *nuper de decim.* vt suprà dictum est, cui non potest legatus derogare, nisi doceatur, Summum Pontificem hoc sibi in facultatibus specialiter concessisse, *cap. dilectus il 1.* & ibi Gloss. *in verb. cùm se facultas de præbend.* Felin. *in cap. nonnulli num. 3. de rescript.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de dispensat. ad plur. num 25.* Gambar. *de auctorit. legat. lib. 4. tit. de potest. legat reseruand. benefic. num. 143. & lib. 7. n. 377.* & fuit resolutum *in dicta Cæsaraugustana decimarum 17. Iunij 1611. coram D. Card. Pamphilio num. 6.*

54 Nonò est notandum, quòd exemptio à solutione decimarum potest competere nedum ex priuilegio, verùm etiam ex immemorabili præscriptione cum fama priuilegij, Rebuff. post alios *de decim. q. 13. n. 53. & seq. & n. 69.* Gabr. *de præscript. conclus. 1. n. 16. & 18.* Gratian. *discept forens. c. 595. n. 16.* Seraph. *decis. 1404. n. 2.* Rota *decis. 474. n. 3. p. 1. recent.* & fuit latissimè firmatum *in Toletana decimarum de Capella 4. Decembris 1615. coram Andrea*, & admisit Rota *in Nouarien. decimarum 26. Februarij 1631. coram R. P. D. Pirouano, & in Augustana decimarum 28. Martij 1631. coram Eminentiss. Card. Vbaldo, & in Abulen. decimarum 17. Decembris 1627. coram Reuerendiss. D. Coccino,*

55 *quæ in fine operis sunt decis. 97. 101. & 102.* Vel etiam ex quadragenaria cum titulo explicito Petr. de Vbald. *de canonic. Episcop. c 2. n. 14.* Seraph. *d. decis. 1404. n. 2.* & dixit Rota *in dicta Nouarien. decimarum coram Pi-*

56 *rouano.* Et quòd decimarum quota possit minui consuetudine, Couar. *variar. resolut. c. 17. n. 8. lib. 1.* Guttier. *quæst. canonic. lib. 2. cap. 21. n. 31.* Rebuff. *de decim. q. 13. n. 45.* Monet. *eod. tract. cap. 5. q. 1. n. 89.* Seraphin. *decis. 1204* Rota *in Sabinen. decimarum coram D. Card. Hieronymo Pamphilio* apud Marches. *de commiss. p. 1. pag. 681. n. 2. & in dicta Nouarien. decimarum coram*

57 *R. P. D. Pirouano.* Dummodò constet de vniuersali, & vniformi præstatione decimarum per id tempus Rota *decis. 569. n. 2. & 574. n. 5. p. 1. recent. & in dicta Nouarien. decimarum coram Pirouano n. 3.* Et iste exactus modus probandi consuetudinem est necessarius, quando agitur de minuenda, vel in totum præscribenda

58 quota decimarum. At vbi agitur de modo soluendi decimas, consuetudo inducitur decennio, cùm non sit contra, sed præter ius. Abbas *in cap. cùm sint homines, n. 6. in fin. de decim.* Achill. *decis. 3. eod. tit.* Couar. *d. c. 17. n. 8. vers. quartò fortiori ratione*, Marescott. *variar. resolut. lib. 2. cap. 95. n. 19. ad fin.* Rota *decis. 163. n. 4. p. 2. diuers. coram Card. Caualer. decis. 73. & decis. 95. n. 2. in princ & in Placentina decimarum 10. Maij 1628. coram Reuerendiss. D. Coccino, & in eadem coram R. P. D. Merlino 11. Ianuarij 1630. quæ in fine operis sunt decis. 98. & 99. n. 3.* vbi quòd sæpissimè aliàs ita fuerit resolutum.

59 Decimò noto, quòd à sententia lata in causa decimarum non admittitur appellatio suspensiua *cap. tua nobis in fin.* & ibi gloss. & Doct. communiter *de decim.* Gloss. 1. *in canon. vlt. §. quoties 2. q. 6. & in cap decimæ verb. tributa in fin. 16. q. 1. specular. de appellat. §. 2. n. 5.* Federic. de Sen. *cons. 81. n. 5.* Rebuff. *de decim quæst. vlt. n. 21.* Rota *in d. Cæsaraugustana decimarum 17. Iunij*

60 *1611. coram D. Card. Pamphilio n. 2.* Ideo commissio appellationis debet signari cum clausula, *sine retardatione solutionis decimarum*, vt per Marches. *de commiss. part. 2. de commiss. appellat. cap. 4. n. 25. iuxta prim. impress.*

61 Hoc tamen limitatur, vt procedat, vbi appellans se fundat in sola consuetudine, vel præscriptione; secus verò, quando nititur etiam priuilegio Apostolico, illúdque exhibet, tunc enim admittitur appellatio etiam suspensiua, vt tradunt Doct. omnes *in d. cap. tua nobis*, præcipue Ostien. *n. 22. vers. secus si sufficientem.* Ioan. And. *n. 7. vers. secus si proponeretur* Card. *n. 2. in fin.* Butr. *n. 7.* Anan. *n. 6.* Abbas *n. 9.* Mandos. *cons. 31. sub n. 2.* & fuit resolutum *in Cæsaraugustana decimarum 19. Ianuarij 1609. coram Penia, & 20. Nouembris 1609. coram Card. Pamphilio, quæ in fine operis est decis. 91. n. 3. & coram eodem in Corduben. decimarum. 2. Decembris 1605.* apud Marches. *de commiss. part. 1.*

62 *pag. 685.* Etiam si priuilegium exhibitum non sit in forma probante; cùm ad hunc effectum non sit necessaria discussio priuilegij, sed sufficiat illius exhibitio, vt per Hostiens. & alios *in d. cap. tua nobis*, & fuit resolutum *in allegata Cæsaraugustana decimarum:* Maximè stante clausula, *arbitr.* quæ cùm relaxet de iuris rigore ex vulgar. potest Iudex ad effectum supersedendi admittere iura etiam informia, vt in terminis fuit resolutum, *in allegata Cæsaraugustana decimarum 20. Nouembris 1609. coram D. Card. Pamphilio.*

63 Verùm prædicta limitatio declaratur, vt habeat locum, antequam detecta sit inualiditas priuilegij, secus verò postquam fuit detecta eius inualiditas, tunc enim cessat illius effectus, itaut amplius non possit retardare solutionem decimarum Caputaquen. *decis. 349. n. 5. p. 2.* & fuit resolutum *in d. Cæsaraugustana decimarum 17. Iunij 1611. coram D. Card. Pamphilio, in qua die 19. Ianuarij & 20. Nouembris*, fuerat admissa appellatio, & resolutum intrare arbitrium, sed quia postea per aliam decisionem *sub die 29. Ianuar. 1610. vt in fine operis decis. 92.* fuit tentum, dictum, priuilegium esse inualidum, *dicta die 17. Iunij 1611.* fuit recessum à prima decisione, & resolutum, arbitrium non intrare.

64 Item declaratur prædicta limitatio, vt procedat contra laicum sola consuetudine, vel præscriptione se iuuantem; secus vbi agitur contra aliam Ecclesiam, vel locum pium, tunc enim admittitur appellatio ad vtrumque effectum, etiam si non nitatur priuilegio, sed sola consuetudine, vel præscriptione, Hostiens. *in d. cap tua nobis, n. 22. vers item secus.* Henric. Boic. *in fin. de decim.* & fuit resolutum *in d Cordub. decimarum 2. Decembris 1605. coram Eminentiss. D. Card. Ioanne Baptista Pamphilio.*

65 Quibus omnibus, sic adnotatis, remanet dicendum, quòd Prælati admoneant subditos suos Prædicatores, & Confessarios, (& maximè Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum,) vt hortentur

fideles

fideles ad solutionem decimarum in concionibus, & confessionibus, & similiter admoneant supradictos Confessarios, & Prædicatores, si aliquid in confessionibus, & concionibus dicant, quod eosdem fideles à solutione decimarum retrahat, eosdem Prædicatores, & Coofessarios in excommunicationem incidere.

Ostenditur prima pars huius propositionis *ex cap. Discretioni vestræ, de decimis lib.6.* ibi enim Gregorius IX. mandauit districtè Fratribus Prædicatoribus & Minoribus, ne talia quæ audientes, à decimarum, seu aliarum rerum Ecclesiis debitarum solutione retrahant, vel alias animas corrumpant audientium in sermonibus suis, vel alibi proponere præsumant; immo verbo, & opere informent eosdem, vt ad solutionem prædictorum promptæ voluntatis animo sint intenti. Et præterea Leo V. in Concilio Lateranen. statuit, quod Fratres Confessarios teneantur hortari, & monere, etiam sub onere conscientiarum suarum, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cuiuscunque status, & conditionis fuerint, ad soluendum decimas, seu aliam bonorum suorum, seu fructuum quotam in locis, in quibus decimæ ipsæ, aut similia solui consueuerunt: ipsisque illas soluere recusantibus absolutionem denegare; & quod super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur; habetur *in supplemento fol.26. concess.82. & in Compend. priuileg. verb. decima, §.14.* Circa quod est aduertendum, quod, ad tollendum scrupulum, Eugen. IV. concessit, quòd Fratres Minores non teneantur facere conscientiam de decimis in confessionibus, nisi quando fuerint requisiti ab Ordinariis, & quòd tunc sufficiat dicere, facio tibi conscientiam, & inducere peccatorem quantum potuerint, ad soluendum, non tamen propter hoc teneantur retinere absolutionem; habetur in Monument. Ord. & refertur in *Compend. verb. absolutio quoad seculares 2. §. 2.* super quod videantur quæ dicit ibi priuilegiorum Collector. Quo verò ad secundam partem, quòd in excommunicationem incidant Religiosi, qui concionantur, vel aliàs dicunt aliquid ad auertendos audientes à solutione decimarum, quæ debentur Ecclesiis, habetur expresè *in clem. cupientes de pœn.*

QVÆSITVM XIX.

An Abbates & Prælati Ecclesiastici à ciuili potestate sint exempti, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiastici omnes à laicorum potestate exempti sunt.*
2 *Religiosi exempti sunt à potestate laicorum, sicut reliqua Ecclesiastica persona.*
3 *Caluini, & Petri martyris errores confutantur,* & num. seq.
5 *Clericorum, & Ecclesiasticarum personarum appellatione qui veniant.*
6 *Clerici quo iure à laicorum potestate exempti sint.*
7 *Clerici in causis Ecclesiasticis, à laicorum potestate exempti sunt de iure diuino.*
8 *Causæ Ecclesiastica quæ dicantur.*
9 *Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant.*
10 *Clerici leges ciuiles non seruantes, nequeunt à secularii iudice iudicari.*
11 *Clerici non solùm quoad personas, verum etiam quoad bona exempti sunt, à laicorum potestate de iure diuino,* & num. 13.

12 *Iuris diuini dicitur, quod ex testimoniis, vel exemplis ex sacra scriptura depromptis, vel Ecclesiæ traditione desumitur.*
14 *Bona statim atque traduntur Ecclesiis, eximuntur à dominio & potestate laicorum, & ex speciali iure sub dominio Christi Domini constituuntur.*
15 *Clerici antiquitus tributa soluerunt laicis Principibus.*
16 *Exemptio Ecclesiasticis bonis à laicis Principibus non verè, & propriè concessa fuit, sed potius detecta.*
17 *Clericus quantumuis grauia delicta committat, non potest per laicos iudices examinari, iudicari, aut puniri.*
18 *Processus, sententia, & alia acta per laicum Iudicem aduersus clericum facta irrita sunt.*
19 *Declinatoria fori, & Iudicis incompetentia nedum per clericum, sed etiam per Iudicem Ecclesiasticum competentem opponi potest.*
20 *Clericus à Iudice laico per sententiam absolui non potest.*
21 *Immunitatem Ecclesiasticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas censuras eis comminatas à Iudice Ecclesiastico.*
22 *Beneficia Ecclesiastica ne exteris dentur, statui non potest, absque assensu Apostolico.*
23 *Beneficia exteris conferri non possunt in Regnis Castellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Lusitaniæ, & Franciæ.*
24 *Prælatis negligentibus in puniendis Clericis, eorumque causis cognoscendis, iurisdictio non deuoluitur ad laicos.*
25 *Iudex Ecclesiasticus potest Iudicem secularem negligentem in puniendis excessibus subditorum, censuris compellere, vt suo munere fungatur.*
26 *Ecclesia potest laicos, de quolibet notorio excessu iudicare, quando Iudex secularis est negligens.*
27 *Clericus falsum deponens coram Iudice laico, non potest ab eo puniri.*
28 *Laicus falsum deponens coram Iudice Ecclesiastico potest ab eo puniri*
29 *Clericus capi non potest à laica potestate.*
30 *Clericus capi potest à laicis in flagranti crimine graui, si timetur de fuga.*
31 *Clericus, qui visus sit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, potest à laicis capi & detineri ad impediendum delictum, modo quàm citius Ecclesiastico Iudici consignetur.*
32 *Clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus an per laicos capi possit.*
33 *Clericus pro euictione conueniendus est coram Iudice Ecclesiastico, secus si assistat emptori contra tertium.*
34 *Clericus delinquens in exercitio alicuius officij secularis, coram laico Iudice conueniri non potest.*
35 *Clericus succedens in bonis laici, non potest coram laico propter illa bona in iudicium vocari.*
36 *Clericus qui coram Iudice laico depositum recepit, non potest ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi.*
37 *Clericus fideiubens coram Iudice laico, non potest coram eo conueniri.*
38 *Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, si sua putauerit interesse, non tenetur stare sententia ab eo lata.*

39 *Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos pœnis statutis à lege ciuili.*
40 *Clericus cum laicis delicta committens, iudicandus est, à Iudice Ecclesiastico.*
41 *Causa, in qua agitur de bonis ratione directi dominy ad Ecclesiam spectantibus, est omnino Ecclesiastica, & ab Ecclesiastico iudice definienda, etiam si agatur inter emphyteutas, & de solo dominio vtili*, num. 44.
42 *Laici nihil statuere possunt circa bona Ecclesiastica.*
43 *Forum sortiri, & statutis ligari paria sunt.*
45 *Dominium vtile est verè, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque semper sequitur, quasi incrementum alluuionis.*

1 CErtum est, cunctas Ecclesiasticas personas à Principum secularium potestate immunes exemptásque esse & quoad proprias ipsorum personas, & quoad bona ab iisdem possessa, vt in sequenti Quæsito dicetur. Nec vllo modo secularibus Iudicibus licere, de ipsorum personis, vel rebus iudicare; hoc enim ex multis Conciliorum, & Pontificum Constitutionibus expresè statutum est, vt habetur, *cap. diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de iudic. & cap. non minus, de immunit. Eccles. & cap. quamquam de censib. lib. 6. & ex tex. 11. quæst. 1.*

Immo etiam in iure ciuili hoc decernitur; vt *in Auth statuimus, de Episc. & cleric.* & aliis quampluribus locis, quod clarum est, nec de eo dubitatur.

Et quia Religiosus status eo ipso, quod per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus, & eius personæ sunt sub speciali dominio Dei; idcirco eo ipso sunt personæ sacræ, & Ecclesiasticæ: quia, & diuinis obsequiis specialiter deputatæ sunt, & ad ipsum specialiter spectant: hinc

2 est, quòd Religiosi ex vi sui status, sicut reliquæ Ecclesiasticæ personæ à ciuili, & laica potestate exemptæ sint, vt pluribus probat Suar. *de censur. disp. 22. sect. 1. n. 19. & seqq. & in defensione fidei lib. 4. c. 10. in fin. & cap. 11. & 12. per tot.*

3 Veritatem hanc, Sole clariorem negauit, Ioann. Caluinus *lib. 4. Inst. cap.* 11. §. 15. dicens, clericos omnes debere esse subiectos legibus secularium Magistratuum, præterquam in caulis merè Ecclesiasticis; & hoc probat per epistolam Constantioi Imperatoris ad Nicomedienses, relatam à Theodoreto *lib. 1. hist. cap.* 20. vbi Imperator Constantinus dicit se eiecisse in exilium Eusebium Episcopum Nicomediensem, & subiungit hæc verba præcisa. *Si quis Episcoporum inconsultè tumultuatus sit, Ministri Dei (hoc est) mea executione illius audacia coercebitur.*

Sed respondetur quòd Constantinus Imperator in ea epistola, ait, se eiecisse Eusebium Episcopum in exilium; sed addit, priùs Eusebium fuisse à Nicæno Concilio propter hæresim ab Episcopatu suo depositum: & hoc non est contra id, quod inferiùs docebimus; quia non negamus, quin Magistratus secularis debeat clericos punire, quando ab Ecclesia Dei damnantur, degradantur, & seculari Iudici traduntur.

Ad verba autem præcisa Constantini à Caluino producta. Respondetur; quòd eadem verba à Caluino deprauata sunt, quia Constantinus eo loco non minatur pœnam Episcopis, sed laicis; cùm dicat se animaduersurū grauiter in plebem Nicomediensem, si velit iterum ad Episcopos hæreticos à Concilio Generali damnatos, redire. Hæc sunt verba Constantini, *sin autem quisquam* (non dicit Episcoporum, vt Caluinus addit) *temeritate, & audacia accensus, eas Ecclesiæ pestes, idest Episcopos Arianos, vel memoria, vel laudibus celebrare aggrediatur, cōfestim opera, ac diligētia Ministri Dei, (hoc est) mea, pœnas sua insciētia dabit.*

4 Doctrinam Caluini secutus est, quidam Petrus Martyr *in cap. 17. ad Rom.* vbi ait, non potuisse Principes seculares clericis priuilegium concedere, vt publicis Magistratibus non subiciantur; quia (dicit ille) est contra ius diuinum; & ideò, tot tantisque concessionibus Principum, & exemptionibus erga clericos factis, non obstantibus, eosdem clericos, Magistratibus secularibus debere esse subiectos; & hoc probat, per illud, quod habetur in Epist. ad Rom. *cap.* 13. *Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita est.* Respondeo, quamuis omnis anima iure diuino sit subiecta potestatibus superioribus, ac per consequens Regibus, (dum potestates sublimiores sunt) tamen fieri potest, vt qui nunc est potestas sublimior, paulò post non sit: vt si ipse subiiciat alteri partem sui Regni, vel iure belli, aut alio iusto titulo Regnum, vel partem Regni amittat. Cùm ergo ipsi Principes, partim subiicerent in omnibus causis, etiam temporalibus, & ciuilibus, clericos suis Episcopis, & postmodum Papa omnes clericos à subiectione Principum secularium exemerit, sequitur, vt Reges respectu clericorum, non sint Principes superiores potestate, & per consequens clerici non teneantur Principibus secularibus obedire neque iure humano, neque diuino nisi ad quasdam leges directiuas, vt dicemus infrà. Ita respondit Card. Bellarmin, *disput. de exempt. cleric. in calce secundi tomi sui operis, vers. respondeo nihil ea ratiocinatione.*

5 Antequam Catholicorum sententias proferamus, & conclusiones huius dubitationis subiiciamus, sciendum est, nomine clericorum gaudentium libertate Ecclesiastica, venire, non solùm Cardinales, Episcopos, & alios similes Prælatos, verùm etiam omnes Sacerdotes, aliósque Sacris Ordinibus initiatos; & in minoribus constitutos; dummodò isti obseruent ea, quæ docet Concilium Tridentinum *sess. 25. cap.* 6. similiter omnes habitum, & tonsuram deferentes, & alicui Ecclesiæ, vel Episcopi ministerio deputatos, & Religiosos omnes cuiuscumque Ordinis, & sexus, & etiam nouitios, & conuersos, qui licèt clerici non sint, huiusmodi tamen fori priuilegio capaces existunt, quia Ecclesiasticæ personæ sunt, vt ait D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 1. alleg. 12. num. 37. & seq.* Ideo quando in præsenti disputatione solummodo clericos, & Ecclesiasticas personas nominamus prædictos omnes venire intelligimus, ita elegantissimè ostendit Bonacina *tractat. de legibus disput.* 10. *quæst.* 2. §. 2. *propositione vnica*, multis in hac re cumulatis iuribus, & rationibus.

6 At magna difficultas est quo iure, diuino scilicet, an humano hanc exemptionem sint adepti: & pro vtraque parte variæ extant Doctorum sententiæ, quarum tres tantùm in medium (breuitati studens) adducam. Et primò, quòd Ecclesiastici omnes à secularium Iudicum iurisdictione sint de iure diuino exempti, tenuit gloss. *in cap. si Imperator, verb discuss 99. dist.* dicens, quòd ante omnem humanam constitutionem clerici, & Ecclesiastici ab omni iurisdictione seculari fuerunt exempti; & quòd omnes constitutiones, quæ deinceps super hac re emanarunt, decernentes, vt clerici non iudicentur, nisi ab Episcopis, fuerunt tantummodo diuini iuris declarationes; eam gloss. sequuti sunt plures, quos refert, & sequitur Monach. *de suc. creat.* §. 12. *num.* 58. qui testatur, hanc esse communem opinionem: idem asserunt, Alphons. Azeued. *lib. 1. nouæ compil. tit. 3. lib. 6.* Reginald. *de vtil. Eccles. lib. 1 post princ.* Perex. *lib. 3. or. tit. 1. lib. 2. vers. quæro*, affirmantes, hanc esse communem, & magis receptam sententiam, horum fundamenta suot auctoritas Psalm. 104. *Nolite tangere Christos meos,*

meos, &c. quo loco Deus exemisse videtur à Principibus secularibus Christos suos, id est, Sacerdotes, qui Christi hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.

Secundò probatur auctoritate Sacrorum Caoonum, nempe *cap. Imperatores* 11. *quæst.* 3. *cap. continua, & cap. Sacerdotibus* 11. *q.* 1. vbi testimonio Constantioi Imperatoris habetur, quòd cùm ad illum libelli accusationem contra clericos continentes, delati essent. *Vos enim à nemine iudicari potestis, sed ad solum Dei iudicium reseruamini.*

Quòd autem clerici, Ecclesiastici, & consequenter Monachi, & Regulares omnes iure humano, non autem diuino à seculari potestate, & iurisdictione sint exempti, tenuerunt nonnulli Auctores non minoris auctoritatis quos refert, & sequitur Couar. *practicar. quæst. cap.* 31. *num.* 2. *vers. contraria opinio*, & D.Thom. *super Epist. Paul. ad Rom. cap.* 13. Medin. *de restitut. q.* 15. *in princ.* Victor. *de relect.* 1. *de potest. Pap. cap. vlt. num.* 3. Quarum præcipuum fundamentum est, quia huiusmodi exemptio Ecclesiasticorum in nulla lege diuina, quæ obligari possit, reperitur; Non in lege scripta veteris testamenti, quæ continet præcepta iudicialia, & ceremonialia; ea enim per passionem Christi Domini extincta est, vt ait D.Paul. *ad Hebr.* 7. *&c.* translato *de constit. & cap. vnic. de purific.* explicant D.Thom. 1. 2. *q.* 104. *art.* 3. *&* 1. 2. *q.* 83. *art.* 1. Sot. *de iust. lib.* 2. *q.* 5. *art.* 4. Couar. *var. resol. lib.* 1. *cap.* 15. *n.* 2. Nec à lege naturali talis exemptio, seu libertas manasse videri potest; quia oon est de illis primis principiis, quæ D.Thom. 1. 2. *q.* 94. *art.* 3. 4. *&* 5. communes conceptiones per se notas appellat; Nec est conclusio ab ipsis primis principiis immediatè collecta; quia nisi id in lege humana definitum fuisset, colligeretur in lege naturæ, Ecclesiasticos à seculari iurisdictione exemptos, & immunes fore, nec præterea dici potest, quòd huiusmodi exemptio sit de lege supernaturali Euangelica.

Nam ea, (vt ait D.Thom. 1. 2. *quæst.* 8. *art* 2.) non continet nisi præcepta naturalia, seu moralia, quæ ad articulos Fidei, & ad Sacramenta spectant, in quibus nec hoiusmodi exemptio reperitur, nec locus aliquis à quo ea colligi possit.

Confirmatur, quia si ex lege diuina Ecclesiastici, & Religiosi à secularium iurisdictione fuissent immunes, Catholici Imperatores post tot annos de illis nequaquam iudicium protulissent, vt patet ex *toto titulo de Sacros. Eccles. & ex tit. de Episc. & cler. & de Episcopali audient. in Codice*, & præcipuè in *nouella Constit.* 83. *vt clerici apud propr. Episc. &c.* vbi Iustinianus ad supplicationem Episcopi Constantinopolitani dedit clericis priuilegium fori in ciuilibus tantùm, & Episcopo non impedito: alias, & omninò in criminalibus eos reliquit sub Iudice seculari. Præterea, nec Summi Pontifices ad probandam huiusmodi exemptionem priuilegia Imperatorum adducerent, prout affert D.Gregor. *in cap. de persona* 11. *q.* 1.

Alij verò Doctores medium tenuere; ac propterea dicunt, clericos, Ecclesiasticos, & Religiosos omnes, quantùm attinet ad causas verè spirituales seu ad res spirituales ordinatas: ac eisdem annexas iure diuino à potestate, & iurisdictione seculari exemptos esse. Circa eorum autem personas, & bona temporalia, seclusa alia exemptione, ità essent secularibus Principibus subditi, vt Principes non peccarent, saltem contra iustitiam, de causis eorum temporalibus cognoscendo, delicta eorum puniendo, atque tributa ab illis exigendo, sed Summis Pontificibus sic disponentibus à laica potestate fuerunt subtracti, cùm Monachi, sicut, & clerici in sortem Domini sint vocati, *cap. duo sunt.* 12. *q.* 1. *Chrysost. in Paul. ad Rom.* 3. *decis.* Pedemont. 30. *num.* 1. atque ità tenent. Victor. Sot. Molin. Couar. *locis citatis*, Less. *de iust. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. Bannes. 2. 2. *q.* 67. *art.* 1. Bellarmin. *tom.* 1. *de cleric. cap.* 28. Caiet. *in summ. excommunicatio. cap.* 31. *&* 37. Nauar. *cap.* 27. *num.* 219. & plures alij apud Salas *de legib. disp* 14. *sect.* 11. *num.* 118.

Quibus præmissis vt in re tam graui, distinctè loquamur, sequentes conclusiones hic apponendæ sunt, simùlque probandæ.

7 Prima conclusio, Clerici in Ecclesiasticis causis sunt liberi à secularium Principum potestate de iure diuino. Probatur, tota auctoritas regendi Ecclesiam Dei Apostolis commissa est à Christo Domino: ergo in rebus Ecclesiasticis, laici sunt oues, & subditi, non Iudices, & Pastores, ergo de iure dinino clerici sunt liberi in causis Ecclesiasticis à potestate Regum, & Principum secularium; argumentum hoc desumitur ex Bellarmin. *lib.* 1. *de Summo Pontifice cap.* 7.

Probatur secundò à Leonardo Lessio *de iust. & iur. lib.* 2. *cap.* 33. *dub.* 4. vbi ait, quòd rectè ratione quadam dici possunt clerici iure diuino exempti, quadam iure canonico, & ciuili: & probat priorem partem, scilicèt, *de iure diuino*, sic, quia ius diuinum naturale, etsi non efficiat illam exemptionem (non enim Deus immediatè hanc exemptionem concedit) tamen dictat eam à Principibus esse concedendam, & à Pontifice fieri posse; idque ob tres causas.

Prima, ob dignitatem status, per quam Ecclesiastici peculiari modo sunt diuinis rebus mancipati, & consecrati: atque contrà reuerentiam Deo debitam est, si id, quòd semel Deo consecratum est, tractetur tanquàm prophanum. Hinc Dauid ne defensionis quidem causa vnquam fuit ausus lædere Saulem, quia vnctus erat Domini; quæ tamen vnctio solùm erat vmbra vnctionis, & sanctificationis Ecclesiasticorum.

Secunda, Ecclesiastici sunt Pastores, & Patres secularium, & Iudices eorundem loco Dei in causis summis, quæ salutem æternam contingunt, constituti: atqui contrà decorem, & reuerentiam debitam est, vt ouis iudicet suum Pastorem, & filius patrem; qui ante fuit reus, suum Iudicem qui illum auctoritate diuina iudicauit, & absoluit; maximè si alia commoda ratio iniri potest.

Tertiò, & si Principes clericos ab iniuria defendant, & curent, vt tranquillitate temporali fruantur, tamen clerici vicissim Principibus longè maius & diuinius beneficium conferunt; ipsorum enim ministerio fiunt Christiani, accipiunt doctrinam salutis, remissionem peccatorum, aoimæ sanitatem, panem cælestem, & vitam æternam, &c. sed de hac re iterum redibit sermo, in tertia conclusione inferiùs ponenda, ibique Sacræ scripturæ, & Conciliorum auctoritate hæc eadem veritas confirmabitur.

8 Interim aduertendum est, quòd causæ Ecclesiasticæ, ratione quarum, clerici iure Diuino sunt exempti vocantur illæ, quarum cognitio non à legibus ciuilibus pendet, sed ab Euangelio, & à Summorum Pontificum Canonibus, & à Sacris Concilijs; huiusmodi causæ sunt, verbi gratia, Controuersiæ de Fide, de Sacramentis, & similes.

9 Secunda Conclusio. Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum, quæ Sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant; loquor in præsenti, præcipuè de politicis legibus, quæ humanas actiones dirigunt ad commercia temporalia; ita *Bellarm. disput. de exempt. cleric. cap.* 1. *in vers. secunda propositio*, vbi explicando hanc conclusionem, dicit: clericos non teneri his legibus obligatione coactiua, sed directiua; nisi illæ leges ab Ecclesia approbatæ fuerint; quod probat ex testimonio Sommorum Pontificum, & Imperatorum; nimirum ex Epistola Nicolai I. ad Michaelem directa, propè finem, &

ex Epiſtola Valentiniani, ad Epiſcopos Aſiæ, & ex Sancto Ioanne Chryſoſtomo, *in cap.13. ad Romanos.*

10 Non tamen ex his inferendum eſt, clericos leges ciuiles non obſeruantes, poſſe à Iudice ſeculari iudicari, vt multis rationibus probabitur in illationibus infrà ponendis.

11 Tertia Concluſio. Exemptio Clericorum non ſolùm quoad perſonas, verùm etiam quoad bona ab oneribus, & tributis impoſitis per communitates, & Principes laicos, eſt de iure diuino, vt expreſsè dicit text. *in cap.quamquam de cenſibus*, ibi, *Eccleſia, Eccleſiaſticaque perſonæ, & res ipſorum, non ſolùm iure humano, quinimo & diuino à ſecularium perſonarum exactionibus ſunt immunes*; & licet aliqui putauerint dicta verba *de iure diuino, vel humano*, intelligi poſſe de iure poſitiuo, ſcilicet, quod ius diuinum intelligatur ius canonicum, & humanum ius ciuile; tamen id clariùs exprimitur in Concilio Tridentino *ſeſſ.25. de reformat.* cap.20. vbi dicitur, *Immunitas hæc Dei ordinatione, & Canonicis Sanctionibus inſtituta eſt.*

Nec obſtat, quod talis immunitas reſpectu bonorum expreſsè, & oculariter non legatur ſcripta in 12 in ſacris ſcripturis. Quia vt iuris diuini dicatur, ſatis eſt, quod ex teſtimoniis, vel exemplis ex ipſa ſacra pagina depromptis, vel traditione Eccleſiæ deducatur, prout egregiè deducitur ex Geneſ. *cap.47.* vbi Ioſeph Prorex Pharaonis, Sacerdotes, & eorum agros, etiam eis à Rege traditos in primæua libertate dimiſit, quamuis reliquos totius populi Regis ſeruituti ſubiecerit: & meminit etiã Ioſeph. *de antiquit. Iudaic.lib.2. c.4.* & Diodor. Sicul. *in 2.lib.Hiſt.* & Herodot. *in Euterpe lib.2.* vnde text. *in c.non minus de immunit. Eccleſ.* infert, non decere Eccleſiam Dei minùs liberam eſſe tempore Principũ Chriſtianorum, quàm fuerit tempore Pharaonis. Alia exẽpla deduci poſſunt ex 1.Exod. *c.7.* & Numer. *c.3. & ex d.c.17.* Matth. vbi filius Regis, qualis eſt Chriſtus, qui eſt filius Regum Regis, eximitur à tributo Principis: Eccleſia autem & Eccleſiaſticæ perſonæ, tanquam ſponſa, ac familiares & domeſtici Chriſti eadem potiuntur prærogatiua, vt inferunt D.Hieron. *ſupra d.cap.17.Matth.* & D.Auguſtin. *lib.1. quæſt.Euangelic. quæſt.23.* Ioan. Ant.Nig. *in repet.extrauag. vnic. num.223. de vit. & honeſt.cleric.* & Suarez *ad reg.Angl. de immunit. Eccleſ. lib.4. cap.5. num. 12. & cap 8. num.16.* 13 Ex quibus hanc immunitatem eſſe de iure diuino, firmant Card. Bellarmin. *controuerſ. tom. x. lib.1. de cleric. cap.28. in 4. & 5. propoſit.* Ioan Montaign. *de collat. parlament. part.2. num. 15.* Burſatt. *conſil.42. num.1. & conſil.186. num....* Borell. *con.74. num.1.* Plott. *in addit. ad vlt.Conſ. Landen. num.8.* Euerard. *conſ.30. num.23. ad fin.* Ceual. *commun.contra commun.q.899. num. 39. & 42.* Cabed. *deciſ. 83. num. 19. part..x.* Thom. Bozz. *de iur. ſtat. Eccleſ. libert. lib.4. cap. 8.* latè Paulus Comitol. *reſponſ.moral. lib.1. cap.97.n.6. & ſequen.* Suar. *ad Reg. Angl. d.lib.4. cap.8. num.9.* Egregiè Rota *in Alben. Gabellæ ſeu onerum 28. Iuny, 1630. coram R.P.D. meo Merlino, quæ in fine operis eſt deciſ. 104.*

14 Præterea bona eo ipſo, quòd traduntur Eccleſiis, eximuntur à dominio, & poteſtate laicorum, & ex ſpeciali iure ſub dominio Chriſti Domini conſtituuntur, nec per metaphoram, ſed per omnimodam proprietatem, ita vt tale dominium Chriſti in his bonis ſit proximum, & immediatum, illique dicatur acquiſitum tanquam principali domino, vt per Ioann. *in cap. cùm ſuper num.3. de cauſ.poſſeſſ. & propriet. & in cap. verum num. x. de for. compet.* Afflict. *deciſ.361. num.22. & ſeqq.* & poſt Suar. *d.lib.4. c.17. num.9. & cap.18. num.5. & 7. & cap.21. num.5.* pluribus comprobat Comitol. *reſponſ. moral. d.lib. 1. cap.70. & 71.* & Rot. *in d. Alben. gabella, ſeu onerum coram R.P.D.Merlino.* At ſi Chriſtus Dominus omnino immunis fuit à tributis, conſequenter etiam bona Eccleſiarum, quæ ſubſunt immediato & proximo dominio Chriſti Domini, immunia ſunt ab omnibus, tributis, vt per Suar. *d.cap.18. num. 5. & 7. & cap.21. num.5.*

15 Nec obſtat, quod antiquitus aliquando clerici ſoluerint tributa Principibus laicis, quodque illorum exactio ceſſauerit, iiſdem Principibus indulgentibus. Reſpondetur enim, id eueniſſe tempore, quo Principes nondum Chriſtianam fidem amplexi fuerant, & immunitas à collectis, & tributis clero competebat quidem de iure; ſed adhuc de facto, & malè exigebatur; & ſic ipſa immunitas à iure diuino profecta eſt, immunitatis autem vſus, ſiue exercitium emanauit à Principum orthodoxorum ſanctionibus, qui 16 Principes Chriſtiani non verè, & propriè eccleſiaſticis bonis exemptionem conceſſerunt, ſed potius detexerunt, & in eam à Deo conceſſam conſenſerunt, illiuſque exercitium iuſſere, quod benè agnouit Iuſtinianus *in l.ſancimus 20. C.de ſacroſ. Eccleſ.* ibi; *Cur enim non facimus diſcrimen inter res humanas, & diuinas, & cur competens prærogatiua cæleſti fauori non conſeruetur*, in quibus verbis annuit, hanc immunitatem non à ſua munificentia, quam aliis in rebus, & locis ſæpius glorioſus commemorat, ſed à dictamine diuino, & natura effluxiſſe, & benè diſcurrit Comitil. *reſponſ.moral.lib.1.c.97.n.11.* Suar. *ad Reg.* Angl *d.lib.4. de immunit. Eccleſ. cap.6. num.4. & cap.x1. num.3. & 8.* & Rota *in allegata Alben. gabella ſeu onerum coram R.P.D.Merlino.*

17 Ex his primò elicitur, clericum non poſſe (niſi de particulari vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur) per laicam poteſtatem, nempe per Prætorem, Principem, & Regem, vel magiſtratum iudicialiter interrogari, & auctoritatiuè examinari, iudicari, vel puniri; etiamſi grauiſſima perpetrauerit delicta, vt patriæ proditionem, crimen falſæ monetæ, hæreſim, blaſphemiam, & alia delicta, etiam enormia; nam talis actio, nempè, vt quis ſe ſubiiciat examini, iudicio, & animaduerſioni, præſupponit poteſtatem in illum, qui eſt examinandus, iudicandus, & pro qualitate delicti, pœna mulctandus: at laicus non habet talem poteſtatem, & iuriſdictionem in clericum; ergo, &c. vt bene per Suarez *de cenſuris, diſput.22. num.11.*

18 Secundò elicitur, quòd proceſſus compilatus, vel ſententia lata, & alia acta facta per laicam poteſtatem contra clericum gaudentem priuilegio fori, & exemptionis, redduntur ipſo iure inualida, vtpotè facta à non habente iuriſdictionem, & poteſtatem ſupra clericum, Farinac *de inquiſit. quæſt.8. num.15.* Soccin. Felin. Lopez, & alij apud Farinac. *loco cit.*

19 Quod amplia, vt dicta per nos, etiam procedant, vt clericus gaudeat tali priuilegio exemptionis, etiam ſi nullus pro clerico allegauerit priuilegium clericale, & iudicis incompetentiam; quia nihilominus militat ius exemptionis; immo talis exceptio fori declinatoria, & Iudicis incompetentia, non ſolum per ipſum clericum opponi poteſt, verum etiam per Iudicem Eccleſiaſticum, talis rei Iudicem competentem, vt eſt text. *in cap. ſi Iudex de ſententia excommun. lib.6.* Immo obligatio incumbit Iudici Eccleſiaſtico, tam ad excipiendum, quàm ad repetendum clericum, ne libertatis Eccleſiaſticæ iura lædantur, vt per Iulium Clarum, *lib.5. quæſt.36. num.3. & ſequentibus*, per Molinam *tract.3. diſput.49. num.4.* & alij communiter.

Tertiò

20 Tertiò elicitut, non poſſe à Iudice laïco pronunciari ſeptentiam abſoluroriam in clericum; nam talis ſenrentia abſolutoria, ſupponit iuriſdictionem in clerico qui abſoluitur; clericus autem exempius eſt à iuriſdictione laïcali; ergo, &c.

Sed opponitnr ex text. *in l. quod fauore, C. de legibus*, in quo text. habetur, illud, quòd fauore alicoius introductum eſt, non debere in ipſius damnum rerorqueri; ſed exemptio eſt introducta fauore clericorum; ergo exemptio non debet in ipſorum damnum retorqueri; ac proinde clerici, ſi delictum commiſerint, poſſunt abſolui à Iudice laïco, quando ad laicam poteſtatem pertinet, alloquin exemptio vergeret in odium ipſorum.

Reſpondetur, negando vltimam conſequentiam; nam fauorabiliùs eſſe dignoſcitur, ſtatum clericalem exemptum eſſe à laicorum iuriſdictione, quàm illis aliqua ratione ſubiectum eſſe; ſed abſolutio ſupponit ſubiectionem; ergo fauorabiliùs eſt, ſi non abſoluantur. Vel meliùs reſponderi poteſt ea ratione, clericos priuilegio fori renunciare non poſſe, ioxtà text. *in cap. diligenti, de foro compet.* quia priuilegium huiuſmodi eſt introductum, non in priuatum fauorem perſonæ, ſed in publicum totius ordiois clericalis, vt ſcribunt Carol. de Graſſis, *de effectibus clerical. effectu 1. num.* 43. Bellet. *diſquiſit. cleric. part. 1. tit. de fauore clericorum perſonali*, §. 2. *num.* 21. & alij citati à D. Barboſa *in collect. ad d. cap. ſi diligenti, num.* 4.

21 Quartù elicitur, quòd illi, qui cenſuris Eccleſiaſticis innodantur, & implorant auxilium à Iudice laico, vt impediant, ne vis à Iudice Ecclefiaſtico per cenſuras inferatur, faciunt contra libertatem Eccleſiaſticam, ita Azor. 1. *part. lib. 5. cap.* 12. Ratio eſt, quia laici non habeot poteſtatem in Clericos.

Hinc infertur, quòd leges datæ à Principibus, per qoas decernitur, vt oppreſſi à Iudicibus Eccleſiaſticis per vim, aut per cenſuras, adeant Iudices laicos ad implorandum eorum auxilium, vt vim, & iniuriam propulſent, ſunt contrà libertatem Eccleſiaſticam, ita Azor. *loc. cit. cap.* 14. *quæſ.* 6. Ratio eſt, quia vnuſquiſque coram Superiore ſuo conueniri debet; & ſic clericus coram Epiſcopo; & Epiſcopus coram Romano Pontifice; quare ſi Prælati delinquant, vel opprimant, oppreſſi debent rem ad Summum Pontificem deferre; non verò adire laicale Tribunal: tum quia Sacri Caoones prohibent à Iudicibus Eccleſiaſticis haberi recurſum ad laïcos, *cap. clericum* 11. *q.* 1. *cap. qualiter, & quando, de iudiciis*, cum aliis plenè citatis, à D. Barboſ. *in collect. cap. ad Eccleſiam S. Mariæ, num. 7. cum ſeqq. de conſtitut.*

22 Quintò elicitor, ex Summi Pontifitis indultu, & conceſſione tantùm, & non aliàs, poſſe Principes legem condere, qua caueatur, ne beneficia Eccleſiaſtica 23 exteris conferantur: prout in Regno Caſtellæ extat, *l. 18. cum ſeqq. tit. 3. lib. 1. ordin.* vbi latè Perez, & *l. 14. tit. 3. lib. 1. nouæ recop.* vbi Azenedo, & referunt Couar. *pract. cap. 35. num.* 1. Ceual. *commun. con. commun. tom. 4 quæſt.* 897. *num.* 347. Quod quidem etiam in Regno Nauarræ Summorum Pontificum priuilegiis, & Regiis diplomatibus obtentum fuiſſe, probat Pragmat. 2. & 3. *lib. 1. ord. illius Regni.* Et id ipſum in Regno Aragoniæ perpetuo foro ſtabilitum eſſe colligitur ex *lib. 1. fori Aragon. tit. de Prælatur. & aliis benefic. non poſſiden.* vt referunt Anton. Oliban. *de iure fiſc. cap. 13. num. 53. cum ſeqq.* Ferter. *in conſtitut. Cathalon. gloſſ. 2. num.* 62. Ac etiam quoad Regnum Luſitaniæ idipſum conceſſum reperiri teſtatur, Cabed. *de patronat. Reg. Coronæ, cap.* 29. quem refert D. Barboſ. *in collect. ad cap. bonæ memoriæ 4 num. 8. de poſtulat. Prælat.* Et demum quoad Regnum Franciæ admittunt, Rebuffus *de pacific. poſſeſſ. num. 216. & in*

prax tit. de reſcript. mixt. num. 7. Nicol. Garc. *de benefic. part. 7. cap. 9. num.* 2. & alij cit. per D. Barbuſ. *vbi ſupra, num.* 11.

24 Sextò elicitur; etiam ſi Prælati fuerint negligentes in puniendis clericis, & caoſis huiuſmodi cognoſcendis, eorum negligentia non obſtante, non permittitur Iudicibus laicis, de cauſis ad Eccleſiam pertinentibus poſſe iudicare. 25 E contra verò data negligentia Iudicis ſecularis, poterit Eccleſiaſticus illum cenſuris compellere, vt ſuo munere fungatur, vt reſoluit Suar. *de cenſur. diſput. 20. ſect. 1. num.* 14. quem refert Beller. *diſquiſit. cleric part. 1. tit. de fauore Cleric. real. §. 5. num.* 38. ac perinde poterit ipſe Eccleſiaſticos Iudex procedere contra laicos, in caſibus, in quibus aliàs non poſſet: 26 Eccleſia enim quoſlibet laicos in quolibet exceſſu notorio iodicare poteſt, quando Iudex ſecularis eſt negligens; puta, ſi requiſitus non exhibet iuſtitiam, *cap. licet* 10 *de for. comp.* vbi D. Barboſ. *in collectan. num.* 2. plures ad hoc refert. Doct. Cooarr. *practic. c. 6. n. 1. ad finem* Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell.* §. 2. *procemiali, num.* 25. Garol. de Graſſ. *de effect. cleric. effect. 1. num.* 390.

27 Octauò elicitur, clericum falſa deponentem coram Iudice laico, non poſſe ab eo puniri pœna pecuniaria, vel corporali, nec ex officio, neque ad inſtantiam partis: non ſic eſt, ſi laicos falſum deponeret coram iudice Eccleſiaſtico; 28 nam tunc poteſt puniri ab Eccleſiaſtico, & etiam à Iudice ſeculari, & hoc ne detur locus præuentioni, vt poſt Bartol. & alios quamplures docet Iulius Clarus *lib. 5. quæſt. 38. n.* 15. Iudex verò laïcus; ideò non poteſt punire clericum, coram ſe falſum deponentem; quia laicos non habet iuriſdictionem in clericum. Ita Farinacius *loco cit. quæſt. 8. num.* 26. Iul. Clar. *quæſt. 38. num.* 14. qui aſſerit hanc eſſe Canoniſtarum ſententiam, contra Bald. Cynum, & nonnullos alios, apud Farinac. *num. 26. verſ. amplia duodecimò.*

Neque obſtat ſi opponatur text. *in l. lex nullum, C. de teſtibus*, per quam decernitur, teſtem offendentem aures Iudicis, poſſe ab ipſo Iudice puniri, nullo ſibi ſuffragante priuilegio fori. Quia reſpondetur, quòd clerici non poſſunt arctari ea lege, cùm poteſtati laicæ non ſubiiciantur, nec legibus ciuilibus coarctentur.

29 Nonò elicitur, quòd poteſtas laïca non poteſt capere clericũ, ſi dicta laica poteſtas Clericum ipſum punire non poteſt; laicus enim, (vt ſæpè dictum eſt) non habet poteſtatem in clericum, & ſicut requiritur poteſtas ad puniendum, ita etiam ad capiendum, quæ 30 illatio limitatur primò; niſi clericus capiatur in flagranti crimine graui, & timeatur de fuga, *cap. vt fama, de ſentent. excommun.* ſecundùm Doctores, quos plena manu refert Emman. Barboſ. D. Auguſtini genitor, *in Comment. ad Ordinat. Regn. Luſitan. lib. 2. tit. 1. §.* 29. 31 Secundò limitatur, ſi clericus viſus ſit illicitè incedere ad patrandum delictum; tunc enim licitè poteſt capi, & detineri, vt delictum per clericum perpetrandum impediatur, modò quamcitiùs, ac commodè Iudici Eccleſiaſtico tradatur, & conſignetur. Rationem reddit Claros. Tum quia publicè intereſt, ne delictum maneat impunitum, & delinquentes non impunè abeant.

Tum quia nihil fieri videtur contrà rationabilem Eccleſiæ voluntatem, vt per Menoch. *de arbitrariis, caſu* 180 *num. 22. & ſeqq.* & per Iulium Clarum *lib 5. quæſt. 28. n. 6. verſic. ſi verò*, vbi teſtatur de communi, vt per Farinac. *loco ſuprà citato, num.* 117. 120. & 122. Regioald. *lib. 9. num.* 70. D. Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. cap. vt fama*, & Emmanoël Barboſ. *d. §.* 29.

32 Placet etiam Farinacio *ibidem, n.* 119. vt hoc idem procedere poſſit in clerico debitore, de fuga ſuſpecto, quia (vt ipſi Farinacio placet) clericos ex cauſa ciuili,

& de fuga suspectos, capi potest, dummodò quamprimùm consignetur Superiori Ecclesiastico, quod an verum sit, Iure definitum non repetitur.

33 Decimò elicitur. Si clericus, qui vendidit agrum conueniatur pro euictione, debet conueniri coram Iudice Ecclesiastico; si verò lis mota fuerit contra laicum, qui rem à clerico emit, & clericus resistat defensioni emptoris; tunc non potest per clericum causa trahi ad Tribunal Ecclesiasticum, quia agitur contra laïcum, non contra clericum, qui iudicio, suo nomine non assistit, sed nomine, & pro defensione emptoris, vt per Couarr. *pract. quæstionum, cap.* 8. Capicium *decis.* 197. & quamplures alios, quos copiosè refert Emman. Barbos. *in comment. ad Ordin. Reg. Lusitan. lib.* 2. *tit.* 1. §. 11.

34 Vndecimò elicitur, non posse clericum trahi ad Tribunal laicum, ad reddendam rationem, ex eo, quòd se ingerendo ad exercitium officiorum secularium, & in eo deliquerit; puta in officio tutoris, vel curatoris, vel bonorum administratoris; quia, quamuis delinquat assumendo huiusmodi officium; non tamen amittit fori priuilegium, ita Ambrosinus *cap.* 20. *num.* 54. & alij contra nonnullos Doctores.

35 Duodecimò elicitur, clericum hæredem institutum à defuncto laico in bonis, non posse ratione hæreditatis sibi relictæ trahi ad forum laicale; quamuis enim laicus, in cuius hæreditate clericus successit, à laica potestate iudicari potuisset; non ideò sequitur, quòd etiam clericus à laïca potestate iudicari possit; quòd dictum procedit etiam, si lis inchoata fuisset coram Iudice laico, & lite pendente, mortuus sit laicus: ratio est, tum quia militat semper ratio exemptionis; tum quia inanis, & inutilis videtur sententia prolata à Iudice, quæ executioni demandari non potest; sed sententia lata, à Iudice laico contra clericum, nullo modo potest demandari executioni per ipsum Iudicem laïcum; ergo inutilis est talis sententia, nec Ecclesiasticus Iudex cogi potest, vt per ipsum executioni demandetur; cùm Ecclesiasticus Iudex potestati laïcæ minimè subiiciatur.

Tum quia Clericus non posset coram laïco conueniri, si lis nondum inchoata fuisset; ergo neque conueniri potest lite iam inchoata, cùm Iudicis laïci præuentio potestati Ecclesiasticæ minimè derogari possit. Ita Felinus, Abbas, & Imola, & alij, quos citat & sequitur Ambrosinus *de immunit. cap.* 20. *num.* 45. & Rota Romana *decis.* 552. contra Couarr. *pract. quæst. cap.* 8. Farinac. *de Inquisit. quæst.* 8. *num.* 46. Reginald, *lib.* 9. *cap.* 13. *num.* 352. *versic. monendum*, & alios asserentes, clericum hæredem debere sequi forum laicum quoad lites inchoatas, contra testatorem, cui clericus succedit.

36 Decimotertiò elicitur, quòd si clericus receperit depositum in Iudicio seculari, non potest ampliùs molestari, nec conueniri coram Iudice laïco, pro restitutione depositi; quia exemptus est à laïca potestate, ita Surd. *lib.* 3. *consil.* 396. *num.* 33. Ambrosinus *loc. cit. num.* 53. & alij contra Baldum *in l. acceptum*, *num* 4. *C. de vsuris*, Farinac. *num.* 123. & alios.

37 Idem asserendum est de clerico fideiubente pro laïco, vel etiam pro clerico coram Iudice laico: ratio est in promptu; tum quia redditur inualidus actus iudiciarius factus coram Iudice non suo; tum quia vt (sæpè diximus) clericus exemptus est à laica potestate; ita Anchar. Marsil. & alij apud Ambrosinum *cap.* 20. *num.* 50. contra Bartolum, Salicetum, & alios apud citatus Doctores.

38 Decimoquartò elicitur, quòd si clericus citatus à Iudice laico comparuerit, non tenetur, nec illius sententiæ, nec iudicio stare, etiam si putauerit sua interesse, etiam si fori declinatoriam, & Iudicis incompetentiam non opposuerit. Ratio est: quia clericus non potest tanquam reus à laico citari, nec si clericus fuerit citatus, poterit priuilegio fori cedere. Ita Felin. *num.* 21. Dec. *in cap. cùm inter, de except.*

39 Decimoquintò elicitur, quòd Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos, pœnis statutis à lege ciuili; ratio est, quia Ecclesia non ita durè agit cum clericis; tum quia Ecclesiastici non tenentur sequi leges ciuiles, etiam si iure canonico non repetatur præscripta aliqua pœna pro tali delicto; ita Salas *de legib. disp.* 14. *sect.* 10. Vasquez 1. 2. *disp.* 167. *cap.* 4. *n.* 40. Couarr. *in quæst. practic. quæst.* 33.

40 Decimosextò colligitur, quòd si clericus cum laïco, vel cum pluribus laicis criminis socius inuentus fuerit, à Iudice Ecclesiastico est puniendus, quia exemptus est à laïca potestate; immo, sicut plurimi restantur Doctores etiam laici socij criminis sunt remittendi ad Iudicem Ecclesiasticum; & reddunt rationem, ne scilicet continentia causæ diuidatur, & de eadem re diuersæ, & contrariæ proferantur sententiæ; tum quia magis dignum, trahit ad se minùs dignum; *cap. quanto de Iudiciis*; ita Farinac. *de Inquisit. quæst.* 8. *n.* 151. & communiter Doct. ex Gomez. *in cap.* 1. *de rescript. num.* 74.

41 Decimoseptimò notatur quòd causa, in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Ecclesiam spectantibus, est omninò Ecclesiastica, & ab Ecclesiastico iudice definienda, *cap. decernimus de iudic. can. benè quidem, can. denique, dist.* 96. *can. relatum, can. si qua causa, can. placuit, il secundo* 11. *q.* 1. in qua quæstione per totum Gratianus congessit decreta ad hoc spectantia ex sacris Conciliis, & Summorum Pontificum rescriptis desumpta. Et veritatem huius conclusionis nullus vnquam fidelis in controuersiam deduxit: quod si qui eam ausi sunt impugnare, statim ab Ecclesia fuerunt damnati, vt tradunt Card. Turrécrem. *in summ. Eccles. lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 37. Azor. *inst. moral. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 12. *vers. in hoc procul dubio.* Bann. *in* 2. 2. *quæst.* 65. *art.* 1. *vers item Christus*, Card. Bellarm. *controuers. tom.* 2. *tit. de cleric. cap.* 24. *ante vers. Quinta, propositio.*

42 Nam sicut laïci quicquam statuere non possunt circa bona Ecclesiastica, ex defectu iurisdictionis, & potestatis, *d. can. benè quidem, can. imperator,* 96. *dist. can. laïcis* 16. *quæst.* 7. *cap. cum laicis, de reb. Eccles. alien. vel non.* vbi quòd laicis etiam Religiosis obsequendi necessitas relicta est, non authoritas imperandi: nullàque eis, de rebus Ecclesiæ disponendi, attributa est potestas; sed in his, quæ ad Ecclesiam spectant discere debent, non docere, *cap. clericus, & cap. final. de immunit. Eccles. in* 6. *cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de constit. in* 6. Ita nec super illis ius dicere,

43 & sententiam proferre possunt; cùm paria sint forum sortiri, & statutis ligari, Dec. *in d. cap. Eccles. sanctæ Mariæ, num.* 18. Alexand. *consil.* 211. *n.* 5. *ad fin. lib.* 2. Surd. *concil.* 2. *num.* 14. *in fin. & concil.* 338. *n.* 26. *ad fin.* & in terminis Thesaur. Iun. *quæst. forens. lib.* 2. *cap.* 15. *n.* 11. *in fine.*

44 Quod procedit, etiam si causa agatur inter solos emphyteutas, & super solo dominio vtili, quod penes laicos existit. Quia cùm dominium directum Ecclesiæ sit connexum, & complicatum cum vtili, imò, & eidem prædominans: sitque dominium vtile verè, & propriè vna, & eadem res cum dominio directo, illúdque semper sequatur, quasi incrementum alluuionis, & insulæ, vt per Oldrad. *consil.* 440. *n.* 7. *vers. & ideo rectè*, quem sequitur Surdus *conc.* 57. *n.* 23. *vers. & propterea.* Cúmque subiectum bonorum materialiter sit semper, & perpetuò Ecclesiasticum, non potest dominium vtile à directo, saltem actualiter separari: nec ideò indirectè bona Ecclesiarum subiici iurisdictioni, & iudicio laicorum, *cap. quanto, cap. ceterum,*

rium, & ibi D. *de iudic.* Card. *concil.* 2. *n.* 2. *verſ. item in hereditate* cum aliis, quos ſecuta eſt Rota articulo maturè perpenſo, *in Romana domus de Scapuccis* 19. *Ianu.* 1611. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino*, & *deciſ.* 472. *part.* 2. *recent.* apud Pacific. & Saluian. *deciſ.* 239. *num.* 6. *in Romana de Schianchis* 28. *Aprilis* 1617. *coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio impreſſ.* poſt Nigr. *controuerſ. forenſ. cap.* 12. *num.* 67. & *egregie in Rauennaten. emphyteuſis* 28. *May* 1631. *coram R. P. D. meo Merlino, in fine operis eſt deciſ.* 106. in qua hæc concluſio pluribus exemplis comprobatur.

QVÆSITVM XX.

Vtrum Abbatum, & aliorum Prælatorum facultates, & bona ab oneribus laicorum exempta ſint.

SVMMARIVM.

1. *Bona clericorum exempta ſunt à tributis per laicos impoſitis.*
2. *Tributum ſoluit Chriſtus Dominus, quia voluit, non quia debuit.*
3. *Bona Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Eccleſiam, Eccleſiaſticáſue perſonas tranſlata à laicorum oneribus exempta ſunt.*
4. *Coloni Epiſcopi, durante colonia, non ſolùm reali, ſed etiam perſonali exemptione gaudent.*
5. *Emphyteuta Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum ſuper rebus, & bonis impoſita.*
6. *Priuilegia quædam ſecularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laicorum poteſtate eximentia recenſentur.*
7. *Priuilegia Principum ſecularium, eximentia Eccleſiaſticos, ipſorumque bona à laicorum poteſtate, reuocari non poſſunt.*
8. *Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ vt poſſint onera à laicis impoſita legitimè ſubire, & ad ea perſoluenda cogi poſſint, plura copulatiuè requiruntur, & quænam ſint, exponitur.*
9. *Clerici nequeunt onera laicalia ſubire, niſi in magna neceſſitate, cui aliàs facilè ſubueniri non poſſet, niſi Clerici cum laicis contribuant; & ex cauſa communis vtilitatis, aut pietatis,* num. 10.

11. *Clerici tenentur cum laicis contribuere in ſubſidium, & vbi laicorum non ſuppetunt facultates.*
12. *Clerici vt teneantur cum laicis contribuere, non ſufficit conſenſus Epiſcopi cum Capitulo, ſed debet vocari & conſentire totus Clerus; & vt cogi poſſint exempti, non ſufficit conſenſus Capituli, & Cleri, ſed eorumdem exemptorum aſſenſus, eſt neceſſarius,* num. 13.

14. *Papæ aſſenſus requiritur ad effectum vt Clerici cum laicis contribuant,* limita, vt num. ſeq.

16. *Exempti non tenentur ad onera in caſibus improuiſis & inopinatis, quando verba exemptionis ſunt vniuerſalia, & apta comprehendere huiuſmodi caſus.*
17. *Clerici ad onera laicalia ipſis legitimè impoſita præſtanda, non à miniſtris laicis ſed ab eorum ſuperiore Eccleſiaſtico debent compelli.*

1 Bona clericorum, tàm Regularium, quàm Secularium exempta eſſe à laica poteſtate, & à tributis Principum ſecularium oſtendunt Summorum Pontificum, & Conciliorum Sanctiones, vt maniſeſtiſſimè videri poteſt in Lateranenſi Concilio ſub Alexandro III. *part.* 1. *cap.* 19. & alio Lateranenſi ſub Innocentio III. *cap.* 46. & in Concilio Viennenſi ſub Clemente V. relato *in clement. præſenti, de cenſibus*, & *cap. quamquam de cenſ. in* 6. & *Extrauag. quod olim, de immunit. Eccleſ.* & *cap. quia nonnulli*, & *cap. clericis, de immunit. Eccl. in* 6. quòd etiam demonſtratur *in anteced. Quæſit.* & fuſiùs *in ſequenti.* Hæc enim tria Quæſita poterant ſub vnico tantum explicari, ſed pro maiori diſtinctione, ſub tribus Quæſitis ſeorſim ſumptis factum eſt, vt materia tanti momenti diſſeratur.

Immo idipſum oſtenditur in legibus ciuilibus, quæ ſunt in Codice Theodoſiano, *lib.* 16. & in Codice Iuſtiniano, *l. ſancimus, de Sacroſanctis Eccleſiis*, & in Nouell. Friderici Imperatoris, quæ incipit, Item nulla, *de Epiſcopis, & clericis*, vbi habentur hæc verba: *Item nulla Communitas, vel perſona publica, vel priuata collectas, vel exactiones, angarias, vel parangarias Eccleſiis, vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere præſumat.*

2 Nec obſtat, quòd Chriſtus Dominus tributum ſoluit, Math 27. ergo exemplo Chriſti, debeant etiam omnes Eccleſiaſtici tributum ſoluere; & ſic eorum facultates, & bona non ſint libera à poteſtate laica; reſpondetur enim Chriſtum Dominum ſoluiſſe tributum, quia voluit, non quia debuit; & colligitur *ex eod loc.* Matth. *cit.* cùm enim dictum eſſet Petro ab exigentibus tributum, *Magiſter veſter non ſoluit didragma?* tunc Chriſtus dixit Petro, *Quid tibi videtur Simon; Reges terræ à quibus accipiunt tributum, vel cenſum? à filiis ſuis, an ab alienis;* Simon reſpondit, *ab alienis*, tunc ait Dominus, *ergo liberi ſunt filij: ſed vt non ſcandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum, & eum piſcem qui primus aſcenderit, tolle, & aperto ore eius, inuenies ſtaterem, & illum ſumens, da illis pro me, & pro te.*

Quæ Scriptura exponitur à Sancto Hilario, vt hoc loco ſit ſermo de tributis, quæ impoſuerat Deus filiis Iſrael, Exod. 20. propter vſum Templi, ſecundum quam interpretationem, quæ veriſſima eſt, dicitur, quod Reges terræ non exigunt tributum à ſuis filiis, ſed ab alienis; & ſic neque Rex Cæli tributum exiget à me, qui ſum eius proprius & naturalis filius.

Et tantùm abeſt, quod ſupradictus text. Matth. 17. conuincat ad tributa laicalia teneri Eccleſias, vt induci rectè poſſit ad probandum oppoſitum. Ibi enim exquirit Dominus à Diſcipulis, à quibus Reges exigant tributa, à ſuis, vel alienis; reſpondentibus autem Diſcipulis, ab alienis, Dominus pronunciauit; ergo liberi ſunt filij Regis, & vt commentatur S. Hieron. *ibi, in gloſſ.* ergo liberi ſunt filij Regis, ſub quo ſunt omnia Regna.

Ex quo colligitur manifeſtè ad dicta tributa, Sacerdotes non teneri: & ex effectu argui nequit alia intentio Saluatoris, quia (vt communiter interpretatur) ad euitandum ſcandalum, tributum dari iuſſit, *cap. iam nunc*, vbi Archidiaconus 28. *quæſt.* 1. atque ita intelligitur textus Ambroſij *in cap. ſi tributum*, 11. *quæſt.* 1. nam *in ſeq. cap.* quod eſt eiuſdem, dicit ipſe Ambroſ. exemplo Chriſti id fieri debere, qui tributum non negauit, & licet ſoluerit, non tenebatur; immo prius quàm ſolui mandauerit, declarauerit ſe non teneri, eamdémque recipit interpretationem, text. *in cap. tributum* 23. *quæſt.* 8. vt ibi tributum à clericis ſoluatur de facto ad ſcandali vitationem; quamquam nullum habeant ius obligationis, propter quod teneantur ſoluere; & comprobatur ex verbis text. vbi allato exemplo Pharaonis, traditum eſt, (Domino ita iubente) Sacerdotes in omni genere, liberos eſſe oportere; quare nullo ſubiectionis

 iure

iure sunt cogendi; nec dictorum textuum interpretatio, aliquo modo venit infringenda, cùm eandem interpretationem, ex determinatione Ecclesiæ, *in d.c.1. de immunitate Ecclesiarum, in 6. in d.cap. quamquam, eodem titulo, & in d. clemen. de censibus*; recipiaut. Ecclesiæ enim, & personæ Ecclesiasticæ sunt immunes ab oneribus realibus, personalibus, & mixtis, & extraordinariis, etiam pro eorum bonis, *authentica Item nulla Communitas, C. de Sacrosanctis Ecclesiis*, & concludit Bart. *in consil.* 180. *Si aliqua possessio æstimata, post princip. par.* 1. Bald. *in consil.* 246. *Antiqua quæstio, in princ. volum.* 3. Bursat. *in consil.* 42. *num.* 3. vbi testatur de sententia Alban. *in consil.* 68. *in septimo fundamento*: qui omnes plurimos allegant, & latiùs Remigius de Gonis, *in tractat. de Charitatiuo subsidio, quæst.* 61. & 62.

3 Ideo non solùm priuilegium exemptionis clericorum Secularium, & Regularium est reale, respectu bonorum patrimonialium, vt vltrà DD. suprà cit. firmat Imol. *in cap. constitutus, num. 6. de in integr. restitut.* Riminald. Iunior *in consf.* 449. *num.* 35. *volum.* 4. Rippa *in resp. 4. in titul. de iure gent. vel ciuili, num.* 7. Abb. Dec. Felin. & alij Canonistæ communiter *in cap. Ecclesia sancta Maria, & in cap. quæ in Ecclesiarum de constit.* Bald. *in l. 2. C. de episc. & cleric.* cum aliis, quos refert, & sequitur Suar. ad Reg. Angl. *de immun. Eccles. lib. 4. cap. 25. num. 4. & seq.* & Rot. *in Alben. gabellæ seu onerum* 28. *Iunij* 1630. *coram R.P.D. Merlino, quæ in fine operis est decis.* 104. *num.* 6. quidquid in oppositum Bellug. *in Spec. princip rubr.* 14. *vers. nunc videndum, num. 29. versic. sed dic contra.* Sed etiam priuilegium prædictum comprehendit bona donata, empta, & quocunque canonico tit. translata ad Ecclesiam, siue ad Ecclesiasticas personas: vt bona prædicta, quæ prius collectabantur à Principibus laicis, delata ad Ecclesiam, Ecclesiasticásque personas euadant exempta, & immunia, mutando naturam; quia mutata persona, mutatur conditio rei, Bart. *in d. consil.* 180. Baldus *in l. placet, C. de Sacrosanct. Eccles. & in consil. 280. præmisso volum.* 2. Ruinus *in consil.* 117. *per totum, volum.* 4. Felinus *in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, num. 26. de Constitutionibus*, Syluan. *consf. 32. n. 1.* Mascambun. *consf. 40. n. 5. & seq.* Bellon. *in consf.* 40. & alij, quos citat, & sequitur Modern *de iurisdict. part. 4. Centuria prima, casu* 11. reiiciendo contrariam opinionem, & multa non minùs curiosa, quàm vtilia in materia colligendo.

4 Atque adeo sunt bona clericorum immunia, & exempta, vt eorum coloni, durante colonia habeant pro prædictis bonis exemptionem, nedum realem, sed illam sortiantur etiam personalem, vt pluries decidit Sacra Immunit. Congregatio, & nouissimè declarauit pro Episcopo Ciuitatis Plebis, *die 6. Decembris præteriti*, 1627. sub tali tenore.

Sacra Congregatio Cardinalium Controuersiis iurisdictionalibus præpositorum inhærendo declarationibus aliàs factis, censuit colonos partiarios Episcoporum, durante colonia, gaudere debere priuilegio fori, &c. Octauius Cardin. Bandinus.

5 De quo vide etiam infrà *quæs. seq. num...* Imo nedum coloni verùm neque emphyteutæ Ecclesiæ, ratione connexitatis dominij vtilis cum directo, tenentur ad collectas, & onera realia, per statuta laicorum super rebus & bonis imposita, vt originaliter dixit Bart. *in l. priuata num. 2. C. de excusat. muner. lib.* 10. & sequuti sunt Ias. *in authent. quas actiones num. 42. C. de Sacrosanct. Eccles.* Rip. *in tractat. de pest. tit. de priuileg. ad conseruan. num.* 124. latè Petr. de Vbald. *consf. 2. post tract. de collect. per tot.* Syluan. *consf. 9 per tot.* Marc. Anton. Eugen. *consil. 96. num 23. lib 1.* Fachin. *controuers. iur. c. 91. lib.* 1. Menoch. *consil.* 444. *n.* 27. Ruin. *consil. 111. n. 10. vers. Item nota quod, lib.* 5. Remig. Gonoy. *de charit. subsid. q 61. n. 29. & q. 59. num.* 31. Odd. *consil. 70. per tot.* Bursatr. *consil. 42. n.* 22. & firmauit Rota *in Rauennaten. emphyteusis* 28. *Maij* 1631. *coram R. P. D. meo Merlino, quæ in fin. operis est decis.* 106. *num.* 11.

Meminerint quoque Confessarij, ne temerè manus imponant in seuerissimas, illasque reseruatas Summo Pontifici censuras, in Bulla legi solita, in die commemorationis Cœnæ Domini, non solum contra Imperatores, Reges, Principes, Barones, Gubernatores, Iudices, & cæteros ius dicentes, imponentes, & imponi mandantes, collectas, & gabellas, super personis, & bonis Ecclesiasticorum; sed etiam contra consulentes dictas collectas, & gabellas, cæterásque impositiones imponi, vel exigi super prædictis Ecclesiasticis, aut eorum bonis, etiam patrimonialibus, non solum beneficiorum. Et sumant Principes Christiani exemplum ab antiquis Imperatoribus, & Principibus Christianis, qui memores, Sacerdotes & cæteros Ecclesiasticos pacem, atque cuncta bona sibi ipsis, & Regnis impetrasse, causa gratitudinis, nouis semper Constitutionibus, legibus, & edictis robur adiecerunt plurimis statutis & pœnis contra inobseruantes, aut quoquo modo Ecclesiasticæ exemptioni, & libertati se opponentes, & pro speculo vtantur infrascriptis Constitutionibus Imperatorum, Regum & Principum secularium, & verè Catholicorum: & quamquam videantur, & de facto sint locales, & particulares; earum nonnullæ præferunt nihilominus eorum piissimam intentionem promouendi, & conseruandi in genere Ecclesiasticam immunitatem, exemptionem, & libertatem. De supradicta Bulla cœnæ, *in sequent. Quæst.* 6

Dominus Sanctius Rex Portugalliæ, Anno 1230. exemit Monasterium Sancti Vincentij Vlissiponen. Ordinis Canonic. Regular. Lateranen. ab omni exactione Regia, vt videre est in eius diplomate, quod reperitur in Archiuio dicti Monasterij Vlissiponen. ex Gabriele Pennot. *in Historia Tripartita, lib. 1. cap. 35. sub num.* 8. cuius verba ad rem nostram facientia, sunt.

Quæ damus tibi pro remedio animarum nostrarum, & parentum nostrorum, vt orans pro nobis, adiuues nos in precibus, tibíque possidenda concedimus, libera, integra, & ab omni Regia & Ecclesiastica exactione immunia, ab hac die, vsque in perpetuum.

Flauius Luitprandus Rex Longobardorum exemit Monasterium Beati Petri in Cœlo Aureo, Canonicorum Regularium Lateranensium, degens extrà Ciuitatem Ticinensem, anno Domini 1233. ab omni pedagiorum exactione; per hæc verba.

Volumus quoque, vt molendina, quæ in Cuteroon, seu in aliquibus fluminibus prædicta Ecclesia possidet, habeant Clerici eiusdem loci potestatem leuandi, atque deponendi, quousque, vel quomodo eorum decreuerit voluntas, & aquæductus, per nostram Baudam, in eorum sit potestate, ad irrigandos hortos Ecclesiæ. Confirmamus etiam, & per hoc nostræ auctoritatis præceptum, iubemus vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes,

mes, Vicecomes, Gastaldius vel aliqua parua, vel magna Regni nostri persona infrà denunciatos fines eiusdem Curtis placitum teneat, vel aliquam pignorare, aut aliquid exigere audeat.

Item, in eodemmet exemptionis priuilegio paulò inferiùs verba ad nostram exemptionem facientia leguntur.

De qua re præcipimus omnibus Ducibus, Comitibus, ad Curiam nostram agentibus, vt nullus deinceps in prædictis rebus ad nostram mercedem clericis delegatis perturbare præsumat, sed nostris, & futuris firma, & stabilia debeant permanere temporibus.

Teste eodem Gabriële Pennotto *in Historia Tripartita, lib. 1. cap. 58. num. 3.*

Hugo Italiæ Rex, non solum confirmauit priuilegium concessum à Luitprando Rege Longobardorum, supradicto Monasterio Sancti Petri in Cælo Aureo; sed illud ampliando auxit, & vltra cætera exemptionis, & immunitatis, ac libertatis verba in prædicto priuilegio annotata; sunt etiam infrascripta, quæ leguntur.

Hoc quoque statuimus, vt nullus Reipublicæ Minister, neque alius ex iudiciaria potestate, tam in supradicta Curte Alpe plena, quàm in aliis rebus homines eiusdem Monasterij liberos, aut seruos, deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis placitum tenere, aut aliquem pignorare, vel aliquo modo distrahere præsumat, vel loca ad audiendas causas, vel freda exigenda, aut tributa vel mansiones paratas faciendas, nec fideiussores tollendos, aut homines eiusdem Ecclesiæ ingenuos, aut seruos super terram ipsius commanentes, distringendos, nec ad vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas, ingredi audeat: sed neque vllus, vel ripaticum, aut erraticum, aut thelonium, tam in sua possessione, quàm in nostro publico iure, à parte sæpefati Monasterij vnquam exigere, aut tollere præsumat pro mercede & remedio animæ nostræ, &c.

Ex eodem Pennotto, *loc. cit. cap. 60. num. 2.*

Clodoueus Rex Francorum à primordio fundationis Monasterij Sancti Petri Senonensis, Monachorum Sancti Benedicti, illud exemit ab omni onere tributorum; vt videre est in ipsumet priuilegio, per hæc verba, videlicet.

Feriam autem annalem, similiter concedo illi in festiuitate Apostolorum Petri, & Pauli: Ità vt nullus ex Ministris nostris, neque Comes, neque Vicecomes, neque Iudex publicus, in Mercato, neque in ipsa Feria annali, vllam consuetudinem accipiat; nisi Monachi, qui ibidem Deo deseruierint, neque rotaticos, neque portaticos, neque pedaticos homines distringendo: sed teneant securè, absque vllius contradictione, sicut Antecessores mei Reges Burgundiorum tenuerunt, &c. Præcipimus igitur, & statuimus, idem Monasterium, quod Filia mea carissima fundare cepit, cum omnibus ad se pertinentibus, sub nostra defensione atque maniburdia, & huius nostræ auctoritatis confirmatione, ab omni strepitu, & iudiciariæ potestatis impulsione, adeo liberum, & securum esse, vt nullus Iudex publicus in Ecclesias, aut loca, vel agros, seu possessiones quas in quibuslibet Territoriis, in ditione Regiminis nostri, iustè & legaliter præfatum Monasterium possidere videtur, vel in ea, quæ deinceps ipsius Monasterij dominio deuenerint ad causas audiendas, vel freda, aut tributa exigenda, aut mansiones, vel paratas faciendas, aut fideiussores, aut homines commorantes, sua temeritate destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas exactiones requirendas, nec pedaticos, nec thelonicos, nec rotaticos, siue portaticos, aut ripaticos tollendos, Nostris nec futuris temporibus, ingredi, nec auferre præsumat aliquis. Et sic ea teneant Monachi, seu Antecessores mei Reges Burgundiorum, tenuerunt securè, & quietè.

Ita tradit Renatus Choppin. *in Monasticon. lib. 1. tit. 3. num. 10.*

Item, Valesius Francorum Rex exemit, & à pedagiis, & ab omni iure Regio liberauit Abbatiam Beatæ Mariæ Regalis, Ordinis Cistercien. prope Mediolanum, Anno Domini 1348. Kalendis Ianuarij, in hæc verba.

Volumus, & præcipimus, quod dilectæ nostræ Sorores prædictæ Abbatiæ, & omnes res, & seruientes ipsarum, sint quieti ab omni exactione, & consuetudine seculari & liberum transitum per terram, & aquam habeant in omni loco potestatis nostræ: Ita, vt de rebus propriis ipsarum, quas emerint, vel vendiderint, aut deportari fecerint ad vsus proprios, vel ad vsus ædificiorum suorum pontagium, pedagium, thelonium, passagium, roagium, & modiationem vini, vel aliquas alias consuetudines, aut seculares exactiones, nulli omnino reddere teneantur.

Refert idem Renatus Choppin. *in Monasticon. lib. 2. tit. 2. num. 3.*

Item, Vuilelmus Rex Angliæ, & Dux Normanniæ, exemit ab onere pedagiorum, & exactionum laicarum, Abbatiam Sanctæ Mariæ Montis-burgi, cuius priuilegij verba inter cætera sunt.

Sint liberi, & quieti prædicti Abbas, & Monachi Montis Burgi per omnem terram meam à thelonio & passagio, & pontagio, & omni consuetudine, vbicunque fuerint in terra, & in mari, & in portubus ementes, & vendentes, vel locantes.

Ex Claudio Roberto *in Gallia Christiana Nomencla. Abbatiarum Gall. litera M.*

Item, Ina Rex Anglorum, libertatis priuilegio muniuit

muniuit Ecclesias, sub Aldhelmo Præsule constitutas, in hæc verba.

Hanc libertatem Ecclesiis impendo, & hanc priuilegij dignitatem Monasteriis confero: vt sine impedimento secularium rerũ,& absque tributo fiscalium negotiorum liberis mentibus Deo seruiant, & Monasticam Cœnobij disciplinam, Christo suffragium largiente, regulariter exerceant,&c.

Ex Clemente Rainerio, *de antiquit. Benedict. tract.* 1. §.6.

Monasterium Fontis Ebrardi, ab Henrico II. Britannorum Rege, exemptum fuit ab omnibus grauaminibus, vt testatur eiusdem Regis diploma,apud Renatum Choppin. *in Monasticon. lib.* 2. *tit.* 2. *n.*11. sub his verbis.

Eiusdemque Religionis Gardiatores, concedimus vniuersos, erudientes nostros, quibus & eorum cuilibet committimus; quatenus Religiosas, familiares, singularesque personas dictæ Ecclesiæ, & membrorum eiusdem, ac homines de corpore, defendant ab omnibus iniuriis, violentiis, grauaminibus,&c.

Item, Otho I. Imperator exemptionis priuilegium concessit Ioanni Abbati Monasterij Sancti Petri in Cœlo Aureo, Anno 962. cuius inter cætera exemptionis verba sunt,

Statuimus quoque, vt nullus reipublicæ Minister, neque aliquis ex iudiciaria potestate, tum in supradicta Curte Alpe plana, quam, & in aliis Curtibus, vel vicis eiusdem Monasterij liberos, aut seruos deinceps inquietare, aut ad placitum trahere, vel in finibus ipsius Curtis, aut Cœnobij placitum tenere, aut aliquem pignorare,aut detrahere præsumat; aut seruos super aliquam terram ipsius monasterij commanentes destringendos, nec vllas redhibitiones, aut illicitas occasiones requirendas ingredi audeat; & quidquid exinde Fiscus noster, vel pars publica sperare potuit, eidem sancto Monasterio, secundum concessionem, & confirmationem Luitprandi Regis, nostrorúmque Regum, vel Imperatorum solemni, & perpetua stabilitate firmamus, &c.

Vt per Gabrielem Pennott. *in Historia Tripartita, lib.*1. *cap.*60. *num.*3.

Ina Rex Angliæ, supracitatus, exemit pariter ab omnibus exactionibus Regiis, Monasterium Beatæ Mariæ Glastexiæ, vt habetur in Libro manuscripto in Bibliotheca Comitis Arundeliæ, in his verbis.

Consentientibus omnibus Britanniæ Regibus, Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, atque Abbatibus, statuo ego, & confirmo, quatenus omnes terræ, & loca, & possessiones Beatæ Mariæ Glastexiæ sint quieta ab omnibus Regiis exactionibus, & operibus, quæ indici solent, videlicet expeditione, & Pontis, Arcisque constructione, & abomnium Archiepiscoporum, & Episcoporum promulgationibus, & perturbationibus, sicut in antiquis eiusdem Ecclesiæ chartis ratum esse inuenitur, & à Prædecessoribus meis Kenevalchio Kentvino, Ceduallа, Baldredo confirmatum esse dignoscitur, inconcussa, & illibata permaneant, & quæcunque emiserint causas in homicidiis, sacrilegiis, veneficiis, furtis, rapinis, in dispositione Ecclesiarum, & descriptione in ordinatione Clericorum, in Conuenticulis Synodalibus, & in omnibus iudiciariis examinationibus, absque illius hominis præiudicio, Abbatis, & Conuentus dispositione diffiniantur.

Vide apud Clementem Rainerium, *de antiquit. Benedictin.tractat.* 1.§.12.

Ethelbertus Rex Anglorum,exemit Monasterium Sanctorum Petri, & Pauli ab omni potestate, vt in charta eiusdem Regis, apud Clementem Rainerium, *loc.cit.*§.15. appatet per hæc verba.

Monasterium in honorem Principis Apostolorum Petri, & Pauli condidi, & cum ipsa terra, & cum omnibus, quæ ad ipsum Monasterium pertinent, perpetua libertate donaui, adeo, vt nec mihi, nec alicui successorum meorum Regum, nec vlli vnquam potestati, siue Ecclesiasticæ, siue seculari quidquam, inde liceat vsurpare, sed in ipsius Abbatis sint omnia libera donatione, &c.

Chilpericus Rex Francorum, ædificauit Monasterium Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli in Vrbe Senonensi, Anno 580. & illud à potestate seculari exemit, quam exemptionem postea confirmauit Philippus III. anno 1283. vt refert Renatus Choppin. *in Monastic. lib.*2. *tit.* 2. *num.*20. vbi alia Monasteria, & ædes sacras exemptas esse à laica potestate ostendit.

Eduardus Rex Angliæ, Dominus Hiberniæ, & Dux Aquitaniæ, Abbatiam in Suburbio Bonuetniæ ædificatam in honorem Sancti Augustini, exemit ab omni fiscali tributo, & seruitio seculari, & ab omni expeditione, & pontium, siue arcium extructione, anno 844 teste Clemente Rainerio, *de antiquit. Benedictin.*§.14.

Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, multis Imperatorum, & aliorum Potentatuum priuilegiis decorata est; vt eius Monasteria, tam in particulari, quàm in vniuersali sint libera à laica potestate, & omnibus exactionibus, contributionibus, collectis, datiis, gabellis, & aliis oneribus.

Henricus enim IV. Imperator, *sub Datum Roccenege, nonas Augusti, anno* 1514. vltra quod in priuilegio, in præfato die concesso, sub Imperiali protectione recepit omnia Monasteria Vallis Vmbrosæ Congregationis; exemit etiam illa ab omni inquietatione, & perturbatione laicali, necnon ab omnibus exactionibus: violatoresque huiusmodi priuilegij pœnæ reos in ipso appositæ constituit.

Item Henricus III. Imperator, anno 1055. aliud simile priuilegium concessit Abbatiæ Sancti Saluij; illámque in suam defensionem recepit, & bona omnia eiusdem Monasterij, sub tutela Imperiali esse voluit,mandando sub pœnis quibusdam omnibus,etiam si fuerit Dux, Marchio, vel quæuis persona, ne Monasterium prædictum iam in bonis, quam in personis molestari possit.

Item,

Item, Fridericus I. Imperator, Anno 1158. Monasteria omnia nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, vbilibet posita, sub Imperiali tuitione suscepit, ac Imperiali priuilegio muniuit; mandando omnibus personis, etiam si fuerit Dux, Marchio, Comes, vel Vicecomes.

Item, quod nolla Ciuitas, nullaque persona parua, vel magna, Monasteria prædicta inquietare audeat, vel eorum possessiones, ac reliqua bona minuere præsumat; mandatque insuper, ne aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis prædictorum Monasteriorum exigi possit.

Ipsius Friderici Imperatoris, & eius filij, alia nonnulla priuilegia fermè eiusdem tenoris particularibus nostræ Congregationis Monasteriis concessa fuisse testantur eorum diplomata, existentia cum nonnullis aliis Henrici VI. & Honorij VI. & Othonis IV. & Friderici II. & aliorum Imperatorum, in Archiuio Vallis Vmbrosæ.

Quibus omnibus gratiis, & priuilegiis breuitatis causa omissis, vnum ex diplomatibus supradictis Friderici I. Monasteria nostræ Congregationis ab omnibus oneribus eximens, hic verbatim apponere libuit.

IN NOMINE SANCTÆ ET indiuiduæ TRINITATIS.

Fridericus, diuina fauente clementia, Romanorum Imperator Augustus.

CVm omnium fidelium petitionibus, & necessitatibus subuenire debeat Imperialis Maiestas, multò magis his est impertienda eius beneficij clementia, quos Religionis præcipuè exuberare facit gratia. Quapropter, notum esse volumus omnibus Imperij nostri fidelibus, quod diuinæ mercedis intuitu, & fidelium nostrorum interuentu, Ioannis scilicet Strumensis Abbatis, & Andreæ Placentini, Marino Vall'Vumbrosanæ Ecclesiæ Præsidente, cuncta Monasteria Vall'Vmbrosanæ Congregationis, vbilibet posita sub nostra Imperiali tuitione suscepimus. Statuimus itaque, vt nullus Archiepiscopus, Episcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla Ciuitas, nulla Persona parua, vel magna, Ecclesiastica, vel Secularis, prædicta Monasteria inquietare audeat, vel eorum possessiones, seu reliqua bona auferre, minuere, vel quoquo modo vexare præsumat, sed cuncta, quæ eisdem Monasteriis oblata sunt, vel offerri contigerit, vel aliis quibuscunque modis, iustè acquisita sunt, vel in futuro acquisierint, libera, & quieta seruorum Dei seruitiis, & vtilitatibus subiaceant. Præterea nostra imperiali auctoritate concedimus, & salua in omnibus Imperiali Iustitia, confirmamus, vt quæcunque in præsenti iustè possident, vel in futuro possessuri sunt, eisdem Monasteriis rata, & illibata permaneant; vt nulla potestas, nulla persona, nulla Ciuitas, nec Florentia, nec alia, fodrum aliquod, vel districtum, vel aliquam exactionem à rusticis, vel conuersis præfatorum Monasteriorum exigere, vel accipere præsumat. Si quis autem huius nostri præcepti violator extiterit, sciat se compositurum auri purissimi libras centum; medietatem Cameræ nostræ, & medietatem prædictis Monasteriis. Quæ vt meliùs obseruentur, præsentem paginam sigilli nostri impressione munitam roborauimus.

Signum Domini Friderici Romanorum Imperatoris inuictissimi.

Ego Reinaldus Cancellarius Frederici Colonien. Archiepisc. & Archicancellarius recognoui. Anno Dominicæ Incarnationis 1158. *Indictione septima, Regnante Domino Friderico Romanorum Imperatore Gloriosissimo. Anno Regni eius septimo, Imperij verò quarto. Data in Prato Grainiano, pridie Kalendas Decembris.*

Priuilegiis nostris supraicitatis similia habent aliæ Religiones, & præcipuè Religio Cistercien. vt liber priuilegiorum eiusdem Religionis, authenticam fidem facit, *in calce* enim *ipsius libri*, extat inter alia diplomata, illud Philippi Regis Francorum, sub Datum Parisiis, anno domini 1034. in quo Cistercienses Coabbates, & Monachos sui Regni præcipit liberos & immunes esse in omnibus, quæ in sequentibus verbis eiusdem priuilegij (prout ad rem nostram faciunt) continetur.

Item, quòd bona eorum mobilia non capientur, vel iustitiabuntur in aliquo casu per iustitiam secularem. Item, quod in casu, vbi licitè bona ipsorum immobilia capi contingeret, ea consumi, vel destrui non liceat, aut expendi, quòd si fiat, id ante omnia faciemus emendari, & eos indemnes seruari.

Et quod si ad ipsorum bonorum Saisinam, vel custodiam seruientes deputari oporteat, vnus tantummodò seruiens in quolibet Monasterio, & in qualibet domo ipsorum deputetur, qui de stipendiis suis viuere teneatur, prout in nostris continetur statutis. Item quod recognitiones, & aduocationes nouæ, quæ ab Ecclesiarum ipsarum subditis Nobis fiunt, nullatenùs admittentur, & factas de nouo, faciemus penitùs reuocari. Item, quod baillini, & alij officiarij nostri teneantur iurare, quod mandata sibi facta, & fienda per litteras nostras, pro Ecclesiis, & personis dicti Ordinis absque difficultate fideliter exequentur. Item, quod non impedientur, aut inquietabuntur super possessionibus, siue redditibus emptis per ipsos in feudis, retrofeudis, aut censiuis suis, in quibus omnimodam, altam, & bassam habent iustitiam; quoniam possessiones, & redditus, taliter acquisitos perpetuo tenere valeant absque coactione vendendi, vel extra manum suam ponendi, aut præstandi Nobis financiam pro eisdem. Item, quòd rollantur grauamina eis per gentes nostras illata, ac nostra iam concessa statuta seruentur, & ea baillivi nostri iurare teneantur se firmiter seruaturos. Item, quòd ad opus garnisionum nostrarum, bona eorũ, vel subditorum

suorum

ſuorum, eis inuitis, nullatenùs capientur. Item, quòd pro grauaminibus, ſibi illatis corrigendis, de quibus liquebit, auditores non ſuſpectos, eiſdem cùm requiſiti fuerimus, concedemus, qui vice noſtra celeris complementum iuſtitiæ ſuper hæc fideliter exhibebunt.

Priuilegia eiuſdem tenoris ferè infinita (vt ita dicam) hîc recenſeri poſſent, quæ breuitatis cauſa relinquuntur; maximè cùm illorum multa à curioſo lectore, intueri queant apud Renatum Choppin. *in Monaſt. & de Sacra Polit. per tot.* & Clementem Rainer. *de antiquit. Benedictin. in Ang. per tot.* Gabriel. Pennot. *in ſua Hiſt. Trip.* & in Chronic. Caſinen. *in lib. Priuileg. Ciſtercien.* in Concil. General. nouiter Colon. impreſſ. paſſim ſimiliter in Gallia Chriſtiana in Hiſtoria Anglicana, & apud Card. Baronium, & Bellarm. ſæpè videatur, inſuper Miræus *de Originibus Benedictin. Ciſtercien. & Premonſtraten.*

His omnibus additur memorabile diploma Caroli IV. quòd ad intelligentiam exemptionis clericorum, & Eccleſiaſticorum à poteſtate laica multum conducit, ipſiúſque optimi Imperatoris Religionem & piam mentem, oſtendit, quòd hîc tranſcribere mihi viſum eſt, ſuis præciſis verbis.

CAROLVS IV. DIVINA
Fauente Clementia, Imperator,
ſemper Auguſtus, &
Bohemiæ Rex.

Ad perpetuam rei memoriam.

ETſi Imperialis benignitatis clementia, quorumlibet deuotorum Fidelium, quos Sacrum Romanum ambit Imperium, ex officij debito teneatur neceſſitatibus, & iniuſtis oppreſſionibus conſulere, & de opportunis remediis, prouidere; ad illos tamen maximè dirigitur noſtræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoſcimus, quorúmque oppreſſionibus, ſtatus Eccleſiaſticæ libertatis, quam ſemper noſtris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & nimis indebitè prægrauatur. Sanè ad Imperialis Majeſtatis audientiam ex parte honorabilium Præpoſiti Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Maideburgen. Eccleſiæ, deuotorum noſtrorum dilectorum inſinuatione, quæ queruloſè, & ſuppliciter eſt deducta, peruenit. Quòd Seculares quidam in poteſtatibus, & officiis conſtituti, videlicet Duces, Comites, Barones, & alij Domini temporales, necnon, & Conſules Ciuitatum, Villarum, Oppidorum, & locorum Rectores dictæ Maideburgen. Maguntinen. Colonien. Prouinciarum, Dei timore poſtpoſito, ſtatuta ſingularia, & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra perſonas Eccleſiaſticas, & Eccleſiarum libertates, & legitimas, ciuiles, & canonicas ſanctiones: puta, quòd nulla bona temporalia in Eccleſiaſticam libertatem transferantur, necne clerici in ſacris conſtituti, ad agendum, & teſtificandum in quibuſlibet, & maximè in piis cauſis, aliquatenus admittantur; quodque excommunicati laïci, & publicè denunciati in foro ciuili minimè repellantur. Item prædicti Domini temporales, Conſules, & Rectores per ſecularem poteſtatem res, & bona clericorum occupant & arreſtant: oblationes Fidelium diminuunt & reſtringunt exactiones, & taliàs indebitè de bonis Eccleſiæ, & redditibus exigunt, & extorquent, poſſeſſiones Eccleſiarum, & perſonarum earum deuaſtant incendiis, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laïcos factos legitimos ad libros Ciuitatum, Oppidorum, Villarum, & locorum recuſant inſcribere, & ſigillare: donata, & legata ad Fabricas, & Eccleſiarum ſtructuras, contra Prælatorum voluntatem, & aliorum, quorum intereſt, præſumunt vſurpare contra iuſtitiam in fraudem, & odium clericorum, & de bonis, & rebus etiam quas non cauſa negotiationis, ſed pro vſibus propriis per terram ducunt, ſeu duci faciunt teloneum exigunt, & recipere non verentur, & confugientes ad Eccleſias, & Cœmeteria indè extrahere, contra Imperiales ſanctiones, præſumunt. Quæ omnia, & ſingula, ac inde ſecuta, cùm per ſacras, & ciuiles, & canonicas ſanctiones expreſsè reprobata ſint, & in fraudem Eccleſiaſticæ libertatis, de facto præſumpta, de Principum, Comitum, Baronum, Fideliúmque noſtrorum conſilio, ex certa ſcientia, Imperiali auctoritate caſſamus, irritamus, & annullamus, caſſáque, irrita, & nullius eſſe momenti penitùs deducimus, & expreſsè pronunciamus. Præcipientes ſub indignatione Imperialis banni, vniuerſis, & ſingulis Maideburgen. Colunien. & locorum vicinorum Principibus, & temporalibus Conſulibus, Poteſtatibus, ipſorum ſtatuta, & ordinationes, ſicut in præiudicium Eccleſiaſticæ libertatis edicta ſunt, omninò reuocent, & de luce tollant, & ſecundùm ea non iudicent ampliùs, nec ſententias dictent: aut eiſdem iudicium, quomodolibet: & contra Eccleſiaſticam libertatem patiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicumque laïcus, cuiuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtat: auſu ſacrilego, & propriæ temeritatis audacia, Sacerdotẽ, vel clericum ſecularem, vel Religioſum diffidauerit, vel captiuauerit, proſcripſerit, ſpoliauerit, occiderit, vulnerauerit, & mutilauerit, aut in carcerẽ detinuerit: aut huiuſmodi maleficia perpetrantes, ſcienter receptauerit, vel fauorem in eis præſtiterit, præter pœnas à ſacris Imperialibus, & canonicis ſanctionibus eis inflictas, ſint ipſo facto

infames,

infames, ac omni honore priuati. Nec ad placita, vel consilia nobilium admittantur quouis modo. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipsos Prælatos Ecclesiasticos, vt hanc nostram legem, & sanctionem in Synodis, & Ecclesiis publicari procurent: & requisiti executionem pœnarum, & sententiarum denuncient; ne in præmissis excedentes per simulatam ignorantiam suas malitias valeant excusare. Nulli ergo hominum liceat hanc nostræ cassationis, & remutationis, seu pronunciationis, aut denunciationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet contraire, sub pœna mille marcharum auri: quas ab eis, à quibus contrà factum fuerit, irremissibiliter exigi volumus: & eorum medietatem nostri Imperialis, residuam verò partem iniuriam passorum vsibus decernimus applicari.

Datum Tangerundiæ anno Domini 1378. Indictione 5. 5. Kalendas Iulij, Regnorum nostrorum anno 30. Imperij verò 23.

Refertur priuilegium istud *in calce alterum* Concilij Constantiensis, & ab eodem Concilio *in 19. sess.* approbatur & confirmatur.

6 Denique Catholicorum fere omnium Regum, & Principum priuilegiis multis seculis vsque ad præsens, potiuntur consensu totius Orbis clerici & Ecclesiastici; vt non solùm eorum personæ, sicuti in antecedenti quæsito probatum est, verùm etiam facultates, & bona libera sint ab eorumdem Regum & Principum potestate.

7 Immo talis exemptio à prædictis Imperatoribus, Regibus, & Principibus super huiusmodi clericis, & Ecclesiasticis, eorúmque bonis, reuocari non potest; probatur multis rationibus à Leonardo Lessio *loc. cit. num. 35.* adductis.

Primò, quia fuit absoluta, & perpetua ex mente concedentium: omnis autem donatio, vel exemptio facta Communitati in perpetuum, est irreuocabilis.

Secundò facta fuit ad remunerandа beneficia spiritualia, quæ regna percipiunt ab Ecclesia.

Tertiò, quia principaliter ad Dei honorem facta fuit: sicut donatio agrorum, aut villarum, quæ offeruntur Ecclesiæ, eiusque ministris. Vnde sicut sacrilegium esset repetere agros Ecclesię donatos, ita sacrilegium erit infringere clericorum immunitatem.

Quartò, Orbis Christianus, à quo Principes habent auctoritatem, consensit in hanc exemptionem; vnde non est in principis potestate eam reuocare: sicut quod semel consensu Regni est alienatum, non potest repeti.

Quintò, quia Concilia, & Pontifices qui sunt suprà ipsos Principes, eam confirmarunt. Et prædicta insuper corroborantur; quia etiam Principibus renuentibus in dictam exemptionem consentire, Summi Pontifices habebant facultatem illam faciendi, vt docent Doctores, & probat Couarr. *in pract. c. 31. n. 3. & 4.* ex eo, quia potestatem habent à Christo Domino statuendi id, quod ad bonum, & vtilitatem spiritualem Ecclesiæ, atque Dei laudem, & honorem necessarium videtur, & opportunum: expedit namque supradicta confirmari, tùm quia Status Ecclesiasticus & res diuinæ, quas personæ Ecclesiasticæ tractant, perturbarentur, ac vilescerent, si instar laicorum ad Iudices seculares traherentur: tùm quia non tantùm à diuinis officiis distraherentur, verùm etiam daretur occasio, vt facili negotio à laicis vexari possint, multo magis quia laici sunt admodum infesti clericis, *cap. laici 2. quæst. 7.*

Sextò, quia Principes Christiani non verè, & propriè exemptionem Ecclesiasticis concesserunt, sed potiùs detexerunt, & in eam à Deo concessam consenserunt, illiúsque exercitium iussere, vt dixi *in anteced. quæsit.*

Suadet pariter, quod sicut Papa exemptos facere potuerit clericos à potestate & iurisdictione Principum secularium, ita etiam illos eximere potuerit à tributis, & aliis oneribus, vt *in sequenti Quæsito* latiùs ostenditur.

8 Ad effectum autem, vt personæ Ecclesiasticæ legitime possint, onera à laicis imposita subire, & ad ea persoluenda compelli, inspectu iure Canonico, plura copulatiuè requiruntur, de quibus Rota *in Brundusina gabella 13. Februarij 1604. coram Pena, quæ in fine operis est decis. 103.* & priùs Berous *consil. 31. sub num. 13. vol. 1.*

9 Primò vt adsit magna necessitas, cui aliàs facilè subueniri non possit, nisi clerici cum laicis contribuant, vt probatur *in cap. non minus* vbi expressè notat Abb. *in n. 4. de immunit. Eccles.* & clariùs apparet *per extrauag.* Benedicti XI. *sub eod. tit.* & notant Decian. *consil. 51. num. 31. lib. 3.* Molin. *de iustit. tract. 2. disput. 672.* Catol. de Grass. *de effect. clericat. effect. 5. num. 144.* Suar. *de immunit. Eccles. lib. 4. cap. 26. num. 15.*

10 Secundò debet concurrere communis vtilitas, vel saltem pietas, vt *in d. cap. non minus, & cap. aduersus, & cap. peruenit de immunit. Eccles.* Decian. *consil. 14. sub num. 20. vers. ad idem text. lib. 1.*

11 Tertiò requiritur, quòd onus sit tale, vt ad illud sustinendum laici non sufficiant; Clerici enim & Ecclesia solùm tenentur cùm laicis contribuere in subsidium, & vbi laicorum non suppetunt facultates *d. cap. non minus, & cap. aduersus*, quas considerationes considerauit Benedictus XI. *in d. extrauag. de immunit. Eccles.* ibi, *Ceterùm attendant solliciti Ecclesiarum Prælati, & alij Clerici, Lateranense Concilium quod in huiusmodi subuentionibus solum casum necessitatis, aut communis vtilitatis, vbi laicorum ad id non suppetunt facultates, deliberatione prouida noscetur excepisse.*

12 Quartò requiritur, quod ad onus huiusmodi imponendum vocetur, & consentiat totus Clerus, nec sufficeret Episcopus cum Capitulo; quia quod omnes tangit, ab omnibus particulariter approbari debet, *cap. etsi omnes, de constit. reg. quod omnes de reg. iur. lib. 6.* & probatur *in d. cap. aduersus*, & notat Abb. *in d. cap. non minus n. 4. & 5. in 4. notab.* Berous *d. consil. 31. num. 13. vers. quartò requiritur.* Bellett. *disquisit. clerical. part. 1. tit. de except. cleric. §. 2. num. 6.*

13 & ad obligandum exemptos, non sufficit assensus Episcopi, Capituli, & Cleri, sed eorumdem exemptorum consensus est necessarius, Less. *de iust. & iur. lib. 2. cap. 33. dub. 3. num. 26.* Salas *de legib. disp. 14. sect. 11. num. 115.*

Quintò in istis oneribus imponendis, vt personæ ecclesiasticæ teneantur, necessariò debet consuli summos Pontifex, & ipso consulto, & annuente, & non aliàs clerici contribuant. *d. cap. aduersus*, vbi notat Abb. *num. 5. vers. quartò requiritur* & fuit expressè cautum per Benedictum XI. *in d. extrauag. de immunit. Eccles.* & meritò: nam si in Episcoporum, & Cleri arbitrio hoc relinqueretur, facilè imponerentur huiusmodi onera per ambitum, & preces Principum & ministrorum laicorum, quibus occurrere solent Romani Pontifices, qui non aliter, quàm causa cognita, istas facultates, vt Clerici contribuant, conce-

cedere solent: notant Suar. *d. lib.4. de immunit. Eccles.cap.32.* Carol. de Graff. *d.effect.3. num.287.* Hoc tamen limitatur in casibus inopinatis, & improuisis, 15 putà belli, vel incursionis hostium, qui præuideri nequeunt, nec illis prouideri mediante recursu ad summum Pontificem, cùm celeritatem expostulent, & moram non patiantur, vt notant Doct. & præsertim Alex. Ias. & Ripa *in l. si ex toto, §.1. ff. de legib. Syluest. verb. Immunitas 1. num.20.* Les. & Salas, *locis citatis.* Et his casibus tenentur contribuere omnes etiam Religiosi exempti. 16 Nisi verba exemptionis sint vniuersalia, & apta comprehendere etiam huiusmodi casus inopinatos, & improuisos; Alexand. *consil. 30. num.3. vers. nec obstat, & num.14. vol.5.* Rip. *in l.1. n.51. ff. de vulgar. & pupillar.* Paris. *consil. 68. num. 17. & sequen. vol.1.* Cephal. *consil.158. n.9.* Decian. *consil.51. num.22. vol.3.* Natt. *consil.63. num.11. & seq. & ferè per tot. & consil.397. num.4.* Roland. *consil.6. num.33. & seq. vol.1.* & in terminis de priuilegiis Hierosolymitanorum equitum, latè Rota *in Leodien. collectarum 19. Martij 1604. coram Ortembergo, quæ est decis.72. p.1. recent. & in eadem causa 19. Aprilis 1619. coram Buratto, quæ inter eius impress. est decis. 391. & in fine operis est decis.105.*

17 Vltimò requiritur, vt postquam talia onera prædictis requisitis concurrentibus imposita fuerint, ad ea soluenda personæ Ecclesiasticæ non à ministris laïcis, sed à Superiore Ecclesiastico compellantur, Principes enim, & Potestates seculares non possunt se in bis intromittere. Ita Innocent. *in d. cap. non minùs, num.6. de immunit. Eccles.* Bald. *in l. ad instructionem, sub num.3. vers. quod verum credo. C. de sacros. Eccles.* Abb. *in d. cap. non minùs n. 18. vers. dicit tamen,* Guidop. *decis.78. in fin. vers. si tamen*, cum aliis per Menoch. *consil.800. n.17. & 19.* & latiùs *n. 50. & 51.* Decian. *tract. criminal. lib.4. cap.11. n.3.* Addit. *ad decis.234.* Thesaur. *sub lit. F. vers. sed dubitari potest.*

QVÆSITVM XXI.

An Abbates, & Prælati Ecclesiastici à datiis, gabellis, & aliis oneribus laïcorum exempti sint.

SVMMARIVM.

1 *Tributum, vectigal, gabella, telonium, & alia huiusmodi significant exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus.*
2 *Tributum, vectigal, & alia huiusmodi in specie quid significent, & quomodo inter se differant.*
3 *Ecclesiastici à gabellis, tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm personalibus exempti sunt.*
4 *Religiosi exempti sunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm personalibus, per specialia priuilegia summorum Pontificum.*
5 *Ecclesiastici in quibusdam casibus non sunt exempti à gabellis, & aliis oneribus laicalibus.*
6 *Bona, quæ habet Ecclesia de iure diuino, sunt perpetuò immunia à quibuscumque oneribus.*
7 *Bona, quæ Ecclesia habuit à priuatis sed ad cultum diuinum, & officium spirituale fuerunt destinata, immunia sunt ab omnibus oneribus nedum publicis, & Regijs, verùm etiam priuatis, & præexistentibus.*
8 *Bona, quæ Ecclesia possidet iure temporali, & iure ciuili, exempta sunt ab oneribus impositis, postquam ad Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas bona deuenerunt.*
9 *Bart. cautela, vt bona transeant ad Ecclesiasticos cum onere reprobatur.*
10 *Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Ecclesiæ.*
11 *Onera imposita, priùs quàm prædia ad Ecclesiam, vel personas Ecclesiasticas peruenirent, an sint soluenda.*
12 *Onera imposita bonis propter bona ipsa, sunt persoluenda, ad quascumque manus bona perueniant, quia sunt onera certa, realia, & perpetua.*
13 *Onera, quæ non sunt certa, & perpetua, sed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, desinunt durare, postquam res tali onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ, vel personarum Ecclesiasticarum.*
14 *Impositio, quæ fit pro solido, & libra, desinit durare, postquam res peruenit ad manus Ecclesiæ.*
15 *Onera, quæ imponuntur super bonis, ratione personæ tantum non possunt imponi, nisi subiectis.*
16 *Onera imposita super bonis ratione personæ tantùm, non sunt ab Ecclesiasticis persoluenda, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsos bona peruenirent.*
17 *Bona in Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas translata, quando retineant obligationem soluendi tributum.*
18 *Onera laicalia soluere non tenetur Ecclesia ex ipsius bonis in catastro laicorum descriptis de consensu Prælati, absque assensu Apostolico, etiam si Prælatus collectas soluerit*, num. seq.
20 *Prælatus soluens collectas, non priuatur sua immunitate.*
21 *Regulares & si nequeant inuiti cogi ad iurandum: possunt tamen gabellarum emptores ab ipsis exigere iusiurandum pro eorum rebus, per duanam transeuntibus, an eorum iuramento standum sit.*
22 *Exemptio à gabellis transit ad colonos.*
23 *Hieronymi Buccaferrei Iurisconsulti Bononien. responsa duo referuntur in materia, an collecta imponi possint fructibus colonorum Ecclesiæ.*
24 *Onera Ecclesiasticis imponentes sunt excommunicati.*
25 *Onera Ecclesiasticis imponentes, absque Papæ licentia, etiam si nulla exactio sequatur an sint excommunicati.*
26 *Onera Ecclesiasticis imponentes pro bonis ipsis donatis, vel ab eis emptis, sunt excommunicati.*
27 *Bona clericis donata ad titulum patrimonij, ad effectum suscipiendi sacros Ordines, sunt exempta ab oneribus laicalibus.*
28 *Onera, & collectas à clericis negotiatoribus exigentes an sint excommunicati.*
29 *Negotiator quando dicatur clericus.*
30 *Negotiatio quando clericis permissa.*
31 *Onera, & collectas à sponte dantibus exigentes, an sint excommunicati.*
32 *Prælati imponentes onera Ecclesiasticis absque Papæ licentia, an sint excommunicati.*
33 *Collecta an exigi possint à clericis, qui causa fraudandi collectas clericalem habitum assumpserunt.*
34 *Ecclesiastici feudatarij Principum secularium tenentur ad onera feudorum.*
35 *Collectæ imponi, & exigi nequeunt à clerico pro bonis in communi possessis cum patre, vel fratre laicis.*

PRo intelligentia terminorum qui in præsenti Quæsito sæpè enunciantur: Notandum est quòd 1 huiusmodi termini, nempè *tributum, vectigal, gabella, telonium,*

telonium, & alia huius generis, important publicam exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus; in specie autem vnum quodque habet suam particularem differentiam. Vectigal enim dicitur, quod pro rebus vectis præstatur, & idem significat id, quod datur pro ducatu per terram alicuius, vt securiùs vadant. Et hoc etiam dicitur telonium, quòd à Græco nomine ductum idem est, quod vectigal, seu gabella, vel duana. Itaque vectigal, guidagium, seu gabella, vel duana, sunt idem. Pensio est pretium vsus rei locabilis, quæ si soluatur priuatæ personæ dicitur priuata; si Principi, vel Communitati, dicitur publica. Census est quædam pensio, quæ de prouentibus soluitur. Tributum est census, qui datur de proprio solo Principi, vel Communitati. Itaque pensio, census, tributum, quando sunt publica, idem sont. Tallia verò, præstatio, impositio, collecta idem etiam sunt, & quodlibet eorum est summa, quam Princeps, vel Communitas exigit proportionaliter ad totam substantiam cuiuscunque. Angaria autem & perangaria est iniusta compulsio, siue coactio ad aliquid soluendum, vel faciendum: seu angaria est obsequium personale, & reale, propriis scilicet sumptibus præstitum. Munus aliquando sumitur pro dono, aliquando pro officio, vel honore, aliquando verò sumitur pro eo, quòd necessario subimus lege, vel imperio, ita Syluest. *verb. gabella* 1. *per totam*, Roderiq. *tom.* 2. *regul. quæst.* 65. *art.* 1. & communiter *Summista verb. vectigal*.

3 Ecclesiasticos omnes, atque ita Religiosos, qui verè Ecclesiastici sunt, & seruitio Dei mancipati, vt superiori Quæsito dictum est, à datiis, gabellis, vectigalibus, & aliis tributis, & oneribus tam realibus, quàm personalibus, tam impositis, quàm imponendis immunes, & exemptos esse probatur expressè *in cap. fin. de vit. & honest. cleric.* vbi apertè probatur, clericos, & Ecclesiasticas personas non subiici in bonis propriis, statutis, & consuetudinibus Patriæ circa solutionem gabellarum, seu collectarum editis.

Probatur etiam *in cap. non minùs*, & *in cap. aduersùs, de immunit. Eccles.* vbi dicitur, quòd ab omnibus oneribus Vrbium, & Castrorum clerici sunt exempti; facit *cap. quanquam de censib. in* 6. & *clem. præsenti eod. tit. cap. aduersùs*, & *cap. non minùs de immunit. Eccles.*

De iure etiam ciuili manifestè probatur ex iure nouissimo Authenticorum, *auth. item nulla Communitas C. de Episc. & cleric.* & *in corpore* vnde sumitur d. lex nempè, *Auth. collat.* 10. *§. item nulla, tit. de stat. & consuet. contra lib. Eccles.* vbi generaliter disponitur, quòd nulla Communitas, vel persona publica, vel priuata colectas, vel exactiones angarias, vel perangarias Ecclesiis, vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponant, aut inuadere bona Ecclesiastica præsumant, idem probatur *in l. sancimus la* 2. *C. de Sacros. Eccles.*

Talis exemptio à vectigalibus, & aliis oneribus clericis, & Ecclesiasticis personis donata, probatur insuper (antequam ad speciales Summorum Pontificum Constitutiones deueniamos) ex consuetudine omnium gentium; quòd enim vbique fit, proculdubio naturam vniuersalis consuetudinis induit; & quòd vbique hoc, quod præmisimus factum sit, vel saltem multis, & præcipuis locis, nec non apud multas nationes, sic ostenditur; nam Hebræi Leuitas suos exemptos habebant ab omnibus tributis, vectigalibus, & oneribus, ita habetur *in cap.* 30. Exod. Ægyptij sub Rege Pharaone Sacerdotes suos similiter exemptos à prædictis oneribus habuerunt, vt elicitur ex *cap.* 47. Genes. Idem constat de Sacerdotibus Hebræorum sub Artaxerse Rege, *ex lib.* 1. Esdræ *cap.* 7. & de Sacerdotibus Gentilium habetur apud Aristotelem *in lib.* 2. *Oeconom.* & ex Cæsare *lib. de Bello Gallico*, & ex Plutarcho *in Camil.* & ex aliis.

Apud verò Christianos, Constantinus Imperator Ecclesiasticos immunes ab omnibus Reipublicæ oneribus declarauit, vt patet ex Epistola illius ad Auillinum apud Eusebium *lib.* 10. *Histor. Eccles. cap.* 7.

Idipsum fecerunt multi alij Imperatores, Reges, & alij Potentatus, vt fatentur Card. Bellarm. *de exempt. cleric. c.* 2. *vers. hanc igitur sententiam, in fine* 2. *tom. controuers.* & Ioan. Baptista Scortia *in expositione Bullæ Cœn. can.* 18. *vers. easdem immunitates.*

4 Prætereà ex abundanti probatur ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis Regularibus cõcessis. Nam Eugenius IV. *anno Domini* 1434. 7. *Kal. Martij, sub Datum Florentiæ Pontificat. sui anno* 4. concessit Monachis Casinen. aliàs Congregationis S. Iustinæ de Padua priuilegium, per quòd Episcopis, & aliis potestatibus secularibus, & Regibus prohibet, ne Monasteriis dictæ Congregationis aliquas exactiones, aut onera realia, seu personalia, etiam ad refectionem pontium, à personis dictorum Monasteriorum exigere audeant, vel imponere sub pœna excommunicationis à notitia huius indulti incurrenda.

Insuper exemit dictam Congregationem à quacumque decima, collecta, & subsidio per Sedem Apostolicam imposita, vel imponenda, nisi de hoc indulto de verbo ad verbum faciat mentionem; liberauit etiam dictam Congregationem à quacumque pensione, censu, tributo, quo tenebatur alicui Ecclesiæ Ordinariis, & aliis quibuscumque personis de bonis suis, & redditibus, & domibus, non obstante quocumque in contrarium etiam à Sede Apostolica indulto, & à solutione decimarum, primitiarum, & quartesiæ de omnibus bonis, quæ ipsi colũt, vt habetur *in lib. priuil. prædictæ Congregationis concess.* 7. 8. & 9.

Congregatio nostra Vallis-Vmbrosæ inter alia priuilegia, quibus ab Apostolica Sede decorata, & munita est, plurimas habet exemptiones ab omni seculari potestate, contributione, talliis, & aliis oneribus, quarum exemptionum (relictis omnibus aliorum Monasteriorum d. Congregationis particularium, quoad hanc rem priuilegiis) tantùm illam Innocentij IV. eximentem omnes Monachos eiusdem Congregationis ab exactionibus, contributionibus, & talliis, aliisque oneribus verbatim referam.

Innocentius Episcopus seruus seruorum Dei, Dilectus filiis Abbati, & Conuentui Monasterij Vallis Vmbrosæ, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Monasteriorum, & locorum Ordinis Vallis Vmbrosæ, quieti paterna solicitudine prouidere volentes, vt per communia Ciuitatum, in quarum districtu Monasteria, & loca pia consistunt, ad soluendas eis exactiones, seu tallias per ea impositas, siue ad exercitum faciendum, compelli nequaquam possitis, auctoritate vobis, præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Perusij 5.Kal. Martij Pontificatus nostri anno 10.

Hoc priuilegium, sicut & multa alia, ab exactionibus, contributionibus, aliisque oneribus, necnon à secularium Principum, & qualibet laica potestate eximentia confirmauit Vrbanus V. *in illa Constitutione*, sub datum Auinioni 4. Kal. Martij anno 1363. Pontificatus verò 1. Quod priuilegium cum antecedenti legitur in libro Authentico priuilegiorum nostræ Congregationis. Tenor autem huius Confirmationis est.

Cùm à vobis petitur quod iustum est, & honestum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij Nostri, ad debitum perducatur effectum. Ea propter dilecti in Domino filij vestri iustis postulationibus, grato concurrentes assensu, omnes libertates, & immunitates à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, siue Priuilegia, seu alias indulgentias, vobis, & Monasterio vestro concessas, nec non libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, ac aliis Christi fidelibus, rationabiliter vobis, & eidem Monasterio vestro indultas, sic eas iustè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio, auctoritate, confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum se nouerit incursurum.

Qoibus priuilegiis gaudent omnes Religiones communicationem priuilegiorum dictarum Congregationum habentes, præter concessiones speciales singulis ordinibus impartitas.

Præterea id specialiter censuit Rota Romana *in vna Bononien. exemptionis die* 25. *May* 1618. *coram Eminentiss. Card. Verospio*, pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Lateranensis, vbi habetur, idem fuisse dictum *in Coregien. gabellæ coram Iusto* 27. *Nouembris* 1602.

5 In aliquibus tamen casibus Religiosi, sicut, & cæteri Ecclesiastici non sunt exempti: si enim antequam bona aliqua ad eos venirent, onus aliquod certum, & inuariabile annexum habebant, v. g. aliquem censum, vel seruitutem debitam, vel onus reparandæ viæ publicæ adiacentis, denique postquam ad Ecclesiasticorum manus peruenient, tenebuntur etiam ipsi ad ea onera præstanda; quia vnaquæque res cum suo onere transit, *cap. constat. cap. cùm non sit, & cap. pastoralis, de decimis*, Syluest. *verb. immunitas*, 1.*num.*19.

Verùm pro clariori huius materiæ intelligentia, distinguendæ sunt plures species honorum Ecclesiasticorum, prout distinxit Rota *in Alben. gabellæ, seu onerum* 28. *Iuny* 1630. *coram R. P. D. meo Merlino*, *quæ in fine operis est decis.*104.

6 Prima est species bonorum, quæ habet Ecclesia iure spirituali, & diuino, vt decimæ, & oblationes, & hæc semper, & perpetuò sunt immunia à quibuscunque oneribus secularibus, tam præteritis, quàm futuris, quia immediatè illa habet à Deo, nec commiscenda cum laicis, vt Numet. *cap.*18. & notant Canonistæ communiter *in Canon. si tributum* 11. *quæst.*1. *& in Can. secundum* 23. *quæst.*8.

7 Secunda est species bonorum, quæ Ecclesia habuit à priuatis, sed ad cultum diuinum, & officium spirituale sunt destinata, vt situs Ecclesiarum, & cœmeterium pro sepulturis, hortus iuxta Ecclesiam; & hæc pariter sunt immunia semper ab omnibus tributis, & oneribus nedum publicis & Regiis, verum etiam priuatis, & præexistentibus, ob eorum specialem sanctitatem, vt *d. can. secundum*, 23.*q.*8. Bald. *in l. omnes, num.* 12. *de sacros. Eccles.* Turrecrem. *in d. can. si tributum*, 11.*q.*1. & *in summa de Eccles. lib.*1. *cap.*98. *in respons. ad* 7. *argument.* Niger, *in repetit. extrauag. vnic. num.*141. *de vit. & honest. cleric.* Suar. *ad Reg. Angl. de immunit. Eccles. lib.*4. *cap.*17. *num.* 6. *&* 7. *& cap.*19. *num.*2. & 8. & latiùs *cap.*20. *num.*17.

8 Tertia est species bonorum, quæ possidet Ecclesia forte temporali, & iure ciuili, vt titulo venditionis legati, vel alio simili. Et in his etiam subdistinguendum est, quod vel onera imponuntur, postquam ad Ecclesiam, vel Ecclesiasticas personas bona peruenerunt, & certum est omnino gaudere immunitate, Bart. *in l. rescripto § final. num.*5. *vers. videte ff. de muner. & honor.* vbi fatetur, nullum dari remedium seu cautelam, quod clericis, seu Ecclesiis pro eorum prædiis imponatur Collecta; cùm laici non possint edere legem, per quam libertas Ecclesiastica infringatur. Suar. *d. lib.* 4. *de immunit. Eccles. cap.* 10. *num.* 2. vbi quod scriptores omnes Catholici sine dissentione hoc admittunt. 9 Verùm Bart. *loco cit.* dat cautelam per quam bona transeant ad Ecclesiasticas cum onere, nempe vt fiat statutum, quòd prædia omnium ciuitatum, quæ sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, nam tunc transirent ad Ecclesiasticas cum onere: & opinionem Bart. dicit communem. Soccin. sen. *consil.* 12. *lib.*4. Bellon. Sen. *cons.*40. Nicol. Fest. *in tract. de collect. pag.*4. *cap* 2. *num.*27. 10 At ista Bart. cautela est omnino improbata, quia huiusmodi statutum esser indirectè contra libertatem Ecclesiasticam. Licèt enim eo tempore, quo vniuersum territorium efficitur tributarium, prædicta sint sub iurisdictione laicorum, tamen hoc tempus inspici non debet. Sed illud, quo ipsæ collectæ imponuntur, tunc enim habent formam, & à statuto habuerunt solummodo radicem aliquam causalem, & remotam; & dum statutum fuit territorium tributarium pro collectis imponendis, habet tacitam conditionem, scilicet si imponantur, quæ conditio cùm sit potestatiua non retrotrahitur in præiudicium Ecclesiæ, quæ medio tempore acquisiuit, nec tunc subiacent iurisdictioni laicorum, & ideo meritò Barthol. reprobatũr, Bald. *in l. omnes n.* 12. 13. 14. *cum seqq. C. sine cons. vel relig.* & *in l. placet. n.*10. *in l. neminem n.*4. *C. de sacros. Eccles. & consil.*112. *n.*7. *lib.*2. Abb. *in cap. final. num.* 13. *de vit. & honest. cleric.* Ias. *in d. l. placet, num.* 21. *C. de Sacros. Eccles.* vbi quod dictum Bart. est falsum, & damnatum per omnes, Guidop. *quæst.*381. Ruin. *consil.*110. *num.*8. *lib.*4. Felin. *in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ num.*76. *de constit.* Phor. *in Addit. ad Cons. vlt. Landen. num.* 10. *&* 13. Abb. *cons.*8. *num* 4. *& sequen.* Syluan. *cons.*9. *num.* 29. *& cons.* 32. *num.*11. Marcobrun. *cons.* 48. *num.*29. vbi testatur de communi. Pasett. *cons.*31. *num.*8. Vegg. *cons.*7. *num.*11. Riminal. Iun. *cons.*25. *num.*23. Crass. *com. opin. lib.* 1. *c.*18. *quæst.*2. Remig. Gonn. *de charit. subsid quæst.*62. *num.*16. Card. Alban. *de immunit. Eccles. num.* 92. Ceual. *commun. contra commun. quæst.*899. *num.*72. *&* 106. qui alios cumulat Azor. *instit. moral. part.*1. *lib.*5. *cap.*13. *quæst.* 5. Thesaur. *decis.* 234. *num.* 5.

Niger

Niger *in repet. extrauag. vnic. de vit. & honest. cleric. num.*190. Alphonsus de Montaluo *in foro leg. Castell. lib.*1. *leg.*2. *vers. in contrarium.* Guttier. *practicarum quæst. lib.* 2. *quæst.* 132. *num.*5. vbi quod hæc sit verior, & magis communis opinio; & latè Rota *in d. Alben.gabella seu onerum coram R.P.D. Merlino.*

11 Quò verò ad onera imposita priusquam prædia ad Ecclesiam, vel personas Ecclesiasticas peruenirent, rursus subdistinguendi sunt alij casus prout distinxit Rota *in Brundusina gabellæ* 13. *Februarij* 1604. *coram Penia, quæ in fine operis est.decis.*103.

12 Primus casus est, quando possessionibus, prædiis, siue bonis propter bona ipsa imponuntur onera, vt *in l. rescripto* §. *final. & in l. munitum* §. *prestimonium, ff. de muner.& honor.*& hoc casu res ita onerata ad quoscunque perueniat, cum illo onere transit, & consequenter persona Ecclesiastica, ad quam peruenit, pro illa soluere tenetur, cum illud onus sit certum, reale, & perpetuum. Ita Innoc. *in d. cap. non minus de immunit. Eccles.* Atchid. *in cap.* 1. *in eodem tit.*6. quem *ibid.* sequitur Ioan. Andr. *num.*5. *in prin.* & Gemin. *num* 9. Abb. *consil.* 13. *num.* 1. *vers. certum est lib.*1. Anchar. *consil.* 96. *num.*6. Angel. *consil.* 24. Bart. *d.l. rescripto* §. *final. num.*5. *ff. de muner. & honor. & in d.l. placet num.*59. *C. de Sacros. Eccles.* quem refert Alphons. Auat. *in specul. iur. Pontific.cap.*35. §. *quoad principalem, vers. nam si dictum fuum.*

13 Secundus casus, est quando impositio onerum non est perpetua, & certa, sed pro varietate negotiorum immineotium immutatur illa impositio, vt
14 est, quæ fit pro solido, & libra; & tunc postquam res tali onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ, vel personarum Ecclesiasticarum, desinit durare illud onus, ita Archidiac. *in d.cap. de immunit. Eccles. lib.*6. quem refert & sequitur Ioan. Andr. *num.*5. *in fin.* & Gemin. *ibid.num.*9. *vers. tamen subdebat.* cum aliis per Thesaur. *d.decis.* 234. *num.*7.

15 Tertius casus est, quando onera, seu collectæ imponuntur ratione personæ tantum super bonis, & hoc casu cùm non inhæreant rebus, sed ratione personarum potissimùm imponantur, consequenter imponi non possunt nisi subiectis, hoc est ciuibus, & incolis *d. l. rescriptio* §. *sciendum*, vbi
16 gloss. *ff. de muner. & honor.* & ideo neque Ecclesia, neque personæ Ecclesiasticæ ad talia oneta soluenda tenentur, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsas bona peruenirent. Ita Canonistæ *in d.cap.*1. *de immunit. Eccles. in* 6. vbi præcipuè Gemin. *num.*9. *ad fin.* Abb. *in cap.final. num.* 12. *de vita & honest. cleric.* Tnrrecrem. *in cap. si tributum* 11. *quæst.*1. *vers. alia verò*, Barbat. *plenè consil.*1. *per tot. lib.*3. Felio. *cons.*46. *in* 4.*dub.* Nig. *in repet.extrauag. vnic.de vit.& honest. cleric.num.*247. cum pluribus sequen. Comitul. *respons. moral. lib.* 1. *cap.*94. *num.*3. & Rota *in allegata Brundusina gabella* 13. *Februarij* 1604. *coram Penia*, & *in d. Alben. gabella seu onerum* 28. *Iunij* 1630. *coram R.P.D. Merlino*, vbi quod allegatam decisionem in Brudusina gabellæ coram Penia, tanquam Magistralem passim sequitur Sacra Congregatio super Controuersiis iurisdictionalibus per S.D.N. Vrbanum VIII. instituta. Imò card. Alban. *de immunit. Eccles.* Guttier. *pract. quæst. lib.*1. *quæst.* 3. *num.* 15. *vers. præterea*, & latiùs Suat. *ad Reg. Angl. de immunit. Eccles. lib.*4. *cap.* 20. *num.*6.
17 *quæst.*11. *& seq. vsque ad fin.* affirmant, bona translata in Ecclesias eatenus retinere obligationem soluendi tributum, quatenus illud à Principe fuerit priùs impositum, expresso pacto inter ipsum, & priuatos inito, vel ex particulari dominio illius prædij; itaut ipse in priuatos transtulerit, hac sibi reseruata pensione, censu, seu collecta; non autem, si exegisset, ex sola vi Regiæ potestatis, & iurisdictionis: hæc enim tunc penitùs expirat, cùm bona ad Ecclesiam peruenjunt, & res deuenit ad statum, qui incapax est illius subiectionis tributi erga Principem laicum; quod secus est in pactis, & conuentionibus per viam contractus initis, quia ius illorū transit, & continuat in quibuscunque personis quomodocumque exemptis, & priuilegiatis. Felin. *in cap. Ecclesia Sancta Mariæ n.*77. *de constit.*.... *consil.*7. *num.*5. *& seq.* Bellon. Sen. *consil.*40. *num.*4. *&* 5. Fest. *de collect. part.* 4. *cap.*2. *n.*31. Alderan. Mascard. *de general. interpret. stat. conclus.*1. *num.*100. Azor. *instit. moral. part.*1. *lib.*5. *cap.* 13. *quæst.* 1. *vers. secundò sciendum est*, & per Suar. *vbi suprà num.*6. *&* 15. *in fin. & num.*18.*& num.*9. docet quomodo probari possit, prædia fuisse sub particulati dominio Principis, vel tributum solui ex conuentione non autem ex solo iure vniuersali Principatus, & sequuta est Rota *in allegata Alben. gabella seu onerum coram R.P.D. Merlino.*

18 Huiusmodi exemptio competit Ecclesiæ, etiam si ipsius prædia reperiantur descripta in catastro laicorum de consensu Prælati, vel Rectoris, si descriptio facta sit absque auctoritate & assensu Summi Pontificis, cuius interest, communibus Ecclesiarum vtilitatibus prouidere, Ita Abb. *in cap. aduersus num.* 1. *&* 4. *& in cap. non minus num.*18. *de immunit. Eccles. & consil.*13. *num.*1. *&* 2. *lib.*2. Natt. *cons.*103. *num.*4. *& seq.* vbi doctrinam Bald. *in auth. sed & periculum, num.*2. *vers. hoc verum, nisi Ecclesia C. fine cens. vel reliq.* asserentis quod si Ecclesia facit æstimum, tenetur ad collectas in vim sui consensus, non ex vi iurisdictionis, declarat Natt. procedere data legitima descriptione in æstimo, seu catastro, nempe quòd accesserit auctoritas Sedis Apostolicæ, & secuta est Rota *in allegata Alben. coram R.P.D. Merlino num.*21.

19 Quod procedit etiamsi prælatus, vel Rector soluerit collectas, quia huiusmodi solutiones, nisi fiant auctoritate Summi Pontificis intercedente, non præiudicant; priuilegium enim immunitatis non est personale, sed ipsi ordini Ecclesiastico, & ipsis bonis Ecclesiarum concessum, cui gesta priuatorum præiudicare non possent, vt notant Castren. *consil.*423. *num.*2. *lib.*2. Ceual. *commun.contra commun.quæst.*899. *num.*107. *ad fin.*

20 & Prælatus siue Rector soluens non censetur priuatus sua immunitate, quæ de iure sibi competit ad text. *in l. voluntariè C. de excusat. tut.* Alex. *consil.*33. *num.*2. *vers. sed ea mihi lib.* Castren. *d. consil.* 423. *num.*2. Natt. *consil.* 447. *num.* 16. & Rota *in allegata Alben. gabella coram R.P.D. Merlino num.*23. *&* 24.

21 Notandum autem, quòd licèt Regulares nequeant inuiri compelli iurare, per concessionem Eugenij IV. Casinen. factam, incip. *Etsi ex debito*, quæ est 7. *in Bullar.* Roderic. *pag.*84. & per aliam concessionem incip. *Regularem vitam*, quæ est 9. *ibid. pag.*88. tamen emptores gabellarum possunt ab iisdem Regularibus fiscali modo exigere iusiurandum, quod res, quæ per duanam transeunt nomine eorumdem Regularium, sint ipsorum & ad ipsorum vsus deputata, non autem aliorum; Quia id non est, simpliciter Regulares ad iurandum compellere, sed ex suppositione, si velint sibi res illas, quas ad proprium vsum esse dicunt, absque gabellæ solutione relaxari. Et Regulares ipsi tenentur iuramentum ad mentem illud exigentium in manibus Prælati præstare, nec possunt æquiuocare. Ita Syluest. *verb. iuramentum*, 3. *quæst.*2. *in fine*, & *verb. mendacium, quæst.*6. *in fin.* Sanch. *in Decalog. lib.*3. *cap.*6. *num.*35. Laurent. de Peirin, *loco cit. num.*150. & illorum iuramento standum est, nisi per partem aduersam contrarium probaretur, vel militaret aliqua præsumptio in contrarium;

contrarium; videatur Mascard. *de probation. conclus.*953. *num.*11. Seraphin. *de privileg. iuram. privileg.*14. Farinac. *in prax. criminal.q.*172.*num.*30. Marta *de iurisd. par.*4.*cas.*83. *num.*7. D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. p.*2. *alleg.*13. *in fin.* 2. *edit.* Quod si falsum iurauerint, non possunt de eo qoerelari, Valasc. *consult.*131.*num.* 11. D. August. Barbos. *loc.cit.*

Insuper notandum, quòd priuilegia hæc exemptionis à gabellis, datiis, &c. cùm sint realia, transeunt ad colonos eorumdem Regolarium; quia eorum bona, & prædia priuilegiata sunt, & exempta ab onere soluendi gabellas, & similia: vt docet Panormitan. *lib.*1.*cons.*9.*sub num.*2.*vers.ad secundum*, & *in cap. ex parte, il* 1. *num.*4.*&* 5. *de decimis*, & alij relati à Menoch. *lib.* 2. *de arbitrar. cas.* 561. *num.* 46. Præterea adest Bulla Pij V. de exemptione Generali Regularium, incip. Dum vberes, quæ refertur *in Bullar. nouo tom.*2.*Const.*11. eiusdem Pij V.

22 In qua Summus Pontifex eximit Fratres, Monachos, Moniales, ac alias Regulares personas, eorúmque Monasteria, Cœnobia, Conuentus, Ecclesias, Cappellas, Oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores suorum negotiorum ab omnibus exactionibus, tam vrbanis, quàm rusticis, necnon datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus, oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quàm personalibus, meris, & mixtis etiam subsidio triennali, & augmento ac focularibus equorum taxis, militúmque hospitiis, &c. tam impositis, quàm imponendis.

Pro qua materia optimè conducunt duo Responsa D. Hieronymi Buccaferrei Iurisconsulti Bononiensis, quæ propterea hic apponere libuit, ne honorem alijs debitum vsurpare videar, & vt omnibus quod suum est tribuatur.

RESPONSVM I.

D. Hieronymi Buccaferrei I. C. Bononien. in Patriæ Gymnasio Iuris Cæsaræi ordinarij Professoris necnon sanctiss. Inquisit. egregij Consult.

Quod collectæ imponi non possunt fructibus Colonorum Ecclesiæ, nec pro integra rusticali portione, nec pro ea, quæ restat deductis impensis, eo modo, quo negotiatores, & mercatores collectantur, citra graue præiudicium immunitatis Ecclesiasticæ; quin, & euidenti in facto detrimento non paruo bonorum ipsiusmet Ecclesiæ.

Auspice Christo.

CAusa, quæ controuertitur inter Ministros Catholicæ Regiæ Maiestatis, & Religiosos, est facilis resolutionis ad fauorem Religiosorum, vtcumque contradicant illi, qui, vt ait text. *in cap. Clericis de immunit. Eccles. in* 6. magis timent Maiestatem humanam, quàm diuinam offendere, siue in genere quæramus, an Coloni Religiosorum collectari possint, siue dubium perstringamus ad illud lucrum, quod Colonis superest deductis impésis culturæ valore massaritij, & feminibus, ad similitudinem aliorum, qui negotiationem, & mercimonium exercent.

Primum illud maximè facit, quod immunitas Ecclesiastica: non tantum est ad personas, sed & ad bona Ecclesiarum *cap. quanquam, de censi.in* 6. ibi *cum igitur Ecclesiæ, Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsarum*, & per hunc text. tenent omnes Doct. *in cap. non minus de immunit. Eccles.* & in aliis locis citatis ab aliis, qui ante me scripserunt pro libertate Ecclesiastica; vnde cùm Coloni, vel partiarij, vel ad nomos possideant Ecclesiæ, & non sibi ipsis, *l. non solum*, §. *idem*, *ff. de vsucap. l. communi diuidundo*, §. *neque*, *ff. com. diuid. l. videamus*, § *possessionem ff. de vsur. & l.certè.* § *his qui, ff. de precar.* Socin. *in cap.* 1. *de caus. possess. & proprietatis*, *num.* 63. ad eos necesse est, vt transeat immunitas bonorum ad instar immunitatis realis, *l. forma*, §. *quanquam*, *ff. de censi. l. actionum genera*, §. 1. *ff. de act. & obl. & in* 4. *not. in l. quia tale ff. solut. matrim.* Aym. *cons.* 239. *sub num.* 4. Surdus *cons.* 525. *num.* 26. Festas. *de collect. part.*4.*cap.*8. *num.*2. vel rectiùs dicamus ad Colonos transire prædia cum immunitate Ecclesiastica, cùm in Colonia possideant Ecclesiæ, Abbas *in cons.*9.*vers. Ad secundum in primo*, qui ait, quòd quando terra est priuilegiata, non tenetur Colonus partiarius ad onera, huc tendit, & id, quòd post Batt. & Ioan. de Plat. scripsit Patis. *cons.* 25. *num.* 10. *& cons.* 69. *n.* 6. *in primo.* Colonos colentes terras immunes, esse immunes, & idem in fortioribus terminis scribit Decian. *cons.* 6. *in* 4. in priuilegio particulari concesso intuitu personæ, magis id erit in priuilegio iuris communis concesso intuitu Religionis, cuius etiam apud Ethnicos maxima semper ratio fuit. *l. sunt personæ ff. de relig. & sumpt. fun.* Magísque id procedit, quia immunitates conceduntur Clericis, & Religiosis ob plura onera quibus ipsi soli, & non laïci grauantur, de quibus Euerard. *in cons.* 42. *num.* 15. & ideo conuenit, vt hæ immunitates, quasi concessæ ex causa onerosa, transeant etiam in illas personas, quæ non iure sun, sed iure Ecclesiæ fructus percipiunt.

Accedit secundò, quod cùm Coloni non recipiant fructus iure proprio, sed iure domini, cui possident, cui etiam soluunt pretium fructuum, vel nummis, vel actuali cultura, non tenentur ad collectas indictas personis pro rebus, sed ad eas locator tenetur. Bald. *in l.* 1. *sub num.*5.*C.de annonis, & tributis lib.*10. Alex. *cons.* 35.*sub num.*12.*in* 4.*&* clarius *cons.*4.*sub n.*4. *in* 5. Natta *cons.*36.& in puncto *cons.*409. Vanum igitur est istud prætendere in Colonis Ecclesiarum, aliàs id esset tollere his Colonis id, quod de iure competit, & cùm non possint huiusmodi collectas repetere à locatoribus, quia sunt immunes, quemadmodum

admodũ possent repetere à locatoribus laicis, vt aiunt Alex. & Natt. citati, in hoc erunt deterioris conditionis, & reddentur difficiliores ad contrahendum cum Ecclesia, quæ omnia præiudicant libertati Ecclesiasticæ, iuxta traditiones Doct. *in c. Cum terra de elect. in c. Ecclesia S. Mariæ de const.* Anchar. *cons. 12. & 13.* Alex. *cons. 211. num. 7. in primo.* Nec obstat quòd in hoc Coloni non sint in conditione deteriores Colonis laicorum, quia allegare absurdum non est soluere difficultatem: est enim absurdum, & contra iustitiam collectare dominos pro prædiis (quod vtique intelligitur pro fructibus, quia nimis impium esset pro prædiis infructuosis collectare) & ratione eorundem fructuum collectare Colonos; præsertim quia, vt audio, dum collectantur domini prædiorum, non habetur ratio fructuum pro parte Dominica tantum, sed habetur ratio ad mensuram, & quantitatem prædij, quod verò hoc sit absurdum, & contra iustitiam, patet ex eo, quod iure traditum est pro eadem re duas collectas imponi non posse. Alex. *cons. 78. sub num. 9. cons. 143. num. 6. & cons. 148. n. 10. in 6.* Dec. *cons. 284. sub num. 4. vers. Tertiò hoc idem* & in puncto Natta *cons. 193.* vbi, quod pro eadem re non est soluenda collecta imposita pro alendis militibus à domino directo, & à domino vtili, & si diceretur hanc iniustitiam non esse considerandam in Colonis Ecclesiæ, quia Ecclesia non collectatur, facilè possit responderi, quòd collectare Colonos, quia ob immunitatem non possunt collectari Ecclesiæ, est per indirectum lædere libertatem Ecclesiasticam, & fraudare immunitatem.

Tertiò, si hac collecta Coloni grauarentur, minùs etiam Ecclesiastici locarent, quia onus efficit, vt res minus valeat, gloss. fin. *in §. fin. ff. de vsufruct. legat.* Osasch. *decis. 83. n. 9.* & patet ad sensum, experientiáque notum est, quod qui conducunt, rationem habent onerum, quibus subiiciuntur, ex quo sequitur, quòd Ecclesia minus locabit adiecto hoc onere, atque prius solita erat locare, & in hoc non dicetur amittere lucrum, sed pati damnum, quia ita eius redditus diminuentur, & proinde etiam diminuendus esset numerus Religiosorum, quod esset indirectè offendere libertatem Ecclesiasticam, & efficere, vt effectualiter Ecclesiastici sentiant diminutionem redditus ob collectam Colonis impositam, & vt certo modo collectam soluant, hoc manifestè reputatur à Doct. improbatum, *l. si venditor. ff. de seru. export.* qua ratione magis receptum est, vt emens ab Ecclesia non teneatur ad gabellam, quia ex hoc actu gesto cum Ecclesia, ipsa sentiret damnum, eo quod minus venderet, Bald. *cons. 31. sub num. 2. in primo.* Rol. *cons. 61. num. 15. in 4.* Gabr. *cons. 161. num. 3. in 2.* Rim. iun. *cons. 724. num. 48. in 6.* Gratian. *discept. forens. lib. 2. c. 390.* quòd isti DD. reputant indubitatum, quando ius collectandi non nascitur ex actu separato à contractu gesto cum Ecclesia, & qui contingat post contractum cum Ecclesia celebratum, sed habet dependentiam immediatè ex contractu cum Ecclesia, vt contingit in hoc casu in quo ius collectandi prætenditur ex eo, quòd Colonus percipit fructus, & non ex aliquo actu separatu, quòd bene ad causam nostram est considerandum. Et quod illud quod indirectè offendit immunitatem, & libertatem Ecclesiæ sit reprobatum, ac si directè offenderet, ab omnibus est receptum etiam quòd de Ecclesia non fieret specialis mentio, *cap. fin.* & *ibi* gloss. *de immunit. Eccles. in 6. cap. quanto de priuileg. cap. statutum de hæretic. in 6.* Calder. & Collegium nostrum Bon. apud Anchar. *cons. 12. & 13.* & Anchar. ipse *cons. 155. sub num. 7. vers. eisdem Ecclesiis.* Geminian. *cons. 74. col. 1. vers. sicut ergo directè.* Grammatic. *decis. 100. num. 10. & 14.* & aliis de quibus Alba *cons. 8. num. 18.* & Surd. *cons. 301. n. 75. 76. & 77. in 3.* & quamuis Guttierrez *de gabel. quæst. 87. num. 6.* & Parlador. *lib. 2. quotid. quæst. cap. 3. §. 1. num. 16.* admittant posse Ecclesiam lædi per indirectum ex gabellis impositis, ne deficiant debitæ obuentiones, & iura Regalia: tamen id scripserunt ex affectione ad Regiam Maiestatem, & non ex veritate; quia non legitur ex conseruatione libertatis, & immunitatis Ecclesiasticæ vnquam secutam fuisse diminutionem Maiestatis Principum, sed maximè auctam fuisse, ideò Religiosissimè iura Hispanorum volunt libertatem Ecclesiasticam seruari, & annullant Statuta quæ eam lædunt, vel Ecclesiasticis personis præiudicant, Fernan. Vasq. id testatur *lib. 3. de success. creat. §. 26. n. 72.* & quando etiam (quod negatur) læderentur in aliquo redditus Regij, in illis consistit vtilitas publica humana, & in conseruatione immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ consistit publica vtilitas diuina, *l. iubemus, C. de sacrosanct. Eccles.* quæ anteponitur humanæ, *cap. bonæ memor. de postul. Prælat. l. sancimus, C. de sacrosanct. Eccles. & per hæc iura* Bart. *in l. 2. in 4. opposit. sub num. 26. ff. solut. matrim. & ex ordine literæ facit text. in l. 1. huius studij, ff. de iust. & iur.* ibi *publicum ius in Sacerdotibus, & Magistr. consistit.*

Ea verò, quæ contra hoc fundamentum scripsit Menoch. *lib. 2. de arbitr. iud. cas. 562. num. 46.* quòd per hoc non sit inferre damnum, sed tollere lucrum, & quod per indirectum, & secundariò possit Ecclesiæ inferri damnum, non sunt vera, & recepta in iure, vt constat ex allegatis antea, & cùm possint

 diminui

diminui redditus Ecclesiæ soliti, non est amissio lucri, sed illatio damni.

His quartò adiungo inter colonos partiarios, & dominos geri contractum societatis in quo dominus ponit prædia, & colonus operas, & instrumenta fundi, vt fructus qui inde oriuntur æqualiter diuidantur. Bart. *in l. si merces. §. vis maior. ff. locat.* Bald. *in l. 1. C. pro soc. in 7. quæst.* sed immunitates vnius socij communicantur alteri. Grat. *cons.* 130. *num. 6. in primo* cum aliis, de quibus Surd. *d. cons.* 301. *num.* 81. & 82. Ergo, &c. Et licet multi ex Doct. loquantur quando aliàs immunes non gauderent sua immunitate, seruiunt tamen, quia ob illud minus, quod offerrent Coloni Ecclesiastici non haberent integram immunitatem, quemadmodum haberent, si nummis suis colerent, & qui colunt ad partem fructuum, possunt ob onera minus offerre in pactis, ex quo virtualiter semper minueretur commodum, quod Religiosi habent ex immunitate.

Et res clara magis redditur dum sermo restringitur ad collectas, quæ exiguuntur pro hospitatione militum: siquidem non tenentur Religiosi in suis domibus recipere hospites, vt est text. ad litteram *in l. 1. C. de Episc. & Cleric.* ita nec tenebuntur Coloni, quia habitant domos Religiosorum, & consequenter nec tenebuntur ad id, quod soluitur pro hospitatione.

Tandem cùm agatur de oneribus mixtis, quæ personis iniunguntur pro rebus, quale est onus hospitandi milites. Natta, *cons.* 409. *num.* 3. Lanc. Gallia. *cons.* 59. *num.* 73. vt eis sit locus, oportet vt adsit proportionabile subiectum rei, ob quod imponatur collecta, nimirum quia non datur qualitas sine subiecto. *l. 2. ff. de vsufr.* aut igitur ministri Regij volunt collectare colonos pro prædiis quæ colunt; & non possunt, quia prædia non sunt eorum, sed Ecclesiæ, & id esset collectare rem Ecclesiasticam; quod non licet. Aut volunt eos collectare pro negociatione, quam gerunt, dum conducunt prædia colenda, & minus possunt, quia hæc est negotiatio, quæ geritur cum Ecclesiasticis immediatè, qui sunt immunes, & proinde sunt, & illi, qui cum illis contrahunt, *ex d. cons.* Bald. 31 *in primo*, & ex aliis, qui eum sequuntur, de quibus *supra*; non enim in hac negotiatione potest separari laicale ab Ecclesiastico, cùm sit negotiatio effectus conductionis; isti enim ita negotiantur, quia conductores sunt, & non possunt considerari vti conductores, nisi simul considerentur Ecclesiastici locatores. Aut volunt eos collectare ratione lucri quod restat deductis impensis, & hoc lucrum est quid incertum, & prorsus imaginarium, quod in colonis partiariis ferè nunquam datur, qui omnes fructus in alimenta penè semper erogant, vt est notissimum, & præcipuè quia sunt (vt accepi) aliis oneribus grauati, quæ ex variis occasionibus sæpe virescunt, & nunquam arescunt, ideo super re prorsus incerta an sit, & quanta sit; onus constitui non potest, præsertim, quia valde iniquum esset: & contra piam voluntatem Principis, vt pauperes collectarentur pro rebus quæ eorum alimentis necessariæ sunt. Et quando etiam daretur hoc lucrum certum, cùm illud immediatè pendeat à contractu inito cum Ecclesia, & non nascatur ex facto extrinseco, quod inde sequatur, scilicet quia illud lucrum colonos contrectare velit, non poterit collectari, quia per indirectum Ecclesia læderetur, vt antea dixi, ex distinct. Bald. *in d. cons.* 31. *in primo.*

Hanc puto esse ipsam veritatem, cui non credo obstare *cons.* Federic de Senis 111. nam ipse loquitur, quando pars Colonica ratione gabellæ imponendæ consideratur, vti prorsus separata iure Ecclesiæ, scilicet quia gabella imponitur ratione actus extrinseci, qui oritur sine facto Ecclesiæ, postquam pars est facta Colonica, scilicet quia colonus velit vendere fructus, vel transportare de loco in locum pro venditione, vel transportatione soluet gabellam; quia hi actus nullam dependentiam habent, sed considerare, quod colonus soluto affictu, vel consignata Ecclesiæ sua parte habeat aliquod lucrum, licet illud sit laicale, habeat dependentiam à contractu cum Ecclesia inito, & non poterit collectari ob damnum, quod Ecclesia immediatè sentiret; ita declarat Menoch. *cons.* 136. *num.* 19. *in* 2. vbi plura ad casum nostrum refert. Accedat etiam quod quando probaretur in facto ex impositione fieri, vt Ecclesia difficilius inueniat colonos Federic. faceret pro nobis, & alia responsio ad hoc cons. est apud Nattam *d. cons.* 409. *num.* 6.

Nec etiam obstat, quod Menoc. *cas.* 561. *lib. 2. de arbitr. iudic.* referat plures tenentes hanc opinionem, & pauciores tenentes contrariam, quia vt deseruiat causæ pro prima opinione allegat plures, qui non erant allegandi, & pro secunda omittit plures, qui poterant allegari, nemo ex allegatis ab eo contra nos, Innoc. & Abb. loquuntur in casu particulari aduentus principis. Salic. in fisco non in Ecclesia. Ioan. de Plat. in gabella soluēda ex actu extrinseco post acquisitionem. Fel. sequitur Federic. tantum in secundo dicto, scilicet quod coloni non tenerentur, quando Ecclesia non inueniret colonos. Bertach. & Luc. de Penna, & Brun. loquuntur de emphyteuta, qui habent ius

in

in re Rol. *in conſ.66. num.29. in primo*, in genere firmat colonos poſſe collectare, & in ſpecie non loquitur de colonis Eccleſiæ Gabr. *conſ.73. num.5. in princ.* apud me de hoc non loquitur. Marcabr. examinat tantum *conſ.* Ancbar. 162. & inclinat in contrarium, & alij ſunt qui loquuntur, vt Burſat. *conſ. 25. num. 3.* in gabellis pro reficiendis pontibus, & viis pro quibus dicitur teneri Eccleſiam in ſubſidium laicorum ad nutum ſui ſuperioris Eccleſiaſtici, ideo nimirum ſi etiam coloni tenentur.

Pro opinione autem noſtra omittit Menoch. allegare Eugen. *conſ.96.* Natta *conſ.409.* & alios multos, quos allegant Surd. *d. conſil.301. num.79. in tertio*, & Lanc. Gallia *d. conſil.59. num.76.* & illos, qui tenent emphyteutam non poſſe collectari, qui in fortioribus terminis faciunt, ita, vt verè potius dici poſſit pro parte noſtra extare communem opinionem, vt teſtatur Eugen. *d.conſil. 96. num.8.* Amplius rationes ipſius Menochij non plurimum obſtant, quia licet fructus ſint proprij colonorum, & ex mutatione perſonæ mutetur conditio bonorum, tamen quatenus hi fructus ſiunt colonorum, & mutatur conditio perſonæ immediatè ex actu geſto cum Eccleſia, non debetur gabella rationibus iam adductis, quando poſtea ſunt apud colonos, ſi contingat eos vendi à colonis, vel aſportari de loco ad locum, tunc intrat ratio Menoch. & ſi ex negotiatione mercium collecta poteſt imponi, id negamus procedere, quando negotiatio eſt cum Eccleſia.

Nec licet argumentari de emphyteuta ad colonum, quia emphyteuta eſt dominus proprietatis, & fructuum, & maius ius habet in re, pro qua collecta imponitur. Soc. *conſ. 119. in princ. in primo.* nec Eccleſiæ, ita ſunt neceſſarij emphyteutæ quemadmodum coloni; nec ita frequentantur locationes ad longum tempus, quemadmodum locationes ad breue tempus; ideo magis læditur Eccleſia, ſi coloni grauantur, & minus ſi emphyteuta, ob id de vno ad alium non licebit arguere, & ita etiam reſpondetur rationibus Theſaur. *in dec. 116.* quia ſunt his ſimiles.

Nec negotium facit, quod aliqui coloni fuerint collectati Eccleſia non repugnante; quia hoc factum particulare quorundam non poteſt præiudicare Eccleſiæ in vniuerſum: nec in hoc valet conſuetudo contraria. Marcabrun. *conſ. 18. num. 319.* & Euerard. *d.conſ.42.num.38.*

Et hæc ſcripta, nedum procedunt ad fauorem eorum qui hanc colonicam portionem nunquam ſoluerunt, ſed etiam ad fauorem eorum omnium, qui cum repugnantia, ſeu proteſtationibus ſoluerunt, quià proteſtatio, & repugnantia tollit conſenſum; & de repugnantia conſtat, quia curarunt declarari excommunicatos exactores, prout de facto declarati fuerunt, qui pro ſolutione impetranda ab ipſa excommunicatione, malè exacta reſtituerunt, addito iuramento ad talem colonicam nunquam in poſterum exigendam, vt intelligo conſtare apud acta pœnitẽtiariæ, ſeu Cancellariarum Epiſcopalium Ciuitatum Status Mediolanen.

Laus Deo, & Virgini.

Ita iuris eſſe ſentio ego Hieronymus Buccaferreus I.C. Bonon. in patria Gymnaſio Iuris Cæſarei ordinarius Profeſſor.

RESPONSVM II.

D. Hieronymi Buccaferrei I. C. Bononien. in patriæ Gymnaſio Iuris Cæſarei ordinarij Profeſſoris, necnon Sanctiſſ. Inquiſ. egregij Conſult.

In quo acrioribus rationibus in iure & in facto magis confirmatur immunitas colonorum Eccleſiæ, ſingulariter pro illa parte, quæ illis tanquam propria, & laicalis remanet ſolutis Dominis, Contrariorúmque opinio confutatur. Quin & oſtenditur, quod nec proprio, nec alio nomine colonica hæc pars vnquam collectata fuerit, ſeu minus pacificum conſenſum, aut conceſſum, nec immemorabilem ſortita ſit.

Auſpice Chriſto.

NVlla iuris, vel æquitatis ratio patitur, vt fructus, labor, ſeu negotiatio, vel vſus animalium, colonorum, perſonarum Eccleſiaſticarum poſſint, vel debeant collectari à laicis, quod prius deducitur ex parte Eccleſiæ, deinde ex parte colonorum, poſtea ex parte miniſtrorum collectantium, & poſtremo ex natura bonorum, quæ coluntur: Ex parte Eccleſiæ duplici ratione: Primò, quia ex hac collectatione ſequeretur damnum Eccleſiæ, quod locaret minus quàm antea. Bald. *conſ. 31. in primo*, quem alij priùs allegati ſequuntur, præſertim Dec. *conſ.48. col.2.* Rol. *conſ.61. n.20.* Gabr *conſ.158. n.5. & conſ.161. in ſecundo*, optimè Purpurat. *conſ.594.* licet loquatur quando ageretur, vt coloni tenerentur ad collectam pro Eccleſia, nec dicendum hoc nõ eſſe pati damnum ſed lucrum perdere, quin imo eſt damnum, cùm diminuantur redditus Eccleſiæ, quæ minoris, & cum grauioribus conditionibus locabit, & ita Eccleſia non perdit lucrum quod ſperat, ſed perdit id, quod iam acquiſiuit; Nec obiiciendum damnum eſſe modicum, non

offendere

offendere Ecclesiam principaliter, & directè, sed indirectè, & secundariò, quin imo principaliter læditur Ecclesia: quia coloni minori affictu, & melioribus conditionibus conducendo, erunt in causa, vt totum damnum sit Ecclesiæ, præterquàm quod lædi non potest Ecclesia, nec etiam in modico, nec principaliter, nec secundariò, nec directè, nec indirectè, *cap. fin. de immunit. Eccles.* Marta *de iurisdict. part. 4. centuria prima, cas. 13. num. 19. 20. & 21.* & quamuis Bald. *cons. 496. in quarto.* admittere videatur id ex quo sequitur, vt Ecclesia minori pretio vendat, vel locet, subiungit tamen in fine hæc verba, *hac tamen opimo aliqualiter me remordet*, quia intentio statuentium est implicita ad propria commoda, & Ecclesiarum damna, ex quibus verbis constat Bald. hoc non firmare, firmat autem contrarium resolutè *in d. cons. 31. in primo.* Alia ratione sequeretur damnum, quia cùm sint coloni aliis pluribus oneribus grauari, si hoc aliud adiungatur, difficile erit Ecclesiasticis adinuenire colonos, & ob hoc solum laïci non poterunt hos colonos collectare. Federic. de Senis *d. cons. 111. sub num. 10. vers. veruntamen*, quem alij, sequuntur. Felin. *in cap. Eccles. S. Mariæ n. 99. de const.* Io. de Amic. *cons. 18.* Bursatt. *cons. 42. num. 19. in primo.* Ioan. Vincent. *de Anna. singul. 99.*

Ex parte colonorum, quia ad gabellas, & collectas non tenentur, nisi imponantur ex actu qui intrinsecus adueniat, & qui cum facto Ecclesiæ nihil commune habeat, non autem ex actu, qui immediatè nascatur ex contractu inito cum Ecclesia; distinguit ita Bald. *in d. cons. 31. in primo.* cum aliis in informatione allegatis, lucrum autem, negotiatio, & vsus animalium immediatè pendent ex contractu gesto cum Ecclesia, & lucrum, seu acquisitio fructuum, est effectus eiusdem contractus ergo pro his coloni non tenentur ad collectas. Alia etiam ratione, quia, vt dixi in informatione, ipsi nec sunt domini, nec possessores prædiorum, pro quibus solent imponi onera mixta, quale dixi esse onus hospitationis militum, ideo non tenentur.

Et addo text. *in l. inter eos in fin. ff. ex quibus causis maior.* vbi medici qui inseruiunt militibus, vt alacriùs in Repub. seruiant, gaudent priuilegio militum, ergo idem erit in colonis, qui inseruiunt Religiosis, vt commodiùs cultui diuino inseruire valeant, regulariter enim licet arguere de militibus ad clericos Doct. *in l. Centurio, ff. de vulg. & pupil. subst.* ita arguit Zuchard. *inter cons.* Rim. Sen. *cons. 739 num 9.*

Ex parte collectantium primo, quia iure singulari eis concessum sit, vt colonos Ecclesiæ vrgeant ad varia onera, conuenit, vt in onere de quo agitur non grauentur, ne specialia multiplicentur, & vt in aliquo, vel modico Ecclesiæ coloni sint melioris conditionis, & cum iam pluribus abhinc annis Senatus Modiolani habeat hoc commodum vt bona laïcorum transeant in Clericos cum oneribus, hoc contentus, non debet quærere indicere has collectas colonis Ecclesiarum, quæ redundant in damnū Ecclesiasticorum.

Habéntque Senatus, & Regius Fiscus laïcos colonos sufficientes ad onera collectarum, dummodo, vt decet, eos grauent tantum pro causis necessariis, ideo non conuenit vt petant auxilium à colonis Ecclesiasticorum, Gallia. *cons. 59. num. 54.* cum allegatis ab eo, quibus addi etiam potest Marta *d. casu 13. in fine.*

Tandem ex parte bonorum, quia in immunitate sunt cum personis Clericorum priuilegiata priuilegio reali, vnde sequitur id quod scripsit Decian. *cons. 51. num. 14. in tertio*, quod qui colit prædium immune, immunis sit. Et quamuis Antonin. Tesaur. *in addit. ad decis. patris 116.* teneat priuilegium esse personale Clericorum, & ob personas bona habere immunitatem, id colligens ex eo quod videmus huiusmodi bona deponere hoc priuilegium, quando alienantur in laïcos, tamen non respondet ad text. *in cap. quamquam, de cens. in sexto.* in quo copulantur personæ, & res ad idem priuilegium, & natura copulæ est copulare æquè principaliter, quando in sua natura non continet accessionem, vt contingit in copula *cum.* Bart. *in l. 1. num. 2. ff. de pecul. legat.* Decian. *cons. primo n. 179. in primo*, & est eadem ratio in bonis, & personis, ideo immunes sunt personæ, quia sunt Deo dicatæ, & idem in bonis, quia bona Ecclesiastica sunt in dominio Christi. Anastas. Germon. *de sacrorum immunit. lib. 3. cap. 17. num. 11.* & 12. eadémque est ratio, non per consequentiam, sed principaliter, consequentia tantum considerari posset in patrimonialibus Clericorum secundùm opinionem eorum, qui existimant etiam patrimonialia Clericorum esse immunia, nec ratio considerata à Tesaur. obstat, quia priuilegium bonorum Ecclesiasticorum est reale, sed quatenus durant Ecclesiastica, quando transeunt ad laïcos cum debitis solemnitatibus, deponunt hanc qualitatem, & proinde etiam deponunt priuilegium, non ex eo, quod priuilegium non sit reale, dum manent Ecclesiastica: Decisio autem Rotæ, quàm ad hoc ipse Tesaur. *allegat. 26. in 2. parte nouiss.* apud me nihil de hoc loquitur.

Resoluendum est igitur pro colonis, quòd maximam præsefert æquitatem in colonis partiariis, qui vt plurimum non colligunt fructus

fructus ad eorum alimenta necessarios, hos non conuenit collectare, etiam quod essent coloni laïcorum, vt post Bald. *in auth. defuncto C. ad Cartul.* & gloss. *in l. omnus prima, C. de annon. & tribut. lib.* 10. tenet Caroc. *de locat. sub. rub. de collect. num.* 79.

Ea verò, quæ pro fisco allegantur facillimè soluuntur, quia ad primum dicitur exemptionem Religiosorum non solùm esse personarum, sed etiam rerum, & prædiorum, vt iam probaui.

Non obstat secundum, scilicet priuilegium immunitatis, vti stricti iuris, strictè esse intelligendum, quia id procedit in priuilegio particulari certæ personæ, vel certo generi personarum competente, vt ostendunt allegata, nos in priuilegio competente in vniuersum Religiosis omnibus Ecclesiæ seruientibus insertum in corpore iuris, quod cum iure, tam humano quàm diuino concedatur, *d. cap. quamquam de cens. in sexto*, non potest dici stricti iuris. Præterea non prætendimus in defensioue causæ nostræ tractare de extendendo priuilegio, sed de eo conseruando, ne indirectè offendatur, & indirectè satis dicitur offendi, quando quoquomodo fit, vt effectualiter Ecclesia non habeat suum priuilegium, gloss. *in cap. quanto, in verbo quodammodo, de priuileg.* vt contingeret in hoc casu, quia Ecclesia ratione oneris iniuncti colono, minori affictu locando, effectualiter persolueret onus.

Non officit tertium, quod fructus separati à solo sunt colonorum, quorum ratione possunt collectari, quemadmodum etiam tenentur ad decimas. Istud est argumentum Federic. de Senis, cui respondi in informatione mea, nec simile de decimis quadrat, quia decimæ propriè afficiunt fructus, cùm sint pars, & quota eorum, nos tractamus de onere personis pro rebus imposito, quod probaui totum esse domini prædiorum, non colonorum, ne sequatur, vt ratione eiusdem rei bis collectæ imponatur, vt latiùs dixi in informatione. Doct. allegati loquuntur, quando secundùm valorem fructuum regulatur collecta, & in colonis laïcorum, qui non possunt ex persona dominorum habere aliquod priuilegium, licet Morot. *cons.* 36. apud me hoc non loquatur.

In quarto aduertendum est negotiationem locandi, & conducendi non esse prohibitam Ecclesiasticis, de bonis Ecclesiæ, vnde negotiantibus cum illis, competere debet immunitas, ne Ecclesiastici lædantur, vt scribit de emptore loquens Bald. *cons.* 31. *in primo*, aliàs allegato cum aliis, qui eum sequuntur, cui non repugnat Bart. *in l. licitatio, §. fin. ff. de public.* quia loquitur de actu extrinseco non habente dependentiam à contractu gesto cum Ecclesia, scilicet de actu transportationis, de quo dixi latiùs in informatione. Addo quod in oneribus extraordinariis Bart. tenet contrarium, scilicet immunitatem transire in emptorem. Archid. *in cap. fin. de cens. in sexto*, de hoc non loquitur Bertach. *de gabel. part. 9. in q.* 7. *tractat.* an clerici teneantur ad collectas, etiam aliqua dicit secundum sensum Federic de Senis, sed de emente ab Ecclesia nihil.

Quintum fundamentum est Feder. de Senis, habet propterea eandem responsionem, & resoluitur secundum distinctionem Bald. *in d. cons.* 31. *scilicet* quod mutata conditione personæ, mutatur & conditio rerum respectu eius, quod contingit post mutationem, nō respectu eius quod immediatè pendet ab actu producente hanc mutationem, & cùm hæc collecta hospitationis iniungatur ratione prædij, spectanda esset mutatio personæ respectu prædij, non respectu fructuum. Accedat quod hæc mutatio personæ consideranda est, quando agitur de personali priuilegio, non procedit, quando bona sunt ex se priuilegiata, quia sunt Deo dicata, & ita respondet egregiè Siluan. *in citato cons. 9. num.* 12. respondendo is, quæ scripserat *sub num.* 5.

Ad sextum de emphiteuta, dicitur opinionem esse valde controuersam. Cænal. *in speculo com. opinion. quæst.* 731. & veriorem esse opinionem, emphiteutam non teneri, Siluan. *cons.* 9. Sfort. Oddus. *cons.* 70. *num.* 31. *cum seq.* sed quicquid sit, emphiteutæ casus est in fortioribus terminis, quia habet ius in re, sibi possidet, & iure proprio fructus habet; secus in colono, vnde non procedit argumentum affirmatiuè, id est, ita seruatur in emphiteuta, ergo idem in colono, sed negatiuè tantum.

Ad septimum respondetur, imò immunitatem esse, nedum personalem respectu onerum personalium, sed etiam realem respectu onerum realium, & eorum, quæ pro rebus imponuntur personis.

Octauum de separatione fructuum, iam sublatum est in responsione ad tertium.

Circa nonum, dicitur dispunctis illis Doct. qui non faciunt, licet citentur à Menoc. *in d. cas.* 562. vt in informatione mea; & additis illis, qui pro colonis scribunt, allegatis *in addit. ad d. decis.* 116. Thesaur. apparebit, imò pro parte nostra extare opinionem communem, vt testatur Natta *in cons.* 409. & Purpurat. *cons.* 594. facit pro nobis, dum considerat rationem, quod Ecclesia minori affictu, & grauioribus pactis locaret, & Antonin. Thesaur. *in hospitat. militum.* tenet pro nobis.

Ad vltimum, de obseruantia respondetur, quod

incurrit, non abſoluatur, & quòd Vniuerſitas ſimiliter non liberetur ab Eccleſiaſtico interdicto, donec integrè ſatisfaciat. Idem Bonifacius tulerat excommunicationem contra imponentes, & exigentes tallias ab Eccleſiaſticis perſonis, quam extenderat ad accipientes, etiam à ſponte dantibus; necnon ad ipſos Eccleſiaſticos, & clericos, ſi abſque Summi Pontificis licentia ſpeciali, ſpontè darent, quam excommunicationem ſibi reſeruauit, ſupponendo pariter Vniuerſitates interdicto, ſi talia committerent, *cap. clericis de immunit. lib. 6.*

Sed Benedictus X I. in *extrauag. quod olim de immunit.* reuocauit ſupradictum decretum Bonifacij VIII. in hoc, nempè, vt excommunicatio, & interdictum, non haberent locum in illis, qui accipiunt à clericis, & Eccleſiaſticis perſonis ſpontè dantibus, neque in ipſis clericis, & Eccleſiaſticis, liberè, & voluntariè ſoluentibus. At Clemens V. vtrumque decretum Bonifacij, & Benedicti reuocauit, vt habetur in *Clem. quoniam, de immunit. Eccleſ.* præcipiendo, vt ſolummodò ſolueretur, *cap. non minus, & cap. aduerſus de immunit.* Eccleſ.

In Concilio verò Lateranen. ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* innouatæ ſunt omnes cenſuræ excommunicationis, interdicti, & depoſitionis latæ contra imponentes Eccleſiaſticis talia onera, & exigentes etiam à ſpontè dantibus, & conſentientibus; & præter prædictas pœnas; quas voluit contrauenientes eo ipſo incurrere, addit etiam inhabilitatem ad omnes actus legitimos, & reddit illos inteſtabiles.

Demum acceſſit ſupradicta in *can. 18. Bullæ Cœn.* in qua innouantur à Summo Pontifice decreta ſuper his, per Sacros Canones, tam in Lateranenſi nouiſſimè ſub Leone X. celebrato, quàm in aliis Conciliis Generalibus editis, nempè in *cap. non. minùs, & cap. aduerſus de immun. Eccleſ.* cum cenſuris, & pœnis in eis contentis, de quibus etiam meminit, Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 20. de refor.* cuius verba, cùm ad præſentem materiam Eccleſiaſticæ libertatis non ſolùm huius Quæſiti, ſed etiam duorum antecedentium, plurimum faciant, hic refenſetur.

Cupiens Sancta Synodus Eccleſiaſticam diſciplinam in Chriſtiano populo non ſolùm reſtitui, ſed etiam perpetuò ſartam tectam à quibuſcunque impedimentis conſeruari, præter ea, quæ de Eccleſiaſticis perſonis conſtituit, ſeculares quoque Principes officij ſui admonendos eſſe cenſuit; confidens; eos, vt catholicos, quos Deus ſanctæ Fidei, Eccleſiæque protectores eſſe voluit, iis ſuum Eccleſiæ reſtitui non tantùm eſſe conceſſuros; ſed etiam ſubditos ſuos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & Superiores Ordines reuerentiam reuocaturos, nec permiſſuros, vt Officiales, aut inferiores Magiſtratus, Eccleſiæ, & perſonarum Eccleſiaſticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam, aliquo cupiditatis ſtudio, ſeu inconſiderationе aliqua violent: ſed vnà cum ipſis Principibus debitam ſacris Summorum Pontificum, & Conciliorum Conſtitutionibus obſeruantiam præſtent. Decernit itaque, & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, libertatis Eccleſiaſticæ cauſa, & contra eius violatores edita, quæ omnia præſenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obſeruari debere: propterea que admonet Imperatorem, Reges, Reſpublicas, Principes, & omnes, & ſingulos, cuiuſcumque ſtatus, & dignitatis extiterint, vt quò largiùs bonis temporalibus, atque in alios poteſtate ſunt ornati, eò ſanctiùs, quæ Eccleſiaſtici iuris ſunt, tanquam Dei præcipua, eiuſque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliiſve Dominis temporalibus, ſeu Magiſtratibus, maximeque miniſtris ipſorũ Principum, lædi patiantur; ſed ſeuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iuriſdictionem impediunt animaduertant: quibus etiam ipſimet exemplo ad pietatem, religionem, Eccleſiarúmque protectionem exiſtant; imitantes anteriores optimos, religioſiſſimóſque Principes, qui res Eccleſiæ ſua imprimis auctoritate, ac munificentia auxerunt, ne dum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quiſque officium ſuum ſedulò præſtet; quò cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæterique clerici in reſidentiis, & officiis ſuis quieti, & ſine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi permanere valeant.

Ex quibus verbis præſentis canonis oriuntur dubitationes inſtaſcriptæ.

15 Prima, an ad incurrendam excommunicationem huius Canonis ſufficiat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſonis imponere ſine licentia Papæ, etiam ſi nulla exactio ſubſequatur. In qua dubitatione Franc. Car. Tol. *in expoſit. huius Bul. num. 6. & 8.* videtur tenere quod ſic, vt ſcilicet ad hoc, vt quis incurrat in ſupradicti canonis excommunicationem, ſufficiat; quòd imponat ſupradicta onera Eccleſiaſticis perſonis, etiam ſi nulla ſubſequatur exactio, quam ſententiam videtur ſequi *Sayr. in explicat. eiuſdem canonis, in princ. lib. 3. Theſ. tom. 1. c. 22.* vbi aſſerit, quòd vi prædicti canonis, excommunicantur primò imponentes decimas &c. ſecundò exigentes, tertiò recipientes.

Hoc idem tenet Suar. *ibid. diſp. 21. de cenſur. ſect. 2. num. 99.* in quo loco fatetur, huiuſmodi cenſuram ferri ad defenſionem Eccleſiaſticæ libertatis contra eos, qui collectas &c. Eccleſiaſticis perſonis abſque Romani Pontificis licentia imponunt, aut ſic impoſitas, etiam à ſpontè dantibus, & concedentibus recipiunt; vnde cùm alternatiuè loquatur, per dictionem, illam, *aut*, videtur procùldubio docere, quòd ad contrahendam hanc excommunicationem ſufficiat, dicta onera Eccleſiaſticis perſonis imponere, etiamſi nulla ſubſequatur exactio: & ſtatim atque Conſules, ſeu Rectores Ciuitatum &c. collectas & tallias &c. imponunt clericis, incidant in prædictam excommunicationem; ratio eſt, quia in alternatiuis ſatis eſt alterum adimpleri, *cap. in alternatiuis de reg. iuris in 6.*

Videtur tamen, contrariam ſententiam (ſi verba *huius can. 18.* perpendantur) eſſe veriorem, atque adeò vt quis incurrat hanc excommunicationem, non ſolùm requirit, quòd imponant ſupradicta onera perſonis Eccleſiaſticis, ſed etiam quòd deueniant ad realem exactionem.

Probatur ex contextu verborum *d. §. 18. Absque Romani Pontificis speciali, & expressa licentia imponunt: & diuersis etiam exquisitis modis exigunt*, in quibus Romanus Pontifex copulatiuè loquitur: vt patet ex illa copula *&*, quæ mediat inter ly, *imponunt* & inter ly, *diuersis etiam exquisitis modis exigunt*; ergò vt quis incurrat in prædictam censuram, non tantùm requiritur, quòd similia onera imponat, sed etiam quòd deueniat ad realem eorum exactionem; ratio est, quia copula, & naturaliter exigit omnia coniuncta simul esse, vt in *l. si quis ita ff. de verb. oblig.* & eò magis ostenditur esse verum; quoniam sumus in pœnalibus, in quibus strictè fit interpretatio; tùm quia non est recedendum à proprietate verborum, vt omnia iura clamant.

Attamen licèt hoc videatur esse verum secundùm dispositionem *præsentis can.* 18. nihilominùs, imponentes, vt suprà, huiusmodi onera Ecclesiasticis personis; quamuis deinde non deueniant ad realem exactionem; incidunt tamen in excommunicationem, quæ continetur in *can.* 15. vbi excommunicantur, qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quæuis alia decreta quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint contra libertatem Ecclesiasticam; sed qui imponit onera prædictis Ecclesiasticis, ad minùs dicitur facere ordinationem contra immunitatem Ecclesiæ, ergo contrahit excommunicationem *dicti can.* 15.

Vnde benè dixit, Suar. *hoc eodem loco in princip.* quòd hæc prohibitio virtualiter continetur in præcedentibus: nam siue hæc impositio, & exactio fiat per modum statuti, siue per modum præcepti, aut quacunque alia ratione, incurritur tamen dicta censura. Idem affirmat Ioan. Bapt. Scorcia *in select. Sum. Pontif. Constit. Epit. 166. Theor. 427.*

26 Secundò dubitari potest, an imponentes prædicta onera, & exigentes ab Ecclesiasticis pro bonis, eisdem largitis, aut emptis, incidant in eamdem excommunicationem? Respondeo affirmatiuè quia vt patet ex verbis *eiusdem can.* 18. nimirum, *ac eorum, & Ecclesiarum, &c.* virtute quorum, Ecclesiasticorum bona simpliciter efficiuntur immunia ab huiusmodi onerum impositione, & dum textus ipse generaliter loquitur de Ecclesiasticorum bonis, generaliter est intelligendus de quibuscunque bonis, siue patrimonialibus, siue donatis, emptis, aut quouis alio titulo quæsitis: ratio est, quoniam lex generaliter loquens, generaliter debet intelligi, & quando disponit, nec distinguit, simpliciter quoque intelligenda est, nec nos distinguere debemus, arg. text. *in l. de pretio, ff. de public. in rem act. & l. 1. § generaliter, ff. de legat. præst.*

Ratio verò, qua clerici sunt immunes ab huiusmodi oneribus, est, quia collectæ principaliter imponuntur personis subditis, & secundariò earum rebus, vt *in l. rescripto, & l. fin. ff. de muner. & honorib.* clerici autem laicis non subduntur, vt *superioribus Quæstiis* satis ostensum est, ergò, &c.

27 Idem dicendum est, & à fortiori de bonis Ecclesiasticis donatis pro titulo sacrorum Ordinum loco beneficij, iuxta decretum Conc. Trid. *sess. 21. de reform. c. 2.* quia tunc bona illa gaudent omnibus Ecclesiæ priuilegijs: vt per gloss. *in cap. si Episcopus,* & Dec *ibid. n. 10. de præb.* Fel. *in c. Ecclesia S. Mariæ, n. 10 de constit.*

28 Tertiò oritur dubium, an imponentes, & exigentes collectas, seu gabellas à clericis negotiatoribus, incidant in excommunicationes *eiusdem* §. 18.

Ad quod relictis argumentis, quæ in contrarium solent adduci, negatiuè respondeo, quoniam clerici negotia exercentes pro rebus suæ negotiationis non fruuntur priuilegio Ecclesiastico, & consequēter non sunt immunes à gabellis, & oneribus laicorum; & sic laici exigentes tales collectas à clericis negotiatoribus non ligantur, præsentis canonis censura: ita affirmant Dec. *in cap. Ecclesia S. Mariæ, n. 172. de const.* & Felin. *ibid. n.* 105. & alij, quos citat, & sequitur Leonard. Duar. *in Com. Cœnæ lib. 2. in d. can. 18. q. 8. n. 3.* Affirmans hoc intelligendum esse de negotiatione illicita, quæ iuri naturali, seu diuino contraria est. Secùs autem si esset licita secundùm se, & illicita secundùm circumstantiam personæ.

29 Cauendum tamen est, quòd clericus, siue alter Ecclesiasticus non dicitur negotiator, si proprios agros per operarios, vel famulos suos coleret, & deinde venderet fructus, illósque distribueret; vel si sal ex salinis proprijs per eosdem operarios, & famulos conficiendum curaret, & distraheret, non solum in magno pondere, sed etiam, vt vulgàri vtar vocabulo, ad minutum; & quod dico de sale, intelligo etiam de vino, oleo, vua, & similibus: quia cùm hæc clericus, siue alter Ecclesiasticus ex rebus suis colligat, deinde vendat, non dicitur propriè negotiari: ita Panorm. *cons. 6. part. 1.* Cram. *cons.* 163. Bertachin. *in tractatu, de gabellis part. 7. col. 4.* Campan. *in repet. extrau. Clementis VII. contra clericos non incendentes in habitu, & cons. n.* 128. Rolandus à Valle *in cons.* 71. *lib* 4. *num.* 5. Tolet. *in sum. lib. 1. cap. 38. vers. vndecimò habetur*, Aufter, *tract. de potestat. secular. in Ecclesiast. regula 2. fallent. 32.*

Ex his tamen non licèt inferre, posse clericum, siue Ecclesiasticum tenere tabernam; & vinum, quod ex possessione sua, vel Ecclesiæ colligit personaliter; & per seipsum vendere, licèt possit illam etiam in domibus Ecclesiæ tenere, & vinum per alium vendere, Gem. & Fran. *in c. vnic. de vita, & honest. cler. in 6.* & alij quos congerit Lambert. *de iurepatr lib. 2. par. 1. q. 6. art. 26. n. 4.* Idem dicendum erit, si Monasterium in suis possessionibus venam ferri, aut alterius metalli habeat, & ex ea ferrum, aut metallum opera ministrorum conductorum cōficiendum curet, illudque vendat: aut si eamdem venam emat, & ex ea per suos Monachos metallum efficiat, & vendat: quoniam hoc modo non dicitur negotiari, sed emere materiam, quam Ecclesiasticorum ministerio in metallum transmutatam distrahit, vt per Leonard. Duar. *in Comment. Bullæ Cœnæ lib. 2. can. 18. q. 8. n. 16. §. non tamen licitum, in fine.*

30 Sciendum tamen est, quòd nonnulli extant casus in quibus negotiatio clericis permittitur, etiam earum rerum, quæ emptæ, immutatæ cariùs venduntur.

Et primus casus est, vbi clerici adeò paupertate laborarent, vt se, suamq; familiā aliter, quàm per negotiationem prædictam sustentare non possent: quoniam eo casu licitè possent negotiari, non tantùm per alios, sed etiam per seipsos, vt per Imol. *in cap. fin. sub n. 13. de vit. & honest. cler.* & Nauar. *in Man. c. 25. sub n.* 110.

Secundus casus est, si clericus emeret res aliquas ad propriam, & familiæ sustentationem pro victu totius anni; & præter ipsius intentionem, ex eis aliquid superfit; nam eo casu, illud, quod superest, potest reuendere, absque illicitæ negotiationis nota; quia illa venditio est per accidens, de qua nulla ratio habenda erit.

Tertius casus est, quando clericus emit ad proprium, ac suorum vsum necessaria absque reuendendi animo, & deinde illorum pretium accrescat, ex cuius excessu clericus ipse alliciatur ad eadem distrahendum; intendens deinde viliùs emere posse res similes; potest illa reuendere cariùs, quàm emerat, illudque lucrum consequi absque vlla tributi solutione, ita Molin. qui testatur de communi *disp. 342. à n. 8. in fin.*

Et assignatur ratio; nam negotiatio non solùm est indecens personis Ecclesiasticis, sed etiam de iure est interdicta 88. *dist. per totam.*

Quintò

Quintò dubitari potest, cùm in canone dicatur, *etiam à sponte dantibus*, an exigentes collectas ab Ecclesiasticis personis sponte dantibus, excusentur ab hac excommunicatione.

Pro dubij resolutione dico cum Duar. *loc cit.q. 16 n.1.* quòd spontè aliquid dari dupliciter contingit: primò quando ex absoluta,& omnimoda,ac omni libera donandi voluntate aliquid tribuitur: secundò, quando sine aliqua speciali violentia, aut cumpulsu propter exactionem aliquid datur. Cùm igitur per Constitutionem præsentis canonis prohibeatur exactio onerum prædictorum ab Ecclesiasticis personis, etiam à spontè dantibus, non est intelligendum primo modo de spontè dantibus ex absoluta scilicet,& libera voluntate donatoris,cùm quiliber rei suæ sit moderator,& arbiter,vt *in l re mandata, C. mandati*,sed intelligitur de spontè dantibus secundo modo; idest, etiam si nulla interueniat vis,aut coactio propter impositionem,& exactionem, detur aliquid inruitu gabellæ impositæ; vt quia clericus rogatus ab exactoribus, dictas collectas, tanquam debitas solueret; nam huiusmodi solutio est sufficiens ad incurrendam excommunicationem in d. canone contentam, vt per Suat. *loc.cit.sect.2.n.99 propè finem*,cum alijs, quos allegat Prosper de August. *in addit. ad Stephan. Quarant. in Sum. Bullar. in verb. vectigalia lim. vlt.* idem affirmat Laurent. de Peirin. *in lib. de Priuil. Fratr. Minim.in declarat.Constit.2. Iuly 2. §.33. n.140.*

32 Septimò, dubitatur, per illa verba canonis, *aut quauis etiam Pontificali*. An Prælati Ecclesiastici imponentes prædicta onera Ecclesiasticis absque Summi Pontificis licentia, incidant in excommunicationem præsentis canonis,etiam si faciant potestate Ecclesiastica. Ad quod

Respondeo, quòd ad incurrendam excommunicationem huius canonis sufficit,quòd talia onera imponantur clericis, & alijs personis Ecclesiasticis sine licentia Romani Pontificis, quacumque potestate, siue Ecclesiastica, siue laica, id contingat, siue Prælati Ecclesiastici,siue Domini temporales sint;quoniam Canon generaliter loquitur,nec distinguit,ergo generaliter, & absque alia distinctione debet intelligi; & eò fortiùs, quia militat eadem ratio in vtroque casu; & vbi militat eadem ratio,ibi debet esse eadem iuris dispositio, argum text. *in l. illud, ff. ad l. Aquil.*

33 Octauò dubitatur,an imponentes, & exigentes dictas collectas à clericis,qui causa fraudandi collectas clericalē habitum assumpserunt, & sine vlla intentione clericandi,incurrant in excommunicationem præsentis canonis, Prosper. de August. *in addit. ad Quarant.in Summ. Bullar.verb.vectigal, limit.1.* constanter affirmat, quòd clerici assumentes habitum sine vlla intentione clericandi, non gaudent immunitate huius canonis, & hoc probat, ex tex. *in l.qui sub praetextu C. de sacrosanct. Eccles.* vbi glossa casum figurat de laico, qui se fecit eligi in Canonicum Sancti Petri, vt euitaret munera laicorum.

Probatur etiam,& corroboratur sententia eiusdem Prosp. August.ea text.*in c.commissa, §.caeterum de elect. in 6.* in quo loco percipitur,quòd clericus beneficium Parochiale obtinens sine animo percipiendi Sacerdotium infrà annum, debet restituere fructus; ratio est, quia fraudulenter eos recepit, *c.licèt de elect.in 6.*

Contrarium tamen affirmare debemus; quia cùm clericus assumit habitum, verè, & propriè characterem suscipit; si ergò clericus est (quod de se clarum est)gaudet immunitate clericorū: ac per consequens, imponentes,& exigentes gabellas,& alia onera ab eo, in excommunicationem huius canonis incident absque vlla dubitatione.

Corroboratur hæc ratio;quia recipiens beneficium simplex, cui est annexus sacer ordo, animo retinendi illud ad tempus,& fructibus eiusdem fruendi, & illo tandem renunciato, ad vitam coniugalem transeundi; si illud eo animo accipiat vt velit ei inseruire sufficiéter,donec illud(mutato statu)relinquat,non solùm non peccat mortaliter, immo nec etiam tenetur ad restitutionem fructuum, vt tenet Sanch. *lib.7.de matrim.disp.47.in fine*, & Duard.*hic q.7.n.3.* vbi affirmat hanc sententiam esse magis probabilem;ergo(eadem militante ratione) idem fatendum est, vt scilicet fiat immunis, & exemptus a vectigalibus, & oneribus prædictis.

Ad sententiam Prosperi Augustini, & ad eius rationes respondeo,quòd si illi, de quibus ipse Prosper August.loquitur sine vlla intentione clericandi,habitum assumpserint, concedimus illus non gaudere immunitate prædicti canonis;quia isti clerici sunt nomine, non re,& ita loquitur text. *in d. l.qui sub praetextu, C.de sacros.Eccl.* ait enim Bart.*in d l.* quòd si officium diuinum exercet solo nomine, priuilegio clericorum non gaudet; secùs dicendum est si clerici habitum deferentes seruiant in diuinis: quia etsi intentionem non habeant maiores ordines suscipiendi in perpetuum,sed tantùm, vt gaudeant prædicta immunitate; nihilominus dicuntur exempti à supradictis oneribus;quia sunt clerici verè, & realiter, & non tantùm nomine;ita affirmat Duardus,*loco cit.n.5.*& sic reconciliatur prima sententiam cum nostra.

34 Nonò dubitatur, an Domini imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatarijs, incurrant excommunicationem præsentis Canonis. Respondetur negatiuè; quoniam Ecclesiastici,tenentes feuda à Principibus secularibus,tenentur ad onera feudorum;& Ecclesia ipsa, quando feudum consequitur,tenetur ad illa onera,ad quæ alij feudatarij præstare tenentur, & ratione feudi tenetur recognoscere Dominum directum,vt docet Ostiens. *in Sum. de immunit. Eccles. & § à quibus*, & Bald. *in l. fin.in fine,C. sine cens.*

35 Decimò dubitatur, an imponentes, & exigentes collectas ab Ecclesiasticis pro bonis in eo communi, & indiuiso possessis cum eorum Patre, & Fratribus, incidant in excommunicationem huius Canonis.

Respondetur affirmatiuè: nam si pater, & fratres clericorum teneantur pro rata eorum ad soluendas collectas; clerici tamen pro eorum parte à collectis huiusmodi præstandis, immunes sunt. Ita Duard. *loco cit.*

QVÆSITVM XXII.

An Monasterium hæres institutus à laico, qui coram Iudice suo in ius vocatus fuerat super aliqua causa ciuili, coram Iudice laico, super eadem causa respondere, vel coram suo Iudice Ecclesiastico remitti, & conueniri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium, vel persona Ecclesiastica, si in bona laici successit, ligatur instantia iam coram Iudice laico suscepta, sed contrarium verum*, vt à num. 11.
2 *Instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem.*
3 *Indistinctè sancitum, indistinctè intelligi debet.*
4 *Iudicium, vbi cœptum est, ibi terminari debet.*
5 *Hæres censetur vna & eadem persona cum defuncto.*

6 *Fictio in suo casu idem operatur, quod veritas.*
7 *Obligatio non variatur ex persona successoris: & ius alicuius, mutatione, deterius fieri non debet.*
8 *Reus, si cœpto iudicio clericus efficiatur, coram eodem Iudice laico comparere debet.*
9 *Hæres conuenitur ex contractu defuncti.*
10 *In iudiciis quasi contrahitur.*
11 *Clericus hæres laici conueniri debet coram Ecclesiastico, non solùm in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium,* vt num. 12.

1 Videtur dicendum, quòd Monasterium, siue alia persona Ecclesiastica, si in bona laïci successerit, ligetur instantia iam coram Iudice laico inchoata, ex infrascriptis.

2 Primò, quia instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem, *l. si constante, §. finali, ff. solut. matrimon. l. Lucius, §. rogatus,* vbi Bart. *ff. ad Trebellianum, & in l. si is, qui Roma, ff. eodem tit. de iudic.* vbi sic dicitur. *Si is, qui Romæ iudicium acceperat, decessit, hæres eius, quamuis domicilium trans mare habeat, Romæ tamen defendi debet, quia succedit in locum eius, à quo hæres relictus est.* Bald. *in l. si intra, ff. de in integr. restitut. minor.* Bart. *in l. si eum hominem, ff. de fideiuss.* Soccin. *cons. 31. num. 8. vol. 1.* Franc. Marc. *decis. 321. n. 4.*

3 quod indistinctè sancitum, & firmatum reperitur, nulla facta exceptione hæredis clerici, vel laici: ergo indistinctè intelligi debet, cuiuscunque conditionis hæres sit, *l. pretio, ff. de public.*

4 Secundò, quia vbi cœptum est iudicium, ibi terminari debet, *l. vbi, ff. de iudic.*

5 Tertiò, quia hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto, §. 1. *Auth. de iureiuran. à morien. præst. l. hæredem, ff. de regul. iur.* Anchar. *cons. 244.* Rota *coram fel. record. Gregorij XV. decis. 535. num. 5.* ergo sicut defunctus non posset iudicium inchoatum deserere, ita neque hæres, licet clericus.

6 Non obstat, si dicatur, quòd hæres fictè, non verè censeatur eadem persona cum defuncto; quia fictio in suo casu idem operatur quod veritas, vt in puncto aduertit Ioannes Baptista Asin. *in sua praxi iudic. §. 2. cap. 12. num. 54.* licèt ipse contrarium ibi pro hac quæstione, sentiat.

7 Quartò, quia obligatio non variatur ex persona successoris, nec ius alicuius, mutatione personæ deteriùs fieri debet, *l. 2. §. ex his, ff. de verb. obligat. cum concordant. allegat.* per gloss. *ibi, in verb. immutatur.*

8 Quintò, quia si inchoato iudicio, reus efficiatur clericus, cogitur coram eodem Iudice laico comparere, secundùm Bald. *in l. si quis posteaquam ff. de iudic.*

9 Sextò, quia hæres conuenitur ex contractu defuncti, & debet illud seruare, *l. cùm à matre, C. de rei vendicat.* Bartol. *in l. de eo, ff. de iudic.* & obligationis qualitas mutari non debet ex persona hæredis, *dicta l. 2. §. ex his ff. de verb. obligat.*

10 At Clericus ligatur contractu auctoris, ergo & quasi contractu; nam in Iudicio quasi contrahitur, *l. 3. §. idem scribit, ff. de pecul.*

Atque ideò hanc sententiam tuentur Batt. *in dicta l. hæres absens, ff. de iudic.* & ibi Castrens. *num. 3. & 4.* Angel. *num. 3. qui testatur de communi,* Curt. Iunior *num. 10.* Alexand. *in §. fin.* iidem Castrens. & Angel. *in l. 3. C. de heredit. act.* Imola *in l. si eum hominem, ff. de fideiussorib.* Roman. *d. l. si constante, §. fin. num. 14 ff. solut. matrim.* Barbat. *cons. 1. vol. 3. & in d. cap. quia V. num. 45.* Aufrer. *in Clement. 1. de offic. ordin. regul. 2. fallen. 6.* Fitmian. *in suo repertor. verb. clericus conuentus, vers. 16. in fine,* Guillem. de Benedict. *in cap. Raynutius, vers. vxorem nomine Adlasiam, num. 124. de testament.* Boës. *decis. 69. num. 32.* Marant. *de ordin. Iudic. part. 4. dist. 11. num. 79.* Vasquez, *de success. creat. lib. 3. §. 22. limit. 17. num. 72.* Ias. *in auth. quas actiones, n. 39. C. de sacrosanct. Eccles.* Viu. *commun. opin. lib. 1. opin. 108.* qui hanc opinionem dicit communem, ac veram, tenendámque in iudicando, & consulendo. Ceuall. *opin. commun. contra commun. quæst. 36. num. 13.* latissimè Surd. *cons. 222. per tot. & decis. 110.* vbi, quòd hæc sententia sit magis vera, & communis, ratione, & auctoritate, & numero Doctorum, & post eum Andr. Gayll. *practicar. obseruat. lib. 1. obseruat. 37. num. 8. & seq.* Sigismund. Scacc. *de iudic. caus. crimin. lib. 1. cap. 11. num. 23.* Prosper. Farinac. *de inquisition. quæst. 8. num. 46. ampliat. 17.* Gallef. *ad secundam particul. obligat. Cameral. quæst. 2. num. 3.* vbi Zach. *num. 2.* Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 16. num. 31.* & plures, quos plena manu refert Emanuel Barbos. D. Augustini genitor *in comment. ad ordinat. Regiam Lusitan. lib. 2. tit. 1. §. 8.*

11 Verùm, licèt hæc sententia communis sit, & pluribus nitatur fundamentis; contraria tamen tenenda est; quia clerici, & personæ Ecclesiasticæ nequeunt coram Iudice laïco conueniri, *auth. statumus, C. de Episcop. & cleric. cap. si diligenti, de foro compet.* gloss. fin. *in cap. significasti,* & ibi Panormit. *eod. tit.* quod quidem procedere videtur etiam quando clericus, vel persona Ecclesiastica laïco succedit; quia nihilominus coram suo Iudice conueniri debet, secundùm Bart. *in l. hæres absens, num. 1. ff. de iudic.* & *in authent. qua in prouincia, num. etiam 1. C. vbi de crim. agi oport.* & ideò procedit, nedum quando iudicium inchoandum est, vt pro indubitato resoluunt Parlad. *lib. 2. rerum quotidian. part. 2. §. 1. num. 8.* Spin. *in specul. testament. gloss. 33. principali, n. 72. & 76.* & Stephan. Gratian. *discept. foren. cap. 16. num. 1. & 32.* Melch. Phœb. Lusitan. *decis. 70. num. 14. tom. 1.* Petrus Barbos. *in dicta l. hæres absens, num. 129.* Emanuel Barbos. *d. §. 8. num. 2.*

12 verùm etiam quando iam cum defuncto cœptum erat iudicium; vt tenent Bald. *in cap. in præsentia, num. 9. de probat.* Anton. Imol. Abb. & Felin. *col. penult. in cap. quia V, de iudic.* Rot. *decis. 552. aliàs decis. 1. de foro compet.* & alij plures, quos refert, licèt non sequatur Couar. *pract. quæst. 8. num. 3. vers. verùm contraria opinio.*

Adest etiam plenissima exemptio ab omnibus, quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus hactenus impositis, & posthac forsan imponendis (Papalibus supple) nimirum ab omni contributione, collecta, taxa, tam Ordinaria, quàm Apostolica auctoritate in quocumque loco Sedi Apostolicæ mediatè, vel immediatè subiecto ad instantiam Communitatum, pro debitis per eas contractis, vel contrahendis imposita, vel imponenda; quæ exemptio fuit concessa duodecim Congregationibus, videlicet Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula S. Augustini, Casinensi, & Montis Oliueti Ordinis sancti Benedicti, Carthusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiúmque Lombardiæ, ac sancti Hieronymi, & de occasione subsidij sexaginta millia scutorum auri in auro, super eorum bonis imponen. vt in Bulla S. D. Clementis VIII. incipien. *Cùm superiore,* quæ cùm non ita facilè inueniatur, nec in Bullario nouo inserta reperiatur; ideò illam in præsentiarum transcribere, ad studentium commoditatem, operæpretium duxi, in hunc qui sequitur modum.

CLEMENS

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

CVm Superiore anno, vt charissimo in Christo filio nostro Rodulpho Romanorum Regi Illustri, in Imperatorem electo, aduersus Turcas in ipsius Ditiones erumpentes, opem aliquam ferremus, nonnullas decimas super beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus in vniuersa Italia imponere coacti fuerimus; & vlteriùs subsidium sexaginta millium scutorum monetæ à duodecim Regularibus Congregationibus, quas exemptione à prædictis decimis aliàs illis à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore nostro concessa gaudere volumus, receperimus. Nunc verò iisdem, & forsan grauioribus, quàm tunc circumuenti necessitatibus, licèt easdem Congregationes ob oneribus, quibus premuntur, potiùs subleuare cuperemus, aliud tamen ab ipsismet Congregationibus subsidium sexaginta millium scutorum auri in auro ad rationem duodecim iuliorum pro quolibet scuto, iterum exigere, & recipere compellamur. Cúmque Congregationes ipsæ subsidium huiusmodi sexaginta millium aureorum nobis præstare promptè consenserint, Nos illud quanto cum minori fieri poterit eorum incommodo, & damno ab illis recipiendum duximus. Idcirco, cùm à Ministris nostris Cameralibus, qui negotium hoc cum earundem Congregationum Procuratoribus diligenter discusserunt, nobis relatum sit non posse summam prædictam sexaginta millium aureorum expeditiori ratione congeri, quàm si, vti factum est, in subsidio anno superiori recepto, vt præmissum est, Mons Nouennalis, ad eam summam augeatur. Motu proprio, & ex certa scientia; déque Apostolicæ potestatis plenitudine Congregationibus prædictis Lateranensi Canonicorum Regularium sub Regula sancti Augustini, Casinensi nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis sancti Benedicti, Carthusianorum, Camaldulensi, Cælestinorum, sancti Saluatoris Bononien. etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Cruciferorum, sancti Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiúmque Lombardiæ, ac sancti Hieronymi, eorúmve Generalibus Procuratoribus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant, vt dilecti filij Don Celsus de Rauenna Canonicus Regularis dictæ Congregationis Lateranen. & Don Marcus Antonius Rozzus, Monachus Congregationis Montis Oliueti, nomine omnium Procuratorum Generalium prædictorum, cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Generalis Thesaurarij, taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsarum facultate, reddituum annuorum constituere, aut aliàs ratam partem reddituum, prout cuilibet, ex Congregationibus prædictis, minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare; illámque summam de nouo dicto Monti applicare, quæ sufficiens sit pro summa sexaginta millium scutorum aureorum huiusmodi, quam ab eis hoc modo recipi volumus, congreganda, factáque taxa huiusmodi, eamdem Monti prædicto Nouennali, vltra alias taxas, seu ratam reddituum dicti Montis, quas singulæ dictarum Congregationum soluere, vsque in hunc diem obligatæ existunt; assignare, applicare, & incorporare, ac super taxa, seu rata sic facienda, assignanda, & incorporanda, postquam, vt præfertur, assignata, & incorporata fuerit, totidem loca, quorum fructus soluuntur, persoluantur, prædicto Monti addere quot pro summa prædicta sexaginta millium scutorum aureorum congerenda necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, postquam per dictos duos taxa, & assignatio prædictæ factæ fuerint, eam super taxa inter ipsas Congregationes, pro rata quamlibet suarum Congregationum respectiuè tangente, nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, videlicet suam, etiam si ab ea speciale mandatum in Capitulo Generali, vt aliàs iuxta Constitutiones ipsarum Congregationum, factum non habeant, suáque bona, ac redditus, & prouentus vniuersa, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligare, & hypothecare nominatim possint, debeant, & teneantur, quam super assignatione, & incorporatione illius dicto Monti facienda, ipsiusque Montis augmento; necnon super summa prædicta sexaginta millium scutorum inde redigenda nobis in subuentionem prædictam tradentem, & assignantem vnum, vel plura instrumenta: cum conditionibus, renunciationibus, commissionibus, obligationibus, etiam in dicta ampliori forma Cameræ Apostolicæ, pactis, decretis, cautelis, & clausulis quomodolibet necessariis, & opportunis, celebrare, ac alia quæcunque super his, etiam pro maiori Montis prædicti, illiusque Collegij Montistarum, ac aliorum, qui pecunias suas in eodem Monte collocauerint, securitate necessaria, & opportuna, facere, & exequi, ac vberiùs ipsis modernis, & futuris pro tempore Congregationum prædictarum Procuratoribus Generalibus, vt in earum

earum quiſque Congregationibus taxam, vt præfertur, ſtatuentem pro rata eas reſpectiuè tangentem inter Monaſteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depoſitario dicti Montis, quem ipſas Congregationes, tam pro præſenti additione, quàm prima dicti Montis erectione, & illius additione anno ſuperiori facta, etiam Modernum Depoſitarium, niſi Depoſitariam ipſam titulo, forſan oneroſo obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare poſſe concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, ſeu ratis fieri conſueuerit, conſignare; cum facultatibus, & auctoritatibus ſolitis liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, plenam, amplam, liberam, & vniuerſam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur: Et nihilominus omnia, & ſingula præmiſſa, ac alia earum vigore, per dictas Congregationes, ſeu earum Procuratores prædictos, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, facienda, & inſtrumenta deſuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, ex nunc, prout ex tunc, poſtquam facta, & celebrata fuerint, auctoritate, & tenore præmiſſis confirmamus, & approbamus, ac præſentium noſtrarum literarum munimine roboramus; omnéſque, & ſingulos, tam iuris, quàm facti, & etiam ſolemnitatum forſan ſubſtantialium quomodolibet omiſſarum, ſi qui interuenerint, in eiſdem, præcipuè verò defectus Mandatorum ſpecialium ad præmiſſa facienda requiſitorum motu, & ſcientia ſimilibus pari auctoritate, & tenore ſupplemus, eáque omnia, & ſingula valida, firma, & efficacia fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere; ac per omnes, & ſingulas Congregationes prædictas perinde, ac ſi ipſi Procuratores illa, cum ſpeciali, earum Mandato, obligaſſent, ac alios, ad quos ſpectabit, firmiter obſeruanda eſſe; ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac ipſius Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, Clericos, ac S. R. E. Camerarium, Theſaurariúmque prædictum, & alios ipſius Cameræ Miniſtros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Irritúmque & inane quidquid ſecùs, ſuper his, à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Decernimus, & declaramus prætereà pro maiori Montis prædicti, illiúſque Collegij Montiſtarum, necnon eorum, qui pecunias ſuas in dicto Monte collocabunt, cautela, & ſecuritate, ex nunc pariter, prout ex tunc, poſtquam dictus Mons vigore præſentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiuſmodi, vnum, idémque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cũ antiquis Montiſtis vnum, idémque Collegium, abſque aliqua prorſus ratione prioritatis, ſeu poſterioritatis differentia, conſtituatur; ac poſteriora loca, illorúmque emptores omnibus, & ſingulis gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, priuilegiis, quibus antiquiora loca, illorúmque poſſeſſores, iuxta dicti Montis erectionis formam, vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere poſſint, valeant, & debeant, in omnibus, & per omnia, abſque aliqua ſimiliter differentia, ſtatuimus, & ordinamus. Volumúſque etiam eiſdem Procuratoribus Generalibus, ſeu duobus ab ipſis Procuratoribus deputatis dictarum Congregationum concedimus, vt loca prædicta Montis, vigore præſentium, augendi, cum interuentu dicti Theſaurarij Generalis, cuicunque mercatori, ſeu aliis perſonis meliorem conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo, vendere, & alienare, pretiúmque inde redigendum penès dilectum filium Ioſephum Iuſtinianum Depoſitarium Noſtrum generalem, ſeorſum ab aliis Noſtris pecuniis, deponere, itavt inde, niſi pro præſtanda dicto Rodulpho Imperatori Electo, deſtinata ope, vel caſu, quo bellum antequam dictæ pecuniæ in vſum prædictum conuertantur, ceſſaret, ad effectum reſtituendi ipſis Congregationibus, pro redemptione dicti Montis percipi minimè valeant, nec in alios quoſcunque quàm in prædictos vſus conuerti, nullatenus poſſint liberè ſimiliter, ac licitè, etiam opportunam ad hoc quoque illis facultatẽ impartimur. Vt autem prædictæ Congregationes tali onere ſubiectæ, aliqua in parte, aliis, ſi quæ imponentur imposterum, alleuientur, motu, & ſcientia ſimilibus confirmantes, & auctoritate Apoſtolica approbantes in primis facultates, & exemptiones eiſdem Congregationibus cõceſſas, per fel. rec. Pium V. prædeceſſorem noſtrum, ſub datum Romæ, anno 1570. 14. Kalend. Aprilis, Pont. ſui anno 6. earum ſingulas, & ipſarum Superiores, Abbates, Priores, Præpoſitos, Patres, Monaſteria, Capitula, Conuentus, Prioratus, membra, Grangias, & bona omnia, & ſingula, tam præſentia, quàm futura, cuiuſcunque qualitatis, quantitatis, valoris, & naturæ, & vbicunque exiſtentia, & conſiſtentia, quocunque nomine nuncupentur, ab omnibus, &

& quibuscunque decimis vniuersalibus, & particularibus, à nobis, seu successoribus nostris, quoquomodo, etiam, ad eiusdem, vel alterius, Imperatoris, Regum, Ducum, etiam Sabaudiæ Principum, seu aliorum quorumcunque instantiam, præterquam Dominij Venetorum, & ex qoibuscunque causis, etiam prædicta longè maioribus, vrgentissimis, & necessariis, etiam hic non expressis, & de necessitate exprimen. hactenus impositis, & posthac forsan imponendis. Et propterea ab omni contributione, collatione Taxa, tam Ordinaria, quàm Apostolica auctoritate, in quocunque loco Nobis, & Sedi Apostolicæ mediatè, vel immediatè subiecto, ad instantiam Communitatum, Castrorum, & Oppidorum, pro extinctione, & liberatione debitorum, per easdem Communitates, & Vniuersitates, hactenus contractorum, seu contrahendorum in futurum imponenda, & liberamus; saluis tamen omnibus exemptionibus ab aliis Summis Pontificibus prædecessoribus nostris, dictis duodecim Congregationibus concessis, ita vt illa, prout sunt, confirmata censeantur; necnon saluis etiam exemptionibus, quæ de iure dictis duodecim Congregationibus competunt, easdem quoque, & earum singulas similiter eximimus, & liberamus à quocunque supplemento integrę quartæ partis fructuum, secundùm verum valorem, per dictas Congregationes, ex prædictarum Constitutionibus persoluen. Si quid tamen vltra summam, quam hactenus soluerunt, & in futurum soluent, prætendi à nobis, & successoribus Nostris, & Camera Apostolica potest, quod totum illis benigniter condonamus, & tam quoad præterita, quàm in futurum gratiosè in Dominō elargimur. Necnon simili modo easdem eximimus, & liberamus ab omni obligatione extinguen. seu redimendi infrà certum tempus nondum elapsum, ratam portionem sibi tangentem dicti Montis Nouennalis, si quæ forsan, ex ipsis tali obligatione obstrictè teneatur, ex quauis conuentione cum Camera nostra Apostolica, siue eius Ministris quibusuis, quacunque ex causa hîc non expressa, & forsitan de necessitate exprimenda, reponentes eas in pristina sua libertate, & facultate dictum Montem Nouennalem extinguendo, quando, & quotiescunque sibi magis commodum fuerit, & libuerit. Et nihilominus earum Abbates, Priores, & alios Ministros, & Officiales in Domino enixè rogamus, & hortamur, vt liberationi dictarum suarum Congregationum quantocitius studeant, & inuigilent. Decernentes prædictas litteras vllo vnquam tempore, etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes præmissis expresse, & nominatim non consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quocunque defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, retractari, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub illis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi, nisi de earundem præsentium toto tenore, specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit, sicque per quoscunque pariter supradictos, aut alios Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, sublata iis similiter, & cuilibet eorum, quauis alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Camerario, & Thesaurario prædictis, & causarum Curiæ Cam. Apost. Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus, vel ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alios vbi, quando, & quoties opus fuerit, præsentes litteras, & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, & in præmissis omnibus, & singulis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, omnia, & singula in præsentibus expressa, ac illarum vigore facienda, quæcunque ab omnibus, ad quos spectat, & in futurum spectare poterit, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, cōpescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus Regula nostra de iure quæsito non tollendo, ac aliis quibusuis Apostolicis Constitutionibus, præsertim fel. record. Symmachi, Pauli II. Pauli IV. & Pij V. & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, ac Gregorij XIII. super reductione dicti Montis Nouennalis, ac quibuslibet obligationibus, de redimendo infrà certum tempus Montem prædictum ab ipsis Congregationibus, aut quacunque ipsarum, factis, earundem quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monasteriorúmque singularium Statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, ipsis Congregationibus, & Monasteriis in contrarium præmissorum quomodolibet, ac sub quibusuis verborum formis, etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliis insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis.

Quibus omnibus, & singulis; etiam si pro sufficienti earum derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil prorsus omisso, & forma in illis tradita, obseruata, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, ad effectum præmissorum, specialiter, expressè, ac latissimè derogamus, ac derogatum esse volumus, ac omnibus illis, quæ in erectione dicti Montis Nouennalis concessum est, non obstare, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 5. Maij, 1595. Pontificatus nostri, anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

DISPVTATIO XVI.

De priuilegiis Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Quis possit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

II. Vtrùm scriptura, seu bullatio sit de essentia priuilegij Abbatibus, siue aliis quibuscunque concessi.

III. Vtrùm priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni, extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat.

IV. Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari concessa, ad Abbatem Commendatarium, extendantur.

V. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quomodo fiant explicanda, quando contineant verba obscura.

VI. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores possint suarum Ecclesiarum, & Abbatiarum, & proprij Ordinis priuilegia interpretari.

VII. Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum, absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscumque.*

VIII. Quomodo intelligenda sit illa clausula, in priuilegiis apponi solita, qua dicitur, vt *non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.*

IX. Vtrum Religiosi vti possint priuilegiis, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus.

X. Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia, quomodo reddantur inualida.

XI. Vtrum priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahantur.

XII. An, & quando Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere.

XIII. Vtrùm priuilegia concessa Abbatiis, & Abbatibus, ac aliis Ecclesiæ Prælatis à Rege aliquo, vel Imperatore, aut aliis Principibus secularibus possint ab illis reuocari.

XIV. Vtrum Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum.

XV. Vtrum Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis.

XVI. Vtrum per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatæ, vel alias Bullas, quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.

XVII. Vtrum Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere, an verò illi alleganti credatur.

XVIII. An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur.

QVÆSITVM I.

Qui poſſit Abbatibus, & Prælatis inferioribus priuilegia concedere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium regulariter ab eo concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet.*
2 *Priuilegium, dicitur priuata lex.*
3 *Priuilegium eſt ius ſingulare, contra ius commune indultum.*
4 *Condere qui poteſt, poteſt & ſoluere.*
5 *Papa poteſt in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè.*
6 *Princeps ſecularis ſicut in ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium.*
7 *Lex extra conſtituentis territorium, non obligat.*
8 *Priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam, prodeſſe non poteſt.*

1 PRIVILEGIVM ab eo regulariter concedi poteſt, qui legis condendæ poteſtatem habet, vt tradunt gloſſ. *ſingularis in Summ. 25.quæſt.2.* Syluestr. *verb. priuilegium, q.2.* Azor. *inſtit. moral.part.1.lib.5.cap.22.quæſt.5.* Suarez *de legib.lib.8.cap.9.& 10.* Salas *eodem tractatu, diſp.17. ſect.3. num.27.*

2 Ratio eſt, quia priuilegium, dicitur priuata lex, ſic dictum, quod in priuato feratur, Iſidorus *lib.5. etymolog.cap.18.* relatus *in cap.priuilegia, 3.diſt.* & ex S.Gregor. & Hieron. refert Gratian. *in cap. vlt. verſ.* 3 *neque, 25 quæſt.1.* Ergo ab eo concedi debet, qui poteſt legem ferre; tum quia priuilegium dicitur ius ſingulare contra ius commune indultum, vt ſcribunt Petrus Gregor. *de iur. arte, cap. 7. num. 14.* Reuard. *tom.1.ad leges 12.tabularum, cap.2.* Gonzal. *ad regul.8. Cancell gloſſ.35.num.5.* & ita priuilegio eximitur quis à legis obligatione; eximere autem ab obligatione legis, & iura ſoluere, aut relaxare non poteſt, niſi, qui ea ſancinit, vel eius ſuperior, aut etiam inferior, ſi à 4 ſuperiore ei poteſtas tribuatur; is enim, qui condere poteſt, poteſt & ſoluere, *l.3. ff. de re iudic. l.vlt. C. de leg. cap. verbum, de pœnit. diſt.1. cum ſimilibus,* de quibus Garzia Falcon. *reg.110.* D.Barboſ. *de officio Epiſc. part.3. alleg.52. num.1.*

5 Ex quibus infertur, Summum Pontificem poſſe in ſpiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique, vt docent gloſſ. & Syluest. *citatis locis.* In temporalibus verò poteſt, ſolummodo quoad terras temporali Eccleſiæ dominio ſubiectas, vt notatur *in cap. per venerabilem, qui fil. ſint legit.* Indirectè tamen, in ordine ſcilicet ad finem ſuper naturam aſſequēdum poteſt omnibus, & vbique in temporalibus, & in ſpiritualibus priuilegia concedere, vt reſoluit Bonac. *de legib. diſp.1. quæſt.3. punct.2. num.3.* & Azor *citat. loc.* ad quorum dicta comprobanda faciunt plura, quæ in hac materia congeſſit. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcopi, parte prima, tit. 3. cap. 2. num. 24. cum ſequentibus.*

6 Secundò infertur, quòd ſicut Princeps ſecularis de ſpiritualibus legem condere non poteſt, ita nec priuilegium, vt in materia decimarum decidit text. *in cap. tua. 25. in princ. de decim. cap. cùm & plantare* 7 *3. de priuileg.* Hinc etiam quemadmodum lex extra territorium conſtituentis non obligat, *cap.2. de conſtit.* 8 *lib. 6.* ita nec priuilegium extra Epiſcopi concedentis Diœceſim, vel Principis extra ſuam Prouinciam prodeſſe poteſt, vt ait Suarez *de legib. lib.8. cap.26.* Vbi eleganti diſtinctione vniuerſam reſoluit materiam; vel enim Epiſcopus, aut alius Superior in ſuo territorio priuilegium concedit, ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum ſolùm in ſua Diœceſi; & certum eſt prodeſſe priuilegium extra eam, quia prohibitio ad illud territorium non extenditur aut priuilegium conceditur ad faciendum actum ſpeciali ſtatuto prohibitum, etiam in aliis Diœceſibus, & ad eas non proderit priuilegium.

QVÆSITVM II.

Vtrum ſcriptura, ſeu bullatio ſit de eſſentia priuilegij.

SVMMARIVM.

1 *Scriptura non eſt de ſubſtantia priuilegij, licèt ſit neceſſaria ad gratiam probandam,* & num.3.
2 *Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.*
4 *Gratiam per ſolam ſupplicationem, abſque literis dici informem, quomodo intelligatur.*
5 *Executor vt cenſeatur nominatus, non ſufficit ſola ſupplicatio, ſed ſunt neceſſariæ literæ.*
6 *Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum.*
7 *Sola ſupplicatio abſque litteris ſufficit pro obtinenda ſimplici abſolutoria, ſecus ad effectum adiudicationis.*
8 *Supplicatione ſola, abſque literis Rota procedit ad diſputationem dubiorum, quamuis in ſupplicatione non ſit derogatum regulæ,* de non iudicati iuxta form. ſupplicat.
9 *Literæ ſunt neceſſariæ ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipſius, quod literæ expediantur.*
10 *Oracula viuæ vocis eamdem, quam aliæ Pontificiæ conſtitutiones, vim obtinent.*
11 *Priuilegiis ſublatis, non cenſentur ſublata viuæ vocis oracula.*

1 AD eſſentiam, ſeu ſubſtantiam priuilegij non pertinet, nec eſt neceſſarium, vt ſit ſcriptum, ſeu per Bullam, aut per Breue conceſſum; ſed ſufficiunt verba, vt probat text. *in Clem. dudum, verſ. nos etenim, de ſepult.* gloſſ.1. per text. *ibi, inſtitutionis, 25. quæſt.2.* quam poſt Archid. communiter receptam teſtatur Nauar. *conſ.1. num.1. de priuileg.* Fr. Emman. *quæſt. regul. tom.1. quæſt.7. art.5.* Bald. *in l. humanum, C. de legibus in l. falſus, C. de furt. in l. idem Vlpianus, ff. de excuſat. tutorum,* Imol. *in Clem. dudum, §. nos enim, in verb. aut ſcripto, de ſepultur.* idem Bald. *in cap. 1. in fin. princ. per quos fi. inuent.* latè Felin. *in rubr. de conſtit.* Innocent. *in cap. conſtitutus, de reſcript.* Archid. Ioan. Andr. *in proœm.6.* Panormitan. *in cap. in noſtra, num.11. de reſcript.* dicens, quòd etſi ſcriptura ſit neceſſaria ad gratiam probandam; non tamen eſt de eſſentia ipſius gratiæ. Iaſ. *conſ.145. n. 16. & ibi* Adden. *lib.2.* vbi quod dignitas ſolo verbo Papæ creatur, Satnen. *in reg. de infirm. quæſt.18. verſ. hic tamen non obſtan.* & *col.2. verſ. ſecus verò,* Mandoſ. *in reg.8.* Cancellar. *quæſt.1. num.3. & quæſt.8. num.3.* Caputaq. *deciſ.88. num.2. part.3.* Mantic. *deciſ.355. n.2.* Seraphin. *deciſ.775. num.2.* Gonzal. *ad d. reg.8. Cancellar.* gloſſ. 12. *num. 45. & ſeq.* cum aliis pluribus congeſtis per Sanch. *de matrimon. lib.8. diſputat.29. num.2.* Rot. *deciſ.89. part.2.* & *deciſ.11. lib.3. part.3. diuerſ. & deciſ.87. num.1. & ſeq. de reſcript. in antiq.* & *deciſ.585. num.2. & deciſ.645. num.5. par.1. recent.* & *in Romana legati Pij IV. Februarij 1628. coram*

Reuerēn

Reuerendissimo Domino Coccino, quæ in fine operis est decis. 107. Vnde post obitum Romani Pontificis, qui priuilegium concesserat, litteris tamen nondum scriptis, gratia concessa non extinguitur; sed successor literas concedit, faciendo mentionem de prædecessore; Rebuff. *in prax. benefic.tit.de gratia rationi congr. num* 2. Molin. *de primog. Hispan. lib.2.cap.17.num.4.* & *practic. quæst. lib.1. quæst.75. num.2.* Gabr. *de prob. conclus.1. num.1.* cum aliis per *d.lib* 8. *disput.29.num.3.* Gonzal. *d.gloss.11.num.45.*& 48. Idem dicit Bonac. *de legibus, disput.1. quæst.1. punct.4. num.51.* & idem Panormit. *in cap.nosti,num.4.* & *cap.qualiter, num.1.de elect.* ait, quòd si Papa solo verbo aliquem pronunciaret Episcopum, seu Abbatem; illicò esset Episcopus, vel Abbas; quamuis in foro exteriori Episcopus, aut Abbas, siue Regularis, siue secularis huiusmodi electus, & promotus non sit recipiendus, vt talis, nisi litteris impetratis, expeditis, & receptis; aliàs enim tam recipientes, quàm se ingerentes graues pœnas incurrerent, vt patet per *extrauag.Bonifacij VIII.* quæ incip. *iniunctæ, de elect. in 6.*

3 Ad probationem tamen gratiæ sunt necessariæ litteræ, cum sine eis gratia non probetur. Doct. *in rubric. de constit.* & *ibi* Felin. *num.* 5. Bald. *in C. humanum in fin. C.de legib.* Felin. *in cap eam te sub n.3. post med. vers. sed caue de rescript.* Sarnen. *d. quæst.1. col.1. vers.tamen nunc.* Soccin. *cons.41.n.3.*& 4. *lib....* Molin. *d.cap.7.num.56.* Bellarmer. *decis.746.* Cæs.de Grass. *decis.1.sub num.* 2. *de probat.* Rot. *decis.17. de rescript.in nou.* & *d.decis.645.num.5.part.1. recent.* & alij *superius allegati.*

4 Et ideo Doctores, & decisiones resoluentes, gratiam per solam supplicationem absque literis dici informem, intelligunt procedere ad effectum probationis, & quando agitur de canonisanda gratia, & eo casu procedit regula *de non indic. iuxt.form.supplicat.* vt declarant Gomez. *super reg. de non indic. quæst.18. col.2. vers. nec obstat.* Soccin. *loco cit.* Molin. *d.cap.7. sub n.58. vers.sicque intelligenda sunt*, Gabr. *cons.* 190. *num.13. lib.1.* Cassador. *decis.35. num* 2. *super reg.* & *decis.8. de restit. spoliat.* & *decis.* 2. *de sent.* & *re ind.* Verall. *decis.235. part.3.* Put. *decis.337. lib.1. in nou.* Cardinal. Seraphin. *decis.* 538. *num.* 4. & *decis.*-75. *num.* 3. Gregor. XV. *decis.* 540. *num.* 5. & *ibi Add. litt.* C. Rot. *decis.503.num.4.par.1.recent.* Buratt. *decis.511. num.13.* & *ibi* Ferentill. *littera* E. benè Rota *in terminis de priuilegiis in d.Romana legati pij coram Reuerendissimo D.Coccino.*

5 Decisio verò 20. *de concess. prebend. in nou.n.5. quæ est eadem cum decis.* Bellamer. 110.*num.6.* loquuntur ad effectum, quod executor censeatur nominatus, in supplicatione enim nominantur in genere, & postea per partes nominantur executores, qui in litteris exprimuntur, vt *in dd. decisionibus*, & explicat Garz. post alios *de benefic. part.* 6. *cap.* 2. *num.*1. & *seq.* &

6 ideo mirum non est, si ante expeditionem litterarum quoad executores, gratia non dicitur perfecta, sed recipit robur ad talem effectum ab expeditione litterarum, vt benè declarat Oldrald. *cons.*320. *num.9.* & Rota *in d.Romana legati pij coram D.Coccino.* Et quod

7 sola supplicatio, absque litteris sufficiat pro obtinenda simplici absolutoria, licèt secus ad effectum adiudicationis Garz. *de benefic.part.4.cap.2.num.23.*& 24. & Rot. *d.decis.645.num.5.part.1.recent.* & *in Illerden. Canonicatus 19.Aprilis 1624.coram R. P. D.Pirouano*, relata per Ferentill. *loco cit.num.19.* vbi *num.seq.* quòd Rota procedit ad disputationem dubiorum cum sola supplicatione, absque litteris, quamuis in ea derogatum non sit Regulæ de non iudicando iuxta formam supplicationis, quia derogatio huiusmodi est necessaria, quando causa foret terminanda, & ferenda sententia, secus verò ad effectum disputationis dubiorum, quæ est actus more extraiudicialis, vt fuit resolutum *in Conchen.beneficij* 10. *Iunij* 1624.*coram Manzanedo*, & *in Neocastren. parochialis* 28.*Februarij* 1630. *coram Reuer. Durano.* Verùm litteræ sunt necessa-

9 riæ nedum ad probationem, sed etiam ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipsius quòd litteræ expediantur, vt apud Mantic. *decis.*286.*n.*10.

10 Notandum, quòd viuæ vocis oracula eamdem, quàm aliæ Pontificiæ Constitutiones vim obtinent, vt clarè colligitur ex *can.institutionis,* 25. *quæst.*1. ibi; *sine qua scripto decreuimus, quæ in nostra præsentia videntur esse disposita,* Innocen. *in cap. constitutus, n.2. de rescript.* Et licèt Gregorius XV. per suam Constitutionem, incip. *Romanus, Pontifex*, editam sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 2. Iulij, 1622. Pontificatus sui anno secundo. Omnia, & singula viuæ vocis oracula suorum antecessorum, tam ad interius, tum ad exterius forum spectantia reuocauerit: voluit tamen, vt firma, atque in suo robore permanerent omnia indulta, & concessiones huiusmodi viuæ vocis oraculo factæ S. R. E. Cardinalibus, ad ipsorum, vel aliorum quorumcunque fauorem, propria eorundem Cardinalium manu subscriptæ, & de quibus iidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in scriptis testimonium præbuerunt. Præ-

11 tereà notandum, quòd sublatis, seu reuocatis aliis priuilegiis, non censentur sublata, seu reuocata viuæ vocis oracula, nisi id expressè significetur; vt est communis Canonistarum opinio; & Romanæ Curiæ praxis, vt testantur. Henriq.*lib.7.de Indulgent.cap.24.n.8.* Emman. Sà, *verb. gratia, num.*13. Llamas 1.*part. method.cap.7.§.6.* Felician. *lib.de censibus, tit.de priuileg. cap.*15. Laurent. de Peirin. *tom.*1. *priuileg. sui Ordin. Minim in annot.ad §.constit.17.Iulij* 2.*num.*4.

QVÆSITVM III.

Vtrum priuilegia concessa Religiosis, siue Religioni extendantur etiam ad Abbates, & alios Prælatos Religionis, si nulla de eis mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur etiam ad ipsorum Abbates: licèt de illis nulla mentio in priuilegiis fiat.*

2 *Priuilegium non solùm censetur concessum personis in priuilegio expressis, sed etiam iis, quæ propter vocis significationem, in eo comprehenduntur.*

3 *Abbas per promotionem ad Abbatiam, non desinit esse Monachus.*

4 *Priuilegia fauorabilia concessa Religioni, eius Abbatibus etiam concessa censentur.*

Dico primò, quòd priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur ad eorum Abbates, etiam si Summus Pontifex, vel alius, qui priuilegium concessit, nullam de ipsis Abbatibus in eo mentionem habuisset: tum quia Principis beneficium latè explicandum est, *cap.cum olim, de verb.significat.* & *l.beneficium ff.de constit princ.* Priuilegium autem fauorabile est verè, & propriè beneficium; ergo latè explicandum; tum etiam quia priuilegium, non so-

2 lùm censetur concessum personis, quæ sunt in illo expressæ, sed etiam iis, quæ propter vocis significationem in eo comprehenduntur, Bonac. *de legib. disput.1.quæst.3.punct.1.§.1.num.1.* At in fauorabilibus, &

& materia proportionabili, Abbas comprehenditur appellatione Monachorum, nisi aliud ex loquentis mente coniiciatur, *cap. final. de simon.* & ibi gloss. & Panormitan. *num.* 2. Bart. *in l.* 4. *ff. de stipulat. seruor.* cum aliis citatis in hoc *primo libro*, *disput.* 1. *quæst.* 7. quibus addo Sanchez *in præcept. Decalogi, tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 84. Valenzuola *consil.* 74. *num.* 79. & alios, quos nouissimè refert D. August. Barbos. *in tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signific. appell.* 153. *num.* 1. Nam Abbas per promotionem ad Abbatiam, non definit esse Monachus; sicut Rector per Rectoratum, non definit esse Scholaris Ioan. Andr. *in proœm. Decretal. in princip.* Felin. *in eodem proœm. col.* 4. *vers. cæterùm in proposito.* Nec Abbates per dignitatis assecutionem debent esse peioris conditionis, quàm sint cæteri Monachi; cùm dignitatis proprium sit, augere: non autem priorem statum ab eo, cui dignitas collata est, in ipsius præiudicium auferre, iuxta tradita ab Horatio Mandos. *de priuileg. ad instar gloss.* 6. *num.* 19. atque ita Rodericus *quæst. Regul. tom.* 3. *q* 51. *artic.* 11.

4 Dico secundò. Priuilegia concessa Religioni, censentur etiam eius Abbatibus concessa; licèt de iis mētio facta non esset: quia in fauorabilibus appellatione Collegij, aut Capituli, venit etiam Caput, siue Prælatus, Andr. Barbat. *in tract. de præstantia*, Cardinal. *lib.* 1. *quæst.* 7. *col.* 34. Felin. *in proœm. Decretal. verb. Gregorius, col.* 4. *sub num.* 13. Roderic. *dicta quæst.* 51 *art.* 8. & his citatis D. August. Barbosa *in suo nouissimo tractatu, de appellatiua verborum vtriusque iuris signific. appellat.* 55. *num.* 2.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm priuilegia Abbati, vel Prælato Regulari, concessa ad Abbatem Commendatarium extendantur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia concessa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios.*
2 *Priuilegium non debet etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi.*
3 *Abbas commendatarius non gaudet de priuilegiis Religionis, cuius Abbatia sibi commendata est.*

1 RESpondeo, quòd nullo modo priuilegia concessa Abbatibus Regularibus extenduntur ad Commendatarios. 2 Priuilegium enim non debet, etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi, *cap. fanè de priuileg. cap. vlt. de praebend. Clem.* 1. *de censib. cap. priuilegium, de regul. iur. in* 6. vbi gloss. & Doctores communiter Card *Clem.* 1. *de testam. quæst.* 6. Batt. *in l.* 1. *C. de constit. Princip.* Azor. *institut. Moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23. *quæst.* 2. Salas *de legibus disput.* 17. *sect.* 8. *num.* 48. latè Petr. Barbos. *in l. quia tale, ff. soluto matrim.* Card. Tusc. *tom.* 6. *litt. P. conclus.* 746. Nam etsi Commendatarius perpetuus quodammodo verus Prælatus dici possit; tamen in aliquibus à vero Prælato differt; vt ait Gomes. *super regul. Cancell. in reg. de triennali, quæst.* 5. *art.* 1. *n.* 12. *versic ex quibus facilè.* Præterea in Commendatariis, non est eadem ratio, quoad priuilegiorum participationem, quæ in Abbate Regulari; quia Commendatarij non profitentur Ordinem, siue Regulam Monachorum Abbatiæ illis commendatæ: quorum nempe Ordinis, & Regulæ gratia, priuilegia ipsis Abbatibus Regularibus, certum est, fuisse impartita. Vnde cessante in ipsis Commendatariis causa finali priuilegiorum, cessabunt etiam ipsa priuilegia, arg. text. *in l. Titia, §. vsuras ff. de legibus.* Ideò dicendum est, Abbatem commendatarium, non solùm non gaudere priuilegiis Abbati Regulari concessis; sed nec etiam iis, quæ Religioni concessa sunt; cùm ipse appellatione Religiosorum non venit; iuxta doctrinam Batt. quem refert Rodericus *quæst. Regul. tom.* 3. *q.* 51. *art.* 9.

QVÆSITVM V.

Priuilegia Abbatum, quomodo sint explicanda, quando continent verba obscura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia sunt interpretanda, quando continent verba obscura, & ambigua.*
2 *Priuilegia alia fauorabilia, alia odiosa.*
3 *Priuilegiorum in explicatione seruanda est verborum proprietas.*
4 *Priuilegium fauorabile latè est explicandum.*
5 *Priuilegium odiosum strictè est explicandum.*
6 *Priuilegium contra ius commune strictè interpretandum est.*
7 *Priuilegium cedens in alterius præiudicium strictè est explicandum.*
8 *Priuilegium semper censetur concessum, cum clausula,* salua iustitia.
9 *Priuilegia non sunt ita strictè interpretanda, vt nihil prosint.*
10 *Priuilegium contra statutum, aut consuetudinem, conforme tamen iuri communi, est plenissimè interpretandum.*
11 *Priuilegij Pontificis verba interpretanda sunt secundùm Canones, non leges.*
12 *Priuilegia interpretanda sunt iuxta conditionem, & statum personæ, cui sunt concessa.*
13 *Priuilegia Religionis gratia concessa, sunt plenissimè interpretanda.*
14 *Priuilegia concessa toti Religioni, vel Communitati in perpetuum habent vim legis, ac si essent in iure expressa.*

1 PRo intelligentia huius Quæsiti, notandum est primò. Priuilegia tunc esse interpretanda, quando continent verba obscura, incerta, dubia, & ambigua. Quando autem in eorum verbis nulla est ambiguitas interpretatio non habet locum, *l. ille, aut ille, ff. de legat.* 3. Vnde magna est differentia inter priuilegij interpretationem, atque illius extensionem; priuilegij enim interpretatio tunc fit, cùm verba in ea posita obscura, vel ambigua declarantur: extensio autem cùm ad aliud quidpiam simile protrahuntur: ita Azor. *instit. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23.

2 Notandum est secundò, priuilegium aliud esse fauorabile, aliud odiosum. Fauorabile est illud, quòd communi legi non aduersatur, nec vlli præiudicium infert. Odiosum, quod licèt fauorem priuilegiato præbeat, est nihilominus contra ius commune, vel in tertij præiudicium.

Quæ quidem priuilegij differentia, licèt ab aliquibus recipiatur; otiosam tamen eam iudico, iuxta ea, quæ tradunt Surd. *consil.* 140. *n.* 73. & *consil.* 497. *n.* 4. Azor. *instit. moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23. *quæst.* 2. Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 27. Nam cùm omne priuilegium strictè sumptum sit contra ius commune; hoc sufficit, vt odiosum censeatur, & restringendum, vt de dispensatione agens, ex hoc solo capite probat text. *in cap.* 1. *de filijs presbyt. lib.* 6. Quare distinctio illa minimè est necessaria, si de priuilegiis strictè sumptis

sumptis loquamur, quamuis in saoum sensum defendi posset, intelligendo de priuilegiis latè sumptis: ita vt prior pars distinctionis, quæ agit de priuilegiis fauorabilibus, beneficia respiciat; posterior, quæ de odiosis tractat, intelligatur de priuilegiis strictè sumptis, quæ sunt contra ius, vel in tertij præiudicium.

3 Tertiò notandum est, in explicandis priuilegiis seruandam esse verborum proprietatem iuxta consuetam significationem verborum, & vsum communem, seruari solitum in foro illius, à quo fuerunt concessa. Nam alias aliquid certum determinari non posset, si verba priuilegij ad libitum explicarentur: dummodò aliquid absurdi ex verbis prædicto modo acceptis, non sequatur, ita Syluest. *verbo priuilegium, quæst.* 3. Azor. *par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 23. *q.* 2.

4 Quibus præmissis dicendum est, priuilegium fauorabile latè esse explicandum, & plenissimè interpretandum, quantum rationabiliter iudicatum fuerit, seruata verborum proprietate, vt habetur expresse in *l. beneficium, ff. de constit. Princip. & cap. quia circa de priuileg. & cap dilecti, de donation. cap. olim de verborum signific.* Aristot. *lib.* 2. *Polit. cap.* 5. & 6.

5 Si verò priuilegium est odiosum, strictè explicandum est, seruata verborum proprietate; Princeps etenim in odiosis censetur, solùm derogare voluisse, quatenus per verba expresse declarauit; *l. quod iussus, ff. de* 6 *emancip. liber.* Vnde si priuilegium est contra ius commune, strictè interpretandum est, vt quàm minimum iuri communi deroget, vt colligitur ex *l. quoties, C. de prec. Imperat. offerend. l. si quando, C. de inoffic. testam. cap.* 1 *&* 2. *de fil. presbyt. cap. quod dilectio, de consang. & affinit.* quia priuilegium, quod est contra ius commune, continet dispensationem iuris communis; sed dispensatio est odiosa, & strictè explicanda; ergo priuilegium quod est contra ius commune, strictè est explicandum; quatenus scilicet opus est, vt non extendatur, & amplietur derogatio iuris communis, vltra proprietatem verborum in priuilegio oppositorum, & mentem concedentis; atque ita docent gloss. & alij communiter *in d. cap. olim, de verborum signific.* Syluest. *verb. priuilegium, quæst.* 3. Nauar. *in Sum. cap.* 12. *num.* 9. Azor. *dict. quæst.* 2. Suar. *de le-* 7 *gib. lib.* 8. *cap.* 27. *num.* 5. & alij. Similiter, si priuilegium in alterius præiudicium cedat, strictè etiam est interpretandum, vt colligitur *ex l.* 2. *§. meritò, ff. ne quid in loc. publ.* Quia Princeps non censetur vel- 8 le alterum priuare iure suo, aut alteri damnum inferre; nisi quatenus verbis expressit. Tum quia in priuilegio semper subintelligitur clausula, *Salua Iustitia*, vt docet Ioan. Andr. quem citat Panormitan. *in cap. certificari, num.* 9. *de sepultur.* Salas, *de legib. disp.* 17. *sect.* 8. *num.* 47. & alij proximè citati.

9 Non sunt tamen ita strictè interpretanda priuilegia, vt nihil operentur, nec prosint; sed debent intelligi, vt aliquid condocant, & vt potius valeant; quàm pereant. Nam iusta Principis voluntas nunquam frustrari, aut inefficax reddi debet, *cap in his, de priuileg.* & ibi Panormitan. *in cap. Abbate, n.* 6. *de verborum signific.* Nauar. Syluest. Suar. Azor. *locis citatis*, Salas *d. sect.* 8. *num.* 46. *&* 52.

10 Item, priuilegium contra statutum, vel consuetudinem, conforme tamen iuri communi, est plenissimè interpretandum, Ioan. Andr. *in cap. cùm tibi, num.* 2. *de verborum signific.* Panormitan. *ibidem in fine, n.* 3. *& in cap olim, num.* 5. *eodem tit.* Azor. *dict. quæst.* 20. & alij apud Bonac. *de legibus, disput.* 1. *quæst.* 3. *part.* 7. *§.* 1. *num.* 5. *versic. dixi regulariter, in fine.*

11 Aduertendum tamen est verba priuilegij Pontificij interpretanda esse secundùm Canones, non leges, teste Bald. *in l. si quando, la* 1. *C. de bon. vacantib. lib.* 10.

Notandum est etiam, quòd (vt ait Bartol. *in l. ex militari, ff. de milit.*) priuilegia interpretanda sunt 12 iuxta conditionem, & statum personæ, cui conceduntur. Vnde priuilegia Religiosorum gratia concessa, 13 sunt plenissimè interpretanda. Nam summa ratio est, quæ pro Religione facit, *l. sunt personæ, ff. de relig. & sumpt. funer.* ita Azor.

14 Idem dicendum est de priuilegiis, quæ toti Religioni, vel Communitati in perpetuum cōceduntur; ea enim cùm sint Constitutiones perpetuæ, quæ non conceduntur vni, aut alteri personæ, sed Religioni, quæ perpetua est, & nunquam moritur, habent vim legis, ac si essent in iure expressa, Ita Henriq. *in Sum. lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 3. *& cap.* 24. *num.* 4. Salas, *disp.* 20. *sect.* 10. *num.* 15. Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *disput.* 1. *num.* 16. citans alios, & Bonac. *dicto §.* 1. *num.* 5. *vers. si regulariter*, Azor. *d. cap.* 23. *quæst.* 3.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati possint suarum Abbatiarum, & Ecclesiarum, ac proprij Ordinis priuilegia interpretari.

SVMMARIVM.

1 *Interpretari eius est cuius est concedere.* & n. 2.

2 *Priuilegium, cùm dubitatur de intentione, vel potestate concedentis, potest à solo Principe interpretari,* & num. 3.

4 *Priuilegium, cùm dubitatur, an sit validum, vel subreptitium, potest inferior Iudex de eo cognoscere.*

5 *Iurisdictio contra Regulares quando dubitatur, an pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari.*

6 *Dubium quando est circa verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur.*

7 *Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari.*

8 *Generales Prælati possunt priuilegia Religionum, etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua, secus autem quando sunt clara,* num. 9.

1 PRo declaratione, & interpretatione priuilegij Sedis Apostolicæ, recurrendum esse ad Papam qui illud concessit; & pari ratione ad Regem, siue Principem, alias concedentem, probat ad hoc expressus text. *in cap. cùm venissent* 12. *de Iudic.* cuius argumento ita resoluunt, Cotta *in memor. verb. priuilegium, pag.* 709. Surd. *consil.* 558. *n.* 6. Ioan. Garz. *de nobilit. gloss.* 1. *§.* 1. *num.* 1. *vel.* 2. Guttier. *pract. quæst.* 28. *num.* 2. *Gail. lib.* 1. *obseru.* 1 *num.* 7. cum aliis citatis à D. Barbos. *in collect. ad dictum cap. cùm venissent, num.* 1. Ratio est, quia eius est interpretari actum, cuius est condere, seu actum facere; vt colligitur ex *l. si Imperialis maiestas*, & ex *l. leges sacratissimæ, C. de legibus*, & ex *l. non ambigitur, ff. eodem*, cum aliis multis, quæ congerunt Metla, *in empor. iur. part.* 1. *tit. de legib. n.* 20. Surd. *decis.* 2. *num.* 5. Menoch. *consil.* 3. *num.* 22. *& consil.* 684. *num.* 23. Decian. *consil.* 36. *n.* 8. *cum seq. vol.* 5. Alderan. Mascard. *de gener. statut. interpr. concl.* 2. *num.* 146.

2 Hoc non est adeo generale, quin aliquas limitationes patiatur. Nam aut dubium est de intellectu priuilegij, seu de intentione Papæ, vel Principis concedentis; & eo casu non debet adiri inferior, vt illud interpretetur; quia tunc habet locum vulgata regula, eius est interpretari, cuius est concedere. Ita gloss. *d. cap. cùm venissent, verb. iudicari*; & ibi etiam Innocent.

interpretetur; quia tunc haber locum vulgata regula, *eius est interpretari, cuius est concedere*. Ita gloss. *d. cap. cum venissent, verb. iudicari*, & ibi etiam Innocen. & Panorm. *num.* 3. Oldrad. *d. consil.* 130. Syluest. *verb. interpretatio, quæst.* 2.

Immo secundùm Panormit. etiam si casus esset clarus, quia non spectat id inferiorem talis declaratio, vt faciat ius, quoad omnes. Vel est dubium de potestate ipsius Papæ concedentis; & tunc neque inferior cognoscere potest, sed solus Papa concedens; Innoc. *in cap. ex parte, il* 1. *de verb. signific. cap.* 1. *de translat. prælat.* Nam iudicare, si Papa potuerit concedere, esset iudicare, seu diffinire super priuilegiis concessis ipsi Sedi Apostol. & sic de facto, & potestate Apost. quod non licet, *can.* 1. 16. *quæst.* 6. *can. si quis suadente*, 17. *quæst.* 4. *can. cuncta per mundum*, 9. *quæst.* 3. Vel est dubium, si priuilegium validum sit, an subrepticium; & tunc potest inferior Iudex illud interpretari; ita Bald. *in prælud. feud. num.* 18. Panorm. *d. num.* 3. Syluest. *loc. cit.* qui testatur de communi; quia tunc magis tractatur de priuilegiato, quàm de priuilegio. Ita etiam Etasm. Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part.* 2. *q.* 13. *num.* 2. Mirand. *in Man. Prel. tom.* 2. *quæst.* 44. *art.* 1. *concl.* 2.

Sed est hîc aduertendum, quòd Prælatus inferior, qui esset priuilegium interpretaturus, non potest illud interpretari in causa propria; quia hoc esset iudicare in causa propria; quòd est res valde iniqua, *l. vnica C. ne quis in re sua ius sibi dic. can.* 1. *& c.* 4. *quæst.* 4.

Vnde ad hoc fuerunt nonnulla priuilegia à Sede Apostolica in fauorem Regularium concessa, quòd in causa dubia, an iurisdictio contra ipsos pertineat ad Episcopum, an verò ad proprios Prælatos Regulares, ipsi Episcopo non liceat Iudicem agere, & ipsorum priuilegia interpretari, ne sit Iudex in causa propria; ad quod redneitur speciale indultum, factum à Clemente IV. Fratribus Minoribus, atque Prædicatoribus, in quo prohibet strictè omnibus Ecclesiarum Prælatis, ne interpretari audeant priuilegia ipsis Fratribus Min. & Prædic. concessa, siue sint clara, quæ interpretatione non indigent, siue dubia contineant, volens quòd interpretatio super huiusmodi priuilegiis dubiis, & obscuris Sedi Apost. reseruata sit; ita refertur *in Com. priuil. verb priuilegia Fratrum*, §. 5. & Alexander VI. *sub Dat. Romæ anno* 1501. *kal. April. Pontif. sui anno* 8. concessit Congregationi S. Iustinæ de Padua, vt quidquid dubij in priuilegiis dictæ Congregationis, seu aliquo eorum pro tempore emerserit, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in fauorem d. Congregationis, & locorum particularium eius, interpretari debeat; quod priuilegium extensum fuit ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ à Iulio II. in memorabili priuilegio eidem nostræ congregationi concesso, *Anno Domini* 1507. *Idibus Iuly, Pontif. sui anno quarto*, quòd habetur authenticum in Monasterio Vallis Vmbrosæ. Simile priuilegium concessum est Societati Iesu, vt refert idem Mirand. *loc. cit.* quòd quotiescunque dubium fuerit super intellectu priuilegiorum Societatis, inter Iurisperitos, & alios Iudices, in fauorem eiusdem Societatis fiat interpretatio. Si dubium versatur circa verba priuilegij; tunc, vel sensus est clarus; & bene poterit inferior cognoscere, etiam in partium præiudicium; nam inferior interpretatur legem scriptam in præiudicium partium, Innoc. *in cap. cum speciali, de appell. l. vnica, C. de professor. qui in Vrb. Constant. lib.* 12. ergo à fortiori poterit interpretari legem non scriptam, quæ est priuilegium. Ita Panormit. *d. n.* 3. Cokier. *d. quæst.* 13. *num.* 3. Sylu. *loc. cit.* Miranda *art.* 1. *concl.* 3.

Vel sensus, seu casus est dubitabilis: & eo casu, si de facili Princeps adiri potest, ad eum spectabit interpretatio, arg. *d. cap. cum venissent, & d. cap. inter alia, & l. ex facto, in princ. ff. de vulgari, & pupillari substit.* Sin minus poterit Iudex inferior decidere huiusmodi casum per rationem aliquam naturalem, & verisimilem, quæ probari possit per expressa verba priuilegij, vel per aliud simile; huiusmodi enim interpretatio, quæ fit per similia, etiam Iurisperitis concessa est, vt notat Petrus de Ancharan. *in Clementina secunda, de magist.* Ita Innoc. *in d. cap. cum speciali*, Panormit. *d. num.* 3. Cokier. *d. cap.* 13. *num.* 3. Sylu *loc. cit.* Miranda *d. art.* 1. *conclus. vlt.*

Hic autem notandum est, quòd licet regulariter interpretatio priuilegiorum spectet ad Principem concedentem, ex supradictis; tamen hoc est intelligendum de interpretatione, & declaratione iudiciali, quæ de iure ad solum summum Pontificem spectat; de qua generali, & iuridica interpretatione iudiciali intelligi debent verba apposita in constitutionibus Summorum Pontificum, quando dicitur, quod nemini liceat ipsas aliter interpretari; vel quòd sit sublata potestas, aliter definiendi, interpretandi, & determinandi; non autem de interpretatione, & declaratione doctrinali, & magistrali, quæ bene fieri potest ab Abbatibus, & aliis Religionum Prælatis: & interpretationi, seu explicationi huiusmodi factæ ab Abbatibus, seu aliis Religionum Prælatis possunt eorum subditi tuta conscientia stare. Ita Rodetic. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 11. *art.* 5. Ioan. de la Crux, *de stat. Relig. lib.* 2. *dub.* 2. *concl.* 2. *& seqq.* Mirand. *Man. Prel. tom.* 1. *q.* 44. *art.* 2. *concl.* 2. qui testatur de communi; D. Barbos. *in Collect. ad d. cap. cum venissent, num.* 4.

Ratio est, quia huiusmodi magistralem, & doctrinalem explicationem, siue interpretationem facere possunt, etiam quilibet Iurisperiti, ac Theologi; ergo poterunt etiam Regulares Prælati: immo eorum interpretatio, & declaratio maioris est ponderis, ac amplioris facultatis ad Religiosorum conscientias assecurandas, propter speciales Summorum Pontificum concessiones super hoc eis factas, quas referunt Roderic. Ioan. de la Crux, & Mirand. *locis cit.*

Verùm ex priuilegio non solùm magistraliter, & doctrinaliter, verùm etiam iuridicè eorum priuilegia Regularium Prælati Generales interpretari possunt; nam Iulius II. per Bullam, quæ incip. *Considerantes, quòd multa*, relatam à Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *priuileg. sui Ordin. constit.* 13. *d. Pontificis, fol.* 470. concessit Generali Ordinis Prædicatorum; quòd si in Constitutionibus eiusdem Ordinis, aut circa priuilegia, indulta, gratiásque, & exemptiones à S. Sede Apost. illi concessa, & conceden. concessas, aut conceden. &c. aliqua ambiguitas emerserit, idem Generalis illam (quoad serenitatem illarum conscientiarum, quæ sibi subiectæ sunt dumtaxat) interpretetur: quod priuilegium intelligendum est de facultate interpretandi, & declarandi iuridicè; non autem doctrinaliter, & magistraliter, quia hæc facultas non erat necessaria, cùm id, (vt diximus) cuilibet Doctori integrum sit; quapropter Religiosi tenentur declarationibus, & interpretationibus factis à Generali, circa Constitutiones, priuilegia, exemptiones, &c stare in his, quæ ad suarum conscientiarum serenitatem spectant. Quod etiam notat Lauren. de Peirio *in annotat. ad prædict. const.* 13. *Iuly II. num.* 2.

Quòd intelligendum est habere locum in ambiguis; nam si res esset clara, Prælati interpretatio non requireretur; in claris etenim non est opus coniectutis. Ideò si priuilegium, vel statutum aliquod clarum sit, & Generalis contrarium declaret, subditus eius declarationi stare non tenetur, sed simpliciter priuilegium, aut statutum obseruare. Prædictum enim

priuilegium non est in destructionem, sed in ædificationem; nec ad relaxandas, & confundendas, sed pacandas, & serenandas subditorum conscientias traditum est. Ita Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 5. vers. circa supradicta*, Laurent. de Peirin. *loc. cit.* & vide quæ dicta sunt superiùs *disputat. præcedenti quæs. 4. in 3. notab.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm valeat priuilegium exemptionis Abbatibus, & Prælatis inferioribus concessum absque clausula derogatoria, Non obstantibus quibuscunque.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium exemptionis concessum absque clausula derogatoria*, Non obstantibus quibuscunque, &c. *an valeat?*

2 *Priuilegium est priuata lex.*

3 *Clausula* Ex certa scientia, & motu proprio, *æquipollent clausulæ derogatoriæ*, Non obstantibus.

1 Respondeo affirmatiuè, nempe quod valeat priuilegium exemptionis, seu contra ius commune Abbatibus concessum, etiam si non adsit clausula, *Non obstantibus iuribus in contrarium.* Ita Ostiens. *in sum. de rescript. §. quas vires, vers. sed potest distingui*, Ioan. Andr. & Gemin. *in cap. vnico, de excessibus Prælat. in 6.* Nicol. Mylis. *in Repert. verb. priuilegium, vers. priuilegium contra ius commune, an valeat.* Card. *in clem. 1. in 3. quæst. de censib.* latè Felin. *in cap. nonnulli, n. 11. cum multis seqq. de rescript.* vbi hanc sententiam multis auctoritatibus, & rationibus confirmat, & præ-2 cipuè quia priuilegium est lex priuata, *cap. priuilegium, 3. dist.*

Et sic de sui natura derogat legi, & debet aliquid vltra ius commune operari, etiam si non exprimat. Et hoc indubitatè procedit, quando ex ipsiusmet priuilegij tenore clarè elicitur voluntas Pontificis volentis statuere contra ius; seu quod exemptionem concedere voluerit, vt ait Dec. *cons. 113. num. 4.* Idem videtur tenere Paris. *cons. 22. num 8. vol. 4.* quia, quando constat de Principis voluntate, mandatum eius valet, licèt sit contra ius, vt inquit Salyc. *in l. fin. in 1. cap. distinctionis, C. si contractus*, Carol. Tap. *in rub. ff. de constit. Princip. cap. 4. num. 107.* D. August. Barbos. *in tract. de clausul. vsufreq. claus. 83. num. 4. secundùm Lugdun. impressionem.*

Alia ratio est, quia cùm Ordinariorum potestas ab auctoritate Summi Pontificis dependeat; *cap. 1. dist. 55.* Ipse Summus Pontifex aduersus eam, siue contra ius commune, ex certa scientia, & motu pro-3 prio rescribendo, censetur ei derogare voluisse; huiusmodi enim clausulæ æquipollent clausulæ derogatoriæ, *Non obstantibus*; ita gloss. *in cap. ex parte, 2. de off. deleg.* Paris. *d. cons. 15. num. 9. & 10.* Dec. *consil. 198. in fin. cons. 271. num. 8. & 9.* Nicol. Mylis. *in Repert. verb. Scientia certa Principis, vers. & hoc sequitur*, Franc. Curt. *consil. 21.* Monet. *de commutat. vlt. volunt. cap. 7. num. 101.* D. August. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequent. claus. 59. num. 3. secundùm Lugd. impressionem.* Confirmatur auctoritate Baldi *in l. lapilli, col. 3. vers. ego dico, ff. de reb. dub.* vbi dicit, quòd, eo ipso, quòd Princeps vocat concessionem suam priuilegium, & bullatur Bulla priuilegiorum, nulla alia clausula est necessaria: quia tunc satis constat, quòd ipso facto iuri communi derogare voluerit: eo, quia naturæ priuilegij talis est: Ita etiam Felin. *d. cap. nonnulli, d. num. 11. & 12. vers. ratio differentiæ.* Philip. Franc. *cap. 1. num. 10. per tot. de constit. in 6.* Insuper, & si clausula, *Ex certa scientia*, nominatim non exprimitur; tamen satis est, vt certa scientia, ex tenore facti colligatur, vt communiter teneri, dicit Felin. *in c. cùm inter, de except. & d. cap. nonnulli, n. 2.* quia assertio Principis idem operatur, ac si esset expressè apposita clausula, *Ex certa scientia*; *l. item Vlpianus ff. de excusat.* Si autem concederetur priuilegium exemptionis à iure habente clausulam derogatoriam, opus esset derogatione istius clausulæ. Nauarr. *ad cap. si quando exceptio. 1. num. 5. de rescript.* videatur omninò Felin. *d. cap. nonnulli, d. num. 11. & plurib. seqq.*

QVÆSITVM VIII.

Quomodo intelligenda sit illa clausula, in priuilegiis apponi solita, quæ dicitur, Vt non censeantur reuocata, nisi de illis de verbo ad verbum mentio fiat.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia, in quibus est clausula:* Vt non censeantur reuocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat; *vt reuocata intelligantur, debet in secundo priuilegio apponi clausula*, Non obstantibus quibuscunque priuilegiis, etiam si de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet.

2 *Clausula generalis reuocatoria non tollit priuilegia de quibus facienda est expressa mentio.*

3 *Clausula*, Quorum tenores, *ex obseruantia Curiæ derogat quibuscunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias.*

Qvandocunque priuilegia concessa sunt cum huiusmodi clausula, nempe, *Quòd non censeantur reuocata, nisi de eisdem de verbo ad verbum mentio fiat*, requiritur ad hoc, vt intelligantur reuocata, 1 quòd in secundo priuilegio contineatur hæc clausula, *Non obstantibus quibuscunque priuilegiis, etiam si de verbo ad verbum, de illis mentio expressa fieri deberet*, vt notat Panormitan. *in cap. cum instantia, n. 6. de censib.* Syluest. *verb. priuilegium, quæst. 10. & verb. exemptio, §. 11.* Crauett. *cons. 126. num. 2.* Monet. *de commut. vlt. volunt. cap. 8 num. 539.* Ant. Gabr. *commun. lib. 6. tit. de clausul. concl. 5. n. 12.* Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 41. num. 22.* & alij plures, quos refert D. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequen. claus. 83. num. 7.* Collect. *priuil. Mendic. in Comp. verb. priuilegia Fratrum, §. 53.* vbi mouet quæstionem. quia in nonnullis priuilegiis Regularibus concessis adest dicta clausula, *quòd non intelligantur reuocata, nisi de eis de verbo ad verbum mentio fiat*; vt e. g. concessum est aliquibus Religionibus, vt non teneantur ad procurationem Legatorum, etiam si in literis eorundem dicatur, quòd tam exempti, quàm non exempti, ad hoc onus teneantur, nisi de huiusmodi indulto, de verbo ad verbum mentio fiat: demum Summus Pontifex concessit Legato, vt possit exigere procurationem à quibuscunque personis, etiam exemptis: quamuis taliæ obtinerent priuilegia, quòd de eis de verbo ad verbum mentio facienda esset, quæ voluit in literis Legati haberi pro expressis. Vnde mouetur dubium, vtrùm per literas Legati censeatur derogatum illis priuilegiis. Circa quam quæstionem maior pars Doctorum tenet, quòd per prædictas literas Legati cuicunque priuilegio derogatum sit; vt probat idem Collector ex sententia Felin. *in cap. nonnulli, de rescr.* idem censuit Panorm. *d. cap. cum instantia*, qui eandem quæstionem fusè tractat, & resoluit pro parte affirmatiua;

idem

idem tenet Mirand. *in Man. Prel. tom. 2. quæst. 45. art. 6. conclus. vnic.* Roder. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 9. art. 6. & tom. 2. q. 77. art.* 8. Et ratio est, quia Summus Pontifex hoc loquendi modo satis indicat, velle priuilegium reuocare: at priuilegium vim habet ab ipsius Summi Pontificis voluntate. Secus autem dicendum est, de reuocatione facta, solummodò per clausulam generalem reuocatoriam; ea enim non extenditur; quia Papa per clausulam generalem non sufficienter indicat velle huiusmodi priuilegia reuocare; ita Azor. *instit. mor. part. 1. lib. 5. c. 22. q. 12.* Bonac. *de legib. disp. 1. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 11. vers. addo priuilegium*, D. Barbos. *d. clausf. 83. num. 7. in fin.*

Censetur tamen sufficienter derogatum huiusmodi priuilegiis per clausulam, *Quorum tenores*, per quam ex obseruantia Curiæ derogatur quibuscumque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, Rot. post alios *decis. 213. num. 1. part. 1.* & *decis. 161. num. 1. part. 1.* & *decis. 88. sub num. 4. lib. 2. part. 3. diuers.* & *decis. 466. num. 5.* & *decis. 666. num. 4. part. 1. recent.* apud Gregor. X V. & *in Cornaclen.* & *Ferrarien. Præpositura, & beneficij 15. Decembris 1625. coram Remboldo*, & *coram eodem in Toletana indulti 2. Maij 1625.* in quibus fuit dictum, clausulam, *Quorum tenores*, fuisse adiunctam, vt detetur modus, quo Papa derogare posset gratiis præcedentibus, de quibus notitiam non habet; aliàs enim nimis arctaretur, si propter ignorantiam illas reuocare non posset; videatur Gonzal. *ad reg. 8. Cancellar. gloss. 36. num. 30. & per tot.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Religiosi vti possint priuilegiis, à Sede Apostolica eis concessis, absque suorum Abbatum, & Prælatorum licentia, seu potiùs ipsis renuentibus.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, possunt suis subditis auferre, & limitare vsum quorumcunque priuilegiorum.*
2. *Abbates Generales, & Capitula possunt etiam aliis Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum.*
3. *Quæ de iure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam.*

Respondeo, quòd nonnulli Abbates, & præcipuè Generales, & Capitula Generalia, & Prouincialia habent auctoritatem auferendi, & limitandi suis subditis vsum quorumcunque priuilegiorum. Vt patet ex nonnullis priuilegiis ad hoc à Sede Apost. Religiosibus concessis; nam Clemens I V. concessit Cisterciensibus,

Vt indulgentiæ omnes, & literæ per quascunque personas eiusdem Ordinis contra communia ipsius statuta à Sede Apost. vel eius Legatis, sub quacunque forma, vel expressione verborum impetratæ, irritæ sint, & inanes.

Quod priuilegium refert Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. q. 43. art. 4. conclus. vnic.* vbi etiam subdit, eundem Clementem I V. concessisse eidem Ordin. Cistet. quòd Pater Abbas subiectum sibi Abbatem, possit in certis grauibus casibus deponere, inter quos, hunc tanquam grauissimum expressit. Si contra communia ipsius Ordinis statuta priuilegia impetrauerit, vel retinuerit, aut vti præsumpserit impetratis; de qua re nos tractauimus suprà *in disput. 13. quæst. 2. num. 8.* Et Gregorius X I I I. Poor. Max. anno Domini 1571. die 3. Maij.

Concessit, ac decreuit, ne Personæ Societatis I E S V, absque expressa Superiorum earumdem licentia, vti possunt facultatibus in Iubilæis, aut Bullis Cruciatæ, Confessionalibus, aut aliis quibuscunque Apostolicis Indulgentiis, quomodocunque hactenus concessis, & in posterum concedendis; & declarauit præterea, posse Superiorem, dum huiusmodi licentiam concedit, limitare eam ad vsum vnius, aut alterius facultatis, & prohibere vsum reliquorum etiam in eadem Bulla, aut indulto contentorum.

Vt habetur in Comp. eiusdem Societatis, *tit. gratiarum vsus*, §. 2. quo priuilegio vti possunt omnes Religiones per communicationem.

Ex quibus videtur resoluendum, quòd Abbates, Generales, & alij Superiores Abbates, & maximè Capitulum Generale potest limitare, restringere, nec non etiam auferre Abbatibus, & aliis Regularibus sibi subiectis, quorumuis priuilegiorum, & gratiarum vsum. Videatur Mirand. *loc. cit.* & Roder. *quæst. Reg. tom. 1. quæst. 9. art. 2.*

Aduertendum tamen est, quòd supradicti Generales, vel Prouinciales Prælati, & Capitula Generalia, vel Prouincialia nequeunt, virtute prædictarum concessionum, tollere aliquid, quod sit contra vsum sacrorum Canonum; nam quæ de iure statuta sunt, habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipsius Iuris dispositionem, quæ obligatio in totum à Prælatis tolli nequit. Quia licèt de iure inferior dispensare possit in lege Superioris, iusta de causa in casibus particularibus, non tamen tollere potest obligationem inditam à Superiore, etiam in casibus particularibus: si ab ipso Superiore specialem ad id facultatem non habeat.

QVÆSITVM X.

Abbatum, & Prælatorum, ac Abbatiarum, aut aliarum Ecclesiarum priuilegia quomodo reddantur inualida.

SVMMARIVM.

1. *Priuilegium subreptitiè impetratum nullum est.*
2. *Priuilegium faciens contra id, quod in priuilegio concessum est, amittit priuilegium.*
3. *Priuilegium cessat, cessante eius causa, vel quando incipit esse damnosum priuilegiato.*
4. *Priuilegium cessat per renunciationem, & hoc quomodo sit intelligendum.*
5. *Priuilegium concessum contra constitutionem, aut consuetudinem, vel datum contra sententiam, nihil valet.*
6. *Priuilegium amittitur, si concedatur secundum, in quo expressa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedemus, vel successoris reuocationem.*
7. *Priuilegium quandonam expressè, & quandonam tacitè reuocetur.*
8. *Voluntas non fertur in incognitum.*
9. *Priuilegium in corpore iuris non clausum, est quodammodo priuatum ius.*

10 *Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per posterius contrarium priuilegium.*

11 *Princeps non præsumitur velle alteri tollere ius quæsitum absque eius cognitione, & grauissima causa.*

12 *Priuilegiorum pro non reuocatione in dubio iudicandum est.*

1 PLuribus modis priuilegia nulla, atque inualida redduntur. Primò, quando obreptitiè, & subreptitiè quis aliquòd priuilegiũ impetrauit: nempe per suggestiooem alicuius falsæ causæ, ob quam, vt veram suppositam, tale priuilegium fuit sibi concessum, *can. literis, & can. rescripta, 25. q. 2. cap. super literis, de rescript.* vbi dicitur, quòd mendax precator, debet carere impetratis; in qualibet enim gratia est subintelligenda conditio, *Si preces veritate nitantur*, etiam si non adsit, vt habetur *cap. 2. de rescript.*

2 Secuodo modo, priuilegium iounalidum redditur, si Abbas, qui illud est adeptus, faciat contra id, quod in priuilegio concessum exprimitur, *cap. porrò, & c. recepimus, de priuil.* vbi habetur, quòd priuilegium ipso facto cessat, si priuilegiatus faciat contra ea, quæ 3 in eodem concessa exprimuntur. Item cessante causa priuilegij, cessat etiam priuilegium; probatur ex *cap. cum cessante, de appell.* vbi dicitur, quòd cessante causa, cessat effectus. Item quando priuilegium incipit esse damnosum ei, in cuius fauorem est concessum, fit oullum; probatur ex *cap. suggestum, de decim. & cap. quod per nouale, de verb. signif. & reg. quòd ob gratiam, de reg. iur. in 6.* vbi dicitur, id quod ob gratiam alicuius conceditur, non esse io eius dispendium retorquendum.

4 Tertio modo, amittunt priuilegium Abbates, si expresè illi renunciauerint, *cap. nuper de decim.* Panormit. *in cap. si de terra, num 5. de priuileg.* Syluest. *verb. priuilegium, q. 10. dist. 8.* & hoc est intelligendum quoad ius spectans ad ipsum renunciantem tantùm; secus verò, si attingat Papam, siue aliquem tertium: vnde Abbas exemptus exemptionis priuilegio renunciare non potest absque licentia summi Pontificis, per text. *in cap. cum tempore, de arbitr.* & diximus latè suprà *in disput. 16. quæsit. 9. per tot.* nec etiam poterit sui Conuentus priuilegio renunciare, sine consenso eiusdem Conuentus, gloss. *in cap. cùm dilectus, verb. repromisit*, & ibi Innoc. Abb. Bald. Butr. *num. 5. & 6. de relig. domib.* Rota *decis. 12. n. 8. part. 2. diuers.* Quilibet enim potest priuilegio, & fauori suo renunciare: dummodo ius Superioris, aut tertij, non tangat. Ita etiam Panormit. *d. cap. si de terra, n. 5. de priuil.* Vnde si Abbas, vel alius Prælatos Regularis alicui priuilegio renunciauerit, nihil nocet; quia priuilegium non illi, sed Religioni concessum est; ita Bald. *cons. 337. lib. 4. n. 4.* & Rodet *quæst. Regul. tom. 3. q. 31. art. 1.*

5 Quarto modo, inoalidum, nullúmque est priuilegium concessum, si erit contra Constitutionem aliquam, aut consuetudinem, vel sententiam, nec de eis mentionem faciat, vt ait Syluest. *loc. cit. dicto 2.* quod probat ex *cap. cùm nos, de his, quæ fiunt à Prælatis*, & ex *cap. 1. de constit. in 6.* & ex *cap. inter dilectos, de fid. instrum.* quæ iura disponunt, quòd priuilegium concessum contra constitutionem, aut contra consuetudinem, vel datum contra sententiam, nihil valet, si de eis mentionem non faciat; videatur gloss. *in cap. priuilegia, 25. q. 2.* vbi de hac ré plura adducuntur.

6 Quinto amittitur, nullúmque & inoalidnm redditur priuilegium, si conceditur secundum, & in eo fiat plena, atque expressa mentio de primo, non verò aliter, vt habetur *in cap. veniens de præscript.* & ait idem Syluest. *loco cit. 6. dict.*

Amittitur sexto, priuilegium, & irritatur, atque inualidum redditur per concedentis, seu illius successoris reuocationem; vt ait Felin. *in cap. quæ in Ecclesiarum, de constit.* idem Syluest. *vbi supra in 7. dicto, arg. l. iudicium, ff. de iudic.*

7 Hæc autem reuocatio dupliciter fieri potest: vel expresè per verba sufficienter indicantia reuocationem priuilegiorum in specie, siue in genere, vt si dicatur, *Non obstante tali priuilegio*, vel *non obstantibus quibuscunque priuilegiis:* Vel tacitè, vt si concedens faciat aliquem actum, qui non possit subsistere: absque derogatione priuilegij; vt si Papa iubeat, exigi decimas ab eo, quem exemerat à decimarum solutione: quia Pontificis voluntas, non solùm verbis, verùm etiam factis manifestatur, ita Felin. *cap. nonnulli, de rescript.* Suarez *de legibus, lib. 8. c. 38. n. 3. & cap. 14. n. 8.* Salas *de leg. disp. 17. sect. 14. n. 72.* & alij per eum citati, & Bonac. *de leg. disp. 1. q. 3. part. 8. §. 3. n. 14.*

Hoc tameo limitandum est primò, dummodo Papa sciat, adesse tale priuilegium; quia ad tacitam priuilegij reuocationem requiritur, vt Princeps illud co-8 gnoscat; nam voluntas non fertur in incognitum, Suarez *d. lib. 8. c. 28. n. 5.* Vnde priuilegium, quod non est clausum in corpore iuris, noo reuocatur per posteriorem contrariam constitutionem, vel per aliud contrarium priuilegium, nisi in eo fiat expressa mentio priuilegiorum, etiam si posterius sit insertum in corpore iuris; Princeps enim præsumitur ignorare ius particulare, nisi ipsius faciat mentiooem *cap. 1. de constitut. num. 6.*

9 At priuilegium in corpore iuris non clausum, est quoddam priuatum ius alterius; ergo illud Princeps ignorare præsumitur; ergo non præsumitur, illud reuocare, nisi expressam de eo mentionem faciat: facit text. *in cap. veniens de præscript.* vbi irritum decretum fuit quoddam priuilegium, in quo de primo mentio facta non fuit. Ita Suarez *cap. 39. num. 2.* Salas, & Bonac. vbi proximè, qui testatur de communi, contra Panormit. *in cap. ex parte, de Capell. Monach.* & alios per eum adductos.

10 At è contra priuilegium in corpore iuris contentum reuocatur per posterius contrarium priuilegium, siue hoc sit clausum in corpore iuris, siue non; siue sit speciale, siue generale; quia Princeps ius commune ignorare non præsumitur. Ita Felin. *in d. cap. nonnulli, de rescript.* Suar. *d. cap. 39. n. 3.* Salas, *dicta sect. 14. num. 77.* Bonac. *d. §. 3. n. 17. vers. hoc tamen contrà.* Panormit. *d. cap. ex parte*, & alij.

Secundò limitandum est, dummodo prius priuilegium non sit generale, posterius verò speciale; sic enim primum reuocatur per posterius; etiam si in hoc non fiat mentio de primo, *cap. quamuis, & cap. dudum, §. nos igitur de præbend. in 6.* Ita Syluest. *verb. priuilegium, quæst. 10.* Suarez *loc. cit.* Salas *d. sect. 14. num 74. & 79.* Bonac. *d. §. 3. num. 17. vers. secundò limita:* Si verò vtrumque est generale, vel vtrumque est speciale, vel primum speciale, secundum verò generale; tunc nisi in secondo expressè derogetur priori, prius remanet in suo robore; ita aiunt Salas *d. n. 74.* & Bonac. *loc. cit.* qui testantur de communi. Hæc tamen intelligenda sunt, dummodo priuilegiatus per prius priuilegium non acquisierit rem sibi concessam, ac eam tanquam propriam possederit; quia Princeps 11 non præsumitur velle alterius tollere ius quæsitum absqoe eios cognitione, & grauissima causa: vt docent gloss. & Panormitan. *in d. cap. veniens, de rescript.* Suarez *d. cap. 39 num. 8.* Salas *d num 74. in fin. & n. 79. & disput. 20. sect. 18. num. 126.* Bonac. *d. num. 17 vers. ex dictis, ad finem.*

12 Verùm in dubio est iudicandum pro non reuocatione priuilegiorum, Gloss. *25. q. 2. in summ. propè fin.* Federic. de Sen. *cons. 233. col. fin. vers. item non potest.*

Roman.

Roman. *conf.* 327. *num.* 1. Boët. *de potest. legat.* à later. *num.* 44. *versic. tum etiam*, Gambar. *de offic. legat. lib.* 8. *tit. de potest. legat. in legib.* & *statut. in fin.* Scaraphin. *decis.* 196. *num.* 1. *quæ est repetita part.* 1. *diuers. decis.* 468.

QVÆSITVM XI.

Vtrum priuilegia Abbatibus, & Prælatis concessa amittantur, vel cessent illorum morte, vel cessatione à dignitate, vel ad successores trahuntur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud personale, aliud reale.*
2 *Priuilegium personale cessat per mortem illius, cui concessum fuerat; reale autem transit cum dignitate, vel officio cui adhæret.*
3 *Priuilegium quandonam censeatur personale, & quando reale.*
4 *Quando quis potitur priuilegio ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, extra illam dignitatem positus, non potest amplius vti priuilegio.*
5 *In dubio priuilegium censetur potius personale, quàm reale.*

1 PRo huius Quæsiti intelligentia clariori, supponendum est, priuilegium aliud esse personale, aliud reale. Priuilegium personale est illud, quod immediatè conceditur ratione sui. Priuilegium reale est, quod conceditur directè alicui rei: vt v. g. loco, dignitati, vel officio.

2 Secundò, supponendum est, priuilegium personale extingui morte illius, cui concessum fuerat; quia priuilegium personale cùm fit concessum personæ, censetur illi inhærere; ergo extincta persona, extinguitur priuilegium illi concessum, iuxta vulgatam regulam, corruptis nobis, corrumpuntur ea, quæ sunt in nobis.

Priuilegium autem reale, id est dignitati, vel officio concessum, non extinguitur interitu, vel cessatione illius, cui concessum fuerat, sed transit ad illos, qui talem dignitatem, vel officium successiuè adipiscuntur; quia dignitas, & officium sunt perpetua, nec intereunt, & successor repræsentat prædecessorem, non vt particularem personam, sed vt habentem talem dignitatem, vel officium; ita gloss. *in cap. priuilegium, verb. priuilegium personale, circa med. de regul. iur. in* 6. Azor. *institut. moral. par.* 1. *lib.* 5. *cap.* 22. *quæst.* 6. Suar. *de legibus, lib.* 8. *cap.* 5. *n.* 3. Salas *eodem tractatu, disp.* 17. *sect.* 2. *num.* 13. & *sect.* 17. *num.* 124. Sanchez *de matrim. lib.* 8. *disput.* 27. *n.* 2. Bonac. *de legib. disput.* 1. *quæst.* 3. *punct.* 8. §. 1. *num.* 2.

Ex his patet, quid dicendum sit pro resolutione huius Quæsiti; priuilegia enim concessa Abbatibus, intuitu personæ, non autem dignitatis, vel officij, illorum morte finiuntur, & cessant, nec ad eorum successores transmittuntur; at priuilegia eis concessa ratione dignitatis, & officij, & quatenus Prælati sunt, realia censentur, & acquiruntur dignitati, ac officio, nec extinguuntur morte, vel cessatione personarum, quibus concessa sunt, sed ad successores transeunt, vt patet ex dictis.

3 Difficultas autem est, quandónam priuilegium censeatur concessum personæ, & quandónam dignitati, vel officio, ad quod coniectandum distinctione opus est. Nam vel priuilegium concessum est alicui Abbati, expresso solo nomine personæ, cui conceditur, vt si v. g. dicatur. Concedimus Horatio. Vel est concessum, expresso solo nomine dignitatis, & officij, vt si dicatur; Concedimus Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ: vel expresso vtroque nomine, personæ scilicet, & dignitatis, vt si dicatur. Concedimus Horatio Abbati Monasterij Sanctæ Mariæ Vallis Vmbrosæ.

Primo casu, priuilegium censetur personale; nisi aliter ex circumstantiis appareat, & consequenter morte personæ, cui concessum est, extinguitur, nec transit ad successores.

Secundo casu, censetur concessum dignitati, & officio, non autem personæ; & per consequens non extinguitur, nec cessat morte, vel cessatione eius, qui huiusmodi priuilegium obtinuit; sed transit ad eius successorem in dignitate, & munere Abbatiali; dignitas enim nunquam extinguitur, sed semper manet. Verùm hoc limitatur; nisi aliunde ex circunstantiis, aut verbis, vel ex subiecta materia colligatur, priuilegium esse personale, vt e. g. Si Papa in Rescripto Apostolico, solùm exprimit nomen dignitatis, concedens priuilegium Abbati Monasterij Vallis Vmbrosæ, declarans, se illud concedere, ob peculiarem scientiæ, & probitatis notitiam, quam de illo habet; priuilegium censebitur personale; licèt non sit expressa persona, sed tantùm dignitas; nam ex verbis paret, non fuisse habitam rationem dignitatis, sed personæ. Sanctitas enim, & doctrina non afficiunt propriè ipsam dignitatem, sed personam, quæ illas suis laboribus, atque industria comparanit.

Denique tertiò casu, videlicet, quando nomen personæ, & dignitatis simul exprimuntur, priuilegium præsumitur personale, atque morte, vel cessatione illius, cui fuerat concessum, extinguitur, & cessat; quia nomen dignitatis est generale; at nomen personæ est speciale, & proprium; ergo illud per hoc speciale limitatur, vt genus per speciem; & alioquin nomen personale in priuilegio frustrà apponeretur. Ita Sanch. *dicta disp.* 27. *n.* 3. & 10. Salas *dicta sect.* 17. Bonac. *d.* §. 1. *num.* 3.

4 Igitur, quando quis potitur aliquo priuilegio, ratione dignitatis, vel muneris, quo fungitur, si deinde ad aliam dignitatem promoueatur, vel à prima cesset, non poterit ampliùs vti priuilegio; ita Azor. *d. cap.* 22. *quæst.* 6. *ad fin.* Salas *d. sect.* 2. *num.* 13. etiam circa *finem*.

5 Insuper notandum, quòd in dubio priuilegium censetur potiùs personale; & præsumptio respiciens personam, præfertur præsumptioni respicienti dignitatem; quia præsumptio specialis generalem cessare facit, cùm generi per speciem derogetur. Ita Decius *in cap. quoniam, Abbas in noua edit. n.* 36. *de offic. delegat.* Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *casu* 477. *num.* 14. & *de præsumpt. lib.* 1. *præs.* 29. *n.* 7. Sanch. *d. disp.* 27. *num.* 4. Bonac. *d.* §. 1. *n.* 4. De materia videnda sunt dicta suprà *disput.* 13. *quæst.* 4.

QVÆSITVM XII.

An, & quando Princeps possit priuilegium à se concessum reuocare, limitare, seu restringere.

SVMMARIVM.

1 *Princeps suum priuilegium gratiosum, etiam sine causa reuocare potest.*
2 *Princeps in dubio præsumitur, auctoritate legibus ordinata, vti voluisse.*
3 *Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinatâ, absque causa illud fieri non potest.*

4 *Priuilegium reuocare potest Princeps, necessitate cogente.*
5 *Priuileginm, quod transiuit in contractum, etiamsi subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare.*
6 *Princeps ex contractu efficaciter obligatur.*
7 *Princeps in iis, quæ sapiunt contractum, vtitur iure priuati.*
8 *Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.*
9 *Priuilegia, ex causa meritorum concessa, non possunt à Principe reuocari.*
10 *Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus onerosi; ac proinde non possunt per Principem reuocari.*
11 *Priuilegij concessio facta, pretio mediante, transit in contractum, quando illud æquipollet rei concessæ.*
12 *Merita debent æquipollere concessioni, sicut pretium, quod datur pro re concessa.*
13 *Actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat.*
14 *Compositiones remanent gratiosæ, si illud, quod soluitur, non æquiualet ei, quod conceditur; ita vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex causa onerosa.*
15 *Iuspatronatus ad hoc vt sit ex causa onerosa, spectari debet, quod expensum fuerit, an scilicet æquiualeat concessioni.*
16 *Augmentum, quando non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit.*
17 *Princeps ipse, siue eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui, reuocare.*
18 *Princeps, data iusta causa, potest limitare, restringere, & in totum reuocare contractum, à se cum subdito celebratum; ac proinde priuilegium transiens in contractum. Dummodo causa publicam respiciat vtilitatem,* num. 19.
20 *Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare; immò illam auferre, præstita tamen recompensatione,* vt num. 21. *quidquid tenuerint alij,* vt num. 22.

1 COmmunis est Doctorum sententia, posse Principem suum priuilegium gratiosum, etiam sine causa, reuocare; vt tradunt Bald. *in l. qui se patris, num.* 14. *C. vnde libert.* Felin. *in cap. quæ Ecclesiarum, num.* 51. *de constit.* Grammat. *decis.* 46. *num.* 5. Capic. *decis.* 121. *num.* 16. *& decis.* 166. *num.* 1. Roland. *consil.* 66. *num.* 8. *volum.* 2. *& consil.* 13. *num.* 3. *volum.* 3. Natt. *consil.* 512. *num.* 3. *& consil.* 657. *num.* 5. *volum.* 4. *vbi num.* 6. loquitur de priuilegio studiorum, & exemptionis, Caroll. Tapp. *in l. fin. ff. de Constit. Princ. p.* 2. *cap.* 9. *num.* 56.

2 Intellige, procedere supradicta de potestate absoluta, secundùm quam potest Princeps pro libito voluntatis priuilegiis gratiosis derogare, si expressè id exprimat; quia in dubio, auctoritate legibus ordinata vti voluisse præsumitur, vt inquiunt Innocent. *in cap. innotuit sub num.* 5. *de elect.* Boss. *in tit. de Principe, num.* 193. Roland. *cons.* 86. *n.* 18. *vol.* 1. Menoch. *de præsumpt. lib.* 2. *præsumpt.* 12. *num.* 1. Ludouic. Rodulphin. *de absol. Princip. potest. cap.* 3. *num.* 1. quà stante, non licet principi priuilegium, etiam gratiosè concessum, reuocare sine causa, sicut tradit Roland. *cons.* 13. *num.* 53. *vol.* 3.

3 Vnde prouenit, quòd licèt concessio feudi gratiosa de potestate absoluta reuocari possit, Socc. *cons.* 87. *num.* 13. *&* 14. *vers. aliquando volum.* 13. Gozad. *consil.* 8. *num.* 38. *&* 45. Curt. Iunior *consil.* 138. *num.* 4. Petr. de Gregor. *de concess. feud. part.* 1. *quæst.* 7. *num.* 1. *&* 2. Peregr. *cons.* 4. *sub num.* 21. *vol.* 1. *& de iure fisc. lib.* 1. *tit.* 3. *sub num.* 51. Tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest, gloss. *in cap.* 1. *in fin. de his, qui feud. dare poss.* & *in cap.* 1. *de feud. sine culpa non amitten.* Afflict. *decis.* 282. *num.* 7. Grammat. *decis.* 65. *num.* 33. Boër. *decis.* 225. Sord. *decis.* 189. *num.* 15. Menoch. *de præsumpt. lib.* 2. *præsumpt.* 10. *num.* 50.

4 Verùm id poterit licitum esse sine causa Principis, si saltem ita coëgerit, & induxerit necessitas, secundùm gloss. *in regul. decet, de regul. iur. lib.* 6. & quæ communiter resoluunt Doctores, quos plena manu refert, & sequitur Anton. Gabr. *com. opin. lib.* 3. *tit. de iur. quæsit. conclus.* 7. & plenissimè Soar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 37. *à principio.*

5 Priuilegium autem, quod transiuit in contractum, etiam si subdito fuerit concessum, non potest Princeps reuocare, vt resoluunt Bald. *in d. l. qui se patris, num.* 24. Afflict. *decis.* 128. *n.* 10. Natt. *cons.* 268. *num.* 5. *vol.* 2. Crauett. *cons.* 869. *num.* 7. *& cons.* 963. *n.* 26. Ofasc. *decis.* 139. *num.* 23. Cephal. *cons.* 559. *num.* 89. *vol.* 4. Petra, *de Potest. Princ. fol.* 176. *n.* 84. Peregr. *de iur. fisc. lib.* 3. *tit.* 3. *n.* 28. Sanctarell. *var. resol. lib.* 1. *quæst.* 17. *num.* 3. cum aliis citatis per D. Barbos. *in collect. ad cap.* 1. *num.* 9. *de probat.*

6 Generale enim est, Principem ex contractu efficaciter obligari, ad text. *in l. Cæsar,* secundùm communem intellectum, *ff. de publican. Doct. in d. cap.* 1. vbi Felin. *num.* 1. & Bero. *num.* 2. Menoch. *d. lib.* 2. *præsumpt.* 16. *num.* 49. Tapp. *in d. l. final. cap.* 9. *num.* 5. *in* 2. *part.* Ludouic. Rodulphin. *de absol. Princip. potest. c.* 6. *n.* 171. *cum seq.* & alij plures, quos plena manu congessit, D. Barbos. *in collectan. ad d. cap.* 1. *num.* 4.

7 Nam in iis, quæ sapiunt contractum, Princeps vtitur iure priuati, Roland. à Vall. *cons.* 13. *num.* 45. *vol.* 3. Vincent. de Franc. *decis.* 17. *num.* 6. Crauett. *cons.* 640. *num.* 8. Surd. *decis.* 2. *num.* 11. *cum seq.*

8 Et hoc idem de Deo omnium conditore, post Magistr. sentent. communiter tradunt Doctores, & ex Iureperitis obseruat Bald. *in l.* 1. *ff. de pact.* vbi ait, Deum omnipotentem ex promissione obligari, Curt. Sen. *cons.* 68. *sub num.* 2. Crauett. *cons.* 241. *sub num.* 12. *vers. immo sola promissio,* Ferret. *cons.* 32. *sub num.* 21. *in fin. vol.* 1. Peregr. *de iur. fisc. lib.* 6. *tit.* 1. *num.* 9. Ludouic. Rodulphin. *d. tract. cap.* 6. *num.* 180.

9 Amplia primò, vt non solùm supradicta procedant in priuilegiis à Principe concessis, quæ transierunt in contractum; sed etiam in illis, quæ ex causa meritorum concessa fuerunt; vt tenet Afflict. *decis.* 128. *n.* 10. Tiraquell. *in l. si vnquam, verb. donatione largitus, n.* 11. *C. de reuocand. donat.* Natt. *cons.* 122. *num.* 24. Becc. *cons.* 129. *num.* 48. *vol.* 2. Surd. *cons.* 419. *num.* 51. quod vendicat sibi locum, etiam si tale priuilegium sit subdito concessum, secundùm Natt. *consil.* 268. *num.* 5. Bursatt. *consil.* 16. *num.* 44. *& seq. vol.* 1. Bardel. *cons.* 22. *num.* 20. Tiraquel. *in d. l. si vnquam, verb. donatione largitus, num.* 11. vbi ex more, multa congerit, quibus probatur, quòd concessa, vel data ob remunerationem sunt irreuocabilia, vti habita titulo oneroso, Riminald. Iun. *cons.* 289. *num.* 7. *& cons.* 323. *num.* 5. *vol* 3. vbi attestatur, nec ex capite ingratitudinis tale priuilegium, vel aliam similem concessionem ex causa meritorum, reuocari posse, Surdus *consil.* 540. *num.* 39. *& consil.* 419. *num.* 51. vbi loquens de priuilegio immunitatis concesso propter merita, dicit illud reuocari non posse, multisque auctoritatibus probat, attestantibus concessa ex causa meritorum esse irreuocabilia.

10 Amplia secundò, procedere in priuilegiis pecunia obtentis,

obtentis, ſeu oneroſo alio titulo comparatis;illa enim habent vim contractus oneroſi,Roland. *conſ.13.n.11. vol.3.*Peregr. *de iur.fiſc.lib.1.tit.3.n.*38.Surd.*conſ.*419. *ſub num.*53. *vol.*3. ac proinde per Principem reuocari non poſſunt, Menoch. *conſ.*461. num. 12. Sanch. *de matrim.lib.*8.*diſput.*33.*num.*3.D. Barboſ.*in collect. ad d. cap.*1. *num.*9. & in Reſponſo pro priuilegio à S.D.N. Vrbano VIII. ſibi conceſſo in *verſ.non obſtat* , *quòd priuilegium*, quod impreſſum reperitur in principio ſuorum operum , & in *tract. de clauſ. vſufrequen. clauſ.*83.*num.*9.latiſſimè Gabr. *concluſ.*6.*de iure quaſ. non tollend. per tot.* Rota in *Acheruntina fructuum, 2. Decembris* 1591. *coram D. Cardinale Hieronymo Pamphilio.*

11 Intellige tunc demum, & non aliter, conceſſionem priuilegij factam pretio mediante , tranſire in contractum , & oneroſum parere titulum , quando illud æquipollet rei conceſſæ, & habet ſecundùm Bald. *in*

12 *d.l.qui ſe patris , C. vnd. lib.* cum ea perpetuam commenſurationem ; nam ſicut merita debent æquipollere conceſſioni, Natt. *conſ.*188.*num.*2. *& conſ.*511.*n.*8. *& conſ.*600.*num.*37. Rimin. Iun. *con.*289. *n.*20.*vol.*3. ſic pariter debet æquipollere pretium , quod datur pro re conceſſa , Peregrin. *d. tract. de iur. fiſc. lib.*1. *tit.*3.*num.*29.Roland. *conſ.*13.*num.*12.*vol.*3. Menoch.

13 *conſ.*981. *num.*1. Oſaſc. *deciſ.*189.*num.*10. ſentientes, quod quando conceſſio præponderat , eſt gratia , nec puri priuilegij nomen amittit ; quia actus iudicatur ſecundum illud , de quo magis participat , arg. *l.quaritur , ff.de ſtat. hom.l fundi partem, ff.de contr.emp.*

14 Hinc fit , vt in materiis componendis , pro quibus ſoluitur magna compoſitio , ſi illud , quod ſoluitur, non æquiualet ei,quod conceditur, remanent huiuſmodi compoſitiones gratioſæ,& illas obtinens nō dicitur eas habere ex cauſa oneroſa,Rot.*deciſ.*457.*n.*17. *part.*1.*Diuerſ.* Nicol.Gar. *de benefic. part.*6.*c.*2.*n.*194. quos refert , & ſequitur D. Barboſ.*in d. reſponſo, verſ. ſic etiam in materiis componendis,& d.clauſ.*83.*n.*12.

15 Eodem modo ad hoc, vt iuſpatronatus ſit ex cauſa oneroſa , ſpectari debet quod expenſum fuerit , an ſcilicèt æquiualeat conceſſioni , quia vbi non æquiualet , conceſſio ipſa iudicari potius debet gratioſa, quàm oneroſa, ſecundùm Rot. *deciſ.*58. *n.*8. & *deciſ.* 88. *num.*4. *par.*1. *Recent.* & fuit dictum *in Caſarangſtana de Aſella* 31. *Ianuary* 1618.*coram Reuerendiſſimo Coccino Decano*,vbi expreſsè habetur,quòd quan-

16 do augmentum non eſt commenſuratiuum ad conceſſionem iuriſpatronatus, non deſinit eſſe ex priuilegio , nec priuilegij nomen amittit, ut refert D. Barboſ. *d. clauſ.*83. *num.*13. *&* 14.

17 Amplia tertio, vt non ſolum princeps, ſed nec etiam eius ſucceſſor, ſiue per electionem, ſiue per ſucceſſionem poſſit ſuum contractum , ſeu priuilegium, ex cauſa oneroſa obtentum , vel prædeceſſoris ſui infringere , aut aliter ab eo recedere , vt latè reſoluunt, Ant. Gam.*variar. tom.*2. *cap.*1.*n.*1.Burſatt. *conſ.*160. *ſub n.*36. *vol.*2. Roland. *conſ.*13.*n.*36. *vol.*3. Menoch. *conſ.*1.*num.*128.*& conſ.*264.*num.*15.*&* 17.Gam.Luſit. *deciſ.*335. *num.*5. Suar. *de legib.lib.*3.*c.*35. *num.*23. & plures alij , quos refert D. Barboſ. *in collect. ad d. cap.* 1. *num.* 7. vbi in additionibus nouiter impreſſis multo plures citat.

18 Data tamen iuſta cauſa , non ſolum licere Principi contractum à ſe cum ſubdito celebratum , & per conſequens priuilegium tranſiens in contractum , limitare , eique modum , & conditionem præſcribere , voluerunt Molin. *de primogen. lib.* 4. *cap.* 3. *à num.* 17. Matien.*l.*11. *gloſ.*8.*n.*4.*tit.*7.*lib.*5. *nona recopil.*Peregr. *de iur. fiſc. lib.*1.*tit.*5.*num.*67. Cabed.Luſitan.*deciſ.*19. *num.*10. *& deciſ.*68. *part.*3. ſed etiam in totum renouare ſecundum Roland. *conſ.*66.*num.*24. Pinell. *in l.*1. *C. de bon. mater. par.*3.*num.*62. *illat.*16.*verſ.ego*,Alex. *conſ.*216.*num.*18. *vol.*2. Ant. Gabr. *commun.tit.de iur. quaſit concl.*5. *num.*42. Menoch. *de præſumpt. lib.*2. *præſumpt.*10. *num.*49. Alex. Trentacinq. *variar. reſol. lib.*3. *tit. de pact. num.*11. Ludouic. Rodulphin. *de abſol.Princ.poteſt.cap.*6. *num.*199. & plures citati à D. Barboſ. *in collect. ad d.cap.*1. *num.*11.

19 Quod quidem intelligendum eſſe exiſtimo dummodo cauſa publicam reſpiciat vtilitatem , ſicuti docent, Rimin. Iun. *conſ.*601.*n.*14. Ruin. conſ.330.*n.*4. *cum ſeq. vol.*1. Crauett. *conſ.*276.*ſub n.*7. Cæſar Barz. *deciſ.*118.*num.*10.Franc. Bec.*conſ.*3.*ſub.num.*50.Surd. *conſ.*203. *num.*26. Menoch. *conſ.*350.*num.*21. Peregr. *de iur.fiſc.lib.*5. *tit.*2. *ſub num.*49.

20 Ad cuius reſolutionis corroborationem adduci ſolet illa cōcluſio,quòd Princeps pariter ex cauſa publicæ vtilitatis poteſt alteri in re ſua præiudicare , immo illam auferre , iuxta ea , quæ per text. *in l. Lucius ff. de euiction. & in l. ſi verberatum* §.1. *ff. de rei vend.* reſoluunt Felin. *in cap. nouit , ſub num.*8.*de iudic.*& in *cap. quæ Eccleſiarum num.*53.*de conſtit.* vbi Abb. *n.*11. Boſſ. *in tit.de Princip. ſub num.*187. Afflict. *deciſ.*361. *num* 4. Bec. *conſ.*3.*num.*51.*vol.*1. Surd.*conſ.*203.*n.*17. Peregr. *de iur fiſc.lib.*5.*tit.*2.*num.*49.Ludouic.Rodulphin.*d.cap.*6.*num.*60.

21 Quo caſu tamen teneretur recompenſare, *l.*1 .*C. quib.ex cauſ.ſer. pro pram. libert. accip. l. ſi quando C. de oper. libert.* Dec. *in l. id quod noſtrum, num.*3.*ff. de reg. iur. & in conſ.*375. *in fine ,* Socc. *conſ.*266. *n.*35. *vol.*2. Iaſ.*conſ.*233.*num.*38. *vol.*2. Natt. *conſ.*554. Roland. *conſ.*69. *in* 1. *dub. vol.*2. Crauett. *conſ.*95.*n.*7. *& conſ.*276.*n.*7.*& conſ.*308.*n.*8. Menoch. *conſ.*721.*n.*27. *& conſ.*744.*n.*10. latè Rimin.Iun.*conſ.*199.*n.*169.cum multis ſequentibus, Peregr. *de fideicom.art.*52.*n.*128. Petra *de poteſt.Princ.cap.*32.*num.*49. Ludouic.Rodulphin. *dicto cap.*6.*num.*162.

22 Et quamuis Surd. *conſ.*313. *num.*98. aſſerat , quod de conſuetudine non tenetur Princeps ad recompenſationem,vbi ius alterius aufert ex cauſa publicæ vtilitatis, fultus auctoritate gloſſ. *in l.ſi locus,§.fin.*quam ibidem ſequuntur Alber. & Paul. de Caſtro *ff. quemadmod.ſeruit. amitt.* & Cæpol. *in tract.de ſeruit.vrban. prad.cap.*24.*in fin.* Tamen maiori Doctorum calculo gloſſ. illa reprehenditur ſecundum Andr. Iſern.*cap.*1. *§.poſt natale , in fin.*& ibidem Afflict. *colum.*2.*de pace tenen.* Roland. *conſ.*69.*num.*46. *vol.*2. Natt. *conſ.*554. *num.*17.Rimin. Iun. *conſ.*199.*num.*181. ſubdens hanc conſuetudinem eſſe irrationabilem , & reprobaram Afflict. *deciſ.*321.*n.*6. *&* Alber. *in l.venditor, §.ſi conſtat ff.commun.prædior.* adiicens *ibid. n.*185. quòd dato quòd gloſſ. illa eſſet vera,procedit tamen in caſu ſpeciali illius text. vt *ibidem* declarat Florian. relatus à Roland.*d.conſ.*69.*ſub n.*48.& ideò nō eſt illud dictum gloſ. trahendum in conſequentiam ex vulgaribus ; & tanto magis in materia conſuetudinis , quæ eſt ſtricti iuris ; nec extenditur , vt in eiſdem terminis atteſtatur. Natt. *d.conſ.*554. Hæc in huiuſmodi materia ſufficiant , quæ ſi quis latiùs videre cupiat , conſulat D. Barboſ. *in collect. ad d.cap.*1.*de probat.* ſecundùm *nouiſſimam Lugdun. impreſſionem* , vbi circa hanc materiā multa ſcitu digniſſima de nouo addita reperiūtur.

QVÆSITVM XIII.

Vtrum priuilegia conceſſa Abbatiis , & Abbatibus, ac aliis Eccleſiæ Prælatis à Rege aliquo , vel Imperatore, aut aliis Principibus ſecularibus poſſint ab illis reuocari.

SVMMARIVM.

1 *Imperatores , Reges , & alij ſeculares Principes regulariter*

gulariter nequeunt, priuilegia Abbatibus, vel Abbatijs semel concessa amplius reuocare.

2 *Priuilegium concessum non subdito, non potest amplius per concedentem reuocari.*

3 *Priuilegium antequàm acceptetur, potest à concedente reuocari.*

1 RESpondeo, quòd Imperator, & Reges, & alij Principes seculares nequeunt priuilegia Abbatibus, & Abbatiis, vel Religionibus, aut aliis Ecclesiis, & Ecclesiasticis personis semel concessa, ab iisque acceptata, regulariter loquendo, amplius reuocare. Quia Religiosi, & Ecclesiasticæ personæ illis subditæ non sunt, *cap. si diligenti, de foro compet. cap. at si clerici, de Iudic. c. 1. & seq. 11. q. 1.* 2 Priuilegium autem concessum non subditis, non potest amplius per ipsum concedentem reuocari, nam habet suam vim, statim atque ad priuilegiati notitiam peruenerit, vt *c. 1. §. ex parte, de concess. prebend. lib. 6.* vnde non potest amplius reuocari in præiudicium priuilegiarij, ipso non consentiente, cùm sit ei ius quæsitum, & concedens non sit eius Superior; atque ita docent Archidiac. *in can. quicunque 6. q. 1.* Ioan. Andr. *in cap. constitutus, num. 17. de Relig. domib.* Innoc. *in cap. nouit ille, de Iudic.* & ibi Panorm. *num. 25.* idem Panorm. *in cap. inter alia num. 19. de immunit. Eccles. & Cœmeter.* & in *cap. super eo il 2. num 4. de appellat. & cons. 41. num. 5. in 1. par. consil.* 3 Dixi, *ab iisque acceptata.* Nam priuilegium alicui concessum potest à concedente reuocari, antequam à priuilegiario acceptetur; sicut enim liberum est priuilegiario, non acceptare; ita concedenti; illud reuocare, Suar. *de leg. lib. 8. cap. 26. n. 4.* Salas. *de legibus disp. 12. sect. 5. n. 38.* & alij apud Bonac. *de legib. disp. 1. q. 3. puncto 3. num. 12.* Dixi, *regulariter loquendo*: Nam si tanta rerum mutatio superueniat, vt priuilegium huiusmodi censeatur grauiter perniciosum Regi, vel Regno, potest illud Princeps reuocare; ita Suar. *d. lib. 8. c. 37. n. 2.* Bonac. *d. q. 3. punct. 8. §. 3. n. 4.* Illud demum pro coronide materiæ aduertendũ est; quòd priuilegium à pluribus Pontificibus Principibusue confirmatum, difficilius censetur tolli, Dec. *cons. 165. n. 3.* D. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequen. claus. 83. n. 25.* præsertim cùm accedit fauor piæ causæ, vel Religionis iuxta tradita per eumdem Dec *d. cons. 165. num. 11. &* Alex. *cons. 123. num. 16. lib. 4.* Marc. Anton. de Amat. *decis. 17. num. 6.* geminatio enim, manifestè monstrat Principis voluntatem, *l. balista* cum ibi notatis, *ff. ad Trebell.* Paris. *cons. 94. n. 4. vol. 2.* Crauett. *cons. 101. n. 42.* Menoch. *cons. 10. num. 1. & cons. 255. num. 41.* & actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione *cap. & si Christus de iureiur.* Roland. à Vall. *cons. 61. num. 39. & seq. vol. 2.* Ossac. *decis. 38. num. 16.* D. Barbos. *d. claus. 83. num. 27.*

QVÆSITVM XIV.

Vtrum Abbatum, Prælatorum, & Abbatiarum priuilegia amittantur, & cessent per non vsum, vel contrarium vsum, siue abusum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium aliud affirmatiuum, aliud negatiuum.*

2 *Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen aliis infertur, non amittitur per non vsum.*

3 *Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vsum.*

4 *Præscriptio quadragenaria minor non currit contra Ecclesiam.*

5 *Præscriptio sexagenaria requiritur contra Ecclesias, & Monasteria Casinen. & Vallis Vmbrosa.*

6 *Præscriptio centenaria requiritur contra Monasterium S. Pauli extra muros Vrbis.*

7 *Priuilegia, vt amittantur per non vsum, quæ requirantur.*

8 *Clausula*, quatenus sunt in vsu, *in priuilegiorum confirmatione apponi solita, quid operetur.*

9 *Confirmatio ex certa scientia restituit priuilegia reuocata à Papa, vel iure communi ordinario, non autem sublata per Concilium generale, nisi adsit clausula*, Non obstante reuocatione Concilij generalis.

10 *Priuilegium præsumitur vsu receptum, & asserenti contrarium incumbit onus probandi.*

11 *Priuilegium non vsu receptum affirmans, tenetur probare, quòd priuilegiarius fuerit in causa priuilegij, & per eum steterit, quominus priuilegio vteretur.*

12 *Præsumptio, quòd priuilegium sit vsu receptum, non sufficit, vbi adest clausula*, quatenus sunt in vsu.

13 *Priuilegij vsus quando allegatur pro fundamento intentionis, non præsumitur, sed est concludenter probandus.*

14 *Priuilegij vsus præsumptio suffragatur priuilegiario, qui priuilegij vsum allegat, secus si ab eo negetur.*

15 *Priuilegium alicui Ordini concessum per vsum vnius Monasterij cæteris præseruatum intelligitur.*

16 *Priuilegium non amittitur per non vsum, quando in eo adest decretum irritans.*

17 *Priuilegia negatiua tolluntur per contrarium vsum.*

18 *Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum protestatione, non præiudicandi priuilegio, illud non amittit.*

19 *Priuilegium vt totum per contrarium vsum amittatur, actus debet esse contrarius toti priuilegio.*

20 *Priuilegium habens tractum successiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.*

21 *Priuilegia concessa communitati, vel Ecclesiæ, non amittuntur per plures actus factos à priuatis personis absque consensu communitatis.*

22 *Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint.*

23 *Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius.*

24 *Priuilegiarius priuilegio abutens, meretur ipso priuari.*

1 QVoad primam partem huius Quæsiti notandum, quòd priuilegium aliud est affirmatiuum, in quo cõceditur facultas aliquid faciendi: aliud negatiuum, quo traditur potestas aliquid non faciendi; vt est priuilegium exemptionis ab aliquo onere. Rursus priuilegiũ affirmatiuũ aliud est, per quod traditur facultas faciendi aliquid vertens in præiudicium: & grauamen aliorũ, vt imponere tributum, &c. Aliud, quo fieri potest aliquid, absque aliorum grauamine: vt anticipare tempus in recitatione officij, vel audire diuina in loco interdicto, aut eligere Confessarium, & alia huiusmodi, quæ nemini præiudicium inferre videntur. 2 His suppositis, dico, quòd priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen, seu præiudicium aliis infertur, regulariter, nec in foro interno, nec externo amittitur per non vsum, etiam si longissimo tempore priuilegiarij eo non vtantur; dummodo in eo non sit præfinitum tempus eius durationis: nullo enim iure probatur, huiusmodi priuilegium per non vsum amitti; & etiam cùm non sit in aliorum præiudicium, nemo est, qui cõtra ipsum præscribat. 3 Priuilegium affirmatiuum vergens in alterius grauamen non amittitur per

per quemlibet non vsum, nisi contra ipsum legitimo tempore præscribatur, vt ait Suar. *de legibus lib.* 8. *cap.* 24. *num.* 15. Bonac. *de legibus disp.* 1. *q.* 3. *pun.* 8. §. 5. *num.* 3. Quo autem ad tempus præscriptionis, notandum, quòd contra Ecclesiam non præscribitur minori spatio quadraginta annorum, vt habetur *in cap. accedentibus de priuil.* & in *cap. de quarta, de præscript.* notant Salas, *de legibus disp.* 17. *sect.* 13. *num.* 64. Suar. *de leg. lib.* 8. *cap.* 24. *num.* 20. & communiter omnes: imò quædam Religiones potiuntur speciali priuilegio, quod non possit contra ipsas minori spatio sexaginta annorum præscribi; vt specialiter concessit Eugenius IV. Congregationi S. Iustinæ de Padoa, anno Domini 1437. sept. Kal. Martij Pontif. sui anno 4. quod priuilegium extensum fuit, ac de verbo ad verbum concessum nostræ Congregationi Valis Vmbrosæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij Pontif. sui anno 4. per quod concessit, quòd cōtra priuilegia dictæ Congregationis non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum. Imo idem Eugenius IV. sub Dat. Florentiæ anno Domini 1442. sept. Kal. Iulij concessit Abbati, & Conuentui Monasterij S. Pauli extra muros Vrbis, eiusdē Congregationis S. Iustinæ. *vt sicut contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit præscriptio, secundùm Constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones: ita quoque prædicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obsistat*, vt refertur à Roder. *in noua collect. Bullar. Apostolicar. pro Regular. Bulla.* 17. *eiusdem Pontificis*, quod priuilegium iam est ad totam Congregationem extensum, & sic aliis etiam Ordinibus communicatum, vt ait idem Roder. *quæst. Reg. tom.* 3. *q.* 35. *art.* 2. de qua re nos dicemus infrà, vbi agetur de materia communicationis priuilegiorum. Ex quibus colligitur, quòd Abbates, & Abbatiæ non amittunt priuilegia per non vsum, nisi per spatium centum annorum iuxta dicta priuilegia. Vt autem hæc præscriptio currat, opus est, quòd priuilegiarius habeat notitiam talium priuilegiorum, & voluntatem illis non vtendi *d. cap. si de terra, de priuil.* Secundò, quòd oblata sit occasio huiusmodi priuilegiis vtendi, & priuilegiarij illis non sint vsi, scientes, & potentes vti. Et hic dicitur vsus priuatiuus differens à negatiuo; qui tunc est, quando quis per multos annos priuilegio non est vsus, & quia nunquam se obtulerit occasio eo vtendi; quo casu non amittitur priuilegium per hunc non vsum negatiuum, qui non repugnat priuilegio, nec indicat tacitam voluntatem illi renunciandi, vt ait idem Suar. *d. cap.* 24. *num.* 4. citans Decium, Menochium, & alios, & Bonac. *d.* §. 5. *num.* 5. D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 26. *num.* 14. Hic autem notandum est, quòd quando Summus Pontifex confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, videlicet, *quatenus sunt in vsu*, idest, *quæ adhuc sunt in vsu*: per hæc verba fit, vt si præscriptum sit contra talia priuilegia per vsum per aliquot annos, non tamen per sexaginta, vel per centum, vt est necessarium ad legitimè præscribendum contra ea: incipiant de nouo priuilegia ex instauti talis confirmationis, ac si tunc de nouo concederentur: & sic anni transacti nihil deseruient præscriptioni. Ita Cordub. *in addit. ad Compen. priuil. tit. absolutio quoad seculares* 1. *vers. quo ad* §. 19. Ioann. de la Cruz, *de statu Relig. lib.* 2. *c.* 3. *dub.* 2. *concl. vlt.* Quod præcipuè locum habet, si confirmatio facta sit ex certa scientia; nam hæc habet vim restituendi priuilegia reuocata, non solùm priuata auctoritate, idest à solo Summo Pontifice, sed etiam reuocata à iure communi; vt docet Suar. *de legib. lib.* 8. *cap.* 29. *num* 4. & 5. Ius autem commune diuiditur in ius commune ordinarium, & non ius Concilij Generalis. Nam ad innouandum priuilegia iure communi ordinario sublata, satis est, si confirmatio fit ex certa scientia. Ad innouandum autem, & restituendum priuilegium in Concilio Generali reuocatum necessarium est insuper, vt fiat de eo specialis mentio, per clausulam, *non obstante reuocatione Concilij Generalis.* vt docet Suar. *d. cap.* 19. *num.* 5. & 6. & alij apud Roderic. *quæst. Regul. tom.* 1. *q.* 8. *art.* 10.

Præterea notandum, quod priuilegium præsumitur vsu receptum, & asserenti contrarium incumbit onus probandi, Cresc. *decis.* 4. *num.* 1. *in fin. & seq. de priuileg.* Mohed. *decis.* 2. *num.* 3. *in fin. & seq. de probat.* & *fuit dictum in Hispalen. exemptionis* 16. & 27. *Maij* 1580. & *in Tullen. Prioratus* 10. *Martij* 1586. & 22. *Maij* 1587. *coram D. Card. Hieronymo Pamphilio*, & debet probare, quod illud habens fuerit in causa priuilegij, & per eum steterit quominus priuilegio vteretur, gloss. fin. *in cap. Abbate de verb. signific.* vbi Butr. *num.* 24. Abbas *num.* 18. & alij Surd. *consil.* 419. *num.* 27. *in fin.* & 28. & 29. Rot. apud Burat. *decis.* 704. *num. vlt. quæ in fin. operis est decis...* Hæc tamen præsumptio est leuis, nec sufficit vbi adest clausula, *Quatenus, sint in vsu*, vt fuit dictum per Rotam *in Syracusana Quarta* 27. *Ianuarij* 1591. *coram Comitulo*, vbi de clausula ista posita in confirmatione indolti reuocatorij. Nec etiam sufficit, vbi vsus allegatur pro fundamento intentionis, quia tunc requiritur vera & concludens probatio, Achill. *decis.* 1. *de probat.* Rot. *decis.* 67. *num.* 1. *part.* 2. *diuers.* vbi *num.* 4. quod hæc præsumptio suffragatur priuilegiario, qui vsum priuilegij allegat, secus verò si ab eo negetur.

Item notandum, quod priuilegium alicui Ordini concessum; per vsum vnius Monasterij illius Ordinis cæteris præseruatum intelligitur, Seraphin. *decis.* 951. *num.* 1. & 2. Rota *in Conchen. decimarum coram Orano, quæ est decis.* 140. *num.* 6. *part.* 4. *diuers.* & *in eadem causa* 12. *Maij* 1623. *coram Buratto, quæ inter impress. est decis.* 704. & *in fine operis est decis* 96.

Et per non vsum non amittitur priuilegium, quando in eo adest decretum irritans, Felin. post alios *in cap. cùm accessissent, num.* 30. *vers. quartò limita, de constit.* Ruin. *consil.* 228. *num.* 11. *in fin. lib.* 1. Menoch. *præsumpt.* 41. *num.* 10. *lib.* 6. Rot. *decis.* 3. *de priuileg. in antiq.* & *d. decis.* 140. *n.* 5. *part.* 4. *diuers.* & *d. decis.* 704. Burat. *num.* 10.

Quoad secundam partem Quæsiti dico, quòd præcipuè priuilegia negatiua, quæ consistunt in non faciendo, tolluntur per contrarium vsum, scilicet faciendo contra id, quod in ipso priuilegio conceditur; & hoc priuilegium de iure communi tollitur per voicum actum contrauentionis; priuilegiarius enim præsumitur priuilegio renunciare, *l. inter emptorem, C. de pact. cap. cùm accessissent, de constitut. cap. accedentibus, de priuileg.*

Quod non procedit, si priuilegiarius aliquid quod videtur priuilegio contrarium, faciat, præmissa protestatione, non præiudicandi priuilegio; talis namque protestatio excludit voluntatem renunciandi priuilegio, & ostendit, talem actum non esse formaliter priuilegio contrarium, cùm priuilegiarius illum non faciat vti obligatus, seu animo subeundi obligationem, quæ per priuilegium ablata fuerat, vt ait Bart. *in l.* 1. *C. de his qui sponte*, *Abb. in d. cap. accessissent de constit.* Suar. *lib.* 8. *cap.* 35. *num.* 3. & 34. Salas *disp.* 17. *sect.* 13. *num.* 66. Felio. *d. cap. cùm. accessissent. n.* 30. D. Barbosa *de offic & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 26. *num.* 14. & 15. & communiter omnes. Et vt totum priuilegium per contrariō vsum amittatur, requiritur, vt actus, qui fit contra priuilegium, sit contrarius toti priuilegio; si enim tantum parti aduersetur, videtur derogare ipsi priuilegio quoad illam partem tātùm: & ratio est, nam quilibet præsumitur velle sibi, quàm minimum præiudicium inferre. Insuper quia cùm

cùm priuilegium amittatur per vsum ipsi contrarium, non debet amitti in totum per contrauentionem solummodò partialem. Ita Suar. *d.lib.8.cap.35. num.10.* Salas. *d.num.66.* Est autem aduertendum, quòd prædicta intelligenda sunt de priuilegio, quod
20 respicit tempus præsens; priuilegium enim habens tractum successiuum, & quoad vsum futuri temporis non consistens vnico actu non amittitur; dummodo legitimè non præscribatur; puta si quis habet priuilegium non soluendi collectas, vel decimas, siue datia, aut alias exactiones (quod priuilegium habet tractum successiuum) si semel soluat, etiam absque protestatione, non exinde amittit priuilegium, nec infertur ei præiudicium, Bart. *in l.fin. ff. de constit. princip.* Alex. *conf.193.vol.2.* Ægid.Boss.*in pract.crim. tit de princip.& priuil. eius num.320.*refert, & sequitur Roder. *quæst. regul. tom.1.q.9.art.4.prope fin.* Hoc
21 autem intelligendum est de priuilegiis concessis priuatæ personæ, non autem de priuilegiis concessis Communitati, aut Ecclesiæ; nam ea non amittuntur per vnum, aut plures actus. Panormit. *cap. cùm accessissent,n.8.de constit.*dummodo illi actus fiant à priuatis personis,absque consensu,aut auctoritate Communitatis; nam tota Communitas potest expressè renunciare priuilegio sibi concesso, ita Bonac.*de legi-*
22 *bus disp.1.q.3 punct.8. §.6.num.15.* At Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum,aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint; ita enim concessit Eugenius IV. Monachis Congregationis Casinen.sub Dat.Bononiæ anno 1437. ptid. Kal.Iulij, Pontif.sui anno 6. quod refertur à Roderic. *in noua collect. priuil. Bull.9. eiusdem Pontificis.* Et hæc quoad secundam partem Quæsiti.

23 Quoad tertiam, nempe, vtrum priuilegia amittantur per abusum, supponendum est, pluribus modis posse contingere, vt quis dicatur priuilegio abuti; ita vt vel illud mereatur amittere, vel statim amittat. Primò non vtendo priuilegio tali tempore, aut loco, vel in tanta quantitate quanta in priuilegio præscribitur;hic autem potiùs dici posset nō vsus,vel contrarius vsus, quàm abusus propriè dictus. Secundò dicitur quis abuti priuilegio, si eo vtitur vltra limites ipsos, vt si quis priuilegio vtatur in loco,tempore, siue circa personam, vel res, pro quibus priuilegium non est concessum. Tertiò modo contingit abusus priuilegij, faciendo aliquid iniquum, occasio-
24 ne à priuilegio sumpta. Quartò, quando fit contra finem priuilegij. Quoniā modo priuilegiatus priuilegio abutatur, meretur ipso priuari ex text. *in cap. vbi ita distin.64.*vbi dicitur, quod priuilegium amittere meretur, qui concessa sibi abutitur potestate, & *ex cap. tuarum, & ex cap. vt priuilegia, de priuileg. & cap. priuilegium 11.q.3.* Sylu. *verb.priuilegium q.10.* Panorm. *cap. licet, de Regular.* Bernardus Diaz *regul. 591.* Suar. *d.lib.8. cap.36. num.1.* Salas *disp.17 sect. 23.num.67.* Card. Tusch. *tom.6.lit. P. concl.574.*Iura autem citata absolutè loquuntur de abusu priuilegij, sed vbi ius non distingnit neque nos distinguere debemus: ergo quocūque modo priuilegiarius priuilegio abutatur, meretur illud amittere: tùm etiam, quia abusus priuilegij quolibet modo contingat, habet culpam adiunctam; ergo meretur pœnam: igitur priuilegiarius propter priuilegij abusum,ipso priuatur, ita Bonac. *q.3. part.8. §.7. propos.2. num.3. in fin.*

QVÆSITVM XV.

Vtrum Abbates, & Prælati, cæterique Religiosi possint renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis.

SVMMARIVM.

1 *Iuri suo vnicuique liberum est renunciare.*
2 *Iura ad Ecclesiam pertinentia renunciari, aut alio quolibet modo alienari non possunt, nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli.*
3 *Priuilegium aliud bonum publicum respicit, aliud priuatum.*
4 *Declaratur tex.* in cap. si de terra, de priuileg.
5 *Taciti maior est vis, quàm expressi; nisi diuersa sit ratio.*

1 Certa iuris regula est, liberum vnicuique esse iuri suo renunciare, vt probant, text. *in cap. si Iudex 42. ff. de minor. cap. tuæ 39.vers.nisi, de testib cap. ad Apostolicam, de Regular.* cum aliis multis, quæ in hoc proposito cumulant Soc.*regul.339.* Petr. Barbos. *in l.alia, §. eleganter num.12. cum seqq. ff. solut. matr.* Azor. *instit. moral. p.1. lib.5. cap.22. q.10.* latè Suar. *de legib.lib.8. c.33.* Cùm autem priuilegium in fauorem Religiosorum concessum sit, merito ab eisdem, ac proinde ab Abbate eorum capite illi renunciari posse, colligi videtur ex text.in hoc casu alias decisi, *in cap. si de terra 6.de priuil.* vbi probatur euidenter, posse Prælatos, & Religiosos renunciare priuilegiis sui Ordinis, seu Religioni concessis de decimis non soluendis.

2 Sed, his non obstantibus, contrarium tenendum est, immo non licere Abbatibus, & Prælatis, Religionum renunciare huiusmodi priuilegiis, vt pote, quia hæc renunciatio non continet præiudicium solius renunciantis, sed in suæ Religionis, & Ecclesiæ præiudicium redundat, tùm ex regula text. *in cap. nulli, & in cap. si quis Presbyterorum, & in cap.cum super, de reb. Eccl. non alien. & in Clem.1. eod. tit.* cum similibus: quibus iuribus probatur, res, & iura ad Ecclesiam pertinentia, siue secularis sit, siue Regularis, renunciari, aut quolibet alio modo alienari non posse; nisi interueniente consensu Prælati, & Capituli, & aliis seruatis solemnitatibus,quæ ibi ex-
3 primuntur. Nam priuilegium aliud bonum publicum respicit,aliud priuatum: in hoc priuato procedit vulgaris illa regula, de qua in principio huius quæsiti: in illo verò, scilicet publico, contraria regula statuitur *in cap.si diligenti, de foro compet. & in l.2. §.sed quia veremur, C. de tutor. propt. calumn. & in l. ius publicum, ff. de pact.*

4 Non obstat *d. cap. si de terra*, supra expensum;quia ex doctrina gloss.1.*in cap. placuit il 2. 16.q.3.*& secundùm latè tradita per Dec. *n. 7.* & Abb. etiam *num.7. in d. cap. si de terra*, respondeti potest, quod licèt Abbates, cæterique Prælati expressè renunciare non possint iuribus, aut priuilegiis Ecclesiæ competentibus, quamuis per renunciationem ad ius commune regressus fiat; possunt tamen tacendo, & patiendo, vt contra Ecclesiam currat præscriptio, iuxta regulam *cap. ad aures, & cap. illud. de præscrip.* & notat Gilchen. *de præscript.part.13. num.83.*

5 Nec obstat vulgaris regula, quòd taciti non maior est vis, quàm expressi, *l. si filius familias, ff. si cert.petat.* atqui per non vsum, vel contrarium vsum priuilegia amitti possunt,vt latè ostendemus *in fine quæsiti*; qui modus tacitæ renunciationis vim obtinet, ergo à fortiori poterit hoc effici expressa renunciatione; quia

quia respondetur, regulam illam hoc casu deficere ea diuersa ratione, & tacitum in eo plùs operari, quàm expressum, vt sentit Bart. *in l. filiusfam.* §. *diuinum.* 22. *in fin. ff. de leg.* 1. quem explicat Paris. *in e. cum non liceat, num.* 23. *de prescrip.* consensus enim ille tacitus ea patientia Abbatis per longissimi temporis vsum successiuus est, consequenter potentior, *iuxta regul. l. si mulier.* 22. §. *sin autem post C. ad Vellian.* per contrarium verò expressus ille consensus momentaneus, & ideò minus operatur ex *Regul. l. si vnus, ff. de seruit. rustic.* iuncta *l. sed si inter, ff. de seruit vrban. præd.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrum per suspensiones, quæ per Bullam Cruciatã, vel alias Bullas quotidie fiunt, suspensa censeantur Abbatum, aliorúmve Regularium priuilegia.

SVMMARIVM.

1. *Per Bullam Cruciatã, vel alias huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tolluntur, quæ ipsarum effectus impedire, aut retardare possent.*
2. *Per Bullam Cruciata, non intelliguntur suspensa facultates, & indulgentia Religionum, pro ipsarum Religiosis.*
3. *An per Bullam Cruciata sint suspensa priuilegia Religiosorum, quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere.*

1 HÆc Quæstio latè tractatur à Collectore Priuilegiorum Mendicant. *verb. Priuilegia Fratrum,* §. 33. vbi resoluit, per Bullas Cruciatæ, siue alias huiusmodi tantùm illa priuilegia suspendi, per quæ ipsarum effectus impediri, aut retardari possent: non autem alia priuilegia circa alias materias concessa, neque in dictis Cruciatæ Bullis contenta: absurdum enim esset, eas suspendere id, quod præstare non possunt, cùm non habeant: Et hoc, vt ait idem Collector, clarè apparet ex clausula suspensionis in prædictis Bullis apponi consueta, cùm dicitur, *Et ne propter alias indulgentias, in hoc sancto opere tardiores Christi fideles existant, omnes similes, aut dissimiles indulgentias, & facultates à Nobis, & eadem Sede, vel eius auctoritate quibuscumque Ecclesijs, Monasterijs, &c. concessimus pro huiusmodi expeditione, dumtaxat suspendimus, &c.* quæ clausula apertè innuit, concessiones, & gratias expeditioni Bullarum præfatarum, nequaquam aduersantes, per ipsas non suspendi; ait autem, quòd suspenduntur omnes Indulgentiæ quæstuariæ, & omnes facultates contentæ in Bulla Cruciatæ huiusmodi, quæ antea per alia priuilegia obtinebant.

2 Nec intelliguntur suspensæ facultates, & concessiones Religionum, pro ipsis Religiosis, vt quòd tali die lucrentur tales Indulgentias: sed potius excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum; quamuis enim in ipsis Bullis sit sermo de Monasterijs, est intelligendum de Indulgentijs, quas consequerentur seculares Monasteria ipsa visitantes: videatur latiùs idem Collector *loco citato.* Similiter nec suspenduntur priuilegia concessa Prælatis, pro sibi subditis, v.g. vt possint illos à quibuscumque censuris absoluere; illa enim similiter in eadem Bulla excipiuntur à generali suspensione priuilegiorum.

3 Nec pariter suspenduntur in eadem Bulla Cruciatæ, aut similibus, priuilegia concessa Religiosis, vt possint seculares à peccatis, & censuris absoluere, & eorum vota, & iuramenta commutare ac dispensare: id enim præstare possunt, licet seculares absoluendi, vel dispensandi non habeant Bullam Cruciatæ: quia etsi hæc priuilegia concedantur personis, non sunt ipsis concessa, quatenus sunt personæ professores dictorum Ordinum, quibus Summi Pontifices huiusmodi gratiam impartiri voluerint; vnde potiùs sunt priuilegia realia, quàm personalia; ac in dicta Bulla suspenduntur tantùm priuilegia personalia, singularibus personis concessa.

Ergò poterunt Confessarij Regulares, virtute priuilegiorum absoluere seculares à reseruatis, & eorum vota, ac iuramenta dispensare, ac commutare, quamuis careant Bulla Cruciatæ. ita Rodericus *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 6. *art.* 14. vbi se retractat ab opposita sententia quam tenuerat in explicatione eiusdem *Bulla Cruciata*, & inquit hanc sententiam amplecti Viros doctos, & Religiosos; ita etiam Ioannes de la Cruz, *de statu Religiof. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 7. *conclu.* 3. Miranda, *in Manual. Prælatorum, tom.* 1. *quæst.* 47. *art.* 11.

Hoc autem hodie non habet locum, quia priuilegia Regularium, quibus poterant seculares à reseruatis, & censuris absoluere, eorúmque vota commutare, aut dispensare, iam fuerunt reuocata à Concilio Tridentino, & ex decreto Congregationis Concilij, iussu Clementis VIII. edito, de quo alibi agendo, de hac re latius sermonem habebimus; verùm si de nouo huiusmodi priuilegia à Sede Apostolica reualidarentur, possent Confessarij Regulares non obstante Bulla Cruciatæ, absoluere seculares à reseruatis, & censuris etiam si prædictam Bullam non haberent, ex dictis.

QVÆSITVM XVII.

Vtrum Abbas teneatur priuilegium sibi, & suæ Religioni concessum ostendere: an verò illi alleganti credatur.

SVMMARIVM.

1. *Priuilegium ostendere, & inspicere oportet nec alleganti creditur.*
2. *Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent.*
3. *Priuilegiatus in ius vocatus, tenetur venire priuilegia sua allegaturus.*
4. *Priuilegia clausa in corpore iuris, notoria sunt, & eorum scientia præsumitur.*
5. *Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.*
6. *Allegatio eorum qua notoria sunt, requiritur, quamuis probatio necessaria non sit.*
7. *Cum distinctione resoluitur tota materia.*

1 PRiuilegium ostendi, & inspici oportere, ac proinde, alleganti non esse credendum, probat text. *in c. porro,* 7. *de priuil.* vbi Abbas *n.* 1. ait ad hoc quotidie illum allegari solitum, & sequitur *ibi* Decius, & reliqui omnes, qui varijs in locis scripserunt; priuilegium non præsumi, sed ab eo qui allegat probandum esse, vt prosequitur Fuscus *de visit. lib.* 2. *cap.* 18. *à num.* 3. *& cap.* 20. *num.* 6. Menoch. *de præsumptionib. lib.* 6. *præsumpt.* 14. *num.* 15. Mascard. *de probationib. conclus.* 1200. *num.* 36. Cardinalis Tuschus, tomo 6. *littera P. conclus.* 762.

2 Ratio decisionis est, quia priuilegia facti sunt, nec præsumuntur, sed ab eo, qui allegat, debent probari, vt vulgò colligitur ex text. *in l. quacumque,* §. 1. *ff. de public. in rem act. l. si emancipati, C. de collat.* cum alijs citatis ab Alph. *collect.* 719. & Garz. Phalcon. *Regul.* 384.

Vnde

3 Vnde facilis colligi potest ratio, ad text. *in l. si quis ex aliena*, *5. ff. de iudic.* dum probat priuilegiatum in ius vocatum teneri comparere priuilegia sua allegaturus; cùm enim priuilegia facti sint, & Iudex contra eum iure communi suam habeat fundatam intentionem, qui allegat contrarium priuilegium, meritò illud probare debet, & fortiùs allegare, vt notat gloss. vltim. *in fine in cap. cum ordinem, 6. de rescript.* recepta ex multis, de quibus Felinus, *ibi, à num.* 8. Confer. *in singul. verb. iurisdictio.*

4 Limitant tamen Doctores supradictam resolutionem non procedere in priuilegiis, quæ in corpore iuris clausa sunt, quia inquiunt esse notoria, & eorum scientiam præsumi, sicut ipsarum legum, iuxta *cap. 1. de constit. lib 6.*

5 Quare ea allegare priuilegiatos non teneri, ex Felin. receptum testatur Mascard. *de probat. concl.* 1109. *à num.* 14 & in priuilegiis Scholasticorum, de quibus *in authent. habita, C. ne fil pro patr.* aduertit Rebuff. *de priuileg. Scholast. priuileg.* 154. *à num.* 267.

6 Verùm aduertere oportet, quod licet Doctores rectè doceant, huiusmodi priuilegiorum probationem necessariam non esse; falsò tamen inscribût eorum allegationem non requiri, nam contrarium euincit receptissima doctrina, quod eorum, quæ notoria sunt, licèt probatio necessaria non sit, requiritur tamen allegatio, *l. si adulterium, cum incestu, §. eidem, ff. ad leg. Iuliam de adulter.* gloss. celebris, *verb causam, in Clemen. appellanti, de appellat.* quam latè explicant Felin. *in d. cap. cum ordinem, à num.* 11. & ett recepta ex multis de quibus Marant. *de ordin. iudic. part. 6. cap. de appellat. num.* 141. Guttier. *de iuram. confirmator. part. 1. c. 70. n. 4. cum seqq.*

7 Eleganter tamen vniuersam hanc materiam præhabita distinctione, breuiter resoluendam, duxi, quam ex Felin *d. loco*, Alex. & aliis tradit Petrus Barbos. *in l. si quis ex aliena, n. 3. cum seqq. ff. de iudic.* Vel enim Iudex omnino est incompetens, & improrogabilis; & certum est, tunc non oportere priuilegium ostendere; immo processum nullum esse, & omnia ab eo gesta, licet pars non compareat, nec vllam opponat exceptionem, iuxta ea, quæ notantur *in cap. si diligenti, de foro compet, & in cap. & si clerici, in princip. de iudic.*

Vel etiam si prætogabilis sit iurisdictio; tamen constat Iudici citanti, quòd nullam in citatum habeat iurisdictionem: & hoc casu videtur admittenda communis sententia, quòd processus ab eo gestus, quamuis non compareat, est nullus ipso iure, iuxta totum *tit. C. si à non compet. Iudic.* aut denique Iudex mero iure babet iurisdictionem in citatum; sed ope exceptionis illi debilem ratione priuilegij, aut alia simili; & tunc verior est sententia illa, quòd processus valet. licet priuilegium sit notorium, vt notar gloss. *in verb. consensus, in l. 2. ff. de iudic.* & prosequitur D. Barbos. *loc. cit.*

QVÆSITVM XVIII.

An priuilegium concessum Ecclesiæ Abbatiali, vel Monasterio amittatur, si Ecclesia, vel Monasterium corruat, & consurgat, si Ecclesia, vel Monasterium iterum ædificetur.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia destructa, non remanet locus priuilegiatus.* Declara, vt num. 4.
2 *Ecclesia, aut Monasterium destructum, si readificetur, reuiuiscunt eius priuilegia*
3 *Monasteria semel Deo dicata, semper talia durant.*
4 *Declarantur iura in contrarium adducta.*

1 Videbatur respondendum, quòd priuilegium amittatur, si Ecclesia destruatur, nec ampliùs per reædificationem reuiuiscat, facit ad hoc *cap. & hoc diximus, 16. quæst. 7.* vbi gloss. *in verb. destructa*, quæ dicit, quòd destructa Ecclesia, non remanet locus priuilegiatus, quæ nonnulla iura allegat, scilicet *c. Abbate, in fin. extra de verborum significat. cap. generaliter, 1. quæst. 1.* facit ad hoc, *cap. placuit de consecrat. dist. 1.* tenet Innocent. *cap. 2. de noui operis nunciation.* Syluest. *verb. priuilegium, quæst. 2.* Et reddunt rationem; quia tunc destruitur subiectum, ad quod comparatur, sicut priuilegium personale ad personam.

2 Verùm his rationibus minimè obstantibus, contrarium est respondendum, & sic, quòd priuilegium non extinguatur; vnde si Ecclesia iam destructa reædificetur, priuilegium etiam consurgit, facit ad hoc *cap. pastoralis, 7. quæst. 1.* vbi gloss. *in quo text.* probatur, quòd Episcopus eiectus ab hostibus de Ecclesia sua, si ad aliam transierit, cessante hostilitate, ad suam Ecclesiam reuerti cogitur.

3 Facit etiam ad hoc, *cap. qui semel, 19. quæst.* 111. vbi probatur, quòd illa quæ semel sunt Deo dicata Monasteria, semper Monasteria perseuerant, vbi glossa dicit, quòd licet Monasterium destruatur, locus tamen remanet sacer.

4 Ad contraria, *in cap. quòd diximus, 16. quæst. 7.* vna com gloss. *ibi, verb. destructa*; Respondemus, quòd prædicta iura loquuntur, quando locus destruitur anctoritate Episcopi, vel alterius Superioris, & intelligitur etiam *cap. placuit, supra allegat.* Nos verò loquimur, quando Ecclesia, vel Monasterium casu corruit, in quibus etiam terminis loquuntur Doctores citati.

DISPVTATIO XVII.

De Communicatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, Congregationes, & monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quænam illæ sint.

II. Vtrùm Abbatia, siue Congregatio Regularium, communicans alterius Religionis Priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt.

III. Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis, cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

IV. Vtrùm communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis.

V. Vtrùm quando priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

VI. Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

VII. Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicatur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, necnon eorum Ordines, & Congregationes, & Monasteria habeant speciales aliquas communicationes priuilegiorum à Sede Apostolica, & quanam illa sint.

SVMMARIVM.

1 *Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium habet communicationem priuilegiorum Casinensium.*

2 *Congregatio Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ordin. S. August. & Congreg. S. Iustina de Padua, Pradicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Maria.*

3 *Congregatio Canonicorum Secularium S. Georgy in Alga habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam concessa, quàm concedenda.*

4 *Congregatio Casinensis habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi concessorum in principio eiusdem, antequam adderetur denominatio* Sanctæ Iustinæ de Padua.

5 *Congregatio Monachorum S. Benedicti Vallisoleti quam communicationem obtinuerit.*

6 *Congregatio S. Benedicti Hispania habet communicationem priuilegiorum Casinensium.*

7 *Congregatio S. Benedicti Regnorum Portugallia, obtinuit omnia priuilegia Cistercienfium, Casinensium, Vallisoleti, & Sancti Hieronymi Hispaniarum.*

8 *Camaldulensis Monachi, & Eremita S. Michaëlis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum, tam directè, quàm per viam communicationis concessa.*

9 *Congregatio Vallis Vmbrosa habet communicationem omnium priuilegiorum Casinensium, & Mendicantium. Vide memorabilem Bullam Iuly II. pradicta communicationis,* in fine huius primi Tomi.

10 *Monachi Cistercienses Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, qua aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa sunt.*

11 *Cisterciensis Reformati Congregationis Beata Maria Fulliensis, gaudent priuilegiis Ordini Cisterciensi non reformato concessis.*

12 *Congregatio Calestinorum, omnium Monachorum priuilegiis potitur.*

13 *Congregatio Syluestrinorum, consecuta est à Sede Apostolica communicationem omnium priuilegiorum Mendicantium.*

14 *Congregatio Monachorum Beata Maria Montis Oliueti, obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis.*

15 *Monachi B. Maria Montis Virginis, fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulensis.*

16 *Priuilegia Py V. Congregationibus Monachalibus concessa, ad terminos iuris redacta sunt.*

17 *Communicatio priuilegiorum, quid operetur, & importet.*

18 *Per clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit.*

19 *Monachis Sancti Basily quanam priuilegia extensa sunt.*

20 *Pramonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S. Bernardi, Ordinis Cistercienfium Regnorum Hispania.*

21 *Fratris Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Casinensium, & etiam aliorum Ordinum.*

22 *Carthusienses, quam communicationem priuilegiorum sortiantur.*

23 *Fratris Sancti Hieronymi in Hispania, quam communicationem sint adepti.*

24 *Fratres Eremita S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis, communicant in priuilegiis, cum omnibus Ordinibus Mendicantium.*

25 *Ordo Sanctissima Trinitatis, quam communicationem priuilegiorum à Sede Apostolica obtinuerit.*

26 *Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis, tam concessis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium.*

27 *Congregatio S. Hieronymi Fesulis, gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium.*

28 *Fratres Pradicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium.*

29 *Fratres Minores Regularis Obseruantia habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Pradicatorum, Eremitarum Sancti Augustini Carmelitarum, aliisque Ordinibus Mendicantium concessorum.*

30 *Fratres Eremitani S. Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.*

31 *Fratres Eremitani S. August. Congregationis Lombardia, habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorumdem fratrum priuilegia.*

32 *Fratres Carmelitani communicant in priuilegiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Pradicatorum, Minorum, & Eremitarum Sancti Augusti.*

33 *Fratres Discalceati B. Maria de Monte Carmelo, gaudent*

gaudent priuilegiis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) concessis.

34 *Ordo Sanctæ Mariæ à Mercede, potitur priuilegiis Mendicantium.*

35 *Ordo Seruorum B. Mariæ Virginis communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicatium.*

36 *Congregatio Sancti Hieronymi Iesuatorum, potitur omnibus gratiis, & priuilegiis, Ordinibus Mendicantium, concessis.*

37 *Ordo Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula communicationem omnium priuilegiorum, consecutus est.*

38 *Fratres Capuccini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum, concessis.*

39 *Fratres Tertij Ordinis S. Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur) quam communicationem priuilegiorum habeant.*

40 *Patres Societatis Iesu, potiuntur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantium.*

41 *Fratres Ioannis Dei potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis.*

42 *Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranensium, & Clericorum de Sommascha, Societatis Iesu, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

43 *Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.*

44 *Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, concessis.*

45 *Clerici Regulares S. Pauli decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.*

46 *Clerici Regulares Ministrantes infirmis, habent communicationem priuilegiorum, gratiarum, & indultorum, omnibus Ordinibus concessorum.*

47 *Congregatio Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, gaudet priuilegiis, & gratiis Ordinibus Mendicantium concessis.*

48 *Fratres S. Antonij Viennen quam communicationem priuilegiorum sint assecuti.*

49 *An Moniales habeant aliquam communicationem cum Ordinibus, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium.*

EX sufficienti inductione vniuscuiusque Ordinis, & Congregationis elicitur præsentis Quæsiti solutio; ideò omnium Ordinum, & Congregationum communicationes, quas præ manibus habere potuit hic sigillatim (absque vllo præiudicio in enumerãdis prædictis cõmuoicationibus, præcedentiæ, vel præeminentiæ) apponere censui, eom præcisis verbis priuilegiorum, denotantiom easdem communicationes; vt curiosus Lector perfectè intelligat, an dicti Ordines, & Congregationes gaudeant priuilegiis concessis tantùm, vel concedendis directè, vel indirectè, ad instar, vel non, & potiantur gratiis spiritualibus solummodo, vel etiam temporalibus, & mixtis; quæ omnia, quoad communicationes priuilegiorum scitu digna sunt.

1 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium ex Gregorij XV. Bulla, de qua in *Quæs. seq.* & aliis gratiis asseruatis in Archiu. S. Mariæ Pacis Romæ, amplioribus potitur commonicatioois priuilegiis, quàm per communicationem cum Congregatione Casinensium Sanctæ Iustinæ de Padua ex indultu Sixti IV. sibi concesso, sub Datum Romæ, 10. Kalend. Septembris, anno Domioi 1476. Pontificatus sui 6. Incip. *Dum ad vniuersos*, & est 10. in ordine *in Bullar. nouo* Laërtij Cherub. *tom.1.* eius verba ad propositum facientia sunt hæc,

Cùmque acceperimus, & reipsa didicerimus Congregationem Sanctæ Iustinæ de Padua Ordinis Sancti Benedicti, à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris quampluribus dignissimis priuilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, maximè, vbi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent; eidem Congregationi Lateranensi etiam concedimus, vt omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indultis tam spiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, seu aliàs eidem Congregationi Sanctæ Iustinæ concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere possit, & valeat, absque vlla prorsus differentia, perinde ac si ea dictæ Congregationi Lateranensi specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus, ac præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, quæ ad ipsam Congregationem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus, ac decernimus.

2 Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. omnia priuilegia, & gratias Ordini Fratrum Eremitarum, & cæteris Canonicis Regularibus concessas communicauit Gregorius XII. ampliorem autem concessionem super hac re eidem Coogregationi fecit Iulius II. anno Domini 1512. 4. Nonas Aprilis, Pontificatus sui anno nono, vt patet ex eius Bulla, Incip. *Inter cæteros*, quæ est 30. in ordine, in *Bullario nouo tom.1.* vbi §.6. sic dicitur.

Adiiciens prætereà, quòd de cætero non solùm prædictis præeminentiis, priuilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent in specie, vel in genere vniuersali alij Canonici, verùm etiam omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, fauoribus, indultis, & gratiis spiritualibus, & temporalibus per Nos, vel per quoscunque Prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, seu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium S. Augustini, ac Congregationi de Frisionaria, aliàs Lateranensi, Ordinibúsque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum Beatæ Mariæ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum personis, Monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Iustinæ, seu Sancti Benedicti Casinen. & eius Monasteriis, locis, membris, & personis, hactenus concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus

quibus per eamdem Sedem concessum est dictæ Congregationis priuilegiis posse gaudere in omnibus, & per omnia, absque vlla prorsùs differentia; proinde ac si ea ipsi Congregationi Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hìc pro sufficienter expressis, haberi volumus, & non secus, ac si præsentibus, de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem Sancti Saluatoris, & eius Moniales, siue Sorores, ac personas oblatas, & commissas vtriusque sexus, quæ sub illius cura sunt, in illis videlicet, quæ ipsis coaptari possunt, extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cùm ipsam Congregationem Sancti Saluatoris censeamus, meritis, & virtutibus suis non minora promereri, quàm suprascriptas Congregationes, & Ordines; quos enim par labor coniungit, paria quoque priuilegia coniungere debent. Cuius etiam Congregationis S. Saluatoris Monasteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque persona quibuscunque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus, à Sede prædicta, vel aliàs qualitercunque concessis, ac de iure, seu consuetudine debitis iuribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcusè gaudeant, & vtantur, dummodò illa præmissis, ac aliis dictæ Congregationis Sancti Saluatoris institutis, & constitutionibus non obsistant.

5 Congregationi Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga, omnia priuilegia cæteris Religionibus, & Ordinibus etiam Mendicantibus concessa, & in futurum concedenda, communicauit Pius V. anno Domini 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus sui anno quatto, per eius Bullam incip. *Ex incumbenti Nobis*, quæ est 92. in ordine, in *Bullar. nouo. tom.* 1. vbi §. 2. sic habetur.

Nos Rectoris, & Canonicorum, &c. Ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliaque Regularia ipsius Congregationis instituta, quoad ea, quæ sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt; ita quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actibus publicis præcedant, prout anteà soliti erant, necnon concessiones, & gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa confirmamus, ac illa de nouo concedimus, Necnon etiam omnia alia per ipsos prædecessores nostros, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & quæ de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus; ac confirmata, & concessa esse volumus.

4 Monachi Casinenses, (aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua) habent communicationem omnium priuilegiorum, & indultorum, concessorum prædictæ Congregationi, à principio eiusdem, antequàm adderetur hæc denominatio, *Sancta Iustina de Padua*, vt patet ex Bulla Iulij II. quæ est prima Constitutio eiusdem Pontificis, *tom.* 1. *Bullarij noui*, Laertij Cherub. in his verbis quæ prædictam communicationem respiciunt.

Omnibus tamen, & singulis priuilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus, & indultis, hactenus Congregationi Sanctæ Iustinæ, huiusmodi concessis, in suo robore, & firmitate præsentibus, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si huiusmodi tituli mutatio, seu variatio, facta non esset, & huiusmodi priuilegia à principio Congregationis Casinensis, aliàs Sanctæ Iustinæ, huiusmodi specialiter, & expresè concessa fuissent.

Innumera (vt ita dicam) habet hæc Congregatio priuilegia, ideò alias speciales Communicationes (hac sola contentus) nequaquam quæsiui.

5 Pro Congregatione Monachorum Sancti Benedicti Vallisoleti, adest Priuilegium Eugenij IV. qui concessit,

Quòd omnia, & singula indulta, concessiones, exemptiones, Indulgentiæ, ad quæcunque alia Monasteria Sancti Benedicti Vallisoleti, siue illius Monachis, quomodolibet concessa ad omnia, & singula Monasteria reformata in Hispania, per dictum Monasterium: ac alia, quæ in posterum reformabuntur, vel subiicientur Monasteria, & eorum membra, illorúmque Prælatos, & personas, ac visitantes integrè, & plenariè se extendant, ipsáque supradicta Monasteria, Prælati, personæ, & Visitantes in omnibus, & singulis vti, frui, & gaudere possint, & debeant iuxta omnem eorum formam. Ac concessiones, exemptiones, indulta, & indulgentiæ sint, & censeantur, & habeantur perinde in omnibus, & per omnia, ac si pro ipsis omnibus, & singulis, aut quolibet eorum specificè, singulariter, & indiuiduè concessa fuissent, & pro eis, aut pro quolibet ipsorum, originaliter emanassent. Voluit tamen, quòd in confluentium ad ipsos pro tempore personarum confessionibus audiendis, & absolutionibus imponendis, licentia, seu consensus Ordinariorum locorū interueniat. Quodque præsentes literas ad illa ex Monasteriis, Prioratibus, ac locis præfatis se extendant, & de illis intelligantur, necnon extendi, & intelligi debeant, in quibus pro tempor fuerit numerus duodecim

Monachorum ad minus, & quamdiu vixerint in obseruantia regulari.

Ita habetur in *Comp. priuileg. Mendican. tit. communicatio priuil.* §. 34. vbi affirmat Collector, vidisse hoc priuilegium sub literis authenticis.

6 Præterea Iulius I I.

Concessit Vniuersis Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, & Conuentibus Monachorum, aliisque Religiosarum personarum Monasteriis Congregationis Hispaniæ, Ordinis Sancti Benedicti, quòd omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, indulgentiis, prærogatiuis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, & indultis Congregationi Casinensi, seu Sanctæ Iustinæ, earúmque Monasteriis, Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, Conuentibus, Monachis, Oblatis, & aliis Religiosis personis, per Sedem Apostolicam in genere concessis; quorum tenores, ac si de verbum præsentibus insererentur, & exprimerentur, pro sufficienter expressis, & insertis habendo, vtuntur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si omnia, & singula priuilegia præfata huiusmodi Congregationi Sancti Benedicti Hispaniæ, illiúsque Monasteriis, Abbatibus, Prioribus, Præsidentibus, Monachis, & aliis personis Religiosis præfatis specialiter, & expresè concessa fuissent.

Ita refertur *in dicto Comp. priuileg. Mendic.* vbi supra, §. 33.

7 Simile, & magis amplum priuilegium Sixtus V.

Concessit Congregationi Sancti Benedicti Regnorum Portugalliæ, ac omnibus, & singulis illius Monasteriis, Prioribus, & aliis Regularibus, locis, tam præsentibus, quàm futuris, eorúmque Generali, & aliis Abbatibus, Definitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Monachis, Religiosis, Nouitiis, Conuersis, & cæteris personis, nunc, & pro tempore existentibus: vt omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, antelationibus, fauoribus, præeminentiis, indultis, licentiis, stationibus, declarationibus, facultatibus, concessionibus, Indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac relaxationibus, aliisque vniuersis, & singulis gratiis, spiritualibus, & temporalibus Sancti Hieronymi, & Sancti Bernardi, & aliis Cisterciensis Ordinis, necnon Casinensis, & Vallisoleti dicti Ordinis Sancti Benedicti Congregationibus huiusmodi per vniuersum Orbem constitutis, ac cuilibet eiusdem Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ Monasteriis, seu illorum Ecclesiis, seu Regularibus locis, eorúmque Generalibus, ac aliis Abbatibus, Diffinitoribus, Visitatoribus, Superioribus, Conuentibus, Monachis, Religiosis, Nouitiis, Conuersis, ac familiaribus personis, ac illorum intuitu, & contemplatione per quoscunque prædecessores nostros, ac etiam Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, atque etiam Imperatores, Reges, & alios Principes, & quemcunque, seu quoscunque alios sub quacunque forma, & verborum expressione, & quauis, tam Apostolica, quàm Ordinaria, vel alia auctoritate, necnon tam in genere, quàm in specie, & particulariter, quàm per modum communicationis, & extensionis, & ampliationis, quàm simplicis, & indiuiduæ, & particularis, & specialis concessionis, hactenus, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & approbatis, ac in posterum pro tempore concedendis, confirmandis, & approbandis, etiam si talia forent, quæ specialem eorum requirant mentionem, ac quibus illa, & illa quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & potuerunt, &c. Non obstantibus Constitutionibus, seu reuocationibus, ac aliis præmissis, & nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, & aliis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, aliisque Apostolicis, neque in Vniuersalibus, Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus.

Sub Datum Romæ, anno Domini 1587. 7. Kalen. Decembris, Pontificatus sui anno tertio.

Quod priuilegium refert Rodericus *quæst. Regular. tom. 1. quæst. 52. art. 6.* se vidisse sub sigillo authentico, *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ.*

8 Monachi Congregationis Eremi Camaldulen. ac Sancti Michaëlis de Murano, Ordinis Camaldulen. participant omnia priuilegia, gratias, concessiones, & indulgentias, quibuscunque Regularibus elargitas, ac in posterum elargiendas, tam directè, quàm per viam communicationis, ex indulto Gregorij X I V. eis impartito, anno Domini 1591. die 24 Septembris, Pontificatus sui anno 1. vt patet ex eius Constitutione, incip. *Ex iniuncto nobis*, quæ est 18. in ordine in *Bullario nouo*, vbi postquàm omnia indulta, & gratias dictæ Congregationis, & Ordinis plenè confirmauit, §. 11. ita concludit.

Ac præterea volentes eosdem Generalem, Visitatores, Priores Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac Sancti Michaëlis de Murano, ac Ordinem prædictum Camaldulensem amplioribus fauoribus, & gratiis prosequi, eiusdem Generali, Visitatoribus, Priori, Monasteriis, Domibus, & locis Ordinis, & Congregationis prædictæ, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, iurisdictiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, depositiones, immunitates, exemptiones, indulta cuiuscunque

generis

generis existentia, necnon indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, cæteráſque gratias spirituales, & temporales, quibusuis aliis Regularium Congregationum Ordinibus, eorúmque Monasteriis, tam virorum, quàm mulierum, eorúmque Generalibus, Abbatibus, aliisque Superioribus, & personis eorundem, in quibuscunque Mundi partibus existentibus aliàs quomodolibet concessa, & concedenda, ac quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, Regia, Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali, in genere, vel in specie, tam coniunctim, quàm diuisim, etiam per viam communicationis, & extensionis aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, & poterunt in futurum, etiam si talia sint, vel fuerint, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seu in præsentibus de verbo ad verbum insertionem, & seu particularem concessionem, eisdem auctoritate, & tenore perpetuò communicamus, extendimus, & concedimus. Ita quòd iidem Generalis, Visitatores, Monasteria, & loca prædicta, vt præfertur, ac eorum Prælati, Fratres, & personæ prædictæ ac eorum res, & bona sub eorum cura, & secundùm eiusdem Congregationis instituta nunc, & pro tempore viuentes, & existentes præmissis omnibus, & singulis æquè, pariformiter, & absque alia penitùs differentia, perinde ac si illis, & eorum singulis personaliter, & specialiter, & expresse, ac nominatim, necnon ad instar concessa essent, in quantum eidem Congregationi expediat, (dummodo eiusdem Cōgregationis Regularibus Ordinibus, eiúsque gubernio, priuilegiis, constitutionibus, & diffinitionibus non aduersentur) vti, frui, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant.

Hæc quoad indultum communicationis priuilegiorum Monachis Camaldulen. concessum.

9 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ habet memorabile priuilegium Iulij II. in quo omnia indulta Monachis S. Iustinæ concessa, vel in posterum concedenda tam directè, quam per viam communicationis extendit ad eamdē nostram Congregationem; quod priuilegium cùm sit magni momenti, & de eo pluries in toto hoc opere mentio fiat, in fine operis recensere mihi visum fuit; participat etiam omnia indulta, gratias, concessiones Ordinibus Mendicantibus, ac inde omnibus Regularibus vbicunque existentibus factas, & concessas, ac in futurum faciendas, & concedendas; ex Bulla Pij V. quæ inferius in hac eadem disputatione refertur.

10 Monachis Ordinis Cistercien. Congregationis S. Bernardi in Italia Regularis Obseruantiæ communicata fuerunt à Gregorio XIV. omnia, & singula priuilegia aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa, & concedenda; Vt patet ex Bulla 1. dicti Pontificis, quæ est 16. in ordine *in tom. 2. Bullar. noui*, incip. *Romanus Pontifex*, edita Romæ apud S. Petrum die 28. Iunij anno Domini 1591. Pontificatus sui 1. vbi confirmans priuilegia eiusdem Ordinis §. 4. sic ait.

Et insuper ob singularem reformationem, & obseruantiam dictæ Congregationis, in eisdem Monasteriis institutam, & conseruatam eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, antelationes, fauores, facultates, declarationes, absolutiones, relaxationes, dispensationes, stationes, indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, conseruatorias, immunitates, exemptiones, libertates, præeminentias, & indulta cuiuscunque generis existentia, cæteráſque gratias spirituales, & temporales, tam eidem Cisterciensi, eiúſque Abbati, & Capitulo etiam Generali, ac quibusuis illorum Monasteriorū Abbatibus, etiam quatuor primis de firmitate, Pontiniaco, Claraualle, & Morimundo, quàm etiam Sancti Benedicti, ac quibusuis aliis similium, vel dissimilium Ordinibus, & Religionibus sub quibusuis Regulis, Constitutionibus, aut Ordinationibus degentibus, seu militantibus, & quibusuis illorum respectiuè Congregationibus, & militiis, eorúmque professoribus, atque vtriusque sexus eorum Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, necnon Collegiis, Vniuersitatibus, Confraternitatibus, piis, & charitatiuis locis, eorúmque quibusuis in festiuitate, ac aliis diebus Ecclesias visitantibus, ac earundem Religionum Generalibus, Præsidentibus, & quibusuis Superioribus Prælatis, ac Capitulis etiam Generalibus, Prouincialibus; seu intermediis, eorúmque Diffinitoriis, Abbatibus, Prioribus, Diffinitoribus, Consiliariis, & quibusuis Officialibus, Rectoribus, Ministris, Monachis, Nouitiis, Monialibus, Fratribus Conuersis, Confratribus, Procuratoribus, Familiaribus, Benefactoribus, ac eorum, & earum vtriusque sexus, quibusuis Regularibus personis tam in Vrbe, quàm in quibuscunque Mundi partibus consistentia, seu consistentibus, etiam illorum intuitu, aut aliàs quomodolibet concessa, quibus de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, seu constitutione Apostolica, vel Imperiali, Archiepiscopali, Episcopali in genere, vel in specie, ac tam coniunctim, quàm diuisim etiam per solam signaturam, vel viuæ vocis oraculo, aut per viam communicationis, & extensionis, aut proprio motu, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, quorum tenores haberi volumus pro expressis, ac si de verbo ad verbum hic essent inserta, etiam si talia essent, vel forent, quæ specialem,

ſpecialem, & indiuiduam requirerent mentionem, ſeu particularem inſertionem, ad primò dictam Congregationem Regularis obſeruantiæ S.Bernardi, ac ſingula illius tam virorum, quàm mulierum Monaſteria, illorúmque quoſcunque Superiores Prælatos,& vtriuſque ſexus quaſcunque Regulares, & ſingulares perſonas. Ita quòd dicta Congregatio S.Bernardi, atque vtriuſque ſexus eius Monaſteria, Prioratus, Grangias, Domos, Eccleſias, Collegia, pia, & charitatiua loca, Sanctorúmque feſtiuitates, Conuentus, & Capitula etiam generalia, particularia, vel intermedia, Generaliſque Reformator, Diffinitores, Conſiliarij, Viſitatores, Abbates, Abbatiſſæ, Priores, & quicunque alij Superiores, Officiales, & Miniſtri, Monachi, Moniales, Nouitij, Fratres, Procuratores,ac negotiorum geſtores, benefactores, & aliæ ſingulares vtriuſque ſexus Regulares perſonæ, ac eorum res, & bona ſub eorum cura, & ſecundùm eiuſdem Congregationis inſtituta nunc, & pro tempore viuentes, & exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis æquè pariformiter reſpectiuè, & abſque vlla penitus differentia, ſingula ſingulis concernentia perinde, ac ſi ea omnia illis, & eorum ſingulis principaliter, & expreſsè, & non ad inſtar conceſſa fuiſſent, ac ſi in eis talis Ordo,& Congregatio S.Bernardi primò dicta, illiúſque Capitula, Monaſteria, Eccleſiæ, dictíque Superiores Prælati, ac vtriuſque ſexus dictæ perſonæ, res, & bona expreſſa, & prænominata fuiſſent, & eſſent; ac ſi pro, & in fauorem eorumdem à Sede Apoſtolica à principio emanaſſent, & fuiſſent immediatè conceſſa, in quantum dictæ Congregationi expediat, eiúſque Gubernio, Conſtitutionibus, & Diffinitionibus non aduerſentur, vti, frui, & gaudere liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Illáque omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet, iiſdémque auctoritate, & tenore, ſimiliter perpetuò extendimus, eíſque communicamus,&c. Non obſtantibus præmiſſis, & de non expediendis literis ſuper indulgentiis ad inſtar, ac piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de vna Concilij Generalis edita de duabus dietis, aliíſque Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quorumuis Ordinum Congregationibus, Monaſteriorum, & Regularium locorum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, declarationibus, & inhibitionibus, priuilegiis quoque & literis Apoſtolicis, etiam à Legatis, Nunciis, & Ordinariis, Ordinibus præfatis, eorúmque Superioribus, & perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, etiam in illorum fundationibus, & erectionibus obtentis, &c.

11 Monachis Ciſtercien. Reformatis Congregationis B.Mariæ Fullienſis, eorúmque Monaſteriis, Domibus, & locis communicata fuerunt à Sixto V. omnia indulta, conceſſiones, & gratiæ, quibus Ciſtercien. Ordo non Reformatus potitur, & gaudet, vt patet ex eius Bulla incip. *Super ſpecula*, quæ eſt 70. in ordine *in Bullario nouo*, ſub Datum Idibus Nouembris anno 1587. Pontificatus ſui 3. in his verbis ad communicationem ſpectantibus.

Necnon prædicto de Fullienſ. & quibuſuis aliis dictæ Congregationis pro tempore erigendis, & ſeu iam erectis Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſituris, Decanatibus, & aliis nuncupandis locis tam virorum, quàm mulierum, illorúmque Superioribus, Abbatibus, & Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Monachis, Monialibus, Nouitiis, & Conuerſis; aliíſque quibuſcunque perſonis vtriuſque ſexus, in eis pro tempore exiſtentibus; vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, prærogatiuis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, etiam plenariis, & pro peccatorum remiſſionibus, relaxationibus, cæteriſque gratiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, prædicto Ordini, & Congregationibus ſub illo inſtitutis, eorúmque Monaſteriis, & locis pariter vtriuſque ſexus per vniuerſum mundum conſtitutis, & erectis, ac conſtituendis, & erigendis, in genere, vel in ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, & viuæ vocis oraculo; ac per modum communicationis, & extenſionis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientiâ, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vel aliàs quomodolibet, tam per Nos, quàm quoſcunque alios Romanos Pontifices, etiam prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, ſub quacunque forma, & expreſſione verborum conceſſis, & concedendis quomodolibet in futurum, etiam ſi talia ſint, & forent, quæ ſpecialem ipſorum requirerent mentionem, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè, tam coniunctim, quàm diuiſim valeant, non ſolum ad inſtar, ſed æquè principaliter, & pariformiter, in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi illis, & eorum cuilibet ab initio ſpecialiter, & expreſsè conceſſa extitiſſent, auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò indulgemus, ipſáque priuilegia, indulgentias, & gratias quibuſuis aliis Superioribus, Abbatibus, Prioribus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis piis, ac celebrandis Capitulis, & feſtiuitatibus eiuſdem Ordinis, &

& singularum illius Congregationum, ad Monasterium, & Congregationem de Fulliens. huiusmodi, illorumque Abbates, Priores, Monachos, Abbatissas, Moniales, & alios, Superiores, & personas, necnon Ecclesias, Monasteria, Capitula celebranda, Sanctorum festiuitates, & loca quæcunque, & qualiacunque, ac ex Superioribus, & personis, ad Superiores, & personas perpetuò extendimus, illisque communicamus, ac de nouo concedimus, & eis super indulgemus.

Iisdem Monachis communicata fuerunt à Paulo V. omnia priuilegia tam d. Ordini Cistercien. quàm aliis quibuslibet Religionibus Monasticis, earumque professoribus, ac vtriusque sexus eorum Monasteriis, Ecclesiis, & locis concessa, vel in posterum quomodolibet concedenda: vt constat latè per eius Bullam, incip. *Diuina disponente clementia*, sub Datum 5. Idus Iulij anno 1606. Pontificatus eius 2. quæ est 23. aliàs 18. in ordine in *Bullar. nouo tom. 3.* & in alia sequenti, quæ incip. *In supereminenti*, edita die 21. Nouembris anno 1607. Pontificatus 3.

Communicauit, & extendit ad eamdem Congregationem Fullien. eiusque Religiosos, Monasteria, & loca omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, immunitates, exemptiones, libertates, caterásque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint, quibusuis Mendicantibus Ordinum, Congregationibus, Domibus, Collegiis, Ecclesiis, ac Regularibus locis, & personis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, etiam illorum intuitu, & per viam communicationis, concessa, vel concedenda quomolibet in futurum, quatenus sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis non aduersantur.

12 Congregatio Cælestinorum eorúmque Prælati, & Monachi gaudent per communicationem omnibus priuilegiis, indultis, facultatibus, fauoribus, gratiis, concessionibus, &c. quibus gaudent Prælati, ac Monachi Casinen. Congregationis, necnon quarumlibet aliarum Monachalium Congregationum ex priuilegio S. D. N. Vrbani VIII. Pont. Max. in hanc quæ sequitur formam.

Omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exemptiones, præeminentias, indulta, aliásque gratias, tàm spirituales, quàm temporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tam Casinen. Ordini S. Benedicti, quàm quibusuis aliis Monachorum Congregationibus, earúmque Superioribus, Præsidentibus Abbatibus, Monachis, aliisque Regularibus personis, necnon Ecclesiis, Monasteriis, & locis Regularibus quibuscunque, tam specialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, seu Nos, & Sedem Apostolicam, eorúmque, & Nostros de Latere Legatos, & Nuncios sufficienti ad id auctoritate suffultos concessa, & in futurum per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes concedenda, & quibus ipsæ Congregationes earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque personæ Regulares de iure, vsu, consuetudine, priuilegio, aut concessione Apostolica in genere, vel in specie, ac tam coniunctim quàm diuisim; seu alias quomodolibet vtuntur fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt & poterunt quomodolibet in futurum, dummodò tamen sint in vsu, & non sint reuocata aut sub aliquibus reuocationibus cõprehensa, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduersentur Congregationi Cælestinorum prædictæ, illiusque Generali, ac cæteris Abbatibus, Prioribus, & aliis quocunque nomine nuncupatis Superioribus, Monachis, & personis Regularibus quibuscunque, nec non Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, Cõuentibus, & locis Regularibus quibuslibet tenore præsentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, ac gratias spirituales, & temporales huiusmodi primò dictæ Congregationi, illiusque Generali, cæterisque Abbatibus, Prioribus, & Monachis, personis prædictis, necnon eorum Ecclesiis, Monasteriis, & Regularibus locis communicamus, illáque ad eos, & illa extendimus.

Ita quòd Congregatio Cælestinorum prædicta, illiusque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, Monachi, & personæ huiusmodi, eorúmque Monasteria, Prioratus, Grangiae, Domus, Ecclesiae, Oratoria, Collegia, & alia loca Regularia, necnon res, & bona quæcunque præmissis omnibus, & singulis non solùm ad aliarum Congregationum instar, sed pariformiter, & præsentialiter vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant perinde, ac si ea omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expressè, & non ad instar, sed à principio concessa, & primò in dictæ Congregationis fauorem à Sede Apostolica nominatim emanassent, &c. sub Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem die 14. Augusti 1624. Pontificatus sui anno 2.

Ita habetur in authentico diplomate eiusdem Pontificis, quod asseruatur in venerabili Monasterio S. Eusebij de Vrbe eiusdem Congregationis Cælestinorum, & originaliter, ac sub sigillo authentico

 mihi

mihi exhibitum fuit à D. Abbate eiusdem Montis.

13 Congregationi Monachorum Syluestrinorum priuilegia omnium Mendicantium communicauit Paulus V. die 23. Nouembris 1606. cum clausula,

Quatenus sint in vsu, & Concilij Tridentini Decretis, vel ipsius Congregationis statutis, & ordinationibus non aduersentur;

Vt refert Laërt. Cherub. *tom. 1. Bull. nou. in rubr. Bulla 98. Pauli III.*

14 Congregationi Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti communicata fuerunt à Pio II. omnia priuilegia Congregationi Casinen. à se, vel suis prædecessoribus concessa, per Bullam incip. *Licet ex debito*, quæ est 9. in ordine *in Bullar. nouo tom. 1.* vbi §. 11. sic dicitur.

Cæterum præfato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus, Prioribus, Conuentibus, Personis, Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris, dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis dilectis filiis Præsidentibus Monasteriis Congregationis S. Iustinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti, eorúmque Monasteriis, Prioratibus, membris, & personis, & bonis, tam per Nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros sub quauis forma, & expressione verborum tam in specie, quàm in genere concessis, & quibus Præsidens, Abbates, Visitatores, Priores, Monachi, & Personæ, Monasteria quoque & Prioratus, membra, loca, & bona eiusdem Congregationis S. Iustinæ vtuntur, & gaudent, siue vti, & gaudere possunt, quæ omnia haberi volumus pro expressis, & specificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conuentum, Monachos, Personas, Monasteria, Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliueti, cum modificationibus tamen præinsertis, ac etiam infrascriptis extendimus, & eis de nouo concedimus, ac etiam impartimur; ipsi Abbas, & Professores Montis Oliueti, eorúmque Monasteria, Prioratus, Membra, Personæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum instar, fine tamen Præsidentis, ac personarum dictæ Congregationis, eorúmque Monasteriorum, & bonorum præiudicio perinde in omnibus, & per omnia vti valeant pariter, & gaudere, ac si illa omnia, & singula eis pariter à Nobis, & prædecessoribus, aut Sede prædictis specialiter, & expresse concessa, indulta, & attributa fuissent auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa scientia concedimus pariter, & indulgemus.

15 Monachi Congregationis Beatæ Mariæ Montis Virginis obtinuerunt communicationem priuilegiorum Congregationis Camald. à Paulo V. anno Domini 1611. die 19. Maij Pontif. sui anno sexto, vt habetur in Bulla eiusdem Pontificis *in appendice Bull. nou.* Laërt. Cher. *Const. 1.* cuius verba ad rem nostram spectantia sunt hæc.

Omnésque Abbates supradicti gaudeant, & gaudere debeant omnibus priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus præeminentiis, quibus gaudent Abbates Camaldulenses quocunque iure.

16 Insuper omnes tam Monachorum, quàm Regularium Canonicorum Congregationes participant per viam communicationis omnia priuilegia Religionibus Mendicantibus concessa, & in posterum concedenda: & hoc ex indulto Pij V. qui sub Dat. Romæ anno Dominicæ Incarnationis 1567. 17. Kal. Septembris Pontificatus sui anno 2. concessit Congregationibus Canonicorum Lateranensiũ, & S. Saluatoris, ac sanctæ Crucis Colimbriensis, Casinensium, Montis Oliueti, Vallis Vmbrosæ, Cisterciensium, Carthusiensium S. Hieronymi Hispaniarum, Camaldulensium, & Fratrum Militiæ IESV Christi Regni Portugalliæ, Eremitis S. Hieronymi à Pisis, Congregationi S. Hieronymi Fesulani, Cælestinis, Præmonstratensibus, ac aliis Ordinibus, vt participent omnia priuilegia, gratias, & indulta Ordinibus Mendicantibus concessa, etiam per viam communicationis, vel in futurum concedenda, cuius verba hæc sunt.

Nos igitur, qui omni, qua fieri potest, ratione commodiori, personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum, animi quietem sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, à quibusuis censuris, pœnis Ecclesiasticis, quauis occasione latis, si quibus innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, horum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monachos, & Fratres prædictos, si professionem Regularem iuxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac priuilegia, & indulta eis concessa emiserint respectiuè, illorúmque Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcunque ad singulas declamationes, statuta, & immunitates, (consuetudine, ratione, semioriorum, pauperum, clericorum, iuxta ordinationem dicti Concilij Tridentini erigendorum, & instituendorum: necnon subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæsticatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, volũtates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcunque, gratias, facultates, & priuilegia eisdem Fratribus Mendicantibus, vt præfertur, concessa, & facta, ac alia in præinsertis literis contenta, & inde secuta quæcunque dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò extendimus, & ampliamus, illósque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & aliis gratiis, facultatibus, & priuilegiis huiusmodi pariformiter, & absque vlla penitus differentia; prout dicti Fratres Mendicantes vtuntur, potiuntur,

tiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt liberè, & licitè vti, potiri, & gaudere poſſe, atque debere, illáque omnia, & ſingula ſibi, eorúmque Monaſteriis, domibus, & locis huiuſmodi, eorúmque Superioribus, & perſonis quibuſcunque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent ſuffragari, necnon modo, & forma, quibus prædictis Fratribus Mendicantibus conceſſa, & facta ſunt, conceſſa, factáque eſſe; necnon ad ſingula Monaſteria, domos, & loca quæcunque dictorum Canonicorum, Monachorum, & Fratrum, necnon Monialium, Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viuentium, extenſa, & ampliata cenſeri, ſicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices, & perſonas, & S. R. E. Cardinales, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere: necnon quidquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Ita refertur *in Bullar. nouo.* Laërt. Cherub. *tom.2. Conſtit.41. prædicti Sum. Pont.* quæ incip. *Ex ſuperna diſpoſitionis arbitrio.*

Circa quam notandum, quòd in ea Summus Pontifex communicauit, & extendit ad dd. Congregationes omnia priuilegia, gratias, & exemptiones, quas antea Mendicantibus conceſſerat per Bullam, quæ incip. *Etſi Mendicantium*, editam anno Domini 1567. in qua nonnulla contra Concilium Tridentinum eis conceſſit, ſed poſtea Gregorius XIII. per dictam ſuam Conſtitutionem, quæ incip. *In tanta*, & eſt 9. in ordine *in Bullar. nouo tom.2.* omnia prædicta priuilegia ad terminos iuris communis, & Concilij Tridentini reduxit: vnde illa tantùm indulta Mendicantium perſiſtunt, ac prædictis 12. Congregationibus communicantur, quæ ante prædictas Bullas Mendicantes habebant, ac Concilij Tridentini decretis non aduerſantur. At Fratres Ordinis Prædicatorum, qui inter Mendicantes connumerantur, ex conceſſione Leonis X. habent communicationem priuilegiorum, non ſolùm Ordinibus Mendicantibus, verumetiam non Mendicantibus conceſſorum, & in futurum concedendorum, quæ eadem conceſſio facta fuit Fratribus Minoribus à Clemente VII. vt videre eſt apud Rodetie. *tom.1. quæſt.55. art.1.* & dicemus in ſequentibus. Igitur prædictæ Congregationes Monachorum, & Canonicorum Regularium participando priuilegia Mendicantium, participant etiam priuilegia non Mendicantium, & omnium Regularium vbicunque in mundo exiſtentium, tam conceſſorum, quàm in poſterum quomodocunque, & qualitercunque concedendorum, tam directè, quàm per viam communicationis.

17 Hæc autem communicatio idem operatur, ac ſi eſſent priuilegia illa Congregationibus illis, quibus fit communicatio, in ſpecie conceſſa; ita Oldrad. *conſ.300. num.* 8. Bertrand. *conſ.149. num.2. lib.1.* in Antiq. Pariſ. *conſ.22. num.5. lib.4.* Doctores communiter *in l.1. ff. de leg.1.* vbi Ioannes Crot. *num.13.* Iacob. de Nigr. *num.5.* Roman. *conſ. 383. num.1.* Natt. *conſ.432. num.9. lib.1.* Creſcent. *deciſ.9. num.5. verſ. ſecundò quia, de priuileg.* Rota *deciſ.8. num.5. part.2.* Diuerſ. *& in vna Bononien. exemptionis coram illuſtriſſ. Card. Veroſpio, 25. Maij* 1618.

18 Notandum hîc, quòd per clauſulas generales à Sede Apoſtolica in priuilegio communicationis appoſitas non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Sum. Pontifice concedente prohibita fuit (vt ſunt quædam priuilegia Societati IESV conceſſa) ſed erit neceſſaria clauſula ſpecialis, vt docet Suarez *de legib. lib. 8. cap.17. num.8.* Laurent. de Peirio. *tom.1. priuileg. ſui Ordin. Minim. in annot. ad §.11. Conſtit. Pyrrhi, num.52. in fine,* contra Roderic. *quæſt. Regul. tom.1. quæſt.55. art.17.*

19 Monachi Diui Baſilij hanc habent communicationem: vt patet ex Bulla ad hoc eis conceſſa à Gregor. XIII. anno 1579. Kal. Nouembris, Pontificatus ſui anno 8. edita pro reformatione eiuſdem Ordinis.

Vbi conceſſit Monaſteriis, Conuentibus Prioribus, & Monachis prædicti Ordinis, necnon Conuerſis, & Oblatis, aliiſque etiam dictorum Monaſteriorum S. Baſilij Religioſis, & perſonis, vt de cætero omnibus, & quibuſcunque priuilegiis, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, fauoribus, gratiis, & indultis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus Congregationis Caſinenſis, illiúſque perſonis, & locis per quoſcunque Romanos Pontifices eius prædeceſſores, ac ipſum, & d. Sedem in genere, & in ſpecie conceſſis, confirmatis, & innouatis, ac etiam per viam communicationis ad eamdem Congregationem Caſinenſem extenſis, quibus illis vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere poſſint quomodolibet in futurum (Quæ tamen vſu recepta ſint, & ſacris Canonibus, ac Concilij Tridentini Decretis, ipſiúſque Ordinis ſancti Baſilij inſtitutis non aduerſentur) vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant.

Hoc priuilegium refertur à Roderico *in noua collect. priuileg. Mendic. & non Mendicant. Bulla 12. inter Bullas d. Summi Pontificis.* Ex quo patet, quòd Abbates dicti Ordinis S. Baſilij communicent omnia priuilegia conceſſa, & concedenda, etiam per viam communicationis Congregationi Caſinenſi: & prædicta Congregatio Caſinen. habet indultum communicationis omnium priuilegiorum omnium, & ſingulorum Ordinum, & Congregationum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium per conceſſionem Pij V. quam in ſuperiori Quæſito retulimus; ergo Religioſi prædicti Ordinis S. Baſilij etiam communicant omnia priuilegia, indulta, conceſſiones, indulgentias, & gratias, quibus cæteri Ordines tam Mendicantes, quàm non Mendicantes potiuntur, vtuntur, & gaudent.

20 Ordo Præmonſtratenſis à Clemente VIII. anno 1593. die 20. Septembris Pontificatus ſui 2. accepit communicationem omnium priuilegiorum, tam ſpiritualium, quàm temporalium, tam in genere, quàm in ſpecie conceſſorum Congregationi S. Bernardi Ordinis Ciſtercien. Regnorum Hiſpaniæ, ita atteſtante Roderic. *1. tom. quæſt. Reg. quæſt.55. art.7.* & *in noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. tom.1. Bull.20. eiuſdem Clement.* in his verbis.

Et inſuper ob ſingularem reformationem, & obſeruantiam in dictis Monaſteriis inſti-

rutam

tutam, & conseruandam, eosdem amplioribus fauoribus condecorare volentes omnia, & singula priuilegia, concessiones, & indulta, gratiásque spirituales, & temporales in genere, vel in specie, tam coniunctim, quàm diuisim Congregationi Regularis obseruantiæ S. Bernardi Ordinis Cisterciensis Regnorum Hispaniæ, ac eorum Monasteriis, Domibus, Conuentibus, Ecclesiis, Collegiis, & piis locis concessa, communicata, & extensa, ac quibus vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere quomodolibet possunt, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac si de verbo ad verbum insertis; etiam si talia sint, vel forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionē, & seu particularem extensionem, prædictis Monasteriis Ordinis Præmonstratensis tam virorū, quàm mulierum, vt eis vti, frui, & gaudere liberè, & licitè possint, & valeant, cum omnibus suis clausulis particularibus, & generalibus, & derogatoriis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus, dummodò non sint reuocata, & non aduersentur Decretis Concil. Tridentini, & quatenus etiam sint in vsu, illáque omnia, & singula, & eorum cuilibet eisdem auctoritate, & tenore similiter perpetuò extendimus, & communicamus.

21 Fratres sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, Ordinis S. Augustini cum Monachis Casinensibus communicant in priuilegiis, vt testatur Bulla Sixti IV. quæ est 22. Constitutio eiusdem *in tom. 1. Bullar. noui* Laert. Cherub. in illis verbis.

Ac pro maiori Hospitalis, & aliorum Præceptoriarum, ac membrorum, & Fratrum, aliarúmque personarum, subditorum, & vassallorum prædictorum fauore, & quiete, ex motu, & scientia similibus concedentes eisdem, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus, & singulis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conseruatoriis, priuilegiis, gratiis, & indultis, præfatæ Congregationi sanctæ Iustinæ, illorúmque Monasteriis, locis, membris, & personis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, concessis, aut in posterum concedendis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè, in omnibus, & per omnia possint, & debeant, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent, quæ ad eos, & ea omninò extendimus, & ampliamus.

Et postmodum à Sixto V. maiorem communicationem obtinuerunt, vt in Bulla eiusdem, quæ cùm inter Constitutiones prædicti Pontificis non repetiatur, hic verbatim apponenda est.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exigit incumbentis nobis Apostolicæ seruitutis, officium, vt Archihospitale sancti Spiritus in Saxia de Vrbe Ordinis S. Augustini tanquam peculiari curæ nostræ commissum specialiuri cura amplectentes ea, quæ illi hactenus per Sedem Apostolicam concessa sunt approbemus. Dudum si quidem fel. rec. Innoc. Papa III. qui dictum Archihospitale fundauit, & instituit, & deinde successiuè plerique alij Romani Pontifices prædecessores nostri, inter quos sanctæ mem. Sixtus Papa IV. dictum Archihospitale maximè auxit; cupientes illud, ac eius bona, & iura perpetuò conseruari, defendi, & protegi, ipsum Archihospitale, illiúsque Præceptoriam, quæ Conuentualis, ac caput aliarum Præceptoriarum Archihospitalis, & Ordinis prædictorum existit, & à qua omnes aliæ Pręceptoriæ per fratres eiusdem Archihospitalis teneri solitæ dependent, ac personas, quæ eius curam gererent, necnon ab eodem Archihospitali dependētes Præceptorias, Prioratus, Oratoria, Ecclesias, Capellas, membra, Grangias, ac in eis respectiuè institutas, & erectas Confraternitates, illarúmque Confratres variis indulgentiis, etiam plenariis, ac facultatibus, priuilegiis, immunitatibus, exēptionibus, libertatibus, & gratiis, tam spiritualibus, quā temporalibus, etiam per solam signaturam, & viuæ vocis oraculo in genere, & in specie, tam per viam communicationis, siue extensionis priuilegiorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus concessorum, quàm aliàs diuersimodè ornarunt, & decorarunt, ac locupletarunt, illáque antea concessa confirmarunt, & approbarunt, ac ad omnia loca prædicta, ab ipso Archihospitali dependentia extenderunt, & ampliarunt, ac aliàs, prout in singulis dictorum prædecessorum desuper confectis literis pleniùs continetur. Cùm autem ea firmius subsistere, ac maiorem vim, & robur obtinere noscantur, quæ sæpius fuerint Apostolica auctoritate cōmunita, pro parte dilecti filij Ioan. Baptistæ Ruini moderni Pręceptoris dicti Archihospitalis, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur grauium onerum, quæ dicto Archihospitali incumbunt, dum illius facultates, redditúsque omnes in pauperum miserabiliúmque personarū subuentionem erogantur, rationem habendam esse, & propria nedum priuilegia, & facultates, & alia eidem Archihospitali, & ab eo dependenti

dependentibus locis, & personis, ac quibusuis aliis intuitu dicti Archihospitalis concessa, conseruanda, verum etiam quantum cum Deo licet, augenda fore censentes, necnon quarumcunque indulgentiarum, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis generis gratiarum, quibusuis clausulis, & decretis, tam per dictos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores Nostros quibusuis præfatis, & aliis forsan rationibus concessarum tenores, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in eis contenta, præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes, ac ipsum Ioan. Baptistam, quinimo Archihospitale præfatum specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, ipsúmque Ioan. Baptistam à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, facultates, gratias, exemptiones, immunitates, libertates, indulgentias, etiam plenarias, & peccatorum remissiones, concessiones, & indulta supradicta, & alia quæcunque, siue dicto Archihospitali, siue eius Præceptori, & ab eodem Archihospitali dependentibus, Præceptoriis, Prioratibus; Ecclesiis, Oratoriis, Capellis, & Capellanis, membris, Grangiis, & locis, necnon illorum respectiuè ministris, & officialibus, & tam in dicto Archihospitali, quàm alibi institutis, Confraternitatibus, & ipsarum Confratribus, quandocunque, quomodocunque, & qualitercunque concessa, indulta, & approbata, quæ sunt in vsu, & ex certa nostra scientia, denuò Apostolica auctoritate, & etiam de plenitudine potestatis tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ac innouamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, omnésq; & singulos, tam iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint, in eisdem supplemus, illáque omnia & singula d. Archihospitali aut in eo institutæ confraternitati, aut quibus certis, & designatis locis dumtaxat forsan concessa vniuersis, & singulis, quæ ab eodem Archihospitali dependent, Præceptoriis, Prioratibus, Ecclesiis, Capellis, Capellanis, Hospitalibus, Oratoriis, Eremitoriis, Grangiis, membris, & locis, ac Confraternitatibus, illarumque Confratribus, & quæ illis in vim priuilegiorum prædictorum iam vnita fuerunt, & in posterum vniri contigerit, illorúmque ministris, ac seruientibus, auctoritate, & tenore præmissis, communicamus, concedimus, & impartimur, eadémque omnia ad illa in perpetuum extendimus, & ampliamus, ac præsentes litteras sub quibusuis illarum, aut similium, vel dissimilium gratiarum, indulgentiarum, concessionum, & aliorum quorumcũque reuocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, restrictionibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, per præfatos, & quoscunque alios Rom. Pont. prædecessores Nostros, ac etiam per Nos, & Sedem Apostolicam, ac illius Legatos, etiam de latere, & aliàs quauis auctoritate, & quomodolibet hactenùs factis, & faciendis, nullatenùs vnquam comprehendi, sed semper ab illis exceptas esse, & censeri debere, ac de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari non posse, sed eas validas semper, & efficaces existere, ac perpetuò suffragari. Sicque etiam, & non aliter in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos quauis auctoritate fungentes, etiam Palatij Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, etiam Legatos de latere, & dictæ Sedis Nuncios, ac locorum Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, sententiari, ac definiri debere, necnon quidquid secùs super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane perpetuò decernimus, & declaramus. Non obstantibus præmissis, ac Nostra de non tollendo iure quæsito, si opus sit: necnon piæ mem. Pij Papæ V. etiam prædecessoris Nostri, super reuocatione prædictarum indulgentiarum concessarum, quas nihilominùs indulgentias suffragari decernimus, & quibusuis aliis Apostolicis, necnon etiam in vniuersalibus, prouincialibusque & Synodalibus Conciliis editis, & edendis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam quorumuis aliorum hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum, etiam Cathedralium, vel Metropolitan. tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Confraternitatum, & aliorum piorum locorum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, stabilimentis, vsibus, & naturis, ac etiam nouis reformationibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, etiam eisdem, vel illorum alicui, ac illorum, necnon quibusuis aliis Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis

clausulis,

clausulis, & decretis, etiam derogatoriis, ac irritantibus; etiam motu proprio, ac simili scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, & forsan Consistorialiter, ac aliàs quomodolibet in genere, vel in specie, etiam pluries, & iteratis vicibus concessis, confirmatis, & innouatis, ac etiam in posterum concedendis, confirmandis, & innouandis. Quibus omnibus & singulis, etiam si de illis specialis mentio habenda foret, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscúmque. Volumus autem, quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu Notarij, vel Secretarij dicti Archihospitalis subscriptis, & sigillo eiusdem Ioan.Baptistæ moderni, & pro tempore existentis dicti Archihospitalis Præceptoris munitis, eadem prorsus fides vbique in Iudicio, & extra, ac in Romana Curia, & extra eam adhibeatur, quæ ipsis præsentibus exhibitis, vel ostensis, vbicunque georium, & locorum adhiberetur. Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub Annulo Piscatoris, die 13. Augusti 1586. Pontif. Nostri anno 2.

Tho. Thomasius Gualterutius.

22 Carthusienses obtinuerunt à Gregorio XI. communicationem omnium priuilegiorum Domui Carthusiæ Gratianopolitanæ, & aliis domibus eiusdem Ordinis concessorum, & concedendorum omnibus domibus canonicè fundandis.

Deindè Pius II. eisdem concessit, vt priuilegia, concessiones, indulgentiæ, libertates, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta prædicto Ordini, domibus, ac personis etiam Motu proprio, & ex certa scientia quouis modo; respectu, singularitate, seu causa communiter, vel diuisim concessa, quotquot, & qualia sint, etiam si expressione indigerent indiuidua, siue aliàs speciali eorúmque omnium, & singulorum tenores, & effectus, ac si de verbo ad verbum inserta forent, & specificè narrata, ad omnes, & singulas eiusdem Ordinis domos, etiam in posterum ædificandas, necnon ad singulares earumdem domorum pro tempore personas pariformiter extendantur, tam in Iudicio, quàm extra. Ita Roder *tom.1. quæst. Regul. quæst.*8. Oblati huius Ordinis gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, ex speciali Bulla Gregorij IX. sub Datum Reatæ tertio Non. Februarij, anno 1632. Pont.sui 5. vt habetur *in tom.1. Bullar. nou.* Laer.Cher. *Const.3.eiusd.Pont.* in his verbis.

Cùm igitur, sicut vestra petitio Nobis exhibita, côtinebat septem oblatos, qui Redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo vestri Ordinis habeatis ad agriculturam vestri operis deputatos, & ipsi relicto seculo continentiæ voto adstricti, promissa loci stabilitate sub obedientia sine proprio viuere teneantur. Nos vestris precibus inclinati, eosdem sub B.Petri, & Nostra protectione suscipimus, auctoritate vobis præsentium indulgentes, vt ipsi eisdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent Fratres Ordinis antedicti.

23 Fratres S.Hieronymi in Hispania hanc habent communicationem concessam eis à Pio IV. Pont.sui ann.6. 4.kal. Aug. ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis; vt omnia, & singula priuilegia, immunitates, exêptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordini, & singulis, & cuiuis Monasterio per quoscunq; Rom.Pont. prædecessores, ac per se, & Sedem Apostol.eiúsq; Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie côcessa, ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tam virorum, quàm mulierum, quibus in specie côcessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant, ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possent, & deberent, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illáque inter omnia tam virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, omnibus, & singulis communicauit, Roder. *qq. Regul. tom.1.q.55.art.9.*

Insuper (sicut testatur idem Roder. *loc.cit. art.9.*) Sixtus V. anno Dom. 1589. 13. Decembr. Pontif. sui ann.1. omnia, & singula priuilegia, immunitates, libertates, prærogatiuas, indulta spiritualia, & temporalia, fauores, & gratias etiam per modum communicationis, & extensionis eidem Ordini S. Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis & congregationibus, illorúmque Conuentibus, Superioribus, Prioribus, Fratribus, Ministris, & etiam vtriusq; sexus personis, eiusque Capitulo per quoscúnque Rom.Pont. prædecessores suos, & per se, & per Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie sub quibuscunque tenoribus, & formis etiam Motu proprio, & ex certa scientia, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum instantiam quomodolibet concessa, communicata, extensa, confirmata, & innouata, ac literas desuper confectas cum omnibus, & singulis in eis contentis, clausulis, & decretis (quatenus sint in vsu, & Decretis Conc.Trid. non aduersentur) Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illísque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiecit, ac de vno Monasterio ad aliud extendit, ac omnes & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem suppleuit, & nihilominùs pro potiori cautela illa omnia eidem ordini S.Hieronymi, ac singulis eius Monasteriis, domibus, locis, & Congregationibus, ac illorum Superioribus Fratribus, & etiam vtriusque sexus personis quibuscunque de vno eorum Monasterio ad aliud extendit.

Et insuper omnes, & singulas gratias spirituales tam coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet quibusuis aliis Ordinibus, Religionibus, Congregationibus, ac tam virorum, quàm mulierum Monasteriis, & domibus, cæterisque Regularibus, vel piis locis in quibuscunque Mundi partibus constitutis, illorúmque Capitulis, & etiam vtriúsque sexus personis quibuscunque per quoscunque Rom.Pont. etiam prædecessores suos, & se, Sedémque prædictam quomodolibet concessas,) in vsu tamen existentes, ac Decretis Concilij prædicti non contrarias,) quibus Ordines, Congregationes, Monasteria, domus, cæteráque Regularia, vel pia loca, illorúmque Superiores, Officiales, Ministri, & personæ huiusmodi de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, concessione Apostolica vtuntur, fruuntur, potiûtur, & gaudent, ad d.Ordinem S. Hieronymi, ac singula eius tam virorum, quàm mulierû Monasteria, domus, loca, & Congregationes, illorûq; Superiores, Officiales, Ministros, ac alias etiam vtriúsque sexus personas, & Capitula nunc, & pro têpore existentia, ita quòd præmissis omnibus, & singulis æquè, ac pariformiter, & sine aliqua differentia,

differentia, vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, perinde, ac si illæ omnes d. Ordini S. Hieronymi, illiúsque Monasteriis, locis, & personis prædictis specialiter, & expressè, ac principaliter, non autem ad instar, concessæ fuissent, auctoritate, & tenore prædictis extendit, illásque omnes, & singulas S. Hieronymi, illiúsque Monasteriis, locis, & etiam vtriúsque sexus personis prædictis communicauit.

24 Fratres Eremitæ S Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis perfruuntur omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium per Bullam Pij V. apud Laërt. Cherubin. *tom.2. Bullary noui*, quæ est 125. *Constitutio eiusdem Pontificis in ordine, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 13. May 1571. Pontificatus verò sexto*, per hæc verba § 4. ad rem nostram pertinentia.

Et prætereà vos, & eamdem Congregationem vestram, illiúsque Fratres, & personas, ac Monasteria, & loca, Bullæ confirmationis, nouæque concessionis priuilegiorum, omnium Ordinum Mendicantium per Nos nuper, seu dudùm editæ, illius etiam tenores, & datam cum inde secutis præsentibus pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad instar dictorum Ordinum, & æquè principaliter, ex nunc, & perpetuò, auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, censeri, & teneri in Iudicio, & extra Iudicium vbilibet, volumus, declaramus, & mandamus.

25 Ordini Sanctissimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum, Leo X. & Adrianus V. concesserunt, vt omnes Superiores, aliíque quicunque in eiusdem Ordinis Monasteriis pro tempore degentes Prouinciæ Castellæ, Legionis, Granatæ, vt omnibus, & singulis priuilegiis, præeminentiis, concessionibus, & antelationibus, immunitatibus, exemptionibus, fauoribus, & indultis, peccatorum remissionibus, & indulgentiis, etiam Maremagnum nuncupatis, & aliis quibuscunque literis Apostolicis, & omnibus gratiis, etiam viuæ vocis oraculo quatuor Ordinibus Mendicantium, & eorum singulis, etiam quoad interdicti relaxationem in eorum festiuitatibus, commemorationibus, & solemnitatibus, celebrationem, & aliàs quouis modo per quoscunque Romanos Pontifices, ac Sedem Apostolicam in genere, vel in specie, tunc, & pro tempore concessis, confirmatis, & innouatis, quorum omnium tenores haberi voluerunt dicti Pontifices Leo, & Adrianus pro expressis, & quibus, domus, Priores, & Fratres Ordinum Mendicantium huiusmodi de iure, vel consuetudine, & iuxta priuilegia, & indulta prædicta vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possent, quomodolibet in futurum vti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perinde ac si singula priuilegia huiusmodi Ordinis Sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis Captiuorum, ac illius Monasteriis, Ministris, Superioribus, Fratribus, & personis præfatis specialiter concessa fuissent.

26 Fratres Cruciferi communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium tam in priuilegiis concessis, quàm concedendis per Bullam Greg. XIV. sub Dat. Romæ in Monte Quirinali ann. 1591. die 12. Iulij, Pont. sui an. 1. apud Laërt. Cher. *tom. 2. Bull. nou.* in his verbis.

Et insuper omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, & exemptiones, immunitates, indulta, indulgentias, cæteráſque gratias, spirituales, & temporales, ac tam coniunctim, quàm diuisim, & alias quomodolibet, quibusuis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinum Congregationibus, ac tam virorum quàm mulierum Monasteriis, domibus, & Regularibus locis in quibuscunque Mundi partibus consistentibus, illorúmque Superioribus, Fratribus, Monachis, & personis per d. Pium V. & alios quoscunque Rom. Pont. prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem eamdem, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs concessa, decretis eiusd. Conc. minimè contraria, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ, earúmq; Monasteria, domus, & loca, ac Superiores, Fratres, Monachi, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apost. vel alia quacúnq; auctoritate, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possunt, & poterunt quomodolibet in futurum ad prædictam Cruciferorum Congr. ita vt illa eiúsq; tam virorum, quàm mulierum Monasteria, Hospitalia, Conuêtus, seu Regulares domus, illorúmq; Priores, Superiores, Officiales, Fratres, Ministri, & aliæ personæ nunc, & pro tẽpore existentes, præmissis omnibus, & singulis, æquè, ac pariformiter, & sine vlla prorsùs differentia vti, frui, potiri, & gaudere, liberè, & licitè possint, ac si illa dictæ Cruciferorum Congregationi, illiúsque Monasteriis, Hospitalibus, Conuentibus, & domibus Regularibus, ac Superioribus, Officialibus, Fratribus, Ministris, & personis prædictis quibuscúnque communicamus.

27 Congregatio S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, ab Alex. VI. obtinuit pro Ecclesiis erectis, & in posterum erigendis, & pro omnibus d. Congregationis professoribus participationem, & communicationem omnium, & singulorum priuilegiorum, prærogatiuarum, immunitatum, & gratiarum, quibus Fratres, & Religiosi Conuentuum quorumcúnque Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium, vbique existentium, vtebantur, potiebantur, & gaudebant; seu vti, potiri, & gaudere in futurum possent, habetur *in lit. Apost. dat. Romæ die 30. Apr. 1496. & in Comp. priuileg. verb. com priu. in annot. Cappuc. verb. ex priuil. Congr. S. Hier.*

Aduerte insuper, quòd Generales huius Religionis possunt eligere viros, qui vnà cum vxoribus suis, vti & gaudere possint in quolibet Monasterio Congreg. omnibus, & singulis indulgentiis, & remissionibus, etiam plenariis, quibus ipsi Patres fruuntur, & gaudent, ac in posterum forsan frui, & gaudere poterunt, sine aliqua differentia, ac si eiusdem Congreg. professi essent: & altero eorum defuncto, alium eius loco, vt similibus indulgentiis, & remissionibus, & plenariis in futuro tempore gaudeat, & fruatur eligere possunt; ita concessit Sixtus IV. ann. 1471. die 23. Maij Pont. sui an. 1. ita refertur *in Comp. priuil. eiusd. Ord. fol. 31. & in Compend. priuil. Monach. S. Mariæ Fulien. tit. communicatio gratiarum. §. 14. & in* Compend.

Compend. priuil. Cleric. Regular. part.2. tit. communicatio priuilegiorum §.1.

28 Fratres Prædicatores communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Frartum Mendicantium: videlicet cum Ordine Eremitarum S.Augustini,cum Ordine Carmelitarum, cum Ordine Seruorum B. Mariæ, nec non cum Fratribus Minoribus per Leonem. X. apud Roder. *qq. Reg.t.1.q.55.art.1.* ille enim Proprio motu cõmunicauit, & de nouo concessit Ordini Prædicatorum omnes,& singulas gratias,concessiones,indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores,immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia,& indulta tam spiritualia,quàm temporalia,qualiacúnque illa sint, quæ Minimorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum,Seruorum B. Mariæ,ac Minorum Fratrum Ordinibus, & eorum Ecclesiis, & Oratoriis, ac Ecclesias,ipsas, & Oratoria visitantibus cuiuscunque status, aut sexus existant, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præsidentibus non solùm Generalibus, sed etiam Prouincialibus, & Conuentualibus, Fratribúsque & Sororibus,necnon Monialibus, & Conuersis, & Oblatis, ac vtriúsque sexus personis de Pœnitentia, seu Tertij habitus nuncupatis, à prædecessoribus ipsius Leonis, aut ab ipso, eiusque successoribus, aut aliis auctoritatem habentibus coniunctim, vel diuisim, in genere, vel in specie concessa sunt, aut in posterùm concedentur, ac si omnia, & singula nominatim exprimantur d. Ordinis Prædicatorum, & illius Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesias ipsas,& Oratoria visitantibus, seu pro earum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, Magistróque Generali, Prouincialibus & Conuentualibus Fratribus, & Sororibus, siue Monialibus, Conuersis quoque & Oblatis, ac vtriusque sexus personis de pœnitentia nominatis, & aliis eiusdem Ordinis personis.

29 Fratres Minores Regularis Obseruantiæ communicant priuilegia tam cum Ordine Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Augustini, B. Mariæ de Monte Carmelo,omnibúsque aliis Mendicantibus per Bullam Alexandri VI. apud Roderic. *cit. loco*, vbi habetur, quod concessit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, vt omnibus, & singulis gratiis & priuilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus,tam Fratrum Prædicatorum, quàm Eremitarum S. Augustini, B.Mariæ de Monte Carmelo, omnibúsque aliis Mendicantibus per Sedem Apostolicam, vel Legatos eiusdem etiam per literas Apostolicas Maremagnum nuncuparas hactenus concessis (quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro sufficienter expressis)vti,potiri,& gaudere liberè,& licitè possint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac si prædictis Fratribus Minoribus specificè concessa fuissent.

30 Fratres Ordinis S. Augustini communicant in priuilegiis non solùm cum Ordinibus Mendicantium, sed etiam non Mendicantium cuiuscunque obseruantiæ, vt per eumdem Roder. *loc. sup. cit. eod. art.1.* & hoc per indultum Alex. VI. qui motu proprio concessit Fratribus Augustiniensibus, vt omnium, & singularum Religionum cuiuscunque obseruantiæ fuerint,& domorum,locorum, & personarum in illis degentium, quibus, vt priuilegiis d. Ordinis Augustiniensium vti possint, per eamdem Sedem concessum est, possint, & valeant huiusmodi Augustinienses ipsorum locorum, domorum, & personarum in illis habitantium priuilegiis, indultis, immunitatibus,concessionibus, exemptionibus, indulgentiis, & libertatibus eius in genere quacunque Apostolica auctoritate concessis (quorum tenores haberi voluit pro expressis, & specificatis) vti, potiri, & gaudere perpetuis futuris temporibus liberè, & licitè.

31 Fratres Eremitani S. Augustini Congreg. Lombardiæ habent communicationem omnium priuilegiorum eorum Regularium, ad quos fuerunt eorumdem Fratrum priuilegia extensa, vt sequens Bulla testatur, quæ legitur in *Bullario Canonicorum Regularium Lateranen. in calce eiusd. Bullary*, in his verbis.

Accepimus siquidem diuersorum Ordinum Religiosis per Sedẽ Apost. vt priuilegiis vobis, vel Ordini vestro concessis, frui, & gaudere possent, concessum fuisse. Quare æquum fore arbitramur, vt pari modo vos eorúmdem Ordinum, & Religiosorum priuilegiis gaudere possitis. Nos igitur, qui vos degentes in Ecclesia, quæ sub titulo de Populo gloriosæ Virginis Mariæ,cui deditissimi sumus, & ad quam habemus singularem deuotionis affectum, in visceribus charitatis Nostræ amamus: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia: ac de plenitudine potestatis, vobis,vestræque Congregationi, vt omnium, & singulorum Religiosorum, & cuiuscunque obseruantiæ fuerint, domorum, & locorum, personarúmque in illis degentium,quibus, vt priuilegiis vestri Ordinis vti possint, per eamdem Sedem concessum est, ipsarúmque domorum, locorum, ac personarum in illis habitantiũ priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus,concessionibus, indulgentiis, & libertatibus,eis in genere quacunque auctoritate Apostolica cõcessis)quorum teneros omnium,& singulorum, ac si de illis specifica, expressa, &indiuidua, ac de verbo ad verbum mentio facta fuisset, præsentibus haberi volumus pro expressis, specificatis,& insertis)perpetuis futuris temporibus,vti,potiri,& gaudere,liberè,& licitè valeatis,concedimus,in omnibus,& per omnia, perindè, ac si illa omnia, & singula cum suis clausulis vobis, vestræque Cõgregationi specialiter concessa fuissent. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Dat. Romæ apud S.Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 8.Martij 1497 Pontif. Nostri anno 5.

32 Fratres Carmelitæ communicant in priuilegiis tam spiritualibus, quàm temporalibus cum Ordine Fratrum Prædicatorum, Minorum, ac Eremitarum S. Augustini per indultum Sixti IV. relati per Roderic. *loco supra allegat.* vbi Sixtus IV. concessit Fratribus Ordinis Carmelitarum, vt gaudere, & potiri possint, & debeant priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, ac indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, concessis Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ac Eremitis S. Augustini, veluti si prædicto Ordini Carmelitarum nominatim concessa fuissent, aut concederentur in futurum.

33 Fratres Discalceati Beatæ Mariæ de monte Carmelo potiuntur omnibus priuilegiis, & gratiis concessis Fratribus Carmelitis,qui Mitigati dicuntur,vt habetur ex Bulla Gregorij XIII. sub Dat. Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, die 22. Iunij 1580. Pontif.

Pontif. sui anno 9. Laert. Cherub. *tom.* 2. *Bullar. Constitut.* 64. *eiusdem Pontificis*, in his verbis,

Et insuper omnibus, & singulis dictæ Prouinciæ personis vtriusque sexus, nunc, & pro tempore existentibus, quòd omnibus, & singulis priuilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres, seu Moniales, vel Sorores d. Ordinis de iure, vel consuetudine, aut aliàs quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiusdem Concilij, Constitutionibus Apostolicis, ac primitiuæ Regulæ, & instituto prædictis, & præsentibus literis non contrariis, vti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant indulgemus.

34 Ordo S. Mariæ à Mercede, gaudent priuilegiis Mendicantium per Const. Leonis X. sub Dat. Romæ apud S. Petrum, anno 1516. ℣. Kal. Aug. Pont. sui 4. in qua Bulla, vt fatetur Eman. Roderic. *qq. Reg. to.* 1. *q.* 55. *art.* 12. non conceduntur priuilegia, concedenda ipsis Ordinibus Mendicantium, sed tantùm concessa: vnde in virtute illis gaudent tantùm priuilegiis concessis Mendicantibus ante datam Bullæ, non verò post datam. Verum tamen est, quòd eidem Ordini fuerunt concessa etiam priuilegia concedenda Ordinibus Mendicantium, non in virtute prædictæ Constit. Leonis X. seu alterius, nimirum Sixti V. qui eidem Ordini Sanctæ Mariæ de Mercede, Ann. 1589. die 26. Aprilis Pont. sui anno 4. concessit, vt prædictus Ordo gauderet omnibus priuilegiis concedendis Ordinibus Mendicantibus, vt in verbis Bullæ à Roderic. *loco. cit.* adductis, videri potest.

35 Ordo Seruorum Beatæ Mariæ communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium, ea Roderic. *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 55. *art.* 3. vbi ait quòd Pius V. *in Const. art.* 2. per ipsum allegata, dicit se inter Ordines Mendicantium, Ordinem Seruorum B. Mariæ constituisse; & similiter sicut Ordinem Minorum ex Constitutione declarauit esse Mendicantem, & omnia Mendicantibus concessa priuilegia, & indulta ipsimet Religioni communicauit; sic eredendum est, idipsum Ordini Seruorum B. Mariæ concessisse, cùm eum inter Mendicantes connumerauerit.

36 Congregatio S. Hieronymi Iesuatorum communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium; vt testatur suballegatus. Roderic. *ead. q. art.* 4. dicens quòd Pius V. anno Domini 1567. die 19. Nouembris Pont. sui anno 2. inter Ordines Mendicantium hanc Religionem connumerare voluit. Vnde motu proprio, non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alterius ea his illi super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de sua mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de eiusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tam per eorum, quàm per quoscunq; Romanos Pontifices prædecessores suos, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantium Ordinibus concessa, eorum omnium, ac desuper, & tam sub plumbo, quàm sub forma breuis confectarum literarum tenore, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habens ad ipsam Congregationem Iesuatorum illius Fratres, domos Ecclesias, & loca quæcunque de nouo, quoad ea, quæ eorum Regulæ, & modo viuendi non repugnant tantum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium extendit. Et ampliùs ipsos vetè Mendicantes & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendi debere. Necnon omnia & singula Conc. Trid. Decreta pro Mendicantibus huiusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione huiusmodi eiusque Fratribus declarauit, & modificauit.

37 Ordo Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula communicationem priuilegiorum Ordinum Mendicantium consecuti sunt per plurimos Sum. Pontif. vt testatur Laur. de Peir. *in Bullar.* eiusdem Religionis, vbi huiusmodi communicationis Priuilegia describit; præcipuè autem Pontifices eidem Ordini communicationem prædictorum priuilegiorum concedentes, sunt Sixtus IV. *in Const. eiusd. Bull. Minim.* quæ etiam habetur, in 1. *tom. Bull. nouı* Laert. Cher. *Const.* 5. *eiusd.* & Pius V. apud eumdem Laert. *tom.* 2. *Const.* 49. *eiusd.* & Iulius II. *eod. tom.* 1. *Const.* 10. verba autem Bullæ Sixti IV. Constitutionem eamdem denotantia sunt,

Nec non vt omnibus, & singulis priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti possetis, & valeretis, ac possent & valerent, indulsit, ac vobiscum super his opportunè dispensauit.

Verba verò priuilegij communicationis à Pio V. eisdem concessi, sunt,

Exponi sanè nobis nuper fecerunt dilecti filij Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula iam dudùm Apostolica auctoritate approbati, quòd licèt inter alia eis concessa priuilegia, & indulta, omnia, & singula quatuor Mendicantium Ordinum priuilegia ad Ordinum Minimorum huiusmodi, ac illius professores, & domos, eorumque Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinum huiusmodi etiam sub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis à quoquam molestari possint. Cùm tamen (sicut eadem expositio subiungebat) ex eo, quòd Nos nuper in quadã declaratione per Nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis facta, præter S. Dominici, & Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, etiam in illis B. Mariæ Seruorum inseri voluerimus: ac propterea facilè à quibusdam dubitari meritò posset, quòd si Ordinis Minimorum Fratres huiusmodi sub illis cõprehendi voluissemus, Nos specialem etiam de illis mentionem omninò fecissemus. Quare ne super præmissis vnquam dubitari contingat, iidem Fratres Nobis humiliter supplicare fecerunt, vt sibi in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Præter supradictas communicationes adest recens communicatio, quam à S. D. N. Vrbano VIII. ipsi Fratres obtinuerunt, quæ cùm in Bullario nondum habeatur, hîc verbatim apponitur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

INiuncti Nobis Apostolici muneris ratio postulat, vt sacrarum Religionum in militanti Ecclesia suaues in Domino fructus assiduè præstantium paternam curam gerentes, priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, & Apostolica Sede concessa, quò validiùs perpetuò subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter communicemus. Volentes igitur vniuersum Ordinem Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula, exquo vberrimi in eadem Dei Ecclesia fructus, ad ipsius Omnipotentis Dei laudem, & Christianæ Reipublicæ spirituale commodum, & vtilitatem ab ipsius Ordinis initio semper prodierunt, & in dies prodeunt, ac ipsius Ordinis Correctorem Generalem, & Fratres vniuersos specialibus fauoribus, & gratiis prosequi, ac eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes supplicationibus eorum nomine per dilectum filium Deodatum Lomellinum Fratrem, & Procuratorem Generalem eiusdem Ordinis, Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, omnia, ac singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogatiuas, fauores, conseruationes, declarationes, facultates, dispositiones, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, eidem Ordini Minimorum, eiúsque Correctori Generali, ac Fratribus, & Sororibus aliísque Religiosis vtriúsque sexus, eorúmque Domibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis Regularibus quibuscunque per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem, sub quibuscunque verborum formis, & expressionibus in genere, vel in specie, aut aliàs quomodolibet concessa, ac pluries confirmata cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, ac singulas literas, tam sub plumbo, quàm in forma Breuis, aut aliàs desuper confectas, quarum tenores præsentibus, pro expressis haberi volumus; quatenus tamen sint in vsu, & non sint reuocata, seu sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canon. & Concilij Tridentini decretis non aduersentur, ex certa Nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illísque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui interuenerint, in eisdem supplemus. Quocirca venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, aliísque locorum Ordinariis quibuscunque, necnon dilecto filio causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus quilibet eorum, quandocunque fuerint requisiti, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit & quoties, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant easdem plenum eorum sortiri, illísque omnes quos concernunt, pacificè frui, & gaudere; Non permittentes quempiam desuper contra præsentium tenorem sub quouis prætextu, & causa, etiam defectu intentionis nostræ per quoscunque quomodolibet indebitè molestari; quinimmo quidquid in contrarium attentari, vel fieri continget, omnino semper in pristinum reponi; contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascunque, de quibus eis videbitur, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obst. præmiss. ac piæ mem. Bonif. Papæ VIII. etiam prædecess. Nostri, de vna, & in Conc. Generali edita de duabus dietis, dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur; aliísque Apost. Constitutionibus, & ordinationibus, & Ordinū prædictorum statutis, & consuetudinibus, etiā iuramento, cōfirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis; Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innouatis, Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem

idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita, forma ad hoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expresse, quòd illis nullatenùs, aut non nisi sub certis modu, & forma derogari possit, tenores huiusmodi ac si de verbu ad verbum nihil penitùs omisso, & furma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, motu, scientia, & auctoritate similibus derogamus, contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præsentes literas vbicunque opus esset, deferri, Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarum transumptis manu alicuius ex Secretariis cuiusuis prædictorum Prælatorum generalium, ac Romanæ Curiæ Commissarij, & successorum, aut Notarij publici subscriptis, & sigillo officij alterius eorundum, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsùs fides in Iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 28. Iunij 1624. Pont. Nostri anno 1.

38 Fratres Capuccini gaudent omnibus priuilegiis Monachorum Camaldulensium, & Fratrum Minorum ex speciali concessione Clementis VII. in Bulla, quæ incipit. *Religionis zelus*, edita anno Domini 1529. quinto nonas Iulij, sub Dat. Viterbij, vt videre est apud Laërt Cherub *Bullar. nou. Constit. 2. de Clemente*, §. 9. sub his verbis,

Nec non omnibus, & singulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordinis Fratrum Minorum huiusmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiúsque Eremitis, in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterùm concedendis, & quibus ipsi quumodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, & potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

39 Fratribus Tertij Ord. S. Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur, Paulus II. priuilegia concessa ab Eugenio IV. & Nicolao V. eisdem Fratribus Ordinis Regnorum Castellæ, Legionis, & Diœcesis Leodien. necnon omnia alia priuilegia d. Ordini quomodolibet concessa extendit ad Fratres eiusd. Ord. in Lombardia commorantes, ac ad alios Fratr. Cong. Lombardiæ ingredientes, cuius indulti verba ad rem sunt.

Excitat arcanum Nostræ mentis singularis affectio, qua Religiosas personas Ordinis cuiuscunque deuotum, & sedulum Altissimo famulatum exhibentes amplectimur: Vt gratias, priuilegia, & indulta aliquibus personis alicuius Ord. concessa, ad alias quoque eiusd. Ord. personas extendamus. Dudum siquidem fel. rec. Eugenius IV. & Nicolaus V. Summ. Pontific. prædecessores Nostri volentes, quòd Tertius Ordo sancti Francisci de Pœnitentia nuncupatos, in Religionis Castellæ, & Legionis ac Diœcesi Leudiensi felicioribus augeretur auspiciis, & Fratres ipsius Ordinis tantò salubriùs possent reddere vota sua, quantò potioribus essent gratiis, & indulgentiis à Sede Apostolica communiti, per suas literas nonnulla priuilegia, facultates, indulta, & gratias eisdem Fratribus concesserunt: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Nuper verò pro parte dilectorum filiorum Visitatoris, & Ministri principalis Fratrum dicti Ordinis, in diuersis locis Lombardiæ, maximè in Sancta Maria de Pichitono, & de Vairano, ac de Piazano, necnon Sancti Saluatoris de Casalbutano Laudensis, & Cremonensis Diœcesis, & Sancti Donati extra muros Comanos commorantium, ac sub obseruantia, & in communi viuentium, ac Fratrum eorumdem, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum Castellæ, & Legionis, & Leodiensis Diœcesis præfatis sic concessa ad ipsos Fratres, in dictis locis Lombardiæ, ad præsens commorantes, & quos ibi in futurum commorari contigerit; necnon ad alios Fratres aliorum locorum dicti Ordinis, qui de nouo Congregationem ipsorum Fratrum prædictorum ingressi fuerint, extendere, & etiam eis concedere; ac aliàs super his opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur priuilegiorum, facultatum, indultorum, & gratiarum huiusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta, & gratias Fratribus Regnorum, & Diœcesis huiusmodi concessa, prædicta ad eosdem Fratres in dictis locis Lombardiæ commorantes, præsentes, & futuros, ac alios Fratres eiusdem Ordinis, in Congregationem ipsorum Fratrum Lombardiæ in posterùm ingredientes auctoritate Apostolica extendimus, & etiam concedimus per præsentes, sine tamen præiudicio Fratrum Regnorum, & Diœcesis prædictorum. Et insuper, quòd dicti Fratres dictæ Congregationis omnibus gratiis, indulgentiis, libertatibus, exemptionibus, & priuilegiis Fratribus dicti Ordinis, quomodocunque concessis in omnibus, & per omnia vti, & gaudere possint, ac gaudeant, & vtantur, tenore præsentium etiam indulgemus. Non obstantibus fel.

fel. rec. Ioannis XXII. & dicti Nicolai V. Summorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, illis præsertim, quibus cauetur expresse, ne Fratres, vel Sorores dicti Ordinis Congregationem faciant; & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ extensionis, concessionis, & indulti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1477. Kalend. Iunij, Pontificatus Nostri, anno 4.

Refertur per Antonium de Sill. *in Complement. Tertij Ordin. Sancti Francisci de Pœnitentia, Congreg. Lombard. priuil. 45.*

40 Patres Societatis Iesu gaudent communicatione priuilegiorum Mendicantium per speciale priuilegium ipsis concessum à Pio V. vt refert Roder. *quæst. Regular. tomo 1. quæst. 52. art. 5.* cuius priuilegij verba ab ipso relata sunt,

Omnia priuilegia, etiam speciali nota digna, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, peccatorum remissiones, gratiæ tam spirituales, quàm temporales literæque Apostolicæ etiam iustitiam, siue mixtim concernentia, etiam per modum extensionis, aut communicationis, aut aliàs, concessa, seu concedenda à quibusuis Ordinibus Fratrum, & Sororum Mendicantium, illorúmque Congregationibus, Conuentibus, & Capitulis, ac vtriúsque sexus personis ac illorum Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & Hospitalibus, & aliis piis locis conceduntur Præposito, atque omnibus Societatis personis, Domibus, ac Collegijs, non solùm ad illorum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter.

Aduertendum tamen est, cum Collectore eiusdem Societatis, *in Compend. priuileg. illius, fol. 109. par. 1. & sequent.* quod & refert idem Rodericus *proximè citato loco*, ad hoc, vt prædicta Societas Iesu possit vti gratiis supradictis, & priuilegiis, opus est, ne instituto Societatis, & voluntati, ac beneplacito Præpositi Generalis, seu deputatarum personarum, refragentur.

Aduertit insuper idem Collector, quòd omnia aliorum priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ Societati concessæ, de quibus in præcedentibus fit mentio; necnon, & quæ ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seu locis hactenus concessa sunt, seu inposterùm concedentur, Præposito Generali concessa intelliguntur, qui illa per seipsum, vel alium, seu alios ab eo, vel eius commissione electos, seu eligendos quibuscunque personis de Societate, sub eiusdem obedientia degentibus, & qui in ea tria vota consueta, etiam simplicia emiserint, communicare liberè poterit.

Nec aliter cæteræ personæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmissis vti, aut gaudere possunt; illorúmque vsus, iuxta Societatis institutum, Constitutiones, & morem esse debet; prout concessit Gregorius XIII. Qui postea viuæ vocis oraculo concessit, vt prædicta communicatio Nouitiis etiam fieri possit.

Præter hanc communicationem, aliam vniuersaliorem adinueni pro dicta Societate Iesu, *in lib. priuileg. eiusdem Societatis Romæ impresso in Collegio Romano, pag. 137.* in his verbis ad præsentem materiam spectantibus;

Sanè dilectus Filius Enerardus Mercurianus Præpositus Generalis Societatis Iesu, tam suo, quàm dilectorum filiorum Societatis huiusmodi nominibus, Nobis nuper exposuit: Quòd licet gratiæ, immunitates, indulgentiæ, & priuilegia aliorum Ordinum Mendicantium, cæterarúmque Religionum, & piorum locorum per nonnullos Romanos Pontifices, & præsertim fel. record. Pium V. prædecessores Nostros dictæ Societati fuerint communicata, & concessa; nihilominus aliquando circa illorum praxim, & vsum, seu modum, & formam eisdem vtendi, propter instituti ipsius Societatis ab aliis prædictis Religionibus diuersitatem, dubitari contingit. Nos igitur dubietatem huiusmodi omninò submouere volentes, Præpositum prædictum, ac omnes alias, & singulas personas Societatis huiusmodi, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon immunitatum, indulgentiarum, gratiarum, & priuilegiorum huiusmodi, ac literarum dd. prædecessorum desuper confectarum tenores pro expressis habētes, supplicationibus prædicti Euerardi Præpositi, eisdem nominibus, Nobis in hac parte porrectis, inclinati. Quòd præfatus pro tempore existens Præpositus, & Societas huiusmodi, omnibus, & singulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, concessionibus, indultis, indulgentiis, remissionibus, gratiis, & literis Fratrum, & Sororum Mendicantium, aliarúmque Religionum Ordinibus, & Congregationibus, Conuentibus, Capitulis, Monasteriis, Domibus Ecclesiis, Confraternitatibus, Hospitalibus, & aliis piis locis, ac personis, tam Secularibus, quàm Regularibus hactenùs concessis, & in futurum concedendis, ac Præposito, Societatique prædictis, necnon eius Domibus, Collegiis, locis, & personis, vbique terrarum cōstitutis communiter, vel diuisim, Apostolica, seu delegata auctorita-

te,

te, vel vigore quarumcunque facultatum, etiam ad instar, aut æquè principaliter, etiam per communicationem, seu aliàs quomodolibet concessis, iuxta Societatis huiusmodi instituti rationem, Constitutiones, ritus, mores, vsus, consuetudines, normas, obseruationes, & procedendi modum, in prædictis Societatis Domibus, Collegiis, Congregationibus, Concionibus, Lectionibus, Disputationibus, Cæremoniis, & aliis, cuiuscuis generis actibus publicis, & priuatis, ac denique vbique locorum vti, frui, potiri, gaudere, & illa exequi, ac in eis procedere possint. Quódque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, concessiones, indulta, indulgentiæ, remissiones, gratiæ, & literæ huiusmodi; necnon, & ipsi Societati nominatim, vel eius Præposito, aut personis, seu locis hactenus concessa, seu in posterùm concedenda prædicto, & pro tempore existenti Præposito Generali Societatis huiusmodi concessa esse intelligantur. Qui illa per seipsum, vel alium, seu alios ab eo, vel de eius commissione electos, seu eligendos quibuscunque locis, & personis dictæ Societatis, sub eiusdem Societatis obedientia, emissis tribus votis, etiam simplicibus, degentibus prout magis expediens fuerit, communicare liberè, & licitè valeat: Nec aliter cæteræ personæ dictæ Societatis, prædictis priuilegiis, facultatibus, & aliis præmissis, aut aliquo eorum, nisi per Generalem Præpositum, & de eius beneplacito, aut per alium, seu alios de eius commissione electos, vt præmissum est; vti, aut gaudere possint. Et insuper, quòd omnia priuilegia, aliáque præmissa aliarum Religionum Capitulis, siue Conuentibus, aut Congregationibus, tam in celebrandis quibusuis contractibus, quàm in quibuscunque aliis actibus, tam publicis, quàm priuatis, per eiusmodi Capitula, siue Conuentus exerceri solitis, hactenus concessa, & in posterum concedenda, Congregationibus Societatis prædictæ, eiusque Domorum, Collegiorum, & locorum congregatis, & interuenientibus illis dumtaxat, qui more Societatis prædictæ, & secundùm eius constitutiones, & statuta, regimen, & administrationem Domorum, & Collegiorum iuuare, & promouere solent; cuiusmodi sunt in generalibus Congregationibus, qui ex diuersis Prouinciis conueniunt; in vniuersali autem totius Societatis administratione Generalis Præpositus, cum suis Assistentibus; in rebus verò, & negotiis Domorum, & Collegiorum tractandis, Præpositi, aut Rectores, vel Vicepræpositi, aut Vicerectores, Ministri, Consultores, & Procuratores, seruato in eiusmodi Congregationibus peculari, ac proprio dictæ Societatis procedēdi modo, cōcessa esse intelligantur, ac eo modo per Præpositum, & Societatem huiusmodi, in quibuscunque Domibus, Collegiis, & locis, vbique terrarum obseruari, & ad praxim, ad vsum plenè, & perfectè, ac validè deduci, vel referri valeant. Ne quis autē Apostolicorum indultorum, prætextu Regularem, ac exemplarem instituti prædictæ Societatis disciplinam, quam modis omnibus retineri, & conseruari volumus, dissoluere, aut relaxare præsumat: non esse, nec fore mentis nostræ, aut Sedis Apostolicæ, vt personæ Societatis, absque expressa Superiorum eiusdem Societatis licentia, vtantur facultatibus, quæ in Iubileis, Bullis Cruciatæ, Confessionalibus, aut aliis quibuscunque Apostolicis indultis, siue communitatibus, siue priuatis personis, siue piis locis, aut quomodocunque aliter hactenus concessæ sunt, aut in posterùm concedentur, etiam si in illis expressè indulgeatur, vt omnes Regulares, etiam Mendicantes, huiusmodi facultatibus, vti possint. Si quando autem vsus aliquarum ex præfatis facultatibus, personis de dicta Societate, ab eisdem Societatis Superioribus concedetur, vt nulli earum liceat, nisi intra numerum eorum, qui ad confessiones personarum eiusdem Domus, aut Collegij audiendas deputati sunt, Confessarium eligere, nisi ratione itineris, aut alia de causa ab eisdem superioribus aliis Confessariis, intra, aut extra Societatem confitendi facultas, ad id specialiter detur, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò declaramus, statuimus, & ordinamus, secúsque facta, irrita, & inania fore decernimus.

Insuper Præpositi inferiores possunt de licentia Præpositi Generalis, communicare quibusuis de Societate gratias sibi communicatas per Præpositum Generalem, & Prouincialem; vt habetur in *Compendio priuilegiorum dictæ Societatis Iesu, verbo, communicatio, §. 1.*

Præterea, communicatio priuilegiorum, quam Societas Iesu habet cum aliis Mendicantibus, ad ea etiam extenditur, quæ viuæ vocis oraculo ab eis impetrata, aut eis in genere donata sunt, & quidquid alicui eorum hoc modo, aut quouis alio hactenus concessum est, aut in posterùm concedetur, id omni motu proprio, & ex certa scientia ipsis Patribus concessum etiam censendum est, vt habetur *in Compend. priuil. dictæ Societatis Iesu, verb. communicatio, §. 6.*

Postremò, omnium ieiuniorum, & aliorum quorumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbique in toto Orbe pro tempore fiunt, participes sunt personæ Societatis Iesu, vt refertur in *eodem Compendio, eodem verbo, communicatio, §. 7.*

41 Fratres Ioannis Dei, habent communicationem omnium exemptionum, priuilegiorum concessorum Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia, à Gregorio XIV. cuius diploma modò impressum, & auctoritate S. D. N. Vrbani VIII. confirmatum, & roboratum hic apponitur, maximè cùm inter Constitutiones

eiusdem Gregorij nondum impressum habeatur.

GREGORIVS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Romanum deceat Pontificem, vt ad charitatis, & alia pietatis opera, quæ in Hospitalibus, præsertim in hac Alma Vrbe erectis, & institutis, ex piis Christi fidelium eleemosynis quotidie fiunt, ac etiam maiora de cætero, si fieri poterit, exercendum ipsi Christi fideles, necnon Superiores, & alij Ministri, & Officiales Hospitalis nouiter in ipsa Vrbe erecti, & instituti, in eo degentes, & infirmis in eorum infirmitatibus seruientes, ac charitatis, & pietatis opera huiusmodi inibi etiam exercentes incitentur, non solùm hucúsque per Romanos Pontifices ipsi nouiter erecto Hospitali, & ab eo etiam extra Vrbem aliis Hospitalibus institutis concessa confirmare, sed etiam maiora, quæ adhuc non eis, sed aliis Hospitalibus ipsius Vrbis antea institutis, & eorum Superioribus, & Ministris, ac aliis Officialibus, & seruitoribus, per ipsos Pontifices concessa sunt, eidem sic instituto, & ab eo dependentibus Hospitalibus communicare, & concedere, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Cùm autem in Ecclesia S. Ioannis Colauiti in Insula de Vrbe, vnum Hospitale Ioannis Dei nuncupatum, auctoritate Apostolica nouiter erectum, & institutum sit, quod, vt accepimus, per dilectos filios, Maiorem nuncupatum, & alios Confratres, qui certum eis ab hac Sancta Sede designatum habitum deferunt, & sub habitu professionem emittunt Regularem, ac sub Regula sancti Augustini Altissimo famulando inibi degunt, regitur, & gubernatur, & in quo infirmi ad illud recurrentes, recipiuntur, eísque in eorum infirmitatibus per ipsos, Maiorem, & alios Confratres prædictos, necessaria cum omni, qua ipsi possunt, charitate, & pietate eleemosynas quotidie à Christi fidelibus pro ipsis infirmis petendo, & eas pro eis conuertendo ministrantur: ideóque Nos ipsum Hospitale, ac alia ab eo dependentia Hospitalia, & eorum Superiores, & alios Ministros, ac Officiales, vt huiusmodi charitatis, & piis operibus exercendis, non solùm ipsi continuent, sed maiora, si fieri poterunt, exercere studeant, specialibus fauoribus, & gratiis decorare, & prosequi volentes, ac eos a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsius Maioris, & aliorum Confratrum præfatorum, Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, ac ex certa etiam Nostra scientia, omnia, & singula priuilegia, gratias, & indulta, à fel. record. Pio V. & Gregorio XIII. à Sixto V. Romanis Pontificibus, dicto in dicta Vrbe instituto Hospitali, ac Maiori, & aliis Confratribus præfatis, aliis Hospitalibus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, ac aliis personis dictorum Hospitaliũ, & cuiuslibet eorum, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis expeditas literas, concessa, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, Et insuper omnia, & singula tam spiritualia, quàm temporalia priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatésque, & indulgentias, etiam plenarias, aliáque indulta à supradictis, & aliis quibusuis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma Breuis literas, aut eorum solam signaturam sancti Spiritus, & aliis Hospitalibus dictæ Vrbis, & eorum Superioribus, Rectoribus, Administratoribus, & Ministris, ac Officialibus, & personis quomodolibet concessa, quorum omnium tenores, ac de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ipsi Hospitali Ioannis Dei, ac aliis Hospitalibus ab eo dependen. & per totam Italiam, ac etiam vbilibet institutis, & eorum Maiori præfato, vel Superiori, ac aliis Confratribus, & Ministris, ac Officialibus, & infirmis, aliísque ipsorum Hospitalium personis, specialiter, & expressè, ac si ea omnia aliis Hospitalibus, & aliis præfatis concessa per ipsos Romanos Pontifices, ipsi Hospitali Ioannis Dei, & ab eo dependen. & aliis huiusmodi concessa eisdem auctoritate, & tenore communicamus, ac perpetuò concedimus, itavt ipsa Ioannis Dei, & alia Hospitalia præfata, ac eorum Superior, & alij prædicti illis omnibus pariformiter, & æquè principaliter vbilibet vti, frui, & gaudere liberè valeant. Et insuper eidem Maiori Confratri d. Hospitalis Ioannis Dei in Vrbe instituti, nunc & pro tempore existenti, vt quæcunque alia Hospitalia in tota Italia, ac aliàs vbilibet nunc, & pro tempore instituta, & instituenda, eorúmque Rectores, & Gubernatores, ac Ministros, & Officiales dicto Hospitali Ioannis Dei in Vrbe instituto aggregare, ac omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertatésque, & indulgentias, aliáque indulta ei, & dicto Hospitali Ioannis Dei, ac aliis ab eo dependentibus Hospitalibus, & personis per Nos communicata,

communicata, & conceſſa, communicare, ac concedere; liberè, & licitè valeat, concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem impartimur, & ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari debere: irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchæ Alexandrino, & Epiſcopo Amerin. ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, per præſentes motu ſimili committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes litteras, & in eis contenta quæcunque, dum, & quando, ac quoties opus fuerit, & pro parte dicti Maioris, & Confratrum, ac aliorum ſupradictorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate Noſtra eos, & eorum quemlibet dictis priuilegiis, exemptionibus, facultatibus, gratiis, & indultis, ac præſentibus literis, & in eis contentis pacificè frui, & gaudere, eáque omnia firmiter obſeruari, non permittentes eos deſuper per quoſcunque quomodolibet moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, illas etiam iteratis vicibus aggrauando, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus præmiſſis, & felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris Noſtri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad Iudicium non trahatur; ac quibuſuis aliis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuſuis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibúſque, & aliis decretis, ac clauſulis, etiam motu proprio conceſſis, confirmatis, & etiam innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, tenores huiuſmodi, ac de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, ſeu copiis etiam impreſſis, & manu alicuius Notarij publici, & alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides in Iudicio, & extra, ac vbilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 17. April. 1591. Pontificatus Noſtri, anno 1.

M. Veſtrius Barbianus.

42 Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. & Clericorum de Sommaſcha, & Societatis IESV, per ſpecialem Bullam, & priuilegium Clementis VII. quod incipit. *Dudum pro parte veſtra*, ſub Datum Bononiæ, die 7. Martij, 1533. ita habetur *in Conſtitut.* 38. dicti Clementis VII. §. 12. *Bullarij nou.* Laërtij Cherub. *tom.* 1. in his verbis.

Ac inſuper vobis, quod omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, quorumuis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus quomodolibet conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorũ remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, vti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus vtamini, potiamini, & gaudeatis, ac vti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis indulgemus. Ac priuilegia, indulgentias, prærogatiuas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, &

& in genere etiam communicatiuè concessa, vt præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.

Habet insuper hæc Congregatio communicationem priuilegiorum aliorum Ordinum, viuæ vocis oraculo eisdem Ordinibus concessorum, vt affirmat Alexander Peregrinus 1. *part. Compend. priuil. eiusdem, tit. communicatio*, §. 1.

Præterea Præpositi inferiores prædictæ Congregationis, vt testatur Peregrinus *eodem loco*, §. 3. de licentia Patris Generalis, possunt communicare quibusuis Professis illius Congregationis gratias sibi communicatas à Generalibus.

Insuper Sacerdoti Nouitio, non minùs quàm Professo, ex eodem Peregr. *loco cit.* §. 4. communicari potest facultas absoluendi externos; & hoc probat auctoritate Henriq. *lib. 7. cap. 22. n. 7.* qui allegat Claud. *verb. communio*, §. 5. & Betoard. *verb. gratia*, §. 3. Felician. *in tract. de censur. tit. de priuil. cap. 15.* Horat. Mandos. *de priuil. ad instar*, gloss. 2. *in fin.* & gloss. 7. n. 36.

Præterea, Patres huius Congregationis, teste eodem Peregr. *loco cit.* §. 5. Participes sunt omnium ieiuniorum, ac aliorum quotumcunque spiritualium bonorum, & piorum operum, quæ in omnibus Religionibus, ac vbicunque in toto Orbe pro tempore fiunt, per communicationes cum aliis Religionibus, & Ordinibus.

43 Clerici Regulares de Sommascha retinent communicationem priuilegiorum Mendicantium, ex Bulla Pauli V. quæ incipit. *Ex quo Diuina Maiestas, tom. 5. Bullary noui* Laërtij Cherub. *constitut.* 37. §. 1. sub Datum Romæ, apud sanctum Petrum. die 9 Nouembris, 1607. anno tertio sui Pontificatus in his verbis,

Cùm itaque, sicut accepimus, dilectorum Filiorum Congregationis, & Clericorum Regularium Sommaschæ, aliàs S. Maioli nuncupatorum, fortiores quotidie vires (adiuuante Domino) in militantis Ecclesiæ Castris appareant, vt Clerici Congregationis huiusmodi, eò feruentiùs adhuc pugnare, studeant, quo maioribus se viderint spiritualibus gratiis fore munitos, ipsos, & eorum quemlibet, à quibusuis excommunicationis, &c. censentes per alia quæcunque priuilegia, & gratias iisdem Congregationi, & Clericis hactenus quomodolibet concessa, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, fauores, facultates, declarationes, immunitates, exemptiones, libertates, cæteràsque gratias, præeminentias, & indulta cuiusuis generis existentia spiritualia, & temporalia, qualiacunque illa sint (excepta tamen exemptione à iurisdictione Ordinariorum) quibus Mendicantium Ordinum Congregationibus, eorúmque possessoribus, ac eorum Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, & Regularibus locis: necnon dilectis filiis earundem Religionum, & Congregationum Generalibus, Præpositis, Superioribus, Prælatis, & Capitulis, tam Generalibus, quàm Prouincialibus, Fratribus, Nouitiis, Conuersis, Donatis, ac quibusuis eorum, & earum personis, in quibuscunque Mundi partibus existentibus, & illorum intuitu, etiam per viam communicationis, vel extensionis, aut aliàs quomodolibet per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, seu per Nos, & successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concessa sunt, & conceduntur, ac quibus singulæ Congregationes prædictæ, eorúmque Monasteria, Ecclesiæ, Domus, & loca, ac Superiores, Fratres, & personæ huiusmodi, de iure, vsu, consuetudine, vel priuilegio, aut concessione Apostolica, vel alia quauis auctoritate in genere, vel specie, ac tã coniunctim, quàm diuisim, aut aliàs quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere possent, vel poterunt quomodolibet in futurum, quarum concessionum tenores præsentibus pro expressis habentes, ac si de verbo ad verbum insererentur, etiam si talia sint, & forent, quæ specialem, & indiuiduam requirerent mentionem, seu particularem insertionem (quarenus sint in vsu, & non sint reuocata, neque sub vllis reuocationibus comprehensa, ac sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduersentur) ad eamdem Congregationem Sommascham, seu S. Maioli, ac singulos illius Conuentus, illorúmque Superiores, Præpositos, Prælatos, & quascunque personas, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuò extendimus, illáque eis communicamus, & denuò concedimus, & suffragari volumus, & declaramus.

44 Clerici Regulares Minores, & eorum Prælati potiuntur omnibus priuilegiis Theatinorum, ex diplomate Gregorij XIV. sub Datum Romæ, apud S. Petrum; die 18. Febr. 1591. Pontific. sui anno 1. in hoc tenore;

Romanus Pontifex, personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim Regularium vota, Religionis propagationem, & augmentum respicientium, ad exauditionis gratiam libenter admittit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Presbyterorum, & Clericorum Congregationis Clericorum Regularium Minorum nuncupatorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm ipsi cupiant pro illorum Congregationis augmento, vt ipsi in via Domini, sub suaui Religionis iugo, Deo dante, plurimum proficere possint, omnia priuilegia, gratias, facultates, tam spirituales, quàm temporales, ac indulta Congregationi Presbyterorum Theatinorum nuncupatorum, concessa, eorum Congregationi huiusmodi concedi, Nobis humiliter supplicari fecerunt; quatenus eorum desiderio huiusmodi annuere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur.

Clerici

45 Clerici Regulares Sancti Pauli Decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, vt habetur *in conſtitutione* 5. Pauli III. quæ incip. *Dudum felicis recordationis*, edita anno 1535. 8. Kal. Auguſti, Pontificatus ſui, anno 1. ſub Datum Romæ apud S. Marcum; ita habetur *in Bullar.* Laërt. Cherub. *tom.* 1. §. 12. ſub his verbis.

Necnon, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac perſonæ, & loca eorum, quorum tenores, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus; itaut literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratiis eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis (mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, & diebus) ad libitum veſtrum expediri poſſint perinde, ac ſi omnia illa, & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem, de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent; Vos, perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Vobis per has noſtras literas, tenore præſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

46 Clerici Regulares Miniſtrantes infirmis, omnium priuilegiorum, facultatum, libertatum, indultorum, fauorum, tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſorum, communicationem habent, vt colligitur per memorabilem Bullam Gregorij XIV. ſub Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Domini 1591. 11. Kal. Octobris, Pontificatus ſui anno 1. vt ex verbis, §. 26. manifeſtè colligitur, & ſunt, quæ ſequuntur;

Necnon etiam, eidem Camillo, & ſociis, ac pro tempore exiſtentibus Præfectis Generalibus, aliiſque omnibus, & ſingulis perſonis dictæ Congregationis, vt omnibus, & ſingulis quibuſcunque, etiam ſpeciali nota dignis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, prærogatiuis, conceſſionibus, & gratiis quorumuis, etiam Ciſtercien. Cluniacen. & Sancti Benedicti Monachis, Clericis Regularibus, ac Presbyteris Collegialibus Societatis Ieſu, & Canonicis Congregationis Lateranenſis, ac quibuſcunque aliis Clericis Regularibus, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, & Congregationum Fratribus, & perſonis, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicatiuè, per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ac Sedem præfatam quomodolibet conceſſis; quæ tamen ſunt in vſu, nec ſub vllis reuocationibus comprehenſa, neque Decretis dicti Concilij, nec ipſius Congregationis Regularibus inſtitutis contraria, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſiones, & iniunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet vti, potiri, frui, & gaudere poſſunt, aut poterunt, quomodolibet in futurum, perpetuis futuris temporibus, vti, potiri, frui, & gaudere, ac illorum omnium participes eſſe poſſint, & debeant pariformiter, & æquè principaliter, abſque vlla prorſus differentia; perinde ac ſi Congregationi, Præfectis, Sociis, ac perſonis, & eorum Domibus, & Eccleſiis, vel Oratoriis huiuſmodi nominatim, & ſpecialiter, ac generaliter conceſſa fuiſſent.

Idem habetur apud Hieronymum à Sorbo *in Additionibus ad Compendium Mendicantium, tit. communicatio priuileg.* & apud Eman. Roderic. *tom.* 1. *quæſt. Reg. quæſt* 55. *art.* 11.

47 Congregatio Clericorum Regularium, Pauperum Matris Dei, Scholarum piarum, habet communicationem omnium gratiarum, immunitatum, libertatum, facultatum, & indultorum, tam ſpiritualium quàm temporalium, Ordinibus Mendicantium, illorúmque Superioribus, Profeſſoribus, Eccleſiis, Monaſteriis, & Regularibus locis, etiam per viam communicationis, vel extenſionis, per quoſcúnque Rom. Pont. in genere. vel in ſpecie, tam coniunctim, quàm diuiſim conceſſorum; dummodo ſint in vſu, & non ſint reuocata, & Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis non repugnent, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed æquè, & pariformiter; perinde ac ſi prædictæ Congregationi nominatim, & in ſpecie concceſſa fuiſſent, ita habetur in Bulla Gregorij XV. ſub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, anno 1622. die 15. Octobris, Pontificatus ſui 2. quæ eſt 5. Conſtitutio eiuſdem, *In libello priuileg. eius Congreg.*

48 Fratres S. Antonij Viennen. Ordinis S. Auguſtini, multis potiuntur priuilegiis, & gratiis, præcipuè omnibus indultis, & Immunitatibus aliis Ordinibus conceſſis per ſpeciales Bullas Vrbani IV. Gregorij X. Benedicti XI. Nicolai IV. Martini V. Calixti III. Pij II. Sixti IV. Alexandri VI. Iulij II. & aliorum Summorum Pontificum, vt *in authentico libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis*, videri poteſt, & quòd ſupradicti Pontifices, huic Ordini multas contulerint gratias teſtatur Bulla ſecunda in ordine Clementis VII. *tom.* 1. *Bullarij noui* Laërtij Cherubin. quæ Incipit. *Rationi congruit*, ſub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Dominicæ Incarnationis 1523. 6. Kal. Decembris, Pontificatus ſui, anno. 1.

49 His poſitis dubitari poteſt, vtrùm Moniales, etiam gaudeant priuilegiis Religionis, quam profitentur; cui dubitationi reſpondeo, quòd Sixtus IV. (vt colligitur ex *Libro Monum. Ordin. impreſſ.* 1. *fol.* 66. & *in* 2. *fol.* 148. *conc.* 371.) ſtatuit, quòd Monaſteria & loca Monialium Sanctæ Claræ, & S. Dominici eorúmque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, Procuratores, Syndici, Oblati, & vtriuſque ſexus Tertij Ordinis de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem priuilegiis, & immunitatibus, indultis ſpiritualibus,

&

& temporalibus Fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum Professotibus, domibus, & locis, ac Procuratoribus, & Syndicis, & Oblatis, & Conuersis, seu aliis quomodolibet per Prædecessores suos, aut per ipsummet Sixtum hactenus concessis, & in posterùm concedendis, quauis auctoritate (quatenus earum sextui, & statui non contradicant) liberè, & licitè vti possint, & debeant in omnibus,& per omnia prorsus, & sine vlla differentia, ac si eisdem Monasteriis, locis, & personis prædictis, nominatim concessa forent, & concederentur expressè. Idem affirmat Miranda *tom.2. Manual. Prælat. quæst.46.art.2.* circa quam communicationem notandum est cum Roderic. *quæst.Regular. tom. 1. quæst.55. art.13.* quòd in ea solùm indulgentur priuilegia concedenda Minoribus, & Prædicatoribus, ipsis Monialibus, per Sixtum IV. non autem concedenda per Successores Sixti IV. Ideò ad ampliorem communicationem recurrendum est.

Nam Bonifacius VIII (prout habetur *in Compend. priuileg. Mendicant. in verb. Moniales,§.4.*) Statuit quòd si quæcumque Moniales commissæ fuerint gubernationi fratrum Minorum,virtute alicuius Indulti Apostolici,Moniales sic commissæ gaudeant priuilegiis concessis, & concedendis prædictis Fratribus; & certum est Moniales Sanctæ Claræ,virtute Indulti Apostolici, commissas fuisse gubernationi Fratrum Minorum.

Item Clemens VII. sub Annulo Piscatoris, die 30.Maij, anno Domini 1520. Pontificatus sui anno 2. prout refert Christophorus à capite Fontium, apud Rodericum *quæst.Regular.tom.1.quæst.55. art.1. & art.13.* omnia priuilegia concessa, & concedenda, quibuscunque Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus, sicut indulsit Fratribus Minoribus Regularis Obseruantiæ, ita etiam indulsisse Sororibus Sanctæ Claræ.

Quo verò ad Moniales Prædicatorum, Leo X. eis concessit omnia priuilegia concessa, & concedenda Ordini Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum Ordinibus, vt per Eman.Roder. *quæst. Regular. tom.1. quæst.55. art.1. & artic.13.*

Moniales etiam nostri Ordinis Vallis Vmbrosæ, gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi nostræ concessis, vt manifestè constat ex memorabili priuilegio Iulij II. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus sui anno 4. cuius tenor videatur *in fine huius Primi Tomi.* idipsum habetur in Bulla Eugenij IV. eidem memorabili priuilegio Iulij II. inserta.

Similiter Moniales Sanctæ, & immaculatæ Conceptionis priuilegiis communicationis Fratrum Mendicantium, per indultum Leonis X.qui motu proprio & ex certa scientia concessit Monialibus S. & immaculatæ Conceptionis Gloriosæ Virginis Mariæ, sub obedientia Fratrum Minorum degentibus, vt omnibus,& singulis priuilegiis, concessionibus prærogatiuis,libertatibus, immunitatibus,exemptionibus, fauoribus, gratiis, & indultis spiritualibus,& temporalibus per ipsum Leonem, & Sedem Apostolicam Fratribus dicti Ordinis, & Monialibus Sanctæ Claræ,& Sororibus Tertij Ordinis S. Francisci quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Fratres, & Moniales, & Sorores huiusmodi de iure, vel priuilegio, aut consuetudine patriæ vtuntur, potiuntur, & gaudent, seu vti, potiri, & gaudere, quomodolibet poterunt in futurum (quæ omnia pro expressis, & indiuiduè enarratis haberi voluit) prædictæ Moniales in supradicta obedientia permanentes vtantur, potiantur, & gaudeant, ac vti, potiri, & gaudere possint in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsis concessa fuissent: sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, seu delegatos in foro contentioso, ac per quoscunque Confessores suos in foro conscientiæ, dum & quoties opus fuerit interpretari, iudicari, & definiri debere, ex Eman. Roderic. *quæst. Regular. tom.1. quæst.55. artic.15.* & Mirand. *Manual. Prælatorum, tom.2. quæst.46. artic.2.*

Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum, per indultum Leonis X.qui concessit prædictis Sororibus Tertij Ordinis, quòd possint gaudere, & potiri omnibus, & singulis priuilegiis, gratiis, prærogatiuis, exemptionibus, & indultis, sub quibuscunque verborum formis, concessis & concedendis Monialibus Sanctæ Claræ,super quo dat Conseruatores, vt per Mirand. *loc.cit.*

Et Innocentius VIII. extendit, seu communicauit gratias, & indulta concessa Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis in communi viuentibus, etiam in illis, qui viuunt in particulari, vt *in libro Monument. Ordinum, 1. impress. fol.44. & in 2. fol. 69. conc.146. & in suppl. fol.100. conc.375.* Quæ concessio, etsi vnum præsupponat, aliud tamen determinat;præsupponit namque, quòd multa concedantur Fratribus, & Sororibus Tertij Ordinis, prout videre est in Bulla Sixti IV. in qua vtriúsque sexus Tertij Ordinis personis concedit Summus Pontifex, quidquid concessum est Ordini Eremitarum Sancti Augustini,necnon Ordini Carmelitarum, & Ordini Seruorum Beatæ Mariæ ab Apostolica Sede, vt habetur *in d. lib. Monument. Ordinum, in 1. impress. fol.105. & in suppl.fol.118.conf.48 3.*

Illud verò, quod decernit, & statuit, est, quòd huiusmodi gratiæ, & facultates intelligantur concessæ, etiam illis, qui viuunt in particulari. Et Collector priuilegiorum Mendicantium probat ex litera Bullæ aureæ Sixti IV.quòd priuilegia,quæ inueniuntur concessa Tertiariis Sororibus, ibi, *Ad Tertiarias viuentes in particulari*, extendantur, sicut extenduntur postea per Innocentium VIII.

Sed addit, dicens. Quoad Tertiarios vtriusque sexus (quidquid sit de temporibus retroactis) in præsenti sunt in triplici differentia,prout Leo X.in Concilio Lateranensi distinxit, & habetur *in Supplemento Ordinis, fol.26.conc.84. & 87.*

Primi sunt viuentes collegialiter, & isti gaudent priuilegiis, sicut Fratres Mendicantes, absque alia differentia, in quantum eorum capacitas permittit.

In secundo gradu sunt Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & habitum Tertiariorum gestantes: & hæ pariformiter gaudent, vt primi, nisi in his, quibus expressè diceret Papa, quòd solum concedit pro viuentibus in Congregatione; saltem post Innocentium VIII. Nam de concessis vsque ad sua tempora cum tali expressione, vel restrictione ipse Innocentius omnes pacificauit.

Vltimi sunt Coniugati, aut qualitercunque à præfatis duabus speciebus distincti. Et isti de omnibus indulgentiis Mendicantium habent illa, quæ per Concilium Lateranense, non fuerunt sibi sublata;ex quo habent omnia spiritualia, scilicet indulgentias. Concilium Lateranense, (prout refertur *in Supplemento, fol.26. conc.86.*)Statuit, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis in propriis domibus habitantes, valeant sepulturam eligere vbi voluerint; & quòd die Paschatis tantùm Eucharistiam, necnon extremam vnctionem, cæteraque Ecclesiastica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) à proprio

proprio Sacerdote parochiali recipere debeant, & voluit, quòd ad onera, quæ laicis incumbunt perferenda, teneantur, ac quòd in foro seculari coram Iudicibus secularibus conueniri possint: & insuper decreuit, quòd prædicti Tertiarij in propriis domibus habitantes, nullatenùs admittantur tempore interdicti, ad audienda Diuina in Ecclesiis Ordinum, quorum sunt Tertiarij; si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foueant, aut dantibus auxilium, consilium, vel fauorem, quomodolibet præstiterint.

Quibus ex mente Collectoris, potest addi alia differentia, illarum Tertiariarum, scilicet, quæ cum Claustralibus habitant. Ipsæ enim secundùm determinationem Leonis X. de qua *in Supplemento fol. 16. conc.* 87. gaudent priuilegiis, quibus gaudent Fratres Ordinis Tertiarij. Ex quibus ipse Collector infert, quòd etiam Tertiarij coniugati in particulari viuentes, gaudent priuilegio canonis, *Si quis suadente*, quia habent modum viuendi approbatum à Sede Apostolica. Et ait hanc esse Doctorum sententiam, & esse notandum, quia multoties non aduertitur circa tale priuilegium.

Aduertendum tamen est, quòd multa inueniuntur concessa Tertiariis sub obedientia Fratrum Minorum viuentibus, prout videre est ex litteris Apostolicis, super hoc emanaris, de quibus non est ambigendum, quòd gaudeant etiam postquam ab obedientia obseruantiæ, sunt separati: vt sunt Moniales Tertij Ordinis, quæ post Pium V. se Ordinariis subdiderunt, & ab obedientia Prælatorum Ordinis Minorum se abstraxerunt, quæ non obstante recessu à tali obedientia gaudent dictis priuilegiis; cùm nulla sit differentia inter obedientiam Prælatorum Minorum, & obedientiam Ordinariorum; de similibus enim, siue connexis idem est iudicium, *cap. inter cæteras, de rescript. cap. translato, de constit. cap. in causa, de re iudic.* & vbicunque est eadem ratio, ibi debet esse eadem iuris dispositio, *l. illud, ff. ad l. Aquiliam, l. à Titio, ff. de verborum oblig.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbatia, siue Congregatio Regularium communicans alterius Religionis priuilegia, intelligatur etiam communicare ea, quæ alicui speciali illius Religionis Conuentui, siue loco, aut personæ particulari concessa sunt.

SVMMARIVM.

1. *Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa.* Sed limita, vt num. 4. 5. 6.
2. *Priuilegia concessa Religiosis particularibus vnius Ordinis, non extenduntur per communicationem ad Religiosos eiusdem, vel alterius Ordinis.*
3. *Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensat.*
4. *Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non communicantur cæteris Ecclesiis; tam eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum.*
5. *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset.*
6. *Priuilegia exorbitantia, & quæ rarè conceduntur, per generalem communicationem, non participantur*, & num. 7.
7. *Priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis an extendatur ad aliam eiusdem Religionis.*
8. *Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monasteriis, locis, & personis Ordinis.*

ANtequam ad materiam deueniamus, duximus aduertendum, Bullam pro Canon. Regol. Lateran. quam *præced. Quæst.* n. 1. inserendam promisimus, opportuniorem existimasse pro materia *Quæst. 3. n. 1. Disp. seq.* 18. & *ibi* videatur.

1 Abbatia, vel Congregatio Monachorum, habens indultum Communicationis priuilegiorum alterius Religionis, intelligitur etiam communicare concessiones, & priuilegia alicui speciali loco, aut Conuentui eiusdem Religionis concessa.

Hæc assertio probatur ex priuilegio concesso ab Alexandro VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ, anno Domini 1501. Kalend. Aprilis, Pontificatus sui anno 9. & ad nostram Congregationem Vallis Vmbrosæ extenso, ac de verbo ad verbum concesso à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontificatus sui anno 4. vbi voluit vt cuiusuis particularis Monasterij communia sint, & ad illa extendantur, prout ipse Summus Pontifex per eamdem Constitutionem extendit, quando ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt.

Idem habetur ex priuilegio concesso à Pio IV. Ordini Diui Hieronymi in Hispania, 4. Kalend. Augusti, Pontificatus sui anno 6. vbi dicitur, quòd ad instantiam Inuictissimi Regis Philippi Hispaniarum II. huius nominis, omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, & prærogatiuas, indulta temporalia, fauores, & gratias Ordinis, singulis, & cuius Monasterio, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores, ac per se, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos, & Nuncios in genere, vel in specie concessa ad omnia, & singula Monasteria Ordinis, tam virorum, quàm mulierum, quibus in specie concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionis, & indultorum prædictorum aliàs, quàm vt præfertur, suberant ad id, vt ipsa Monasteria illis pariformiter vti, frui, & gaudere possint, & debeant, perinde, ac si eis specialiter concessa fuissent, auctoritate Apostolica extendit, & ampliauit, illáque inter omnia, tam virorum, quàm mulierum Monasteria Ordinis, in omnibus, & singulis communicauit, habetur in *Compendio priuilegiorum dicti Ordinis, titul. extensio priuilegiorum.*

Ex quo Indulto constat, in prædicto Ordine Diui Hieronymi fieri communicationem priuilegiorum, non tantùm generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum; verùm etiam particularibus Monasteriis eiusdem Ordinis concessorum: etiam iis Monasteriis, quibus in specie priuilegia ipsa concessa non sunt, & in quibus aliæ causæ concessionum, & indultorum prædictorum aliàs suberant; adeò quòd omnia, & singula Monasteria gaudent priuilegiis, & gratiis cuilibet Monasterio in parti culari impartitis.

Quæ concessio extenditur ad omnes, & singulas Monachorum Congregationes, cæterósque Ordines communicantes priuilegia dicti Ordinis S. Hieronymi: ac cùm per priuilegiorum communicationem, omnia priuilegia fiant propria illarum Congregationum, & Ordinum, qui simile obtinent priuilegium, non solùm concessa, sed etiam in posterum concedenda, clarè constat, quòd omnes Monachorum Congregationes, ac quæcunque Religiones

habentes indultum communicandi priuilegia alterius Congregationis, vel Ordinis, vti, & gaudere possunt in omnibus suis Domibus, ac Conuentibus particularibus, concessionibus, ac gratiis alicui ipsius Congregationis, vel Ordinis, Abbatiæ, Conuentui, siue loco speciali indultis.

2 Est autem hic aduertendum, quòd cùm prædictum indultum Pij I V. solùm concedat, vt priuilegia tradita particularibus Monasteriis, omnibus, & singulis eiusdem Ordinis Monasteriis concessa, censeantur, non est intelligendum, nisi in casu, in quo ibi est sermo; cùm maximè iuris terminos excedat: & propterea cùm nec in eo dicatur, vt priuilegia concessa Fratribus particularibus dicti Ordinis, extendantur ad alios ipsiúsmet Ordinis Religiosos; non erit censendum gratias, & priuilegia particularibus Monachis, vel Regularibus indulta, omnibus aliis Religiosis communicari.

Tùm quia Leo X. declarauit concessionem Iulij II. Fratribus Ordinis Eremitarum Sancti Augustini factam, debere intelligi, quòd gaudeant prædicti Fratres priuilegiis generaliter Congregationibus, & personis, & locis Congregationum, vel Ordinis concessis, vt habetur *in Supplemento, fol.59. concess.157.* quæ declaratio, quantùm ad hoc viget.

Tum etiam quia contrarium affirmando nonnulla absurda, atque inconuenientia sequerentur, ac omnis Religiosorum obseruantia funditus euerteretur.

3 Sæpè enim Sedes Apostolica ex iustissimis causis aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensat, si autem prædictum priuilegium dicto Ordini Diui Hieronymi concessum, de indultis particularibus Religiosis concessis intelligendum esset, cæteri Regulares, etiam in quibus eædem rationes, & causæ non habent locum, allegarent pro seipsis dispensationem, ac exemptionem eum particularibus Religiosis factam æquè, ac si Sedes Apostolica ipsis specialiter indulsisset; quod esset maximè inconueniens, nec vllo modo admittendum ex Roder. *quæst. Reg. tom.1. quæst.55. art.18. vers. aduertendum tamen*, Mirand. *in Man. Prælat. tom.2. quæst.46. art.1.* Ioan. de la Cruz, *de statu Relig. lib.2. cap.4. dub. vnic. concl.3. illat.1.*

4 Ex quibus elicitur, quòd per priuilegium communicationis generaliter concessum, Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ Regularium concessa non communicantur cæteris Ecclesiis, tam cæterorum, quàm eiusdem Ordinis; licet per priuilegia superiùs adducta, concessa vni domui censeantur concessa omni-
5 bus; Tum quia in generali concessione non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non
6 esset, *reg. in generali.* 81. *de regul. iur. in 6.* Tum etiam quia per priuilegium communicationis generaliter concessum, non communicantur priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, vt dixit Rota *decis. 214. part. 2. Recent. & decis. 55. num. 14. & 15. part. 1. Diuers.* & *in vna Valentina Decimarum*, 28. *Nouemb.* 1603. *coram Card. Lancellotto, & in Toletana Decimarum 16. Nouembr.* 1605. *coram Iusto. & in vna Mediolanen. Decimarum* 10. *April.* 1606. *coram Illustriss. D. Coccino Decano, & in Vrbinaten. decimarum* 25. *Iuny* 1618. *coram Eminentiss. D. Card. Pamphilio tunc, quæ in fin. operis sunt dec. 89. 90. & 95.*

At Altaria priuilegiata rarò conceduntur à Sede Apost. ergo, &c. Quod etiam patet ex communi vsu, & stylo Curiæ, de quo testatur Laur. de Peirin. *in declarat. priuil. 8. à Paulo III. suo Ordin. Minim. concess. num.2. tom.1.* Ex quibus resoluitur dubitatio, quæ frequen-
7 ter contingere solet, nimirum, an priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis, extendatur etiam ad alias Prouincias eiusdem Religionis.

Nam si priuilegium conceditur determinato loco, vt pote, pro tali Prouincia, tunc priuilegium valet pro illa sola, & non pro aliis, vt tradunt omnes Iuristæ, quos refert Suar. *de legib. lib.8. cap.26.* dicens seruandum esse tenorem priuilegij, præsertim si priuilegium, ex parte materiæ, & obiecti statuat determinatum locum. Iason. *in l. beneficium, num.* 18. & 24. *ff. de constit. Princip.* Surd. *dec.* 274. *ad fin. c.* 1. & 2. *de priuil. in 6.* Rot. *decis.* 663. *num.* 2. *part.* 1. *Recent.*

Et facit ad hoc, quòd priuilegium specialiter quibusdam concessum, vt diximus, generaliter obseruari non debet, *l.3. in fin. C. de legib. l. ius singulare. ff. eod.* Rota *in Hispalen. decimarum,* 20. *Iuny,* 1594. Mantic. *impress. apud eundem, dec.* 284. *num.* 5. & sic in terminis nostræ dubitationis facit text. valde notabilis, *in cap. cùm capella de priuil.* per quem text. disponitur quòd priuilegium concessum vni Ecclesiæ, vel prouinciæ, seu loco, nequit trahi ad aliam Ecclesiam, siue Prouinciam, vel locum.

Non obstat si obiiciatur, quòd in eadem Religione, licet alterius Prouinciæ datur communicatio priuilegiorum, & quòd vni Prouinciæ, conceditur, extenditur ad alias per communicationem: respondetur enim talem communicationem, non habere locum in exorbitantibus, vt diximus, & quæ rarò conceduntur, vt est Rotæ *decis.* 214. *part.* 2. *Recentior. & decis.* 55. *num.* 14. & 15. *part.* 1. *Diuers. & in Valentina* 28. *Nouembris* 1603. *coram Illustriss. Cardinale Lancellotto. & in Toletana* 16. *Nouembr.* 1605. *coram Iusto supracitato num.6.*

Vnde (sicut diximus) si priuilegium loquatur in casu materiæ determinatæ, tunc ad illum casum solum, & non ad alium extendi potest; e.g. si Papa concederet vesci lacticiniis, & ouis diebus prohibitis, in Hispania non extenderetur tale priuilegium ad Italiam, & Galliam. Hanc sententiam tradunt communiter Doctores per text. *ex l. hoc modo, ff. de condit. & demonstr.* Henriquez *lib.7. de indulgent. cap.14.* & Azor. *part.1. instit. moral. lib.5. cap.22.*

8 Ex his etiam resolutum restat, priuilegia, quæ communicantur alicui Ordini, communicari etiam omnibus Monasteriis, locis, & personis illius Ordinis; nam pro ordinibus omnium Mendicantium, illorúmque Ecclesiis, Monasteriis, domibus, locis, singulísque personis adest priuilegiorum vniuersalis communicatio, tam concessorum, quàm concedendorum per speciales literas Sixti IV. Innocentij VIII. Alexandri VI. Iulij II. Clementis VII. ita affirmat Ioannes Baptista Confect. *in Summar. priuil. cap.5.* specialiter autem eorumdem Mendicantium omnium, tam concessorum, quàm concedendorum communicatio, edita fuit à Leone X. per sub Datum Romæ, apud S. Petrum, die 10. Decembris 1519. Pontificatus sui anno 7. quæ habetur apud Ioan. Bapt. Confect. *in Collect. lit. Apost. Bulla* 18. *eiusdem Leonis*, per hæc, quæ ad rem sequuntur verba.

Dudum per Nos accepto, quòd Romani Pontifices prædecessores Nostri aliqui ad Minorum, alij verò Eremitarum Sancti Augustini; alij ad Beatæ Mariæ de monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum Fratres, & domos, iuxta ipsorum vota, deuotionis affectum gerentes, illorum singulis, nonnullas gratias, concessiones indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, ac dona, tam spiritualia, quàm temporalia,

per

per diuersas ipsorum litteras, respectiuè concesserunt. Nos ad singulos Ordines prædictos, singulásque ipsorum Ordinum domos, vbi religiosè viuitur indifferenter absque acceptione personarum, deuotionis affectum, æqua lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia, indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, qualiacunque illa essent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatæ Mariæ, ac Minimorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesias ipsas, & Oratoria, pro tempore visitantibus, cuiuscunque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Præsidentibus, non solùm Generalibus, & Prouincialibus, Fratribúsque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conuersis, Oblatis, & vtriusque sexus personis de Pœnitentia, seu Tertij habitus nuncupatis, à dictis Prædecessoribus, aut à Nobis, ipsisque Successoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus, coniunctim, & diuisim, in genere, vel in specie concessa fuerunt pro sufficienter expressis tunc habentes singulis Ordinibus prædictis illorúmque singulis Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesias, ac Oratoria visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existerent, seu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon Domibus, & Conuentualibus, Fratribus etiam, & Sororibus, vel Monialibus, Conuersis quoque, & Oblatis, ac vtriúsque sexus personis, de Pœnitentia nuncupatis, & aliis singulorum Ordinum prædictorum, Motu proprio, & ex mera nostra scientia, & liberalitate de Apostolicæ auctoritatis plenitudine communicamus.

Illáque omnia, singulis prædictorum Ordinum personis pariformiter communia fuisse, & esse volumus, prout in singulis litteris prædictis pleniùs continetur.

De communicatione verò non Mendicantium, (& præsertim duodecim Congregationum) vniuersaliter quoad Ecclesias, Monasteria, loca, & personas, idem dicendum est, quòd de Mendicantibus hactenùs hic resolutum fuit, cùm ipsi non Mendicantes, & præsertim Duodecim Congregationes communicent in omnibus, & singulis, tam concessis, quàm concedendis, priuilegiis, gratiis, & immunitatibus, tam spiritualibus, quàm temporalibus, per speciales Summorum Pontificum concessiones, & etiam vniuersales Bullas iam indicatas, & per Bullam Pij V. de qua latiùs *in antecedenti Quæsito, num. 16.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares non habentes speciale priuilegium exemptionis ab oneribus, & impositionibus, eximantur ab iisdem, si communicent in priuilegiis cum aliis Regularibus specialem exemptionem à prædictis oneribus habentibus.

SVMMARIVM.

1 *Regulares omnes, tam ex iuris communis dispositione, quàm vigore priuilegiorum sunt exempti à datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus.*

2 *Communicatio priuilegiorum, idem operatur, quod priuilegium in specie concessum.*

3 *Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana, canonizata.*

4 *Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili concessa, comprehendit etiam onera realia.*

5 *Clausula* (in omnibus, & per omnia) *comprehendit quæcunque.*

6 *Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur; nisi expressè dicatur.*

HAnc Quæstionem eleganter disputatam, & omnibus numeris absolutam habemus *in vna Bononien. exemptionis, 15. May, 1618. coram Illustrissimo Cardinali Verospio*, in qua cùm hæc materia benè discutiatur, ideò illam in præsentiarum transcribendam esse, operæpretium duxi.

Coràm Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino Cardinali Verospio.

Bononiensis Exemptionis Veneris 25. Maij, 1618.

LIte coram me inter nonnullos Regulares, & Regimen Bononiens. super exemptionibus introducta, ad instantiam Canonicorum Regularium Lateranensium, & Sancti Saluatoris; Dubitaui, circumscriptis pro nunc eorum laboratoribus, colonis; & emptoribus, necnon subsidio triennali.

1 An ipsi sint ab aliis datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus exempti; Et Rotæ visum fuit affirmatiuè respondendum, cum istis Regularibus, tam ex iuris communis dispositione competat hæc exemptio. *Cap. quamquam de censibus in sexto, cap. 1. de immunitate Eccles. in sexto. Clem. præsenti eodem titulo, cap. 1. de decimis, cap. non minus, & cap. aduersùs, de immunitate Eccles.* Cardin. *in d. cap. non minùs, eod. tit.* Abbas *in cap. Innocamus de censibus, num. 4. & consil. 13. part. 2.* Baldus *in l. 1. num 9. C. de contrah. empt.* Bertazz. *de gabellis, seu vectigal. §. 7. princip. num. 10.* & fuit dictum *in Coregien gabella, coram Iusto, 27. Nouembris, 1602. & in Valentina gabella, 4. Decembris, 1595. coram Cardinali Pamphilio*, & *in Brundusina gabella, 13. Februarij, 1604 coram Penia.*

Quàm vigore Priuilegij ab Eugenio IV. sub Datum Florentiæ, 7. Kal. Martij 1434. Motu proprio concessi Monachis Casinensibus, & per Sixtum IV. Congregationi Lateranensi, necnon per Iulium II. Congregationi Sancti Saluatoris communicati,

2 quæ communicatio idem operatur, ac si dictis Congregationibus fuisset in specie talis exemptio concessa. Oldrad. *cons.* 300. *num.* 8. *& versic. præsertim in facto*, Bertrand. *consil.* 149. *Illud est generale, num.* x. *lib.* 1. *in antiq.* Paris. *cons.* 22. *num.* 5. *lib.* 4. Doctores communiter *in l.* 1. *ff. de leg.* 1. vbi Ioannes Crott. *num.* 13. *versic. vltima conclusio*, Iacobus de Nigr. *num.* 5. *&* 6. *in fin.* Roman. *cons.* 383. *post. num.* 2. Natt. *cons.* 432. *num.* 9. *&* 15. *lib.* 1. Crescent. *dec.* 9. *num.* 5. *vers. secundò quia, de priuileg.* Rota *dec.* 8. *num.* 5. *part.* 2. *Diuers.*

Stantibus præsertim clausulis amplissimis, in eadem communicatione appositis. Aym. *cons.* 294. *num.* 1. Roland. *cons.* 60. *num.* 2. *& seq.* Ioan. Crot. *vbi suprà, num.* 13. Iacobus de Nigr. *ibid. num.* 15.

3 Vnde pluries dicta Communicatio fuit in Rota canonizata, videlicet *in Burgen. iurisdictionis S. Ioannis* 20. *Decembris* 1596. *coram Orano*, & *in Burgen. Procurationum, nona Martij* 1598. *coram eodem.*

Nec potest controuerti priuilegium huiusmodi esse amplissimum, vti conceptum per verba ampliatiua, & generalissima, nimirùm *ab omnibus gabellis, taliis, & datiis, collectis, impositionibus, & oneribus, etiam ad Pontium refectionem, & viarum reparationem, aut ab alio quocunque grauamine, quouis nomine censeatur*: quæ verba sunt apta plenissimam exemptionem, quoad onerum collectarum, & impositionum species importare, Ioan. Andreas *in cap. Episcoporum, sub num.* 7. vbi Gemin. & Archid. *de priuileg. in sexto.*

4 Nec valet dicere communicationem suffragari non posse, tanquam expressè non facta mentione de exemptionibus ab oneribus realibus. Nam satis fuit generalis mentio, cùm simus in materia fauorabili. Paris. *cons.* 22. *num.* 5. *& seq. lib.* 4. Decius *cons.* 3. *num.* 4. *&* 5. cum aliis *suprà allegat.*

5 Tantò magis, quia fuerunt appositæ clausulæ. *In omnibus, & per omnia*, &c. *& absque vlla prorsus differentia*, &c. Ripa *in l.* 1. *num.* 1. *de leg.* 1. & ibi *scrib.* Rot. *dec.* 8. *num.* 5. *part.* 2. *Diuers.* Cresc. *decis.* 9. *num.* 5. *de priuileg.*

6 Non obstat decisio allegata *in Valentina Decimarum*, 28. *Nouembris* 1603. *coram Illustriss. Lancellot.* Ibi enim de exemptione tractabatur à solutione decimatum, quæ tanquam exorbitans à iure communi sub generalitate verborum comprehendi non valebat; quod secus accidit in casu nostro, ex allegat.

Verùm quia non obstantibus dictis exemptionibus pro parte Ciuitatis, & Regiminis Bononiensis prætendebatur, istos Regulares in aliquibus casibus debere contribuere: Domini voluerunt hoc particulari dubio esse discutiendum.

QVÆSITVM IV.

Virùm Communicantes, & participantes priuilegia alicui Ordini concessa, possint illis potiri, etiam contra illum Ordinem, cum quo communicant in priuilegiis.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt.*

2 *Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio, ostenditur.*

3 *Familiares & Donati Fratres, ac alij huiusmodi, quamuis communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem.*

4 *Participantes priuilegiorum communicationem, possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem.*

NVlli dubium esse potest, participantes priuilegia per communicationem, posse eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt, per quorum communicationem ipsi gaudent prædictis priuilegiis. Ratio est, quia per talem communicationem facta sunt sibi propria, ac si ipsis principaliter concessa fuissent, nec potest dici, quòd ea habent dependenter ab aliis, & quomodocunque se gerant circa talia priuilegia, siue eis vtantur, siue non, non obstante vulgata Regula, quòd *priuilegiatus non potest vti suo priuilegio, contra pariter priuilegiatum*, vt *§ sed hac præsenti Auth. de Sanctis Episcopis, l. verum, §. vltimo, cum l. sequenti, ff. de minor.* tunc habet locum talis regula, quando v.g. Canones concesserunt Ecclesiis, aut Monasteriis priuilegium; nam eo casu videtur, quòd obiici non possit aduersus aliam Ecclesiam, aut Monasterium habens simile priuilegium, vt per Roderic. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 55. *artic.* 2. non sic in casu nostro. 2

Secùs autem de illis, qui non sic specialiter, & independenter communicant in talibus priuilegiis, vt sunt familiares, & donati Fratres, & alij huiusmodi. Hi enim, quamuis communicent in priuilegiis, non possunt tamen vti illis contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. Quia quòd in fauorem ipsorum Fratrum principaliter concessum est, non debet in ipsorum odium retorqueri, iuxta text. *in cap. quid per nouale, suncta gloss. de verborum significatione.* 3

Ratio est, quia non ex æquo ipsi gaudent talibus priuilegiis, vt ipsi Fratres; vnde sicut diuersa est ratio, alia debet esse iuris dispositio. arg. text. *l. illud. ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verborum obligat.*

Vnde si Fratres perdiderint aliquod priuilegium, aut non vtantur, amittunt etiam ipsum familiares, & Donati prædicti, quia tales dependenter habent communicationem priuilegiorum à Fratribus, ac propterea principale cessante, nimirum fauore Fratrum, quorum intuito tale priuilegium principaliter valebat; cessat & minùs principale, & accessorium, ex Bartol. *l.* 1. *de legat.* 1. *per omnia exæquata, & l. amicissimus, §. Lucius*, Panormit. *in cap. ex parte, de for. compet. ad finem*, & Bald. *in l. omnia C. de Episcop. & cler.* ita notat Cordub. *in annot. priuileg. verb. communicatio priuileg. vers. tandem*; vbi aduertit, quòd hæc notatio valet ad multa, & ad hoc, quòd secundùm priuilegia sui Ordinis, ac suis Fratribus communicata ab aliis Religiosis, quòd v.g. possint non seruare Interdictum, in festiuitatibus suæ Religionis; etiam si sit Interdictum positum ab illis aliis Religiosis; licèt talis non obseruatio Interdicti sit in eorum præiudicium, quia ex æquo, ac si illis specialiter concessa fuisset, communicata sunt, & facta sua independenter talia priuilegia; de qua re, videatur idem Corduba *loco cit. verb. absolutio quoad seculares*, §. 19. Vnde sequitur id, quod ait Corduba *loc. cit.* respectiuè ad suam Religionem, illud etiam esse dicendum de aliis Religionibus, quoad prædictorum priuilegiorum communicationem. 4

***

QVÆSI

QVÆSITVM V.

Vtrùm quando priuilegium conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si prius illud augeatur: minuatur, vel reuocetur, auctum, & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur.

SVMMARIVM.

1 *Doctores referuntur de hac quæstione agentes.*
2 *Priuilegium quando non per se, & principaliter communicatur alicui Religioni, non potest illa eo vti, nisi secundum modum, iuxta quem eo vtitur principalis.*
3 *Priuilegium quando communicatur directè, per se, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur.*
4 *Forma communicationis priuilegiorum, est attendenda.*

1 HAne quæstionem prolixè disputant Mandos. *in tractat. de priuileg. ad instar, quæst.6.* Roderic. *quæst. Regalar. tom.1. quæst.55. art.19.* latè Azeued. *cons. 36. per tot.* Suar. *de leg. lib 8. cap. 15. num. 5. cum seqq. & cap.16. à num. 11.* D. Barbos. *de clausul. vsufrequen. claus.5. num.8. cum seqq. secundùm Lugdunen. impress.*

Ex quibus breuiter sic distinguendum esse puto. 2 Vel enim communicatio fit non per se, & principaliter, in quo casu planum est, quòd non potest ille, cui communicatur priuilegium eo vti; nisi secundùm modum, iuxta quem illo vtitur ipse principalis, ex generali regula, *cap. translato, de const. & cap. accessorium, de regul. iur. cum similibus*; & ideo aucto, diminuto, vel reuocato priuilegio principali, sequitur necessario augeri, diminui, & reuocari priuilegium in persona eorum, quibus communicatum est, vt bene tradit D.Barbos. *d.claus.5. num.8.*

3 Aut verò priuilegium communicatur non sic dependenter, sed directè per se; & æqualiter; itaut persona cui communicatur, eo vti possit, eodem modo, quo prior poterat, vel ipse posset, si primò, & per se ei fuisset concessum, quæ forma frequentissima est communicationi priuilegiorum inter Religiones vnius scilicet ad alteram, vt latè prosequitur Roderic. *d.quæst.55. à princ.* & in iis terminis, regula est constituenda negatiua, quòd scilicet aucto, vel diminuto, aut reuocato priuilegio principali non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur; sicuti docet D.Barbos. *d.clausula 5. num.9.*

Ratio est, quia vtrumque priuilegium, vt supponimus, stat per se, vt re ipsa distinctum, solúmque apponitur particula, *vel relatio ad aliud*, ad terminandam significationem verborum: cognita autem hac significatione, & modo, & qualitate priuilegij sic concessi, nullà manet dependentia vnius ab altero: & consequenter cessat distinctio, *d.cap. accessorium*, & locum habet Regula, *l. Papinianus exul. ff. de minor.* ac procedit dictum Roderic. *d.ar.19.* quòd in communicatione priuilegiorum, non communicatur non vsus; quia licèt Religio, cui primò concessa sunt, illis non vtatur: & propter non vsum ea amittat: adhuc tamen alia Religio vtitur, cui independenter communicata sunt.

4 Declaranda tamen est proxima hæc resolutio, vt procedat, nisi contrarium ex forma communicationis colligatur: quia scilicet facta est per modum causæ fiendæ, idest, in futurum, prout loquitur Azeued. *d. consil.36. num.4.* quam refert D. Barbos. *d. claus.5. num.10.* quia scilicet, verba referuntur ad modum, secundum quem prima Religio in futurum vtetur priuilegio; veluti, quia conceditur sub illa forma, *Concedo Societati Iesu priuilegia, quibus, seu prout Mendicantes vtuntur*, concessio enim, seu gratia huiusmodi dependet ab vsu Mendicantium, iuxta Reg. text. *in l. in delictis, §. si extraneis, ff. de noxalib. action.* quam ad hoc induxit D. Barbos. *cit. loc.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm priuilegia odiosa, & pœnalia Abbatibus, & Religiosis vnius Congregationis concessa, extendantur per communicationem ad Abbates, & Religiosos alterius Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Concessiones, in quibus pœnæ sunt constitutæ, dici debent potius statuta, quàm priuilegia.*
2 *Statuta non communicantur.*
3 *Odia restringi, fauores conuenit ampliari.*
4 *Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, sed tantùm gratias.*

1 REspondeo negatiuè: Nam vltra quòd huiusmodi concessiones, in quibus pœnæ sunt constitutæ, dici debent potiùs statuta, quàm priuilegia: statuta autem non communicantur.

2 Præterea non est præsumendum, Summos Pontifices, concedendo priuilegiorum communicationem, voluisse aliis Religionibus, ipsis inuitis, concedere id, quod eisdem onus potiùs, quàm fauorem allaturum esset; 3 tum quia odia restringi, fauores conuenit ampliari, *regul. Odia, de regul. iur. in 6. & in cap. sanè, de priuileg.* dicitur, priuilegia esse restringenda; quod intelligitur maximè de priuilegiis odiosis. Neque possent Abbates, vt huiusmodi priuilegia pœnalia, & odiosa, in quibus pœnæ statutæ sunt, in suis Conuentibus, vel Congregationibus obseruentur, efficere per solam priuilegiorum communicationem, absque speciali Sedis Apostolicæ concessione.

4 Quando etenim Summi Pontifices alicui Congregationi, siue Ordini aliarum Religionum priuilegia communicant, non intendunt communicare pœnas, sed tantùm gratias, ac ea, quæ sunt ipsi Congregationi, siue Ordini fauorabilia, eiusdemque statui, communique viuendi modo non aduersantur, vt sunt nonnulla priuilegia alicui laxiori Religioni concessa, quæ strictiori Regulari obseruantiæ maximè contrariantur.

Quapropter etsi in indulto communicationis talis limitatio non apponatur; tamen semper erit intelligenda; ne quòd in fauorem, seu commodum Congregationis alicuius est concessum, contra ipsam, seu in ipsius incommodum, & odium retorqueatur, contra Regulam iuris, *in cap. quod nouale iunct. gloss. de verb. signific. & cap. quòd ob gratiam de Regul. iur. in 6.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm priuilegium concessum vni Religioni, si communicetur alteri, & de primæ priuilegio non appareat, prodesse possit in aliquo talis communicatio secundæ.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet.*
2 *Referens est in ipso relato.*
3 *Dispositio referens restringitur, & limitatur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio.*
4 *Referens non probat, nisi constet de relato.*
5 *Priuilegij in communicatione, si exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat, eo tamen gaudet secundum, cui communicatum est.*
6 *Intellige vbi fieret specifica, & certa mentio ab habente potestatem de nouo concedendi.*

1 QVando priuilegij communicatio fit per verba generalia non exprimendo illud, quod primum priuilegium, ad quod refertur, continebat; tunc referens, tanquam incertum, nihil omninò valet; iuxta regulam text. *in authent. si quis in aliquo, C. de eden.* & quæ resoluunt, aliàs sic intelligendi, Azeued. *consf.36.num.1.* Cabed.Lusitan.*decis.95.num.9.part.2.* Erasmus à Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt.part.4. quæst.70.num.6.* prout illos sic declarandos esse censet D.Barbos. *de clausf.vsufrequen. clausf.5.n.7. secundùm Lugdunen. impress.*

2 Ratio est, quia cùm referens sit in ipso relato, *l.asse toto.ff. de hæred.instit.* cum similibus, de quibus Peregrinus *de fideicommiss. art.16. num.2. cum seqq.* Marsil. *consf.247.num.3.* Octau.Glorit.*respon.1.part.3. num.137.* 3 & dispositio referens restringatur, & limitetur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio, Rota *decis.401.num.6.part.5. Diuers.*

4 Ideò nil mirum, si referens non probat, nisi constet de relato, vt concludit Surd. *consf.5.n.57.* quem refert D. Barbos. *in responso pro priuilegio à S. D. N. Vrbano VIII. sibi concesso, in vers. sed cùm dispositio.*

5 Si verò in communicatione priuilegij exprimatur illud, quod primum continebat; tunc licèt priuilegium non appareat; eo tamen gaudet secundum, cui communicatum est, ex Felin.& Mandos. *in tractatu de priuileg. ad instar, quæst. 5.* obseruat benè explicans Suarez *de leg. lib.8. cap.15. num.6. & 7.* aduertens ex Bald. hoc casu magis absolutum esse priuilegium, & pinguius prouidere communicationem, quàm si priuilegium appareret; quia secundùm illud debet communicatio restringi, ex Rota *supra alleg.* & ita in terminis concludit D.Barbos. *d.clausf.5.num.7.*

6 Intellige, vt procedat hæc resolutio, vbi fieret specifica, & certa mentio eius, ad quod fit relatio, ab habente potestatem de nouo concedendi, sicuti ex Abbate, *in cap.examinata,de confirmat.vtil.* & Felin.*in cap.ex parte, num.14.vers.secus si fit,de rescript.* docet Erasm. à Cokier. *d.quæst.70. n.6.* quem refert D.Barbos. *dicta clausf.5.num.7. in fine.*

DISPVTATIO XVIII.

De Confirmatione Priuilegiorum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum.

QVÆS. I. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon regularium, an, & quando censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtramque confirmationem differentia constituatur.
II. Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, & Regularium, qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.
III. Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorùmdem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata.
IV. Vtrùm confirmatis, vel sublatis priuilegiis vnius Abbatiæ, aut Conuentus, censeantur confirmata, vel sublata priuilegia ad instar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui concessa.
V. Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant.
VI. Clausulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus insertæ, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & sub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

QVÆSITVM I.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum necnon Regularium, an, & quando censeantur confirmata in forma communi, & ex certa scientia, & quæ inter vtrámque confirmationem differentia constituatur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio est iuris quæsiti corroboratio.*
2 *Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia.*
3 *Confirmatio in forma communi, est quando Pontifex de negotio non plenè instructus confirmat priuilegium in eo statu, & prout antea erat.*
4 *Confirmatio ex certa scientia est, quando tenor priuilegij inseritur in ipsa confirmatione, vel quando constat, quòd Pontifex sciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit.*
5 *Confirmatio nunquam præsumitur facta ex certa scientia.*

6 Confir

6 *Confirmatio, vtrùm dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quando clausula* (Ex certa scientia) *adijcitur, & tamen tenor priuilegij, insertus non est, differitur.*

7 *Confirmatio ex certa scientia confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

8 *Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat, prout antea erat.*

9 *Confirmatio in forma communi non suffragatur, si non constat de priuilegio confirmato, & intelligitur, saluo iure tertij, & quatenus valida sit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum.*

1 CONfirmatio communiter diffiniri solet, quòd sit iuris quæsiti corroboratio, vt colligitur, ex Dec. *in rubr. de confirmat. vtil. à num. 6. & ibi*, Bero. *à num. 3.* Cardin. Tosch. *tom. 2. litt. C. conclus. 705.* Cabed. Lusitan. *decis. 1. num. 4. part. 2.* Suarez *de leg. lib. 8. cap. 18. num. 2.* D. Barbos. *in collect. ad cap. cùm dilecta 4. num. 8. de confirmat. vtil.*

2 Fieri autem dicitur confirmatio, vel in forma 3 communi, vel ex certa scientia. In forma communi est, quando Pontifex de negotio non plenè instructus, confirmat contractum, vel priuilegium in eo statu, & prout antea erat, vel collationem beneficij, prout antea erat iustè, & pacificè possidebatur, vt explicat Pontifex *in cap. quia diuersitatem, vers. non obstante, de concess. prebend.* ibi, *sub forma communi, qua confirmat beneficium, & prebendas sicut iustè, & pacificè possidentur*, & *in cap. examinata de confirmat. vtil.* ibi, *confirmauerat illud sicut prouidè latum*, &c.

4 Dicitur autem fieri ex certa scientia, quando fit cum perfecta notitia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, veluti quando tenor totius priuilegij, aut instrumenti inseritur in ipsa confirmatione iuxta, text. *in cap. penult. de confirm. vtil.* vt resoluunt Octau. Glorit. *respon. 1. part. 1. num. 23.* Card. Tusch. *lit. C. concl. 341. num. 7.* & plures citati à D. Barbos. *in tract. de clausul. vsufrequen. clausul. 59. num. 61.* & censuit Rot. *decis. 340. part. 4. Diuers. & decis. 339. num. 2. part. 2. Recent.* Vel si aliàs constat, quòd Pontifex sciens priuilegia, aut contractos effectus, seu nullitates illa prudens, & volens confirmauit, & ita cum causæ cognitione, vt post multos obseruat D. Barbos. 5 *d. claus. 59. n. 59. & 63.* in dubio enim nunquam præsumitur confirmationem factam fuisse ex certa scientia, vt multis citatis probat idem D. Barbos. *in collectan. ad cap. cùm dilecta, num. 13. de confirm. vtil.* Rota *decis. 192. num. 3. part. 1. recent.* & *in Cæsaraugustana Cameraria 26. Nouembris 1632. coram R. P. D. Pirouano, quæ in fine operis est decis. 78. num. 7.*

6 Inter Doctores non leuiter controuersum est, vtrùm confirmatio dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quando clausula, *Ex certa scientia*, adiicitur, & tamen tenor priuilegij, vel contractus, aut rei confirmatæ insertus non est;

In qua quæstione communis tenet sententia, ex certa scientia factam iudicari propter illam clausulam, vt ex Abb. Dec. & pluribus aliis testatur. Gars. *de benefic. part. 3. cap. 2. num. 230.* Suarez *d. cap. 18. num. 6.*

Contrarium verò affirmant alij, & in sacra Rota resolutum fuisse constat ex decisionibus relatis ab eodem Gars. *cit. loc. num. 231.* cum quo resolue ex *ibi* dictis per eum, *n. 236.* quem refert, & sequitur D. Barbos. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 17.* quòd vel agimus de huiusmodi confirmatione ad effectum confirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quòd per hanc clausulam, *Ex certa scientia*, actus nullus validus redditur, si Princeps de nullitate verisimiliter habebat notitiam.

Vel agimus de ea clausula ad effectum tollendi defectum intentionis, & surreptionis, & procedunt contrariæ Rotæ decisiones, & est recepta doctrina in hunc sensum ex Gabriel. *commun. tit. de clausul. concl. 2. num. 61. cum seqq.* Guttier. *cons. 11. num. 13.*

7 Inter vtramque confirmationem receptissima est, & notissima differentia; nam illa ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. *in cap. 1. de transact.* & quæ notat D. Barbos. *in collect. ad dictum cap. cùm dilecta, num. 18.* Et quòd per confirmationem ex certa scientia quæ valuerunt, approbantur; quæ valida non sunt, recipiunt robur ex confirmatione: & quæ nullam habent relationem ad ea, quæ præcesserunt, de nouo conceduntur, declarat magistraliter Dec. *cons. 341. num. 7.* & prius in substantia dixerat Rota apud Cassador. *decis. vnic. de confirmat. vtil. vel inutil.* & hodie pro indubitato admittitur per eandem Rotam, vt apud Seraphin. *decis. 1432. num. 1. & d. decis. 192. n. 2. part. 1. recent. & in d. Cæsaraugustana Cameraria coram R. P. D. Pirouano, num. 8.*

8 Quæ autem fit in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat prout antea erat, & in eodem robore, & statu illum relinquit, iuxta *d. cap. quia diuersitatem, & d. cap. examinata*, cum similibus, quæ adduxit Suarez *d. cap. 18. num 8.* Rot. *decis. 192. num. 2. part. 1. Recent. & decis. 405. num. 1. par. 2. Recent.* neque extendit confirmatum, ex eadem Rot. *decis. 111. num. 2. d. part. 2. Recent.*

9 Et quòd confirmatio in forma communi non suffragatur, si non constet de priuilegio confirmato, & intelligitur, saluo iure tertij, & quatenus valida sit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones quas priuilegia confirmata, Cassad. *decis. 1 de confirmat. vtil. vel inutil.* Bertrand. *consil. 181. num. 3. lib. 3. part. 3.* & Rota *decis. 702. num. 6. & 7. part. 1. diuers.* cum aliis *in d. Cæsaraugustana Cameraria coram R. P. D. Pirouano, num. 5.*

Quos autem effectus operetur hæc confirmatio in forma communi, tradit D. Barbos. *in collect. ad d. cap. cùm dilecta, num. 22 & 23.* quos similiter operetur illa, ex certa scientia, latè ostendit, idem D. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequen. claus. 59 per totam, secundum Lugdunen. impress.*

QVÆSITVM II.

Priuilegia Abbatum, & aliorum Prælatorum, Regularium qualiter innouata dicantur, & quos effectus illis hæc tribuat innouatio.

SVMMARIVM.

1 *Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat.*

2 *Innouatio dicitur noua concessio, quæ actus extincti redintegrationem importat.*

3 *Priuilegium aliquando accipitur pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur, aliquando verò pro concessione ipsa in charta contenta.*

4 *Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione solius chartæ deperditæ, vel nimia vetustate consumpta.*

5 *Innouatio gratia in forma communi fit de actu prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat.*

6 *Nouum ius tribuitur, & de nouo priuilegium*

reintegratur, quando constiterit Principem voluisse ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam innouare.

1 QVemadmodùm *præcedenti Quæsito, num.* 3. diximus, confirmationem priuilegij in forma communi nullum ius tribuere, sed quod antea erat, conseruare, *cap præceptis*, ibi, *non nouum aliquid*, 12. *dist. cap. inter dilectos, vers. cæterum, de fide instrumentorum*; sic eodem modo innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat, iuxta text. *in d. cap. cùm dilecta, vers. nolentes*, & *in cap. ex part* 15: & *in cap. quia intentionis* 29. *de priuileg.* & quæ latè docent, Eman. Roder. *qq. Reg. tom.* 1. *quæst.* 8. *art* 2. Suar. *de legib lib.* 8. *cap.* 20. *per totum.*

2 Verùm contra hanc resolutionem obstat maximè argumentum desumptum ex proprietate ipsius nominis *Innouatio*, quæ nouam concessionem, & actus extincti redintegrationem importat, vt per text. *in l. dies* 4. *in principio. ff. de damno infecto*, ibi, *renouare, vel protelare*; vbi notant scribentes communiter referentes renouationem ad id, quod iam finitum est, secundùm Tiraquell. *de retract. conuentionali*, §. 1. Gloss. 7. *à num.* 14. Gutier. *de iuramento confirmatorio, part.* 1 *cap.* 49.

3 Pro resolutione igitur aduertere oportet, priuilegium aliquando accipi pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur; aliquando verò pro concessione ipsa, seu gratia, & pro eo, quod in charta, seu instrumento continetur; differunt enim sicut continens, & contentum, vt ex text. *in l. non figura, ff. de actionib.* colligit, & benè explicat Surd. *cons.* 144. *num.* 13.

4 Iuxta quam duplicem acceptionem potest intelligi quæstio de innouatione priuilegij; nam si agatur de innouatione solius chartæ, seu instrumenti, quia, vel nimia vetustate consumpta est, iuxta text. *in d. cap. cùm dilecta*: vel quia est deperdita, iuxta text. *in cap. cùm olim* 12. *de priuileg.* certum est, quòd talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt text. *in d. cap. cùm dilecta*, & *in d. cap. ex parte*, & *in d. cap. quia intentionis*, cum similibus.

Ratio facilis est, quia huiusmodi innouatio solùm fit ad faciliorem probationem eius, quod in priuilegio continebatur, & iuxta eius tenorem est facienda: nihil omninò addito, vel etiam detracto; ac subinde intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis, non est quidquam de nouo tribuere, vel concessionem extendere, aut nouum robur adiicere; sed solùm tenorem eius, quod antea erat concessum in scripturam redigere ad faciliorem probationem, iuxta *l. contrahitur. ff. de pignor.* & ita explicat Suarez *d. cap.* 20. *num* 3. & D. August. Barbos. *in collect. in d. cap. cùm dilecta, num.* 11.

5 Quando verò agitur de innouatione ipsius gratiæ, seu priuilegij, quatenus importat formalem ipsam concessionem, videtur applicanda distinctio, quam circa confirmationem *præcedenti Quæsito* tradidimus, & ad instar illius est regulanda, vt tradit D. August. Barbos. *d. loc. num.* 12. & ita si innouet in forma communi dicitur innouare actum prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat, vt aduertit Suarez *d. cap.* 10. *num.* 5. Obseruans hanc priuilegij innouationem factam in forma communi etiam si gratiam, & concessionem ipsam respiciat, nouum ius non tribuere, subditque hunc modum innouandi priuilegia, in vsu non esse.

6 Quando verò constiterit non solùm chartam innouari, sed voluisse Principem ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam, innouare; non potest dubitari nouum ius tribui, & priuilegium etiam tempore, & alia causa amissum, restitui, & denuò reintegrari; sic probatur in primis ex recepta doctrina de proprietate innouationis, de qua suprà; & vlteriùs confirmatur ex dictis *in Quæsito præcedenti* circa confirmationem ex certa scientia; quæ maiori cum ratione in innouatione procedunt, ac proinde, si confirmatio ex certa scientia nouum ius tribuit, vt ibi diximus, à fortiori, & innouatio ex certa scientia, vt post Abbatem, & Felinum comprobat Eman. Roder. *d. q.* 8. *num.* 2. attestatus, sic tenere famosos Doctores Salamanticæ, & post eum Suarez *d. cap.* 20. *à num* 8.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum, necnon eorundem Ordinum, & Congregationum priuilegia fuerint aliquando, & qualiter sint hodie à Sede Apostolica confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Canonici Regulares Lateranenses suorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & postremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt.*

2 *Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent sua priuilegia confirmata à Sede Apostolica, & præsertim à Iulio II.*

3 *Canonicorum secularium S. Georgij in Alga, priuilegia confirmata fuere à Pio V.*

4 *Congregatio Casinen. etsi per multos Summos Pontifices sua retineat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis est Bulla confirmationis Eugenij IV.*

5 *Monachi S. Benedicti de Obseruantia Hispaniarum, confirmationem suorum priuilegiorum per Clem. VIII. assecuti sunt.*

6 *Monachi Vallisoleti à Clem. VIII. sua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.*

7 *Ordo Camaldulen. & Congregatio S. Michaëlis de Murano eiusdem Ordinis confirmationem suorum priuilegiorum à Gregorio XIV. sortiuntur.*

8 *Congregatio nostra Vallis Vmbrosa per multos Summos Pontifices sua priuilegia confirmata, & roborata retinet, præcipuè per Innocentium II. Cælestinum II. Eugenium III. Anastasium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos.*

9 *Monachorum Cisterciensium Congregationis sancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata sunt à Gregorio XIV.*

10 *Monachi Cistercien. Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent sua priuilegia confirmata per Sixtum V.*

11 *Congregationis Cælestinorum priuilegia à Sede Apostolica antiquitus confirmata sunt, & nouissimè à Paulo V. & S.D.N. Vrbano VIII.*

12 *Congregatio Montis Oliueti, licèt ab aliis Summis Pontificibus suorum priuilegiorum confirmationem adepta sit, tamen specialissimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. consecuta est.*

13 *Congregatio Monachorum B. Mariæ Montis Virginis ab Vrbano IV. obtinuit sua priuilegia confirmari.*

14 *Cruciferorum priuilegia à Gregorio XIV. confirmata, & reualidata fuerunt.*

15 *Carthusianorum priuilegia sæpe à Sede Apostolica. & præcipuè à Sixto V. confirmata fuere.*

16 *Congre*

16 *Congregatio S. Hieronymi de Feſulis per Gregorium XIII. habet ſua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.*

17 *Monachorum S. Baſilij exemptiones, & gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur.*

18 *Præmonſtraten. Prouincia Regnorum Hiſpaniarum à Clemente VIII. ſua priuilegia confirmari impetrant.*

19 *Ordo S Hieronymi Regnorum Hiſpaniarum, à pluribus Summis Pontificibus ſua priuilegia confirmari, & roborari meruit.*

20 *Fratrum S. Antonij Viennen. priuilegia à Clemente VIII. confirmantur.*

21 *Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Piſis, à Pio V. priuilegiorum ſuorum confirmationem acceperunt.*

22 *Ordo Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum aſſecutus eſt ſuorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII.*

23 *Religionum Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimæ priuilegiorum ſuorum confirmationes permixtim recenſentur.*

24 *Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo habet ſua priuilegia confirmata à Pio V.*

25 *Ordo Seruorum B. Mariæ per Bullam Pij V. ſuorum priuilegiorum confirmationem obtinuit.*

26 *Ordo Eremitarum S. Auguſtini ſua priuilegia aliàs à Sede Apoſtolica confirmata, obtinuit iterum reconfirmari à Iulio II.*

27 *Ordo Minorum Conuentualium a Paulo III. ſua priuilegia confirmata tenet.*

28 *Congregationis Ieſuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant.*

29 *Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula priuilegia confimata ſæpe fuerunt à Summis Pontificibus, & ſpecialiter à Iulio III.*

30 *Fratrum Tertij Ordinis S. Franciſci priuilegia à Sixto IV. & Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere.*

31 *Fratres deuoti Ioannis Dei confirmationem priuilegiorum ſui Ordinis à Paulo V. obtinuerunt.*

32 *Societas* IESV *à pluribus Summis Pontificibus, & præſertim à Gregorio XIII. ſuorum priuilegiorum confirmationem eſt adepta.*

33 *Clericorum Regularium de Sommaſcha, priuilegia confirmata fuerunt à Clemente VIII.*

34 *Clerici Regulares Theatini à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. ſuorum priuilegiorum confirmationem impetrarunt.*

35 *Duodecim Religiones, & Congregationes non Mendicantes ſuorum priuilegiorum ſæpe confirmationem obtinuerunt, præcipuè à Clemente VIII. & Paulo V.*

36 *Mendic. & non Mendic. priuil. omnia confirmata ſunt.*

37 *Priuilegia ab vno Summo Pontifice conceſſa, poſſunt à ſucceſſoribus ad eorum libitum reuocari.*

38 *Priuilegia Regularium immutabilia non ſunt, niſi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur.*

39 *Priuilegia Regularium an aliquando reuocata fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Concilio ſub Leone X.*

40 *Statuta Concilij Lateranenſis ſub Leone X. contra priuilegia Regularium recenſentur.*

41 *Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. ſublata, quomodo, & à quibus reualidata fuerint.*

His circa priuilegiorum confirmationem, & innouationem præmiſſis, ad ſingulas Ordinum, & Congregationum confirmationes deſcendamus: & confirmationes illæ particularium Ordinum, quæ hic non habentur, videantur in *antecedenti Diſputatione* de communicatione priuilegiorum, vbi ferè ſemper cum ipſa communicatione coniungitur, & confirmatio.

1 Canonici Regulares Lateranenſes, qui variis Sedis Apoſtolicæ gratiis, & priuilegiis, & exemptionibus præditi ſunt, particularium ſuorum Monaſteriorum confirmationem ſuorum priuilegiorum, obtinuerunt, præcipuè pro Baſilica S. Ioannis Lateranen. & pro Canonica S. Frigdiani Lucenſis, & pro Canonica S Mariæ de Rheno, & aliis quamplurimis Eccleſiis, & Abbatiis, omnimodam totius Congregationis confirmationem priuilegiorum obtinuerunt à Paulo III. vt apparet in Bulla eiuſdem Pontificis, ſub Datum Romæ apud ſanctum Marcum, die 16. Auguſti 1539. Pontificatus ſui 5. & in alia Bulla, ſub Datum Romæ apud S. Petrum, die 23. Aprilis 1541. Pontif. ſui 7. quæ Conſtitutiones, & diplomata, tam pro particularibus Monaſteriis, quàm pro tota Congregatione, extant in libro priuilegiorum eiuſdem Ordinis, in quo multæ aliæ confirmationes priuilegiorum, pro eadem Religione, paſſim inſpiciuntur.

Præter confirmationes ſupradictas extat nouiſſima confirmatio eorundem priuilegiorum à Paulo V. edita, vt in Bulla eiuſdem authentica habetur quam vidi apud Reuerendiſſimum D. Andream Foſſam Genuenſem Sanctæ Mariæ Pacis Romæ Abbatem meritiſſimum, virum eruditiſſimum, & Verbi Dei Prædicatorem vndique celebrem, quæ Bulla incipit. *Paterna Noſtra*, ſub Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Nouembris anno 1605. Pontificatus autem 1. Poſtremò verò à Gregorio XV. omnia priuilegia eiuſdem Congregationis, confirmata, & Apoſtolica auctoritate roborata ſunt, vt per Bullam ſubſequentem.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Iniuncti Nobis Apoſtolici muneris ratio poſtulat, vt Sacrarum Religionum gratos Domino fructus aſſiduè præſtantium paternam curam gerentes, Priuilegia, gratias, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris conceſſa, quo validiùs perpetuò ſubſiſtant, Apoſtolicæ confirmationis robur libenter communicamus. Expoſuit ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Iacob. à Bononia Procurator Generalis Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Auguſtini, quòd nonnulla Monachorum Congregationis Caſinenſis, Ordinis S. Benedicti, & alia diuerſa priuilegia, gratiæ, & indulta, à diuerſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus Noſtris, eidem Congregationi Lateranenſi, tam per viam communicationis, & extẽſionis, quàm aliàs conceſſa fuerunt. Cùm autem, ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, Iacobus prædictus plurimum cupiat priuilegia, gratias, & indulta huiuſmodi pro eorum maiori validitate, & ſubſiſtentia, Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri, & alia priuilegia eidem Congregationi Caſinenſi

huiuſque

hucúſque conceſſa, dictæ Congregationi Lateranenſi concedi: Nobis propterea humiliter ſupplicari fecit, vt ſuper præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Iacobum prædictum ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ipſúmque, ac ſingulares dictæ Congregationis perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtũt, ad effectum præſentiũ dumtaxat conſequendũ, harũ ſerie abſoluẽtes, & abſolutas fore cenſentes: huiuſmodi ſupplicationibus inclinati; Omnia, & ſingula priuilegia, gratias, & indulta prædicta per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros eidem Congregationi Lateranenſi, tam per viam communicationis, & extenſionis, quàm aliàs, vt præfertur, conceſſa, dummodo tamen ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, & Romanorum Pontificum prædeceſſorum Noſtrorum, ac Noſtris Conſtitutionibus non aduerſentur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac, quatenus opus ſit dictæ Congregationi Lateranenſi de nouo concedimus. Præterea eidem Congregationi Lateranenſi, illiúſque Abbatibus, Superioribus, Canonicis, aliiſque perſonis, quòd omnibus, & ſingulis aliis priuilegiis, gratiis, & indultis tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, tam eidem Congregationi Caſinenſi in huncúſque diem, quàm Congregationi Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononienſis, illarúmque Abbatibus, Superioribus, & perſonis quibuſcunque etiam, vt præfertur, aut aliàs quomodolibet per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac etiam Nos conceſſis, ac quibus vtuntur, fruuntur, & gaudent, ac vti, frui, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, dummodo ſimiliter ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, nec ſacris Canonibus, ac Concilij prædicti Decretis, aut Conſtitutionibus Apoſtolicis repugnent, pari modo vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant auctoritate, & tenore præſentium etiam concedimus, & indulgemus. Decernentes præſentes literas perpetuò validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ac primo dictæ Congregationi, aliiſque prædictis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari: Sicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtante Noſtra de gratiis ad inſtar non concedendis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenus opus ſit Ordinis, & Congregationis huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris, die 23. Auguſti 1622. Pontificatus Noſtri anno 2.

S. Card. S. Suſannæ.

2 Congregationis Canonicorum S. Saluatoris Bononien. priuilegia confirmata ſunt ſæpe à Sede Apoſtolica, & præcipuè à Iulio II. per Bullam, (quam ipſi, Priuilegium magnum, vocant) ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1512. quarto Nonas Aprilis, Pontificatus ſui 9. habetur hoc memorabile priuilegium *in lib. priuilegiorum Cleric. Canonic. Lateranen. Mediol. impreſſ. pag. 395.* in his verbis, rem præſentem concernentibus.

Sanè ſicut accepimus aliàs plura, immunitates, & diuerſa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta ſpiritualia, & temporalia per diuerſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, præfatæ Congregationi, illiúſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior Generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commiſſi eò potiùs poſſint Domino in eius beneplacitis famulari, quò cognouerit huiuſmodi priuilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam Noſtræ approbationis robore communiri, ac etiam Prioris Generalis, & Canonicorum, ac Congregationis huiuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuíque proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus adiuuante, ſalubriter conſulere, ipſóſque Generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis huiuſmodi ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium

duntaxat

duntaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; Ac omnia, & singula Monasteria dictæ Congregationi, quàm beneficia Monasteriis dictæ Congregationis vnita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcumque alia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, & personis sub quibuscunque tenoribus, & per quoscunque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque alios Christi Fideles concessa, illorúmque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris Generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera liberalitate, & deliberatione, certáque scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, Constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula alia priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innouamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia, & singula inuiolabiliter obseruare decernimus.

3 Canonici Seculares Sancti Georgij in Alga, suorum priuilegiorum quorumcunque confirmationem sortiti sunt per Bullam Pij V. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1569. tertio Idus Decembris, Pontificatus sui 4. quæ est 92. in ordine inter Constitut. eiusdem, *tom. 2. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. in verbis ad rem nostram spectantibus, scilicet;

Sed ex certa scientia, & mera deliberatione Nostris, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò omnes, & singulas Constitutiones, ac ritus, & mores, aliáque Regularia ipsius Congregationis instituta quoad ea, quæ sacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ita quòd Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actibus publicis præcedant, prout antea soliti erant, necnon concessiones, gratias, priuilegia, & indulta ipsis Congregationi, ac Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem principaliter, siue per viam communicationis, aut aliàs quomodolibet concessa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia & alia per ipsos prædecessores, ac Nos quibusuis Ordinibus, & Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & de cætero concedentur, eisdem Rectori, & Canonicis, ac Congregationi gratiosè concedimus, ac confirmata, & concessa esse volumus.

4 Congregatio Casinen. aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, quamuis per multos Pontifices, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerit; tamen, memorabilis est confirmatio priuilegiorum eiusdem Congregationis ab Eugenio IV. obtenta, vt apparet in Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Florentiæ, anno 1431. Pontificatus sui 1. ita elicitur ex *Compend. priuileg. eiusdem Congregat. concess.* 1. & 27. sicut etiam memorabilis dici potest eorumdem priuilegiorum confirmatio, ab Innocentio VIII. facta, anno Domini 1485. Pontificatus sui 2. ex eodem *Compend. priuileg. Casinen. concess.* 45. & 48. fuerunt etiam confirmata supradicta priuilegia ab Alexandro VI. anno Domini 1501. 17. Kal. Aprilis Pontificatus sui 8. ex eodem *Compend. priuil. concess.* 49.

5 Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti de Obseruantia Hispaniarum à diuersis Summis Pontificibus habet priuilegia concessa, & confirmata, & nuper per Clementem VIII. innouata, & confirmata anno Domini 1593. Pontificatus sui anno 3. Datis Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, ex Roderic. *in collect. Bullar. tom. 2. eiusdem Clem. Bull.* 13.

6 Congregatio Monachorum Vallisoleti à pluribus Summis Pontificibus confirmata habet sua priuilegia, & postremò à Clemente VIII. confirmata, & roborata fuerunt anno 1582. Pontificatus sui anno 1. vt per Eman. Roderic. *in collect. Bullar. tom. 2. Bullar* 21. *Clem. VIII.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Tusculi sub Anulo Piscatoris, die 3. Septembr.

7 Ordo Camaldulen. & Congregatio Eremitarum S. Michaëlis de Murano retinet sua priuilegia confirmata à Gregorio XIV. vt apparet ex Bulla dicti Pontificis, quæ incipit. *Ex iniuncto Nobis desuper*, Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 24. Septembris 1591. Pontificatus sui anno 1. vt per Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 2. Bulla eiusd. Pont.* 18. §. 9. cuius formalia verba sunt.

Quare pro parte Generalis, & Visitatorum, ac Prioris Eremi, necnon Congregationis eiusdem Eremi, ac S. Michaëlis de Murano huiusmodi, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt singulis prædictis, cæterisque in eisdem literis contentis robur nostræ approbationis adiicere, & aliàs in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur eosdem Generales, & Visitatores, ac Priorem Eremi, necnon Congregationem eiusdem Eremi, & Sancti Michaëlis de Murano, ac singulares personas Monasteriorum, & locorum eorumdem, specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, precibus etiam Venerabilis Fratris nostri Ptolomæi Episcopi Tusculanen. S. R. E. Cardinalis Comensis nuncupati, eiusdem Ordinis Camaldulensis Protectoris, inclinati, eosdémque Generalem, Visitatores prædictos à quibusuis excommunicationibus, & censuris, ac singularum literarum prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, insererentur, præsentibus pro expressis

expressis habentes, cessiones, vniones, aggregationes, & incorporationes singulorum Monasteriorum, Ecclesiarum, Hospitalium, beneficiorum, & locorum quorumcunque, in eisdem prædecessorum literis, & præsertim Leonis X. expressorum, eidem vestræ Congregationi vigore eorumdem indultorum Apostolicorum, & facultatum huiusmodi hucúsque factas, & quæ effectum sortitæ sunt, ratas, & validas, ac efficaces existere, decernimus, & declaramus. Necnon vniones, & aggregationes huiusmodi, ac omnia, & singula priuilegia, facultates, indulta præmissa, prout expressa sunt, necnon omnia, & quæcunque alia priuilegia, indulta, concessiones, exemptiones, immunitates, facultates, & gratias, tam spirituales, quàm temporales, Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædicto, necnon Monasteriis, Ecclesiis, domibus, & locis, illorúmque singularibus personis, tam per dictos prædecessores, quàm aliàs quomodolibet dicta auctoritate Apostolica concessa; necnon singulas dictorum prædecessorum literas, ac omnia, & singula in illis contenta, & inde secuta quæcunque, quatenus sunt in vsu, & prout hactenus obseruata fuerunt, Apostolica auctoritate prædicta, ex certa Nostra scientia tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innouamus, illísque perpetuæ, ac inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti, ac solemnitatum quarumcunque quomodolibet omissarum, aliósque defectus, (si qui forsan interuenerint) in eisdem supplemus; vnionésque & aggregationes, ac omnia alia, & singula præmissa, & in eisdem literis contenta, & comprehensa, ac superiùs expressa, eisdem Generali, Visitatoribus, Priori, & Congregationi, ac Ordini prædictis, eorúmque personis, & Ministris, & cuilibet eorum, auctoritate, & tenore, prædictis, etiam de nouo, etiam Motu proprio, & ex certa scientia Nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine perpetuò concedimus, & indulgemus.

8 Nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ à primordio suæ fundationis multa priuilegia obtinuit à Sede Apostolica, quæ ab Innocentio II. aucta, & confirmata fuerunt anno Dominicæ Incarnationis 1130. Indictione octaua, Pontificatus sui anno 1. vt videre est in eius Bulla, quæ incipit. *Ad hoc vniuersalis Ecclesia*, sub Datum Pisis eodem anno supradicto; in hac enim Bulla, ad instantiam B. Attbonis, tunc nostræ Religionis Abbatis Generalis, deinde Episcopi Pistorien. edita, prædictus Innocentius omnia priuilegia concessa à Victore III. Gregorio VII. Vrbano II. & Pascale II. Romanis Pontificibus præfatæ nostræ Congregationi, confirmat.

Idem Innocentius II. in alia Bulla, quæ incipit. *Regulariter substituendis*, sub Datum Pisis eodem anno ad instantiam pariter B. Atthonis, eorumdem Pontificum priuilegia Congregationi Vallis Vmbrosæ concessa, confirmat.

Cælestinus II. similiter confirmauit priuilegia nostræ Congregationis, à prædictis Summis Pontificibus concessa, sicut testatur eius Bulla, quæ incipit. *Apostolici moderaminis*, sub Datum Romæ apud S. Ioannem Lateranen. 13. Kal. Martij, anno 1143. Pontificatus sui 1.

Eadem nostra priuilegia postmodum confirmata fuere ab Eugenio III. ad instantiam Domini Gualdonis, tunc Vallis Vmbrosæ Abbatis Generalis, per Bullam, quæ incipit. *Ad hoc nobis*, sub Datum apud Murturam 10. Kalend. Februarij anno 1146. Pontificatus sui 2.

Deinde, omnia prædicta priuilegia, mirum in modum aucta, & ampliata à Sede Apostolica, confirmauit Anastasius IV. ad petitionem Domini Ambrosij Abbatis Generalis Vallis Vmbrosæ, per illud Diploma, quod incipit. *Iustis Religiosorum desideriis*, sub Datum Romæ apud S. Ioannem in Laterano 20. Kal. Decembris anno 1153. Pontificatus verò 1.

Postea verò præfata priuilegia à tot Summis Pontificibus confirmata, & roborata ab Alexand. III. confirmantur per Bullam, quæ incipit. *Religiosam vitam*, sub Datum Turone, Nonis Iunij, anno 1163. Pontif. sui 4. quæ omnes Constitutiones, & Bullæ cum multis aliis tam antecessorum, quàm successorum Pontificum prædicti Alexandri, habentur *in lib. authen. manuscript. priuileg. nostræ Congregationis, & in Archiuio Vallis Vmbrosæ*, de quibus singulis attestatur D Eudosius Lancellotus *in lib. 2. de vit. Sanct. & Beat.* & General. Vall. *pluribus locis*.

Postremò nostræ Religionis priuilegia, fuerunt confirmata à Iulio II. per eius Bullam, quæ incipit. *Militantis Ecclesiæ regimini disponente Domino*, Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij Pontif. sui 4. apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 1. Constit. eiusdem Iulij II. 13. §. 3.* cuius formalia verba ad rem sunt.

Nos igitur, qui Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, propter vberes fructus; quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis Nostræ complectimur, Basilium Abbatem, & Diffinitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Ordinis, seu Congregationis singulares personas, à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum dumtaxat præsentium consequendum, harum serie, absoluentes, & absolutos fore censentes; necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscunque eisdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasteriis, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus

pro

pro expressis habentes, priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seu Congregationis Vallis Vmbrosæ per prædecessores, ac quatenus sint licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum secularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes seculares & Prælatos prædictos concessis interuenerint, illáque omnia eisdem modo, & formà, quibus concessa sunt, de nouo concedimus.

9 Monachi Cistercien. Congregationis S. Bernardi in Italia habent confirmationem suorum priuilegiorum à Greg. XIV. in vigore Const. eiusd. Pont quæ est 16. in ordine in *Bull. nou.* Laër. Cher. sub Datum Romæ apud S. Petrũ die 28. Iunij an. 1591. Pontif. sui an. 1. de qua in *antecedenti Disput.* 17. *Quæst.* 1. *n.* 10.

10 Monachis verò Cistercien. Reformatis Congregationis B. Mariæ Fullien. fuerunt priuilegia Ordinis Cistercien. non Reformati communicata, vt diximus in *Disp. anteced.* 17. *Quæst.* 1. *num.* 11. simulque confirmata à Sixto V. vt patet ex Bulla eiusdem, sub Datum Romæ Idib. Nouemb. anno 1587. Pontif. sui 3. quæ incipit. *Super specula*, est 70. in ordine Constitutio eiusdem Sixti V. apud Laërt. Cher. *Bullar. nou. tom.* 2.

11 Cælestina Congregatio præter antiquas Summorum Pontificum confirmationes priuilegiorum, gratiarum, & immunitatum, quas à Sede Apostolica sortita est, habet præterea eorumdem priuilegiorum confirmationem à Paulo V. obtentam anno 1605. die 29. Aprilis cum clausula quatenùs Concilij Tridentini Decretis, necnon Regularibus dictæ Congregationis institutis à Sede Apostolica approbatis non aduersentur, & reuocata non sint, nec sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ita affirmant Steph. Quar. *in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, vers. per S. D. N. D. Paulum V.*

Nouissimè verò eiusdem Congregationis Monachorum Cælestinorum intelliguntur priuilegia confirmata per subsequentem Bullam extensionis omnium priuilegiorum, in qua, etsi Summus Pontifex S. D. N. Vrbanus VIII. eidem Congregationi omnium Religiosorum priuilegia communicet; omnia tamen priuilegia, gratias, & immunitates, quas habebat priùs, confirmare, & conseruare, ac roborare videtur, vt eamdem Bullam legenti, & attentè consideranti patebit, Huius autem tenor præfatæ Congregationi, aliísque cum ea communicantibus, & participantibus scitu dignus hic verbatim describitur in hunc, qui sequitur modum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrosancti Apostolatus ministerium, quod ineffabilis diuinitatum sapientiæ, & scientiæ Dei altitudo humilitati Nostræ, nullis licèt suffragantibus meritis per abundantiam cælestis misericordiæ, credidit, iugiter Nos admonet, vt inter multiplices, grauissimásque Apostolicæ seruitutis curas, eam peculiari sollicitudine amplectamur, quæ priuilegia piis Christi fidelium Congregationibus in militanti Ecclesia, ad diuini Nominis laudem, & gloriam, sanctæque fidei Catholicæ exaltationem salubriter institutis à Sede Apostolica cõcessa, non solùm conseruantur, verum etiam Congregationes ipsæ nouis ab eadem Sede gratiis, atque indultis decorentur, prout rerum, & temporũ qualitatibus debitè pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire. Hinc est quòd nos ad vberes fructus, quos dilecti filij Monachi Congregationis Cælestinorũ Ordinis S. Benedicti, vel ab ipsius Congregationis primordio in eadem Ecclesia magno cum Reipub. Christianæ spirituali commodo, attulerunt, & in dies afferunt, paternæ dirigentes considerationis intuitum, & attentè prospicientes, quòd Congregatio prædicta vna ex duodecim existit, quæ cum Camera Apostolica tempore fel. rec. Pij Papæ V. prædecessoris Nostri de subsidio ordinario concordarunt, necnon Monachos prædictos specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, & eorum singulares personas à quibusuis excommunicationis, & suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatæ existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutas fore censentes, Motu proprio, non ad Abbatis, seu Procuratoris Generalium, aut aliorum quorumcunque Superiorum, vel Monachorum eiusdem Congregationis, aut alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instãtiam, sed ex certa sciẽtia, & matura deliberatione Nostris deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & singula priuilegia, prærogatiuas, fauores, facultates, declarationes, libertates, immunitates, exẽptiones, præeminentias, indulta, aliásque gratias, tam spirituales, quàm tẽporales cuiusuis generis, & speciei existentes, tam Casinen. Ord. S. Benedicti, quã quibusuis aliis Monachorum Congregationib. earúmque Superioribus, Præsidentibus, Abbatib. Monachis, aliisq; Regularib. personis; necnon Ecclesiis Monasteriis, & locis Regularib. quibuscunque tam specialiter, & nominatim, quàm in genere, & per viã cõmunicationis, vel extẽsionis, aut alias quomodolibet per quoscunq; Rom. Pont. prædecessor. Nostros, seu Nos, & Sedẽ Apost. eorúmq; & Nostros de Latere Legatos, & Nũtios, sufficienti ad id auctoritate suffultos, concessa, & in futurũ per successores Nostros, aut alios auctoritatem habentes, concedenda, & quibus ipsæ

ipsæ Congreg. earúmque Abbates, & alij quocunque nomine nuncupati Superiores, & Monachi, cæteræque personæ Regulares de iure, vsu, consuetudine priuilegio, aut concess.Apost.in genere,vel in specie,ac tam coniunctim,quàm diuisim,seu aliàs quomodolibet vtūtur,fruuntur,potiūtur,& gaudēt, ac vti,frui,potiri,& gaudere possunt,& poterunt quomodolibet in futurum, dummodo tamen sint in vsu, & non sint reuocata, aut sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac Sacris Canon.& Conc.Trid.Decretis non aduersentur,Congreg.Cælestinorum prædictæ,illiúsque Generali,ac cæteris Abbatibus, Prioribus,& aliis quocūque nomine nuncupatis Superiorib. Monachis, & personis Regularibus quibuscunque, necnon Monasteriis, Ecclesiis,Domibus,Conuētibus,& locis Regularibus quibuslibet,tenore præsentium perpetuò concedimus, dictáque priuilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias spirituales, & temporales, huiusmodi primo d. Congreg. illiúsque Generali, cæterísque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis prædictis, necnon Ecclesiis, Monasteriis,& Regularibus locis communicamus, illáque ad eos,& ad illa extēdimus.Ita quod Congregatio Cælestinorum prædicta, illiúsque Generalis, & cæteri Abbates, Superiores, & Monachi, & personæ huiusmodi,eorúmque Monasteria, Prioratus,Grāgiæ,Domus,Ecclesiæ,Oratoria,Collegia,& alia loca Regularia; necnon res, & bona quæcunque præmissis omnibus,& singulis, non solum ad aliarum Congregationum instar, sed pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri,& gaudere liberè, & licitè valeant, perinde ac si omnia illis, & eorum singulis specialiter, & expresśè, & non ad instar,sed à principio concessa,& in primo d. Congreg. fauorem à Sede Apost.nominatim emanassent. Decernentes præsentes literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostræ, aut alio quopiam de facto notari, impugnari,redargui,seu infringi,aut in ius,vel controuersiam reuocari posse, sed eas semper, & perpetuò validas, firmas, & efficaces existere, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri,& obtinere,ac Congreg.Cælestinorum huiusmodi,illiúsque personis & locis Regularibus supra expressis in omnibus, & per omnia, plenissimè suffragari. Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios,& Delegatos,etiam Causarū Apost.Auditores, vbique iudicari, & diffiniri debere;ac irritū & inane quidquid secùs super his à quoquam quauis auctoritate, scienter,vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà V. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliísque locorum Ordinariis quibuscunque, necnon Dilecto filio Causarum Curiæ Cam. Apost. Auditori per præsentes cōmittimus,& mandamus, quatenùs quilibet eorum, quandocunque per se,vel alium,seu alios,præsentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi, & quando opus fuerit,ac quoties pro parte Abbatis Generalis, & Monachorum Congreg. Cælestinorum Ord. S.Benedicti prædictorū, fuerunt requisiti,solemniter publicantes,eísque in præmissis efficacis defēsionis præsidio assistentes,faciāt auctoritate Nostra easdem plenum eorū sortiri effectū, illísque omnes, quos concernunt pacificè frui, & gaudere non permittentes,quamquā desuper contra præsentium tenorē sub quouis prætextu, & causa,etiam defectu intētionis Nostræ quoscunque quomodolibet indebitè molestari: quin immo quidquid in contrariū attentari, vel fieri continget,omninò semper in pristinum reponi.Contradictores quoslibet,& rebelles etiam per quascunque de quibusuis eis videbitur censuras, & pœnas Ecclesiasticas,ac alia opportuna iuris,& facti remedia, appellatione postposita, cōpescendo, legitimísque super his habendis seruatis processibus, censuras,& pœnas ipsas etiā iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc,si opus fuerit,auxilio brachij secularis.Nō obst. præmissis,ac piç me.Bonifacij PP. VIII.etiam prædec. Nostri de vna,& in Cōcilio edita de duabus dietis,dummodò vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentiū ad iudicium non trahatur, aliísque Apost. Const.& Ordin. ac Ordinū,& Congregationum huiusmodi statutis, ac consuetudinibus, etiam iuramento, cōfirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis;priuilegiis quoque indultis,& literis Apost. sub quibuscunque tenore, & formis, ac cum quibusvis etiā derogatoriarum derogatoriis , aliísque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries cōcessis,cōfirmatis,ac innouatis. Quibus omnibus,etiā si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis,specifica,expressa,& indiuidua, ac de verbo ad verbū, non autē per clausulas generales idē importantes,mentio, seu quæuis alia expressio habenda,aut aliqua alia exquisita forma adhoc seruanda foret, etiam quòd in eis caueatur expresśè, quòd illis nullatenùs,aut non nisi sub certis modo, & forma derogari posset, tenores huiusmodi,ac si de verbo ad verbū nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, præsentibus pro sufficiēter expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresśè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, aut diuisim ab Apost. sit Sede

Indultum,

indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbũ de indulto huiusmodi mentionem. Verùm quia difficile foret principales literas vbicunque opus esset deferri; Volumus, & pariter auctoritate Apostolica decernimus, quòd illarũ trãsumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Eccles. constitutæ munitis, eadẽ prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die 14. Aug. 1624. Pont. nostri, anno 2.

12 Monachorum Montis Oliueti priuilegia, immunitates, & indulta confirmata fuerunt à pluribus Summ. Pontificib. vt iam vidi *in lib Priuil. eiusdem Congregationis*, sed specialiter confirmata, & Motu proprio auctoritate Apostolica roborata fuere à Iulio I I. per Bullam eiusdem, quæ incipit. *Etsi ad vniuersos*, quæ est 12. illius Cõstit. in *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. edita Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1507. Pridie Nonas Iunij, Pontificatus sui 4. Verba ad rem nostram sunt.

Sanè cùm sicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diuersa priuilegia, gratiæ, fauores, & indulta spiritualia, ac temporalia per diuersos Romanos Põtifices prædecessores nostros præfatæ Congregationis, illiúsque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus, cõcessa fuerint; Nos cupientes, vt dilectus filius modernus, ac pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monachi præfati eò quietiùs possint Domino in eius beneplacitis famulari, eò quo cognouerint huiusmodi priuilegia, & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, etiam Nostræ approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Congregationis huiusmodi commoditaribus, & augmento, statusque prospero, & felici, quantum cum Deo possumus, salubriter consulere, in ipsósque Generalem, Abbatem, & Monachos, & Congregationis huiusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutos fore censentes, ac omnia, & singula priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exempriones, indultáque quæcunque, tam spiritualia, quàm temporalia eidem Congregationi, ac illius Monasteriis, locis, personis, sub quibuscunque tenoribus concessa, illorúmque omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Abbatis, & Monachorum prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, priuilegia, gratias, fauores, immunitates, exemptiones, & indulta huiusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innouamus ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & singula, inuiolabiliter obseruari debere decernimus.

13 Congregatio Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis suorum priuilegiorum confirmationem obtinuit ab Vrbano I V. 5. Idus Ianuarij anno 1263. Pontificatus verò 2. vt legitur in *tom. 1. Bullar. nou.* Laërt. Cherub. *Const. 5. eiusd. Pont*, quæ Constitut. incipit. *Cum à Nobis petitur*, edita apud Vrbem Veterem eodem die, & anno supradicto; verba ad confirmationem pertinentia sunt.

Et omnes immunitates, & libertates à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, vobis, vel Monasterio vestro concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis Christi fidelibus; rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut eà iustè, & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

14 Cruciferi suorum priuilegiorum, exemptionum, indultorum, & omnium gratiarum, tam spiritualium, quàm temporalium confirmationem per Greg X I V. assecuti sunt, vt patet in eius Bulla 13. in ordine apud Laër. Cherub. *tom. 1. Bullar. nou.* quæ incipit. *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ in Monte Quirinali die 12. Iulij anno 1591. Pontific. sui 1. verba confirmationis sunt.

Nos igitur Congregationem Cruciferorum prædictam, eiúsque Patres, & personas quascunque ob eorum Regularem disciplinam specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, ac singulorum priuilegiorum, & gratiarum, ac literarum desuper confectarum huiusmodi tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes: huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, prærogatiuas, concessiones, facultates, exemptiones, libertates, immunitates, indulta, indulgentias, cæteráque gratias spirituales dictæ Congregationi Cruciferorum, omnibúsque, & singulis tam virorum, quàm mulierum Monasteriis, Hospitalibus, Domibus, & Conuentibus, necnon illorum Prioribus, Superioribus, Officialibus, & personis, tam in genere, quàm in specie, ac aliàs quomodolibet, & quandocunque tam per prædictos, quàm alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores Nostros, ac Sedem Apostolicã, quomodolibet concessa, necnon desuper confectas literas,

literas, & scripturas quascunque & in vsu sint, & Decretis Concilij Tridentini non aduersentur, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus.

15 Ordo Carthosianorum acquisiuit à Sixto V. confirmationem indulgentiarum, exemptionum, & priuilegiorum per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Pro Nostra propensa charitate*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annolo Piscatoris, die 3. Nouembris 1578. Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant anteà eidem Ordini per diuersos summos Pontifices concessa, & confirmata, vt per Emanuel. Roderic. *in nou. collection. Bullar. tom. 2. Bulla 20. eiusdem Sixti.*

Insuper obtinuit hic Ordo, vt à Sede Apostolica multoties sua priuilegia confirmarentur, tam ab Antecessoribus supradicti Sixti V. quàm à Successoribus, vt *in lib. priuilegiorum eiusdem Ordinis pluribus in locis videri potest.*

16 Congregatio Sancti Hieronymi de Fesulis, communicationem quam acceperat ab Alexandro VI. & omnia eius priuilegia confirmata, & approbata habuit à Gregorio XIII. die 8. Septembris anno 1573. elicitur ex *Compendio priuilegiorum, verbo communicatio priuilegij, in annot.* Cappuc. *vers. & Gregorius XIII.*

17 Idem Gregorius XIII. in Bulla quæ incipit *Benedictus Dominus Deus Noster*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Februar. 1578. Pontificatus sui anno 6. confirmauit omnia priuilegia Ordinis Sancti Basilij per alios Summos Pontifices concessa, vt per Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. tom. 2. Bull. 12. eiusd. Pontif.*

18 Ordo Præmonstratensis Prouinciæ Regnorum Hispaniarum habet sua priuilegia, & indulta per diuersos Summos Pontifices confirmata; nuper verò fuerunt de nouo confirmata, & approbata per Bullam Clementis VIII. quæ incipit *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 20. Septembris 1593. Pontificatus sui anno 2. vt per Eman. Roderic. *in Collect. Bullar. tom. 2. Bulla 20. eiusdem Clem.*

19 Ordo S. Hieronymi sub Regula S. Augustini Regnorum Hispaniarum, confirmata habet pleraque priuilegia à diuersis Romanis Pontificibus, & præcipuè à Gregorio XI. Benedicto XIII. Eugenio IV. Martino V. Sixto IV. Pio II. Paulo III. Pio IV. Sixto V. Gregorio XIV. & Innocentio IV. & nouiter à Clemente VIII. per Bullam quæ incipit. *In supremo militantis Ecclesiæ solio*, Sub Datum Romæ apud S. Marcum die 25. Septembris 1601. Pontificatus sui anno 10. Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 19. eiusdem Clement.*

20 Fratres S. Antonij Viennen. Ordinis S. Augustini obtinuerunt confirmationem priuilegiorum à Clemente VII. ab aliis Summis Pontificibus prædicto Ordini concesserunt, prout constat ex Bulla eiusdem Clementis VII. quæ incipit. *Rationi congruit*, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1523. 6. Kal. Decembris, Pontificatus sui anno 1. Laërt. Cherubin. *Bullar. nou. tom. 1. §. 9.*

21 Fratres Eremitæ Congregationis B. Petri de Pisis Ordinis S. Hieronymi confirmationem priuilegiorum suorum adepti sunt à Pio V. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Religionis zelus*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus sui anno 6. ex Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 2. §. 2.*

22 Gregorius XIII. confirmauit priuilegia Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum: ita testatur Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Regimini militantis Ecclesiæ*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annolo Piscatoris die 18. Nouembris 1575. Pontificatus sui anno 4. quæ priuilegia fuerant eidem Religioni concessa, & aliàs confirmata per diuersos Summos Pontifices, Eman. Roderic. *in nou. collect. Bull. pro Regul. tom. 2. Bulla 29. eiusdem Pontificis.*

23 Religiones Ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, & Ordinis Minorum S. Francisci obtinuerunt varias priuilegiorum confirmationes, à diuersis Romanis Pontificibus, quas confirmationes, hic permixtim, & breuiter propter easdem Religiones, & propter multos aliorum Religiosorum Ordines, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium cum prædictis communicantes, indicabimus.

Primò fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul ab Alexandro IV. anno Domini 1254. Pontificatus sui 1. vt apparet in quadam eius Bulla, quæ incipit. *Patris æterni benignitas*, sub Datum Neapoli, quinto idus Aprilis, eodem anno supradicto; habetur hæc confirmatio in *Monum. Ord. prima impr. fol. 22. & 2. fol. 24. concef. 11. & in Compendio priuil. verb. priuilegia. Fratrum, §. 3.*

Deinde fuerunt confirmata supradicta priuilegia à Clemente IV. anno 1265. Non. Iulij Pontificatus sui 4. per quamdam Bullam, sub Datum Viterbij eodem die & anno, ex eodem *Monum. Ord. 1. impress. fol. 30. & in 2. fol. 31. concess. 31. & eodem Compend. priuil. loc. cit. §. 20.*

Deinde fuerunt confirmata priuilegia Fratrum Prædicatorum ab Eugenio IV. anno Domini 1431. Idus Aprilis, Pontif. sui 9. per Bullam, quæ incipit. *Sacræ Religionis sinceritas*, sub Datum Florentiæ eodem anno, & die, ex *Suppl. fol. 75. conf. 239. & eodem Compend. priuil. loc. cit. §. 6.*

Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum anno Domini 1471. Pont. sui 1. per Bullam, quæ vocatur Maremagnum, & incipit *Regimini vniuersalis Ecclesiæ*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, pridie kal. Septembris, ex eodem *Mon. Ord. 1. imp fol. 59. & 2. fol. 141. con. 343.* & refertur *in Comp. verbo priuilegium §. 10.*

Idem Sixtus IV. in eodem Maremagno, districtè inhibuit Prælatis sub interdicto ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac Rectoribus Ecclesiarum, & aliis quibuscunque sub excommunicationis latæ sententiæ, & priuationis earumdem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum Ecclesiasticorum Beneficiorum, quæ obtinuerint, necnon inhabilitatis ad illa, & alia inposterum obtinenda, pœnis, eo ipso per eos, qui contra fecerint, incurrendis, ne Ord. Fratrum Prædicatorum, & Minorum, & illorum Domos, & Professores, præter, aut contra priuilegia, & indulta Rom. Pont. quorumcunque prædecessorum eiusd. Sixti, vel contra suarum literarum tenorem, inquietare, seu molestare præsumant, ex eod. *Mon. Ord.* & refertur in eod. *Comp. verb. priuilegium, §. 11.*

Item Sixtus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, & Minorum simul per quamdam aliam (quam communiter auream vocant) editam Romæ apud S. Petrum 7. kal. Augusti, Pont. sui ann. 8. quæ incipit *Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines*, ex eodem *Mon. Ord. 2. impress. fol. 148. & in Suppl. fol. 150. conc. 280.* & refertur *in Compend. priuil. verb. priuilegium, §. 2.*

Iulius II. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per Bullam Datam Romæ apud S. Petrum 15. kal. Iunij,

Iunij, Pont. sui anno 1. quæ incipit. *In militantis Ecclesiæ agro*, habetur originaliter in Salmaticensi D. Francisci Conuentu, & refertur in *Bullario magno*, nunc denuò Salmaticæ impresso anno 1605.

Item Leo X. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum per quoddam viuæ vocis oraculum, vt constat ex *Supp. fol. 58. conc. 161.* & refertur *Comp. priu. l. §. 23.*

Clemens VII. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, prout patet ex sua Bulla, quæ referunt *in Compend. verb. priuilegia Fratrum §. 32.* & *verbo communicatio priuilegij, §. 19.* quæ incipit *Dum fructus vberes*, sub Datum anno Domini 1525.

Iulius III. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, per eius Bullam, quæ incipit *Dum Regularem vitæ studium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, Pontificatus sui anno 1. & refertur *in Bullario magno citato.*

Idem Iulius in quadam alia sua Bulla, quæ incipit. *In sacra B. Petri Sede*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 10. Iulij anno Dom. 1551. Pontif. sui anno 2. confirmauit priuilegia Fratrum Prædicatorum, ex *suprad. Bull. magno.*

Paulus IV. confirmauit priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, necnon, & Fratrum, de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ex clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, habetur *in Bullario magno supradicto.*

Pius IV. confirmauit omnia supradicta priuilegia, per suam Bullam, quæ etiam incipit. *ex clementi Sedis Apostolicæ prouisione*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Aprilis anno Dom. 1561. Pontificatus verò 2. & habetur in *Bullario supradicto*; sed postea in alia Bolla, quæ incipit. *In Principis Apostolorum*, posita in confirmatione Concilij Tridentini, reuocauit omnia priuilegia, quæ contrariantur dicto Concilio Tridentino.

Pius V. confirmauit omnia priuilegia Mendicantium, per Bullam, quæ incipit. *Et si Mendicantium*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1577. Kal. Iulij, Pontificatus sui 2. extat *in supradicto Bullario magno.*

Gregorius XIII. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum, & Monialium S. Claræ, ac Tertiariorum per Bullam, quæ incipit. *Ex benigna Sedis Apostolicæ prouisione*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1575. die 21. Mensis Martij, Pontificatus sui 3. habetur *in supradicto Bullario magno.*

Idem Pontifex anteà per aliam suam Bullam, quæ incipit. *In tanta rerum, & negotiorum mole*, sub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1573. Kal. Martij, Pontificatus sui 1. omnia prius per Pium V. concessa Fratribus Mendicantibus reuocauerat, & ad terminos iuris communis, & ad decreta Concilij prædicti reduxerat.

Sixtus V. confirmauit omnia priuilegia prædicti Fratrum Minorum de Obseruantia, & Monialium S. Claræ, necnon Fratrum de Pœnitentia, per Bullam, quæ incipit. *Mendicantium Ordines*, sub Datum Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 5. Octobris, anno 1587. Pontificatus sui 3. vide *in Bullario supradicto.*

Clemens VIII. confirmauit omnia priuilegia prædictorum Fratrum Minorum de Obseruantia, Monialium S. Claræ, necnon Fratrum Tertiariorum, aliàs Fratrum de Pœnitentia nuncupatorum, per Bullam, quæ incipit. *Ratio pastoralis officij*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 20. Decembris, anno Domini 1597. Pontificatus sui 6. ex *supradicto Bullario magno.*

Paulus V. confirmauit omnia priuilegia Fratrum Minorum per quamdam suam Bullam, quæ incipit. *Iniuncti Nobis Pastoralis*, Pontificatus sui anno 5. ex eodem *Bullario magno.*

24 Ordo B. Mariæ de Monte Carmelo, cum aliis Ordinibus Mendicantium, sicut habet communicationem priuilegiorum, vt *Disput. anteced. Quæst. 1.* dictum est, ita etiam habet confirmationem eorumdem priuilegiorum in vigore Bullæ Pij V. editæ anno 1557. sub Datum Romæ apud S. Petrum die 1. Octobris, Pontificatus sui 2. quæ incipit. *Romanus Pontifex, tamquam vniuersalis*, extat apud Laërt Cherob. *tom. 2. Bullar. Pauli Constit. 44. eiusdem Pontif.*

25 Ordo Seruorum B. Mariæ per eamdem Bullam Pij V. suorum priuilegiorum, gratiarum, & indultorum confirmationem, aliasque prærogatiuas obtinet, necnon per alios Summos Pontifices, vt *in lib. suorum priuil. apparet.*

26 Ordo Eremitarum S. Augustini obtinuit confirmationem priuilegiorum, alias sibi à diuersis Summis Pontificibus concessorum, à Iulio II. per Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Dum fructus vberes*, sub Datum Romæ apud S. Petrum ann. Incarnationis Dominicæ 1507. die 7. Iulij, Pontificatus sui 4. refertur ab Eman. Roder. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 9. eiusdem Pontificis.*

27 Ordo Minorum Conuentualium S. Francisci accepit à Paulo III. confirmationem priuilegiorum quæ dicto Ordini anteà per diuersos Summos Pontifices fuerant concessa: vide Bullam eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Exhibita nobis*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 27. Octobris 1540. Pontificatus sui anno 6. Eman. Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 1. Bulla 5. Eiusdem Pontificis.*

28 Pius V. in Bulla quæ incipit *Romanus Pontifex*, sub Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 19. Nouembris 1567. Pontificatus sui 2. declarauit Congregationem S. Hieronymi Iesuatorum inter Ordines Mendicantium comprehendi, & illorum priuilegiis gaudere, necnon Mendicantium priuilegiorum confirmationem, virtute eiusdem Bullæ, obtinere, Roderic. *in nou. collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 13. eiusdem Pontificis.*

Postea Gregorius etiam XIII. confirmauit supradicta priuilegia, anno Domini 1578. Pontificatus sui 6. die 1. Februarij, ex eod. Eman Roderic. *tom. 1. qq Regul. quæst. 8. art. 2.* ipse enim Gregorius, priuilegiorum, facultatum, exemptionum, immunitatum, indultorum, & cuiusuis sint generis indulgentiarum, per quoscumque Romanos Pontifices eius prædecessores, quibusuis etiam specialibus rationibus concessorum tenores pro expressis habens, omnia, & singula priuilegia, facultates, & gratias, exemptiones, & immunitates, libertates, indulgentias, atque peccatorum remissiones, circa tamen clausulam porrigendi manus adiutrices, & concessiones, etiam per ipsam Congregationem sufficiente ad id facultate suffultam ad dictæ Congregationis aggregatos, infraternatos nuncupatos, extensa, atque indulta prædicta quomodocumque, & qualitercunque concessa, & approbata, quatenus sunt in vsu, & Sacris Canonibus Concilij Tridentini non sunt contraria, ex certa scientia, denuò in perpetuum, Apostolica auctoritate approbauit, & confirmauit, illisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiidit.

Ordo Minimorum S. Francisci de Paula sortitus est à Iolio III. confirmationem immunitatum, gratiarum, & priuilegiorum, per alios prædecessores suos Summos Pontifices eidem Ordini concessorum, per Bollam eiusdem Pontificis, quæ incipit: *Dilectis filiis*, sub Datom Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis

Dominicæ 1553. 15. Kalend. Maij, Pontificatus sui 4. Eman. Roderic. *in nou.collect. Bullar. pro Regul. tom. 2. Bulla 6. eiusdem Pontif.*

Aliæ multæ confirmationes priuilegiorum huius Ordinis videri possunt apud Laurentium de Peirinis, *in suo opere nuper edito*, vbi de illustratione, & declaratione priuilegiorum prædicti Ordinis, doctissimè scribit. Videatur præcipuè *in tom. 1. §. 4. fol. 75.* & §. 6. *fol. 77.* & *fol. 173.* & *fol. 189.* & 525. & *tom. 2.* eiusdem operis, *fol. 4.* & *fol. 71.* & 74. 224. 265. 267. & 301. & 397. & 476.

30 Sixtus IV. omnia priuilegia Fratribus Tertij Ordinis S. Francisci, qui de Pœnitentia nuncupantur, confirmauit, anno Incarnationis 1471. 3. Kal. Decembris, Pontif. sui 1. ex *lib. priuilegiorum Tertij Ordinis S. Francisci*, in his præcisis verbis,

Nos igitur ad commoda, profectum, & salutem Fratrum dicti Ordinis, operosa meditatione intendentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, priuilegia, facultates, indulta, & gratias, Fratribus antedictis (vt præmittitur) concessa, ac omnes, & singulas locorum receptiones per eos factas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus.

Et Iulius II. anno Incarnationis Dominicæ 1508. 6. Idus Ianuarij, Pontificatus sui sexto, confirmauit omnia priuilegia, quæ supradictus Sixtus IV. Eugenius IV. Nicolaus V. & Paulus II. eidem Ordini contulerat, ex *eod. lib. priuileg. pag. 56.*

31 Fratres deuoti Ioannis Dei, confirmationem suorum priuilegiorum, immunitatum, & exemptionum, consecuti sunt per memorabilem Bullam Pauli V. quæ incipit, *Romanus Pontifex, &c.* editam à Paulo V. fel. rec. 16. Martij, anno 1619. Pontificatus verò 14. sub Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem; quæ tota per extensum, propter alias rationes, posita est *Disput. 15. huius primi tomi, Quæsit. 4.*

32 Societas IESV, etsi per multos Summos Pontifices magna sua priuilegia confirmata retineat, præ cæteris tamen, confirmata, roborata, & approbata fuerunt simul cum omnibus facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, motu proprio, certáque scientia, ac de plenitudine Apostolicæ potestatis, à Gregorio XIII. vt eius literæ in *lib. literarum Apostolicarum eiusdem Societatis, pag. 217.* & 232. & *in Comp. eiusdem Societatis, verb. priuilegium, §. 11.* & *verb. communicatio gratiarum, & verb. Generalis, §. octauò testantur.*

33 Clericorum Regularium de Sommascha, priuilegia confirmata sunt à Clemente VIII. per Bullam, quæ incipit. *Decet ex benignitate Sedis*, anno 1593. sub Datum Romæ apud S. Marcum, 6. Kal. Maij Pontificatus sui 2. & est 22. *Constit. eiusd. Clementis VIII. in 3. tom. Bullar. nou.* Laertij Cherob. §. 2. in his verbis.

Omnia, & singula præfata, & quæcunque alia priuilegia, exemptiones, immunitates, concessiones, facultates, prærogatiuas, fauores, & gratias, præfatæ Congregationi, singulísque illius domibus, Conuentibus, Collegiis, Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, Hospitalibus, necnon Præposito Generali, aliísque Superioribus, & personis, tam professis, quàm non professis, ac familiaribus domesticis, eísque aliàs quomodolibet inseruientibus, tam per supradictos, quàm alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, eiúsque auctoritate quomodolibet concessa, ac desuper confectas literas, omniáque in eis contenta, necnon etiam omnia, & singula statuta, ordinationes, regulas, & constitutiones in vniuersa Congregatione præfata, hucúsque editas, licitas tamen, & honestas, sacrísque Canonibus, & Concilio Tridentino minimè contrarias, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illísque omnibus, & singulis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, supplentes omnes, & singulos, ac quoscunque, & qualescunque iuris, & facti, ac etiam solemnitatum, & aliàs quantumuis substantiales etiam de necessitate exprimendos defectus, si qui in eis, aut eorum aliquo, quomodolibet interuenerint.

34 Clerici Regulares Theatini, confirmationem suorum priuilegiorum à Clemente VII. concessorum, obtinuerunt à Paulo III. die 17. Nouembris 1536. Pontif. sui anno 3. & à Iulio III. die 10. Iunij 1551. Pontific. sui anno 2. & à Paulo IV. die 7. Octobris, Pontificatus sui anno 1. Statuit enim iste Summus Pontifex, vt omnia priuilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogatiuæ, indulta, & exemptiones, tam per ipsum concessa prædictæ Congregationi, quàm per alios, & tunc inposterum concedenda, toties integrata, confirmata, & innouata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quoties per eundem Paulum IV. & Sedem prædictam, alia quæcunque priuilegia, aliis Congregationibus, & quorumuis Ordinum Religiosis, & Monachis concessa, & concedenda, reintegrari, confirmari, vel innouari, & in pristinum statum restitui contingeret; etiam nostræ Congregationi concessit, & indulsit, cum Decreto, & clausulis, modo, & forma tunc expressis. Non obstante *Bulla in die Cœnæ Domini* legi consueta.

Et confirmata fuerunt eadem priuilegia, absque vlla limitatione à Pio V. anno 1567. Idibus Februarij; à Gregorio verò XIV. anno 1591. die 5. Aprilis, fuerunt confirmata cum hac clausula, *dummodo sub aliquibus reuocationibus non comprehendantur*: & prætereà iisdem concessit priuilegium communicationis omnium priuilegiorum absque vlla limitatione.

Postremò à Paulo V. die 4. Aprilis 1612. Pontificatus sui anno 7. fuerunt confirmata eadem priuilegia (his verbis.

Omnia, & singula priuilegia, facultates, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta principaliter, vel per communicationem, aliàs quomodolibet Congregationi, & Clericis prædictis, per quoscunque Romanos Pontifices, etiam prædecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam, concessa, quorum tenores præsentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illísque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, eáque omnia, & singula innouamus, & de nouo concedimus; ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, supplemus, &c.

Non

Non obstantibus felic. record. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad Iudicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Decretis per quoscunque Romanos Pontifices, similiter prædecessores Nostros, etiam viuæ vocis oraculo, aut aliàs quomodolibet editis, necnon aliorum Ordinum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, aliàs roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibuscunque personis, sub quibusuis verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis Decretis in contrariū præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis; Quibus omnibus,& singulis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, eorum omnium, & singulorum tenorem præsentibus pro pleoè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, specialiter, & expresè derogamus,cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ,&c.

Refertur *in Compend. priuil. Congr. Cleric. Regul. tit. confirm. priuil.* §. 3.

35 Congregationes, & Religiones non Mendicantes, suorum priuilegiorum confirmationem obtinuerunt, & præcipuè à Clemente VIII. vt patet in eius *Bulla*, quæ incipit. *Cùm superiore anno*, quam retulimus per extensum, propter rationabiles causas, *Disp. 16. huius primi tomi, in fine Quæsiti 22.* hîc verò Bulla Pauli V. prædictarum Duodecim Congregationum non Mendicantium priuilegia confirmans per extensum, (quia alibi non habetur) inseritur.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

NVper, vt charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Romanorum Regi, in Imperatorem electo, ac dilectis filiis Catholicis Germaniæ, & vicinarum Prouinciarum, aduersus seditiones, rebelliones, & Hæreticorum motus, opem ferremus, quòd sanè aliter facere non poteramus; sex decimas à personis Ecclesiasticis beneficia Ecclesiastica, aut super eorum redditibus pensiones annuas obtinentibus, & percipientibus intra triennium persoluendas, ac aliàs sub certis modo, & forma tunc expressis, imposuimus. Ab eisdem verò decimis persoluendis, infrascriptas duodecim Regulares Congregationes,exemptiones,& libertates, aliàs à fel. rec. Pio Papa V. prædecessore Nostro, dum cum Camera Apostolica de subsidio ordinario concordarunt, concessa, frui, & gaudere debere voluimus, & declarauimus, easque ab ipsarum decimarum solutione nominatim exemimus, & liberauimus, prout in Nostris sub plumbo desuper expeditis literis, quarum tenores præsentibus, pro expressis haberi volumus, pleniùs continetur. Subinde verò, vt eidem Ferdinando Regi, in Imperatorem electo, & Catholicis prædictis pleniùs opem ferre valeremus, easdem Congregationes requisiuimus, vt summam 100. mill. scut. monetæ Romanæ, Nobis ad effectum prædictum persoluerent. Vnde & ipsæ Congregationes summam huiusmodi, quantò minori incommodo fieri potest, ac citiùs soluere, vt res postulat, valeant, quantum cum Domino possumus, prouidendum censuimus. Cùm verò à Ministris Nostris Cameralibus, qui negotium cum earumdem Congregationum Procuratoribus consultarunt, relatum Nobis fuerit, Congregationes ipsas, quæ summam prædictam in promptu habent, nulla alia minùs damnosa,& dispendiosa ratione eamdem summam congerere posse, quàm si Nos eisdem Procuratoribus summam 100. mill. scutorum huiusmodi ad censum perpetuum redimibilem, vel infrascripto, seu quouis alio licito contractu, vt infrà accipiendi licentiam, & facultatem tribueremus. Idcircò Motu proprio, & ex certa scientia Nostra Congregationibus prædictis, Casinensium nimirum, & Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, Lateranensium Canonicorum Regularium, sub Regula Sancti Augustini, Cathusianorum, Camaldulensium, Cælestinorum, Sancti Saluatoris Bononiensium, etiam Canonicorum Regularium, Vallis Vmbrosæ, Crucíferorum, & S. Georgij in Alga, pariter Canonicorum Regularium, Cisterciensiúmque Lombardiæ, & Sancti Hieronymi, earúmque Procuratoribus Generalibus, quamuis ad hoc speciale mandatum non habeant,vel eorum substitutis, vt cum interuentu dilecti filij nostri, & Cameræ Apostolicæ Thesaurarij Generalis, etiam absque scientia, participatione, mandato speciali, vel generali, aut consensu Abbatum, & Priorum Generalium, seu aliorum quorumcunque Superiorum, & Officialium quocunque nomine nuncupatorum, earumdem Congregationum, immo ipsis inuitis, & reclamantibus summam 100. mill. scutorum, huiusmodi pro rata singulas Congregationes tangentem à quibuscunque personis, seu mercatoribus, eorum fidem sequi volentibus, & meliorem conditionem offerentibus ad censum perpetuum redimibilem; seruata tamen for-

ma Constitutionis dicti Pij V. prædecessoris, super creandis censibus editæ, seu alio quouis licito, & sacris Canonibus non improbato contractu accipere, illámque penes Depositarium Nostrum Generalem, seorsum ab aliis nostris pecuniis deponere; itaut inde amoueri, nec in alios, quàm supradictos vsus, conuerti valeant, ac taxam aliquam inter se, pro cuiusque ipsorum facultate redditum annuorum pro soluenda 100. mill. scut. huiusmodi, summam constituere, aut aliàs ratam partem redditurum, prout cuilibet ex Congregationibus prædictis minùs incommodum, & damnosum esse, ac magis expedire iudicauerint, assignare, dictámque ratam Monti Nouennali, aut Religionum applicare, quæ sufficiat pro dicta summa 100. mill. scutorum congregandam, factáque taxa huiusmodi, eamdem Monti Nouennali, aut Religionum prædicto, vltra alias taxas, quæ singulæ Congregationes hactenus soluerunt, & soluere obligatæ sunt assignare, & incorporare; ac super taxa, seu rata sic facienda, assignanda, & incorporanda totidem loca prædicto Monti cedere, quot pro summa prædicta 100. mill. scutorum congerenda, necessaria erunt. Necnon eisdem omnibus Procuratoribus Generalibus, seu eorum Substitutis, postquam taxa huiusmodi facta fuerit, tam pro emptoris, seu emptorum censuum prædictorum, seu eorum, qui pro congerenda summa 100. mill. scutorum, huiusmodi aliquam pecuniarum summam eisdem Procuratoribus, aut eorum substitutis in quibuscunque cedulis bancharis, cambiis, obligationibus, & contractibus, & quibusuis pecuniarum huiusmodi receptionibus fideiusserint, & interuenerint, securitate, reuelatione, & indemnitate, quam super taxa inter ipsas Congregationes pro rata quarumlibet suarum Congregationum respectiuè tangente; nominatim dictas Congregationes vnusquisque Procurator Generalis, seu eius Substitutus, videlicet suam, etiamsi ab ea speciale, aut generale mandatum in Capitulo Generali, aut aliàs iuxta Constitutiones ipsarum Congregationum factam non habeat; omniáque, & singula earumdem Congregationum bona mobilia, & immobilia, vbilibet existentia, præsentia, & futura principaliter, & insolidum ipsarum Congregationum nominibus, omni meliori modo, ac in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligare, & specialiter hypothecare. Necnon super præmissis, & illorum quodlibet, & eorumdem præmissorum, & cuiuslibet ipsorum occasione, quæcunque Instrumenta cum quibusuis submissionibus, renunciationibus, fideiussionibus, promissionibus, iuramentis, cautionibus, conditionibus, cautelis, decretis, & clausulis solitis, & consuetis, ac aliàs necessariis, & opportunis dicto Thesaurario, ac partibus ipsis benè visis celebrare, aliáque pro personarum, & Mercatorum, ac etiam pro maiori Montis prædicti, illiúsque Collegij, & omnium, qui suas pecunias in eodem Monte collocauerint, securitate, ac aliàs super his necessaria, & quomodolibet opportuna; etiamsi talia forent, quæ specificam, indiuiduam, & expressam requirerent mentionem, facere, & exequi, ac vlterius ipsis modernis, & pro tempore existentibus prædictarum Congregationum Procuratoribus Generalibus, seu eorum Substitutis, vt in earum quisque Congregationibus, taxam, vt præfertur, faciendam pro rata eas respectiuè tangente, inter Monasteria, & Conuentus earum diuidere, & ab illis exigere, & Depositario dicti Montis, quem ipsas Congregationes, tam pro præsenti additione, quàm pro prima dicti Montis erectione, & illius additione, aliàs facta, etiam modernum Depositarium, nisi Depositariam ipsam, titulo forsan oneroso, obtineat, ad eorum libitum amouendo, deputare posse concedimus quotannis, prout de antiquis taxis, seu ratis fieri consueuit, consignare cum facultatibus, & auctoritatibus solitis liberè, & licitè possint, & valeant, ac omninò respectiuè teneantur, auctoritate Apostolica, tenore præsentium plenam, liberam, & amplam facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur. Præterea pro maiori Montis prædicti, illiúsque Collegij Montistarum, necnon eorum, qui pecunias suas in dicto Monte collocabunt, cautela, & securitate, ex nunc pariter, provt ex tunc, postquam dictus Mons vigore præsentium ad quamlibet locorum quantitatem auctus fuerit, quòd tam antiqua, quàm noua loca augenda huiusmodi, vnum, idémque Montis corpus, ac vltimorum locorum emptores, cum antiquis Montistis vnum, idémque Collegium, absque aliqua prorsus ratione prioritatis, seu posteritatis differentia constituant. Ac posteriora loca, illorúmque emptores, omnibus, & singulis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, & priuilegiis, quibus antiquiora loca, illorúmque possessiones, iuxta dicti Montis erectionis formam vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere possunt, & poterunt in futurum pariformiter, & æquè principaliter vti, potiri, & gaudere possint, valeant, & debeant in omnibus, & per omnia, absque aliqua similiter differentia, statuimus, & ordinamus, volumúsque etiam, ac eisdem Procuratoribus generalibus, seu eorum Substitutis concedimus, vt loca prædicta Montis, vigore præsentium augendi,

cum

cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis cuicunque mercatori, seu aliis personis, meliorem eos conditionem offerentibus, pretio inter eos conueniendo vendere, & alienare, pretiúmque inde redigendum, vt præfertur, & non aliàs deponere liberè similiter, & licitè possint, ac etiam omninò teneantur, facultatem similiter impartimur. Et nihilominus omnia, & singula præmissa, ac alia eorum vigore per dictas Congregationes, seu earum Procuratores Generales, aut illorum Substitutos, cum interuentu dicti Thesaurarij Generalis, & instrumenta desuper celebranda, cum omnibus in illis contentis, licitis tamen, & honestis, ac sacris Canonibus non improbatis, ex nunc, prout ex tunc, postquam facta, & celebrata fuerint auctoritate, & tenore prædictis approbamus, & confirmamus, illísque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus. Ac omnes, & singulos, tam iuris, quàm facti, ac etiam substantialium forsan solemnitatum, quomodolibet omissarum defectus, si qui in eisdem interuenerint, præcipuè verò defectus mandatorum specialium, ac generalium ad præmissa facienda requisitorum, motu, & scientia similibus, pari auctoritate, & tenore supplemus; declarantésque per huiusmodi subuentionem, Nobis, vt præfertur, faciendam, priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, & gratiis, tam per prædictum P ium prædecessorem, per eius literas, sub Datum, anno 1570. 14. Kalendas Aprilis, Pontificatus sui anno 6. quàm per piæ memoriæ Clementis Papæ VIII. similiter prædecessoris Nostri literas, sub Annulo Piscatoris, die 5. Maij 1595. ac etiam per alias eiusdem Clementis prædecessoris literas in forma motus proprij, de anno 1597. seu aliàs eisdem Congregationibus concessis; nullatenus præiudicatum sit, aut esse censeatur, immo priuilegia, immunitates, exemptiones, & gratias prædictas, ac etiam omnes, & quascunque alias gratias, immunitates, & priuilegia per quoscunque prædecessores Nostros, quomodolibet concessa; quatenus tamen sint in vsu, & decretis sacri Concilij Tridentini non aduersentur, harum serie, quatenus opus sit, de nouo confirmamus, approbamus, & innouamus, illáque eisdem Congregationibus inuiolabiliter obseruari mandamus, etiamsi tam literæ prædictæ Pij V. quàm Clementis prædecessorum huiusmodi, & aliæ quæcunque super præmissis in Camera Apostolica registratæ non essent. Non obstante Constitutione similis memoriæ Pij IV. pariter prædecessoris Nostri, de quibuscunque literis, & gratiis interesse Cameræ concernentibus, registrandis. Volentes etiam, quòd præsentes Nostras in eadem Camera registrare, seu registrari facere, minimè teneantur. Decernentes insuper, ea omnia & singula valida, firma, & efficacia esse, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere debere, ac per omnes, & singulas Congregationes prædictas perinde, ac si Procuratores, seu eorum substituti prædicti, illas cum speciali earum mandato obligassent, ac alios omnes, ad quos spectabit obseruanda esse; præsentésque literas, nullo vnquam tempore etiam ex eo, quòd prædictæ Congregationes, & quicunque alij, ad quos spectat præmissis expressè, & nominatim nõ consenserint, aut aliàs quomodolibet de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostræ, vel alio defectu notari, impugnari, inualidari, infringi, in ius, vel controuersiam reuocari, aut sub illis reuocationibus, suspensionibus, reductionibus, limitationibus, aut modificationibus comprehendi minimè posse; nisi de earundem præsentium toto tenore specialis, & ad verbum expressa mentio facta fuerit. Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, ac ipsius Cameræ Apostolicæ Præsidentes, & Clericos, ac S.R.E. Camerarium, Thesaurariúmque prædictum, & alios dictæ Cameræ Ministros, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Nostro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Thesaurario Generali, prædictis, ac Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios easdem præsentes, & in eis contenta quæcunque solemniter publicantes, ac in præmissis omnibus; & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate Nostra præmissa omnia, & singula in præsentibus expressa, & illarum vigore facienda quæcunque ab omnibus, ad quos spectat, inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet, & Rebelles, in præmissis, & non parentes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia omni, & quacunque appellatione, reclamatione, & recursu postpositis, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio Brachij secularis, non obstantibus quibusuis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, præsertim felic. record. Symmachi, Pauli II. Pauli IV. Pij V. & aliorum quorumcunque Romanorum Pontifi-

cum

cum prædecessorum Nostrorum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, earúmque quoque Congregationum, & cuiuslibet earum, Monasteriorúmque singularium statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam in vim contractus, aut motu proprio, vel consistorialiter eisdem Congregationibus, illarúmque Superioribus, & personis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, ac aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliàs in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, & innouatis: quibus omnibus, & singulis, etiam pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi præsentibus, pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem, sub Annulo Piscatoris, die 1. Maij, 1620. Pontificatus Nostri anno 15.

36 Ex his satis constat, priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, confirmata esse. De priuilegiis non Mendicantium (& præsertim Duodecim Congregationum) non solùm probatur per particulares Summorum Pontificum Constitutiones, eadem priuilegia confirmantes; sed etiam per speciales Bullas Clementis VIII. & Pauli V. pro duodecim Congregationibus confectas, superiùs relatas.

De priuilegiis verò Mendicantium, dicendum est cum Ioan. Bapt. Confect. *in Summar. priuil. Ord. Mendic. cap.* 4. illa iam esse firma, & illæsa, non solùm ex Decreto Concilij Tridentini, sed etiam per alios Summos Pontifices, *quatenus tamen Sacris Canonibus Concilij Tridentini non sint contraria*, quæ quidem clausula est intelligenda, non de Canonibus, in corpore iuris; nempe in Decretis, & Decretalibus clausulis, sed de Sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini, dumtaxat; nec obstat prædictis priuilegiis Constitutio illa Gregorij XIII. qua priuilegia omnibus Regularibus concessa, reuocantur, quia per aliam suam posteriorem Bullam confirmauit priuilegia, præsertim Ordinis Sancti Francisci, vt fatetur ipsemet Confect. *loco cit.* ac etiam confirmauit multa alia priuilegia aliorum Ordinum, vt per ipsius Constitutiones apud Laërt Cherub. *tom.* 2. *Bullarij noui*, positas, legentibus patet.

Vnde concludit prædictus Auctor, quòd Regulares, omnibus, & singulis priuilegiis, tam per breue, quàm viuæ vocis oraculo, necnon per supplicationem cum clausula, quòd sola signatura sufficiat in iudicio & extra, etiam in foro conscientiæ, veluti confirmatis, & innouatis, frui, & vti liberè, & licitè possont,

Sed de hac re inferiùs, dum de reuocatione prædictorum priuilegiorum in Concilio Lateranensi facta, & per alios Pontifices, & postremo in Concilio Tridentino renouata, simulque de eorumdem priuilegiorum reualidatione, & confirmatione sermonem habebimus.

37 Cùm enim priuilegia Regularibus, & aliis exemptis à Papa concessa, possint ab eius Successoribus ad eorum libitum in totum, vel in partem, reuocari, penitùs tolli, vel moderari, seu limitari, eò quòd Summorum Pontificum manus à prædecessore ligari nequaquam possunt; ideo Regularium, & aliorum 38 exemptorum priuilegia immutabilia non sunt, nisi in quantum à Successoribus Summis Pontificibus minimè reuocantur; etiamsi de talibus priuilegiis sit manifesta clausula, *quòd intelligantur reuocata per quamcumque posteriorem Constitutionem, nisi de eis specialis mentio fiat.* Nam si, v.g. Summus Pontifex, postquam ex speciali gratia, aliquibus Regularibus concesserit, quòd nulli decimas soluere teneantur, mittat Legatum suum à Latere, cum facultate imponendi decimas, etiam priuilegiatis, non obstantibus priuilegiis quibuscunque in contrarium facientibus, etiam si de illis specialis mentio fieri deberet; certum est, quòd per clausulas has generales derogatorias priuilegiorum, tenerentur ipsimet priuilegiati decimas soluere: ratio est, quia cùm priuilegia diuersis locis, & personis à Sede Apostolica exhibita, sint ferè innumerabilia, & de singulis Summus Pontifex memoriam habere minimè possit; satis est, quòd primis priuilegiis constet ipsum Summum Pontificem voluisse derogare.

39 Hinc est, quòd Summi Pontifices aliquando priuilegia Regularibus concessa (prout illis meliùs visum est expedire) reuocauerint, vel in partem, vel in totum abstulerint, vt fecit Leo X. in Concilio Lateranensi, anno 1516. die 19. Decembr. teste Eman. Roderic *in suis collect. Bullar. Bulla* 45. eiúsdem Leonis, reuocauit enim iste Summus Pontifex aliqua priuilegia Regularibus concessa, quæ vt intelligamus, an postea reualidata sint, hic breuiter recensenda duxi.

40 Primò, Statuit, vt pacta, & conuentiones facta inter Curias, & Prælatos Regulares, valeant, nisi per sequens Capitulum Generale, & Prouinciale refutentur, & talis refutatio sit debito tempore intimata.

Secundò, Statuit, Presbyteros seculares posse in Ecclesiis Regularium deuotionis causa celebrare, & quòd Regulares libenter eos recipiant.

Tertiò quòd Religiosi non mittant processionaliter cum Cruce in alienas Parochias, ad leuanda corpora defunctorum in suis domibus sepelienda: nisi vbi de hoc sit consuetudo, vel nisi Clerici requisiti ad ferendum corpus, id facere recusent; vt etiam concesserat Sixtus IV. inter viuæ vocis oracula.

Quartò, quòd non possint Religiosi absoluere Laicos, & Clericos à sententiis ab homine latis.

Quintò, quòd Religiosi ordinandi possint per Ordinarios examinari, & per eosdem, si competenter respondeant, liberè admitti, ac in eorum domibus ab alio, quàm à Diœcesano Episcopo (nisi ipso, aut eius Vicario, super hoc, cum debita instantia requisito, & sine causa rationabili contradicente, vel eo à Diœcesi absente) ad dictos Ordines promoueantur.

Sextò, quòd Ecclesiæ, aut Altaria Religiosorum consecrentur, & benedicantur ab Episcopo Diœcesano; nisi bis, vel ter requisitus cum debita reuerentia, & instantia, venire recuset.

Septimò, quòd non possint Religiosi, sine consensu Curatorum, sponsos benedicere.

Octauò,

Octauò, quòd Religiosi, sub pœna centum ducatorum, non pulsent Campanas in Sabbato Sancto, antequam Campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsetur: & nomine Matricis Ecclesiæ, intelligitur Ecclesia Cathedralis, vt habetur *in cap. venerabili, de verborum signific.*

Nonò, quòd Religiosi moneant seculares, vt soluant decimas.

Decimò, quòd Conseruatores Religiosorum sint in dignitate Ecclesiastica constituti, nec vllum reum trahant vltra duas dietas, à loco suæ solitæ habitationis.

Vndecimò, quòd excommunicati ob aliquod interesse, Ordinem Mendicantium intrare volentes, non possint absolui; nisi præuia satisfactione; & procuratores, etiam operarij, & famuli Religiosorum subsint sententiis excommunicationis Episcoporum.

Duodecimò, quòd Fratres, & Sorores Tertij Ordinis, Mantellati, Cortegiati, Pinzocheræ, Cordellati, & alij quouis nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, non gaudeant priuilegiis collegialiter viuentium, & castitatem vouentium.

Et post hæc idem Leo X. *Bull.*44. apud Eman. Rodet. quæ est posterior, *d. Bull.*45. declarat, quòd dicti Fratres, & Sorores, licèt possint eligere sepulturam vbi velint, tenentur tamen Eucharistiam in Paschate, Extremam-vnctionem, ac alia Sacramenta, præter Pœnitentiam à proprio Sacerdote recipere; & tenentur ad alia onera Laicorum, nec sunt admittendi ad diuina, quando interdicto, vel dantibus causam dederunt auxilium, consilium, aut fauorem; & collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expresso voto etiam simplici, vt *ibi* declaratur, & sub dicto habitu vitam ducentes, priuilegiis, quibus Fratres Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum gestant, gaudere debent. Prout in Concilio Lateranensi continetur, etiam si habitent in propriis, vel consanguineorum domibus.

In eadem Bulla Leonis X. multa alia præcipiuntur, quæ cùm postea à Concilio Tridentino renouata sint pluribus in locis, (de quibus suprà *in Disputat.* 15. *Quæst.* 4. satis actum est) ideò hic omittuntur cùm *loco cit.* omnia prædicta sigillatim pertracta sint, & sufficienter examinata.

41 Aduertendum tamen est, multa ex illis, quæ paulò superiùs attulimus in Concilio Lateranensi gestis, fuisse postmodum reuocata à successoribus Pontificibus, vt suis in locis, tam primi, quàm secundi Tomi dicemus; ac per consequens Regularium priuilegia per eosdem successores Pontifices fuerunt reualidata, & ad hoc dicendum moueor, non solùm propter rationes, quas adducit Eman. Roder. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *per totam*, sed etiam ex eo, quòd multi Pontifices post Leonem diuersorum Ordinum priuilegia confirmarunt: excipiendo tantùm, quæ per non vsum sunt reuocata, & quæ sunt contraria Decretis Concil. Trident. ac sacris Canonibus eiusdem scilicet Concil. Trident. cùm in illo Decreta, & Canones continentur; sic confirmat Gregorius XIII. *Bull.* 1. priuilegia Minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Gregorius Bulla 20. priuilegia Cisterciensium; & Bulla 13. priuilegia S. Hieronymi Iesuatorum; & Bulla 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis; & Bulla 55. priuilegia Præmonstratensium, & sic de aliis, & excipiendo tantùm quæ non sunt in vsu, & quæ sunt tantùm contra Concilium Tridentinum, firmat magis nostram conclusionem: nec valet dicere, quòd dicta priuilegia erant reuocata, saltem per non vsum; quia ad istam reuocationem per non vsum est necessarius non vsus centum annorum, quos manifestum est non transisse à prædicta reuocatione Leonis X. vsque ad primam confirmationem: immo nec sexaginta.

Item per hoc, quòd Concil. Trident. reuocat aliqua ex priuilegiis reuocatis in dicta Bulla, Leo X. virtualiter insinuat, & vult alia non esse reuocata, sed in suo robore permanere: sicut ex eo, quòd apponendo Pius V. in suo proprio motu, de censibus, aliquas conditiones, ex appositis à Martino V. & Calisto III. in suis decretis de censibus, omittendo alias, colligunt Theologi, istas conditiones omissas à Pio V. non esse iam necessarias pro censibus.

Probatur insuper, & à fortiori, quòd prædicta priuilegia reualidata sint; nam Casarub. *in Compend. priuil. verb. Concilium, num.* 7. ait, quòd postea Leo X. reualidauit omnia prædicta priuilegia Regularium; & in pristinum statum ea restituit viuæ vocis oraculo; sed in foro conscientiæ solummodò, & *eodem num.* 7. *cit. vers.* notandum est etiam, ait idem Auctor, quod etiam ideo Leo reualidauit, & in pristinum statum restituit omnia Mendicantium priuilegia, pro foro etiam exteriori; & hoc per quandam Constitutionem concessam Prædicatoribus, post præfatum Concilium, quam refert Casarub. *vers. communicatio priuilegiorum, num.* 10. cum derogatione omnium contrariorum, videlicet, *Non obstantibus quibuscunque Apostolicis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus, siue Constitutionibus, Ordinationibus, necnon Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus.*

Vnde cùm ista Bulla fuerit facta post dictam modificationem priuilegiorum Mendicantium, in Concilio Lateranensi, & per illam derogetur etiam Constitutionibus editis in Conciliis generalibus, non est dubium, quin deroget dictæ modificationi. Et ait idem Casarub. *loco cit.* quòd consulti super hoc viri docti, ita respondetunt. Eadem insinuat Casarub. *vers. priuilegia Fratrum, num.* 28. & 29. & expressè id probat multis adductis, Roder. *quæst. Regul. quæst.* 8. *art.* 10.

Non solùm priuilegia non Mendicantium fuerunt confirmata (vt præmissum est) à Leone X. sed etiam non Mendicantium, vt speciales non Mendicantium Constitutiones eiusdem Leonis testantur; & præcipuè quædam Constitutio eiusdem, pro confirmatione priuilegiorum Canonicorum Regularium Lateranensium, in qua eximit hanc Congregationem à reuocationibus priuilegiorum factis in Concilio Lateran. per hæc præcisa verba.

Dilectis Filiis Rectori Vniuersali, ac Visitatoribus, cæterisque Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranen. salutem, & Apostolicam benedictionem.

Decet Romanum Pontificem gesta per eum, super quibus dubia oriuntur, suæ declarationis arbitrio ita plana reddere, vt nullum valeat exinde dubitationis inuolucrum exoriri. Cùm itaque sicut Nobis nuper exponi fecistis, inter alia priuilegia immunitatis, exemptionis, concessionis, & gratiarum, indulta Congregationi vestræ, ac illius locis, & personis pro tempore existentibus, ab Apostolica Sede concessa, & confirmata,

confirmata, fel. record. Sixtus Papa IV. Motu proprio Congregationem ipsam Canonicorum Regularium Lateranensium Ordinis S. Augustini, illiúsque Monasteria, Membra, Ecclesias, Loca, Personas, & eorum Capellanos, qui pro tempore forent in Ecclesiis, & Parochiis eiusdem Congregationis, curam animarum habentes, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum, Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcunque Iudicum ordinariorum, & extraordinariorum; aliarúmque quarumcunque personarum, quantacunque ampla præfulgeant dignitate, seu præeminentia, iurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, iure Cathedratici, & charitatiui subsidij, subuentione, & exactione quarumcunque, præstatione, necnon Synodalibus, & alterius cuiuscunque Congregationis, seu processionum euocatione. Ita quòd in Congregatione Canonicorum, personas, Monasteria, Ecclesias, membra, & loca præfata, vtpotè prorsus exempta, nullámque excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententiam, seu alias censuras, seu pœnas specialiter, & generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec vllam aliam in Monasteria, Ecclesias, personas, & loca huiusmodi præeminentiam, & iurisdictionem quomodolibet exercere possent, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei, de qua ageretur, vbicunque iniretur contractus, committeretur delictum, & res ipsas consisteret, etiam cum decreto irritante, per quasdam literas prorsus exemerit, & totaliter liberauerit, Congregationémque, & omnia præfata, in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiusdem, & sub eorum speciali protectione, atque sua receperit. Ac per easdem suas literas motu simili statuerit, & ordinauerit, quòd quæcunque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etiam si in eisdẽ clausula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis; non obstantibus, & de quibus expressè mẽtio fieri deberet, expressè nõ teneretur, quæ obuiaret, & contrauenirer huiusmodi priuilegio, aut quibuslibet eius particulis, vt suprà, nisi euidentissimè, & apertissimè appareret, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore esset, huiusmodi indulto, vel alicui eius parti, vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem de verbo ad verbum, ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, & ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando, per hæc præcisa vocabula, *Congregationem, vnitatem de Obseruantia, aliàs de Frisoneria, nunc Lateranen. appellatam*, causásque legitimas allegaret, quæ his obuiare intenderet, decretum nullius esset roboris, & momenti, aliáque quamplura concesserit, decreuerit, statuerit, atque mandauerit, prout in prædicti Sixti indultis, priuilegiis, ac literis latiùs dicitur contineri.

Quia verò ipso Nos Sacro approbante Concilio, concessiones Fratribus Mendicantibus per Romanos Pontifices prædecessores Nostros, & Sedem præfatam factas, sub certis modo, & forma tunc expressis, per certas Nostras literas moderauimus, ac huiusmodi moderationem ad Religiosos Ordinum quorumcunque extendi, & per eos, etiam seruari debere volumus, & decernimus (vt per illas asseritur) priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratiis, & indultis huiusmodi, dictæ Congregationi concessis præiudicatum fuisse, & Congregationem, & alias personas huiusmodi, iuxta moderationem huiusmodi, dumtaxat vti, & gaudere debere. Quamobrem Nos, ad quos ex commissi Nobis officij debito pertinet, omnem ex Apostolicis Constitutionibus dubietatis scrupulum amouere, ne propter veritatis suppressionem quis iure suo frustretur, volentes super hoc dictæ Congregationis statui, & indemnitati prouidere.

Motu proprio, & ex certá scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, per moderationem, & literas Nostrás prædictas, nullum priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, concessionibus, gratiis, & indultis Congregationi præfatæ, & in illius fauorem, vt præfertur, per tot Romanos Pontifices concessis, & iteratis vicibus confirmatis, præiudicium inferri, quemadmodum neque ea sub huiusmodi moderatione comprehensa fuisse, vel esse, aut contineri, & potuisse comprehendi, vel posse; sed quoad huiusmodi moderationem illos permansisse, & permanere; Congregationémque, & illius pro tempore existentem Rectorem Generalem, Visitatores, Abbates, Præpositos, Priores, Canonicos, Personas, Capellanos, & omnes Præfatos illis, absque huiusmodi moderatione, liberè iuxta eorum tenorem, vti posse, & debere in omnibus, & per omnia; perinde ac si à moderatione huiusmodi, & desuper confectis literis, vos expressè excepti fuissetis: Sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam Causarum Sacri Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter interpretandi facultate, iudicari, & sententiari debere. Irritum quoque, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus præmissis, ac

ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis Noſtris literis volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Volumus autem, quòd transſumptis præſentium, manu Notarij publici confectis, & alicuius Prælati ſigillo munitis, eadem fides adhibeatur, in Iudicio, & extra, quæ præſentibus adhiberetur; ſi illæ eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris die .... Septembris, 1519. Pontificatus Noſtri anno 7.

Habetur in *libro priuileg. Ordin. Canonicorum Regularium Lateran. Mediolan. impreſſ. pag.* 478. & originaliter extat hoc diploma in Eccleſia prædictorum Canon. Regular. Alexandriæ Inſubrum.

Circa hanc Conſtitutionem ſupradicti Leonis, animaduertit Collector *priuileg. prædictorum Canonicorum loco cit.* quòd in Concilio Lateranenſi, ſedente ipſo Leone, ad fauorem Epiſcoporum, & Rectorum Eccleſiarum Parochialium, nonnulla Mendicantium priuilegia limitata, & moderata fuerunt, vtpotè circa Parochiales, eorum Eccleſias, proceſſionum aduocationes, confeſſiones ſecularium, Sacratiſſimæ Euchariſtiæ, ac Extremæ Vnctionis adminiſtrationem, Ordinum ſuſceptionem, & id genus plurima, prout in Bulla eiuſdem Leonis, edita anno 1516. 14. Kalendas Ianuarij, Pontificatus anno 4. quæ incip. *Dum intra mentis arcana*, & eſt 27. in ordine.

Tum verò ipſa moderatio extenſa fuit eadem met Conſtitutione ad alios Ordines; ſed per ſupradictum priuilegium exempta fuit Congregatio ſupradictorum Canonicorum Regularium Lateranenſium, ac per conſequens omnes Ordines, & Congregationes, quæ communicant cum illis.

Fuerunt etiam confirmata ſupradicta priuilegia, ac cum fortiſſimis circunſtantiis roborata à Sixto V. anno 1587. die 3. Octobris, Pontificatus ſui 3. vt elicitur ex Bulla eiuſdem Pontificis, quæ incipit. *Etſi Mendicantium*, quæ extat apud Eman. Roderic. *in noua collect. Bullar. pro Regular. Bulla* 14. eiuſdem Sixti V. ex quo ſequitur, præfata priuilegia eſſe reualidata: quia confirmatio priuilegiorum facta ex certa ſcientia, habet vim reſtituendi priuilegia reuocata; non ſolùm auctoritate priuata, ſed etiam à iure communi; ex Suar. *libr.* 8. *de leg. cap.* 19. *num.* 4. At ſupradicta priuilegia ex certa ſcientia confirmata ſunt, vt conſtat ex dictis; ergo iam erunt reualidata.

Si dicas, ad reſtituenda priuilegia iam reuocata in Concil. Gener. quod requiritur, vt fiat de Concilio ſpecialis mentio, per clauſulam, *Non obſtante reuocatione talis Concilij*, vel ſaltem, *Generalis Concilij* in communi, ex Suarez *loc. cit. num.* 5. & Eman. Roderic. *tom.* 1. *quaſt. Regular. quaſt.* 8. *artic.* 10. vbi multos Doctores cumulat: ſed in clauſulis Bullæ Sixti V. confirmatiuæ priuilegiorum Ordinis Minorum, non eſt talis clauſula; ergo per illam Bullam non erunt reualidata priuilegia, per Concilium Lateranenſe, ſub Leone X. reuocata.

Reſpondet argumento, Laurent. de Peirin. *Con.* 1. *declarat. priuileg. Ordin. Minim. Conſtitut.* 4. *Iulij* I I. §. 3. *num.* 11. quòd iſta clauſula, *non obſtantibus Conſtitutionibus Concilij Generalis*, licèt explicitè non ſit appoſita, eſt tamen implicitè, quatenùs ſcilicet, confirmat dicta priuilegia, dummodo decretis Sacri Concilij Tridentini non ſint contraria; quæ exceptio, vt iura clamant, firmat regulam in contrarium, quaſi velit Sixtus V. per hæc verba: *Dummodo Decretis Sacri Concil.* &c. confirmare, & innouare omnia Regularium priuilegia, quæ contra Decreta Concil. Tridentini non ſunt, etiam ſi derogent Conſtitutionibus aliorum Conciliorum: alioquin illa clauſula, *Dummodo Decretis Sacri Concilij*, &c. eſſet ſuperflua.

Corroboratur id, quod dictum eſt, nam expreſſiùs, & clariùs prædicto Concilio Lateranenſi per Gregorium X I I I. derogatum eſt, qui teſte eodem Laurent de Peirin. *loc. cit. num.* 13. in eius conſtitutione confirmatiua priuilegiorum, hæc adhibet verba. *Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam Generalis Concilij Lateranenſis, vltimò celebrati.* Ex quibus manifeſtè remanet deciſum, ſupradicta priuilegia remanere in ſuo robore, neque obſtare Concilium Lateranenſe prædictum, neque quoad forum internum, vel externum; ita Paſſarellus *in not. priuil. not.* 12. & Ioannes de la Cruz, *libr.* 2. *de ſtatu Relig. cap.* 3. *dub.* 5. *concluſ.* 3. quos citat, & ſequitur idem Laur. de Peirin. *loco citato.*

Poſtremò probatur ex eodem Ioanne de la Cruz *loco cit. verſic. tandem iſta*, vbi per Bullam Pauli V. quæ incipit. *Ad perpetuam rei memoriam*, edita prima die Decembris, anno 1609. probat priuilegia præfata non eſſe reuocata: quia Paulus V. in dicta Bulla innouat, & confirmat illa priuilegia tam pro foro interno, quàm externo; & addit, quòd etiam à Clemente V I I I. ex certa ſcientia, fuerunt huiuſmodi priuilegia confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non ſunt in vſu; ſed illa tantùm, quæ Decretis Concilij Tridentini non aduerſantur.

Inſuper idem Ioannes de la Cruz, idipſum confirmat ex literis quibuſdam monitorialibus Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, ad fauorem, & pro manutentione priuilegiorum Ordinis Prædicatorum, datis Romæ die 11. Octobris, 1611. vbi Illuſtriſſ. Card. Ioannes Dominus Spinula fidem facit, Sanctiſſim. Pontificem Paulum V. ad inſtantiam Procuratoris Generalis Fratrum Prædicatorum, manutenere, & velle in ſuo robore manere omnia priuilegia, quomodolibet à prædeceſſoribus dicti Summi Pontificis, etiam per viam communicationis, dicto Ordini Prædicatorum conceſſa.

Præcipitur pariter in eiſdem literis, omnibus Ordinariis, & aliis Superioribus, ſub grauiſſimis cenſuris, ne eos impediant, quominus eiſdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, & aliis indultis vti valeant.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm confirmatis, vel ſublatis priuilegiis vnius Abbatia, aut Conuentus, cenſeantur confirmata, vel ſublata priuilegia ad inſtar illorum alteri Abbatiæ, vel Conuentui conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia vnius Religionis, ſi confirmata fuerint in forma communi, non propterea cenſentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad inſtar illorum conceſſa.*

2 Limita, *ſi confirmatio eſſet, ex certa ſcientia; vel eſſet clauſula in priuilegio ad inſtar, quòd reſſiciat præterita, præſentia, & futura priuilegia alterius Religionis.*

3 *Priuilegiis vnius Religionis confirmatis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum.*

4 *Priuilegiis sublatis alicuius Religionis, quandò sentiantur sublata, seu reuocata priuilegia ad instar illorum aliis Ordinibus, seu Congregationibus concessa, ostenditur.*

1 QVoad primi Quæsiti partem, nimirùm quoad confirmationem, respondeo, quòd si priuilegia vnius Abbatiæ, vel Congregationis Monachorum, seu alterius Religionis, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, fuerint confirmata in forma communi; non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad instar illorum concessa.

2 Secùs erit dicendum, si confirmatio ex certa scientia facta sit, & in priuilegio ad instar alteri Religioni concesso exter clausula, quòd respiciat priuilegia alterius Congregationis, non solùm præterita, & præsentia, verùm etiam futura. Ratio est, quia concedens priuilegium ad instar alterius, solùm dirigit mentem suam ad id, quod iam est alteri concessum, non autem ad concedendum; nisi in eo exprimatur, Bald. *in l. omnia C. de Episc. & cler.* Suar. *de legib. lib. 8. cap. 15. n. 2.* quandò verò non modò præterita, atque præsentia, verùm etiam futura concessa fuerint; tunc per confirmationem priorum priuilegiorum, confirmata etiam censentur ad instar eorumdem aliis concessa: talis enim confirmatio est veluti noua quædam eorum concessio, vt tenet Bart. *in l. mere maiorum, ff. de iurisd. omn. iud.* quem refert Roderic. *tom. 1. quæst. 8. art. 2.* & Miranda *in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 42. art. 5. conclus. 2.*

3 Vnde confirmatis priuilegiis vnius Religionis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum illi Religioni, cuius priuilegia confirmata fuerunt; ita Roder. & Mirand. *loco citato*, & Suar. *dicto lib. 8. de legib. cap. 19. num. 10.* vbi etiam censet, id valere, etsi confirmatio fit in forma communi; quia etiam confirmatio in forma communi, gratia, & priuilegium est: Ita etiam Lauten. de Peirin. *in declarat. constit. 4. Iulij I I. pro suo Ord. Minim. num. 12. tomo 1.* & hæc quoad confirmationem.

4 Quo verò ad reuocationem est dicendum, quòd sublatis priuilegiis alicuius Ordinis, siue Congregationis non censentur sublata, seu reuocata priuilegia ad instar illorum aliis Ordinibus, seu Congregationibus concessa. Nam priuilegia concessa studio Bononiensi ad instar priuilegiorum studij Senensis non censerentur sublata, & reuocata, si reuocarentur, aut perderentur priuilegia dicti studij Senensis.

Ratio est, quia priuilegia alicui Congregationi, seu Ordini ad instar alterius concessa, non dependent ab aliis, quoad eorum conseruationem: sed quoad productionem tantùm; & statim, vt conceduntur, fiunt propria illius Ordinis, cui ad instar concessa sunt. Ex his infertur, quòd si aliquæ Religiones obtinerent aliqua priuilegia ad instar Ordinis Humiliatorum, qui fuit extinctus à Pio V. Pontifice Maximo; huiusmodi priuilegia aliis Religionibus per viam communicationis concessa, quantùm ad ea non censentur sublata, aut reuocata, licèt sint extincta quantùm ad dictum Ordinem Humiliatorum: Ratio est, quia statim ac alteri Ordini, seu Congregationi conceduntur, seu communicantur, eiusdem propria, ac ab aliis independentia efficiuntur, ita Guliel. & Bald. *in l. priuilegia, C. de sacrosanct. Eccl.* quos refert, & sequitur Panor. *in cap. super specula, num. 6.* Roder. *tom. 1. quæst. Regular. quæst. 9. art. 9.* Mirand. *loco cit. art. 5. conclus. 1.* de quo latiùs agendum erit hac *Disput. Quæst. 5.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm confirmatio ex certa scientia priuilegiorum, alicui Religioni concessorum, comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant.

SVMMARIVM.

1 *Refertur Iulij I I. responsum, ad propositum Quæsitum.*

2 *Quod interpretantur Collector priuileg. Mendicant. & alij, qui eum sequuntur, sed malè, vt* num. 6.

3 *Confirmatio ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.*

4 *Confirmatio ex certa scientia, habet vim nouæ concessionis, quando confirmat id, quod inualidù est.*

5 *Confirmatio ex certa scientia, non dicitur simplex confirmatio, seu innouatio, sed ampliatio, vel noua concessio.*

6 *Confirmatio simplex priuilegiorum ex certa scientia, cùm possit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vsu sunt.*

7 *Clausula*, Ex certa scientia, *non tollit effectum intentionis.*

1 HÆc quæstio solet sæpe sæpiùs in materia practicabili inter Doctores disputari; qui in ea decidenda in varias diuisi sunt sententias. Cuius tamen resolutio absque dubio pendet ex responso Iulij I I. incip. *In militantis Ecclesiæ agro*, quod refert Roderic. *tomo 1. Bull. pag. 570.*

Confirmauerat enim Summus Pontifex Sixtus IV. ex certa scientia, per illa verba, *Et de nouo concedimus*, priuilegia Minoribus Fratribus concessa. Quæsitum deinde fuit à Iulio I I. vtrùm huiusmodi confirmatio comprehendat ea priuilegia, quæ iam in vsu non erant? Respondet Iulius prædictus negatiuè; quòd scilicet priuilegia, quæ in vsu non fuot, minimè confirmentur.

2 Sed contrà insurgit Collector priuileg. Mendicant. prout eum refert Roderic. *quæst. Regular. tom. 1. quæst. 8. artic. 2. ad finem*, asserens hoc Iulij I I. responsum datum fuisse absolutè, & generaliter propter defectum relationis; hoc est, Iulius I I. ita respondit; quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis; ac proinde, quòd in ea reperiebantur clausulæ, *Ex certa scientia, Mera voluntate, Motu proprio, & Pro potiori cautela*, & quòd si de his clausulis plenè informatus fuisset, contrarium respondisset; & hoc ipsum post Cordub. repetit Suar. *de legibus, lib. 8. cap. 10. num 9.* asserens non videre, quid aliud possit responderi.

3 Pro illis poterunt aliqua afferri, quæ suam videntur astruere opinionem; & in primis, quòd confirmatio illa *Ex certa scientia*, actum nullum confirmat, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. *in cap. 1. de transact. in fin.* quòd in hac confirmatione procedere notauit Gloss. *in cap. quia intentionis 19 de priuileg.* & sequuntur ibi omnes, & præcipuè ex aliis, Suarez *d. lib. 8. cap. 18. à num. 12.* & nonnulli citati à Barbos. *in collect. ad cap. cùm dilecta, 4. num. 18. de confirmat. vtili.*

4 Tùm quia eadem confirmatio habet vim nouæ concessionis,

conceſſionis, quando confirmat id, quod inualidum eſt, vt cenſuit Rota, *in Iacen. Vicaria, 27. Ianuary, 1614. coram bon. mem. Buratto, impreſſ.* per Farinac. *deciſ. 513. num. 6. part. 2. Recent.*

5 Tum quia non dicitur ſimplex confirmatio, ſeu innouatio, ſed ampliatio, & noua conceſſio, *cap. ſi Apoſtolicæ*, & ibi Gloſſ. *in verb. confirmamus, de præbend. lib. 6.* Gozadin. *conſ. 62. num. 15.* Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cum dilecta, num. 10.*

6 Ego tamen, his minimè refragantibus, aduertendum duxi cum Barboſ. *in collect. ad dictum cap. cum dilecta, num. 29.* confirmationem illam Sixti IV. fuiſſe generalem priuilegiorum Fratribus Minoribus conceſſorum; nec de ſingulis, etiam de ipſorum iuſtitia, ac validitate, cauſæ cognitionem præceſſiſſe; vnde cùm poſſit referri ad priuilegia valida, quæ in vſu ſunt, & ad inualida, vel quæ aliàs non ſunt in vſu, ad ea tantùm debet referri, quæ valida, & in vſu ſunt, iuxta celebrem doctrinam Antonij de Butr. per text. ibi, *in cap. dudum, num. 15. de decim.* multum commendans, quòd benè notetur, cùm alibi non reperiatur; ſequuntur Alexand. *conſ. 39. n. 10. volum. 4.* Gabed. Luſitan. *deciſ. 3. num. 5. part. 2.* Rota *deciſ. 11. num. 3. part. 2. Recent.* & confirmari poteſt ex text. & quæ ibi notant Abb. & alij communiter, *in cap. 1. verſic. nec conſtitutione, de iis, quæ fiunt à maiori parte Capituli, & in cap. 1. de iureiuran. lib. 6.*

7 Non obſtat, quòd Pontifex ex certa ſcientia ſe confirmare adiecit; non enim ideò ſequitur, ex certa ſcientia feciſſe, & plenè de ſingulis informatum fuiſſe; immò defectus intentionis poteſt præſumi reſpectu eorum, quæ vel iniuſta ſunt, vel per non vſum ſublata; quem defectum intentionis clauſula illa, *Ex certa ſcientia*, non tollit, iuxta ea, quæ ad hoc propoſitum tradunt, Menoch. *conſ. 1. num. 432.* Sanchez, *de matrim. lib. 8. diſp. 4. num. 6.* Rodolphin. *de ſuprema, ſeu abſoluta Princip. poteſtate, cap. 6. num. 5.* Aldred. *pro omnimod. Regul. exempt. part. 2. cap. 1. num. 11.* & ita reſpectu eorum, de quibus Pontifex non habuit notitiam magis reducitur ad confirmationem in forma communi, quæ non reddit actum de inualido validum, ſed illud confirmat, prout antea erat, & in eodem robore, & ſtatu eum relinquit, iuxta text. *in cap. quia diuerſitatem, de conceſſ. præbend, & in cap. examinata, de conceſſ. vtil.* cum ſimilibus, de quibus Rota *deciſ. 192. num. 3. part. 1. Recent.* & *deciſ. 229. num. 11.* & *deciſ. 405. num. 1. part. 2. Recent.*

Quapropter facilius, & præſtabilius eſt aſſerere iuxta ſupradicta reſpondiſſe Iulium II. quàm ab illius Pontificis interpretatione temerè recedere cum Collectore priuilegiorum, & aliis, qui eum ſequuntur.

QVÆSITVM VI.

Clauſulæ in priuilegiis, & eorum confirmationibus, ac innouationibus inſerta, qualiter declarandæ, & interpretandæ veniant, & ſub quibus Regulis interpretatio hæc fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Quatenus ſint in vſu, *in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ ſunt in obſeruantia, quamuis inualida per quamcumque aliam cauſam, ſi adſit clauſula*, Ex certa ſcientia.

2 *Canones Sacri hîc intelliguntur, qui ſunt inſerti in Concil. Trident.*

3 *Verba*, Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduerſentur, *reuocant ſolum priuilegia, quæ à prædicto Concilio Trident. reuocata ſunt per clauſulam*, Non obſtantibus, &c.

4 *Defectus omnes iuris poſitiui ſupplet clauſula*, Supplentes, &c.

5 *Iuris naturalis defectus non ſupplet clauſula*, Supplentes, &c. *prout nec ſupplet defectus, qui concernunt perſonam ſupplicantis.*

6 *Clauſulæ*, Prorſus eximimus, &c. *vis, & effectus oſtenduntur.*

7 *Dictio*, Prorſus, *excludit omnia, & ſingula, quæ in contrarium excogitari poſſunt.*

8 *Clauſulæ*, Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris, canonicè intrantibus, *vis, & effectus oſtenduntur.*

9 *Contrauenientes clauſulæ*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c *peccant mortaliter.*

10 *Clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *importat comminationem priuationis beneficiorum.*

11 *Priuilegij Pontificij infractores, in quo adeſt clauſula*, Indignationem Omnipotentis Dei, &c. *ſubijciuntur pœnæ arbitrariæ.*

12 *Clauſula*, Sublata, &c. *claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi.*

13 *Priuilegium munitum clauſula*, Sublata, &c. *vbi non intrat tunc hæc clauſula, nihil operatur.*

14 *Maiora expreſſis non comprehendit clauſula*, Sublata, &c. *nec ſe extendit vltra limites principalis diſpoſitionis.*

15 *Clauſula*, Sublata, &c. *non obſtat dicenti gratiam non comprehendere caſum, de quo agitur.*

16 *Priuilegium, ſeu facultas facta pro foro conſcientiæ, in exteriori ſuos operatur effectus ſecundum aliquos, cuius contrarium verius eſt*; vt num. 17.

18 *Clauſula*, Sine Parochiæ præiudicio, *vis, & effectus oſtenduntur.*

19 *Specificatoris ſpecialis vim habet clauſula*, In omnibus, & per omnia, *in priuilegiis inſerta.*

20 *Expreſſionis ſpecialis habet vim clauſula*, Motu proprio.

21 *Vitium ſubreptionis tollit clauſula*, Motu proprio, *niſi procedat ſubreptio ex re ipſa, vel contingat in falſæ cauſæ expreſſione.*

22 *Iuri tertij, non ſolùm in re, ſed etiam ad rem, non præiudicat clauſula*, Motu proprio.

23 *Præiudicium tertij non infert clauſula*, Motu proprio, *maximè quando non præceſſit cauſæ cognitio.*

24 *Priuilegium contra ius alterius obtentum, non firmat clauſula*, Motu proprio.

25 *Contraria omnia cenſentur ſublata, abſque alia derogatione, ſtante clauſula*, Ex certa ſcientia.

26 *Tertij in graue præiudicium nihil operatur clauſula*, Ex certa ſcientia.

27 *Subreptionis præiudicium, non tollit clauſula*, Ex certa ſcientia, *niſi quando Princeps informatus præceſſerit.*

28 *Clauſula*, Ex certa ſcientia, *non operatur in iis, quæ in facto conſiſtunt, & de quibus Princeps non præſumitur habuiſſe notitiam.*

29 *Princeps vbi ſcribit*, De plenitudine poteſtatis, *nihil opponi poteſt contra priuilegium, vel quòd gratiam annullet.*

30 *Solemnitatis defectus omnes non peruenientes à natura, tollit clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

31 *Tertij in præiudicium nihil operatur clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

32 *Regulæ de iure quæſito non tollendo, non derogat clauſula*, De plenitudine poteſtatis.

33 *Clauſula*, De plenitudine poteſtatis, *nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non eſt.*

34 *Clausula*, De plenitudine potestatis, *si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili.*

35 *Facta*, De plenitudine potestatis, *sine causa, dicuntur, per allusionem, fieri de plenitudine tempestatis.*

36 *Clausula*, Non obstantibus, &c. *tollit omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt.*

37 *Clausula*, Non obstantibus, &c. *non auget plus quàm gratia conferat.*

38 *Dispositio, super qua est apposita clausula*, Non obstantibus, &c. *si nulla existeret, illa clausula nihil operaretur.*

39 *Derogatoriis derogatoriarum, quando deroget clausula*, Non obstantibus, &c. *ostenditur.*

40 *Priuilegium ad pias causas, vel commiserationis causa, seu publica vtilitatis gratia concessum, non derogat clausula*, Non obstantibus, &c.

41 *Expressionis indiuidua vim habet clausula*, Pro expressis, &c. *cum omnibus suis qualitatibus.*

42 *Derogationis specialis vim habet clausula*, Pro expressis, &c.

43 *Derogatorias derogatoriarum tollit clausula*, Pro expressis, &c.

44 *Tertij in praiudicium non operatur clausula*, Pro expressis, &c.

45 *Intentionis defectum non tollit clausula*, Pro expressis, &c.

46 *Clausula*, Quorum tenores, &c. *vis, & effectus remissiuè.*

47 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure.*

48 *Titulum, & possessionem inficit decretum irritans, quando intrat constitutio, cui adhæret.*

49 *Formam inducit clausula*, Decernens irritum, &c.

50 *Clausula*, Decernens irritum, &c. *etiam si non extendatur, suos operatur effectus.*

51 *Tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur clausula*, Ex tunc, provt ex nunc.

52 *Clausula*, Ex tunc, provt ex nunc, *operatur, vt actus postea factus, censeatur iam à principio factus.*

53 *Clausula*, Ex tunc, provt ex nunc, *non est retroractiua ad diem data in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsiti.*

54 *Clausula*, Pro maiori cautela de nouo concedimus, *nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio.*

55 *Clausula*, Sicut accepimus, *posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione, secus in gratia ad partis instantiam.*

56 *Clausula*, Contradictores, &c. *intelligitur de eo, qui de facto, & iniustè contradixit.*

57 *Clausula*, Appellatione remota, *non solùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes.*

58 *Clausula*, Appellatione remota, *non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa, recusari.*

59 *Tertij respectu comparentis pro suo interesse, nihil operatur clausula*, Appellatione remota.

60 *Appellationem ab interlocutoria, non tollit clausula*, Appellatione remota.

61 *Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegiis etiam conuenire, & cum sua proportione, applicari possunt.*

62 *Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur.*

63 *Verba debent aliquid operari.*

64 *Priuilegium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit.*

65 *Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus.*

66 *Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur.*

67 *Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit.*

68 *Verba sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis.*

69 *Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & communem vsum loquendi.*

70 *Verba debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè.*

71 *Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis.*

72 *Priuilegium quando latè, quando verò strictè sit interpretandum, ostenditur*; & num. 74. 75.

73 *Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet; nisi fiat mentio de ista enormi læsione.*

76 *Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt interpretanda.*

77 *Statuta Regularium non ita rigorosè interpretari debent, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & æquo.*

HVcúsque latè egimus de priuilegiis, priuilegiorúmque communicatione, confirmatione, & innouatione; quia verò in eis reperiuntur quamplures clausulæ apponi solitæ, ex quibus genuina pendet eorum interpretatio; ideo me gratum facturum esse censui Abbatibus, & aliis quibuscunque huiusmodi Priuilegiis quomodolibet fungentibus, si de principalium clausularum vi, & effectibus aliqua in præsenti breuiter dixerim, in hunc qui sequitur modum.

CLAVSVLA PRIMA.

Quatenus sint in vsu, & sacris Canonibus, ac Decretis Concilij Tridentini non aduersentur.

HÆc clausula, quæ in confirmationibus priuilegiorum frequens est, confirmat tantùm in prima eius parte priuilegia illa, quæ sunt in obseruantia, suúmque valorem retinent; non autem ea, quæ inualida, & amissa sunt per non vsum, vel per contrarium vsum: secus autem si sunt in vsu, quamvis inualida per quamcunque aliam causam; quia tunc, & eo casu per confirmationem ea certa scientia reualidantur, & innouantur; ita docent Roderic. *quæst. Regular. tom. 1. quæst. 8. art. 3.* Suar. *de leg. lib. 8. cap. 18. num. 16.* Ioannes de la Cruz, *de stat. Relig. lib. 1. cap. 3. dub. 2. conclus. 6.* Laurent. de Peitin. *in declarat. priuileg. suo Ordini Minimorum concessorum, tom. 2. super Constitut. 1. Gregorij XIII. n. 1.* D. August. Barbosa, *de clausul. vsu frequent. clausula 124. num. 1. secundùm Lugdunen. impress.*

Circa alia huiusmodi clausulæ verba, *Et Sacris Canonibus*, obseruandum est, quòd Sacri Canones, de quibus in præsenti, intelliguntur illi, qui in corpore iuris communis inserti sunt, atque illud constituunt; quia cùm omnia ferè priuilegia sint contra ius commune, huiusmodi confirmationes parum, aut nihil operarentur; sed sunt Canones inserti in Concilio Tridentino; quod ostendit dictio illa, *Et*, quæ est coniunctiua, & coniungit Canones Concilij, cum ipsius Decretis; ita Hieronym. à Sorbo *in annot. ad Compend. priuileg. verb. priuilegia Fratrum, versic. est etiam aduertendum*, Roderic. *dicta quæst. 8. art. 8.* Laurent.

Laurent. de Peirin. *loco cit. num.* 2. D. August. Barbos. *de clausul. vsufrequent. clausul.* 51. *num.* 4. *& clausul.* 124. *num.* 2. *secundum Lugdun. impress.*

3 Circa alia verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersantur*, notandum, quòd per illam teuocantur solùm priuilegia, quæ à prædicto Concilio reuocata sunt per clausulam, *Non obstantibus, &c.* quæ clausula in eiusdem Concilij decretis, aliquando apponitur, aliquando verò non, vt patet obseruantibus: aliud est enim quòd priuilegia sint Tridentinæ Synodi contraria, aliud, quòd sint ab ea reuocata; ea enim sunt simpliciter Concilio contraria, quæ ab illo reuocantur; at quæ non reuocantur tacitè admittuntur.

Nec obstat, quòd ipsum Concilium *sess.* 25. *de Regular. cap.* 22. omnia, & singula in superioribus decretis contenta obseruari præcipiat, *Non obstantibus quibuscunque priuilegiis, &c.* nam intendit ea tantùm reuocare, quæ aduersantur decretis eiusdem *sess.* 25. *de Regular.* non autem illa, quæ sunt contra decreta aliarum sessionum.

Nec item obstat, quòd Pius V. per Bullam, incip. *In Principes Apostolorum Sede*, reuocauerit omnia priuilegia, & indulta, quæ Tridentinæ Synodi decretis contrariantur; quia cùm ea Constitutio edita sit ad maiorem obseruationem, & robur Decretorum Concilij, intelligenda, & explicanda est, prout idem Concilium intelligitur, & explicatur secundùm doctrinam Suarez *de leg. lib.* 8 *cap.* 18 *num.* 18. Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 190. Roderic. *d. quæst.* 8. *art.* 6. Laur. de Peitin. *loco cit. num.* 3. Qui in fine addit, sensum communem istius clausulæ, modò obtinere in praxi, vt per eam censeantur derogata priuilegia, non solùm quæ à Concilio per clausulam, *Non obstantibus*, derogantur, sed etiam ea, quæ sunt eidem Concilio simpliciter contraria.

I I.

Supplentes omnes, & singulos defectus, &c.

4 HÆc clausula, quamuis suppleat omnes defectus iuris positiui, secundùm Monet. *de commut. vlt. volunt. cap.* 7. *num.* 158. Viuian. *in prax. iurispatr. lib.* 13. *cap.* 8. *num.* 158. *in nouiss. impress.* D. August. Barbos. *de clausul. vsufreq. clausul.* 177. *num.* 2.

5 Non supplet tamen defectus iutis naturalis, *Clement.* 1. §. *cæterum, de re iud.* Mart. *de clausul.* 1. *clausul.* 171. *num.* 7. Cardin. Tusch. *tom.* 1. *lit. C. concl.* 343. *num.* 15. Monet. *d. cap.* 7. *num.* 558. vbi ampliat procedere, licèt adsit simul clausula, *Ex plenitudine potestatis*, & *Ex certa scientia*. Viuian. *d. cap.* 8. *num.* 168. D. Augustin. Barbos. *d. clausul.* 177. *num.* 8.

Nec etiam tollit defectus substantiales, Mart. *d. clausul.* 181. *num.* 9. Roderic. *quæst. Regular. tom.* 1. *quæst.* 8. *artic.* 15. Viuian. *d. cap.* 8. *num.* 165. D. August. Barbos. *d. clausul.* 77. *num.* 11. Nec supplet defectus, qui concernunt personam supplicantis, vel contrahentis, Stephan. Gratian. *disceptat. forensium cap.* 599. *num.* 9. Monet. *d. cap.* 7. *num.* 159. Mart. *d. clausul.* 181. *num.* 1. Menoch. *consil.* 1. *num* 412. Viuian. *d. cap.* 8. *num.* 169. Prout nec supplet defectum causæ, Magon. Luen. *decis.* 12. *num.* 21. D. August. Barbos. *d. clausul.* 177. *num.* 19. vbi aliqua de hac clausula prosequitur.

I I I.

Prorsus eximimus, ac totaliter liberamus.

6 HÆc clausula propter suam generalitatem, non solùm derogat priuilegiis priuatæ personæ concessis, sed etiam Vniuersitati in genere, vel in specie, sub cuiuscunque tenoribus, etiam motu proprio, & ex certa scientia, vel de plenitudine potestatis; aut per viam generalis legis, & statuti perpetui; ita Henriquez *in summ. lib.* 7. *de indulg. cap.* 27. *num.* 4. asserens *in commento littera F*, huiusmodi clausulam sic geminatam excludere omnem interpretationem in contrarium: est enim de natura illius dictionis, *prorsus*, 7 excludere omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt, *cap. statutum*, § *promisimus, de rescript. lib.* 6. quod ad id citat D. Augustin Barbos. *de diction. vsufrequent. dict.* 294. *num.* 1. *secundum Lugdunen. impress.*

I V.

Nobis, & Successoribus Nostris canonicè intrantibus.

8 TEndit hæc clausula ad hoc, quòd licèt omnis, qui etiā verus successor talis Pontificis canonicè in Pontificatum introducatur; additur tamen illa particula, *canonicè intrantibus*, ad innuendum, nos non debere obedire, nec subiici illi, qui non per ostium, sed aliunde introducitur in ouile Domini; ita Laurent. de Peirin. *in declarat priuileg. Ordin. Minimorum, Constitut.* 2. *Sixti IV.* §. 9. *num.* 11.

V.

Indignationem Omnipotentis Dei, &c.

9 HÆc clausula, quæ teste Lauden. *in tract. de priuileg. quæst.* 18. consueuit apponi in priuilegiis Apostolicis, facit vt illi contrauenientes mortaliter tantùm peccent; quia hoc est virtualiter obedientiæ præceptum in virtute Spiritus Sancti secundùm Laurent. de Peirin. *in declar. priuileg. Ordin. Minim. tom.* 1. *Constitut.* 3. *Sixti IV.* §. 4 *num.* 7.

10 Verùm Bald. *in cap.* 1. §. *porro, num* 6. quæ sit prima causa feudi amittendi, putauit importare quoque comminationem priuationis beneficiorum, prout illum referunt Cardin. Tusch. *verb indignationis pœna, conclus.* 91. Marchesan. *de commiss. part.* 1. *pag.* 422. *num.* 104. *in vltima impress.*

11 Ego verò probabilius existimo infractores Pontificij priuilegij, in quo adest huiusmodi clausula, subiici pœnæ arbitrariæ, sicuti docent Martin. Lauden. *d. quæst.* 18. Belench. *de charit. subsid. quæst.* 44. Erasm. à Cokier. *de iurisdict. Ordin. in exempt. part.* 4. *quæst.* 62. *num.* 1. Ioannes à Cokier. eius frater, *in Eschol. ad præf. primar. Imperat. in fine*; refert, & sequitur D. August. Barbos. *in tract. de claus. vsufrequent. claus.* 91.

V I.

Sublata, &c.

12 PRoprius effectus huius clausulæ est, claudere os Iudici, & illi tollere facultatem aliter iudicandi; itavt pars, quæ venit contra literalem priuilegij intellectum, audiri non valeat, nisi obtenta ab ipsomet Summo Pontifice, in Signatura Gratiæ, oris apertione; sicuti bene tradunt Marchesan. *de commiss. part.* 2. *pag.* 441. *num.* 3. *& pag.* 547. *num.* 2. *in vlt. impress.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 66. *num.* 3. *cum seqq.* Nicol. Garz. *de benefic. part.* 6. *cap.* 3. *num.* 98. Monet. *de commutat. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 213. Card Tusch. *tom.* 1. *lit. C. conclus.* 344. *num.* 7. & plures alij citati à D. Barbos. *de clausul. vsufrequent. clausul.* 175. *num.* 3. *secundum Lugdunen. impress.* quibus addo Viuian. *in prax. iurispatron. lib.* 13. *cap.* 8. *num.* 246. *in vltima impress.* in tantum, vt si Iudex contrarium faciat, vlterius

vlteriùs procedendo, processus exinde factus est ipso iure nullus, Cardinalis Tuschus *dicta lit.C.concl.345.* Viuian.*d.cap.8.n.147.* D.August.Barbos. *d.clauf.175. num.5.*

13 Intellige, hanc clausulam prædictum effectum suum operari, postquam fuerit cognitum intrare dispositionem, Rota *decis.423. num.5. part.2. Recent.* quia aliàs nihil operatur, quando & in casibus, in quibus priuilegium, ea munitum, non intrat, secundùm Anton. Gabriel. *comm. lib.6.tit.de clauf. concl.3. num.8.* & alios, quos refert D.August.Barbos.*d.clausul.175.num.39.*

14 Est enim hæc clausula tantæ efficaciæ, tàmque parti præiudicialis, vt non se extendat vltra limites principalis dispositionis, nec comprehendat maiora expressis, ex Gonzal.*d.gloss.66.num 31.* Nicol.Gatz.*d.cap.3.*

15 *num.84.cum seqq.* Et ideò non obstat dicenti, gratiam non comprehendere casum, de quo agitur, vt per Put.*decis.48.n.6.lib.1. in correct.* Monet. *d.cap.7. num.129.* nam per huiusmodi clausulam minimè impediri poterit, quominùs Iudex possit videre de comprehensione, Rota *decis.569. in fine, part.2. Recent.* D.August.Barbos. *de clauf.175.num.33.*

VII.

In foro conscientia.

16 NOn defuerunt Doctores grauissimi, qui constanter tenent priuilegium, seu facultatem factam pro foro conscientiæ, in exteriori suos operari effectus, vt in casu frequentissimo exemplum ponentes de absolutione censuratum, vel dispensationibus irregularitatum, factis virtute priuilegiorũ Mendicantibus, competentium, & aliis Religionibus, de quibus Roder. *quæst.Regul.tom.1.q.61.art.2.cum seqq.* aut quæ fiunt ab Episcopo, auctoritate Concil. Trident. *sess.24.de reformat. cap.6.* vel per *Bullas Cruciata*, aut similes, quæ facultatem faciunt limitatam ad forum conscientiæ, vt notat Henriquez *in summ. lib.7 c.13. §.2. lit.V. & lib.14.cap.20.§.1.* contendens sic absolutos à benigno Iudice admittendos esse, vt benignè absolutos etiam pro foro exteriori.

17 Verùm contra eos, verior extat aliorum sententia, meritò existimantium absolutum quoad forum conscientiæ, licèt de absolutione constet, indigere alia absolutione pro exteriori, vt scilicet ab aliis prò absoluto, seu dispensato habeatur: ac proinde priuilegium, seu concessionem pro foro conscientiæ, minimè prodesse in foro exteriori, vt benè resoluunt Sayr. *de cens.lib.2.cap.20.num.31.* Couar.*in cap.alma mater, part.1 §.11.num.16. & lib.2.variar.cap.10.num.3.* Nauarr. *in Manual.cap.27.num.278.ad fin.* Sanchez, *de matrim.lib.3.disput.15.num.17. vers.ad quartum*, quos refert, & sequitur D. August. Barbos. *in suo nouissimo tractatu, de locis commun.argum.iur.vsufrequen.loco 50. num.3.cum seq.* vbi *à num.6.* disputat quid dicendum, quando expressè facultas concessa in priuilegio limitatur ad forum conscientiæ.

VIII.

Sine Parochia praiudicio.

18 VBi Pontifex in priuilegiis dicit, vitandum esse præiudicium ab exemptis, & priuilegiatis; intelligit tantùm circa decimas, & primitias clericis, à laicis exhiberi solitis; vt declarauit Sixtus IV. referente Ioanne à Cruce, *de Stat. Relig. lib.2. cap.5. dub.7. conclus.2.*

Plura circa clausulam, *Sine præiudicio, &c.* si scire cupias, consule D. August.Barbos.*in tractatu de clausul.vsufreq.clauf.157. secundùm Lugdun. impress.*

IX.

In omnibus, & per omnia.

19 HAbet hæc clausula in priuilegiis, & alibi iosertta, vim specialis specificationis, vt tenent Mart. *de clausul.part.1.claus.62.num.4.* Cardinalis Tuschus *lit. C. conclus.354. num.1.* D. Augustinus Barbos. *de clausul.vsufrequent.claus.67.num.7. secundùm Lugdunen.impress.* & ideò ob hanc magnam efficaciam operatur, vt exæquata vnam, & eamdem naturam habeant, & nulla sit penitùs differentia, *§.1. versic. per omnia ferè Institut.de donat.* Bertazol.*de clauf.instrum. clausul.21. num.1.* vbi subdit importare perfectionem, & integritatem dispositionis, Cardin. Tusch. *d.conclus.354.num.6.*

X.

Motu proprio.

20 HÆc clausula, quia habet vim specialis expressionis; vt tradunt Anton. Gabr. *commun. lib.6. tit. de clausul. conclus.2.num.93.* Monet. *de commutat. vltim.volunt. cap.7.num.93.* Ideò tollit vitium subre-

21 ptionis, *cap.si motu proprio,de prabend.lib.6.Clement.si Romanus, eod.tit.* cum aliis cit. à Suarez *de legib.lib.8. cap.12. num.11.* Sanchez, *de matrim. lib.8. disput.21. num.47.cum seqq.* & à D.August.Barbos. *de clauf.vsufrequen. clauf. 79. num.16. secundùm Lugdun. impress.* nisi subreptio huiusmodi procedat ex re ipsa, secundùm Seraph. *decis.398. num.5.* Rot.*decis.656.num.4. in princip.part.1.Recent.* vel contingat in falsæ causæ expressione, ex Suarez *d.cap.12.num.11.cum seqq.* & Sanchez, *d.disput.21.num.52.* & D.August.Barbos. *d. clausul. 79. num. 23.* vel sit in tacenda inhabilitate personæ, Gabriel. *d.conclus.2.num.44. cum seq.* Sanchez, *dicta disputat.21. num.49.* D. August. Barbos. *dicta clausul.79.num.18.* vel præiudicet iuri tertij, non

22 solùm in re, sed etiam ad rem, Sanchez, *dicta disputat.21.num.50.* Monet.*de commut.vlt.volunt.cap.6. num.160.* D.August. Barbos. *d.clausul.79.num.19.* In supradictis enim casibus, clausula hæc motus proprij, non tollit vitium subreptionis, vt præcitati Doctores resoluunt.

23 Quòd autem in præiudicium tertij non operetur hæc clausula, maximè quando non præcessit causæ cognitio, fuit dictum in Rot.*impressa per Cencium,post suum tractatum, de censib.decis.72.num.5.* & ideò mi-

24 nimè firmat priuilegium cõtra ius alterius obtentum, ex Seraphin.*decis.398.num.6.* nec operatur, vt priuilegium lite pendente, habitum cum hac clausula, *nulla de lite pendente in eo facta mentione*, validum sit; sicuti docent Gabr. *d.concl.2. num.3.* & plures citati à Ced. *ad Decretal.collect.53.num.2.*

XI.

Ex certa scientia.

25 DE hac clausula aliqua diximus suprà *hac Disputat. Quæsit.1.* & *ibi* dictis addendum duxi, quòd stante hac clausula, contraria omnia censeantur sublata, absque alia derogatione, vel clausula *Non obstante*, vt concludunt Cardin. Tusch. *lit. C. conclus.140. num. 1.* & plures citati à D. Barbos. *de clausul. vsufrequent. clausul.59. num.12.* vbi *num.13.* subdit, quòd pariter operatur, vt id, quod confirmatur, si non est solemne, reddatur solemne, itavt det robur, quoad solemnitatem sicut quoad validitatem, & *num. 17.* subiicit, quòd tollit omne iuris obstaculum, & *num.25.* quòd tollit omnem erroris præsumptionem.

In

26 In tertij graue præiudicium nihil operatur, licet in modico, aliter se res habeat, vt in specie tenet Cardin. Tusch. *d. concl.* 340. *num.* 7. asserens, hanc clausulam in priuilegio, iuncta derogatione generali, operari præiudicium tertio, quando non est magnum, Menoch. *consil.* 36. *num* 59. D. August. Barbos. *d. clausul.* 59. *num.* 29. *cum sequentibus.*

27 Subreptionis etiam præiudicium non tollit hæc clausula, nisi quando Princeps informatus processerit, secundum Rodolphin. *de suprem. & absol. Princip. potest. cap.* 5. *num.* 13. Glorit. *respons.* 1. *part. num.* 30. & pluties citati à D. August. Barbos. *d. clausul.* 59. *num.* 30.

28 Nec etiam operatur in iis, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam, Rodolphin. *d. tract. cap.* 6. *num.* 5. Cardin. Tusch. *d. concl.* 140. *num.* 44. Sanchez. *de matrimon. lib.* 8. *disput.* 4. *num.* 6. D. August. Barbos. *d. clausul.* 59. *num.* 34. & ideo nihil pariter operatur, quando apponitur super negotio, de quo Princeps non habet notitiam, Cardinal. Tusch. *d. conc.* 340. *num.* 41. Glorit. *respon.* 1. *part.* 1. *num.* 5.

X I I.

De plenitudine potestatis.

29 MVltos & singulares effectus operatur hæc clausula; nam vbi Princeps scribit de plenitudine potestatis, nihil opponi potest contra priuilegium, vt ex Ang. *consil.* 368. *num.* 1. *vers. quartò*, tradit Card. Tusch. *tom.* 1. *lit. C. conclus.* 341. *num.* 2. & his citatis D. August. Barbos. *d. clausul.* 41. *num.* 21. *secundum Lugdun. impress.* vel quòd gratiam annullet, Monet. *de commut. vltim. volunt cap.* 7. *num.* 124.

30 Tollit igitur hæc clausula omnes defectus solemnitatis non prouenientes à natura; vt post Alex. *consil.* 195. *num.* 3. *lib.* 2. resoluit Cardin. Tusch. *d. lit. C. conc.* 341. *num.* 4. ac etiam obreptionem & subreptionem iuxta ea quæ tradit Rodolphin. *de absol. Princ. potest. cap.* 5. *num.* 15.

31 In tertij verò præiudicium nihil operatur; sicuti docent Marchesan. *de commiss. part.* 2. §. 2. *cap. vnic. num.* 100. *pag.* 421. Seraph. *decis.* 1081. *num.* 8. Rodolphio. *d. cap.* 6. *num.* 11. nec derogat regulæ de iure

32 quæsito non tollendo, vt per Rot. apud Marchesan. *d. part.* 2. *pag.* 125. *num.* 7. quem refert D. August. Barbos. *d. clausul.* 41. *num* 42. vbi *à num.* 24. disputat, an; & quando Princeps possit de plenitudine potestatis, quemquam dominio rei suæ priuare.

33 Nec etiam operatur, quando ea vtens de negotio, ob quod illa vtitur, informatus non est, Menoc. *consil.* 1. *num.* 426. & *consil.* 103. *num.* 78. Rodolphin *d. cap.* 6. *num.* 2. vbi *num.* 3. subdit in dubio, vbi Princeps aliquid facit, aut concedit de plenitudine potestatis, præsumi actum fecisse cum causæ cogni-

34 tione; & ideo si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili, secundum Bald. *consil.* 345. *in princ. lib.* 1. Cardin. Tusch. *d. lit. C. conclus.* 342. *num.* 9. sicut etiam intelligitur apposita ex

35 iusta causa; quia quæ sine causa fiunt de plenitudine potestatis, dicuntur per allusionem fieri de plenitudine tempestatis; vt tradunt Henriquez, *in Summ. lib.* 14. *cap.* 17. *num.* 5. *in comment. lit. Z.* Peregrio. *de iure fisc. lib.* 1. *tit.* 3. *num.* 65. D. August. Barbos. *d. clausul.* 41. *num.* 25.

X I I I.

Non obstantibus, &c.

36 PRæcipuus huius clausulæ effectus est tollere omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obsta-re possunt; vt tradunt Marc. Anton. *variar. resol. lib.* 1. *resol.* 46. *num.* 7. & 11. Cen. *de censib. part.* 3. *cap.* 1. *quæst.* 3. *art.* 8. *num.* 14. D. August. Barbos. *de clausul. vsufrequen. claus.* 82. *num.* 4. *secundum Lugdun. impress.* Rot *decis.* 506. *num.* 5. *part.* 1. *Recent.*

37 Non auget tamen, nec ampliat plusquam gratia continerat; Calderin. *consil.* 116. *in fin. vers. prædictis non obstantibus, alias consil.* 1. *de priuileg.* quia ad limites illius apposita censetur; per ea quæ tradit D. August. Barbos. *d. tract. claus.* 43. *num* 4. & 11. vnde prouenit, illam nihil operari, si dispositio, super qua est apposi-

38 ta, nulla extiterit; secundum Mart. *de claus. part.* 1. *claus.* 79. *num.* 26. Card. Tusch. *lit. C. concl.* 349. *num.* 9. D. Aug. Barbos. *d. claus.* 82. *num.* 10. subreptionis vitium non tollit Mart. *d. claus.* 79. *num.* 10. Card. Tusch. *d. concl.* 349. *num.* 18. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloss.* 13. *num.* 32. D. Aug. Barbos. *d. claus.* 82. *num.* 8.

39 Non sufficit clausula generalis, *Non obstantibus, &c.* ad derogandum clausulis derogatoriis derogatoriarum, nisi adderentur sequentia verba, *Etiamsi de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, ac de verbo ad verbum facta fuisset*, Rot. *dec.* 87. *num.* 4. *part.* 2. *Recent.* vbi post Ant. de Burr. *consil.* 2. & Mohedan. *decis.* 1. *de rescript.* hoc intelligit verum, præsertim accedente clausula, *Pro expressis, &c.* refert D. August. Barbos. *d. claus.* 43. *n.* 17. Similiter quotiescunque secundum priuilegium habet clausulam derogatoriam, cum illis verbis, *Etiamsi talia forent, de quibus necesse fieri oporteret de verbo ad verbum*, censeretur per illud, primum teuocatum, habens clausulam derogatoriam derogatoriarum sicuti docent Menoch. *de præs. lib.* 6. *præs.* 41. *num.* 22. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloss.* 26. *num.* 23. Erasm. à Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part.* 3. *quæst.* 9. *num.* 6. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap.* 8. *num.* 519. & plures, quos refert, & sequitur D. Aug. Barbos. *d. claus.* 43 *num.* 18. & diximus supra *Disp.* 16. *Quæst.* 8.

40 Circa verò clausulam, *Non obstantibus priuilegiis, &c.* illud aduertere oportet, quòd non derogat priuilegium ad pias causas, nec illa quæ commiserationis causa, vel publicæ vtilitatis gratia concessa sunt; vt docet D. Aug. Barbos. *d. tract. claus.* 183. *n.* 18. *cum seqq.* sicut nec censentur per illam sublata, seu reuocata, viuæ vocis oracula; nisi id expressè specificetur, vt attestatur D. Aug. Barbos. *claus.* 83. *num.* 23.

X I V.

Pro expressis, &c.

41 HAbet hæc clausula vim specialis, & indiuiduæ expressionis cum omnibus suis qualitatibus; sicuti docent Menoc. *consil.* 1003. *num.* 47. & 48. Cardin. Tusch. *tom.* 1. *lit. C. conclus.* 339. *num.* 6. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 201. *paulò post princ. vbi num. seq.* subdit, hanc clausulam, & illam, *Quorum tenores, &c.* eamdem vim habere; refert D. August. Barbos. *in tractat. de claus. vsufrequent. clausul.* 102. *num.* 2. & continet insertionem tenoris Mart. *de claus. part.* 1. *claus.* 101. *num.* 6. Gabr. *commun. lib.* 6. *tit. de claus. concl.* 5. *num.* 1. ac proinde ha-

42 bet vim specialis derogationis, Menoch. *consil.* 190. *num.* 24. & *de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 39. *num.* 6.

43 tollitque derogatorias derogatoriarum, Gregor. *decis.* 109. *num.* 1.

44 Non operatur tamen in præiudicium tertij de quo Princeps non intellexit; Gabr. *d concl.* 5. *num.* 19. Monet. *d. cap.* 7. *num.* 210. D. Aug. Barbos. *d. claus.* 102.

45 *num.* 13. vbi *num.* 14. similiter dicit, non tollere defectum intentionis, nec operari in iis, quæ consistunt in facto ignorato; & *num.* 16. subiicit, non

tollere defectus, per quos gratia est subreptitia, maximè quando apposita est limitatè.

46 Plura de clausula. *Quorum tenores, &c.* quæ, vt suprà dicebamus, huic de qua nunc agimus, similis est, & eamdem vim habet: si plura scire cupias, consule D. Aug. Barbos. *d. tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 127. *secundum Lugdunen. impress.*

X V.

Decernens irritum, &c.

47 Irritat hæc clausula in priuilegiis, seu alibi apposita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. si eo tempore, de elect. lib* 6. *cap.* 1. *vers. adiiciebatur, de concess prabend. eod. lib.* Gonzal *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 67. *à num.* 12. Nicol. Gatz. *de benefic. part.* 5. *cap.* 2. *à n.* 17. Monet. *de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 230. D. August. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 40. *num.* 2. vbi, *num.* 3. ampliat, vt actus contra decretum irritans factus, sit nullus ipso iure, etiam parte non opponente, nisi actus ante illius decreti interpositionem plenè perfectus sit; & *num.* 7. subdit, ligare etiam ignorantes non solùm si adsint ea verba, *Vel ignoranter contigerit attentari*; verùm etiam si non adsint; & *num.* 13. hoc intelligit respectu nullitatis, non verò aliarum pœnarum.

48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, & possessionem, quando intrat constitutio, cui adhæret tanquam accessorium; Rot. *decis.* 632. *num.* 3. *part.* 1. *Recent. & decis.* 341. *num.* 3. *ad part.* 1. *Recent.* vbi fuit dictum, hanc clausulam in priuilegiis, tanquam accessorium, non operari effectum, nisi postquam cognitum fuerit, priuilegia intrare; prout refert D. Aug. Barbos. *d. clauf.* 40. *num.* 20.

49 Formam inducit hæc clausula, adeo, vt illa non seruata, actus ipso iure corruat, Rot. *decis.* 225. *num.* 5. *part.* 2. *Recent.* D. Aug Barbos. *d. clauf.* 40. *num.* 32. vbi *num.* 34. subdit tollere præscriptionem; & *num.* 35. resoluit, tollere etiam consuetudinem, nedum in præteritum, sed etiam in futurum.

50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, si qui sint, operatur hæc clausula, non modo si est integra, & extensa, nimirum, *Decernentes irritum, & inane, si secus, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari*; sed etiam si dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obseruant Gonzal. *d. gloss.* 67. *à num.* 2. Monet. *d. cap.* 7. *num.* 252. D. Aug. Barbos. *d. clauf.* 40. *num.* 39.

X V I.

Ex tunc, prout ex nunc.

51 Operatur hæc clausula in priuilegiis, & rescriptis Apostolicis, quod vnum tempus videatur alteri inesse; sicuti docent Surd. *decis.* 113. *num.* 10. & Stephan. Grat. *discept. foren. cap.* 239 *num.* 18. Marchesan. *de commiss. part.* 2. *pag.* 352. *num.* 89. *in vlt. impress.* & plures alij quos refert & sequitur, D. Aug. Barbos. *de clauf. vsufrequent. clauf.* 61. *num.* 6.

52 Habet enim hunc effectum, vt actus postea factus censeatur iam à principio factus; gloss. *verb. ex nunc, in Clem. volentes, de hæret.* Cened. *singul.* 14. *num.* 1. D. Aug. Barbos. *d clauf.* 61. *num.* 2.

53 Non est tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæsiti medio tempore; Put *decis.* 186. *lib.* 2 *in Correct.* Matt. *de clauf. part.* 1. *clauf.* 54. *num.* 3. Camill. Borell *in Summ. decis. tit.* 10. *num.* 363. D. Aug. Barbos. *vbi sup. num.* 8.

X V I I.

Pro maiori cautela.

54 Ad maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquando apponi solet hæc clausula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio; vt fuit dictum in Toletan. *admissionis* 17. *Iunij* 1609. *coram R. P. D. Pamphilio*, *impressa* per Farinac. *decis.* 192. *num.* 2. *part.* 1. *Recent.* prout refert D. Aug. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 102. *num.* 3. *secundum Lugdunen. impress.*

X V I I I.

Sicut accepimus.

55 Hæc clausula posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione; secus verò in gratia ad partis instantiam; sicuti docent Put. *decis.* 100. *lib.* 3. *in correct.* Seraph. *dec.* 1371. *num.* 4. Rot *dec.* 447. *num.* 1. & 2. *part.* 1. *Diuers. & dec.* 656. *num.* 3. *part.* 2. *Recent.*

X I X.

Contradictores, &c.

56 Hæc clausula intelligenda est de contradictore, qui de facto solùm, atque iniustè contradicit; secùs autem si contradicat de iure, iuxt. gloss. *in cap. pro illorum, verb. contradictores, de prabend. & in l. si seruum*, §. *hæc verba, verb. abstinet ff. de acquirend. hæredit.* Archid. *in* §. *quid ergo*, 17. *q* 4. Panormit. *d. cap. pro illorum num.* 9. Roman. *consf.* 482. quem allegat additio ad eumdem Panormit. *loc. cit. lit. E.* plures refert D. Aug. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequen. clauf.* 33. *num.* 2. Felin. *in cap. causam, quæ col.* 15. *sub num.* 9. *de rescript. & in cap. super eo, col. vlt. in princ. num. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & sequitur Nauarr. *in cap. cùm contingat num.* 3. *de rescript.* Rodetic. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *art.* 12. Circa eamdem clausulam notandum est, quòd per eam datur iurisdictio compescendi, non solùm partes molestantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clausula etiam extraneos comprehendit, vt notant gloss. & Panormit. *d. cap. pro illorum.*

X X.

Appellatione remota.

57 Plures effectus operatur hæc clausula, quos recenset Panormit. *in c. vt debitis, à num.* 14. *de appellat.* & plenè D Aug. Barbos. *d. tract. de clauf.* 3. *secundum Lugdunen. impress.* ad eum videri poterunt: dubium autem est, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda sit? ad quod respondetur per eam non solùm friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ita friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumniose appellantes puniant, vt *l. à Proconsulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip.* gloss. *in can. ad Romanum.* 2. *quæst.* 6. Panormit. *in cap.* 2. *in princ. de appellat.* immo ita appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, gloss. 2. *in can. si quis præpostera* 50. *dist.* & gloss. fin. *in l. fin. C. quando prouoc. non est necess.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere posse, quando appellatio ab eo facta est superuacua, & calumniosa, quam gloss. approbat, & à nemine impugnari, ait Felin. *in d. cap.* 2. *in princ. de appellat.* Cùm igitur ex iuris dispositione friuola appellatio remoueatur, non est censendum Summos Pontifices, volentes Religionibus aliquod

aliquod priuilegium conducere, nempe quod ad suorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, seu calumniosam tantum appellationem iuribus nimis exosam repellere voluerint, cùm priuilegium semper aliquod operari debeat. Ita Panormit. in cap. super eo il 2. num. 9. de appellat. Roderic. d. quæst. 8. art. 13. Laureut de Peirin. in exposit. 7. Constit. Iulij II. pro suo Ordine Minimorum, num. 3. tit. 2.

58 Circa eamdem clausulam aduertendum secundò, quòd per eam non impeditur; quin possit Iudex ex legitima causa recusari. Nam non est præsumendum, Principem voluisse, vt quis litiget coram Iudice suspecto, arg. in cap. cùm inter de except. Immò dubium est, an Princeps huiusmodi exceptionem recusationis tollere possit: quia recusatio est de iure naturali, vt probatur in can. quod suspecti, 3. quæst. 5. & in cap. secundò requiris, de appell. sed ea quæ sunt de iure naturali, per Principem sine causa non tolli possunt, Clem. pastoralis, de sent. & re iud. Instit. de iure nat. gent. & ciuil. §. sed naturalia. Ita Panormit. in d. cap. cùm inter. num. 9. & in cap. cùm ad hæc de rescr. Et quod per remotionem appellationis, siue de iure, siue per rescriptum, non censeatur remota recusatio, docet gloss. in cap. si autem, §. si quis in quacunque, 2. quæst. 6. quam probat Panormit. in cap. nouit ille, num. 3. in fin. de appellat. idem Panormit. in cap. postremò num. 1. & in cap super eo, il. 2. num. 10. eod. tit. vbi dicit, hoc esse notandum, & menti commendandum.

59 Notandum tertiò, quòd hæc clausula operatur vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse, Panormit in cap. super eo, de offic. deleg. Bald. in addit. ad Spec. tit. de appellat. verb. clausula appellatione remota.

60 Quartò notandum, quòd licet tollat appellationem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt not. Addit. ad Panormit. ad cap. super eo, lit. B. addens quòd dicta clausula non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd Iudex nequeat talem appellationem admittere.

61 Nunc verò aliquæ obseruandæ sunt Regulæ principaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis insertæ clausulæ intelligi debent; in quibus extendendis paululum immorabor, ne extra materiam vagari videar. Illúdque vnicum aduertendum duxi; quòd licet de lege aliquando incidat sermo, & de ea regulæ infra extendendæ expressè loquantur, ad priuilegia quoque trahenda sunt; quia omnia, quæ legibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam rationem requiruntur, omnésque effectus, qui illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegiis etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt; nam priuilegium lex est, vt suprà diximus Disp. 16. Quæst. 7. num. 2.

62 Prima igitur regula est. Sicut lex taliter interpretatur, quòd inutilis non reddatur, vt in l. non dubium, 63 C. de legib. & eius verba aliquid debent operari, ne reddatur superflua, l. 3. in princ ff. de iureiur. c. si Papa, in fin. de priuil. lib. 6. cum aliis citatis à Gonzal. ad regul. 8. Cancell. §. 7. proœmiali num. 127. & à Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 85. ita similiter priui- 64 legium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit, sed illud tantum, quòd iure communi concessum est, vt colligitur ex text. in cap. Abbate 25. de verb. signif. cap. vlt. 25. quæst. 1. ibi, Nec priuilegia concederentur, nisi, &c. gloss. in rubr. de rescript. lib. 6.

65 Secunda regula. Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, l. de pretio ff. de public. in rem act. l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia circa 22. de priuileg. Clement. vlt. de rescript. Surd. cons. 51. num. 7. & cons. 182. num. 15. & cons. 301. num. 50. & cons. 308. num. 3. Cardin. Tusch. tom. 2. lit. D. concl. 508. Monet. de distribut. quotid. part. 2. quæst. 2. num. 36. nisi auctoritate alterius legis, Bart. in l. vnica C. quorum legat. 66 quia lex vna indistinctè loquens per aliam distinguitur, & limitatur, l. sciendum ff. qui satisd. cogant. l. in rissgen. §. si paciscar, ff. de pact. Bart. in l. quæsitum, §. fur, num. 12. ff. de fide instrum. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. tit. de bonis cleric. §. 1. num. 20.

67 Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit, l. cùm Prætor, §. dolo, ff. de legat. 2. Panorm. in cap. suggestum, & in cap. inter minimus, de appellat. & ideò verba priuilegiorum 68 sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis, l. non omnis, in princ. ff. si cert. petat cap. intelligentia, cap. propterea, de verb. sign. Surd. cons. 431. num. 35. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. glos. 48. num 55.

69 Quarta regula Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundum propriam significationem, & quatenus eorum propria significatio patitur, l. cum lege, ff. de testam. Card. Tusch. tom. 8 lit. V. conclus. 91. Rot. decis. 352. num. 1. part. 1. Recent. Et debent intelligi secundum communem vsum loquendi, l. liberorum §. quod tam. ff. de legat. 3. Surd. cons. 313. num. 87. & cons. 454. num. 18. Et debent interpretari naturaliter, 70 propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè, l. fin. C. de his, qui ven. ætat. impet. Menoch. consil. 97. num. 86. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 102. itaut verbis subtiliter non sit dialecticandum; ea Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 1. tit. 1. num. 4. & secundum subiectam materiam, l. cùm pater §. donatum ff. de legat. 2. l. si vno, & ibi Bart. ff. locat. Cardin. Tusch. d. lit. V. concl. 95. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 48. num. 53. 54. & 58.

71 Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpretationem a supplicatis, cum menti enim supplicantis præsumitur se conformare concedens; ita can. inter dilectos, §. cæterum, de fid. instrument. cum gloss. ibi.

72 Sexta regula. Quando priuilegium est obscurum, & contrarium debet strictè interpretari, vt minùs, quàm possit deroget iuri communi: ita in cap. cùm dilectus, de consuet. vt si cum illegitimo dispensetur ad ordines, intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm, secundum Panormit. in cap. si quisquam, de cohabitat. cleric. & mulier. Sylu. & Armil. verb. priuilegium: immò si non exprimitur causa concessionis, vel non sit ex certa scientia, vel motu proprio, non præsumitur de voluntate Principis, l. 1. C. de pet. bon. immo per importunitatem obtentum, per l. 1. C. de fund. lim. & vult Bald. & alij in c. licet causam, de prob. quod ponatur simul ex certa scientia, & motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij, vt de priuilegio ad beneficia; vt habetur in cap quamuis de præbend. in 6. & hoc caso, nisi consuetudo aliter interpretetur, vt notatur in cap. quod dilectis, de consanguin. & affinit. vel nisi verba aliud exprimant; quia ab illorum propria significatione non debemus recedere, nisi de mente aliter constet, vt in cap. olim, & cap. his, de verb. signific.

73 Septima regula. Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio de ista enormi læsione: quia in dubio non præsumitur Principem concedere aliquid cum alterius graui dispendio, l. quoties, C. de precibus Imper. offe. & Panorm. in c. cùm ad hæc, de cler. non resid. vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui concessum non liberat eum ab oneribus, quæ potest leuiter, & breuiter expedire, vt est casus in l. decurio. C. de decurion.

74 Octaua regula. Priuilegium largè sumptum pro omni concesso præter ius, largissimè interpretatur, in

tollere defectus, per quos gratia est subreptitia, maximè quando apposita est limitarè.

46 Plura de clausula, *Quorum tenores, &c.* quæ, vt suprà dicebamus, huic de qua nunc agimus, similis est, & eamdem vim habet: si plura scire cupias, consule D. Aug Barbos. *d. tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 127. *secundum Lugdunen. impress.*

X V.

Decernens irritum, &c.

47 IRritat hæc clausula in priuilegiis, seu alibi apposita, omnia, quæ in contrarium fiant, *cap. si eo tempore, de elect. lib 6. cap.* 1. *verf. adiiciebatur, de concess. prabend. eod. lib.* Gonzal *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 67. *à num.* 12. Nicol. Garz. *de benefic. part.* 5. *cap.* 1. *à n.* 27. Moner. *de commut. vltim. volunt. cap.* 7. *num.* 230. D. August. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 40. *num.* 2. vbi, *num.* 3. ampliat, vt actus contra decretum irritans factos, sit nullus ipso iure, etiam parte non opponente, nisi actus ante illius decreti interpositionem plenè perfectus sit; & *num.* 7. subdit, ligare etiam ignorantes non solum si adsint ea verba, *Vel ignoranter contigerit attentari*; verùm etiam si non adsint; & *num.* 13. hoc intelligit respectu nullitatis, non verò aliarum pœnarum.

48 Operatur etiam effectum inficiandi titulum, & possessionem, quando intrat constitutio, cui adhæret tanquam accessorium; Rot. *decis.* 652. *num.* 3. *part* 1. *Recent. & decis.* 341. *num.* 3. *ad part.* 1. *Recent.* vbi fuit dictum, hanc clausulam in priuilegiis, tanquam accessorium, non operari effectum, nisi postquam cognitum fuerit, priuilegia intrare; prout refert D. Aug. Barbos. *d. clauf.* 40. *num.* 20.

49 Formam inducit hæc clausula, adeo, vt illa non seruata, actus ipso iure corruat, Rot. *decis.* 225. *num.* 5. *part.* 2. *Recent.* D. Aug Barbos. *d. clauf* 40. *num.* 32. vbi *num.* 34. subdit tollere præscriptionem; & *num.* 35. resoluit, tollere etiam consuetudinem, nedum in præteritum, sed etiam in futurum.

50 Quos quidem effectus, & alios quamplures, si qui sint, operatur hæc clausula, non modo si est integra, & extensa, nimirum, *Decernentes irritum, & inane, si secus, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari*; sed etiam si dicatur, *Irritum, & inane, &c.* vt obseruant Gonzal. *d. glos.* 67. *à num.* 2. Moner. *d. cap.* 7. *num.* 252. D. Aug. Barbos. *d. clauf.* 40. *num.* 39.

X V I.

Ex tunc, prout ex nunc.

51 OPeratur hæc clausula in priuilegiis, & rescriptis Apostolicis, quod vnum tempus videatur alteri inesse; sicuti docent Surd. *decis.* 113. *num.* 10. & Stephan. Grat. *discept. foren. cap.* 239. *num.* 18. Marchesan. *de commiss. part.* 2. *pag.* 352. *num.* 89. *in vlt. impress.* & plures alij quos refert & sequitur, D. Aug. Barbos. *de clauf. vsufrequent. clauf.* 61. *num.* 6.

52 Habet enim hunc effectum, vt actus postea factus censeatur iam à principio factus; gloss. *verb. ex nunc, in Clem. volentes, de haret.* Cened. *singul.* 14. *num.* 1. D. Aug. Barbos. *d clauf.* 61. *num.* 2.

53 Non est tamen retrotractiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri quæsiti medio tempore; Pur *decis.* 186. *lib.* 2 *in Correct.* Matt. *de clauf part.* 1. *clauf.* 54. *num.* 3. Camill. Borell *in Summ. decis. tit.* 20. *num.* 363. D. Aug. Barbos. *vbi sup. num.* 8.

X V I I.

Pro maiori cautela.

54 AD maiorem confirmationis priuilegiorum validitatem, aliquando apponi solet hæc clausula, *Et pro maiori cautela de nouo concedimus*, quæ nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio; vt fuit dictum in Toletan. *admissionis* 17. *Iunij* 1609. *coram R.P.D. Pamphilio, impressa* per Farinac. *decis.* 192. *num.* 2. *part.* 1. *Recent.* prout refert D. Aug. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequent. clauf.* 102. *num.* 3. *secundum Lugdunen. impress.*

X V I I I.

Sicut accepimus.

55 HEc clausula posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione; secus verò in gratia ad partis instantiam; sicuti docent Put. *decis.* 110. *lib.* 3. *in correct.* Seraph. *dec.* 1371. *num.* 4. Rot. *dec.* 447. *num.* 1. & 2. *part.* 1. *Diuers. & dec.* 656. *num.* 3. *part.* 2. *Recent.*

X I X.

Contradictores, &c.

56 HÆc clausula intelligenda est de contradictore, qui de facto solùm, atque iniustè contradicit; secùs autem si contradicat de iure, iuxt. gloss. *in cap. pro illorum, verb. contradictores, de prabend. & in l. si seruum, §. hac verba, verb. abstinet ff. de acquirend. hæredit.* Archid. *in §. quid ergo,* 17. *q.* 4. Panormit. *d. cap. pro illorum num.* 9. Roman. *conf.* 482. quem allegat additio ad eundem Panormit. *loc. cit. lit. E.* plures refert D. Aug. Barbos. *in tract. de clauf. vsufrequen. clauf.* 33. *num.* 2. Felin. *in cap. causam, quæ col.* 15. *sub num.* 9. *de rescript. & in cap. super eo, col. vlt. in princ. num. vlt. de offic. deleg.* & alij, quos refert, & sequitur Nauarr. *in cap. cùm contingat num.* 3. *de rescript.* Roderic. *quæst. Regul. tom.* 1. *quæst.* 8. *art.* 12. Circa eamdem clausulam notandum est, quòd per eam datur iurisdictio compescendi, non solùm partes molestantes, verùm, & extraneos contradicentes de facto; nam dicta clausula etiam extraneos comprehendit, vt notant gloss. & Panormit. *d. cap. pro illorum.*

X X.

Appellatione remota.

57 PLures effectus operatur hæc clausula, quos recenset Panormit. *in c. vt debitis, à num.* 14. *de appellat.* & plenè D Aug. Barbos. *d. tract. de clauf.* 3. *secundum Lugdunen. impress.* ad eum videri poterunt: dubium autem est, an de legitima, an verò de friuola appellatione intelligenda sit? ad quod responderur per eam non solum friuolas, verùm etiam legitimas appellationes tolli; quia iura ita friuolas appellationes odio habent, quòd temerè, & calumniose appellantes puniant, vt *l. à Proconsulibus C. de appellat. & in l. ab executore C. quo. appellat. non recip.* gloss. *in can. ad Romanum*. 2. *quæst.* 6. Panormit. *in cap.* 2. *in princ. de appellat.* immo ita appellans offendit Iudicem, à quo appellat, ac ei iniuriam facit, gloss. 2. *in can. si quis præpostera* 50. *dist.* & gloss. fin. *in l. fin. C. quando prouoc. non est necess.* ait, Iudicem actione iniuriarum agere posse, quando appellatio ab eo facta est superuacua, & calumniosa, quam gloss. approbat, & à nemine impugnari, ait Felin. *in d. cap.* 2. *in princ. de appellat.* Cùm igitur ex iuris dispositione friuola appellatio remoueatur, non est censendum Summos Pontifices, volentes Religionibus

aliquod

aliquod priuilegium condocere, nempe quod ad suorum indultorum, & exemptionum executionem, appellatione remota, procedatur, friuolam, ac temerariam, seu calumniosam tantum appellationem ioribus nimis exosam repellere voluerint, cùm priuilegium semper aliquod operari debeat. Ita Panormit. *in cap. super eo il 2. num. 9. de appellat.* Roderic. *d. quæst.8.art.13.* Laurent de Peirin. *in exposit.7. Constit. Iuly II. pro suo Ordine Minimorum, num.3.tit.1.*

58 Circa eamdem clausulam aduertendum secundò, quòd per eam non impeditur; quin possit Iudex ex legitima causa recusari. Nam non est præsumendum, Principem voluisse, vt quis litiget coram Iudice suspecto, arg. *in cap. cùm inter de except.* Immò dubium est, an Princeps huiusmodi exceptionem recusationis tollere possit: quia recusatio est de iure naturali, vt probatur *in can. quod suspecti, 3. quæst. 5. & in cap. secundò requiris, de appell.* sed ea quæ sunt de iure naturali, per Principem sine causa non tolli possunt, *Clem. pastoralis, de sent. & re iud.* Instit. *de iure nat. gent. & ciuil. §. sed naturalia.* Ita Panormit. *in d. cap. cùm inter. num.9. & in cap. cùm ad hac de rescr.* Et quod per remotionem appellationis, siue de iure, siue per rescriptum, non censeatur remota recusatio, docet gloss. *in cap. si autem, §. si quis in quacunque, 2. quæst. 6.* quam probat Panormit. *in cap. nouit ille, num.3. in fin. de appellat.* idem Panormit. *in cap. postremò num.1. & in cap. super eo, il. 2. num. 10. eod. tit.* vbi dicit, hoc esse notandum, & menti commendandum.

59 Notandum tertiò, quòd hæc clausula operatur vires suas respectu partium, non autem respectu tertij comparentis pro suo interesse, Panormit *in cap. super eo, de offic. deleg.* Bald. *in addit. ad Spec. tit. de appellat. verb. clausula appellatione remota.*

60 Quartò notandum, quòd licet tollat appellationem à diffinitiua; non tamen tollit ab interlocutoria, vt not. Addit. ad Panormit. *ad cap. super eo, lit. B.* addens quòd dicta clausula non prohibet, quin pars possit appellare, sed facit, quòd Iudex nequeat talem appellationem admittere.

61 Nunc verò aliquæ obseruandæ sunt Regulæ principaliores, quibus priuilegia interpretari, & in eis insertæ clausulæ intelligi debent; in quibus extendendis paululum immorabor, ne extra materiam vagari videar. Illúdque vnicum aduertendum duxi, quòd licet de lege aliquando incidat sermo, & de ea regulæ infra extendendæ expressè loquantur, ad priuilegia quoque trahenda sunt; quia omnia, quæ legibus in communi conueniunt, & ad earum perfectam rationem requiruntur, omnésque effectus, qui illis tribuuntur, & cum quibus intelliguntur, priuilegiis etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt; nam priuilegium lex est, vt suprà diximus *Disp.16. Quæst.7. num.2.*

62 Prima igitur regula est. Sicut lex taliter interpretatur, quòd inutilis non reddatur, vt *in l. non dubium,*
63 *C. de legib.* & eius verba aliquid debent operari, ne reddatur superflua, *l.3. in princ ff. de iureiur. c. si Papa, in fin. de priuil. lib.6.* cum aliis citatis à Gonzal. *ad regul.8. Cancell. §.7. proœmiali num.127.* & à Cardin. Tusch. *tom.8. lit.V. concl.85.* ita similiter priui-
64 legium dici non potest illud, quod nihil specialiter concedit, sed illud tantum, quòd iure communi concessum est, vt colligitur ex text. *in cap. Abbate 25. de verb. signif. cap. vlt. 25. quæst. 1.* ibi, *Nec priuilegia concederentur, nisi, &c.* gloss. *in rubr. de rescript. lib.6.*

65 Secunda regula. Lex vbi non distinguit, nec nos distinguere debemus, *l. de pretio ff. de public. in rem act. l. non distinguemus ff. de recept. arbitr. cap. quia circa 22. de priuileg. Clement. vlt. de rescript.* Surd. *cons.51. num.7. & cons.182. num.15. & cons.301. num.50. & cons.308. num.3.* Cardin. Tusch. *tom.2 lit. D. concl.508.* Monet. *de distribut. quotid. part.2. quæst.2. num.36.* nisi auctoritate alterius legis, Bart. *in l. vnica C. quorum legat.*
66 quia lex vna indistinctè loquens per aliam distinguitur, & limitatur, *l. sciendum ff. qui satisd. cogant. l. iurisgen. §. si paciscar ff. de pact.* Bart. *in l. quæsitum, §. fur. num. 12. ff. de fide instrum.* Beller. *disquisit. clerical. part.1. tit. de bonis cleric. §.1. num.20.*

67 Tertia regula. Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit, *l. cùm Prætor, § dolo, ff. de legat.2.* Panorm. *in cap. suggestum, & in cap. inminimus, de appellat.* & ideò verba priuilegiorum
68 sunt intelligenda, non secundùm quod sonant, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis, *l. non omnis, in princ. ff. si cert. petat cap. intelligentia, cap. propterea, de verb. sign.* Surd. *cons.431. num.35.* Gonzal. *ad regul.8. Cancell. glos.48. num.55.*

69 Quarta regula Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundum propriam significationem, & quatenus eorum propria significatio patitur, *l. cum lege, ff. de testam.* Card. Tusch. *tom.8 lit.V. conclus.91.* Rot. *decis 352. num 1. part.1. Recent.* Et debent intelligi secundum communem vsum loquendi, *l. liberorum § quod tam. ff. de legat.3.* Surd. *cons.313. num. 87. &*
70 *cons.454. num.18.* Et debent interpretari naturaliter, propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè, *l. fin. C. de his, qui ven. ætat. impet.* Menoch. *consil.97. num.86.* Cardin. Tusch. *tom.8. lit.V. concl.102.* itaut verbis subtiliter non sit dialecticandum; ex Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.1. tit.1. num.4.* & secundum subiectam materiam, *l. cùm pater §. donatum. ff. de legat.2. l. si vno,* & ibi Bart. *ff. locat.* Cardin. Tusch. *d. lit.V. concl.95.* Gonzal. *ad regul.8. Cancell. gloss.48. num.53. 54. & 58.*

71 Quinta regula. Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis, cum mente enim supplicantis præsumitur se conformare concedens; ita *can. inter dilectos, §. cæterum, de fid. instrument. cum gloss. ibi.*

72 Sexta regula. Quando priuilegium est obscurum, & contrarium debet strictè interpretari, vt minùs, quàm possit deroget iuri communi: ita *in cap. cùm dilectus, de consuet.* vt si cum illegitimo dispensetur ad ordines, intelligitur de Ordinibus Minoribus tantùm, secundum Panormit. *in cap. si quisquam, de cohabitat. cleric. & mulier.* Sylu. & Armil. *verb. priuilegium:* immò si non exprimitur causa concessionis, vel non sit ex certa scientia, vel motu proprio, non præsumitur de voluntate Principis, *l.1. C. de pet. bon.* immo per importunitatem obtentum, per *l.1. C. de fund lim.* & vult Bald. & alij *in c. licet causam, de prob.* quod ponatur simul ex certa scientia, & motu proprio: & idem est de rescripto tollente ius tertij, vt de priuilegio ad beneficia; vt habetur *in cap quamuis de præbend. in 6.* & hoc casu, nisi consuetudo aliter interpretetur, vt notatur *in cap. quod dilectis, de consanguin. & affinit.* vel nisi verba aliud exprimant; quia ab illorum propria significatione non debemus recedere, nisi de mente aliter constet, vt *in cap. olim, & cap. his, de verb. signific.*

73 Septima regula. Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio de ista enormi læsione: quia in dubio non præsumitur Principem concedere aliquid cum alterius graui dispendio, *l. quoties, C. de precibus Imper. offe.* & Panorm. *in c. cùm ad hac, de cler. non resid.* vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui concessum non liberat eum ab oneribus, quæ potest leuiter, & breuiter expedire, vt est casus *in l. decurio. C. de decurion.*

74 Octaua regula. Priuilegium largè sumptum pro omni concesso præter ius, largissimè interpretatur,

in

in præiudicium concedentis : strictè tamen si est in aliorum præiudicium : ita *in cap. quia circa de priuil. in gloss. vlt.* & Innoc. *in c. olim, de verb. signif.* sed non interpretatur ita strictè, quòd nihil operetur ; semper enim priuilegium debet aliquid operari : ita *in cap. si Papa, de priuil. in 6.* & seruetur proprietas verborum ; quia quando in priuilegio sunt verba lata, vniuersalia, & præcisa, est latè interpretandum, secundum Ant. de Butr. *in cap. olim, de verborum signification.* & licet materia sit odiosa, non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum nascitur, vt insinuat Panormitan. *in d. cap. olim*, vbi ait, quod priuilegium latè est interpretandum, vbi verba, hoc patiuntur ; & quando priuilegium concessum personæ loquitur simpliciter, intelligitur secundum conditionem personæ : ita *cap. si placuit, & cap. si viua, 16. quæst. 1.* & quandu constat de mente legis, vel priuilegij, debet seruari secundum Panormitan. *in cap. quanto, in glos. fin.* in dubio recurrendum est ad verba, *reg. fin. de reg. iur. in 6.*

75 Nona regula. Priuilegium latissimè interpretatur, quantum fieri possit, *de donat. cap. cùm dilectus, & l. beneficium, ff. de constit. Prin.* Nisi præiudicet iuri alieno ; quia tunc reducitur ad ius commune, ita *in cap. dilectus de cons. §. penult. & fin.* dum tamen aliquid operetur, ita Innocent. Bernard. Goffr. relati à Syluestro *verb. priuilegium.*

76 Decima regula est. Priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt intelligenda, ita concessit Camaldulensibus Leo X. & Iulius I. Congregationi Montis Oliueti ; vt habetur *in Compendio societatis, verb. priuilegia, §. 4.* & hæc regula notetur à Regularibus pro decisione multorum dubiorum.

77 Vndecima regula. Statuta Regularium non ita rigorosè interpretari debent, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & æquo ; hoc est secundum naturalem æquitatem, non ad libitum, sed secundum terminos iuris, vt ait Bald *in Rub. C. de const. pecun.* quòd humanæ æquitates in se vim statuti minimè habent, nisi aliquo statuto, & consuetudine legitimè præscripta, sint munitæ ; & sic (ait) debent interpretari, quæ ad regulares pertinent, non secundum apices iuris, sed ex bono, & æquo, secundum terminos iuris naturalis, & gentium, & non ad libitum cuiuscunque.

DISPVTATIO XIX.

De iure præscribendi Abbatum, & aliorum Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & Prælati inferiores, Episcopalia iura præscribere possint.
II. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior, Episcopalia insignia præscribere possit.
III. Vtrùm Abbas vel alter Prælatus inferior possit præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipsum eadem præscribi valeat.
IV. Per quantum temporis spatium contra Abbatias, & Monasteria, loca, personas, & bona Religiosorum, præscribatur.
V. Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rē Ecclesiæ cū consensu Capituli incipiat contra Ecclesiā currere præscriptio, tempore, quo durat Abbas, & Prælatus.
VI. Vtrùm Abbatiali Ecclesia vacante currat præscriptio contra illam.
VII. Vtrùm præscriptio currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.
VIII. Vtrùm Abbas, si postquam aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit, superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia iura præscribere possint.

SVMMARIVM.

1 *Iura Episcopalia Abbates, & Prælati inferiores præscribere possunt.*
2 *Ordinis Episcopalis ea quæ sunt, per inferiorem illum non habentem, consuetudine, & præscriptione acquiri non possunt.*
3 *Declaratur text.* in cap. peruenit 91. dist.
4 *Prælato inferiori possunt competere præscriptione, vel consuetudine, illa quæ sunt iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis.*
5 *Iurisdictio in iuribus Episcopalibus præscribendis, censetur acquisita inferiori priuatiuè respectu Episcopi.*
6 *Contrarium tenent alij.*
7 *Sub distinctione resoluitur.*

1 QVòd Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia iura præscribere possint, expressè probatur *in cap. auditis, in cap. de quarta, & in cap. cùm olim 18. vers. quia de præscript.* firmat gloss. *in d. c. auditis, verb. ius Episcopale.* Io. Andr. *in cap. cùm Episcopus, de offic. Ord. lib. 5.* Panor. *in cap. cùm non liceat, n. vlt. & d. c. auditis n. 4. 5. & 6. cap. cùm olim n. 4. & 5. de præscript.* Philipp. Franc. *in c. cùm persona §. si autem, n. 1* Bald. *cons. 93. dub. 5.* Balb. *tract. de præscript. 1. part. prin. c. 8. quæst. 12. per tot.* Barb. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 127. à princip. secundùm Lugdunen. impress.* Et fuit sæpè dictum in Rot. vt colligitur *ex dec. 324. num. 12. part. 1. Recent. & decis. 243. num 9. part. 2. etiam Recent.* Vide quæ sunt dicta supra *disp. 15. quæst. 9.*

2 Verùm ea, quæ sunt Episcopalis ordinis per inferiorem non habentem illum ordinem, consuetudine, & præscriptione acquiri non possunt, vt probare videtur text. sic intelligendus, *in cap. quanto, de consuet. & in cap. 1. cum seqq. de consecr. dist. 1* quippe qui non possunt habere possessionem legitimam, sine qua non præscribitur, iuxta regulam sine possessione, de *reg. iur. lib. 6.* ita sentiunt Abb. *num. 6.* & Paris. *n. 4. in d. cap. auditis*, Couar. *lib. 1. var. cap. 10. num. 14.*

3 Nec aliud probat text. *in cap. peruenit, 95. dist.* vbi ex priuilegio, & commissione Sedis Apostolicæ possunt non Episcopi Sacramentum Confirmationis cōferre; ac

ac subinde, idipsum acquirere præscriptione immemoriali, argumento, *cap. super quibusdam vers. præterea de verb. signif.* quia responderi potest, secundùm Couar. *d. cap.* 10. *num.* 14. ad Episcopale munus aliquot pertinere, quæ nec ex Papæ dispensatione non Episcopis possunt delegari; & hoc nulli dubium esse potest, nec vllo temporis iure acquiri non Episcopis posse.

Alia verò, quæ licèt Episcopalem ordinem requirant, delegatione tamen, & priuilegio Papæ possunt non Episcopis competere; tunc adhuc temporis titulo minimè valent alicui conuenire; siquidem in his priuilegium Principis, & immemorialis præscriptio paria non sunt; ex eo, quòd non Episcopi (secluso Romani Pontificis priuilegio) incapaces sint horum munerum; & ideò non habet immemorialis præscriptio parem vim cum priuilegio.

4 Illa verò quæ non sunt Ordinis, sed iurisdictionis, & dignitatis Episcopalis, possunt ex consuetudine, seu præscriptione inferiori Prælato competere; vt probatur in *d. cap. auditis*, vbi Episcopus Vigorien. obtinuit in cognitione causarum matrimonialium contra Abbatem de Hercescam præscribentem, quia probauit interruptionem; igitur prædictus Abbas præscripsisset, nisi interrupta fuisset præscriptio; at cognitio causarum matrimonialium, sicut, & publicæ pœnitentiæ impositio, ac indulgentiarum concessio, sunt dignitatis Episcopalis, vt probatur in *cap. accedentibus, de excess. Prælat.* & ita contra Ostien. *in cap. literas, de restitut. spoliat.* probat Panorm. *ibi num.* 8. vbi etiam gloss. Innoc Ioan. Andr. Ant. de Burrio, & communiter scribentes, idem Panor. *in d. cap. accedentibus, num.* 2. *&* 3. *de excess. Prel.* & in *d. cap. auditis num.* 6. vbi etiam Felin. *num.* 1. Roman. *cons.* 299. & communiter Doctores.

5 Vtrùm autem in his iuribus Episcopalibus præscribendis iurisdictio censeatur acquisita inferiori accumulatiuè cum Episcopo, aut potius priuatiuè; ita vt solus Abbas præscribens vtatur; Episcopus verò priuetur, & excludatur, ne amplius vti valeat; quæstio est ad præsentem materiam, non contemnenda; In qua vna sententia tenet, iura hæc sic præscripta competere inferiori præscribenti priuatiuè respectu Episcopi, sicuti per tex. *in d. cap. auditis in fine* ibi, *silentium imponentes*, resoluunt *ibi*, Abb. *num.* 7. Felin. *num.* 9. & Paris. *num.* 7. Marian *num.* 8. *in cap. cùm contingat, de foro compet.* Balb. *de præscrip. par.* 1. *quinta num.* 88 *& par.* 1. *num.* 22. & saltem stante præscriptione longissimi temporis, agnouit Rot. *coram Mantic. decis.* 296. *num.* 1.

6 Altera verò sententia tenet, iurisdictionem, & Episcopalia iura, non priuatiuè, sed accumulatiuè ad Episcopum præscribi, quam probarunt, Ioan. Andr. Ostien. Butr. Imol. & alij *in cap. pastoralis de offic. Ordinar.* Roland. *cons.* 80. *num.* 22. *cum seqq. lib.* 2. illamque in praxi seruandam, & communem (antiquorum fortasse) testatur Couar. *in c. alma mater par.* 1. §. 12. *n.* 3.

Iuuat pro hac parte, quod iurisdictio, & potestas specialis alicui communicata, intelligitur accumulatiuè, non verò priuatiuè respectu illius, qui Ordinariam de iure habet; itaut locus sit præuentioni; sicuti docent Bart. per text. *ibi, in l.* 2. *ff. de offic. præfect. Vrb.* Barbat. *cons.* 59. *col.* 3. *vol.* 3. Paris. *cons.* 9. *num.* 11. *vol.* 4. Gramm. *decis.* 30. *num.* 2. *& cons.* 6. *in fin. in crimin.* Octau. Glorit. *respons.* 6. *num.* 6. & sæpè sæpius censuit Rot. vt in *decis.* 121. *num.* 4. *par.* 1. *Recent. & decis.* 30 *num.* 3. *& decis.* 33. *num.* 1. *par.* 2. *etiam Recent.* vbi fuit dictum, quòd visitandi ius alicui concessum, non censetur concessum priuatiuè quoad Episcopum, nisi expressè dictum sit, quòd Episcopus non possit visitare.

Tùm etiam, quia si iurisdictio, & iura Episcopalia in proposito præscriberentur priuatiuè, vtique Episcopus priuabitur iure obedientiæ, & procurationis debitæ, contra *cap. cùm non liceat, & cap cùm ex officij, de præscript.*

7 Inter has contrarias opiniones distinctione opus est; vt scilicèt prima sententia procedat, quando per integrum præscriptionis tempus præscribens solus vsus est iurisdictione, & iuribus præscriptis; Episcopus verò, vel alius, contra quem præscriptio processit intra illud tempus vsus non fuit; tunc enim ex quo solus ille, vel quasi possedit solus, acquisiuit, & ita priuatiuè, argumento tex. *in l. si quisquam, ff. de diuer. & tempor. præscript.* Posterior verò procedit, vbi etiam is, contra quem præscriptio completur, intra tempus illius exercuit iurisdictionem, vel iura alia, quæ similiter alius præscribens quasi possidens exercuit; & ita has contrarias componunt opiniones Abb. *in d. cap. auditis num.* 14. *& in d. cap. pastoralis num* 7. Roland. *cons.* 439. *num.* 11. *vers.* 3. *lib.* 3. quos refert & sequitur D. August. Barbos. *d par.* 3. *alleg.* 127. *num.* 18. *secundum Lugdunen. impressionem.* Vide quæ dixi suprà *disput.* 15. *quæst.* 9.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alter Prælatus inferior, Episcopalia insignia præscribere possit.

SVMMARIVM.

1 *Agitur pro parte negatiua.*
2 *Abbas potest Insignia Episcopalia præscribere, & quæ præscriptio requiratur*, num. 5.
3 *Præscriptione acquiri possunt, quæ conceduntur priuilegio.*
4 *Insignia Episcopalia priuilegia inferioribus Prælatis conceduntur.*
6 *Respondetur ad argumenta.*

1 Viderur primò, quòd Abbates, & Prælati inferiores Episcopalia Insignia præscribere nequeant, per text. *in cap. peruenit il* 2. *dist.* 93. vbi Summus Pontifex scribens Ioanni Episcopo Syracusano, dicit.

Peruenit ad nos, quòd Diaconus Ecclesiæ Catanen, calciatus compagis procedere præsumpsisset; quòd quia hactenùs nulli per totam Siciliam licuit, nisi tantummodò Diaconibus Messanensis Ecclesiæ, quibus olim à prædecessoribus Nostris non dubitatur esse concessum, benè retulistis. Quia ergò tantæ temeritatis ausus leuiter non est attendendus, cùm hoc Fraternitas vestra subtilitate perquirat, vt, an per se, vel alicuius hoc auctoritate præsumpserit, Nobis subtiliter innotescat. Nam si diligenter ea, quæ malè vsurpantur omittimus, excessus viam aliis aperimus.

Ex quibus verbis clarè percipitur, quòd Abbas, & & alij Episcopo inferiores Insignia Episcopalia præscribere non possunt; esset enim ea malè vsurpare, similiter id etiam habetur in *cap. illud ead. distinctione.*

Præterea, nullus debet præsumere, quæ sibi non videntur concessa. Et ea quæ sunt per Apostolos, & per eorum successores instituta, non sunt turbanda, vel violanda, vt disponitur in *c. amputato*, 25. *quæst.* 2.

ergo

ergo videtur, quòd Abbas non potest præscribere Insignia Episcopalia.

2 Contrarium tamen dicendum est, videlicet, posse Abbates, & Prælatus inferiores insignia Episcopalia præscribere, probatur, per ea, quæ dicta sunt in *antec. Quæst.* & etiam probari potest his rationibus.

Nam si possunt præscribere ea, quæ sunt iurisdictionis, eò fortiùs poterunt præscribere hæc Insignia, quæ non sunt Ordinis Episcopalis, sed sunt quædam ornamenta quæ solent inferioribus concedi ad honorem suarum Ecclesiarum, vt tradit Panor. *in cap. 1 in fine, vt lite pendente nihil innou.*

3 Præterea probatur; nam quæ conceduntur priuilegio, præscribi possunt, *c. duo simul, de offi. Ord. c. cùm contingat, de for. comp.* Card. post Lapum *in Clem. 2. col. penul. de Relig. dom.* Oldrad. *cons.* 122. Panorm. *in c. accedente num.* 3. & ibi Fel. *num.* 6. *de præscrip.* Sed In-

4 signia Episcopalia priuilegio inferioribus conceduntur, *cap. Abbates, & c. vt Apost. de priuil. in 6.* ergo præscribi possunt; ita tenent Panorm. *in cap. 1. n. 10. vt lit. pend.* & in *c. auditis*, vbi etiam Felin. 1. *de præscript.* Calder. *cons.* 2. *de præscript.* Pancitol. *in thesaur. var. lect. cap. 25. in prin.* dicentes, prædicta iura non solùm cumulatiuè, sed etiam priuatiuè ad Episc. ab Abbatibus præscribi posse.

5 Ad hanc autem præscriptionem faciendam requiritur tempus cuius initij memoria non extat, id est centennij, *cap. 1 de præscrip. in 6.* Rom. *sing.* 189. incip. *numquid vsus Insignium*: quod est intelligendum sine titulo; nam habenti titulum sufficit spatium 40. ann. ad præscribendum talia Insignia, colligitur ex Panorm. *d. cap. 1. in fin.* Pancitol. *loc. cit. vers. videndum est.*

6 Ad argumenta contraria respondemus quod prædicta iura loquuntur de eo, qui non legitimè præscripsit, vt dicit ipse Pancitol. *vbi suprà.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, & Prælatus inferior possit præscribere visitationem, & obedientiam alij iure debitam, & an contra ipsum eadem præscribi valeat.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio contra visitationem iure communi, vel speciali competentem, quibus modis contingere possit, ostenditur.*

2 *Præscriptio tollens omninò visitationem iure communi iniunctam, non valet.*

3 *Præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationem, meritò prohibetur.*

4 *Præscriptio admittitur, quæ visitationem transfert, vel aliis accumulat.*

5 *Declaratur* tex. in cap. cùm ex officij, de præscrip.

6 *Præscriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subditis iure communi debitam, indistinctè prohibetur.*

7 *Prælatus inferior potest præscriptione acquirere, vt in sua Parochia præcedat Episcopum.*

8 *Exemptio non potest extinctiuè præscribi, sed translatiuè.*

9 *Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præscribere potest contra Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ.*

1 PRæscriptio contra visitationem iuri communi, vel speciali competentem, multis modis contingere potest: aliquando absolutè extinguendo, & tollendo omnino visitationem ipsam; itaut subditi iam ampliùs à nemine visitentur; aliquando verò non tollendo, nec extinguendo, sed transferendo visitationem, vel ius visitandi ad alium; itaut maneat quidem visitatio, sed tamen non is, ad quem pertinebat, sed alius visitet; aliquando denique non tollendo, nec transferendo, sed accumulando; ita quòd maneat visitatio penes illum, ad quem spectabat; sed tamen non sit penes illum solum; quia per præscriptionem alius eidem in visitatione accumulatur, vt colligitur, ex *cap. cùm ex officij, de præscript.*

2 Priori casu nulli dubium esse potest, præscriptionem tollentem omninò visitationem, iure communi iniunctam, non valere, vt probat tex. *in d. c. cùm ex officij.* & sentiunt glos. 2. *in c. irrefragabili, de offic. Ord.* Mar. *de visit. à num.* 19. & alij quos refert D. Barb. *de offic. & pot. Epis. p. 3. alleg. 129. num. 1. & 10. secund. Lugdun. impress.*

3 Ratio est, quia præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationem, meritò prohibetur, arg. tex. *in c. cùm inter*, & in *c. ex parte, de consuet.* ex eo, quòd cedit in damnum publicum, ac exinde proueniunt multò maiora mala in Rep. quàm sit bonum vitandi lites, & certitudinem dominiorum, pro quibus bono publico introducta fuit præscriptio, *l. 1. ff. de vsucap.* sed præscriptio omninò tollens visitationem iniunctam iure communi, impedit morum correptionem, & reformationem Ecclesiarum; & ita obuiat bono publico, quod per visitationem prætenditur, igitur, &c. ita D. Barbos. *d. num.* 10.

4 Posterioribus verò casibus pro certo apud Doctores constituitur, præscriptionem admitti, quæ visitationem transfert, vel aliis accumulat; vt satis suadetur ex eo, quia præscriptio illa admittenda est, quæ nullo iure prohibetur, nec impedit morum, aut Ecclesiarum reformationem; nec aliàs obuiat bono publico, vt probat *d. l. 1.* sed præscriptio, quæ transfert visitationem, vel alij accumulat, nullo iure prohibetur, quia morum, & Ecclesiarum reformationem non impedit, nec bonum publicum offendit, cùm adhuc maneat visitatio facienda ab eo, in quem transfertur, vel accumulatur; igitur, &c. quæ quidem resolutio satis euidenter colligitur ex *d. c. cùm ex officij*, dum ibi ageret Pontifex de visitatione iure communi competenti, qualis est illa, quam Archiepisc. exercet in Prouincia, & dixit contra huiusmodi visitationem præscribi non posse, quæ verba intelliguntur de præscriptione, quæ ex diametro opponitur, & omninò tollit visitationem. Cùm verò idem Pontifex subiungit, *Quamuis alius contra ea præscribere possit*, satis apertè significat admitti præscriptionem, per quam transfertur, seu accumulatur visitatio, quia talis præscriptio, absolutè loquendo, non est contra visitationem, quam non tollit, sed contra Prælatum, cui præiudicat: quare ita meritò resoluit D. Barbos. *d. alleg. 129. num. 11. cum seq.* & censuit Rot. *decis.* 394. *num. 2 par. 1. Recent.* vbi etiam fuit dictum, quòd consuetudo visitandi in præiudicium Episcopi debet esse præscripta, saltem ex spatio quadraginta annorum; & ita concludo posse Abbates, & alios Prælatos inferiores visitationem iure communi Episcopis debitam, sibi transferendo, vel accumulando; illis verò semel acquisitam non posse à subditis in totum, & omninò præscribi, ex his, quæ suprà latè deduximus.

6 Ex quibus iam infertur, omnem præscriptionem extinguentem omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subditis iure communi debitam, indistinctè prohiberi, vt probat tex. *in cap. cùm non liceat, de præscript.* cum aliis latè adductis per D. Barbos. *d. par. 3. alleg. 128. num. 1. secundùm Lugdunen. impress.*

Vnde

Vnde colligitur illam in parte præscribi posse, v.g. quòd Prælatus inferior in sua Parochia præcedat Episcopum, ex Felin. *in d. cap. cùm non liceat col. 1.* Balb. *de præscript. 1. part. princ. quæst. 12. num. 6. in fin.* quos refert Erasm. à Cokier. *de iurisd. Ord. in exempt.*

8 *part. 1. quæst. 6. num. 16.* & ita exemptio extinctiuè non potest præscribi, sed translatiuè, Mil. *in reper. verb. præscribi non potest exemptio*, Rom. *cons. 239.* Balb. *d. quæst. 12. num. 1. prope fin.*

9 Ex quo euenit, vt populus non exemptus Abbatiæ exemptæ, præscribere possit contra Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ, sicuti docent Abb. *in d. cap. cùm non liceat num. 17.* Caccialup. *in tract. de vnion. art. 3. num. 20. cum seq.* Erasm. à Cokier. *d. quæst. 6. num. 10.* quos refert, & sequitur D. Aug Barbos. *d. part. 3. alleg. 129. num. 9.*

QVÆSITVM IV.

Per quantum temporis spatium contra Abbatias, & Monasteria, loca, personas, & bona Religiosorum, præscribatur.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesiæ omnes citra Romanam gaudent quadragenaria, non autem centenaria præscriptione.*

2 *Præscriptio centenaria requiritur contra Ecclesias Marchiæ, & Ferrariæ, quia sunt de patrimonio Romanæ Ecclesiæ, & de borto eiusdem.*

3 *Ecclesiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent sexagenaria, vel centenaria præscriptione.*

1 Videtur, quòd Ecclesia Abbatialis exempta gaudeat tantum quadragenaria præscriptione; & hoc probatur primò per *cap. possessiones, 16. quæst. 3.* vbi sic disponitur. *Possessiones Ecclesiarum, & Episcoporum triennales Abbates, vel Monachos haberæ, omnibus modis prohibemus; sed si tollitur eis triennalis possessio à Beato Gregorio conceditur eis quadragenalis præscriptio.*

Probatur secundò; nam Religiosis domibus conceditur præscriptio quadraginta annorum, *cap. volumus eadem sup. cit. quæst. 3.*

Præterea quarta decimarum, & funeralium præscribitur contra Episcopum spatio quadraginta annorum, si non soluantur, vt habetur *in cap. de quarta extra, de præscript.*

Nec valet, quod dicit Archid. *in cap volumus, 16. quæst. 4. in cap. 2. de præscript. in 6.* qui censet Ecclesias exemptas immediatè Sanctæ Sedi subiectas, gaudere priuilegio præscriptionis centum annorum ad instar Ecclesiæ Romanæ. Quia id est intelligendum In iuribus, & bonis, quæ immediatè ad ipsius Apostolicæ Sedis dispositionem pertinent; vt videtur voluisse Ioann. Andr. *in cap. cùm nobis, de præscript.* & expressè dictum Archid. ita declarat Panormitan. *in cap. ad audientiam, num. 13. eodem tit.* Vnde illud dictum Archidiac. procedere potest, vt non præscribatur contra Ecclesiam exemptam, & immediatè Sedi Apostolicæ subiectam, nisi spatio centum annorum, & in materia libertatis, seu exemptionis; quia aliàs præscriberetur contra ius immediatè Summo Pontifici competens. Vnde exemptus, etiam si velit, non potest expressè priuilegio exemptionis renunciare, vel in inferiorem Iudicem consentire, *cap. cùm tempore, de arbitr.* notat Ioan. Andr. *in regula, sciens, de iur. in mercurial.* Panormitan. *d. num. 13.*

Vel dictum Archidiac. posset intelligi de Ecclesiis, quæ sunt de patrimonio Romanæ Ecclesiæ, &

2 de horto eiusdem, prout sunt omnes Ecclesiæ Marchiæ, & Ferrariæ, vt probatur, in *Auth. vt Ecclesiâ Rom post princ.* per gloss. ibi *in verb. Petri*; quam notabilem dixit Rota *in Ferrarien. seu Comaclen. bonorum, de Nasellis, 7. Iuny 1627. coram Reuerendiss. D. Cocino,* In qua ea ratione fuit resolutum, contra Ecclesias Marchiæ & Ferrariæ non præscribi, nisi spatio centum annorum, ex traditis per Felin. *in c. ad audientiam, n. 22. vers. ampliæ quarto, de præscript.*

3 His tamen non obstantibus, quæ regulariter de iure ita se habent, dicendum est contra Abbatiales Ecclesias Regulares exemptas non currere præscriptionem quadraginta annorum, sed ad minus sexaginta; vt concessit Eugenius IV. Congregationi Casinensi, & patet ex eius Bulla data Florentiæ anno Domini 1434. 7. Kalend. Martij, Pontificatus sui anno 4. quæ refertur à Roderic. *in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 7. d. Pontificis*; eamdem concessionem de verbo ad verbum ad nostram Vallumbrosanam Congregationem extendit Iulius II. vt patet ex eius Bulla alibi adducta. Simile priuilegium concessum est à Iulio II. Congregationi Montis Oliueti, vt patet ex eius Bulla quæ est 12. in ordine *in tom. 1. Bullar. nou.* Eodem indulto sexagenariæ præscriptionis gaudent Canonicorum Regularium Lateranen. Monasteria, & Ecclesiæ ac loca; ita eis concessit Sixtus IV. anno Domini 1477. & habetur *in lib. priuileg. d. Congregat. pag. 354.* Immo non solum sexagenaria præscriptio contra prædicta Monasteria exempta, ac loca, personas, & bona Regularium, necessaria est: verum etiam centenaria, quæ requiritur contra Ecclesiam Romanam, ex concessione Eugenij IV. facta Monasterio D. Pauli de Vrbe Congregationis Casinen. sub Datum Florentiæ anno Domini 1442. 7. Kalend. Iulij, Pontificatus sui anno 12. per quam concessit, *vt sicut contra Rom. Eccles. non nisi centenaria currit præscriptio, secundùm Constitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones; ita quoque prædicto Monasterio minoris temporis præscriptio non obstat*; quod priuilegium habetur *in lib. priuileg. Ordinis*, & refertur à Roderic. *in noua collect. Bulla 17. Eugenij IV.* estque in lapide marmoreo incisum in eadem Ecclesia D. Pauli de Vrbe, quod priuilegium confirmauit, ac in particulari iterum eidem Congregationi concessit Paulus III. de eo expressam mentionem habens in alia sua concessione, eidem Congregationi facta, anno Domini 1537. Nonis Nouembris, Pontificatus sui anno 4 quæ est 15. in ordine *in Bullar. non.* Laërt. Cherob. *tom. 1.* Et cùm (vt *in Disputatione de communicatione priuilegiorum,* latiùs diximus) priuilegia concessa vni Monasterio, censeantur concessa toti Congregationi: illud priuilegium Monasterio D. Pauli de Vrbe concessum, iam communicatum est toti Congregationi Casinen. præsertim ex alio priuilegio eidem concesso ab Alexandro VI. vbi voluit cuiusuis particularis Monasterij ipsius Congregationis priuilegia toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi, ac extensa esse decreuit. Vnde per consequens dictum priuilegium etiam participatur ab omnibus cæteris Congregationibus illius priuilegia communicantibus. Quare dicendum est, per huiusmodi priuilegium aduersùs Abbatiales Ecclesias, Conuentus, ac ipsorum bona, & iura, nisi centum annorum spatio, præscribi non posse, ita sentit Ioan. de la Cruz *de statu Relig. lib 2. cap. 3. dub. 2. concl. 2.* Roder. *quæst. Reg. tom. 15. quæst 36.* Vnde patet responsio ad argumenta in contrarium adducta.

quamuis enim procedant de iure communi; tamen in fauorem Monasteriorum,ac bonorum Regularium placuit Summo Pontifici illud tempus dilatare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbate, vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli, incipiat contra Ecclesiam currere præscriptio, tempore quo durat Abbas, & Prælatus.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quòd statim incipiat currere præscriptio.*
2 *Præscriptio contra Ecclesiam, vel Monasterium pro rebus malè alienantis non incipit currere ante mortem, vel cessationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit, & nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris*, num. 3.
4 *Respondetur ad argumenta.*

1 VIdetur primò, quòd Abbate malè alienante rem Ecclesiæ, statim incipiat currere præscriptio contra Ecclesiam, cuius sunt res alienatæ, vt probatur *in cap. continebatur, extr. de his, quæ fiunt à Prælat. sine consensu Cap.* vbi habetur, quòd concessio decimæ ab Abbatissa facta priùs, si conuentu sciente, & non contradicente facta est, robur firmum debet habere.

Secundò præterea, in venditione rerum Ecclesiasticarum taciturnitas pro consensu habetur, vt dicit Gloss. *in supra alleg. cap.* Ergo si Abbate malè alienante, Capitulum tacet, videtur quod currat præscriptio.

2 Sed contra est quod disponitur *in cap. si Sacerdotes, 16. quæst 3.* vbi gloss. ponit casum, quòd quidem Prælati iniustè alienauerunt possessiones Ecclesiarum, & receptores retinuerunt possessiones illas per spatium 30. annorum, & cùm quæsitum fuisset in Concilio Toletano, vtrùm detentores tuti sint præscriptione illa; fuit responsum, quòd non; quia præscriptio non currit in vita Prælati malè alienantis; sed incipit currere post eius mortem. Et licet Paulus IV. statuerit contra bona Ecclesiastica malè alienata nunquam præscribi posse, tamen Pius IV. eius successor eam Bulla reuocauit, & ad terminos iuris communis reduxit, vt est videre in sua Bulla incip. *Prouida. fol. 681. in Bullar.* & ideo bona Abbatiarum, vel aliarum Ecclesiarum malè alienata præscribi possunt spatio 40. annorum de iure communi, per text. *in authen. quas sanctiones, C. de Sacrosanct. Eccles. & cap. ad audientiam, & cap. cùm nobis, & cap. illud & cap. quarta, de præscript.* vel ex priuilegio, de quo infrà mentionem faciemus, spatio 60. annorum, vel etiam centum, ex aliquo priuilegio directè, aut per communicationem, de quo etiam infra: cum limitatione tamen, vt diximus, quòd præscriptio currere incipiat post mortem, vel cessationem Abbatis, qui malè alienauit. Et huius ratio est; quia contractus non sumpsit vigorem à principio, & ideo subducitur tempus, quo Prælatus malè alienans vixit, vel in Prælatura durauit, per text. *in d. can. si Sacerdotes*, ita Ioan. Andr. *in cap. 1. num. 3. de reb. Eccles. non alien. in 6.* & ibi Anton. de Butr. *num. 7.* Rebuff. *in comp. alienat. rerum Eccles. num. 38.* Redoan. *eod. tract. quæst. 79. cap. 3.* Molin. *de iust. disp. 7.* & alij apud Aloys. Ricc. *in prax. fori Eccles. dec. 32. num. 2. & 3.* quibus addo Quaranta *in Summ. Bullar. verb. alienatio rerum Ecclesiæ num. 46. vers. hinc non immeritò*, D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 95. num. 72. & alleg. 132. num. 6. secundum Lugdunen. impress.* Et hoc est intelli-

3 gendum, vt neque post mortem, vel cessationem Abbatis, qui male bona suæ Abbatiæ alienauit, præscriptio in fauorem possidentis currere intelligatur; nisi adsit scientia, & patientia cuiuslibet successoris Abbatis: eò maximè, vbi plures intra dictum tempus successissent, quam scientiam & patientiam probandi, onus incumbit fundanti se in d. præscriptione, Cauale. *decis. 46. num. 29. p. 1.* Ricc. *d. dec. 32. num. 6.* Quarant. & Barbos. *loc. cit.*

4 Ad contraria resp. & primò ad text. *in cap. continebatur*, sicut respondet Gloss. quòd ideo valet talis alienatio, quia fuit facta ad tempus alicui Clerico pro beneficio; nos verò loquimur de alienatione in perpetuum. Vel etiam possumus respondere vnà cum gloss. *in cap. sine exceptione 12. quæst. 2. in verb. hoc sciat*, quæ dicit, quòd licet omnes clerici consentiant; si tamen non obseruatur forma alienationis, alienatio nulla est, & habetur *in l. iubemus C. de Sacrosan. Eccles.* & plura alibi.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbatiali Ecclesia vacante currat præscriptio contra illam.

SVMMARIVM.

1 *Præscriptio nusquam currit Prælato, sed ipso iure dormit contra Ecclesiam quocunque modo vacantem.*
2 *Ecclesia, quoad propositum, vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato.*
3 *Hostilitatis tempore dormit contra Ecclesiam ipso iure præscriptio.*
4 *Schismatis, & pestis tempore cessat contra Ecclesiam præscriptio.*
5 *Pestis dicitur bellum inter Deum, & homines.*

1 INdubitata est Iuris conclusio, quæ dictat contra Ecclesiam quocunque modo vacantem Prælato nusquam currere, sed ipso iure dormire præscriptionem, vt probat text. *in cap. de quarta, vers. nisi, & in cap. auditis, de præscript. cum alus cit.* per Crauett. *de antiq. temp. part. 4. cap. materia num. 48.* Balb. *de præscript 2. part. 6. princ. à num. 7.* D. Aug. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 3. alleg. 132. num. 1. cum seqq.*

2 Dicitur autem Ecclesia, quoad propositum vacare, vbi careat proprio, & immediato Prælato, qui pro rebus Ecclesiæ iure agere debuit; qualis est Abbas respectu Abbatialis Ecclesiæ, quamtumcunque non desint alij Prælati Superiores, & mediati; sicuti docent Innoc. *in cap. olim, il 1. de restit. spol.* Abb. *num. 2.* Felin. *num. 5. in d. cap. 1. de præscript.* D. Aug. Barbos. *d. alleg. 132. num. 7.*

3 Amplia, vt etiam hostilitatis tempore dormiat contra Ecclesiam ipso iure præscriptio, vt probat text. *in c. prima actione, 16. quæst. 3. & in c. ex transmissa*, ibi, *præscriptione hostilitatis tempore non currente, de præscript.* & idipsum de tempore schismatis,

4 tradit text. *in cap. cùm vobis 14. eodem tit. de præscript.* & resoluunt Balb. *de præscript. 2. part. sexta. à num. 3.* Paris. *cons. 104. num. 174. cum seq. lib. 1.* Rip. *de peste part. 2. princ. à num. 121.* D. Aug. Barbos. *d. alleg. 132. num. 11.* idem resoluentes de tempore pestis; quasi tunc sit bellum inter

5 Deum, & homines secundum D. Aug. Barbos. & ab eo citatos *in tract. de loc. commun. argum. iur. loc. 13. num. 1.*

***

QVÆSI

QVÆSITVM VII.

Vtrùm præscriptio currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Contra censum debitum ratione subiectionis non præscribitur.*
3 *Respondetur ad argumenta.*

1 ET primò videtur, quòd præscriptio currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis. Nam triennalis præscriptio, perirori silentium imponit, vt habetur in *cap. post quingentos, §. item 16. quæst. 3.* vbi habetur, quòd lex 30. annorum non potest abrumpi. Vnde ex auctoritate huius tex. videtur, quòd contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali currat præscriptio, si Ecclesiæ non fuerit solutum, saltem per spatium tanti temporis.

Secundò, præterea etiam si aliquis mala fide rem alienam possidere cœpit, post triginta annos aduersus omnem petentem, exceptione tutus erit; vt est tex. ad literam in *cap. placuit, §. quòd si mala fide, 16. q. 2.* Ergo contra tributum Ecclesiæ Abbatiali debitum currit præscriptio, si cessetur à solutione per longi temporis spatium.

2 Sed contra est, quod dicit Panurmitan. *in cap. significauit, de cens. num. 6.* quòd contra censum debitum ratione subiectionis non præscribitur, per text. *in l. Competit, C. de præscript. 30. vel 40. annorum*; & ratio quare census non præscribitur, est, quia sicut subiectio simpliciter non præscribitur *cap. cùm non liceat, de præscript.* ita neque præscribitur census illam repræsentans subrogatiuè, ita Fel. *in cap. ad audientiam nu. 2. de præscript. & ibi* etiam Panormitan. *num. 18.* dantes in hoc regulam, quòd census, & subiectio pariformiter regulantur, adeò vt, vbi subiectio præscribi potest, ibi etiam census præscribi poterit, esto quòd præstaretur in signum subiectionis: & è contra, vbi subiectio non præscribitur, ibi neque census ob eam debitus. Quibus rationibus sic stantibus, ad argumenta respondeo.

3 Ad primum. Non obstat text. *in cap. post quingentos, §. item, 16. quæst. 3.* nam text. ille loquitur de eo, qui auctoritate Prætoris possidet, vt dicit gloss. *ibidem.* Nam si super rebus Ecclesię mota fuerit controuersia, & iusta sit definitio subsecuta, ille qui cœpit possidere auctoritate Iudicis poterit præscribere; nam iste possidet, qui auctore Prætore possidet, *cap. dixit, 54. quæst. 5. & cap. cùm inter, extrà, qui filij sint legitimi, & l. iustè, ff. de acq. poss.* vel §. ille potest intelligi, quòd fuit secuta concordia inter partes, vt dicit ibi gloss. *in verbo, sed non loquitur*, quæ concordia vocatur definitio.

Ad secundum argumentum *in cap. placuit §. si mala*, respondemus, quòd ideo lex permittit, vt quis mala fide rem alienā præscribat, quia odit, & punit negligētes, & desides circa bona sua, vt dicit text. *in dec placuit*, & si aliquo casu iste malę fidei possessor ceciderit à possessione sua, actionem non habet. Non sic est in solutione census debiti Ecclesiæ; nam si steterit per mille annos Ecclesia ipsa ad petendum censum, non per hoc debet puniri, vt negligens; nec contra eam currit præscriptio, rationibus supra allatis; potest esse, & alia ratio; nam si non potest præscribi census, quod datur Principi in signum subiectionis, vt vult text. *in l. competit, C. de præscript 30. vel 40. annorum*, ergo & à fortiori, nec potest præscribi huiusmodi census debitus Ecclesiæ; sed res Ecclesiæ dicuntur publicæ, sicut res fisci, vt *in cap. quid ergo, 23. quæst. 4.* iuncta gloss. sed argumentum à fisco ad Ecclesiam nondum est probabile, sed fortè quia æquiparantur à iure *l. fin. C. de Sacrosanct. Eccles. & §. finimus* iuncta gloss. *in Authent. de non alien. vel permut. reb. Eccles. coll. 11. & cap. audivis*, & ibi Panormitan. *de in integr. restitut.* ergò nec potest præscribi census, qui debetur Ecclesiæ Abbatiali in signum subiectionis.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas, si postquam aliquid bona fide, & iusto titulo præscripserit superueniat mala fides, teneatur in conscientia illud restituere.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Præscribens aliquid bona fide, & iusto titulo si post completam præscriptionem mala fides superueneritf, est tutus etiam in conscientia.*
3 *Iura faciunt hoc meum, illud tuum.*
4 *Lex humana iniquum non continens, an sit seruanda.*

1 VIdetur primò quòd si Abbas, finita præscriptione, nouerit rem fuisse alienam, teneatur in foro conscientiæ illam restituere; Nam si res aliena, propter quam peccatum est, reddi possit, & non redditur, dicit text. *in cap. si res, 15. quæst. 6.* quod pœnitentia non agitur, sed simulatur; si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.

Secundò in præscriptione requiritur bona fides à principio, & in fine, & ex omni tempore præscriptionis, vt est text. *in cap. quoniam omne, de præscript.* ergo si finita præscriptione Abbas cognouerit rem esse alienam, tenetur in foro conscientiæ, illam restituere.

2 Sed contrarium firmat gloss. *in cap. vigilanti extr. de præscript. in verbo, sed contra videtur*, vbi dicit, quod completa præscriptione iam tutus est secundum vtrumque ius, & allegat *cap. de quarta, & cap. quoniam omne, eodem tit. de præscript.* & in pluribus aliis locis: ergo iure possidet, si iure, ergo iustè, & benè, vt *in cap. quid dicam, 14. quæst. 4.* nec iam dicitur aliena.

3 Præterea iura faciunt hoc meum, illud tuum, vt *in cap. quo iure 8. dist.* Item conditor canonis, vel legis potest mihi dare rem alienam, & tutus ero, vt *l. Lucius ff. de euict. & l. benè à Zenone, C. de quadrien. præscriptione*; & sic multo fortiùs potuit inducere hanc præscriptionem, in odium negligentium. Sed vltra sententiam gloss. adsunt circa hoc aliæ sententiæ scribentium, relatorum per Panormitan. *in d. cap. vigilanti, de præscript. sub num. 6.* & inter alios fuit opinio Alani distinguentis, an res fuisset præscripta ex causa lucratiua, aut ex causa non lucratiua vt primo casu teneatur restituere, secundò non, arg. *c. quod habetur, 13. q. 1.* qui quidem canon parum facit; sed hæc distinctio reprobatur secundum Ostien. *per l. penult. C. de præscript. long. temp. & cap. Apostolica, de donat.* quæ iura benè faciunt in hac materia, & licet D. Anton. tenuerit quòd sit peccatum; tamen contrarium dicendum est, cum Panormitan. *loc. cit.* qui indistinctè tenet opinionem glossæ sententiis non esse peccatum; quæ communiter à Canonistis approbatur. Cuius mutiui ratio est; quia ius Canonicum, etiam quatenus disponit in

foro contentioso, pro fine habet salutem animæ, vt *in cap. cùm contingat, de iure iur* & quod ibi not. Nam finis iuris Canonici est, dirigere hominem ad bonum commune, secundùm quod congruit humanæ societati, non solùm ciuiliter, sed secundum fidem in Deum tenendo, & vitam æternam expectando, vt *in §. Rex pacificus in proœm. Decretal. & in cap. prodest, 23. quæst. 5. not. in regula, peccatum, & regula possessor, de reg. iur. lib. 6.* Item lex humana iniquitatem non continens, seruanda est, etiam in foro conscientiæ, vt notat Ioan. Calderinus *in proœm. Decretal.* & Ioan. Andr. post B. Thomam, *in cap. 3. de vsur. lib. 6.* cùm ergo lex humana, & Canonica iusta de causa, tollant actionem, & conferant dominium præscribendi; non apparet ratio sufficiens quare teneatur restituere in foro animæ, facit *cap. 1. de rescript. eod. tit.* vbi inducitur præscriptio ex causa, & cum notitia rei alienæ; ipsa enim lex iusta de causa potest priuare aliquem re sua, & alteri tradere, vel ex causa perpetrati delicti, vel ex causa boni publici, vt tex. *in l. item si verberatum, ff. de re iud. & cap. pro humani, de homicid. lib. 6.* Item ius canonicum numquam scienter iniicit laqueum, nec scienter defendit aliquem in peccato, vt *cap. literas de restit. spoliat. & cap. consanguinei, de re iud. & cap. fin.* Si enim præscriptio bonæ fidei esset inductiua peccati, post notitiam habitam, completa præscriptione, ius canonicum profecto non diceret quem posse præscriptione se tueri, *cap. facit, eod. tit. cap. de quarta, & cap. ad aures, eod. tit. de præscription.* Nec Papa mandat præscriptionem rescindi, immo expresse eam approbat, ad idem facit, *cap. audiuis, eod. tit. de præscript.* vbi licet postmodum constiterit, illi Abbati viro Religioso nullum ius competere, tamen ait Papa, illum debere defendi ex iuribus præscriptionis. Et hanc opinionem tenet Innoc. *in cap. cura, in fine, de iure patron.* vbi asserit, quòd licet post completam præscriptionem appareat de illegitimo titulo; nihilominus tamen salua conscientia possunt hi qui præscribunt bona, præscripta retinere; quia tuti sunt auctoritate illius, qui potestatem concedendi ius super talibus habet, & qui hanc pœnam amissionis iurium suorum induxit in odium negligentium, & fauorem sollicitorum, ita etiam Bald. *in cap. si quis per 30. col. 3. si de feud. fuerit. controu.* idem Bald. Card. & Imol. in *d. cap. vigilanti*, vbi etiam Felin. *col. 6. num. 11.* Visis igitur iuribus, auctoritatibus, & rationibus, ambiguitatem propositi quæsiti explanantibus ad argumenta in contrarium adducta deueniendo.

Ad primum argumentum *in cap. si res, 14. quæst. 6.* respondemus. Quòd text. ille loquitur de furibus, qui dum possunt non restituunt, nos verò loquimur de Abbate, qui post completam præscriptionem bona fide & iusto titulo non tenetur restituere, si deinde superueniat mala fides, rationibus suprà allegatis.

Ad secundum argumentum respondemus vnà cum gloss. *in d. cap. si res, in verbo, tu dicas*, quòd si possessor ex omni tempore præscriptionis habuit bonam fidem, tunc res illa facta est sua de beneficio iuris; vnde tunc non est dicendum, quòd habet conscientiam rei alienæ, licet post tempus præscriptionis incipiat scire rem alienam fuisse.

DISPVTATIO XX.

De Pontificalibus Insigniis, & ornamentis Prælatiis, ac indumentis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates & alij Prælati Episcopis inferiores, tam Regulares quàm Seculares vtantur insigniis Pontificalibus.

II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares quàm Seculares vtantur ornamentis, & vestibus Prælatitiis.

III. Vtrùm Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum, aliásue dignitates extra eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

IV. Quibus Insigniis, ornamentis, & vestibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa sepeliantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares Episcopis inferiores vtantur Insigniis Pontificalibus.

SVMMARIVM.

1. *Insignia Pontificalia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarum suarum.*
2. *Pontificalia Insignia quæ sint.*
3. *Mitra quibus nominibus vocetur, & quid significet.*
4. *Baculus pastoralis, quibus nominibus vocetur, quid significet, & quare Summus Pontifex illo non vtatur.*
5. *Annulus quid significet.*
6. *Annulus quare in quarto digito ponatur.*
7. *An Abbates non habentes speciale priuilegium, Annulo vti valeant.*
8. *Sandalia, siue Compagi quid sint.*
9. *Tunica, & Dalmatica quid denotent.*
10. *Chirotheca quid significent.*
11. *Cruce pectorali quare ornetur Abbas,* & num. 24.
12. *Abbates Mitra, Baculo pastorali, Annulo, Sandaliis, & aliis Episcopalibus Insigniis, & ornamentis vti posse probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur.*
13. *Abbates Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus vsum Mitræ, Baculi pastoralis, & aliorum Insignium sunt assecuti.*
14. *Abbates Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. per specialem Bullam extensionis, habent vsum Pontificalium.*
15. *Abbates Casinenses, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, Insignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vsum sunt assecuti.*
16. *Abbates Congregationis Camaldulen. Pontificalibus Insigniis, per Bullam Leonis X. insigniti sunt.*

17 Abbates

17 *Abbates nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, tam specialiter, quàm vniuersaliter gaudent priuilegiis vtendi Insignijs Pontificalibus.*

18 *Abbates Cistercienses per varia Summorum Pontificum priuilegia, Insignijs Pontificalibus vtuntur.*

19 *Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium vigore Constitutionum Cælestini V. Eugenij IV. & Pauli V.*

20 *Abbates Montis Oliueti Insignijs Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & specialiter Iulij II.*

21 *Abbates Montis Virginis praedictis Pontificalibus Insigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V.*

22 *Abbates Pramonstratenses habent vsum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX.*

23 *Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ solus in sua Religione habet vsum Pontificalium Insignium per Bullam Pauli V.*

24 *Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Missarum.*

25 *Abbates seculares, an Insigniis Pontificalibus potiantur.*

26 *Abbates commendatarij, an iisdem insignijs decorentur.*

27 *An aliqui Priores vtantur Pontificalibus.*

1 Cum Insignia, & ornamenta Pontificalia, seu Episcopalia data sint Abbatibus ad decorem Ecclesiarum suarum, secundum Ioannem Andream *in cap. vt Apostolica, de priuileg. in* 6. & Francisc. Manc. *in decision.* 1076. *num.* 2. non verò ad pompam propriæ personæ, & animi fastum, neque ad simplicitatem Monasticam dissipandam; ideo mirum non est, quòd Pontificalia hæc Insignia in Abbate minimè probauerit D. Bernardus *epist.* 42. *ad Henricum Senonen. Archiepiscopum*, in hæc verba. *Multo labore, ac pretio quidam horum Apostolicis adeptis priuilegiis, per ipsa sibi vendicant insignia Pontificalia, vtentes, & ipsi more Pontificum, Mitra, Annulo, atque Sandalijs: sanè si attenditur rerum dignitas hanc Monachi abhorret professio: si ministerium solis liquet congruere Pontificibus. Profectò esse desiderant, quod videri gestiunt; meritóque non queunt esse subiecti, quibus iam ipsa se comparant desiderio. Quod si, & nomen eis conferre priuilegiorum posset auctoritas, quanto putas auro redimerent, vt appellarentur Pontifices:* hæc Bernardus.

Et Petrus Blesensis, Archidiaconus Barthonien. *epist.* 90. scribens Vilhelmo Blesensi Abbati Machinen. eius fratri, qui ab Apostolica Sede horum Insignium vsum obtinuerat, illum monet, vt vel ista Insignia, & ornamenta reddat, aut abbatiam relinquat, subdens. *Insignia Episcopalis eminentiæ in Abbate, nec approbo, nec accepto; Mitra enim, Annulus, & Sandalia in alio, quàm in Episcopo quædam superba elatio est, aut præsumptuosa ostentatio libertatis, &c.* refert Renat. Choppin. *Monast. lib.* 1. *tit.* 2. *num.* 18. Hac fortassis de causa, iam Congregatio Burssfeldensis *in cap.* 18. *Constit.* infrascriptam edidit legem pro suis Abbatibus, vt refatur Renat. Choppin. *loco cit.* sub his verbis. *Nemo ex Abbatibus nostris, etiam Apostolico suffultus priuilegio, Mitra, & cæteris huiusmodi Insigniis, & apparatibus Pontificalibus vti præsumat: Hæc enim licet interdum simplici animo rationabiliter fieri possint, tamen à lippientibus, & ad iudicandum pronis, curiosa vanitati magis, quàm Religiosæ simplicitati deputari solent.* Quæ postea Constitutio abolita est: cùm Abbates Bursfeldenses hodie Insigniis Pontificalibus omnes vtantur, vt

mihi Romæ retulit D. Fridericus Monachus eiusdem Congregationis.

2 Vt ergo quod probandum est facillimè perscrutemur, prius videndum est, quænam sint huiusmodi Insignia Pontificalia, deinde illorum vniuscuiusque significationem. Insignia ergo Pontificalia, seu Episcopalia, quibus (seclusis priuilegiis) de iure communi Episcopi, aliique Prælati superiores vti possunt, sunt, Mitra, Baculus pastoralis, Anulus, Sandalia, Tonicella, Dalmatica, Chirothecæ, & Crux pectoralis, vt testatur Isidor. Moscon. *in tract. de magnitud. militant. Eccles. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *versic. ornamenta.* Horum singulorum significationes apponit Gulielm. Durand. *in rationali diuinorum offic. lib.* 3. *à cap.* 13. & aliis citandi, ex quibus aliqua hîc breuiter insinuanda duximus.

3 Et primò, quoad Mitram, dico, quòd multis nominibus nuncupatur; dicitur enim Mitra, seu Apex ex S. Augustino 2. *Ciuit.* 15. seu Sertum cum Gemmis ex Ennodio, *de Mitra S. Ambrosij*; seu Corona Sacerdotalis; ex Ammiano Marcellino, *lib.* 29. seu Corona gloriæ, ex Euseb. Cæsarien. *lib.* 10. *Histor. cap.* 4. seu Pileum generis neutrius, vel Galea, vel Tiara, ex Isidor. *lib.* 19. *Orig. cap.* 21. seu Infula, ex Hugon. Victor. *lib.* 1. *de Sacrament. cap.* 55. seu Cidaris, ex Aluino, *cap. de singul. vestibus*, seu Phrygium ex Nicephor. *lib.* 14. *cap.* 34. quòd imposuit capiti S. Syluestri Constantinus, seu Lorum ex Balsamone apud Buleng. *de vest. Pontif. lib.* 1. *cap.* 6. seu Auriphrygium circulare, ab Innoc. III. *in sermone de S. Syluestro*; ab Apostolis ortum habuit, ex Baronio *Ann.* 32. *num.* 198.

Mitra vox Latina est, Græca, & Syriaca, vel Hebrea, ex Varron. *lib.* 1. *de ling. Lat.* & hoc modo interpretatur à Iosepho Scaligero; nempe Mitra Syriacum, Diadema Græcum, Vitta Latinum.

Mitræ magnitudo non est hîc describenda; sed solummodo eius forma aliquo modo insinuanda; visum est, his exemplis; nam Mitra S. Syluestri, asseruatur Romæ in Ecclesia S. Martini de Montibus, quæ acutam formam habet, non altiorem palmo, serico & auro contexta, est coloris cerolei, cum imagine B. Mariæ Virginis, & paruuli Iesu inter duos Angelos stantes, Diaconali veste indutos; fertur etiam, quod Valentiæ visitur Mitra Sancti Augustini Episcopi Ecclesiæ eximij Doctoris, altioris palmo, formæ similiter acutæ, quam ipse Apicem appellauit, serica est, & alba, quam cingit, & diuidit à cuspide linea cærulea, serico, & auro texta.

Gestatur verò ad maiorem Prælati ornatum, ad hoc vt Prælatus magis honoretur; nam ignorantes putant, quòd ille, qui habet maiores ornatus, sit maioris auctoritatis, iuxta illud.

Hunc decorant homines, quem vestimenta decorant. Gloss. *in cap. vt Apostolica, de priuileg. lib.* 6.

Quo autem ad eius significationem, dicunt aliqui, quòd significat spineam coronam; & ideo Diaconos Pontifici Missam celebranti, Mitram imponit; quia Pontifex in tali officio Missæ, Christum in passione figurat, & quòd duo cornua Mitræ, sint duo charitatis præcepta.

Alij dicunt, quòd Mitra, scientiam vtriusque Testamenti designat: & quòd duo eius cornua sunt duo Testamenta, anterius Nouum, posterius Vetus: Abbas ergo Mitram accipiens, & cum ea caput tegens, intelligat, quòd quinque sensus à Mundi illecebris custodire debet, vt duorum Testamentorum præcepta seruet, & duo charitatis præcepta impleat, ad hoc, vt mereatur accipere coronam quam sibi Dominus præparauit in æternum, vt Durand. *d. cap.* 13. & D. Geuesius Minuccius Monachus Vallis Vmbrosæ, in

in suo Speculo Ecclesiastico, *lib.*1. *cap.*4. optimè notant.

4 Baculus Pastoralis, similiter multis nominibus nuocupatur; dicitur enim Baculus, Virga pastoralis, Pedum, Fetula, & Capuita, quæ sunt synooyma, ex Iuone Carnot.*epist.*8. *de Hom. in Gen. lib.*1. *cap.*217. Cambucam vocant aliqui apud Petrum Commestorem, *in Histor. Exod. cap.*52. Cambuttam vocat Ordo Romanus, *in Dedicat. Eccles.* Capuita autem, & Camburta, sunt voces corruptæ à Cambara, voce Barbara, qoæ Bacculum retortum denotat; Regula certa est, vt Baculus, & Mitra: in Prælato, correlatiua siot, vt habetur ex *Cæremon.Episc. lib.*1. *cap.*17. Hinc notandom est, differre Baculum Episcopi, à Baculo Abbatis; nam Baculus Episcopi non ornatur sudario, sicut Baculus Abbatis, Act. Mediolanen. Eccles. *Instruct. Fabr. Eccles.*

Baculus Pastoralis correctionem Pastoralem significat, estque auctoritatis, & disciplinæ signum ac imbecillitatis humanæ sustentaculum; vode in cæremonia consecrationis Episcopi, consectans tradendo Baculum consecrando, ait, *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitiis piè saniens, iudicium sine ira tenens in fauendis virtutibus, auditorum animos demulcens, in tranquillitate seueritatis censuram non deserens.*

Per Baculum ergo Pastoralem, potestas intelligitur Sacerdotalis, quæ à Christo Domino Apostolis collata fuit, quando eos ad prædicandum misit, eis præcipiendo, vt baculos tollerent. Et Moyses etiam à Deo cum virga missus fuit io Ægyptum, virtute cuius tot mirabilia operatus est in Terra, & in Mari, & ad eius cootactum petræ in deserto aquas dederunt, & populum ad terram fluentem lac, & oiel, recto duxit itinere.

Additur etiam, Bacolum doctrinæ significare auctoritatem; hac eoim debiles, & infirmi sustentaorur inquieti corripiuntur, & à via veritatis aberrantes ad pœnitentiam reuocantur. Designantur autem per Baculum ea, quæ his versibus comprehenduntur.

In baculi forma, Præsul, datur hac tibi forma.
Attrahe per primum, medio rege, punge per imum,
Attrahe peccantes, rege iustos, punge vagantes.
Attrahe, sustenta, stimula, vaga, morbida, lenta.

Gloss. *in cap.vnic.*§.*fin.verb.propter historiam, de sacra vnct.* & optimè Isidor.Moscon. *d. cap.*8. *vers. item Baculus*, *pag.*233.

Quòd aotem Baculus sit acutus in fine, rectus in medio, & retortus in summo, deootat, quòd Pontifex debet pungere pigros, regere debiles sui rectitudine, & colligere vagos. Porrò Summus Pontifex Baculo pastorali oon vtitur, tom propter historiam, tum propter mysticam rationem, vt dicitur *c.vnic.*§.*vlt.de sacr.vnct.* Historiam refert ibi gloss.*verb.propter historiam*, dicens, quòd Martialis vnus de discipulis Petri, quem posuit Dominus ioter discipulos, cùm dixit: *Nisi efficiamini sicut paruulus iste, non intrabitis in regnum Cælorum, &c.* Missus fuit à Beato Petro ad prædicandum io Germaniam; qui cùm iter, mortuus est, & rediit Collega ad Petrum, & Petrus ait: *Accipe Baculum & tangens eum, dic, vt in nomine Domini surgat, & prædicet, & iuit, & 40. die à tempore mortis tetigit eum, & resurrexit, & prædicauit; & ita Petrus remouit à se Baculum, & dedit subditis*; ita gloss.*loc.cit. cum aliis citatis* à D.Barbos.*de offic. & potest.Episc. part.*1. *tit.*1. *c.*3. *n.*15. *& in collect.ad cap.vnic.num.*14. *de sacra vnct.*

Mystica ratio est; qoia Baculus habet in summitate re[illegible]rtuationem, quasi ad trahendum, vt diximus, quòd no[illegible]d est necessarium in Summo Pontifice; quia nullus ab i[illegible]lo diuertere potest finaliter; Ecclesia enim [illegible] nulla, *can. pudenda in fin.* 24. *quæst.*1. non potest esse.

vel quia per Baculum, designatur coercitio, siue castigatio. Ideò alij Pontifices recipiuot à suis superioribus Baculos, quia ab homine potestatem recipiunt, Romanus Pontifex non vtitur Baculo, quia potestatem à solo Deo recipit; ita gloss. prædicta, *verb.mysticam rationem*; hæc de Baculo pastorali. De eodem vide *in Quæst.seq.num.*13.

5 De Anuli significatione tractat Panormit. *in cap. clerici, il 2. de vita, & honest. clericorum*, *num.*6. *circa med.* dicens, quòd quemadmodum Anulus datur sponsæ in signum matrimooij, vt *in cap.fœmina*, 30. *quæst.*5. ita etiam Prælatis Ecclesiasticis in signum matrimooij spiritualis. Tractat etiam de ea Durand. *d.lib.*3. *cap.*14. dicens, quòd Anolus est fidei Sacrameotum, quo Christus sponsam suam Sanctam Ecclesiam subarrauit, vt ipsa de se dicere valeat: *Anulo suo subarrauit me Dominus meus Christus, &c.* & Isidor.Moscoo. *d. cap.*8. *vers.item Anulus*, *pag.*233. ait, quòd datur Annlus ad honorem Pontificiæ dignitatis, vt signaculum secretorum, & vt sposo fideli aoimarum Dei; subdens quòd quando datur, talia solent proferri verba: *Accipe anulum discretionis, & honoris, fidei signum, vt quæ signanda sunt signes, & quæ aperienda sunt prodas, quæ liganda sunt, liges, & quæ soluenda sunt, soluas.*

Anulus ergo Abbatis significat integritatem fidei, vt videlicet Ecclesiam sibi traditam, diligat, & custodiat; nam ipsi Abbates dicuntur contrahere matrimonium cum Ecclesiis eorum, quemadmodum contrahitur ioter Episcopum, & Ecclasiam suam; & dicuntur sponsi suarum Ecclesiarum; itaut ipsorum morte Ecclesiæ viduatæ dicantur, vt per Ionoc. *in cap. quia propter in princ. vers. viduatis, de elect.* & per Bart. *in l. si ita quis*, §. *is, cui, num.*3. *vers. quartò inter Monasterium, ff. de legat.*2. & latè probauimus *in tract.de elect.*

6 Ponitur autem Anolus in quarto digito, vt sciat Abbas, se Ecclesiæ corde, & animo seruire: fertur enim, in eo digito venam esse, qoæ à corde procedit, *d.cān fœmina*, 30. *quæst.*5. Ioan.Andr.*in d.cap.clerici, il 2.num.*9.

Quòd autem Abbates Anulo vti possint, patet, tum ex priuilegiis à Sede Apostolica illis concessis, quæ infra adducemus, tum etiam ex consuetudine, quæ saltem dat ioterpretationem coocessæ potestatis.

7 Vtrùm autem cessaote priuilegio, possiot Abbates Anulos deferre, Ioan.Andr.*in d.cap. clerici, il 2. num* 9. per illum text. ait, qoòd cessante priuilegio soli Episcopi, & Superiores deferri possint: & ducitur ex eo, quia solus Episcopus contrahit matrimonium spirituale cum sua Ecclesia, & per eios mortem, Ecclesia dicitur viduata. Sed hæc ratio non obstat, quin etiam Abbates absque priuilegio, tanquam Ecclesiæ Prælati, Anulo vti possint, immo ex ea id coofirmatur. Nam etiam ioter Abbates, & eorum Ecclesias contrahitur matrimonium spirituale, & Ecclesiæ eorum morte viduatæ dicuntur, per text. *in cap. ne pro defectu, de elect.* vbi Doctores communiter dicoot quòd Ecclesia remanet viduata, nedum per mortem Episcopi, verùm etiam per mortem cuiuscunque Prælati Regularis, & quisque illorum dicitur Pastor Ecclesiæ, vt patet expressè in d. text. Præterea *in d. cap. clerici*, non dicitur quod illi tantùm possint vti Anolo, qui matrimonium spirituale contraxerunt; sed solùm dicit, quòd clerici non debent Anolos deferre, nisi eis ex officio dignitatis competat. Abbates autem dicuntur habere digoitatem *cap. indemnitatibus, de elect. in 6. & cap. vt Apostolica, de priuileg. eod. lib.* & alibi latiùs probauimus: hanc sententiam videtur amplecti

Paoorm.

Panotmit. *in d.cap.clerici,num.5. & 6.* vbi allegat rationes pro, & contra. De eodem Anulo *in Quæst.seq. num.13.*

8 Inter alia ornamenta Pontificalia, quibus vti potest Abbas, sunt Sandalia, siue Compagi, de quibus fit mentio *in can. nonnullis, §. Compagus, & can. seq. 93. dist.* vbi probatur, Sandalia esse propria Episcoporum ornamenta.

Sandalia, & Caligæ idem sunt apud S. Hieronymum *in Isaiam,lib.5.cap.20.*quæ ab Alcuino,*cap.quid signif.vestim.* Soleæ dicuntur; distinguuntur tamen, quia Caligæ primùm induuntur vsque ad genua;Sandalia verò pedes tantùm contegunt, ex Innoc. III. *lib.1. cap.48.* vel dicuntur Caligæ, quia ligantur, ex Isidor. *lib.19.Orig. cap.34.* vel dicuntur Cambagi, & Pedules, & Compobi à S. Gregorio, *lib.7.epist.28.* & ab Amalar. *lib.2. cap.18.* horum enim vsus ab Apostolis introductus est, teste Rabano, *lib.1. instit.cler. cap.22.* itavt nemo inferior, absque Summi Pontificis auctoritate, illa gestare possit, vt notat Archid. & Franch. *in cap. vt Apostolicæ, num.1. vers. item vti Compagis, de priuileg. in 6.* de iisdem Sandalibus *in Quæst.seq.num.13.*

At Abbates illis vti possunt ex specialibus concessionibus, & priuilegiis Sedis Apostolicæ, de quibus infrà. Illorum significationem reperies apud Durand. *in Rationali,cap.8.num.1. & seq.*

9 Tunica, quam Abbas solemniter celebraturus induitur, perseuerantiam denotat; nam cùm omnes virtutes in stadio currant, perseuerantia tantùm accipit brauium,qui enim vsque in finem perseuerauerit, hic saluus erit, text. *in cap. Apostolus,& cap.multi, de pœnit.dist.2.*

Induitur autem tunicam post Albam, quia sicut per Albam corporis castigatio; ita per tunicam virtutes animæ intelliguntur, quibus Abbas, & alius Prælatus, qui eis induitur, semper ornatus esse debet. Tunica verò ideò non vngitur, quia sicut per eam iter non impeditur, ita pariter virtutes per illam designatæ, liberum iter ad contemplandum Deum præbeot; videatur latè Golielm. Durand. *in Rationali sæpius cit.lib.3.cap.10.num.1.& seq.*

Sequitur videre de Dalmatica, quam immediatè Abbas super Tunicam vestit, ex institutione Syluestri Papæ, *can. Diaconi,93 dist.* Alcuin. *de diuin.offic. cap. quid significent vestimenta*, Amalar. Fortun. *lib.2. de Eccles. cap.21.*

Dalmatica autem ex eo appellata fuit, quia in Dalmatia,& post alia indumenta Sacerdotalia inuenta fit. Eius forma elargitatem denotat, cùm largas, & extensas manicas habeat; Vnde secundùm Apostolum, oportet Episcopum non turpis lucri cupidum, sed hospitalem esse, 88.*dist.cap.consequens*, quæ etiam Abbati adaptari debent; Non ergo manum habeat ad dandum collectam,& ad recipiendum porrectam; sed illud efficere debet, quòd per Prophetam suadetur, *Frange esurienti panem tuum, & egenos, vagosque induc in domum tuam*; videatur eius forma *in Quæst. seq. num.13.*

Præsefert autem Crucis formam,ad significandum, vt Mundo sit crucifixus, qui ea ornari desiderat, iuxta Apostoli sententiam, *Mihi Mundus crucifixus est, & ego Mundo*, refert Isidor. Moscon. *d cap 8. vers.item Anulus, pag.234.*

10 Postquam Abbas Dalmaticam est indutus, manus cooperit Chirothecis. Chirothecæ enim ex *Ordine Romano*, dicuntur Manicæ, quia manuum ornamenta sunt; conuenit enim, vt Episcopi, & Abbatis, siue alterius Prælati Pontificalibus vtentis, qualibet pars ornatior appareat, & talis ritus deductus est ab Apostolis,Gemma, *lib.1.de antiq.rit.215.*Per Chirothecas enim, quibus manus vestiuntur, exempla Sanctorum, quæ in operibus demonstrantur,intelligenda sunt,quæ opera ab omni inquinamento mundata esse debent; denotatur etiam per ipsas Chirothecas albas, Castitas, & munditia, vt manus, id est operationes sint mundæ, & ab omni forde immunes. Chirothecis etiam manus operit, vt nesciat sinistra, quid faciat ipsius dextera, iuxta illud Dominicum elogium, Matth. 6. videatur latè Durand. *in pluries cit. Ration. diuin.offic.lib.3.cap.12.* vide *in seq Quæst.num.13.*

11 Superest denique, vt de Cruce pectorali aliqua postremò dicamus; nam indutus Abbas omnibus ornamentis, assumit etiam Crucem, quæ à collo suspensa, ante pectus pendet; & hoc ad significandum, quod ait Apostolus: *Glorificate, & portate Deum in corpore vestro.* Imponendo autem sibi, & deponendo Crucem, illam osculatur, ad denotandum, quòd Christi passionem, quæ per illam significatur, credit, & confitetur, ad quam repræsentandam in officio Missæ se parat, vt per Durand. *d lib.5 cap.9.*

12 Quòd Abbates Regulares habeant vsum Mitræ,Baculi, Anuli, & cæterorum Pontificalium Insignium, de quibus supra: certum est, tamen priuilegiis directè, & specialiter, siue indirectè, & per communicationem eis concessis: quàm ex consuetudine, vt supponitur ex text. *in d.cap.vt Apostolicæ, de priuileg. in 6.* vbi Summus Pontifex Abbatibus, non tantùm Mitræ, sed aliorum Pontificalium vsum concedit, cuius *cap.* verba sunt hæc: *Vt Apostolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, aliisque Prælatis,quibus non competit ex propria dignitate, concessit in Ecclesiarum suarum gloriam, & honorem, quod Mitra, & alÿs Pontificalibus vti possint, &c.* idem ait Panotmit. *in cap.clerici, il 2. n.6. de vita, & honest.clericorum.*

Aliqua autem singularum Congregationum, & quorumdam locorum priuilegia hic recensere nobis visum est, ad huius rei veritatem confirmandam.

13 Et primò, pro Abbatibus Canonicorum Regularium priuilegia concessa sunt, vt videri potest in *Bullis* Gregorij IX. anno 1238. & Vrbani VI. anno 1386. & Bonifacij IX. anno 1400. & Sixti IV. anno 1485. & Innocentij VIII.anno 1489. & Alexandri VI. anno 1493.& Iulij III.anno 1551.quæ Bullæ habentur *in lib priuileg. d.Ordin. Mediolani impresso, anno 1606.*

14 Extensa sunt priuilegia prædicta Canonicorum Regularium Lateranensium, ad omnes Prælatos, Congregationis S. Saluatoris Bononien. per Innocentium VIII. vt patet in hac Bulla eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouembris, Pontific. sui 6. cuius tenor est.

Exposcit vestræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quàm Monasteria vestra dignis honoribus attollamus. Cùm itaque sicut exhibita Nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore existentibus, vt quoties ipsos in Monasteriorum prædictorum, & aliis Ecclesiis tunc in Diœcesi Castellana, quæ nunc Diœcesis Venetiarum existit, consistentibus, Missam, & alia Officia Diuina celebrare contingeret, Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus Insigniis vti, ac benedictionem solemnem, post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia (dummodò in benedictione

huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non foret) elargiri possent Apostolica fuit auctoritate concessum. Nos volentes vos, qui (vt asseritis) dicto indulto hactenus vsi fuistis, & in dies vtimini: ac Monasteria prædicta fauore prosequi gratiæ amplioris, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, & Prioribus dictorum Monasteriorum pro tempore, vt existentibus in quibuscunque Ecclesiis Monasteriorum, Prioratuum, ac locorum vestri Ordinis, Congregationis, tam in Ciuitate, & prædicta Diœcesi Venetiarum, quàm aliis vbilibet consistentibus, Mitra, Anulo, & aliis Pontificalibus Insigniis huiusmodi vti, Benedictionémque solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, diuinis interessentibus officiis (dum tamen aliquis Antistes, vel Sedis prædictæ Legatus præsens non fuerit) elargiri, ac omnes Nouitios Ordinem vestrum expressè professos, ad primam clericalem Tonsuram, & minores ordines promouere, Campanas quoque, & paramenta, & quascunque vestes, & diuino cultui deputata, vel deputanda, in quibusvis Monasteriis, Prioratibus, & aliis dictæ Congregationis locis, benedicere liberè, & licitè possitis, fel. record. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbates*; & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis non obstantibus, auctoritate præfata, tenore præsentium, de speciali dono gratiæ, indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. pridie Idus Nouembris, Pontificatus Nostri, anno 6.

Habetur *in lib. priuileg. Canonic. Regul. Mediolan. impress. pag.* 578.

15 Pro Abbatibus Casinensibus, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, dicendum est, quòd Vrbanus II. concessit Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Casinen. ac eius successoribus, vt possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus exercere possunt (exceptis dumtaxat Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione) de quo priuilegio aliàs pluries mentionem habebimus. Sed Pontifex concedendo, vt possit prædictus Abbas Pontificalia exercere, videtur etiam concessisse, vt Pontificalibus Insigniis vti valeat; nam qui aliquid concedit, videtur concessisse omne id, sine quo res concessa exerceri non potest. Præterea Eugenius IV. anno Domini 1442. 7. Kalendas Iunij, sub Datum Florentiæ, concessit Abbati Sancti Pauli, de Vrbe, facultatem celebrandi cum Mitra, Annulo, Sandaliis, Tunica, & Dalmatica. Similia priuilegia concesserunt multi Pontifices eidem Religioni.

16 Abbatibus Congregationis Camaldulen. Pontificalium vsum concessit Leo X. vt habetur in Compendio Rotæ, *tit. Abbas*, §. 4.

Abbates nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ, sigillatim multi, & vniuersaliter omnes, habent vsum Pontificalium.

17 Primus enim inter Abbates nostræ Congregationis, qui vsum Pontificalium obtinuerunt, fuit D. Nicolaus Abbas Sancti Michaëlis de Passiniano, hic ab Vrbano V. vsum Mitræ, Anuli, Sandalium, & cætera adeptus est, vt apparet in eius diplomate, sub Datum apud Villam Nouam Auinionen. Diœces. Pontificatus sui primo, in his verbis.

Sinceræ deuotionis affectus, quem ad Nos, & Romanam geris Ecclesiam, promeretur, vt votis tuis, in iis præsertim, per quæ Monasterio tuo, honori accrescit, fauorabiliter annuamus. Olim siquidem felicis recordationis Clemens Papa VI. prædecessor Noster, tibi, & successoribus tuis Abbatibus Monasterij S. Michaëlis de Passiniano, Ordinis Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœces. qui essent pro tempore, per suas certi tenoris literas, auctoritate Apostolica indulsit, vt tu, & illi Mitra, & Anulo, Sandaliis, & aliis Insigniis Pontificalibus vti, ac in Missa, & Mensa solemnem benedictionem facere, locis tamen, & horis, ac temporibus congruis, liberè valeatis, dummodo in benedictione ipsa aliquis Antistes, vel Legatus Sedis Apostolicæ præsens non esset: prout in eisdem literis pleniùs continetur. Cùm autem sicut exhibita Nobis pro parte tua petitio continebat, Episcopi locorum partium diuersarum, te huiusmodi gratia in locis exemptis, & non exemptis, vti non permittant, nisi priùs licentiam ab eis obtineas per publicum instrumentum: pro parte tua Nobis fuit humiliter supplicatum, vt prouidere tibi super hoc de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes te præmissorum intuitu fauore prosequi gratiæ amplioris, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, tibi vt quamdiu vitam duxeris in humanis, & eidem Monasterio præfueris, Mitra, & Anulo, Sandaliis, & aliis Insigniis supradictis, iuxta concessionem supradictam, absq; dictorum Episcoporum licentia, vti possis, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Secundus verò fuit D. Marcus Abbas Monasterij Sancti Saluij, extra, & prope muros Florentiæ, qui à Bonifacio IX. Mitræ, Anuli, Baculi, & aliorum Pontificalium vsum consecutus est per Bullam eiusdem Pontificis, sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, 5. Kalendas Maij, Pontificatus sui anno 9. de qua alibi.

Ab eodem Bonifacio IX. Dominus Ioannes Abbas prædictorum Pontificalium exercitium obtinuit; vt constat ex Bulla eiusdem Pontificis, quæ incipit, *Exposcit vestra deuotionis*, sub Datum Romæ, apud Sanctum

Sanctum Petrum, Kalend. Septembr. Pontificatus sui anno 12.

Deinde Dominus Ricciardus Abbas Sancti Pancratij Florentiæ, à Martino V. iisdem Pontificalibus decoratus est, in vigore eiusdem Pontificis Bullæ, quæ similiter incipit, *Exposcit vestræ deuotionis*, sub Datum Florentiæ, anno 1420. Pontificatus sui anno 3.

Ab eodem Martino V. Dominus Gaspar Monasterij Sanctæ Trinitatis Florentiæ Abbas, Pontificalia acquisiuit, anno 1420. sub datum Florentiæ, vndecimo Kalendas Iunij, Pontificatus sui 3. virtute diplomatis eiusdem Martini V. quod similiter incipit. *Vestræ deuotionis sinceritas.* Quæ omnia priuilegia, cum multis aliis, eiusdem tenoris nostræ Congregationis particularibus Abbatibus concessa, extant *in libro authentico manuscripto in Archiuio Vallis Vmbrosæ.*

Circa quæ priuilegia præfatum vsum Pontificalium nostræ Congregationis Abbatibus concedentia, notandum est, quòd non solum illis, de quibus in prædictis diplomatibus facta est mentio, concessa sunt, sed etiam successoribus eorumdem Abbatum, vt constat per illa verba in eisdem priuilegiis apposita.

Vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo pastorali, ac aliis Pontificalibus Insigniis, liberè possitis vti, &c.

Non solùm prædictis Abbatibus, verùm etiam quampluribus aliis nostræ Congregationis concessa fuisse priuilegia, vt diximus, probat memorabilis Bulla Gregorij XI. Domino Simoni Abbati Vallis Vmbrosæ directa, in qua ornamenta Pontificalia eidem Abbati, & successoribus suis concedit, atque iisdem Pontificalibus quamplures Abbates dictæ nostræ Congregationis decoratos esse affirmat, vt in sequenti Bulla eiusdem Gregorij XI. quisque intueri potest.

Exposcit nostræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali dilectione prosequimur, quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quòd Nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati; vt cùm tu fili Abbas, vt asseritur, tui Ordinis Caput existas, & quamplura Monasteria dicti Ordinis, quorum Abbates Insigniis Pontificalibus ex priuilegio Sedis Apostolicæ speciali, vti possunt, tibi subiecta fore noscuntur, tu, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint in Missarum solemniis, & aliis Diuinis officiis, Mitra, Anulo, & aliis Pontificalibus Insigniis, liberè vti possitis, fel. record. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbates*, & aliis quibuscumque Constitutionibus Apostolicis, in contrarium editis, nequaquam obstantibus, vobis eisdemque successoribus auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Auenion. 11. Kalend. Iulij, Pontificatus Nostri anno 2.

18 Abbates Cistercienses eamdem facultatem vtendi Pontificalibus habent, per varia priuilegia Summorum Pontificum, & præsertim per Constitutionem Innocentij VIII. sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis Pontificatus sui 4. quæ Constitutio extat apud Rodericum *in noua collect. Bullar. tom. 1. Bulla 5. eiusdem Innocentij.*

19 Abbates Cælestinorum habent vsum Pontificalium, per memorabile priuilegium Cælestini V. eorum Institutoris, & etiam per Bullam Eugenij IV. quæ refertur ab Emanuele Roderic. *in collect. priuilegiorum, pro Regular. Bulla 18. eiusdem Eugenij IV.*

Quæ priuilegia, etsi Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, totius Ordinis Cælestinorum Generali, concessa sint, tamen à Paulo V. per Constitutionem, quæ incipit. *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, sub Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, die 29. Ianuarij, Pontificatus sui 11. extenduntur ad omnes alios Abbates, qui in eadem Congregatione postea creati sunt in virtute supradicti priuilegij Pauli V. quod habetur *in Appendice Bullarij noui* Laërtij Cherubini, *Constitutione 6. alias 94. Pauli V.*

20 Abbates Montis Oliueti habent vsum Pontificalium vigore multarum Bullarum Summorum Pontificum, & præcipuè Iulij II. quæ in libro priuilegiorum dictæ Congregationis videri possunt.

21 Abbates Montis Virginis iisdem Pontificalibus insigniti sunt per speciale priuilegium Vrbani IV. sub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus sui anno 3. Laërt. Cherubin. *tom. 1. Bullarij nou. Constitution. 6. eiusdem Pontificis.*

22 Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium, vt in sequentis Bullæ verbis manifestè ostenditur.

Vt pulchra, & decora filia Herusalem Fidelibus, & Infidelibus terribilis appareat, vt Castrorum acies ordinata Ecclesia militans, variis insignitur titulis dignitatum, per quos tanquam ornata monilibus, & circundata varietate, venustate præferat virtutum Ecclesiæ triumphantis specimen. Quare Sedes Apostolica Mater Ecclesiarum omnium, & Magistra, alias Ecclesias tanquam adolescentulas honorum insigniis libenter adornat pro meritis singularum sperans, vt immaculatas in ornatu, tanto se diligentiùs studeant conseruare, quanto propensiùs tenentur diligere decus proprium, & decorem. Considerantes itaque deuotionis, & fidei puritatem, cùm ad Nos, & Romanam Ecclesiam Monasterium tuum, & degentes in eo habuisse, ac habere noscuntur: & volentes ex hoc Monasterium ipsum spiritualibus decorare Insigniis, ac præuenire honoribus, ac fauoribus gratiosis, tibi, & successoribus tuis in perpetuum vtendi Anulo continuè, & vbique in diuinis officiis, & competentibus locis, Mitra, Sandaliis, aliisque Pontificalibus

Pontificalibus Insigniis, necnon benedictionem populo in eodem Monasterio, & Ecclesiis Ordini suo pleno iure subiectis, iure Pontificum largiendi, dummodo Legatus dictæ Sedis, Archiepiscopus, vel Episcopus præsens in benedictione huiusmodi non existat, plenam, & liberam Motu proprio, non ad tuam, vel alterius super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex Nostra mera libertate concedimus auctoritate præsentium facultatem. Datum in Prioratu de Grassello, prope Mulansam Nasionen. Diœcesi. 4. Kal. Iun. Pontif. Nostri anno 8.

Ita habetur in lib. priuileg. tom. 2. Præmonstraten. Bulla 107.

23 Prior Generalis Monachorum S. Hieron. Congregationis Lombardiæ, Pontificalibus Insigniis ornatus est, vt in sequenti priuilegio Pauli V. ostenditur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

PRæclara virtutum merita, per quæ Congregatio S. Hieronymi de Obseruantia, Italicæ Regionis nuncupata, Ordinis eiusdem S. Hieronymi, canonicè instituta in agro Dominico Altissimo famulari, & in dies perficere comprobatur, Nos inducunt vt ea libenter concedamus, quæ illius decori ad diuini cultus augmentum fore conspicimus opportuna. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filij Balthasar Sudatus Generalis, ac Monachi, & Religiosi dictæ Congregationis. Quòd cum ipsa Congregatio; & aliæ consimiles Congregationes diuersarum Prouinciarum, varijs priuilegiis, & facultatibus ornatæ fuerint; ipse verò Balthasar Generalis, & Monachi primodictæ Congregationis, diuini cultus augmentum in sua Prouincia adaugere desiderantes, plurimum cupiant sibi, vt infrà, per Nos, & Sedem Apostolicam benignè indulgeri. Nos igitur eosdem exponentes specialis gratiæ fauore prosequi volentes, necnon eos, & eorum singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, & causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Supplicationibus pro eorum parte Nobis humiliter porrectis, inclinati, eidem Balthasari, ac futuris successoribus suis primodictæ Congregationis Generalibus, quandocunque existentibus, vt in Monasterio Hospitaletto nuncupato, Lauden. Ciuitatis, vel Diœcesi Mitra, & Baculo, ac Anulo pastoralibus, & etiam Cruce, ac Sandaliis, & aliis ornamentis, quibus Pontificali dignitate præditi vtuntur, ac cum quibus Sacra facien. incedunt adinstar, seu eodem prorsus modo aliarum Congregationum, & præsertim Generalis Syluestrinorum, ac multorum Priorum Triennalium Canonicorum Regularium, ac Præpositi Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Scala Mediolanen. vti, ac etiam post nocturnas, seu matutinas horas, necnon Missam decantatam, ac Vesperas, in absentia tamen Episcopi Lauden. & dummodo nullus ibi præsens existat Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, aut alius Antistes, solemniter benedicere, ac solemnem benedictionem post earumdem horarum Missæ, & Vesperarum celebrationem, & alia diuinorum solemnia impartiri, & singulis Christi fidelibus huiusmodi benedictioni interessentibus, & decem dierum indulgentias, & peccatorum remissiones concedere, & elargiri, & seu decem dies de iniunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis relaxare, & publicare in forma Ecclesiæ consueta, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, & indulgemus. Decernentes Balthasarem, & pro tempore existentes primodictæ Congregationis Generales prædictos desuper à quoquam etiam loci Ordinario, seu alio quocunque, quauis auctoritate, & facultate fungenti, desuper molestari, perturbari, ac inquietari nullatenus vnquam posse, ac irritum, ac inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Apostolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus, ac vniuersalibus aliis Conciliis editis, & edendis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac primodictæ Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, primodictæ Congregationi, aliisque Superioribus, & personis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis, & decretis in contrarium forsan, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio in præsentibus facienda foret, illis, aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus. Cæterisque contrariis quibuscunque, &c. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 18. Martij, 1613. Pontificatus Nostri anno 9.

Subscripta, O. Raggius, à tergo N. Rainerius.

Quod

Quod priuilegium non exteuditur ad totam prædictam. Congregationem, neque ad omnes alias Religiones commuoicantes priuilegia ipſius Congregationis, vt ex *Diſputatione de Communicatione priuilegiorum*, elicitur.

Non ſolùm ex vi priuilegiorum Sedis Apoſtolicæ, poſſunt Abbates ſeculares vti, & decorari Inſigniis Pontificalibus; verùm etiam ex antiqua conſuetudine, iam ab ipſis fundata in *cap Abbates, de priuileg. in 6.* Vnde ralis conſuetudo poſtea ſortita eſt munus præſcriptionis.

24 Satis conſtat ex priuilegiis adductis, quòd etiam Abbates vti poſſint Cruce pectorali, quia omniom Pontificalium Inſignium, & otnameotorum vſus in illis tribuitur; habetur *in Rubr. Miſſal. Monaſt.*

Confirmatur ex Pontificali Romano, *part. 1. rubr. de Benedictione Abbatis*; vbi Abbas electus, qui benedicendus eſt; poſt Tractum, ſeu Sequentia, procedens ad Cappellam pro eo paratam, depoſito Pluuiali, accipit Sandalia, & Crucem pectoralem, ſi antea, & in principio non acceperat; & deinde aptata ſibi Stola, recipit Tunicellam, Dalmaticam, Planetam, & Manipulum.

25 Quoad Abbates ſeculares; nihil certi hic ſtatuere poſſumus, ex ipſis enim aliqui Mitrati ſunt; alij verò non, neque habent communicationem priuilegiorum aliis Abbatibus Regularibus, vel ſecularibus conceſſorum, quòd ſciatur: recurrendum erit igitur ad ſpecialia priuilegia; quia (vt ſupra diximus) hæc facultas non competit eis intuitu officij, vel dignitatis; ſed ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ.

26 An verò Commendatarij, Mitra, Anulo, Baculo paſtorali, cæteriſque Inſigniis Pontificalibus vti poſſint, dicendum eſt cum Michaële Leon. Eſtenſi, *in Speculo Sacrorum Rituum, verb. Abbas Commendatarius, verſic. an Commendatarius Mitram, &c.*

Quod cùm huiuſmodi paſtoralia Inſignia, de iure, Abbatibus non competant; ſed tantùm ex priuilegio; ideo niſi ſpeciali priuilegio ſint ſuffulti; non poterunt ſupradictis Inſigniis decorari.

Si dicas, quòd Commendatarij habent priuilegia conceſſa Abbatibus illius Abbatiæ, quam habent in commendam; ergo poterunt, quemadmodum & ipſi Abbates vtebantur Pontificalibus, & ipſi quoque vti.

Reſpondetur, Abbatem Commendatarium non gaudere priuilegiis illius Religionis, & illorum Abbatum Regularium; quia appellatione Religioſorum non venit, iuxta doctrinam Bartoli, quam refert, & ſequitur Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. quæſt. 51. art. 9.*

Vnde ſi Commendatarius haberet aliqua priuilegia, temporalem ſtatum Abbatiæ commendatæ concernentia, tamen non debet in hoc deſumi ratio ſimilitudinis veri Abbatis, & Commendatarij; quia priuilegium, (vt habetur *in cap. ſanè de priuileg. in 6.*) non debet propter huiuſmodi ſimilitudinem de vna ad aliam perſonam extendi, Bart. *in l. 1. C. de conſtit. Princ.* & Salas *de legib. diſput. 17. ſect. 8. num. 48.*

Neque ſufficit dicere, quod Commendatarius perpetuus verus Prælatus ſit, quia in aliquibus à vero Prælato differt, & diſtat; ita Gomez. *ſuper Regul. Cancell. in Reg. de triennal. quæſt. 5. art. 1. num. 22.*

Ex quibus ſatis conſtat Commendatarium, niſi ſpeciali priuilegio, vel ſaltem immemorabili conſuetudine, & præſcriptione ſuffultum, non poſſe vti Inſigniis Pontificalibus.

Oſtenditur clariùs, quòd Commendatarij non vtantur Inſigniis Pontificalibus, per quamdam Conſtitutionem Pauli III. quæ incipit, *Debita conſideratione*, ſub Datum Romæ, apud S. Marcum die 30. Iulij, 1440. Pontificatus ſui anno 6. quæ eſt 23. eiuſdem Pontificis, *tom. 1. Bullar. nou.* Laërtij Cherub. §. 6. cuius verba ad noſtram coofirmationem, & clariorem demonſtrationem firmandam, ſunt.

Præterea eiſdem referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tempore exiſtentes, Mitra, & aliis Pontificalibus Inſigniis, ex priuilegio Apoſtolico, vel aliàs vti conſueuerunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſteriis, perinde ac ſi illis, vt Abbates præeſſent, Mitra, Anulo, & Baculo paſtorali, ac aliis Pontificalibus Inſigniis huiuſmodi vti; necnon ſolemnem benedictionem poſt Miſſarum, Veſperarum, Matutinorum, & aliorum diuinorum Officiorum ſolemnia ſuper populum tunc intereſſentem (dummodo inibi aliquis Antiſtes, ſeu dictæ Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id eius accedat aſſenſus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Ex quibus verbis manifeſtè oſtenditur Commendatarium abſque ſpeciali priuilegio Sedis Apoſt. non poſſe Inſigniis huiuſmodi vti, & gaudere: & prædictum priuilegium potius referri ad Referendarium his Pontificalibus decorandum, quàm ad Commendatarium.

27 De Prioribus autem, ſiue Præpoſitis, tam Regularibus, quam ſecularibus ſimiliter dicendum eſt eos non decorari Epiſcopalibus Inſigniis, & ornamentis propter rationes ſuperiùs dictas, dummodo virtute priuilegiorum (quemadmodum multi Priores, & Præpoſiti Canonicorum Regularium Lateranenſium, & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononien. & alij ſeculares) his Inſigniis non vtantur.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm Seculares, vtantur ornamentis, & veſtibus Prælatitiis.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm ſeculares, quibus veſtibus, & ornamentis ex ſtylo Curiæ Romanæ vti valeant.*

2 *Abbates Generales quorumdam Ordinum, ex priuilegio poſſunt deferre Prælatorum Regularium habitum, & ornamenta*, & num. 11.

3 *Abbates Generales Cæleſtinorum, & Montis Virginis habent priuilegium geſtandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam*, & num. 9. & 11.

4 *Abbas debet incedere in Eccleſia cum habitu decenti, & non camerali.*

5 *Veſtes debent eſſe coloris Religionis profeſſæ, niſi ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ ſuper hoc diſpenſetur.*

6 *Abbates non poſſunt vti Rochetto.*

7 *Abbates [illegible]ra Italiam, quo habitu vtantur, & præſertim, qui ex clericis ſecularibus Monaſteriis præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, oſtenditur.*

8 *Abbates, qui ex cœtu Monachorum aſſumuntur, quem habitum induant.*

9 Bulla

9 *Bulla Pauli V. concedens habitum, & ornamenta Prælatorum Abbatibus, recensetur.*

10 *Abbatum vestimenta non possunt ita de facili demonstrari; ideò consuetudines, & priuilegia Abbatum inspicienda sunt.*

11 *Abbates, & Prælati inferiores multi, gestant Mozettam, & habitum Prælatorum Regularium.*

12 *Abbates, & alij Prælati inferiores an vtantur proprio Sigillo, & Insignius sui Monasterij, vel Familiæ propriæ.*

13 *Insignium Pontificalium, & indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma, & figura.*

1 IN præsenti non agimus de simplici habitu Clericorum, vel Monachorum, sed de vestibus Prælatitiis, & ornamentis, quibus Abbates, & prælati tam Regulares, quàm seculares ex priuilegio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine vtuntur. De habitu enim simplici, & ordinario Monachorum, necnon Abbatum, inferius erit sermo.

Dicendum est ergo, Abbates, & alios Prælatos inferiores ex stylo Romanæ Curiæ vti posse pallio, quod Mantellettum communiter vocant, & in actibus publicis in Ecclesia præstitis sub pallio, & Mantelletto prædicto deferre posse habitum lineum, quem Rochettum appellant, sed non omnes, vt *in sequenti Quæsito* latiùs ostendemus, & hoc elicitur. *ex cap. Clerici, de vita, & honestate Clericorum*, Lælius Zecch. *de Republ. Eccles. cap. 1. de Prælat. in genere.*

Circa præsentem materiam propter diuersas consuetudines valde ambiguam, nequaquam loquar ex propria sententia, sed tantum referam ea, quæ docet Michaël Leon. Estensis vir eruditus, & in Sacris Cæremoniis, præcipuè Curiæ Romanæ, summopere versatus, in *sua Speculo Sacrorum Rituum, verbo, Ab-*

2 *batis Vestes, & Insignia*, vbi ait, quòd Abbates Generales quorumdam Ordinum Monachorum, ex priuilegio Summorum Pontificum habent facultatem deferendi Prælatorum Regularium habitum, hoc est, Caputium, siue Mozettam, Mantellettum, Birettum Clericalem, & Pileum more Prælatorum Hoc

3 nostro seculo, Abbas Cælestinorum Generalis in sua antiqua possessione confirmatus, ac stabilitus est, deferendi habitum Prælatorum Regularium, hoc est, Caputium, siue Mozettam, Mantellettum, Biretum Clericalem, & Pileum more Prælatorum, quæ Prædecessoribus suis à Sede Apostolica iam olim concessa fuerant; ita respondente Sacra Rituum Congregatione die 17. Iunij, anno 1606. vt clariùs in Bulla Pauli V. *infrà num. 9 ponenda*, ostenditur; & post triennium Abbati Generali Montis Virginis vsus Caputij, siue Mozettæ concessus fuit eadem suadente Sacra Congregatione, die 9. Maij, anni

4 eiusdem, quo die etiam respondisse meminimus, Abbatem debere incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non cum habitu camerali.

5 Sunt alij quamplurimi Abbates, tam Regulares, quàm Seculares in Gallia, Hispania, & Germania, qui habitum Prælatitium gestant, & possunt extra Monasteria propria, etiam coram Episcopo, deferre Mozettam, vt Respondit Sacra Rituum Congregatio sub die 9. Decembris 1617. Repeniuntur etiam in nostra Italia multi Abbates, qui ex immemorabili Mozettam deferunt in publicis Processionibus, & congressibus, vt Abbas S. Michaëlis de Saluenere Ordinis Vallis-Vmbrosæ, Abbas S. Michaëlis de Pistorio, & S. Mercurialis de Foroliuio Ordinis Vallis-Vmbrosæ, & in pacifica Mozettæ delatione, vt supra, adhuc extant ex antiquissima consuetudine Abbas Vallis Vmbrosæ, & multi alij quos refert Augustinus Barbosa *de iure Ecclesiastico lib. 1. cap. 17. num. 56.*

6 Debent autem Vestes istæ omnino esse coloris habitus Religionis professæ, nisi aliter superinde ab Apostolica Sede sit indultum; solet enim ipsa interdum ex aliqua iusta causa, vt color Religionis professæ murari possit, benignè concedere; ita factum fuit anno Christi 1607. cum Abbate, & Monachis S. Petri de Monte, Meten. Diœc. Sacra enim Rituum Congregatione suadente, die 17. Martij, concessum est eis vt relicto colore albo, vti possent vestibus nigris, quia ex huiusmodi mutatione nullum præiudicium generabatur Ordini Præmonstratensi, quem illi expressè professi fuerant.

7 Rochettum autem deferre Abbates Regulares nollatenus possunt, nisi sint de tali Ordine, qui ex priuilegio, vel ex consuetudine, Rochettum deferat; vt exempli gratia, ex Ordine Canonicorum Regularium, qui Rochettum Regulariter deferunt, vel ex consuetudine immemorabili, vel ex Sedis Apostolicæ priuilegio, & ait prædictus Leo *loc. cit.* Grassum affirmare *in diariis ad annum 1516.* Quòd quidam qui se inscribebat Abbatem (cuius nomen iusta de causa silentio prætereo) cùm venisset ad Vrbem, Rochetto, & Capello nigro vtebatur, sicut Abbas; licet tenetur Abbas non esset, & sæpè monitus, vt Rochettum non portaret, ille temerè, & superbè respondens, se posse illo vti, quia erat de numero Canonicorum Regulatium Lateranen. mandauit Grassis eidem, de ordine Papæ, & totius ferè Sacri Collegij, vt Rochettum deponeret, alioquin Vrbis Barricello iubebet, vt illum per viam incedendo, publicè, & cum ignominia Rochetto spoliaret; vnde conquestus de hac re apud Papam prætensus Abbas, obtinuit, vt negotij huius discussio committeretur Bernardino Guterij altero Cæremoniarum Magistro; is primum eumdem prætensum Abbatem acriter reprehendit, deinde verò visis quibusdam eiusdem scripturis, in quibus ostendebat se esse de Ordine Canonicorum Regularium Lateranen. discordiæ finis impositus est.

Narrat insuper idem Grassus *in diariis suis ad annum 1521.* de quodam Abbate Generali Ordinis Sancti Antonij Viennen. qui cùm ad Vrbem venisset cum Cardinale Ioanne à Lotharingia, ambulabat per vrbem, indutus habitu illo, quo Rotæ Auditores Regulariter indui solent, & in eodemmet habitu Capellæ Pontificiæ interesse volebat; sed à Grasso redarguitus, abstinuit: præscripsit autem eidem Abbati Grassus prædictus, vt per Vrbem incedendo, esset cum Manto amplo nigro, & Capuccino, siue Papafico nigro, & manicis vestis latis, ac Capello nigro, sicut Protonotarij iisdem temporibus vtebantur.

In Capella autem esset cum Cappa longa, caudata & capucciata de Saia nigra, non autem de Camelotto, & à Rochetto omnino abstineret; quæ omnia ille postmodum exactissimè obseruauit.

8 Cæterùm (vt refert idem Leon. *loc. cit.*) hoc habitu Prælatorum Regularium vtuntur etiam extra Italiam Abbates omnes, qui ex clero seculari, ad Monasteriorum regimen assumuntur. Qui quidem omnes cùm Pontificiæ Capellæ interesse volunt, Mantello, & Capuccio deposito, Cappam amplam assumunt laneam, coloris habitus Religionis professæ, pellibusque griseis, vel albis suffultam, iuxta colorem habitus supradicti.

9 Si verò loquamur de Abbatibus, qui in Congregationibus Monachorum solent ad gubernationem Monasteriorum communiter eligi, ipsi per Abbatialis tituli

tituli adeptionem, suæ Religionis habitum non dimittunt; sed eodemmet habitu induuntur, quo ceteri eiusdem Monasterij Monachi solent indui; dummodo tamen melior sit, ac decentior, & non excedat modestiam Regularem & obseruantiam Monasticam; ita docet Abbas, *in Clement. ne in agro, num. 8. in fin. de statu Monach.* vbi de habitu quotidiano, & domestico Abbatis scribens, ait, quòd in Monasterio, in quo fuerit Congregatio duodecim Monachorum, aut suprà Abbas, Prior, vel alius Præsidens intra septa Monasterij portare debet Florum; in aliis autem Monasteriis vbi non est tanta Congregatio, Cucullam.

Cùm verò Abbates, Priores, vel alios Præsidentes, & Monachos extra Monasteria proficisci contigerit, Florum, Cucullam, aut Cappam clausam habeant, & subtus Cappam, si eam portauerint, Cucullam deferant, aut si maluerint, scapulare; licet enim sub Cappa sit portandum saltem scapulare, aut sub Floro, vel sub Cuculla; adsunt etiam pro eodem vestitu Abbatis Vestes, quæ Rotundellæ dicuntur, quæ nunc sunt in vsu, & non sunt propriæ, de quibus apud eumdem Abbatem, *loc. cit. num. 9. & 10.* vbi ad maiorem intelligentiam supradictarum rerum, ait, quòd nomine Cucullæ venit habitus longus, & amplus, manichas non habens: & nomine Flori, habitus habens longas, & largas manichas, & nomine Rotundellarum, Mantellus longus, apertus tamen ante: & nomine Cappæ Mantellus rotundus, non apertus, totum hominem cooperiens.

10 Fateor circa huiusmodi ornamenta Prælatitia non posse aliquid certi statui; multi enim Abbates ex priuilegio, vel antiqua consuetudine vtuntur prædictis ornamentis, alij verò non; Alij vtuntur Mozetta, & Cappa, & Mantellotto, sed non Rocheto; Alij Cappa ampla tantum; quibusdam in locis, & præcipuè in Gallia, Germania ferè omnes Abbates gestant Mozettam, & Mantellettum, cum Pileo Prælatitio, & etiam multi in Italia, inter quos extat Abbas Sancti Spiritus de Sulmona, qui non solùm Mozettam, & Cappam, verùm etiam alia ornamenta, quæ Prælatis inferioribus concedi sunt solita, vigore huius priuilegij, magna animaduersione digni, cuius tenorem hic mihi apponere visum est.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

EX iniuncto Nobis Apostolici muneris debito, Ius suum vnicuique conseruare tenemur. Proinde, cùm sicut pro parte dilecti filij Celsi Romani Abbatis Generalis Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti, Nobis insuper expositum fuit, ex antiquo priuilegio Apostolico à felicis recordationis Cælestino Papa V. nimirum concesso, & ab Eugenio IV. & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris confirmato pro tempore existens Abbas Generalis dictæ Congregationis Cælestinorum, functiones omnes, quas cæteri omnes Abbates exempti faciunt, & exercent, facere, & exercere; necnon semper tamen in Vrbe, quàm in omnibus aliis Ciuitatibus, & vbique locorum, habitum Prælatorum Regularium; Caputium scilicet, siue Mozettam super Mantelletto, & Biretum quadratum, more Clericorum Secularium, ac Pileum, more Prælatorum; ac in Ecclesiis, & Monasteriis suo Ordini subiectis, Cappa, Baculo, Mitra, & cæteris Pontificalibus indumentis; vti, & in eisdem Ecclesiis Missas solemniter more aliorum Abbatum benedictorum, celebrare, ac Monachis sui Ordinis, & aliis Christi fidelibus quibuscumque ad dicti Abbatis Missas audiendas conuenientibus, & interessentibus, quandocunque Episcopi, & alij Superiores Prælati, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ibi præsentes non sint, solemnem benedictionem impertiri possint, & consueuerint: cúmque in Congregatione Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium super sacris ritibus, & cæremoniis deputatorum examinatis priuilegiis supradictis, decretum semel, atque iterum fuerit, prædictum Abbatem Generalem Congregationis Cælestinorum pro tempore existentem in pacifica possessione omnium, & singulorum præmissorum manutenendum esse, illúmque à quouis Episcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuscunque personis super præmissis molestari, perturbari, vel inquietari non posse, declaratum fuerit. Et cùm sicut eadem expositio subiungebat, ipse Celsus Abbas pro maiori eorumdem decretorum validitate, cupiat illa confirmationis Apostolicæ robore communiri. Nos illius honestis votis benignè annuentes; ac ipsum Celsum Abbatem specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, supplicationibus eius nomine super hoc Nobis humiliter porrectis, inclinati, decreta eiusdem Congregationis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmantes, & approbantes iuxta illorum seriem, per easdem præsentes decernimus, & declaramus, prædictum Celsum modernum Abbatem Congregationis Cælestinorum, eiusque successores, stante antiqua possessione dicti Abbatis, & prædecessorum, prædicta facien. & exercendi in pacifica possessione omnium, & singulorum præmissorum manutenendum, ac

manutenendos esse, nec illos, aut quempiam illorum, à quouis Episcopo, vel Ordinario locorum, aut eorum Vicariis, & aliis quibuscunque personis desuper quouis prætextu molestari, perturbari, vel inquietari vllatenus posse. Sicque per quoscunque Iudices Ordinarios, & Delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis nunc, & pro tempore existentibus eiusdem Congregationis apud Nos, & Apostolicam Sedem Protectori, & Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Celsi moderni, aut pro tempore existentis Abbatis Generalis dictæ Congregationis, fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac ipsi Abbati in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciat auctoritate nostra illum eorumdem præmissorum effectu pacificè frui, & gaudere: non permittentes illum desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoscunque per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliàque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: Non obstan. felic. record. Bonifacij Papæ VIII. etiam Prædecessoris Nostri, de vna, & in Concilio Generali edita de duabus dietis; dummodo vltrà tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad iudicium non trahatur, aliisque Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, sub Anulo Piscatoris die 9. Decembris 1606. Pontificatus Nostri anno 2.

11 Ex quibus licet nobis inferre, multos Abbates, tam Regulares, quàm seculares, vbique Terrarum; necnon alios nonnullos Priores, & Ecclesiarum quarumdam Præpositos, gestare habitum Prælatitium: Regulares enim retento sui Ordinis colore, habitum Prælatorum Regularium deferre, superiùs ostensum est. Abbas Montis Casini, Abbas Sanctiss. Trinitatis Cauen. Ordinis Casinen. aliàs S. Iustinæ de Padua; & Abbates S. Spiritus de Sulmona Ordin. Cælestinorum, & Montis Virginis, & multi alij, tam Regulares, quàm seculares, & nonnulli Priores, & Præpositi habitu Prælatitio, cum omnibus pertinentiis suis vtuntur *(seruatis de more seruandis.)* An autem possint Abbates, & Prælati habentes vsum Mozettæ, extra sua Monasteria, & coram Episcopo illam deferre. Respondeo affirmatiuè, vt per sequentes determinationes Sacræ Rituum Congregationis apparet, & maximè, si Abbates, & Prælati prædicti sint in possessione eadem Mozetta extra Monasteria, & coram Episcopo, vtendi.

Die Sabbati 9. Decembris, 1617.

INstetit Episcopus Vercellen. apud Sacram Rituum Congregationem, pro declaratione, An Abbas Canon. Regul. Lateranen. eiusdem Ciuit. & Præpositus eiusdem Ordin. in loco Biellæ suæ Diœcesis, possint Episcopo ipso præsente, deferre Mozettam in processionibus, aliisque publicis actibus.

Eadem Sacra Rituum Congregatio, audita relatione Illustriss. & Reuerendiss. Domini Cardin. Lancellotti, cui hæc causa commissa fuerat, decreuit posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozettam.

A. Maria Cardin. Gallus.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

Vercellen. Die Martis 30. Martij, 1621.

COngregatio Sacrorum Rituum, Illustriss. D. Card. Crescentio referente inhærendo Decreto, sub die 9. Decembris, 1619. emanato, censuit Abbatem Sancti Andreæ Congreg. Lateranen. Ciuit. Vercellen. posse vbique, etiam præsente Episcopo, deferre Mozettam, eidemque pontificaliter celebranti, iuxta antiquam consuetudinem, Sede, seu Cathedra cum duobus gradibus vti licere.

Fran. Maria Card. à Monte.

Loco † Sigilli.

Petrus Ciammariconus Secr. Congr.

12 Abbates possunt deferre Biretum, vt suprà dictum est, etiam si vsus Mitræ illis non esset concessus, vt colligitur ex Pontificali Rom. *part. 1. in tit. de benedictione Abbatis auctoritate Ordinaria, pag.* 116. vbi dicitur. *Si Abbas non habet vsum Mitræ, non datur ei Mitra, sed accipit Biretum.*

Quoad Sigillum dicendum est, Abbates, qui sunt Capita Ordinum, & vocantur Magni Abbates, necnon etiam alij Abbates exempti, vti posse Sigillo proprio, quod est authenticum, & illi præbetur fides, sicut Sigillo Episcoporum; ita Speculat. *in tit. de probat.* Archidiac. *in can. cura sit, num.* 2. 11. *quæst.* 3. *de confirmat. vtil. verb. inut.* Fran. Mar. *decis. Delphin. quæst.* 1080. *num.* 2. & 3. Et consequenter propriis armis, seu insigniis vti posse affirmandum est, quòd colligitur ex Pontif. Rom. *cit. part.* 1. *tit de Bened. Abbatis, vbi in rubr. circa princ.* inter alia pro Abbatis Benedictione præparanda, requiritur, vt præparentur etiam duo Panes Magni, & duo Barilia vini, quæ ornari debent; adeo vt duo videantur argentea, & duo aurea, habentia hinc, & inde insignia Pontificis benedicentis, & Monasterij, siue electi benedicendi, cum Capello, vel Mitra, vel Cruce, pro cuiusque gradu, & dignitate.

Præterea nam in veteribus vsus obtinet, vt Abbates sui Monasterij, vel propriæ prosapiæ Insignia simul cum Mitra, vel Pileo Prælatitio deferant.

13 His Pontificalibus Insigniis, & Ornamentis Prælatitiis in Abbatibus sic ostensis, hic abs re non erit eorumdem Pontificalium Insignium & Ornamentorum formam, & figuram ostendere, eo ordine seruato, quo eadem Abbas induit.

Caligæ ergo ita longæ esse debent, vt vsque ad genua protensæ, ligulis in ea parte adstringantur.

Sandalia, seu Calcei, è solea integra subtus constent, à parte autem superiori ornata, & ex serico panno.

Tunicella, & Dalmatica amplioribus manicis, quàm Diaconalis, & ex eadem materia, qua Caligæ constent, longæ & latæ sint, vt est Dalmatica Diaconalis.

Chirothecæ

Chirothecæ debent esse contextæ, & circulo aureo insigniter in extrema parte ornatæ.

Subbiretum mittale formæ rotundæ debet esse, & quadratæ.

Mitræ formam superiùs descripsimus; ideo hîc dicendum est, quòd Mitræ triplex est species: vna,quæ pretiosa dicitur; quia gemmis, & lapidibus pretiosis, vel laminis aureis, vel argenteis contexta esse solet: Altera auriphrygiata sine gemmis, & sine laminis aureis, vel argenteis, sed vel aliquibus paruis margaritis composita, vel ex serico albo auro intermixto, vel ex tela aurea simplici sine laminis, & margaritis, vti suprà.

Tertia, quæ simplex vocatur, sine auro, ex simplici serico damasceno, vel alio, aut etiam linea ex tela alba confecta rubeis laciniis, seu frangiis, & vittis pendentibus, ex Cæremon. Episcop. *lib. 1. cap. 17.* vbi tempora describuntur, quibus, Mitris prædictis vti debeant Episcopi, & consequenter Abbates; licet de pretiosa respectiuè ad Abbatem sit aliqua difficultas, quæ euacuabitur per ea, quæ inferiùs dicturi sumus.

Nam eadem Mitra, vel eiusdem vsus Mitræ, omnibus concessus est, quia ex maioritate ornatus eiusdem Mitræ, colligi potest maioritas dignitatis, ex Geminiano, *in cap. vt Apostolica, num. 1. de priuilegiis, in 6.*

Et ideo ille, cui ex priuilegio conceditur vsus Mitræ auriphrygiatæ,& pretiosæ,reputatur dignior illo, cui vsus Mitræ simplicis concessus est: quapropter Abbates, & alij Prælati, qui à Sede Apostolica obtinent vsum Mitræ, debent diligenter animaduertere, cùm in locis exemptis Mitra vti volunt, vt ea tantùm, & non alterius speciei, ex supranumeratis, vtantur, quæ eis à Sede Apostolica est concessa; ita Dominus Michaël Leon. Esten. *in Specul. Sacr. Cæremon. verbo, Abbas, §. Abbatis Vestes, & Insigna, versic. Mitras Abbatis.*

Vnde in propriis Ecclesiis maximè, (si innetetata consuetudo id permitteret) puto nullam remanere difficultatem, quoad Mitram pretiosam respectiuè ad Abbates, maximè cùm, dum Romæ morarer, non semel, & bis, sed multoties pretiosis Mitris Abbates in propriis Ecclesiis vtentes viderim.

14 Anulus sit ex auro puro, ex Innocentio III. *lib. 1. cap. 46.* & solidè conflatus palam (vt dicunt) habeat cum Gemma, in qua nihil sculpti existat, & debet esse benedictus ex Ordin Roman.

Qui Abbates non sunt, caueant ne vnquam Anulum in Missa gestent, quia tunc prohibitus est etiam Protonotariis non participantibus, & quibuscunque Doctoribus, per Decretum Sacræ Rituum Congregationis, die 11. Februarij, 1625.

Gremiale, quo vtuntur Prælati, dum in Pontificalibus celebrant per longitudinem constet cubitis circiter duobus, per latitudinem verò tantùm vno; ex vnciis item circiter duodecim, vndique cinctum laciniarum auro, vel argento intextarum ornatu.

Baculus Pastoralis, quem gestare debet Abbas manu sinistra, quæ cordis esse dicitur, cum parte curua versus Populum, à parte ima debet esse acutus, à media totus rectus, à summa verò retortus; Orario, aut Sudario, (quia Abbatialis est) ornetur, & per longitudinem rectam cubitorum trium, & vnciarum duodecim protrahatur. Et pars retorta totidem vnciis, aut paulò altiùs emineat, à summa rectitudinis parte sit crassitudine orbiculati vnciarum circiter septem, quæ propè ad imam partem descendens paulatim diminutam vnciis quinque constet, & connectatur cum illa parte recta, aliquo opere cælati argenti, quod sexanguli formam exhibeat, quæ Sacris ornetur Imaginibus, ex D. Bartholomæo Gauanto *in Comment. Rubric. Missal. & Breuiar. Roman. tom. 1. part. 2. tit. 1. num. 6. & part. 5. tit. 3. §. 3.*

De mensuris autem aliorum indumentorum Sacerdotalium, & sacræ supellectilis, vide cit. Barthol. Gauant. *in Append. ad Rubr. Missal. tom. 1. de mensuris propriis supell. ad Missam congruen. 111. & de mundicia eiusdem supellectilis 1111.* vbi plura Abbatibus, & de quibus nonnulla in *Disput. 21.* scitu necessaria leguntur.

QVÆSITVM III.

An Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum, aliasue dignitates extra eorum Ordines assumpti, easdem vestes Ordinum suorum, & habitum retinere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Religiosus in Episcopum promotus minimè absoluitur ab illis obseruantiis sua Religionis, qua munus Pontificium non impediunt.*
2 *Monachus factus Canonicus, vel Episcopus non amittit habitum Monasticum.*
3 *Episcopi Regulares, retento colore habitus sua Religionis, possunt se conformare cum Episcopis Secularibus in forma, seu figura illius.*
4 *Episcopus Regularis omittens habitum suum, & assumens album, & candidam vestem, qua ab Episcopis exterius defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes.*
5 *Regulares Canonici ad Episcopatus assumpti, an habitum mutent, ostenditur.*
6 *Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti, vti possunt forma indumentorum, & colore, quo vtuntur clerici seculares.*
7 *Personatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis.*
8 *Prior Sancti Spiritus in Saxia vtitur Almutiis de panno, vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum.*
9 *Prælatis ex Canonicis Regularibus assumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis secularibus non interdictus.*
10 *Rochetto vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*
11 *Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lana.*
12 *Prælati assumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus vestibus in Capella vtuntur, ostenditur.*
13 *Monachis, quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus.*
14 *Argumentum à simili est validum.*
15 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur Cappa violacea, cum pellibus albis, sicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum.*
16 *Concesso principali, conceditur & accessorium.*
17 *Argumentum ab identitate rationis fortissimum est.*
18 *Lex vbicunque non est clara, & non expressa, debet ampliari, vel restringi ad limites rationis.*
19 *Ratio dat esse legi.*
20 *Argumentum ab exemplis nitentibus rationi, validum est.*

21 *Officia clericalia Sancta Romana Ecclesia Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religiosis.*

22 *Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*

23 *Rocheto more Romana Ecclesia, & aliorum Prælatorum, vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.*

24 *Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, distinguuntur à secularibus pariter Episcopis in Toga linea, quæ est eorum essentialis habitus.*

1 Sanctus Thomas 2.2.*quæst.*186. *art.*8. dicit Religiosum Episcopum factum, minimè absolui ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificum non impediunt, neque dedecent dignitatem Episcopalem, sed magis iuuant ad perfectam vitam; neque liberatur ab illa obseruantia, (vt ipse ait *loc. cit.*) qui amplectitur continentiam, habitum Religionis, &, cùm sint Religionis insignia, numquam potest Religiosus ab illis absolui; ideo gloss. *in cap. in noua.*16.*q.*6.ait,quòd Monachus factus Canonicus, vel Episcopus non amittit habitum Monasticum; idem habetur *in cap. Monachi*, 16. *quæst.*1. *& cap. clerici officia de vit. & honestate clericorum.*

Obligatio autem habitum gestandi, etiamsi sit Religiosus in dignitate Episcopali constitutus, non oritur ex præceptis Regulæ; sed potiùs ex Iure Canonico,& communi consuetudine; hanc sententiam tenent communiter ferè omnes Doctores,ita Ricard. *in* 4. *dist.*28. *art.*5. *quæst.*1. *ad vltimum*, Ostiens. *in Summ. tit. de statu Monach. num.*5. Henriq. *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. num.*8. Franc. *in rubr. de testament. in* 6. *num.*75. Nicol. de Vbald. *de success. ab intest. part.*1. *num.*4. Imol.*Clem.*1.*num.*21. *de statu Monach.* Syluestr. *verb. Religio*, 6. *quæst.*10. Angel. *verb. Monachus*, *num.*7. Tabien. *verb. Episcopus*, *quæst.*6. *num.*7. Nauarr. *lib.*3. *consil. editione prima, de Regular. cons.*13. Eman.Sà, *verb. Episcopus*, *num.*11. Henriq. *lib.*10. *de Sacram.Ord. cap.*32. *num.*5. *& cap.*33. Lessius *lib.*2. *de iust. & iur. cap.*40. *dub.*14. *num.*113. Sot. *lib. vlt. de iust. quæst. vlt. art. vlt.* vbi ait, quòd apud Italos id non seruatur, quod falsum est, vt experientia rerum magistra fidem facit.

3 Verùm quidem est, quòd in Rituali Romano per Clementem VIII. reformato conceditur Episcopis Regularibus, vt retento colore habitus suæ Religionis, possint se conformare cum Episcopis secularibus in forma, seu figura illius, & ita obseruatur modò vniuersaliter,sicut praxis ipsa docet.

4 Et est ita necessarius regularis habitus Episcopis, qui Religiosis vota emiserunt, vt multi asserant, Episcopum Regularem omittentem habitum suum, & assumentem albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exteriùs defertur, incurrere excommunicationem latam contra Monachos habitum omittentes, *cap.*2. *ne cleric. vel Monach. in* 6. ita affirmant multi Doctores, quos refert Sanch. *in Decal. tom.*2. *lib.*6. *cap.*6. *num.*23. quæ quidem opinio cùm valde dubia sit, immo opposita verior, dicendum est,quòd ille text.*in d.cap.*2.*ne clerici,&c.* loquitur de Religioso sub Abbatis obedientia constituto, vt non possit propter assumptionem alterius habitus vagati; quæ ratio in Episcopo Religioso deficit, vt potè qui non est sub Abbatis obedientia constitutus, & induens Episcopalem habitum minùs erit aptus ad Euagandum; hanc sententiam tenet Bonifacius *in clemen.*1. *§.rursus*, *num.*33. *&* 34. *de statu Monach.* Couar. Eman. Roder. Azor. & alij, quos citat, & videtur sequi Sanch. *loc.cit.*

5 Sed maximum insurgit dubium, quoad Abbates aliósque Regulares Canonicos Congregationis Sancti Saluatoris Lateranen. & Sancti Saluatoris Bononien. an ipsi ad Episcopatum, aliásque dignitates extra Ordines suos assumpti mutent habitum; cui dubio non semel, neque bis in Ecclesia Dei ab eorum aduersariis agitato, non potest melius respondeti, quàm referendo ea, quæ *in lib.priuileg. eorumdem Canonicorum Regularium, à pag.* 436. *vsque ad pag.* 477.529. continentur, & præcipuè (ne prolixior videar) illa, quæ *à pag.*468. *vsque ad pag.*475. Aliorum etiam Abbatum, & Prælatorum habitum ostendentia, sub his verbis ex præciso tenore leguntur.

De habitu Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium assumptorum.

6 Quantum verò ad Prælatos Canonicorum Regularium Lateranen. cùm superiùs probatum fuerit, Canonicos Regulares non prælatos vti posse forma indumentorum, & colore quo vtuntur Clerici seculares data differentia lineæ Togæ, seu Rocheti, quis dubitet, quòd præiati à fortiori, dato decenti cultu, poterunt vti & forma, & colore, quo alij Prælati.

7 Nam si habentes personatum, & Doctores ex dicto Ordine, vtuntur Cappis violaceis, ac rubeis, & etiam pellibus albis in caputio, quanto magis vti poterunt eisdem Cappis alij, qui sunt Prælati.

8 Vtuntur ergo amplis Almutiis de panno vtrumque humerum cooperientibus; vti videmus in Priore Sancti Spiritus in Saxia, qui cùm sit Regularis, & profiteatur Regulam Sancti Augustini, & sit inferior quocunque Abbate, nec sit canonicus essentialiter (præsupponit tam in Regulari, quàm in seculari clerico, vt suprà probatum est) vtitur tamen Almutiis de panno vtrumque humerum capientibus, more aliorum Prælatorum, & colore, & forma habitus adinstar clericorum secularium, data differentia in Cruce, qua discernatur ab aliis clericis, quoniam approximant, & sunt vicini Canonicis Regularibus.

9 Quia tamen non sunt Canonici, neque essentialiter clerici, non possunt vti Toga linea, siue Rocheto; Prælatis ergo ex Canonicis Regularibus assumpris, non interdicitur forma, & color aliis clericis secularibus non interdictis.

Quare vti poterunt colore violaceo, & cælestino, & leonaceo,& nigro,& purpureo,si sint Sanctæ Rom. Ecclesiæ Cardin. Et vt Reuerendissimus Cardinalis de Anglia præfatus, & Orator, & sui Prælatitij, & alij de Anglia affirmare possunt. Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur colore Rosaceo, & incedunt more Prælatorum secularium, quòd expressiùs patet per literas Apostolicas Innocentij Papæ IV. directas Abbati, & Conuentui Sancti Ruffi Ordinis Canonicorum Regularium.

10 Quantùm verò ad Rochetum, non est dubium, quòd si Canonici Regulares Prælatis inferiores vtuntur Rocheto, quòd & Prælati ex eis assumpti tantò magis vtentur: quoniam si id, de quo minùs,videtur inesse, & id de quo magis, vt sunt iura vulgatissima *in cap. si laicis*,38. *dist. &* 3. *quæst.*3. *de Iudic. &* 59. *distinct. si officia, &* 34. *quæst.*2. *cùm per bellicam, &* 11. *quæst.*2. *non æstimamus.*

Constat etiam ex *cap.clerici officia, de vita, & honestate clericorum*, vbi dicitur, quòd Prælati, dum procedunt in publicum, debeant vti superindumentis lineis, nisi Monachi fuerint, quos oportet ferre habitum monachalem; ecce quòd Canonici Regulares non excepruantur, sed solùm Monachi, & à simili cæteri Religiosi, qui non censentur clerici essentiales.

Propterea

Propterea S. Thomas contra impugnantes Religionem, *artic.20.* dicit, quòd quamquam Monachis prohibeatur vsus huiusmodi superindumentorum lineorum, non sequitur, quòd Canonicis Regularibus prohibeatur, cùm ipsi non sint Monachi, sed clerici; & sic secundum Doctores, præfectim Abbatem Siculum, in odiosis, nusquam Canonici Regulares veniunt appellatione Monachorum, sed benè in fauorabilibus. Liber quoque Cæremoniarum, Sanctæ Rom. Eccl. hoc expressè determinat, *in cap. de habitibus, in Capella Apostolica.*

11 Dicit enim, quòd Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica, habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lanæ.

12 Assumpti autem ex Ordinibus non Mendicantibus, vtuntur Cappa ampla, sed nigra, cum pellibus nigris, vel griseis. Assumpti autem ex Canonicis Regularibus, qui in suo Ordine vtuntur Rocheto, vtuntur etiam in Capella Romana. Ita ait Benedictus Papa, vbi suprà libro Cæremoniarum S.R.E.& si quis vellet interpretari aliter quàm est consuetudo Romanæ Curiæ, errat; quia, qui ordinauit librum præfatum, sciuisset & hoc interpretari, sicut & alia interpretatur; nec velint glosare textum perperam, quòd scilicet Rocheti debent esse breuiores, & ampliores; quia liber hoc non dicit; & si hoc voluisset, sciuisset aliter declarare, sicut declarat de amplitudine, & pretiositate in Ordinibus Mendicantibus, & de pellibus nigris, & griseis in Monachis. Et Benedictus Papa intendit de Rocheto Romano, & non aliter, vbi suprà.

Denominabitur enim particulariter Canonicorum Regularium, in dicto libro Rochetus, & dicitur, quòd Prælati Canonici Regulares vtuntur Rocheto, scilicet more Romanæ Curiæ, vnde hoc nomen accepit; quia vnicus est Rochetus, & vna forma eius, non plures; nomina enim debent esse conuenientia rei; & denominatio rei facit optimum argumentum, vt *in cap. oratorium, & in cap. de oratorio, 42. dist.*

De Cappa autem Canonicorum Regularium in Capella, non loquitur expressè pro Canonicis dictus liber; quia dum tantummodo de Monachis dicit, quod vtantur Cappa nigra, & pellibus nigris, vel griseis, ex eo, quòd status eorum, est status pænitentiæ, vt supra dictum est, non intendit hoc ordinare de Canonicis Regularibus, quorum status est essentialiter Clericalis, & administrationis Sacramentorum, & Doctrinæ. Nam, & si quidquam prohibeatur Monachis, non sequitur propter hoc, quod prohibeatur Canonicis Regularibus, sicut dicit nobilis *cap. quod Dei timorem, de statu Monach.* & Beatos Thomas in simili, *in lib. contrà impugnantes Religionem*, dicit expressè, quòd licèt prohibeatur Monachis docere, non tamen sequitur ex hoc, quòd prohibeatur Canonicis Regularibus, ad quos tanquam ad essentiales clericos pertinet docere, *19. quæst. 1. cap. si clericatus*; & idem, vt supra, si Monachis prohibeatur vti superindumentis lineis; non tamen censetur prohibitum Canonicis Regularibus: & istud opusculum S. Thomæ fuit approbatum per Clementem Papam IV. vnde à simili quamquàm prohibeatur Prælatis Monachis vti Cappa violacea cum pellibus albis in Cappella; non tamen propter hoc prohibetur Canonicis Regularibus.

13 (margin)

14 Argumentum enim à simili est validum, vt Doctores, *in cap. ius naturale, 1. dist.* Et illa, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non restringunt regulam iuris ad expressa tantùm, sed etiam ad alia similia, *vt Clem. 1. nè Clerici, vel Monach. §. hactenus, de gradibus.*

De Libro Cæremoniarum.

15 Nam cùm liber Cæremoniarum præfatus, dicat, quòd Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti vtantur Rocheto in Cappella: accessoriè, & consequenter ostendit, quòd debeant quoque vti Cappa congruenti, scilicet violacea cum pellibus albis, sicut vtuntur Prælati deferentes Rochetum; aliàs enim esset indecorum, & nouum, siue ridiculum, & maximæ admirationis in Cappella, si Prælatus vteretur Rocheto, & Cappa nigra, cum pellibus nigris.

Cùm ergo Cappa violacea cum pellibus albis, sit quid accessorium ad Rochetum, tanquam ad principale; consequens est, vt qui vtitur Rocheto, vtatur & Cappa violacea sibi conuenienti: accessorium enim sequitur naturam principalis, *cap. si laicus, 31. dist. cap. qui sacrum, 50. dist.*

16 Nam si aliqua sibi cohærent, vel aliquid sequatur ex alio; concesso primo, conceditur & aliud sequens, vel dependens, aut accessorium, *cap. si quis viduam, cap. deinde, 26. dist. cap. hoc. quippe, 2. quæst. 6.* & præsertim cùm numquam reperiatur aliquod in contrarium, nulla expressa prohibitio, nullus vsus, siue consuetudo, siue etiam ratio contraria, siue saltem exemplum contrarium.

Immo ratio fauet Canonicis Regularibus, per ea, quæ superiùs dicta sunt, de statu essentialiter clericali, ad differentiam aliorum Religiosorum, seu Regularium, & de Rocheto, iuxta d. librum cæremoniarum S.R.E.

17 Et Benedictus Papa præfatus in suis Constitutionibus, & ante eum Innocentius IV. Abbati, & Canonicis Lateranen. scribens, & ante eum Alexander III. quem Idem Innocentius adducit; est enim fortissimum argumentum ab identitate rationis, vt *in cap. si Romanorum, 19. distinct. cap. consuetudo, 2. distinct. cap. si laicis, 31. distinct. cap. de hymnis, de cons. dist. 1. l. illud, ff. ad l. Aquiliam.*

18 Vbicunque enim lex non est clara, & expressa, debet vel ampliari, vel restringi ad limites rationis regulariter; vt *in l. scire oportet, §. illud. ff. de excusat. tut.*

19 Ratio quippe dat esse legi, & est eius principale, & præcipuum fundamentum, *cap. erit autem lex 4. dist. & l. a. ff. de legib.*

20 Item exempla generalia fauent Canonicis præfatis in dicta forma habitus in Rocheto, & Cappa violacea, & albis pellibus; vt suprà declaratum est. Et argumentum ab exemplis innitentibus rationi, vt hic in casu nostro, est optimum argumentum, vt *in cap. sana, 9. dist. cap. turbat, 87. dist.* & secundum eadem exempla iudicandum est, *cap. in causis de sent. & re iudic.* & si dicatur, quòd ista sunt exempla aliarum Prouinciarum, & non Romanæ Curiæ. Respondetur, quod in Romana Curia quantum ad Canonicos Regulares non apparent, neque deduci possunt exempla contraria; immo practicatum est in Romana Curia iuxta rationes, & leges, & exempla adducta in variis prælatis, & Officialibus Sanctæ Rom. Ecclesiæ, etiam diebus nostris, qui erant Canonici Regulares, & vtebantur Rocheto, & cappa congruenti, vt supra, & pileo viridi inferiùs, sicut facilè probari potest per eos, qui nouerunt, & viderunt, & probabitur, si opus fuerit.

21 Immo ad insinuandum quanta differentia sit à statu Canonicorum Regularium, vt sunt essentialiter Clerici, à statu Monachorum, & aliorum Religiosorum; patet etiam maximè in hoc, quòd Sedes Apostolica concedit Canonicis Regularibus, officia clericalia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ quæ non concedit Monachis, & aliis Religiosis, sicut Protonotariatum, &

& Subdiaconatum Sanctæ Sedis Apostolicæ; fiunt enim quotidie Protonotarij Canonici Regulares, & de hoc patet per Constitutiones præfati Benedicti Papæ *in cap. de mutuis, & in cap. de Canonicis venatoribus*, vbi facit mentionem de Protonotariis Canonicis Regularibus, & fuerunt aliqui Subdiaconi Sanctæ Sedis Apostolicæ, vt facillimum, & inpromptu est probare, quòd non fit de Monachis, & aliis Religiosis. Et ratio est, quoniam dicti Canonici, vt essentialiter clerici, non prohibentur ab officiis clericalibus, propter quæ præcipuè non mutant habitum, scilicet rogam lineam vel Rochetum, vt in prææallegatis officiis patet.

Et si dicatur, quòd rarò apparent Prælati ex Canonicis in Curia Romana, & quòd ideo non perpendatur de huiusmodi exemplis in Curia; Respondetur quòd multi apparent, ex hac ipsa Congregatione iam assumpti, necnon & aliqui existunt; sed quia non differunt in habitu, & cultu ab aliis Prælatis secularibus, ideò non cognoscuntur, aut decernuntur ab aliis.

22 De pileo autem non est dubium, cùm expresè de illo mentionem faciat Liber Cæremoniarum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ *in supradicto capitulo, de habitibus in Capella Apostolica*.

Et quamquam *in d. libro* dicatur, quòd Canonici Regulares Episcopi vtuntur Pileo nigro, &c. consuetudo tamen est in contrarium, & quidem præscripta tempore, de quo non extat memoria, & consuetudo rationabilis, quæ quidem tollit legem contrariam, posito, & non concesso, quòd dictus liber habeat vim legis, Gloss. & Doctores *in cap. 1. de tregua, & pace*. Est arbitrandum dictum librum in illo passu esse mendosum in Scriptura, quia vbi dicit; *Sed vtuntur*, debebat dicere, *Nec vtuntur*; ea ratione potissimum, quòd consuetudo antiqua in contrarium interpretatur legem & statuta, vt *in l. si de interpretatione, ff. de leg.* & *in cap. dilectus de consuetud.* & per ea, quæ notat Ioannes *in cap. dilecto, de consang. & affin.* & præcipuè cùm videretur monstrum in natura, videre Episcopum vtentem Rocheto, & Pileo nigro, quia à Protonotariis Apostolicis non possent discerni; quòd omnino est contra omnem æquitatis rationem. Et posito, quòd ex eo, quòd de Cappa nihil *in d. libro* determinetur, in dubio quis etiam id velit accipere, & adductis rationibus non acquiescere; facilè saltem conuinceretur, ex eâ regula iuris, quòd odiosa restringuntur, fauorabilia ampliantur, *reg. odia, de reg. iur. in 6.* vbi nihil in contrarium expresè apparet determinatum. Odiosum enim est, quòd prohibetur Prælatis Monachis, & Mendicantibus, vt non vtantur Rochetto, & Cappa violacea, & pellibus albis, in dicto libro: ideò non est hoc extendendum, aut ampliandum ad Canonicos Regulares, quibus non prohibetur; sed restringendum est ad Monachos, & Mendicantes tantùm, de quibus in ipsa prohibitione fit solummodo mentio, & tantò magis, quòd expresè ratio potissima clericalis status essentialiter in Canonicis præfatis, eos distinguens ab ipsis Monachis, & aliis Religiosis, clarissimè militat, & contrarium persuadet, iuncta exemplis aliis, pluribúsque rationibus, & legibus suprà adductis.

23 Hoc verò, quòd *in d. libro* caueatur expresè, quòd dicti Canonici Prælati vtuntur Rocheto est fauorabile, ideò ampliandum ad omnia, præsertim consequentia; scilicet, quòd vtantur Rocheto more Romanæ Curiæ, & aliorum Prælatorum, & Cappa violacea, & pellibus albis, & pileo viridi consuetis deferri ab his, qui Rocheto in dicta Capella vtuntur, & purpureis, si sint S. R. E. Cardinales; cùm præcipuè, quidquam expresè in contrarium non caueatur, & nulli præiudicium generetur. Et clarum est, quòd Rochetus plus est, quàm Cappa; quia etiam inferiores Prælati vtuntur Cappa violacea, & pellibus albis, vt Doctores seculares, & tamen non possunt vti Rocheto, & multi vtuntur Pileo, sicut & pelle. Si ergo Rochetus est quid maius, concesso maiori, conceditur & quod minus est; forma scilicet Rocheti iuxta morem Curiæ, Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileus viridis Episcopalis: argumentum optimum, *in c. 1. 19. quæst.... c. præcipimus*, a 1. *quæst. s.* & *in cap. ex parte de decim.* Pellis autem alba.

24 Stat ergo conclusio omnes septem suprapositas conclusiones connectens, quòd scilicet Canonici Regulares nostri, de quibus agitur, tanquam essentiales Clerici distincti à Monachis, & aliis Regularibus, vti possunt Almutiis, pellibus, Cappis, habitu, forma, & colore Clericis secularibus non prohibitis; data tamen differentia signi in toga linea, quæ est eorum essentialis habitus, qua à secularibus Clericis distinguantur: & quòd Prælati ex canonicis Regularibus, vti possunt Rocheto, more Romanæ Curiæ, Almutiis de panno super vtrumque humerum, & Cappa violacea cum pellibus albis, & Pileo viridi, si sunt Episcopi, vel rubeo, si Cardinales, more aliorum Prælatorum secularium. Quæ tamen omnia, Pater Beatissime, tuæ maximæ sapientiæ, & auctoritati, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ, ac cuiuslibet Sapientis iudicio submitto, ad laudem Dei Omnipotentis, & immaculatæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorúmque Apostolorum Petri, & Pauli, ac totius triumphantis, & militantis Ecclesiæ Dei.

Determinatio per Sanctissimum Patrem, facta in causa Habitus Prælatorum, ex Congregatione Sanctiss. Saluatoris Lateranen. Electorum.

Venerabili Fratri Zachariæ Episcopo Sebastiensi, Prælato Nostro domestico.

LEO PAPA X.

25 Venerabilis Frater. Salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum cùm ad Ecclesiam Sebastien. à Nobis, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio promotus esses in Pastorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu, qui Ordinem Canonicorum Regularium Sancti Augustini expresè professus eras, in habitu, & coloribus Prælatis secularibus de iure, vel consuetudine permissis incedere posses, prout incedebas: & cùm quæstio huiusmodi ad nos perlata fuisset. Nos causam ipsam maturè determinare desiderantes, Venerabili Fratri nostro Nicolao Episcopo Albanen. tunc titulo Sanctæ Priscæ Presbytero Cardinali de Flisco nuncupato, viuæ vocis oraculo commisimus, vt super his se diligenter informaret, & demum Nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Episcopus Nobis retulerit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia, vbi Pontifex residet, receptum fuisse, vt Canonici Regulares hu-

iusmodi

iuſmodi in Epiſcopos promoti, tam in Capella Noſtra, quàm extrà, vtantur habitibus, & coloribus, quibus vtuntur alij Clerici ſeculares in Epiſcopos promoti. Nos propterea iuxta relationem Nobis factam, vt præfertur, fraternitati tuæ viuæ vocis oraculo conceſſimus, vt habitus, & colores, quos dicti Clerici ſeculares in Epiſcopos promoti, tam in Capella Noſtra, quàm extra geſtant, geſtare poſſes; & ita etiam tenore præſentium auctoritate Apoſtolica de nouo concedimus, In contrarium non obſtantibus quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die 1. Septembr. 1519. Pontificatus Noſtri anno 7.

QVÆSITVM IV.

Quibus Inſigniis, ornamentis, & veſtibus induantur cadauera Abbatum, & Prælatorum in eorumdem funeralibus, & qua pompa ſepeliantur.

SVMMARIVM.

1. *Habitus, & Inſignia, quibus ornatur corpus, ſeu cadauer Abbatis defuncti.*
2. *Corpus Abbatis debet à dignioribus Monaſterij deferri, & officium ab Abbate aliquo, vel digniori de Collegio debet celebrari.*
3. *Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus ſint celebranda.*
4. *Abbas defunctus, ſi eſt Generalis alicuius Ordinis, debent eius exequiæ ab vno Abbate, cum quatuor aſſiſtentibus Abbatibus cum Mitra, & Pluuiali celebrari.*

1 ABbatum cadauera induuntur iiſdem veſtibus, & Inſigniis Pontificalibus, quibus Abbas viuens induebatur, dum ſolemniter celebraturus erat, nempe Caligis, Sandaliis, Amictu, Alba, Cingulo, Stola, Manipulo, Cruce pectorali, Tunicella, Dalmatica, Chirothecis, Planeta coloris violacei, Anulo, & Mitra ſimplici, & ponatur ſuper pectus defuncti Abbatis Crux aliqua, quam manibus teneat, hoc elicitur ex praxi Cæremon, Andreæ Piſcat. *lib. 1 ſect. 9. cap. 9.* vbi ait, quòd Abbas defunctus induitur Pontificalibus, eodem modo, quo Epiſcopus; at Epiſcopus ſupradictis Inſigniis Pontificalibus, & ornamentis induitur, poſtquàm defunctus eſt, ex Cæremon. Epiſcop. *lib. 2. cap. 38.* ergo & Abbas, ex quo loco à ſimili de Epiſcopo totus deſumatur modus, vel ſaltem proportionaliter, quoad ea, quæ forſitan hic deſiderantur; ſeruato tamen (ſi Abbas Regularis ſit) propriæ Religionis vſu.

2 Defuncti Abbatis cadauer debet à dignioribus Monaſterij, ſeu Collegij deferri, & officium ab aliquo Abbate ex vicinioribus (ſi haberi poterit) celebrabitur; ſin minùs à digniori illius Collegij, ex eodem Piſc. *loco cit.*

3 Exequiæ pro defuncto Abbate, ſolemniter debent ab alio Abbate celebrari; cum Oratione funebri, ab aliquo Theologo, ſiue Oratore ad hoc vocato, in fine Miſſæ, ante abſolutionem faciendam, ex eodem Andr. Piſcat. *loco citato.* Abſolutio autem in fine, debet fieri ab Abbate celebrante, & quatuor ex dignioribus illius Monaſterij, ſeu Collegij. Si Abbas defunctus, eſſet Generalis alicuius Congregationis; præter Abbatem celebrantem, quatuor etiam Abbates cum Mitra, & Pluuiali adeſſe poterunt.

DISPVTATIO XXI.

De Pontificalibus Abbatum, & Prælatorum inferiorum, quoad eorum exercitium, & actualem vſum.

QVÆS. I. Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores, Pontificalia exerceant.

I I. An Abbas præter quàm in propria Eccleſia Abbatiali, poſſit etiam in aliis Eccleſiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure ſibi ſubiectis, & in Eccleſiis communibus, Pontificalia exercere.

I I I. Vtrùm Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſias ſibi ſubiectas, & coram Epiſcop.

I V. Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis inuitati, poſſint in eorum Eccleſiis Pontificalia exercere.

V. Vtrùm Abbates Generales poſſint in omnibus ſuarum Congregationum locis Pontificalia exercere.

V I. Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm Prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

V I I. Vtrùm Abbates poſt Matutinarum, Miſſarum, & Veſperarum ſolemnia, poſſint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.

V I I I. Quibus in locis poſſit Abbas, ſolemniter populo benedicere.

I X. Vtrùm Abbates præſente Epiſcopo, vel alio maiori Eccleſiæ Prælato poſſint in ſuis Eccleſiis ſolemniter populum benedicere.

X. De præparatione Abbatis ſolemniter celebraturi, & de ordine in tali ſolemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Miniſtris vti debeat.

X I. An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vſum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Cæremoniali Epiſcoporum.

QVÆSITVM I.

Quo iure Abbates, & alij Prælati inferiores Pontificalia exerceant.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium Insignium vsus Abbatibus, non ratione dignitatis, sed ex priuilegio, & consuetudine, aut præscriptione competit.*
2 *Abbates non omnes habent eadem Insignia, sed alij plura, alij pauciora.*
3 *Quo temporis spatio vsus Pontificalium Abbatibus competere possit.*
4 *Insignia Pontificalia non sunt Ordinis Episcopalis.*

1 POntificalium Insignium exercitium, & vsum Abbatibus ex iure priuilegiario competere; non autem ratione dignitatis, euidenti concluditur ratione, quia Prælatos Episcopis inferiores, regulariter loquendo, his Pontificalibus Insigniis vti non possunt, nisi speciali Apostolicæ Sedis priuilegio muniti sint, aut ex consuetudine, vel præscriptione longi temporis, cuius non sit memoria in contrarium, illa acquisiuerint; aliàs nulla daretur differentia inter ipsos, & Episcopos.

Nec vllibi in iure hoc eis concessum reperitur, immo *in cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6.* habetur expressè id, quòd nostræ intentionis est probare: nempe, quòd Abbates, non ratione dignitatis, sed ex Romanorum Pontificum indultu Pontificalibus Insigniis vti possint; ibi enim sic legitur:

Vt Apostolicæ Sedis benignitas, quæ nonnullis Abbatibus, aliisque Prælatis, quibus non competit ex propria dignitate, concessit in Ecclesiarum suarum gloriam, & honorem, quòd Mitra, & aliis Pontificalibus vti possint, prouideat, ne inde, &c.

Ex quibus planè expressè probatur, Pontificalium Insignium vsum, & exercitium, Abbatibus non ratione dignitatis, sed iure priuilegiario competere. Ita per illum text. Franc. *ibi num* 1. & Panormitan. *in cap. clerici, il 2. num. 6. de vita, & honestate clericorum*, Andr. Barbat. *in cap. volentes, col.* 8. *de offic. legat.* & communiter Doctores; circa quod non est satis immorandum.

2 Vnde prouenit, vt non omnes Abbates eadem habeant Insignia: sed alij plura, alij verò pauciora, iuxta tenorem priuilegiorum, & prout à Sede Apostolica eis indultum fuerit: ideo si vnumquodque priuilegium percurramus, quo Pontificalia hæc Monachorum Religionibus concessa sunt, inueniemus aliquibus solius Baculi vsum; aliis verò maiora concessa fuisse, quæ omnia ex priuilegiis, *in Disputat. antecedem. Quæsit.* 1. adductis, colligi possunt.

3 Potest etiam competere ex consuetudine; vel præscriptione quadraginta annorum, cum titulo: vel si non habent titulum, per spatium tanti temporis, de 4 cuius initio non sit memoria hominum in contrarium; cùm enim hæc insignia non sint Ordinis Episcopalis, sed tantùm quædam Insignia inferioribus ad honorem suarum Ecclesiarum concedi solita, vt *cap. Abbates, & d. cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6.* nihil obstat quominus Abbates nomine suarum Ecclesiarum præscriptione acquiri possint. Ità post Innoc. Panorm. *in cap. 1. num. 9. & seq. vt lite pend. nihil in nou.* & diximus latiùs alibi.

QVÆSITVM II.

An Abbas, præterquàm in propria Ecclesia Abbatiali possit etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis ei vnitis, etiam non pleno iure sibi subiectis, vel Ecclesiis communibus Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in eo loco, in quo illis quispiam vtitur.*
2 *Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & aliorum Pontificalium.*
3 *Abbas circa vsum Pontificalium procedit à pari cum Episcopo, & cum aliis vsum Pontificalium habentibus.*
4 *Abbati in Ecclesiis, & beneficiis suæ Abbatiæ vnitis permittitur vsus Pontificalium.*
5 *Abbas potest exercere Pontificalia etiam in Ecclesiis, non sibi pleno iure subiectis.*
6 *Præpositi Canonicorum Regularium Lateranen. sunt in dignitate constituti, & possunt omnia, quæ possunt Abbates illius Religionis.*
7 *Electus legitimè ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem habet legitimum titulum Ecclesiæ, cui præficitur.*
8 *Abbates, & Priores Congregationis Canonicorum Lateranen. possunt benedicere quæcunque ornamenta, & vasa; & in solemnibus Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare.*
9 *Priuilegia Casinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononiensis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranen.*
10 *Communitas Ecclesiæ non facit, quin Prælatus (si aliunde habet potestatem exercendi Pontificalia) in eadem Ecclesia illa exercere possit.*
11 Cap. Abbates de priuileg in 6. *non obstat Abbatibus, & Prælatis præcipuè Congregationis Lateranen. quin Pontificalia exercere possint in Ecclesiis, etiam non pleno iure sibi subiectis.*

1 CErtum est de iure commmoni, quòd vsus Pontificalium denotat exercitium iurisdictionis in eo loco, in quo quis eis vtitur, vt *in cap. cùm sis, de auct. & vsu pall. vbi gloss. & in cap. 1. eod. tit.* vbi pro-2 batur, quòd Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & Insignium Pontificalium, qui extra illam ei denegatur, *vt in cap. ex tuarum eod. tit.* Sed cùm Abbas circa vsum Pontificalium pro-3 cedat à pari cum Episcopis, & cum omnibus, quibus talis vsus permissus est, vt *in cap. Apostolicæ, de priuileg. in 6.* & sicut Episcopis & Archiepiscopis de iure conceditur talis vsus, non sulùm in Ecclesia Metropolitana, & Cathedrali, sed etiam in qualibet Ecclesia suæ Prouinciæ, vt *in d. cap. cùm sis*; ita, & 4 Abbati etiam in aliis Ecclesiis, & beneficiis vnitis est permissus talis vsus, cùm etiam in ipsis locis habeat iurisdictionem.

Vnde cùm militet eadem ratio in Abbate, quæ militat in Episcopo, idem ius in eo militare debet, iuxta text. *in l. illud, ff. ad l. Aquiliam, & l. à Titio, ff. de verb. oblig.* de qua re dubium non est; quia potestas exercendi Pontificalia non solùm in Ecclesia propria, sed etiam in aliis sibi pleno iure subiectis, competere noscitur Abbatibus, per text. *in d. cap. vt Apostolica, & per cap. Abbates eod. tit. & lib.* ac per specialia priuilegia super hoc eis concessa à Sede Apostolica, de quibus *in anteced. Disp. Quæs. 1. & in præsent.*

præſent. Diſp. Queſ.7. Difficultas autem eſt, vtrùm poſſint etiam hoc facere in aliis Eccleſiis, quæ illis pleoo iure non ſobſint: & credo affitmatiuè reſpondendum, ſi id ex priuilegio illis comperat; vt conſtat ex quodam priuilegio Martini V. ſub datum Florentiæ anno 1420. Pontificatus ſui annu 3. coocelſum Abbati S. Panctatij de Florentia noſtiæ Congregatiunis Vallumbroſanæ, & ſucceſſoribus, in quo non ſolùm coucedit vſum Mitræ, Anuli, Baculi Paſtotalis, & aliorum Pontificalium; ſed etiam facultatem elargiendi populo benedictionem ſolemnem in Eccleſiis omnibus, quomodulibet ſibi ſubiectis etiam ſi pleno iore ad ipſum uoo ſpectet: cuius priuilegij tenor eſt.

Nos veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vr tu Abbas, & ſucceſſores tui Abbates dicti Monaſterij, qni pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & aliis Ponrificalibus Inſigniis liberè poſſitis vti; necnon, quòd in dicto Monaſterio, & Prioratibus eidem Monaſterio ſubiectis, & Parochialibus, & aliis Eccleſiis ad vos communiter, vel diuiſim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non ſubſinr, benedictionem ſolemnem, poſt Miſſarum, Veſperarum, & Maturinarum ſolemnia (dummodò in benedictione huiuſmodi aliquis Anriſtes, vel Sedis Apoſtolicæ Legarus præſens non fuerit) elargiri poſſiris, fel.rec. Alexandri Papæ I V. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit. *Abbates*, & aliis quibuſcunque Conſtiturionibus Apoſtolicis in contrarium editis, nequaquàm obſtanribus, vobis, & eiſdem ſucceſſoribus, auctorirate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſenrium indulgemus.

Simile ptiuilegium conceſſit Paulus I I I. Abbati Vallis Scholatium, vt habetur apud Renat. Choppinum *in Monaſt. lib.1. tit.2. n.*18. hoc etiam ſimiliter habetur io priuilegio conceſſo Abbati S. Mercutialis Foroliuij eiuſdem Noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ per Bonifaciom I X. ſub Datum Romæ anno eius 12. apud ſanctum Petrum, Kalend. Septembris.

Quo verò ad exercenda Ponrificalia in Eccleſiis communibus, conttouerſia ad præſens Romæ agitatur, & pro parte fauorabili Abbatum, & Prælatorum vſum Pontificalium exetcentium, infraſcripta conſulta quorumdam peritiſſimutum Iuriſperiturum hîc tranſcribere mihi viſum eſt; maximè cùm idem priuilegium vtendi Pontificalibus in Eccleſiis communibus, etiam noſtræ Congregationis Vallis Vmbroſæ, conceſſum ſit per Martinum V. vr paulò ſuperiùs diximus.

Papien. S. Petri in Cælo Aureo.

6 ILluſtriſſime Domine. Quòd Præpoſitus Canonicorum Regularium Lateranen. S. Petri in Cælo aureo Papiæ ſit in dignitate conſtitutus, & poſſit omnia, quæ poſſunt Abbates eiuſdem Religionis io aliis Monaſteriis, probatur eo ipſo, quòd eſt loco Abbatis, & nullum habet Superiorem in dicto Monaſterio, Abb. *in cap. cùm illorum num.*13. poſt gloſſ. *ibidem ver. Abbatem, de ſent. excom.* & Caſſan. *Catal. glor. mund. par.4. conſid.*33. vbi ait, quòd idem iudicatur de Præpoſito, quòd de Abbate circa præemineotias, quando eſt loco Abbatis.

Non enim vis conſiſtit in nomine, ſiue in Superioritate, itavt ſiue Abbas, ſiue Prior, ſiue Præpoſitus nuncupatur, ſemper dicitur in dignitate, quando eſt loco Abbatis, ex eo, quòd Monaſterium oon habet Abbatem, vr per Abb. *vbi ſup. ex c fin. de eor. ſtat. Regul.* ibi *eorum Prælatos*, vbi hac ratione vtitur verbo generali, & Butr. *d c. cùm illorum num.*35. loquens de iſtis Canonicis Regularibus non habeutibus Abbates, ſed Priores.

Quia ſatis eſt, quòd proponatur ad curam ſuper alios getendam, vt per Gemin. *conſ.*132. *n.*1. *verſ. nam licet*, ex text. *in c quamuis. de verborum ſignificat.*

Idque maximè ſtante Bulla Alexandri V I. expedita per Iulium I I. vbi Præpoſitus aliis Canonicis, & Conuentui præficitur Aret. *conſ.*23. *n.*7. Rot. *deciſ.*9. *de praben. in Nou.*

7 Et hac ratione etiam dicitur habere legitimum titulum Eccleſiæ, quia eo ipſo, quòd eſt legitimè electus per ſuos Superiores, & iuxta Conſtitutiones ſuæ Congregationis intitulatus in hac Eccleſia, & Monaſterio, ex quo non datur Monaſterium ſine Eccleſia, vt in *Ianuen. Parochialis* 23. *Martij* 1626. *&* 19. *Aprilis* 1627. *coram D. Durano*, dicitur verus Præpoſitus, & in neceſſariam conſequentiam trahit ſecum titulum verum, & dignitatem, ex eo orientem in ipſa etiam Eccleſia Monaſterio annexa, Oldrad. *conſ.*146. *num* 4. Rot. *coram Gregor. X V. deciſ.*240. *num.*27. & in *Cremonen. Canonicatus* 26. *Aprilis* 1624. *coram D. Decano.*

Itavr poſſit ius, & Iuriſdictionem ex priuilegiis Apoſtolicis competen. Abbatibus, & Superioribus dict. Congregationis exercere, etiam in hac Eccleſia ſolemniter celebran. Pontificalibus Inſigniis vtendo cum Anulo, Mitra, & Baculo argenteo, *cap. Abbates de priuil. in* 6. Specul. *de priuil. num.*6. Lap. *alleg.*19.

Siquidem Vrbanus I I I. conceſſerat Præpoſito S. Agathæ Cremoneo. indultum deferendi Baculum Paſtoralem in Proceſſionibos, & Gregorius I X. conceſſerat Præpoſito S. Crucis Mortariæ facultatem deferendi Anulum, & Baculum Paſtoralem, & conferendi ſuis Fratribus Minores Ordines; & Vrbanus V I. etiam indulſerat Priori S. Fridiani Lucæ, quòd poſſet vti Mitra, Anulo, Baculo Paſtorali, & aliis Inſigniis Pontificalibus, ac in dicto Monaſterio, & aliis ſubiectis Eccleſiis benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum, Veſperarum, & Matutinorum ſolemnia populis in eiſdem Eccleſiis coouenientibus ad Diuina, elargiri, non obſtante Conſtitutione Alexandri V I. incipien. *Abbates, & alij, &c.* & ſimiliter alij plores Pontifices alia priuilegia conceſſerunt aliis Abbatibus, & Præpoſitis dictæ Cungregationis, vt in facto.

8 Quæ omnia fuerunt, & ſunt commonicata omnibus aliis Monaſteriis per Martinum V. & ſanct. mem. Pium V. qui etiam ſpecialiter quibuſvis Monaſteriis d. Congregationis conceſſit, vt poſſent Abbates, Priores, &c. benedicere quæcunque otnamenta, & vaſa, &c. ac in ſolemnibus anni Feſtiuitatibus Miſſas, & Veſperas in Pontificalibus celebrate, ac ſolemnem benedictionem impendere.

9 Ac etiam Gregorius X V. omnia priuilegia Congregatiunis Caſinen. & Congregationis Caoonicorum Regularium S. Saluatoris Bunonien. eidem Congregationi Leteranen. communicauit: itavt non poſſit in dubium reuocari, quin iſte Præpoſitus poſſit in hac etiam Eccleſia prædicta exercere ex dictis indultis Apoſtolicis, Anchar. *d. cap. Abbates num.*2. *not.* 5. & Gemin. *num.*1. *&* 2.

Nec in contrarium faciunt literæ Ioannis X X I I. quia (vt in facto ponderatur (potiùs coadiuuant intentiooem Præpuſiti, dum nuo ſulùm præſeruant priuilegia,

priuilegia, & iura omnia, sed per eas Abbas vocatur antiquior in loco, & dignitate maior, & conceditur facultas celebrandi Missam solemnem.

Minùs etiam facit exaduersò allegata Bulla Bonifacij, quia de ea non docetur.

10 Sicuti nec valet dicere hanc Ecclesiam esse communem cum Eremitanis aduersariis ex dicta Bulla Ioannis XXII. cùm in ea concedatur illis simplex facultas celebrandi vnà cum Canonicis, & Altaria quædam assignantur pro Missis celebrandis: nec de proprietate verborum, cùm re vera sit Canonicorum, dum eorum Præpositus vnà cum ipsis Canonicis percipit in Festo Sancti Petri intra Missarum solemnia ipsis Eremitanis præsentibus in Choro, Ecclesiæ Canones debitos à Vasallis, Feudatariis, Censuariis, & Liuellariis dicti Monasterij in signum directi dominij dicti Præpositi, & Canonicorum in vim literarum Alexandri VI. & Leonis X. ad tradita per Mascard. *conclus.* 947. *de probat.* ex quibus etiam colligitur, Ecclesiam ad Præpositum, & Canonicos, etiam pleno iure spectare, gloss. *d.cap. Abbates verb. pleno iure, in addit.* & ibi Archid. *verb. pleno iure*, & Anchar. *num.* 2. *not.* 3. Franc. *num.* 1. *in gloss.* 2.

Quamuis vbi solùm esset communis, adhuc Præpositus præmissa posset ibi exercere, tum quia Ecclesia dicitur ad hoc destinata, las. *cons.* 98. *num.* 1. *lib.* 1. Bero. *cons.* 132. *num.* 8. *lib.* 3. Corn. *cons.* 222. *num* 4. *lib.* 2. Castren. *cons.* 395. *lib.* 2. *in princip. vers. illud etiam.*

Tum etiam, quia priuilegia loquuntur de Ecclesiis suis, & quod commune est, meum est etiam, vt in terminis Statuti, Cast. *cons.* 321. *lib.* 1. *vers. item, quia etiam, & cons.* 395. *in princ. vers. nam & quod lib.* 2. Surd. *decis.* 263. *num.* 7.

Quare &c.

Papien. S. Petri in Cœlo Aureo.

11 ILlustrissime, & Reuerendissime Domine. Vltra iam deducta supplicamus aduerti, quòd licèt, *cap. Abbates de priuileg. in* 6. restringat, & limitet Abbatibus, Apostolica auctoritate priuilegiatis, facultatem elargiendi benedictionem solemnem super populum in Ecclesiis, quæ ad eos pertineant pleno iure, & ibi gloss. *in verb. pleno iure*, ex persona scilicet in spiritualibus, & temporalibus, & *ibidem* additio per Archid. Alan. & Ioan. Andr. scripta esse dicatur, quòd tunc Ecclesiæ pleno iure pertineant ad Monasteria, quando in eis Sacerdotes instituunt, & omnes obuentiones percipiunt, præter stipendia Ministrorum.

Attamen quocunque modo ex prædictis, veniant verba illa *pleno iure*, secundum eiusdem *cap. Abbates*, explicanda, dicimus dictum Capitulum, illiusque dispositionem, nullateous obstare Abbatibus, & Prælatis Congreg. Canonicorum Regularium Lateranen. cùm in Apostolicis priuilegiis eis concessis vtendi Pontificalibus, & benedictionem elargiendi super populum, in Monasteriis, & eorumdem Monasteriorum Ecclesiis, specificè, & expressè derogatum legatur dictæ Constitutioni Alexandri IV. *in d.cap. Abbates*; prout claris verbis legitur in literis Apostolicis priuilegij Vrbani VI. Priori S. Fridiani concessi, *in lib. priuilegiorum, fol.* 260.

Item in priuilegio Apostolico Sixti Papæ IV. Præposito S. Mariæ Pacis de Vrbe concesso in eodem *libro fol.* 369.

Item ex priuilegio Apost. Innocentij VIII. singulis Prælatis Congreg. Canonicorum S. Saluatoris, in eodem *libro, fol.* 377. Itaut cùm ex indultis Apostolicis priuilegia vni Monasterio concessa, ad alia extendantur; & ex literis Apostolicis Gregor. XV. priuilegia Canonicorum S. Saluatoris sint communicata singulis Prælatis Congreg. Lateranen. consequens est, *d.cap. Abbates*, non obstare Præposito Monasterij S. Petri d. Congreg. Lateranen. quin in eiusdem Monasterij Ecclesia Pontificalibus vti, & benedictionem elargiri in populum possit, ex iam deductis. Quare, &c.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas possit exercere Pontificalia extra Ecclesias sibi subiectas, & coram Episcopo.

SVMMARIVM.

1 *Abbati non licet Mitram, & alia Pontificalia deferre, nisi in locis suæ iurisdictionis.*
2 *Rex non patitur, vt Diadema Regium in suo regno ab alio deferatur.*
3 *Ioan. Andr. sententia, quoad exercitium Pontificalium, quomodo sit intelligenda.*
4 *Pontificalium vsus, si simpliciter concedatur Abbatibus, an illis vbique vti possint.*
5 *Abbas habens vsum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monasterium, potest illis vti.*
6 *Pontificalium vsus, an extra Monasterium Abbatibus competat*, & num. 7. 8. 9. & 10.

ABbati non licet Mitram & cætera Pontificalia Insignia deferre, præterquam in locis suæ iurisdictionis, & dignitatis. Quia Archiepiscopo prohibetur, vt faciat Crucem in aliena Prouincia ante se deferre, *cap.* 1. *vt lit. pend. cap. antiqua, de priuileg. Clem. Archiepiscopo, de priuileg.* 1

Item non licet Archiepiscopo in aliena Prouincia Pallium gestare, *cap. ad honorem, cap. ex tuarum, de auctorit. & vsu Pall.*

Neque etiam Rex pateretur, Diadema Regium ab alio in suo regno deferri. Denique consuetudine Ecclesiæ receptum est, vt inferior, accedente Superiore, Insignia sua deponere debeat, *can. denique* 21. *dist. cap. volentes, de offic. legat. d.cap. antiqua, de priuil. l. fin. de offic. Proconsul.* 2

Ita pariter dum adest Episcopus, Abbas tanquam eius inferior, Mitram, aliáque Insignia, sibi ex priuilegio competentia, demittere debet. Ioan. Andr. *in cap. cùm contingat de ætat. & qualit. in cap. Abbates de priuileg.* ait, inspiciendum esse tenorem priuilegiorum: ideo puto intelligendum esse in loco, vbi nec ex priuilegio, nec ex alia ratione potest illa deferre, vt alibi ostensum est, & ostendemus infrà; præcipuè cùm de Conciliis Generalibus, & Synodis sermo erit. 3

Vnde si Abbatibus concessus est Pontificalium Insignium vsus in suis Ecclesiis, tunc non poterunt eis vti in alienis Episcopo subiectis: quia tenor priuilegij vltrà extendi non debet. Si verò vsus Pontificalium in priuilegio simpliciter, absque loci determinatione conceditur, ait, posse Abbates illa gestare, etiam extra proprias Ecclesias, & in locis non exemptis; nec integrum esse Episcopo id eis prohibere, ex quo tenor priuilegij, vel ius non restringit eos ad certum locum, cuius generis priuilegia numquam vidi. Distinctionem hanc probant Lapus de Castelliono, *alleg.* 19. *incip. an Abbas*; subdens, quòd si Abbas habet ius vtendi Pontificalibus in suo Monasterio, inuitatus ad aliud Monasterium, poterit in Pontificalibus celebrare, si Monasterium, ad quod inuitatur, est exemptum; ita etiam Philipp. Franc. *in cap.* 4 5

cap. vt Apostolica, num. 5. & 6. de priuileg. in 6.

5 Abbatibus vsus Pontificalium intra eorum Monasteria concessus est, non autem extra, nisi ex priuilegio Sedis Apost. aliter dispositum fuerit, vt optimè resoluit Gemin. *in cap. vt Apostolica, n. 8. de priuil. in 6.* vbi aduertit formam priuilegiorum Sedis Apost. circa vsum Pontificalium, attendendam esse: itaut si Abbati concessus sit vsus Pontificalium simpliciter in suo Monasterio, illis vllo modo vti poterit extra suum Monasterium; eo quòd tale Pontificalium exercitium ad proprias Ecclesias restrictum sit in fauorem Episcoporum, quippe quorum respectu communi iure actus Pontificales proprij esse debent: ac proinde eorum iuri inferiores præiudicare non possunt.

Ex quibus infertur primò, minimè licere Abbatibus, & aliis Prælatis Episcopo inferioribus, Mitræ vsum exercere extra suas Ecclesias; cùm enim appel-7 latione Pontificalium Mitra contineatur, vt dictum est: & suprà *hoc Quæsito* firmatum habeamus, Pontificalia extra suas Ecclesias exercere non posse Abbates; igitur nec vsum Mitræ; quam illationem probat expressè textus *in cap. vt Apostolica, de priuileg. lib. 6. in fin.* quatenus expressè concedit Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, si sunt exempti, in Prouincialibus, & Episcopalibus Conciliis vti posse Mitris auriphygiatis, non habentibus laminas, aut gemmas; in aliis verò locis exemptis, & non exemptis Mitris vti licere illis, prout concessa eis à Sede Apostolica indulta permittunt; ergo si talia indulta id non permitterent, minimè liceret eis Mitris vti extra suas Ecclesias, præterquam in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus, quæ exceptio in aliis firmat Regulam in contrarium, vt omnia iura clamant.

Secundò, ex dictis infertur, minimè licere Abbatibus, quibus simpliciter intra suas Ecclesias Pontificalia Insignia concessa sunt, Baculum Pastoralem 8 gestare, ex eo, quia huiusmodi Baculus nedum signum honoris est, sed dignitatis, & potestatis pastoralis; nam in traditione eiusdem Baculi, à consecratore dicitur. *Accipe Baculum pastoralis officij, vt sis in corrigendis vitiis piè sæuiens*; vel in libello, qui *Ordo Romanus* inscribitur. *Accipe Baculum pastoralis officij, potestatem ligandi, atque soluendi; vt sis in corrigendis vitiis perseuerans, &c.* Ecce quomodo Baculus non ornamenti, sed potestatis, & Regiminis pastoralis signum est; ergo nequeunt Abbates vigore priuilegiorum, quibus simpliciter Pontificalium vsus illis conceditur, Baculum extra proprias Ecclesias, & loca, deferre, vt bene notat Duran. *de ritibus Eccles. lib. 2. cap. 9. num. 38.*

Tertio infertur posse Abbatem deferre insignia Pontificalia in Ecclesia exempta, licèt priuilegium dicat, vt deferat in suo Monastrio, & tunc deferre 9 poterit prædicta insignia Pontificalia extra Monasterium in Ecclesia exempta, quando vsus eorum Pontificalium fuit simpliciter concessus, ita Augustinus Barbosa *lib. 1. de Iure Eccles. cap. 17. num. 58.*

Limita tamen, vbi aliter à Sede Apostolica indultum fuerit, & ex speciali priuilegio concessum; sicuti videmus indultum Abbatibus Canonicorum Re-10 gularium Congregationis Lateranen. & eorum priuilegia communicantibus, qui in processionibus suarum Ecclesiarum, diebus solemnibus, Baculum pastoralem extra easdem Ecclesias, deferre possunt, ex speciali gratia Vrbani III. Præposito Sanctæ Agathæ Cremonæ directo, quod habetur *in libro priuilegiorum dictæ Congregationis, fol. 214.* cuius priuilegij tenor hic inseritur.

VRBANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Lanfranco Præposito S. Agathæ Cremonæ, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

CVm fel. mem. Alexander, & Lucius prædecessores Nostri, sicut ex eorum literis manifestè Nobis innotuit, prædecessori tuo, quam tibi de benignitate Apostolicæ Sedis induls imus, vt in processionibus Ecclesiæ vestræ diebus solemnibus deferatis Baculum pastoralem; Nos eisdem prædecessorum Nostrorum vestigiis inhærentes, eumdem Baculum diebus ipsis in processionibus deferendi, liberam, tibi, tuisque successoribus concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum, Datum Veronæ, 4 Kalend. Iulij.

Tertiò, & vltimò infertur, Abbates, & alios Prælatos Episcopis inferiores, non solùm Mitræ vsum non posse exercere, & Baculum pastoralem ge-11 stare: sed neque etiam quæcunque Pontificalia exercere extra suas Ecclesias. Nomine autem actuum Pontificalium, intelligitur Ordinum Minorum collatio, Ecclesiarum, Altarium, Vasorum, & Campanarum consecratio, aut reconciliatio, populi solemnis benedictio, Cœmeterij, & secundum quosdam, etiam Corporalium, aliorúmque Altaris paramentorum benedictio, vt colligitur ex gloss. *verb. Pontificalibus in extrauag. suscepti regiminis, de electione*, Mar. Alter. *de censur. tom. 2. disput. 16. de susc. cap. 3. vers. quæris aliquis*, Paul. Laym. *in qq. Canon. de Prælat. Eccles. elect. quæst. 224. in prin.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ab aliis Abbatibus, vel Prælatis exemptis, inuitati, possint in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates inuitati à Prælatis exemptis, possunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere.*
2 *Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur.*
3 *Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Ordines Minores conferat, potest illos conferre.*

AD propositam dubitationem, Respondeo, licitè Abbates posse in locis ab ordinariorum iurisdictione exemptis, si ab eorum Prælatis inuitentur, 1 Pontificalia exercere. Et præter ea, quæ dicta sunt in *antecedentibus Quæsitis*, & dicentur *in sequentibus*, & *in 5. tom. in Disput. de Sacramen. Ord.* Moueor etiam, quia Concil. Trid. *Sess. 6. de reform. cap. vlt.* prohibens Episcopis, ne in alterius Diœcesi Pontificalia

ficalia exerceant, requirit Ordinarij loci licentiam.

At Abbates & alij Prælati exempti habent iurisdictionem quasi Episcopalem, seu Ordinariam: & proinde Ordinarij etiam appellantur, Nauarr. *cons.9. tit.de priuileg.* Flamin. Paris. *de resign. benef. lib 3.* 2 *quæst.11.* Dec. *cons. 121.* Panorm. *cap. vt famæ, num.6. de sent. excom.* & alij apud Erasm. Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part.1. quæst.1. num.9.* & probauimus latè supra *in Disput.1. Quæsit.3.*

Inuitati igitur Abbates à Prælatis extraneis exemptis, quasi Episcopalem iurisdictionem habentibus, 3 poterunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere, vnde Graff. *part.2.decis. aur lib.1. cap.10. num.2.* ait, quòd Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Minores Ordines conferat, possit illos conferre, sicut Episcopus ab alio Antistite inuitatus, hoc facere potest. Sed de hac re, *in 2. tom. in Disp. de Sacrament Ordin.* fusiùs.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Generales possint in omnibus suarum Congregationum locis, Pontificalia exercere.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiscopus non potest in Ecclesiis suorum Suffraganeorum, absque ipsorum licentia, Pontificalia exercere.*

2 *Abbates Generales possunt in omnibus suarum Congregationum Ecclesiis, Pontificalia exercere.*

3 *Abbates locales Generalibus Ordinum subditi sunt sicut Monachi ipsi.*

4 *Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus Localibus, possunt in Monasteriis eorum Pontificalia exercere.*

PRo ratione dubitandi, videtur dicendum quòd non; nam Generales solent Archiepiscopis, seu Primatibus comparari, vt in simili, per Suar. *de Relig. tom.4. tract.8. lib.2. cap.2. num.11.* At Archiepiscopus, seu Primas non potest in Ecclesiis suorum 1 Suffraganeorum, absque ipsorum licentia, Pontificalia exercere, per text. *in cap. sicut vnire, de excess. Prælat.* facit text. *in cap. pastoralis de offic. Ordin. can. nullus Primas.9. quæst.2.* Ergo pariter nec Abbates Generales possunt in Ecclesiis suarum Congregationum, absque licentia Abbatum Localium, Pontificalia exercere.

Contrarium tamen, extra controuersiam, est. Nam Abbates Generales in omnibus Congregationum 2 suarum Ecclesiis, & locis, Pontificalia exercere possunt: quippe qui sunt immediati illorum Superiores, sicuti Abbates Locales; vt patet ex vsu, & institutione singularum Religionum; Abbates enim Locales tam exactè, & perfectè Generalibus, vel Prouin- 3 cialibus, aut Nationalibus Prælatis, vbi extant, & Prouinciales, seu Nationales Generalibus subditi sunt, sicut minimi Religiosi suo Abbati Locali; perfectè autem eis subiecti esse non possent, nisi vniuersalium Prælatorum iurisdictio ad omnes, & singulos respectiuè descenderet, & in omnibus, & singulis suarum Congregationum Ecclesiis iurisdictionem exercere possent, vt alibi latiùs ostendimus.

His igitur sic stantibus, patet Abbates Generales ad hoc vt possint in omnibus suorum Ordinum Ec- 4 clesiis, & locis Pontificalia exercere, nulla Localium Abbatum licentia indigere; immo ipsi Generales, si velint, poterunt eisdem inferioribus Abbatibus facultatem Pontificalia exercendi adimere, vel limitare, vt diximus *in tract. de priuileg.*

Nec obstat, quod Abbates Generales comparentur Primatibus; quia licet Ecclesiæ Romanæ exemplo, ad denotandum Hierarchicum Ordinem Prælatorum in Religione dispositum; hæc comparatio aliquo modo videatur locum habere; non tamen omnino eodem modo comparantur Abbates Regulares, sicut Episcopus ad Archiepiscopum, & Archiepiscopus ad Primatem, seu Patriarcham; sed Prouincialis, seu Nationalis Prælatus (Nam Prouinciales in Religionibus non Mendicantibus parum sunt in vsu) immediatè suam iurisdictionem in Ecclesiis suæ Prouinciæ, vel Regni, aut Nationis, æquè ac proprius Abbas Localis, & Generalis æquè ac Prouincialis, vel Nationalis, ac Localis Abbas, exercere possunt, vt diximus.

Si petas, an generales habeant vsum Pontificalium, ex vi sui Generalatus, vel Abbatiæ. Respondeo, habere vsum Pontificalium, quatenus Abbates sunt: ideo omnes Generales Congregationum Monachalium sunt Abbates, & Generalis nostræ Congreg. Vallis Vmbrosæ, vt Abbas S. Saluij habet prædictum vsum, vt sequens Bulla Bonif. IX. ostendit.

Exposcit vestræ deuotionis sinceritas, & Religionis promeretur honestas, vt tam vos, quos speciali deuotione prosequimur, quàm Monasterium vestrum dignis honoribus attollamus. Hinc est, quòd Nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt tu fili Abbas, & successores tui Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, & Baculo, ac aliis Pontificalibus Insigniis, liberè possitis vti, necnon in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, ac Parochialibus, & aliis Ecclesiis ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus, quamuis vobis pleno iure non subsint, Benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinorum solemnia, dummodo in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostolicæ Legatus præsens non fuerit, elargiri possitis, felicis recordationis Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit. *Abbates*, & aliis quibuscunque Constitutionibus Apostolicis in contrarium editis, nequaquam obstantibus, vobis & eisdem successoribus. Auctoritate Apostolica, de speciali gratia, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, 5. kal. Maij, Pontificatus nostri anno 9.

Asseruatur in libro authentico manuscripto priuileg. nostræ Congregat. in Archiuio Vallis Vmbrosæ existenti.

QVÆSI

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates tempore Capituli tam Generalis, quàm prouincialis, Pontificalia exercere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tempore Capituli ab eorum dignitatibus, & muneribus absoluuntur.*

2 *Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non possunt Pontificalia exercere.*

1 PRo explicatione huius Quæsiti sciendum est, quòd in Religionibus Monachalibus, ac etiam Canonicorum Regularium, ex præscripto Constitutionum, solent Abbates, tempore celebrationis Capituli per Præsidentem eiusdem Capituli ab eorum munere, ac dignitate absolui; vt obseruatur in nostra Congregatione, in qua singulis bienniis Capitulum Generale celebrandum est, vt patet in nostris Constitutionibus, *cap.* 1. Ac in eodem Capitulo Præsidens Generalis totius Congregationis omnes & singulos eius Abbates Visitatores, Priores, ac alios Officiales ab eorum officiis, & dignitatibus absoluit, vt patet in earundem Constitutionum, *cap.* 15.

Idem seruatur apud Patres Congreg. Casinen. vt habetur in eius Constitut. *part.* 1. *cap.* 10. & in Congreg. Cælestinorum, vt in eorum Constitut. *tract.* 2. *cap.* 7. *part.* 2. & in Congreg. Montis Oliueti, *part.* 1. *cap.* 6. Constit. ac in singulis aliis Religionibus, in quibus Abbates ad tempus creantur.

His igitur sic stantibus, dubitatur vtrùm Abbates, eo tempore, quo ab Abbatiis absoluti remanent, vsquequò denuò ad illas assumantur, valeant interim

2 licitè Pontificalia exercere. Et respondetur negatiuè; quia per huiusmodi absolutionem priuantur, & cessant à munere, & dignitate Abbatiali. At priuilegia Pontificalium vsum, & exercitium concedentia; siue ea in corpore iuris clausa sint, siue non, huiusmodi exercitium Abbatibus tantùm concedunt: ergo cessante dignitate, & officio, cessat etiam omnis facultas, quæ eorum intuitu eis competebat; ac statim vt Monachus desinit esse Abbas, amittit vsum priuilegiorum, quæ sibi tanquam Abbati competebant: & hoc testatur vsus, & consuetudo ipsarum Religionum.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, possint in Pontificalibus benedictionem populo elargiri.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio, quæ populo in Missa elargitur; quædam simplex, quædam solemnis.*

2 *Abbates quo tempore possint solemnem benedictionem populo elargiri.*

3 *Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia.*

1 PRo huius quæsiti intelligentia præmitto duplicem esse benedictionem, quæ in Missa populo elargitur: quædam enim est simplex, quæ fieri potest à quocunque simplici Sacerdote, absente Episcopo, vel cùm præsens est, ipso annuente, *can. ecce* 95. *dist.*

Quædam est solemnis, quæ fit cum illa solemni ratae, *Adiutorium nostrum, &c.* & hanc benedictionem solemnem possunt Abbates fidelibus intra eorum Ecclesias existentibus, post Missarum solemnia, Vespertinas, ac Matutinas horas elargiri, ex Apostolicæ Sedis priuilegio, vt patet ex *cap. Abbates, de priuileg. in* 6. vbi habetur, quòd Abbates, quos Apostolica Sedes in exhibitione benedictionis super populum, speciali priuilegio insigniuit, in Ecclesiis, quæ ad eos pertinent pleno iure, quando in eis Diuina Officia celebrant, possunt post Missarum solemnia, & Vespertinas, ac Matutinas laudes benedictionem solemnem supra populum elargiri. Est etiam communis sententia omnium Doctorum ibidem scribentium.

3 Idipsum probatur ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apost. Abbatibus, & aliis Prælatis, quorum aliqua hic insinuanda sunt; & primò Abbates, & Prælati Congreg. Canonicorum Regularium, à multis Summis Pontificibus habent, vt post Missarum Vesperarum, & Matutinarum solemnia benedictionem solemnem populo impertiantur; ita habetur ex Bulla Innoc. VIII. sub Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno 1489. pridie Idus Nouemb. Pontif. sui anno 6. quæ incipit, *Exposcit vestræ deuotionis*, quæ legitur *in libro priuilegiorum dictæ Congreg. pag.* 377. & ex Bulla Alexandri VI. sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno 1493. die 8. Maij, Pontif. sui anno 1. quæ incipit. *Cum sicut dilecti filij, in eodem libro pag.* 382. & ex Bulla Leonis X. sub Dat. Cornetl, anno 1517. 3. Idus Octobr. Pontificatus sui anno 5. quæ incipit. *Ex Superna Maiestatis prouidentia, in eod. lib. priuileg. pag* 415. & ex Bulla Pij V. sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum anno 1566. 16. Kalend. Februar. Pontificatus sui anno 1. quæ incipit. *Æquum reputamus, & rationi consonum, in eodem lib. pag.* 540.

His, & similibus priuilegiis gaudent Abbates Casinen. per speciales Sedis Apostol. concessiones, & primò, ex Bulla Vrbani II. sub Datum Saletni, 18. kalend. Octobr. anno 1092. Pontif. sui anno 5. quæ incipit, *Reuerendissimo Patri*, extat in Monasterio Sanctiss. Trinit. Cauens. & ex Bulla Pij IV. sub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno 1565. die 6. Iulij, quæ incipit. *Sedis Apostolica circumspecta*, habetur *in tom.* 2. *Bullar. Nou.* Laërt Cherub. *Constitut.* 37. eiusdem Pontific. & ex Bulla Eugenij IV. sub Datum Floren. anno Dom. 1442. 7. Kalend. Iulij. Pontif. sui anno 12. quæ incipit. *Sacra Religionis zelus*, apud Roderic. *in noua collect. priuileg. tom.* 2. *Bull.* 16. eiusdem Eugenij V.

Idem etiam concessum fuit Abbatibus Congregat. Camaldulen. à Leone X. vt habetur in Compendio Rot. *tit. Abbas*, §. 4.

Et nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ Abbatibus plura Sedis Apostolicæ diplomata, eamdem benedictionem Pontificalem post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, ab eisdem Abbatibus populo elargiendi, facultatem concedunt. Ex quibus infrascripta hic recensere mihi visum fuit; primum est, Vrbani V. sub Datum, apud Villam Nouam Auenioni, 18. kalend. Octobris, anno 1373. Pontificatus sui anno 1. incipit. *Sinceræ deuotionis affectus*, & habetur cum aliis hic citandis *in Libro authentico priuilegiorum nostræ Congregationis, & in Archiuio Sancti Michaelis de Passimano*, cuius Abbati prædictum priuilegium donatum fuit.

Aliud simile diploma Abbati sancti Saluij prope, & extra mœnia Florentiæ, concessit Bonifacius IX. sub Datum Romæ, apud sanctum Petrum 5. Kalend. Maij, Pontificatus sui anno 1. quod incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas.*

Hh Extat

Extat eiusdem Pontificis alia Bulla, eiusdem tenoris, Abbati sancti Mercurialis de Forolíuio directa, quæ incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*, sub Datum Romæ, apud S.Petrum, Kalendis Septembr. Pontific. sui anno 12. Gregorius X I. sub Datum Auenion. 11. Kal. Iulij, Pontif. sui anno 2. Aliud simile priuilegium, quod pariter incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*, concessit Abbati Vallis Vmbrosæ, anno 1372. Similiter Martinus V. sub Datum Florentiæ, 5. Kal. Maij, Pontificatus sui anno 3. Domini verò anno 1420. eiusdem Benedictionis Pontificalis munus impertiuit Abbati Sancti Pancratij Florentiæ, vt legitur in Bulla propria, quæ etiã incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*, ab eodem Martino V. data est alia Bulla Abbati Sanctissimæ Trinitatis Florentiæ eiusdem tenoris, & eodem ferè tempore, dum Florentiæ moraretur, quæ pariter incipit. *Exposcit vestræ deuotionis sinceritas*, Abbatibus Cistercien. eandem solemnem benedictionem populo elargiendi facultas concessa fuit ab Innocentio V I I I. sub Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, anno 1489. die 9. Aprilis, Pontificatus sui anno 5. per Bullam incip. *Exposcit tuæ deuotionis sinceritas*. Refertur in noua *Collect. Bullar. Apostol. pro Regular.* Roderic. *Bulla* 5. dicti Pontificis.

Pro Congregatione Cælestinorum, vltra priuilegium Cælestini V. eorum Institutoris, Eugenius I V. cõcessit Abbati Sancti Spiritus de Sulmona, eiusdem Congregationis Generali, vt possit solemnem benedictionem in Missa, ac Vesperis, & Laudibus elargiri, anno Domini 1434. 5 Kalend. Nouembris, Pontificatus sui, anno 4. quod priuilegium refert Roderic. *loc. cit. Bull.* 18. eiusdem Pontificis.

Eodem priuilegio insignitus est Abbas Montis Virginis, ex Bulla Vrbani I V. sub Datum apud Vrbem Veterem, 2. Idus Septembris, Pontificatus sui, anno 3. quæ incipit. *Ecclesia Romana velut*, & legitur *in tom. 1. Bullar. noui*, Laërt. Cherub. *Constitut. 6.* eiusdem Vrbani I V.

Abbati Valliscolarium in Gallia priuilegium Populo post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnia, solemniter benedicendi, elargitus est Paulus I I I. die 13. Maij, anno 1539. ita testatur Renat. Chuppin. *lib. 1. Monast. tit. 2. num.* 18. Eodem priuilegio potitur Abbas Sancti Germani de Pratis, Lutetiæ Parisiorum, per Bullam Alexandri I I I. editam anno 1167. die 3. Augusti, sub Datum, apud Tusculanum, quæ habetur in Archiuio eiusdem Abbatiæ Sancti Germani, vt fatetur idem Renat. Choppin. *loco cit. & in 2. lib. Ecclesiast. Polit. forens.*

Q V Æ S I T V M VIII.

Quibus in locis possit Abbas solemniter Populo benedicere.

S V M M A R I V M.

1. *Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi, non potest extra Ecclesias sibi subiectas, illo vti.*
2. *Quænam Ecclesiæ dicuntur Abbatibus pleno iure subiectæ.*
3. *Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Ecclesia, potest etiam vti benedictione Pontificali.*
4. *Abbas transiens per loca extra suam iurisdictionem, rogatus à deuotis personis, potest illas absque solemnitate, & absque animo exercendi iurisdictionem, licitè benedicere.*
5. *Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam, & ab eo recedendo post eiusdem Missæ celebrationem, transeuntes per Ecclesiam possunt populum benedicere.*
6. *Abbates cùm ad solemniter celebrandum accedunt, non debent à sua domo associari, nec excipi.*
7. *Abbas in sua propria Ecclesia præsente Episcopo sedere debet in sede inferiori, siue à sinistris Episcopi.*
8. *Abbas secularis in sua Ecclesia dum solemniter diuinis interest, potest suos Canonicos ad sibi assistendum assumere.*

Respondeo dicendo, quòd inspiciendus est tenor priuilegij. Nam si Summus Pontifex concederet Abbatibus priuilegium simpliciter populo benedictionem solemnem elargiendi, huiusmodi priuilegium non extenderetur extra Monasterium, & Ecclesias, ac loca ipsis Abbatibus pleno iure subiecta; quia, cùm tale priuilegium tendat ad diminutionem Episcopalis auctoritatis, strictè interpretari debet, vt minùs lædat: ex illo generali principio *in Disputatione de priuilegiis*, posito: nempe priuilegia in præiudicium tertij vergentia, esse restringenda, quantum eorum verba patiuntur, non autem amplianda. gloss. *in cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Non poterunt igitur Abbates alibi publicè, aut per vias, aut Ciuitates, aut Villas, aut Castra, ita solemniter populum benedicere; nam alias delinquerent, nisi ex speciali priuilegio hanc potestatem essent consecuti, Azor. *instit. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 20. q. 7.* D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 27. in fin.* Syluest. *in verb. Abbas, quæst. 2.* & fuit decisum à Sacra Rota *in vna Salamantina iurisdict. 3. Iulij*, 1580. *coram Seraphino.* 1

Ecclesiæ autem dicuntur Abbatibus pleno iure subiectæ, quæ tam in his, quæ ad spiritualium, quàm in iis, quæ ad temporalium rerum administrationem pertinent, sunt in cura, & potestate ipsorum Abbatum, & Monachorum, vt per gloss. *in d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, & ibi communiter Doct. 2

Notandum est autem, quòd ex priuilegio possunt Abbates huiusmodi solemnem benedictionem populo date, non solùm in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis, verùm etiam in Ecclesiis, quæ sibi subsunt, quamuis non pleno iure, ex indulto Bonifacij I X. *sub* Datum Romæ, Pontif. sui anno 12. his verbis.

Abbates dicti Monasterij, qui pro tempore fuerint, Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Insigniis vti liberè possitis, necnon quòd in dicto Monasterio, & Prioratibus eidem Monasterio subiectis, ac Parochialibus, & aliis Ecclesiis ad vos communiter, vel diuisim pertinentibus; quamuis vobis pleno iure non subsint, &c.

De qua re etiam alibi.

Posset autem Abbas, in Ecclesia aliena celebrans, vti benedictione Pontificali, cum verbis, *Sit nomen Domini benedictum, &c.* quia illa est potiùs Ordinis, quàm iurisdictionis: nam si potest in aliena Ecclesia, absque Ordinarij licentia, celebrare, poterit etiam benedictionem Pontificalem dare, cùm sit accessorium, & consequens ad illam celebrationem, per *cap. cùm licet*, & ibi gloss. *de regul. iur. in 6.* Atque ita quoad Episcopos resoluit Piasec. *in praxi noua Episc. part. 1. cap. 2. num. 3. versic. benedicit*; ac fuisse conclusum Neapoli, coram aliquibus Prælatis, asserit Ricc. *in prax. aur. resolut. 203. num. 5.* Vnde idem dicendum puto de Abbatibus; non enim est aliqua ratio, quæ videatur suadere, id in eis esse restringendum. Et sicut etiam Episcopus, transiens per alienam Diœcesim, rogatus à deuotis personis, illas absque solemnitate benedicens, & absque animo iurisdictionem exercendi, 3 4

exercendi, nullam pœnam incurrit; vt post Anchar. & Suar. censent Marc. Anton. Genuen. *in Manual. Pastor. cap. 63. num. 4.* & D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 27. num 65.* Idem etiam puto dicendum de Abbatibus, cùm eadem ratio militet.

5 Dico etiam, quòd ipsimet Abbates, tam accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam habitu domestico, quàm ab eo recedendo post eiusdem Missæ Pontificalis celebrationem, vel transeuntes per Ecclesiam, possunt benedictionem populo præsenti elargiri; quia cùm possint maius, quòd est benedicere populum solemniter in Missa, poterunt etiam minus, quòd est, transeundo per Ecclesiam, tradere huiusmodi benedictionem: maximè cùm hæc benedictio non sit solemnis, sicut ea quæ datur in Missa Pontificali. Si dicas, priuilegia hoc eis non concedunt. Respondeo, eadem priuilegia concedere eis celebriorem, quæ est illa solemnis in Missa; ergo videntur etiam concedere eis minorem; nec inde alicui vllum præiudicium infertur.

Præterea omnia prædicta expressiùs probari videntur ex priuilegio Vrbani II. &c. Quod hodie omnibus ferè Abbatibus per communicationem est commune, in quo Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis de Caua concessit, vt possit omnia in suos subditos, quæ possunt Episcopi in suos, quibusdam exceptis, in quibus non includitur facultas populum benedicendi; ergo sicut Episcopi possunt huiusmodi benedictionem populo elargiri; ita etiam poterunt Abbates.

Non tamen debent Abbates associari ex sua domo, nec excipi eum ad Pontificaliter celebrandum accedunt, quia Cæremoniale de Episcopis loquens in huc casu non comprehendit Abbates, ita sacra Rituum Congregatio *in Hispan. S. Ioannis de Peña 11. Decembris 1613.* & D. August. Barb. *de iure Ecclesf. lib. 1. c. 17. num. 111.* Quo in loco aduertit Abbatem in Ecclesia suæ iurisdictioni subiecta præsente Episcopo, sedere in sede inferiore Episcopi, & sine ornatu, aut à sinistris apud Episcopum, vel à conspectu Episcopi, in loco tamen inferiore respectu Sedis Episcopi; ita declarasse fatetur eamdem sacram Congregat. *in Aquilana 18. Martij 1617.* Absente verò Episcopo Abbas Ecclesiæ secularis Collegiatæ ab Ordinario exemptæ, & Sedi Apostolicæ subiectæ immediatè vsum Mitræ habens, potest, dum in tali Ecclesia diuinis solemniter interest, suos Canonicos assumere ad sibi assistendum, & eamdem in illos iurisdictionem exercere, quam Episcopus exercet in suos. Eadem Sacra Rituum Congr. *in Alexandrina Sancti Petri in Bnegolio 7. Februarij 1604.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates præsente Episcopo, vel alio maiori Ecclesiæ Prælato, possint in suis Ecclesiis solemniter populum benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Prælatis, solemniter populo benedicere.*
2 *Minor non debet maiorem benedicere.*
3 *Abbates in suis Ecclesiis Missam Pontificalem celebrantes, possunt solemniter populum benedicere.*
4 *Abbates ex speciali priuilegio possunt populo benedicere solemniter, etiam coram Episcopo, & aliis maioribus Prælatis.*

De iure communi Abbates nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Ecclesiæ Prælatis, benedictionem solemnem populo elargiri, *can. ministrare, 16. q. 6. can. cum ad celebrandas,* iuncta gloss. *de consecr. dist. 1.* Ioan. Andr. *in addit. ad gloss. cap. Abbates, verb. solemnitatem, de priuil. in 6.* quia minor non debet maiorem benedicere, *can. denique 21. dist.* vbi hoc probatur exemplo Melchisedech, qui prout legitur in Epist. S. Pauli ad Hebr. 7. benedixit minori, scilicet Abrahæ. 1 2

Iuri etiam communi consona sunt quamplurima priuilegia, per Sedem Apost. Abbatibus concessa, vt possint solemniter in Ecclesiis sibi pleno iure subiectis populum benedicere; & in his addita est clausula, *Dummodo in benedictione huiusmodi aliquis Antistes, vel Sedis Apostol. Legatus præsens non fuerit.* Ita habetur in priuileg. Bonifacij IX. sub Dat. Romæ, anno eius 12. Abbati S. Mercurialis de Forolinio, Ordinis Vallis Vmbrosæ, concesso; & in priuileg. Martini V. sub Dat. Floren. anno 3. sui Pontif. Abbati S. Pancratij eiusdem Ciuit. Ordinis Vallis Vmbrosæ, elargito, & in alio Indulto eiusd. Pontif. sub Datum Floren. eodem anno 3. sui Pontif. anno Dom. 1420. Abbati Sanctiss. Trinitatis Floren. eiusdem Ordinis Vallis Vmbrosæ, concesso, quæ habetur *in lib. priuileg. Congreg. Vallis Vmbrosæ authentico,* de quibus supra *in Quæst. 7.* etiam egimus. 3

Ex speciali tamen priuilegio possunt Abbates benedicere solemniter populo, etiam præsentibus quibuscunque Ecclesiæ Prælatis, vel etiam Sedis Apostol. Legatis; sicut concessit Sixtus IV. sub Datum Romæ apud S. Petrum, an. Dom. 1483. 17. Kal. Octob. Pontific. sui anno 13. Præposito, siue Abbati S. Mariæ Pacis Romæ Congreg. Canonic. Regular. Lateran. vt in his verbis ad rem nostram spectantibus legitur; 4

Ipséque Præpositus dictæ Præposituræ, qui pro tempore fuerit Mitra, Anulo, Baculo, & aliis Pontificalibus Insigniis, etiam vti, necnon in dicto Pacis Templo, ac intra septa dicti Monasterij benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinarum solemnia, etiam si in benedictione huiusmodi aliquis Antistes Cardinalis, vel Sedis Apost. Legatus præsens fuerit, elargiri liberè, ac licitè possit, & valeat fel. rec. Alexandri Papæ IV. prædecessoris Nostri, quæ incipit, *Abbates,* & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Congreg. prædictorum iuramento, confirmatione Apostol. vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, pariter & indulgemus.

Ita habetur *in lib. priuileg. dictæ Congregationis Canonicorum Regularium, fol. 369.*

Et hoc priuilegium praxi demandatum fuisse coram duodecim Illustriss. Cardin. anno Dom. 1614. die 2. Iulij, in festo Visitat. B. Virginis post Cappellam solemniter habitam in Sacello B. Mariæ Pacis Romæ per Reuerendiss. Dominum Ioannem Chrysostomum Neapolitanum loci Abbatem, post Missam solemniter cum Insigniis Pontificalibus decantatam, iuxta formam priuilegij suprà allati, testatur Gabr. Pennot. *in sua Tripart. Hist. lib. 3. cap. 33. num. 4.*

QVÆSITVM X.

De præparatione Abbatis solemniter celebraturi, & de ordine in tali solemnitate procedendi, ac de eius Sede Abbatiali, & an Baldachino, & quibus Ministris vti debeat.

SVMMARIVM.

1 *Locus Abbatis in Ecclesia, & in processionibus qualis esse debeat.*
2 *Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat.*
3 *De Faldistorio in celebratione praparando.*
4 *Credentia quomodo praparanda.*
5 *Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus.*
6 *Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat.*
7 *Abbas quomodo parandus.*
8 *Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur.*
9 *Ordo in Choro, & inter Canonicos, & Monachos obseruandus.*
10 *Abbates, & alij Prælati inferiores, an Baldachinum erigere possint, & quos Ministros possint assumere.*

PRoposita præparatio ab Abbate facienda, & prædictus ordo procedendi, describitur ab Andr. Piscat. *in sua Prax. Ceremon. lib.* 1. *sect.* 9. *cap.* 5. & 6. vbi hæc infrascripta notat.

1 Abbati in propria Ecclesia primus locus in sedendo, necnon & processionaliter incedendo cum suis Canonicis, vel Monachis, & in cæteris publicis functionibus debetur.

2 Abbati solemnes Vesperas, Missámue celebraturo solium aptabitur rotundum, cum ornamentis coloris tempori, & festiuitati conuenientibus, cum duobus scabellis nudis hinc inde pro assistentibus: ad quod gradibus panno viridi obductis, patebit assensus: necnon, & paoimentum Presbyterij simili panno, vel tapete cooperiri conuenit, & per circuitum scamna ad vsum Canonicorum, qui parati assistere tenentur, panno etiam viridi velabuntur.

3 Ante gradus Altaris solemnibus paramentis ornati, parabitur Faldistorium coopertum indumentis coloris aliorum paramentorum, ipsum, & soli partem contegentibus, superpositis puluinis similis coloris.

Ad aliud Sacellum decenter exornatum Sanctissimum Sacramentum reponendum asportabitur, vbi Faldistorium, vt suprà opertum cum puluinis aptabitur.

4 Io cornu Epistolæ prope Altare erit mensa cum duobus candelabris absque Cruce, Imagine, vel reliquiis, candelis accensis. Io qua mensa reponantur omnia necessaria ad solemnis Missæ celebrationem; similiter & vasa pro manuum ablutione, Mitra simplex, & aureis fimbriis ornata, Sandalia, Gremiale, Bugia Argentea cum parua candela, & instrumentum pro danda pace Nobilibus viris, quæ omnia ordinatè disposita sericum linteum desuper stratum velabit.

Secùs mensam ad parietem Baculus Pastoralis reponatur, & loco congruo erunt promptæ prunæ accensæ cum forcipibus, ad opus Thuribuli.

5 Magister Cæremoniarum supra Altare Abbatia celebrantis paramenta strata disponet, videlicet, Amictum, Albam, Cingulum, Crucem pectoralem, Stolam, Tunicellam, Dalmaticam, & Casulam. Manipulum verò cum Missali in credentia asseruabit, celebranti in introitu Missæ cum osculo porrigendum, & subligandum.

Canonici, vel Monachi, qui parati erunt assistendi, parent se in Sacristia, vel alio loco congruo, non autem in Presbyterio. Qui si ordine, & dignitate discreti extiterint, Dignitates Pluuialia, Presbyteri Casulas, Diaconi Dalmaticas, & Subdiaconi Tunicellas induant. At si ordine, dignitatéque non distinguantur, præparentur saltem quatuor, aut sex Pluuialia, quibus primi Amictu circa collum posito, & & Superpellicco induti exornentur: similiter, & paramenta pro duobus Diaconis assistentibus, & pro Diacono, & Subdiacono, qui Euangelium, Epistolámque cantabunt, pariter, & Pluuiale pro Presbytero, qui primus dicitur assistens, prompta existant necesse est.

6 Circa ordinem, quo Abbas solemnia celebraturus incedere debeat, dico, quòd Magister Cæremoniarum omnibus in Ecclesia ritè, vt suprà, dispositis, & accedente hora celebrandi, Superpelliceo amictus, conuocando Canonicos, siue Monachos, Chorali habitu indutos, se confert ad domicilium Abbatis celebraturi, quem ad Ecclesiam pergentem, itumediatè seniores iunioribus præcedendo, comitantur. Ad valuas Ecclesiæ Magister Cæremoniarum aspergillum de manu Acolythi suscipiendo, tradit digniori, qui Abbati, manu deosculata, illud porrigit; ipse verò, se, omnibúsque aspersis, ad Altare Sanctissimi Sacramenti pergit: vbi omnibus circulariter genuflexis, Abbas in medium accedendo, illud genuflexus adorat: inde super puluino, in genuflexorio præparato humiliter procumbens, aliquantulum orat: postea surgens iterum genu flexo, Sanctissimo Sacramento reuerentiam facit; similiter, & omnes Canonici, siue Monachi surgentes, vsque ad terram Sanctissimum Sacramentum venerantur, & ad Altare, vbi celebrandum erit, pulsantibus organis accedunt. Hic vndique in gyrum Canonici, seu Monachi prope Presbyterium genuflectunt, Abbas autem in Faldistorio ad hoc præparato orat, & *post* paulũlum surgit, & facta Cruci profunda reuerentia, ad solium se recipit, & inter assistentes assidet, quousque Canonici, siue Monachi sacris se vestibus induant.

Tunc Canonici, seu Monachi, subito ad Sacristiam, vel alium locum ad id congruum, ad se parandum accedunt, supra Rochetum, aut Superpelliceum Amictu circumcincto, similiter, & Ministri Altaris, qui omnes vbi ad Abbatem peruenerint, duo qui assistebant se parant.

Inde Canonici, siue Monachi sacris induti, in gyrum ante Abbatem se disponunt, sicuti Canonici Cathedralium Episcopo assistere solent: ipsísque nudato capite assistentibus, Abbas iteratis humanitatis vicibus, se ad caput cooperiendum adstringat, cui mox cum reuerentia obsequentes, caput contegant.

7 Surgens Abbas lauat manus, & sacris se vestibus induit super Rocheto, si eo vti potest, at si sit Regularis supra Superpelliceum, & Acolythis singillatim paramenta portantibus à Ministris & assistentibus paratur vti Episcopus. Medio tempore, quo induitur, à Choro cantatur Tertia, quibus peractis processionaliter versus Altare pergitur ad Missæ celebrationem, quemadmodum de Episcopo dicit eius Cæremoniale, Quapropter conueniens erit, quòd Abbas sacra vestiat in Sacristia, vel in aliquo alio Sacello iuxta Ecclesiæ ostium; similiter, & omnia in Missa celebranda obseruentur, quæ ab Episcopo.

Quapropter

8 Quapropter Orationes dicendæ dum Pontificalibus paramentis induitur, ex Missali Monastico desumptæ hic singulæ recensentur.

Ad Caligas.

CAlcea Domine pedes meos in præparatiooem Euangelij pacis, & protege me in velamento alarum tuarum.

Cùm exuitur Cappa.

Exue me, Domine, veterem hominem cum moribus, & actibus suis; & indue me nouum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis.

Cùm lauat manus.

Da, Domine virtutem manibus meis ad abstergendam omnem maculam immundam, vt sine pollutiooe meotis, & corporis valeam tibi seruire.

Ad Amictum.

Pone, Domine, galeam salutis in capite meo, ad expugnandas omnes diabolicas fraudes; inimicorum omnium versutias superando.

Ad Albam.

Dealba me, Domine, & à delicto meo munda me, vt cum his, qui Stolas suas dealbauerunt in sanguine Agni, gaudiis perfruar sempiternis.

Ad Cingulum.

Præcinge me, Domine, Cingulo fidei, & virtute castitatis lumbos meos, & extingue in eis humorem libidinis, vt iugiter maneat in me vigor totius castitatis.

Cùm accipit Crucem pectoralem.

Munire digneris me, Domine Iesu Christe, ab omnibus insidiis inimicorum omnium, signo sanctissimæ Crucis tuæ: ac concedere digneris mihi indigno seruo tuo, vt sicut hanc Crucem Sanctorum tuorum Reliquiis refertam ante pectus meum teneo, sic semper mente retineam, & memoriam Passionis, & Sanctorum victorias Martyrum.

Ad Stolam.

Redde Mihi, Domine, obsecro, Stolam immortalitatis, quam perdidi io præuaricatione primi pareotis, & qoamuis indignus accedere præsumo ad tuum sacrum Mysterium cum hoc ornamento, præsta, vt in eodem in perpetuum merear lætari.

Ad Tunicellam.

Tuoica iucunditatis, & indumento lætitiæ induat me Domious.

Ad Dalmaticam.

Indue me, Domine, indumento salutis, & vestimento lætitiæ, & Dalmatica iustitiæ circunda me semper.

Ad Chirothecas.

Circunda, Domine, maous meas munditia noui hominis, qui de Cælo descendit: vt quemadmodum Iacob dilectus tuus pelliculis hædorum opertis manibus paternam benedictionem, oblato patri cibo, potúque gratissimo, impetrauit: sic, & oblata per maous nostras salutari hostia; gratiæ tuæ benedictionem merear. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui in similitudinem carnis peccati pro nobis obtulit semetipsum.

Ad Planetam.

Domine, qui dixisti, Iugum meum suaue est: & onus meum leue: præsta vt illud portare sic valeam, quòd possim coosequi tuam gratiam.

Ad Mitram.

Mitram, Domine, & salutis galeam impooe capiti meo; vt contra antiqui hostis, omniúmque inimicorum meorum insidias inoffensus euadam.

Ad Anulum cordis.

Cordis, & corporis mei, Domine, digitos virtute decora, & septiformis Spiritus sanctificatione circunda.

Ad Manipulum.

Merear, precor Domine, Manipulum portare meute flebili, vt cum exultatione portionem accipiam cum iustis.

9 Quibus ita peractis, quòd Chori distinguantur oportet; vnus enim ordo est trium assistentium, scilicet Presbyteri cum pluuiali, & duorum Diaconorum paratorum; alius est Canonicorum, seu Monachorum cum paramentis circumcirca adstantium: alius Ministrorum inferiorum, qui cum superpelliceis, in gradibus Altaris, & Sedis assistendo, aliis stantibus stant, sedentibus, & ipsi considunt: alius est Canonicorum, seu Monachorum cum habitu Chorali, & consueto in Choro præseorium: alius est Magnatum, Magistratuum, & Virorum Nobilium: & obseruandum, quòd quando assurgit vnus, ceteri illius Ordinis eleuantur, at vbi surgit Abbas, omnes consurgunt.

Celebrante Abbate à Canonicis, seu Monachis inter se binis confessio fit, & dicitur, *Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus, & Agnus Dei*, & à Diacono, & Subdiacono Altari ministrantibus idem in propriis scabellis secus Altare, conficitur.

Thuriferarius ad Vesperas; Diaconus verò ad Missam duplici ductu immediatè post Abbatem (ceteris de Choro etiam dignioribus postpositis) iocensat Canonicos pararos assistentes, singulis antè, & pòst, reuerentiam faciendo (conuenienter tamen semper digniores debent assistere parati) & singillatim omnibus de Choro incensatis, incensatur Magistratus. Si casu aderit alius Prælatus, ille immediatè post Abbatem celebrantem thurificati debet.

Presbyter assistens dabit pacem digniori cuiuslibet Chori Canonicorum cum paramentis assistentium; ceteris io Choro non paratis Acolythus; laicis verò instrumento deferendo per clericum.

In fine Vesperarum, vel Missæ populo solemniter benedicit, & illis, vel illa absolutis in sua sede exuit vestes; similiter, & Canonici, vel Monachi io propriis locis: Deinde facta Oratione in Faldistorio, Abbas à Canonicis, seu Monachis ordinariis vestibus indutis, vsque ad suum domicilium associatur, vt suprà.

10 Si petas an Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, Baldachinum erigere possint, & secum Ministros omnes, quos in Pontificali celebratione adhibet Episcopus, habere.

Respondeo, quòd Sacra Rituum Congregatio, anno 1606 die 28. Ianuarij, Archiepiscopo Firmano instante, certas præscripsit regulas, secundùm quas Abbates, Priores, ac Præpositi, vsum Pontificalium habentes, celebrare deberent. In primis voluit, vt quando solemniter celebrant, contenti sint sua sede, quæ locata sit in cornu Euangelij in plano Presbyterij, cum duobus tantùm gradibus paruis, & sine vllo superlaneo suggestu lapideo, vel ligneo, ac sine Baldachino desuper, sed cum Posteg. di tantùm ex aliquo panno, vel serico leni sine auro, coloris conuenientis solemnitati quæ celebratur. Vt non habeant duos Diaconos assistentes, quando celebrant, sed contenti sint Diacono, & Subdiacono, qui in Missa cantata cantent Epistolam, & Euangelium, & vno Capellano cum Pluuiali, qui assistat ad Librum, nec alios Ministros habeat, præter prædictos, nisi aliquos Clericos, & Ministros, cum Cottis, qui sibi de Mitra, & Baculo, & aliis necessariis ministrent, & Altari inseruiant. In Altari sex tantum, & non septem candelabra existant cum totidem candelis, & sua Cruce, neque abacus aliùs, præterquàm parua mensa in cornu Epistolæ, super qua duo candelabra locari possint, Mitra, qua vtuntur, Calix, Missale, Thuribulum cum Nauicula, & alia necessaria pro actu celebrationis; atque sub Mitra, Bireto paruo nigro, & non alterius coloris omninò vti debeant. Hæc Sacra Rituum Congregatio.

Licèt verò ordinationes istæ in specie factæ fuerint contra Priorem Monasterij Sanctæ Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium Lateranen. Firmani, tamen cùm annis subsequentibus super iisdemmet negotiis orta esset discordia inter Neapolitanum Archiepiscopum, & Abbatem S. Seuerini, eadem Congregatio anno 1617 die 18. Martij decretum supradictum factum contra Priorem Sanctæ Catharinæ Firman. extendit ad omnes Abbates, Priores, ac Præpositos Ordinum quorumcunque, habentes vsum Mitræ. Verùm cum Casinenses Abbates apud Sacram eamdem Congregationem indoluissent, quòd occasione supradicti Decreti læderentur priuilegia Religionis illius, petierunt, vt iura ipsorum iterum meliùs examinarentur; re diligentiùs, & maturiùs discussa, eademmet Congregatio die 12. Martij anni 1618. respondit in hac parte recedendum à supradicto Decreto anni 1617. Ac censuit, licere eisdem Abbatibus, quando solemniter in eorum Ecclesiis celebrant, vti Baldachino coloris conuenientis solemnitatibus, atque apparatu, iuxta eorum antiquissimam consuetudinem: ita tamen, vt modestè cum debita conuenientia, sine pompa, & auro, & tribus vicibus tantùm in quolibet anno.

Anno verò præterito, quoad rem hanc iterum orta est controuersia inter Archiepiscopum Florentinum, & quosdam Abbates vsum Pontificalium habentes, quæ adhuc sub Iudice decidenda extat, ideò attendatur resolutio, qua promulgata, Deo dante, tandem emanauit resolutio super controuersia prædicta, à Sacra Rituum Congregatione, à qua præscriptus fuit modus vtendi Baldachino, Abbatibus Cassinen. ac etiam Camaldulen. & Oliuetanis, vt in decretis, quæ sequuntur apparet.

DECRETVM SACRÆ Congregationis Rituum.

Pro Abbatibus Cassinensibus.

CVm aliàs de anno 1606. sub die 28. Ianuarij Sacra Rituum Congregatio, instante Archiepiscopo Firmano, interdixerit Priori S. Catharinæ Ordinis Canonicorum Regularium in eorum Ecclesia vsum aliquarum Cæremoniarum; Et de anno 1617. sub die 18. Martij illud Decretum ad instantiam bon. mem. Cardinalis Caraffæ Archiepiscopi Neapolitan. extenderit ad omnes Priores, & Abbates cuiuscunque Ordinis, etiam Cassinen. Ab hoc decreto reclamauit Procurator generalis Cassinen. & ad S. Congregationem recursum habuit, asserens suam Congregationem indefensam fuisse; Et re maturè, ac diligenter discussa, referente bon. me. Cardinali Lancellotto, Sacra Congregatio de anno 1618. sub die 12. Martij censuit quoad vsum Baldachini, & quorundam Ministrorum in aliis Decretis prohibitorum, recedendum esse à prædictis Decretis de Annis 1606. & 1617. emanatis, & licere iisdem Abbatibus, quando solemniter celebrant, vti Baldachino, & apparatu iuxta eorum antiquissimam consuetudinem, ita tamen, vt modestè, cum debita, conuenientia, sine pompa, & auro, atque in tribus ad summum Festiuitatibus quolibet anno vtantur, prout in dictis Decretis latiùs continetur.

Nunc demum Archiepiscopus Florentinus ad S. Congregationem accedens, instetit prohiberi Abbati S. Mariæ eiusdem Ciuitatis Florentiæ Ordinis Cassinensium vsum Baldachini, & dictorum Ministrorum, & aliarum multarum Cæremoniarum in dedecus, & præiudicium suæ Archiepiscopalis Dignitatis vergentium; Et citato, ac interueniente P. D. Dominico Pinello eiusdem Congregationis Cassinensium Procuratore generali, & Partibus sæpè, ac sæpiùs auditis, ac negotio diligenter discusso, referente Illustriss. ac Reuerendiss. D. Cardinali Pio.

Eadem S. Rituum Congregatio, inhærendo dicto vltimo Decreto facto de anno 1618. censuit, & declarauit licere Abbatibus Cassinensibus, quando solemniter celebrant (quod in tribus ad summum Festiuitatibus facere eis permittitur) vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa, & aliquibus etiam Ministris paratis sacris indumentis; Quia verò numerus horum Ministrorum in aliquibus eorum Monasteriis erat valde excessiuus, vetuit, ac prohibuit, ne iidem Abbates solemniter, vt suprà, celebrantes, alios possint

possint habere Ministros sacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola, ac sex ad summum alios, duos cum Pluuialibus, duos cum Planetis, & duos cum Tunicellis coloris tempori conuenientis. Quoad reliqua verò in dictis Decretis de annis 1606. & 1617. emanatis contenta, S. Congregatio eadem Decreta confirmauit, & quatenus opus sit, innouauit, inhibens omnibus Abbatibus Cassinen. ac seriò præcipiēs, vt in reliquis omnibus ea ad vnguem inuiolabiliter obseruent, eorúmque dispositioni addidit, vt supradicti Abbates nullo modo debeant, nec possint habere, & tenere sedem suam Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt sedes Episcopalis retineri consueuit; minúsque liceat supradictis sex Monachis paratis, vt suprà, sedere in sedibus Choralibus, vt Canonicorum secularium mos est, sed sedes pro Abbate solemniter celebrante retineatur in Ecclesia, iis tantummodo tribus diebus, quibus ipse Abbas solemniter celebrat, dictique sex Monachi parati sedere debeant loco congruo, iuxta Ecclesiarum conuenientem situm, super scabellis ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis. Die 29. Ianuarij 1628.

Ioan. Baptista Cardinalis Detus.

Loco † Sigilli.

F. Fuluius Benignus Secr.

Breue S. D. N. Vrbani PP. VIII. quo confirmatur Decretum S. Congregationis Rituum super vsu Baldachini, & facultate celebrandi solemniter in Pontificalibus, ad fauorem Abbatum Congregationis Camaldulen. editum.

VRBANVS PP. VIII.

Ad futuram rei memoriam.

NVper pro parte dilecti filij Desiderij Arigonij seu Bardellonij de Mantua Procuratoris generalis Congregationis Camaldulen. Nobis expositum fuit quod aliàs à Ven. fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus sacris Ritibus præpositis emanauit decretum tenoris subsequentis, videlicet. [Eminentissimo, & Reuerendissimo D. Cardinale Columna referente, instantiam P. D. Desiderij Arigonij, seu Bardellonij de Mantua Procuratoris generalis Congregationis Camaldulen. nomine Abbatum eiusdem Congregationis, vt attenta antiqua consuetudine solemniter cum Baldachino, & Assistentibus in eorum Ecclesiis celebrandi recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in causis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. Sacra Rituum Congregatio censuit licere Abbatibus Congregationis Camaldulen. quando solemniter celebrant, quod in tribus tantum, quolibet anno festiuitatibus eis facere permittitur, vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa, cum assistentia vnius Presbyteri, & duorum Diaconorum, vltra Diaconum & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola, ac sex aliorum ad summum Monachorum, sacris vestibus indutorum, quorum duo assistant cum Pluuialibus, duo cum Planetis, & duo cum Tunicellis coloris tempori conuenientis, & dummodo iidem Abbates nullo modo teneant Sedem Abbatialem fixam & permanentem, vt Sedes Episcopalis retineri consueuit, sed eorum Sedes retineatur in Ecclesia his tantummodo tribus diebus per annos singulos, quibus Abbates solemniter celebraturi erunt, & dicti sex Monachi vt suprà parati, non in Sedibus Choralibus, sed super scabellis sedeant in loco congruo, iuxta Ecclesiæ conuenientem situm ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis, dictis sacræ Congregationis decretis in causa Firmana, & Neapolitana editis, aliàs in suo robore permansuris die 21. Augusti 1632.] Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, dictus exponens decretum huiusmodi Apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri summoperè desideret, Nos illum fauoribus & gratiis prosequi volentes, & à quibusuis excommunicationis, suspen. & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absoluentes, & absolutum fore censen. supplicationibus illius nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes & singulos tam iuris quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint supplemus, Decernentes illud, necnon præsentes literas valida, firma, & efficacia existere & fore, ac ab omnibus ad quos spectat, & pro tempore spectabit, inuiolabiliter obseruari. Sicque per quoscunque Iudices ordinarios & delegatos, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum & inane si quid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter

contigerit attentari. Non obstan. præmissis, ac Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, & quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel alia quauis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis, cæterisque contrariis quibuscunque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem sub Anulo Piscatoris die 15. Septembris 1632. Pontificatus nostri, anno 10.

M. A. Maraldus.

S. D. N. Vrbani Papæ VIII. Approbatio, & Confirmatio Decreti sacræ Congregationis Rituum super vsu Baldachini, & Assistentium.

Pro Abbatibus Congregationis Oliuetanæ.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi Nobis nuper fecit dilectus filius Siluius Fauilla de Neapoli Procurator Generalis Congregationis Monachorum Montis Olueti, quòd nuper à Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus sacris Ritibus præpositis emanauit Decretum tenoris sequentis, videlicet: [Instante Patre Don Siluio Fauilla de Neapoli Procuratore Generali Congregationis Monachorū Montis Olueti, nomine Abbatum eiusdem Congregationis, vt, attenta antiquissima Consuetudine solemniter cum Baldachino, & Assistentibus in eorum Ecclesiis celebrandi, recederetur quoad eos à decretis aliàs hac de re editis in causis Firmana 28. Ianuarij 1606. & Neapolitana 18. Martij 1617. sacra Rituum Congregatio, sæpius audito eodem Procuratore Generali, & rationibus ab eo deductis maturè consideratis, Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Cæsarino referente, censuit, & declarauit, in hac parte recedendum esse à dictis sacræ Congregationis decretis: & licere Abbatibus Oliuetanis solemniter, in tribus tantùm Anni festiuitatibus celebrantibus vti Baldachino, sine auro tamen, & pompa: necnon assistentia vnius Presbyteri, & duorum Diaconorum, ac aliorum sex ad summum Monachorum sacris indumentis coloris solemnitati conuenientis paratorum, vltra Diaconum, & Subdiaconum qui in Missa cantaturi sunt Euangelium, & Epistolam: atque ita vt iidem Abbates nullo modo teneant sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt sedes Episcopalis retineri consueuit: sed eorum sedes retineatur in Ecclesia iis tantummodo diebus, quibus solemniter celebratur: & dicti sex Monachi, vt suprà patari, non in sedibus Choralibus, sed super scabellis sedeant, in situ congruo iuxta Ecclesiarum conuenientem situm tunc apposito, panno laneo coopertis: Dictis sacræ Congregationis Decretis in causis Firmana, & Neapolitana editis aliàs in suo robore permansuris. Die 17. Martij 1629.] Cùm autem, sicut eadem expositio subiungebat, Siluius præfatus plurimùm cupiat, Decretum huiusmodi pro firmiori illius subsistentia, inuiolabilique obseruatione Apostolicæ nostræ Confirmationis robore communiri: Nos, specialem illi gratiam facere volentes, eúmque à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à Iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodulibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes; supplicationibus dicti Siluij, eiusdem Congregationis nomine, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum præinsertum huiusmodi cum omnibus in eo contentis Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illique inuiolabilis Apostolicæ firmitatis rubur adiicimus: ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui desuper quomodulibet interuenerint, supplemus: Decretum huiusmodi, nec non præsentes Litteras valida, firma, & efficacia esse, & fore, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, atque ita per quoscumque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, iudicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus, & declaramus: Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris, die 4. April. 1629. Pontificatus nostri anno 6.

M. A. Maraldus.

Locus † Anuli Piscatorij.

Eadem forma vtendi Baldachino præscripta fuit Abbatibus nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ 31. Maij

31. Maij 1629. Ac etiam Cælestinis 30. Iunij eiusdem anni 1629. Et nuper de annó 1633. emanauit alıud Decretum eiusdem Sacræ Rituum Congregatioois, in quo præscribitur Canonicis Regularibus Lateranen. eadem forma vteodi Baldachino in hunc qui sequitur modum.

DECRETVM SACRÆ Rituum Congregationis.

Pro Canonicis Regularibus Lateranensibus solemniter in Pontificali cum Baldachino celebrantibus.

Referente Eminentissimo, & Reuerendissimo D. Cardinali Cæsarino petitionem R.P.D. Marci Antonij Gentilis de Bononia, Abbatis Monasterij B. Mariæ de Pace, & totius Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium Procuratoris Generalis, circa vsum Baldachini pro Prælatis suæ Congregationis habentibus vsum mitræ, & baculi, quando solemniter celebrant in eorum propriis Ecclesiis: Sacra Rituum Congregatio censuit, licere Prælatis Congregationis Canonicorum Regularium Lateranensium habentibus vsum mitræ, & baculi, quando solemniter celebratur, vti Pontificalibus cum Baldachino, & numero Ministrorum inseruentium, hoc modo, & forma: Vt in tribus ad summum anni Festiuitatibus in posterum solemniter celebrare possint in Pontificalibus, cum Baldachino, sine auro tamen, & pompa, nec alios possint habere Ministros sacris indumentis paratos, quàm duos Diaconos, & Presbyterum assistentes, vltra Diaconum, & Subdiaconum pro cantandis Euangelio, & Epistola; ac sex alios Canonicos propriæ Congregationis, nempe duos cum Pluuialibus, duos eum Planetis, & duos cum Tunicellis, coloris tempori conuenientis: Item, quod non possint ijdem Prælati vllo modo tenere Sedem Abbatialem fixam, & permanentem prope Altare, vt Sedes Episcopalis retineri solet; Minúsque liceat dictis sex Canonicis, vt suprà paratis, sedere in sedibus Choralibus, vt secularium Canonicorum mos est, sed sedes pro Prælatis solemniter celebrantibus retineatur in Ecclesia, iis tantummodo diebus, quibus ipsi Prælati solemniter celebrant; Dictíque sex Canonici vt suprà parati, sedere debeant loco congruo, iuxta Ecclesiarum conuenientem situm super scabellis ad hunc effectum tunc appositis, panno laneo coopertis, Die 15. Ianuarij 1633.

C. Episcopus Portuen. Card. Pim.

Locus † Sigilli.

Iulius Rospigliosius Secr.

QVÆSITVM XI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium, vtantur Pontificali Romano, & Ceremoniali Episcoporum.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Prelati inferiores habentes vsum Pontificalium debent vti Pontificali Romano, & Ceremoniali Episcoporum.*
2 *Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum.*
3 *Pontificale Romanum, & Ceremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII.*

Ex his, quæ hactenus dicta sunt, & inferiùs dicentur, satis resoluta remanet proposita dubitatio; ideo dicendum est, Abbates, & alios Prælatos inferiores, Pontificalium vsum habentes, debere vti Pontificali Rom. & Cæremoniali: ita affirmat Andreas Pisc. *in sua eruditissima Praxi Ceremon. lib. 1. sect. 9. num. 2.* quod etiam elicitur ex D. Victorino Totino Camaldulensi *in suo Ceremon. rationali Ecclesiastico*, sæpè, & præsertim *lib. 1. cap. 5. 6. 7. & seqq.* quibus locis Abbates ad Cæremoniale, & Pontificale semper remittit. [1]

Probatur etiam in Missali Monastico auctoritate Paoli V. recognito, in Rubricis, pluribus io locis; & præsertim *in Rubrica de ingressu Sacerdotis ad Altare num. 6.* in illis verbis, *In Missa Pontificali omnia seruentur, vt in Pontificali, & Caremoniali Romano ordinatur, cuius Pontificalis Ordinem Episcopus, siue Abbas vt supra, numquam prætermittat.*

Confirmatur euidentissima ratione, nam ex eo, quòd Summi Pontifices Abbatibus Pontificalia concesserunt ad decorem Ecclesiarum suarum; Abbas *in cap. inter Monasterium in fin. de re iud. cap. vt Apostolica, de priuil. in 6.* debebant etiam modum, & ritum eisdem Abbatibus, circa huiusmodi Pontificalia præscribere, vt de facto concesserunt: cùm plurima Cæremonialia ante tempora Clementis VIII. circumferrentur, quibus postea Cæremonialibus ab eodem Clemente VIII. aboletis, & prohibitis propter rationabiles causas, sicut habetur io eius Bulla, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, die 10. Februarij 1596. Pontificatus sui 5. Nonum Pontificale ab eodem restitutum est, atque editum pro omnibus, & singulis vsum Pontificalium habeotibus, & cæremoniis sacris vteotibus, vt his præcipuè verbis eiusdem Bullæ legimus. [2]

Vt autem ipsius operis labor finem eum, ob quem est susceptus, sortiatur, vtque posthac in omnibus, & singulis Ecclesiis vno eodemque modo cæremoniæ, & ritus Pontificales obseruentur: Motu proprio, & ex certa Nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula Pontificalia in hunc vsque diem in quibuscunque terrarum Orbis partibus impressa, & approbata, & quibusuis priuilegiis Apostolicis munita, & decretis, ac clausulis roborata, per præsentes supprimimus, & abolemus, eorúmque vsum in posterum vniuersis Ecclesiis, Monasteriis, Conuentibus, Militiis, Ordinibus, & locis, atque etiam omnibus

omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, cæteriſque omnibus, & ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus interdicimus, & prohibemus, & hoc Noſtrum Pontificale ſic reſtitutum, & reformatum in omnibus vniuerſi terrarum Orbis Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & locis, etiam exemptis ſi quæ ſunt, recipi, & obſeruari præcipimus. Statuentes Pontificale prædictum nullo vnquam tempore in toto, vel in parte mutandum, vel ei aliquid addendum, aut omnino detrahendum eſſe: ac quoſcunque, qui Pontificalia munera exercere, vel aliàs, quæ in dicto Pontificali continentur facere, aut exequi debent, ad ea peragenda, & præſtanda, ex huius Pontificalis præſcripto, & ratione teneri; neminémque ex iis, quibus ea exercendi, & faciendi munus impoſitum eſt, niſi formulis, quæ hoc ipſo Pontificali continentur, ſeruatis, ſatisfacere poſſe. Omnibus igitur, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & cæteris Eccleſiarum Prælatis, necnon aliis quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus vtriuſque ſexus, ad quas id ſpectat, præcipimus, & mandamus, vt omiſſis, quæ ſic ſuppreſſimus, & aboleuimus, ceteris omnibus Pontificalibus, hoc noſtrum in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus, Ordinibus, Militiis, Diœceſibus, & locis prædictis recipiant, illóque poſthac perpetuò vtantur; cæterum, &c.

Confirmatur ex alia Conſtitutione Clementis VIII. poſtmodum edita, quæ incipit. *Cum nouiſſimè*, ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum die 14 Iulij, anno 1600. Pontificatus ſui 9. vbi manifeſtè idem Summus Pontifex præcipit cæremonias, & alios ritus Eccleſiaſticos ab eo determinatos, non ſolùm ab Epiſcopis, verùm etiam ab aliis Prælatis inferioribus obſeruari debere.

In qua Bulla aduertendum eſt, nequaquam prohiberi, & aboleri alia Cæremonialia antiqua dummodò præfato Cæremoniali Epiſcoporum ſint conformia.

DISPVTATIO XXII.

De vſu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Benedictionis munus exercendum.

QVÆS. I. An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.
II. An Abbas poſſit alienarum Eccleſiarum ornamenta benedicere.
III. An Abbas poſſit Corporalia benedicere.
IV. Qualia debeant eſſe ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, ab Abbatibus benedicenda.
V. An Abbates poſſint benedicere Cruces, & ſacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.
VI. An Abbas poſſit Moniales Benedicere.
VII. Vtrùm Abbas poſſit Diaconiſſas ordinare.
VIII. An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere.
IX. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem, in Eccleſiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere poſſint.

QVÆSITVM I.

An Abbas poſſit Eccleſiaſtica ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Benedictio ſacrarum veſtium, & Eccleſiaſticorum ornamentorum eſt Ordinis, non iuriſdictionis.*
2 *Poteſt à Summo Pontifice hæc benedictio committi ſimplici Sacerdoti.*
3 *Abbates poſſunt ex conſuetudine veſtes ſacras, ac Pallas Altaris benedicere.*
4 *Conſuetudo ius diuinum mutare nequit.*
5 *An benedictio ſacrarum veſtium poſſit ex conſuetudine acquiri à ſimplici Sacerdote.*
6 *Abbates ſeculares, qui Pontificalibus vtuntur poſſunt benedicere ornamenta Eccleſiarum.*
7 *Poteſtas benedicendi veſtes ſacras, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum.*
8 *Abbas habens vſum Pontificalium intelligitur ornamenta Eccleſiaſtica poſſe benedicere.*

Miſſis benedictionibus, quæ etiam ſimplicibus Sacerdotibus de iure communi conceſſæ ſunt, vt aquæ, aut panis, de quibus in Miſſali Romano; cùm ſupponamus Abbates eſſe Sacerdotes, ac per conſequens poſſe quidquid licet ſimplicibus Sacerdotibus; agemus in præſenti Diſputatione de iure ipſorum Abbatum, & Prælatorum quoad alia ſacramenta, vt ſunt benedictio ſacrarum veſtium, & ſimilium.

Vt autem ordinatè procedamus, explicandum proponimus in hoc primo Quæſito, vtrùm ij poſſint Eccleſiaſtica ornamenta ſuarum Abbatiarum benedicere.

1 Hæc autem benedictio iure ordinario Epiſcopis conſecratis tantùm competit, cùm ſit Ordinis, non autem iuriſdictionis; quia in ea ſeruatur certa forma, & ſolemnitas verborum ad rem aliquam diuino cultui ſacrandam, ab Eccleſia tradita: poteſtas autem exercendi,

exercendi ea quæ sunt Ordinis, consistit in certa forma verborum, per Ecclesiam tradita, Panormit. *in cap. aqua de consecrat. Eccles.* Syluestr. *verb. benedictio, num. 3.*

2 Nihilominùs potest à Summo Pontifice committi simplici Presbytero; quia cùm sit immediatè ab Ecclesia instituta, per eiusdem supremam potestatem eius minister designari potest.

Vnde aiunt communiter Doctores *in cap. Abbates de priuil. in 6. & in Clem. attendentes de stat. Monach.* magnam in hoc vim habere posse consuetudinem, ad tradendam huiusmodi potestatem; quia hæc potestas conferri potest per extrinsecum priuilegium.

3 Propterea asserunt communiter, quòd Abbatibus ex consuetudine licet sacras vestes, & Pallas Altaris benedicere, idem Syluest. *d. verb. benedictio, num. 5.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.* quamuis enim ea, quæ conueniunt Episcopis ratione suæ consecrationis de iure diuino, (vt Chrisma conficere, & similia) non possint consuetudine acquiri, *cap. quanto, de consuetud.* quia consuetudo ius diuinum mutare nequit; tamen (vt diximus) alia, quæ ipsis Episcopis competunt, & reseruantur ex Ecclesiæ institutione (vt benedictio ornamentorum Ecclesiasticorum, de qua agimus) possunt per consuetudinem acquiri à simplici Sacerdote, vt bene notat, Suat. *d. cap. 30. n. 4.* sed de hac re in 2. *Quæst. huius Disp.*

Hæc autem consuetudo potiùs est signum concessionis à Summo Pontifice super hoc eis factæ, quàm, quòd per eam huiusmodi potestas tribuatur, cùm nullum sit expressum ius, in quo dicatur, illam posse consuetudine acquiri.

Vnde potiùs videtur fundari in priuilegiis aureà ipsis Abbatibus concessis.

Idem videtur dicendum de Abbatibus sæcularibus, 6 qui Pontificalibus Insigniis vtuntur; potest enim eis non ex iure commoni, sed ex consuetudine, vel priuilegio Ecclesiæ, ornamentorum benedictio competere, sicut de Regularibus iam diximus per multa priuilegia, quæ habentur *in Compendio priuilegiorum, verb. benedictio.*

Notandum quòd hæc potestas, non solùm Abba-7 tibus concessa est, verùm etiam extenditur ad Priores, & Vicarios ipsorum Abbatum, per priuilegium concessum Congregationi S. Iustinæ ab Innoc. VIII. anno Domini 1487.

Qui concessit Prioribus d. Ordinis, & Vicariis in absentia Prioris, & cuilibet habenti principale regimen cuiuscunque Monasterij, posse benedicere Corporalia, vestimenta, cæteràque ornamenta Ecclesiastica, ad cultum diuinum pertinentia, tam sui Monasterij, quàm etiam vndecunque sint;

Ita refertur *in lib. priuil. d. Congregationis, fol. 132.*

8 Nouissimè S. Rituum Congregatio multis Abbatibus concessit priuilegia, vt possint ornamenta, & patamenta ecclesiastica benedicere, anno enim 1610. die 12. Iunij concessit Abbati de Murbach Principi Imperij nullius Diœcesis, & Sedi Apostolicæ immediatè subiecto eandem facultatem pro sua Ecclesia, dummodo in illis benedictionibus vnctio non adhibeatur. Et anno 1606. die 18. Nouembris Abbati sancti Petri de Monte Theolen. diœcesis dedit facultatem ornamenta sacerdotalia benedicendi pro seruitio Monasteriorum sibi subiectorum cum eadem clausula restrictiua. Et anno 1610. die 9. Octobris concessit Abbati Bredlenienfi Polonien. diœc. facultatem benedicendi paramenta ecclesiastica pro vsu Ecclesiarum Parochialium suæ Abbatiæ. Ita refert D. Meus Barbosa *de iure Ecclesiastico, lib. 1. cap. 17. num. 62.* vbi fatetur se credere non esse necessarium in specie Abbatibus concedendam esse facultatem benedicendi paramenta Ecclesiastica, sed sufficere in genere concessionem à Sede Apostolica emanantem pro exercitio Pontificalium; proferebat *ex declaratione quadam S. Congregationis Conc. Trid. supr. decretum sess. 23. c. 10.* per hæc verba eiusdem Congr. *Abbas qui est benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apostolicæ habet, vt Pontificalia exercere possit ac si esset benedictus potest omnia sacra benedicere; illis exceptis in quibus vnctio requiritur*, vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.*

QVÆSITVM II.

An Abbas possit alienarum Ecclesiarum ornamenta benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates benedicere possunt ornamenta, tam suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia.*

2 *Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Ecclesiarum non sibi subiectarum, recensetur.*

3 *Sacerdotes simplices non possunt benedicere proprias vestes, & ornamenta.*

4 *Episcopus an possit potestatem benedicendi ornamenta Ecclesiastica, simplici Sacerdoti delegare.*

PRima sententia est Gemin. *in cap. Abbati, de priuileg. in 6.* quem refert Syluestr. *verb. benedictio, num. 5. dicentis*, Abbates solummodò sui Monasterij paramenta benedicere posse. Contrarium tamen est verius, & in praxi ita obseruatur; quia Abbates de 1 consuetudine paramenta non tantùm suarum Ecclesiarum, verùm etiam vndecunque ad se venientia, benedicere possunt, vt restatur Syluest. vbi suprà *num. 3.* & hanc esse multorum opinionem tenent Mirand. *in Man. Prelat. tom. 1. quæst. 40. art. 3.* & Casarub. *in addit. ad Comp. priuileg. Mendic.* & Roder. *quæst. Reg. tom. 1. quæst. 19. art. 2.*

Præterea id hodie non est in controuersia ponendum; clarè enim patet ex priuilegiis, Monachalibus Congregationibus elargitis, & præcipuè ex priuilegio Innocentij VIII. Congregationi Casinensi, alias S. Iustinæ de Padua, concesso: vbi dicitur, quòd possint Abbates dictæ Congregationis benedicere Corporalia, vestimenta, cæteràque ornamenta Ecclesiastica, tam sui Monasterij, quàm etiam vndecunque sint.

Item idem Innocentius VIII. concessit aliud priuilegium Cisterciensibus, vt Generalis, & quatuor præcipui Abbates possint Pallas Altaris, & omnia ornamenta Ecclesiastica benedicere.

Ex quibus infertur, quòd huiusmodi potestas non limitatur ad ornamenta tantùm suorum Monasteriorum, sed ampliatur ad omnia ornamenta Ecclesiastica, vndequaque venientia. Qua quidem circumscripta consuetudine credo procedere Decretum Sacræ 2 Rituum Congregationis die 14. August. 1609. quo cauetur, Abbates, & alios Prælatos Regulares non posse benedicere paramenta Ecclesiarum, non sibi subiectarum, vt refert Bartholom. Gauant. *in Comment. Rub. Miss. & Breu tom. 1. part. 4. tit. 19. de Rubr. Benedic. num. 22.* Vbi pariter affirmat ex sententia Nauarri *consil. 2. de consecrat. Eccles.* Sacerdotes simplices non posse benedicere proprias vestes. Ex quibus

bus resulnendum est cum Syluestro *loc. cit. num. 3.* & Emmanuel. Roderiq. *cit. quæst. 19. art. 2.* & Mirand. *in d. Manual. q. 4. art. 3.* vbi viget consuetudo posse Abbates vsum Pontificalium habentes benedicere ornamenta Ecclesiastica vndequaque ad se venientia.

4 Si quæras an Episcopus possit hanc facultatem simplici Sacerdoti delegare. Respondent Tabieo. *verb. Abbas, num. 12.* & Vgolin. *de Episcop. cap. 32. n. 5.* negatiuè: immo sacra Rituum Congregatio sæpè requisita ab Episcopis, & à S. R. E. Cardinalibus, ob iustas causas in Ecclesiis propriis non residentibus, pro facultate delegandi, eam concessit, aliquando limitando personas in dignitate constitutas 14. Nouembris 1615. aliquando tempus ad 6. menses 14. Martij 1616 & sæpius tandem sine limitatione 2. Maij 1619. & deinceps aliis eodem modo: ita refert idem Bartholom. Gauant. *loc. cit. num. 23.*

QVÆSITVM III.

An Abbas possit Corporalia benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.*
2 *Abbates possunt Corporalia, tam de suo Ordine, quam si aliunde ad eos deferantur, benedicere,* & num 3.
4 *Experientia est rerum magistra.*

1 Corporalium quoque benedictio, iure communi attento, Abbatibus interdicta est, per *can. consulto, de consecrat dist. 1.* vbi statuitur, vt Missæ sacrificium conficiatur in Corporali lineo, ab Episcopo consecrato.

Vnde Angel. *verb. benedictio, num. 2.* ait, se dubitare de huiusmodi benedictione Corporalium, quæ licèt sit verbalis, Episcopis tantùm reseruata videtur, *ex d. cap. consulto*, tamen posse per consuetudinem Abbatibus competere, eo quia Episcopis, potiùs ratione dignitatis, quàm ordinis, reseruata est. Et Syluest. *verb. benedictio, num. 5.* ait, Abbates huiusmodi benedictionem præscribere posse, cum fine vnctione fiat.

2 Verùm dicendum est, potestatem benedicendi Corporalia, absque controuersia, eis competere hodie, non modò ex præscriptione, sed etiam ex quamplurimis priuilegiis à Sede Apostolica eis partim directè, & specialiter, partim indirectè, & per communicationem concessis. Vtrumque habetur ex priuilegio. Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cisterciensi, ac aliis quatuor Cuabbatibus concessu anno 1489. 5. Idus Aprilis, Pontificatus sui anno 5.

Prima pars, quoad consuetudinem, probatur ex illis verbis.

Licèt Abbates prædecessores à tanto tempore citrà, cuius contrarij hominum memoria non extitit, præmissa omnia, seu maiorem partem facere consueuerint.

Per quæ verba testatur Papa, id ex immemoriali consuetudine anteà dd. Abbates facere potuisse.

Secunda pars, scilicet, quòd hoc eis liceat ex priuilegio, patet ex eodem indultu Innocentij VIII. his verbis.

Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica (Corporalibus, &c. comprehensis) in locis, & domibus d. Ordinis benedicere, tam de ordine, quàm si ad vos aliunde nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè possitis, ac possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, de specialis dono gratiæ indulgemus. 3

Quod priuilegium non communicatum est omnibus Abbatibus, tam Monachalibus, quàm aliarum Congregationum, & adhuc durat, estque in viridi obseruantia: nec dici potest, quòd non fuerit vsu receptum, cùm contrarium doceat experientia, quæ est optima rerum magistra. 4

QVÆSITVM IV.

Qualia debeant esse ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, quæ ab Abbatibus benedicenda sunt.

SVMMARIVM.

1 *Vestes sacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quando ita franguntur, vt ad vsum, ad quem destinatæ fuerant, ampliùs apta non sint.*
2 *Quid sit faciendum, quando huiusmodi vestes ex vetustate eò deductæ sunt, vt diuinis vsibus ampliùs inseruire nequeant.*
3 *Vestium sacrarum significationes, vide remissiuè.*
4 *Corporale, quid sit, & ex qua materia confici debeat.*
5 *Amictus*
6 *Alba*
7 *Cingulum*
8 *Stola*
9 *Planeta*
10 *Corporale*
11 *Corporum*
12 *Mappa*
13 *Plumale*
14 *Superpellicenm*
15 *Dalmatica*
16 *Tunicella.*

(5–16:) *Quomodo, & qualiter fieri debent ostenditur.*

1 Vestes sacræ benedictionem amittunt, & iterum benedicendæ sunt, quando ita scinduntur, aut franguntur, vt ampliùs ad vsum ad quem destinatæ fuerant, aptæ non sint, aut ampliùs priorem figuram non retineant; aliàs formam benedictionis non amittunt; etiamsi aliqua pars, quæ benedicta non est, vnà cum filo prophano non benedicto assumatur, Angel. *verb. benedictio, num. 3.* Armilla *verb. benedicere, num. 3.* Azor. *instit. Moral. part. 1. lib. 10. cap. 28. quæst. 9.* Vnde Stola facta de Planeta benedicta debet iterum benedici; quia est mutata forma quæ dabat esse rei; ac datur ad ipsam Stolam particularis benedictio, alia à benedictione, quæ data erat Planetæ; Ita Vgol. *de potest. Episcop. cap. 32. §. 1. num. 6.* D. Barbos. *de offic. & potestat. Episcop. part. 2. allegat. 27. num. 45.* subdentes, quòd si tales vestes breuiores fiant, dummodò formam non mutent, noua benedictione non indigent. Si autem ex Stola Manipulus fiat, non erit iterum benedicendus; nam harum vestium benedictiones non differunt, & longitudo, & breuitas vestis formam non mutat, si vestis apta sit ad eos vsus, ad quos benedicta est; Ita Angel. *d. num. 3.* Syluest. *verb. benedictio quæst. 6.* Azor. *d. quæst. 9. vers. dubitabis, an Casula.*

Si

2 Si autem eò ex vetustate deductæ sint, vt ampliùs diuinis vsibus inseruire nequeant, igne erunt comburendæ; quia non licet ea, quæ in sacrario fuerint, malè tractari, sed incendio vniuersa tradantur; cineres quoque eorum in Baptisterium inferantur, vbi nullus transitum habeat, aut in pariete, aut in fossis pauimentorum iaciantur, ne introeuntium pedibus inquinentur; ita habetur *can. Altaris, de consecr. dist.* 1.

3 Quid autem singulæ hæ vestes significent, videatus Graff. *part.* 1. *dec. aurear. lib.* 2. *cap.* 41. Suar. *tom.* 3. *in* 3. *part. disp.* 81. *sect.* 2. & 3. Bonac. *de Sacram. disp.* 8. *quæst. vnic. punct.* 5. *num.* 43. *cum seqq.* Azor. *d. cap.* 38. *quæst.* 8. *cum seqq.*

4 Corporale autem est pannum, in quo Sacrum Christi Corpus reponitur, dum Missæ sacrum conficitur: & dictum est Corporale; quia in eo reponitur, & continetur Corpus Domini: inde enim nomen accepit, quasi Corporis Christi in Altari indumentum; & ideo esse debet de syndone munda, & de lino puro è terra procreato, atque contexto, non autem ex serico, purpura, aut alio panno, vel intincta tela, *can. consulto omnium, de consecrat. dist.* 1. quia refert syndonem illam mundam, qua Christi Corpus inuolutum, in monumento conditum fuit, Azor. *d. cap.* 38. *quæst.* 8. formam autem illius vide *inf. num.* 10.

5 Amictus è tenui tela fit, longitudine cubitorum circiter duorum, latitudine autem sesquicubitali, in duobus eius angulis anterioribus assuantur funiculi commodè longi, vt retorqueri ante pectus queant, & cum iis fieri nodus possit. In medio Crux acu pingatur, vnciarum duarum, longè ab extremitate digitis duobus, in parte superiori Extremitates illius, præterquàm ex ea parte, qua collum ambiunt, aliquo modesto opere ornati possunt.

6 Alba è tela linea fit, longè producta cubitos quatuor, latè sexdecim, ac populo ampliùs circumquaque pateat, manicas habeat longitudine sesquicubitali, hoc est, cubito cum dimidio, latitudine ab humeris penè cubitali, quæ vsque ad manus sensim angustiùs ducantur: in summa veste, & in extremis manicis aliquid dumtaxat fit acu paululum, ac tenuiter elaboratum: nimius enim labor in his ornandis, vanitatem sapit, & leuitatem.

7 Cingulum ex candido lino, vel cannabi tenui conficiatur, longitudine cubitorum circiter septem: capita eiusdem glubulis eiusdem materiæ inserantur, filamentorum manipulis appēsis, quos floccos dicunt. Manipulus tres Cruces habere debet, & chordulas ad ligandum solidiores.

8 Stola cum Planeta colore simul, & materia congruat, longè cubitis circiter sex, ita vt producatur infra genua, latè autem vnciis sex pateat; frangiæ vnciarum trium sint; & Cruces tres in eadem Stola ponantur, vna nimirum in medio, aliæ verò in partibus extremis; & vnaquæque Crux sit fumæ quadratæ; Stolæ Sacerdotali nihil appendatur; Diaconali autem ab vtraque parte media, duo funiculi cum flocculis laciniatis connectantur.

9 Planeta more Romano (nam Ambrosiano eam describunt Acta Mediolanen. Ecclesiæ) latè pateat cubitos circiter duos, longè tres: fascia quæ vel assui solet, vel distingui in ipsamet Planeta, vt columnæ speciem à tergo, & Crucis ante pectus effingat, lata erit vnciis octo ad minimum. Funiculi addantur, seu lineæ fericæ in ea parte, qua pectus tegitur, ita oblongæ, vt reduci possint ante pectus, & ad firmandam Planetam, ne defluat à tergo.

10 Corporale è tela linea, & candida sit, vt dictum est supra *num.* 4. ac simplex item: ab oris autem acus opere simplici, punctim solùm retortum sit: longè autem vncias triginta ad minùs pateat, latè totidem ità verò complicatum, vt nulla eius extremitas appareat; Crux acu pingi potest anteriori parte.

Purificatorium e tela, neque tenui, neque crassa nimis, & simplici fit acus opere confectum: latitudine vnciarum circiter octodecim ad minimum; longitudine totidem, nec verò minùs, in medio Crux partiula acu pingatur.

11 Conopæum Tabernaculi maioris Sanctissimæ Eucharistiæ, è materia nobiliori, vel alba semper, vel iuxtà colorem varium festorum à summa parte crispatum, in fimbriis non angustè, sed longè latiùs respondeat, & totum Tabernaculum tegat. In extremis oris habeat de more ornatum laciniarum decore contextarum.

12 Mappæ Altaris superiores è lino seu cannabi, ea sint longitudine, vt ab vtroque Altaris latere profundius tribus digitis, quàm planum Bradellæ, demissæ sint: nullæ ab vlla parte bambacio cærulei, alteriùsue coloris elaboratæ sint: latitudine verò totam Altaris mensam contegant. Inferiores Mappæ totam saltem mensam cooperiant.

Mappæ pro communione adhibendæ, non supra scamna, seu Cancellos (horum enim longitudinem æquabunt) longè pateant cubitos tres, latè circiter duos: capita earum exornati poterunt.

Crux in Altari collocanda, imaginem Crucifixi habeat, & præalta emineat candelabris, hinc inde positis.

13 Pluuiale ad imos vsque talos protenditur, longitudine cubitorum trium, & vnciarum circiter sex constans, & pro semicirculi ratione latè patens: à parte anteriori à summo ad extremum, hinc, & inde auriphrygio decoratur: à posteriore parte capurium habeat ornatu auriphrygiato, qui anteriori respondeat: laciniæ verò, hoc est, frangiæ, Romano ritu, latiores esse debent circum caputium, breuiores in oris Pluuialis extremis. Fibula anteriori connecti debet Pluuiale, additis binis, seu ternis vnciis, maioribus. Globuli laciniati pendentes à caputio non sunt ampliùs in vsu Romani Cleri secularis.

14 Superpellicium e tela potiùs tenui, manicis ita oblongis, vt crispatæ, vsque ad digitos summos pertingant; quæ esse possunt cubitis circiter duobus vel circa; latæ autem patentibus in orbem circiter cubitis quatuor: in ipso ore potiùs forma sit rotunda, quàm quadrata: à pectore nullo modo scissum, aut dissectum: longè ducatur infrà genua, ferè ad media crura, latè pateat ab extremis oris in ambitum cubitis circiter tredecim, ab humeris circiter octo: à nulla parte neque nimis affectatum, & artificiosi operis elegantia elaboratum; ab humeris præsertim non specioso artificij ornatu.

15 Dalmatica non recisis manicis, sed ad manum vsque protensis, iisdemque latè patentibus conficiatur; longa esse potest cubitis duobus, & vnciis sexdecim; lata verò ab humeris cubito vno, & vnciis circiter quatuor; ab extremis oris vndique patens cubitis circiter quinque.

16 Tunicella Subdiaconalis similis sit Dalmaticæ Diaconali, de qua suprà; excepto, quòd angustiores debet habere manicas.

QVÆSITVM V.

An Abbates possint benedicere Cruces, & sacras Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt benedicere Cruces.*

2 *Abbates*

2 *Abbates possunt benedicere Imagines, Libros, Arma, & Vexilla bellica.*

3 *Benedictiones aliquae particulares personis particularibus conceduntur.*

1 QVod spectat ad Cruces, dicendum est, posse Abbates ex speciali priuilegio eas benedicere, vt probatur ex quodam priuilegio viuae vocis oraculo, à Iulio II. Abbati Sancti Æmiliani de la Cogolla concesso, quod refertur *in noua collect. Bullar.* Rodetic. *Bulla 15. d. Pontific.* vbi inter alia ipse Summus Pontifex concessit prædicto Abbati, vt possit Cruces benedicere.

Idem probatur ex alio priuilegio Pauli III. qui Priori Vallischolarium, in Abbatialem dignitatem euecto, concessit amplum priuilegium exercendi Pontificalia, non solùm ea, quæ hucusque in superioribus Quæsitis dicta sunt; sed quamplura alia suo loco ponenda, in quo priuilegio particulariter Crucium benedictionem concedit; quod habetur apud Renat. Choppin. *in Monast. lib. 1. tit. 2. num.* 18.

2 Ex quo pariter habetur, posse prædictum Abbatem, ac alios cum eo communicantes, non solum Cruces, sed etiam imagines, & libros benedicere; ibi enim hæc præcisa verba apponuntur, *Necnon, vestes, indumenta, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, &c. benedicere.* Quò verò ad Arma, & Vexilla, & alia similia, sentiendum est à fortiori, posse ab Abbate benedici, vt Romæ de Anno 1615. dum Pontificiæ militiæ ibi commorarentur, obseruari vidi, & inter plura Vexilla, & Arma, quæ ab Abbatibus benedicta fuere, Vexillum Excellentissimi D. Ferdinandi Vrsini coram ingenti militum, & populi multitudine solemniter benedixit in Ecclesia S. Praxedis de Vrbe, Reuerendiss. P. D. Horatius Morandius eiusdem Ecclesiæ Abbas; nec abs re, seu otiosè factum fuisse credendum est, cùm hoc Abbatibus per viam communicationis licere colligatur ex priuilegio concesso abbati Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Patris Benedicti ab Vrbano II. anno 1092. 18. Kalend. Octobris, vbi concessit prædicto Abbati, & successoribus canonicè promouendis, quòd omnia Pontificalia exercere valeant, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, *Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis*; & aliàs, vt in dicto priuilegio, quòd refertur à Roderic. *in nou. collect. priuileg. Apost. pro Regular. Bulla vnic ad. Pontificu.* Aduertendum est aliquas Benedictiones particulares personis particularibus dumtaxat competere ex speciali Sedis Apostolicæ priuilegio, vt v.g. Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ, & paniculorum S. Nicolai de Tolentino per hoc Decretum,

3

DECRETVM

Illustrissimorum, & Reuerendissimorum Dominorum Cardinalium Negoriis Episcoporum, & Regularium præpositorum, pro Benedictione Corrigiæ S. Monicæ, & Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, à Superioribus Ordinis tantùm facienda.

Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini.

PRocurator Generalis Ordinis Eremitarum S. Augustini supplicat humiliter declarari, benedictionem, & distributionem Corrigiæ S. Monicæ, necnon Paniculorum S. Nicolai de Tolentino, Confraternitatibus Laicorum, etiamsi deuotionis, & non pro consequendis Indulgentiis, causa fiant, sed ad Ordinis præfati Superiores dumtaxat pertinere, iuxta Decretum aliàs editum, tenoris sequentis.

[Conquerente apud S. C. Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præpositorum, Ordinis Eremitarum S. Augustini, Procuratore Generali, quasdam Confraternitates Corrigiatas S. Monicæ eandem corrigiam, necnon Paniculos S. Nicolai de Tolentino, pro Indulgentiis, à Summis Pontificibus concessis, consequendis, absque eiusdem Ordinis Superiorum licentia, benedicendi, ac distribuendi facultatem sibi arrogare: Illustrissimi præfatæ Sact. Congr. Patres, benedictionem, & distributionem huiusmodi, ad præfati Ordinis Superiores dumtaxat spectare, & pertinere, confraternitatibus verò, ne in præmissis se ingerant, inhibendum esse consueuerunt. Romæ 30. Sept. 1622.]

Sacra Congregatio Cardinalium negociis Regularium præposita censuit, benedictionem, ac distributionem in præinserto Decreto enunciatas ad prædicti Ordinis Superiores duntaxat pertinere, etiamsi easdem, vel aliquam earum fieri contigerit deuotionis causa, non autem pro indulgentiis consequendis, ac propterea etiam hoc casu esse inhibendum Confraternitatibus, ne in præmissis quoquomodo se ingerant. Romæ die 16. *Iulij* 1627.

L. Card. S. Sixti.

Locus † Sigilli.

P. Fagnanus Secr.

QVÆSITVM VI.

An Abbas possit Moniales benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Monialium benedictio de iure solis Episcopis competit.*

2 *Abbates benedicere possunt Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iurisdictionis.*

3 *An possint hanc benedictionem simplici Sacerdoti demandare.*

1 VIdetur dicendum, quòd non. Nam Monialium benedictio de iure solis Episcopis competere videtur, ex textu *in can. perlectis 25. dist. & can. quamuis 68. distinct.* notant Sbroz. *de Vicar. Episcop. lib. 2. quæst. 8. num. 1.* Azor. *Instit. Moral. part. 1. lib. 12. quæst. 6.* D. Augustin. Barbos. *de offic. & potestat. Episcopi*

Epiſcopi part.2. allegat.27. num.51. Vgolin. *in ſimili tract. cap.31. §.1. num.1.* qui dicunt, ad Epiſcopum ſpectare, Moniales benedicere, ſeu velare. Quæ ſententia poteſt pluribus rationibus probari.

Primò: nam Reginæ temporales quando Regi, vel Magno Principi matrimonio copulantur, ſolent ab aliquo Magno Sacerdote præcipua aliqua dignitate, nimirum Cardinalitia, Patriarchali, aut ſaltem Epiſcopali inſignito, benedici; ergo à fortiori Moniales, quæ Summo Regum Regi Deo deſponſantur. Secundò probatur ex Concil. Carthaginen. relato *in can. ſi iubet 26. quæſt.6.* vbi interdicitur ſimplici Preſbytero Virginum conſecratio, ſeu benedictio; & hæc poteſtas in ſolo Epiſcopo ibi ſupponitur, & *in can. deuotionis, 20. quæſt.1.* quod communiter ad hoc allegatur per Doctores, vt patet ex D.Thom. *in 4. diſt.38. quæſt.1. art.5.* Palud. *ibi quæſt.5. art.3.* & D. Anton. *3.part. tit.2. cap.2.* Syluelt. *verbo, conſecratio Virginum quæſt.2. num.3.* & communem omnium ſententiam teſtatur Suarez *de Relig. tom.4. tract.9. lib.1. cap.11. num.12.* Rationem aſſignat D. Thom. *loc.cit.* quia hæc conſecratio eſt ſpiritualis quædam deſponſatio cum Chriſto, per quam repræſentatur deſponſatio ipſius Chriſti cum Eccleſia, quoad illius incorruptionem: ideò ſolus Epiſcopus cui Eccleſiæ cura cõmittitur, Virgines deſponſat, velando non ſibi, ſed Chriſto, quaſi ſponſi paranymphus.

2 Contrarium pluribus probare nititur Benedict. Bomact. *in ſuo libello de conſecr. Virg. cap.4.* vbi poſt multas rationes, per quas Epiſcopo benedictionem Monialium competere ex officio aſſerit, docet non ſolùm Abbates, ſed etiam Priores, Archipreſbyteros & Præpoſitos poſſe Moniales, in quas iuriſdictionem Epiſcopalem habent, benedicere: quia hoc munus ad iuriſdictionis, non Ordinis poteſtatem ſpectat; & hoc probat experientia, quæ multis in locis, quaſi ab immemorabili tempore introducta eſt, vt Abbates, Præpoſiti, vel Archipreſbyteri Monialibus, in quas poteſtatem iuriſdictionis exercent, benedictionis munus impendant. An autem hæc poteſtas eis competat ex priuilegio, ſiue ex conſuetudine, mihi incertum eſt; tamen conſuetudo iam à multo tempore introducta, neganda non eſt, quæ ex priuilegio, vel aliunde orta eſſe poteſt; ideo dicendum eſt Abbates habentes iuriſdictionem in Moniales, poſſe illas benedicere, & velare, quod ferè idem eſt, vt idem Bened. Bomact. *loc.cit.* & hoc probat experientia rerum magiſtra: Nam Camaldulen. Abbates Moniales ſibi ſubditas velant, & conſecrant; & huius functionis antiquitùs in tali Religione introductæ, vſque in hodiernum diem obſeruatæ, teſtis eſt B. Ambroſios Camaldulenſium Abbas Generalis *in quadam ſua Epiſtola manuſcript.* Idem dicendum eſt de Abbatibus noſtræ Congregationis, qui in pacifica poſſeſſione benedicendi Moniales ſibi ſubditas, hactenùs perſtiterunt, & perſiſtunt: quòd autem hæc poteſtas ipſis ex vi iuriſdictionis proueniat, non ſatis probo; hæc namque conſecratio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, & non tantùm iuriſdictionis, quia conſiſtit in quadam forma per Eccleſiam tradita, tum etiam, quia in Pontificali Romano ſemper ſupponitur Epiſcopus tanquam ordinarius huius conſecrationis Miniſter; vnde Abbates, ac cæteri Epiſcopo inferiores Prælati, licèt iuriſdictione Epiſcopali potiantur, huiuſmodi actum exercere non poſſunt: quòd ſi aliqui Abbates, & Prælati hanc poteſtatem obtineant, ac tales conſecrationes efficiant, ad id eis ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio conceſſum fuiſſe oportet, ſicut nonnullis Abbatibus datum eſſe teſtatur Suar. *d. cap. 11. num.12. verſ. fin.* conſuetudo verò non erit cauſa huius poteſtatis, ſed erit ſignum conceſſionis à Summis Pontificibus factæ circa talem facultatem.

3 Infert ex hoc prædictus Benedictus Bomactheus, quòd cùm Abbates, & alij Regulares Prælati, & Præpoſiti, Archipreſbyteri, & alij exempti, ex vi ſui muneris poſſint benedicere Moniales, in quas Ordinariam iuriſdictionem habent, poterunt conſequenter huiuſmodi benedictionem ſimplicibus Sacerdotibus delegare, videatur, *loc.cit.cap 5.* quæ illatio ex ſupradictis nullo modo ſubſiſtit, vt patet.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas poſſit Diaconiſſas ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Diaconiſſæ officium quid ſit, & an hodie ſit in vſu.*
2 *Diaconiſſas an Abbates ordinare poſſint.*

1 Officium Diaconiſſæ olim adipiſcebatur per ſpecialem benedictionem, ex qua tribuebatur poteſtas incipiendi horas in Choro, ac legendi Homilias, vel Euangelium ad Matutinas, quod aliis non licebat: & hæc Diaconiſſa non poterat ante annos quadraginta ordinari, vt habetur ex gloſſ. iunct. text. *in cap. Diaconiſſam 27. quæſt.1.* hodie verò prædicta ordinatio Diaconiſſatum non eſt amplius in vſu, nec expectatur ſupradicta ætas, nec datur eis velum diſtinctum, ſed omnes Virgines eadem die, quo recipiunt conſecrationem, ad Officium Diaconiſſatus ordinantur; iuxta formam in Pontificali Romano præſcriptam; idque conſtat ex vſu, & teſtatur Benedict. Bomact. *de mod. conſecran. Virg. cap.3. num.3. in fin. & cap. 28. etiam in fin.*

2 Igitur ſicut Abbates poſſunt Virgines conſecrare, poſſunt etiam eas ad illud officium ordinare: eſt enim eadem cæremonia, & fit eodem actu, quo fit Virginum conſecratio. Obiicies ex *cap.1. 15. quæſt.3.* vbi habetur, quòd mulieres non ſolùm ad Sacerdotium, ſed nec etiam ad Diaconatum promoueri poſſunt; ergo Moniales non poſſunt Diaconiſſæ ordinari. Reſpondeo *in d.cap 1.* loqui de Diaconatu, per quod imprimitur character, & tribuitur facultas legendi Euangelium in Miſſa, & ſalutandi Populum, ſolita ſalutatione, *Dominus vobiſcum.* Diaconatus autem, de quo in præſenti eſt ſermo, non comprehenditur inter ſacros Ordines, nec per eum character imprimitur, nec niſi facultatem Homilias, & Euangelia ad Matutinas legendi, & horas Canonicas inchoandi, tribuit, vt inquit gloſſ. *in d.cap. Diaconiſſam, & in can. Sanctimoniales 23. diſt.*

QVÆSITVM VIII.

An Abbas poſſit Abbatiſſas benedicere.

SVMMARIVM.

1 *An Abbatiſſæ benedici debeant.*
2 *Abbatiſſas ſibi ſubiectas poteſt Abbas benedicere.*
3 *Abbatiſſæ temporales an ſint benedicendæ.*
4 *Electa, & confirmata in Abbatiſſam debet benedici; ſi huiuſmodi benedictionis eo in loco vſus vigeat.*
5 *Abbatiſſæ benedicendæ, vel non benedicendæ ſunt, ex conſuetudine, ſpatio 40. annorum introducta.*
6 *Abbatiſſa, quæ conuenit benedici, ſi infra annum à die ſuæ confirmationis, munus benedictionis non ſuſceperit, à ſuo iure cadit.*

 7 *Electa,*

7 *Electa, & confirmata in Abbatissam, ante benedictionem nuncupatur Abbatissa.*
8 *Abbatissæ benedictio qualibet die fieri potest.*
9 *Abbatissæ benedictio non potest iterari.*
10 *Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici.*
11 *Abbatissa quomodo benedicenda.*

1 PRo maiori intelligentia huius quæsiti videndum est prius, an Abbatissa egeat benedictione: nam frustrà quæreretur à quo possit benedici, nisi cognoscatur, an egeat benedictione. Ad quam difficultatem respondetur, quòd *in Clem. attendentes de stat. Monach.* habetur, *vt quæuis ad regimen Abbatiarum assumpta, in Monasteriis, in quibus Abbatissæ sunt solitæ benedici, intra annum, à sua confirmationis tempore computandum, munus benedictionis suscipiant, alioquin à iure suo, nisi subsit causa rationabilis, prorsùs se nouerint cecidisse.* Ex quibus infertur, quòd vbi non adest consuetudo, Abbatissæ non sunt benedicendæ; hæc autem consuetudo, vt aduertit gloss. *in d. Clem. §. statuimus, verb. solitæ*, poterit cognosci: nam si constet, quòd per quadraginta annos sit continuata benedictio, Abbatissa eget benedictione. Si autem per spatium eiusdem temporis contrarium patere poterit, non erit benedicenda: si autem intra idem tempus constabit aliquas fuisse benedictas, aliquas verò non, liberum erit Abbatissis benedictionem suscipere, vel non suscipere; Ita Azor. *inst. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 4.* His igitur præcognitis, *ex eadem Clementina* quæsiti explicatio elicietur: in ea enim dicitur, benedictionem Abbatissæ spectare ad eos, quibus de iure communi, vel speciali eorum confirmatio competit. Confirmare autem Abbatissas, si exemptæ sint, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectæ, ad Romanum Pontificem, vel ad alium ab eo delegatum, pertinebit: si non sint exemptæ, sed sub Episcopi iurisdictione, & potestate: ab Episcopo erunt confirmandæ; si erunt exemptæ, sed Monachorum Abbati subiectæ, ab ipso Abbate confirmationem accipient. Ita Azor. *loc. cit. quæst. 3.*

2 Ex his ergo sequitur, quòd Abbatissæ exemptæ, & Abbatibus subiectæ, quæ per consuetudinem solitæ sunt benedictionem accipere, ab eisdem Abbatibus erunt benedicendæ, Nec obstat, quòd D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 27. num. 51.* & alij dicant, ad Episcopum spectare benedictionem Abbatissarum; quoniam respondetur esse intelligendum de Abbatissis non exemptis, quæ sub Episcopi potestate, & iurisdictione sunt positæ; non autem de aliis; aliter enim frustra essent exemptæ. Insuper hoc habetur ex priuilegio expresso Innocentij VIII. ac etiam ex alio priuilegio Clementis etiam VIII. quæ retulimus *in Disputatione de benedictione Abbatis.*

3 Est autem aduertendum, quod Abbatissæ temporales, illæ nempe, quæ non nisi ad triennium eliguntor, ex Constitutione Gregorij XIII. de anno 1583. kal. Ianoarij, non sunt de iure benedicendæ, nisi Apostolica Sedes aliud expressè decernat, vel seruet contrariom. Nauarr. *cons. 4. de Regular. in antiq. & consil. 2. de stat. Monach. in nouis*, Stephan. Quaranta *in Summa Bullar. verb. Abbatissa, in fin.* & alij, quos refert, & sequitur D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. num. 59.*

4 Electa igitur, & confirmata Abbatissa, debet benedici, si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat, quia vt ait Vital. *super Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* Abbatissa non est benedicenda, nisi hoc Monasterij consuetudo requirat; inspiciendus ergo erit mos Conuentus, & Monasterij, & si tali more seruato per annos quadraginta, pateat Abbatissas fuisse solitas benedici, vtique benedicenda erit, etiam si priùs contrarium seruatum fuerit, gloss. *in d. Clem. attendentes, de stat. Monach.* Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 4.* Nauarr. *cons. 2. An Abbatissa num. 1. de stat. Monach.*

5 Ex quo inferas Abbatissas benedicendas, vel non benedicendas esse ex consuetudine, spatio quadraginta annorum introducta, gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes.*

6 Quòd si Abbatissa, quæ ex vi consuetudinis sui Monasterij consueuit benedici, infra annum à die suæ confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure prorsùs se nouerit cecidisse, *Clemen. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.* excusatur tamen propter infirmitatem; si Diœcesanum sæpius requisierit; si vacat Sedes; si possessionem non habuit; si per eam non stetit, gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes, verbo, rationabilis, de stat. Monach.*

7 Peter, an electa, & confirmata Abbatissa, ante benedictionem possit nomine Abbatissæ nuncupari. Respondeo affirmatiuè. Gemin. *in cap. indemnitatibus, §. sanè num. 4. de elect.* Ioan. de Anan. *cap. meminimus num. 5. de accusat.*

8 Si petas iterum, quo die talis benedictio fieri possit. Respondeo, qualibet die, gloss. *in d. Clem. attendentes, § statuimus, verbo benedici*, vbi Vital. *num. 6. de stat. Monach.* affirmat à solo Presbytero conferri posse prædictam benedictionem.

9 Dices, potéstne iterari talis benedictio Abbatissæ? Respondeo cum gloss. & Card. *in d. Clem. attendentes*, nequaquam, quia benedictio illa est quasi Sacramentum, & ad instar benedictionis nuptiarum, *cap. 1. & 3. de secundis nupt.* 10 Et ideo ita resoluunt Nauarr. *d. cons. 2. de stat. Monach.* Azor. *d. lib. 13. cap. 10. sub quæst. 4.* Ludou. Mirand. *in tract. de Sacr. Monial. quæst. 7. art. 7. concl. vnic. vers. secundò probatur.*

11 Si ergo contingat Abbatissam esse benedicendam, aduertendum est, duos antiquitus fuisse modos, & ritus, easdem Abbatissas benedicendi; iuxta duo genera Abbatissarum, quòd aliæ sunt Abbatissæ Canonicam vitam profitentes: aliæ verò Monasticam; iuxta quæ genera Abbatissarum prædicti modi, & ritus benedicendi; vide apud D. Michaëlem Leonicum *in speculo sacrarum Cæremoniarum, verbo Abbatissa, §. benedictio Abbatissæ*, & in Pontificali Romano, nouus Ritus per Clem. VIII. institutus, in tali functione, si fieri contingat, desumatur.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares primarium lapidem in Ecclesiæ fundatione ponendum, Pontificali more benedicere possint.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia, priusquam construatur, fundamenti locus designandus est, & vbi Altare erigitur, Crux lignea est erigenda.*
2 *Lapidem primarium in Ecclesiæ fundatione ponere, spectat ad potestatem Ordinis.*
3 *Abbates non possunt iure Ordinario, sed priuilegio, vel consuetudine talem actum exercere.*

1 ANtequam Ecclesia aliqua construatur, fundamenti locus, & atrium Prælati iudicio designari debet, & pridie lignea Crux in loco, vbi Altare erigendum est, figi debet; sequenti die primarius lapis, cui impressa sit Crux, in fundamento ponendus est, *can. nemo Ecclesiam, de consecrat. dist. 1.*

Hic

2 Hic autem actus absque dubio est potestatis Ordinis; quia à nemine, qui saltem non sit Sacerdos, exerceri potest, vt patet ex Pontificali, *rub. de benedictione, & impositione prim. lapid. pro Eccles. ædificand.* Tum quia in eo seruatur certa forma, & solemnitas ab Ecclesia tradita, vt constat ex Pontificali *loc. cit.* quod est signum aliquod, spectare ad potestatem Ordinis, vt ait Panormitan. *in cap. aqua, de consecrat. Eccles. vel Altar.*

3 Non possunt Abbates iure ordinario hanc benedictionem præstare, nisi eis id concedatur ex priuilegio, vel consuetudine, quæ sit signum concessionis à Superiore factæ. Huiusmodi priuilegium concessum fuit Abbati S. Spiritus de Sulmona Generali totius Ordinis Cælestinorum à Cælestino V. eius Congregationis institutore, quod refertur in alio priuilegio ab Eugenio IV. eidem Congregationi concesso, supradictum confirmante, anno Domini 1434. 5. Kal. Nouemb. Pontific. sui anno 4. in hæc verba.

Liceat quoque (Pater Abbas) tibi, tuisque successoribus inter Fratres eiusdem Ordinis, & aliis ad Missas vestras conuenientibus, benedictionem solemnem facere, dummodo &c. ac vasa, & alia paramenta ad cultum diuinum pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Ecclesiis, aut Hospitalibus Primum lapidem, & fundamenta Pontificali more benedicere auctoritate Apostolica, tenore præsentium indulgemus.

Quam concessionem refert Roderic. *in noua collect. Bullar. Apostolic. pro Regular. Bulla 18. eiusd Pontif.* & huiusmodi vsus benedicendi lapides in ædificandis Capellis, Ecclesiis, aut aliis sacris domibus, (de quarum ædificatione in 3. Tom.) inter Abbates præcipuè Regulares, maximè viget.

DISPVTATIO XXIII.

De vsu, & exercitio Pontificalium Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad munus consecrationis præstandum.

QVÆS. I. An Abbas possit benedicere ea, in quibus interuenit Sacra Vnctio.

II. An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides & alia similia Vasa Ecclesiastica.

III. Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quando censeantur amittere consecrationem, itaut iterum consecranda sint.

IV. An Abbas possit consecrare Altaria, & lapides deseruientes ipsis Altaribus.

V. Vtrùm Abbas possit Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, benedicere & consecrare.

VI. An aliquid animaduertendum sit ab Abbatibus circa Altarium consecrationem.

VII. An Abbates possint Ecclesias consecrare.

VIII. Ad quem spectet Abbatiales Ecclesias consecrare.

IX. An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propriæ Congregationis solemniter benedicere.

X. An Abbas possit Ecclesias pollutas reconciliare.

XI. Quibus modis Ecclesia intelligatur polluta.

XII. An Abbas possit Campanas consecrare.

XIII. An Abbas possit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum.

XIV. Vtrùm Abbas habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius concessum fuerit priuilegium v.g. consecrandi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum.

QVÆSITVM I.

An Abbas possit benedicere ea in quibus interuenit sacra Vnctio.

SVMMARIVM.

1 *Abbates per vias, & Ciuitates, & coram Episcopo, non possunt populo benedicere.*

2 *Consecratio est Ordinis Episcopalis, non iurisdictionis.*

3 *Abbates nonnullas res, in quibus interuenit sacra Vnctio benedicere possunt.*

4 *Consecrandi potestas Abbatibus competere potest; tam ex priuilegio, quàm ex consuetudine approbata à summo Pontifice.*

5 *Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit sacra Vnctio.*

1 CVM superiùs probatum sit *in Disp. 21. Quæst. 7. & 8.* Abbates posse solemniter populo benedicere, dicendum restat (antequam ad benedictionem, in qua interuenit Vnctio, deueniamus) Abbates non benedicere populo, regulariter loquendo, nisi id eis Apostolicæ Sedis priuilegio specialiter concedatur, Vital. *in Clem. Archiep. num. 8. de priuil. & in cap. Abbates de priuil. in 6.* Benedictio enim solemnis simplici Sacerdoti non competit, *cap. Eccles. 95. dist.* Exceptis S. R. E. Cardinalibus, qui

 ex

ex antiquissima consuetudine solemniter benedicere possunt, & consequenter dicimus, quòd Abbates de iure communi nullam habent facultatem benedicendi solemniter, nisi id eis ab Apostolica Sede concedatur, vel ex longa consuetudine huiusmodi benedictionis munus acquisierint, Card. *in Clem. 2. §. statuimus de statu Monach.* licèt Gemin. *d. cap. Abbates*, teneat contrarium; sed loquitur ibi (vt opinor) de benedictione tantùm, quæ datur publicè per vias, & per Ciuitates, & Castra.

Benedictio ergo huiusmodi per vias, & Ciuitates, & Castra, fieri non potest ab Abbate, nisi hoc ei expresso Sedis Apostolicæ priuilegio concedatur, *ex d. cap. Abbates, de priuileg. in 6.* & non potest acquiri talis benedictio ex consuetudine, vt testatur Gemin. *in d. cap. Abbates, num. 5.* Vnde priuilegium concessum simpliciter Abbatibus solemniter benedicendi, debet restringi ad proprias Ecclesias, sibi subiectas, *ex cap. de Monachis, de excess. Prælat. in 6.* & gloss. *in d. cap. Abbates.* Præterea Sacra Rituum Congregatio *in vna nullius Prouinciæ Burgen. anno 1609. die 24. Augusti*, declarauit, quòd licèt Abbas habeat vsum Mitræ, & Baculi, & solemniter populo benedicere possit; priuatam tamen benedictionem, more Episcoporum, per vias minimè dare possit.

Abbates coram Episcopo non possunt benedictionem solemniter elargiri, *cap. cùm minister, 26. quæst. 6. cap. denique 21. dist.* gloss. *in d. cap. Abbates.* Ideò Sacra Rituum Congregatio anno 1604. ad instantiam Episcopi Eugubio, declarauit, posse Abbatem Monasterij S. Petri de Eugubio solemniter quidem celebrare, & in Pontificalibus populo benedicere, sed non in præsentia Episcopi.

Eadem facultas benedicendi solemniter populo, non solet concedi à Sede Apostolica, nisi Abbatibus habentibus vsum Mitræ, & aliorum Pontificalium, Specul. *de priuil. vers. non est etiam, & vers. sequenti.* Ideò Sacra Rituum Congregatio *in vna Constantien. anno 1604. die 20. Martij*, Abbati qui vsum Baculi habebat, etiam Mitræ vsum concessit, cum facultate benedicendi solemniter: quasi non posset eidem Abbati facultas solemniter benedicendi concedi, nisi prius Pontificalium vsus concederetur. His additis.

Est multorum Doctorum sententia, non licere Abbatibus consecrationem vllam efficere, in qua Vnctio Chrismatis requiritur.

2 Ratio eorum est, quia talis consecratio est Ordinis Episcopalis, non iurisdictionis. At ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis, non possunt aliis competere, etiam ex consuetudine, vel præscriptione, vt tenent Gemin. Franc. Anchar. & gloss. *in cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Idem etiam videtur prohiberi per Sacram Congregationem Cardinalium, in quodam responso super Concil. Trident. *sess. 23. cap. 10.* quæ sic ait. *Abbas, qui est benedictus, vel qui ex priuilegio Sedis Apostolicæ habet, vt Pontificalia exercere possit, ac si esset benedictus, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quibus Vnctio requiritur*, vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 30. num. 2.*

3 His tamen non obstantibus, asserendum est Abbates, qui vtuntur Episcopalibus Insigniis nonnullas consecrationes (in quibus Vnctionis Chrismæ necessitatium est) efficere posse; quia hoc illis ex priuilegiis Sedis Apostolicæ conceditur, vt patebit ex concessionibus Summorum Pontificum inferiùs citandis.

Nec obstat, quòd huiusmodi consecratio sit Ordinis Episcopalis, & propterea non possit aliis competere, etiam præscriptione, vel consuetudine, vt

4 dicunt Gemin. & alij *suprà alleg.* quia (vt ipsimet aiunt) potest Abbatibus conuenire ex priuilegio Romani Pontificis. Vltra quod nonnulli tenent, quòd posset etiam eis competere ex consuetudine; quando talis consuetudo, vel est iure communi approbata, vel Summi Pontificis tacito consensu permissa, Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 8. cap. 7. quæst. 2.* allegans Card. *in Clem. attendentes, §. statuimus, de stat. Monach.*

Esset quidem magni momenti supradicta responsio Sacræ Congregationis illustrissimorum Cardinalium, contra nostram Conclusionem, nisi eadem Sacra Congregatio postea declarasset, non impediri eosdem Abbates, qui specialibus ad id Summorum Pontificum priuilegiis gaudent, vti posse, ex Decreto eiusdem Sacræ Congregationis Illustrissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, in fauorem Monachorum Casinensium emanato, cuius tenor est.

DECRETVM

Sacræ Congregations Illustrissimorum, ac RR. DD. S.R.E. Cardinalium, Sacrosancti Tridentini Concilij Interpretum.

Ad fauorem Monachorum Casinensium, super Pontificalibus.

5 Illustrissime, & Reuerendissime Domine, fel. rec. Vrbanus Papa II. priuilegium concessit Abbati Sacri Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Sancti Benedicti quòd per Terras, & Castra sua Ecclesias cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere posset, quæ Episcopi in suis Diœcesi. facere possunt (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione dumtaxat exceptis) & aliàs vt in dicto priuilegio, sub datum Salerni 18. kalend. Octobris, anno 1092.

Eugenius Papa IV. eius Motu proprio, sub datum Florentiæ, anno Incarnationis 1442. 7. kalend. Iunij, inter alia, facultatem dedit Abbati Monasterij, Sancti Pauli celebrandi Missas cum Mitra, & Anulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica, & conferendi Ordines Minores suis Monachis, & benedicendi indumenta, quæ ad vsum Altaris eiusdem Monasterij requirerentur.

Alexander VI. eius Motu proprio, sub Datum Romæ, anno Incarnationis Dominicæ 1501. kalend April. confirmat omnia priuilegia dictæ Congregationis, & cuilibet Monasterio illius, per Summos Pontifices concessa, & cuiuslibet particularis Monasterij priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendi debere voluit, & extendit.

De anno 1565. die 6. Iun. felic. record. Pius Papa IV. eidem Congregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Baculo pastorali, & Mitra Pontificali in

Ecclesiis

Ecclesiis Monasteriorum, (in quibus pro tempore deputabuntur,) vti, ac benedictionem Pontificalem, post Diuina Officia Christi fidelibus inibi existentibus elargiri, quoscunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intra claustra eorumdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septas Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxat, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minimè requisita, liberè, & licitè valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem, Apostolica auctoritate concessit.

Et semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerunt, Calices, Altaria in quibus vnctio requiritur, paramenta, Lapides consecrarunt, & benedixerunt, Minores Ordines suis subditis contulerunt, & alia Pontificalia exercuerunt, & in tali possessione semper extiterunt, & de præsenti sunt, vigore supradictorum, & aliorum priuilegiorum.

Modò à nonnullis nimis scrupulosis viris dubitari contigit, an Abbates prædicti consecrationem, & benedictionem supradictam facere, & Pontificalia exercere possint, sub prætextu assertæ resolutionis huius Sacræ Congregationis declaran. quòd Abbates benedicti non se ingerant in benedictionibus, in quibus vnctio requiritur.

Ad tollen. omnem difficultatem Procurator Generalis dictæ Congregationis humiliter supplicat DD. VV. Illustrissimis, & Reuerendissimis, quatenus dignentur declarare ipsis Abbatibus, stantibus dictis priuilegiis confirmatis, & approbatis, quorum Summarium datur, ac de nouo concessis successiuis temporibus, etiam à Clemente VIII. fel. rec. facultatem prædictam benedicendi, consecrandi, Baculum, & Mitram deferendi, & alia Pontificalia exercen. competiisse, & competere, non obstan. supradicto decreto, quodquidem non comprehendit Abbates Casinen. vt suprà priuilegiatos; sed tantùm Abbates seculares benedictos, qui non gaudent istis priuilegiis, sed tantùm habent, quod illis ius commune concedit, &c.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, declarauit decisionem à se aliàs editam, quòd Abbates vtcunque benedicti, benedicere non possunt ea, in quibus vnctio requiritur, non obstare quominùs iidem munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis, quibus idem Concilium nequaquàm derogat, muniti fuerint. Datum die 10. Septembris, 1614.

P. Cardinalis Arigon.

Hoc decretum supradictum nouissimè relatum fuit à Domino meo Aug. Barb. *de iur. Eccl. lib. 1. cap. 17. num. 64.* vbi opinioni meæ adhærens dicit, quod absque speciali priuilegio Abbates non potefunt consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia vasa Ecclesiastica, nec non Altaria, & Lapides deseruientes ipsis Altaribus, & Campanas, ac omnia alia, in quarum consecratione requiritur vnctio Chrismatis: nam dicit ipse Barb. *videmus aliquibus Abbatibus specialia priuilegia ad hac, vel eorum aliqua consecranda per summos Pontifices concessa*, quæ refert Tamburinius *de iur. Abbat. tom. 1. disput. 23. q. 1. vsque ad 24.*

QVÆSITVM II.

An Abbates possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica.

SVMMARIVM.

1. *Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica consecrare, recensentur.*
2. *Abbates communicantes in priuilegiis consecrandi Calices, Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica, possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa.*
3. *Abbates Regulares non benedicti gaudent iisdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

Visum est, non prohiberi Abbates Regulares habentes ius exercendi Pontificalia, & iurisdictionem Episcopalem, seu quasi, efficere consecrationem, in qua Sacra Chrismatis vnctio interuenire debet: si id ex specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis obtineant. Nunc videndum est, vtrùm huiusmodi priuilegiis gaudeant; & consequenter an possint consecrare Calices, Patenas, Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica, in quorum consecratione requiritur vnctio Chrismatis. Cui dubitationi satisfacimus dicendo, quòd Vrbanus Papa II. concessit priuilegium Abbati Sacri Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, quòd posset per Terras, & Castra sua Ecclesias ædificare, cum Cruce signare, & omnia alia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, (Sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione, dumtaxat exceptis) & aliàs, vt in dicto priuilegio, sub Datum Salerni 18. Kal. Octobris, anno 1092. quod à Roderico, sed mendosum, refertur in *noua Collect. Bullar. Apostolicarum pro Regularibus. Bulla vnica* dicti Pontificis, & Paulus III. Pontifex Maximus, anno Domini 1549. 13. Maij, concessit Abbati Vallischolarium in Gallia, & eius successoribus, vt Mitra, Anulo, Baculo pastorali, & quibusvis aliis Pontificalibus Insigniis vti, necnon vestes, indumenta, & paramenta Ecclesiastica, etiam Sacerdotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Calices, Vasa, & Tabernacula quæcunque prædicti erecti Monasterij, ac Prioratuum, & Membrorum, & Ecclesiarum illi subiectarum, ac Altaria illorum benedicere, liberè, & licitè valeant; vt habetur apud Renatum Chopp. *in Monast. lib. 2. tit. 2. num. 18.*

Item Innocentius VIII. priuilegio concesso, anno Dominicæ Incarnationis 1489. ad petitionem

Ioannis Abbatis Cistercij concessit illi, & quatuor aliis Coabbatibus tunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus, quæcunque vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalia, Vasculaque ad reponendam Sacram Eucharistiam, in locis, & domibus dicti Ordinis benedicere, & Calices consecrare, tam de dicto Ordine, quàm si ad eos aliunde nonnunquam deferantur, valeant, & possint; extat in *libro priuileg. dicti Ordinis Cisterc.* quod refertur etiam à Roder. *in noua Collect. Bullar. Apost. pro Regular. Bull* 5. dicti Pontificis, & à Ludouico Miranda *in Manual. Prælat. tom.* 2. *quæst.* 40. *art.* 4. vbi aduertit, quòd eodem priuilegio non possunt frui aliæ Religiones, etiam communicationis priuilegium obtinentes: adducens hanc rationem; quia ipsi Abbates sunt benedicti, & in suis Abbatiis, & Monasteriis habent iurisdictionem quasi Episcopalem, quod (vt ipse dicit) non procedit de Abbatibus Congregationum Monasticarum habentibus communicationem priuilegiorum; quod videtur falsum; quia in ipsis militat eadem ratio, vt per ea, quæ in *Disput.* 17. per totam, manifestissimè constat; habent enim iurisdictionem quasi Episcopalem in suos subditos, licèt non sint benedicti: quia gaudent eisdem priuilegiis, ac si benedicerentur, vt diximus latè in *Disputatione, de benedictione Abbatis.*

Præterea adest aliud priuilegium, viuæ vocis oraculo concessum à Iulio II. Abbati Monasterij Sancti Æmiliani de la Cogolla Ordinis Sancti Benedicti Vallisoleti, per quod conceßit moderno Abbati dicti Monasterij, qui triennalis existit, & illi, qui perpetuis futuris temporibus erit, vt Corporalia, Patenas, Calices, Cruces, & alia Ecclesiastica ornamenta, iuxta formam S. Romanæ Ecclesiæ fieri solitam, benedicere libere, & licitè possit, & valeat; vt habetur in *noua Collect. priuileg.* Rodet. *Bulla* 25. dicti Pontificis.

His, & nonnullis aliis priuilegiis gaudent Regulares Abbates, qui tum directè per speciales Summorum Pontificum concessiones, tum indirectè per communicationem, prædictum munus consecrationis exercere possunt.

Et Sacra Congregatio Eminentissimorum DD. Cardinalium Concilij Tridentini interpretum die 5. Aprilis 1610. pro Abbatibus Cassinensibus censuit eos vigore suorum priuilegiorum, posse in locis eorum iurisdictioni subiectis, Campanas, & Calices consecrare, vt in Decreto sequenti.

DECRETVM.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine, Fuit aliàs ab hac Sacra Congregatione declaratum, licere Abbatibus Congregationis Casinen. benedicere etiam ea in quibus vnctio requiritur, si specialibus Sedis Apostolicæ priuilegiis reperiantur muniti, non obstante declaratione olim facta, quòd Abbates Benedicti non se ingererent in huiusmodi benedictionibus.

Et cùm hodie contradicente D. Episcopo Patauino contingat dubitari, An Abbati Vener. Monasterij S. Iustinæ de Padua liceat benedicere Campanas, & Calices, propterea hac de re exhibet inter alia priuilegium fel. rec. Vrbani Papæ II. ab aliis Summis Pontificibus approbatum, & confirmatum, Quo quidem priuilegio Abbates dictæ Congregationis semper absque vlla contradictione vsi sunt in benedicendo Calices, & Campanas.

Quare pro parte Abbatis supplicatur per hanc Sacram Congregationem declarari, An eis competat facultas prædicta benedicendi Campanas, & Calices.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum censuit, Abbates Congregationis Casinensis vti hac in parte Sedis Apostolicæ priuilegiis munitos, posse vtique in locis eorum iurisdictioni subiectis Campanas, & Calices benedicere, die 5. Aprilis 1610.

R. Card. Vbaldinus.

QVÆSITVM III.

Qualia esse debeant Calix, & Patena, & alia Ecclesiastica Vasa ab Abbate consecranda, & quando censeantur amittere consecrationem, itaut iterum consecrari debeant.

SVMMARIVM.

1 *Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant.*
2 *Calix cum Patena consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus.*
3 *Calix, & Patena quando censeantur consecrationem amittere*, & num. 5. & 6.
4 *Calix, & Patena consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri.*
7 *Pixis, non est necessarium, vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur, & ex qua materia esse debeat.*

1 Agens de consecratione Calicis, Patenæ, & aliorum Ecclesiasticorum Vasorum ab Abbatibus præstanda, hic necessariò circa eadem Vasa, multa ab eisdem Abbatibus notanda sunt.

Primò. Notandum est, quòd Calix cum Patena non debet esse de ære, aut auricalco, aut cupro; quia hæc propter æruginem vomitum prouocarent; nec ex ligno propter potos, ne sanguis subintret; nec ex vitro, vel crystallo, propter fragilitatem; nec ex lapide, propter ineptitudinem, *can. vasa, & can. vt Calix, de consecrat. dist.* 1. vbi statuitur. Vt Calix Domini cum Patena, si non ex auro omninò, tamen ex argento fiat: si autem tam pauper est Sacerdos, saltem stamneum Calicem habeat. De ære autem, vel auricalco Calix non fiat, ne ob vini virtutem æruginem faciat, pariterque ad vomitum prouocet.

Nullus autem in ligneo, aut vitreo Calice præsumat Missam celebrare; videatur etiam ibi gloss.

2 Debet insuper Calix cum Patena esse consecratus, ac Chrismate perunctus, *cap.* 1. *de Sacramen non iter. Sylu. verb. Missa, q.* 1. & alij.

3 Secundò. Notandum, consecrationem amittere, eùm ita notabiliter franguntur, vt ad vsum præfixum deseruire nequeant, vt tradit Vasq. 3. *par. disp.* 233. *cap.* 4 *num.* 4.

Amittunt etiam consecrationem hæc vasa, si eùm sunt inaurata, & vsu aurum conteritur, postea iterum deaurantur, quoad illam superficiem, quæ tangit corpus, & sanguinem Christi; quia qui mutat, vel addit materiam, nouum opus videtur facere, *l.* 1. §. *opus nouū ff. de nou. oper. nunc.* Tum quia est alia superficies, &

& antiqua esse desiit; & Calicis,ac Patenæ consecratio in superficie consistit.

4 Tum etiam, quia Calix, & Patena consecrantur præcipuè propter Corporis, & Sanguinis Christi contactum; eùm autem de nouo auro regantur, contactus non potest fieri in parte consecrata: quia aurum additum non est consecratum. Ita tenent Sylu. Angel. Armill. Rosell. Tabien. *in verb. Calix*, quos refert, & sequitur Azor. *Institut. moral. par. 1. lib. 10. cap. 28. quæst. 4. & par. 2. lib. 9. cap. 7. q. 3.* Barthol. ab Angel. *dialog. 5. de Missis*, §. 324. Roder. *in Summ. tom. 1. cap. 24. num. 11.* Suar. *tom. 3. disput. 81. sect. 7. §. alia autem forma, vers. solet verò.* Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 199.* Vgolin. *de potest. Episc. cap. 31. num. 3. vers. 2.* D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. par. 2. allegat. 27. num. 38.* Contra Emanuelem Sà, *in aphorism. verb. Calix*, Sylu. *de benef. part. 1. quæst. 5. num. 99.* Ægid. de Coninch. *de Sacrament. quæst. 83. artic. 3. dub. 3. num. 246.*

5 Notandum tertiò, quòd si Calix argenteus auro tectus paulatim aurum amittit ob quotidianum vsum, quo ipsum aurum conteritur, consecratione non priuatur; nam antequàm penitùs aurum decidat, consecratio reficitur, si restauratur; pars etenim consecrata, tanquam magis digna, trahit ad se partem non consecratam, denuò appositam, minùs dignam. Vel autum torum deperditur, & tunc Calix consecrationem amittit; nam antequam pars auri apponeretur, totum aurum euanuit. Ita Sylu. Angel. Armill. Tabien. *in verb. Calix*, quos refert, & sequitur Azor. *d. cap. 28. q. 6.*

6 Notandum quartò, quòd consecratio Calicis amittitur per aliquos ictus, qui solent ab Artifice insigni, vt tenent Armilla *in verb. Calix, num. 4.* Barthol. ab Angel. *dialog. 5. de Missa*, § 323. & Azor. *loco proximè cit. quæst. 5.*

Retinet etiam formam consecrationis, quoties separatio fit absque fractione. Vt quando Calix ita est à principio elaboratus, vt eius cuppa à pede separati, & iterùm coniungi facilè queat. Aliter esset dicendum, si cuppæ separatio fieret cum fractione; quia in eo casu, Calix non est aptus ad vsum ad quem fuerat fabricatus: eùm amittat suam formam, & figuram. Ita Henriq. *in Summ. lib. 9. cap. 28. num. 2. lit. N.* Barthol. ab Angel. *dict. dialog. 5. de Missis*, §. 326. Suar. *d. sect. 7. vers. rursus inquiri potest*, Nugn. *q. 83. artic. 3. dub. 4.* Coninch. *de Sacrament. q. 83. artic. 3. lib. 3. num. 248.* Azor. *dict. par. 1. lib. 10. cap. 28. quæst. 7.* & alij, quos refert, & sequitur idem D. Barbos. *dict. allegat. 27. num. 40.*

7 Pixis, seu vas, in quo Christi Corpus pro communicaturis conseruatur, ex congruentia debet esse consecratum; præcipuè si postulat loci consuetudo, Suar. *dict. sect. 7. §. 3.* obiter inquiri potest, paulò ante finem, Reginal. *d. lib. 29. n. 201.* Barbos. *d. alleg. 27. n. 41.*

Non est autem necessarium, illud Chrismatis vnctione consecrati; quia in Pontificali Romano tantùm ponitur simplex illius benedictio. Conuenit autem, vt fiat ex eadem materia, ex qua Calicem, & Patenam fieri, ius præcipit; nempe ex auro, vel argento, vel ob paupertatem, ex stanno; ita Suar. & Reginal. *loc. cit.*

Ex quibus probatum, & ostensum restat, quid de aliis Ecclesiasticis vasibus dici posset.

QVÆSITVM IV.

An Abbas possit consecrare Altaria, & lapides deseruientes ipsis Altaribus.

SVMMARIVM.

1 *Altare aliud fixum, aliud portatile.*
2 *Altarium consecratio de iure communi ad Episcopum spectat.*
3 *Abbates ex priuilegio possunt Altaria, tam portatilia, quam fixa consecrare.*

1 Antequam huius Quæsiti resolutionem tradamus, operæpretium erit videre, quotuplex sit Altare, quod est duplex; aliud stabile, seu fixum, aliud portatile, quòd in iure *viaticum* appellatur, *cap. vlt. de priuileg. in 6 & cap. concedimus. de consecrat. dist. 1.*

Altare stabile, seu fixum dicitur tota mensa, in qua integrum sacrificium fit. Portatile verò, dicitur paruus ille lapis, qui Ara appellatur, & habet foramen cum consecratione, & signo superposito, & facilè de loco ad locum moueri potest.

2 His suppositis, est sententia communis Doctorum, ad Episcopum spectare Altarium consecrationem; quia de iure communi nullus alius præter Episcopum potest hanc consecrationem efficere; *can. nullus Presbyter, 2. & can. concedimus, de consecratione, dist. 1.* notant Azor. *Instit. Moral. tom. 1. lib. 10. cap. 27. q. 3.* Suar. *tom. 3. disput. 81. sect. 5. §. 3.* additur Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 29. num. 190.* D. Barbos. *2. part. de offic. & potest. Episc. alleg. 27. num. 13.* & communiter Doctores; quæ quidem sententia verissima est de iure communi.

Dixi, *de iure communi*, quia ex priuilegio Sedis Apostolicæ possunt vtique Abbates Altaria benedicere, & consecrare, quod est extra controuersiam, vt habetur in *Rubric. Missal. Monastic. de preparat. Altar. & ornament. 20.*

3 Ideo iure priuilegiorum possunt vtique Abbates, priuilegium ad hoc habentes (vt multi de facto habent) Altarium consecrationem efficere; & non solùm Altaria parua portatilia, verùm etiam totum Altare fixum, seu mensam benedicere. Quoad Altare portatile patet ex priuilegio Pij IV. Qui anno 1565. die 6. Iunij, Pontificatus verò 6. concessit Congregationi Casinen. vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, Pontificalibus non solùm vterentur Insignibus, & ornamentis: verùm etiam, vt quoscunque lapides marmoreos, porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, consecrare, & benedicere possint, Ordinariorum locorum facultate minimè requisita. Cuius diplomatis verba sunt.

Cùm in diuersis Monasteriis, necnon locis Regularibus vestræ Congregationis Casinen. (aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua) diuersa Altaria, Capellæ, Capellaniæ, & alia pia loca in dies erigantur, instituantur, & sæpenumero crescente Presbyterorum Religiosorum eiusdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant. Nos volentes commoditati Religiosorum Congregationis, ac eorum deuotioni in præmissis opportunè consulere, ipsámque Congregationem fauoribus, & gratiis prosequi; eidem Congregationi, vt singuli illius Abbates pro tempore existentes, qui (licèt quinquennales sint) nihilominùs ex priuilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo pastorali, ac Mitra Pontificali in Ecclesiis Monasteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati vti, & benedictionem Pontificalem, post Diuina Officia Christi fidelibus inibi existentibus,

existentibus, elargiri consueuerunt, quoscunque lapides marmoreos, vel porphyreos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vsu quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, & Prioratuum, seu septa Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxat Missæ celebrari possint consecrare, & benedicere (Ordinariorum licentia desuper minimè requisita) liberè, & licitè valeant, plenam licentiam. & facultatem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Quo priuilegio gaudent multi Abbates, cum Casinensibus in priuilegiis communicantes, vt sunt Abbates Canonicorum Regularium Lateran. & Abbates Cælestin. quorum specialia diplomata communicationis priuilegiorum, suprà in *Disput.* 17. retulimus. Eodem priuilegio, sicut omnibus, & singulis dictæ Congreg. Casinen. fruitur nostra Congregatio Vallis Vmbrosæ, per Bullam memorabilem Iulij II. de qua *in fine huius primi tom.* Omitto alios Abbates eodem priuilegio gaudentes, vt in supradicta *Disput.* 17. videri potest.

Quo verò ad Altare fixum, seu totam mensam dico, eodem priuilegio probari posse, Abbatibus licitum esse, huiusmodi Altaria consecrare; quia Procurator Generalis Casinensis, in suo memoriali Sacræ Congregationi Illustrissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, Concilij Tridentini interpretum, porrecto, postquam explicauit supradictum priuilegium, sicut & multa alia, dicit, quòd semper Abbates Congregationis huiusmodi, liberè Mitra, & Baculo pastorali vsi fuerunt, Calices, Altaria, in quibus vnctio requiritur, paramenta, & lapides consecrarunt, & benedixerunt, cui priuilegio subscripsit ipsamet Congregatio, *Non obstare quominùs idem Abbates munus prædictæ benedictionis, quoad ea, in quibus vnctio requiritur, impendere queant.*

Probatur insuper ratione, quia ad Altaris consecrationem requiritur Vnctio Chrismatis, & benedictio Sacerdotalis, ex *cap. Altaria, 2. de consecrat. dist.* 1. Sed Abbas vtraque potitur, vt suprà dictum est; ergo Abbas poterit benedicere Altare tam portatile, quam fixum; quia locus citatus loquens de consecratione Altaris, non distinguit Altare portatile à fixo.

Nec obstat, quòd in priuilegio Vrbani II. Abbati Monasterij Cauen. Ordinis Sancti Benedicti concesso, inter Pontificalia prædicto Abbati concessa, excipiatur Altaris consecratio; quia si in illo priuilegio Salerni dato 18. Kalend. Octobr. anno 1092. fit huiusmodi exceptio: in priuilegio Pij IV. anno 1565. vt suprà, facta fuit Altarium consecrationis concessio; non solùm Abbati Cauen. aliisque Casinen. sed, vt diximus, etiam omnibus priuilegiorum communicatione gaudentibus.

Confirmatur, quia antea Innocen. VIII. in sæpiùs citato priuilegio Ioanni Abbati Cistercij, ac aliis quatuor Coabbatibus, eorùmque successoribus in perpetuum concesso, indulsit.

Vt Altaria denouo constructa, seu translata, restaurata, aut mutata in quibuslibet locis dicti Ordinis, Chrismate sacro, priùs ab aliquo Catholico Antistite recepto, consecrare liberè, ac licitè possint, & valeant.

Et Paulus III. concedens Abbati Vallischolarium Altarium consecrationem, vt diximus suprà in *secundo Quæsito*, loquitur absolutè de omnibus Altaribus, & vbi lex non distinguit, etiam nos distinguere non debemus, *l. non distinguemus, ff. de receptis arbitris, & Clement. vltim. de rescript.* cum aliis citatis à Cardin. Tusch. *tom. 2. litera D. consil.* 508.

Et facto confirmari vidi Romæ, cùm enim de anno 1624. Illustriss. & Reuerendiss. Visitatores Sacræ Visitationis Apostolicæ accederent ad hanc nostram Sanctæ Praxedis Ecclesiam, & visitantes Altaria fixa, inibi collocata, & de Consecratore Patres nostros interrogassent, acquieuerunt, quòd per Abbates nostræ Religionis, pro tempore in prædicto Monasterio existentes, consecrata responderimus. Ex quo elici videtur, etiam Altaria fixa ab Abbatibus Sedis Apostolicæ priuilegio munitis, consecrari posse; quòd etiam confirmatur ex *Rubricis Missalis Monastici*; auctoritate Pauli V. recogniti, vbi in dicta *Rubric. de Præparat. Altar. & Ornament.* 20. habetur, quòd Altare debet esse consecratum ab Episcopo, siue ab Abbate, priuilegium Sedis Apostolicæ ad hoc habente, & loquitur ibi *Rubr.* vniuersaliter de omnibus Altaribus.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas possit Altaria portatilia ad vsum aliarum Ecclesiarum, & piorum locorum, non solùm propriæ Congregationis, verùm etiam aliarum Ecclesiarum, & locorum non sibi subiectorum, benedicere, & consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates possunt consecrare Altaria portatilia, pro vsu suarum Ecclesiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis.*

2 *Abbates aliqui præscripserunt sibi ius Altaria portatilia Ecclesiarum non sibi subiectarum, consecrandi.*

PAucis præsens Quæsitum explicabitur, resoluendo.

1 Quoad primam partem, nempe, quòd liceat Abbati, lapides ad vsum Altarium portatilium aptos, non solùm pro vsu propriæ Abbatiæ, verùm etiam quorumcunque Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum propriæ Congregationis benedicere; probatur ex priuilegio in *antecedenti Quæsito* adducto, per quod Pius IV. de anno 1565. die 6. Iunij, concessit Congregationi Casinen. vt singuli illius Abbates, pro tempore existentes, quoscunque lapides marmoreos, & porphyricos, aut alios ad vsum Altarium portatilium aptos, pro vso quorumcunque vtriusque sexus dictæ Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus ad Altaria intra claustra eorumdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septas Ecclesiarum, & piorum locorum huiusmodi dumtaxat, Missæ celebrari possint, consecrare, & benedicere (Ordinariorum locorum licentia desuper minimè requisita) liberè, & licitè valeant; habetur in *lib. priuileg. dictæ Congreg.* Et similis potestas Abbatibus competit per aliud priuilegium (vt suprà in *antecedenti Quæsito* diximus) Innocentij Papæ VIII. Cistercien. concessum.

2 Quo verò ad Altaria portatilia aliarum Ecclesiarum non sibi subiectarum, dico, quòd licèt priuilegia prædicta extendantur solummodò ad Ecclesias, & loca propriæ Congregationis: tamen, cùm Abbates possint iura Episcopalia præscribere, & etiam Pontificalia Insignia, vt diximus suprà in *Disputatione* 19. *Quæsit.* 2.

Quæsit. 2. ac per consequens vsum prædictorum Pontificalium, quorum Abbates capaces sunt, iuxta ea, quæ in *eadem Disputatione* dicta sunt; ideò dicendum est, Abbates multis in locis præscripsisse ius consecrandi Altaria portatilia.

4 De hac re iterum habebitur sermo in *Quæsit.* 13. *num.* 5. *huius Disput.* vbi ostendimus etiam ex priuilegio, Abbates huiusmodi Altaria aliarum Ecclesiarum consecrare posse.

QVÆSITVM VI.

An aliquid animaduertendum sit ab Abbatibus circa Altarium consecrationem.

SVMMARIVM.

1 *Altare consecratum debet esse lapideum, non autem ligneum.*
2 *Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis esse debeat.*
3 *An sit de essentia consecrationis Altarium, vt fiat cum appositione Reliquiarum.*
4 *Altare quando desinat esse sacrum.*
5 *In Ecclesiis consecratis Abbati subiectis, nemo absque ipsius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri potest.*

1 CVm de Altarium consecratione hîc sermo institutus sit, nonnulla circa prædicta Altaria consecranda, notatu digna, libuit apponere. Animaduertendum est itaque, quodcunque Altare consecratum, lapideum, non autem ligneum esse debere, iuxta *can. Altaria* 1. *de consecrat. dist.* 1. notant Fusc. *de visit. lib.* 1. *cap.* 21. *num.* 9. Vgolin. *de potest. Episc. cap.* 30. *num.* 1. Suar. *tom* 3. *disput.* 81. *sect.* 5. *conclus.* 2. D. Barbos. *de offic. & potestat. Episc. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 24. Regioald. *in prax. for. pœnit lib.* 29. *num.* 188.

Altare autem non consecratum, potest esse ligneum; immò neque refert, si tota Massa Altaris fixi consecrati, non sit lapidea: dummodo superior mensa, quæ solùm consecratur, sit ex lapide, vt ait Suar. *loco citato.*

2 Altare autem portatile tantæ longitudinis, ac latitudinis esse debet, vt capere possit pedem Calicis, & Patenam cum Hostia consecrata, vel vt super eo valeat maior eorum pars firmiter, absque vllo cadendi periculo, collocari. Sylu. *in verb. Altare, num.* 1. Azor. *institut. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 27. *quæst.* 7. Duran. *de ritu Eccles. lib.* 1. *cap.* 25. *num.* 7. Iacob. Graff. *in decis. aur. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 4. Suar. *vbi suprà*, qui dicit esse communem, & alios citat, ita etiam Henriq. *in Sum. lib* 9. *cap.* 28. Reginald. *dicto lib.* 29. *n.* 189. D. Aug. Barbos. *d. alleg.* 27. *num.* 21.

3 An autem ad substantiam consecrationis Altarium spectet, illam fieri cum appositione Reliquiarum Sanctorum; duæ super hoc extant opiniones. Prima est asserentium, esse præceptum Ecclesiæ, ne consecrentur Altaria, absque Sanctorum Reliquiis: tamen si fieret huiusmodi consecratio, esset valida, quam sententiam sequuntur nonnulli, quos citat idem Azor. præcipuè Sot. *in* 4. *dist.* 13. *quæst.* 2. *artic.* 3. quem sequitur Suar. *loco citato*, §. *tertiò additur, circa finem*, qui dicunt, consuetudine derogatum esse, *Can. placuit, de consecrat. distinct.* 1. nec esse seruandum, nisi vbi sacræ Reliquiæ haberi possunt; quia in tanta Altarium multitudine, non potest commodè dicti Canonis præceptum adimpleri.

Altera opinio affirmat, non solùm ab Ecclesia præcipi, ne consecrationes Altarium fiant sine Reliquiis: verùm etiam esse de substantia ipsius consecrationis; itaut Altare sine Reliquiis consecratum pro Altari prophano non consecrato, sit habendum; vt dicitur in *dicto can. placuit, de consecrat. distinct.* 1. & hanc opinionem sequitur Azor. ibidem referens, idem tenere Sylu. Tabien. & alios, qui concludunt, non esse Altaria consecranda, absque Summi Pontificis auctoritate, vbi sacræ Reliquiæ haberi non possunt: eamdem opinionem post Azor. secuti sunt Fusc. *de visit. cap.* 31 *num.* 2. & D. Barbos. *alleg.* 27. *num.* 26. Nihilominùs prima sententia verior videtur: & ideò sequenda; ita enim vsus, & praxis docet; verùm quando commodè fieri posset, obseruari deberet dispositio, *dicti Canon. placuit*, vt ait Reginal. *d. lib.* 29. *num.* 190. *vers. porrò difficultas est.*

4 Notandum insuper, vtrumque Altare amittere consecrationem, seu desinere esse sacrum; quando est enormiter fractum, quòd tunc contigit, quoties non remanet alterius integra pars, quæ possit commodè pedem Calicis, & Hostiam cum Patena, sine periculo labendi continere, vt ait Henriq. *in Sum. lib.* 9. *cap.* 28. §. 1. Vel quando cornua, quæ inunguntur, fuerint fracta; vel quando signum sepulchri, in quo sunt conditæ Reliquiæ, frangeretur, remoueretur, vel minueretur, vt ait Azor. *d. cap.* 27. *quæst.* 12. Henriq. *in margar. litera L. & M.* qui testatur de communi, quem refert, & sequitur Reginald. *d. lib.* 29. *num.* 292. D. Barbos. *d. alleg.* 27. *num.* 25. qui plures cumulat; vel quando Altaris fixi mensa à stipite, vel columnis, quibus innititur, remoueretur, vel ita frangeretur, vt ad vsum, pro quo est consecratum, non sit ampliùs aptum inseruire; quod relinquitur Ordinarij iudicio, qui rem oculis inspectam facilè potest diiudicare; vt aiunt idem Azor & D. Barbos. *locis citatis.*

Execratur etiam omnibus aliis modis Altare fixum, & stabile, quibus execratur portatile, vt dicit Vgolin. *de potestat. Episcop. cap.* 30. *num.* 4. *vers. execratur.*

Si degradatus, interdictus; aut etiam excommunicatus in Altari celebrauerit, non est illud iterum consecrandum, per text. *in cap* 2. *in fine*, extra *de Sacram. non iterand.* Fusc. *d. cap.* 22. *num.* 5.

Altare etiam censetur execratum, Ecclesia execrata, non autem è côtra; quia Altare se habet, vt accessorium respectu Ecclesiæ; Ecclesia autem, vt principale, arg. text. *in cap.* 1. *de consecrat. Eccles.* Fusc. *dict. cap.* 21. *num* 7.

Hoc autem est intelligendum de Altari portatili, non autem de fixo, quòd execrata Ecclesia, non censetur execratum, nec reconciliatione indiget, Sylu. *verb. Altare, quæst.* 11. Mirand. *tom.* 2. *Man. Prælat. quæst.* 39. *art.* 7. *concl. vnic.* D. Barbos. *dict. allegat.* 17. *num.* 26.

5 Tandem aduerto, quòd sicut in Ecclesiis consecratis, quæ Episcopi iurisdictioni subsunt, nemo potest, absque eius licentia, & consensu Altare fixum erigere, per text. *in can. nullus Presbyter, de consecrat. dist.* 1. *& can. quamuis dist.* 68. ac illud demoliri, ad eumdem Episcopum spectat, *can. placuit, eadem dist.*

Itaetiam in Ecclesiis Abbati subiectis nemo potest absque eius licentia, Altare fixum erigere, siue erectum demoliri; quia hoc spectat ad iurisdictionem ipsius Abbatis, cui Ecclesia subiecta est.

QVÆSITVM VII.

An Abbates possint Ecclesias consecrare;

SVMMARIVM.

1 *Solus Episcopus de iure potest Ecclesias consecrare.*

2 *Simplex*

2 *Simplex Sacerdos potest, ex delegatione Summi Pontificis, Ecclesias consecrare.*
3 *Abbatibus non licet Ecclesias consecrare.*

1 SOlus Episcopus de iure potest Ecclesias consecrare, vt habetur ex *cap. nemo, de consecrat. dist.* 1. Et Episcopus debet esse proprius, non autem extraneus, nisi de licentia proprij, *cap. tua fraternitas, de consecrat. Eccles. vel Altar.* ibi, *In tua Diœcesi*, qui non potest Ecclesiæ consecrationem aliis, quàm Episcopis committere, per *cap. aqua, eod. tit.* vbi expressè prohibetur, hoc delegari ab Episcopo simplicibus Sacerdotibus, non obstante consuetudine quarundam Prouinciæ, quæ ibi corruptela dicitur, Episcopus enim nequit simplici Presbytero mandare ea, quæ sunt Ordinis Episcopalis propria; & si committat, & mandet, irrita, & nulla censebitur consecratio. Ita gloss. & Doctores *in d. cap. aqua*, Azor. *instit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 26. quæst. 10.* Syluest. *verbo, consecratio, 1. num. 2. quæst. 1.* Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 2. quæst. 39. art. 1. concl. 3.* & alij apud D. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. num. 1.*

2 Simplex autem Sacerdos benè potest, ex delegatione Sedis Apostolicæ, Ecclesias consecrare, vt aiunt gloss. Innoc. & Doct. *in d. cap. aqua*, Azor. *quæst. 10.*

3 Quo autem ad Abbates, nihil in iure inuenio, per quod ipsis hæc potestas tribuatur, nec vllus Doctorum, quem viderim, de hoc sermonem habet; immo omnes communiter ad solum Episcopum spectare, concludunt: posset vtique eis, ex priuilegio speciali Romanorum Pontificum, talis facultas competere; nec esset mirum aliquos Abbates huiusmodi priuilegio gaudere, quod me latet, hactenùs alicui concessum fuisse.

QVÆSITVM VIII.

Ad quem spectet Abbatiales Ecclesias consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare, spectat ad Episcopum Diœcesanum.*
2 *Episcopus Diœcesanus, si requisitus Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare renuerit, quilibet alius Episcopus id facere poterit.*
3 *Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari, si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino.*

1 EX dictis *in superiori Quæsito* constat, ad Episcopum tantùm spectare consecrationem Ecclesiarum, quæ in sua Diœcesi erectæ sunt: nec extraneus poterit, absque Diœcesani licentia, illas consecrare, etiam si essent exemptæ; quia incurreret in pœnam constitutam à Concil. Trid. *sess. 6. de reform. cap. vlt.* vbi habetur, quòd *Nulli Episcopo liceat, cuiusuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia &c. & si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium sit ipso iure suspensus.* Ex quo loco Sacri Concilij constat, non valere amplius priuilegia Monachis concessa, quibus poterant, absque Diœcesani licentia, Episcopos quoscunque, ad eorum Ecclesias consecrandas, vocare.

2 Verùm notandum, quòd si Episcopus Diœcesanus ab eisdem Monachis requisitus, eorum Ecclesias consecrare noluerit; quilibet alius Episcopus idipsum facere poterit, per speciale priuilegium concessum ab Honorio IV. Fratribus Minoribus, quod habetur *in Mon. Ord. 1. impress. fol. 17. & 2. fol. 101. concess. 112.* & refertur *in Comp. verbo, Altaria, §. 2.* per quod concessit, vt si Diœcesani requisiti à Fratribus Minoribus cum debita humilitate, noluerint in Ecclesiis eorum primarium lapidem ponere, ac Ecclesias, vel Oratoria, & Altaria sua consecrare, vel id facere intra quatuor menses distulerint; possint prædicti Fratres per quoscunque voluerint Episcopos, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habentes, præmissa recipere. Idipsum, immo aliquantulum latiùs concessit Ioannes XXI. Fratribus Carmelitanis, dicens;

Quòd si locorum Ordinarij ab ipsis Fratribus humiliter requisiti noluerint, seu recusauerint indebitè Cœmeteria eorum benedicere, seu etiam consecrare; possint huiusmodi Cœmeteria per aliquem Antistitem, gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem, quoties opus fuerit, facere benedici, ac etiam consecrari.

Quod habetur etiam *in Monum. 1. impress. fol. 89. & 2. fol. 172. conclus. 402.* & refertur *in Compend. verb. benedicere. Ecclesiastica, §. 3.*

3 Nec videtur huiusmodi priuilegia abrogata per Concil. Trid. *d. cap. vlt. sess. 6. de reformat.* vbi præcipitur, quòd nullus Episcopus in alterius Diœcesi, sine ipsius licentia, Pontificalia possit exercere, cuiusuis priuilegij prætextu, &c. quia quoad hoc supradicta priuilegia non censentur esse priuilegia, sed continere ius commune, dummodo sit petita licentia, iuxta *cap. 1. de supplend. neglig. Præl. & cap. nihil est. §. vltim. de elect.* ita ait Mirand. *in Man. Prælat. tom. 2. quæst. 39. artic. 1. conclus. 3.* quem refert, & sequitur D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. part. 2. alleg. 27. num. 11.* videatur etiam Roderic. *quæst. Regul. tom. 1. quæst. 19. art. 4.* Vtrùm autem Abbates possint Ecclesias, & loca propriæ Congregationis benedicere, dicemus in sequenti.

QVÆSITVM IX.

An Abbas possit Ecclesias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria propria Congregationis solemniter benedicere.

SVMMARIVM.

1 *Missa in loco sacro celebranda est.*
2 *Ecclesia non consecrata gaudet eisdem priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia consecrata.*
3 *Abbates possunt Ecclesias propria Congregationis, solemniter benedicere.*

1 COmmunis est Doctorum sententia, Missam in loco sacro celebrandam esse, vt testatur Suar. *tom. 3. in 3. par. D. Thom. disput. 81. sect. 3. in princip.* quod habetur etiam ex *can. sicut, can. Missarum, can. hic ergo, can. nullus Presbyter, & can. clericos, de consecrat. dist. 1.* & ex Trident. Synod. *sess. 22. in decreto de obseruan. & euit. in celebrat. Missar.* vbi aduertunt Doctores, nomine loci sacri, secundum verera illa iura, Ecclesiam consecratam significari.

Notandum tamen, ex vsu eo nomine, etiam significari Ecclesiam benedictam: dummodo Sedis Apostolicæ, vel Episcopi auctoritate ad Sacramenta administranda fundata sit: atque reliqua necessaria adfuerint, argum. gloss. *in cap. fin. verb. non consecrata, de consecrat. Eccles.* quæ dicit, Ecclesiam non consecratam

2 ecratam perfrui eiſdem priuilegiis, quibus gaudet conſecrata; idem colligi poteſt ex prædicto Concilio Tridentino *loco cit.* vt aduertit Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.29. num.* 175. quibus ſic poſitis ad ſolutionem quæſiti deueniendo.

3 Dico, licere Abbatibus, & Prælatis Regularibus, Eccleſias proprij Ordinis, ſeu Congregationis ſolemniter benedicere: etſi earum conſecratio illis interdicatur, & hoc per ſpecialia priuilegia Abbatibus conceſſa; & etiam per indultum à Iulio II. Ordini Minimorum impartitum; hic enim Pontifex conceſſit prædicto Ordini, quòd Generales, & Viſitatores (quos ipſi appellant Vigiles) ac Prouinciales, & eorum Viceſgerentes, poſſint omnes, & ſingulas eiuſdem Ordinis Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria ſolemni benedictione benedicere. Ita habetur in *Supplem. fol.8. conceſſ.29.* & refertur in *Compend. verb. benedicere Eccleſiaſtica*, §.12.

Idem priuilegium conceſſit Leo X. Fratribus Min. vt habetur in *eod. ſupplem. fol.16. conceſſ.53.* & refertur in *Comp. vbi ſuprà* §. 14. per quod prædictus Leo X. conceſſit Generalibus, & Prouincialibus, ac Cuſtodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obſeruantiæ, pro eo tempore exiſtentibus, vt omnia, & ſingula eiuſdem Ordinis de Obſeruantia, Eccleſias, Cœmeteria, Capitula, & Oratoria vbicunque exiſtentia, tam recepta, quàm recipienda, ac paramenta, & ornamenta, & alia quæcunque ad diuinum cultum, & vſum Fratrum neceſſaria, in quibus Chriſma non interuenit, pro eorumdem Fratrum vſu tantùm, ſolemni benedictione valeant benedicere; & voluit, quoad hoc idem poſſint alij Fratres eiuſdem Ordinis, qui ad hoc in Capitulis Generalibus fuerint deputati; quorum priuilegiorum vigore poterunt etiam Abbates, & alij Prælati virtute communicationis, ſuas Eccleſias benedicere.

Aliud priuilegium ſuperiùs adductis ſimile, aliàque Pontificalia Inſignia concernens pro Canonicis Regularibus S. Saluatoris Bononienſis, hîc recenſetur: cùm in Bullariis communibus minimè reperiatur; cuius tenor eſt.

Alexander Epiſcopus Seruus, &c. Cùm ſicut dilecti filij nobilis vir Auguſtinus Barbarico Dux, & Dominium Venet. Nobis nuper fecerunt exponi; ipſi qui ad Monaſteria veſtra, quorum videlicet, Monaſterium Sancti Antonij, de eorum iure patronatus exiſtit, ſingularem gerunt deuotionis affectum, ad illa pro diuinis audiendis officiis nonnunquam accedant; & pro tempore cupiant dicta Monaſteria per Nos, illorúmque pro tempore exiſtentes Priores fauoribus proſequi gratioſis, ipſorum Ducis, ac Dominij, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, & pro tempore exiſtentibus Prioribus, quibus, vt quoties ipſos in quibuſcunque Eccleſiis veſtris, Miſſam celebrare continget, Mitra, Baculo, & aliis Pontificalibus Inſigniis vti, ac benedictionem ſolemnem elargiri valeatis, Apoſtolica fuit auctoritate conceſſum: Et omnibus vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, Miſſis huiuſmodi intereſſentibus (dummodo aliquis Antiſtes præſens non fuerit) Indulgentias per Epiſcopos, videlicet quadraginta dierum dari conſuetas, quoties Miſſas huiuſmodi contigerit celebrare, concedere: ac Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & alia loca quæcunque dictæ Congregationis, illorúmque Cœmeteria pro tempore quomodocunque polluta, reconciliare perpetuò valeatis. Conſtitutionibus, Ordinationibus Apoſtolicis; cæteríſque contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate præfata, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ, indulgemus. Per hoc autem Conſtitutioni, quæ reconciliationem huiuſmodi per Epiſcopos tantùm fieri præcipit, nullum in poſterum volumus præiudicium generari. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcatoris, die octaua Maij 1493. Pontificatus Noſtri anno 1.

Habetur in *lib. priuileg. Canon. Regul. Mediol. impreſſ. pag.382.*

QVÆSITVM X.

An Abbas poſſit Eccleſias pollutas reconciliare.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos ſimplex poteſt Eccleſias tantùm benedictas, ſi polluantur, reconciliare.*
2 *Eccleſiæ ſi ſint conſecratæ, ſpectabit ad Epiſcopum earum reconciliatio.*
3 *Abbates Regulares poſſunt Eccleſias pollutas reconciliare, aqua priùs per Epiſcopum ſacrata; niſi Epiſcopus diſtet vltrà duas dietas: quo caſu etiam ipſi poſſunt aquam benedicere.*
4 *Dieta quot milliaria contineat.*

Eccleſiarum aliæ ſunt conſecratæ, aliæ verò benedictæ, vt *ſuprà* dictum eſt: has autem pluribus modis pollui, aut violari contingit: vt inferiùs patebit. Eccleſias benedictas tantum, non autem conſecratas quilibet ſimplex Sacerdos reconciliare poteſt per aſperſionem ſolius aquæ ſacratæ. Ita expreſsè tenet Sylu. *verb. conſecratio*, 2. *q.8.* Sot. *in 4. diſt.13. q.2. art.3.* Henriq. *de excomm. & interd. lib.3. cap.51. §.5. & lib.9. de Miſſa cap.27. §.6.* Azor. *inſtit. moral. par.1. lib.10. cap.26. q.15.* Nauarr. *in Man. cap.27. num.151.* qui teſtatur de communi, & D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.2. allegat.* 28. *num.57.* qui plures refert. 1

Eccleſia verò conſecrata reconcilianda eſt per Epiſcopum proprium, vel alienum, cum conſenſu proprij; & per aquam ab Epiſcopo benedictam, vino, & cinere admixtam: & cum verbis, quæ habentur in *Pontificali, vel Manuali Romano*; ita habetur in *c. propoſuiſti. & in c. aqua, de conſecr. Eccleſ. vel Altaris*, vt notant Azor. *inſtit. moral. par.1. lib.10. cap.26. q.15. & par.2. lib.9. cap.5. q.5.* Cened *ad ſex. collect.* 135. *num.1.* Mirand. *in Man. Prælat. tom.2. q.36. art.8. concl.2.* & omnes Doct. *ſup. cit.* & alij, quos refert, & ſequitur D. Barb. *de offic. & poteſt. Epiſ. p.2. alleg.28. n.55.* Nec poteſt Eccleſiam conſecratam reconciliare ſimplex Presbyter, niſi ex commiſſione Summi Pontificis: etiam ſi in contrarium eſſet conſuetudo, per *d. c. aqua*, vbi dicitur, huiuſmodi conſuetudinem, potiùs eſſe dicendam corruptelam; Epiſcopus enim nequit ea, quæ ſunt Ordinis delegare alteri, qui non ſit Epiſcopus; quamuis committat ea, quæ ſunt iuriſdictionis. Ita Mirãd. *loc. cit.* Vgol. *de offic. & poteſt. Epiſ. c.29. §.8. n.2.* 2

Marian. Alter. *de censur. disp.* 3. *cap.* 4. quos refert D. Aug. Barbos. *loc. citat. num.* 56. Abbates autem, & Prælati Regulares possunt Ecclesias ex quauis causa pollutas, vel violatas reconciliare, aqua per eosdem benedicta; si Episcopus, illas benedicturus obstet, & vltra duas dietas; aliter autem aqua debet per Episcopum sacrari; vt constat ex priuilegio Leonis X. concesso Generalibus, & Prouincialibus, ac Custodibus, necnon, & Guardianis Fratrum Minorum Obseruantiæ pro tempore existentibus, quod habetur in *suppl. fol.* 116. *concl.* 55. & refertur in *Comp. verb. benedicere Ecclesiastica*, §. 14. vbi supradictus Leo X. post alia concessit eisdem, quòd similiter possint reconciliare Ecclesias, &c. quæ quomodolibet sanguinis, vel seminis effusione pollutæ fuerint; & hoc cum aqua per prædictos Prælatos benedicta: præsertim in locis remotis, vbi Episcopum, aquam benedicentem, per duas dietas adire non poterint. Hoc priuilegium refert idem Mirand. *loc. cit. conclus.* 3. & Sayr. *de censur. libr.* 5. *cap.* 16. *num.* 31. Vgolin. *d.* §. 8. *num.* 2. D. Aug. Barbos. *loco citato n.* 64.

Quælibet autem Dieta continet vigiuti milliaria, seu septem leucas, vt gloss. *in cap. nonnulli, verbo, vltra dietas, de rescript.* & Henriq. *in Summ. lib.* 9. *cap.* 27. §. 6. & *lib.* 13. *cap.* 51. §. 5. & alij relati per Dom. August. Barbos. *d. alleg.* 28. *num.* 65.

Idem priuilegium concessit Iulius II. Prælatis Ordinis Minimorum, vt habetur in *Supplem. fol.* 8. *concl.* 30. & refertur in eodem *Compend.* vbi suprà, §. 13. *qui Iulius II. concessit Prælatis dicti Ordinis Minimorum, vt possint reconciliare suas Ecclesias, sanguinis, siue seminis effusione, seu aliàs quomodocunque pollutas, quoties opus fuerit; aquâ tamen priùs per aliquem Catholicum Antistitem, vt moris est, benedicta.* Ex quibus satis constat, posse Abbates, & Prælatos Regulares, suas Ecclesias quomodocunque violatas, siue pollutas, reconciliare, aqua priùs per Episcopum sacrata; qui si vltra duas dietas distauerit, poterunt ipsi aquam, vt suprà, benedicere. Præter prædicta priuilegia Mendicantibus concessa, adsunt etiam aliæ concessiones Monachalibus Ordinibus à Sede Apostolica factæ, vt possint eorum Ecclesias, & earum Cœmeteria, vel alia loca Ecclesiastica, sanguinis, vel seminis effusione, aut alias quouis modo pollutas, vel polluta, reconciliare.

QVÆSITVM XI.

Quibus modis Ecclesia intelligatur polluta.

SVMMARIVM.

1. *Ecclesia quomodo polluatur per sanguinis effusionem, aut homicidium.*
2. *Ecclesia quomodo violetur per seminis effusionem.*
3. *Ecclesia polluitur, si intra illam sepultus fuerit fidelis excommunicatus.*
4. *Ecclesia, an polluatur quando in ea sepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptismū.*
5. *Ecclesia polluitur, quando benedicitur, aut consecratur ab Episcopo excommunicato.*
6. *Ecclesia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars simul ruunt.*
7. *Ecclesia polluta, pollutum etiam censetur Cœmeterium, sed non è contrà.*
8. *Pollutio, an quando est occulta, Ecclesia, & Cœmeteria indigeant reconciliatione.*

CVm suprà tractatum sit de Ecclesiæ pollutæ, & violatæ reconciliatione, explicandum videtur non immeritò, quando Ecclesia censeatur polluta. Sex autem modis Ecclesiam violari contingit, vt ait Nauar. *in Man. c.* 27. *à n.* 251. *vsque ad* 254. exclusiuè, & Sylu. *verb. consecratio*, 2. *q.* 5. Arm. *eodem verb. n.* 4. Roderic. *in Sum. tom c.* 123. Henriq. *in Summ. lib.* 9. *de Miss. cap.* 27. §. 6. Mirand. *in Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 39. *art.* 5. *concl.* 1. Suar. *tom.* 3. *disput.* 81. *sect.* 4. *per totam*, & alij plures, quos citat D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. alleg.* 28. *num.* 1.

Primus casus est, quando intra eam sanguis humanus iniuriosè effunditur, aut causa naturalis eiusdem effusionis, seu mortis alicuius datur, vt habetur in *cap. proposuisti, de consecrat. Eccles.* & in *cap. si motum*, & *cap. Ecclesiis, de consecr. dist.* 1. Dicitur, *Intra*, quia requiritur, vt homicidium intra Ecclesiam contingat; si enim extra eam eueniret, non propterea violatur Ecclesia.

Vtrùm autem intelligatur polluta, si homicidium, vel sanguinis iniuriosa effusio in gradibus, vel ante ianuam, vel in ipsa ianua Ecclesiæ contingat, latè explicat Barbos. *de offic. & potest. Episcop. par.* 2. *alleg.* 27. *num.* 20. 21. & 22. Dicitur *Ecclesiam* generaliter, ad comprehendendum tam consecratam, quàm nondum consecratam. Dicitur, *sanguis humanus*; quia si esset sanguis cuiusuis alterius animalis irrationalis, non per hoc polluetur Ecclesia. Dicitur, *iniuriosè*; quia si naturali modo, aut casu aliquo, vel ob iustam hominis defensionem sanguis fundatur; non propterea censetur polluta Ecclesia; vt tenent communiter Doctores *in dict. cap. proposuisti, de consecrat. Eccles. & cap. si Ecclesiam, eodem tit. in* 6. & Syluest. *in verb. consecratio*, 2. *quæst.* 5.

Nec præterea intelligeretur polluta: si ioco, aut ludo honesto, & iusto sanguis effunderetur; maximè si fit in parua quantitate, quæ non sufficiet ad Ecclesiæ violationem, vt mox dicemus. Nec si effusio fieret per puerum iudicio carentem, aut stultum, vel amentem; vt ait Nauarr. *in Manual. cap.* 27. *n.* 256. & Doctor. *in d. cap. proposuisti*, Azor. *instit. Moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 26. *quæst.* 13. Dixi, *effunditur*, quia non est intelligendum, de modica fusione; vt porò si gutta sanguinis, etiam iniuriosè, intra Ecclesiam ceciderit: sed de notabili, seu considerabili; quia verbum, *effusio*, denotat largitatem, & copiosum fluxum; arg. text. *in can. sæpè*, 41. *dist.* & *in can. reuertimini*. 16. *quæst.* 1. notat gloss. *in cap. cùm illorum*, 32. *verbo*, *effusionem sanguinis, de sententia excommunicat.* Abb. *in dict. cap. proposuisti.* Quòd si sanguis non fundatur, quamuis ossa, vel membra conterantur, vel frangantur, non polluitur Ecclesia; dummodo inde mors non sequatur, & homicidium fit consummatum, vt notant Azor. *loc. cit.* Dom. Barbos. *allegat.* 28. *num.* 25. Suar. *dict. sect.* 4. *in princ.* subdens, tunc necessarium esse, vt mors ipsa in Ecclesia contingat, aliàs enim homicidium reuera non fit in Ecclesia. Dixi, *aut datur causa*; quia sufficit, vt quis in Ecclesia volnus accipiat; etiam si extra eam exeat, antequam sanguis effundatur, vel in vase aliquo sanguinem recipiat, si vulnus mortiferum sit, vel graue: vt docent communiter omnes; è contrà non polluitur Ecclesia, quando aliquis extra eam vulneratur, & postea sanguinem in ea fundit; vt tenent gloss. & Doctores *in cap. vnic. de consecration. Eccles. in* 6. & notat Bonac. *in tract. de matrimon. quæst. vltim. punct. vlt. num.* 20. & Suar. *loc. cit.* Dixi *naturalis*; quia non sufficit, si Iudex in Ecclesia mortis sententiam, contra aliquem ferat; dummodo in ea nulla fiat sanguinis effusio, vt ait Azor. *dict. cap.* 26. *quæst.* 13. *versic. quares.* Dixi, *aut mortis*, quia sufficit, in ea suffocare, aut quolibet alio modo hominem, sine sanguinis effusione, iniquè, & iniuriosè interficere. Vnde si Iudex suspenderet aliquem in Ecclesia, illam pollueret;

pollueret; non tamen si illum suspenderet super Ecclesiæ rectum, vel eius parietibus, extra illam; quia tunc homicidium non fit intra illam; vt notant Sylu. Nauar. Suar. & alij *locis citatis*. Sufficier etiam, si quis intra Ecclesiam pro Fidei defensione vulneretur; aut trucidetur, & sic martyrium subeat; quia Ecclesia tunc non polluitur sanguine Martyris, vt ab ipso fluit; sed polluitur sacrilega actione, & homicidio; quia illud est verè homicidium; ita Syluest. *verb. consecratio*, 2. *quæst*. 5. Azor. *d. quæst*. 13. *d. versic. quæres, in fine*, Suar. *d. sect. 4. circa initium*. D. Barbos. *d. alleg*. 28. *num*. 9. & communiter omnes. Non tamen censeretur polluta Ecclesia, vbi quis intra illam existens, hominem extra eam existentem sagitta, vel tormento immisso percuteret; quamuis è conuerso sufficiat mors, vel effusio facta in Ecclesia per lapidem, vel sagittam, seu tormentum foris immissum, vt tenent Doctores citati.

2 Secundus casus, in quo dicitur polluta Ecclesia, est per voluntariam in illa humani seminis effusionem, *d. cap. vnic. de consecrat. Eccles. lib*. 6. & sufficit seminis emissio, etiam per coniugalem copulam: etiam si intra vas naturale contingeret, vt diximus de effusione sanguinis, per quam etiam polluitur Ecclesia: dummodo intra eamdem contingat; quamuis in ipsa Ecclesia materiali non cadat, vt ait Gambarupt. *de casibus reseruat. cap*. 15. *cas*. 6. *num*. 2. Barbos. *d. alleg*. 28. *num* 44. Dixi, *per voluntariam*, quia non sufficit, si fiat in somniis, vt ait Nauarr. *d. cap*. 27. *num*. 252. Sylu. *d. quæst*. 5. dicentes, quòd fallitur Angel. *in verb. consecratio Eccles*. §. 9. qui existimauit Ecclesiam pollui, si semen humanum per somnium fundatur. Dixi, *Seminis humani*, quia effusio seminis cuiusvis alterius animalis irrationalis ad id non sufficit; vt dictum est *supra*, circa sanguinis effusionem.

3 Tertius casus est, quando intra eamdem Ecclesiam fuerit sepultus aliquis excommunicatus, *cap. consuluisti, de consecrat. Eccles*. vbi statuitur, Cœmeteria, in quibus excommunicati sepeliuntur, esse polluta; quòd maiori ratione erit censendum de Ecclesia, vt censeatur polluta, quando in ea excommunicatus sepeliatur, vt tenent Azor. *d. cap*. 26. *quæst*. 13. *versic. tertiò quando*, Henriq. *in Summ. lib*. 9. *de Miss. cap*. 27. §. 5. & *lib*. 13. *cap*. 51. §. 3. Suar. *tom*. 3. *disputat*. 81. *sect*. 4. *versic. quarta causa*, & *de Relig. tom*. 1. *tract*. 2. *lib*. 3. *cap*. 2. *à num*. 3. Reginal. *in prax. for. pœnit. lib*. 32. *num*. 17. & alij, quos refert Barbos. *d. alleg*. 28. *num*. 52.

4 Quartus casus est, quando in Ecclesia aliquis paganus, seu infidelis sepelitur, vel sepultus iacet, *cap. Ecclesiam* 1. & 2. *de consecrat. distinct*. 1. quo casu non modò reconciliari debet Ecclesia; verùm etiam parietes illius erunt abradendi; licèt in casu præcedenti reconciliatio sufficiat. Videatur latè Suar. *dict. sect*. 4. *versic. quintò violatur*; Bonac. *dict. punct. vltim. num*. 23. dicentes, nomine infidelium, & paganorum, comprehendi etiam pueros, qui ante Baptismum moriuntur: etiam si sint filij fidelium; ita etiam Coninch. *q*. 83. *artic*. 3. *dub*. 1. *num*. 234. contra Sayr. *de censur. lib*. 5. *cap* 16. *num*. 29.

5 Quintus casus est, quando Ecclesia per Episcopum publicè excommunicatum consecratur, vt ait Abbas, & alij secuti Ioan. Andr. *in cap. consuluisti, de consecr. Eccles*.

6 Sextus, quando omnes parietes renouantur, scilicet, quando omnes, aut maior eorum pars simul deiiciuntur, vt colligitur ex *d. can. Ecclesiis, de consecrat. distinct*. 1. & *cap. ligneis, extrà de consecrat. Eccles. vel Altar*. & tractat latè Syluest. *verbo, consecratio*, 2. *quæst*. 4.

7 Est autem notandum, quòd quoties aliqua Ecclesia violatur, etiam Cœmeterium illi contiguum pollutum censetur: quia nobilius trahit ad se minùs nobile: polluto tamen Cœmeterio, non censetur polluta Ecclesia, etiam illi coniuncta: nec vno Cœmeterio polluto, censetur pollutum aliud Cœmeterium illi contiguum per medium parietem, *cap. si Ecclesiam, de consecrat. Eccles. in* 6. notant Sayr. *d. cap*. 16. *n*. 18. & Suar. *d. sect*. 3. *versic. quintò violatur*, Bonac. Coninch. & alij, *locis citatis*.

8 Est etiam notandum, quòd Ecclesia, & Cœmeteria occultè polluta, quamdiu pollutio latet, non indigent reconciliatione, at quando incipit publicari, & manifestari violatio, tunc est necesse, vt Ecclesia reconcilietur; vt aiunt Abbas, Nauar. & alij, *locis citatis*. Ex quibus omnibus colligent Abbates, quando Ecclesiæ reconciliatione indigebunt.

QVÆSITVM XII.

An Abbas possit Campanas consecrare.

SVMMARIVM.

1 *Campanarum vsus antiquus in Ecclesia.*
2 *Campanarum consecratio de iure communi spectat ad Episcopum.*
3 *Abbates possunt Campanas consecrare.*
4 *Exceptio, seu limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.*

1 EX antiquo more habetur, Ecclesiam consueuisse, Campanas consecrare; quòd probatur ex Concilio Colon. *tit. de constit. & consuetud. cap*. 14. & ex *c*. 1. *de offic. custod*.

2 Hæc autem consecratio de iure spectat ad Episcopum; vt scribunt Durand. *in rational. diuin. offic. lib*. 1. *cap*. 4. Vgolin. *de potest. Episc. cap*. 31. §. 1. *num*. 2. Durantes *de ritib. Eccles. lib*. 1. *cap*. 22. & Cæs. Baron. *tom*. 10. *annal. pag*. 810. & Angel. Rocc. *in suo tractatu de Campanis, cap*. 5. vbi tradit formam, & verba consecrationis; forma autem, & verba huiusmodi consecrationis habentur in *Pont. Rom. Clementis VIII. par*. 2. *cap*. 370. Dixi, *de iure*, quia ex priuilegio, etiam non Episcopus potest Campanas consecrare; cùm etiam Abbates habeant huiusmodi facultatem, vt patet ex priuilegio sæpiùs citato Vrbani II. Abbati Monasterij Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinen. concesso,

Vt ipse, ac eius successores in perpetuum possint omnia Pontificalia exercere, quæ Episcopi in suis Diœcesibus facere possunt, sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, ac Chrismatis confectione dumtaxat exceptis.

3 At cùm exceptio, seu limitatio firmet, atque constituat regulam in contrarium, *cap. Dominus*, 32. *quæst*. 7. dum in prædicto priuilegio non excipitur Campanarum benedictio, videtur concessa, idipsum expressè patet ex alio priuilegio Pauli III. Abbati Vallischolarium in Gallia concesso, vbi inter cætera, ei indulsit, vt valeat Campanas consecrare, prout refert Renatus Chopp. *in Monast. lib*. 1. *tit*. 2. *num*. 18. quo priuilegio gaudent omnes Abbates priuilegiorum communicationem eamdem obtinentes; & de facto eo vtuntur multi.

***

QVÆSITVM XIII.

An Abbas poßit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest consecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & qualibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam, necnon quascunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas potest benedicere Campanas, tam ad vsum alterius loci, quàm propria Ecclesiæ.*

3 *Abbates possunt Altaria portatilia, vndecunque ad se venientia, consecrare.*

1 DIco primò, quòd possunt Abbates consectare Calices,& benedicere Pallas Altaris,ac quæcunqoe alia ornamenta Ecclesiastica, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam sacram Eucharistiam; ac similiter quascunque Imagines; etiam si aliunde ad eos deferantur. Ita habetor ex prioilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cistereij concesso, sub Datum Romæ,apud S. Petrum,anno Incarnationis Domioicæ 1489.quinto Idus Aptilis,Pontificatus sui anno quinto, cuius verba sunt hæc.

Tibi,& successoribus tuis,ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalibus, vasculisque ad reponendum sacram Eucharistiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehensis,in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices consecrare, tam de dicto Ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquam deferantur,liberè, ac licitè possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus.

Quæ verba eiim de se sint satis clara, non indigent maiori explicatione.

2 Dico ergo secundò, Abbatibus non est interdictum, Campanas ad vsum alterius loci, quàm proprij Monasterij, & Ecclesiarum,& locorum sibi pleno iure subiectorum,coosectare; vt docet communis ptaxis,& consuetudo, & decisum fuisse refert Macerat. *in decis. Papia* 112, *casu* 3. quem tefert, & sequitur Ricc. *in collect.* 995. licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccles.* 539. quòd non est verum, immò tepugnat praxi,& commuoi consuetudini. Videmus enim actu, Abbates habentes vsum Pontificalium, consecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

3 Idem dicendum puto de Altatibus portatilibus, quod suprà dictum est de Campanis; quia certum est etiam ex communi praxi,& consuetudine, & ex pacifica possessione,in qua prædicti Abbates communiter repetiuntur; Altaria vndecunque ad se delata consecrandi. Nec est etiam vetum id, quod idem Riccius ait, *in dicta decis* 539. nempe, Abbates oon posse consectare Calices, benedicere Corporalia, & Vestes ad vsum aliarum Ecclesiarum; quia licèt id procedere possit de iure, tamen cùm expressis verbis specialiter hoc teperiatur concessum, vt io prædicto priuilegio Innoceotij VIII. non debet huiusmodi potestas ipsis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius concessum fuerit priuilegium v.g. consecrandi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, poßit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi, non se obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, si non vtatur priuilegio suo data vtendi occasione, illud amittit, vel ex præscriptione, seu ex vi tacita renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciãdi.*

4 *Prælatus non potest renunciare iuribus, & priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet speciem alienationis.*

6 *Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere non potest.*

1 DOctores in hac materia distinguere solent, an occasio, & opportunitas sese obtulerit, pro qua ptiuilegium datum est, qua minimè data, certum est nullo vnquam tempore amitti, quantumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex tegul. text. *in l. & Atilicinius ff. de seruit. rust. præd. cum similibus*, de quibus Molin. *de primogenit. lib. 2. cap. 6. num. 22, cum seqq.* Ratio est, quia si hæc amissio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiatius priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *d. cap. si de terra*; minimè huic voluntati ttibui potest, quòd non vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quando nulla vtendi occasio occurrit, iuxta text. *in l. eius est nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm super. de offic. delegat.*

2 Verùm vteodi occasione oblata, si priuilegiatius suo priuilegio non vtitur, communis resoluit, amitti priuilegium duplici ex capite, vel præscriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus scilicet qoalitatibus omnibus, quæ in renunciatione expressa requiruntur, & sufficere possunt, id est, quòd scienter

3 voluntariè non vtatur, & potestatem habeat renunciandi, iuxta *d. cap. cùm super.*

4 Vnde cùm Prælatus non possit tenunciare iuribus, ac priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ, ex gloss. *recepta, in cap. vlt. 16. quæst. 6.* Syluest. *in Summ. verb. alienatio, num. 18.* cùm talis renun-

5 ciatio sit species alienationis, quæ causam iustam, & Capituli consensum requirit, *cap. 1. de rebus Eccles. non alienan. lib. 6.* ideò Prælatus Ecclesiæ per merum

6 non vsum priuilegij petdere illud non potest, Felin. *in cap. cùm omnes, num. 15. de constit.* Eman. Roder. *quæst. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* & in propriis terminis tesolnit Paul. Layman, *in quæst. canon. de Prælator. Ecclesiast. elect. quæst. 125.*

DISPVTATIO XXIV.

De praeminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon processiones, & alias sessiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.

III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

IV. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.

V. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis; ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus; & quem Ordinem in illis obseruare debeant.

VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.

VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*

2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.*

3 *Abbates de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt.*

4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.*

5 *Respondetur ad obiecta.*

CVm in præsenti Disputatione, de præeminētiis, quæ Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœcesanis, necnon in processionibus, & aliis huiusmodi actibus competunt, agere proposuerim; visum est primùm resoluere, an ipsi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & processiones accedere teneantur: & ab vniuersaliori, atque digniori incipiendo, præsens Quæsitum apposui. An scilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi sint. Ad quod pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure 1 communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, solùm sunt Episcoporum, vt habetur ex *canon. secundò, omnia, 12. distinct.* vbi D. August. ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Conciliis Episcoporum statuta inueniuntur, &c. sine vlla dubitatione resecanda esse existimo.* & *can. Synodum, dist.* 12. Marcellus Papa Synodum Generalem, Episcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, dist.* 5. sic dicitur. *Prima Synodus, scilicet Nicæna, fuit trecentorum decem, & octo Episcoporum; secunda scilicet Constantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Episcoporum; tertia, quæ fuit Ephesina prima, fuit ducentorum Episcoporum; quarta scilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotum*, id est, vt exposuit gloss. *Episcoporum.* Prætereà habetur in Synod. Calcedonen. *art.* 1. quòd Abbas Martinus requisitus à Constantino quodam, vt ipse quoque se subscriberet actis Concilij Ephesini secundi, respondit; non est meum subscribere, Episcoporum tantùm est, & eorum, qui digni sunt. Quæ omnia manifestè indicant, ad Generale Concilium Episcopos tantùm conuocandos esse; non autem Abbates, ac alios Prælatos Episcopis inferiores.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbates hodie ad Generale Concilium interesse debere, vt ostendit Michaël Leonicus *in specul. sacrar. car. verb. Abbas*, & habetur in *C. conuenientibus*, vbi Turrecrem. 1. *q.* 3. & ex gloss. *in can. Episcopus* 18. *dist.*

3 Vnde Abbates specialiter de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt; præsertim Abbates, qui iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apostolicæ sunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, Card. Alban. *de potest. Papæ, par.* 2. *n.* 229. & patet de facto 4 Abbates multos interuenisse Conciliis Generalibus, præcipuè Ordinis S. P. Benedicti, & eisdem Conciliis subscripsisse, vt in Concilio Florentino sub Eugen. IV. celebrato anno Domini 1439 & in Concilio Lateranen. sub Leone X. & in Concilio Senensi, vt testatur Iacobat. *de Conc. lib.* 2. *art.* 2. *n.* 41. & 42. & antiquitus multos Abbates Conciliis interfuisse, & illis subscripsisse ostendemus in *Quæsito sequenti.* Nouissimè in Concilio Tridentino interfuerunt septem Abbates; ac septem Generales Religionum, atque à septima Synodo Generali infrà semper Abbates in ea interuenisse testantur Iacobat. *cit. de Concil. d. lib.* 2. *artic.* 2. Azor. *instit. Moral. p.* 1. *lib.* 5. *c.* 11. *q. vlt.* & Franciscus à Coriolano *in Compendio Conciliorum in princ. prælud.* Quod anteà voluerunt gloss. *in can. conuenientibus*, 1. *q.* 7. Archid. *in can. statuimus §. sed hoc*, 1. *q.* 1. idem Archidiac. & Alex. *in d. can. conuenientibus*, idem Alexan. *in c. canones*, 15. *dist.* Dominic. *in c. ad Apostolica, de re iud. in notabilibus*, S. Ant. 3. *par. Sum. tit.* 24. *cap.* 2.

5 Ad obiecta in contrarium respondetur, quòd licèt iure communi Abbates non sint ad Generalem Synodum conuocandi, eùm simpliciter, & propriè tantùm ad Episcopos spectet in ea interuenire, vt probant Bellarm. *de controuers. Christ. Fid. tom.* 1. *de Concil. & Eccles. lib.* 1. *cap.* 15. Azor. *d. lib* 5. *cap.* 11. tamen ex priuilegio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine nihil obstat, quòd ad eam sint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuisse, ac in nonnullis Generalibus Conciliis interfuisse. Ita Dominicus, D.

QVÆSITVM XIII.

An Abbas possit consecrare Calices, Altaria, Campanas, & benedicere Lapides, Pixides, & alia Vasa Ecclesiastica ad vsum alienarum Ecclesiarum.

SVMMARIVM.

1 *Abbas potest consecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & quelibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam, necnon quascunque Imagines, vndecunque ad eum deferantur.*

2 *Abbas potest benedicere Campanas, tam ad vsum alterius loci, quàm propriæ Ecclesiæ.*

3 *Abbates possunt Altaria portatilia, vndecunque ad se venientia, consecrare.*

1 DIco primò, quòd possunt Abbates consecrare Calices, & benedicere Pallas Altaris, ac quæcunque alia ornamenta Ecclesiastica, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam sacram Eucharistiam; ac similiter quascunque Imagines; etiam si aliunde ad eos deferantur. Ita habetur ex priuilegio Innocentij VIII. Ioanni Abbati Cistercij concesso, sub Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1489. quinto Idus Aprilis, Pontificatus sui anno quinto, cuius verba sunt hæc.

Tibi, & successoribus tuis, ac dictis Abbatibus aliorum quatuor Monasteriorum prædictorum, nunc, & pro tempore existentibus, vt de cætero perpetuis futuris temporibus prædicta, & quæcunque alia vestimenta, ac ornamenta Ecclesiastica, Corporalibus, vasculisque ad reponendum sacram Eucharistiam, ac Imaginibus quibuslibet comprehensis, in locis, & domibus dicti Ordinis, benedicere, & Calices consecrare, tam de dicto Ordine, quàm si ad vos aliundè nonnunquam deferantur, liberè, ac licitè possitis, & possint, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium de speciali dono gratiæ indulgemus.

Quæ verba eùm de se sint satis clara, non indigent maiori explicatione.

2 Dico ergo secundò, Abbatibus non est interdictum, Campanas ad vsum alterius loci, quàm proprij Monasterij, & Ecclesiarum, & locorum sibi pleno iure subiectorum, consecrare; vt docet communis praxis, & consuetudo, & decisum fuisse refert Macerat. *in decis. Papia* 112. *casu* 3. quem refert, & sequitur Ricc. *in collect.* 995. licèt contrarium dixerit, *in prax. for. Eccles.* 539. quòd non est verum, immò repugnat praxi, & communi consuetudini. Videmus enim actu, Abbates habentes vsum Pontificalium, consecrare Campanas, vndecunque ad eos ad hunc effectum delatas.

3 Idem dicendum puto de Altaribus portatilibus, quod suprà dictum est de Campanis; quia certum est etiam ex communi praxi, & consuetudine, & ex pacifica possessione, in qua prædicti Abbates communiter repeiuntur; Altaria vndecunque ad se delata consecrandi. Nec est etiam verum id, quod idem Riccius ait, *in dicta decis* 539. nempe, Abbates non posse consecrare Calices, benedicere Corporalia, & Vestes ad vsum aliarum Ecclesiarum; quia licèt id procedere possit de iure, tamen cùm expressis verbis specialiter hoc repetiatur concessum, vt in prædicto priuilegio Innocentij VIII. non debet huiusmodi potestas ipsis negari.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas, habens vsum Pontificalium, & illi ante centum annos, aut amplius concessum fuerit priuilegium v.g. consecrandi, sed præcedentes eius Abbates alioquin eo vsi non fuerint, possit tale priuilegium exercere; an verò per non vsum, censeatur amissum.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiarius per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi, non se obtulerit.*

2 *Priuilegiarius, si non vtatur priuilegio suo data vtendi occasione, illud amittit, vel ex præscriptione, seu ex vi tacita renunciationis.*

3 *Priuilegiarius, per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciãdi.*

4 *Prælatus non potest renunciare iuribus, & priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ.*

5 *Renunciatio priuilegij habet speciem alienationis.*

6 *Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere non potest.*

1 DOctores in hac materia distinguere solent, an occasio, & opportunitas sese obtulerit, pro qua priuilegium datum est, qua minimè data, certum est nullo vnquam tempore amitti, quantumcunque priuilegiatus mille annis eo non vtatur, vt probatur ex regul. text. *in l. & Attilicinus ff. de seruit. rust. præd. cum similibus*, de quibus Molin. *de primogenit. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 22. *cum seqq.* Ratio est, quia si hæc amissio priuilegij fundatur in eo, quòd priuilegiatus priuilegio non vtens, ei videtur renunciare, vt deducitur ex *d. cap. si de terra*; minimè huic voluntati tribui potest, quòd non vtatur priuilegio, eique renunciare intendat, quando nulla vtendi occasio occurrit, iuxta text. *in l. eius est nolle, ff. de regul. iur.* & in *cap. cùm super. de offic. delegat.*

2 Verùm vtendi occasione oblata, si priuilegiarius suo priuilegio non vtitur, communis resoluit, amitti priuilegium duplici ex capite, vel præscriptionis, vel tacitæ renunciationis; concurrentibus scilicet qualitatibus omnibus, quæ in renunciatione expressa requiruntur, & sufficere possunt, id est, quòd sciente 3 voluntariè non vtatur, & potestatem habeat renunciandi, iuxta *d. cap. cùm super.*

4 Vnde cùm Prælatus non possit renunciare iuribus, ac priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ, ac dignitati suæ, ex gloss. *recepta, in cap. vlt.* 16. *quæst.* 6. Syluest. *in Summ. verb. alienatio, num.* 18. cùm talis renun- 5 ciatio sit species alienationis, quæ causam iustam, & Capituli consensum requirit, *cap.* 1. *de rebus Eccles. non alienan. lib.* 6. ideò Prælatus Ecclesiæ per merum 6 non vsum priuilegij perdere illud non potest, Felin. *in cap. cùm omnes, num.* 15. *de constit.* Eman. Rodet. *quæst. Regul. tom.* 1. *q.* 18. *art.* 1. & in propriis terminis resoluit Paul. Layman, *in quæst. canon. de Prælator. Ecclesiast. elect. quæst.* 225.

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXIV.

De præminentiis Abbatum, aliorúmque Prælatorum Episcopis inferiorum, quoad Concilia Generalia, Prouincialia, vel Diœcesana; necnon processiones, & alias sessiones, & actus, tam publicos, quàm priuatos.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.
II. Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.
III. Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.
IV. Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.
V. Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.
VI. Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis; ac Capellis Pontificiis, & Consistotiis, necnon equitationibus solemnibus; & quem Ordinem in illis obseruare debeant.
VII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores habentes territorium, cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum congregare.
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates ad Concilium Generale conuocandi sint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.*
3 *Abbates de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt.*
4 *Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.*
5 *Respondetur ad obiecta.*

CVM in præsenti Disputatione, de præminetiis, quæ Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Diœcesanis, necnon in processionibus, & aliis huiusmodi actibus competunt, agere proposuerim; visum est primùm resoluere, an ipsi Abbates, & Prælati ad Concilia prædicta, & processiones accedere teneantur: & ab vniuersaliori, atque digniori incipiendo, præsens Quæsitum apposui. An scilicet Abbates ad Generalem Synodum conuocandi sint. Ad quod pro ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non; nam de iure 1 communi Concilia Generalia, quæ ad res Fidei, & morum definiendas congregantur, solùm sont Episcoporum, vt habetor ex *canon. secundò, omnia, 12. distinct.* vbi D. August. ait, *Omnia talia, quæ neque Sanctarum Scripturarum auctoritate continentur, neque in Conciliis Episcoporum statuta inueniuntur, &c. sine vlla dubitatione resecanda esse existimo.* & *can. Synodum, dist. 12.* Marcellus Papa Synodum Generalem, Episcoporum Synodum vocat, & in *can. canones, dist. 5.* sic dicitur. *Prima Synodus, scilicet Nicæna, fuit trecentorum decem, & octo Episcoporum; secunda scilicet Constantinopolitana, fuit centum, & quinquaginta Episcoporum; tertia, quæ fuit Ephesina prima, fuit ducentorum Episcoporum; quarta scilicet Calcedonen. fuit quingentorum, & triginta Sacerdotum,* id est, vt exposuit gloss. *Episcoporum.* Præthereà habetur in Synod. Calcedonen. *art. 1.* quòd Abbas Martinus requisitus à Constantino quodam, vt ipse quoque se subscriberet actis Concilij Ephesini secundi, respondit; non est meum subscribere, Episcoporum tantùm est, & eorum, qui digni sunt. Quæ omnia manifestè indicant, ad Generale Concilium Episcopos tantùm conuocandos esse; non autem Abbates, ac alios Prælatos Episcopis inferiores.

2 His tamen non obstantibus, dicendum est, Abbates hodie ad Generale Concilium interesse debere, vt ostendit Michaël Leonicus *in specul. sacrar. cær. verb. Abbas,* & habetur in *C. conuenientibus,* vbi Turrecrem. *1. q. 3.* & ex gloss. *in can. Episcopus 18. dist.*

3 Vnde Abbates specialiter de consuetudine in literis indictionis Concilij vocandi sunt; præsertim Abbates, qui iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habent, & qui beneficio Sedis Apostolicæ sunt ab Ordinariorum iurisdictione exempti, Card. Alban. *de potest. Papæ, par. 2. n. 229.* & patet de facto 4 Abbates multos interuenisse Conciliis Generalibus, præcipuè Ordinis S. P. Benedicti, & eisdem Conciliis subscripsisse, vt in Concilio Florentino sub Eugen. IV. celebrato anno Domini 1439 & in Concilio Lateranen. sub Leone X. & in Concilio Senensi, vt testatur Iacobat. *de Conc. lib. 2. art. 2. n 41. & 42.* & antiquitus multos Abbates Conciliis interfuisse, & illis subscripsisse ostendemus in *Quæsito sequenti.* Nouissimè in Concilio Tridentino interfuerunt septem Abbates; ac septem Generales Religionum, atque à septima Synodo Generali infrà semper Abbates in ea interuenisse testantur Iacobat. *cit. de Concil. d. lib. 2. artic. 2.* Azor. *instit. Moral. p. 2. lib. 5. c. 11. q. vlt.* & Franciscus à Coriolano *in Compendio Conciliorum in princ. prælud.* Quod anteà voluerunt gloss. *in can. conuenientibus, 1. q. 7.* Archid. *in can. statuimus § sed hoc, 1. q. 1.* idem Archidiac. & Alex. *in d. can. conuenientibus,* idem Alexan. *in c. canones, 15. dist.* Dominic. *in c. ad Apostolica, de re iud. in notabilibus,* S. Ant. *3. par. Sum. tit. 24. cap. 2.*

5 Ad obiecta in contrarium respondetur, quòd licèt iure communi Abbates non sint ad Generalem Synodum conuocandi, cùm simpliciter, & propriè tantùm ad Episcopos spectet in ea interuenire, vt probant Bellarm. *de controuers. Christ. Fid. tom. 1. de Concil. & Eccles. lib. 1. cap. 15.* Azor. *d. lib. 5. cap. 11.* tamen ex priuilegio Sedis Apostolicæ, vel ex consuetudine nihil obstat, quòd ad eam sint conuocandi, vt de facto diximus, illos conuocatos fuisse, ac in nonnullis Generalibus Conciliis interfuisse. Ita Dominicus, D.

Antoninus, Archidiaconus, & Cardinalis Alexandrin. Bosell. & Brixien. apud Iacobat. *loc. cit. col. 8. vers. sed contrarium, litera D. & col. 16. vers. hodie tamen, litera etiam D.*

Ex eo, quia in Conciliis alij intersunt, vt Iudices qui dicuntur suffragium decisiuum habere; alij vt disputando examinent difficultates, qui dicũtur habere suffragium consultiuum; alij, vt ministrent, quales sunt Notarij, & Custodes; alij vt defendant Concilium, videndum est, an Abbates habeant in Synodo Generali suffragium consultiuum, vel decisiuum.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates in Concilio Generali decisiuum, vel consultiuum tantùm suffragium habeant, ac illi se subscribant.

SVMMARIVM.

1. *Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi,* & num. 5.
2. *Abbates habent in Conciliis votum decisiuum, sicut Episcopi.*
3. *Abbates primis sex Conciliis non fuerant vocati, quia erant subditi Episcopis.*
4. *Abbates à quo tempore citrà ad Generalia Concilia admitti, & in iis se subscribere cœperint.*
5. *Generales Religionum ad Concilium vocandi sunt.*
6. *Abbates plures, qui Generalibus Conciliis interfuerunt, referuntur.*
7. *Abbates quidam Congregationis Vallis Vmbrosæ, qui Conciliis Generalibus interfuerunt, recensentur.*
8. *Prælati inferiores Episcopis, Conciliis interuenire debent.*
9. *Abbates, & alij Prælati, vt sciant quando Conciliis debent interuenire, citandi sunt.*

1 PAnormitanus *in quæst.* 1. quæ incipit, *Episcopus, & quidem Rector, n.* 28. *circa finem,* ait, quòd Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, sunt de 2 necessitate ad Oecumenicam Synodum conuocandi; habéntque in ea votum decisiuum, sicut, & Episcopi: hoc probatur ex *c. conuenientibus,* 1. *q.* 7. vbi dicitur, quòd Abbas in Concilio Papæ locum tenuit; & Abbates quamplures vocem decisiuam in Concilio dederunt, sicut Episcopi.

Præterea in *c.* Adrianus *il* 2. 63. *dist.* dicitur, quòd Synodus illa celebrata fuit à 143. Religiosissimis Episcopis, & Abbatibus, & sic illi Abbates Episcopis comparantur.

Insuper gloss. *in d. can. conuenientibus, verb. Monachi.* ait Abbates debere Concilio interesse; licèt secùs dicat de Monachis simplicibus.

3 Et licèt in primis illis sex Conciliis Abbates vocati non sint, nec interfuerint, id factum fuit, eo quia tunc Abbates erant Episcopis subiecti, nec dum exemptionis priuilegio à Romana Ecclesia muniti; vnde Conciliorum decreta ipsis Abbatibus Episcopi tradebant, & denunciabant, & vt ea susciperent, eisque parerent sua auctoritate præcipiebant. *can. decernimus,* 18. *dist.*

4 Postea à tempore septimæ Synodi citra cœperunt Abbates ad Oecumenica Concilia admitti, vt patet in *d. can. conuenientibus, & d. can. Adrianus* 2. & sic consuetudine introductum est, vt etiam Abbates Episcopalem, seu quasi iurisdictionem habentes, necnon 5 etiam Religionum Generales in Generali Synodo tanquam Iudices intersint, ac in ea se subscribant, suffragium decisiuum, ac definiendi ius habentes. Ita Iacobat. *de Concil. lib.* 2. *art.* 2. vbi plures citat, Bellarm. *de Concil. & Eccles. lib.* 1. *cap.* 15. *vers. ad Catholicorum,* Azor. *instit. Moral. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 11. *q. vlt.* Et hoc est intelligendum tam de Abbatibus secularibus, quàm de Regularibus, dummodo quasi Episcopalem iurisdictionem habeant, vt ex citatis Doctoribus colligitur. Ex his patet, antiquum esse in Ecclesia Dei, Abbates in Conciliis suffragium dare, vt ex eorum inscriptionibus, in fine cuiuslibet Concilij appositis, potest intueri.

6 Et primò in Concilio Toletano circa tempora Agathonis Papæ, vel secundùm alios, Leonis Papæ II. anno 681. vel, vt alij dicunt, 685. In quo D. Samuel, D. Gundalphus, D. Lefrasias, D. Theodotatus, D. Bateradus post subscriptionem Episcoporum eisdem Conciliis interfuerunt, & se subscripserunt. Et in alio Concilio Toletano 8. anno 653. celebrato sub Martino I. D. Fugitiuus, D. Anatolius; D. Eurychius, D. Ildephonsus, D. Sempronius, D. Eumerius, D. Quiriacus, D. Motarius, D. Ioannes, D. Secundinus, omnes Abbates, qui si ab Episcopis tunc temporis non erant exempti, & tamen eisdem Conciliis se subscripserunt, multò magis Abbates exempti. Idem videri potest in aliis Conciliis, & præcipue in Lateran. sub Innocentio III. anno 1215. cui multi Abbates subscripserunt, sicut testantur acta eiusdem Concilij *in fin.* aliquando etiam pro Episcopis, & tanquam eorum Vicarij subscripserunt, vt videre est in Concilio Cabilonen. tempore Vitaliani Papæ celebrato. Ne autem prolixus videar, omnes Abbates, qui aliis Conciliis, vsque ad Conc. Florentinum subscripserũt, omittam, & breuiter dicam, quòd Concil. Florentino, Lateranensi, aliisque Conciliis, ac postremò Tridentino, Abbates multi subscripserunt: de Concilij Florent. Abbatum subscriptione vide in actis eiusdem Concilij, celebrati sub Eugenio IV. anno Dom. 1439. inter 7 quos libuit mihi quosdam Abbates meæ Religionis Vallis Vmbrosæ peritissimos, hic apponere, non omnes, sed aliquos, qui fuerunt isti, nimirum Reuerendissimus D. Placidus, Abbas Generalis Vallis Vmbrosæ, D. Benedictus Abbas S. Pancratij de Florentia, D. Franciscus Abbas Sanctæ Mariæ de Pacciano, D. Ioannes Gratianus Abbas de Ripolis prope Florentiam, D. Bertaccius Abbas Sanctæ Mariæ de Monta plano, D. Bartholomæus Abbas Sanctæ Mariæ de Bibbona, & multi alij ex omnium Monachorum Ordinibus. Multi enim annotati non fuerunt in actibus huius Concilij, quia priusquam subscriptio fieret discesserunt; & Concilio Lateranensi multi subscripserunt Abbates diuersarum Religionum, & ex Religione mea Vallis Vmbrosæ inter alios D. Blasius Milanesius Abbas Generalis, vir vndequaque insignis. Ita habetur in fine eiusdem Conceleb. sub Iulio II. & Leone X. anno 1517. Concilio Tridentino subscripserunt similiter Abbates, inter quos fuerunt Ludouicus de Baiseij Gallus, Abbas Cisterciensis, D. Stephanus de Nauariæ Abbas Sanctæ Mariæ Gratiarum prope Placentiam, D. Augustinus Lospus Hispanus Abbas S. Benedicti de Ferraria Casinensis, D. Eusichius de Cordes Antuerpiensis Abbas pro titulo.

8 Non solùm Abbates, verùm etiam alij Prælati inferiores ad Concilium admittendi sunt, & possunt in Concilio proponere, vt habetur in *can. vbi nam* 96. *distinct.* Et completo Concilio, Cardinales, Episcopi, & Abbates subnotabunt eorum nomina, imponendo suæ dignitatis titulos, eo modo, vt dictum est in subscriptione particularium suprà relatorum, qui cum proprio nomine etiam titulum dignitatis apposuerũt: ita seruatum fuisse in Concil. Eugenij IV. Ferrariæ incepto, & Florentiæ completo, affirmat Alphons. Aluarez

rez *in Thesaur. Christian. Religion. cap. 51. §. 2. num. 34.*

9 Ad hoc autem, vt sciant Abbates, & alij Prælati, qui debent interesse Conciliis, quando ad ea accedere debeant, citandi sunt: forma autem citationis erit, quòd Summus Pontifex, vel eius Legatus iubeat, vt omnes Prælati veniant ad Concilium Generale, assignando eis tempus, & locum; ita notatur in *l. aut qui aliter, ff. quod vi:* aut citatio, quam facit Summus Pontifex, debet fieri per literas Apostolicas, vt habetur in *c. dilecti, de dolo, & contumacia, in verb. volentes*; quæ verò fit à Legato Papæ, debet fieri per literas continentes tenorem literarum Apostolicarum, ex *cap. cùm in iure, de offic. deleg.*

QVÆSITVM III.

Quis locus in Generali Concilio Abbatibus competat.

SVMMARIVM.

1 *Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem, habere debent.*

2 *Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum.*

3 *Abbates inter seipsos illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula prius approbata fuit.*

4 *Abbates Canonicorum Regularium Lateranen. & Abbates Monachorum Casinensium in Conciliis Generalibus, quam præcedentiam inter se obseruent.*

5 *Inter Abbates eiusdem Ordinis prior ad Abbatiam assumptus præcedere debet.*

1 Respondeo, cùm in Synodo Oecumenica præter Episcopos, solùm Abbates, ac Ordinum Generales interesse debeant; locus Abbatum erit immediatè post Episcopum iuniorem, vt docent Panorm. *in c. 1. num. 2. de indic. & in cap. ex ore, num. 3. de priuileg.* Thom. Campeg. *de Concil. cap. 15. num. 17. & seq.* Flau. Cherub. *in Compend. Bullar. tom. 2. constit. 24. Pij IV.* Et debent sedere ante Episcoporũ absentium Procuratores, prout etiã obseruatur in Synodo Prouinciali, & tradit Franc. Leo *in Thes. for. Eccles. par. 1. c. 9. n. 5.*

2 Vnde illi præcedent Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, eo quia Abbatia est in priori dignitatis gradu post Episcopatum, vt patet ex *can. si quis deinceps, 16. q. 7.* & per plura alia loca Iuris Canonici, quæ infrà suo loco afferemus; tradit etiam Cardinal. Iacobat. *lib. 1. tract. de Concil. tit. de ordine sedend. in Concil. circa fin. vers. post præmissa.*

3 Inter seipsos primum locum obtinebunt Abbates illius Ordinis, cuius Regula priùs à Sede Apostolica approbata fuit.

4 Aduerto autem, quòd ex Abbatibus Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. & Congregationis Casinen. quamuis ex decreto à Pio IV. confirmato, quando capitulariter cum suis Monachis incedunt, primus locus Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranensis Congregationis debeatur; tamen vt ex eodem decreto habetur, quando de per se, absque eorum Conuentibus in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis interuenerint, præcedent, ac præsedendi erunt, digniorémque locum obtinebunt, qui Priores ad Abbatiam promoti fuerunt, nec dignitas à Congregatione, & Ordine, sed à promotione attendenda est, vt habetur in d. decreto, quod refert Nauar. *in comment. 4. de Reg. num. 5.* & nos latè infrà *Disp. seq. quæst. 1.*

5 Inter Abbates autem eiusdem Ordinis, ille digniorem locum obtinebit, qui prior ad Abbatialem dignitatem assumptus fuit, *l. 1. ff. de Albo scribendo l. 1. C. de consul. lib. 12.* & dicemus latè infrà in hac disputatione.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates ad Diœcesanam Synodum accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati Regulares exempti ad Diœcesanam Synodum accedere non tenentur.* Limita, vt num. 3. & 4.

2 *Accedere ad Synodum Episcopi est signum subiectionis.*

3 *Abbates, si essent Parochialium Rectores, tenerentur ad Synodum accedere, etiam si essent nullius Diœcesis,* sed limita, vt num. 6.

7 *Episcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exemptis in Synodo præcipere potest extra ea, quæ animarum curam concernunt.*

8 *Abbates, & Prælati seculares, etiam exempti, ad Diœcesanam Synodum accedere tenentur.*

9 *Abbates, & Prælati inferiores, in Synodis Prouincialibus decisiuum votum habent.*

10 *Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum consultiuum, tantùm habent.*

1 Certum, & indubitatum est, Abbates, & Prælatos Regulares exemptos nullo modo ad Synodum Diœcesanam accedere teneri, *cap. ex ore*, & ibi Panorm. *num. 1. de priuileg.* gloss. *cap. vt Apostolica verb. videtur, & cap. exemptione, verb. curam, de priuileg. in 6.* Archidiac. *cap. Abbates col. fin. 18. quæst. 2.* Fedetic. *cons. 183.* & alij communiter, & clarè colligitur ex Conc. Trid. *sess. 24. de reformat. cap. 2.* vbi sic habetur. *Synodi quoque Diœcesana celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs cessante exemptione interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, accedere teneantur.*

At Abbates Regulares Capitulis Generalibus subduntur, ergo ex dispositione Concilij ad Synodum accedere non tenentur.

2 Præterea probatur, nam accedere ad Synodum Episcopi, est signum subiectionis, *cap. fin. de caus. possess. & propriet.* Speculat. *de testam. §. nunc videndum, vers. attendit probare*, Nicol. Mil. *in repertor. verb. Episcopus §. 1* & apud omnes indubitatum esse, ait Erasm. Cokier. *de iurisd. Ordin. in exempt. part. 4. quæst. 19. num. 1.* At Abbates exempti sunt ab Episcopi iurisdictione (eos enim, vt tales supponimus, & de his modò loquimur) ergo non debent ad Synodum, ab ipso Episcopo conuocatam accedere; aliàs enim nihil operaretur exemptio.

3 Limitatur tamen, nisi adsit consuetudo, vt ad Synodum vocentur per *can. fin. 18. quæst. 2.* Vel nisi 4 habeant Capellas, & Ecclesias Parochiales cum cura animarum, etiam suo Monasterio annexas; quia tunc ad Synodum accedere tenentur, siue exempti sint, siue non, vel mittere Capellanos, qui illas administrant per text. *in d. cap. ex ore, de priuileg. & cap. 1.* iuncta gloss. *in verb. instituta, de priuil. in 6. & cap. quod super his*, iuncta gloss. *de maior. & obed.* Concil. Trident. *d. cap. 2.* ibi. *Ratione tamen Parochialium, aut aliarum secularium Ecclesiarum, etiam annexarum,* debeant

debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse. Et ratio est; quia cùm Regulares Curati subsint, quoad curam animarum, correctioni, & visitationi Episcopi, ex dispositione eiusdem Concilij *sess.25. de Regul.cap.*11. debeot ad Synodum conuenire, ad hoc, vt de eius statutis, & ordinationibus informentur. Præterea id etiam probatur ex illis verbis Concilij eiusd. *cap.2.d.sess.24. de reformat.* per quæ statuitur, quòd ad Synodum Diœcesanam omnes illi accedere debeant, qui aliàs, cessante priuilegio exemptionis, ad eam accedere tenerentur; at Parochialium Ecclesiarum Rectores, cessante priuilegio exemptionis, Synodo interesse tenentur, *d. cap. quod super his de maior. & obed.* ergo &c. Atque ita Ioan. Franc. Leo. *in Thesaur. fori Eccles. part.1.cap.9. num.13.* Piasec. *in praxi noua Episc.part.2.c.2.num.2.* & Dominus meus Ioan. Anton. Massobr. *de Synod. Diœces. cap.3. dub.2. d.num.2.* D. August. Barbos. *de offic. & potest.Episc. part.3. alleg.93. num.5.* Laurent. de Peirin. *in exposit. constit.2. Iulij II. pro suo Ord. Minim. num.64. tom.1.*

5 Immo si Abbates essent Parochialium Rectores, tenerentur, ad Synodum venire, etiam si sint nullius Diœcesis, tunc enim accedere debent ad Synodum viciniorem, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert. Franc. Leo, *loc.cit.* & tenent Sayr. *in florib. decis. sub tit. de offic. Ordin. decis.*11. citatus à Riccio, *in collect. decis. part.4. collect.*1153. Piasec. *d. num.2. vers. & non solùm*, D. Augustin. Barbos. *d.alleg.93. num.7.* & ad id cogi poterunt dicti Rectores Regulares per censuras Ecclesiasticas, *d. cap. quòd super his,* Massobr. *d.cap.3. num.7.* Laurent. de Peirin. *loc.etiam cit. num.65.*

6 Hoc tamen sublimita, nisi habeant priuilegium non veniendi ad Synodum, *cap. nimis praua, de excess. Prælat. cap. quoniam per Confessionem, de priuileg.* Hostiens. & Imol. apud Erasm. Cokier. *d.quæst.19.num.5.* Massobr. *d.dub.2. num.3.* vel vt idem Massobr. *subdi. num.4.*) nisi essent iam in possessione, & consuetudine non veniendi: tenentur etiam Abbates in Synodo comparere, si citentur, vel aduersus illos opponantur querelæ in iis casibus, in quibus Episcopus contra ipsos ordinaria, vel delegata iurisdictione procedere potest, per *can. propter,* 18. *dist.* Piasec *d. num.2. vers. etsi citentur.*

7 Et notandum, quòd Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil exemptis ad Synodum accedentibus, præcipere potest, extra ea, quæ animarum curam concernunt; vt docent Gemin. *in can. Episcopus, num.2.* vbi etiam Præposit. *num.1. 18.dist.* Felin. *in cap. quod super his, num.1. de maiorit. & obed.* Bottæus *in tract. de Synod. part.2. num 4.*

8 Abbates autem seculares, etiam si sint exempti ad Episcopalem, seu Diœcesanam Synodum venire tenentur ex Concil. Tridentin. *d.cap.2.* vbi statuens, vt exempti omnes, qui aliàs cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis Generalibus subduntur, ad Synodum Diœcesanam accedere teneantur, videtur etiam includere Abbates seculares exemptos, ipsi enim cessante exemptione ad Synodum ab Episcopo Diœcesano conuocatam venire, illique parere tenerentur, & contemnentes per Ecclesiasticas

9 censuras compelli possent, *d. cap. quod super his,* & ibi communiter Doctores *de maiorit. & obed.* & cùm nullis Generalibus Capitulis subdantur, Concilium non videtur eos ab huiusmodi subiectione excludere.

Ad Prouincialem autem Synodum Abbates, & Prælati inferiores exempti omnes accedere non coguntur, sed ij tantum, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, ex Conc. Trid. *d.cap.2. sess.24.* & hi vocem, & votum decisiuum in eo habent.

10 Eorum autem Procuratores vocem tantùm consultiuam habere possunt, vt super *d.cap.2* decisum fuisse, testatur Franc. Leo *in Thesauro for. Eccles. part. 1.c.9. num.7.* qui procuratores in ea sedere habent post Procuratores Episcoporum absentium.

QVÆSITVM V.

Quis locus in Diœcesana Synodo Abbatibus competat, quóue amictu, ac quibus ornamentis in ea vti debeant.

SVMMARIVM.

1. *Abbatibus in Synodo primus locus post Episcopum competit.*
2. *Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.*
3. *Canonici Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, præcedunt Abbates; secùs autem si collegialiter non incedunt,* & num.5.
4. *Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ, Commendatarios præcedunt.*
5. *Abbates Commendatarij, omnésque alij Prælati inferiores, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes.*

HEnricus Bottæus *in tractat. suo de Synodo, part.3. num.10. & seqq.* agens de locis, quæ in sedendo in Diœcesana Synodo interessentibus competunt, primum locum post Episcopum Abbatibus assignat: 1 & hoc iure merito, nam Abbatia est dignitas prima post Episcopalem, vt notat Bald. *in cap. pastoralis,* gloss. *in verb. Superioris, de offic. delegat.* quem sequuntur ibi Fel. *col.4* & Modern. est text. *in auth. habita C. ne filius pro patre, & in cap. decernimus de iudic. cap fin. de offic. deleg. in 6.* cum similibus allegatis per Decium *in d.cap. decernimus,* in quibus Abbas nominatur primo loco post Episcopum, at ex prio- 2 ri nominatione maior dignitas arguitur, gloss. *in can. bene, verb. Mediolanen. 96.dist.*

3 Sed limitatur hoc modo, scilicet, vt non præcedant Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, quia cùm tunc repræsentent Cathedralem Ecclesiam, quæ semper plus aliis honorari debet, sunt Abbatibus præferendi, Dominic. *in cap. quamuis il t. §. quamquam 3. uot. de præbend. in 6.* Felin. *in cap. postulasti num.4. vers. fallit tertiò, de rescript.* Cassan. *in Catalog. glor. mund. part.4. consid.32.* Graff *dec. aur. part.1. lib.3.c.5.n.13.* & Franc. Leo *in Thesaur. fori Eccles. part.1.cap.2.num.51.*

Quando autem Canonici, & dignitates Cathedralium non collegialiter, sed singulariter incedunt, vel sedent, tunc Abbates benedicti habentes ius Baculum deferendi, & Mitram, illos præcedunt Cassan. *d. consid. 32.* Nauar. *consil. 2. de maiorit. & obed. part.1.* Felin. *vbi proximè* Franc. Leo *d.cap.2. & cap.9. num.5.* & præcedunt omnes alios Abbates vsum Mitræ, & Baculi non habentes, Nauarr. *consil.1. num.5. eod.tit.*

4 Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios denique præcedunt, vt decisum fuisse à Sacra Congregatione, refert idem Franc. Leo *d.cap.9. num.4.*

5 At Abbates Commendatarij, omnésque alij Abbates tam seculares quàm Regulares, præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ collegialiter non incedentes, vel sedentes: omnes enim, qui sunt capita Ecclesiarum, in quibus habent iurisdictionem in foro contentioso super eos, qui sunt de suo Collegio, de iure non solùm dicuntur habere dignitatem, verùm etiam sunt Ecclesiæ Prælati, gloss. *in cap. cùm Ecclesiarum,* vbi Panorm. *n.10.*

de

de offic. Ordin. Cassan. *d. consideratt.32. & consid.34.* Nauar. *cons.4. num.2. & 3. tit. de maiorit. & obed.* Franc. Feo *d. cap.9. num.5.* de quibus omnibus in *Disputatione de precedentia Abbatum, & Prælatorum inferiorum* latiùs dictum fuit.

QVÆSITVM VI.

Quo amictu, & quibus ornamentis vtuntur Abbates in Conciliis Generalibus, & Synodis, ac Capellis Pontificiis, & Consistoriis, necnon equitationibus solemnibus, & quem ordinem in illis obseruare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Abbates exempti, vtentes Mitra, & aliis Pontificalibus in Conciliis, & Synodis, ornantur Mitra auriphrygiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus, sed limita,* vt num. 3. & 4.
2 *Abbates non exempti in Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris simplicibus albis, & planis.*
3 *Abbates in Conciliis, & Synodis, & publicis sessionibus Pluuiali rubeo induuntur.*
5 *Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis esse debeat.*
6 *Abbates Vrbis in Coronatione Summi Pontificis tam præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos,* & num. 10.
7 *Abbates in processionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.*
8 *Abbates in Capella Pontificia, & Consistorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.*
9 *Abbates in equitationibus solemnibus cum paramentis, vel sine, equitant immediatè ante Episcopos non assistentes.*
11 *Exempla prædictarum præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum aliis Prælatis in Capella Pontificia, & in processione Corporis Christi recensentur.*

AMictus, & ornamenta Abbatum in Conciliis, & Synodis, non solùm in Cæremoniariis inferiùs citandis determinantur, verùm etiam in sacris Canonibus, & Doctoribus; videatur, *cap. vt Apostolica, de priuileg. in 6.* in quibus statuitur, vt Abbates, quibus ex priuilegio concessum est, vt Mitra, & aliis Pontificalibus vti possint, si exempti sunt, in Conciliis, & Synodis Mitras auriphrygiatas, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentes, gestare poterunt.

2 Quòd si exempti non sint, simplicibus albis, & planis vtantur, notant Ioan. Andr. Franch. & alij, *ibid.* Speculat. *lib.4. part.4. rub. de priuileg. & excess. priuilegiat. num.9.* Nicolaus Boher. *de auctor. magni Concily par.1. num.15.*

3 Quòd autem Abbates exempti in Synodis vti possint Mitris auriphrygiatis, intelligendum est in Synodis, & Conciliis Prouincialibus, & Diœcesanis; non autem in Concilio Generali, in quo nec Episcopi vti possunt Mitris auriphrygiatis, sed tantùm planis, & albis. Ita Cardin. Iacobat. *de Concil. lib.1. rub. de loco seden. in Concil. vers. post præmissos sedebunt Abbates.*

Quibus sic in Sacris Canon. & Doct. ostensis, circa eadem clariùs, quoad ornatum, ordinem, & locum Abbatum in Conciliis, & Synodis, adnotat Andreas Piscara *in Praxi Cæremoniarum lib.1. sect.9. cap.8.* scilicet, quòd cùm Abbates habeant in Conciliis Generalibus, & Synodis de iure votum decisiuum, & consultiuum, vt diximus, oportet quòd non solùm ad prædicta Concilia accedant, sed in publica 4 sessione Pluuiali rubeo induti, cum Mitra simplici sedeant, quod etiam habetur in *Carem Rom. lib.1. sess.14. cap.3.*

5 Notat similiter idem Andreas Piscara, *loc. cit.* quòd Abbatis locus tam in Concilio Prouinciali, quàm Generali, erit post Episcopos immediatè; habetur etiam ex *Carem. Episc. lib.1. cap.31.* Si verò Diœcesanæ Synodo intersint, cùm capitulariter Canonici simul cum Episcopo conueniant, tunc existente Episcopo cum suis Canonicis (qui cum illo vnum corpus efficiunt) à latere dextero; Abbates à latere sinistro ante omnes sedebunt: in reliquis verò publicis fonctionibus Abbates sedere semper consueuerunt immediatè post Episcopos: immo Abbates Vrbis in 6 coronatione Summi Pontificis præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos sedentes inter assistentes Episcopos; nunc verò iuxta emendati Cæremonialis regulas eorum locus mutatus est, vt infrà.

7 Notandum est etiam eum supradicto Andrea, quod Abbates in processionibus Pluuialibus induti cum Mitris procedunt, & ita etiam parati Sanctorum Corpora, vel Reliquias deferre consueuerunt, sicut in processione solemni à Sancto Carolo Archiepiscopo Mediolanensi celebrata, Abbates Casinenses Corpus Sancti Simpliciani solemniter, vnà cum ipso Archiepiscopo, transtulisse, legitur *in Vita eiusdem S. Caroli* à Gusan. *descripta.* Hæc notat supradictus Andreas Piscar. *loc. cit.*

Quo verò ad Capellam Pontificiam, & Consistorium, & solemnem equitationem, necnon permixtim, quoad alia in Quæsito præsenti insinuata, notanda sunt ea, quæ scribit Michaël Leonicus *in suo Speculo sacrarum Cæremoniarum, verb. Abbas, §. Abbatis,* prærogatiuæ, & præeminentiæ, nimirùm, quòd 8 in Capella Pontificia, & in publicis Consist. pro Canonizatione Sanctorum, Abbates induti suis quotidianis vestibus sedeant post Episcopos non assistentes; & ab vltimo illorum in Missis dignior pacem recipit, quam aliis sui Ordinis distribuit. Non intelliguntur tamen propterea præcedere Protonotarios; quia post Episcopos non assistentes pacem recipiunt; nam thurificatio ipsa gradus melius distinguit, quàm pax: thurificantur enim in eadem Capella post vltimum Protonotarium immediatè, & post eundem feria sexta maioris hebdomadæ, Crucem adorant; candelas verò, cineres, palmas, & agnos, quando dantur, recipiunt Pluuialibus, & Mitris induti, post Episcopos non assistentes; ratione enim paramentorum tunc Protonotariis præferuntur; eo casu tamen osculantur (vt Grassus insinuat in *diariis ad annum 1513.* Conc. Lateranen. *sess.8.*) pedem Pontificis, & non genu.

9 In equitationibus solemnibus cum paramentis, vel etiam sine paramentis, equitant immediatè ante Episcopos non assistentes, vel post Protonotarios, si eis post Pontificem equitandum est: nam Protonotarij semper equitant post Pontificem.

10 In die verò Coronationis noui Pontificis Maximi in processione ad Basilicam Sancti Petri, ita qua solemni ad Lateranum equitatione Abbates Vrbis induti Cappis, & Pileis solitis, vel Pluuialibus, & Mitris, in sacris vestibus equitandum sit, ex antiquissima Romanæ Ecclesiæ consuetudine præcedebant Archiepiscopis, & Episcopis omnibus, non assistentibus; atque inter ipsos, ac Prælatos assistentes equitant, vel incedunt. In Lateranensi Concilio sub Iulio II. Abbates Vrbis sederunt super alios omnes, vt notat Grass. *in diar. sess.1. Lateranen. Concilij,* ita refert. idem Laonicus *loc. cit.*

11 In processione diei Corporis Christi an. 1606. post Pœnitentiarios incesserunt duo Abbates Mitrati, & post eos Episcopi non assistentes. Refert Mucantius Iunior *in diariis suis.*

Abbas Generalis Monachorum Montis Oliueti die Pentecostes in Capella Pontificis Ferrariæ anno Christi 1598. sedit post vltimum Protonotarium, quia in sede Episcoporum non assistentiū sedere non potuit, quia locus non aderat, post quem sedere debuisset, si fuissent præsentes, aliorum Ordinum Generales ex decreto Greg. XIII. an. 1580. de quo Mucantius idem *in fin. tom. 1. Diar. & princ. 2.*

Inter Abbatem Generalem Ordinis S. Basilij, & Generalem Ordinis Minorum Conuentualium, ac Procuratores Prædicatorum, & S. Augustini Eremitarum, anno 1605. primo Pontificis Pauli V. orta est discordia de præcedentia; declaratum fuit ad fauorem Abbatis; quia sic etiam decisum fuerat tempore Clementis VIII. die 28. Iun. 1597. & etiam sub Greg XIII. Abbates sedebant ante omnes Generales Mendicantium; quia dictum est, quòd Ordo S. Basilij est antiquissimus omnium Ordinum Monachorum propterea in festo Natiuitatis eiusdem anni sedit post Pœnitentiarios paratos immediatè; & asseuerat *in Diarus suis* Mucantius Iunior. *per Congregationem Sacrorum Rituum eodem anno ad fauorem eius Abbatis declaratum fuisse lib. 7. Diar.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores, habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, possint Synodum Congregare.

SVMMARIVM.

1 *Synodorum genera quot sint.*
2 *Abbates, & Prælati omnes, qui sunt locorum Ordinarij, possunt Synodum congregare eodem iure, quo possunt Episcopi.*
3 *Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, recensentur.*

1 PRo maiori intelligentia huius Quæsiti sciendum, tria esse genera Synodorum: Alia enim est Synodus Generalis, ad quam de iure conuenire debent omnes Episcopi, ac de consuetudine, vel priuilegio etiam Abbates, & Generales Ordinum, vt *suprà* visum fuit; Alia est Prouincialis, & ad eam congregantur omnes alicuius certæ Prouinciæ Episcopi, *c. porrò, dist. 5.* Tertia est Synodus Diœcesana, quam ad obuiandum Ecclesiarum incommodis in dies nascentibus, & ad mores Cleri reformandos, ac controuersias componendas, ordinatunt Sacri Canones, ac Sacrosancta Tridentina Synodus, à quolibet Episcopo in sua Diœcesi semel in anno congregari, *can. quoniam, 18 dist.* Conc.

2 Trid. *sess. 14. de reform. cap. 2.* Huiusmodi Synodum Diœcesanam congregare possunt omnes illi Abbates tam seculares, quàm Regulares, qui sunt locorum Ordinarij eodem iure quo possunt Episcopi. Nam cùm congregatio Synodi spectet ad potestatem iurisdictionis, non autem ad potestatem Ordinis, non est cur Abbates, qui sunt locorum Ordinarij, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac Regulariter possunt omnia, quæ sunt iurisdictionis, iuxta gloss. *notab. in Clem. 1. verb. propriȩ, de reb. Eccles. non alienand.* non possint illam congregare, prout illam actu congregarunt, & congregant Abbates Casinen. in sua Diœcesi D. German[illegible], multos ab hinc annos, nempe an. 1286. sub Honorio IV. & postmodum continuarunt illam congregare vsque ad præsentem annum 1626. in quo D. Simplicius Caffarellus eiusdem Monasterij Abbas, & illius Diœcesis Ordinatius, eam congregauit sub Sanctissimo Domino Nostro Vrbano VIII. sicut fecerat suus prædecessor D. Paulus à Parma anno 1610. sub Paulo V. vt latiùs videri potest, in Synodo prædicta D. Simplicij celebrata, *impress. Romæ sess. eius. 1. c. 1.* vbi recensentur quamplurimæ Synodi à nonnullis Patribus Abbatibus eiusdem insignis Monasterij Montis Casini antea congregatæ. Id ipsum etiam faciunt nonnulli alij Abbates locorum Ordinarij, tam in Italia, quàm extra: in Italia, Abbas Sanctissimæ Trinitatis Cauen. Ordinis Casinensis, & Abbas S. Mariæ de Vangaditia in Policinio Ordinis Camaldulensis, & Abbas S. Mariæ de Bagno dicti Ordinis Camaldulensis, & Abbas Nonantulæ Ordinis Cisterciensis, & Abbas Montis Regalis Ordinis Casinensis, & multi alij, qui de facto habent ius congregandi, vel olim habuerunt; similiter multoties Abbates præcipuè in Anglia, qui cùm loca Episcoporum, & Archiepiscoporum tenerent, Synodum congregasse fatendum est, & nonnulli ex his Abbatibus recensentur, affirmat Clem. Reynerio *de antiquitate Benedictinorum in Ang. sec. 1. §. 3. in vers. Prioratus Cathedrales, quorum Abbates erant Episcopi,* vbi hos Abbates in lucum Episcoporum, & Archiepiscoporum, & Monachi loco Canonicorum enumerat: & sunt infrascripti.

3 Abbas Archiepiscopus Ecclesiæ Christi Saluatoris de Cantuaria.

Abbas Ecclesiæ Conuentriensis qui habebat suffragium in comitiis parlamentaribus.

Abbas Ecclesiæ Dulnelmensis.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Eliensis in Agro Cantabrigensi.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Nordoniensis.

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVigorniensis.

Abbas Ecclesiæ Cathedralis VVittoniensis S. Svvthuni.

Abbas Cathedralis Ecclesiæ Bathoniensis in Agro Somerserensi.

Et multi alij his supradictis similes Abbates Priores, & Prælati Regulares Canonicorum Regularium Lateranen. Referuntur à D. Gabriele Pennotto *in Historia tripartita, passim.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares ad processiones accedere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici omnes etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas processiones accedere.*
2 *Regulares an possint cogi omnibus processionibus interesse.*
3 *Regulares in strictiori clausura perpetuo viuentes non tenentur ad processiones accedere.*
4 *Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, seu oppido distant.*
5 *Regulares item specialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad processiones.*
6 *Regulares, si ad tales processiones vocati pluries accessissent, an in posterum teneantur accedere.*
7 *Regulares ad processiones adstricti, si vocati non accedant, an Episcopi per censuras aduersus eos procedere possint.*

1 REgulariter Clerici omnes, etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi, tenentur ad processiones publicas accedere: & ad id compelli possunt à locorum Ordinariis, prout decisum est

est in Concilio Tridentino *sess.25. de Regular. cap.13.* & notant Roderic. *quæst. Regular. tom.3. quæst.36. art.1.* Erasm. Cokier. *de iurisdictione Ordinar. in exempt. part.2. quæst.45. num.109.* Renat. Choppin. *de sacra polit. forens. lib.2. tit.6. num.18.* Franc. Leo *in Thesauro for. Eccles. part.4. cap.2. num.143.* D. August. Barb. *de offic. & potest. Episc. part.2. allegat.78. n.8 & 14.*

2 Non tenentur tamen exempti sponte comparere, nisi vocentur, vt ait Roderic. *d. art.1.* Nec etiam omnibus processionibus interesse cogi poterunt, nisi fiant ex aliqua magna causa, vt puta imminente peste seu alio flagello, vel pro pace, aut etiam in nouo introitu Episcopi, vel Legati, vel ad generales Litanias, quæ fiunt post Pascha, & ante Festum Ascensionis Domini, Panormitan. *in cap. nimis praua, num.3. de excessibus Prælat.* Felin. *in cap. dilectus, col.3. sub num.7. de offic. Iudic. Ordin.* vbi alios citat, Cokier *d. n.109.* Roderic. *d. artic.1. in fin.* vel ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum accedere consueuerunt, non tamen ad alias, vt voluit Pius V. *in sua Constit.* incipien. *Etsi Mendicantium*, vbi §.29. sic ait.

Postremò, quod *cap.13. sess.25.* cautum fuit, quòd omnes scilicet tã Clerici, quàm Regulares quicunque ad publicas processiones vocati accedere compellãtur, id quo ad Fratres præfatos de illis tantùm processionibus intelligi volumus, ad quas secundùm consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur.

Super qua re ita à Sacra Congregatione declaratum inuenio.

Ordinarius potest præcipere Regularibus vt eant ad processiones publicas, vt puta in Festo corporis Christi, in Litaniis, & Iubilæis publicis faciendis, in plebibus, in quibus ipsi habent Monesteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd in Bulla S. D. N. Pij V. Mendicantibus concessa, *quæ incipit. Etsi Mendicantium*, publicata 17. Kal. Iunij anno 1567. comprehendantur: & dummodo Regulares non sint ex illis Conuentibus Collegia nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur.

Ita decisum refert Laurent. de Peirin. *tom.2. priuileg. sui Ordin. Minim. in annot. ad Constitut.7. Pij V. §.29. num.25.* Hoc idem censuit Congr. Sacrorum Rituum, dum scilicet respondens Congregationi Casinen. & Monachis S. Sixti Placentiæ commorantibus rescripsit, non esse cogendos dictos Monachos ab Episcopo, vt præter eorum solitum, & consuetudinem accedant ad processiones maiores, & minores, Rogationum, sed satis esse, si ad processionem Sanctissimi Sacramenti accedant, iuxta eorum solitum, & antiquam consuetudinem; quam consuetudinem, tam dictis Monachis Placentiæ commorantibus, quàm aliis eiusdem Congregationis Casinen. vbique conseruandam esse, eadem Sacra Rituum Congregatio declarauit die 10. Iunij 1602. subscripsit Ptolemæus Cardinalis Comeo. Ioan. Paulus Mocantius pro Secretario. Deinde ipsamet Sacra Congr. decreta, & resolutiones supradictas, aliàs in prædictis Congregationibus factas, seruandas esse censuit, ac declarauit sub die 30. Iulij 1616. subscripsit Antonius Maria Cardinalis Gallus, Ioannes Paulus Mucantius Secretarius Congregationis.

3 Nec item omnes Regulares ad processiones ire compelluntur; nam in strictiori clausura perpetuò degentes (vt sunt Carthusiani, & his similes) ad eas non tenentur, vt disposuit Concilium *loc. cit.*

4 Item Religiosi per dimidium milliaris distantes non tenentur, nec consequenter ab Ordinariis compelli possunt ad processiones accedere; prout à Sacra Congregatione decisum fuisse, refert Stephan. Quaranta *in Sum. Bullar. verb. priuilegia Regularium, pag. mihi 406 & verb. præcedentia col.2. vers. de præcedentia, in fin.* Piasec. *in sua praxi nou. Episc. part.2. cap.3. sub n.47. circa fin.* Aloys. Riccius *in praxi fori Eccles. resol.308. n.3. in 2. edit.* D. Aug. Barbos. *alleg.78. num.21.* Item Religiosi illorum Conuentuum, qui Collegia nuncupantur ad processiones cogi non possunt, vt concessit Pius V. citata Bulla incipien. *Etsi Mendicantium*, vbi *d. §.29. in fin.* sic ait.

Quod etiam de illis Conuentibus, qui Collegia nuncupantur, minimè intelligi volumus, in quibus Fratres sub arctiori clausura degunt, itaut nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantùm studiis, & lectionibus vacent.

Faciet etiam declaratio Sacræ Congregationis superiùs adducta.

5 Præterea quando Religiosi Apostolicæ Sedis priuilegio exempti sunt, ne ad processiones ire compellantur; certum est, eos non teneri: Sed dubitatur, an si ab

6 Episcopo vocati pluries accessissent, intelligantur, per contrarium vsum priuilegium amisisse, & sic in posterum ad id compelli possint? Ad quod dicendum est, quòd non: quia tale priuilegium est meræ facultatis, quod nunquam amittitur per non vsum, vt patet ex dictis *in Disp. de priuil. Abbatum*, & sic taliter priuilegiati possunt ire, si volunt, si autem nolunt, abstinere; tùm etiam, quia precariò accessisse videntur, & sic nullum ius Episcopo acquisitum est, vt docet Calderin. *cons.8. sub tit. de priuil.* relatus à Felin. *d. num.7. in fin.* & Stephan. Quaranta *d. verb. præcedentia, vers. an in casu.*

7 Cùm autem in prædicto Concilij decreto disponatur, vt Regulares ad publicas processiones vocati accedere compellantur; dubium est, an si vocati venire recusarent, Episcopi possint per censuras contra eos procedere? ad quod respondendum est, eos accedere renuentes, per censuras ad id ab Episcopis adstringi non posse; licèt per alias pœnas Ecclesiasticas, sic; vt priuari à confessionibus audiendis, & à prædicatione Verbi Dei in Ecclesiis non proprij Ordinis. Ratio prioris dicti est, quia Religiosi pluribus Sedis Apostolicæ priuilegiis tuti sunt, ne ab Episcopis, vel aliis quibuscunque Ordinariis ex quauis causa excommunicari, suspendi, vel interdici possint, vt dicetur infrà suo loco. Ratio secundi dicti est, quia cùm ex dispositione Concilij sit eis commissa auctoritas, Regulares ad processiones cogendi; consequenter censetur eis tradita facultas, eos aliquibus remediis, vel aliis viis opportunis ad id compellendi. Atque hanc sententiam sustinent Gambara *in tract. de potest. Legati à latere lib.8. c. fin. n.77.* Henriq. *in sum. lib.7. c.25. §.7.* Roderic. *in sum. tom.1. c.74. n.4. & tom.3. quæst. Regul. quæst.36. art.1.* Sanchez, pluribus relatis *lib.7. de matrim. disp.33. n.23.* Stephan. Quaranta, *vbi proximè*, Scortia *in Bullis selectis, theoremate 393. vers. sinautem*, Laur. de Peirin. *1 part. Ritual. not.3. & tom.1. priuil. sui Ord. Min. in annot. ad Constit. 2. Sixti IV. n.60.* contra Maceraten. *dec. Papien. 35. dub.2.* Genuensis *in praxi Archiepisc. Neapol. c.45. n.9.* Ricc. *de resol.308. n.6.* & alij, quos refert, & sequitur D. Aug. Barb. *d. alleg.78. n.25.* quorum tamen sententiam audiui, confirmatam fuisse decreto Sacr. Congr. quod nondum ad manus meas peruenit, quod si extat, vtique seruandum erit.

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXV.

De præcedentia Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, tam fecularium, quàm Regularium, inter alios, & inter feipfos.

QVÆS. I. De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenfis, ac Abbates, & Monachos Cafinenfes, quorum caufa orta olim fuerat in Sacro Oecumenico Concilio Tridentino.

II. Vtrùm Abbates præcedant Canonicos Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclefiæ, an verò ab illis præcedi debeant.

III. Vtrùm Abbas Vicarium Epifcopi præcedere debeat.

IV. Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Epifcopo inferiores, cætérófque in dignitate conftitutos, tam in Ecclefia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

V. Vtrùm Abbates Regulares inter alios feculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

VI. De præcedentiis Abbatum inter feipfos.

VII. De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non funt, inter fe ipfos.

VIII. De præcedentiis Ordinum Regularium inter fe in proceffionibus, & aliis actibus publicis.

IX. Abbas fecularis exemptus obtinens vfum Mitræ, & Baculi, quam affiftentiam habeat, fi Epifcopus loci Ordinarius ad fuam Ecclefiam exemptam veniat.

QVÆSITVM I.

De præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenfis, ac Abbates, & Monachos Cafinenfes, quorum caufa orta olim fuerat in facro Oecumenico Conc. Trid.

SVMMARIVM.

1 *Auctor vti merus relator narrat omnia, quæ vfque ad hæc tempora* in hac quæſ. *fcripta & diffinita fuerunt.*
2 *Caufam præcedentiæ committit Pius IV. tribus S. R.E.Cardinalibus.*
3 *Origo Canonicorum Regularium deducitur ex Veteri Teftamento à Leuitis.*
4 *Leuitarum officium quale erat.*
5 *Antiquitas Religionum infpicitur fecundùm tempus Noui Teftamenti.*
6 *Sacerdotium Nouæ Legis eft perfectius antiquius, & honorabilius.*
7 *Chriftus duodecim Difcipulos, tanquam maiores Sacerdotes, feptuaginta duos vero, quafi minores inftituit.*
8 *Apoftoli in fingulis Ciuitatibus Epifcopos, & Presbyteros ordinauerunt.*
9 *S. Marcus primus poft Apoftolos in Alexandrina Ciuitate fuit Inftitutor Clericorum.*
10 *Canonici Regulares fucceſſerunt loco antiquorum Clericorum.*
11 *Identitas nominis folet arguere identitatem rei.*
12 *Canonici Regulares vocantur Clerici fimpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura.*
13 *Iura quando volunt intelligere de Clericis fecularibus, id exprimunt.*
14 *Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici.*
15 *Canonici Regulares Sancti Auguftini vocantur etiam Canonici fimpliciter, abfque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis.*
16 *Canonici dicuntur fraterni Clerici, conftituti in fraternitate.*
17 *Canonicus quando quis eft, neceſſariò eft Clericus, ficut quando quis eft homo, neceſſariò eft rationalis.*
18 *Ius Canonia, non poteft cadere, nifi in Clerico.*
19 *Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares.*
20 *Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares.*
21 *Nomen Regularitatis vnde prouenit.*
22 *Canonicus dicitur a Canon, quod eft Regula, quia obferuare tenetur Regulam à Sanctis Patribus inftitutam.*
23 *Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis.*
24 *Habitus ex delatione oritur quafi-poffeffio ftatus.*
25 *Habitus antiquorum Clericorum erat lineus inftitutus à Deo.*
26 *Apoftoli vfi fuerunt habitu lineo.*
27 *Epifcopi induuntur veftibus lineis.*
28 *Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam.*
29 *Habitus Canonicorum Regularium, propriè eft linea tunica.*
30 *Monachis eft prohibitus de iure habitus lineus.*
31 *Veftis fola linea eft habitus Canonicorum Regularium, cætera verò indumenta funt ex accidenti, & non mutant Ordinem.*
32 *Monachus albus poteft effe Abbas Monachorum nigrorum.*
33 *Habitus interior dicitur de fubftantia Religionis, non autem exterior.*
34 *Clerici antiqui viuebant in communi.*
35 *Viuere in communi, denotat paupertatem.*
36 *Clerici antiqui viuebant fub obedientia, & in charitate,* vt num. 37.
38 *Apoftoli, licèt exprefsè non profiterentur tria vota, tamen illa obferuabant.*
39 *Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ.*
40 *Canonici Regulares abufiuè imitantur antiquos Clericos.*
41 *Probatur ex multorum auctoritate, quòd Canonici Regulares defcendunt ab antiquis Clericis.*

42 *Sancta*

42 Sancta Mater Ecclesia in festiuitate Sancti Augustini, canit sententiam Sancti Possidij, eiusdem discipuli, in qua dicitur, quòd Sanctus Augustinus instituit Monasterium Clericorum, & incepit viuere secundum Regulam, sub Sanctis Apostolis institutam.
43 Doctrina Catholicorum Doctorum sumpsit auctoritatem à Romana Ecclesia.
44 Congregatio Canonicorum Regularium Lateranensium, vocatur Diuina in terris familia Clericorum.
45 Canonici Regulares, ad exemplum nascentis Ecclesiæ, seruarunt sanctam institutionem.
46 Apostoli fuerunt pars immediata Corporis Christi.
47 Christus fuit Summus Sacerdos.
48 Canonici Regulares seruant normam, ac instituta priscorum Clericorum Christianæ Religionis.
49 Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.
50 Sanctus Marcus post Apostolos primus, in Alexandrina Ecclesia fuit conditor, & institutor Ordinis Canonici.
51 Sanctus Augustinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis.
52 Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum instituta, instinctu Spiritus sancti renouant.
53 Institutio Ordinis Canonicorum Regularium fuit antiquitus, & ab ipsis ferè primordiis obseruata.
54 Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro se.
55 Decretis Papæ non licet contradicere.
56 Standum est declarationi Papæ in iis, quæ concernunt factum alienum.
57 Causarum in decisionibus magis standum est auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuscunque Sancti Doctoris.
58 Verba dispositiua quæ?
59 Verba enunciatiua prolata per modum causæ, probant.
60 Item quando sunt geminata.
61 Item in antiquis.
62 Item quando sunt emanata motu proprio.
63 Clausula, Ex certa scientia, operatur saltem præsumptionem veritatis narratorum.
64 Ius præcedentiæ est iuris positiui, & sapit priuilegium.
65 Papa potest tollere sola voluntate ius positiuum.
66 Ecclesia Alexandrina fuit prima veteri prælatione Patriarchatus, & postposita Constantinopolitana.
67 Ius præcedendi, est ius honoris.
68 Ius, quod non directè, sed secundariò, & indirectè aufertur, non dicitur sublatum.
69 Doctores qui attestantur clericatum essentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur.
70 Monachis competit clericatus per accidens, & non per se.
71 In Synodo Nicæna fuit ordinatum, vt Monachorum conuersatio, & vita, secundùm etymologiam nominis, ab omnibus discreparet.
72 Monachus Græcè & Latinè significat singularis.
73 Monachus non docentis, sed plangentis habet officium.
74 Diuus Hieronymus dicere solebat Monacho, si cupis esse quod diceris, Monachus, id est, solus, quid facis in Vrbibus?
75 Alia est causa Monachi, alia Clerici: Clerici si oues pascunt, Monachi pascuntur.
76 Monachi ex suo origine sunt laici.
77 Monachi non sunt Clerici.
78 Potest quis esse verus Monachus, & laicus.
79 Status primitiuæ Ecclesiæ, non cogebat Monachos vt fierent Clerici.
80 Monachi non præstabant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati.
81 Monachi possidebant propria.
82 Monachi soluebant decimas Clericis, sicut laici.
83 Monachi, sine consilio Clericorum, nihil poterant agere.
84 Gelasius ex causa necessitatis concessit quibusdam Monachis, vt possent effici Clerici in defectum Clericorum.
85 Monachi fuerunt in statu laicali vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij.
86 Monachi Scythiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret.
87 Gregorius concessit Monachis, vt possent effici Clerici, & de oblatis viuere, ita demùm, si fuissent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti.
88 Diuus Hieronymus colloquens ad Monachum, dicebat, sic viue in Monasterio, vt Clericus effici merearis.
89 Monachus vix bonus facit bonum Clericum.
90 Monachis competit Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis.
91 Arctitudo vitæ non habetur in consideratione, quoad prælationem.
92 Transitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus, quàm arctitudo.
93 Monachi olim habitabant in syluis, & extra Vrbes.
94 Canonicorum Regularium vita hodie est arctior, quàm Monachorum, propter eorum ordinationes.
95 Fratrum Prædicatorum vita hodie est actior, quàm vita Monachorum, propter eorum Constitutiones.
96 Fratres Prædicatores si hodie se transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apostasiam.
97 Ingressus ad validitatem non consideratur Regula antiquitus instituta, sed modus viuendi de præsenti.
98 Monachus hodie posset transire ad Canonicos Regulares, si strictiorem vitam tenerent.
99 Arctitudo vitæ est inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes.
100 Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter instituta.
101 Monachorum Religio ad quid fuit principaliter instituta.
102 Clericatus intelligitur concessus Monachis, sine præiudicio Clericatus concessi Canonicis Regularibus.
103 Vera ratio assignatur, quare Augustinus antiquos Clericos reformauit, & Monasterium Clericorum instituit.
104 Distinctio Clericorum secularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit.
105 Clerici seculares, vsurpato nomine ita vocantur.
106 Perseuerantes in bono, dicuntur melioris conditionis.
107 Obedientes magis laudantur, quàm contumaces.
108 Clerici seculares ex tolerantia Sedis Apostolicæ, permittuntur.
109 Clerici seculares ab Augustino vocantur claudi.
110 Clerici seculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro suo Capite habent Episcopum.
111 Canonici seculares Ecclesiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando processionaliter incedunt.

112 *Canonici Regulares cur ita dicti.*
113 *Canonicorum nomen fuit repertum post ordinationem Monachorum.*
114 *Clerici antiqui, saltem tacitè profitebantur tria vota.*
115 *Augustinus non præcepit suis Clericis, vt expressè profiterentur.*
116 *Honor auctus non mutat qualitatem personæ.*
117 *Augustinus per Regulam à se traditam, non dicitur dedisse nouam Regulam antiquis Clericis.*
118 *Nouum quando quid dicatur per additionem.*
119 *Ordo reformatus, dicitur idem Ordo, non diuersus.*
120 *Prior in tempore, potior in iure, in honoribus, & sessionibus.*
111 *Prius institutus præcedere debet secundo loco institutos.*
122 *Regula Augustini fuit prius instituta, quàm Regula Benedicti.*
123 *Chronicis, & Historiographis standum est in factis antiquis.*
124 *Canonici Regulares sunt antiquiores Helia, & Helisæo*
125 *In ordinatis, attenditur antiquior ordinatio.*
126 *Io. Baptista, Paulus Eremita, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi.*
127 *Inter Eremitas, & Monachos est differentia magna.*
128 *Eremitæ testabantur.*
129 *Eremitæ ducebant vxores.*
130 *Eremitæ nulli obediebant.*
131 *Eremitæ sunt sicut locustæ, quæ non habent Regem.*
132 *Eremitæ vita qualis esse debeat, non reperitur in iure cautum*
133 *Monachorum mentio, cur habeatur in antiquissimis iuribus.*
134 *Vera interpretatio dicti Sancti Bernardi, asserentis, Monachalem Ordinem extitisse primum in Ecclesia Dei.*
135 *Christiani omnes habuerunt initium ab Apostolis.*
136 *Qui Clerici vocabantur.*
137 *Origo Clericorum, & laicorum.*
138 *Monachi erant laici, vsque ad tempora Eusebij, & Zozimi, & Siricij.*
139 *Ordo Monasticus, qua ratione dicitur originem habuisse ab Apostolis.*
140 *Monachi postquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apostolorum.*
141 *Monachi, quomodo dicantur imitari Apostolos.*
142 *Regularium Ordinum in præcedentia attenditur antiquior approbatio.*
143 *Ante Concilium Lateranense, omnes Regulæ erant ipso iure approbatæ.*
144 *Collegia causa Religionis non erant prohibita.*
145 *Regulæ Religiosorum antequam essent quæ nunc sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus.*
146 *Regula S. Augustini fuit prius approbata, quàm Regula S. Benedicti.*
147 *Temporis ex antiquitate, præsumitur confirmatio Papæ.*
148 *Approbatio in dubio, censetur facta iuxta ordinem institutionis.*
149 *Sanctus Augustinus Episcopus potuit approbasse suam Regulam.*
150 *Episcopi in eorum Diœcesibus omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata per Papam.*
151 *Regula Sancti Augustini connumeratur inter eius opuscula.*
152 *Regula S. Augustini in Iure passim citatur.*
153 *Ordo scripturæ tunc attenditur, quando sumus in dubiis.*
154 *Ordo scripturæ non attenditur, quando sumus certi, dispositionem non dare ordinem.*
155 *Canonici Regulares in ordine scripturæ, in qua certum est non dari ordinem, etiam præferuntur.*
156 *Fundamentum non fit in his, quæ vario modo sunt obseruata.*
157 *Canonici Regulares in ordine scripturæ, in qua certum est dari ordinem, præferuntur.*
158 *Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica.*
159 *Error Geminiani, qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuisse prius approbatam, quàm Regulam S. Augustini.*
160 *Alexander III. concessit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Ecclesia Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, vt non posset eligi Presbyter Cardinalis, qui non esset de gremio illorum.*
161 *Augustinus fuit magnus Episcopus, & solemnis Ecclesiæ Doctor.*
162 *Dignior quis dicitur, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licèt posterius receptus.*
163 *Regula Canonicorum Regularium, est dignior Regula Monachorum, propter nobiliorem secundarium finem.*
164 *Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem.*
165 *Opus actiua, coniuncta cum contemplatiua, est dignius opere actiuæ vitæ tantùm.*
166 *Monachi sunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm.*
167 *Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ, & actiuæ.*
168 *Canonici Regulares possunt habere Eccl. Paroch.*
169 *Monachi, quando prædicant, faciunt præter suam Regulam.*
170 *Ignorans grammaticam potest esse Monachus.*
171 *Vita actiua est magis frugifera, quàm contemplatiua.*
172 *Opus vitæ actiuæ est duplex.*
173 *Prælati Canonicorum Regularium sunt etiam Abbates.*
174 *Monachi habent interdum Priores, pro suis Prælatis.*
175 *Monachorum proprium non est habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, sed ex accidenti.*
176 *Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos.*
177 *Monasteria Canonicorum Regularium, quibus præsunt Abbates, enumerantur.*
178 *Canonici Regulares habent nedum Abbatias, sed Patriarchales, & Cathedrales Ecclesias.*
179 *Ecclesia Lateranensis olim erat Regularis.*
180 *Canonici Regulares habent interdum Priores, & Præpositos, qui dicuntur constituti in dignitate, sicut Abbates.*
181 *Abbates, Priores, & Præpositi Canonicorum Regularium sunt constituti in dignitate, magis quàm Monachorum.*
182 *Abbatis nomen, primæua eius origine inspecta, potius est nomen sollicitudinis, quam honoris.*
183 *Abbatis nomen competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium.*
184 *Abbas antiquitùs præstabat obedientiam Ostiario, & aliis in minoribus Ordinibus constitutis.*
185 *Abbates olim erant Laici.*

186 *Abbas*

186 *Abbas venit appellatione Monachi.*
187 *Abbas poterat olim eſſe illiteratus, ſicut Monachus.*
188 *Abbates hodie ſunt in dignitate, quia permiſſum eſt eis, vt effici poſſint Clerici.*
189 *Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis.*
190 *Canonicus Regularis, poteſt eſſe Abbas.*
191 *Monachus non poteſt eſſe Abbas, niſi per accidens ſit clericus.*
192 *Priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, non competit Abbatia, niſi per accidens.*
193 *Priuilegium idem poteſt competere Præpoſitis, & Prioribus.*
194 *Prior, Præpoſitus, ſeu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio ſuffultus, ſi in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.*
195 *Abbas Canonicorum Regularium ſi non haberet illud priuilegium, quid dicendum, oſtenditur.*
196 *Proceſſionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum perſonarum, ſed Ordinum.*
197 *Sententia lata in Concilio Conſtantien. & confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.*
198 *Romæ, ab immemorabili conſuetudine, præcedunt Canonici Regulares.*
199 *Conſuetudo attendi debet in præcedentiis.*
200 *Conſuetudo Vrbis attendi debet in quibuſcunque locis, & Ciuitatibus.*
201 *Doctores qui ſcripſerunt pro Canonicis Regularibus Sancti Auguſtini Congregationis Lateranenſis, referuntur.*
202 *Congregatio Caſinenſis, olim Sanctæ Iuſtinæ appellata.*
203 *Dominici Taruiſini liber maledictis refertus.*
204 *Bergomatis cuiuſdam cucullati Eremitæ ſcripta contra Lateranenſes; Euſebij, & Celſi libri.*
205 *Piſtorij fuit pronunciatum contra Lateranenſes Canonicos.*
206 *Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io. Anton. Card. Alexandrinus in fauorem Caſinenſium inclinarunt.*
207 *Nomina eorum, qui atteſtantur communem opinionem in fauorem Caſinenſium.*
208 *Canonicorum Regularium multæ ſunt ſpecies.*
209 *Canonici Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ ſunt ex veris Canonicis à Diuo Auguſtino inſtitutis.*
210 *Ad ſubſtantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipſius qualitas neceſſariò requiritur.*
211 *Auguſtinus dicit ſe eſſe clericum.*
212 *Ex accidenti, & non ex natura quod euenit, non videtur eſſe in conſideratione.*
213 *Ordo Clericalis per manus impoſitionem confertur.*
214 *Ius canonia, eſt ius ſpirituale.*
215 *Canonici Regulares fuerunt priùs Clerici, quàm Monachi.*
216 *Hodie Monachi ſunt Clerici.*
217 *Doctores quamplures exiſtimarunt Monachos præferendos eſſe Canonicis Regularibus.*
218 *Clerici ſeculares qui.*
219 *Canonici Regulares qui.*
220 *Iura de vno diſponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura.*
221 *Canonici Regulares poſtponuntur omnibus Clericis ſecularibus.*
222 *Clericus ſecularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum ſecularium, & efficitur Regularis.*
223 *Monachis Benedictinis ex inſtitutione eorum Regulæ datur, quòd poſſunt eſſe Clerici.*
224 *Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi.*
225 *Maximè in fauorabilibus.*
226 *Canonici Regulares appellantur Clerici.*
227 *Clerici ſeculares omnibus Regularibus præferuntur.*
228 *Canonici Regulares non ſunt de gremio Clericorum ſecularium.*
229 *Canonici Regulares diſcrepant à Clericis ſecularibus.*
230 *Religio vtraque tam Monachorum, quàm Canonicorum Regularium, ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ.*
231 *Monachi, non Clerici vſque ad quæ tempora fuerunt.*
232 *Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt.*
233 *Canonia per ſe non eſt dignitas.*
234 *Canonici alicuius Eccleſiæ eſſe non poſſunt, qui non ſunt Clerici.*
235 *Clericorum appellatio eſt generalis ſub alterna appellatione Chriſtianorum.*
236 *Clericorum appellatio competit perſonis omnibus Eccleſiaſticis.*
237 *Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate ſint, aut claſſe, etiam prima tonſura.*
238 *Clerici dicuntur omnes, qui non ſunt laici.*
239 *Chriſtiani omnes aut ſunt Clerici, aut laici.*
240 *Eccleſiaſticus ſtatus quomodo diſtinguatur.*
241 *Ordinem Eccleſiaſticum habentes, dicuntur Clerici.*
242 *Canon Clericorum ipſorum vitam maximè integram exoptat.*
243 *Lateranenſi in Eccleſia priùs fuerunt alij Religioſi, quàm Ordinis S. Auguſtini.*
244 *Romæ quinque Eccleſiæ Patriarchales.*
245 *Lateranenſis Eccleſia ex Bonifacij VIII. Conſtitutione habuit Decanum.*
246 *Canonici Regulares quo tempore in Lateranenſi Eccleſia eſſe cœperunt.*
247 *Albericus fide dignus, & Auctor grauiſſimus.*
248 *Lateranenſis Eccleſiæ conceſſio ad cauſam præcedentiæ non prodeſt Lateranenſibus Canonicis, niſi fortè in ipſa eorum Eccleſia.*
249 *Paulus Diaconus ſcripſit, non multùm poſt Beati Gregorij Pontificatum.*
250 *Septiformis Litania, quæ dicta.*
251 *Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur.*
252 *Monachos præferendos eſſe, qui Doctores affirmauerint.*
253 *Tenor ſententiæ Piſtorij latæ contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum.*
254 *Regulares perſonæ ſemper debent ferre habitum profeſſionis vniformem.*
255 *Monachus debet ferre veſtes Monachales.*
256 *S. Benedicti Regula per Gregorium approbata.*
257 *Regulæ tres principales.*
258 *Regula S. Hieronymi, nullibi in iure cautum, quomodo approbetur.*
259 *Abbatialis dignitas poſt Epiſcopalem immediatè præfulget.*
260 *Abbas cum ſuis Monachis debet poni in loco digniori.*
261 *Membra à ſuo capite diſcedere non debent.*
262 *Eſſentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio.*
263 *Abbates de iure habent locum in Concilio poſt Epiſcopos.*

264 *Identitas probatur concurrente eadem persona, re, & causa.*
265 *Qualitas aliqua licèt sit mutata, tamen qui hodie sunt, constituunt eamdem Congregationem.*
266 *Identitas ex quibus probetur.*
267 *Canonici, de quibus agitur, appellantur eo nomine, quo instituti fuerunt à Beato Augustino.*
268 *Habitus qualem demonstrat, præsumitur quis talis esse.*
269 *Clerici instituti fuerunt à Diuo Augustino in Ecclesia Cathedrali Hipponen.*
270 *Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quod est Episcopus, sunt in dignitate.*
271 *Canonici Regulares emittunt tria vota ex professo.*
272 *Clerici antiqui non profitebantur tria vota.*
273 *Clericis antiquis permissum erat habere proprium.*
274 *Professio mutat statum personæ.*
275 *Descendentia deducitur à stipite per continuatam successionem, sicut à fonte riuuli.*
276 *Nouellum idem est, quòd nouum.*
277 *Nouum propriè dicitur, quòd de nouo ortum habet.*
278 *Verbum*, Nouella, *idem importat, quod*, Noua.
279 *Verbum*, Nouum, *quandoque accipitur pro*, Vltimo.
280 *Ciuitas Hipponensis fuit à Vandalis funditus destructa.*
281 *Succedere aliud est, aliud se submittere.*
282 *Habitus non facit Monachum.*
283 *Clerici instituti à S. Augustino, quòd gestarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non constat.*
284 *Consuetudo debet considerari in terminis suis.*
285 *Regulares debent deferre habitum suæ Regulæ, & professioni conformem.*
286 *Locum qui vult habere in processione, debet deferre habitum illi conuenientem.*
287 *Verba narratiua Papæ non probant, nisi ad effectum, ad quem sunt prolata; secus quando principaliter contingit super illis dubitari.*
288 *Clausula*, Ex certa scientia, *procedit in iis, quæ consistunt in iure, non in facto.*
289 *Clausula*, Ex certa scientia, *non operatur in antiquis.*
290 *Doctores, qui tenuerunt, Monachos Sancti Benedicti præcedere Canonicos Lateranenses, referuntur.*
291 *Relatio Illustrissimi S. R. E. Card. Cicadæ, refertur.*
292 *Relatio Illustrissimorum S. R. E. Card. Sarraceni, & Scoti, refertur.*
293 *Sententia lata à Pio IV. Pont. Max. in d. causa præcedentiæ ad relationem supradictorum S. R. E. Cardin. refertur.*
294 *Breue Papæ Pij IV. in quo mandatur obseruari prædictam sententiam, refertur.*
295 *Bulla eiusdem Pontif. pro Præcedentia dictorum Canon. Lateranens. cum Canonicis Congreg. S. Georgij in Alga.*

1 Grauissima est quæstio, in quam incidimus, & ab ea libenter manum, & calamum retraheremus; si illius omissio maximo defectui adscribi non posset; cùm omnes materias necessarias percurrere in hac quæstione proposuerimus; & ne volentes adimplere partes quas suscepimus, incidamus in alium scopum. Verùm vt legenti relationem olim in hac quæstione actorum breuiter præbeamus; ideò tanquam merus relator omnium, quæ in illa ad hæc vsque tempora scripta fuerunt, quæque dicta sunt, per summa capita recensebimus.

Ad cuius quidem rei dilucidationem sciendum est, Pium IV. per Bullam, quæ incipit, *Regiminis vniuersalis Ecclesiæ*, commisisse causam præcedentiæ Illustrissimis, & Reuerendissimis DD. Cardinalibus Ioanni Michaëli Sarraceno, Tituli S. Anastasiæ, & Ioanni Baptistæ Cicadæ, Tituli S. Clementis, & Bernardino Scotto, Tituli S. Matthæi: virtute cuius Bullæ prædicti Illustrissimi iurisdictionem adepti sunt partes audiendi, citandi, & sub censuris, & pœnis procedendi. Adest etiam altera commissio causæ, in qua mandatur prædictis Iudicibus, vt postquam causam cognouerint, ad suam Sanctitatem referant decidendam. 2

Produxerunt igitur tam Canonici Regulares, quàm Monachi Casinenses vnusquisque pro suorum iurium defensione, & ad probandum ius Prælationis, publica authentica instrumenta, decreta aliqua, & nonnullas Pontificias Bullas, aliáque vt in processu. Deuentum deinde est ad rationes, & iura conducentia diffinioni causæ: & pro illa consulti fuerunt ab vtraque parte grauissimi Italiæ Iurisconsulti, & Excellentes Curiæ Romanæ Aduocati, ex quibus duorum insignium scripta hic transcribere operæpretium duximus; vt curiosus Lector apud se rationes, & iura olim pro vtraque parte ab insignibus viris allegata, perpendere debeat: & sunt quæ sequuntur.

Pro Reuerendis Canonicis Regularibus Ord. S. Augustini, Congregationis Lateranen. aduersùs Monachos S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in causa præcedentiæ. Allegationes Scipionis Lancelloti Romanæ Sacræ Aulæ Consistorialis Aduocati, postea S. R. E. Cardinalis.

IN antiqua, & vulgari proposita quæstione. An Reuerendi Domini Canonici Regulares, Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranensis, præferri debeant Monachis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Casinensis, in processionibus, ac quibuscunque aliis publicis actibus: Respondendum est affirmatiuè.

Pro cuius veritatis substantia habenda, necessariò probandum duxi, Reuerendos Dominos Canonicos Regulares descendere ab his Clericis, & hisque censeri debere, quos Beatus Augustinus instituit. Quod, quò faciliùs effici possit, altiùs eorum origo repetenda non est, quàm si ex Veteri Testamento deducamus. Nulli dubium est, clericos in eo figuratiuè institutos fuisse, vt in *c. 1. 21. dist.* Et vocabantur Leuitæ, seu Nazareni, id est, ministri Domini. Quorum primus fuit Aaron, Exodi *cap. 24.* Et hi nihil proprij habebát, sed ex oblationibus Laïcorum viuebant. Numeri *cap. 35.* & Deuteronom. *cap. 14.* & *cap. 1. de decimis*, ac diuinis in templo vacabant, *can. plurimos, 82. dist.* vt hæc, & alia tradit Speculator *in libello*, qui *rationale diuinorum* inscribitur *lib. 2. in princ.* & *in tit. de Sacerdote*, & tradit Alber. de Trot. *in trad. de perfect. cleric. lib. 1. cap. 16. & 17.* 3 4

Et ab his Leuitis ortum habuisse Canonicos Regulares, testatur Ioannes de Reo antiquus decretorũ doctor Hispanus, in *lib. de dispensat. n. q.* quæ incipit, *Cùm totum Regnum*, & Paschalis Papa *in Constitutionib.* ab eo editis, pro ipsis Canonicis Regularibus.

Si verò tempus Noui Testamenti considerare volumus, secundùm quod solùm antiquitas Religionum inspicienda est; quia Sacerdotium nouæ legis est perfectius, dignius, & honorabilius, eo quod in lege antiqua, de qua suprà dictum est, continebatur; cùm illud vti vmbra, hoc tanquam veritas appareat, vt probat D. Paulus *ad Hebr. cap. 19.* & S. Thom. *3. part. summa* 5 6

summa q.22. art. 1. & habetur in *cap. translato*, cum 7 ibi notatis per Abb *de constit.* & negari non potest, illud à Christo Domino, huius seculi Redemptore, sumpsisse exordium, qui duodecim discipulos, tan- 8 quam maiores Sacerdotes, septuaginta duos verò discipulos, quasi minores instituit; Sicuti ipsi Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt, vt dicitur in *d.c.1. vers. simpliciter, dist.* 21. & testatur S. Anacletus *in cap. in nouo, ead. dist.* vt latè tradit Aug. de Albert. de Tror. *in d. tract. q.17 n.5.*

9 Et post ipsos Apostolos, S. Marcus Petri discipulus in Alexandrina Ciuitate, fuit primus clericorum institutor, vt refert Cassian. *in lib. de hist. Monach in* 10 *princ.* horum verò clericorum loco successisse Canonicos Regulares, Congregationis Lateranensis.

11 Probatur primò, quia inuicem conueniunt in nomine, quod arguere solet identitatem rei. Alex. *cons.* 12 *125. col.1 vol.7.* Bal. *cons. 70. vol.4* Tum quia quemadmodum illi, ita isti vocantur clerici simpliciter, vt probatur in *c. certè* 12 *q.1.* ibi, *nullum ordinare clericorum, c. nolo. in fin. ea. q. & causa* vbi Augustinus alloquens suos clericos, inquit, se deleturum de tabula clericos eos, qui proprium retinuerint, *c. obseruādum,* 15. *q.* 2 vbi ex Concilio Tarraconen. prohibetur Clericis, pro patrocinio causarum, munera suscipere, & id Gratianus declarat intelligi de Canonicis Regularibus, *c. legi* 16. *q.1.* vbi in *versic. nimis,* Augustinus dicit, se esse de numero clericorum, *c. in omnibus,* iunct. gloss. *in versic. vt Canonici de conscer. distinct.* 5. vbi tex. loquitur de Canonicis, & Clericis, in communi viuentibus, & gloss. intelligit de Canonicis Regularibus, *c. cum causam, de elect.* vbi text. simpliciter nominat clericos, & tamen loquitur de his, qui viuunt sub Regula S. Augustini.

Idem probatur in *c. dilecti, de Iud.* ibi, *Prior, & clerici,* & in *c. quoniam, de vit. & honest cleric.* ibi, *certum valeat ponere numerum clericorum,* & gloss. *in vers. clericorum,* dicit, ex hoc videtur, quòd loquatur de Regularibus, qui simul viuunt, *c. decimas,* 16. *q.1.* iuncta *rub.* vbi *rub.* loquitur de Canonicis, & Monachis, *d.* verò *c.* loquitur de clericis communiter viuentibus *c. quia tu: si vermitas* 12. *q* 1. vbi Papa vocat clericos, ordinatos a S. Augustino, & in *c. quando necessitas* 86. *dist. c si quis irascitur* 12 *q.1. c. quicūque* 17. *q. vlt. can. si quis* 13. *q* 2. In quibus iuribus allegatur Augustinus, *De communi vita Clericorum,* & Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *De communi vita clericorum.*

13 Immo quando iura nolunt intelligere de clericis secularibus, id exprimunt, vt in *c. indemnitatibus* §. *penul. de elect. in 6. Clement. attendentes* §. *illos quoque de stat. Monach. c. tua, in princ. de testamen. c. inter quatuor, de religios. dom. c.* r. *c. cùm illorum,* §. *primos, de sent. excom.* & in aliis pluribus iuribus licet intueri.

14 Tum etiam, quia sicut illi antiqui clerici, vocabantur etiam Canonici, vt in *cap. in omnibus,* & ibi gloss. *in vers. Canonici, de consecrat. dist.* 5, & in *c. in causis* §. *Nuncij,* ibi, *ad eos duos de Canonicis, de electione,* vbi loquitur de Canonicis, qui tamen erant Regulares, vt patet in *c. præterea, de præben. c. ad audientiā, il 2. de Eccl. ædif.* vbi *in fine* vocat simpliciter Canonicos, quos suprà dixerat esse Regulares, prout hoc idem dicitur in *c. cū venissent. de restit. spol. & in c. licèt, in prin. de Regular.* vocantur simpliciter Canonici *c. dilecta de maior. & obed.* ibi, *Canonicas suas,* quæ non possunt intelligi de secularibus, cùm essent reprobatæ, & in *c. ex literis, in prin. de dolo, & contum.* & in *c. cùm super, de cau. pos. & propriet.* vbi *d. c.* dirigitur Canonicis Bethleemitis, qui erant Regulares, & in *c. cùm I. & A de re iud.* ibi, *Canonicos S. Dionysij,* & postea loquitur de eorum Abbate; ergo de Regularibus, quia seculares non habent Abbatem, & in *c. ad nostrām, de confir. vtil.* vbi *in prin.* loquitur de Canonicis, postea vocat Regulares personas, & in *c. nullus, de iur patr.* vbi prohibetur, ne Monasteriis, vel Canonicis decimæ soluantur, & Doct. ibi intelligunt de Regularibus Canonicis, & in *c. cùm super inscriptione, de confess.* & *cap. sanè de Regul.* dum loquitur de Canonico, qui professionem fecerar, & in *c. cùm olim, il secondo, de priuil.* vbi quem in princ. vocauit Canonicum, postea vocat Regularem, & in *c. sunt nonnulli,* iunct. gloss. *in vers. Canonicis* 16. *q.1.* & io *c. præsens, circa finem* 20. *q.3.* vbi vocat Canonicos Regulares, & in *c. Cumana in prin de elect.* & in *c. cùm causam in prin. de appell.* ibi, *& Canonicos de nouo loco,* & in *c. ad nostram, de confir. vtil. c. si Canonici, in princ.* iunct. gloss. *de offic. Ordinar* 6.

15 Ita etiam ipsi Canonici Regulares S. Augustini vocantur simpliciter Canonici, absque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis, vt in *c. cùm causam, de elect.* & in *c. cum in Ecclesiis, de maior. & obed.* vbi Canonicis S. Victoris, & S. Ioannis in monte, quæ Monasteria sunt sub Regula S. Augustini, & in *can perniciosam* 18. *q.2.* vbi vocantur Canonici, qui Regulam S. Augustini profitentur, & in *cap post translationem, d. renunc.* ibi, *Lucanum Canonicum S. Frigdiani,* Quæ Ecclesia est Canonicorum Regularium Lucæ.

16 Et prædicta comprobantur; quia Canonici dicuntur fraterni clerici, constituti in fraternitate *cap. relatum, de præben.* & ex quo, qui est Canonicus, necessariò 17 est clericus, sicut quando quis est homo, necessariò est rationalis, vt arguit Abb. *in cap. bona, il primo col.3. n.4.* 18 *de postul. Prælat.* Nam canonia non potest cadere, nisi in clericos, vt notat gloss. *in c. cùm, in verb receperim, de constit.* vbi per Felin. *num.* 14. Abb. *in cap.* 2. per illum tex. *in* 2. *not de instit.* quæ fraternitas clericalis, cùm sit etiam in Canonicis Regularibus, meritò, ipsi etiam veniunt appellatione Canonicorum; vt per 19 Card. *in Clem.* 2. *q.5.* per gloss. ibi *in ver. beneficiis, de Iudic.*

20 Tum etiam, quia sicuti isti vocantur clerici, seu Canonici Regulares; ita etiam cum hac additione, vocabantur interdum illi antiqui Clerici, vt tradit Specul. *in d. rationali diuinorum par.6. cap.* 89. *n.6.* vbi inquit, quòd in primæua Ecclesia, & antiquitùs multa post tempora, Clerici, qui vsurpato nomine seculares dicuntur, erant Regulares, &c. & probatur in *can. dilectissimis* 22. *q.2.* vbi illi appellantur Clerici Regulares, qui regulariter viuunt, renuntiant bonis, & nihil proprij habent, & ibi etiam declarat gloss. *in verb. præcipimus,* & in *can. obseruandum* 25. *q.2.* vbi postquā tex. prohibuerat, ne quis Clericorum munera caperet, subdit hoc de illis intelligendum, qui canonicam vitam professi, regulariter se victuros proposuerunt, & in *cap. intelleximus. de ætat. & qualit.* vbi laudatur Canonicus Regularis, qui ex Monachorum statu reuertitur ad statum Canonicorum Regularium, & in *c.1. de fil presbyt.* ibi; vel, in *Congregatione Canonica regulariter viuentes.* & in *c. plerique, de pact.* ibi. *plerique, sicut accepimus, Regulares Clerici,* & in *rubr. ne Clerici, vel Monachi,* & per Clericos intelliguntur Regulares; & probatur ex auctoritate S. Possidij, de qua inferiùs dicetur, ibi, *& incipit viuere secundum Regulam sub Sanctis Apostolis institutam.*

21 Et ratio prædictorum est, quia nomen Regularitatis ex eo prouenit, quia Canonicus dicitur à canon, quod est regula *can. canon,* 3. *distin.* & ibi not. Domin. 22 & Præpos. gloss. *in l. placet. C. de sacrosanct. Eccl.* Card. *in Clem si iusta q.1. de præben.* Ex quo tenetur obseruare Regulam à Sanctis Patribus institutā, *c. in omnibus, de consec. dist.* 5. licèt Canonici seculares illam hodie, ex permissione Pontificum minimè obseruent.

23 Secundò probatur, quia Canonici Regulares cōueniunt in habitu cum antiquis clericis, iuxta not. per

24 Bar. in l. 2. C. si ser. expor. Et ex delatione habitus oritur quasi possessio status, vt post alios not. Franc. cap. 25 Iudex, §. idem esse, de sent. excom. in 6. Nam sicuti eorum habitus erat lineus, ab ipso Deo institutus, vt habetur Exodi cap. 19. & 39. vbi dicitur, induens Aaron vestimentis lineis, & Leuitici, cap. 6. vestitur tunica Sacerdos, & fœminalibus lineis, & in Apocalysi dicitur de omnibus Sanctis, ambulabunt mecum in albis lineis, & in cap. primo, dicitur, equus albus, ibi Nicolaus de Lyra, per equum album, intelligit Iacobum Apostolum Patriarcham Hierosolymitanum, qui induebatur 26 tunica linea, subdens, quòd etiam Apostoli vsi fuerunt habitu lineo, vt habetur in historia S. Syluestri de S. Euphrosyno Pamphiliæ Episcopo, qui eo tempore Romam venit indutus collobio candido, quod S. Iacobi Apostoli fuisse fertur.

27 Ita hodie, non solùm Clerici seculares dictis vestibus lineis vtuntur, sine quibus Ecclesia nihil audet 28 tentare, cùm præcipiat omnibus Episcopis, vt in publico, & in Ecclesiis indumentis lineis vtantur, vt in c. pen. de vit. & honest. cler. Sed etiam ipsi Canonici Regulares tunicam lineam, continuè deferunt in te29 stimonium eorum professionis; prout hunc esse propriè eorum habitum not. gloss. in Clem. prima, vers. habitus, de elect. de quo etiam meminit August. in sermone, qui incipit, Charitatis vestræ, dum inquit, birrum, & tunicam lineam nemo accipiat, nisi in communi.

30 Monachis verò hic habitus est prohibitus, vt in d. c. pen. cir. fin. de vit. & honest. cler. ibi, nisi Monachi fuerint, & in c. cùm ad Monasterium in princ. de stat. Monac.

Et si diceretur Clericos illos antiquos eumdem semper habitum gessisse, quod non fuerint Canonici, cùm aliqui ferant cucullam, aliqui birretum album, & 31 aliqui nigrum. quidam cappam, alij mantellum. Respondetur, lineam vestem esse habitum Clericorum, cætera verò sunt ex accidenti, & non mutant ordinem, vt not. gloss. in d. Clem. 1. versic. habitum, de elect. 32 & ideò inquit Archid. in c. in nouo 16. q. 7. quòd Monachus albus potest esse Abbas Monachorũ nigrorum, & dicit gloss. in cap. Deus qui, in vers. professi, circa fin. 33 de vit. & honest. cler. quòd habitus interior dicitur de substantia Religionis, non autem exterior, & ibi declarat Abb. col. 5. vers. in ea glo. Sicut etiam ex ipsis Monachis aliqui sunt nigri, aliqui albi, de quo etiam per glo. in d. c. noua versic. nec habitu.

Tertiò conueniunt etiam in professione. Nam quoad votum paupertatis, certum est, illos vixisse in communi; nam Apostolorum tempore bona eorum, qui ad Fidem conuertebantur, vendebantur, & eorum pretium ad pedes ipsorum Apostolorum ponebatur, qui diuidebant prout vnicuique opus erat, vt habetur in Act. Apostolorum, cap. 2. & 4. in fin. & cap. 5. in princ. & probatur in can. dilectissimis 12 q. 1. vbi Clemens prædictus, qui fuit electus Pontifex à Petro, licèt ei non successerit immediatè, nisi post Linum, & Cletum, in epistola ad Iacobum Apostolum hortatur vitam communem necessariam, & iis maximè qui militare Deo student, & vitam Apostolorum, discipulorúmque suorum imitari. Et in c. quia tua fraternitas, ead. caus. & q. eamdem vitam communem testatur, & commendat; & in cap. scimus, cap. cui portio 15. q. 1. cap. decimas 16. q. 1. & hoc sumptum erat ex Veteri Testamento, vbi Leuitis nihil erat proprium, sed vi34 uebant ex decimis eis solutis per alias tribus, vt suprà dictum fuit.

Et hanc fuisse vitam Clericorum tradit S. Augustinus in cap. nolo, cap. cùm dicatis, cap. certè 12. q. 1. & Vrbanus Papa in c. videntes 12. q. 1. & in can. præter hæc 32. dist. vbi similiter mandat Clericis Religiosis, vt simul manducent, & dormiant, & quidquid Ecclesiis competit, communiter habeant, & in c. necessaria 12. q. 1. vbi mandat claustra constitui iuxta Ecclesiam, & quòd omnibus sit vnum refectorium, & dormitorium, vt tenet Abb. in c. Deus qui, col. 5. versic. in multis, de vit. & honest. cler. & in c. Episcopus col. 1. versic. sed pro clara, de præb. Præpos. in can. 1. col. 4. versic. 1. n. omnia, & versic. tertium tempus 44. dist. & habetur in Historia Eusebij quæ est approbata, vt in can. Sancta Romana Ecclesia dist. 15. vbi loquens de huiusmodi Clericis, inquit, Primò omnium renuntiant cunctis facultatibus suis, sicut legimus in Actibus Apostolorum, &c. Barbat. de præstan. Card. q. 6. in princ. viuere 35 autem in communi denotat paupertatem.

Ex quo oritur votum obedientiæ, quæ elicitur ex 36 eo, quòd in communi habitatur; nam qui in vnum habitant, habent cui obtemperent, prout etiam expressè dicitur in cap. 3. Act. Apostolorum, vbi in hoc consistebat vita Clericorum, vt renunciarent proprio, vacantes diuinis ministeriis, constringentes se sub Apostolorum obedientia, & per August. de Ancon. in d. tr. de potest. Eccles. q. 1. art. 3. vers. respondeo, dicendũ.

Prout etiam de voto castitatis habetur per S. Au37 gustinum in 5. sermone, de communi vita Clericorum, qui incipit, propter quod volui, vbi loquens de vita Apostolorum inquit, Clericus duas res professus est, sanctitatem, & clericatum: & per sanctitatem intelligit ipsam castitatem, de quo etiam per Aug. de Ancon. d. tract. q. 90. art. 3. vers. respondeo dicendũ, & de Clericis est tex. in can. de his dist. 28 & in can. electores 32. dist.

Et quòd tam Apostoli, quàm Clerici eorũ imitato38 res profitebantur tria vota, probat S. Thom. in 4 sent. dist. 38. art. 1. q. 3. ad 3. argumen. dum inquit antequàm essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi ab Ecclesia approbatus, per quem aliqui ad ea quæ supererogationis sunt se obligabant, & tunc temporis obligatio ad talem modum viuendi idem faciebat, quod nunc obligatio ad certam regulam, sequitur ibi Petr. de Palud. & Ricard. ead. q. Præpos. in d. can. 1. dist. 44. col. 4. S. Th. 22. q. 88. vers. ad 3. vbi dicit, quòd Apostoli intelliguntur vouisse pertinentia ad statum professionis, & sequitur Io. de Turrecrem. 17. q. 1. in summ. col. 2. vers. ad rationes. Ad Religionis etiam perfectionem dicuntur prædicta tria vota spectare, & per eundem Thom. ead. q. idem etiam expressè tenet Aug. de Ancon. in d. tract. q. 84. art. 3. vers. ad 2. arg.

Hæc etiam eadem vota profiteri debere ipsos Canonicos Regulares, præcipit S. August. in d. sermone, qui incipit, Propter quod volui, dum inquit, Qui societatem communis vitæ iam susceperam, quæ laudatur in actibus Apostolorum, deserit, à voto suo cadit, à professione sua cadit, & in can. scimus 15. q. 1.

Quartò probatur, quia Canonici Regulares dicunt 39 officium Rom. curiæ, quod etiam celebrant Canonici 40 Seculares, qui dicuntur etiam imitari antiquos Clericos, licèt abusiuè; & ita habetur per Specul. dicto rationabili diuinorum lib. 6. c. 89. n. 6.

Vltimò, quòd Canonici descendant à Clericis institutis à D. Augustino, eamdémque Regulam obseruent, quam ipsi Clerici obseruabant & eorum cleri41 calis institutio in ipsos fuerit continuata, probatur auctoritate Vincentij in speculo doctrinali lib. 19. cap. 16. vbi inquit, Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis postea à B. Augustino Regulariter fuit institutus, & in Speculo historiali lib. 16. cap. 51. circ. med. inquit, factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit, & cœpit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis institutam, sequitur S. Antoninus Archiepiscopus Florẽtinus in 2. p. suæ Chronicæ tit. 15. c. 16. §. 7. vers. circa annos. Raphaël Volateran. lib. 21. commentariorũ ver. Augustinus, ibi Ordo Canonicus, non tam ab eo institutus, quàm renocatus: ab Apostolis enim in Monte Syon exordium sumpsit, &c. Roset. Doct. Parisien. in lib.

de

de Religione Ecclesiast. tit. 14. *cap.* 3. Ioan. de Nigranalle *in lib Epilogi Chronicarum lib.* 33. *cap.* 18. Fasciculus temporum *in 6. ætate, in vita Alex. II. fol.* 73. *col.* 2. vbi inquit, *Ordo Canonicus cœpit florere in Belnacen. Ecclesia; qui prius ab Apostolis, postea à B. Augustino fuit Regulariter institutus*, hoc etiã testatur S. Possidius, qui vitam S. Augustini descripsit, dum

42 inquit, *S. Augustinus factus Presbyter Monasterium Clericorum mox instituit, & incepit viuere secundum Regulam sub Sanctis Apostolis institutam.* Et hanc Possidij auctoritatem, cùm Sancta mater Ecclesia canat in festiuitate eiusdem Augustini, non videtur

43 quærenda alia maior probatio, quia doctrina Catholicorum Doctorum non aliunde, quàm ab ipsa Romana Ecclesia auctoritatem sumpsit, vt dicit S. Thom. *in quodlibet. art.* 2. *ad* 3. *dist.* 7. & ipsa tanquam speculum nobis imitanda fuit proposita, vt dicit text. *in can. si Romanorum* 19. *distinct. & in can. Ecclesiarum* 11. *distinct.* & per Riccar. idem etiam consentiunt Summi Pontifices, vt Benedict. XII. *in fun extrauag.* quæ repetitur inter constitutiones ipsorum Canonicorum Regularium, Paschalis *in* 7. *Epistola ad Priorem S. Frigdiani Ordinis Canonicorum Regularium, & in Epistola Honorij, & Calixti ad eundem.*

Attestatur etiam Eugenius IV. *in Bulla*, quæ maxima cum veneratione in Ecclesia Lateranensi custoditur, vbi hanc Canonicorum Regularium originem elegantissimè deducens, mirificis laudibus extollit.

44 Primùm dum appellat Congregationem horum Canonicorum diuinam in terris familiam Clericorum, ex quo innuit apud eos esse clericalem institutionem, *can. duo* 12. *quæst.* 1. *not.* Abb. *in rub. de vit. & honest. cleric. circa fin.*

45 Secundò, quia dicit, *qui ad exemplum nascentis Ecclesiæ Sanctam institutionem seruarunt*; nam Ecclesia nascens fuit ab initio in Apostolis, penès quos

46 quos Clericalis institutio fuit, cùm ipsi fuerint pars

47 immediata Corporis Christi, *c. Cleros* 21. *dist. cap. cùm secundum, de præben.* & Christus fuit Summus Sacerdos, *cap. translato, de constit.*

48 Tertiò, dum inquit, quòd hi primorum Christianæ Religionis Clericorum normam, traditiones & instituta sectantur; nam Papa appellat Apostolos primos Clericos; & propterea infertur, quod dicti Canonici sequuntur Regulam, & instituta ipsorum Apostolorum, *arg. l. in testamento, de cond. & demon.* ideo apud ipsos est Clericalis institutio per Apostolos in principio constituta.

49 Quartò, *in verb. huius verò*, vocat Canonicos sacri Ordinis; sacri verò Ordines consistunt essentialiter in Clericatu, vt habetur *in cap.* 1. *de fil. presbyt. in* 6.

50 Quintò, inquit, post Apostolos primum in Alexandrina Ecclesia Marcum Petri discipulum, fuisse institutorem, & conditorem huius sacri Ordinis, & sic licèt iste sacer Ordo fuerit introductus per Apostolos Christi, tamen Marcus postea dicitur fuisse institutor Ordinis, non quòd aliquid de suo addiderit, sed quia magis in lucem deduxit: sicut vocatur ius ciuile Flauianum, non ex eo, quòd Flauius aliquid de suo adiecerit, sed quia ad populi notitiam illud deduxit, vt dicitur *in l.* 2. §. *postea, de orig. iur.*

51 Sextò, quod gloriosus Augustinus eumdem Ordinem diuinis Regulis decorauit, etsi non ipse inuenit, sed inuentum decorauit, sicut aliud est ædificare, aliud est ædificium reformare, *l. in fundo, de rei vend. Liuissentiam*, §. *quinimmo de pact.* & propterea subsequentia verba Eugenij, quòd Beatissimus Gregorius præcepit Augustino facto Episcopo Anglorum, *vt in can. qui cua Fraternitas*, 12. *quæst.* 1. velut factam plantationem instituit, & in Occidentis partibus amplia-

uit, debent intelligi non respectu inuentionis, sed reformationis, alioquin ipse Eugenius esset sibi contrarius, cùm suprà dixerit fuisse hunc Ordinem inuentum ab Apostolis, & Sancto Marco, contra *l. nam ad ea, de condit. & demonst.* & verbum, *ampliauit*, denotat rem factam protogare, *l. sed si manente, de prec. l. inter socerum*, § *cum inde, de pact. dot.* Doct. *in cap. hi qui, verb. specialiter, de prabend. in* 6.

51 Septimò, quia inquit, *Hi profectò sunt, qui priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum instituta, instinctu Spiritus sancti renouant.* Et sic Ordo iste sacer viuendi fuit ab Apostolis institutus.

53 Octauò, dum inquit, quòd hæc sancta institutio fuit antiquitùs ab ipsis ferè primordiis obseruata, quare tempore primitiuæ Ecclesiæ originem habuit hæc institutio Clericorum, qui dicuntur Canonici Regulares? & quod vno, & eodem tempore factum est, non debet diuerso iure censeri, *arg. ad eum qui ædes, de vsucap. l. hoc iure, de vulgar. & pupillar.*

Et hæc Eugenij Bulla fuit confirmata à Nicolao V. & Sixto IV. propterea maioris auctoritatis esse dignoscitur, *cap. extra scientiam* 64. *distinct.* not. Bald. *in l. humanum in* 3. *not. C. de legib.*

54 Quare cùm super hac dubitatione habeamus Papalem determinationem, non est vlteriùs disputandum; cùm in dubiis recurratur ad Papam pro declaratione, *cap. literis de restit. spol.* & decretis Pontifi-

55 cum non licet contradicere; not. Ioan. Andr. *in cap. dilecto, de præben. cap. tibi, de rescript. in* 6. sed pro

56 lege sunt seruanda, §. *sed quòd principi Instit. de iur. nat.* cum vulgaribus, & declarationi Papæ standum est in his, quæ concernunt factum alienum, Soccin. *cons.* 47. *dub.* 5. *num.* 17. *vol.* 3. Dec. *cons.* 341. *num.* 8.

57 & dicit Sanctus Thomas 2. 2. *art.* 12. *quæst.* 21. quòd in decisionibus causarum magis standum est auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuscunque Sancti Doctoris, Dec. *in cap.* 1. *in* 1. *lect. col.* 2. *in* 2. *not. de constit.*

Nec obstat si diceretur, verba huius Bullæ esse enunciatiua, quæ non probant, tanquam emissa propter aliud, nisi ad effectum, de quo agitur, secùs si præsentialiter contingat de illis dubitari, iuxt. not. *in cap. illud, de præsumpt. cum simil.*

Quia respondetur non esse enunciatiua, sed dispositiua, vt ibi dum inquit, *Hi sunt profectò, qui priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum institutu, &c.* & ibi, *sicque hæc Sancta Canonicorum Regularium, & Deo placens antiquitùs institutio, & ab ipsis ferè primordiis obseruata extitit.* Nam in his Eugenius fundat intentionem suam per modum causæ, quare iam insignibus priuilegiis Canonicos

58 Regulares ornare cupit. Nam illa dicuntur verba dispositiua, quæ per se principaliter emanant, hoc est ad hunc solùm finem, & enunciant illud, quod proferunt, *l. ex hac scripta, de donat.* Ias. *in l. ex his num.* 1. *C. de milit. testament.* Alexand. *cons.* 82. *num.* 19. *vol.* 3. Afflict. *decis.* 83. *col.* 2. prout sunt ista, de quibus suprà dictum est; & quando per modum causæ proferuntur, plenè probant, vt declarat Aretin. *consil.* 23. *dub.* 2.

59 Præterea, etiamsi essent enunciatiua probarent; Tum quia sunt prolata per modum causæ, vt dictum est. Bat. *in l. emptor, per illum text* §. *ancilla, de rei vend.* Alex. *cons.* 46. *col.* 3. *vers. quinto; vol.* 1. Bald. *cons.* 270. *col.* 1. *vol.* 2. Ias. *in d. l. ex his, num.* 2. *vers. de-*

60 *cimò.* Tum etiam, quia sunt geminata. Batt. *in l. cum scimus, col.* 1. *C. de agricol. & censit. lib.* 11. Alex. *consil.* 190. *col.* 6. *vol.* 6. Dec. *in l. si quis in conscribendo n.* 4. *vol.* 2. Tum quia sunt prolata ab eo, à quo omnes Religionum prolationes emanant, vt infrà dicetur: quo casu enunciatiua probant, Batt. *in l. geris col.* 4. *vers.*

verſ. circa ſecundum, do acquir. hared. Iaſ.*in d. l. ex his, num.2. verſ octano,* Matteſ.*not.*35. Ruin. *conſ.*27. *num.*3. *vol.*1.

61 Tum etiam, quia ſumus in antiquis vltra centum annos, adeo, vt plenè probaot. Iaſ. *conſ.*65. *vol.*3. Soccin. *conſil.*266. *col.*2. *verſ. ad ſecundum reſpondetur, vol.*2. Alex.*conſ.*6. *col.fin. vol.*1. Dec.*conſ.*321. *nu.*8. Alex.*conſ.*187.*nu.*21. *vol.*2.& fama deduci poteſt ex enunciatione ſupradictarum confirmationum, vt poſt Salicet. Bald. & alios notab. Caſtren. *in l. cùm aliquis, C. de iur. delib.* Aret. *conſil.*42. *col.*1. *verſ. tertiò.*

62 Accedit, quia ſunt emanata motu proprio, & tunc ſtatur aſſertioni Papæ, vt poſt Lap. *not.* Card. *in Clem.*1. *quæſt.*10. *de probat.* Abb. *in cap. dudum col.*2. *num.*3. *verſ. quid autem, de priuileg.* Alex. *conſil.*112. *col.* 1. *verſ. refert, vol.* 7. & eſt communis opinio ſecundum Soccin. *conſil.*87. *col.*9. *num.*25. *verſ. confirmantur, vol.*3. Iaſ.*conſ*65. *col.*3. *in fin. verſic. vbi autem vol.*3. Mohed.*deciſ.*271. 271.

Maximè quando cum clauſula, *Motu proprio*, eſt
63 adiecta clauſula *Ex certa ſcientia*; quia illa ſola operatur ſaltem præſumptionem veritatis narratorum, Alexand *conſil.*15. *colum.*2. *verſ. præterea, vol.*5. Soccin. *conſil.* 266. *col.*10. *verſ. item ex certa ſcientia vol.*2. & omnis error cenſetur excluſus, vt not. Bartol. *in l. conficiuntur, in princ. verſ. etiam quando, de iure codicillo.* cum aliis de quibus per Dec. *in cap. ad hæc, col.*2. *de reſcript.* minus etiam obſtat, ſi diceretur, dictam Bullam non poſſe præiudicare iuri tertij. Quoniam reſpondetur primò, non conſtare de aliquo iure Monachorum, ex ſupradictis, & infrà dicendis

64 Secundò etiam ſi aliquod ius haberent Monachi, cùm illud ſit iuris poſitiui, & ſapiat priuilegium Præpoſ.*in can. Epiſcopos* 17. *diſtinct. col.*1.*n.*3. *verſ. gloſſ.*
65 *tractat*, poteſt Papa ſola voluntate illud tollere, vt per Felin. *in cap. quæ in Eccleſiarum verſ* 4. *concluſio, num.*78. *de conſtit.* vbi dicit, ita omnes tenere, & *ibi* per Doctor. *col.*4. *verſ ſupereſt*, cum aliis per eum adductis, cùm ipſe ſit ſupra ius, *cap. propoſuit, de con-*
66 *ceſſ. præbend.* ſicut videmus in Eccleſia Alexandrina, quæ fuit priuata veteri prælatione Patriarchatus, & poſtpoſita Conſtantinopolitanæ, vt *in can. renouantes*
67 22. *diſtinct. & cap. antiqua, de priuileg.* nam ius præcedendi eſt ius honoris *cap.*1. *de maior. & obed.* & datur ex conſuetudine, vt not Bald. per illum text. *in cap. cùm olim, in princ. de conſuetud.*

Tertiò, etſi ius eſſet realiter acquiſitum Monachis, non poſſet illis dici ſublatum, cùm Eugenius in prædicta Bulla non declaret Canonicos Regulares præferendos Monachis; ſed tantùm referendo antiquam eorum originem, pronuntiat eos eſſe veros ſucceſſores antiquorum Clericorum &c. Ex qua declaratione
68 propter effectum iuris, Clerici præferuntur Monachis, adeo quòd non dicitur eis ſublatum ius, ex quo non directè id fit, ſed indirectè & ſecundario, vt poſt Abbatem tenet Curt. Iun. *conſil.*1. *num.*21. Felin. *in cap. quæ in Eccleſiarum, col.*16. *verſ. ſecunda declaratio num.*64. *de conſtit.* & dicit gloſſ. fin. *in cap. quamuis, de pact. in* 6. præiudicium intelligitur de principali, non ſecundariò.

Ex quibus omnibus ſupradictis auctoritatibus, & atteſtationibus oritur notoria deſcendentia Canonicorum Regularium ab antiquis Clericis, cùm id dicatur notorium, quòd omnes, ſeu maior pars ſcit, loquitur, & profitetur iuxta doctrinam omnium Doctorum *in cap. veſtra de cohabit. Cleric.*

Quare cùm conſtet Reuerendos Dominos Canonicos Regulares Ordinis S. Auguſtini, Congregationis Lateranenſis deſcendere ab his Clericis, quos B. Auguſtinus inſtituit, concludendum eſt, eos ex pluribus præferri debere Monachis S. Benedicti, Congregationis Caſinenſ.

Et primò, ratione Clericatus, quem originaliter habent annexum ex his, quæ ſuprà deducta fuerunt; 69 & quod eſſentialiter illis competat, affirmat Archid. *in can. mandamus* 19. *quæſt.*3. & ibi, Gemin. Ægid. *verſ. ad declarationem*, Ioan. Fantuc. *col.*2. *verſ. pro cuius declaratione*, S. Tom. 2.2. *quæſt.*189. *art.*8. *in reſp. ad* 2. *argum. & in libell. contra impug. Religionem fol.*4. Ioan de Friburgo *in ſum. confeſſ. lib.*3. *tit.*28. *quæſt.*16. *ſumma.* Piſanel. *verſ. Monachus*, ſumma Tabiena *in eod. verſ.* Ioan. Andr. *in cap. ſanè, in fin. de Regul.* Card. *ibidem col.* 1. *verſ. in hoc autem*, Archiep. Florent. *in* 3. *part. ſum. tit.* 16. *cap.* 4. *verſ. de tranſitu*, Hugo de S. Victure *lib.* 2. *de ſacram. part.* 3. *cap.*3.

Monachis verò Clericatus competit per accidens, 70 & non per ſe, ex quo in Sancta Nicæna Synodu fuit ab omnibus ibi reſidentibus ordinatum, vt Mona- 71 chorum conuerſatio, & vita ſecundùm etymologiam nominis ab omnibus diſcreparet, cùm Monachus Gre- 72 cè, & Latinè ſingularis dicatur, vt *in can.* 16. *quæſt.*1. & Diuus Hieronymus *in can. Monachus ead. quæſt.* inquit, *Monachus non docentis, ſed plangentis habet of-* 73 *ficium, & in can. ſi cupis ead. etiam quæſt.* idem ait. 74 *Si cupis eſſe, quod diceris Monachus, id eſt, ſolus, quid facis in Vrbibus? & in can. alia d. quæſt.*2. inquit idem Hieronymus, *alia eſt cauſa Monachi, alia Clerici,* 75 *Clerici oues paſcunt, ego paſcor.*

Monachi ex ipſorum origine ſunt Laici *l. generaliter C. de Epiſcop. & Cleric* quæ eſt Canonizata *in can.* 76 *generaliter* 16. *quæſt.*1. & ibi not. Albet. quòd Mo- 77 nachi non ſunt Clerici, & probat text. *in can. quidam §. nos verò* 18. *quæſt.*2. ibi, *ſi verò Laici, & in can. cui,* 16. *quæſt.*3. ibi, *idem dicitur, & in can. de Monachis* 15. *quæſt.*1. & dicit Abb. *in cap.*2. *col.*2. *num* 6. 78 *verſ. ſed quia de inſtitution.* quòd poteſt quis eſſe verus Monachus, & Laicus. Spec. *in tit. de diſpen.* §. *nunc de Epiſcoporum verſ.*56. & ibi per Ioan. Andr. *in addit. in verb. Superioris*, vbi dicitur, quòd ſta- 79 tus primitiuæ Eccleſiæ non cogebat Monachos, vt fierent Clerici.

Et propterea non præſtabant obedientiam alicui, 80 nec ipſi Abbati, vt dicit gloſſ. *in can. de Viduis, in verb. propriis, in fin.* 27. *quæſt.*1. Ioan. Andr. *in cap. fin. de cond. appo.* & poſſidebant propria, vt not. gloſſ. 1. *in* 81 *l. ſi quis Preſbyter. in verſ. Monachus C. de Epiſcopis, & Clericis*, & ſoluebant decimas Clericis, ſicut Lai- 82 ci, gloſſ. *in cap. ex parte, il primo verſ. laborum, de decim.* immo ſine Clericorum conſilio nihil poterant 83 agere, *can. Eccleſia* 16. *quæſt.*1. ex cauſa tamen neceſſitatis, ſuit ſemel à Gelaſio conceſſum quibuſdam 84 Monachis, vt poſſent clericari in defectum Clericorum, remanentibus tamen ſaluis antiquis inſtitutis, vt habetur *in can. priſcis* 55. *diſtinct.* & ibi notat Præpoſ. quòd de iure non poſſint clericari, & *in can. requiſitis, in fin.* 1. *quæſt.*7. vbi eadem Gelaſij prouiſio ex cauſa neceſſitatis refertur, & tradit Spec. *in tit. de diſput.* §. *poſt hoc. num.*20. *verſ. generaliter.*

In hoc autē ſtatu laicali fuerunt ipſi Monachi vſque 85 ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij, vt ex ſententia Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ reſtatur Gratianus *in can. hinc eſt, circa fin.* 16. *quæſt.*1. vbi etiam adducit Hie- 86 ronymum referentem, Monachos Schythiæ cōueniſſe in vnum, vt Sacerdotem ſibi inuenirent, qui eis Miſſarum ſolemnia celebraret; vt etiam meminit 87 Spec. & Ioan. Andr. *in d.* §. *nunc de Epiſcoporum verſ.*56. conceſſit etiam Gregorius Monachis, vt poſſint clericari, & de oblatis viuere, & *in can. moderamine, can. ex auctoritate* 16. *quæſt.*1. non tamen paſſim, & indiſtinctè hoc fuit permiſſum; ſed ita demum,

demùm, ſi fuiſſent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti, *can. priſcis, in fin. 55. diſtinct. cau. ſi quis Monachis, can. ſic viue, can. in Parochia, cau. Monachos, can. doctos* 16. *quæſt.* 1. & idem dicit D. Hieronymus ad Ruffum, *ſic viue in Monaſterio, vt Clericus eſſe merearis*, vt in *can. ſic viue* 16. *quæſt.* 1. & vix bonus Monachus facit bonum Clericum, vt dicitur *in can. legi, dicta quæſt.* 1.

88

89

90 Et quòd Monachis competat Clericatus per accidens, & non eſſentialiter, ſicut Clericis, tenet S. Thomas *d. quæſt.* 189. Archidiac. *in d. cau. mandamus, & ibi* Ægid. & Ioan. Fantuc. Archiep. Florent. *in d. cap.* 4. *verſ. de tranſitu*, Vgo de S. Victore *d. cap.* 13. Ioann. Andr. *in d. cap. ſanè*, & cæteri ſuprà adducti, qui tenent Clericis competere eſſentialiter, & Cald. *conſ.* 30. *in princ. de Regular.*

Quare cùm naturalis qualitas Clericatus, quæ competit Clericis, præferri debeat accidentali, qua gaudent Monachi, *l. qui habet, de tutelis*, cum vulgaribus; præferendi ſunt etiam Reuerendi Domini Canonici Regulares, qui ſunt Clerici, Monachis ipſis, ex ſui origine Laïcis, eùm Clerici ſint digniores Monachis.

Inſuper non obſtat, quòd licèt Monachi habeant Clericatum per accidens, tamen cùm effecti ſunt Clerici, habent cum maiori arctitudine vitæ *cau. quod Dei timorem, de ſtat. Monach.* atque ideò ad ipſos poſſunt ſe transferre Canonici Regulares, ſecundùm D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 189.

91 Quoniam reſpondetur primò, arctitudinem vitæ non eſſe in conſideratione quoad prælationem, in qua attenditur ſola prioritas inſtitutionis Clericalis dignitatis per ſupradicta; ſed tamen quoad ingreſſum vt declarat Archidiac. *in can.* 1. 18. *quæſt.* 1. Nam Religiones Monachorum, & Canonicorum Regularium concordant ſecundùm Ioann. Andr. *in d. cap. quod Dei timorem, verſ. aliter*; quia ambæ pariter prohibentur audire Leges, & Phyſicam, & ambæ æquiparantur in obedientia, *cap. cum in Eccleſiis, de maior. & obed.* in abdicatione proprij, *cap. ſuper quodam, de ſtat. Monach.* in caſtitate, *cap.* 1. *de voto, in* 6. & in communi vita, cùm ſimul comedant, & dormiant, *cap. quoniam, de vita, & honeſtate Clericorum*, & vtraque facit Prouinciale Capitulum, *cap. cùm in ſingulis, de ſtat. Monach.* aliàs ſequeretur, quòd omnes Obſeruantes deberent præcedere Conuentuales, & Fratres Minores deberent præcedere Prædicatores.

92 Secundò reſpondetur, quòd maiòr ratio tranſeundi ad aliam Religionem eſt Clericatus, quàm arctitudo, quia ſecundùm D. Thom. *in d. quæſt.* 189. & Doct. *in d. cap. quòd Dei timorem*, antequàm Monachi eſſent Clerici, poterant tranſire ad Canonicos Regulares, licèt maiorem arctitudinem haberent Monachi, quàm Canonici; & tamen Canonici non poterant transferri ad Monachorum Ordinem; immò ſi Monachus hodie eſſet laicus, poſſet transferri ad Canonicos Regulares, vt expreſsè dicit Archidiac. *in can. mandamus* 19 *quæſt.* 4. ex quo patet, quòd magis ponderatur ratio Clericatus, quàm arctitudinis, ad hoc vt tranſitus fiat de vna Religione ad aliam.

93 Tertiò Reſpondetur, quòd Monachorum vita ideò dicitur arctior, quia tunc temporis Monachi, non vt hodie in Ciuitatibus, ſed habitabant in ſyluis, & extra vrbes, *cap. quia in inſulis, de Regular.* vbi ob id dura appellatur Monachorum congregatio, & è con-

94 uersò Regula Sancti Auguſtini laxior, & benigniot; verùm hodie ipſi Canonici Regulares per eorum ordinationes ita ſe arctauerunt, vt temporibus noſtris nemo iudicauerit Canonicorum viuendi modum, minoris eſſe auſteritatis, quàm Monachorum, in tantùm, vt dixerit Ioan. Andreas *in cap. ſanè, in princ.* quem ibi ſequitur Card. *col.* 1. *verſ. quæro*, quòd licèt Fratres Prædicatores habeant Regulam Sancti Auguſtini laxiorem; tamen propter conſtitutiones, quas fecerunt, in tantùm ſe arctarunt, vt eorum vita videatur ſtrictior vita Monachorum, ita vt dicti Prædicatores transferentes ſe ad vitam Monachorum non euitarent apoſtaſiam; ſequitur ibidem Abb. *in col.* 1. *num.* 5. *verſ. ſecundùm.*

95

96

Sicut contrà ipſi Monachi non habent hodie illam arctitudinem; cùm è ſyluis (vt ſuprà dictum eſt) egreſſi ſint ad Vrbes, vbi licèt ingentia, & pulchra ædificia ad Dei honorem, & populorum conſolationem conſtruxerint, Religionis tamen auctoritati non parùm derogarunt, cùm in illis maxima corporis, & animæ ſolatia capiant.

Et propterea dicitur *in d. cap. ſanè*, quòd ſi Canonicus Regularis ſe tranſtulerit ad Monachos, quorum Monaſterium ſit laxioris Religionis, quòd tenetur redire ad primum, à quo diſceſſerat; ſecùs autem ſi ſit vitæ ſtrictioris, & ibi poſt Innoc. Butr. Card. & alios not. Abbas *num.* 4. *verſ. ſed contrà*, quòd ad validitatem ingreſſus non conſideratur Regula antiquitùs inſtituta, ſed modus viuendi de præſenti, quod dicit eſſe notandum; quia multi decipiuntur aduertentes ſolùm ad Regulam vtriuſque Monaſterij antiquitus inſtitutam, & non ad modum viuendi de præſenti, de quo etiam per Archidiac. *in d. cap. mandamus, circa princip.* 19. *quæſt.* 3. & ideò Monachus poſſet hodie tranſire ad Regulam Canonicorum Regularium, ſi ſtrictiorem vitam tenerent, vt not. Ioann. Andreas, & alij *in d. cap. ſanè*, Lap. *alleg.* 62. Card. *conſil.* 28. *col.* 2. S. Thom. 2. 2. *quæſt. vlt.* prout conſiderato præſenti ſtatu eorum, eſt ſtrictior.

97

98

99 Quartò reſpondetur, quòd cùm arctitudo vitæ ſit inducta pro humilitate carnis per ieiunia, & orationes, vt dicit textus *in cap. tres ſunt, circa finem, de pænitent. diſt.* 1. & primus, ac præcipuus gradus humilitatis ſit ſubdere ſe maiori, & non præferri minori, ſecundùm gloſſ. *in Clement.* 1. *verſ. humilitatis, de Relig. dom.* deberent monachi poſteriores poſtponere ſe Canonicis Regularibus, ſiue ſint illis pares, ſiue inferiores.

Non obſtat etiam, ſi diceretur, Ordinem Clericalem nulli dari propter meritum; & nullí competere eſſe Clericum, niſi Ordinem accipiat ab Epiſcopo, vel habente auctoritatem; & ideò cùm Monachi ordinentur ſicut Clerici, habeot id, quod competit Clericis.

Quia reſpondetur, Canonicos Regulares non hoc temerè aſſerere, vt in vtero matris, & ab ipſis cunabulis, ſe Clericos natos dicant, itaut non indigeant Epiſcoporum ordinatione, ſed hoc tantùm intendunt quòd ipſorum Religio adhoc principaliter eſt inſtituta, vt eius profeſſores in Clericatu, etiam in diuinis miniſteriis Deo inſeruirent, & non ſolùm ſibi ipſis, ſed toti populo Chriſtiano vtilitatem afferant. Monachorum verò Religio ad hoc principaliter fuerit inſtituta, vt Deo ſeruirent in ſolitudine, & in inſulis, & abſque Ordinum ſuſceptione, cùm ſilentio ſibi ipſis ſolis incumberent: Licèt poſteà ad Vrbes reductis, fuerint eis gratioſè conceſſi Ordines. Et ideò patet, quòd Clericalis Ordo priùs competierit ipſis, quàm Monachis, vt dicebat S. Thomas, & alij *ſuprà* adducti. Quare vti priores in Clericatus Ordine, debent præferri poſterioribus; quia priuilegium Clericatus illis conceſſum intelligitur ſine præiudicio Clericatus anterioris ipſorum Canonicorum Regularium, *cap. quamuis, de reſcript. in* 6. *l.* 2. §. *merito, ne quid in loco pub. cum ſimilibus.*

100

101

102

Minimè etiam obſtat, quòd Canonici Regulares non ſucceſſerint in locum Clericorum primitiuæ Eccleſiæ,

Ecclesiæ, nec sint illi essentialiter; sed quòd eorum loco sint deputati Clerici seculares, qui differunt ab ipsis Canonicis Regularibus; quia illi possunt condere testamentum de bonis paternis, *cap. Rainutius, cap. Rainaldus, de testam.* quod est interdictum Canonicis; nun viuunt in communi, nulli præstant obedientiam, nisi Episcopo in quibusdam: & si Canonici Regulares inuicem se percussetint, pro absolutione non renentur mitrere ad Sedem Apostolicam, prout tenentur facere, quando percutiunt Clericum secularem, *cap. cùm illorum, de sent. excom.* Item Clericus secularis infirmus, & mortis conscius petit habitum Canonicorum Regularium, vt in *cap. sicut nobis, de Regular.* & Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, *d. can. sicut nobis, cap. non dicatis,* 12. *quæst.* 2. sicut contrà Monachus transiens ad Ecclesiam secularem non tractatur vt persona prioris collegij Monastici, *cap. ne pro cuiuslibet*, 16. *quæst.* 1. gloss. *in Clem. ne in agro, §. ad hæc, ver. ad claustrum, de stat. Monach.* & quia ipsi Clerici seculares præferuntur omnibus Regularibus, & ipsis etiam Canonicis S. Augustini. Ideò ponuntur diuersi tractatus, vt *in rub. de vit. & honest. Cler. & in rub. de stat. Monach. & Canon. Regular.*

Quoniam pro responsione considerandum est, quòd in tempore Apostolorum vnica tantùm esset Religio, scilicet Clericalis fraternitatis, nec nomina Clericorum secularium, siue Religiosorum, aut Canonicorum Regularium, vel Religiosorum in vsu essent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita remanserunt, & à laicis distincti fuerunt, (vt fuit suprà dictum) à primo feruore charitatis, & deuotionis etiam ipsi refrigescere: ac noonulli ex his propria possidere, quos videns D. Augustinus à propria perfectione deficere, post susceptos Ordines Sacerdotales à S. Valerio Hipponensi Episcopo, statim Monasterium Clericorum instituit, ac viuere cæpit secundum Regulam Apostolorum, vt ipse testatur *lib.* 9. *confess. & in sermone*, qui incipit. *Charitati vestra*, vbi alloquens ad Ianoatium, qui simulabat viuere velle cum ipso, & ei describens vitam Apostolorum, inquit; *quomodo viuere velimus, quomodo Deo propitio viuamus, ipsa de actuum Apostolorum vobis lectio recitatur, vt videatis vbi sit descripta forma, quam desideramus implere*, & *in* 2. *sermone*, qui incipit. *Propter quod volui*, inquit, *qui societatem communis vita iam susceptam, quæ laudatur in Actibus Apostolorum deserit, à professione sua cadit.*

Atque inde facta fuit distinctio Clericorum secularium ab ipsis Clericis Regularibus, vt qui desciuissent à norma & Regola Apostolorum, quam Augustinus quotidie docebat suos Clericos, mutato nomine Regularium, quod professi erant, vocarentur secolares, vt dicit gloss. *in cap. licèt in corrigendis, in vers. seculares, de offic. Ordin.* Ita vt dum vocantur Clerici participent cum Religiosis, vsurpato nomine vt dicit Specol. *de rationali diuinorum, cap.* 89. *num.* 6. dum verò vocantur seculares, participent cum laicis, vt declarat Abb. *in d. cap. licèt, col fin. num.* 5. *vers. in gloss.* 2. & per Ostiens. *in Sum. de vit. & honest. Cleric. §. & quibus in princ.* qui verò Apostolorum Regulam retinuissent, & sub illa sanctissimè viuere perseuerassent, vt Canonici S. Augustini digniori nomine, Regulares nuncuparentur, vt declarat Præpos. Alexand. *in d can.* 1. *col.* 4. *vers. tertium tempus, distinct.* 44. vbi omnia tempora distinguit.

Ex quibus infertur, non solùm Canonicos Regolares non differre ab antiquis Clericis, sed etiam magis commendandos propter obseruantiam, & perseuerantiam in eorum Regula, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, *can. si ex bono, de pœniten. dist.* 4 *cap. cum qui, de præben. in* 6. cum aliis, de quibus latè per Roman. *in l. si verò, §. de viro, fol.* 34. *solut. matr.* & magis laudantur obedientes, quàm contumaces, *cap. contingit, de dol. & contumac.* & præmium non damnum consequi debent, *cap.* 1. *vers. nos igitur, de postul. Prælat. cap peruenit, de fideiuss.*

Clerici verò seculares, cùm liberiùs viuant, & vti laici, ex tolerantia Sedis Apostolicæ permittuntur in laxiori vita, vt per gloss. *in cap. quoniam, in vers. in vna domo*, & ibi per Butr. *col fin. vers. oppono cum gloss.* Abb. *in d. cap. Deus qui, col. fin. vers. item dic. de aliis*; & ideò S. Augustinus *in can. certè* 12. *q.* 1. vocat Clericos seculares claudos, qui cùm non profiteantur more illorum antiquorum, stant in statu imperfecto ad perfectum, in quo erant instituti ab Apostolis. Quare cùm Canonici Regulares in vita, & institutione conueniant cum Clericis primitiuæ Ecclesiæ, non curandum est de accidentali differentia Clericorum secularium, cum quibus nulla est hodie controuersia cum Canonicis Regularibus.

Et licèt hodie ipsi Clerici seculares præcedant, id est ex eo, quia pro eorum superiori habent Episcopum, qui præfertur omnibus Monachis, & Religiosis, cùm Ecclesia Cathedralis sit præ cæteris honoranda, *cap. quamuis il* 1. §. *quamquam, de præben. in* 6. per quem text. concludit *ibi*, Gemin. *in princ. num.* 3. quod Canonici seculares Cathedralis Ecclesiæ debent præferri etiam Abbatibus, quando processionaliter incedunt, vt etiam per Felin. & Batt. *in cap. Pastoralis, col. fin. de offic. deleg.* nam membra sequuntur suum caput, *cap. non liceat, in princ. de præscript.* vt etiam inferiùs dicetur.

Et ex his tollitur si diceretur, Clericos, quos dicimus repræsentari à Canonicis, Regularibus, non fuisse vocatos Canonicos, sed Clericos simpliciter, quia respondetur, quòd facta prædicta distinctione secularium, & Regularium, qui seruarunt Regulam Apostolorum, quæ est illa eadem tradita ab Augustino, dicti fuerunt Regulares, tum ratione secularium tum respectu nonarum Confraternitatum, quæ successiuis temporibus insurrexerunt, vt fuerunt ipsi Monachi, post quorum Ordinationem nomen Canonicorum fuit repertum; nam in Decreto vix reperitur nomen Canonicorum, nisi post institutionem Monachorum in Ciuitatibus congregatorum; cùm tunc antea ipsi Monachi vti locustæ in solitudinibus errarent, atque inde nomen Canonicorum fuit in vsu, quod significat Clericum collegiatum, vt fuit *suprà* latè dictum.

Non obstantibus etiam, quòd licèt Canonici Regulares fuerint instituti ad instar Clericorum antiquorum; tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab Augustino in sua Regula, in qua mandauit specificè emitti debere tria vota, quorum aliqua non erant prohibita illis Clericis, videtur inducta mutatio illorum status, iuxt. not. *in l. ius ciuile, de inst. & iur.*

Quoniam respondetur primò, antiquos Clericos professos fuisse tria vota, vt fuit *suprà* probatum.

Secundò, etiamsi expresè non fuissent professi, negari non potest, quin saltem tacitè illa obseruauerint, & expressæ, & tacitæ professionis eadem est vis, *cap.* 1. *cap. non solùm, cap. constitutionum, vers. aliis, de Regul. in* 6. *c. vnic. de voto eo.* Clem. *si. de Regul. S. Thomas* 4. *sent. distin.* 38. *quæst.* 3. *in respon. ad* 3. *argument.*

Tertiò respondetur, quòd S. Augustinus in speculo suo non præcepit suis Clericis, vt expresè, ac specificè profiterentur; sed inquit, quòd debeant viuere in communi, præstare obedientiam suis maioribus,

bus, & viuere in castitate, quæ omnia seruabant etiam illi antiqui Clerici, vt fuit *suprà* dictum.

Quartò.etiã si antiqui Clerici,nec tacitè,nec expresſè fuissent professi;cùm tamē hæc noua professio non possit dici fuisse inuenta ab Augustino ad alium effectum, quàm ad augendam suorum Clericorum perfectionem, non debent inducta ad augmentum operari diminutionem, *l. mancipia, de feud. instruct. l. si quis legauerit, de aur. & argent. leg.* sicut inducta ad fauorem, non debent retorqueri in odium, *l. quod fauore, C. de legib.*

Prout etiam idem videmus in ipsis Clericis secularibus, qui cùm nec tacitè, nec expresſè, profiteantur, nec etiam quid minimum Regulæ antiquorum Clericorum obseruent, cùm ab illis in substantialibus, in viuendi modo, & in ipso etiam nomine declinauerint, retinent eorum prærogatiuam Clericatus, licèt ea tolerantia Pontificum; quantò magis ipsi Clerici Regulares eorum prærogatiuam perdere non debent, qui non solùm ab illorum institutis in nihilo deuiarunt; sed potiùs perfectionem auxerunt, arg. 116 *cap. recolentes, de stat. Monach.* & honor auctus non murat qualitatem personæ, vt de Monacho facto Episcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit Bal. *in l. falsa demonstratio, §. 1. col. 1. de cond. & demon.*

Sicut etiam huc idem patet in Monachis, qui eorum antiquitatem quærunt deducere ab Antonio, Hilarione, & aliis, qui cùm fuerint Eremitæ non profitebantur, nec tacitè, nec expresſè, vt fuit *supra* dictum; & tamen ipsi expresſè profitentur.

117 Quintò respondetur, etiam quòd ab Augustino esset aliquid additum de nouo: cùm tamen substantia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non sit variata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt not. Bald. *in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ita declarat Abb. *in cap. 2. col. 3. num. 11. vers. nota, quòd illud, de transl. Episc.* Rip. *in l. edita, num. 36. vers. quartò non videtur,* 118 *C. de edend.* præsertim quando id, quod additur, non prouenit ex noua causa, non inclusa, nec in genere, nec in specie in 1. Abb. *in cap. 2. col. 9. vers. pone, de libell. oblat. Castren. in l. scire debemus num. 5. vers. vltimò quæro, de verb. oblig.*

119 Et ideò dici solet, quòd Ordo reformatus dicitur idem, & non diuersus, *cap. relatum,* ibi, *in suo Ordine, ne Cler. vel Mon.* & per Abb. *in cap. inter quatuor, de Relig. dom.* Felin. *in cap. ad nostram, de appell.*

Et patet in Fratribus S. Francisci, qui non possunt ea substantiali sua professione, possidere proprium in communi, vel in priuato, *Clem. exiui de verb. sig.* & tamen hi, qui sunt non obseruantes, possunt ex permissione Apostolica, & tamen sunt, ac dicuntur de eod. Ordine; quod etiam licet intueri in Regula SS. Dominici, Benedicti, & Augustini.

Secundò principaliter probatur, RR. Dominus Canonicos Regulares præferri debere Monachis S. Benedicti ratione antiquioris institutionis vtriusque 120 Regulæ, scilicet ipsius Augustini, & Benedicti. Cùm qui prior est tempore, debeat esse non solùm prior in iure, iuxta Regulam, *qui prior in 6. cap. antiqua, de priuil. cap. renouantes 22. dist.* sed etiam in honoribus, & sessionibus, *l. honores, de decur. l. fi. & ibi* not. Bart. *C. de tiron. lib. 12. §. Ordinationem, auth. de Monach.* Abb. & cæteri *in cap. 1. de maior. & obed.* cum aliis de qui-121 bus per Dec. *cons. 61. col. 1. vers. secundò Dominus,* & priùs institutus præcedere debet secundo loco institutum, *cap. Episcopos dist. 17.* & ibi post gloss. *not. Præpos. n. 2. vers. nota quòd qui prior,* & *in cap. Episcoporum dist. 93.* gloss. *in cap. quorumdam, vers. Prædicatorum, de elect. in 6.* vbi inquit, ideò in illo text. præmitti Prædicatores, quia antiquior fuit ipsorum institutio, vt in *cap. fin. ver. Prædicatorum, de pact. in 6.* Ioann. Andr. *in cap. nimis, il 2. in princ. de excess. Prælat.* & *ibi,* Ostien. *in princ.* Petrus de Mont. *in Monarch. q. 4. n. 2.*

122 Et nulli dubium est Regulam Canonicorum Regularium fuisse institutam ab Augustino anno Domini 365. vt ipse attestatur *in lib. de Ciuit. Dei lib. 18. cap. vlt.* qui postea decessit anno Domini 434. & habetur in Chronicis Eusebij in ea parte, quam Prosper adiunxit, & in Chronica Martiniana *in Imperio Theodosij iunioris,* & per Platinam *in vita Calestini.* S. Benedictus verò floruit anno Domini 534. sub Bonifacio II. vt attestatur idem Eusebius *in postrema parte Chronica,* quam addidit Matthæus Palmerius, & in dicta Chronica Martiniana *in Imperio Iustiniani,* & Platina *in vita Bonifacij II.* Et Chronicis, & Histo-123 riographis, in factis antiquis standum est, vt per gloss. *in cap. Venerabilem, vers. transtulit, de elect. & in cap. causam, de probat.* Bart. *in l. 1. si cert. pet.* vbi per Rip. *num. 72.*

Ea quo paret, S. Benedictum fuisse per annos 100. circiter post S. Augustinum; & de hoc nulla est dubitatio; itaque præcedere debent Canonici Regulares, tanquam priores institutione.

Nec prædictis etiam obstat, si Monachorum antiquitas deduceretur ab Helia, & Helisæo, tempore Veteris Testamenti, qui primò elegerunt vitam solitariam cum filiis Prophetarum, & à Ioan. Baptista, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & aliis multis Testamenti Noui, qui seruarunt vitam Monasticam, seminatam, vt aiunt, à Prophetis Helia, & Helisæo, vt habetur per Isid. *lib. 2. cap. 15.* & *in Historia tripartita lib. 2. cap. 11.*

124 Quoniam respondetur primò, quòd si volumus deducere antiquitatem à causa remotissima, cum Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratum in Melchisedech iuxta illud, *tu es Sacerdos secundum Ordinem Melchisedech;* postea in Aaron, ac deinde in Leuitas, ac tandem per legem nouam translatum in Christum, & eius Apostolos; & ab Apostolis in Clericos, quos repræsentant ipsi Canonici Regulares, vt fuit suprà deductum; dubium non est, quin antiquiores sint Canonici, quàm prædicti Helias, & Helisæus, &c. & alij.

125 Secundò respondetur, quòd cùm Canonici, sint antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur antiquitas temporis, sed Ordinationis, vt not. Abb. per illum text. *in cap. statuimus col. 1. vers. nota ex prædictis, de maior. & obed.* Præpos. *in c. Episcopus col. 1. dist. 17.*

126 Tertiò respondetur, quòd illi non fuerunt Monachi, sed Eremitæ, vt de S. Ioan. Baptista est text. *in can. fin. §. item Ioan. Baptista a q. 7. & cap. cùm Ioannes, de fid. instrum.* de Paulo habetur *in can. perlatum, §. contrà* 19. q. 3. de Machario *in can. scripsit* 27. q. 2. de omnibus prædictis tradit Boërius *in tract. de stat. Eremit.*

127 Et inter Eremitas, & Monachos est non modica differentia; tum quia illi non viuebant in communi prout Monachi: nam poterant testari, vt *in d. cap.* 128 *perlatum,* & ibi not. gloss. *vers. Eremita, & in cap. quia verè, in vers. vero, circa fin. 16. q. 1.* Boër. *in d. tract. num. 6.* quod non est permissum Monachis, qui se, & sua dedicant Deo *cap. cùm ad Monasterium de stat.* 129 *Regul. auth. en ingressi C. de Sacrosanct. Eccl.* tum etiam, quia illi putantur ducere vxores gloss. *in cap. ex parte il secundo, in vers. constitutus de conuers. coniug.* gloss. *in cap. scrip.* 27. q. 2. quod prohibitum est Monachis *cap. 2. d. cap. ad Monasterium, de stat. Monach.* tum quia 130 illi nulli præstabant obedientiam; & ideò vocabantur acephali, id est, sine capite, *cap. nulla 93. dist.* & dicit gloss. *in d. cap. qui viuere,* quòd sint sicut locu-131 stæ, quæ non habent regem, & ibi notat Archidiac. *vers.*

vers.non habebat, Abb. *in cap nullus,col.3.num.10.vers. ex hoc infertur, de Iudic.* licèt subsint Episcopo, in cuius territorio repetiuntur, vt *ibidem*: & ideo ponuntur Eremitæ, tanquam separati à Monachis, & *in cap super eodem de sent.excomm.* ibi, *Monachus, & Eremitæ*; quæ copula ponitur inter diuersa, iuxta gloss. *in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum similibus, & tradit Archidiac. *in d cap.qui verè*. Angel. *in l. post*, gloss.*ibid.de in ius voc.* immò dixit gloss. *in d.cap. qui verè*, se non reperisse in iure qualis debeat esse vita Eremitarum. Cùm igitur sint diuersi, non potest de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor. cum vulg.* 132

Et ex prædictis cessat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot(qui dicitur fuisse Abbas monasterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Christi deplorasse, &c. vt legitur in lib.Scholasticæ historiæ, *in rubr.de signis in morte Domini.*

Quia respondetur primò; longè antiquiores esse Canonicos, vt *supra* dictum est. Præterea,& secundò non esse danda fides d. Historiæ,cùm non numeretur inter approbatas, de quibus *in cap Sancta Romana Ecclesia 15.distin.* Tertiò in dicta Historia solùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit discipulos: auctor verò dictæ Historiæ, ideò vocat Abbatem, quia nostris temporibus est nomen frequentissimum, volens denotare illius superioritatem, ad similitudinem Abbatis, qood nomen idem denotat, quòd Magister, seu pater, vt latè post alios declarat Alciat. *in l. 1. in gloss. 1. C.de in ius voc.* & est text. *in cap fi. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

133 Non obstat etiam, quòd de ipsis Monachis fiat mentio in antiquissimis iuribus, vt *in cap. interdicimus, 16.q.1.* cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227.& *in can.de Monachis,16.q.1.*quod est Innoc.I. anno 411. & *in can. Monachos,ead.q* quod est Siricij, anno 390. & *in can.eos quoque distinct.41.* quod est Felicis, anno 268. & in Concilio Nicæno, de quo *in can. Subdiacono 93. dist. & in can. qui verè, & in can placuit,il primo,16.q.1.* anno 341. & *in can. si quis Episcopus,16.q.2.*quod est Eutychi, anno 277. & *in can. Presbyteris, 27.distin.* quod est Calixti, anno 227. & in Concilio Calcedonen. de quo *in can. iuxtà 16. q. 1.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul.ergo non sunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. d.probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus sunt nominati, sub nomine tamen Clericorum, cùm Clerici etiam appellentur, vt fuit *suprà* probatum. Tertiò dici potest, non fieri mentionem *ibi* de Monachis Benedictinis, cum quibus est controuersia, cùm alij adsint Monachi, cum quibus iti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134 Minus etiam facit, quòd S. Bernardus in sermone, quem apologeticum appellat, *in cap.de intemperantia vestimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Ecclesia Dei extitisse.

Quoniam respondetur non intelligi debere respectu Clericalis, & Apostolicæ institutionis, quæ fuit tempore & dignitate prima in Ecclesia, vt fuit *suprà* deductum; sed respectu aliorum Ordinum posterius institutorum, qui successerunt Ordini Monastico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus constat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Præterea, dixit [illegible] Ordinem non respectu dignitatis; c[illegible] s, sed respe[illegible] e com[illegible] tur,

dum inquit, *noster Ordo,humilitas, pœnitentia, labor, & sudor est.*

Sed posito,quòd esset primus, non attenditur prioritas institutionis,sed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obstat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipsis Apostolis, cùm illorum vitam sectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum dispensationem Apostolis relinquerent, vt legitur apud Cassian. *in lib.collationum col.18. cap.15.* & propterea dixit Nicolaus de Lyra *in Actibus Apost. cap. 4* quòd omnis Religio largo modo potest dici habuisse exordium ab Apostolis, & *in cap. 2. inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium.*

135 Quoniam respondetur,quòd omnes Christiani habuerunt initium ab Apostolis; sed alia ratione Clerici, alia Monachi, siue merè laici, vt declarat Præpos. *in cap.1. distinct.44.col.4.vers.ita euenit in Ecclesia.* Nam in primordio nascentis Ecclesiæ qui de sorte Domini erant, & Deo militabant, omnia sua bona vendebant, & pretium ad pedes Apostolorum ponebant, quod Christi fidelibus communicabatur, & hi Clerici dicebantur, *cap.dilectissimis 12.q.1.* post 136 ea deficiente Fidei feruore, fuit facta distinctio bonorum; cùm singuli per se cæpissent retinere sua,*cap. sint manifesta, 12.q.1.* Et Christianorum alij remanserunt Clerici in communi viuentes, & Apostolorum vitam sectantes; 137 alij verò effecti fuerunt laici, qui separatim habitabant, & singuli per se, & propria habebant, & Deo conuersi dicebantur, *cap. duo sunt genera Christianorum 12. q. 1.* & horum numero 138 erant Monachi, qui in statu laicali fuerunt vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij, & inde cæperunt clericali, vt fuit *suprà* dictum. Clerici verò semper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipsi Canonici continuatam originem traxerunt.

Hac igitur ratione dicitur Monasticum Ordinem 139 ab Apostolis originem habere, in quantum scilicet, repræsentat statum illum laicalem: postquam verò 140 effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apostolorum, id est Discipulorum ipsorum, vt dicit text. *in can. ex auctoritate 16. q. 1.* & ibi per gloss. & sic impropriè,& figuratè,non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm sint Clerici, dicuntur successores Apostolorum, *can.illi 12.q.1.*

141 Ex quibus infertur, non obstare, si diceretur Monachos imitari Apostolos, cùm profiteantur tria illa substantialia sicut Apost. & Clerici, siue Canonici Regul. illorum successores.

Quia respondetur, quòd identitas votorum non facit diuersas Religiones esse vnam solùm, secundum doctrinam S.Thom. 2.2.*q.188 art 1.*vbi inquit, quòd tria essentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, sicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur;ad obseruandum autem vnum quodque eorum diuersimodè aliquis se disponere potest;puta ad votum continentiæ seruandum, potest aliquis se disponere per loci solitudinem, per abstinentiam, per mutuam societatem, & per alia huiusmodi; subdens: & secundùm hoc patet, quòd communitas essentialium votorum compatitur diuersitatem Religionis, tum propter diuersas dispositiones, tum propter diuersos fines, vt *ibidem* per eum.

Et ideò licèt S. Benedictus quantum ad tria vota obseruauerit Regulam Apostolorum; sua tamen erat valde dissimilis, quantùm ad hoc, quòd diuersimodè disposuit suos professores ad prædicta vota seruanda, per supradicta, scilicet quantum ad habitum,

tum, & Clericatum; & ita etiam diuerſitates Religionum conſiderat Card. *in Clem.* 1. *q.* 12. *&* 13. *de elect.* licèt omnes poſſint dici habuiſſe vnum inuentorem, ſcilicet Deum, vt *ibi* per eum.

Nec quidquam etiam facit, ſi diceretur, quòd quemadmodum D. Auguſtinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Eccleſiæ, ita fecit S. Benedictus de Regula S. Baſilij: cùm ipſe Benedictus *in vlt. cap. ſua Regula*, aſſerat, ſe Patris Baſilij Regulam imitari; prout etiam atteſtatur Cardin. S. Sixti *in opere*, quod compoſuit *ſuper Regula S. Benedicti*, & Ordo S. Baſilij præponitur Ordini S. Auguſtini.

Quonlam reſpondetur, quòd Regula S. Auguſtini non ſolùm habuit ortum ab Apoſtolis, qui longè antè præceſſerunt Benedictum, ſed eſt illa eadem, & ſic tam reſpectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda eſt etiam Regulæ Baſilij.

Prætereà non agitur nunc de præcedentia in generè omnium Monachorum, ſed eorum tantùm, qui ſunt ſub Regula Benedicti, quam conſtat differre ab illa Baſilij in habitu, ac viuendi modo, & Eccleſiæ, vti diuerſas nominat, & profitentes Regulam Benedicti non recognoſcunt alium in paterem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt *in can. ſunt nonnulli* 16. *q.* 1.

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori approbatione **142** eorum Regulæ, quæ in huiuſmodi prælationibus potiſſimum attendi ſolet, vt notat Gemin. *in cap. quorumdam*, §. *volentes, num.* 6. *verſ. nota ex iſta*, gloſſ. & ibi Franc. *in* 4. *not. de elect. in* 6. Abb. *in cap. nimis, el* 2. *col.* 1. *in* 1. *not. de exceſſ. Prælat.* & dicitur *in Clem.* 1. *de Relig. dom.* quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis conſideratur primò; quia ante Concilium Lateranenſe, de quo *in cap. fin. de Relig. domib.* omnes Regulæ ipſo iure erant approbatæ, vt notat gloſſ. *in cap. vnic.* §. *penult. verſ. præceſſit*, *eo in* 6. nam dum *in d.* §. dicitur, *cæterum Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum Ordinis, quorum inſtitutio d. Concilium Generale præceſſit; in ſolito ſtatu volumus permanere*, gloſſ. *ibi*, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præceſſerunt d. Concilium, de quo *in d. cap. fin.* cùm futura reſpiciat, & probatur *in can. parcimoniam* 41. *diſtinct.* & ibi ad hoc notat; Geminian. *verſ. not arg.* Turrectem. *verſ. Congregationem*, Præpoſ. *num.* 3. *verſ. not. arg. expreſſum*, vbi per illum text. not. quòd vniuerſitates factæ in Eccleſia pro communi vtilitate; vel ad opus pium, vel pro ſubuentione pauperum, videntur approbatæ à iure; itant alia approbatio ſpecialis non ſit neceſſaria, idem notat Gemin. *in can. ſi quis extra verſ. ſi autem fieret* 30. *diſtinct.* gloſſ. 1. *in fin. can. ſi qui Clerici* 11. *q.* 1.

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia cauſa Religionis, non erant prohibita, *l.* 1. §. *ſed Religionis, de colleg. illic.* & *ibi* notat gloſſ. *in verſ. illicita*, Bart. *in l.* 3. § *in ſumma*, *eo.* Caſtr. *conſ.* 5. *in princ. vol.* 2. quæ ciuilis diſpoſitio etiam ſi non reperiretur expreſſè à Iure Canonico approbata, prout ex ſupradictis contrarium conſtat; tamen, ex quo illi non expreſſè contradicebar, cenſebatur expreſſè approbari, iuxta communem opinio. Doct. *in cap.* 1. *de nou. oper. nun.*

145 Proptereà dixit S. Thom. 4. *ſent. diſt* 39. *art.* 2. *q.* 3. *ad* 3. *argum.* quòd antequam eſſent Regulæ Religioſorum, quæ modò ſunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, ſequitur Præpoſ. *in can.* 1. *diſtinct.* 44. *col.* 4. præter peruerſam quarumdam Monialium conſuetudinem, quæ reprobatur *in can. pernicioſam* 18. *q.* 2.

146 Regulà autem D. Auguſtini tanquam condita ante d. Concilium Lateranenſe, priuſquàm Regula D. Benedicti, cenſebitur etiam priùs approbata.

147 Ex quo infertur, & ſecundò, quòd, cùm D. Auguſtinus fuerit centum annis ante S. Benedictum, ex temporis antiquitate præſumitur titulus confirmationis, etiam ipſius Papæ, Dec. *conſ.* 36. *col.* 1. *verſ. non obſt. ſi dicatur*, Mohed. *deciſ.* 52. & eſt communis opinio, vt per Balb. *de præſcript.* 5. *part. princ. part.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 4. *verſ. communis*, per text. *in l. hoc iure* §. *ductus aquæ*, *de aqu. plu. arc. cap. ſuper quibuſdam*, §. *prætereà*, *de verbor. ſign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per Mohed. *in d. deciſ.* 52.

148 Tertiò probatur; quia cùm Regula S. Auguſtini fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio cenſetur facta iuxta ordinem inſtitutionis, vt notat Bart. *in l. ſi verò num.* 4. *verſ. vlt. de mil. teſtam.* notat Doct. *in l.* 1. *C. de teſtament. tut.* ſicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquiſitione dominij, quòd præſumitur res tradita priori emptori, vt ipſe alteri præferatur, vt dixit Bald. *in cap.* 1. §. *ſi facta col.* 2. *verſ. nec vnum omitto*, *ſi de feud. fuerit controuerſ.* de quo latè per Iaſon. poſt alios *in l. quoties num.* 37. *verſ. ſecundò quæro*, *C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apoſtolis, & ſint de Clericis antiquis, ſtatim fuerunt approbati quòd creati, iuxta *can. Dominus noſter* 93. *diſtinction.*

149 Quintò: quia S. Auguſtinus fuit factus Epiſcopus ante diſpoſitionem *d. cap fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipſe approbaſſe ſuam Religionem cum conſenſu ſuorum Clericorum, cùm non reperiatur ante *d. cap. fin.* **150** hoc prohibitum Epiſcopis, qui in ſua Diœceſi omnia poſſunt, quæ non reperiuntur reſeruata per Papam, Innoc. *in cap. dilectus in princ. verſ. diſpen. de tempor. Ordin.* Abb. *in cap. per tuas*, *il* 2. *n.* 6. *verſ.* 1. *de ſimon.* Decan. *in cap. cum diligentia col.* 2. *verſ. ſed tamen indiſtinctè*, *de elect.* quòd facere non potuit S. Benedictus, qui erat Monachus; præſertim cùm ipſe Auguſtinus interfuerit Concilio Carthaginenſi, *can. ſeculares in inſcript.* 33. *quæſt.* 2. quod fuit celebratum antequam S. Benedictus ſuam Regulam inſtitueret: adeò vt ſi aliqua approbatio fuiſſet neceſſaria, præſumi debet, quòd ipſe fecerit illam approbari; cùm in maxima veneratione ipſe, & alij Epiſcopi haberent Sedem Apoſtolicam, vt nihil auſus fuiſſet ſine conſenſu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Eccleſia*, *circa princ. verſ. iam nunc ſubiciendo* 15. *diſt.* vbi Gelaſius Papa, qui fuit ante S. Benedictum per multos annos, approbat opuſcula B. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, inter quæ opuſcula continetur etiam **151** Regula Canonicorum ſuorum: vt illam inter opuſcula S. Auguſtini connumeret Vincentius *Hiſtoriali lib.* 18. *cap.* 54. *in fin.* prout etiam de illa ſenſiſſe ipſum Gelaſium conſtat ex eo, quia ipſe fuit filius Valerij Epiſcopi, *cap. Oſius Papa*, §. *Gelaſius diſt.* 56. & Valerius dedit Ordines Auguſtino, vt fuit *ſuprà* dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus quæ non ſunt contra Fidem, nec contra bonos mores, & de his, quæ non ſunt legenda fidelibus. Quoniam reſpondetur approbationem eſſe indefinitam, & ideò omnia comprehendere, *l. ſi pluribus de leg.* 2. prout de omnibus intelligit Præpoſ. *in d. cap. Sancta Romana*, *num.* 2. *verſ. nota, quod ne dum.*

152 Et nullum ex ipſius opuſculis magis adducitur in auctoritatem in toto *Decreto*, quam hoc con-

verſ.non habebat, Abb. *in cap nullus,col.3.num.*10.*verſ. ex hoc infertur*, *de Iudic.* licèt ſubſint Epiſcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt *ibidem*: & ideo ponuntur Eremitæ, tanquam ſeparati à Monachis, & *in cap.ſuper eodem de ſent.excomm.* ibi, *Monachus, & Eremitus*; quæ copula ponitur inter diuerſa, iuxta gloſſ. *in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum ſimilibus, & tradit Archidiac. *in d cap.qui verè*. Angel. *in l. poſt*, gloſſ.*ibid.de in ius voc.* imò dixit gloſſ. *in d.cap. qui verè*, ſe non reperiſſe in iure qualis debeat eſſe vita **132** Eremitarum. Cùm igitur ſint diuerſi, non poteſt de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor. cum vulg.*

Et ex prædictis ceſſat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuiſſe Abbas monaſterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Chriſti deploraſſe, &c. vt legitur in lib.Scholaſticæ hiſtoriæ, *in rubr de ſignis in morte Domini.*

Quia reſpondetur primò; longè antiquiores eſſe Canouicos, vt *ſupra* dictum eſt. Prætereà, & ſecundò non eſt danda fides d. Hiſtoriæ, cùm non numeretur inter approbatas, de quibus *in cap Sancta Romana Eccleſia* 15.*diſtin.* Tertiò in dicta Hiſtoria ſolùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit diſcipulos: auctor verò dictæ Hiſtoriæ, ideò vocat Abbatem, quia noſtris temporibus eſt nomen frequentiſſimum, volens denotare illios ſuperioritatem, ad ſimilitudinem Abbatis, qood nomen idem denotat, quòd Magiſter, ſeu pater, vt latè poſt alios declarat Alciat. *in l.* 1. *in gloſſ.*1. *C.de in ius voc.* & eſt text. *in cap. fi. de Regul.* vbi Abbas vocatur pater.

133 Non obſtat etiam, quòd de ipſis Monachis fiat mentio in antiquiſſimis iuribus, vt *in cap. interdicimus*, 16.*q.*1. cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227.& *in can.de Monachis*,16.*q.*1.quod eſt Innoc.I. anno 411. & *in can.Monachos,ead.q* quod eſt Siricij, anno 390. & *in can.eos quoque diſtinct* 41. quod eſt Felicis, anno 268. & in Concilio Nicæno, de quo *in can.Subdiacono* 93. *diſt.* & *in can. qui verè*, & *in can placuit,il primo*,16.*q.*1. anno 341. & *in can. ſi quis Epiſcopus*,16.*q.*2.quod eſt Eutychi, anno 277. & *in can. Presbyteris*, 27.*diſtin.* quod eſt Calixti, anno 227. & in Concilio Calcedonen. de quo *in can. iuxtà* 16. *q.* 1.

Quoniam reſpondetur primò, non valere conſequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul.ergo non ſunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. d. probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus ſunt nominati, ſub nomine tamen Clericorum, cùm Clerici etiam appellentur, vt fuit *ſuprà* probatum. Tertiò dici poteſt, non fieri mentionem *ibi* de Monachis Benedictinis, cum quibus eſt controuerſia, cùm alij adſint Monachi, cum quibus iſti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134 Minus etiam facit, quòd S. Bernardus in ſermone, quem apulogeticum appellat, *in cap.de intemperantia veſtimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum io Eccleſia Dei extitiſſe.

Quoniam reſpondetur non intelligi debere reſpectu Clericalis, & Apoſtolicæ inſtitutionis, quæ fuit tempore & dignitate prima in Eccleſia, vt fuit *ſuprà* deductum; ſed reſpectu aliorum Ordinum poſteriùs inſtitutorum, qui ſucceſſerunt Ordini Monaſtico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus conſtat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Prætetea. dixit primum Ordinem, non reſpectu dignitatis; cùm Bernardus non eſſet ita claræ mentis, ſed reſpectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & deſpectæ conuerſationis, vt ex verbis eiuſdem alibi elicitur, dum inquit, *noſter Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & ſudor eſt.*

Sed poſito, quòd eſſet primus, non attenditur prioritas inſtitutionis, ſed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obſtat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipſis Apoſtolis, cùm illorum vitam ſectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum diſpenſationem Apoſtolis relinquerent, vt legitur apud Caſſian. *in lib.collationum col.*18. *cap.*15. & proptèrea dixit Nicolaus de Lyra *in Actibus Apoſt. cap.* 4 quòd omnis Religio largo modo poteſt dici habuiſſe exordium ab Apoſtolis, & *in cap.* 2. *inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium.*

135 Quoniam reſpondetur, quòd omnes Chriſtiani habuerunt initium ab Apoſtolis; ſed alia ratione Clerici, alia Monachi, ſiue merè laici, vt declarat Præpoſ. *in cap.*1.*diſtinct.*44.*col.*4.*verſ.ita euenit in Eccleſia.* Nam in primordio naſcentis Eccleſiæ qui de ſorte Domioi erant, & Deo militabant, omnia ſua bona vendebant, & pretium ad pedes Apoſtolorum ponebant, quod Chriſti fidelibus communicabatur, **136** & hi Clerici dicebantur, *cap.dilectiſſimis* 12.*q.*1. poſtea deficiente Fidei feruore, fuit facta diſtinctio bonorum; cùm ſinguli per ſe cœpiſſent retinere ſua, *cap. ſint manifeſta*, 12.*q.*1. **137** Et Chriſtianorum alij remanſerunt Clerici in communi viuentes, & Apoſtolorum vitam ſectantes; alij verò effecti fuerunt laici, qui ſeparatim habitabant, & ſinguli per ſe, & propria habebant, & Deo conuerſi dicebantur, *cap. duo ſunt genera Chriſtianorum* 12. *q.* 1. **138** & horum numero erant Monachi, qui in ſtatu laicali fuerunt vſque ad tempora Euſebij, Zozimi, & Siricij, & inde cœperunt clericali, vt fuit *ſuprà* dictum. Clerici verò ſemper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipſi Canonici continuatam originem traxerunt.

139 Hac igitur ratione dicitur Monaſticum Ordinem ab Apoſtolis originem habere, io quantùm ſcilicet, **140** repræſentat ſtatum illum laicalem: poſtquam verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apoſtolorum, id eſt Diſcipulorum ipſorum, vt dicit text. *in can. ex auctoritate* 16. *q.* 1. & ibi per gloſſ. & ſic impropriè, & figuratè, non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm ſint Clerici, dicuntur ſucceſſores Apoſtolorum, *can.illi* 12.*q.*1.

141 Ex quibus infertur, non obſtare, ſi diceretur Monachos imitari Apoſtolos, cùm profiteantur tria illa ſubſtantialia ſicut Apoſt. & Clerici, ſiue Canooici Regul. illorum ſucceſſores.

Quia reſpondetur, quòd identitas votorum non facit diuerſas Religiones eſſe vnam ſolùm, ſecundum doctrinam S.Thom. 2.2.*q.*188 *art* 1.vbi inquit, quòd tria eſſentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, ſicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obſeruandum autem vnum quodque eorum diuerſimodè aliquis ſe diſponere poteſt; puta ad votum continentiæ ſeruandum, poteſt aliquis ſe diſponere per loci ſolitudinem, per abſtinentiam, per mutuam ſocietatem, & per alia huiuſmodi; ſubdens: & ſecundùm hoc patet, quòd communitas eſſentialium votorum compatitur diuerſitatem Religionis, tum propter diuerſas diſpoſitiones, tum propter diuerſos fines, vt *ibidem* per eum.

Et ideò licèt S. Benedictus quantum ad tria vota obſeruauerit Regulam Apoſtolorum; ſua tamen erat valde diſſimilis, quantùm ad hoc, quòd diuerſimodè diſpoſuit ſuos profeſſores ad prædicta vota ſeruanda, per ſupradicta, ſcilicet quantum ad habitum,

tum, & Clericatum; & ita etiam diuersitates Religionum considerat Card. *in Clem.* 1. *q.* 12. *&* 13. *de elect.* licèt omnes possint dici habuisse vnum inuentorem, scilicet Deum, vt *ibi* per eum.

Nec quidquam etiam facit, si diceretur, quòd quemadmodum D. Augustinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Ecclesiæ, ita fecit S. Benedictus de Regula S. Basilij: cùm ipse Benedictus *in vlt.cap. sua Regula*, asserat, se Patris Basilij Regulam imitari; prout etiam attestatur Cardin. S. Sixti *in opere*, quod composuit *super Regula S. Benedicti*; & Ordo S. Basilij præponitur Ordini S. Augustini.

Quoniam respondetur, quòd Regula S. Augustini non solùm habuit ortum ab Apostolis, qui longè antè præcesserunt Benedictum, sed est illa eadem, & sic tam respectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda est etiam Regulæ Basilij.

Præterea non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, sed eorum tantùm, qui sunt sub Regula Benedicti, quam constat differre ab illa Basilij in habitu, ac viuendi modo, & Ecclesiæ, vti diuersas nominat, & profitentes Regulam Benedicti non recognoscunt alium in patrem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt *in can. sunt nonnulli* 16. *q.* 1.

142 Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori approbatione eorum Regulæ, quæ in huiusmodi prælationibus potissimum attendi solet, vt notat Gemin. *in cap. quorundam, §. volentes, num.* 6. *vers. nota ex ista*, gloss. & ibi Franc. *in* 4. *not. de elect. in* 6. Abb. *in cap. nimis, il* 2. *col.* 1. *in* 1. *not. de excess. Prælat.* & dicitur *in Clem.* 1. *de Relig. dom.* quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis consideratur primò; quia ante Concilium Lateranense, de quo *in cap. fin. de Relig. domib.* omnes Regulæ ipso iure erant approbatæ, vt notat gloss. *in cap. vnic. §. penult. vers. præcessit, eo in* 6. nam dum *in d. §.* dicitur, *cæterum Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Ordinis, quorum institutio d. Concilium Generale præcessit; in solito statu volumus permanere*, gloss. *ibi*, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præcesserunt d. Concilium, de quo *in d. cap. fin.* cùm futura respiciat, & probatur *in can. parcimoniam* 41. *distinct.* & ibi ad hoc notat; Geminian. *vers. not arg.* Turrectem. *vers. Congregationem*, Præpos. *num.* 3. *vers. not. arg. expressum*, vbi per illum text. not. quòd vniuersitates factæ in Ecclesia pro communi vtilitate, vel ad opus pium, vel pro subuentione pauperum, videntur approbatæ à iure; itaut alia approbatio specialis non sit necessaria, idem notat Gemin. *in can. si quis extra vers. si autem fieret* 30. *distinct.* gloss. 1. *in fin. can. si qui Clerici* 11. *q.* 1.

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia causa Religionis, non erant prohibita, *l.* 1. *§. sed Religionis, de colleg. illic.* & *ibi* notat gloss. *in vers. illicita*, Bart. *in l.* 3. *§ in summa, eo.* Castr. *cons.* 5. *in princ. vol.* 2. quæ ciuilis dispositio etiam si non reperiretur expressè à Iure Canonico approbata; prout ex supradictis contrarium constat; tamen, ex quo illi non expressè contradicebat, censebatur expressè approbari, iuxta communem opinio. Doct. *in cap.* 1. *de nou. oper. nun:*

145 Propterea dixit S. Thom. 4. *sent. dist* 39. *art.* 2. *q.* 3. *ad* 3. *argum.* quòd antequam essent Regulæ Religiosorum, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, sequitur Præpos. *in can.* 1. *distinct.* 44. *col.* 4. præter peruersam quarundam Monialium consuetudinem, quæ reprobatur *in can. perniciosam* 18. *q.* 2.

146 Regulá autem D. Augustini tanquam condita ante d. Concilium Lateranense, priusquam Regula D. Benedicti, censebitur etiam priùs approbata.

147 Ex quo infertur, & secundò, quòd, cùm D. Augustinus fuerit centum annis ante S. Benedictum, ex temporis antiquitate præsumitur titulos confirmationis, etiam ipsius Papæ, Dec. *cons.* 36. *col.* 1. *vers. non obst. si dicatur*, Mohed. *decis.* 52. & est communis opinio, vt per Balb. *de præscript.* 5. *part. princ. part.* 2. *quæst.* 4. *num.* 4. *vers. communis*, per text. *in l. hoc iure §. ductus aquæ. de aqu. plu. arc. cap. super quibusdam, §. præterea, de verbor. sign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per Mohed. *in d. decis.* 52.

148 Tertiò probatur; quia cùm Regula S. Augustini fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio censetur facta iuxta ordinem institutionis, vt notat Bart. *in l. si verò num.* 4. *vers. vlt. de mil. testam.* notat Doct. *in l.* 1. *C. de testament. tut.* sicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquisitione dominij, quòd præsumitur res tradita priori emptori, vt ipse alteri præferatur, vt dixit Bald. *in cap.* 1. *§. si facta col.* 2. *vers. nec vnum omitto, si de feud. fuerit controuers.* de quo latè per Iason. post alios *in l. quoties num.* 37. *vers. secundò quæro, C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apostolis, & sint de Clericis antiquis, statim fuerunt approbati quòd creati, iuxta *can. Dominus noster* 93. *distinction.*

149 Quintò: quia S. Augustinus fuit factus Episcopus ante dispositionem *d. cap fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipse approbasse suam Religionem cum consensu suorum Clericorum, cùm non reperiatur ante *d. cap. fin.* hoc prohibitum Episcopis, qui in sua Diœcesi omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata per Papam, Innoc. *in cap. dilectus in princ. vers. dispen. de tempor. Ordin.* Abb. *in cap. per tuas, il* 2. *n.* 6. *vers.* 1. *de simon.* Decan. *in cap. cum diligentia col.* 2. *vers. sed tamen indistinctè, de elect.* quòd facere non

150 potuit S. Benedictus, qui erat Monachus; præsertim cùm ipse Augustinus interfuerit Concilio Carthaginensi, *can. seculares in inscript.* 33. *quæst.* 2. quod fuit celebratum antequam S. Benedictus suam Regulam instituerit: adeò vt si aliqua approbatio fuisset necessaria, præsumi debet, quòd ipse fecerit illam approbari; cùm in maxima veneratione ipse, & alij Episcopi haberent Sedem Apostolicam, vt nihil ausus fuisset sine consensu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Ecclesia, circa princ. vers. iam nunc subiciendo* 15. *dist.* vbi Gelasius Papa, qui fuit ante S. Benedictum per multos annos, approbat opuscula B. Augustini Hipponensis Episcopi, inter quæ opuscula continetur etiam

151 Regula Canonicorum suorum: vt illam inter opuscula S. Augustini connumerat Vincentius *Historialis lib.* 18. *cap.* 54. *in fin.* prout etiam de illa sensisse ipsum Gelasium constat ex eo, quia ipse fuit filius Valerij Episcopi, *cap. Osius Papa*, *§. Gelasius dist.* 56. & Valerius dedit Ordines Augustino, vt fuit *suprà* dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus quæ non sunt contra Fidem, nec contra bonos mores, & de his, quæ non sunt legenda fidelibus. Quoniam respondetur approbationem esse indefinitam, & ideò omnia comprehendere, *l. si pluribus de leg.* 2. prout de omnibus intelligit Præpos. *in d. cap. Sancta Romana, num.* 2. *vers. nota, quod ne dum.*

152 Et nullum ex ipsius opusculis magis adducitur in auctoritatem in toto Decreto, quàm hoc con-

tinens Regulã Canonicorum, vt patet *in can. quamuis necessitas 86. distinct. in can. nolo cum duobus sequentib. can. 12. q. 1. cap. si quis irascitur 13. q. 2. cap. quicunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. dist. c. non vos 5. q. 5. cap. non solum 32. q. 1. can. perniciosam 18. q. 3. c. cùm causam*, vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. cap. fi.* vocat Regulam Augustini approbatam, & in pluribus aliis iuribus facilè constat. Ex quibus specialis huius Regulæ approbatio colligi potest.

Immo hæc Regula legitur singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monasteriis coram omnibus Religiosis, vt notissimum est.

Minùs etiam obstat, si diceretur, censeri factam approbationem Regulæ, tanquam boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam respondetur, approbationem esse factam ad finem, ad quem fuit instituta Regula, iuxta regulam, *l. diximus de excus. tut.*

Septimò probatur *in can. perniciosam 18. q. 2.* iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam *in can. perniciosam*, mandatur aboleri perniciosam, & detestabilem consuetudinem quarundam mulierum, quæ licèt non viuant secundùm Regulam B. Benedicti, neque Basilij, neque Augustini, desiderant sanctimoniales videri & hoc *can. fuit*, Innoc. II. *in d. verò cap. fin.* dicitur quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis assumat; & huius *cap. fuit* auctor Innoc. III. ergo necessario intelligi debet hoc *cap. fin.* etiam de Regula S. Augustini, Basilij, & Benedicti, secundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales *in d. can. perniciosam*, sed Regula S. Augustini fuit priùs instituta, quàm illa Benedicti, vt fuit *suprà* dictum.

Et si diceretur, in hoc *cap.* priùs poni Regulam S. Benedicti, quàm Augustini, respondetur *ibi*, non considerari ordinem: quia sequeretur, quòd Regula Basilij fuisset approbata post illam Benedicti, cùm postponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obstat prioritas Regulæ S. Benedicti, considerata ratione ordinis scripturæ, quæ attendi debet, *l. quoties, de vsufruct.* vbi not. Bald. *l. si seruus communis, §. pen. de stipul. seru.* Bald. *in l. qui duas, de excus. tut.* cum similibus. Nam quando fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt *in cap. licèt quibusdam, de Regular. cap. 2. cap. cùm illorum, cap. Canonica, de sent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honest. Cler. cap. 2. de suppl. negl. Prælat. Clem. ne in agro §. quia verò nonnulli, de stat. Monach.* & in pluribus aliis iuribus; & patet in ipsis rubricis, in quibus solet ordo potissimum attendi, iuxta not. per gloss. & Dec. *in rubrica, de eo, per quem fac. erit, & in l. 2. C. de confir. vtil.* cùm ex illis inferatur ad nigrum, gloss. Bald. & alij *in rubr. C. ne li 3. prouocat.* & probat Cardinal. *in Clem. 1. col. 7. de suppl. neglig. Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regulam Sancti Benedicti, & posteà illam Sancti Augustini.

153 Quoniam respondetur scripturæ ordinem tunc attendi, quando sumus in dubiis, non vbi constare potest aliunde de veritate prioritatis, vt concludit Bart. *in proœ. C. §. quibus, in fin. n. 19. vers. opponitur, & in l. 2. §. priùs num. 7. vers. circa tertium, de vulg. & pup.* & ibi latè per Ias. *num.* 28. prout hic de prioritate constat ex *suprà* adductis.

154 Præterea ordo non attenditur, quando sumus certi dispositionem non dare ordinem, vti post alios, quos adducit declarat Felin. *in cap. dilecta col.* 10. *num.* 21. *vers. quintò declara, de rescript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Mona-

155 chi; sicut etiam interdum præponuntur ipsi Canonici Regulares in pluribus iuribus, in quibus non constat de mente volentis dare ordinem, vt *in cap. vt clerici, de Regul. can. Saluator post med. 1. q. 3. can. nullus Monachus 2. q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de sent. excom. cap. de Regularibus, de simon. cap. auaritia in suprascriptione, de præben. cap. ex parte, de postul. cap. 1. de iur. cal.* & in aliis infinitis.

156 Et propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo sunt obseruata, non debet fieri fundamentum, Dec. *cons. 1. n. 12. col. 7. ver. secundò non obst.* Aym. *cons. 96. num. 5.* cum aliis per eos adductis.

157 Quando verò de mente disponentis constat, quòd vult dare ordinem, tunc ordo attenditur: & hoc casu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt *in can. vt lex continentia 27. q. 1.* vbi ex ordine enumerantur personæ Ecclesiasticæ, & primo loco collocantur ipsi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & postea Monachi, ac deinde Conuersi; & cùm primò nominat Episcopum, & alios, quos certum est præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuersos, quos etiam post omnes alios poni debere constat: sequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipsis Monachis, quòd in his etiam voluit seruare ordinem, cùm in præcedentibus, & sequentibus seruauerit, & sequentia declarent præcedentia, *l. si seruum plurium §. fin. de leg. 1.*

Idem etiam patet *in cap. vbicumque 13. q. 2.* Vbi in Concilio Tiburiensi fuit datus ordo, in quibus Ecclesiis quis sepeliri deberet: & primò ponitur Ecclesia Episcopalis, secundò Monasteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipsorum Monachorum: & illum text. not. ibi gloss. Archid. & Io. de Turrecrem. ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obseruauit Archiepiscop. Florent. *in 3. par. sum. tit. 16. cap. 1. col. 10. vers. notandum*; vbi magistraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apostolica approbatas, inquit, Quatuor sunt Regulæ ab Ecclesia approbatæ, sub quarum aliqua militant omnes Religiones Ecclesiæ Catholicæ: prima fuit Basilij; secunda Augustini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit Imol. *in Clem. 1. col. 1. num. 11. vers. pro euidentia, de elect.* Card. *in Clem. 1. n. 5. vers. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod sumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per suprascripta, contrarium dispositum, vt not. Gemin. *in cap. circa fin. num. 12. de iur. cal. in 6.* Decan. *in rubr. de præben. & dignit.* vltra quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit *suprà* dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciunt mentionem de Regula S. Benedicti, vt *in cap. super eo, de Regul.* quod est Alex. III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. suscepimus in inscriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxta 16. quæst. 1.* Alexand. II. *can. Gonsaldus 16. quæst. 2.* Alexand. II. *can. statutum 18. quæst. 1.* Concilij Altei, *can. sunt nonnulli 16. q. 1.* Bonifacij IV. posteriora verò faciunt mentionem de Regula S. Augustini, & eius Canonicis, vt *in cap. cùm causam, de elect.* quòd est Innoc. III. *cap. de Regularib. de Simon. Clem. 3. cap. plerique, de pact. cap. auaritia, de prab. &c. & in aliis, &c.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergo Monachi sunt priùs approbati: quia cùm possit esse, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto nòn contigit de illis aliqua quæstio; non necessariò facienda est hæc illatio, iuxta vulgatam Regulam *non probat hoc esse, l. non hoc, C. vnde legitimi*, cum similibus.

Secundò respondetur, quòd illa iura arguerent

potius

potiùs institutionem, quàm approbationem; quia obstante *d. cap. fin. de Relig. dom.* non inducitur confirmatio per simplicem nominationem *Clem. si Summus, de sentent. excom. cap. si aliquando eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluries dictum, Canonici veniunt sub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt *in can. quanquam 23. distin. can. quoniam 12. q. 1. can. obseruandum §. hoc autem 15. q. 2. can. in omnibus, de consecr. dist. 5.* cum aliis, quæ adduci possent.

159 Insuper non obstat, quòd Gemin. *in can. Episcopos col. 2. vers. ex quo sequitur 16. distin.* quem sequitur Felin. *in rubr. de maior. & obed col....* attestatur, Regulam S. Benedicti fuisse priùs approbatam.

Quia respondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. super eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui ante susceptum habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem statum secundùm Regulam B. Benedicti, & sic ex sola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatem approbationis illius Regulæ.

Sed si hoc verum esset, sequeretur, quòd Regula Basilij non esset priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo *in d. cap.* non fit mentio de Regula Basilij: quod absurdum est dicere.

Secundò respondetur, quòd si Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum text. sequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud *cap.* emanauit ab Alex. III. & non ante: sed Innoc. II. qui longè antè præcessit Alex. III. fuit auctor *can. perniciosam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Augustini, & Basilij approbatas, & sic ex illo *cap.* non potest argui prior approbatio.

Tertiò respondetur, quòd idem Alexand. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. *in cap. sanè eod.* quod est immediatè sequens post *cap. super eo*, dicitur approbasse etiam Regulam S. Augustini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monasterium Canonicorum Regularium, si absque petita licentia Prælati se transtulerit.

160 Quartò respondetur, quòd Alex. III. auctor, *d. cap. super eo*, ad exemplum Lucij II. & suorum prædecessorum, multa priuilegia concessit Ecclesiæ sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, in qua tunc residebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non posset eligi Presbyter Cardinalis, nisi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuisse ab eo approbatam Regulam Augustini, ex quo illam decorauit tam insigni priuilegio.

Quintò respondetur, quòd, vt fuit *superius* dictum, ex simplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Augustini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit *suprà* dictum.

Vltimò considerandum est, præsupposito quòd Regula S. Benedicti fuisset priùs approbata, tamen cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus instamipsis, sit dignior Ordine Monachorum per supradicta in primo fundamento; non habetur in consideratione prior approbatio, siue receptio, per text. *in cap. statuimus*, vbi Abb. *col. 2. vers. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & *ibi* Felin. & alij, Buttr. *de auctor. mag. Concil. n. 80.*

Quartò principaliter præferendi sunt Canonici Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis seu instituentis.

161 Nam Augustinus, qui Canonicos Regulares instituit, fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit text. *in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* sed solemnis Ecclesiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus post Apostolos, & sacros Euangelistas, præ cæteris Sanctis, ab Ecclesia præmunitus; vt dicitur *in cap. vnico, §. sic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur esse dignior, qui à digniore, & maiore est ordinatus, licet posteriùs receptus *cap per tuas*, & *ibi* Abb. *in 2. not.* Felin. *n. 2. de maior. & obed. & in rubr. eo n. 4. vers. miles*, Boër. *in d. tract. n 12. & 91.* Ideò ordinatus à Papa; licèt posterior, præfertur ordinato ab Episcopo, etiam anteriori, *cap qui sæpè, cap. hi qui, cap. si à Sede, de preben. n. 6.*

S. Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod nomen est sollicitudinis, non dignitatis, vt *infra* demonstrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa disciplina, seu ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, secundùm Philosophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis professionem pro fine, secundùm D. Thom. *2. 2. q. 184. art. 1. & quæst. 186. per totam*; tamen habet diuersos fines secundarios, secundùm quorum, vel exercitiorum diuersitatem, diuersæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem quæst. 188. versic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem D. Thom. *d quæst. 188 art. 6.* Archiepiscopus Floren. *in 3. p. sum. tit. 16. cap. 1. col. 5. vers. de præeminentia*; sicut actus tantò censetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt. in fin. de Regular. can. scripsimus 8. quæst. 1.* not. Doct. *in l. 1. sol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodest, præponi debet ei, quod quibusdam tantùm vtile est, *authen. res quæ C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt *ibidem* concludit S. Thom. *d. art. 6.* Archiep. Flor. *in d. tit. 16. cap. 4. vers. de transitu.*

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipsi non vacent studio, nec prædicationibus, nec ex sua origine possint ministrare sacramenta, *can. alia causa 16. quæst. 1.* & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autem, qui in Monasterio manent, non possunt ad clericatum assumi; nisi probatiores, & meliores *can. sic viue, can. legi 16. q. 1.* & debent viuere tristes, & solitarij, iuxta etymologiam eorum nominis, vt pleniùs fuit *suprà* demonstratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obseruant Regulam & tria substantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, sicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach. can. perniciosam, 18. q. 1.* Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm sint Clerici, qui debent dispensare, & ministrare sacramenta laicis, atque ideò possunt ipsi Canonici Regulares singuli per villas, & oppida, & quascunque Parochiales Ecclesias deputari, vt dicitur *in d. cap. quod Dei timorem*, & *ibi*, Abb. *col. 3. versic. secundo casu num. 7. & can. placuit, il secondo 19. quæst. 1.* Gemin. *in cap. 2. distinct. 58.* Rota *decis. 5. de iure patron. in Nou.*

168 Igitur vti digniores præferendi sunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior & stipendia meliora fecerunt anteire, iuxta *l. nemo C. de offic. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, prævalere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap. 1. de treug. & pace, l. re coniuncti de leg. 3. cum simil.*

Non obstat, si diceretur, Monachis non esse prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate 2. q. 5.* &

& etiam ministrare sacramenta, ex quo hodie possunt effici Clerici.

Quoniam respondetur, secundùm D. Thom. 2. 2. q. 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc possunt id facere, quando Ordinem habent; nam aliàs status Religionis non dat eis potestatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Ecclesiasticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipsi sint Clerici essentialiter, vt fuit *suprà* dictum, sequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ sunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iuxt. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quando Monachi possunt prædicare, id faciunt præter suam Regulã, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immò expresse prohibent eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm sit id concessum, *can. adiecimus*, 16. q. 1. nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu. Dec. post Innoc. *in cap. cùm in cunctis, col.* 3. *vers. Episcopus verò de elect.* not. Doct. *in Clem. ne in agro, de stat. Regul.* & dicit S. Thom. *ibidem circa fin.* quòd Monachi, & alij Religiosi non excluduntur, quin possint occupari circa talia, ex commissione tamen Prælatorum, *in q.* 188. *art.* 4. subdit, quòd sicut Religiones aliquæ instituuntur ad militandum, non quidem, vt militent, auctoritate propria, sed Principum, vel Ecclesiæ: ita etiam Religiones instituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, sed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ita subuenire Prælatis in tali ministerio est huiusmodi Religionis proprium; vt *ibi* latiùs per eum.

170 Non obstat etiam, si dicatur, vitam contemplatiuam esse præferendam, iuxta illud Euang. Lucæ *in cap.* 10. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea*, quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam respondetur, quòd licèt contemplatiua sit magis secura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit text. *in cap. nisi cùm pridem*, §. *ne putes de renun.* not. Abb. *in cap. licet quibusdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim sibi prodest, & Ecclesiæ, intelligitur vtroque pede calceatus, *can. olim iussu* 8. *quæst.* 1.

172 Præterea secundùm D. Thom. *d. q.* 188. *art.* 6. Opus vitæ actiuæ duplex est, vnum, quod totaliter consistit in occupatione exteriori, vt date eleemosynas, recipere hospites, & similia, & secundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò est opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt est docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua simplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obstat id, in quo Monachi magnum nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro suis Prælatis habent Priores; ipsi vero habent Abbates, vt asserunt dicere Innoc. *in c. cùm illorum, vers. Abbatis de sent. excom.* & ibi sequitur Io. And. *col.* 4. *vers. in gloss. multa*, Imol. *col.* 4. *vers. quæro.* Abbates verò dicũtur digniores Prioribus; quia sunt constituti in dignitate *c. vt Apostolicæ, de priuil. in* 6. Dec. *in c. decernimus col.* 2. *vers. secundò nota, de iud.* & est communis opinio, vt ibi per Rip. *n.* 30. Ideo quemadmodum Canonici Ecclesiæ Cathedralis propter Episcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis, gloss. *in cap.* 1. *vers. dignitatum, de preben. in* 6. præcedunt alios inferiores Ecclesiæ; ita quoque præcedere debent ipsi Monachi habentes Abbates pro suis Prælatis.

173 Quoniam respondetur primò, verùm non esse, quòd Prælati Monachorum sint Abbates, Canonicorum verò Regularium sint Priores, nec Innoc. *d. cap. cùm illorum*, id voluisse, Nam pro illius intelligentia præsupponendum est, quòd *d. cap. cùm illorum*, referens se ad dispositionem Alexandri III. de qua *in cap. Monachi suprà eo*, loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt *ibidem in* §. *qui si claustrales, vers. Abbates, & vers. Abbatem*, in quo *vers. Abbatem* gloss. videns text. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid si non habent Abbatem, sed Priorem, aut Prælatum alio nomine designatum; & respondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *d. cap. Monachi.*

Modò Innoc. *in d. cap. cùm illorum, vers. Abbatis*, quærens idem, quod gloss. respondet, inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. c. Monachi.* vbi loquitur de Regularibus, qui habẽt Priores, & non Abbates; quasi dicat, non est faciẽda differẽtia in nomine Prælati dũmodò sint Regulares; quia *cap. Monachi* considerat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *d. cap. Monachi*, quod loquitur de Regularibus tantùm.

Et hoc modo etiam intelligit Butr. *in d. cap. cùm illorum col.* 5. *vers. gloss. super verbo, Abbatem*, dum quærens, an dispositio *d. cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & respondet, quòd sic; quia text. loquitur de omnibus Regularibus, postea subdit dum gloss. *dicit Canonicos Regulares, intellige, qui non habent Abbatem, sed Priorem*, quasi dicat, etiam de his, quos contingere potest, non habere Abbatem, sed Priorem.

Hanc etiam declarationem sentit Abb. *in eod. cap. cùm illorum col.* 3 *n.* 13. *vers. in gloss. in ver. per Abbatem*, vbi inquit, *conclude, quòd si Prior est in Monast. loco Abbatis, vt quia Monasterium non habet Abbatem, sed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locum iste* text.

Et si Innoc. aliter intelligeretur, sequeretur, quòd vel ipse ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret text. *in cap. Monachi*, qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipse adducit; cùm expressè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem vel si absque ratione, vel lege hoc asseteret, non esset sibi credendum; cùm adsint multa iura, & hodie etiã multa Monasteria, de quibus mox dicetur, in quibus probantur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipsi Monachi non habent semper Abbates, sed interdum Priores, sicut ipsi Canonici Regulares, vt *in cap. in singulis, de statu Monach. in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium, & in cap. cùque in fin. eod.* ibi, *in Monasterijs, quæ non habent Abbates proprios, sed Priores, & in cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi, in quibusdam Prioratibus habitant solitarij, & in can. hoc tantùm* 18. *q.* 2. ibi, *Abbates, aliaque officia instituere*, & dicit Archid. *in vers. officia*, hoc ideò esse, quia in quibusdam Monasterijs non sunt Abbates, sed loco Abbatum sunt Priores, Abb. *in d. cap. cùm illorum, n.* 13. *vers. in gloss. in vers. Abbatem, & in cap. fi. de Regular.* ex quibus infertur, non esse proprium Monachorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, sed ex accidenti, & secundùm quod habent Ecclesias Abbatiales.

175

176 Canonici etiam Regulares habent suos Abbates, vt *in cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis transiuit ad Monachos, posteà ad cor reuersus: redijt ad suos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & *in cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accusauerunt suum Abbatem, & not. *ibi* Abb. *in* 2. *not.* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quan

quandoque gubernantur Prioris regimine, & *in cap. Monachi, de sent. excom.* ibi, *si contingat Monachos, vel Canonicos Regulares sese inuicem in claustro percutere, secundum prouidentiam sui Abbatis esse absoluendos*, & *in cap. significasti, il secundo*, iunct. inscriptione *de homicidijs*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiusdem Abbatis, & *in cap. 2. & in cap. cum illorum, de senten. excom.* de quibus suprà dictum est, & tradit Abb. *in d. c. 2. in fig. casus. & in summario*, & ibi per Butr. & *in cap. Canonica eo.* ibi, *etiam per Abbates. & in can. cùm Ecclesijs*, cum inscriptione § *de maioritate, & obed.* vbi *d. cap.* dirigitur Abbati S. Victoris, qui adhuc hodie est Canonicorum Regular. & *in can. statuimus, 19. q. 3.* vbi Vrbanus scribit ad Abbatem S. Ruffini, qui est Canonicorum Regular. & probatur etiam in Concilio Turonem I. *in cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit instituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monasteria Canonicorum Regularium, quæ habent Abbates, vt Parisijs est Abbatia S. Victoris, Neapuli S. Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli S. Andreæ, & S. Marci: in Castellia est Abbas, qui suis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ S. Mauririj.

178 Immò non solùm habent Canonici Regulares Abbatias, sed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias tanquam veri Clerici, licet 179 nonnullæ earum hodie frigescente charitatis feruore in Collegiatas seculares sint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranensis Ecclesia Papalis, Alexandrina, Hierosolymitana, quæ sunt Patriarchales, in Aragonia, Cæsaraugustana, & Terraconen. in Gallia Arelaten. & Auinionen. in Germania Zanzaronen. & Salsaburgen. Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vasconia Tolosana, in Burgudia Tartantasien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes sunt Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen. in Gallia Gratianopolitanensis in Delphinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanensi, Perusin. in Tuscia, Gerundensis in Cathalonia, Ciuitatis Castelli in Tuscia. Dignen. in Prouincia Prouinciæ Senetenensis, in eadem, Tarmensis in Vascunia, Dertuensis in Cathalonia, Vraniensis in Comitatu Venusino, Siracosanen. Cefalunensis in Sicilia, Oxomensis in Regno Castellæ, Hipponensis, Batinensis, Sebastianensis, Tagastensis, Adrumeumensis in Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltra Abbates etiam habere Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in aliquibus Monasterijs loco Abbatum ipsi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpositos, tamen vtrique dicuntur constituti in dignitate, sicut ipsi Abbates, vt de Prioribus tradunt Doctor. *in cap. nullus num. 6. vers. in fin.* gloss. *de elect. in 6.* Felin. *in cap. insuper, n. 2. vers. & pondera, de testib.* Abb. *in cap. cùm illorum, col. 3. num. 13. vers. in gloss. in verb. Abbatem de sentent. excom. & in cap. cùm in Eccles. in 2. not. de maior. & obed.* Rip. *in cap. 5. num. 30. de subdit.* Sylu. *de beneficiis p. 1. q. 2. n. 39.* Cassan. *de glor. mund. p. 4. consider. 36.* & de Priore S. Ioannis in monte, & S. Michaelis in Bosco, not. Archid. *in cap. 2. col. 2. in princ. verb. scias, de præbend. in 6.* & ibi Ioann. Andr. *col. 2. vers. & secundum hoc*, Gemin. *col. 2. n. 10. vers. super secundo*, Card. *in Clement. 1. quæst. 7. de rescript.*

De præpositis etiam, quòd eamdem habeant dignitatem, quando alius non est superior in Monasterio sicut Abbates not. Abb. *in d. cap. cùm illorum*, Sylu. *in eod. tract. de benefic. q. 2. num. 38.* Dec. *cons. 161. col. 1. vers. quarto facit. & in c. decernimus. col. 3. vers. & quod dictum est, de Iudic.* Cassan. *d. consid. 36.*

181 Secundò respondetur, quòd licèt Abbates, Priores, & Præpositi dicantur habere dignitatem; tamen talis dignitas magis competit Abbatibus, ac Prioribus, seu Præpositis Canonic. Regularium, quàm Monacho-182 rum; quoniam nomen Abbatis primæua eius origine inspecta, est potiùs solicitudinis, quam Ordinis, vel honoris, vt dicit gloss. *in cap. suam vers. non ascendat*, & ibi per Abbatem *num. 3 vers. in eo, de ætat. & qualit.* gloss. *in can. ascendens, verbo Abbatem 50. dist.*

183 & competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium, & virorum artium, vt declarat Alciat. *in l. collegas, de verb. sig.*

184 Et antiquitùs Abbas præstabat obedientiam Ostiario, & alijs in minoribus Sacris Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono 93. distin.* quia vt dicit *ibi* gloss. *in*

185 *verb. Abbas*, tunc erant laici, & vocabantur Monachi. *cap. cùm ad nostram, cap. cum causam, cap. cùm in magistrum, cap. officij de elect. cap. nullus eo in 6.* & venit

186 appellatione Monachi *cap. fin. de Simoniacis*; & illi-

187 teratus poterat esse Abbas, sicut Monachus. Dec. *in cap. cùm in cunctis col. 3. vers. Episcopus verò, de elect.* licèt hodie propter Clericatum eis concessum, sit secùs, vt *ibidem* per eum.

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent; id est eis concessum ratione Clericalis Ordinis, quo renentur hodie insigniri, *cap. 1. de ætat. & qualit. in 6.* not. gloss. *in d. cap. à Subdiacono, verb. Abbas, & in d. cap.*

189 *suam vers. non ascendat, in fin.* qui Ordo Clericalis cùm magis, & antiquiùs competat Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit *suprà* dictum, dicitur etiam ipsa Abbatia, siue Prioratus magis ipsis congruere; nam in quantum quis est Canonicus Re-

190 gularis, potest esse Abbas; quia Canonico non repugnat aliqua dignitas per se, cùm sit Clericus, qui est

191 capax cuiuscunque dignitatis Ecclesiæ; quod non contingit in Monacho, qui nisi efficiatur Clericus per accidens, non est capax Abbatiæ, nec alicuius dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Canonicorum Regularium, tanquam Priores in adipiscenda dignitate Boët. *de auct. mag. Consil. n. 6. & 11. circ. fin.*

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Barulum, ac huiusmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de iure communi, nisi ex priuilegio Abbati concedantur, *cap. Apostolica, de priuilegiis in 6.* & *ibi* notat

193 Geminianus, & Franciscus *num. 1.* quod priuilegium potest competere etiam Prioribus, & Præpositis, in quibus est eadem ratio, vt dicit gloss. r. *in cap. Abbates de priuileg. in 6.*

194 Adeò quòd si Priores, & Abbates Canonicorum Regularium illud habeant, & in eodem loco reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem priuilegio suffulti; certum est præferri debere Abbatibus Monachorum; tum quia par in parem non habet imperium; *l. illi à quo §. tempestiuum, ad Trebell.* tum etiam Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit *suprà* deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum Regularium sine priuilegio, & esset in loco, in quo mittatus maneret; quia aliàs nemo potest allegare ius præcedendi, nisi sit ornatus indumentis gradui suo conuenientibus, vt not. Præpos. *in can. Episcopos col. 1. num. 3. vers. gloss. tract. dist. u. 17.* adhuc dici posset ipsum non esse preferendum Priori Canonicorum sine

Ecclesiæ, nec sint illi essentialiter; sed quòd eorum loco sint deputati Clerici seculares, qui differunt ab ipsis Canonicis Regularibus; quia illi possunt condere testamentum de bonis paternis, *cap. Rainutius, cap. Rainaldus, de testam.* quod est interdictum Canonicis; non viuunt in communi, nulli præstant obedientiam, nisi Episcopo in quibusdam: & si Canonici Regulares inoicem se percusserint, pro absolutione non tenentur mittere ad Sedem Apostolicam, prout tenentur facere, quando percutiunt Clericum secularem, *cap. cùm illorum, de sent. excom.* Item Clericus secularis infirmus, & mortis conscius petit habitum Canonicorum Regularium, vt in *cap. sicut nobis, de Regular.* & Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, *d. can. sicut nobis, cap. non dicatis, 12. quæst. 1.* sicut contrà Monachus transiens ad Ecclesiam secularem non tractatur vt persona prioris collegij Monastici, *cap. ne pro cuiuslibet, 16. quæst. 1.* gloss. *in Clem. ne in agro, §. ad hæc, ver. ad claustrum, de stat. Monach.* & quia ipsi Clerici seculares præferuntur omnibus Regularibus, & ipsis etiam Canonicis S. Augustini. Ideò ponuntur diuersi tractatus, vt *in rub. de vit. & honest. Cler. & in rub. de stat. Monach. & Canon. Regular.*

Quoniam pro responsione considerandum est, quòd in tempore Apostolorum vnica tantùm esset Religio, scilicet Clericalis fraternitatis, nec nomina Clericorum secularium, siue Religiosorum, aut Canonicorum Regularium, vel Religiosorum in vsu essent, inceperunt illi Clerici, qui in communi vita remanserunt, & à laicis distincti fuerunt, (vt fuit suprà dictum) à primo feruore charitatis, & deuotionis etiam ipsi refrigescere: ac nonnulli ex his propria

103 possidere, quos videns D. Augustinus à propria perfectione deficere, post susceptos Ordines Sacerdotales à S. Valerio Hipponensi Episcopo, statim Monasterium Clericorum instituit, ac viuere cœpit secundum Regulam Apostolorum, vt ipse testatur *lib. 9. confess. & in sermone*, qui incipit. *Charitati vestræ*, vbi alloquens ad Iannarium, qui simulabat viuere velle cum ipso, & ei describens vitam Apostolorum, inquit; *quomodo viuere velimus, quomodo Deo propitio viuamus, ipsa de actuum Apostolorum vobis lectio recitatur, vt videatis vbi sit descripta forma, quam desideramus implere, & in 2. sermone*, qui incipit. *Propter quod volui*, inquit, *qui societatem communis vitæ iam susceptam, quæ laudatur in Actibus Apostolorum deserit, à professione sua cadit.*

104 Atque inde facta fuit distinctio Clericorum secularium ab ipsis Clericis Regularibus, vt qui desciuissent à norma & Regula Apostolorum, quam Augustinus quotidie docebat suos Clericos, mutato nomine Regularium, quod professi erant, vocarentur seculares, vt dicit gloss. *in cap. licèt in corrigendis, in*

105 *vers. secularis, de offic. Ordin.* Ita vt dum vocantur Clerici participent cum Religiosis, vsurpato nomine vt dicit Specol. *de rationali diuinorum, cap. 89. num. 6.* dum verò vocantur seculares, participent cum laicis, vt declarat Abb. *in d. cap. licèt, col fin. num. 5. vers. in gloss. 2.* & per Ostiens. *in Sum. de vit. & honest. Cleric. §. & quibus in princ.* qui verò Apostolorum Regulam retinuissent, & sub illa sanctissimè viuere perseuerassent, vt Canonici S. Augustini digniori nomine, Regulares nuncuparentur, vt declarat Præpos. Alexand. *in d. can. 1. col. 4. vers. tertium tempus, distinct. 44.* vbi omnia tempora distinguit.

Ex quibus infertur, non solùm Canonicos Regulares non differre ab antiquis Clericis, sed etiam magis commendandos propter obseruantiam, & perseuerantiam in eorum Regula, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, *can. si ex bono, de pœnten. dist. 4 cap. cum qui, de preben. in 6.* cum

106 aliis, de quibus latè per Roman. *in l. si verò, § de viro, fol. 34. solut. matr.* & magis laudantur obedientes, quàm

107 contumaces, *cap. contingit, de dol. & contumac.* & præmium non damnum consequi debent, *cap. 1. vers. nos igitur, de postul. Prælat. cap peruenit, de fideius.*

108 Clerici verò seculares, cùm liberius viuant, & vti laici, ex tolerantia Sedis Apostolicæ permittuntur in laxiori vita, vt per gloss. *in cap. quoniam, in vers. in vna domo*, & ibi per Butr. *col. fin. vers. oppono cum gloss.* Abb. *in d. cap. Deus qui, col. fin. vers. item dic. de aliis*; &

109 ideò S. Augustinus *in can. certè 12. q. 1.* vocat Clericos seculares claudos, qui cùm non profiteantur more illorum antiquorum, stant in statu imperfecto ad perfectum, in quo erant instituti ab Apostolis. Quare cùm Canonici Regulares in vita, & institutione conueniant cum Clericis primitiuæ Ecclesiæ, non curandum est de accidentali differentia Clericorum secularium, cum quibus nulla est, hodie controuersia cum Canonicis Regularibus.

110 Et licèt hodie ipsi Clerici seculares præcedant, id est ex eo, quia pro eorum superiori habent Episcopum, qui præfertur omnibus Monachis, & Religiosis, cùm Ecclesia Cathedralis sit præ cæteris honoranda, *cap. quamuis il 1. §. quamquam, de praben. in 6.* per quem text. concludit ibi, Gemin. *in princ. num. 3.*

111 quod Canonici seculares Cathedralis Ecclesiæ debent præferri etiam Abbatibus, quando processionaliter incedunt, vt etiam per Felin. & Bart. *in cap. Pastoralis, col. fin. de offic. deleg.* oam membra sequuntur suum caput, *cap. non liceat, in princ. de præscript.* vt etiam inferiùs dicetur.

Et ex his tollitur si diceretur, Clericos, quos dicimus repræsentari à Canonicis, Regularibus, non fuisse vocatos Canonicos, sed Clericos simpliciter, quia respondetur, quòd facta prædicta distinctione

112 secularium, & Regularium, qui seruarunt Regulam Apostolorum, quæ est illa eadem tradita ab Augustino, dicti fuerunt Regulares, tum ratione secularium tum respectu nouarum Confraternitatum, quæ successiuis temporibus insurrexerunt, vt fuerunt ipsi

113 Monachi, post quorum Ordinationem nomen Canonicorum fuit repertum; nam in Decreto vix reperitur nomen Canonicorum, nisi post institutionem Monachorum in Ciuitatibus congregatorum; cùm tunc antea ipsi Monachi vti locustæ in solitudinibus errarent, atque inde nomen Canonicorum fuit in vsu, quod significat Clericum collegiatum, vt fuit suprà latè dictum.

Non obstantibus etiam, quòd licèt Canonici Regulares fuerint instituti ad instar Clericorum antiquorum; tamen propter nouas qualitates illis iniunctas ab Augustino in sua Regula, in qua mandauit specificè emitti debere tria vota, quorum aliqua non erant prohibita illis Clericis, videtur inducta mutatio illorum status, iuxt. not. *in l. ius ciuile, de iust. & iur.*

114 Quoniam respondetur primò, antiquos Clericos professos fuisse tria vota, vt fuit suprà probatum.

Secundò, etiamsi expressè non fuissent professi, negari non potest, quin saltem tacitè illa obseruauerint, & expressæ, & tacitæ professionis eadem est vis, *cap. 1. cap. non solum, cap. constitutionum, vers. aliis, de Regul. in 6. c. vnic. de voto eo. Clem. si de Regul. S. Thomas 4. sent. distin. 38. quæst. 3. in respon. ad 3. argument.*

115 Tertiò respondetur, quòd S. Augustinus in speculo suo non præcepit suis Clericis, vt expressè, & specificè profiterentur; sed inquit, quòd debeant viuere in communi, præstare obedientiam suis maioribos,

bus, & viuere in caſtitate, quæ omnia ſeruabaot etiam illi antiqui Clerici, vt fuit *ſuprà* dictum.

Quartò, etiā ſi antiqui Clerici, nec tacitè, nec expreſsè fuiſſent profeſſi; cùm tamē hæc noua profeſſio non poſſit dici fuiſſe inuenta ab Auguſtino ad alium effectum, quàm ad augendam ſuorum Clericorum perfectionem, non debent inducta ad augmentum operari diminutionem, *l. mancipia, de feud. iaſtract. l. ſi quis leganerit, de aur. & argent. leg.* ſicut inducta ad fauorem, non debent retorqueri in odium, *l. quod fauore, C. de legib.*

Prout etiam idem videmus in ipſis Clericis ſecularibus, qui cùm nec tacitè, nec expreſsè, profiteantur, nec etiam quid minimum Regulæ antiquorum Clericorum obſeruent, cùm ab illis in ſubſtantialibus, in viuendi modo, & in ipſo etiam nomine declinauerint, retinent eorum prærogatiuam Clericatus, licèt ex tolerantia Pontificum; quantò magis ipſi Clerici Regulares eorum prærogatiuam perdere non debent, qui non ſolùm ab illorum inſtitutis in nihilo deuiarunt; ſed potiùs perfectionem auxerunt, arg. 116 *cap. recoleates, de ſtat. Monach.* & honor auctus non mutat qualitatem perſonæ, vt de Monacho facto Epiſcopo, & de Tabellione facto Doctore, tradit Bal. *in l. falſa demonſtratio, §. 1. col. 1. de cond. & demon.*

Sicut etiam hoc idem patet in Monachis, qui eorum antiquitatem quærunt deducere ab Antonio, Hilarione, & aliis, qui cùm fuerint Eremitæ non profitebantur, nec tacitè, nec expreſsè, vt fuit *ſuprà* dictum; & tamen ipſi expreſsè profitentur.

117 Quintò reſpondetur, etiam quòd ab Auguſtino eſſet aliquid additum de nouo: cùm tamen ſubſtantia Clericatus, quæ erat in illis Clericis, non ſit variata, non dicitur noua Religio inducta ab eo, vt not. Bald. *in d. l. ius ciuile, in princ.* quem ita declarat Abb. *in cap. 2. col. 3. num. 11. verſ. nota, quòd illud, de tranſl. Epiſ.* Rip. *in l. edita, num. 36. verſ. quartò non videtur,* 118 *C. de edend.* præſertim quando id, quod additur, non prouenit ex noua cauſa, non incluſa, nec in genere, nec in ſpecie in 1. Abb. *in cap. 2. col. 9. verſ. pone, de libell. oblat. Caſtren. in l. ſcire debemus num. 5. verſ. vltimò quæro, de verb. oblig.*

119 Et ideò dici ſolet, quòd Ordo reformatus dicitur idem, & non diuerſus, *cap. relatam*, ibi, *in ſuo Ordine, ne Cler. vel Mon.* & per Abb. *in cap. inter quatuor, de Relig. dom.* Felin. *in cap. ad noſtram, de appell.*

Et patet in Fratribus S. Franciſci, qui non poſſunt ex ſubſtantiali ſua profeſſione, poſſidere proprium in communi, vel in priuato, *Clem. exiat. de verb. ſig.* & tamen hi, qui ſunt non obſeruantes, poſſunt ex permiſſione Apoſtolica, & tamen ſunt, ac dicuntur de eod. Ordine; quod etiam licet intueri in Regula SS. Dominici, Benedicti, & Auguſtini.

Secundò principaliter probatur, RR. Dominos Canonicos Regulares præferri debere Monachis S. Benedicti ratione antiquioris inſtitutionis vtriuſque 120 Regulæ, ſcilicet ipſius Auguſtini, & Benedicti. Cùm qui prior eſt tempore, debeat eſſe, non ſolùm prior in iure, iuxta Regulam, *qui prior in 6. cap. antiqua, de priuil. cap. renouantes 22. diſt.* ſed etiam in honoribus, & ſeſſionibus, *l. honores, de decur l. fi. & ibi* not. Bart. *C. de tiron. lib. 12. §. Ordinationem, auth. de Monach.* Abb. & cæteri *in cap. 1. de maior. & obed.* cum aliis de qui-121 bus per Dec. *conſ. 61. col. 1. verſ. ſecundò Dominus*, & priùs inſtitutus præcedere debet ſecundo loco inſtitutum, *cap. Epiſcopos diſt. 17.* & ibi poſt gloſſ. *not. Præpoſ. n. 2. verſ nota quòd qui prior,* & *in cap. Epiſcoporum diſt. 93.* gloſſ. *in cap. quorumdam, verſ. Prædicatorum, de elect. in 6.* vbi inquit, ideò in illo text. præmitti Prædicatores, quia antiquior fuit ipſorum inſtitutio, vt in *cap. fin. ver. Prædicatores, de pact. in 6.* Ioann. Andr. *in cap. nimis, il 2. in princ. de exceſſ. Prælat.* & *ibi*, Oſtien. *in princ.* Petrus de Mont. *in Monarch. q 4. n. 2.*

122 Et nulli dubium eſt Regulam Canonicorum Regularium fuiſſe inſtitutam ab Auguſtino anno Domini 365. vt ipſe atteſtatur *in lib. de Ciuit. Dei lib. 18. cap. vlt.* qui poſtea deceſſit anno Domini 434 & habetur in Chronicis Euſebij in ea parte, quam Proſper adiunxit, & in Chronica Martiniana *in Imperio Theodoſij iunioris,* & per Platinam *in vita Cæleſtini.* S. Benedictus verò floruit anno Domini 534. ſub Bonifacio II. vt atteſtatur idem Euſebius *in poſtrema parte Chronica*, quam addidit Matthæus Palmerius, & in dicta Chronica Martiniana *in Imperio Iuſtiniani*, & Platina *in vita Bonifacij II.* Et Chronicis, & Hiſto-123 riographis, in factis antiquis ſtandum eſt, vt per gloſſ. *in cap. Venerabilem, verſ. tranſtulit, de elect. & in cap. cauſam, de probat.* Bart. *in l. 1. ſi cert. pet.* vbi per Rip. *num. 72.*

Ex quo patet, S. Benedictum fuiſſe per annos 100, circiter poſt S. Auguſtinum; & de hoc nulla eſt dubitatio; itaque præcedere debent Canonici Regulares, tanquam priores inſtitutione.

Nec prædictis etiam obſtat, ſi Monachorum antiquitas deduceretur ab Helia, & Heliſæo, tempore Veteris Teſtamenti, qui primò elegerunt vitam ſolitariam cum filiis Prophetarum, & à Ioan. Baptiſta, Paulo Eremita, Antonio, Hilarione, Machario, & aliis multis Teſtamenti Noui, qui ſeruarunt vitam Monaſticam, ſeminatam, vt aiunt, à Prophetis Helia, & Heliſæo, vt habetur per Iſid. *lib. 2. cap. 15.* & *in Hiſtoria tripartita lib. 2. cap. 11.*

124 Quoniam reſpondetur primò, quòd ſi volumus deducere antiquitatem à cauſa remotiſſima, cum Sacerdotium in lege veteri fuerit figuratum in Melchiſedech iuxta illud, *tu es Sacerdos ſecundum Ordinem Melchiſedech*; poſtea in Aaron, ac deinde in Leuitas, ac tandem per legem nouam tranſlatum in Chriſtum, & eius Apoſtolos; & ab Apoſtolis in Clericos, quos repræſentant ipſi Canonici Regulares, vt fuit ſuprà deductum; dubium non eſt, quin antiquiores ſint Canonici, quàm prædicti Helias, & Heliſæus, &c. & alij.

125 Secundò reſpondetur, quòd cùm Canonici, ſint antiquiores Clerici, quàm Monachi, non attenditur antiquitas temporis, ſed Ordinationis, vt not. Abb. per illum text. *in cap. ſtatuimus col. 1. verſ. nota ex prædictis, de maior. & obed.* Præpoſ. *in c. Epiſcopus col. 1. diſt. 17.*

126 Tertiò reſpondetur, quòd illi non fuerunt Monachi, ſed Eremitæ, vt de S. Ioan. Baptiſta eſt text. *in can. fin. §. item Ioan. Baptiſta 2 q. 7. & cap. cùm Ioannes, de fid. inſtrum.* de Paulo habetur *in can. perlatam, §. contrà 19. q. 3.* de Machario *in can. ſcripſit 27. q. 2.* de omnibus prædictis tradit Boëtius *in tract. de ſtat. Eremit.*

127 Et inter Eremitas, & Monachos eſt non modica differentia; tum quia illi non viuebant in communi prout Monachi: nam poterant teſtari, vt *in d. cap.* 128 *perlatum*, & ibi not. gloſſ. *verſ. Eremita*, & *in cap. quia verè, in verſ. vero, circà fin. 16. q. 1.* Boët. *in d. tract. num. 6.* quod non eſt permiſſum Monachis, qui ſe, & ſua dedicant Deo *cap. cùm ad Monaſterium de ſtat.* 129 *Regul. authen. ingreſſi C. de Sacroſanct. Eccl.* tum etiam, quia illi poterant ducere vxores gloſſ. *in cap. ex parte il ſecundo, in verſ. conſtitutus de conuerſ. coniug.* gloſſ. *in cap. ſcript. 27. q. 1.* quod prohibitum eſt Monachis 130 *cap. 2. d. cap. ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* tum quia illi nulli præſtabant obedientiam; & ideò vocabantur acephali, id eſt, ſine capite, *cap. nulla 93. diſt.* & 131 dicit gloſſ. *in d. cap. qui viuere*, quòd ſint ſicut locuſtæ, quæ non habent regem, & ibi notat Archidiac.

verſ.

verf.non habebat, Abb. *in cap nullus,col.3.num.10.verf. ex hoc infertur, de Iudic.* licèt subsint Episcopo, in cuius territorio reperiuntur, vt *ibidem*: & ideo ponuntur Eremitæ, tanquam separati à Monachis, & *in cap. super eodem de sent.excomm.* ibi, *Monachus, & Eremitus*; quæ copula ponitur inter diuersa, iuxta gloss. *in rubr. de iur. & fact. ignor.* cum similibus, & tradit Archidiac. *in d cap.qui verè*. Angel. *in l. post*, gloss.*ibid.de in ius voc.* immò dixit gloss. *in d.cap. qui verè*, se non reperisse in iure qualis debeat esse vita Eremitarum. Cùm igitur sint diuersi, non potest de his ad Monachos argui, *l. Papinianus, de minor. cum vulg.*

132

Et ex prædictis cessat etiam Monachorum antiquitas, deducta à Schariot (qui dicitur fuisse Abbas monasterij) cuius Monachi dicuntur, mortem Christi deplorasse, &c. vt legitur in lib.Scholasticæ historiæ, *in rubr.de signis in morte Domini.*

Quia respondetur primò; longè antiquiores esse Canonicos, vt *suprà* dictum est. Prætereà,& secundò non est danda fides d. Historiæ,cùm non numeretur inter approbatas, de quibus *in cap Sancta Romana Ecclesia 15.distin.* Tertiò in dicta Historia solùm dicitur, quòd Schariot erat pater, & habuit discipulos: auctor verò dictæ Historiæ, ideò vocat Abbatem, quia nostris temporibus est nomen frequentissimum, volens denotare illius superioritatem, ad similitudinem Abbatis, quod nomen idem denotat, quòd Magister, seu pater, vt latè post alios declarat Alciat. *in l. 1. in gloss.1. C.de in ius voc.* & est text. *in cap. fi. de Regul.* vbi Abbas vocatur patet.

133

Non obstat etiam, quòd de ipsis Monachis fiat mentio in antiquissimis iuribus, vt *in cap. interdicimus*, 16.*q.*1. cuius auctor fuit Calixtus, qui floruit anno Domini 227.& *in can.de Monachis*,16.*q.*1.quod est Innoc.I. anno 411. & *in can.Monachos,ead.q* quod est Siricij, anno 390. & *in can.eos quoque distinct.*41. quod est Felicis, anno 268. & in Concilio Nicæno, de quo *in can. Subdiacono 93. dist. & in can. qui verè, & in can placuit,il primo*,16.*q.*1. anno 341. & *in can. si quis Episcopus*,16.*q.*2.quod est Eutychi, anno 277. & *in can. Presbyteri*, 27.*distin.* quod est Calixti, anno 227. & in Concilio Calcedonen. de quo *in can. iuxtà* 16. *q.* 1.

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam; in dd. iuribus non fit mentio de Canonicis Regul.ergo non sunt antiquiores, per regulam *l. neque natales C. d. probat.* Secundò dicitur, quòd Canonici in longè antiquioribus iuribus sunt nominati, sub nomine tamen Clericorum, cùm Clerici etiam appellentur, vt fuit *suprà* probatum. Tertiò dici potest, non fieri mentionem *ibi* de Monachis Benedictinis, cum quibus est controuersia, cùm alij adsint Monachi, cum quibus isti non conueniunt, nec in auctore, nec viuendi modo.

134

Minus etiam facit, quòd S. Bernardus in sermone, quem apologeticum appellat, *in cap.de intemperantia vestimentorum*, dicit Monachalem Ordinem primum in Ecclesia Dei extitisse.

Quoniam respondetur non intelligi debere respectu Clericalis, & Apostolicæ institutionis, quæ fuit tempore & dignitate prima in Ecclesia, vt fuit *suprà* deductum; sed respectu aliorum Ordinum posteriùs institutorum, qui successerunt Ordini Monastico; alioquin contradiceret tot auctoritatibus, ex quibus constat contrarium, vt in primo fundamento pro parte Canonicorum Regularium.

Prætereà dixit primum Ordinem, non respectu dignitatis; cùm Bernardus non esset ita elatæ mentis, sed respectu humilitatis, ac pœnitentiæ, & despectæ conuersationis, vt ex verbis eiusdem alibi elicitur, dum inquit, *noster Ordo, humilitas, pœnitentia, labor, & sudor est.*

Sed posito, quòd esset primus, non attenditur prioritas institutionis, sed Ordinis Clericalis, vt fuit aliàs dictum.

Non obstat etiam, quòd Monachi habuerunt originem ab ipsis Apostolis, cùm illorum vitam sectantes, omnia bona ponerent in communi, & eorum dispensationem Apostolis relinquerent, vt legitur apud Cassian. *in lib.collationum col.*18. *cap* 15. & proptetea dixit Nicolaus de Lyra *in Actibus Apost. cap.* 4 quòd omnis Religio largo modo potest dici habuisse exordium ab Apostolis, & *in cap. 2. inquit, ex hoc cœtu omnis Religio habuit exordium, in qua non licet habere proprium.*

135

Quoniam respondetur, quòd omnes Christiani habuerunt initium ab Apostolis; sed alia ratione Clerici, alia Monachi, siue merè laici, vt declarat Præpos. *in cap.1.distinct.44.col.4.verf.ita enemi in Ecclesia.* Nam in primordio nascentis Ecclesiæ qui de sorte Domini erant, & Deo militabant, omnia sua bona vendebant, & pretium ad pedes Apostolorum ponebant, quod Christi fidelibus communicabatur, & hi Clerici dicebantur, *cap.dilectissimis* 12.*q.*1. postea deficiente Fidei feruore, fuit facta distinctio bonorum; cùm singuli per se cœpissent retinere sua, *cap. sint manifesta*, 12.*q.*1. Et Christianorum alij remanserunt Clerici in communi viuentes, & Apostolorum vitam sectantes; alij verò effecti fuerunt laici, qui separatim habitabant, & singuli per se, & propria habebant, & Deo conuersi dicebantur, *cap. duo sunt genera Christianorum* 12. *q.* 1. & horum numero erant Monachi, qui in statu laicali fuerunt vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij, & inde cœperunt clericali, vt fuit *suprà* dictum. Clerici verò semper retinuerunt illam communem vitam, & qualitatem Clericalem, à quibus ipsi Canonici continuatam originem traxerunt.

136

137

138

Hac igitur ratione dicitur Monasticum Ordinem ab Apostolis originem habere, in quantùm scilicet, repræsentat statum illum laicalem: postquam verò effecti fuerunt Sacerdotes, dicuntur retinere figuram Apostolorum, id est Discipulorum ipsorum, vt dicit text. *in can. ex auctoritate* 16. *q.* 1. & ibi per gloss. & sic impropriè,& figuratè,non autem verè vt Canonici Regulares, qui cùm sint Clerici, dicuntur successores Apostolorum, *can.illi* 12.*q.*1.

139

140

Ex quibus infertur, non obstare, si diceretur Monachos imitari Apostolos, cùm profiteantur tria illa substantialia sicut Apost. & Clerici, siue Canonici Regul. illorum successores.

141

Quia respondetur, quòd identitas votorum non facit diuersas Religiones esse vnam solùm, secundum doctrinam S.Thom. 2.2.*q.*188.*art* 1.vbi inquit, quòd tria essentialia vota Religionis pertinent ad exercitium Religionis, sicut quædam principalia, ad quæ omnia alia reducuntur; ad obseruandum autem vnumquodque eorum diuersimodè aliquis se disponere potest; puta ad votum continentiæ seruandum, potest aliquis se disponere per loci solitudinem, per abstinentiam, per mutuam societatem, & per alia huiusmodi; subdens: & secundùm hoc patet, quòd communitas essentialium votorum compatitur diuersitatem Religionis, tum propter diuersas dispositiones, tum propter diuersos fines, vt *ibidem* per eum.

Et ideò licèt S. Benedictus quantum ad tria vota obseruauerit Regulam Apostolorum; sua tamen erat valde dissimilis, quantùm ad hoc, quòd diuersimodè disposuit suos professores ad prædicta vota seruanda, per supradicta, scilicet quantum ad habitum,

tum, & Clericatum; & ita etiam diuersitates Religionum considerat Card. *in Clem. 1. q. 12. & 13. de elect.* licèt omnes possint dici habuisse vnum inuentorem, scilicet Deum, vt *ibi* per eum.

Nec quidquam etiam facit, si diceretur, quòd quemadmodum D. Augustinus reformauit, ac decorauit Clericos primitiuæ Ecclesiæ, ita fecit S. Benedictus de Regula S. Basilij: cùm ipse Benedictus *in vlt. cap. suæ Regulæ*, asserat, se Patris Basilij Regulam imitari; prout etiam attestatur Cardin. S. Sixti *in opere*, quod composuit *super Regula S. Benedicti*, & Ordo S. Basilij præponitur Ordini S. Augustini.

Quoniam respondetur, quòd Regula S. Augustini non solùm habuit ortum ab Apostolis, qui longè antè præcesserunt Benedictum, sed est illa eadem, & sic tam respectu antiquitatis, quàm Clericatus præponenda est etiam Regulæ Basilij.

Præterea non agitur nunc de præcedentia in genere omnium Monachorum, sed eorum tantùm, qui sunt sub Regula Benedicti, quam constat differre ab illa Basilij in habitu, ac viuendi modo, & Ecclesiæ, vti diuersas nominat, & profitentes Regulam Benedicti non recognoscunt alium in paterem, quàm Benedictum, quem almificum appellant, vt *in can. sunt nonnulli 16. q. 1.*

Tertiò, principaliter deducitur præcedentia Canonicorum Regularium ex antiquiori approbatione

142 eorum Regulæ, quæ in huiusmodi prælationibus potissimum attendi solet, vt notat Gemin. *in cap. querundam, §. volentes, num 6. vers. nota ex ista*, gloss. & ibi Franc. *in 4. not. de elect. in 6.* Abb. *in cap. nimis, il 2. col. 1. in 1. not. de excess. Prælat.* & dicitur *in Clem. 1. de Relig. dom.* quòd profiteri debet aliquam Regulam approbatam.

143 Hæc autem prioritas approbationis consideratur primò; quia ante Concilium Lateranense, de quo *in cap. fin. de Relig. domib.* omnes Regulæ ipso iure erant approbatæ, vt notat gloss. *in cap. vnic. §. penult. vers. præcessit, eo in 6.* nam dum *in d. §.* dicitur, *cæterum Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum Ordinis, quorum institutio d. Concilium Generale præcessit; in solito statu volumus permanere*, gloss. *ibi*, inquit, nota, quòd Ordines non debent tangi, quia præcesserunt d. Concilium, de quo *in d. cap. fin.* cùm futura respiciat, & probatur *in can. parcimoniam 41. distinct.* & ibi ad hoc notat; Geminian. *vers. not. arg.* Turrectem. *vers. Congregationem*, Præpos. *num. 3. vers. not. arg. expressum*, vbi per illum text. not. quòd vniuersitates factæ in Ecclesia pro communi vtilitate, vel ad opus pium, vel pro subuentione pauperum, videntur approbatæ à iure; itant alia approbatio specialis non sit necessaria, idem notat Gemin. *in can. si quis extrà vers. si autem fieret 30. distinct.* gloss. 1. *in fin. can. si qui Clerici 11. q. 1.*

144 Prout etiam de iure ciuili, collegia causa Religionis, non erant prohibita, *l. 1. §. sed Religionis, de colleg. illic. & ibi* notat gloss. *in vers. illicita*, Bart. *in l. 3. §. in summa, eo.* Castr. *cons. 5. in princ. vol. 2.* quæ ciuilis dispositio etiam si non reperiretur expressè à Iure Canonico approbata, prout ex suprà dictis contrarium constat; tamen, ex quo illi non expressè contradicebat, censebatur expressè approbari, iuxta communem opinio. Doct. *in cap. 1. de nou. oper. nun.*

145 Propterea dixit S. Thom. *4. sent. dist. 39. art. 2. q. 3. ad 3. argum.* quòd antequam essent Regulæ Religiosorum, quæ modò sunt, erat aliquis modus viuendi approbatus, sequitur Præpos. *in can. 1. distinct. 44. col. 4.* præter permissam quorumdam Monialium consuetudinem, quæ reprobatur *in can. perniciosam 18. q. 2.*

Regula autem D. Augustini tanquam condita ante 146 d. Concilium Lateranense, priusquam Regula D. Benedicti, censebitur etiam priùs approbata.

Ex quo infertur, & secundò, quòd, cùm D. Augustinus fuerit centum annis ante S. Benedictum, ex 147 temporis antiquitate præsumitur titulus confirmationis, etiam ipsius Papæ, Dec. *cons. 36. col. 1. vers. non obst. si dicatur*; Mohed. *decis. 51.* & est communis opinio, vt per Balb. *de præscript. 5. part. princ. part. 2. quæst. 4. num. 4. vers. communis*, per text. *in l. hoc iure §. ductus aqua, de aqu. plu. arc. cap. super quibusdam, §. præterea, de verbor. sign.* & Doct. contrarium tenentes, loquuntur in decennio, vt per Mohed. *in d. decis. 51.*

Tertiò probatur; quia cùm Regula S. Augustini 148 fuerit priùs approbata; quia approbatio in dubio censetur facta iuxta ordinem institutionis, vt notat Bart. *in l. si verò num. 4. vers. vlt. de mil. testam.* notat Doct. *in l. 1. C. de testament. tut.* sicut dicitur de duobus emptoribus ad effectum prælationis in acquisitione dominij, quòd præsumitur res tradita priori emptori, vt ipse alteri præferatur, vt dixit Bald. *in cap. 1. §. si facta col. 2. vers. nec vnum omitto, si de feud. fuerit controuers.* de quo latè per Iason. *post alios in l. quoties num. 37. vers. secundò quæro, C. de rei vend.*

Quartò etiam probatur; quia cùm Canonici Regulares traxerint originem ab Apostolis, & sint de Clericis antiquis, statim fuerunt approbati quòd crearì, iuxta *can. Dominus noster 93. distinction.*

Quintò: quia S. Augustinus fuit factus Episcopus 149 ante dispositionem *d. cap fin. de Relig. dom.* Ideò dicitur ipse approbasse suam Religionem cum consensu suorum Clericorum, cùm non reperiatur ante *d. cap. fin.* hoc prohibitum Episcopis, qui in sua Diœcesi omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata 150 per Papam, Innoc. *in cap. dilectus in princ. vers. dispen. de tempor. Ordin.* Abb. *in cap. per tuas, il 2. n. 6. vers. 1. de simon.* Decan. *in cap. cum diligentia col. 2. vers. sed tamen indistinctè, de elect.* quòd facere non potuit S. Benedictus, qui erat Monachus; præsertim cùm ipse Augustinus interfuerit Concilio Carthaginensi, *can. seculares in inscript. 33. quæst. 2.* quod fuit celebratum antequam S. Benedictus suam Regulam instituerit: adeò vt si aliqua approbatio fuisset necessaria, præsumi debet, quòd ipse fecerit illam approbari; cùm in maxima venetatione ipse, & alij Episcopi haberent Sedem Apostolicam, vt nihil ausus fuisset sine consensu Papæ definire.

Sextò probatur per *can. Sancta Romana Ecclesia, circa princ. vers. tam nunc subiiciendo 15. dist.* vbi Gelasius Papa, qui fuit ante S. Benedictum per multos annos, approbat opuscula B. Augustini Hipponensis Episcopi, inter quæ opuscula continetur etiam Regula Canonicorum suorum: vt illam inter opus- 151 cula S. Augustini connumerat Vincentius *Historialis lib. 18. cap. 54. in fin.* prout etiam de illa sensisse ipsum Gelasium constat ex eo, quia ipse fuit filius Valerij Episcopi, *cap. Osius Papa, §. Gelasius dist. 56.* & Valerius dedit Ordines Augustino, vt fuit *suprà* dictum.

Nec dicatur, approbationem intelligi de operibus quæ non sunt contra Fidem, nec contra bonos mores, & de his, quæ non sunt legenda fidelibus. Quoniam respondetur approbationem esse indefinitam, & ideò omnia comprehendere, *l. si pluribus de leg. 2.* prout de omnibus intelligit Præpos. *in d. cap. Sancta Romana, num. 2. vers. nota, quod ne dum.*

Et nullum ex ipsius opusculis magis adducitur 152 in auctoritatem in toto Decreto, quam hoc con-

tioens Regulā Canonicorum, vt patet *in can. quamuis necessitas 86. distinct. in can. nolo cum duobus sequentib. can. 12. q. 1. cap. si quis irascitur 13. q. 2. cap. quicunque 16. q. 4. c. in oratorio 42. dist. c. non vos 5. q. 5. cap. non solum 32. q. 1. can. perniciosam 18. q. 3. c. cum causam*, vbi Innocentius III. qui fuit auctor *d. cap. fi.* vocat Regulam Augustini approbatam, & in pluribus aliis iuribus facile constat. Ex quibus specialis huius Regulæ approbatio colligi potest.

Immo hæc Regula legitur singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus, & Monasteriis eorum omnibus Religiosis, vt notissimum est.

Minùs etiam obstat, si diceretur, censeri factam approbationem Regulæ, tanquam boni modi viuendi, non autem vt per eum quis profiteretur. Quoniam respondetur, approbationem esse factam ad finem, ad quem fuit instituta Regula, iuxta regulam, *l. diximus de excus. tut.*

Septimò probatur *in can. perniciosam 18. q. 2.* iuncto *d. cap. fin. de Relig. dom.* Nam *in can. perniciosam*, mandatur aboleri perniciosam, & detestabilem consuetudinem quarundam mulierum, quæ licèt non viuant secundùm Regulam B. Benedicti, neque Basilij, neque Augustini, desiderant sanctimoniales videri & hoc *can. fuit*, Innoc. II. *in d. verò cap. fin.* dicitur quicunque voluerit ad Religionem conuerti, vnam de approbatis assumat; & huius *cap. fuit* auctor Innoc. III. ergo necessario intelligi debet hoc *cap. fin.* etiam de Regula S. Augustini, Basilij, & Benedicti, secundùm quas permittebatur viuere illas Sanctimoniales *in d. can. perniciosam*, sed Regula S. Augustini fuit priùs instituta, quam illa Benedicti, vt fuit *suprà* dictum.

Et si diceretur, in hoc *cap.* priùs poni Regulam S. Benedicti, quàm Augustini, respondetur *ibi*, non considerari ordinem: quia sequeretur, quòd Regula Basilij fuisset approbata post illam Benedicti, cùm postponatur illi: de quo tamen Ordine inferiùs dicetur.

Nec prædictis obstat prioritas Regulæ S. Benedicti, considerata ratione ordinis scripturæ, quæ attendi debet, *l. quoties, de vsufruct.* vbi not. Bald. *l. si seruus communis, §. pen. de stipul. seru.* Bald. *in l. qui duas, de excus. tut.* cum similibus. Nam quando fit mentio de Canonicis Regularibus, & de Monachis; priùs nominantur Monachi, quàm Canonici, vt *in cap. licèt quibusdam, de Regular. cap. 2. cap. cùm illorum, cap. Canonica, de sent. excom. cap. Deus qui, de vit. & honest. Cler. cap. 2. de suppl. negl. Prælat. Clem. ne in agro §. quia verò nonnulli, de stat. Monach.* & in pluribus aliis iuribus; & patet in ipsis rubricis, in quibus solet ordo potissimum attendi, iuxta not. per gloss. & Dec. *in rubrica, de eo, per quem fac. erit, & in l. 2. C. de confir. vtil.* cùm ex illis inferatur ad nigrum, gloss. Bald. & alij *in rubr. C. ne li 3. prouocat.* & probat Cardinal. *in Clem. 1. col. 7. de suppl. neglig. Prælat.* vbi faciens memoriam de Regulis approbatis; primò nominat Regulam Sancti Benedicti, & postea illam Sancti Augustini.

153 Quoniam respondetur scripturæ ordinem tunc attendi, quando sumus in dubiis, non vbi constare potest aliunde de veritate prioritatis, vt concludit Bart. *in proœ. C. §. quibus, in fin. n. 19. vers. opponitur, & in l. 2. §. prius num. 7. vers. circa tertium, de vulg. & pup.* & ibi late per Ias. *num. 28.* prout hic de prioritate constat ex *suprà* adductis.

154 Præterea ordo non attenditur, quando sumus certi dispositionem non dare ordinem, vti post alios, quos adducit declarat Felin. *in cap. dilecta col. 10. num. 21. vers. quintò declara, de rescript.* prout loquuntur iura ex contrario adducta, in quibus præponuntur Mona-

155 chi; sicut etiam interdum præponuntur ipsi Canonici Regulares in pluribus iuribus, in quibus non constat de mente volentis dare ordinem, vt *in cap. vt clerici, de Regul. can. Saluator post med. 1. q. 3. can. nullus Monachus 2. q. 7. can. dudum 18. q. 2. cap. non dubium, de sent. excom. cap. de Regularibus, de simon. cap. auaritia in suprascriptione, de preben. cap. ex parte, de postul. cap. 1. de iur. cal.* & in aliis infinitis.

156 Et propterea dicunt Doctores, quòd in his, quæ vario modo sunt obseruata, non debet fieri fundamentum, Dec. *cons. 11. n. 12. col. 7. ver. secundò non obst.* Aym. *cons. 96. num. 5.* cum aliis per eos adductis.

157 Quando verò de mente disponentis constat, quòd vult dare ordinem, tunc ordo attenditur: & hoc casu Canonici Regulares præponuntur Monachis, vt *in can. vt lex commenta 27. q. 1.* vbi ex ordine enumerantur personæ Ecclesiasticæ, & primo loco collocantur ipsi Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, & postea Monachi, ac deinde Conuersi; & cùm primò nominat Episcopum, & alios, quos certum est præcedere debere, & vltimo loco nominat Conuersos, quos etiam post omnes alios poni debere constat: sequitur, quòd dum præponit Canonicos Regulares ipsis Monachis, quòd in his etiam voluit seruare ordinem, cùm in præcedentibus, & sequentibus seruauerit, & sequentia declarent præcedentia, *l. si seruum plurium §. fin. de leg. 1.*

Idem etiam patet *in cap. vbicumque 13. q. 2.* Vbi in Concilio Tiburiensi fuit datus ordo, in quibus Ecclesiis quis sepeliri deberet: & primò ponitur Ecclesia Episcopalis, secundò Monasteria Canonicorum Regularium, vltimo loco ipsorum Monachorum: & illum text. not. ibi gloss. Archid. & Io. de Turrecrem. ad hoc, quòd ibi ponitur ordo.

Et hunc etiam ordinem obseruauit Archiepiscop. Florent. *in 3. par. sum. tit. 16. cap. 1. col. 10. vers. notandum*; vbi magistraliter per viam doctrinæ ponens Regulas à Sede Apostolica approbatas, inquit, Quatuor sunt Regulæ ab Ecclesia approbatæ, sub quarum aliqua militant omnes Religiones Ecclesiæ Catholicæ: prima fuit Basilij; secunda Augustini; tertia Benedicti, &c. Idem dixit Imol. *in Clem. 1. col. 1. num. 11. vers. pro euidentia, de elect.* Card. *in Clem. 1. n. 5. vers. quæro, in opin. de decim.*

Et argumentum, quod sumebatur ab ordine rubricarum quidquam non facit, ex quo apparet per suprascripta, contrarium dispositum, vt not. Gemin. *in cap. circa fin. num. 11. de iur. cal. in 6.* Decan. *in rubr. de preben. & dignit.* vltra quod Canonici Regulares veniunt appellatione Clericorum, vt fuit *suprà* dictum.

Minùs etiam facit, quòd antiquiora iura faciunt mentionem de Regula S. Benedicti, vt *in cap. super eo, de Regul.* quod est Alex. III. *cap. ne Dei, de Simon.* Honorij III. *cap. suscepimus in inscriptione de homic.* Alex. III. *can. iuxta 16. quæst. 1.* Alexand. II. *can. Gonsaldus 16. quæst. 2.* Alexand. II. *can statutum 18. quæst. 1.* Concilij Altel, *can. sunt nonnulli 16. q. 1.* Bonifacij IV. posteriora verò faciunt mentionem de Regula S. Augustini, & eius Canonicis, vt *in cap. cum causam, de elect.* quod est Innoc. III. *cap. de Regularib. de Simon. Clem. 3. cap. plerique, de pact. cap. auaritia, de preb. &c. & in aliis, &c.*

Quoniam respondetur primò, non valere consequentiam, in illis iuribus non fit mentio de Canonicis Regularibus; ergo Monachi sunt priùs approbati: quia cùm possit esse, quòd de Canonicis non fuerit facta mentio, ex quo in facto nōn contigit de illis aliqua quæstio; non necessariò facienda est hæc illatio, iuxta vulgatam Regulam *non probas hoc esse, l. non hoc, C. vnde legitimi*, cum similibus.

Secundò respondetur, quòd illa iura arguerent potius

potiùs inſtitutionem, quàm approbationem; quia obſtante *d. cap. fin. de Relig. dom.* non inducitur confirmatio per ſimplicem nominationem *Clem. ſi Summus, de ſentent. excom. cap. ſi aliquando eod.*

158 Tertiò, vt fuit pluries dictum, Canonici veniunt ſub nomine Clericorum, quorum Regula vocabatur Canonica, vt *in can. quanquam 25. diſtin. can. quoniam 12. q. 1. can. obſeruandum §. hoc autem 15. q. 1. can. in omnibus, de conſecr. diſt. 5.* cum aliis, quæ adduci poſſent.

159 Inſuper non obſtat, quòd Gemin. *in can. Epiſcopos col. 2. verſ. ex quo ſequitur 16. diſtin.* quem ſequitur Felin. *in rubr. de maior. & obed col...* atteſtatur, Regulam S. Benedicti fuiſſe priùs approbatam.

Quia reſpondetur, quòd Domin. ad hoc dicendum mouetur per *cap. ſuper eo, de Regul.* vbi dicitur, quòd Clerici, qui ante ſuſceptum Regulæ habitum recedere voluerint, non videntur prohiberi redire ad priorem ſtatum ſecundùm Regulam B. Benedicti, & ſic ex ſola nominatione Regulæ Benedicti arguit prioritatem approbationis illius Regulæ.

Sed ſi hoc verum eſſet, ſequeretur, quòd Regula Baſilij non eſſet priùs approbata, quàm Regula Benedicti, ex quo *in d. cap.* non fit mentio de Regula Baſilij: quod abſurdum eſt dicere.

Secundò reſpondetur, quòd ſi Regula Benedicti dicitur priùs approbata per illum text. ſequitur, quòd tunc cæpit habere effectum approbationis, quoniam illud *cap.* emanauit ab Alex. III. & non ante: ſed Innoc. II. qui longè antè præceſſit Alex. III. fuit auctor *can. perniciosam 18. q. 2.* vbi nominat Regulas Auguſtini, & Baſilij approbatas, & ſic ex illo *cap.* non poteſt argui prior approbatio.

Tertiò reſpondetur, quòd idem Alexand. III. qui approbauit Regulam Benedicti, vt prætendit Domin. *in cap. ſanè eod.* quod eſt immediatè ſequens poſt *cap. ſuper eo*, dicitur approbaſſe etiam Regulam S. Auguſtini; ex quo ibi iubet Canonicum Regularem reuerti debere ad Monaſterium Canonicorum Regularium, ſi abſque petita licentia Prælati ſe tranſtulerit.

160 Quartò reſpondetur, quòd Alex. III. auctor, *d. cap. ſuper eo*, ad exemplum Lucij II. & ſuorum prædeceſſorum, multa priuilegia conceſſit Eccleſiæ ſanctæ Crucis in Hieruſalem de Vrbe, in qua tunc reſidebant Canonici Regulares, vt extat Bulla authentica, & inter cætera decreuit, quòd non poſſet eligi Preſbyter Cardinalis, niſi de gremio illius Capituli; ex quo infertur, fuiſſe ab eo approbatam Regulam Auguſtini, ex quo illam decorauit tam inſigni priuilegio.

Quintò reſpondetur, quòd, vt fuit *ſuperius* dictum, ex ſimplici nominatione non oritur approbatio, & Regula Auguſtini nominatur etiam in antiquioribus iuribus, vltrà quod etiam hæc Regula non requirebat approbationem, vt fuit *ſuprà* dictum.

Vltimò conſiderandum eſt, præſuppoſito quòd Regula S. Benedicti fuiſſet priùs approbata, tamen cùm Ordo Canonicorum Regularium propter naturalem qualitatem Clericatus inſitam ipſis, ſit dignior Ordine Monachorum per ſupradicta in primo fundamento; non habetur in conſideratione prior approbatio, ſiue receptio, per text. *in cap. ſtatuimus*, vbi Abb. *col. 2. verſ. nota ex prædictis, de maiorit. & obed.* & *ibi* Felin. & alij, Boët. *de auctor. mag. Concil n. 80.*

Quartò principaliter præferendi ſunt Canonici, Regulares Monachis, ratione dignitatis ordinantis, ſeu inſtituentis.

161 Nam Auguſtinus, qui Canonicos Regulares inſtituit, fuit non ſolùm magnus Epiſcopus, vt dicit text. *in cap. 1. de oblig. ad rat. ord.* ſed ſolemnis Eccleſiæ Doctor, & multis honoribus, ac dignitatibus poſt Apoſtolos, & ſacros Euangeliſtas, præ cæteris Sanctis, ab Eccleſia præmunitus; vt dicitur *in cap. vnico, §. ſic & alma mater, de reliq. & ven. Sanctor. in 6.*

162 Is verò dicitur eſſe dignior, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licet poſteriùs receptus *cap per tuas*, & *ibi* Abb. *in 2. not.* Felin. *n. 2. de maior. & obed.* & *in rubr. eo n. 4. verſ. miles*, Boër. *in d. tract. n. 12 & 92.* Ideò ordinatus à Papa; licèt poſterior, præfertur ordinato ab Epiſcopo, etiam anteriori, *cap qui ſæpè, cap. bi qui, cap. ſi à Sede, de preben. n. 6.*

S. Benedictus verò fuit ſimplex Abbas, quod nomen eſt ſollicitudinis, non dignitatis, vt *infra* demonſtrabitur.

163 Quintò principaliter deducitur Canonicorum Regularium præcedentia à nobiliori fine eorum Religionis; cùm illa diſciplina, ſeu ars dignior iudicetur, quæ ad nobiliorem finem dirigitur, ſecundùm Philoſophum. Nam licèt omnes Religiones habeant charitatis profeſſionem pro fine, ſecundùm D. Thom. *2. 2. q. 184. art. 1. & quæſt. 186 per totam*; tamen habet diuerſos fines ſecundarios, ſecundùm chorum, vel exercitiorum diuerſitatem, diuerſæ etiam iudicantur Religiones, vt dicit *idem quæſt. 188. verſic. 1.*

164 Illa verò Religio dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem abſolutè potiorem, vel quia ad maius bonum, vel ad plura bona ordinatur; vt dicit idem D. Thom. *d. quæſt. 188. art. 6.* Archiepiſcopus Floren. *in 3. p. ſum. tit. 16. cap. 1. col. 5. verſ. de præeminentia*; ſicut actus tantò cenſetur dignior, quantò tendit ad publicam vtilitatem *cap. licèt. in fin. de Regular. can. ſcripſimus 8. quæſt. 1.* not. Doct. *in l. 1. ſol. matr.* & quod pluribus, & communiter prodeſt, præponi debet ei, quod quibuſdam tantùm vtile eſt, *authen. reſque C. commun. de legat.*

165 Opus verò actiuæ vitæ coniunctæ cum contemplatiua, dicitur dignius opere contemplatiuæ vitæ tantùm, vt *ibidem* concludit S. Thom. *d. art. 6.* Archiep. Flor. *in d. tit. 16. cap. 4. verſ. de tranſitu.*

166 Sed Monachi dicuntur dediti vitæ contemplatiuæ tantùm: cùm ipſi non vacent ſtudio, nec prædicationibus, nec ex ſua origine poſſint miniſtrare ſacramenta, *can. alia cauſa 16. quæſt. 1.* & propter Ordinis Clericalis excellentiam; ex his autem, qui in Monaſterio manent, nun poſſunt ad clericatum aſſumi; niſi probatiores, & meliores *can. ſic viue, can legi 16. q. 1.* & debent viuere triſtes, & ſolitarij, iuxta etymologiam eorum nominis, vt plenius fuit *ſuprà* demonſtratum.

167 Canonici verò Regulares intendunt contemplatiuæ vitæ, & actiuæ. Nam dum obſeruant Regulam & tria ſubſtantialia, dant operam vitæ contemplatiuæ, ſicut Monachi, *cap. quod Dei timorem, de ſtat. Monach. can. perniciosam, 18. q. 2.* Dum verò docent, & prædicant, intendunt actiuæ, cùm ſint Clerici, qui deberent diſpenſare, & miniſtrare ſacramenta laicis, atque ideò poſſunt ipſi Canonici Regulares ſinguli per villas, & oppida, & quaſcunque Parochiales

168 Eccleſias deputati, vt dicitur *in d. cap. quod Dei timorem*, & *ibi*, Abb. *col. 3. verſic. ſecundo caſu num. 7. & can. placuit, il ſecondo 19. quæſt. 1.* Gemin. *in cap. 2. diſtinct. 58.* Rota *deciſ. 5. de iure patron. in Non.*

Igitur vti digniores præferendi ſunt, cùm hi gradus cæteros antecedere debeant, quos labor prolixior & ſtipendia meliora fecerunt anteire, iuxta *l. nemo C. de offic. mag.* & id, in quo concurrunt duæ rationes, præualere debet ei, in quo vna tantùm viget *cap. 1. de tregu. & pace, l. re coniunctis de leg. 3. cum ſimil.*

Non obſtat, ſi diceretur, Monachis non eſſe prohibitum prædicare, & docere, *can. ex auctoritate 2. q. 1.* &

& etiam ministrare sacramenta, ex quo hodie possunt effici Clerici.

Quoniam respondetur, secundùm D. Thom. 2. 2. *q.* 187. *art.* 1. quòd Monachi tunc possunt id facere, quando Ordinem habent; nam aliàs status Religionis non dat eis potestatem id faciendi. Verùm cùm Ordo Ecclesiasticus magis competat Canonicis Regul. quàm Monachis; cùm ipsi sint Clerici essentialiter, vt fuit *suprà* dictum, sequitur, quòd eis magis competunt ea, quæ sunt Ordinis: & id quod naturaliter prouenit, præfertur illi, quod venit per accidens, iuxt. *l. qui habet, de tutelis.*

169 Et propterea, quandu Monachi possunt prædicare, id faciunt præter suam Regulã, & Ordinationes, quæ illos ad hoc non ordinant, immò expresſè prohibent eos prædicare, cùm Sacerdotibus tantùm sit id con-

170 cessum, *can. adiicimus,* 16. *q.* 1. nam ignorantia grammatices non repellit à Monachatu. Dec. post Innoc. *in cap. cùm in cunctis, col.* 3. *vers. Episcopus verò de elect.* not. Doct. *in Clem. ne in agro, de stat. Regul.* & dicit S. Thom. *ibidem circa fin.* quòd Monachi, & alij Religiosi non excluduntur, quin possint occupari circa talia, ex commissione tamen Prælatorum, *in q.* 188. *art.* 4. subdit, quòd sicut Religiones aliquæ instituuntur ad militandum, non quidem, vt militent, auctoritate propria, sed Principum, vel Ecclesiæ: ita etiam Religiones instituuntur ad prædicandum, non quidem auctoritate propria, sed Prælatorum Superiorum, & inferiorum, ad quos ex officio pertinet; & ita subuenire Prælatis in tali ministerio est huiusmodi Religionis proprium; vt *ibi* latiùs per eum.

Non obstat etiam, si dicatur, vitam contemplatiuam esse præferendam, iuxta illud Euang. Lucæ *in cap.* 10. *Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea,* quod intelligitur de vita contemplatiua.

171 Quoniam respondetur, quòd licèt contemplatiua sit magis secura, tamen actiua dicitur magis frugifera, vt dicit text. *in cap. nisi cùm pridem,* §. *ne putes de renun.* not. Abb. *in cap. licet quibusdam, de Regul.* & magis vtilis; qui enim sibi prodest, & Ecclesiæ, intelligitur vtroque pede calceatus, *can. olim iussus* 8. *quæst.* 1.

172 Præterea secundùm D. Thom. *d. q.* 188. *art.* 6. Opus vitæ actiuæ duplex est, vnum, quod totaliter consistit in occupatione exteriori, vt dare eleemosynas, recipere hospites, & similia, & secundùm hoc intelligitur illud Lucæ; alterum verò est opus vitæ actiuæ, quod ex plenitudine, & perfectione contemplationis deriuatur, vt est docere, & prædicare, & hæc exercitatio, & vita actiua simplici contemplationi præfertur.

Prædictis non obstat id, in quo Monachi magnum nituntur facere fundamentum, videlicèt, quòd Canonici Regulares pro suis Prælatis habent Priores; ipsi vero habent Abbates, vt asserunt dicere Innoc. *in c. cùm illorum, vers. Abbatis de sent. excom.* & ibi sequitur Io. And. *col.* 4. *vers. in gloss. multa,* Imol. *col.* 4. *vers. quæro:* Abbates verò dicũtur digniores Prioribus; quia sunt constituti in dignitate *c. vt Apostolicæ, de priuil. in* 6. Dec. *in c. decernimus col.* 2. *vers. secundò nota, de iud.* & est communis opinio, vt ibi per Rip. *n.* 30. Ideo quemadmodum Canonici Ecclesiæ Cathedralis propter Episcopum, quem habent in Prælatum, qui dicitur habere culmen dignitatis, gloss. *in cap.* 2. *vers. dignitatum, de preben. in* 6. præcedunt alios inferiores Ecclesiæ; ita quoque præcedere debent ipsi Monachi habentes Abbates pro suis Prælatis.

173 Quoniam respondetur primò, verùm non esse, quòd Prælati Monachorum sint Abbates, Canonicorum verò Regularium sint Priores, nec Innoc. *d. cap. cùm illorum,* id voluisse, Nam pro illius intelligentia præsupponendum est, quòd *d cap. cùm illorum,* referens se ad dispositionem Alexandri III. de qua *in cap. Monachi suprà eo,* loquitur de Abbatibus Canonicorum Regularium, & Monachorum vt *ibidem in* §. *qui si claustrales, vers. Abbates, & vers. Abbatem,* in quo *vers. Abbatem* gloss. videns text. loqui de Canonicis habentibus Abbatem, quærit; quid si non habent Abbatem, sed Priorem, aut Prælatum alio nomine designatum; & respondet, beneficium illius *cap.* ad omnes Monachos, & Regulares Canonicos extendi; adducendo *d. cap. Monachi.*

Modò Innoc. *in d. cap. cùm illorum, vers. Abbatis,* quærens idem, quod gloss. respondet, inquiens, *idem intelligo de quolibet Priore, vel Prælato Regulari, arg. d. c. Monachi.* vbi loquitur de Regularibus, qui habẽt Priores, & non Abbates; quasi dicat, non est faciẽda differẽtia in nomine Prælati dũmodò sint Regulares, quia *cap. Monachi* considerat tantùm Regularitatem, & generaliter loquitur de Regularibus; & quia reperiuntur Regulares, qui habent Priores, & non Abbates, de his etiam intelligitur *d. cap. Monachi,* quod loquitur de Regularibus taotùm.

Et hoc modo etiam intelligit Butr. *in d. cap. cùm illorum col.* 5. *vers. gloss. super verbo, Abbatem,* dum quærens, an dispositio *d. cap.* procedat in Regularibus habentibus alium Superiorem, quàm Abbatem; & respondet, quòd sic; quia text. loquitur de omnibus Regularibus, postea subdit dum gloss. *dicit Canonicos Regulares, intellige, qui non habent Abbatem, sed Priorem,* quasi dicat, etiam de his, quos contingere potest, non habere Abbatem, sed Priorem.

Hanc etiam declarationem sentit Abb. *in eod. cap. cùm illorum col.* 3 *n.* 13. *vers. in gloss. in ver. per Abbatem,* vbi inquit, *concludo, quòd si Prior est in Monast. loco Abbatis, vt quia Monasterium non habet Abbatem, sed Priorem, vt in multis locis, tunc habet locum iste* text.

Et si Innoc. aliter intelligeretur, sequeretur, quòd vel ipse ad probandum id, quod ex contrario prætenditur, allegaret text. *in cap. Monachi,* qui de directo probat contrarium eius, ad quod ipse adducit; cùm expresſè loquatur de Canonicis habentibus Abbatem vel si absque ratione, vel lege hoc assereret, non esset sibi credendum; cùm adsint multa iura, & hodie etiã multa Monasteria, de quibus mox dicetur, in quibus probatur, Canonicos Regulares habere Abbatem.

174 Sicut etiam ipsi Monachi non habent semper Abbates, sed interdum Priores, sicut ipsi Canonici Regulares, vt *in cap. in singulis, de statu Monach in princ.* ibi, *Abbatum, atque Priorum, Abbates proprios non habentium, & in cap. eaque in fin. eod.* ibi, *in Monasterijs, quæ non habent Abbates proprios, sed Priores, & in cap. fin. de Capel. Mon.* ibi, *nonnulli Monachi; in quibusdam Prioratibus habitant solitarij, & in can. hoc tantùm* 18. *q.* 2. ibi, *Abbates, aliaque officia instituere,* & dicit Archid. *in vers. officia,* hoc ideò esse, quia in quibusdam Monasterijs non sunt Abbates, sed loco Abbatum sunt Priores, Abb. *in d. cap. cùm illorum, n.* 13. *vers. in gloss. in vers. Abbatem, & in cap. fi. de Regular.* ex quibus infertur, non esse proprium Mona-

175 chorum, habere Abbates in Prælatos, nec ex natura eorum Ordinis, sed ex accidenti, & secùndum quod habent Ecclesias Abbatiales.

176 Canonici etiam Regulares habent suos Abbates, vt *in cap. intelleximus, de ætat. & qualit.* vbi quidam Canonicus Regularis transiuit ad Monachos, posteà ad cor reuersus: rediit ad suos Canonicos, à quibus fuit creatus Abbas, & *in cap. cùm I. & A. de re iudic.* vbi Canonici Regulares accusauerunt suum Abbatem, & not. *ibi* Abb. *in* 2. *not.* quòd quandoque Canonici Regulares habent Abbatem, vt hic, quan

quandoque gubernantur Prioris regimine, & *in cap. Monachi, de sent. excom.* ibi, *si contingat Monachos, vel Canonicos Regulares sese inuicem in claustro percutere, secundum prouidentiam sui Abbatis esse absoluendos*, & *in cap. significasti, il secundo*, iunct. inscriptione *de homicidio*, vbi illud capitulum dirigitur Abbati, & in corpore loquitur de Canonicis Regularibus eiusdem Abbatis, & *in cap a. & in cap. cum illorum, de senten. excom.* de quibus suprà dictum est, & tradit Abb *in d. c. 1. in sig. casus & in summario*, & ibi per Butr & *in cap. Canonica eo. ibi, etiam per Abbates. & in can cum Ecclesiis*, cum inscriptione *de maioritate, & obed.* vbi *d. cap.* dirigitur Abbati S. Victoris, qui adhuc hodie est Canonicorum Regular. & *in can statuimus, 19. q. 3.* vbi Vrbanus scribit ad Abbatem S. Ruffini, qui est Canonicorum Regulat. & probatur etiam in Concilio Turonem I. *in cap. 24.* vbi loquitur de Abbatibus, in quibus Canonica vita antiquitùs fuit instituta.

177 Et adhuc hodie in toto Orbe innumera extant Monasteria Canonicorum Regularium, quæ habent Abbates, vt Parisiis est Abbatia S. Victoris, Neapoli S. Petri ad Aram, Papiæ in Cælo aureo, Vercelli S. Andreæ, & S. Marci: in Castellia est Abbas, qui suis confert Canonicis Regularibus viginti duo beneficia; Sabaudiæ S. Mauritij.

178 Immò non solùm habent Canonici Regulares Abbatias, sed etiam Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias tanquam veri Clerici, licet 179 nonnullæ earum hodie frigescente charitatis feruore in Collegiatas seculares sint redactæ, vt Sancta, ac in toto terrarum Orbe primaria Lateranensis Ecclesia Papalis, Alexandrina, Hierosolymitana, quæ sunt Patriarchales, in Aragonia, Cæsaraugustana, & Terraconen. in Gallia Arelaten. & Auinionen. in Germania Zanzaronen. & Salsaburgen. Brandaburgen. in Scotia Sancti Andreæ, in Gallia Nazaraten. in Vasconia Tolosana, in Burgudia Tarrantaiien. in Regno Nauarræ, Pampilonen. quæ omnes fuit Metropolitanæ. Habent etiam Cathedrales veluti Magalonen. in Gallia Gratianopolitanensis in Delphinatu, Eugubina in Ducatu Spoletanensi, Perusin. in Tuscia, Gerundensis in Cathalonia, Ciuitatis Castelli in Tuscia. Dignen. in Prouincia Prouinciæ Seuerenensis, in eadem, Tarmensis in Vasconia, Dertuensis in Cathalonia, Vraniensis in Comitatu Venusino, Siracosanen. Cefalunensis in Sicilia, Oxomensis in Regno Castellæ, Hipponensis, Barinensis, Sebastianensis, Tagastensis, Adrumentinensis in Africa.

Ex his patet, Canonicos Regulares vltra Abbates etiam habere Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas.

180 Et licèt in aliquibus Monasteriis loco Abbatum ipsi Canonici Regulares habeant etiam Priores, & Præpositos, tamen vtrique dicuntur constituti in dignitate, sicut ipsi Abbates, vt de Prioribus tradunt Doctor. *in cap. nullus num. 6. vers. in fin.* gloss. *de elect. in 6.* Felin. *in cap insuper, n. 2. vers. & pondera, de testib.* Abb. *in cap. cum illorum, col. 3. num. 13. vers. in gloss. in verb. Abbatem de sentent. excom. & in cap. cum in Ecclesiis 2. not. de maior. & obed.* Rip. *in cap. 5. num. 30. de subdit.* Sylu. *de beneficiis p. 1. q. 2. n. 39.* Cassan. *de glor. mund. p. 4. consider. 36.* & de Priore S. Ioannis in monte, & S. Michaëlis in Bosco, not. Archid. *in cap. 2. col. 2. in princ. verb. sciat, de præbend. in 6.* & ibi Ioann. Andr. *col. 2. vers. & secundum hoc*, Gemin. *col. 5. n. 10. vers. super secundo*, Card. *in Clement. 1. quest. 7. de rescript.*

De præpositis etiam, quòd eamdem habeant dignitatem, quando alius non est superior in Monasterio sicut Abbates nol. Abb. *in d. cap. cùm illorum*, Sylu. *in eod. tract. de benefic. q. 2. num. 38.* Dec. *cons. 161. col. 1. vers. quarto facit. & in c. decernimus. col. 3. vers. & quod dictum est, de Iudic.* Cassan. *d. consid. 36.*

181 Secundò respondetur, quòd licèt Abbates, Priores, & Præpositi dicantur habere dignitatem; tamen talis dignitas magis competit Abbatibus, ac Prioribus, seu Præpositis Canonic. Regularium, quàm Monachorum; quoniam nomen Abbatis primæua eius origine 182 inspecta, est potiùs solicitudinis, quam Ordinis, vel honoris, vt dicit gloss. *in cap. tuam vers. non ascendat*, & ibi per Abbatem *num. 3 vers. in eo, de ætat. & qualit.* gloss. *in cau. ascendens, verbo Abbatem 50. dist.* 183 & competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium, & vilium artium, vt declarat Alciat. *in l. collegas, de verb. sig.*

184 Et antiquitùs Abbas præstabat obedientiam Ostiario, & aliis in minoribus Sacris Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono 93. distin.* quia vt dicit *ibi* gloss. *in verb. Abbas*, tunc erant laici, & vocabantur Monachi. 185 *cap. cùm ad nostram, cap. cum causam, cap. cùm in magistrum, cap. officij de elect. cap. nullus eo in 6.* & venit 186 appellatione Monachi *cap. fin. de Simoniacis*; & illiteratus poterat esse Abbas, sicut Monachus. Dec. *in* 187 *cap. cùm in cunctis col. 3. vers. Episcopus verò, de elect.* licet hodie propter Clericatum eis concessum, fit secùs, vt *ibidem* per eum.

188 Si quod verò dignitatis priuilegium habent; id est eis concessum ratione Clericalis Ordinis, quo tenentur hodie insigniri, *cap. 1. de ætat. & qualit. in 6.* not. gloss. *in d. cap. à Subdiacono, verb. Abbas, & in d. cap. tuam vers. non ascendat, in fin.* qui Ordo Clericalis 189 cùm magis, & antiquiùs competat Canonicis Regularibus, quàm Monachis, vt fuit *supra* dictum, dicitur etiam ipsa Abbatia, siue Prioratus magis ipsis congruere; nam in quantum quis est Canonicus Regularis, potest esse Abbas; quia Canonico non repu- 190 gnat aliqua dignitas per se, cùm sit Clericus, qui est capax cuiuscunque dignitatis Ecclesiæ; quod non 191 contingit in Monacho, qui nisi efficiatur Clericus per accidens, non est capax Abbatiæ, nec alicuius dignitatis. Propterea præferri debent Abbates Canonicorum Regularium, tanquam Priores in adipiscenda digoitate Boër. *de antl. mag. Consil. n. 6. & 11. circ. fin.*

192 Nec facultas gerendi Mitram, & Baculum, ac huiusmodi Pontificalia competit dignitati Abbatiæ de iure communi, nisi ex priuilegio Abbati concedantur, *cap. Apostolica, de priuilegiis in 6. & ibi* notat Gemminianus, & Franciscus *num. 1.* quod priuilegium 193 potest competere etiam Prioribus, & Præpositis, in quibus est eadem ratio, vt dicit gloss. *1. in cap. Abbatis de priuileg. in 6.*

194 Adeò quòd si Priores, & Abbates Canonicorum Regularium illud habeant, & in eodem loco reperiantur, in quo Abbates Monachorum eodem priuilegio suffulti; certum est præferri debere Abbatibus Monachorum; tum quia par in parem non habet imperium; *l. illi à quo §. tempestiuum, ad Trebell.* tum etiam Canonici vti antiquiores, & eorum Abbates, vti Abbatialis dignitatis magis capaces, præferuntur Monachis, & eorum Abbatibus, vt fuit *supra* deductum.

195 Sin verò reperiretur Abbas Monachorum cum priuilegio gerendi d. Mitram, & Prior Canonicorum Regularium sine priuilegio, & esset in loco, in quo mitratus maneret; quia aliàs nemo potest allegare ius præcedendi, nisi sit ornatus indumentis gradui suo conuenientibus, vt not. Præpos. *in can. Episcopos col. 1. num. 3. vers. gloss. tract. distin. 17.* adhoc dici posset ipsum non esse præferendum Priori Canonici

fine Mitra. Nam sequeretur absurdum, quòd alij existentes in dignitate, vt Prior Claustralis, Magistri Theologiæ, & Doctores iuris Pontificij, & reliqui Monachi, vti sequentes caput suum deberent præcedere Clericos seculares; quia in processionibus, & similibus actibus publicis non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum, iuxta ea, quæ not. Gemin. *in cap. quamuis il 1. §. quamquam, num. 3. de preben. in 6.* Dec. *in cap. 2. col. 3. vers. & hoc verum, de iudic.* Felin. *in cap. postulasti, col. 7. de rescript.* Boët. *de auctor. mag. consf. num. 67.* & tamen certum est, Clericos seculares præcedere debere; Abbas enim quando incedit mitratus in processione incedit vti membrum cuius caput est Episcopus etiam mitratus.

196

Præterea si diceremus, ipsum Abbatem mitratum præcedere debere, tamen eius Monachi illum sequi non debent; quia priuilegium præcedendi concessum Abbati ratione Mitræ, non extenditur ad Monachos nec è conuerso, quando dispositum non est proportionabile vtrisque, vt not. Butr. post Ioan. Andr. *in cap. vniuersitatis col. 2. vers. in nouella, de sent. excom.* sed dispositum in Abbate, vt præcedat propter Pontificalia, non congruit Monachis; quia sequeretur inconueniens, quòd Monachi, qui de iure postponi debent omnibus Clericis, illos præcederent, quòd est contra dispositionem iuris, de qua est *supra* dictum; maximè, quia in præcedentia attenditur Clericalis dignitas, non Abbatialis, vt etiam fuit *superius* deductum.

197 Vltimò probatur præcedentia Canonicorum Regularium ex determinatione facta in Concilio Constantiensi, quæ fuit postmodum confirmata ab Innoc. VIII. vbi post longam disputationem fuit resolutum Abbatē, vel Priorem Canonicorum Regularium, cum suis Canonicis Regularibus præcedere debere Abbates, & Monachos; quæ sententia cùm trāsiuerit in rem iudicatam, habetur pro veritate iuxta regulam, *res indicata, de reg. iuris l. ingenuum de stat. homi.* cum vulgaribus.

198

Et extat etiam Curiæ Romanæ eadem consuetudo, ab immemorabili tempore, & hodie etiam in conspectu Sanctissimi Domini Nostri obseruata, quæ debet non solùm in ea pro lege obseruari *cap. ex literis de constit. cap. pastoralis, de fid. instrum.* Specul. *de test. §. publicatis vers. deinde*, cùm in præcedentiis attendi ipsa potissimum debeat, vt dicit Bald. *in cap. cùm olim in princ. de consuet.* Dec. *in cap. Clerici col. 15. n. 14. vers. & omnia, de iudic.* Præpos. *in can. Episcopus, col. 2. vers. sed quis præfertur 17. distin.* Boët. *de auctor. Mag. consf. num. 109.* sed etiam obseruari debet in quibuscunque aliis locis, & ciuitatibus; quia omnes eam, vti magistram sequi debent, *can. omnes, in fin. 22. distin.* & vti pro speculo omnibus imitanda proponitur, *can. si Romanorum 19. distin.* maximè in Ecclesiasticis, & publicis actibus *can. Ecclesiasticarum 11. distinct.*

199

200

Quare Illostrissimæ, ac Reuerendissimæ DD. VV. cùm in omnibus, tum præsentim in arduarum causarum decisionibus, veras iuris conclusiones considerari soleant; rogamus pro finali huiusmodi causæ expeditione secundùm iustitiam.

Scipio Lancellottus Sacra Aula Consistorialis Aduocatus.

201 Pro hac parte Canonicorum Regularium scripsit Iacobus Portius Torocor. Imola nuncupatus, nec non pro eisdem responsa edidere Pyrrhus Tharrus, & Agabitus de Magistris Romani, ac Vincentius Patentius Lucensis.

Pro Reuerendis verò Monachis S. Benedicti Congregationis Casinensis in eadem causa præcedentiæ aduersùs Canonicos Regulares S. Augustini Congr. Lateranensis. Allegationes Antonij Massa Gallesij I. C. clarissimi.

Diebus præteritis cùm vidissem informationes datas pro parte venerabilium dominorum Canonicorum Regularium existentium in eodem Concilio, volui euitare onus scribendi super comparatione, & prudentia ipsarum Congregationum, & hoc duplici ratione; vna videlicet, quia profectò talis disputatio aliàs (vt inferiùs dicam) fuit decisa, & non videbatur facere ad propositum quæstionis, de qua nunc agitur, & quia videbam, quòd præter morem meum cogebar subscribere aliqua, quæ potuissent detrahere honori illius venerabilis Congregationis Regularium Lateranensium in hac causa aduersariorum, cui valde sum affectus, non solùm vniuersæ, verùm etiam multis particularibus illius personis mihi amicissimis, & semper venerandis: & propterea tunc dixi, quòd punctum, super quo pro eorum parte scribebatur, videbatur extra terminos præsentis litis; cùm in præsentia non agatur, nisi de præcedentia dictorum particularium, qui sunt in Concilio: verùm ipsi in suis informationibus proponunt hoc thema, videlicet.

Vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, Monachorum ipsorum Casinensium Congregatione, & idcircò vtra earum in processionibus præferri debeat.

Et quotidie super eodem puncto, instant, & DD. VV. Illustrissimæ videntur etiam super illo nostras informationes desiderare, ne videamur quodammodò superati, & victi: super dicto articulo manus dare non sponte, sed eo pacto, quasi coactus ad hæc scribenda deueni.

Quæ tamen in re, duplici volo me cautione, ac protestatione excusare, ac tueri; vna videlicet, quia in quibuscunque contigit videri aliquo pacto lædi posse honorem illius venerandæ Congregationis Lateranensis, non vtar verbis meis, sed aliorum qui antiquiùs super eadem quæstione scripserunt, ne videar alicuius maledicentiæ, vel detractionis esse inuentor. Altera verò est, quia etiam illa, quæ ex aliis desumpta ponam, neque ego accipio, neque ab aliis accipi volo, tanquam posita in diminutionem honoris dictæ venerandæ Congregationis, in qua scio multò plures esse viros bonos, & laude dignos, sed propter paucos quosdam illius professores, inquietos homines, res nouas moliendi, seu veriùs, antiqua dissidia, & seditiones suscitandi studiosos.

Itaque pro clariori dicendorum euidentia scire debent DD. VV. Illustrissimæ, quòd aliàs sub Pontificatu Sixti IV. & Innocentij VIII. extiterunt in dicta Congregatione Lateranensi quidam D. Dominicus de Taruisio, Celsus Veronensis, & Eusebius Mediolanensis & forsan quidam alij pauci, qui res nouas molientes, vno, & eodem tempore inflatis animis aggressi sunt velle vsurpare præeminentiam super omnes alios Religiosos; ideóque introduxerunt similes lites in diuersis locis, contra hanc eandem Congregationem Casinensem, tunc Sanctæ Iustinæ appellatam, & contra Fratres Carthusienses, & contra Congregationem Montis Oliueti: & his non contenti, tentauerunt etiam pessundare totum Ordinem Eremitarum Sancti Augustini, intendentes, quòd illi tanquam Spurij, & non veri filij D. Augustini, priuarentur nomine Augustiniano; ita vt ipsi Lateranēses soli, 202

tanquam

tanquam veri, & legitimi filij retinerent nomen Canonicorum Regularium S. Augustini, deiectis, ac deturbatis ex sua possessione dictis Eremitanis, contra 203 quos in pulpitis, & plateis non cessabant inuehere. Et tandem prædictus Dominicus Taruisinus à nullo lacessitus super ea re inuulgauit librum plenum maledictis, & detractionibus, cui propterea facta fuit res- 204 ponsio per quendam N. Bergomatem Fratrem Eremitanum, euius verbis, mihi sæpe inferiùs, erit vtendum, quæ dissensio in tantùm processit, vt coactus sit idem Sixtus Papa, explosis dictorum Canonicorum diffamationibus, dimisisque in sua possessione Eremitanis, sub excommunicationis sententia, & aliis pœnis interdicere, ne ampliùs ea de re disputaretur: hæc autem fuerunt circa annos Domini 1477. & duobus sequentibus, sed non acquieuerunt, propterea Dominicus, & alij eius asseclæ inquieti homines, inter quos Eusebius, & Celsus scripserunt hae de re, quorum etiam legere est libellos, anno 1487. impressos, & continuauerunt contendere, & litigare de præcedentia cum nostris Casinensibus, & aliis Congregationibus prædictis. Quamobrem in omnibus ferè Italiæ Ciuitatibus, magnæ fuerunt excitatæ contentiones, omnesque Academiarum Italiæ Collegia, & Doctores egregij, qui tunc erant super ea re scribendi, fuerunt defatigati, & fuit etiam Pistorij Iudica- 205 tum, mediantibus responsis tunc à Doctoribus inferiùs nominandis in fauorem Monachorum scriptis; & quorum Conciliorum etiam verbis mihi sæpe inferiùs vtendum esse proposui. Quibus accedunt 206 etiam Felinus, qui tunc erat in Vrbe Rotæ Auditor, & Ioannes Antonius Cardinalis Alexandrinus. Qui *in locis inferius citandis* in fauorem ipsorum Casinensium, quæstionem determinauerunt, & hanc pro ipsis Casinensibus, quòd præcedere debebant, communem 207 esse opinionem, testatur etiam nouissimus ille Cassaneus, in suo *Gloriæ mundi Catalogo parte 4. consideratione 54.* quamobrem, & quia etiam Pistorij per Delegatum Papæ Innocentij fuit iudicatum, dicti Domini Lateranenses quasi victi, & confusi ab anno 1488. destiterunt causam palam prosequi.

Et res modò prædicta continuauit vsque in tempus præsens, quo nonnulli dictorum Dominici, Eusebij, & Celsi, forsan discipuli, aut æmuli, videntes quòd sanctæ memoriæ Paulus III. & Iulius item III. iusserant, vt ipsi Casinenses nihil tale ambientes, mitterent tres ex suis Abbatibus ad Sacrum Tridentinum Concilium, illique sic missi in eodem Concilio, loco eis per Reuerendissimos Legatos assignato, sederant, & cum aliis more solito, suam sententiam in sessionibus dixerant, non quieuerunt, donec à Sanctissimo Domino Nostro Pio IV. magnis intercessionibus obtinuerunt, vt ex eis quoquo tres possent accedere, prout accesserunt, fuitqueeis per Reuerendissimos Legatos assignatus locus post ipsos Abbates Casinenses, ipsi verò statim (more solito) cœperunt velle eiicere Casinenses de loco, & possessione sua, & velle illos præcedere, dederuntque occasionem huic liti, vt verum esse appareat, quòd à multis historiarum auctoribus proditum est, adeò potentem esse in animis hominum maiorum suorum imitationem, vt sæpissimè successores in vna, & eadem familia nedum bonos mores, verum etiam vitia suorum antecessorum imitanda, sibi proponant, in eaque imitatione sibi placeant, atque etiam exinde gloriam captent.

Ex præscripta enim historia apparet Lateranenses ipsos semper fuisse, & esse dissensionis motores, quærentes modò Eremitanos, modò Casinenses, modò alios prænominatos de sua possessione deiicere, atque in illa existentes vexare; vnde meritò compescenda esset eorum inquietudo; illorum inquam paucorum, de quibus protestatus sum me intelligere, salua omnium aliorum reuerentia.

Quoniam verò Dominis Casinensibus existentibus in possessione, sufficeret repellere, atque illidere argumenta partis aduersæ; ideò hoc ordine mihi procedendum esse statui, vt priùs argumenta informationibus partis aduersæ posita refellam sigillatim, & destruam, ac simul Casinensium possessionem iustam, inquietationem verò Lateranensium iniustam esse ostendam, atque hoc totum verbis potissimùm dicti Eremitani Bergomatis, Collegiorúmque, & Caccialupi prænominatorum verbis faciam; deinde nihilominùs ponam argumenta, ex quibus fundatur præcedentia Monachorum. Postremò, & ex abundanti, ea, quæ faciunt ad causam, quæ nunc tractatur pro Abbatibus existentibus in concilio.

Ergo cùm aduersarij proposito sibi themate antedicto, videlicet vtrùm Canonicorum Regularium Congregatio nobilior sit, quàm Monachorum ipsorum Casinensium Congregatio, seu S. Benedicti, & idcirco vtra earum in possessionibus ipsis præferri debeat, hoc inquam themate proposito, subiungunt argumenta, ad quæ argumenta antequam deueniam, videtur esse conueniens, significare, quæ vitia sint in ipso themate proposito, tum in nominibus, tum in re ipsa; in nominibus, inquam, quia ponitur simpliciter Congregatio Regularium Canonicorum, cùm multæ sint species, & multæ Congregationes Canonicorum Regularium, eum quibus ipsi 208 Domini aduersarij nihil habent commune, & quorum nulli hactenus datus est aditus, neque locus dicendi sententiam in Concilio, quorúmque aliqui etiam similes habitu, ac tempore, & approbatione, ipsis Dominis Lateranensibus antiquioribus, vt sunt Canonici Regulares Congregationis S. Saluatoris aliàs de Scopeto sine controuersia cedunt Congregationi Casinensi: in re autem ipsa formant illatinè quæstionem, vtra earum debeat in processionibus præferri, cùm ea non sit principalis quæstio, de qua disputatur, sed veriùs qui Congregationis prælati in concilio existentes sedendo, & vota sua in consilio dando, præcedere debeant. Posset enim bene stare, quòd aliqui Canonici Regulares præferendi essent in processionibus Monachis Casinẽsibus, & tamen non haberent locũ, nec vocem in cõcilio, prout patere potest e. g. in Canonicis Metropolitanæ Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, qui sint verè Canonici Regulares, secundùm institutionem S. Augustini. Et licèt in dicta sua Ciuitate, prout alij aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonici in processionibus, præcedant, nedum Monachos, sed omnes alios, tamen si venirent ad Tridentum, ne dum præcederent Dominos Casinenses, sed neque essent in vlla consideratione respectu concilij; dico eo tantùm respectu, quod sint Canonici Regulares; vt sic pateat non videri esse bonam illationem illam, quæ posita est in themate, si præsupponitur, quòd ex præcedentia in processionibus, dari debeat præcedentia, de qua nunc disputatur in concilio; & tamen illi Canonici Ecclesiæ 209 Cæsaraugustanæ sunt ex veris Canonicis à D. Augustino institutis, (si tamen verum est, quòd D. Augustinus vnquam Canonicos Regulares instituerit, quod à multis negatur, vt ex *infrà* dicendis apparebit) & incedunt in vero habitu Clericorum secularium, cùm Domini Lateranenses aduersarij sint recenter creati, connumeratique, ac secundum habitum, & vitam inter Regulares positi, miniméque in habitu Clericorum secularium publicè incedunt.

Sub dicto themate formant Domini aduersarij aliquot argumenta, tanquam noua, tacitis auctoribus,

& sic profectò parùm ciuiliter, parùmque ingenij, cùm omnia dicta fuerint per antiquos, de quibus *suprà* mentionem feci, & quorum verba ipsa *inferius* ponam.

Argumentum primum.

Dicunt ergo, primò, præferendos esse Dominos aduersarios; quia eorum nobilior est professio: quam nobilitatem arguunt ex eo, quòd ad substantiam Canonicorum Regularium Clericatus ipsius qualitatem necessariò requiri constet, ad quod allegant *can. duo sunt 12. quæst. 1.* quam qualitatem conantur probare, non esse necessariam in Monachis, ad quod allegant, *can. 1. 2 & 3 & can. de Monachis 17. quæst. 1.* cum aliis in eorum informatione deductis: concludentes quòd, quia Monachi possunt esse meri laici, etiam 210 non Clerici, idcirco sumpto loco communi à qualitate Clericatus antecedente, quæ omnium laicorum, & temporalium est clarissima, existimari debet, Canonicos Regulares censeri, & idcirco prælatioois prærogatiuam illis omninò competere.

Quod quidem argumentum (vt dixi) non est nouum, sunt enim hæc verba in Consilio Paduano, tunc impresso *col. 1.* vbi dicitur, & videtur prima consideratione dicendum, quòd ipsi Canonici Regulares dicantur Monachis digniores ratione Ordinis Clericalis, eis per se competentis, etiam à principio suæ institutionis, vt probatur in *can. nolo*, in *can. non dicatis, 12. quæst. 1.* & in *can legi epistolam, 16. quæst. 1.* vbi 211 Augustinus dicit, se esse de numero Clericorum, iste ergo Clericatus ab initio fuit in eis, & eis specialiter, & per se competit, vt expressè tenuit Beatus Thomas *2. 2. quæst. 189. art. 8 in responsione ad 1. argumentum*; hic autem Ordo Clericalis ipsis Monachis non per se competit, nec ab initio Ordinis Monachalis fuit in eis, vt probatur in *canon. à Subdiacono 93. distinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas postponitur quibuscunque Clericis; quoniam ipsi non erant Clerici, vt probatur *16. quæst. 1. can. generaliter & 55. distinct. can. priscis*, cum multis aliis, ibi allegatis, & eo magis id dicendum est de ipsis Canonicis Regularibus, qui non tantùm sunt Clerici, sed etiam sunt Canonici, quæ Canonia eis adhuc addit nouam præeminentiam vltra Clericatum, iuxta not. in *cap. statutum* per illum text *de rescript. lib. 6.*

Et idem argumentum etiam formatur in Consilio Ferrariensi, *in principio*, allegando ferè eadem iura, & subiungendo, non obstare, quòd etiam Monachi hodie pro maiori parte sint Clerici, neque prohibeantur ordinari, & Clerici fieri, vt patet *16. quæst 1.* & *in can. doctos*, cum capitulis sequentibus, & in *cap. vlt. de stat. Monach* quoniam cùm hoc eueniat ex accidenti, 212 & non ex natura, & originali statu ipsius Religionis Monachalis, prout est in Canonicis Regularibus, hoc non videtur esse in consideratione *l. qui habet, in prin. ff de tutel.* cum similibus, & itidem illud firmat Io. Baptista Caccialupus *col. 2.*

Responsio.

Sed in eisdem Consiliis patet responsio; nam in Consilio Paduano *col. 18.* ita habetur. Non obstant in contrarium allegata, & primò, quod dicebatur in primo argumento ad alteram partem, quòd ratione Ordinis Clericalis, tum respondemus equidem ad hoc, neque negamus Clericalem Ordinem priùs fuisse apud Canonicos Regulares, quàm apud Monachos, non tamen dicimus ex hoc sequi, quòd ipsi debeant præferri Monachis, cùm etiam in eis vigeat Clericalis Ordo, qui licet posteriùs fuerit concessus Monachis, tamen est ille idem, quoniam Ordo Clerica- 213 lis non competit magis illi, quàm isti, nisi per maiorum impositionem conferatur, neque datur alicui, ita vt sibi competat propter maiorem bonitatem, vel sanctitatem vitæ, vt voluit B. Thom. *in 4. distinct. 24 artic. 3.* & post multa sequuntur hæc verba. *Fatemur etiam quantum diximus, Ordinem clericalem eis per se competere, dixisse, & voluisse dicere, quòd non possent* 214 *habere ius Canoniæ, quod est quid spirituale, cap. cum M. de Constit. nisi haberent Ordinem Clericalem, vt in cap. 2.* cum ibi notatis *de instit.* Dicimus tamen, respondendo formaliter ad argumentum, quòd licet 215 istud sit, quòd Canonici fuerint priùs Clerici, quàm Monachi, tamen non sequitur, ergo sunt præferendi; quia cùm Clericatus superuenerit in ipsis Monachis, habent Monachi id quod habebant ipsi Canonici Regulares, scilicet ipsum Clericatum habent iunctum cum maiori arctitudine vitæ, ratione cuius, eorum Religio maior est, *cap. quod Dei timorem, de stat. Monach cap. sanè, cap. quia in insulis de Regul.* ideò eorum Religio tanquam arctior, & strictior, & sanctior est præferenda Religioni Canonicorum Regularium: & propterea de Religione Canonicorum Regularium, tanquam de minùs digna, & laxiori potest fieri transitus ad Monachos, & non contrà, *c. licet de Regul.* & istud est, quod expressè voluit B. Thom. *in d. quæst. 189. art. 8. in responsione ad 2. argumentum*, qui potiùs (si quis consideret) inclinat in partem Monachorum, quàm Canonicorum, ob quam rationem Cardinalis *in cap. Auaritia, de preben. in 6.* dixit quòd hodie cùm 216 Monachi sint Clerici, de Canonicis ad Monachos fit transitus, tanquam de minori ad maius, quod aliàs quando non erant Clerici, fortè non licebat, sed contrà.

In Ferratiensi verò *col. 10.* ad idem argumentum, ponitur hoc responsum; videlicet, ad primum dum dicebatur, quòd Canonici erant de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, resp. quòd hoc vtrique non procedit, vt patet ex auctoritatibus prædictorum Doct. & Patrum, qui postponût eos Monachis; nam anteà in eodem Consilio; *columna sexta*, ponuntur dicta multorum Doctorum, tenentium Monachos esse præfe- 217 rendos Canonicis Regularibus, qui sunt Abbates. Abb. antiquus Panor. Dominicus, Gemin. Benedictus Capra. Card. Imola, Ioannes Andr. Barbatia, & Felin. *in locis* respectiuè ibi *citatis*. Et subiungit Consilium Ferrariense, quòd etiam si Canonici fuissent originaliter de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, tamen propter qualitates iniunctas per B. Augustinum: videlicet, quia profitentur tria vota, & propter multa alia, quæ introducit dicta Regula, censetur esse facta noua species, & noua Regula, per iura *ibi* allegata; & subiungitur diuersa appellatio; quoniam in iure illi, qui sunt, & remanent institutionis primææ Ecclesiæ, 218 appellantur Clerici sæculares, & qui sunt institutionis D. Augustini appellantur Canonici Regulares, 219 vt probat in *cap. sicut nobis, de Regul.* & ponuntur diuersi tractatus, & rubricæ inter ipsos Clericos sæculares, & Canonicos Regulares, vt in *rubr. de vita & honest. Clericorum*, iuncta *rubr. de stat. Monachorum, & Canonicorum Regularium*, & iura, disponentia de vno, 220 non verificantur de alio regulariter ex propria natura, per gloss. in *Clem. 1. de decim.* & in *Clement. 1. de suppl. neglig. Prælat.* & in *Clement. 1. de reb. Ecclesiæ non alienan.* & per Doctores in *cap. licet in corrigendis, de Offic. Ordinar.* prædicta etiam euidenter comprobantur; quoniam si Canonici Regulares essent de Clericis primitiuæ Ecclesiæ, & hoc attenderetur, deberent à pari iudicari cum Clericis sæcularibus, quinimmo, & eis præferri, cùm retinerent id, quod esset Clericorum sæcularium, & vltra aliquid plus, videlicet Religionem, & professionem; ideò tanquam duplicem prærogatiuam habentes, deberent præferri Clericis

Clericis secularibus, & tamen patet, hoc esse falsum;
221 quia ipsi Canonici Regulares postponuntur Clericis secularibus, quod resultat ex supradictis; quia qualitates adiectæ per Augustinum in *dicta Regula*, indu-
222 cunt nouam speciem Religionis: & ideò Clericus secularis factus Canonicus Regularis amittit ea, quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis, & transit in potestatem Prioris, *d. cap. sicut nobis, de Regular.* Et prædicta confirmantur; quia quando aliquis est de vno collegio, & de se illo trásfert ad aliud, non retinet prærogatiuas prioris collegij incompassibilis, in quo se non exercet, vt notat Bar. *in l. fin. de Colleg. illicit.* & notant gloss. & Doct. *in cap. præterea, de preben.* & facit *cap. recolentes, de stat. Monach.* Et post aliquot, ad prædictorum confirmationem posita, subiungitur, per prædicta, non obstare doctrinas D. Thomæ, videlicet, quòd Canonicis Regularibus per se competat, quod sint Clerici; quia etiam vbi ita esset, tamen talis Clericatus non esset in consideratione: cùm considerando siue statum Ecclesiæ primitiuæ, siue statum Clericorum secularium, ille sit incompatibilis cum Regula B. Augustini, quam ipsi Canonici profitentur, & quæ Regula prænalet, & attendi de-
223 bet, vt patet *ex proximè dictis.* Et quia etiam Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regulæ pariter datur, quòd possint esse Clerici. Et sic ab origine, non ex accidenti, vt patet *ex ipsa Regula*, & in alijs locis *ibi* scriptis; & subiungitur responsio ad iura pro parte aduersa allegata, comprobando, quòd
224 appellatione Clericorum venirent etiam Monachi, & alij Religiosi, ac Deo seruientes, & maximè in Ordinibus constituti, vt probatur in *can. Cleros, 21. distinct.* & *in can. feriatum, 32. distinct.* & *in can. Clericus, qui, 12. quæst.* 1. & in *can. Clericum, 21. distinct.* & in *can. duo sunt genera, 12. quæst.* 1. quem textum ad hoc allegat Abbas, *in cap.* 1. *de iuram. calum. in vlt. not.* con-
225 cludens, quòd appellatione Clericorum, veniunt Monachi, potissimè in fauorabilibus, cùm hodie Monachi sint Clerici: vnde nimirum si etiam D. Augustinus in *d. cap. legi Epistolam*, appellat se Clericum,
226 & sic etiam Canonici Regulares possunt appellari Clerici, quòd hoc sit verum gloss. & Doct. *in prædictis iuribus*, quæ loquuntur de Clericis, inferunt, & disponunt de Monachis.

Consilium quoque Collegij Bononiensis pro refutatione dicti argumenti *column.* 13. habet, non obstare quantum dicebatur, quòd Canonici Regulares repræsentent Clericos primitiuæ Ecclesiæ, & quòd essentialiter illa institutio Clericorum ordinata per Apostolos, est in ipsis. Quia negatur hoc esse verum, nam B. Thomas, & alij, qui tenent essentialiter in Canonicis Regularibus vigere Clericatum, nihil allegant. Ergo erubescimus, cùm sine lege loquimur, quinimmo non videtur verum, & sequeretur absurdum, quòd nullus posset esse Canonicus Regularis, nisi priùs esset Clericus, quòd omninò est falsum; & ideò dicimus, quòd Clericatus in ipsis est per accidens, sicut in Monachis, cùm sit qualitas intrinseca, vt notat gloss. *in cap. si fortè, de electio. lib.* 6. Præterea, aut volumus dicere, quòd verè essentialiter sunt ipsi Clerici primitiuæ Ecclesiæ continuata serie successionis, *argumento l. proponebatur ff. de Iudic.* Et tunc dicimus, quòd ipsi Canonici Regulares non sunt illi Clerici primitiuæ Ecclesiæ; quia illorum loco præ-
227 textu continuati temporis sunt Clerici seculares secundùm omnes; & effectus demonstrat; quia Clerici seculares omnibus Regularibus præferuntur, ergo non sunt ipsi Canonici Regulares: quia illa essentia Clericorum primitiuæ Ecclesiæ prætextu continuati temporis, dicitur esse indiuidua, sicut est indiuidua essentia populi Bononiensis, quam non potest participare alios populus; & illa essentia populi Bononiensis, quæ fuit iam ante multos annos, dicitur esse in hoc duntaxat moderno populo Bononiensi per continuationem temporis, non autem in alio populo, qui non est de gremio huius: & ita propriè intelligitur *dicta l. proponebatur*, Sed Canonici Regulares, non sunt de gremio Clericorum secularium, ergo, &c.

Et quòd ipsi Canonici Regul. non sint de gremio 228 Cleric. secularium, probatur per multas differentias, quæ sunt inter ipsos: Primò circa facultatem testandi, & circa petendam absolutionem in casu Canonis, *si quis suadente*, & Canonici Regulares discrepant à 229 Clericis secularibus in essentialibus Regulæ, ne dum in habitu *d. cap. sicut nobis, de Regularibus*, cum similibus: aut volumus dicere, quòd ipsi Canonici Regulares sint essentialiter Clerici instituti per Apostolos, eo quia eorum Ordini per se competit quòd sint Clerici, post B. Thomam firmant Archidiacon. *in can. mandamus 19. quæst.* 3. & Abb. *in cap. non est not.* 2. *de Regul.* & tunc dicimus, non valere consequentiam, quòd ipsi sint tales, & quòd eo modo cæteris præferantur; siue consideremus essentiam Clericatus per continuationem temporis, iuxta terminos *dictæ l. proponebatur*, (vt suprà ostensum est) siue consideremus essentiam præfatam Clericatus in abstracto; quia tunc non minùs dicitur inesse Monachis, quàm Canonicis Regularibus: siue consideretur esse essentia prædicta in concreto, ex parte ipsorum Canonicorum recipientium Clericatum; quia tunc non dicetur essentia illa primæua Clericorum primitiuæ Ecclesiæ, sed dicitur essentia positiua S. Augustini, considerato ipso tanquam causa proxima, & immediatè influente, id est, instituente Regulam ipsorum Canonicorum Regularium, prout singulas huius responsionis partes ibi latè probant.

In eadem sententia est Ioannes Baptista Caccialupus Seuerinas *in suo consilio column.* 2. Formato argumento pro Canonicis prætendentibus se ex prima institutione fuisse Clericos, quæ qualitas essentialiter ab initio institutionis non fuit in Monachis, addita auctoritate B. Thomæ, vt *superius* dictum est, dicentis, quòd Ordini Canonicorum Regularium per se competit, quòd sint Clerici Religiosi; Monachos verò ex prima institutione sua, non fuisse Clericos; tandem respondendo dicit ferè eadem, quæ Consilium Ferrariense, licet in diuersis verbis; Primo enim dicit suppositum aduersariorum non subsistere in facto, neque in iure, quod probat multis argumentis, & auctoritatibus, & protinùs subiungit, posito, quòd Domini Canonici Regulares, aliàs ante S. Patrem Augustinum fuissent computandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, quòd tamen adhuc non liquet, tamen propter qualitates substantiales iniunctas per B. Augustinum transierunt in aliam speciem; nec sunt ampliùs Clerici primitiuæ Ecclesiæ, sed Regulares professi nouam Regulam Augustini; vnde dicit Bal. *in cap. cùm Magistrum, post princip. de election.* quòd in Clerico professio Monachorum, vel Canonicorum Regularium, est multum præiudicialis; quia mutat statum, vt notatur in *l. si ex causa §. Papinianus ff. de minoribus*, pulchrè idem Bald. in simili in *cap.* 1. *§. conuenticula, ad fin. de pace Iuramento firmam.* Si tandem Domini Canonici Lateranenses essent numerandi inter Clericos primitiuæ Ecclesiæ, tales quales erant, vtrique essent Clerici seculares; non autem essent Clerici Regulares, vel veriùs Religiosi professi. & essent pares Clericis secularibus; immo deberent eis omninò præferri; nam essent Clerici eiusdem prærogatiuæ, cuius & illi, & haberent illud plus quòd essent Religiosi; & tamen si ita sentiunt, falluntur,

falluntur;nam meritò postpositi sunt Clericis secularibus, quòd transierint in aliam speciem, videlicet, professionis Augustinianæ per professionem trium votorum: non enim benè conueniunt, nec in vna sede morari debent, maiestas prælationis, competens Clericis secularibus multiplici respectu, & professio trium votorum Religiosa, & Regularis exaltanda secundùm quid,sed non in iure prælationis.

Et subiungit cum ipsis Canonicis Regularibus charitatiuè loquendo, dicens,cessate ergo videtur dicta D.Thomæ præallegata, in quibus facitis magnam vim,& singulare fundamentum,videlicet,quòd vobis Canonicis Regularibus essentialiter, & per se competat, quòd sitis Clerici, & sic prælationis Clericalis ab Apostolis iustitiæ ius habentes; nam talis Clericatus,posito quòd Canonicis,aut Clericis per se olim competierit,tamen posteaquam transiuistis in nouam speciem,nempe Augustinianam professionis Regularis trium votorum, ampliùs non competit: vnde talis Clericatus vobis cohærens, non est ampliùs in consideratione iure prælationis, velut substantialiter alteratus, & incompatibilis cum primo statu simplicis Clericatus, incompatibili cum statu Regulari, per professionem Regulæ D.Augustini. Præterea, & ipsis Monachis,licèt non fuerit, neque insit essentialiter Clericatus; quia possent esse Monachi non Clerici, tamen iamdiu etiam Monachis fuit concessum quod possent esse Clerici; ex institutione Regulæ ipsorum Patris Benedicti etiam ab initio, & non ab accidenti; loquor de Benedictinis, vt patet ex Regula D.Benedicti,& 16 *quæst.*1. *can. hinc est*, § *Superiori*, & habetur in *Auth. de Monachis* in pluribus locis maximè in §. *si quis autem.*

Quinimmo idem Ioannes Baptista Caecialupus *columna* ad clarius diluendum suprascriptam auctoritatem D. Thomæ, ait, nunc ad verba S. Thomæ, & pondeeremus ea ad pondus auri, idem enim Sanctus Doctor *in loco præalleg.* super illa quæstione, *Virum de vna Religione liceat transire ad aliam*,dicit hæc verba. 230 Vtraque Religio scilicet Monachorum,& Canonicorum Regularium ordinatur ad opera vitæ contemplatiuæ; inter quæ præcipua sunt ea quæ aguntur in mysteriis diuinis,ad quæ ordinatur directè Ordo Canonicorum Regularium, quibus per se competit, vt sint Clerici Religiosi, vt habetur in *decretis* 16.*quæst.* 1. & ideò quamuis Ordo Monachorum sit arctioris vitæ,si Monachi essent laici, liceret transire de Ordine Monachorum ad Ordinem Canonicorum Regularium,non autem è conuerso 19. *quæst.* 3.*can.mandamus*, sed si Clerici sint Monachi sacris mysteriis obsequentes, habent id,quod est Canonic. Regul. cum maiori arctitudine, & ideò transire licitum erit de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum,petita licentia superioris 19.*q.*1.*can statutum*. Hæc B Thomas,ex cuius verbis habemus, quòd Canonicos Regul.locat in specie Religionis, item quòd illam qualitatem clericatus, quam dicit per se olim competiisse Canon. Regul. non autem Monachis, tunc laicis, dicit hodie competere pariter Monachis, qui sunt Clerici, & id cum maiori arctitudine: non ergo Sanctus Doctor præponit Canonicos Regulares Monachis Clericis, immò tacitè, aut præponit Monachos Clericos, aut æquat: constat autem generaliter concessum Abbatibus Monachorum, vt Monachos suos ad Clericales valeant Ordines promouere 69. *dist. can. quoniam videmus*, & *de ætat. & qualit. cap. cum contingat*: competit ergo clericatus non minùs Monachis,quàm Canonicis Regularibus, saltem modernis temporibus. Nec curandum quoad excellentiam Religionis, quòd clericatus competat per se,vel per accidens,vt etiam seorit idem S.Doctor in quantum tenet, licitum esse transire de Ordine Canonicorum Regularium ad Ordinem Monachorum, qui sunt Clerici. Nec fortassè absonum esset dicere, quòd immò non per se competir Canonicis Regularibus, quòd sint Clerici: nam Ioan.de Lignano Doctor supremus in *suo tractatu de censuris*,ponit reperiri Canonicos Regulares, qui non sunt Clerici, quos dicit gaudere beneficio,*can.Si quis suadente,&c.* Nec intumescatis dicentes priùs fuisse vobis Canonicis Regularibus concessam qualitatem Clericatus, quàm Monachis, quia falsum est: quod falsum esse probatur argumento, quo etiam vsus est D. Thomas *in opusculo contra impugnantes Religionem,par.*1.*cap.*2. *col.penultima*, licèt Caccialupus eum non citet. Monachi enim,inquit, priùs fuerunt Clerici, quàm originem habueritis vos Canonici Augustiniani, ergo priùs competit Monachis Clericatus, quàm vobis, licèt forsitàn vobis frequentiùs: hodie verò omnibus ferè vtriusque Religionis, vt in pluri competit Clericatus; probantur etiam præmissa,in *dict.* §. *superiori* 16.*quæst.* 1. testimonio Historiæ Ecclesiasticæ vbi dicitur vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Sicici 231 Pontificum, fuisse Monachos non Clericos; Eusebij 232 tempore Monachi in Clericos promoueri cœperunt, Zozimúsque,& Siricius approbauerunt, quos Pontifices constat, præcessisse ante D. Augustinum, Clericatus Monachis concessus reperitur 16. *quæst.*1.*can. doctos.*

Subiungitur autem in Consilio Paduano *colum.*19. non obstare quòd dicebatur in Canonicis Regularibus esse Canoniam,quæ videtur eis tribuere aliquam præeminentiam, *dict. cap. statutum, de rescript. in* 6. quia ad hoc respondemus, quòd *dict.cap.*loquitur de præeminentia insurgente ex Canonia Ecclesiæ Cathedralis; non autem de Canonia Ecclesiæ Regularis; & ideò dicimus,quòd si Regulares Canonici haberent Ecclesiam Cathedralem,& essent eiusdem Ecclesiæ Canonici, procul dubio essent præferendi Monachis? quia deberent esse cum Episcopo capite suo, neque deberent ab eo separari per interpositionem Abbatis cum Monachis; cùm membra non debeant à capite separari, & Canonia per se non est dignitas, vt 233 colligitur ex eo *cap statutum.*

Vltra præfatos Doctores, Bergomas ille Eremitanus de quo *superiùs* est facta mentio, aliquando aspetiùs loquens,excludit eos etiam à Canonicis Regularibus S.Augustini, dirigens enim verba ad illum Dominicum Taruisinum Canonicum Regularem, qui edita inuectiua contra Eremitanos dissidio causam dederat, *libri sui fol. quinto*,enumeratis multis Regularium Canonicorum generibus,inter se origine, habitu,& vita diuersis;tandem dicit, [Sunt alij Congregationis Frisonariæ, qui quamuis Lateranenses appellentur, cum scapulari nigro, & chlamide nigra superiori tunica, vel camisia appellata, bireto tamen nigro incedunt, sic & de institutionis varietate, vt quidam à B. Marco, quidam à B. Patre Augustino, nonnulli à S. Ruffo,alij ab aliis,ita vt plures quodammodo videantur Canonicorum Regularium institutores, quàm ipsi Canonici fuerunt] Certum tamen est, hos, quos Lateranenses, vel de Frisonaria vocamus, inter quos hic Dominicus de Taruisio, cæteris audacior,& in veritatis impugnatione molestior, qui ante annos viginti, vt asserit, inter eos receptus est, nec à S.Marco in Alexandrina Ecclesia,neque à S.Augustino in Hipponensi Episcopatu, neque à S. Ruffo in Galliarum partibus, neque à quocunque alio auctoritatis Patre institutionem habuisse, sed neque Regulam, nisi quam à paucioribus annis citrà ab Ecclesia priuilegiati habuerunt, vt Canonici Regulares Frisonatij nuncuparentur: à sexaginta enim annis, vel circa,

circa eorum Frisonatia Congregatio initium habuit, prius vaga, in loco quodam iuxta Lucum inculto, vbi à multitudine Frisonum Auium, quæ in monticulis habitant, Frisonariæ locus dicebatur, consequenter Frisonaria Congregatio dicta est. Postea succedentibus Pontificum Romanorum priuilegiis, inter Canonicos Regulares de misericordia sunt deputati, accedentibus deinde viris nonnullis Religiosæ conuersationis, bonæque doctrinæ, Deo seruientibus, Romæ Basilicam Lateranensem per Eugenium, Paulúmque loca item multa Venetiis, Rauennæ, Mortariæ, Mediolani, Ianuæ, Vercellis, Papiæ, & alibi sunt consecuti, & *fol.* 18. [Non enim ab Augustino institutionem habuistis, neque a quoquam alicuius auctoritatis Patre, sed a quodam Fratre Iacobo de Bergamo professo Ordinis Prædicatorum S. Dominici, qui cupiditate maxima vos concipiendi, immemor suæ Religionis, ab ea discessit, vt quia bigamus erat, fieret trigamus, vos in lucem educendo: itaque deserto Prædicatorum habitu vos sub multiplici habitus forma, sæpiùs variata, in loco Frisonatiæ instituit, & adeo noua in Ecclesia est hæc vestra Congregatio, vt nece vnum superuenientem agnoscam, qui ex primis vestris sit, & pluribus aliis ex vestris similem.] Hæc & multa de informi illo priori modo viuendi didici. Et paulò infrà; [Intelligat ergo Dominicus vester, se non ex eorum germine pullulasse, quibus Augustinus Regulam dedit, vel habitum, sed de Sedis Apostolicæ misericordia à Fratre Prædicatore, se suósque institutos Canonicos Regulares raptim euasisse. Hæc cùm notoria sint, probatione non indigent. Si igitur (Dominice mi) Regularium Canonicorum primitias quæris, originis tuæ natalitia ne deferas obsecro; neque te ad supremam Lateranensem Ecclesiam erigas, qua sæpiùs, vt tibi non debita, priuatus es, sed ad Frisonatiam redi, & *fol.* 73. Postremò, tantummodò tibi à B. Augustino Regulam datam arbitrans, dicit. Profectò qui dicunt fuisse datam à B. Augustino Regulam Canonicis Regularibus, videntur sapere hæresim, cùm aliter teneant, quàm Sancta Romana tenet Ecclesia; sed hoc non simpliciter verum, quia qui dicerent Regulam à S. Augustino omnibus Canonicis Regularibus non fuisse datam, non saperent hæresim, quoniam falsum non dicerent, nec aliter tenerent, quàm Sancta mater tenet Ecclesia.

Nam etsi B. Augustinus nonnullis Canonicis Regularibus in Ecclesia Cathedrali sua, Regulam dederit, non tamé illis, qui à S Ruffo in Gallia sunt instituti, neque vobis, qui à Fratre Iacobo de Bergamo Prædicatorum Ordine derelicto, collecti, & in loco Frisonariæ recollecti estis, neque infinitis aliis Canonicorum Regularium diuersitatibus, qui omnes, etsi B. Augustini Regulam sequantur, non tamen ab ipso eam recipere meruerunt, neque succedunt illis, qui à S. Augustino acceperunt; sed ipsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ auctoritate, D. Augustini Regulæ se submiserunt.] Arguit insuper idem Auctor *fol.* 29. *à tit.* hoc modo; [Quia canones quotquot de Canonicis Regularibus loquuntur, non tamen de Canonicis à B. Augustino institutis, & idcirco in eis de Augustino nulla mentio habetur, sicut de nouis Eremitanis vbique cùm in iure fit mentio, semper B. Augustini titulus ponitur, vt intelligas (Dominice) variam admodum esse Canonicorum Regularium differentiam, qui etsi omnes sub B. Augustini Regula viuant, paucissimi tamen ex eis ab illo institutionem habuerunt.]

Hæc hactenùs ab antiquis Auctoribus prædictis sumpta, ex quibus (ni fallor) datis ad enunciatum D. Thomæ, quatuor responsionibus probatum est, Canonicis Regularibus non per se (vt ipsi iactant) inesse Clericatum illum, scilicet, qui erat in Ecclesia primitiua, & quòd talis qualis est, non magis, neque meliùs insit eis, quàm Monachis; quòd Monachi ipsi eandem Clericatus qualitatem habuerunt, antequàm esset D. Augustinus, & ab eo instituta Regula, & cum Clericatu ipsi Monachi ampliùs habent vitæ arctitudinem; insuper quòd Monachi Benedictini ab ipso initio suæ Regulæ fuerunt, prout sunt Clerici, & quòd Domini Lateranenses non sunt veri Canonici Regulares, neque Cathedralis Ecclesiæ Canonici, sed nomine tantummodò vano Canonicorum sibi adscripto, in cæteris nihil differant ab aliis Regularibus.

Ex præmissis etiam apparere potest, parùm consideratam esse inscriptionem, quam Domini Lateranenses aduersarij sibi vsurpant, inscribendo, & nominando se interdum Clericos Religiosos, interdum Clericos Canonicos; nam quoad Canonicos superflua est vsurpatio Clericalis; cùm certum sit, esse non 234 posse Canonicos alicuius Ecclesiæ, qui non sint Cle- 235 rici, & Clericorum appellatio sit generalis sub alterna Christianorum appellatione, vt enim habet vsus communis, & testatur Specul. *in rationali diuinorum officiorum lib.* 2. *cap.* 1. ex Christianis personæ quædam sunt seculares, laici dicti, quædam verò Clericales, quæ in Ecclesia Dei seruiunt, vel ipsam regunt; hæ autem subdiuiduntur in Monachos, & alios Religiosos, & in Clericos seculares, & sic omnibus personis 236 Ecclesiasticis competit Clerici appellatio, prout etiam Abb *de vit. & honest. Cler.* dicit, Clericorum ap- 237 pellatione contineri omnes Ordinem habentes, in quacumque dignitate sint, aut Ordine, etiam in prima Tonsura, *de elect. & qualit. cap. cùm contingat*, ex quo ad seruitium Dei electi sunt: vnde omnes, qui 238 non sunt laici dicuntur Clerici *can. duo sunt*, 12. *q.* 2. *can Cleros*, 21. *distinct.* cum prædictis concordant Gemin. & Præposit. *in d. cap. duo sunt*, ponentes generalem distinctionem, quòd omnes Christiani, aut sunt 239 Clerici, aut laici, vt idem Præp. *in can. cùm aut, col.* 4. *versic. quartum postea* 44. *distinct.* & D. Thom. satis apertè conformiter ad dicta Specul. 2. 2 *q.* 184. *artic.* 8. *in corpore*, distinguens status Ecclesiasticorum, dicit, 240 ex vna parte esse Clericos seculares, ex altera Religiosos, & pro Religiosis ponit Monachos, & Canonicos Regulares. Itaque, hoc posito, quòd omnes Or- 241 dinem Ecclesiasticum habentes, dicantur Clerici, non minùs ridiculum est, appellare se Clericos Canonicos Lateranenses, quàm si aliqui alicuius Ciuitatis ciues, inscriberent se homines ciues illius Ciuitatis, quasi volentes inferre, quòd aliarum Ciuitatum ciues non sint homines, aut quod generica hominum appellatio non competat aliarum Ciuitatum Ciuibus. Et hæc dicta sint, quoad primum D. Lateranensium de suo prætenso Clericatu, argumentum.

Argumentum secundum.

Proximum ipsorum argumentum est à laudabiliori Canonicorum Regularium professione, quod argumentum non indiget responso, quia fundatur in falso præsupposito Clericatus, de quo anteà dictum est. Aiunt enim, constare Clericorum ipsorum genus diuino officio, & contemplationi dedicatum esse, *d. can. duo sunt, in princ.* 12. *quæst.* 1. vnde & Canon 242 Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat, *toto tit. de vita, & honest. Cleric. & toto tit. ne Clerici negot. secul. se immisceant.* Concludentes tandem, quòd cùm Regularium Canonicorum professio ex contemplationis, & actionis mixtura constet, consequens est illam ipsam longè potiorem esse.

Responsio:

Responsio.

Quod argumentum, vt dixi, indiget responsione, quia cùm Iura loquuntur simpliciter de Clericis, vel per excellentiam intelliguntur duntaxat de secularibus, vel genericè intellecta referuntur ad omnes personas Ecclesiasticas, tam seculares, quàm Regulares, iuxta *superiùs* dicta. Quòd dicunt se exercere circa contemplationem, ea omnia non minùs, & cum arctiori vita exercentur, & exerceri possunt per Dominos Casinenses, vt latè, & clarè, more suo, probat D. Thomas in *superiùs citato opusculo contra impugnantes Religionem, part. 2. per totam*; quamquam tale exercitium non faciat ad negotium præcedentiæ, vt experientia docet, cùm multi sint Religiosorum Ordines exercentes omnia illa, quæ Domini Lateranenses dicunt se exercere, non minùs, quàm ipsi; & tamen non attollunt cristas in actu præcedentiæ, neque alios antecedentes vexant; sed mansueti, loco sibi assignato quiescunt.

Tertium Argumentum.

Tertio loco arguunt à dignitate loci, in quo ipsa Congregatio iactat se diutissimè floruisse, nempè Lateranensi Ecclesia, in qua, vt ipsi aiunt, Canonici Regulares primùm instituti, atque in ea octingentis annis, Clericis omnibus etiam S. Petri fuerunt prælati, vt ex historicis constare potest, adiiciendo multa eidem Congregationi ab Alexandro III. Lucio II. Alexandro IV. Gregorio IV. & Nicolao V. fuisse concessa priuilegia, vbi dicunt poni ordinem processionum, & Clerici, seu Canonici tam seculares, quàm Regulares Monachis præferuntur.

Responsio ad tertium Argumentum.

In hoc quidem argumento multa sunt falsa, quorum falsitate detecta, non erit opus alia responsione. Nam quantùm attinet ad Ecclesiam Lateranensem, in qua dicunt fuisse ab initio institutos Canonicos Regulares, qui ibi octingentis annis perseuerando, & Canonicis S. Petri fuerunt prælati, quòd dicunt constare ex historiis, continet duplex mendacium; quia in dicta Ecclesia Lateranensi priùs fuerunt alij Religiosi, quàm Canonici Ordinis S. Augustini, vt patet ex testimonio Alberici à Rosate, qui in *rub. ff. de statu homin.* ponit hæc verba. [In Vrbe Roma sunt quinque Ecclesiæ, quæ Patriarchales vocantur, videlicet, Ecclesia Beati Ioannis Lateranensis, quæ consueuit habere Priorem, sed ex Cōstitutione Bonifacij Papæ VIII. habet Decanum,] erant Religiosi, & facti sunt Canonici Ordinis S. Augustini. Vnde patet, quòd Canonici S. Augustini non fuerunt ibi, nisi à tempore Bonifacij VIII. cùm antea ibi essent alij Religiosi: nec dubitari potest de fide testimonij Alberici, cùm sit Auctor grauissimus, vixeritque in Vrbe Aduocatus Consistorialis, non multum post Pontificatum Bonifacij VIII. & insuper Domini Lateranenses Aduersarij nihil habent commune cum illis Canonicis ibi à Bonifacio ereatis: tum quia illi incedebant in habitu Clericorum secularium, quod fecit errare aduersarios, cùm extorserunt ab Eugenio IV. dictam Ecclesiam, & falsò narrauerunt, quòd Bonifacius amotis Regularibus Canonicis, secularium Clericorum, & Canonicorum curæ eamdem Ecclesiam commiserit; tum quia ipsi Domini Canonici Lateranenses aduersarij adhuc non erant in rerum natura, sed circa annum Domini 1400. apud Monasterium Beatæ Mariæ de Frisonaria, sicut anteà dictum est, initium habuere. Nec sunt historici fide digni, qui aliter dicant, nisi fortè citent mihi Volaterranum, qui nostra memoria scripsit, & fidem de octingentis annis ex dicta Eugenij Bulla sumpsisse videtur: neque in hac re comparandus est cum Alberico illius temporis scriptore, viróque magnæ auctoritatis. Accedit quòd si quam laudem ipsi Domini Lateranenses potuissent mereri propter adeptionem dictæ Lateranensis Ecclesiæ, tantò maiorem ignominiam ex illius priuatione mererentur; quod significare voluit ille Eremitanus *loco superiùs citato*. Nec dicere possunt, priuationem fuisse iniustam; quia non est præsumendum à tot Summis Pontificibus, qui post priuationem prædictam fuerunt, talem iniustitiam fuisse in eorum conspectu toleratam: quamquam etiam concessa eis Lateranensis Ecclesia nihil refert ad causam præcedentiæ, nisi forsan in ipsa tantùm Lateranensi Ecclesia, & in actibus dictam Lateranensem Ecclesiā concernentibus. Priuilegia autem, quæ dicuntur concessa fuisse ab Alexandro III. Lucio II & Alexandro IV. quomodo possunt esse vera, cùm illis temporibus aduersariorum Congregatio non esset adhuc nata? de ordine autem (vt aiunt) in processionibus posito per literas Eugenij, & Nicolai, cùm illæ non ostendantur, non oportet aliud dicere. Si ostendantur, videbimus quid contineant; certum est, quòd nunquam fuerunt, nec sunt in vsu, prout proximè dicetur.

Quartum Argumentum.

Quartò loco dicunt aduersarij, quòd Regularis Congregationis potiorem causam probat huius amplissimæ Sedis vsus, in viridi obseruantia existens, & in processionibus ipsis, prælationis locum Congregationi Canonicorum Regularium assignans.

Ex quibus quatuor argumentis concludunt, videri probatum esse, Canonicorum Regularium causam longè potiorem censeri. Addentes pro ea parte plures consuluisse, videlicet collegium Papiense, & Patauinum, licèt postmodum retractauerint, & Carolum Ruinum, & Christophorum Albarisium, & Antonium Corsetrum, ex quibus dicunt, constare, tum auctoritatum, tum rationum pondere, hanc ipsam sententiam esse amplectendam.

Responsio ad quartum Argumentum.

Ad quod quidem argumentum prout est biceps fundamentum, videlicet prius in consuetudine, deinde in auctorum numero, ita distinctim respondendum mihi esse censeo; quoniam vtraque pars est falsa in facto. Consuetudo enim semper aliter se habuit, & consulentes *inferiùs* nominandi pro Monachis, sunt (vt ita dicam) sine numero.

Quoad consuetudinem ergo Ioannes Campegius, *in suo Consilio*, inferiùs citando, §. *quarta ratio*, dicit, consuetudo est in omnibus Ciuitatibus, quòd in processionibus, & aliis actibus publicis, Monachi sint in loco digniori, & honorabiliori: probatur primò ex Chronica Martiniana; sed ego inuenio, quòd ante Martinum, qui hoc dicit in vita B. Gregorij Papæ, Paulus Diaconus, qui scripsit non multùm post B. Gregorij Pontificatum, eadem verba posuit, *de gestis Romanorum Pontificum lib. 8. cap. 4.* videlicet, [quòd ipse D. Gregorius in septem partes deprecaturus Dominum, diuisit Populum; quapropter dicta est septiformis Litania. In primo namque Choro fuit omnis Clerus; in secundo Abbates cum Monachis suis; in tertio Abbatissæ cum Congregationibus suis; in quarto omnes infantes; in quinto omnes laici; in sexto vniuersæ Viduæ; in septimo omnes Mulieres coniugatæ;] & sic patet, Abbates, & Monachos fuisse immediatè post Clerum, & quòd nulla habita est mentio Canonicorum Regularium. Subiungit Campegius. [Item in Regno Vngariæ, Franciæ, Angliæ, in Alemania, in Burgundia, in Ciuitate Lodij, Coloniæ, Tolosiæ,

243 244 245 246 247 248 249 250 251

Toloſæ, ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus. Idem obſeruatur in Italia, videlicet Venetiis,& Florentiæ,vbi fiunt annuales proceſſiones,in quibus ſemper Monachi præponuntur Canonicis Regularibus,& ponuntur iuxta Clericos. In Aoſtria primò incedunt Mendicantes; poſtea Canonici Regulares;deinde Monachi S.Benedicti;poſtremò omnis Clerus. Idem ſeruatur in Ciuitate Argentina, & in Ciuitate Ratiſponenſi, & in Regno Vngariæ, ſic ſolebat fieri in aliis Ciuitatibus pacificè, & quietè, vt Mediolani, Papiæ, & Mantuæ, in qua Ciuitate etiat Conuentus Monachorum S.Andreæ, qui ſemper præponebantur aliis Religioſis, & Canonicis Regularibus S. Marci, ibidem exiſtentibus: quid plura? idem obſeruatur Romæ. Conſtat autem,quòd ſtylus Curiæ Romanæ innititur iuri communi, &c.] Ne autem videamur cætere aliis dicto Campegio conteſtibus de conſuetudine Romæ plures habemus, & Cardinales & alios Curiales idem atteſtantes, tam de antiquiori tempore, quàm de tempore Innocentij VIII. quo agitata fuit hæc eadem controuerſia;& etiam de tempore poſteriori antiquiores, vt omittam Ioannem Andream,& vtrumque Abbatem, & Benedictum Capram,qui hoc tenuerunt vniuerſaliter loquẽtes,quòd Monachi eſſent præferendi in *cap.auaritia,de praben.* qui non fuerunt Curiales,certè Cardinalis Florẽtinus, & Cardinalis Turrecremata,& Cardinalis Alexandrinus,vtpotè cùm fuerint Cardinales,& Gemin.qui fuit Auditor Cameræ, & Felin.qui fuit Auditor Rotæ, & Caccialup. qui fuit Aduocatus Conſiſtorialis, negari non poterit quin ſcirent conſuetudinem Vrbis:& tamen omnes hi intrepidè aſſeruerunt, Monachos præferri Canonicis Regularib.videlicet Card. Florent. *in d.c.auaritia*,Gemin. verò, & Card.de Turrecr.*in can. Epiſcopos,17.diſt.*& hi omnes longè antiquiores Pontificatu Innocentij VIII. Sub ipſo verò Innocentio, & dum hæc contrõuerſia tractabatur, idem Alexandrinus,nondum Cardinalis,ſed Referendarius in Curia exiſtens in *d.c. Epiſcopos*,Felin.verò duobus in locis, videlicet in *Rub. de maior. & obed.* & deinde in *Conſil.*pro Monachis edito,de quo inferiùs eſt dicendum,& Caccialupus itidem ſuo *Conſilio*,de quo ſuperiùs eſt facta mentio: prædictis accedit, & Philippus Decius vir clariſſimus,qui in *d.c.auaritia,col.11.* dicit relatum ſibi eſſe in Curia Romana ita obſeruari,quòd in proceſſionibus Monachi primò honorantur. Caccialupus verò in *d.ſuo Conſilio col.7.* ſuper huiuſmodi conſuetudine,dicit hæc verba,loquendo benignè cum dictis Canonicis. [Septimum fundamentum ſumitis à conſuetudine, quæ eſt optima interpres omnium actionum.Nam dicitis in multis inſignibus locis conſueuiſſe præferri Canonicos Regul.Monachis. Rogo, Patres Reuerendi,vt deponatis affectum,& non fallamini æquiuocando;nam de Canonicis Regularib.Eccleſiarum Cathedralium non eſt contentio;quia præhonorantur ratione Capitis; aliàs autem conſuetudo eſt vetuſtiſſima contra vos Canonicos Regulares Eccleſiarum non Cathedralium. Nonne tempore Gregorij Primi, & Magni in ſeptiformi Litania celebrata per eum; primò locanit omnem Clerum; in ſecunda Abbates cum Monachis ſuis?hoc atteſtatur Chronica Martiniana;item Io.Bellet.*in lib. de Eccleſ. offic. c.78.* item Specul. *in ſuo rationali in rub.de rogationibus*, & Iacobus de Voragine *in ſuis Legendis Sanctorum ſub rub de Litaniis.* Nonne id palpatis ex vetuſtiſſima tabula Eccleſiæ Rauennatis?Nonne videtis id obſeruatum in Concilio Piſano tempore Alexandri?vbi ſemper Monachi,& ipſorum Abbates vocantur poſt Epiſcopos, & Monachi S. Benedicti ante Canonicos S. Auguſtini?nonne id ſeruatum fuit in Concilio Conſtantienſi?vbi fortiùs,non ſolùm Canonicis Regular. Monachi præpoſiti fuerunt, & Monachorum Abbates Prioribus Canonicorum Regularium; ſed iam ipſi Monachi ratione Abbatialis dignitatis Canonicis ſecularibus Eccleſiarum Collegiatarum prælati ſunt. Hoc ſeruatum eſt, & ſeruatur in Ciuitate Venetiarum, Paduæ, Florentiæ, Senarum,& vt accepi,in omnibus ferè locis illuſtribus citrà,& vltra Montes. Deponatis ergo ſtimulum præcedentiæ veſtræ, quæ, iudicio meo, defendi non poteſt, ne pertinacia tranſeat in ambitionẽ,à qua hactenùs potuerunt excuſare vos rationes inductæ pro vobis.] Hactenùs Caccialupus.

252

Ex quibus omnibus nemo,vt opinor,niſi verè pertinax poterit in dubium reuocare conſuetudinem tum vniuerſalem, tum particularem Vrbis Romæ, maximè vſque ad tempus Innocentij VIII. ſub quo hæc tyrannia ſparſa fuit per illos paucos Canonicos Regulares, de quibus eſt facta mentio; videamus ergo quid indè ſucceſſerit.

Feruente diſcordia itum fuit ad omnes ferè Italiæ Iuriſperitos;& eùm in fauorem Monachorum Venerandæ Congregationis Caſinenſium, ſeu Sanctæ Iuſtinæ ſcripſiſſent Collegia Doctorum Bononiæ, Paduæ, & Ferrariæ, & Io.Baptiſta Caccialupus, necnon Lancellottus Decius, Coſmas Paſſettus Ferrarienſis, Baptiſta de S. Blaſio,& Io. Antonius Papien. necnon Franciſcus Curtius Senior, cuius conſilio ſubſcripſerunt Franciſcus Curtius Iunior, necnon Dominicus Piſellus, Franciſcus Puſteria, & Bonifacius de Pichia Mantuani,ac etiam de perſe conſuluerunt Stephanus Coſta ſecundò, & tertiò, necnon Alexander de Neuo,& Antonius Franciſcus de Doctoribus, Patauini, idem Antonius Franciſcus iterùm, & prædictus Baptiſta de S.Blaſio, iterùm, & tertiò, ac prædict.Ioan. Antonius de Papia iterùm, tertiò, ac quartò, necnon Stephanus de Deſideriis,Bononien. & Frater Bartholomæus de Aquis tunc Generalis Ordinis Eremitarum S.Auguſtini,& quidam alius innominatus Religioſus, & Vrbanus Abbas Mediolanenſis, & Bruno Monachus, quorum omnium numero,auctoritate, & bonis rationibus quaſi confuſi, & victi,pauci illi inquieti Canonici Regulares deſtiterunt à moleſtiis eiſdem Monachis nigris inferendis: ſed iidem ob magnum ambitionis pruritum,non valentes quieſcere,conuerterunt ſe cõtra Oliuetanos,quibus omninò dicebant ſe eſſe præferendos,allegando,quòd illi non erant verè Monachi S.Benedicti, cùm geſtarent habitum album, & Ordo S.Benedicti nigrum, & prima inter eos conflictus excitatus fuit in ciuitate Piſtorij, ad quem ſedandum Innocent. Papa per ſuum Breue ſub Dat.die 16.Octobris 1484. commiſit cauſam cognoſcendam, & terminandam Ioanni Damiano de Beccis de S. Geminiano Canonico Volaterrano decretorum Doctori, tunc Vicario Generali Nicolai Pandolfini Piſtorienſis Epiſcopi, coram quo per vtramque partem producta fuerunt iura, & conſilia, quæ habuerunt.

Potiſſimùm verò pro parte Canonicorum Regularium productum fuit opuſculum pro ſua Congregatione compoſitum per prædictum Euſebium Mediolanenſem, qui erat vnus inter primariæ factionis capita: pro parte verò Oliuetanorum producta fuerunt Conſilia ſupraſcripti Lancellotti, Decij, cui ſubſcripſerunt prænominatus Caccialupus, necnon Antonius de Cocchis Florentinus, Guido de Aretio, Bulgarinus de Bulgarinis, & Bartholomæus Soccinus, qui excedendo modum ſimplicis ſubſcriptionis, adiunxit latum conſilium. Pro eorumdem Monachorum parte productum fuit ſupradictum conſilium Ioannis Campegij, necnon alterum dicti Lancellotti Decij conſilium,& opuſculum Fratris Iacobi de Traiecto Oliuetani; quibus omnibus viſis, &

precipuam, & sermone luculentam, cuius si quis vult subtilius vitam, morésque cognoscere, potest in eadem institutione Regula omnes magistery illius actus inuenire.

Per hæc verba, vt dicit Io. Bellet. *in lib. de Ecclesiastieis Officiis cap.* 13. & refert Campegius *in suo consilio fol. 3. ver. tertia principali*, approbatur Regula B. Benedicti, approbatur etiam per Alexandrum II. in *can. iuxta Calcedonense*, & per Bonifacium Papam I. 16. *q.* 1. *can. sunt nonnulli*, & per ea, quæ habentur io *can. hinc est, §. superiori, ead. quæst. &* 17. *quæst.* 2. *can. Consaldus, &* 18. *quæst.* 1. *can. statutum, & quæst.* 2. *can perniciosam*, & per Concilium Aorelianum *cap.* 3. & per Concilium Magunt. *quod Abbatissa cum Monialibus, &c.* item *cap.* 21. *eiusdem Concily*, & in Coocil. Tribulien. *cap.* 13. & in Concilio Toletano *cap.* 5. prout hæc omnia ponit Burcardus *in summa lib.* 8. & insuper habetur *ext. de stat. Monach. & de Regular. cap. super eo, & de appell. cap ad nostram, & cap. reprehensibilis*, & Io. de Deo *in tract. de dispen. Papa*, sic ait, 257 *vt Patres testantur, tres fuerunt Regulæ principales: prima Basily, secunda Benedicti, tertia Augustini*, vt testatur Papa Innocentius, 18. *quæst.* 2. *can. perniciosam*; & multæ aliæ auctoritates super priorirate huius approbationis habentur in *recollectis* prænominati Io. Antonij de Papia *fol.* 57. per totum, & integrum Consilium, Lancelloti Decij *fol.* 93. & Rolandus de Curte *in suo consilio fol.* 120. Io. Baptista de S. Blasio *in suo consil. fol.* 338.

Neque est verum, quòd Regula Augustini fuerit priùs approbata per Gelasium in *can. Ecclesia Sancta Rom.* 15. *dist.* vbi generaliter approbantur opera Augustini, quæ non sunt contra fidem, nec contra bonos mores; in eo autem textu nulla fit mentio Regulæ, & consequenter Regula non est approbata cùm similiter videamus *ibi* idem dici de opusculis Hierony- 258 mi, & tamé nullibi in iure cautum reperitur, quòd Regula Hieronymi sit approbata, subditur *ibi*, quòd cùm non constet, quando Regula Augustini expressè fuerit approbata, & in hoc dubio habeamus auctoritatem Dominici Cardinalis, & aliorum superiùs citatorum, asserentium Regulam Benedicti esse priùs approbatam; est dicendum, priorem approbationem in ea interuenisse, quàm in Regula Augustini, & maximè cùm vbique locorum videamus in iure priùs nominari Monachos Benedicti, & Regulam Benedicti, quàm Canonicos Augustini, & Regulam Augustini: immo de Canonicis, & Regula Augustini, vel nulla, vel rarissima est mentio. Eædem, & aliæ responsiones ad dictum argumentum Canonicorum dantur etiam in Consilio Ferrariensi, *colum.* 13. & in Coosilio Bononiensi, *column.* 7. *& column.* 13. & in Consilio Caccialupi, *vers. Reuerendi Patres*, & in secundo Consilio prædicti Raymundi de Lupis, *vers. ad tertium, fol.* 122. & in altero dicti Io. Antonij de Papia *fol.* 300. & in multis aliis ex prædictis Consiliis, in quibus locis etiam omnes prædicti Doctores præsupponunt pro indubitato, quòd tempus approbationis Regulæ per Sedem Apostolicam factæ, & sic quod Regula primò approbata habet ius prælationis, & præeminentiæ ante alias, non autem tempus institutionis, & ordinationis factæ per Instituentem, & Ordinantem ipsam Regulam; quòd dicuot probari inter alia in *Clem.* 1. *de Relig. dom. in Clem. cùm ex eo; de sentent. excomm. & in can. consuluit, qui Clerici, vel volentes, & in can. perniciosam*, 18. *quæst.* 2. *& in specul. de stat. Regul. vers.* 37. ante enim quàm confirmentur huiusmodi Regulæ, non sunt in consideratione quoad effectum Iuris, sed sunt in rerum natura tantùm de facto, vt affirmat Gemin. *in cap. quorumdam, de elect in 6.* idem tenet Abb. *in cap. nimis, il 2. de excess. Prælat.* & Petr. de Munte *in sua Monarchia, quæst.* 5. & dicit idem Consil. Bononiens. bene facere gloss. iuncto tex. *can. Episcopo*, 17. *dist.* & Ioan. Andreas *in cap. quia ex eo, de pact. in 6. & in cap.* 1. *de Religios. domib. & in cap. vnico, de excess. Prel. eod. libr.* cum multis aliis *ibi* allegát. quæ tanquã non necessaria, & breuitatis causa pertranseo.

Quintò hanc præstantiam tribuit Congregationi Casinensi dignitas Abbatialis, quæ consistit in capite ipsorum, & non competit ea dignitas Canonicis Regularibus Lateranen. cùm Abbatialis dignitas inter 259 alias Ecclesiæ dignitates post Episcopalem immediatè præfulgeat, & dicitur habere dignitatem, *c. vt Apostolica, de priuil. in* 6. & sic ipsi Abbates cum suis Mo- 260 nachis debent poni in loco digniori; cùm ipse sit caput, & Monachi membra, *c. nouit, extrà, quæ fiunt à Prelatis sine cons. capit.* & membra à capite discedere 261 non debent *d. c. nouit, & l. cùm in diuersis, ff. de Relig. & sump. fun.*

Nec refert, quòd aduersarij dicant, quòd etiam ipsi habent Abbates, ad quod probandum adducunt *can. statuimus*, 19. *q.* 3. vbi Vrbanus scribit Abbati S. Ruffi, Canonicorum Regularium S. Ruffi, qui decessit Archiepiscopus Auinionensis, & in *c. intelleximus, de ætat. & qualit.* colligit. Abbatem Canonicis Regularibus præfuisse, vt in *c. ex parte, & c.* 1. *&* 4 *de sent. & re iudic.* fit mentio Abbatis Canonicorum Regularium in Remensi Diœcesi, & in *c. significasti secundò, de homic.* in Italia autem est Abbatia S. Andreæ Vercellen. quæ semper fuit Canonicorum Regularium, & Abbatia S. Petri ad Aram Neap. cui semper Canonici Regulares præfuerunt, & Abbatia in Cælo aureo Papiæ.

Quia respondetur primò, vt dicit Campegius *in suo consilio fol.* 3. *ver. quinta ratio*, quòd si habent Abbates, illos non habent propriè, sed impropriè; quia Regula eorum nullibi dat eis Abbatem, sed Præpositum, siue Priorem, Benedicti autem Regula dat propriè Abbates, *arg. l.* 1. *ff. si ager vect.*

Secundò modo respondeo, quòd isti Reuerendi Canonici sæpè faciunt prout Monedula, induentes se plumis alienis: illi enim Canonici de quibus in *can. statuimus* 19. *q.* 3. & alij per totam Galliam, & Germaniam existentes, non erant, neque sunt sub institutione S. Augustini, sed de institutione S. Ruffi, prout superiùs ex Eremitano Bergomate retuli; & ideò nihil habent commune cum ipsis Augustinianis, si ipsi Domini Lateranen. sunt Augustiniani, quod valdè dubium esse superiùs est probatum: dicit enim idem Eremitanus *fol.* 29. hæc verba. [Qui à B. Augustino in Cathedrali Ecclesia Hipponensi instituti sunt, vt ex Clericis secularibus Regulares fierent, hi titulos suos, vt in Regula cautum est, habere debent, sed qui à S. Ruffo in Galliarum partibus, hi secundum Hugonis expositionem Abbatis nomine nuncupantur, vt text. *in can. statuimus, iuxta suprascriptionem*, 19. *quæst.* 3. expressè hoc probat, sub tit. S. Ruffi Canonicos Regulares esse, & hos regi per Abbatem.]

Quod si omnium Canonicorum Regularium prærogatiuas, Domini Lateranen. adscribere sibi velint, poterunt etiam dicere, quod habent Episcopos, & Archiepiscopos, quia sunt Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonici Regulares.

Itaque cùm ex proprietate suæ Regulæ non habeant Abbates, remanet quòd quatenùs illos habeant, non possunt habere, nisi ex priuilegio Apostolico, quod si non exhibeatur, non præsumitur, & omninò, etiam si exhiberent priuilegium, essent postponendi 262 Abbatibus Casinen. quoniam essentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio, vt habetur in *l. qui habet. ff. de tutel.* & quòd nomen Abbatis non cõueniat

Canonicis Regularibus ex proprietate Regulæ, probatur non solùm auctoritate Innocentij *in c.cum illorum,de sent. excomm.* vbi dicit, Canonicos Regulares habere Priorem, non Abbates, & cum eo concordat Io.Andr. vbi in gloss. *in vers. Abbatum*, sed etiam ex *can.1.19.quæst.3.* vbi Alexander Papa dicit,nullus Abbas,vel Monachus, Canonicos Regulares à proposito suæ Religionis abducere,&c. & in multis aliis locis, in quibus probatur Abbatem esse nomen correptiuum Monachorum,& è contrà,non autem Canonicorum Regularium,qui,vt præfertur,non habent Abbates, nisi fortè ex priuilegio.

Quòd etiam permaximè probatur ex Bulla pro parte Dominorum Canonicorum aduersariorum producta, quam ipsi falsò appellant sententiam Concilij Constantiensis, cùm sit Bulla expedita nomine Concilij in forma, *Rationi congruit*, super supplicatione ad preces Abbatis, & Conuentus Monasterij Crutzreligen. extra muros Constantiæ, Ordinis S. Augustini, signata per Ioannem Papam X X I I. antequam ex dicto Concilio priuaretur, cuius summa est, quòd idem Ioannes Papa exposito sibi pro parte dicti Abbatis,& Conuentus Ordinis S.Augustini; quòd licèt institutio Regularis ipsius Ordinis, ac eius per Apostolicam Sedem approbatio, longè præcederet institutionem, & approbationem Ordinis S.Benedicti, & Abbas pro tempore existens dicti Monasterij in Crutzreligen. Mitra, & Anulo cæterisque Pontificalibus insigniis ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ vti consueuisset, ac eidem Abbati Monasterij in Crutzreligen. vt Patri Abbati plura alia Monasteria dicti Ordinis S.Augustini subessent;& propterea Abbas, & Conuentus,necnon Canonici eiusdem Monasterij in quibuscunque actibus Abbati, & Monachis Monasterij S. Petri domus eiusdem Ciuitatis Constantiæ deberent præferri: nihilominùs se opponebant,&c.supponitur quòd propterea,vt idem Ioannes Papa ad tollendum occasionem scandalorum dignaretur salubriter prouidere,idem Papa huiusmodi supplicationibus inclinatus, voluit,& concessit, quòd dictus Abbas, & Conuentus in Crutzreligen. Ordinis S.Augustini deberent præferri Abbati, & Monachis prædicti Monasterij Petri domus, Ordinis S.Benedicti. Cuius Bullæ tenore tali existente, apparet, quòd non est dispositio conciliaris sed solius Ioannis Papæ posteà priuati: & quòd non est sententia, sed mera gratia,facta sine cognitione causæ,ad preces, & expositionem vnius ex partibus, sub illa erronea narratiua,& expositione, quòd institutio,& approbatio Regulæ S. Augustini esset antiquior Ordine, & Regula S. Benedicti; & simul dispicitur, quòd ille Abbas Canonicorum fundabat suam intentionem in priuilegio Apostolico,non in proprietate Regulæ,& consequenter facit contra ipsos Dominos aduersarios, nisi etiam ipsi ostendant simile priuilegium, & hoc idem videlicet, quòd ipsi ex proprietate Regulæ non habeant Abbates,sed dumtaxat Priores,planè fatetur Celsus ille corum antesignanus in *2. part. sui libelli, vers. secundò, in cap. innotuit, & vers. quintò habetur, & vers. decimosecundò.* etiam patet,sed hæc dicta sint ex abundanti, sufficit enim illud solum, quòd non habeant Abbates ex proprietate Regulæ.

Illud autem, quòd dicunt habere Abbates Neapoli, Papiæ, & Vercellij, est fallacia, quia benè habent dicta Monasteria, in quibus antequam ad eorum manus peruenirent, erat dignitas Abbatialis; quia erant aliorum Ordinum,qui alij Ordines fuerunt suppressi; cùm Monasteria fuerunt applicata ipsis Dominis Canonicis, & suæ Congregationi, & consequenter fuit etiam suppressa, & extincta dignitas Abbatialis, vnde aliorum Monasteriorum Prælati minùs sunt Abbates, nisi nomine, quod sibi ipsi præsumunt, & ad modicum tempus; quia cùm ex illis Monasteriis mutantur ad alia loca non sine dedecore descendunt, & de Abbatibus efficiuntur inferiores Prælati; videlicet Præpositi, aut Priores; cùm nostri Casinenses postquam semel effecti sunt Abbates alicuius Monasterij, quamuis mutent loca, semper tamen remanent Abbates, quia in omnibus eorum Monasteriis ex propria tum Regulæ, tum eorumdem Monasteriorum natura, dignitatem habent Abbatialem, æque illam plenam; itaut electus Abbas illicò possit omnia veris Abbatibus competentia exercere, tam in gubernatione Monasteriorum, quàm in Pontificalibus,vt paret ex literis Eugenij IV. Dat. Florentiæ prdie Kal.Iulij 1436. quæ sunt in *libro priuilegiorum fol.32. col. pen. & fol.26.* habent hoc capitulum, videlicet.

Volentes insuper quod Prælati Congregationis prædictæ licèt munus benedictionis non acceperint, perindè tamen Monasteria eiusdem Congregationis regere, & administrare, atque omnes actus in ipsis valeant exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi fuissent consecuti.

Vnde patet nostros Casinenses ex proprietate Regulæ esse veros Abbates,& perpetuos,quia semel electi nunquam ab administratione deponuntur, licèt non semper in eodem loco perseuerent, cùm inter D. Lateranenses nesciant designare, nisi tres, quos ipsi (licet verè non sint) nominant Abbates, qui proptereà cùm, aut vllo modo, aut non nisi per priuilegium sint Abbates, non possunt concurrere cum Dominis Monachis Congregationis Casinen.

Ex prædictis resoluitur simul tertia pars nostri propositi faciens ad causam, de qua agitur: videlicet; quòd Casinenses non sint veri Abbates, meritò locum habent in Concilio, & procul dubio præferendi sunt Dominis Canonicis aduersariis; maximè cùm ipsi Abbates, qui sunt in Concilio sint ibi, vt singuli Abbates, & pro talibus fuerint iam dudum admissi, etiam ad dandum votum: cùm illi, qui sunt ex Dominis Lateranensibus dicontur esse ibi dumtaxat, non vt singuli, sed vt nuncij suæ Congregationis.

Non omitto, quòd cùm aliàs diximus, Abbates habere locum in Concilio, non autem Canonicos, etiam si essent Canonici Cathedralis Ecclesiæ, & quòd si ipsi Canonici Lateranen.antehac non fuerint admissi ad Concilium, ipsi dixerunt mirari, & nescire quo anctore talia diceremus; sed vt desinant de cætero mirari,respondemus, primam partem tam pro petitorio, videlicet, quòd Abbates de iure habeant locum in Concilio post Episcopos, probari per Pettum de Monte *in Monarchia,q.3.in princ.ver.quo verò ad Ecclesias,& q.5.vers.post Archiepiscopos*,in quibus locis allegat multa iura, & cum eo concordant omnes alij, qui posteà de Concilio celebrando scripserunt, & legere est in monumentis omnium Conciliorum, in quibus semper interuenierunt Abbates; quàm etiam pro possessorio,ex quo fuerunt in eodem Concilio Tridentino tempore Pauli III.& Iulij III. & in aliis anteà; Secũda verò pars, quòd ipsi Canonici non habuerunt in Conciliis locum, non requirit auctorem; si ipsi non ostendant vbi, & quando, & quomodo interfuerint: cùm superiùs de iure probatum sit, quòd non existentes veri Abbates, non possint modo aliquo inibi habere locum, etiam si essent Canonici Ecclesiæ Cathedralis.

Ad quædam alia minuta, vt puta de narratis in Bulla

263

Bulla Eugenij IV. quando concessit eis Ecclesiam Lateranen. & cottam, seu camisiam lineam quam gestant, & aliis similibus amplissimæ sunt confutationes: ptont etiam pro confutatione partis Monachorum, multa alia argumenta superiùs non deducta, sunt in antea citatis dictorum antiquorum consiliis, quæ breuitatis causa non refero, sed si Dominationes vestræ Illustrissimæ super illis dubitabunt, illicò ad singula dabuntur responsa. Etsi deducta nedum sufficiant, sed (meo iudicio) superabundent ad disponendum oculatam iustitiam DD. VV. II. pro parte meorum Casinensium.

Antonius Massa Gallesius.

Pro eisdem Reuerendis Monachis S. Benedicti in supradicta præcedentiæ causa aduersus Canonicos Regulares S. Augustini. Allegationes Marci Antony Burghesij Senensis Sacræ Aulæ Consistorialis, & Pauperum Aduocati, qui fuit Summi Pont. Pauli V. fel. record. genitor.

Videbatur prima consideratione dicendum, Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere ab illis, quos instituit B. Augustin. Et primò, quia vbi concurrunt eadem persona, res, & causa, probatur identitas, *l. cum quæritur, ff. de except. rei iud.* & Rom. *cons.* 198.

264

Et quòd sint eædem personæ demonstratur ex eo, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, sunt Christiani inseruientes Deo, & viuentes sub eadem Regula. Et licèt illi, qui fuerunt tempore Augustini, non sint in rerum natura; tamen illi qui hodie sunt, constituere videntur eandem Cógregationem, etiam si aliqua qualitas esset mutata, sicut dicimus in populo, Vniuersitate, siue Collegio, *l. proponebatur ff. de iud.*

265

Et appellantur eo nomine, & eadem res, & causa concurrit, quia viuunt in communi, & non habent proprium, vt viuebant Apostoli, *can. dilectissimis, can. scimus, 12. q. 1.* quam vitam amplexus fuit Augustinus, & Canonici Regulares ab eo instituti, *can. nolo, can. non dicatis, eadem 12. q. 2.* & habetur per eumdem Aug. *in 2. serm. de vit. Cler.*

Secundò comprobatur, quia identitas ostenditur quotiescunque nomen, & duæ qualitates, seu demonstrationes concurrunt, Bart *in l. demonstratio, q. 7. ff. de condit. & dem.* quod procedit etiam si sit in aliquibus aliis diuersitas, Paul. *in l. si in homine, C. de test.* Alexan. *cons.* 233. *col.* 3. *lib.* 1. Ruin. *cons.* 155. *num.* 10. *lib.* 5. concurrit enim in casu nostro nomen; quia hi Canonici Regulares appellantur sicut illi à Beato Augustino instituti; conuenit idem modus viuendi, & etiam conuenit habitus, vt not. in *Clem.* 1. *de elect.*

266

267

Tertiò hoc idem dici potest, solùm arguendo ab habitu; quia præsumitur quis talis esse, qualem demonstrat habitus, *l. item apud §. si quis Virgini, ff. de iniur. c. si Iudex laicus §. idem esse*, & Dom. & Franc. *sent. excom. lib.* 6.

268

Quartò videtur hoc probari ex consuetudine in Vrbe, secundùm quam Regulares Canonici, tanquam descendentes à Canonicis Regularibus S. Augustini, præcedunt Monachos, sed consuetudo est lex, & transfert onus probandi in dicentem contrarium, *l. de quibus, ff. de legib.*

Quintò identitas videtur probari ex attestatione Eugenij IV. qui profitetur ad exemplum illorum credentium in primitiua Ecclesia à Marco Petri Discipulo in Alexandria institutos fuisse, & quos D. Augustinus diuinis Regulis, & doctrina decorauit, quæ quidem Eugenij verba etiam si narratiua, & non dispositiua essent, probationem afferre deberent, cùm præsertim Papa se in illis fundet, *Clem. vnic. de prob.* Alex. *in cons.* 112. *lib.* 7. Socc. *cons.* 87. *n.* 7. & post alios Dec. *cons.* 341. *num.* 5.

Et hoc maximè, cùm Eugenius processerit ex certa scientia, quo casu excluditur omnis error; & ideò in dubium reuocari non debet, trad. Dec. *cons.* 271. latè Paris. *cons.* 3. *num.* 72. *lib.* 4. & eò magis procedunt prædicta, cùm simus in antiquis, quo casu ex similibus verbis absolutè oritur probatio, ttad. Ias. *in cons.* 65. *lib.* 3. Paris. *cons.* 104. *num.* 47. *lib.* 1. cum aliis trad. per Aym. *in suo tractat. de antiq. tem. in* 1. *par. num.* 8. & est regulare, quòd verba in antiquis probant Bar. Bald. Salic. & alij in *l. eum aliquis C. de iur. delib.* Ant. *in c. si. de success. ab intest.*

Sed præmissis non obstantibus, contrarium de iure respondendum est. Et quamuis nos tenentes partes Venerabilis Congregationis Casinensium, non debeamus elaborare in ostendendo, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, non descendunt ab illis institutis à D. Augustino; sed dumtaxat sufficere videatur, vt ostendamus, quòd ea, quæ deducuntur ex aduerso, non probant descendentiam, quam ipsi probare debent; postquam in ea se fundant, *l. ei qui ff. de prob.* trad. in terminis descendentiæ post alios Paris. *cons.* 23. *n.* 233. *lib.* 1. Tamen, quod Canonici Regul. non sint de institutis à B. Aug. credimus ex infrascriptis satis concludenter demonstrari posse.

Et primò, quia instituti à B. Augustino, fuerunt in Ecclesia Cathedrali Ciuitatis Hipponen. ipso Capite in Episcopali dignitate existente; sed cùm Canonici Regulares non sint in Cathedrali Ecclesia sub Episcopo, sed in aliis inferioribus sub suis Prioribus, non possunt dici de illis esse; inter Canonicos enim Cathedralis Ecclesiæ, & alios Ecclesiæ inferioris, magna est differentia; & ideò ratione capitis, quod est Episcopus, à quo membra separari non possunt, Canonici in Cathedralibus sunt in dignitate, Dom. in *c. quamuis §. quamquam, ver. nota tertio, de prab. lib.* 6. Doct. & ibi post alios Fel. *in c. pastoralis, de off. deleg.* trad. Sarn. *in c. statutum n.* 28. *de rescript. lib.* 6. quomodo igitur possunt esse de illis institutis à B. Augustino, cùm non existant sub Episcopo, etiam in Cathedrali Ecclesia: illi enim, qui sunt sub Episcopo in Cathedrali; vt contingit in Ecclesia Cæsaraugustana, & aliis similibus, hæc forsan allegare possent.

269

270

Secundò non potest dici, quòd sint de illis; quia Canonici Regul. qui sunt in causa sub suis Prioribus viuentes, ex professo emittunt tria vota, vt cauetur *lib.* 1. *suarum const. c.* 1. *& vlt.* tamen illi sub Augustino non emittebant ex professo illa tria vota; licèt voluntariè secundùm illa viuerent: hoc demonstratur; quia illis permissum erat proprium habere, *can. certè,* 12. *q.* 1. sed professio adimit hanc libertatem, & quòd proptereà, professio statū mutat personæ, dixit Bal. *in c. cùm magistrum, vers. in gloss. de elect.* qui allegando text. *in l. in causa, ff. de minor.* intellexit per professionem mutari statum de libertate in seruitutem; in quibus terminis loquitur tex. alleg. trad. per Doct. *in auth. ingressi, C. de Sacros. Eccles.* quo datur intelligi, quòd vbi sub Regula Augustini ex professione non obligabantur, sed Deo eo modo voluntariè inseruiebant, Canonici, qui sunt in causa, libertatem hanc amisetunt, & statum mutarunt. Et ideò cùm sit differentia in ipso statu, & sic in substantia, sequitur, quòd non potest considerari inter istos, & illos vera essentia, sed diuersa, & ex diuersitate circa substantialia, *l. pacta conuenta*, & ibi gloss. & Doct. not. *ff. de contrahen. empt.* Doct. per illum tex. *in l. vni ciuile, ff. de instit.* & iure cum aliis trad. *in l. edita, C. de eden.*

271

272

273

274

275 Tertiò descendentia probatur deducen. à stipite per continuam successionem, sicut à fonte apparent deriuari riuuli,& sicut à radice palmites, *l.pronunciatio in fin. ff. de verb.signif.* trad. Bal. *in c.1.§.si verò,de grad.success. in feud. & in c. 1. qui sibi, & succ.* Bal. *cons.137.lib.2.* Ang.*cons.110.col.2.num.4.* Paris.*cons.65. num.20.cum seq.lib.3.* quæ quidem continuata descendentia deduci vllo modo non potest in term. nostris; igitur non possunt Canonici, qui sunt in causa, dici de illis.

Quartò excluditur continuatio, & descendentia; quia sumus in claro, quando Congregatio initium habuerit;& ideò in literis Eugenij, & in *c.1. lib.2.* eiusdem Congregationis, noua plantatio appellatur; *nouellum* enim idem est, quod *nouum, l.iubemus*, & ibi not.per Doct. *C. de erogat.milit.lib.12.* & *nouum* propriè dicitur, quod de nouo ortum habet, vt de se patet. Et ita exponit Archid.*in c.1. §.suscepto, de elect. libr. 6.*

(276, 277 in margin)

278 Et maximè verbum illud, *nouella*, in terminis nostris, debet importare, *nouum*, quod tunc ortum habeat, cùm illi adiunctum fuerit verbum, *plantatio*, quod significat nouam erectionem, *c.cùm,& plantare, de priuil.not.in c.felicitè,de maior.& obed.*

279 Et propterea non obstat, quòd verbum, *nouum*, quandoque accipiatur pro *vltimò*; quia cùm in casu nostro dicatur nouella plantatio, ostenditur, quòd non, quia vltimo loco instituta sit, sed quòd nouiter sit plantata ad ipsius ortum, & verba important, à quorum proprietate, & potiori significatu recedendum non est, *l.1.§.qui in perpetuum*, & ibi not.gloss.& Doct.*ff.si agri vectig.l.non aliter,ff.de leg.3.*

Sed etiam aduertendum est, quòd si verba præfata intelligerentur pro vltima, ad ea, quæ per Alex. & alios in *rub. ff. solut. matr.* adhuc minùs inferri possit ad descendentiam de qua in proposita difficultate, cùm descendentia, vt dictum est, detur per continuationem à suo principio, de quo agitur, vel alia similis vltima fuerit;& tamen quòd non descenderit à Congregatione S. Augustini; aliud enim est militare sub Regula S. Augustini, & ad illum vltimo loco venire; aliud est esse de illis Clericis, seu Canonicis, seu ab illis descendere, præsertim ad effectum, de quo agitur; quia primum absque descendentia inducitur per assumptionem eiusdem Regulæ, & eiusdem professionis, in illis, qui de nouo veniunt, & qui ad illam Religionem se transferunt. Quo casu, ex tunc illius Regulæ,& Religionis esse incipiunt, *cap.recolente §.caeterum* & ibi Petr.de Anchar. *de statu Monachor.* sicut, & alij quamplures sunt, qui vitam, & institutionem B.Augustini susceperunt, vt tradit idem Petr.de Anch. *cons.321.* qui non propterea descendentes dici possent ab illis; aliud verò, quod ad descendentiam pertinet consequimur à primo principio per continuationem, vt suprà dictum est, quæ nullo modo considerari potest in hac nouella plantatione.

280 Quintò, & vltimò excluditur continuatio ex eo, quòd Ciuitas Hipponen.funditus à Vandalis fuit destructa, & ab Ecclesia ibi existens aduersa cum suo Clero, vt testantur historici, quibus in similibus, credendum est, præsertim in antiq. glos.*in can.placuit 16. dist.* Bart.& ibi post alios Ias. *n.25.* Dec. *n.21.in leg.1. ff.si cert.pet.* quæ cùm numquam fuerit ædificata, frustrà quæritur de ipsius iure, aut præeminentia, Bald. *in cap.1.col.3.de pact.const.* Alex.*cons.193.lib.2.* & spatio 30. annorum Monasteria, & illius iura extincta esse præsumi dixit Bar. *in l. hereditas ex die, ff.de her. inst.* & per consequens non potest considerari descendentia per continuationem.

Nec obst. si dicatur, potuisse aliquos ex illis sub B. Augustini Regula venientes extare, penès quos conseruari potuit eorum collegium, quod etiam in vno superexistente consistit *l.sicut*, cùm ibi not.*ff.quod cuiusque vniuer.* Alex.& alij in *l.si grege,ff de legat.1.*

Quia procederet, si constaret, aliquos euasisse, & Ecclesiam in continenti reædificatam fuisse sub suo capite, hoc est Episcopo, & hoc modo data fuisset continuatio,& fuisset eadem Ecclesia,& iidem Canonici, & in his terminis loquuntur, & leges, & Doct. allegati: cùm igitur defecerit Episcopus, & non probetur reædificatio cum eisdem qualitatibus, & quidem substantialibus, prout est habere pro capite Episcopum in Ecclesia Cathedrali, impossibile est considerare descendentiam, & quòd isti Domini Aduersarij sunt de illis.

Nec obst.allegata in contrarium,& primò dum dicebatur concurrere eamdem personam, rem, & causam; quia non possunt dici eædem personæ, ex eo quòd Canonici isti Regulares sunt Christiani inseruien. Deo in communi; quia si hoc esset verum, omnes alij viuentes sub Regula S. Augustini possent dici esse de illis, qui instituti fuerunt ab Augustino, & tamen hoc nemo dixerit, cùm eorum habeantur principia absque aliqua descendentia ab institutis à B. Augustino.

Præterea tunc ex identitate personæ infertur ad identitatem eius, de quo agitur, quando est eadem persona in specie, vt contigit in *d.l.cùm quæritur, ff.de except.rei iud.* vbi requiritur, quòd sit eadem persona, cum qua actum fuerit, aliàs dicitur res inter alios acta, & non præiudicans, *cap.quamuis,de rei iud. toto titulo, C. res inter alios acta*; & in terminis, consuluit Roman.*cons.196.* ibi erant iidem homines vniuersitatis, qui priùs soluebant illa onera, quæ hodie ipsimet soluere dicebantur.

Sed in casu nostro non sunt illimet in specie, qui instituti fuerunt ab Augustino, nec possunt dici iidem esse iuxta terminos, *l.preponebatur*: quia ille tex. procedit durante eodem corpore Collegij, vel Vniuersitatis. Quo casu subintrantes conseruant illud corpus, & propterea idem dicitur; hoc idem contingit in grege, vt trad.Bal.*in d.l.si grege,ff.de legat.1.*

Sed si extinguatur in totum illud corpus, vt puta, Populi Vniuersitatis, seu gregis, tunc non intrat subrogatio, quæ locum habet per continuationem temporis,& non dicitur idem, etiam si de nouo constituatur, sicut dicimus de domo in totum destructa, & de nouo ædificata, quòd non dicitur eadem domus; secùs si non in totum, vt dicit text.*in l.si ita §. fin. ff. de leg.* tradunt Doct. per illum tex. *in l. inter stipulantem, §. sacram,ff.de verbor.oblig.* Cùm igitur non constet de huiusmodi continuatione, sed potiùs constet de contrario; igitur dicendum est, non concurrere identitatem personarum.

Sed nec concurrit eadem res: quia Canonici, seu Clerici recepti à B. Augustino erant in Ecclesia Cathedrali sub Episcopo;& isti sunt in Ecclesiis inferioribus sub suis Prioribus, seu Præpositis, ex qua diuersitate rei oritur etiam diuersa conditio personarum, sicut etiam est diuersa res, & causa, postquam sub Regula Augustini voluntariè Deo famulabantur, & isti ex professo, qui inducunt diuersam iuris determinationem, cùm professio mutet statum, voluntaria verò obseruantia trium votorum non immutet Bald. *in d.c.cum magistrum*, probatur in *c.sicut, c.consului,c. postulasti, de Regul.* & per consequens causa est diuersa, vt notat in *l.& in ead.de except.rei iud.* trad.in *l. sæpe, ff.de re iud.*

Prout non obstat, quòd secundo loco dicebatur, identitatem probari ex nomine,& duabus concurrentibus demonstrationibus.

Quia respondetur, quòd quantùm ad nomen, non video,

video, quòd ſit idem, quia non inuenio per ea, quæ hactenus legerim, quòd illi inſtituti ab Auguſtino appellarentur Canonici Regulares, ſed Clerici vt *in can. nolo, & in can. non ditatus, & in can. certè*, 12. q. 2. tunc enim Clerici non Canonici Regulares appellabantur.

Nec concurrunt demonſtrationes, nec reſpectu profeſſionis, nec reſpectu habitus: & de profeſſione ſuprà eſt dictum, de habitu ſtatim dicetur, reſpondendo ad tertium fundamentorum.

Sed etiam, quòd illæ demonſtrationes cum nomine concurrerent, adhuc non intraret conſequentia, quòd iſti Domini Canonici Regulares eſſent de illis inſtitutis à B. Auguſtino, & quòd ab illis deſcenderent.

Quia licèt B. Auguſtinus Clericos ſub eadem vita ab Apoſtolis tradita, in Eccleſia Cathedrali Hipponen. receperit, non tamen ſequitur, quòd alij, qui ſucceſſiuis temporibus auctoritate Sedis Apoſtolicæ eamdem Regulam S. Auguſtini ſunt amplexi, dicantur eſſe de inſtitutis à S. Auguſtino, & quod ab illis deſcendant, cùm aliud ſit ſuccedere, & aliud ſe ſub- 281 mittere: & propterea Canones, qui loquuntur de Canonicis Regularibus, appellant eos Canonicos Regulares ſimpliciter, non autem dicunt Canonicos Regulares inſtitutos à B. Auguſtino.

Non obſtat tertium argumentum ſumptum ab habitu: quia huiuſmodi fundamentum eſt fallax, & hinc 282 ſolet dici, habitus non facit Monachum *in Auth. de Monach.* §. 1. cum aliis trad. *in Clem. 1. de ſtat. Monach.*

Sed præſuppoſito, quòd ex habitu inferatur, non ob hoc infertur ad deſcendentiam; quia conuenit, quòd aſſumentes Regulam, vel ad illam ſe transferentes, & in habitu, & in modo viuendi illam aſſumant, *cap. recolentes*, §. *cæterum*, *de ſtat. Monach.* & ideò dicendum eſt, habitum Canonicos Regulares aſſumpſiſſe; quia ſe ſubmiſerunt Regulæ S. Auguſtini, non autem quia ab eo fuerint inſtituti. Et ideò dixit gloſſ. *in Clem. 1. in verſ. habitus, de elect.* quòd omnes Canonici Regulares, qui profitentur Regulam S. Auguſtini; non autem dicit qui ſunt inſtituti 283 à B. Auguſtino; ſed etiam reſpondetur, quòd non conſtat, quòd inſtituti à B. Auguſtino geſtarent iſtum habitum, & propterea Bergomen. *in ſuo ſupplem. Chronicarum lib. 9. fol.* 220. aſſerit non potuiſſe inuenire, quo habitu inſtituti illi Clerici vterentur. Quapropter aduerſarij Canonici, qui ſunt in cauſa, deberent concludenter probare illum antiquum habitum, ad hoc, vt inferre poſſent ad habitum, quem illi geſtant, cum illo identitatem; & ideò videmos quòd multi profitentur Regulam S. Auguſtini, & non deferunt tunicam lineam, vt ſunt fratres S. Mariæ Seruorum, & alij, de quibus loquitur Petr. de Anch. *conſ.* 321. & hoc non alia ratione, niſi quia non habetur certitudo habitus geſtari ſoliti ab illis receptis & inſtitutis à B. Auguſtino: adeò quòd minùs poteſt dici, quòd conueniant in habitu inferiori, quòd dixit ſufficere gloſſ. *in d. Clem.* 1. & per Doct. *in cap. Deus, de ſtat. Monach.*

Nec obſtat quod dicitur de conſuetudine in Vrbe recepta; quia poteſt conſtare, quòd in proceſſione fuerint poſiti in loco digniori, ſed id factum fuiſſe ob aliam cauſam; quia quòd ſint de inſtitutis à B. Auguſtino, & quòd ab illo deſcendant, nullibi apparet; itaque potuit eſſe receptum alia ratione, & ideò non reſultat, quantùm ad propoſitam difficultatem, concludens probatio: & per conſequens non reuelat, *cap. in præſentia, de prob.* cum ſimil.

Et eo minùs in tali conſuetudine poteſt fieri fun- 284 damentum; quia conſuetudo debet conſiderari in terminis ſuis. Iaſ. poſt alios *in l. de quibus, ſecundo not. ff. de leg.* ſed tempore Leonis fuerunt ita cæpti tolerari; quia dimiſſis ſcapularibus, & cappis magnis, cum ipſis rochettis, & bireto incedere voluerunt tanquam Clerici ſeculares, omiſſo habitu ſuperiori ſuæ Regularitatis, quem habitum demittere non conuenit. 285 Semper verò Regulares deferre debent habitum ſuæ Regulæ, & profeſſioni conformem, 20. q. 1. *can. vidua*, tradit Abb. *conſ.* 104. *lib.* 1. ſi igitur illum non detulerunt, non poſſunt prætendere habere præeminentiam, vt Regulares, & vt profeſſi ſuæ Religionis: 286 qui enim vult habere locum in proceſſione debet deferre habitum illi conuenientem, ita dixit poſt Ant. de Butr. & alios quos alleg. Card Alex. *c. Epiſcop. 17. diſt.*

Et propterea in omnibus Mundi partibus præferuntur Monachi Canonicis Regularibus, præterquam Cathedralis Eccleſiæ, & etiam fundando ex antiquis traditionibus Gregorij Papæ, & aliorum plenè trad. Io. Baptiſta Caccialup. *in ſuo Conſ. col.* 7. ſumant igitur aduerſarij à conſuetudine fundamentum, quando in proceſſ. detulerunt habitum, & hæc conſuetudo erit contra eos, & ſic retorquebitur arg.

Nec obſtant literæ Eugenij IV. in quibus fieri video fundamentum magnum: quia verba narratiua 287 in eiſdem literis non probant, niſi ad effectum illius reductionis, & prò illius cauſa; ſed vbi ſeorſum, & ad alium effectum contingat ſuper narratis dubitari; talia verba nullam faciunt probationem. Felin. poſt alios, quos refert, *in can. illud, col. fin. & conſ.* 539. *col.* 1. Ruin. *conſ.* 157. *num.* 25. *lib.* 1. Aym. *conſ.* 29.

Nec dicatur; quòd ſimus in antiquis, & propterea verba narratiua probare debeant; quia nos non ſumus in antiquis conſiderando tempus motæ litis, quod fuit tempore Sixti IV. vt mihi in facto præſupponitur, quo tempore non erant elapſi tot anni quot requiruntur ad inducendum antiquitatem ad ea, quæ Innoc. & alij tradun *cap. venient, de verb. ſignific.* & tunc in non antiquis non ſtatur aſſertioni Principis ſuper facto alieno: etiam quòd ſuper tali facto fundetur ſua intentio in præiudicium tertij, Anch. *in Clem. 1. de probat.* quod dictum refert, & ſequitur Alex. *conſ.* 112. *col.* 1. *ver. accedit, lib.* 6. Aret. *in cap. cum à nobis, de teſt. & in conſ.* 163. *col.* 3. Dec. *conſ.* 198. *col. fin.* Corn *conſ.* 22. *col.* 3. *lib.* 3.

288 Nec obſtat Clauſula, *Ex certa ſcientia*, ob quam videtur, quòd opponi non poſſit; quia illud procedit in iis, quæ in iure conſiſtũt, non autem de his, quæ conſiſtunt in facto, & præſertim in antiquo: quia 289 tunc talis clauſula non operatur Bald. *in l. fin. C. ſententiam reſcin. non poſſe*, Alex. *conſ.* 135. *in fin. lib.* 2. tradit poſt alios, quos allegat Dec. *in cap. ad hæc, col. pen. n. 5. verſ. præfata concluſio, de reſcript.*

Quæ eo magis procedunt, quò ea præſupponuntur in dictis literis, ſiue enunciatiuè, ſiuè diſpoſitiuè dicta eſſe velimus, minùs vera eſſe oſtendantur, quia dum Eugenius loquens de Canonicis Regularibus dicit; [Hi ſunt qui primò Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, & inſtituta ſectantur, & huius profectò ſancti Ordinis, & ſancti propoſiti poſt Sanctos Apoſtolos Marcus Petri Diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor:] videtur; quòd immo Ordo Monachalis temporibus illis deſignatis ab Eugenio initium habuerit, vt latè inſiſtens ex multis trad. Caſſan. *de gloria mund. in 4. part. conſid.* 12. quinimo, & S. Auguſtinus vitam Monaſticam inſecutum fuiſſe, antequam ſe cum illis Clericis in Eccl. Hipponen. Epiſcopus, & Presbyter factus recepiſſet, vt ipſemet teſtatur *in ſuo ſermone de commun. vit. Clericor.* & trad. Bergom. *in ſuo ſupplemento, ſuprà allegato*, & ſic apparet longè poſt fuiſſe Canonicos Regulares, & de antiquitate Monachorum, & tempore Apoſtolorum, & ſubſe-

quenter in Alexandria sub Matco, habetur apud Cassian. *lib. collation.suarum,collation.53. cap. 1.* quibus temporibus nullibi legitur, quòd Canoniei Regulares habuerint initiuio, sed benè legitur, quòd post multa tempora suom traxerunt principium, vt puta de anno 118. à S. Ruffo, vt trad. Abb. Ioachin. *in exposit Apocalyp.*& Bergom. *in eod.supplem.lib.12. fol.*170. sed his, & similibus, prætermissis, quæ adduci ad idem posseot per veros iuris terminos, videtur tolli omnis difficultas, quia dato, quòd ex verbis Eogenij colligatur, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, institota illius sancti Ordinis sectentur; non sequitur, quòd succedant ex illis, qui ab initio nascentis Ecclesiæ fuerunt: sed quòd ipsi sint hodie ad illorum exemplum, seu imitationem, vt considerauit Colleg. Bonon. in suo *cons.fol.20.vers.& post hoc satisfactum est.*

Præterea ex alio non videtur, quòd à verbis illis possit argui ad effectum, de quo agitur; quia sanctus iste Ordo viuendi io cõmuni, qui & tempore Apostolorum, & tempore Marci, quando erant illorum credentium vnum cot, & vna anima, vigebat, vt legitur in Act. Apostolor. *cap. 4. d. cap. scimus, 11. q. 1.* conuenit etiam Monachis; & ex vi prædictorum verbotum non excluditur, quin, & ipse Ordo capetet etiam Monachos, cùm sub illo modo viuendi, tunc etiam status Monachorum existeret: vnde non est dicendum, quòd Eugenius narrauerit, & exclusiuè ad Monachos, qui & tunc recepti probantur, & quibus ille sanctus Ordo primis illis temporibus conueniebat, Et propterea non potest inferri ex verbis Eugenij, quòd Canoniei Regulares magis descendant ab illo Ordine, quàm Mooachi, & quòd ideò sint præferendi, & hæc interpretatio recipi debet quia per eam præsetuatur ius tertij, cui non est credendum Eugenium voluisse præiudicare, *cap. super eodem, de offic.deleg. l. 2.§. si quis à Principe,§.meritò, ff.ne quid in flu. publ.* cùm præsertim super eo non ageretur, vt meritò verba in literis prædictis non debent præiudicare veritati, quæ ex aliis quam plurimis fundameotis deducitur.

290 Ex quibus omnes Doctores tenuerunt venerab. Monachos S. Benedicti præcedere debere, & ex communi Doctorom sententia controuersiam hanc decisam esse constat; & Auctores istius communis sententiæ referuntur in Conc. Colleg. Paduan. *col 2. vers. in hanc sententiam.* Et vltrà adductos, eam attestantes communem sequitur Dec. *in cap. auaritia, de praben.* quam sententiam sequitur Card. ibi, *cùm præsertim sint Monachi Clerici; quinimmo, quòd plus est, ad Clericatum fuerunt admissi longè ante B. Augustinum cap. doctos, 16. q. 1.* cùm tempore Nicæni Concilij, qui fuit anno 310. & sic ante Augustinum, qui fuit de anno 437. idem tenet Præp. Alex. qui posteà Card. fuit Archid. Dom & Card. S. Sixti *in cap. Episcopos, 17. dist.* Bonif. Vital. qui fuit Rotæ Auditor *in rub. de reg.* in Clem. Boër. *in suo tract. de auct. mag. Concil. n.85.* qui alios adducit, Cassan. *attest. commun. in suo catalogo 4. parte, considerat. 13.*

Et quamuis huiusmodi opinio firmetur pluribus fundamentis, & non in eo tantùm consistat, quòd dicatur Monachorum institutio priùs auctoritate Apost. comprobata; tameo quando, & io hoc constaret, Doctores, & communiter tenent; de priori comprobatione trad. post alios And. Sic. *in rub. de maior. & obed.*

Cùm igitur communis opinio legi expresè non contradicens, habeat vim legis, *l. si idem cum eod. ff. de iur. ind.* & ibi Aug. & alij not. & per omnes *in l. 1. ff. si cert. pet.* trad. Ost. *in cap. inquis, de pecu. Cleric.* non est ab ea recedendum, *cap. innitaris, de constit.* & trad. Bar. *in l. fin. C. de pœn. Iud. qui mal. ind.* & hoc videmus à Iurecoosultis seruatum esse *l. 1. ff. de eff. quæst.* ibi, *crebrior sententia.*

Quæ quidem communis sententia non solùm ex numero Doct. attendenda est, & seruanda; verùm etiam ex eorum auctoritate, & grauitate, quòd maximè attendendum est, vt dixit Alex. *cons. 212. col. fin. lib. 7.* & tradit Sarn. *in proœmio regul. q. 2. n. 10.* & eò magis inhætendum est huic communi sententiæ, cùm paucos, vel nullum habeat contradictorem; & cùm eam tres Cardinales doctrina, & integritate insignes, secuti fuerint, speramus, quòd Illustrissimæ, & Reuerendissimæ D. V. in pari no. existentes tanta doctrina præditæ, quarum integro, & approbatiss. iudicio omnia grauia istius S. Sedis negotia submittũtur, à tam probata, & recepta opinione non recedant.

M. Antonius Burghesius Sacr. Aul. Consist. & pauperum Aduocatus.

Pro eisdem Monachis scripserunt etiam Onufrius Caroaianus Aretinus Sacræ Aulæ Consistorialis, & Fisci Aduocatus, & alij. Quibus scripturis visis, & pluribus aliis pro vtraque parte adductis, Illustrissimi Cardinales deputati relationes suas Pio Papæ IV. præsentarunt in hunc qui sequitur modum.

Relatio Illustrißimi, ac Reuerendißimi S. R. E. Cardinalis Ioannis Baptistæ Cicadæ tit. Sancti Clementis, coram Sanctiss. D. N. Pio Papa IV.

Sanctissime Pater.

291 IN causa præcedentiæ inter Canonicos Regulares & Monachos S. Benedicti, in primis fuit dubitatum, an dicti Canonici censeantur esse de illis, quos B. Augustinus instituit, & conclusum fuit pro parte affirmatioa, præsupponendo in primis, quòd tempore primitiuæ Ecclesiæ, Apostoli instituerunt Clericos, & Presbyteros, vt habetur *in can. 1. in fin. 12. dist.* & tradit latè Aug de Ancona *in tract. de pot. Eccles. q. 104. arg. 1. vers. respondeo*; & post Apostulos B. Marcus illos primus instituit in Ciuitate Alexandrina, vt refert Cassia. *in lib. de inst. Monachorum.* Postea succedente tempore, cùm B. Augustinus videret disciplinam Clericalem iam relaxari, vt retineretur symbolum vitæ Apostolicæ, & Clericorum, antiquorum, instituit Collegium Clericorum Regularium; prout de hoc sunt multa iura *in Decreto, 12. q. 1.* & refert B. Thom. *2. 2. q. 189. art. 8. ex istis Clericis quæst. 189. art. 8.* Ex istis Clericis Regularibus propagatus est Ordo Canonicorum Regularium, prout tenet S. Thom. *in loco suprà allegato.* Vinc. *in speculo doctrinali, lib. 18. cap. 16.* vbi inquit. *Ordo Canonicorum Regularium primò ab Apostolis, posteà à B. Augustino Regulariter fuit institutus; & in speculo historiali, lib. 16. cap fin.* inquit. *Augustinus factus Sacerdos Monasterium Clericorum instituit, & cœpit viuere secundùm Regulam sub Sanctis Apostolis constitutam.* B. Antoninus *in 2. part. sua Chronica, tit. 15. cap. 16. §. 7.* Volat. *lib. 21. com.* ibi, *Ordo Canonicus non tam ab Augustino institutus, quàm renouatus; ab Apostolis enim sumpsit exordium* Fasciculus temporum *in 6. ætate*; vbi inquit. *Ordo Canonicus cœpit reflorere in Ecclesia Belnacensi, tempore Iuonis, & Ruffi.*

Item fatentur Pontifices Benedictus XII. in sua *extrauaganti*, quæ refertur inter *Constitutiones Canonicorum Regularium.* Idem Eugenius IV. in Bulla producta, quæ iudicio meo fidem optimam facit. Nam cùm materia posset dici dubia, standum est in dubiis determinationi Papæ, *cap. in literis, de rest. spol.* Io. Andr. *in cap. dilecto, de præb.* & dicit S. Thom. *2. 2. art. 12. q. 11.* quòd in decisionibus causarum magis

standum

standum est auctoritati Papæ, quàm cuiusuis alterius, etiam S. Doctoris.

Nec obstat, quòd verba Bullæ videantur enunciatiua; quia, iudicio meo, sunt dispositiua, & per modum causæ. Nam Papa asserit velle restituere templum Lateranen. istis Canonicis, à quibus olim regebatur, & quòd fuerunt amoti à Bonifacio; & ideò restituit iis, vt in eo retineatur symbolum vitæ Clericorum, quæ vigebat tempore Apostolorum, & quam Augustinus diuinis Regulis decorauit; affirmando, quòd ab illis Canonici in Ecclesia Lateranensi, per eum introducti, processerunt: & sic propter istam causam disponit. Quo casu assertio huiusmodi probat, & fidem facit, Bart. *in l emptor.§.ancilla, de rei vendic.* Alex. *conf.46. col. 2. vol. 1.* Iason. *in l.ex his,n.1.C de mil.test.* Dec. *in l.si quis in conscribendo n.4.C.de pactis.*

Secundò facit, quia Bulla emanauit motu proprio, & ex certa scientia, quo casu fidem facit, Alex. *conf. 112.vol.7.* Soccin.*conf.87. vol.3.*

Tertiò, quia in omnem euentum transfert onus probandi in aduersarios, etiam quando agitur de facto tertij, vt est gloss. *in Clem. literis. de probat.* sed per aduersarios nihil est probatum, saltem concludenter: ergo, & præsertim, quia declarationem Eugenij sequuntur Nicolaus V. & Sixtus IV. Item quia sumus in antiquis annorum centum, & vltra: quo casu narratiua Papæ fidem facit, latè per Rimin. *de antiquit.temp. part.1.*

Vltetiùs; quòd isti Canonici descendant ab illis, probatur sufficienti partium enumeratione. Et primò quia conueniunt in nomine: nam sicut illi vocantur Clerici, ita, & isti; & licèt quandoque vocentur Canonici,tamen idem sunt,& promiscuè iura vtrumque nomen illis attribuunt, vt habetur *in can.certè,& in can. nolo, 12.q.1. & in can. obseruandum, 15. q. 2.* vbi prohibetur, Clericos munera suscipere, & Grat. declarat intelligi de Canonicis Regularibus, & *in can. in omnibus,*iunct. gloss. *in ver.vt Canonici,de cons. dist.5.* vbi text. loquitur de Canonicis, & Clericis in communi viuentibus, & gloss. intelligit de Canonicis Regularibus, facit text. *in cap. cum causam, de elect.* vbi simpliciter nominat Clericos, & tamen loquitur de viuentibus sub Regula S. Augustini, & *in cap. dilecto, de indic.* vbi semel dicit *Prior, & Clerici* & posteà dicit, *Prior, & Canonici,*ad idem *cap.quoniam, de vit. & honest. Cler.* iunct. gloss. *in ver. Clericos*, & patet, quia Regula ipsa Canonicorum Regularium inscribitur, *de communi vita Clericorum*, & quòd illi antiqui Clerici vocarentur etiam Canonici, est text. cum gloss. *in can. in omnibus, de consec. dist. 5.* cum simil.

Secundò probatur identitas ex habitu lineo ab ipso Deo instituto, vt habetur Exod. *cap. 28. & 39.* Et quod Apostoli vsi fuerint habitu lineo, habetur in Hist.S.Syluest.*de S. Euphrosyno,*qui Romã venit indutus collobio cãdido,quod fertur fuisse S. Iacobi Apostoli, & in Apoc. legitur de Sanctis, qui ambulabant in albis lineis, & *ibi* not.Nicol. de Lyra, & ita instituit August. Clericos suos deferre debere, & patet *in sermone suo*, qui incip. *Charitati vestræ*, vbi dicit, *birrum, & tunicam lineam nemo accipiat, nisi in communi*; prout etiam hodie Clerici, ac Presbyteri, & Prælati vtuntur vestibus lineis, & hic est habitus proprius Canonicorum Regularium,vt gloss.*in Clem. 1. in verb. habitu.de elect.*

Nec obstat, quòd super habitu lineo deferant cappam; quia intenditur habitus interior, & non exterior, vt per gloss, *ibi*, & per Imol. *n. 29.* & per gloss. *in Clement. ne in agro, §. statuimus, ibi, proximè.*

Tertiò probatur identitas, etiam ex professione. Et primò, quia viuunt in communi, prout viuebant tempore Apostolorum, & tempore ipsius Augustini, vt habetur *in can.nolo, & in can. non dicatis, 12. q. 1.* & tradit Vrbanus Papa *in can. videntes, eadem caus. & quæst.* & habetur *in can.præter hæc, 32. dist.* Abb. *in cap.Deus qui, de vit.& honest. Cler.& in cap.Episc. de preb.* Præpos. *in can. t. 44.distinct.* Barbat. *de præstantia Cardinalium quæst.6.* Nec obstat text. *in cap. certè num. 1.* vbi Augustinus videtur tolerare Clericos volentes tenere proprium; quia verum est, quod tolerat Clericos viuentes extra Collegium, non autem in societate sua, vt dicit expressè *in d.c. nolo*, & clariùs *in can.seq.* vbi dicit, quòd viuentes in sua societate omnibus renunciabant, & voluntatem abnegabant: ex qua abnegatione probatur etiam votum obedientiæ, quod nihil aliud est, quàm negare propriam voluntatem, & voluntati alterius parere, vt tradit August. de Ancona *in d.tract.de pot. Eccl. q.91*, de voto etiam castitatis non est dubitandum, vt per August. *in 2.sermone, de communi vita Clericorum.* Vbi inquit, quòd Clericus professus est sanctitatem, & Clericatum, per quod verbum, *sanctitatem*, intelligitur de castitate, vt per Augustin. de Ancona *in d. quæst. art. 3.* Et licèt tempore Augustini non fieret fortè professio formalis, prout hodie fit; tamen satis est, quòd in substantia, & quoad effectum idem faciebant, vt dicit S. Thom. *in 4.sententiarum, dist.38. art.2. q.3.* vbi inquit quòd antequam essent istæ Regulæ, quæ modò sunt, erat similis modus viuendi, qui hodie reductus est ad Regulam, & tradunt Ioannes de Turrecrem. *17. quæst.1. in summa*, & Præd. *in can.1. 43. dist.*

Quartò, probatur identitas ex nomine, & qualitate Prælatorum dicti Ordinis,qui propriè sunt Presbyteri, & Præpositi, vt dicit Aug. *in speculo*, & *in d can.non dicatis, 12. quæst.1.* nam licèt hic Ordo Canonicorum Regularium habeat aliquos Abbates, hoc fuit per accidens; nam Regulariter non habent Abbates, sed Præpositos, & Priores, vt declarat Innnoc. *in cap. cum titulorum*, per illum text. *iunct. cap. Monachi, de sent.excom.*

Et licèt multæ fuerint factæ reformationes istius Ordinis per diuersa tempora; per hoc non tollitur substantia, & identitas ipsius, iuxta *l.apponebatur,de ind.conf. Rom.198.*

Nec obst. etiam, quòd in Bulla Eugenij dicitur, de nouella plantatione apud Frisonariam; quia intelligitur de vltima planta, propter reformationem ibidem factam dicti Ordinis, ab iisdem; non autem, quòd nouus Ordo fuerit institutus in d. loco; quia apparet ex Bull. Alex. IV. & Greg. X. quòd ante trecentos annos erat Ordo Canonicorum Regularium in dicto loco de Frisonaria.

Ex quibus, & multis aliis conclusum fuit modernos Canonicos descendere ab illis, quos B. Augustinus instituit.

Secundò principaliter dubitatum fuit,Posito,quòd Canonici moderni censeantur esse de illis, quos instituit B. Augustinus. An debeant præcedere Monachos S. Benedicti? & conclusum fuit similiter pro parte affirmatiua.

Primò propter antiquiorem institutionem ipsorum factam à D. Augustino, qui fuit longè ante Benedictum, quæ institutio in materia præcedentiæ attendi debet, iuxta gloss. *in cap. quorumdam, in verb. Prædicatorum, de elect. lib.6.* & clariùs apparebit ex infrà dicendis.

Secundò facit approbatio dicti Ordinis Canonicorum Regularium, quæ deducitur tacitè,& expressè. Tacitè, quia omnes Regulæ ante Concilium Lateranen, censebantur ipso iure approbatæ, *cap. fin.* de

de Relig. dom. & notat gloss. *in verb. processit*, *in c. vnico*, *§. pen. cod.tit. lib.* 6. pro quo etiam est text. *in can.parcimoniam*, vbi notat *omnes* 41. *dist.* *& in l.* 1. *de Collegiis illicitis*, quæ licèt sit lex ciuilis, tamen debet seruari in foro canonico, nisi contrarium reperiatur de Iure Canonico decisum, iuxta tradita *in cap.*1.*de nouo oper. nunc.* Item censetur approbata Regula ante Regulam Benedicti, cùm fuerit instituta ante illam per centum annos, & vltrà. Per quod tempus præsumitur titulus, iuxt. *l. hoc iure*, *§. ductus aquæ, de aqua quot.& est.cap. super quibusdam*, *§. Præterea, de ver.sign.* Item, quia Ordo huiusmodi fuit institutus per Episcopum, & sic per Ordinatinm, qui non reperiebatur prohibitus ante d. Concilium *d. cap. fin.* ergo, &c.

Præterea dicitur, Ordinem huiusmodi fuisse expressè approbatum ante Ordinem Benedicti per Gelasium *in can.sacrosancta* 15. *dist.* vbi approbantur in genere omnia opuscula Augustini, inter quæ est ipsa Regula Canonicorum: ergo censetur approbata ab ipso Gelasio, qui Gelasius fuit filius Valerij Episc. Hipponen. qui ordinauit D. Augustinum, & in successorem elegit. Vlteriùs, cùm negari non possit Ordinem huiusmodi fuisse approbatum, saltem per Innocentium II. *in can.perniciosa*, 18.*q*.2. huiusmodi actus, qui à principio validus erat, (vt suprà probatum fuit) trahitur ad tempus ipsius institutionis, ac si tunc confirmatus fuisset, vt est doctrin. Bald. *in l.*1. *C.de testament.* latè Paris. *cons.*19. *n.*37. *lib.*1.

Tertiò principaliter deducitur dignitas, & præcedentia Canonicorum ex Clericatu, quem habent annexum originaliter, *can. nolo*, *can.non dicatis*, *& can. certè*, cum similib. 12.*q*.1. quia non potest esse Canonicus, qui non sit Clericus, not. Abb. *in c.* 2. *de inst.* Et quòd isti Canonici fiant Clerici ab initio, tradit Archid. *in can. mandamus*, 19. *q*.... & B.Thom. 2. 2. *q*.189.*art*.8.

Monachi verò ex sua institutione erant laïci, *C. de Episc.& Cler.l.generaliter*, canonizata *in can.generaliter*, 16.*q*.1. quinimo de iure non poterant clericari, vt notat Præpos. *in can.priscis* 55.*dist.* *& in can.requisitus*, 1.*q*.7. nisi ex causa necessitatis, vt *in d. can. priscis*, *& in can. moderamine*, *& in can. ex auth.* 16. *q*. 1. quia alia causa est Monachi, alia Clerici: Monachi enim officium est plangentis, Clerici verò docentis, *can. hinc est*, *& can. Monachus*, *can.alia causa*, 16.*q*.1. & indè dicitur, quòd vix optimus Monachus facit Clericum bonum, *can. legitur*, *ead.caus.& quæst.* & ideò scribit Hieronymus ad Ruffum: *sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis*, *can.sic viue*, 16. *q*. 1. & quòd Monachi essent laïci, & non Clerici; patet quia soluebant decimas prout cæteri laici; gloss. *in cap.ex parte il* 1. *in verbo, laborum, de decimis.* Et licèt hodie Monachi fiant Clerici, Clericatus huiusmodi competit eis per accidens, & non originaliter ex institutione, prout competit Canonicis, vt dicunt D. Thom, & Abb. *in locis præaleg.* Ex quo sequitur, quòd causa naturalis attendi debet, & præualet causæ accidentali, vt not. Bart. *in l.*3. *ff.de int.& in l.fin. de offic. Proconf. & leg.* & ista antiquior ordinatio circa præcedentiam attendi debet, vt not. Abb. in term. *in c.statuimus, col.*2.*vers.nota ex prædictis*, *de maior. & obed.* vbi dicitur, quòd tanta debetur reuerentia Ordini; quòd olim, quando Monachi non erant Clerici, simplex Clericus præferebatur Abbati, iuxt. *can.à Subdiacono* 93. *dist.* & propterea non obstat, quòd hodie Monachi sint arctioris vitæ, & ideò fiat transitus ex Canonicis ad Monachos, quia circa præcedentiam non attenditur comparatio meritorum, sed Ordinum, vt not. Gemin. *in cap.quamuis*, *§. quamquam*, *n.*3. *de præb.in* 6. Decan. *in c.*2.*col.*3.*de re ind.* Felin. *in cap.postulasti, col.*2.*de rescript.* prout patet in Mendicantibus, qui licèt sint Clerici, & arctioris vitæ, tamen postponuntur aliis. Et quia priuilegium Clericatus concessum Monachis ex post facto, debet intelligi sine præiudicio alterius, vulg. *l.*2. *§. meritò, ne quid in loco publico*, *cap. quamuis, de rescript. in* 6.

Nec obstat huic fundamento Clericatus, quòd dicitur ab aliquibus, Canonicos Regulares non debere gaudere priuilegio Clericorum; quia non sunt simplices Clerici: quia priuilegium videtur remansisse penes Clericos seculares, qui ipsos Regulares præcedunt. Nam vt dicit Augustinus *lib.*9.*Confessionum, & in sermone*, qui incipit *Charitati vestræ*, Clerici omnes originaliter viuebant secundùm vitam Regularem; & cùm inciperent vitam huiusmodi relaxare, instituti sunt Canonici Regulares per August. iuxta priorem vitam; ad retinendum illius symbolum, Clerici verò, qui non seruabant Regulam, vocati sunt seculares, quasi participantes de Regulari quoad Ordinem, & de seculari, quoad vitam, vt dicit gloss. *in cap.licèt in corrigendis, in vers. secularis*, *de offic. Ord.* & ibi declarat Abb. *col. fin. n.*5. Præpos. *in can.*1.*col.*34. *in fine ver. tertium tempus* 44. *dist.* post Ostien. *in summa, de vit.& honest.Cler.§.à quibus in princ.* Et ideò B. Augustinus vocat Clericos seculares claudos, tanquam claudicantes, & vitam rectam Clericalem non tenentes, *in can.certè*, 12.*q*.1. Ex quo infertur, quòd Canonici Regulares, qui seruant antiquam Regulam Clericorum, verè illis succedunt, & digni sunt maiori laude, cùm perseuerantes in bono dicantur esse melioris conditionis, quàm ab eo deuiantes, *can. si ex bono de pœn. dist.* 4. *cap. cum qui*, *de præb. in* 6. & licèt Clerici seculares hodie eos præcedant, hoc procedit, quia sunt sub Episcopo, & sic ratione capitis *arg.cap.quamuis il* 1.*de præb. lib.*6. Nam membra sequuntur caput, *cap.non liceat*, *in princ. de præscript.* Et ideò si Ecclesia Cathedralis esset Regularis, prout multæ sunt, Canonici Regulares illius Ecclesiæ præcederent quoscunque Clericos, ratione capitis, prout seruatur in practica.

Quartò principaliter deducitur præcedentia Canonicorum ex dignitate instituentis, idest Augustini, qui fuit non solùm magnus Episcopus, vt dicit text. *in cap.*1. *de obli.ad ratio.* sed etiam solemnis Ecclesiæ Doctor, & secundus post Apostolos, vt habetur *in cap.vnico §. sic alma mater, de reliquiis, & veneratione Sanct.lib.*6. Et non est dubium, quòd ordinatus à maiore præfertur, etiam si sit posteà ordinatus *cap. per tuas* vbi Abbas, & alij notati, *de maior. & obed.* Ideò dicunt, quòd ordinatus à Papa, licèt posteriùs, præfertur ordinato priùs ab Episcopo, facit *cap. quia sæpè*, *§.* 2. *de præb. in* 6. Benedictus verò fuit simplex Abbas, quod est nomen sollicitudinis, & non dignitatis, vt est gloss. *in cap. suam, in verb. non ascendant*, *de ætat.& qualit.& in can. accedens*, *in ver. Abbatem* 50.*distinct.* & competit etiam cuilibet Præposito Collegiorum secularium, & artium vilium, vt tradunt Alciat. *in l. Collegiorum*, *de verb. signific.* & ideò in Ecclesia postponitur Ostiario, & aliis in minoribus Ordinibus constitutis *can. à Subdiacono* 93.*distinct.*

Nam dignitas, & priuilegium Abbatum nostri temporis, eis competit ex speciali priuilegio Sedis Apostolicæ *de priuil. lib.*6. potest concedi huiusmodi priuilegium, prout sæpissimè concessum fuit, & conceditur etiam Prioribus, non habentibus superiorem vt notat. gloss. *in cap. Abbatem eod.tit.& lib.* quia istæ Prælaturæ, quando sunt in capite, æquiparantur *c.*2. *& cap. cùm illorum de sent.excom.* cum gloss. *in verbo Abbatem*, vbi notant omnes, & propterea non obstat, quod dicitur, Monachos videri digniores, quia habent Abbates naturaliter, Canonici verò per accidens, vt

videtur

videtur dicere Innoc. *in d. cap. cùm illorum, in verbo Abbatem*, quia Abbatia per se nihil est, sed dignitas prouenit ex post facto, en rempore, quo etiam Caoonici habuerunt, prout habeot multos Abbates, & maiores Prælatos; licèt habeant etiam Archipresbyteros, Priores, & prout etiam nouissimè mulri Priores erant apud ipsns Monachos, vt *in cap. in singulis & cap. ea, quæ de stat. Monach. cap. fin. de Capellis. Monach.* Et quòd Canonici habeant multos Abbares habetur *in d. cap. Monachi, & cap. cùm illorum, & in cap. sutollex imus, de atat. & qualit. & cap. cùm I. & A. de re iudic. cap. significasti, il 2. do homic.* eum infinitis similibus.

Vndè cùm superuenerit dignitas à Sede Apostoliea Abbatibus omnibus æqualiter censetur concessa; quia vna determinatio respiciens plura determinabilia, ea pariformiter determinat, vulg *l. iam hoc iure, de vulg. & pupill.* Ideò cùm ad hoc sint pares in dignitare, videretur seruanda antiquitas in promotione, prout fit in Episcopis, *arg. l. 1. C. de consul. lib.* 12. Doctor. *in l. 2. prius, de vulg.* Boër. *ord. grad. n. 5.* vel ratione Ord. Canon. essent præferendi.

Quintò principaliter pro Canonicis facit consuetudo Vrbis, in qua Canonici præceduot, & qoæ consuetndo Vrbis potissimum debet attendi in istis præcedeotiis, vt dicit Bald. *in cap. cum olim, in prin. de consuet.* Præpos. *in can. Episcopus 17. dist.* Decan. *in cap. Clericis, de Iudiciis, & in cap. auaritia, de præbendis*, vbi arguit per hoc, quòd Mnnachi debent præferri Cannnicis, quia in Vrbe præcedunt, quod est falsum: & ideò facit in contrarium.

Vndè non videtur attendenda communis opinio Doctorum esse in fauorem Monachorum, cùm non sit fulcira Iuribus, & rationibus, vt dicit August. *in can. ego solus 9. dist.* & Doct. *in cap. 1. de constit.* cum similibus.

Postremò fuit dubiratum; cùm in Concilio Trideotino reperiantur Abbates Congregationis Lateranen. Canonicorum Regularium, & Congregationis S. Benedicti, qui debeant præcedere. Et videbatur, quòd Lateranen. præcedere deberent; nam stante conclusione superiùs firmata in fauorem Canonicorum Regularium; cùm Abbates ipsi admittantur io Coocilio tanquam repræsentantes suam Congregationem, & oon ex ptupria persooa; quod ex eo patet, quia tres ipsorum tantùm, non autem omnes admittuntur; quia sunt Abbates temporales, & nnn perpetui; & quia tres insimnl constituunt vnum votum tantùm. Videbatur inquam ex hoc inferri, quòd deberet attendi dignitas ipsius repræsentati, sicut videmus in legatis Principum in quibus non attenditur dignitas legatorum, sed ipsorum Principnm: vt per Mar. Laur. *in tract. de legatis Principum quæst. 27.* cùm similibns.

Ex aduerso tamen consideratum foit, quòd isti Abbates non admittnntur in Concilio simpliciter tanquam legati; quia si non essent Abbates non admitterentur: ideò cùm in eis consideretur propria qualitas Abbatialis, resolutum fuit, quòd circa præcedentiam habeat in eis seruari ordo, qui seruatur in Abbatibus perpetuis, & in Episcopis; vt scilicèt attendatur antiquior promorio ad Abbatiam, iuxt. trad. *in can. Episcopos 16. dist. in can. fin. 75. dist.* cum similibus, prout alias, licèt per modum prouisionis, per Sanctitatem V. prouidè scriptum fuit.

Relatio Illustrissimorum, ac Reuerendissimorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Io. Michaëlis Sarraceni, tit. Sanctæ Anastasiæ, ac Bernardi Scotti Tit. S. Matthæi.

Sanctissime Pater, pedum post oscula beatorum.

CAusa præcedentiæ ioter Canonicos Regulares Lateranen. Ordinis S. Augustini, & Monachos Congregationis Casinen. Ordinis S. Benedicti, iam inde à tempore Innocentij VIII. anno 1489. controuersa, ac ventilata fuir, multàque hioe inde emanant consilia, & responsa celeberrimorum Doctorum, & Collegiorum Italiæ, ex quibus difficilis, & ardua facta est huiusmodi quæstio. Vtra scilicet ex dictis Congregatiooibus alteram præcedere debeat. Cúmque eadem causa iampridem à Sanctitate Vestra nobis delegata fuerit, primò audienda, secuodò verò referenda. Nos vt par est Sanctitati vestræ obtemperantes, relationem in his scriptis prout ore tenus eadem Sanctiras Vestra iniunxit, facimus.

Auditis siqoidem multoties partibos, & his, qoæ hinc inde allegata sunt diligenter examinatis: primò dubitatum inter oos fuit, an ex deductis constaret Canonicos Regulares, qui sunt in causa, descendere à Clericis siue à Canonicis Regularibos, quos iostituit B. Augustinus, vel de illis esse censeri. In quo articulo conclusum per nos fuit pro parte affirmatiua.

Rationes ita decidendi, præter alias, fuerunt, Primò text. *in can. nolo. & can. non dicatis, & in can. certè 13. q. 1.* in quibus Iuribus B. Augustinus præcepit Clericis, qui cum eo viuere velint, ne quid proprium habeant, sed omnia in communi, cum ipsa Ordinis susceptiooe, non solùm facultatibus, sed voluntatibus propriis se subdiderint: quæ qualitates omnes maximè conneniunt his Canonicis Regularibus, qui, & ipsi sunt Clerici, & Ordinis S. Augustini, ac in commuoi omnia possident, obedientiam quoque sub Regula B. Augustini profitentur. Meritò igitur de illis sunt censendi, talia enim sunt subiecta, qualia prædicata demonstrant *l. fundum instructum ff. de fundo instructo*; & ad probatiooem identitatis sufficit concursus duarum qualitatum, *l. forma ff. de censi.* per Bart. *in 1. demonstratio, col. penult. de cond. & demonstr.* Secundò hanc conclusionem nostram confirmat Bulla quædam Eugenij IV. in actis producta, pro parte Canonicorum Regularium, quæ dirigitur Canonicis ipsis Regularibus, qui tunc temporis erant in Monasterio S. Mariæ de Frisonaria, illósque Eugenius appellat sub his verbis. *Diuinam in terris familiam Clericorum, qui vitam religiosam ducerent, & ad exemplum nascentis Ecclesiæ, Sanctam seruarent institutionem Clericorum, quos Canonicos appellamus*; Et paulò pòst, *Huius profectò Sacri Ordinis, & sancti propositi post Sanctos Apostolos Primus in Alexandrina Ecclesia Marcus Petri discipulus fuit institutor, & conditor, & gloriosus Doctor Augustinus eos diuinis Regulis decorauit.* Ex quibus verbis Eugenij arguitur manifestè istius Ordinis antiquitas, & institutio: & licèt ea verba prolata sint à Papa enunciatiuè, & qoæ concernant factum alienom, tamen negari non potest, quin præsumptionem in antiquis inducant, quæ saltem trásferat onus probandi contrarium in aduersarium, iuxta not. per gloss. pen, *in cap. nonnulli, §. fin. de rescript.* vbi Abbas dicit, illud esse quasi commune dictum, & in practica solere seruari, & est gloss. *in Clem. literis, in verbo, fecisse narramus*, vbi Paulus de Leaz. & Io. Imol. & traditur per Fedetic. de Senis *consil. 27.*

consil. 17. Tertiò non parui momenti sunt auctoritates Historicorum, quibus in parte, cùm de antiquis factis dubitatur, credendum, *l. septimo mense ff. de stat. hom.* qui testantur, istos Canonicos Regulares à B. Augustino institutos fuisse cùm in Ecclesia Hipponensi esset Episcopus. Ex his itaque iuribus, ac rationibus firmata fuit inter nos conclusio, quòd Canonici Regulares prædicti censeantur esse de illis, quos B. Augustinus instituit.

Secundo loco dubitatum est; præsupposito, quòd Canonici Regulares, qui sunt in causa, censeantur de illis, quos B. Augustinus instituit; An ex hoc inducatur, quòd debeant præcedere Monachos S. Benedicti, qui similiter sunt in causa; & in hoc quidem dubio, in quo clauus totius causæ vertitur, post multa facta fuit per nos resolutio, quòd in processionibus, cæterisque actibus publicis, Canonici Regulares, ac eorum Abbates, & Prælati dimissa superiori veste, seu cappa, retenta linea, & in Clericali habitu incedentes more Clericorum secularium præcedere, præferrique debeant Casinen. Monachis. Rationes ex multis potissimæ hæ fuerunt, quæ nos, vt ita attestemur, induxerunt. Prima ratio fuit, quia Canonicis Regularibus competit essentialiter Ordo Clericatus, & per se sunt Clerici, vt probatur *in praallegat. can. nolo, can. non dicatis, & can. certè* 13. q. 1. in quibus iuribus hoc est expressum. Non idem autem est in Monachis, qui non essentialiter, nec per se, sed per accidens sunt Clerici, probatur *in can. à Subdiacono* 93. *distinct.* vbi Monachus, quinimmo & Abbas postponitur quibuscumque Clericis, etiam Ostiariis. Et Hieronymus ad Rusticum Monachum scribens *in can. sic viue* 15. *quæst.* 1. inquit, *Sic viue in Monasterio, vt Clericus esse merearis; & disce longo tempore, quæ postmodum alios doceas.* Et per hanc rationem in casu nostro B. Thom. 2. 2. *quæst.* 1. *art.* 88. *in responsione ad secundum argumentum* expressè tenuit, Canonicos Regulares, vt digniores propter Ordinem Clericatus annexum, præferendos Monachis S. Benedicti. Quod etiam comprobatur, quia contemplatiua simul, & actiua vita Clericorum, in administratione Sacramentorum, aliorúmque spiritualium, dignior, ac nobilior est sola contemplatiua Monachorum. *cap. nisi cùm pridem*, vbi Ioann. Andr. *de renunciat.* Nam B. Augustinus præcessit Benedictum Auctorem Congregationis Casinen per annos centum, & plùs. Quæ antiquior institutio in prælationibus præcipuè attenditur, vt not. *in l. cùm quid, si cert. pet. & in cap. qui prior, de reg. iur. in* 6. & hanc rationem antiquioris institutionis, maximè adiuuat maior dignitas in ipso institutore; cùm B. Augustinus tempore huius institutionis esset Episcopus Hipponen. & sic dignior S. Benedicto, qui erat simplex Monachus.

Supradictis tamen atque aliis iuribus, & rationibus, quæ breuitatis causa consultò omittuntur, aduersabantur auctoritates Doct. in hoc articulo scribentium, qui & numero, & grauitate communem constituunt opinionem, inter quos etiam consulta extant Collegiorum Patauini, Ferrariensis, & Bononiensis, quorum scribentium ea est sententia, vt Monachi Ordinis S. Benedicti Congregationis Casinen. præcedere debeant Canonicos Regulares Lateranen. Ratio eorum potissima videbatur esse, quòd in institutionibus Regularium, non tam ipsa institutio, eiúsque prioritas in tempore, quàm approbatio Sedis Apostolicæ sit attendenda, sine qua nulla noua Regula, nulla noua Religionis erectio fieri debet; stante in id expressa prohibitione Concilij Generalis, de qua *in cap. fin. de Relig. domib.* Approbatio etiam Regulæ D. Augustini, ac institutionis Canonicorum Regularium nullibi apparere videbatur facta à Sede Apostolica. Contrà verò Regula S. Benedicti specialiter, & expressè videbatur approbata per Beatum Gregorium Papam, qui *in lib.* 2. *Dialog.* de Regula S. Benedicti specialem mentionem facit.

Hoc tamen fundamentum Casinen. elidi videbatur propter longæuam tolerantiam totius Ecclesiæ, ac Sedis Apostolicæ, quæ non tamdiù tolerasset hanc B. Augustini Regulam, ac institutionem, nisi vel expressè approbando, vel illam saltem tacitè confirmando, ad not. per Doct. *in cap. cùm Ecclesia Smirna, de causa possessionis, & propriet.* propterea colligebatur etiam approbatio Regulæ S. Augustini, ex text. *in can. S. Romana* 15. *dist.* Vbi Gelasius Papa inter ea, quæ narrat recepta fuisse à Romana Ecclesia enumerat opuscula B. Augustini, inter quæ præcipuum locum videtur tenere sermo de communi vita Clericorum, quæ est Regula ipsius Augustini; ex quo videtur saltem tacitè facta à Gelasio illius Regulæ approbatio. Atque is Gelasius præcessit per centum annos B. Gregorium, qui dicitur approbator Regulæ Benedicti. Quin etiam in primitiua Ecclesia licitum erat passim cœtus, & Congregationes instituere in honorem Dei, ac Fidei exaltationem. Nec verisimile est B. Augustinum nouam illam institutionem fecisse sine interuentu eorum, quæ ad illius robur, & firmitatem necessaria essent.

Verumtamen in hoc iurium, & rationum conflictu tutior via visa est, quam Rom. Ecclesia, vtì Magistra, & Mater omnium, nos docuit; quippe ex longissima consuetudine, in conspectu non Romao. Pontificum in Vrbe obseruata, vtraque etiam parte acquiescente, inductum est, vt in processionibus, alisque actibus publicis, Canonici Regulares dimissa superiori veste lanea, ac retenta linea (Clericos se esse significantes) præcedant Monachos S. Benedicti Congregationis Casinen. Huius itaque consuetudinis normam ab Ecclesia Romana obseruatam, nobis amplectendam duximus, quæ in processionibus, & similibus actibus attendi debet, quoad istos Religiosos, vt tradit expressè Bald. *in l. obseruare, §. antequam, de off. Proconsul. & legat.* Quæ consuetudo maximè opportuna visa est, vt huic liti finem imponere, omnésque eorum Religiosorum contentiones sopire, atque extinguere possit.

Vltimo verò loco propositum fuit per nos dubium an in Concilio Generali Abbates Canonicorum Regularium præcedere debeant Abbates Ordinis S. Benedicti. Atque in hoc articulo verissima, ac iuridica visa est resolutio, olim facta coram Sanctitate Vestra, quòd nulla habita ratione Ordinum, & Congregationum, illi Abbates præferri debeant, qui primò fuerint ad Abbatialem dignitatem promoti; sic enim in Episcopis, alisque similibus dignitatibus videmus statutum fuisse à iure, *can. placuit* 18. *distinct.* gloss. & Doctores *in can. fin.* 75. *distinct. & in cap. Episcopos* 17. *distinct.*

Hæc igitur sunt Beatissime Pater, quæ præcipua ex multis colligenda, ac Sanctitati vestræ referenda duximus in præsenti causa præcedentiæ, in qua etiam sententiam ex mandato vestro subscripsimus conformem resolutionibus per nos factis, arbitrantes ita, & Sanctitatem Vestram ex iore, & æquo diffinire posse, saluo semper sapientissimo, ac prudentissimo illius iudicio, cui nos in omnibus subiicimus, finémque dicendi facientes Sanctitati Vestræ pedes humiliter, atque deuotè deosculamur, &c.

Sententia

293 *Sententia lata à Sanctiſſimo D.N. Pio IV. Pontifice Maximo in dicta cauſa præcedentiæ, ad relationem ſupradictorum S.R.E. Cardinalium, in fauorem Reuerendorum Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis.*

CHriſti nomine inuocato: Pro tribunali ſedentes, & ſolùm Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram diffinitiuam ſententiam, quam ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis, & quas dilectis filiis noſtris Ioanni Michaëli Sarraceno Tituli Sanctæ Anaſtaſiæ, Ioanni Baptiſtæ Cicadæ, Tit. S. Clemẽtis, & Bernardino Scotto Tit. S. Matthæi S. R. E. Cardinalibus primò audiendas, & per eos decidẽdas, & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales, per Apoſtolica. noſtra reſcripta Nobis referendas commiſimos, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis S. Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, & vniuerſam eorum Congregationem, ex vna, & Prælatos, Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de, & ſuper præcedentia, & iure inter eos præcedendi, tam in proceſſionibus, quàm in Generalibus, & Synodalibus, ſeu Prouincialibus Conciliis, omnibúſque actibus publicis, & priuatis, rebúſque aliis in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latiùs deductis, & illorum occaſione in prima, ſeu alia verſæ fuerũt, & vertebantur inſtantiis, partibus ex altera. Cauſa huiuſmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, & ſæpiùs auditis partibus, & dubiis in ea plenè diſcuſſis, & reſolutis, ac viſis de iure videndis, & demùm per dictos Cardinales Nobis matura deſuper facta relatione, pronunciamus, ſenteotiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis vti Clericos, dimiſſa ſuperiori veſte, pallio, ſeu cappa in linea veſte, Clericalique habitu incedentes (quod etiam in alma noſtra Vrbe Romæ fuit, & nunc obſeruatur) in proceſſionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Alma Vrbe noſtra, noſtróque, & Succeſſorum Noſtrorum conſpectu, quàm aliàs vniuerſis, ac quibuſcumque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis Ordinis S. Benedicti Caſinen. præcedere debuiſſe, & debere; eoſdémque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictámque eorum Congregationem, vt ſupra incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & ſingulis præmiſſis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & eſſe. Abbates verò dictarum Congregationum Lateranen. & S. Benedicti ſingulariter, & de perſe, abſque eorum Conuentibus, in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, & aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel de conſuetudine locum & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebũt, inter ſeſe iuxta ſingulorum ipſorum Abbatum ibidẽ interueniẽtium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine, cuius fuerint, attentis, præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debui.ſe, & debere, prout præfetimus, antepooimus, collocamus, præferrique, anteponi, & collocari reſpectiuè mandamus. Iactationes quoque, moleſtationes, oppoſitiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum Congregationem eiſdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi de, & ſuper præfatis omnibus, & ſingulis, & illorum occaſione quomodolibet factas, præſtitas, & illatas, factáque præſtita, & illata, fuiſſe, & eſſe temerarias, illicitas, indebitas, & iniuſtas, temerariáque, illicita, indebita, & iniuſta, ac de facto præſumptas, & præſumpta, illáſque, & illa præfatis Abbatibus, Prælatis, & Monachis feciſſe, & facere minimè licuiſſe, nec licere de iure. Et propterea de, & ſuper illis, ac dicto iure præcedendi, vt ſupra, omnibúſque aliis, & ſingulis præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe, ac imponimus, vtramque partem in expenſis, iuſtis ex cauſis, abſoluentes.

Ita eſt I.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Ioannes Michaël Cardinalis Sarracenus.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum Ioannes Baptiſta Cardinalis S. Clementis.

Ita refero, & cenſeo pronunciandum eſſe Bernardinus Cardinalis Traneo.

---

294 *Breue eiuſdem S. D. N. in quo ſupplentur omnes, & ſinguli proceſſus, & ſententia prædicta, defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan interuenerint; ac mandatur ab omnibus inuiolabiliter obſeruari debere prædictam ſententiam, ſub pœnis, & cenſuris.*

PIVS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta, ne rurſus ea, quæ in controuerſiis inter perſonas Eccleſiaſticas, præſertim Altiſſimo ſub Regulari profeſſione famulantes, exortis, pro tranquillo Religionis ſtatu prudenter ordinauit, in moleſtos contentionis anfractus relabantur, maiorem ſolet, dum id res ipſa requirit, adhibere cautionem. Sanè nuper, poſtquam, ſicut nobis innotuerat, ab antiquis vſque temporibus, etiam ſupra centum annos retroactos, lis, & cauſa, ſeu controuerſia inter dilectos filios Rectorem Generalem, & Canonicos Regulares S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis ex vna, ac Monachos S. Benedicti, Ordinis Caſinenſis, alias S. Iuſtinæ de Padua Congregationum partibus ex altera, ſuper illorum præcedentia, ſeu iure præcedendi ſuborta, & coram diuerſis Iudicibus, etiam in noſtro Palatij Apoſtolici auditorio ventilata, ac demum non ſine animi noſtri moleſtia in Oecumenico Concilio Tridentino inter earũmdem Congregationum Abbates renouata fuerat. Nos conſiderantes lites, & controuerſias huiuſmodi in Eccleſia, præſertim inter Religioſas, & reformatas perſonas; quæ relictis mundi vanitati-

bus, votum suum in humilitatis spiritu, Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis vsque adeò humiliauit, vt formam serui acciperet, persoluere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populóque scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submouendas, publicæque Religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati. Motu proprio dictas causas, controuersias vbilibet, & coram quibusuis Iudicibus motas, & in quibusuis instantiis indecisas pendentes, ab eisdem Iudicibus ad nos auocamus, illásque dilectis filiis Nostris Ioanni Michaëli S. Anastasiæ Saraceno, Ioanni Baptistæ sancti Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scotto, nuncupatis S.R.E. Presbyt. Cardinalibus audiendas, cognoscendas, & decidendas per quandam motus proprij schedulam; & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus, per eos audiendas tantùm, Nobísque referendas commisimus. Qui quidem Cardinales dictis partibus, earúmue procuratoribus, & aduocatis pluries auditis, dubiisque emergentibus ad plenum discussis, & resolutis, comperto satis per eos ex compluribus literis Apostolicis; diuersísque aliis aliísque documentis, rationibus, & probationibus, quòd ipsi Canonici fuerunt, & sunt de illis Clericis à sancto Augustino, quinimo à Sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos tam suæ antiquæ institutionis huiusmodi, quàm etiam dignitatis Clericalis; qua eo statim, quòd professionem Regularem emittunt, insignitos esse oportet, aliarúmque qualitatum in eis existentium ratione, dictámque illam Congregationem Lateranen. præfatos Monachos, & eorum Congregationem Casinensem præcedere debere consueuerunt, & concluserunt, suámque conclusionem huiusmodi ad audientiam nostram, iuxta vltimi nostri rescripti præfati tenorem retulerunt. Vnde Nos illorum relatione intellecta, eáque per nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati, & iuri consonam comperimus, per nostram diffinitiuam sententiam pronunciauimus, sententiauimus, decreuimus, & declarauimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. vti Clericos, dimissa superiori veste, pallio, seu cappa in linea veste, Clericalíque habitu incedentes (quod etiam in alma Vrbe consuetũ fuerat, & tunc obseruabatur) in processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & priuatis, tam in dicta Vrbe, nostróque, & aliorum Romanorum Pontificum successorum nostrorum conspectu, quàm aliàs in vniuersis, & quibuscumque aliis Ciuitatibus, Terris, Oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & Monachos Ordinis S. Benedicti Congregationis Casinen. prædictos præcedere debuisse, & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictámque eorum Congregationem, vt præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monachis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates verò dictarũ Congregationũ singulariter, & de per se absque eorum Conuentibus in Conciliis Generalibus, Prouincialibus, & Synodalibus, ac aliis actibus publicis, & priuatis, in quibus Abbates de iure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter se, iuxta singulorum ipsorum Abbatum, ibidem interuenientium; priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam; ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine cuius sint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteponimus, & collocamus, præferríque, anteponi, & collocari mandauimus. Iactationes quoque molestationes, oppressiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcunque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorumCongregationem Casinen. eisdémque Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Lateranen. super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, facta, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariáque, illicita, indebita, & iniusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illásque, & illa Abbatibus, Prælatis, & Monachis Congregationis Casinen. huiusmodi fecisse, & facere minimè licuisse; neque licere de iure. Et propterea de, & super illis, ac dicto iure præcedendi, omnibúsque, & singulis aliis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione, & sententia prædictis plenius continetur. Ne autem de sententiæ, aliorúmque præmissorum validitate vllo vnquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quouis prætextu rem maturè discussam, & iudicatam, rursus in controuersiam trahi, néue denuò in Ecclesia Dei inter tales personas Religiosas contentiones exoriri, ac populo scandala generari contingat, tempestiuè prouidere, ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum singulorum

prædecessorum,

prædecessorum, ac rescripti processus relationis, sententiæque præfatorum, & inde secuturum tenores præsentibus pro suffragiis expressis habentes. Motu simili non ad ipsorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranensis, vel alterius pro eis, Nobis, superque hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum omnes, & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus, etiam substantiales, si qui forsan in eisdem interuenerint, harum serie supplemus; ac eamdem sententiam, vna cum eius processu validos, & efficaces esse, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter ab omnibus obseruari debere, nec partes ipsas ab eis vllo vnquam tempore, quouis prætextu, quæsito colore resilire posse, sed ad illorum obseruationem teneri, censurísque & pœnis, tam Ecclesiasticis, quàm pecuniariis, ad id cogi, & cōpelli; neque Monachos, eorúmue Congregationem aduersus sententiam, aliáue præmissa in pristinū statum, quouis quæsito colore, vel ingenio restitui; nec illa oppugnantes audiri, præsentésque literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quouis defectu notari seu impugnari posse. Sicque, & non aliter quoscumque Iudices, & commissarios, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secus à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, præmisśaq; omnia perpetuò statuimus, & quòd ita fiant, & obseruentur, volumus, atque mandamus; similiter venerabili fratri Episcopo Amerin. & dilectis filiis, nostro in Alma Vrbe, & eius districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus per præsentes motu pari mandantes. Quatenùs ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcunque; vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris Generalis, & Abbatum, Prælatorum, & Regularium Canonicorū S. Augustini Congregationis Lateranensis præfatorum, vel alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistētes, faciāt auctoritate nostra illos, suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato, aliísque præmissis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel, eorum quempiam desuper per quoscunque, quomodolibet indebitè molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, tam Ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quàm etiam priuationis beneficiorum Ecclesiasticorum, per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliáque iuris remedia, appellatione postposita, compescendo; ac legitimè super his habendis seruatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarando, illósque etiā iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachij secularis. Non obstan. præmissis ac fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis; dummodo quispiam præsentium vigore vltrà tres dietas, ad Iudicium non trahatur: ac aliis quibusuis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, illis, eorúmque Superioribus, ac personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis capitulis, irritantibúsque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresśè derogamus; contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium transumptis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in Iudicio, & extrà vbilibet locorum, plena, & indubia, eadémque prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die 18. Ianuarij 1564. Pontificatus nostri anno 5.

Hier. Gadicen.

Anno verò Pontificatus sui 6. idem Summus Pontifex controuersiam inter prædictos Canonicos Lateranen. cum Canonicis Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum per hanc Constitutionem firmauit.

PIVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

295 CVm aliàs Nos postquam dilecti filij Rector Generalis,& Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum mandatis obtemperando regularem professionẽ emiserant,Nósq; propterea ipsos sub nostra & Sedis Apostolicæ protectione receperamus,ac inter alia per quasdam volueramus, quòd Rector,& Canonici prędicti in processionibus, & actionibus publicis,prout anteà soliti erant,præcederent ex certis causis tunc expressis,omnes,ac singulos Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini Cōgregationis Lateranen. vbique locorũ existentes, quòd deinceps processionibus, & aliis actibus publicis, vel priuatis interesse contigisset, statim ipsum Clericũ secularem non exẽptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt, illum immediatè sequi debere per alias nostras litteras declarauerimus, prout in singulis litteris prædictis pleniùs cōtinetur; à nonnullis non immeritò dubitari posset, an per posteriores litteras prędictas prioribus ita derogatum sit, vt Canonici Regulares prædicti Canonicos Congregationis S. Georgij prædicti præcedere debeant,quod profectò si ita declaretur non sine maximo ipsius Rectoris, & Canonicorum S.Georgij præiudicio, & grauamine esse posset. Nos præmissa declaratione debita dilucidare satagentes, volentésq; litteras nostras,quæ non sine causæ cognitione prodierunt, in aliorum sensum, & aliorum præiudicium distrahi, litterarum nostrarum vltimò datarum id,ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis haben. seu exprimi, & inseri posse decernen. motu simili declaramus, & in verbo Rom. Pontif. attestamur, intentionis nostræ nunquam fuisse, nec esse, secundò datas litteras prioribus ita præiudiciare, vt ipsi Canonici Congregationis S. Georgij locum mutare debere censeantur, aut censeri possint,sed locum ipsis Canonicis Regularibus assignatum, citra ipsorum Canonicorum Congregationis S Georgij præiudiciũ concessũ fuisse,ac esse intelligatur,ipsiq; Canonici Congregationis S. Georgij deinceps, & perpetuis temporibus sub nomine Cleri secularis venire, & ita ab omnibus censeri,nec super eo à quoquam molestari posse,vel debere. Districtiùs inhibentes omnibus,& singulis,tam Ecclesiasticis,quàm secularibus Iudicibus cuiuscumq; dignitatis,status,gradus, ordinis, & conditionis existentibus, & quacumque auctoritate etiam Apostolica fungen. & præsertim secundò dictis litteris deputatis in virtute S. obedientiæ,& sub excōmunicationis maioris, aliísq; arbitrio nostro, moderan. & infligen. pœnis, ne contra prædicta quouis quæsito colore venire aut quominus illa suum plenarium,ac integrum sortiantur effectum impedire audeant, vel præsumant, quinimo eos, & alios quoscumque pœnas in eis appositas incurrere minimè posse volumus. Decernentes quoque præsentes, & desuper conficiendas litteras nullo vnquam tempore, de subreptionis,vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ,vel quopiam alio defectu, etiam ex eo, quòd dd.Canonici Regulares,aut alij forsan interesse habentes, vocati non fuerint, notari,impugnari,inualidari, aut contra illas de nullitate opponi, ad terminos iuris reduci,in ius, vel cōtrouersiam vocari, causámque, vel causas, propter quas à nobis præsentes emanauerint verificate nullatenus teneri, nec ob id iuribus carere, minúsque sub quibusuis similiũ, vel dissimilium gratiarum, reuocationum, suspensionum,limitationum,aut aliis contrariis dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt,toties in pristinum statum restitutas,repositas, & plenariè reintegratas esse, etiam sub quacumque data per ipsos Canonicos dictæ Congregationis S. Georgij eligenda, vímq; validi,& efficacis cōtractus,inter nos, & Sedem Apostolicam, ac eosdem Canonicos, etiam cum iuramento initi, ac stipulati, sortiri,sícque ab omnibus censeri. Et ita per quoscumque iudices,etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eis,&c. iudicari debere,irritum quoque, &c. Non obstantib. litteris nostris præfatis, quas quoad huiusmodi effectũ,& in ea parte,quæ præsentibus contrariantur, reuocamus, & annullamus, ac quibuscumque litium pendentiis, quas ad nos harum serie auocamus,& extinguimus,perpetuum,super illis silentium imponimus,illatúmque status, & materia, nomináque,& cognomina Iudicum præsentibus pro expressis habentes, à quibusuis Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus constitutionibus,& ordinationibus,ac quibusuis etiam iuramento,& confirmatione Apost. vel quauis firmitate alia roboratis, statutis,& consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apost.dictis Canonicis Regularibus, & quibusuis aliis, sub quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis irritum, &c. hac vice latissimè derogamus,cęterísque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat Motu proprio. M.

Et

Et cum absolutione à Censuris, &c. Et quòd singularum literarum præfatarum tenores habeantur pro expressis, seu in toto, vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri possint. Et de declaratione, attestatione, voluntate, deliberatione, decreto, & aliis prædictis pro repetitis habeantur, & ad partẽ perpetuò in forma gratiosa, &c. Et cũ deputatione iudicum, & executorum, qui assistãt, & præmissa obseruari faciant, etiam sub censuris, &c. cum potestate citandi, inhibendi, &c. aggrauandi, & reaggrauandi, ac interdicendi, &c. cum derogatione, &c. de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, ac prædictorum, & singulorum præsentibus quomodolibet contrariorum. Quorum, &c. latissimè extendens. &c. & quòd præmissorum omnium, &c. & per breue litteræ expediri possint. Datum Romæ apud S. Petrum 11. Kal. Iunij Pontificatus nostri anno 6.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates præcedant Canonicis Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia militans ad instar triumphantis cælestisque Hierusalem exemplata est.*
2 *Digniores in dubio reputantur, qui priùs in ordine litera nominati sunt*, & n. 23.
3 *Abbates habent iurisdictionem ordinariam in suis Cœnobiis.*
4 *Capitulum Cathedralis Ecclesiæ non habet iurisdictionem, neque dignitatem.*
5 *Dignitatem habentes præferuntur cæteris dignitate non fulgentibus.*
6 *Abbas debet esse Sacerdos.*
7 *Canonicatus non habet annexum ordinem Presbyteratus, sed tantùm Subdiaconatus.*
8 *Abbas præfertur Clericis secularibus.*
9 *Abbas præfertur Canonicis Ecclesiæ Cathedralis*, & n. 10.
11 *Abbas præfertur Canonicis Collegiatæ.*
12 *Vinco te multò magis, si vinco vincentem te.*
13 *Abbas præcedit Canonicis, quando singuli incedunt, secus vbi Collegialiter, & in actibus, in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant, &* n. seq. *Præcipuè* n. 17.
14 *Abbatia est maior dignitas post Episcopatum.*
15 *Cathedralis Ecclesia plus aliis honorari debet.*
16 *Episcopatus est culmen dignitatum.*
17 *Canonici Cathedralis Ecclesiæ præcedunt Abbates.*
18 *Clerici Cathedralis Ecclesiæ processionaliter incedentes, præferendi sunt Monachis, & eorum Abbati.*
19 *Membra à capite separari non debent.*
20 *Clericorum cœtus dignior est, quàm Monachorum.*
21 *Abbatis nomen solum habens, absque dignitate, non præfertur Canonicis, sed illis cedit.*
22 *Dignitas maior arguitur ex priori nominatione*, & num. seq.
24 *Rectores in propriis Ecclesiis præferuntur Canonicis.*
25 *Rectores Parochialium in actibus curæ animarum repræsentant Episcopum, qui est primus Rector & Parochus.*
26 *Parochi dicuntur Pastores.*
27 *Canonici etiam Collegiatarum præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium.*
28 *Inferiores habent iuris assistentiam præcedendi aliis etiam in dignitate maiore constitutis, in propriis Ecclesiis. Contrarium*, num. 30.
29 *Præcedentia in propria Ecclesia Rectoris potest ex consuetudine competere alteri etiam priuato, & quæ consuetudo sit necessaria.*
30 *Capitulum Ecclesiæ maioris, si inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus etiam in propriis Ecclesiis.*
31 *Præcedentia in materia consuetudo inspicienda est, cui plurimum defertur à iure; etiam si sit contra ius.*
32 *Canonici sacrosanctæ Lateranen. Ecclesiæ præcedunt Canonicis Basilicæ Principis Apostolorum & aliis vbique terrarum.*

QVoniam militantem Ecclesiam ad instar triumphantis, cœlestisque Hierusalem ordinatam, atque ab ea exemplatam esse constat, vt notat Panormitan. *in cap. nouit, de Iudic.* & pulchrè scribunt Gregorius & Bonifacius Summi Pontifices *in can. ad hoc* 89. *dist.* sic dicentes. *Ad hoc dispositionis prouisio gradus diuersos, & Ordines esse constituit distinctos, vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vera concordia fieret, & ex diuersitate contextio, & rectè officiorum gereretur administratio singulorum. Neque enim vniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiæ ordo seruaret. Quia verò quæque Creatura in vna eademque qualitate gubernari, vel viuere non potest; Cælestium militiarum exemplar nos instruit; quia dum sunt Archangeli, liquet, quia non sunt æquales, sed in potestate, & ordine (sicut nostis) differre alterum ab altero*, facit gloss. *in Clemen. ad nostrum, in verbo Ecclesia, de hæretic.* Non est superbiæ, vel elationis vitio adscribendum, si in hac Militanti Ecclesia datur etiam Ordo, & inæqualitas graduum; ita enim diuinæ Sapientiæ radius magis elucescit, qui sicut in multorum effectuum diuersitate micat (vt patet in dispositione Orbium Cælestium, & elementorum, & fructuum, & animalium varietate) ita, & in diuersitate Ministrorum ipsius Maiestas, & Sapientia commendantur. Vnde hunc ordinem in domo Salomonis præcipuè laudauit Regina Saba, quæ videns eximium ordinem Ministrorum eius, præ stupore obstupuit, vt habetur 3. Reg. *cap.* 10. Insuper ex præcedentiis, & sedibus vnicuique debitis, singulorum dignitas, & honor cuilibet tribuendus ostenditur: vt colligitur ex *cap. olim, de consuetud.* & tradunt gloss. & Bald. *in l. decernimus 2. not. C. de Sacrosanct. Eccles.* Tiraquell. *de primogeniis, in præfat. num.* 13. & alij. Ad propositi igitur quæsiti solutionem deueniendo, videtur, quòd Canonici præcedant Abbatem: primò quia Canonici dicuntur fratres Episcopi *cap. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat.* Sed Episcopus præcedit Abbatem, ergo & fratres eius; quia honor in filios æqualiter transit. Secundò Capitulum, Sede vacante, succedit Episcopo in Iurisdictione Episcopali, siue exercitio eiusdem in libera spiritualium, & temporalium administratione, *cap. his, qui, & cap. cùm olim in fin. de maiorit. & obedien. cap. vnic. eod. tit. lib. 6.* ibi

ibi tantùm sunt Canonici Capitulum componentes,& repræsentantes;ergo Canonici habent Iurisdictionem Episcopalem ; ergo præcedunt Abbatem.

Ad primum argumentum respondeo, Canonicos esse fratres Episcopi fraternitate spirituali, penès quã nulla est prioritas ordinis,& honoris,aut præcedentiæ.

Ad secundum respondeo, priuilegium illud esse temporale, durante scilicet Sede Episcopali vacante, & dato quòd priuilegium esset perpetuum, dico non spectare ad Canonicos seorsim consideratos.

2 Dicendum est ergo Abbates præcedere Canonicos Cathedralis Ecclesiæ : Probatur primò, quia in dubio maiores, & digniores reputantur, qui priùs in ordine literæ nominati sunt:digniores enim antè scribi debent,vt docet text.*in l.1 ff.de albo scribend.* per quem text.Bald *in l.eum quidam C.de verbor.signific.in 3. oppos. ad fin.* inquit, quòd prior nominatus maior cæteris præsumitur : idem tradit Angel. *in l.generaliter §.si quidem,ff.de fideicommiss.liber.* Dominic.*in cap. fin.in princ.col.1.de offic. deleg.in 6.* latè Dec.*in c.anaritia,n.5.de prebend.& in cap.decernimus n 4.*vbi etiam Panor. *de Iudic.* Sed *in cap. fin. de maiorit. & obedien.* Prælati nominãtur priùs,quàm Capitulũ Cathedralis Ecclesiæ:& Abbates sunt verè , & propriè Prælati (vt alibi latiùs ostendimus, & à nemine inficiari potest) ergo Abbates præponuntur Canonicis Cathedralis Ecclesiæ.

3 Secundò Abbates habent Iurisdictionem Ordinariam in suis Cœnobiis;possunt enim subditos suspendere, interdicere, & excommunicare *c. quanto.* & ibi gloss.*de offic.Ord.c.ad nostram,& c.reprehensibil.de appell.cap.sicut tuis,*vbi gloss.*in verb.anathematis de Sim.* & dicemus latè *in disp. de potest. Abb. quoad ferendas censuras:*Sed hoc non habet Capitulum Eccl.Cathed.

4 nam de iure cõmuni non habet iurisdictionem in singulos Canonicos : immo ad Episcopum spectat,illorũ excessus corrigere,& eorum causas cognoscere *c.irrefragab.§.excessus,de offic.ord.* Nec etiam habet dignitatem,vt notatur *in cap.statuum de rescript. in 6.*

5 Confirmantur prædicta ex iis,quæ habentur *in l.1. de dignit.lib.12.* vbi illi, qui sunt in dignitate, præferuntur cæteris,qui dignitate non præfulgent ; ergo cùm Abbates sint in dignitate constituti , (Abbatia enim est dignitas, vt clarum est, & alibi latiùs probauimus) præferentur Canonicis, dignitatem non habentibus.

6 Tertiò Abbates debent esse Sacerdotes *cap. 1. de etat & qualit.* & à nobis latiùs probatum est *disp. de elect. Abb.* ita quòd Ordo Sacerdotalis necessariò an-

7 nexus est dignitati Abbatiali; Sed Canonicatus , & præbendæ Cathedralium Ecclesiarum non habent necessariò annexum Ordinem Presbyteratus,sed tantùm Subdiaconatus *Clem.2 de etat.& qualit.* Concil. Trid.*sess 24.de refor.c.12.* & tamen *in d.Clem.2.* Canonici,sacris non initiati, ideo puniuntur, quòd priuantur voce Capitulari,& dimidiam partem distributionum quotidianarum non lucrantur ; super quo d. Conc.Trid.nihil noui statuit, ergo videtur, id reliquisse dispositioni anterioris Conc. Vien. *d. Clem. 2.* ergo potest quis esse Canonicus Cathedralis absque eo,quòd sit in sacris Constitutus:ergo respectu maioritatis Ordinis Abbates præcedere debent Canonicos Cathedralis Ecclesiæ,per ea,quæ disponuntur per tex. *in cap.statuimus,*vbi Panorm.& alij, *de maior.& obed.*

8 *cap.fin.de consu. cap.cum olim , de consuetud.* Denique, quòd Abbas præferendus sit Clericis sæcularibus tenent Panormit. *in cap.decernimus, n. 2.* & ibi pulchrè

9 etiam Dec.*n 4.de Iudic.*& quòd præferendus sit etiam Canonicis Cathedralis Ecclesiæ , scribit Dominicus de S.Gemin. *in cap. fin.in princ* per illum text. *de offic. deleg.in 6.* & idem etiam decidit Bald. *in cap.pastoral.* *in verb. extrà quarto , de offic. delegat.* quos refert Dec. *loc.cit.vers.ex prædictis* ; idem Dec *cons.61.n.1.* & admisit Rota *in Hispalen. præeminentiarum prima Iulij 1611. coram Penia, quæ in fine operis est decis 5.num.8.*

10 Quòd si Abbas præfertur Canonicis Cathedralis Ecclesiæ,qui dicuntur Clerici primi gradus , & est quid maius, esse Canonicum Ecclesiæ Cathedralis, quàm alterius,vt ait Innoc. *in cap.fraternitatem,de sepultur. & in cap. Sedes in 1.gloss.de rescript.* à fortiori, absque

11 dubio præcedet Canonicos Collegiatarum , qui dicuntur Clerici Secundi Ordinis, & sunt inferiores Canonicis Cathedralis iux.regulam *in l.de accessionib. ff.de diuers.& temporan præscript.*scilicet si vinco vin-

12 centem te , multò magis vinco te. Verùm prædicta omnia intelligenda sunt vt Abbas præcedat omnes

13 Canonicos, & illis dignior habeatur, quando singuli incedunt, quia tunc absque dubio præferendus est omnibus,non solùm Canonicis,verùm etiam aliis dignitatibus Episcopo inferioribus, cùm dicatur maior

14 dignitas post Episcopum text. *in can.si quis deinceps 16.q.7.* Felin. *in cap.meminimus in 3.col.sub n.6.de accusat.* Dec. *cons. 161. col.1.* quando autem Canonici collegialiter procedunt , atque in omnibus aliis actibus , in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant,

15 quæ plus aliis honorari debet *cap.quamuis 1.de praben.in 6.*& quæ dicitur dignior aliis Ecclesiis , prop-

16 ter caput suum , quod est Episcopus, quæ dignitas est culmen dignitatum.*cap pennl.de præben.gloss.in cap.2.*

17 *eod.tit.in 6.* tunc Canonici Cathedralis Ecclesiæ præcedent Abbates ; quod affirmant Dom. de S.Gemin. *in cap. quamuis §. quamquam in 3. notab. de prebend. lib.6.* Felin. *in d. cap. meminimus d. n. 6. in fin.* ita limitans dictum Bal. *in cit.cap.pastoralis.*Philipp. Dec. *loco supra cit.* Collegium Bononien. *in cons. 1. post consil. Zabarell. n.71.* Cassan. *in 4 part. catalog. glor. mund.consid.32.*Rip. *lib.1.resp.13.n.3.* Selu *de benefic. p.1. q. 2. à n.81. vsque ad 89.* facit id , quod notat Panorm.*in cap.cùm non liceat* , sub *n.2.de præscript.* vbi inquit, quòd Ecclesiæ inferiores, & de Diœcesi debẽt obedientiam , & reuerentiam Capitulo, sicut debent Episcopo , non sic autem singulis Canonicis ; immò

18 non solùm Canonici,verùm etiam Clerici Cathedralis Ecclesiæ , qui debent gubernari secundùm caput suum,scilicet Episcopum,quando processionaliter incedunt, præferendi sunt Monachis, ac etiam Abbati, qui tanquam eorum caput non potest à membris se-

19 parari,neque licet membra à capite discedere , vt *in cap.nouit.de his,quæ fiunt à Prælatis sine cons.Cap.& in l. cùm diuersis ff. de Religios.& sumptib.funer. & cap. cùm non liceat , de præscript.* quæ sententia est verior, & ita in facto practicatur , & obseruatur , & eam dixit magis communem Collegium Paduanum *in cons. 2.post Zabarell sub n.59.* subdens , quòd cæteris Canonicis , qui non sunt Ecclesiæ Cathedralis, proculdubio Abbas est præferendus ; quod intelligo verum quando Abbas solus sine Conuentu Monachorum incedebet, semper enim Clerici seculares præcedunt Regulares, vt notatur *in can. Legi Epistolam, §. alia 16.quest. 1.* Ioannes Andreas *in reg. delictum , de reg. iur. in gloss. fio. in cap. qualiter il 2. de accusat.* quæ dicit, quòd dignior est cœtus Clericorum, quàm

20 Monachorum , per *d. can. legi* , Cassand. *d. part. 4. considerat. 57.* quia Abbas non debet à suis Monachis separari per antedicta. In aliis igitur sessionibus, & actibus, in quibus Conuentus cum Abbate interuenire non debet , vt in celebratione Synodi Diœcesanæ , vel aliis huiusmodi , vtique Abbas non solùm Clericos seculares , & Canonicos, verum etiam quascumque dignitates Episcopo inferiores præcedet : quod ex dicendis clariùs patebit.

Verùm

21 Verùm prædicta declarantur habere locum in vero, & reali Abbate qui oon habet ſolum nomen dignitatis, ſed etiam alia requiſita ad dignitatem conſtituendam, de quibus dixi ſuprà *diſput.* 1. *huius primi Tomi quæſt.* 2. *à num.* 8. Nam Abbates ventoſi, ſolum oomen Abbatis impoſitum habentes, abſque dignitate, concurrentes cum Canonicis in quibuſvis actibus, cæteris paribus, eis cednnt, nedum ſi ſint Cathedralis Eccleſiæ, verumetiam Collegiatæ, vt fuit reſolutum *in Hiſpalen præminentiarum* 24. *Octobris* 1611. *&* 4. *Iunij* 1612. *coram Pena, quæ in fine Operis ſunt deciſ.* 6. *&* 7.

Similiter vt indiſtinctè Abbates, cæterique Prælati inferiores Iuriſdictionem tamen coactiuam habentes, vt ſuperiùs declarauimus, præcedant Canonicos eoſdem non capitulariter incedentes, aut ſedentes, ſic alij Prælati prærogatiuam, ſeu præeminẽtiam dumtaxat habentes in Collegiatis Eccleſiis præcedere debent, quia ſuot verè conſtituti in dignitate; Illis Papa reſcribit, & quando literæ Apoſtolicæ diriguntur Archipreſbyteris, Præpoſitis, & ſimilibus Collegiatarum ſecularium Eccleſiarum dignitatibus, & Canonicis iunctim, priùs Papa nominat Archipreſbyterum, & poſteà Canonicum explicato ipſius nomine, prior 22 autem nominatio maiorem dignitatẽm arguit, Tiraq. *de iure primog. quæſt.* 19. *num.* 2. Et in terminis probatur 23 denominari priùs à Papa Abbatem *in cap. decernimus de Iudicus*, ſicut priùs deſcriptus dicitur dignior, & præcedere debet, *l.* 1. *ff. de albo. ſcrib.* Pereg. *conſ.* 3. *num.* 60. Pariſ. *conſ.* 38. *num.* 1. *vol* 4. quos cum aliis citat Marc. Auton. *variarum l.* 1. *reſolut.* 81. *num.* 1. Immo noo tantùm hi, qui ſunt verè Prælati, Cucch. *in inſtit. de maior. tit. de præpoſ.* ratione dictæ prærogatiuæ, ſeu præeminentiæ, & quibus de iure competit Iuriſdictio ſuper Clericis Collegij, & punitio delinquentium, Abbas *in cap. cùm contingat, & in cap. ſi quis contrà*, vbi, & alij, *de foro comp.* (quam quidem Iuriſdi- 24 ctionem per non vſum, & oegligentiam amiſerunt) ſed etiam ſimplices Rectores Parochialium; quia maiorem dignitatem habent io propriis Eccleſiis, & alibi, vt ſingulis antefetri debeant Canonicis; in propriis enim Eccleſiis, & Parochiis dicuntur etiam ipſi Prælati, Azor. *inſtit. Moral. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 25. Mandoſ. *re-* 25 *gul.* 26. *quæſt* 6. *num.* 6. *&* 7. cum aliis quos allegat: & in actibus curæ animarum repræſentabant Epiſcopum; quia Ep. ſcopus eſt primus Rector, & Parochus *cap. Apoſtolicæ*, & ibi Oſtieoſis, *de donation.* necnon Vital. *in Clem. dudum, de ſepul.* Fuſc. *de viſit. cap.* 3. *ſub num.* 1. *lib.* 2. qui dicit Epiſcopum in cura animarum eſſe tanquam cauſam primam, & curatum inferiorem tanquam cauſam ſecundam ex S. Thom. & aliorum doctrina, quos vide apud ipſom, & ſubdit *num.* 2. Curatos inferiores deſtinatos Epiſcopis ſicur illos 72. Senes datos fuiſſe dicitur Moyſi *Numer.* 12. & di- 26 cuntur etiam iidem Parochi, Paſtores *can. ſi in plebibus diſtinct.* 63. Vide Gonzales cum deciſ. Rotæ, iuribus, & Doctoribus, quos affert ad comprobationem dictorum gloſſ. 6 à *num.* 100. *cum pluribus ſequentibus*, facir Rituale Romanom *nouiter editum*, & ita declarauit Sacra rituum Congregatio apud Steph. Grat. & ſecum iunctum *ibi* Theodoſium de Rubeis *t.* 2. *diſcept. Foren. c.* 298. *num.* 84. & per totum, qui omninò quoque ſunt videndi præſertim in materia, quæ refertur à Io. Molan. *in lib. de Canonicis locis ibi citatis*, videndus etiam Lælius Zecchius in *ſua Repub. Eccleſiaſtic. de Parochis cap.* 28. *num.* 21. cum Ianuenſi *in manuali* 27 *Paſt. cap.* 61. *num.* 13. Licèt in aliis locis Canonici etiam Collegiatarum Eccleſiarum præferantur Rectoribos, & beneficiaris Parochialium, Panormit. *in rubr. de vit. & heneſt. eleric. num.* 12. Boër. *de auctorit. Magn. Concil. n.* 83. Caſſan. *in catal. glor. mund p.* 4. *conſiderat.* 32. *propè finem, verſ. octauè facit & conſiderat.* 38. & fuit reſolutum *in Hiſpalen. præminentiarum* 13. *Martij* 1609. *coram Pena, quæ in fine Operis eſt deciſ.* 1. *num.* 5. & in eadem cauſa *coram eodem* 15. *Februarij* 1610. *quæ eſt deciſ.* 2. *num.* 1.

28 Et quòd inferiores habeant iuris aſſiſtentiam præcedendi, aliis etiam in dignitare maiore conſtitutis, in propriis Eccleſiis, ad texr. *in l. nihil*, vbi Luc. de Peno, & Ioann de Plat. *C. de Palat. ſacr. largit. lib.* 11. & *ibi* etiam Gloſſ. final. Decian. *conſil.* 67. *num.* 12. *& ſeq. vol.* 2. Abb. *in cap. poſtulatis num.* 8. *de conceſſ. preben.* Gemin. *in cap. a collatione num.* 7. *de appellat.* Rota apud Luc. *deciſ.* 104. *num.* 4. *& duob. ſequen. lib.* 3. *in correct.* vbi quòd inferior in propria Eccleſia ratione officij, quo fungitur, debet habere præcedentiam: & fuit etiam dictum *in Calaguritana præminentiarum de victoria* 16. *Nouembris* 1591. *coram Pena.*

29 Poreſt tamen ex conſuetudine competere præcedentia alteri quàm Rectori in eios Eccleſia, & etiam perſonæ priuatæ, vt admiſit Rota *in Pampilonen. præeminentiarum* 1. *Iunij* 1609. *coram Eminentiſſ. D. Cardinale Ioanne Baptiſta Pamphilio tunc Rotæ Auditore, quæ in fine Operis eſt deciſ.* 108. in qoa fuit reſolutum, conſuetudinem hoc caſu debere eſſe quadragenariam, cùm ſit contra iuris diſpoſitionem, & ideo potiùs dici præſcriptionem, vt per Doct. *in cap. final. & ibi* Abb. *num* 20. *de conſuetud.* Ruio. *conſil.* 155. *lib.* 3. Seraphin. *deciſ.* 214.

30 Verùm, quòd inferioribus in propriis Eccleſiis non præcedant indiſtinctè aliis in maiori dignitate conſtitutis, tenent Felin. *in cap. cùm non liceat, num.* 2. *de præſcript.* firmans, quòd vbi Capitulum Eccleſiæ maioris inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debeat aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus etiam in propriis Eccleſiis, & idem tenuerunt Henric. Bott. *de Synod. p.* 3. *num.* 27. Boër. *in tract. Magn. Concil. n.* 79. cum aliis per Gratian, *diſcept. Forenſ. cap.* 111. *num.* 11. D. Ferentill. *in Annot. ad deciſ.* 903. Buratt. *lit. C. n.* 16. & hanc opinionem amplexa eſt Rota *in Cæſarauguſtana preeminentiarum* 29. *Nouembris* 1627. *coram Reuerendiſſ. D. Coccino, quæ in fine Operis eſt deciſ.* 113. *num.* 8.

31 Inſpicienda eſt tamen potiſſimum conſuetodo, quæ in hac materia præcedentiæ ius plurimum defert; Bald. *in cap. cùm olim num.* 1. *& ſeq. de conſuetud.* & *in l. obſeruare §. antequam verò num.* 13. *ff. de offic. Proconſ.* Felin. *in cap. ſtatuimus in princ. de maiorit. & obed.* Card. *conſ.* 62. *num.* 1. Dec. *in l. cum quidam num.* 39. & *ibi* Cagnol. *num.* 42. *ff. ſi cert. pet.* Riminald. Iun. *conſil.* 95. *num.* 22. Corn. *conſil.* 193. *num.* 14. *verſ. & ideò qui eſt conſuetus lib.* 2. & fuit reſolutum *in d. Hiſpalen. præeminentiarum* 13. *Martij* 1609. *coram Penia, quæ in fine Operis eſt deciſ.* 1. *n.* 3. *& in Colonien. præcedentiæ* 9. *Iunij* 1627. *coram Eminentiſſimo D. Cardinale Vbalde, quæ in fine Operis eſt deciſ.* 115. *num.* 4. Quod procedit, etiam ſi conſuetudo iuri repugnet. Menoch. *conſil.* 9. *num.* 51. Seraphin. *deciſ.* 964. *num.* 1. Greg. XV. *deciſ.* 124. *num.* 2. *&* 4. Rota *in d. Colonien. præcedentiæ*, vbi *num. ſeq.* quòd ideo poſſeſſio quæ iuuatur huiuſmodi conſuetudine, licèt contra ius, eſt manutenibilis.

32 Pro controuerſia, quæ inter Canonicos Sacroſanctæ Lateranen. Eccleſiæ, & Canonicos Principis Apoſtolorum oriri poſſet, & etiam inter alios Canonicos reſpectiuè ad prædictos, extat Conſtitutio Gregorij IX. qui declarauit Eccleſiam Lateranen. eſſe præcipuam Sedem ſuam, ac cæterarum omnium Vrbis, & orbis Eccleſiarum primum locum tenere, vt in Bulla eius (cuius tenor apponitur) recenſetur.

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

SVper vniuersas orbis Ecclesias Rom. Pontifex à Domino constitutus, circa ea de quibus dubitari dicitur, vt euitari possint quæcumque dissensidia, declarationis vbi expedit suæ prouisionem adiicit, prout fore conspicit opportunum. Sanè dudum, dum minori fungebamur officio, percepimus, quòd de Ecclesia Lateranensi (quam clar. mem. Constantinus fidelissimus Imperator in Lateranensi Palatio suo miraculosè mundatus à Lepra, & sacri Baptismaris fonte renatus construxit, sub vocabulo Saluatoris, statuens, quod ex tunc libera esset vnicuique potestas per Vrbem, & Orbem Ecclesias construendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat, à quibusdam curiosis dubitabatur, ac etiam in præsenti in dubium reuocatur, si ipsa in Vrbe, & Orbe terrarum præeminentiam, ac honoris prærogatiuam à Romana Ecclesia, & à cunctis Christicolis obtinere debeat potiorem. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & super hoc amputare materiam hæsitandi: auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, decernimus, ac etiam diffinimus, Sacrosanctam Lateranensem Ecclesiam præcipuam Sedem nostram inter omnes alias Vrbis, & Orbis Ecclesias, ac Basilicas, etiam super Ecclesiam, seu Basilicam Principis Apostolorum de Vrbe supremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus aliis Ecclesiis, ac Basilicis supradictis, ac super omnes, & singulas præfatas Ecclesias, seu Basilicas prioritatis, dignitatis, & præeminentiæ honore lætari. Et si quid contra huiusmodi nostram deliberationem, determinationem, ac diffinitionem à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane. Nulli ergo omninò hominũ liceat hanc paginam nostræ declarationis, constitutionis, & diffinitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Auinione 10. Kalend. Februarij Pontificatus nostri anno 2.

Hanc Constitutionem Pius Papa V. confirmauit, aliisque clausulis roboratam muniuit, ac omni controuersiæ, quæ inposterum oriri posset, finem, & silentium posuit per hanc suam Bullam, cuius verba sunt.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INfirma æui conditio sæpe efficit, vt res vel maximè perspicuæ, & immemorabiles perplexi erroris caligine sensim obductæ in grauia discrimina prolabantur. Quo genere affecta Sacrosancta Ecclesia nostra Lateranensis post tot insignes ruinas, quæ ei tenebrosis illis seculis acciderant, quibus plerique omnes Romani Pontifices aut Religionis studio, aut componendæ pacis gratia, aut bellorum periculo longe ab Vrbe, sæpè enim in Galliis agebant, de summa quoque iuris sui, & honoris prærogatiua perperam laborauit. Etenim longo post interuallo, quàm fel. rec. Leo Papa IV. parta de Saracenis spectabili victoria, Vrbem sui nominis, præsidiúmque ad Vaticanum statuerat, cùm reduces deinceps Pontifices in aliis, atque aliis Vrbis Ecclesiis, vti cuique tutum, aut commodum erat, considerent, prædicta Ecclesia ex tantis & tam multis direptionibus quasi solitudine facta, Sacerdotes Basilicæ Principis Apostolorum cum parilis vetustatis gloria, tum nomine, & dignitate illustres, & insignes ab ea rerum commutatione prædictum sibi ius nixi sunt vindicare. Quam rem non ferens Gregorius Papa XI. qui etiam tunc Auinioni sedebat, vt omnem dubitationem eximeret, declarauit, & diffiniuit, prædictam Ecclesiam Lateranensem præcipuam Sedem suam dictæ Basilicæ, ac cæterarum omnium Vrbis, & Orbis Ecclesiarum maximum supra illas omnes locum tenere. Sed dicti Sacerdotes translato inde prorsus Pontificum domicilio elatiores, quandocumque res tulit, audentiùs institerunt, donec Pius Papa IV. antecessor noster meritò commotus, quòd in Cleri Conuentu, & supplicationibus res turbæ intercederent, molestæque dissensiones fierent. Huic tamen controuersiæ finem constituere volens, causam vniuersam dilecto filio Magistro Francisco Sermento, causarum Palatij Apostolici Auditori commisit audiendam, & omni appellatione præcisa, penitùs terminandam. Qui vocatis vtrinque Capitulis in ipsa causa ritè procedens, diffinitiua sententia ex communi aliorum dicti Palatij Auditorum consilio nuper prolata, declarauit, ius præcedendi, & prærogatiuam honoris, locique nobilioris, ac supremi, etiam supra Canonicos, Beneficiatos, Clerum, & personas prædictæ Basilicæ in processionibus solemnibus, & decretis, cæterísque omnibus actibus publicis, & priuatis

priuatis ad Canonicos, Beneficiatos, & Clerum dictæ Ecclesiæ Lateranensis omninò pertinere. Quin etiam perpetuo silentio his rebus imposito, res iudicata ita executioni mandata est, vt habitis postea Cleri Conuentibus, ac supplicationibus Sacerdotes omnes prædictæ Ecclesiæ Lateran. supremũ ibi locum, etiam supra omnẽ Clerum dictæ Basilicæ reipsa obtinuerint. Quocirca Nos tuendi iuris studio, hanc sententiam, atque declarationem, & diffinitionem, & litteras prædicti Gregorij Papæ, & quæcumque in litteris ipsis continentur, motu proprio, certáque quam habemus prædictorum omnium, scientia, auctoritate Apostolica approbamus, & confirmamus, déque Apostolicæ potestatis plenitudine supplemus omnes, & quoscunque iuris, & facti defectus, si qui in processu, & actibus reperiantur inesse, & vti ipse Gregorius Papa optimo iure fecit, itidem diffinimus, iubemúsque, Capitulum, & Sacerdotes, personásque omnes dictæ Basilicæ vbique semper sententiæ, & diffinitioni parere: Statuentes, vt nulla omninò ipsorum prouocatio, & testificatio, vel reclamatio, siue in iudicio producta, siue clam interiecta prætenta, & futura noceat, nec prorsus vim habeat, materiámue denuò tribuat litigandi. Præcipimus igitur, atque interdicimus eisdem, ne posthac quicquam audeant suscitare, quicumque, siue vniuersi, siue singuli contrà fecerint, vel nitentur eos canonicatu, præbenda, dignitate, beneficio, & officiò priuamus, priuatósque ad futura inhabiles declaramus eo ipso. Decernentes sic in his, & aliis omnibus supradictis per eosdem iudices, & quosvis alios omni, & quacumque aliter iudicandi, & interpretandi facultate penitùs adempta, vbique iudicari debere, ac irritum, & inane, quicquid secus per quoscunque scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus in contrarium quibuscumque. Volumus autem vt præsentes in Cancellariæ Apostolicæ libro, appellato Quinterno, describantur, ipsorúmque exempla Notarij publici manu, & Prælati Ecclesiastici, eiúsque Curiæ sigillo obsignata, eandem illam omninò fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum faciant, quod ipsæmet præsentes facerent, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum 12. Calend. Ianuarij, anno Domini 1569. Pontificatus nostri anno 4.

Hæ Constitutiones habentur originaliter, & authenticè in Archiuio eiusdem Sacrosanctæ Lateranen. Basilicæ.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas Vicarium Episcopi præcedere debeat.

SVMMARIVM.

1. *Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus, & Abbatia est prima dignitas, & priorem obtinet locum post Episcopatum.*
2. *Ex priori nominatione maior dignitas arguitur.*
3. *Ex maioritate ornatus, quo quis vti potest, colligitur etiam maioritas dignitatis.*
4. *Abbas potest Minores Ordines Regularibus sibi subditis conferre, & nonnulla alia ad Episcopalis Ordinis potestatem spectantia exercere.*
5. *Magis priuilegiatus minùs priuilegiato est præferendus.*
6. *Vicario Episcopi absque speciali mandato quæ non liceant, vide remissiuè.*
7. *Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem dignitatem.*
8. *Abbas exemptus præcedit Vicarium Episcopi, secùs autem non exemptus.*
9. *Vicarius habet ordinariam, & amplissimam Iurisdictionem.*
10. *Vicarius debet honorari vti Episcopus.*

MVltis rationibus, & auctoritatibus ostendi potest, Abbatem Episcopi Vicario etiam Generali præferri, ac illum in publicis sessionibus præcedere.

1 Primò, quia Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus, & Abbatia est prima dignitas, & priorem obtinet locum post Episcopatum, vt patet ex *can. si quis deinceps* 16. *quæst.*7. vbi Episcopatus, & Abbatia æquiparantur: facit text. *in cap.* 2. *de Iudic. cap. dilectus, & cap. fin. de offic. delegati in* 6. *cap. fin. de Offic. Ordin. eodem lib.* cum aliis pluribus allegatis per Decium *d. cap.* 2. *sub num.* 4. *de Iudic.* in quibus iuribus Abbas nominatur primo loco post Episcopum ante omnes alios Prælatos inferiores: at ex priori nominatione 2 maior dignitas arguitur iuxt. gloss. *in can. benè quidem verb. Mediolanen.* 96. *distinct.* & in *cap. quorumdam de elect. in* 6. cum similibus. Vnde ita concludunt gloss. *in can. si Subdiacono, in verbo, Abbas* 97. *distinct.* Bald. *in cap. pastoralis, in verbo, extrà quæro, de offic. deleg.* Lap. *alleg.* 84. *incip. Dominus Papa*, Gemin. *in cap. fin. in princ. de offic. deleg. in* 6. Felin. *in cap. meminimus col.* 3. *sub num.* 7. *vers. vlteriùs quæro de accusat.* Archidiac. *in cap.* 1. *in verbo, dignitas, de præben. in* 6. referens Ioan. Monach. *in cap. inquisitoris, de hæretic. eodem lib.* Mandos. super 26. *regul. Cancellar. quæst.* 3. *num.* 8. Aretin. *consil.* 63. *num.* 4. Ideò licèt Vicarius dicatur in dignitate constitutus; tamen absque dubio est de dignitatibus Episcopo inferioribus, quod patet, cùm ab ipso constituatur, & sit eius minister: inferior est autem, qui ministrat, quàm cui ministratur: ergo vt dignitati Episcopo inferiori, vtique ab Abbate ei præcedetur.

Secundò Abbas est Insignis Pontificalibus decoratus; habet quippè priuilegium deferendi Mitram, Baculum, Sandalia, Rochettum Mantelletum, &c. habetur in *cap. Abbates*, & in *cap. vt Apostolicæ de priuileg.* Sed ex maioritate ornatus, qua quis vti potest, 3 colligitur etiam maioritas dignitatis, vt dixit Dominic. de S. Gemin. *in d. cap. vt Apostol.* dicens, quòd plus honorandus est Prælatus, qui potest vti talibus Insigniis Pontificalibus, quàm qui non potest vti: ergo cùm Vicarius Generalis Episcopi nequeat huiusmodi ornamentis,

ornamentis,& Insignis vti, procul dubio erit Abbati postponendus.

4 Tertiò, Præterea Abbas potest primam tonsuram, & minores Ordines Religiosis sibi subditis conferre, & quamplurima alia exercere, quæ ad Ordinis Episcopalis potestatem spectant,vt ornamenta Ecclesiastica, sacras imagines,Pixides, Cruces, Abbates, & Abbatissas benedicere; Calices, & Patenas, Altaria, Campanas, & sacras Virgines consecrare, Ecclesias pollutas, & Cœmeteria reconciliare, & alia facere, de quibus omnibus, Deo dante, suo loco luculenter

5 tractabimus. At magis priuilegiatus minùs priuilegiato est præferendus gloss. *in cap. accusatus,§. sanè, verb.priuilegiatum, de heret. in 6.* facit *cap. volentes de offic.legat.* cum similibus allegatis per Cassan.*in 4.parte Catalog.glor. mundi, consid.32. vers.modò magis priuilegiatus.* Igitur cùm Vicarius Generalis nihil de prædictis agere possit,cùm in eo non reperiatur potestas Ordinis,sed tantùm Iurisdictionis; tanquam minùs priuilegiatus cedet,& postponetur Abbati magis priuilegiato, præcipuè quando Abbas est plenissimè ab Episcopi Iurisdictione exemptus.

Facit ad prædicta omnia, quòd Henricus Bottæus *in tract. de Synod. par.3. num.10.& seqq.* recensendo Ordinem, qui tenendus est in sedendo in Synodo Diœcesana, primum locum assignat Episcopo, tanquam Capiti ipsius Synodi,ac etiam totius Diœcesis: secundum locum assignat Abbatibus per *dictum cap. fin.de offic. deleg. in 6.* tertium denique locum, & sic post Abbates assignat Vicario Episcopi, & hoc iure merito; ex prædictis enim satis patere debet, Abbates, præcipuè exemptos, generali Episcopi Vicario præferri. Non videtur obstare,quòd Vicarius habeat Iurisdictionem Ordinariam, item quòd associatur Episcopo in Iurisdictione,vt dicit tex. *in can.in nouatione 16.q.7.* ex quo ait,Panorm.*consil.20.& 21.par.1.* illum præferendum esse omnibus Diœcesanis; sed de Abbate exempto non potest dici, quòd Ordinariam Iurisdictionem non habeat, eo ipso enim, quòd Religio ab Episcoporum Iurisdictione eximitur,transit in eius Prælatos omnis potestas, & Iurisdictio, quam Episcopi in suos subditos habent, & sic dicuntur Iurisdictione Episcopali, seu quasi, potiri, quæ in eis est ex vi eorum muneris, & sic Ordinaria, quod suo

6 loco clarè ostendimus. Item neque Vicarius in Iurisdictione assimilatur omninò Episcopo; non potest enim exercere causas criminales,nec conferre beneficia, sine speciali mandato, licèt sint de Ordinaria Iurisdictione *cap.vlt.de offic.Vicar. lib.6.* Nicol.Garc. *de benefic.par.5.cap.8.num.81.* D.Augost.Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.3. alleg. 54. num.60.* & alij plures apud ipsum, & apud Garc.*loc.cit.* Item nec Beneficia vnire; nec vniones reuocare potest.D.Barbos.*loco cit. num.72.* Item sine prædicto speciali mandato quamplura alia, etiam ad Ordinariam Iurisdictionis Episcopalis potestatem spectantia,ei non licent,quæ magno numero recenset D.Barbosa *d.alleg.54.à num.60.* vsque ad *num. 122.* inclusiuè, vbi 49.casus enumerat, in quibus Vicarius Episcopi ex generali Vicariatus commissione: absque speciali mandato, se intromittendi facultatem non habet; quæ tamen omnia ferè Abbati exempto ex vi sui muneris, & Iurisdictionis licita sunt, vt passim in his libris Deo dante patebit; Sed ex maioritate, & amplitudine Iurisdictionis maior dignitas arguitur; ergo Abbas Vicarium præcedere debet.

Præterea facit, quia Episcopo in Ecclesia præsenti secularis Magistratus Vicario Episcopi præfertur, vt dicit Menoch.*consil.257.num.94.* & declarat Sbroz. *de*

7 *Vicar. Episc.lib.2.quæst.26. in fine.* Sed Abbates præferuntur omnibus Ducibus, tanquam ipsi habeant maiorem dignitatem,per tex.*in Auth.habita C.ne filius pro patre, &c.* Vbi primò nominatur Episcopus, deinde Abbas, & deinde Duces; sed vt dictum est ex priori nominatione maior dignitas arguitur, atque ita tradit Laël.Zecch. *de rep. Eccles.cap.29. de ordine, vel præcedent. Prælat.vers.si verò,* vbi inquit,Abbatem

8 exemptum præcedere Archidiaconum, & etiam Vicarium Episcopi, non exemptum verò Archidiaconum tantùm; idem dicit in *cap.25. de Abbatibus, ad fin.num.1.* & tandem, quòd Abbates præcedunt Vicarios expressè habetur ex Cæremoniali Episcoporum *cap.23.* vbi agitur de ordine obseruando, dum thurificantur personæ Ecclesiasticæ, his verbis, *Post Abbates, & Protonotarios supernumerarios Vicarius Episc. pro consuetudine Ecclesiar &c.*

9 Non obstat, quòd Vicarius habet Ordinariam, & ampliorem Iurisdictionem, quia etiam Abbas iure proprio habet Ordinariam Iurisdictionem; nam contumaces tam in Ecclesia, quàm extra eam corrigit, & punit,ordinandos examinat,beneficiatos in possessionem immittit, seu (vt aiunt) installat,beneficia confert, atque in eis instituit, & destituit, quod minimè Vicario licet, & licèt ex aliquo respectu Vicarij Iurisdictio pinguior esset, tamen hoc non obstat; quia plus, & minus non faciunt differtentiam; hoc concesso, sequeretur Episcopum habentem Episcopatum amplum facultatibus, & populo, digniorem,& maiorem esse alio Episcopo habente Ecclesiam tenuem, quod est absurdum dictu, vt experientia docet, cùm titularis antiquior solo tempore, licèt nec etiam Ecclesiam, vel Diœcesim habeat, præcedat posteriorem ditissimum.

10 Nec obstat, quòd Vicarius debeat honorari vti Episcopus, quemadmodum honoratur Vicerector, vti Rector,eo quòd vnicum caput est Episcopo, inter quos non datur locus medius,quia respondetur Vicerectorem honorari vti Rectorem,quando ab eisdem, & eodem modo, quo Rector eligitur, puta ab Vniuersitate; quia tunc verè est subrogatus,& quando habet easdem qualitates iure suo,quas habet principalis,aliàs non; vt tradit Barthol.*in l.filium,ff.de leg.* & pulchrè declarat Alciat.*in rubr.de offic.Ordin.*sed si Episcopi qualitates inspiciantur, certè incomparabiles sunt cum Vicario, quia ille est culmen dignitatis, vt per Archid.*cap.licet,de præbend.in 6.* & dicitur Pater omnium Clericorum, & superintendens, *can.esto 95. dist.* at Vicarius nullam habet auctoritatem iure proprio.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm, & quando Abbas præcedere debeat alios Prælatos Episcopo inferiores,caterósque in dignitate constitutos, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in aliis inferioribus.

SVMMARIVM.

1. *Archidiaconus quis sit, & qua eius dignitas, & præminentia.*
2. *Decanus quis sit, & eius dignitas.*
3. *Archipresbyter quis sit, & eius munus.*
4. *Plebanus quis sit,& eius officium.*
5. *Præpositus Ecclesiæ Cathedralis quis sit, & eius præeminentia.*
6. *Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ,& illius dignitas.*
7. *Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus.*
8. *Protonotarij Apostolici quotuplices sint, & eorum præcedentia*

præcedentia eum Abbatibus.

9 *Abbates preferendi sunt etiam Generalibus Mendicantium.*

10 *Reuerendissimi DD. D. Horatius Morandus, & D. Celsus Americus interfuerunt sæpe Capellæ Papali.*

11 *Generales Mendicantium tanquam Abbates, præcesserunt, & alij antiquiores Abbates.*

PRo intelligentia huius quæsiti explicandæ sunt, quæ & quales dignitates sint in Ecclesia tam Cathedrali, quàm Collegiata, ideo primò, & principaliter perscrutandum est, quis sit Archidiaconus, deinde Decanus, Archipresbyter, Plebanus, Præpositus, tam Ecclesiæ Cathedralis, quàm Collegiatæ.

1 Archidiaconus est, qui oculus, & prætordinator Episcopi dici solet, *cap. 1. cap. ad hæc de offic. Ord.* etiam dicitur Princeps Diaconorum, & debet esse Diaconus *cap. 1. de ætat. & qualit.* Abb. *in c. cùm in cunctis, §. inferiora, de elect.* Et absente Episcopo, ipso facto, est eius Vicarius in quibusdam *c. 1.* vbi gloss. & Butt. *c. ad hæc §. secundum, de offic. Archid.* Vnde dicitur Vicarius natus, vt habetur ex Ost. *in sum. de offic. Archid. num. 1.* & Abb. *in c. dilecto de offic. Archid.* & Specul. *tit. de iurisdict. omn. iud. col. 3.* dicit illum esse Clarissimum; quod intelligitur, si assumatur à Collegio, non autem si ab Episcopo creatur; gloss. *in c. nullus dist. 60.* habet principalem dignitatem post pontificalem, Butt. *in c. 1. de offic. Archid.* ad ipsum quoque spectat, in beneficiis institutos in possessionem mittere, & ponere Abbates, & Abbatissas in sede *c. ad hæc §. in quadam, de offic. Archid.* sed hoc est intelligendum de Abbatibus, & Abbatissis non exemptis.

2 Decanus est maior dignitas in Ecclesia post Pontificalem dignitatem, vt inquit Rodet. Zamoren. *in suo spec. humanæ vitæ lib. 2. cap. 13.* vbi dicit, quòd Decano Ecclesiæ Cathedralis post Episcopum maior, & principalior cura, & Collegij administratio competit: est proximior Episcopo dignitate, & honore, & habet in Collegio, & Capitulo primam vocem, vt refert Cassau. *4. par. Catal. glor. mund. consid. 37.*

3 Archipresbyter est, qui primum post Archidiaconum locum tenet in Ecclesia Cathedrali, vt dicit gloss. *in c. 1. de offic. Archipresb.* & dicitur Vicarius natus Episcopi, quoad quædam spiritualia, vt in prouidendo ad vitam Presbyterorum, & Sacerdotum in celebrando Missam maiorem, absente Episcopo, & absoluendo à casibus Episcopo reseruatis, eo concedente, vt habetur in *sum.* Ostien. *de offic. Archipresb.* Abb. *in cap. conquerente de offic. Ord.*

4 Plebanus, qui & Archipresbyter Ruralis, siue Decanus dicitur, in *c. fin. de offic. Archid.* & in Conc. Trid. *sess. 5. de refor. c. 2.* ille est qui habet sub se Cappellas, in quibus perpetui Clerici institui solent, & eis subdi; dicitur Prælatus si per electionem assumatur, & Prælatorum Episcopo inferiorum priuilegiis gaudet, secundùm Panorm. *in c. cùm contingat num. 29. de foro compet.*

5 Præpositus in Ecclesia Cathedrali sequitur immediatè post Archipresbyterum, & vbi non est Archidiaconus, succedit in eius locum, & eius munera præstat *cap. translato de constit.* ex qua causa sonat in nomen dignitatis, & pro dignitate reputatur, licèt de iure officium tantùm sit; vt dicit Innoc. *in cap. de multa, de præbend. Archidiac. in cap. 1. de consuet. in 6.* Eius munus est, fungi officio Archidiaconi, vbi is deest, & curare, vt iura Capituli custodiantur, vbi talis consuetudo viget, Lzl. Zech. *de rep. Ecclesiast. cap. 24. num. 15.*

6 Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ est in dignitate constitutus, & Prælatus, vt affirmat Cuech. *in instit. maior. tit. de Præposito*; Et etiam habet Iurisdictionem in Clericos Collegij, quos potest punire, si delinquerint in leuibus; quia in grauibus sunt ab Episcopo puniendi, Abb. *in cap. cùm contingat*, & in *cap. si quis contrà, de foro compet.*

7 Quibus præmissis dicendum est, Abbatem præcedere omnes alios Prælatos Episcopo inferiores, & dignitates; quod satis probatum est in *duobus Quæsitis anteced.* certum est enim, quòd Abbas omnibus Prælatis, & dignitatibus post Episcopum præfertur; ideò obseruandum est, vt Abbates exempti non solùm Archidiaconum, verùm etiam Vicarium Episcopi præcedant; at non exempti Archidiaconum tantùm præcedunt; quod est intelligendum extra Cathedralem, & vbi Collegialiter non inceditur, quia tunc etiam Canonici Abbatibus præferuntur ob reuerentiam, quæ debetur maiori Ecclesiæ, quam repræsentant, & ob alias rationes antedictas; quando autem non Collegialiter, sed singuli incedunt, vel simul in aliquo actu publico interueniunt, Abbates omnibus illis, præferendi sunt. Dubium solùm restat de Protonotariis Apostolicis, an Abbatibus præferantur?

8 Pro cuius solutione sciendum, Protonotarios Apostolicos esse in duplici differentia, alij dicuntur Participantes, siue, quod idem est, de numero participantium; alij verò Supranumerarij. Primi Abbatibus præferendi sunt propter multas prærogatiuas, & priuilegia, illis à Summis Pontificibus concessa: sunt enim illi, qui à S. Clemente PP. in numero septenario instituti fuerunt ad illud nobilissimum exercitium inquirendi Sanctorum gesta; quibus postmodum cùm fuissent septem Vrbis regiones distributæ, Regionarij aliquando dicti fuerunt, vt habetur ex quadam Bulla Leonis X. quæ incipit, *Sacro approbante*; & aliis multis sunt insigniti honoribus.

Supernumerarij quibusdam priuilegiis fruuntur, & isti Abbatibus primum locum præstant, quod probatur ex *d. lib. 1. Cære. Episc. c. 13.* vbi habetur Protonot. participantes (sicut retulimus) Abbatibus præcedere, Supranumerarios autem istos secùs.

9 Aliis Prælatis, tam Secularibus, quàm Regularibus, Episcopo inferioribus quocunque nomine nuncupentur, siue nomine Prioris, aut Præpositi, vel Præsidis, siue Generalis, aut Maioris, seu Magistri, certum est Abbates præferri. De Generalibus Ordinum Mendicantium, de quibus fortassis potest aliquis dubitare, probatur, præter ea, quæ in *superioribus Quæsitis* allata sunt, ex Cæremoniali *loco citato*, & ex praxi communi, & stylo Curiæ Romanæ, vbi in Consistorio, & publicis sessionibus, & processionibus Abbates post Episcopos, & ante Generales Ordinum Mendicantium locum habent; tempore enim fel. record Pauli V. anno 1618. Reuerendissimus D. Horatius Morandus Romanus, tunc nostræ Congregationis Vallis Vmbrosæ Præsidens Generalis, & Abbas S. Saluij extra, & prope mœnia Florentiæ, nunc Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe, simul cum Reuerendissimo D. Celso Americo Romano Abbate Generali Cælestinorum, & tempore felic. record Gregorij XV. anno 1621. cùm sæpè Capellæ Papali interfuissent post Episcopos, & ante Generales Ordin. Mend. eis locus à Magistro Cæremoniarum assignatus est. Nec dicas, illos habuisse locum ante Generales Ordinum, vt Generales Monachorum, non, vt Abbates; quia Abbas Ripolensis Hispanus Ord. S. Benedicti Congregationis Montis Serrati, anno 1627. in solemni processione Corporis Christi immediatè post Episcopos incedebat; quod sæpè in hac Curia obseruatum fuisse testantur omnes. Et anno Domini 1516. die 14. Decembris Pontificatus Leonis X. Anno 4. in Conc. Later.

Later. *sess.* 11. Post Cardinales, Archiepiscopos, & Episcopos sequitur mediatè: *ac Vallis Vmbrosæ, & S. Dominici, S. Francisci, S. Augustini, & S. Mariæ Seruorum, Ordinum Generales.* Et paolò infrà. *Generales Vallis Vmbrosæ S. Francisci, S. Dominici, & Sanctæ Mariæ Seruorum.* Et *sess.* 12. Anno Domini 1517. die 16. Martij. In qua fuit præsens Sum. Pont. Leo X. post Cardinales Archiepiscopos, & Episcopos, immediatè sequitur, *Abbates, & Generales Ordinum.* Generales Ordinum Vallis Vmbrosæ, Carmelitarum, ac Minorum, & Sancti Dominici. In quibus omoibus locis semper Generalis Vallis Vmbrosæ habuit præcedentiam super Generales omnium Mendicantium.

Et multò antiquiùs in Concilio Viennensi, sub Clemente V. Pont. anno 6. post Episcopos, & Reges, post Abbatem Monasterij Cistercien. Cabilonen. Diœces. ante reliquos Meodicantes, & ante omnes Mendicantes. Sequitur.

In eumdem modum scribitur Dilecto Filio Abbati Monastery Vallis Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, &c.

Et die 12. Martij 1628. quæ fuit prima Dominica Quadragesimæ, Reuerendissimos Pater Dominus Auerardus de Niccolinis, Præses Generalis Congregationis Vallis Vmbrosæ, ingressus Capellam Pontificiam in Missa soleoni, locum tenuit pacificè immediatè post Episcopos, & suprà Generalem Ordinis Fratrum Prædicatorum, & cæterorum Generalium Mendicantium, qui aderant; oempè, S. Francisci, & S. Aogustini.

Eodem die ingressus fuit Capellam Pontificiam Serenissimus Ferdinandus II. Magnus Dux Etturiæ, qui stetit immediatè super Illustrissimum Cardinalem Caualerium, qui eo mane erat vltimos Presbyter Cardinalis; & post Missam solemnem idem Serenissimus Caudatarium egit Saoctissimo Domino Nostro D. Vrbano Papæ VIII.

Dixi de Generalibus Ordinum Mendicantium; quia de præcedentiæ, quæ inter Generales Monachorum est obseruanda, satis constabit in *quæsito subsequenti.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates Regulares inter alias seculares, & laicas dignitates, habeant aliquam præcedentiam.

SVMMARIVM.

1. *Abbates præferuntur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij.*
2. *Abbates comparantur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi.*
3. *Abbates, qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes ostenditur.*
4. *Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Seneschallos,* & num. 5.
6. *Argumentum ab ordine literæ, & subscriptionis validum est.*

1 Abbates oon solùm Ecclesiasticis dignitatibus, & Prælatis Episcopo inferioribus præferuntur, verùm etiam laicis Dominis Titulatis; vt sunt Duces, *auth. habita C. ne filius pro patre*, vbi Abbates præponontur Ducibus, & Proceribus Sacri Palatij. Item Abbates habentes Castra, & Oppida, in quibus temporalem Iurisdictionem exercent, dicuntur habere ma-
2 gnam dignitatem, cùm comparentur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi, secundùm Baldum *in l. 1. §. his cunabulis, circa medium ff. de off. Præfect. Prætor.* Cassan. *in 4. p. catalog. glor. mundi, consid. 31. ad fin.* immo existimarem Abbatem Fuldensem, Abbatem Hirschfeldensem, Abbatem Murpacensem, Abbatem Campidonensem, Abbatem Corbeiensem, Ab-
3 batem Prumensem, Abbatem Stabulensem præcedere Archiduces Austriæ, Duces Bauariæ, Duces Saxoniæ, Marchiones Misnæ, Marchiones Brandeburgenses, Duces Brunuicenses, & Luntbargenses, Duces Foliacenses, Duces Meghabolitanos, Duces Vvirtembergenses, Marchiones Badenses, Duces inferiores Saxoniæ, Duces Olsatiæ; Landgrauios Lauembergenses, Principes Analtinos, Duces Sabaudiæ, Duces Lotharingiæ, Comites Ambergios, Landgrauios Halsiæ. Ratio huius præcedentiæ desumitur ex præcipua Abbatum præd. dignitate, nobilitate, & antiquitate; Argumen. autem, quòd huiusmodi Principes, Archiduces, Duces, Marchiones, & Comites, & Landgrauij, & omnes alij Titulati his inferiores, præferant sibi ipsis prædictos Abbates, desumitur à M. Daniele Ottone Origense *in sua disceptatione de iure publico Imperat. Roman cap.* 18. vbi enumerans classes status Imperij, Abbates suprà positos collocat in tertia classe, & supradictos Priocipes Politicos, Archiduces, Duces, Comites, Marchiones, & Lantgrauios io quarta classe.

4 Secùs autem dicendom poto de aliis Abbatibus respectiuè ad istos magnos Principes; non verò ad Comites, Vicecomites, Barones, Vicebarones, & alios Dominos temporales inferiores, quod probatur ex eod. M. Daoiele, *loc. cit.* vbi post quintam Classem Abbatum ponit Comites, & Barones, & Vicecomites, & alios Titulatos in 6. classe, & confirmatur ea ratione *in primo quæsito postea*, scilicet, qui in literis sunt primò nomioati præferendi sunt aliis, sed Abbates in literis, & Diplomatibus priùs nominantur Comitibus, Vicecomitibus, & Baronibus, & cæteris; ergò Abbates, præcedunt Comites, Vicecomites, & Barones. Minor est manifesta; & pluribus literis probari potest, præcipuè ex vna Regis Angliæ huius tenoris. *Riccardus Dei gratia Rex Anglorum, Dux Normaniæ, Aquitaniæ, Comes Andegauen. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Comitibus, Vicecomitibus, Baronibus, Seneschallis, Præpositis, Iustitiariis, & Baillinis, & Ministris. Fidelibus nostris salutem.* Habetur apod Renat. Choppin. *de Sacra Polit. lib. 3. tit. 1. num.* 8.

5 Hoc idem colligitur ex quamplntibos priuilegiorum subscriptionibus, in quibus ipsi Abbates primi post Episcopos repetiuntur subscripti, & post eos reperiuntur subscripti Duces, Comites, &c. vt videre est in priuilegio confirmationis fundationis Monasterij de Ramsey in Comitatu Huntington facta per Regem Eduuardnm, quod incipit, *In Onomate Summi Kyry*, secundo Kalend. Decembris, quod priuilegium ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Rex. Deo largiente, Anglorum, signum venerandæ Crucis impressi:* deinde post subscriptionem Regis sequuntur subscriptiones Archiepiscoporum, & primò. *Ego Stignandus Archiepis. concessi, & confirmando signo S. Crucis consignaui; deinde Ego Æthelredus Archiepiscopus gratanter corroboraui.* Postea subsequuntur Episcoporum subscriptiones; deiode Abbatom: post Abbates, subscriptiones Ducum, Cubicularij, & aliorum: videre est apud Clementem Raynerium, *de Antiquit. Ord. Monach. nigr. scriptura 92.* Necnon idem conspici potest ex alia confirmatione Regali priuilegiorum, & prærogatiuarum, facta per eumdem Regem Eduuardum Monasterio S. Petri in Anglia, quam priuilegiorum confirmationem ante omnes firmat ipse Rex his formalibus verbis. *Ego Eduuardus Dei gratia Anglorum Rex iubsi componere, & compositum cum signo Dominicæ*

Crucis

Crucis confirmando impressi: Postea sequitur subscriptio Reginæ his verbis. *Ego Edgitha Regina omni alacritate mentis hoc corroboraui*: deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum;& primò, *Ego Stigandus Sanctæ Metropolis Ecclesiæ Cantuariæ Episcopus confirmaui. Ego Eldredus Archiepiscopus Eboracensis Ecclesiæ consignaui*; deinde sequuntur subscriptiones Episcoporum, & postea Abbatum subscriptiones, & primò. *Ego Eduinus Abbas consensi, & subscripsi. Ego Agelnius Abbas consensi, & subscripsi. Ego Leofricus Abbas consensi, & subscripsi*, & multæ aliæ subscriptiones Abbatum, quas breuitatis causa omitto (sat enim est supradictas in testimonium veritatis adducere:) deinde post Abbatum subscriptiones sequuntur subscriptiones Capellanorum Regis, deinde Ducum, deinde Comitum postea Ministrorum, deinde sequuntur subscriptiones Militum. Quæ priuilegij confirmatio facta fuit apud Monasterium prædictum quinto Kalendas Ianuarij die Sanctorum Innocentium, anno Dominicæ Incarnationis millesimo sexagesimo sexto, indictione tertia, anno Regni Eduuardi vigesimoquinto, vt per eundem Rayn. *Discept. histor.* §. 16.

6 His igitur positis, bene ex ordine desumi potest argumentum pro Abbatibus, quòd cæteris in temporali dignitate constitutis sunt præferendi, nam ex ordine arguitur prærogatiua, ita arguit gloss. *ordinaria in c. quorumdam, super verbo, Prædicatorum, de elect. lib. 6.* & ibi Dominic. & Philip. Franc. dicentes, quòd illi Religiosi sunt præferendi in processionibus, & aliis, qui primò fuerunt approbati, & confirmati per Ecclesiam, arguendo ab ordine literæ, *alleg. cap. quorumdam*, & ibi arguit gloss. & illam glossam ad hoc notat Panot. *in c. Nicolao, in princ. de appell.* & idem Panot. *in c. sedes, de rescriptis*, & idem Panot. *in cap. auaritia, de præben.* In quibus locis multùm commendat dictam glossam, & facit text. cum ibi notatis per Panor. *in cap. nimis praua, de excess. Prælat.* & isto modo arguendi vtitur etiam Bald. & Salycet. *in constitutione, C. ne filius pro patre*, vbi ex ordine dictæ literæ dicunt, quòd priùs obediendum est Deo, quàm Cæsari; ergo si Cæsar mandat id, quod est contra conscientiam, non est obtemperandum ei, neque in pace, neque in bello, secundùm eos ibidem: & sic in tali Ordine, bene concludi potest, debere argui ad prærogatiuam Abbatum supra temporalium Dominorum dignitates eo modo quo suprà; nam dignius censetur præponi iuribus supra allegatis.

QVÆSITVM VI.

De præcedentiis Abbatum inter seipsos.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ille censendus est aliis maior, & dignior, qui Episcopalibus Insigniis decoratus est.*
2 *Vestis excellentia arguit maiorem excellentiam, & dignitatem.*
3 *Abbas exemptus Abbati non exempto eiusdem Ordinis præferendus est.*
4 *Prior ad titulum Abbatiæ assumptus posterius promotum in eodem Ordine præcedit.*
5 *Abbates antiquioris Religionis præferuntur aliis.*
6 *Abbates, habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios.*
7 *Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.*
8 *Abbates quando plures sunt in eodem loco, si habent Clerum distinctum debent in processionibus vnusquisque cum suo Clero, & suo loco incedere.*
9 *Lites, & controuersias omnes de præcedentia inter Ecclesiasticas personas, tam seculares, quàm Regulares, componit Episcopus, omni appellatione remota.*

1 Quæstio hæc incidere potest inter Abbates eiusdem Ordinis, vel respectu aliorum, qui eiusdem Ordinis non sunt. Inter Abbates autem eiusdem Ordinis, certum est, illum censendum esse aliis maiorem, & digniorem, qui Episcopalibus Insigniis decoratus est, vt probat tex. *in cap. vt Apostolica, de privil. lib 6.* vbi ex maioritate ornatus, quo quis vti potest, cognoscitur maioritas dignitatis, vt notauit Dominic. de Gemin. ibi, tum quia excellentia vestis arguit maiorem excellentiam, & dignitatem, argum. *l. nemo vir, & l. temperent, 4. C. de vestib. celebr. & deaurat. lib. 11.*

2 Speculat. *de aduocat. par. 1. §. sequitur secundò, num. 3.* Cassan. *in Catalog. glor. mund. par. 7. consider. 44.* Boër. *de auctor. magni Consil. num. 19.* & alij plures, quos refert Conrelor. *d. quæst. de præceden. num. 4.*

3 Item Abbas exemptus abbati non exempto eiusdem Ordinis præferendus est, Franc. *in d. cap. vt Apostolica*, Nauarr. *cons. 1. num. 2. & 10. de maiorit. & obed.* Graff. *in aur. decis. p. 1. lib. 3. cap. 5. num. 239.*

4 Cæteris verò paribus prior ad titulum Abbatis assumptus posteriùs promotum in eodem Ordine præcedit, per text. *in l. 1. C. de Consul. lib. 12. l. 1. ff. de alb. scrib. cap. 1.* vbi Panormit. *num. 4. de maiorit. & obedient.* Graff. *dict. num. 138. in princip.* Lælius Zecchius, *de Republ. Ecclesiastic. c. 19. ver. tertia Regula.*

5 Si autem inter Abbates diuersæ Religionis quæstio circa præcedentiam oriatur, tunc qui sunt antiquioris Religionis in institutione, præferuntur aliis, sicuti docent Gundisalu. Villadieg. *de legat. par. 1. quæst. 17. num 9. & 19. cum seqq.* Roder. *quæst. Regul. tom. 3. quæst. 38. art. 1. in fin.* cum aliis nouissimè adductis per Conterol. *in quæst. de precedent. num. 1. & 10.* & censuit Rot. *in Orioten. Præcedentia 10. Martij 1600. coram Litta, & in Romana Præcedentia 24. Maij 1600. coram Card. Lancellotto*, vbi fuit dictum, Monachos Triom fontium, & Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe præcedere debere Monachos S. Eusebij, etiam de Vrbe; quia illorum Ordo (qui est Cisterciensium) priùs institutus, & approbatus fuit, quàm Ordo istorum, qui est Cælestinorum.

Eadem de causa præcedere debebant Casinenses Monachi Oliuetanis, vt statuit hoc Decretum.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Rituum, pro eisdem Monachis Congregationis Casinensis in vna Veronen.

In causa præcedentiæ in Processionibus inter Abbatem, & Monachos Monasterij SS. Nazarij, & Celsi Congregationis Casin. ex vna, & Abbatem, ac Monachos Monasterij S. Mariæ in Organo Congregationis Oliuetanæ ex altera partibus, in Ciuitate Veronæ commorantibus, in Sacra Rituum Congregatione proposita, diu ventilata, & agitata coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D. Cardin. Capponio, cui ab eadem Sacra

Congregatione fuerat commissa, visis iuribus ambarum partium, eorúmque procuratoribus, & Aduocatis tam in voce, quàm in scriptis pluries auditis, visóque processu ex Verona ab Episcopo Veronen. eiusdem Sacræ Congregationis in hac causa Delegato transmisso, & tandem audita relatione de præmissis omnibus facta in plena Congregatione à prædicto Illustrissimo, & Reuerendiss. D. Cardinali Capponio, de voto, ac sententia omnium & singulorum Illustrissimorum, & Reuerendissimor. DD. Cardinalium in eadem Congregatione præsentium, EADEM SACRA RITVVM CONGREGATIO censuit & declarauit in omnibus Processionibus, quæ Veronæ fiunt, in quibus prædicti Abbates, & Monachi Cassinenses, & Oliuetani simul interueniunt, præcedentiam dandam esse Abbati, & Monachis Cassinen. & sic in futurum seruari mandauit, quibuscunque non obstan. perpetuúmque silentium super præmissis ambabus partibus imponendum esse censuit, & imposuit die 23. Ianuarij 1610.

Dominicus Episcopus Ostien. Card. Pinellus.
Locus † Sigilli.
I. P. Mucantius Secret. Congregationis.

6 Abbates, habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios, vt habetur ex quadã declaratione Gregorij XIII. facta ad instantiam Concilij Prouincialis Rothomagen. quæ refertur à Marc. Ant. Genuen. *in sua prax. Archiepisc. c. 49.* vbi insuper habetur, Commendatarios inter Abbates esse recipiendos.

7 De Abbatibus, & Canonicis Regulatib. Congregationis Lateranen. respectu Abbatum Cassinen. in præsentiarum sermo non habetur; cùm de illis, & orta inter eos lite, latè egerimus suprà hac *Disp. Quæst.* 1.

8 Abbates, quando sunt plures in eodem loco, & habent Clerum distinctum, debent in processionibus incedere, quisque cum suo Clero, & in suo loco, Sacra Rit. Congr. *in Nocerina Gualdi* 19. *Ianuar.* 1613. quam refert, & sequitur D. Aug. Barbos. *de Iur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 17. *num.* 111.

Illud tamen aduertere oportet, quòd circa litem illam stabilitã, & decisã ad fauorem Canicor. Regular. Lateranen. non extendeotur ad alios Abbates, & Canonicos Regular. cæterarum Congregationum, etiam sub S. Augustino militantium: & ideò minùs benè Ioseph. Mozzagrug. *lib.* 2. *&* 8. *fol.* 9. *pag.* 1. probare contendit, sententiam à Pio IV. ad fauorem Canonicorũ Regularium Lateranen. latam, æquè pro Canonicis suæ Congregationis S. Saluatoris Bononien. facere: cùm ex eiusdem sententiæ verbis id non satis appareat; immo contrarium eliciatur: cùm in ea Lateranen. tantùm Congregationis Canonici nominentur: ideò meritò illius dicta circa hoc confutantur à Gabriele Pennot. *Histor. tripart. Canon Regul. lib.* 2. *c.* 53. *n.* 12. vbi testatur d. Congregationis S. Saluatoris Bononien. Canonicos, in ea causa, ne per somnium quidem nominatos, sed neque laborum, vel expensarum participes fuisse.

9 Verùm pro complimento aduertendum duxi, quòd lites, ac controuersias omnes, quæ de præcedentia inter Ecclesiasticas personas, tam seculares, quàm Regulares in processionibus publicis, aut iis, quæ fiunt in tumulandis Defunctorum corporibus, accidere solent, Episcopus, omni appellatione remota, componit ex dispositione Sacri Concilij Trid. *sess.* 25. *de Regular. c.* 13. Quòd autem eas differentias compooat omni appellatione remota, intelligendum est quoad effectum suspensiuum dumtaxat: & hæc compositio fieri debet breui manu, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, prout decisum referunt Campanil. *in diuers. iur. canon. rub.* 12. *c.* 13. *num.* 120. Franeisc. Leo *in Thes. fori Ecclesiast. p.* 1. *c.* 8. *num.* 18. D. Aug. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 78. *n.* 26. *secundum Lugdunen. impress.* vbi cum Rota *in Colonien. Praecedentia* 9. *Iunij* 1627. *coram R. P. D. Vbaldo Iuniore*, subdit Conc. Trid. *cit. loc.* non sustulisse appellationem deuolutiuam, in cuius gradu bene datur manutentio possessori, quæ decisio *infrà* est 115.

QVÆSITVM VII.

De præcedentiis Prælatorum Regularium, qui Abbates non sunt, inter seipsos.

SVMMARIVM.

1. *Quam præcedentiam habeant inter se Prælati quatuor Ordinum Mendicantium.*
2. *Ordo scriptura, & prior nominatio attendenda est.*
3. *Prælati Monachorum Reformatorum Cistercien. S. Mariæ Fulien. præcedunt omnibus Mendicantib.*
4. *Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Conuentuales.*
5. *Præcedentia inter reliquos Mendicantes, quomodo sit attendenda.*
6. *Prælati Regulares sunt præferendi Prælatis secularibus, Abbatibus inferioribus.*

1 Attendenda est etiam differentia inter alios Prælatos Abbatibus inferiores inter se. Vnde obseruandum est, vt Prælati Ordinis Prædicatorum præcedant Prælatos Ordinis Minorum, & reliquarum Religionum Mendicantium, etiam vbi Ecclesias non habent, aut alij Mendicantes antiquiores Ecclesias possident: ita declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina disponente clementia*, edita anno Domini 1568. quæ est 71. in ordine in *Bullar. nouo* Laërt. Cherub. *tom.* 2. de qua in *seq. Quæst.*

Post Prælatos autem Fratrum Prædicatorum ordine præcedentiæ subsequuntur Prælati Fratrum Minorum: postea Prælati Eremitarum S. Augustini, & deinde Carmelitarum; iuxta quem ordinem prædictæ Religiones in iure recensentur, vt *cap vnico* §. *sanè, de Religios. domib. in* 6. & in *Const.* Pij V. edita anno 1567. quæ incipit. *Romanus Pontifex tam vniuersalis*, & in alia eiusdem Pontificis, quæ incipit. *Apostolicæ Sedis benignitas*, quæ habentur apud Laërt. Cherubin. *loc. cit.* inter Constitutiones eiusdem Pontificis. 2 Ordo autem scripturæ attendendus est, vt notauit gloss. *in c. cùm dilecta, verb. transponentes, de rescr.* Felin. *in rubr de maior & obed. n.* 5. *&* 6. præterquam quòd cùm ex priori nominatione maior dignitas arguatur, vt superiùs probatũ est, Prælati, & eorũ subditi, qui primò in iure nominantur, præcedere debent.

3 Hic autem aduertendum est, hos Prælatos quatuor Religionum Mendicantium non præcedere Prælatos, & Monachos Congregationis S. Mariæ Fulien. Reformatos Ordinis Cistercien. licèt eorum Religiones ante d. Congregationem approbatæ sint; quia Clemens VIII. Motu proprio anno 1599. Pontificatus sui anno 8. decreuit; vt prædicti Monachi in

in processionibus, & functionibus publicis præcederent Ordines Mendicantes; ita habetur in *Const. 61 d. Clem VIII. in Bull.* Laërt. Cherub. *tom. 3.* Item idem Pontifex decreuit, quòd Fratres Ordinis Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, vbique præcedant Fratribus B. Mariæ de Mercede redemptionis Captiuorum; non obst. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque. Ita habetur in *Const. 95.* eiusdem Pontif. *loc. cit.* De quibus Constitutionibus vide in *seq. Quæsit.*

4 Controuersia etiam olim viguit inter Fratres Minores de Obseruantia cum Fratribus Minoribus Conuentualibus super præcedentia, quæ posteà ablata fuit per Leonem X. in *Constitutione 26.* apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Bullar.* vbi decreuit, Fratres Minores Conuentuales Fratribus Minoribus de Obseruantia digniorem locum relinquere debere. De hac re iterum redibit sermo in *seq. Quæs.*

5 Quo verò ad alios Regulares, & eorum Prælatos hic sigillatim eorum præcedentia nequaquam ponitur; cum dicere sufficiat, quòd in præcedentiis obseruanda est prioritas originis, vel consuetudo loci ex Bald. *in cap. cùm olim, de consuetud. num. 1.* & Zabar. *consil. 61. n. 1.* Renat. Choppio. *Monastic. lib. 1. tit. vlt. num. 23.* & habetur ex Rot. Romana apud Seraph. *decis. 335. & decis. 663. & decis. 964. num. 1.* vbi ampliat rem hanc, dicendo, id etiam procedere, si consuetudo huiusmodi repugnaret dispositioni iuris communis.

In primis autem attendenda est consuetudo, quæ inter Regulares, & Prælatos prædictos obseruabatur Romæ, quæ omnium magistra est: ita censuit *Sacra Illustrissimorum Cardinalium Congregatio, negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præfectorum, anno 1593. die 30. August.* habetur in *collect. priuileg. Mendicantium* Ioannis Baptistæ Confect. *fol. 188. impress. Florentiæ.* & in *lib. priuilegiorum Camaldulen. fol. 218.* & apud Quarant. *in summ. Bullar. verb præcedentia,* Piasec. *par. 2. cap. 3. n. 48.* Campanil. *in diuersor. iur canon. rub. 12. cap. 13. n. 121. vers. & quoniam,* D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par. 3. alleg. 78. num. 14.*

6 Quo verò ad præcedentiam inter prædictos Prælatos Regulares cum Prælatis secularibus, Episcopo inferioribus, fatuandum dico, Prælatos Regulares præcedere debere omnes Clericos cuiuscunque dignitatis, inferiores Episcopo, quòd probatur multis rationibus, adductis in *Quæsito de præcedentia Abbatis inter alios Prælatos, & alios graduatos, Episcopo inferiores,* vt benè ostendit Cassan. *in Catal. glor. mund. par. 4. consid. 36.* vbi vult, ea quæ dicta sunt de Abbate, etiam locum habere in Priore, & in quolibet alio Regulari principalem Prælaturam habenti in Ecclesia Collegiata Regularium.

QVÆSITVM VIII.

De præcedentiis Ordinum Regularium inter se in processionibus, & aliis actibus publicis.

SVMMARIVM.

1 *Bulla Gregorij XIII. de præcedentiis, & præcipuè inter Ordines Mendicantes in processionibus, refertur.*

2 *Monachi Cistercien. Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur.*

3 *Carmelitæ præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede.*

4 *Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales.*

5 *Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes.*

6 *Minores Obseruãtes Reformati habent præcedentiã.*

7 *Cælestini præcedunt Monachos Oliuetanos.*

8 *Syluestrini quomodo præcedant Mendicantes.*

9 *Capuccini debent præbere præcedentiam in processionibus iis Regularibus, qui sub propria Cruce incedunt.*

10 *Mendicantes Fratres semper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere.*

11 *Monasterium priùs constructum priorem sibi vendicat præcedentiam,* & n. 12.

13 *Præcedentia inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obseruantia, & Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Francisci decretum describitur.*

14 *Sigillum Ministri Generalis de Obseruantia decreto sacræ Rituum Congregationis confirmatur.*

15 *Præcedentia controuersias inter Regulares exortas debet Episcopus componere.*

16 *Monachi Religionis origine, & confirmatione posterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachos Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis, & nullum Collegium constituentibus.*

Qvia sæpè inter Religiosas personas in multis Ciuitatibus, & Diœcesibus diuersarum mundi partium, nonnullæ lites, & controuersiæ super præcedentia ortæ fuerunt, & præcipuè inter Ordines Mendicantium in processionibus. Gregorius XIII. ad huiusmodi controuersias, & lites dirimendas, per Bullam, quæ incipit. *Exposcit pastoralis officij munus,* sub Datum Romæ apud S. Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 15. Iulij 1583. Pontificatus sui anno 10. apud Laërt. Cherub. *Bullar. nou. tom. 2. Bull. eiusd. Pont. 86.* statuit, vt (appellationibus quibuscunque remotis) ille Ordo Mendicantium præcedere deberet, in processionibus, qui esset in possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi; quando verò non posset probari, aut constare de quasi possessione præcedentiæ huiusmodi; statuit ipse Summus Pontifex; vt ij Fratres Mendicantes in processionibus, tam publicis, quàm priuatis, præcedere deberent, qui essent antiquiores in loco controuersiæ: ita vt si contigerit noua Monasteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut domus priùs erecta, & instituta essent; ille Ordo, qui priùs Monasterium, seu domum in loco habuerit, præcedat. Huius Constitutionis tenor talis est.

GREGORIVS XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exposcit pastoralis officij munus, cui, disponente Domino, præsidemus, vt ad ea sollicitè intendamus, per quæ discordiarum, & litium, ac controuersiarum quarumlibet, præsertim inter personas Ecclesiasticas materia tollatur. Sanè nobis nuper innotuit, quòd in multis Ciuitatibus, & Diœcesibus diuersarum mundi partium nonnullæ lites, causæ, & controuersiæ inter Fratres Mendicantes, aliæ etiam similes lites, & controuersiæ inter Confratres Confraternitatum Christi fidelium: super præcedentia; vel iure

præcedendi, ortæ iam sint, & oriri facilè sint. Nos considerantes lites, causas, & controuersias huiusmodi in Ecclesia, præsertim inter religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, famulatum, & votum suum in humilitatis spiritu Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis vsque adeò humiliauit, vt formam serui acciperet, exhibere, & persoluere profitentur, non modicam illi præclaræ, Deóque præcipuè dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem infundere, populoque scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submouendas, publicæque religionis tranquillitati, ac ministrorum Ecclesiasticorum reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati, ac supremam huic negotio manum apponere volentes, necnon causas, lites, seu controuersias huiusmodi vbilibet, & coram quibusvis Iudicibus motas, & in quibusvis instantiis indecisas pendentes ab eisdem Iudicibus harum serie ad nos aduocantes, illásque penitùs extinguentes, eisdémque Fratribus Mendicantibus, ac Confratribus super præmissis perpetuum silentium imponentes. De nobis attributæ potestatis plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quòd quicumque ex dictis Fratribus Mendicantibus inter se de præcedentia huiusmodi contendentibus, aut Confratribus Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & causæ præmissorum occasione ortæ iam sint, seu oriri contigerit in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac iuris præcedendi sunt, ij, (quibuscunque reclamationibus, protestationibus, appellationibus, & aliis subterfugiis prorsus remotis, & cessantibus, & postpositis) in processionibus tam publicis, quàm priuatis præcedere debeant. Quando verò non probetur, aut non constet, de quasipossessione præcedentiæ huiusmodi inter Fratres qui sunt Mendicantes, ij qui antiquiores in loco controuersiæ; inter Confratres verò inter se litigantes, ij, qui priùs saccis vsi sunt, in processionibus tam publicis, quàm priuatis præcedere debeant: ita vt si contigerit noua Monasteria, aut domus alicuius Ordinis Mendicantium, in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis Mendicantibus Monasteria, aut domus priùs erecta, & instituta sint, ille Ordo, qui priùs Monasterium, seu domum in loco habuerit, præcedat. Præterea quia inter prædictos Ordines plerumque alia, in processionibus, & alia in Conciliis generalibus, & aliis actibus publicis, siue priuatis, ratio circa modum præcedendi seruatur, nolumus per præsentes prærogatiuæ dictorum Ordinum, quoad præcedentias huiusmodi, quæ propriis Ordinibus, præterquam in processionibus prædictis debentur, aut Fratribus Capucinis nuncupatis, qui in processionibus publicis sub Conuentualium S. Francisci, aut Minorum de Obseruantia Fratrum nuncupatorum, Cruce, vt solent, incedere possint, aliquod præiudicium generari. Sícque per quoscunque Iudices, & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, Congregationum, domorum, ac Confraternitatum quorumcunque, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorúmque superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu proprio, aut aliàs quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, cæterísque contrariis quibuscumque. Volumus autem, vt præsentium transsumptis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ præsentibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Anulo Piscatoris, die 15. Iulij, 1583. Pontificatus nostri, anno 12.

Anno à Natiuitate Domini 1583. *indict.* 11. *die verò Dominica* 17. *mensis Iulij, Pont. verò Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papa XIII. anno duodecimo retroscriptæ litteræ Apostolicæ in forma breuis expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, vt moris est, per nos Petrum Guerram, & Melchiorem Riccium eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.*

Ioannes Baptista Bagni Magister Curs.

Monachi Congregationis B. Mariæ Fulien. Cistercien. Ordinis S. Benedicti, in processionibus, aliísque actibus publicis omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur, de qua præcedentia extat Bulla Clementis 1

Clementis VIII. quæ incipit. *Regis pacifici*, sub Datum Romæ apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus sui anno 8. apud Laer. Cherub. *Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.56.* in qua Bulla dictus Summus Pontifex approbando confirmat Decretum Sacræ Congregationis super controuersia præcedentiæ inter Monachos dictæ Congregationis, ac Fratres Mendicantes, in processionibus, & aliis actibus publicis, quæ Sacra Congregatio diffinitiuè determinauit, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primùmque & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere, nec Monachos, dictæ Congregationis à Fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere, censuit, & ordinauit. Quod Decretum ipse Summus Pontifex extendit non solùm pro Monachis Ciuitatis Burdegalensis, qui erant in causa, sed etiam vbique; præcipitque in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ipso iure incurrendæ, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus quorumcumque Ordinum Mendicantium, præsentibus, & futuris, à qua non possint, nisi per Romanum Pontificem tantùm pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo constituti, absolui, ne dictam Congregationem Fulien. ac illius Monachos, tunc, & pro tempore existentes, super præmissis, aut eorum aliquo molestare, inquietare, aut quoquo modo impedire præsumant, seu audeant; vide D. August. Barbos. *de offic. & potestat. Episcop. part.3. allegat.78. sub n.37. secundum Lugd. impress.* Bulla prædicta in propriis verbis talis est.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

REgis pacifici, qui regnat in cælis, vices, quanquam immeriti, gerentes in terris ad ea per quæ personarum quarumlibet, præsertim vitam Monasticam ducentium, & mundanis spretis illecebris, in solitudine, piæ vitæ, & assiduis orationibus vacantium, quieti, & tranquillitati consulitur ac litibus, & controuersiis, quæ inter personas præfatas, & alios Regularis vitæ professores, ortæ sunt, & oriri possunt, occurritur, libenter intendimus; & his quæ propterea proinde decreta fuisse dicuntur, vt firma perpetuò, & illibata persistant, libenter, cùm à Nobis petitur, Apostolici muniminis adiicimus firmitatem. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilecti filij Ioannis à S. Nicolao Procuratoris Generalis, Congregationis B. Mariæ Fuliensis, Cisterciensis Ordinis, petitio continebat quòd aliàs Congregatio venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium super negotiis Episcoporum, & Regularium deputatorum, ad litibus & controuersiis, quæ tunc ortæ erant & oriri poterant in futurum inter Monachos, & Fratres dictæ Congregationi Fuliēsis huiusmodi ex vna, ac fratres Ordinum Mendicantium partibus ex altera, ratione præcedentiæ in processionibus, & aliis actibus publicis, salubriter obuiandum, & occurrendum; re diligenter, & maturè discussa, Fratres dictæ Congregationis, vti Monachos præferendos esse, ac præferri debere Fratribus Mendicantibus, primùmque, & digniorem locum in functionibus, & actibus publicis iure obtinere: nec Monachos dictæ Congregationis à fratribus Ordinum Mendicantium huiusmodi, in hoc molestari posse, neque debere censuit, & ordinauit, prout in ipso decreto, & scripturis, desuper confectis pleniùs continetur.

Et licet decretum huiusmodi vbique inuiolabiliter ab omnibus obseruari, nec illi in aliquo contrauenire deberet, nihilominus dilecti filij Fratres dicti Ordinis Mendicantium Ciuitatis Burdegalensis, illud non aliter obseruantes, dilectos filios Monachos Monasterij dictæ Congregationis in dicta Ciuitate existentis, litibus, & controuersiis, causa, & occasione præcedentiæ huiusmodi inuoluere, ipsámque præcedentiam sibi attribuere, & arrogare non desistunt, in non leue præiudicium Monachorum Congregationis huiusmodi. Quare pro parte Ioannis Procuratoris generalis huiusmodi, ne amplius Monachos dictæ Congregationis super eadem præcedentia ab ipsis Fratribus Mendicantibus, vano prætextu contingat impediri, & ad litibus, & controuersiis huiusmodi, iam de præsenti ortis, & in futurum verisimiliter orituris maturè obuiandum, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus tranquillitati Monachorum dictæ Congregationis Fuliensis consulere, ac aliàs in præmissis opportunè prouidere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur, qui fideles quoslibet pacis, & quietis amœnitate perfrui summopere peroptamus, eundem Ioannem Procuratorem generalem, simúlque dictam Congregationem Fuliensem specialibus fauoribus, & gratiis prosequi volentes, ipsúmque Ioannem à quibusuis excōmunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes: nec non litis, & causæ, si quæ desuper inter Monachos Congregationis, & Fratres Mendicantes huiusmodi, vbilibet pendeat, statum, & merita, aliorúmque hic etiam forsan de necessitate exprimendorum; ac etiam decreti, scripturarum prædictorum, & inde sequutorum quorumcumque tenores, etiam veriores præ-

sentibus pro sufficienter expressis habentes; nec non causas ad Nos auocantes, litémque huiusmodi penitus extinguentes perpetuúmque silentium desuper eisdem Fratribus Mendicantibus imponentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, decretum, & ordinationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in dictis scripturis contenta quæcumque, cum omnibus, & singulis inde sequutis, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò approbamus, & confirmamus; ac illis perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus: omnésque, & singulos tam iuris, quàm aliàs quomodolibet requisitarum, vel necessariarum, ac quosuis alios, etiam quantumuis substantiales defectus, si qui desuper quomodolibet interuenerint, aut interueniſſe, dici vel censeri possint, supplemus; ac decretum, & ordinationem prædicta perpetuò valida, & efficacia fore, & esse, suósque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere. Nec non à dilectis filiis Ordinis Mendicantium huiusmodi Superioribus, & Fratribus nunc, & pro tempore existentibus, ac quibusuis aliis, ad quos nunc quomodolibet spectat, & spectare poterit in futurum, perpetuò, firmiter, & inuiolabiliter, ac vbique, præsertim in dicta Ciuitate Burdegalensi, obseruari, & adimpleri decernimus.

Et nihilominus pro potiori cautela, omnibus, & singulis Superioribus, & Fratribus, quorumcumque Ordinum Mendicantium, præsentibus, & futuris, præsertim verò, dictæ Ciuitatis Burdegalensis, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrauenientes eo ipso, absque alia declaratione incurrenda, à qua non nisi per Romanum Pontificē tantum pro tempore existentem, præter quàm in mortis articulo constituti, absolui possint, ne dictam Congregationem Fuliensem, ac illius Monachos, nunc, & pro tempore existentes, super præmissis, aut eorum aliquo, molestare, inquietare, aut quoquomodo impedire præsumant, seu audeant, districtiùs inhibemus. Decernentes præsentes litteras, sub quibusuis suspensionibus, vel derogationibus, etiam à Sede Apostolica, vel eius legatis, & aliàs quomodolibet emanatis, & emanandis, comprehendi non posse, & quoties eas reuocari, suspendi, aut eis in aliquo derogari, seu contra illas aliquid concedi contigerit, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas esse, & censeri. Et sic per quoscumque Iudices, & locorum Ordinarios, aliósque commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac ex nunc irritum & inane quicquid secus super his, à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, eisdem auctoritate, & tenore decernimus. Quocirca Venerabilibus fratribus Archiepiscopo Burdegalensi, & Episcopo Vasancensi, seu eorum Officialibus, & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ioannis Procuratoris generalis, ac Monachorum Congregationis Fuliensis huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra Ioannem Procuratorē, ac Monachos prædictos, & eorum singulos, confirmatione, approbatione, abiectione, suppletione, inhibitione, decreto, ac omnibus præmissis, nostrísque præsentibus litteris huiusmodi pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper, per quoscumque, quauis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, ac facti remedia, appellatione postposita, compescendo; nec non legitimis super his habendis seruatis processibus, censuras & pœnas, prædictas, etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Ecclesiasticum imponendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de vna, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, dummodò aliquis auctoritate præsentium, vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Congregationis, & Ordinis Fratrum Mendicantium, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis Ordini Mendicantium huiusmodi, ac illius Superioribus, Fratribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritatoribúsque, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu proprio, etiam

consisto

conſiſtorialirer conceſsis, ac probaris, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienri derogatione de illis, corúmque toris renoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſsio habenda, aur aliqua alia exquiſira furma ad hoc ſeruanda forer, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxar ſpecialiter, & expreſsè derogamus: cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aur ſi eiſdem Superioribus, & Frarribus Mendicantibus huiuſmodi, vel quibuſvis aliis communiter, vel diuiſim, ab Apoſtolica ſir Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſsint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulro huiuſmodi mentionem. Darum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Anulo Piſcaroris, die 9. Februarij 1599. Pontificatus noſtri Anno 8.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, tam in publicis proceſſionibus, quàm in funeralibus præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum; & de tali præcedentia extat bulla Clementis VIII. quæ incipit, *Decet Romanum-Pontificem*, apud Laërt. Cherubin. *Bullar. nou. tom 3. Bulla eiuſd. Pont. 95.* per quam Bullam dictus Summus Pontifex committit Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitatum requiſiti, virtute Bullæ prædictæ poſſint, & valeant cogere per cenſuras, & alias pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna ioris, & facti remedia, ipſos Fratres B. Mariæ de Mercede, vt præcedentiam relinquant ipſis Fratribus Carmelitis, appellatione poſtpoſita, immo, ſi opus fuerit, poſſint ad hoc inuocare auxilium brachij ſecularis; vide D. Auguſt. Barboſ. *vbi proximè*.

3 Demùm, quòd Ordo Carmelitarum præcedat Fratres S. Mariæ de Mercede, cenſuit Rot. *in Orsolen. Præcedentia 10. Maij 1600. coram Litta*, eſt *deciſ. 26. part. 2. Recent.* ea ſcilicet ratione: quia Ordo Carmelitarum inſtitutus fuit ante Concilium Generale, de quo in *cap. ne nimia, de Relig. domib.* vt probatur in *cap. fin. §. ſanè ad Prædicatorum, eod. tit. in 6.* & approbatus per Honorium III. anno ſalutis 1225. Ordo autem B. Mariæ de Mercede inſtitutus fuit poſt dictum Concilium Generale, & approbatus à Gregorio IX. Pontif. ſui anno 8. qui Pontifex creatus fuit poſt dictum Honorium; & ideò Rot. *vbi ſuprà*, decreuit, præcedentiam deberi dicto Ordini Carmelitarum, vti priori in tempore, adnotata per Doctor. *in l. honores, ff. de Decur. & in l. fin.* vbi Bar. *C. de tyron. lib. 12.* cum aliis per Caſſan. *in Catalog. glor. mund. par. 4. conſid. 52. verſ. quintò ergò*, & per Tobiam Nonium *conſ. 71. num. 35.* Nauar. *conſ. 5. de ſtat. Monach.* & iuxta hanc doctrinam ſæpiùs, tam à Sacra Rituum Congregatione, quàm à Rota in hac materia deciſum fuiſſe teſtatur eadem Rot. *in vna Salernitana Præcedentiæ 2. Iunij 1625. coram bon. me. Buratto*, vbi plures concordantes in *additionibus*, refert D. Io. Franciſc. Florentill. Nobilis Interamnen. & in Romana Curia Aduocatus, qui de ſe multa, & grauia in dies pollicetur. Sed pro tali controuerſia extat Bulla Clementis VIII. huius tenoris.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem diſſenſionum, & controuerſiarum materias inter Eccleſiaſticas, Regulares præſertim, perſonas è medio tollere, ac præcidere, prout in Domino ſalubriter conſpicitur expedire.

Cùm itaque, ſicut pro parte dilecti Filij Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum Nobis nuper expoſitum fuit, aliàs in Ciuitate Calaritana in Regno Sardiniæ orta fuerit controuerſia de præcedentia inter Fratres Ordinis Carmelitarum, & Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum. Et licet de anno 1600. ſub die 27. Aprilis per Viſitatores Apoſtolicos decretum fuiſſet, vt Fratres Carmelitarum in eorum poſſeſsione præcedendi, dictis Fratribus B. Mariæ de Mercede manu tenerentur, & pridem in ſacro Rotæ Auditorio, die 10. Martij 1600. etiam in petitorio, præcedentiam dictis Fratribus Carmelitanis deberi contra ipſos Fratres de Mercede declaratum fuerit, nihilominus dicti Fratres de Mercede recuſauerint, & recuſent præcedentiam dare dictis Fratribus Carmelitanis, & propterea non ſine ſcandalo populi ad publicas proceſsiones, & funera defunctorum, cum ipſis Fratribus Carmelitanis accedere noluerint. Nos ſuper præmiſſis opportunè prouidere, ac omnem ſcandali, & controuerſiæ occaſionem, quantum cum Domino poſſumus è medio tollere volentes, ſupplicationibus eiuſdem Procuratoris generalis nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, ex voto Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper ſacris ritibus, & cæremoniis deputatorum; declaramus, & decernimus, prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede cogendus eſſe, vt ad proceſsiones publicas, & funeralia accedant, & præcedentiam dictis Carmelitanis Fratribus relinquant, iuxta formam ſupradictorum decreti, & deciſionis Rotæ. Sicque, & non aliter per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, per præſentes committimus, & mandamus, vt quandocumque, & vbicumque opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Carmelitarum fuerint requiſiti, præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque

cumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra prædictos Fratres B. Mariæ de Mercede in Ciuitatibus, & locis, in quibus vtraque Religio, Carmelitarum scilicet, & B. Mariæ de Mercede est instituta, ad processiones publicas, & funeralia, ad quæ accedere tenentur, omninò accedere, ac præcedentiam ipsis Fratribus Carmelitanis, vt præmissum est, in illis, & in aliis etiam priuatis processionibus, & actibus in quibus vtramque Religionem simul conuenire contigerit, relinquere, ac ipsos Fratres B. Mariæ de Mercede id facere recusantes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna, iuris & facti remedia, appellatione postposita cogant, & compellant: inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem vt præsentium transsumptis etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides habeatur, quæ eisdem præsentibus haberetur. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Anulo Piscatoris, die 15. Nouembris, 1602 Pontificatus nostri anno 11.

4 Fratres Minores de Obseruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Fratres Conuentuales; vnde ipsi Fratres de Obseruantia Crucem suam in loco digniori deferre possunt, prout motu proprio declarauit Leo X. in Bulla, quæ incipit. *Licèt aliàs*, in qua disponitur, quòd tam Conuentuales, quàm de Obseruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuscumque processionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, suam deferre possint, ita tamen, quòd Crux ipsorum Fratrum de Obseruantia, & Reformatorum, loco digniori deferatur, Tenor huius Constit. est.

LEO PAPA X.

Vniuersis, & singulis præsentes litteras inspecturis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Licet aliis, postquam statueramus, & ordinaueramus, quòd de cætero perpetuis temporibus Fratres B. Francisci sub puritate eius Regulæ, & sub regulari Obseruantia viuentes, ac Reformati, Ministrum, Fratres dicti Ordinis Conuentuales nuncupati, Magistrum generalē habere deberent, ne inter Reformatos, & Conuentuales Fratres huiusmodi super præcedentia dissentio, & contentio oriri posset, voluerimus, & statuerimus, quòd in processionibus, & aliis actibus publicis Fratres Conuentuales Fratribus regularis Obseruantiæ Ministrum habentibus locum digniorem relinquere tenerentur. Quodque Fratres ipsi Conuentuales semper eorum Crucem, & vexillum per eos deferri solitum, deferre liberè, & licitè valerent. Quia tamen, vt ex nonnullorum relatione accepimus, Fratres ipsi Conuentuales prætendunt, Crucem ipsorum Conuentualium deferre in loco digniori. Nos autem, qui præmissa omnia statuimus, vt omnis dissensio, & contentio inter eosdem Fratres de Obseruantia, & Conuentuales tolleretur, mentisque nostræ fuerit, prout etiam id expressimus, quòd in omnibus actibus Fratres de Obseruātia haberent locum magis, quàm ipsi Conuentuales, & propterea mentis nostræ incommutabilis fuerit, prout existit, quòd ipsi Fratres de Obseruantia Crucem suam in loco digniori deferant. Ad huiusmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum, Motu proprio, & certa Nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, mentis Nostræ fuisse, quòd tam Conuentuales, quàm de Obseruantia, & Reformati Fratres prædicti in quibuscumque processionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem suam deferre possint; ita tamen, quòd Crux ipsorum Fratrum de Obseruantia, & Reformatorum loco digniori præferatur. Quodque ipsi Fratres de Obseruantia Reformati veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Francisci, & eius Regulæ obseruatores semper fuerint, ac diuinâ fauente gratia sint futuri, sine aliqua interruptione, seu diuisione à tempore editæ Regulæ per B. Franciscum vsque ad præsens, ac sub ipsius B. Francisci Regula militauerint, & etiam ad præsens militent, sicque in omnibus teneri, & obseruari, ac dici debere, decernimus, ac mandamus. Mandantes nihilominus omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac Ecclesiarum Capitulis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis à diuinis, inferioribus verò Prælatis, ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum professoribus sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis ipso facto incurrendis, à quibus, nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem præterquam in mortis articulo absolui nequeant, quatenus declarationem, & decretum huiusmodi inter Conuentuales, ac de Obseruantia, & Reformatos Fratres huiusmodi inuiolabiliter obseruent, obseruarique faciant; necnon ne eosdem Fratres Conuentuales, & de Obseruantia, & Reformatos huiusmodi super his molestent, aut perturbent, seu per quoscunque cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel

vel conditionis existentes, seu etiam inter se quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari permittant. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dictorum Ordinum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, nec non priuilegiis, indultis, ac litteris Apostolicis, illis forsan concessis, confirmatis, & innouatis, quibus illorum omnium tenores, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu publici Notarij subscriptis, & sigillo Ministri Generalis pro tempore existentis dicti Ordinis Minorum, aut alterius Prælati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis in iudicio, & alibi, vbi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus litteris, si illæ forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 6. Decembris 1517. Pontificatus nostri anno 5.

Habetur apud Laërt. Cherub. *tom. 1. Constit. 26. eiusdem Pontif.*

5 Fratres Ordinis Prædicatorum obtinent primum digniorem, & honorabiliorē locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, & etiam non Mendicantes, post Clerum secularem, & antiquos Ordines Monachales, vt declarauit Pius V. in Bulla, quæ incipit. *Diuina disponente clementia*, Datum Romæ apud S. Petrum, sub Anulo Piscatoris, die 27. Augusti 1568. Pontif. sui anno 3. Idémque statoit Clemens VIII. in Bulla, quæ incipit. *Inter cætera* sub datum Romæ apud S. Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 25. Septembris 1592. Pontificatus sui anno 1. apud Laërt. Cherub. *tom. 3. Bullar. nou. Bulla eiusd. Pont.* 13. D. Augustin. Barbos. *de offic. & potest. Episc. p. 4. alleg.* 78. *n.* 30. Contelor. *in quæst. de præcedentia num.* 76. quas Constitutiones in re tanti momenti, quæ sæpè a Regularibus disputari solet, hic apponere mihi visum est.

PIVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Diuina disponente clementia omnium mortalium Iudices in terris constituti, Nos id potissimum curare decet, vt vnicuique quod suum est, sublatis quibusuis iurgiis, & litium dispendiis, tribuatur; veritas, iustitia, & pax inuicem se amplexentur, honórque, & ordo debitus inter omnes, præsertim Religiosos, nobiscum sub vno, & eodem vexillo Deo militantes seruetur. Cùm itaque nuper acceperimus, quòd sacer Ordo Fratrum Prædicatorum præ cæteris aliis fratrum Mendicantium Ordinibus à Sede Apostolica primò etsi approbatus, & confirmatus fuerit, illiúsque professores in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis publicis, & priuatis, tam coram Romano Pontifice in eius Capella, Generaliúmque Conciliorum sessionibus, & Congregationibus, quamplerisque aliis Christi fidelium partibus, primum locum inter alios Fratres Mendicantes obtineant, tamen si ad Religionis propagationem in Ciuitatibus, & aliis locis, in quibus aliorum Ordinum Mendicantium Religiosi Conuentus, & domos priùs habebant, domos, aliáue Religiosa loca pro eorū habitatione ædificarunt, seu construi fecerunt, aut iam ædificata receperunt, sæpe contingit, quòd aliorum Ordinum Fratres Mendicantes, antiquitatis Ecclesiarum, vel suorum Conuentuum, & domorum, quas in eisdem locis priùs habuerunt, seu aliis prætextibus, dictos Ordinis Prædicatorum Fratres in processionibus, & aliis actibus, ac ministeriis prædictis contingentibus, præcedere satagunt, præeminentiámque, & locum debitum eisdem denegant, & impediunt, quo fit vt non solum inter eos inrestina, odia, & dissentiones, in eorum animarum perniciem, ac cæterorum Christi fidelium scandalum non modicum, sed etiam forsan lites, & controuersiæ iudicatæ quandóque subortæ sint, & indecisæ pendeant. Nos qui de antiquitate, & præeminentia cuiuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, plenam, & indubitatam notitiam habuimus, & habemus, eorum honoris, & iurium conseruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, nec non scandala inde quomodolibet orta, quæ vt oriri possent, remouere paterno affectu zelantes, Motu proprio, non ad alicuius super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac mera deliberatione nostris, Apostolica authoritate, tenore præsentium, litem, & causam, quamcumque, seu quæstionis controuersiæ materiam, si quæ desuper vbilibet in Romana Curia, vel extra eam etiam in nostro causarum Palatij Apostolici Auditorio, in quacunque instantia, inter quoscumque, quomodolibet pendeant, illarum statum, & merita, & non aliqua sententia, etiam in contradictorio iudicio à quouis Iudice, ordinario, vel delegato, quę in rem transiuerit iudicatam; contra ipsos Fratres Prædicatores super hoc prolata fuerit, ac alia etiam necessariò magis exprimenda præsentibus pro expressis habentes, ad nos aduocamus, & penitus extinguimus, ac fratribus aliorum quorumcunque Ordinum Mendicantium super his perpetuum silentium imponimus.

Et nihilominus fratres ipsos Ordinis Prædicatorum primum digniorem, & honorabiliorem

biliorem locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, etiam si tales essent, qui non generali sermone comprehenderentur, sed nota, & expressione speciali indigerent, tam in sessionibus, & Congregationibus quorumcunque Generalium, Prouincialium, & Synodalium Conciliorum, quàm processionibus, ministeriis, & aliis actibus publicis, vel priuatis in quibuscumque, re, & speciali præeminentia omnino gaudere perpetuò debere, etiamsi illic Ecclesias, domos, vel Conuentus non habuerint, seu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religiosi, in eisdem Ciuitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorúmque Ecclesiæ, Capellæ, domus & loca Regularia, ibi primò instituta, & fundata fuerint, eosdémque Fratres Prædicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturniùs, vel aliàs quantumuis longè magis in memurabile tempus præcedere consueuerint, declaramus, statuimus, & etiam diffinimus. Districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris eo ipso incurrendæ pœna, omnibus, & singulis quorumcunque aliorum Mendicantium Ordinum pro tempore Religiosis inhibemus, ne de cætero præmissorum occasione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiusmodi, illorúmque pro tempore Religiosos quoscumque molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præsumant, supplentes in hoc citationum, omnésque alios tam iuris, quàm facti, & quarumcunque aliarum solemnitatum, etiam substantialium, & processuum defectus. Ac decernentes, præsentes Nostras litteras de subreptionis, vel obreptionis, intentionísue Nostræ, aut alio quouis vitio seu defectu, nullo vnquam tempore impugnari posse, ac constitutionem Nostram de non tollendo cuiquam per quamcumque gratiam, seu concessionem, ac declarationem ius quæsitum, aduersus eas locum sibi vendicare non posse, nec debere. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum dicti Palatij Apostolici Auditores, in quauis causa, & instantia, etiam per appellationem pendente iudicari, & diffiniri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, ac irritum & inane quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cæterùm vt declaratio, statutum, diffinitio, inhibitio, aliáque omnia, & singula præmissa inuiolabiliter obseruentur, vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis Ecclesiarum Prælatis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in Spiritualibus generalibus vbilibet constitutis, per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, vt has litteras nostras, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obseruent, ipsíque duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requisiti, eis efficaci præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos huiusmodi litteris nostris, & in eis contentis, quibuscumque pacificè frui, & gaudere, non permittētes à Religiosis quorūcunque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuslibet aliis quacunque auctoritate fungentibus, super præeminentia, & aliis antedictis contra earundem Nostrarum tenorem, quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores, & rebelles quoscunque, status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis cuiusuis existentes per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias arbitrio eorum moderandas, quacumque appellatione postposita compescendo. Etnihilominus eos, qui, sententiam excommunicationis antedictam, censuras, & alias pœnas per eos, aut aliquem eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis super his habendis seruatis processibus, illas incidisse declarent, nec noo aggrauare, etiam iteratis vicibus curent, inuocato ad id, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obstantibus præmissis, & tam huiusmodi Nostra de non tollendo cuiquam ius quæsitum, & aliis Apostolicis, quàm in quibusuis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, domorúmque, Ordinum, & locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, fundationibus, statutis, vsibus, naturis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Fratribus Mendicantib. aliorum Ordinū, quorumuis eorúmque Ecclesiis, Capellis, domibus, & locis, & Superioribus in specie, vel in genere tam per fel. rec. Sixtum Papam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Bulla Aurea, Mare-magnum nuncupata, contentis, ac per Nos motu proprio, consistorialiter etiam per

modum

modum legis, & statuti perpetui, iteratis vicibus cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliisque, efficacioribus clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis concessa pro tempore in contrarium forsan reuocantibus, etiam si eis expresse caueretur, quod nisi per trinas distinctas litteras cum temporis interuallo competenti, ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum esse non censeatur, aut alia forma in id seruanda sit, concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, illorum omnium, & singulorum tenores vim, & effectum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, formáque in eis tradita, obseruata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse latissimè derogamus, & cæteris contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, & de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus mentionem. Et quoniam difficile esset præsentes litteras ad singula quæcumque loca deferri, Volumus & eadem Apostolica auctoritate etiam decernimus, quòd illarum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, sigillóque alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus si exhiberentur, vel ostenderentur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Augusti 1568. Pontificatus nostri anno 3.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Inter cætera cordis nostri desiderabilia, id intensis exoptamus affectibus, vt controuersiarum, ac litium materia inter personas Ecclesiasticas è medio tollatur. Sanè Nobis nuper innotuit quòd in Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, ac tota demum Prouincia Aragoniæ Ordinis Fratrũ Prædicatorum, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido, ciuitate nuncupata Alicante, ac loco de Castello della-Plana prædicti Regni Valentiæ, nonnullæ lites, causæ, quæstiones, & controuersiæ inter prædictos Fratres ex vna, & alios Mendicantes, siue Regulares quoscunque super præcedentia, ac ritu incedendi in Actibus, & processionibus tam publicis, quàm priuatis, occasione seu intuitu quarumdam litterarum felic. rec. Gregorij XIII. prædecessoris nostri in forma Breuis, sub die 15. Iulij 1583. quæ incipiunt. *Expedit.* consectarum, partibus ex altera, motæ sunt, & moueri, seu oriri facilè possunt. Nos considerantes, lites, causas, & controuersias huiusmodi, præsertim inter Religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino Deo nostro persoluere profitentur, non modicam infundere labem, populóque scandalum generare, ac in hac Vrbe nostra omnium capite, & vnde in omnia regimen seruari consueuit, eum ritum, & Ordinem seruari, quòd in actibus, & processionibus, tam publicis, quàm priuatis, post Canonicos, & Clericos seculares, & antiquos Ordines Monachales, Fratres Ordinis Prædicatorum huiusmodi primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtinẽt, & cæteros alios Fratres Mendicantes, siue alios quoscumque Regulares præcedunt, atque de antiquitate, & præeminentia cuiuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, & aliorum Regularium, quorumcunque plenam, & indubitatam notitiam habentes, ac eorum honoris, & iurium conseruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, & scandala huiusmodi remouere paterno affectu cupientes, ac statum litium, & merita causarum huiusmodi, nomináque, & cognomina Iudicum, & colitigantium, & eorum iura, & prætentiones, nec non tenorem litterarum dicti Gregorij prædecessoris, perinde, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super statu Regularium deputatorum consilio, & Nobis attributæ potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, lites, & causas quascumque tam motas, quàm mouendas, seu quæstionum, & controuersiarum materias omnes in quibuscumque instantiis, coram quibuscumque Iudicibus indecisas pendentes, ad Nos harum serie aduocamus, & penitus extinguimus, & aliis Mendicantibus siue quibuscumque aliis Regularibus, super his perpetuum silentium imponimus. Volumus, & decernimus, in prædictis Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, & tota demum Prouincia Aragoniæ, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido ciuitate nuncupata Alicante, & loco de Castello della-Plana, huiusmodi, eum ritum & ordinem inter Fratres

biliorem locum inter cæterorum quorumcumque aliorum Ordinum Mendicantium Religiosos, etiam si tales essent, qui non generali sermone comprehendeentur, sed nota, & expressione speciali indigerent, tam in sessionibus, & Congregationibus quorumcunque Generalium, Prouincialium, & Synodalium Conciliorum, quàm processionibus, ministeriis, & aliis actibus publicis, vel priuatis in quibuscumque, re, & speciali præeminentia omnino gaudere perpetuò debere, etiamsi illic Ecclesias, domos, vel Conuentus non habuerint, seu habeant, aut aliorum Ordinum Mendicantium Fratres, & Religiosi, in eisdem Ciuitatibus, & locis antiquiores pro tempore, eorúmque Ecclesiæ, Capellæ, domus & loca Regularia, ibi primò instituta, & fundata fuerint, eosdémue Fratres Prædicatores adhuc, etiam per centum annorum, aut diuturniùs, vel aliàs quantumuis longè magis in memorabile tempus præcedere consueuerint, declaramus, statuimus, & etiam diffinimus. Districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris eo ipso incurrendæ pœna, omnibus, & singulis quorumcunque aliorum Mendicantium Ordinum pro tempore Religiosis inhibentes, ne de cætero præmissorum occasione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiusmodi, illorúmque pro tempore Religiosos quoscumque molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præsumant, supplentes in hoc citationum, omnésque alios tam iuris, quàm facti, & quarumcunque aliarum solemnitatum, etiam substantialium, & processuum defectus. Ac decernentes, præsentes Nostras litteras de subreptionis, vel obreptionis, intentionisue Nostræ, aut alio quouis vitio seu defectu, nullo vnquam tempore impugnari posse, ac constitutionem Nostram de non tollendo cuiquam per quamcumque gratiam, seu concessionem, ac declarationem ius quæsitum, aduersus eas locum sibi vendicare non posse, nec debere. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum dicti Palatij Apostolici Auditores, in quauis causa, & instantia, etiam per appellationem pendente iudicari, & diffiniri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, ac irritum & inane quidquid secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cæterùm vt declaratio, statutum, diffinitio, inhibitio, aliáque omnia, & singula præmissa inuiolabiliter obseruentur, vniuersis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis Ecclesiarum Prælatis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in Spiritualibus generalibus vbilibet constitutis, per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ committimus, & mandamus, vt has litteras nostras, & in eis contenta quæcumque inuiolabiliter obseruent, ipsíque duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios, vbi, quando, & quoties opus fuerit, & pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum, vel aliquorum ex eis fuerint requisiti, eis efficaci præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos huiusmodi litteris nostris, & in eis contentis, quibuscumque pacificè frui, & gaudere, non permittẽtes à Religiosis quorũcunque aliorum Ordinum Mendicantium, vel quibuslibet aliis quacunque auctoritate fungentibus, super præeminentia, & aliis antedictis contra earundem Nostrarum tenorem, quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut impediri, contradictores, & rebelles quoscunque, status, gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis cuiusuis existentes per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias arbitrio eorum moderandas, quacumque appellatione postposita compescendo. Et nihilominus eos, qui, sententiam excommunicationis antedictam, censuras, & alias pœnas per eos, aut aliquem eorum pro tempore latas incurrerint, legitimis super his habendis seruatis processibus, illas incidisse declarent, nec non aggrauare, etiam iteratis vicibus curent, inuocato ad id, si opus fuerit, auxilio brachij secularis.

Non obstantibus præmissis, & tam huiusmodi Nostra de non tollendo cuiquam ius quæsitum, & aliis Apostolicis, quàm in quibusuis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, domorúmque, Ordinum, & locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, fundationibus, statutis, vsibus, naturis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Fratribus Mendicantib. aliorum Ordinũ, quorumuis eorúmque Ecclesiis, Capellis, domibus, & locis, & Superioribus in specie, vel in genere tam per fel. rec. Sixtum Papam IV. quàm alios quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, etiam Bulla Aurea, Mare-magnum nuncupata, contentis, ac per Nos motu proprio, consistorialiter etiam per

modum

modum legis, & statuti perpetui, iteratis vicibus cum quibusuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliisque efficacioribus clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis concessa pro tempore in contrarium forsan reuocantibus, etiam si eis expressè caueretur, quod nisi per trinas distinctas litteras cum temporis interuallo competenti, ternis distinctis vicibus, illis quos concernunt intimandas, derogatum esse non censeatur, aut alia forma in id seruanda sit, concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus & singulis, etiam si de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, expressa, & indiuidua mentio habenda esset, illorum omnium, & singulorum tenores vim, & effectum, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, formáque in eis tradita, obseruata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illas aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse latissimè derogamus, & cæteris contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, & de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus mentionem. Et quoniam difficile esset præsentes litteras ad singula quæcumque loca deferri, Volumus & eadem Apostolica auctoritate etiam decernimus, quòd illarum exemplis, etiam impressis, manu Notarij publici subscriptis, sigillóque alicuius Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & extra, vbi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus si exhiberentur, vel ostenderentur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die 27. Augusti 1568. Pontificatus nostri anno 3.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter cætera cordis nostri desiderabilia, id intensis exoptamus affectibus, vt controuersiarum, ac litium materia inter personas Ecclesiasticas è medio tollatur. Sanè Nobis nuper innotuit quòd in Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, ac tota demum Prouincia Aragoniæ Ordinis Fratrũ Prædicatorum, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido, ciuitate nuncupata Alicante, ac loco de Castello della-Plana prædicti Regni Valentiæ, nonnullæ lites, causæ, quæstiones, & controuersiæ inter prædictos Fratres ex vna, & alios Mendicantes, siue Regulares quoscunque super præcedentia, ac ritu incedendi in Actibus, & processionibus tam publicis, quàm priuatis, occasione seu intuitu quarumdam litterarum felic. rec. Gregorij XIII. prædecessoris nostri in forma Breuis, sub die 15. Iulij 1583. quæ incipiunt. *Exposcit.* confectarum, partibus ex altera, motæ sunt, & moueri, seu oriri facilè possunt. Nos considerantes, lites, causas, & controuersias huiusmodi, præsertim inter Religiosas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu Domino Deo nostro persoluere profitentur, non modicam infundere labem, populóque scandalum generare, ac in hac Vrbe nostra omnium capite, & vnde in omnia regimen seruari consueuit, eum ritum, & Ordinem seruari, quòd in actibus, & processionibus, tam publicis, quàm priuatis, post Canonicos, & Clericos seculares, & antiquos Ordines Monachales, Fratres Ordinis Prædicatorum huiusmodi primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtinẽt, & cæteros alios Fratres Mendicantes, siue alios quoscumque Regulares præcedunt, atque de antiquitate, & præeminentia cuiuslibet Ordinis Fratrum Mendicantium, & aliorum Regularium, quorumcunque plenam, & indubitatam notitiam habentes, ac eorum honoris, & iurium conseruationem, ac pacem, & quietem inter eos confouere, & scandala huiusmodi remouere paterno affectu cupientes, ac statum litium, & merita causarum huiusmodi, nomináque, & cognomina Iudicum, & colitigantium, & eorum iura, & prætentiones, nec non tenorem litterarum dicti Gregorij prædecessoris, perinde, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, super statu Regularium deputatorum consilio, & Nobis attributæ potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, lites, & causas quascumque tam motas, quàm mouendas, seu quæstionum, & controuersiarum materias omnes in quibuscumque instantiis, coram quibuscumque Iudicibus indecisas pendentes, ad Nos harum serie aduocamus, & penitus extinguimus, & aliis Mendicantibus siue quibuscumque aliis Regularibus, super his perpetuum silentium imponimus. Volumus, & decernimus, in prædictis Regnis Aragonum, Valentiæ, & Cataloniæ, & tota demum Prouincia Aragoniæ, Ordinis Fratrum Prædicatorum, & præsertim in Ciuitate Oriolen. & Oppido ciuitate nuncupata Alicante, & loco de Castello della-Plana, huiusmodi, eum ritum & ordinem inter Fratres

S. Do

S. Dominici prædictos, ac alios Mendicantes, siue alios Regulares quoscumque cuiusuis Ordinis, vel Religionis existentes seruari debere, qui in hac Vrbe nostra omnium capite seruatur. Videlicet, quòd in omnibus actibus, & processionibus, tam publicis, quàm priuatis, post Canonicos, & Clericos seculares, & antiquos Ordines Monachales, si qui incesserint, dicti Fratres Ordinis Prædicatorum primum, digniorem, & honorabiliorem locum obtineant, ita vt dicti Fratres S. Dominici, immediatè post modò dictos subsequantur, post quos omnes alij Regulares, tam Mendicantes, quàm non mendicantes, cuiuscumque Ordinis, vel Religionis existant, incedent, & subsequentur, etiam si Ecclesiæ, Capellæ, Conuentus, domus, & loca Regularia dictorum Fratrum Prædicatorum in locis prædictis, primò instituta, & fundata non fuerint, prout nos id de facto obseruari volumus, & præcipimus.

Districtè in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris latæ sententiæ eo ipso per contrafacientes incurrendæ pœna, omnibus, & singulis quorumcunque aliorum Ordinum pro tempore Religiosis, siue Regularibus, inhibentes, ne de cætero præmissorum occasione Ordinem Fratrum Prædicatorum huiusmodi, illúsque Fratres pro tempore existentes, molestare, inquietare, perturbare, aut quoquomodo impedire audeant, vel præsumant. Sicque per quoscumque Iudices, & commissarios, quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, ac definiri debere, necnon irritum & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca vniuersis & singulis Venerab. Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis, quibuscumq; in dignitate Ecclesiastica constitutis, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel eorum quilibet, per se, vel alium, seu alios, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Fratrum Prædicatorum fuerint requisiti, eis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia obseruari, iuxta præsentium continentiam, & tenorem: contradictores quoslibet, ac rebelles, & præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliáque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus litteris dicti Gregorij, prædecessoris, aliísque præmissis, nec non quibusuis constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Conuentuum, Domorum, locorum, & Ordinum Mendicantium, siue aliorum quorumcumque Regularium huiusmodi, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis, & litteris Apostolicis, Mendicantibus Fratribus, siue aliis Regularibus quibuscumque & illorum Superioribus, per quoscumque Romanos Pontifices prænuncupata contentis, ac Motu simili consistorialiter etiam, per modum legis, & statuti perpetui, etiam iteratis vicibus, cum quibusuis derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, pro tempore in contrarium forsan reuocantibus, etiam si in eis caueatur expressè, quòd nisi per tribunas distinctas litteras, eum temporis interuallo competenti, ternis distinctis vicibus, illis quos concurrunt, intimandas derogatum esset, aut censeatur, concessis, approbatis, & inuocatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de eis eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, illorum tenores præsentibus, pro expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè latissimè derogamus. Contrariis quibuscumque aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, ac dicta auctoritate decernimus, quòd præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Marcum, sub Anulo Piscatoris, die 25. Septembr. 1592. Pontificatus nostri anno 5.

6

Minores Obseruantes Reformati cum controuersiam paterentur circa præcedentiam, quasi nuper asciti in Ciuitate, cùm tamen ingressi sint, & habitent in Monasteriis Familiæ, Sacra Rituum Congr. referente Illustrissimo Cardinale Millino, man lauit illis dari omnino præcedentiam, sub die decimaseptima Iulij 1627. Tenor huius Decreti hic inseritur.

DECRETVM

DECRETVM

S. Congregationis Rituum, de Præcedentia Fratrum Srrictoris Obſeruantiæ Reformatorum nuncupatorum, qui nuper ingreſſi ſunt Conuentus Frarrum Obſer. de Familia.

In nomine ſanctiſſ. & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amen.

NOuerint vniuerſi, & ſinguli hoc præſens publicum tranſumpti Inſtrumentum viſuri, lecturi pariter, & audituri, quòd nos Gregorius Narus Pronorarius Apoſtulicus, vtriuſque ſignaturæ Sanctiſſ. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæq; Curiæ Iudex ordinarius, Senrentiarum quoque, & Cenſurarum tam in eadem Romana Curia, quàm extra eam Cauſarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumq; vniuerſalis, & merus executor, ab eodem Sanctiſſ. ſpecialiter deputatus, Vidimus, legimus, habuimus, & diligenrer inſpeximus Decrerum Sacræ Rituum Congregationis ſub die 17. Iulij 1627. emanatum per Illuſtr. & Reuerendiſſ. D. Cardinalem Derum dictæ Sacræ Congregarionis Præfectum, eiúſque ſigillo munitum, & pariter per Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Iulium Benignum Archiepiſcopum Theſſalonicen. eiuſdem Sacræ Congregarionis Secretarium, renoris ſequentis, videlicet. [Procurator Generalis Minorum Obſeruantium Reformarorum narrans Fratres Obſeruanres Reformaros pati conrrouerſiam circa præcedentiam, quaſi nuper aſcitos in Ciuitare, cùm ramen ingreſſi ſint, & habitent in Monaſteriis familiæ, ideò ſupplicauit prouideri, & Sacra Rituum Congregatio, referente Illuſtr. Card. Millino, mandauit dari omnino præcedentiam dictis Reformatis. Die 17. Iulij 1627. Ioannes Bapriſta Cardinalis Detus. *I. Theſſalonicenſis Secretarius*, Loco ✠ ſigilli.] Quod quidem Decretum, quia verum, non falſum, non vitiatum, non abolitũ, non ſuſpectum, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carere reperimus, ideò ad inſtantiam, & requiſitionem admodum R. P. Fratris Maffei à Taurino Procuratoris generalis Ordinis S. Franciſci ſtrictioris Obſeruantiæ Reformarorum nuncupatorum, per Notarium noſtrum publicum infraſcriptum tranſumi, & exemplificari, ac in hanc publicam, & authenticam tranſumpti formã redigi mandauimus, & fecimus. Volentes, & auctoritate Curiæ noſtræ decernentes, quòd huic noſtro publico, & authentico tranſumpto, cum decreto originali auſcultato, & collationato, de cætero in antea talis, & tanta in iudicio, & extra vbique locorum fides adhibeatur, qualis, & quanta adhiberetur, ſi decretum ipſum originale in medium exhibitum, & oſtenſum foret. Super quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis, ranquam ritè, rectè, & legitimè geſtis, & factis, noſtram, noſtrique officij auctoritatem pariter, & decretum interponendum fore, & eſſe duximus, prout inrerpoſuimus, & interponimus per præſentes. In quorum omnium, & ſingulorũ fidem has præſentes fieri, ac per Nos, & infraſcriptum Curiæ noſtræ Notariũ ſubſcribi ſigillíque noſtri ſoliti, quo in talibus vtimur, iuſſimus, & fecimus appenſione muniri. Datum Romæ ex ædibus noſtris, anno ab eiuſdem Domini Natiuirate 1627. indictione 10. die verò 2. præſentis menſis Septembr. Pontific. autem Sanctiſſ. in Chriſto Patris & Domini noſtri D. Vrbani Diuina prouidentia Papæ VIII. anno 5.

Cam. Meltiũs Locumtenens.
Loco † ſigilli appenſi.
Dominicus Fonthia Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Not.

Aliud pro eiſdem.

DECRETVM

Sacræ Congregationis Rituum, de præcedenria ſemper danda Fratribus ſtrictioris Obſeruantiæ Reformatis nuncupatis, tam præſentibus, quàm abſentibus Fratribus Obſeruantib. eiuſdem Ordinis vbique ſeruandum.

Ab adm. R. P. Zacharia à Leuco Procuratore Generali prædictorum Reformatorum procuratum, & obtentum.

CVſtos Minorũ Obſeruantiũ Reformatorum Salernitanæ Ciuitatis cõqueſtus eſt de Regularib. aliorum Ordinum in dicta Ciuitare exiſtentib. quòd recuſent dare præcedentiã in publicis proceſſionib. & funeralibus, Fratrib. Reformatis ſui Ordinis, quorieſcunq; dicti Reformati non incedunt cum familia Minorũ Obſeruantiũ; Quod cùm ſit contra Bullam Clement. VIII. incip. *Ex iniuncto nobis*, ſub die 7. Septemb. 1602. ſupplicauit prouideri: Et S. Rituum Congreg. reſpondit, Præcedentiã ſemper dandã eſſe Fratrib. ſupradictis Reformatis, ſiue ſoli de per ſe, & ſub propria Cruce, ſiue cum Familia, & ſub Cruce Minorum Obſeruantiũ proceſſionaliter, ſiue in funeribus incedant, & ita vbique ſeruari mandauit. die 10. Decembr. 1629.

Io. Baptiſta Card. Detus.
Locus † ſigilli.
Tegr. Tegrimius Congr. Secr.

Monachi Congregationis Cæleſtinorum præcedunt Monachos Oliuetanos; quia Cæleſtini ſunt antiquiores 7

tiquiores origine, & confirmatione Olinetanis, & fuit resolutum *in Salernitana Præcedentiæ* 14. *Martij* 1621. *coram Card. Caualer qua in fin. operis est desif.* 109.

8 Orta fuit cõtrouersia inter Regulares Congreg. Syluestrinorũ ex vna, & omnes Regulares Mēdicantes ex altera in Diœcesi Nucerina super præcedētia in processionibus, pro qua sacra Cõgregatio Episcoporũ sub die 24. Ianuar. 1617. decreuit, Syluestrinos tanquam postremos in dicta Diœcesi commorantes, aut à quæstuatione impostetum abstinere, aut in processionibus vltimum locum iuxta dispositionem supradictæ Bullæ Gregorij XIII. obtinere debere; & die 19. Maij eiusdem anni, eo quia, se à quæstuando abstinuisse, prædictæ sacræ Congregationi exposuerunt, eadem S. Congregatio ad omnem controuersiam tollendam, cēsuit, Syluestrinis Monachis dandā esse præcedentiā.

9 S. Congregatio Rituum ad auferendam similiter aliam altercationem, quæ inter Fratres Capuccinos exorta erat, censuit, quod Fratres Capuccini debeant tribuere præcedentiam in processionibus iis Regularibus, qui sub propria Cruce, & in proprio loco incedunt, antequam ipsi propriam Crucem deferant sub die 13. Martij 1619. Quæ declarationes afferuntur à Barbosa *lib.* 1. *de Iure Eccles.* c. 43. n. 185. & 188. vbi similiter *n.* 189. asserit, eandē S. Rituum Congregationē eod. anno, & ead. die censuisse, Fratres Mendicātes sem-

10 per, & vbique tribuere debere præcedentiā Monachis.

11 Eadem S. Congregatio, teste eod. Barbosa *loc. cit.* n. 190. sub die 14. Februarij 1615. decreuit, quod Fratres S. Francisci de Obseruantia non præcedant Fratribus tertij Ordinis, si isti in loco controuersiæ priùs Monasterium, & locum obtinuerunt. Qua ratione eadem S. Rituum Congregatio sub die 15. Iulij 1616. decreuit, quod Fratres Iesuati præcedant Fratribus Ordinis Minorũ de Obseruantia S. Francisci, cùm Monasterium vbi controuersia orta erat, esset Fratrum Iesuatorũ in Monte Nigro Liburni Diœcesis Pisanæ.

12 Vnde quando in vna Ciuitate, vel loco sunt plura Monasteria eiusdem Ordinis diuersis temporibus fundata, eadem S. Rituum Congregatio declarauit, quod Fratres Minores Obseruantiæ iuxta supradictā Bullā Gregorij XIII. præcedentiam dare debere illi Ordini qui prius in loco tali Monasterium habuit, & non tantùm illi Monasterio, ita vt per fundationem primi Monasterij in illo loco acquiratur anterioritas eiusdem cuiliber alij posteriùs fundato eiusdem Ordinis, idem quoque seruandum esse, quando præcedentia competit ex quasipossessione, & iure præcedendi in terminis dictæ constitutionis, & quando concurrunt ad processiones tam publicas, quam priuatas, omnes eiusdem Ordinis Fratres, non diuisim, sed vnitè debere præcedere, itant post Crucē Fratres strictioris Obseruantiæ, immediatè incedant Discalceati, & Recollecti, vel Reformati, & post illos Fratres de Obseruātia, si iuxta Regularia statuta Ordinis, vel ex quasipossessione, & iure præcedendi habeant præcedentiam, alioquin in præcedentia seruetur etiam inter eiusdem Ordinis Fratres anterioritas fundationis Monasterij, & ita eadem S. Congregatio seruari mandauit die 3. Iunij 1617. ex eodem Barbosa *loc. cit. num.* 192.

13 Et *num.* 194. idem Barbosa affirmat, quod die 26. Nouembr. 1593. habita fuit Congregatio sacrorum Rituum in qua proposita causa præcedentiæ inter Patres Procuratores Generales Fratrum Minorum de Obseruantia, & Fratrum Conuentualium Ordinis S. Francisci, auditis partibus, visisque, & examinatis iuribus per vtrãque exhibitis, Congregatio censuit, Fratres Minores Obseruātes suum Procuratorē Generalē legitimè hactenus habuisse, habereq; potuisse, & ex fidibus, quas ipsi exhibuerunt, constare, dictum eorum Procuratorē Generalē in Capella Pontificia ante Procuratorē Generalē Minorũ Obseruantiæ in hac quasipossessione sedendi manutenendum esse, si ita Sanctiss. placuerit. A. Card. Gesualdus. Viso memoriali pro Procuratore Generali Ordinis Minorum S. Francisci de Obseruantia S. D. N. porrecto, & à Sanctitate sua Congregationi sacrorũ Rituum transmisso super præcedentia eidem Procuratori in Capella Sanctiss. ante Procuratorem Generalem eiusdem Ordinis Conuentualium competenti, ac decreto aliàs sub die 25. Nou. 1593. ad eiusdem Procuratoris de Obseruantia fauorē facto, Congregatio die 21. Ianuar. 1602. stetit in decisis, factâque eidem Sanctiss. D. N. iuxta eiusdem Sanctiss. rescriptum de præmissis relatione, Sanctitas sua dicta decreta approbauit, & ab iis, ad quos spectat obseruari mandauit. Quo autē ad sigillũ Ministri Generalis de Obseruātia cũ inscriptione Ministri Generalis totius Ordinis Fratrũ Minorũ, emanauit ab eadem S. Congregatione quoddam Decretum, in his verbis:

14 Cùm Procurator Generalis Fratrum Minorũ Conuentualiũ S. Francisci sex abhinc annis ægrè ferret, Ministrum Generalem de Obseruantia in præteritum vsum fuisse, & in præsentiarũ vti titulo, & sigillo cũ inscriptione Ministri Generalis, totius Ordinis Fratrũ Minorũ, recursum habuit ad Sanctiss. supplicans, mādari reformari huiusmodi titulũ, tanquam non legitimè dicto Ministro Generali de Obseruantia competentē, & supplicatione per Sanctiss. ad hanc S. Congregationem Rituum remissa, eadem S. Congregatio discussionem huius negotij ad referendum, vsque de anno 1625. commisit Eminentiss. & Reuerendiss. D. Card. Muto, coram quo firmato dubio de consensu ambarum partium; An titulus Ministri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, quo insignitur Minister Generalis Obseruantium, sit reformandus, vtraque parte sæpè sæpiùs in facto, & in iure desuper informante, & audita ad relationem eiusdem Eminentiss. Card. Muti causa acerrimè in plena Congregatione discussa, sacra Rituũ Congregatio respondit, nihil innouandum, & Ministrum Generalē de Obseruātia legitimè vsum fuisse, & vti posse titulo, & sigillo cũ inscriptione Ministri General. totius Ord. Fratrũ Minorũ, & ita seruari mandauit die 22. Mart. 1631. C. Episc. Portuen. Card. Pius.

15 Quibus positis sciendũ est, controuersias omnes de præcedētia inter Regulares etiam exēptos in processionib. & aliis similibus locis, & causis exortas, Episcopum amota appellatione cõponere debere ex Concil. Trid. *sess.* ... c. 13. Piasc. *in prax. Episc. p.* 2. c. 3. n. 47. Zerol. *in prax. Episc. verb. Processiones*, Campanil. *in diuers. iur.* c. 12. & c. 13. n. 120. vbi addit, breui manu, summariè, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicij, Episcopum præcedere debere, prout decisum referunt ipse Campanil. *loc. cit.* Armēd. §. 31. n. 10. Seraph. *decis.* 335. 663. Aloysius Ricc. *in collect. decis. p.* 4. *collect.* 1069. in materia enim præcedentiarũ, iis defert cõsuetudini, ex Bald. *in c. cùm olim de consuet.* Felin. *in c. statum. de maior. & obed.* Dec. *in l. cùm quid n.* 39. Menoch. *consc.* c. 51. n. 49 Molfes. *ad consuet. Neapol. p.* 1. c. 5. Cauaier. *decis.* 649. n. 1. & alij.

16 Verum Monachi Religionis origine, & confirmatione posterioris, si collegialiter viuant, præcedunt Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis

priuatis, & nullum Collegium constituentibus, etiam quod antea in locum fuerint ingressi; Gloss. *in c. statutum in verb. colleg. de elect. in 6.* Innoc. *in c. cùm dilectus, n. 5. de elect.* Abb. *in c. cùm non liceat, n. 2. de præscript.* Cassan. *in Catal. glor. mund. p. 4. consf. 32.* Dec. *consf. 160, in fin verf. quia ad hoc respondetur*, & fuit resolutum *in S. Agathæ Gethorum præcedentia 13. May 1622. coram Card. Caualerio & in eadē causa corā Buratto 29. May 1624.* & latiùs *coram R. P. D. Moimanno 29. Ianuary 1629. quæ in fin. operis sunt decis. 110. 111. & 112.*

QVÆSITVM IX.

Abbas secularis exemptus, obtinens vsum Mitræ, & Baculi, quam assistentiam habeat, si Episcopus loci Ordinarius ad suam Ecclesiam exemptam veniat.

SVMMARIVM.

1. *Abbas secularis exemptus potest habere assistentiam cum Episcopo, quando Missis, & Vesperis in vna Ecclesia interest.*
2. *Episcopus in Sede Pontificia sedere debet in cornu Euangely.*

1 HAnc quæstionem iam pridem decidit Sacra Rituum Congregatio, *in vna Alexandrina, Sancti Petri de Broglio, sub die 7. February 1604.* Nam cùm interrogaretur primò, an Abbas secularis Collegiatæ Ecclesiæ Sancti Petri in Broglio Alexandrin. exemptus, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, habens vsum Mitræ, & Baculi, & solitus statutis diebus sedere more Episcopi cum suis Canonicis assistentibus, in quos habeat Iurisdictionem Episcopalem, possit habere dictam assistentiam quando Episcopus loci Ordinarius in dicta Ecclesia exempta, Missis, aut Vesperis solemnibus interest.

Secundò, an cum eo Episcopus assumere debeat Canonicos suæ Cathedralis assistentes, & eorumdem circulos habere ad *Gloria in excelsis*, & ad *Credo*.

Tertiò, quid sit agendum iuxta Sedem Episcopi, & Abbatis exempti, & Canonicorum vtriusque Capituli, quando contingit Episcopum cum suo Capitulo processionaliter accedere ad d. Ecclesiam exemptam, & quo ordine sint thurificandi; quid de confessione facienda ab Episcopo cum Sacerdote, de incenso imponendo, & benedicendo, & de benedictione solemni in fine Missæ, seu Vesperarum ab altero ipsorum danda.

2 Respondit ad primum negatiuè; ad secundùm affirmatiuè. Quo verò ad tertium, Episcopum in Sede Pontificia ornata in cornu Euangelij sedere debere, & Canonicos Cathedralis vnus post alium ab illa parte, vsque in finem. In opposita parte quatuor, vel quinque brachiis inferiori sedere Abbatem in simplici sede, absque ornamentis, & deinde Canonicos Collegiatæ, vsque in finem ab illa parte, in reliquis Episcopum debere facere suas functiones, & Abbatem cessare. Deinde tres thurificationes dari Episcopo, duas Canonicis Cathedralis, vsque in finem, deinde duas Abbati, & vnam suis Canonicis.

DISPVTATIO XXVI.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum, præditi esse debent.

GLOSSA I. Oportet, Abbatem esse doctum in lege diuina.
II. Castum.
III. Sobrium.
IV. Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.
V. Diligat fratres.
VI. In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.
VII. Non sit turbulentus.
VIII. Non sit anxius.
IX. Non sit nimius, & obstinatus.
X. Non sit Zelotypus.
XI. Non sit nimis suspiciosus.
XII. In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus.
XIII. De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis, necessariis.

De qualitatibus, quibus Abbates, & Prælati in suo munere constituti, ad illud rectè obeundum præditi esse debent.

Verba Sanctissimi Patriarchæ Benedicti, Abbatibus cæterisque Prælatis statu necessaria.

QVALEM deceat esse Abbatem, & Prælatum in suo munere constitutum, & quibus qualitatibus, vt Abbatiali regimini rectè satisfacere possit, docet D. Benedictus pluribus *sua Regula* locis, præcipuè *cap. 64.* vbi postquam constituit modum, quo nouus Abbas in Monasterio ordinandus esset, sic ait.

Ordinatus autem Abbas cogitet semper, quale onus susceperit, & qui redditurus est rationem villicationis suæ, sciatque sibi oportere prodesse magis, quàm præesse. Oportet ergo, eum esse doctum lege diuina, vt sciat vnde proferat noua, & vetera: Castum, Sobrium, Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio, vt idem ipse consequatur: oderit vitia, diligat fratres: in ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis; ne dum nimis cupit eradere aruginem, frangatur vas: suáque fragilitate semper suspectus sit, memineritque calamum quassatum non conterendum: in quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia; sed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, sicut iam diximus: & studeat plus amari, quàm timeri; non sit turbulentus, & anxius; non sit nimius, & obstinatus; non sit zelotypus, & nimis suspiciosus; quia nunquam requiescet; in ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus, siuè secundùm Deum, siue secundum seculũ sint opera quæ iniungit, discernat, & temperet, cogitans discre

discretionem S. Iacobi dicentis: si greges meos plùs in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die Hac ergo, aliáque testimonia discretionis matris virtutum, sumens; sic omnia temperet, & vt fortes sint, qui capiant, & infirmi non refugiant. Et precipuè vt præsentem Regulem in omnibus conseruet: vt dum benè ministrauerit, audiat à Domino, quòd seruus bonus, qui erogauit triticum conseruis suis tempore suo; Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum. Hæc Sanctus Pater Benedictus.

Antequam autem singula percurramus; in primis sciat Abbas, se Christi vices in Monasterio agere, id, quod idem S.Pater *Reg.cap.2.part.1.* ait, scilicet, *Abbas Christi vices agere in Monasterio creditur, quando ipsius vtatur pranomine; dicente Apostolo: Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba Pater.* Ex eo igitur, quòd Abbas Christi vices agere dicitur, ab eo diuina potiùs, quàm humana in sua administratione expectantur: vnde aduertat cuius Vicariam gerit, atque eius oóibus verbo, & exemplo proficere discat; & ne tanto munere indignus censeatur, nihil extra præceptum Domini docere, constituere, aut præcipere debet; sed iussio eius vel doctrina, fermentum diuinæ iustitiæ in discipulorum mentibus conspergatur, sic docente D. P. Benedicto *d.cap 2.part.1.* ne ea, quæ contra Domini legem sunt præcipienti, Religiosæ professionis fundamentum, nimirum obedientia, denegetur; & sic totum spirituale sui Monasterij ruat ædificium. Ad explicandas optimi Abbatis qualitates à S. Patriarcha Benedicto propositas deueniamus.

GLOSSA I.

Oportet Abbatem esse doctum in lege diuina.

SVMMARIVM.

1 *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam.*
2 *Magna est temeritas pastores imperitos assumere.*
3 *Literis carens sacris non potest esse aptus officiis.*

IPsemet S. Benedictus pluribos locis suæ Regulæ haoc præcipit qoalitatem in Abbate, & primò *in d. cap. 2.* dicens. *Sed missio eius vel doctrina, fermentum diuina iustitia in discipulorum mentibus conspergatur: memor sit semper Abbas, quia doctrina sua, vel discipulorum obedientia vtrarúmque rerum in tremendo Iudicio Dei facienda erit discussio,* & paulò infrà subdit; *ergo cùm aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis praesse discipulis.*

Hæc eadem qualitas insinuatur à Concilio Tridentino *sess.24.de reformat.cap.12.* his verbis: *doctrina ad suum munus necessaria, ac morum integritate commendetur.* Qoæ verba cùm ad animarum curam exercentes directa sint, vtique Abbatibus, & Prælatis, de quibus loquimur optimè conoenient.

Idem habetur in Coocil. Lateranen. *cap. 9.* & ex Nauar. *in manual.cap.25.* & ex S.Thom. *2.2. q.2.art.6.* 1 dum ait. *Superiores, ad quos pertinet, alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam,* & ex Innocentio III. in Concilio Generali: *Graue nimis est, & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prelati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragantur, non iudicium rationis, sed carnalitatis effectum sequentes:* habetur *in cap. graue nimis ext. de prabend.* Vnde D. Gregorius *in Pastorali part. 1.* inquit, *magnam esse temeritatem pastores imperitos assumere, eo,* 2 *quod est ars artium regimen animarum, & in cap. illiteratos 36. dist.* ex Epistola Gelasij Papæ, constitutum legitur, quòd literis carens sacris non potest esse aptus officiis, nimirum Ecclesiasticis præfectutis: quod 3 idem constitutum legitur à Zozimo Papa *in cap. seq. ead. dist.* videantur nonnulla, quæ Gratianus *ibi* ad hoc propositum cumulat, eáque valde notatu digna.

GLOSSA II.

Castum.

SVMMARIVM.

1 *Castitatis dignitas tanta est, vt, ea ablata, omne virtutum adificium dissoluatur.*
2 *Impudicitia qua mala pariat.*
3 *Castitas, & scientia sorores sunt.*

CVm Christi Minister sit Abbas, & S. Aog. *serm. 249. de tempore,* dicat; *omnibus castitas pernecessaria est, sed maximè Ministris Christi Altaris, quorum vita aliorum debet esse eruditio, & assidua salutis pradicatio; tales enim decet Dominum habere Ministros, qui nulla contagione carnis corrumpantur, sed potiùs continentia castitatis splendeant, & totis honestis fulgeant in populo exemplis.* Illi quidem castitas necessa- 1 ria erit, cuius dignitas tanta est, vt ea ablata, omne virtutum ædificium dissoluatur, quòd significauit S. Hieronym. *lib.1. cont. Iouin. cap.30.* dicens. *Pudicitiam in primis,* vox est, *non esse remittendam, qua amissa, virtus ruit.* & S. Ambrof. *de Cain. & Abel.cap. 5.* sub aliis verbis eamdem ferè proferens sententiam, ait. *Sauus criminum stimulus libido est, qua nunquam quietum manere patitur, ac securum, nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, nullus peccandi modus, & inexplebilis scelerum sitis, nisi morte amantis extingui non potest.* Et S.Gregor. *lib.31 moral.cap.31.* loquens de impudicitia castitati contraria, ait. *De impudicitia cacitas mentis, inconsidera-* 2 *tio, inconstantia, precipitatio, amor sui, odium Dei, affectus prasentis seculi, timor autem, vel desperatio futuri generantur.* Meritò autem à B.Patre nostro post scientiam, castitatis virtus Abbati proponitur colenda; quia castitas, & scientia sorores sunt, vt ex Gregorio 3 Nazianzeno annotauit Ruffinus *in Apologia.* Id quod sacri & prophani scriptores dixerunt: Nam D. Hieron. *d. lib. 1. cont. Iouin.* ait, quòd Deus Sibyllas Gentilitium prophetiæ dono decorauit, eo quia virginitate claruerunt; & Theophylact. *prolog. in Ioan.* ait. *Ioannes mundo corde, vtique virgo erat, vnde amplius notitia Dei donum ei concreditum est, ac mysteriis, plerisque incognitis ipse dedicatus est.* Et antiqui Poëtæ finxerunt, Dianam, quæ castitatis Dea ab iis dicebatur, fuisse sororem Apollinis, cui sapientia ab ipsis tribuitur. Castitatem igitur præcipuè colat Abbas, vt Christi vices corpore castus, & mente, rectè gerere valeat.

GLOSSA III.

Sobrium.

SVMMARIVM.

1 *Dei Ministris nefas est, comessationibus; & vinolentiis deditos esse.*
2 *Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat.*

ABbas sobrius sit, neque multùm exquisitis delectetur epulis: nefas enim est Ministris Dei, 1 comessa

comessationibus, & vinolentiis deditos esse: imò sæpiùs sibi contemplandam proponant sententiam Saluatoris dicentis; *Attendite, ne grauentur corda vestra crapula, & ebrietate*; moderate omnem cibum & necessario sumptu sumant, vt iuxta Apost. sobrij sint, & parati ad Domini seruitium; aliàs si esca ventri, & venter escæ deseruiat, Deus profectò vtrumque destruet. Conuiuia etiam à Sanctis Patribus prohibentur Ecclesiæ Prælatis, ac Ministris à S Hieron. *Epist. 2. ad Nepotian. de vita Clericor. cap. 23. Conuiuia tibi vitanda sunt* à S. Ambros. *lib. 1. offic. c. 20. Conuenire Ecclesiasticis, & maximè officiorum Ministris, arbitror, declinare extraneorum conuiuia, vel vt ipsi hospitales sint peregrinantibus, vel vt ea cautione nullus sit opprobriis locus; conuiuia quippe extraneorum occupationes habent, tum etiam epulandi produnt cupiditatem, subrepunt etiam fabulæ frequenter de sæculo, ac voluptatibus claudere aures non potes, prohibere putatur superbia: subrepunt etiam præter voluntatem pocula.* Hinc S. Possidonius *in vita S. Augustin.* refert eum in patria sua petitum ad conuiuia nunquam ire voluisse, ne per frequentiam in patriæ conuiuiis constitutus, temperantiæ amitteretur modus. Sancti quoque Patres vno ferè ore (vt ita dicam) ob temperantiam, & sobrietatem ieiunium corpori, animæque pariter salutare esse, pronunciarunt. Qui velit id videat apud Sanctum Athanasium *lib. de virginitate*, testantem. *Vide, quid faciat ieiunium? morbos sanat, distillationes exsiccat, dæmones fugat, malásque cogitationes expellit, & mentem nitidiorem reddit, & cor purgatius, & corpus salubrius, & ad thronum Dei hominem sistit.* Sit igitur moderatis epulis contentus Abbas, vt Eutychius Papa, Concil. Carthag. *cap. 15.* admonet, vt aliorum incontinentiam valeat augere, & Sanctus Clemens Papa *in Apostolic. Constitution. lib. 8. cap. 50.* ait. *Cùm sitis Presbyteri, & Diaconi Christi, sobrij esse debetis, & priuatim, & cum aliis, vt possitis intemperantes coërcere. Liberator enim noster Sacerdos secundùm Ordinem Melchisedech, idcircò conuiuia adiit, vt verbo, & exemplo alios temperantiam doceret, non vt seipsum pasceret, qui, vt modestiam victus præscriberet, & ipse continuus quadraginta diebus nihil gustauit*; legant Abbates, Concilium Carthaginen. IV. & Concilium Tridentinum *cap. 1. sess. 25. de reformatio.* videbúntque qualem Episcopus, & Prælatus mensam habere, ac quali victu contentus esse debeat.

GLOSSA IV.

Misericordem, & superexaltantem misericordiam iudicio.

SVMMARIVM.

1. *Misericordiam præ oculis Abbas habere debet.*
2. *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur, & è conuersò.*
3. *Lenitas cum seueritate simul amplectenda Abbati à D. Gregorio suadetur.*
4. *Arca veteris Testamenti quid significet.*

SAnctus Patriarcha Benedictus huius qualitatis in Abbate desideratæ hic apertè meminit. At cùm de duris corde, & simplicioribus loqueretur, quænam fuit eiusdem intentio, nisi misericordiam ante Abbatis oculos statuendi? id, quod etiam apertè docetur à D. Gregor. *lib. 20. moral. cap. 6. Misericordia multum destituitur, si vna, scilicet iustitia, sine alia teneatur; quia circa subditos debet reperiri in Rectoribus misericordia iustè consulens, & piè sæuiens disciplina.* Et Sanctus Ioannes Chrysost. *in homil. 5. Matth.* idem ferè insinuare videtur Superioribus, & Prælatis. *Misericordia tunc est verè misericordia, si sic facta sit, vt iustitia per eam non contemnatur; si autem contempta iustitia, misericordia obseruetur, ipsa misericordia non est misericordia, sed fatuitas. Iustitia enim, sine misericordia, non est iustitia, sed crudelitas; sicut misericordia sine iustitia non est misericordia, sed fatuitas.* Has duas sorores adinuicem connexas amplectenti Abbati dicit Sanctus Gregorius *3. moral. Miscendam esse lenitatem cum seueritate, vt quoddam componat temperamentum ex vtraque, vt neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate soluantur, & hoc illa Tabernaculi Arca significat, in qua cum Tabulis Virga simul, & Manna erat.*

GLOSSA V.

Diligat fratres.

SVMMARIVM.

1. *Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur.*
2. *Charitas alia erga Deum, alia erga proximum.*
3. *Charitas, non dominij potestas, Prælatum felicem reddit.*
4. *Murmurationes patienter Abbas sufferre debet.*
5. *Famam, & existimationem propriam tenentur Abbates defendere, & quomodo detractores punire debeant.* num. 6. *& quomodo peccent mortaliter nisi detractores corrigant,* num. 7. & 8.

PRæstantissima quoque charitatis virtus exquiritur in Abbate, cùm sit omnium virtutum maior, *harum autem maior est charitas*, ex Paulo Apostolo Sanctus Benedictus, dum *cap. 2. sua Regula*, ait. *Ergo æqualis sit omnibus ab eo charitas, vna præbeatur omnibus secundum merita, disciplina*, Hanc qualitatem, Cardinalis Turrecremata, bifariam sumit super *d. cap. 2.* prout, scilicèt, Deum respicit, & proximum, iuxta definitionem D. Thomæ 2. 2. *quæst. 13.* in qua continentur hæc verba. *Per quam homo inclinatur ad diligendum Deum super omnia, & proximum propter Deum, sicut seipsum.* Erga Deum exerceat Abbas charitatem, & amorem, vt ex ingenti affectu, amore languens, dicat cum Sancto Augustino *lib. de Cathec. O anima mea insignita Dei imagine, redempta Dei sanguine, desponsata Fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis, dilige illum, à quo dilecta es, tantùm intende illi, qui intendit tibi, quære quærentem te, ama amatorem tuum, à quo amaris, cuius amore præuenta es, & qui est causa amoris tui.* Exerceat insuper charitatis virtutem erga proximum, fratres, filios, & subditos Monachos, ne illa sibi comminentur verba Ezech. Prophetæ *cap. 34.* 34. *Veh pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos; nonne greges pascuntur à pastoribus? ipsi verò contrarium faciebant; comedebant lac ouium, & eorum lanis operiebantur; quod crassum erat mactabant, & occidebant.* Hanc qualitatem ita necessariam existimat Sanctus Augustinus, qui agens de Prælatorum regimine *cap. 25. Regula*, ait. *Ipse verò qui vobis præest, non se existimet potestate dominante, sed charitate seruiente, felicem.*

4 Ex hac dilectione, & charitate hoc maximum præcipuè sequitur bonum, vt Abbas patienter ferat Monachorum suorum murmurationes, & detractiones, easque studiosè se ostendat ignorare, admonente Eccles. 28. *sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis*, & sic adimpletur Pauli præceptum 2. *Cor.* 6. *In omnibus exhibeamus nosmetipsos, sicut Dei Ministros in multa patientia, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam.* Hinc Nicolaus Papa I. *Epist. ad Mich. Imper.* vt refert Cresp. *in summa verbo Iniuria*, dicere solebat. *Et quidem nos iniurias nobis specialiter irrogatas, maximè pro iustitia laborantibus, & à iustitia impugnatoribus ingestas libenter ferimus: Discipuli enim sumus illius, de quo Apostolorum Princeps ait, qui cùm malediceret, non maledicebat, cùm pateretur, non comminabatur.* Imò recordetur Abbas aliquando dum esset in minoribus, etiam alios conuitiis similibus se affecisse, & animam propriam, & conscientiam his Eccles. 7. verbis corroboret. *Sed & cunctis sermonibus qui dicuntur, ne accommodes cor tuum, ne fortè audias seruum tuum maledicentem tibi: scit enim conscientia tua quia, & tu crebrò maledixisti aliis:* Cogitet Abbas in semetipso forsitan aliquando reperiri maiora crimina, quàm illa, quæ per calumniam ei imputantur, & cum Stoico Epictet. *in Enchir. cap.* 44. hanc auream meditetur sententiam nimirum; *Si quis ad te deferat; ille de te maledicit, ne excusa, quæ dicuntur, sed responde, ignorat ille, & quæ mihi adsunt mala alia alioquin non sola hæc diceret*, & tandem cum Seneca *lib.* 3. *de Ira cap.* 24. dicamus, *Ignouerunt multi Hostibus: ego non ignoscam pigris, negligentibus, garrulis? Puerum ætas excuset, fœminam sexus; extraneum libertas, domesticum familiaritas, Hunc primum offendit? cogitemus, quamdiu placuerit; Sæpè & alias offendit? feramus, quod diu tulimus. Amicus est? fecit quod noluit; Inimicus est? fecit quod debuit. Prudentiori cedamus; stultiori remittamus.*

5 Ex his non inferant Abbates, & alij Prælati, me subditos excusare in re graui eisdem detrahentes, ex qua detractione cùm malum oriatur exemplum, & Prælatorum fama erga subditos deperdatur, tenentur tunc Abbates debitis pœnis suam defendere existimationem, ne graue introducatur scandalum, & sub mortali propriam famam redimere obligentur. Ita S. Thom. 2.2. *q.* 73. *art.* 4. Valent. *tom.* 3. *disp.* 5. *quæst.* 16. Nauarr. *lib.* 2. *de rest. cap.* 4. *n.* 125. Sot. *lib.* 5. *de iust. q.* 10. *art.* 2. *sub assert.* 1. Ratio redimendi famam habetur ex S. Greg. Papa *Hom.* 9. *in Ezech.* sub his verbis. *Hi quorum vita in exemplo imitationis est posita, debent si possunt, detrahentium sibi verba compescere, vt eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant, & ita in prauis moribus remanentes bene viuere contemnant:* Idem elicitur *ex cap. non sunt audiendi* 11. *quæst.* 3. Studeant igitur Abbates bonam sibi famam retinere, & super omne huius vitæ bonum eamdem redimere contentur, quia, vt ait Bald. *in l.* 1. *C. de confessis n.* 9. *Bona fama est Thesaurus hominis inestimabilis, & iucundus, & sicut lilium dat suauitatem odoris.* Vnde meritò Phileph. in Satyr. dicebat.

Omnia si perdas, famam seruare memento,
Qua semel amissa, postea nullus eris.

6 Sed potiùs ex his quæ dicta sunt inferant Abbates iniuriam sibiipsis illatam per detractionem, sub hac formalitate; quatenus Prælati sunt; punire astrictos esse: dummodo detractio publica sit, & Prælati existimentur viri prudentes, & probi, non zelo vindictæ, sed propter emendationem detrahentis, ad Dei maiorem gloriam, & honorem, & ad proximi ædificationem, Gloss. *in cap. si quis ab Episcopo* 2. *q.* 7. Aldred. *de discipl. Relig. l.* 2. *c.* 17. *§.* 2. *n.* 15. Abb. *in cap. dilectus n.* 3. *de pœnis*, Graff. 2. *p. decis. lib.* 3. *c.* 4. *n.* 6. de qua re fusiùs Tiraquell. *de pœn. temp. causa* 51. *n.* 6.

7 Inferant similiter Abbates, si aliquem detrahentes suis Monachis subditis audiant, & non resistant, peccare mortaliter ex S. Thom. 2.2. *q.* 73. *art.* 4. Sot. *loc. cit. lib.* 5. *q.* 10. *art.* 4. Valent. *tom.* 3. *disp.* 5. *q.* 17. *part.* 4. Nauarr. *lib.* 2. *de restit. c.* 4. *n.* 337. Malder. 2.2. *tract.* 7. *de iust. c.* 1. *dub.* 15. Naldus *verb. superior n.* 18. qui Doctores forsitan hac D. Pauli monentur sententia ex *cap.* 1. *Epist. ad Romanos: Susurrones & detractores digni sunt morte, & non solum, qui ea faciunt, sed etiam, qui consentiunt facientibus*, & ex illa S. Bernard. *lib.* 1. *de consid. cap.* 33. *Porrò detrahere aut detrahentem audire quid horum damnabilius sit non facilè dixerim*, & ex S. Chrisost. *Homil.* 3. *ad Populum de detract. col.* 7. *tom.* 5. *Non solos autem maledicentes, sed & aliis detrahi audientes admoneo aures obstruere.*

Ratio huius sententiæ in hoc sita est; non obstans damno sui proximi ad quem tenetur ex officio suo peccat contra charitatem, & iustitiam; At Abbas ex officio suo tenetur bona temporalia, & spiritualia suorum Monachorum curare, & seruare: ergo tenetur famam, quæ est maximum bonum suo subdito conseruare, & à detractoribus eam redimere, ita docet omnes Doctores citati præter Sotum. Imò Molina *loc. cit.* affirmat Prælatum sub mortali teneri compellere detrahentem instante offenso subdito, vt ei famam restituat, cùm Abbas iustitiam ex officio, suis subditis ministrare compellatur, ex Peon. *in l. Nemini de suscept.*

8 Vnde sequitur quod Prælatus audiens Monachum suum detrahentem extraneo peccat mortaliter contra charitatem, & iustitiam nisi compellat Monachum detractorem restituere famam dicto extraneo, quòd si Monachus detractor id recuset, vel alio quouis detentus impedimento non restituat, tenetur Prælatus id præstare. Ita Nald *in sum. verb. superior, n.* 18. Molin. *loc. cit. tom.* 4. *disp.* 34 *n.* 5. quod probatur ratione, quia Prælati tenentur ex officio, & iustitia obstare, ne proprij subditi aliis noceant, cùm illorum Dux, & Magister, ac vt moderator sit constitutus.

Si dicas, excusationes, quæ subditos à mortali excusant, quando detractori non restituunt, an Prælatum excusent. Respondeo negatiuè ex S. Thom. 2. 2. *quæst.* 73. *art.* 4. quia maiorem habet obligationem ratione sui officij, quàm habeat subditus qui ex timore vel verecundia, vel spe fructum operandi destitutus, detractoribus aliquando non resistunt, quæ in Prælato locum non habent Molin. *loc. cit.*

GLOSSA VI.

In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, &c.

SVMMARIVM.

1. *Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.*
2. *Correptionis de moderatione.*
3. *Correptio facienda est, ne approbetur error, & opprimatur veritas.*
4. *Correptio fieri debet cum Charitate.*

1 IN correptione summoperè debent Abbates, & alij Prælati prudenter agere, ne ex immoderata sequatur id, quod esse præcauendum admonet S. Pater *loco citato*, dicens, *In ipsa autem correptione prudenter agat, & ne quid nimis, ne dum nimis cupit eradere æruginem,*

ęruginem, frangatur vas: suáque fragilitate semper inspectus sit; memineritque calamum quassatum non conterendum: vel ex nimia indulgentia permittat, vt oriantur vitia, & delinquentibus potiùs incentiuum, quàm supplicium perhibeatur: sed vt eiusdem Sanctissimi Legislatoris *locis citatis*, verbis vtat, *cum charitate ea vitia amputet, prout viderit expedire.*

2 Hac in re tam difficili illud, Bernard. *serm.* 8. *de mod. viuend.* ante oculos teneant Abbates, & cęteri Prælati. *Castigatio debet esse moderata*; quia secundùm Ambrosium, *leniter castigatus exhibet reuerentiam castiganti; qui verò crudeliter castigatur, nec increpatur, nec increpationem suscipit, nec salutem. Blanda pietate sunt portandi, qui pro sua infirmitate non possunt increpari.*

Hinc intelligi facillimè potest: cur sapientissimus Salomon in vasis Templi leonis, bouis, & Cherubin imagines depictas voluerit. Nisi vt Prælati Ecclesię (quorum imagines depictę sunt in vase ornato omni lapide pretioso, qui est Christus Pontifex futurorum bonorum) corrigere debeant, aliquando rigidè, vt leones; aliquando patienter, vt boues; aliquando

3 sapienter (immo semper) vt Cherubin; corrigant Abbates, & Prælati subditos, ne error, qui non corrigitur videatur approbari, & veritas, quę per surre-

4 ptionem defensari solet, opprimi *dist.* 63. *can.* 3. sed hoc ab illis magna prudentia simul cum charitate præstandum est; dicente August. *de correp. & grat. cap.* 15. *Corripiantur à Præpositis subditi correptionibus de charitate venientibus pro culparum diuersitate diuersis, vel minoribus, vel amplioribus.*

GLOSSA VII.

Non sit turbulentus.

SVMMARIVM.

1 *Turbulentus quis dicatur.*
2 *Turbulentia est Abbati fugienda.*
3 *Subditorum animos aquè timentium, & amantium sibi conciliet Abbas, & quomodo.*
4 *Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant.*

1 CVm communi descriptione dicatur ille turbulentus, qui prę ira, atque assidua animi perturbatione, nunquam acquiescit: Abbas suam ab hoc

2 vitio mentem auertat, si dignitas ei curæ sit, qua cæ-

3 teris præest: si quis subditos ita regere cupiat, vt ipsorum æquè timentium, atque amantium sibi conciliet animos. Ex Diu. Gregor. apud Turrecrem. *in cap.* 64. Regul. S. Benedicti. Modum verò seruare studeat, vt eum nec nimia lætitia vilem reddat, nec immoderata seueritas odiosum. Recordetur interdum Abbas, quo turbulentiam suo ex animo repellat omninò, se Christi vices; de quo Scriptora testatur Isaiæ 17. *Non vociferabitur, neque turbulentus erit*; primò igitur eo, quia Christi vices gerere dicitur; secundò respectu dignitatis, in qua constitutus est; tertiò subditorum causa non debet Abbas turbulentus esse, ne in eos eiusdem erroris malum semen effundat, dicente Hiet. *in Ezechiel. cap.* 42. *Nullum vultus sui tristitia deterrebit; vtque qui nunquam tristis, demissóque*

4 *vultu, sed erectus potiùs hilaris, ac sereno incedat.* Vultus enim hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant; sicut erat eorum Pater Benedictus de quo scriptum est à D. Gregorio *lib.* 2. *dialog. cap.* 1. Erat vultu placido,

GLOSSA VIII.

Non sit anxius.

SVMMARIVM.

1 *Pastorum more, vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur Abbas.*
2 *Mortem si opus fuerit, subire debet Abbas, vt Dei honorem, subditorúmque salutem conseruet.*
3 *Prælationis ardor ambitionis est signum.*
4 *Vt ignis ninem non gignit; sic qui in mundo indebita quærit, nunquam cælesti, ac perenni honore potietur.*
5 *Abbas suos Monachos alere, eorum onera subire, ac languoribus eorum languere debet.*

1 IDeò Abbas cæteris præficitur, vt Pastorum more gregi suo inuigilet, quæque illi à Christo tradita sunt minimis seruet, ac subditis illorum vtilitati studeat, & negligat proprium, omnique remota anxietate, omnia contemnat; præter ea quæ sunt Iesu Chri-

2 sti, & quæ suorum Monachorum vtilitatem respiciant; imò, si opus fuerit, pro his non recuset mortem subire, vt Dei honorem, subditorúmque salutem conseruet. Hæc legendo times, quid si experienda? mox fatereris, primatum Ecclesiasticum, nulla ratione, nulláque causa à sapiente viro optandum esse, qui se labori, ærumnis, periculis, atque angustiis subiicere non festinat, S. Chrysostomus *homil.* 35. *in cap.* 20.

3 *Matth.* cuius verba sunt hæc. *Prælationis ardor ambitionis est signum, & ex alto grauior est casus.* Et D. Bernardus *in serm. de verb. Domini, Ecce nos rel. omn.*

4 ait. *Vt ignis ex se niuem non gignit: sic qui in mundo indebita quærit, nunquam cælesti, ac perenni honore potietur.* Quibus rationibus satis manifestè colligitur, non licere tanta animi anxietate Prælaturas, & Abbatias appetere; imò magno cum timore eas vitare: cùm petentibus Abbatias, aliásque Prælaturas dicat Christus. Matth. 20. *Nescitis quid petatis, potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* Si enim scirent Monachi, quid debeat Abbas pro ouibus suis, nemo Abbas esse procuraret. Quis enim extrema paupertate laborans filiorum turbam, vt eos alat, habere cuperet? Quis ascendens graui onere onustus, mille grauiora pondera suis humeris imponi desideraret? Quis languidus multorum sibi labo-

5 res ascisc at? At Abbas alere suos Monachos, onera eorum, etiam grauissima subire, & languoribus eorum languere debet. Nescit igitur quid petat Monachos, qui nimia anxietate Abbatialem dignitatem expetit: putat enim ille miser, honorem petere, & petit summum onus: existimat, calicem exultationis acquirere, & sed calicem continuæ passionis amplectitur. Hinc sæpè contingit, quòd si in petitione illius honoris placuit aureus calix, displiceat postmodum eius amara potio: Agnosce igitur te ipsum; reminiscere te pompis sęculi renunciasse, ac Religiosæ, & Monasticæ quieti animum, mentémque tuam accomoda, omni anxietate reiecta; ad Abbatialem gradum non aspites, nisi tanquam Aaron ad illum te exhibeas.

GLOSSA IX.

Non sit nimius, & obstinatus.

SVMMARIVM.

1 *Consilium à Monachis senioribus petat, & propriis*

viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obstinationis maculam effugiat.

2 *Qui in propria sui intellectus acie non confidit, immò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod petit.*

3 *Obstinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.*

1 SI in rebus agendis Abbas fuerit proprlis viribus innixus, hanc maculam nimietatis, & obstinationis profectò non effugiet; petat igitur consiliom suoruio Monachorum, & præcipuè seniorum, quod licèt non teneatur sequi, illo tamen agnito, quandoque discet, rem faciliùs ad optatum exitum perducere; qui enim in propria sui intellectus acie non confidit,
2 imò auxilium ab aliis expetit, faciliùs inuenit, quod petit, *can. de quibus* 20. *dist.* & sicut ait Franc. *cap.* 9. *de constit. lib.* 6. ad hoc, vt statutum Prælati dicatur rationale, requiritur consilium Capituli; ita rationale
3 reddetur Abbatis regimen, si suorum Monachorum, nimia repulsa obstinatione, consilium sequetur; fugiat ergò obstinationem nimiam, quam ab ordinato in Abbatem expelleodam dicit S. Benedict. *in hoc capite.*

GLOSSA X.

Non sit Zelotypus.

SVMMARIVM.

1 *Zelotypia quid sit.*
2 *Zelo Abbas horis singulis ardere debet.*
3 *Zelotypia in Abbate, qui Christi personam gerit, vituperanda est.*
4 *Iudicis licèt officio fungatur Abbas; Patris tamen locum, & nomen retinet.*

1 ZElotypia hic accipitor pro indiscreta, nimiùmque feruenti ira, seu furore, non pro zelo, quo
2 Abbas potissimum singulis horis ardere debet: adeò vt tanquam Dei minister iute dicere valeat, *zelo zelatus sum pro Domino exercituum*, 3. Reg. 19. quomodo, & voce ipse Dominus appellari voluit in sacris litteris, Exod. 20. Quare etiam sectatores, atque imitatores illius eodem nomine possunt appellari, nulla ingenij, nulla vi eloquentiæ raota polleo, qua hunc bonum Abbatis zelum summis laudibus extollerem. Versa verò vice, illa primi modi zelotypia à P. Anton.
3 Perez *in com. Reg. S. Ben. c.* 64. descripta, id est, indiscreta, nimia, feruénsque ira, ac furor, asperiùs asperitate sua reprehendenda, atque in Abbate vituperanda est, qui Christi personam gerens, nuoquam mansuetudinem, atque humilitatem illius præseferret; & licèt in
4 Monasterio suo fungatur Iudicis officio: tamen reminisci debet, se etiam loco Patris extare; quippe qui Patris nomen retinet; quid enim Abbas nisi Patrem significat? suos itaque Monachos paterna dilectione complectatur, non iratus ad iracundiam illos concitans, sed etiam aliquando eorum vitia dissimulans, expectánsque opportunitatem, ea corrigendi D. Greg. *in Pastorali cap.* 22.

GLOSSA XI.

Non sit nimis suspiciosus.

SVMMARIVM.

1 *Suspiciosus idem est, ac zelotypus.*
2 *Suspiciosus semper inquietus.*
3 *Suspicio, & vnio vna esse nequeunt.*
4 *Vnioni Prelatus studeat, & negligat suspicionem, societatis expultricem, &c.*

1 ANtonius Perez *in comm. Reg. S. Bened. cap.* 64. dicit, ly, *suspiciosum*, idem importare, ac zelotypum: inspecta autem ab eodem Doctore vera zelo-
2 typi significatione, sic interpretari posset: semper inquietus, perpetuísque suspicionibus turbatus. Cùm verò S. Bernard. *serm. de assumpt.* dicat, *suspicio impedit cum proximis vnitatem*, quomodo Abbas suspiciosus esse poterit, ac simul Monasterij, & Congregationis sibi subiectæ caput vnitiuum? nullo pacto qui-
3 dem; nam suspicio, & vnio vnà esse non possunt;
4 huic ergò Prælatus studeat, negligit illam humanæ societatis expultricem, quæ nunquam vera diiudicat, & de malis bona, de bonis affirmat mala gloss. *super Psalm.* 118. Quæ denique ne tantillo temporis ioteruallo amantem se quiescere patitur, vnde suspicio aptissima mors est.

GLOSSA XII.

In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nunquam bene imperare potest, nisi, quæ aliis iniungit facienda, ipse exequatur.*
2 *Si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori error adscribitur.*
3 *Acceptor personarum Abbas non sit.*
4 *Prælatus quando dicatur subditorum peccata dissimulare.*
5 *Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur.*
6 *Qualitates aliæ, & animi dotes in Prælatis exigenda.*

OPtimè hæc Abbatis qualitas à S. Benedicto *sua Regula cap.* 64. expressè, ac tali pacto describitur. *In ipsis imperiis suis sit prouidus, & consideratus, siue secundùm Deum, siue secundùm seculum sint opera, quæ iniungit, discernat, & temperet cogitans discussionem S. Iacobi, dicentis* Genes. 33. *si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Circa quæ verba Card. Turrecrem. *in comm. Reg. S.*
1 *Bened. cap.* 64. notat, Abbatem bene imperare oon posse, nisi ipse ea, quæ aliis iniungit faciendæ, experiatur. Vnde addit idem Turrecrem. Abbates in mensa communi nunquam comedentes, neque cum aliis Monachis Diuinum Officium in Choro persoluentes, neque in Dormitorio cohabitantes, nescire imperare, nec verè Prælatos, & Patres se præstare, sed potiùs Pharaonis exactores euadere, à populo Dei consuetum laterum numerum expetentes, paleásque eis, vt moris erat, subministrare nolentes. Eo magis Abbas prouidus sit, cùm quasi speculator, ponatur in alto, vt necessaria gregis sibi commissi pascua prospiciens,

ciens illum ab omni vitiorum infensione, oculis prouidentiæ suæ eripiat; ne subditorum error sibi meritò imputetur. Quia, *si Monachus ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti subdito, quàm suo Superiori error attribuetur.* Ex S. Greg. *homil.* 11. *super Ezech.* sit etiam prouidus, & consideratus, se nonnunquam seuerum ostendens, vt modo velut dirus Magister discipulos increpet, inferátque disciplinam: nunc piissimi Patris instar, dilectionis affectum Monachis suis filiis dulciter demonstret, cum illis humaniter colloquens, remittens pœnam, disciplinam temperans, ac denique illos ad patientiam cohortans.

2

Alias virtutes, quas Abbas amplecti, & vitia, quæ vitare debet, vt rectè suum munus obire valeat, docet D. Pater in aliis *sua Regula* locis, præcipuè *cap.* 2. vbi *par.* 2. ait. *Non ab eo* (scilicet Abbate) *persona in Monasterio discernatur, non vnus plus ametur quàm alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem, &c. quia non est apud Deum personarum acceptio.* Abbas igitur expansis suæ Charitatis alis, subditos suos æqualiter foueat, protegat, & tueatur; vnáque ab eo omnibus secundum merita tribuatur disciplina, *Regul. cap.* 2. Nullámque discernat personam, siue in bonorum distributione, siue in iustitiæ executione, pari beneuolentiæ vinculo adstringat sibi omnes, ac complectatur humanissimè; nisi quem fortè virtutum præstantia, ac sanctæ obedientiæ obseruantia inuenerit magis, ac magis probum, necnon digniorem, qui cæteris arctiùs ametur; suæ necnon etiam memoriæ mandet Abbas ea S. Patris Benedicti verba, *Reg. cap.* 2. *Siue seruus, siue liber, omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, sine meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.* Et 3. *par. d. cap.* dicitur. *Ergo æqualis sit, &c. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox, vt cœperint oriri, radicitùs ea, vt præualet, amputet.*

3

Tunc dicitur peccata delinquentium ab Abbate dissimulari, quando ipse scire ea non curat, vel iam apertè patrata corrigere negligit: parùm sua interesse putans Dei offensam, & animarum detrimenta; vel nimio sui ipsius amore ardens, frustrà timet, ne in subditorum criminibus coërcendis aliquod detrimentum patiatur; putans sibi à Spiritu sancto ita dictum fuisse; *Requiescat à laboribus suis, quando in vineam Domini vocatur.* Vel ea corrigere non curat: quia eadem reprehensione ipse dignus esset; & sic illud verificatur tritum axioma: Nemo fideliter reprehendit, in quo se esse irreprehensibilem non confidit. Hinc S. Benedictus *in cap.* 2. *sua Reg.* ad excitandum Abbatem ad criminum reprehensionem refert Heli Sacerdotis de Silo, 1. Reg. 3. qui non corripuit filios suos, quod S. Bernard *serm. super Cant.* prosequens ait. *Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur; quia impunitas est insolentiæ mater, radix impudicitiæ, transgressionum nutrix:* quod si multiplicetur, ad Abbatem non corripientem illius multiplicatio profectò extendetur.

4

5

6 Alias qualitates non solùm Abbatibus, verùm etiam aliis Prælatis adaptandas enumerat S. Patriarcha Benedictus *in* 2. *cap. sua Regul. in* 4. *par. dist.* quæ cùm sint generales, & vniuersales, non autem speciales, sicuti qualitates hactenus ex *cap.* 64 explicatæ, vt aduertit Cardin. Turrecrem. *in Comment. Reg. cap.* 2. propterea non glossantur, sed, Textus tantùm, qualitates concernens, apponitur, maximè, cùm prædictus Textus eruditissima explicatione, & elegantibus Commentariis nuper illustratus sit ab Ant. Perez Monacho Benedictino, cui remittitur curiosus Lector.

Tex. Cap. II. Regulæ.

Pars prima.

ABbas, *qui præesse dignus est Monasterio, semper meminisse debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere. Christi enim agere vices in Monasterio creditur, quando ipsius vocatur prænomine, dicente Apostolo; Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba Pater. Ideóque Abbas nihil extra præceptum Domini (quod absit) debet docere, aut constituere, aut iubere. Sed iussio eius, vel doctrina fermento diuinæ iustitiæ in Discipulorum mentibus conspergatur. Memor sit semper Abbas, quia doctrina sua, vel Discipulorum obedientia, vtriusque rei in tremendo Dei Iudicio facienda erit discussio; sciátque Abbas culpæ Pastoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minùs potuerit inuenire. Tantùm iterum liber erit, vt si inquieto, vel inobedienti gregi Pastoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbidis earum actibus vniuersa fuerit cura exhibita, Pastor earum in iudicio Domini absolutus, dicat cum Propheta Domino* iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi; ipsi autem contemnentes spreuerunt me. *Et tunc demum inobedientibus curæ suæ ouibus pœna sit eis præualens ipsa mors.*

Pars secunda.

CVm *ergò aliquis suscipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina suis præesse discipulis, id est, omnia bona, & sancta factis amplius, quàm verbis ostendere, vt capacibus Discipulis mandata Domini verbis proponat, duris verò corde, & simplicioribus factis diuina præcepta demonstret. Omnia verò, quæ discipulis docuerit esse contraria in suis factis indicet non agenda, ne aliis prædicans ipse reprobus inueniatur, ne quando illi dicat Deus peccanti;* Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam, & proiecisti sermones meos post te; Et qui in fratris tui oculo festucam videbas, in tuo trabem non vidisti. *Non ab eo persona in Monasterio discernatur. Non vnus plus ametur, quàm alius, nisi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex seruitio conuertenti, nisi aliqua rationabilis causa existat. Quod si ita, iustitia dictante, Abbati visum fuerit, de cuiuslibet ordine id faciat, sin aliter, propria teneant loca. Quia siue seruus, siue liber omnes in Christo vnum sumus, & æqualem seruitutis militiam baiulamus; Quia non est apud Deum personarum acceptio. Solummodò in hac parte apud ipsum discernimur, si meliores aliis in operibus bonis, & humiles inueniamur.*

Pars tertia.

ERgo *æqualis sit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur omnibus, secundùm merita, disciplina. In doctrina namque sua Abbas Apostolicam debet illam semper formam seruare, qua dicit:* Argue, obsecra, increpa, *id est, miscens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum Magistri, pium patris ostendat affectum, id est, indisciplinatos, & inquietos debet duriùs arguere, obedientes autem, & mites, & patientes, vt in melius proficiant, obsecrare; negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat admonere. Neque dissimulet peccata delinquentium, sed mox vt cœperint oriri, radicitùs ea (vt præualet) amputet, memor periculi Heli Sacerdotis de Silo, & honestiores quidem, atque intelligibiles animos prima, vel secunda admonitione verbis corripiat; improbos autem, & duros, ac superbos, vel*

inobedientes,

inobedientes, verberum, vel corporis castigatione, in ipso initio peccati coerceat sciens scriptum. Stultus verbis non corrigitur. *Et iterum*; Percute filium tuum virga, liberabis animam eius à morte.

Pars quarta.

Meminisse debet semper Abbas, quod est, meminisse quod dicitur, & scire, quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur; Sciátque quàm difficilem, & arduam rem suscipit, regere animas, & multorum seruire moribus, & alium quidem blandimentis, alium verò increpationibus, alium suasionibus; Et secundum vniuscuiusque qualitatem, vel intelligentiam, ita se omnibus conformet, & aptet, vt non solum detrimenta gregis sibi commissi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne dissimulans, aut parui pendens salutem animarum sibi commissarum, plus gerat sollicitudinem de rebus transitoriis, atque terrenis, & caducis: Sed semper cogitet, quia animas suscipit regendas, de quibus & rationem redditurus est. Et ne causetur de minori fortè substantia, meminerit scriptum; Primùm quærite Regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis. *Et iterum*; Nihil deest timentibus eum. *Sciátque, quia qui suscipit animas regendas, præparet se ad rationem reddendam. Et quantum sub cura sua fratrum se habere scierit numerum, agnoscat pro certo, quia in die Iudicij ipsarum omnium animarum est redditurus Domino sine dubio rationem, addita & suæ animæ, & ita timens semper futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cùm de alienis ratiociniis cauet, redditur de suis sollicitus, & cùm de admonitionibus suis emendationem subministrat, ipse efficitur à vitiis emendatus.*

De quibusdam aliis qualitatibus Abbatibus, & aliis Prælatis necessariis.

GLOSSA XIII.

Debet esse timoratus.

SVMMARIVM.

1. *Abbas, quòd debeat esse timoratus, quomodo intelligatur?*
2. *Timor Domini est initium sapientiæ.*
3. *Abbas debet orationi vacare.*
4. *Pastor ob sarcinam pastoralem non debet desirere delectationem contemplationis.*
5. *D. Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsque ad ortum continuè oraret.*
6. *Abbates, & Prælati omnes debent animi fortitudine præditi esse.*
7. *Prælatus ferri, & adamantis nomine qua de causa appelletur.*
8. *Prælati debent ab ira abstinere.*
9. *De qua ira intelligendum sit.*
10. *Otium quid sit.*
11. *Otium à se Prælatus expellere debet.*
12. *Prælatus debet morum grauitatem præ se ferre.*
13. *Prælatus debet esse vigilans præcipuè circa Dei cultum.*
14. *Abbatem, & Prælatum omnibus animi dotibus, & virtutibus præditum esse, decet.*
15. *Prælatus, quænam sint bonorum operum instrumenta, prænosse debet.*
16. *Episcopum, & Ecclesiæ Prælatum qualem esse oporteat ex D. Paulo.*

Hæc virtus præsupponitur in Abbatibus, & aliis Prælatis, vt constat ex *cap. cùm in cunctis de elect.* & in *can. si quis Abbas* 18. *q* 2. vbi describuntur virtutes, quibus Abbates, & Prælati præditi esse debent, ad quarum complementum ponitur Dei timor, & hoc meritum, quia Abbatibus, & Prælatis subditos iudicantibus alloquitur Deus per os Dauid illis consulens, *Erudimini, qui iudicatis terram, seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore*; Qui timor est initium sapientiæ, ex Ecc. 23. & est donum Dei Charitati annexum, quòd ex vero amore oritur, de quo dicitur Psalm. 46. *Beneplacitum est Domino super timentes eum*: est, & hic timor principium humilitatis, quæ est basis vitæ Monasticæ, & omnis perfectionis; hoc enim timore Abbas se subiicit Deo, & expellit primum effectum superbiæ, quem nisi expelleret, à Deo apostataret iuxta illud Eccl. 10. *Initium superbiæ est apostatare à Deo: Et ex hoc filiali timore oritur etiam obseruantia diuinorum præceptorum* ex D. Bernar. *serm. 20. super Cant.* Et ex Cassiod. *de instit. Monast. lib. 4. De timore Dei nascitur compunctio cordis; de compunctione cordis procedit obseruatio, id est nuditas, & contemptus omnium facultatum, de nuditate humilitas procreatur; de humilitate mortificatio voluntatum generatur; de voluntatum mortificatione extirpantur, atque marcescunt vniuersa vitia; vitiorum expulsione, virtutes multiplicant, atque succrescunt; virtutum pullulatione puritas cordis acquiritur; per cordis puritatem Apostolicæ charitatis perfectio possidetur.*

Debet Orationi vacare.

Oratio, & sacrificium Missæ debent esse refugium Abbatis, & cuiuslibet Prælati; Nam S. Hieron. *in epist. ad Tit. cap.* 1. loquens de Oratione Pastoris ait, eum debere quotidie pro se, & suis subditis; Deo illibatas victimas offerre; Et hoc rationi consonum est; quia si ad negotia bene gerenda iuuat periti consilium, quid facier Deus, qui est magni Consilij Angelus? & si dicas, præ multitudine curarum sui regiminis non potest Abbas semper orationi vacare. Respondet S Thom. 2. 2. *q.* 135. *art.* 1. quòd Pastor ob sarcinam Pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis; quam tamen poterit postponere quandoque pro lucro animarum *can. in scripturis* 8. *q.* 1. quod mitè docuit S. Basilius ne dum verbo, sed quod maius est, exemplo, qui adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsque ad ortum continuè oraret. Hinc ait S. Bernard. *super Cant. serm.* 76. *Boni Pastores dormientibus subditis peruigilant, tanquam rationem redditurι pro animabus eorum, pernoctant in oratione, hostium vigilias sagaciter explorant: anticipant consilia malignantium, deprehendunt laqueos, cor suum tradunt ad vigilandum diluculò ad Dominum, qui fecit illos, cognoscentes suam insufficientiam in custodienda Ciuitate.* Quam necessitatem Orationis, puto voluisse S. Benedictum insinuare quando *cap.* 2. *suæ Regul.* dixit, difficilem, & arduam rem suscipere Abbatem, suscipiendo regere animas, quasi dicat hoc difficile pondus debet ab Abbate in Oratione cum Deo pertractari, vt illud orationis auxilio bene perficiat; & paulo infrà, dum ait; *Et ne causetur de minori forte substantia, meminerit scriptum*: Primùm quærite Regnum Dei.

Debet animi fortitudine præditus esse.

Fortitudinis necessaria est virtus in Abbate, & in aliis Prælatis, quorum proprium munus est, hac in se præualente virtute, innocentes, & pusillos subditos à potentium robore protegere, defendere, & eripere, &

& vnicuique quod suum est summa iustitia, & æquitate (omni formidine expulsa) tribuere; hæc enim virtus in omnibus, & maximè in Prælatis requiritur, & de ea respectu omnium cum Ouidio *lib. de Ponto* dicere cogimur.

Regia, crede mihi, res est succurrere lapsis:
Conuenit & tanto quantus es ipse viro.

7 Hac de causa Abbas, & quilibet Prælatus ferrum appellatur; quia ferri fortitudine munitus esse debet, *can. ferrum dist.* 50. vbi Archid. sicut etiam Adamantis nomine appellatur ab Ezech. *cap.* 3. quilibet Pastor, quia ad instar Adamantis fortitudine præditus esse debet. Imitentur Abbates, vt animi fortitudinem acquirant, exemplum Abbatis S. Ioannis Gualberti, qui vt Ecclesiasticam libertatem, & immunitatem illæsam conseruaret, non dubitauit (vt dicitur) *se manibus nocentium tradere*, dum Florentiæ publicè, verbo, & exemplo simoniacam labem extirpauit, & veram animi demonstrauit fortitudinem, cuius præcipuus effectus est firmare, & conseruare bonum rationis in his in quibus maximè difficile est firmitatem habere, scilicet, in periculis arduis, & grauibus, iuxta doctrinam D. Thom. 2. 2. q. 124.

Debet se ab ira abstinere.

8 Sanctus Antonius Abbas, & Martinus Episcopus, qui multorum Monachorum Patres extiterunt, numquam visi sunt irasci. Et de S. Benedicto legitur, quòd erat vultu placido, & Angelico. Ad instar horum Abbates, & alij Prælati iracundiam detestentur, & summopere studeant vt non occidat Sol super iracundiam eorum, iuxta monitum Apost. *ad Ephes.* 4. maximè cùm omnibus, & præcipuè Abbatibus, & Prælatis patientia necessaria sit, vt optimè peractæ

9 Prælationis reportent promissiones. Nun est hic sermo de ira, quæ rationabilis est, atque non tam ira, quàm zelus dicitur iuxta S. Thom. 2. 2. q. 188. *art.* 3. Sed de ira, quæ est passio appetitus sensitiui, ratione non regulata, quæ vituperabilis est, & condemnanda vt illa, de qua Apost. *ad Ephes.* 4. *omnis indignatio, & ira tollatur à vobis.* Nam cùm ira sit appetitus vindictæ, ea, quæ tendit in hoc, vt vindicta, fiat iuxta ordinem rationis, nimirum in sontes, ac secundùm delicti mensuram, & legis præscriptum, ac propter debitum finem, qui est conseruatio iustitiæ, & correctio culpæ, recta, & commendabilis est; ac proprio nomine zelus dicitur iuxta D. Thom. *vbi supra.* Quæ autem in his omnibus, seu in eorum aliquo claudicat, mala, ac vituperabilis est, eius malitia lethalis, vel venialis est, iuxta grauitatem requisiti, à quo deficit.

Debet otium extirpare.

10 Otium, (vt omnibus compertum est) diaboli laqueus est, quoad animas captiuandas vtitur:

11 propterea ab Abbate, & Prælato expelli debet; quia vt docet Innocent. *in cap. nisi cùm pridem de renunciat.* etiam est mater nugarum, & nouerca virtutum; ea etenim, quæ inter seculares nugæ sunt, in ore Sacerdotis, & à fortiori in ore Prælati blasphemiæ reputantur. Quid turpiùs in Abbate primo Cœnobij Sacerdote, quàm otiositas? Imitentur Abbates, & alij Prælati primos Eremi cultores, qui semper aliquid boni operabantur, vt ab antiquo hoste semper inuenirentur occupati, vt & ipsi ab eiusdem insidiis incolumes fiant.

* * *

Debet morum grauitatem præ se ferre.

12 Si Magistratus seculares ne vilescat auctoritas, mirificè colunt grauitatem morum *cap. qualiter, il* 1. *de accusat. l. obseruandum ff. de offic. Præsid.* quid facere debet Abbas, & alius Prælatus, qui in suo Monasterio Magistratus Ecclesiastici est Princeps? ibi enim, & vbique locorum magis talem se præbere debet; imò si morum grauitatem præ se ferat, peccabit, vt aduertit Tostatus *in lib.* 2. *Reg. cap.* 6. *q.* 17. propter hanc rationem; quia minueretur eius auctoritas, nisi grauitatem morum in se demonstrarent. Quo in loco propter hoc subiungit, quod Prælatus, & Pastor quædam officia humilia, quamuis spiritualia exercere non debet, dummodò subditis humilitatis exemplum præbere non intenderet.

Debet esse vigilans.

13 Sanctus Pater Benedictus *cap.* 2. *suæ Regulæ* insinuans, & tanquam necessariam inter Abbatis qualitates adscribens vigilantiam, ait: *& ita timens futuram discussionem Pastoris de creditis sibi ouibus, cùm de alienis ratiociniis cauet, redditur de suis sollicitus*: quæ verba videntur esse conformia iis S. Pauli *ad Hebr. cap. vlt. Obedite Præpositis vestris, & subiacete iis; ipsi enim peruigilant, quasi rationem reddituri pro animabus vestris*, at sollicitudo idē sonat, quod vigilantia. Eandē qualitatē præscripsit S. Pater Benedictus *c.* 64. *sua Reg.* magis apertè, dicēs, *oportet enim, cùm Pastoris munus exerceat, vigilare Abbatem*: hæc vigilantia præcipuè versari debet circa Dei cultum ex Chrysost. *Dialog. lib.* 2. dicente: *multo consilio, & prudentia opus est Pastori, & mille (vt dicitur) oculis ad speculandum vndique habitudinem animi, circa diuini cultus obseruantiam, ac Ministerij sui vtilitatem.* Vnde dum Abbates piè supra gregem suum vigilant, super eos gratia largiùs coruscat, vt ait S. Gregorius, & Summus Pontifex Innocentius III. in *c. cum ad Monasterium, de stat. Monach. Abbas verò, cui in omnibus reuerenter obediant, quantò frequentiùs poterit sit cum fratribus in Conuentu, vigilem curam, & diligentem sollicitudinem de omnibus, & officio sibi commissis, adhibeat.* Hanc vigilantiam Pastoribus animarum, & præcipuè Abbatibus plurimùm commendat Synodus Aquisgranensis, sub Gregorio IV. *cap.* 1. & 2. vbi cùm quædam alia Abbatibus necessaria subiiciantur, meritò horum duorum capitum verba, hic recensentur. *Vt Abbates canonici gregibus sibi commissis, instanter inuigilent, & geminam eis passionem impendant, id est cibi, & verbi quatenùs absque murmurationis vitio Domino seruire valeant. Simul etiam vt prædicti Abbates Ecclesiastica iura intemerata custodiant; videlicet, vt cognoscant, cuius pranomine notentur, in eo quòd Abbates vocati sunt, quod intelligitur in typo Christi, nomen spiritalis patris, Deoque semetipsos, & nomini, quod accipiunt, conforment; vt subditis, spiritualibusfiliis exemplum praeundo, & informando religiosè exhibeant; ideòque non conuenit ministerio ipsorum aliqua turpia, aut secularia, vel etiam inania quoque sectari, quæ contra Religionem esse noscuntur: sed potius canonicè, religiosè, castè, sobriè, atque piè, & iustè vita eorum omnibus sibi commissis æterna felicitatis ducatum præbeat; & inquantùm ipsi Abbates, Abbatissæque subiecti Episcopo proprio, pro se, suisque omnibus rationem reddituros nouerint, tantò eorum consilio, atque auctoritatis modis omnibus mancipentur*: & cap. 2. *Abbates verò Monachorum oportet prauigili studio gregis sibi commissi curam gerere; videlicet, vt sine quibus esse non possunt, temporalia subsidia administrent, tantoque id studiosiùs decertent agere, quantò sciunt, exterius nihil*

contingere

contingere licet. Simul etiam diuina lectionis studio ingiter eos informent, ne aut temporali desolati auxilio, diuinum opus explere nequeant, aut serpentis otio in laqueum tentationis incidant. Ipsos etiam Monachos passim, & quasi absque canonica auctoritatis iugo effrenatos per secularia negotia minimè oportet discurrere, & villicis, atque secularibus curis inseruire; sed secundùm institutionem canonicam, in quibus renunciauerunt, contentos esse, & neque secularibus, neque Ecclesiasticis negotiis, nisi in causa necessitatis, accepta tamen propria Ciuitatis Episcopi licentia interesse.

14 Præter has qualitates à Sancto Patriarcha Benedicto, enumeratas, omnibúsque tam Regularibus, quàm secularibus Prælatis adaptandas, silentio non sunt inuoluendæ, Benignitas, Mansuetudo, Continentia, Humilitas, Liberalitas, Sobrietas, Hilaritas, Modestia, Patientia, Stabilitas, Temperantia, Magnificentia, Magnanimitas, Gratia, Humanitas, Affabilitas, Vrbanitas, Integritas, Religiositas, Pietas, Obseruantia, Clementia, & si quæ aliæ sunt animi dotes, & qualitates, quæ verum Pastorem, Magistrum, Ducem, & Doctorem Monachorum maximè decent, Christi vices gerentem; imò quidem omnes, & singulæ simul collectæ, quasi murænulæ aureæ, vermiculatæ argento circa Abbatis collum debent esse appositæ: ad quarum prolixiorem enarrationem remitto Lectorem, vt videat D. Thom. *p.2. quæst.60.art.3.* S.Gregor. *homil.3.in.Ezech.* S.Ambros. *lib. 3. in S. Lucam*, Macrobium *lib. 1. in somn. Scip. cap. 8.* quibus in locis, nedum supradictas sigillatim virtutes, animi qualitates, ac dotes probi viri, præsertimque Præsulis, Pastoris, & Patris, ac Magistri, cuiusmodi est Abbas, Lector offendet, verùm etiam Cardinales, Theologales, Morales, Euangelicas, & Ciuiles omnes denique virtutes, animique dotes, ac proprietates, velut in speculo quodam, conspiciet.

15 Plurimùm etiam conducit Abbatem, quæ sint bonorum operum instrumenta prænosse, quæ à D.Patre Benedicto *Reg.cap.4.p.1.* sic enumerantur. *In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute: Deinde proximum sicut seipsum. Deinde non occidere. Non adulterare. Non furtum facere. Non concupiscere. Non falsum testimonium dicere. Honorare omnes homines. Et quod sibi quisque fieri non vult, aly ne faciat. Abnegare semetipsum sibi, vt sequatur Christum. Corpus castigare. Delicias non amplecti. Ieiunium amare. Pauperes recreare. Nudum vestire. Infirmum visitare. Mortuum sepelire. In tribulatione subuenire. Dolentem consolari. A seculi actibus se facere alienum. Nihil amori Christi praponere. Iram non perficere. Iracundia tempus non reseruare. Dolum in corde non tenere. Pacem falsam non dare. Charitatem non derelinquere. Non iurare omninò, ne fortè periuret. Veritatem ex corde, & ore proferre. Malum pro malo non reddere. Iniuriam non facere, sed & factam patienter sufferre. Inimicos diligere. Maledicentes se non maledicere, sed magis benedicere. Persecutionem propter iustitiam sustinere. Non esse superbum. Non violentum. Non multùm edacem. Non somnolentum. Non pigrum. Non murmurosum. Non detractorem. Spem suam Deo committere. Bonum aliquod in se cùm viderit, Deo applicet, non sibi. Diem Iudicy timere. Gehennam expauescere. Vitam aeternam omni concupiscentia spirituali desiderare. Mortem quotidie ante oculos suspectam habere. Actus vita sua omni hora custodire. In omni loco Deum se respicere pro certo scire. Omnes cogitationes malas, cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, & seniori spirituali patefacere.*

16 Insuper tanquam Ecclesiæ Prælatus, vt rectè suo muneri satisfaciat, ac qualem se gerere in eo debeat, aduertat qualem Episcopum esse oportere doceat D. Paulus, qui de hac re *epist. 1. ad Timoth. cap. 3.* ita scribit. *Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse, vnius vxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed sua domui bene prapositum: filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui sua praesse nescit, quomodo Ecclesia Dei diligentiam habebit? Non Neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.*

His qualitatibus & animi dotibus prædîti esse debent Abbates, & Prælati, aliàs temerè, & absque vlla animaduersione Prælaturæ munus suscipiunt, & in horrenda, licèt elegantia tale onus suscipientes, incidunt verba D. Bernardi ad Episcopum Londonen. *epist.24.* vbi ait. *Curritur ad Ecclesiasticas curas tanquam sine curis iam quisque victurus sit, cùm ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti sunt vtdentes alios, qui iam humeros submiserunt huic sarcina, non solùm non gemere, tanquam sub onere, sed insuper appetere plus onerari, non deterrentur periculis, qua cupiditate caca, non vident. Qua ista insania est? vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi Gehenna metus? & terribilis expectatio illa Iudicij? Quò ascendis miser? vt ab altiori gradu sit casus grauior? neque enim paulatim decides, sed tanquam fulgur in impetu vehementi (quasi alter Sathanas) subitò deucieris. Non cùm tanta alacritate currerent ad honores, si esse sentirent & onera, grauari profectò metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent; affectant autem, quia sola attenditur gloria, non pœna.* Et paulò infrà: *Dic mihi quantum desudas, vt gemitibus, orationibus, pœnitentia, prædicatione, &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? venies miser ante Tribunal Christi, & audietur grauis querela populorum, accusatio dura eorum, quorum vixere stipendiis, neque diluere peccata; quibus facti sunt duces, caci, & fraudulenti mediatores. Quid tibi insipiens, delicia sapiunt, quid delicia illa oblectant oculos, quibus mercaris tam graue Iudicium, tam dura temetipsum obligans rationi? vniuersa quidem vsque ad quadrantem nouissimum exigeris?*

Et in *sermone sup. Cant.* loquens contra illos qui absque virtute, & debitis qualitatibus, se ingerunt Prælaturis ait. *Miror audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis non colligere nisi spinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri, fures sunt, & latrones, non custodes, nec culteres. Va* (inquit Gregor. *in epist. 126.lib. 7.*) *qui culmen Regiminis non ad officium portandi oneris suscipit, sed ad appetitum gloria, & transitory honoris. Va qui Dux Christiana Militia fieri sustinet; nondum veteranus miles, id est diu exercitatus in omnium victoria.*

* * *

DISPVTATIO

DISPVTATIO XXVII.

De exteriori habitu, & decentia, ac habitatione, & conuersatione Abbatum, aliorumque Prælatorum Episcopis inferiorum.

QVÆS. I. De habitu Abbatum, & suorum Monachorum.
II. De Tonsura Abbatum, & suorum Monachorum.
III. De habitatione Abbatum, & suorum Monachorum.
IV. De mensa Abbatum, & aliorum Prælatorum.
V. De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.
VI. De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.
VII. De socijs, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælaturum.
VIII. De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælaturum.
IX. De Monachis electis in ministerio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

QVÆSITVM I.

De habitu Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1 *Antiquitas habitus Monachorum.*
2 *Monachi quare habitum, & vestes mutent.*
3 *Vestiri debet Abbas melius, quàm Monachus, Monachus verò melius, quàm Conuersus.*
4 *Monachi quare cuculla vtantur.*
5 *Habitus essentialis Canonicorum Regular. quis sit.*

1 ANtiquissimum esse Monachorum, & Abbatis vestium, & habitus institutum, vt qui profitentur mundi contemptum, & pœnitentiam, singulari, & notabili habitu induantur, patet primò ex D. Dionysio *cap. 6. Ecclesiasticæ Hierarchiæ*, vbi de professione Monachi loquens, ait: *Sacerdos signo Crucis cùm consignatum tondet, omnique veste detracta, cum alia induit*, Eusebius *lib. 2. Hist. cap. 24.* scribit ex Hegesippo, Iacobum Apostolum fratrem Domini nunquam induisse laneam vestem, sed sola syndone linea vsum. Basilius *Epist. 1. ad Gregorium*, multa dicit de habitu Monachi; Chrysost. *homil. 69 in Matth.* dicit, Monachos habitu imitari Eliam, & Ioannem Baptistam, & *lib. de comparatione Regis, & Monachi*, dicit, Monachum vno tantùm amictu, instituto suo conformi, vti solere. Ambros. *lib. 9. epist. 36.* de Paulino loquens, qui ex magno viro in seculo, & nobili Senatore Monachus factus fuerat, & eo facto multos Gentilium Senatorum offenderat; *& cum ipsi*, inquit, *capita, & supercilia radant, si quando Isidis suscipiunt sacra; si fortè Christianus vir attentior Sacrosanctæ Religioni, vestem mutauerit, indignum facinus appellant.* Hieron. *in epist. 4. ad Rusticum Monachum*; *Vidi quosdam*, inquit, *qui postquam renunciauere seculo, vestimentis dumtaxat, & vocis professione, non rebus, nihil de conuersatione pristina mutauerunt.* Et *epist. 3. ad Paulinum. Tunicam*, inquit, *mutas cum animo.* Et *epist. 15. ad Marcellam. Tunicam fusciorem*, inquit, *induta, se repente Domino consecrauit.* Et *epist. 22. ad Eustochium de virginit.* omnium Cœnobitarum eundem fuisse habitum dicit, nimirum tunicam, & saccum, quibus in vita Hilarionis addit cucullam; dicit enim, vestes eius fuisse tunicam sacceam, palliolum, & cucullam. *Epist. 17. ad Eustochium de obitu Paulæ*, loquens de Sanctis Monialibus. *Vnus*, inquit, *omnium habitus, linteamine ad tegendas solum manus vtebantur.* August. *lib. 6. contra Faustum cap. 1.* meminit habitus Monachi, & *lib. 3. cap. 14.* meminit habitus sanctimonialis; Denique Cassianus totum primum librum de institutis Cœnobiorum consumit, in explicando habitu Monachorum, docens, eos præscriptum habitum professioni congruentem à maioribus accepisse.

Adde duo Concilia; nam Gangrense *can. 12.* reprehendit eos Monachos, qui ob habitum superbiebant, & contemnebant alios Christianos, qui communibus vestibus vtebantur. Concilium Carthaginen. IV. *can. 104.* distinguit habitum laicalem ab habitu Religioso. Et ratio quare Monachi mutent vestem, ea redditur à Dionysio *d. cap. 6. Ecclesiastica Hierar.* vt significetur vitæ mutatio; sed quare certo vtantur Religiosi vestium genere, rationes duas reddit Basilius *q. 22.* Prima est, ad designandam propriam professionem. Si enim conuenit, vt aliter vestiantur Senatores, aliter milites, aliter rustici, & si Paulus 1. *Cor. 11.* iubet, virum aperto capite orare, ad significandam potestatem: mulierem verò velato ad significandam subiectionem, cur non conueniet Religioso, etiam vestem deferre.

2 Quòd Abbates, & Monachi debent deferre habitum a secularibus distinctum; vltra supradictas, adest auctoritas tex. *in can. vidua 20. q. 1.* determinatus enim habitus necessariò requiritur ad determinatum Regularem Ordinem constituendum, tanquam signum externum professionis internæ, vt notat D. Thom. 2. 2. *q. 18. art. 8.* & Regulares ita tenentur deferre habitum, vt postquam illum susceperint, nullo modo deserere, aut dimittere, variare, vel occultare possint, ita vt cuiusquisque sit professionis, vel instituti, non agnoscatur. vt in *can. proclium 20. q. 3.* imò contrafacientes incidunt in canonem excommunicationis latæ sententiæ; tex. *in cap. 2. ne Cler. vel Monach. in 6.* Abbatis autem, & Monachorum habitus dicitur cuculla, vt colligitur ex tex. *in can. mandamus 19. q. 3.* vnde in Monasterio, in quo fuerit Congregatio 12. Monachorum, aut supra, Abbas, vel alius Præsidens intra Monasterij septa floccum portare debet; in aliis autem Monasteriis, vbi pauciores, quàm duodecim Monachi degunt, cucullam. Si verò contigerit, illum extra Monasterij septa proficisci, floccum, cucullam, aut cappam clausam habeat, & subtus cappam, si eam portauerit cucullam, aut si maluerit, scapulare deferat, vt *Clem. ne in agro*, vbi Panot. *num. 9. de statu Monach.* ita vt Abbas vestiatur meliùs quàm Monachus,

3 & Monachos meliùs, quam Conuersus. Bald. *in l. sed si quid §. sufficit num. 1. ff. de vsufr.* Est autem cuculli duplex; altera manicata, à quibusdam floccus appellata; altera non manicata, quæ cappa communiter dicitur, hoc est, pallium amplum, & longum, sed manicis carens. Vnde licet vsus cucullæ aliquibus

concedetetur, non continuò fieret, vt de manicata posset, aut deberet intelligi, nisi id consuetudine, aut constitutione licitum esse constaret. Cuculla autem vtitur (vt Cassianus ait) ad designandam simplicitatem, innocentiamque infantilem, ad quam Abbas, & Monachi redire cupiunt. Infantes enim, dum adhuc in fasciis, & in sinu nutricis versantur, velis quibusdam, quasi cucullis teguntur; & cuculla est habitus exterior; habitus autem, qui sub cuculla gestari solet, sit Abbatis, & Monachorum Regulæ, & Religionis constitutionibus conformis, & nullatenus lineis camisiis vtantur, sic statuitur in *cap. cùm ad Monasterium, de stat. Monach.* & tam habitus intrinsecus, quàm extrinsecus sit decens Regulari, & Monastico statui, & vestitum appetant non ornatum, & induendum quærant, non quod subtilius inuenitur, sed quod vtilius, & quod frigus repellat, non quod superbire compellat; ne iterum in persona illorum conqueratur D. Bernardus *ad Guglielmum Abbatem* super verba illa S. Pauli 1. *Timoth.6. habentes victum, & vestitum. Nobis autem pro victu satietas, nec vestitum appetimus, sed ornatum; quæritur ad induendum non quod vtilius, sed quod subtilius inuenitur; Non quod repellat frigus, sed quod superbire compellat; non quod vilius comparari potest, sed quod venustius imò vanius ostentari; Heu me miserum quæcunque Monachum.* Et Concilium Aquisgranen. *suprà* à nobis relatum in *calce Quæst.13 Disput.2.sub num.20.* statuit, vt Monachis vestimenta nec multùm vilia, nec multùm pretiosa, sed mediocria dentur. Videatur de hac re habitus, & vestimenti Abbatis, & Monachorum Regula S. Benedicti *cap.55. & Clem. ne in agro*, vbi gloss. & Panormit. fusè *de stat. Monach.*

Porrò essentialis habitus Canonicorum Regularium, quem in sua professione assumunt, ac in signum eiusdem professionis gerunt, est sola, & simplex linea Tunica, siue superpelliceum, aut Rochettum nuncupata, quæ etiam camisia Romana dicitur, vt notat Io. Andr. *in Clem.1. verb habitus de elect.* & clarè colligitur ex Constitutionibus Benedicti XII. editis pro reformatione Canonicorum Regularium, & pluribus probat Gabr. Pennot. *lib.2. hist. Tripart. Canon. Regul. cap.8. per tot.* Sed de hac re per extensum egimus *suprà Disp.20. Quæst.3.n.6. vsque ad 12.*

QVÆSITVM II.

De tonsura Abbatum, & suorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1. *Antiquitas tonsuræ Monachorum.*
2. *Tonsuræ forma triplex apud veteres.*
3. *Corona in capite Monachorum quid significet?*

DE hac tonsuræ antiquitate mentionem facit Dionysius *de Ecclesiastica Hierarchia cap.6.* vbi clarè dicit, Monachum futurum primùm debere tonderi, deinde indui alia veste, priori abiecta; Anicetus I. deinde *in Epist. ad Gallos*, iubet, radi caput in modum sphæræ. Tertiò habemus Athanasium *in lib. de Virginitate*; habemus, & Palladium *in hist. Lausi. cap.41.* & Hieronym. *in epist. ad Sabinianum Diaconum*, qui testantur, etiam sanctimoniales tonderi consueuisse. Quartò Epiphanium *hær.* 80. & Augustinum *de opere Monachorum cap. vlt* qui acriter reprehendunt quosdam Monachos crinitos, qui tonderi more aliorum nolebant. Quintò Hieronymum, & Augustinum, qui coronæ Sacerdotalis meminerunt. Hieron. *in Epist. ad Aug.* quæ est 26. *in epist. Augustini: Fratres tuos dominum meum Alipium, etiam dominum meum Euodium, ac meo nomine salutes, precor coronam tuam.* Augustinus *in Epist. ad Proculianum Episcopum* 147. *Per coronam nostram nos adiurant vestri.* Sextò Isidorum *lib.2. de offic. diuinis cap.* 4. & Bedam *lib.5. Histor. Anglorum cap.12.* quorum prior, ab Apostolis, dicit institutam esse tonsuram, & coronam Clericorum, & Monachorum; posterior dicit, Sanctum Petrum omnium primum gestasse coronam capillorum, toto reliquo capite tonso, & ad eius imitationem, omnes Clericos, & Monachos idem insignire. Septimò Iustinianum, qui in *Authentica col.7. tit.5. cap.2. & 3.* distinguit tonsuram Monachorum nouitiorum, quam laicorum tonsuram vocat, à tonsura professorum. Octauò Concilia; nam Concilium Carthaginense IV. *can.* 44. prohibet Clericos comam nutrire, aut barbam, habetur in *cap. Clericus, de vita, & honest. Cleric.* & Concilium Tolet. IV. *can.* 40. iubet, vt omnes Clerici, toto capite detonso, solùm circulum: capillorum supra aures relinquant; ex quo apparet, olim eandem fuisse coronam Monachorum, & Clericorum, sed Monachi quidem seruatunt antiquam consuetudinem, Clerici verò magna ex parte illam immuteruor, vt ait Gregor. de Valent. *tom. 4. disput. 9. quæst. 5. punct. 3. col. 2. vers. Quintò probatur.*

Triplex autem tonsuræ forma apud veteres inuenitur, quæ non solùm apud hæreticos, sed etiam inter Catholicos in vsu aliquando extitit. Prima, qua Simon Magus vtebatur, nam hic (vt testatur Beda *lib 5. hist. gentis Anglor. c.22.*) capitis tonsuram ita componebat, vt supra frontem, & à parte anteriori coronæ speciem ostenderet, à parte autem posteriori, & in occipiti eadem corona intercisa videbatur, & decurtata: hanc formam tonsuræ gestabant olim Scoti, & etiam nonnulli Episcopi, & Monachi, qui Euangelij prædicandi gratia ex Scotia in Angliam traiiciebant, vt idem Ven. Beda auctor est *lib. 3. cap. 25. & 26. & sequen.* qui demùm ab Episcopis, & Clericis Catholicis in Ecclesia Romana Catholicè institutis de suo errore admoniti, perfectam coronam Clericorum, & Monachorum Ecclesiæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ, abiecta illa Simoniana, libentissimè susceperunt. Secunda eiusdem tonsuræ forma ea extitit, qua Clericorum supremus vertex in modum parui circuli tondetur, relictis aliis capillis prolixis more laicorum, quæ forma, eo quia esset in vsu apud hæreticos in Regnis Galliciæ degentes, ad tollendum scandalum à Concilio Tolet. IV. *can* 40. Catholicis interdicta fuit, eo tamen scandalo cessante, apud omnes ferè Catholicos in Italia, Hispania, Gallia, & aliis Prouinciis in vsu fuit, & nunc etiam retinetur. Tertia eiusdem Clericalis tonsuræ forma; cuius antiqui Patres sæpiùs meminerunt, fuit in modum coronæ adeò vt detonso superius capite in modum circuli, siue sphæræ, ac etiam in parte inferiori remaneant capilli totum caput ad modum coronæ ambientes.

Vt autem ad rationem tonsuræ veniamus, eius ratio, & causa habetur in *c. duo sunt 12. q.1.* vt habetur: *Hi sunt Reges, id est, se & alios in virtutibus regentes, & ita in Deo regnum habent, & hoc designat corona in capite. Hanc coronam habent ex institutione Romanæ Ecclesiæ in signum Regni, quod in Christo expectatur, est temporalium omnium depositio.* Aliam rationem reddit Vener. Beda *lib.5. Hist.c.22.* ad exprimendam imaginem spineæ coronæ Christi, vt enim omnes Christiani signo communi Crucis ornantur; ita par erat, vt Clerici, & Monachi, qui specialiùs Christum patientem imitari volent, speciali signo ornarentur; ipsius autem Bedæ verba hæc sunt. *Neque ob id tantùm in coronam attondemur, quia attonsu*

ita eſt Petrus, ſed quia Petrus in memoriam Dominicæ Paſſionis ita attonſus eſt, & infrà. *Ita oportet etiam eos, qui vel Monachi votum, vel gradum Clericatus habent, & arctioribus neceſſe habent pro Domino ſe continentiæ finibus adſtringere, formam quoque Coronæ, quam ipſe in Paſſione ſua Spineam portauit in capite, vt ſpinas, & tribulos peccatorum noſtrorum portaret, id eſt exportaret, & auferret à nobis, ſuo quoque in capite per tonſuram præferre, vt ſe irriſiones, & opprobria pro illo libenter, ac prompto animo ſuſferre ipſo etiam frontiſpicio doceant, vt coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe, ſemper expectare, próque huius perceptione aduerſa mundi, & proſpera contemnere deligerent.* Alij dicunt, clericalem tonſuram inſtitutam fuiſſe in ſignum ſpecialis conſectationis, qua Monachi, & Clerici ſeipſos Deo dedicauerunt; ſicut in veteri lege Nazaræi tondebantur in ſua conſecratione. Num. *cap.6.* Alij, in ſignum conuerſionis, & ſingularis pœnitentiæ, quòd pœnitentes ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine tonderentur, ſicut legitur in Concilio Toletano III. *cap.12.* Alij, quòd tonſura capillorum lugubrem vitam ſignificat, quippe quòd Monachorum partes ſint, tum propria, tum aliena peccata lugere. Alij ob reuerentiam B. Petri Apoſtoli, cuius verticem Pagani ob contomeliam abraſerunt; Videatur Gregor. à Valen. *d. punct. 3. per tot.*

QVÆSITVM III.

De habitatione Abbatum, & ſuorum Monachorum.

SVMMARIVM.

1. *Monachus non debet ſecularibus negotiis ſe implicare, ſed clauſtro contentus ſit.*
2. *Monachus quid ſignificet.*
3. *Monachis permiſſum eſt, intra Ciuitates habitare.*

ETſi inueniantur aliqua exhortationis verba S. Hieronymi ad Paulinum dicentis, quòd ſi cupias eſſe Monachus, id eſt ſolus, vitare debes Ciuitates, quæ vtique non ſunt ſolorum, ſed multorum habitacula, vt habetur in *can. ſi cupis 16. quæſt. 1.* & ſic Monachus non debet aliis quibuſcunque negotiis ſe implicare, ſed ſuo clauſtro ſit contentus; quia ſicut piſcis ſine aqua, ita Monachus ſine Monaſterio. Sedeat itaque ſolitarius, & taceat, quia mundo mortuus eſt, Deo autem viuit, agnoſcat nomen ſuum: μόνος enim Græcè, Latinè eſt *ſolus*, ἄχος, Græcè, Latinè eſt *triſtitia*, vnde dicitur Monachus, id eſt, *ſolus cum triſtitia*, ſedeat ergò triſtis, & officio ſuo vacet, vt habetur in *can. placuit 16. quæſt. 1.* Verùm quamuis aliqui antiquiores canones inueniantur prohibere Monachis vicos, & caſtella peragrare, & à prædicatione omninò ceſſare, vt eſt videre *in can. iuxta eadem cauſ. & quæſt.* tamen quia magis expediens viſum fuit Summis Pontificibus pro ſalute animarum, illis permiſſum eſt ad ciuitates venire, Monaſteria iuxta ſepta ciuitatum ædificare, ſacramenta miniſtrare, & verbum Dei prædicare; ideò tales canones non ſunt in vſu; & per multa priuilegia Summorum Pontificum eſt illis permiſſum quidquid per antiquos factos canones videtur prohibitum. Vnde Abbatis, & Monachorum habitatio cùm tam intra, quàm extra ciuitates hodie admineniatur, profectò poterunt quocunque loco reperiantur, ſolitariè, iuxta ſuum nomen, poſt ſpiritualia erga animarum ſalutem exercitia, habitare: ſtudeant tamen, quòd Monaſterium eo in loco, vbi conſtructum eſt, ſit ſuo ſtatui conforme; & recordentur Abbates, ſe eſſe ſucceſſores illorum, qui iam in Thebaide, in Ægypto, Myſia, & Syria morabuntur in cauernis, & ſpeluncis, domunculis, & tuguriis; neque exiſtiment, in magnis ædificiis, & domibus maiorem exiſtere Religionem, & Ordinem Monachalem, vt lachrymans ſcribit S. Bernardus *in Epiſtola ad Gulielmum Abbatem.*

QVÆSITVM IV.

De menſa Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1. *Menſa Abbatis cum hoſpitibus, & peregrinis eſſe debet.*
2. *Abbates honeſtè facerent, comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eiſdem in Dormitorio.*
3. *Menſa Prælatorum ſit naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata.*

QVamuis Abbatis poteſtas ad Monaſterij bona, & Monachos ſe extendat, vnde Monachi Abbatis poteſtati ſubiacere dicuntur, vt in *can. nullam 18. quæſt. 2.* & quamuis Superiores non debeant inferioribus nimis familiares eſſe; nam ex conuerſatione æquali naſcitur contemptus dignitatis, vt text. *in l. obſeruandum ff. de officio Præſidis*, & licèt menſa Abbatis debeat eſſe cum hoſpitibus, & peregrinis, vt in *cap. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. cap. 56. Regula Diui Patris Benedicti.* Geaff. *2. par. lib. 3. cap. 24. num. 25.* tamen debet eſſe frequenter cum fratribus in Conuentu, in *d. cap. cùm ad Monaſterium §. Abbas*: Vnde dicit gloſſ. *in verbo, Abbates*, in *extrau. vnic. de cenſ.* Honeſtè facerent Abbates comedendo cum aliis in Refectorio, & dormiendo in Dormitorio, vt meliùs valerent oculo intelligere quomodo ſe habeant omnia, tam in Eccleſia, quàm in menſa; tam de die, quàm de nocte. Et de menſa Abbatis adeſt Regula Sancti Patris Benedicti *cap. 56.* videlicet. *Menſa Abbatis cum hoſpitibus & peregrinis ſit ſemper; quoties tamen minus ſunt hoſpites, quos vult de fratribus vocare, in ipſius ſit poteſtate: Seniorum vnum tamen, aut duos ſemper cum fratribus dimittendos procuret, propter diſciplinam.*: & habetur in *can. perniciosam 18. quæſt. 11.* In menſa Abbatis ſordes minimè laudantur, & magnificus vaſorum apparatus, ciborum copia, ſeruorum multitudo, & nimia lautitia ſummè vituperantur; quia, vt bene ait Marcus Antonius Genuen. in *Manual. paſtor. cap. 23. num 4. Quid magis alienum eſt à natura rerum, quàm paſtorem Chriſtiani gregis, cui vita Chriſti, tanquam exemplar propoſita ſit, epulis mancipatum videri, & facientem illa, que in aliis corrigere debet?* Et quid magis indecens, quàm redditus Abbatiæ, quos probi viri legarunt ad diuinum cultum augendum, & leuandum egentium inopiam, in magnis cœnarum apparatibus, atque gulæ ingluuie profundi? Sit ergo menſa illius naturæ neceſſitati, non gulæ deſiderio proportionata, & eo tempore condiatur lectione ſacra menſa Abbatis; ne cibi voluptate animus à diuinis contemplationibus alienetur; caueatur ab eo, ne fiat lapſus in ſcurriles iocos, ſed ſobriè, & modeſtè cum ſuis Monachis recreetur. Et debent eâ, quam ſui Monachi habent, menſurâ in manducando, & bibēdo,

Abbates contenti esse, vt ait Concil. Aquisgran. n. 25. suprà à nobis relatum post *Quaest.* 13. *Disput.* 2.

QVÆSITVM V.

De cella, cubili, & supellectili Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1. *Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis & sui status decentiam non excedat.*
2. *Quid, contra construentes superflua ædificia, exclamet D. Bernardus.*
3. *Abbatis cubile quale esse debeat.*

CVm tam Abbas, quàm Monachi teneantur viuere sub Regula in paupertate fundata; ideò 1 Abbatis cella debet esse talis, vt paupertatis, & sui status decentiam non excedat, iuxta text. *in Clemen. exiui, de verb. signif.* Et contra eos, qui talia superflua 2 ædificia construunt de tali abusu loquens D. Bernardus *in Apologia ad Gulielmum Abbatem*, & in *Epistola ad Fratres de monte Dei*, sic ait. *Iam enim subintrauit de ære alieno sumptuosum, & quantum sinit pudor, ambitiosa cellularum ædificatio: & abiecta sancta simplicitate, & rusticitate, quasi Religiosas quasdam nobis erexmus habitationum honestates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris iure hæreditario formam paupertatis, & sanctæ simplicitatis speciem, verum decorem domus Dei alienantes à nobis, & à cellis nostris per artificum exquisitorum cellas, non tam Eremiticas, quàm aromaticas ædificamus nobis de eleemosynis pauperum.* Et post pauca. *Ergo obsecro in peregrinatione huius seculi, in militia hac super terram ædificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deferendum, vtpotè cito inde vocandi, & emigraturi in patriam.* Diuus quoque Bonauentura in *Epistola*, quam suo Ordini scripsit, enumerans damna, & incommoda, quæ ex ædificiorum sumptuositate, & superfluitate, euenire solent, sic ait: *Occurrit ædificiorum constructio, sumptuosa, & curiosa, quæ pacem Fratrum inquietat, grauat amicos, & hominum peruersis iudiciis multipliciter nos exponit; & non sine præiudicio paupertatis occurrit sumptuositas expensarum: nam cùm Fratres paucis noluit esse contenti, facti sumus omnibus onerosi, magisque fiemus in posterum, nisi remedium celeriter apponatur.*

3 Quo verò ad lectum, quo Abbas vti debet; cùm à Regula sua exemptus non sit, vt sæpiùs dictum est, obseruare tenetur id, quod à Monachis obseruandum curare debet; & præcipuè Abbates militantes sub Regula S. Benedicti, quod idem D. Pater *eiusdem Regulæ cap.* 55. constituit, dicens: *Stramenta autem lectorum sufficiant, matta, sagum, lana, & capitale,* meminerit, quòd veteres illi Monachi, aut humi cubabant, aut in iunceis stratis, vt refert D. Hieron. *in vita S. Hilarionis*, vel ciliciis, vt habet Hilar. Arelaten. *in vita S. Honorati.*

De supellectilibus autem, quæ status Monachalis mirum in modum abhorret, cùm illum deceat simplicitas, & sanctitas, & honestas legant Abbates magnum conquestum à D. Bernardo habitum in prædicta *Apologia ad Guglielmum Abbatem.*

QVÆSITVM VI.

De decentia Abbatum, & aliorum Prælatorum in equitando, & iter faciendo.

SVMMARIVM.

1. *Abbas equitando, & iter faciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere debet.*
2. *Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent.*

NOlo hic, Abbati equitaturo, & iter facturo simplicitatem Sanctorum Patrum ob oculos ponere; sed modestam Religiosi status, & Regularis Prælati decentiam illius memoriæ redigere: vt superfluam equorum, & seruorum quantitatem à se fugiendam esse animaduertat; ne itentum cum illo scandalizetur D. Bernardus *in Apologia, ad Abbatem Gulielmum*, illis verbis: *Quod enim (vt cætera taceam) specimen humilitatis est, cum tanta pompa, & equitatu incedere, tantis hominum crinitorum stipari obsequiis? quatenus duobus Episcopis vnius Abbatis multitudo sufficiat? mentior, si non vidi Abbatem sexaginta equos, & eo amplius, in suo ducere comitatu. Dicas, si videas eos transeuntes, non Patres esse Monasteriorum, sed Dominos Castellorum, non Rectores animarum, sed Principes Prouinciarum. Tum deinde gestari iubent mappula, scyphi, bacini, candelabra, & mantica suffarcinata, non stramentis, sed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leucis à sua quispiam domo recedit nisi cum tota supellectili sua, tanquam sit vel iturus ad exercitum, vel transiturus per desertum, vbi non valeant inueniri necessaria. An non posset eodem vasculo, & aqua manibus tergi, & vinum bibi? An non posset ardens lucere lucerna, nisi in tuo, quod portas candelabro, & hoc aureo, vel argenteo? An non posset dormiri, nisi super varium stratum, aut sub peregrino coopertorio? an non vnus aliquis minister posset, & iumentum ligare, & ad mensam seruire, & lectulum præparare? Nunc ergo tanta multitudinis garsionum, ac iumentorum, cur vel ad solatium mali nobiscum non ferimus necessaria, quatenus hospites non grauaremus.* Et in Concilio Aquisgranen. suprà à nobis relato post *Quaest.* 13. *Disput.* 2. *n.* 59. Statuitur, vt 2 Abbates Monachos secum in itinere, nisi ad Generalem Synodum, non ducant.

QVÆSITVM VII.

De sociis, & familiaribus Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1. *Nimia familiaritas parit contemptum.*
2. *Abbas literatos viros familiares habere debet.*
3. *Præcipua Abbatis familiaritas, & conuersatio cum senioribus Monasterij esse debet.*
4. *Senibus Reipublicæ administratio debetur.*
5. *Senatus vnde dicatur.*

NVlli dubium est, debere Prælatum, ne vilis, & 1 contemptibilis reddatur, à nimia familiaritate, & societate cauere; quia nimia familiaritas parit contemptum, iuxta notata in *l. obseruandum ff. de officio Præsidis.* Nihilominùs debere Prælatum secum habere familiares literatos, habetur in gloss. *can. esto, verbo, inuideant, distinct.* 95. cum quibus consultatio-

nem

nem rerum agendarum habere debet. Fateor omnes Monachos Abbatis ſocios, familiares, &, vt veriùs dicam, filios eſſe; aliquos tamen ſibi probatos, & ſcientia inſtructos viros ſuo lateri adhibere debet, quorum conſilio, & auxilio fretus Abbatiale munus perquàm ſtrenuè exequatur. Immo vt ex Abbatis bonitate, ſi quis malus eſt, in bonum conuertatur; ſi ſuæ bonitatis exempla ſectetur, nam vt dicit Hieron. *ſuper Oſea lib.* 1. & habetur per gloſſ. *in c. non eſt culpandum* 32. *q.* 1. excuſat Hieronymus Oſeam contrahentem cum meretrice, dicens. *Eum propter hoc non eſſe culpandum, ſed potiùs laudandum: quia malam conuertit in bonam, nec corruptus eſt in ſocietate fornicariæ, ſed fornicaria pudicitiam aſſumpſit*. Vnde & alia gloſſ. *ibid. in verbo ſocietur*, dicit: *Societas enim inter bonum, & malum contrahi poteſt; vt ex ſocietate boni, malus ædificetur, ſicut emptio veneni valet, ſi tale ſit, quod adiectione alterius materiæ vſui eſſe poteſt, l. quod ſæpe §. venem ff. de contrahen. empt.*

Præcipua autem eius familiaritas, & conuerſatio ſit cum ſenioribus Monaſterij, quos in rebus agendis ad conſilium adhibere debet, vt ex pluribus locis Regulæ S. Benedicti elici poteſt; quia ſemper tam in diuinis, quàm in humanis ad Rempublicam regendam, Senes aſſumpti fuerunt, iuxta illud Exod. *cap.* 3. *Vade, & congrega Seniores Iſrael*; & *Iſaia* 3. *Dominus ad iudicium veniet cum Senioribus populi ſui*: & Plutarch. *lib*... quòd adminiſtratio Reipublicæ ad Senes pertineat, animaduertens, Senatum à ſenio nuncupari, dicit, *Romanorum Senatus, vſque in hunc diem à ſenio nomen gerit.*

QVÆSITVM VIII.

De colloquiis Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1. *Abbas qualis in ſermone eſſe debeat.*
2. *Sicut incauta locutio in errorem protrahit, ita indiſcretum ſilentium eos, qui erudiri poterant, in errore derelinquit.*

INter cæteras virtutes, quas Abbas habere debet, ſtudeat, ne colloquiis inutilibus conſcientiam percutiat infirmorum; ideò tenere debet eum, qui ſecundùm doctrinam fidelis eſt, ſermonem, vt potens ſit conſolari in doctrina ſancta, & contradicentes redarguere, & rectè viuentes conſolidare, iuxta tex. *in can. ſanè 46. diſt.* Deberet ergò Abbas eſſe diſcretus in ſilentio, & vtilis, & cautus in verbo, ne aut tacenda proferat, aut proferenda reticeſcat; nam ſicut incauta locutio in errorem protrahit: ita indiſcretum ſilentium eos qui erudiri poterant, in errore derelinquit, non ſicut aliqui improuidi, qui humanam amittere gratiam formidantes, liberè loqui recta pertimeſcunt; & extra Domini præceptum, nequaquam ſibi commiſſum gregem ad inſtar paſtorum, ſed mercenariorum more cuſtodiunt, quia veniente lupo fugiunt; hinc propterea per Prophetam eos Dominus increpat, dicens: *Canes muti non valentes latrare*; Et rurſus queritur, dicens in Eſaia: *Non aſcendiſtis ex aduerſo, neque poſuiſtis vos murum pro domo Iſrael, vt ſtaretis in prælio in die Domini*, ex aduerſo quippe aſcendere, eſt pro defenſione gregis voce libera huiuſmodi poteſtatibus contraire; & in die Domini in prælio ſtare, eſt prauis decertantibus ex iuſtitiæ amore reſiſtere: hinc etiam delinquenti populo dicit Hieremias: *Prophetæ tui viderunt tibi falſa, & ſtulta, nec aperiebant tibi iniquitatem tuam, vt te ad pœnitentiam prouocarent.* Prophetæ quippe in ſacro eloquio paſtores vocantur; ita & Abbas docere debet eos, qui doctrina egent, & peccantium iniquitatem aperire: quoties verò loquitur, aut non opportuno tempore, aut non opportuno loco, aut vt non conuenit audientibus, toties ſermo malus procedit de ore ſuó ad deſtructionem eorum qui audiunt: conſiderare debet itaque quid loquatur; quia pro omni verbo otioſo reddituri ſumus rationem in die Iudicij, vt habetur in *can. quones 22. quæſt.* 5.

QVÆSITVM IX.

De Monachis electis in miniſterio cubiculi Abbatum, & aliorum Prælatorum.

SVMMARIVM.

1. *Abbatis vita Monachis exemplo eſſe debet.*
2. *Abbas quales Monachos in miniſterio ſui cubiculi eligere debeat.*

CVm Abbatis vita in exemplo debeat eſſe Monachis, & cùm plerumque ipſi Monachi, qualis ſit in ſecreto vita ſui Abbatis, neſciant; decet, vt quidam ex Monachis, electi in miniſterio cubiculi Abbatis obſequium præſtent, vt is, qui alios regit, & tales habeat teſtes, qui veram in ſecreto conuerſationem ſuam videant, & ex ſedula viſione, exemplum perfectum ſumant; iuxta text. *in can. cùm paſteris* 2. *quæſt.* 8. & cùm ipſe Abbas tanquam Eccleſiæ Prælatus lumen mundi dicatur, eius opera coram ſuis Monachis lucere deberent, iuxta Domini præceptum; *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt.*

PRIVILEGIVM MEMORABILE IVLII II.

Cum insertione aliorum Eugenij IV. & Alexandri VI. Congregationi S. Iustinæ de Padua, alias Casinen. concessorum, quæ omnia, & alia, si quæ sunt, eidem Congregat. concessa, Vallis-Vmbrosæ Congregationi idem Iulius II. de nouo concedit, & ad illam amplißimè extendit.

SVMMARIVM.

1 *Generalis, & Diffinitores Congregationis Vallis Vmbrosæ petunt sibi concedi priuilegia Congregationis Casinensis.*
2 *Congregatio Vallis-Vmbrosæ laudatur.*
3 *Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbrosæ concessa à quibusuis personis, approbantur, & confirmantur.*
4 *Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes supplentur, si in aliquo defectuosa essent.*
5 *Priuilegia omnia Casinensium, Vallis-Vmbrosæ Congregationi conceduntur, & communicantur.*
6 *Priuilegia Monachis Vallis-Vmbrosæ concessa, ad Moniales eiusdem Ordinis extenduntur.*
7 *Priuilegium Eugenij IV. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum, refertur.*
8 *Monachi Casinenses, & Vallumbrosani à potestate quorumcunque etiam Nunciorum Sedis Apost. eximuntur.*
9 *Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani.*
10 *Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis Vmbrosæ in protectionem D. Petri recipiuntur.*
11 *Nuncij, & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iustinæ contradicentes, excommunicantur.*
12 *Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ compelli non possunt.*
Monachi S. Iustinæ & Vallis Vmbrosæ Congreg. eximuntur à
13 *Processionibus,*
14 *Gabellis,*
15 *Talliis,*
16 *Datiis,*
17 *Collectis,*
18 *Oneribus Principum,*
19 *Decimis omnibus.*
20 *Hæreditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ acquirere, petere, & exigere possunt.*
21 *Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ confirmantur.*
22 *Bonorum Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ occupatores, vel detentores excommunicantur.*
23 *Præscriptio non currit contra Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 60. annos.*
24 *Religionem Casinensem, & Vallis-Vmbrosæ qui impediuerint volentes ingredi, excommunicantur.*
25 *Monachi sine licentia Congregationem Casinensem, & Vallis Vmbrosæ, ex quauis causa dimittere non possunt.*
26 *Excommunicari, aut interdici non possunt Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ.*
27 *Testes esse possunt in suis causis Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ.*
28 *Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ.*
29 *Transitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apostolicarum facere non possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
30 *Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Congreg.*
31 *Ordines à quocunque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani.*
32 *Examini Episcoporum non subiiciuntur Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Monachi ordinandi.*
33 *Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant Casinenses, & Vallumbrosani sine Diœcesani licentia.*
34 *Pontificalia exercentes in Ecclesiis Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ illis inuitis excommunicationem incurrunt.*
35 *Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ Congregationis, à Præsidente absolui possunt.*
36 *Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Prælatos ab omnibus à quibus absolui possent ab Ordinariis, si exempti non essent.*
37 *Sententia lata ab Ordinariis contra Monachos Casinenses, & Vallis Vmbrosæ sunt nulla.*
58 *Priuilegium aliud Eugenij IV. Congregationi S. Iustinæ concessum refertur.*
59 *Illegitimi ingressi Congregationem Casinen. & Vallis-Vmbrosæ, absque alia dispensatione possunt ad Ordines, vel dignitates assumi.*
40 *Abbates Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ, licet non sint benedicti, exercent omnia, ac si benedicti essent.*
41 *Priuilegia Casinensi Congregationi concessa per quascunque literas Apostolicas, etiam Motu proprio confectas, derogata non censentur, nisi specialissima fiat illius Congreg. mentio.*
42 *Priuilegium aliud tertium in ordine Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum refertur.*
43 *Processiones ab Ordinariis indictas sociare non coguntur Casinenses, ac Vallumbrosani.*
44 *Priuilegium Alexandri VI. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessum refertur.*
45 *Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Casinenses, & Vallis Vmbrosæ.*
46 *Priuilegia, immunitates, &c. ab Eugenio IV. Congregationi Sanctæ Iustinæ concessa per Alexandrum VI. approbantur, & confirmantur.*
47 *Priuilegia particularia alicui loco concessa toti Congreg. Casinen. & Vallis Vmbrosæ fiunt communia.*
48 *Vallumbrosani, & Casinen. in vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta, & conuentiones absque vitio simoniæ.*

IVLIVS

IVLIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ regimini, disponente Domino, præsidentes, ex commisso nobis Pastorali officio inducimur, vt iis, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu famulantium felici successu à Sede Apostolica concessa, cum nostræ approbationis munimine, fauorabiliter roboremus, vt eo firmius subsistant, quo Sedis eiusdem firmitate sæpius fuerint circumfulta, ac etiam alia de nouo, ex Sedis eiusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliàs in Domino conspicimus salubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasij Abbatis Monasterij D. Mariæ Vallis-Vmbrosæ Fesulanæ Diœcesis, & Diffinitorum Ordinis, & Congregationis eiusdem Vallis-Vmbrosæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs felicis recordationis Vrbanus II. Vrbanus III. Pascbalis II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cælestinus II. Cælestinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quamplures alij Romani Pontifices Prædecessores Nostri Monasteriis Ordinis, & Congregationis prædictorum, illorúmque membris, ac Monasteriis, & personis eorumdem, multa, & diuersa priuilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in litteris ipsorum Prædecessorum pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte Blasij Abbatis, qui, vt asseritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum existit, ac Diffinitorum prædictorum asserentium, quod Monasteriorum Congregationis huiusmodi Abbates, & Monachi iuxta eamdem Regulam, & Obseruantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Iustinæ, aliàs Casinensis Ordinis S. Benedicti reguntur, Nobis fuit humiliter supplicatum vt illis, pro eorum subsistentia firmiori, robur nostræ approbationis adiicere, ac illa innouare, eisque modo, & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedere, necnon infrascriptorum tenorum, quascumque aliàs piæ memoriæ Eugenij IV. & Alexandri VI. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum Nostrorum, literas eidem Congregationi S. Iustinæ, aliàs Casinensi, concessas, & in illis contenta priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Iustinæ, seu Casinensi, & illius Monasteriis, Monachis, & personis per Sedem eamdem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi, ac illius Monasteria, & loca, ac personas, & bona extendere, aliásque in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui Ordinem & Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi propter vberes fructus; quos in militanti Ecclesia in diuinis contemplandis, & assiduis orationibus, & precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis nostræ complectimur Blasium Abbatem, & Diffinitores, nec non Congregationem Vallis-Vmbrosæ huiusmodi, ac eiusdem Congregationis singulares personas à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon priuilegiorum, libertatum, immunitatum, gratiarum, & indultorum, tam per dictos Prædecessores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscumque eisdem Ordinibus, & Congregationi, ac illorum Monasteriis, locis, & personis concessorum tenores, qui præsentibus non sunt inserti, & si de verbo ad verbum insererentur eisdem præsentibus pro expressis habentes priuilegia, indulta, immunitates, & libertates Congregationis Vallis-Vmbrosæ huiusmodi per prædecessores, ac quatenùs sint licita, & honesta per Imperatores, Reges, Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum secularium, ac Prælatorum prædictorum desuper confectis, contenta innouamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan in priuilegiis per Imperatores, Reges, & Principes seculares, ac Prælatos prædictos concessa interuenerint, illáque omnia eisdem modo & forma, quibus concessa sunt, de nouo concedimus; Nec non litteras Eugenij, & Alexandri infrascriptas, ac quasuis alias ipsorum, ac quorumcumque aliorum Prædecessorum literas huiusmodi, & in illis contenta; Nec non alia priuilegia, immunitates, indulgentias, & indulta, quæcumque, & qualiacumque sint, Congregationi S. Iustinæ, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quàm quoscunque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessa, quatenus similiter sint in vsu ac in posterùm reconcedendas, & reconcedenda,

denda, ad Ordinem, & Congregationem Vallis-Vmbrosæ, ac illius Monasteria, etiam Monialium, & loca, ac personas, & bona prædicta, eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregatio Vallis-Vmbrosæ huiusmodi illis, absque vlla penitùs differentia, vti, potiri, & gaudere, eáque omnia, & singula inter ipsos communia esse, & eis suffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde, ac si illa eidem Ordini, & Congregationi Vallis-Vmbrosæ cummunitet à principio concessa fuissent, & in futurum concederentur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis; nec non Congregationum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apustolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac priuilegiis, & indultis Ordinibus, & Congregationibus prædictis forsan sub quibuscumque tenoribus concessis, quibus tenores huiusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et insuper, quia difficile foret, præsentes literas ad singula, vbi opus fuerit, deferre volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum transumptis manu publici Notarij inde rogati subscriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu alterius Personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, ei prorsus fides indubia vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si originaliter essent exhibitæ vel ostensæ.

7

Tenor verò literarum Eugenij, & Alexandri Prædecessorum prædictorum sequitur, & est talis.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ET si ex debito Ministerij Pastoralis quibuslibet personis Regularem vitam professis, Nos deceat esse in suis opportunitatibus, & commodis fauorabiles, & benignos, Congregationem tamen Monachorum de Obseruantia S. Iustinæ Ordinis S. Benedicti ob laudabilis vitæ merita, & virtutum incrementa, tanquam nouellam plantationem à nonnullis annis citra in præfato Ordine renascentem ad eius incrementum, & bonorum regimen, etiam dum in minoribus constituti eramus, impendimus opem, & operam efficaces, & tunc ad apicem summi Apostolatus assumpti propensiori charitate complectimur, quo pretiosiores, atque vberiores fructus per eorum labores, & operam diligenter conspicimus in populum Domini prouenire. Cupientes igitur, vt Monachi ipsi eò quietiori animo valeant Altissimo reddere vota sua, ac pro salute fidelium exorare, quò fuerint amplioribus per Sedem Apostolicam priuilegiis, indulgentiis, & gratiis communiti. Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, aut ad alterius super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate dilectos filios Congregationem prædictam, eiúsque Præsidentem, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Munachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, & Personas, ac eorum Capellanos, qui pro tempore fuerint, etiam curam habentes animarum, necnon Familiares, & Seruitores ipsorum, qui nunc sunt in prædicta Congregatione, & in futurum pro tempore erunt, ac etiam ipsius Monasteria, Prioratus, & loca, quæ nunc sunt, & in posterum Congregationi prædictæ, quandocunque vniri, vel incorporari, seu subiici, vel aggregari contigerit, necnon omnia, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, vt præmittitur, præsentium, & futurorum Ecclesias Capellas, etiam si ipsis cura animarum immineat, Oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliueta, hortos, syluas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura, iurisdictiones, prædia, possessiones quaslibet, & bona quæcunque, quæ in præsenti sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hîc haberi volumus pro sufficiēter expressis, à quorumcunque Legatorum, Delegatorum & Subdelegatorum, nec non Nunciorum Apost. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis Officialium Romanæ Ecclesiæ, ac etiam Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorū, & aliorum quorumcunq; IudicumOrdinariorū quouis nomine, & potestate fungatur, locorū Ordinariorū ditione, auctoritate, potestate dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quòd in dictam Congregationem, vel eius singula, res, personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eiusdem collatorum ab eis; aut quia subditi eorum cum eisdem Monachis conuersantur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum; necnon Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua agitur, vbicunque iniatur contractus, seu delictum committatur, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias quasuis sen-

8

9

tentias

tentias, nisi de speciali commissione Sedis Apostolicæ, & de indulto huiusmodi, ac Congregatione prædicta mentionem expressam faciente, quomodolibet directè, vel indirectè ferre, seu promulgare non possint; Decernentes ex nunc quidquid in contrarium actum fuerit, irritum, inane, nulliúsque fore roboris, vel momenti, de speciali dono gratiæ, & plenitudine potestatis, tenore præsentium prorsus eximimus, ac to- 10 taliter liberamus. Illáque omnia, & ipsorum quodlibet in ius, & proprietatem D. Petri, & Sedis eiusdem, ac sub eorum protectione specialiter suscipimus, & nostra, retento Nobis, & Ecclesiæ Romanæ annuo censu in Festo BB. Petri, & Pauli annis singulis Nobis, & Cameræ Apostolicæ persoluendo auri vnciæ vnius in signum receptæ, liberta- 11 tis, & exemptionis. Quodque si huiusmodi Legati, aut Ordinarij, seu personæ supradictæ contra prædicta, vel aliquid prædictorum non solùm facere, sed attentare præsumpserint, quomodolibet, & requisiti per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, seu per notificationem præsentis priuilegij, vt desistant, & id facere neglexerint, infra tres dies à die requisitionis, siue notitiæ, vt præfertur, eo casu ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, & nihilominus quod aliter actum est, ipso facto sit irritum, & inane, & nullius efficaciæ, ro- 12 boris, aut momenti. Insuper cùm contigerit fieri Concilia Generalia, Prouincialia, seu Synodalia, etiam Apostolica, aut quauis auctoritate firmata, seu quasuis Congregationes, quouis nomine censeantur, Ecclesiasticarum, vel laïcarum personarum cuiuscunque dignitatis, aut status existant, prædicti Prælati, seu Monachi ad ea ire, seu mittere, nisi ad ipsius Congregationis Capitulum Generale celebrandum, aut alias iuxta eorum Ordines nullatenùs compelli possint, etiam per litteras Apostolicas, non facientes specialem mentionem de huiusmodi indulto, prædictæ Congregationi concesso. 13 Nec Congregationis personæ huiusmodi, quòd in eorum locis Missæ, aut alia diuina officia celebrentur, Ordines conferantur, vel agitentur causæ ciuiles, seu criminales, processiones conuocentur, aut Synodus, Conuentus, seu quæuis Congregationes, tam Ecclesiasticarum, quàm laïcarum personarum congregentur, siue quòd huiusmodi Congregationis loca ad vsum, hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, aut laïcarum personarum deputentur adstringi, seu cogi aliqualiter valeant, contra quæ omnia, aut aliquid prædictorum quæuis personæ cuiuscunque conditionis, vt præfertur, aut status existat, attentare præsumens, nisi facta ei de huiusmodi indulto notitia, destiterit, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. Et ne quandoque in posterum Reges, Principes, Barones, milites, nobiles, laicales personæ, Communitates; Vniuersitates, Magistratus, Rectores, & Officiales ciuitatum, terrarum, castrorum, & Diœcesum diuersarum Monasteriis, Prioratibus, locis, capellis, Ecclesiis, manualibus, grangiis, castris, possessionibus, ac bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipsius Congregationis, gabellas, tallias, datia, collectas impostas, 14 onera, etiam ad pontium refectionem, aut 15 viarum reparationem, & alia varia, & diuer- 16 sa grauamina inferre, & imponere, aut in- 17 dicta exigere præsumant, districtius prohi- 18 bemus; ac sub pœna excommunicationis, 19 atque maledictionis, etiam nequam, à notitia prædicti indulti, nisi destiterint, incurrant, mandamos. Non obstantibus si dictis sæcularibus, vel quibusuis aliis personis communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quòd illa imponere, seu exigere valeant, etiam ab exemptis per se, vel alia, quoquomodo, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu vltra, vel extra recta loca ad Iudicium euocari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi ex certa scientia, ac ipsa Congregatione specialem mentionem: committentes insuper, ac per Apostolica scripta præsentium tenore mandantes omnibus, & singulis Delegatis, Subdelegatis, & Nunciis Apostolicis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Rectoribus vniuersis, præsentibus, & futuris in quorum Diœcesibus sunt & erunt in futurum luca, & personæ huiusmodi quatenùs prædicta loca, aut personas in eis degentes, & eorum bona, talliis, collectis, impositionibus gabellarum, subsidiis, etiam charitatiuis, aut quibusuis aliis oneribus realibus, aut personalibus, seu mixtis etiam per eandem Sedem in dictis concessis, & datis, aut permissis, seu in dicendis, aut concedendis de cætero grauari quoquomodo, permittant. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, & alia iuris remedia, appellatione postposita, compescendo. Insuper vt liberiùs, & commodiùs necessitatibus suis prouiderè, ac hospitalitati, & pauperum subuentioni vacare possint, volumus, & decernimus, Monasteria, Prioratus, loca, & bona, quæ in præsenti sunt ipsius Congregationis, & erunt in futurum, ac Prælatos, & Monachos, & personas prædictas ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quouis grauamine, quouis nomine censeantur, per Nos, aut Successores

Nostros

Nostros faciendo, seu imponendo, necnon à quorumcunque occasione Legatorum, etiam de Latere, Subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seu alterius cuiuscumque etiam Apostolica, seu quauis auctoritate, tam impositorum, quàm imponendorum, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de huiusmodi indulto, & Congregatione ipsa mentionem specialem, necnon à charitatiui, & alterius cuiuscumque subsidij, & impositionis collectæ, vel alterius cuiuscunque exactionis, & oneris realis, personalis, vel mixti solutione de cætero prorsus exemptos, liberos, & immunes fore, ita vt cogi, vel inquietari per dictas personas, aut alias quascumque pro huiusmodi oneribus, impositionibus, grauaminibus, exactionibus, & solutionibus minimè possint, & debeant. Necnon ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subuentionis, quocunque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis quibuscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, & Congregationibus, Vniuersitatibus, aut aliis quibuscunque personis, & de eiusdem plenitudine potestatis, omninò liberamus, & penitùs absoluimus; non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda. Cæterùm de quibuscumque possessionibus vbilibet constitutis quæ in præsenti sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum præfati Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, aut in futurum colere, seu coli facient, siue de hortis, virgultis, piscationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipsorum nullus ab ipsis, vel ab aliis pro eis primitias, decimas, quartesia, aut alio quocunque nomine censeantur, exigere, vel extorquere præsumat, nec illi aliquibus soluere teneantur, siue etiam à quocumque directè, vel indirectè compelli possint; Generalis Concilij, & quibuscumque aliis Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus Constitutionibus nequaquam obstantibus: decernentes, ex nunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias, etiam interdicti, quos, vel quas cōtra inhibitiones Nostras huiusmodi, per quemuis, aut quauis auctoritate fieri contigerit, aut quomodolibet promulgari.

20 Quodque prædictæ Congregationis Monasteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa per mediam personam Monachorum, aut alias qualitercumque delatas, bona mobilia, & immobilia in quibuscunque ciuitatibus, & locis, quouis titulo acquirere, ipsique Monachi, & personæ petere, & exigere possint prædicta bona vndecunque, vel qualitercunque eis debita, & quæ, si in seculo remansissent, ius petendi, & exigendi haberent, ipsis eorum Monasteriis acquirenda, quibuscunque statutis, ordinationibus, & decretis cuiusuis Ecclesiasticæ, siue secularis personæ, Communitatis, Collegij, siue Vniuersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, officij, & auctoritatis existat, nullatenus obstantibus, præsentium literarum serie statuimus. Præterea 21 quascunque concessiones, bona, iura, & iurisdictiones ad ipsa Monasteria tam præsentia, & futura ipsius Congregationis, in quibuscunque Mundi partibus constituta spectantia, & pertinentia, quarum nomina, & cognomina hic haberi volumus pro sufficienter expressis, quæ in præsentiarum Monachi Congregationis huiusmodi iustè, & canonicè possident, seu in futurum, concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis iustis modis, præstante Domino, poterunt adipisci, ipsis Monasteriis, Capellis, Oratoriis, seu Hospitalibus præsentibus, & futuris, firma, rata, & illibata seruari volumus. De- 22 cernentes, vt nulli omnino hominum liceat prædicta Monasteria, siue loca, vt præfertur, res, & bona mobilia, siue immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas, piscarias, iura, seu iurisdictiones, temerè perturbare, aut illa, vel eorum aliquid auferre; quod si aliqua Ecclesiastica, secularísve persona cuiuscumque gradus, vel conditionis existat, etiam si Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc Nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conseruationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, iura, iurisdictiones, exemptiones, & indulta, nec aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumpserit, nec facta ei notitia de huiusmodi Nostro indulto infra tres dies se correxerit, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactione præstita, prærterquam in articulo mortis, ex tunc de satisfaciendo per se, aut per suos hæredes, vel successores idonea præstita cautione, nequeat absolutionis beneficium obtinere.

23 Insuper cùm plerúmque contingat, incuria, ac neglectu Prælatorum, qui hactenus bona Monasteriorum d. Congregationis, antequam, prædictæ Congregationi vnirentur, gubernarentur, aut postmodum ex ignorantia, seu alia quauis causa à plerisque ip-

ipsorum

sorum Monasteriorum bona in praeiudicium literarum suarum detinere, & occupare praesumpserunt, sub colore praescriptionis, aut aliàs quocumque modo, ex quo non modica iactura consueuit praedictis Monasteriis

24 euenire. Nos volentes, de remedio opportuno prouidere in fauorem obseruantiae Religionis, ex certa scientia, motu proprio, ac de plenitudine potestatis Apostolicae, volumus, statuimus, & decernimus, quòd contra praedictae Congregationis Monasteria, loca, personas, & bona aliqua non currat praescriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum, quod quidem indultum tam in casibus, rebus, & bonis praedictis, quàm futuris, potestate, & scientia similibus extendi, & locum habere omninò volumus; non obstantibus quibuscumque in contrarium facientibus. Prohibemus insuper, ne aliquis cuiuspiam status, gradus, vel conditionis existant, personas, quae de iure communi Religionem ingredi non prohibentur, è seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes verberibus, aut violentiis quibuscunque impedire, vel prohibere, aut in Monasteriis, & locis ipsius Congregationis praesentibus, & futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus irritando, seu eos molestando huiusmodi personas euellere, aut extinguere audeant, vel praesumant, contrafacientes verò ipso facto sententiam excommunicationis incurrant; dum tamen, cùm hoc praesens statutum fuerit eis ad notitiam deductum, non destiterint à praedictis, à qua non possint, praeterquam in mortis articulo, nisi per Sedem Apostolicam absolutionis beneficium obtinere.

25 Praeterea ad saluandas animas, quibus praedicti Monachi extra Congregationem huiusmodi in eorum praeiudicium animarum vagare possent, prohibemus, omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, & seculares cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemcumque ex Praelatis, vel Monachis Congregationis praedictae penes se obsequiorum, vel seruitiorum, aliquo ex sui Monasteriorum suorum obtentu, aut si absque licentia suorum Superiorum, à se diuerterentur, seu aliàs quauis causa, ac etiam occasione arctioris vitae Ordinis, vel Religionis, à dicta Congregatione abstrahere, seu etiam ad se sponte venientes retinere praesumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi personae, ac Congregatione nominatim, & expressè mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli Generalis, seu Praesidentis, & maioris partis Visitatorum Congregationis eiusdem, sub poena excommunicationis, quam ipso facto incurrant, & facta eis notitia de huiusmodi priuilegio, infra tres dies personam Congregationis huiusmodi non restituerint cum effectu, vel à se realiter abiecerint: à qua sententia, nisi in mortis articulo, aut à Sede Apostolica recipientes, & recepti absolui non possint. Non obstantibus quarumcumque Religionum, vel Ordinum, aut alterius cuiusuis personae priuilegiis, & indultis quibuscumque, de quibus esset specialis, & de verbo ad verbum mentio facienda; quibus omnibus volumus nominatim & specialiter per huiusmodi indultum quoad praemissa derogari.

26 Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthae circa plurima satagentis, officium dimiserunt; eligentes potiùs cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus perturbentur; si contingat aliquem literas Apostolicas commissorias de administranda iustitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa ad aliquem Praelatum, vel Monachum d Congregationis directas impetrasse, nisi huic indulto expressè, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentarum literarum praeter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneri, huiusmodi indulti tenore decernimus. Planè ne Praelatos & Monachos huiusmodi etiam causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat. Ne quis Praelatus, Monachos, & personas de huiusmodi Congregatione subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium quacunque ex causa compellat inuitos, siue extra ciuitates, & Dioeceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem propterea excommunicationis, vel alterius censurae, seu poenae sententiam proferat per literas Apostolicae Sedis, vel legatorum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel eorum aliquem contra indultum huiusmodi promulgari contigerit, decernentes praesentium tenore irritas, & inanes;

27 Praelatorum verò, Monachorum, Conuersorum, Commissorum, & Nouitiorum ipsius Congregationis testimonia in causis ipsorum ciuilibus, & criminalibus in iudicio, & extra legitima fore, & iuridica, & vt eis liberè & licitè vti possint, concedimus per praesentes. Adiicientes etiam, quòd si quandoque contigerit, per aliquem, aut plures actus contra huiusmodi, aut quaecunque alia decreta,

creta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi concessa, aut ipsorum aliquod à quocumque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quauis causa aliter attentari vel obseruari ignoranter, vel scienter; nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegiis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis volumus generari, sed illa in suo vigore, & robore permanere. Non obstantibus, in Constantien. & aliis Conciliis, à felicis record. Innocentio IV. & Martino V. necnon aliis Summis Pontificibus prædecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset; quibus quoad præmissa specialiter derogamus: necnon Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, susceptionis, commissionis, mandati, inhibitionis, absolutionis, voluntatis, constitutionis, prohibitionis, concessionis, adiectionis, statuti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Florentiæ anno Incarnat. Dominicæ 1434. 7. Kal. Martij Pontificatus nostri anno 5.

EVGENIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Regularem vitam agentibus Apostolicum conuenit adesse præsidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos à proposito reuocet, aut robur, quod absit, Religionis infringat. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Vniuersitatis, aliàs de obseruantia S. Iustinæ nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti Nobis, & Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ opportunitatibus, & cōmodis propter excellentiam meritorum, atque vitæ sanctimoniam Nos reddere beneuolos, & fauorabiles: Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, aut alicuius alterius super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam Spiritus veneno afflatu malignandi in ipsa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus, districtiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum d. Congregationis ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli Generalis, siue Præsidentis, seu Visitatorum, aut Rectorum ipsius Congregationis ad quemcunque, etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto Summi Pontificis, liceat appellare: appellationem nihilominus, si quam interponi contingat, cum inde secutis irritam decernendo. Cùm autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum d. Congregationis agi contigerit ciuiliter, aut criminaliter secundum consuetudines, & statuta Congregationis prædictæ iuris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omissis procedi debere, tenore præsentium volumus, & mandamus: statuentes, quòd Prælati d. Congregationis contra Monachos eiusdem, qui licentiam se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monasterium, siue locum se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis, nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & huiusmodi indulto eisdem concesso reuocando: & tunc si infra tres menses id non impleuerint tanquam contra Apostatas agere valeant, nisi tempus in literis Apostolicis fuerit expressum, infra quod se debeant ad huiusmodi Monasteria, siue loca transtulisse, quo casu non priùs agere possint, contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapsa. Cæterum cùm per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso, memoratæ Congregationi duximus indulgendum, vt si contingat, ciuitates, terras, vel loca, in quibus Monasteria, siue loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico esse supposita interdictu: ipsi tamen d. Congregationis Prælati, & Monachi, ianuis clausis, interdictis exclusis, submissa voce Missas, & alia diuina officia celebrare possint. Nos volentes Congregationem ipsam vberioris dono gratiæ confouere, vt huiusmodi tempore interdicti etiam Conuersi, Commissi Capellani, & Laici, qui infra septa ipsorum Monasteriorum, siue locorum pro tempore habitauerint à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis Missas, & alia diuina officia audire, & Ecclesiastica Sacramenta licitè suscipere valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

Insuper cùm dudum Congregationis huiusmodi quòd Monachi præsentes, & futuri præfatæ Congregationis præsentati à suis Superioribus, ordinari possint à quocunque

Catholico

Catholico Episcopo, per antefactas nostras literas indulserimus; volentes etiam, eamdē Congregationem amplioribus fauoribus prosequi, quòd absq; aliquo examine Monachi
32 huiusmodi ordinari debeant, de præsentantium conscientia confidentes, quod ad Con-
33 gregationem huiusmodi quemcunque Catholicum Episcopum, gratiam, & communionem Sedis Apost. habentem in d. Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat aduocare valeant, cui liceat, Apostolica auctoritate, absque aliqua licentia, & contradictione Diœcesani, nulla (vt præfertur) examinatione præmissa, Monachos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria, & Vasa consecrare, Vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere, de quo Diœcesi loci non oporteat timere, quòd huiusmodi ordinationis occasione iuris sui præiudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus. Cùmque aliàs per easdem nostras literas Congregationem prędictam ab omni iurisdictione Ordinariorum & à charitatiuis subsidiis, ac omnibus onerib. eximentes sub Nostra, & B. Petri protectione suscepetimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hîc haberi volumus pro sufficienter expresso. In dubium posteà versum est, prout Nobis relatum extitit, in antiquos census ratione visitationis, aut subiectionis huiusmodi Ordinariis, Vniuersitati, Collegiis, siue Capitulis hactenus debitos Monasteria d. Congregat. de cætero soluere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio prouidere, declaramus, & nihilominus de nouo statuimus, quòd d. Congregationis Monasteria, siue loca à die exemptionis huiusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subiectionis quocunque iure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuscunque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationib. Vniuersitatib. aut aliis quibuscunq; personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omninò liberamus, & penitus absoluimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, statutis, decretis, & priuilegiis Apostolicis, quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset
34 mentio facienda. Vt autem d. Congregationis Monachi liberiùs in eorum Regularis vitæ obseruantia valeant perdurare, omnes, & singulos Episcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quasuis personas ad Monasteria, siue loca d. Congregationis, causa Ordines celebrādi, seu causas ciuiles, aut criminales exercendi, Cōuentus, siue Synodos, & processiones conuocādi, Missas, & alia officia celebrandi sub excommunicationis pœna, quam incurrant ipso facto, si aliter attentauerint, accedere, vel immorari, ipsis inuitis, tenore præsentium prohibemus.
35 Planè, vt huiusmodi Congregationis Monachi in vitæ honestate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conseruentur: & quia ibi cautiùs est agendum, vbi maius imminet periculum animarum, eadem auctoritate statuimus, quòd nulli hominum liceat quascumque mulieres laicas, seu Religiosas cuiuscunque ætatis, status, gradus, auctoritatis, vel conditionis existant, quauis occasione ducere, siue ipsis mulieribus ingredi, seu commorari infra septa Monasteriorum præfatæ Congregationis quòd si aliter scienter attentatum fuerit, tam ipsæ mulieres, quàm earum conductores, sed & ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis personæ absolui
36 possint per Præsidentem, & Visitatores Congregationis huiusmodi. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete distracti Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis, frequentare cogantur, quòd in omnibus casibus, in quibus de iure communi Prælatis, & Monachis d. Congregationis auctoritas, siue licentia, seu dispensatio Ordinarij erunt necessariæ, si ab eisdem exempti non essent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus huiusmodi, qui pro tempore fuerint, vnà cum eorum Conuentibus, auctoritate Apostolica, absque eo, quòd ad Sedem Apostolicam habeant recursum, huiusmodi licentiam, & auctoritatem, tenore præsentium indulgemus. Prohibemus etiam, ad obstruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem huiusmodi in eorum præiudicium animarum vacare possent, omnes, & singulas personas Ecclesiasticas, aut seculares, cuiuscunque status, gradus, vel conditionis existant, & quacunque fulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ penes se obsequiorum, vel seruitiorum aliquorum, seu Monasteriorum suorum obtentu, aut si absque licentia suorum Superiorum à se diuerterint, seu alia quauis causa à d. Congregatione abstrahere, seu etiam ad se sponte venienies retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum in quibus de huiusmodi persona, ac Congregatione nominatim, & expressa mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli Generalis, seu Præsidētis, & maioris partis Visitatorum Congregationis eiusdem sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrant, si facta eis notitia de huiusmodi priuilegio infra tres dies personam ipsam d. Congregationi non restituerint cum effectu, vel ab eis

abiecerint: à qua sententia non nisi in mortis articulo, & à Sede Apost. recipien. & recepti absolui possint; non obstantibus quarumcunq; Religionum, aut Ordinum, aut alterius cuiuscunque personæ priuilegiis, & indultis quibuscunque, de quibus etiam specialis, ac de verbo ad verbum mentio facienda esset. Quibus omnibus volumus nominatim, & specificè per huiusmodi indultum, 37 quoad præmissa, derogari. Prætereà, ne quis, & pax Monachorum, & personarum de d. Congregatione quouis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quascunque sententias latas ab Ordinariis, seu quibuscunque personis, quacunque præfulgeant dignitate, ac contra Benefactores d. Congregationis occasione beneficiorũ eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum huiusmodi Monachis conuersentur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiæ Sacramentum, ipso facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus. Cùm autem interdum contingat, nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à Monasteriis, & eorum Superiorum obedientia se substrahere, & vt inuitis Superioribus redeant, Apostolicas literas impetrare; huiusmodi malignitatibus obuiare volentes: ne quos præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos, vigore quarumcunque literarum huiusmodi, nisi nominatim, & expresse apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic nostro indulto velle derogare, ad ipsos recipiendum compellere possint: etiam si in huiusmodi literis, clausula, indultis, priuilegiis, dictæ Congregationi concessis non obstantib. & de quibus expressa mentio fieri debeat, expresse contineatur, præsentis paginæ tenore decernimus. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij qui Marthæ circa plurima satagentis officiũ dimiserunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, causarum turbinibus perturbentur, si contingat aliquem litteras Apostolicas Commissorias de administranda iustitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas impetrasse: nisi huic indulto expresse, specialiter, & nominatim derogetur, ad huiusmodi causas talium obtentu literarum, præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti huiusmodi tenore decernimus. Planè ne Prælatos, & Monachos huiusmodi causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat. Ne quis Prælatos, Monachos, & personas huiusmodi Congregationis subire de calumnia, & veritate dicenda iuramentum, aut ad ferendum testimonium quacunque ex causa compellat inuitos, siue extra Ciuitates, & Diœceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias censuræ, vel pœnæ sententias proferat, per literas Apostolicæ Sedis, vel Legatorum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum fuerit mentio facta specialis, eadem auctoritate indulgemus; excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & aliàs sententias, si quas in eos, vel in aliquem eorum, contra indultum huiusmodi, promulgari contigerit, decernentes præsentium tenore irritas, & inanes. Prælatis etiam, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, Commissorum, & Conuersorum ipsius Congregationis in causis eorum ciuilibus, & criminalibus testimonio liberè, & licitè vti posse, tenore præsentium declaramus: quódque præfatæ Congregationis Monasteria, bona mobilia, & immobilia in quibuscunque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere possint, petendi etiam, exigendi Monachis, & personis huiusmodi præfata bona vndecunque, vel qualitercunque, cum debita, & quæ, si in seculo remansissent, ius peten di & exigendi haberent, ipsis eorum Monasteriis acquirenda. Non obst. quibusuis statutis, ordinationib. & decretis cuiusuis Ecclesiasticæ, siue secularis personæ, Communitatis, Collegij, siue Vniuersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, & officij, & auctoritatis existant, præsentium literarum serie statuimus. Prætereà cùm sæpè contingat ob deuotionem, quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ personæ habent singularẽ, ad præfatos Monachos pro eorum salute animarum recurrere. Nos volentes eorum deuotioni satisfacere, & in fauorem Religionis, ac obseruantiæ Regularis quòd liceat huiusmodi personis ad d. Congr. Prælatos, siue Monachos deputatos à suis Superioribus ad audiendas confessiones accedere, quas possint audire absque aliqua dictarum personarum Superiorum licentia, & contradictione, ac eis absolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & dispensare super omnes casus, (præter peccata, & eos casus, de quibus ipsis Confessoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus esset Sedes Apostolica meritò consulenda) & eis ministrare Eucharistiæ Sacramentum, de specialis dono gratiæ elargimur. Quin etiam cùm Religionis fauore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici solent: quòd si qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiatur, in Monasterio tamen aliàs laudabiliter conuersari, huiusmodi defectu

non

non obstante ad sacros Ordines, & Officia, Prælationes, dignitates, & honores in eorum Monasteriis, iuxta Constitutiones eorum liberè, & licitè valeant promoueri, Congregationi memoratæ tenore præsentium indulgemus. Volentes insuper, quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt muneris benedictionem non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, ac si munus huiusmodi fuerint consecuti; adiicientes etiam, quòd si quando contigerit, per aliquem, aut plures actus contra huiusmodi decreta, priuilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod à quocunque, cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existat, etiam negligentia, vel ignorantia præsentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quauis causa, propter quam fuerit aliter attentatum vel pro tempore obseruatum ignoranter, vel scienter, nullum tamen præiudicium decretis huiusmodi volumus generari, sed in 41 suo vigore, & robore permanere. Postremò cùm plerumque contingat præ nimia importunatione petentium, ac negotiorum multitudine, & suppressione veritatis, Summos Pontifices fatigatos, ac circumuentos concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcunque literæ Apostolicæ, etiam proprio Motu confectæ, aut in futurum conficiendæ; etsi in eisdem clausula, priuilegiis, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstan. & de quibus expressa mentio fieri debeat expressè contineatur, quæ obuient, & contrafaciant, huic præsenti priuilegio, aut cuilibet eius particulæ, nisi appareat euidentissimè, & apertissimè, quòd Summus Pontifex, qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per literas Apost. derogare, facientes plenam mentionem de verbo ad verbum, & ex certa scientia, de huiusmodi priuilegio, ac ipsa Congregatione diuersis nominibus eam nominando per hæc præcisè vocabula. Congregationem vnitatis, aliàs de obseruatione S. Iustinæ nuncupatam, causásque legitimas allegauerit cur his obuiare intendat decretis, nullius sint roboris, vel momenti. Non obst. in Constantien. & aliis Conciliis, ac à fel. rec. Innocētio IV. & Martino V. necnon aliis Summis Pontificibus prædecessoribus nostris editis Constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset, quibus quoad præmissa, specialiter derogamus. Nec non Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate aliâ roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterísque in contrarium facientibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, inhibitionis, voluntatis, mandati, constitutionis, indulti, liberationis, absolutionis, prohibitionis derogationis, decreti, declarationis, elargitionis, ordinationis, exemptionis, & concessionis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1436. pridie Kal. Iulij, Pontificatus nostri anno 6.

EVGENIVS EPISCOPVS,
Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcræ Religionis zelus, sub qua dilecti filij vniuersitas Abbatum, Priorum, Monachorum, & aliorum Congregationis S. Iustinæ, aliàs vnitatis nuncupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanæ Ecclesiæ immediatè subiectæ, mundanis abiectis illecebris deuotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indignè meretur, vt ad ea per quæ eorum quieti, & commodo consulitur, opem, & operam impendamus, quantum cum Deo possumus, efficaces. Hinc est, quòd Nos prouidè considerantes, quòd Abbates, Priores, Monachi, & alij prædicti quouis nomine censeantur, sub sacræ Religionis iugo, ac Regulari obseruantia à quibusdam annis citrà, & in pluribus, & diuersis Monasteriis, ac Prioratib. & locis eis canonicè concessis, & donatis, illa in spiritalibus, & temporalibus multiplicetur reformādo, laudabiliter vixerunt, & viuunt, ac variis multiplicauerint, prout in dies multiplicāt, virtutū meritis: Sanè quia, vti veridicorum relatione 43 didicimus, ob temporum varietates, necnon guerrarum turbines in Prouinciis, Ciuitatib. Castris, Villis, Terris, Diœcesibus, atque locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca prædictorum existunt, nonnullas personas, tam Ecclesiasticas, quàm seculares per inordinatas animi affectiones, faciles, & incongruas, vel non expedientes processiones, rogationes, letanias, funeralia, siue obsequia, Congregationes, actus publicos, & priuatos fieri iubent. Atque Abbates, Priores, Monachos, & alios, & de d. Congregatione, etiam sub pœna pecuniaria, & aliis censuris ire cogunt inuitos, cum eorum conscientiæ scrupulo, & animarū magno præiudicio, & iactura.

Nos verò, qui dum essemus in minoribus constituti, de d. Congregatione, & vniuersitate, ob eorum laudabilem vitam, semper curam gerebamus solicitam; postmodum diuina fauente clementia, ad apicem summi Apostolatus assumpti, volentes ipsis, necnon aliis futuris Congregationis huiusmodi Abbatib. Prioribus, Monachis, & aliis, vt à quibuslibet impedimentis, distractionibus, & incommodis liberati, sua quietius Altissimo vota reddere valeant, & qui Marthæ circa plurima satagentis officium dimiserunt, eligunt potius cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, salubriter, prouidere; Motu proprio non ad ipsorum Abbatum, Priorum, & Monachorum, aut alicuius eorum super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de Nostra mera liberalitate, auctoritate Apost. tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quòd ipsi Abbates, Priores, Monachi, & cæteri, aut eorum aliqui de d. Congregatione præsentes, & futuri, ex nunc in antea perpetuis futuris temporibus ad rogationes, processiones, litanias, funeralia, seu obsequia, sepulturas, aut alios actus publicos, seu priuatos in quibusuis Prouinciis, Ciuitatibus, Castris, & Diœcesibus, atque locis, in quibus Monasteria, Prioratus, & loca eorum quæcumque præsentia, & futura consistunt, & in futurum consistent, quomodolibet, & ex quacumque causa faciendis, interesse nullatenus teneantur, nec ad id per Ordinarios, seu quasuis alias personas, tam Ecclesiasticas, quàm seculares, quouis modo inuiti cogi, compelliue possint: & nihilominus Ordinariis prædictis, & aliis quibuslibet personis cuiuscunque dignitatis, officij, gradus, vel cõditionis existãt, & eorum cuilibet, sub excommunicationis pœna, quam ex nunc, prout ex tunc, si, & in quantum de præmissis notitia eis facta fuerit, ac secus egerint, incurrere volumus ipso facto, à qua præterquam à Rom. Pont. absolui non possint, nisi in mortis articulo constituti, etiam si aliquibus communiter, vel diuisim sit à prædicta Sede indultum, quòd excommunicari, suspendi, & interdici non possint per literas Apostolicas non facientes de indulto huiusmodi plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de personis, locis, & nominibus mentionem; districtiùs inhibentes, ne contra ordinationem, statutum, & decretum huiusmodi quouis quæsito colore, venire, facere, seu attentare audeant, & præsumant; decernentes ex nunc omnes, & singulos processus, & quascunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & pœnas in se continentes, præmissa forsan habentes, irritas, & inanes nulliusque roboris, vel momenti; Non obstantibus Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Monasteriorum, & locorum prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginã nostrorum statuti, constitutionis, ordinationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostol. eius, se nouerit incursurum. Datum Bononiæ anno Incarnationis Dominicæ 1437. pridie Idus Septembr. Pontificatus nostri anno 7.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

44 INter cæteros Religionis Monasticæ Professores, quibus velut rutilantibus gemmis Militans decoratur Ecclesia, dilectos filios Monachos Congregationis S. Iustinæ de Padua Ordinis S. Benedicti, qui vitæ munditia, & charitatis eximiæ feruore, ac continentiæ cingulo lumbos accincti, mortui mundo, & Domino viuentes, ipsam Militantem Ecclesiam aliis pluribus eorum virtutum donis illustrat, specialis dilectionis prærogatiua prosequimur. Vnde iis, quæ pro felici successu ad Dei laudem, & Religionis propagationem, prouida consultatione ordinata, & concessa fore noscuntur, Apostolici muniminis libenter adiicimus firmitatem, vt eò firmiùs illibata persistant, quò magis fuerint Apostolicæ Sedis præsidio circumfulta, nostræ etiam declarationis oraculo, & ea declarantes, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum si quidem felicis recordationis Eugenius Papa IV. Prædecessor Noster attendens, quòd piæ memoriæ Martinus Papa V. etiam Prædecessor Noster nonnulla eisdem Monachis præfatæ Congregationis Sanctæ Iustinæ contulerat priuilegia, quæ non vsque adeò ad pleniorem eiusdem Congregationis soliditatem augmentúmue erant sufficientia. Idcircò idem Eugenius Prædecessor propter dictorum Monachorum laudabilem vitam & exemplares mores, sibi etiam, antequam ad Summi Apostolatus apicem assumeretur, cognitos, prædicti Martini Prædecessoris vestigiis inhærẽdo, atque vbi opportunum fuerat, nonnulla innouando, & adiiciendo, motu proprio, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, necnon irrefragabili, perpetuâq; cõstitutione sanciuit, & statuit, voluit pariter,

&

& ordinauit, quòd omnes, & singuli dictæ Congregationis Ordinem ipsum professi tunc præsentes,& futuri,quamuis in diuersis pro tempore Monasteriis, seu locis morarentur, vnum tamen corpus, & vna Congregatio existerent, quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbauit, & vt à Christi fidelibus in reuerentia, & deuotione habeatur, eam sub Ordine, & Regula B. Benedicti esse declarauit, atque constituit. Quodque pro eorum salubriori statu in loco ad id congruo generale (iuxta laudabilem, quæ desuper dudum vigebat, consuetudinem) Capitulum per eos singulis annis celebraretur, nec illud, postquam inchoatum foret, donec pro alio futuro celebrando Capitulo similis locus electus, & acceptatus existeret, quomodolibet dissolueretur, in quo quidem Capitulo nouem ex illis, qui in illo vocem habere poterant, eligerentur Diffinitores, qui sic electi totum Capitulum præfatum repræsentantes, pro salubri d. Congregationis successu, statuta, Constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus, ipsius Congregationis, ac prædictæ Regulæ statum, & obseruantiam, & indemnitatem, necnon circa diuini Officij directionem, & ordinem, absque tamen ipsius Regulæ variatione substantiæ, vel effectus impetrationem, seu declarationem quomodolibet concernere poterant, auctoritate prædicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea, quæ sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata forent in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exigerent, amouendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus haberent facultatem: quorum Diffinitorum statutis, Constitutionibus, ordinationibus, diffinitionibus, & correctionibus singuli de Congregatione huiusmodi, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, siuè conditionis existerent, in omnibus efficaciter parere tenerentur. Volens, atque statuens, quòd huiusmodi Diffinitores, de præfatis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis prout præfatæ Congregationi videretur eis expedire, liberè disponere, necnon ex ipsis Monachis tunc præsentibus, & futuris, quos ad id idoneos iudicarent, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratuum huiusmodi alias iuxta dictæ Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere, seu nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos, seu nominatus, absque aliqua causæ cognitione, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præessent, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absoluere, & amouere, ac etiam omnia & singula, quæ in præmissis omnibus, & circa ea quomodolibet necessaria, vel opportuna forent, facere, & exequi liberè, & licitè possent, & valerent. Et ne post dissolutionem huiusmodi Capituli, præfata Congregatio regiminis solatio destituta remaneret, quinque vel plures, prout Diffinitoribus ipsis visum foret, Visitatores deputarentur quorum vnus iuxta ipsorum Diffinitorum dispositionem Præsidentis vicem, nomenque susciperet, & ad eum secundùm huiusmodi decreta Capituli, singula præfatæ Congregationis negotia deferrentur: ipsique Præsidens, & Visitatores omnia, & singula facerent, disponerent, & exequerentur, super quibus ab huiusmodi Capitulo muniti potestate forent, vel quæ ab eo recepissent in commissis, aut aliàs iuxta eorum Constitutiones, & statuta, quorum officia, vsque ad sequens anno proximè futuro tunc celebrandum, huiusmodi Congregationis Capitulum duraret. Locus autem Capituli præfati postquam electus, & acceptatus foret, absque rationabili causa de Præsidentis quoque necnon maioris partis Visitatorum eorumdem assensu nullatenus immutaretur, ac quòd omnes, & singuli tunc præsentes, & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi Conuersi, & Commissi sub præfatorum Visitatorum, & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasteriis, siue locis ipsi Monachi, Conuersi, & Commissi morarentur, obedientiis sisterent, eas hinc inde, prout dicens foret, impensuri; & insuper ne facilitate præcipiti Religionis iugum quis acceptaret, nullus ex Monasteriorum, siue locorum huiusmodi Prælatis, absque deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conuentus assensu, quempiam in Monachum, siue Conuersum Monasterij sui, siue loci, cui præesset, quomodolibet ad professionem reciperet; aliter verò inibi recepto, nisi postea prædictus accederet assensus, stare, vel morari ibidem, esset penitùs interdictum. Et vt cuilibet materia turbationis adempta, personæ Congregationis huiusmodi quietiùs possent Altissimo famulari, omnes & singuli, quos de prioribus, in quibus professi forent Monasteriis, & locis, ad alia tum præsentia, & futura dictæ Congregationis Monasteria, siue loca iuxta ordinationem Capituli huiusmodi transferri contingeret, aut aliàs pro Conuentualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis prioribus Monasteriis, atque locis realiter absoluti essent, & aliorum Monasteriorum, locorúmque prædictorum, quandam

quandiu starent inibi Monachi, & suppositi reputarentur, & pro Conuentualibus inibi haberentur in actibus, & negotiis capitularibus, ac si ibidem professi forent; ac ne præmissorum occasione, Monasteriis, & locis Congregationis huiusmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æstimaretur, omnia Monasteria, & loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque personæ quibuslibet eis à Sede Apostolica, vel aliàs qualitercumque concessis de iure, seu consuetudine quomodolibet debitis iuribus præeminentiis, ac dignitatibus inconcussè gauderent, & vterentur, dummodo illa præmissis, & aliis huiusmodi Congregationis, ordinationibus, & institutis non obsisterent, nec propterea ex Monasteriis ipsis vnum reputaretur alteri subiectum, sed eis in sua libertate remanentibus, illa vicissitudinis adminiculo coniuncta, sub felici dictæ Congregationis regimine conformi Regularis obseruantiæ gressu, sibi inuicem suffragarentur. Adiecit etiam idem Eugenius Prædecessor, quòd quotiescumque Prælatus aliquis Monasterium, cui præesset, ad eiusdem Congregationis obseruantiam reducere, & sub illa reformare eligeret, iuxta statuta, decreta, necnon ordinationes Congregationis huiusmodi, prout congruentiùs posset, ipsam reformationem faceret eiúsque desuper acta, conuentiones, & modi, quæ de consensu Congregationis eiusdem, vel illorum, quos ad id deputarent, in formam publicam redacta forent, eo ipso confirmationis Apostolicæ essent rubure fulciti. Et quia dictus Martinus Prædecessor præfatæ Cõgregationi concesserat, quod vacantibus Monasteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones ritè, & canonicè celebratæ à duabus partibus eligentium, auctoritate Apostolicæ confirmatæ, ipso facto censerentur. Quódque de omnibus redditibus Monasteriorum præfatorum quinta pars pro decenti sustentatione Prælatorum deputaretur. Aliæ verò quatuor partes, per Collectarios absque contradictione Prælatorum, in Monachorum, & Conuentuum vtilitates dispensarentur. Item Eugenius prædecessor attendens, quòd huiusmodi ordinationes, & decreta, non ad conseruationem, & augmentum dictæ Congregationis, sed ad dispendium maximum cedebant, & detrimentum, omnia, & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, ac redditum diuisionis huiusmodi, reuocauit pariter, & annullauit. Volens, & statuens, quòd electiones Abbatum, & Priorum, ad dictæ Congregationis Capitulum Generale, aut Præsidentem, & Visitatores iuxta concessam eis, vt præmittitur, facultatem, ac eorum constitutiones & statuta pertinerent. Quibus taliter electis, iuxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones, Monasteria ipsa, siue Loca, & bona, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus regendi, & gubernandi, libera, & licita esset facultas, prout in literis ipsius Eugenij prædecessoris desuper confectis, pleniùs continetur. Nos igitur qui dudum inter alia statuimus, & ordinauimus, generalem absolutionem à censuris Ecclesiasticis, quibus personæ, pro quibus literæ Apostolicæ emanarent, ligatæ forent, ad effectum literarum earumdem indifferenter concedi, & in literis Apostolicis apponi solitam non suffragari non parentibus rei iudicatæ, qui propterea, aut in certis casibus expressis à iure, vel ab homine per quatuor menses scienter excommunicationis huiusmodi sententiam sustinerent, & generaliter quibuscumque aliis, qui censuris aliquibus, etiam aliàs, quàm vt præmittitur, quomodolibet ligati in illis per annum continuò insurduissent, quique eamdem Congregationem, & illius Monachos, propter eorum exemplarem vitam, comprobatósque mores, ac vitæ sanctimoniam, non minori dilectione, quàm ipse Eugenius prædecessor, dum viueret, faciebat, prosequimur. Volentes quieti, & paci Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Præsidentium, & Diffinitorum, ac singularum personarum paci, & quieti opportunè prouidere. Ac Præsidentem, Diffinitores, Monachos, & singulos ex Congregatione huiusmodi à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliísque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus etiam ex causis prædictis quomodolibet innodati existunt, & in illis vltra annum insorduerint, seu insorduisse dicerentur, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Ac omnia, & singula Monasteria tàm d. Congregationi, quàm beneficia Monasteriis eiusdem Congregationis vnita, annexa, & incorporata; necnon quæcunque alia priuilegia, immunitates, & indulta d. Congregationi concessa, illorúmque ac vnionum, annexionum, & incorporationum prædictarum tenores, & formas, ac si de verbo ad verbum insererentur, & exprimerentur, præsentibus pro expressis habentes. Etiam eiusdem Eugenij Prædecessoris vestigiis inhærendo, motu proprio simili, non ad Præsidẽtis, aut Visitatorum, vel Congregationis prædictorum, vel alicuius alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed de Nostra mera

mera liberalitate, & ex certa scientia, deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine literas Eugenij Prædecessoris huiusmodi, ac prædicta, & alia in eis contenta quæcumque, necnon ordinationes, consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia, & singula, alia priuilegia, indulta, exemptiones, & immunitates tam eidem Congregationi, quam quibusvis particularibus Monasteriis eiusdem Congregationis per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem prædictam, aut aliàs quomodolibet concessa auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere decernimus. Declarantes etiam, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, ac volentes quidquid dubij in dictis Priuilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emerserint, dicta verborum ambiguitate, & varia prædictorum interpretatione in fauorem dictæ Congregationis, & locorum particularium eius interpretari debere, ac cuiusvis particularis Monasterij priuilegia toti Congregationi, & eius particularibus Monasteriis esse communia, & ad illa ea extendi, prout etiam extendimus per præsentes, quando ipsa priuilegia aliis Monasteriis, & locis dictæ Congregationis adaptari, & conuenire possunt. Ac etiam Præsidentem, Diffinitores, & Congregationem prædictos, quæcumque Monasteria, & alia beneficia, quæ vigore dictarum literarum Eugenij Prædecessoris hactenus receperunt, seu sub quouis alio vigore, modo, vel forma, etiam cum conuentionibus, & pactis super retentione bonorum, seu fructuum concessorum, aut partis eorum dictorum Monasteriorum, seu bonorum eidem Congregationi, seu alicui Monasterio particulari eiusdem Congregationis, eum dictis cedentibus factis, & habitis, licitè retinuisse, & retinere, & huiusmodi conuentiones, & pacta obseruare potuisse, & debere, & non solùm huiusmodi, sed omnia alia pacta cuiuscunque conditionis, qualitatis, & modi, tam exorbitantia, quàm à iure prohibita, & insolita, & quæ necessaria, & speciali approbatione Apostolica egerent, quæ tamen aliàs robore Apostolicæ confirmationis munita, licita, & honesta forent, motu, & scientia, potestate, auctoritate, & tenore præmissis, approbamus similiter, & confirmamus, & sub priuilegio Eugenij prædecessoris huiusmodi contineri debere declaramus. Supplentes omnes, & singulos defectos, tam iuris, quàm facti, si qui forsan, ex quacunque causa interuenerint in eisdem, reuocantes, & annullantes, & pro non concessis, & infectis habentes, etiam quascunque impetrationes, seu etiam motu, & scientia, ac potestate prædictis concessiones de dictis Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis prætextu conuentionum, & pactorum huiusmodi, tanquam simoniacorum per quoscunque cuiuscunque conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentes, quorum nomina, cognomina, & qualitates, etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, à Nobis, vel à Sede prædicta factas, siue concessas, tanquam emanatas, præter, ac contra mentem, & intentionem Nostram, cùm intentionis præfatis Eugenij Prædecessoris, & Nostræ fuerit, & sit, quòd præfatis Præsidenti, & Diffinitoribus, ac per dictã Congregationem deputatis, liceret, & liceat in vnionibus, annexionibus, ac reformationibus, seu receptionibus aliorum Monasteriorum, seu beneficiorum pro dicta Congregatione facere conuentiones, & pacta com Prælatis, & personis Monasteria, & beneficia sua dictæ Congregationi, seu alicui particulari Monasterio vnire, seu concedere volentibus, quæ illicita, & quando carerent, & Apostolica confirmatione expressè prohibita apparerent, declarantes, etiam vigore huiusmodi concessionum, seu interpretationum propter huiusmodi pacta, conuentiones, & modos, ac quoscunque alios defectus, si qua forsan interuenerint in huiusmodi vnionibus, & reformationibus, cuiuscunque generis, & qualitatis existerent resultantibus per Nos hactenus occasione huiusmodi pactorum in fauorem cuiusvis de Monasteriis dictæ Congregationis, etiamsi Cardinalatus dignitate fulgerent, factarum, non fuisse, nec esse ius quæsitum in re, vel ad rem certam, vel incertam; & quatenus ius quæsitum foret, seu fuisse prætenderetur, ex nunc illos dicto iure, de plenitudine potestatis Nostræ, quam in beneficialibus obtinemus, priuamus, illisque simili motu mandamus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, quòd tale prætensum ius in iudicio, vel extrà allegare non præsumant, nec super eo aliquam gratiam à Sede prædicta impetrare. Non obstantibus statuto, & ordinatione Nostris præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscunque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, declarationis, voluntatis, extensionis, constitutionis, suppletionis, reuocationis, annullationis, priuationis, & mandati infringere, vel ei ausu

Ss 4 temerario

temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1501. Kalendis Aprilis, Pontificatus nostri anno 9.

Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam Nostræ absolutionis, innouationis, approbationis, confirmationis, communicationis, suppletionis, concessionis, extensionis, statuti, ordinationis, derogationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1507. Idibus Iulij, Pontificatus Nostri anno 4.

TAXA

TAXA
OMNIVM ABBATIARVM,
ET MONASTERIORVM
ORBIS TERRARVM;

Ad exemplar Libri Sacri Collegij, & Reuerendißimæ Cameræ Apostolicæ.

Romana Ecclesia quæ omnium Ecclesiarum mundi Caput est, & Magistra, continet sub se infrascripta Monasteria, hic nullo alphabeti ordine seruato prænotata; videlicet.

PAVLI de Vrbe extra muros, Ordinis S. Benedicti. m.
Vnitum fuit dicto Monasterio Monasterium Sancti Andreæ in flumine Ciuitatis Castellanen. dioc. tax. flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Item fuit vnitum eidem Monasterium S. Mariæ in Casmedin. aliàs Schola Græca de Vrbe, tax. l.
& Ecclesia Parochialis S. Saturnini de Vrbe, val. xxiiij. vnita die 5. Maij 1505. ideo augetur taxa.
Anastasij de Vrbe, Ordinis Cistercien. cl.
Vnita fuit Ecclesia Sanctæ Mariæ Secudiserij de Vrbe, val. xv. duc. augetur taxa in florenis v.
Laurentij extra muros, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Vnita fuit Ecclesia Parochialis S. Benedicti Tiburtin. valor. duc. lx. augetur taxa flor. xx.
Item Prioratus extra muros Sutrin. valor. l. augetur taxa xvj $\frac{2}{3}$
Thomæ & Sabbæ, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Andreæ & Gregorij, Ordinis S. Benedicti, cxx.
Vnitus fuit Prioratus Sancti Andreæ Tiburtin. val. xxiiij. aliàs 124. augetur taxa in florenis viij.
Blasij de Vrbe, Ordinis S. Benedicti. xxxvj.
Sebastiani de Vrbe, Ordinis Cistercien. l.
Vnitum fuit Monasterium Sanctæ Balbinæ, cuius cl. lib. 4. an. Eugenij *fol.* 98.
Mariæ Farfen. Ordinis S. Benedicti. m.
Vnitæ fuerunt mensæ Conuentuali Farfensis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Lauro, & Sanctæ Crucis Sabinen. Diœcesis, valoris l. augetur xvj $\frac{2}{3}$
Benedicti Sabinen. Diœc. m. aliàs m.cccc.
Griptæ Ferratæ prope Vrbem. cccc.
Alexij de Vrbe, Præmonstraten. c. aliàs clxiij $\frac{1}{3}$
Praxedis de Vrbe, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xliij $\frac{1}{3}$

A

Abelonen. in Romania & Prouincia Athenien.
Aberdonen. in Scotia & Prouincia S. Andreæ. m.ccl.
De Deyre, Ord. Cister. c.
Aboen. in Suetia & Prouincia Vpsalen. cc.
Abrincen. in Francia & Prouincia Rothomagen. ij.m v.c
Sauigniaci, Ord. Cister. viic l.
Michaëlis in periculo maris, Ordinis Sancti Benedicti. cccc.
Montis Mautelli, Ord. S. Augustini. c.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Ledardi Dezcheri Abrincen. diœc. cuius 70. e. Turon. paruorum, ideo augetur tax.
Item vnita fuit Parochialis Ecclesia de Guiberuilla, Baiocen. diœc. val. lx. Ideo vc.
Trinitatis de Lucerna. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monasterium de Ardena, Baiocen. diœc. taxa c. ideo vc.
Ioannis de Alizea.
Abulen. in Hispania & Prouincia Toletan. m.ccc.
Mariæ de Burgo, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Accien. in Corsica & Prouincia Ianuen. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Ecclesia Sanctæ Mariæ Ampugnano val. xxiiij.
Acernen. in Terra-laboris & Prouincia Acherentina. lxx.
Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monasterium S. Leonardi, Ord. S. Bened. Salernitan. diœc. tax. flor. xxxvj. ideo vc.
Acherontin. in Apulia Metropolis. ccc.
Vnita est Ecclesia Materanen. tax. ccc. ideo vc.
Angeli de Monte Camolo, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
De Banco, Ord. S. Bened. cc.
Eustachij de Vernisia, Ord. S. Bened. xl.
Mariæ de Valleursis, Ord. S. Bened. xliij.
Michaëlis Archangeli de Camoso. lxvj $\frac{2}{3}$
Adrien. in Prouincia Rauennaten. cc.
Bartholomei extra oppidum Rodigij Montis Oliueti, Ord. S. Bened. cl.
Mariæ de Ganello, Ord. S. Bened. xxxvij.
Mariæ de Vangaricia, Ord. Camald. m.
Aduersan. in Terra laboris & Prouincia Neapol. ccccl.
Laurentij de Aduersa, Ord. S. Bened. vc.
Aduren. in Vasconia & Prouincia Auxitan. m.cc.
Seueri, Ord. S. Bened. cc.
Pontisalti, Ord. Cister. l.
Gratiæ Dei, Ord. Præmon. cccxxxiij.
Agatha, in Terra-laboris & Prouincia Beneuentan. clxxx.
Gabrielis de Morola, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Martini de Castaneta, Ord. Cist. lx.
Mennæ, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Agathen. in Gotia & Prouincia Narbonen. m.vc.
Vallismagnæ, Ord. Cister. m.cccc.
Toberij, Ord. S. Bened. m.

Agennen.

Agennen. in Aquitania & Prouincia Burdegal. ij^m cccel.
Claraco, Ord. S. Bened. cc.
Gondomo, Ord. Cister. cxx.
Payrmaeo, Ord. Cister. lxx.
Peringa, Ord. Cister. lxxv.
Exien seu Esy, Ord. Cluniacen. viij^c.
Mauritij, Ord. S. Bened. c.
Geruasij & Protasij, Exien. Clun. viij^c.
Segnabat, Ord. S. Bened. cc.
Dicto Monasterio sunt vnitæ duæ Ecclesiæ Paroch. valoris cclxvj. florenorum, augetur tax. in duc. lxv.

Agrigentin. in Insula Siciliæ & Prouincia Panormitan. v^c.
Mariæ de Nemore, Ord. S. Bened.
Sancti Spiritus Calat, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{2}$
Nicolai della Larina oppidi Saccen. xliij $\frac{1}{2}$

Albanen. prope Romam Cardinalis.
De Parasola, Ord. Cister.

Alben. in Lombardia & Prouincia Mediolanen. ccl.
Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monasterium S. Frontiniani prope Albam, tax. in flor. lxxvij $\frac{1}{2}$
Item dictæ Ecclesiæ sunt vniti Prioratus Sancti Saluatoris super Bruni, Ord. S. Bened. S. Petri de Carmeliano super Casucij, Sanctæ Agathæ super Valsole, S. Petri de Bremide diœc. Sanctæ Mariæ de Zancheto, ac S. Quirici & Ianuarij super Motilij locorum finibus Ecclesiarum ruralium Aquen. & Casalen. diœc. quarum omnium fruct. xc. augetur tax. in flor. 30.
Alexandri, Ord. S. Bened. c.
Gaudeorij de S. Stephano, Ord. S. Bened. cl.
Frontiniani prope Albam, Ord. S. Bened. lxx.
Vnitus fuit Prioratus S. Martini valoris xxij. augetur tax. in flor. vij $\frac{2}{3}$

Albesestaden. c.
Egidij in Brunsuich, Ord. S. Bened. cxiij.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia Villendalmerodi, val. v. marcarum argenti flor 3. $\frac{1}{2}$

Albien. in Aquitania & Prouincia Bituriceo. ij^m.
Gauderici de S. Stephano, Ord. S. Bened. cl.
Saliaco. Ord. S. Bened. prope vnionem Prioratus de Tonsa. v^c. vj $\frac{2}{3}$
Candulio. Ord. Cist. m.

Albinganen. in Lombardia & Prouincia Iannen. viii^c.
Mariæ de Insula Galinaria, Ord. S. Bened. cl.

Alexandrin. in Lombardia Prouincia Mediolanen. cc.
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ de Campis, Ord. S. Bened. val. lx.
Item vnita est Præpositura S. Matthæi Alexandrin. val. cl.
Item sunt vnita Beneficia informata vlt. possessio loci Sezadij Aquen. diœc. pertinens ad Monasterium Monialiū de Bane, Ord. S. Ben. Terdon. diœc. super quibus fit q. cuius lxxx.
Item Hospitale S. Christophori extra muros Ianuæ val. xxiij.
Item Hospitale S. Ioannis extra muros Alexan. val. xxiij.
Item Prioratus S. Michaëlis de Alexandrina val. xxiij quæ omnes summæ constituunt flor. auri de Camera cl. augetur tax. in flor. l.
Petri de Bergolio, Ord. S. Bened. l.

Alexanen. aliàs Leocadien. in Prouincia Idrontin. xl.
De Lomito, Ord. S. Basilij. xxxv.

Alexien. in Albania S. Saluatoris de Robico, Ord. S. Bened.

Amalphitan. in Terra laboris Metropolis. cl.
Petri de Canonica, Ord. Cister. lxvj $\frac{1}{2}$
Mariæ de Positaria, Ord. S. Bened. lxxxiij.
Mariæ de Oleatia.
Mariæ de Hetcia.

Ambianen. in Francia & Prouincia Remen. iiii^m. cc.
Ioannis in Ambian. Ord. Præmon. cc.
De Corbeia siue Corbien. Ord. S. Ben. vi^m.
Mariæ Foresti Monasterij, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ de Visignolio, Ord. S. Aug. xl.
Visignolio, Ord. S. Bened. cl.
Acteoli prope Ambian. Ord. S. Bened. clxxx.
Iudoci de Domino Martino, Ord. Præmon. m.
Iudoci supra mare. cc.
Salui de Monsterolio, Ord. S. Bened. ccl.
Valerici supra mare, Ord. S. Bened. ii^m. vii^c.
Vnitus fuit dicto Monasterio Personatus de Pendeto Ambian. diœc. val. xxxvj. ℓ. Turonen. paruorum augetur tax. in flor. xij.
De Valosiis, Ord. Cister. xxx $\frac{1}{2}$
Martini ad Gemellos, Ord. S. Aug. vii^c.
Petri de Celiocurre, Ord. Ord. Præmon. cc.
Ricarij in Pontino, Ord. S. Bened. iiii^m.
Vedasti de Morolio, Ord. S. Bened. cc.
Garda, Ord. Cister.
Cari Campi, Ord. Cister.
Cetiaco in Pratis, Ord. Præmon.
Mariæ de claro Flageto, Ord. S. Ben. lxvj $\frac{2}{3}$
Fusciani in Nemore, Ord. S. Bened.

Amelicen. in Ducatu Spoletan. lxxx.
Aucta est taxa dictæ Ecclesiæ in flor. xx. propter vnionem Monasterij Valliscanalis dictæ Diœc.
Item floren. viij. per vnionem Ecclesiæ Sancti Concordij.

Ampurien. & Ciuitaten. in Regno vnita fuerunt perpetuò per Iulium II. die 5. Iunij 1505. patet *in lib. Cameræ.*
Vnita fuerunt dictæ Ecclesiæ duo Beneficia val. xxx. augetur x.
Item Monasterium B. Mariæ de Sergio, Ord. S. Bened. val. xxxv. augetur tax. flor. xj $\frac{2}{3}$

Anagnien. in Campania. ccc.
Mariæ de Gloria, Florentin. Ord. c.

Anconitan. & Humanas. ccccxx.
Vnitum fuit Monasterium S. Petri de Monteriuerio, Ord. S. Bened. val. lxx. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{2}{3}$
Portus noui, Ord. S. Bened. c.
Ioannis de Pinoclaria, Ord. S. Bened. ciiij.

Andegauen. in Prouincia Turonen. m. vii^c.
Albini Andegauen. Ord. S. Bened. vii^c l.
Nicolai extra muros, Ord. S. Bened. cccel.
Sergij & Bacchi, Ord. S. Bened. v^c.
Vnitus fuit Prioratus Iugenio in Monte Cenomanen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Burgolio, Ord. S. Bened. vi^c lxx.
Vnitus fuit Prioratus B. Mariæ de Bucello Ord. S. Bened. Malleacen. diœc. val. cxx. scutot. auri de Francia augetur tax. in xl. scut.
Florentij prope Salmirum, Or. S. Ben. iii^m.
Vnitus Prioratus Subprioratus & 3. Prioratus dicti Monasterij quorum 7. ℓ. Turonensium paruorum.
Mauri supra Ligerim, Ord. S. Bened. cl.
Georgij supra Ligerim. cxxxvj.
Omnium Sanctorum, Ord. S. Aug. lxxxx.
Mariæ de Asueriis Vellaij, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Monte Ottoni, Ord. Cister. c.
Mariæ de Oratorio, Ord. Cist. ccl.
Mariæ de Rora, Ord. S. Aug. lxxxiij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Chalocheyo, Ord. Cist. cxxxiij $\frac{1}{2}$

Ioannis

Ioannis Meltinen.Ord.S.Aug. cccc.
Vnitus fuit Prioratus Beatæ de Failleita Ord. S. Aug. Andegauen. diœc. cuius 80. ℒ. Turon. paruorum.
De Buxeria,Ord.Cister. xcij. $\frac{2}{3}$
Andren. in Apulia Prouincia Baren. c.
Vniuntur dictæ Ecclesiæ Tarra mont. Pilos val. xxiiij. & Prioratus B. Mariæ de Iuso valor. xxiiij. dum & quando Franciscus Dux Andten. applicauerit de bonis suis dictæ Ecclesiæ cc.augetur tax.in flor.xvj.
Item vnita Ecclesia S.Clarolæ val.xxx.& S.Mariæ Annunciatæ val.xx.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Anglonen. in Prouincia Acherontin.Apuliæ. c.
Sagitario,Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli de Catpino,Ord.S.Bened. xliij $\frac{1}{3}$
Heliæ de Clirbono,Ord.S.Basilij. lxvj $\frac{1}{3}$
Anicien. in Aquitania Prouincia Bituricien. ii^{m}. vi^{c}l.
Vnitus fuit Prioratus de Cambone dictæ Ecclesiæ, & augetur tax.in ℒ.l.Turon.paruor.
Theofredi,Ord.S.Bened. v^{c}.
Doe Ord.Præmon. lxxx.
Antibaren. in Albania Metropolis. lxxx.
Vnitæ sunt sex Capellæ extra muros Antibaren. val.xxiiij.augetur tax.in flor.viij.
Mariæ de Rotecio,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Antiochen. vltra mare Patriarcha.
Pauli Antiochen. cccxxxij.
Antisiodoren. in Francia in Prouincia Senonen. iiii^{m}. cccc.
Germani Antisiodoren.Ord.S.Bened. v^{c}. aliàs m.
Pontiniaci,Ord.Cister. ccc.
Mariani,Ord.Præmon. cc.
Petri Antisidoren.Ord.S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Laurentij de Abbaria,Ord.S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Apamiarum in Gotia Prouin.Tholoso.
De Fuxo,Ord.S.Aug. vij^{c} lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitus est Prioratus de Vnico Apamiarum diœc. augetur taxa.
Apruntin. in Prouincia Apruntin. ccc.
Nicolai de Trocia, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Apten. in Prouincia Prouinciæ, Prouincia Aquen. ccl.
Eusebij,Ord.S.Bened. cc.
Vallis Sanctæ,Ord.Cister. c. 73 $\frac{1}{3}$
Aquen. in Vasconia. v.
Sorduen.Ord.S.Bened. cl.
Mariæ de la Canora,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Penuillæ Præmon.Ord. xxxiij $\frac{1}{3}$
Aquen. in Lombardia Prouincia Mediolanen. cxxvij.
Fuit vnita Capella ad altare Sanctæ Mariæ de Quenzanoin Ecclesia S. Francisci Niciæ Palearum Aquen. diœc. valoris duc. 40. sub datum Non. Iulij 1606.
De Thileto,Ord.Cister. cc.
De Mille,Ord.Præmon. c.
Iustinæ de Sezadio,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Christophori extra muros Berganſci. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri Aquen.Ord.S.Bened. xlj $\frac{2}{3}$
De Centula,Ord.S.Ben. xlv.
Mariæ Syluacan.Ord.Cister. ccl.
Petri de Bergolio de Alexandria,Ord.S.Bened.
Aquilan.
Vnitum fuit Monasterium Monialium B.Mariæ ad Gordianum,Ord.S.Bened.
Ioannis de Colmietro,Ord.S.Bened. c.
Aquilegien Patriarcha.
Vnitus fuit Prioratus S.Antonij oppidi Vtinen. valoris l.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Sexto,Ord.S.Bened. ccl.

Galli,Ord.S.Bened. ccc.
Georgij de Astuastan. Ord.S.Bened. lxviij.
Petri de Rosario,Ord.S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Martini de Biluna,Ord.S.Bened. cxxx.
Mariæ de Carra, Ord.S.Basilij. xxx $\frac{1}{3}$
Fontis S.Mariæ,Ord.Cistercien. cxvj $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Crucis ad S. Crucem val.iiij. marc.argenti, augetur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Aquilen in Aprutio.
Mariæ de Bomiaco,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{2}{3}$
Aquitanen. in Campania.
Ista Ecclesia diuersimodè in libris taxarum notata reperiebatur, Sanctissimus D.N. Paulus Papa V. reformando veteres taxas, taxauit vnà cum vnitis ad flor.180.
Petri de Campegia,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{}{}$
Viti de Melpha,Ord S Bened. xxxiij $\frac{}{}$
Ardecaden. in Hibernia Prouincia Armacan.
Mariæ de Grauardo,Ord.Cister. lxxxiij $\frac{2}{3}$
Arelaten. in Prouincia Prouincia Metropol.
Vnitus fuit Prioratus S. Iacobi de Sauiano val. xxv.augetur tax.in flor.viij $\frac{1}{3}$
S.Petri Montis maioris,Ord.S Bened. m.v^{c}.
Vnita fuit Capella ruralis Villæ de Pelisana Aquen.Diœc.val.xv.augetur tax.in flor. v.
Item vniti fuerunt Prioratus de Corredis aliàs Cordio S.Genesij,& S.Iuliani val. omnes scilicet vi^{c}.ℒ. Turon.paru.augetur tax.cc.
Item vnitum fuit Hospitale pauperum orphanorum Beatæ Pontisfracti Auenionen. valo lx.ℒ.Turon.Ecclesiæ par.de Rochabruna Prioratus nuncupata Fotoliuien. diœc. val.c.augetur tax.in flor.liij $\frac{1}{3}$. ideo 1759. $\frac{1}{3}$
Aretin. in Tuscia.
Vnitum fuit Monasterium S. Ianuatij de Capalona Ord. S. Bened. augetur tax. Ecclesiæ in flor.cxxxviij.sed hæc vnio dicitur dissoluta.
Bartholomæi de Anglaria Ord.Cam. lxvj $\frac{2}{3}$
De Anhanu Ord.S.Bened. xc.
De Saxo Ord.Camal. c.
Mariæ de Mamma Ord.S.Bened. xc.
Floræ & Lucillæ Ord.S.Bened. xc.
Vnita est Capella B. Mariæ Conceptionis val xij. augetur taxa in flor.iiij.
Petri de Rota Ord.Camal. lxvj $\frac{2}{3}$
De Pratalia Ord.Camal. lxiij.
Fidelis de Puppis Ord. Vallis-Vmbrosæ. lv.
Ianuatij de Capalona Ord.S.Bened. cxxx.
Vnita fuerunt dicto Monasterio quædam beneficia val.xxiiij. augetur tax.in flor.viij.& Monasterium est vnitum mensæ Episcopali Aretin. sed postmodum accepi quod vnio est dissoluta.
Saluatoris de Berardigna Ord.Camal. cxxxiij.
Iacobi & Christophori Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{2}{3}$
Michaëlis de Aretio Ord.Camal. lx.
Prioratus Generalis Heremi Ord.Camal. cc.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Laurentij de Pappis val.xl.augetur in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Item Monasterium S. Saluatoris Florentin. dicti Ordinis tax. cl. augetur taxa in dictis flor.cl.
Arferden. in Hibernia Prouincia Catellen. l.
Argentin. in Alemania Prouincia Maguntin.
Vnita fuit Præpositura S. Fidi, oppidi Salostat Ord. S. Bened. Argen.diœc. cuius fruc. ccc. flor.Renen.auri 26.Feb.1504.
Martini Moismynster Ord. S. Benedicti, die 29. Maij 1515. l.
Nonillaren.Ord.S.Bened. cccl.
In

In Suuartzahc, Ord. S. Bened. cccxxxiij ½.
Michaëlis Hugonis Cntiæ, Ord. S. Bened. lxvj ½.
Vnita fuit Ecclesiæ S. Martini Vallis-Albette val. iij. marc. argent. augetur tax. in flor. v.
In Scuchera, Ord. S. Aug. cc.
Adeldodis de Selis, Ord. S. Bened. xxxiij ½.
Salien. Ord. S. Bened. cc.
Segnebath, Ord. S Bened. cc.
Vnitæ sunt duæ Parochiales Ecclesiæ vltra Villæ Fichem, & in Ethenhim, val. in flor. cclxvj. Renen. augetur tax. in flor. lxv.
Ariminen. in Romandiola.
Vnitum Ecclesiæ Arimin. Monasterium S. Theohesti tax. l.
Benedicti de Sauignano. l.
Vnitum Congregationi S. Georgij in Alga.
Iuliani Ariminen. Ord. S Bened. xlvj. 33. ½.
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ Montisflorum Forettan. dioec. augetur tax. in floreu. 33 ½.
Georgij in Concha, Ord. S. Bened. xl.
Lazari, & Marini Monialium, tax. cxxx.
Mariæ de Schola Ord. S. Bened. vnitum Congregationi M. Oliueti.
Gandentij, Ord. S. Bened. l. nunc c.
Theonceti de Lunzano, Camaldulen. Ord. l.
Armacan. in Hibernia Metropolis.
Petri & Pauli, Ord. S. Aug. lx.
Assisianaten. iu Ducatu Spoletan.
Vnitum mensæ Episcopali infrascriptum Monasterium S. Bened. tax. c.
Benedicti de Monte Subaxio, Ord. S. Bened. c.
Trifpoliti de plano Buttini, Ord. Sancti Bened. lxxx.
Nicolai de Campolongo, Ord. S. Bened. l.
Petri de Assisio, Ord. S. Bened. c.
Asten. in Lombardia, prouincia Mediolanen.
Vnitæ fuerunt dictæ Ecclesiæ Asten. Ecclesia S. Secundi Denates val. lib. Turon. & Prioratus S. Blasij de Priotnoual 24. & Parochialis Ecclesia S. Sixti Asten. val. xxiij. augetur tax. in flor. xviij.
Apostolorum extra muros Asten. Ord. S. Bened. cclx.
Vnita fuit Ecclesia S. Insti, val. xij. augetur tax. in iiij.
Dalmatij in Burgo Asten Ord. S. Bened. c.
Bartholomæi de Atzano, Ord S. Bened. c.
Vniti fuerunt Prioratus rurales S. Stephani de Besconiti, Ord. S. Bened. Montis-regalis dioec. val. flor. l.
Item Prioratus dicti, Ord. & dioec. val. lxxx.
Dalmatij de Pedemonte, Ord S. Bened. c.
Asloricen. in Portugallia, Prouincia Brachaten. c.
Andreæ de Spinardea, Ord. S. Bened. lx.
De Micalibus, Ord. Cister. xl.
Martini de Castamira, Ord. Cister. xxxiiij.
Mariæ de Canistro, Ord. Cister. lxxx.
Andreæ Astoricen. lx.
Martini de Castaneta, Ord. Cister. aliàs Præmonstraten. lx.
Petri de Montibus, Ord. S. Bened. lxiij ½.
Vnitus est Prioratus S. Romani Zamoren. dioec. val. xc. & fuit taxatus cum ipso Monasterio.
Item mandata sunt vniri dicto Monasterio tot præstimonia in dioec. vel Ciuitate Legionen. Astonien. & Zamoren. quæ ascendunt ad summam flor. l. debet augeri tax. in flor. xvi ½.
Atren. in Sclauonia, Prouinciæ Iadren.
Stephani de Barbato, Ord. S. Bened. xl.
Petri de Valle, Ord. S. Bened. l.
Auellanen. & Erequentinen.
Benedicti, Ordinis eiusdem. xxxiij ½.
Augusten. in Prouincia Tarantasien.
Viti in Elgan, Ord. S. Benedicti, Prouinciæ Maguntin. ccc.
Esuacen. Ord. S. Aug. vi^c.
Nicolai Montis-Audex, Ord. S. Bened. vi^c.
Augusten. in Prouincia Maguntina. m ccc.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Buldelon, val. xij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xx.
In Vrsin, Ord. S. Bened. clxxx.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Baysuanl, val. xl. marc. argenti, augetur tax. in flor. lxxx. quæ priùs erat c.
Item vnita fuit Parochialis Ecclesia in Vuasuil. val. xviij. marc. argenti, augetur tax. in floren. xxx.
Nota, quod Monasterio in Fuessen. Ord. S. Bened. Augusten. dioec. cxxx.
Vnita in Fuessen. Capella S. Georgij in Holez, val. 3. marc. argenti, augetur tax. v.
S. Petri, Monasterio S. Petri Apostoli Vuessopruen. Ord. S. Bened. vnita fuit Parochialis Ecclesia in Pestignen. val. 29. marc. augetur tax. in flor. xlviij ½.
Sanctæ Crucis, Monasterio Sanctæ Crucis Augusten. vniuntur Parochiales Ecclesiæ in Dopszhensen, & Margreszhuhahus, in Bobien. val. iiij. marc. argenti puri, augetur tax. in flor. viij.
Auinionen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis, aliàs in Prouincia Arelaten.
Andreæ prope Auinionen. cccc.
Vnitus fuit Prioratus de Monte-Alto, val. xl. c. augetur tax. in flor. xiij ½.
Vnitus etiam Prioratus de Guillestria prope Ebrenam, Ord. S. Bened. val. 300. c. Turon. patuorum.
Martialis, Ord. S. Bened.
Vnitus fuit Prioratus B. Mariæ de Alma, aliàs de Fallifoco, Dignen. dioec. cuius fruct. 140. c. Turon. par.
Aurelianen. in Francia, prouincia Senonen.
Benedicti Floriacen. Ord. S. Bened. ii^m.
Balgentiaco, Ord. S. Aug. ii^m.
Euutcij, Ord. S. Aug. v^c.
Maximini Miciacen. cc.
Mariæ de Curia Dei, Ord. Cist. cxxv.
Aurien. in Portugallia, Prouincia Brachaten. cccc.
Rodesindi de Nonacello, Ord S. Bened. cc.
Vnita fuit Ecclesia S. Petri de Vaue, val. xl. c. augetur tax. in flor. viij ½.
Christinæ de Ribadesil, Ord. S. Bened. xxxiij ½.
Cellanoua, Ord. S. Bened. cxvj ½.
Mariæ de Vrsaria, Ord Cister. ccxxv.
Vnitæ sunt dicto Monasterio duæ Parochiales Ecclesiæ vlt. S. Eulali de Logos, & S. Martini de Lamas, val. xviij. c. Turon. patnot. augetur tax. flor. vj.
Item fuit vnita Parochialis Ecclesia de Pareda cuius xvij. c. Turon. patuorum per Alexandrum V 1. 3. Idus Martij, anno 9.
Stephani de Ripadesil, Ord. S. Bened. l.
Claudij de Ripa-auia, Ord. Cister. c.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Michaëlis de Bosurede, val. xviij. augetur tax in flor. viij ½.
Mariæ de Monte de Ramo, Ord. Cist. liij ½.
Ausaren.
Petri, Ord. S. Bened lxiij ½.
Auximana in Marchia Anconitan.
Vnitum fuit dictæ Ecclesiæ Monasterium S. Nicolai,

Nicolai. ideo augetur tax.flor.xxxvij ÷

Nicolai, Ord S.Bened. cum Parochiali Ecclesia S. Apollinaris vnita.val.xij. xxxvij ÷

Auxitan. in Vasconia Metropolis.

Bardonarum, Ord.Cister. mv^c.

Gimontis, Ord.Cister. vi^c.

Vnitum fuit Monasterium de Gionio, Tholosan.diœc.val.c.flor.augetur tax.

Pesann, Ord.S.Bened. cl.

Simorra, Ord S.Bened. ccc.

Cellæ Medulphi, Ord.S.Bened. l. aliàs vi^c.

Casæ Dei, Ord.Præmonstraten. vi^c xviij ÷. xliij ÷

Mariæ de Flariann, Ord.Cister. lxvj ÷

B

Baiocen. in Prouincia Rothomagen.

Mariæ Bella Stella, Ord.Præmonstraten. lxvj ÷

Vigoris de Cerasyn, Ord.S.Bened. mv^c.

Ardenna, Ord.Præmonstraten. c.

Mariæ de Alueto, Ord.Cister. cccclxxv.

Mariæ de Valle, Ord.S.Aug. lx.

Stephani de Fonte nato, Ord.S.Bened. vii^c l.

Martini de Troarnn, Ord.S.Bened. m^cc.

Stephani de Cadonio, Ord.S.Bened. m.

Vnita fuit dicto monasterio Parochialis Ecclesia S. Martini de via Fnraniæ, Constantien. diœc.val.clxxx.℔.Turon. augetur tax.in lx.

Mariæ de Longis, Ord.S.Bened. cc.

Mariæ de Barbereyn, Ord.Cister. lx.

Baiocen. in Vasconia, Prouincia Auxitan.

De Fore de Campo-bassio, Ord.S.Bened.

Georgij de Mirabello, Ord.S.Bened.

Saluatoris de Vrdachio, Ord.Præmonstr. l.

Balneoregien. in Patrimonio.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Luciæ de Patterno, val.xxxiij.

Bambergen. in Alamania, in Prouincia Maguntin.

Michaëlis Montis Monachorum. cc.

Bangoren. in Anglia, Prouincia Cantuarien.

Donnini de Rocca S.Cassiani, Ord.S.Bened. xl.

Barchinonen. in Cathaloniæ Principatu, Prouincia Tarracon.

Sanctarum Crucum, Ord.Cister. m.

Cucufati, Ord.S.Bened. cccc.

Laurentij de Monte, Ord.S.Bened. xxxiij ÷

Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ de Terracia, Ord.S.Ruffi, val.ccxl.℔.Barchinonen.debet augeri tax.in flor.lxxx.

Baren. in Apulia Metropolis. mv^c.

Vnita est Ecclesia Polingnanen.tax.l.

Item vnitum est Monasterium Monialium S. Scholasticæ, Ord.S.Bened.val.cc.pro medietate Ecclesiæ Baren. & alia mensæ Capitulari Baren.augetur tax.Ecclesiæ in flor.xxxiij ÷

Benedicti Baren.Ord.eiusdem. lx.

Insulæ Baren.Ord.Cister. c.

Archangeli de Celiis, Ord.S.Bened. cccc.

Nicolai de Siriis, Ord.S.Bened.

Mariæ de Gripta, Ord.S.Bened. xxxiij ÷

Angeli & Nicolai de Cilsis, vnita, Ord. S. Bened. xxxiij ÷

Basilien. in Alamania, Prouincia Bisuntin.

Vnita est Parochialis Ecclesia Villæ-Binrzen, Constantien.diœc.cuius fruc.x. marc. argenti puri anno 1.Iulij 1504.augetur tax. flor.xx.

Item Monasterium Monialium S.Cyriaci, Ord. S. Bened. Constantien.cuius fruct. lxxv. anno 1509. per eundem d. Iulium, augetur taxa in flor.xxv.

Mornacien.aliàs Morbachen.Ord.S.Bened. vi^c.

Lucella, Ord.Cister. lx.

Bellicen. in Alamania, Prouincia Bisontin.

Sulpitij, Ord.Cister. cl.

Belnacen. in Francia, Prouincia Remen.

Luciani prope Bellnacum, Ord.S.Bened. iii^m.

Symphoriani, Ord.S.Bened. ccccxij.

Quintini, Ord.S.Aug. v^c.

Regalis-Montis, Ord.Cister. cclviij.

Mariæ de Bretolio, Ord.S.Bened. vi^c.

Martini in Bosco, siue in Nemore, aliàs Rurien. Ord.S.Aug. cccc.

Germani de Flaiaco, Ord.S.Bened. m.

Belli-Prati, Ord.Cister. vii^c.

Frigidi-Montis, Ord.Cister. cxxxiij ÷

Beneuentan. in Terra-laboris Metropolis.

Modesti de Beneuento, Ord.S.Bened. c.

Vnita est Capella S.Margaritæ vj. flor.

Sophiæ de Beneuento, Ord.S.Bened. ccel.

Lupi, Ord.S.Bened. xl.

Petri in territorio S.Heliæ. c.

Mariæ de Galdo, Ord.S.Bened. c.

Angeli de Schalis, Ord.S.Bened.

Mariæ de Grypta, Ord.S.Bened. xxxiij ÷

Siluestri.

Luciæ in Raffa, Ord.S.Bened. l.

Mariæ de Venticano, Ord.S.Bened. xxxiij ÷

Bisuntin. in Burgundia Metropolis.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Burgillis extra muros Bisuntin. cum annexis, val. lxx. augetur tax.in xxiij ÷

Pauli Bisuntin.Ord.S.Aug. vi^c.

Claro-fonte, Ord.Cister. l.

Cornelio, Ord.Præmonstr. lxvj.

Caritate, Ord.Cister. cxx.

Bellævallis, Ord.Cister. c.

Petri de Luxulien, Ord.S.Bened. vi^c.

Vincentij, Ord.S.Bened. iij.

Balma, Ord.Cluniacen. v^c.

Vnitus est Prioratus de Saluamento, val. cc. augetur tax.lxvj ÷

Mariæ Fontis-Benedicti, Ord.S.Aug. cc.

Roseriis, siue Roseriarum, Ord.Cister. xc.

Luciæ, Ord.S.Bened. lxij.

Montis S.Mariæ, Ord.Cister. ccl.

Cariloci, Ord.Cister. clxxvij.

Atteyn, siue Atteyn, Ord.Cist. cccxxxiij ÷

Fuit reductum ad ccxxxiij ÷. propter fructuum diminutionem.

Mariæ Suerneyo, Ord.S.Bened. cc.

Mariæ de Goillia, Ord.S.Aug. lxvj ÷

Biterren.

Vnita fuit Ecclesia ruralis B. Mariæ de Adelano, & Capellania S. Stephani eidem annex. val.xxiij.augetur tax.in flor.viij.

Villæ-magnæ, Ord.S.Bened. cccc.

Petri de Vinsellis, Ord.S.Bened. v^c.

Iacobi, Ord.S.Aug. cxx.

Bituricen. in Aquitania Metropolis.

Vniri mandatum fuit Ecclesia de Cabris vocatæ per cessum, vel decessum debet augeri taxa in euentum.

Sulpitij, Ord.S.Bened. cccc.

Petri de Vrzione, Ord.S.Bened. cc.

Vnita fuit infirmaria dicti Monasterij, val.xxiv. augetur tax.flor.viij.

Burgidolen. Ord.S.Bened. iiii^m.

Ambrosij Bituricen.Ord.S.Aug. clxxv.

Fontis-Combaudi, Ord.S.Bened. cc.

Satyri, Ord.S.August. v^c.lxxv.

Mariæ de Exoldunn, Ord.S.Bened. l.

Gildasij, Ord.S.Bened. cccl.

Varenis, Ord.Cister. lx.

Mariæ de Encheduno, Ord.S.Bened. c.

Mariæ de Cellis, Ord.S.Aug. cl.

Casalis Benedicti, Ord S.Bened. ccc.

Millebeco, Ord.S.Bened. cl.
Plenibenden.Ord S Aug. cvij.
Maſſaio, Ord.S.Bened. cxx.
Columna, Ord.Ciſter. miſtum, & in diœc.Lemouien. lxx.
Genulfa, Ord.S.Bened. cc.
De Podij Serrandi, Ord.S.Auguſtini. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Fonte Moririaco, Ord.Ciſt. cc.
De nigro Lacu, aliàs de Verlaco. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Miſeraio, Ord.S.Aug. cl.
Oliueto, Ord.Ciſter. cxx.
Mariæ de Laudeſio, Ord.Ciſter. cc.
Domodei ſupra Carum, Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Albinaco, Ord.Ciſter. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vernuccia, Ord.S.Aug. l.
Sigitanni in Btena, Ord.S.Bened. cl.
Prathea, Ord.Ciſter. vi^c.
Loco-regio, Ord.Ciſter. lx.
De Barzella, Ord.Ciſter. lx.
Mariæ de Albis-petris, Ord.Ciſter. lx.
De Petris, Ord.Ciſter. lxiij $\frac{1}{3}$

Bobien. in Lombardia.
Columbani, Ord.S.Bened. cvj $\frac{2}{3}$

Boianen. in Terra laboris, Prouincia Beneuentan.
Mariæ Montis-viridis, Ord.S.Bened. xl.

Bononien. in Prouincia Rauennaten.facta Metropolis à Gregorio Papa XIII.
Pauli Bononien.Ord.S.Bened. cxxj.
Cæciliæ in Corna-noua, Ord.Vallis-Vmbr. cxx.
Mariæ de Strata, Ord.Ciſter. cccc.
Proculi, Ord. S.Bened. cxxj.
Vnita eſt Capella B. Mariæ extra muros Bononien. val.xxiiij. augetur tax. in flor.viij.
Naboris, & Felicis, Ord.S.Bened. c.
Vniri mandatur Monaſterio præfato Monaſterium S.Luciæ de Roſſeno; Ord. S.Bened.& Ecclesia ſine cura, S. Fabiani de Vallelauini, valoris cc.augetur tax.in flor.lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Armato, Ord.Vallis-Vmbroſæ. lx.
Michaëlis de Gauzancio, Ord.S.Bened.
Fabiani & Sebaſtiani. lxx.
Stephani & Bartholomæi, Ord.S.Bened. cxxxv.
Vnitum fuit Hoſpitale de Quaderna, val. xxiiij. augetur tax.in flor.viij.
Luciæ de Roſſeno, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Botontin. in Apulia, Prouincia Baren.
Leonis extra muros, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Bouen. in Calabria, Prouincia Regin.
Mariæ de Cereto. xxxiij $\frac{1}{3}$

Bracharen. in Portugallia Metropolis.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia de Pondas, dictæ diœc.per Iulium II. ſub datum 7. Kal.Auguſti, anno 5.augetur tax.flor.viij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Pomberio, Ord.S.Bened. vii^{c}xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Boiro, Ord.Ciſter. xliij $\frac{1}{3}$
Martini de Tibaces, Ord.S.Bened. l.
Vnita fuit Parochialis Eccleſia loci de Villa-piniæ, Bracharen.diœc.cuius fructuum xxiv.per Bullam Iulij II. ſubdatum 8. Kal. Maij 1509. augetur tax.in flor.viij $\frac{1}{3}$
Vallis-Paradiſi, Ord.S.Bened. xxx.
Saluatoris de Fonte-artaro, Ord.S.Bened. cc.
Saluatoris de Trauanta, Ord.S.Bened. cc.
Michaëlis de Roſeyos de Boſco, Ord.S.Ben.cccc.
Petri de Arnoia.
Mariæ de Carbonerio. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eſt Parochialis Eccleſia B.Mariæ de Quintianes, val xxij. augetur tax. in flor. vij $\frac{1}{3}$ per Bullam Sixti anno 6.ſub datum 5.Kal.April.
Saluatoris de Caſtru Auellanarum. c.
Del Comat. lx.
Andreæ de Radulphe, Ord.S.Bened. ccc.

Vnita fuit Parochialis Eccleſia S. Saluatoris de Prada, val.xv.augetur in flor.v.
Romeni de Leima. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Palma. l.
Ioannis de Anoya, Ord.S.Bened. xl.

Bremen. in Alemania Metropolis.
Mariæ de Rouſſcualle, Ord.S.Bened. c.

Briocen. in Britannia Prouincia Turonen.
Belloportu, Ord Præmon. c.
Mariæ de Lantenac, Ord S.Bened. lxxx.
Albini de Bonays, aliàs de Boſco, ſiue in nemoribus, Ord.Ciſter. lxvj $\frac{2}{3}$

Britonorien. aliàs *Foropompilien.* in Romandiola. vide *Foropompilien.*
Dominici in Solio, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Roſilli, Ord. S.Bened. l.

Brixien. in Prouincia Mediolanen.
Euphemiæ prope Brixiam, Ord.S Bened. ccl.
Vnitum fuit Hoſpitale S. Iacobi de Conſtendulo, val.xxvj.augetur flor.viij $\frac{2}{3}$.
Item fuit vnitus Prioratus S. Nazarij & Celſi, val.l.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$
Petri in Monte, Ord.S Bened. cxxx.
Vnita eſt Eccleſia Sanctæ Brigidæ, val. xiiij. augetur flor.iv $\frac{2}{3}$
Benedicti de Leone, Ord.einſdem. vi^{c}lxvj $\frac{2}{3}$
Taxa præſentis Monaſterij eſt aucta ad flor.766. $\frac{2}{3}$ de mandato DD.Cameræ.
Item fuit & rurſus aucta taxa ad flor. xvj $\frac{2}{3}$ per vnionem certarum peciarum terræ pro ann. cenſu l. ₰. ex eis percipiendorum. Ideo vc. de mandato D. Ioannis de Viterbio Clerici Cameræ, die 22.Octobris 1158.
Fauſtini & Iouitæ, Ord S Bened. cccc.
Vnita fuit Capella S.Trinitatis, val. xij. augetur tax.flor.iv.
Aqua nigra, Ord.S.Bened. l.
Nicolai de Vergiano, Ord.Gluniac. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Geruaſij & Prothaſij, Ord.Vallis-Vmbroſæ.lxvj $\frac{2}{3}$

Brixien. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
Montis S.Georgij, Ord.S.Bened. cc.
Benedicti de Leno, Ord einſdem. l.
Ioan.Baptiſtæ in Stamps, Ord.Ciſtercien. vi^c.ij.
Vnitæ ſont eidem Paroch.Eccleſiæ S.Petri in Silez. S.Vigilij in Mays, in Moyngen, in Segniwectach, in Lincherech, & in Leatshauſten, Bonerinen.& Cudren. Trid. Conſtantien. & Auguſten.diœc. val.omnium ſimul cccc.augetur tax. in flor.cxxxiij $\frac{1}{3}$

Brundinen.& Boritan. in Apulia.
Andreæ in Inſula, Ord.S Bened. cc.
Mariæ de Cruce, Ord.S.Baſilij.
Fermellus, Ord.S.Baſilij.

Burdegalen. in Aquitania Metropolis.
Crucis, Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ Syluæ maioris. viii^c.
Augetur taxa in flor.xxx, per vnionem Prioratus S. Petri de S.Lupo, alias de S. Lupeſio, eidem Monaſterio factam.
Faya, ſiue Fayſia, Ord.Ciſter. cccc.
Petri de Inſula in Medulco, Ordinis S.Aug. clx.
Saluatoris de Blauia, Ord.S Bened. cccc.
Petri de Bertolio, Ord.S.Aug. cv $\frac{1}{3}$
Romani de Blauia, Ord.S.Aug. vi^c.
Bono loco, Ord.Ciſter. lvij $\frac{2}{3}$
Vincentij de Burgo, Ord.S.Aug. c.
Mariæ de Aquiſtris, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Burgen. in Hiſpania.
Dominici de Silos, Ord.S.Bened. c.
Omen.Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Arlanca, Ordinis S. Benedicti. lxxx.
Petri de Cardeoa, Ord.S.Bened. lx.

Vnitus

Vnitus est Prioratus S. Balbinæ Palentin. diœc. val. c. augetur tax. in xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Ouarenes, Ord. S. Bened. lx.
Vnita sunt duo Eremitoria, val. xxiiij. augetur tax viij.
Mariæ de Aquilana, Ord. Cistercien. lx.
Mariæ de Riuosicco, Ord. Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

C

Caballicen. in Prouincia Arelaten.
Sinaqua, Ord. Cister. ccc.
Cabilonen. in Prouincia Prouinciæ, & Prouincia Lugdunen.
Petri, Ord. S. Bened. ccc.
S. Philiberti Trenorchien. Ord. S. Bened. m.
Cistercij, Ord. Cistercien. ccc.xx.
Vnitus est Prioratus de gratia B. Mariæ Trecon. diœc. val. xxiiij.
Item vnitum fuit Monasterium Catiloci Bisuntin. diœc. auget. tax. in totum flor. clxxxv.
Trinitatis supra Gronam, Ord. Cistercien. cccl.
Masseriis, Ord. Cistercien. ccc.xx.
Cæsaraugustan. Metropolis in Liuonia.
Fidis, Ord. Cistercien. ccxliiij $\frac{1}{2}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Villar de los Nouarros cum eius Coadiutoria, val. cxxx. augetur tax. in flor. xliij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Rota, Ord. Cistercien. cccc.
Mariæ de Verola, Ord. Cistercien.
Calaguritan.
Mariæ Vallis Venariæ, Ord. S. Bened. c.
Ferratia, Ord. S. Bened. ccxxij.
Prudentij, Ord. Cistercien. lxx.
Mariæ Nageren. Ord. Cluniacen.
Emiliani, Ord. S. Bened. ccc.xxxiij $\frac{1}{3}$
Calaritan. in Sardinia Metropolis.
Vnita est Ecclesia Suelleo. tax. ad flor. xxiij $\frac{1}{3}$ ideò augetur ead. tax. Calaritan.
Item vnita fuit Ecclesia Galtelinen. tax. lxxx. quæ similiter augetur.
Item augetur tax. in flor. x. propter vnionem Prioratus S. Saturnini val. xxx.
Calertinen.
Stephani de Marcisco, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Callien. in Marchia Anconitan.
Vnitum fuit Monasterium S. Mariæ Nouæ propè Castrum Naye, val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Item augetur tax. in flor. lxxviij. propter vnionem Montis S. Petri de Massa, Ord. S. Bened. ipsi Ecclesiæ factam.
Petri de Massa, Ord. S. Bened. lxx.
Vnitum fuit Monasterium Monialium S. Margaritæ, val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Caluen. in Terra-laboris Prouincia Capuan.
Vnita est Ecclesia S. Iulianæ extra muros Caluen. val. xij. augetur tax. in flor. iiij.
Item vnita fuit Præpositura loci S. Vitaliani val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Petri de Massa, Ord. S. Bened. lx.
Cameracen. in Francia Prouincia Remen.
Sepulchri Cameracen, Ord. S. Bened. ccxxxiij $\frac{1}{3}$
Auberti Cameracen. Ord. S. Bened. ccccLxxx.
Andreæ de Castello, Ord. S. Bened. m ccl.
Gillerij in Cella, Ord. S. Bened. cl.
Landerni de Crispino, Ord. S. Bened. cclxxiiij.
Loci S. Bernardi supra Scaldam, Ordin. Cistercien. viij^{c}lxxx.
Vallis Fossinæ, Ord. S. Bened. ccc.
Petri Hunorcurten. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Dionysij in Brocheria, Ord. S. Bened. v^{c}.

Mariæ de Camberone, Ord. Cister. vij^{c}.
Valcellis, Ord. Cister. v^{c}l.
Ioannis Valentenen. Ord. S. Augustini. lxv $\frac{1}{3}$
Petri Lobien. Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Alto monte, Ord. S. Bened. cxx.
Saluatoris Eyamen. Ord. S. Bened. cl.
Cornelij de Crimine, Ord. Præmonstraten. ccl.
Humberti de Maricolis, Ord. S. Bened. c.
Lamberti Lessien. Ord. S. Bened. ccxxxiij.
Mariæ Torgeilen. Ord. Præmonstraten. mccc.
Hadriani Geraldimonten. Ord. S. Bened. ccc.
Petri Affliginen. Ord. S. Bened. ix^{c}.
Michaëlis Antuuerpien. Ord. Præmonstraten. cc.
Petri Grimbergen. Ord. Præmonstraten.
Bernardi Cameracen.
Camerinen. in Marchia Anconitan.
Mariæ de Rambona, Ord. S. Bened. c.
Vnitum est d. Monasterio Monasterium Sancti Eustachij, Ord. S. Bened. lx.
Vnitus fuit d. Monasteriis Prioratus S. Trinitatis Montis Sanuicini val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Mariæ de Rotis, Ord. S Bened. xl.
Claræuallis, Ord. Cister. cvj $\frac{2}{3}$
Vallis Fossonæ, Ord. S. Bened. l.
Laurentij de Dolio, Ord. S. Bened. liij.
Carpophori extra muros Camerinen. cxxv.
Helenæ, Ord. Camald. l.
Colbas, Ord. Cistercien. ccc.
Insula, Ord. S. Bened.
Romaldi de Vallocastro, Ord. S. Bened. lxxv $\frac{2}{3}$
Vniti sunt dicto Monasterio Prioratus S. Vrbani de Sennati val. l.
Item altare in Ecclesia S. Venantij val. xxiij. S. Paterniani de Cortelio de Castro Genghe val. xx. augetur tax. xxxix $\frac{1}{3}$.
Item augetur tax. in flor. l. propter vnionem Monasterij S. Helenæ ipsi Monasterio S. Romaldi factam.
Eremi S. Benedicti Montisfani, Ord. Syluestrinor. lxiij.
Vnitum est Monasterium S. Blasij de Crapulis, Ord. S. Bened. Nucerinen. diœc.
Mariæ & Blasij de Sarnano, Ord. S. Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Crucis de Triputia. c.
Benedicti in nemore & Mariæ nouæ vnita. lxxx.
Mariæ de Niuo Sacro, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Macularum de S. Genesio, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Canadien. in Vngaria.
Vnitum est Monasterium S. Gerardi, Ord. S. Benedicti val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Virginis in Buutz, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Candidacasa in Scotia Prouincia Glasgnen.
Capella regia Sterlingen. fuit vnita, ideo augetur tax. flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Item per Bullam Clem. VII. fuit vnitum d. Eccles. & Capellæ Monasterium de Traunglandi Præmonstraten. Ord. Candidæcasæ diœc. tax. l. quæ augetur Episcopatui.
Mariæ de Glenluck aliàs Vallis-Lucis Cistercien. Ord. lxvj $\frac{2}{3}$
De Tounglandi, Ord. Præmonstrat. l.
De Dudrau. Ord Cister. l.
Cantuarien. in Anglia Metropolis.
Augustini Cantuarien, mccc.
Caputaquen. in Terra-laboris Prouincia Salernitan.
Mariæ de Cadosa, Ord S. Bened. xxv.
Nicolai de Controno, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Pattano, Ord. S Bened. xl.

Mariæ de Centula, Ord. S.Bened. xlv.
Aquana, Ord. S. Bened.
S. Nicolai, Ord. S. Bened. xxxij $\frac{2}{3}$
Laurentij de Scurta, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli de Fasanella, Ord. S. Bened. xl.
Cæciliæ Cotula, Ord.S.Bened.

Carkagen. & *Clonen.* in Hibernia. } Vnitæ.

Albo-tractu, Ord. Cistercien. lx.
Mariæ de antro S. Finabari, Ord. S. August. xl.
Mari de Albo-tractu, Ord.Cistercien. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Carnoten. in Francia Prouincia Senonen.
Vindocinen. Ord. S. Bened. ij^m.
Grandis Vallis, Ord.Præmonstrat. l.
Mariæ Magdalenæ de Castroduno, Ord. S. Benedicti. cc.
Mariæ Burgomedio, Ord. S. August. ccc.
Lannuniaci Blesen. Ord. S.Bened. mv^c.
Vnitus fuit Prioratus de Campignaco, Ord. S. Bened. val.lx. augetur xx.
Trinitatis de Tironio, Ord. S. Bened. v^c.
Petri de Malpha veteri, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Clarofonte, Ord. S.August. c.
Mariæ de Iosaphat, Ord. S. Bened. cc,
Mariæ de Columbis, Ord. S. Bened. viij^c
Vnitum fuit Monasterium Monialium S. Gennæ val.xx. ℔ Turon. augetur tax. in flor. iij $\frac{1}{3}$
Vincentij in nemore, Ord. S. August. xl.
Ioannis in Valeya, Ord. S. August. cccc.
Vnitus fuit Prioratus S.Stephani, val v. ℔. augetur tax. in flor. j $\frac{2}{3}$
Florentij Bonæ-uallis, Ord.S.Bened. vj^c.
Vnita fuit d.Monasterio Præpositura ipsius Monasterij, val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Altisis, Ord.S.Bened. cxxv.
Petri in Valle Carnoten.Ord.S.Bened. v^c.
Helemosio seu eleemosyna, Ord.Cister. c.
Mariæ de Pontelin, Ord.S.Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus de Verguero, val.c. auget. tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Catauni prope Carltorum, Ord.S.August.

Casalen. in Prouincia Mediolanen.
Vniti mandantur tot. beneficia in dicta diœc. vacatura quæ ascendant ad summam cccc.ducatorum.
Item Prioratus S.Vitalis de Bosco Casalen.diœc. val. cc. vacaturus per cessum, vel decessum ipsius Prioris, augenda etir taxa in euentum in flor.cc.ß.per tax ₰.333 $\frac{1}{3}$ sub dat. 1614. prid. idus Ianuar. auger. tax.333 $\frac{2}{3}$

Casertan. in Terra-laboris Prouincia Capuan.
Vnitum fuit Monasterium, Ord. S. Augustini Ecclesiæ propioquum, eid.val. lx. augetur xx.
Petri de Pedemontis de Caserta, Ord.S.Bened. l.

Casren. in Sardinia Prouincia Turritan.
Mariæ de Ardorello, Ord. Cistercien.
Aqua Formosa, Ord. Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

Cassanen. in Calabria Prouincia Regin.
Vnitum est Monasterium de Cratereto val.xxiij. augetur tax. in flor. viij.

Cassanen. in Regno.
Mariæ de longo, Ord.S.Basilij. xl.

Cassellen. in Hibernia Metropolis.
Crucis de Vvoctarlauyn. xlij.

Cassinen. Monasterium, Ord. S. Bened. nullius diœc. ij^m cccc.
Vnitum fuit Monasterium S. Annæ prope Draconis montem Cassinen. diœc. val.cc. augetur tax. in flor. lxvj $\frac{2}{3}$

Castellan. in Venetiarum Patriarch.
Nicolai in littore, Ord.S.Bened. cc.
Ioannis in littore, Ord.S.Bened. cc.
Angeli de la Mole, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli de Cedalis, Ord.S.Bened. cxxx.
Ioannis de Marsano, Ord.S.Bened. l.
Benedicti de Scaloquio, Ord.S.Bened. xl.
Georgij Maioris Venetiarum, Ord. S. Benedicti. vij^c.
Bartholomæi de Venetiis vnitus Patriarchatui Graden. ccc.
Ioannis in Burgo sancti Sepulchri, Ord. Camal. lxxxiij.
Andreæ in Flumine & Syluestri de Citapto. lxvj.
Georgij Hilarij & Benedicti Venetiarum. ccccxxx.

Castellan. & Ortan. vnitæ in patrimonio Tusciæ.
Fallari, Ord.Cistercien. l.
Pontianum, Ord.S.Bened. cl.

Castren. in Albogesio.
Mariæ de Ardorello, Ord.Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

Castren. in Patrimonio.
Aqua Formosa. xxxiij $\frac{1}{3}$

Catalaunen. in Francia Prouincia Remen.
Memmij in Suburbio, Ord. S.Aug. viij^c.
Petri ad Montes, Ord. S.Bened. mccc.
Omnium Sanctorum in Insula, Ord. S. August. v^c. vj.
Martini de Orione, Ord.S.Bened. ccc.xxx.
Colocerij de Maurimonte, Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Virtute, Ord.S.August. ccc.
Trium Fontium, Ord.Cister. xl.
Alti-Fontis, Ord.Cistercien. xxij.
Monasterij de Argona, Ord.Cistet. liij $\frac{1}{3}$
Vrbani, Ord.S. Bened. m.
Saluatoris de Vitenro, Ord.S.Bened. ccc.
Dernen. aliàs Monster-tonder, Ord. S. Bened. ccc.
Morimonte, Ord. S.Bened.

Catanien. in Sicilia Prouincia Montis-regalis.
Leonardi, Ord. S.Basilij, vide Achaticen. cl.
Mariæ de Lithedia, Ord. S. Bened.
Mariæ de Forneto, Ord.S.Bened. cxxv.
Mariæ de Scalis, Ord. S. Bened. cxxv. } inuicem vnitæ.
Mariæ de Noua Luce, Ord.S.Bened. cc. }
Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Arenis.
Vnita Calistus III. confirmauit ordinamenta Abbatum Mariæ de Scalis, Mariæ de Noualuce, Mariæ de Lithedia, & Nicolai de Arenis vbi singulis annis vel trienniis mutantur Abbates, & soluuntur iura singulis decem annis.
Philippi de Arzilione, Ord. S.Bened. cl.

Caterenen. in Dalmatia.
Georgij de Sculpo, Ord.S.Bened. xxxv.

Catharen. in Sclauonia.
Georgij, Ord. S. Bened. Mensæ Catharen. vniti lxvj $\frac{2}{3}$

Cathecen. in Calabria Prouincia Regin.
Leonardi, Ord.S.Basilij. cl.
Beatæ Mariæ de Caotpani, Ordin. S. Benedicti. lxvj $\frac{2}{3}$

Cathenen. in Scotia Prouincia S.Andreæ.
Partimone, Ord.S.Basilij. l.

Canallicen.
Sinaqua, Ord.Cistercien. ccc.

Caturcen. in Aquitania Prouincia Bituricen.
Figiaci, Ord.S.Bened. m.
Vnitur Monasterio præfato Prioratus dependens ab ipso, val. xxx. ℔. Turon. par. augetur tax. in flor. x.
Moysiaci, Ord. Cluniacen. iiij^m.

Mandantur

Mandantur vniti tot beneficia vacatura quæ ascendant ad summam ℓ. cc. augenda erit taxa in euentum vnionis in flor. lxvj $\frac{2}{3}$

Martillaco, Ord.S.Bened. c.

Vnitæ sunt dicto Monasterio Parochiales Ecclesiæ S. Martini delaBebal, & S. Petri loci de Fraximento val. lxx. augetur tax. in flor. xxiij $\frac{1}{3}$ fuit confirmata dicta vnio per D. Innoc.Pap. VIII. 1487. die 20. Martij, 1630.

Fuerunt similiter vnitæ Parochiales Ecclesiæ de monte Saletio, & de Lunenia quæ dicuntur 100.in totum tax.ad flor. 156 $\frac{2}{3}$

Gardæ Dei, Ord. Cistercien. v^c.

Marcelli, Ord. Cistercien. l.

Mariæ de Soulaco, Ordin.S.Bened.

Mariæ de Abbatia noua,Ord.Cistercien. lxvj $\frac{2}{3}$

Ceneten. in Prouincia Aquilegien.

Vniri mandatur Prioratus S. Antonij extra muros Castri de Coneglano val.cxl.vacaturus per cessum,vel decessum debet augeri in flor. xlvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Sanæ-vallis,aliàs Fossina, Ord. Cister. c.

Bonæ de Viridorio, Ord.S.Bened. cxx.

Busco, Ord. S.Bened. lx.

Petri de Colle, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ Matris Domini, c.

Cenomanen.

Bello Loco, Ord.S.Augustini. cxij.

Mariæ de Pelicia,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Ebronio, Ord.S.Bened. ccc.

Vincentij prope Cenoman. Ord.S.Bened. ccc.

Mariæ de Laulaio,Ord.S.Bened. ccl.

Carelesi,aliàs Carlussenti,Ord.S.Bened. ccl.

Georgij in nemore, Ord. S.Aug. lxvj.

Mariæ de Persenia, Ord.Cister. lxxiij $\frac{1}{3}$

Pietate Dei, Ord.Cistercien. cc.

Mariæ de Claromonte,Ord.Cister. cclxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Lespau, Ord. Cister. c.

Mariæ de Campania,Ord.Cister. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Catharinæ de la-Valle, Ord. S.August. lxvj $\frac{2}{3}$

Vniti sunt Prioratus S. Nicolai de Portu-Rongiardi,ac de Olineto quorum singulorum val. l. debet augeri tax. in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Petri de Cultura,Ord.S.Bened. ccc.

Mariæ de Vadacio,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Fontis Danielis, Ord.Cister. clxvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Bellabrancha,Ord.Cister. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Cepten. aliàs *Septen.*

Ioannis de Longonares,Ord.S.Aug. l.

Saluatoris de Torreone, Ord. S. Bened. lxvj.

Cerulan. in Campania.

Casæ-Marij, Ord.Cistere. cccc.

Cesenaten. in Romandiola Prouincia Rauennaten.

Aucta est taxa d.Ecclesiæ per vnionem Monasterij S.Laurentij flor.l.

Mariæ in Monte, Ord.S.Bened. c.

Ciuitaten. in Hispania.

Mariæ de Caritate, Ord.Præmonstrat.

Ciuitaten.& Ampurien. in Regno,in Sardinia & Prouincia Arboren. vnitæ perpetuo per Iulij II. sub datum Non. Iunij anno 3.

Petri de terra maiori, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Ripæ Altæ, Ord. Cistercien. cccc.

Vnitum fuit Monasterium Monialium S.Catherinæ,val.xx.augetur taxa in flor.vj $\frac{2}{3}$

Fuit aucta taxa dicti Monasterij de l.ad cccc. die x. Octobr. 1519. patet in *lib. Cameræ* manu D. Iulij de Narina.

Ciuitatis Castellan. & Gortan. } vnitæ

Andreæ in flumine,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Ciuitatis Castelli.

Saluatoris & Bartholomæi,Ord.Camald. lxvj $\frac{2}{3}$

Angeli de Castro Zedaldi.

Ioi,in Burgo S.Sepulchri, Ord.Camal. lxxxiij.

Scolacio, Ord.S.Bened. xl.

Ioannis de Martiano,Ord.S.Bened. l.

Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Martini de lavena,iuxta lacum Perusinum,val.xxiiij.

Item Ecclesia S. Mariæ Magdelenæ,& S. Crucis de Castilione Perusin. diœc.val.xviij. augetur tax.in flor.xiiij.

Claromonten. in Aquitania Prouincia Bituricen.

Andreæ prope Claromon.Ord.Præmonstrat. c.

Illidij extra muros, Ord.S.Bened. c.

Vnitus fuit Prioratus de Neboziaco,val. xxx. ℓ. Turon. augetur tax.x.

Gilberti aliàs Nouem-fontium,Ord.Cister. cl.

Vallis honestæ aliàs Ferrarien. Ord.Cister. cl.

Casæ Dei,Ord.S.Bened. iii^m.

Vnitus fuit Prioratus de Crasino,val. cl. ℓ. Turon. vacaturus per cessum,vel decessum, debet augeri taxa in flor.l.

Item est vnita iurisdictio census Hostelatiæ dicti Monasterij,val.cx.debet augeri taxa in flor. xxxvj $\frac{2}{3}$

Bella-aqua, Ord. Cistercien. cc.

Isidori aliàs Astremonij, Ord.S.Bened. cc.

Cantoyni,Ord.S.Augustini. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnita est Parochialis Ecclesia Prioratus nuncupata de Lueria S.Flori,val.xxiiij. augetur tax. in flor.viij.

Manziaci,Ord.Cluniacen. cc.

Montis Petrosi, Ord.Cistere. ccl.

Magni loci,Ord.S.Bened. cccxxj.

Menaro,Ord.S.Bened. cc.

Amabilis de Rionio,Ord.S.Aug. cl.

Vallis Lucidæ aliàs de Boyrheto, Ordin. Cistercien. c.

Ebrolio, Ord.S.Bened. ccc.

Vnitus fuit Prioratus S. Leodegarij de Monte Firmino,val.c. ℓ. Turon. augetur. taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$

Symphoriani, Ord Cluniacen. c.

Tierno, Ord. Cluniac. c.

Aureliacen. Ord. S.Bened. ii^m.

Clonferten. in Hibernia Prouincia Tuamen.

Vnitum fuit Monasterium de Portu puro, augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Item est vnita Parochialis Ecclesia de lo Chrayach. val. x.marc. Hirlinc. augetur tax. in flor. viij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Portupuro, Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Vianoua,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Clugien. in Prouincia Graden.

Vnitum fuit hospitale S.Petri Prioratus nuncupatum valor.c. augetur taxa in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$

Georgij de Fossan. Ord. S.Bened.

Trinitatis de Brandulo, Ord.Cister. cl.

Clusin. in Tuscia.

Vnita fuit d. Ecclesiæ Præpositura S. Mastiolæ, val.cl.augetur tax.in flor.l.

Benedicti de Morano, Ord.Camal.

Anthimi,Ord.S.Guillelmi. l.

Facta fuit dicto Monasterio quædam vnio val. xvj. augetur tax.in flor.iiij.

Saluatoris de Monte armato, Ord.Cister. c.

Trinitatis de Spineto. lxvj $\frac{2}{3}$

Colocen. in Vngaria Metropolis.

Georgij de Bembo,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Colonien. in Alemania Metropolis.

Sibergen,Ord.S.Bened. cclxx.

Martini Colonian. Ord. S. Bened. cl.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Brigidæ Colonien. val. xvj. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Stabulen. Malmodarien. cxl.
Nicolai Bucuuilien. Ord. S. Bened. cl.
Tiricien. Ord. S. Bened. cxv $\frac{2}{3}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Dorne, val. iv. marcarum argenti.
Item Parochialis Ecclesia in Tincio, val. etiam iv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Villegauden. Ord. Cister.
Bruvvellcten. Ord. S. Bened. cc.
Pantaleonis intra muros Colonien. Ord. S. Bened. cc.
Petri Malmodarien. cum Monasterio Lemacbi Leodien. vnitum. cccc.

Columbrien. in Portugallia, Prouincia Bracharen.
Pauli Columbrien. Ord. Cister. liij.
Crucis Columbrien. Ord. S. Aug. ii^{m}.
Cesia, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Georgij, Ord. S. Aug. cuius fructus duc. 800.

Comaclen. in Prouincia Rauennaten.
Mariæ de Pompatia, Ord. S. Bened. mcc.

Compostellan. in Regno Castellæ Metropolis.
Mariæ Daxabeyro, Ord. Cister. xliij $\frac{1}{3}$
Mariæ Daxynero, Ord. S. Bened. xl.
Mariæ de Siciuia, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Armenteyra, Ord. Cister. c.
Mariæ de Monfeyro, Ord. Cister. lxiij $\frac{2}{3}$
Martini extra muros Compostellan. c.
Iacobi de Mensa, Ord. S. Bened. xlvj $\frac{2}{3}$
Iuliani. xxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis de Peyo, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitum fuit Monasterium S. Iacobi de Armelo, val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Burgundo, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Cippis. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Augetur taxa dicti Monasterij in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$ propter incorporationem certorum beneficiorum factam.
Pelagij Compostellan. cxiij $\frac{1}{3}$
Pelagij de ante altaria. cxl.
Iusti de Nafontes. Ord. Cister. } vnita. cxxxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Superado, Ord. Cist. }
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Martini de Libro, Aurien. dioc. val. xl. C. Turon.
Item vnita est Ecclesia S. Eulaliæ de la Venga, Aurien. diœc. val. c. C. Turon. augetur taxa in flor. xlvj $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Leres, Ord. S. Bened. xl.

Conchen. in Hispania.
Montis salutis, Ord. Cist. lxvj $\frac{2}{3}$

Concordien. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Sexto, Ord. S. Bened. cclx.
Mariæ Summaquen. Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Cinago, Ord. S. Bened. c.

Consan. in Apulia Metropolis.
Mariæ de Ilice, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Monte.

Conseranen. in Vasconia, Prouincia Auxitan,
Cambe-Jonge, Ord. Præmon. cccclx.

Constantien. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Georgij in Asperbach de Nigra sylua, Ord. S. Ben. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Georgij de Petridomo, extra muros Constan. clxviij.
Georgij in Fossan. Ord. S. Bened. clvj $\frac{2}{3}$
Galli, Ord. S. Bened. cccc.
Maris stella, alias Betingen. Ord. Cister. cc.
Mariæ loci Heremitarum, Ord. S. Aug. ccexxxiij $\frac{1}{3}$
Salem, Ord. Cister. mvi^{c}l.
Campidonen. cccl.
Blasij nigræ Syluæ, Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ, & Marci, Ord. S. Bened. cc.

Constantien. in Francia, Prouincia Rothomagen.
Seueri, de S. Seuero, Ord. S. Bened. v^{c}.
Mariæ de Roto, Ord. S. Aug. vi^{c}.
Cella S. Petri. l.
Saluatoris Vicecomitis, Ord. S. Bened. ccl.
Trinitatis de Exaquio, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Laudi, de S. Laudo, Ord. S. Aug. ccc.
Montis Burgi, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Mariæ de Ambleya, Ord. S. Bened. lxxij $\frac{2}{3}$
Nicolai de Blancarda, Ord. Præmon. cc.
Insuria. c.

Conuenarum, in Vasconia, Prouincia Auxitan.
Benedictionis Dei, Ord. Cister. v^{c}.
Boni-fontis, Ord. Cister. m.

Corisopiten.
Mariæ de Doulas, Ord. S. Aug. lxxx.
Guigilan de Landeuenec, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Langoner, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Crucis Rempelle, Ord. S. Bened. clxxv.
Vingolar, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ Quoetmalum, Ord. Cister. c.
Bonæ-aquæ, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Mauritij, Ord. Cister.

Cortonen. in Tuscia.
Vnitum fuit Monasterium Farneti, Ord. S. Bened. val. cc. augetur tax. in flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Item vnitus fuit Prioratus S. Egidij de Farneto, val. xxiv. augetur tax. in flor. vij.
Farneti, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Cracouien. in Polonia, Prouincia Guelnen.
Tetleien. Ord. S. Bened. cclxvj $\frac{2}{3}$
Est sortita effectum. { Vniri mandat. Parochialis Ecclesia S. Nicolai extra muros Cracouien. val. xij. marc. argenti, debet augeri tax. in flor. xx.
Item vnita est Parochialis Ecclesia in Zuucon, dictæ diœc. val. xvij. marc. augetur tax. in flor. xxviij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Farneto, Ord. S. Bened. cxxv.
Montis-Calui, Ord. S. Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ in Coreiniothi, & in Sulp. Cracuuien. diœc. val. xxiv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xl.

Crassen.
Vnita fuit Præpositura de Pediliano, Ebicen. diœc. val. ccl. augetur tax. in flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Montis Oliui, Ord. S. Bened. m.
Hilarij, Ord. S. Bened. cccel.
Villæ longæ, Ord. Cister. ccc.

Cremonen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Ioannis in deserto, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnita est Præpositura S. Mariæ de Monticellis, val. clxxx. augetur tax. in flor. lx.
Laurentij prope Cremonam, Ord. Sancti Bened. vi^{c}lxxv.
Mariæ de la Gerunda, Ord. S. Bened. l.
Sigismundi, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Thomæ de Cremona, Ord. S. Bened. lxx.
Vnitus est Prioratus de Galla, val. l. augetur taxa in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Omnium Sanctorum extra muros Cremonen. l.
Mariæ Magdalenæ in Cana. cl.
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Archelai de Castingensi, val. v. augetur j $\frac{2}{3}$

Cuman. in Prouincia Aquilegien.
Iuliani prope muros Cuman. Ord. S. Bened. lxvij.
Mariæ de Oliueto, aliàs de Aqua-frigida, Ordinis Cistercien.

Cistercien. xxxv.
Abundi extra muros Cuman. Ord.S.Bened. cx.
Carpofori. cxxv.
Mariæ de Aqua-frigida,& Bened.vnita. cxcv.
Curien. in Alemania, Prouincia Maguntin.
Vallis-beligni Ligagrisa,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Ioannis Baptistæ in Stamps.S.Mariæ in Burgels,& S.Vigilij in Tiuerchs, Curien. diœc. quorum insimul val.xxij.marc.argenti, augetur tax.in flor. xxxvj $\frac{2}{3}$
Cusentin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Iosaphat prope Iherlem, Ordinis Sancti Bened. c.
Ioannis de Flore,Ord.Floren. lxxxiij $\frac{1}{3}$

D

Dertusen. in Cathalonia, Prouincia Tarraconen.
Bonifessano,Ord. Cister. cxx.
Dolen. in Prouincia Turonen.
Iacuti Dolen.Ord.S.Bened. cc.
Troncheto, Ord.S.Bened. lviij.
Mariæ de Villaueteri,Ord. Cistercien. clxvj $\frac{2}{3}$
Driuasten.
Ioannis de Sriualio,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Dublinen. in Hibernia Metropolis.
Thomæ Martyris,Ord.S.Aug. ccl.
Dulcinen. in Prouincia Antibaren.
Nicolai de Arino,Ord.S.Bened.
Dumblanen. in Scotia,Prouiocia S. Andreæ.
Insulæ Missarum,Ord.S.Aug. c.
Mariæ de Culros,Ord.Cister.
Dunkelden. in Scotia, Prouincia S.Andreæ.
Insulæ S.Columbæ,Ord.S.Aug. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Duracbuen. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Bermæ. xxxiij $\frac{1}{3}$

E

Eboracen. in Anglia Metropolis.
Mariæ extra muros. lxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia Hotnser, valor. xxx.augetur tax. in flor x.
Item Parochialis Ecclesia de Cotneton, val..... debet augeti.
Ebroicen. in Prouincia Rothomagen.
Taurini, Ord.S.Bened. mcxliv.
Crucis S.Leufedi,Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Lira, Ord.S.Bened. ccc.
Boni Portus, Ord.Cist. m.
Petri de Conchis,aliàs de Castilion, Ord. S. Benedicti. v^c.
Mariæ de Valle, Ord.S.Bened. lx.
Mariæ de Noa, Ord.S.Bened. cxx.
Ebrudunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Bostuadunen.Ord.S.Bened. ccl.
Vnitus foit Prioratos de Solone, val.cxx.c. Turoeen.augetur tax.in flor.xxxvj $\frac{2}{3}$
Item est vnitus Prioratus S.Michaëlis de Culta, val.cl.augetur tax.in flor.l.
Eduen. in Prouincia Lugdunen.
Martini Eduen.Ord.S.Bened. ccc.
Virgiliacen. Ord.S.Bened. mv^c.
Petri de Flauignero,Ord.S.Bened. m.
Fomaneto, Ord.Cister. cc.
Leonardi Corbiniacen. cccc.
Cora, Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Ognicio, Ord.S.Aug. liij $\frac{1}{3}$
De Buxeria,Ord.Cister. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti loci,aliàs septem Fontium,Ord.Cister. cc.
Electen. in Gotia,Prouincia Narbonen.
Iocunden. Ord.S.Bened. ccxxv.
Elfinen. in Hybernia,Prouincia Tuamen.
Codre, Ord.Præmon.
Mariæ de Buelio,Ord.Cist. lxvj $\frac{2}{3}$
Elnen. in Catalonia,Prouincia Narbonen.
Genesij de Fontanis,Ord.S.Bened. cc.
Martini de Cauigooe, Ord.S.Bened. c.
Vnitum fuit Monasterium S. Michaëlis de Cuxano, taxatum cc. taxa Monasterij S. Martini, augetur in flor.x.
Arularum,Ord.S.Bened. cccc.
Andreæ de Sureta, Ord.S.Bened. c.
Clanana, aliàs de Iau.
Mariæ de Regali,Ord.S.Aug. cccc.
Cuxano,Ord.S.Bened. cc.
Vallis de bona, Ord.S.Bened. l.
Engolismen.
Amantij, Ord.S,Bened. clxx.
Vnita est Sacristia dicti Monasterij, val. xx. & Prioratus de Capella S.Macherij, val.x.c.Turon.augetur tax.in flor.x.
Cella Foioi,Ord.S.Aug.
Corona,Ord.S.Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Lamplnione, valor. xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Item Prioratus B.Mariæ de Fonte albo, valor.c. augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Epatrij Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Berneto, Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de Corooa,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus de Molella,val.xl. augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Grossobosco,Ord.Cister. c.
Esculan. in Marchia Anconitan.
Mariæ de Monte Sancto,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Esin. in Marchia Anconitan.
Vnita est Ecclesia S.Michaëlis Esin.diœc. val.vj. augetur ij.
Item vnitum fuit Monasterium S. Sauini, tax. ad xxxiij $\frac{1}{3}$
Item Prioratus S.Benedicti de Frondolosis, val. xx.augetur tax.Ecclesiæ Esin.in flor.xl.
Sauini prope Firmum, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Eugubin. in Ducatu Spoletan.
Vnita est Ecclesia S.Erasmi,val.c.augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Item vnitum est Monasterium B.Mariæ Dalfiolo,tax.cc.
Petri de Eugubio,Ord.S.Bened. clx.
Bartholomæi & Donati,Ord.S.Bened. l.
Benedicti de Eugubio,Ord.S.Bened. cc.
Vnita fuit Ecclesia S. Anastasiæ de Clasteroa, val.xij.augetur tax.in flor.iv.
Verecundi,Ord.S.Bened. xlviij.
Angeli de Ceserna,Ord.S.Bened. lx.
Fontis-aoellanæ,Ord.S.Bened. m.
Bartholomæi de Campugio,Ord.S.Bened. cc.
Emiliani, Ord.S. Bened. lx.
Mariæ de Alfiolo,Ord.S.Bened.
Vnitum fuit dictum Monasterium mensæ Episcopali Eugubin. augetur tax. Ecclesiæ in flor.cc.
Bartholomæi de Petrolio,Ord.S.Bened. l.
Pulpiano de Petrooo,Ord.S.Bened. c.
Benedicti de Monte-polio,Ord.S.Bened. l.
Eystetten. in Alemania prope Maguntin.
Mariæ in Ausen,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Montis salutis,Ord.Cister. cccxxxiij.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Egidij, oppidi Mirkendorff, val.v.marc.argenti,augetur tax. Monasterij in flor.viij $\frac{1}{3}$

F

Falesian.
Ioannis prope Falesiam,Ord.Præmon. cce.
Fanen. in Marchia Aoconitan.
Vnitum fuit Monasterium Paterniani,augeatur taxa in flor.cxx.
Paterniani,Ord.S.Bened. cxx.
Laurentij de Campo,Ord.S.Bened. c.
Faren. in Slauonia,Prouiocia Spalatren.
Nicolai Instilate. xxxiij $\frac{1}{3}$
Fauentin. in Romandiola,Prou. Rauenn.
Hippolyti, Ord.Camal. xl.
Benedicti de Alpibus, Ord.Vallis-Vmbrosæ. xxx.
Reparatæ,Ord.Vallis-Vmbrosæ. xxxv.
Ioannis in Cicarera,Ord.S.Bened. c.
Paterniaui,Ord.S.Bened. c.
Mariæ de Crispino, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Muscero,Ord.Vallis-Vmbr. lv.
Mariæ extra muros,Ord.S.Bened. lxiij.
Feltren. in Prouincia Aquilegien. ix^{c}.
Vnita sunt Monasteria S.Bonæ de Vidorio, tax. cxx. S. Eustachij de Neruesia, & S. Mariæ de Fulina,Cistercien.& S.Bened.Ceneten. & Taruisin. diœc. cùm primùm vacauerint, augetur tax.in flor.
Feretran. in Romandiola exempta.
Vnita sunt Monasteria S.Saluatoris,& S.Aodreæ Demodauio,val.xxxvj.
Item est vnitum Monasterium S. Anastasij de Valle,val.lxxx;augetur tax.in flor. xxxviij $\frac{2}{3}$
Ferrarien. In Prou. Mediolan.
Bartholomæi, Ord.Cister. vi^{c} lxvj $\frac{2}{3}$
Marci Ferrarien.Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Fesulan. in districtu Vrbis in Tuscia.
Vallis-Vmbrosæ. ii^{m}.
Vnitum fuit Monasterium de Monte-viridi, Vulterranen.diœc.tax.l.
Michaëlis de Passignano, Ord. Vallis-Vmbrosæ. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Fesulis,Ord.S.Bened. cxxx.
Mariæ de Tagliafine, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Laurentij de cultu bono,Ordinis Vallis-Vmbrosæ. cxxx.
Gaudentij de Pede-alpibus, Ordinis S. Benedicti. xlvj $\frac{2}{3}$
Cassiani de monte Scolario, Ordinis Vallis-Vmbrosæ. lxxx.
Bartholomæi, Ord.S.Benedicti. c.
Finaboren.
Mariæ de Petra-fertili, Ord.Cister. xxx.
Firman. in Marchia Anconitan. vi^{c}.
Mariæ de Monte Coriolano, Ordinis S. Beoedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli prope Firmum,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sauini prope Firmum,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Firmiani de Ponteria,Ord.S.Bened. xl.
Bartholomæi de Campofullono. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vitalis & Ruffini,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
*Florentin.*in Tuscia Metropolis.
Vnitum fuit Monasterium S. Fidelis de Pupino, Aretin.diœc.tax.lv.augetur taxa Ecclesiæ Florentin.in duc.lv.
Mariæ de Florentia,Ord.S.Bened. vi^{c}.
Vnitum fuit Monasterium B. Mariæ de Camporra,tax.flor.xl.
Item Monasterium Monialium S. Martini, val. cxxx.augetur tax.xliij $\frac{1}{3}$
Miniatis ad montem,Ord.S.Bened. c.
Saluatoris,Ord.Camal. cl.

Pauli de Rezuolo. lxvj $\frac{2}{3}$
Bartholomæi de Ripolis, Ord. Vallis-Vmbrosæ. lxvj $\frac{2}{3}$
Michaëlis de Maturoia,Ord.S.Bened, lxvj $\frac{2}{3}$
Trinitatis,Ord.Vallis-Vmbr. l.
Pancratij,Ord.Vallis-Vmbr. lx.
Bartholomæi de bono solatio,Ord.Cister. lx.
Vnitum est infrascriptum Monasterium S. Saluatoris,augetur flor.vi^{c}.
Saluatoris de Septimo,Ord.Cist. vi^{c}.
Vnitum est Monasterium S.Bartholomæi de Bono solatio,augetur tax. in flor.lx.
Item vnitum fuit Monasterium S. Bartholomæi de Strata, Fesulan.diœc.tax.c.
Felicis in Piaxxa, Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Musceto,Ord.Vall.Vmbr. lx.
Saluij prope Florentiam,Ord.Vall.Vmbr. cc.
Vnitus fuit Prioratus S. Georgij de Florentia, val.ccl.
Item Prioratus S. Marci de Caprilia, Fesulan. diœc.val.cc.augetur tax.in flor.cl.
Item augetur tax. in flor. lxxx.propter vnionem Monasterij S. Michaëlis de Ferculis,Pistorien. diœc.
Andreæ de Canderulis,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Foroiulien. in Prouincia Prouinciæ,& Pron.Aquen.
Floregia,aliàs de Toranero,Ord.Cister. cccc.
Forolimien. in Romandiola,Prouincia Rauen.
Mariæ de Flumaria,Ord.Vallis-Vmbt. xxxiij $\frac{1}{3}$
Andreæ de Donatula, Ord.S.Bened. l.
Vnita fuit Capella B. Mariæ de Donatula, val. viij.augetur tax.in flor.ij $\frac{2}{3}$
Mercurialis, Ord.Vall.Vmbr. l.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Martini de Strata,val.xxiv.
Item Monasterium S. Ioannis Euangelistæ, val. xxiv.augetur tax.in flor.xvj.
Forepompilien. aliàs *Bertonorien.* in Prou. Rauennat.
Mariæ de Aurano,Ord.Camal cxxxiij $\frac{1}{3}$
Rophili,Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Insula,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Donnini de Rocca S. Cassiani,Ord. Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus S. Mariæ de Eremo, val. xxiv. augetur tax.in flor. viij.
Forosempronien. in Marchia Anconitan.
Mariæ de la Sierra, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Christophori de Funiculis.
Frisingen. in Alemania, Prouincia Salxburgeo.
In Ebrusberg,Ord. S. Bened. cc.
Vnita est quædam Parochialis Ecclesia, val. ij. flor.
In Frustenfelt,Ord.Cister.
Vnita est Capellania S.Leonardi posita infra limites Parochialis Ecclesiæ S. Petri in Elebach,Augustin.diœc.val.iv.marc.augetur tax. in flor.vj $\frac{2}{3}$
Fuliginaten. in Ducato Spoletan. c.
Crucis Saxiuiui,Ord.S.Bened. ccl.
Fuit separata mensa Abbatialis à Conueotuali.

G

*Gaietan.*in Campania & Maritima.
Theodori Gaietan.Ord.S.Bened. } vnita. lxxv.
Angeli de Palemphano,Ord.S.Ben. } l.
Voitus fuit Prioratus S. Petri de Scauli, val.xx. augetur tax.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Spiritus de Somneno, Ord.Cister. l.
Mariæ de Ponserto,Ord.Cister. xliij $\frac{1}{3}$
Martini de Aqua-munda, Ordinis Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ

Mariæ de Infula Portiana, Ord. Ciftet.
Erafmi de Caftilionouo, Ord.S.Bened. c.
Trinitatis Gaietane. l.
Martini de Caftroforte,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{1}{3}$
Erafmi, Ord. S.Bened. l.

Galgten.
Kifuuynyn, Ord.S.Bened. ccxxx.

Gallipolitan. in Apulia Prouincia Idrontin.
Mauri, Ord.S.Bafilij xxxiij $\frac{1}{3}$

Gayermen.
Theodorici, Ord.S.Bened. lxxv.

Gebennen. in Prouincia Viennen.
Mariæ de Alpibus, Ord.Ciftercien. v^c.
Mariæ de Abundantia,Ord.S.Aug. ccc.
Mariæ inter Montes, Ord.S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Bonimontis, Ord.Cifterc. ccxx.
Filiaci, Ord. S. Aug. v^c.
Alreconibe,Ord.Cifter. v^c.xxxiij $\frac{1}{3}$
Sitz, Ord.Cifterc. ccc.
Chriftiaci,Ord.Cift. ccl.

Geropolitan.
Mauri Sobitani, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Perguletis,Ord.S.Bened.
Mariæ de Balneo, Ord. S. Bafil.

Gerunden. in Catalonia Prouincia Tarraconen.
Vallis Vrri de Petra Pertufio, Ord. S. Benedicti. xliij.

Geruntinen. in Calabria Prouincia Seuerin.
Petri de Calouelis.

Giracen. in Calabria Prouincia Regin.
Philippi Argironis, Ordinis S. Bafil.xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicodemis,Ord.S.Bafilij. xl.
Nicomedis de Celeramis, aliàs de Maocola, Ord. S.Bafilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Popfi, Ord.S.Bened. xl.

Glafquen. in Scotia Prouincia S. Andreæ.
Paflelero, Ord.Cluniac. vi^c.
Sacri nemoris,Ord.Præmonftraten. lxvj $\frac{1}{3}$
Mariæ de Idroch. xlj $\frac{1}{3}$
Se uuoet, Ord. S. Auguft. lxvj $\frac{1}{3}$
Melros, Ord.Ciftetc. mix^c lxxx.

Graffen. in Prouincia Prouinciæ.
Vnitus eft Prioratus S. Trophini caftri de Opia val. xxiiij.
Item vnitæ funt rutales Ecclefiæ S. Mariæ Magdalenæ, & S. Trinitatis de Garda, val. xxiiij.
Item S. Laurentij, & S. Trinitatis de Claromonte, & B. Mariæ deBoreto, val. xxiij. c. Turon. paruorum, augetur taxa in floreois xxiij.
Honorati Lurinen.Ord.S.Bened. c.

Groffetan.
Vvillermi,Ord.S.Vvillini. cix.
Pancratij de Fango, dicti Ord. l.
Laurentij de Andefta, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

Gueznen. in Polonia Metropolis.
Lauden. Ord. Ciftercien. viij^c.
Vnita eft Parochialis Ecclefia de Gozefcelo Vvlatiflauienf. diœc.val.x.marc.argenti augetur tax. in flor.xvj $\frac{1}{3}$
Egidij Cledauien. Ord.S.Auguft. xl.

H

Heldefemen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Inclufa prope Ganderfem, Ord. fancti Benedicti. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita eft Parochialis Ecclefia S. Laurentij in Morinuden.val.iiij. marc.argenti puri, augetur tax.in flor.vitj.

In Mamenrade,Ord.Cifter. lxvj $\frac{1}{3}$

Herbipolen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Ebracen.Ord.Cifter. viij^c.
Fuldenf. Ord.S.Bened. ccc.
Vnita eft Parochialis Ecclefia S. Bafilij Oppidi, Fulden.val.x. marc.argenti puri, augetur tax. in flor. xx.
In Zhenis, Ord.S.Bened. c.
Nomonftat, aliàs Nouæ Ciuitatis, Ord. Sancti Bened. c.
Nicolai in Cambert,Ord.S.Bened. cxx.
Aucta eft tax.in flor. lxxx.proptet vnionem Parochialis Ecclefiæ Sanctæ Crucis, & certæ Capellæ eidem Monafterio factam.
Infulter, Ord.S.Bened. cxl.
In Ambembart, Ord.S.Bened. cc.
Buchardi extra muros,Ord.S.Bened. ccc.
In Brunbach,Ord.Ciftercien. c.
Petri in Muchauurach, Ord.S.Bened.
Vnita eft Parochialis Ecclefia in Einfzkirchen, valor. xvj. marc argenti, augetur tax. in flor. xxvj $\frac{1}{3}$

Humanas, & Anconitan. vnitæ in Matchia Anchonitan.
Petri de Monte Corono, Ord. fancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

I

Iadren. in Sclauonia Mettopolis.
Cofmæ & Damiani,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Chryfogoni, Ord. S.Bened. ccc.

Ianuen. in Tufcia Liguria Metropolis. m.
Mariæ de Peruallo, Ord. Ciftetcien. xxxiij $\frac{1}{3}$
Andteæ Ianueo. Ord.S.Bened. c.
Stephani Ianuen.Ord.S.Bened. cxl.
Mariæ de Iubino, Ord.Cifter. lxviij.
Barrholomæi de Foffato, Ord. Vallis-Vmbrofæ. lxvj $\frac{1}{3}$
Benigni de Capite Ferti. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum fuit Monafterium B. Mariæ de Cella, val.c.augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Fructuofi de capite montis, Ordin. S. Bened. clxvj $\frac{1}{3}$
Siri de Ianua, Ord.S.Bened. cc.
Andreæ de Sexto, Ord.Ciftetc. c.
Andteæ de Brofono,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{1}{3}$
Venerij de Tiro, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Ecclefia B. Mariæ de Plaois de Bifauno, val. xxviij. augetur tax.in flor. viij $\frac{1}{3}$
Antonij Ianueo. Ord. S. Bened. xlij $\frac{1}{3}$
Hieronymi de Ceruaria, Ord. S.Bened.xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitum eft Monafterium S. Benigni de Capite Ferri fupradictum, & debent folui iura fingulis xx.annis, augetur flot. clxvj $\frac{1}{3}$
Item fuit vnitum oratorium S. Laurentij, & B.Mariæ Magdalenæ loci de Abtenzo Lunen. diœc.val.xxv.augetut in flor.viij $\frac{1}{3}$

Iaurien. in Hungaria Prouincia Strigonien.
Martini de monte Panoniæ, Ord.S.Bened. ccl.

Idrontin. in Apulia Mettopolis.
Nicolai de Cafulis,Ord.S.Blafij. cc.
Nericone,Ord.S.Blafij. xl.

Ierofolymitan. vltra Mare, Patriarch.
Mariæ in Monte Iofaphat prope Iherlem. c.

Ilerden. in Cathalonia Prouincia Tarraconen.
Mariæ de Scarpo, Ord.Ciftetc. lx.
Michaëlis Iletden.Ord.S.Bened. lx.
Victoriani,Ord.S.Bened. cccc.
Mariæ de Nayg, Ord.Ciftere. xxxiij $\frac{1}{3}$

Imolen. in Romandiola Prouincia Rauennaten.
Mariæ Imolen. Ord.S.Bened. l.

Matthæi

Matthæi Imolen. Ord. S. Bened. xxxiij ½
Vnita fuit Ecclesia S. Mariæ Magdalenæ de Riuo Cæsarie, val. x. augetur tax. in flor. iij ½
Petri de Lardechio, Ord. S. Bened. l.
Ispalen. in Portugallia Metropolis.
Isidori, Ord. Cisterc. lx.
Iporigien. in Lombardia Prouincia Mediolan.
Beoigni Fructuarien. Ord. S. Bened. m.

K

Karbonen.
Mariæ de Sappa, Ord. Præmonstrat. c

L

Laonen. in Hibernia Prouincia Cassclen.
De Forgio, aliàs de Clar, Ord. S. Aug. l.
Laonen. vel *Larinen.*
Mariæ de Insgad, Ord. S. August. xxxiij ½
Lascurren. in Vasconia Prouincia Auxitan.
Petri de Regula, Ord. S. Bened. cxxxiij ½
Sannalate aliàs Sylua-lata, Ord. Cister. cuius fruct. cc. tax. lxvj ½
Lauden. in Prouincia Mediolanen.
Stephani de Cornu. c.
Petri de Laude veteri, Ord. S. Bened. l.
Vnita est Præpositura S. Sepulchri Laudeo. val. xxiiij. augetur tax. in flor. viij.
Chareto, Ord. Cisterc. c.
Bassiani extra muros Lauden. Ordin. S. Benedicti. cxxxiij ½
Michaëlis de Breinbio, Ord. S. Bened. c.
Laudunen. in Francia Prouincia Remen.
Ioannis Baptistæ, Ord. Præmonstrat. ii^m ccl.
Ioannis Laudunen. Ord. S. Bened. iii^m.
Nicolai de pratis aliàs de Rabodimonte, Ord. S. Bened. cc.
Martini Laudunen. Ord. Præmonstraten. mv^c.
Fustiniaco, Ord. Cisterçien. vi^c.
Cussiacen. Ord. Præmonstraten. vii^c xxx.
Stephani de Cornu, Ord. Cisterc. lxvij.
Michaëlis de Tarasca, Ord. S. Bened. v^c.
Nicolai Clarifontis, Ord. Præmonstraten. clxxx.
Mariæ de Bocriis, Ord. Cistercien. lxxx.
Vincentij Laudunen. m.
Mariæ de Nogento. lxvj ½
Lausanen. in Prouincia Bisuntin.
Vnitus fuit Prioratus de nouo Castru Lansanen. diœc. val. lxx. l. Turon. augetur tax. in flor. xxiij ½
Alta ripa, Ord. Cisterc. cxxxiij ½
Altacripta, Ord. Cistercien. xl.
Lacus Iaurien, Ord Præmonstraten. lxxx.
Ioannis Herlacen. Ord. S. Bened. lxvj ½
Paternaci, Ord. Cluniac. ccl.
Lechcelden. & *Conetren.* in Hibernia vnitæ aliàs Anglia.
Vverburge Cesteye, Ord. S. Bened. v^c.
Lectoren. in Vasconia Prouincia Auxitan.
De Bolasio, Ord. Cister. lxvj ½
Legionen. in Prouincia Compostelan.
Facundi, Ord. S. Benedicti. vj^c.
Saltu Nouali, Ord. Cisterc. xl.
Mariæ de Trianos, Ord. S. Aug. lxiij ½
Isidori, Ord. S. Aug. clx.
Vnitus est Prioratus B. Mariæ de la Vega extra Muros Salamantin. valor. cl. augetur taxa in flor. l.
Mariæ de Villoria, Ord. Præmon. c.
Petri de Slonza, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de la Vega, Ord. Cister. xxxiii ½
Vnita fuit Ecclesia Parochialis, & simplex beneficium in eadem S. Martini de Rauedo Lexouien. diœc. val. xxx. l. Turon paruorum, augetur tax. in flor. x.
Lemouicen. in Aquitania Prou. Bituricen.
Vvsien, Ord. S. Bened. clxx.
Martialis Lemouicen. Ord. S. Bened. m.
Vnitus fuit Prioratus de Artubus, val. xxiv. l. Turon.
Item Sacristia maior dicti Monasterij, val. l. l. Turon. augetur tax. in flor. xxiv ½
Martini Lemouicen. Ord. S. Bened. cxx.
Grandimonten, Ord. S. Bened. mv^c.
Bartholomæi de Bonouento. Ord. S. Augustini, cccxxiij ½ aliàs xxxiij ½
Vnitus est Prioratus S. Amaini de Barsolaco, val. xxvj ½ augetur vij ½
De prato Benedicto, Ord. Cister. lxvj ½
Meyniaco, Ord. S. Bened. cl.
Solemniaci, Ord. S. Bened. cccc.
Vnitus fuit Prioratus Bonæ-vallis, val. xx. augetur tax. in flor. vij ½
Petri Stirpen. Ord. S. Aug. v^c.
Dalone, Ord. Cister. cccl.
Bello-loco, Ord. S. Bened. cccc.
Boni-loci, Ord. Cist. c.
Palatio, Ord. Cister. cxxx.
Belli-loci, Ord. S. Bened. cccc.
Egeduno, Ord. S. Bened. cc.
Petri Vsarchiæ, Ord. S. Bened. v^c.
Vnita fuit Præpositura de Gondra, Ord. Sancti Bened. val. xv. l. Turon. augetur tax. in flor. v.
Bona aqua, Ord. Cister. ccc.
Columna mixtum in Bituricen. diœc. Ord. Cister. lxx.
Augustini Lemouicen. Ord. S. Bened. ccc.
Obasine, Ord. Cister. m.
Albis Petris, Ord. Cister. lxvj ½
De Bulione, Ord. Cister. xciij ½
Leodien. in Alemania Prou. Colonien.
Vallis S. Lamberti, Ord. Cister. cl.
Semblacen. Ord. S. Bened. v^c.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Saluatoris de Semblaco, val. xiij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxj ½
Vvalcodoren. & Heeconen. Ord. S. Bened. c.
Vilarij, Ord. S. Bened. cc.
Iacobi Leodien. Ord. S. Bened. v^c l.
Vberti in Ardenna, Ord. S. Bened. m.
Vnita est Parochialis Ecclesia in Vvibren. val. xij. marc. argenti, augetur taxa in flor. xx.
Laurentij extra muros Leodien, Ord. S. Bened. m.
Mariæ de Parco-ducis in Brabantia, Ord. Præmon. ccc.
Bliderraten. Ord. S. Bened. c.
Grandis-prati, Ord. Cister. c.
Trudonis, mv^c lxviij ½
Bertini Malomen.
Ioannis Baptistæ. l.
Remacli. cxl.
Vnitum cum Monasterio S. Petri Malinodamen. Colonien. diœc.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia supradicto Monasterio S. Remacli oppidi Malmondarten. val. vj. marc. argenti, augetur taxa in flor. x.
Gertrudis Louanien. Ord. S. Aug. cccxxxiij ½
Mariæ Heltinkinen. Ord. Præmon. cccc.
Leonen. in Britannia Prou. Turon.
Matthæi in finibus terræ. ccc.
Mariæ de Relec, aliàs de Reliquiis, Ord. Cister. cl.
Derberh, aliàs de Reliquiis, Ord. Cister.
Lernitan.

Ebulosa,

Ebulosa, Ord. S. Basil. lxxx.

Leucadien. aliàs *Alexarien.* in Apulia Prouincia Idrontin.

Papirio, Ord. S. Basil. lxxx.

Lexien. seu *Licien.*

Nicolai & Cathaldi, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ de Caritate, Ord. S. Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Fottaris, Ord. S. Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lexouien. in Francia Prou. Rothomagen.

Mariæ de Bernaio, Ord. S. Bened. mcc.

Petri de Pratellis, Ord. S. Bened. vij^c.

Ebrulfi, Ord. S. Bened. viijcl.

Mariæ de Grestano, Ord. S. Bened. cl.

Cormelus, Ord. S Bened. cc.

Limiricen. in Hibernia Prou. Cassellen.

Mariæ de Moio, Ord. Cister. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Linconinen. in Anglia Prouincia Cantuarien.

Albani, Ord. S. Bened. iiii^{m}vjc.

Mariæ de Parcolude, Ord. Cister. cclxvj $\frac{2}{3}$

Aucta fuit taxa dicti Monasterij in flor. xxxij. ptopter vnionem Parochialis Ecclesiæ Herbeluuel, eid. factam.

Mariæ de Thaine, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$

Ostiei, Ord. S. Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Lingonen. in Prouincia Lugd.

Secaoi, Ord. S. Bened. v^c.

Molifioen. Ord. S. Bened. iv^m.

Morimundo, Ord. Cister. m^{cccc}.

Prisca, Ord. Cister. cc.

Petri de Bessua, Ord. S. Bened. cccc.

Vnitus fuit Prioratus de Elablico, val. c. ℓ. Turon. augetur taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$

Pulcheriarum, Ord. S. Bened. cc.

Mons, Ord. Cister. xlviij.

Benigni de Diuione, Ord. S. Bened. ij^m.

Stephani de Diuione, Ord. S. Aug. vij^c.

Michaëlis de Torriadero, Ord. S. Bened. ccxxviii.

Theloco, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Castillione, Ord. S. Aug. vc.

Claræ-vallis, Ord. Cister. iii^m.

Vnitum fuit Monasterium Monialium Vallisvnicarum, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.

Melugden. Ord. S. Bened. ccc.

Ioannis Reomen. Ord. S. Bened. ii^m.

Vnitus est Prioratus de Tysi Eduen. diœc. val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Mariæ Virginis de Longo-vado, Ord. Cistercien.

Lismoren, & Vvathforden. in Hibernia vnitæ.

Insula S. Malanfid, Ord. S. Aug. l.

Melanfid. Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnitæ sunt perpetua Vicaria, Parochialis Ecclesiæ de Tholocai, val. vj marc. sterlingorum.

Item Rectoria Parochialis Ecclesiæ de Cani, val. vj. marc. sterlingorum, augetur tax. in flor. v.

De Surio, Ord. Cistercien. lx.

Brogani de Motalia, Ord. S. August. l.

Locentin.

Leonis extra muros, Ord. S. Bened. ccc.

Loduuens. in Gotia Prou. Narbonen.

Aucta est taxa dictæ Ecclesiæ in flor. lij $\frac{1}{3}$ propter vnionem Parochialis Ecclesiæ S. Ioan. de plenis diœc.

Item vnitus fuit Prioratus S. Brigidæ dictæ diœc. val. xx. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$

Saluatoris de Lodena, Ord. S. Bened. cccc.

Gulielmi de Serris, Ord. S. Bened. vj^c.

Londonen. in Anglia Prou. Cantuarien.

Vasti Monasterij, Ord. S. Bened. ii^m.

Crucis Vvacaline, Ord. S. Aug. ii^{m}cccc.

Vvalean, Ord. S. Bened. ii^{m}cccc.

Lucan. in Tuscia in districtu Vrbis.

Petri de Campo maiore, Ord. S. Bened. cl.

Fridiani, Ord. S. August. cc.

Mariæ de Boiano, Ord. S. Bened. xl.

Pantaleonis, Ord. Cister. lxx.

Pontiani extra muros, Ord. S. Bened. cl.

Michaëlis de Gaino pulsanti. lxx,

Pauli de Girano, Ord. S. Bened. lxxx.

Saluatoris S. Syluiani de Catutio, Ord. Camald. lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitum est Monasterium S. Pantaleonis, & est tax. cxxxvj $\frac{2}{3}$ dicto Monasterio S. Saluatoris, est vnitus Prioratus S. Bartholomæi in Silice in Burgis Lucan. val. c. augetur tax. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lucerin. in Prouinc. Beneuentana.

Vnitum est Monasterium S. Bartholomæi, Ord. S. Petri Confessoris de Magella, val. xxx. vnciarum Ardenorum, augetur tax. in flor.

Lucionen. in Aquitania Prou. Burdegalen.

Vniti fuerunt Prioratus de Monasteriis, Ord S. Bened. val. cc. & Prioratus B. Mariæ de Fontiniaco Comitis, val. etiam cc. ℓ. Turon, paruorum, augetur tax. in flor. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Crucis de Talemundo, Ordin. S. Bened. cl.

Mariæ de Trisagio, Ord. Cister. lxiij.

Mariæ de Brolio Golandi, Ord. Cistere. lxxx.

De Brolio Arbandi, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ & Ioannis de Orbesterio, Ord. S. Bened. lxxx.

Mariæ de Angelis, Ord. S Aug. clxxx.

Loci Dei de Iardo, Ord. S. Bened. clxxx.

Mariæ de Granateria veteri, Ord. S. Bened. cc.

Michaëlis in Eremo, Ord. S. Bened. v^c.

Vnitus est Prioratus de Laix Xantonen. diœc. val lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$

Fontanellis, Ord. S. Aug. lxxx.

Mariæ de Insula Caluetti, Ord. Cistet. l.

Nigri Monasterij, Ord. Cistercien. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Meyra, Ord. Cister. clv.

Iuliani, Ord. S. Bened. lvj $\frac{2}{3}$

Mariæ de Ferreyra de Pallares, Ordin. S. Benedicti, xxxiij $\frac{1}{3}$

Vincentij de Monte-forte, Ord. S. Bened. lxxxiij.

Mariæ de Ifindag. Ord. S. Aug. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lugdunen. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.

Athenaren, Ord. S. Bened. c.

Vnitus est Prioratus Sanciani, Ord. S. Bened. Matisconen. diœc. val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Egendi Iuren. Ord. S. Bened. mv^c.

Vnitus est Prioratus S. Iusti de Arbosio Bisuntin. diœc. val. ccc. augetur tax. in flor. c.

Benedictionis Dei, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$

Mariæ de Miratorio. Ord. Cister. lxiv $\frac{2}{3}$

Insulæ Barbaræ, Ord. S. Bened. cccel.

Vnita est Celeraria dicti Monasterij, val. lxxx. Item de Chiaraost val. ccl. de Saleris c. de Semiprati ccc. S. Ioannis lx. & S. Andreæ, val. lxxx. ℓ. Turon. par. Prioratus Vienneo. & Lugdun, diœc. debet augeri tax. in flor. ccxc.

Bellæ Villæ, Ord. S. Aug. cc.

Vnitus est Prioratus Cysseius, Ord. S. August. val. lx. augetur tax. in flor. xx.

Martini Sauiguraten. Ord. S. Bened. vc.

Ambroniaco, Ord. S. Bened. ccccl.

Vnitus est Decanatus de Lentooai, val. lxx, augetur tax. in flor. xxiv $\frac{2}{3}$

Ragaberti, Ord. S. Bened. ccl.

Vallis Benedictæ. xxxiij $\frac{1}{3}$

Casagne, Ord. Cistercien. lx.

Mariæ de Iugo Dei, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Lunden.

Lunden. in Datia.
Omnium Sanctorum,Ord.S.Bened. cc.
Lunen. in Tuscia,Prouincia Rauennaten.
Bartholomæi de Lunario,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Crapatij,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitum fuit Monasterium S. Iacobi de Canena, val.xvj.augetur tax.in flor. v $\frac{1}{3}$

M

Maclouien. in Britannia,Prouincia Turonen.
Ioannis de Pratis,Ord.S.Bened. cc.
Bello loco,Ord.S.Aug. cc.
Iacobi Muntis-fortis,Ord.S.Aug. c.
Vnitus est Prioratus de Chillemone, val.xv. augetur taa.in flor.v.
Panis Pontis,Ord.S.Aug. c.
Vnitus est Prioratus S. Bartholomæi, val.xxiv. augetur taxa in flor.viij.
Menaoi,Ord.S.Bened. viii^c.
Magalonen. in Gotia,Prouincia Narbonen.
Aniani,Ord.S.Bened. viii^c.
Voitus fuit Prioratus S. Petri de Valle-feumigia,val.xl.augetur tax.in flor.aiij $\frac{1}{3}$
Magdeburgen. in Alemania Metropolis.
Montis Sereni,Ord.S.Aug. xaxiij $\frac{1}{3}$
Maguntin. in Alemania Metropolis.
Bleindenstad,Ord.S.Bened. cxxaiij $\frac{1}{3}$
Herfelden, Ord.S Bened. clxx.
Aucta est taxa Monasterij Herfelden.in flor.viij. $\frac{1}{3}$ propter voionem quorumdam beneficiorum eidem factam.
Lautaisen.Ord.Præmon. v^c.
De Otteburg,Ord.Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ in Aftenen. in Rore,in Gulvvovvæ , Maguntin.diœc. & Alberften.diœc.val.omnium simul vij.marc.augetur tax.in flor.xj $\frac{1}{3}$
Albani eatra muros,Ord.S.Bened. cl.
Vallis S.Georgij. c.
Iacobi eatra muros Maguntin.
In Vvalchenreden.Ord.Cister.
Monasterio in Arusburg,Ord.Cister.Maguntio. diœc. vnita est Parochialis Ecclesia Sierrembach,val.iv.marc.arg.augetur taa.in flor.vj $\frac{2}{3}$
Maioricen. in Insula, Prouincia Valentin.
Mariæ de Regali,Ord.Cister. clxxj $\frac{1}{3}$
Malbatien.
Mariæ de Merolia,Ord.Cister. lx.
Mallacen. in Aquitania,Prouincia Burdegalen.
Petri de Autea-valle,Ord.S.Aug. ccel.
Vincentij de Molio,Ord.S.Aug. cc.
Bello Foote,Ord.S.Bened. lxxa.
Malo Leone,Ord.S.Aug. c.
Mariæ in Absia in Gastina, Ord. S. Benedicti veteris. c.
Mantuan. in prouincia Aquilegien.
Mariæ de Felonia,Ord.S.Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
Rufini extra muros Mantuan. Ord. Sancti Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita est Ecclesia S. Leonardi Mantuan. val.lx. augetur tax.in flor.xa.
Benedicti de Padalirone,Ord.S.Bened. ecc.
Andreæ de Mantua. clj.
Marcisten. in Terra-laboris.
Mariæ de Bitzano,Ord.S.Bened. xaaiij $\frac{1}{3}$
Marcissen. in Regno.
Stephani,Ord.S.Bened. l.
Marsican. in Aprucio.
Mariæ de Victoria,Ord.Cist. lxxx.
Mariæ eatra muros terræ Pisanæ. xaaiij $\frac{1}{3}$
Stephani,Ord.S.Bened. xlvj $\frac{2}{3}$

Martoranen.
Mariæ de Coracio.Ord.Cistereien. c.
Massan. in Tuscia,io districtu Vrbis.
Quirici,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Massilien. in Prouincia Arelaten.
Victoris prope Massiliam,Ord.S.Bened. mviij^c.
Voitus est Prioratus B. Mariæ de Nazareth, Aquen.diœc.val.cl.augetur tax.in flor. l.
Materanen. in Prouicia Apuliæ Acherontin.
S.Mariæ de Rinana,aliàs Vallenti,Ord.S.Bened.
Matiscomen. in Prouincia Lugduneo.
Cluniacen. ix^m.
Rigaodi, Ord.S.Bened. ce.
Matzarien. in Sicilia,Prouincia Panormitan.
Mariæ lumaris,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Maurianen. in Prouincia Viennen.
Vnitus fuit Prioratus de Etono,val.ccx. augetur tax.in flor.lax.
Mediolanen. Metropolis.
Vnitum est Monasterium Monialium de Balusco,val.xl.augetur tax.in flur.aiij $\frac{1}{3}$
Ambrosij Mediolanen. Ord.S.Bened. vi^c.
Simpliciani Mediolaoen.Ord.S.Bened. ceec.
Vincentij prope Mediolaoum,Ord.S.Bened. cc.
Dionysij extra muros. vi^c.
Vnitus fuit Prioratus de Fugitiua, Ord. S.Ben. val.cce.augetur taxa in flur.c.
Claræ-vallis,Ord.Cister. ii^m.
Augetur taxa dicti Monasterij propter vnionem S.Petri in Lessolio , Papien. diœc. eidem factam iu flor.exvj $\frac{2}{3}$
Petri Apostoli, & Caloserij de Douate,Ordinis S. Bened. ccl.
Donati de sexto Kalendas,Ord.S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Victoris eatra mutos,Ord.S.Bened. ecc.
Gratiani & Felini,Ord.S.Bened. cl.
Petri & Pauli de Gitalia,Ord.S.Basilij. l.
Saluatoris de Tola,Ord.S.Bened. l.
Trinitatis de Capite-lacus. xxaiij $\frac{1}{3}$
Christioæ,Ord.S.Bened. cccl.
Barnabæ de Gratio-folio,Ord.Vall.Vmbr. cccc.
Celsi Mediolanen.Ord.S.Bened. v^c.
Mariæ de Morimundo,Ord.Cist. m.
Melden. in Francia,Prouincia Senonen.
Petri de Ribesco,Ord.S.Bened. eeexxxiij $\frac{1}{3}$
Pharonis Meldeo.Ord.S.Bened. m^{cc}.
Mariæ de Vvillaco,Ord.S.Aug. lv $\frac{1}{3}$
Melitenen. in Calabria,Prouincia Regin.
Mariæ de Bagnaria,Ord.S.Bened. lxij $\frac{1}{3}$
Trinitatis de Mileto,Ord.S.Basil. xc.
Vnita fuit quædam Grangia,val.c.augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Laurentij de Arenis. xxaiij $\frac{1}{3}$
Petri de Arena,Ord.S.Beued. xxxiij $\frac{1}{3}$
Nicolai de Calamusio,Ord.Camal. l.
Ioannis de Labra.
Bartholomæi de Trigonia,Ord.S.Basilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Heliæ noui & Philareti,Ord.S.Basil. lax.
Heliæ de Calatro,Ord.S.Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Meseburgen. in Alemania,Prouincia Maguntin.
Iacobi Paganien.Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri & Pauli,Ord.S.Bened. c.
Messanen. in Sicilia Metropolis.
Petri & Pauli,Ord.S.Basilij. xlvij.
Anastasiæ,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Plaga,Ord.S.Bened. xaaiij $\frac{1}{3}$
Maurassen.Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de Nucaria,Ord.Cister. c.
Translatum est in locũ de Garganita S.Vincentij.
Saluatoris de Lingafurri,Ord.S.Basil. } vnita. lx. v^c.
Pantaleonis,Ord.S.Basil. }
Gregorij

Gregorij de Gisso, Ord.S.Basilij. clx.
Philippi de Magra, Ord.S.Bened. l.
Saluatoris, aliàs Mariæ de Bordonario. xlv.
Philippi de Valle de mena, Ord.S.Bened. xlj.
Michaelis de Trayna, Ord.S.Basil. l.
Vnitum est Monasterium S.Heliæ, tax. xxxiij $\frac{1}{3}$ augetur taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri & Pauli de Gitalia, Ord.S.Basilij. cl.
Angeli de Bloto, Ord.S.Basilij. xlv.
Mariæ de Guppa, Ord.S.Basil. l.
Nicolai de la Fico, Ord.S.Basil. l.
Basilij de Tormentu, Ord.S.Basil. c.
Mariæ de Mandanisio, Ord.S.Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Placidi de Colomrio, Ord.S.Basil. lxxx.
Heliæ de Ampula, Ord.S.Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Mili, Ord S.Basil. lxxx.
Quirici, Ord.S.Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Agto, Ord.S.Basil. xlvij.
Mariæ de Roca extra muros Messanen. Ord.Cister. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Gala, Ord.S.Basil. lxxx.

Meten.
Vincentij Meten. Ord.S.Bened. cccc.
Mariæ Virginis Salinæ vallis, Ord.Præmon. xliij $\frac{1}{3}$
Clementis extra muros, Ord.S.Bened. ccxxxiij $\frac{1}{3}$
Petri Montis, Ord.S.Aug. cc.
Arnulphi Meten. Ord.S.Bened. m^{cccc}.
Martini prope Metum, Ord.S.Bened. cc.
Priminij Hornebaten Ord.S Bened. clxvj $\frac{2}{3}$
De Iusto-monte, Ord.Præmon. lxxiij $\frac{1}{3}$
Martini Glanduen. Ord.S.Bened. v^{c}.
Symphoriani extra muros, Ord.S.Bened. ccccl $\frac{1}{3}$
Narboris, Ord.S.Bened. c.
Vnita est Parochialis Ecclesia Villæ-Ripeg, val. iv. marcarum, augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Gorgonij Gorzien. Ord.S.Bened. mv^{c}.

Miden. aliàs *Minden.* aliàs in Saxonia, in Hybernia, Prouincia Armacan.
Mariæ de Cantlis, Ord.S.Basil. l.
Mariæ de Truno, Ord S.Basil. c.
Benedictionis Dei, Ord. Cister. v^{c}.

Mileeenen. in Calabr. Prou Reg. vide *Melitenen.*

Mindonien. in Hispania, Prouincia Braeharen.
Saluatoris de Lauresana, Ord.S.Bened. lxxxviij.

Mirapicen. in Gotia, Prouiocia Tholosan.
Bolbona, Ord.Cister. m^{cc}.

Misnen. in Alamania, Prouincia Magdeburgen.
Vnita fuit Præpositura B. Mariæ Virginis in Vvorzan, val. viij marc. argenti, augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Cellæ Sanctæ Mariæ, Ord.S.Bened. lx.
Mariæ in Buch, Ord.Cister. ccccl.

Montisalbani io Gotia. Prouincia Tholosan.
Bella Pertica, Ord.Cister. vi^{c}.

Montis-regalis in Pedemontium, prouincia Mediolan.
Vnitum est Monasterium Burgi S. Dalmatij, Asten. diœc. augetur tax. in flor. c.

Montisregalis, in Sicilia Metropolis.
Alti fontis, aliàs de Parco, Ord.Cister. ccl.
Mariæ de Moniachi, Ord.S.Basil. cc.

Morauien. in Scotia, Prouincia Maguntin.
De Kinlos, Ord.Cist. ccc.

Morinen. in Francia, Prouincia Remen.
Capella, Ordinis S. Benedicti. ccc.
Clarumaristo, Ord.Cister. $viii^{c}l$.
Aucta est taxa huius Monasterij in flor. l. propter vnionem Abbatiæ S. Saluatoris de Retrudis de Aundeuers, Morinen. diœc. eidem factam.
Mariæ in Nemore, Ord.S.Aug. c.
Ioannis prope Cochas, Ord.S.Aug. c.
Saluatoris Hamen. Ordinis S. Benedicti. m^{c}.
Mariæ de Bolonia super mare. Ord.S.Aug. v^{c}.
Petri & Pauli Vvasoncen. Ord.S.Aug. cxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis prope Morin, Ord.S.Bened. cccxij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Gordie, Ord.S.Bened.
Augustini extra muros, Ord.Præmon. lxvj $\frac{2}{3}$
Niculai Farnen, Ord.Præmon. cc.
Bertæ de Blangiaco, Ord.S.Benedicti. ccl.
Bertini in S.Audomaro, Ord.S.Bened. ii^{m}.
Dinus, Ord.Cister. mv^{c}.
Siluij de Archiaco, Ord.S.Bened. clxv
Mariæ de Longo-vilari, Ord.Cister. xliv
Mariæ de Zambarka, Ord.S.Aug. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vvnotibargen, Ord.S.Bened. $viii^{c}xxx$
Ioannis in Pratis iuxta Coquem. c
Ioannis Euangelistæ Dondia-vuille, Ord. S. Aug. lxxx.
Vlmaris in Bolonia, Ord.S.Aug. lxvj $\frac{2}{3}$

Mutinen. in Prouincia Rauennaten.
Mariæ & Claudij de Fraxinono, Ord.S.Bened. xl.
Syluestri Nonanculani, Ord.S Bened. cccc.
Petri de Mutina, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnita est Ecclesia S. Michaëlis de Zena, val. cc. duc. Papalium, augetur tax. in duc. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Facinora. l.

N

Nanneten. in Britannia, Prouincia Turon.
Villæ-nouæ, Ord.Cister. c.
Vnitus fuit Prioratus S.Symphoriani, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Mariæ de Meglereyo, Ord.S Bened. cvj $\frac{2}{3}$
De Bussaio, Ord.Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Magdalenæ de Genestomo. l.
Gildasij in Nemore, Ord.S.Bened.
Vniti fuerunt Prioratus de Penestine de Bello loco, val. xx. & S.Iacobi de Rocca, Ord. Sancti Bened. val. xxx, augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Alba corona veteri. c.
Gildasij Riuen. Ord.S.Bened. ix^{c}.
Mariæ de Pernidio. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit primus Prioratus vacaturus dependens à dicto Monasterio, val. c. augetur tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Burgo prope Pernidium, Ord.S.August. lxvj $\frac{2}{3}$

Narbonen. in Gotia Mertopolis.
Petri de Gannis, Ord.S.Bened. viii^{c}.
Polycarpi, Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de Quattraginta, Ord.S.Aug. v^{c}.
Fontis frigidi, Ord.Cister. ii^{m}.

Narnien. in Ducatu Spoletan.
Benedicti in Fundis de Stronconio, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Angeli de Massa, Ord.S.Bened. l.
Nicolai de S.Gemino, Ord.S.Bened. xl.
Gemini de S.Gemino, Ord.S.Bened. l.
Cassiani prope Narniam, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitæ sunt dicto Monasterio rutalis Ecclesia S. Proculi de S.Gemino, val. x. & Parochiales Ecclesiæ Sanctorum Thomæ & Vrsi Archipresbyteratus nuncupata, ac S. Stephani de Vrbe inuicem propinquæ, val. cl. augetur tax. in flor. liij $\frac{1}{3}$

Neapolitan. Metropolis.
Seuerini Neapolitan. Ord.S.Bened. ccc.
Vedasti, Ord.S.Bened. ccc.
Petri ad aram. Ord.S.Aug. viii^{c}.
Sebastiani, Ord.Sancti Bened. lxv.
Demetrij, Ord.S.Bened. lxj.
Laurentij de Anesa, Ord.S.Bened. v^{c}.

Mariæ de Capellis, Ord. S. Bened. cc.
Ianuarij prope Neapolim, Ord. S. Bened. cl.
Vnitum est Hospitale S. Ianuarij extra muros Neapolitan. & disinembratum ab Ecclesia Neapolitan. cui aliàs fuerat vniendum.
Angeli de Prochita, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Neburgen. in Alemania, Prouincia Salziburgen.
In Pozinania prope Czitem, Ord. S. Bened. l.
Vnita est Parochialis Ecclesia Breczintem, cum eius filiabus, val. viij. marc. argenti, augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$

Nemausen. in Goria, Prouincia Narbonen.
Egidij, Ord. S. Benedicti. viii^c.
Francharum vallium, Ord. Cisterc. lx.
Psalmodien. Ord. Cister. v^c.
Sandracen. Ord. S. Bened. cc.
Salue, seu Saligue, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Saluio, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Neopaten. in Romania.
Mariæ de Fondilianis. l.

Neriton. Abbas nullius diœc. lx.
Nicolai de Pergulito, Ord. S. Basil. xxxiij $\frac{1}{3}$

Nicien. in Prouincia Prouinciæ. ccc.
Ponti extra muros. ccxlij.

Nicosien. in Insula Cypri Metropolis.
Vnitum est Monasterium Mariæ de la Piscopia, tax. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de la Baya, aliàs de la Piscopia, Ord. Præmonstraten. lxvj $\frac{2}{3}$
Est vnitum Ecclesiæ Nicosien. ideo taxa augetur flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Bello loco, Ord. Cister. cccxij.
Mariæ de Draconaria, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Mobachia.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Nicoteren. in Prouincia Regin.
Mariæ de la Molachia, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Nidrosien. in Nouergia.
Mariæ de Holm, Ord. S. Bened. lxxv.

Nimossien. in Cypro, Prouincia Nicosien.
Pauli de Antiochis & Crucis Cis. Ord. S. Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Nitrien. in Vngaria, Prouincia Strigonia.
Hippolyti Nitrien. ccl.

Niuernen.
Bellæ vallis, Ord. Præmonstr. c.
Martini, Ord. S. August. c.

Nolan. in Terra-laboris, Prouincia Neapolitan.
Regali valle, Ord. Cisterc. cc.

Nonen. in Sclauonia, Prouincia Iadren.
Ambrosij, Ord. S. Bened. xl.

Noruincen. in Anglia, Prouincia Cantuarien.
Edebandi, Ord. S. Bened. ii^m v^c.

Nouarien. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Mariæ vnitum Congregationi Lateranen. viii^c.
Montis S. Quintini, Ord. S. Bened. cccc.
Eligij Fontis, Ord. S. August. vii^c l.
Mariæ de Vrsicampo, Ord. Cisterc. mviii^c.
Mariæ de Vetinando, Ord. Præmonstr. xxx.
Proiecti, Ord. S. Bened. viii^c.
Homoblerus. ccc.
Prisci in Vermandosio, Ord. S. Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$

Nucerin. in Ducatu Spoletan.
Blasij de Crapulis, Ord. S. Bened. vnitum mensæ Episcopali Nucerin.
Mariæ de Sittia, Ord. S. Bened. cc.
Mariæ de Apperino, Ord. S. Bened.
Benedicti de Galdo, Ord. S. Bened. } vnita. l.
Stephani de Patano, Ord. S. Bened. } c.
Pancratij, Ord. S. Bened. l.
Angeli de monte Camigliano, Ordinis Sancti Benedicti. xxxiij $\frac{1}{3}$

Nullius diœc. Monasteria.
Christophori de Castro. c.
Hilarij de Galeaca. c.
Vincentij de Vulturno, Ord. S. Bened. cc.
Petri Apostoli in territorio Capistrani, Prouincia Theatin. Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$

O

Olomucen. aliàs Moranien. in Alamania Prouincia Bragen.
Lucen. in Monaria, Ord. Præmonstr. ccccl x.
Valle gradu, Ord. Cister. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita est Parochialis Ecclesia in Rodiff. Olumucen. diœc. val. xv. marc. argenti, augetur tax. in flor. xxv.

Oloren.
Luco, Ord. S. Bened. cl.
Vincentij de Lutta. cl.

Opiden. aliàs Lucren. in Calabria Prouincia Regin.
Geratin. vnita.
Molochij, Ord. S. Basilij. lxvj $\frac{2}{3}$

Ortan. in districtu Vrbis & Ciuitatis Castellan. vnitæ.
Mariæ de Faleri, Ord. Cister. l.
Andreæ in Flumine, Ord. S. Bened. & S. Siluestri de Strapte. cl.

Oscen. in Aragonia, Prouincia Cæsaraugustan.
Ioannis de Pina, Ord. S. Bened. ccl.
Montis Aragonum, Ord. S. Aug. m.

Osnaburgen. in Alamania, Prouincia Colonien.
Clementis Iborchi, Ord. S. Bened. l.

Osforien. in Hybernia, Prouincia Dublinen.
Feri Ponte, Ord. Cisterc. l.

Oueten. in Hispania, Prouincia Toletan.
Ioannis de Corias, Ord. S. Bened. cxx
Vincentij, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Obona, Ord. S. Bened. xl.
Saluatoris loci de Coruelana, Ord. S. Bened. xliij $\frac{1}{3}$
Mariæ Vallis Dei, Ord. Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$

Oxomen. in Hispania.
Petri de Gomuel, Ord. Cistercien. c.
Mariæ Vitis, Ord. Præmonstr. xl.

P

Padeburgen. in Alemania Prouincia Maguntin.
Corbien. Ord. S. Bened. ccc.
Mariæ, aliàs Crucis de Sabari, Ord. Sancti Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Paduan. in Prouincia Aquilegien.
Stephani de Carraria, Ord. S. Bened. cccc.
Iustinæ de Padua, Ord. S. Bened. ii^m.
Vnitus est Prioratus S. Antonini de Cubalo, val. xxx. augetur tax. x.
Mariæ de Pratalia, Ord. S. Bened. cccc.
Mariæ de Candiana, Ord. S. Bened. aliàs Michaëlis. clxvj $\frac{2}{3}$
Danielis in monte, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Carcerum, Ord. Camal. ccel.
Mariæ de Sacco-longo, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{10}$

Palentin. in Hispania, Prouincia Toletan.
Mariæ de Metellana, Ord. Cister. lx
Petri de Spina, Ord. Cisterc. l.
Crucis, Ord. Præmonstr. liij $\frac{2}{3}$
Vallis bonæ, Ord. Cisterc.
Mariæ de Beueuinos, Ord. Cistercien. l.
Zoili, Ord. Cluniac. cc.
Vnitum fuit Monasterium S. Romani de Entemperos, Legionen. diœc. val. lxxx. augetur tax. in flor. xxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Palazuelos, Ord. Cist. xl.

Mariæ

Mariæ de Retorta, Ord. Præmon. l.
Mariæ de Vanneuiuete. lxiij $\frac{2}{3}$
Pampilonen. in Regno Nauarræ, Prouincia Cæsaraugustana.
Fiterio, Ord. Cister. xl.
Mariæ de Irachio, Ord. S. Bened. c.
Mariæ de Oliua, Ord S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Iranco, Ord Cister. lx.
Saluatoris Legeren. Ord. Cister. l.
Panormitan. in Insula Siciliæ Metropolis.
Mariæ de Cripta, Ord. S. Bened. l.
Nicolai, Spiritus, Ord. Cister. ccxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis de Eremitis, Ord. S. Bened. l.
Mariæ Angelorum, Ord. S. Bened.
Vnitus est Prioratus S. Annæ de Scalis, Montisregalis diœc. cuius fructus non exprimuntur.
Papien. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Petri Herbæ-amaræ, Ord. S. August. l.
Petri Papien. Ord. Vallis-Vmbr. ccl.
Apollinaris, Ord. S. Bened. c.
Bartholomæi Papien. Ord. S. Bened. clvi.
Sepulchri Papien. Ord. S. Bened. clx.
Saluatoris prope Papiam, Ord. S. Bened. l.
Martini Papien. Ord. S. Bened. lxxxiv,
Petri in Lesolio, Ord. S. Bened. cxvj $\frac{1}{3}$
Petri Bremeten. Ord. S. Bened. c.
Aqua longa, Ord. Cister.
Donati de Sexto-Kalendas, Ord. S. Bened. xlj.
Lanfranchi extra muros Papien. Ord. Vall. Vmbr. cclxvj $\frac{2}{3}$
Parisien. in Francia Metropolis.
Maglorij Parisien. Ord. S. Bened. cccxvij.
Victoris prope Parisium, Ord. S. Augustini, c.
Genouefæ Parisien. Ord. S. Aug. viii^c.
Dionysij, Ord. S. Bened. vi^m.
Mauri de Fossatis, Ord. S. Bened. vii^c l.
Germani in Pratis, Ord. S. Bened. viii^m.
Reductum fuit ad iv^m. per D. Vrbanum Papam V.
Vallis B. Mariæ, Ord. Cister. ix^c.
Petri de Latiniaco, Ord. S. Bened. m^ccc.
Herminiarum, Ord. Præmon. cc.
Vallis-Saman. Ord. Cister. xxxiij $\frac{2}{3}$
Mariæ de Herinale, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Luiriaco, Ord. S. Aug.
Parmen. in Lombardia, Prouincia Rauennaten.
Mariæ de Castilione, Ord. S. Bened. cc.
Basilidis de Cannaria, Ord. Vall. Vmbr. cclxxx.
Casæ nouæ, Ord. Cister. cc.
Genesij de Brixello, Ord. S. Bened. cxl.
Ioannis Parmen. Ord. S. Bened. ccc.
Vnitus fuit Prioratus S. Laurentij de Casellis cum annexis, val. xxx. augetur taxa in flor. x.
Fontis noui, aliàs Claræ-vallis, Ord. Cister. cl.
Vallis serenæ, Ord. Cisterc. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnitus fuit Prioratus S. Leonardi, val. xxiv. augetur flor. viij. Separata fuit mensa Abbatialis à Conuentuali in dicto Monasterio, & reseruatis tot portionibus pro mensa Abbatiali, quæ ascendant ad valorem annuum vi^c. ℓ. monetæ Mediolanen. reliquis assignatis mensæ Conuentuali vnitæ Congregationi S. Bernardi Lombardiæ, Ord. Cistercien.
Patauien. in Alemania, Prouincia Salzburgen.
Mellicen. Ord. S. Bened. cccxxxiij.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Vvoykenderffs, val. xv. marc. augetur tax. in flor. xxv.
In Aldersbach, Ord. Cister.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ & earum Vicariæ in Etkenchayn, & in Auster, & in S. Nalb. Patauien. diœc. necnon in Geyrsehal, Ratisponen. diœc. quarum valor. habetur pro expresso, debet augeri.
Cotuman. Ord. S. Bened. lx.
Saluatoris ad S. Saluatorem, Ord. Præmonstraten. xxxiij $\frac{1}{3}$
Matthæi in Aspak.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia in Eryngen cum filiabus suis, val. x. marc. debet augeri taxa in flor. xvj $\frac{2}{3}$
Penestrinen. Cardinalis.
Petri de Papilione, Ord. Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$
Pennen. in Prouincia Aprucij.
Casæ nouæ, Ord. Cistercien. cc,
Pensaurien. in Marchia.
Thomæ de Folca, Ord. S. Bened. lxx.
Mariæ, alias Crucis de Fabari, Ord. Sancti Bened. xxxiii $\frac{1}{3}$
Sepulchri de Astino, Ord. Vall. Vmbr. xxxiij $\frac{2}{3}$
Pergamen. in Lombardia, Prouincia Mediolanen.
Vallis-altæ, Ord. S. Bened. lx.
Perusin. in districtu Vrbis.
Vnita est Parochialis Ecclesia S. Christophori de Passignano, val. xl. augetur xiij $\frac{2}{3}$
Item vnitum est Monasterium Vallis-pontia mensæ Episcopali, augetur tax. in flor. lxxxiij.
Ioannis Eremi montis Herilis, Ord. Sancti Bened. lxxxiv.
Petri de Petusio, Ord. S. Bened. m^cc.
Vnitus fuit Prioratus S. Petri de Pozalo, val. c. augetur tax. in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Archangeli supra Lacum, Ord. S. Bened. lxxxviij.
Benedicti de Petra-ficta, Ord. S. Bened. lxxviij $\frac{1}{3}$
Vallis-portis, Ord. S. Bened. c.
Saluatoris de Monte aucto, Ord. Cister. cl.
Petragoricen. in Aquitania, Prouincia Burdegal.
Petrosa, Ord. Cisterc. cc.
Brantolino, Ord. S. Bened. cccc.
Truciaco, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Cancellata, Ord S. Aug. cxxx.
De Bosco-cano, Ord. Cister. lxxix $\frac{1}{3}$
Petri de Tutturiaco, Ord. S. Bened. cxx.
Pictauen.
Seuerini, Ord. S. Aug. lx.
Vnitus fuit Prioratus de Geux, val. xl. augetur taxa in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Item vnitus fuit Prioratus de Lezaio, val. 80. augetur 26. $\frac{2}{3}$
Cella prope Trecas, Ord. S. Aug. m.
Monasterij noui Pictauen. Ord Cluniac. vii^c.
Leonardi de Ferrariis, Ord. S. Bened. lx.
Sauini, Ord. S. Bened. cl.
Ioannis de Marnis, Ord. S. Bened. v^c xx.
Maxentij, Ord. S. Benedicti. m^cc.
Benedicti de Quinciano, Ord. S. Bened. ccl.
Rarrofen. Ord. S. Benedicti. ccc.
Regali, Ord. S. August, c.
Mariæ de Castellariis, Ord. Cisterc. ccl.
Crucis de Anigalia, Ord. S. Aug. cc.
Mariæ de Misericordia Dei, Ord. Cister. l.
Nantolio, Ord. S. Bened. cc.
Vnitus est Prioratus S. Martini de Salis, Ord. S. Bened. val. c. ℓ. Turon. augetur taxa in floren. xxxiij $\frac{1}{3}$
Lamiæ de Tuhoarcio, Ord. S. Aug. clxx.
Mariæ de Cella, Ord. S. Aug. v^c.
Bono-campo, Ord S. Bened. c.
Sede Brigum, Ord. S. Bened. l.
Cypriani, extra muros Pictauien. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis Comitis, Ord. S. Aug. lxvj $\frac{2}{3}$
Hilarij de Cella, Ord. S. August. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Pyn, Ord. Cisterc. lxvj $\frac{2}{3}$

Nobiliaeo, Ord. Cistercien. ccc.
Mariæ de Valentia, Ord. Cister. cc.
Mariæ de Alodiis, Ord. S. Bened. cxx.
Mariæ de Srella, Ord. Cister. lx.
De Pinu, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
In Absia in Gastina. cc.
Mariæ bonæ Vallis, Ord. Cister. cxxx $\frac{1}{3}$
Pisan. in Tuscia Metropolis.
Zenonis de Pisis, Ord. Camald. cc.
Stephani de Cintorio, Ord. Camal. lx.
Andreæ de Canceto, Ord. Cister.
Sauini de Montrone, Ord. Camal. cccc.
Michaëlis Calicolorum, Ord S. Aug. c.
Pauli ad Ripam Arni, Ord. Vallis-Vmbr. cccc.
Donuure extra muros Pisan. Ord. Vallis-Vmbr. lx.
Fedriani, Ord. Camal.
Pistorien. in Tuscia.
Fridiani de Pistorio. cclxvj.
Barenti, Ord. S. Bened. l.
Vnita fuit Ecclesia SS. Iacobi & Bacilier. Lucarum diœc. val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Saluatoris de Veiano, Ordin. Vallis-Vmbrosæ, lxxxix.
Pauli ad Ripam, Ord. Vallis-Vmbr. cccc.
Saluatoris de Fontana, Ordin. Vallis-Vmbrosæ, xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Furculis, Ord. Vallis-Vmbr. lxxx.
Vnitum est Congreg. S. Salui extra muros Floren.
Mariæ de Patana, Ord. Vallis-Vmbrof. cxx.
Mariæ de Guegignano, Ord. Vallis-Vmbr. lxvij.
Montis-plani, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Placentin. in Hispania Prou. Toletan.
Saluatoris de Thola. l.
Placentin. in Lombardia Prou. Mediolanen.
Sixti de Placentia, Ord. S. Bened. l.
Vnitum est Congregationi S. Iustinæ de Padua, & soluuntur iura singulis xx. annis.
Benedicti de Placentia, Ordin. Vallis-Vmbrosæ, xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ in Monte, aliàs Carasola, Ord. Cister. lxxx.
Alexandri de Placentia, Ord. S. Bened. l.
Sauini de Placentia, Ord. S. Bened. cxxx.
Mariæ de Columba, Ord. Cister. vii^c.
Geruasij & Protasij, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vnitum fuit hospitale pauperum S. Mariæ Vallis obscuræ Babien. diœc. augetur tax. in flor. vj $\frac{2}{3}$
Pauli de Messano, Ord. S. Bened. xl.
Plonaten. in Sardinia Prou. Turritan.
Trinitatis de Sacargia, Ord. Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita est Ecclesia S. Pauli de Codragnano, val. 36 augetur xij.
Polen. in Dalmatia Prou. Aquilegien.
Michaëlis de Pola, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Canneto, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Monte, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Policastren. in Terra laboris, Prou. Salern.
Ioannis de Pito, Ord. S. Basil. xl.
Petri de Camerorota, Ord. S. Basil. lxvj $\frac{2}{3}$
Polignanen. in Apulia.
Vnita est Baren.
Viti de Polonia, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Pontythomeacsarum.
Aniani, Ord. S. Bened. cccc.
Fontis Calidi, Ord. Præmonstrat. ccc.
Portuen. & S. Rufinæ, Cardinalis.
Saluatoris de Castilione.
Portugalen. in Regno Portugaliæ.
Saluatoris de Palariolo, Ord. S. Bened. cccl.
Vnita fuit quædam Parochialis Ecclesia, val. l. augetur tax. in flor. xvj $\frac{2}{3}$

Ioannis de Pendoiada, Ord. S. Bened. v^c.
Petri de Pettoso, Ord. S. Bened. ccc.
Saluatoris Ecclesiola, Ord. S. August. cc.
Mariæ de Rostolo, Ordin. S. Bened. cxx.
Tirsi, Ord. S. Bened. vii^c.
Saluatoris de Grisoo, Ord. S. August. lxvj $\frac{2}{3}$
Posnamen. in Polonia Prou. Guesnen.
Mariæ in Lubin. Ord. S. Bened. xc.
In Frescenecll.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Stephani in Haluuarstreff, & S. Georgij in Peuulstpach Posnamen. diœc. val. xlvij. flor. tenium cum dimidio, debet augeri tax. in flor. similiter xv $\frac{2}{3}$
Potentin. in Regno Prouincia Acherontin.
Vnitum Monasterium S. Lucæ, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Pragen. in Bohemia Prou. Maguntin.
Templen. Ord. Præmonstrat. cclx.
Opacamen. Ord. S. Bened. v^c.
Mariæ Montis Sion, Ord. Præmonstrat. c.
Cladruben. Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Miloten. Ord. Præmonstrat. cexxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Positano, Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Q

Quinqueecclesien. in Vngaria Prouincia Strigonien.
Vnita fuit Præpositura Ecclesiæ loci de Marothi val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Saluatoris de Sayardia, Ord. S. Bened. cclxvj $\frac{2}{3}$
Retz Vvatadien. Ord. S. Bened. vi^c.
Trinitatis, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

R

Ragusin. in Sclauonia Metropolis.
Mariæ de Melica, Ord. S. Bened. lxxx.
Michaëlis de Perilma, Ord. S. Bened. l.
Mariæ de Lattonia, Ord. S. Bened. c.
Iacobi de Visinza extra muros, Ord. S. Bened. liij $\frac{1}{3}$
Rapolan. in Aquilia.
Vnita fuit Ecclesiæ Melfien.
Angeli Vvoltiren. Ord. S. Bened. cix.
Ratisponen. in Alemania Prou. Salzburgen.
Georgij Pruesmigiis, Ord. S. Bened. c.
Iacobi in Bauaria, Ord. S. Bened. xl.
Emerami, Ord. S. Bened. cl.
In Pruel, Ord. S. Bened. cxcj $\frac{2}{3}$
Rauellen. in Terra laboris, Prouincia Salernitan.
Trifonis, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Rauennaten. in Romandiola Metropolis.
Apollinaris noui Rauennaten. Ord. S. Bened. l.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vitalis de Rauenna, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Seueri de Rauenna, Ord. Cistercien. cxx.
Petri ad vincula, Ord. Camal. l.
Mariæ Rotundæ extra muros, Ord. S. Bened. xc.
Apollinaris de Classe, Ord. Camald. v^c.
Mariæ in Cosmedin. Ord. S. Bened. xl.
Hilarij de Galeata, Ord. S. Bened.
Reatin. in Ducatu Spoletan.
Mariæ in Basilica, Ord. S. Bened. l.
Pastoris, Ord. Cister. xxxvj $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Reate. ccc.
Quirici. xl.
Redonen. in Britannia Prou. Turon.
Melani Redonen. Ord. S. Bened. m.
Petri de Relego, Ord. S. Aug. c.
Vnitum fuit vnum ex beneficiis ad collationem Abbatis pertinen. val. c. augetur. taxa dicti Monasterij in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$
Regen. in Prou. Prouinciæ Prou. Aquen. aliàs Regin.
Apollonij,

Apollonij,Ord. S. Bened. lxx.
Vnita Ecclesia S. Petri extra Castrum Bagooli, val.xxiv.augetur tax.in flor. viij.
Regien. in Lombardia Prou. Rauennaten.
Apollonij de Cariosa,Ord.S.Bened. lxx.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Petri extra Castrum Bagnoli,val xxiv.augetur tax.in flor. vij.
Præpositura Secularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Nicolai Regien.
Prosperi in suburbio Regij. clxxx.
Mariæ de Gratiis,Ord. S. Aug. lxvj $\frac{1}{2}$
Vnita est quædam possessio aliàs dismembrata, val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Morola cum alio vnito , Ord. S. August. cx.
Regin. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Terreto , Ord. S.Basilij. xl.
Antonij de S Niceto, Ord. S. Bened.
Ioannis de Castaneta,Ord.S.Basilij. xl.
Saluatoris de Calomelo, Ord. S.Bened. lxvij.
Dominici de Galico, Ord. S. Bened.
Philippi in Cerice.
Martini de Messa.
Nicolai de Calomitio , Ord. S. Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Remen. in Francia Metropolis.
Remigij Remen.Ord. S. Bened. v^{m}cc.
Vnita fuit Præpositura de Montana Remen. val. xxiv.
Item vnitus fuit Prioratus in Capella SS.Cosmæ & Damiani, val. xxiv .augetur taxa dicti Monasterij flor.xvj.
Dionysij Remen. Ord. S. Aug. ix^{c}.
Nicasij Remen. Ord.S.Bened. m.
Bazolij Remen.Ord.S.Bened. vij^{c}l.
Mariæ de Mossonis, Ord.S.Bened. viij^{c}l.
Altouillari,Ord.S.Bened. vij^{c}.
Caluomonte in Portiano , Ord. Præmon. lxxx.
Mariæ Ygimaten.Ord.Cister. v^{c}.
Vallis Regis,Ord.Cister. cccc.
Elenuo, Ord.Cistercien. cc.
Signiaco , Ord.Cister. vij^{c}l.
Augetur tax. in flor. l. propter vnionem Monasterij Monialium de Consolatione Remen. diœc. factam.
Septem Fontium, Ord.Præmonstrat. ccc.
Bellæ-vallis,Ord.Præmonstrat. cccl.
Theodorici,Ord.S.Bened. viij^{c}.
Vallis Dei, Ord.Præmonstraten. lxij $\frac{1}{2}$
Mariæ de Bonofonte, Ord.Cistercien.
Rigen.
Pancratij de Silo , Ord.S.Basilij.
Ripen. in Datia Prou. Burden.
Vnita est Præpositura in Heerdessel.val.iv.mar. argenti puri , augetur taxa in flor. viij.
Riuen. in Gotia Prouincia Tholosan.
Petri de Lessato,Ord. Cluniac. m.
Mansiatilis,Ord.S.Bened. vi^{c}.
Fulenchis,Ord. Cistercien. cc.
Calerao,Ord.Cistercien. ccc.
Roscen. in Hibernia Prou. Cassellen.
De Fonte-viuo, Ord.Cister. xlj $\frac{1}{3}$
Rossanen. in Calabria Metropolis.
Mariæ de Pr̃io, Ord. S.Basilij, lxxx.
Hadriani, Ord.S.Basilij. xxx $\frac{1}{3}$
Mariæ de Camigliano,Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Rossen. in Scotia.
Mariæ de Ligola
Trinitatis de Monte Siloto , vnita xxxiij $\frac{1}{3}$
Rothomagen. in Francia Metropolis.
Fiscamnien,Ord. S. Bened. viij^{m}.

Martini prope Pontisaram,Ord. S. Bened. v^{c}.
Andoini Rothomagen. Ord.S.Bened. iv^{m}.
Petri de Gemeticis,Ord.S.Bened. ii^{m}ccc.
Michaëlis de vlteriori Portu,Ord.S.Bened. v^{c}.
Mariæ de Rossonio,Ord.Præmonstrat. lxxij $\frac{1}{2}$
Catherinæ in Monte, Ord. S. Bened. m.
Ioannis Euangelistæ de Fulcardimont. Ord. Cister. l.
Beccohelmi,Ord.S.Bened. iii^{m}.
Vvandragisilij,Ord.S.Bened. iv^{m}.
Victoris de Caleto,Ord.S.Bened. ccc.
Mariæ de mortuo mari,Ord.Cisterc. xxx.
Mariæ de Insula Dei, Ord.Præmonstraten. xxvj $\frac{1}{2}$
De Bellobecco,Ordin. Cisterc. cccc.
Mariæ de Voto, Ord.Cister. c.
Georgij de Bosqueruilla,Ord.Cluniac. cxxxij $\frac{1}{2}$
Ruthenen. in Francia Prouincia Bituricen.
Vnitus fuit Prioratus S. Fœlicis, val,lx.augetur tax.in flor.xx.
Conchen. Ord.S.Bened. vi^{c}.
Bonæ-vallis,Ord.Cister. vij^{c}.
Bello-loco,Ord. Cistercien. cc.
Bonæ-Combæ,Ord. Cisterc. ii^{m}lxxvj $\frac{1}{2}$
Augetur tax. in flor. l. propter vnionem cuiusdam officij in loco de Pastomio Vabren. diœc.
Item augetur tax.in flor. xxvj $\frac{1}{2}$ propter vnionem Prioratus de Lencon, val. lxxx.
Loci Dei, Ord. Cistercien. ccxl.

S

Sabinen. Cardinalis.
Mariæ Farsen. Ord.S.Bened. m.
Archangeli.
Mariæ de Puteali, Ord.S Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sagien. in Francia Prouincia Rothomagen.
Petri supra diuam,Ord S.Bened. viii^{c}.
Mariæ de S. Andrea de Seeferno,Ord. Cistercien. cxx.
Martini Sagien. Ord S Bened. cccl.
Mariæ de Sylcio, Ord.Præmonstrat. vij^{c}.
Mariæ de Trapa,Ord.Cistercien. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Ioannis prope Falesiam,Ord.Præmonstrat. ccc.
Salamantin. in Hispania Prou. Compostellan.
Mariæ de la Vega,cum annexis tax.l.vnitum S.Isidoro Legionen.
Salernitan. in Apulia Metropolis.
Philippi de Macenia , Ord.S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Matris , Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Benedicti Salernitan.Ord.S.Bened. cc.
Cauen. Ord.S.Bened. m.
Petri de Ebulo,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Leonardi, Ord.S.Bened. xxxvj.
Mariæ de Verro,Ord.S.Bened. l.
Stephani de Marcisco.Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Nouæ,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Tabenna,Ord. S. Bened. cxlvij $\frac{1}{2}$
Saluatoris de Sirino,Ord.S Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Salzburgen. in Alemania Metropolis.
Lamberti, Ord. S. Bened. m.
Vnita est Parochialis Ecclesia in Obrig. val.viij. augetur tax. in flor. xiij $\frac{1}{3}$
Victoriæ,Ord.Cister. clxvj $\frac{2}{3}$
Sanctæ Seuerinæ , in Calabria Metropolis.
Angeli de Fragile, Ordin.Cistercien. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sancti Andreæ , in Scotia Metropolis.
Vnita fuerunt dictæ Ecclesiæ Prioratus de Petyneymie siue de Maya , Ord. S. Aug. val. c. £. Sterling. augetur tax. in flor. lxxxiij $\frac{1}{3}$
Thomæ Martyris, Ord. S. Bened. vi^{c}.
Crucis de Edemburgh, Ord.S.Aug. clxxj $\frac{1}{2}$
De Scona, Ord.S.Aug. ctx.

Margaritæ Duniferlyngh, Ord.S.Bened. cel.
Sinumelefis,Ord.S.Bened. ccl.
Mariæ de Lonroris, Ord.S.Bened. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita fuit Parochialis Ecclesia de Crich, val. xx. marc. sterliogorum, augetur tax. in flor. xvi $\frac{1}{3}$
Mariæ de Campostenech. cccc.
Mariæ de Balmerenuch, Ord.Cistercien. cc.
De Caleo aliàs de Riso,Ord. S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Nevvuork, Ord.Cistercien. c.
Mariæ de Driburgh,Ord.Præmonstraten. cl.
Mariæ de Capro, Ord. Cistercien. c.
Sancti Flori, in Aquitania Prou. Bituricen.
Pipernini, Ord.S.Aug. ciij.
Aureliacen. Ord. S. Bened. ii^m.
Mootio. cc.
Sancti Marci, in Calabria Prouincia Messanen.
Mariæ de Martina,Ord.Cistercien. lx.
S. Angeli, de Lombardis in Apulia.
Guillelmi de Iuglito, Ord. S.Bened. lxxxiij $\frac{1}{3}$
S.Pontij, Thomeriarum.
Vide *Pontij*.
Amaoi, Ord.S.Bened. cccc.
Fontis Calidi, Ord. Præmonstraten. ccc.
Saonen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur taxa dictæ Ecclesiæ propter vnionem Monasterij S.Andreæ de Sexto,Ianuen. eidem factam.
Georgij, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Quintini de Spitilo, Ord.S Bened. lx.
Sarlaten. in Aquitania Prou.Burdegalén.
Vnita est Parochialis Ecclesia SS. Christophori, & Mariæ Magdeleoæ, val. lx. scut. auri de Francia, augetur A.tax.in xxx.
Item voitus fuit Prioratus de Saluiratum, Ord. S. Bened. val. xij. & Prioratus S.Pandulphi, Agennen. dioce val.xxiv.auget.tax.in flor. xij.
Item vnitus Prioratus S.Quinnini,valor. xxx.A. augetur tax. in A. x.
Terrasonen. Ord.S.Bened. ccc.
Amandi, Ord.S.August. cccc.
Caduini,Ord.Cistercien. v^c.
Sarsinaten. in Romandiola Prou. Rauennaten.
Angeli de Vergareto, Ord. Camald. c.
Mariæ de Truno, Ord. S. Bened. c.
Scalen. in Nouergia Prou. Ridrosien.
Angeli de Ruuiglian, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Melis de Riolo, Ord S. Bened. xl.
Sculgen.
S.Mariæ de Carra, Ord. S. Basilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Scutaren. in Prou. Antibaren.
Sergij & Bacchi, Ord.S.Bened.
Sedunen. in Prou. Prouinciæ, Prouincia Tarantasien.
Mauritij Agaunen. Ord. S. August. ccl.
Segobien. in Hispania.
Mariæ de Perazes,Ord. S. August. cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Losnortos,Ord.Præmonstraten. l.
Mariæ de Sacramonia,Ord. Cistercien. xl.
Seguntin. in Hispania.
Mariæ de Bussallis, Ord. S.Bened.
Mariæ de Galena,Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Pulsano, Ord. S.Bened. lxx.
Mariæ de Oliua, Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Orta, Ord. Cistercien. ccxxij.
Senen. in Tuscia Metropolis.
Trinitatis de Alfano, Ordin. Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vigilij, Ord. Camal.
Trinitatis Mustiolæ de Turri, Ord. Vallis-Vmbrosæ. lx.
Bone de Vidrio,Ord.S.Bened. xl.
Philippi & Iacobi, Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Michaëlis de Podio S. Donati, Ord. Vallis-Vmbrosæ. xl.
Seneten. io Prouincia Prouinciæ, Prouincia Ebredunen.
Bono, Ord.S. Bened. xl.
Andreæ de Brusco, Ord.S.Bened. l.
Senogallien. in Marchia.
Vnitum est Monasterium S. Mariæ Magdalenæ Terræ-fertæ Comitum, val.xij.augetur tax. in flor. iv.
Mariæ de Clareuallis in Castanola, Ord. Cistercien. c.
Genesij,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Senonen. in Francia Metropolis.
Remigij Senonen. Ord. S. Bened. vj^c.
Petri-vini Senonen.Ord. S. Bened. vii^c.
Ioannis Senonen. Ord. S.Aug. v^c.
Eugenij prope Senon.Ord. S. August.
Seuerini de Castro Nantonis, Ord.S.Aug. vi^c.
Balbelle aliàs de Sacroportu,Ord.Cistercie. viij^c.
Sacra-cella, Ord. Cister. cc.
Columbæ prope Senon. m.
Petri & Pauli de Calamis in Baia, Ordin. S. Bened. c.
Petri Ferrariis,Ord. S.Beoed. viii^c.
Loyaco,Ord Cister. v^c.
Esealeris, Ord. Cister.
Ioannis de Iardo, Ord. S.Aug. ccxxv.
Trinitatis de Morniaco, Ord.S.Bened. ccclxv.
Pruliaco, Ord. Cister. cc.
Vallis-lucentis, Ord.Cister. cc.
Iacobi de Promiro, Ord. S.Aug. ccl.
Petri de Molendino, Ord.S.Bened. viii^c.
Fontis Ioannes, Ord. Cistercien. c.
Dei-loci, Ord. Præmonstrateo.
Septaen. aliàs *Cepten.*
Saluatoris de Torre,Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Saluatoris de Ganfei, Ord. S. Bened. xxxv.
Claudij, Ord S.Bened. xl.
Seruen.
Angeli de Roccha contrata aliàs Nucerin. dioec.
Eustachij de Vermisia, Ord.S. Bened. cc.
Signien. in Sclauonia Prouinc. Spalaten.
Nicolai Oppidi Ottozen.Ord.S.Bened. l.
Sipontin. in Apulia Metropolis.
Vnitum fuit Monasterium S. Archangeli Montis Gargani valor. xxiv. augetur tax. in flor. viij.
Item fuit vnitum Monasterium Monialium Annunciat. loci Manfredon. valor. lx. augetur tax.in flor.xx.
Mariæ de Calena, Ord.S.Bened. l.
Mariæ de Pulsano, Ord.S.Bened. lxx.
Trinitatis de Monte-saero,Ord.S.Bened. clx.
Ioannis de Lamis,Ord.Cister. ccc.
Siracusan. in Sicilia Prou. Montis-regalis.
Roccha Dei, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Terraoa,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Areo,Ord.Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Rocchadia, Ord.Cister. lxxxiij.
Sistaricen. in Prouincia Prouinciæ Prouincia Aquen.
Grossien. Ord. S.Aug. cccc.
Spalatren. in Sclauonia Metropolis.
Stephani de Spina,Ordin. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Spiren. in Alemania Prou. Maguntin.
Inhirsfonggen. Ord. S.Bened. c.
Petri in Vveissemburgen. Ord.S.Bened. vii^c.
Spoletan. in districtu Vrbis.
Petri de Florentillo,Ord.S.Bened.
Monte Mareiano,Ord.S.Bened. c.

Sylueftri,

Syluestri,Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$
Eutycij Murij,aliàs Vallis Castorien. l.
Iuliani de Monte,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Felicis de Iano,Ord.Vallis-Vmbrosæ. xxxiij $\frac{1}{3}$
Squilacen. in Calabria,Prouincia Regin.
Ioannis de Treuisto, Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Georgij,Ord.S.Basilij. xxxiij $\frac{1}{3}$
Stephani in Bosco,Ord.Carthusien. lxxv.
1513. de mense Decembris fuit disiunctum dictum Monasterium S.Stephani ab Ordine Cister. & vnitum perpetuò Ord. Cartusien. & positum in tax.ad flor.v^{c}.per Leonem X.
Mariæ de la Carra,Ord.S.Basil. l.
Nicolai de Mariota,Ord.S.Bened. xl.
Strigonien. in Vngaria Metropolis.
Benedicti,Ord.S.Bened. cc.
Suanen. in Tuscia.
Saluatoris de Monte Amiate,Ord.Cister. c.
Suessionen. in Francia,Prouincia Remen.
Crispini maioris Suessionen.Ord.S.Bened. mvi^{c}.
Leodegarij Suessionen.Ord.S.Augustini. clxvj $\frac{2}{3}$
Medardi Suessionen.Ord.S.Bened. ii^{m}cc.
Crispini in Canea prope Suession.Ord.S.Aug. cc.
Vnita fuit Ecclesia S.Lamberti de Mansa, Landonen.diœc.val.xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Ioannis in Vineis,Ord S Aug. m^{cc}.
Cornelij & Cypriani de Compendio, Ord. Sancti Bened. ii^{m}.
Enodij de Brenna,Ord. Præmonstraten. v^{c}.
Vallis-Serenæ,seu Secretæ,Ord.Præmonstr. v^{c}.
Cassiaco,Ord.S.Bened. v^{c}.
Petri de Orbato,Ord.S.Bened. v^{c}l.
Longi-pontis,Ord.Cister. v^{c}l.
Vanserij,Ord.Præmonstr.
Essonis,Ord.Cister.
Mariæ Vallis Christianæ,Ord.Præmonstraten.
Surrentin. in Terra-laboris Metropolis.
Renati de Surrento,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Saluatoris de Surrento,Ord.Cister. xl.
Petri ad Crapolam,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Archangeli de Ruuigliaño,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Syluanecten. in Francia, Prouincia Remen.
Mariæ de Victoria,Ord.S.Aug. lxxx.
Vnita fuit Thesauraria Ecclesiæ Frambalen. val...
Cari-loci, Ord.Cister. cclxvj $\frac{2}{3}$

T

Tarentasien. in Prouincia Prouinciæ Metropolis.
Squamæ Dei,Ord.Cister. cvj $\frac{2}{3}$
Tarentina in Apulia Metropolis.
Mariæ de Galesio,Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri & Andreæ in Insula,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Crispiano,Ord.S Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Galkano,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Viti de Buzo,Ord.S.Bened. lxxx.
Taruien. in Vasconia,Prouincia Auxitan.
Seueri in Rostagno,Ord.S.Bened. cxxxiij $\frac{1}{3}$
Seuerini, Ord.S.Bened. ccc.
Scalæ Dei,Ord.Cister. cccl.
Regali,Ord.S.Bened. l.
Petri de Generoso,Ord.S.Bened. ccc.
Petri de Gasta,Ord.S.Bened. l.
Orientis,Ord.S.Bened. l.
Taruisin. in Prouincia Aquilegien.
Mariæ de Piro,Ord.S.Bened. c.
Euphemiæ de Villa-noua,Ord.S.Bened. xxx.
Aucta est taxa dicti Monasterij in floren. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monasterij S. Floriani de Marrostica,Paduan.diœc.ei factam.
Tauren.
Constantij,Ord.S.Bened. c.
Taurinen. in Prouincia Mediolanen.
Augetur tax. in floren. lxvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem Monasterij de Futri ei factam.
Saluatoris maioris Taurinen.Ord.S.Bened. cl.
Michaëlis de Secusia,Ord.S.Bened. viii^{c}.
Mariæ de Stapharda,Ord.Cister. cc.
Pinarolis,Ord.S.Bened. vi^{c}.
Iusti de Secusia,Ord. S.Bened. ccc.
Mariæ de Gaburro,Ord.S.Bened. lxxx.
Mariæ de Sauilia,Ord.S.Bened. cc.
Mauri de Pulcheria,Ord.S.Bened. l.
Augetur tax.in flor. xvj $\frac{2}{3}$ propter vnionem de flor.l.eidem factam.
Petri & Andreæ de Ripalta, Ord.Cister. c.
Mariæ de Casa-noua,Ord.Cister. clxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ de Caramania,Ord.S.Bened, c.
Victoris & Constantini,Ord.S.Bened. l.
Teatin. in Aprutio.
Mariæ in Basilica,Ord.S.Bened. l.
Ioannis in Venere,Ord. S.Bened. v^{c}.
Viti & Salui de Triuio,Ord.Cister. l.
Arabone,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Clementis in Piscaria,Ord.S.Bened. xl.
Telesin. in Prouincia Beneuentan.
Saluatoris prope Telesiam,Ord.S.Bened. xl.
Teraconen. in Aragonia Metropolis.
Populeto,Ord.Cister. m.
Marniasselli,Ord.Cister. m.
Crucam,Ord.Cister. m.
Terdonen. in Lombardia,Prouincia Mediolanen.
Martiani prope Terdonam. cc.
Alberti de Butrio,Ord.S.Bened. xl.
Ripalta,Ord.Cister. cxl.
Hæc taxa de Ripalta aucta fuit ad flor. ccc. per Alex.Papam VI.
Petri de Papiano, Ord.S.Bened. c.
Stephani, Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Petri de Molla,Ord.S.Bened. lx.
Pauli extra muros Terdonen. Ord. Vallis-Vmbr. xxxiij $\frac{1}{3}$
Bononis de Vigueria,Ord. S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Terracinen. in Campania & Maritima.
Fossæ-nouæ,Ord.Cister. ccl.
Mariæ de Petra,Ord.Cister. v^{c}.
Stephani extra muros Sermonete, Ord. S. Bened. cl.
Theanen. in Terra-laboris, Prouincia Capuan.
Mariæ de Ferraria,Ord.Cister. cc.
Tiburtina prope Romam. c.
Sublacen.Ord.S.Bened. m.
Aucta est taxa in flor.l. propter vnionem Monasterij S. Angeli super Nympham, Velletren. diœc.eidem Monasterio Sublacen.factam.
Item vnita fuit Ecclesia S.Bartholomæi in Insula de Vibe,val.xxiv.augetur tax.in flor.viij.
Mariæ de Porcinis,Ord.S.Bened. l.
Vnitum est Monasterium Monialium S. Mariæ in Silice extra Castrum Vallis-Montani, Signen.diœc.val.lx.augetur tax.in flor.xx.
Tiramen.
Mariæ de Sterpeto,Ord.Cister. xl.
Tirasonen. in Aragonia, Prouincia Cæsaraugustan.
Mariæ de Phitero.Ord.Cist. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Petra,Ord. Cistere. cc.
Mariæ de Berola,Ord. Cistercien. cccc.
Mariæ de Sistero,Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Toletan. in Hispania Metropolis.
Mariæ vallis Ecclesiarum,Ord.Cister. l.
Vallis-bonæ de Doco,Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Otte de Faifa,Ord.Cister.

Tolosan.

Tolosan. in Gotia Metropolis.
Saturnini Tolosani, Ordinis S. Aug. iv^m.
Manigaruesij, Ord. S. Bened. vi^c.
Grandis Sylvæ, Ord. Cistet. iv^m.
Mariæ de Capella, Ord. Præmonstr. ccc.
Helnarum, Ord. Cister. cexx.
Petri de Cutte, aliàs Monsorganesij, Ord. S. Bened. cc.

Tomeriarum.
Aniani, Ord. S. Bened. cccc.
Fontis-calidi, Ord. Præmonstraten. cccc.

Torcellan. in Provincia Venetiarum.
Thomæ de Torcell. Ord. Cister. cccxxv.
Michaëlis de Murano, Ord. Camald. ccl.
Vnitum fuit Monasterium S. Michaëlis de Lene, Patentin. diœc. val. xxiv. augetur taxa in flor. viij.
Item vnita fuerunt Monasteria Montis Crucum, & de Porticilia inuicem vnita, val. cc. augetur tax. in flor. lxvj $\frac{2}{3}$
Cypriani de Mauriano. cclxxx.

Tornacen. in Francia, Provincia Remen.
Martini Tornacen. Ord. S. Bened. iv.^m.
Calixti de Cisomo, Ord. S. August. c.
Nicolai de Pratis, Ord. S. Aug. cc.
Bononis Ganden. Ord. S. Bened. iv^m.
Amandi in Pabula, Ord. S. Bened. ccc.
Petri de Claudeburgen. Ord. S. Bened. ccc.
Andreæ extra Burgum, Ord. S Bened. cccc.
Mariæ Trongimen Ord. Præmonstraten. ccl.
Dulcis-vallis, Ord. S. Aug. cxx.
Petri Gauden. v^m.
Mariæ de Laude, Ord. Cister. cc.
Capella Cosan. Ord. Cister. cxxxvj $\frac{2}{3}$
De Bandello, Ord. Cister. lxvj $\frac{2}{3}$

Tragurien.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S. Bened. cx.

Traiecten. in Alamania, Provincia Colonien.
Pauli Traiecten. Ord. S. Bened. ccc.
Laurentij in Horsberth, Ord. S. Bened. c.
Egimonden. Ord. S. Bened. c.
Siloen. Ord. Præmonstraten. cc.
Odulphi de Staurra, & Hermelis, Ord. S. Bened. vnita. lxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ Migdeburgen. Ord. Præmonstr. v^c.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ de nouo & veteri Vvlisinghen. val. xxvj. c. monetæ Flandriæ, augetur tax. flor. xxvj.
Mariæ de Insula, Ord. Præmonstr.
Mariæ Clari-campi, Ord. Cister. l.

Tranen. in Apulia Metropolis.
Templum Dei Ierosolymitan. Ord. Sancti Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Trecen. in Francia, Provincia Senonen.
Cellæ Trecen. Ord. S. Bened. m.
Lupi Trecen. Ord. S. Aug. vi^c.
Archemagen. Ord. S. Bened. ii^m.
Mariæ de Vigella. cc.
Martini de aëris, Ord. S. Aug. clx.
Petri de Vigella abscondita, Ord. S. Bened. c.
Bullancuria, Ord. Cister.
Sigilleriis, Ord. Cister.

Trecoren. in Britannia, Provincia Turonen.
Bergardo, Ord. Cister. vii^c.
Crucis prope Trecor. Ord. S Aug. c.
Vnita fuit Parochialis Ecclesia S. Martini prope Villam Guengambi, val. xxiv. augetur tax. in flor. viij.

Treueren. in Alamania Metropolis. x^m v^c.
Mathiæ prope muros Treueren. Ord. S. Bened. cl.
Vnita est Vicaria Ecclesiæ S. Medardi extra muros, val. iij. marc. argenti, augetur taxa in floren. v.
V Vilibrordi, aliàs Eternasen. Ord. S. Aug. ccc.
Martini prope muros Treueren. Ord. S. Bened. ccc.
Maximini extra muros Treueren. Ord. S. Bened. cccc.
Vnitæ sunt Parochiales Ecclesiæ S. Firmini in Aspiritei, val. xv. marc. & S. Maximini, Meten. diœc. val. xv. marc. augetur flor. l.
Item vnita fuit Parochialis Ecclesia de Tauerna, Treueren. diœc. val. v. flor. Renen. augetur taxa in flor. ij $\frac{1}{3}$
Saluatoris in Prumia, Ord. S. Bened. v^c.
Mariæ extra muros Lucemburgi, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Lacen. aliàs de Lacu, Ord. S. Bened. ccl.
Mariæ aureæ-Vallis, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$

Tricastin. in Provincia Prouinciæ, Provincia Arelaten. cccc.
Aqua bella, Ord. Cister. ccl.
Pauli Tricastin. cccc.

Tridentin. in Provincia Aquilegien.
Laurentij extra muros. l.

Triuentin. in Apulia.
Mariæ de Nuce, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$
Petri de Lauellana, Ord S. Bened. xl.
Petri de taxo de Villa, Ord. S. Bened. xl.

Troian. in Apulia, Provincia Sipontin.
Nicolai de Fogia, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Tropien. in Calabria, Provincia Regin.
Angeli prope Tropien. Ord. S. Bened.
Mariæ de Fonte-laureto. xxxiij $\frac{1}{3}$

Tuamen. in Hibernia Metropolis.
Mariæ de Concha, Ord. S. Aug. xl.
Mariæ Collis-Victoriæ, Ord. Cister. xl.
Ioannis Euangelistæ, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$.

Tuden. in Portugallia, Provincia Bracaren. siue in Galæcia.
Ferralibus, Ord. Cister. xl.
Mariæ de Oya, Ord. Cister. c.
Mariæ de Franguerra, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Vnita est Parochialis Ecclesia B. Mariæ, valor. x. augetur tax. in flor. iij $\frac{1}{3}$
Melone, Ord. Cister. lxxx.

Tudertin. in Ducatu Spoletan.
Vnita est Parochialis Ecclesia B. Mariæ de Collecatonis, val. xx.
Item vnita sunt duo Monasteria Monialium, val. xv. augetur taxa in flor. xj $\frac{2}{3}$
Pancratij, Ord S Basilij. l.
Vnitæ sunt Ecclesiæ rurales S. Mariæ de Casalata S. Martini de Longobardis, & S. Anastasiæ de Castro-veteri, val. augetur tax. in flor. v.
Fidentij & Colentij, Ord. S. Basil. c.
Vrci de Villa-oppidij.
Petri de Valle.
Mariæ de Pontano, Ord. S. Bened. xl.

Tullen. in Lotharingia, Provincia Treueren.
Apri extra muros Tullen. Ord. S. Basil. cxx.
Vnitus est Prioratus de Duleyo, val. xxx. augetur taxa in flor. x.
Elabons Montis, Ord. Præmonstr. lx.
Mariæ Vallis, Ord. Præmonstr. cc.
Mariæ de Vallibus de Ornesio, Ord. Cister. cl.
Mediani, Ord. S. Bened. cxx.
Remigij de Lunarilla, Ord. S. Aug. cxxij.
Vnita est Parochialis Ecclesia de Formauilla, val. xvj. augetur tax. in flor. v $\frac{1}{3}$
Calmonstraten. Ord. S. Aug. cxvij.
Mansueti extra muros Tullen. Ord. S. Bened. cc.
Aucta est taxa in flor. xxxiij $\frac{1}{3}$ propter vnionem Prioratus

Prioratus B.Mariæ de Nouo-castro ipsi factam.
Mariæ de Ianderiis, Ord.Præmon. ccc.
Sriginagen. Ord.Præmon. lxvj $\frac{1}{3}$
Petri Senonen,Ord.S.Bened. c.
Vnitus est Prioratus S. Iacobi & Christophori de Moiner,val.lxxx.auget. tax.in flor. xxxvj $\frac{1}{3}$
Mariæ de Insula, Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Bello-prato, Ord.Cister.
Turonen. in Francia Metropolis.
Maioris Monasterij,Ord.S.Bened. vii^{m}.
Pauli de Cormeriaco,Ord.S.Bened. cc.
Mariæ de Hucariis,Ord.S.Bened. ccc.
Iuliani de Scalaria,Ord.S.Bened. cccc.
Trinitatis de Bello-loco,Ord. S.Bened. c.
Mariæ de Aquauiua,Ord.S.Aug. cxx.
Vnitus est Prioratus S. Medardi de Dienc, val. xxiv.augetur tax.in flor.vij.
Saluatoris Villæ-lupen.Ord.S.Bened. cxx.
Mariæ de Sulleyo,Ord.S.Bened. cx.
Turpiniaco, Ord.S.Bened. c.
Mariæ de Castineta, Ord.S.Aug. l.
Petri de Pruliaco, Ord.S.Bened. c.
Fontanis-Albis, Ord. Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Claritate Dei,Ord.Cister. c.
Turritan. in Sardinia Metropolis.
Augetur taxa in flor.x. propter vnionem Monasterij S.Petri de Salauo eid. Ecclesi factam.
Padul. Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Sublaco,Ord.S.Basilij. m.
Michaëlis de Plaiano, Ord. Vallis-Vmbr. cc.
Monasterium B. Mariæ de Sergio Ampurien. diœc.taxar. ad flor.l.est vnitum mensæ Archiepiscopali Turritan.ideò taxa augetur ad dictos flor.l.
Item est vnitum Ecclesiæ Palonaten.tax.xxxiij $\frac{1}{3}$
Tusculan. Cardinalis.
Mariæ de Cripta ferrata,Ord.S.Basil. cccc.
Tutellen. in Aquitania Prouincia Bituricen.
Mariæ de Valeta, Ord.Cister. clx.

V

Vabren. in Aquitania Prou. Bituricen:
Siluanesij,Ord.Cister. ccc.
Nanten.Ord.S.Bened. cc.
De Sorismo, Ord. S.Bened. c.
Valentin. in Aragonia Metropolis.
Vallis-Crescentis, Ord.Cister. lxxix $\frac{1}{3}$
Vallis digniæ,Ord.Cister.. v^{c}.
Beroardi prope Valentiam. ccxij.
Valentinen, & Dien. in Prouincia Prouinciæ & Prouincia Viennen.
Vnitus est Prioratus de Clino, val.xv. augetur tax.in flor. v.
Ruffi extra muros Valentin. Ord.S.Aug. ccc.
Tiertij Saonis,Ord.S.Aug. lxxx.
Vardien. in Vngaria Prou. Colocen.
Stephani Regis, Ord. S. Bened. lxvj $\frac{2}{3}$
Vasaten. in Vasconia Prou. Auxitan.
Blaui-montis, Ord.S.Bened. cxc.
Fremerij, Ord. S.Bened. cccc.
Mariæ de Rineco,Ord.Cisterc. lxvj $\frac{2}{3}$
Mariæ Fontis Guillelmi, Ord.Cister. lxvj $\frac{2}{3}$
Vauren. in Gotia Prou. Tholosan.
Soriamo,Ord.S.Bened. m^{ccc}.
Siluanesio,Ord.Cister. ccc.
Veglen. in Sclauonia Prou. Iardren.
Mariæ de Castilione,Ord.S.Bened. l.
Luciæ de Vesta, Ord.S.Bened. l.
Velitren.
Marmosolij, Ord. Cister. xl.
Angeli supra Nympha,Ord.Floren. l.

Venetem. in Britannia Prou.Turonen.
Saluatoris de Zolchono, Ord.S.Bened. v^{c}.
Vnita est Sacristia ipsius Monasterij e.c. monetæ Britanniæ, augetur tax. in flor. xxvj $\frac{1}{3}$
Gildasij Riuen. Ord.S.Bened. xc.
Voitus est Prioratus de Artz, val.c.c. Turonen. augetur tax.in flor.xxxiij $\frac{1}{3}$
Gilde, Ord. S.Bened. c.
Mariæ de la Maulx,Ord.Cister. xxxiij $\frac{1}{3}$
Mariæ de Precibus, Ord.Cist. mv^{c}.
Venetiarum, Patriarcha cum Ecclesiis Castellan.
Emeoien. & Gianden. eidem vnitis.
Georgij Illaij, & Benedicti, Ord.S.Bened.cccxxx.
Vercellen. in Prouincia Mediolanen.
Vnita est Præpositura S. Bartholomæi extra muros Vercellen. valor.cccl. augetur tax. io flor. cxvj $\frac{1}{3}$
Item eidem Ecclesiæ Vercellen. est vnita Præpositura S.Germani Vercellen. val. ccc. augetur tax.in flor. c.
Andreæ de Vercellis, Ord.S.Aug. ccc.
Iacobi de Bessia, Ord.S.Bened. xlij.
Mariæ de Lucedio, Ord. Cister. m^{ccc}xxxj $\frac{1}{3}$
Hazarij de Blandriatio,Ord.S.Bened. cc.
Vnitus est Prioratus S. Mariæ de Vestignato Ippotegien.diœc.val.cl.augetur taxa in flor.l.
Ianuatij Vercellen.Ord.S.Beoed. clx.
Stephani,Ord.S.Bened. cc.
Victoris & Coronæ de Grassano, Ord.S.Bened.cl.
Benedicti de Mulegio, Ordinis Vallis-Vmbrosæ, cccxxxiij $\frac{1}{3}$
Verden. in Alemania Prou. Maguntin.
Michaëlis de Lunemburgh,Ord.S.Bened. ccccl.
Veronen. io Prouincia Aquilegien.
Zenonis Veronen,Ord.S.Beued. v^{c}.
Firmini, Ord.S.Bened. cc.
Viti & Modesti, Ord.S.Bened. c.
Æternitatis
Mariæ de Orgatiis.
Nalatij.
Vesprimen. in Vngaria Prou. Strigonien.
Mauritij de Becl, Ord.S.Bened. l.
Mauritij del-Vrel,Ord.S.Bened. l.
Andreæ Vissegraden. Ord. S.Bened.
Egidij de Somgio,Ord.S.Bened. cl.
Mariæ Virginis super Budam veterem,Ord.S.Pauli primi heremitæ.
Vicen. in Aragonia Prou.Tarraconen.
Mariæ Rumpuli, Ord.S.Bened. vi^{c}.
Benedicti de Bagis,Ord.S.Bened. v^{c}.
Mariæ de Monte Ferrato,Ord.S.Bened. m.
Cæciliæ de Monte Ferrato,Ord.S Bened. cxl.
Vnitus est Prioratus S. Sebastiani Barchinonen. diœc. val. cc. c. Barchinonen. augetur tax. in flor.lxvj $\frac{1}{3}$
Ioannis de Abbatissis,Ord.S.Aug. cclxx.
Mariæ de Stagno,Ord.S.Aug. ccl.
Vicentin. in Prouincia Aquilegien.
Petri Villa-noua,Ord.S.Bened. cliij.
Fœlicis & Fortunati. clx.
Viennen. in Francia prima cum Monasterio S. Theodori vnito.
Vnitus est Prioratus S.Mariæ Iliaci,val.cl.auget.l.
Antonij, Ord.S.Aug. ii^{m}.
Petri Foris portam Viennen. ccliij $\frac{1}{3}$
Voitus est Prioratus de Aoeton.val.cxx. augetur tax.in flor.xl.
Item est vnitus Prioratus S. Iuliani in heremo val.xl.augetur tax.in flor.xiij $\frac{1}{3}$
Andreæ aliàs Monachorum extra muros, Ord. S. Bened. cc.

Bonæ-Vallis, Ord.S.Bened. ccc.

Vintonien. in Anglia Prou. Cantuarien.

Mariæ de Bello-loco Regis nuncupato. lx.

Virdunen.

Mariæ de Caſtillone, Ord.Ciſt. cccxxxiij $\frac{1}{3}$

Pauli extra muros Virdunen. cc.

Vetoni Virdunen.Ord.S.Bened. lxvj.

Michaëlis,Ord.S Bened. vi^{c}lxvj $\frac{2}{3}$

Vnitus eſt Prioratus B. Mariæ de Baxeo duc. val. cxx. v^{c}. pro medietate duc. val. augetur taxa in flor.xx.

Belli-loci in Aragonia. v^{c}.

Mariæ de Calaccia, Ord.Ciſter. ccxvj $\frac{2}{3}$

Ita taxarut de mandato S.D.N.Clementis Papæ VIII. in Conſiſtorio ſecreto die 23. Febr. 1598. à Natiuitate.

Virgornien. in Anglia Prou. Cantuarien.

Euezanæ, Ord.S.Bened. m.

Viſen. in Portugalia Prou. Bracaren.

Chriſtophori de la Fontes, Ord.Ciſterc. lxvj $\frac{2}{3}$

Nota quod Monaſterio B. Mariæ de Aquilari, Ord. Ciſter. Camacen. diœc. eſt vnita Parochialis Eccleſia B. Mariæ de Cerdeyo Viſen. diœc.val.xxiv.augetur taxa in flor. viij.

Viterbien. in diſtrictu Vrbis.

Martini de Montibus,Ord·Ciſter. l.

Viuarien. in Prou.Prouinciæ Prou.Viennen.

Manſiadæ, Ord.Ciſter. cl.

Crudacio, Ord.S.Bened. cccc.

Bonorum Camporum, Ord.Ciſter. lxxx.

Vlixbonen. in Portugalia Metropolis.

Aleobatiæ, Ord.Ciſter. ii^{m}.

Vincentij extra muros,Ord.S.Aug. lxvij $\frac{2}{3}$

Vratiſlauien. vel *Vuredicislaten.* in Pononia Prouincia Gueznen.

De Camentz. Ord. Ciſter.

Vnita eſt Parochialis Eccleſia de Blezon, val. x. marc.augetur tax.in flor.xvj $\frac{2}{3}$

Luben. Ord.Ciſter.

Mariæ in Harena.

Vincentij extra muros,Ord.Præmon. lxxxiij $\frac{1}{3}$

Vrbeuetan. in Tuſcia.

Seueri, Ord.Præmon. lxxx.

Vnitum eſt infraſcriptum Monaſterium S. Nicolai de Monte, augetur tax.in flor.cc.

Nicolai de Monte, Ord. S. Ben. cc.

Luciæ de Raſa, Ord.S.Bened.

Vrbinaten. in Romandiola.

Vincentij de Petra pertuſa,Ord.S.Bened. lxvj $\frac{2}{3}$

Lazari, Ord.S.Bened. lxxx.

Agathæ, Ord.S.Aug. xliij $\frac{2}{3}$

Angeli de Cayſa,Ord.S.Bened. xxxiij $\frac{1}{3}$

Chriſtophori de Caſtro-durantis, Ord. S. Bened. xxxiij $\frac{2}{3}$

Vrgellen. in Cathalonia.

Vnitum eſt Monaſterium B.Mariæ de Solſena, val.cccc l.augetur tax.in flor.cl.

Saturnini de Tabernaculo,Ord.S.Bened. l.

Petri de Pratello,Ord.S.Bened. c.

Vulterranen. in Tuſcia.

Vnitum eſt Monaſteriũ de Morona infraſcriptum augetur taxa in flor. lx.

Mariæ de Morona,Ord.Camal. lx.

Saluatoris in Spognia,Ord.Vall.Vmbr. xl.

Iuſti Vulterrani, Ord. Camald. c.

Vincentij de Vulterris,Ord.S.Bened. cc.

Saluatoris de Izola,Ord.S.Bened. c.

Mariæ de Serena, Ord.Vallis-Vmbr. l.

Petri de Monte viridi,Ord.Vallis-Vmbr. l.

Saluatoris & Quirini de Inſula, Ordin. Sancti Bened. c.

Mariæ de Caneto, aliàs de Conero, Ord. Vallis-Vmbr. l.

Galgani,Ord.Ciſterc. ccc.

Vnitum eſt Monaſterium S.Mariæ Nouellæ extra muros Senen. val.xl.augetur tax.in flor. xiij $\frac{1}{3}$

Angeli de Vulterno, Ord. Camal.

Helmi, Ord.Camal. xxxiij $\frac{1}{3}$

Vnitum eſt Eremitorium S.Mariani prope Gambaſium,val.viij.augetur tax. in flor.ij $\frac{2}{3}$

FORMV

FORMVLARIVM
ABBATVM,
ET ALIORVM
PRÆLATORVM
INFERIORVM;

Continens literas patentes, ac cuiuſcumque generis licentias; Item formas literarum, proceſſuum, aliorúmque actuum pro Abbatibus, & hæreticæ prauitatis Inquiſitoribus:

Opera & diligentia R. P. D. ASCANII TAMBVRINII, *Vallumbroſani Theologiæ Magiſtri, è variis originalibus, & Doctoribus collectum.*

INDEX
LITERARVM PATENTIVM
HVIVS FORMVLARII,
Ordine alphabetico digestus.

A

ABBATISSÆ electionis factæ per Capitulum Monasterij, Formula 191
Abbatum literæ patentes, Formula 17
Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi, Formula 169
Alia similis cum præfixione termini, Formula 170
Absentium prædictorum responsiones ad dictam vocationem, Form. 171
Alia similis pro valuis Ecclesiæ, Form. 172
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, Form. 166
Aggregationis eiusdem ratificationis, Form. 167
Archipresbyteri creationis, Form. 186

B

BEneficij Iuris patronatus edicti affigendi ab Abbate, Form. 111
Beneficij simplicis collatio vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, Form. 106

C

CAnonicatus, & Præbendæ resignationum ex causa permutationis, Form. 122
Collationis Ecclesiæ Parochialis literæ Patentes, Form. 103
Collatio Beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, Form. 106
Collationis factæ literarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem spectante, Form. 117
Commendatitiæ literæ, Form. 35
Confessarij secularis licentia, Form. 81
Confessarij Regularis licentia, Form. 82
Confessarij Monialium licentia, Form. 74
Confessarij Monialium ad Crates tantùm licentia, Form. 85
Confessarij Monialium, qui necessitate vrgente intra claustra Monasterij ministraturus est Sacramenta, licentia, Form. 76
Confessarij Monialium alia licentia, Formul. 87
Confessarij extraordinarij electio, Form. 39
Confessariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, Form 36
Confessariorum ordinariorum Monialium literæ patentes.
Confessariorum extraordinariorum, seu ad breue tempus instituctorum literæ patentes, Form. 200
Confessariorum literæ patentes, Form. 37
Consecrationis Altaris, Form. 196
Culpa facienda, Form. 75

D

DEnunciatio in visitatione seruanda, Form. 57
Depositarij, & exactoris Ecclesiæ vacantis deputatio, Form. 105
Dimissoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt suos subditos ad suscipiendos Ordines, Form. 32
Dimissorias faciendi concessio facultatis, Form. 33
Dimissoriales literæ pro prima Tonsura, Form. 78
Dimissoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, Form. 79
Dimissoriales literæ ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, Form. 80
Dispensatio super denunciationibus Matrimonij, Form. 91
Doctoratus, siue gradus Licentiaturæ, Form. 177
Donationis iuris-patronatus assensus, Form. 108

E

ECclesiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu, vel præbenda, Form. 114
Eiusdem generis collationis, Form. 115
Eiusdem generis collationis, Form. 116
Edictum de examine eorum qui Ecclesiæ Parochiali præferendi sunt, Form. 101. 102
Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ, Form. 188
Eleemosynas colligendi facultatis, Form. 156
Eiusdem generis alia, Form. 157
Eiusdem generis, Form. 158
Episcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, Form. 6. & 7
Erectionis beneficij cum reseruatione Iurispatronatus, Form. 138
Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis, Form. 139
Erectionis nouæ Parochialis cum dismembratione alterius, Form. 140
Examinis, & approbationis pro Parocho fides, Form. 102
Examen testium, Form. 69. & 70
Examen testium circa delictum notorium, Form. 71
Examen testium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem, Formula 72
Examen testium super fama, Form. 73
Examen rei, Form. 74

F

FActorum Vrbanorum licentia ad intrandum septa Monasterij Monialium, Form. 97
Fidei examinis, & approbationis in concursu ad Parochialem vacantem in mense Apostolico, Form. 110

G

GVbernatoris Monialium electio, Form. 29

I

ILlegitimorum Fratrum dispensatio in Ordine Prædicatorum, Form. 30
Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, Form. 50
Indulgentias concedendi per Abbatem, Form. 151
Eiusdem generis alia, Form. 152
Informationes de veritate miraculorum facultatis assumendi, Form. 131
Institutio Capellæ de Iurepatronatus, Form. 104
Inquisitoris in Religione Dominicana institutio, Form. 21
Interrogationes in informationibus sumendis ab ingredi volentibus Religionem, Form. 66
Interrogatoria in examine testium visitationis, Form. 68
Iubilæi in anno licentia veniendi Romam, Form. 33
Iuramentum præstandum ab his, qui nolunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus necessariam non habent, Formul. 67
Iuramentum, ac professio fidei à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda, Form. 8
Iuramentum præstandum ab admittendis intra Clausuram Monialium, Form. 99
Iuramenti ab Electoribus præstandi, Form. 175
Iuramenti Abbati à Vassallis præstandi, Form. 185
Iuramenti præstandi fidelitatis in electione Abbatissæ, Form. 192
Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto, Form. 193
Iuramenti alia similis Form. 194
Iurispatronatus assensus, Form. 107
Iurispatronatus donationis assensus, Form. 108

L

LApidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ, Form. 195
Lauretanæ Virginis sacras ædes inuisendi licentiæ, Form. 56
Lectoris principalis institutio, Form. 24
Licentia ad arctiorem vitam, Form. 31

M

MAgisterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes, Form. 22
Matrimonij dispensationis super denunciationibus, Form. 153
Alia eiusdem generis, Form. 154
Medici, & Chirurgi facultas ad intrandum clausuram Monialium, Form. 94
Missæ sacrum faciendi pro eo, qui per biennium abesse cupit, Form. 159
Alia similis Form. 160
Missam celebrandi per Presbytero alienæ diœcesis facultatis, Form. 162
Monialium Monasteria visitandi facultatis, Form. 155
Alia similis Form. 156
Monialium Prædicatoris, Form. 163
Monitorij rerum deperditarum ad finem reuelationis, Form. 190

O

OBedientiæ literarum patentium, Form. 46

Obedientiæ

Obedienciæ pro Vicario Generali Regulari, Form.175
Olitorum, aut aliorum huiusmodi operariorum ad intrandum clausuram Monialium licentiæ, Form.98
Operariorum, baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum clausuram Monialium licentiæ, Form.95
Oratorium simplex construendi facultatis, Form.129
Ordinum Minorum susceptorum attestationis, Form.34.& 197

P

Parochialis Ecclesiæ de iurepatronatus institutionis, Form.112
Parochialis Ecclesiæ vacantis per assequutionem, seu ingressum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, Form.113
Parochialis vacantis in resignationem collationis, Form.121
Participationis literarū patentium, Form.46
Participationis ad beneficia,& dona spiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, Form 47
Participationis ad spiritualia dona cçteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ literarum patentium, Form.48
Participationis literarum aliarum patentium, Form.49
Participationis pro Oblatis sæcularibus literatum patentium, Form.52
Paupertatis attestationis pro illis, qui in Romana Curia dispensationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, Form.130
Pensionis translationis, Form.189
Pontificalia exercendi in aliena iurisdictione facultatis, Form.137
Prædicatoris Regularis licentiæ, Form.88
Prædicatoris licentiæ, Form.90
Eiusdem generis alia Form.162
Prædicatoris in Ecclesia Monialium licentiæ, Form.89
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ, Form.201
Prædicatoris licentia per Superiorem Regularem concedenda, Form.40
Prædicandi licentiæ alia Form.42
Prędicatoris proprij Ordinis licētię, Form.43
Prædicatoris missio in Religione Dominicana, Form.44.& 45
Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicç literarum commendatariarum, Form.199
Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana confirmationis, Form.25
Prioris electionis per Prouincialem in Religione Dominicana, Form.26
Prioris Abbatiæ literarum patentium, Form. 18
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quo ad personas tantùm in delicto facti permanentes, Formul.61
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quo ad delicta solum, Form.62
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis specialis, siue solemnis, Formula 63
Processus quomodo incipiendus per viam exceptionis, Form.64
Processus quomodo incipiendus contra infamatum repertum in inquisitione generali, seu visitatione, Form.65
Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium professio, & iuramentum, Form.11
Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cælestinorum literarum patentium, Form.10
Procuratores absentium ad Capitulum mittendi, Form.174
Procuratorum constitutionis ad prosequendum gratiam cum clausula ad lites, & ad substituendum, Form.178
Alia eiusdē generis amplissima, Form.179
Alia similis Form.180
Professio fidei Prouincialium titulatium Ordinis Minorum Conuentualium, Form.9
Professio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum, Form.11
Professio Clericorum Ordinis Minorum, Conuentualium, Form.1
Professio pro laïcis Ordinis Minorum vernacula lingua, Form.2
Professio fidei à Ministro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento, Form.4
Prophanandi Ecclesiam ratione vnionis faciendæ facultatis, Form.132
Publicatio post noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, Form.3
Punctatores eligendi, Form.135
Puellam recipiendi in Monasterio ad habitum Religionis, Form.160.& 164
Puellam recipiendi ad professionē, Form.165

R

Resignationes recipiendi etiam ex causa permutationis, Form.118
Eiusdem generis, Form.119
Alia eiusdem generis, Form.120
Rosarij in confraternitate licentiæ scribendi, Form.53.& 54

S

Scrutinij, seu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendarum in Religione Dominicana, Form.5

Seminarij Congregationibus intereſſendorum electionis, Form. 136
Sententiæ diffinitiuæ, Form. 76
Sententiæ in qua declaratur ſententia Rei, Form. 77
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium, Form. 27
Subprioris inſtitutionis pro Ordine Prædicatorum, Form. 28
Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, Form. 175
Suppreſſionis aliquarum Præbendarum Eccleſiæ Collegiatæ ob tenuitatem, Form. 127
Synodi indictionis Formulæ, 141. & 142
Synodi prorogationis, Form. 143
Synodi nouæ indictionis, Form. 144
Decreti, quod nulli præiudicetur ſedendo in Synodo, Form. 145
Decreti de Fide Catholica pro Synodo, Form. 146
Decreti de Doctrina Chriſtiana pro Synodo, Form. 147
Decreti ſacri Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Eccleſias in Synodo, Form. 148
Decreti Concilij Tridentini de eligendis, quibus committantur cauſæ in Synodo, Form. 149
Decreti Profeſſionis Fidei in Synodo, Form. 150.

T

Teſtium Synodalium decreti, Form. 133
Teſtibus ab his iuramenti præſtandi, Form. 134
Tonſuræ primæ ſuſceptæ atteſtationis, Form. 198
Tranſitus de vna ad aliam Religionem, Form. 187

V

Veſperas, & Miſſam Abbatiali more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiæ, Form. 19
Vicarij pro tota Prouincia Dominicanæ inſtitutionis, Form. 20
Vicarij in tali, vel tali loco inſtitutionis, Form. 23
Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputationis, Form. 109
Vicariæ regendi aliquam Congregationem, Form. 168
Vicarij Sede vacante inſtitutionis à Capitulo, Form. 181
Vicarij Generalis conſtitutionis, Form. 182
Vicarij Foranei deputationis, Form. 183
Vicarij reuocationis, Form. 184
Villicorum, ſeu Colonorum licentia ad intrandum Monaſteria Monialium, Form. 96
Viſitationis Abbatialis Eccleſiarum tam Regularium, quàm Secularium intimationis, Form. 12
Viſitationis, ſeu Inquiſitionis generalis proceſſus ſimpliciter incepti, Form. 60
Viſitandi Monaſteria Monialium facultatis, Form. 92
Viſitandi Monaſteria Monialium ex delegatione Apoſtolica facultatis, Form. 93
Viſitatoris pro Religione Dominicana inſtitutionis, Form. 13
Viſitatorum literarum patentium pro Religione Cæleſtinorum, Form. 14
Viſitator vbi procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat, Form. 58
Vnionis Eccleſiæ Parochialis alteri ſimili, Form. 123
Vnionis Beneficij ſimplicis Parochiali Eccleſiæ, Form. 124
Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Eccleſiæ Cathedralis faciendæ, Form. 125
Vnionis duarum Capellaniarum in Eccleſia Collegiata cum diſmembratione fructuum alterius, Form. 126
Vnionis, ſeu applicationis Beneficiorum ſimplicium Collegio ſeminarij, Formul. 127

FORMVLARIVM

FORMVLARIVM ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM.

In quo variæ Formulæ continentur ad Abbates, & alios Prælatos, etiam Iurisdictionem Episcopalem habentes, tam Regulares, quàm Seculares spectantes.

Professionis Nouitiorum Ordinis Sancti Benedicti,

Formula I.

IN nomine Domini nostri Iesu Christi, Amen. Anno à Natiuitate eiusdem Domini nostri N. die mensis N. Ego N. de tali loco, & diœcesi, promitto stabilitatem meam, & conuersionem morum meorum, obedientiam secundùm Regulam S. Benedicti coram Deo, & omnibus Sanctis, quorum Reliquiæ habentur in hoc Monasterio N. diœcesis N. in præsentia N. Abbatis eiusdem Monasterij sub Congregatione S. Iustinæ, ad cuius rei fidem hanc petitionem manu propria scripsi die, de qua suprà, &c.

Habetur *in fine Regula S.P. Benedicti à PP. Vallisoletanis, Salmanticæ impressa, anno* 1569.

Alia Formula similis Nouitiorum Congregationis Vallis-Vmbrosæ.

Ego Frater N. promitto stabilitatem meam, & conuersionem morum meorum, & obedientiam, & castitatem perpetuam, & sine proprio viuere, secundùm Regulam S. Benedicti Abbatis, & institutum Sanctiss. P. nostri Ioannis Gualberti coram Deo, & Sanctis eius, in hoc Monasterio, quod est constructum ad honorem Dei, & B. Mariæ semper Virginis, & B. N. & omnium Sanctorum & Sanctarum eius sub obedientia Reuerendiss. in Christo P. & Domini D. N. Vallis-Vmbrosæ Abbatis Generalis dignissimi, in præsentia, &c.

Habetur *in fine Missalis Monastici secundùm consuetudinem eiusdem Ordinis Vallis-Vmbrosæ Venetiis impressi, anno* 1503.

Professionis Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium,

Formula II.

Ego Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, B. Mariæ semper Virgini, B. Francisco, & omnibus Sanctis, & tibi Pater toto tempore vitæ meæ seruare Regulam Fratrum Minorum per D. Papam Honorium confirmatam, & à pluribus Summis Pontificibus declaratam, iuxta priuilegia Ordini Min. Conuent. ab Apostolica S. Sede concessa, & Constitutiones Vrbanas, viuendo in obedientia sine proprio, & in castitate, &c.

Refertur *in Constit. Vrbanis Frat. Ord. Min. Conuent. S. Franc. cap. 2. reg. tit. 21. num. 4.*

Professionis Oblatorum S. Ambrosij,

Formula III.

Ego N. Omnipotenti Deo, & P. nostro Ambrosio coram Beatiss. Virgine Dei matre Maria, & tota cælesti curia, ac tibi quoque locum Sanctiss. P. nostri Ambrosij hîc obtinenti, Reuerend. Domine Pater Archiepiscope, cæterisque deinceps Archiepiscopis S. Mediolanen. Ecclesiæ, successoribus tuis, promitto, spondeo, ac voueo perpetuam obedientiam in his omnibus, quæ mihi præcipientur ad Dei gloriam, & salutem animarum eiusdem Ecclesiæ, ad procurandam, adiuuandam, & promouendam ad præscriptum institutæ Congregationis Oblatorum Sanctiss. P. nostri Ambrosij; illúdque præterea spondeo, ac voueo me in Congregatione, & instituto hoc perpetuò victurum.

Habetur hæc Formula apud Aubertum Miræum Bruxellen. *in lib. de Congr. Cleric. cap.* 14.

Professionis fidei à Ministro Generali electo Ord. Min. Conuent. omittenda cum iuramento,

Formula IV.

Ego Frater N. Minister Ord. Fratr. Min. Conuent. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo S.R.E. vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis: Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; Et resurrexit tertia die secundùm scripturas; Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris; Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos. Cuius Regni non erit finis. Et*

in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem; Qui ex Patre, Filioque procedit; Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas: Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam: Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum: Et vitam venturi seculi Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta sensum quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam voquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licèt non omnia singulis necessaria, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illáque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto: omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita fuerunt, amplector, & recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deum verum, proprium, & propitiatorium pro viuis atquè defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & Diuinitate Domini Nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Ecclesia Catholica transubstantiationem vocat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi: Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis adiuuari. Similiter, & Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos, atque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas firmissimè assero.

Imagines Christi, & Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, & venerationem impertiendum; Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, Apost. Rom. Eccles. omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanóque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, Oecumenicis Conciliis ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas; & anathematizatas ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc verò Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, prædicari, quantum in me erit, curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis, de personis dicti Ordinis fideliter secundùm Deum, & Regulam B. Francisci, puramque & rectam conscientiam me habebo; ac toto meæ gubernationis tempore (quantum in me fuerit) admitar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum nostrarum obseruantia in Religione exquisitè vigeat, itaut de cultu diuino, & de Regulari disciplina, si quid ad meliorem formam redigendum compererо, non patiar vt cura mea, labor, studium, aut industria desideretur.

Sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Ord. Min. Con. S. Francisci in cap. 8. Regula sub tit. 9. pag. 252. & seq.

In re tanti momenti hic Constitutiones Summorum Pontificum pro fidei professione mittenda, tam à Latinis quàm Græcis, adiungere simul cum ipsis Formulis eiusdem fidei professionis mihi visum est, per hæc verba, quæ sequuntur.

PIVS EPISCOPVS, Seruus seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN sacrosancta B. Petri Principis Apostolorum Cathedra, meritis licèt imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempestatibus constitutos plurimùm nos oportet esse sollicitos, vt Domini gregem curæ nostræ commissum, non solum ab apertis rapacium luporum vndecumque cautis obstrepentium insultibus, sed etiam à magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latitantium insidiis, per prouidum pastoralis officij ministerium, ipso Domino cooperante præseruemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, vbilibet auferamus. Cùm itaque iuxta notum Sanctissimi Vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicæ fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiæ parentem, benignúmque largitorem deuoto sanæ fidei obsequio demereri, veráque sinceræ Religionis pietate sibi conciliare debeant. Idcirco hanc fidei puritatem, scientiis, doctrinísque quibuslibet, tam tradendis, quàm addiscendis, tanquam necessariam basim constituere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res nouas audiendi cupidorum, ingenia in naufragos blandientium hæresum scopulos imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cuiuscumque artis, & facultatis professor, siue clericus, siue laicus, ac secularis, vel cuiusuis Ordinis Regularis sit, in quibus studiorum generalium Vniuersitatibus, aut

gymnasiis

gymnasiis publicis, aut alibi ordinariam, vel extraordinariam Lectoris Cathedram assequi, vel iam obtentam retinere, seu aliàs Theologiam, canonicam vel ciuilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscumque ciuitatibus, terris, oppidis, ac locis etiam in Ecclesiis, Monasteriis, aut Conuentibus Regularium quorũcunque, publicè, vel priuatim quoquomodo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus huiusmodi habere, vel exercere. Neque Doctores ipsi aut Vniuersitatum, seu gymnasiorum eorundem Rectores, Cancellarij, vel alij Superiores, sed nec etiam Palatini Comites, aut alij particulares, facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promouẽdi, etiam à Nobis, & Apostolica Sede, vel alias vndecumque habentes, Scholares, tam laïcos quàm clericos, & cuiusuis Ordinis Regulares, vel alios quoscumque, quantalibet eruditione prædiros, ad vllum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere, & admittere. Neque Doctores, Magistri, & Schulares, ad electionem alicuius in Rectorem, vel Cancellarium Vniuersitatis, aut gymnasij procedere; Nec ipsi Scholares, vel alij quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus huiusmodi, vel eorum aliquem, palam, vel priuatim recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri, & alij Professores iam ad Cathedras, & Lecturas recepti, in Italia infrà tres, extrà verò illam infrà sex menses à die publicationis præsentium computandos; reliqui verò ad Cathedras, & alias Lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem, in Rectores, vel aliorum Superiorum; eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel saltem admissionem in Ordinarij loci, vel eius in Spiritualibus Vicarij. Ac promouendi Scholares, & alij præfati ante illorum promotionem in eisdem Ordinarij, seu eius Vicarij, aut Doctorum, aliorúmue promouentium manibus, præuio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super Religione, fidéque Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promouendorum eorundem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios ritè facta præcedente, eandem Catholicam fidem, verbis, iuxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis, palam, & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione, & fidei professione in priuilegio Doctoratus, vel alterius gradus huiusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò statuimus; & ordinamus. Ac omnibus & singulis earundem Vniuersitatum, & gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac aliàs facultatem doctorandi habentibus, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel maiori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, nẽ quem in Vniuersitatibus, ciuitatibus, oppidis, vel aliis locis sibi in Spiritualibus, vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoueri respectiuè patiantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ, quoad Antistites, quo verò ad inferiores, sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon priuationis omnium & singulorum, dignitatum, beneficiorum, officiorum, & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa & alia in pusterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis, districtiùs inhibemus. Ac quascumque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certáque de Religione & fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione, sic vt præfertur, præcedente, pro tempore factas, nullas, inualidas, nulliúsque roboris, vel momenti esse, neque cuiquam in iudicio, vel extra suffragari posse. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuiliber, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid secus à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Vniuersitatum & Gymnasiorum, Ordinum, & locorum quorumcumque etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegiis quoque indultis facultatibus, & literis Apostolicis eisdem Vniuersitatibus, & Gymnasiis, ac Ordinibus, & locis quorumcumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus dominis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam Regularibus personis præfatis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus, etiam vim contractus inducẽtibus clausulis, irritantibúsque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam per Nos, ac Sedem præfatam, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine

plenitudine fimilibus,feu ad quorumuis,etiã Imperatorũ,Regum, Rerumpublicarũ,Ducum, & aliorum Principum inftantiam, & aliàs quomodolibet, conceffis, ac etiam pluries approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamfi pro illorum fufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, fpecialis, fpecifica, expreffa, & indiuidua, non autem per claufulas generales idem importantes, mentio,feu quæuis alia expreffio habenda, aut aliqua alia exquifita forma ad hoc feruanda foret, illorum veriores tenores, ac fi de verbo ad verbum infererentur, præfentibus pro fufficienter expreffis, & infertis habentes, fpecialiter & exprefsè motu fimili derogamus, contrariis quibufcumque Aut fi aliquibus communiter, vel diuifim,ab eadem fitSede indultum,quòd interdici,fufpendi, vel excommunicari non poffint, per literas Apoftolicas non facientes plenam & expreffam, ac de verbo ad verbum de indulto huiufmodi mentionem. Ne autem quifpiam præfentium ignorantiam prætendere, vel excufationem allegare poffit; fed ipfæ ad omnium notitiam deducantur; volumus & mandamus, quòd eædem præfentes in Bafilicæ Principis Apoftolorum de Vrbe, & Cancellariæ noftræ valuis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Curforibus noftris affixæ,copia illarum ibi dimiffa, omnes in Italia intra tres,extra verò illam exiftentes intrà fex menfes proximos ab ea die affixionis computandos perinde arctent, ac fi illis perfonaliter intimatæ fuiffent.

Forma dictæ profeffionis fidei, hac eft.

Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & fingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S.R.E. vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum, Patrem Omnipotentem, Factorem Cæli & terræ, vifibilium omnium & inuifibilium. Et in vnum Dominum Iefum Chriftum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia fæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, confubftantialem Patri, per quem omnia facta funt. Qui propter nos homines, & propter noftram falutem defcendit de cælis. Et incarnatus eft de Spiritu fancto, ex Maria Virgine, & homo factus eft. Crucifixus etiam pro nobis fub Pontio Pilato paffus & fepultus eft. Et refurrexit tertia die fecundum Scripturas. Et afcendit in cælum, fedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus eft cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum fanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre, Filióque procedit. Qui cum Patre, & Filio fimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eft per Prophetas. Et vnam Sanctam, Catholicam, & Apoftolicam Ecclefiam. Confiteor vnum Baptifma in remiffionem peccatorum. Et expecto refurrectionem mortuorum. Et vitam venturi fæculi. Amen.*

Apoftolicas & Ecclefiafticas traditiones, reliquáfque eiufdem Ecclefiæ obferuationes,& conftitutiones firmiffimè admitto & amplector. Item facram Scripturam, iuxta eum fenfum, quem tenuit & tenet fancta Mater Ecclefia, cuius eft iudicare de vero fenfu, & interpretatione facrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam nifi iuxta vnanimem confenfum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque feptem effe vera,& propriè facramenta nouæ legis, à Iefu Chrifto Domino noftro inftituta, atque ad falutem humani generis, licèt non omnia fingulis neceffaria, fcilicet, Baptifmum, Confirmationem, Euchariftiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; illáque gratiam conferre, & ex his Baptifmum, Confirmationem, & Ordinem, fine facrilegio reiterari non poffe. Receptos quoque, & approbatos Ecclefiæ Catholicæ ritus in fupradictorum omnium Sacramentorum folemni adminiftratione recipio, & admitto. Omnia & fingula, quæ de peccato originali, & de iuftificatione in Sacrofancta Tridentina Synodo, definita, & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter in Miffa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium facrificium pro viuis, & defunctis, atque in fanctiffimo Euchariftiæ Sacramento effe verè, & realiter, & fubftantialiter, Corpus, & Sanguinem, vnà cum anima & Diuinitate Domini noftri Iefu Chrifti, fierique conuerfionem totius fubftantiæ panis in Corpus, & totius fubftantiæ vini in Sanguinem, quam Conuerfionem Catholica Ecclefia tranfubftantiationem appellat. Fateor etiam fub altera tantùm fpecie, totum,atque integrum Chriftum, verúmque Sacramentum fumi. Conftanter teneo Purgatorium effe,animáfque ibi detentas fidelium fuffragiis iuuari. Similiter & Sanctos, vnà cum Chrifto regnantes, venerandos, atque inuocandos effe, eófque orationes pro nobis Deo offerre,atque eorum Reliquias effe venerandas. Firmiter affero imagines Chrifti, ac Deiparæ femper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, & retinendas effe, atque iis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam poteftatem à Chrifto in Ecclefia relictam fuiffe, illarúmque vfum Chriftiano populo maximè falutarem effe affirmo. Sanctam Catholicam & Apoftolicam Romanam Ecclefiam omnium Ecclefiarum matrem & magiftram agnofco. Romanóque Pontifici Beati Petri Apoftolorum Principis fucceffori, ac Iefu Chrifti Vicario, veram obedientiam fpondeo, & iuro. Cætera item omnia à facris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à facra Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor: fimúlque contraria omnia, atque hærefes quafcumque ab Ecclefia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo faluus effe poteft, quam in præfenti fponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam vfque ad extremum vitæ Spiritum conftantiffimè Deo adiuuante retinere, & confiteri, atque à meis fubditis,feu illis; quorum cura ad me in munere meo fpectabit, teneri, & doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. fpondeo, voueo, ac iuro, fic me Deus adiuuet, & hæc fancta Dei Euangelia.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noftræ ordinationis, inhibitionis, derogationis, voluntatis, ftatuti, decreti, & mandati infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præfumpferit, indignationẽ Omnipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apoftolorum eius fe nouerit incurfurum. Datum apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1564. idibus Nouembr. Pontif. noftri anno 5.

Anno

Anno à Natiuitate Domini 1564. indictione 7. die verò 4. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pij diuina prouidentia Papæ IV. anno 5. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, in acie Campi Floræ dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum copiis affixis, vt est moris per nos Iulium Parinum & Bernardinum Andreucium prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Ant. Clerici, Mag. Curs.

Hæc forma professionis orthodoxæ fidei obseruanda à prouisis de beneficiis Ecclesiasticis curatis, ac dignitatibus, Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Ordinum Regularium, & Militiarum, quam etiam emittunt plerique alij, vt habetur *in praced. Constit.* Græci autem quam formam seruent, habetur in Greg XIII. constit. 33. tenoris sequentis.

Sanctissimus Dominus Noster Dominus Gregorius, &c.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. *Credo in vnum Deum Patrem Omnipotentem*, vt suprà.

Credo etiam, suscipio, atque profiteor ea omnia, quæ sacra Oecumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis & Orientalis Ecclesiæ diffiniuit, & declarauit, videlicet quod Spiritus Sanctus à Patre & Filio æternaliter est; & essentiam suam, suúmque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex vtroque æternaliter, tanquam ab vno principio, & vnica spiratione procedit. Cùm id quod Sancti Doctores, & Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendat; vt per hoc significetur Filium quoque esse, secundùm Græcos quidem, causam, secundùm Latinos verò principium subsistentiæ Spiritus sancti, sicut & Patrem. Cùmque omnia quæ Patris sunt, ipse Pater vnigenito Filio suo gignendo dederit, præter esse Patrem; hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter habet, à quo æternaliter etiam genitus est. Illámque verborum illorum, Filióque explicationem, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licitè ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam. Item in azymo, siue fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici. Sacerdotésque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, vnumquemque scilicet iuxta suæ Ecclesiæ, siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem. Item si verè pœnitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commissis satisfecerint, & omissis, eorum animas pœnis Purgatorij post mortem purgari, vt & à pœnis huiusmodi releuentur, prodesse eis fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueuerunt secundùm Ecclesiæ instituta. Illorúmque animas qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutæ corporibus, prout superiùs dictum est, sunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipsum Deum trinum & vnum sicuti est, meritorum tamen diuersitate alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen disparibus puniendas. Item sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiúsque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in actis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Insuper profiteor ac recipio alia omnia, quæ ex decretis sacræ Oecumenicæ Generalis Synodi Tridentinæ, Sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, etiam vltra contenta in supradicto Fidei Symbolo, profitenda, ac recipienda proposuit atque præscripsit, vt sequitur. Apostolicas & Ecclesiasticas traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium: illáque gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem, sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, & in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione, recipio & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, & proprium & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter & substantialiter Corpus, & Sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi; fieríque conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantùm specie, totum, atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eósque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissimè assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem, à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanóque Pontifici, B. Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, ac præcipuè à Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor, simúlque contraria omnia, & schismata, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, anathematizo, & abiuro. Hanc

veram Catholicam fidem extra quam nemo salnus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè, Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis vel illis, quorum iura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Literarum scrutinij, seu Decreti electionis mittendarum ad confirmatorem in Religione Dominicana,

Formula V.

Reuerende Pater, &c. Vacante Prioratu nostri Conuentus N. post expletum triennium R P.F.N. in officio Prioratus eiusdem, vel propter absolutionem R.P.F.N. vel propter assumptionem R.P.F.N. ad Prioratum N. soliciti fuimus nobis de capite, & pastore prouidere, ne diutiùs absque legitimo capite permanentes, aliquod damnum pateremur; ideóque citatis per me F N. Superiorem, vel Vicarium eiusdem Conuentus, & vocatis, ac expectatis omnibus & singulis, quorum intererat, aut interesse putabatur ad electionem conuenire: die. . . . . ad consuetum sonum campanulæ, capitulum ingressi sumus; cúmque locus, & tempus eligendi cunctis placuisset protestatus sum me nullum admittendum excludere velle, nec excludendum admittere: facta generali absolutione à censuris, & omnibus vocalibus Sacramento Eucharistiæ refectis; inuocata deinde gratia Spiritus Sancti, cuius nutu cuncta reguntur: omnibus denique, & singulis præmissis, quæ in huiusmodi electionibus præmitti debent, & solent, ego cum duobus in habitu Ordinis, à professione antiquioribus ad mensam coram omnibus paratam accessimus, vbique vota omnium, & singulorum in schedulis accepimus. Quibus acceptis, enumeratis, atque apertis, & demum lectis, nominibúsque eligendorum in scripta redactis, atque ad numerum collatis, inuentum est, quòd F. A. à maiori parte vltra medietatem per dictas schedulas in electione nominatus fuit. Nam cùm essemus octo vel nouem, habuit quinque vota. Item F. B. & F. C. & F. D fuerunt postulati: cùm enim essemus nouem F. B. habuit septem postulationes, F. C. sex, & F. D. quinque. Tunc ego cum prædictis scrutatoribus ad medium Capituli veniens, & librum Constitutionum nostrarum tenens, formaui decretum hoc modo. [Ego F. N. Superior, vel Vicarius huius Conuentus N. vice præsentium Electorum eligo R. P. F. A. in Priorem huius Conuentus N. & postulo F.B. & F. C. & F. D. ad idem officium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.] Cùm ergo electio nostra sit ritè facta, & de persona, tam moribus, & religione, quàm prudentia, & doctrina prædita, rogamus Reuerendum P. V. vt eam probare, & electum omnino, vel saltem vnum ex postulatis confirmare, & nobis concedere dignetur, cui nos, & Conuentum nostrum commendamus. Romæ hac die. . . . .

Si autem aliqua contradictio, vel oppositio fiat ab aliquo, debet scribi in eisdem literis, vel aliis paratis, cum decreto tamen mittendi, puta,

Duo Fratres, videlicet F.N. & F. P. noluerunt huic nostræ electioni consentire, vel opposuerunt ei, quòd facta fuerit per practicas, & minas, quod tamen non probauerunt.

Deinde subscribantur hoc modo.

Ego F. N. Superior, vel Vicarius, & primus scrutator subscripsi manu propria. Ego F. P. secundus scrutator ita esse confirmo. Ego F. M. tertius scrutator ita esse confirmo.

Et sic claudantur literæ, & transmittantur.

Refertur post Constitutionès Ordinis Fratrum Prædicator. *in Formulario fol.* 4.

Licentiæ ad Episcopatum pro Religione Dominicana,

Formula VI.

In Dei Filio, &c. Æterna Dei sapientia Christus sicut vnà cum Patre, & Spiritu Sancto in humano corpore disparibus gradibus, & officiis membra distinxit ita in mystico Ecclesiæ, quosdam pedum, aut manuum vicem gerere, quosdam verò quasi oculos esse decreuit. Et licèt illi quidem magis necessarij sint, & ampliori (iuxta Apostolum) honore circundati: hi tamen illorum sunt facti Rectores, qui cæteros dirigere, & illuminare sufficiant. Eiusmodi fuerunt primùm Apostoli; nunc autem sunt Apostolici Viri, plebium præsules, quos mundi lumina, salem terræ, ciuitates in sublime positas Dominus appellauit. Ad horum consortium nuper te tuis egregiis meritis Summus Pontifex extulit, cùm Ciuitati N. præfecit Antistitem; munus certè arduum, & humeris etiam Angelicis formidandum, quòd tu (quæ tua est modestia) declinans ad nostram, quam professus es, obedientiam confugisti; vel hac saltem ratione, vt communia nostri Ordinis suffragia non amitteres: quin etiam (vt si iugo collum dare necesse est) ad illud sapienter, fortiterque ferendum, per illa iuueris. Nós igitur prudentiam tuam, doctrinã, religiosósque mores, & regiminis experientiam cognoscentes, quamquam modestiam tuam laudamus, magis tamen Summi Pontificis propositum efferimus, Ecclesiæque N. de tua promotione gratulamur; ac tibi Episcopatum prædictum acceptandi licentiam, & facultatem (quod ex nobis est) præsentium tenore concedimus: suffragia quoque, merita, & beneficia nostri Ordinis, non solùm illæsa, & integra tibi manere, sed etiam maiori cumulo (si possibile est) superaddi volumus, & decernimus. In quorum fidem his Officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum *in formulario fol* 14.

Ad idem.

Alia VII.

In Dei filio, &c. Quoniam iuxta Constitutiones nostras, quicumque sine licentia P. Prouincialis Præsulatum receperit, suffragiis, societate, & omnibus beneficiis Ordinis in morte, & vita priuatur: tu R.P. qui ob egregias animi tui dotes, & præclara merita Episcopus factus es, eiusmodi suffragia magnifaciens, eorum communione, & participatione priuari nolles, licentiam præfatam tibi dari desideras. Nos igitur commune bonum priuato præferentes, & fructum animarum in eadem Ciuitate ex tua promotione sperantes, facultatem, & licentiam suscipiendi præfatum Episcopatum, præsentium tenore tibi concedimus: suffragiis verò, meritis, & beneficiis Ordinis, non modò non priuati, sed eorum maiori cumulo te ditari, & munerari volumus. Hortamur nihilominus præstantiam tuam, vt bonæ, & religiosæ educationis reminiscens, talem te Episcopum præbeas, qualem Timotheo delineauit Apostolus. Datum, &c.

Refertur *ibidem eod. fol. à tergo.*

Iuramen:ti

Iuramenti, ac professionis fidei à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ.

Formula VIII.

Ego Fr. N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus, vel institutus Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

Eámque his verbis concludat.

In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, depositionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ fideliter, & secundùm Deum, & Regulam B. Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) admirar studiosissimè, vt Regulæ, & Constitutionum obseruantia in Prouincia hac N. exquisitè colatur, & vigeat, ita vt ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, si quid ad meliorem formam redigendum comperero, non patiar, vt cura mea, labor, studium, atque industria desiderentur.

Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate S.R.E. fuerint, perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam promitto, fidelitatémque sinceram me tibi sanctissimè præstiturum iureiurando polliceor. Prætereà testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, & Decretis Officium meum tangentibus (quantùm in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis seruentur, diligentissimè curabo, nihílque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes: neque directè, mediatè, vel immediatè Præfecturas extra ordinem nostrum Ecclesiasticas toto hoc mei Prouincialatus tempore, nisi procurabo.

Ita Ego idem Fr. N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refertur in d. Const. Vrb. *in cap. 8. Regulæ sub tit. 36. in fine.*

Professionis fidei Prouincialium Titularium Ord. Minorum Conuentualium.

Formula IX.

Ego Fr N. Ordinis Minorum Conuentualium Prouincialis electus (vel deputatus) Prouinciæ N. firma fide credo, & profiteor omnia, &c.

Habetur in forma professionis fidei à Ministro Generali emittenda, eámque his verbis concludat.

Eamdem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè (Deo adiuuante) retineri, & confiteri, atque à meis subditis (si quos vnquam habuero) vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari (quantùm in me erit) curaturum. In correptionibus iudicialibus grauium criminum, & in prouisionibus, promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis de personis dictæ Prouinciæ (si quando fuerit opus) fideliter, & secundùm Deum, & Regulam Beati Francisci, secundùm puram, & rectam conscientiam me habebo, ac toto meæ gubernationis tempore (quantùm in me fuerit) totis viribus, totóque cordis affectu studiosissimè nitar, vt Iesu Christi Domini nostri, S.R.E. Catholicæ Fides, Regulæ, Constitutionum obseruantia in hac Prouincia N. exquisitè colatur, & vigeat, itaut ad verum Dei cultum, & Regularem disciplinam, quantùm fieri poterit, vt Prouincia hæc N. redigatur, non patiar, vt cura mea labor, studium, atque industria desiderentur. Insuper tibi Reuerendissimo Patri Minorum Generali, & successoribus tuis canonicè intrantibus ad Generalatus Officium, quandiu in obedientia, ac vnitate Ecclesiæ fuerit perpetuam subiugationem, reuerentiam, & obedientiam, promitto, fidelitatémque sinceram me tibi sanctissimè præstiturum, iureiurando polliceor.

Prætereà testem inuoco Dominum Iesum Christum, quòd omnia, & singula contenta in Constitutionibus, ac Decretis Officium meum tangentibus (quantum in me erit) inuiolatè obseruabo, ac vt ab omnibus meæ curæ subiectis (si quos vnquam habuero) exactè seruentur, diligentissimè curabo, nihilque fraudis, nihil insidiarum, neque dicto, neque facto, neque scripto, moliar contra te Minorum Generalem, vel successores tuos canonicè intrantes; neque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè præfecturas extra Ordinem nostrum Ecclesiasticas, toto hoc mei Prouincialatus tempore, nisi procurabo.

Ita ego idem Frater N. spondeo, voueo, & iuro, sic me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia, &c.

Refert. in Const. Vrban. Fratr. Min. Conuent. S. Francisci *in cap. 8. Regulæ sub tit. 21.*

Litterarum Procuratoris Generalis in Romana Curia, pro Congregatione Cœlestinorum.

Formula X.

D.N. &c. Dilecto nobis in Christo Fratri D. N. de N. Abbati, nostrique Ordinis apud Apostolicam Sedem Procuratori Generali Rectori nostri Collegij, ad Parochialis Ecclesiæ S. Mariæ in Postendis de Vrbe salutem in Domino, & in commissis fidelem, diligentémque executionem, &c. Antiqua, & approbata Priuilegiorum nostræ Congregationis consuetudine per nostras Constitutiones sancitum reperitur, vt aliquis eiusdem Congregationis probatæ vitæ, sufficientis scientiæ, congruæ experientiæ, & diligentis prudentiæ Monachus, ad ima Congregationis tuenda, bona conseruanda, augenda, & recuperanda, eámque, & eius Monasteria, castra, loca, & membra, personas, & Vassallos ab iniurijs defendendos apud Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem in Generalem totius nostræ Congregationis Procuratorem eligatur pariter, & constituatur. Cùm igitur tu talis repertus, talique officio dignus in præsenti Generali Capitulo fueris electus, & constitutus, prout in actis eiusdem Generalis Capituli plenè continetur. Nos vnà cum Diffinitoribus nostri Capituli Prouincialibus de tuis prudentia, fide, legalitate, bonitate, sufficientia, totum experientia, atque erga nostram Congregationem zelu, & pietate confisi, te D N. &c. Abbatem, &c. Generalem, Procuratorem, Rectorem, specialémque nuncium totius nostræ Congregationis, apud S. D. N. Sanctam Sedem Apostolicam, ac Romanam Curiam, vbique existentem, tenore præsentium nominatum, electum, creatum, & constitutum declaramus, & ad omnimo, ad quos spectat, notitiam deducimus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam, & plenam auctoritatem, potestatem, & facultatem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus pro dicta nostra Congregatione, eiúsque locis, membris, personis, & vassallis, & quomodocunque subiectis, annexis, participantibus, & connexis procurandi tanquam vero, & legitimo Generali totius Congregationis nostræ Procuratori, nuncio, & œconomo ad causas omnes, & singulas, ad loca, & personas, vt supra, quomodocunque pertinentes peragendas destinato: comparendi quoque coram

cotam quocunque Iudice, & Tribunali, tam Ecclesiastico, quàm seculari, & cotam quibuscunque personis tam publicis, quàm priuatis, cuiuscunque status, gradus, dignitatis, & conditionis existant apud dictam Romanam Curiam, & Sanctam Apostolicam Sedem pro causis, & negotiis, omnibusque ciuilibus, & criminalibus, & mixtis ad Congregationem prædictam & eius loca, & personas, vt suprà spectantibus, eáque tractandi, & terminandi, peculium Congregationis, quod Romam de nostro mandato pro tempore transmittitur, recipiendi, easdémque pecunias, & alias omnes ad dictam nostram Congregationem, eiúsque loca, & personas, vt suprà quomodocumque spectantes à quibuscunque personis eas detinentibus, & à publicis banchis, exigendi, & excipiendi, & de receptis apodixas quietantiæ iuxta morem, & vsum faciendi. Agendi insuper cum Iudicibus, Tribunalibus, & personis quæcunque de iure, vel consuetudine, in fauorem dictæ nostræ Congregationis, eiúsque locorum, & personarum, vt suprà, contra quascunque personas etiam peragenda, citandi, accusandi, denunciandi, lites mouendi, motas contestandi, agendi, prosequendi, componendi, & terminandi. Defendendi quoque omnia, & singula nostra Monasteria, loca, personas, vassallos, & quomodocunque subiectos, ipsorúmque iura, & iurisdictiones tuendi, bona quæcunque eorumdem conseruandi, manutenendi, & augendi, ac tandem omnia, & singula faciendi, agendi, exequendi, & terminandi, quæ ad dictum Procuratoris Generalis Officium iure, vel consuetudine quomodocunque spectare dignoscuntur iuxta Procuratoris mandatum, & per nos ipsos, si personaliter ad Congregationis negotia pertractanda, & terminanda adessemus, fieri, vel perfici possent: necnon insuper alterum ex nostra Congregatione Monachum Sacerdotem, expressè professum de nostro consensu, in substitutum Generalem Procuratorem cum simili, & limitata potestate nominandi. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, concedimus tibi omnem necessariam, & opportunam auctoritatem, & nostro, Congregationísque nomine totum nostrum posse, & vices, & voces, ratum, gratum, & firmum ex nunc prout ex tunc quidquid à te per prædictorum omnium, & singulorum exequutione, ac inde quomodocunque emergentium annexorum, & connexorum actum, gestum, factum, & terminatum fuerit, pollicentes, & habentes. In quorum fidem, &c. maiorisque nostri sigilli, &c. Dat. &c.

Professionis, & iuramenti Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium.

Formula XI.

Ego Frater N. Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, & Reuerendissimi Patris Generalis Ministri in Romana Curia Procurator electus, promitto, esse fidelis dicto Ordini, & Reuerendissimo Patri Generali, ac eius officio, & successoribus canonicè intrantibus, in sumendis, prosequendis, & defendendis causis omnibus commissum mihi officium tangentibus. Nec vnquam verbo, scripto, vel facto consiliarius ero alicuius consilij, tractatus, aut informationis, quæ in fraudem dicti Ordinis, vel ipsius Generalis Ministri, aut successorum suorum vtcunque possint, & valeant redundare, & in commissi mihi Procuratoris officio, quàm fidelissimè potero, & nouero secundùm Deum, & rectam conscientiam, me habebo.

Præterea testem inuoco Dominum Iesum Christum cui iureiurando firmiter promitto, me dignitatem vllam, maximè Generalatum in Religione non esse ambiturum, neque ad eum obtinendum passiuam vocem vnquam petiturum, aut accepturum nisi elapso post absolutum meum officium triennio. Insuper promitto nunquam petiturum immediatè, vel mediatè me petiturum absolutionem, siue dispensationem ad hoc iuramento, ad effectum cuiuscunque dignitatis consequendæ. Iuro itidem me obseruaturum omnia decreta pro reformatione Procuratoris Generalis Ordinis facta, & approbata; Sic me Deus, &c.

Refertur in Const. Vrbanis Fratrum Min. Conuent. S. Francisci in cap. 8. Regulæ tit. 15.

Intimationis Visitationis Abbatialis Ecclesiarum tam Regularium, quàm secularium.

Formula XII.

D.N. &c. quia præceptum Domini est, vt pastores oues suas agnoscant, hoc est visitent; Sacrosanct. Con. Trid. eisdem pastoribus demandauit, vt quotànis visitationem habeant in diœcesi, pecus errabundum dirigant, constactum consolident, & ægrorum sanent, sacram, & Catholicam doctrinam, expulsis hæresibus, introducant, bonos mores tueantur, prauos corrigant populū cohortationibus, atque administrationibus ad Religionem, pacem, innocentiámque accendant. Nos igitur qui pastoris vices gerimus in hac N. &c. volentes Domini præcepto, & Sacrosanct. Conc. Trid. mandatis obedire, & quantùm in Domino possumus muneri nostro satisfacere, decreuimus in hac eadem N. & in aliis locis nobis subiectis generalem visitationem habere, & habendam incipere die... in cáque prout Dominus dederit prouidebimus, vt quæ in Ecclesiis, Clero, &c. informia sunt, reformentur quæ non æqua, adæquentur, quæ mala, corrigātur, quæ vitiosa, emendentur, & quæ reparatione digna, reparentur, & tandem, quæ in generali visitatione geri, inquiri, corrigi, & emendari possunt, ea omnia geremus, inquiremus, corrigemus, & emendabimus, seruata forma eiusdem Sacrosancti Conc. Trid. Monebimus igitur, & requiremus omnes, & quoscunque, vt si qua nouerint in Clero, & populo crimina, & vitia notoria, & quæcunque alia correctione, ac emendatione digna, illa nobis significent, vt ex munere nostro pro viribus illis occurramus, & fauente Deo de medio tollamus. Præcipimus autem Abbatibus, vel Parochis, vt in dicta visitatione apud nos assistant, eáque durante, discedere, & ad alias partes se recipere non audeant, & quæ gerenda erunt, audiant, & cognoscant, & quæ audierint & cognouerint filiali obedientia obseruent, debitæq; executioni demandent, faciant autem à contrario sub pœna ducatorum, vel, &c. ab vnoquoque contrauenientе incurrenda vsibus piis arbitrio applicanda, vel, &c. & in subsidium excommunicationis. Datum, &c. Subscribitur, & consueto sigillo munitur, &c.

Visitatorem instituendi pro Religione Dominicana.

Formula XIII.

In Dei Filio, &c. Cùm vultum pecoris nostri (iuxta sapientis præceptum) cognoscere teneamur ex officio; diuersæ tamen, & graues occupationes, quibus nunc retinemur, obsistunt, ne id per nos ipsos agere valeamus. Verumtamen tua nobis explorata, & compertа prudentia, & fides, tanti apud nos valet, vt quod per te gerimus, nosipsos gessisse putemus. Quapropter, cùm Conuentus nostri N. & N. hoc anno visitati non fuerint, & nos de ipsorum dispositione certiores fieri cupiamus, eorumdem visitationem tibi committimus. Idcóque auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. instituimus, &c

& facimus Visitatorem præfatorum Conuentuum: damúsque tibi, in, & super eis,& omnibus,& singulis personis ad eos pertinentibus,tam capitibus,quàm membris, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, & potestatem,quam cæteri Visitatores ex Constitutionibus nostris, vel approbata consuetudine habere solent. Maodantes, &c.

Literarum pro Visitatoribus Congregationis Cælestinorum,

Formula XIV.

D.N.N.humilis Abbas,ac Præsidens Generalis,&c. Dilecto nobis in Christo filio D. &c. Abbati nostri Venerabilis Monasterij S.&c. ac Generali Visitatori, &c.salutem,& benedictionem in Domino,& in commissis fidelem, ac diligentem executiooem. Pastoralis muneris, quo licèt immeriti, diuina tamen sic disponente clementia,& Religionis gratia fungimur,ratio postolat,vt ea,quæ ad nostræ Congregationis,eiúsque Monasteriorum, ac personarum salutèm,decus,& vtile spectare dignoscuntur,totis viribus amplectamur, ea præcipuè, quæ Dei cultum, Regularem obseruantiam, ac Monasteriorum bona conseruare, & augere, vtcunque possunt. Cúmque experientia compertum sit ad huiusmodi bonum consequendum crebram nostrorum Monasteriorum, ac personarum visitationem plurimùm prodesse; nos laudabilem huiusmodi consuetudinem ex nostrarum legum fonte scaturientem, manutenere, &, quantum cum Domino possumus promouere cupiétes RR.PP. Visitatores ad tam pium, necessarium, & vtile opus exequendum iteratò mittere decreuimus. Cúmque nos ipsi mala corporis valetudine pressi, & grauibus nostræ Congregationis negotiis Romæ detenti, huiusmòdi visitationem per son aliter exequi nullatenus valeamus;& ideò aliquem ex Prioribus Diffinitoribus,qui nostras vices gerat,ad hanc visitationem subdelegare debeamus; attamen ne Monasteria his temporibus expensis maioribus grauentur, teipsum de cuius fide, probitate, sufficientia, prudentia, & charitate plurimùm confidere posse certò scimus, ad Monasteria omnia, & singula su nostra, &c. quarterio existentia, tam ad Monachorum,quàm Monialium Ecclesias,Cleros,populos, & personas nobis in spiritualibus, siue temporalibus subiectas (prædicta nostra Venerabili Abbatia sancti Spiritus de Murrone, eiúsque personis, & vassallis, dumtaxat exceptis) auctoritate non modò ordinaria, quæ tibi vigore officij Visitationis iuxta nostras Constitutiones competit, quàm etiam nostra, quam tibi præsentium tenore ad Visitationes prędictas faciendas specialiter,& expresse delegamus, destinare, & mittere decreuimus, prout hoc eodem tenore præsentium destinamus, ac mittimus; dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem in Visitatione, & Visitationibus prædictis, omnia, & singula, quæ tam de iure, & vigore nostrarum Constitutionum, quàm etiam ex approbata consuetudine fieri possunt, & debent, & vlterius ad particularia, vbi opus esse cognoueris, defendendi, processus peculiares vltrà Visitationis actum contra quascumque personas cuiuscumque status, gradus, dignitatis, præeminentiæ, & conditionis existant, & diffinitorialis, quoad eorum priuata officia, ita eorum exigentibus demeritis, formandi, testes quoscunque cum iuramento examinandi, principales, & conscios constituendi, eosdem processus impinguandi, & compilandi, ac diffinitiuas sententias de V. I. D. non suspecti voto terminandi, & ad eius executionem deueniendi, cum ipsis principalibus, consciis, & testibus, si ita prædictus consultor faciendum iudicauerit, in grauibus, & enormibus criminibus ad rigorosum examen deueniendi, eosdem carcerandi, excommunicandi, & absoluendi, suspendendi, & reintegrandi, Monachos de loco ad locum intra fines tui quarterij transmittendi; Clericis primam tonsuram, & quatuor minores Ordines, seruatis seruandis, conferendi; omnes nobis subiectas personas à quocunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti vinculo, à quo nos tam auctoritate nostra ordinata, quàm vigore priuilegiorum nostrorum absoluere, & absolutionem committere possumus, Visitatione durante, nec vlterius in foro conscientiæ tantùm absoluendi, & pristinum restituendi: ac tandem omnia, quæ nosipsi in Visitatione facere,& agere possumus, agendi,faciendi, & exequendi. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt omnem adhibeas curam ad inuestigandum,& sciendum an ordinationes nostræ de diffinitorialis Capituli Patrum consensu, & consilio editæ, & in quocunque nostro Monasterio publicatæ, & intimatæ, obseruatæ fuerint, & an Monasteria ære alieno grauata reperiantur, in qua summa, à quo tempore, & qua de causa, atque Officiales illorum Monasteriorum, qui debita contraxerunt, & non soluerunt aut nostras, vt supra, ordinationes obseruauerunt, nullo modo absoluas; sed talium rerum iudicium nobis, & nostro sacro Diffinitorio reserues. Quorum omnium,necnon cæterorum,quæ in Visitatoribus describi solent, & præsertim redditium in quibusuis rebus, & pecunia existentium, atque etiam expensarum ordinariarum,& extraordinariarū,exactam descriptionem, & annotationem per extensum in libro Visitationum distinctè, & accuratè facere; & Visitatione perfecta ad nos eiusmodi librum clausum, & obsignatum transmittere mandamus sub pœnis nostro arbitrio reseruatis. Insuper præcipimus tibi sub formali obediêntiæ præcepto, vt eorum, quæ à Superioribus, & Monachis in examinibus faciendis, acceperis, nihil vnquam cuiquam reueles, sed ea, quæ in fine Visitationis publicanda erunt diligenti animaduersione ex talibus depositionibus, nominibus eorum qui talia deposuerunt omninò suppressis, ita accuratè extrahas, & publices, vt nec superiores, nec subditi à quibus talia acceperis scire, vel probabiliter suspicari nullo modo possint. Magnum enim, & pernecessarium Visitationis condimentum est secretum; excèpto tamen iudiciali processu, in grauioribus, vt suprà forsan faciendo. Curabis insuper, vt vltra solita, & consueta rerum stabilium, mobilium, ac sese mouentium inuentaria, quæ vnum quodque Monasterium ad Capitulum Generale mittere tenetur, Sacrosanctarum Reliquiarum, & scripturarum vniuscuiusque Monasterij diligens fieri inuentarium, & cum cæterarum rerum Monasterij inuentario coniungi. Præterea vt Officiales quocunque titulo appellentur, etiam Diffinitoriales, qui ordinarias Religionis solutiones, quas tertias vocamus, non soluerint, ad soluendum in numerata pecunia, & integrè Congregationis publico ærario satisfaciendum antequam è Monasterio discedas, omnibus iuris, & facti remediis, etiam per censuras Ecclesiasticas iteratas, & aggrauatas, vltra fructuum, vini, olei, & aliorum similium bonorum subtractionem, & venditionem compellas, & eos, qui infra terminum dierum trium, illis, & vnicuique eorum per te peremptoriè præfigendum, non soluerint ab eorum officiis omni exceptione remota, & excusatione reiecta deponas,& in eorum Monasteriis Vicarios vsque ad Capituli prouisioné iuxta nostrarum Constitutio-

num feriem conftituras, exprefsè tibi præcipimus, & mandamus. Tandem vt facra,& domeftica fupellectilia, item fabricas, iuxta neceffitatem,& vires Monafteriorum, vt infra certum tempus fub pœnis tibi bene vifis reparari, & vt ante Generale Capitulum proximè futurum omnia Monafteriorum debita, etiam Aromatariorum deleta fint, & in integrum foluta fub pœna priuationis actiuæ, & paffiuæ vocis in dicto Generali Capitulo, eo ipfo per contrauentores incurrenda, vniufcuiufque Monafterij Officialibus præcipias. Pro quorum omnium, & fingulorum executione, aliorúmque inde emergentium, & dependentium, annexorum, & connexorum concedimus, tibi proponentes omnem neceffariam, & opportunam auctoritatem, etiam vices, & voces noftras prædicta Vifitatione durante. Quapropter vniuerfis Abbatibus, Abbatiffis, Prioribus, Vicariis, Procuratoribus, Oeconomis, Monachis, Monialibus, Clericis, populis, & perfonis nobis vtcunque fubiectis, cuiufcumque ftatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiftant per eafdem præfentes mandamus, vt te talem recipiant, & venerentur, tuífque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant, fub pœnis per te illis quandocumque oportuerit, & tibi vifum fuerit, imponendis, & per illos eo ipfo, in cafu contrauentionis, incurrendis, aliífque noftro arbitrio referuatis. In quorum fidem has fieri iuffimus noftra fubfcriptione firmas, noftrique figilli maioris, impreffione munitas, ac roboratas Dat.....

Literarum pro Abbatibus,

Formula XV.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chrifto filio D. N. de N. Monacho noftro Sacerdoti exprefsè profeffo, falutem, & in Domino benedictionem. Illos decet ad officia affumere, cum quibus ipfe Dominus onera fua partiri poffit fecurus. Confifi igitur de tuis prudentia, fufficientia, & bono regimine, te in Abbatem noftri Venerabilis Monafterij S. N. de N. vnà cum diffinitorialis noftri Capituli Prouincialibus eligendum, creandum, & deputandum duximus, prout tenore præfentium eligimus, creamus, & deputamus. Dantes tibi omnimodam poteftatem, & auctoritatem tam in fpiritualibus, quàm in temporalibus, dictum Monafterium regendi, & gubernandi; Sacramenta de Ordinarij licentia adminiftrandi, & Monachis tibi fubiectis, vt eadem fimiliter adminiftrent facultatem impartiendi, comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro caufis, & negotiis eiufdem Monafterij, & omnia, & fingula, agendi, gerendi, & exequendi, quæ ad dictum Abbatiatus Officium pertinere dignofcuntur, & in noftris facris Conftitutionibus continentur. Mandantes tibi in virtute fanctæ obedientiæ, vt dictum Officium humiliter fufcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has fieri iuffimus, noftra fubfcriptione firmas, noftrique figilli maioris impreffione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Patentes literæ pro Prioribus eædem quæ fuprà, mutatis mutandis.

Literarum pro Vicariis,

Formula XVI.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chrifto filio D.N. de N. exprefsè profeffo, falutem & benedictionem in Domino. Illos decet ad officia exercenda affumere, cum quibus ipfe Dominus onera fua partiri poffit fecurus. Confifi igitur de tuis prudentia, fufficientia, & bono regimine, & in Vicarium ad noftrum nutum amouibilem noftri venerabilis Monafterij S.N. de N. ftatuendū, & eligendum duximus, prout præfentium tenore amouibilem ftatuimus, atque eligimus. Dantes tibi omnimodam poteftatem, & auctoritatem tam in fpiritualibus, quàm in temporalibus dictum Monafterium regendi, & gubernandi, Sacramenta de Ordinarij licentia adminiftrandi, & Monachis tibi fubiectis, vt eadem fimiliter adminiftrent, facultatémque impartiendi, comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro caufis, & negotiis eiufdem Monafterij & omnia, & fingula agendi, gerēdi, & exequendi, quæ ad dictum Vicariatus officium pertinere dignofcuntur. Mandantes tibi in virtute fanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter fufcipias, & fideliter exequaris, ac Monachis tecum commorantibus, & commoraturis, tibi, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præfentes fieri iuffimus noftræ propriæ manus fubfcriptione firmas, noftrique foliti figilli impreffione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Literarum pro Coabbatibus,

Formula XVII.

D. N. de N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Chrifto Fratri D. N. de N. Coabbati eiufdem noftræ Congregationis, falutem, & benedictionem in Domino. Paftoralis cura regiminis, nobis licet indignis, diuina tamen miferatione, ex alto commiffa, illud in primis expofcere videtur, vt fuper gregem noftræ curæ creditum fumma cum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur, iuxta facratum Conftitutionum priuilegia Coabbatibus noftris, tam de iure, quàm de confuetudine competentia, tibi pro tua refidentia, & adminiftratione noftrum venerabile Monafterium S. N. de N. in noftro facro Diffinitorio delegeris, ibique communi omnium PP. Diffinitorialium confenfu, idem Monafterium pro tuo regimine, ac refidentia quamlibentiffime fit conceffum; cúmque fatis abundè nobis conftet de tuis probitate, fufficientia, morum honeftate, bono regimine, rerum experientia, & Regularis obferuantiæ zelo. Ideo te in Abbatem prædicti noftri venerabilis Monafterij conftituimus, prout auctoritate noftra, totiúfq; facri Diffinitorialis Capituli harum ferie conftitutum omnibus, & fingulis Præfentes vifuris, lecturis, vel audituris, declaramus. Dantes, & concedentes tibi ex noftra, & dicti facri Diffinitorij auctoritate omnimodam, eámque plenam facultatem dictum Monafterium, eiúfque membra, feu grangias, & cætera loca eidem fubiecta, annexa, & connexa, & inde quomodocumque dependentia in fpiritualibus, & temporalibus, regendi, & gubernandi: Sacramenta perfonis nobis fubiectis, liberè, extraneis verò de Ordinarij licentia adminiftrandi, & Monachis tibi fubiectis, vt eadem fimiliter adminiftrent, facultatem impartiendi; Monachos, feu Officiales, fiue fubditos, cuiufcumque ftatus, gradus, dignitatis, & conditionis exiftentes, qui pro tempore in præfato Monafterio; quoquo modo commorabuntur, tam in capite, quàm in membris, quotiefcunque opus fuerit, puniendi, corrigendi, & caftigandi, in eofdem, & vnumquemque eorum quandocunque oportuerit iuris, ordine feruato, excommunicationis fententiam ferendi, & feruatis feruandis, abfoluendi: comparendi quoque, vel comparere faciendi coram quocunque Iudice,

Iudice, ac Tribunali pro causis, & negotiis eiusdem Monasterij, siue directè, siue indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus, lites quoque pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, & pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, seu limitata potestate constituendi, ac tandem omnia gerendi, agendi, & exequendi, quæ tibi tam de iure, quàm de priuilegio, & consuetudine, necnon ex nostri Capituli Generalis, vel Diffinitorialis, & nostrorum prædecessorum concessione aliàs facta competunt, seu competere possunt, & ad prædictam Abbatiatus dignitatem, & administrationis Officium spectare quomodocunque dignoscuntur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, atque inde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi, vt dictum officium ea, qua decet, humilitate, ac charitate suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis, Officialibus, & subditis, vt suprà, in dicto Monasterio commorantibus, aliisque extra illud tibi vtcunque subiectis, tibi, tuisque mandatis, tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum omnium fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostrique sigilli maioris impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Literarum pro Priore Abbatiæ,

Formula XVIII.

D. N. Abbas Generalis, &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Pastoralis cura regiminis, nobis licèt indignis, diuina tamen miseratione ex alto commissa, illud in'primis exposcere videtur, vt supra gregem nostræ curæ commissum, summa eum diligentia, & charitate inuigilemus. Cùm igitur omnia, & singula nostræ Congregationis Monasteria de Rectoribus prouidere, ex officij nostri debito, debeamus, principale Monasterium nostræ Venerabilis Abbatiæ S. N. de N. tanto maiori curæ præ cæteris nobis esse debet, quanto altiori ipsa dignitate, & auctoritate reliqua omnia nouimus, vti sua membra caput, excellere. Cùm igitur ad eius regimen publicis totius Congregationis nostræ negotiis præpediti personaliter semper adesse non valeamus, tibi prædicto filio N. de N. vices nostras committere decreuimus. Confisi igitur de tuis probitate, sufficientia, morum honestate, bono regimine, rerum experientia, ac Regularis obseruantiæ zelo, tibi Venerabilis Abbatiæ curam, regimen, ac gubernationem tradere, téque in Priorem eiusdem, eiusque membris, terris, locis eidem subiectis, annexis, & connexis in spiritualibus, & temporalibus nostrum Locumtenentem, & Vicarium eligere, creare, & iuxta mandatum, & formam in nostris Constitutionibus contentam, constituere; insuper Apostolicis literis à fel. rec. Paulo V. desuper hoc mandatis inhærendo, °. Ioannis in Plano Abbatem declarare decreuimus, prout præsentium tenore, auctoritate, qua fungimur, eligimus, creamus, constituimus, cunctisque præsentes lecturis, & audituris, electum, creatum, & constitutum declaramus. Dantes, & concedentes tibi omnimodam potestatem, dictam nostram venerabilem Abbatiam, eiusque membra, seu grangias, necnon castella, terras, & loca cum hominibus, & vassallis in spiritualibus, & temporalibus, vice nostra regendi, & gubernandi, comparendi quoque coram quocunque Iudice, & Tribunali pro causis, & negotiis eiusdem venerabilis Abbatiæ, & ad eam quomodocunque directè, vel indirectè, mediatè, vel immediatè pertinentibus lites pro eisdem mouendi, motas contestandi, prosequendi, & terminandi, ac pro eisdem procuratorem, seu procuratores cum libera, & limitata potestate, constituendi. Iura quæcunque, & actiones eiusdem venerabilis Abbatiæ tuendi, ac omni meliori modo, tam de iure, quàm de facto defendendi, & conseruandi; In nostris Castris, Pratularum, Roccæ, Casalium, Vrsæ, Turris, & Cerrani, Capitaneum cum mero, & mixto imperio, & gladij potestate, & cum quatuor literis arbitrariis, & cæteros eorumdem Castrorum Officiales iuxta nostrorum Priuilegiorum tenorem, seriem, & continentiam, necnon laudabilem ab immemorabili tempore seruatam consuetudinem, eligendi, & constituendi vassallos ipsos, & nostra iura in eis, & feuda tuendi, defendendi, & gubernandi, cæteráque omnia, quæ ad nostram Baronalem Curiam, & auctoritatem spectare dignoscuntur, & per nos ipsos de iure, & consuetudine fieri possunt, faciendi, agendi, exercendi, & exequendi. Vassallos quoque Pratularum, si tibi opus esse visum fuerit, auctoritate ordinaria, excommunicandi, & eisdem absolutionis beneficium ex causa impendendi, Ecclesias, & Sacramenta visitandi, casus peculiares, seu peccatorum, quorumdam grauiorum tibi, prout pro animarum salute expediens videbitur, reseruandi, & tandem in eodem Castro illam, & omnem, quam cæteri Episcoporum Generales Vicarij in suis Diœcesibus habere consueuerunt, & haberent auctoritatem ordinariam exercendi, Monachos tecum in prædicta venerabili Abbatia, ac in eisdem Grangiis, & locis subiectis excommunicandi ex causa, & absoluendi, cæteráque omnia, & singula agendi, quæ ad dictum Prioratus, & Vicesgerentis officium pertinere dignoscuntur, & in nostris sacr. Constit. continentur. Nos enim pro prædictorum omnium, & singulorum executione, ac proinde emergentibus annexis, & connexis concedimus, & tradimus tibi omnes nostras vices, & voces, ac totum nostrum posse. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum officium humiliter suscipias, & fideliter exequaris, & Monachis in eadem venerabili Abbatia de nostro mandato pro tempore commorantibus, in eadem sanctæ obedientiæ virtute; hominibus verò, & vassallis nostris, vt suprà, sub vnciarum auri 25. pro qualibet vice nostræ Baronali, & Abbatiali cameræ applicandarum, aliisque nostro arbitrio reseruatis pœnis, vt tibi, tuisque mandatis tanquam nobis pareant, & obediant. In quorum fidem has præsentes fieri iussimus nostra subscriptione firmas, maiorisque nostri sigilli impressione munitas, ac roboratas. Dat. &c.

Licentiæ pro Abbatibus modernis Vesperas, & Missam Abbatiali more celebrandi,

Formula XIX.

Dominus, &c. Dilecto nobis in Christo filio D. N. &c. Abbati nostri Ven. Monasterij S. N. de N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter petieris, vt tibi facultatem concederemus Vesperas, & Missam, Abbatiali more celebrandi in nostra Eccl. S. N. prædictæ Ciuitatis, in festo die S N. qui erit die ... mens. ... quo tempore magnus deuoti populi numerus ad dictam nostram Ecclesiam confluit: Nos, qui festum præd. ad Dei gloriam, Sanctorum honorem, & populi deuotionem augendam, quò solenniùs fieri potest, honorari, & tibi quantùm possumus gratum facere cupimus, honestis tuis precibus gratiosè annuentes, harum serie concedimus

tibi licentiam, & facultatem tribuimus in prædicta festiuitate, hoc anno dumtaxat vtrasque Vesperas, & Missam solemniter Abbatiali more celebrandi, seruato in hoc decreto à S. Congregatione in fauorem Abbatum Casinensium die 2. Martij 1618. pro declarandis festiuitatibus edito, sub pœnis in eodem contentis, aliisque nostro arbitrio reseruatis, nec aliter, nec alio modo tibi hanc licentiam concedimus, & elargimur. In quorum fidem, &c.

Vicarium super tota Prouincia Dominicana instituendi,

Formula XX.

In Dei filio, &c. Cùm ad celebrandum nostrum iam iamque instans Generale Capitulum, proficisci debeamus, & esse extra Prouinciam; ne propterea detrimentum patiatur, si absque capite directore permaneat, vices nostras in, & super ea tibi committere decreuimus. Ideóque auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. præfatum damus, instituimus, & præficimus Vicarium nostrum Generalem in, & super tota nostra Prouincia N. Atque ita datum, institutum, & præfectum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen. Damúsque tibi in, & super ea, & omnibus, ac singulis Cœnobiis, Monasteriis, Conuentibus, locis, ac domibus, necnon omnibus, & singulis Fratribus, & Sororibus, ac vtriusque sexus personis, tam capitibus, quàm membris, etiam tertij Ordinis ad eam quomodolibet pertinentibus, omnem in spiritualibus, & temporalibus auctoritatem, quam nos habemus, & specialiter confirmandi (si opus esset) non tamen absoluendi Priores, & generaliter omnia faciendi, quæ & nos facere possumus, etiam si mandatum exigerent speciale, quæ auctoritas, potestas, & officium incipiat, duret, ac locum habeat quandiu fuerimus extra Prouinciam. Mandantes tam tibi, quàm omnibus, & singulis suprà nominatis in virtute sanctæ obedientiæ, tibi quidem, vt dictum Vicariatus officium suscipias, & diligenter exequaris: illis verò vt te tanquam Vicarium nostrum suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 10.*

Inquisitorem in Religione Dominicana instituendi,

Formula XXI.

In Dei Filio, &c. Quamquàm cælestis pater familias per Apostolos, & Apostolicos viros, in fertilissimo Ecclesiæ agro purissima credibilium Fidei semina seminauerit, iniqui tamen, & inimici homines (iuxta parabolam Euangelicam) cessantibus, vel dormientibus agricolis infelicia non cessant hæresum superseminare zizania: & nisi vulpibus illis per Inquisitorem, tanquam per Samsonem, ignis suæ censuræ, quo Philisthæorum cadentium segetes cremantur, alligaretur ad caudas, breui tempore Dominicam messem à zizaniis præfocatam plangeremus. Nobis ergo, quibus Apostolico priuilegio concessa est facultas huiusmodi Censores, & Inquisitores instituendi, operosiùs laborandum est, vt hoc munus illis committatur, qui scientiæ lumine adulterina semina à veris discernere norint, qui prudenter iis, quæ discreuerint, remedia adhibere sufficiant; qui demùm zelo Fidei succensi, velint, & animi fortitudine valeant, quæ prudenter disposuerant, ad effectum perducere. Et quia de tuo feruenti zelo, constanti fortitudine, efficaci prudentia, Catholica doctrina, & vitæ integritate confidimus, eiusmodi munus tibi iniungere decreuimus. Cùm igitur in Ciuitate, & Diœcesi N. propter amotionem, vel obitum Reuerendi N. Inquisitionis officium vacet, nobísque illi prouidere incumbat, auctoritate Apostolica nobis, & nostro officio commissa, & præsentium tenore, te Reuerendum P. F. N. decernimus, instituimus, & facimus Inquisitorem hæreticæ prauitatis in præfata Ciuitate, & Diœcesi N. factúmque, institutum, & decretum declaramus cum omnibus gratiis, priuilegiis, immunitatibus, auctoritate, & potestate, quibus cæteri Inquisitores ritè instituti Summorum Pontificum indultis, & priuilegiis, ac sæcularium Principum, Regum, vel Imperatorum concessione, quomodolibet potiti, & gaudere consueuerunt. Vt autem tam præclarum, sanctúmque munus, & opus, non vacet obedientiæ merito: in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra horam dictum Inquisitionis officium suscipias, ac iuxta gratiam tibi à Domino præstitam, diligentiùs exequaris. In quorum fidem, his officij nostri sigillo munitis, manu propria subscripsimus, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 12.*

Literarum promotionis ad Magisterium in Religione Dominicana,

Formula XXII.

In Dei Filio, &c. Graues, & honesti labores illi, quos ad adolescentiam, multis annis in diuersis gymnasiis, bonas literas, quasi fugientes persequendo tulisti, & deinde pluribus in locis legendo, disserendo, disputando, & humanam, diuinámque philosophiam alios docendo, multa cum laude, & fructu prosecutus fuisti, meritò requirunt gloriosum fructum honoris, quo nullum maiorem possunt interim virtutibus exhibere mortales. Nos quoque decet, excellentiæ, quæ in te est, vel naturalis ingenij, vel scientiæ tot laboribus, & incommodis acquisitæ, illum præbere præsertim, cùm ex obedientia pro Religione hæc omnia subieris. Cùm igitur ad scholasticos gradus, etiam Magisterij, fueris à Prouincia tua petitus, & iam quatuor annos in vniuersitate N. non paruo fructu sententias legeris, aliósque actus omnes feceris quos iuxta Constitutiones, aut Capitulorum Generalium ordinationes facere debueras; ac demùm per examinatores deputatos examinatus, idoneus, ac sufficiens habitus, & iudicatus fueris. Nos prædictorum omnium rationem habentes, ac de eis pleniùs, & certiùs informati, auctoritate Apostolica nobis per literas in forma breuis commissa, te R. P. F. N. ad gradum Magisterij promouemus, datísque anulo in digitum tuum, & infula, seu bireto nigro insigni Magisterij tuo capiti imposito, facimus, instituimus, & creamus Magistrum, & Doctorem Sacræ Theologiæ, ac numero, & consortio Doctorum, & Magistrorum annectimus, inserimus, & incorporamus: dantes tibi facultatem, & potestatem, publicè legendi, interpretandi, disputandi, exponendi, & declarandi Sacras Literas, & Diuinam Scripturam, cum omnibus gratiis, priuilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, voce, & loco, quibus cæteri huiusmodi Magistri, & Doctores in Ordine nostro ritè promoti, de iure, vel approbata consuetudine, potiri, & gaudere consueuerunt; eadem Apostolica auctoritate dispensando supplentes, & supplendo,

supplendo, dispensantes tecumin, & super omnibus, & singulis defectibus, & aliis quibuscunque, quæ huic promotioni ex Apostolicis decretis, aut ex nostris Constitutionibus, vel Capitulorum Generalium, seu Prouincialium statutis, ordinationibus, & consuetudinibus obiici possent. Mandantes omnibus, & singulis nostræ obedientiæ subiectis in virtute sanctæ obedientiæ, vt tanquam Magistrum, & Doctorem (vt præfertur) habeant, suscipiant, gratiisque priuilegiis, indultis, fauoribus, &c. voce, & loco prædictis vti, & potiri faciant, & permittant, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.17.*

Literarum pro constituendo Vicario in tali, vel tali loco,

Formula XXIII.

Inter præcipua nostræ prouidentiæ munera illud profectò est, vt nostra N. Monasteria quibus ob nimiam distantiam, non satis possumus inuigilare, de prudenti, ac viciniori Vicario prouideantur, qui in eorum gubernatione vices nostras gerat. Igitur P. tuam cuius iampridem experti sumus probitatem, ac peritiam, ad tale Vicariatus munus, & officium, euehere statuimus; & vigore præsentium euehimus Vicarium nostrum, & Vicesgerentem deputamus in omnibus Monasteriis nostræ N. in N. constitutis: ac tali Vicariatui supponi solitis N. N. quæ omnia, ac singola Monasteria tuæ vigilanti curæ committimus, tum in spiritualibus, tum in temporalibus, vt semel in anno, & pluries, prout opus fuerit, visitare, delinquentes punire, etiam pœna carceris, & excommunicationis, Monachos habitatione commutare, extraordinarios Cōfessarios Monialibus deputare, à casibus nobis quomodocunque reseruatis absoluere, ac alia omnia munera exercere liberè possis, quæ possimus, & possemus nos, si personaliter interessemus, in omnibus semper seruatis seruandis secundùm iura, & consuetudinem nostræ N. non autem Nouitios, seu Conuersos ad habitum, vel ad professionem admittendi, & Officiales, & Prælatos remouendi. In quorum fidem omnium, & singulorum præsentes literas per Cancellarium nostrum tibi fieri, ac officij nostri sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus. Dat.&c.

Instituendi Lectorem principalem.

Formula XXIV.

Nos F. N. Ord. Præd. & Prouinciæ N. Prior Prouincialis. Cùm ex commissione Reuerendissimi Magistri Generalis nostri Ordinis, vel Capituli Generalis. Conuentui N. debeamus de Lectore principali prouidere: te Venerandum Patrem F. N. cuius doctrinam, docendi facilitatem, & elegantiam disserendi, necnon probitatem, & Religiosos mores non paruo tempore sumus experti, delegimus, cui munus præfatum in aliorum profectum, & tuæ obedientiæ meritum, demandemus. Ideóque auctoritate, vt suprà, nobis commissa, te F. N. præfatum damus, instituimus, & facimus, & sic datum, institutum, & factum assignamus Lectorem principalem in Conuentu N. cum omnibus gratiis, priuilegiis, & exemptionibus, quibus huiusmodi Lectores potiri, & gaudere consueuerunt. Mandamúsque tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt dictum Lectoratus officium statim suscipias, & ad illius executionem, & tuam pro eo assignationem, quantociùs, commodè tamen poteris, te accingas. Datum, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.33.*

Literarum confirmationis Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana,

Formula XXV.

In Dei Filio sibi dilecto Reuerendo Patri F.N.&c. Ordinis Prædicatorum F.N.eiusdem Ordinis, & Prouinciæ N. Prior Prouincialis salutem. Cùm Fratres Conuentus nostri N. suo legitimo Priore destituti conuenissent, vt sibi, & suo Conuentui prouiderent, diuino (vt credimus) numine inspirati, te cuius probitatem, Religiosum zelum, in agendis prudentiam, atque doctrinam, apprimè nouerant, vnanimi voto (vel si electio non sit vnanimis) canonicè elegerint, nósque rogarunt, vt eorum electionem probare, téque illis concedere, præficere, & confirmare vellemus. Quorum votis, & petitionibus facilè condescendimus; licet enim tibi una tecum tractare, ac solitudines in corde ædificare, & inibi quàm suauis est Dominus gustare cupienti, durum videri credamus post gregum vestigia detineri, eorum distrahi curis, infirmitatibus infirmari, passionibus angi, & concuti. Confidimus tamen, quòd solita prudentia considerabis te non tibi soli esse natum, & charitate Christiana fretus, alienos profectus propriis commodis anteponas, ac demùm Christi, & Apostolorum eius exemplo, rem tuam omnem, & si opus fuerit, etiam vitam pro Fratrum salute contemnes. Ideóque his, atque aliis animi tui dotibus, & virtutibus, nobis ingentia promittentes, prudentúmque Patrum confirmati consilio, dedimus, præfecimus, & confirmauimus, & auctoritate officij nostri, ac præsentium tenore, te Venerandum Patrem F. N. damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem præfati Conuentus N. datúmque præfectum, & confirmatum decernimus, & declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damúsque tibi, in, & super dicto Conuentu, & Fratribus, ac personis, etiam vtriusque sexus tertij Ordinis nostri ad ipsum quauis ratione spectantibus, omnem in spiritualibus, ac temporalibus auctoritatem, & potestatem, quam cæteri Priores in nostro Ordine, & Prouincia, vel eodem Conuentu ritè confirmati, de iure, vel approbata consuetudine, seu etiam ex priuilegiis habere consueuerunt. Insuper instituimus te Vicarium nostrum super Monasteria A. & B. cum eadem auctoritate, quorum curam per te, vel alium, seu alios gerere possis. Et quamquam de tua voluntate, & prompto animo confidamus, tamen, vt meritorum cumulus per obedientiam tibi non desit, in virtute sanctæ obedientiæ tibi præcipimus, vt intra quatuor horas, dicta Prioratus, ac Vicariatus officia suscipias; & ad illorum executionem quantociùs te accingas. Eodem quoque præcepto præcipimus omnibus, & singulis ad dictum Conuentum, & Monasteria quomodolibet pertinentibus, vt te tanquam verum, & legitimum suum, & dicti Conuentus Priorem, & Vicarium respectiuè suscipiant, habeant, ac venerentur. Non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem his officij nostri sigillo munitis manu propria subscripsimus. Datum, &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.6.*

Priorem

Priorem eligendi per R. P. Prouincialem Ordinis Prædicatorum, quando ad illum propter aliquem defectum potestas eligendi deuoluta est,

Formula XXVI.

In Dei Filio, &c. Cùm Fratres vocales Conuentus N. in electione, quam fecerunt, de venerando Patre F. N. in Priorem Conuentus eorum, intolerabiliter defecerint, eligendo illegitimè natum sine dispensatione, vel à nobis, vel à iure prohibitum, vel non formando decretum electionis, vel excludendo talem admittendum: & ob id non solùm illi à iure eligendi, quod habebant, ceciderint, sed etiam potestas eligendi ad nos deuenerit, ac translata fuerit; nec volentes Conuentum præfatum diutiùs cum grauioris alicuius damni periculo, sine Priore permanere: idcircò ad prouidendum de Priore procedentes, discretorum Patrum super hoc habito consilio, & iudicio, tè venerandum Patrem F. N. de cuius Religione, prudentia, zelo, & doctrina confidimus, ad hoc munus designauimus, ac auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, eligimus, damus, præficimus, & confirmamus Priorem, caput, & pastorem, præfati Conuentus N. & sic electum, datum, præfectum, & confirmatum declaramus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Damúsque tibi, &c. vt suprà.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 9.*

Literarum Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Religione Dominicana,

Formula XXVII.

Nos infrascripti fidem facimus, & attestamur, qualiter venerandus Pater F. N. electus fuit à maiori parte vocalium nostri Capituli, & Conuentus N. in Socium nostri Reu. P. Prioris ad Capitulum Prouinciale habendum in Conuentu N. hoc anno...... Nam in electione eius, quæ (seruatis, quæ seruanda fuerunt) habita est per schedulas, cùm essemus octo, vel nouem, ipse habuit sex vota. Cùm ergò sit electus à maiori parte, & Socius factus; rogamus, vt tanquam Socius admittatur. In quorum fidem his manu propria subscripsimus.

Non oportet has literas claudere, aut munire sigillo; sed sufficit subscriptio scrutatorum, sic.

Ego F. N. Superior, vel Vic. ita esse attestor.

Ego F. A. secundus scrutator confirmo, vt suprà.

Ego F. B. tertius scrutator confirmo, vt suprà.

Electores peccantes in forma eligendi, aut in materia electi, sunt ea vice priuati iure, & voce ad eligendum: potest tamen Pater Prouincialis (si ei placuerit) illos habilitare, vt ad nouam electionem procedere possint, & voci restituere sic.

In Dei Filio sibi dilectis venerandis Patribus Superiori, vel Vicario, & Fratribus vocalibus Conuentus N. Ordinis Prædicatorum F. N. Prior Prouincialis, &c. Examinato diligenter decreto electionis vestræ, quam fecistis de venerando Patre F. N. in Priorem vestri Conuentus, & iudicio peritorum benè discusso, percepimus, vos commisisse talem defectum in forma, vel materia, &c. ac propterea incidisse in pœnam priuationis vocis: ita quòd pro hac vice non potestis eligere Priorem: & quia vestram electionem (cùm iure subsistere non posset) cassauimus, & irritauimus, Conuentus vester adhuc remanet absque Priore. Nos, ne hanc ob causam detrimentum patiatur, potestatem eligendi, quæ ad nos deuoluta erat, hac vice vobis restituimus, & conferimus, vósque & vestrum quemlibet ad eligendum habilitamus. Mandantes vobis, vt ad nouam electionem ea discretione, & prudentia procedatis, quæ nullius vitij, vel intolerabilis defectus accusari possit; eúmque vobis eligatis, quem vos habere, & nos confirmare possimus. Benè valete, & pro nobis Deum rogate.

Refertur post Constitutiones Ord Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 8.*

Subpriorem instituendi pro Religione Dominicana,

Formula XXVIII.

Nos F. N. &c. Requisiti vt Conuentui N. de Fratre, qui Subprioratus officium competenter exequi, & honestè gerere posset, prouidere vellemus, & venerandum Patrem F. N. considerationis oculo respeximus, & in tuam sufficientiam direximus intuitum; sperantes tua industria, & prudentia prædicto Conuentui pro eodem officio sufficienter esse prouisum; & propterea auctoritate officij nostri, & præsentium tenore, tè in dicto Conuentu assignamus, remouentes assignationem tuam à quocunque alio Conuentu, & loco; & sic assignatum instituimus, & facimus Subpriorem cum omni auctoritate, & potestate, quam cæteri Subpriores in nostra Prouincia iuxta Constitutiones, & approbatam consuetudinem habere solent. Mandantes tibi in virtute sanctæ obedientiæ, vt quamprimùm, commodè tamen, potueris, in dictum Conuentum te conferas, & præfatum Subprioratus officium diligenter exequaris. Datum Romæ sub nostro sigillo, die....

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 9. à tergo.*

Literarum pro Gubernatore Monialium eligendo,

Formula XXIX.

Omnibus, & singulis nobis desuper, meritis licèt imparibus, commissi officij muneribus, continuò inuigilare nos decet, sed gubernationi Sacrarum Virginum, quæ contemptis seculi illecebris diuinis se mancipauere obsequiis sub Regula Sanctissimi Patris nostri N. & instituto Almi Patris N. in Monasterio N. nostræ N. nostræque iurisdictioni immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine prouidere, ob sexus, statúsque conditionem æquissimum est; hinc licèt non animo, persona tameo ab illis abesse cogamur, auxiliatrices manus exquitimus, à quibus, vt par est, in tam graui eura opera, & actione adiuuemur. Qua de re Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, Monialium præfati Monasterij N gubernationem committimus, ac vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari mandauimus, ac proprij sigilli impressione, propriæque manus subscriptione roborauimus, te ipsum earumdem gubernatorem ad beneplacitum nostrum declaramus, & deputamus cum facultate, rationabili de causa, clausuram ingrediendi, Moniales alloquendi, earum negotia peragendi, iura seruandi, lites incipiendi, ac prosequendi coram quocunque Iudice, tam Ecclesiastico, quàm seculari, comparendi, ac ea omnia demùm faciendi, quæ temporali earumdem gubernationi,

gubernationi, regularis obseruantiæ incrementis ; ac earumdem puritati, & honestati in dies expedire videbuntur in omnibus semper seruaris seruandis. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & gubernationi debetur, tanquam zelotypo Sponso rationem redditurus.

Dispensandi illegitimè natos Fratres professos in Ord. Prædicatorum,

Formula XXX.

Nos F. N. cupientes vt Fratres nostræ curæ crediti Religioni, cui addicti sunt, in omnibus, ad quæ Spiritus sanctus eos vocare dignatus fuerit, liberè valeant deseruire, te venerandum Religiosum F. N. quem Religiosa vita, spectabiles mores, Catholica doctrina, & in agendis prudentia, & honesti labores commendabilem reddunt, auctoritate Apostolica nobis, & officio nostro commissa, & præsentium tenore ad omnia & singula officia, gradus, dignitates, & Ordines, etiam Sacerdotij, etiam Prioratus Conuentualis, & Prouincialis, & Prædicatorum Generalis, ac Magisterij in Sacra Theologia, & Diffinitoris, tam Prouincialis, quàm Generalis Capituli, & electoris etiam Magistri Ordinis, à quorum susceptione, vel executione ob defectum natalium iuxta Constitutiones nostras, esses impeditus, habilitamus, & habilem facimus, non obstantibus quibuscunque. In quorum fidem, &c.

Licentia ad arctiorem vitam,

Formula XXXI.

In Dei Filio, &c. Religiosa consuetudo tua, quam in nostro Ordine multis annis tenuisti, spem nobis faciebat, in eadem te perseueratorum, & Apostolicum præceptum seruaturum, quo præcipit, vt quisque in qua vocatus est vocatione permaneat: sed postquàm tanta te vidimus instantia postulare facultatem ad arctiorem vitam Eremitarum N. transeundi, Spiritum sanctum, cuius fortè duceris impulsu, nolumus impugnare: quin potiùs, vbi spiritum Domini vel credimus, vel suspicamur, ibi libertatem esse volentes, præsentium teoore libertatem, & facultatem (quod nostrum est) tibi concedimus, ad Ordinem, seu ad vitam solitariorum Eremitarum transeundi, ibique per solemnem professionem Deo te dedicandi. Reseruantes nobis, quam nunc habemus super te, iurisdictionem; donec eidem Ordini, ad quem transieris, per solemnem professionem fueris obligatus. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 18.

Alia ad idem.

Nos F. N. Vniuersis, & singulis, ad quorum notitiam hæ nostræ peruenerint, fidem facimus, & attestamur, nos V. P. F. N. ad suæ petitionis instantiam dedisse, prout etiam tenore præsentium damus, & concedimus facultatem, & libertatem ab Ordine, habitu, & institutis nostris transeundi ad Ord. Camaldulen. Eremitarum, quem ipsemet sub arctioris vitæ specie, suæ complexioni magis accommodum, & opportunum delegit. Reseruantes nobis quam nunc habemus super eum iurisdictionem, donec in eo Ordine per solemnem professionem obligetur. In quorum, &c.

Refertur *ibidem*

Literarum Dimissorialium per Abbates Conuentuales faciendarum, quando dimittunt suos subditos ad suscipiendos sacros Ordines,

Formula XXXII.

D. N. Abbas S. N. de N. Dilecto in Christo Filio D. N. de N. Monasterio nostro N. expressè professo, in prædicto Monasterio S. N. sub nostra obedientia commoranti, de cuius ætate, & sufficientia ad Sacr. Ordinem N. requisita plenè informati sumus; & testamur, te quem nullo excommunicationis, suspensionis, interdicti, siue alio canonico impedimento detentum certò scimus coram Illustrissimo, & Reuerendiss. D. N. Episcopo N. præstandi, eundémque Sacr. N. Ordinem ab eo suscipiendi iuxta Sacr. Conc. Trid statuta, licentiam, & facultatem concedimus, & elargimur. In nomine Patris, &c. Dat. &c.

Concedendi facultatem Dimissorias faciendi,

Formula XXXIII.

Nos D. &c. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. &c. Cùm nobis exposuetis tecum commorari nonnullos Clericos Congregationis nostræ qui iam, vt ex tuis literis collegimus, idonei sunt, vt ad Sacr. Ordines promoueantur, prout plenè, & satis de eorum ætate, atque sufficientia nos certiores fecisti. Propterea præsentium tenore tibi licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur eisdem dimissoriales literas concedendi, & dimittendi, vt Sacr. Ordines à quocunque Catholico Episcopo S. R. E. gratiam obtinent recipiant, & sic dicimus, & concedimus, seruatis seruandis, iuxta sanctiones Sacr. Conc. Trid. & nostrarum Constitutionum. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Bullarum pro Ordinatis quatuor Minoribus Ordinibus,

Formula XXXIV.

Nos Dominus N. Abbas S. N. de N. Vniuersis, præsentes nostras inspecturis, fidem facimus, & testamur, D. N. Monachum nostrum expressè professum, de familia eiusdem nostri Monasterij, die.... mens..... in dicta nostra Ecclesia præsentibus cæteris eiusdem Monasterij Monachis, à nobis prima Tonsura insignitum, & ad quatuor Minores Ordines rectè, & ritè iuxta Sacros Canones fuisse promotum. In quorum fidem, & testimonium, &c. Dat. &c.

Literarum Commendatitiarum,

Formula XXXV.

Dominus N. &c. Dilectis in Christo Filiis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, aliisque nostræ Congregationis Officialibus salutem, & benedictionem in Domino.

Cùm omnibus Christi fidelibus, & indigentibus iuxta Apostolica, & Regularia nostra præcepta, omnia teneamur pietatis, & hospitalitatis officia exhibere, tum verò iis præcipuè, & libentiùs, quos status, vitæ ratio, virtutes, morúmque probitas, & susceptæ pietatis ergò peregrinationis satis commendat. Cùm igitur præsentium nostrarum latores N. N. à remotissimis partibus in nostram Italiam, Religionis, ac

ac voti causa peregrinantes ad S. Nicolai Bariensis, ac S Mariæ Lauretanæ sactas domos se conferant, eas voti causa visitaturi; idcirco probatos hos viros, ac fide dignos magnopere commendamus, hortamúrque in Domino, vt eis illa charitatis officia à vobis impendantur, quæ & pietas Christiana, & religiosa charitas postulat, quod nobis etiam summoperè gratum fore significamus. Datum, &c.

Licentiæ Superioris Regularis pro Confessariis,

Formula XXXVI.

Nos Don Horatios Morandius Romanus, Abbas Sanctæ Praxedis de Vrbe Congregatioois Vallis-Vmbrosæ.

Cùm nostri muneris sit Ecclesiæ nostræ idoneos prouidere Ministros, qui Christi fidelium audiant confessiones: cùmque nouerimus, dilectum nostrum in Christo Filium Don Americum Gualterottum Florentinum præfati nostri Monasterij Priorem, dignum esse, qoi ad tale munus admittatur. Ideò ad Illustriss. & Reuerendiss. D. Cardinalem Millinum S. D. N. Papæ Vrbani VIII. Vicarium eum sistimus, humiliter deprecantes, vt (si ipsum præuio examine idoneum repererit) facultatem Confessiones audiendi ei impertiri dignetur. Fidem facientes, ipsum Sacerdotio insignitum, in scientia Theologica, ac morali apprimè versatum, in legitima constitutum ætate, probatisque moribus condecoratum esse: nullóque demùm canonico impedimento præpediti. In quorum attestationem has nostra manu propria subscriptas, sigillóque consueto munitas exarauimos. Datum in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, die 8. Octobris, 1628.

Literarum pro Confessore,

Formula XXXVII.

Quoniam nostri muneris est Ministros in nostri Ordinis Ecclesiis prouidere, qui dignum Deo exhibeant famulatum, & fidelibus populis in Sacramentorum defectuiant administratione, vt paruulis petentibus paoem, adsit qoi frangat eis. Hinc est, quòd tua agnita doctrinæ sufficientia, vitæque probitate, ad Illustrissimum, & Reuerendissimum D. N. siue eius Reuerendiss. Vic. Generalem eum præsentibus per Cancellariom nostrum exaratis, solitique sigilli impressione muniris, ac propria manu subscriptis, ttaosmittimus, ipsúmque in Domino rogatum volumus, si te idoneum iudicauerit ad audiendas sacramentales Confessiones io eius Diœcesi, & præcipuè in Ecclesia S. N. admittere dignetur, in omnibus semper seruatis seruandis. Túque in hoc obeundo muoere, iuxta Apostolicum præceptum, argue, obsecra, iocrepa in omni patientia, & doctrina, ne aliorum criminibus animam tuam reddas obnoxiam. Datum, &c.

Literarum pro Confessario ordinario Monialium,

Formula XXXVIII.

Omnibus, & singulis nobis, meritis licet imparibus, commissi officij muneribus continuò inuigilare nos decet, sed spiritualibus necessitatibus sacrarum Virginum, quæ contemptis seculi illecebris, diuinis se mancipauere obsequiis sub SS. PP. nostrorum N. Regula, & N. institoto in Monasterio S. N. nostræ N. iurisdictionique nostræ immediatè subiecto, speciali quadam à nobis, ac singulari sollicitudine, ob sexus, statúsque conditionem occurrere æquissimum est. Cùm igitur in præsentiarum de idoneo, ac ordinario ipsas prouidere Confessario, contingat; Reuerentiæ tuæ, cuius iampridem probitatem, & idoneitatem experti sumus, tale iniungere munus, prædictarúmque Monialium animas commendare decreuimus, sicut de facto vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarari, nostrique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demum manu subscripsimus, iniungimus, & commendamus, ipsúmque earumdem ordinarium Confessarium, animarúmque Curatorem per triennium ad nutom nostrum amouibilem declaramus, & deputamus. cum facultate, seruatis seruandis, Moniales alloquendi, clausuram ingrediendi, & alia demùm exercendi, quæ regularis obseruantiæ incrementis, ac earumdem animarum saluti in dies expedire videbuntur. Hoc vnum in Domino monentes, vt hæc omnia eo charitatis zelo exequaris, qui Christi Sponsarum custodiæ, & curationi debetur, tanquam zeloti sponso rationem redditurus. Datum, &c.

Literarum pro Confessario extraordinario eligendo,

Formula XXXIX.

Præcipua cura, qua nostri gregis saluti inuigilare tenemur, bonorum operum exercitium, Sacramentorúmque frequentationem in Monasterio Monialium N. nobis immediatè subiectarum, adiuuare volentes, decreuimus hoc tempore, prædictis nostris in Christo Sororibus sacramentalis Confessionis viam planiorem facere ex electione extraordinarij Confessarij. Igitur tenore præsentium P. tuam, cuius iampridem experti sumus probitatem, & sufficientiam, ad illud munus exercendum deputamus, tibique facultatem concedimus eas absoluendi ab excommunicatione, & à casibus nobis quoquo modo reseruatis. In quorum fidem, propriæ manus subscriptionem, nostrúmque ordinarium sigillum adhibuimus. Datum, &c.

Licentiæ Superioris Regularis pro Prædicatore,

Formula XL.

Nos D. Auerardus de Nicolinis à Florentia, Abbas S. Saluij, ac totius Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbrosæ Præf. Generalis. Dilecto in Christo Fratri D. Ascanio Tamburino de Marradio, Sacræ Theologiæ Magistro, & S. Praxedis de Vrbe Priori, S.

Spirituales fidelium populorum necessitates sublenandi oblatas opportunitates non solùm non dedignari, imò potiùs vltrò iisdem solemus occurrere, cupientes vineæ Domini cultorum minimam Vallumbrosanam Congregationem, sub nostro regimine in animarum salutem, opem qoam possit maiorem impendere. Hinc Reuerentiam tuam postulatam, & electam ab iis, ad quos spectat, eius idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuit mittere, & de facto vigore præsentium in præfatæ vineæ Domini culturam operatium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia Cathedrali Reatina Concionatorem mittimos, & destinamus eum facultate, quatenùs opus sit, & ad nos spectat, confluentium vtriusqoe sexus Christi fidelium Sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur

igitur sit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum in Monasterio Sanctæ Praxedis de Vrbe, nostræ Congregationis, die 16. Februatij, anno à Dominica Natiuitate 1628.

Ita est D. Auerardus qui suprà manu prop.

Loco † Sigilli.

D. Valerianus Rainetius Cancell.

Literarum pro Prædicatore,

Formula XLI.

Spirituales fidelium popnlorum necessitates sublenandi oblatas opportunitates, non solùm non dedignari, imò potiùs vltrò iisdem solemus occurrere: cupientes vineæ Domini cultorum minimam N. sub nostro regimine in animarum salutem opem, quam possit maiorem impendere. Hinc P. tuam postulatam,& electam ab iis, ad quos spectat, suæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, libuir mittere, & de facto vigore præsentium (quas per Cancellarium nostrum exarati, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus) in præfatæ Vineæ Domini culturam operarium, & pro futura proximè Quadragesima in Ecclesia N. Concionatorem mittimus, & destinamus, cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat confluentium vtriusque sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario loci facultate desuper impetrata. Dominus igitur sit in corde, ac labiis tnis, vt dignè ac competenter annuncies verbum suum, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Prædicandi licentia,

Formula XLII.

Dominus N. Humilis Abbas Sancti Spiritus de Murrone, ac Præsidens Generalis totius Congregationis Cælestinorum Ordinis Sancti Benedicti. Dilecto nobis in Christo Filio D. N. de N. Monacho nostro Theologo Sacerdoti expressè professo, euangelizandi, & prædicandi populo verbum Dei, seruatis sacr. Conc. Trid. Decr. necnon & Sacramenta iuxta S. R. E. ritum, & sacrorum Canonum statuta administrandi, licentiam, & facultatem, tenore præsentium in Domino concedimus, & elargimur. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Literarum pro Concionatore proprij Ordinis;

Formula XLIII.

Quoniam nostri moneris est prouidere, ne in Ecclesiis nostri Ordinis desit, qui fidelibus populis suo quoque, & præcipuè Quadragesimali tempore, in charitate panem Euangelicum frangant. Hinc libuit R. tuam tuæ idoneitatis, & sufficientiæ certiores, constituere,& de facto, vigore præsentium, quas per Cancellarium nostrum exarati, solitique sigilli impressione muniri fecimus, ac propria demùm manu subscripsimus, constituimus, & approbamus pro futura proximè Quadragesima, Concionatorem in Ecclesia S. N. nostræ N. cum facultate, quatenus opus fuerit, & ad nos spectat, confluentium vtriusque sexus Christi fidelium sacramentales Confessiones audiendi, seruatis de more seruandis, & præcipuè ab Ordinario loci benedictione, & facultate pariter in præmissis respectiuè impetratis. Dominus igitur sit in corde, ac labiis tuis, vt dignè, ac competenter annuncies verbum suum; in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen. Datum, &c.

Prædicatorem mittendi in Religione Dominicana,

Formula XLIV.

Nos F. N. &c. Requisiti à Reuerendissimo Domino Episcopo N. vel Reuerendis Dominis Canonicis Ecclesiæ N. vel à præstantibus Officialibus Ciuitatis N. vel Oppidi, aut Castri N. vt eorum Ecclesiæ de idoneo Prædicatore pro hac Quadragesima, vel vt eorum Ecclesiæ vitum, qui conciones habere dignè possit hac proximè futura Quadragesima, prouidere vellemus: te Venerandum Fratrem N. cuius doctrinæ copiam, & sinceritatem, in dicendo facundiam, & efficaciam,in moribus religionem, & grauitatem nouimus, designauimus, atque decreuimus, cui præfatum munus demandemus. Mandamúsque tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore ad dictam Ciuitatem, vel, &c. te conferas habiturus in eius Ecclesia conciones hac proximè futura Quadragesima, atque ita regas, & habeas, vt qui nunc exicos vadis mittendo verbi semina, post Pascha rediens, manipulorum spiritualium fructus vberes referas.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 18. à tergo.*

Ad idem,

Formula XLV.

Nos F. N. &c. Recolentes Ordinem nostrum ad animarum salutem, prædicatione quærendam specialiter institutum, & te Venerandum Patrem F. N. zelo salutis earum accensum, tua Catholica doctrina, atque naturali facundia, arte, & gratia differendi, id posse præstare, religiosis moribus, quæ dixeris comprobare, & demùm verbis, & exemplis ad ædificandam Ecclesiam sufficere, Ecclesiæ N. ad quam hac proximè futura Quadragesima petitus fuisti Prædicator, vel à tuis Patribus concionator decretus fuisti, concionatorem definimus, damus, & deputamus. Mandantes tibi in meritum obedientiæ, vt opportuno tempore Ciuitatem N. adeas, & in eius Ecclesia N. conciones habeas hac Quadragesima, ac ea peracta, ad Conuentum tuum renertaris. Hortamur denique te, vt concionatoris muous suscipiens, verbum Dei, tanquam ex Deo, coram Deo in Christo loquaris, &c.

Refertur *ibidem, fol. 19.*

Literarum participationis,

Formula XLVI.

D. N. de N. &c. & Præsidens Generalis, &c. Dilectis in Christo N. N. deuotis amicis salutem in Domino, & piæ charitatis affectum, quos nostro sacro Ordini Christianæ charitatis vinculo, ac singulatis beneficentiæ merito plurimùm affectos cohærere dignoscimus, eos æternis muneribus, ac spiritualibus bonis mutuæ gratitudinis ratione id expostcente,

exposcente, quoad possumus locupletare tenemur, vt ipsorum pia erga Deum, & Sanctos eius maximè adaugeatur Religio, nostræque charitatis beneuolentia in eos in dies magis, ac magis detegatur. Vestrum igitur affectum intuentes, auctoritate qua fungimur, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, atque Sanctissimæ Deiparæ Virginis, Sanctorúmque N. N. N. N. N. cæterorúmque omnium Sanctorum, & Sanctarum nostri Ordinis, & aliorum pia intercessione suffulti, suffragiorum omnium, Missarum, orationum, prædicationum numero, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, laborum, abstinentiarum, disciplinarum, eleemosynarum, peregrinationum, mortificationum, cæterorúmque bonorum, ac meritorum, quæ per Monachos, & Moniales totius nostræ Congregationis in vniuerso Orbe diuina pietas operari dignabitur, plenam communicationem, participationem, associetatem libenter vobis tenore præsentium concedimus, & intra nostræ militiæ castra, in morte, & in vita recipimus, vt meritorum nostri Ordinis vbertate, ac sanctorum suffragiis stipati, diuinæ gloriæ fastigium assequi valeatis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

In quorum fidem has nostro sigillo maiori munitas, nostra manu subsignauimus. Datum, &c.

Literarum participationis ab beneficiis, & spiritualia dona Ordinis Prædicatorum,

Formula XLVII.

In Dei Filio, &c. Deuotos vestræ charitatis affectus, quem ad nostrom Ordinem vos habere multiplici, & grata Fratrum nostrorum relatione cognouimus, meritò requirit, vt beneficia Ordini nostro Dei benignitate collata, vobis gratiùs impertiamor. Quare de Omnipotentis Dei misericordia, & liberalitate confisi, omnium Missarum, orationom, prædicationum, studiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, cæterorúmque bonorum operum, ac meritorum, quæ per Fratres, & Sorores nostras diuina bonitas in nostra Prouincia, vel in Orbe fieri dederit vniuerso, communionem, & participationem concedimos, & elargimut, vósque ad ipsius Ordinis, vel prouinciæ beneficia, & suffragia recipimus, & admittimos in vita pariter, & in morte, vt multiplici Sanctorum suffragiorum præsidio adiuti, hic augmentum gratiæ, & in futuro vitam percipiatis æternam. In quorum fidem, &c.

Refertur post Constitutiones Ordinis Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol.* 21.

Literarum participationis ad spiritualia dona, cateráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ,

Formula XLVIII.

In nomine Sanctissimæ, & indiuiduæ Trinitatis, Beatissimæ Virginis Mariæ, & SS. Patrum nostrorum Benedicti, atque Ioannis Gualberti. Nos Don N. Abbas S. Saluij Diœcesis Florentin. ac totios Ordinis, & Congregationis Vallis-Vmbrosæ Præsidens Generalis D. Don. N. N. eiosdem Congregationis Visitatores. Dilecto nobis in Christo N. salutem in eo, qui est omnium vera salus. Meretur.... deuotionis affectus, quem erga vniuersam Congregationem nostram, ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis, à Sancto Patre nostro Ioanne Gualberto institutam, & præcipuè erga Ecclesiam .... Congregationis nostræ Vallis-Vmbrosæ......... nuper ..... habere cognouimus; vt laudabile votum deuotionis .... gratiis (prout possumus) & spiritualibus fauoribus attollamus..... Igitur de Congreg. nostra bene merit.... aliquid retribuere cupientes, decreuimus, & voluimus, tenore harum præsentium, in Confratre... nostr.... ascribere, & compartici p... in vita, & post mortem, facere, cunctarum indulgentiarum, Missarum, Officiorum, eleemosynarum, ieiuniorum, cæterorúmque spiritualium exercitiorum, quæ Deo adiuuante in nostra Congregatione fiunt, ac in posterum fient; .... in numerum benefactorum nostrorum recipere, & cooptare. In quorum omnium fidem, has nostras sigillo communiri iussimus, & subscriptione propriæ cuiusque manus corroborauimus. Valeat in Domino Fraternitas.... Datæ in Monasterio Sancti Bartholomæi de Ripulis, prope Florentiam, nostra residentia, die....... anno....

Literarum participationis,

Formula XLIX.

D. N. &c. Abbas S. N. ac Præsidens Generalis, &c. Perillustribus D.D.N.N Equiri, vel Doctori, &c. eiúsque vxori, filiis, ac filiabus præsentibus, & futuris nostris deuotis amicis salutem in Domino, & piæ sinceritatis affectum. Etsi vniuersis Christi fidelibus sint spiritualia beneficia communicanda, ad illos tamen abundantiùs fluere nostra debent, qui erga nostram Congregationem singularem deuotionis affectum præ se ferunt, & quos spiritualis dilectionis prærogatiua meritis amplioribus cumulat. Proptereа nos vestrum erga nostram Congregationem pium, atque præcipuum deuotionis studium intuentes, vos in nostros dilectos fratres benignè suscipimus, & libenter adoptamus, vobisque orationum, Missarum, diuinorum Officiorum, vigiliarum, ieiuniorum, abstinentiarum, laborum, peregrinationum, spiritualium exercitiorum, ac denique bonorum omnium spiritualium, quæ diuina clementia per nostræ Congregationis vtriusque sexus Religiosas personas præsentes, & futuras vbique terrarum, dignabitur operari, communicationem, & participationem auctoritate, nobis, vigore nostrorum priuilegiorum, à Sancta Sede Apost. & à RR. Patribus nostris Diffinitoribus concessa, harum serie gratiosè concedimus, & elargimur: volentes insuper, & hoc eodem tenore præsentium statuentes, atque mandantes, vt cùm alicuius vestrum obitus (quem Dominus sua gratia munire dignetur) fuerit in nostro Capitulo Generali denunciatus, pro culparum expiatione, & animarum vestrarum salute preces, & suffragia consueta ab vniuersa nostra Congregatione persoluantur. Vos verò quò vberioribus huius nostræ Congregationis meritis, fructibúsque spiritualibus potiamini, in Domino hortamur, vt eadem ad eius conseruationem, & incrementum apud Deum vestris precibus adiuuetur. In quorum fidem, &c.

Literarum incorporandi aliquem Eremitam in oblatum alicuius Congregationis cum iuramento obedientiæ,

Formula L.

D. N. &c. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis notum facimos, deuotum Religiosum Fratrem N. de N. Eremitam, de cuius bonis moribus, humilitate, & cæteris requisitis, per fide dignorum virorum

virorum attestationem sufficienter informati fumus, ipso instante, & humiliter petente (præstito priùs per ipsum in nostris manibus iuramento de nobis, & successoribus nostris semper obediendo) in nostrorum Oblatorum numerum fuisse acceptum, eidémq; nos habitum cum insignibus nostræ Religionis per similes nostros Oblatos deferri solita concessisse, atque ea R. P. D. N. de N. Priorem nostri venerabilis Monasterij, &c. eidem tradi commisisse, ita vt in nostram Religionem ex hoc incorporatus, & eidem actu seruiens omnibus exemptionibus, priuilegiis, indultis, & gratiis, tam spiritualibus, quàm temporalibus, quibus cæteri similes nostræ Congregationis Oblati vigore nostrorum priuilegiorum, siue aliàs quomodocunque, & quocunque iure gaudent, & fruuntur; gaudeat, & potiatur: & talem tibi, & ad quos spectat, haberi, & reputari debere declaramus. In quorum fidem has fieri iussimus nostra subscriptione firmas, nostróque solito sigillo munitas, & roboratas. Datum, &c.

Obedientiæ,

Formula LI.

D. N. &c. tibi D. N. de N. Monacho nostro N expressè professo, tenore præsentium præcipimus, & in virtute salutaris obedientiæ mandamus; quatenus his visis in spatio dierum... & personaliter conferas ad hoc venerabile Monasterium S. N. de N. sub illius N. obedientia moraturus, vsque ad aliud nostrum mandatum, cauens à contrario, si nostram, ac Religionis gratiam, charam habes. Dat. &c.

Literæ participationis pro Oblatis secularibus,

Formula LII.

D. N. &c. Dilecto nobis in Christo Filio N. salutem, & benedictionem in Domino. Cùm pro tuo in nostram Congregationem singulari affectu, ac deuotione, & ferè perpetua, diligenti, fidelique seruitute, non parum nos tibi debere fateamur, eapropter iustum duximus tuis precibus assentiri, quibus nostræ spiritualis militiæ castris, & meritorum nostrorum participatione donari efflagitasti. Nos igitur auctoritate, qua fungimur, ac de diuina bonitate maximè confisi, tenore præsentium tibi præfato libenter impendimus, & elargimur, concedimus, ac volumus, vt quidquid ieiuniis, orationibus, aliisque spiritualibus, & Deo gratis obsequiis in nostra Congregatione prometemur, & posthac promerebimur, nostrorum omnium socius, & particeps efficiaris in vita, in morte, & post mortem. Insuper quoniam eodem charitatis affectu temetipsum, tuáque omnia nostro vener. Monasterio N. donatione inter viuos irreuocabili sponte obtulisti, teipsum ideò in nostrorum Oblatorum numerum gratiosè recipimus, ac priuilegiis omnibus, indultis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & exemptionibus, prout & nos fruimur, & potimur, ac frui, & potiri possumus, ac debemus, harum vigore te donamus, tibique facultatem concedimus, vt in pectore more oblatorum Religionis insignia gestare valeas. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Licentia scribendi in Confraternitate Rosarij,

Formula LIII.

Nos F. N. certiores facti, te Venerandum Patrem F. N. non vulgarem deuotionis affectum gerere ad Beatissimam Virginem Dei Genitricem; ac propterea cupidum propagandi cultum eius; & deuotionem erga illam per Confraternitatem Rosarij pectoribus fidelium inserendi præsentium tenore tibi concedimus, vt vbicunque fuerint huiusmodi Confraternitates, nomina omnium in eis recipi volentium scribere, Rosaria benedicere, & quando ex obedientia ad prædicandum exieris, vbi non fuerit dicta Confraternitas, eam erigere, & instituere aliquem, qui eius curam habeat, & recipi volentes scribat, Rosaria benedicat, deputare, & omnia singula facere possis, & ille possit, quæ per Fratres nostros, ad id in nostris Ecclesiis deputatos fieri solent, & possunt: dummodo pro huiusmodi scriptura, benedictione, &c. nihil recipiatur. In quorum fidem his nostro sigillo munitis manu propria subscripsimus. &c.

Refertur post Constitutiones Ord. Fratrum Prædicatorum, *in Formulario, fol. 19. à tergo.*

Alia ad Ecclesias extra Ordinem,

Formula LIV.

Nos F. N. &c. Attendentes ad vberes, odoratósque fructus, quos in Sanctæ Ecclesiæ horti conclusi Roseto protulerunt, atque in dies magis proferunt Rosea illa plantaria, quæ Rosarium Beatæ Mariæ Virginis appellantur, vbique illa plantari vellemus. Modus enim orandi iis inest adeò facilis, vt omnibus sit peruius, adeò numeri mysterio, & ordine, ac varietate distinctus, vt omnibus possit esse iucundus, adeò frugifer, vt ad Christianæ perfectionis apicem compendiosissimè ducat: orationem quippe Dominicam, & Angelicam salutationem, quibus Rosarium constat, nullus Christianus ignorat. Psalterium proinde dicitur, quod Angelica salutatione centies, & quinquagies in eo repetita Psalmorum Dauidici Psalterij numerum referat; vtque varietate delectet, ad quamque decimam vnam interserit oratio Dominica. At verò si ritè persoluitur, fructum reddit amplissimum, nam præter hoc, quod Christi vita, quæ in eo per multa mysteria recolitur meditando, mens instruitur, reficitur, & spirituali consolatione pinguescit, heroicæ illæ virtutes in eadem, velut in firmamento sydera fulgentes, ad consilia faciendum, meditantis animum trahere sufficiunt, atque præstanda, si quid fortè ex nostra infirmitate deficeret, Beatissimæ Virginis intercessio, in eodem sæpiùs implorata, facilè impetrabit. Cui rei sodalium, Confraternitatúmque toto Orbe diffusarum, in meritorum participatione communio suffragatur. Indulgentiæ demùm, peccatorúmque remissiones à diuersis Summis Pontificibus huiusmodi sodalibus, & Confraternitatibus collatæ, ad hæc plurimùm conferunt. His forsan, aut aliis, bonis tamen rationibus moti Christi fideles Oppidi N. vel Ecclesiæ N. cupientes sancto diuini thesauro, Confraternitatem huiusmodi in eadem habere, & Altare pro ea deputare cupiunt; atque vt dictarum indulgentiarum possint esse participes, nostram super his licentiam petierunt. Nos igitur Gloriosissimæ Virginis Mariæ cultum augere, & fidelium animos ad veram pietatem, & deuotionem per hæc accendere cupientes, tibi Reuerendo N. vel vobis in Christo dilectis fidelibus Oppidi N. præsentium tenore concedimus, vt in Ecclesia N. Confraternitatem Rosarij huiusmodi instituere, & habere, Altare pro ea deputare possitis, cui nunc primum Reuerendum D. N. Rectorem, & directorem damus, & nominamus, & post eum successiuè, qui per Confratres pro

pro tempore deputabitur; cui nomina omnium in eadem recipi volentium ſcribendi, Roſaria, ſeu Coronulas benedicendi, & omnia, & ſingula faciendi, quæ per Fratres noſtros, ad id in noſtris Eccleſiis deputatos fieri ſolent, & poſſunt, facultatem concedimus: dummodo pro huiuſmodi receptione, ſcriptura, benedictione, & aliis ſimilibus, nihil exigatur, aut recipiatur: ne pietas in quæſtum, & deuotio degeneret in auaritiam. Volumus autem pro recognitione, quòd nomina eorum, qui nunc primùm ſcribentur, ad Conuentum noſtri Ordinis, Eccleſiæ veſtræ propinquiori deferantur. In quorum, &c.

Refertur *ibidem, fol. 20.*

Licentia pro anni ſancti Iubilæo ad Limina Apoſtolorum,

Formula LV.

Cùm primum per ſupplices preces tuas ſpirituale deſiderium tuum nobis innotuit, quo teneri te dicis viſendi, ac perſonaliter viſitandi Limina Apoſtolorum Romæ, cæteráſque Sacroſanctas Baſilicas expoſitas pro anni Sancti Iubilæo conſequendo, libuit annuere votis, & promouere deuotionem tuam. Quamobrem per has noſtras, quas per Cancellarium noſtrum exarari, noſtrique officij ſigilli impreſſione muniri fecimus, ac propria demùm manu ſubſcripſimus, licentiam tibi concedimus illuc eundi, ibíque commorandi, quouſque tanto potiaris theſauro, & alia tua, ſi quæ ſunt, honeſta negotia peragas. Et ſi quo pacto ex auctoritate noſtra iuuari poſſe cognoueris conſcientiam tuam; facultatem quoque ſpecialiter per has noſtras tibi concedimus, vt à quocunque approbato Sacerdote pro Confeſſionibus abſoluaris, & diſpenſeris à quibuſcunque etiam reſeruatis, à quibus ipſi abſoluendi, & diſpenſandi per priuilegia, aut iura auctoritatem habemus, quouſque pro tali effectu Romæ permanſeris, & non vltrà. Angelus Domini cuſtodiat te, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc reuertentem, ſiſque noſtri memor in tuis orationibus.

Licentia eundi ad ſacras B. Mariæ Virginis Lauretanas Ædes,

Formula LVI.

D. &c. Dilecto nobis in Chriſto Filio D. N. &c. Monacho noſtro Sacerdoti expreſsè profeſſo ſalutem, & benedictionem in Domino. Cùm à nobis humiliter expoſueris, magno te deuotionis ardore flagrare, ac deſiderio ſacras Beatiſſimæ Virginis Lauretanas Ædes viſitandi, ibique vota tua perſoluendi, atque alias deuotiones explendi; ideóque à nobis licentiam prædictas ſacras Ædes adeundi poſtulaueris. Nos piæ, ac deuotæ huiuſmodi tuæ petitioni benignè annuentes, tibi harum ſerie concedimus facultatem ad Lauretanam Vrbem te conferendi, ibique, & alibi, vbi noſtri Religioſi non commorantur, coram quocunque Sacerdote ab Ordinario loci approbato Confeſſario Sacramentalem peccatorum tuorum Confeſſionem faciendi, & ab eodem abſolutionis beneficium in forma Romanæ Eccleſiæ conſueta obtinendi, prædictas ſacras Ædes perſonaliter viſitandi, & ibidem, vel alibi Miſſam celebrandi, aliáque pietatis, & deuotionis opera faciendi, quæ ad tuam deuotionem explendam, tuámque ſalutem ſpectare quomodocunque dignoſcuntur. Rogantes, & in Domino obſecrantes Reuerendiſſimos DD. locorum Ordinarios, & DD. Præſides, & Cuſtodes Sanctarum Ædium, vt te benignè ſuſcipientes, & charitatiuè tractantes ad omnia, & ſingula exequenda admittant in quorum fidem, &c. Datum, &c.

Denunciationis in Viſitatione ſeruanda.

Formula LVII.

In nomine Domini Ieſu Chriſti, Amen. Cùm in in Conuentu N. die .... menſe ..... anno ..... impoſitum fuiſſet à nobis initio noſtræ Viſitationis præceptum generale de culpis, & defectibus aliorum nobis ſincerè, & iuridicè detegendis, comparuit coram nobis Pater N. ab N. eiuſdem Monaſterij Conuentualis Sacerdos, annorum ..... qui præſtito iuramento de veritate dicenda, affirmauit, gloria Dei ductus, & zelo Religionis, ſe ſcire Patrem N. ab N. eſſe proprietarium, & accipere, retinere, expendere, ſiue donare pecunias in magna quantitate, ſine vlla Superioris licentia, vel habere familiaritatē, ſuſpectam vel ſcandaloſam, cum tali fœmina, ac propterea eum denunciare, vt iuridicè ſecundùm culpæ qualitatem puniatur. In quorum fidem prædictum teſtimonium propria manu, coram Patre N. Viſitatore, & N. Secretario, ſubſcripſit eodem die, & anno quo ſuprà.

Pater N. Prouincialis ſiue Viſitator, Fr. N. ab N.
Pater N. Secretarius.

Refert Fr. Thom. à Ieſu *de Viſitat. Regul. tract. 3. cap. 2. n. 12.*

Seruandorum Viſitator vbi procedit per viam denunciationis,

Formula LVIII.

Coram nobis Patre N. Prouinciale, ſiue Viſitatore comparuit Frater N. & in modum denunciationis, ſequentia, his verbis expoſuit.

In nomine Domini, Amen. Ego Frater N. coram vobis Reu. Pater Prouincialis per modum denunciationis expono, qualiter Frater N. *&c. vt ſuprà.* Quæ quidem denunciatio non animo maligno, ſed bono Religionis zelo, vt per vos, qui es communis Prælatus noſter, & Pater prouideatur ſcandalo orto inter Fratres, & demùm bono Religionis noſtræ conſulatis, ne cæteri ſimilia deinceps committere audeant. Datum in noſtro Conuentu N. die ..... menſe .... anno ....

Alia eiuſdem rei,

Formula LIX.

Coram nobis P. N. comparuit Fr. noſter N. ab N. qui per modum denunciationis expoſuit, quòd cùm his præteritis diebus eſſet in domo quorumdam ſecularium, in tali loco, intellexit ab eis cum graui cordis ſui angore, quòd ipſi non parum fuerint ſcandalizati, ex admodum frequenti, atque domeſtica familiaritate Fratris N. noſtri Ordinis, cum tali muliere, quæ eſt malæ conditionis, & famæ. Quare ego Frater N. ab N. zelo Dei ductus, & animæ illius Fratris noſtri, & honoris Religionis, ac primùm ad honorem Dei defero, ac denuncio vobis factum illud, quò ſi prouidere poſſitis, eo meliori modo, quo noueritis expedire, prouideatis. Mecum erat Frater N. ab N. qui & ipſe omnia audiuit. Datum in Conuentu noſtro die .... menſe ...... & anno ....

Proceſſum

Processum visitationis, seu inquisitionis generalis simpliciter incipiendi,

Formula LX.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die...... Pontificatus Sanctissimi D. N. Domini...... Anno...... Sacrorum Canonum, Sacrique Concilij Tridentini Decretis, ac nostrarum Constitutionum ordinationibus, de Monasteriorum Congregationis visitatione inhærendo, Reuerendissimus Pater Generalis....... D. B. vnà cum suis Collegis dictæ Congregationis Visitatoribus D. C. D. E. D. F. & me D. S. Visitatute, & Notarij vices gerente, accessit ad Monasterium..... & eiusdem Monasterij Patribus, siue Canonicis huiusmodi visitatione intimata, exhortationéque adhibita conuenienti; primò Ecclesiam (vt in Pontificali Romano statuitur) visitauit; deinde sacra vasa, & vestes, aliáque ad cultum diuinum spectantia, omnibúsque (vt decet) inuentis ad Canonicorum Sacerdotum in eodem Conuentu commorantium (vt in Congregatione nostra moris est) visitationem in camera solitæ residentiæ admodum Reuerendi P. Abbatis eiusdem Monasterij se contulit vnà cum prædictis Collegis.

Et cùm dictus Pater Abbas D. I. vocatus adesset, à præfato Reuerendissimo P. Generali admonitus de veritate super interrogandis fideliter dicenda, prout se facturum esse promisit, ad opportunas interrogationes, vt infrà, deposuit. Interrogatus super primo. Respond. super secundo. Respond. & ita de singulis.

Quibus habitis præfatus Reuerendissimus Pater Generalis mandauit eidem P. Abbati, vt si quid haberet, quod pro Dei honore, Monasterij, & subditorum suorum bono diceret, liberè deponeret.

Qui respondit. Io non hò altro, che dire.

Tunc præfatus Pater Generalis præcepit eidem P. Abbati, vt se subscriberet, prout manu propria se subscripsit; qua subscriptione habita illum dimisit. Eadem die secundo loco vocatus D. L. eiusdem Monasterij Vicarius eum adesset admonitus, vt suprà.

Interrogatus super primo, respondit, &c. super secundo, respondit, &c. super tertio, respondit, &c.

Quibus habitis, &c. vt suprà. Et ita prosequendus est visitationis processus. Qui si in vna die minimè terminetur, die altera initio apponendum erit. Die verò.... eiusdem mensis, & anni coram eisdem vocatus D. M. &c. vt suprà.

Refert Franc. Ghisiler. *in tract. de Indice Regular. cap. 16. num. 84.*

Incipiendi processum per viam Inquisitionis Generalis quoad personas tantùm in delicto facti permanentis,

Formula LXI.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures admodum R. P. D. P. Abbatis, &c. peruenisset D. Maledicum de Flagitiosis vulneratum fuisse; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. I. D. L. & me D. S. Discreto, & Notarij fungente vices; vnà cum illis accessit ad cellam d. D. Maledici, illúmque in lecto decumbentem reperit, atque in facie vulneratum in dextera maxilla, cum maxima sanguinis effusione, quo vulnere per d. P. Abbatem, eiúsque Discretos prædictos viso, & bene considerato refe-retunt illud gladio factum fuisse, & esse longitudinis quatuor digitorum, vel circa, & per d. P. Abbatem delato iuramento de veritate super interrogandis dicenda d. D. Maledico, prout tacto pectore iurauit, illum interrogauit. Quo modo ita vulneratus reperiatur.

Respondit. Mentre io tornauo alla mia camera questa notte, sono stato ferito nell'entrate della porta del dormitorio, doue sta la mia camera, à questo modo, che V. P. vede.

Interrogatus, quis eum ita vulnerauit, & admonitus, vt dicat.

Respondit. Io non lo sò, perche io era senza lume, e colui che mi ferì, mi diede standomi di dierro, e subito fuggi via, di maniera, che io non lo potei vedere, massime essendo anco smorzata la lampada.

Interrogatus, quem credit fuisse, qui taliter eum vulnerauit.

Respondit. Io credo, che sia stato D. Vindice de gl'Inflessibili della tal Città.

Interrogatus, quare ita credat, scilicet D. Vindicem de Inflexibilibus illum vulnerasse.

Respondit. Perche hieri hauessimo parole insieme, & egli si parti minacciandomi.

Interrogatus, an aliquis adesset quando verba cum d. D. Vindice habuit.

Respondit. Vi erano D. Venantio, e D. Feliciano.

Interrogatus, an animo calumniandi, aut odio d. D. Vindicem nominauerit.

Respondit. Io l'hò nominato, perche così credo sia la verità, e non altrimenti.

Quibus habitis præfatus Pater Abbas d. D. Maledicum ad patienter ferendum, & ad veniam percussori tribuendam hortatus, illum dimisit.

Acta sunt ista in dicta cella præfati Monasterij, anno, die, ac mense suprà positis, & per me D. S. suprà dictum descripta.

Formam incipiendi processum in inquisitione generali quoad personas tantùm, si delictum facti sit transeuntis; ex dictis, atque etiam ex dicendis componere per se quisque poterit.

Refert Franc. Ghisiler. *in tract. de Indice Regularium, cap. 16. num. 86.*

Processum incipiendi per viam Inquisitionis Generalis quoad delicta solùm,

Formula LXII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini..... die.....

Cùm ad aures Reuerendissimi P. D. B. Generalis, &c. fama deferente, clamosáque insinuatione subsequente non semel, at sæpiùs, nec à maleuolis, & maledicis: verùm à probis, & honestis personis peruenerit, quòd in Monasterio tali Canonici admodum licentiosè viuant, contra ius, fásque multa facinora perpetrantes; accessit ad ipsum Monasterium, vt videret an res ita se haberet, huiusmodique scandalo prouideret, quatenus opus esset.

Itaque præfatus Reuerendissimus Pater Generalis vnà mecum D. S. eius collega Visitatore, ac Notarij vices gerente decreuit contra dictos Canonicos infamatos de illorum vita, & conuersatione inquirere omni meliori modo.

Acta sunt ista in prædicto Monasterio, anno, die, ac mense supradictis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisiler. *in tract. de Indice Regular. cap. 16. num 90.*

Processum incipiendi per viam Inquisitionis specialis, siue solemnis,

Formula LXIII.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . .

Cùm ad aures admodum R. P. D. S. Abbatis, &c. fama deferente, clamosáque insinuatione prosequente non semel, at sæpius, nec à maleuolis, aut maledicis; verùm à probis, & honestis personis peruenerit; quòd Frater Impius de Execrabilibus de tali Ciuitate in eodem Monasterio, sibi subiectus commissus, Dei nomen horribiliter blasphemare, cum non paruo audientium scandalo, non vereetur; conuocatis eiusdem Monasterij Discretis D. B. D. C. & me D.S. Discreto, ac pro Notario, & cum illis habito consilio super infamia huiusmodi, ad hoc scandalum tollendum decreuit contra d. Fr. Impium super ea inquirere, contráque ipsum iuxta iuris dispositionem, & constitutionum nostrarum præscriptum procedere omni meliori modo.

Acta sunt ista in tali Monasterio in camera d. P. Abbatis anno die, & mense, suprapositis, & à me D. S. supradicto descripta.

Refert Franc. Ghisilet. in tract. de Iudice Regular. cap. 16. num. 96.

Processum incipiendi per viam exceptionis,

Formula LXIV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . die . . . . .

Coram Reuerendissimo P. D. B. Præside Generali, &c. ac eiusdem Congregationis Visitatoribus D. C. D. G. D. F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario, personaliter comparuit D. Zelotes de Inuidis de tali Ciuitate, & excepit contra D. Bibacem de Mussolinis de Meuania, quòd non debeat eligi in Priorem ex causa, quam deposuit, prout infrà hoc modo. Videlicet.

Padre Generale, e PP. Visitatori. Hauendo presentito, che VV. PP. sono per eleggere per Priore del tal Monasterio D. Bibace de Mussolini de Beuagna, io le dò eccettione, che lui spesso per il troppo bere s'imbriaca, nella qua l'imbriachezza egli fà, e dice molte pazzie, & in particolare ciò gl'occorse quest'anno nel mese di Gennaro, il giorno di S. Antonio dopò pranso in Refettorio, essendoui presenti D. H. e D. I. & il mese di Marzo, il Giouedi grasso dopò cena, essendo nella camera del fuoco, e vi erano presenti D. M. e D. P. altre volte anco gl'è occorso l'istesso in diuersi tempi, come sanno il Refettorario, e P. Infirmario; però à me non pare, che tal huomo debba elegersi al Priorato; per il che io le dò quest'eccettione, acciò VV. PP. non l'elegghino.

Quibus auditis præfatus Pater Generalis detulit iuramentum d. D. Zeloti, quòd veritatem in omnibus in proposita exceptione contentis dixerit, & quòd non animo calumniandi d. D. Bibacem exceperit, prout tacto pectore iurauit. Postea d. Reuerendissimus mandauit ei, vt se subscriberet, qua subscriptione habita, illum dimisit, & vnà cum prædictis PP. Visitatoribus propositam exceptionem acceptauit, si, & in quantum, omni meliori modo.

Acta sunt ista in Monasterio tali, in camera admodum R. P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D. S. prædictum descripta.

Refert Franc. Ghisilet. de Iudice Regular. cap. 16. n. 102.

Processum incipiendi contra infamatum repertum in Inquisitione Generali, seu in Visitatione,

Formula LXV.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini . . . . . die . . . . .

Quià in Visitatione huius Monasterij D. Malitiosus de Impudicis de tali Ciuitate, repertus fuit de crimine linguæ infamatus. Quippè qui, vt plures Canonici deposuerunt, multa obscæna sæpiùs loquitur, cum non paruo audientium scandalo. Reuerendissimus Pater Generalis Canonicorum Reg. Sancti Saluatoris D. B. vnà cum suis Collegiis Visitatoribus D. E. D. G. D. F. & me D. S. Visitatore, & pro Notario; decreuit super huiusmodi crimine contra d. D. Malitiosum specialiter inquirere, testes adhibito iuramento interrogando, reum ipsum constituendo, cæteráque opportuna peragendo, prout de iure.

Acta sunt ista in præfato Monasterio in camera solitæ residẽtiæ adm. R. P. Abbatis, anno, die, & mense suprapositis, & per me D. S. qui suprà, descripta.

Interrogationum in Informationibus sumendis de ingredi volentibus Religionem,

Formula LXVI.

An cognoscant parentes N. N. sciántque eos esse veræ Fidei Catholicæ sectatores, ac bonæ famæ, & nominis.

An sciant eumdem esse sui iuris, & liberum, vt disponere valeat de persona sua, non ligatum matrimonij vinculo. Et an sciant eum promissionem dedisse alicui virgini, vel molieri, eam ducendi in vxorem.

An sciant, eum esse virum probum, ac bonis moribus præditum, & præsertim an sciant eum perpetrasse aliquod delictum, homicidium, furtum, latrocinium, vel aliquid simile, quod fuerit deductum in iudicium, aut super eo aliqua facta fuerit inquisitio.

An sciant, eum amisisse bonum nomen apud homines ratione alicuius enormis delicti, vel pœnæ execrabilis ei illatæ, & vt perpetua notetur infamia.

An sciant eum esse debitis vltra facultates suas onustum, quæ soluere non possit, ab eisque faciliter se expedire.

An sciant eum ratiociniis tam publicis, quàm priuatis esse obnoxium.

An existiment cum bono fine ad Religionem se transferre.

An sciant eum esse integræ valetudinis mentis, ac corporis, & præsertim.

An sciant, eum aliquo morbo contagioso laborare.

Refert Fr. Bartholl. à Vecch. in prax. Nouit. disp. 6. dub. 7. & 8.

Iuramenti præstandi iis, qui volunt Religionem ingredi, fidéfque de vita, & moribus necessarias non habent,

Formula LXVII.

In nomine Domini, die . . . mens. . . . Anno . . . in loco nostro N.

Cùm admodum R. P. F. N. de N. Prouincialis huius nostræ Prouinciæ N. commiserit P. F. N. Guardiano, & Magistro Nouitiorum in hoc loco N. vt eius, qui recepti fuerint à præfato P. Prouinciali, & missi ad hunc locum causa ingrediendi Religionem nostram, nullatenus

nullatenus concederet Religionis habitum, donec eidem P. Guardiano literas iuridicis attestationibus firmatas exhiberetur, in quibus se nullo Constitutionis Sixti V. impedimento obstrictos esse præcipuè appareat. Et si contingeret aliquem his literis testimonialibus carere, idem P. Prouincialis mandauerit ab eo iuramentum desumi sub forma infrascripta, antequam habitu Religionis induatur. Et cum N.N. literis obedientialibus adm. R. P. Prouincialis ad hoc Monasterium causa suscipiendi probationis habitum se contulerit, lietásque testimoniales præfatas secum non detulerit, P. Guard. prædictus decreuit iuxta præmissa interrogare eum mediante iuramento, antequam ad Religionis probationem admittatur, prout de facto eum interrogauit præsentibus P.F.N.&P.F. N. testibus. An aliquod delictum, puta homicidium, furtum, latrocinium, vel quid simile in foro contentioso deductum perpetrauerit, per quod Curiæ suspectus existat. An ratiociniis publicis, vel priuatis reddendis obnoxius sit: vel ære alieno supra vires facultatum suarum grauatus existat; & an de legitimo matrimonio natus sit, vel aliqua graui, incurabili, vel contagiosa infirmitate, vt morbo gallico, vel simili laboret: vel alio quouis impedimento se obstrictum sciat, per quod ad Religionis statum capessendum inhabilis reddatur. Qui his omnibus interrogationibus coram prædicto P. Guardiano præsentibus præfatis Patribus respondit, se nullatenus conscium esse prædictis impedimentis obstringi, quod iuramento ei præstito tactis Scripturis sacris confirmauit, & in prædictorum fidem manu propria se subscribet.

Io.N. N. confermo quanto di sopra.

Ego F.N. N. prædicta scripsi fideliter de mandato.

Ego F.N.N. fui præsens.

Ego F.N.N. fui præsens.

Interrogatorij in examine Testium Visitationis,

Formula LXVIII.

Die.... Mense.... Anno....

Coram R.P. Visitatore N. in Conuentu N. vocatus Monasterij superior ætatis annorum N. & monitus, ac iuramento ab eo præstitu de veritate super interrogandis dicenda tacto pectore, more sacerdotum iurauit, & circa interrogationes propositas respondit, vt infra.

Primò. Interrogatus, an cognoscat P. N. ab N. Religiosum professum Sacerdotem, & Procuratorem illius Conuentus, & à quo tempore illum agnoscat? Respondit, se à multis diebus illum agnouisse, & familiariter cum ipso in illo Conuentu fuisse conuersatum.

Secundò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sit tam apud alios, quàm apud ipsum. Respondit se prædictum P. N. habuisse pro viro probo, ac bonæ famæ, & opinionis, tam apud alios illius familiæ Religiosos, quàm apud ipsum.

Tertiò. Interrogatus, in quos vsus ille, & pro quibus expendat Monasterij pecunias sine licentia Superioris, elargiendo illas suis consanguineis, ac aliquando in conuiuiis luxuriosè cum secularibus bibendo? Respondit, se audiuisse prædictum P. N. distribuisse aliquas Monasterij pecunias inter fratres, & consanguineos, sed tamen nescite an hoc præmissa Superioris licentia faciat, necne.

Quartò. Interrogatus, à quibus audiuit præfatum N. expendisse prædictas pecunias sine licentia Superioris, elargiendo eas suis consanguineis? Respondit se ad hoc à Patre N. illius Monasterij Sacerdote accepisse, qui asserebat hoc audiuisse à quadam consanguinea eiusdem Procuratoris, vocata N. Item se etiam hoc accepisse à Fratre N. qui eùm esset ordinarius socius Procuratoris affirmabat se præsente emisse quosdam anulos aureos, eósque prædictæ consanguineæ dedisse, rogans prædictum socium, ne aliis Monachis patefaceret.

Quintò. Interrogatus, cuius famæ, & opinionis sint Religiosi, à quibus audiuit prædictum Procuratorem expendere illas pecunias, & an sint viri probi, de quibus nulla ratione præsumi potest; quòd odio, aut passione aliqua ducti, similem culpam Procuratori temerariè imponant? Respondit, habere se pro comperto, illos Religiosos esse viros probos, timoratæ conscientiæ, ac testes omni exceptione maiores.

Sexto. Interrogatus, an sciat, vel audiuerit aliquod aliud peccatum, materiam proprietatis concernens? Respondit se nihil aliud scire.

His peractis, legatur eius depositio, & notetur in processu, & notarius terminabit examen his verbis. Quibus habitis dimissus fuit prædictus P.N. Superior, imposito sibi silentio de secreto tenendo sub eodem præcepto, & subscribatur.

Ego P.N. affirmo vt supra. Deinde Notarius concludat.

Acta sunt hæc per me F. N. Not. coram R. P. Visit.

Refert Fr. Thom. à Iesu de Visit. *Regular. tract.* 3. *cap.* 5. *num.* 5.

Examinis testium,

Formula LXIX.

Die, & loco supradictis coram præfatis PP. Visitatoribus D.F. de talibus, de tali Ciuitate eiusdem Monasterij Vicarius, ætatis suæ annorum... Religionis verò.... testis productus super primo, vocatus, & monitus, ac iuramento, ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore more Sacerdotum iurauit, ad opportunas interrogationes deposuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò, ne posso imaginarmela.

Intert. An cognoscat D. Turpilium de Improbis de tali Ciuitate.

Resp. Io lo cognosco benissimo, & hora stà qui per stanza.

Interr. Quomodo illum cognoscat, & à quo tempore.

Resp. Io lo cognosco, perche siamo stati insieme à Brescia, & à Bologna, e qui già sono cinque mesi, e sono da dodici anni, che io lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit d.D.Turpilius apud alios.

Resp. Io non sò in che conto lo tengano gl'altri, perche bado à casi miei.

Intert. Cuius opinionis sit apud ipsum.

Resp. Io per me lo tengo per buon compagno, è vero, che alle volte và in colera, e si lascia vscire di bocca qualche biastema.

Intert. Quomodo sciat illum esse iracundum, & quandoque blasphemare.

Resp. Perche l'hò vdito alle volte biastemare con le mie orecchie.

Interr. Quo loco, ac tempore illum blasphemias proferentem audierit.

Resp. In molti luoghi, e tempi l'hò vdito, & in diuerse occasioni.

Intett. An vnquam illum in Claustro, & in Refectorio blasphemantem audierit, & quo tempore.

Resp. Padre io mi ricordo particolarmente, che il

giorno di S. Lorenzo nel Claustro dopò pranso biastemò assai il nome di Dio.

Interr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Egli disse al corpo,al sangue,& altre simili, essendo saltato in colera per non sò che.

Interr. An alij essent præsentes quando tales blasphemias protulit.

Resp. Vi erano D. Inquieto de Malitioso, e D. G. de tali.

Interr. An ipsum reprehenderit.

Resp. Io non volsi dirli altro, perche essendo in colera dubitauo, che non mi dicesse villania,e di non dar di parole con lui.

Interr. An amore, vel odio, vel alia passione motus talia deposuerit.

Resp. Io li voglio bene, e quello, che hò detto, l'hò detto per essere così la verità.

Tunc adm. R.P.D.C. maior Visitator mandauit d. D.F. vt proprio examini subscriberet, prout lectis eidem prius dictis depositionibus propria manu subscripsit; qua subscriptione habita, & acceptatis illius depositionibus si, & in quorum, & eum dimisit, illi præcipiens in virtute sanctæ obedientiæ, ne cui de his omninò loqueretur.

Die, & loco vt suprà D.G. de talibus, &c. testis alter ab accusatore productus super primo vocatus, ac monitus, &c. vt suprà. Eodem námque modo cæteri testes examinandi sunt.

Quòd si diuersis diebus examinentur; initio examinis testis dicendum est, die verò tali eiusdem mensis,& anni D.G. de talibus,&c.

Testes verò super secundo hac forma seruata examinari poterunt.

Eisdem die, ac loco D.H.de talibus, &c. testis ab accusatore secundo productus, vocatus ac monitus, &c. vt suprà.

Testibus autem super secundo vltra prædictas interrogationes post interrogationem. An alij essent præsentes, ac testis responsionem. Iudex subiungere debet interrogationes super iniuriis, hoc modo.

Interr. An d.D.Turpilius vnquam fuerit de talibus blasphemiis reprehensus.

Resp. Quandò D.Turpilius biastemò in Refettorio dopò pranso il giorno di S. Rocco fù ripreso da D. Inquieto de Malitiosi.

Interr. Quòd ad huiusmodi reprehensionem dixerit d. D. Turpilius.

Resp. Si voltò in colera contro il d. D.Inquieto,e li disse molte villanie, & in particolare, che egli era vn forfante, vn sciagurato, vn maligno, & vn hipocrita.

Interr. An alius adesset cùm talia iurgia d. D. Inquietus dixit.

Resp. Vi era Fr. N. Refettorario, D. Inquieto, & io, e non altri.

Interr. An amore, vel odio, &c. vt suprà.

Eisdem die, ac loco F. N. de talibus, de tali loco Refectotarius, &c. testis alter ab accusatore super secundo productus,vocatus,ac monitus,&c.vt suprà.

Refert Franc. Ghis. *in tractat. de Ind. Reg.cap.19.n.4.*

Examinis testium aliorum,

Formula LXX.

Die.... Mense.... Anno.

Vocatus Pater N. ab N. vt suprà.

Primo. Interrogatus, an cognoscat P.N. Procuratorem,&c, vt suprà. Respondit vt suprà.

Secundo. Interrogatus, an sit bonæ opinionis, &c. vt suprà. Respondit vt suprà.

Tertiò. Interrogatus, an sciat illum esse proprietarium, ac expendere Monasterij pecunias, &c. vt suprà.

Resp. se quadam die audiuisse, à quadam consanguinea prædicti Procuratoris, eam habere quosdam anulos aureos, quos sibi Procurator N. eius consanguineus donauerat, eique ostendisse aliquos anulos à prædicto Procuratore sibi traditos.

Item se scire prædictum P.N. Procuratorem, Monasterij expensis, sine Abbatis notitia, tam pro amicis Monachis,quàm pro tribus aliis secularibus etiam amicis, splendidum parasse conniuium tali die... mense,... in Abbatis hospitio, nesciente Abbate.

Quarto. Interrogatus,quomodo id sciat? Resp. se id certò scire, tum quia fuit vnus ex inuitatis, tum quia audiuit ab ipso Procuratore, se magnam pecuniæ summam in illo conuiuio insumpsisse.

Quinto. Interrogatus, an sciat aliquod aliud peccatum in simili materia proprietatis à Procuratore commissum?

Resp. Se nihil aliud scire.

Et post hæc legatur eius depositio, vt suprà.

Eodem fermè modo erit examinandus à Visitatore F.N. socius Procuratoris, qui examinatus iuxtà prædictas interrogationes, ad primam, & secundam respondit eodem modo, quo alij testes.

Ad tertiam respondit, præfatum P.Procuratorem N. Monasterij pecunias in magna quantitate sine Superioris licentia prodigè consumpsisse, & tam Religiosis, quàm secularibus consanguineis distribuisse.

Interrogatus, quomodo id sciat? Respondit, se sæpiùs vidisse illum pro Religiosis Monasterij sibi amicitia iunctis emere vestes, siue vtensilia alia.

Interrogatus, quomodo id sciat fieri sine licentia Abbatis? Respondit præfatum Procuratorem, id sibi sæpius manifestasse, & seriò iniunxisse, vt nemini hoc patefaceret.

Deinde dixit prædictum Procuratorem conuiuium magnum, tam pro Monachis notis, & amicis, quàm pro secularibus,cum notabili expensa Monasterij præparasse, ac ipsum esse certum de hac re, quia ter, aut quater fuit ab ipso inuitatus: ac demum scire, quòd in eius præsentia prædictus Procurator vni ex suis consanguineis vocatæ N.anulos aureos donasse, eiúsque sorori catenulam auream tradidisse, eum humiliter deprecans, vt prædicta omnia silentio seruaret.

Interrogatus, an sciat aliud peccatum contra Paupertatis votum? Respondit, se nihil aliud scire.

Refert Fr.Thom.à Iesu *de Visit.Reg. tract.3. cap.5.n. 13. cum seqq.*

Examinis testium circa delictum notorium,

Formula LXXI.

Eodem die,& anno R.P.Visitator considerans,quòd tale, támque graue delictum in tali Monasterio commissum,sine maxima Dei, & proximi offensione tolerari nequeat, processit ad testium examen pro inuestigando delinquente; Quare eodem die vocatus P. N.ab N. coram eodem P. Visitatore existente in eodem loco, & in primis præmisso iuramento,vel præcepto formali,interrogatus fuit an sciat,tale delictum patratum in illo Conuentu fuisse. Et si respondeat se scire. Secundò interrogetur, quomodo id sciat? Vbi erat tali tempore, ac tali hora, quando delictum fuit commissum, & quem credat illud commisisse.

Refert Fr.Thom.à Iesu *de Visit.Regular. tract. 3 cap.4.n.1.*

Examinis

Examinis testium circa factam denunciationem contra aliquem delinquentem,

Formula LXXII.

Die.... Mense.... Anno....

Cùm peruenisset ad nostram notitiam, publica quadam infamia deferente, vel legitima denunciatione per testem omni exceptione maiorem, P.N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, eiusdem Monasterij bona, sine legitimo Superioris consensu temerè dissipasse, tum donationibus à se suis consanguineis factis, tum non modicam pecuniarum summam in conuiuiis, & potationibus insumpsisse, necnon aliquibus Religiosis suis amicis, & etiam aliis secularibus exhibuisse, cùm ad Dei gloriam, & ad disciplinam Religiosam conseruandam necessarium sit, vt similia delicta impunita non remaneant, ac ex debito nostri officij teneamur ad debitam inquisitionem talium delictorum plenius faciendam, præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & sanctæ obedientiæ, & sub præcepto formali omnibus Religiosis iuxtà tenorem sequentis interrogatorij examinandis, vt veritatem, postposito omni odio, vel amore, aliáue passione, sincerè deponant.

Examinandi testes super fama,

Formula LXXIII.

Die, atque loco supra positis coram præfato P. Priore, illiúsque Discretis prædictis D.T. de talibus, de tali Ciuitate, ætatis suo annorum.... Religionis verò.... Sacerdos, & Vicarius d. Monasterij testis vocatus, & monitus, iuramento ei delato de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes deposuit, vt infrà, videlicet.

Interrogatus. An sciat causam suæ vocationis.

Respondit. Io non la sò altrimente, se V.P. non me la dice.

Interr. An cognoscat F. Impium de Execrabilibus.

Resp. Padre sì.

Interr. Quomodo illum cognoscat, & à quanto tempore.

Resp. Io lo cognosco, perche son stata con lui à Fiorenza, e qui, e deuono essere circa sei anni, che lo cognosco.

Interr. Cuius famæ sit apud alios, & apud ipsum.

Resp. Lui è tenuto per buon compagno, & io ancora lo tengo per tale.

Interr. An fama sit, quòd ille blasphemias proferat.

Resp. Padre sì, che di lui è tal fama.

Interr. Qvid sit fama.

Resp. E quello, che si dice publicamente.

Interr. Quomodo sciat talem famam de illo esse.

Resp. Lo sò, perche l'hò sentito dire da molti.

Interr. A quibus audierit.

Resp. Da molti, ma in particolare dal Padre Fattore, da D. Sigismundo, e da Fr. Patiente.

Interr. Quomodo ab illis audiuerit, & qua occasione.

Resp. in diuerse occasioni, e ragionamenti, secondo che occorre, ma in particolare Domenica passata essendo io nel Claustro con il d. P. Fattore, e D. Sigismondo, si venne in ragionamento del d. F. Impio, e tutti due dissero, come si diceua da tutti, che egli era gran biastematore.

Interr. An ipse vnquam audierit illum blasphemantem.

Resp. Io veramente non l'hò mai vdito biastemare.

Interr. A quanto tempore d. Fr. Impius de blasphemia sit infamatus.

Resp. Sono molt'anni, ch'io hò vdito dire, che lui biastema, sino quando stauo à Fano, che deuono essere dodic'anni.

Interr. An sciat vnde ortum duxerit huiusmodi fama contra illum.

Resp. Io non sò, che alcuno gli vogli male, perche del resto è buon'compagno, ma credo, che tale infamia sia nata dal suo biastemare.

Interr. An odio, vel alia passione motus ista deposuerit.

Resp. Quello, che hò detto, l'hò detto solamente per essere così la verità.

Quibus habitis præfatus Pater Prior mandauit d. D. T. vt proprio examini subscriberet, qui lectis eidem ab illo factis depositionibus, subscripsit, & d. Pater Prior acceptatis d. depositionibus si, & in quantum, &c. illum dimisit, præcipiens illi in virtute sanctæ obedientiæ ne de his cum aliquo loqueretur.

Eisdem die, ac loco coram prædictis D. F. de talibus de tali Ciuitate, &c. vt supra.

Refert Franc. Ghis. in tract. de Iud. Reg. cap. 19. n. 17.

Examinis rei, siue constituendi reum,

Formula LXXIV.

Die vero.... eiusdem mensis D. Turpilius de improbis de tali Ciuitate Sacerdos, ætatis suæ annorum 40. Religionis verò 24. accusatus, de quo suprà, vocatus, ac personaliter constitutus coram præfato admodum Reuerendo D.C. & me D. I. A. Visitatoribus, monitúsque ac delato eidem iuramento de veritate super interrogandis dicenda, prout tacto pectore iurauit, ad opportunas interrogationes respondit, vt infra.

Interr. An sciat causam suæ vocationis.

Resp. Padre nò io, se non mi vien detta.

Interr. A quanto tempore in hoc Monasterio sit.

Resp. Ci sono venuto alla dieta passata, assignatoui per stanza.

Interr. Vnde discesserit tempore proximè præteritæ dietæ.

Resp. Io mi sono partito da Reggio, e venuto qui.

Interr. An fuerit in aliis Monasteriis commoratus.

Resp. Io sono stato in molti, à Fano, à Mantoua, à Brescia, à Bologna.

Interr. Cum quibus fuerit, præsertim Brixiæ, & Bononiæ.

Resp. Io sono stato con diuersi Canonici, ma in particolare con il P. Vicario, qui D. F. & in Brescia, & in Bologna, & ancora con D. G. che pure sta qui distanza in Bologna, & hora qui con tutti dua loro me ne stò.

Interr. An verba vnquam cum aliquo habuerit in aliquo eorum Monasteriorum, in quibus commoratus est.

Resp. Io non me ricordo, perche sono cose, che passano.

Interr. An vnquam cum D. Inquieto de Malitiosis verba fecerit.

Resp. Non me ricordo, potrebb'essere: ma sarà stata qualche bagatella.

Admonitus, vt recordetur, ac veritatem fateatur; quia in actis constat illum verba grauia cum d. D. Inquieto habuisse,

Resp.

Resp. Io mi ricordo, che già molti giorni sono, hebbi parole in Refettorio con il d.D.Inquieto.

Interr. Qua de causa huiusmodi verba cum dicto habuerit.

Resp. Non me ne ricordo. Et erubuit, totúsque muratus est, admonitus autem, vt dictam causam exponat, quia mitiùs secum agetur; sin minus cum rigore procedetur.

Resp. Padre io sono vn poco colerico, e quel giorno riscaldato dal vino dissi non sò che bestemie; e perche lui mi riprese, io le disse villania.

Subinterr. Quas blasphemias dixerit.

Resp. Io veramente non me ne ricordo, perche ero in colera.

Interr. An aliàs blasphemauerit.

Resp. Quando io sono in colera, me ne scappano di bocca alle volte.

Quibus habitis præfatus P.D.C. Visitator mandauit eidem D. Turpilio, vt proprio examini subscriberet, prout sibi priùs lectis dictis eius depositionibus subscripsit, qua subscriptione habita, præfatus P. Visitator præcepit ei, vt recto itinere iret ad propriam cellam, nec inde discederet, neque cum aliquo loqueretur sub pœna carceris ad arbitrium dd. PP. Visit. illúmque dimisit.

Refert Franc. Chisler. *in tract. de Reg. Ind. cap.* 19. *n.* 7.

Culpæ faciendæ,

Formula LXXV.

Pater dicimos nostram culpam Deo, & tibi de omnibus vitiis, & peccatis nostris, maximè de diuino officio malè, & negligenter à nobis recitato, de silentio non benè custodito, de scandalo Patribus & secularibus dato, de his, & aliis transgressionibus nostris, quomodocumque offendimus Deum, proximum, & Regulam nostram, dicimus nostram culpam, & humiliter deprecamur, vt amore Iesu Christi nobis pœnitentiam imponere digneris.

Refertur in Const. Vrban. Fr. Min. Conuent. S. Franc. *in cap.* 3. *Reg. sub tit.* 10.

Sententiæ diffinitiuæ,

Formula LXXVI.

Nos Fr. N. ab N. Visitator, Spiritus sancti nomine implorato, à quo cuncta, & integra iudicia recta procedunt, in causa contra P.N. ab N. Procuratorem huius Monasterij, coram nobis pendente, & per processum in scripto formatum deducta, receptísque ex vtraque parte probationibus oblatis, his omnibus accuratissimè perpensis, & ad plenum cognitis pronunciamus; ac decernimus, prædictum P. N. ab N. Procuratorem grauiter peccato proprietatis contra votum paupertatis in multis grauibus delictis peccasse, tam in conuiuiis pro Monachis, & secularibus à prædicto N. sine licentia exhibitis, quàm in aliis donationibus, nempè trium anulorum aureurum donatorum vni consangnineæ ab eodem P.N. (vt ipse etiam in sua confessione fatetur) temerè factis deliquisse, ac in huius delicti pœnam præcipimus in carcere per tres annos includendum, ibi ieiuniis panis, & aquæ in pœnam tanti sceleris, semel in qualiber hebdomada macerandum, reseruantes nobis facultatem moderandi, vel dispensandi in prædictis: acta, lata, & lecta, fuit hæc sententia, & publicata in Monasterio nostro N. siue in cellula nostra per me Fratrem N. ab N. Visitatorem huius Conuentus prædicto Patre N. præsente, & audiente (si ibi præsens fuerit) & testibus infrascriptis, qui propria manu subsignarunt. Die... mense.... anno....

Locus † Sigilli.

Fr. N. Visitator.
Fr. N. Notarius.
Fr. N. & N. testes.

Refert Fr. Thom. à Iesu *de Visit. Regular. tract.* 3. *cap.* 15. *in fine.*

Sententiæ in qua declaratur innocentia Rei,

Formula LXXVII.

Nos F. N. ab N. Visitator, &c. visa causa, siue processu contra P.N. & expensis omnibus probationibus contra ipsum factis, ac eius vera, & sincera Confessione audita, decreuimus illum nulla animaduersione dignum esse, neque pro hac, neque pro alia causa coram nobis legitimè probata, quem in omnibus innocentem repertum auctoritate nobis in hac parte concessa absolutum declaramus. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Fr. ab N. Visitator.
Fr. N. ab N. Secretarius.

Refert. Fr. Thom. à Iesu *de Visit. Regular. tract.* 3. *cap.* 16. *in princ.*

Multæ aliæ Formulæ, præsertim spectantes ad Nouitiorum induitionem, & Professionem Monachorum, necnon Capituli Generalis, seu Prouincialis, vel intermedij celebrationem, Monasteriorum visitationem, aliósque ritus consimiles omittuntur, cum de illis specialiter, & eruditissimè pertractet admodum R.P.D. Valerianus Rainerius Prior S. Mariæ de Vghis Ordinis nostri Vallis-Vmbrosæ Sacræ Theologiæ Magister, vir in omnium genere scientiarum valdè versatus, in suo Rituali Monastico, secundùm vsum nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ propediem imprimendo.

Dimissoriales literæ pro prima Tonsura,

Formula LXXVIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. scholari nostræ, &c. salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobatur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque Catholico Antistite, quem malueris, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ habente, & in propria diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarij loci scientia, Pontificalia exercente ad primam Clericalem Tonsuram ritè, ac licitè promoueri possis, & valeas facultatem concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Desumitur *ex Formulario Episcopali* D. Aug. Barbos. *nouiter impresso, post suum tract. de offic. & potestat. Episcop. secundum Lugdunen. impress. Form.* 11.

Dimissorialium literarum pro Ordinibus Minoribus,

Formula LXXIX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico, &c. salutem in Domino sempiternam. Vt à quocunque Catholico Antistite gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apostolicæ obtinente, & in propria diœcesi residente, vel in aliena de Ordinarij loci licentia Pontificalia exercente, quem malueris, valeas statutis ad id temporibus ad quatuor Minores Ordines stante tua idoneitate, & nostra dispensatione super

super temporum interstitiis ob necessitatem, & vtilitatem Ecclesiæ ritè facere promoueri, & harum serie tam dicto Antistiti præfatos Ordines conferendi, quàm tibi illos suscipiendi, licentiam damus, & concedimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 12.

Dimissoriarum literarum ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem,

Formula LXXX.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. &c. in quatuor minoribus Ordinibus constituto salutem in Domino. Tibi de legitimo matrimonio, vt nobis constat, procreato, cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas comprobantur, quique etiam per examen iussu nostro specialiter factum, idoneus nobis renunciatus fuisti, vt à quocunque quem malueris, Catholico Antistite, gratiam, & communionem Sanctæ Sedis Apost. obtinentem in propria diœc. residente, vel in aliena de licentia Ordinarij loci Pontificalia exercente, ad Sacrum Subdiaconatus Ordinem ad titulum tui sufficientis patrimonij, de quo nobis legitimè constat, libere, ac licitè seruata forma Sacr. Concil. Trid. promoueri possis, & valeas, & tam dicto Antistiti prædictum Ordinem conferendi, quàm tibi illum suscipiendi tenore præsentium licentiam concedimus, & impartimur. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 13.

Licentiæ pro confessariis Secularibus,

Cùm Abbates seculares, & Priores magni exempti, qui in suas oues habent iurisdictionem quasi Episcopalem, & nullius diœcesis dicuntur, possint suos Clericos, & Capellanos ad audiendas Confessiones approbare, vt tenent Campanil. *in diuers. iur. can. rub.* 12. *cap.* 113. *num.* 76. & alij citati à D. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part.* 2. *alleg.* 25. *num.* 9. *secundum Lugdunen. impress.* & censuit Rot. *decis.* 332. *part.* 1. *recent.* ideo subiungimus Formulas, quibus talem approbationem facere debent in hunc, qui sequitur modum.

Formula LXXXI.

D N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero N. præsentium tenore tibi per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, & in diœcesi nostra (si verò sit restricta ad locum, vel Ecclesiam, dicatur, vt in loco N. seu in Ecclesia S. N.) Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obserues. In quorum fidem, &c. Datum, &c. die.... mense.... anno....

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episc. Form.* 2.

Licentiæ pro confessariis Regularibus,

Formula LXXXII.

D N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis N. præsentium tenore tibi à tuo Superiore nobis legitimè præsentato, & per nos approbato, vt in iurisdictione, & diœcesi nostra in Ecclesia Monasterij, seu Conuentus Ordinis tui vbi habitas, & in aliis item Ecclesiis, quæ non sunt Ordinis tui, dum tamen admoneas prius Parochiæ Curatum, Confessiones fidelium audire, & pœnitentes absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, & priuilegio tibi non concessis (facultatem concedimus, & impartimur. Te in Domino admonentes, & hortantes, vt quæ pro recta huius Sacramenti administratione per Sacros Canones sancita, vel à nobis ordinata fuerint, attentè perlegas, accuratéque obserues. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episc. Form.* 24.

Licentiæ pro eisdem primæ classis Confessariis Regularibus,

Formula LXXXIII.

D N. Abbas, &c. Tibi dilecto nobis in Christo Fr. N. Ordinis N. his nostris literis tibi à tuo Superiore legitimè præsentato, & à nobis approbato Pœnitentiæ Sacramentum in Ciuitate diœcesi N. in Ecclesiis tui Ordinis, atque etiam grauiter ægrotantibus, quorum Confessiones tu aliàs audire consueueris, in eorum domibus, monito tamen priùs ipsius ægrotantis Parocho, vbi ægritudo non sit repentina, aut mortis periculum non immineat (quo casu ipso etiam non monito volumus tibi licere; ita tamen vt quamprimum Confessione audita eumdem certiorem facias: testimonio item huiusmodi Sacramenti per te ministrati manu tua subscripto familiaribus infirmi relicto, vt medico exhiberi possit ad formam Constitutionis Pij Papæ V. Conciliorúmque, tum Prouincialium, tum Diœcesanorum) ministrandi facultatem per.... concedimus, atque impartimur. Te in Domino admonentes, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 24.

Licentiæ pro Confessariis Monialium,

Formula LXXXIV.

D. N. Abbas, &c. licentiam concedimus tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo reperto, & per nos approbato, vt in Ecclesia, & Monasterio S. N. Confessiones Monialium audire, & secularium etiam, si quæ in eodem Monasterio erunt, easque absoluere valeas, præterquam à casibus, & censuris nobis reseruatis, à quibus absoluendi facultatem, cùm opus erit, tibi impartimur. In clausuram Monasterij non ingredieris nisi Cotta, & Stola indutus, vt administres tantummodo S. Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & extremæ-Vnctionis, & spiritualem opem agonizantibus præstes: quibus casibus semper tuo hoc munere præfungeris sociatus à duabus ex senioribus Monialibus, quæ cùm Confessiones audis, te etiam videre possint, licet non audire. Caue ne te Monasterij, aut Monialis alicuius quibuscunque negotiis immisceas, nec ad crates, aut Rotas colloquaris, nisi vt tantummodò petas ea, quæ Ecclesiæ cultui, & Diuinorum Officiorum celebrationi, aut Sacramentorum administrationi sunt necessaria. Vocatus tamen, vt aliquod des spirituale consilium, id efficies ad crates, quæ clausæ sint, præsentéque adsint Moniales auscultatrices, & non aliter, sub pœna arbitrio nostro, &c. Te vero in Domino admonemus, vt quæ pro recta huius Sacramenti Pœnitentiæ administratione per Sacros Canones, &c. vt suprà.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 26.

Licentia

Licentia pro Confessore Monialium ad crates tantum, siue allocutoria,

Formula LXXXV.

D. N. Abbas, &c. Concedimus licentiam tibi N. Presbytero per examinatores nostros idoneo repeto, & per nos approbato, vt possis in Ecclesia Monasterij S.N. Confessiones audire in Confessionali tantùm ad id deputato tempore, & hora decenti post ortum solis, & vsque ad horam Completorij, quod confessionale duas habeat claues, quarum altera seruetur ab Abbatissa, altera maneat apud Confessorem; nihilextra Confessionem ibi agas, nec in alio loco possis absque licentia Abbatissæ loqui cum illis Monialibus Sacramentum autem Communionis non possis ministrate nisi in loco, aut fenestella consueta cum debito cultu, & cæremoniis. Dona verò cuiuscunque generis nullo colore à qualibet Moniali, seu alia intra claustra Monasterij manente accipias sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form. 17.*

Licentia pro confessario Monialium necessitate vrgente intra claustra Monasterij ministraturo Sacramenta,

Formula LXXXVI.

D. N. Abbas, &c. Tibi N. Confessori, & Curato Monialium S. N. à nobis deputato licentiam damus, vt iuramento priùs præstito si infirma fuerit aliqua Monialis, atque in lecto iacens de licentia Abbatissæ intus Cotta, & Stola, aliisque officio tuo necessariis tecum delatis, absque vllo tecum socio possis ingredi claustra dicti Monasterij, sociatùs semper duabus, aut tribus grauioribus Monialibus ad id deputatis, & dato campanulæ signo, vt cæteræ omnes Moniales in tuo aduentu in Ecclesiam, aut cellulam suam se recipiant ipse verò comitatus, vt suprà, recta via accedas ad cellam ægrotantis ad Confessionem audiendam, interimque cameræ ostium maneat apertum, peractàque Sacramentorum administratione statim discedas. Quod si contingat eam mori, & sepulturæ tradi debere, tunc etiam cœmeterium funeris causa ingredi possis, non aliter ac supra dictum est, sub pœnis, &c. In quorum fidem, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form. 18.*

Licentia alterius Confessarij Monialium,

Formula LXXXVII.

D.N. Abb. &c. Dilecto nobis in Christo N. tibi cuius vita, & morum probitas per testificationes nobis factas probantur, vt Monialium Monasterij S. N. Confessiones audire, eisdémque Ecclesiastica Sacramenta ministrare possis, cum facultate casuum nobis reseruatorum, nec non prædicti Monasterij clausuram in casibus vrgentis necessitatis, atque Confessario, tum ex forma Sacr. Conc. Trid. tum ex Bullis SS.DD. Gregorij XIII. & Clementis VIII. Summorum Pont. permissis, ingredi, seruatis, quæ in Conciliis Prouincialibus, & Synodis Diœcesanis N. ac etiam decretis generalibus Visitationis Apostolicæ Sacerdotibus, & Confessariis Monialium præscripta sunt, ad..... his nostris literis concedimus facultatem. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episcop. Formula 17.*

Licentia pro Concionatore Regulari,

Formula LXXXVIII.

D.N. Abbas, &c. R. N. Qui ad prædicationem verbi Dei, moribus, doctrináque approbatus ista nobis, & ab eius Superiore, vt nobis per patentes ipsius literas constat, licentiam concedimus, vt hoc tantùm quadragesimali tempore huius anni..... vsque ad octauam Paschæ inclusiuè Prædicatoris munere fungatur, & Confessiones audire possit. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Concionatore in Ecclesia Monialium,

Formula LXXXIX.

D. N. Abbas, &c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à Superiore tuo, & à nobis approbato licentiam concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium S.N. quæ clausa sit, nullique auditores præsentes adsint, exceptis Capellano, & socio tuo possis ex suggestu verbum Dei die.... prædicare cum deuotione & iuxta Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ Romanæ doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo protsus colloquio, aut quouis negotij gerere ad crates, rotas, aut alias loca intermixto sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis prætextu, nec munere vllo, etiam minimo, accepto iuxta formam Bullæ sub pœnis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form. 26.*

Licentia pro Prædicatore,

Formula XC.

Cùm proprium nostri muneris sit animarum nostræ diœcesis saluti consulere, diuinique cultus incrementum semper curare, Quadragesimali tamen tempore commisso nobis gregi maiori studio inuigilandum videtur, quare cum in Terra N. nostræ diœcesis, de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendum sit, te R.Fr.N. Ordinis S. N. de vita, morum integritate, ac scientia à tuo Superiore commendatum præuia fidei professionis per te coram nobis emissione, verbi Dei Prædicatorem in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus. Illud imprimis te esse monitum volumus, vt vberes prædicationis tuæ fructus consequantur. Mandantes R. Archipresbytero, Clero, & populo dictæ Terræ, vt benignè te recipiant, & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione, ibi facultatem concedimus, vt durante dicto tempore Quadragesimali in prædicta Terra Pœnitentiæ Sacramentum administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impartiri valeas, cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis à Dominica Palmarum per totam octauam Paschæ duratura, Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form 35.*

Dispensatio super denunciationibus Matrimonij,

Cùm Abbates, qui Ordinarij sunt, & habent iurisdictionem quasi Episcopalem, denunciationes remittere valeant, sicuti resoluunt Sanch. *de matrim. lib.3. disp.7. num.4.* Flores de Mena *var. lib. 3. q. 24. num. 26.* & alij citati a D. Aug. Barbos. *de officio, & potest. Episcop. p.2. alleg.32. n.32.* ideo subiungimus Formulam, qua huiusmodi denunciationes remittere possunt.

Formula

Formula XCI.

D. N. Abbas,&c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N. & N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus sumptis inter eos legitimum detectum fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen,vt celebrato matrimonio intra. . . . denunciationes tribus continuis festiuis diebus,ex præscripto Concil. Trid. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trid. nostrisque & diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem,&c. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episcop. Formula* 30.

Facultas visitandi Monasteria Monialium,

Cùm facultatem concedere intrandi septa Monasterij Monialium Regularibus subiectarum pertineat ad earum Superiores Regulares, vt censuit Sacra Congregat. sicut refert D. August. Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 3. alleg.* 52. *num.* 41. ideo subiungimus Formulas aliquas ad hanc materiam spectantes.

Formula XCII.

D. N. Abbas &c. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his literis facultatem damus, & mandatum visitandi omnia,& singula Monialium cœnobia Ciuitatis, & nostræ diœcesis N. téque Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quacunque que nobis competenti auctoritate Canonicas sanctiones,& Sacr. Conc. Trid. nostrarúmque Prouincialium Synodorum,aliáque decreta nostra,statuta,regulas,& ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine, bonorum administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorundem,executioni cures, & facias mandari,& pœnis,ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando institum fuerit, licere tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine,& Vice-Cancellarij nostri Arebiep. recipienda,& conscribenda eligere,& assumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N.N.& N. si qui tamen horum Notarij non sunt ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremò tibi etiam facultatem damus vt causa,& occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit, septa, & clausuram eorumdem Monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superiùs nominauimus,tibi adiuncto comite ingredi,cui etiam comiti eo casu intra eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum,& donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Refert D.Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 44.

Facultas visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica,

Formula XCIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo R. N. salutem in Domino. De tua fide,prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi,auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tum Apostolicas, tum etiam Illustr. DD. Cardinalium Congregationis super reformatione specialiter concessa, tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium SS.N.N.N.& N. Ordinis existentia in diœcesi N. prout expediens tibi videbitur, visites,& de ipsorum Monasteriorum statu,ac ipsarum Monialium vita,& moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras; ac super his, & quibuscunque abusibus, necnon criminibus, excessibus, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascunque sumas,atque alia quæ tibi ad aures commisimus,& quocunque in præmissis,& vnà ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint, facias,geras,& exequaris. Super quibus omnibus, & singulis plenam,amplam, omnimodam potestatem tibi concedimus,& impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Priorissis, & aliis quibuscunque Superioribus dictorum Monasteriorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pateant, ne te in visitatione,correctione,aliísque per te faciendis quomodo impediant per se,nec per alios quouis quæsito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Refert D. Aug.Barbos. *in Formulario Episcop. Form* 45.

Pro Medico, & Chirurgo,

Formula XCIV.

D.N.Abbas,&c. licentiam concedimus tibi N.Medico ad annum duraturam, vt iuramento priùs præstito septa Monasteriorum SS.N.& N.ingredi possis; ad curandum infirmitatem earum, quæ in infirmaria communi in lecto, vel vbi ea non fuerit, in propria camera in lecto iacent,nec ad crates se transferre possunt, iureiurando te obstringentes, vt omni honestate seruata non ingeras te in alias vilas res,nec cum aliis Monialibus, aut domicellis in Monasterio manentibus loquaris, sed recta via eundo, & redeundo comitatus semper duabus grauioribus Monialibus ad id ab Abbatissa deputatis, præcedentéque semper ad tui ingressum campanulæ signo, & non nisi post ortum solis ingrediaris, & ante occasum exeas, sub pœnis,si contrafeceris, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Augustinus Barbos. *in Formulario Episcop. Formula* 47.

Pro operariis, Fabris, Baiulis, aliisque auxiliariis, & artificibus,

Formula XCV.

Tibi N. Fabrolignario, seu Baiulo, aut Cæmetario, siue. . . . . licentiam concedimus, vt iuramento priùs præstito clausuram Monasterij S. N. ingredi possis, sociatus duabus ad minus Monialibus ex antiquioribus ab Abbatissa deputatis, atque in eo operam tuam per dies. . . . præstare, quam quantociùs perficere curabis,nec ad alia loca Monasterij accedes, neque aliis te rebus, aut colloquiis vllo pacto immiscebis, tractando tantùm cum Abbatissa, aut aliis deputatis ad illud opus, itaut ante ortum solis non ingrediaris, & ante occasum semper exeas, seruésque in omnibus præstitum in manibus nostris iuramentum sub pœnis, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. August. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 48.

Pro villicis, seu colonis,

Formula XCVI.

Tibi N. Villico Monasterij S.N.licentiam damus, vt quando res ad agros, & officium tuum pertinentes ad crates in allocutorio publico expedire non poteris, & frumenta, vinum, aut alia omnino necessaria intra clausuram erunt deferenda, tunc in hospitium, seu foresteriam tantùm cum dictis rebus admitti possis, præsentibus Monialibus deputatis, vbi de aliis rebus quibuscunque extra officium tuum loqui non debeas, nec etiam ibi comedere, aut amplius quàm necessitas, deponendi dictos fructus postulat, manere, eùm in factoris æde, vt possis cibum sumere, tibi commoditas erit præbenda. Atque hanc ob causam ante omnia iuramentum præstare debebis in manibus eorum, qui à nobis sunt deputati, pœnis, &c.

Pro factoribus vrbanis,

Formula XCVII.

Tibi N. Factori deputato ad res omnes Monasterij S.N. concedimus licentiam per annum duraturam, vt si aliquando ex magna necessitate oportuerit te ingredi septa Monasterij (cùm alioquin res, & negotia tua ad crates in allocutorio publico expedire debeas) vt tunc, non nisi post ortum solis, & associatus duabus Monialibus senioribus deputatis, & dato signo campanulæ, rectà via pergas ad locum vbi opera tua fuerit necessaria, & quamprimum inde te expedire procures, itaut omnino exeas ante occasum solis, nec interim cum aliqua alia loquaris, aut literas, seu nuntium intùs, vel extrà deferas, & in omnibus iuramentum in manibus nostris, seu eorum, quos deputabis, præstes, sub pœnis, &c.

Refert D. Aug Barbos. *in Formulario Episc. Form 49.*

Pro olitore, aut alio huiusmodi operario,

Formula XCVIII.

Concedimus tibi licentiam per sex menses duraturam, vt iuramento priùs præstito, quando ab Abbatissa vocatus necesse fuerit te ingredi claustra Monasterij S. N. horti, aut viridarij colendi, siue fructus legendi, aut alterius similis operis causa, non aliter quàm rectò itinere in locum deputatum pergas post ortum solis, associatus semper duabus Monialibus senioribus ab Abbatissa deputatis; nec in alium locum transeas, nec cum alia vlla sub quocunque prætextu loquaris, aut literas, vel nuncium intus, siue extra deferas, sed in omnibus iuramentum in manibus nostris præstitum obserues, & ante solis occasum exeas, sub pœnis, &c.

Refert D. Aug Barbos. *in Formulario Episc. Form. 51.*

Iuramenti præstandi ab admittendis intra clausuram Monasteriorum Monialium.

Formula XCIX.

Ego N. Sacerdos ætatis 40. ann. Confessarius electus, & deputatus Monasterij S. N. polliceor, & iuro me eos tantùm ob casus clausuram Monasterij ingressurum, quos vrgens necessitas affert, hoc est, vt infirmarum Monialium Confessiones audiam, iisdem Oleum sanctum præbeam, earumdémque animas ex ritu S.Ecclesiæ Deo commendem (si Medicus fuerit, dicat,) *vt infirmarum curationi vacem*, si alij, adiungant, *vt murum ædificem, aut panem coquendum feram, vel farinam afferam, vel vt tabulata accommodem, seu cancellos, aut ianuas*, & sic deinceps prout vniuscuiusque erit ars, & occasio Monasterium ingrediendi, quæ semper explicetur.) Quibus casibus ita me habebo, vt non nisi claro die ingrediar, & ante solis occasum egrediar, & præter munus meum, quod ritè administrare curabo, nihil aliud omnino in Monasterio agam, neque colloquiis vllis vtar, sed egomet (si Confessarius sit) personaliter Stola indutus, & superpellicco accedam; (si Medicus erit) alios Medicos mecum non ducam, nisi qui aliis etiam Monasteriis medeantur, & facultatem in scriptis de nouo pariter habeant, (si alij erunt) neque colloquiis vllis vtar, ipsequemet personaliter accedam, nec vllum meo loco mittam, nisi obtenta à Superioribus licentia in scriptis. Ita me Deus adiuuet, & hæc Sancta Dei Euangelia.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form. 52.*

Facultatis recipiendi puellam in Monasterio ad habitum Religionis,

Formula C.

Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus eámque liberam, & piam esse, quanto humano iudicio examinari potest, comperterimus, eamdem quoque N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihilque habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ord. S. N. instituta, & vidimus quoque fidem instrumenti depositi, & obligationis dotis, seu eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterio S. N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, professionémque emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet, sub pœna Conc. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat tursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat. &c.

Refert D. Aug Barbos. *in Formulario Episc. Form. 42.*

Edictum de examine eorum, qui Ecclesiæ Parochiali præficiendi sunt,

Cùm Abbates, & alij Prælati exempti habentes proprium districtum, & Episcopalem iurisdictionem: ac ius congregandi Synodum habeant facultatem faciendi concursum ad Parochiales Ecclesias vacantes, secundùm Flamin. *de resignat. benef. lib. 8. quæst. 9. num. 96.* Flores de Mena *var. lib. 3. q 24. n. 21.* Massob. *in prax. haben. concurs. req. 1. dub. 8. 11. & 21.* quos refert & sequitur D. Aug Barbos. *de offic. & potestat. Episc. p. 3. alleg. 58. n. 42.* ideo subiungimus formulas, quibus huiusmodi Abbates in concursu faciendo vti debent.

Formula CI.

D. N. Abbas, &c. Vacante Parochiali Eccles. S.N. nostræ diœcesis, cupientes eidem de idoneo prouidere Rectore, atque Sacr. Conc. Trid. decreta pro viribus Deo adiuuante exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus primò, secundò, tertiò, & peremptoriè omnes, & singulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per concursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infrà decem dies proximè futuros à die affixionis præsentis edicti computandos,

debeant

debeant in actis scribæ infrascripti N. nostræ Cameræ describi facere eorum nomina, cognomina, ætatem, & patriam, ad effectum, vt de eorum natalibus, vita, moribus, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, iuxta decr. d.. Conc. inquiri, & transacto constituto tempore examinari possint. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 58.

Edicti de quo suprà,

Formula alia.

D. N. Abbas, &c. Vacante Ecclesiæ Parochiali S. N. nostræ diœcesis N. noi eo nomine examen, quò ex Trid. sanctione, Synodalique decreto nostro præstari planè debet à die promulgationis huius edicti, vsque ad diem decimum proximè sequentem constituti sumus, ac deinceps etiam ex auctoritate Apostolica nobis concessa, quousque eidem vacanti Ecclesiæ per nos prouisum erit. Quare omnes, & singulos, qui vel examinari, vel alios examinandos nominare voluerint præscripto illo tempore ad scribam infrascriptum N. nostræ Cameræ, qui nomina describat, conuenire, tum constituta examinis die coram nobis, atque Examinatoribus Synodalibus per nos eo nomine delectis adesse hoc edicto significamus, atque edicimus, vt quos confecto examine, ætate, doctrina, prudentia, aliisque rebus ad curæ animarum bene gerendæ rationē opportunis idoneos esse compertum erit, ex iis nos, quem cæteris magis idoneum censuerimus illum Ecclesiæ vacantis Rectorem, Parochúmue eligamus, & præficiamus. Quod sanè sicut nos pro eo, quod debemus integrè, sanctéque in Domino præstare cupimus, ita omnes, præcipoéque illos, quorum Ecclesiæ, & curæ spirituali per nos consulendum, ac prouidendum est, magnopere hortamur, ac requirimus, vt hanc nostram solicitudinem, Pastoraléque studium omni supplicatione, omnique intima pietate, ac Religiosis precibus continenter adiuuent. Datum, &c.

Fidei examinis, & approbationis pro Parocho,

Formula CII.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis & singulis ad quos præsentes literæ peruenerint indubitatam fidem facimus, & attestamur, quòd cùm Parochialis Ecclesia S. N. nostræ diœcesis, quam Presbyter N. de N. dum viuetet obtinebat, per ipsius obitum qui de mense N. anni N. extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, vacauerit, & vacet ad præsens: eúmque occasione vocationis huiusmodi per publica edicta vocati sint, qui examinati vellent iuxta formam Sacrosancti Conc. Trid. Nos vnà cum Examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, & electis, Presbyterum N. huius diœcesis transacto tempore per concursum examinauimus, ipsúmque ad præfatam Ecclesiam regendam, gubernandam, & obtinendam, moribus, ætate, doctrina, & aliis rebus ad id opportunis magis idoneum iudicauimus, & approbauimus. In quorum fidem præsentes manu nostra subscriptas, & nostro sigillo obsignatas fieri iussimus, & ab aliis Examinatoribus subscribi curauimus. Datum, &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 59.

Literarum collationis Ecclesiæ Parochialis,

Formula CIII.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. salutem in Domino. Inter cætera, quæ pro pastoralis nostri officij debito præstare cupimus, illud præcipuè nobis cordi est, vt Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus per nos prouidendum est, tales præficiamus, qui officio, & ministerio curæ animarum, quod omnium grauissimum est, laudabiliter satisfaciant. Cum itaque sicut accepimus Parochialis Eccl. S. N. loci N. nostræ diœc. N. quam aliàs Presbyter N. illius vltimus possessor obtinebat, per obitum eiusdem N. de mense... nobis alternatiuæ beneficio gaudentibus, vacauerit, & vacet ad præsens. Nos eidem Eccl. ac animabus illi subditis, de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi qui à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœcesf. deputatis in concursu iuxta Sacr. Conc. Trid. præscriptum examinatus, prudentia, moribus, & doctrina ad hanc Parochialem Eccl. regendam, eiúsque curam per te ipsum gerendam, idoneus nobis renunciatus fuisti, & quem nos ipsi præ cæteris, qui ad eamdem idonei nobis renunciati fuerunt, delegimus, Parochialem eamdem Eccl. cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis conferimus, & assignamus, de illaque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impositionem inuestimus, facta primitùs à te coram nobis iuxta Conc. Trid & Bull. Pij IV. dispositionem orthodoxæ fidei professione. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, notariisque, ac tabellionibus publicis Ciuitatis, & Diœc. nostræ in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis, & censuris contra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio nostro infligendis per præsentes præcipimus & mandamus, vt cùm pro parte tua vigore præsentium requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fueit, ad ipsam Parochialem Ecclesiæ præfati loci accedant, teque, vel procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem possessionem prædictæ Parochialis Eccl. ac omnium illi forsan adnexorum, iurium, & pertinentiarum prædictorum seruatis seruandis, inducant, auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum serie amouemus, & denunciamus amotum; Fictalibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum fructibus redditibus, prouentibus, iuribus, ac obuentionibus vniuersis, tibi, vel procuratori tuo legitimo debito tempore respondeant, ac ab aliis, quantum in se fuerit, responderi faciant (& si contigerit eum, cui de beneficio prouidetur, aliud incompatibile obtinere, addatur.) Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adeptionem, alteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtines in Ecclesia Collegiata N. eo ipso vacare, &c. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum Cancellarium nostrum subscriptas, sigilliq; nostri appensione munitas fieri iussimus. Dat. &c.

Refert D. Aug. Barbos. *in Formulario Episcop. Form.* 63.

Institutionis Capellæ de iurepatronatus,

Formula CIV.

D. N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo Presbytero

tero huius nostræ Diœcesis salutem in Domino. Cùm nuper nomine Magnifici D. N. patroni, & aduocati, ex fundatione, & dotatione, Cùm restauratione Capellæ S N. sita in Parochiali Ecclesia S N.loci N.huius Diœcesis ad prædictam Capellam per obitum(vel resignationem, seu assecutionem alterius beneficij Curati) Presbyteri N. illius vltimi possessoris vacantem, coram nobis præsentatus fueris, petierisque huiusmodi præsentationem admitti, & canonicam institutionem tibi fieri, & deinde seruatis seruandis coram nobis de iurepatronatus huiusmodi constiterit, demúmque de mandato nostro per RR. PP.Examinatores in Synodo Diœc. deputatos examinatus ad prædictam Capellam idoneus repertus fueris.Nos igitur tam auctoritate nostra Ordinaria, quàm aliàs omnibus meliori modo, iure, via, causa, & forma, quibus meliùs, & validiùs possumus, recepto priùs à te iuramento de non alienando bona dictæ Capellæ, & alienata recuperando, necnon de parendo mandatis nostris, ac pro tempore futuri Episcopi N. in prædicta Capella, sic, vt præfertur, vacante ad præsentationem prædictam instituimus,téque coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impositionem de dicta Capella inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis,Notariis, &c. *vt suprà in collatione Parochialis, mutatis mutandis.*

Literarum deputationis Depositarij, & Exactoris bonorum Ecclesiæ vacantis,

Formula CV.

D.N. Abbas, &c. Mag. D. N. salutem in Domino. Consueuimus sæpè pro recta rerum Ecclesiasticarum administratione,præsertim temporalium opera laicorum virorum prudentia, & pietate, maximè prælucentium in huiusmodi vti, quo rebus Ecclesiasticis commodius, & tutius consultum sit. Vacante igitur Parochiali Eccl. S. N. loci N. huius Diœcef. tua prudentia, & singulari pietate plurimùm freti, te in exactorem, & depositarium quorumcunque fructuum, redditnum, prouentuum, & obuentionum ad dictam Parochialem quomodolibet spectantium, tam hactenus perceptorum, & maturatorum, quàm etiam in futurum similiter maturandorum, itaut contra quoscunque pro exigendis, & consequendis fructibus huiusmodi, etiam iuris,omnibus remediis,atque aliis modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab aliis quibuscunque depositariis rationem reposcen.agere possis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos super administratione huiusmodi expressè decretum fuerit, necnon bona, possessiones, ac iura nouis colonis locan. vel veterésve confirman. prout melius expedire censueris, seruatis in his tamen solitis, ac debitis conditionibus fructúsque per te sic exactos in depositum habeas nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem suo tempore redditurus. In quorum fidem,&c.

Literarum collationis beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij,

Formula CVI.

D.N.Abbas,&c. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. in Iure Canonico licentiato, salutem in Domino sempiternam. Literarum scientia, vitæ, ac morum honestas, aliáque probitatis, & virtutum merita, quibus fide digno commendaris testimonio, nos inducunt, vt tibi ad gratias teddamur liberales. Cùm itaque beneficium simplex, &c. quod nuper N. illius vltimus, & immediatus possessor obtinebat, per liberam resignationem dicti N. iuxta formam Constit. fel. record. Papæ Pij V. incip. *Quanta Ecclesia*, in manibus nostris sponte, & liberè factam, & per nos auctoritate nostra Ordinaria admissam liberè vacare noscatur. Nos meritorum tuorum intuitu,tibi, qui ad hoc examinatus, & idoneus repertus fuisti, conferimus, & assignamus, ac prouidemus, téque coram nobis constitutum in corporalem possessionem, seu quasi, iuriúmque,& pertinentium per anuli nostri in eius manibus traditionem inducimus, & inuestimus, recepto à te priùs in nostris manibus iuramento, quod nobis,& successoribus nostris fidelis, & obediens eris, & Sanct.Matri Ecclesiæ,ac nostris, & nostrorum successorum parebis mandatis,&c. Quocirca vobis, & vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis tenore præsentium damus in mandatis, quatenus vos, aut alter vestrum, quo super hoc per dictum N. aut procuratorem suum fueritis requisiti, aut fuerit requisitus ad dictam Ecclesiam accedatis, seu alter vestrum accedat, & eundem N. vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficij, iuriúmque & pertinentium prædictorum recipiat, amoto exinde quolibet illicito detentore, sibique de ipsius beneficij fructibus, redditibus, iuribus, obuentionibus, & pertinentiis vniuersis integrè respondeat, & ab aliis responderi faciat. Contradictores auctoritate nostra, &c. compescendo. In quorum omnium & singulorum fidem, & testimonium præsentes literas collationem, & prouisionem nostram in se continentes fieri, & per Secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, nostrique sigilli magni iussimus appensione communiri. Datum, &c.

Refert D. Augustinus Barbos. *in Formulario Episcop. Formula 74.*

Assensus iurispatronatus;

Formula CVII.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris,& lecturis,tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino, notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentiis, & propè vbi dicitur N. existit quædam Capella, seu Ecclesia sine cura sub inuocatione S.Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & Beneficiato, nec in beneficium Ecclesiasticum erectum fuisse, & aliquos redditus non habere, nisi ducatos decem debendos per N. comparauit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiã gessit,& gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, siue censu ducatorum 10. ad complimentum ducatorum 20. de summa annui census emphiteutici perpetui ducatorum, &c. debendorum in medietate mensis...... cuiuslibet anni per Mag. N. super tali loco, &c. prout latiùs in instrumento dotationis confecto N. sub die, &c. manu Notarij N, apparet, cum reseruatione iurispattonatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seu Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seu Capella per ipsum Mag. N. suósque hæredes, & successores ex se descendentes tantùm. Nos igitur attendentes,& considerantes, quòd in his, qui ad diuini cultus augmentum tendeant fauorabiliores esse deberemus, propterea huiusmodi supplicationibus inclinati d. Ecclesiam, seu

ſeu Capellam. Ordinaria auctoritate,& omnibus meliotibus modo, via,iure, cauſa, & forma nobis de iure permiſſis, in perpetuum beneficium Eccleſiaſticum erigimus, & erectum eſſe volumus, & ſummam prædictam illi ſic erecto loco doris appropriamus, & applicamus: oecnon præfato Mag. N. hæredibus, & ſucceſſoribus ex ſe deſcendentibus tantùm iuſpatronatus, & præſentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores Capellanos toties quoties caſus vacationis occurrerit, inſtituendum, & confirmandum, & inſtituendos, & confirmandos per Abbatem S. N. pro tempore exiſtentem in Eccleſia, ſeu Capella prædicta ad celebrationem vnius Miſſæ in die Lunæ cuiuſcunque hebdomadæ pro ſalute animæ fundatoris, & donatoris, & ſuorum hæredum, & ſucceſſorum teneri, & obligatos eſſe, iuribus tamen noſtræ Eccleſiæ ſemper ſaluis, & expreſsè reſeruatis. In quorum fidem, &c.

Aſſenſus donationis iuriſpatronatus,

Formula CVIII.

D. N. Abbas,&c. Placet, aſſentiam ptout aſſentimur, & aſſenſum præſtamus donationi iuriſpatronatus factæ per Mag. N. conſtito iam nobis ex actibus noſtræ Curiæ prædictum talem donantem tempore donationis fuiſſe legitimum patronum iuriſpatronatus,vt ſuprà donati,ſaluis tamen iuribus tertij,ſi tempore datæ præſentium alteri legitimè ius quæſitum fuerit. Dat.&c.

Refert D. Aug.Barboſ.*in Formulario Epiſc.Form.* 54.

Deputatoris Vicarij ad Parochialem vacantem donec de Rectore prouideatur,

Formula CIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto Presbytero N. ſalutem in Domino. Parochiali Eccleſia S. N. loci N. vacante, ne ob id animæ dicti loci in Sacramentorum ſuſceptione, & exteris ſpiritualibus adiumentis detrimentum ſentiant, illi de Sacerdote prouidere volentes, qui hæc omnia miniſtret, agátque; cognita per examen coram nobis ab examinatoribus factum ſufficientia tua, te Vicarium ipſius Eccleſiæ S. N. conſtituimus, & deputamus, cum auctoritate Miſſas, & alia diuina officia celebrandi, Sacramenta miniſtrandi, & aliàs Eccleſiaſticas functiones obeundi, ad quæ tenetur, & quæ animarum quilibet Rector, & adminiſtrator præſtare, & obire ſolet, cum congrua portione fructuum dictæ Parochialis tibi debito tempore aſſignanda, præſentibus vſque eo duraturis, quouſque de perpetuo Rectore à nobis, vel à Sede Apoſtol. (ſi menſis ſit Apoſtolicus) prouiſum fuerit. In quorum teſtimonium, &c. Dat. &c.

Supradicta Vicarij depotatione facta donec de Rectore, prouideatur, ſtatim fiat depuratio alia depoſitatij,& exactoris bonorum Eccleſiæ vacantis hoc qui ſequitur modo.

Fidei examinis & approbationis in concurſu, & electionis ad Parochialem vacantem in menſe Apoſtolico,

Formula CX.

Illuſtr.& Reuerend.Dom. S.D.N. Datario, & quibuſcunque præſentes literas inſpecturis, lecturis, & viſuris ſignificamus. Vacante nuper de menſe N.proximè præterito Parochiali Eccleſia ſub inuocatione S. N. loci N. huius N. diœceſis, per obitum N. fuiſſe per Curiam noſtram mediantibus edictalibus,iuxta formam & præſcriptum S.Conc. Trid. & Conſtitutionis fel. rec. Pij Papæ V. vocatos omnes, de ſic vacante Eccleſia prouideri volentes,quatenus intra terminum decem dierum comparerent in eadem Curia ad faciendum deſcribi, & annotari nomina ipſorum, & cùm in eodem termino multi comparuiſſent, tandem iiſdem deſcriptis legitimè vocatis, & citatis ſub die.... præſentis menſis coram nobis, rigoroſo præuio examine per tres Examinatores in diœceſana Synodo deputatos factam fuiſſe experientiam de ſcientia, & ſufficientia ſingulorum deſcriptorum, ac demum,ſeruatis de iure ſeruãdis,per dictos tres Examinatores fuiſſe repertum, habitum,& æſtimatum idoneum vita, moribus, ætate, ſcientia, & aliis à iure requiſitis ad obtinendam à Sede Apoſtolica dictam Parochialem Eccleſiam N. Sacerdotem loci N. huius diœceſis, & tanquam habilem & idoneum approbarum, & ſucceſſiuè à nobis poſt examen, & approbationem prædictam fuiſſe magis idoneum reputatum, & iudicatum, & vt talem pro obtinenda dicta Parochiali Sedi Apoſtolicæ proponendum, & approbandum, prout proponimus & approbamus.

Declaretur hic an alia obtineat beneficia.

In quorum fidem præſentes literas ſubſcriptione & ſigillo noſtris munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Nota,quod in beneficio de iurepatronatus præſentatio fiat à Patrono intra tempus à iure præfixum coram Abbate ſeu Prælato ordinario de perſona ià tali beneficio, ſeruatis ſeruandis ab eo inſtituenda: Abbas verò generaliter in vacanti Eccleſia, & aliis locis publicis edita affigere iubet, vt qui ſe velint opponere compareant aſſignato peremptorio termino competente vt de iure probatur *in cap.vlt. de elect. lib.6.* quod in præſentatione locum habere, niſi conſuetudo ſit in contrarium tradunt gloſſ. *ibi verbo exemptionem*, Put *deciſ.* 297. *lib.*1. *& deciſ.* 473. *lib.*2.*in correct.* Lotter.*de re beneſ.lib.*2.*q.*13.*n.*30.

Editi affigendi, facta coram Abbate præſentatione de beneficio iuriſpatronatus,

Formula CXI.

D N.Abbas. N. Vniuerſis & ſingulis hoc præſens edictum inſpecturis, viſuris, & audituris pariter, & lecturis, ſalutem in Domino. Nuper vacante Parochiali Eccleſia S. R. per obitum N. vltimi & immediati Rectoris eiuſdem, comparuit coram nobis N. laicus nobilis N. aſſerens ſe Patronum, & habere iuſpatronatus, ſeu eſſe in quaſi poſſeſſione ipſius, & iuris præſentandi Rectorem ad dictam Eccleſiam cùm illam vacare contigerit, & ſic præſentauit nobis in Rectorem R.N. petens illum à nobis inſtitui. Nos dictam præſentationem ſic coram nobis factam de dicto R. N. infrà tempus à iure patronis laicis datum ad præſentandum, de prædictis veram notitiam non habentes admiſimus, ſi, & in quantum. Quare tenore præſentis noſtri edicti requirimus, & monemos omnes & ſingulos aliquod vt præſentantes, vel vt præſentati prætendentes in prædictis, vel contra dictam præſentationem, & perſonam præſentantis, ſeu præſentati opponere volentes, & quomodolibet ſua intereſſe putantes, quatenus infrà terminum nouem dierum, quorum tres pro primo, tres pro ſecundo, & reliquos tres pro tertio, & vltimo peremptorio termino eis, & cuilibet ipſorum aſſignamus comparere debeant coram nobis ad dicendum, opponendum, & allegandum quidquid dicere, opponere, vel allegare voluerint, quare non debeat procedi ad petitam inſtitutionem vigore dictæ præſentationis coram nobis factæ, alioquin dicto termino elapſo, & aliquo non comparente, & legitimè ſe non opponente procedetur per nos iuribus

iuribus præſentantis, & præſentati volentibus,& ipſius præſentati meritis requirentibus, ad eius inſtitutionem, prout iuris fuerit, nonobſtante quod de tempore dato ad præſentandum ſuperſit, vt de præmiſſis nullus ignorantiam allegare poſſit, hoc præſens,publicum,& generale edictum per infraſcriptum Cameræ noſtræ Notarium deſcribi fecimus, & ſigillo noſtro muniuimus, & per nuncium noſtræ Curiæ ad valuas Eccleſiæ noſtræ N. & dictæ Eccleſiæ S. N. legi, affigi, & dimitti fecimus,à nemine auferendum ſub excommunicationis pœna, niſi per eundem noſtrum Nuncium. Datum N. in Palatio noſtro die. . . . menſe . . . . anno. . . . .

Inſtitutionis Eccleſiæ Parochialis de iurepatronatus,

Formula CXII.

D. N. Abbas N. Vniuerſis & ſingulis has præſentes noſtras inſtitutionis literas inſpecturis, viſuris, & lecturis, tam præſentibus, quàm futuris ſalutem in Domino. Notum facimus & atteſtamur quod vacante Eccleſia S. N. loci N. buius noſtræ diœceſis per obitum N. illius dum viueret vltimi & immediati poſſeſſoris, quæ de iurepatronatus infraſcripti Patroni laici exiſtit. Comparens poſtmodum coram nobis, & in noſtra Curia N. Clericus N. . . aſſerens ſe fuiſſe præſentatum à Patrono dictæ Parochialis, & iuſpatronatus in ea habente, & exiſtente in pacifica poſſeſſione, ſeu quaſi præſentandi Rectorem, ſiue Rectores in eadem Parochiali toties, quoties caſus vacationis occurreret, petens à nobis ordinario iure inſtitui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis cum eius honoribus, & oneribus ſolitis, & conſuetis. Et volentes in præmiſſis maturè procedere, quoddam generale editum ad inſtantiam prædicti N. expediri, & ad valuas Eccleſiæ noſtræ Cathedralis,& dictæ Parochialis affigi, legi, & dimitti iuſſimus, per quod citati, & moneri fecimus omnes, & ſingulas perſonas ſua quomodolibet intereſſe putantes, quatenus infra terminum certum, & competentem, in eodem edicto præfixum comparere debuiſſent coram nobis, & in dicta noſtra Curia, ad dicendum, opponendum, & allegandum quidquid voluiſſent, tam contra perſonam præſentatam, quàm præſentantes quare dicta inſtitutio fieri debuiſſet. Quo edicto affixo,& poſtmodum eleuato, accuſatiſque debitis contumaciis, & quia ex quibuſdam ſcripturis, & aliis iuribus productis, & præſentatis, exiſtentibus penes infraſcriptum actuarium clarè conſtitit, & conſtat de vacatione & præſentatione prædictis, & quod N.... præſentans fuit, erat, & eſt verus eiuſdem Parochialis Patronus, & exiſtere in pacifica poſſeſſione, ſeu quaſi iuriſpatronatus, & præſentandi in Rectorem. Idcirco eundem R. N. per Examinatores in Synodo diœceſana deputatos examinatum, & approbatum, tanquam habilem, idoneum, & ſufficientem inſtituendum, & confirmandum duximus, prout ipſum tenore præſentium inſtituimus & confirmamus, de illaque te coram nobis propter hoc,flexis genibus, humiliter conſtitutum, & acceptantem per bireti capiti tuo impoſitionem inueſtimus. Quocirca vniuerſis,& ſingulis perſonis Eccleſiaſticis, notariiſque, ac tabellionibus publicis ciuitatis,& diœceſis noſtræ in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub pœnis, & cenſuris contra inobedientes Superiorum mandatis, à iure inflictis,& arbitrio noſtro infligendis, per præſentes præcipimus & mandamus, vt cùm pro parte tua,vigore præſentium,requiſiti fuerint, vel eorum aliquis requiſitus fuerit, ad ipſam Parochialem Eccleſiam præfati loci accedant, téque vel Procuratorem tuum pro te in corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi forſan annexorum iurium, ac pertinentiarum prædictorum ſeruatis ſeruandis inducant auctoritate noſtra,& defendant inductum, amoto ex inde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum ſerie amouemus, & denunciamus amotum. Fictalibus verò, colonis, & aliis arrendatariis de prædictæ Parochialis Eccleſiæ, ac omnium illi annexorum, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum fructibus, redditibus, prouentibus,iuribus,& obuentionibus vniuerſis, tibi, vel procuratori tuo legitimè,debito tempore reſpondeant, atque ab aliis quantùm in eis fuerit reſponderi faciant.

Si autem contingat eum, qui de beneficio prouidetur aliud incompatibile habere, addatur.

Volumus autem,ac præſentium tenore declaramus per huiuſmodi Parochialis pacificæ poſſeſſionis adeptionem,alteram Parochialem Eccleſiam loci N. vel Canonicatum, ac præbendam, quos obtinet in Cathedrali Eccleſia N. eo ipſo vacare, &c. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſignatas, & per infraſcriptum Cameræ noſtræ notarium ſubſcriptas, ſigillique noſtri appenſione munitas fieri iuſſimus. Dat. &c.

Collationis Parochialis vacantis per aſſecutionem, ſeu ingreſſum Religionis, aut contractum matrimonium,

Formula CXIII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Chriſto N. Presbytero N.ſalutem in Domino ſempiternam.Cùm itaque Parochialis Eccleſia S. N. loci N. huius noſtræ diœceſis ex eo vacauerit, & vacet ad præſens, quòd dilectus noſter nuper dictam Eccleſiam Parochialem obtinens Eccleſiam ſimilem Parochialem S.N. etiam noſtræ diœceſis, tunc certo modo vacantem, per nos ſibi collatam auctoritate noſtra ordinaria pacificè aſſecutus fuit. Nos eidem Eccleſiæ per aſſecutionem huiuſmodi vel aliàs quomodolibet vacanti de idoneo Rectore prouidere volentes tibi qui à RR.PP. Examinatoribus in Synodo diœceſana deputatis in cõcurſu iuxta Sacr. Conc. Trident.& Conſtitutionis fel.rec.Pij Papæ V præſcriptum,examinatos,prudentia,moribus, ætate, & doctrina ad hanc Parochialem Eccleſiam regendam, eiúſque curam per teipſum gerendam idoneus nobis renunciatus fuiſti, & quem nos ipſi præ cæteris, qui ad eandem nobis renunciati fuerunt,delegimus, Parochialem eandem Eccleſiam, cum illi forſan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis vniuerſis conferimus & aſſignamus, de illáque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter conſtitutum, ac acceptantem, per bireti capiti tuo impoſitionem inueſtimus. Quocirca, &c.

Vt in ſupradicta forma, vel ſi vacat per ingreſſum Religionis dicatur.

Cùm itaque Parochialis Eccleſia S N. loci N. noſtræ diœceſis vacauerit & vacet ad præſens ex eo quod nuper dilectus noſter N. illam obtinens deuotionis zelo ductus Monaſterium S N. Ordinis S. N. ſitum in oppido N. huius diœceſis ingreſſus eſt expreſſa profeſſione eiuſdem Ordinis ſubſecuta.

Vel ſi vacat per contractum matrimonij, ſic dicatur.

Cùm itaque Parochialis Eccleſia S N. huius noſtræ diœceſis vacauerit,& vacet ad præſens,ex eo quod dilectus noſter N. illam obtinẽs,matrimonium per verba de præſenti cum quadam muliere legitimè contraxit, atque illud carnali copula ſubſequuta conſummauit. Nos eidem, &c.

Litterarum

Literarum collationis factæ familiari præsenti de Canonicatu & Præbenda Ecclesiæ Cathedralis vacantis per obitum,

Formula CXIV.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N.Iuris Canonici licentiato familiari nostro Clerico N.Diœcesis, salutem in Domino sempiternam. Grata familiaritatis obsequia, quæ nobis hactenus impendisti, & adhuc sollicitis studiis impendere non desistis, necnon literarum scientia, vitæ ac morum honestas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam tuam tam familiari experientia, quàm etiam fide dignorum testimoniis iuuari percipimus, nos inducunt vt tibi reddamur ad gratiam liberales. Cùm itaque, sicut accepimus, Canonicatus & Præbenda Cathedralis Ecclesiæ N. quorum collatio, prouisio, & omnimoda dispositio ad nos hac vice spectare dignoscuntur, & quos quondam N. qui extra Romanam Curiam de mense Aprili nobis personaliter, & verè residentibus alternatiuæ beneficio gaudentibus, diem clausit extremum, vacauerint, & vacent ad præsens. Nos volentes tibi qui à RR. Patribus Examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis examinatus, & idoneus repertus fuisti, qui etiam continuus commensalis noster existis, præmissorum obsequiorum, & meritorum tuorum intuitu gratiam facere specialem Canonicatum, & præbendam prædictos, sic vt præmittitur vacantes, cum plenitudine Iuris Canonici, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis tibi auctoritate ordinaria tenore præsentium conferimus, & prouidemus de eisdem, téque coram nobis personaliter constitutum in corporalem possessionem Canonicatus & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem, & bireti tui capiti tuo impositionem induimus, & inuestimus de eisdem recepto primitus à te, & per te præstito ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis & successoribus nostris Abbatibus N. obediens eris, & fidelis, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrísque, & successorum nostrorum parebis mandatis, eisdémque Canonicatui & Præbendæ, ac ipsi Ecclesiæ secundùm ipsius statuta, consuetudines, ordinésque deseruies, & deseruiri facies in diuinis, iuráque & libertates eiusdem Ecclesiæ, ac Canonicatus, & Præbendæ prædictorum manutenebis, & defendes pro posse, nihílque, quod ad dictos Canonicatum, & Præbendam pertinet, alienabis, seu distrahes, sed alienata, & distracta, ad ius, & proprietatem eorumdem Canonicatus, & Præbendæ reduces, & reduci procurabis pro posse. Quocircà vniuersis & singulis personis Ecclesiasticis, & præsertim Decano, Canonicis, & Capitulo dictæ nostræ Ecclesiæ N. aliísque Notariis, & Tabellionibus publicis quibuscumque per Ciuitatem & Diœcesim nostras prædictas, & aliàs vbilibet constitutis tenore præsentium committimus, & damus in mandatis, quatenus ipsi, vel eorum alter, qui super hoc fuerit requisitus ad prædictam Ecclesiam accedant seu accedat, téque, vel Procuratorem tuum tuo nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum ponant, & inducant, ac defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac te, vel Procuratorem tuum tuo nomine in præfata Ecclesia Cathedrali in Canonicum recipi faciant, seu faciat, & in Fratrem, stallo tibi in Choro, & loco in Capitulo ipsius Ecclesiæ cum plenitudine iuris Canonici assignatis, tibíque de ipsorum Canonicatus, & Præbendæ fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integrè respondeant, & faciant ab aliis, quantum in eis fuerit, plenariè, & integrè responderi. Contradictores eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam compescendo. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes literas fieri, & per Notarium nostræ Cameræ Abbatialis infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigillique nostri iussimus, & fecimus appensione muniri. Datum, &c.

Literarum collationis eiusdem generis, si collatio facienda sit vigore Bullarum Apostolicarum,

Formula CXV.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. clerico N. salutem in Domino. Cùm per te nobis præsentatæ fuerint literæ Apostolicæ Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. N. diuina prouidentia Papæ N. in pergameno scripta, eius verò Bulla plumbea cordula canapis, more Romanæ Curiæ pendente bullata, quas nos ea, qua decet, reuerentia recepimus, & sunt tenoris infrascripti, videlicet N. Episcopus Seruus Seruorum Dei, &c. Venerabili Fratri N. Abbati N. *Et ponatur tota Bulla*, & successiuè debitam instantiam nobis feceris, vt ad ipsarum literarum executionem procederemus, iuxta traditam, seu directam per eas à Sede Apostolica nobis formam. Nos igitur volentes mandatum Apostolicum nobis hac in parte directum reuerenter exequi, vt tenemur, te priùs, per diligentem examinationem de te factam, ad hoc idoneo reperto, verificatisque contentis in præmissis literis Apostolicis auctoritate Apostolica nobis commissa, qua fungimur in hac parte præfatos Canonicatum & Præbendam, sic vt in dictis Apost. vacantes cum illi forsan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis contulimus, & assignauimus, ac conferimus, & assignamus, de illísque, te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem, per bireti tui capiti tuo impositionem, cum Iuris Canonici plenitudine inuestiuimus, & inuestimus per præsentes. Quocirca, &c. *vt in suprà proxima Formula.* Fidalibus verò, *vt in formâ*, & omnibus & per omnia iuxta præinsertarum literarum Apostolicarum vim, tenorem, formam, & continentiam. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Literarum collationis Canonicatus & Præbendæ Ecclesiæ Collegiatæ,

Formula CXVI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Clerico N. Diœcesis, salutem in Domino. Cùm, sicut accepimus, Canonicatus, & Præbenda in Collegiata Ecclesia S. N. loci N. huius nostræ Diœcesis, quos Reuerendus Canonicus N. illorum vltimus possessor obtinebat, per obitum eiusdem N. de mense, &c. vacauerint, & vacent ad præsens, ne diuinus cultus in ipsa Collegiata Ecclesia detrimentum patiatur, eidem Ecclesiæ de idoneo Canonico prouidere volentes. Tibi N. cuius vita & morum probitas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, quæ nobis ipsis nota sunt, & aliorum fidedigno commendantur testimonio, præfatos Canonicatum, & Præbendam (sicut præfertur) siue alio quouis modo vacantes, cum illis forsan annexis, & omnibus iuribus & pertinentiis suis vniuersis auctoritate nostra ordinaria, & etiam vigore, &c. ac omnibus melioribus

modo, via, iure, causa, & forma, quibus meliùs possumus, & debemus, conferimus, & assignamus, de illisque te, coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptaotem per biretti tui capiti tuo impositionem cum iuris Canonici plenitudine inuestimus, recepto ptimitùs à te, &c. Quocirca, vniuersis, &c. Contradicentes, &c.

Vt in forma. . . . mutatis mutandis.

Literarum collationis factæ per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collatione spectante,

Formula CXVII.

Vniuersis, &c. N. Decretorum Doctor Decanus, & Capitulum N. salutem in eo, qui sine fine viuit & regnat. Cùm itaque Capellania ad Altare S. N. scitum in Ecclesia nostra cuius collatio, prouisio, & omnimoda dispositio ad Decanum pro tempore existentem, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, quoties vacat, pertinet pleno iure, quam quondam N. dictæ Capellaniæ Capellanus dum viueret obtinebat, per ipsius N. obitum, qui nuper vitæ suæ diem clausit extremum vacauerit, & vacare noscatur ad præsens. Nos volentes dilectum nostrum N. clericum N. Diœcesis apud nos de literarum scientia, vitæ, ac morum honestate, aliisque virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu fauore consequi gratioso Capellaniam ipsam sic vacantem cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis præfato N. auctoritate nostra contulimus, assignauimus, & prouidimus etiam de eadem, prout tenore præsentium conferimus, assignamus, & prouidemus, ac ipsum N. in corporalem, realem, & actualem possessionem, vel quasi Capellaniæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum poni, & induci mandamus, ac ponimus, & inducimus per præsentes; & exinde ab eo in forma solita, & consueta accepimus iuramentum præstari consuetum, exhibitis solemnitatibus in talibus fieri solitis, & consuetis. In quorum omnium testimonium præsentes literas sigilli nostri Capituli appensione munitas præfato N. duximus concedendas. Datum, &c.

Facultatis recipiendi resignationes etiam ex causa permutationis,

Formula CXVIII.

D. N. Abbas N. R. N. Decretorum Doctori, &c. salutem in Domino. Cùm nonnulli in Ciuitate, & Diœcesi nostris dignitates, personatus, & officia, seu beneficia frequenter desiderent ex rationabilibus causis de expressis in Constitut. fel. record. Pij Papæ V. purè & liberè in manibus nostris resignare, seu ad inuicem permutare. Nos diuersis etiam Ecclesiæ nostræ occupati negotiis, omnibus præmissis intendere non valentes, & personarum huiusmodi quibus fieret sumptuosum, personaliter, & per suos procuratores nostram adire præsentiam, volentes parcere laboribus, & expensis, de tua industria specialiter confidentes, tibi vt à quibuscumque personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, nostrarum Ciuitatis & Diœcesis prædictarum, ex iisdem, & quibuslibet eorum dignitates, personatus, Canonicatus, seu beneficia quæcumque Ecclesiastica continentibus, etiamsi ipsi, vel eorum alteri cura immineat animarum, qui huiusmodi beneficia per resignationem, vel ex causa permutationis, huiusmodi faciendam recipias, alterámque personatum loco alterius instituendi, seu inuestiendi ipsa beneficia, sicut præmittitur, resignata conferendi, ac ipsam permutationem ad debitum effectum deducendi præuio, si opus fuerit, de vita, moribus, & scientia eorumdem examine, seruatisque aliis de iure seruandis. Contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam compescendo, & coërcendo, recepto tamen priùs ab ipsis personis, dicta sua beneficia liberè resignare, seu ad inuicem permutare desiderantibus, corporaliter per eos præstito iuramento super eo, quod nulla simoniaca prauitas, aut alia illicita pactio inter eos ex eiusmodi permutationibus interuenerit, & omnia alia & singula faciendi in præmissis necessaria, & quomodolibet opportuna, plenam, & liberam concedimus facultatem, &c.

Resignationis faciendæ de Beneficio per proprium Rectorem coram Abbate, cum eius admissione,

Formula CXIX.

D. N. Abbas N. Vniuersis, &c. Noueritis quòd cùm R. Presbyter N. Ecclesiæ S. N. loci N. huius N. Diœcesis, Ecclesiam ipsam, quam obtinebat ex certis rationabilibus causis ad hoc animum suum mouentibus, & præcipuè quia corpore impeditus non poterat, nec poterat muneri suo satisfacere, & animarum curæ incumbere, resignare intenderet Ecclesiam ipsam, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis in manibus nostris sponte, & liberè iuxta formam Constitutionis fel. record. Pij Papæ V. resignauit, aliundè habens, quo in vita p. sit sustentari, de quo nobis legitimè constitit, & nos sic factam resignationem admittere curauimus, prout tenore præsentis publici instrumenti admittimus, recepto per nos primitus ab eodem N. quod in resignatione huiusmodi non interuenit dolus, &c. corporali iuramento. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Resignationis faciendæ de Beneficio per Procuratorem coram Abbate cum eius admissione,

Formula CXX.

In nomine Domini, &c. . . . . Deuotionis zelo ductus ingrediendi Monasterium S. N. desiderans, & affectans iuxta formam Constitutionis fel. record. Pij Papæ V. eosdem Canonicatum, & Præbendam, quos in dicta Ecclesia obtinet resignare, &c. ideò in manibus . . . . . . per discretum virum N. Clericum Procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, prout de suæ procurationis mandato legitimè per publicum instrumentum fidem fecit, ex prædicta causa sponte, purè, & liberè, ac simpliciter resignauit, idémque D. Abbas resignationem huiusmodi sic vt præmittitur in manibus suis factam admisit & recepit, præstito per eundem Procuratorem nomine quo suprà procuratorio, quod in huiusmodi resignatione non interuenir fraus, dolus, seu quæuis illicita pactio ad sancta Dei Euangelia corporaliter iuramento, &c.

Literarum collationis Parochialis vacantis per resignationem ex causa permutationis pro Canonicatu, & Prabenda,

Formula CXXI.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero nostræ Diœcesis, salutem in Domino sempiternam. Desideria iusta petentium congruo fauore

fauore prosequenda sunt, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non discordant, nos libenter ad ea exhibemus prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per teipsum Canonicatum & Præbendam Ecclesiæ S. N. & dilectus nobis in Christo N. Parochialem Ecclesiam S. N. nostræ Diœcesis quam obtinebat per dilectum nostrum N. ad hoc ab eo specialiter constitutum ex causa permutationis de ipsis inter vos fiendæ, & non aliàs, sponte, & liberè consignaueritis in manibus nostris. Nósque resignationem vacantem tibi, qui per RR. Patres Examinatores in Synodo Diœcesana deputatos, examinatus, & idoneus repertus fuisti, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis auctoritate nostra ordinaria conferimus, assignamus, & prouidemus etiam de eadem. Téque coram nobis personaliter constitutum in corporalem possessionem, seu quasi Parochialis Ecclesiæ & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem inducimus, & inuestimus de eadem, præstito per te, & per nos recepto ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento, quod nobis, & successoribus nostris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrisque, & successorum nostrorum parebis mandatis, dictæque Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus, ac in diuinis bene & laudabiliter deseruies, & deseruiri facies, oneráque ipsius Ecclesiæ debita supportabis, & iura nostra persolues, terras, domos, vineas, & alias possessiones atque iure Parochialis Ecclesiæ manutenebis & defendes pro posse, nihilque, quod ad dictam Ecclesiam pertineat, alienabis, vendes, seu detrahes: sed alienata, distracta, vendita ad ius, & proprietatem dictæ Parochialis Ecclesiæ reduces pro posse, & reduci procurabis. Quocirca, &c. *vt in Formula.*

Literarum collationis Canonicatus & Præbendæ resignatorum ex causa permutationis pro aliis Canonicatu & Præbenda de licentia Abbatis, in cuius Diœcesi sunt,

Formula CXXII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Canonico N. salutem in Domino sempiternam. Desideria iusta petentium congruo fauore prosequimur, & in votis eorum, quæ à rationis tramite non discordant libenter exhibemus nos prompt. & benign. Cùm itaque hodie tu per dilectum nostrum N. Clericum nostræ Diœcesis Canonicatum & Præbendam, quos in nostra Ecclesia Cathedrali obtinebas, & dilectus noster N. Canonicatum & Præbendam, quos in Ecclesia similiter Cathedrali N. obtinebat, per etiam dilectos nostros N. & N. Procuratores vestros à vobis specialiter constitutos in manibus nostris, ex causis permutationis, de ipsis inter eos faciendæ, & non alias, sponte, & liberè consignaueritis. Nos resignationem huiusmodi ex causa prædicta auctoritate nostra ordinaria....... vigore.... huiusmodi votis vestris in hac parte fauorabiliter annuentes prædictos Canonicatum & Præbendam Ecclesiæ Cathedralis N. tenore præsentium tibi conferimus & assignamus, ac prouidemus etiam de iisdem, téque, licet absentem, in personam dicti Procuratoris tui coram nobis propter hoc personaliter constituti in corporalem possessionem, seu quasi Canonicatus & Præbendæ, iuriúmque & pertinentiarum prædictorum per annuli nostri traditionem inducimus, & inuestimus de eisdem, præstito per te, vel Procuratorem tuum prædictum, pro te in manibus nostris ad sancta Dei Euangelia corporali iuramento quod nobis, & successoribus nostris Abbatibus N. fidelis & obediens eris, ac sanctæ matris Ecclesiæ, nostrisque, & successorum nostrorum parebis mandatis, iura, ac libertates Ecclesiæ N. necnon Canonicatum, & Præbendam prædictos aduersus omnes manutenebis, & defendes, eidémque Ecclesiæ ratione Canonicatus, & Præbendæ deseruies, & deseruiri facies laudabiliter in diuinis, ac nihil, quod pertineat ad eosdem Canonicatum & Præbendam, alienabis, & distrahes, sed alienata, & distracta ad ius & proprietatem dictorum Canonicatus & Præbendæ reduces pro posse, & reduci curabis. Quocirca vobis.... præsentium tenore damus in mandatis, quatenus eundem N. vel Procuratorem suum eius nomine in & ad corporalem, & actualem possessionem Canonicatus, & Præbendæ, iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum recipiatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac eundem N. vel Procuratorem suum prædictum ad eosdem Canonicatum & Præbendam in præfata Ecclesia N. in Canonicum recipiatis, & in Fratrem, stallúmque ei in Choro, & locum in Capitulo ipsius Ecclesiæ, cum Canonici Iuris plenitudine assignetis, eique de ipsorum Canonicatus & Præbendæ fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integrè responderi faciatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis Ecclesiæ Parochialis alteri simili propter earum paupertatem,

Formula CXXIII.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis præsentes literas audituris, lecturis, & inspecturis, illis præsertim quorum interest, interetit, aut interesse, quouísque infrascriptum tangit negotium, seu tangere poterit, salutem in Domino sempiternam. Ad hoc vt Ecclesiarum omnium per Ciuitatem & Diœcesim nostras N. consistentium, ac illas obtinentium personarum status salubriter dirigi, seruaríque possit honestius, ac personæ ipsæ animarum curæ, & officio inibi incumbentes habeant redditus sufficientes, vt ex Altari viuere possint, nostri libenter fauoris impartimur præsidium, potissimum cùm temporum requirit necessitas, causæ persuadent rationabiles, & diuini cultus augmentum salubriter id exposcit: Exhibitam siquidem nobis nuper pro parte dilectum in Christo N. Doctorem Ecclesiæ Parochialis S. N. loci N. Diœcesis. Petitio continebat, quod in dicto loco alia Parochialis Ecclesia sub inuocatione S. N. consistit, cuius fructus, redditus, & prouentus ad sustentationem Rectoris eiusdem pro tempore existentis propter eorum exiguitatem, & tenuitatem minimè suppetunt, & sunt, eadem petitio subiungebat, si Parochialis Ecclesia S. N. dictæ Ecclesiæ similiter Parochialis S. N. quæ in medio loci, & commodiori situ existit, vniretur, annecteretur, & incorporaretur, per hoc congrua remaneret portio Rectori Ecclesiæ S. N. in eaque diuina officia maiori cum decore, celebrarentur, cultúsque diuinus in iisdem augmentaretur. Quare per dictum N. fuit nobis humiliter supplicatum, vt super præmissis prouidere auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiusmodi, præmissis veris existentibus, esse iustam, & consonam rationi, de præmissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis inquisiuimus, & nos informauimus diligenter, & quia per informationem legitimam, & diligentem, per nos à nonnullis testibus fide dignis, coram nobis per præfatum N. ad informandum animum nostrum, & desuper omnibus, & singulis prænarratis, productis,

productis, ac ritè receptis, & ad iurandum admissis, iuratisque, & examinatis, factam, & receptam examinationem reperimus omnia & singula per dictum N. asserta, vt præinferuntur, veritate fulciri. Idcirco auctoritate nostra ordinaria...... qua fungimur in hac parte, & omnibus aliis melioribus modo, via, & forma, quibus de iure possumus Parochialem Eccles. S. B. prædictam cum omnibus iuribus & pertinentiis suis eidem Parochiali Eccles. S. N. in perpetuum vniuimus, incorporauimus, & annexuimus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, & annectimus per præsentes, ita quòd cedente, & decedente moderno ipsius Parochialis Ecclesiæ S. N. Rectore, seu illam aliàs quomodolibet dimittente, etiamsi actu quouis modo vacet, & eius dispositio ad hac vice pertineat, liceat Rectori dictæ Ecclesiæ S. N. pro tempore existenti corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ S. B. iuriúmque, & pertinentiarum prædictorum possessionem, auctoritate propria, liberè apprehendere, illiúsque fructus, redditus, & prouentus huiusmodi percipere, & habere, ac in suos, & dictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, cuiusvis alterius superioris licentia super hoc aliàs minimè requisita. Volumus autem, quod si vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi effectum sortiri contigerit, Parochialis Ecclesia S. B. prædicta, debitis propterea non fraudetur obsequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debitè, si opus fuerit, supportentur onera consueta. Quæ omnia, & singula necnon præsentes literas nostras, & in eis contenta, vobis omnibus & singulis supradictis, & vestrum cuilibet intimamus, & notificamus, ac ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes, ne de præmissis ignorantiam aliquam prætendere valeatis, seu etiam allegare. Vobisque nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus nostris huiusmodi non parueritis cum effectu, sed dierum canonica monitione præmissa, quorum duos pro prima, duos pro secunda, &c. assignamus, ex tunc ferimus in his scriptis, & districtè præcipiendo inhibemus, ne dicto N. aut Rectori pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. N. aut Procuratori suo, quominus corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ Parochialis Ecclesiæ S. B. per nos vt præmittitur, illam vacare contigerit, iuriúmque, & pertinentiarum eiusdem, etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiúsque fructus, redditus, & prouentus in suos, & prædictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere valeat, vt præfertur, omniáque, & singula prædicta, ne suum debitum sortiantur effectum, minimè impedimentum aliquod præsteris, vel alicui, seu aliquibus publicè, vel occultè, directè vel indirectè, quouis quæsito colore, vel ingenio ipsum impedientibus detis, seu aliquis vestrum det consilium, opem, vel fauorem. In quorum omnium, & singulorum fidem, &c. Datum, &c.

Vnionis beneficij simplicis Parochiali exigui redditus,

Formula CXXIV.

D. N. Abbas N. Cùm in visitatione Ecclesiæ S. N. loci N. nostræ Diœcesis N. aliarúmque Ecclesiarum, & locorum piorum dicti loci, per nos his elapsis diebus habita, comperimus inter cætera Parochialem... adeò exiguos fructus habere, vt ex eis Parochus pro tempore minimè sustentari possit. Volentes pro munere nostro quantum possumus fructus dictæ Parochialis Ecclesiæ aliquatenus augere, vt etiam Clericus veste talari, superpelliceo indutus curato celebrare Missam possit, donec aliunde prouideri possit pro commoda sustentatione Parochi, quemadmodum à sacris Canonibus, & sacr. Conc. Trident. traditum est, ideò tam auctoritate dicti sacr. Concil. Tridentini, quàm nostra ordinaria, & aliàs omni meliori, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam extrinsecis, in similibus requisitis eidem Parochiali vniuimus, & applicauimus, ac vnimus, & applicamus beneficium simplex S. N. situm in loco N. cum suis iuribus, & pertinentiis tam spiritualibus, quàm temporalibus, quod nunc tenetur, & possidetur à N. sine tamen præiudicio dicti possessoris, & sine diuini cultus diminutione. Committentes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna quibuscumque Clericis ciuitatis & diœcesis nostræ in solidum, quatenus ad omnem Parochi dicti loci N. requisitionem debeant cum nomine suo, & successorum suorum in dicta Parochiali, vel Procuratorem suum imponere, & inducere in, & ad corporalem, realem, & actualem possessionem & tenutam dictæ Ecclesiæ S. N. iuriúmque, & pertinentiarum eiusdem inductum manutenere, & defendere, amoto exinde quolibec alio detentore, quem & nos sine præiudicio actorum per præsentes amotum decernimus, & declaramus. In quorum fidem, &c.

Nota quod Concil. Trid. *sess.* 24 *de reform cap.* 15. statuerit in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi frequentes, & adeò tenues sunt Præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, vt pro sustinendo decenti Canonicorum gradu, pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; licere Abbati cum consensu Capituli aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia iis vnire. Cuius quidem decreti decisio ita intelligenda est, vt vnio fiat singulis Præbendis distributiuè, non autem mensæ Capitulari, vt est communis Doctorum resolutio secundùm Gabr. *cons.* 188. *num.* 3. *&* 4. *lib* 2. Gonzal. *ad reg.* 8. Cancel. *gl.* 37. *num.* 25 Garc. *de benef. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 171. Gratian. *discept. for. cap.* 274. *num.* 34. *in fin.* Rot. *decis.* 565. *par.* 2. *recent.*

Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Ecclesiæ Cathedralis faciendæ,

Formula CXXV.

D. N. Abbas N. Vniuersis & singulis literas præsentes nostras vnionis, & incorporationis inspecturis, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur, qualiter in generali visitatione per nos facta in nostræ Ciuitate, & Diœcesi N. reperimus Ecclesiam, seu Capellam sine cura sub inuocatione S. N. instructam, & ædificatam, in terra N. destitutam esse legitimo Rectore, quam Ecclesiam, seu Capellam ad hoc vt seruitium dignitatis N. existentis in nostra Cathedrali magis accrescat, & faciliùs supportari possit Præbendæ dictæ dignitatis N. & eius possessori ac successori pro tẽpore existẽti, & legitimè intranti vnà cum iuribus, introitibus, redditibus & prouentibus applicauimus, prout præsentium tenore applicamus, vnimus, annectimus, & incorporamus: illámque Ecclesiam seu Capellam, iura, introitus, prouentus, & redditus quomodolibet ad illam spectantes, & pertinentes ex nunc perpetuò, & in futurum prædictæ dignitati N. & eius præsenti, ac pro tempore existenti possessori in Præbendam conferimus, & assignamus: decernentes, alteri cuicumque prouideri in futurum minimè posse, ac prouisiones quaslibet cassamus, irritamus, & annullamus, & irritas fore, & esse declaramus. In quorum omnium fidem, &c.

Vnionis

Vnionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dimembratione fructuum alterius,

Formula CXXVI.

D. N. Abbas N. Cùm in Ecclesia Collegiata S. N. Oppidi N. huius nostræ Diœcesis duæ adsint Capellaniæ vnâ sub inuocatione S. N. quam olim obtinebat Presbyter N. & modò vacat per prouisionem eiusdem ad Ecclesiam Parochialem S. N. altera verò sub inuocatione S. B. quam olim obtinebat Presbyter N. & modò per ipsius obitum, de mense Februarij proximè præteriti nobis verè & personaliter residentibus, ac alternatiuè beneficio gaudentibus, vacat; ambæ æqualis oneris, & seruitij, Missas videlicet celebrandi, & Horas canonicas in Choro recitandi, imparis tamen redditus, & valoris: Capellania enim S. B. ad viginti, illa verò S. N. ad triginta scutorum monetæ valorem ascendit. Propterea cupientes vt cultus diuinus augeatur, & Ministri Ecclesiæ ad Dei seruitium magis animentur, cùm, iuxta illud Apostoli, *Qui Altari seruit, de Altari viuere debeat*, nec *vnus quidem esuriat, alius ebrius sit*, statuimus, & decernimus, vt dicta Capella S. B. dimembretur, disiungatur, ac separetur, & dictæ Capellæ S. N. perpetuò vniatur, annectetur, & incorporetur, prout præsenti decreto dismembramus, disiungimus, & separamus, & præfatæ Capellæ S. N. perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus; ita vt in futurum successores ad dictam Capellaniam S. N. redditus omnes, prouentus, & emolumenta ad aliam Capellam S. N. spectantia, licitè, ex nunc, & in posterum habere, tenere, possidere, & frui valeant, prout in præmissis, & singulis omnibus nostram auctoritatem, pariter & decretum interponimus prædicto, & omni alio meliori modo, &c. Volumus autem quod per huiusmodi vnionem, annexionem, & incorporationem dicta Capellania S. B. debitis non fraudetur Missis consuetis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi frequentes, adeóque tenues sunt Præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, vt sustinendo decenti Canonicorum gradui, pro loco, & qualitate non sufficiant, nec per vnionem aliquorum beneficiorum simplicium tenuitati huiusmodi prouideri possit, licet Abbati cum consensu Capituli, & Patronorum, si de iure patronatus laicorum sint, aliquibus ex iis suppressis, quorum fructus, & prouentus reliquarum Præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere, ita tamen vt tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere. Quæ quidem suppressiones factæ ex quibuscunque prouisionibus, & cum vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus tolli, seu impediri non poterunt, vt clarè disponit Concil. Trident. *sess.24. de reform. cap. 15.* Et ideò Abbas in hac materia prouidere poterit, hoc modo.

Suppressionis aliquarum Præbendarum Ecclesiæ Collegiatæ insignis ob tenuitatem,

Formula CXXVII.

D. N. Abbas N. Cùm in visitatione insignis Collegiatæ Ecclesiæ S. N. Oppidi N. huius nostræ Diœcesis per nos, iis elapsis diebus habita, compertimus quindecim, adeóque tenues ibi esse Præbendas, simul cum distributionibus quotidianis, ac sustinendo decenti Canonicorum gradui, pro loci, & personarum qualitate non sufficiant, nec per valorem aliquorum beneficiorum simplicium huiusmodi tenuitati prouideri possit. Nos verò cupientes vt Ministri Ecclesiæ ad Dei seruitium magis animentur, & competenti pitancia ad psallendum in Choro alliciantur, quod euenire non aliter posset, quàm si aliquæ ex dictis Præbendis supprimerentur, quarum fructus, & prouentus reliquarum Præbendarum distributionibus applicentur. Nos attendentes prædictum quindecim Præbendarum numerum, qui ad præsens in dicta insigni Collegiata reperitur, posse ad decem reduci, eum quibus diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ sine aliquo diuini cultus præiudicio responderi poterit, ideò Capituli ad hoc accedéte consensu, quinque ex dictis quindecim Præbendis primo loco per cessum, vel decessum, aut alio quouis modo vacantes, extinguendas, & supprimendas duximus, prout per præsentes extinguimus, & supprimimus, illarúmque fructus, & prouentus reliquarum decem Præbendarum distributionibus quotidianis applicamus, tam auctoritate sacr. Concil. Trident. quàm nostra ordinaria, ac aliàs omni meliori modo, &c. Declarantes huiusmodi suppressionem, sicut præfertur, factam ex quibuscunque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusvis aliis derogationibus, vel suspensionibus tolli, seu impediri non posse. In quorum omnium, & singulorum fidem, &c. Dat. &c.

Notandum demùm quod Concil. Trident. *sess. 23. de reformat. cap. 18.* commendat (vt per beneficiorum vniones seminariorum necessitati consulatur) vt Abbates beneficia aliqua simplicia cuiuscumque qualitatis aut dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, seu præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, seminariorum collegiis applicent, & incorporent, etiamsi talia beneficia sint reseruata, vel affecta, ita vt nec per resignationes, ipsorum beneficiorum vniones, & applicationes huiusmodi suspendi, vel vllo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione non obstante, etiamsi in Curia effectum sortiantur. Vnde colligitur Abbatem iis vnire non posse beneficia illa, quæ personalem residentiam requirunt, qualia sunt Parochiæ, Canonicatus, & alia huiusmodi, nec beneficia reseruata, quando post eorum vacationem vnio fieret, vt clarè eiusdem Conc. Trid. decretum insinuat. Quare Abbas vniones, seu applicationes Collegio seminarij facere poterit in hunc modum.

Vnionis seu applicationis beneficiorum simplicium Collegio Seminarij,

Formula CXXVIII.

D. N. Abbas N. Cùm iamdiu seminarium Ecclesiasticum in hac Vrbe N. ex præscripto Sacr. Concil. Trident. fuerit erectum, neque redditus & annui prouentus eidem hactenùs applicati, ad eam summam perueniant, quæ ad sustentandum centum eiusdem Collegij alumnos sufficiat: vt Ecclesia quamvberrimos in Domino fructus ex hoc seminario capiat auctoritate eiusdem Sacr. Concil. Trident. Consiliique Prouincialis, ac etiam nostra ordinaria, & aliàs omni meliori modo, &c. cum consilio RR. N. & N. deputatorum dicti seminarij ad præscriptum Sacr. Conc. Trid. electorum, &c. præsentium, &c. harum tenore eidem seminario vnimus, & applicamus beneficia hæc simplicia in diœcesi nostra constituta, nempe beneficium simplex S. N. situm, &c. & aliud beneficium simplex in Ecclesia S. N. &c. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna omnibus Officialibus nostris Ecclesiasticis Ciuitatis, & diœcesis nostræ N. in solidum quatenus ad omnem requisitionem agentium pro dicto seminario, debeant eos, vel aliquem eorum in solidum nomine dicti seminarij inducere in, & ad corporalem, & actualem possessionem, & tenuitatem dictorum beneficiorum pro tempore vacantium, & inductum manutenendo, & defendendo, amoto, seu amotis quocumque, seu quibuscumque detentoribus, faciántque dicto seminario, seu pro eo agentibus de quibuscumque fructibus, decimis, prouentibus, & obuentionibus

obuentionibus dictorum beneficiorum à quibuscumqu. debitoribus, pro tempore debitis integrè respondere, fraude, & cauillatione cessantibus, Et hæc omnia sine præiudicio nunc possidentium, & sine diuini cultus diminutione, & ad præscriptum dicti Concil. Trid. & aliàs omni meliori modo, &c. In quorum fidem, &c.

Facultatis construendi Oratorium simplex in quo celebretur,

Formula CXXIX.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N, loci N. huius nostræ diœcesis, salutem in Domino. Tuo desiderio annuentes, vt in eo loco Oratorium sub inuocatione S. N. cum vnico Altari super quo celebrari exinde possit extruere valeas, quod situm ... & alia requisita habeat ad præscriptum instructionis fabricæ Ecclesiæ de Ecclesiis simplicibus, Oratoriis, & Capellis, in quibus Missæ sacrum aliquando fieri consueuit, tibi facultatem concedimus, & impartimur, accedente tamen consensu Parochi, & sine Parochialis Ecclesiæ præiudicio, & quòd super eius Altare minimè celebretur, nisi eo Oratorio priùs visitato, & iterum ea de re facultate à nobis in scriptis obtenta. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Attestationis paupertatis pro illis, qui ob illam in Romana Curia dispensationem matrimonialem impetrare intendunt,

Formula CXXX.

Nos N. Abbas N. &c. Notum facimus & attestamur nobis constare per testes fide dignos, ac iudicialiter examinatos N. & N. huius nostræ diœcesis esse pauperes & miserabiles, suáque industria ac labore quotidiano victum quærere, & hac de causa dictum N. non posse accedere ad Curiam Romanam, & pro veritate ad instantiam dictorum præsentes manu nostra firmatas, ac sigillo, quo in similibus vtimur munitas fieri iussimus. Datum, &c. N. die .. mense ... anno... Ego N. Notarius Apostolicus subscripsi.

Facultatis assumendi informationes de veritate miraculorum,

Formula CXXXI.

D. N. Abbas N. Dilectis nobis in Christo Reuerendis N. N. & N. salutem in Domino. Cùm ad aures nostras deuenerit in Oppido N. nostræ diœcesis ad imaginem Beatissimæ Virginis Mariæ de N. nuncupatæ à nonnullis diebus citra, magnum fieri concursum populi sub eo prætextu, quod aliquot ibi edita, & in dies edantur miracula, volentes ea, qua possumus diligentia & sollicitudine, quemadmodum ex Sacr. Concil. Trident. decreto tenemur, de ipsorum miraculorum veritate inquirere, vobis, de quorum solertia, pietate, & fide plurimùm confidimus, committimus, & mandamus, vt ad locum præscriptum accedatis, assumpto vobiscum aliquo Notario, omni diligentia & indagine de præmissis informationes assumatis, & ad nos referatis, vt quid deinceps sentiendum sit, cum Theologorum, & aliorum piorum virorum consilio deliberare valeamus. Dantes vobis harum serie facultatem quascumque cuiusvis gradus, & conditionis personas ad perhibendum super præmissis veritatis testimonium omnibus remediis de iure opportunis cogendi, ac interim etiam populi concursum quatenus vobis expedire videatur, etiam per censuras Ecclesiasticas prohibendi, ac reprimendi, aliáque faciendi, gerendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomolibet opportuna. In quorum fidem, &c. Datum N. die .. mense .. anno ..

Facultatis prophanandi Ecclesiam ratione vnionis faciendæ,

Formula CXXXII.

D. N. Abbas N. &c. Dilecto nobis in Christo Reuerendo N. salutem in Domino. His nostris literis tam auctoritate nostra ordinaria, quàm etiam vigore Sacr. Conc. Trid. aliarúmque facultatum Apost. nobis desuper concessarum, aliasque omni meliori modo, iure, via, causa, & forma, quibus meliùs & validiùs possumus, licentiam, & facultatem tibi concedimus prophanandi Ecclesiam S. N. Monasterij N. per nos superioribus diebus suppressi ad effectum, vt hæc quoque Ecclesia incorporari possit aliis dicti Monasterij ædibus cum licentia & decreto nostro nuper N. per N. venditis, omnimodásque vices nostras tibi in præmissis, & circa præmissa committimus, & delegamus. In quorum fidem, &c.

Testium Synodalium Decreti,

Formula CXXXIII.

Vetus est consuetudo sacris introducta decretis, vt in omnibus diœcesibus aliquot viri spectati & probati deligantur, qui testes Synodales appellantur, qui diligenter animaduertant, an aliquid in ciuitate vel diœcesi corrigendum, emendandúmve sit, cognitúmque ad nos, aut Vicarium nostrum quotiescumque opus fuerit, fideliter referant, vt scientes spirituales necessitates, & ægritudines faciliùs remedia comparare possimus. Ideò nos probatum hoc institutum secuti, debuimus, & huic officio præponimus eos, quos in hac cedula annotauimus, quorum nominaminimè diuulganda esse censuimus, vt maiori diligentia, & libertate huiusmodi muneri vacare possint.

Iuramenti ab his testibus præstandi,

Formula CXXXIV.

Ego N. testis Synodalis à D. Abbate nominatus promitto, spondeo, & iuro, quod amodò quidquid omni, aut audiui, aut postmodum inquisiturus sum, quod contra voluntatem Dei, & rectam Christianitatem in diœcesi, vel regione mihi commissa factum sit, vel futurum erit, si in diebus meis euenerit tantùm, vt ad meam cognitionem quocumque modo si sciuero, aut indicatum fuerit mihi, Synodalem causam esse, & ad ministerium D. Abbatis pertinere, quod ego nec propter timorem, nec propter præmium, nec propter parentelam vllatenus celabo D. Abbati N. aut eius misso, cui hoc inquirere iusserit, quandocumque ex hoc me interrogauerit sic Deus me adiuuet, & hæc sancta Euangelia.

Punctatores eligendi,

Formula CXXXV.

Edicimus ab vnoquoque ex venerabilibus Capitulis tam nostræ Cathedralis, quàm Collegiatarum eligi

eligi Punctatores, qui absentes in libro notent, ac tertio quoque mense ad nos punctuationum notulam deferant, & huic officio ex vno quoque Capitulo proponimus eos, quos in hac cedula annotauimus non publicandos, qui secretò etiam ad præscriptam formam debitum iuramentum præstent.

Ego N. Punctatoris officium, quod in nostra Collegiata Ecclesia S. N. suscepi per hæc sancta Dei Euangelia iuratus promitto ac spondeo me fideliter & sincerè, quantum in me est executurum, sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

His expeditis Promotor instar, vt eligantur, qui intersint Congregationi seminarij in hunc modum.

Illustrissime, & Reuerendissime Domine, Sacrosanctum Conc. Trid. *sess. 23. cap. 18.* Sanctissimo suo decreto consulens rectè adolescentium institutioni, statuit, vt singulæ Cathedrales atque his maioris Ecclesiæ pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum quorum ipsius Ciuitatis & diœcesis, vel eius Prouinciæ, si ibi non reperiantur numerum in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias, vel alio in loco conuenienti ab Abbate eligendo alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere tenantur, aliàque piè multa sanciuit, & potissimum, vt eligas duos Canonicos, quorum consilio in iis vtatur, quæ ad puerorum eiosdem seminarij institutionem, disciplinam, moresque attinent: Et idem ad fabricam, & ad mercedem præceptoribus, & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus, ac alia, quæ ad instituendos, & alendos pueros sunt destinata, decreuit vt Abbas, sub cuius cura eadem applicata censentur, duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipso Capitulo eligatur, item duos de Clero ciuitatis, quorum alterius electio similiter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, adhibeat in consilium consultationemue administrationis temporalium huiusmodi. Ego igitur N. huius Synodi Promotor pro executione sanctionis huiusmodi illud à . . . . vehementer insto, quatenus tales eligere velit, prout Spiritus Sanctus suggesserit, qui tantæ rei grauitati satisfacere possint.

Seminarij Congregationibus interessentiam electionis,

Formula CXXXVI.

Sancta Tridentina Synodus cupiens iuuentutem, vel à teneris annis ad pietatem & religionem formari sanctissima sanctione decreuit in singulis Cathedralibus, & iis maioribus Ecclesiis seminarij Collegia institui, pro quorum recta administratione & regimine, illud etiam præscripsit, vt Abbas Canonicos duos eligat, prout Spiritus sanctus suggesserit, quorum consilio in iis vtatur, quæ ad puerorum institutionem, & disciplinam, moresque attineat, ac alios duos de Capitulo, quorum alter ab Abbate, alter ab ipso Capitulo eligatur, duos item de Clero Ciuitatis quorum alterius electio similiter ad Abbatem, alterius verò ad Clerum pertineat, quos in consilium adhibeat administrationes temporalium ipsius seminarij. Nos itaque huiusmodi decretum exequi volentes, eligimus N. & N. quoad institutionem & disciplinam ipsorum puerorum, quo verò ad temporalium administrationem Collegij huiusmodi mandamus, & iuxta decretum Trident. vnum omnino eligatis, & ad nos deferatis, quo in seminarij Congregationibus obeundis illos conuocare possimus.

Facultatis concessæ Abbati munera Pontificalia exercendi in aliena indictione, vel etiam Abbatia absente illius Abbate,

Formula CXXXVII.

Perillustri & Reuerendissimo in Christo Patri ac D.N. Abbati N. salutem in Domino. Cùm ob diuturnam absentiam, & itineris distantiam, quibus nos à Ciuitate nostra N. detinemur, munera Pontificalia Clero, & populo N. minimè exhibere possimus, ne propterea Ecclesia debitis ipsis muneribus, & obsequiis spiritualibus destituatur, quantum eum Domino licet, prouidere cupientes, quæ ad Dei honorem, & animarum salutem, & diuini cultus augmentum pertinent, Reuerendissimam Dominationem vestram, etiam atque etiam rogamus, & in Domino requirimus, quatenus postquam per dictam Ciuitatem ei iter facere contigerit, dignetur in die Sabbati sancti proximè futuri ordinationem in Cathedrali, vel alia Reuerendissimæ Dominationi vestræ bene visa Ecclesia dictæ Ciuitatis celebrare, & primã Tonsuram, minoresque Ordines diœcesanis, & exteris, ac etiam Regularibus Clericis conferre, debitas literas dimissorias à suis Ordinariis, & Superioribus habentibus, aliàs tamen à nobis approbatis conferre, Ecclesias, cœmeteria, & altaria consecrare, & polluta, seu pollutas reconciliare, Sacramentum Confirmationis etiam in Parochialibus Ecclesiis ministrare, campanas, corporalia, palas, & alia Ecclesiastica paramenta benedicere, calicesque, ac patenas consecrare, seruatis tamen in præmissis iis, quæ de hoc genere à Sacris Conciliis, & Romano Pontificali præscripta sunt. Pro quibus omnibus muneribus, & eorum quolibet exercendo . . . . facultatem concedimus, &c. vltra beneplacitum nostrum non valituram. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Erectionis beneficij cum reseruatione iurispatronatus,

Formula CXXXVIII.

D N Abbas N. Vniuersis & singulis has præsentes literas inspecturis, visuris, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, salutem in Domino. Notum facimus, & attestamur qualiter in pertinentiis Ciuitatis N. & prope vbi dicitur N. existit quædam Capella, seu Ecclesia sine cura, sub inuocatione S. Mariæ, &c. carens Rectore, Capellano, & beneficiato, nullos redditus habens, nisi ducatos decem debendos per N. neo in beneficium Ecclesiasticum erectum fuit. Quare comparuit coram nobis Mag. N. & ob suam magnam deuotionem, quam erga prædictam Ecclesiam gessit, & gerit, eam dotauit de alio annuo redditu, siue censu ducatorum quindecim ad complementum ducatorum 25. de summa annui census emphiteutici perpetui ducatorum . . . debendorum in medietate mensis Augusti cuiuslibet anni, per Mag. N. pro his bonis videlicet . . . . prout latiùs in instrumento dotationis confecto N. sub die . . . manu Notarij N. apparet, cum reseruationes iurispatronatus præsentandi Rectorem, & Rectores, seu Capellanum, & Capellanos in dicta Ecclesia, seu Capella per ipsum Mag. N. suosque, hæredes, & successores ex se descendentes tantùm. Nos igitur attendentes, & considerantes, quod in iis, quæ ad diuini cultus augmentum tendunt, fauorabiles esse deberemus: propterea huiusmodi supplicationibus inclinati dictam Ecclesiam, seu Capellam ordinaria auctoritate, & omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma nobis

BBb dé

de iure permissis, in perpetuum beneficium Ecclesiasticum erigimus, & erectum esse volumus, & summam prædictam illi sic erecto loco dotis appropriamus, & applicamus: necnon præfato Mag N. hæredibus, & successoribus ex se descendentibus tantùm Ius patronatus, & præsentandi Rectorem, & Capellanum, & Rectores, & Capellanos toties, quoties casus vacationis occurrerit, instituendum, & confirmandum, & instituendos, & confirmandos per Abbatem N. pro tempore existentem in Ecclesia, seu Capella prædicta ad celebrationem vnius Missæ in die lunæ cuiuscumque hebdomadæ, pro salute animæ fundatoris, & donatoris, & suorum hæredum, & successorum teneri, & obligatum esse, iuribus tamen nostræ diœcesanæ Ecclesiæ semper saluis, & expresse reseruatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis,

Formula CXXXIX.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis has præsentes nostras literas inspecturis, visuris, lecturis, pariterque audituris, salutem in Domino. Significamus qualiter in generali visitatione per nos facta in dicta nostra Ciuitate, & diœcesi N. reperimus, quòd in loco N. nuncupato eiusdem diœcesis non adetat Ecclesia Parochialis, vbi populus, & Christi fideles ibi commorantes sanctissima Sacramenta iuxta temporis opportunitatem recipere potuissent, quando ipsa Sacramenta erant ministranda tempore indigentiæ ab Ecclesia N. per vnum milliare distante recipiebant per Presbyterum non certum, nec proprium Parochum, pro Rectore Ecclesiæ N. longiùs distante cuius erant Parochiani, non sine ipsarum animarum periculo, ac proinde ob carentiam Ecclesiæ Parochialis, Parochi, & Curati in dicto loco N. qui continuò apud eos persisteret, eisdémque Sacramenta omnia opportunis temporibus ministraret, Missasque, ac alia diuina officia, Dominicis, & festiuis diebus celebraret, aliquando accedebant ad Ecclesiam prædictam N. & non ad propriam, & multoties occurrebat omitti præceptum de audienda Missa in dictis diebus Dominicis, & festiuis, & non semel dicti loci habitatores absque Ecclesiæ Sacramentis ob prædictam causam, & loci distantiam moriebantur. Propterea attendentes nos saluti animarum prout possumus consulere, & scandalis occurrere, quæ pro dictis causis oriri in dies potuissent, accedente etiam consensu, & beneplacito ipsorum huiusmodi dicti loci, qui etiam nos humiliter supplicarunt, & maxima cum instantia requisierunt pro erectione, & deputatione Ecclesiæ Parochialis in dicto loco pro eorum salute, & commoditate, cum deputatione alicuius Sacerdotis Parochi, obligantes se etiam penes acta Curiæ Cameralis nostræ Ciuitatis N. vnusquisque ipsorum ad dandam, & consignandam quandam pecuniarum summam, & certam vini, & frumenti quantitatem dicto Parocho, vt commodè sustentari possit. Ideò inuocato ad hoc Domini nostri Iesu Christi nomine, eiúsque Matris Virginis semper Mariæ, & Sanctorum N. & N. Patronorum Ciuitatis, & diœcesis nostræ auxilio per tenorem præsentium erigimus, statuimus, eligimus, & deputamus in Parochiam Ecclesiam S. N. existentem in medio dicti loci N. in qua cùm fuerit accommodata, & bene apta, & reserata, volumus, & mandamus deponi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, fontem baptismalem, & alia, quæ ad Ecclesiam Parochialem pertinent: quæ omnia Sacramenta iuxta opportunitatem temporis ministrari volumus, & mandamus, ipsis dicti loci N. per Sacerdotem, & Parochum per nos, & successores nostros pro tempore existentes eligendum, & deputandum, qui etiam Missas in Ecclesia prædicta diebus festiuis, & Dominicis celebrare debeat, & teneatur. Declarantes etiam ex nunc in anteà, & in perpetuum dictam Ecclesiam Sancti N. in medio dicti loci N. existentem esse Ecclesiam Parochialem, & curatam, electionémque, & deputationem Parochi, & successorū in futurum pro cura animarum fidelium in dicto loco existentium spectare, & pertinere ad nos, & successores nostros pro tempore existentes, & ad meram collationem, & prouisionem nostram ordinariam nulli Iuris patronatus seruituti subiectum, ad ipsósque Parochos spectare, & pertinere omne id totum, & quidquid per homines dicti loci N. vt suprà Parochianos, promissum existit, & sic prænominatam obuentionem, ac omnes alias eleemosynas pro tempore in dicta Parochiali Ecclesia S. N. prouenientes. Quia tamen redditus huiusmodi sunt adeò tenues, itaut non sufficiant pro congrua Parochi sustentatione, idcircò ad illius commoditatem, & aliorum pro tempore in dicto loco existentium, beneficium simplex sine cura S. N. nuncupatum in loco N. huius diœcesis existens, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis vnimus, annectimus, & incorporamus dictæ Parochiali Ecclesiæ S. N. itaut ex nunc prout ex tunc fuerit, & sit dictum beneficium simplex, & Ecclesia vbi illud existit cum iuribus, fructibus suis omnibus, redditibus, & obuentionibus incorporata, vnita, & aggregata prædictæ Ecclesiæ Parochiali S. N. Concedentes Parocho ipsius, qui pro tempore erit, liberam, & plenam potestatem quod possit per se, vel per Procuratorem suum nomine suo, & dictæ Ecclesiæ S. N. auctoritate huius vnionis apprehendere corporalem possessionem ipsius Ecclesiæ S. N. cum iuribus, & pertinentiis suis ipsámque tenere & possidere nomine dictę Parochialis perpetuò vnitam, & incorporatam, pro euidenti vtilitate, & augmento dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. ac ipsius Parochi. Quam quidem vnionem, incorporationem, & aggregationem suprà factam, ratam, gratam, & firmam habentes, & tenentes, ipsámque omni tempore promittentes non reuocare, nec contrauenire quoque modo de iure, vel de facto. Vt autem prædictam Parochialem Ecclesiam Sancti N. sic de nouo erectam de idoneo Rectore quamprimùm, vt decet, prouideamus, nos pro exercitio curæ in populum, & vtriusque sexus homines in dicto loco habitantes, nominamus, & deputamus dilectum nobis in Christo N. Presbyterum, qui populo, & Ecclesiæ prædictis in diuinis, & animarum cura regenda præsit, & tanquam habilem & idoneum per RR. Examinatores in Synodo diœcesana deputatos repertum præficimus, illique curam, regimen, & administrationem Sacramentorum pro populo, & inhabitatoribus dicti loci committimus, ac eidem de præfata Ecclesia sic nouiter erecta prouidemus. Mandantes, &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Nota quod Concil. Trident. *sess. 21. de reformat. cap. 4. vers. in iis*, concedat auctoritatem . . . . . etiam inuitis Rectoribus nouas Parochias constituendi, etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, (dum propter locorum distantiam ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda sine magno incommodo Parochiani accedere non possunt) assignata Presbyteris præficiendis Ecclesiis nouiter erectis congrua portione ex fructibus Ecclesiæ matricis, &, si necesse fuerit, compellendi populum, eam subministrare, quacumque reseruatione generali vel speciali, vel etiam affectione super dictis Ecclesiis non obstantibus.

Erectionis

Erectionis nouæ Parochialis cum dismembratione alterius,

Formula CXL.

D. N. Abbas N. Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis, salutem in eo, qui est omnium vera salus. Circa Ecclesiarum, & locorum statum salubriter dirigendum, & iuxta pastoralis officij nostri debitum, ex his eis libenter assistimus, per quæ animarum occurritur periculis, & personarum commoditatibus prouidetur, quemadmodum Ecclesiarum ipsarum necessitas exigit, causæ suadent rationabiles, Catholici populi incrementum exposcit quatenus Ecclesiarum earumdem status immutetur, seu in melius reformetur, prout rerum, temporum, & locorum circumstantiis pensatis id cognoscimus in Deo salubriter expedire. Sanè pro parte incolarum, & inhabitatorum loci N. nostræ diœcesis, qui sub Ecclesia Parochiali Sancti N. existit, nobis expositum fuit lamentabili cum querela, quod flumen N. inter dictum locum, & præfatam Parochiam mediat, quod rapido cursu persæpè labitur multa pericula ipsis inhabitatoribus dicti loci, ad eorum matricem Ecclesiam diebus Dominicis, & festiuis nauigio tendentibus sæpenumero obuenerunt, plures ex ipsis repetitis vicibus submersi sint, etiam cum funeribus versus dictam Ecclesiam nauigio delatis, nonnulli ex ipsis Sacramenta Ecclesiastica desiderantes, sine ipsis ab hac vita plerisque vicibus decesserunt; ac interdum in festo Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, cum tribus diebus sequentibus nullus de dicto loco propter inundationem aquarum intermediarum, & ventorum, ac aliarum tempestatum abundantiam ad Ecclesiam peruenire poterat, ac multò plura his similia ipsis contigissent. Nec etiam Vicarius perpetuus dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. consentire voluit, vt alius Sacerdos ipsis incolis dicti loci N. in Capella S. N. notabiliter constructa, & fundata Missam celebraret. Et quoniam Prior, & Capitulum insignis Collegiatæ Ecclesiæ N. cui dicta Parochialis Ecclesia incorporata dicitur, tantùm haberet in decimis, redditibus, & censibus, quòd si separatio, seu dismembratio dictarum Ecclesiarum fieret, ve præfertur, bene ipsis superesset, vnde eorum Vicario perpetuo deputando congrua fieret prouisio: petentes propterea dismembrationem, seu separationem dictæ Ecclesiæ, quodque ipsis Sacramenta Ecclesiastica in Capella eorum ministranda essent, de cætero ordinari, & Sacerdotem ipsa Sacramenta populo ibidem ministrantē, ac cœmeterium pro mortuis eorum tumulandis, deputari humiliter postularunt, officium nostrum in & super præmissis implorantes. Nos igitur de præmissis diligenter inquirere volentes dilecto nobis in Christo R. N. dedimus in mandatis, vt ad dictum locum accederet, vnà cum Notario publico, ac super præpositis, & gestis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis supradictis inquireret veritatem, vt in literis nostris desuper confectis, & eidem præsentatis pleniùs continetur. Præsentata deinde nobis inquisitione facta, vnà cum attestationibus testium per eum R. N. coram N. nostræ Curiæ Notario iurato receptorum, iuratorum, & Examinatorum, ac ex relatione dicti R. N. inuenimus præmissa omnia, & singula non solùm veritate fulciri, sed & (proh dolor!) euidentis facti illa, & multò maiora, quæ meritò nos ad dismembrationem, seu separationem vnius Ecclesiæ ab alia, inducunt, & præsertim animarum pericula, viarum discrimina, personarum necessitas, & incommoda, ab omnibus & singulis eiusdem loci notitiam habentibus fore, & esse adeò publica & notoria, quòd nulla tergiuersatione celari possit. Idcircò dictum locum N. cum suis hominibus, incolis, & vniuersitatibus à Parochia dictæ Parochialis Ecclesiæ S. N. auctoritate nostra ordinaria, & à Sede Apostolica delegata separauimus, diuisimus, & dismembrauimus, & futuris temporibus dismembratas, separatas, & diuisas esse volumus; dictam Capellam Sancti N. cum suo loco, & districtu, vsque ad . . . in Parochialem Ecclesiam erigentes, constituentes, & ordinantes, dantes, & concedentes vniuersitati, & incolis, ac habitatoribus dicti loci, & sui districtus plenam, & liberam potestatem apud dictam Parochialem Ecclesiam S. N. cœmeterium, fontem baptismalem, campanile, campanas, & alia iura, & insignia Parochialem Ecclesiam demonstrantia ædificari, & construi faciendi. Et nihilominus pro exercitio curæ in populum, & vtriusque sexus homines in dicto loco, & districtu habitantes faciendo, dilectum nobis in Christo N. Presbyterum, qui populo, & Ecclesiæ prædictis in diuinis, & in animarum cura regenda præsit, tanquam habilem, & idoneum à RR. PP. Examinatoribus in Synodo diœcesana deputatis examinatum, & approbatum præficimus, & deputamus, illique curam, regimen, & administrationem Ecclesiasticorum Sacramentorum pro populo, & habitatoribus dicti loci, & districtus committimus, ac eidem de Ecclesia sic nouiter erecta prouidemus. Volentes, & mandantes Priori, Canonicis, & Capitulo insignis Ecclesiæ N. prædictis pro tempore existentibus, quatenus de cætero singulis annis in festis Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & S. Ioannis Baptistæ de vniuersis fructibus decimalibus, quos ipsi infra limites dicti loci percipiunt quinquaginta . . . . & milij, triginta frumenti, ac viginti scuta monetæ, quæ omnia eidem N. vt curato, & suis in dicta Ecclesia curatis, & successoribus Ecclesiæ prædictæ nouiter per nos erectæ, vnà cum legatis, oblationibus, & aliis Ecclesiasticis obuentionibus ipsi Ecclesiæ Parochiali nouæ cedentibus, & fiendis pro ipsius noui curati sustentatione deputamus, & ordinamus, persoluere habeant & teneantur, & debeant cum effectu, omnibus aliis iuribus ipsis Priori, Canonicis, & Capitulo permanentibus, & illis saluis, & vt honor competens dictæ insigni Ecclesiæ N. in dicta noua Parochiali S. N. reseruetur, Prior, Canonici, & Capitulum Ecclesiæ huiusmodi pro tempore existentes ad nouam Ecclesiam prædictam, quoties ipsam de cætero per cessum, aut decessum dicti Curati, & illius successorum, vacare contigerit, personam habilem, & idoneam infrà tempus a iure statutum coram nobis, & nostris pro tempore successoribus per nos instituendam præsentabunt, quæ sic instituta in ipsa noua Ecclesia Papalia, Episcopalia, & alia iura, & onera eidem incumbentia, sine Prioris, Canonicorum, & Capituli prædictorum, ac alterius cuiuscumque præiudicio supportabit, sustinebit, & subibit, ac sustinere sit districtus. Volentes nihilominus & statuentes, vt omnes, & singuli vtriusque sexus homines dictæ Ecclesiæ nouæ subditi ætatem legitimam habentes, qui Sacramento Sanctissimæ Eucharistiæ annuatim communicare consueuerunt & apti sunt, annis singulis in festo Ascensionis Domini prædictam Matricem Ecclesiam processionaliter visitare, & in signum recognitionis singuli vnum denarium argenteum ad Altare inibi offerre, & in processionibus aliis eandem Matricem Ecclesiam ad consueta loca processionum temporib. fieri consuetis associare debeant, & teneantur. Quæ omnia, & singula nos N. Abbas N. præfatus ex certa scientia, auctoritate nostra ordinaria, & à

Sede Apostolica ex decreto Conc. Trident. delegata, & omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma nobis de iure permissis statuimus, ordinamus, ac ab omnibus, quorum interest, vel intererit, quosque præsens tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum inuiolabiliter obseruari volumus, & præcipimus. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Synodi indictionis,

Formula CXLI.

D. N. Abbas N. Dilectis filiis Archipresbyteris, Archidiaconis, Primiceriis, Canonicis, Rectoribus, cæterísque Curatis, & Clericis totius nostræ .... N. salutem. Immensa diuinæ largitatis bonitas, postquam nos, licet indignos, S.N. ...... ac totius .... gubernaculis voluit per viscera misericordiæ suæ præsidere, eo etiam animum, omnéque studium nostrum dignata est sua inspiratione conuertere, quo .... nostræ curæ concreditam à dissuetudinibus quibusdam, & abusibus, qui in diuino cultu, & Sacramentorum administratione, siue etiam in vitæ, & morum honestate solent in dies pro humanæ fragilitatis conditione inolescere, veluti à maculis pro virili repurgemus, & oues recto tramite ad ouile Christi à luporum offensione securas perducere adnitamur. Pastorali ergo hac sollicitudine, quæ pretiosum Christi Sanguinem redolet admoniti quæcumque à sacris Canonibus, & præsertim à Sacro Concilio Tridentino pro sui officij munere adimplendo pastoribus sunt ordinata, debitæ executioni mandare volentes; ad ea, quæ pro nostri officij cura prætermitti non oportet, animum conuertimus: in quibus potissimum illa est veterum Canonum iure, ac Tridentini Concilij decreto constituta diœcesanæ Synodi conuocatio. Cùm igitur probè nouerimus ad Cleri disciplinam, non conseruandam solùm, verum etiam augendam, ex Synodalium rerum tractatione non minimùm ferri adiumenti, illam vlterius non indicamus differendam. His itaque nostris literis ipsam Synodum ad diem primam Octobris proximè sequentis Deo adiuuante celebrandam indicimus, atque denunciamus. Vobis supradictis mandantes sub pœna triginta aureorum piis vsibus applicandorum, & in subsidium excommunicationis, vt omnes & singuli vestrum mundis superpelliceis induti, præfata die in dicta Ecclesia nostra N. adesse curetis, illine absque nostra licentia non discessuri. Vos autem, quibus cura imminet animarum durante hoc absentiæ tempore, vt alteri probo Sacerdoti eorum Ecclesias commendatas relinquant admonemus. Ipsi item, & Ecclesiarum Rectores populos faciant monitos, vt si quæ ad diuini cultus augmentum reformanda, corrigenda, instauranda, vel reficienda occurrerint, vobis in scriptis deferant, nobis fideliter referenda, vt de opportuno remedio prouidere valeamus. Et quia Synodalis hæc actio à nobis indicta præcipuum charitatis studium ab iis postulare videtur, quibus in Choro ministramus, cùm per illam gressus illorum in viam salutis dirigantur. Ideò præcipimus, vt post indictæ huius Synodi promulgationem, in omnibus .... Parochialibus Ecclesiis per singulas hebdomadas quinta quoque feria quoad ipsa Synodus absoluta, & dimissa erit Missa solemnis de Spiritu sancto cantetur, aut si aliter officij ratio postulauerit, saltem in eadem de ipsa fiat collecta. Dominicis verò diebus post Completorium Litaniæ recitentur, precésque ad Deum pro felici Synodalium tractationum successu fundantur, vt omnia ad Dei gloriam, nostram, eorúmque qui nostræ curæ commissi sunt salutem, diligenter sanctéque peragamus. Vt autem hæc innotescant vniuersis, mandamus præsentes literas nostra manu subscriptas, & nostro sigillo munitas de vno ad alium locum per dictam nostram diœcesim transferri, itavt omni mora postposita qui primum receperit viciniori transmittat. Datum N. die .. mense .. anno ...

Alia indictionis Synodi,

Formula CXLII.

D. N. Abbas N. Dilectis, &c. Sacrorum Canonum iure, & Concilij Tridentini decreto Synodum ad Cleri disciplinam conseruandam atque augendam pro vigesima prima die mensis Maij proximè præsenti indiximus, sed grauissimis impedimentis superuenientibus ad diem à nobis iterum præfigendam prorogare coacti fuimus. Quocirca eam vlteriùs differre nolentes, omnes Priores, Præpositos, cæteràsque personas Ecclesiasticas, tam Sæculares, quam Regulares curam animarum habentes, necnon Presbyteros, & Clericos in sacris constitutos, vel beneficia Ecclesiastica, etiam sine cura obtinentes, omnésque alios quocumque nomine, & titulo insignitos, qui de iure aut consuetudine, vel aliàs huic nostræ diœcesanæ Synodo interesse tenentur, monemus in Domino, iisdémque in virtute sanctæ obedientiæ sub pœnis in sacris Canonibus contentis, ac aliis arbitrio nostro præcipimus, & mandamus, quatenus die nona mensis Octobris proximè venturi ad Synodum præfatam in Ecclesia S. N. loci N. Deo dante celebrandam summo mane conueniant, & assistant, non decessuri, nisi postquam eidem Synodo fuerit finis impositus sub eisdem pœnis. Conueniant autem in habitu talari, & decenti tonsura, & superpelliceis, ad sacram etiam Eucharistiam eo die sumendam præparentur. Curam animarum habentes, & præsertim à loco, vbi Synodus celebratur, longè distantes, antequam discedant animarum curam alicui Sacerdoti sæculari, siue regulari ad confessiones audiendas aliàs approbato commendent, qui ratione curæ huiusmodi accedere ad Synodum non tenebitur: quod si id ipsi Curati obtinere nequeant, Nos, seu Vicarium nostrum Generalem consulant, vt prouideamus. Beneficia Ecclesiastica obtinentes, literas, seu Bullas beneficiorum suorum secum ferant in Synodo exhibendas. Vicarij foranei quamprimùm ad nos, seu Vicarium nostrum Generalem notulam curam animarum habentium Presbyterorum, & Clericorum in eorum iurisdictione degentium cum ordine, quo sunt insigniti, & beneficio, quod possident transmittant. Si quis supradictorum ad Synodum accedere non poterit de legitimo doceat impedimento, aliàs supradictis pœnis subiacebit. Volumus autem vt nostræ hæ literæ manu Cancellarij nostri subscriptæ, sigillóque nostro munitæ, & in valuis Parochialium iurisdictionis nostræ Ecclesiarum affixæ, personalis intimationis vim habeant, & omnes æquè afficiant ad quos diriguntur, ac si eisdem personaliter exhibitæ fuissent, & intimatæ. In quorum fidem, &c. Datum, &c. N. die .. mense ... anno ...

Synodi

Synodi prorogationis,

Formula CXLIII.

D. N. Abbas, &c. Dilectis, &c. Cùm nullis nostris exiſtentibus meritis, ſed ſola ſua benignitate, Dei omnipotentis gratia, ac Sanctæ N. E........ paſtorali cura præſideremus nos vocaſſet, nec iuribus ipſis noſtris ſatis fideremus, primùm ſuper ipſum Dominum curam, & cogitatos noſtros iactauimus, vt ab ipſo nutriremur ſapientia, ac conſilio inſtrueremur, ſanctæ firmitatis robore ſolidaremur. Tum animo tepentes maiores noſtros Patres orthodoxos, qui licèt ſanctitate admirabili eſſent præditi, in ſimili tamen rerum diſcrimine, ac neceſſitate ad Synodales conuentus tanquam ad opportunum, & ſingulare remedium confugerunt. Hos quoque vt præſertim Sacroſancti Concil. Tridentini ſuper hoc iuſſis obtemperamus ad eundem Conuentum conuocandum animum adiecimus. Quamobrem publico edicto mandauimus, vt omnes ad primam diem Octobris proximè ſequentis ad dictam noſtram N. Eccleſiam, vt diœceſana Synodus celebretur conuenirecis. Gauiſi verò ſumus in Domino, & ad ſpiritualem lætitiam copioſiùs inuitati, quod ad illam adeò alacri animo, ac cælesti iubilo perfuſi accingeremini. Verùm quia nos vtpote homines infirmitate circumdati aduerſa valetudine retardamur, & aliis grauibus nihilominus negotiis, quæ differri vlteriùs non poſſunt, adhuc detinemur, in dictam Synodi celebrationem pro nunc duximus ſuſpendendam. Ne tamen inſidietur piis noſtris actionibus humani generis hoſtis, eam his literis noſtris ad aliam diem arbitratu noſtro ſtatuendam, & aliis literis edicendam differimus, & prorogamus, in qua ſpem certam in Domino habemus, fore vt eùm illi in nomine ipſius erimus congregati ipſe Dominus in medio noſtrum ſit adfuturus, & ſpiritu oris ſui ad optatum bonum nos ducturus. Interim non deſiſtimus ipſum bonorum omnium largitorem deprecari, vt immiſſæ in animum noſtrum piæ, ſanctæque cogitationi ſanctum ſuperaddat affectum, & qui operatus eſt in nobis velle, operetur etiam & perficere pro bona voluntate. In quorum fidem has noſtras præſentes literas manu noſtra ſubſcriptas, noſtro ſigilio, & Cancellarij noſtri ſubſcriptione munitas publici edicti volumus vim habere. Datum, &c.

Nouæ indictionis Synodi,

Formula CXLIV.

D. N. Abbas N. &c. Dilectis, &c. Attingit à fine vſque ad finem fortiter diuina ſapientia, atque eadem, quæ multoties homines proponunt bona, aliter ipſa ad ſuam ipſorum vtilitatem ſuauiter diſponit. Sanè per noſtrum edictum aliàs vobis præceperamus, vt ad primam diem Octobris præcedentis anni... in noſtra N. Eccleſia conueniretis, vt nonſolùm obedientiam præſtari ſolitam præſtaretis, ſed vt à nobis in ſpiritu Dei congregatis, Synodus diœceſana iuxta Sacri Conc. Tridentini præſcriptum celebraretur, ſed non ita diuini conſilij ineuitabilis ordo depoſcebat, vnde variis vrgentibus occupationibus impediti alio edicto illud reuocare, dictæque Synodi celebrationem ad aliam diem commodiùs faciendam coacti fuimus prorogare. Nunc autem ne tam ſanctum, & laudabile opus vlteriùs differatur ſub iiſdem cenſuris & pœnis in alio edicto appoſitis præcipimus vt omnes ac ſinguli perſonaliter ad diem vigeſimum primum ſequentis menſis Martij in dicta noſtra Eccleſia N. adeſſe curent, tum ad ſolitam obedientiam præſtandam, tum ad Synodum celebrandam. Illinc verò nullus audeat niſi peracta Synodi celebratione, ſine noſtra ſpeciali licentia diſcedere. Nullus item per procuratorem compareat, niſi cauſa expreſſa aſſignata, & à nobis cognita, & probata. Exceptis tamen his, qui à Parochis, & Curatis in vniuſcuiuſque Parochia pro animarum cura ſubſtituentur. Qui tamen per procuratorem comparere teneantur. Intermedio autem hoc tempore præcipimus eaſdem preces ad Deum fundendas in Eccleſiis eſſe, quas in alio edicto præceperamus, tum pro felicis Synodalis Conuentus ſucceſſu, tum etiam vt Deus benedictus dignetur nos conſolari in tribulationibus noſtris, vt & nos poſſimus eos, qui in ſpirituali aliqua ſunt preſſura conſolari. Datum N. die.. menſe.. anno...

Decreti, quòd nulli in ſedendo præiudicetur in Synodo,

Formula CXLV.

In primis decreto Sacri Concilij Tridentini inhærendo ſtatuimus atque decernimus, quod ſi cui forte contigerit in hac Synodo ſuo loco non incedere, vel non ſedere, vel etiam ſuo loco non vocari, aut alios quoſcunque actus facere, non propterea cuiquam ius acquiri, aut acquiſitum eſſe, neque de cuiuſquam iure, aut poſſeſſione quidquam detrahi, ſed omnia in eo ipſo permanere, in quo ante hanc Synodum reperiebatur.

Decreti de Fide Catholica,

Formula CXLVI.

Quia ſecundum Apoſtolum, ſine fide impoſſibile eſt placere Deo, Sacri Concilij Trident. auctoritate innixi, mandamus omnibus beneficia Eccleſiaſtica habentibus, vt profeſſionem fidei vnuſquiſque, qui ad eam tenetur in præſenti Synodo iuxta formam Conſtitutionis Pij IV. emittat.

Prouiſi autem de beneficiis quibuſcumque curam animarum habentibus ex præſcripto eiuſdem Concilij teneantur à die adeptæ poſſeſſionis, ad minùs infra duos menſes coram nobis, ſeu Vicario noſtro Generali fidei profeſſionem facere, alioquin fructus non faciunt ſuos, nec illis poſſeſſio ſuffragatur, quod in hac iuriſdictione noſtra inuiolabiliter obſeruari mandamus.

Vicarius etiam noſter Generalis exquiret, & curabit, vt ſententias, ſeu Grammaticam, vel alias liberales artes docentes, etiam regulares, qui ad fidei profeſſionem ex Bulla eiuſdem Pij IV. tenentur, eandem emittant.

Vicarij foranei ac teſtes Synodales ſi quem de fide ſuſpectum, magum, ſortilegum, diuinatorem, ſtrigem, vel maleficum ex damnatis in Conſtitutione Sixti V. cognouerint ad nos referant, idémque ſinguli Chriſti fideles pro commuui omnium ſalute obſeruabunt.

Libros ad præſcriptum indicis Romani prohibitos nemo audeat imprimere, vendere, legere, ſeu habere ſub pœnis in eo contentis, & aliis arbitrio noſtro.

Nullus Sæcularis, ſiue Regularis in hac noſtra iuriſdictione Prædicatoris fungetur officio, ſine noſtra licentia, & benedictione iuxta Conc. Trid. decreta.

Hiſtorias Martyrum, aut Chriſti Domini paſſionem, tum in ſacris, tum in prophanis locis fieri, aut repræſentari omnino prohibemus abſque licentia, ſub pœna ſcutorum 25. locis piis applicandorum, & aliis, arbitrio noſtro.

Decreti de doctrina Christiana,

Formula CXLVII.

Inuigilent Parochi huius nostræ iurisdictionis, cæterique omnes curam animarum exercentes, ad quos præcipuè hoc munus spectat. Clericis autem locorum adiuuantibus, vt iuxta Concilij Trident. decretum, saltem Dominicis, aliisque Festis diebus post prandium pueros in suis Parochiis fidei rudimenta, ac præcipuè doctrinam Christianam vulgari sermone à bon mem. Cardinali Bellarmino iussu fel. record. Clement. VIII. editam, diligenter doceant, sub pœnis arbitrio nostro. Et vt id faciliùs efficiant mandamus, vt vbi commodè id fieri potest doctrinæ Christianæ sodalitas instituatur, quæ ex viris ad id idoneis, vita, & moribus approbatis, constet, qui in eo munere Parochos adiuuent indulgentias à summis Pontificibus Pio V. & Paulo V. sodalitatibus huiusmodi concessas lucraturi.

Ludi magistri semel in hebdomada doctrinam Christianam edoceant, & quotidie sub fine lectionum curent, vt pueri genibus flexis orationem Dominicam, & salutationem Angelicam, ac Symbolum fidei deuotè recitent, ad quod exequendum eosdem Ludimagistros Prælati admoneant.

Curent etiam Parochi, quorum conscientiam oneramus, vt non solùm pueri, & puellæ, sed etiam viri, & mulieres prouectioris ætatis, præsertim rustici rudimenta Fidei discant; iuxta interpretationem per Catechismum Romanum promulgatam, & efficiant vt Symbolum Fidei recitent.

Decreti Sacri Concilij Trident. de eligendis Examinatoribus ad Parochiales Ecclesias, sess. 24. de reformat. cap. 18.

Formula CXLVIII.

Expedit, vt infrà, Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur, qui in Synodo satisfaciant, & ab ea probentur: adueniente que vacatione cuiuslibet Ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indéque succedente alia vacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos maluerit ex prædictis illis sex eligat. Sint verò hi Examinatores aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iuréntque omnes ad sancta Dei Euangelia se quacumque humana actione postposita fideliter munus executuros, caueántque ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alij dantes incurrant, à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque etiam ante obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solùm coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit rationem reddere teneantur, à qua si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint, &c.

Subiungit idem Archidiaconus.

Nos D. N. Abbas, &c. hoc decretum exequi cupientes proponimus vobis ad huiusmodi examinandi munus, & in Examinatores N. N. N. N. N. N. Illud autem vos omnes hortamur in Domino, & obsecramus, vt Examinatores sine vllo affectu probetis, sicut nos illos pro pastorali nostra vigilantia sine aliquo affectu proposuimus.

Professionis fidei,

Formula CXLIX.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet, *Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, Factorem cæli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine; & Homo factus est: Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato; Passus & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundùm scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filióque procedit: Qui cum Patre & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.*

Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & Constitutiones firmissimè admitto, & amplector.

Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxtà vnanimem sensum Patrum accipiam, & interpretabor.

Profiteor quoque septem esse verè & propriè Sacramenta nouæ legis, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam-vnctionem, Ordinem, & Matrimonium. Illáque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem vna cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in Corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat.

Fateor etiam sub altera tantùm specie totum atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi.

Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari.

Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes venerandos atque inuocandos, eósque orationes pro nobis Deo offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas

retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendum.

Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesiam relictam fuisse, illarúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo.

Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco.

Romanóque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Cætera item omnia à sacris Canonibus, & Oecumenicis Conciliis, præcipuè à Sacr. Conc. Trid. Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simúlque contraria omnia, atque hæreses quascunque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo.

Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè Deo adiuuante, retinere, & confiteri, atque à meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum.

Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro: Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Professionis fidei per Græcos emittendæ iuxta Constitutionem Gregorij XIII. Summi Pontificis,

Formula CL.

Ego N. firmá fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. Credo in vnum Deum, &c. *vt suprà, vsque ad finem inclusiuè totum persoluatur.*

Credo etiam, suscipio atque profiteor ea omnia quæ sacra Oecumenica Synodus Florentina super vnione Occidentalis, & Orientalis Ecclesiæ, &c.

[Quæ *videantur suprà post Formulam quartam in princ. Formular.*]

Indulgentias concedendi per Abbatem; vel alium Prælatum Apostolico Priuilegio munitum indulgentias elargiendi,

Formula CLI.

D. N. Abbas, &c. Vniuersis Christi fidelibus præsentes litteras, inspecturis, salutem in Domino. Quantò frequentiùs fidelium mentes, ad opera deuotionis inducimus, tantò salubriùs animarum suarum saluti consulimus. Itaque de omnipotentis Dei misericordia, omnibus, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, verè pœnitentibus, & confessis, qui Ecclesiam S.N. à primis vesperis, vsque ad occasum solis eiusdem diei fecisse deuotè visitauerint, ibique pias ad Deum preces pro felici statu sanctæ Matris Ecclesiæ, ac hæresum extirpatione, & pace inter Principes Christianos effuderint, quadraginta dies de iniunctis eis, seu quomodolibet debitis pœnitentiis, harum serie misericorditer in Domino in forma Ecclesiæ consueta remittimus, & relaxamus, præsentibus post dictum diem minimè valituris, quas in huius rei fidem manu nostra signauimus, sigilloque nostro, ac Notarij Cameræ nostræ subscriptione muniri iussimus. Datum N, &c. [Quòd si indulgentia auctoritate Summi Pontificis delegata concedatur, loco eorum verborum, *& quadraginta dies de iniunctis, &c.* dicatur, septem, aut decem annos, &c. de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta, auctoritate Apost. nobis delegata misericorditer in Domino concedimus, &c.]

Concessionis indulgentiarum, qua vtitur Abbas post solemnem benedictionem in Vesperis & Missis cantatis,

Formula CLII.

Reuerendiss. D.N. Abbas N. dat, & concedit omnibus hîc præsentibus quadraginta dies de vera indulgentia in forma Ecclesiæ consueta. Rogate Deum pro felici statu S.D.N. diuina prouidentia Papæ.... Dominationis suæ Reuerendissimæ, & sanctæ Matris Ecclesiæ.

De formulis ad Sacramentum matrimonij spectantibus.

Sacrum Concil. Trident. *sess.* 24. *de reformat. matrim. cap.* 1. animaduertens prohibitiones clandestinorum matrimoniorũ olim à sacris Canonibus factas, propter hominum inobedientiam non prodesse, & grauia peccata perpendens, quæ ex iisdem clandestinis coniugiis ortum habent, præcipit vt antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuò festiuis diebus in Ecclesia, intra missarum solemnia, publicè denuncietur inter quos matrimonium sit contrahendum; Quod in hunc, qui sequitur modum fieri poterit. [Notum sit omnibus quòd N. ex Parochia N. contracturus est Matrimonium cum N. filia N. & N. huius Parochiæ atque ideo si quis sciat aliquod intercedere inter ipsos impedimentum consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, quæ in Baptismo & Confirmatione nascitur, aut cuiusuis Canonicæ prohibitionis, certiorem faciat me Parochum, aut Reuer.d. Prælatum siue Ordinarium, &c.] Post tres denunciationes sic factas in Ecclesia Parochiali, vt suprà, Parochus de illis fidem præstabit ab eo subscriptam, & Ecclesiæ Parochialis sigillo munitam, hac videlicet forma. [Testor ego N. Parochus N. à me denunciatum fuisse in mea Ecclesia prædicta, intra missarum solemnia, matrimonium contrahendum inter N. ex mea Parochia, & N. ex Parochia N. infrascriptis festiuis diebus, hoc est, prima denuntiatio die..... secunda die..... tertia die..... neque aliquod impedimentum cognitum est quo minus matrimonium celebrari possint. In quorum fidem, &c. die...... mense..... anno..... Ego N. Parochus, &c.]

Nota quia aliquando probabilis debet esse suspicio matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc Ordinarius ipse, si expedire iudicauerit, vt denunciationes ipsæ remittantur, poterit ex dispensatione S. Concil. Trident. *d. cap.* 1. concedere licentiam contrahendi illis omissis, in hunc qui sequitur, modum.

Dispensationis super denunciationibus matrimonij,

Formula CLIII.

D. N. Abbas, &c. iustis de causis animum nostrum mouentibus his nostris literis facultatem tibi concedimus, vt tribus, vel saltem duobus testibus præsentibus N. & N. in matrimonium (cùm nullum ex informationibus ore tenus sumptis inter eos legitimum detectum fuerit impedimentum) coniungere valeas; ita tamen, vt celebrato matrimonio intra.... denunciationes tribus continuis festiuis diebus, ex præscrip-

to Concil. Trid. fiant, & interim sponsi se à carnali copula abstineant, in reliquis verò forma ab eodem Sacr. Concil. Trid. & diœcesana Synodo præscripta seruetur. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Dispensationis auctoritate Apost. concedendæ super matrimonio iam contracto ob aliquod impedimentum dirimens,

Formula CLIV.

D. N. Abb. N. &c. Dilectis nobis in Christo N. & N. salutem in Domino. Oblatæ nobis nuper pro parte vestra petitionis series continebat, aliàs vos in..... coniunctos inuicem matrimonium contraxisse, illúdque postea consummasse, in eodémque sic contracto matrimonio legitimè viuere cupere, quia si matrimonium inter vos non sequeretur, grauia exinde scandala, & alia incommoda in animarum vestrarum periculum possent verisimiliter exoriri, sicque..... perpetuò diffamata, & forsan innupta remaneres. Verùm cùm desiderium hoc vestrum adimplere non possitis absque Sedis Apostolicæ dispensatione, propterea nobis humiliter supplicari fecistis, vt nobis in præmissis de absolutionis beneficio, ac dispensationis gratia, auctoritate Apostolica nobis in hac parte concessa, prout ex literis S.D.N.D.N. diuina prouidentia Papæ..... ad nos hac de re scriptis opportunè prouidere dignaremur. Nos igitur saluti animarum vestrarum consulere volentes, præmissis ex causis animum nostrum mouentibus, seu aliàs omni meliori modo, cùm tu....., propter hoc ab aliquo rapta non fueris, auctoritate Apostolica qua fungimur, in hac parte, vos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque canonicis sententiis, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occasione vel causa latis, quibus quomodolibet ob incestus reaû, & excessus huiusmodi innodati forsan existitis ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluimus, & liberamus iniuncta vobis salutari pœnitentia.... qua peracta, vt impedimento gradus huiusmodi, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterísque contrariis nequaquam obstantibus, matrimonium inter vos publicè, videlicet coram proprio Parocho, & duobus vel tribus testibus in Ecclesia, omissis etiam denunciationibus (quas hac vice ex gratia speciali remittimus) contrahere, & in eo postmodum remanere liberè & licitè possitis, & valeatis auctoritate Apost. harum serie dispensamus. Distantiam verò.... gradus prædicti vobis nonobstare declarantes. Prolem susceptam, si quæ sit, & suscipiendam legitimè nunciando. In quorum fidem præsentes manu nostra signatas, & per infrascriptum notarium Cameræ nostræ subscriptas, sigillóque nostro munitas fieri iussimus. Dat. &c.

Facultatis visitandi Monasteria Monialium,

Formula CLV.

D. N. Abbas N. Tibi dilecto nobis in Christo R. N. his literis facultatem damus, & mandatum visitandi omnia, & singula Monialium cœnobia ciuitatis, & nostræ diœcesis N. téque Visitatorem nostrum constituimus, vt nostra, & alia quacunque nobis competenti auctoritate Canonicas sanctiones, & Sacr. Concil. Tridènt. nostræque diœcesanæ Synodi decreta, aliáque statuta, regulas, & ordinationes de obseruantia Regulari, pietate, moribus, religione, regimine, bonorum administratione, clausura, & aliis rebus omnibus in capite, & membris omnium, & singulorum Monasteriorum eorumdem, executioni cures, & facias mandari, sub pœnis, ac censuris tuo arbitrio infligendis, vbi, & quando iustum fuerit, licere tibi volumus. Item coërcendi, & cogendi omnes, & singulas vtriusque sexus personas in prædictis omnibus, & ad ea pertinentibus tibi potestatem facimus, atque ad huiusmodi visitationis acta nomine, & Vice-Cancellarij nostræ diœcesis recipienda, & conscribenda eligere, & assumere tibi liceat vnum, quem volueris, ex N. N. & N. si qui tamen horum Notarij non sint ad acta publica scribenda non adhibeantur. Postremò tibi etiam facultatem damus vt causa, & occasione huiusmodi visitationis, quoties opus fuerit, septa, & clausuram eorumdem Monasteriorum possis vnà cum vno ex illis, quos superius nominauimus, tibi adiuncto comite, eo casu intrà eadem septa ingrediendi licentiam impartimur. Præsentibus ad beneplacitum nostrum, & donec reuocentur per nos dumtaxat duraturis. In quorum fidem, &c.

Facultatis visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica,

Formula alia.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Christo N. salutem in Domino. De tua prudentia, ac in rebus gerendis experientia in Domino confisi, auctoritate Apostolica nobis per diuersas literas tum Apostolicas, tum etiam Eminentiss. DD. Cardinalium super reformatione specialiter concessa, tibi per præsentes committimus, & mandamus, vt Monasteria Monialium SS. N. N. & N. Ordinis S. N. existentia in diœcesi nostra N. prout expediens tibi videbitur, visites, & de ipsorum Monasteriorum statu, ac ipsarum Monialium vita, & moribus, Regularibus institutis, ac Monasticæ disciplinæ obseruantia diligenter inquiras; ac super his, ac quibuscunque abusibus, necnon criminibus, excessis, & delictis, si quæ deprehenderis, processus facias, informationes quascunque sumas, atque alia quæ tibi ad aures commissimus, & quæcunque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint, facias, geras, & exequatis. Super quibus omnibus, & singulis plenam, amplam, & omnimodâ potestatem tibi concedimus, & impartimur. Mandantes omnibus, & singulis Abbatissis, Priorissis, Præfectis & aliis quibuscunq; Superioribus d. Monasteriorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna priuationis officiorum obtentorum, atque etiam censuris, aliisque pœnis Ecclesiasticis arbitrio tuo infligendis, vt mandatis tuis pareant, ne tè in visitatione, correctione, aliisque per te faciendis quoquomodo impediant per se, nec per alios quouis quæsito, colore, vel prætextu. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Facultatis colligendi eleemosynas in Parochia tantùm pro Confraternitate S. N.

Formula CLVI.

D. N. Abbas, N. Dilecto nobis in Christo tibi N. homini laico, cuius vita & mores per testificationes nobis factas probantur his nostris literis, eleemosynas nomine Confraternitatis, seu Ecclesiæ S. N. petendi facultatem damus, his infrà per te seruatis conditionibus, eleemosynas solùm intra fines Parochiæ S. N. eiúsque viciniam ostiatim colligas, præ foribus eiusdem Ecclesiæ, in iis petendis subsistens, nullo modo per Ecclesiam vagando procurare, aut collige-

se

te eas tibi licebit. Vas illud, quodcunque fit, quo vteris ad eleemosynam excipiendam, duabus clauibus claudatur, quæ diuerso fabrili opere fint, earum altera apud N. à nobis electum, altera verò apud eum qui pro tempore eiusdem Confraternitatis Prior extiterit. Illud officium gratis, vel constituta certa mercede præstabis, nec vllo modo eleemosynæ particeps sis. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Facultatis colligendi eleemosynas in Vrbe & diœcesi,

Formula CLVII.

D. N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. salutem. Necessitatibus atque aliis domesticis difficultatibus quantum possumus succurrere volentes, tibi homini laico cuius vita, & morum probitas nobis per testificationes factas commendantur, eleemosynas quærere, petere, & colligere in Vrbe, & diœcesi nostra per præsentes licere volumus, præstito priùs per te, corporaliter tactis Scripturis, iuramento, quòd eleemosynas quas collegeris fideliter consignabis, nec indulgentias aliquas promulgabis, non prædicabis, nec orationes recitabis, priuilegia nulla, aut sanctorum imagines, vel campanulas, aut talia quæstoris insignia deferes, vel ostendes, nec minis, aut persuasionibus, aut alio aliquo indirectò modo, seu artificio sed piè, simpliciter, & omni conuenienti modestia tibi ad effectum prædictum illas erogari curabis. Omnibus præterea Rectoribus, Vicariis, & Præpositis Ecclesiarum præcipimus, & mandamus, vt suis quoque in Ecclesiis populo te suo commendent, ad promptámque tibi exhibendam eleemosynæ largitatem in Domino hortentur, quòd cùm fecerint, sciant, quidquid de temporalibus facultatibus in pauperibus opem ferendo dempserint, id omne multiplicatum in æterna retributione recepturos. Præsentibus tamen post menses....., minimè valituris. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia quæ iis qui eleemosynas pro piis locis colligunt concedi solent,

Formula CLVIII.

D. N. Abbas N. Omnibus & singulis Rectoribus, Plebanis, Vicariis perpetuis, Capellanis, & Coratis ciuitatis & diœcesis nostræ N. Notum facimus, & attestamur quod diligenter admoniti, & bene instructi de paupertate, & necessitate, qua premitur hospitale S. N. loci N. pro pastorali nostro munere, paterna charitate, qua loca omnia pia complectimur ad colligendas, & exquirendas eleemosynas, quæ in eiusdem hospitalis vsum, & non in alium conuertantur, deputauimus N. quem ad hoc munus rectè, & fideliter obeundum idoneum esse certiores facti sumus, quemque iuramenti obligatione deuinximus, ne pro aliqua portione, aut rata eleemosynarum, quas colliget, particeps fiat, aut earum partem sibi applicet, quamuis certam quantitatem hospitali prædicto se soluturum pacto, vel instrumento obligetur, sed eas vt collegerit hospitali consignet, neque per aliam personam colligere easdem faciat, sed ipsemet quærat, & colligat. Antè verò quàm prædictus N. quærere, aut colligere eleemosynas incipiat, teneatur præsentes nostras literas vobis consignare, vobisque sese cognoscendum præbere, vt animaduertere possitis an ea ad quæ illum obligauimus rectè seruet, quæ quæ sunt videlicet. [Ne cuiusuis generis ea sint, priuilegia, gratias publicet, ne deferat campanulam, crucem, aut alias quaslibet sacras imagines populo ostendendas, ne prædicet, ne orationes, aut Psalmos recitet, aut conciat, neque quidquam sacrum Latino aut vulgari sermone, populo enunciet, ne commutet vota cuiuscumque generis ea sint, aut absoluat, ne campis, agris, doliolis, animalibus, aut aliis rebus benedicat, neque quouis signo animalia, ianuas, domus, aliáue signet, aut maledicat, aut comminetur iis qui eleemosynam non tribuunt, nulla arte, nullisque verbis vtatur ad eosdem perterrefaciendos, sed modestè eleemosynas petat, non tanquam debitas, sed à fidelium charitate liberè exposcendas, illisque rebus acquiescat, quæ spontè sibi tribuentur. Quæ omnia, & singula si ab ipso N. minime obseruari videbitis, statim ab hoc quæstu, & eleemosynarum collectione illum prohibebitis, & eleemosynas, quæ collectæ erunt, in manibus Massarij deponetis, ipsúmque N. ad nostrum Episcopale Tribunal deferetis. Quod si manifestum vobis non sit illum omnino his nostris præceptis repugnare, in aliqua tamen super hoc dubitatione estis, tum præsentium literarum vigore prædictum hospitale populo commendabitis, & prædictum N. semel tantum eleemosynas quærere permittetis, populúmque nostrum de omnibus iis, ad quæ N. prædictus tenetur admonebitis. Cæterum hortamur omnes etiam atque, etiam, vt pro singulorum qualitate pecuniam, frumentum, oleum, vinum, aliáque prædicto hospitali impertiant, sciántque quod retribuet gratiam, qui offert similaginem, & qui facit misericordiam offert sacrificium. Hanc autem deputationem nostram nolumus esse validam, aut duraturam, nisi sex mensium spatio. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Literarum dimissorialium Missæ sacrum faciendi pro Presbytero abesse volente ad biennium,

Formula CLIX.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo N. Presbytero N. salutem in Domino sempiternam. Tibi ad Ciuitatem N. ac ad alia loca proficisci volenti, ibique sacrum facere, confessiones Christi fidelium audire, aliáque diuina officia celebrare de licentia tamen ordinarij loci, seu illius Vicarij Generalis possis, & valeas, hisce literis per bienniũ facultatem concedimus, & impartimur, attestantes te in sacro Presbyteratus ordine constitutũ esse, non excommunicatum, suspensum, interdictum, seu Ecclesiæ censuræ vinculo irretitum, nec de aliquo crimine ad præsens inquisitum, vel diffamatum, quod sciamus, sed bonis moribus præditum. Quare teipsum omnibus in Christo Patribus Illustr. & Reuerend. DD. Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Vicariis, cæterísque Officialibus quibuscumque, quantum in Domino possumus, pro commẽdato per præsentes damus. In quorum fidem, &c.

Literarum dimissorialium, quæ cuidam Presbytero Romam proficiscenti concessæ fuerunt,

Formula CLX.

D. N. &c. Omnibus & singulis, &c. Notum facimus & attestamur, quod ex hoc Episcopatu N. proficiscitur Romam, atque in alias orbis terrarum regiones N. oriundus ex N. huius diœcesis, ritè & rectè ordinatus, vir sanè doctus, ac in Iuris Pontificij, Cæsareique facultatibus apprimè versatus, cuius, ac Patris eius viri doctissimi cura, & opera libri in lucem iam editi in omnium orẽ cum communi vtilitate versantur.

versantur. Ipse verò N. bonis motibus praeditus, nullius criminis infamia laborat, nullo impedimento à sacrorum, imprimisque Presbyteratus Ordinis exercitio prohibetur; estque homo staturae mediocris, coma capitis, ac barba rubra cicatrice in sinistra capitis parte locata, facie alba, aetatis circiter triginta annorum. Quare N. & N. obnixè deprecamur vt N. Presbyterum praedictum in nostris singulis dioecesibus, seu Ecclesiis benignè ac charitatiuè recipi, ac tractari, eique necessaria ad sanctissimum missae sacrificium peragendum, reliquósque Ordines exercendo curetis, & iubeatis, similiter & nos quidquid ab N. & N. Dominationibus vestris, &c. per suas nobis literas fuerit iniunctum, ac commendatum, libentissimè suscipiemus, & promptissimè exequemur. Datum N. sub signo nostro, sigillóque huius Curiae, die..... anno.....

Facultatis celebrandi pro Presbytero alienae dioecesis,

Formula CLXI.

D.N. Abbas N. Dilecto nobis in Christo R. Presbytero N dioecesis N. salutem in Domino sempiternam. Cognita sacrarum caeremoniarum peritia tua, perspectisque Ordinarij tui literis commendatitiis, facultatem tibi concedimus ad menses..... Missae sacrum faciendi in vrbis, & dioecesis nostrae Ecclesiis, quae tamen Monialium non sint, consensu tamen earundem Ecclesiarum Rectorum & Vice-Rectorum accedente, & dummodo in habitu, & tonsura incedas, & in altari non petas eleemosynam. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Praedicatore Quadragesimali,

Formula CLXII.

D. N. &c. Vniuersis & singulis praesentes nostras literas inspecturis, lecturis, pariter & audituris salutem in Domino sempiternam. Cùm proprium nostri muneris sit animarum nostrae N. dioecesis saluti consulere, diuinique cultus incrementum semper curare, quadragesimali tempore commisso nobis gregi maiori studio inuigilandum videtur. Quare cùm in Oppido N. nostrae dioecesis de idoneo Concionatore à nobis pro futura Quadragesima prouidendum sit, te R. Fr. N. Ordinis N. de vita, morum integritate, ac scientia à tuo Superiore multipliciter commendatum, vt nobis per praesentes ipsius literas constat, praeuia fidei confessionis per te coram nobis emissione, verbi Dei Praedicatorem pro dicto Oppido N. in toto Quadragesimali tempore facimus, deputamus, & nominamus, mandantes R. Rectori, clero, & populo dicti Oppidi vt benignè te recipiant & in omnibus, vt decet, excipere curent, & insuper tua stante approbatione tibi facultatem concedimus, vt durante dicto Quadragesimali tempore in praedicto Oppido Sacramentum Poenitentiae administrare, & Christi fidelibus peccata sua confitentibus absolutionem impertiri valeas, cum facultate absoluendi etiam à casibus nobis reseruatis, à Dominica Palmarum per totam Octauam Paschae duratura. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Licentia pro Praedicatore in Ecclesia Monialium,

Formula CLXIII.

D.N. &c. Tibi R.P.N. Ordinis N. à superiore tuo & à nobis approbato facultatem concedimus, vt in Ecclesia exteriori Monasterij Monialium S. N. quae clausa sit, nullique auditores praesentes adsint, excepto Capellano, & socio tuo, possis ex suggestu verbum Dei die..... praedicare cum deuotione, & iuxta S. Ecclesiae Romanae doctrinam, & peracta concione statim ab Ecclesia discedas, nullo prorsus colloquio, aut quouis negotij genere ad crates, rotas, aut alio loco intermixto sub quouis pietatis, aut etiam consanguinitatis praetextu, nec munere vllo, etiam minimo accepto, iuxta formam Bullae fel. record. Clementis Papae VIII. sub poenis arbitrio nostro, &c. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

De formulis licentiarum spectantium ad puellas, quae petunt habitum Religionis,

Aduertendum est puellam habitum Religionis petentem, antequam examinetur, & proponatur, supplicem libellum exhibere teneri, in quo desiderium suum ingrediendi Religionem Abbati, seu Praelato Ordinario exprimat. Abbas verò, siue Praelatus Ordinarius, vel eo absente, seu impedito Vicarius suus, puellae voluntatem secretò examinet, & diligenter explorer illam de his, quae sequuntur.

De libera & pia puellae Religionis ingrediendae voluntate.

An precibus, aut minis parentum, vel cuiusuis alterius inducta fuerit?

Quandiu cogitauerit de ingredienda Religione?

Qua potissimum causa Monialis fieri velit?

An Religionis vim, & pondus intelligat?

An sit conscia votorum, quae in ea emittuntur?

An Regulas, & constitutiones norit, quae propriè sunt illius Monasterij, in quo Religionem profiteri cogitat, & an illarum obseruationi se totam omnino tradere cupiat, & libenter amplectatur?

Interrogetur etiam de doctrina Christiana, an scilicet in ea rectè satque sit instituta?

An sciat legere? eamque se praesente legere iubeat.

Et si examen proximè fiat ante professionem, videat an rectè dicere officium norit.

Notandum quod si examen ab alio, quàm Abbate, seu Praelato ordinario, aut Vicario suo fiat, is, qui eam examinauerit totum id quod in examine deprehenderit in scriptis ad eundem Vicarium deferet.

Explorata taliter libera puellae Religionis ingrediendae voluntate, nisi quidquam aliud ex his quae ad ingressum Religionis in huiusmodi puellis requiruntur obstare videatur: Vicarius pro dote, & aliis Monasterio praestari solitis à parentibus sponsionem accipit, qua data statim Monialibus cogendi Capituli facultatem concedit: si verò Monasterium Monialium non Ordinario, sed Regularibus subiectum sit, ipse Vicarius examinis tantùm confecti testimonium puellae tradit.

Deinde per calculos à Monialibus puella approbata, earum Praefecta, seu Abbatissa statim de suffragiorum exitu Superiorem admonet, illique, cùm diea ingrediendi Religionem instant, tam aetatis puellae à Parocho ex libro Baptisterio, si is repetiatur, & susceptae Confirmationis testimonium, quàm etiam instrumenti depositionis dotis, & aliorum, quae Monasterio traduntur confecti, exemplum autheoticom, exhibetur.

Ex August. Barbos. *in suo formul. form.* 41.

His omnibus ita peractis puella iterum examinada est, eadem vt supra ratione, sed aliquantò accuratiùs, & eius voluntate cognita, facultas ingrediendi pro habitu, illúmque suscipiendi à Vicario datur, in hunc, qui sequitur modum.

Facultatis

Facultatis recipiendi puellam in Monasterio ad habitum Religionis,

Formula CLXIV.

D. N. Abbas N. Cùm voluntatem N. diligenter explorauerimus, eámque liberam, & piam esse, quantùm humano iudicio æstimari potest, comperimus, eandem quoque N. ætatem annorum 16. expleuisse nouerimus, nihílque habere sciamus contra sacra decreta, & conditiones, ac requisita iuxta Monasterij Ordinis S. N. instituta, vidimus quoque fidem instrumenti, depositi, & obligationis dotis, seu eleemosynæ Monasterio debitæ, vbi professio legitimè emittatur, iuxta taxam annis Superioribus præscriptam, licentiam, & facultatem concedimus, vt ea in Monasterij S.N. ad Religionem admittatur, recipiatúrque, & professionem emittere valeat, cuius tempus Præfecta nobis ante mensem denunciet, sub pœna Conc. Trid. decreto expressa, & constitutum ex nunc fiat rursus, & quæcunque alia, quæ in hoc genere decreta sunt, obseruentur. Dat. &c.

Obtenta supradicta Vicarij licentia, puella ad Monasterium ducitur, paucis tamen comitata affinibus, & sine vlla pompa, & constituta die inter Missarum solemnia, vt moris est, ab ipso Vicario, seu deputato ab eo sacris adhibitis benedictionibus, postquam ipsa cælesti cibo refecta fuerit, vetere homine cum actibus suis sese spoliando, ad communionis fenestellam humiliter, & deuotè recipiet Regularem habitum, sibi à Vicario, vel ab eo, quem ille deputauerit, foris manente oblatum.

Probationis anno currente ante mensem quàm Nouitia profiteatur, (ex Concil. Trid. *sess. 25. de Regular. cap. 17. in fin.*) Præfecta Monialium Superiorem (sub pœna suspensionis ab officio ad arbitrium Abbatis) admonere tenetur vt de voluntate Nouitiæ examen à Vicario rursus fiat, aut ab alio, vt suprà, Sacerdote; & cùm Abbas, pro facultate sibi decreto Concil Trident. data, voluntatem Nouitiæ explorare voluerit, hoc agere ei licet, loco vbi Monasterij crates sunt: neque à septis illa idcirco egrediatur, nisi adsit causa, suspicióque eiusdem Abbatis iudicio probabilis, ob quam potiùs censuerit, aut alio loco voluntas eius cognoscatur, tunc vel in Ecclesiam Monasterij exteriorem, vel in aliam proximam, prout commodiùs, atque decentiùs fieri poterit, illam perduci iubeat. Qua in Ecclesia præsentibus duabus Monialibus maturioribus, & Nouitiæ gradu cognationis propinquioribus, quas ipsa, aut Moniales delegerint eius animum, & voluntatem Abbas rectè exploret loco paulo remotiori, itaut, quæ adsunt matronæ videre, non tamen audire queant. Quod autem à puellæ parentibus alimentorum, seu educationis nomine, aut pro aliis rebus ad puellæ, aut Monasterij vsum pertinentibus, etiam ex consuetudine præstatur de eo satisfactum fuisse Monasterio Monialium; Præfecta Vicario scriptis testabitur, vt de nouitia, ad professionem admittenda capituli cogendi potestas detur, si Monasterium Ordinario subiectum sit, aut testimonium examinis, si Regularibus subiaceat.

Demum absoluta Capitulo si nihil obesse deprehendatur, & Nouitia decimum sextum ætatis suæ annum perfecerit, emittendæ professionis facultatem dabit Vicarius, vt infrà.

Facultatis recipiendæ professionis Monialium,

Formula CLXV.

Concedimus licentiam R. Matri N. Abbatissæ Monasterij S. N. vt stante Superiore, in Ecclesia exteriore ad fenestellam sanctissimæ communionis, & seruatis aliis ordinibus præscriptis, possit recipere expressam, & solemnem professionem N. iam approbatæ, & faciet nos certiores in scriptis fidem gerentibus de die, & coram quo dicta N. emiserit professionem. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Aggregationis aliquot Monachorum Cassinen. ad Congregationem Anglicanam.

Formula CLXVI.

In Dei nomine, Amen. Per præsens publicum instrumentum, cunctis appareat euidenter, & sit notum, quòd anno Domini 1609. Pontificatus Sanctissimi D. N. Pauli Papæ V. anno quinto, regnorúmque Serenissimi in Christo Principis, & D. nostri Iacobi Dei gratia Angliæ, Franciæ, & Hiberniæ anno septimo, & Scotiæ 42. mensis verò Nouembr. die 8. in ædibus Thomæ Louedeni; coram me D. Mauro Anglo diœcesis Eliensis Sacerdote, & Monacho professo Monasterij S. Gregorij Maioris Venetiarum Congregationis Cassinensis, alias S. Iustinæ de Padua, Ordinis S. Benedicti, auctoritate Apostolica, publico Notario subscripto, & testibus inferiùs nominatis: constitutus personaliter D. Sebertus aliàs Sigebertus, subscriptus, infrascriptam scripturam fecit, subscripsit, & sigillauit, cuius quidem scripturæ tenor sequitur, & est talis. videlicet. [In Dei nomine, Amen. Ego D. Sebertus, alias Sigebertus, Sacerdos & Monachus professus Monasterij S. Petri Vvestmonasteriensis Congregationis Angliæ, Ordinis S. Benedicti; iura & priuilegia insignia olim Principum, & Pontificum liberalitate concessa, quæ ab aliquot annis, Deo ita permittente, in me solo ex omnibus Monachis Anglis superstite conseruantur, ne breui perirent; D. Robertum Salderum Petroburgensem, & D. Eduuardum Salisbuuriensem Anglos Monachos professos Congregationis Cassinen. aliàs S. Iustinæ de Padua de consensu suorum Superiorum in fratres & Monachos prædicti Monasterij recepi & admisi: illísque omnia iura, priuilegia, gradus, honores, libertates, & gratias, quibus retroactis temporibus Monachi in eodem Monasterio professi, & habitantes gauisi sunt, concessi, impartiui, & attribui, Londini anno, &c. die, &c. Idémque per præsentes denuò gratum, ratum, & firmum habeo, omnésque alios in Monachos, fratres conuersos, oblatos prædicti Monasterij recipio, & admitto, illísque omnia iura, priuilegia, vt suprà, concedo, & attribuo, quos in Monachos, fratres conuersos oblatos prædicti Monasterij admiserant, vel receperant, illisque iura, &c. vt supra concesserunt D. Thomas Prestonus, & D. Augustinus, & alij quibus auctoritatem & potestatem huiusmodi admittendi, &c. concessi, anno, &c. die & mense, &c. virtute præsentium, quoad omnes & singulas earum partes, ratas, gratas, & firmas habeo, & in perpetuum habebo. Dat. apud, &c. anno, mense, die &c. in præsentia subscriptorum Notarij, & testium. In cuius rei testimonium ego præfatus D. Sebertus subscripsi, & sigillum apposui.] *Ibi apposita est subscriptio testium, & Notarij.*

Habetur apud Clem. Reynerium *in append. ad Apost. Bened. in Anglia part. 1. script. 1.*

Ratificationis

Ratificationis supradictæ Aggregationis Monachorum, facta à Cap. Generali,

Formula CLXVII.

In Christi nomine, Amen. Anno ab eiusdem Natiuitate, &c. indictione 6. Pont. Sanctiss. in Christo Patris D. N. D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno, &c. tempore Serenis. Principis, &c. mense & die, &c. in Venerabili Monasterio N. diœcesis N. in solita definitorij aula, præsentibus, &c. Definitoribus Reuerendiss. in Christo Pater D. Georgius Gregorius à Castro Aretino Abbas & dignissimus Præses, & admodum RR.PP.N.& N.omnes Definitores Congregationis Cassinan. aliàs S. Iustinæ de Padua Ordinis S.Benedicti regularis obseruantiæ congregati Capitulariter sono campanæ, vt eorum moris est, prius emisso, totum Capitulum generale repræsentantes, & ad quos omnimoda administratio & totum regimen totius prædictæ Congregationis, & singulorum illius Monasteriorũ, spectat, & pertinet, certiorati, vt dixerunt literis R. P. &c. datis Romæ die mensis, &c. quod multùm R. P.D. Sebertus Monachus professus Monasterij S. Petri prope Londinum veteris Congregationis Angliæ Ordinis S.Benedicti, qui solus vsque in hodiernum diem remanet superstes ex antiquis Monachis qui in ipsa regione floruerunt, antequam illic hæreses pullularent, ad conseruandam, & manutenen. prædictam eius Congregationem, illi aggregauit nonnullos Monachos Congregationis Cassinen. aliàs S. Iustinæ, &c. vigore facultatis eisdem concessæ à Capitulo generali anno, mense, die, &c. & quod pariter elegit hos Monachos N. & N. quibus delegauit, & concessit omnimodam eius auctoritatem prouidendi, & moderan. ad eum finem, vt prædicta eius antiqua Congregatio Angliæ præseruetur, augeatur, & optimè dirigatur, quæ omnia ab ipso R.P.D. Seberto acta esse dictum fuit sub ratihabitione, &c. quibus attentis, & consideratis agnoscentes singularem animi deuotionem R.P.D. Seberti erga Cassinen. Congregationem, qui ad augendam & perpetuan. dictam eius Congregationem multis aliis Congregationibus prædictis Monachos eorundem sæpedictæ Cassinen. Congregationis professos elegit ad commodum quidem, honorem, & existimationem prædictæ Congregationis prædictis omnibus benignè anouendum esse duxerunt. Idcirco Reuerendiss. D. Præses, & admodum RR. PP. Definitores omnes vnanimes, & concordes, neminéque ipsorum, discrepante, & ex certa scientia, ac animo ipsorum, vt dixerunt, benè deliberato, omnique quo potuerunt meliore, ac validiore modo in primis ratificarunt, approbauerunt, & confirmauerunt, ratificant, approbant & confirmant; prædictas Aggregationem, & vnionem Monachorum, & Oblatorum, qui, vt suprà habitum est acceptati, & respectiuè professi sunt in partibus Angliæ, sub nomine Congregationis Cassinen. factam per supradictam admodum R.P.D. Sebertum, ad perpetuandam eius antiquam Congregationem Ordinis S.Benedicti, nec non etiam delegationem, seu electionem per eundem factam de personis DD.Thomæ, & Augustini, &c. Monachorum Congregationis Cassinen. cum eadem auctoritate eisdem concessa in omnibus, & per omnia, iuxta seriem & tenorem earundem Aggregationis, & delegationis, & ad cautelam vbi opus sit, dicti RR. D. Præses, & PP. Definitores similem Aggregationem & respectiuè delegationem de nouo faciunt, & constituunt sub illis modis, formisque expressione & auctoritate, quibus per supradictum R.P.D.Sebertum dicta Aggregatio & delegatio facta est, quam Aggregationis, & delegationis ratificationem, nec non & assensum prædictum, cæteráque alia in præsenti instrumento contenta apposita; & inserta idem Reuerendiss. D. Præses, & admodum RR.PP. Definitores per sese, & eorum RR.DD. Successores promiserunt, & promittunt mihi Notario infrascripto vti publico, &c.

Habetur *eod. loc. vt suprà.*

Vicariæ regendi Congregationem Anglicanam,

Formula CLXVIII.

Admodum R.P. & frater optime quoniam diuina bonitas ita mihi vitam diuturnam produxit, vt iam eum magno solatio meo viderim instaurationem Congregationis Anglicanæ, nuperrimámque eius confirmationem à Summo Pontifice factam, cúmque hactenus diuina prouidentia videatur me superstitem conseruasse, quasi in eum dumtaxat finem, vt Congregationis illius quasi possessio & ex consequenti omnia eius iura in me & Monachis mihi aggregatis perseuerent; quia etiam probè perspicio totum hoc negotium per prudentes conatus & labores vestros potenter fuisse promotum, idque ita fœliciter, vt non parua spes supersit fore vt suo tempore ad antiquum vigorē & splendorem eadem Congregatio resurgat: ego autem propter longæuam senectutem, corporisque debilitatem non possum eius negotia personaliter gubernare; propterea rogo & obsecro Paternitatem tuam, vt sicut Italiæ Congregationis Superior existis eiúsque regimen tenes, ita etiam digneris in te suscipere curam, & sollicitudinem huius Anglicæ Congregationis, meóque nomine prosequaris, & peragas, quæcunq; sapientiæ tuæ videbuntur necessaria, & conuenientia ad promouendam, exaltan. & propagan. veterem hanc nostram Congregationem Angliæ. Quicquid autem hac in re facies, ego per præsentes ratifico, & confirmo, & in eius signum nomen meum subscribo coram testibus infrascriptis, &c. rogans te vt certiorē me facias debitis opportunitatibus de negotiorum istorum successu, atque ita gratias tibi, ex animo agens pro charitatiuo solatio, & fraterna sollicitudine erga me in hac decrepita senectute mea me tibi commendans committo te Domino Deo N. die.... mense, & anno cum scriptione D.N. vices committentis & testium.

Habetur *loc. cit. script.* 4.

Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi pro Congregatione Bursfeldensi,

Formula CLXIX.

Dilecto in Christo Fr. N. Monacho Monasterij S. N. Ordinis S.Benedicti Frater N.Prior, aut alius præsidens post Abbatem, & Conuentus iam dicti Monasterij salutem in Domino. Fraternitati tuæ tenore præsentium innotescat quod die.... mensis, &c. D. N. quondam Abbas Monasterij nostri præfati sicut Domino placuit viam vniuersæ carnis ingressus fuit, & corpus eius cum debita reuerētia Ecclesiasticæ traditum sepulturæ. Ne igitur Monasterium nostrum supradictum per diuturnam vacationem grauem patiatur in spiritualibus & temporalibus læsionem, diem talem cum continuatione dierum sequentium ad tractandum de futuri Pastoris electione & ad electionem celebrandam in nostro Capitulo communiter duximus statuendum. Quapropter fraternitatem tuam attentè requirimus & sollicitamus expressè quatenus die præfata nobiscumque ad tractandum & colligendum in Capitulo nostro prælibato concurrere procures, alioquin, tua absentia non obstante, procedere

cedere ad celebrandum huiusmodi electionem curabimus, & dicto Monasterio nostro de persona idonea prouidere. Si insuper procuratorem ad certam personam eligendam substituere decreueris, quæ secundùm iuris communis dispositionem in huiusmodi electionis negotio substitui potest, ad iuramentum præstandum, confessionem Sacramentalem faciendam, & sacram Communionem percipiendam sub pœna in decreto Basiliensis Concilij de præmissis faciendis promulgata, te noueris adstrictum. Nos enim fidei & relationi veridicæ talis Nuncij nostri iurati latoris præsentium super vocatione huiusmodi stare proponimus, vt est iuris. Datum, &c. sub sigillo Prioris, & Conuentus roboratæ, &c.

Habetur in Cæremoniali Congregationis Bursfeldensis, Ordinis S. Benedicti Parisiis impresso, anno 1610. *pag.* 189. *&* 190.

Absentes ad eandem electionem vocandi intimatio, cum præfixione termini,

Formula CLXX.

Fratres Capituli Monasterij N. & Frater N. humilis Prior claustri eiusdem Monasterij, Sede Abbatiali vacante. Dilectis Conreligiosis & Fratribus N. & N. Priorarum, & membrorum à dicto Monasterio dependentium respectiuè salutem in Domino. Cùm bon. mem. D. N. Abbas ipsius Monasterij, nouissimus, die.... mensis.... &c. præsentis anni, &c. (quod non sine graui mentis amaritudine referimus) naturæ soluendo debitum, spiritum suum reddiderit Creatori. Nos ipsius corpore tradito reuerenter, vt decuit, Ecclesiasticæ sepulturæ, nolentes dictum nostrum Monasterium existere pastoris diutius solatiis destitutum. Quare diem N. post festum S. N. X. mense N. proxime futuri, cum continuatione dierum omnium sequentium, concorditer præfiximus ad electionem futuri pastoris, & Abbatis in dicto Monasterio & capitulo nostris celebrandum. Ac ad omnia alia peragenda, quæ ipsius electionis negotium concernere dignoscuntur. Vt igitur ignorantiam super hoc prætendere nequeatis, vllam vobis, & cuilibet vestrum, ac aliis omnibus & singulis Conreligiosis præfixionem huiusmodi duximus intiman. vos & quemlibet vestrum tenore præsentium citantes (prout citamus & vobis mandamus) quatenus dicta die N. mensis N. manè, hora capituli, quam diem & horam, cum omnibus diebus sequentibus quousque ipsius electionis negotium fuerit expeditum, vobis harum serie assignamus, & præfigimus, ad Monasterium nostrum prædictum, si volueritis, & vestra credideritis interesse, veniatis, & compareatis, vnà vobiscum de electione futuri Abbatis, & ad ipsum Abbatem, dante Domino, eligendum, ac in ipso electionis negotio modo debito processuri. Alioquin vobis non expectatis nec vlterius si prædictus per nos non fuerit terminus prorogatus conuocati in huiusmodi electionis negotio procedemus, vestra absentia non obstante. Ad istas autem literas vobis, & cuiuslibet vestrum præsentandas, & intimandas dilectos nostros N. & N. duximus specialiter deputandos, & in signum huiusmodi mandati nostri suscepti, ac Nunciorum quiliber vestrum sigillum hîc apponat, aut se manu propria subscribat, aut per alium suis nomine & mandato faciat subscribi. Datum in dicto capitulo nostro sub sigillo nostro communi, vnà cum signo Notarij subscripti, &c.

Habetur *in formulario instrument. Romæ impresso anno* 1561. *tit. de elect. pag.* 72.

Absentium responsionis ad prædictam vocationem electionis noui Abbatis,

Formula CLXXI.

Honorabili ac Religioso N. Priori & Fratribus Conuentualibus Monasterij S. N. Ordinis S. Benedicti N. diœcesis. Frater N. eiusdem Monasterij Monachus professus cum humili reuerentia in Christo Iesu complacendi affectum. Quia electiuni futuri Abbatis die .... faciendæ, arduis præpeditus & variis negotiis, personali præsentia interesse non valeo: idcirco Religioso Fratri N. Monacho Monasterij nostri præfati, vices meas in toto illo electionis negotio pro hac vice committo omnibus modo & forma quibus id fieri potest & debet, in cuius rei testimonium sigillo meo, &c.

Refertur in Cæremoniali Bursfeldensi *superiùs citato pagin.* 190.

Absentium vocationis ad prædictam electionem in valuis Ecclesiæ vbi talis fuerit consuetudo,

Formula CLXXII.

Notificant Prior & Conuentus Monasterij S. N. Ordinis S. Benedicti diœcesis, N. omnibus & singulis præsentes literas inspecturis, & quorum interest, vel interesse poterit, quomodolibet in futurum, quòd die.... mensis N. quondam venerabilis D. N. Abbas eiusdem Monasterij sicut Domino placuit viam vniuersæ carnis est ingressus, ipsiúsque corpus cum debita reuerentia Ecclesiasticæ traditum sepulturæ, & ne ipsum Monasterium graue in spiritualibus, & temporalibus patiatur detrimentum, diem N. quæ erit talis mensis N. cum continuatione dierum sequentium ad tractandum, & prouidendum de futuri pastoria substitutione communiter duxerunt statuendum. Quapropter per præsentis cedulæ affixionem, & Bedellum, siue Nuncium nostrum iuratum, ad hoc specialiter deputatum citari mandant, & citant omnes & singulos sua interesse putantes, qui huiusmodi electioni de iure aut consuetudine debent, possunt, & volunt interesse, quatenus die supradicta hora N. cum dierum sequentium continuatione in dicto Monasterio ac loco capitulari eiusdem legitimè compareant, ad tractandum de futuri Abbatis electione, & ad ipsam electionem, si opus fuerit, procedendum, & procedi videndum, & omnia alia & singula faciendum, quæ in præmissis necessaria fuerint, vel quomodolibet opportuna: certificantes eosdem quod siue comparuerint, siue non, nihilominus ad præmissa omnia, & singula, prout Iuris & moris fuerit procedere, & eidem Monasterio de persona idonea, prout Dominus inspirauerit, prouidere curabunt, ipsorum absentia non obstante. Datum, &c. sigillo Conuentus memorati in fidem & testimonium præmissorum præsentibus subimpresso.

Ex eod. Cæremoniali Bursfeldensi *pag.* 191. *&* 192.

Iuramenti ab electoribus prædictis præstandi,

Formula CLXXIII.

Ego Frater N. iuro & promitto omnipotenti Deo, & sancto, vel sanctæ N. huius Monasterij patrono, illum eligere quem credam futurum Ecclesiæ in spiritualibus, & temporalibus vtiliorem, nec illi vocem

dare, quin verisimiliter sciuero promissione, ant ditione alicuius rei temporalis, seu per se, vel per alium interposita prece, aut aliàs qualitercumque directè, vel indirectè pro se electionem procurare.

Insuper ego N. sub iuramento præstito promitto quòd si electus fuero in Abbatem, & electioni in personam meam factæ consensero super obseruantia reformationis, & consuetudinū approbatarum præsentis Monasterij in forma per capitulum annale desuper concepta, & approbata, mox post confirmationem publicè iuramentum præstabo, sic me Deus adiuuet & hæc sancta Dei Euangelia.

Habetur ex eod. Caremonial. Bursfelden. pag. 201.

Absentium procuratores ad Capitulum mittendi,

Formula CLXXIV.

RR. in Christo PP. ac DD. Præsideotibus annalis capituli Monachorum nigrorum Ordinis S. Benedicti de Obseruantia, in Monasterio N. proximo celebrandi, N. humilis Abbas Monasterij S. N. Ordinis & Obseruantiæ prædictorum N. diœcesis reuerentiam & honorem. Reuerendi Patres ac Domini. Quia secundum laudabilia instituta, ad ipsum annale capitulum, prout debeo, personaliter non possum accedere, senio, languore, corporalibus incommodis, legitima distantia, causis arduis nostri Monasterij delationem pro hac vice nequaquam captantibus, præpeditus: maximè cum anno Domini N. capitulo in Monasterio Sancti N. celebrato vltimo, personaliter interfuerim: Hinc est quod discretum Fratrem N. Monasterij Commonachum, aut Venerabilem in Christo patrem Dominum N. Abbatem Monasterij N. in meum legitimum, ac indubitatum procuratorem constituo: cum pleno mandato, vice mea in eodem capitulo comparendi; cum potestate plenaria iurandi in animam meam, causam, seu causas meæ absentationis superiùs allegatas esse veras: Insuper & beneficium absolutionis ab officio, instanter petendi, & humiliter, si concessum fuerit, acceptandi: collectas etiam pecuniales, si quas per capitulum imponi contigerit, legaliter exsoluendi: promittens me sub testimonio præsentium literarum, quæcumque in eodem capitulo fuerint constituta, rata, & grata, firmiter habiturum: & tam per me quàm mihi subiectos, prout vnumquemque nostrum concernunt, laudabiliter obseruaturum. In quorum omnium testimonium sigillum meum præsentibus est impressum. Datum in Monasterio meo prædicto. Anno Domini, &c. ipso die, &c.

Ex eod. Caremonial. Bursfelden. pag. 136.

Obedientiæ data Vicario Generali à Patribus Chellen.

Formula CLXXV.

Admodum Reuerende Pater communicauit nobis Reuerendus P. Augustinus literas Paternitatis vestræ, quibuscum etiam coniunctum fuit exemplar literarum Illustrissimi Nuncij insinuantium nouum aliquod decretum, quo admisso fideliter spopondit vestra paternitas nobis in verbo sacerdotis, donec vnio concluderetur. Nuncius nostrarum partium longè alio modo promulgauit nobis Sanctitati suæ beneplacitum quam videamini ibi accepisse, monuitque, vt significaremus omnibus, Sanctitatis suæ voluntatem esse, vt omnes suis procuratoribus destinarent ampliorem potestatem, quàm hactenus habuerunt aliquam vnionem concludendi, quia aliquam inter nos vnionem vult absolutè concludi; quòd vero Illustrissimi Cardinales in priore decreto regressus persistant, cupimus vt cognoscatis plures nunc nobis suppetere rationes ampliandi & replicandi, quàm antea, tum quia certi sumus procuratorem nostrum auditum non fuisse, quando hoc de regressu decretum fuit expeditum, tum etiam propter exorbitantem modum procedendi, quo vsi sunt Commissarij vestri in hac Ciuitate Parisiensi, pro quo benefactoribus nostris aliqua esset adhibenda satisfactio. Nihilominus vt planè satisfaciamus Sedi Apostolicæ, vestræque Paternitati, ac toti mundo, monstremúsque sinceram intentionem nostram, qua pacem quærimus & vnionem, sine qua missio nostra non potest subsistere, simul ne securi facti essemus Nuncij Apostolici Episcopi Parisiensis, & Paternitatis vestræ promisso, quod nulla fiant scandala, vel innouationes in personis, aut negotiis nostris, donec aliqua vnio inter nos concludatur, certiorem per has præsentes facimus Paternitatem vestram nos paruisse, & parere decreto de regressu, & in eo plenè satisfecisse Nuncio Parisiensi, quin & scripsisse ad Cardinales S. Officij de obedientia nostra decreto ipsorum officiosè præstita. Quoniam igitur nunc omnia impedimenta vnionis sunt ablata, rogamus vos propter amorem Dei, vt quam seriò, & cito fieri possit, in illam statuendam incumbatis, & in hac re aut quacunque alia inuenietis nos in omni fraterna charitate paratissimos, &c.

Ex Clemente Raynerio in append. ad Apostol. Bened. in Angl. part. 1. script. 15.

Supplicationis exemplar quod ex Anglia Patres Missionis ad Sanctissimum D. Papam miserunt,

Formula CLXXVI.

Nos infrascripti S. V. filij humillimi perspicientes maximū Sanctitati Vestræ erga patriam nostram, & salutem animarum zelum, ac paternam de nostra Missione curam, quibus Sanctitas vestra tanquam Vniuersalis, sed nobis specialis parens, satis abundat, & intelligentes Sanctitatis vestræ mentem in eo firmiter positam esse, vt pro bono Missionis, aliquam velit inter nos stabilire vnionem: & maturè ponderantes quid emolumenti, vel incommodi euenire poterit, si modus illius sit conueniens, & ab omnibus generaliter approbatus: aut inconueniens, & inter paucos determinatus, qualis erat modus nuper Sanctitati Vestræ exhibitus; (omnes enim quoad substantiam vnionem exoptant, de modo solummodo est differentia) Submissè petimus (quia quo vniuersalior fuerit consensus, eo stabilior, & sine reluctantia erit vnio) vt Sanctitas Vestra pro præsenti nihil statuat; sed sub censura præcipiat, vt ex omnibus professis omnium trium Congregationum extra Hispaniam aut Italiam degentibus, per pluralitatem votorum omnium professorum dictarum Congregationum eligantur nouem Definitores, qui simul conuenientes, etiam per pluralitatem votorum determinent primò de modo talis vnionis, quem sic per pluralitatem votorum ordinatum exhibebunt Sanctitati Vestræ approbandum, & post approbationem eodem modo, & eadem Apostolica auctoritate, formam & regimen gubernandi statuant. Si enim propter inæqualitatem numeri dictarum Congregationum Religiosorum eligerentur ex vnaquaque tres, tunc

reliqui

reliqui omnes Hispanicæ Congregationis exclusi à tali electione (qui ad minus sunt centum,) non sine iusta causa poterunt reluctari; Religiosi autem aliarum Congregationum sunt perpetui, & sic pauci forent excludendi.

Hæc modò Sanctitati Vestræ humiliter suggerenda putauimus. Interim Generalem nostrum Hispanicum consulemus, & eius consensum, sine quo nihil commodè possumus, postulabimus, & expectabimus paternam Sanctitatis Vestræ resolutionem quem Deus Opt. Max. pro regimine suæ Ecclesiæ, ac bono patriæ, & Missionis nostræ diu, ac fœliciter sanum, & incolumem custodiat. Dat. &c.

Ex cod. Rayner. loco cit.

Doctoratus siue gradus Licentiaturæ literæ patentes, &

Formula CLXXVII.

Vniuersis & singulis præsentes literas inspecturis pateat qualiter hodierna die coram admodum Reuerendis Patribus Theologis siue V. I. Doctoribus N. & N admodum Reuerendus D. N. Monachus siue Presbyter nostri Monasterij siue Ecclesiæ fuit præsentatus per famosissimos Theologos, siue excellentes viros Doctores examinandus & approbandus in Sacra Theologia siue iure Ciuili, & ipse D. N. se subiecit arduo & rigoroso examini dictorum Theologorum, siue V. I. Doctorum Venerandi Collegij Ciuitatis N. in quo examine præfatus D. N ita & taliter se habuit, quòd ipse tam à Vicario N. & Locumtenenti, quàm ab omnibus Theologis siue Doctoribus dicti Collegij, nemine discrepante fuit tanquam sufficiens, & idoneus in Sacra Theologia siue in iure ciuili, & canonico vnanimiter & concorditer, ac publicè & laudabiliter approbatus. Quapropter præfatus Dominus Vicarius siue Locumtenens optans personam dicti D. N. fauoribus & honoribus prosequi gratiosis, consideratis scientia, moribus, & virtutibus, quibus ipsum D. N. Altissimus illustrauit, prout in dicto examine in facto visibiliter demonstrauit, ipsum D. N. præsentem, vt asseruit, pronunciauit, ac declarauit sufficientem & idoneum ad ascendendum Cathedram magistralem, & recipiendum publicè in Theologia, & iure ciuili gradum, & insignia Doctoratus, ipsique D N. tanquam sufficienti & idoneo in Sacra Theologia, siue iure ciuili, & canonico publicè gradum & insignia huiusmodi recipiendi, & se in ipsa Sacra Theologia, siue in vtroque iure doctrandi, quandocumque sibi placuerit ad laudem omnipotentis Dei, &c. plenam tenore præsentium, &c.

Habetur in formulario Iacobum. tit. de grad. pag. 95.

Procuratorum Constitutio ad prosequendum gratiam expectatiuam pro creato Canonico cum clausula ad lites,

Formula CLXXVIII.

In nomine Domini, Amen. Nouerint vniuersi præsentis publici instrumenti seriem inspecturi, lecturi, & audituri, quòd anno à Natiuitate Domini N. Indictione N. die verò N. mensis N. Pontificatus N. diuina prouidentia, &c. Anno N. in mea Notarij publici, testiúmque infrascriptorum, ad hoc specialiter vocatorum & rogatorum præsentia personaliter constitutus D. Abbas N. siue Prælatus N. Monasterij N. diœcesis principalis, principaliter pro seipso (citra tamen quorumcunque procuratorum suorum, per eum hactenus quomodolibet constitutorum reuocationem) omnibus melioribus modo, via, iure, causa & forma, quibus meliùs & efficaciùs de iure potuit & debuit, fecit, constituit, creauit, & solemniter ordinauit suos veros, certos, legitimos, & indubitatos procuratores, actores, factores, & negotiorum suorum infrascriptorum gestores, & Nuncios, speciales & generales (ita tamen quòd specialitas generalitati non deroget, nec è contra) videlicet, venerabiles & prouidos viros Dominos A. B. C. absentes tanquam præsentes, & quemlibet eorum in solidum (ita tamen quòd non sit melior conditio primitus occupantis nec deterior subsequentis, sed quòd vnus eorum inceperit, alter ipsorum id prosequi, mediare, terminare valeat, & finire, ac ad effectum perducere specialiter & expressè) ad ipsius Domini constituentis nomine, & pro eo prosequendum & pertractandum, quandam gratiam Apostolicam expectatiuam, sibi, per præfatum S. D. N. Papam, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ N. Kal. N. Pont. sui anno N. de canonicatu Ecclesiæ N. cum reseruatione & expectatione præben. ac dignitatis, personatus, administrationis, vel officij eiusdem Ecclesiæ, ac alterius beneficij Ecclesiastici cum cura, vel sine cura. Ad R. in Christo patris & Domini D. Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi N. nec non venerabilium & circumspectorum virorum Dominorum Præpositi, Decani, Archidiaconi, Scholastici, Cantoris, Custodis, & Capituli, singulorúmque Canonicorum, & personatum Ecclesiæ N. collationem, prouisionem, præsentationem, electionem, seu quamuis aliam dispositionem, communiter, vel diuisim pertinen. gratiosè factam & concessam, prout in literis Apostolicis desuper confectis pleniùs continetur, literasque ipsas & processus, earum vigore habitos, & habendos, præfatis Dominis Episcopo, Præposito, Decano, Archidiacono, Scholastico, Cantori, Custodi, Thesaurario, ac Capitulis, tam Nequàm Sancti N. in N. Ecclesiarum Canonicis, & personis Ecclesiæ N. huiusmodi, illique, vel illis, ad quem, vel ad quos in prædicta Ecclesia N. præbendarum, & dignitatum, personatuum, administrationum, vel officiorum, nec non præstimoniorum, præstimonialium portionum, & simplicium, ac aliorum beneficiorum collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio pertinet, nec non in Ecclesiis præfatis dignitates, personatus, administrationes vel officia obtinentibus, ac omnibus executionibus, & subexecutoribus, in literis, & processibus huiusmodi deputatis, seu deputandis, omnibúsque aliis, & singulis, quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurum præsentandum, intimandum, insinuandum, & notificandum, ipsósque, & eorum quemlibet in solidum sub pœnis, & censuris in eisdem processibus, vt ad executionem ipsarum literarum, & processuum huiusmodi, iuxta earundem vim, formam, & tenorem, procedant, seu alter ipsorum præcedat, requirendum, & monendum, requirique, & moneri faciendum. Séque nomine quo suprà, in dicta Ecclesia N. in Canonicum recipi, & in fratrem, ac stallum sibi in choro, & locum in capitolo Ecclesiæ huiusmodi, cum plenitudine iuris canonici, assignari petendum, faciendũ, & obtinendum. Præbendam verò, ac dignitatem, personatum, administrationẽ, vel officium eiusdẽ Ecclesiæ N. nec non præstimonia, præstimoniales portiones, & simplicia, ac alia beneficia huiusmodi (si quæ vacabant tunc, aut cùm vacabunt) sub dicta gratia comprehensa, cum protestationibus in talibus fieri solitis & cõsuetis, acceptandũ, & de illis ipsi Domino constituenti cum omnib. iuribus & pertinen. suis, post acceptationẽ prædictã prouideri, & se de illis inuestiri,

inuestiri, nominéque quo suprà, in, & ad corporalem, realem, & actualem possessionem Canonicatus & præben. ac dignitatis, personatus, administrationis, vel officij N. nec non præstimoniorum, præstimonialium portionum, & simplicium, ac aliorum beneficiorum, iuriúmque & pertinen. prædictorum, poni, & induci, ac inductum defendi, & ad dignitatem, personatum, administrationem, vel officium Ecclesiæ N. nec non præstimonia, præstimoniales portiones, & simplicia, ac alia beneficia huiusmodi, vt moris est, admitti petendem, faciendum, & requirendum, acceptationem & prouisionem prædictas, aliásque faciendas diligentias in locis beneficiorum ac alibi, vbi, & quando opus fuerit palam publicandum, insinuandum, intimandum, & notificandum, publicarique, & insinuari, intimari, & notificari faciendum, nec non dictam possessionem explendum, intrandum, apprehendendum, manutenen. & defendendum, continuandum; iurandúmque in animam ipsius D. constituent. de obseruandis statutis & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ N. & alterius in qua beneficium huiusmodi forsan fuerit, & quælibet alia licita iuramenta per suos in dictis canonicatu vel præbenda siue personatu, aut dignitate, vel administratione, siue officio Ecclesiæ N. nec non præstimoniis, præstimonialibus portionibus, & simplicibus, ac beneficij huiusmodi prædecessores in eorum receptione, aut aliàs præstari solita præstandum & subeundum, atque canonicatum vel præbendam, aut dignitatem, siue personatum, administrationem, vel officium, ac præstimonia, præstimoniales portiones, & simplicia & alia beneficia huiusmodi in spiritualibus & temporalibus regendum, & gubernandum, regique, & gubernari, ac ipsis in diuinis deseruiri faciendum, fructus quoque, redditus & prouentus, iura obuenientia, & emolumenta quæcumque ex eisdem prouenientia petendum, exigendum, & leuandum, recipiendum, recuperandum, locandum, dislocandum, seu ad firmam, vel annuam pensionem concedendum ad tempus, & tempora personæ, seu personis pro pretio prout procuratoribus, vel alteri ipsorum visum fuerit expedire, & de habitis, receptis, & recuperatis, exactis, & leuatis occasione præmissorum pro dicto Abbate N. constituente siue Prælato N. aut Conuentu N. aut (eius vel eorum nomine cum solemni pacto de aliquid non petendum, quietandum, liberandum, penitus & absoluendum, finémque, & literas quietatorias, siue quietantiam & quæcumque publica instrumenta ad hæc necessaria faciendum, & concedendum.

Clausula ad lites.

Et si necesse fuerit pro præmissis omnibus & singulis, & eorum occasione, pro dicto Abbate N. vel Prælato N. constituen. & eius vel eorum nomine coram quibuscunque iudicibus Ecclesiasticis, & secularibus quacumque auctoritate fungentibus, & functuris comparendum, agendum, & defendendum, libellum, seu libellos, & quascumque aliàs petitiones summarias, verbo, vel in scriptis dandum, & recipiendum, darique & recipi videndum, exceptiones, proponendum, replicandum, duplicandum, triplicandum, & si opus fuerit quadruplicandum, litem, seu lites contestandum, & contestari videndum, de calumnia vitanda, & veritate dicenda, & cuiuslibet alterius generis licitum iuramentum in animam ipsius D. Abbatis N. siue Prælati N. constituen. præstandum, ponendum, & articulandum, ponique, & articulari videndum, positionibus, & articulis partis aduersæ respondendum, suísque responderi petendum, testes acta, literas; instrumenta, & alia monimenta producendum, testes partis aduersæ iurare videndum, contra testes, & eorum dicta, ac literas & instrumenta, & alia monimenta contra ipsum Dominum Abbatem siue Prælatum N. producta & producenda dicendum, & excipiendum, crimina & defectus apponendum, probandum, protestandum, & attestandum, dicendum, & allegandum beneficium absolutionis simpliciter, vel ad cautelam, ac restitutionis in integrum, & quæcumque alia iuris remedia, & quascumque literas, gratiam, seu iustitiam in se continentes petendum, obtinendum, & impetrandum, & ex aduerso impetratis & obtentis contradicendum, & impugnandum, iudicis officium humiliter implorandum; expensas, damna, & interesse taxari petendum, & super ipsis, si necesse fuerit, iurandum, in causa & causis huiusmodi concludendum, & concludi videndum, sententiam, seu sententias tam interlocutorias quàm diffinitiuas audiendum, & ferri petendum, & ab eis, & earum qualibet, &c.

Refertur in formulario instrumentorum & variorum processuum tit. de constit. procurat. pag. 39.

Clausula substituendi.

Vnumquoque, vel plures procuratorem seu procuratores loco sui, & cuiuslibet ipsorum cum simili aut limitata potestate substituendum, eúmque, vel eos reuocandum, & onus procuratoris huiusmodi in se reassumendum toties quoties opus fuerit, & ipsi, seu eorum alteri videbitur expedire, præsenti procuratorio nihilominus in suo robore duraturo.

Procuratoria amplissima concessa D. Roberto Saldera de sancto Vincentio in negotio cuiusdam vnionis inter Monachos Cassinen. & Monachos Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXIX.

In Dei nomine, Amen. Pateat vniuersis per præsentes nos D. Thomam Anglum Monachum, professum Monasterij Montis Cassini Monachorum Nigrorum Ordinis Sancti Benedicti de Obseruantia Congregationis Cassinen. atque Congregationis Anglicanæ nuper restauratæ & à Sanctissimo D. N. Paulo V. confirmatæ Superiorem constitutum nonnullis occupationibus, aliísque obstaculis impeditum, quominus infrascripta per me ipsum exequi possem, confisum tamen de integritate, fidelitate, & diligentia dilectissimorum fratrum nostrorum D. Mauri, &c. Monachi Monasterij Sancti Georgij Maioris ac Sedis Apostolicæ Notarij, atque Dom. Roberti, &c. Monachi professi Congregationis Angliæ, præhabito etiam consensu DD. Augustini, Bartholomæi, &c. Monachorum eiusdem Congregationis Anglicanæ nominasse, ordinasse, constituisse, fecisse, ac loco nostro posuisse, prout per præsentes nominamus, ordinamus, facimus, constituimos, & loco nostro ponimus prædictos DD. Maurum, & Robertum coniunctim & diuisim, nostros verò certos, indubitatos & legitimos, generales, ac speciales procuratores, actores, factores, & nostrorum negotiorum omnium & singulorum quorumcunque gestores, prout dictis DD. Mariæ & Roberto coniunctim diuisim opportunum videbitur, ita in omnibus,

vt

vt nec generalitas specialitati, nec specialitas generalitati aliquid deroget, dantes & per præsentes concedentes dictis nostris, & præfatæ Congregationis Anglicanæ Procuratoribus coniunctim,& diuisim totam &integram potestatem, & auctoritatem nostram in præmissis omnibus & singulis rebus, nos, vel negotia nostra, ac prædictam Congregationem nostram Anglicanam aliquo modo tangentibus, siue concernentibus agendi, dicendi, procurandi, negotiandi, componendi, atque terminandi, quidquid sibi, vel eorum alteri in eisdem, vel eorum aliquo videbitur necessarium & vtile. Alium insuper & alios procuratorem & procuratores loco, & vice nostra substituendi, ac eum, seu eos denuò reuocandi, procuratoriúmque officium, in se reassumendi, quoties & quando, Id eis, vel eorum alteri expedire videbitur, & generaliter omnia alia & singula faciendi, exercendi, expediendi, & impetrandi pro nobis & nomine nostro, dictæ Congregationis Anglicanæ, quæ illis,aut eorum alteri in præmissis, aut circa præmissa necessaria, aut expedientia, aut aliàs quomodolibet ad bonum dictæ Congregationis promouendum opportuna videbuntur,adeo planè & sufficienter ac nosmetipsi facere poteramus, si ibidem præsentes personaliter essemus, licet mandatum de se magis exigat speciale quàm superius vllo modo est expressum, rata, grata, & firma habentes, & habituri quidquid dicti procuratores nostri, vel eorum alter fecerit, seu fieri procurauerint in prædictis negotiis nostris, vel eorum aliquo, seu in aliquibus circumstantiis, aut ceremoniis, eadem, vel eorum aliqua tangentibus siue concernentibus. In cuius rei testimonium ego præfatus D. Thomas huic præsenti scripto me subscripsi, & vt plenior illi fides adhibeatur sigillum Congregationis Cassinen. apposui. Datum, &c.

Refertur *in append.* Clem. Rayneirij *part.1. ad Apost. Bened. in Angl. script.9.*

Procuratoria similis in eadem causa Congregationis Cassinen. & Congregationis Anglicanæ,

Formula CLXXX.

Decretum est in Concilio, per eos qui subscribunt, procuratorium Patris Benedicti, debere confirmari, & reualidari cum potestate prosequendi nuper propositum vnionis tractatum, aut si occasio postulauerit, vt melius concludatur, articulos eius emolliendi, aut mutandi, prout in conscientia expedire iudicauerit,aut prout putauerit pletósque in Missione velle condescendere,seruatis conditionibus, & limitationibus in ipsa commissione procuratoria expressis. Subscriptum P. Leander de S. Martino, P. Ioannes Barnesius, P. Franciscus Antrobus. Forma autem commissionis, maturo tractatu, inter eosdem concepta sequitur in hunc tenorem. [Nos P.Leander de S. Martino Vicarius Generalis Benedictinorum Anglorum Congregationis Hispanicæ extra Hispaniam degentium Sacræ Theologiæ Doctor, & in Academia Duacena linguæ Sacræ Regius Professor, &c. Quoniam Illustr.D.Archiepiscopus Rhodiensis, cùm esset Legatus suæ sanctitatis in Belgio, nobis significauit, & ex mandato suæ Sanctitatis nobis iniunxit, vt facultatem, auctoritatémque procuratoriam R. P. Benedicto Ionesio ad vnionem aliquam Romæ concludendam, reualidaremus, ideò prædictis suæ Sanctitatis, & Illustrissimi Nuncij ipsius mandatis obedientes, de consilio & consensu Venerabilium Fratrum nostrorum assistentium, tibi Patri Benedicto Ionesio de S. Facundo, omnem auctoritatem procuratoriam facultatem, potestatémque necessariam concedimus, vt nostro nomine possis prosequi articulos vnionis, à nobis Romam missos, & vnionem secundùm ipsos, & potestatem etiam eosdem articulos emolliendi, mutandi, in melius vertendi, addendo,aut detrahendo, aut interpretando, quantum tibi in conscientia videbitur expedire, aut iudicaueris optimos in Missione vel admittere. Hoc solum prouiso, vt nemo cogatur ad vnionem suscipiendam; sed si qui nunc in Missione existentes noluerint illam admittere prohibeantur aliam Missionem erigere, aut habitum vlli imponere, vel professionem tradere. Item vt qui in posterum futuris temporibus ex nostro Ordine mittentur in Angliam, non gaudeant facultatibus necessariis, nisi velint vnitæ Missioni, & legibus eius per omnia, dum, in Missione fuerint, subdici. In huius nostræ concessionis, & commissionis auctoritatem, & robur, vt valeat tibi Patri Benedicto, ad omnia quæcunque in causis nostris à te proponentur peragenda, sigillum S. Benedicti his nostris literis imprimimus, eásque nostra subscriptione, & Secretarij munimus 27. Aprilis 1616. Actum, &c.]

Vicarij à Capitulo constituti, Sede vacante,

Formula CLXXXI.

Nos Canonici & Capitulum Cathedralis N. Sede vacante per obitum bon. mem. N. Episcopi, &c. Reuerendo N. salutem in Domino sempiternam. Cùm ex sacrorum Canonum dispositione Ecclesiarum Cathedralium Capitula in deficientium Episcoporum(præsertim si ex humanis eximi contigerit) locum subrogentur, eísque in spiritualibus & temporalibus succedant: eorum munus erit viduatis Ecclesiis ita consulere, vt ministrorum solertia, & diligentia viduitatis incommoda minimè sentiantur. Ne igitur supradicta Ecclesia nostri culpa aliquid detrimenti in spiritualibus, & temporalibus patiatur. Nos dictis sacris Canonibus, & Concil. Trid. decretis obtemperare volentes, vocatis omnibus & singulis Canonicis infrà tempus à dicto Concilio statutum, ad Vicarium, qui vices nostras sustinere debeat, deputandum, congregatisque iis, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt interesse, habitísque interessentium votis, de consensu, & voto eiusdem Capituli, te Reuerendum N. de cuius probitate, scientia, & sufficientia confisi, generalem in spiritualibus & temporalibus Vicarium nostrum in prædicta Ecclesia Cathedrali ciuitate, & diœcesi, tenore præsentium deputamus, creamus, & constituimus [per menses sex] vel [Episcopali Sede vacante] cum omnibus & singulis facultatibus, priuilegiis, honoribus, oneribus præeminentiis, & prærogatiuis, ad huiusmodi munus exercendum necessariis, & opportunis; Dantes tibi plenam, & liberam potestatem omnia, & singula exercendi, quæ Capitulo Sede vacante in vtroque foro à iure permittuntur, & proinde causas omnes tam ciuiles, quàm criminales, & mixtas, etiam hæresis, & matrimoniales, audiendi, prouidendi, & decidendi, cum facultate excommunicandi, & censuras proferendi; cum voto tamen ordinariorum Consultorum nostræ Curiæ in sententiando, & procedendo ad actus, quorum grauamen per appellationem à diffinitiua reparari non potest; nec non ea omnia faciendi, quæ nos facere, & mandare possumus, etiamsi speciale mandatum requirant. Reseruantes nobis collationem beneficiorum, eorumque institutionem ad Capitulum spectantem,

deputationem examinatorum, Officialium, actuariorum, & ministrorum Curiæ regimen seminarij, facultatem cognoscendi de causis suspiciorum, & de negata iustitia, & constitis (seruatis de iure seruandis) alteri delegandi. Voluous autem, vt concedere licentiam ordinandi, etiam ad primam Tonsuram, (in casibus à Sacr. Concil. Trident. Capitulo permissis) & prouidere de Prædicatoribus in Aduentu, & Quadragesima; ac dispensare in foro exteriori, etiam quoad temporum interstitia, & casus reseruatos de nooo facere non possis, absque expresso nostro consensu capitulariter habito. Nec non approbare Confessores Ordinandos, & ad beneficium obtinenda, nisi præuio examine ab Examinatoribus deputatis, quorum approbationes per Secretarium annotentur in libro. In casu verò infirmitatis, vel absentiæ substituere non possis, vel causas delegare, sed in his casibus prouisio ad nos spectare debeat. Præcipimus itaque vniuerso Cleru huius Ciuitatis, & Diœcesis aliisque hoins Ecclesiæ iurisdictioni subiectis, quatenus te in Vicarium Officialémque nostrum generalem recipiant, tibique in omnibus præmissis pareant, & obediant. Dantes tibi vices, & voces nostras, &c. Cootradictores, & inobedientes pœnis & censuris Ecclesiasticis compescendi; & ita te in Vicarium deputamus, cum solutione salarij, per eum, cui incumbit, facienda. In quorum fidem præsentes scribi iussimus per Notarium nostræ Curiæ, & manu propria subscriptimus. Datum in nostro Capitulo Cathedralis Ecclesiæ N. die anno, &c.

Refertur ab August. Barbos. *de Iur. Eccles. lib. 1. cap. 32. num. 137.*

Vicarij Generalis constitutionis,

Formula CLXXXII.

Vniuersis præsentes literas inspecturis, &c. N. Abbas, & S. Sedis Apost. gratia Ordinarius N. salutem in Domino. Noueritis quòd nos attendentes multiplices occupationes nostras, & curam animarum, quæ nobis subiectæ sunt, & quòd etiam nobis cura est munera nostra aliis impertiri, qui moribus, scientia, & ætate reperti sint probatissimi, considerantes igitur probitatem, scientiam, legalitatem, discretionem, & industriam discreti viri N. I.V.D. ipsum nostrum Vicarium Generalem in Ecclesia, ciuitate, diœcesi nostra tam in spiritoalibus, quàm in temporalibus, tenore præsentium facimus, constituimus, & creamus, citra tamen reuocationem aliorum Vicariorum nostrorum per nos aliàs institutorum, dantes, & concedentes, eidem plenam, & liberam potestatem, & mandatum speciale, vt possit N. per te, vel per aliom Prælatum exercere N. & alia, quæ ad vsum Pontificalium spectant, &c. necnon indulgentias concedendi in casibus à iure permissis, & etiam exhibendi Sacramenta diœcesanis, & ad eum recurrentibus confessiones audiendi, prædicandi, publicas, & solemnes pœnitentias iniungendi, Synodum diœcesanam celebrandi, Prouinciale concilium conuocandi, dimissorias, siue commendatitias ad Ordines, & Sacramenta concedendi, clericos iudicandi, causas matrimoniales cognoscendi, & decidendi, & decimam oblationum in casibus à iure expressis, nec non Synodaticum, vel Cathedraticum, quartam funeralium, procurationis, visitationis, subsidium charitatiuum, & ius census in casibus à iure permissis exigendi, & reliqua faciendi, & exercendi quæ sint muneris diœcesani, nec non subiectionem subditorum nostrorum, & reuerentiam, ac iuramenta ab ipsis recipiédi, nouas Parochias erigendi, erectas, collapsas conficiendi, in matrices Ecclesias transferendi, eligendi, præsentandi, præsentatos instituendi, destituendi, beneficia conferédi pensiones super illis imponédi, in casibus à iure permissis resignationes illorum recipiendi, eadem resignata conferendi, inuestiendi, alienandi, dispensandi, vota commutandi in casibus nobis permissis, causas omnes ad forum nostrum diœcesanum spectantes, & pertinentes cognoscendi, & decidendi, etiam feudales visitandi, reformandi, præcepta, & edicta faciendi, & constitutiones, illasque exequendi, corrigendi, mulctandi, excommunicandi, anathematizandi, absoluendi, etiam à casibus, quibuscunque nobis reseruatis, suspendendi, interdicendi, deponendi, delinquentes incarcerandi, torquendi, condemnandi, tam ad tempus, quàm ad perpetuos carceres prout sibi conuenire videbitur, causásque omnes criminales cognoscendi, & decidendi, clericos degradandi, brachium sæculare inuocandi, pœnas mitigandi, gratias faciendi delinquentibus, prout sibi videbitur expedire, purgationes indicendi, voluntares exequendi, & easdem commutandi, vi.., vel plures Vicarios loco eius cum eadem, & simili, vel minori auctoritate faciendi, creandi, & substituendi, & cæteri omnia, quæ sint iurisdictionis nostræ exercendi, & terminandi, & omnia alia, & singula faciendi, & committendi, etiam si talia essent, quæ mandatum exigerent speciale, & maiora, & grauiora expressis prout ad Vicariatus officium noscitur quomodolibet pertinere, cuius gesta, sententias, & mandata rata, & grata habere promittimus, mandantes quibuscumque, ad quos spectat sub pœna excommunicationis, quam ex nunc, prout ex tunc ferimus in his scriptis, quatenus ipsum N. tanquam Vicarium, & Officialem nostrum recipiant, suscipiant, & admittant, ac eidem in his, quæ ad nos, & iurisdictionem nostram ordinariam qualitercunque spectant, vel spectare poterunt, pareant, faoeant, & assistant, ac efficaciter nhedire teneantur. In quorum testimonium has nostras literas fieri iussimus per Cancellarium, & Notarium nostrum subscriptione nostra, ac maioris nostri sigilli impressione roboratas, &c.

Eliciatur hæc formula ex Barbos. *de offic. & potest. Episcop. part. 3. alleg. 54. n. 56.*

Vicarij foranei deputationis,

Formula CLXXXIII.

N. Abbas, &c. Dilecto nobis in Christo R. N. Cupientes in oppido N. nostræ diœcesis de idonea persona prouidere, quo Vicariatus foranei Officium in omnibus ad huiusmodi munus spectantibus benignè pro totius cleri, & populi quiete, & salute exercete possit, non valentes propter ardua, variáque negotia, ac distantiam locorum. Nos & Vicarius noster Generalis personaliter vbique locorum, prout optaremus interesse, propterea de tua confisi fide, prudentia, probitate, & integritate, auctoritate, qua fungimur in prædicto Oppido te in Vicarium foraneum, cum omnibus honoribus, oneribus, emolumentis, & prærogatiuis in forma solitis, & consuetis per præsentes facimus, constituimus, & deputamus ad nostrum beneplacitum, cum potestate omnes deprauatos mores in personis Ecclesiasticis tibi subditis corrigendi, & emendandi, informationes ad instantiam partis, vel ex officio contra illos, & in crimine concubinatus, blasphemiæ, & aliorum spiritoalium, vel mixti fori delatorum, etiam contra laicos capiendi, processus formandi, & vsque ad sententiá definitiuam exclusiuè in omnibus causis procedendi,

procedendi, illósque formatos ad nos originaliter transmittendi, præcepta Canonicis, & Presbyteris, & cæteris Ecclesiasticis personis tibi subiectis, sub pœnis tibi bene visis de se ad nos præsentando faciendi, non parentes carcerandi, in causis ciuilibus vsque ad summam scut. &c. in executiuis verò, & in quibus non est tela iudiciaria, seu decretum definitum, non est interponendum vsque ad quamlibet summam cognoscendi, & terminandi festiuitates, & alia, quæ mandat, & præcipit sancta mater Ecclesia seruari, mandandi, reliquáque omnia faciendi, gerendi, & exercendi, quæ similes Vicarij foranei facere, gerere, & exercere solent. Mandantes omnibus, & singulis Canonicis, Presbyteris, Clericis, cæterísque ad quos spectat, vt te in Vicarium foraneum, vt suprà recipiant, admittant, recognoscant, & obediant, sub pœna scutorum auri in auro 500. & in subsidium excommunicationis. In quorum fidem has præsentes manu nostra subscriptas, & nostro sigillo solito muniras fieri fecimus, &c.

Habetur in Formul. Aug. Barbos. Formul. 99.

Vicarij reuocationis, & deputationis alterius,

Formula CLXXXIV.

N. Abbas, &c. N. Vicarium per nos deputatum reuocamus, &c. auferentes ab eo omnem iurisdictionem, & auctoritatem illi concessam, vt ne amplius se intromittat neque exerceat, neque exercere faciat, &c. ac R. N. deputamus in Vicarium, &c. *prout suprà.*

Iuramenti Abbati à Vassallis Monasterij præstandi,

Formula CLXXXV.

Ego N. iuro fidelitatem Reuerendiss. D. Abbati N. Domino meo, & vassallagium, & suis successoribus, non ero in facto, dicto, seu consilio, quod personam aut vitam, aut membrum, aut honorem suum amittat, aut quòd mala captione detineatur. Et si ad meam notitiam peruenerit, quòd aliquis aliquid prædictorum contra Dominum meum vellet, seu auderet committere, pro posse meo disturbabo, alioquin quàm citiùs potero, vel per me, vel per meum nuncium, vel per literas meas sibi nuntiare curabo. Imperium, quod habet pro posse meo manutenere curabo, defendam, & consilium, quod à me petierit secundùm à Deo mihi datam prudentiam dabo, secreta mihi ab eo reuelata nolli sine sui licentia manifestabo, (sic me Deus adiuuet) & hæc sancta Dei Euangelia, tactis, &c.

Hæc forma habetur per Specul. in 3 par. lib. 2. in § quoniam, sub num. 64. de feudis.

Archipresbyteri creationis,

Formula CLXXXVI.

In nomine Domini, &c. Anno à Natiuitate, &c. regnante, &c. die, &c. apud Ecclesiam S. N. Nos N. annalis iudex de terra prædicti l. pub. &c. & testes subscripti liberati de eadem terra, videlicet, A.B.C.D. Ad hoc specialiter vocati, & rogati, præsenti scripto notum facimus vniuersis præsentis decreti seriem inspecturis, quod vacante Archipresbyterali Ecclesia S. N. N. diœcesis, per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ, qui, sicut Domino placuit, die proximo præterito mense Iunij, instantis indict. diem suum clausit extremum, eiúsque corpore tradito Ecclesiasticæ sepulturæ, Presbyter I. Primicerius dictæ Ecclesiæ, Presbyter A. Presbyter B. Presbyter H. Presbyter R. Presbyter P. Presbyter S. & Presbyter M. Canonici dictæ Ecclesiæ fecerunt infrà Iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipsius Ecclesiæ, & procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca, & iura tam spiritualia, quàm temporalia prælibatæ Ecclesiæ, posteà volentes eidem Ecclesiæ de futuro Archipresbytero prouidere, priùs petita, & obtenta licentia à Reuerendo in Christo Patre & Domino D. N. Dei gratia Episcopo, Abbati N. statuerunt terminum ad electionem futuri Archipresbyteri, in dicta Ecclesia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de consuetudine debuerunt vocari, & potuerunt, & voluerunt commodè interesse, quo termino adueniente, dicti Canonici pulsato priùs ad Capitulum, vt iuris, & moris est in Ecclesia prædicta congregati in vnum pro dicta electione celebranda in ianuis clausis ipsius Ecclesiæ, & laicis omnibus, & exclusis, exceptis nobis, qui suprà Iudice, Notario, & testibus, quos Canonici prædicti de communi eorum voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis instrumentis de electione prædicta, Presbyter A. Canonicus dictæ Ecclesiæ, de mandato omnium, & singulorum Canonicorum fecit mentionem in hunc modum. [Ego Presbyter A. Canonicus Ecclesiæ S. N. nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis N. vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ, qui, sicut Domino placuit, die proximo præterito, mense N. instantis indict. N. diem suum clausit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & singulorum Canonic. præfatæ Ecclesiæ, moneo omnes, & singulos excommunicatos, suspensos, vel interdictos, necnon omnes, & singulos, qui de iure, vel de consuetudine in præsenti electione, quam facere intendimus, de nouo Archipresbytero dictæ Ecclesiæ interesse non debetent, quòd exeant de Ecclesia ipsa, & permittant stare liberè alios, qui eligere volunt, quia non est meæ, nec aliorum Canonicorum ipsius Ecclesiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eisdem, imò volo, & volunt, quòd si quis, vel si qui forsitan posteà inuenirentur, nulli præstarent aliquod suffragium, vel etiam nocumentũ, & voces talium habeantur pro non receptis, nec habitis. His peractis cæperunt dicti Canonici dictæ Ecclesiæ de electione futuri Archipresbyteri habere tractatum, interim Missa Spiritus sancti primitùs decantata, & ipsius gratia simpliciter implorata placuit omnibus, & singulis per formam scrutinij ad electionem prædictam procedere, & in prælibata Ecclesia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem Ecclesiæ prouidere, & de voluntate omnium, & singulorum Canonicorum assumpti fuerunt tres de Collegio fide digni: videlicet Presbyter I. Presbyter P. Presbyter N. quibus dederunt potestatem, vt primò voces eorum, atque duo vocem tertij, & subsequentes voces cunctorum scrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facerent in publicam formam per me prædictum N. Notarium, Iudice, & testibus supradictis præsentibus, & audientibus vota, & voces Canonicorum, qui Iudex, Notarius, & testes priùs fuimus assumpti de voluntate omnium prædictorum Canonicorum pro dicto negotio electionis scribendo, & aliis infrascriptis instrumentis faciendis prædicti scrutatores potestatem eis traditam acceptantes, recesserunt in parte ipsius Ecclesiæ, videlicet post Altare: itaque duo vocem, & votum tertij scrutati fecerunt in hunc modum; [Adiuramus te per Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, illum nomines eligendum

eligendum in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S. N. per quem dictam Ecclesiam S. N. credis meliùs gubernari in Domino,] & subsequenter duo vocem, & votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium Canonicorum simili adiuratione facta, forma, & modo subscriptis, Presbyter I. Presbyter P. duo de scrutatoribus supradictis nominauerunt, seu consenserunt in N. Canonicum dictæ Ecclesiæ in hunc modum: [Ego Presbyter I. Canonicus dictæ Ecclesiæ S. N. nunc vacantis, nomino in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S. N. Presbyterum N. Canonicum dictæ Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, scientem iura ipsius Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum,] deinde Presbyter P. alius ex scrutatoribus supradictis consensit in supradictum Presbyterum N. in hunc modum: [Ego Presbyter P. Canonicus dictæ Ecclesiæ S. N. Presbyterum N. Canonicum dictæ Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius Ecclesiæ salubriter in Domino gubernare, in ipsum consentio eligendum.] Deinde Presbyter N. alius ex scrutatoribus supradictis dictæ Ecclesiæ nominauit, siue consensit in Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ in hunc modum, videlicet: [Ego Presbyter N. Canonicus dictæ Ecclesiæ S. N nunc vacantis, nomino in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N. Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & scientem iura ipsius Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum.] Deinde supradicti scrutatores adiurauerunt singulatim supradictus Presbyterum A. Presbyterum N. Presbyterum G. & Presbyterum L. Canonicos dictæ Ecclesiæ in hunc modum: [Adiuramus te Presbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S.N. per quem dicta Ecclesia credis meliùs in Domino gubernari,] qui Presbyter A. consensit in supradictum Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ in hunc modum: [Ego Presbyter A. Canonicus S. N. nunc vacantis, nomino in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ S. N. Presbyterum R. Canonicum dictæ Ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, quietum, valentem, & scientem iura dictæ Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum.] Deinde Presbyterum N. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit in supradictum Presbyterum N. Canonicum supradictæ Ecclesiæ in hunc modum: [Ego Presbyter M. Canonicus, &c.] Deinde Presbyter G. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit in Presbyterum R. Canonicum supradictæ Ecclesiæ in hunc modum: [Ego Presbyter G. Canonicus dictæ Ecclesiæ,] & sequere, vt in aliis. Deinde Presbyter L. adiuratus per supradictos scrutatores modo supradicto consensit in supradictum Presbyterum H. Canonicum prædictum in hunc modum: [Ego Presbyter L. &c.] *vt suprà*, & sic de singulis, &c. Quibus omnibus sic peractis immediatè nullo alio actu intermedio non diuertendo ad alios actus extraneos, scrutatores prædicti ad Capitulum redeuntes de voluntate omnium, & singulorum Canonicorum dictæ Ecclesiæ ibidem præsentium, publicauerunt scrutinium prædictum in hunc modum: [Ego Presbyter I. Canonicus S. N. nunc vacantis, vnus ex scrutatoribus constitutis per Canonicos supradictæ Ecclesiæ ad honorem Dei Omnipotentis, & B. Mariæ semper Virginis matris suæ, pronuntio tam nomine meo, quàm nomine Presbyterorum N. & N. Canonicorum supradictæ Ecclesiæ in Archipresbyterum dictæ Ecclesiæ vacantis Presbyterum H. Canonicum Ecclesiæ supradictæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in Sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius Ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio, tam nomine meo, quam nomine supradictu eligendum in Archipresbyterum Ecclesiæ supradictæ.] Deinde Presbyter N. & scrutatoribus supradictis publicauit in hunc modum: [Ego Presbyter N. Canonicus dictæ Ecclesiæ S. N. vacantis, constitutus per Canonicos dictæ Ecclesiæ ad honorem Dei, &c. pronuntio, &c. in Archipresbyterum, &c. Presbyterum R. &c] *vt suprà*. Ita quòd facta, & habita collatione, videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte Presbyteri H. fuit repertus maior, & de zelo, & meritò dicebant illi qui elegerunt Presbyterum R. quod erat melius, & magis idoneum, illi verò qui elegerunt Presbyterum H. dicebant, quòd zelum, & meritum eorum præualebat, & erat melius, & magis idoneum; & sic Presbyter I. Presbyter P. Presbyter N. & Presbyter L. pro parte Presbyteri H. & Presbyter N. Presbyter A. Presbyter G. pro parte Presbyteri R. *Te Deum laudamus* solito more cantauerunt, & apertis ianuis supradictæ Ecclesiæ electio publica sic facta, fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, seu illius, qui maius habet ius in ea, & cautelam de præmissis facta sunt duo publica instrumenta, cuius tenoris scripta per manus prædicti Notarij, signo meo consueto signata, sed præsens supradicto H. & reliquum supradicto R. nostrum, qui supradictorum Iudicis, & testium subscriptionibus roboratum.

Transitus de vna Religione ad aliam,

Formula CLXXXVII.

In nomine Domini, Amen, &c. Dominus Frater N. Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, constitutus coram Domino N. Dei gratia Abbate Monasterij N. Ciuitatis N. Ordinis N. dixit, & exposuit eidem D. Abbati, quod libente animo intraret Religionem dicti Ordinis N. ex deuotione, quam habet Beato N. Fundatori dicti Ordinis, & ipsi Ordini, & propterea petiit ab ipso Domino Abbate, si ipse velit ipsum recipere in Ordine prædicto, & eidem consignare habitum dicti Ordinis; obtulit se dedicare, & personam suam Ordini prædicto recepto habitu Ordinis prædicti, & alia dicere, & facere, tam in diuinis, quàm aliter; ad quæ tenetur vigore constitutionis Ordinis prædicti, & vt faciunt alij professi dictæ Ecclesiæ, & Ordinis, qui Dominus Abbas visa, & audita requisitione sibi, *vt suprà*, facta per dictum Dominum Fratrem N. viso quoque breui Apostolicu sibi directo ad præmissa expedienda, cuius quidem tenor sequitur, *vt infrà*. Et visis videndis, sponte, & ex certa scientia, & aliàs omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & potest, & fieri, & esse potuit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quàm facti, etiam substantialibus

de

de Iure, vel consuetudine in præmissis opportunis eidem Fratri N. præsenti, & humiliter flexis genibus requirenti, & acceptanti, attenta eius bona vita, & conditione, habitum dicti Ordinis N. exhibuit, & contulit, ita quod de cætero sit, & censeatur de, & sub Ordine N. prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam Frater, & de Ordine N. imponendo eidem Fratri N. habitum Ordinis prædicti, ac ipsum cingendo cingulo castitatis, & Ordinis prædicti, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prædicti, qui Dominus Frater N. recepto habitu prædicto sponte, &c. omnibus iure, via, modo, & forma, quibus meliùs & efficaciùs fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, & vt suprà, dedicauit se, & personam suam, ac submisit Regulæ, & Ordini N. prædicto, & in manibus ipsius Domini Abbatis præsentis, & acceptantis fecit debitam professionem in Ordine, & Regula N. prædictis, promittens, & promisit stabilitatem, morum conuersionem, & obedientiam, ac castitatem secundùm statuta, & consuetudines, ac Regulas Ordinis prædicti, & canonicas sanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quæ tenetur vigore constitutionis Ordinis prædicti, & ita manibus corporaliter tactis Scripturis iurauit in manibus præfati Domini Abbatis ad sancta Dei Euangelia, ac eidem stipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti Ordinis promisit, & conuenit prædicta omnia, & singula suprascripta attendere, & obseruare, & in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiúsque sancta Euangelia. Et insuper ipse Dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipsius Fratris N. concessit, & concedit eidem Fratri N. præsenti, & acceptanti, quatenus de cætero possit, & valeat, quæcumque beneficia curata, & non curata impetrare, & impetrata acceptare, & retinere, & in ipsis stare, & habitare tutè, & liberè, & impunè, & hæc, non obstantibus, quæ in dicto breui continentur, & aliis quibuscumque contrariis. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Electionis Canonicatus facta per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ,

Formula CLXXXVIII.

In nomine Domini, Amen, &c. Vacantibus Canonicatu & Præbenda, quos cùm viueret obtinebat quondam Dominus N. olim Canonicus infrascriptæ Ecclesiæ, qui diem suum clausit extremum, Capitulo Ecclesiæ S.N.N. diœc. de antiqua, & approbata consuetudine spectat, & pertinet ius eligendi Canonicos dictæ Ecclesiæ pro tempore eligendos, conuocato, & congregato infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocati, & congregati consueuit pro negotiis dictæ Ecclesiæ, de mandato venerabilis D. N. Præpositi dictæ Ecclesiæ, in quo quidem Capitulo interfuerunt ipse Dominus Præpositus, necnon Domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ Ecclesiæ, dicentes, & protestantes, quod sunt, & repræsentant maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod non est alius Canonicus dictæ Ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari, citatis tamen priùs aliis Canonicis dictæ Ecclesiæ per N. ostiarium dictæ Ecclesiæ, prout ibidem retulit ipse N. ostiarius prædictus seipsos Dominos Canonicos citasse, attendentes, & considerantes, quod longa vacatio beneficiorum solet Ecclesiis esse nociua, confisi de integritate, & sufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis Domini N. cuius fidem approbatam randin cognouerunt, & cognoscunt, qui si eligatur in Canonicum dictæ Ecclesiæ, erit vtilis, & fructuosus eidem, inuocata sancti Spiritus gratia, & ipsius Beati N. nomine, & suffragio implorato sponte, & ex certa scientia, & animo deliberato, omnibus iure, via, &c. & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quàm facti, etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine ipsum Dominum N. præsentem, & acceptantem elegerunt, & eligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in Canonicum, & fratrem dictæ Ecclesiæ ad Canonicatum, & Præbendam, vt suprà præmittitur, vacantes, osculo pacis interueniente, ac eidem de dictis Canonicatu, & Præbenda prouiderunt, & prouident, ipsúmque Dominum N. ibi præsentem, & flexis genibus coram ipsis Dominis Præposito, & Canonicis, & Capitulo constitutum, & humiliter requirentem, & acceptantem inuestiuerunt, & inuestiunt, per bireti capiti suo impositionem de dictis Canonicatu & Præbenda, iuribúsque, & pertinentiis suis spiritualibus, & temporalibus. Et insuper præfatus Dominus Præpositus de mandato, & nomine etiam aliorum Canonicorum, & Capituli prædicti, introducens ipsum Dominum N. Canonicum prædictum in dictam Ecclesiam, ipsum posuit, & induxit in tenuta, & corporali possessione Canonicatus, & Præbendæ prædictorum, iuriúmque, & pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu Altaris magni dictæ Ecclesiæ funes, campanarum, & vectes ostiorum Ecclesiæ prædictæ: assignando eidem stallum in Choro: & exinde locum in Capitulo, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus tenutis fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis datæ, & apprehensæ de prædictis. Et ibidem post prædicta prædictus Dominus N. Canonicus prædictus constitutus coram prædictis Dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo, delato priùs eidem iuramento per præfatum Dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia in manibus præfati Domini Præpositi, quod obseruabit statuta, & laudabiles consuetudines, & constitutiones dictæ Ecclesiæ, & alia dicet, & faciet ad quæ tenetur de iure, & vigore dictorum statutorum, & bona, & redditus Canonicatus, & Præbendæ prædictorum conseruabit, & augebit pro posse, ipsáque bona Canonicatus, & Præbendæ prædictorum non alienabit citrà iuris dispositionem; ita eum Deus adiuuet, eiúsque sancta Euangelia. Et de prædictis prædicti Domini Præpositus, Canonici, & Capitulum, & ipse Dominus N. &c.

Pensionis translationis,

Formula CLXXXIX.

Coram R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ac in mei Notarij publici, & testium, &c. præsentia, personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. G. cui dudum auctoritate Apostolica annua pensio scut. 250. auri in auro super fructibus, &c. mensæ Episcopalis P. nuper in Cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipsi Illustrissimo D. G. quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo, per dictum S. electum, & successores suos ipsius Ecclesiæ Præsules, seu administratores pro tempore existentium annis singulis, pro vna, videlicet in Domini nostri Iesu

Christi,

Christi, & proximè tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in Beati Ioannis natiuitatis festiuitatibus, Romæ integrè persoluenda, reseruata, &c. extitit cum facultate transferendi:prout latiùs in liter. Apostolicis desuper expeditis, sub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præsentia, realiter, & facto exhibuit, & præsentauit ad effectum infrascriptum, animo rehabendi illis priùs visis, lectis, & consideratis per eundem, quarum tenor sequitur, & est talis, videlicet. [Pios Episcupus, &c.] *inserantur, & cum consensu à tergo.* Volens, vt asseruit, vti dicta facultate transferendi sponte, &c. ad effectum, vt eadem pensio, scilicet 250. auri in auro, iuxta eundem cessam sibi facultatem, validè transferatur in fauorem & personam veri, & bonæ indolis adolescentis, D. N. & non aliàs, aliter, nec alio modo, consensit in manibus dicti R. D. Archiepiscopi S. cassationi, & extinctioni dictæ pensionis, rogans eundem, vt iuxta formam, & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam cesset, & alteram similem pensionem, scilicet 250. auri dicto N. reseruet, constituat, & assignet. Et tunc præfatus Reuerendissimus D. Archiepiscopus, vt persona Ecclesiastica electa per dictum Reuerendissimum D. G. in negotio huiusmodi visis, lectis, & benè consideratis priùs per eundem dictis literis, vt apparebat, & consensu dicti G. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit dictarum literarum, & consensus vigore admissu priùs per eum, & recepto dicto consensu, prout recepit, & admittit de præsenti pensionem præfatam cassauit, & extinxit, ac cassat, & extinguit per præsentes, ita quod dictus R.D.S. ad illam soluendam dicto G. ampliùs, & posthac non teneatur, neque non ob solutionem aliquas censuras, & pœnas de cætero incurrere decreuit, & declarauit, & successiuè alteram, scilicet, &c. auri cassatam & extinctam præfatæ similem dicto N. licet absenti me Notario vti persona legitima pro eo stipulante, & recipiente per præfatum S. electum donec vixerit, & successores suus in dicta Ecclesia præsules annis singulis in terminis, & loco, & sub sententiis, censuris, & pœnis in literis Apostolicis reseruationis præfatæ, vt præfertur, cassata contentis integrè persoluen. auctoritate Apostolica præfata, vigore literarum præfatarum sibi attributa reseruauit, constituit, ac assignauit, etiam liberam, immunem, & exemptam, prout erat dicta prior cassata, vt suprà, omnibus melioribus modo, & c. & debuit vigore facultatis præfatæ, super quibus, &c.

Ex Formulario Salustij Tiberij, lib. 3. pag. 348.

Rerum deperditarum monitorij ad finem reuelationis earum,

Formula CXC.

N. Abbas, &c. Vniuersis, & singulis Abbatibus, Prioribus, Plebanis, Rectoribus, Vicariis perpetuis, Capellanis, Clericis, & Officialibus quarumcumque Ecclesiarum per Ciuitatem & diœcesim N. salutem, & mandatorum nostrorum obedientiam. Expositum nobis nuper est per N. loci N. quòd nonnulli iniquitatis filij, quos prorsus ignorat, census, terras, domus, possessiones, bona mobilia, & immobilia, scripturas publicas, & priuatas, fidem tamen facientes, ac iura, necnon pecuniarum summas, auri, & argenti quantitates, iocalia, domúsque supellectilia magni momenti, ad prædictum exponentem, seu alios legitimè spectantia subtraxerunt, ac temerè occuparunt, eaque malitiosè occupasse, & occultè, ac indebitè detinere præsumpserunt, & præsumunt; ex quo exponenti grauia damna valorem quinquaginta scutorum excedentia, nequiter intulerunt in animarum suarum periculum, & prædicti exponentis non modicum detrimentum; super quibus petitum fuit per nos de Ecclesiastico remedio prouideri. Quapropter vobis omnibus, & singulis supradictis, ac vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ damus in mandatis, quatenus ad omnem instantiam supradicti exponentis in vestris Ecclesiis coram popolo in eis ad diuina audienda, seu aliàs legitimè congregato, ipsum populum, ac omnes bonorum, & rerum huiusmodi detentores, ac illorum celatores, ac aliàs scientiam habentes, ac damnorum illatores occultos ex parte nostra publicè moneatis, & requiratis, vt infrà terminum quindecim dierum à die primæ monitionis nostræ huiusmodi incipiendorum, quorum quinque pro primo, quinque pro secundo, & reliquos quinque dies pro tertio, vltimo, & peremptorio termino, ac monitione Canonica assignamus, & vos assignetis eisdem, dicto exponenti supradicta indebitè occupata, & detenta restituant; occultatores verò, & illa scientes reuelent: & si id infrà dictum tempus non adimpleuerint, ex nunc contra eos generalem excommunicationis sententiam in forma Ecclesiæ consueta proferatis. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Ex Barbos. *Formular. Form. 98.*

Abbatissæ electionis factæ per Capitulum Monasterij,

Formula CXCI.

In Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterij N. Ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto, vbi pro negotiis dicti Monasterij; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa D. Catharina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales professæ dicti Monasterij; asserentes se esse maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto Monasterio non extat alia Monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè enocari: prædicta Ven. Priorissa dixit, & exposuit eisdem DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quodque N. olim immediatè, Dei gratia, Abbatissa dicti Monasterij, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est, & quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut indura Ecclesia aliquod patiatur detrimentum, instituit igitur dicta D. Priorissa, ibidémque in dicto Capitulo cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deueniret, & eidem Monasterio de idonea, & vtili persona, per quam circumspectè regi, & salubriter dirigi valeant, prouiderent, & dixit, & exposuit D. Ioanna, &c. Monialis dicti Monasterij, quæ hactenus se legaliter, & honestissimè gessit in dicto Monasterio, & cuius vita, moresque probatissimi noti sunt ipsis omnibus Monialibus, & Capitulo, sibi videtur quòd si eligatur in Abbatissam dicti Monasterij erit vtilis dicto Monasterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & motibus, ac sufficientia, & integritate ipsius, motúmque spiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumspecta, & propterea cùm instantia petiit ab ipsis DD. Monialibus & Capitulo, quatenus in præmissis votum suum explicare velint, & eis placear, ad electionem dictæ Dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti Monasterij. Quæ Moniales, auditis Præpositis per dictam Priorissam responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictæ olim Abbatissæ plures super

tractarunt, & colloquium insimul habuerunt de, & super præmissis, & habito diligenti tractatu arbitrati sunt, & arbitrantur, quod dicta Domina Ioanna accedentibus ei virtutibus, & benemeritis erit sufficiens & idonea ad regimen dicti Monasterij, & personarum ipsarum Monialium, & propterea ad euitandas quascumque rixas, seu præiudicia, quæ fortè suboriri possent ex diuturna vacatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenire: vnde ibidem prædictæ DD. Priorissa & Moniales capitulariter, vt suprà, congregatæ præcedentibus inter eas pluribus tractatis, habitóque nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia ipsius, & gloriosæ Virg. Mariæ, ac B. N. sub cuius vocabulo dictum Monasterium fundatum est, nominibus, & suffragio inuocauit vnanimiter, & concorditer, ac viua voce, sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tam iuris, quàm facti in similibus opportunis, & tam de iure, quàm de consuetudine requisitis solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam D. Ioannam Monialem in Abbatissam dicti Monasterij ibidem præsentem, & humiliter, ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem, quo facto præfata D. Priorissa, cum eis *Te Deum laudamus* more solito cum cordis iubilo decantando, & pulsatione campanarum accedente, dictam D. Ioannam Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterij, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus, per pannos, & cornu Altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem, assignando stallum, seu solitam sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterij, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ renutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriúmque, & pertinentiarum suarum, spiritualium, & temporalium, & de prædictis præfata Domina Abbatissa, & ipsæ Moniales rogauerunt me Notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Habetur ex Formul. Salust. Tibet. lib. 2. pag. mihi 167.

Iuramenti præstandi fidelitatis in electione Abbatissæ,

Formula CXCII.

Ego N. Monasterij N. ordinanda Abbatissa, promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac solemni Sororum congregatione, fidelitatem, dignámque subiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Ecclesiæ, tibique N. Domino meo eiusdem Ecclesiæ Patriarchæ, vel Archiepiscopo, aut Episcopo, seu Prælato, & successoribus tuis secundum sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum; sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Rom. pag. 111.

Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto,

Formula CXCIII.

Ego N. electus Monasterij N. Ordinis N. diœcesis N. ab hac hora in antea fidelis & obediens ero B. Petro Apostolo, sanctæque Romanæ Ecclesiæ, & Domino nostro Domino N. Papæ N. suísque successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, aut consensu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione, aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur, vel iniuriæ aliquæ inferantur, quouis quæsito colore; consilium verò quod mihi credituri sunt per se, aut nuncios suos, seu literas, ad eorum damnum me sciente nemini pandam. Papatum Romanum, & regalia S. Petri adiutor eis ero, ad retinendum, & defendendū saluo meo ordine contra omnem hominem. Legatum Apostolicæ Sedis in eundo, & redeundo honorificè tractabo, & in suis necessitatibus adiuuabo. Iura, honores, priuilegia, & auctoritatem S. Romanæ Ecclesiæ Domini nostri Papæ, & successorum prædictorum conseruare, defendere, augere, & promouere curabo. Neque ero in consilio, vel facto, seu tractatu, in quibus contra ipsum Dominum nostrum, vel eandem Romanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel præiudicialia, personarum, iuris, honoris, status, & potestatis, eorum machinentur, & si talia, à quibuscumque tractari, vel procurari nouero, impediam hoc pro posse, & quantò citiùs potero significabo eidem Domino nostro, vel alteri per quem possit ad ipsius notitiam peruenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, seu dispositiones, reseruationes, prouisiones, & mandata Apostolica totis viribus obseruabo, & faciam ab aliis obseruari. Hæreticos, schismaticos, & rebelles eidem Domino nostro, vel successoribus prædictis pro posse persequar, & impugnabo. Vocatus ad Synodum veniam, nisi præpeditus fuero Canonica præpeditione. Possessiones verò ad Monasterium meum pertinentes non vendam, nec donabo, neque impignorabo, nec de nouo infeudabo, vel aliquo modo alienabo, etiam cum consensu Conuentus Monasterij mei inconsulto Romano Pontifice, & si ad aliquam alienationem deuenero, pœnas in quadam super hoc edita Constitutione contentas eo ipso incurrere volo. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Ex Pontif. Roman. pag. 94.

Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Ordinarij benedicti,

Formula CXCIV.

Ego N. Monasterij N. ordinandus Abbas promitto coram Deo, & Sanctis eius, & hac solemni Fratrum congregatione fidelitatem, dignámque subiectionem, obedientiam, & reuerentiam matri meæ Ecclesiæ, tibique N. Domino meo eiusdem Ecclesiæ Patriarchæ, vel Archiepiscopo, aut Episcopo, & successoribus tuis secundum sacrorum Canonum instituta, & prout præcipit inuiolabilis auctoritas Pontificum Romanorum. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Refertur in Pontif. Roman pag. 110.

Lapidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ,

Formula CXCV.

In Dei nomine, Amen. N. Abbas, &c. existens in quodam pretio terræ Domini N posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, *prout fuerit*, &c. sub vocabulo S. N. & vnum Altare erigi in dicta Ecclesia astante fidelium copiosa multitudine Pontificalibus vestibus indutus, cum aspersione aquæ benedictæ, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, & ritibus opportunis, & ipsis obseruatis, Christi nomine inuocato, ad honorem Dei, & B. Mariæ Virginis, in nomine S. Saluatoris Curiaɪ finxit, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesiæ, & Altaris

Altaris prædicti posuit, in cuius rei testimonium dictus N. Abbas mandauit mihi Notario, & dictus N. rogauit me Notarium, vt de prædictis conficerem instrumentum, præsentibus ibidem discretis viris Dominis N.& N.& testibus, &c.

Ex *Formul.*Salost.Tibet.*lib.3.pag.mihi 166.*

Consecrationis Altaris,

Formula CXCVI.

In Dei nomine, Amen. Abbas N.&c.existens in Ecclesia S.N.&c. Pontificalibus vestibus indutus,attendens, & considerans quòd non locus hominem, sed homo locum bonis operibus sanctificare consueuit, instante etiam, & requirente Domino N. ad laudem, gloriam,& honorem summi, & omnipotentis Dei,B. & gloriosæ Virginis Mariæ,& S.N.sub cuius vocabulo fundatum est Altare N.& eorum suffragio misericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. Interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quàm facti, etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, & consuetudine, cum aspersione aquæ benedictæ, & incensu, &c. dictum Altare, &c. consecrandum, dedicandum,duxit, ac illud consecrauit, & dedicauit, seruatis in his debitis solemnitatibus,& ritibus,iuxta constitutiones,& formam sanctæ matris Ecclesiæ; In cuius rei testimonium prædictus Abbas mandauit mihi Notario, &c.

Ordinum Minorum susceptorum attestationis,

Formula CXCVII.

Nos N. Abbas N. Vniuersis præsentes inspecturis gratiam à Deo,qui est vera salus,precamur,& attestamor, quòd Pontificali habitu induti inter Missarum solemnia D. N.nostrum Monachum professum nullo è Canonicis impedimento irretitum sufficienti literatura ditatum,ante nos procumbentem,& ad id nos humiliter deprecantem, die N.ante *Kyrie eleison*,prima Tonsura, post *Kyrie eleison*, Ostiariatus Ordine die N. Lectoratus Ordine, die N. Exorcistatus, die N. Acolytatus Ordine ritè initiauimus præsentibus vniuersis Monasterij Monachalis, testibus autem N. & N. In quorum, &c. Datum,&c.

Primæ Tonsuræ susceptæ attestationis,

Formula CXCVIII.

Nos N. Abbas N.&c.Vniuersis,& singulis has nostras patentes literas inspecturis,fidem facimus,& testimonium indubitatum perhibemus,qualiter Dominum N. nostrum Monachum professum scientiarum studiis incombentem coram nobis decenti ritu constitutum,anno N.mense N.die N.ad primam Tonsuram, seruatis de more seruandis iuxta normam S. R. E.promouimus In quorum fidem,&c. Datum, &c.

Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicæ literar. commendatitiarum,

Formula CXCIX.

Nos N.Abbas N. &c. Altaris ministerium ritè pro viribus implendum,postulat,vt per nos, quos cura in Ecclesiis nostris tangit,idonei prouideantur ministri. Quapropter ad D.N.legitimo connubio natum,Congregationis nostræ Monachum professum, Monasterio nostro adscriptum,sacro confirmatum Chrismate, prima Tonsura,quatuor Minoribus,ac sacris Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus initiatum,in ipsis exercitatum, literis sufficienter imbutum, iisque in dies operam nauantem, bonis ornatum moribus, ac nullo è sacrorum Canonum impedimentis irretitum repererimus,obstacla,& attenta Apostolica dispensatione,vt in specialibus literis sanctiss.D.N.N.diuina prouidentia Papæ N.habetur; mittimus illud in N.ætatis suæ anno constitutum ad Illustrissimum,& Reuer. D.meum N.vt aliàs idoneum repertum ad sacrum Presbyteratus Ordinem super interstitiis, quoad opus fuerit dispensatione, nobis obnixè postulantibus ob Ecclesiæ necessitatem, impensâ promouere dignetur. Datum, &c.

Monialium confessiones audiendi, eorúmque curæ assistendi in absentia, siue alio impedimento Confessarij ordinarij literarum Commendatitiarum;

Formula CC.

Nos N.Abbas N. &c. Tibi dilecto nobis in Christo Fratri D. N. Monacho nostro professo Sacerdoti, in eo, qui est vera salus, benedictionem, &c. Animarum nobis commissarum curam obliuisci non possumus, ideò cùm ad nos peruenerit Reuerendum Patrem D.N.Monialium S. N.Ciuitatis N. nobis subiectarum Gubernatorem *breui longè absuturum, siue alio tali impedimento* detentum; te cuius nobis sufficiens literatura, morum integritas, ac vita spectabilis satis nota,in eiusdem Patris N. locum,quousque *de reddi-tu, siue de, &c.* constet sufficimus. Facultatem concedentes confessiones Monialium audiendi, sed priùs ab Illustrissimo & Reuer.D.meo N.Episcopo N.petita,& obtenta approbatione; Item ab omnibus casibus, & excommunicationibus absoluendi (sicut nos possumus) intra septa Monasterij in casibus licitis ingrediendi,& licentiam impertiendi aliis, & ea omnia, quæ Gubernatoris, siue Prioris munus decent, quoad spiritualia, & temporalia faciendi omni meliori modo, &c. Datum, &c.

Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ,

Formula CCI.

N.Monasterij SS. Vincentij, & Anastasij ad aquas Salutas Abbas Referu. Cùm nostræ sint partes, Religiosos viros eligere, qui nostræ iurisdictionis populis vice nostra sacrosanctum Iesu Christi Euãgelium prædicent, vitia euellant, Christianas virtutes plantent, ac puri sermonis salutem annuntient: Hinc est, quòd te R.Patrem D.N. Monachũ N.in sacra Theologia Lectorem,de cuius scientia, & probitate confidimus,tenore præsentium,& nostri muneris auctoritate in futura sanctissimæ Resurrectionis Quadragesima sequentis anni N. ad hoc munus implendum in terram N.nobis ratione prædicti Monasterij in spiritualibus, & temporalibus subiectam,mittimus,& destinamus,cum facultate etiam confessiones vtriusque sexus audiendi,& eis beneficium absolutionis impertiendi, vsque ad Octauam Paschatis inclusiuè: Mandantésque propterea tam populo, quàm Clero dictæ Terræ,vt in virtute sanctæ obedientiæ,te benignè recipiant,honorificè tractẽt,ac necessaria administrent, eorum impensis,qui eas facere tenentur,vel soleat,ac de solitis eleemosynis tibi respondeant; iuxta Sacr. Conc.Trid.præscriptum.Volumus autem, quòd antequàm ad prædictum munus exercendum te conferas, Vicario nostro Generali in Terra S. Ædisti residenti, te præsentes, atque has ipsas nostras patentes literas exhibeas. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

FORMVLA

FORMVLARIVM LITERARVM, PROCESSVVM, SENTENTIARVM,

aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus.

SVMMARIVM.

1 *Formula literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquisitor nouiter institutus.*

2 *Formula literarum vocandi Officiales temporales, vt compareant coram Inquisitore.*

3 *Formula literarum requirendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum.*

4 *Formula præstandi canonicum iuramentum de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem.*

5 *Formula literarum requirendi, & monendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum sub pœna excommunicationis.*

6 *Formula denunciandi excommunicatos prædictos Officiales.*

7 *Formula absoluendi prædictos à sententia excommunicationis.*

8 *Formula denuntiandi præfatos Officiales absolutos ab excommunicatione.*

9 *Formula literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulsatis.*

10 *Formula excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum.*

11 *Formula supponendi Ciuitatem, vel locum Ecclesiastico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.*

12 *Formula denunciandi talem Ciuitatem, vel locum esse suppositum interdicto Ecclesiastico.*

13 *Formula absoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum.*

14 *Formula denuntiandi regentes Ciuitatem, vel locum esse absolutos ab excommunicatione, & interdictum relaxatum.*

15 *Formula aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis.*

16 *Formula publicandi tales officiis publicis priuatos.*

17 *Formula instituendi commissarium specialem.*

18 *Formula literarum instituendi duos Commissarios simul, qui procedant pariter & coniunctim.*

19 *Formula instituendi ab Inquisitore in Prouincia Vicarium Generalem.*

20 *Formula admonitionis in sermone generali de hæreticis reuelandis.*

21 *Formula scribendi dicta testium per modum memorialis.*

22 *Formula examinandi testes super fama alicuius infamati de hæresi.*

23 *Formula citandi absentem, non tamen fugitiuum, cùm est dolus, vel suspectus de hæretica prauitate.*

24 *Formula requirendi diuisim vel coniunctim diœcesanum, vel Inquisitorem, ad quorum iurisdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæresi se transtulit; quatenus eum remittant Inquisitori, à quo fugit, vel in cuius iurisdictione deliquit.*

25 *Formula citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquisitore, de fide Catholica responsurus: & excommunicandi eum nisi compareat infra terminum assignatum.*

26 *Formula citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam; & excommunicandi eum, nisi faciat vt mandatur.*

27 *Formula denuntiandi excommunicatum, qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere.*

27 *Formula absoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum.*

29 *Formula purgationem canonicam diffamato indicendi.*

30 *Formula purgationis canonicæ de diffamato de hæresi facienda.*

31 *Formula sententiæ interlocutoriæ ad supponendum aliquem quæstionibus, & tormentis.*

32 *Formula abiurandi hæresim quando delatus est suspectus leuiter.*

33 *Formula ferendi sententiam, seu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt suspectus leuiter.*

34 *Formula abiurandi hæresim, quando delatus est suspectus vehementer.*

35 *Formula sententiandi eum, qui abiurauit, vt suspectus vehementer.*

36 *Formula absoluendi ab excommunicatione.*

37 *Formula ferendi sententiam, siue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus suspectus de hæresi violenter.*

38 *Formula purgationis canonicæ à diffamato de hæresi facienda.*

39 *Formula hæresim abiurandi per illum, qui est de hæresi diffamatus, & suspectus aliàs de eadem.*

40 *Formula ferendi sententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de hæresi, & suspecto aliàs de eadem.*

41 *Formula cedulæ legendæ in publico criminis illius continentis, qui habet hæresim abiurare.*

42 *Formula omnem abiurandi per illum, qui propria confessione est in hæresi deprehensus, & pœnitet, & aliàs non est relapsus.*

43 *Formula sententiæ contra eum, qui abiurauit vt hæreticus pœnitens.*

44 *Formula ferendi sententiam contra eum, qui in hæresim est relapsus, sed pœnitens, & vt relapsus traditur curiæ sæculari.*

45 *Formula tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapsum, curiæ sæculari.*

46 *Formula relinquendi, seu tradendi hæreticum impœnitentem, & relapsum, brachio sæculari.*

47 *Formula puniendi, ac condemnandi falsos testes, vel falsò, seu malitiosè imponentes innocentis crimen hæreticæ prauitatis.*

48 *Formula tradendi seu relinquendi brachio sæculari eum, qui conuictus est de hæresi per testes legitimos, & stat pertinaciter in negatiua, licet fidem Catholicam profiteatur.*

49 *Formula citandi conuictum de hæresi absentem, vel fugitiuum contumacem, ad sententiam.*

50 *Formula degradandi verbaliter absentem condemnandum vt impœnitentem.*

51 *Formula ferendi sententiam contra absentem vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem.*

52 *Formula sententiæ, qua domus, in quibus hæretici reperti sunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur.*

Literarum Domini temporalis, quas debet impetrare Inquisitor noviter institutus,

Formula I.

N. DEi gratia Rex N. regni, dilectis, & fidelibus vniuersis, & singulis Officialibus nostris, & eorum loca tenentibus vbilibet infra dominium nostrum constitutis, & constituendis, ad quos præsentes peruenerint, salutem & dilectionem.

Cùm Religiosus, dilectúsque noster N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in regnis & terris nostro dominio subiectis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus pro Dei seruitio, & cultu, seu exaltatione sanctæ fidei orthodoxæ, vtque ipsum hæresis detestabile crimen à dictis partibus, quibus præsidemus, (si forsan alicubi vigeat, siue inoleat) valeat extirpare, ad loca, seu ad partes nostræ iurisdictioni subiectas, & vobis commissas declinare quandoque habeat, seu etiam proficisci. Nósque velut Princeps Catholicus, qui de manu Altissimi multa bona, variósque honores recognoscimus recepisse, in prædictis, & aliis, quæ diuinum concernunt obsequium, ipsi Deo conditori omnium placere (vt conuenit) plurimùm cupientes, intendamus, imò & velimus omnino fauorabilem dare locum, ipsúmque Inquisitorem tanquam specialem Dei ministrum nostris prosequi gratiis & fauoribus opportunis: ideò vobis & vnicuique vestrum dicimus, & expresè præcipiendo mandamus, sub pœna nostræ gratiæ, & mercedis, quatenus quotiescumque dictum N. Inquisitorem pro exercendo dictum officium, ad dicta loca, seu partes vobis commissas contigerit se transferre, & pro, vel super præmissis sæculare brachium inuocando, vestrum auxilium postulare; eundem N. Inquisitorem fauorabiliter admittatis; capiendo, seu capi faciendo quoscumque dictos Inquisitor de memorato facinore suspectos, diffamatos nouerit, seu etiam hæreticos quoscumque vobis duxerit nominandos, & captos etiam detinendo, & infrà iurisdictionem vestram ad locum, de quo dictus Inquisitor vobis dixerit, deducendo; necnon pœna debita plectendo eosdem, sicut ipse decreuerit, & est fieri consuetum: si videlicet quando, & quoties, & prout Inquisitor vos duxerit requirendos. Vt autem Inquisitor præfatus suum Inquisitionis officium securiùs, & liberiùs exercere valeat, nostro diffusius præsidio & fauore, Inquisitorem eundem, & eius Notarium, familiam, res, & bona eorum sub nostro speciali guidatico, custodia, & commenda ex nostra regali clementia benignè recipiatis cum præsenti: Mandantes vobis (vt suprà) quòd guidaticum, seu protectionem nostram huiusmodi dicto Inquisitori, Notario, ac familiæ, & rebus eorum inuiolabiliter obseruando, nullam iniuriam, nullúmque dispendium, grauamen, aut damnum aliquod eis inferri in personis, aut bonis à quoquam permittatis: quinimò prouideatis eisdem de securo conductu, & transitu, si, & prout per iam dictum Inquisitorem inde fueritis requisiti. Datum, &c. sub nostro sigillo in pendenti, die . . . mense . . anno . . .

Literarum vocandi Officiales temporales, vt compareant coram Inquisitore,

Formula II.

N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini N. a sancta Sede Apostolica delegatus, venerabilibus & dilectis in Ciuitate N. Vicario, Balliuo, ac Consulibus, salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis, prompto animo obedite.

Cùm propter Inquisitionis hæreticorum nobis iniunctum officium, & etiam propter vestrum, habeamus super negotiis fidei vnà vobiscum aliqua pertractare: idcircò auctoritate Domini nostri Papæ N. qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos, & quemlibet vestrum rogamus, & requirimus per præsentes (quamuis possimus præcipere, & mandare) sed de promptitudine zeli vestri in causa maximè fidei minimè dubitantes; quatenus omnibus negotiis prætermissis, die . . . quæ computabitur . . . dies, mensis . . . . & hora . . . ad . . . . locum, domus N. certa ratione ad nos personaliter veniatis. Datum, &c. die . ... . mense. . . . anno . . . . .

Literarum requirendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum,

Formula III.

N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sede Apostolica delegatus specialiter; Venerabilibus Vicario, Balliuo, ac Consulibus Ciuitatis N. seu loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis, prompto animo obedire.

Cùm à statu sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, & præsertim super negotiis fidei, in qua eiusdem matris Ecclesiæ fundamenta à Domino nostro Iesu Christo posita dignoscuntur, & firmiter stabilita, nullus verè Catholicus debeat deuiare, sed potiùs secundùm eius officium promouere totis viribus, & complere: idcircò nos N. à Sede Apostolica specialiter delegatus, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, & iniuncti nobis officij, vos venerabiles Iuratos, Balliuum, Subballiuum, Vicarium, & Subuicarium Ciuitatis N. generaliter, & quemlibet vestrum singulariter monemus per præsentes, & requirimus de præsenti, quatenus præsteris ad sancta Dei Euangelia (vt est iuris) publicè iuramentum, de obseruandis Imperatoris Frederici legibus, & statutis super negotio fidei dictis, & hæreticæ prauitatis, secundùm formam, & modum per nos secundùm statuta Ecclesiæ exprimendum. Si autem (quod absit) contempseritis, & renueritis mandatis Apostolicis, & nostris in hoc negotio obedire,

obedire; denunciamus vos per nos mucrone anathematis feriendos, & vestris publicis officiis spoliandos, in posterum, etiam & priuandos, secundùm Apostolica, & Canonica statuta. Datum, &c.

Præstandi canonicum iuramentum de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem,

Formula IV.

Nos N. Vicarius Ciuitatis N. vel loci N. & N. Subuicarius, & N. Balliuus, & N. Subballiuus, & NN. Consules, vel Curati Ciuitatis N. vel loci N. ad requisitionem, & monitionem venerabilis præfati Domini N. Inquisitoris tanquam veri fideles, & obedientes Ecclesiæ sanctæ Dei, promittimus, & iuramus per hæc sancta quatuor Euangelia coram nobis posita, & per nos corporaliter tacta, quòd fidem Domini nostri Iesu Christi tenebimus, & teneri faciemus, & seruabimus, & seruari faciemus, & ipsam contra omnes pro iuribus defendemus: ita quòd hæreticos, credentes, fautores, & receptatores, ac defensores eorum, necnon diffamatos, vel suspectos de hæresi prosequemur, & capiemus, seu capi faciemus quandocumque poterimus; & accusabimus, & denuntiabimus Ecclesiæ, vel Inquisitoribus, si alicubi sciuerimus eos esse, vel aliquem de prædictis, præsertim cùm fuerimus requisiti. Item quòd non committemus Balliuias, Saionias, vel aliqua officia publica, quibusvis nominibus censeantur alicui, de huiusmodi personis pestiferis, vel suspectis, ac diffamatis de hæresi, nec alicui, cui impositum fuerit ratione criminis hæresis, vel aliàs prohibitum ab Inquisitoribus, vel à iure, quod publicis officiis non fungatur: nec eos vti prædictis, nec tenere publica officia permittemus. Item quòd nullum de prædictis recipiemus, nec habebimus in nostra familia, vel consortio, vel seruitio, nec in nostro consilio scienter: & si fortè contrarium factum fuerit ignoranter, illos postquam ad notitiam nostram per Ecclesiam, vel Inquisitores hæreticæ prauitatis, vel eorum commissarios peruenerit, protinus expellemus: & quod in his, & in aliis, quæ ad officium Inquisitionis hæreticæ prauitatis pertinent, erimus obedientes Deo, & Romanæ Ecclesiæ, & Inquisitoribus eiusdem hæreticæ prauitatis iuxta officium, & posse nostrum: sic nos Deus adiuuet, & hæc, super quibus iuramus, sancta Dei Euangelia manibus propriis per nos tacta.

Literarum requirendi, & monendi Officiales temporales, vt præstent iuramentum sub pœna excommunicationis,

Formula V.

N. in terris NN. seu dominio N. Domini Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, venerabilibus, & in Christo nobis dilectis, Vicario N. Balliuo N. Subballiuo N. & Consulibus NN. Ciuitatis N. vel loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis firmiter obedire.

Cùm omnes tenati fonte Baptismatis, & præsertim Domini temporales, Consules, Officiales, & aliarum Prouinciarum, Ciuitatum, castrorum, & locorum Rectores, & regimini præsidentes, teneantur in defensione sanctæ fidei orthodoxæ, & extirpatione prauitatis hæreticæ, iuxta posse, & officium suum Ecclesiam adiuuare, si fideles haberi cupiunt, & tales à cæteris reputari; & hoc iurare cùm ab Episcopis, vel Inquisitoribus fuerint requisiti, si vitare cupiunt graues, & multiplices pœnas iuris, prout docent Canonica instituta. Et nos, qui ad Ciuitatem N. venimus causa fidei, & existimus de præsenti, habemúsque in illa nonnulla fidei ardua negotia peragere pro sancta fidei defensione, & extirpanda hæretica prauitate; quod facere commodè nequimus, nisi vestrorum inuocato auxilio brachij sæcularis. Eapropter auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, vos, & vestrum quemlibet requirimus, & monemus, ac monendo in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis in iure contentis præcipimus, & mandamus, quatenus post tres dies naturales proximè & immediatè sequentes, quorum primum pro primo, secundum pro secundo, & tertium pro tertio termino, & peremptoriè, ac trina monitione canonica assignamus; scilicet die .... proximè & immediatè sequenti veniatis in terram N. & hora ... & in loco N. coram nobis corporaliter compareatis, & corporale iuramentum ad sancta quatuor Dei Euangelia ibi nobis, & coram nobis præstetis, iuretis, & promittatis, quòd toto tempore vestri regiminis in officio memorato fideliter, & efficaciter, cùm à nobis fueritis requisiti, Ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuabitis, bona fide, iuxta officium, & posse vestrum. Et nihilominus quòd inuiolabiliter seruabitis, & seruari facietis in terris vestræ iurisdictioni, ac regimini subiectis, constitutiones contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores ipsorúmque filios, & nepotes à Sede Apostolica promulgatas, ac etiam approbatas. Si autem (quod Deus auertat) nostrorum monitorum, mandatorum, & præceptorum, imò veriùs Apostolicorum, immemores extiteritis, & rebelles præfatis nostris monitis, & mandatis infrà præfaxatum vobis terminum non parendo, sciatis vos, & vestrum quemlibet, sic rebellem, contumacem, & inobedientem, vel sic rebelles, contumaces & inobedientes nobis, imò reuera Ecclesiæ sanctæ Dei, excommunicationis sententia innodatum, & innodatos: quam excommunicationis sententiam in vos, & vestrum quemlibet, sic inobedientem, contumacem, & rebellem nobis; imò sanctissimo nostro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, vestra contumacia exigente, & iustitia requirente, in his scriptis sententialiter promulgamus. Notificantes, quòd si permiseritis vos præfata nostra sententia innodari, procedemus contra vos ad pœnas alias debitas grauiores, & ad incursionem earumdem, prout ius & iustitia suadebunt. Datum sub nostro sigillo, die... mense.... anno.... ac loco N.

Denunciandi excommunicatos prædictos Officiales,

Formula VI.

N. &c. Inquisitor, &c. Dilectis nobis in Christo Curatis, Clericis Ecclesiæ Cathedralis N. ad quem, vel quos præsentes peruenerint, salutem, & mandatis nostris, imò veriùs, &c.

Vobis, & cuilibet vestrum notum facimus tenore nostrarum præsentium literarum, quòd die.... mense.... anno.... assistentibus nobis NN. ac in loco N. vocauimus ad nos venerabiles Vicarium N. & Subuicarium N. Balliuum N. & Subballiuum N. & Consules NN. Ciuitatis, vel loci N.

& requisiuimus verbo prius, postmodum literarorie: quatenus præstarent nobis iuramentum (vt tenentur) secundum canonicas sanctiones, quòd quandocumque per nos requirerentur, vt Ecclesiam contra hæreticos, & eorum complices adiuuarent, bona fide, & iuxta officium, & posse suum, & cætera facerent, quæ in dictis literis continentur: cúmque parere noluerint, vt tenentur, requisiuimus eos, ac monuimus, & requiri, ac moneri sub pœna excommunicationis fecimus, quatenus dictum iuramentum præstarent infra certum eis terminum assignatum, vt patet per nostras literas tenoris sequentis.

Inseratur tota immediatè litera antedicta, & continuetur sic.

Verùm cùm talis Vicarius, vel Consules, ac Balliuus, &c. antedicti, nostris præfatis monitis, & mandatis, imò veriùs Apostolicis, non paruerint cum effectu, contemnendo præstare petitum iuramentum canonicum antedictum, propter quæ antefatam excommunicationis sententiam incurrerunt, vt contumaces nobis, & rebelles, imò veriùs Sanctissimo Domino nostro Papæ, & Ecclesiæ sanctæ Dei: ideò auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, vobis,& cuilibet vestrum dicimus, & in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub pœna excommunicationis præcipimus, & mandamus, quatenus die... proximè venienti, & in omnibus & singulis aliis diebus Dominicis, & festiuis, & tandem quousque à nobis oppositum habueritis in mandatis, populo denuncietis in Ecclesia N. vel N. in Missa maiori, quando maior erit ibi multitudo populi, atque Cleri, prædictos N. & N. fore per nos excommunicatos, & tanquam verè excommunicatos vitetis, & faciatis ab aliis euitari, tantùm, & tandiu, donec de absolutione eorum legitimè vobis constet. Et has nostras reddatis latori præsentium cum subscriptionibus vestris, continentibus diem, & horam receptionis vestræ in signum mandati completi, positis in eisdem. Datum sub nostro sigillo, die.... mensis ...... anno .... & loco N.

Absoluendi prædictos à sententia excommunicationis,

Formula VII.

Dicti excommunicati flectentes genua iurabunt stare mandatis Ecclesiæ: & post statim dicetur per Inquisitorem, & alios ibi præsentes, Psalmus *Miserere mei Deus*, vel *Deus misereatur nostri*, vel aliquis alius. Quo dicto,dicetur *Kyrie eleison, Christe eleison, Pater noster. Et ne nos, &c. Saluos fac seruos tuos. Deus meus sperantes in te. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo, Oremus.*

Prætende Domine famulis tuis dexteram calestis auxily, vt te toto corde perquirant, & quæ dignè postulant assequantur.

Præsta quæsumus Domine, his famulis tuis dignum pœnitentiæ fructum, à cuius obedientia deuiauerant delinquendo, dono tua gratiæ reformentur. Per Christum Dominum nostrum.

Et addat Inquisitor: *Et nos auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, absoluimus vos, & vestrum quemlibet à sententia excommunicationis maiores qua fueratis per nos legitimè innodati, pro eo quia contumaciter recusaueratis ad nostri requisitionem præstare canonicum iuramentum, de sancta Ecclesia defendenda contra hæreticam prauitatem: & restituo vos, & quemlibet vestrum Sacramentis Ecclesiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.*

Et dicetur eis sic: *Vos iurastis stare mandatis Ecclesiæ, & nos mandamus vobis sub virtute iuramenti per vos præstiti, quatenus pro pœnitentia salutari vos singulis diebus Dominicis faciatis hoc* vel *illud.* Iniungetur eis pœnitentia salutaris, prout honori fidei videbitur meliùs expedire.

Quibus absolutis, mandabitur prædictis Rectoribus Ecclesiarum, qui eos excommunicatos denuntiauerant, quatenus eos de cætero habeant pro absolutis; nec deinceps hac de causa eos vitent, nec faciant ab aliis vitari: sed potiùs eos ad diuina admittant, & admittere faciant, prout ante per literas tenoris sequentis.

Denunciandi præfatos Officiales absolutos ab excommunicatione,

Formula VIII.

N. Inquisitor. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis N N. Ecclesiarum N N. Rectoribus, seu curam animarum gerentibus, salutem, & mandatis nostris, &c.

Vobis, & cuilibet vestrum notum facimus per præsentes, quòd N N. quos de mandato nostro, imò veriùs Apostolico, denuntiastis publicè, fore per nos publicationis vinculo innodatos, ac euitastis, & euitari fecistis meritò, vt decebat, pro eo quia nolebant iurare coram nobis, quatenus Ecclesiam Dei defensarent contra hæreticam prauitatem; absoluimus ab excommunicationis præfatæ contra eos sententiis per nos latis, pro eo quia(vt debebant) mandatis nostris antefatis humiliter paruerunt: ac, vt requisiti fuerant, defensare Ecclesiam bona fide, & iuxta posse suum, ad sancta Dei quatuor Euangelia iurauerunt: idcircò vobis dicimus, & mandamus, quatenus eos de cætero non vitetis, nec faciatis ab aliis euitari. Datum, &c.

Literarum aggrauandi prædictos, cum candelis extinctis, & campanis pulsatis,

Formula IX.

N. &c. Venerabilibus, & dilectis in Christo nobis Curatis Ecclesiæ N. seu curam animarum gerentibus in eadem, salutem, & mandatis nostris, &c. *vt prius.*

Cùm crescente contumacia, crescere debeat & pœna, secundùm Canonica instituta: & N. Frater N. Inquisitor præfatus N. & N. seu NN. eorum contumacia exigente, excommunicauerimus, & excommunicatos vobis mandauerimus denunciare in causa fidei orthodoxæ, pro eo quia recusarunt de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem præstare canonicum iuramentum: & NN. per vos de nostro mandato excommunicati, & denunciati fuerunt per menses tot, nec parere voluerunt, nec velint nostris præfatis monitis, ac mandatis, imò veriùs Apostolicis; & contumaciter sustinuerint per dictos menses, & in præsentiarum sustineant animo pertinaci. Ideò vobis, & cuilibet vestrum in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, quatenus continuando dictam iniunctam vobis per nos denuntiationem de præfatis excommunicatis, eosdem excommunicatos denunciando, candelas ardentes vos ibi habentes, in terram proiiciatis, seu in aqua, vel aliàs coram populo extinguatis,& campanas pulsetis, seu pulsare faciatis ab

ab aliis quolibet die, semel: & taodio præcipimus auctoritate Apostolica, vos facere supradicta, qoousque à nobis oppositum habueritis in mandatis, &c. Datum, &c.

Excommunicandi participantes cum prædictis Rectoribus Ciuitatum, vel locorum,

Formula X.

N. Inqoisitor, &c. Venerabilibus dilectis nobis Curatis Ecclesiæ N. &c. Salutem, & mandatis nostris, &c.

Cùm participate cum leprosis plurimùm sit damnosum, & excommunicati præsertim in causa fidei, mortaliter sint leprosi, sic vt ad se accedentes damnabiliter inficiant, & corrumpaot;propter quod, vt verè leprosi arctantur, & meritò à consortio hominum elongantur: idcircò vobis, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ auctoritate Apostolica, qua funginiur in hac parte, præcipimus; quatenus in vestris Ecclesiis dum Missarum solemnia celebrantur, & populi in eis fuerit multitudo, N. & N. seu NN. generaliter omnibus præcipiatis, mandetis, & moneatis canonicè, vno pro trino edicto, quatenos non participent comedendo, bibendo, pertractando, colloquendo, seu aliàs prædictis NN. Vicatio, Sobuicario, Balliuo, &c. aliàs sciant se excommunicationis vinculo innodatos: quàm excommunicationis sententiam in eos vt in contumaces si contra fecerint. Nos N. Inquisitor præfatus, illorum contumacia exigente ferimus in his scriptis: absolutiones à dictis sententiis, si forsan incurrerint, nobis, vel Domino Papæ solummodo reseroantes. Datum, &c.

Supponendi Ciuitatem vel locum Ecclesiastico interdicto, quia eius Rectores noluerunt iurare, &c.

Formula XI.

Nos N. in Domino, Domioi N. Inquisitor hæreticæ prauitatis à Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd Vicarius N. Subuicatius N. Balliuus N: &c. Ciuitatis, vel loci N. non solùm recusauerunt præstare oobis Canooicum sacramentum, vel iuramentum, de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem, quamuis ad hoc teneantur secundùm canonicas sanctiones, & pet nos fueriot pluries requisiti: verùm etiam permiserunt se hac ex causa contumaciter exeommunicationis vinculo innodari, & publicè excommunicatos denuntiari: ac crescente eorum contumacia fuerint denuntiati publicè excommunicati, etiam eum extinctis candelis, & pulsatis campanis, ac demùm eum participantibus, iustitia requirente: & huiusmodi excommunicationis sententias, ac ipsarum denuntiationes publicas, & aggrauationes sostinuerunt per menses plures, seu tot, animo pertinaci in detrimentum animarum suarum, ac salutis, & contemptum non modicum Ecclesiæ sanctæ Dei, & tolerant animo deliberato etiam de præsenti: Idcircò nos Inquisitor præfatus dignum existimantes, quatenus pœna excrescat, contumacia excrescente: & vt antefati excommunicati Vicarius, Subuicarius, & cæteri antedicti, vtiliùs ioducantur ab antedicta contomacia resilire, & ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ adoolare; ipsam Ciuitatem N. vel locum N. qui subesse regimini corumdem, supponimus Ecclesiastico interdicto: oolentes, quòd præfatum interdictum per alium, quàm per nos, seo Romanum Pontificem relaxetur. Datum, &c.

Denuntiandi Ciuitatem vel locum esse suppositum Ecclesiastico interdicto,

Formula XII.

N. &c. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis Curatis Ecclesiæ N. Salutem, & mandatis nostris, &c.

Vobis vniuersis, & singulis teoore nostrarum literarum præsentium intimamus, quòd nos, iustitia requirente, Ciuitatem, vel locum N. suppositimus Ecclesiastico interdicto per nostras literas, & senteotias tenoris sequentis.

Nos N. &c.

Inserantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Quapropter vobis & vestrom cuilibet io virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna præcipimus, & mandamus, quàm excommunicationes in vos, nisi infra sex, vel tot dies, quos vobis vna pro trina monitione canooica assignamus, feceritis quæ mandamus, ferimus io his scriptis: quatenus infra Missarum solemnia in vestris Ecclesiis, quando ibi fuerit populi multitudo, denuntietis publicè & alta voce, Ciuitatem, seo locum N. esse & fuisse per nos ex causis præfatis suppositum Ecclesiastico interdicto; nec relaxandum per alium, quàm per nos, vel Dominum oostrum Papam: vos eidem interdictum seruetis, & faciatis in vestris Ecclesiis obseruati, quousque de relaxatione vobis consistetit legitimè, prout decet. Datum, &c.

Absoluendi prædictos Officiales, & relaxandi interdictum,

Formula XIII.

Nos N. &c. Attendentes quòd NN. Ciuitatis N. regimini præsidentes, contumacia postolante fuerunt per nos excommunicationis vinculo innodati, ac demùm ipsa Ciuitas antedicta supposita Ecclesiastico interdicto, vt saltem sic inducerentur à tanta contumacia resilire, ac iurare de defendenda Ecclesia sancta Dei contra hæreticam prauitatem, & ipsi NN. sanioti consilio adhærentes, ipsa Ciuitate eos suis sanis consultationibus ad huiusmodi inducente, à sæpè facta contumacia resilientes, præstiterunt antedictum petitum à oobis canonicum iuramentum: & quia dignum existit, quòd eis obedientia suffragetur, ad qoam se de proximo reduxerunt, & cessante culpa cesset ea pœna: Eapropter Nos Inquisitor præfatus eos à sententiis excommunicationum præfatis absoluimos in forma Ecclesiastica consueta, & pro absolutis habemus, & haberi ab omnibus volumus pro prædictis: ipsamque Cioitatem à dicto interdicto liberamus, ipsom interdictum totaliter relaxando. Datum, &c.

Denuntiandi Regentes ciuitatem, vel locum esse absolutos ab excommunicatione & interdictum relaxatum,

Formula XIV.

N. Inquisitor, &c. Veoerabilibos, & nobis in Christo dilectis Ecclesiarum NN. curam regentibus animarum, salutem, & mandatis nostris, &c.

Tenore præsentium literarum vobis, & vestrum cuibet intimamus, quòd nos iustitia postulante absoluimus à sententiis excommunicationis, NN. quibus tenebantur per nos meritò innodari, atque à Ciuitate N. interdictum per nos impositum relaxauimus, ipsis obtemperantibus nostris monitis & mandatis, prout in literis nostris videritis pleniùs contineri tenoris sequentis.

Nos N. &c.

Inferantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Idcircò vobis & cuilibet vestrum auctoritate Apostolica præcipimus, & mandamus, quatenos prædictos pro absolutis habentes, de cætero eos non euiteris, nec faciatis à cæteris euitari: imò prout antè, ad diuina liberè admittatis, ipsúmque interdictum deinceps non seruetis, cùm per nos ex toto fuerit relaxatum. Datum, &c.

Aggrauandi Officiales prædictos excommunicatos, & priuandi eos officiis publicis,

Formula XV.

Nos N. &c. Attendentes quòd Ciuitatis, Villæ, vel loci alterius regimini præsidentes, tenentur præstare corporale iuramentum de defendenda Ecclesia sancta Dei contra hæreticam prauitatem, ac constitutionibus contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorúmque filios, & nepotes editis à sancta Sede Apostolica inuiolabiliter obseruandis, & obseruari toto tempore sui regiminis faciendis, cùm fuerint ab ipsis Episcopo, seu Inquisitore legitimè requisiti; quódque præstare antefatum iuramentum contumaciter recusantes, sunt infames, & hæreticorum fautores, ac de fide suspecti, honore & officio sui regiminis spoliandi; & de cætero ad nullam dignitatem, neque ad vllum publicum officium assumendi: quinimmò declarandum quod quidquid fecerint deinceps in suo officio, nullam obtineat firmitatem. Et cùm Vicarius N. Subuicarius N. & Balliuus N. Subballiuus N. Consules NN. & Rectores Ciuitatis, seu loci N. fuerint per Inquisitorem præfatum legitimè pluries requisiti, de defendenda Ecclesia sancta Dei, bona fide iuxta officium, & posse suum contra hæreticam prauitatem: Et nihilominus quòd constitutiones à sancta Sede Apostolica editas contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, ipsorúmque filios, & nepotes toto tempore sui regiminis inuiolabiliter obseruarent, & facerent in terris sui regiminis obseruari: ipsique taliter requisiti præstare contumaciter renuerunt antefatum iuramentum: verùm quia, ipsorum contumacia exigente, fuerunt excommunicationis vinculo innodati, & etiam publicati: accrescente eorum contumacia, etiam cum candelis extinctis, & campanis pulsatis, demúmque cum participantibus; ipsáque Ciuitas N. in terminis detestationem, & ipsorum criminum punitionem supposita Ecclesiastico interdicto; ac in præsentiarum persistant in tali, ac tam graui contumacia, animo indurato: Idcircò nos Inquisitor præfatus dignum meritò reputantes, vt hi officiis priuentur, qui officiis abutuntur, volentésque in hac parte mandata Canonica, & Apostolica fideliter exequi (vt tenemur) ipsos N. à Vicariatus N. à Subuicariatus N. à Balliuatus N. à Subballiuatus NN. à Consulatus officiis Ciuitatis, seu loci N. eorum, in causa fidei, postulante inobedientia, & contumacia, vt infames, & tanquam hæreticorum fautores, & de fide suspectos, tenore præsentium meritò expoliamus: sicque deinceps N. pro Vicario N. pro Subuicario N. pro Balliuo N. pro Subballiuo, & NN. pro Consulibus ab aliquo nullatenus habeantur; nec de cætero ad aliquam dignitatem, vel publicum officium assumantur: eodémque tenore decernentes, irrita, & inania quæcumque, deinceps N. vt Vicarius N. vt Subuicarius N. vt Balliuus N. vt Subballiuus & NN. vt Consules fecerint, seu ordinauerint, mandauerint, vel fieri iusserint; nullámque obtinere deinceps firmitatem. Datum, &c.

Publicandi tales officiis publicis priuatos,

Formula XVI.

N. &c. Venerabilibus, & nobis dilectis vniuersis & singulis Ciuitatis N. Ecclesiæ Cathedralis Curatis, ad quos præsentes peruenerint, salutem, & mandatis nostris, imò, &c.

Ad vestri cuiuslibet notitiam deducimus, tenore nostrarum præsentium literarum, quòd nos, iustitia exigente, ac infrascriptorum contumacia requirente, Vicarium N. Subuicarium N. Balliuum N. Subballiuum N. & Consules NN. Ciuitatis, seu loci N. spoliauimus officiis, quibus præerant antedictis: ac ipsos inhabilitauimus ad officia publica, & honores publicos qualescumque habendos deinceps in futurum: decernentes etiam quidquid de cætero fecerint, seu ordinauerint, virtute, seu occasione prædictorum, seu aliorum officiorum, esse irritum, & inane, ac nullius existere firmitatis, sicut in nostris literis infrascriptis videbitis pleniùs contineri: quarum tenor sequitur in hunc modum.

Nos N. &c.

Inferantur ex toto literæ immediatè præcedentes.

Verùm cùm velimus (vt debemus) ad præfatæ Ciuitatis, seu loci N. prædicta deduci notitiam singulorum, cùm omnes tangere dignoscatur: & quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari: ne eos contingat erga huiusmodi ex ignorantia aberrare; Vobis & cuilibet vestrum, seu vobis N. & N. auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamos, & mandando requirimus, ac monemus, quatenus infra sex dierum spatium, quos nobis & vestrum cuilibet pro prima monitione canonica, & termino peremptorio assignamus, quibus elapsis excommunicationis sententiæ, vos subiacere volumus ipso facto, in vestris Ecclesiis dum Missarum solemnia celebrantur, & populi erit inibi multitudo: præfatas nostras literas alta voce in vulgari, & intelligibiliter publicetis, ac faciatis per alios publicari: notificantes omnibus, *vt suprà*, quod nos prædictos & eorum quemlibet spoliauimus officiis publicis antedictis, quibus antea vtebantur, ac etiam spoliamus, & inhabilitamus eos, & eorum quemlibet deinceps ad quæcumque publica officia obtinenda: decernentes quidquid de cætero attentauerint occasione prædictorum officiorum, seu eorum nomine, vel colore fore irritum, & inane, ac nullam obtinere vlteriùs firmitatem: Mandantes vniuersis & singulis vniuersitatibus præfatæ ciuitatis, seu loci, quatenus prædictis taliter à suis officiis per nos auctoritate Apostolica spoliatis, quod eis non pateant, seu obtemperent in his, quæ spectant ad executionem officiorum prædictorum, quibus antea vtebantur, cùm illi sint suis demeritis auctoritate Apostolica spoliati. Datum, &c.

Instituendi

Instituendi commissarium specialem,

Formula XVII.

N. &c. Venerabili & nobis in Christo dilecto N. &c. salutem in auctore & conseruatore fidei Domino Iesu Christo. Quia eallidæ vulpes Samsonis pedibus versutis, ceruicibus erectis, gestu, & habitu obfuscatis sub quadam specie Sanctitatis collegatis candis ardentibus, intricatis vocibus nefariis non verentur per agrum vniuersum Dominicum currere, hac illácque discurrere, segetem albam fidei splendoribus Dominicam dissipare, comburere, & ardere immisso igne ascendente ab Inferis deuastante hæreticæ prauitatis, vt nos paulò ante rerum magistra omnium experientia docuit euidenter: & timeamus, & non immeritò, ac reuolutis visceribus tremamus nocumenta fidei segetibus, & agris fertilibus Dominicis inferri grandia supradictis incursu præscriptarum vulpium, & discursu, ex nostri Inquisitoris absentia, quæ eiusdem Inquisitoris præsentia, Dei fauente gratia, conseruantur; Et quia propter varia & ardua fidei negotia habemus interdum per partes regni diuersas percuttere, vt exposcunt negotiorum qualitas, & necessitas, ac requirunt: ideò nos Inquisitor præfatus vos N. de cuius discretionis sinceritate, conscientiæ soliditate, scientiæ profunditate, & zelo fidei accenso, & veritate fidem gerimus solidam in Domino, & probatam, Vicarium nostrum seu commissarium in tota diœcesi N. statuimus, & facimus firmiter per præsentes, committentes vobis plenariè, & expressè, quatenus denúciationes, & informationes, seu accusationes auctoritate nostra à quibuscumque, & etiam contra quoscunque recipere, & procedere (prout nos possemus) liberè valeatis, ac super, & pro eisdem tam testes, quàm reos citare, arrestare, compedire, confessiones, seu testimonia recipere, & ea probare, & etiam examinare, & ad testificandum cogere, atque pro dicenda veritate vnà cum Domino Episcopo, seu eius Vicario quæstionibus exponere, & tormentis: ac etiam ponere ad carcerem, qui magis ad pœnam quàm ad custodiam videatur, consilium peritorum, quando vobis videbitur, conuocare, atque generaliter omnia alia facere, quæ nos facere valeremus, si ibi personaliter præsentes essemus. In prædictis enim omnibus, & aliis ex eisdem modo aliquo emergentibus, dependentibus, & connexis plenariam concedimus, & conferimus potestatem diffinitiua dumtaxat sententia omnium impœnitentium, & relapsorum (vt est motis) ad quam absque nostra licentia, & consensu nolumus vos extendere manus vestras, nobis penitus reseruata. Datum sub sigillo nostro in peodenti, in loco, N. die. . . mensis. . . . anni. . . .

Literarum instituendi duos Commissarios simul qui procedant pariter & coniunctim,

Formula XVIII.

N. &c. Venerabilibus, & nobis in Christo dilectis, &c. Salutem in auctore & conseruatore, &c. Quia secundum canonicas sanctiones integrum est iudicium, quòd plurimorum sententiis confirmatur: & negotium N. viti delati capti, & detenti pro hæretico prauitate sit negotium nimis arduum atque graue: attentis circumstantiis criminis, & personæ: ea propter, vt fidei negotium arduum antefatum maturiùs peragatur, & in eo securiùs procedatur: ac consultius fine debito terminetur, Vobis duobus pariter coniunctim, & non vni fine altero committimus plenariè vices nostras, ac plenariam procedendi potestatem in dicto fidei negotio, & in omnibus ex illo emergentibus, incidentibus, & connexis etiam vsque ad diffinitiuas sententias exclusiuè concedimus facultatem tenore præsentium nostrarum literarum. In cuius rei testimonium præsentes nostras literas nostri sigilli appensione iussimus communiri.

Instituendi ab Inquisitore in Prouincia Vicarium Generalem,

Formula XIX.

N. &c. Venerabili, &c. Salutem in auctore & conseruatore, &c. Quia dignum meritò existimamus suffragantibus nobis ad hæc canonicis institutis, secundum negotiorum qualitatem, eorúmq; minorem, seu ampliorem arduitatem, de ministris idoneis prouidere, & negotium sanctæ fidei, in renatis fonte sancti Baptismatis commodiùs confouendæ, ac in præcordiis conuersorum ad eandem firmiùs complantandæ, & de hæreticorum infectis visceribus labem ipsam hæreticam cautiùs euellendæ, sit negotium ad honorem Dei, & fidei augmentum, & vtilitatem Ecclesiæ, & populi super omnia alia negotia sæculi obtinens principatum: propter quod cum magna circumspectione, & indagine est de ministris idoneis ad exequendum dictum fidei negotium prouidendum: Idcirco nos N. Inquisitor præfatus, attendentes, quòd commodè in terris nostræ iurisdictioni subiectis non valemus diutiùs commorari, cùm nos oporteat ad Romanã curiam dirigere breuiter gressus nostros, pro consultando sanctissimo Domino nostro Papa super quibusdã arduis negotiis sanctæ fidei promouendis, & cupiamus totis nostris visceribus de idoneo Generali Commissario prouidere, vos Venerabilè N. &c. de cuius scientiæ profunditate, sapientiæ soliditate, & conscientiæ sinceritate fidem in Domino gerimus firmiorem experientia solida comprobatam, Vicarium nostrum, & Commissarium in omnibus regnis, & terris Domini N. nostræ inquisitioni subiectis instituimus, & facimus Generalem; committentes vobis ex certa scientia, & expressè, in, & super omnibus, & singulis fidei negotiis, quæ occurrent, & etiam in omnibus, ex illis dependentibus, emergentibus, incidentibus, & connexis, quandocumque & quomodocunque plenariè, & generaliter vices nostras, etiam vt ad sententias diffinitiuas relapsorum & impœnitentium, & aliàs qualescumque liberè procedere valeatis, liberam concedimus potestatem, tenore nostrarum præsentium literarum. In quarum commissionis, & concessionis testimonium præsentes nostras literas sigilli nostri munimine iussimus roborari. Datum in loco N. die. . . . mensis. . . .

Litterarum indicendi Sermonem generalem,

Formula XX.

N. &c. Dilecto N. Ecclesiæ N. Ciuitatis vel loci N. salutem, & mandatis nostris, imò veriùs Apostolicis prompto animo obedire. Quia propter iniunctum nobis officium hæreticæ prauitatis intendimus Dominica, die . . . mensis . . . . in Ecclesia Cathedrali N. prædicare vniuerso Clero, & populo congregato, ac proponere aliqua super negotiis fidei, & de fide: eapropter auctoritate Domini nostri Papæ, qua fungimur in hac parte, Vos rogamus, requirimus pariter & monemus, quatenus crastina die, quæ erit dies Dominica . . . . . mensis, dum Missarum celebrabuntur solemnia, populum alta voce, & intelligibi moneatis, quòd die præfata Dominica, sint in

in prædicta Ecclesia Cathedrali, hora qua Missa maior consuenit ibi aliàs celebrari; visuri, & audituri, quod ad fidem pertinet orthodoxam: adiicientes quòd nos suspendimus omnes alios sermones generaliter illa die, & conferimus auctoritate Apostolica quadraginta dierum de indulgentia, ad sermonem nostrum confluentibus antedictum. Dat. &c.

Forma Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis.

Cùm nos N. in regno, & terris Illustrissimi Domini N. ditioni subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, per varios processus prædecessorum nostrorum, & narratione vulgata, ac per propriam experientiam aliquorum inuenerimus, & de cætero nonnullas personas pestiferas Christi, & Ecclesiæ, ac veriùs facta fidei inimicas, antiqui serpentis veneno hæresis esse infectas vulpinis caudis intricatis, sanctitatis specie, & habitu obfuscatas, in variis ciuitatibus atque locis huius patriæ, & regnorum, temporibus retroactis, vineam Domini Sabaoth discutientes, ac pariter deuastantes, voce nefaria Deum deorum in Sion blasphemantes; & probabiliter timeamus, ac reuolutis visceribus tremamus, iam tale venenum multorum præcordia infecisse: Epropter nos plenis desideriis affectantes, periculosis eorum insultibus totis nostris conatibus obuiare, auctoritate Domini nostri Papæ, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis præcipimus, mandamus, & mandando requirimus, & monemus primò, secundò, tertiò, ac peremptoriè vniuersos & singulos, tam clericos quàm laicos, tam regulares, quàm seculares, cuiuscumque conditionis, gradus, status, Ordinis, religionis, ac dignitatis existant, qui sunt infrà terminos huius ciuitatis, ac loci, N. & circumquaque illam per vnam leucam ad quos hæc nostra præsens monitio peruenerit & mandatum, quatenus infrà duodecim dies proximè computandos, quorum primos quatuor pro primo, & reliquos quatuor primis quatuor immediatos pro secundo, & vltimos quatuor pro tertio termino, & peremptorio ac trina monitione canonica assignamus, vt nobis reuelent, si sciunt, viderunt, vel audiuerunt aliquam personam esse hæreticam, diffamatam de hæresi, vel suspectam, aut peruersè sapientem de articulis fidei, seu Ecclesiasticis Sacramentis, ac aliàs à communi conuersatione fidelium vita, & moribus diffidentem, & in speciali talem hæresim, nunc vigentem defendere, approbare, vel aliàs dogmatizare, *ponatur quæ est illa, vel illa*, aliàs si nostris immo vetiùs Apostolicis antefatis monitis, & mandatis non paruerint cuo effectu: præmissa infrà prætaxatum terminum releuando, sciant se excommunicationis mucrone percussos: quam excommunicationis sententiam, in omnes, & singulos taliter, vt prædicitur, contumaces, præfata nostra monitione canonica præeunte, & eorum inobedientia requirente; nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc ferimus in his scriptis: absolutionem harum sententiarum nobis & Domino nostro Papæ tantummodo reseruando. Dat. &c.

Scribendi dicta testium per modum memorialis,

Formula XXI.

De N. diœcesi N. de N. loco qui moratur in N. vico, & vtitur N. arte, vel est mercator, vel huiusmodi, deponit contra N. qui moratur in loco, N. & in vico, N. & vtitur arte, N. quod dixit & asseruit, quòd in Sacramento altaris non est veraciter corpus Christi, vel simile.

Interrogetur N. qui moratur in loco N. & vico, N. & habet officium N. & etiam interrogetur N. qui moratur in loco, N. vico, N. & habet artem, N. & sic de aliis.

Ex alia diœcesi N. de loco, N. qui moratur in loco N. & vico, N. & vtitur arte, N. deponit, quòd N. de loco N. qui moratur in vico N. & vtitur arte N. dixit vel fecit, &c. contra fidem.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... mensis.... in præsentia mei Notarij, & testium infrascriptorum N. de loco N. diœcesis N. comparuit personaliter in loco N. coram Venerabili viro Domino N. in terris, & domino N. Domini Inquisitore hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegato; & obtulit eidem Domino Inquisitori quandam cedulam accusatoriam tenoris sequentis. Cotam vobis, &c. *inferatur tota; qua inserta, sequitur sic paulò infrà*: Acta sunt hæc anno, die, mense, & loco prædictis, in præsentia testium NN. ad hæc vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij publici, loci, N. & etiam scriptoris sacri Officij Inquisitionis, seu Domini Inquisitionis.

In nomine Domini Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die, mense, &c. in præsentia mei Notarij, & testium infrascriptorum, de loco N. comparuit personaliter in loco, N. coram honorabili N. in terris ac domino N. Domini Inquisitore hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter deputato, & obtulit eidem Domino Inquisitori, cedulam tenoris sequentis, *inferatur tota*.

In nomine Domini, Amen. Anno à Natiuitate Domini.... die.... mense..... Ad aures venerabilis viri Domini N. in dominio N. Domini Inquisitoris hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegati peruenit pluries, fama publica referente, & clamosa insinuatione perducente, quòd N. de loco N. dixit, vel fecit..... contra fidem. *Ponatur totum prout fama laborat, & paulò infrà.* Acta sunt hæc die.... mensis..... anno.... in præsentia testium NN. vocatorum, & rogatorum, & mei Notarij auctoritate N. & scriptoris Domini Inquisitoris, & sacri Officij Inquisitionis.

Forma examinationis testium.

N. de loco N. testis productus, citatus, & iuratus, & interrogatus si cognoscit N. *exprimendo nomen accusati*, dixit quòd sic.

Item interrogatus de causa cognitionis, dixit quod pro eo quòd vidit, & locutus est cum eo pluries, & etiam quia sic, vel sic. *Exprimat alias causas, vtpote si est de genere suo, vel fuerint socij, & sic de aliis causis cognitionis.*

Item interrogatus de tempore cognitionis, dixit, quòd sunt decem anni, vel....

Item interrogatus de fama illius N. & præsertim quoad ea quæ sunt fidei, dixit, quod quoad moralia est homo bonæ famæ, *vel* malæ famæ, vt testificabitur. Quantum autem ad ea, quæ sunt fidei; dixit, quod est fama in loco N. quòd dixit, vel fecit talia contra fidem Catholicam, vel quòd est sectæ N. & eam tenet, & defendit: *vel* quia est bonæ famæ quoad ea quæ sunt fidei.

Interrogatus quid est fama; dixit, quod est id, quod communiter dicitur.

Item interrogatus si vidit, vel audiuit N. dicentem vel facientem aliquid contra fidem; quod sic, &c.

Interrogatus vbi vidit fieri supradicta, vel dici; dixit quod in loco N.

Interrogatus

Interrogatus in quorum præsentia sunt dicta, vel facta supradicta; dixit quod in præsentia NN. & NN.

Interrogatus quoties vidit dici, vel fieri supradicta; dixit quòd toties.

Item interrogatus de modo, quo N. fecit, vel dixit supradicta; dixit quòd modus fuit.... nam, &c.

Item interrogatus si attentis omnibus antedictis quæ dixit, vel fecit ipse N. si videtur ipsi testi, quòd dictus N. prædicta dixerit, seu fecerit trufatoriè, seu dixerit recitatiuè, seu animo indeliberato; dixit quòd credit, quòd fecerit, vel dixerit supradicta iocosè, & trufatoriè, seu recitatiuè, & non animo sic credendi, seu assertiuè: *vel* quòd dixit animo deliberato, seu assertiuè.

Item interrogatus de causa credentiæ; dixit quod credit pro eo quòd ille talia dicebat ridendo, vel sic vel sic: vel pro eo quia cùm super talibus reprehenderetur, adhuc perseuerabat, & iterabat, &c. Et hoc est multùm diligenter inquirendum, quia nonnulli quandoque dicunt aliqua contra fidem recitando aliorum verba, & trufando, & burlando, vel disputando, & conferendo, vel interdum asserendo, & affirmando, &c.

Item interrogatus si hoc deponit odio, vel rancore; seu dimittit aliquid amore, vel fauore; dixit, quòd, &c. *& sequitur*; inionctum est sibi tenere secretum. *Et paulò infrà.* Acta sunt hæc in loco N. die.... mensis.... anno..... in præsentia NN. testium vocatorum, & rogatorum, & mei N. Notarij.

Modus interrogandi reum accusatum.

N. de loco N. delatus, prædictus, iuratus ad quatuor Dei Euangelia corporaliter tacta, tam de se, quàm de aliis dicere veritatem, & interrogatus vnde est, seu vnde originem trahit; Respondit quòd de loco N. diœcesis N.

Interrogatus qui sunt eius parentes, & si sunt viui, vel mortui? Respondit quòd vocantur NN. & quòd sunt viui in loco N. *vel* mortui.

Item interrogatus vbi fuit nutritus, & vt in pluribus conuersatus; dixit quòd in loco N. vel N. Et si videat Inquisitor quòd mutauit locum proprium, & conuersatus fuit in alieno, & præsertim in locis, in quibus consueuerunt hæreses vigere, interrogabit eum sic.

Item interrogatus quare mutauit locum suæ natiuitatis, & se transtulit ad commorandum in loco N. vel NN. dixit quòd ex causa....

Et secundùm responsiones formabuntur articuli quousque ad propositum veniatur.

Item interrogatus si in dictis locis, vel alibi audiuit loqui de tali materia, *exprimendo materiam de qua est accusatus*, vtpote, si audiuit loqui de paupertate Christi, vel Apostolorum, seu de visione Beatorum, &c. Et si dicat quod sic, interrogetur diligenter, quid audiuit loqui de materia antedicta, & scribantur eius responsiones; dixit, &c.

Item interrogatus, quid ipse super hoc aliquando est locutus; respondit, & dixit, &c.

Item interrogatus, quid ipse credit super hoc quod, &c. dixit, &c. Et sic prudens Inquisitor interrogabit, & formabit sibi articulos secundum materiam, de qua est accusatus, & de qua per testes est conuictus, vel suspectus habitus, taliter vt veritas habeatur. *Qua confessione perfecta, scribatur paulò post.* Acta sunt hæc in tali N. &c.

Excommunicandi testes super fama alicuius infamati de hæresi,

Formula XXII.

N. testis citatus, iuratus, & interrogatus si cognoscit N. de loco N. dixit quòd sic.

Item interrogatus de tempore cognitionis? Respondit, & dixit, quòd cognoscit eum à tanto tempore citra.

Item interrogatus de causa cognitionis; dixit, quòd ex N. vel N. causa cognoscit eum.

Item interrogatus si est fama de eo in loco, quòd N. ipse dixerit, vel fecerit talia contra fidem; dixit quòd sic.

Item interrogatus quomodo scit famam esse de eo quod talia fecerit, vel dixerit contra fidem; dixit per modum....

Item interrogatus quantum tempus est, quod N. est infamatus de hæresi N. in loco N. dixit quòd tantum.

Item interrogatus si scit ipsum infamatum de hæresi N. vel alia, nisi in loco N. dixit, &c.

Item interrogatus si scit vnde orta sit, & est contra N. illa fama, & si à maleuolis, vel à quibus; dixit, &c. Acta sunt hæc, *vt priùs.*

Citandi absentem, non tamen fugitiuum, cùm est delatus, vel suspectus, de hæretica prauitate,

Formula XXIII.

N. in terris N. Domini Inquisitor hæreticæ prauitatis, dilecto in Christo N. Salutem & mandatis nostris, immò veriùs, &c. firmiter obedire.

Quia de persona vestra N. à fide dignis ad nostram notitiam sunt deducta: quæ si vera essent de fide redderent vos suspectum; ideo ex debito iniuncti nobis Officij, vos monemus peremptoriè per præsentes, quatenus die.... tali hora.... curetis ante nos in loco N. personaliter, comparere, modo debito responsurus. Datum, &c.

Requirendi diuisim, vel coniunctim diœcesanum, vel Inquisitorem, ad quorum iurisdictionem fugiendo, vel non fugiendo delatus de hæresi se transtulit; quatenus eum remittant Inquisitori, à quo fugit: vel in cuius iurisdictione deliquit,

Formula XXIV.

Reuerendo in Christo Patri, & Domino Episcopo N. ciuitatis N in Dominio N. Domini, Inquisitor hæreticæ prauitatis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Salutem, & impugnantes Catholicam veritatem reducere ad fidei, vnitatem. Cùm delicta remanere non debeant impunita, præsertim maiora, & inter ea, illa, quæ vergunt in directam offensam diuinæ Maiestatis, & iactutam Ecclesiasticæ dignitatis, detrimentúmque totius Christianitatis, qualia sunt crimina hæreticæ prauitatis, & N. de loco N. fuerit nobis delatus de hæretica prauitate, processimus contra eum ad testium examinationem, & ad personæ etiam captionem iustitia requirente; ipse verò mala malis accumulans, & delicta delictis coadunans, insano ductus consilio se absentauit, vel carcerem nostrum fregit, atque aufugit, medicinam sibi apponi metuens salutarem, ac eius vulnera vino, & oleo confoueri. Verùm cùm (prout ad nostram notitiam est deductum) dictus profugus ad locum N. vestræ

vestræ iurisdictioni subiectum se transtulerit ad habitandum, credens inibi latitare; Nósque visceraliter cupiamus eundem reducere ad carcerem antedictum, vt clariùs videamus, an sit realiter, & de facto infectùs præfata hæretica prauitate, de qua agitur contra eum, & an ambulet in tenebris, vel in luce: Vos Reuerendiss. Dominum Episcopum, & Vos Venerabilem Inquisitorem, in antea nominatos attentè rogamus, & in subsidium iustitiæ requirimus in Domino, & exhortamur, quatenus prædictum profugum capi omnimodè faciatis, & captum nobis ad ciuitatem N. vel locum N. cum fide, & tuta custodia remittatis. Nos enim offerimus nos promptos & paratos, ad satisfaciendum plenariè pro expensis. Datum in loco N. die. . . . mensis. . . . anno. . . .

Citandi aliquem fugitiuum, quatenus intra certum terminum compareat coram Inquisitore, de fide Catholica responsurus: & excommunicandi eum nisi compareat infrà terminum assignatum,

Formula XXV.

Nos N. in terris N. Domino subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd fuga delatorum de hæretica prauitate, ac detentorum in carceribus pro eodem, suspicionem de labe præfata adiicit ampliorem, vt NN. fugitiui suspecti de fide habeantur, & meritò fortiùs quàm ante. Et cùm N. de loco N. diœcesis N. fuerit nobis fuerit delatus de hæretica prauitate, *exprimantur hæreses & errores*, processimus ad testes examinandum, ad nos de huiusmodi informandum; tandem iustitia requirente, ipsum in carcere ad custodiam iussimus detineri, vt meritò videremus an ambularet in tenebris, vel in luce, & an ea per eorsa, quæ de eo nobis suggesta fuerunt, veritatis certitudine fulcirentur: sed ipse maligno spiritu damnabiliter agitatus, ac in reprobum sensum datus, insano consilio acquiescens, & medicinam sibi imponi metuens salutarem, carcerem fregit, pariter & aufugit. Et cùm propter eius fugam, ipsum, magis suspectum de fide nunc, quàm priùs meritò habeamus; ea propter auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, eidem N. absenti, vt præsenti in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando requirimus, & monemus, & monendo citamus; quatenus infra tres hebdomadas proximè sequentes: *vel ponatur aliud certum tempus*: quarum primam pro primo termino, secundam pro secundo, & tertiam pro tertio termino & peremptorio, & trina monitione canonica eidem assignamus; quatenus compareat in loco N. personaliter coram nobis, de fide Catholica, & eius articulis responsurus, & aliàs facturus vt fuerit rationis: significantes eidem, quòd si mandatis nostris, immò veriùs Apostolicis non paruerit cum effectu, infrà præfatum terminum ei assignatum, comparendo in loco antedicto personaliter coram nobis, quòd erit maioris excommunicationis vinculo innodatus: Quam excommunicationis sententiam, nos Inquisitor præfatus auctoritate qua suprà, in eum vt contumacem & inobedientem nobis, immò reuera Domino nostro Papæ, nunc, vt ex tunc, & tunc, vt ex nunc, præfata trina monitione Canonica præeunte, iustitia suadente, & eius inobedientia, & contumacia exigente, ferimus in his scriptis. Datum, &c.

Citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat intra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam; & excommunicandi eum, nisi faciat vt mandatur,

Formula XXVI.

Vniuersis & singulis, Christi fidelibus in regnis & terris illustrissimi N. Regis, & aliàs vbilibet constitutis N. in prædictis terris, & regnis Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, Salutem in auctore, & conseruatore fidei Dei, & Virginis filio Domino nostro Iesu Christo.

Missus à sede Patris Redemptor noster Dominus Iesus Christus, ne ad imaginem suam hominem conditum perdi contingeret, si vnde redimeretur non haberet, similem nobis sumens habitum, vt pateret oculis in mortis tenebris positorum, de sua ineffabili pietate remedia diuersa consulit, per quæ humano generi etiam posset felicitas impartiri: sed ecce declinante iam mundi vespere ad occasum, & hominum malitia excrescente, corrupti iam sæculi corruptelam non solùm sentiunt elementa corrupta, verum etiam creaturarum dignissima creatura ad imaginem & similitudinem condita Creatoris. Peccat enim ad extremum homo miserrimus, qui in sui creatione in Paradisi medio constitutus, vt operaretur, & custodiret eundem, & de omni ligno, quod erat in eo, excepto ligno scientiæ boni & mali, vesceretur, manere non potuit in eodem: qui etiam erga fines sæculorum degenerat, & variis & noxiis quæstionum nexibus se innectit. Ecce námque peccatis exigentibus oua aspidum iam sunt rupta, & telas araneæ texuerunt, quia fallaces, & subdoli, vulpini, & infelices hæretici falsum, & peruersum intellectum, quinimmo buccis crepantibus per mundi latera sonuerunt. Sed reuera qui de venenatis eorum comederit, morietur: quoniam eorum perfidæ doctrinæ, ac nefariis consiliis inhærentes, æternis incendiis adscribuntur. Ecce siquidem noua Achan progenies, quæ de anathemate lerico regulam auream, palliolúmque furatur, Abiron quoque & Dathan, & Chore detestanda soboles, nouis hurtibolis fermentatum thymiama, nouis volunt altaribus adolere: hi sunt námque caupones, qui aquam vino commiscentes, virus draconis in aureo propinant calice Babylonis; ita quòd nisi botrus, vnde vinum nascitur, in flore lædatur, fructum non solum amarum, sed etiam pestiferum germinabit. Ecce siquidem (quod prædolentes referimus, & referendo dolemus) vestræ charitati irradiatæ splendoribus fidei orthodoxæ notum facimus per præsentes, quòd vir quidam Ecclesiæ sanctæ Dei contumax, & rebellis, frater N. vocatus Ordinis N. habitu obfuscatus, de villa N. diœcesis N. tam ex testium legitima productione, quàm eiusdem propria confessione malignitatis spiritu agitatus, cóuictus extitit hæresibus, multisque erroribus irretitus iudicialiter coram nobis, & hoc in errores quosdam, quinimmo pestiferas damnatas hæreses incidendo, semel, & bis eas in loco N. publicè prædicando; immò potiùs aliquando pertinaci animo defendendo. Hæreses autem, & errores isti erant: Primos, quòd, &c. *ponatur*. Secundus, quòd, &c. *ponatur*. Tertius, &c. *ponatur, & sic de aliis consequenter*. Ea propter per nos præfatum Inquisitorem in multis conciliis, diuersis locis, & temporibus celebratis, in quibus idem frater pluries plenissimè est auditus, de multorum peritorum tam sæcularium, quàm regularium, tam doctorum in vtroque, quàm Magistrorum, & Lectorum in Theologia consilio & assensu extitit vnanimiter

ter concordatum, nollo penitus discrepante, quòd præfatus Frater N. Ordinis memorati, habitu obfuscatus, pro suis hæresibus, & erroribus, quia videbatur redire ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ pœnitendo, non erat pro tunc curiæ sæculari tradendus vltimo supplicio feriendus; sed potiùs (sibi parcendo pro illa vice, & non amplius) in villa N. vbi deliquerat, præfatos errores, ac hæreses publicè prædicando, publicè illos, ac omnem hæresim generaliter abiuraret: & post modum spoliatus omnibus priuilegiis sui Ordinis, & nudatus in Contentu N. sui Ordinis, pro carcere perpetuo resideret, & ita fuit in eius præsentia condemnatus. Ipse autem tanquam canis ad vomitum rediens, nouissima peiora prioribus commiscens, dolores doloribus adiiciens, noua vulnera Corpori Christi mystico grauiter imprimens; quod mentis nostræ præcordiis tanquam res cogitatu terribilis, actúque horribilis, Deo nimium abominabilis, & omnibus Christi fidelibus odibilis, grauem pertulit vim doloris. Nam ipse frater N. qui videbatur aliàs pœnitere, quem sancta mater Ecclesia satagebat eius misericordiæ vberibus enutrire, cùm de eius fuga nullus aliquid cogitaret, ipse medicinam refutans salutarem, vt ægrotus phreneticus & insanus, timens vino & oleo eius vulnera curari, tanquam rebellis & inobediens matri nostræ Ecclesiæ sanctæ Dei, & eius Inquisitori Iudici delegato præmissa complere contempsit, & quodlibet præmissorum, vulpinè fugiens, per diuersas partes regni & Prouinciæ discurrendo, & hoc quasi per annum in laribus habitando; nunc autem eum, quò malignus spiritus duxerit, ignoramus. Idcirco cupientes nos, & nostris totis conatibus inhiantes, qui in officio Inquisitionis sanctæ præfatæ, quamuis immeriti præsidemus, ipsum fratrem N. dicti Ordinis, vt ouem perditam ac errantem ad ouile Dominicum reuocare exemplo illius, qui dimissis nonaginta nouem in deserto, centesimam venit requirere, ne periret; citamus, monemus, & requirimus, primò, secundò, & tertiò peremptoriè per præsentes, quatenus infra tot dies à monitione ista nostra proximè computandos, in loco, N. vel vbi fuerimus, compareat personaliter coram nobis, abiurationem prælibatam facturus, & aliàs per nos pro suis demeritis puniendus, & hoc ei mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis infrà terminum prætaxatum: Si autem (quod Deus auertat) nobis in hoc inobediens extiterit, & rebellis præfatis nostris mandatis, & monitis, immò veriùs Apostolicis non parendo, sciat se excommunicationis sententia innodatum, quam sententiam nos N. Inquisitor præfatus nunc, vt ex tunc: & tunc, vt ex nunc auctoritate Apostolica, & iniuncti nobis officij contra Fratrem N. supradictum ferimus in his scriptis: quam sententiam si sustinuerit animo pertinaci, contemnendo abiurationem facere prælibatam, iudicabimus eum tradendum curiæ sæculari tanquam hæreticum pertinacem, prout nobis mandant Canonicæ Sanctiones. Lata est hæc sententia, &c.

Denuntiandi excommunicatum, qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere,

Formula XXVII.

N. in terris Domini N. ditioni subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, dilectis nobis in Christo Rectosi Ecclesiæ, N. ac Vicario Ecclesiæ N. & aliis quibuscumque, ad quos præsentes peruenerint, Salutem in Domino, & mandatis nostris, immò veriùs Apostolicis firmiter obedire.

Ad vestram & vestrorum cuiuslibet notitiam deducimus nostrarum tenore præsentium literarum, quòd nos N. de loco N. iustitia suadente, fecimus moneri, & citari in vestris præfatis Ecclesiis, quatenus sub pœna excommunicationis cõpareret infra ei certum terminum assignatum, responsurus de fide, & aliàs acturus & facturus, vt ratio suaderet, personaliter coram nobis, vt in nostris literis videbitis pleniùs contineri quarum tenor sequitur per hæc verba: [N.&c.] *Inferantur totaliter, & ex toto, & sequatur.*

Verum cùm ductus malo consilio, & seductus, non comparuerit, nec excusationem miserit, sed contumaciter renuerit comparere, pariter, & parere nostris, immo reuera Apostolicis monitis & mandatis, propter quòd est excommunicationis vinculo innodatus; eapropter vobis, & cuilibet vestrum, auctoritate Apostolica supradicta dicimus; & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando vos requirimus, & monemus, vno pro terno edicto, aliàs excommunicationi volumus vos subiacere; quatenus prima die Dominica immediatè sequenti, & alias ex tunc, omnibus & singulis diebus Dominicis, & festiuis, in vestris Ecclesiis, dum Missarum solemnia celebrantur, & inibi erit cleri, & populi multitudo, ipsum N. excommunicatum alta voce, & intelligibiliter publiceris; ac eum vitetis, & vitari à vestris subditis faciatis, tantum & tandiu, quousque de eius absolutione vobis per nostras literas constet manifestè: Reddatis literas portatori, diem & horam receptionis, & publicationis continentes, & testes etiam coram quibus, vestris subscriptionibus positis in eisdem. Datum, &c.

Absoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum,

Formula XXVIII.

Nos N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N. & diœcesis N. fuisti nobis delatus de N. hæretica prauitate, scilicet quòd, &c. Attendentes etiam illa esse talia quæ non valebamus, nec debebamus conniuentibus oculis pertransire, descendimus ad inquirendum si prædicta fulcirentur aliqua veritate; testes recipiendo, & examinando, defensiones etiam concedendo, & alia faciendo, quæ decebant, secundum Canonicas Sanctiones; Eapropter visis, & diligenter examinatis omnibus actis, & actitatis in hac causa, omnibúsque æqua lance libratis, habitóque consilio peritorum in iure, ac etiam in Theologiæ facultate, illoque sæpiùs repetitu, sedentes pro tribunali, more iudicis iudicantis, ac habentes præ oculis solum Deum & negotij veritatem, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei nostrum iudicium prodeat, & oculi nostri videant æquitatem. Ad nostram diffinitiuam sententiam procedimus in huoc modum.

Christi nomine inuocato. Quia per ea, quæ vidimus, & audiuimus, & producta & oblata, acta, & actitata sunt coram nobis, in præsenti causa, non inuenimus aliquod contra te legitimè fore probatum de his, de quibus delatus fueras coram nobis, pronunciamus, declaramus, ac sententialiter diffinimus, contra te non esse, nec fuisse aliquod actum legitimè coram nobis, propter quod possis, vel debeas hæreticus iudicari, nec suspectus haberi aliqualiter de hæretica prauitate; quare te à præsenti

præſenti inſtantia, Inquiſitione, & iudicio totaliter relaxamus. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Purgationem canonicam diffamato indicendi,

Formula XXIX.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. in terris Domini, N. Inquiſitor hęreticæ prauitatis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus. Conſiderantes, quòd meritis proceſſus facti per nos contra te N. diœceſis N. nobis delatum de N. hæretica prauitate, ſcilicet quòd, &c. non inuenimus te confeſſum, nec conuictum de prædicta labe, nec aliàs ſuſpectum, niſi quòd te reperimus legitime ac veraciter in villa N. ciuitate, vel diœceſi, N. & apud bonos, & malos publicè diffamatum; Eapropter ad purgandam huiuſmodi infamiam tibi indicimus purgationem canonicam, vt eſt iuris, aſſignando tibi diem... menſis... ac horam... illius diei, in qua compareas perſonaliter coram nobis, & purges tuam infamiam tantis, ſeu tot Ordinis tui, qui quidem compurgatores tui ſint homines fide Catholici, & vita probati, & qui conuerſationem tuam, & vitam nouerint, non tam modernoo tempore, quàm tranſacto: ſignificantes quòd ſi in purgatione defeceris, te habebimus pro conuicto prout volunt canonicæ Sanctiones.

Purgationis canonicæ de diffamato de hæreſi facienda,

Formula XXX.

Adueniente autem termino eidem diffamato ad ſe purgandum canonicè aſſignato, comparebit perſonaliter purgandus cum ſuis compurgationibus coram Epiſcopo, ſeu Inquiſitore, in loco vbi noſcitur infamatus: & ille qui diffamatus eſt ponens manum ſuper librum Euangeliorum ante eum poſitam, dicet ſic: Ego iuro ſuper quatuor iſta Euangelia ſancta Dei, quòd hæreſim N. *Exprimendo eam, de qua eſt diffamatus*, nunquam tenui; nec credidi, nec docui, nec credo. *Negabit ſcilicet cum iuramento illud de quo eſt diffamatus, quidquid ſit illud: Quo facto omnes compurgatores ponent manum ſuper prædictum librum Euangeliorum, & quilibet dicet ita:* Et ego iuro ſuper iſta ſancta Dei Euangelia, quòd credo ipſum verum iuraſſe. *Et tunc canonicè eſt purgatus.*

Sententia interlocutoria ad ſupponendum aliquem quaſtionibus, & tormentis,

Formula XXXI.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor in terris ditioni Domini N. ſubiectis à ſancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, meritis proceſſus facti per nos contra N. loci N. diœceſis, N. diligenter examinatis, quòd tu es varius in tuis confeſſionibus, & ſunt nihilominus indicia multa, quæ ſunt ſufficientia ad te exponendum quæſtionibus, & tormentis; Eapropter vt veritas ab ore tuo proprio habeatur, & vt deinceps aures iudicium non offendas; inter loquendo declaramus, iudicamus & ſententiamus die præſenti & hora... te ſupponendum tormentis & quæſtionibus. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Abiurandi hæreſim quando delatus eſt ſuſpectus leuiter,

Formula XXXII.

Ego N. diœceſis N. habitator ciuitatis, vel loci N. in iudicio conſtitutus coram nobis Domino Epiſcopo ciuitatis, N. & N. Inquiſitore hæreticæ prauitatis in terris ditioni Domini N. ſubiectis, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram me, & propriis manibus meis per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam ſanctam fidem Catholicam, & Apoſtolicam, quam ſacra Romana Eccleſia credit, profitetur, prædicat, & obſeruat. Item me iuro credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Ieſus Chriſtus: *Exprimatur articulus Catholicus contra hæreſim, de qua leuiter eſt ſuſpectus, verbi gratia, ſi eſt de proprio, vel communi, dicetur ſic.* Iuro me credere corde, & profiteor ore quod Dominus Ieſus Chriſtus & eius Apoſtoli, dum erant in vita mortali præſenti, habebant, & habuerunt in communi aliqua; quæ dicit ſacra Scriptura illos habuiſſe, & quòd in illis habuerunt ius donandi, vendendi, & alienandi. *Et poſt abiuret hæreſim contrariam ſic:* Et conſequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæreſim, de qua me habetis ſuſpectum vos Domini Epiſcopus, & Inquiſitor, quæ mendacitet aſſeuerat, quòd Dominus Ieſus Chriſtus, & eius Apoſtoli non habuerunt aliquid in proprio, nec in communi, & etiam quòd non habuerunt in aliqua te ius illam donandi, vendendi, & alienandi. Item iuro, quòd nunquam prædictam hæreſim credidi, neque credo, nec illi adhæſi, nec adhæreo de præſenti; nec vnquam credam, nec adhærebo, nec illam docui, neque docere intendo. Quòd ſi aliquid prædictorum fecero in futurum (quòd Deus auertat) pœnis iuris taliter abiuranti debitis prompto animo me ſubmitto, paratus ſubire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci, & dixi, pro quibus meritò me habetis ſuſpectum, volueritis mihi iniungere, & illam ſtudebo pro iuribus adimplere, & nullatenus contrauenire; ſic me Deus adiuuet, & hæc ſacroſancta Euangelia.

Ferendi ſententiam, ſeu iniungendi pœnitentiam ei, qui abiurauit, vt ſuſpectus leuiter,

Formula XXXIII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis N. & N. &c. *vt in prædictis.* Attendentes, quòd viſis, & diligenter conſideratis proceſſus meritis per nos facti contra te N. delatum nobis de hæretica prauitate, repetimus te talia, & talia commiſiſſe: *dicantur illa,* quæ te reddunt leuiter ſuſpectum de hæreſi, & propter quæ te talem meritò nos habentes, te fecimus, vt leuiter ſuſpectum de prædicta labe, eandem hæreſim abiurare; verum ne prædicta per te commiſſa remaneant impunita, & vt efficiatis cautior in futurum de multorum & magnorum conſilio in iure peritorum, ac etiam de Religioſorum, in, & ſuper his habito maturo conſilio pariter & digeſto, habentes præ oculis ſolum Deum, ac irrefragabilem ſanctæ fidei Catholicæ veritatem, ſacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem: Sedenteſque pro Tribunali, more iudicum iudicantium, te N. hic in noſtra præſentia perſonaliter conſtitutum, per modum, qui ſequitur condemnamus, ſententiamus, ſeu potius pœnitentiamus, ſcilicet, ne de cætero vnquam ſcienter legas, teneas, ſeu habeas talem librum, & etiam ne deinceps, ne deinceps. &c.

Ponatur

Ponantur illa, quæ commisit, propter quæ suspectus habitus fuit de prædicta hæretica prauitate: Lata est hæc sententia, seu pœnitentia,&c.

Abiurandi hæresim, quando delatus est suspectus vehementer.

Formula XXXIV.

Ego N.de loco N.Diœcesis N.in iudicio personaliter constitutus corā vobis venerandis Dominis Episcopo ciuitatis,N.& N. Inquisitore hæreticæ prauitatis,in terris ditioni N. Domini subiectis,Sacrosanctis Euangeliis positis coram me,& propriis manibus per me tactis,iuro me credere corde,& profiteor ore, illam sanctam fidem Catholicam & Apostolicam, quam sacrosancta Romana Ecclesia docet, profitetur, prædicat atque tenet. Item iuro me credere corde,& profiteor ore quòd, &c. *Explicetur articulus catholicus contrarius illi hæresi, de qua vehementer est suspectus, vt verbi gratia, si est suspectus de processione Spiritus sancti à Patre & Filio; dicetur sic*: Iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Spiritus sanctus procedit à Patre,& Filio,& æqualiter tanquam ab vno principio, & non à duobus: *Et post abiuret hæresim contrariam, sic*: Et consequenter abiuro, abnego, & reuoco illam hæresim, quæ falsò & mendaciter affirmat quòd Spiritus sanctus non procedit a Patre & Filio simul, tanquam ab vno principio, sed à duobus. Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi credidi, neque nunc credo, nec credam; nec illi adhæsi, nec adhæreo in præsenti, nec adhærere intendo, nec docui, nec docere intendo, nec docebo. Item iuro & promitto, quòd talia & talia, *exprimantur*, propter quæ habetis me suspectum de huiusmodi hæresi vehementer, nunquam faciam, nec operam vt fiant,dabo. Quòd si aliquid de prædictis fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis de iure relapsis debitis, prompto animo me submitto, paratus subire omnem pœnitentiam, quam pro his quæ feci & dixi, propter quæ habetis me suspectum de dicta hæresi vehementer, decreueritis mihi iniungere; & illam iuro, & promitto pro viribus adimplere, & nullatenus contraire: sic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia Sacrosancta.

Prædicta autem abiuratio fiat in vulgari,vt ab omnibus capiatur, nisi fieret solummodo coram personis Ecclesiasticis, qui linguam latinam intelligerent competenter. Si autem abiurauerit secretè, scilicet in palatio Episcopi,vel in capitulo Fratrum, vel camera Episcopi, vel Inquisitoris, quando scilicet factum non est publicum; modo consimili abiurabit.

Sententiandi eum,qui abiurauit, vt suspectus vehementer.

Formula XXXV.

Nos N. Episcopus Ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni subiectis, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes quòd tu N.de loco,N.& Diœcesis,N. talia,& talia commisisti, *dicantur illa*, vt ex processus meritis diligenter discussis legitimè nobis constat, propter quæ, & meritò habentes te suspectum vehementer de hæretica prauitate N. illum vt taliter suspectum te fecimus abiurare de magno consilio in iure peritorum iustitia suadente: verum vt efficiaris cautior in futurum, & ne reddaris procliuior ad consimilia peragenda, & ne crimina remaneant impunita, & vt his cæteris delinquentibus in exemplum, de multorum magnorum in Iure peritorum, ac etiam in Sacra Theologia magistrorum, seu doctorum, in, & super his habito maturo consilio pariter & digesto, habentes præ oculis solum Deum, ac Sanctæ Fidei Catholicæ & Apostolicæ veritatem, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat; & nostri oculi videant æquitatem; Sedentésque pro Tribunali more iudicum iudicantium, te N. hic in nostra præsentia personaliter constitutum, forma, quæ sequitur, condemnamus, seu potiùs pœnitentiamus,videlicet, ne deinceps talia, vel talia facere, vel dicere præsumas.

Formula abiurandi omnem hæresim generaliter, ab eo qui est suspectus habitus de hæresi violenter.

Ego N. de loco, N. Diœcesis N. in iudicio personaliter constitutus coram vobis venerabilibus Dominis N. Episcopo Ciuitatis, N.& N.Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris N.Domini, a Sancta Sede Apostolica specialiter delegato, Sacrosanctis Euangeliis positis coram me, eisque propriis manibus corporaliter per me tactis; Iuro me credere corde, & profiteor ore, illam Sanctam Fidem Catholicam, & Apostolicam, quam Sacrosancta Romana Ecclesia tenet, profitetur, credit, prædicat, atque docet: & consequenter abiuro, abnego, & reuoco omnem hæresim extollentem se aduersus Sanctam Romanam, & Apostolicam Ecclesiam, cuiuscunque sectæ fuerit, vel erroris.

Item, iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd &c.*explicetur articulus Catholicus, contrarius illi hæresi, de qua ipse qui abiurat est suspectus habitus violenter: vt v. g. si est suspectus habitus de virginitate Beatæ Mariæ Virginis,dicet sic.*

Item iuro,me credere corde,& profiteor ore,quòd gloriosa B. Maria Mater Domini nostri Iesv Christi fuit toto tempore vitæ suæ semper virgo, ante partum,in partu, & post partum; & consequenter abnego, reuoco, & abiuro illam nefandissimam hæresim, quæ falsò, ac mendaciter asseuerat, quòd mater Domini nostri Iesv Christi aliquando non fuit virgo; sed quòd ante partum, in partu, vel post partum fuit corrupta, & amisit virginitatem, de qua hæresi sum vobis Dominis prædictis suspectus habitus violenter: *Et si de pluribus hæresibus, & non tantùm de vna, abiurabit quemlibet articulum singulatim per modum statim dictum.*

Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi, seu hæresibus adhæsi, nec adhæreo de præsenti; nec credidi, nec credo; licèt propter culpam meam, & ex his,quæ malè egi, vos me habeatis, & meritò suspectum de huiusmodi hæresi,seu hæresibus, quòd illi, seu illis crederim corde firmo.

Item iuro, & promitto, quòd prædictam hæresim nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo: immò si vnquam sciuero aliquem, qui illa hæresi sit infectus,teneat, seu doceat, vel aliam qualemcumque quod vobis Dominis Episcopo,& Inquisitori,seu alicui vestrum, seu vestris vicariis, vel alteri eorum, vel successoribus vestris, citius quàm commodè potero, denuntiabo. Item iuro,& promitto, quòd &c. *exprimantur illa*, quæ egi,seu dixi, propter quæ ex culpa mea habetis me suspectum de dicta hæresi violenter, deinceps nunquam faciam, vel dicam; nec quòd fiant operam dabo.

Item iuro,& promitto,quòd omnem pœnitentiam, quam mihi iniungere volueritis pro prædictis,pro viribus adimpleho, nec contraueniam in aliquo; sic me Deus adiuuet,& ista Euangelia Sacrosancta. Quòd si contra

contra abiurata, vel iurata fecero in futurum, Diabolo instigante (quod Deus auertat) pœnis de iure relapsis debitis, nunc pro tunc me obligo & adstringo, quatenus illis feriar, cùm legitimè constiterit me contrafecisse.

Absoluendi ab excommunicatione,

Formula XXXVI.

Dicetur Psalm. *Deus misereatur nostri:* vel alius, quo dicto addetur, *Kyrie eleis. Christe eleis. Kyrie eleis. Pater noster. Et ne nos inducas, &c. Dominus vobiscum, &c. Oremus.*

Pratende Domine famulo tuo dexteram cælestis auxilii, vt te toto corde perquirat, & quæ dignè postulat, assequatur.

Præsta quæsumus Domine huic famulo tuo dignum pœnitentiæ fructum, vt Ecclesiæ tuæ sanctæ, à cuius integritate fidei demauerat delinquendo, dono tua gratiæ reformetur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Et post addat sic: [Ego auctoritate Apostolica, qua fungor in hac parte, absoluo te à sententia excommunicationis maioris, qua fueras innodatus pro eo, quia talia contra fidem commisisti, propter quæ habitus fuisti suspectus de hæresi violenter; & restituo te Sacramentis Ecclesiæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.]

Ferendi sententiam, siue iniungendi pœnitentiam ei, qui fuit habitus suspectus de hæresi violenter,

Formula XXXVII.

Nos N. Episcopus N. Ciuitatis, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, N. à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. Diœcesis N. fuisti nobis delatus de &c. fidem sanctam tangentibus; *exprimantur illa*, & quòd nos processimus ad informandum nos super illis, vt iustitia suadebat, & meritis processus diligenter examinatis, & omnibus actis & actitatis in causa præsenti, inuenimus te talia & talia commisisse, *explicentur illa*, te suspectum violenter habentes, facimus te vt taliter suspectum omnem hæresim generaliter publicè abiurare, prout nobis mandant canonicæ sanctiones. Sanè cùm secundùm eadem canonica instituta, omnis talis, sit vt hæreticus condemnandus, & tu saniori consilio inhærendo, & ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ redeundo, abiurraueris, vt præmittitur, omnem hæreticam prauitatem: propter quod absoluimus te à sententia excommunicationis, qua vt obnoxius Dei Ecclesiæ astrictus meritò tenebaris, si tamen de corde vero, & fide non ficta reuersus, & ad Ecclesiæ vnitatem; idcirco deinceps inter pœnitentes computaberis, ad misericordiæ sinum te Sacrosancta Ecclesia recipiente de præsenti. Verùm quia indignum valde existit offensas diuinas conniuentibus oculis impunitas pertransire, & iniurias hominum castigare: cùm grauius sit diuinam quàm humanam lædere maiestatem: & ne inulta crimina incentiuum existant aliis delinquendi, & tu efficiaris cautior in futurum, ac minus procliuis reddaris in posterum ad prædicta seu similia committenda: & vt in futuro sæculo leuiùs patiaris: Nos Episcopus & Inquisitor præfati, præhabito in, & super his sano ac maturo consilio peritorum; sedentes pro tribunali, more iudicum iudicantium, habentes præ oculis solum Deum, & Sanctæ fidei irrefragabilem veritatem; Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis; vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; te N. in nostra præsentia personaliter constitutum, hoc die & hora tibi antea assignatis, sententialiter per modum, qui sequitur condemnamus, seu potiùs pœnitentiamus. In primis quòd statim induaris super omnes vestes, quas defers, veste liuida, ad modum scapularis Monachi sine capucio facta, antè & retrò habente cruces de panno croceo longitudinis trium palmorum, & latitudinis duorum: quam vestem deferre habeas super omnes vestes aliàs per tantum tempus, *exprimatur vnius anni, vel duorum vel plus vel minus prout culpa exiget delinquentis*, & nihilominus, quòd cum dicta veste, & crucibus stes in porta N. Ecclesiæ, tali & tanto tempore scilicet in quatuor festis principalibus gloriosæ Virginis Mariæ N. Ecclesiæ, vel N. & N. festiuitatibus, in valuis N. & N. Ecclesiarum: téque ad carcerem ad perpetuum, *vel* ad tale tempus sententialiter cõdemnamus: *Ponantur illa quæ videbuntur magis ad honorem fidei expedire, attenta culpa maiori, vel minori, seu contumacia delinquentis, & sequatur:* Retinentes nobis ex certa scientia, & expressè, vt nobis concedunt canonica instituta: quatenus dictam pœnitentiam possimus mitigare, aggrauare, mutare, tollere in toto, & in parte, toties, quoties nobis visum fuerit faciendum. Lata est hæc sententia, &c.

Purgationis canonicæ à diffamato de hæresi facienda.

Formula XXXVIII.

Comparebit namque personaliter ipse purgandus cum suis compurgatoribus, eidem in certo numero generaliter concessis, talibus, qui eum, & eius vitam, & mores nouerint moderno tempore, & antiquo, & sint suæ conditionis seu ordinis, vt dictum est in secundo modo prædicto processum fidei terminandi, vbi agitur de purg. can. huiusmodi, & stabunt coram Episcopo & inquisitore: in loco tamen vbi purgandus noscitur de illa hæresi infamatus, & ponetur liber Euangeliorum coram eis, ipséque diffamatus ponet manus super eum, sic dicens: Ego iuro super ista quatuor Dei Euangelia Sacrosancta, quòd talem hæresim, *exprimendo eam*, de qua sum diffamatus, nunquã tenui, nec credidi, nec docui, nec teneo, nec credo, *negabit, scilicet, cum iuramento illud, de quo est diffamatus, quidquid illud sit. Quo facto omnes compurgatores ponent manum super illum librum Euangeliorum, & quilibet dicet sic:* Et ego iuro super ista quatuor Dei Euangelia, quòd credo ipsum verum iurasse: *& tunc canonicè est purgatus. Qua purgatione expleta per ipsum diffamatum, mox idem diffamatus vt suspectus aliter, & ex aliis indiciis, hæresim, de qua est suspectus habitus, habens prædictum libellum Euangeliorum coram se, abiurabit per hunc modum.*

Hæresim abiurandi per illum, qui est de hæresi diffamatus, & suspectus aliàs de eadem,

Formula XXXIX.

Ego N. de loco N. Diœcesis N. coram vobis Venerabilibus Dominis meis N. Episcopo ciuitatis, N. & N. Inquisitore hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sede Apostolica specialiter delegato, & in iudicio personaliter constitutus, Sacrosanctis Euangeliis positis corã me, eisque propriis manibus corporaliter per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore illam sanctam fidem Catholicam, quam Romana Ecclesia credit, profitetur, prædicat, & obseruat, &

consequenter

consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco omnem hæresim extollentem se aduersus sanctam & Apostolicam Ecclesiam cuiuscumque sectæ fuerit, seu erroris. Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd, &c. *Exprimatur articulus Catholicus contrarius illi hæresi de qua est diffamatus, & aliàs suspectus; vt si est suspectus habitus & diffamatus, quòd non credat Deum esse visibilium creatorem, vt faciunt Manichæi, dicat sic.*

Item vero me credere corde, & profiteor ore, quòd Deus est verus creator omnium, tam visibilium, quàm inuisibilium. Et consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco illam hæresim, quæ falsò & mendaciter asserit & affirmat, quòd Deus non est generalis omnium creator, sed tantummodo inuisibilium. *Et si de pluribus articulis hæreticalibus est suspectus habitus, abiurabit quemlibet sigillatim per modum prædictum.*

Item iuro, quòd nunquam prædictæ hæresi *seu* hæresibus, *si plures sint*, adhæsi, nec credidi, nec adhæreo, nec credo de præsenti; licèt propter culpam meam ex his, quæ malè egi, sim diffamatus, propter quod habui me purgare, & aliàs sum suspectus meritò coram vobis, quòd illis hæresibus crediderim corde firmo.

Item iuro, quòd prædictam hæresim *seu* hæreses nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo, nec aliquem instruam in illis: immò iuro & promitto, si vnquam sciuero aliquem, qui aliquam hæresim de prædictis, vel aliquam aliam teneat, credat, seu doceat, quòd vobis Dominis meis Episcopo, & Inquisitori, seu alteri vestrûm, seu vestrorum Vicariorum, seu successoribus vestris protinus quo citiùs potero intimabo.

Item iuro & promitto, quòd talia & talia, quæ egi, propter quæ & meritò fui de N. hæresi diffamatus, & vltra, vos me habetis suspectum, *exprimantur illa*, nunquam deinceps faciam seu dicam, nec operam dabo, quòd fiant.

Item iuro, & promitto, quòd omnem pœnitentiam, quam mihi iniungere decreueritis pro prædictis, pro viribus adimplebo, nec contrauemiam in aliquo: Sic me Deus adiuuet, & ista Euangelia Sacrosancta. Quòd si contra prædicta iurata, & abiurata fecero in futurum (quod Deus auertat) pœnis de iure debitis, me nunc pro tunc liberè suppono, obligo, & adstringo, quatenus illis plectar cùm probatum legitimè extiterit me talia commisisse.

Ferendi sententiam, vel iniungendi pœnitentiam diffamato de hæresi, & suspecto aliàs de eadem.

Formula XL.

Nos N. Episcopus ciuitatis N, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. ditioni N. Dñi subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus. Diligētiùs attendentes, quòd, tu de loco. N. & diœcesis, N. fuisti delatus nobis de hæretica prauitate, *exprimatur illa*, nos volentes, vt tenebamur, iudicialiter informari, an tu incidisses in prædictam hæresim condemnatam, ad inquirendum, testes examinandum, téque citandum, & interrogandum medio iuramento, & ad alia facienda, quæ fienda erant per nos, descendimos, & processimus, vt decebat. Quibus peractis, visis, & diligenter inspectis, pariter & discussis, processus meritis huius causæ, & omnibus, & singulis productis, actis, & actitatis æqua lance libratis, habitóque in, & super illis Theologorum, ac in iure peritorum pluries maturo consilio, ac digesto, reperimus te de prædicta hæresi in loco, N. seu locis. NN. apud bonos, & graues publicè diffamatum: propter quòd, vt nobis mandaot canonica instituta, indiximus tibi purgationem canonicā, qua corā nobis hic publicè te purgasti, & ipsi compurgatores pariter te purgarunt. Inuenimus etiam ex talia commisisse, *exprimantur illa*, propter quæ, & non immeritò, te suspectum habuimus vehementer, *seu leuiter: dicatur si est illud, vel illud*, & hæc de hæretica prauitate: propter quod fecimus te, vt taliter suspectum hæresim abiurare. *Dicatur omnem hæresim, si abiurauit, vel suspectus vehementer; vel hæresim supradictam, si vt suspectus leuiter.* Verùm quia non possumus, nec debemus, talia quæ peregisti vllatenus tolerare, sed cogimur ea vitare iustitia suadente, ad hoc vt reddaris cautior in futurum, & vt crimina non remaneant impunita, & cæteri non reddantur procliuiores ad similia committenda, & vt Creatoris iniuriæ non æquanimiter tolerentur: Eapropter te N. prædictum purgatum, & abiuratum, hic in nostra præsentia [illegible] constitutum, in hoc loco, & hora tibi in antea assignata; Nos Episcopus & Inquisitor præfati sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem: sententiamus seu pœnitentiamus per modum, qui sequitur, scilicet quòd tenearis, &c.

Cedula legendæ in publico, crimina illius continentis, qui habet hæresim abiurare,

Formula XLI.

Istæ sunt culpæ & mala opera contra fidem Catholicam, quæ gessit N. hic præsens, quæ confessus est in iudicio se commisisse ore proprio, medio iuramento.

In primis confitetur ore proprio & medio iuramento, quòd tot annis stetit, & perseuerauit in ista hæresi, & errore, *exprimatur*.

Item confitetur quòd in dictam hæresim incidit in hunc modum, *dicatur*.

Item confitetur quòd dogmatizauit, & pluries induxit plures ad eandem hæresim per hunc modum. *dicatur, & sic explicentur eius culpæ omnes.*

Omnem hæresim abiurandi per illam, qui propria confessione est in hæresi deprehensus, & pœnitet, & aliàs non est relapsus.

Formula XLII.

Ego N. de loco, N. diœcesis N. in iudicio personaliter constitutus coram vobis, Venerabilibus N. Episcopo ciuitatis, N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegato, sacrosanctis Euangeliis positis coram me, eisque propriis manibus per me tactis; iuro me credere corde, & profiteor ore illam sanctam fidem Catholicam, & Apostolicam quam sancta Romana Ecclesia credit, profitetur, prædicat, & obseruat; & consequenter abiuro, reuoco, detestor, & abnego omnem hæresim cuiuscumque sit conditionis, & sectæ extollentem se aduersus sanctam, & Apostolicam Ecclesiam.

Item iuro me credere corde, & profiteor ore *quòd, &c. explicetur articulus Catholicus, contrarius illi hæresi, in quam se confessus est incidisse, vt v. g. si confessus est incidisse in illam hæresim*, quòd Dominus noster Iesus Christus non fuit verus Deus, sed homo purus, *abiuret sic.*

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quòd Dominus Iesus Christus B Mariæ semper Virginis filius, fuit verus Deus, genitus de Deo Patre æternaliter, & verus homo ex Maria Virgine conceptus, & natus temporaliter: Et consequenter abiuro, abnego, detestos, & teuoco illam hæresim damnatam per sacrosanctam Ecclesiam, quæ falsò, ac mendaciter asseuerat, quòd Dominus Iesus non fuit verus Deus, sed homo merus & putus, in quam hæresim ego mises incidi, eámque tenui, & illi credidi per annos tot, atque dogmatizaui, docui, & defensaui. Cuius rei me pœnitet corde toto. *Et si in plures hæreses se incidisse est confessus, abiurabit quamlibet singillatim per modum statim dictum.*

Item iuro pariter & promitto, quòd deinceps nullam hæresim prædictarum, seu aliam qualemcumque tenebu, credam, nec adhærebo, nec dogmatizabo alicui, nec docebo, nec instruam quemcumque de hæresis prauitate, nec libros hæreticales scienter habebo: immo iuro & promitto, quòd si sciuero aliquem esse infectum aliqua hæresis labe, seu aliquem dogmatizare, docere, aut quemquam instruere in aliqua hæresi, vel errore, seu libros, vel scripturas hæreticales habere, quamcitiùs commodè potero vobis Domino Episcopo, vel Inquisitori, seu alteri successorum vestrorum, vel alicui Vicariorum vestrorum, vel illorum, denunciabo & intimabo.

Item iuro pariter & promitto, quòd pœnitentiam per vos mihi iniungendam pro prædictis non refutabo, nec contraueniam in aliquo, immo pro viribus adimplebo.

Item iuro pariter & promitto, quòd non fugiam nec absentabo me, nisi de vestro beneplacito, licentia, & assensu; immo iuro, & promitto, quòd quandocumque & quotiescumque requisitus fuero per vos, seu alterum vestrum, seu Vicariorum vestrorum, ac successorum vestrorum, aut eorum Vicariorum alterius nomine, vel mandato, quam citius commodè potero, me personaliter præsentabo: sic me Deus adiuuet, & hæc Euangelia sacrosancta. Quòd si contra prædicta iurata, vel abiurata, seu eorum aliquod (quod Deus auertat) fecero in futurum, haberi volo protinus pro relapso; ac pœnis relapsis de iure debitis, me nunc pro tunc obligo, & adstringo quatenus illis plectar, si, & quando probatum extiterit legitimè in iudicio, seu me confessum, contra nunc iurata, & abiurata aliqua commisisse.

Sententia contra eum, qui abiurauit, vt hæreticus pœnitens.

Formula XLIII.

Nos N. Episcopus ciuitatis N. & N. inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini ditioni subiectis. à sancta sede Apostolica specialiter delegatus. Attendentes quòd tu N. de loco N. diœcesis N. fuisti nobis, publica fama referente, ac fide dignorum insinuatione, delatus de hæretica prauitate, & quòd illa infectus fueris multis annis, in magnum tuæ animæ detrimentum: quæ delatio præcordia nostra acriùs vulnerauit: Nos, quibus incumbit ex officio nobis tradito, sanctam fidem Catholicam in cordibus hominum complantare, ac prauitatem hæreticam ab eorum mentibus eneruare, volentes (vt tenebamur, & tenemur) in, & super his certiùs informari, & videre si clamor qui ad aures nostras peruenerat, veritate aliqua fulciretur, vt sic veritas se haberet, prouideremus de salubri remedio opportuno; descendimus ad inquirendum, testes examinandum, téque vocandum; ac vt congruentiùs potuimus, in, & super contra te denunciatis, te interrogandum medio iuramento, & ad peragendum omnia & singula, quæ per nos erant fienda, iustitia exigente, ac vt nobis mandant canonicæ sanctiones. Sanè cùm vellemus causæ tuæ huiusmodi congruum dare finem & videre clarè, quod compertum fuerat, an, scilicet, ambulares in tenebris, vel in luce; & an fores infectus hæresis labe, nec ne, processus meritis actitatis, solemne tam in sacræ Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili peritorum coram nobis consilium ordinauimus congregari, scientes quòd secundum canonica instituta, integrum est iudicium, quòd plurimorum sententiis confirmatur. Es habito in, & super omnibus, & singulis actis & actitatis in causa præsenti, sano, maturo, ac digesto consilio prædictorum; visisque, ac diligenter inspectis processus meritis, omnibúsque & singulis in eo contentis æqua lance libratis, inuenimus te propria confessione in iudicio recepta per nos medio iuramento, in multiplici prauitate hæretica deprehensum: nam inuenimus quòd tu per annos tot credidisti corde, quòd &c. *explicentur omnes hæreses, in quibus incidit singillatim, scilicet.* quòd Dominus Iesus Christus non fuit Deus & homo purus. Item quòd Beata Maria mater Domini nostri Iesu Christi non fuit semper Virgo, sed postquam Christum virgo peperit, ipsa de Ioseph alios filios generauit, &c. *Exprimantur omnes, quæcunque sint illæ, & etiam explicentur omnia, quæ contra eum legitimè sunt probata. Et post sequatur sic.* Verum cùm misericors, & miserator Dominus nonnullos prolabi permittat aliquando in hæreses & errores, non solùm vt viri Catholici, & literati in sacris eloquiis exercitentur; verum etiam vt sic lapsi humiliores deinceps fiant, ac in pœnitentiæ operibus exerceantur, eiusdem processus meritis diligenter discussis reperimus, quòd tu ad informationem frequentem nostram, & aliorum proborum, adhærendo consilio saniori ad gremium sanctæ matris Ecclesiæ, & ad eiusdem vnitatem salubriter euolasti; prædictos errores & hæreses detestando, ac fidei sanctæ Catholicæ agnoscens irrefragabilem veritatem, tuis intimis visceribus infigendo, propter quod te admisimus ad abiuratoriam & adiuratoriam publicam cautionem, faciendo te in præsentiarum præfatas hæreses, & omnem aliam hæresim publicè abiurare; qua expleta absoluimus te à sententia excommunicationis maioris, qua ex lapsu in hæresim extiteras innodatus, & te reconciliando, sanctæ matri Ecclesiæ restituimus Ecclesiasticis Sacramentis: dum tamen de corde vero, & fide non ficta redieris ad Ecclesiæ vnitatem, prout te fecisse credimus & speramus. Sanè cùm indignum valde existat Dominorum temporalium iniurias vlcisci; Dominíque cælorum & Creatoris omnium iniurias æquanimiter tolerare, cùm multò grauiùs sit æternam, quàm temporalem lædere maiestatem; & vt ipse peccatorum miserator, tui misereatur; & vt sis cæteris in exemplum, & vt crimina non remaneant impunita, & vt efficiaris cautior in futurum, & vt non reddatis proclíuior, sed difficilior ad prædictam, & quæcumque alia illicita committenda.

Nos Episcopus & Inquisitor iudices in causa fidei antefati; sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium de prædictorum in sacra Theologia atque iure consilio, peritorum, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium prodeat, & oculi nostri videant æquitatem, habentésque præ oculis solum Deum, ac fidei orthodoxæ irrefragabilem veritatem, te N. in nostra præsentia constitutum in hoc loco, die, & hora tibi ad audiendam diffinitiuam sententiam, seu iniungendam pœnitentiam

in

in antea assignatis, sententialiter, & taliter damnamus, ac pœnitentiamus, solam tibi vitam de misericordia relinquentes. In primis quòd mox induaris veste liuida facta ad modum superinsignij militum, seu scapularis absque capucio monachorum, habente cruces de panno croceo, vnam ante, & aliam retro, longitudinis trium palmorum, & latitudinis medij palmi: quam vestem, & cruces, super vestes alias deferre habeas toto tempore vitæ tuæ in signum pœnitentiæ: & si destruatur, habere, & deferre aliam tenearis, cùm cruces sint insignia hominis pœnitentis: quòd abhorrere non debes, sed diligere, quia Dominus Iesus crucem in suis humeris humiliter baiulauit. Item te condemnamus, & pœnitentiamus, quòd mox hac prædicta veste indutus, ponaris cum prædicta veste & crucibus in porta N. huius Ecclesiæ, N. in scala, in alto, & ibi stes vsque ad horam prandij, taliter, vt videri possis ab egredientibus, & ingredientibus euidenter, & pòst reducaris ad eundem locum & scalam, indutus veste prædicta & crucibus, in prima pulsatione Vesperarum, & illic taliter stes vsque ad solis occasum. Item te sententialiter condemnamus, qòud die N. Dominica, seu festiua stes in porta N. Ecclesiæ in scala, in alto, à principio Missæ maioris vsque ad finem, cum veste, & crucibus supradictis, & tali die Dominica vel festiua per modum consimilem in porta N. Ecclesiæ, & N. *exprimantur omnes, vel multæ Ecclesiæ parochiales & Religiosorum, & præsertim illæ, in quibus maior populi confluit multitudo, & assignentur dies solemniores anni, sicut Christi Natiuitatis, Apparitionis, Paschæ, Ascensionis, Pentecostes, & quatuor festiuitates Virginis gloriosæ, plus vel minus vt culpa exegerit delinquentis.*

Item te sententialiter condemnamus carceri N. ad perpetuum, vt tibi semper pane doloris, & aqua angustiæ crucietis. Retinentes nobis ex certa scientia & expressè, quòd possimus libere dictam sententiam seu pœnitentiam mitigare, aggrauare, commutare, tollere totaliter, vel in parte; si, quando & prout nobis, & toties quoties videbitur faciendum. Lata fuit hæc sententia.

Ferendi sententiam contra eum, qui in hæresim est relapsus, sed pœnitens, & vt relapsus traditur curiæ sæculari,

Formula XLIV.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni subiectis, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes legitimè informari, qòud tu N. de loco N. & diœcesis N. fuisti coram nobis, *si ita fiat*, seu coram talibus Episcopo, & Inquisitore delatus de tali hæretica prauitate, *seu* talibus, *explicentur*, in quibus hæresibus, vt legitimè fuit compertum, fuisti confessione propria deprehensus, ac etiam testibus conuictus, & quòd in illis perstiteras tanto tempore animo induratο, *dicatur prout fuit*, sed pòst adhærens (vt videbatur) consilio saniori, illas hæreses in N. loco publicè abiurasti, abnegasti, & reuocasti in forma Ecclesiæ consueta; propter quæ prædicti Episcopus & Inquisitor credentes te veraciter conuersum ad gremium Ecclesiæ sanctæ Dei, te ab excommunicationis sententia, qua constrictus tenebaris, absoluentes (si tamen de corde vero, & fide non ficta reuersus esses ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem) iniunxerunt tibi pœnitentiam salutarem. Verum post omnia supradicta, & tot annorum curriculis iam elapsis, nunc noviter iterum delatus nobis fuisti & extitisti, quòd iterum incideras in N. hæreses abiuratas, *explicentur*. Nósque, licèt displicenter, de te talia audissemus, tamen iustitia nos cogente, descendimus ad inquirendú, testes examinandú, téque vocandum, & interrogandum medio iuramento, nec non ad omnia, & singula facienda, quæ per nos fienda erát secundùm canonica instituta. Sanè cum vellemus præsentem causam sine debito terminare, solemne consilium tam in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili peritorum, iussimus congregari, & habito prædicto consilio maturo pariter & digesto, in, & super omnibus, & singulis actis, & actitatis; ac visis, & diligenter discussis processus meritis, & omnibus, & singulis actis, & actitatis, æqua lance libratis, prout fieri exigebat, reperimus legitimè tam per testes, quàm per propriam tuam confessionem iudicialiter receptam, quòd reincidisti in hæreses abiuratas. Nam reperimus, quòd talia & talia dixisti vel fecisti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò, de prædictorum consilio te habuimus & habemus pro relapso iuxta canonica instituta; quod dolenter referimus, & referendo dolemus; sed quia ad informationem nostram & proborum virorum catholicorum, diuina gratia inspirante, iterum es reuersus ad gremium Ecclesiæ, & ad eiusdem vnitatem, prædictos errores & hæreses detestando, & credendo catholicè, fidémque Catholicam protestando, admisimus te ad recipiendum Pœnitentiæ, & Eucharistiæ petita per te humiliter Ecclesiastica Sacraméta: prout relapsis pœnitentibus, & humiliter petentibus conceduat canonicæ sanctiones. Verum cùm Ecclesia Dei in te, & circa te non habeat vltrà quid faciat, cùm ita misericorditer se habuerit erga te (vt prædiximus) & tu illa abusus fueris in abiuratas hæreses incidendo: eapropter nos Episcopus & Inquisitor Iudices antefati, sedentes pro tribunali more Iudicum iudicantium, sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem, habentesque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei irrefragabilem veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis: te N. hoc loco, die, & hora N. tibi ad audiendam diffinitiuam sententiam in antea assignatis, sententialiter iudicamus esse veraciter relapsum in eandem, de foro nostro Ecclesiastico proiicimus, & relinquimus, seu brachio sæculari tradimus. Rogamus tamen & efficaciter dictam curiam sæcularem, quòd circa te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculú sententiam suam moderetur.

Tradendi hæreticum pertinacem, aliàs non relapsum curiæ sæculari,

Formula XLV.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco N. & diœcesis N. fuisti nobis delatus, fama publica referente, ac fide dignorum insinuatione, de hæretica prauitate, scilicet, quòd asserebas & affirmabas publicè, *quod sic & sic, explicentur hæreses*. & quòd tu in illis hæresibus perstiteras multis annis in animæ tuæ detrimentum; Nósque, quibus ex officio incumbebat prauitatem hæreticam extirpare volentes, prout tenebamur, in, & super his certiùs informari, & videre an ambulares in tenebris, an in luce, diligenter inquisiuimus de prædictis, téque citantes, ac efficaciter interrogantes reperimus te prædicta infectum hæretica prauitate, ac eandé defensantem coram nobis animo pertinaci. Sanè cùm præ cunctis nostræ mẽtis desiderabilibus cordi nostro

infidat fidem sanctam Catholicam & Apostolicam in populorum præcordiis complantare, eradicata hæretica prauitate, modos diuersos, varios & congruos, tam per nos, quàm per alios adhibuimus, quatenus resilires ab hæresibus, & erroribus antedictis, in quibus steteras atque stabas, prout nunc stas contumaciter, ac pertinaciter animo indurato; Verùm cùm humani generis inimico tuis præcordiis assistente, téque in dictis erroribus voluente & inuoluente, nolueris, neque velis à sæpè dictis hæresibus resilire, plùs eligens mortem animæ incurrere gehennalem, & corporis temporalem, quàm antefatas hæreses abiurare, & ad gremium Ecclesiæ aduolare, & animam lucrari, in reprobum sensum datus: eapropter cùm his ab Ecclesia Sancta Dei excommunicationis vinculo innodatus, & meritò, immo à grege Dominico separatus, ac participatione bonorum Ecclesiæ priuatus, & Ecclesia non habeat circa te vltrà quid faciat, cùm ad te conuertendum fecerit iuxta posse: Nus Episcopus & Inquisitor iudices in causa fidei sæpefati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem: habentésque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei veritatem, ac extirpationem hæreticæ prauitatis; hac die, hora, & loco tibi in antea assignatis ad audiendam sententiam diffinitiuam; condemnamus, ac sententialiter iudicamus, te esse veraciter hæreticum impœnitentem, & vt veraciter talem, tradendum & relinquendum brachio sæculari, & sicut hæreticum impœnitentem per hanc nostram sententiam de foro Ecclesiastico te proiicimus, & tradimus, seu relinquimus brachio sæculari, ac potestati curiæ sæcularis, dictam curiam sæcularem efficaciter deprecantes, quòd circa te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Relinquendi, seu tradendi hæreticum impœnitentem, & relapsum brachio sæculari.

Formula XLVI.

Nos N. miseratione diuina Episcopus ciuitatis, N. & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœcesis N. fuisti nobis, seu N. N. prædecessoribus nostris delatus de multiplici hæretica prauitate, *explicentur*, in quibus, vt legitimè compertum est, fuisti confessione propria, ac iudicialiter, & fide dignis testibus deprehensus, & quòd in illis perstiteras tanto tempore animo indurato, *dicatur prout fuit*, sed pòst sano consilio inhærendo, illas hæreses publicè abiurasti in loco N. in forma Ecclesiæ consueta; propter quæ prædicti Episcopus, & Inquisitor credentes te veraciter resiliisse ab erroribus antefatis, & ad gremium Ecclesiæ Catholicæ credendo aduolasse, tibi absolutionis beneficium impertierunt, absoluentes te ab excommunicationis sententia, qua adstrictus in antea tenebaris, si tamen de corde vero, & fide non ficta conuersus extiteres ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem, tibique salutarem pœnitentiam iniungentes, ad misericordiam receperunt, quia Ecclesia sancta Dei non claudit gremium reuertenti. Verùm post omnia antedicta, fuisti nobis delatus (quòd displicenter accepimus) quòd interim incideras in damnatas hæreses pes te publicè in antea abiuratas, seu talia & talia commisisti contra abiurationem prælibatam in tuæ animæ detrimentum, *explicentur*, Nósque quanquam displicentia sauciati, quòd de tu talia audiuissemus: nihilominus iustitia nos cogente, descendimus ad inquirendum, testes examinandum, téque vocandum, & interrogandum (vt decebat) medio iuramento, & ad faciendum omnia & singula, quæ per nos fienda erant secundùm canonica instituta. Sanè cùm velimus præsentem causam fine debito terminare, solemne tam peritorum in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico, & ciuili consilium fecimus congregari, & habito cum prædictis in, & super omnibus & singulis in præsenti causa productis, deductis, actis, & actitatis consilio maturo pariter & digesto, ac etiam replicato, visisque ac diligenter inspectis processus meritis huius causæ, ac omnibus æqua lance libratis, prout ius & iustitia suadebant, reperimus legitimè tam per testes dignos fide, quàm per tuam confessionem propriam pluries per nos iudicialiter receptam, te incidisse ac recidisse in hæreses abiuratas. Nam repetimus quòd talia dixisti & egisti, *explicentur omnia*, propter quæ & meritò de prædictorum consilio, te habemus tuis exigentibus excessibus pro relapso secundùm canonicas sanctiones; quod dolenter referimus, & referendo dolemus, nouit ille, qui nihil ignorat, qui cordium intima omnium intuetur: Et cùm totis nostris præcordiis cuperemus, prout adhuc cupimus, reducere te ad sanctæ Ecclesiæ vnitatem, ac eneruare à tuis visceribus præfatam hæreticam prauitatem, vt sic saluares tuam animam, ac mortem euaderes corporis & animæ gehennalem, conatus nostros exercuimus ad te salubriter conuertendum, modos congruos varios adhibentes; sed tu in reprobum sensum datus, maligno spiritu ductus pariter & seductus, prælegisti torqueri diris, & perpetuis cruciatibus in infernum, & hic temporalibus ignibus corporaliter consumari, quàm adhærendo consilio saniori, ab erroribus damnabilibus ac pestiferis resilire, & ad gremium, ac misericordiam sanctæ matris Ecclesiæ aduolare. Eapropter cùm Ecclesia Dei vltrà non habeat erga te quid faciat, cùm ad te conuertendum totum exercuerit posse suum, Nos Episcopus & Inquisitor iudices in hac causa fidei memorati, sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; & præ oculis habentes solum Deum & honorem sanctæ fidei orthodoxæ: hac die, hora, & loco, ad audiendam sententiam diffinitiuam tibi in antea assignatis, te N. in nostra præsentia constitutum sententialiter condemnamus, & condemnando iudicamus, te esse veraciter impœnitentem hæreticum, & relapsum, & talem realiter tradendum seu relinquendum brachio sæculari, ac potestati curiæ sæcularis; deprecantes efficaciter curiam sæcularem prædictam, quòd citra sanguinis effusionem & mortis periculum, erga te sententiam suam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Puniendi, ac condemnandi falsos testes, vel falsò, seu malitiosè imponentes innocenti crimen hæreticæ prauitatis.

Formula XLVII.

Nos N. miseratione diuina Episcopus N. ciuitatis, & N. Inquisitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini, à Sancta Sede Apostolica specialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. Diœcesis, N. veniens per teipsum, spontanea voluntate, aliàs non citatus nec vocatus, ac comparens personaliter coram nobis Inquisitore prædicto, seu Episcopo, & Inquisitore prædictis in iudicio constitutus accusasti, seu denuntiasti, ac testificatus fuisti medio iuramento, quòd N. de loco, N. & Diœcesis, N. talia dixit seu fecit

contra

contra ſanctam fidem Catholicam, ac in faoorem hæreticæ prauitatis *exprimatur illa.* Nos meritò præſumentes te non falsò contra prædictum N. talia depoſuiſſe, nec ex odio, vel rancore, neque ex animo maliguandi, ſed xelo fidei orthodoxæ quantum prima facie apparebat; dictum N. vocari fecimus coram nobis, & in iudicio conſtitutum, iuratúmque de dicenda veritate requiſiuimus, quatenus de prædictis ſuper hæreſi quæcumque ſciret, tam de ſe, quàm de aliis & merá nobis diceret veritatem: quo conſtanter negante prædicta, & in negatiua diu & cõtinuè perſiſtente, ſuſpicantes eundem negare veritatem contra proprium iuramentũ, eundem fecimus tanto tempore in carcere detineri, ſeu aliàs arreſtari, credendo te, & alios eundem nobis zelo fidei detuliſſe. Demum tam ex negatiua ipſius delati N. (in qua perſtitit, & perſiſtit medio iuramento, & multo tempore expectatus) quàm ex quibuſdam veriſimilibus coniectutis meritò ſuſpicantes, quòd tu malitiosè & calumniosè contra N. prædictum deponens, eum inooluere nixus fueris in crimine tam nefando; te citari, & ad noſtram præſentiam adduci, ac prædictum talem coram nobis fecimus confrontari: & cùm prædictus talis delatus in negatiua perſtiterit, & tu in affirmatiua; & vterque medio iuramento, te iuſſimus detineri donec de prædictis (prout nos decuit) fuiſſemus plenius informati, & compertis talibus & talibus, *exprimatur*, te de carcere educi fecimus, & coram nobis in iudicio conſtitutum, iuratúmque, iterum monuimus & requiſiuimus canonicè, quòd nobis aperires & diceres an ea, quæ contra talem prædictum depoſueras, continerent in aliquo veritatem: tu verò ductus conſilio ſaniori, tuæ malitiæ conſcius, & ad cor rediens, conſtitutus in iudicio coram nobis ſponte, & liberè recognouiſti, quòd omnia & ſingula, quæ depoſueras contra eum, non fidei zelo, nec veritatis amore hoc feceras, ſed potiùs typo malitiæ, & rancoris, & liuore iracundiæ, & odio concitatus, & quòd talia, quæ depoſueras contra eum, non continebant in aliquo veritatem, ſed ſimpliciter erant falſa: petens tu humiliter pro præmiſſis tibi miſereri, ac tibi iniungi pœnitentiam ſalutarem: Nos igitur Epiſcopus & Inquiſitor præfati, penſatis præmiſſis ac circunſtantiis aliis, quibus motus animus noſter, & cuiuſlibet iudicis potuit meritò informari; certiores effecti quòd veritatem, quæ ſola in negotio fidei quæritur, denigraſti, ſinceritatem, Sancti officij Inquiſitionem corrupiſti, & nos tuos iudices deluſiſti, in præiudicium fidei orthodoxæ, & in ſcandalum ac graue periculum prædicti N. innocentis; quem in tam deteſtabili crimine malitiosè & fraudulenter innoluere nitebaris, falsum ferendo teſtimonium in iudicio coram nobis. Eapropter ne (ſicut nec debet, nec expedit) tale, & tam graue crimen remaneat impunitum, & vt tui pœna tranſeat cæteris in exemplum, & alij à conſimilibus arceantur, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei omne iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentéſque præ oculis ſolum Deum, de multorum peritorum in theologiæ facultate, & in iure canonico, & ciuili maturo conſilio pariter & digeſto, te N. in cauſa fidei falſum teſtem, ſeu delatorem ad carcerem perpetuum N. in his ſcriptis per noſtram diffinitiuam ſententiam condemnamus: in quo ſub vinculis ferreis in pane doloris, & aqua anguſtiæ, quamdiu vixeris, agas pœnitentiam de præmiſſis, ſolam vitam tibi de miſericordia relinquentes; & nihilominus quòd ſtatim ponaris & eleueris in ſcala, in tali porta huius Eccleſiæ, in qua ſtes ligatis manibus, & capite diſcooperto, & in camiſia ſpoliatus, vſque ad horam prandij; & modo con- ſimili die Dominica, in porta Eccleſiæ, N. & N. in N. &c. *ponantur alia, ut viſum fuerit, & culpa maior vel minor exegerit delinquentis.* Reſeruantes nobis ex certa ſcientia & expreſsè, quatenus dictam pœnitentiam liberè valeamus mitigare, relaxare, aggrauare, & mutare, ſi, & quando, & toties quoties nobis viſum fuerit faciendum. Lata fuit hæc ſententia, &c.

Tradendi ſeu relinquendi brachio ſæculari eum, qui conuictus eſt de hæreſi per teſtes legitimos, & ſtat pertinaciter in negatiua, licèt fidem Catholicam profiteatur.

Formula XLVIII.

Nos N. miſeratione diuina Epiſcopus ciuitatis, N. & N. Inquiſitor hæreticæ prauitatis, in terris N. Domini, à Sancta Sede Apoſtolica ſpecialiter delegatus.

Attendentes, quòd tu N. de loco, N. & Diœceſis, N. fuiſti nobis delatus de tali hæretica prauitate, *exprimatur*, & vellemus certiorari, an ea quæ de te, & contra te nobis dicta fuerunt, veritate aliqua fulcirentur, & an tu ambulares in tenebris, vel in luce, deſcendimus ad nos informandum, teſtes diligentiùs examinandum, téque vocandum, ac interrogandum ſæpius medio iuramento, defenſionéſque exhibendum, & ad omnia & ſingula faciendum, quæ per nos facienda erant ſecundùm canonicas ſanctiones. Verum cùm vellemus præſens tuum negotium fine debito terminare, ſolemne conſilium tam in Theologiæ facultate, quàm in iure canonico & ciuili peritorum coram nobis fecimus congregari; & viſis, ac diligenter diſcuſſis proceſſus meritis, ac omnibus, & ſingulis in præſenti cauſa productis, deductis, actis, & actitatis æqua lance libratis, prædictorum conſilio digeſto pariter & maturo, reperimus contra te probatum legitimè, quòd fuiſti tanto tempore infectus hæretica prauitate: nam reperimus quòd dixiſti & feciſti talia, & talia, *exprimantur*, ex quibus apparet manifeſtè quòd es legitimè deprehenſus in prædictam hæreticam prauitatem. Sanè cùm cuperemus (prout adhuc cupimus) te, veritatem fatendo reſilire ab hæreſi antedicta, & reduci ad gremium Eccleſiæ ſanctæ, & ad ſanctæ fidei vnitatem, vt ſic ſaluares animam tuam, & tam animæ quàm corporis mortem euaderes gehennalem; tam per nos, quàm per alios noſtram diligentiam exercentes, ac te per longa tempora expectantes; tu in reprobum ſenſum datus contempſiſti acquieſcere noſtro conſilio ſaniori, immo perſtitiſti, & perſiſtis in negatiua pertinaciter animo indurato: quod dolenter referimus, & referendo plangimus & dolemus. Verum cùm Eccleſia Dei tanto tempore te expectauerit, quatenus reſilires recognoſcendo propriam tuam culpam, nolueris, neque velis, & non habeat vltrà quid tibi gratiæ faciat atque mercedis: eapropter vt ſis cæteris in exemplum, & alij ab huiuſmodi hæreſibus arceantur: Nos Epiſcopus & Inquiſitor, iudices in cauſa fidei memorati, ſedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacroſanctis Euangeliis poſitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem, habentes præ oculis ſolum Deum, & ſanctæ fidei gloriam & honorem: te N. in noſtra præſentia conſtitutum hac die, & hora, & loco, tibi ad audiendum ſententiam diffinitiuam aſſignatis; diffinimus, declaramus, ac ſententiamus, te eſſe hæreticum impœnitentem, & tradendum, ſeu relinquendum vt talem, brachio ſæculari, & per hanc noſtram ſententiam, vt verè hæreticum pertinacem, ac impœnitentem, à foro Eccleſiaſtico te proiicimus, & tradimus ſeu relinquimus brachio ſæculari, ac poteſtati curiæ ſecularis: eandem

curiam fæcularem efficaciter deprecantes, quatenus circa te, citra fanguinis effufionem, & mortis periculum, fuam fententiam moderetur. Lata eft hæc fententia, &c.

Citandi conuictum de hærefi abfentem, vel fugitiuum contumacem, ad fententiam,

Formula XLIX.

Nos N. miferatione diuina Epifcopus ciuitatis, N. & N. Inquifitor hæreticæ prauitatis, in terris, N. Domini ditioni fubiectis, à Sancta Sede Apoftolica fpecialiter delegatus, N. Diœcefis, N. feu Ordinis, N. feu Religionis, N. Spiritum confilij faniotis.

Præ cunctis noftræ mentis defiderabilibus illud potiffimum infigitur cordi noftro, ne temporibus noftris in dicta Diœcefi N. vberem, florentémque vineam, Ecclefiam, inquam, vineam Domini Sabaoth, quā fummi Patris dextera virtuofiùs cóplātauit, quam eiufdem Patris Filius proprij, ac viuifici vnda cruoris vberiùs irrigauit, quam ipfe almus Spiritus Paraclitus miris, ineffabilibúfque donis intimiùs fœcundauit, quam tota ipfa incóprehenfibilis atque inattingibilis Trinitas Beata, grādiffimis, variifque priuilegiis fanctiùs dotauit pariter & ditauit, Aper de fylua, qui eft & dicitur hæreticus quilibet, abforbeat & depafcat, fructus fidei vberes deuaftando, ac lacerantes, hærefum vepres palmitibus inferendo, ferpénfque tortuofus noftri improbus humani generis inimicus, efflans virus, qui eft Satanas & Diabolus; eiufdem vineæ Dominicæ palmites inficiat, atque fructus, virus prauitatis hæreticæ immittendo. Ne etiam ager ipfe Dominicus, populus inquam Catholicus, ad quem excolendum pariter & ferendum defcendit de fummorum polorum arce, Dei Patris vnigenitus atque primogenitus, feminauit miris, fanctifque prædicationibus, difcurrit per villas, & caftella docens non fine magnis fatigationibus, elegit Apoftolos viros vtique operatios induftrios, ac condufit, ditaos illos æternis retributionibus, expectans ipfe Dei filius de agro ifto magno illo iudicij extremo vberes manipulos colligere, & per manos fanctorum Angelorum recondere in cælefti horreo fancto fuo, Samfonifque vulpeculæ intricatæ, quæ funt perfonæ labe hæretica depiauatæ, facies quidem habentes diuerfas, fed caudas ignitas ad inuicem colligatas, quia de vanitate conueniunt in idipfum fegetem Dominicam iam albam ad meffem, fplendoribus fidei relucentem, morfu amatiffimo demoliantur, ac difcurfu fubtiliffimo perdant, impetúque validiffimo accedant, pariter & accendant, diffipent & deuaftent, finceritatem fanctæ fidei Catholicæ fubtiliter & damnabiliter fubuertendo: eapropter cùm tu N. incideris in damnatas hærefes manifeftè, illas publicè in Ecclefia N. prædicando, feu taliter, *dicantur*, feu fueris per teftes legitimos conuictus de hæretica prauitate, fiue deprehenfus propria confeffione in iudicio per nos recepta, & pòft captus fugeris, medicinam refutans falutarem, Nos verò citauerimus te, vt de, & fuper his coram nobis manifeftiùs refponderes, túque ductus maligno fpiritu, pariter & feductus renueris comparere, *vel fic*: Eapropter cùm tu N. delatus nobis de hæretica prauitate, & recepta informatione cōtra te aliàs de eadē effes nobis fufpectus leuiter, quòd fores infectus labe prædicta, citauimus te, quatenus coram nobis perfonaliter cōparetes de fide catholica refpófurus; Cùmque citatus renueris contumaciter comparere, excommunicauimus te, ac excommunicatum fecimus publicari, in qua excommunicatione fteтifti per annum, feu annos tot, animo pertinaci, latitans, & fugiens hinc & inde, ita quòd nuoe quò te duxerit malignus fpiritus ignoramus, & cùm te expectauerimus n ifericorditer & benignè, vt reuerteretis ad gremium Ecclefiæ Sanctæ Dei, & ad fanctæ fidei vnitatem; tu facere contempfifti in reprobum fenfum datus. Sanè cùm velimus, (vt tenemur, iuftitia nos cogente) caufam tuam huiufmodi, fine debito terminare, nec valeamus tam nefanda crimina conniuentibus oculis tolerate: Nos Epifcopus & Inquifitor iudices in caufis fidei fupradictis, te N. fæpefatum latitantem, profugum, & fugitiuum per præfens noftrum edictum publicum tequirimus pariter & citamus peremptoriè, quatenus die .... menfis .... de anno.. in Ecclefia Cathed. Diœcefis ... hora tertia, compateas perfonaliter coram nobis diffinitiuam fententiam auditurus; fignificantes quòd fiue compatueris, fiue non, procedemus ad noftram fententiam diffinitiuam contra te, prout ius, & iuftitia fuadebunt. Et vt præfens noftra citatio perueniat ad tui notitiam, nec valeas ignorantiæ velamine te tueri, præfentes noftras litteras, dictas requifitionem & citationem noftras in fe continentes, volumus & mandamus affigi in valuis publicè prædictæ Ecclefiæ Cathedralis, N. in quorum teftimonium fingulorum, præfentes noftras literas impreffione noftrorum figillorum iuffimus communiri. Datum &c.

Degradandi verbaliter abfentem condemnandum vt impœnitentem,

Formula L.

Nos N. miferatione diuina Epifcopus ciuitatis N. &c.

Attendentes, quòd tu N. in facris Ordinibus conftitutus, *exprimantur*, vel N. Religionis obumbratione fufcatos, *exprimatur*, tuis demeritis exigentibus, es mox per nos, & venerabilem Inquifitorem hæreticæ prauitatis impœnitens hæreticus iudicandus, & vt N. per noftram fententiam relinquendus brachio fæculari: eaptopter iuftitia exigente, & vt nobis mandant canonicæ fanctiones, fententiam depofitionis, ac degrationis in, & contra te ferimus in his fcriptis, te ab omni officio facerdotali, & facris ordinibus, ac prædicatione, ac confeffionum audientia deponentes. Lata fuit hæc fententia, &c.

Ferendi fententiam, contra abfentem, vel fugitiuum declarandum hæreticum impœnitentem,

Formula LI.

Nos N. Epifcopus miferatione diuina ciuitatis, N. & N. Inquifitor hæreticæ prauitatis in terris N. Domini ditioni fubiectis, à Sancta Sede Apoftolica fpecialiter delegatus.

Attendentes quòd tu N. de loco, N. Diœcefis, N. fuifti nobis delatus de multiplici hæretica prauitate, fama publica referente, feu fide dignorum infinuatione: Nos quibus ex officio incumbit, defcendimus ad videndum, ac inquirendum an clamor, qui ad aures noftras peruenerat, veritate aliqua fulciretur, & an tu fic delatus ambulares in tenebris, vel in luce: Verùm cùm inueniffemus te in hærefim deprehenfum, deponentibus contra te quamplutibus teftibus fide dignis, te coram nobis aduocatum iuffimus detineri, ac te interrogantes medio iuramento, confeffus es nobis iudicialiter, quòd fuifti tanto tempore infectus prædicta hæretica prauitate: & quòd eras paratus pœnitere, ac dictam hærefim abiurare, & facere quæ tibi forent per nos impofita & mandata, *dicatur vt fuit*. Sed pòft maligni fpiritus confilio ductus pariter & feductus,

ductus, metuens tua vulnera vino & oleo falubriter confoueri, carcerem, & arrestum fregisti pariter & aufugisti, latitans hinc & inde; & quò te malignus spiritus duxerit antefatus totaliter ignoramus: *vel sic.* Verùm cùm inuenissemus contra te (taliter, vt prædicitur, nobis delatum de hæretica prauitate) multa indicia, propter quæ suspectum leuiter de prauitate prædicta te meritò haberemus, citauimus te per publicum edictum in N. & N. Ecclesiis diœcesis, N. quatenus infra certum terminum tibi per nos præfixum, coram nobis in loco, N. personaliter compareres, in, & super prædictis contra te depositis, & aliàs de fide Catholica, & eius articulis responsurus: Tu verò insano consilio inhærendo, renuisti contumaciter comparere: Cùmque, iustitia exigente, te excommunicauerimus, ac fecerimus excommunicatum publicè denunciari, tu medicinam refutans salutarem, dictam excommunicationem vltrà quàm per annum sustinuisti, & adhuc sustines in reprobum sensum datus, animo pertinaci; & profugus latitans hinc & inde ita vt quò te malignus spiritus duxerit, ignoremus. Sanè cùm longo tempore, quia tamdiu te expectauerit Ecclesia Sancta Dei misericorditer & benignè, quatenus ad eius misericordiæ gremium euolares, ab erroribus resiliendo, & fidem Catholicam profitendo, ipsáque te clementiæ visceribus enutriret, malignorum seductus consilio, acquiescere recusasti, in tua pertinacia perseuerans. Verùm cùm vellemus, prout volumus & debemus, iustitia nos cogente, causam suam fine debito per sententiam terminare, citauimus te; quatenus hac die, & hora, & hoc loco, compareres personaliter coram nobis, diffinitiuam sententiam auditurus: & quia renuisti contumaciter comparere, meritò te ostendis velle perpetuò in tuis hæresibus & erroribus remanere, quod dolentes referimus, & referendo dolemus. Sed cùm non possimus, nec velimus iustitiam subterfugere, nec tantam inobedientiam, & contumaciam ad Dei Ecclesiam tolerare, ad exaltationem fidei Catholicæ, & ad extirpationem prauitatis hæreticæ, iustitia exigente, & tua inobedientia ac contumacia requirente hac die, hora, & loco tibi in antea ad audiendum diffinitiuam sententiam peremptoriè assignatis, præhabito consilio multorum peritorum tam in iure canonico, quàm in Theologiæ facultate, siuè in iure ciuili, processus meritis visis, & diligenter discussis, omnibúsque in eis contentis æqua lance libratis, Nos sedentes pro tribunali more iudicum iudicantium, Sacrosanctis Euangeliis positis coram nobis; vt de voltu Dei iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant æquitatem; habentésque præ oculis solum Deum, & sanctæ fidei irrefragabilem veritatem, contra te N. absentem, vt præsentem, Beati Pauli Apostoli vestigia imitantes, sententiam diffinitiuam taliter ferimus in his scriptis.

Christi nomine inuocato.

Nos Episcopus, & Inquisitor iudices in causa fidei memorati, attendentes in causa ista fidei, ac processibus inde confectis, ordinem iuris fore seruatum: attendentes etiam quòd legitimè citatus, non comparuisti, nec per te, nec per alium te aliqualiter excusasti: attendentes etiam, quòd in præfatis hæresibus longo tempore contumaciter perstitisti, & adhuc etiam perseueras, ac excommunicationem per tot annos in causa fidei sustinuisti, prout & nunc sustines animo indurato: attendentes etiam quòd Ecclesia Sancta Dei non habet vltrà erga te quid faciat, cùm perseueres, & perseuerare velis in excommunicatione, & hæresibus prælibatis: Epropter Beati Pauli vestigia sectantes, declaramus, diffinimus, ac sententiamus, te N. absentem, vt præsentem, esse hæreticum pertinacem, & vt talem relinquendum brachio sæculari, & per nostram sententiam diffinitiuam te à foro Ecclesiastico expellimus, ac relinquimus potestati curiæ sæcularis: eandem curiam affectuosiùs deprecando, vt si quando te habuerit in sua potestate, erga te, citra sanguinis effusionem, & mortis periculum, suam sententiam moderetur. Lata fuit hæc sententia, &c.

Sententia, qua domus, in quibus hæretici reperti sunt, aut conuenticula celebrarunt, dirui iubentur,

Formula LII.

Cùm fide testium relatione, aut facti euidentia, vel propria confessione coram nobis constiterit legitimè, in domo, N. seu turri, ipso Domino sciente, & dissimulante, aut non impediente, hæreticos sua conuenticula legibus vetita celebrasse, aut eosdem esse receptos, aut damnata, & falsa dogmata prædicasse: idcirco vt locus ille, qui fuit receptaculum, & latibulum hæreticorum, sic in sordium, putredinúmque receptionem, ob detestationem tanti criminis perpetuò deputatus, auctoritate qua fungimur, pronuntiamus, præcipimus, & iubemus; præfatam domum funditus dirui, & solo æquari, sine spe reædificationis in futurum, pronuntiantes amplius, & declarantes omnes lapides, rudera, & cæmenta inde amota ad fiscum nostrum pertinere. [ita ferè Zanchinus *tract. de hæret. c.* 41. & Repertorium Inquisitorum *verbo sententia §. aliud genus sententiæ.*

F I N I S.

INDEX

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
RERVM, VERBORVM,
MATERIARVM ATQVE
SENTENTIARVM, QVÆ IN HOC
primo Tomo continentur.

Prior numerus Disputationem; alter disputationis Quæsitum; tertius quæsiti Paragraphum; quartus denique Paginam assignat.

A

ABBA nomen, an Hebraïcum sit, an Syriacum? disp.1.quæst.1.num.1.pag.1.
Abba Hebraicè idem significat, quod Latinè Pater. disp.1.q.1.n.2.p.2.
ex dictione *Abba*, secundùm aliquos prodiit hæc dictio, *Papa*. disp.1.q.1.n.4. p.2.
Abbæ nomen cur Christo præ omnibus debetur.disp. 1.q.9.n.2.p.14.
Abbas in Latina lingua duplici litera b. in Hetrusca verò vnica tantùm scribitur, & quare? disp.1.q.1. n.3.p.2.
Abbatis nomini semper ferè coniungi solet dictio illa, *Pater*. & quare? disp.1.q.1.n.6.p.2.
Abbatis nomen est honoris, & dignitatis. disp.1.q.2. n.6 p.3.
Abbatis nomen dignitatem & officium importat. disp.1.q.2.n.1. p.3.
Abbas dicitur constitutus in primo gradu dignitatis, nec est de dignitatibus Episcopo inferioribus. disp.1.q.2.n.7.p.3.
Abbas venit appellatione Ordinarij. disp.1. q.4. n.2. pag.5.
Abbas Commendatarius est Prælatus. disp.1.q.3.n.4. p.5.
Abbas qui vni tantum Monasterio præsidet, vocatur Ordinarius Monachorum illius. disp.1.q.4 num.4. p.5.
Abbas dicitur habere in suos Monachos maiorem, & pleniorem potestatem, quàm Episcopus habeat in Clericos suæ Diœcesis. disp.1.q.4.n.5.p.5.
Abbas est Ordinarius Ecclesiarum sibi subiectarum, & etiam Index. disp.1.q.4.n.6. p.6.
Abbas venit appellatione Pontificis. disp.1.q. 6. n.2. p.7.
Abbas Monasterij exempti habetur pro Episcopo. disp.1.q.5.n.3.p.7.
Abbas per assumptionem ad Abbatiam non desinit esse Monachus. disp.1.q.7.n.2.p.8.
Abbatis nomine nuncupantur omnes ferè Monachorum sub Regula D.Benedicti militantium Prælati. disp.2.q.7.n.3.p.13.
Abbatis nomen, primæua eius origine inspecta, potiùs est nomen sollicitudinis, quàm honoris. disp. 25. q.1.n.182.p.413.
Abbatis nomen competit cuilibet Præposito Collegiorum secularium. num. 183.
Abbatis nomine vanè gloriantes quid sentiant apud D.Hieronymum.disp.3.q.1 n.1.p.16.
Abbas Generalis quomodo dicitur supremus Prælatus. disp.3.q.1.n.8.p.17.
Abbas eligendus debet esse expressè professus in eadem Religione, in qua ad Abbatiam assumitur. disp.5.q.11.n.1.p.47.
Abbas & Prælatus Regularis debet esse professus priusquam eligatur.disp.5.q.10.n.1.& 6.p.46.
Abbas eligendus debet esse Sacerdos.disp.5.q.12.n.1. p. 47.
Abbas, qui intra annum ad sacros Ordines non promouetur, an amittat Abbatiam ipso iure,vel præcedente monitione. disp.5.q.12.n.9.p.48.
Abbas Collegiatus in Congregatione Vallumbrosana creari non potest, qui anteà per nouennium in Sacerdotio non fuerit.disp.5.q.12.n.7.p.48.
Abbas debet Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitaturis benedictionem impendere. disp.5.q.12.n.4.p.48.
Abbas vnus vni tantùm, non autem pluribus Monasteriis, vel Ecclesiis præfici potest. disp.5.q.24.n.2. & seqq. p.65.
Abbas an per acquisitionem alterius dignitatis, vel Prælaturæ statim priuetur dignitate Abbatiali. disp.5.q.25.per tot.p.65.
Abbas ante benedictionem vocatur Abbas. disp. 11. q.5.n.2.p.99.
Abbas ante benedictionem vtitur Anulo, Baculo, Mitra,& cæteris Pontificalibus.disp.11.q.5.n.4.p.100.
Abbas quid facere deberet, si benedictionē receptam probare nequiret, & huiusmodi probatio sibi necessaria esset. disp.11.q.6.n.3.p.100.
Abbas sine benedictione potest ea quæ sunt sui Officij. disp.11.q.5.n.8.p.99.
Abbas qua cæremonia benedictionis die ponitur in sua sede. disp.11.q.14.n.7.p.105.
Eius oblatio, & abstinentia eo die facienda. n. 8.
à Summo Pontifice benedicitur. n.9.
Abbas non exemptus fidem, subiectionem, obedientiam,& reuerentiam suo Ordinario in benedictione promittere debet. disp.11.q.12.n.3.p.102.
Abbas exemptus, in benedictione fidem, subiectionem, obedientiam,& reuerentiam suo Abbati Generali,& Prælatis Ordinariis Religionis promittere tenetur.n.4.

Abbatis

Abbatis electi prooanciationis forma. disp. 8. q. 2. n.10.p.84.
Abbas quo die benedici potest. disp.11. q.14. n.13. p. 107.
Abbas eligendus qoo ordine ad missam accedit die benedictionis suæ. disp.11.q.14.n.22.p.107.
Professionem emittit, si non professus fuerit. n.23.
In capella sua paratus ad Episcopum ducitur. n.24. p.108.
Eius benedictio quomodo petenda. n.25.
Eius iuramentum & examen. o.26.
Confessio. n.27.
Induitur in Capella sua & missam prosequitur. n.28.
Septem Psalmi pœnitentiales super eo dicuntur. n.29.
Item præfatio. n.30.
Traditur ei Regula, Baculus & Anulus. n.31.
Eius oblatio. n.32.
Pacem ab Episcopo accipit. n.33.
Eius communio. n.34.
Mitra ei, & Anulus cum chirothecis imponuntur. n. 35.
Eius intronisatio. n.36.
Te Deum dicitur, quo finito benedicit populo, & Monachos ad osculum recipit. n.37.p.109.
Episcopo gratias agit. n.38.
Abbas deponi potest ab officio ex duplici causa, & quænam sit. disp.13.q.2.n.3.p.115.
Abbas deponi potest ex bonorum Monasterij dilapidatione, vel negligentia in eorum administratione. disp.13.q.2.n.4.p.115.
Ex incontinentia. n.6.
Ex Regulæ suæ præuaricatione. n.7.
Ex vrgenti ratione maioris boni communis. n.9.
Ex ineruditione. o.10.
Abbas deponi non potest, etiam in notoriis criminibus, nisi ei legitima priùs permittatur defensio. disp.13.q.2.n.14.p.116.
Abbas, qui renunciauit Abbatiæ, non remanet Monachus Monasterij, cui præfuit. disp. 13. q. 4. n.1. p.117.
Abbas depositus ab Abbatia remanet Monachus Monasterij, in quo depositus fuit. n.3.
Abbas ab Abbatia depositus, vel renuncians, hodie sub cuius obedientia remaneat. n.5.
Abbas, qui suo muneri sponte cessit, & ab eo sine culpa depositus fuit, habet primum locum post Abbatem in Choro, & Conuentu. n.6.
Abbas potest per declinatoriam fori ab Ordinariorum molestiis iura sua tueri. disp.15.q.6.n.1.p.154.
Abbas venit appellatione Monachi. disp. 25. q. 1. n. 186. p.413.
Abbas poterat olim esse illiteratus, sicut Monachus, ibid.n.187.
Abbas cum suis Monachis debet poni in loco digniori. disp.25.q.1.n.261. p.423.
Abbas per promotionem ad Abbatiam, non desinit esse Monachus. disp.16.q.3.n.3.p.262.
Abbas Commendatarius non gaudet priuilegiis Religiosis, cuius Abbatia sibi commendata est. disp.16.q.4.n.3.p.263.
Abbas circa vsum Pontificalium procedit à pari cum Episcopo, & cum aliis vsum Pontificalium habentibus. disp.21.q.2.n.3.p.337.
Abbati in Ecclesiis, & beneficiis suæ Abbatiæ vnitis permittitur vsus Pontificalium. n.4.
Abbas potest exercere Pontificalia etiam in Ecclesiis, non sibi pleno iure subiectis. n.5.
Abbate mortuo, vel deficiente, Ecclesiæ dicuntur viduatæ. disp.5.q.5.n.1.p.38.
Abbas an possit Episcopalia insignia præscribere, & quæ præscriptio requiratur. disp.19.q.2.n.1.p.335. n.2.& 5. p.336.
Abbas debet incedere in Ecclesia cum habitu decenti, & non camerali. disp.20.q.1.n.4 p.348.
Abbatis defuncti cadauer quibus insignibus, & quo habitu ornetur. disp.20.q.4.n.1.p.355.
Debet à dignioribus Monasterij deferri, & officium ab Abbate aliquo vel digniori de Collegio celebrari. n.2.
Abbas defunctus, si est Generalis alicuius Ordinis, quid in exequiis eius superaddatur. disp. 20.q.4. n.4. p.355.
Abbas habens vsum Pontificalium, inuitatus ad aliud Monasterium, potest illis vti. disp.21 q.3.n.5.p.355.
Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi, non potest extra Ecclesias sibi subiectas illo vti. disp.21.q.8.n.1.p.362.
Abbas habens licentiam celebrandi in aliena Ecclesia, potest etiam vti benedictione Pontificali. disp. 21.q.8.n.3.p.362.
Abbas transiens per loca extra suam iurisdictionem, rogatus à deuotis personis, potest illas absque solemnitate, & absque animo exercendi iurisdictionem licitè benedicere. n.4.
Abbas in sua propria Ecclesia præsente Episcopo sedere debet in sede inferiori, siue à sinistris Episcopi, disp.21.q 8.n.7.p.363.
Abbas secularis in sua Ecclesia dum solemniter diuinis interest, potest suos Canonicos ad sibi assistendum assumere. n 8.
Abbas quo ordine solemnia celebraturus incedere debeat. disp.21.q.10.n.6.p.364.
Quomodo parandus. n.7.
Et quos ministros eligere possit. n.10.p.366.
Abbas antiquitùs præstabat obedientiam Ostiario, & aliis in minoribus Ordinibus constitutis. disp.25. q.1.n.184.p.413.
Abbas debet esse Sacerdos. disp 25.q.1.n.6.p.438.
Abbas præfertur Clericis secularibus. disp.25.q.2.n.8. p.438.
Canonicis Ecclesiæ Cathedralis. n.9.& 10.
Canonicis Collegiatæ. n.11.
Abbas præcedit Canonicis, quando singuli incedunt, secùs vbi Collegialiter, & in actibus, in quibus Cathedralem Ecclesiam repræsentant. disp. 25.q.2. n.13.& 17.p.438.
Abbatis nomen solùm habens, absque dignitate, non præfertur Canonicis, seu illis cedit. disp.25. q 2. n.21. p.439.
Abbas est de maioribus Ecclesiæ dignitatibus, & Abbatia est prima dignitas, & priorem obtinet locum post Episcopatum. disp.25. q.3.n.1.p.441.
Abbas exemptus præcedit Vicarium Episcopi, secùs autem non exemptus. disp.25.q.3.n.8.p 442.
Abbas præcedit aliis dignitatibus inferioribus. disp. 25.q.4.n.7.p.443.
Abbas ille censendus est aliis maior, & dignior, qui Episcopalibus Insignits decoratus est. disp.25.q 6. n.1 p.445.
Abbas exemptus Abbati non exempto eiusdem Ordinis præferendus est. disp.25.q.6.n.3.p 445.
Abbas secularis exemptus potest habere assistentiam cum Episcopo, quando Missis, & Vesperis in vna Ecclesia interest. disp.25 q.9.n.1.p.459.
Abbas Pastorum more, vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur. disp.26.gloss.8.n.1.p.463.
Abbas mortem, si opus fuerit, subire debet vt Dei honorem, subditorúmque salutem conseruet. n.2.
Abbas iudicis licèt officio fungatur, Patris tamen locum, & nomen retinet. disp.26.gloss.10.n.4.p.464.

Index Rerum,

Abbas timori Dei innixus vt virtutum omnium fundamento eſſe debet. diſp.26.gloſſ.13.n.1.p.466.
Orationi vacare. n.3.
Animi fortitudine præditus eſſe. n.6.
Ab ira abſtinere. n.8.p.467.
Otium extirpare. n.10.
Morum grauitatem præ ſe ferre. n.12.
Eſſe vigilans. n.13.
Aliis virtutibus pollere. n.13. & ſeqq.
Abbas ſuos Monachos alere, eorum onera ſubire, ac languoribus eorum languere debet. diſp. 26. gl.8. n.5.p.463.
Abbas non ſit perſonarum acceptor. diſp.26.gloſſ.12. n.3.p.464.
Abbatem, & Prælatum omnibus animi dotibus præditum eſſe decet. diſp.26.gloſſ.13.n.14.p.468.
Abbas quomodo reſpectu Monachorum veſtiri debet. diſp.27.q.1.n.2.p.469.
Abbatis vita Monachis exemplo eſſe debet. diſp.27. q.9.n.1.p.473.
Abbas quales Monachos in miniſterio ſui cubiculi eligere debeat. n.2.
Abbatis ſermo qualis eſſe debet. diſp.27.q.8.n.1.& 2. p.473.
Abbatis Familiaritas, vide *Familiaritas.*
Abbates nõ omnes habent dignitatem, ſed ij tantùm, in quibus concurrit aliquod ex tribus ſignis requiſitis ad dignitatem conſtituendam. diſp. 1. q. 2. n.8.p.3.
Abbates primi Eremi cultores Archimandritæ dicti ſunt, & quare. diſp.2.q.7.n.1.p.13.
Abbates triennales videntur ſuffecti loco Priorum Clauſtralium. diſp.1.q.2.n.23.p.4.
Abbates ad tempus creati dicuntur habere dignitatem. ibid.n.24.
Abbates in Iure Canonico Prælati appellantur. diſp.1. q.3.n.1.p.5.
Abbates ſeculares quotuplices ſint. diſp.3. q.1. n.6. p.16.
Item Regulares. ibid.n.7.
Qui inferiores & ſupremi. ibid.
Abbatum ſecularium electiones à quibus confirmandæ. diſp.6.q.2.n.1.p.69.
Abbates Generales differunt à localibus in amplitudine iuriſdictionis. diſp.3.q.3.n.1.p.17.
Differunt etiam in iuriſdictione quoad dependentiam. ibid.n.2.
Abbates tam Generales, quàm locales iuriſdictionem ſpiritualem Ordinariam, & quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos habent. diſp.3.q.2.n.1.& 2.p.17.
Abbates quidam dignitate & excellentia præ aliis inſignes variis in locis enumerantur. diſp.3. q.4. per totum, pag.16. & ſeqq.
Abbates habentes caſtra & oppida in quibus ſpiritualem & temporalem iuriſdictionem exercent enumerantur. diſp.3.q.4.n.1.& ſeqq.
Abbates quibuſdam in locis nobiles, & primates appellantur. diſp.3.q.1.n.2.p.16.
Eorúmque mulieres Abbatiſſæ. ibid.n.4.
Abbates nonnulli recenſentur qui in Gallia, & Germania inter Epiſcopos annumerantur, & vtramque, temporalem ſcilicet & ſpiritualem, iuriſdictionem exercent. diſp.3.q.4.n.3.p.22.
Abbatum Cluniacenſ. & Ciſtercienſ. prærogatiuæ. diſp.3.q.4 n.5.p.23.
Item multorum aliorum tam in Gallia quàm Italia, & Hiſpania. ibid.n.6.& ſeqq.
Abbates in Anglia inſignes enumerantur. diſp.3.q.4. n.22.p.26.& 27.
Abbates ad tempus creati ſuccedunt in omnibus, quæ de iure ad Abbates perpetuos ſpectare noſcuntur, cùm in illorum locum ſubrogati ſint. diſp.1. q.2. n.29. p.5.
Abbates antiquitùs, antequam exempti eſſent, ab Epiſcopis confirmabantur. diſp.5. q.1.n.2.p.34.
Abbates, & Prælati Regulares locales ferè omnes (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, ſed per ſuffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur. ibid.n.3.
Abbates Paſtores dicuntur. diſp.5.q.5.n.2.p.38.
Abbatum electiones in multis Epiſcoporum electionibus æquiparantur. diſp.5.q.5.n.3.p.38.
Abbates, & Prælati Generales eligendi, an trigeſimum annum expleuiſſe debeant. diſp.5. q.9.n.3.p.45.
Abbates primam Tonſuram, & minores Ordines conferre poſſunt. diſp.5.q.12. n.2.p 47.
Abbates apud Caſinenſes qui eſſe poſſint. diſp.5 q.12. n.8. p.48.
Abbates, quòd aſſumi poſſint, qui 25. ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non ſunt, non valet, ſtatutum. diſp.5.q.12.n.6.p.48.
Abbatum beneficia vacant illicò poſt confirmationem. diſp.5.q.26. per tot. p.65.
Abbates ſeculares habentes curam animarum tenentur ad fidei profeſſionem faciendam. Item Abbates Commendatarij. diſp.8 q.3.n.4.& 5.p.85.
Abbates ſeculares, qui ſunt dignitates in Eccleſiis Cathedralibus, tenentur ad fidei profeſſionem emittendam. n.6.
Abbates, & Prælati non expedientes literas aſſenſus ſuper Iure patronatus donato Monaſterio in nullas pœnas incidunt. diſp.9.q.2.n.2.p. 89.
Abbates non conſecrati, ſed benedici dicuntur. diſp. 11.q.1.n.3.p.97.
Abbates benedicere Epiſcopus ſi tertiò humiliter requiſitus renuerit, poſſunt ipſi Abbates, ea, quæ ad ſuũ munus ſpectant exercere. diſp.11.q.3.n.4.p.98.
Abbates Dominicis, & Feſtis tantùm diebus benedici debent. diſp.11.q.7.n.1.p.100.
Abbates de iure communi ab Epiſcopo benedicendi ſunt. diſp.11.q 9.n 1.p.100.
Abbates quidam antiqui à Summo Pontifice benedictionem recepiſſe leguntur. n.2.p.101.
Abbates Regulares poſſunt à Generali, ſiue à Vicariis ab eodem delegatis benedici. diſp. 11. q. 11. per tot. p.101.
Abbates ab Epiſcopo benedici volentes, poſſunt benedictionem à quo maluerint Epiſcopo ſuſcipere. diſp.11.q.10.n.1.p.101.
Abbates Regulares ad tempus creati, licèt non benedicantur, tamen gaudent omnibus prærogatiuis, quibus potiuntur benedicti. diſp. 11.q. 13. n.1. p. 102.
Abbates omnes in benedictione, præter iuramentum, debent fidem, ſubiectionem, obedientiam & reuerentiam Summo Pontifici promittere. diſp. 11. q.12.n.2.p.102.
Abbates benedicendi quinam profeſſionem emittere debeant, qui verò non. diſp. 11. q. 12. n.5. p.102.
Abbates de iure communi per electionem creandi ſunt. diſp.12.q.1.n.4.p.110.
Abbates perpetuos eſſe in iure communi poſitiuè probari non poteſt, ſed negatiuè. diſp.12. q.1. n.1. & 2. p.110.
Abbates an in perpetuum potiùs, quàm ad tempus creari expediat. diſp.12. q.3.n.3. p.111. & num.4. p.112.
Abbates, & Prelati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt, intra illud tempus, abſque iuſta cauſa à Superioribus deponi. diſp.13.q.2.n.1.p.115.

Abbates, & Prælati Regulares residere tenentur, & quid de Prælatis sæcularibus. disp.14.q.1.num.4 5. p.121.
Abbates, & Prælati inferiores habentes propriam Diœcesim com iurisdictione Episcopali possunt cum beneficiariis sibi subiectis super non residendo dispensare, sicut Episcopi cum suis.n.6.
Abbates, & Prælati inferiores à quo ad residendum cogi possint.n.7.p.122.
Abbates, & Prælati Generales non coarctantur ad residendum in particulari loco Religionis, sed debent residere, vbi magis ipsorum præsentia necessaria fuerit.n.8.
Abbates,& Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt easdem pœnas, quas incurrunt Episcopi non residentes. disp. 14.q.7.n.2.p.126.
Abbates, & Prælati Regulares,non residendo, non incurrunt pœnas à Concil. Trident. Episcopis statutas.n.3.
Abbates, & Religiosos, de iure communi exemptos esse,arguitur. disp.15.q.2.0.1.p.131.
Abbates,& Prælati Regulares habent iurisdictionem quasi Episcopalem. disp.15.q.2.0.4.p 131.
Abbates & Religiosi de iure communi à lege Episcopali Diœcesana, non autem à lege iurisdictionis exempti sunt, per priuilegia verò ab vtraque. disp.15.q 15.n.3. p.156.
Abbates, & alij Regulares Prælati, de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari. disp.16.q.6.n.7.p.265.
Abbates,& Prælati nonnulli, Generales, & Capitula Generalia, ac Prouincialia, possunt suis subditis auferre, & limitare vsum quorumcumque priuilegiorum.disp.16.q.9.n.1.p.267.
Abbates Generales, & Capitula possunt etiam aliis Abbatibus, & Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum.n.2.
Abbates Nullius habent territorium separatum & proprium Diœcesim,cuius respectu Diœcesani appellantur.disp.15.q.9.n.1.p.203.
Abbates, qui territorium separatum non habent dicuntur esse in alterius Diœcesi.n.2.
Abbates inter eiosdem Ordinis, prior ad Abbatiam assumptus præcedere debet in Conciliis Generalibus.disp.24.q 3.0 5.p.391.
Abbates non habentes speciale priuilegium, an anulo vti valeant pastorali. disp.20.q.1.n.7.p.342.
Abbates Mitra, Baculo pastorali, Anulo, Sandaliis, & aliis Episcopalibus Insigniis, & ornamentis vti posse probatur per nonnulla priuilegia quæ adducuntur.disp.20.q.1.n.12.p.343.& seq.
Abbates Cruce pectorali vtuntur in celebratione Missarum.disp.20.q.1.0.14.p.347.
Abbates seculares,ao Insigniis Pontificalibus potiantur.n.25.
Abbates Commendatarij, an iisdem insigniis decorentur.n.26.
Abbates non possunt vti Rochetto. disp.20. q. 2. n.7. p.348.
Abbates extra Italiam, quo habitu vtantur, & præsertim, qui ex clericis secularibus Monasteriis præficiantur, & quem habitum adhibeant in Capella Papali, ostenditur.n.7.
Abbates,qui ex cœtu Monachorum assumuntur,quem habitum induant.n.8.
Abbates, & alij Prælati, tam Regulares, quàm seculares, quibus vestibus, & ornamentis ex stylo Curiæ Romanæ vti valeant.disp.20.q.2.n.1.p.348.
Abbates Generales quorundam Ordinum,ex priuilegio possunt deferre Prælatorum Regularium habitum,& ornamenta. n 21.& n.11.p.350.
Abbates inuitati à Prælatis exemptis, possunt in eorum Ecclesiis Pontificalia exercere.disp.21.q.4.n.1. p.359.
Abbates, & alij Prælati exempti, etiam Ordinarij appellantur. n.2.p.360.
Abbas inuitatus ab alio Abbate, vt in sua Ecclesia Ordines Minores conferat, potest illos conferre. num.3.
Abbates Generales possunt in omnibus suarum Congregationum Ecclesiis Pontificalia exercere. disp. 21.q.5.n.2.p 360.
Abbates locales Generalibus Ordinum subditi sunt sicut Monachi ipsi.n.3.
Abbates Generales nulla habita licentia ab Abbatibus localibus, possunt in Monasteriis eorum Pontificalia exercere.n.4.
Abbates tempore Capituli à suis dignitatibus,& muneribus absoluuntur.disp.21.q.6.n.1.p.361.
Abbates, qui ad tempus creantur tempore Capituli, non possunt Pontificalia exercere.n.2.
Abbates in suis Ecclesiis Missam Pontificalem celebrantes, possunt solemniter popolum benedicere. disp.21.q.9.n.3.p.363.
Abbates, accedendo ad Altare ad Pontificalem Missam celebrandam,& ab eo recedendo post eiusdem Missæ celebrationem, transeuntes per Ecclesiam, possunt populum benedicere. disp.21. q.8. num.5. p.363. Vide, *Benedictio.*
Abbates cùm ad solenniter celebrandum accedunt, non debent à sua domo associari, nec excipi. disp. 21.q.8.n.6.p.363.
Abbates benedicere possunt ornamenta, tam suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia. disp.22.q.2.n.1.p.371.
Abbates per vias, & ciuitates, & coram Episcopo, non possunt populo benedicere. disp.23. q.1.n.1. p.377.
Abbates communicantes in priuilegiis consecrandi Calices,Patenas, & alia Vasa Ecclesiastica possunt consecrare prædictos Calices, & Patenas, & eadem Vasa.disp.23.q.2.n.2.p.380.
Abbates Regulares non benedicti gaudent iisdem priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. num.3.
Abbates hodie ad Generalia Concilia conuocandi sunt.disp.24 q.1.n.2.p.389.
Abbates de consuetudine in litteris indictionis Concilij vocandi sunt.n.3.
Abbates multi, qui de facto interuenerant Conciliis Generalibus, referuntur.n.4.
Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem sunt de necessitate ad Oecumenicam Synodum cõuocandi.disp.24 q.2.n.1.p.390.
Abbates habent in Conciliis votum decisiuum, vt Episcopi.o.2.
Non fuerant vocati sex primis Conciliis, quia erant subditi Episcopis.o.3.
A quo tempore citra ad Generalia Concilia admitti,& in iis se subscribere cæperint.o.4.
Referuntur qui Conciliis Generalibus interfuêre. num.6.
Citandi sunt vt sciant quando Conciliis interesse debent.n.9.p.391.
Abbates in Oecumenica Synodo primum locum post Episcopum iuniorem, vel illius Procuratorem habere debent. disp.24.quæst.3.num.1.pag. 391.
Abbates præcedunt Generales Ordinum, qui non sunt Abbates, quia sunt in priori gradu dignitatis post Episcopum.n.2.

Index Rerum,

Abbates inter seipsos illi primum locum obtinent, quorum Ordinum Regula priùs approbata fuit. num.3.

Abbates titulares, vel habentes vsum Mitræ Commendatarios præcedunt. disp.14. q.5. num.4. pag. 392.

Abbates, & Prælati seculares, etiam exempti, ad Diœcesanam Synodum accedere tenentur.disp.14. q.4.n.8.p.392. Vide, *Synodus*.

Abbates Commendatarij omnésque alij Prælati inferiores præcedunt Canonicos Cathedralis Ecclesiæ Collegialiter non incedentes. disp.14 q.5.n.5. p.392.

Abbates exempti, vtentes Mitra, & aliis Pontificalibus in Conciliis, & Synodis, ornantur Mitria auriphrygiatis, laminas aureas, vel argenteas non habentibus.disp.14.q.6.n.1.p.397. sed limita, vt n.3. & 4.

Abbates non exempti in Conciliis, & Synodis vtuntur Mitris simplicibus albis,& planis.n.2.

In Conciliis, & Synodis, & publicis sessionibus Pluuiali rubeo induuntur.n.3.

Abbates Vrbis in coronatione Summi Pontificis iam præcedebant Episcopos, & Archiepiscopos, n.6.& 10.

Abbates in processionibus, quo amictu, & ornamentis procedere debeant.n.7.

Abbates in Capella Pontificia, & Consistorio, quibus indumentis ornentur, & quem locum obtineant.n.8.

Abbates in equitationibus solemnibus cum paramentis, vel sine, equitant immediatè ante Episcopos non assistentes. n.9.

Abbates, & Prælati omnes, qui sunt locorum Ordinarij, possunt Synodum congregare eodem iure, quo possunt Episcopi. disp.14.q.7.n.2.p.394.

Abbates aliqui ex illis, qui Synodum congregant, tecensentur.n.3.

Abbates olim erant Laïci. disp.15. quæst.1. num. 185. p.413.

Abbates hodie sunt in dignitate, quia permissum est eis, vt effici possint Clerici. disp.25.q.1.n.188. p.413.

Abbates de iure habent locum in Concilio post Episcopos.disp.25.q.1.n.263.p.424.

Abbates habent iurisdictionem ordinariam in suia Cœnobiis.disp.25.q.2.n.3.p.438.

Abbates antiquioris Religionis præferuntur aliis. disp.25.q.6.n.5.p.445.

Abbates, habentes vsum Mitræ, præcedunt Commendatarios.n.6.p.446.

Abbates quando plures sunt in eodem loco, si habent Clerum distinctum debent in processionibus vnusquisque cum suo Clero, & suo loco incedere.ibid. n.8.

Abbates præferuntur Ducibus, tanquam habentes maiorem dignitatem.disp.25.q.3.n.7.p.442.

Abbates præferendi sunt etiam Generalibus Mendicantium.disp.25.q.4.n.9.p.443.

Abbates præferuntur Ducibus, & Procetibus Sacri Palatij.disp.25.q.5.n.1.p.444.

Abbates comparantur Præsidibus Prouinciarum, & sic sunt Clarissimi.n.2.

Abbates qui præcedunt Archiduces, & magnos Principes ostenditur. n.3.

Abbates regulariter præcedunt Comites, Barones, & Senescallos.n.4.& 5.

Abbates honestè facerent comedendo cum aliis Monachis in Refectorio, & dormiendo cum eisdem in Dormitorio. disp.27. quæst.4. num.2. pag. 471. Vide, *Mensa*.

Abbates quo apparatu equitare debent. disp.27. q.6. p.473.

pro Abbatibus literæ patentes, form..15.p.530.

Abbatum supellex.disp.27.q.5.p.472.

Decentia in equitando.q.6.

Socij & familiares,q.7.

Colloquia.q.8.p.473.

Electio Monachorum ad ministerium cubiculare. q. 9.

Abbatum locus in Synodis. Vide *Synodus*.

Abbatia quæ caret cura, & Conuentu, non est dignitas,nec requirit ætatem.25.annorum.disp.1.q.2. n.17.p.4.

Abbatiæ commendari cæperunt tempore Leonis IV. disp.4.q.1.n.3.p.29.

Abbatiæ duobus modis commendari possunt. disp.4. q.5.n.1.p.31.

Abbatias commendare solius est Summi Pontificis. disp.4.q.3.n.1.p.30.

Abbatias simoniacè assequentes, tenentur in conscientia eas renunciare,aliàs absolui nequeunt.disp. 10.q.5.n.4.p.96. & inhabiles ad alias dignitates redduntur.n.5.

Abbatia in odiosis non venit sub nomine dignitatis, prout neque Episcopatus.disp.1.q.2.n.21.p.4.

Abbatia obtineri non potest à Monacho aliquod beneficium obtinente, absque Apostolicæ Sedis dispensatione.disp.4.q 8.n.2.p.32.

Abbatia an tradi possit per viam prouisionis non professo. disp.5.q.10.n.5.p.46.

Abbatiæ idoneis commendandæ sunt, & qualis idoneitas requiratur. disp.4.q.4.n.1.p.30.

Abbatiæ,& Prioratus seculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt.disp.7.q.2.n.1.p.72.

Abbatiæ,& Prioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus,non de secularibus.n.2.

Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia Regiæ nominationi subiiciuntur. disp.6. q.1. num.4. p.71.

Abbatia Mitræ & Baculi ius non habet, nisi per accidens.disp.25.q.1.n. 192.p.413.

Abbatia ad secularem statum redacta non amittit exemptiones & priuilegia sibi anteà concessa, nisi expressè sint sublata.disp.15.q.11.n.4.p.206.

Abbatia obtineri non potest ab illegitimè natis, absque dispensatione; etiamsi occultus esset deferens. disp.5.q.14.n.1.& 3. *limita*, *vt* n.4.p.50.

Abbatia & Prioratus Conuentualis intelligitur de Regulari,non de seculari.disp.7 q.2.n.2 p.72.

Abbatiæ possessio à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem non est valida.disp.9.q.1.n.2.p.87.

Abbatiæ Consistoriales pensiones auctoritate Ordinariorum recipere non tenentur.disp. 13. q.7. n.4. p.119.

Abbatia commendata residentiam requirit. disp. 14. q.6.n.1. p.126. limita vt n.2.

Abbatia, vel Congregatio Regularium habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa. disp.17. q.2.n.1.p.301. limita *vt* n.4.5.6.p.302.

Abbatialis dignitas ab illegitimè natis obtineri non potest absque dispensatione,etiam si defectus esset occultus.disp.5.q.14.num.1.& 3. limita vt num.4. p.50.

Abbatialis dignitas omnino concedi non debet infamibus,tam infamia iuris,quàm infamia facti. *disp*. 5.q.10.n.1.p.55.

Abbatialis dignitas an hodie sit perpetua, vel ad tempus. disp.12 q.2.n.2.& 7.p.121.

Abbatiæ, & Prælaturæ seculares inferiores, quæ à Papa conferuntur, in manibus ipsius Papæ resignandæ sunt. disp.13.q.1.n.7.p.114.

Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus resignandæ sunt. n.8.

Abbatia, & Episcopatus in Iure æquiparantur. disp. 13.q.1.n.18.p.114.disp.15.q.20.n.4.p.55.

Abbatia maior est dignitas post Episcopatum. disp. 25 q.2.n.14.p 438.

Abbatiarum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri sacri Collegij, ordine alphabetico digesta. p.489. vsque ad 515.

Abbatiæ ab Ordinariorum iurisdictione exemptæ. vide *Exemptio.*

Abbatissa dicitur intrusa, si à Monialibus ante confirmationem ei obedientia præstetur. disp.6. q.1. n.13.p.67.

Abbatissæ an benedici debeant. disp.22. q.7.num.1. p.376.

Abbatissa electa & confirmata debet benedici si huiusmodi benedictionis eo in loco vsus vigeat.disp. 22.q.8.n.4.p.376.

Abbatissa electa & confirmata ante benedictionem nuncupatur Abbatissa. ibid.n.7.

Abbatissa quomodo benedicenda. disp.22. q.8. n.11. p.376.

Abbatissas sibi subiectas potest Abbas benedicere. num.2.

Abbatissæ temporales an sint benedicendæ. n.3.

Abbatissæ benedicendæ, vel non benedicendæ sunt, ex consuetudine spatio 40. annorum introducta. disp. 22.q.8.n.45.p.376.

Abbatissa, quæ conuenit benedici, si infra annum à die suæ confirmationis, munus benedictionis non susceperit, à suo iure cadit. disp.22.q.8.n.6.p.376.

Abbatissæ benedictio qualibet die fieri potest. disp.22. q.8.n.8.p.376.

Abbatissæ benedictio non potest iterari. n.9.

Abbatissæ electionis factæ per Capitulum Monasterij. Formula 191.p.582.

Abesse à suis Ecclesiis per quantum temporis spatium possunt Abbates, & alij inferiores Prælati. disp.14 q.5.per tot. p.125. vide *Absentia.*

Abiurandi hæresim formulæ. vide *Hæresis.*

Abiurantes in sancto Inquisitionis officio sunt ineligibiles. disp.5.q.21.n.67.p.62.

Absentem condemnatum, & impœnitentem degradandi, formula 50.p 604.

Absentem declarandum hæreticum sententiandi, formula 51.p.605.

Absentem non fugitiuum cùm est delatus, vel suspectus de hæretica prauitate citandi. formula 23. p.593.

Absentes apud Congregationem Vallumbrosanam non possunt procuratores ad eligendum constituere, nec similiter in Congregatione Casinen. Cælestina, & aliis. disp 5.q.4.p.48.n.10.

Absentes ad electionem noui Abbatis vocandi, form. 169.p.572.

Alia similis cum præfixione termini, formul.70. p.573.

Absentium prædictorum responsiones ad dictam vocationem, form.171.ibid.

Alia similis pro valuis Ecclesiæ. form.172.ibid.

Absentia pro negotiis propriis an sit iusta causa non residendi. disp.14.q.1.n.5.p.124.

Absentia Episcoporum & aliorum inferiorum Prælatorum à suis Ecclesiis, duorum vel trium mensium ad summum esse potest. disp.14.q.5.n.1.p.125.

Absolui possunt Casinenses, & Vallumbrosani per suos Prælatos ab omnibus à quibus absolui possent ab Ordinariis, si exempti non essent. num. 36. p 481.

Absoluendi & relaxandi ab interdicto Ecclesiastico, form.13.p.589.

Absoluendi delatum de hæretica prauitate, cùm nihil probatur legitimè contra eum, form.28 p.595.

Absoluendi ab excommunicatione, form.36.p.598.

Abstinentia quæ ab Abbate facienda die benedictionis suæ. disp.11.q.14.n.8.p.105.

Acceptor personarum Abbas non sit. disp.26 gl.12. n.3.p.465.

Accessus qui dicatur in beneficiis. disp.13. q.6. n.1. p.118.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia sunt sublati. ibid.n.2.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia potest Summus Pontifex ad sui libitum concedere. ibid. num.3.

Accessus, regressus, & ingressus ad beneficia ob non solutam pensionem in Curia Romana pensionario conceduntur. ibid.n.6.p.119.

Accidente, & non naturâ quod euenit, non videtur esse in consideratione. disp.25.q.1.n.212.p.416.

Accusator nullus auditur in crimine simoniæ, nisi ad pœnam talionis, vel aliam extraordinariam arbitrio Iudicis se subscripserit. disp.10 q.5.num.9, pag.96.

Accusatus quando eligi, vel promoueri possit. disp.5. q.20.n.8.p.56.

Acta facta à Iudice seculari contra Clericum inualida sunt. disp.15.q.19.n.18 p.232.

Actio quæ ad priuationem instituitur, probationem exactissimam requirit. disp.10.q.5.n.11.p.96.

Actus geminati censentur gesti cum maiori animi deliberatione. disp.16.q.13.n.3.p.272.

Actus aliquis eligentium non sufficit, licèt electionem importet, sed requiruntur verba ore prolata. disp.5.q.6.n.30.p.42.

Actus Iurisdictionales vt probent Ecclesiam esse in Diœcesi, debent esse certi. disp.11.q.9.n.26 p.204.

Actus iudicatur secundùm illud, de quo magis participat. disp.16.q.12.n.13.p.271.

Actus vt dicatur gestus ab Vniuersitate, oportet quòd more solito congregetur Collegium, & ibi fiat conclusio de actus explicatione. disp.5.q.6.n.5.p.40.

Actus adscribitur facultati agenti concessæ. disp. 3. q.3.n.7.p.30.

Actus in quo forma non seruatur est ipso iure nullus. disp.5.q.22.n.16.p.63.

Administrans post confirmationem, siue institutionem nullam & inualidam ex defectu iurisdictionis, priuatur omni iure, secùs si sit nulla ex defectu citationis. disp.6.q.1.n.8 p.67.

Administrans pendente appellatione Interposita à confirmatione, an, & quando incidat in pœnam. disp.6.q.1.n.11.p.67.

Administratio Reipublicæ senioribus debetur. disp. 27.q.7.n.4.p.473.

Administratio senibus omninò debilibus committi non debet. disp.5.q 9.n.8.p.46.

Admonitionis in Sermone generali de hæreticis reuelandis, form.20.p.592.

Adoptans quem in filium 18. annorum ætate illum præcedere debet. disp.5. q.9.n.5.p.46.

Ædificiorum superflua constructio improbatur Abbatibus, & aliis Regularibus. disp.27. q.5. num.2. pag.472.

Quid de hac superfluitate sentiat D. Bernardus. ibid.

Index Rerum,

Ætas requisita in assumendis ad Abbatias Regulares. disp.5.q.9.n.1.p.45.
Ætas multùm facit ad eruditionem. n.4.p.46.
Ætas perfecti hominis quæ? ibid.
Aggrauandi excommunicatos, form.9.p.588.form. 15.p.590.
Aggregationis Monachorum vnius Congregationis ad aliam Congregationem, form.166.p.571.
Aggregationis eiusdem ratificationis, formula 167. pag. 572.
Alba, quo pacto, & qualiter fieri debeat. disp.22.q.4. n.6.p.373.
Albericus fide dignus & Auctor grauissimus. disp 25. q.1.n.247.p.420.
Aleator publicus an sit ineligibilis ad Prælaturas. disp.3.q 21.n.48.p.38.
Alexander III. concessit priuilegium Canonicis Regularibus, qui manebant in Ecclesia Sanctæ Crucis in Hierusalem de Vrbe, vt non posset eligi Presbyter Cardinalis, qui non esset de gremio illorum. disp.25.q.1.n.160.p.411.
Alexandrina Ecclesia fuit priuata veteri prælatione Patriarcharum, & postposita Constantinopolitanæ. disp.25.q.1.n.66.p.404.
Alienationis species est priuilegij sui renunciatio. disp. 23.q.14.n.5.p.388.
Aly dictio similitudinem ostendit. disp.1.q.3.n.2.p.5.
Allegatio eorum quæ notoria sunt, requiritur, quamuis probatio necessaria non sit. disp. 16.q.17.n.6. pag.276.
Cum distinctione resoluitur ista materia. n.7.
Almutiorum vsus & forma apud Prælatos ex Canonicis Regularibus assumptos. disp. 20. q. 3. n. 8. pag.352.
Altare consecratum debet esse lapideum, non autem ligneum. disp.23.q 6.n.1.p.383.
Altare portatile quantæ longitudinis, ac latitudinis esse debeat. n.2.
Altare quando desinat esse sacrum. n.4.
In Ecclesiis consecratis Abbati subiectis, nemo absque ipsius licentia, Altare fixum erigere, vel erectum demoliri potest. n.5.
Altare aliud fixum, aliud portatile. disp.23. q.4. n.1. pag.381.
Altaria priuilegiata vni Ecclesiæ concessa non communicantur cæteris Ecclesiis; tam eiusdem, quàm alterius Ordinis per priuilegium communicationis, generaliter concessum. disp.17.q.2.n.4 p.302.
Altaria portatilia vndecunque ad se venientia potest Abbas consecrare. disp.23.q.13.n.3.p.388.
Altaria portatilia possunt Abbates pro vsu suarum Ecclesiarum, & quorumcunque aliorum locorum propriæ Congregationis, consecrare. disp.23.q.5. n.1.p.384.
Altaria portatilia Ecclesiarum non sibi subiectarum, consecrandi ius sibi Abbates aliqui præscripserunt. num.2.
Altarium consecratio de iure communi ad Episcopum spectat. disp.23.q.4 n.2.p.381.
Altaria tam portatilia quàm fixa possunt Abbates consecrare. n.3.p.382.
Altarium consecratio an necessariò fieri debeat cum appositione Reliquiarum. disp.23. q.6.n.3.p.383.
Altare quando desinat esse sacrum. disp.23. q 6. n 4. pag.381.
Altare fixum erigere, vel erectum demoliri nemo potest in Ecclesiis consecratis Abbati subiectis, absque ipsius licentia. ibid.n.5.
Ambitio pestis est Religionis. disp.10.q.1.n.2.p.91.
Ambitio reddit cassam & irritam electionem. disp.5. q.22.n,4.& 5.p.63.
Amictus, quomodo & qualiter fieri debeat. disp. 22. q.4.n.5.p.373.
Angaria & perangaria quid sint. disp.15.q.21. n.2. p.243.
Animi, vel corporis defectum patiens an possit in Prælatum eligi. disp.3.q.21.n.13.
Annata quid sit. disp.9 q.3.n.2.p.90.
Annatæ quo tempore exigi cœperunt. n.3.
Annata soluitur pro Monasteriis non Consistorialibus, nam pro Consistorialibus soluitur commune seruitium, & minuta seruitia, prout soluuntur pro Episcopatibus. ibid.n.5.
Antiquior habitu, vel Sacerdotio, vel dignitate non censetur simpliciter dignior qui eligatur. disp. 5. q.13.n.10.p.49.
Antiquitas Religionum inspicitur secundùm tempus noui Testamenti. disp.25.q.1.n.5 p.380.
S. Antonius Eremitarum auctor vocatur. disp.2. q 2. n.3.p.11.
S. Antonij Viennen. commendæ Regiæ nominationi non subsunt. disp.7.q.1.n.10.p.72.
S. Antonij Viennen. Ordo quam communicationem priuilegiorum sit assecutus. disp.17. q.1. num.48. pag.299.
Decimas soluere non tenetur. disp.15. q.18. n.21. pag.224.
Eius priuilegia à Clemente VIII. confirmantur. disp.18.q.3.n.20.p.316.
Anuli pastoralis benedictionis forma. disp.21. q.14. n.6. p.105.
Anuli Pastoralis descriptio. disp.20.q.2.n.14.p.351.
Ad quem spectet illum gestare in Missa. ibid.
Anulus Pastoralis fidei Sacramentum quo Christus sponsam suam sanctam Ecclesiam subarrauit, indicat. disp.20.q.1.n.3.p.343.
Fidei integritatem erga Ecclesiam Prælatis traditam. ibid.
Cur in quarto digito ponatur. n.6.
Abbates, eo vti possunt. ibid.
Anulo an vti valeant Abbates non habentes speciale priuilegium. n.7.
Apostoli Monasticæ & Religiosæ vitæ propagatores. disp.2.q.2.n.1.& 2.p.10.
Apostoli in singulis Ciuitatibus Episcopos, & Presbyteros ordinauerunt. disp.25.q.1.n.8.p.401.
Apostoli duodecim tanquam maiores Sacerdotes, Septuaginta verò duos quasi minores à Christo instituti. disp.25.q.1.n.7.p.401.
Apostoli vsi fuerunt habitu lineo. disp. 25.q.1. n.26. pag.402.
Apostoli, licèt expressè non profiterentur tria vota, tamen illa obseruabant. disp.23.q.1.n.38.p.402.
Apostoli fuerunt pars immediata Corporis Christi. disp.25.q.1.n.46.p.403.
Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis Monachi Casinenses, & Vallis-vmbrosæ. n.28. pag.480.
Appellatione beneficij an veniat dignitas. disp.5.q.19. n.6.p.54.
Appellatione necessitatis corporalis quid intelligatur. disp.14.q.4.n.3.p.124.
Appellatione Quartæ Parochialis venit Quarta funeralis. disp.15.q.17.n.2.p.214.
Appellatione funeralium quoad quartam veniunt cerea, & cætera, quæ funeris causa fiunt. ibid.n.3.
Appellatione Clericorum, qui veniant. disp.15. q.19. n.5.p.230.
Appellatione Monachorum comprehenditur Abbas. disp.16.q.3.n.2.p.263.
Appellatione Collegij, aut Capituli, venit eius caput, siue Prælatus. ibid.n 4.

Appellationem

Appellationem ab interlocutoria non tollit clausula, *Appellatione remota*. disp. 18. q. 6. n. 60. p. 533.
Appellatione Canonicorum, veniunt etiam Canonici Regulares, disp. 25. q. 1. n. 19. p. 401.
Appellatio Episcopi non comprehendit Abbatem, disp. 1. q. 5. n. 4. p. 7.
Appellatione Clericorum veniunt etiam Monachi. disp. 25. q. 1. n. 224. p. 417.
Maximè in fauorabilibus. n. 225.
Appellatio suspensiua in causa decimarum datur Ecclesiæ, vel alteri loco pio, quamuis non nitatur priuilegio, sed sola consuetudine, vel præscriptione. disp. 15. q. 18. n. 64. p. 228.
Appellatio suspensiua non admittitur à sententia condemnatoria ad solutionem decimarum. disp. 15. q. 18. n. 59. p. 228.
Appellatio suspensiua à sententia condemnatoria ad solutionem decciditur, quando quis nititur priuilegio Apostolico, & illud ostendit, quamuis non in forma probanti. disp. 15. quæst. 18. n. 61. p. 228.
Approbatio antiquior attenditur in materia præcedentiæ inter Ordines Regulares. disp. 25. q. 1. n. 142. p. 409.
Approbatio in dubio censetur facta iuxta ordinem institutionis. ibid. n. 148.
Approbatus semel, an possit iterum in Abbatem eligi. disp 5. q. 21. n. 4. p. 57.
Arandum non est in boue, & asino; nec debet quis vestem lana, linóque contextam induere, de dispare professionis, & habitus in eodem officio sociando explicatur. disp. 5. q. 11. n. 3. p. 47.
Arca veteris Testamenti misericordiæ cum iustitia coniunctionem significat. d. 26. gloss. 4. n. 4. p. 461.
Archidiaconus quis sit, & quæ eius dignitas, & præeminentia. disp. 25. q. 4. n. 1. p. 443.
Archiduces & magnos Principes qui Abbates præcedant. ibid. n. 3. p. 444.
Archiepiscopus potest in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes benedictiones, & officia diuina celebrare. disp. 15. q. 7. n. 36 p. 161.
Archiepiscopus visitando loca exempta potest crucem præ se ferre in locis exemptis. disp. 15. q. 25. n. 7. p. 211.
Archiepiscopi celebrantes in locis exemptis, pallio vti poterunt. n. 8.
Archiepiscopus in sua Prouincia tantùm habet vsum Pallij, & aliorum Pontificalium. disp. 21. q. 2. n. 2. p. 356.
Archiepiscopus non potest in Ecclesiis suorum suffraganeorum, absque ipsorum licentia, Pontificalia exercere. disp. 21. q. 5. n. 1. p. 360.
Archimandrita cur dicti sunt ij qui primi eremi cultores fuere. disp. 2. q. 7. n. 1. p. 13.
Eo nomine dicebantur olim Prælati Ordinis S. Basilij. ibid. n. 2.
Archipresbyter quis sit, & eius munus. disp. 25. q. 4. n. 3. p. 445.
Archipresbyteri creationis, form. 186. p. 570.
Arctitudo vitæ non habetur in consideratione, quoad prælationem. disp. 25. q. 1. n. 91. p. 405.
Arctitudo vitæ est inducta pro humilitate carnis, per ieiunia, & orationes. disp. 25. q. 1. n. 99. p. 405.
Argumentum à maioritate, vel paritate rationis non valet in dispensationibus. 19. n. 3.
Argumentum à potestate conferendi ad potestatem resignationes recipiendi, & è contrà, non valet. disp. 13. q. 1. n. 5. p. 114.
Argumentum à contrario sensu non valet ad inducendam iuris correctionem. disp. 15. quæst. 8. n. 7. p. 185.
Argumentum ab identitate rationis fortissimum est. disp. 20. q. 5. n. 17 p. 353.
Argumentum ab exemplis nitentibus rationi validum est. ibid. n. 20.
Argumentum ab ordine literæ, & subscriptionis validum est. disp. 25. q. 5. n 6 p. 445.
Argumentum à simili est validum. disp. 20. q. 3. n. 14. p. 353.
Artium Priores aliquando Abbates dicti. disp. 3. q. 1. n. 3. p. 16.
Assensus Episcopi non requiritur in donatione Iurispatronatus facta loco religioso. disp. 9. q. 2. n. 1. p. 89.
Astrologiam iudiciariam exercentes, & alia quæcumque diuinationum genera, librósque legentes, vel tenentes quibus pœnis ex decreto Sixti V. subijciuntur. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 180. & seqq.
Astrologi iudiciarij qui de statu Reipublicæ Christianæ, vel Sedis Apostolicæ, seu vitæ Romani Pontificis & aliàs iudicia facere, nec non eos qui illos desuper consulere præsumont Pauli V. decreto damnantur. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 183.
Augmentum, quando non est commensuratiuum ad concessionem iurispatronatus, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. disp. 16. q. 12. n. 16. p. 271.
S. Augustinus Episcopus Hipponensis Ecclesiæ creatus fuit, Valeriano eiusdem Ecclesiæ Episcopo adhuc viuente, & incolumi. disp. 5. q. 23. n. 2. p. 64. non successit, sed accessit. n. 25.
S. Augustinus quare antiquos Clericos reformauerit, & Monasterium Clericorum instituerit. disp. 25. q. 1. n. 103. p. 406.
S. Augustinus Episcopus potuit approbasse suam Regulam. disp. 25. q. 1. n. 149. p. 409.
S. Augustinus Clericorum Monasterium instituit iuxta Regulam ab Apostolis traditam. disp. 25. q. 1. n. 41. p. 403.
S. Augustinus fuit magnus Episcopus, & solemnis Ecclesiæ Doctor. disp. 25. q. 1. n. 161. p. 411.
S. Augustinus dicit se esse clericum. disp. 25. q. 1. n. 211. p. 416.
S. Augustinus per Regulam à se traditam, non dicitur dedisse nouam Regulam antiquis Clericis. n. 107. p. 407.
S. Augustinus non præcepit suis Clericis, vt expressè profiterentur. disp. 25. q. 1. n. 115. p. 407.
S. Augustinus decorauit Ordinem Canonicorum diuinis Regulis. disp. 25. q. 1. n. 51. p. 403.
S. Augustini in festiuitate S. Mater Ecclesia canit sententiam Sancti Possidij eius discipuli, in qua dicitur, quòd S. Augustinus instituit Monasterium Clericorum, & incepit viuere secundùm Regulam, sub SS. Apostolis institutam. disp. 25. q. 1. n. 42. p. 403.

B

Baculi pastoralis benedictionis forma. disp. 11. q. 14. n. 5. p. 105.
Quando, & quomodo tradendus est Abbati. ibid. n. 31. p. 108.
Baculi pastoralis nomina. disp. 20. q. 1. n. 4. p. 342.
Correctionem pastoralem significat. ibid.
Sacerdotalem potestatem à Christo Apostolis traditam. ibid.
Doctrinæ auctoritatem. ibid.
Cur Summus Pontifex illo non vtatur. ibid.
Cur acutus in fine, rectus in medio, & retortus in sommo. ibid.
Baculi pastoralis descriptio & cur mano sinistra gestetur.

gestetur. disp.10.q.2. n.14. pag.351.
Balbutientes an sint ineligibiles in Abbates. disp.5.q. 21.n.39.p.58.
Baldachinum erigere potest Episcopus, in locis exemptis Pontificalia exercens. disp. 15. q. 15. n. 17. p.212.
Baldachinum erigere an possint Abbates, & alij Prælati inferiores, & quos ministros Missam Pontificalem celebrando assumere valeant. disp.21.q.10. n.10.p.366.
Baldachinū erigi potest ab Episcopis in Ecclesiis Abbatialibus, & locis exemptis suarum Diœcesum Pontificalia exercentibus.disp.15.q.15.n.17.p.212.
Bartholi cautela, vt bona transeant ad Ecclesiasticos cum onere, reprobatur. disp.15.q.21.n.9.p.244.
S.Basilius adeò fuit in oratione assiduus, vt aliquando ab occasu Solis, vsque ad ortum continuè oraret. disp.26.gloss.13.n.5.p.466.
S.Basilij Ordo iurisdictioni Ordinariorum non subiicitur.disp.15.q.4.n.14.p.143.
S. Basilij Ordinis Prælati Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania.disp.2.q.7.n.2.p.13.
S.Basilij Monachis quænam priuilegia extensa sunt. disp.17.q.1.n.19.p.283.
S.Basilij Monachi decimas soluere non tenentur.disp. 15.q.18.n.20.p.224.
S.Basilij Monachorum exemptiones, gratiæ, & priuilegia à Gregorio XIII. confirmantur. disp.18. q.3.n.17.p.316.
Benedicere possunt Abbates vestes sacras, & pallas altaris ex consuetudine.disp.22.q.1.n.3.p.371.
Benedicere ornamenta Ecclesiarum possunt Abbates seculares, qui Pontificalibus vtuntur.ibid.n.6.
Benedicere possunt Abbates ornamenta, tam suarum Ecclesiarum, quàm vndecunque ad se venientia. disp.22.q.1.n.1.p.371.
Benedicere non possunt simplices Sacerdotes sacras vestes, & ornamenta.ibid.n.3.p.372.
Benedicere Cruces possunt Abbates. disp.22.q 5.n.1. p.374.
Benedicere possunt Abbates Moniales, in quas Ordinariam iurisdictionem habent; & hoc ex priuilegio, non autem ea vi eorum muneris, & iurisdictionis. disp.22.q.6.n.2.p.375.
Benedicere solemniter populo Abbates de iure communi nequeunt, præsentibus Episcopis, vel aliis maioribus Prælatis.disp.21.q.9.n.1.p.363.
Benedicere minor non debet maiorem.n.2.
Benedicendi vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta facultas extenditur ad Priores, & Vicarios Abbatum disp.22.q.1.n.7.p.371.
Benedicere solemniter populum possunt Abbates, Missam Pontificalem celebrantes. disp.21.q.9.n.3. p.363.
Benedicere populo nequeunt Abbates per vias, & ciuitates, & coram Episcopo. disp.23.q.1.n.1.p.377.
Benedicere possunt Abbates Ecclesias propriæ Congregationis.disp.23.q.9.n.3.p.384.
Benedicere solemniter, etiam coram Episcopo, & aliis maioribus Prælatis, Abbates de speciali priuilegio possunt.disp.21.q.9 n.4.p.363.
Benedicere possunt Abbates res aliquas in quibus interuenit Sacra vnctio.disp.23.q.1.n.3.p.378.
Benedictio Abbatis requiritur Fratribus egredientibus, & regredientibus, ac lectiones in Choro recitantis.disp.5.q.12.n.4.p.48.
Benedictio quid sit.disp.11.q.1.n.1.p.97.
Benedictionem dare, non est nisi Sacerdotum. disp.5, q.12.n.5 p.48.
Benedictio Abbatibus cur detur.disp.11.q.1.n.5.p.97.
Neque Ordinem neque Characterem imprimit. ibid.n.4.
Benedictio largo modo aliquando dicitur consecratio.ibid.n.6.
Benedictio non est simpliciter necessaria Abbati, ad hoc vt possit actus Ordinis exercere. disp.11,q 3. n.3.p.98.
Benedictio non traditur propter officium temporale. disp.11.q.3.n.5.p.99.
Benedictio Abbatis an à Christo Domino sit instituta.n.6.
Benedictio Abbatis non est de essentia ad hoc, vt Abbates ea, quæ sunt Ordinis exercere possint.n.7.
Benedictio adhuc non habita non facit cessare quòd Abbas non possit ea quæ sunt sui officij. ibid.n.8. non potest dici absolutè consecratio. disp.11.q.4. n.5.p.99.
Benedictio Abbatis ab Episcopi consecratione differt primò vnctione. disp.11.q.2.n.1.p.98. in celebratione Missæ. n.2. in fine vtriusque Missæ.n.3. in vocis eleuatione *ad multos annos*. ibid.
Conuenit verò in præparatione. n.4. in iuramento, & examine. n.5. Missæ principio & fine. n.6. & 7. qui dies huic Benedictioni assignetur.n.8.
Benedictio Abbatis est quædam Orationum solemnitas.disp.11.q.4.n.2.p.99.
Benedictio in Abbatibus non imprimit characterem. n.34.
Hodie fit per nouas formulas, antiquis sublatis ceremoniis.ibid.n.12.p.107.
Benedictio Abbatis antequam sequatur, mandatum Apostolicum præcedere debet.ibid.n.13.
Benedictio in Abbate potiùs est de solemnitate, quàm de substantia.disp.11.q.5.n.3.p.100.
Benedictio Abbatum est maior collatione Ordinum Minorum, & ideò facienda est cum maiori solemnitate.disp.11.q.7.n.2.p.100.
Benedictio, secundùm Oldradum, non habet tempus determinatum, & quomodo intelligatur.disp.11.q. 8.n.1.p.100.
Benedictio vniuersaliter loquendo, intra annum petenda est n.2.
Benedictio Abbatis de iure communi ab Episcopo fieri debet.disp.11.q.9.n.1.p.100.
Benedictio Abbatum reiterari non potest. disp.11.q. 6.n.1.p.100.
Benedictio nuptialis, sicut & solemnis pœnitentia non reiteratur.disp.11.q.6.n.2.p.100.
Benedictionis Abbatum cæremoniæ recensentur.disp. 11.q.14 pertotum.p.103.& seqq.
Benedictio Abbatum Dominicis & festis tantum diebus fieri debet disp.11.q.7.n.1.p.100.
Benedictionis Abbatum Casinen. antiqua forma à Petro Diacono descripta refertur.disp.11.q.14.n.1. p.103.
Benedictio recepta quando per Abbatem venit probanda, quid ille agere debet.disp.11.q.6.n.3.p.100.
Benedictio Baculi Pastoralis fit à Sum.Pontifice.disp. 11.q.14.n.6.p.105.
Item Benedictio annuli.ibid.
Benedictio Abbatis quomodo petenda. disp.11.q.14. n.25.p.108.
Benedictio solemnis Abbatis in die electionis suæ. disp.11 q.14.n 37.38.p.109.
in Benedictione Abbatis in propria Ecclesia electi alia obseruanda, alia verò fi in aliena.ibid.n.42. Item quãdo vsum Mitræ habet, vel non habet.n.43. Item quando non auctoritate Apostolica, sed Ordinaria benedicitur.n.44.
Benedictio, quæ datur populo in Missa, alia simplex, alia solemnis.disp.21.q.7.n.1.p.361.

Benedictionem

Benedictionem populo extra Ecclesias sibi subiectas elargiri non potest Abbas habens priuilegium simpliciter populum benedicendi. disp. 21. q 8. num. 1. p. 362.

Benedictio Monialium de iure solis Episcopis competit. disp. 22. q. 6. n. 2. p. 374.

Benedictionem Monialium an possint Abbates simplici Sacerdoti demandare. ibid. n. 3 p. 375.

Benedictionem solemnem quo tempore populo possint Abbates elargiri. disp 21 q. 7. n. 2. p. 361. 362. & quibusnam Abbatibus id priuilegium concessum sit. n. 3.

Benedictio sacrarum vestium, & Ecclesiasticorum ornamentorum est Ordinis, non iurisdictionis. disp. 22. q. 1. n. 1. p. 370.

Potest à Summo Pontifice hæc Benedictio committi simplici Sacerdoti. n. 2.

Benedictio sacrarum vestium an possit ex consuetudine acquiri à simplici Sacerdote. disp. 22. q. 1. n. 5. p. 376.

Benedictio Corrigiæ Sanctæ Monicæ & Paniculorum S. Nicolai Tolentini, ad quem spectet. disp. 22. q. 5. n. 3. p 374.

Benedictio Imaginum, Librorum, Annorum & vexillorum bellicorum an ad Abbates spectet. disp. 22. q 5. n. 2 p 374.

Benedictinis Monachis ex institutione eorum Regulæ datur, quòd possunt esse Clerici. disp. 25. q. 1. n 223 p 417.

Benedictinorum Monachorum Prælati omnes ferè Abbates dicuntur disp. 2. q. 7. n 3. p. 13.

S. Benedicti de Caluello Soanen. Diœcesis, nostræ Congregationis Vallis-Vmbrosæ Abbas à Communitate Soanæ nominatur, & à præcedente Generali confirmatur. disp. 7. q. 5. n. 1. p. 74.

S. Benedicti Hispaniæ Congregatio habet communicationem priuilegiorum Casinensium. disput. 17. q. 1. n. 6. p. 280.

S. Benedicti Regnorum Portugalliæ Congregatio obtinuit omnia priuilegia Cisterciensium, Casinensium, Vallisoleti, & S. Hieronymi Hispaniarum. n 7.

Monachorum S. Benedicti Vallisoleti Congregatio quam communicationem obtinuerit. disp. 17. q. 1. n 5. p. 279.

S. Benedictus primus nomen & officium Abbatis obtinuit disp. 2. q 2. n. 3. p. 11.

S. Benedicti regula per S. Gregorium approbata. disp. 25. q. 1 n. 256. p. 422.

S. Benedicti Patriarchæ verba Abbatibus, cæterisque Prælatis scitu necessaria. disp. 26. p. 419.

Beneficium de iure communi perpetuum esse debet. disp. 1. q. 2. n. 25. p. 4.

Beneficium ex speciali iure, & priuilegio, vel ex immemorabili consuetudine potest esse non perpetuum. ibid. n. 27.

Beneficium manet affectum, ac Sedi Apostolicæ reseruatum per Papæ manus appositionem. disput. 4. q. 16. n. 2. p. 31.

Beneficium aliquod Regulare habens in Commendam, non tenetur Religionem, in qua illud obtinet, profiteri, nisi per Pontificem aliud fuerit expressum. disp. 4. q. 9. n. 1. & 2. p. 32.

Beneficium aliquod pro suffragio ferendo alicui promittere, simonia est. disp. 10. q. 3. n. 6. p. 93.

Beneficium per dignitatem quæsitum durat, etiam deficiente dignitate. disp. 13. q. 4. n. 8. p. 117.

Beneficium electi mortui in curia ante confirmationem, non dicitur vacare in Curia, nec extra Curiam, sed per obitum primi. disp. 6. q. 1. n. 21. p. 67.

Beneficia duo à Monacho retineri non possunt. disp. 4. q. 8. n. 1. p. 32.

Beneficium aliquod Monachus obtinens, Abbatiam absque Sedis Apostolicæ dispensatione obtinere non potest ibid. n. 1.

Beneficia Abbatum vacant illicò post confirmationem. disp. 5. quæst 25. n. 1. p. 65.

Beneficia in alterius gratiam coram Pontifice, de stylo Curiæ resignari possunt. disp. 13. quæst. 5. num. 3. p. 118.

Beneficium commendatum an possit per Commendatarium in alterius gratiam resignari. ibid. n 4.

Beneficia commendata pensionem recipere possunt. disp. 13. q. 7. n. 3. p. 119.

Beneficia an possint resignari coram habente ius instituendi, ibid. q 8. n. 1. p. 120.

Beneficia resignari non possunt coram Prælatis inferioribus non exemptis. ibid. n. 3.

Beneficia resignari possunt coram Prælatis exemptis Iurisdictionem Episcopalem habentibus. ibid. n. 6.

Beneficia resignari possunt coram Episcopis ibid. n. 7.

Beneficia, Superioris auctoritate, permutari possunt. ibid. n. 12.

Beneficij permutationes approbari possunt per Prælatos inferiores non exemptos, si per eos hæc facultas præscriptione fuerit acquisita. ibid. n. 14.

Beneficium quodlibet de iure communi residentiam requirit. disp. 14. q. 1. n. 1. p. 121.

Beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam non requirunt, nisi per aliquod particulare statutum contrarium caueatur. ibid n 2.

Beneficium cum cura animarum residentiam personalem requirit. ibid. n 3.

Beneficio regulariter quilibet renunciare potest. disp. 13 q. 1. n. 1. p. 113.

Beneficij appellatione an veniat dignitas. disp. 5. q 19. n. 6. p. 55.

Beneficij Iurispatronatus edicti affigendi ab Abbate, form. 111. p. 553.

Beneficij simplicis collatio vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, form. 106. p. 552.

ad Beneficij, vel dignitatis possessionem adipiscendam, vsu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requiritur. disp. 9 q. 1. n. 1. p. 87.

Beneficij possessio à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem non est valida. num. 2.

Beneficium pro suffragio alicui ferendo promittere, simonia est. disp. 10. q. 3. n. 5 p. 93.

Beneficia conferendi non facultatem præscribens, præscribit facultatem destituendi illis, quos instituit. disp. 13. q. 8. n. 4 p. 120.

Beneficia Ecclesiastica ne exteris dentur, statui non potest, absque assensu Apostolico. disp. 15. q. 19. n. 22. p. 233.

Beneficia exteris conferri non possunt in Regnis Castellæ, Nauarræ, Aragoniæ, Lusitaniæ, & Franciæ. n. 23.

Beneficium Principis latè est explicandum. disp. 16. q. 3. n. 1. p. 262.

Beneficium verè & propriè est priuilegium fauorabile. ibid. q. 5. n 2. p. 264.

Beneficia priùs obtenta in gratiam alterius renunciari non possunt à Promoto ad Abbatiam, quod idem dicitur de Priore Conuentuali. disp. 13. q. 1. n. 17. & 20. p. 114.

Beneficia Ecclesiastica per promotum anteà obtenta vacant Episcopatus assecutione. disp. 13. q. 1. n. 19. p. 114.

Beneficiorum Ecclesiasticorum renunciatio de iure Canonico libera, & sine vlla pactione esse debet. disp.13.q.5.n.1.p.118.
Beneficia manualia Papa prouidere non solet, ad euitandum absurdum, quod prouisus ab illo possit ab inferiore remoueri. disp.1.q.2.n.29.p.30.
Beneficia manualia non comprehenduntur sub reseruationibus. disp.5.q.2.n.5.p.55.
Beneficiorum resignationes & permutationes ad quos de iure spectent. disp.13.q.18. per tot.p.120.
Bergomatis cuiusdam cucullati Eremitæ scripta contra Lateranenses. disp.25.q.1.n.204.p.415.
S.Bernardus asserens Monachalem Ordinem primum extitisse in Ecclesia Dei quomodo sit intelligendus. disp.25.q.1.n.134.p.408.
Bigami non possunt eligi in Prælatos. disp.5. q.21. n.68.p.62.
Biretum gestare possunt Abbates etiamsi vsus Mitræ illis non esset concessus.disp.20.q.2.n.12.p.350.
Bonorum Monasterij dilapidatio iusta causa est deponendi Abbatem. disp.13.q.2.n.4.p.115.
Non probatur ex eo, quòd Monasterium ære alieno grauatum reperiatur de tempore administrationis Prælati,de cuius depositione agetur. disp.13. q.2.n.5.p.115.
Boni maioris vrgens ratio causa iusta est Abbatem deponendi. disp.13.q.2.n.9.p.115.
Bona statim atque traduntur Ecclesiis, eximuntur à dominio & potestate laicorum, & ex speciali iure sub dominio Christi Domini constituuntur. disp. 15.q.19.n.14.p.232.
Bona Clericorum exempta sunt à tributis per laicos impositis. disp.15.q.20.n.1.p.235.
Bona Clericorum tam patrimonialia, quàm donata, empta, & quocunque canonico titulo ad Ecclesiam,Ecclesiasticásve personas translata,à laicorum oneribus exempta sunt. disp.15.q.20.n.3.p.236.
Bona clericis donata ad titulum patrimonij, ad effectum suscipiendi sacros Ordines, sunt exempta ab oneribus laicalibus. disp.15.q.21.n.27.p.254.
Bona, quæ habet Ecclesia de iure diuino, sunt perpetuò immunia à quibuscumque oneribus. disp.15. q.21.n.6.p.244.
Bona,quæ Ecclesia babuit à priuatis,sed ad cultum diuinum,& officium spirituale fuerunt destinata,immunia sunt ab omnibus oneribus,nedum publicis, & Regiis, verùm etiam priuatis, & præexistentibus. n.7.
Bona, quæ Ecclesia possidet forte temporali, & iure ciuili, exempta sunt ab oneribus impositis, postquam ad Ecclesiam,vel Ecclesiasticas personas bona deuenerunt. n.8.
Bona in Ecclesiam,vel Ecclesiasticas personas translata,quando retineant obligationem soluendi tributum. disp.15.q.21.n.17.p.245.
Bonorum Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ occupatores,vel detentores excommunicãtur.n.22.p.478.
Bona omnia Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ in protectionem D. Petri recipiuntur. n.10.p.477.
Bona & Monasteria omnia Cõgregationis Casinensis & Vallis-Vmbrosæ confirmantur. n.21.p.478.
Buccaferrei Iurisconsulti Bononien. responsa duo referũtur in materia,an collectæ imponi possint fructibus colonorũ Ecclesiæ.dis.15.q.21.n.23.p.246.
Bulla, seu breue an necessaria sint ad essentiam priuilegij. disp.16.q.2.n 1.p.261.
Bulla Cruciatæ, vel aliæ huiusmodi ea Regularium priuilegia tantùm tollunt, quæ ipsarum effectus impedire,aut retardare possent. disp.16. q.16. n.1. pag.275.
Bulla Cruciatæ, non suspendit facultates, & indulgentias Religionum, pro ipsarum Religiosis. num.2.
Bulla Cruciatæ an suspendat priuilegia Religiosorum,quibus conceditur, vt possint seculares à peccatis,& censuris absoluere. n.3.
Bullæ Sixti V. de illegitimis, & malè promotis moderatæ, ac ad terminos iuris communis reductæ fuerunt à Gregorio XIV. disp.5.q.14.n.8.p.51.

C

CAdauer Abbatis defuncti quo ornatu, & funeralibus pompis insigniatur. disp.20. q.4 per tot. p.355. vide *Abbas*.
Cæci sunt ad Abbatias & Prælaturas ineligibiles.disp. 5.q.21.n.33.p.58.
Cælestini à quo ab Ordinariorum iurisdictionibus immunes facti. disp.15.q.4.n.8.p.141.
Cælestinorum Abbatiæ & Prioratus Regiæ nominationi non subsunt. disp.7.q.1.n.6.p.71.
Cælestinorum priuilegium super exemptione & decimarum solutione refertur. disp. 15.q.18. n.13. pag.222.
Cælestini omnium Monachorum priuilegiis potiuntur.disp.17,q.1.n.12.p.283.
Cælestinorum priuilegia à Sede Apostolica antiquitus confirmata sunt, & nouissimè à Paulo V. & S. D. N. Vrbano VIII. disp.18.q.3.n.11.p.315.
Cælestinorum Abbates habent vsum Pontificalium vigore Constitutionum Cælestini V. Eugenij IV. & Pauli V. disp.20.p.1.n.19.p.345.
Cælestinorum Generales habent priuilegium gestandi habitum Prælatorum Regularium, & Mozzettam,n.3.& 9.p.348. & n.11.p.350.
Cælestinorum Generali concessum est solemnis benedictionis post Matutinarum,Missarum,& Vesperarum solemniatem priuilegium. disp.21.q.7.n.3. pag.362.
Cælestini præcedunt Monachos Oliuetanos. disp.25. q.8.n.7.p.457.
Cæremoniæ in Abbatis benedictione fusè traduntur. disp.11.q.14. per tot. p.103. & seqq.
Cæremoniæ omnes antiquæ benedicendi Abbates per Clem. VIII. sublatæ sunt, & nouæ formulæ per eumdem institutæ traduntur. disp. 11. q.14. n.12.p.137.
Cahgarum Pontificalium forma. disp.20. q.2. n.13. pag.350.
Calix cum Patena, ex qua materia esse debeant. disp. 23.q.3.n.1.p.380.
Consecratus esse debet, ac Chrismate perunctus. num.2.
Calix, & Patena quando censeantur consecrationem amittere. n.3.5.& 6. p.381.
Consecrantur propter contactum Corporis, & Sanguinis Domini nostri. n.4.
Calixti I. Papæ tempus. disp.2.q.3.n.4.p.11.
Calui siue capillis & barba carentes ob nimiam venerem sunt ineligibiles ad Prælaturas. disp.5. q.21. n.20. p.57.
Caluini, & Petri Martyris errores confutantur, qui Clericos omnes Magistratui & seculati potestati subditos volunt. disp.15.q.19.n.3.p.230.
Camaldulenses Abbates Pontificalibus Insigniis, pet Bullam Leonis X. insigniri sunt. disp.20.q.1.n.16. pag.344.
Camaldulenses Abbates quem habeant Baldachini vsum. disp.21.q.10.n.10.p.367.
Camaldulenses Abbates possunt post Matutinarum, Missarum,& Vesperarum solemnia,benedictionem solemnem

solemnem populo impertiri. disp. 21.q 7. num.3. pag.361.
Camaldulenses Monachi,& Etemitæ S. Michaëlis de Murano, participant omnia priuilegia omnium Religionum,tam directè, quàm per viam communicationis concessa. disp.17.q.1.n.8.p.280.
Camaldulensis Congregatio, & S. Michaëlis de Murano eiusdem Ordinis confirmationem suorum priuilegiorum à Gregorio XIV. sortiuntur. disp. 18.q.3.n.7.p.311.
Camaldulenses à decimarum solutione exempti sunt. disp.15.q.18.n.10.p.221.
Camaldulensis Ordinis plenaria exemptio. disp.15. q.4.n.5 p.137.
Campanarum vsus antiquus in Ecclesia.disp.23.q.12. n. 1.p.387.
Campanarum consecratio, de iure communi spectat ad Episcopum. n.2.
Campanas consecrare possunt Abbates. ibid.
Campanas potest Abbas benedicere iam ad vsum alterius loci, quàm propriæ Ecclesiæ. disp. 23. q.13.n.2.p.388.
Campanæ à Religiosis in Sabbato sancto in suis Ecclesiis pulsari nequeunt, antequam pulsentur in Cathedrali, seu Matrici Ecclesia, sub pœna ducatorum centum. Fallit,stante immemorabili in contrarium. Et quando immemorabilis censeatur legitima probata.disp.15.q.7.n.28. p.160.
Canon Clericorum ipsorum vitam maximè integram exoptat. disp.25.q.1.n.242 p.419.
Canones sacri in confirmatione priuilegiorum cum clausula *& sacris Canonibus*, &c. intelliguntur qui sunt inserti in Concilio Tridentino. disp.18. q 6. n.2. p.328.
Canonia per se non est dignitas. disp.25. q.1. n.233. pag.418.
Canoniæ ius est ius spirituale. disp. 25. q.1. n.214. pag.415.
Canoniæ ius non potest cadere, nisi in Clericum. ibid.q.1.n.18 p.401.
Canonicatus non haber annexum ordinem Presbyteratus,sed tantùm Subdiaconatus. disp.25. q.2. n.7. pag.438.
Canonicatus, & Præbendæ resignationum ex causa permutationis, form.122.p.557.
Canonicus dicitur à Canon,quod est Regula,quia ob. seruare tenetur Regulam à Sanctis Patribus institutam.disp.25.q.1.n.22.p.401.
Canonicus Regularis potest esse Abbas. disp.25. q.1. n.190. p.413.
Canonicus ante fidei professionem emissam pro præsente haberi non potest. disp. 8. q. 3. num. 10. pag.86.
Canonicos quando quis est, necessariò est Clericus, sicut quando quis est homo,necessariò est rationalis. disp.25.q.1.n.17.p.401.
Canonici alicuius Ecclesiæ esse non possunt, qui non sunt Clerici. ibid.n.234.p 418.
Canonici dicuntur fratres Clerici, constituti in fraternitate. ibid.n.16 p.401.
Canonici dicuntur fratres Episcopi. ibid. q 2.num.1. pag.437.
Canonici Regulares qui? disp.25.q.1.n.219.p.416.
Canonici Regulares cur ita dicti? ibid. q.1. n. 112. pag.406.
Canonicorum nomen fuit repertum per ordinationem Monachorum. n.113.
Canonicorum Regularium multæ sunt species. disp. 25.q.1.n.208 p.415.
Canonici Ecclesiæ Cæsaraugustanæ sunt ex veris Canonicis à Diuo Augustino institutis. n.209.
Ad substantiam Canonicorum Regularium, Clericatus ipsius qualitas necessariò requiritur. n.210.p.416.
Canonicorum Regularium origo deducitur ex Veteri Testamento à Leuitis. disp.25.q.1.n.4.p.400.
Canonici Regulares intendunt contemplatiuæ, & actiuæ. disp.25.q.1.n.167.p.411.
Canonici Regulares possunt habere Ecclesias Parochiales. n.168.
Canonici Regulares appellantur Clerici.disp.25.q.1. n.226.p.417.
Canonici Regulares sunt antiquiores Helia, & Heliseo. ibid.n.124.p.407.
Canonici Regulares, Romæ, ab immemorabili consuetudine,præcedunt. ibid.n. 148. p.414.
Canonicorum Regularium Religio ad quid principaliter instituta. disp.25.q.1.n.100.p.405.
Canonici Regulares appellantur eo nomine, quo instituti fuerunt à Beato Augustino. ibid. num. 267. pag.425.
Canonici Regulares, ad exemplum nascentis Ecclesiæ,seruarunt sanctam institutionem.ibid. num.45. pag.403.
Canonici Regulares seruant normam,ac instituta primorum Clericorum Christianæ Religionis.n.48.
Vocantur etiam Canonici Sacri Ordinis.n.49.
Canonici Regulares vocantur Clerici simpliciter, quemadmodum antiqui illi Clerici, vt probatur per multa iura. disp 25.q.1.n.12.p.401.
Canonici Regulares successerunt loco antiquorum Clericorum. ibid.n.10.p.401.
Canonici Regulares habent etiam Abbates in Prælatos. disp.25.q.1.n.176.p.412.
Canonici Regulares dicunt Officium Romanæ Curiæ. disp.25.q.1.n.39.p.402.
Canonici Regulares absiuè imitantur antiquos Clericos. n.40.
Canonici Regulares descendunt ab antiquis Clericis, quod ex multorum auctoritate probatur. n.41.
Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti,an habitum mutent, ostenditur. disp. 20. q. 3. num.5. pag.352.
Canonici Regulares ad Episcopatus assumpti, vtì possunt forma indumentorum,& colore,quo vtuntur Clerici seculares. n.6.
Canonici Regulares non sunt de gremio Clericorum secularium. disp.25.q.1.n.228.p.417.
Canonici Regulares in quo discrepent à Clericis secularibus.ibid.n.229.p.417.
Canonici Regulares habent nedum Abbatias, sed Patriarchales, & Cathedrales Ecclesias. ibid. quæst. 1. n.178.p.413.
Canonici Regulares habent interdum Priores,& Præpositos, qui dicuntur constituti in dignitate, sicut Abbates. ibid. n.180.
Canonicorum Regularium Abbates, Priores, & Præpositi sunt constituti in dignitate,magis quàm Monachorum. n.181.
Canonici Regulares Sancti Augustini vocantur etiam Canonici simpliciter, absque eo, quòd apponatur nomen Regularitatis. disp.25.q.1.n.15.p.401.
Canonici Regulares priorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apostolorum instituta,instinctu Spiritus sancti renouant. ibid. n.52.p.403.
Canonicorum Regularium habitus essentialis qualis esse debet. disp.27.q.1.n.5.p 470.
Canonici Regulares in ordine scriptoræ, in qua certum est dari ordinem, præferuntur. disp. 25. q. 1. n.157.p.410.
Canonici Regulares fuerunt prius Clerici,quàm Monachi. ibid.n.215.p.416.

Canonici Regulares postponuntur omnibus Clericis secularibus. disp. 25. q. 1. n. 221. p. 417.
Canonici Regulares conueniunt in habitu cum antiquis Clericis. disp. 25. q. 1. n. 23. p. 401.
Canonicorum Regularium institutio fuit antiquitùs, & ab ipsis ferè primordiis obseruata. n. 53. p. 403.
Canonici Regulares habent Papalem determinationem pro se. n. 54.
Canonici Regulares emittunt tria vota ex professo. disp. 25 q. 1. n. 171. p. 412.
Canonicorum Regularium Monasteria, quibus præsunt Abbates, enumerantur. disp. 25. q. 1. n. 177. p. 413.
Canonicorum Regularium Abbates à multis Summis Pontificibus vsum Mitræ, Baculi pastoralis, & aliorum Insignium sunt assecuti. disp. 20. q. 1. n. 13. p. 343.
Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. Abbates per specialem Bullam extensionis, habent vsum Pontificalium. n. 14.
Canonici Regulares in ordine scripturæ, in qua certum est non dari ordinem, præferuntur. disp. 25. q. 1. n. 155. p. 410.
Canonici Regulares continuè deferunt tunicam lineam. disp. 25. q. 2. n. 28. p. 402.
Canonicorum Regularium vita hodie est arctior, quàm Monachorum, propter eorum Ordinationes. disp. 25. q. 1. n. 94. p. 405.
Canonicorum Regularium Prior, Præpositus, seu Abbas habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio suffultus, si in eodem loco reperiantur, præferri debet Abbas Canonicorum Regularium. ibid. num. 194. p. 413.
Si non haberet illud priuilegium, quid dicendum, ostenditur. n. 195.
Canonicorum Regularium Prælati sunt etiam Abbates. ibid. n. 173. p. 412.
Canonicorum Regularium Abbatibus solemnis benedictionis priuilegium à Sum. Pontificibus concessum est post Matutinorum, Missarum, & vesperarum solemnia. disp. 21. q. 7. n. 3. p. 361.
Canonicorum appellatione veniunt etiam Canonici Regulares. disp. 25. q. 1. n. 19. p. 401.
Canonici Regulares quo tempore in Lateranensi Ecclesia esse cœperunt. ibid. n. 246. p. 420.
Canonicorum Regularium Lateranensium Congregatio vocatur Diuina in terris familia Clericorum. ibid. n. 44. p. 403.
Canonici Regulares Lateranenses suorum priuilegiorum confirmationem à multis Summis Pontificibus, & postremò à Paulo V. & Gregorio XV. obtinuerunt. disp. 18. q. 3. n. 1. p. 309.
Canonici Regulares S. Saluatoris Bononien. habent sua priuilegia confirmata à Sede Apostolica, & præsertim à Iulio II. ibid. n. 2.
Canonicorum Regularium Lateranen. Præpositi sunt in dignitate constituti, & possunt omnia quæ possunt Abbates illius Religionis. disp. 21. q. 2. num. 6. p. 357.
Canonicorum Lateranen. Abbates & Priores possunt benedicere quæcunque ornamenta, & vasa; & in solemnibus Festiuitatibus Missas, & Vesperas in Pontificalibus celebrare. disp. 21. q. 1. n. 8. p. 357.
Canonicorum Regularium Lateranensium Congregatio habet communicationem priuilegiorum Casinensium. disp. 17. q. 1. n. 1. p. 278.
Canonicorum Regularium S. Saluatoris Bononien. Congregatio participat omnes gratias, & priuilegia Fratrum Eremitarum, & Canonicorum Ordin. S. August. & Congreg. S. Iustinæ de Padua, Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & Seruorum B. Mariæ. ibid. n. 2. p. ead.
Canonici Regulares Lateranenses decimas, etiam Papales, soluere non tenentur ex priuilegio. disp. 15. q. 15. n. 8. p. 221.
Canonici Lateranen. Ecclesiæ præcedunt Canonicis Basilicæ Principis Apostolorum & aliis vbique terrarum. disp. 25. q. 2. n. 32. p. 439.
Canonicorum Regularium Lateranensium Abbates in Conciliis Generalibus, quam præcedentiam inter se obseruent. disp. 24. q. 3. n. 4. p. 391.
Canonicorum Lateranensium & Monachorum S. Benedicti præcedentiæ causæ. Vide, *Præcedentia*.
Canonici Cathedralis Ecclesiæ collegialiter incedentes, vel sedentes, præcedunt Abbates: secus autem si collegialiter non incedunt. disput. 24. q. 5. n. 3. & 5. p. 392.
Canonici in Cathedralibus propter eorum caput, quod est Episcopus, sunt in dignitate. disp. 25. q. 1. n. 270. p. 425.
Canonicorum Regularium pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio, gaudet priuilegiis, & gratiis Ordinibus Mendicantium concessis. disp. 17. q. 1. n. 47. p. 299.
Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Congregatio habet omnia priuilegia omnium Ordinum, tam concessa, quam concedenda. disp. 17. q. 1. n. 3. p. 279.
Confirmata fuere à Pio V. disp. 18. quæst. 3. num. 3. p. 311.
Canonici sacris non initiati in quo cæteris initiatis postponuntur. disp. 25. q 2. n. 7. p. 438.
Canonici etiam Collegiatarum præferuntur Rectoribus, & Beneficiatis Parochialium. ibid. num. 27. p 439.
Canonici seculares Ecclesiæ Cathedralis, præferuntur etiam Abbatibus, quando processionaliter incedunt. disp. 25. q. 1. n. 111. p. 406.
Canonica portio. Vide, *Portio*.
Capella de Iure patronatus institutionis, form. 104. p. 551.
Capellæ quomodo præparandæ ad Abbatem benedicendum. disp. 11. q. 14. n. 15. p. 107.
Capellæ maioris ornatus. n. 16.
Capellæ minoris ornatus, & paramenta electi in Abbatem. n. 18.
Capella Episcopi, & Abbatis eligendi ornatu & paramentis differre debent. disp. 11. quæst. 14. num. 39. p. 109.
Capella eximi potest retenta in potestate Ecclesia principali, & è contra. disp. 15. quæst. 7. versu *vij. Exempti*. p. 169.
Capitulum Sede vacante succedit Episcopo in iurisdictione spirituali, sine libero eius exercitio. disp. 25. q. 2. n. 1. p. 437.
Capitulum non potest vigore priuilegij Sixti IV. supplere defectus *Cap. quia propter* in electione interuenientes. disp. 5. q. 5. n. 6. p. 39.
Capitulum Ecclesiæ maioris, si inuitatur ad aliquas functiones, præcedere debet aliis Canonicis, & Prælatis inferioribus, etiam in propriis Ecclesiis. disp. 25. q. 2. n. 30. p. 439.
Capitulum Cathedrale Ecclesiæ non habet iurisdictionem, neque dignitatem. ibid. n. 4. 438.
Capitulum qualiter celebrare debeant Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ. n. 45. p. 485.
Capituli consensus requisitus in exemptione ab Episcopo alicui Ecclesiæ concessa, præsumitur ex obseruantia 30. annorum, etiam quòd in priuilegio exemptionis enunciatus, aut reseruatus non apparet. disp. 15. q. 13. n. 9. p. 210.

Capituli

Capituli pars maior non dicitur, nisi excedat medietatem. disp.5.q.6.n.26.p.42.

Capituli pars maior censetur ea, quæ maior est in ordine ad totum Capitulum, non quæ est maior respectu minoris, & in eo numero computandi sunt ij solùm, qui in eadem electione votum habuerunt. n.27.

Capituli pars maior si in neminem consenserit, iterandum est scrutinium. n.28.

Capitula Generalia & Prouincialia possunt suis subditis auferre & limitare vsum priuilegiorum quorumcumque. disp.16.q.9.n.1.p.267.

Cappa violaceæ & rubeæ vsus ad quos spectet. disp. 20.q.3.n.7.p.352.

Capucini gaudent omnibus gratiis Congregationi Camaldulensi, & Ordini Fratrum Minorum concessis. disp.17.q.1.n.38.p.293.

Capucini debent præbere præcedentiam in processionibus iis Regularibus, qui sub propria Cruce incedunt. disp.23.q.8.n.9.p.458.

Cap. Abbates de priuileg. in 6. non obstat Abbatibus, & Prælatis præcipuè Congregationis Lateranensis quin Pontificalia exercere possint in Ecclesiis, etiam non pleno iure sibi subiectis. disp.21.q.2.n. 11.p.358.

Cap. nuper de decim. non censetur sufficienter derogatum per clausulas derogatorias, in quibus fit solum mentio de Conciliis Prouincialibus, vel synodalibus. disp.13.q.18.n.39.p.127.

Cap. nuper de decim. censetur sufficienter derogatum, si in clausulis derogatoriis fiat mentio Conciliorum Generalium, absque indiuidua mentione *d cap. nuper*. n.40.

Cap. nuper de decim. censetur sufficienter derogatum, si clausulæ derogatoriæ sint appositæ in confirmatione priuilegiorum, licèt non legantur in ipsis priuilegiis. n.41.

Cardinales Presbyteri conferunt Ordines minores. disp.11.q.4.n.2.p.99.

Carmelitæ Ordinariæ iurisdictioni non subsunt. disp. 15.q.4.n.20.p.145.

Carmelitani præcedunt Fratres B. Mariæ de Mercede Captiuor. & Fratres Minores de Obseruantia, & Fratres Conuentuales. disp.25.q.7. n.4.p.446.q.8. n.3.p.451.

Carmelitani communicant in priuilegiis tam spiritualibus, quàm temporalibus, cum Ordinibus Prædicatorum, Minorum, & Eremitarum, Sancti Augustini. disp.17.q.1.n.32.p.290.

Carmelitæ habent sua priuilegia confirmata à Pio V. disp.18.q.3.n.24.p.317.

Carmelitani Fratres à canonica portione legatorum, oblationum, &c. exempti. disp.15.q.17.n.8.p.216. item à quarta funeralium. n.16.p.217.

Carmelitæ Discalceati gaudent priuilegiis, & gratiis omnibus Carmelitis, (qui Mitigati dicuntur) concessis. disp.17.q.1.n.35.p.290.

Carthusianorum exemptio ab Ordinariorum potestate. disp.15.q.4.n.13.p.143.

Carthusiani decimas soluere non tenentur. disp.15.q. 18.n.25.p.225.

Carthusianorum priuilegia sæpè à Sede Apostolica, & præcipuè à Sixto V. confirmata fuere. disp.18.q. 3.n.15.p.316.

Carthusiani, quam communicationem priuilegiorum sortiantur. disp.17.q.1.n.22.p.288.

Cassinensis Abbatis prærogatiuæ & dignitates, à Summis Pontificibus confirmatæ. disp.3.q.4.p.18.19. & seqq.

Cassinenses Abbates possunt solemnem Benedictionem populo impertiri post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnitatem. disp.21.q.7.n.3. p.361.

Cassinenses Abbates, aliàs Sanctæ Iustinæ de Padua, Insignium Pontificalium Summorum Pontificum priuilegiis vsum sunt assecuti. disp.20. q.1.n.15. p.344.

Cassinenses Abbates quo modo Baldachino vti possunt cùm solemniter celebrant. disp.21.q.10.n.10. p.367.

Cassinenses Abbates qui esse possint. disp.5.q.12.n.8. p.48.

Cassinenses Abbates, & Vallis Vmbrosæ, licèt non sint benedicti, exercent omnia, ac si benedicti essent. n.40.p.483.

Cassinensium Monachorum & Canonicorum Lateranensium Abbates quam præcedentiam inter se obseruent. disp.24.q.3.n.4.p.391.

Cassinenses non tenentur sociare processiones ab Ordinariis indictas. n.43 p.483.

Qualiter Capitulum celebrare debeant. n.45. p.485.

In vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta & conuentiones absque Simoniæ vitio. n.48.p.487.

Cassinenses & Vallumbrosani sine Diœcesani licentia, Episcopum ad Pontificalia exercenda vocant. n.33.p.481.

Cassinenses eximuntur à processionibus. n.13.

Gabellis. n.14.

Talliis. n.15.

Datiis. n.16.

Collectis. n.17.

Oneribus Principum. n.18.

Decimis omnibus. n.19.

Cassinensis Congregatio, olim Sanctæ Iustinæ appellata. disp.25.q.1.n.202.p.414.

Cassinensis Congregatio habet communicationem omnium priuilegiorum eidem Congregationi concessorum in principio eiusdem, antequam adderetur denominatio Sanctæ Iustinæ de Padua. disp.17. q.1.n.4.p.279.

Cassinensis Congregatio, etsi per multos Summos Pontifices sua teneat priuilegia confirmata, tamen eorumdem priuilegiorum memorabilis est Bulla confirmationis Eugenij IV. disp.18.q 3.n.4. p.311.

Cassinensis Congregatio à quo plenariè ab Ordinariorum iurisdictione soluta fuerit. disp.15.q.4.n.3. p.137.

Cassinensis Congregatio à decimarum solutione exempta est. disp.15.q.18.n.9.p.221.

Cassinensem Religionem, qui impedierint volentes ingredi, excommunicantur. n.24.p.478.

Cassinenses, & Vallumbrosani Monachi à potestate quorumcumque etiam Nunciorum Sedis Apost. eximuntur. n.8.p.476.

Sententiæ latæ ab Ordinariis contra Monachos Cassinenses, & Vallis Vmbrosæ sunt nullæ. n.37.p.483.

Cassinensium Monachorum in processionibus præcedentia decreto Sacræ Congreg. Rituum confirmata. disp.25.q.6.n.5.p.445.

Casinenses Monachi testes esse possunt in suis causis. n.27.p.479.

Appellare non possunt à Decretis Capituli, vel Generalis. n.28.p.480.

Transitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apostolicarum facere non possunt. n.29.

Celebrare possunt priuatim interdicti tẽpore. n.30.

Possunt Ordines à quocumque Episcopo sumere. p.481.n.31.

Non

Non ſubiiciuntur examini Epiſcoporum qui ordinandi ſunt. n.32.
Epiſcopum ad Pontificalia exercenda ſine Ordinarij licentia vocant.n.33.
Qui apud eos ſine conſenſu Pontificalia exercent excommunicantur.n.34.
Sententiæ contra eos ab Ordinariis latæ nullæ ſunt. n.37.p.482.
Caſinenſium Abbates licèt non ſint benedicti,omnia exercent ac ſi benedicti eſſent. n.40.p.483.
Caſinenſes,& Vallumbroſani abſolui poſſunt per ſuos Prælatos ab omnibus à quibus abſolui poſſent ab Ordinariis, ſi exempti non eſſent.n.36.p.481.
Caſinenſium priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum. p.475. & ſeqq.
Caſinenſium præcedentia quibus auctoribus probatur.diſp.25.q.1.n.207.p.415.
Caſtitatis dignitas tanta eſt, vt ea ablata omne virtutum ædificium diſſoluatur. diſp. 26. gloſſ.2. n.1. p.460.
Caſtitas,& ſcientia ſorores ſunt.ibid.n.3.
Caſtitatis votum à Chriſto inſtitutum. diſp.2.q.8.n.2.p.14.
Catechumenorum filij an ſint elegibiles in Prælatos. diſp.5.q.21.n.64.p.61.
Cathedralis Eccleſia, vide *Eccleſia.*
Cathedram collocare in locis exemptis nequeunt Epiſcopi.diſp.15.q.15.n.16.p.212.
Cauſa,in qua agitur de bonis ratione directi dominij ad Eccleſiam ſpectantibus, eſt omnino Eccleſiaſtica, & ab Eccleſiaſtico iudice definienda, etiam ſi agatur inter emphyteutas,& de ſolo dominio vtili. diſp.15.q.19.n.41.44.p.234.
Cauſa iuſta & licentia Superioris copulatiuè requiruntur,ad excuſandum à reſidentia. diſp.14.q.4.n.12.p.125.
Cauſa iuſta ſola ſufficit ad excuſandum à reſidentia,ſi ex conſuetudine Prælati licentia non requiratur. ibid. n.13.
Cauſæ propter quas Prælatus ad ſui officij renunciationem eſt admittendus. diſp.13.q.1.n.10.p.114.
Cauſa iuſta deponendi Abbatem ab officio eſt duplex & quænam ſit.q.2.n.3.p.115.
Cauſa ſufficiens depoſitionis eſt Incontinentia. ibid. n.5.
Vrgens ratio maioris boni communis.n.7.
Abſentia pro negotiis propriis. diſp.14. q.4. n.4. p.124.
Vtilitas Eccleſiæ,vel Reipublicæ.ibid.n.8.p.125.
Cauſa impulſiua concedendi exemptiones Religioſis quænam ſit? diſp.15.q.3.n.5.p.132.
Cauſa finalis exemptionum quæ? ibid.n.7.
Cauſa priuilegij ceſſante,eius quoque effectos ceſſare debet.diſp.15.q.11.n.2.p.206.
Cauſæ Eccleſiaſticæ ſunt illæ, quarum cognitio pendet ab Euangelio, & ſacris Canonibus. diſp.15.q.19.n.8.p.231.
Cauſam præcedentiæ inter Abbates, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranenſis,ac Abbates & Monachos Caſinenſes committit Pius IV. tribus S.R.E.Cardinalibus. diſp.25.q.1.n.2.p.400.
Cauſæ Eccleſiaſticæ quæ dicantur. diſp.15.q.19.n,8. p.231.
Cauſæ duæ vbi concurrunt,vna tantum ceſſante, non ceſſat diſpoſitio.diſp.15.q.12.n.5.p.206.
Cauſa vtilitatis potentior, & principalior præſumitur.n.6.
Cauſa vtilitatis præſumitur finalis, quia futura reſpicit, & quia magis vniuerſalis, & perpetua. n.7.
Cauſarum in deciſionibus magis ſtandum eſt auctoritati Papæ, quàm alterius cuiuſcunque Sancti Doctoris.diſp 25.q.1.n.57.p.403.
Cedula legendæ in publico, crimina illius contioentis qui habet hæreſim abiurare, formula 41.p.599.
in *Celebratione* ſolemni Abbatis quæ regulæ præſcriptæ ſint à Sacra Rituum Congregatione. diſp.21. q.10.n.10.q 366.
Cella Abbatis debet eſſe talis,vt paupertatis,& ſui ſtatus decentiam non excedat. diſp.27.q.5.n.1.p.412.
Quid contra conſtruentes ſuperflua ædificia,exclamet D.Bernardus. n.2.
Cenſuras & interdicta ab Epiſcopo promulgata in ſuis Eccleſiis promulgare tenentur Regulares omnes qui eius iuriſdictioni ſubſunt. diſp.15.q.7.n.19.p.159.
Cenſus quid ſit? diſp.15.q.21.n.2.p.243.
Cenſus ratione ſubiectionis debitus non præſcribitur. diſp.19.q.7.n.2.p.339.
Soluuntur argumenta in contrarium adducta. n.3.
Cenſus ſolutio, quæ fit Eccleſiæ Romanæ, an arguat exemptionem.diſp.15.q.5.n.7.p.152.
Character quid ſit.diſp.11.q.4.n.1.p.99.
Character per benedictionem non imprimitur. diſp.11.q.1.n.4.p.97.
Charitas virtutum maxima in Abbate requiritur. diſp.26.gloſſ.5.n.1.p.461.
Charitas alia erga Deum,alia erga proximum.n.2.
Charitas, non dominij poteſtas, Prælatum felicem reddit.n.3.
Charitas Chriſtiana à reſidentia excuſat, & quænam intelligatur.diſp.14.q.1.n.1.p.124.
Chirotheca cur Prælatis adaptentur, & myſtica earum ſignificatio.diſp.20.q.1.n.10.p.343.
Chirothecarum Pontificalium forma. diſp.20.q.2.n.13.p.451.
Chirurgi facultas ad intrandum in clauſuram Monialium, formula.94.p.549.
Chirurgia ex qua ſecuta eſt mors reddit quem dignitatis Abbatialis incapacem.diſp.5.q.21.n.7.p.57.
Chori quomodo diſponuntur quando Abbas ſolemniter celebrat.diſp.21.q.10.n.9.p.365.
Chriſtiani omnes habuerunt initium ab Apoſtolis. diſp.25.q.1.n.135.p.408.
Chriſtiani omnes aut ſunt Clerici,aut Laici. diſp.25. q.1.n.23.p.419.
Chriſtus Dominus Monaſticam perfectè inſtituit.diſp.2.q.8.n.1.p.14. Item tria Religioni eſſentialia vota,Caſtitatem. n.2. Paupertatem.n.3. & Obedientiam.n.4.
Chriſtus in terris primus Religioſi ſtatus inſtitutor. diſp.2.q.2.n.1.p.10. & q 3.n.1.ibid.
Chriſtus fuit ſummus Sacerdos. diſp.25. q.1.n.47. p.403.
Chriſtus Dominus in ſacris literis diuerſis nominibus appellatur.diſp.2.q.9.n.1.p.14.
Chriſto Domino Abbæ nomen congruere probatur. diſp.2.q.9.p.14.
Chriſtus duodecim Diſcipulos,tanquam maiores Sacerdotes, ſeptuaginta duos verò, quaſi minores inſtituit.diſp.25.q.1.n.7.p.401.
Chriſtus Dominus ſoluit tributum non quia debuit, ſed quia voluit.diſp.15.q.20.n.2.p,235.
Chronicis, & Hiſtoriographis ſtandum eſt in factis antiquis.diſp.25.q.1.n.123.p.407.
Cibus neceſſario ſumptu Eccleſiaſticis ſumendus.diſp.26.gloſſa 3.n.1.p 461.
Cicada S. R. E. Cardinalis relatio in cauſa præcedentiæ inter Canonicos Lateranenſes, & Monachos Sancti Benedicti. diſp. 25. quæſ. 1. n. 291. p.428.

Cingulum

Cingulum, quomodo, & qualiter fieri debeat. disp.22. q.4.n.7.p.373.

Cistercij Abbas, qui est Caput totius Ordinis eligitur à Conuētu,& est perpetuus disp.12.q.2.n.1.p.110.

Cistercij Abbas, qui est Caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus Regiæ nominationi non subsunt. disp.7.q.1.n.7.p.72.

Cistercienses Abbates per varia Summorum Pontificum priuilegia, Insigniis Pontificalibus vtuntur. disp.20.q 1.n.18 p 345.

Cistercienses Abbates quibus de causis deponantur. disp.13.q.2.n.13.p.18.

Cisterciensis Ordinis exemptio à Iurisdictione Episcopali, & aliorum Ordinariorum à quo? disp.15. q 4.n.7.p.140.

Cistercien. Monachi Reformati Congregationis S. Mariæ Fulien. omnibus Fratribus Mendicantibus præferuntur. disp.25.q.8.n.2.p 448.

Cistercienses Monachi Congregationis Sancti Bernardi in Italia habent omnia priuilegia, quæ aliis Congregationibus dicti Ordinis concessa sunt. disp.17.q.1.n.10.p.281.

Cistercienses Reformati Congregationis Beatæ Mariæ Fulliensis, gaudent priuilegiis Ordini Cisterciensi non reformato concessis. n.11.p.282.

Cisterciensium Monachorum Congregationis sancti Bernardi in Italia priuilegia confirmata sunt à Gregorio XIV. disp.18.q.3.n.9.p.313.

Cistercien. Monachi Reformati Congregationis B. Mariæ Fullien. habent sua priuilegia confirmata per Sixtum V. n.10.

Cisterciensium priuilegium immunitatis à decimarum solutione refertur. disp.15.q.18 n.12 p.122.

Citandi absentem de hæresi suspectum, formula 23. pag.593.

Fugitiuum, formula 25. p.594.

Claudi an sint eligibiles in Abbates & Prælatos. disp. 5.q.21.n.32.p.58.

Clausula in Bullis Apostolicis apponi solitæ si omittantur, subintelliguntur in eis, & habentur pro expressis. disp.12.q.2.n.5.p.111.

Clausula generalis reuocatoria non tollit priuilegia de quibus facienda est expressa mentio. disp. 16. q 8.n.2.p.26.

Clausula, *Quorum tenores*, ex obseruantia Curiæ derogat quibuscumque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias. n 8.

Clausula, *Quorum tenores*, ex obseruantia Curiæ derogat quibuscunque priuilegiis habentibus derogatoriarum derogatorias, & operatur expressam, & indiuiduam mentionem. disp.15. q.18. num. 45. pag.217.

Clausula, *Quorum tenores*, non operatur, quando non fuit facta aliqua mentio de illo de quo tractatur. num.46.

Clausulæ, *Quorum tenores, &c.* vis, & effectus remissiue. disp.18.q 6.n.46.p.332.

Clausula, *Decernens irritum, &c.* irritat omnia, quæ in contrarium fiant, & actum reddit nullum ipso iure. num.47.

Clausula (*In omnibus, & per omnia*) comprehendit quæcunque. disp.17.q.3.n.5.p 304.

Clausula *Vt non censeantur reuocata, nisi de eis expressa de verbo ad verbum mentio fiat*, in priuilegiis adhiberi solita quomodo intelligenda. disp.16.q.8.n.1. pag.266.

Clausula, *Si preces veritate nitantur*, in rescriptis Apostolicis semper subintelligitur. dis.5.q 18.n.5.p.54.

Clausulæ, *Prorsus eximimus, &c.* vis, & effectus ostenditur. disp.18.q.6.n.6 p.329.

Clausula, *Quatenus sint in vsu*, in priuilegiorum confirmationibus, confirmat illa priuilegia, quæ sunt in obseruantia, quamuis inualida per quamcunque aliam causam, si adsit clausula, *Ex certa scientia*. disp.18.q.6.n.1.p.328.

Clausula, *Quatenus sunt in vsu*, in priuilegiorum confirmatione apponi solita, quid operetur. disp. 16.q.14.n.8.p.275.

Clausulæ, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* contrauenientes, peccant mortaliter. n.9.

Clausula, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* importat comminationem priuationis beneficiorũ. n 10.

Clausula, *Non obstantibus, &c.* tollit omnia, quæ dispositioni, in qua est apposita, obstare possunt. disp. 18.q 6 n.36 p.331.

Clausula, *Non obstantibus, &c.* non auget plusquam gratia confertat n.37.

Clausula, *Non obstantibus, &c.* nihil operaretur, si dispositio super qua est apposita nulla existeret. disp.18 q.6 n.38.p.331.

Quando deroget derogatoriarũ derogatoriis. n 39.

Clausulæ, *Non obstantibus*, non derogat priuilegium ad pias causas vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis gratia concessum. disp.18 q.6.n.40. pag.331.

Clausula, *Pro expressis, &c.* cum omnibus suis qualitatibus, expressionis indiuiduæ vim habet. disp.18, q.6 n 42.p.331.

Clausula, *pro expressis*, Derogatorias derogatoriarum tollit. n.43.

Tertij in præiudicium non operatur. n.44.

Intentionis defectum non tollit. n 45.

Clausula, *Supplentes, &c.* supplet omnes defectus iuris positiui. disp.18. q 6 n.4.p.329.

Non iuris naturalis, nec defectus qui concernunt personam supplicantis. n.5.

Clausulæ, *Nobis, & successoribus Nostris, canonicè intrantibus*, vis, & effectus ostenditur. disp.18. q.6. n.8.p.329.

Clausulam, *De plenitudine potestatis*, vbi princeps scribit, nihil opponi potest contra priuilegium, vel quod gratiam annullet. disp.18.q.6.n.29.p.331.

Clausula, *De plenitudine potestatis*, solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit. num.30.

Clausula, *De plenitudine potestatis*, tertij in præiudicium nihil operatur. n.31.

Clausula, *De plenitudine potestatis*, regulæ de iure quæsito non tollendo, non derogat. n.32.

Clausula, *De plenitudine potestatis*, nihil operatur, quando ea vtens, de negotio informatus non est. num.33.

Clausula, *De plenitudine potestatis*, si apponatur super illicito, intelligitur de potestate bona, & laudabili. n.34.

Clausula, *Decernens irritum, &c.* formam inducit. disp.18.q.6.n.49 p.332.

Clausula, *Decernens irritum, &c.* etiam si non extendatur, suos operatur effectus. n.50.

Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, tempus vnum, quòd videatur alteri inesse, operatur. n.51.

Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, operatur, vt actus posteà factus cēseatur iam à principio factus. n 52.

Clausula, *Ex tunc, prout ex nunc*, non est retroactiua ad diem datæ in præiudicium iuris alteri medio tempore quæsiti. n.53.

Clausula, *Pro maiori cautela de nouo concedimus*, nihil plus tribuit, quàm ipsa confirmatio. n.54.

Clausula, *Sicut accepimus*, posita in gratia motus proprij, non eget iustificatione, secus in gratia ad patris instantiam. n.55.

Clausula, *Contradictores, &c.* intelligitur de eo, qui de facto, & iniustè contradixit. n.56.
Clausula, *Appellatione remota*, non solùm friuolas, verùm etiam legitimas tollit appellationes. n.57.
Clausula, *Appellatione remota*, non impedit, quin possit Iudex ex legitima causa recusari. num. 58. pag 333.
Clausula, *Appellatione remota*, tertij respectu compatentis pro suo interesse, nihil operatur. n.59.
Clausula, *Appellatione remota*, appellationem ab interlocutoria, non tollit. n.60.
Clausula, *Salua iustitia Ecclesiæ Parochialis*, posita in priuilegio exemptionis à Quarta funerali, intelligitur de aliis, quàm de expressis, & de materiis compatibilibus cum expressis. disp. 15. q. 17. n.13.p.217.
Clausula, *Salua Canonica iustitia Episcopi*, quid operetur. n. 14.
Clausula, *Sublata, &c.* claudit os Iudici, & illi tollit facultatem aliter iudicandi. disp. 18. q 6. num. 12. pag. 329.
Clausula, *Sublata, &c.* maiora expressis non comprehendit, nec se extendit vltra limites principalis dispositionis. disp. 18.q.6.n. 14.p.330.
Clausula, *Sublata, &c.* non obstat dicenti gratiam non comprehendere casum, de quo agitur. n.15.
Clausulæ, *Sine Parochiæ præiudicio*, vis, & effectus ostenditur. disp. 18.q.6.n. 18 p.330.
Clausula, *In omnibus, & per omnia*, specificationis specialis vim habet, in priuilegiis inserta. n. 19.
Clausula, *Motu proprio*, expressionis specialis habet vim. n.20.
Clausula, *Motu proprio*, vitium subreptionis tollit, nisi procedat sobreptio ex re ipsa, vel contingat in falsæ causæ expressione. n.21.
Clausula, *Motu proprio*, iuri tertij, non solùm in re, sed etiam ad rem, non præiudicat. n. 22.
Clausula, *Motu proprio*, præiudicium tertij non infert, maximè quando non præcessit causæ cognitio. n.23.
Clausula, *Motu proprio*, priuilegium contra ius alterius obtentum non firmat. n.24.
Clausulà *Ex certa scientia*, contraria omnia censentur sublata, absque alia derogatione stante. n.25.
Clausula, *Ex certa scientia*, tertij in graue præiudicium nihil operatur. n.26.p.331.
Clausula, *Ex certa scientia*, subreptionis præiudicium, non tollit, nisi quando Princeps informatus processerit. n.27 p.331.
Clausula, *Ex certa scientia*, non operatur in iis, quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam. n 28.p.331.
Clausulæ, *Ex certa scientia, & motu proprio*, æquipollent clausulæ derogatoriæ, *Non obstantibus*. disp.16.q.7.n.3.p.266.
Clausulæ, *Ex certa scientia, seu de plenitudine potestatis*, non tollunt defectum dispensationis, manantem ex taciturnitate conditionum illegitimitatis. disp.5.q.18.n 4 p.54.
Clausula, *Ex certa scientia*, operatur saltem præsumptionem veritatis narratorum. disp.25. q. 1. n.63. pag.403.
Clausula, *Ex certa scientia*, non tollit effectum intentionis. disp.18 q 5.n.7 p.327.
Clausula, *Ex certa scientia*, procedit in iis, quæ consistunt in iure, non in facto. disp.25. q. 1. n. 288. pag.427.
Clausula, *Ex certa scientia*, non operatur in antiquis. n. 289.
per Clausulas generales in priuilegio communicationis appositas, non communicantur ea priuilegia, quorum communicatio à Papa concedente, prohibita fuit. disp.17.q.1.n.18 p.285.
Clementis I. tempus. disp.21.q 3 n.2.p.21.
Clericalia officia Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonicis Regularibus conceduntur, non autem Monachis, & aliis Religiosis. disp 20.q.3.n.21.p.353.
Clericalis ordo per manus impositionem confertur. disp.25.q.1.n.23.p.416.
Clericatus qualitas essentialiter Clericis, accidentaliter verò competit Monachis. disp. 25. q. 1. n.70. p.404.& n.90.p.405.
Clericatus intelligitur concessus Monachis, sine præiudicio Clericatus concessi Canonicis Regularibus. disp.25.q.1.n.101.p.405.
Clerici seculares qui? disp.25.q.1.n.218.p.416.
Clericus secularis factus Canonicus Regularis, amittit ea quæ erant Clericorum secularium, & efficitur Regularis. disp.25. q.1.n.222 p.417.
Clericus capi non potest à laica potestate. disp. 15. q.19.n.29.p.233.
Clericus capi potest à laicis in flagranti crimine graui, si timetur de fuga. n.30.
Clericus, qui visus fit illicitè incedere ad perpetrandum aliquod delictum, potest à laicis capi, & detineri ad impediendum delictum, modò quamcitius Ecclesiastico Iudici consignetur.n.31.
Clericus ex causa ciuili, & de fuga suspectus an per laicos capi possit. n.32.
Clericus pro euictione conueniendus est coram Iudice Ecclesiastico, secus si assistat emptori contra tertium. n.33.p.234.
Clericus delinquens in exercitio alicuius officij secularis, coram laico Iudice conueniri non potest. num.34.
Clericus succedens in bonis laici, non potest coram laico propter illa bona in iudicium vocari. num.35.
Clericus qui coram Iudice laico depositum recepit, non potest ab eodem Iudice ad illud reddendum cogi. n.36.
Clericus fideiubens coram Iudice laico, non potest coram eo conueniri. n.37.
Clericus citatus à Iudice laico ad comparendum, si sua putauerit interesse, non tenetur stare sententiæ ab eo latæ. n.38.
Clericus quantumuis grauia delicta committat, non potest per laicos iudices examinari, indicari, aut puniri, nisi de particulari, vel generali priuilegio quale per Concordata conceditur. disp. 15 q. 19. n.17.pag.232.
Clericus a Iudice laico per sententiam absolui non potest. ibid.n.20.
Clericus cum laicis delicta committens, indicandus est à Iudice Ecclesiastico. disp.15. q. 19. n.40. pag.234.
Clericus falsum deponens coram Iudice laico, non potest ab eo puniri. disp. 15.q.19.n.27 p.233.
Clericus hæres laici conueniri debet coram Ecclesiastico, non solùm in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiã vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium. disp.15 q.22.n.11.& 12 p.256.
Clericus secularis postquam cadauera, in Religiosorum Ecclesiis sepelienda associauerit, non potest intus easdem Ecclesias in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere. disp.15.q.17.n.22 p 218.
Clerici, & Ecclesiasticæ personæ vt possint onera à laicis imposita legitimè subire, & ad ea persoluenda cogi, plura copulatiue requiruntur, & quænam sint, exponitur. disput. 15. quæst. 20. num. 8. pag.241.

Clerici

Clerici nequeunt onera laïcalia subire, nisi in magna necessitate, cui aliàs facilè subueniri non posset, nisi Clerici cum Laicis contribuant; ex causa communis vtilitatis, aut pietatis. n. 9. & 10.
Clerici tenentur cum laicis contribuere in subsidium, & vbi laïcorum non suppetunt facultates. n. 11.
Clerici vt teneantur cum laïcis contribuere, non sufficit consensus Episcopi cum Capitulo, sed debet vocari & consentire totus Clerus; & vt cogi possint exempti, non sufficit consensus Capituli, & Cleri, sed eorumdem exemptorum assensus, est necessarius. n. 12. & 13.
Clericus, tam secularis, quàm Regularis est exemptus à laicali potestate, etiam quoad bona. disp. 15. q. 10. n. 1. p. 235.
Clerici sunt immunes à laïcorum tributis, & impositionibus, non solùm, quoad bona patrimonialia, sed etiam quoad bona donata, empta, & quocunque canonico titulo acquisita. ibid. n. 3. p. 236.
Clerici ad solutionem vectigalium, gabellarum, & aliorum onerum ac tributorum tam realium, quàm personalium non tenentur, tum ex iure ciuili, cum etiam ex consuetudine. disp. 15. quæst. 21. n. 3. & 7. p. 244.
Clerici, & alij Ecclesiastici in aliquibus casibus non sunt exempti ab oneribus, & tributis. ibid. n. 5.
Clericus si bonis laici successit, an ligetur instantia iam coram Iudice laico suscepta. disp. 15. q. 22. n. 1. & 11. p. 156.
Clericus si quis efficiatur cœpto priùs iudicio coram eodem Iudice comparere debet. ibid. n. 8.
Clerici seculares ex tolerantia Sedis Apostolicæ, permittuntur. disp. 15. q. 1 n. 108. p. 406.
Clerici seculares ab Augustino vocantur claudi. n. 109.
Clerici seculares hodie præcedunt Canonicos Regulares, ex eo, quia pro suo Capite habent Episcopum. n. 10.
Clerici seculares quando in iure intelliguntur id exprimitur. disp. 25. q. 5. n. 13. p. 401.
Clerici antiqui vocabantur etiam Canonici. n. 14.
Clerici seculares omnibus Regularibus præferuntur. disp. 25. q. 1. n. 227. p. 417.
Clericorum secularium, à Clericis Regularibus, vnde emanauit distinctio. disp. 15. q. 1. n. 104. p. 406.
Clerici seculares, vsurpato nomine ita vocantur. n. 105.
Clerici Cathedralis Ecclesiæ processionaliter incedentes, præferendi sunt Monachis, & eorum Abbati. disp. 25. q. 2. n. 18. p. 438.
Clerici non sunt exempti ab obligatione directiua ciuilium legum quæ sacris Canonibus, vel clericali officio non repugnant. disp. 15. q. 19. n. 9. p. 231.
Clerici leges ciuiles non seruantes, nequeunt à seculari iudice iudicari. n. 10.
Clerici non solùm quoad personas, verum etiam quoad bona exempti sunt à laïcorum potestate de iure diuino. n. 13.
Clerici ad onera laïcalia ipsis legitimè imposita præstanda, non à ministris laïcis, sed ab eorum superiore Ecclesiastico debent compelli. disp. 15. q. 10. n. 17. p. 241.
Clerici omnes etiam exempti, tam seculares, quàm Regulares, etiam Monachi tenentur ad publicas processiones accedere. disp. 24. q. 8. n. 1. p. 394.
Clerici primi gradus qui? disp. 25. q. 2. n. 10. qui secundi ordinis. n. 11. p. 438.
Clericorum cœtus dignior est quàm Monachorum. ibid. n. 20.
Clerici instituti à S. Augustino, quòd gestarent habitum, quem nunc gerunt Canonici Regulares, non constat. disp. 25. q. 1. n. 283. p. 427.
Clerici in pluribus locis vocantur Abbates qui tamen nullam habent dignitatem. disp. 1. q. 2. n. 11. p. 4.
Clerici instituti fuerunt à Diuo Augustino in Ecclesia Cathedrali Hipponen. disp. 25. q. 1. n. 269. p. 415.
Clerici qui vocabantur tempore Apostolorum. disp. 25 q. 1. n. 136 p. 408.
Clericorum & Laïcorum origo. n. 137.
Clerici antiqui non profitebantur tria vota. disp. 25. q. 1. n. 272. p. 415.
Clericis antiquis permissum erat habere proprium. n. 273.
Clerici antiqui viuebant sub obedientia, & in charitate. disp. 25. q. 1. n. 36. 37. p. 402.
Clerici antiqui, saltem tacitè profitebantur tria vota. disp. 25. q. 1. n. 114. p. 416.
Clerici antiqui viuebant in communi. disp. 25. q. 1. n. 34. 402.
Clerici antiquitus tributa soluerunt laïcis Principibus. disp. 15. q. 19. n. 15. p. 232.
Clerici vt cum laicis contribuant, Papæ assensus requiritur. n. 14. limita n. 15. p. 242.
Clericorum antiquorum habitus lineus erat, à Deo institutus. disp. 25. q. 1. n. 25. p. 401.
Clericos antiquos cur D. Augustinus reformauit, & Monasterium Clericorum instituit. disp. 25. q. 1. n. 103. p. 406.
Clericorũ appellatio est generalis subalterna appellatione Christianorum. disp. 25. q. 1. n. 235. p. 419.
Clericorum appellatio competit personis omnibus Ecclesiasticis. n. 236.
Clericorum appellatione continentur omnes Ordinem habentes, in quacunque dignitate sint, aut classe, etiam primæ tonsuræ. n. 237.
Clerici dicuntur omnes, qui non sunt laïci. n. 238.
Clericorum appellatione non veniunt Prælati in materia odiosa. disp. 1. q. 5. n. 5. p. 8.
Clericorum appellatione veniunt Monachi. disp. 25. q. 1. n. 224 p. 417.
Clericorum primus institutor qui? disp. 25. q. 1. n. 9. p. 401.
Clericorum, & Ecclesiasticarum personarum appellatione qui veniant. disp. 15. q. 19. n. 5. p. 230.
Clerici quo iure à laïcorũ potestate exempti sint. n. 6.
Clerici in causis Ecclesiasticis, à laicorum potestate exempti sunt de iure diuino. n. 7. p. 231.
Clericorum tonsura ab Apostolis instituta. disp. 27. q. 2. n. 1. p. 470. vide *Tonsura*.
Clerici & Monachi in quo differunt. disp. 25. q. 1. n. 75 p. 404.
Clerici antiqui vocabantur etiam Regulares. disp. 25. q. 1. n. 20. p. 401.
Clericorum Regularium Monasteria non tenentur ad solutionem Quartæ. disp. 15. q 17. n. 18. p. 218.
Clerici Theatini à quonam obtinuerint priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iurisdictione. disp. 15. q. 4. n. 24. p. 146.
Clerici Theatini gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranen. & Clericorum de Somascha, Societatis Iesv, & aliorum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. disp. 27. q. 1. n. 42. p. 297.
Priuilegiorum suorum à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. confirmationem obtinuerunt. disp. 18 q. 3. n. 34. p. 318.
Clericorum Regularium de Somnascha, priuilegia à quonam obtenta. dis. 25. q. 4. n. 25. p. 146.
Confirmata fuerunt à Clemente VIII. disp. 18. q. 3. n. 33. p. 318.

Index Rerum,

Clerici Regulares de Sommascha communicant in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.disp.17.q.1.n.43.p.298.

Clerici Regulares pauperes Matris Dei Scholarum piarum dicti à quo ab Ordinariorum iurisdictione exempti fuerint.disp.15.q.4.n.30.p.150.

Clerici Regulares Minores potiuntur omnibus gratiis, & priuilegiis Congregationi Theatinorum, concessis.disp.17.q.1.n.43.p.298.

Clerici Regulares S. Pauli decollati à quonam priuilegium exemptionis ab Ordinariorum iurisdictione obtinuere.disp.15.q.4.n.25.p.146.

Clerici Regulares S.Pauli decollati, habent communicationem priuilegiorum Canonicorum Regularium.disp.17.q.1.n.45.p.299.

Clerici Regulares Ministrantes infirmis,habent communicationem priuilegiorum,gratiarum, & indultorum omnibus Ordinibus concessorum. ibid. q.1. n.46.p.299.

Quibus priuilegiis à Gregorio XIV. donati fuerint.disp.15.q.4.n.28.p.147.

Cluniacensis Ordo à quonam exemptionem totalem obtinuerit.disp.15.q.4.n.2.p.136.

Cluniacenses decimas soluere non tenentur.disp.15.q.18.n.14.p.222.

Coabbatum literæ patentes,formula.17.p.530.

Coadiutorem Abbati olim dare poterat Episcopus,& in Monasteriis vacantibus Oeconomum constituere.disp.13.q.3.n.1.p.126.

Coadiutor Abbatibus Regularibus dandus est à Generale,vel Diffinitorio. n.2.

Coadiutor Prælatis exemptis, datur à Papa,non ab alio inferiore. n.3.

Coadiutor cum futura successione à solo Papa constitui potest,nedum Episcopis,& aliis Prælatis exemptis, sed etiam aliis quibuscunque beneficiis inferioribus.n.4.

Cœmeterium an indigeat reconciliatione quando eius pollutio est occulta. disp.13.q.11. n.8. p.387. vide *Ecclesia.*

Cœnobitarum Princeps fuit Sanctus Ioannes Baptista. disp.2.q.1.n.3.p.10.

Cœnobitarum omnium olim idem erat habitus. disp.27.q.1.n.1.p.469. vide *Habitus.*

Collatio votorum quomodo facienda sit. disp.5.q.6. n.17.p.41.

Collatio meriti ad meritum, & zeli ad zelum in electionibus Regularium sublata est per Concilium Trident. n.18.

Collatio votorum facienda est mox post publicationem electionis. ibid.n.20.

Collatio Abbatiæ facta non expresse professo valida est.disp.5.q.10.n.8.p.47.

Collatio de merito electi non est necessaria, contra Panormit.disp.5.q.6.n.19.p.41.

Collatio periuro facta an sit nulla. disp.5. q.20.n.3. pag.55.

Collationis Ecclesiæ Parochialis literæ patentes, formula 103.p.551.

Collatio Beneficij simplicis vacantis per liberam resignationem de eo factam in manibus Ordinarij, formula.106.p.552.

Collationis factæ literarum per Decanum, & Capitulum de Capellania ad eorum collationem spectante,formula.117.p.556.

Collectæ an exigi possint à clericis, qui causa fraudandi collectas clericalem habitum assumpserunt.disp. 15.q.21.33.p.255.

Collectæ imponi,& exigi nequeunt à clericis pro bonis in communi possessis cum patre, vel fratre laicis. disp.15.q.21.n.35. p.255.vide *Onera.*

Collegium ad constituendum quot ex Iure requirantur.disp.5.q.8.n.4.p.44.

Collegium postquam in multis semel est constitutum, potest ad vnum reduci, & in eo conseruari. disp.5.q.8.n.5.p.44.

Collegia causa Religionis non erant prohibita. disp. 25.q.1.n.144.p.409.

Colloquia Abbatis qualia esse debent. disp.27.q.8 n.2. p.473.

Coloni Religiosorum an pro eorum portione colonica decimas soluere teneantur. disp.15. q.18.n.31. & 32.p.216.

Coloni Episcopi, durante colonia, non solùm reali, sed etiam personali, exemptione à laïcali potestate gaudent.disp.15.q.20.n.4.p.236.

Comedendo cum aliis Monachis in refectorio, & dormiendo cum eisdem in dormitorio Abbates honestè facerent.disp.27.q.4.n.2.p.471.

Comessationes & vinolentiæ quantum Ecclesiasticis vitandæ.disp.26.gloss.3.n.1.p.461.

Comitiali morbo siue caduco laborantes sunt ineligibiles ad Prælaturas.disp.5.q.21.n.28.p.58.

Commenda perpetua est velut titulus canonicus. disp. 4.q.5.n.5.p.31.

Commenda ad tempus quæ dicatur. disp.12.q.4.n.1. p.112. perpetua quæ dicatur. n.2.

Commenda habet vim dispensationis.disp.4.q.4.n.4. p.30.q.8.n.3.p.32.

Commenda cessante, non inducitur noua vacatio. disp.4 q.6.n.2.p.31.

Commenda si ad Commendatarij commodum facta sit, etiam si sit temporalis, sequens prouisio eius mentionem requirit,ne fiat subreptitia. disp.4.q.7. n.1.& 2.p.31.

Commenda perpetua ad vtilitatem Commendatarij, à solo Papa fieri potest.disp.4.q.3.n.4.p.30.

Commendæ Ordinis S. Antonij Viennensis Regiæ nominationi non subsunt.disp.7.q.1.n.10.p.72.

Commendæ ad effectum quis idoneus censeatur.disp. 4.q.4.n.2.p.30.

Commendæ qua ratione cæperunt esse in Ecclesiis, & Monasteriis.disp.4.q.2.n.1.p.29.

Commenda perpetua de iure antiquo erat incognita. disp.4 q.1.n.6.q.29.

Commenda temporalis in vtilitatem Ecclesiæ fieri potest ab Episcopis ac etiam Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem quasi-Episcopalem. disp.4.q.3.n.8.& 9.p.30.

Commenda temporalis quando dicatur in vtilitatem Commendatarij.disp.4.q.7.n.4.p.32.

Commendas Ecclesiarum,& Monasteriorum exhorruit Clemens V.disp.4 q.1.n.4.p.29.

Commendas Monasteriorum iterum introduxerunt Vrbanus VI. & Bonifacius IX. & eas perpetuas sequutus est Paulus II. ibid.n.5.

Commendare quid sit.disp.4.q.5.n.3.p.31.

Commendare Abbatias est solius Summi Pontificis. disp.4.q.3.n.1.p.30.

Commendandi potestas regulatur à potestate conferendi.ibid.

Commendari Abbatiæ cœperunt tempore Leonis IV. disp.4.q.1.n.3.p.29.

Commendari cœperunt monasteria ad tempus,nempe ad sex menses.q 2.n.2.p.29.

Commendatarij residere tenentur,si eis cura animarum aliquo modo incumbit. disp.14. quæst.6.n.4. p.126.

Commendatarij non gaudent priuilegiis Regularium quorum Abbatia illis est commendata. disp.16.q. 4.n.1.p.263.

Commendatarius an possit beneficium sibi commendatum

datum in alterius gratiam resignate. disp. 13. q. 5. n. 4. p. 118.

Commendatarius quando dicatur perpetuus. disp. 12. q. 4. n. 3. p. 113.

Commendatarij perpetui disponere possunt de fructibus beneficij sibi commendati, sicut veri beneficiati. disp. 4. q. 5. n. 4. p. 31.

Commendatarij perpetui habent liberam administrationem, & iura omnium Monasteriorum, sicut titulates, nisi quatenùs expresse in eadem commenda, vel ad partes illis sit ademptum. disp. 4. q. 5. n. 6. p. 31.

Commendatarij ad tempus se habent veluti depositarij, siue tutores. disp. 4. q. 5. n. 2. p. 31.

Commendatarij Abbates, vide *Abbates.*

Commendationis causæ assignantur. disp. 4. q. 2. num. 3. pag. 29.

Commendatitiæ literæ, form. 35. p. 535.

Commissarium specialem in diœcesi instituendi, form. 17. p. 591.

Commissarios duos qui simul pariter & coniunctim procedant instituendi, formula 18. p. 591.

Commissio in causa decimarum debet signari cum clausula, *sine retardatione solutionis decimarum.* disp. 15. q. 18. n. 60 p. 218.

Communicatio priuilegiorum regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac si specificè concessa fuissent. disp. 15. q. 18. n. 35. p. 227.

Communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio. ibid. n. 36.

Communicatio priuilegiorum quid operetur, & importet. disp. 17. q. 1. n. 17. p. 285.

Communicatio priuilegiorum idem operatur, quod priuilegium in specie concessum. disp. 17. q. 3. n. 2. pag. 304.

Communicatio priuilegiorum pluries fuit in Sacra Rota Romana canonizata. ibid. n. 3. vide *Priuilegium.*

Communio quomodo fiat in solemni Missæ celebratione Abbatis disp. 11. q. 14. n. 34 p. 108.

Communitas Ecclesiæ non facit, quin Prælatus (si aliunde habet potestatem exercendi Pontificalia) in eadem Ecclesia ista exercere possit. disp. 21. q. 2. n. 10. pag. 358.

Compagi, Cambagi, Pedules, & Compobi absque Summi Pontificis auctoritate ab inferiori Prælato gestari nequeunt. disp. 20. q. 1. n 8. p. 343.

Compositiones remanent gratiosæ, si illud, quod soluitur, non æquiualet ei, quod conceditur; ita vt illas obtinens non dicatur eas habere, ex causa onerosa. disp. 16. q. 12. n. 14. p. 271.

Concessiones, in quibus pœnæ sunt constitutæ, dici debent potiùs statuta, quàm priuilegia. disp. 17. q. 6. n. 1. p. 305.

Concessionum quarumcumque viuæ vocis oraculo factarum, exceptis oraculis factis S. R. E. Cardinalibus, & eorum manu firmatis reuocatio à Gregorio X V. disp. 15. q. 7. p. 192. & seq.

Extensio eiusdem reuocationis ab Vrbano VIII. pag. 194.

in Concessione generali non veniunt ea, quæ quis verisimiliter in specie concessurus non esset. disp. 17. q. 2. n. 5. p. 302.

Concilio Generali derogatum non censetur per clausulas generales. disp. 15. q. 15. n. 3. p. 211.

Concilij Generalis decretis nunquam derogatum censetur in Priuilegiis, nisi exprimatur. disp. 5. q. 5. n. 7. p. 39.

Concilij Generalis decretis qualiter sit derogandum. disput. 15. quæst. 17. num. 10. pag. 216.

ad Concilium Generale an Abbates conuocandi sint. disp. 24 q. 1. p. 389.

Pro parte negatiua. num. 1.

Affirmatiua tenetur. num. 2. vide *Abbates.*

Conciliis Generalibus, Prouincialibus, vel Synodalibus, vt intersint Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ compelli non possunt. n. 12. p. 437.

Conciliis sex primis Generalibus cur non fuere vocati Abbates. disp 24. q 2. n. 3. p 390.

A quo tempore ad ea admitti, & iis subscribere cœperunt. n. 4.

Recensentur qui Conciliis interfuere. n 6. & 7.

Debent citari vt intersint. n. 9. p. 391.

Concilij Lateranensis sub Leone X. statuta contra priuilegia Regularium recensentur. disp. 18. q. 3. n. 40. p. 322.

Concilium Tridentinum quid statuerit super Abbatum, & aliorum Regularium Prælatorum electione. disp. 5. q. 5. n. 8. p. 39.

Condere qui potest, potest & soluere. disp. 16. q. 1. n. 4. pag. 261.

Conferendi ex potestate ad potestatem, resignationes recipiendi, & è contra non valet argumentum. disp. 13. q. 1. n. 5. p. 114.

Confessarij secularis licentia, form. 81. p. 547.

Confessarij Regularis licentia, form. 82. ibid.

Confessarij Monialium licentia, form. 84 ibid.

Confessarii Monialium ad Crates tantùm licentia. formula 85. p. 548.

Confessarij Monialium, qui necessitate vrgente intra claustra Monasterij ministraturus est Sacramenta, licentia, form. 86. p. 548.

Confessarij Monialium alia licentia, formula 87. ibid.

Confessarij extraordinarij electio, formula 39. pag. 536.

Confessariorum licentia à Superiore Regulari obtenta, form. 36. p. 536.

Confessariorum ordinariorum Monialium literæ patentes, form. 38 ibid.

Confessariorum extraordinariorum, seu ad breue tempus suffectorum literæ patentes, form. 200. pag. 584.

Confessariorum literæ patentes, formula 37. pag. 536.

Confessio in celebratione Missæ quomodo facienda sit per Pontificem cum electu. disp. 11. q. 14. n. 27. pag. 108.

Confidens non in propria intellectus sui acie, imo ab aliis auxilium petens, facilius rem ad optatum finem perducit. disp. 26. gloss. 9. n. 2 p. 464.

Confirmationis Sacramentum ministrare non potest Episcopus in locis exemptis. disp. 15. q. 15. n. 11. pag. 212.

Confirmatio plenum ius tribuit confirmato in dignitate, ad quam electus fuerat. disp. 6. q. 1. num. 2. pag. 66. & n. 23. p. 68.

Quod declaratur. num. 24.

Confirmatione non suffragatur quoad ea, quæ in priuilegiis confirmatis non leguntur, quamuis in ea adsit clausula, *Quorum tenores.* disp. 15. q. 18. n. 44 p. 227.

Confirmatio ex certa scientia restituit priuilegia reuocata à Papa, vel iure communi ordinario, non autem sublata per Concilium Generale, nisi adsit clausula, *Non obstante reuocatione Concilij generalis.* disp. 16. q. 14. n. 9. p. 273.

Confirmatio est necessaria tam ex parte confirmatoris, quàm ex parte electi. disp. 6. q. 1. n. 19. p. 67.

Confirmatio electionis inualidæ non prodest. disp. 6.q.1.n.23.p.68.
Confirmatio est necessitatis, licèt electio sit voluntatis. disp.6.q.1.n.25.p.68.
Confirmatio est iuris quæsiti corroboratio. disp.18. q.1.n.1.p.307.
Confirmatio dicitur fieri, vel in forma communi, vel ex certa scientia. n.2.
Confirmatio in forma communi, est quando Pontifex de negorio non plenè instructus confirmat priuilegium in eo statu, & prout antea erat. n.3.
Confirmatio ex certa scientia est, quando tenor priuilegij inseritur in ipsa confirmatione, vel quando constat, quòd Pontifex sciens priuilegia illa, prudens, & volens confirmauit. n.4.
Confirmatio nunquam præsumitur facta ex certa scientia. n.5.
Confirmatio, vtrùm dicenda sit in forma communi, vel ex certa scientia, quando clausula (*Ex certa scientia*) adiicitur, & tamen tenor priuilegij, insertus non est, differitur. n.6.
Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, sed illum confirmat, prout anteà erat. n.8.
Confirmatio in forma communi non suffragatur, si non constat de priuilegio confirmato, & intelligitur, saluo iure tertij, & quatenus valida sit, & recipit eandem interpretationem, & obiectiones, quas priuilegium confirmatum. n.9.
Confirmationis forma in iure nulla reperitur. disp.6. q.3.n.1.p.70.
Confirmatio prolationem verborum non requirit, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis. ibid.n.2.
Confirmatio quo tempore petenda sit. ibid.n.3.
Confirmatio nullum tempus habet à iure præfixum. ibid. n 4.
Confirmatio electionum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum Regularium à quo petenda sit. disp.6.q.2.n.2.p.69.
Confirmatio Abbatum, & aliorum Prælatorum Generalium electorum à quibus facienda sit. ibid.n.3.
Confirmatio electionis facta, absque causæ cognitione, an valeat. disp.6.q.2.n.6. limita, vt n.seq.p.70.
Confirmatio Abbatis S. Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis Congregationis Vallis Vmbrosæ à Præsidente Generali efficitur; sed nominatio fit à Communitate Souanæ. disp.7.q.5.n.1.p.74.
Confirmatio quæuis simoniacè facta est ipso iure nulla. disp.10.q.5.n.1.p.95.
Confirmatio ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem. disp.18.q.1.n.7.p.307.& q.5.n.3.p.326.
Confirmatio ex certa scientia, habet vim nouæ concessionis, quando confirmat id, quod inualidum est. num.4.
Confirmatio ex certa scientia, non dicitur simplex confirmatio, seu innouatio, sed ampliatio, vel noua concessio. n.5.p.327.
Confirmatio simplex priuilegiorum ex certa scientia, cùm possit referri ad priuilegia valida, & inualida; ad ea tantùm referri debet, quæ valida, & in vsu sunt. n.6.
Confirmatio ex certa scientia priuilegiorum alicui Religioni concessorum an comprehendat ea priuilegia, quæ in vsu non erant. disp.18. q.5. per tot. pag.326.
Confirmatio Abbatis facit illicò eius beneficia vacare. disp.5.q.25.n.1.p.65.
Refertur Iulij II. responsum, ad propositum quæsitum. n.1.
Quod interpretatur Collector priuil. Mendicant. & alij, qui eum sequuntur, sed malè, vt n.6.
Confirmatio Papæ præsumitur ex temporis antiquitate. disp.25.q.1.n.147.p.489.
Confirmator, qui indignum confirmauit, in quam pœnam incurrat. disp.6.q.2.n.8.p.470.
Confirmator, quando renuit electionem confirmare, quid sit faciendum. disp.6.q.3.n.5.p.70.
Congregationes Regulares quare in vnum omnia Monasteria vnierint, & Abbatias manuales effecerint. disp.1.q.2.n.28.p.4.
Congregationes duodecim non Mendicantes suorum priuilegiorum sæpe confirmationem obtinuerunt, præcipuè à Clemente VIII. & Paulo V. disp.18. q.3.n.35.p.319.
Congregationes Regulares quas habeant à Sede Apostolica priuilegiorum communicationes. disp. 17.q.1.per tot. p.278.& seqq.
Congregatio quælibet habet ius eligendi Prælatum de iure communi. disp 5. q.8.n.1.p.44.
Congregatio si duos vel tres tantùm habeat electores, electio Prælati ad eos spectat. ibid.n.2.
Congregatio Vallis-Vmbrosæ. vide *Vallis-Vmbrosa, & sic de cæteris Congregationibus suis in locis.*
Conopæum Tabernaculi maioris sanctæ Eucharistiæ quomodo fieri debeat. disp.22.q.4.n.11.p.373.
Conscientia criminis est legitima causa ad cedendum Prælaturæ. disp.13.q.1.n.10.p.114.
Consecrandi potestas Abbatibus competere potest, tam ex priuilegio, quàm ex consuetudine approbata à Summo Pontifice. disp.23. quæst.2. num.4. pag.378.
Consecrare Ecclesias, de iure est solius Episcopi. disp. 23.q.7.n.1.p.384.
Consecrare Ecclesias potest simplex Sacerdos ex delegatione Summi Pontificis. ibid n.2.
Consecrare Ecclesias, non licet Abbatibus. ibidem num.3.
Consecrare Ecclesias Abbatiales, & Regulares, spectat ad Episcopum Diœcesanum. disp.23.q.8.n.1. pag.384.
Consecrare Calices, Patenas, & benedicere Pallas Altaris, & quælibet alia Ecclesiastica ornamenta, ac Corporalia, & Pixides, seu alia Vasa ad reponendam Sacram Eucharistiam, Abbas potest, necnon quascunque Imagines, Campanas, Altaria portatilia, vndecunque ad eum deferantur. disp.23. q.13.per tot. p.388.
Consecratio quid sit. disp.11.q.1.n.1.p.97.
Consecrationis loco aliquando largo modo dicitur benedictio. disp.11.q.1.n.6.p.97.
Consecratio Episcopi, & Abbatis benedictio, in quo differant. disp.11.q.2.n.1.p.97.
Consecratio Episcopi, & Benedictio Abbatis conueniunt simul in præcedentibus. ibid.n.4.p.98.
Consecratio Episcopi qua die fieri debeat. ibidem num.8.
Consecratio tribuit nomen Episcopo, qui ante consecrationem vocatur electus. disp.11. q.5. num.1. pag.99.
Consecratio est Ordinis Episcopalis, non iurisdictionis. disp.23.q.1.n.2 p.377.
Consecrationis Altaris, form. 196.p.584. vide *Altare.*
Consecratio vasorum Ecclesiasticorum quando ita deperditur vt iterum consecrari debeant. disp.23. q.3.n 3.p.380.
Consecratio vasorum Ecclesiasticorum an ad Abbates spectet. disp.23. q.2. per tot. p.379.380. vide *Vasa Ecclesiastica.*
Consilium à Monachis senioribus petat, & propriis viribus non nitatur Abbas in rebus agendis, vt obstinationis maculam fugiat. disp.26. gloss. 9. num.1. pag.464.

Consistorialé

Consistoriale Monasterium vt dicatur, sufficit esse solitum conferri in titulum.disp.5.q.2.n.6.p.35.

Consistorialia Monasteria si de indulto Apostolico sint manualia, Papa non potest de illis prouidere. disp.5.q.2.n.4.p.35.

Constitutiones Summorum Pontificum contra procurantes Prælaturas, & dignitates per extraneos fauores quæ sint? disp.10.q.1.n.11 p.91.

Constitutiones, quæ iuri communi aduersantur, nisi Apostolicæ Sedis priuilegio sint munitæ, irritæ sunt,& inanes disp.5.q.1.n.5.p.34.

Constitutiones Apostolicæ in concernentibus fidem Catholicam, & Sanctæ Inquisitionis officium hactenus editæ,& inposterùm super quacũque alia re edendæ, omnes Regulares quomodolibet priuilegiatos comprehendunt,nisi illę in edendis specialiter excipiantur,ex Declaratione Vrbani VIII. disp. 15.q.7.p.198.

Constitutiones à Sixto I V. & Pio V.de Conceptione B. Virginis innouantur, & maiorum pœnarum in transgressores impositio.disp.15.q.7.p.189.190.
Ampliatio, & declaratio prohibitionis illius assertionis.p.191.192.

Consuetudo ius diuinum mutare nequit.disp.22.q.1.n.4 p 371.

Consuetudo debet considerari in terminis suis. disp. 25.q.1.n.284 p 427.

Consuetudo Vrbis attendi debet in quibuscunque locis, & ciuitatibus.disp.25.q.1 n.200.p.414.

Consuetudo non soluendi integras decimas, qualiter sit probanda.disp.15.q 18.n.57.p 228.

Consuetudo circa modum soluendi decimas inducitur decennio n.58.

Consuetudo etiam iurata, in damnum Ecclesiæ non est seruanda.disp.5.q 3.n.18.p.36.

Consuetudo attendi debet in præcedentiis.disp 25.q. 1.n.199 p.414.

Consuetudo valet,quòd à valdè remoto loco citentur Electores, sicut etiam valet, vt non vocentur. disp. 5 q 3.n.6.p.36.

Consuetudo valet, vt Prælati obitus Principi nuncietur,& ab eo petatur licentia Successorem eligendi, adeò vt electio alias facta non teneat. disp.7 q.6.n. 5.p.77.

Consuetudo laicum iuris spiritualis capacem facere non potest.ibid.n.3.

Consuetudo antiquorum Monachorum eligendi Abbatem qualis fuerit.disp.12.q.1.n.3.p.110.

Consuetum, quòd sæpius fieri solet, necessarium, non arbitrarium dicitur,disp.12 q.2.n.4 p.111.

Consules, seu Priores artium in multis locis vocantur Abbates.disp.1.q 2.n.13.p.4.

Contemplatio ob Pastoralem sarcinam non est omittenda. disp.26.gloss 13. n.5.p.466. Pro animarum lucro aliquando postponenda.ibid.

Contemptus vnius facit, quòd electio ab omnibus facta irritetur, non tamen reddit ipso iure nullam. disp.5.q.3.n.3.p.35.

Contemptus vnius plus operatur,quàm plurium contradictio.disp.5.q.3.n.2.p.35.

Contemptus si electionem tacitè, vel expresè confirmet,valida erit electio, nam satis est quòd pro illa infirmanda non instet.ibid.n.3.& n.9.p.36.

Contemptus dicitur is,qui legitimè vocatus non fuit. ibid.n.4.

Contemptus dicitur, qui fuit vocatus, & non admissus num.5.

Contemptus exceptio non potest opponi, nisi ab eisdem electis,& contemptis tantùm.n.6.

Contemptus oppositio non sufficit ad annullandam electionem, sed necessaria est prosecutio contemptus, quæ fieri debet intra tempus ad eligendum constitutum.n.7.& 8.

Contemptus electionem approbare videtur per votum datum extra Capitulum, electione iam facta. n.10.p.36.

Contemptus electionem ampliùs impugnare non potest,vbi semel consensit n.11.

Contemptus approbans electionem quoad vnum ex pluribus electis ex eodem scrutinio,non potest illa impugnare quoad reliquos n.12.

Contraria omninò sublata censentur, absque alia declaratione,stante clausula,ex certa scientia disp.18 q.6.n.25.p.330.

Contributio Seminario facta non probat subiectionem contribuentis, & iurisdictionem Episcopi cogentis.disp.15.q.9.n.29.p.205.

Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino à Samuele primò fuit institutus.disp.2.q.1.n.1.p.10.

Conuentus Religiosorum vtriusque sexus à Sancto Marco instituti.disp.2.q.10.n.1.p.15.

Conuentus electionem habet creandi Abbates, & alios Prælatos Regulares de iure. disp.5.q.1.n.1. p.33.

Conuersatio inter æquales parit contemptum disp.27. q.4.n 1.p.471.

Conuiuia à Sanctis Patribus, Ecclesiæ Prælatis prohibita.disp.25.gloss.3.n.1.p.461.

Corona in capite Monachorum quid significet? disp. 27.q.2.n.3.p.470. Vide *Tonsura*.

Corporale, quid sit,& vnde nomen habet.disp.22.q 4. n.4.p.373.

Corporale qualiter fieri debeat, & ex qua materia. ibid.n.10.

Corporalium benedictio de iure communi ad Episcopum spectat.disp.22.q.3.n.1.p.372.

Corporalia, tam de suo Ordine, quam si aliunde ad eos deferantur, benedicere possunt Abbates. ibid. n.2.& 3.

Corporis defectum patiens non potest Abbas eligi. disp.5.q.21.n.13 p.57.

Correptionem Abbates, & alij Prælati cum prudentia facere debent.disp.26.gloss.6 n.1 p 462.

Correptio debet esse moderata.n.2 p.463.

Correptio facienda est,ne approbetur error,& opprimatur veritas.n.1.

Correptio fieri debet cum Charitate.n 4.

Corrigia S. Monicæ an ab aliis, quàm Superioribus S.Augustini fieri possit.disp.22 q 5.n.3.p.374.

Crapula & ebrietas aggrauant corda. disp.26.gloss.3. n.1.p.461.

Credentia Episcopi quomodo præparanda cum paramentis Pontificalibus, ad Prælati benedictionem. disp.11.q.14 n.17.p 107.

Credentia pro electo præparanda. disp.11.q.14.n.20. pag.107.

Credentia quomodo præparanda in solemni celebratione Abbatis.disp.21.q 10 n.4.p 364.

Criminis conscientia est legitima causa ad cedendum Prælaturæ.disp.13.q.1.n 10.p.114.

Cruciferorum Ordo non subiicitur Ordinariorum iurisdictioni.disp.15.q 4.n.21 p.145.
Decimas soluere non tenetur. disp.15.q.18.n.24. pag.215.

Cruciferi communicant in priuilegiis, tam concessis, quàm concedendis Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium.disp.17.q 1.n 26 p.289.

Cruciferorum priuilegia à Gregorio X I V.confirmata,& reualidata fuerunt.disp.18 q.3 n.14.p.315.

Crux pectoralis cur Abbati imponatur,& quid significet.disp.20 q.1.n.11.p.343 & n.24 p 347.

Crux in Altari collocanda qualis esse debeat. disp.

22. quæst. 4. num. 12. pag. 373.
Cruces benedicere ex speciali priuilegio possunt Abbates.disp.22.q.5.n.1.p.374.
Cubiculi sui in ministerio Abbas quales Monachos eligere debeat disp.27.q.9.n.2.p.473.
Cubile Abbatis quale esse debeat. disp. 27.q.5.n.3. p.472.
Cuculla quotuplex, & quis illius vsus? disp.27.q.1. n.3.p.469. quare ea vtantur Monachi.n.4.p.470.
Cuculla Monachorum simplicitatis & innocentiæ index.disp.27.q.1.n.4.p.470.
Culpabilis præsumitur depositus ab officio.disp.13.q. 4.n.4.p.117.
Culpa dicendæ forma.p.546.
Cura animarum incumbens Commendatariis residentiam requirit.disp.14.q.6.n.4.p.126.
Curam animarum habens extra residentiam manere non potest.disp.14.q.3.n.1.p.124.

D

DÆmoniaci an possint eligi in Prælatos. disp.5. q.21.n.35.p.58.
Dalmatica vnde sic dicta, quid significet, & cur crucis formam præ se ferat. disp.20. quæst.1.n.9. p.343.
Dalmatica quomodo & qualiter fieri debeat. disp.22. q.4.n.15.p.373.
Dalmaticæ Pontificalis forma. disp.20. quæst.2.n.13. p.350.
Debiles an sint eligibiles ad Abbatias. disp.5.q.21.n. 41.p.59.
Decanus quis sit, & eius dignitas. disp.25. q.4.n.2. pag.443.
Decima quid sit,& quomodo distinguatur à primitiis, & oblationibus.disp.15.q.18.n.1.p.219.
Decimæ species tres, prædiales, personales & mixtæ, quæ omnes explicantur. disp.15.quæst.18.n.1. p.219.
Decimas Parochis soluere tenentur omnes indistinctè,etiam pauperes,nisi aliàs fame perirent.disp.15. q.18.n.51.p.228.
Decimarum quota potest minui consuetudine. ibid. n.56.
Decimarum exemptio concedi non solet, nisi magna cum difficultate,& causæ cognitione.disp.15.q.18. n.35.p.227.
ad Decimarum solutionem Prælati admonere debent suos subditos Confessarios, & Concionatores, vt fideles horrentur.disp.15.q.18.n.65.p.228.
Decimas vt de nonalibus Religiosi soluere non tenentur, quod requiratur. disp.15. quæst.18. n.5. p.220.
à Decimis extraordinatiis ad spirituales,& ordinarias non fit illatio.disp.15.q.18.n.42.227.
Decimæ à quamplurimis Religionibus soluendæ non sunt ob priuilegia specialiter eis concessa, & quæ sint.disp.15.q.18.n.8. vsque ad 29.p.221.& seqq.
Decimæ licèt in totum per Summum Pontificem tolli non possint, quibusdam tamen remitti possunt. ibid.n.30.p.226.
Decima an sit soluenda per colonos Religiosorum pro eorum portione canonica.ibid.n.31.& 32.
Decima solui non debet de iure communi à Religiosis de noualibus suis, ac de hortis, & animalibus quæ nutriunt.disp.15.q.18.n.1.p.220.
Decima soluenda est à Religiosis de animalibus quæ aliis nutrienda tradunt. ibid.
Decimæ dandæ sunt etiam ab exemptis tam de terris & possessionibus,antiquitus acquisitis, quàm postmodum acquirendis.disp.15.q.7.n.27.p.160.
Declarationi Papæ standum est in iis quæ concernunt factum alienum.disp.25.q.1.n.56.p.403.
Declarationes Sacræ Congregationis Illustriss. Card. Conc.Trid. interpretum super constitutione Gregorij XV. de Exemptorum priuilegiis. disp.15.q. 7.n.52.p.165.& seqq.
Declarationi Papæ standum est in iis, quæ concernunt factum alienum.disp.25.q.1.n.56.p.403.
Declinatoria fori allegari potest per Abbatem, vt ab Ordinariorum molestiis intra sua defendere valear.disp.15.q.6.n.1.p.154.
Decretum Vrbani VIII.vt omnes Regularium Superiores suos subditos & Religiosos persæpè commoneant de iniuncta omnibus obseruantia,& executione Apostolicarum Constitutionum & Decretorum ad officium SS. Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium.disp.15.q.7.n. 54.p.169.
Aliud Iulij III. contra impedientes Inquisitores hæreticæ prauitatis in suo officio. p.171.
Aliud Pij V. contra offendentes statum,res,& personas officij S. Inquisitionis. p.173.
Aliud Pij IV. vt Inquisitoribus liceat procedere contra Sacerdotes Sacramento Pœnitentiæ abutentes erga pœnitentes suos. p.175. Confirmatio eiusdem à Gregorio XV. ibid.
Aliud Gregorij XIII. in non promotos ad presbyteratum & tamen celebrantes & Pœnitentiæ sacramentum ministrantes.p.177.
Aliud Clementis VIII. in eosdem non promotos. p.178. Ampliatio eiusdem ab Vrbano VIII. p.179.
Aliud Sixti V. in Astrologos iudiciarios.p.180.
Aliud Vrbani VIII. in eosdem.p.183.
Aliud eiusdem ne Itali habitent in locis vbi liber Catholicæ Religionis cultus non existat. p.185.
Aliud Greg.XV. in hæreticos in locis Italiæ,& insularum adiacentium commorantes.p.186.
Decretum Pauli V.reuocans facultatem Superioribus Regularium concessam cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium Sanctæ Inquisitionis pertinentes p.187.
Aliud eiusdem innouans Constitutiones à Sixto IV. & Pio V.editas de Conceptione B.Virginis.p.189.Ampliatio eiusdem à Greg.XV.p.191. Extensio eiusdem decreti ab Vrbano VIII. p.194.
Alia duo Greg.XV. & Vrbani VIII. quibus reuocatur facultas legendi & habendi libros prohibitos quibuscunque personis.p.195.196.
Decretum Congregationis S. R. E. & vniuersalis Inquisitionis quoad imagines nondum Canonizatorum vel Beatificatorum cum radiis, splendoribus,&c.proponendas.disp.15.q.7.p.197.
Decretum prohibens libros ab immediatè Sedi Apostolicæ subiectis compositos imprimi, absque Cardinalis Vicarij, & Magistri Sacri Palatij, vel Ordinarij,& Inquisitoris loci licentia. disp.15.q.7. pag.198.
Decretum Vrbani VIII. declarans quòd Constitutiones Apostolicæ in concernentibus fidem Catholicam & Sanctæ Inquisitionis officium, Regulares omnes quomodolibet priuilegiatos comprehendant.disp.15.q.7.p.198.
Decretum Sacræ Congreg.Rituum pro vsu Baldachini.disp 21.q.10.n.10.p.366.
Aliud pro eodem. ibid.p.369.
Decretum Sacræ Congregationis Rituum prohibentis Abbatibus benedicere ornamenta Ecclesiarum non sibi subiectarum, recensetur. disp.22. quæst 2. n.1.p.371.

Decretum memorabile pro benedictionibus in quibus interuenit sacra Vnctio.disp.23.q.2.n.5.p.378.
Decreta duo sacræ Congregationis Rituum de præcedentia Fratrum Minorum strictioris Obseruantiæ Reformatorum.disp.25.q.8.n.6.p.457.
Decretis Papæ non licet contradicere. disp.15.q.1.n.55.p.403.
Defectus omnes iuris positiui supplet clausula *Supplentes*.disp.18.q.6.n.4.p.329.
Defectus scientiæ est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp.13 q.1.n.13.p.114.
Defensio legitima priùs permittenda est, vt Abbas etiam in notoriis criminibus deponi possit. disp.13.q.2.n.14.p.116.
Degradare Episcopi est,non alterius inferioris. disp.15.q.7.n.54.p.169.
Degradare non potest Episcopus in locis exemptis, neque facere processiones solemnes, & generales. disp.15.q.15.n.12 p.212.
Degradandi verbaliter absentem condemnandum vt impœnitentem,form.50.p.604.
Delegatus Papæ debet esse in dignitate constitutus. disp.1.q.8.n.6.p.9.
Delictum quando non corrigitur, faciliùs multiplicatur.disp.26.gloss.12.n.5.p.465.
Delinquentis ex incuria sui Superioris non minus error,quàm Superiori suo adscribitur. disp.26.gloss.12.n.2.p.464.
Denominatio prior maiorem dignitatem denotat.disp.24.q 5.n.1.p.392.
Denuntiandi excommunicatum qui citatus responsurus de fide,vel abiurationem facere, noluit comparere.form.27.p.195.
Denuntiatio in visitatione seruanda, formula. 57. pag.540.
Denunciatus de aliquo crimine pendente inquisitione non potest in Abbatem eligi. disp.5.q.21.n.6. pag.57.
Depositarij, & exactoris Ecclesiæ vacantis deputati, form.105.p.552.
Depositus ab Abbatia remanet Monachus in Monasterio in quo depositus fuit. disp.13.quæst.4.n.3. p.117.
Depositus ab officio præsumitur culpabilis. ibid.n 4.
Derogatio facta priuilegiis concessis quibúsvis Superioribus Ordinum,ac Monasteriorum,comprehendit etiam priuilegia concessa commendatariis. disp.4.q.5.n.6 7.p.31.
Derogatione tollitur id solùm, quod obiicitur priuilegio.disp.15.q.18.n.43.p.227.
Derogationis specialis vim habet clausula, *Pro expressis*,&c.disp.18.q.6.n.42.p.331.
Derogatoriis derogatoriarum quando deroget Clausula, *Non obstantibus*.disp.18.q 6.n.39.p.331.
Derogatorias derogatoriarum tollit clausula, *Pro expressis*,&c.disp.18.q.6.n.43.p.331.
Descendens à patre infideli non est excludendus à sacris Ordinibus,& dignitatibus,si ab infantia, vel saltem à decennio baptizatus fuerit. disp.5.q.21.n.66.p.62.
Descendentes ex condemnatis in contumaciam an ad Abbatias sint eligibiles.disp.5.q.21.n.59.p.61.
Descendentes ex Hæreticis resipiscentibus,an sint ad Prælaturas eligibiles.n.60.
Descendentia deducitur à stipite per continuatam successionem, sicut à fonte riuuli. disp.25.q.1.n.275.p.426.
Detrahere aut detrahentem audire quod damnabilius? disp.26.gloss.5.n.7.p.462.
Detractionem sibi illatam quomodo Abbates vindicare tenentur.disp.26.gloss.5.n.6.p.462.
Detractores morte digni, imo & detractioni consentientes disp.26.gloss.5.n.7.p.461.
Deus omnium conditor ex promissione obligari voluit.disp.16.q.12 n 8.p.270.
Diaconissæ officium quid sit, & an hodie sit in vsu. disp.22.q.7.n.1.p.375.
Diaconissas an Abbates ordinare possint.n.2.
Diadema regium non patitur Rex ab alio in suo regno deferri.disp.21.q 9.n.2.p.358.
Dictum generaliter, debet generaliter intelligi. disp.12 q.1.n.4 p.110.
Dieta quot milliaria contineat. disp 23. q. 10. n.4. p.386.
Dignitas quid sit,& in quo ab officio discrepet. disp.1.q.2.n.3.p.3.
Dignitati Ecclesiasticæ constituendæ quæ requisita. disp.1.q.2.n.8.& 9.p.3.
Dignitas non constituitur ex solo nomine, nisi etiam concurrant prærogatiuæ. ibid.n.10.p.4.
Dignitas debet esse perpetua. disp.1.q.2.n.22.& 24. pag.4.
Dignitas ex sui essentia non requirit perpetuitatem in officio, sed satis est quòd possit esse perpetua. disp.1.q.1.n.31.p.5.
Dignitates Ecclesiasticæ an possint commendari minoribus 25.annis.disp.4.q.4.n.3.p.30.
Dignitas Ecclesiastica ab illegitimis filiis Religiosorum obtineri non potest in ea Religione, in qua eorum patres Prælati fuerunt, vel sunt: & non solùm in eodem Conuentu, sed etiam in tota Religione.disp.5.q.15.per totum,p.51.
Dignitate cæteris præstans reputatur vilissimus, nisi etiam scientia, & sanctitate præcellat. disp 5.q.13. n.2.p.48.
Dignitati Ecclesiasticæ præficiendus, ita esse debet vt eius comparatione cæteri grex dicantur. disp.5. q.13.n.3.p.48.
Dignitas Abbatialis ab illegitimè natis obtineri non potest, absque dispensatione,etiam si defectus esset occultus.disp.5.q 14.n.1 & 3 & limita vt n.4. pag 50.
Dignitatem ad Ecclesiasticam illegitimus non censetur dispensatus, qui ad beneficium curatum dispensatus est.disp.5 q.19.n.1 p 54.
Dignitas an veniat appellatione beneficij. ibidem num.6.
Dignitatem ad inferiorem dispensatus, non censetur ad superiorem dispensari, licèt è contra. ibid.n.10. pag.55.
Dignitas Abbatialis omninò concedi non debet infamibus,tam infamia iuris, quàm infamia facti.disp.5.q.20.n.1.p.55.
Dignitatum portæ infamibus patere non debent. ibid.n.2.
ad Dignitatem ambitiosè se ingerens est ab ea repellendus, sicuti inuitatus renuens est promouendus. disp.10 q 1.n.5.p.91.
Dignitates Religionis per externos fauores à Religiosis procurati non debent. disp. 10. quæst.1. n.7. pag.91.
Dignitates per externos fauores procurantes in Congregatione Vallumbrosana per biennium ad illas, vel similia inhabiles omnes redduntur. ibid, num.10.
Dignitatem simoniacè adeptus tenetur in conscientia illi renunciare, estque inhabilis ad alias dignitates inposterum obtinendas. Et an prædicta inhabilitas incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. disp.10 q.5.n.4.& 5.p.96.
Dignitates electiuæ perpetuæ censentur. disp.12.q.1. n.5.p.100.

Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia retinentur, dimiſſo officio, cui eſt annexa dignitas. diſp.13.q.4. n.7.p.117.

Dignitatis prærogatiuæ, & priuilegia amittuntur, quando quis deponitur ab officio, vel priuatur dignitate propter aliquod delictum.n.9.

Dignitas ceſſat, dimiſſo officio, quod pretio, aut ſuffragio aliquo acquiſitum fuerat.n.10.

Dignitatem propria virtute acquirens, plùs meretur, quàm qui pretio, aut ſuffragio aliquo illam adeptus eſt.n.11.

Dignitas loci an conferat ad inſignitatem, & maiorem dignitatem Eccleſiæ, ita vt Rector duas habens Eccleſias parochiales in ea reſidere teneatur, vide remiſſiuè.diſp 14.q.1.n.12.p.122.

Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. diſp. 24 q.5.n.2.p.392.

Dignitas Abbatialis hodie magis competit Canonicis Regularibus, quàm Monachis. diſp.25.q.1.n. 189.p.413.

Dignitas Abbatialis an hodie ſit perpetua, vel ad tempus.diſp.12.q.2.n.2.p.111.

Dignitas Abbatialis de iure communi eſt perpetua, ſecus verò de iure ſpeciali. diſp. 12. quæſ.2. n.7. pag.111.

Dignitas Abbatialis poſt Epiſcopalem immediatè præfulget.diſp.25 q 1 n 259.p.425.

Dignitatem habentes præferuntur cæteris dignitate non fulgentibus.diſp.25.q.2.n.5.p.438.

Dignitas maior arguitur ex priori nominatione. diſp. 25.n.22.23.p.430.

Dignior quis dicatur in electione. diſp.5. q.15.n.8. pag.49.

Dignior an ſimpliciter dicatur, qui aliàs munus, de quo agitur, texit.ibid.n.9.

Dignior non cenſetur is, qui antiquior eſt in habitu, vel ſacerdotio, vel ætate.ibid.n.10.

Dignior is dicitur, qui à digniore, & maiore eſt ordinatus, licèt poſteriùs receptus.diſp.25.q.1.n.162. pag.411.

Digniores in dubio reputantur qui priùs in ordine literæ nominati ſunt. diſp.25.q.2.n.2. p.438.& n. 23 p.439.

Dignus ſuffragium Lectoris habere debet, ad hoc nè indignus eligatur.diſp.5.q.13.n.7.p.49.

Dignus etiam cum metu ſuſcipere debet honorem. diſp.10.q.2.n.2.p.92.

Dilapidatio bonorum Monaſterij, vel negligens eorum adminiſtratio iuſta cauſa eſt deponendi Abbatem.diſp.13.q.2.n.4.p.115.

Dimiſſoriæ literæ per Abbates Conuentuales faciendæ quando dimittunt ſuos ſubditos ad ſuſcipiendos Ordines, form.32.p.535.

Dimiſſorias faciendi conceſſio facultatis, formula 33. pag.535.

Dimiſſoriales literæ pro prima tonſura, formula 78. pag.546.

Dimiſſoriales literæ pro Ordinibus Minoribus, form. 79.ibid.

Dimiſſoriales literæ ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, form.80.p.547.

Diſpenſatio eſt nulla, & mortaliter peccat Inferior diſpenſans in lege Superioris ſine cauſa. diſp.5.q. 16.n.1.p 52.

Diſpenſatio quid ſit. ibid.n.2.

Diſpenſatio facta ſine cauſæ cognitione diſſipatio potius quàm diſpenſatio dicenda eſt.ibid.n.3.

Diſpenſatio illegitimorum ad Prælaturas in Religione obtinendas à Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulis fieri non poteſt abſque cauſæ cognitione.ibid.n 4.

Diſpenſatio Papæ ſine cauſa culpæ excuſationem non recipit.ibid.n.7.

Diſpenſatio ſuper Natalium defectu quas cauſas requirat.ibid.n.8 p.53.

Diſpenſatio ad Prælaturas cum illegitimis à Prælato fieri debet, poſita iuſta cauſa.ibid.n.9.

Diſpenſatio ſubitis non competit iure, niſi fortè deprecatiuè.ibid.n.10.

Diſpenſatio eò maiorem cauſam requirit, quantò maior eſt natalium defectus.ibid.n.11.

Diſpenſatio tacitè fieri cenſetur cum eis, ſi Princeps ex certa ſcientia inhabiles promouet. diſp.5.q.17. n.1.p 53.

Diſpenſatio Principis abſque cauſæ cognitione fieri poteſt.ibid.n.2.

Diſpenſatio abſque cauſæ cognitione per inferiores fieri non poteſt.ibid.n.3.

Diſpenſatio non requirit certa verba.n.7.

Diſpenſatio redditur nulla per taciturnitatem alicuius conditionis, qua cognita, Superior non ita facilè diſpenſaſſet.diſp.5.q.18.n.1.p.54.

Diſpenſatio dum petitur, ſunt omnes illegitimitatis qualitates plenè Superiori detegendæ. ibid. num.3.

Diſpenſationis defectus proueniens ex taciturnitate conditionum illegitimitatis, non tollitur per clauſulas, *Ex certa ſcientia*, ſeu *de plenitudine poteſtatis*.ibid.n.4.

Diſpenſatio illegitimi ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad dignitatem. diſp.5. q.19.n.1.p.54.

Diſpenſatio ſtrictè eſt interpretanda, quia eſt ſtricti iuris.ibid.n.2.p.55.

Diſpenſatio facta Monacho ad beneficium curatum, non cenſetur facta diſpenſatio ad beneficium ſimplex ibid.n.4.

Diſpenſatio ad beneficia quæcumque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promouere.ibid.n.5.

Diſpenſatio ad quæcunque beneficia in ſeculo, non cenſetur diſpenſare ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.ibid.n.7.

Diſpenſatio illegitimi facta in Religione, non cenſetur facta diſpenſatio in ſeculo.ibid.n.8.

Diſpenſatio illegitimi ad Prælaturas in vna Religione, ſi poſtea ad aliam transferatur, indiget noua diſpenſatione.ibid.n.9.

Diſpenſatio ſuper non reſidendo fieri poteſt ab Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus propriam Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali cum beneficiariis ſibi ſubiectis: ſicut fit ab Epiſcopis cum ſuis.diſp.14.q.1.n.6 p.121.

Diſpenſatio cum Prælatis Conuentualibus ſuper reſidentia ſpectat ad Generalem, vel Prouincialem. diſp.14.q 3.n.2.p.124.

Diſpenſationis ſuper denunciationibus Matrimonij, form.91.p.548.

In Diſpenſationibus à maioritate, vel paritate rationis non valet argumentum. diſp.5.q.19.n.3. pag.55.

Diſpenſatus ſine cauſa non eſt tutus in conſcientia. diſp.5.q.16 n.5.limita vt n.ſeq.p.52.

Diſpenſatus ad quæcumque beneficia in ſeculo non cenſetur diſpenſatus ad Abbatias, nec in ſeculo, nec in Religione.diſp.5.q.19.n.7.p.55.

Diſpenſatus ad beneficia quæcumque, abſque alia expreſſa diſpenſatione, non poſſet ad dignitates promoueri. ibid. num.5.

Diſpenſatus ad dignitatem inferiorem non cenſetur diſpenſatus ad maiorem, licèt ſit è contra. diſp. 5. q.19.n.10.p.55.

Diſpoſitio

Dispositio non cessat, vbi concurrentibus duabus causis, vna cessat. disp.15.q.11.n.5.p.206.

Dispositio referens restringitur, & limitatur secundùm priuilegia antiqua, ad quæ fit relatio. disp.17. q.7.n.3 p.306.

Dispositio, super qua est apposita clausula, *Non obstantibus; &c.* si nulla existeret, illa clausula nihil operaretur. disp.18 q.3.n.38.p.331.

Dissimulare subditorum peccata quando dicatur Abbas? disp.26.gloss.12.n.4.p.465.

Doctoratus, siue gradus Licentiaturæ, formula 177. p.575.

Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur Cappis violaceis, & rubeis. disp.20.q.5.n 7. pag.352.

Doctores, qui tenuerunt Monachos Sancti Benedicti præcedere Canonicos Lateranenses, referuntur. disp.25.q.1.n.190.p.428.

Doctores qui scripserunt pro Canonicis Regularibus Sancti Augustini Congregationis Lateranensis, referuntur. disp.25.q.1.n.201.p.414.

Doctores qui attestantur clericatum essentialiter competere Canonicis Regularibus, enumerantur. disp. 25 q.1.n.69 p.404.

Doctrina Catholicorum Doctorum sumpsit auctoritatem a Romana Ecclesia. disp.25.q.1. num.45. pag 403

Dominationis quos amor inuadit, etiam iugum Ecclesiasticæ disciplinæ facit respuere. disp. 10. q. 1. n.9.p.91.

Dominici Taruisini liber maledictis refertus. disp.25. q.1.n.203.p.414. & 415.

Dominium vtile est vere, & propriè vna, & eadem res cum directo, illúdque semper sequitur, quasi incrementum alluuionis. disp. 15. quæs.19. n.45. pag.234.

Dominus iniquus in seruum cogitur eum manumittere. disp.15.q.3.n 2.p.131.

Domus orationis ædificari non potest nisi antea ab Episcopo licentia impetretur. disp. 15. q.7. n.16. pag.159.

Domum in qua hæretici conuenticula celebrarunt diruendam declarandi, form.51.p.606.

Donatio iurispatronatus facta loco Religioso, Episcopi assensum non requirit. disp.9. quæsit.2. num.1. pag.89.

Donationis iurispatronatus assensus, form. 108. pag.553.

Dotes animi Prælatis reperiendæ ex *text cap.2. Regulæ S.Benedicti.* disp.26. gloss.12.n.6.p.465.

Dubium quando est circa verba priuilegij, ad quem spectet illius interpretatio, ostenditur. disp.16.q.6. n.6.p.265.

Ducibus & Proceribus sacri-Palatij præferuntur Abbates. disp.25.q.5.n.1.p.444.

Ducibus præferuntur Abbates tanquam habentes maiorem dignitatem. disp.25.q.3.n.7.p.442.

Duratione extemporanea Abbatum quæ incommoda manare solent. disp.12.q.3.n 1.& seqq. p.111.

E

EBrietas & crapula aggrauant corda. disp.26. gl.3. num.1.p.461.

Ebrietatis signa, quæ sint. disp.5. quæs.21. num.50. pag. 59.

Ebrius non multùm distat à furioso, quia vbi ebrietas, ibi furor. disp.5. quæsit.21. num.51.p.59.

Ecclesia Christiana in initio suo fuit veluti Monachalis religio. disp.2 q.4.n.2.p.12.

Ecclesia militans ad instar triumphantis, cælestísque Hierusalem exemplata est. disp.25. quæs.2.num.1. pag.437.

Ecclesia, priusquam construatur, fundamenti locus designandus est, & vbi Altare erigitur, Crux lignea est erigenda. disp.22.q.9.n.1.p.376.

Ecclesia vt probetur esse in Diœcesi debent esse actus iurisdictionales disp.15.q.9 n.26.p.204.

Ecclesia quælibet censetur esse in aliqua Diœcesi, nisi probetur habere territorium separatum. disp. 15. q.9.n.5 p.203.

Ecclesia censetur esse in illa Diœcesi, cuius finibus magis adiacet præcipue si non appareat de iure alternis. num.6.

Ecclesiâ exemptâ non censentur exemptæ Capellæ ei subiectæ vel connexæ. disp.15. quæs.7.n.54. pag.169.

Ecclesiæ exemptæ in populum iurisdictionem habet Ordinarius. disp. 15. quæsit.7. versu *Ordinarius.* pag.169.

Ecclesia potest laicos, de quolibet notorio excessu iudicare, quando Iudex secularis est negligens. disp. 15.q.19.n.26.p.233.

Ecclesia non consecrata gaudet eisdem priuilegiis, quibus gaudet Ecclesia consecrata. disp.23.q.9.n.2. pag 384.

Ecclesia, quoad propositum vacare dicitur, vbi careat proprio, & immediato Prælato. disp.19. q.6. n.2.p.338.

Ecclesia destructa, non remanet locus priuilegiatus. disp.16.q.18.n.1.p.276. Declara, vt n.4.

Ecclesia, aut Monasterium destructum, si reædificetur, reuiuiscunt eius priuilegia. n.2.

Ecclesia quomodo polluatur per sanguinis effusionem, aut homicidium. disp.23. quæsit.11. num.1. pag.386.

Ecclesia quomodo violetur per seminis effusionem. n.2.pag.387.

Ecclesia polluitur, si intra illam sepultus fuerit fidelis excommunicatus. n.3.

Ecclesia, an polluatur quando in ea sepelitur Paganus, vel infidelis, aut filius fidelis ante baptismum. num.4.

Ecclesia polluitur, quando benedicitur, aut consecratur ab Episcopo excommunicato. n.5.

Ecclesia violatur, quando omnes parietes, aut maior eorum pars simul ruunt. n.6.

Ecclesia polluta, pollutum etiam censetur Cœmeterium, sed non è contrà. n.7.

Ecclesia, & Cœmeteria an indigeant reconciliatione, quando pollutio est occulta. n.8.

Ecclesiæ consecratæ si polluantur, spectabit ad Episcopum earum reconciliatio. disp.23. q.10.num.2. pag.385.

Ecclesias pollutas Abbates Regulares possunt reconciliare, aqua priùs per Episcopum sacrata; nisi Episcopus distet vltrà duas dietas: quo casu etiam ipsi possunt aquam benedicere. disp.23. q.10. n.3. pag.386.

Ecclesiæ vtilitas excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere. disp.14 q.4.n.8 9.& 10. p.124.

Ecclesia Cathedralis plus aliis honorari debet. disp. 25.q.2.n.15.p.438.

Ecclesiæ Cathedralis vacantis per obitum literarum collationis factæ familiari de Canonicatu, vel præbenda, form.114.p.555.

Eiusdem generis collationis, form.115.ibid. & form. 116.ibid.

Ecclesiæ Cathedralis & Collegiatæ Præpositorum eminentia & dignitas. disp.25. quæs.4. n.5. & 6. pag.443.

Ecclesias

Ecclesias consecrare, solus Episcopus de iure potest. disp.23.q.7.n.1.p.384.
Ecclesias consecrare, simplex Sacerdos potest, ex delegatione Summi Pontificis. n.2.p.384.
Ecclesias consecrare, Abbatibus non licet. n.3.
Ecclesiæ omnes, citra Romanam, regulariter de iure communi quadragenaria, non autem centenaria præscriptione gaudent. disp.19.q.4.n.1.p.337.
Ecclesiæ quænam dicantur Abbatibus pleno iure subiectæ. disp.21.q.8.n.2.p.362.
Ecclesiæ Abbate mortuo dicuntur viduatæ. disp.5. q.5.n.1.p.38.
Ecclesiæ Seculares, quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur, ferè omnes olim fuerunt Regulares. disp. 2.q.6.n.1.p.12.
Ecclesiæ quædam Seculares in principio suæ fundationis à secularibus erectæ, cum dignitate Abbatiali. disp.2.q.6.n.2.p.12.
Ecclesiæ Conuentualis appellatione venit Ecclesia Regularium, non secularium. disp.7.quæst.2.num.4. pag.72.
Ecclesias propriæ Congregationis, solemniter benedicere possunt Abbates. disp. 23. quæst. 9. num.3. pag.385.
Ecclesiæ Abbatiales Regulares exemptæ, ex priuilegio gaudent sexagenaria, vel centenaria præscriptione. disp.19.q.4.n.3.p.337. vide *Præscriptio*.
Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare spectat ad Episcopum Diœcesanum. disp.23. quæst.8.n.1. pag.384.
Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare, si Episcopus Diœcesanus requisitus renuerit, quilibet alius Episcopus id facere poterit. n.2.
Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari, si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino. n.3.
Ecclesia ædificari non potest, nisi antea ab Episcopo licentia obtineatur. disp.15.q.7.n.16 p.150.
Ecclesia commendata residentiam requirit. disp.14. q.6.n.1. limita vt n.seq.p.126.
Ecclesia nullius Diœcesis, & exempta, cui, & quando sit subiecta. disp.15.q.7.n.6.p.157.
Ecclesia de manibus laicorum à Religiosis recipi non potest sine Episcopi consensu. ibidem num. 30. pag 161.
Ecclesia, in qua Episcopalia iura per Religiosos exercentur, potest ab Episcopo interdicta declarari. ibid.n.34.
Ecclesiæ Monasteriorum exemptorum ab Episcopis visitari non possunt. ibid.n.50.p.161.
Ecclesia Regularis qua forma in secularem reducatur, remissiuè. ibid.n.13.p.207.
Ecclesiarum commendæ vide *Commenda*.
Ecclesia Diœcesana eximi potest per Episcopum ab eius potestate. disp.15.q.23. n.1.p.208.
Ecclesia Episcopo subiecta in totum ab eius potestate eximi non potest. ibid.n.3.p.209.
Ecclesia Episcopo subiecta à quibus ab ipsius potestate eximi non potest. ibid.n.4.p.210.
Ecclesia initio suæ fundationis in totum eximi potest ab Episcopo. ibid n.5.
Item patiendo iura præscribi. ibid.
Item per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata. ibid.
Ecclesiæ vni, vel Monasterio vnus tantùm Abbas vel Prælatus præfici debet. disp.5.q.23.n.3.p.64.
Ecclesiæ Patriarchales, Romæ quinque. disp.15. q.5. n.244.p.420.
Ecclesiæ, & Monasteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt. disput. 4. quæst. 2. num. 1. pag.29.
Ecclesias pleno iure subiectas habere quid sit. disp.23. q.8.n.10.p.120.
Ecclesia Regularis ad secularem statum redacta, non amittit exemptiones, & priuilegia, quæ antea obtinebat, nisi expressè sint sublata. disp.15. q.13. n.4.p.206.
Ecclesiastici feudatarij Principum secularium tenentur ad onera feudorum. disp. 15. q 21. n. 34. pag.255.
Ecclesiastici omnes à laicorum potestate exempti sunt. disp.15.q 19.n.1.p.230.
Ecclesiastici à gabellis, tributis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm personalibus exempti sunt. disp.15.q.21.n.3.p.243.
Ecclesiastici in quibusdam casibus non sunt exempti à gabellis, & aliis oneribus laicalibus. ibid.num.5. pag.244.
Edictum de examine eorum qui Ecclesiæ Parochiali præferendi sunt, form.101.& 102.p.550.& 551.
Electionis canonicæ forma triplex. disp.5.q.5.num.4. pag.38.
Electiones celebratæ contra formam *cap.quia propter de elect.* sunt ipso iure nullæ. disp. 5. q. 5. num.4. pag.38.
Electio, prouisio, nominatio & confirmatio simoniacè facta, est ipso iure nulla, etiamsi simonia esset occulta. disp.10.q.5.n.12.p.95.& 96.
Et siue simonia sit commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siue ab aliis, etiam ipso nesciente. n.3.
Electio celebrata lite pendente est nulla. disp.5.q.22. n.17.p.64.
Electio celebrata per metum, impedientem omninò libertatem eligendi, est ipso iure nulla. disp.5 q.22. n.7.p.63.
Electio irrita est si ad eam Excommunicati maiori excommunicatione scienter admittantur à Capitulo. disp.5.q.8.n.11.p 45.
Ad eam quis indignus censendus. ibid.n.19.
Electio fieri debet in communi Congregatione, vbi præsentes adsint omnes electores, & quando dicatur fieri communiter. disp.5.q.6.n.4.p.40.
Electio per scrutinium celebrata, in qua omnes schedulæ post votorum numerationem coram Capitulo non comburuntur, irrita est. disp.5.q.22.n.13. pag.63.
Electio, in qua vnus electorum publicè, Capitulo permittente, votum suũ manifestat, irrita est. n.14.
Electio est nulla, in qua omittitur aliquid ex substantialibus formæ. n.15.
Electio de digno omisso digniori sustineri potest. disp.5.q.13.n.1.& 6.p.48.
in Electione vilissimus reputandus est, qui cæteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia, & sanctitate. disp.5.q.13.n.2.p.48.
Electio de digno, omisso digniori, in foro externo sustinetur, etiam quòd electores intrassent de digniore eligendo. disp.5.q.13.n.6.p.49.
Electio est celebranda in aliquo honesto, & conuenienti Monasterij loco. disp.5.q.6.n.1.p.40.
Electiones per occulta conuenticula factæ reprobantur à iure. ibid.n.2.
Electio intra quod tempus post Prælaturæ vacationem facienda sit. disp.5.q.7.n.4.p.43.
Electione celebrata, intra quod tempus teneantur electores electi consensum petere. ibid.n.5.
Electio ordinarie qua hora diei celebrari debeat. disp.7.q.7.n.7.p 43.

Electio

Electio non irritatur per omissionem missæ de Spiritu sancto. ibid.n.8.
Electionem an præcedere debeat Missæ celebratio cum ioiiocatione Spiritus sancti. disp.5.q.6.n.35. pag.42.
Electio Prælati de iure communi ad propriam Congregationem spectat.disp.5.q.8.n.1.p.44.
Electio Prælati, si in aliqua Congregatione duo tantùm, vel tres Electores existant, ad eos spectat. ibid.n.2.
Electio est ipso iure nulla, si aliquis ex Electoribus præsentibus non serutaretur.disp.5.q.6.n.9.p 40.
in Electionibus Regularium meriti ad meritum, & zeli ad zelum collatio hodie noo fit. ibid.n.18. pag.41.
Electio necessaria publicanda est, & pronuncianda per verba singularis numeri.disp.5.q 6.n.21.p.41.
Electio à quo publicanda sit oomine omnium.n.22.
Electio communis statim post collationem publicanda est.n.23.
Electionis ad validitatem an sit necessaria pars maior,& sanior votorum.n.24.p.42.
Electio,vbi vota sunt paria,est nulla.n.25.
Electio hodie Prælatorum Regularium est facienda de eo,in quem maior pars Capituli consensit.ibid. num 27.
Electio ab omnibus facta,per contemptum vnius potest irritari.disp.5.q.3.n.3.p.35.
ad Electionem conuocatio Vocalium quomodo facienda sit.ibid.n.15.p.36.
Electio Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium,atque aliorum Officialium temporalium per vota secreta fieri debet.disp.5.q.4.n.8.p.38.
Electio fieri non potest per suspensos ab executione suurum officiorum.disp.5.q.8.o.13.p.45.
Per interdictos.n.6.
Per eos qui scienter celebrarunt in loco interdicto. ibid. n.17. Per eos qui scienter indignum elegerunt.n.18.
Electio Abbatum Regularium facienda est de professo,aliàs nulla redderetur.disp.5.q.10.n.1.p.46.
Electio de infamibus infamia meri facti quando fieri possit disp.5.q.20.n.5.p.56.
Electio quando fieri potest de inquisito denonciato, atque accusato. ibid.n.8.
Electio an fieri possit de Abbate semel reprobato. disp.5.q.21.n.4.p.57.
An de Abbate transeunte de Meodicantibus ad non Mendicantes.n.5.
de Corpore vitiato.n.6.
Electio fieri non potest de Abbate excommunicato maiori vel minori excommunicatione.disp.5.q.21. n.1.p.57.
De falsificante literas Apostolicas.n.2.
De Simoniaco.ibid.n.8.
De homicida.n.9.
De periuro.n.10.
De prodigo.n.11.
De patiente animi defectum n.13.
De Regularibus pœnitentiatis.n.14.
De leprosis. ibid.n.18.
De scabie Herculea laboraotibus.n.19.
De iis quibus ex nimia venere capilli & barba ceciderint.n.20.
De morbo Gallico laborantibus.n.21.
De rabidis. n.23.p.58.
De paralyticis. n.24.
De apoplecticis. n.25.
De tremulis ita vt risum moueant.n.26.
De podagrosis.n.27.
De Comitiali seu caduco morbo cadentibus. n.28.
De iis qui communem hominum statoram, siue altitudine,siue paruitate excedunt.n.29.
De furiosis,& lunaticis.n.30.
De facie horridis.n.31.
De claudis.n.32.
De cæcis. n.33.
De lippis & strabonibus, si ex iis scandalum oriatur.n.34.
De Dæmoniacis.n.35.
De digitis,manibus,aut naso carentibus n.36.37.
De mutis.n.38.
De Hermaphroditis.n.41.p.59.
De stolidis, seu simplicibus.n.43.
De hæreticis.n.52.p.60.
De bigamis.n.68 p.62.
Electionis confirmatio facta, absque causæ cognitione,an valeat.disp.6 q.2.n.6.p.69.
Electionem indigni confirmans io quas pœnas incidat.ibid.n.8.p.70.
Electionem confirmare vbi recusat Superior absque legitima causa,quid agendum.ibid.n.10.p 70.
Electio confirmari an possit,inuito electo.n.11.
Electiones de iure commooi à quo sint confirmandæ. disp.6.q.1.n.1.p.66.
Electiones clandestinæ reprobantur à iure,ac irritandæ,& cassandæ sunt.disp.5.q.22 n.1.p.61.
Electiones clandestinæ dicuntur illæ, quas electores secretas inter se retinent disp.5 q 22.n.2.p.62.
Electioni consentiens de se faciendæ incidit in ambitionem.disp.5.q.22.n.3.p.62.
Electionis confirmationis forma in iure nulla reperitur.disp.6.q.3.n.1.p.70.
ad Electionem confirmandam non requiritur prolatio verborum, sed sufficit actus aliquis exterior confirmantis ibid.n.2.p.70.
Electionis confirmatio quo tempore sit petenda.ibid. n.3.p.70.
Nullum est tempus ei à iure præfixum.n.4.
Electionem confirmare si renuerit confirmator, quid sit faciendum.ibid.n 5.p.70.
Electionis Canonicatus factæ per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ,form.188 p.581.
Electiones, in quibus interuenit fortium vsus, sunt ipso iure nullæ.disp.5.q.22.n.9.p.63.
Electio celebrata per abusum secularis potestatis, est ipso iure nulla,& quæ dicatur.ibid.n.10.11.p.63.
ad Electionem Abbatum vocandi sunt omnes suffragium habentes.disp.5.q.3.n.1.p.35.
Electio Abbatum,& aliorum Prælatorum Regularium de iure ad Conuentum pertinet. disp.5.q.1. n.1.p.33.
Electio Abbatum, & Prælatorum Regularium localium ferè omnium (paucis exceptis,) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium, cum eorum Diffinitoriis fit. ibid.n.3. pag.34.
in Electionibus, Abbatum,& aliorum Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitoriis faciendis, etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt. ibid. n.6. pag.34.
Electiones Abbatum, Episcoporum electiooibus in multis æquiparantur.ibid q.5.n.3.p 38.
in Electione Abbatum & Prælatorum Regulariom quid statuerit Concilium Trident.ibid n 8.p.39.
Electioni Abbatum locus qui requiratur. disp.5.q.6. n.1.p.40. non est de eius substantia.ibid.33.p.42.
Electiones Abbatum sæcularium à quibus confirmandæ sint.disp.6.q.2.n 1.p.69.
Electionom confirmatio Abbatum,& Prælatorum Regularium ioferiorũ ad quem spectat.ibid.n.2.p.69.

Electio Abbatissæ debet fieri à duabus Collegij partibus, nulla habita collatione zeli ad zelum, nec meriti ad meritum, & quare. disp.5.q.6.n.29.p.42.

Electio est publicanda expressa, & clara voce. n.30.

Electio solemniter est publicanda. n.31.

Electoru legitimè impediti possunt vnum, vel plures procuratores ad electionem constituere. disp 5 q.4. n.1.& 4.p.37.

Electores legitimè vocati, comparere nolentes, non sunt computandi in numero interuenientium in Capitulo; qui supersunt, etiam si pauci sint, intelliguntur esse Electorum vniuersitas. disp.5.q.3.n. 23.p.36.& n.26.p.37.

Electores si tempore electionis recedant à loco, vbi est facienda electio, eorum voti nulla est habenda ratio, & idem de eo, qui noluit votare. ibid.n.24. & 25.

Electores qui electioni interesse nolunt, non debent compelli, nisi intersit Ecclesiæ. ibid.n.27.

Electorum partes duæ non sunt necessariò congregandæ ad validitatem electionis. n.28.

Electores absentes vocandi sunt, si commodè fieri poterit, quod commodum est intelligendum ex parte Ecclesiæ, seu communitatis, non autem ex parte personarum vocandarum. disp.5.q.3 n.15.p.36.

Electores citati ad comparendum tali die, qua hora diei comparere debeant. ibid.n.30.p.37.

Electores absentes, si nullus de Capitulo eorum procurator esse velit, nequeunt per literas votum exprimere, vel extraneum deputare. ibid.q.4 num.7. pag.38.

Electores existentes infra locum, vbi electio celebranda est, quomodo sint vocandi ibid q.3.n.21.p.36.

Electores præsentes omnes scrutandi sunt, aliàs electio est nulla. disp.5.q.6.n.11.p.41.

Elector absens volens Procuratorem ad eligendum facere, debet vnum de Capitulo constituere. disp.5. q 4.n.2.p.37.

Electoris absentis Procurator, si interim constituens moriatur, an cesset. ibid.n.8.p.38.

Electores si duo, vel tres tantùm existunt in aliqua Congregatione, electio Prælati ad eos spectat. disp. 5.q.8 n.2.p.44.

Electores an debeant iurare se magis idoneum electuros, & quomodo præstandum sit huiusmodi iuramentum. ibid.n.35.& 36.p.42.43.

Electores, ante Prælati mortem, vel dispositionem, vel cessationem, nequeunt ad successoris electionem procedere. ibid.q.7.n.1.p.43.

Electores an possint ad electionem procedere, antequam mortui Prælati corpus sepulturæ traditum sit. ibid.n.2.

Electores debent esse professi eiusdem Religionis cuius Prælatus est eligendus, & satis erit professio tacita, & de ea doceri debet, si professionis defectus fuerit oppositus. disp.5.q.8.n.6.& 7.p.44.

Electores necessariò debent esse Clerici, & in sacris Ordinibus constituti. ibid.n 8.

Electores quomodo sint vocandi ad electionem. disp. 5.q.3.n 16.p.36.

Electores à valdè remoto loco vocandi consuetudo valet; sicut etiam quòd non vocentur. n.17.

Electorum ægrotantium vota quomodo sint exquirenda. ibid.n.20.

Electus legitimè ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem habet legitimum titulum Ecclesiæ, cui præficitur. disp.11.q.2.n.7.p.157.

Electus, vel præsentatus administrans ante confirmationem, vel institutionem, excusatur à pœna, si errauit in facto, secus si errauit in iure; nisi fuerit ius dubium. disp.6.q.1.n.9.& 10.pag.67.

Electus idoneus repertus, circumscripto legitimo impedimento, debet absque dilatione confirmari. disp.6.q.1.n.9.p.70.

Electus ante confirmationem, nec directè, nec indirectè debet se administrationi ingerere; aliàs priuatur ipso facto omni iure, quod per electionem acquisierat; etiam quando simpliciter, & absque vllo quæsito colore administrat. disp.6 q.1.n.3.& 4.pag.66.

Electus ante confirmationem habet solùm ius ad rem, vel ipsam electionem prosequendam. ibid. n.20.p.67.

Electus semel per abusum secularis potestatis an possit in Abbatem eligi. disp.5 q.11.n.12.p.57.

Electus quomodo respondere debeat, si eius consensus ante electionem requiratur. ibid.q.12.n.4.p.62. Item quomodo, si post electionem. n.5.

Electus si est valdè notus, & communiter vt dignus approbatus, non est opus examine. disp.6.q.2.n.7. pag.70.

Electus ab habente simul potestatem confirmandi, acquirit ius in re per solam electionem. disp.6.q.1. n.21 p.67.

Electus tenetur, intra mensem, post habitam notitiam electioni de se factæ consentire. disp.5. quæst.7.n. 6 pag 43.

Electus, & confirmatus potest cogi ad acceptandum officium, vbi rationabilem causam non assignat. disp.6.q.2.n 13.p.70.

Electus in Episcopum, & confirmatus, ante Consecrationem habet ea, quæ sunt Iurisdictionis, non autem ea, quæ sunt Ordinis. disp.11.q.3.n.2.p.98.

Electus dicitur Episcopus adhuc non consecratus. disp.11.q.5.n.1.p.99.

Electus in sua Capella paratus ad Episcopum ducitur, disp.11.q.14 n 24 p.108.

Electus quando iuramentum præstare debet coram Pontifice. ibid n.26.

Electus quomodo examinari debeat. ibid.

Electus induitur in Capella, & Missam prosequitur. ibid.n.28.

Eligendus ad Ecclesiasticam dignitatem talis esse debet, vt illius comparatione cæteri grex dicantur. disp.5.q.13.n.3.p.48.

Eligendi ius in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali non potest cadere in laicum. disp.7.q.6.n.2.p.77.

Eligendi in Abbatem verus Monachorum antiquorum consuetudo. disp.12.q.1.n.3.p.110.

Eligendi forma triplex tradita *in cap. quia propter de elect.* non est sublata per Concilium Tridentinum. disp.5 q.5.n.9 p.39.

Eligendi simul, & confirmandi facultatem habens eligendo censetur confirmare, & confirmando eligere, etiam si iure deuoluto id faciat. disp.6.q.2.n.4. & 5.p.69.

ad Eligendum habilitas attenditur tempore, quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis. disp.5.q.8 n.9 p.44.

ad Eligendum an sit inhabilis ante legitimam ætatem. ibid.n.10.

ad Eligendum quando plures Procuratores constituuntur, quilibet eorum debet esse in solidum constitutus, & quis eorum sit præferendus. disp.5.q 4. n.5.p.37.

Eligentes dignum, omisso digniori mortaliter peccant. disp.5. q.13. n.4. p.45. quando venialiter tantùm. ibid.n.5.

Eligentium vota quomodo exquirenda. disp.5.q.6. n.10.p.40. in scriptis redigi debent, & statim publicari. n.14.& 15.p.41. Vide *Vota*.

Eligere quid sit. disp.5.q.12.n.8 p.63.

Eligere

Eligere non poteſt Procurator, vnum ſuo, & alium conſtituentis nomine. diſp.5.q.4.n.6.p.57.
Elias, & Eliſæus, & filij Prophetarum Principes & Abbates Religioſorum fuerunt. diſp.2. q.1.num.2. pag.10.
Eleemoſynas colligendi facultatis, form.156.p.568. Eiuſdem generis alia,form.257.p.569.& form.158. ibid.
Eminens quod hîc eſt plus afficitur mœroribus,quàm honoribus gaudeat. diſp.1.q.2.n.5.p.3.diſp.10.q.1. num.1.p.91.
Emendatum præſumitur, qui poſt peccatum operatur bonum. diſp.5.q.20.n.7.p.56.
Emphyteuta Eccleſiæ non tenentur ad collectas, & onera realia per ſtatuta laicorum ſuper rebus, & bonis impoſita. diſp.15.q.20.n.5.p.236.
Enunciatiuæ,vt probent,debent eſſe antiquæ. diſp.15. q.9.n.36.p.205.
Enunciatiuæ plures in inſtrumentis celebratis diuerſis temporibus, inter diuerſas, & à diuerſis notariis, & idem atteſtantibus, habent vim famæ. num.37.
Enunciatiua prolata per modum cauſæ probat. diſp. 25.q.1.n.59.p.403.
Item quando eſt geminata. n.60.
Item in antiquis. n.61.p.404.
Item quando emanauit motu proprio. ibid n.62.
Epiſcopalia inſignia priuilegio inferioribus Prælatis conceduntur. diſp.19.q.2.n.4.p.336.
Epiſcopalia inſignia præſcribere an Abbas poſſit, & quæ præſcriptio requiratur. diſp. 19. quæſ.2. n.1. pag.336.
Epiſcopalia iura Abbates, & Prælati inferiores præſcribere poſſunt. diſp.19. q.1.n.1.p.314.
Epiſcopalis Ordinis ea quæ ſunt, per inferiorem illum non habentem, conſuetudine,& præſcriptione acquiri non poſſunt. n.2.
Declaratur text. *in cap. peruenit.* 95. *diſt.*n.3.
Epiſcopatum acceptandi licentia pro Religione Dominicana, form.6.& 7.p.526.
Epiſcopatus eſt culmen dignitatum.diſp.25.q.2.n.16. pag.438.
Epiſcopatus & Abbatia in iure æquiparantur. diſp.5. q.20.n 4 p.55.
Epiſcopatus non venit ſub nomine dignitatis in odioſis. n.21.
Epiſcopatus aſſecutione vacant beneficia Eccleſiaſtica per promotum antea obtenta. diſp.13.q.1.n.19. pag.114.
Epiſcopi nomen vnde deriuatur, & quid ſignificet. diſp.1.q.5.n.1.p.7.
Epiſcopi ſpeculatores dicuntur,& quare. n.2.
Epiſcopi appellatio non comprehendit Abbatē. n.4.
Epiſcopus non poteſt eſſe iudex quando dubitatur an iuriſdictio contra Regulares ad ipſum pertineat, nec ipſorum iura interpretari. diſp.16.q.6. num.5. pag.265.
Epiſcopus non poteſt in totum Eccleſiam ſibi ſubiectam à ſua poteſtate eximere. diſp.15.q.13. num.3. pag.209.
A quibus non poſſit. n.4. p.210.
Eximere poteſt in totum initio fundationis Eccleſiæ. n.5.
Item patiendo ſua iura præſcribi.ibid.
Per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Non appellando à ſententia ſuper plena inferioris exemptione contra ſe lata. ibid.
Epiſcopus in tota ſua Diœceſi ſuper omnimoda iuriſdictione contra omnes Eccleſiaſticos fundatam habet intentionem de iure communi. diſp.15. q.1. n.2.p.150.
Epiſcopus debet eſſe annorum triginta expletorum. diſp.5.q.9.n.2.p 45.
Epiſcopus poteſt regulariter Eccleſias ſuæ Diœceſis à ſua poteſtate eximere. diſp. 15. quæſ.13. num.1. pag.208.
Epiſcopus poteſt examinare Capellanos exemptos, Canonicos, & alios volentes exercere curam, iiſdémque inhibere ne exerceant,aut Sacramenta adminiſtrent abſque ſua approbatione. diſp.15. q 7. n.54.p.169.
Epiſcopus in certis caſibus habens iuriſdictionem in loca exempta poteſt iis in locis Officialem deputare,& iuriſdictionem exercere. ibid.
Epiſcopus poteſt dotare Eccleſiam, licèt exemptam, in ſua diœceſi. diſp.15.q.7.n.54.p.169.
Poteſt ſuis ſubditis iniungere ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes, dummodo per iudicem competentem declarentur,& delictum ſit notorium. ibid.
Epiſcopus contrahit matrimonium ſpirituale cum ſua Eccleſia. diſp.20.q.1.n.7 p.342.
Epiſcopus, & alius Prælatus Summo Pontifice inferior nequit immunitatem ſemel conceſſam ampliùs reuocare. diſp.15.q.13.n.6.p.210.
Epiſcopus in Sede Pontificia ſedere debet in cornu Euangelij. diſp.25. q.9.n.2.p.459.
Epiſcopus electus, & confirmatus antè conſecrationem habet ea, quæ ſunt iuriſdictionis, non autem ea, quæ ſunt Ordinis Epiſcopalis. diſp.11.q.3.n.2. pag 98.
Epiſcopus, vel alius loci Ordinarius, nihil exemptis in Synodo præcipere poteſt extra ea,quæ animarum curam concernunt. diſp. 24.q.4. num.7. pag.392.
Epiſcopus an poſſit poteſtatem benedicendi ornamenta Eccleſiaſtica ſimplici Sacerdoti delegare. diſp.22.q.2.n.4.p.372. vide *Benedicere*.
Epiſcopus habet iuriſdictionem in populum Eccleſiæ, quamuis Eccleſia ſit exempta. diſp. 15. q.7.n. 54.p.169.
Epiſcopus omnimodam habet iuriſdictionem in Monachos Eccleſiæ Cathedralis,iis rebus exceptis, quæ Regularia inſtituta concernunt. diſp. 15. q.7. n.44.p.162.
Epiſcopus habet iuriſdictionem in Regulares, qui animarum curam perſonarum ſecularium exercent, eiſque quoad Sacramentorum adminiſtrationem ſubiiciuntur. diſp.15. quæſit.7. num.46. pag.162.
Epiſcopus viſitare debet abſque grauamine Parochias Monaſteriis annexas. n.47.
Epiſcopus habet intentionem fundatam de iure communi, exercendi iuriſdictionem in omnibus locis ſuæ Diœceſis, & in omnes perſonas degentes intra limites ſui Epiſcopatus. diſp.15. q.8. num.1. pag.200.
Epiſcopus cognoſcit contra exemptos in omnibus criminibus actualem, ſeu ſolemnem degradationem requirentibus. diſp.15.q.7.n.54 p.169.
Epiſcopo, & Prælato non licet ſucceſſorem ſibi nominare. diſp.13.q.5.n.2.p.118.
Epiſcopum, & Eccleſiæ Prælatum qualem eſſe oporteat ex D.Paulo. diſput. 26. gloſſ. 13. num. 16. pag.468.
Epiſcopus regulariter poteſt in quouis loco Diœceſis pro tribunali ſedere, ibique iura reddere;non tamē in locis exemptis. diſp.15.q.14. n.1. & 2.p.200.
Epiſcopi Regulares retento colore habitus ſuæ Religionis, poſſunt ſe conformare cum Epiſcopis Secularibus in forma, ſeu figura illius. diſp.20. q.3. n.3.p.352.

Index Rerum,

Episcopus Regularis dimittens habitum suum, & assumens albam, & candidam vestem, quæ ab Episcopis exterius defertur, non incurrit excommunicationem latam contra Monachos habitum amittentes. n.4.

Episcopi etiam Pontifices appellantur. disp. 5. q. 6. num.1.p.7.

Episcopi ex Regularibus Canonicis assumpti, an habitum mutare debeant. disp.20.q.3.n.5.p.352.
Vti possunt forma indumentorum, & colore quo Clerici seculares. num.6.& 9. vide *Prælati*.

Episcopi, ac etiam Abbates, & cæteri Prælati Episcopis inferiores possunt per spatium duorum, vel saltem trium mensium à suis Ecclesiis abesse, & quomodo. disp.14 q.5.n.1.p.125.

Episcopi possunt in Ecclesiis exemptis vti Pontificalibus insignis, absque tamen exercitio. disp. 15. q.15.n.2.& 4.p.211.

Episcopi in suis Diœcesibus omnia possunt, quæ non reperiuntur reseruata per Papam. disp.25.quæsit.1. num.150.p.409.

Episcopos ante Consecrationem potest sepelli. disp.5. q.25.n.1.p.65.

Episcopi assensus non requiritur in donatione Iurispatronatus facta loco religioso. disp.9.q 2.num.1. pag.89.

Episcopus, & Abbas in quo differant in celebratione Missæ. disp.11.q 2.n.2.& 3.p.98.

Episcopus quæ præstare debeat ante celebrationem Missæ. ibid.n.5.

Episcopi consecratio quando fieri debeat. ibid.n.8.

Episcopus si tertiò humiliter requisitus Abbates benedicere renuerit, possunt ipsi Abbates ea, quæ ad suum munus spectant, exercere. disp.11.q.3.n.4. pag.98.

Episcopus confirmatus, & non consecratus vocatur Electus. disp.11. q 5.n.1.p.99.

Episcopi olim poterant de iure Monasteriis vacantibus Oeconomum constituere, & dare Abbati Coadiutorem. disp.13.q.3.n.1.p 116.

Episcopus Diœcesanus olim omnes Religiosos sub sua Iurisdictione habebat. disp.15.quæs.1.num.1. pag 129.

Episcopus totam habet potestatem Ordinariam in propria Diœcesi de iure communi. disp. 15. q.2. n.2.p.131.

Episcopus compellere potest Religiosos suæ Diœcesis, vt lectionem sacræ Scripturæ in suis Monasteriis habeant, si commodè fieri poterit. disp.15.q.7. n.5.p.156.

Episcopus sub sua Iurisdictione habet Regulares exemptos quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt Populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus: Et quid si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis. ibid.n 6.

Episcopus an, & quando punire possit Regulares intra Monasterium degentes, si extra claustra ita notoriè deliquerint, vt Populo scandalo sint. ibid. n.11.p.158.

Episcopus sub sua habet iurisdictione Regulares, vel aliter exemptos, quoad Ordines suscipiendos. ibid. num.14.

Episcopus si præcipiat, Regulares publicare tenentur interdicta, & censuras Ecclesiasticas in eorum Ecclesiis, atque illas seruare. ibid.n.19.

Episcopus sub sua habet iurisdictione omnes Regulares, licèt exemptos in causis hæresis. ibid. num.25. pag.160.

Episcopus punire potest Religiosos Episcopalia sibi arrogantes, atque eorũ Ecclesias, in quibus ea exercẽtur, interdictas esse, potest declarare. ib.n.34.p.162.

Episcopus potest in locis exemptis suæ Diœcesis facere solemnes Benedictiones, & diuina officia celebrare. n.36.

Episcopus sub sua habet Iurisdictione exemptos in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem. ibid.n.37.

Episcopus habet Iurisdictionem in exemptos in hoc, vt possit eos denunciare, & mandare vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. ibid.n.38.

Episcopus punire, ac impedire potest Regulares facientes processiones extra Claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum. ibid.n.39.

Episcopus punire potest Religiosum exemptum, si extra Monasterium sine habitu incedat, secus verò si intra. ibid.n.40.

Episcopus sub sua Iurisdictione habet exemptos in omnibus illis, quæ ad ordinem Episcopalem spectant. ibid.n 42 p.162.

Episcopus potest exemptis iustitiam ministrare, quoties ab eorum Superiore iustitia denegatur, nisi facilè possit ad Papam, vel alios Superiores haberi recursus. ibid.n.44.

Episcopi compellere possunt Prælatus exemptos ratione membrorum non exemptorum, vt ad Synodum accedant. ibid. n. 54. vers. *Primò Prælati*. p.168.

Episcopus potest dotare Ecclesiam in sua Diœcesi, quamuis exemptam. ibid. vers. *Episcopus potest*, 5. pag.169.

Episcopus potest suis subditis iniungere, ne communicent, aut accedant ad exemptos excommunicatos, aut delinquentes. ibid. vers. *Episcopus potest*, 6.

Episcopus cognoscere potest contra exemptos in omnibus criminibus actualem, vel solemnem degradationem requirentibus. ib. vers. *Episcopus cognoscit*.

Episcopi est degradare, non alterius inferioris. ibid.

Episcopus animaduertere potest in exemptos, qui beneficia ad suam collationem spectantia grauant præstationibus, seu pensionibus illicitis. ibid. vers. *Episcopus animaduertit*. p.169.

Episcopus processiones solemnes, ac generales ordinare non potest in Ecclesiis exemptis, neque prædicare inuitis earum Prælatis. disp.15. q.15. n.12. pag.212.

Episcopus potest Baldachinum erigere in Ecclesiis Abbatialibus, & locis exemptis eius Diœcesis Pontificalia exercens. ibid.n.17.

Episcopus Diœcesanos, si requisitus Ecclesias Abbatiales, & Regulares consecrare renuerit, quilibet alius Episcopus illas consecrare poterit. disp. 23. q 8.n.2.p.384.

Episcopi an possint etiam per censuras procedere aduersus Regulares ad processiones non accedentes. disp.24.q 8.n.7.p.395.

Episcopi possunt etiam per censuras cogere Prælatos Regulares, ad restituendum Nouitiis egredi volentibus bona, quæ tempore ingressus attulerunt. disp. 15 q.7.n.29 p.160.

Episcopi induuntur vestibus lineis. disp.25.q.1.n.27. pag.402.

Episcopi non possunt visitare personas seculares exercentes curam animarum in Monasteriis, in quibus residentiam habent Generales Ordinum. disp 15. q.7.n.49.p.162.

Episcopi non possunt Ecclesias ipsas Monasteriorum exemptorum, nec ipsa Monasteria visitare. n.50.

Episcopi possunt in locis exemptis celebrare, & populo prædicare. disp.15.q.15.n.9.p.211.

Nequeunt

Nequeunt in locis exemptis Ordinationes celebrare.n.10.p.212.

Episcopi possunt, in locis exemptis diuina officia celebrare in Pontificalibus, & populo benedicere, nedum benedictione ordinaria, verùm etiam solemni, & ea, quam itinerando præstant. disput.15.q.15.n.5.6.p.211.

Episcopi, & hæreticæ prauitatis Inquisitores possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis suis actibus asserere quòd Beatissima Virgo cum originali peccato concepta fuerit.disp.15.q.7.n.31.p.161.

Episcopi & inquisitores inquirere, & procedere possunt contra quoscunque, etiam exemptos, sollicitantes in confessionibus.n.32.

Episcopi possunt punire Regulares Mendicantes, qui cùm tantùm vnica campana debeant esse contenti, plures tamen retinent.n.33.

Episcopis non residentibus pœnæ à Concilio Trident.statutæ.disp.14 q.7.n.1.p.126.

à Pio IV. ibid.n.4.

Equitando, & iter faciendo superfluam equorum, ac famulorum quantitatem fugere Abbatem conuenit.disp.27.q.6.n.1.p.472.

Equitando Abbates non nisi ad Generalem Synodum Monachos secum ducere debent. n.2.

Erectionis beneficij cum reseruatione Iurispatronatus, form.138.p.561.

Erectionis Parochialis Ecclesiæ cum vnione beneficij simplicis,form.139.p.562.

Erectionis nouæ Parochialis cum dismembratione alterius, form.140.p.563.

Eremitæ primi cur dicti Archimandritæ. disp.2.q 7.n.1.pag.13.

Eremitas, inter & Monachos est differentia magna. disp.15.q.1.n.127.p.407.

Eremitæ testabantur.n.128.

Eremitæ ducebant vxores.n.129.

Eremitæ nulli obediunt.n.130.

Eremitæ sunt sicut locustæ, quæ non habent Regem. num.131.

Eremitæ vita qualis esse debeat,non reperitur in iure cautum.n.132.p.408.

Eremitarum auctor fuit S. Antonius. disp.2.q.2.n.3. pag.11.

Eremitæ S.Augustini ab Ordinariorum iurisdictione exempti sunt.disp.15.q.4.n.19.p.145.

Eremitæ S.Augustini sua priuilegia aliàs à Sede Apostolica confirmata, obtinuerunt iterum reconfirmari à Iulio II. disp.18.q.3.n.18.p.317.

Eremitani S. Augustini, habent communicationem priuilegiorum Mendicantium, & non Mendicantium.disp.17.q.1.n.30.p.290.

Eremitani S.August. Congregationis Lombardiæ,habent communicationem omnium priuilegiorum illorum Regularium, ad quos extensa fuerunt eorundem fratrum priuilegia.n.31.

Eremitæ S. Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis communicant in priuilegia cum omnibus Mendicantium Ordinibus.disp.17.q.1.n.24.p.289.

Eremitæ Congregationis B. Petri de Pisis, à Pio V. priuilegiorum suorum confirmationem acceperunt.disp.18.q.2.n.21.p.317.

Essentia, & proprietas præfertur accidenti, & priuilegio.disp.25.q.1.n.261 p.423.

S.Euphemia à S. Matthæo Euangelista virgo consecrata, ab eóque plusquam ducentis virginibus præfecta.disp.2.q.10.n.2.p.15.

Eusebij & Celsi libri contra Lateranensium Canonicorum præcedentiam notantur. disp. 25. q. 1. n. 204.p 415.

Eutychiani Papæ tempora.disp.2.q.3.n.6 p 11.

Examen electi quomodo fieri debet. disp 11.q.14.n.26.p.108.

Examini Episcoporum non subiiciuntur Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Monachi ordinandi. num.32. pag.481.

Examinis, & approbationis pro Parocho fidea, form. 101.p.151.

Examen testium,form.69.70.p.543.& 544.

Examen testium circa delictum notorium, form.71. p.544.

Examen testium circa denunciationem factam contra aliquem delinquentem.form.72.p.545.

Examen testium super fama,form.73.ibid.

Examen rei,form.74.ibid.

Examinationis testium forma.p 591.

Exceptio, seu limitatio firmat, atque constituit regulam in contrarium.disp.15 q.12.n 3.p.387.

Excommunicari, aut interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ. n. 26.p.479.

Excommunicari, aut Interdici ab Ordinariis non possunt Monachi Casinenses, & Vallumbrosani. n.9.p.476.

Excommunicatus maiori, vel minori excommunicatione de iure non potest in Abbatem eligi. disp.5. q.21.n.1.p.57.

Excommunicati ob ingressum mulierum in Monasteria Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ Congregationis,à Præsidente absolui possunt.p.481.n.35.

Excommunicati notoriè maiori excommunicatione, si scienter ad electionem à Capitulo admittuntur, electio irrita est, secùs si excommunicatio esset occulta.disp.5.q 8 n.11.p.45.

Excommunicati fiunt excommunicatione maiori ipso facto promoti simoniacè ad dignitates, vel beneficia,aut officia Ecclesiastica.disp.10.q.5.0.7.p.96.

Excommunicati possunt ab Ordinario impediri ne sepeliantur in loco etiam exempto. disp.15.q.7.n. 54.vers.*Ordinarius potest. IV.*p.168.

Excommunicati sepulturæ traditi, præcipi potest ab Ordinario vt homo eximantur.ibid.

ab Excommunicatione absolutionis,form.36.p.598.

Executor vt censeatur nominatus, non sufficit sola supplicatio,sed sunt necessariæ literæ. disp.16.q.2. n.5.p.262.

Exemptio est libertas, qua exemptus liberatur ab Ordinarij iurisdictione disp.15 q.12.n.1.p.127.

Exemptionis articuli quomodo sint formandi remissiuè.disp.15.q.8.in fin.p.202.

Exemptiones vnde ortum habuerint.disp.15.q.3.n.1. pag.131.

Exemptionis priuilegium concessum absque clausula derogatoria, *Non obstantibus quibuscunque* &c.an valeat? disp.16 q.7.n.1.p.266.

Exemptionis priuilegium sustinetur etiam absque expressa derogatione regulæ de iure quæsito non tollendo.disp 15.q.4.n.31.p.151.

Exemptionis priuilegio se gaudere asserenti, probandi onus incumbit.disp.15.q.5.n.1.p.152.

Exemptionis causa finalis quænam sit. disp.15.q 3.n. 15.p.132.

Exemptiones probandi forma traditur. disp.15.q.5. n.3.pag.152.

Exemptio ab Ordinariis,an probetur, si in priuilegio dicatur,quid esse iuris Diui Petri.5.6.& seq.

Exemptio generalis ab oneribus in materia fauorabili concessa,comprehendit etiam onera realia.disp.17. q.3.n.4.p.304.

Exemptio ab Ordinario concessa, absque consensu Capituli non suffragatur, & consensus præstari debet

debet collegialiter, & à Capitulo ad id legitimè congregato.disp.15.q.13.n.7.8.p.210.
Exemptio ab Ordinariorum iurisdictione Regularibus ex priuilegio, non ex iure communi prouenit. disp.15.q.2.n.3.p.131.
Exemptionis de priuilegio iudicare ad Papam spectat, ad quem solum pertinet eximere. disp.15.q.6. n.5.p.154.
Exemptio antiquissima quorundam Monasteriorum, & Abbatiarum recensetur, cum testimonio Apostolicarum Constitutionum.disp.15.q.4.n.1.p.133. & seqq.
Exemptio Ecclesiasticis bonis à laicis Principibus non verè, & propriè concessa fuit, sed potius detecta disp.15.q.19.n.16.p.232.
Exemptio probatur, si in Priuilegio Summus Pontifex eximat ab Ordinarij potestate. disp.15. q.5.n. 11.pag.153.
Exemptio ab Ordinariis concessa censetur, si in priuilegio dicatur, Ecclesiam, seu Monasterium esse liberum, seu quòd potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ n.12.
Exemptio plenaria concessa censetur ex receptione sub protectione Sedis Apostolicæ, cum onere aliquid soluendi.disp.15.q.5.n.19.p.154.
Exemptio plenissima ab omnibus quibuscumque decimis vniuersalibus & particularibus hactenus impositis, & posthac imponendis duodecim Congregationibus concessa, & quibus. disp.15.q.22.n. 12.p 257.& seqq.
Exemptio non potest extinctiuè præscribi, sed translatiuè.disp.19.q.3.n.8.p.337.
Exemptio capitis licèt probetur, non ideò censetur probata exemptio membrorum.disp.15. q.7.n.54. pag.169.
Exemptio à gabellis transit ad colonos. disp.15.q.21. n.22.p.246.
Exemptio à decimis potest competere ex præscriptione immemorabili, necnon ex quadragenaria cum titulo explicito.disp.15.q.18.n.54.55.p.228.
Exemptio à decimis concessa à Legato non prodest. disp.15.n.52.p.228.
Exemptio à solutione decimarum, cùm sit exorbitans à iure communi, sub generalitate verborum non comprehenditur, nisi expressè dicatur. disp.17.q.3. n.6.p.304.
Exemptio à decimis non suffragatur, absque derogatione, *cap. nuper de decim.* disp.15.q.18.n.38.p.227. Vide *Decima*.
Exemptionis priuilegium à subiectione tantùm, non autem à situatione & denominatione liberat. disp. 15.q.9.n.3.p.201.
Exemptionem, & iurisdictionis concessionem non infert priuilegium vsus mitræ, & annuli, ac baculi pastoralis.disp.15.q.5.n.21.p.154.
Exemptio plenaria à quocunque iure Ordinariis competente censetur concessa ex verbis *perpetuò eximimus, ac totaliter liberamus*.n.22.
Exemptioni Abbates, & Prælati exempti nequeunt renunciare.disp.15.q.12.n.3.p.207.
de Exemptione cognoscere Pontificis est. disp.15.q. 10.n.3.p.206.
Exemptiones quibus de causis concessæ fuerunt Religiosis.disp.15.q.3.n.4.& 6.p.132.
Exemptio subdito ab Ordinario conceditur propter litem grauem, nec temerè susceptam. disp.15.q.3. n.7. *Contrarium*. n.10.p.132.
Exemptio vt concedatur subdito ab Ordinario propter litem, non est necessaria aliqua probatio malæ tractationis, aut vehementis suspicionis futuræ sæuitiæ, sed sufficit, vt de ea dubitari possit ex præsumptionibus, quæ ex soluta lite oriuntur. n.8. *Contrarium*. n.12.
Exemptio concessa subito durante lite, censetur etiã durare in iudicio institutionis in integrum.n.9.
Exemptio propter litem non est indistinctè concedenda, ne aliàs subditi facilè procurent lites contra Superiores, & eas diutiùs protrahant.n.10.
Exemptio à solutione decimarum, cum sit exorbitans à iure communi, sub verborum generalitate non comprehenditur, nisi expressè dicatur. disp.17.q.2. n.6.p.302.
Exemptio à Principibus secularibus concessa Clericis super eorum bonis, ampliùs reuocari non potest. disp.15.q.20.n.6.p.236.
Exemptio Clericorum, & Ecclesiasticorum à vectigalibus, & gabellis, & aliis oneribus probatur ex iure ciuili, atque ex consuetudine.disp.15.q.21.n.4. & 5.p.237.
Exemptio à prædictis oneribus est etiam emanata per speciales summorum Pontificum Constitutiones. ibid. n.6.
Exemptio Regularium ab Episcoporum potestate in Italia à D.Gregorio Magno concessa fuit. disp.15. q.1.n.4.
Exemptiones Abbatiarum & Monasteriorum ab Ordinariorum Iurisdictione eo ordine enumerantur.disp.15.q.4.per totum.
S. Vincentij Patisiensis, nunc Sancti Germani à pratis.n.1.p.133.
S.Medardi Suessonensis. ibid.
SS. Apostolorum Petri & Pauli ciuitatis Dorombetniæ in Anglia.n.1.p.134.
Cassinensis Abbatiæ.n.1.p.135.
Cluniacensis Monasterij. ibid.
Clunianensis totius Ordinis.n.2.p.136.
Cassinensis totius Congregationis.n.3.p.137.
Canonicorum Regularium Lateranensium.n.4.
Camaldulensis Congregationis.n.5.
Vallis-Vmbrosæ Congregationis.n.6.p.138.
Cisterciensis Ordinis.n.7.p.140.
Cælestinorum Ordinis.n.8 p.141.
Syluestrinorum. n.9.
Monachorum Beatæ Mariæ Montis Oliueti.n.10.
Monachorum Beatæ Mariæ Montis Virginis. n.11.p.142.
Præmonstratensium.n.12.
Carthusiensium.n.13.p.143.
Ordinis D.Basilij. n.14.
Fratrum S.Spiritus de Vrbe.n.15.
Sancti Antonij Viennensis.n.16.p.144.
Fratrum Prædicatorum. n.17.
Fratrum Minorum. n.18.
Eremitarum S.Augustini.n.19.p.145.
Carmelitarum. n.20.
Crucíferorum.n.21.
Seruorum B Mariæ Virginis.n.22.p.146.
Minimorum. n.23.
Clericorum Theatinorum. n.24.
Clericorum Regularium S.Pauli Decollati.n.25.
Societatis I E S V. n.26.
Clericorum Regularium de Somascha n.27.p.147.
Clericorum Regularium infirmis ministrantium. num.28.
Religiosorum Deuoti Patris Ioannis Dei.n.29.
Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.n.30.p.150.
Exemptio Abbatiarum & Religionum ab Ordinariorum iurisdictione qua forma, & per quæ verba probetur. disp.15 q.5.p.152.
Exemptio vt probetur scriptura necessaria est. disp. 15.q.5.n.2.p.152.

Exemptiones ab Episcopis Regularibus concessæ referuntur. disp. 15. q. 13. n. 2. p. 208. & 209.
Exemptio an arguatur per census solutionem, quæ fit Ecclesiæ Romanæ. disput. 15. quæsit. 5. num. 7. pag. 152.
Exemptio enonciarlua, vt plenè probetur, tria copulatiuè requiruntur, & quæ sint. ibidem, num. 10. pag. 153.
Exemptio arguitur per receptionem in speciales subiectos Romanæ Ecclesiæ. ibid. n. 13.
Exemptio an arguatur per receptionem in protectione. ibid. n. 14. & seqq.
Exemptio Capitis licet probetur, non sequitur quòd probata sit exemptio membrorum. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 168.
Exemptio à iurisdictione Ordinarij per priuilegium non suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis. disp. 15 q. 8. n. 3. p. 201.
Exemptionem per quasi-possessionem non dicitur habere subditos ex eo solo, quòd non appareat in illum Superiorem exercuisse actualem iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi. ibidem, num. 6.
Exemptio loci constituit territorium per se, sed intellige, vt ibi. disp. 15. q. 9. n. 4. p. 203.
Exemptiones, & priuilegia Ecclesiæ non amittuntur ex eo, quòd eadem Ecclesia redacta sit ad secularem statum. disp. 15. q. 11. n. 4. p. 206.
Exemptio ab Episcopo, vel alio Prælato semel concessa, ampliùs ab ipsis reuocari non potest. disp. 15. q. 13. n. 6. p. 210.
Exemptio Ecclesiæ ab Episcopo Diœcesano regulariter concedi potest. disp. 15. q. 13. n. 1. p. 108.
Exemptio Ecclesiæ Diœcesanæ ab omnibus iuribus per Episcopum concedi non potest; & à quibus. ibid n. 3. & 4. p. 210.
Exemptio Ecclesiæ ab Episcopo fieri potest in totum initio fundationis illius. ibid. n. 5.
Item pariendo sua iura præscribi. ibid.
Item per modum Vicariæ perpetuæ. ibid.
Item non appellando à sententia super plena inferioris exemptione contra se lata. ibid.
Exemptio à Decimarum solutione pluribus Religionibus est specialiter concessa, & quæ sint. disp. 15. q. 18. n. 8. & seqq. vsque ad n. 29. p. 221.
Exemptio decimarum à Summo Pontifice concedi potest. disp. 15. q. 18. n. 30. p. 166.
Exemptio à solutione decimarum concedi non solet, nisi magna cum difficultate, & causæ cognitione. ibid. n. 33. p. 227.
Exemptio Clericorum in rebus publicis introducta est iure humano, pariter, & diuino. disp. 15. q. 19. n. 12. p. 232.
Exemptus si contrahat in studiis, seu vniuersitate poterit ratione huiusmodi contractus conueniri coram Iudice studiorum. disp. 15. quæsit. 7. num. 54. pag. 169.
Exempti de eorum exemptionis priuilegio requisiti, illud Ordinariis ostendere tenentur. disp. 15. q. 6. n. 3. p. 155.
Exempti quoad factorum librorum editionem Episcopo subiiciuntur. disp. 15. q. 7. n. 4. p. 156.
Exempti si extra Monasterium sine habitu incedant, ab Ordinario puniri possunt: secus si intra Monasterium. ibid. n. 40. p. 160.
Exempti capi possunt ab Ordinario, si fugæ periculum adsit, atque iidem ad forum competens mitti: intellige vt ibid. n. 41. p. 161.
Exempti quibus priuilegiis gaudeant circa animarum curam, & sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem verbi Dei, ex bulla Gregorij XV. refertur. num. 51. pag. 163.
Exemptus declarari potest ab Ordinario, se in excommunicationem incurrisse, ad hoc, vt à suis subditis euitetur. ibid. n. 54. vers. 1. p. 168.
Exempti suis priuilegiis abutentes ab Ordinario puniri possunt. ibid. vers. 3.
Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum, seu officiorum. ibid. vers. *Exempti conueniri.* p. 169.
Exempti subduntur, vt præsentati admitti non possint, nisi præuio examine. ibid. vers. *Exempti subduntur.* n. 10.
Exempti subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concursum. ibid. vers. *Exempti subiiciuntur.* n. 11.
Exempti exercentes illicitas negotiationes in locis non exemptis possunt ab Ordinario coërceri. ibid. vers. *Ordinarius coercet.* n. 13.
Exempti inquiri possunt ab Episcopo in omnibus criminibus actualem, vel solemnem degradationem requirentibus. ibid. vers. *Episcopus cognoscit.* num. 14.
Exempti animaduerti possunt ab Episcopo, dum beneficia ad suam collationem spectantia grauant præstationibus, seu pensionibus illicitis. ibid. vers. *Episcopus animaduertit.* n. 15.
Exempti conueniri possunt coram Ordinario pro sallitio causæ agitatæ propter continentiam, & causæ connexionem. ibid. vers. *Exempti conueniri.* num. 16.
Exemptis, prohiberi potest ab Episcopo, ne coram exerceant, vel Sacramenta ministrent absque sua approbatione. ibid. vers. *Episcopus potest.* n. 17.
Exemptus, si alleget priuilegium, & possessionem exemptionis, erit manutenendus contra Ordinarium sola iuris dispositione nitentem. disp. 15. q. 8. num. 8 p. 201.
non Exempti Abbatiæ exemptæ præscribere possunt contra Episcopum exemptionem, vt subsint Abbatiæ exemptæ. disp. 19. q. 3. n. 9 p. 337.
Exempti non censentur immunes à decimarum solutione. disp. 15. q. 7. n. 27. p. 160.
Exempti omnes subduntur Ordinariis, & Inquisitoribus quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum. disp 15. q 7. n. 3. p. 167.
Exempti subduntur Ordinariorum iurisdictioni in aliis casibus, de quibus hic. n 4. p. 168.
Exempti, tam Regulares, quàm seculares, ad publicas processiones accedere tenentur, & lites, quæ inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo componi debent. disp. 15. q. 7. n. 20. pag. 159.
Exempti (si fugæ periculum adsit) possunt ab Ordinario capi, & capti ad forum competentem mitti. disp. 15 q. 7. n. 41. p. 161.
Exempti in omnibus illis subiiciuntur Episcopis, quæ ad Ordinem Episcopalem pertinent. ibid. n. 42. pag. 162.
Exemptus ex institiæ defectu, nisi possit ad Papam, vel Superiorem suum habere recursum potest ad Episcopum loci recurrere. n. 43.
Exempti subduntur, vt præsentati admitti non possint nisi præuio examine. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 169.
Subiiciuntur approbationi ad beneficia curata per concursum. ibid.
Conueniri possunt coram Ordinario pro salario causæ agitatæ coram ipso. ibid.
Exempti ab Ordinariis an censeantur exempti à Legatis Papæ. disp. 15. q 1. n 6. p. 130.
An à Legatis natis. ibid. n. 7.

Exempti conueniri possunt coram Ordinario ratione publicarum functionum seu officiorum. disp. 15. q.7.n.54 p.169.
Subiiciuntur Episcopo ratione membrorum, siue capellarum non exemptarum. ibid.
Exempti fuerunt Religiosi ab Ordinariis, ob diuersa grauamina, quæ illis inferebant. disp.15. q.3.n.5. & 16.p.132.
Exempti non tenentur ad onera in casibus improuisis & inopinatis, quando verba exemptionis sunt vniuersalia, & apta comprehendere huiusmodi casus. disp.15.q.20.n.16 p.242.
Exempti subduntur Episcopis in causis matrimonialibus, nisi habeant iurisdictionem priuatiuè ad Episcopos, vel consuetudinem immemorabilem. disp. 15.q.7.n.37.p.161.
Exempti subduntur Episcopo in hoc, vt per eum possint denunciari, & mandari, vt euitentur, quando essent notoriè excommunicati à iure, vel ab homine. n.38.
Exempti ab Episcoporum iurisdictione, an ab Episcopali quoque reuerentia sint exempti. ibid.n.45. pag.162.
in Exemptos qui beneficia ad suam collationem spectantia præstationibus grauant, seu pensionibus illicitis Episcopos animaduertit. ibid. n.54.p.169.
de Exemptorum priuilegiis declarantur dubia quædam super constitutione Gregorij X V. ibid. n.52. p.165. resoluuntur 166.
de Exemptorum priuilegiis, circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & prædicationem Verbi Dei, Gregorij X V. bulla. ibid.n.51.p.163.
Eximere, est propriè Summi Pontificis; & exemptionis materia tota posita est in arbitrio Papæ. disp. 15.q.3.n.13.& 14.p.132.
Exequia Abbatis defuncti, alicuius Ordinis Generalis, ab vno Abbate cum quatuor assistentibus Abbatibus cum Mitra & Pluuiali celebrari debent. disp. 20.q.4.n.4.pag. 355.
Exequiæ pro defuncto Abbate, & Oratio funeralis, à quibus sint celebrandæ. ibid.n.3.
Exhortatio Summi Pontificis ad Monachos, die benedictionis eorum Abbatis. disp.11.q.14.n.10.p.105. Item ad Abbatem benedictum. n.11.p.106.
Existimatio omnibus huius vitæ bonis anteponenda Abbati præcipuè. dis.26.gl.5.n.45.p.462. vide *Fama*.
Experientia est rerum magistra. disp.22.q.4.n.4.p372.
Expressionis specialis vim habet clausula *Motu proprio*. disp.18.q.6.n.20.p.330.
Expressionis indiuiduæ vim habet clausula *pro expressis*, &c. cum omnibus suis qualitatibus. disp.18. q.6.n.41.p.331.

F

F*Aciem* abhorrentem habentes ineligibiles sunt, ad Abbatias & Prælaturas. dis.5.q.21.n.31.p.58.
Facta non præsumuntur, sed ab allegante probari debent. disp.16.q.16.n 2.p.275.
Facta, *De plenitudine potestatis*, sine causa, dicuntur per allusionem fieri de plenitudine tempestatis. disp.18.q.6.n.35.p.331.
Factorum Vrbanorum licentia ad intrandum septa Monasterij Monialium, form.97.p.550.
Faldistorium in solemni Abbatis celebratione quomodo præparandum. disp.21.q.10.n.3.p.364.
Falsificans literas Apostolicas, vel in eis etiam in modico manus apponens, nisi sit Officialis, non potest Abbas eligi. disp.5.q.21.n.2.p.57.
Famam, & existimationem propriam tenentur Abbates defendere. disp.26. gl.5.n.5.p.462. Quomodo detractores punire debeant. n.6. Et quomodo peccent mortaliter nisi detractores corrigant. n.7.& 8.
Familiares, & Donati fratres, ac alij huiusmodi quamuis communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habent talem priuilegiorum communicationem. disp.17. q.4.n.3.p.304.
Familiares Abbatum debent esse probati & literati. disp.27.q.7.n.2.p.473.
Familiaritas, & conuersatio præcipua Abbatis cum senioribus Monasterij esse debet. disp.27.q.7. n.3. pag.473.
Familiaritas nimia parit contemptum. disp.27. q.7. n.1.p.472.
Fauori suo renunciare quilibet potest. disp.15. q.12. n.2.p.207.
Felinus Romæ Rotæ Auditor, & Io.Anton.Card.Alexandrinus in fauorem præcedentiæ Casinensium inclinarunt. disp.25.q.1.n.206.p.415.
Festi dies quos in Diœcesi sua obseruandos esse Episcopus præscripserit, à Regularibus, etiā exemptis, seruari debent. disp.15.q.7.n.38.p.159.
Feudi concessio gratiosa, de potestate absoluta reuocari potest; tamen de potestate legibus ordinata, absque causa illud fieri non potest. disp.10.q.12. n.3.p.270.
Feudo priuatur qui vassallos grauat. disp.15.q.3.n.4. pag.132.
Fictio in suo casu idem operatur, quod veritas. disp.15. q.22.n.6.p 256.
Fides professio an per procuratorem emitti possit. disp.8.q.3.n.11.p.86.
Fidei professio facienda est per procuratorem, tamen de voluntate eius coram quo est facienda. disp.6. q.3.n.13.p.86.
Fidei professionem intra duos menses emittendi obligatio, illis elapsis non censetur emissa. disp.8 q.3. n.9.p.85.
ad Fidei professionem pro alio emittendam requiritur speciale mandatum. disp.8.q.3.n.15.p 86.
Fidei examinis, & approbationis in concursu ad Parochialem vacantem in mense Apostolico, form.110. pag.551.
Fidelitatis iuramentum præstaturus arctatur ad personaliter comparendum, etiamsi sit Monialis, & persona Religiosa ad clausuram adstricta; etiamsi pro nulla alia causa ad personaliter comparendum adstringi possit. disp.8.q.3.n.14.p.86.
Filij illegitimi Religiosorum dispensari nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt; & non solùm in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione, contra Roderic. disp.5. q.25. per totum p.51.
Filius est emancipandus si pater iniquè se habeat in eum. disp.15.q.3.n.2.p.131.
Fontis-Ebrardi Monasterium ab omni tributorum onere immune factum ab Henrico I i. Britannorum Rege. disp.15.q.20.n.6.p.238.
Forma electionis canonicæ, *vide Electio*.
Forma non seruata, omnia gesta sunt ipso iure nulla. disp 5.q.22.n.16.p.63.
Forma confirmationis nulla in iure reperitur. disp.6. q.3.n.1.p 70. vide *Confirmatio*.
Forma benedictionis, vide *Benedictio*.
Formam inducit clausula *Decernens irritum*, &c. disp. 18 q.6.n.49.p.332.
Formularium Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum continens literas patentes, ac licentias cuiuscunque generis. p.517.

Formulatium literarum, processuum, sententiarum aliorúmque actuum pro Abbatibus, & Prælatis hæreticæ prauitatis inquisitoribus.p.385.ad finem tom. 1.

Fortitudo animi qualis in Abbatibus & Prælatis requiritur.disp.26 gloss.13.n.6 p.466.

Forum sortiri, & statutis ligari,paria sunt. disp.15.q. 19.n.43.p.234.

Fratres donati etsi communicent in priuilegiis, non tamen possunt eis vti contra Fratres, quorum intuitu habeat talem priuilegiorum communicationem.disp.17 q 4 n.3.p.304.

Fratres egredientes & regredientes, & lectiones in Choro recitaturi benedictionem ab Abbate recipere debent.disp.5.q.12.n.4.p.48.

Fratres Religiosi variorum Ordinum, *vide singulos Ordines suis in locis alphabetico ordine notatos.*

Fugitiuum citandi vt compareat intra tempus assignatum, form.25.p 594.

Vt veniat ad faciendam abiurationem hæresis, vel excommunicandi eum,si renuerit,form.26.

Fuliensium ,Reformatorum Cisterciensium Prælati præcedunt omnibus Mendicantibus. disp.25. q 7. n.3.p 446 q.8.n.2 p.448.

Fundamentum non fit in his, quæ vario modo sunt obseruata. disp.25 q.1.n.156.p.410.

Funeralia,quæ dicantur. disp.15.q.17.n.4.p.214. Vide *Quarta funeralis.*

Furiosi & lunatici qui lucida interualla patiuntur, an sint eligibiles in Prælatos.disp.5.q.21.n.30.p.58.

G

G*Abella* quid sit.disp.15.q.21.n.2.p.243.

Gabella ab Ecclesiast cis personis solui non debet.ibid.n.3.

Gelasius ex causa necessitatis concessit quibusdam Monachis, vt possent effici Clerici in defectum Clericorum.disp.25.q.1.n.84.p.404.

Geminiani error qui dixit, Regulam Sancti Benedicti fuisse priùs approbatam, quàm Regulam S.Augustini.disp.25.q.1.n.159.p.411.

Generalis Prælatus potest inferioris iurisdictionem coarctare,non è contrà disp.3.q.3.n.3.p.18.

Generales cum eorum Diffinitoriis electionem Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium facientes,debent seruare secretum, aliàs nulla est.disp.5.q.1.n.6.p.34.

Generales, vel Prouinciales cum Capitulis, absque causæ cognitione dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas.disp. 5.q.16.n.14.p.52.

Generales, vel Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares ex Bulla Gregorij XIV.disp.5.q.14.n.9. pag.11.

Virtute alterius priuilegij, huiusmodi facultas competit etiam Prælatis localibus, ac eorum Vicariis,absque Capitulo.n.10.

Generalis, vel Prouincialis cum Definitoribus promouentes ad Abbatiam illum, quem sciunt illegitimum, censentur cum eo tacitè dispensare. tam in foro conscientiæ,quàm in foro externo. disp.5.17. n.4.p.53.& n.8.p.54.

Generales Prælati possunt priuilegia Religionum, etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua,secus autem quando sunt clara.disp.16.quæs.8. num. 8. & 9. pag. 264.

Generales, vel Capitulum non possunt vigore priuilegij Sixti I V. supplere defectus *cap. quia propter,* in electione interuenientes.disp.5.q.5.n.6.p.39.

Generalis cum Prælatis Conuentualibus potest super residentia dispensare.disp.14.q.3.n.2.p.124.

Generales Ordinum sunt Ordinarij Abbatum, & aliorum Prælatorum Conuentualium suorum Ordinum.ibid.n.4.

Generales Religionum an possint ad alicuius Principis instantiam ad partes aliquas remotas, extra limites suarum Religionum accedere. disp.14.q 1. n.9.p.122.

Generales Ordinum dum in Monasteriis resident, in illis Visitatio personarum secularium exercentium curam animarum ab Episcopis fieri non debet. disp.15.q.7.n.46.p.162.

Generales Religionum Concilio Generali tanquam iudices interesse debent. disp. 24. q 2. n.5. pag.390.

Generales Ordinum in Gallia non nominantur à Rege,sed eliguntur à Religiosis.disp.7.q.1.n 8 p.72.

Generales Prælati possunt suis subditis auferre & limitare vsum quorumcunque priuilegiorum. disp. 16.q.9.n.1.p.267.

Generales, & Capitula possunt etiam aliis Prælatis Ordinis auferre, & limitare vsum priuilegiorum. ibid n.2.

Generalis,& Diffinitores Congregationis Vallis Vmbrosæ petunt sibi concedi priulegia Congregationis Casinensis.n.1.p.475.

Generalium electiones à quibus confirmandæ sint. disp.6.q.2.n.3.p.69.Vide *Electio.*

Genera per speciem derogatur. disp.5.q.1.n.4.p.34.

Gesta contra formam sunt ipso iure nulla. disp 5 q. 22.n.16.p.63.

Gibbosi an sint eligibiles in Abbates.disp 5.q.21.n.42. pag.50.

Graduum inæqualitas in Ordinibus Ecclesiasticis non est vitio adscribenda.disp.25.q.2 n.1.p.437.

Grammaticæ ignarus potest esse Monachus. disp.25. q 1.n 170.p 412.

Grandimontani Ordinis Prioratus Regiæ nominationi non subiiciuntur disp.7.q.1.n 9.p 72.

Gratia literis nondum expeditis non expirat morte concedentis.disp.16.q.2.n.2.p 262.

Gratiam per solam supplicationem, absque literis dici informem,quomodo intelligatur.n.4.

Gratiæ vis, & substantia consistit in sola collatione, vel prouisione, cùm scriptura, immissio in possessionem, & alia, quæ sunt præter ipsam gratiam,solùm requirantur, vel in ipsius testimonium, vel propter commoditatem prouisi. disp.10. q.4.n.3. pag.94.

Gratia quoad executores non dicitur perfecta ante expeditionem literarum.disp.16 q.2.n.6.p 262.

Gratiæ innouatio. Vide *Innouatio.*

Gratiani error in superscriptione Canonis, *quàm necessarium* 18.*quæst*.2. deprehenditur. disp.15.q.1.n. 5.pag.130.

Grauitas morum. Vide *Mores.*

D.Gregorius Magnus primus in Italia Regulares ab Ordinariorum iurisdictione eximere cœpit. disp. 15.q.1.n.4.p.130.

D. Gregorius Magnus primus Ecclesias ad tempus commendasse legitur.disp.4.q.1.n.1.p.29.

Gregorius concessit Monachis, vt possent effici Clerici, & de oblatis viuere,ita demùm,si fuissent probatæ vitæ, & bonorum morum, ac etiam docti. disp.25.q.1.n.87.p.404.

Gremialis pontificalis descriptio.disp.20.quæs.2.n.4. pag.351.

Guardiani Fratrum Minorum, & Priores Mendicantium dicuntur habere Prælaturam & dignitatem,

&

& possunt esse delagati Sedis Apostolicæ. disp.1.q. 8. n.2.p.8.
Gubernatoris Monialium electio,form.29.p.534.

H

Habilitas ad eligendum attenditur tempore,quo celebranda est electio, non autem tempore Prælaturæ vacationis.disp.5.q.8.n.9.p.44.
Habitatio Abbatum & Monachorum quo in loco, & qualis esse debeat.disp.27.q.3.n.3.p.471.
Habitum professionis vniformem semper ferre debent Regulares personæ.disp.25 q.1.n.254.p.422.
Habitus Monachum non facit,sed professio.disp.5.q. 10.n.4.p.26.& disp.25.q.1.n.281.p.427.
Habitus Canonicorum Regularium propriè est linea tunica.disp.25.q.1.n.29.p.402.
Habitus essentialis Canonicorum Regularium quis sit.disp.27.q.t.n.5.p.470.
Habitus ex delatione oritur quasi-possessio status. disp.25.q.1.n.24.p.402.
Habitus antiquorum Clericorum erat lineus,institutus à Deo.n.25.
Habitus lineus Apostolorum erat.ibid.n.26.p.402.
Episcoporum proprius. n.27.
Canonicorum Regularium. n.28.
Monachis prohibitus. n.30.
Habitus interior dicitur de substantia Religionis,non autem exterior. n.33.
Habitus determinatus necessariò requiritur ad determinandum Regularem Ordinem. disp.27.q.t.n.2. pag.469.
Habitus decens & non cameralis Abbati in Ecclesia requiritur.disp.20.q.2.n.4.p.348.
Habitus, & Insignia, quibus ornatur corpus, seu cadauer Abbatis defuncti.disp.20.q.4.n.1.p.355.
Habitus qualem demonstrat, præsumitur quis talis esse.disp.25.q.1.n.268.p.425.
Habitus Abbatum extra Italiam, eorum præsertim qui ex clericis sæcularibus Monasteriis præficiuntur, item in capella Papali. disp.10. quæst.2. n.7. pag.348.
Habitum Ordinis sui an retinere debeant Abbates, aliique Regulares ad Episcopatum,vel alias dignitates extra Ordinem suum assumpti. disp.10.q.3. pag.351.
Habitus Monastiens non debet amitti ob promotionem ad Canonicatum, vel Episcopatum, & vnde oritur obligatio illum gestandi. disp.20. q.3. n.2. pag.352.
Habitus Prælatorum ex Ordine Canonicorum Regularium assumptorum qui?disp.20.q.3.n.6.& seq. p.352.& seqq.
Habitus Monachorum antiquitas. disp.27. q.t. n.t. pag.469.
Habitum & vestes quare Monachi mutent.ibid.n.2.
Hæreditates, legata, & fideicommissa Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ acquirere, petere, & exigere possunt.n.20.p.478.
Hæres censetur vna, & eadem persona cum defuncto. disp.15.q.22.n.5.p.256.
Hæres conuenitur ex contractu defuncti, & illum seruare debet. ibid.n.19.
Hæres laïci qui est Clericus conueniri debet coram Ecclesiastico, non solum in casu, in quo testator conuentus non fuerat, sed etiam vbi iam cum defuncto cœptum fuerat iudicium. disp.15.q.22.n. 11.& 12.p.256.
Hæres an institui possit Monasterium.ibid.n.13.
Hæresis abiurandæ quando delatus est vehementer suspectus, form. 34. pag. 597. form. 39. pag.598.
form.40.p.599. sententiandi eum qui vt talis abiurauit,form.35. ibid.form.37.p.598.
Hæresis abiurandæ quando quis de ea leuiter est suspectus, form.31.p.596.
Sententiam & pœnitentiam iniungendi ei qui abiurauit vt leuiter suspectus,form.33.
Hæresim omnem generaliter abiurandi ab eo qui est suspectus habitus de ea violenter.p.597.
Hæresim omnem abiurandi per illum qui propria confessione est de hæresi deprehensus, pœniter, & aliàs non est relapsus,form.42.p.599.
Sententiæ contra eum qui abiurauit vt hæreticus pœnitens, form 43.p.600.
Heretici sunt ineligibiles. disp 5.q.21.n 52.53 p.60.
Item eorum receptatores, fautores, & defensores. num.54.
Hæreticum pertinacem aliàs non relapsum curiæ sæculari tradendi,form.45.p.601.
Hæreticum impœnitentem & relapsum brachio sæculari tradendi,seu relinquendi, form.46.p.601.
Hæreticum per testes legitimos conuictum & iu negatiua pertinaciter stantem brachio sæculari relinquendi, form.48 p.603.
Testes falsò & maliriosè alicui crimen hæresis imponentes,condemnandi & puniendi, form. 47. pag.603.
Hæreticum conuictum de hæresi, absentem,vel fugitiuum contumacem ad sententiam citandi,form. 49.p.604.
in Hæreticum relapsum, sed pœnitentem, & vt relapsum sæculari curiæ tradendum sententiæ ferendæ,form.44.p.601.
Hæretici relapsi qui sint.disp.5.q.21.n.61.p.61.
in Hæreticos in locis Italiæ, & insularum adiacentium quouis prætextu commorátes, eorúmque receptatores, Gregorij X V. decretum,disp.15.q.7.n. 54.p.186.
Hæreticorum filij tam legitimi, quàm non legitimi sunt ineligibiles ad Dignitates Ecclesiasticas. disp. 5.q.21.n.55.p.60.
Hæreticorum filij Dignitates & Prælaturas habentes antequam eorum patres inciderint in hæresim, an illis priuentur.disp.5.q.21.n.62 p 61.
Hæreticorum filij ante paternam hæresim an sint eligibiles in Prælatos.disp.5.q 21.n.57.p.60.
ex Hæreticis occultè descendentes an sint ad prælaturas ineligibiles.disp.5.q.21.n.58.p.61.
Hermaphroditi non possunt eligi in Prælatos. disp.5. q.21.n.41.p.59.
S.Hieronymi Congregationis Lombardiæ Monachorum Prior Generalis solus in sua Religione habet vsum Pontificalium Insignium per Bullam Pauli I V. disp.20.q.1.n.23.p.346.
S.Hieronymi de Fesulis Congregatio gaudet omnibus priuilegiis Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium,vbique existentium. disp.17.q.t.n. 27.p.289.
S.Hieronymi de Fesulis Congregatio per Gregorium X I I I. habet sua priuilegia, & indulta approbata, & confirmata.disp.18.q.3.n.16.p.316.
S.Hieronymi Fratres in Hispania, quá cómunicationem priuilegiorũ sint adepti. dis.17.q.t.0.23.p.288.
S. Hieronymi in Hispania Congregatio, à pluribus Summis Pontificibus sua priuilegia confirmari, & roborati meruit. disput. 18. quæst. 3.0. 19. pag.316.
S.Hieronymi Congregationis B. Petri de Pisis Eremitæ, communicant in priuilegiis cum omnibus Ordinibus Mendicantium.disp.17.q.1.n.24.p.289.
Hilarionis Anachoretæ habitus qualis? disp.17. q.t. n.1.p 469.

Hilaritas vultus in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant. disp.26 gl.7.n.4.p.463.
Hipponensis ciuitas fuit à Vandalis funditùs destructa. disp.25.q.1.n.280.p.426.
Hispalensis Cleri Caput vulgò Abbas maior appellatus, non habet dignitatem. disp.1.quæst.2. num.14. p.4.
Homicida an possit esse Abbas. disp.5. q.2. num 9. p. 57.
Honor etiam à digno cum metu est suscipiendus. disp. 10.q.2.n.2.p.92.
Honor auctus non mutat qualitatem personæ. disp. 25.q.1.n.116.p.406.
RR. DD. D. Horatius Morandus,& D.Celsus Americus interfuerunt sæpe Capellæ Papali, & quem in ea locum occupatunt. disp.25. quæst.4. num.10. pag.443.
Hospitalia fratrum B. Ioannis de Deo non gaudent priuilegiis leprosorum. disp.15. quæst.18. num.47. pag.227.
Hostilitatis tempore dormit contra Ecclesiam ipso iure præscriptio. disp.19.q.6.n.3.p.338.
Humanum est, illum vereti, cuius iudicio,& voluntate nunc erigeris, nunc deptimeris. disp. 12. q.3. n.2.p.111.
Humilitas est Monasticæ vitæ & omnis perfectionis fundamentum. disp.26.gl.13.n.1.p.466.

I

IAcobus Apostolus, frater Domini quibus vestibus induebatur. disp.27.q.1.n.1.p.469.
Identitas ex quibus probetur. disp.25. q.1. num 266. pag.425.
Identitas probatur concurrente eadem persona, re, & causa. ibid.n.264.
Identitas nominis solet arguere identitatem rei. disp. 25.q.1.n.11.p.401.
Ieiunium, & sobrietas quos effectus pariat. disp. 26. gloss.3.n.2.p.461.
Iesuatorum S. Hieronymi Congregatio potitur omnibus gratiis & priuilegiis Ordinibus Mendicantium concessis. disp.17 q.1.n.36 p.291.
Iesuatorum per Bullas Pij V. & Gregorij XIII. priuilegia confirmata, & reualidata extant. disp. 18. q.3.n.28.p.317.
Ignorans propter simoniam puniri non debet. disp. 10.q.5.n.8.p.96.
Illegitimitatis qualitates sunt omnes planè Superiori detegendæ in petenda dispensatione. disp.5.q.18. n.3.p.54.
Illegitimi nati absque dispensatione, inhabiles sunt ad Abbatialem dignitatem; etiamsi defectus esset occultus. disp.5.q.14.n.1.3.& 4.p.50.
Illegitimi per professionem legitimantur ad Ordines, non autem ad Prælaturas. n.2.
Illegitimi, ante dispensationem, in Religione capaces sunt illorum officiorum quæ Prælaturæ non sunt, sed ad Superioris nutum reuocari possunt. num.5.
Cum eis dispensate ad Prælaturas de iure ad solum Summum Pontificem spectar.n.7.
Sixti V. Bullæ de Illegitimis & malè promotis ad terminos iuris à Gregorio XIV. redactæ. num 8.
Illegitimi filij Religiosorum dispensati nequeunt ad Prælaturas, & dignitates in ea Religione obtinendas in qua eorum Patres Prælati sunt, vel fuerunt; & non solum in eodem Conuentu, sed neque etiam in tota Religione. disp.5.q.15.per tot.p.51.
cum Illegitimis ad Prælaturas dispensare, posita iusta causa, tenetur Abbas. disputat.5. quæst. 16. num.9. p.53.
cum Illegitimo tacitè dispensatur tam in foro conscientiæ quàm in foro externo, si à Generali, vel Prouinciali cum Definitoribus scientibus ad Abbatiam promoueatur. dis.5.q.17.n.4.p.53.
Illegitimus dispensatus ad beneficium curatum non censetur dispensatus ad dignitatem. disp.5.q.19. n.1.p.54.
Illegitimus dispensatus in Religione non censetur dispensatus in seculo. disp. 5. q. 19. n.8. p.55.
Illegitimus dispensatus ad Prælaturas in vna Religione, si postea ad aliam transferatur, indiget noua dispensatione. n.9.
Illegitimi ingressi in Congregationem Casinen. & Vallis-Vmbrosæ, absque alia dispensatione possunt ad Ordines, vel dignitates assumi. num. 39. pag.482.
Illegitimorum Fratrum dispensatio in Ordine Prædicatorum, form.30.p.534.
Illiteratus sacris officiis non potest esse aptus. disp.16. gloss.1.n.3.p.46.
Imagines nondum à Sede Apostolica Canonizatorum, vel Beatificatorum cum radiis, splendoribus, & laureolis proponi ab Vrbano VIII. prohibentur. disp.15.q 7.p.197.
Imagines an ab Abbatibus benedici possint. disp.22. q 5.n.2.p.374.
Immemorabilis habet vim priuilegij, & melioris tituli de mundo, etiam vbi ius commune resistit. disp.15. q 9.n.11 p.203.
Immunitatem Ecclesiasticam lædunt implorantes auxilium à Iudice laico, ad impediendas censuras eis comminatas à Iudice Ecclesiastico. disp. 15. q. 19. n.21.p.233.
Impedimentum, propter quod quis non potest præstare id quod tenetur, est legitima causa cedendi Prælaturæ. disp.13.q.1.n 15.p.114.
Impedimentum iustum excusans a residentia non dicitur negotium, quando est tale, quod per procuratorem tractari potest. disp.14.q.4.n.6.p.125.
Impedimenta excusantia à residentia enumerantur. disp.14.q.4.per 101.p.124.
Imperare non benè potest Prælatus, nisi quæ aliis iniungit facienda, ipse exequatur. disp. 26. glossa 12. n.1.p.464.
Imperator Ecclesiæ Romanæ protector dicitur. disp. 15.q.5.n.16.p.153.
Imperator Ecclesiæ Romanæ inferior est. n.17.
Imperatores, Reges,& alij seculares Principes regulariter nequeunt priuilegia Abbatibus, vel Abbatiis semel concessa ampliùs reuocare. disp.16.q.13.n.1. pag.272.
Imponentes onera Clericis, atque aliis Ecclesiasticis incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini.disp.15.q.21. n.14.p.252.
Imponentes Vectigalia, & alia onera Ecclesiasticis personis sine licentia Papæ, etiamsi nulla exactio subsequatur, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. ibid.n.25 p.253.
Imponentes onera personis Ecclesiasticis, eáque exigentes pro bonis largitis eisdem Ecclesiasticis, siue emptis, incidunt in eamdem excommunicationem, ibid.n 26.p.254.
Imponentes onera Clericis negotiatoribus, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, ibid.n.28.
Imponentes, atque exigentes onera à Clericis, qui collectas fraudandi causa clericalem habitum susceperunt, an incidant in excommunicationem supradictam. ibid.n.33.p.255.

Imponentes, ac exigentes collectas ab Ecclesiasticis eorum feudatariis, an incidant in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. ibid. n. 34.

Imponentes, ac exigentes collectas, & alia oneta ab Ecclesiasticis pro bonis in communi, & indiuisè possessis cum eorum patre, & fratribus, an incidant in excommunicationem supradictam. ibid. n. 35. Vide *Onera*.

Impositio, quæ fit pro solido, & libra definit durate, postquam tes peruenit ad manus Ecclesiæ. disp. 15. q. 21. n. 14. p. 245.

Impudicitia quæ mala pariat. disp. 26. gloss. 2. num. 2. pag. 460.

Incompetentia Iudicis, & fori declinatoria nedum per Clericum, sed etiam per Iudicem Ecclesiasticum competentem apponi potest. disp. 15. q. 19. n. 19. pag. 232.

Incontinentia est sufficiens causa deponendi Abbatem. disp. 13. q. 2. n. 6. p. 115.

Incorporandi aliquem Eremitam in Oblatum alicuius Congregationis cum iuramento Obedientiæ literæ patentes, form. 50. p. 538.

Indignus eligi non debet. disp. 5. q. 8. n. 18. p. 45.

Indignus quis censeatur. ibid. n. 19.

Indignus ne eligatur, suffragandum est digno, omisso digniori. disp. 5. q. 13. n. 7. p. 49.

Indistinctè sancitum, indistinctè debet intelligi. disp. 15. q. 22. n. 3. p. 256.

Indulgentia sine Ordinarij licentia per Regulares publicari non possunt, etiamsi sint à Summo Pontifice receptæ. disp. 15. q. 7. n. 35. p. 161.

Indulgentias concedere non potest Episcopus celebrans, vel prædicans in locis exemptis, nec potest concedere, vt exempti eius nomine largiantur, qui si dant, non prosunt, nisi quoad sibi subditos. disp. 15. q. 15. n. 13. & 14. p. 212.

Indulgentias concedendi per Abbatem, form. 152. pag. 567.
Eiusdem generis alia. form. 152. ibid.

Ineruditio est sufficiens causa deponendi Abbatem. disp. 13. q. 2. n. 10. p. 115.

Ineruditus non dicitur Abbas sciens benè legere, & benè loqui latinè. disp. 13. q. 2. n. 11. p. 115.

Ineruditus non dicitur nesciens respondere interrogaris sibi factis. n. 12.

Infames, tam infamia iuris, quàm infamia facti ab Abbatiali dignitate omninò arcendi sunt. disp. 5. q. 20. n. 1. p. 55.

Infamibus portæ dignitatum patere non debent. ibid. num. 2.

Infames infamia meri facti quando eligi, & promoueri possint ad dignitates. ibid. n. 5. p. 56.

Infamia meri facti per pœnitentiam purgatur. ibid. num. 6.

Inferior dispensans in lege Superioris, sine causa, peccat mortaliter, & dispensatio est nulla. disp. 5. q. 16. n. 1. p. 52.

Inferiores nequeunt, absque causæ cognitione, dispensare. disp. 5. q. 17 n. 3. p. 53.

Inferior Episcopo, licèt conferēdi potestatem habeat, non tamen potest beneficiorum resignationes recipere, nisi id sit ei specialiter concessum. disp. 15. q. 1. n. 4. p. 114.

Inferiores Ecclesiastici habent iuris assistentiam præcedendi aliis, etiam in dignitate maiore constitutis, in propriis Ecclesiis. disp. 25. q. 2. n. 28. pag. 439. Contrarium. n. 30.

Infirmi post electionem an debeant renunciare Prælaturis. disp. 5 q. 21. n. 47. p. 59.

Infirmitas corporis est legitima causa cedendi Abbatiæ. disp. 13. q. 1. n. 12. p. 114.

Informationes de veritate miraculorum facultatis assumendi, form. 131. p. 560.

Ingressus ad beneficia qui dicatur. disp. 13. q. 6. n. 1. p. 118.
Sublatus est. ibid. n. 2.
Illum potest Summus Pontifex ad libitum concedere. ibid. n. 3.

Ingressus ad beneficia ob pensionem non solutam in Curia Romana Pensionario conceditur. ibid. n. 6. pag. 119.

Ingressus in aliquam Religionem vt valeat, non consideratur Regula antiquitùs instituta, sed modus viuendi de præsenti. disp. 25. q. 1. n. 97. p. 405.

Inhabilitas ad dignitates propter simoniam an incurratur ante Iudicis sententiam declaratoriam. disp. 10. q. 5. n. 6 p. 96.

Innocentij I. Papæ tempus. disp. 2 q. 3. n. 9. p. 11.

Innouatio nihil iuris de nouo tribuit, vbi agitur de innouatione solius chartæ deperditæ, vel nimia vetustate consumptæ. n. 4.

Innouatio gratiæ in forma communi fit de actu prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat. n. 5.

Innouatio priuilegiorum nouum ius non tribuit, sed solùm antiquum conseruat. disp. 18. q. 2. n. 1. p. 307.

Innouatio dicitur noua concessio, quæ actus extincti redintegrationem importat. n. 2.

Inquisitio facienda est de promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, & faciendi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales. disp. 8. q. 2. per totum pag. 81.

Inquisitio quomodo facienda est, quando personæ promouendæ notitia haberi non potest. disp. 8. q. 2. n. 3. p. 82.

Inquisitio, vt perfecta sit, quæ requiras præter ea, quæ ex testibus habebuntur. ibid. n. 5. p. 83.

Inquisitio de persona promouenda cùm fuerit perfecta, quid seruandum. ibid. n. 9. p. 84.

Inquisitionis hæreticæ prauitatis officio deputatos offendentes, siue eorum res, statum, & filios, quas pœnas incurrant. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 173.

Inquisitores hæreticæ prauitatis possunt seuerè animaduertere in Regulares audentes in publicis suis actibus asserere qòud B. Virgo cum originali peccato concepta fuerit. disp. 15. q. 7. n. 31. p. 161.
Possunt etiam procedere contra quoscunque etiam exemptos sollicitantes in confessionibus. n. 32.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis impeditores quibus pœnis ex Constitutione Iulij III. subiiciantur. disp. 15. q. 7. n. 54. p. 171.

Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra Sacerdotes qui mulieres pœnitentes in actu confessionis ad actus inhonestos prouocare & allicere tentant. disp. 15. q. 7. n. 54 p. 175.
Item eorum iurisdictio in eos qui non promoti Missas celebrant, & confessiones audiunt. p. 177. & 178.

Inquisitoris in Religione Dominicana institutio, form. 21. p. 532.

Inquisitor hæreticæ prauitatis nouiter institutus, quas literas à Domino temporali impetrare debeat, formula 1. p. 586.

Inquisitorem requirendi vt de hæresi delatum remittat ad Diœcesanum à quo fugit, formula 24. pag. 593.

Inquisitus, accusatus, denunciatus quando eligi, vel promoueri non possit. disp. 5. q. 20. n. 8. p. 56.

Insignia Episcopalia an ab Abbate præscribi possint. disp. 19. q. 2. per totum. p. 335.

Insignia Pontificalia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarum suarum. disp. 20. q. 1. num. 8. pag. 341.

Insignium

Insignium Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in eo loco, in quo illis quispiam vtitur. disp. 21. q. 2. n. 1. pag. 356.
Insignium Pontificalium vsus Abbatibus non ratione dignitatis, sed ex priuilegio, & consuetudine, aut præscriptione competit. disp. 21. q. 1. n. 1. p. 356.
Insignium Pontificalium vsus ab Abbatibus per quantum temporis spatium consuetudine, vel præscriptione acquiri possit. ibid. n. 3.
Insignia Pontificalia non sunt Ordinis Episcopalis. ibid. n. 4.
Insignium Pontificalium vsus quando simpliciter Abbatibus est concessus, an illis vbique vti possint. disp. 21. q. 3. n. 4. p. 358.
Insignium Pontificalium vsus an extra Monasterium Abbatibus competat. ibid. n. 6. & seqq. p. 359.
Insignium Pontificalium, & indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum forma, & figura, disp. 20. q. 2. n. 13. p. 350.
Insigniis Pontificalibus an potiantur Abbates seculares. disp. 20. q. 1. n. 25. p. 347.
Insigniis Pontificalibus an potiantur Abbates Commendatarij. ibid. n. 26.
Insigniis Pontificalibus an potiantur Priores aliqui. ibid. n. 27. Vide *Pontificalia.*
Instantia iam cum defuncto inchoata transit in hæredem. disp. 15. q. 22. n. 2. p. 256.
Instituendi ius habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quæ potest instituere. disp. 13. q 8. n. 1. p. 120.
Institutio & destitutio est iurisdictionis, non Ordinis Episcopalis. disp. 13. q. 8 n. 8. p. 120.
Institutiones Ordinum Religiosorum. Vide *suis in locis ordine Alphabetico.*
Institutio Capellæ de Iurepatronatus, form. 104. p. 555.
Institutionum genera tria sunt in Ecclesia Dei. disp. 12. q. 2. n. 3. p. 111.
Institutus priùs præcedere debet, secundo loco institutos. disp. 25. q. 1. n. 121. p. 407.
Instrumenta bonorum operum. Vide *Opera.*
Intellectus sui qui in propria acie non confidit, imò auxilium petit, faciliùs intentum assequitur. disp. 26. gloss. 9. n. 2. p 464.
Intentionis defectum non tollit clausula, *Pro expressis,* &c. disp. 18. q. 6. n. 45. p. 331.
Interdicti eligere non possunt: nec qui celebrauerunt scienter in loco interdicto, neque qui elegerunt scienter indignum. disp. 5. q. 8. num. 16. 17. & 18. pag. 45.
Interdicti tempore celebrare priuatim possunt Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ Congregatio. n. 30. p. 480.
Interdicto Ecclesiastico ciuitatem vel locum supponendi, form. 11. p. 589. absoluendi, & relaxandi ab eodem, form. 13. ibid.
Denunciationis talem ciuitatem vel locum suppositum esse huic interdicto, form. 12. & ab eo absolutum, form. 14.
Interpretari actum eius est, cuius est concedere. disp. 16. q. 6. n. 1. & 2. p. 264.
Interrogatoria, quæ necessaria sunt ad Inquirendum in omnes qualitates, quæ in promouendis requiruntur, disp. 8. q. 2. n. 4. p. 83.
Interrogatoria pro habenda Informatione status alicuius Monasterij. disp. 5. q. 2. n. 8. p. 84.
Interrogationes in informationibus sumendis ab ingredi volentibus Religionem, form. 66. p. 542.
Interrogatoria in examine testium visitationis, form. 68. p. 543.
Intronizatio Abbatis benedicti quo ritu fit. disp. 21. q. 24. n. 36. p. 108.
Intrusus vt quis dicatur, ac incidat in pœnam, *cap. auaritia, de elect. in 6.* quæ requirantur. disput. 6. quæst. 1. num. 12. pag. 67.
Intrusi beneficium potest impetrari tanquam vacans vt priùs, etiam non facta mentione de intrusione in specie. disp. 6. q. 1. n. 14. p. 67.
Intrusus licèt non priuetur beneficiis antea obtentis, fit tamen ineligibilis ad alia, siue in eadem, siue in diuersa consistant Ecclesia. disp. 6. q. 1. num. 15. pag. 67.
Inuitus ordinati non debet. disp. 10. q. 2. n. 1. p. 92.
Ioannes Carolus Pica Aquilanus laudatur. disp. 14 q. 1. n. 3. p. 121.
Ioannes III. Summus Pontifex primus in Gallia Monasterium D. Medardi Suessionum exemit. disp. 15. q. 1. n. 3. p. 130.
Ioannis Andreæ sententia quoad exercitium Pontificalium quomodo sit intelligenda. disp. 21. q. 3. n. 3. pag. 358.
S. Ioannes Baptista Cœnobitarum Princeps fuit. disp. 2. q. 1. n. 2. p. 10.
Ioannis Dei Religiosi potiuntur omnibus priuilegiis, & exemptionibus Archihospitali S. Spiritus in Saxia de Vrbe, concessis. disp. 17. quæst. 1. num. 4. pag. 295.
Ira Abbatibus & Prælatis detestanda. disp. 26. gloss. 13. n 8. p. 467.
Ita quid sit, & quæ in Prælatis sit laudabilis. n. 9.
Irregulares an possint eligere. disp. 5. q. 8 n. 14 p. 45.
Irregularis non priuatur iurisdictione ob irregularitatem superuenientem. ibid. n. 15 p. 45.
Itali extra Italiam habitare in locis, vbi libet, & publicus cultus, siue vsus Catholicæ Religionis non existat, ex decreto Clementis VIII. prohibentur. disp. 15. q. 7. n. 54 p. 185.
Iubilei in anno licentia veniendi Romam, form. 33. pag. 540.
Iudex in causa propria nemo esse potest. disp. 15. q. 6. pag. 154.
Iudex Regulariter cognoscit, an sibi iurisdictio competat. disp. 15. q. 10. n. 1. p. 205.
Iudex esse non potest Ordinarius in materia exemptionum de sua iurisdictione. disp. 15. q. 10. n. 2. pag. 205.
Iudex exemptionum solus est Pôtifex. ibid. n. 3. p. 206.
Iudex secularis punire non potest Clericos leges ciuiles non obseruantes, licèt non sint exempti ab obligatione ipsarum. disp. 15. q. 19. n. 21. p. 233.
Iudex laicalis interrogate, examinate, iudicate, ac punite non potest Clericos, quamuis grauia delicta committant. ibid. n. 25.
Iudex Ecclesiasticus habet onus tam excipiendi, quàm repetendi Clericum à Iudice seculari, ne libertatia Ecclesiasticæ inta lædantur. ibid n. 26.
Iudex laicus punire non potest pœna pecuniaria, vel corporali clericum contra se falsum deponentem. disp. 15. q. 19. n. 27. p. 233.
Iudex Ecclesiasticus punire potest laicum coram se falsum deponentem. ibid.
Iudicis licèt officio fungatur Abbas in Monasterio, Patris tamen locum, & nomen retinet. disp. 26. gloss. 10. n. 4 p. 464.
Iudex laicus non potest Clericum per sententiam absoluere. dis. 15. q. 19. n. 20. p. 233.
Potest, si negligens in puniendis subditorum excessibus fuerit, censuris Ecclesiasticis compelli, vt fungatur suo munere. n. 25.
Iudex Ecclesiasticus potest Iudicem secularem negligentem in puniendis excessibus subditorum, censuris compellere, vt suo munere fungatur. disp. 15. q. 19. n. 25. p. 333.

Iudex Ecclesiasticus non tenetur punire clericos pœnis statutis à lege ciuili.disp.15.q.19.n.39.p.234.
Iudicare non licet de facto, & potestate Apostolica. disp.16.q.6.n.3.p.265.
Iudicium,vbi cœptum est,ibi terminari debet.disp.15. q.12.in 4.p.256.
in Iudiciis quasi contrahitur. disp.15. quæs.22.n.10. p.256.
Iuramentum an præstare debeant electores de magis idoneo eligendo.disp.5.q.6.n.35.p.42.
Iuramentum quomodo præstandum sit, remissiuè. ibid.n.36.p.43.
Iuramentum Electorum de digniore eligendo non irritat electionem de digno, omisso digniori. disp. 5.q.13.n.6.p.49.
Iuramentum fidelitatis præstaturus artatur ad personaliter comparendum, etiam si sit Monialis,& persona religiosa ad Clausuram adstricta, licèt pro nulla alia causa ad personaliter comparendum adstringi possit.disp.8.q.3.n.14.p.86.
Iuramentum præstandum ab Abbatibus benedicendis quale sit.disp.11.q.12.n.11.p.102.
Iuramentum quod ab Abbate coram Summo Pontifice præstatur,quale sit.disp.11.q.14.n.3.p.104.
Iuramentum Abbatis electi quando præstari debeat. ibid.n.26.p.108.
Iuramentum præstandum ab his,qui volunt Religionem ingredi, fidémque de vita, & moribus necessariam non habent,form.67.p.542.
Iuramentum,ac professio fidei à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittenda,form.8.p.527.
Iuramentum præstandum ab admittendis intra clausuram Monialium,form.99.p.550.
Iuramenti ab Electoribus præstandi.form.173.p.573.
Iuramenti Abbati à vassallis præstandi, form. 185. pag.579.
Iuramenti fidelitatis præstandi in electione Abbatissæ,form.192.p.583.
Iuramenti præstandi ab Abbate auctoritate Apostolica benedicto,form.193.ibid.
Iuramenti alia similis,form.194.ibid.
Iuramentum præstandi de defendenda Ecclesia contra hæreticam prauitatem,form.4.p.587.
Iurisdictionem spiritualem Ordinariam in suos subditos habent Abbates tam Generales,quàm Locales, disp.3.q.2.n.1.p.17.
Iurisdictio quasi Episcopalis est in Abbatibus tam Generalibus, quàm Localibus in suos subditos. ibid.n.2.
Iurisdictionis amplitudo diuersa est in Abbatibus Generalibus,& Localibus.ibid.q.3.n.1.
Iurisdictio inferioris potest per Prælatum Generalem coarctari,non è contra.ibid.n.3.p.18.
Iurisdictionis est instituere, & destituere.disp.13.q.8. n.8.p.120.
Iurisdictio quasi Episcopalis competit Abbatibus & Prælatis Regularibus.disp.15.q.2.n.4.p.131.
Iurisdictionis temporalis exercitium non probat quasi possessionem iurisdictionis spiritualis. disp. 15. q. 8.n.8.p.201.
Iurisdictionis quasi-possessionem ad acquirendam, non est necessarium probare exercitium singularum specierum iurisdictionis, sed sufficit probare actus in quibusdam,& aptitudines in cæteris.disp. 15.q.9.n.20.p.204.
Iurisdictionis quasi-possessio vniuersalis acquiritur per exercitium vnius actus.n.21.
Iurisdictionis quasi-possessio ab Episcopo non acquiritur ex actibus factis absque scientia & patientia Prælatorum inferiorum, contra quos prætenderetur iurisdictio.num.22.*Contrarium,num.seq.*
Iurisdictio non probatur ex actibus quos Episcopi in exemptos tanquam delegati exercere possunt.disp. 15.q.9.n.30.p.205.
Iurisdictio erga alios,lite pendente inter Episcopum, & Abbatem super exemptione,spectat ad eum qui tempore motæ litis in possessione illam exercendi reperiebatur.disp.15.q.10.n.4.p.206.
Iurisdictio ad sæculares non deuoluitur, ex eo quòd Prælati fuerunt negligentes in puniendis Clericis, atque in eorum causis cognoscendis. disp.15.q.19. n.25.p.233.
Iurisdictio contra Regulares quando dubitatur an pertineat ad Episcopum, vel ad eorum Prælatos, Episcopus non potest esse Iudex, & eorum priuilegia interpretari.disp.16.q.6.n.5.p.265.
Iurisdictio in iuribus Episcopalibus præscribendis, censetur acquisita inferiori priuatiuè respectu Episcopi.disp.19.q.1.n.5.p.334.
Contrarium tenent alij.n.6.
Sub distinctione resoluitur.n.7.
Ius nouum tribuitur, & de nouo priuilegium reintegratur, quando constiterit Principem voluisse ex certa scientia ipsam gratiam, seu concessionem in charta contentam innouare.disp.17.q.2.n.6.p.308.
Ius positiuum Papa potest sola voluntate tollere.disp. 25.q.1.n.65.p.404.
Ius præcedendi,est ius honoris. disp.25. quæs.1.n.67. pag.404.
Ius,quod non directè,sed secundariò, & indirectè aufertur,non dicitur sublatum.n.68.
Ius ad rem quibus modis acquiratur.disp.10.q.4.n.6. p.44.Vide remissiuè.
Ius in re beneficiis, seu dignitatibus habere dicitur electus confirmatus,vel institutus,aut prouisus,qui electionem, vel collationem, aut prouisionem acceptauit, aut ratificauit; nec est necessaria apprehensio possessionis.disp.10.q.4.n.1.& 2.p.94.
Ius in re acquiritur præsentato ex sola præsentatione,quando necessariò venit instituendus quòd nemo alius præter ipsum præsentatus fuerit.disp.10. q.4.n.4.p.94.
Ius in re ex sola præsentatione quæsitum dicitur præsentato,qui solus inter cæteros habeat conditiones requisitas ex fundatione.ibid.n.5.
Iuri suo vnicuique liberum est renunciare. disp.13.q. 1.n.1.p.113.& disp.16.q.15.n.1.p.274.
Iura ad Ecclesiam pertinentia renunciari,aut alio quolibet modo alienari non possunt,nisi interueniente consensu Prælati,& Capituli.n.2.
Iuris positiui defectus omnes supplet clausula, *Supplentes*,&c.disp.18.q.6.n.4.p.329.
Iuris naturalis defectus non supplet clausula, *Supplentes*,&c. prout nec supplet defectus,qui concernunt personam supplicantis.n.5.
Iuris assistentia sola, absque possessione, suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem, in exercitio iurisdictionis. disp. 15. quæs. 8. num.2. pag.201.
Iuris assistentia turbida non suffragatur Episcopo ad obtinendam manutentionem in exercitio iurisdictionis; sed Rota solet, omisso possessorio discutere petitorium. disp.15.q.8.n.14. Limita,vt num. 15.& 16.
Iuris diuini dicitur, quod ex testimoniis, vel exemplis ex sacra Scriptura depromptis, vel Ecclesiæ traditione desumitur. dispur. 15. quæs. 19. n. 12. pag.232.
Ius eligendi in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali non potest cadere in laicum. disp.7. quæs.6.n.1. pag.77.

Ius vniuersitàtis in vno solo remanere potest. disp.5. q.8.n.3.p.44.

Ius in re non habens nequit oblata pecunia absque simonia redimere vexationem ab his, qui non obesse tantùm, sed prodesse valent. disp.10. q.4. n.8. pag.94.

Ius iostituendi habens an possit recipere resignationes beneficiorum, ad quæ potest instituere. disp.13. q.8.n.1.p.120.

Ius alicuius mutatione personæ, deterius fieri non debet, nec obligatio variatur ex persona successoris. disp.15.q.22.n.7.p.256.

Ius Canoniæ, non potest cadere, nisi in Clericum. disp.25.q.1.n.18.p.401.

Ius præcedentiæ, est iuris positiui, & sapit priuilegium.ibid.n.64.p.404.

Ius Canoniæ est ius spirituale. ibid.n.214.p.416.

Ius alteri quæsitum Princeps tollere velle non præsumitur, absque eius cognitione, & grauissima causa. disp.16.q.10.n.11.p.268.

Iuribus, & priuilegiis datis, & acquisitis Ecclesiæ; ac dignitati suæ Prælatus renunciare non potest. disp. 23.q.14.n.4.p.388.

Iura quando volunt intelligere de Clericis secularibus, id exprimunt. disp.25.q.1.n.13.p.401.

Iura de vno disponentia, de alio regulariter non verificantur ex propria natura. ibidem, num. 200. pag 416.

Iura Episcopalia Abbates, & Prælati inferiores præscribere possunt. disp.19.q.1.n.1.p.334.

Iura faciunt hoc meum, illud tuum. disp.19. q.8. n.3. pag.339.

Ius patronatus acquiritur in Ecclesiis Conuentualibus ex fundatione, vel dotatione, dummodo concurrat priuilegium Apostolicum in limine fundationis, vel dotationis. disp.7. quæsit.5. num.2. pag.75.

Vbi quòd nec suffragatur noua concessio. num.9. pag.76.

Ius patronatus acquiritur nedum in Ecclesia Conuentuali actu, sed etiam habitu tantùm. num. 3. pag.75.

Ius patronatus in Ecclesiia Regularibus non est sublatum per Concil.Trid. n.4.

Ius patronatus Ecclesiæ Conoentualis, in coofirmatione Apostolica interposita in limioe fundationis, vel dotationis, enunciatum ex priuilegio dumtaxat, intelligitur esse ex priuilegio habente originem à fundatione, vel dotatinne. disp.7. q.5. n.11.p.76.

Ius patronatus honorificum in Ecclesia Conuentuali acquiritur ex sola constitutione, etiam absque dote. disp.7.q.5.n.16.& 17.p.76.

Ius patronatus honorificum acquiritur absqoe expressa reseruatione, modò expressè non sit remissum. num.18.

Iuris patronatus in donatione facta loco Religioso non requiritur Episcopi assensus. disp.9. q.2. n.1. pag.89.

Ius patronatus ad boc, vt sit ex causa onerosa, spectari debet quod expensum fuerit, an scilicet æquiualeat concessioni. disp.16. q.22.n.15.p.271.

Ius patronatus, quando augmentum non est commensuratiuum ad eius concessionem, non desinit esse ex priuilegio, nec priuilegij nomen amittit. num.16.

Iurispatronatus assensus, form.107 p.552.

Iurispatronatus donationis assensus, formula 108. pag.553.

L

Laicus in Ecclesia Collegiata, vel Conuentuali ius eligendi habere minimè potest. disp.7.q.6. num.2. pag.77.

Laicus non potest ex consuetudine fieri capax iuris spiritualis. ibid.n.3.

Laicus nullam babet potestatem io Clericos. disp.15. q.19.n.1.p.130.

Laicus falsum deponens coram Iudice Ecclesiastico potest ab eo puniri. ibid.n.27.p.233.

Laicus capere potest Clericum in flagranti crimine, ac de fuga suspectum, si inde Ecclesiastico Iudici tradat. ibid.n.30.

Laicus capere, ac detinere potest Clericum, si visus fuerit illicitè incedere ad patrandum delictum, si postea Superiori illius tradat. ibid.n.31.

Laicus an capere possit Clericum ex causa ciuili, & de fuga suspectum, si postea eius Superiori consignet. ibid.n.32.

Laicus citare non potest coram Iudice seculari Clericum succedentem in bonis alicuius laici. ibid. n.35.p.234.

Laicus non potest coram Iudice seculari citare Clericum, qui coram eodem depositum recepit. ibid.n.36.

Laicus potest à Iudice Ecclesiastico Iudicari de delicto, quod eom Clerico commisit. ibid. num. 40. pag.235.

Laici exigentes Collectas, seu alia onera Ecclesiasticis personis imposita, incidunt in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini. disp. 15. quæs. 21. n.24.p.251.

Laici exigentes collectas à Clericis negociantibus non ligantur præsentis Canonis censura. ibid.n.28. pag.254.

Laici nihil statuere possunt circa bona Ecclesiastica. disp.15.q.19 n.42.p.234.

Lapidis primi impositionis in fundamento Ecclesiæ, form.195.p.583.

Lapidem primarium in Ecclesiæ fundatinne ponere, spectat ad potestatem Ordinis. disp.22.q.9.num.2. pag.376.

Abbates non possunt iure Ordinario, sed priuilegio, vel consuetudine talem actum exercere. num.3.

Lateranensium Canonicorum Regularium exemptionis initium. disp.15.q.4.n.4.p.137.

Lateranenses Canonici Regulares quem habeant in Pontificali celebratione Baldachini vsum. disp.21. q.10.n.10.p.369.

Vocantur sacri Ordinis Canonici. disp.25.quæs.1. n.49.pag.403.

contra Lateranensium Canonicorum præcedentiam qui scripserunt enumerantur. disp.25.q.1.n.203.& seqq. p.415. & contra eos fuit Pistorij pronunciatum. n.205.

Lateranensis Ecclesia olim erat Regularis. disp. 25. q.1.n.170.p.413.

Lateranensi in Ecclesia priùs fuerunt alij Religiosi, quàm Ordinis S. Augustini. disp.25. q.1.num.243. pag.420.

Lateranensis Ecclesia ex Bonifacij VIII. Constitutione habuit Decanum. disp.25. quæs.1. n.245. pag.420.

Lateranensis Ecclesiæ concessio ad causam præcedentiæ non prodest Lateranensibus Canonicis, nisi fortè in ipsa eorum Ecclesia. disp.25.q.1.num.248. pag.420.

Lauretanæ Virginis sacras ædes inuisendi licentiæ, form.56.p.540.

Lectoria principalis institutio, form.24.p.533.
Legatus non potest conferre Ecclesias Collegiatas, neque illas commendare in perpetuum absque speciali Papæ facultate. disp.4. quæsit.3. num.3.& 5. pag.30.
Legatus de latere dispositioni Conciliari derogare non potest, absque expressa facultate Papæ. disp.15. q.18.n.53.p.228.
Leprosi sunt inhabiles ad Prælaturas, & ineligibiles ad eas. disp.5.q.21.n.18.p.57.
Leprosi non tenentur ad decimas de hortis, nec de nutrimentis animalium suorum. disp.15.q.18.n.48. pag.227.
Dummodo communiter viuant, & simul congregati extent. n.49.p.228.
Leuitarum officium quale erat. disp. 25. q.1. num.4. pag.400.
Lenitas cum seueritate simul amplectenda Abbati, à D.Gregorio suadetur. disp.26. gloss.4.n.3. p.461. & gloss.12.p.465.
Lex vbi non distinguit, nec nos debemus distinguere. disp.5.q.21.n.56.p.60.disp.18.q.6.n.65.p.333.
Lex Diœcesana quænam sit. disp.15. quæs.7. num.1. pag.156.
Lex iurisdictionis, quænam sit. n.2.
Lex priuata dicitur priuilegium ex eo, quod in priuato fertur. disp.16.q.1.n.2.p.261.
Lex extra constituentis territorium, non obligat. disp. 16.q.1.n.7.p.261.
Lex vna indistinctè loquens, per aliam distinguitur, & limitatur. disput. 18. quæsit. 6. num.66. pag.333.
Lex non includit id, ad quod mens, & ratio auctoris non se extendit. n.67.
Legibus quæ in communi conueniunt, priuilegiis etiam conuenire, & cum sua proportione applicari possunt. disp.18.q.6.n.61.p.333.
Lex interpretari debet, ne inutilis reddatur. n.62.
Eius verba debent aliquid operari. n.63
Lex humana iniquum non continens, an sit seruanda. disp.19.q.8.n.4.p.340.
Lex vbicunque non est clara, & non expressa debet ampliari, vel restringi ad limites rationis. disp.20. q.3.n.18.p.35.
Libertas Ecclesiastica læditur, dum ab aliquo ad Iudicem laicum confugitur prætextu iniustæ vexationis. disp.15.q.19.n.20.p.233.
Librorum editio non permissa est Religiosis, licèt exemptis, sine Episcopi facultate. disp.15 q.7.n.4. pag.156.
Libri, siue miracula non Canonizatorum vel Beatificatorum in lucem edi ex Decreto Vrbani VIII. prohibentur. disp.15.q.7.p.197.
Libri à degentibus in statu Ecclesiastico mediatè vel immediatè Sedi Apostolicæ subiecto compositi, de quacumque materia tractantes, absque Cardinalis Vicarij, & Magistri sacri palatij in Vrbe, & extra eam, absque Ordinarij loci licentia non deferantur, aut imprimantur. ibid.p.198.
Licentia Superioris, & iusta causa copulatinè requiruntur ad excusandum à non residendo. disp.14. q.4.n.12.p.125.
Licentia Ordinarij in scriptis requiritur, vt Parochi, iusta causa mediante, possint à suis Ecclesiis abesse. disp.14.q.5.n.2.p.ead.
Licentia absentiæ ab Ecclesia per Abbates, & alios Prælatos locorum Ordinarios Episcopo inferiores, concedi potest. ibid.n.3.
Licentia Episcopi omninò requiritur, vt Regulares, licèt exempti eleemosynas petere possint. disp.15. q.7.n.24.p.160.
Licentia Ordinarij requiritur, vt Regulares publicare valeant Indulgentias, etiam quas à Summo Pontifice receperunt. ibid.n.35.p.161.
Licentiæ ad Episcopatum pro Religione Dominicana, form 6.& 7.p.526.
Linea vestis. vide *Vestis*, *Habitus*.
Lippi, strabones, & lusci an sint eligibiles in Abbates. disp.5.q.21.n.34.p.58.
Litania septiformis quæ dicta? disp. 25. q.1. n. 250. pag.420.
Litera, & commissiones quæ Romæ expediuntur, & ad locorum Ordinarios diriguntur, etiam Abbatibus iurisdictionem Episcopalem, & proprium territorium habentibus, tanquam verè, & propriè Ordinariis committuntur. disp.1.q.4.n.6.p.6.
Literarum, quibus absentes ad electionem vocandi sunt remissiuè, forma quæ? disp.5.q.3. num.22. pag.36.
Literæ sunt necessariæ ad validitatem gratiæ, quando Papa vult pro forma ipsius, quòd literæ expediantur. disp.16. q.1.n.9 p 262.
Literarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus formularium. pag. 585. ad finem tomi 1.
Literis carens, sacris non potest esse aptus officiis. disp.26.gl.1.n.3.p.460.
Lites, quæ inter personas Ecclesiasticas in processionibus oriuntur, ab Episcopo breui manu componi debent. disp.15.q.7.n.20.p.159.
Lites, & controuersias omnes de præcedentia inter Ecclesiasticas personas tam seculares, quàm Regulares componit Episcopus omni appellatione remota. disp.25.q.6.n.9.p.443.
Locus quilibet, vbi Capitulum est congregatum, dicitur Capitularis. disp.5.q 6.n.3.p.40.
Locus non est de substantia electionis. disp. 5. q. 6. n.33.p.42.
Loci dignitas an conferat ad insignitatem, & maiorem dignitatem Ecclesiæ, ita vt Rector duas habens Ecclesias Parochiales in ea residere teneatur, remissiuè. disp.14.q.1.n.12.p.122.
Loco in exempto iurisdictionem habet Episcopus. disp.15.q.7.vers. *Episcopus*. 17.p.169.
Locus exemptus non dicitur constituere territorium per se, nisi impropriè, & per modum æquiparationis. disp.15.q.9.n.4.p.203.
Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex actibus iurisdictionalibus ibi ab Episcopo factis. ibid. n.19. pag.204.
Locum esse in aliqua Diœcesi, probatur ex Testibus. ibid.n.31.p.205.
Locum esse in Diœcesi probatur ex priuilegio exemptionis. n.33.
Locum esse in Diœcesi, probatur ex enũciatiuis Summorum Pontificum, quæ emanarunt principaliter ad describendos fines Diœcesis, dummodo sint saltem duæ factæ à diuersis Summis Pontificibus in diuersis Bullis. n.34.35.
Locum esse in Diœcesi, probatur ex pluribus enunciatiuis antiquis, saltem concurrentibus adminiculis, & dummodo concurrat longæua quasipossessio. ibid n.38.& 39.
Et dummodo ex aliis enunciatiuis contrariis non elidantur. n.40.
Locus exemptus, & locus extra Diœcesim iudicantur à pari. disp.15 q.14.n.3.p.211.
Locus exemptus canonicam portionem soluere non tenetur Episcopo. disp.15.q.16.n.4 p.213.
Loca exempta canonicam portionem soluere tenentur Episcopis de relictis capellis non exemptis sibi subiectis. ibid.n.5.

Loca

Loca Regulatium ferè omnia hodie non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluendam, ex specialibus priuilegiis. disp.15. q.17. n.6.pag.214.

Locus Abbatis in Ecclesia, & in processionibus qualis esse debeat.disp.21.q.10.n.1.p.364.

Locus Abbatibus in Concilio generali debitus. disp. 24.q.3.per tot.p.391. Vide *Abbas*.

Locus Abbatum in Conciliis, & Synodis qualis esse debeat.disp.25.n.4.q.6.n.5.p.393.

Locum qui vult habere in processione, debet ferre habitũ illi conuenientem.disp.25.q.1.n.286.p.427.

Locutio incauta sicut in errorem protrahit; ita indiscretum silentium eos qui eruditi poterant, in errore relinquit.disp.27.q.8.n.2.p.473.

M

MAculam habens non offeret panes Deo suo, de ineligibilibus ad prælaturas explicatur. disp.5.q. 21.n.16.p.57.

Magisterij ad promotionem in Religione Dominicana literæ patentes,form.22.p.532.

Magistrum cum fieri, qui formam discipuli non assumpserit,miserum est.disp.5.q.10.n.3.p.46.

Maioritas dignitatis ex maioritate ornatus, qua quis vti potest,colligitur.disp.25.q.3.n.3.p.441.

Mandatum speciale requiritur ad fidei professionem pro alio emittendam.disp.8.q.3.n.15.p.85.

Mandatum speciale requirit in persona Vicarij, vt resignatio in eius manibus facta valere possit. disp. 13.q 1.n.6.p.114.

Mandatum Principis valet, licèt sit contra ius, quando constat de ipsius voluntate. disp.16.quæs.7.n.2. pag.266.

Mandatum Apostolicum ante benedictionem necessarium est Prælato.disp.11.q.14.n.13.p.107.

Manipulus qua forma fieri debeat. disp.22.q.4.n. 7.p.373.

Manus tremulas, caput, & linguam habentes an possint eligi.disp.5.q.21.n.26.p.58.

Manibus & digitis carentes an ineligibiles sint. disp. 5.q.21.n.36.p.58.

Manutentio Episcopo in exercitio iurisdictionis non impeditur per solam allegationem priuilegij, nisi illud exhibeatur.disp.15.q.8.n 3.p.201.

Manutentio Episcopo debita in quasi-possessione iurisdictionis non impeditur sola exhibitione priuilegij exemptionis, nisi incurrat etiam quasi possessio..n.4. Contrarium,num.seq.

Manutentio ex sola iuris assistentia non datur Episcopo, quando Prælatus inferior reperitur in quasi-possessione exercendi iurisdictionem, cui tunc potiùs datur manutentio, maximè si vnà cum possessione concurrat priuilegium.n.6.& 9.

Mappæ Altaris quales esse debent.disp.22.q.4.n.12. pag.373.

Quales mappæ pro Communione.ibid.

S.Marcus Euangelista in Ægypto Religiosorum institutor fuit.disp.2.q.2.n.2.p.10.& q.5.n.2.p.12. & q.10.n.1.p.15.

S.Marcus post Apostolos primus in Alexandrina Ecclesia fuit conditor, & institutor Ordinis Canonici.disp.25.q.1.n 9.p.401.& n.50.p.403.

S. Mariæ à Mercede Redemptionis Captiuorum Congregatio decimas soluere non tenetur. disp. 15.q.18.n.22.p.224.

Ordo Sanctæ Mariæ à Mercede potitur priuilegiis Mendicantium.disp.17.q.1.n.34.p.291.

Matrimonij dispensationis super denunciationibus, form.91.p.567.

Alia eiusdem generis,form.154.p.568.

S. Matthæus in Æthiopia legitur S. Euphemiam consecrasse,& illam plusquàm ducentis Virginibus præfecisse.disp.2.q.10.n.2.p.13.

D. Medardi Suessonum Monasterium primum in Gallia ab Ordinariorum iurisdictione exemptum à Ioanne III. disp.15. q.1. n.3.p.130. & q.4.n.1. pag.133.

Medici,& Chirurgi facultas ad intrandum in clausuram Monialium,form.94.p.549.

Membra à suo capite discedere non debent. disp.15. q.1.n.261 p.423.q.2.n.19 p.438.

Mendicantes quam præcedentiam inter se habeant. disp.25.q.7.n.1.p.446.

Mendicantes ad Ordines non Mendicantes transeuntes non possunt in Abbates eligi. disp.5 q.21.n.5. pag.57.

Mendicantes Fratres semper debent & vbique Monachis præcedentiam concedere.disp.25.q.8.n.10. pag.458.

Mendicantium Generales tanquàm Abbates præcesserunt, & alij antiquiores Abbates. disp.25.q.4.n. 11.p.443.

Mendicantium superiores sunt verè Prælati. disp.1.q. 8.n.1.p.8.

Mendicantium, & non Mendicantium priuilegia omnia confirmata sunt.disp.18.q.3.n.36.p.312.

Mensa Abbatis qualis esse debet iuxta D.Benedicti Regulam disp.27.q.4.n.2.p 471.

Sit naturæ necessitati, non gulæ desiderio proportionata.n.3.

Mensa Abbatis cum hospitibus,& peregrinis esse debet.ibid.n.1.

Merita debent æquipollere concessioni, sicut pretium quod datur pro re concessa. disp.16. q.12.n. 12.p.271.

Merita,non Prælaturæ Deo commendant. disp.10.q. 1.n.6.p.91.

Metus impediens omninò libertatem eligendi, reddit ipso iure electionem nullam. disp.5.q.22.n.7. pag.63.

Metus,vt reddat electionem nullam,oportet quòd sit cadens in constantem virum. disp.5. quæs.22.n.8. pag.63.

Metus cadens in constantem virum,qui dicatur. ibid. n.12. Vide remissiuè.

Meum & tuum à iure facta sunt. disp.19. q 8.n.3. pag.339.

Ministri quinam in solemni Abbatum celebratione adhibendi.disp.21.q.10.n.10.p.366.

Ministri cubicularij Abbatis quales esse debent. disp. 27.q.9.n.2.p.473.

Minimorum S. Francisci de Paula Congregatio ab Ordinariorum iurisdictione à quo exempta. disp. 15 q.4.n.23.p 146.

Decimas soluere non tenetur. disp.15. q.18.n.23. pag.225.

Omnium priuilegiorum communicationem consecuta est.disp.17.q 11.n.37.p 291.

Eius priuilegia confirmata sæpè fuerunt à Summis Pontificibus, & specialiter à Iulio III. disp.18. q.3.n.29.p.317.

Minorum Ordo ab Ordinaria iurisdictione exemptus est,& à quo.disp.15.q.4.n.18.p.144.

Item à Decimarum solutione. disp.15. quæs.18.n. 27.p.216.

Fr. Minorum plurimæ priuilegiorum suorum confirmationes cum FF. Prædicatoribus permixtim recensentur.disp.18.q.3.n.23 p.316.

Minorum Conuentualium Ordo à Paulo III. sua priuilegia confirmata tenet.disp.18.q.3.n.27.p.317.

Minores de Obſeruantia in omnibus actibus habent locum magis dignum, quàm Frarres Conuentnales.diſp.25.q.8.n.4.p.452.

Minores Fratres Regularis Obſeruantiæ habent communicationem priuilegiorum Ordinibus Prædicatorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, aliiſque Ordinibus Mendicantium conceſſorum.diſp.17.q.1.n.79.p.290.

Minores Obſeruantes Reformati habent praeedentiam.diſp.25.q.8.n.6.p.456.

Quæ duobus Sacræ Rituum Congregationis Decretis confirmatur.p.457.

Minor maiorem benedicere non debet. diſp.21.q.9.n.2.p.364.

Miſerabiles perſonæ quænam intelligantur.diſp.15.q.7.n.12.p.158.

Miſericordiam præ oculis Abbas habere debet.diſp.26 gloſſ.4.n.1.p.461.

Miſericordia tunc eſt verè miſericordia, ſi ſic facta ſit, vt iuſtitia per eam non contemnatur, & è conuersò.n.2.

Miſſa in loco ſacro celebranda eſt. diſp.23.q.9.n.1.pag.384.

Miſſæ principium, ordo, ac tempus benedictionis, & procedendi ad Miſſam in benedictione Abbatis, & conſecratione Epiſcopi. diſp.11. quæſ.2.num.6.pag 98.

Miſſæ celebratio eum inuocatione Spiritus ſancti, an debeat neceſſariò præcedere electionem. diſp.5.q.6.n.34.p.42.

Miſſa de Spiritu ſancto non eſt de ſubſtantialibus electionis.diſp.5.q.7.n.8.p.43.

Miſſæ præparatio Summi Pontificis, & præcipuè in benedicendo Abbatem, quæ ſit. diſp.11.q.14.n.2.pag.103.

Miſſa eum oblationibus quomodo ſit per Abbatem proſequenda, cùm ad ipſius benedictionis ſolemnitatem deueniatur.ibid.n.32.p.108.

Miſſa priuata ſolemnia non requirit. ibid.n.41.p.109.

Miſſæ ſaetum faciendi pro eo, qui per biennium abeſſe cupit, form.159.p.569.

Alia ſimilis, form.160.ibid.

Miſſam celebrandi pro Preſbytero alienæ diœceſis facultatis, form.161.p.530.

Miſſas, & diuina officia in Pontificalibus, in locis exemptis Epiſcopi nequeunt ab aliis ante ſe celebrari facere.diſp.15.q.15.n.15.p.212.

Mitra quibus nominibus vocetur. diſp.20.q.1.n.3.pag.341.

Eius forma, & altitudo ex Mitra S.Syluestri & S. Auguſtini notatur.ibid.

Spineam coronam, & ſcientiam vtriuſque Teſtamenti deſignat.ibid.

Mitra, & Anulus Abbati imponitur, & quomodo. diſp.11 q.14.n.35.p.108.

Mitræ ſpecies triplex, pretioſa, auriphrygiata, & ſimplex, & quis earum vſus, & forma, diſp.20.q.2.n.13.pag.351.

Mitræ quibus vtantur Abbates in Conciliis Generalibus & Synodis, &c.diſp.24.q.6.n.1.& 2.p.593.

Mitram, & alia Pontificalia deferre non licet Abbati, niſi in locis ſuæ Iuriſdictionis. diſp.21.q.3.n.1.pag 358.

Mitram & baculum gerendi priuilegium non competit Abbatiæ, niſi per accidens.diſp.25.q.1.n.192.pag.413.

Quod priuilegium poteſt competere Præpoſitis & Prioribus.n.193.

Monachalem Ordinem primum in Eccleſia Dei extitiſſe aſſerens D. Bernardus quomodo explicandus. diſp.25.q.1.n.134.p.408.

Monachorum præfectus vnde dictus Abbas ſiue Pappas.diſp.1.q.1.n.5.& 7.p.2.

Monachorum ſtatus ſimplex eſt.diſp.1.q.7.n.1.p.8.

Monachorum appellatione venit Abbas.ibid n 4.non tamen in materia odioſa.n.5. nec in fauorabilibus; quando aliqua prouiſio per ipſum facienda eſt.n.7. ſecus ſi per alium.ibid.

Monachorum Prælati ſub Regula D. Benedicti militantium omnes ferè Abbates dicuntur. diſp.2.q.7.n.3.p.13.

Monachus duo beneficia obtinere non poteſt. diſp.4.q 8.n.1.p.32.

Monachus aliquod beneficium obtinens, nequit Abbatiam, abſque Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione obtinere.ibid.n.2.

Monachus per profeſſionem efficitur, non per habitus aſſumptionem.diſp.5.q.10.n.4.p 46.

Monachus diſpenſatus ad beneficium curatum non cenſetur diſpenſatus ad beneficium ſimplex. diſp.5.q.19.n.4.p.55.

Monachus ſimoniacus eligi non poteſt. diſp.5.q.21.n.8.p.57.

Monachi eruditi poſſunt eſſe Prælati Eccleſiarum ſæcularium.diſp.5.q.24.n.1.p.65.

Monachi velle, & nolle non habent. diſp.6.q.2.n.12.pag.70.

Monachus an Abbatiam expetere poſſit, & illam per externos fauores procurare. diſp.10.q.1.per totum pag.91.

Monachus in Abbatem electus an teneatur Abbatiale onus acceptare.diſp.10.q.2.per totum p.92.

Monachorum antiquorum mos eligendi in Abbatem diſp.12.q.1.n.4.p.110.

Monachus depoſitus ab Abbatia remanet in Monaſterio, in quo fuit depoſitus.diſp.13.q.4.n.3.p.117.

Monachus an de iure communi ſit exemptus ab Epiſcoporum poteſtate.diſp.15.q.2 n.1.2.& 3.p.131.

Monachi B. Mariæ Montis Oliueti à quonam, & quando fuerunt exempti ab Ordinariorum Iuriſdictione.diſp.25.q.4 n.10.p.141.

Monachorum B.Mariæ Montis Virginis exemptio ab Ordinariorum iuriſdictione. ibid.n.11.p.142.

Monachi Eccleſiæ Cathedralis ſunt ſub omnimoda Epiſcopi Iuriſdictione, iis exceptis rebus, quæ Regularia inſtituta concernunt.15.q.7.n.44.p.162.

Monachi Congregationis S. Benedicti Vallis Oleti à decimarum ſolutione ſunt ſpecialiter exempti. diſp.15.q.25.n.15.p.222.

Monachi Præmonſtratenſes decimarum ſolutioni adſtricti non ſunt.ibid.n.16.p.223.

Monachi B.Mariæ Montis Virginis à decimarum ſolutione exempti ſunt.ibid.n.17.

Monachi Montis Oliueti à decimarum ſolutione exempti ſunt.ibid.n.17.

Monachi S.Baſilij decimas ſoluere non tenentur.ibid.n.20 p.224.

Monachus non deſinit eſſe ex eo, quòd promotus ſit ad Abbatiam.diſp.16.q.3.n.3.p.163.

Monachis S. Baſilij quænam priuilegia extenſa ſunt, diſp.17.q.1.n.19.p.285.

Monachi S. Benedicti de Obſeruantia Hiſpaniarum, confirmationem ſuorum priuilegiorum per Clem. VIII.aſſecuti ſunt.diſp.18.q.3 n 5.p.311.

Monachi Valliſoleti à Clem.VIII.ſua priuilegia confirmari, & roborari obtinuerunt.ibid.n.6.

Monachorum S. Baſilij exemptiones & priuilegia à Gregorio XIII. confirmata ſunt.diſp.18.q.3.n.17.pag.316.

Monachus factus Canonicus, vel Epiſcopus non amittit habitum Monaſticum. diſp.20.quæſ.5.n.2.pag 352.

Monachis quod prohibetur, non dicitur prohibitum Canonicis Regularibus. ibid. n. 13. p. 353.
Monachis est prohibitus de iure habitus lineus. disp. 25. q. 1. n. 30. p. 402.
Monachus albus potest esse Abbas Monachorum nigrorum. ibid. n 32.
Monachis competit Clericatus per accidens, & non per se. ibid. n. 43. p. 403.
Monachorum conuersatio, & vita, secundùm etymologiam nominis, ab omnibus discrepare debet ex Nicæna Synodo. disp. 55. q. 1. n. 71. p. 404.
Monachus Græcè & Latinè dicitur singularis. n. 72.
Monachus non docentis, sed plangentis habet officium. n. 73.
Monacho D. Hieronymus dicere solebat, *si cupis esse quod diceris, Monachus est solus, quid facis in vrbibus?* n. 74.
Monachi alia est causa, alia Clerici: Clerici oues pascunt, Monachi pascuntur. n. 75.
Monachi ex sua origine sunt laici. n. 76.
Monachi non sunt Clerici. n. 77.
Monachus vetus potest esse, & laicus. n. 78.
Monachi in statu primitiuæ Ecclesiæ non cogebantur ad Clericatum. n. 79.
Monachi non præstabant obedientiam alicui, nec ipsi Abbati. n. 80.
Monachi possidebant propria. n. 81.
Monachi soluebant decimas Clericis, sicut laici. num. 82.
Monachi, sine consilio Clericorum, nihil poterant agere. n. 83.
Quibusdam ex necessitatis causa concessit Gelasius vt Clerici fierent. n. 84.
Monachi erant laici, vsque ad tempora Eusebij, Zozimi, & Siricij. n. 85. & 138. p. 408.
Monachi Schythiæ conuenerunt in vnum, vt Sacerdotem sibi inuenirent, qui eis Missarum solemnia celebraret. disp. 25. q. 1. n 86. p. 404.
Monachis Gregorius concessit, vt possent effici Clerici, & de oblatis viuere, ita demùm, si fuissent probatæ vitæ, & bonorum motum, ac etiam docti. num. 87.
Monachus ex D. Hieronymo, sic viuere debet in Monasterio, vt Clericus effici mereatur. n. 88. p. 405.
Monachus vix bonus facit bonum Clericum. n. 89.
Monachis competit Clericatus per accidens, & non essentialiter, sicut Clericis. n. 90.
Monachi olim in syluis & extra vrbes habitabant. num. 93.
Monachus hodie posset transire ad Canonicos Regulares, si strictiorem vitam tenerent. n. 98.
Monachorum Religio ad quid fuit principaliter instituta. n. 101.
Monachi ab Eremitis valdè differunt. ibid. n. 129.
Monachorum mentio cur habeatur in antiquissimis iuribus. n. 133. p. 408.
Monachi postquam effecti fuerunt Clerici, dicuntur retinere figuram Apostolorum. n. 140. p. 408.
Monachi, quomodo dicantur imitari Apostolos. num. 141.
Monachi sunt dediti vitæ contemplatiuæ tantùm. n. 166. p. 411.
Monachi, quando prædicant, faciunt præter suam Regulam. n. 169. p. 412.
Monachus potest quis esse Grammaticam ignorans. num. 170.
Monachi habent interdum Priores, pro suis Prælatis. n. 174. p. 412.
Monachorum proprium non est habere Abbates in Prælatos, nec ex eorum natura, sed ex accidenti. num. 175.
Monachus non potest esse Abbas nisi per accidens sit clericus. n. 191. p. 413.
Monachos S. Benedicti Canonicis Lateranen. præcedere debere, quinam tenuerint. disp. 25. q. 1. n. 10. pag. 414.
Monachos Canonicis Regularibus præferendos esse qui Doctores existiment. n. 217. p. 416.
Monachi hodie sunt Clerici. n. 216.
Monachis Benedictinis ex institutione eorum Regulæ datur, quòd possunt esse Clerici. num. 223. pag. 217.
Monachi veniunt appellatione Clericorum. n. 224. Maximè in fauorabilibus. n. 225.
Monachorum, sicut, & Canonicorum Regularium Religio ad opera vitæ contemplatiuæ dirigitur. n. 230. p. 418.
Monachi, non Clerici vsque ad quæ tempora fuerunt. num. 231.
Monachi in Clericos, quando promoueri cœperunt. num. 232.
Monachi quibus in locis Canonicis Regularibus, præponantur. n. 251. p 420.
Monachos præferendos esse, qui Doctores affirmauerint. n. 252. p. 421.
Monachus debet ferre vestes Monachales. num. 255. pag. 422.
Monachum non facit habitus. n. 285. p. 427.
Monachi Religionis origine, & confirmatione posterioris, Collegialiter viuentes, præcedunt Monachis Religionis priùs approbatæ, viuentibus vti priuatis, & nullum Collegium constituentibus. disp. 25. q. 8. n. 16. p 458.
Monachus de extraneo detrahens mortaliter peccat, & ad restitutionem tenetur ipsi extraneo, & si renuerit quo pacto ab Abbate coërcendus est. disp. 26. gl. 5. n. 8 p. 462.
Monachus si ex incuria sui Abbatis delinquit, non minùs delinquenti Monacho, quàm suo Superiori error adscribitur. gl. 12. n. 2. p. 465.
Monachi cur vestes mutent? disp. 27. quæst. 1. num. 5. pag 469.
Debent ferre habitum à secularibus distinctum. ibid.
Monachi quare cuculla vtantur. disp 27. q. 1. num. 4. pag. 470.
Monachorum Tonsuræ antiquitas. disp. 57. quæst. 2. num. 1.
Monachus non debet secularibus negotiis se implicare, sed claustro contentus sit. disp. 27. q. 3. num. 1. pag. 471.
Monachus quid significet. n. 2.
Monachis permissum est intra ciuitates habitare. num. 3.
Monachi Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ à potestate quorumcumque, etiam Nunciorum Sedis Apostolicæ eximuntur. n. 8. p. 476.
Monachi sine licentia Congregationem Casinensem, & Vallis-Vmbrosæ, ex quauis causa dimittere non possunt. p. 479. n. 25.
Monachorum S. Benedicti & Canonicorum Lateranentium præcedentia. vide *Præcedentia*.
Monasteria olim vnum tantùm Abbatem agnoscebant. disp. 3. q. 1. n. 8. p. 16.
Monasteriorum commendas Clemens V. exhorruit. d. sp. 4. q. 1. n. 4. p. 19.
Monasteria qua ratione antiquitùs commendari cœperunt. ibid. q. 2. n. 1.
Monasteria commendari cœperunt ad tempus, nempe ad 6. menses. ibid. n. 2.
Monasteria, & dignitates an possint commendari minoribus 25 annis. disp. 4. q. 4. n. 3. p. 30.

Monasteria reseruata per Regulam 2. Cancellariæ non intelliguntur ea, quæ in commendam concedi consueta sunt. disp. 5. q. 2. n. 1. p. 34.
Contrarium asseritur. n. 3.
Monasteria Consistorialia, si ex indulto Apostolico sint manualia, Papa non solet de illis prouidere. disp. 5. q. 2. n. 4. p. 35.
Monasterium vt dicatur Consistoriale, sufficit esse solitum conferri in titulum. n. 6.
Monasteria non debent esse loca hominum disparis professionis, vel habitus. disp. 5. q. 11. n. 2. p. 47.
Monasterium, vnum tantùm habere debet Abbatem. disp. 5. p. 23. n. 3. p. 64.
Monasteria quinque Casalis Benedicti, vnita Congregationi S. Iustinæ de Padua, Regiæ in Gallia nominationi non subsunt. disp. 7. q. 1. n. 3. p. 71.
Monasterij appellatione non veniunt Ecclesiæ seculares. disp. 7. q. 2. n. 3. p. 72.
Monasteria commendata residentiam requirunt. disp. 14. q. 6. n. 1. limita vt n. seq. p. 126.
Monasterium, siue Ecclesiam vel aliam Orationis Domum nemo potest ædificare, nisi ab Ordinario ei licentia impertiatur. disp. 15. q. 7. n. 16. p. 159.
Monasteria exempta ab Episcopis visitari non possunt. ibid. n. 50. p. 162.
Monasteria etiam commendata, Prioratus & Præposituræ in quibus non viget Regularis obseruantia, visitari possunt in singulos annos. ibid. vers. *Monasteria etiam*. p. 169.
Monasteria, & loca exempta non tenentur Episcopis portionem canonicam soluere. disp. 15. quæst. 16. num 4.
Nisi de relictis capellis non exemptis sibi subiectis. ibid. n. 5. p. 213.
Monasteria vel loca Regularium hodie ferè omnia non tenentur ad Quartam funeralem Parochis, vel Episcopis soluendam, ex specialibus priuilegiis. disp. 15. q. 17. n. 8. p. 214.
Monasteria Quartam funeralium debent, quæ per 40. annos ante Concil. Trident. illam persoluere solita erant. disp. 15. q. 17. n. 15. p. 217.
Monasteria ædificata à 40. annis citra Concil. Trid. non tenentur soluere Quartam funeralium. ibid. n. 16. p. 217.
Monasteria Clericorum Regularium non tenentur ad solutionem Quartæ funeralium. ibid. n. 18. p. 218.
Monasterium S. Vincentij Vlissiponensis exemptum à laica potestate per Sanctium Portugalliæ Regem. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 236.
Monasterium B. Mariæ Glastexiæ ab omnibus exactionibus & tributis Regiis immune factum per Inam Angliæ Regem. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 238.
Monasterium S. Petri Senonensis Ordin. S. Benedicti à Clodoueo Francorum Rege ab omni tributorum onere exemptum. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 237.
Item à Chilperico, & Philippo III. ibid. p. 238.
Monasterium B. Petri extra ciuitatem Ticinensem ab omni pedagiorum exactione immune factum per Luitprandum Longobardorum Regem. disp. 15. q. 20. n. 6. p. 236. Item per Hugonem Italiæ Regem. p. 237. Item per Othonem I. Imperatorem. p. 238.
Monasterium, vel persona Ecclesiastica, si in bona laici successit, ligatur instantia iam coram Iudice laico suscepta, sed contrarium verius. disp. 15. q. 22. n. 1. ad 11. p. 256.
Monasteria semel Deo dicata, semper talia durant. disp. 16. q. 18. n. 3. p. 276.
Declarantur iura in contrarium adducta. n. 4.
Monasteria Canonicorum Regularium, quibus præsunt Abbates, enumerantur. disp. 25. quæst. r. n. 177. pag 413.
Monasterium priùs constructum priorem sibi vendicat præcedentiam. disp. 25. quæst. 8. n. 11. & 12. pag. 458.
Monasteria omnia, & bona Congregationis Casinensis, & Vallis-Vmbrosæ confirmantur. num. 21. pag. 478.
Monasteriorum totius orbis terrarum taxa ad exemplar libri sacti Collegij, & R. Cameræ Apostolicæ ordine alphabetico digesta. pag. 489. vsque ad 515.
Monasteria ab Ordinariorum iurisdictione exempta. vide *Exemptio*.
Monasticus status eodem ferè tempore cœpit in lege gratiæ cum statu Clericorum. disp. 2. q. 4. num. 1. pag. 12.
Monasticæ vitæ eadem fuit essentia antiqui temporis, ac nostri. ibid q. 5. n. r.
Monastica vita perfectè à Christo instituta. ibid q. 8. n. 1. p. 14.
Monasticæ & religiosæ vitæ cultores floruisse nonnullos traditur post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora. ibid. quæstr. 11. per totum pag. 15.
Monasticus ordo, qua ratione dicitur originem babuisse ab Apostolis. disput. 25. quæst. r. num. 139. pag. 408.
Moniales Sanctæ Claræ de possessionibus quas per se, vel colonos, vel seruitores excoli faciunt, decimas soluere non tenentur. disp. 15. q. 18. num. 29. pag. 226.
Moniales Sanctæ Claræ, & alij Regulares pauperes, qui pro sua sustentatione mendicare necesse habent, non tenentur ad decimas. ibid. num. 49. & 50. p. 228. Declara vt num. seq.
Moniales an habeant aliquam communicationem cum Ordinibus tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. disp. 17. q. r. n. 49. p. 299. & 300.
Moniales commissæ gubernatori FF. Minorum gaudent eorum priuilegiis. ibid.
Moniales Prædicatorum quibus gaudeant priuilegiis. ibid.
Moniales S. & immaculatæ Conceptionis potiuntur priuilegiis & exemptionibus omnium Mendicantium. ibid.
Moniales Tertiariæ gaudent priuilegiis Ordinis Minorum. ibid.
Monialium benedictio de iure solis Episcopis competit. disp. 22. q 6. n. 1. p. 374.
Moniales benedici possunt ab Abbatibus qui in eas Ordinariam iurisdictionem habent. Et hoc ex priuilegio, non autem ex vi eorum muneris, & iurisdictionis. ibid. q. 6. n. 2. p. 375.
An possint hanc benedictionem simplici Sacerdoti demandare. n. 3.
Monialis corrupta in Abbatissam electa non potest benedici. disp. 22. q. 8. n. 10 p. 376.
Monialium Gubernatoris electionis, form. 29. p. 534.
Monialium Monasteria visitandi facultatis, form. 155. pag. 568.
Alia similis, form. 156. ibid.
Monialium Prædicatoris, form. 163. p. 570.
Monitorij rerum deperditarum ad finem reuelationis, form. 190. p. 582.
Montis-Oliueti Congregatio licèt ab aliis Summis Pontificibus suorum priuilegiorum confirmationem adepta sit, tamen specialissimam eorundem priuilegiorum confirmationem à Iulio II. consecuta est. disp. 18. q. 3. n. 12. p. 315.
Obtinuit priuilegia omnia Congregationis Casinensis. disp. 17. q. 1. n. 14. p. 284.
Montis-Virginis B. Mariæ Monachi fruuntur priuilegiis Congregationis Camaldulensis. n. 15.

Montis

Montis Virginis B Mariæ Monachi à decimarum solutione exempti sunt.disp.15 q.18.n.17.p.223.
ab Vrbano IV. obtinuere sua priuilegia confirmari.disp.18.q.3.n.13.p.315.
Montis Virginis Abbates habent priuilegium gestandi habitum Prælatorum Regularium & Mozzetam.disp.20. quæs.2.num.3.& 9. pag.348. & n.11. pag.550.
Montis Virginis Abbates Pontificalibus Insigniis vtuntur vigore Bullæ Vrbani V.disp.20.q.11.n.21. pag.345.
Montis-Virginis Abbas benedictionis solemnis priuilegium habet.disp.21.q.7.n.3.p.362.
Morbo Gallico notoriè laborantes non possunt in Abbates eligi.disp.5.q.21.n.21.& 22.p.57.
Morum grauitas cur mirificè à secularibus Magistratibus colatur.disp.26.gloss.13.n.12.pag.467.
Qualis esse debet in Prælatis.ibid.
Mozettam gestandi an priuilegium habeant Abbates & alij Prælati tam Regulares, quàm sæculares. disp.20.q.2.n.3.& 4.p.348.
Mulieres continentiam coniugalem, aut vidualem promittentes, & Tertiariorum habitum gestantes, quibus gaudeant priuilegiis. disp.17.q.1.n.49. pag.300.
Mulier cur velato capite oret? disp.27.q.1.n.2.p.469.
Mundanus in hoc sæculo indebita quærens nunquam cælesti ac perenni honore potietur. disp.26.gloss. 8.n.4.p.463.
Mundus quidquid continet aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ. disp.10.q.1.n.4.pag.91.
Munus à manu, à lingua, & ab obsequio quid si .disp. 10 q.3.n.2.p.93.
Munus quot modis sumi possit. disp.15. quæs.11.n.1. pag.243.
Murmurationes patienter Abbas sufferre debet. disp. 26.gloss.5.n.4.p.462.
Muti sunt ineligibiles ad Prælaturas. disp.5.q.21.n. 38.p.58.

N

N*Aso* carentes, siue illum deformem habentes an arceantur ab electione passiua. disp.5.q.21. n.37.p.58.
Natalium super defectu quæ causæ ad dispensandum requirantur.disp.5.q.16.n.8.p.53.
Natalium defectus quanto maior est, eò maior causa ad dispensandum requiritur. disp.5.quæs.16.n.10. pag.53.
Necessarium, non arbitrarium dicitur, id quod sæpiùs fieri consuetum est.disp.12.q.2.n.4 p.111.
Necessitas corporalis quænam sit quæ à residentia in beneficio excuset.disp.14.q.1.n.2.3.p.124.
Negligentia Abbatis super Monasterij bonorum administratione facit eum deponendum esse à suo munere.disp.13.q.2.n.4.p.115.
Negotium, quod per Procuratorem tractari potest, à residentia non excusat.disp.14.q.4.n.6.p.125.
Negotiator non dicitur Clericus, si proprios agros per famulos suos colat, & fructus deinde vendat. disp.15.q.21.n.29.p.254.
Negotiatio aliquando Clericis permittitur, & in quibus casibus.ibid.n.30.
Neophytus an sit eligibilis in Abbatem. disp.5.q.21. n.63.p.61.
Neophyti nomine quid intelligatur.ibid.n.65.
Nobilis propter feudum, quod pretio, vel suffragio acquisiuit, si posteà illud vendat, desinit esse nobilis.disp.13.q.4.n.12.p.117.
Nobilitatis qualitas nihil confert ad dignitatem in electionibus Abbatum & Prælatorum.disp.5.q.13. n.11.p.49.
Nominatio quid sit.disp.7.q.1.n.1.p.71.
Nominatio quotuplex sit.n.2.
Nominatio quo modo in Gallia per Regem, & Scholasticos ad Ecclesias Cathedrales Metropolitanas, vel inferiores vacantes fit. disp.7.q.4. per totum. pag.73.
ad Nominationem quæ fit à Rege Galliæ ad Abbatias, & Prioratus Regulares quæ conditiones requirantur.disp.7.q.3.per totum.p.72.
Nominationi Regiæ quænam Abbatiæ, & Prioratus subsint.disp.7 q.1.& 2.per totum.p.71.72.
Nominationi Regiæ non subsunt quinque Monasteria Casalis Benedicti, vnita Congregationi S.Iustinæ de Padua.disp.7.q.1.n.3.p.71.
Nominationi Regiæ subiiciuntur Abbatiæ, & Prioratus perpetui electiui in Gallia.ibid.n.4.
Nominatio Villelmitanorum, vel Alborum Mantellorum in Gallia nunquam à Rege fit.ibid.n.5.
Nominatio Cælestinorum à Rege nunquam fit. ibid. num.6.
Nominationi Regiæ non subest Abbas Cistercij, qui est caput Ordinis, & alij quatuor Coabbates cum aliis quibusdam eiusdem Ordinis Abbatibus. ibid. n.7.p.72.
Nominatio Generalium Ordinum in Gallia non fit à Rege, sed à Religiosis eliguntur.ibid.n.8.
Nominatio Prioratuum Grandimontani Ordinis à Rege non fit.ibid.
Nominatio Commendarum Ordinis S. Antonij Viennen. à Rege non fit.ibid.n.9.
Nominatio Abbatiæ, & Prioratus secularis in Gallia per Regem non fit.disp.7.q.2.n.1.p.72.
Nominatio quas conditiones requirat. disp.7 q.3.per totum.pag.ead.
Nominatio Abbatis S.Benedicti de Caluello Souanæ Diœcesis Vallis-Vmbrosæ à Communitate Souanæ fit, & à Præsidente Generali fit confirmatio. disp.7.q.5.n.1.p.94.
Nominatio successoris per Episcopum, vel Prælatum fieri non potest.disp.13.q.5.n.2.p.118.
Nominatio & confirmatio simoniacè facta est ipso iure nulla.disp.10.q 5.n.1.p.95.
Nominatione ex priori maior dignitas arguitur. disp. 25.q.3.n.2.p.441.
Nominis identitas solet arguere identitatem rei. disp. 15.q.1.n.11.p.405.
Notoria allegari debent, licèt probatione non egeant. disp.16.q.17.n.6.p.276.
Nouale quid sit.disp.15.q.16.n.6.p.221.
Nouale in dubio non præsumitur.n.7.
Nouale, quod semel fuit, quoad decimarum solutionem, semper remanet nouale. disp.15.quæs.18.n.4. p.220.
Nouella vox idem sinat quod *Noua*. disp.25. q.1.n. 278.p.426.
Nouellum idem est quod nouum. disp.25.q.1.n.276. pag.426.
Nouitij omnes subiacent Ordinariis locorum quoad renunciationes faciendas. disp.15.quæs.7.num.21. pag.159.
Nouitij egredi volentes de Religione recuperare possunt bona, quæ tempore ingressus attulerant. ibid. num.29.
Nouum, propriè dicitur quod de nouo ortum habet. disp.25.q.1.n.277.p.426.
Quandoque accipitur pro *vltimo*.n.179.
Nouum quando quid dicatur per additionem. disp. 25.q.1.n.118.p.407.

Nuncij

Nuncij & Ordinarij, priuilegio Sanctæ Iustinæ contradicentes,excommunicantur.p.477.n.21.

O

OBedientes magis laudantur, quàm contumaces. disp.25.q.1.n.107.p.406.
Obedientia votum à Christo institutum. disp.2.q.8. n.4.p.14.
Obedientiæ literarum patentium,form.51.539.
Obedientiæ pro Vicario Generali Regulari, form. 175.p.574.
Oblatio quid, & in quo à Decima differat. disp.15.q. 18.n.1.p.220.
Quid ad veram oblationem requiratur. ibid.
Sub nomine Decimarum oblationes comprehenduntur.ibid.
Obligatio non variatur ex persona successoris: & ius alicuius, mutatione deterius fieri non debet. disp. 15.q.22.n.7.p.256.
Obstinationem ab Abbate fugiendam ait Sanctus Benedictus.disp.26.gloss.9.n.3.p.464.
Obstinationis labem effugiet Abbas si in rebus agendis propriis viribus non nitatur, sed consilium à Monachis senioribus petat. disp.26.gloss.9. n.1. pag.464.
Odia restringi, fauores conuenit ampliari.disp.17.q. 6.n.3.p.305.
Oeconomus olim constitui poterat ab Episcopo in Monasteriis vacantibus.disp.13.q.3.n.1.p.116.
Oeconomi olim Abbatum vice fungebantur vt B.Pachomij tempore.disp.3.q.1.n.8.p.16.
Oecumenica Synodo de necessitate interesse debent Abbates iurisdictionem quasi-Episcopalem habentes.disp.24.q.2.n.1.& 5.p.390. Vide *Concilium,Synodus*.
Officiales temporales vt compareant coram Inquisitore hæreticæ prauitatis, literarum formula 2. pag.586.
Eos requirendi vt præstent iuramentum, form.3. ibid.
Officiales temporales requirendi,& monendi vt præstent iuramentum sub pœna excommunicationis, form.5.p.587.
Eos excommunicatos denunciandi, form.6.ibid.
Absoluendi eos à sententia excommunicationis, form.7.p.588.
Denunciandi eosdem ab excommunicatione absolutos,form.8.ibid.
Aggrauandi eosdem cum candelis extinctis & campanis pulsatis,form.9.ibid.
Officiales excommunicatos aggrauandi & Officiis publicis priuandi form.15.& 16.p.590.
Officij nomen quandoque latè, quandoque strictè sumptum,explicatur.disp.1.q.2.n.1.p.3.
Officium quid sit,& in quo differat à Dignitate. disp. 1.q.2.n.2.p.3.
Officium aliquod si renunciatione vacat,quando Electores ad electionem procedere possint. disp.5.q.7. n.3.p.43.
Officia manualia,quænam intelligantur. disp.5.q.14. n.6.p.50.
Officia Religionis per externos fauores à Religiosis procurari non debent.disp.10.q.1.n.7.p.91.
Officia procurata in Congregatione Vallumbrosana per externos fauores ambiētes per bienniū ad illa, vel similia inhabiles redduntur. ibid.n.10. Summ. Pontif. constitutiones contra eos referuntur. n.11.
Officia diuina solemniter celebrari possunt per Archiepiscopos, & Episcopos in locis exemptis suæ Diœcesis.disp.15.q.7.n.36.p.161.
Officium in tumulandis cadaueribus in Ecclesiis Regularium non per Parochum,seu alios Presbyteros sæculares,sed per eosdemmet Regulares fieri debet, non obstante quauis contraria consuetudine. disp. 15.q.17.n.23.p.218.
Officia Clericalia S.R.E.Canonicis Regularibus conceduntur,non autem Monachis, & aliis Religiosis. disp.20.q.3.n.21.p.353.
Olitorum,aut aliorum huiusmodi operariorum ad intrandum in clausuram licentiæ,form.98.p.550.
Oliuetanorum Monachorum ab Ordinaria iurisdictione exemptio.disp.15.q.4.n.10.p.141.
Oliuetani Insigniis Pontificalibus potiuntur vigore multorum priuilegiorum, & specialiter Iulij II. disp.18.q.3.n.12.p.315. & disp.20.q.1.n.20.p.345.
Oliuetanæ Congregationis Abbatibus vsus Baldachini confirmatur.disp.21.q.10.n.10.p.368.
Onera imposita, priùs quàm prædia ad Ecclesiasticos peruenirent, an sint soluenda. disp.15.q.21.n.11. pag.245.
Onera imposita bonis propter bona ipsa,sunt persoluenda, ad quascumque manus bona perueniant, quia sunt onera certa,realia,& perpetua. ibid.n.12.
Onera quæ non sunt certa,& perpetua,sed pro varietate negotiorum imminentium immutantur, desinunt durare, postquam res tali onere grauata peruenit ad manus Ecclesiæ,vel personarum Ecclesiasticarum.n.13.
Onera quæ imponuntur super bonis,ratione personæ tantum non possunt imponi,nisi subiectis.n.15.
Onera imposita super bonis ratione personæ tantùm, non sunt ab Ecclesiasticis persoluenda, etiam quod fuerint imposita antequam ad ipsos bona peruenirent.n.16.
Onera laicalia soluere non tenetur Ecclesia ex ipsius bonis in catastro laicorum descriptis de consensu Prælati, absque assensu Apostolico, etiam si Prælatus collectas soluerit.n.18.19.
Onera Ecclesiasticis imponentes sunt excommunicati.n.24.p.252.
Onera Ecclesiasticis imponentes,absque Papæ licentia,etiam si nulla exactio sequatur an sint excommunicati.n.25.p.253.
Onera Ecclesiasticis imponentes pro bonis ipsis donatis,vel ab eis emptis, sunt excommunicati. n.26. pag.254.
Onera,& collectas à clericis negotiatoribus exigentes an sint excommunicati.n.28.p.254.
Onera, & collectas à sponte dantibus exigentes, an sint excommunicati.n.31.p.255.
Oneribus Principum à soluendis eximuntur Monachi S.Iustinæ,& Vallis-Vmbrosæ.n.18.p.477.
Operariorum,baiulorum, aliorúmque artificum ad intrandum in clausuram Monialium licentiæ, form. 95.pag.549.
Opus actiuæ coniunctæ cum contemplatiua est dignius opere actiuæ vitæ tantùm.disp.25.q.1.n.165. pag 411.
Opus vitæ actiuæ est duplex.ibid.n.171.p.412.
Operum bonorum instrumenta prænosse debet Abbas quæ à D. Benedicti reg.*cap.*4.p.1. repetenda sunt.disp.26.gloss.13.n.15.p.468.
Oracula viuæ vocis eandem, quam aliæ Pontificiæ constitutiones,vim obtinent. disp.16.quæst.1.n.10. pag.262.
Orationes, quæ pro Electo dicuntur,quæ sint. disp.11. q.14.n.2.& sequenrib.p.104.
Orationes dicendæ ab Abbate dum Pontificalibus paramentis induitur. disp.21.q.21.n.8.p.365.
Oratio debet esse refugium Pastoris. disp.26.gloss.13. n.3.p.466.

Orationis

Orationis necessitas ad officium Pastorale perfectiùs obeundum. disp.26.gl.13.n.5.p.466.
Oratorium simplex construendi facultatis, form. 129. pag.560.
Ordinari inuitus nullus debet. disp.10. q.2. num.1. pag.92.
Ordinarij appellatione qui comprehendantur. disp.1. q.4.n.1.3.& 5.p.5.
Ordinatio vbi aliquid in Iure committitur, ad Abbates, & alios Prælatos Ordinariam iurisdictionem habentes commissio dirigitur, nisi subiecta materia aliud exposcat. ibid.n.3.p.5.
Ordinarij vocantur Generales Ordinum, super Abbates, & alios Prælatos Conuentuales eorundem Ordinum. disp.14.q.3.n.4.p.124.
Ordinarius in materia exemptionum de sua iurisdictione cognoscere non potest. disp.15. q.6.num.3. p.154.q.10.n.2.p.205.
Ordinarius ad debitum soluendum compellere potest Regulares exemptos extra Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum; non autem in aliis. ibid.n.9.p.158.
Ordinarij Iurisdictionem habent in exemptos quoad expositionem Reliquiarum, & Imaginum. ibid. n.33.p.167.
Ordinarius debitis pœnis ferire potest Regulares extra Monasterium degentes, si delictum committant. disp.15.q.7.n.7.p.157.
Ordinarij quam potestatem habeant quoad Clausuras Sanctimonialium exemptarum. disp. 15. q. 7. n.17.p.159.
Ordinarij cogunt Regulares testamentorum, & vltimarum voluntatum executores, ad suscepti muneris rationem reddendam. disp.15. quæst.7. num.23. pag.160.
Ordinarius potest exemptos capere si fugæ periculum adsit, eósque ad forum competentem mittere. disp.15.q 7.n.41.p.161. sed limita, vt ibid.
Ordinarius exemptos sibi subditos declarare potest incurrisse excommunicationem, vt sui subditi illum euitent. disp.15.q.7.n.54. vers. *Ordinarius potest.* pag.168.
Punire potest exemptos suis priuilegiis abutentes. ibid.vers.*Ordinarius punit.*
Potest præcipere ne excommunicati, vel vsurarij sepeliantur in loco exempto, dummodo sit in sua Diœcesi. ibid.vers.*Ordinarius potest se.*
Ordinarius coërcet exemptos exercentes illicitas negociationes in locis non exemptis. disp.15. q.7. n.54.p.169.
Ordinarius habet auctoritatem in populum Ecclesiæ exemptæ. ibid.
Ordinarius cum habeat de iure communi fundatam intentionem in omnibus locis suæ Diœcesis, debet manuteneri in quasi possessione illius iurisdictionis. disp.15.q.8.n.1.p.200.
Ordinarij dicuntur etiam Abbates, & alij Prælati exempti. disp.21.q.4.n.2.p 360.
Ordinatio antiquior attenditur in ordinatis. disp.25. q.1.n.125.p.407.
Ordines minores non conferunt, qui non sunt Sacerdotes. disp.5.q.12.n.3.p.48.
Ordines Minores, & Tonsuram Regularibus sibi subditis conferre, ac nonnulla alia ad Episcopalis Ordinis potestatem spectantia exercere potest Abbas. disp.5. q.12. num.2. p.47. & disp.25. q 3. num.4. pag.442.
Ordinis Episcopalis quæ sunt, per inferiorem illum non habentem, consuetudine, seu præscriptione acquiri non possunt. disp. 19.q.1.n.2.p.334.
Ordo Clericalis per manus impositionem confertur. dispur.25. quæsit. 1. num.213. pag 416.
Ordinem Ecclesiasticum habentes, dicuntur Clerici. disp.25.q.1.n.241.p 419.
Ordinum in Ecclesia diuersitas laudanda. disp.25.q 2. n.1.p.437.
Ordines à quocunque Episcopo sumere possunt Casinenses, & Vallumbrosani. n.31.p.481.
Ordinum Minorum susceptorum attestationis, form. 34 & 197.p.535.
Ordines exempti ab Ordinariorum iurisdictione. vide *Exemptio.*
Ornamenta Ecclesiarum benedicere possunt Abbates seculares qui Pontificalibus vtuntur. disp.22.q.1. n.6.q.371.
Ea benedicendi potestas extenditur ad Priores & Vicarios Abbatum. n.7.
Ornamenta Ecclesiastica qualiter fieri debeant. vide disp.22.q 4.n.5.& seqq.p.373.
Otium, Diaboli laqueus est ad captiuandas animas. disp.26.gl.13.n.10.
Nugarum parens, & virtutum nouerca.n.11.
Prælatis & animarum Rectoribus fugiendum.ibid.

P

S. *Pachomius* Cœnobiarcha quem Monasticæ vitæ modum seruauerit.disp.2.q.11.p.15.
Pactio in renuntiatione Ecclesiasticorum beneficiorum interuenire non debet. disp.13. q.5. num. 1. pag.118.
Pallas Altaris ac vestes sacras benedicere possunt Abbates ex consuetudine. disp.22. q.1. n.3. pag.371. vide *Benedictio*, *Benedicere.*
Panicolorum S Nicolai de Tolentino à Superioribus Ord S. Augustini tantùm fieri potest benedictio. disp.22.q.5.n.3.p.374.
Papa secundùm aliquos deriuasse dicitur ex dictione *Abba.* disp.1.q.1.n.4.p.2.
Papa sine causa dispensans non excusatur à culpa. disp.5.q 16.n.7.p.52.
Papa non censetur rescribere aliter, quàm sit consuetum. disp.5.q.2.n.2.p.34.
Papa si rescribat pro aliquo beneficiando, etiam motu proprio, non præsumitur velle aliter, quàm sit consuetum. disp.12 q.2.n.6 p.111.
Papa potest in spiritualibus directè priuilegia concedere omnibus, & vbique; in temporalibus verò indirectè. disp.16.q.1.p.5.p.261.
Papa alicui Ordini aliarum Religionum priuilegia communicando, non intendit communicare pœnas, sed tantùm gratias. disp.17. quæsit.6. num.4. pag.305.
Papæ declarationi standum est in iis quæ concernunt factum alienum. disp.25.q 1. n.56.p.403.
Papæ auctoritati standum est magis, quàm alterius cuiuscunque Sancti Doctoris in decisionibus causarum. ibid.n.57.
Papæ potest tollere sola voluntate ius positiuum, ibid. n.65.p.404.
Papæ verba narratiua non probant, nisi ad effectum ad quem sunt prolata; secus quando principaliter super illis dubitari contingit. ibid. num. 187. pag.417.
Paralysi laborantes non possunt eligi in Abbates. disp.5 q.21.n.24.p.58.
Paralysis generat impotentiam, & indecentiam. n.25.
Paramenta Pontificalia quomodo sint præparanda pro solemni Missarum celebratione. disp.21.q.14. n.17.p.107.
Paramenta Electi in Abbatem atque eius Capella debent esse minoris ornatus, quam Episcopi. ib.n.19.

Paramenta Assistentium Abbati, quæ sint. ibid. n. 25.
Paramenta pro Canonicis, vel Monachis Abbati in celebratione seruientibus. disp. 21. q. 10. num. 5. pag. 364.
Parochialis Ecclesiæ de iurepatronatus institutionis, form. 512. p. 554.
Parochialis Ecclesiæ vacantis per assequutionem, seu ingressum Religionis, aut contractum Matrimonium collationis, form. 153. ibid.
Parochialis vacantis in resignationem collationis, form. 121. p. 556.
Parochi ex iusta causa, & cum licentia Ordinarij in scriptis possunt à suis Ecclesiis abesse. disp. 14. q. 5. n. 2. p. 125.
Huiusmodi licentiam possunt Abbates, & alij Prælati locorum Ordinarij Episcopo inferiores concedere. n. 3.
Parochus in Ecclesiis Regularium, dum cadauera in eis sepeliuntur, non potest vti stola, nec in officio decantando, vel exercitio aliarum functionum se intromittere. disp. 55. quæst. 17. num. 21. pag. 218.
Parochi dicuntur Pastores. disp. 25. quæst. 2. num. 26. pag. 439.
Participantes priuilegia per communicationem possunt vti illis, etiam tempore interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem. disp. 17. q. 4. n. 4. p. 304.
Participationis literarum patentium, formula 46. pag. 537.
Participationis ad beneficia, & dona spiritualia Ordinis Prædicatorum literarum patentium, form. 47. p. 537.
Participationis ad spiritualia dona cæteráque exercitia Congregationis Vallis-Vmbrosæ literarum patentium, form. 48. ibid.
Participationis literarũ aliarum patentium, form. 49. ibid.
Participationis pro oblatis secularibus literarum patentium, form. 52. p. 539.
Pastores dicuntur Abbates. disput. 5. quæst. 5. num. 2. pag. 38.
Pastor æternus, quos suo sanguine redemit, propriis Pastoribus, non verò mercenariis commendauit. disp. 14. q. 2. n. 4. p. 123.
Pastores impetitos assumere magna temeritas est. disp. 26. gl. 1. n. 1 p. 460.
Pastorum more vt gregi suo inuigilet cæteris præficitur Abbas. disp. 26. gl. 8. n. 1. p. 463.
Pastoris oratio qualis esse debet. disp. 26. gloss. 13. n. 3. pag. 466.
Pastor ob sarcinam pastoralem non debet deserere delectationem contemplationis. ibid. n. 4.
Patena ex qua materia esse debeat. disp. 23. q. 3. n. 1. p. 380. vide *Calix*.
Patientia Prælatis necessaria. disp. 26. gloss. 13. num. 8. pag 469.
Pater iniquè se habens in filium, cogitur illum emancipare. disp. 15. q. 3. n. 2. p. 131.
Patris, & Abbatis nomina semper ferè coniungi solent & quare? n. 6. p. 2.
Patronus pauper est alendus ab Ecclesia. disp. 7. q. 5. n. 19. p. 76.
Et quando dicatur pauper ad effectum consequendi alimenta ab Ecclesia. n. 20.
Non est alendus quando habet alium sibi ad alimenta præstanda obligatum. n. 21.
Alendus est ex redditibus, qui supersunt deductis expensis necessariis pro alimentis Monachorum, & familiæ Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ. n. 22.
ad Patronum an spectet ius eligendi Abbatem simul cum aliis Monachis. dis. 7. q. 6. n. 1. p. 77.
Paulus primus Eremiticæ vitæ cultor. disp. 2. q. 2. n. 3. pag. 11.
Paulus Eremita, Io. Baptista, Antonius, Hilarion, Macharius fuerunt Eremitæ, non Monachi. disp. 25. q. 1. n. 126. p. 407.
D. Paulus in Græcia Theclam Virginem consecrasse legitur. disp. 5. q. 50. n. 3. p. 15.
Paulus Diaconus scripsit, non multùm post Beati Gregorij Pontificatum. disp. 25. quæst. 1. num. 249. pag. 420.
Paoli V. Constitutio super *cap. 14. sess. 7. Conc. Trid. de reformat.* refertur. disput. 15. quæst. 7. num. 13. pag. 158.
Paupertatis votum à Christo institutum. disp. 2. q 8. n. 3. p. 14.
Paupertatis attestationis pro illis, qui in Romana Curia dispensationem Matrimonialem tali intuitu impetrare intendunt, formola 130. pag. 560.
Pax quomodo danda in Missæ Abbatis celebratione disp. 11. q. 14. n. 33. p. 108.
Peccati mortalis publici reus non potest Abbas eligi. disp. 5. q. 21. n. 3. p. 57.
quòd cum Peccato, & sine peccato fieri potest, præsumendum est fieri sine peccato. disp. 5. q. 17. n. 5. pag. 53.
Peccatis ex duobus, minus præsumendum est. ibid. num. 6.
Peccata dissimulari quando dicantur. disp. 26. gl. 12. n. 4. p. 465.
Peccata quando non corriguntur, faciliùs multiplicantur. n. 5.
Pecunia, quæ datur pro dignitate Ecclesiastica obtinenda, inducitur simonia. disp. 10. quæst. 3. num. 4. pag. 93.
Pecunia data Electori, ne suffragetur alicui digno, contrahitur simonia ibid. n. 6.
Pecunia tradita Electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant, an sit simonia. ibid. n. 10. pag. 94.
Pelagius I. Pont. Ecclesiam Catanen. Episcopo Messanen. ad tempus commendauit. disp. 4. q. 5. n. 2. pag. 29.
Pensionem super beneficij redditibus iusta de causa imponi de iure communi licitum est. disp. 53. q. 7. n. 1. p. 119.
Pensio in vitæ subsidium, & alimentorum gratia assignata censetur in piam causam imposita. num. 2.
Pensio etiam super beneficiis commendatis imponi potest. n. 3.
Pensio super Abbatiis Consistorialibus Ordinariorum imponi nequit. n. 4.
Pensionis ad impositionem requiritur maior auctoritas, quàm ad conferendum beneficium. n. 5.
Pensio si statuto tempore non soluatur, in Curia Romana regressus, & ingressus ad beneficia conceduntur. ibid. n. 6.
Pensio quid sit. disp. 15. q. 21. n. 2. p. 127.
Pensionis translationis, form. 189. p. 521.
Periurus, an possit esse Prælatus. disp. 5. q. 21. num. 19. pag. 57.
Perfectio Abbatis ex quibus animi dotibus petenda. disp. 26. gl. 12. n. 6. p. 465.
Permutatio beneficiorum Superioris auctoritate fieri debet. disp. 13. q. 8. n. 12. p. 120.
Permutationes beneficiorum admitti, & approbari possunt per Abbates, & Prælatos Episcopo inferiores, iurisdictionem Episcopalem habentes. ib. n. 13.

Permutationes

Permutationes Beneficiorum Abbates,& Prælati Episcopo inferiores exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possunt admittere, & approbare. ibid.n.14.
Perpetuus censetur, qui deponi non potest ab officio, nisi certis de causis.disp.25.q.1.n.7.p.110.
Perseuerantes in bono,dicuntur melioris conditionis. disp.25.q.1.n.106.p.406.
Persona Ecclesiastica immunis est ab oneribus realibus,personalibus, & mixtis, atque extraordinariis, etiam quoad ipsius bona. disp.15.q.20.n.2.p.236.
Persona Ecclesiastica à tributis,& impositionibus laicorum exempta est, non solùm quoad bona patrimonialia; sed etiam quoad bona donata, empta, & quocunque titulo canonico acquisita. ibid.n.3. Vide *Ecclesiastici, Exemptio.*
Personatum habentes, & Doctores ex Ordine Canonicorum Regularium vtuntur cappis violaceis, & rubeis.disp.20.q.3.n.7.p.352.
Pestis Religionis est ambitio. disp.10.q.1.n.2.p.101.
Pestis dicitur bellum inter Deum, & homines. disp. 19.q.6.n.5.p.338. eius tempore cessat præscriptio contra Ecclesiam.n.4.
S.Petrus Tonsuram Monachalem gestauit;& quid per eam nobis significari voluerit.disp.27.quæs.2.n.3. pag 471.
Phthisi infecti ad Abbatias promoueri non possunt. disp.5.q.21.n.23.p.58.
Pij IV. Pont. Max. sententia in causa præcedentiæ Canonicorum Lateranensium & Monachorum S.Benedicti disp.25.q.1.n.293.p.433.
Breue eiusdem Pontificis in quo mandatur obseruati prædicta sententia.n.294.
Bulla eiusdem super eadem præcedentia.num.295. pag.436.
Pileo vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.disp.20.q.3.n.22.p.354.
Pistorij contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum latæ sententiæ tenor.disp.25.q.1.n.253. pag.422.
Pixis, non est necessarium vt sacra Chrismatis Vnctione consecretur, & ex qua materia esse debeat. disp.23 q.3.n 3.p.381.
Planeta Sacerdotalis forma qualis esse debeat. disp. 22.q.4.n.9.p 373.
Plebanus quis sit,& eius officium. disp.25.quæs.4.n.4. pag.441.
Pluuiale quomodo & qualiter fieri debet. disp.22. q 4.n.13.p.373.
Podagrosi an possint eligi in Abbates & Prælatos.disp. 5.q.21.n.27.p.58.
Pœna ex aliquo facto, vel non facto ipso iure inductæ vt sit locus,requiritur declaratio iudiciaria super facto.disp.6.q.1.n.17.p.67.
Pœnam ad ipso iure incurrendam, quando non sufficit solum factum, sed requiritur qualitas, declaratio iudicialis debet comprehendere vtrumque, & non sufficit docere de facto,nisi etiam doceatur de qualitate.disp.6.ibid.n.18.
Pœnæ, quæ Episcopis non residentibus infliguntur, quæ sint per Concil.Trid.statutæ. disp.14.q.7.n.1. pag.126.
Pœnæ,quas Episcopi non residentes subire coguntur, Abbatibus, & Prælatis Episcopo inferioribus habentibus territorium cum Iurisdictione Episcopali,si non resideatur,etiam infliguntur.ibid.n.2.
Pœnæ supradictæ an etiam infligantur Abbatibus, & Prælatis Regularibus,non residendo.ibid.n.3.& 4.
Pœnitentia solemnis, sicut & benedictio nuptialis non reiteratur.disp.11.q.6.n.2.p.100.
Pœnitentiæ sacramentum exercere non possunt Regulares, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.disp.15.q.7.n.15.p.159.
Pœnitentiæ sacramento in confessionibus abutentes Sacerdotes de Constitut.Pij IV. & Greg.XV.quas pœnas incurrant.disp.15.q.7.n.54.p.175.176.
Pollutio vbi est occulta, an Ecclesia, & Cœmeterium indigeant reconciliatione. disp.23.q.11.n.8.p.387.
Pollutio Ecclesiæ vel alicuius loci sacri. Vide *Ecclesia polluta.*
Pontifex dicitur Papa, eò quòd omnium Maximus Pater est.disp.1.q.1.n.5.p.2.
Pontifices etiam Episcopi appellantur. disp.1. q.6. n.1.p.7.
Pontificis appellatione venit Abbas.ibid.n.2.
Pontificis appellatione veniunt etiam Prælati inferiores habentes vsum Pontificalium.ibid.n.3.p 8.
Sum. Pontifex solus Abbatias in commendam tradere potest.disp.4.q.3.n.1.p.29.
Pontifex Summus nullius iuri derogare creditur.disp. 4.q.7.n 2 p.32.
Pontifex solus dispensare potest cum illegitimis ad Prælaturas.disp.5.q.14.n.7.p.50.
Sum. Pontifex in Abbatum benedictione Regulam ipsi Abbati tradit.disp.11.q.14.n.4.p.104.
Baculum benedicit,& tradit benedictum.n.5.p.105. item annulum.n.6 benedicit Abbatem.n.7. Monachos exhortatur.n.10.
Pontifex ad sui libitũ accessus, regressus, & ingressus ad beneficia concedere potest.dis.13.q.6.n.3.p.118.
Pontifex solus priuilegiorum Regularium validitatem declarare potest.disp.15.q.6.n 2.p.154.
Pontificis est de exemptione cognoscere. disp.15.q. 10.n.3.q.205.
Summus Pontifex à decimarum solutione eximere potest.disp.15.q.18.n.30.p.226.
Pontifex Rom. quare baculo pastorali non vtatur. disp.20 q.1.n.4.p.342.
Pontificalia exercere non potest Episcopus in Ecclesiis exemptis, absque licentia Prælatorum. disp.15. q.15.n 1.p.211.possunt tamẽ absque exercitio.n.2.
Pontificalia insignia concessa sunt Abbatibus propter decorem Ecclesiarũ suarum.disp.20.q.1.n.1.p.341.
Pontificalia insignia quæ sunt.ibid.n.2.
Pontificalium insignium vsus quibus Abbatibus à Summ. Pontificibus tribuatur. disp.20.q.1.n.12.p. 343.& sequent.
Pontificalium insignium,& indumentorum sacrorum Abbatum, & Prælatorum inferiorum, forma,& figura.disp.20.q.2.n.13.p.350.351.
Pontificalium Insignium vsus Abbatibus, non ratione dignitatis, sed ex priuilegio, & consuetudine, aut præscriptione competit.disp.21.q.1.n.1.p.356.
Pontificalium vsus Abbatibus quo temporis spatio competere possit.n 2.
Pontificalium vsus denotat iurisdictionem in loco, in quo illis quispiam vtitur.ibid.q.2.n.1.
Pontificalium vsus Archiepiscopo extra suam prouinciam denegatur. ibid n.2.p.356. qualis permittitur Abbatibus.n.3.& seqq p.357.
Pontificalia deferre Abbati non licet,nisi in locis suæ iurisdictionis.disp.21.q.3.n.8.p.358.
Pontificalium Ioan.Andr.sententia,quoad exercitium quomodo sit intelligenda.ibid.n.3.
Pontificalium vsus,si simpliciter concedatur Abbatibus,an illis vbique vti possint.ibid n.4.
Pontificalium vsus, an extra Monasterium Abbatibus competat. n.7.6.8.9.& 10.
Pontificalia exercere possunt Abbates in Ecclesiis Prælatorum exemptorum, si ab iis inuitentur. q.4. n.1.p.359.
Item Ordines minores conferre.n.3.p.360.

Pontificalia exercere non potest Archiepiscopus in Ecclesiis suorum Suffraganeorum absque ipsorum licentia. q.5.n.1.p.360.
Possunt Abbates generales in omnibus suarum Congregationum Ecclesiis. n.2.
Nulla habita licentia ab Abbatibus localibus. n.4.
Pontificalia tempore Capituli, tam Generalis, quàm Prouincialis exercere an Abbates possint qui ad tempus creantur. q.6.n.2.p.361.
Pontificalium vsum habentes an debeant vti Pontificali Romano, & Cæremoniali Episcoporum. disp.21.q.11.n.1.p.369.
Pontificalia Abbatibus concessa sunt ad decorem Ecclesiarum suarum. n.2.
Pontificalium vsum habens intelligitur posse Ornamenta Ecclesiastica benedicere. disp. 22. q. 1. o. 8. p.375.
Pontificalia exercentes in Ecclesiis Casinensium, & Vallis-Vmbrosæ, illis inuitis excommunicationem incurrunt. n.34. p.481.
Pontificalia exercendi in aliena iurisdictione facultatis. form.137. p.561.
Pontificale Romanum, & Cæremoniale Episcoporum reformauit Clemens VIII. disp.21.q.11. num.2. p.369.
Populus non exemptus Abbatiæ exemptæ præscribere potest contra Episcopum exemptionem, vt subsit Abbatiæ exemptæ. disp.19.q.3. n.9.p.336.
Portio canonica quid sit. disp.15.q.16.n.1.p.213.
Portio canonica, de quibus bonis debeatur nomine Episcopi, an hîc intelligantur etiam Abbates, & Prælati inferiores. n.1.
Ostiensis sententia, asserentis loca etiam exempta ad canonicam portionem Episcopis soluendam teneri, refertur. n.3.
Portionem canonicam Episcopis soluere non tenentur Monasteria, & loca exempta. n.4.
Portionem canonicam Episcopis tenentur soluere Monasteria, & loca exempta de relictis Capellis non exemptis, sibi subiectis. n.5.
Possessio capta, non emissa Fidei professione, licèt non suffragetur, acquiritur tamen, & acquisita infecta non remanet, sed est manutenibilis. disp. 8. q.3. n.16.17.p.86.
Possessio beneficij, vel dignitatis adipiscenda, vsu Romanæ Curiæ, Pontificis diploma requirit. disp.9. q.1.n.1.p.87.
Possessio Abbatiæ, & beneficij à Papa obtenta, capta ante literarum Apostolicarum expeditionem, non est valida. ibid. n.2.
Possessio antecessorum, ad effectum manutentionis, iuuat successorem. disp.15.q.10.n.5.p.206.
Postulatus ad Abbatiam, vel Prælaturam quomodo se gerere, & quid respondere debeat. disp.5.q.22. n.6.p.63.
Postulatus administrans ante postulationem admissam, statim priuatur omni iure quod per postulationem acquisierat. disp.6.q.1.n.5.p.66.
Potestas Ordinaria in propria Diœcesi de iure communi est tota penes Episcopum. disp.15. q.5. n.2. p.131.
Præcedentiarum, & ornamentorum Abbatum cum aliis Prælatis in Capella Pontificia, & in processione Corporis Christi exempla recensentur. disp. 24. q.6. n.11. p.394.
Præcedentia inter Abbates, & Canonicos Regulares Lateranenses, ac Abbates, & Monachos Casinenses, quorum causa orta olim fuerat in Concil. Tridentino. disp.25.q.1. per totum.p.400. Auctor vti merus relator narrat omnia quæ vsque ad hæc tempora in hac quæstione scripta & definita fuêre.n.1.
Præcedentiæ causam committit Pius IV. tribus S. R. E. Cardinalibus. n.2.
Præcedentiæ ius est iuris positiui & sapit priuilegium. disp.25.q.1.n.64.p.404.
in Præcedentia Regularium Ordinum attenditur antiquior approbatio. disp.75.q.1.n.142.p.408.
Præcedentia Canonicorum Regulariũ probatur sententia lata in Concilio Constantiensi, & confirmata ab Innocentio VIII. disp.25. q.1.n.197.p.414. Vide, *Canonici Regulares*.
in Præcedentiis consuetudo attendi debet. d.25.q.1. n.199.p.414.
Præcedentia Monachorum S. Benedicti ante Canonicos Lateranenses quibus Doctoribus probatur. disp.25.q.1.n.290.p.428.
Sententia à Pio IV. super ea lata. n.293.p.433.
Præcedentia in propria Ecclesia Rectoris potest ex consuetudine competere alteri, etiam priuato, & quæ consuetudo sit necessaria. disp. 25. q.2. n.29. pag.439.
Præcedentiæ in materia consuetudo inspicienda est, cui plurimùm defertur à iure; etiam si sit contra ius. disp.25. q.2. n.31.p.439.
de Præcedentia inter Ecclesiasticas personas, tam seculares, quàm Regulares, lites & controuersias omnes componit Episcopus, omni appellatione remota. disp.25.q.6.n.9.p.446.
Præcedentia inter Mendicantes, quomodo sit attendenda. disp.25.q.7.n.5.p.447.
Præcedentiam quam habeant inter se Prælati quatuor Ordinum Mendicantium. disp.25.q.7. num. 1. p.446.
de Præcedentiis, & præcipuè inter Ordines Mendicantes in processionibus, Greg. XIII. Bulla refertur. disp.25.q.8 n.1.p.447.
Præcedentiæ controuersias inter Regulares exortas debet Episcopus componere. disp.25.q.8.num.15. p.458.
Præcedentia inter Procuratorem Generalem Fratrum Minorum de Obseruantia, & Procuratorem Generalem Conuentualium Ordinis S. Francisci, cum decreto Sacræ Rit. Congr. disp.25.q.8.n.13.p.458.
Prædicandi licentiæ. form 42.p.537.
Prædicationis facultatis ab Abbate Commendatario concedendæ. form.201. pag.584.
Prædicatoriæ licentiæ per Superiorem Regularem concedendæ, form.39.p.536.
Prædicatoris proprij Ordinis licentiæ, form. 43. p.537.
Prædicatoris missio in Religione Dominicana. form. 44.45.pag ead.
Prædicatoris Regularis licentiæ. form. 88. & 90. pag.548.
Eiusdem generis alia. form.162. p.570.
Prædicatoris in Ecclesia Monialium licentiæ. form. 89. p.548.
Prædicatorum Ordo Ordinariorum iurisdictioni non subiicitur. disp.15.q.4.n.17.p.144.
Prædicatores decimas soluere non tenentur. disp.15. q.18.n.226.
Prædicatores Fratres communicant in priuilegiis, cum aliis Ordinibus Fratrum Mendicantium. disp. 17.q.1.n.28 p 290.
Prædicatorum, & Fratrum Minorum plurimæ priuilegiorum suorum confirmationes permatim recensentur. disp.18.q.3.n.23.p.316.
Prædicatorum vita hodie est actior, quàm vita Monachorum, propter eorum Constitutiones. disp.25.q.1.n 95.p.405.
Prædicatores si hodie se transferrent ad vitam Monachorum, non euitarent apostasiam. n.96.

Prædica

Prædicatores obtinent honorabiliorem locum inter cæteros Mendicantes. disp. 25. quæs. 8. num. 5. pag. 45.
Præesse non debet qui nondum subesse nouit. disp. 5. q. 10. n 2. p. 46.
Præfatio super electum quomodo dicenda. disp. 55. q. 14 n. 30. p. 108.
Præfectus vni Ecclesiæ vel Monasterio an aliam dignitatem, vel Prælaturam obtinere possit. disp. 5. q. 24. per totum. pag. 64.
Prælationis ardor ambitionis est signum. disp. 26. gl. 8. n. 3. p. 463.
Prælatura, vel officium aliquod ex renunciatione si vacat, quando debeant electores ad electionem procedere. disp. 5. q. 7. n. 3 p. 43.
Prælaturæ vacationis tempore habilitas ad eligendum non attenditur, sed tempore, quo celebranda est electio. disp. 5. q. 8. n. 9. p. 44.
Prælatura illegitimè natis conferri non potest, absque dispensatione: etiamsi defectus esset occultus. disp. 5. q. 14. n. 1. & 3. limita n. 4. p. 50.
Prælatura, & aliæ dignitates Regulares conferri possunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos, simul cum generali, prouinciali, vel intermedio Capitulo absque alia dispensatione. ibid. n. 9. p. 51.
Prælatura, & aliæ Regulares dignitates, & officia conferri possunt illegitimis per Generales, vel Prouinciales Prælatos Congregationis Clericorum infirmis ministrantium absque alia dispensatione, & Capitulo. ibid. n. 10.
Prælatura haberi non potest à filiis Illegitimis Religiosorum in ea Religione, in qua eorum patres Prælati sunt, vel fuerunt: & non solum in eodem Conuentu, sed etiam in tota Religione. disp. 5. q 15. per tot. ibid.
Prælatura in Religione obtinenda Illegitimis concedi non potest a Generalibus, vel Prouincialibus cum Capitulo, absque causæ cognitione. q. 16. n. 4. pag. 52.
Prælatura, non nos, sed vitæ merita Deo commendant. disp. 10. q. 1 n. 6. p. 91.
Prælaturas & dignitates per extraneos fauores procurantes per biennium ad illas inhabiles redduntur in Congregatione Vallumbrosana. disp. 10. q. 1. num. 10.
Contra eos Summorum Pontificum Constitutiones referuntur. n. 11.
Prælatura si non acceptatur à Religioso contra præceptum sui Superioris, mortaliter peccatur. disp. 10. q. 2. n. 3. p 92.
Prælaturę si renunciatur ab eo, qui verisimiliter se cæteris magis idoneum cognoscit, mortaliter peccatur. ibid. n. 4.
Prælaturam suscipere fugiens via illicita, peccat mortaliter. n. 5.
Prælaturas perpetuas esse magis expedit, quàm temporales, & quæ ex temporanea illa duratione oriuntur incommoda. disp. 12. q. 3. per tot. pag. 111. & 112.
Prælatura secularis, quæ à Papa confertur, in manibus ipsius Papæ resignanda est. disp. 13. q. 1. num. 7. pag. 114.
Prælatura electiua in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destiruendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus resignanda est. ibid. num 8.
Prælatura commendata residentiam requirit. disp. 14. q. 6. n. 1. p. 126.
Prælati nominis etymologia quæ? disp. 1. q. 5. num. 7. pag. 2.
Prælatorum Episcopis inferiorum nomina. ibidem, num. 8.
Prælati qui dicantur propriè. q 5. n. 3. p. 5.
Prælati verè sunt Superiores Mendicantium. disp 1. q. 8. n. 1. p. 8.
Prælati Ordinis S. Basilij Archimandritæ dicebantur: hodie verò appellantur Abbates in Italia, Sicilia, & Hispania. disp 2. q 7. n. 2. p. 13.
Prælati Monachorum sub Regula D. Benedicti militantium, omnes ferè Abbates nuncupantur. ibid. num. 3.
Prælatus Generalis potest inferiorum iurisdictionem coarctare, non è contra. disp. 3. q 3. n. 3. p. 18.
Prælatorum Regularium electio de iure ad Conuentum spectat. disp. 5. q. 1. n. 1. p. 33.
Prælati Regulares locales omnes ferè (paucis exceptis) hodie non à Conuentu, sed per suffragia Generalium, vel Prouincialium cum eorum Diffinitoriis eliguntur. ibid. n. 3. p. 34.
Prælatorum Regularium localium à Generalibus, vel Prouincialibus cum suis Definitoriis faciendis etiam secretum seruari debet, aliàs nullæ sunt. disp. 5. q. 1. n 6. p. 34.
Prælatus antequam ex hac luce discedat, vel ante depositionem, vel cessationem, Electores ad successoris electionem deuenire non possunt. disp. 5. q. 7. n 1. p. 43.
Prælati mortui corpus antequam sepulturæ traditum sit, an Electores ad electionem procedere possint. ibid. n. 2.
Prælati quælibet electio de iure communi ad propriam Congregationem spectat. quæs. 8. num. 1. pag. 44.
Prælati electio, si in aliqua Congregatione duo tantum, vel tres doctores existant, ad eos spectat. num. 2.
Prælatus vt eligi possit quam ætatem habere debeat. q. 9. n. 1. p. 45.
Prælatus Generalis eligendus an trigesimum annum expleuisse debeat. ibid. n. 3.
Prælatus Regularis eligendus debet esse professus expressè. q. 10. n. 1. p 47.
Prælatus posita iusta causa tenetur cum illegitimis ad Prælaturas dispensare. q. 16. n. 9. p. 52.
Prælati bona valetudine naturali pollere debent, vt eligantur. q 21. n. 15. p. 57.
Prælati VVillelmitani, siue Alborum Mantellorum in Gallia à Rege nunquam nominantur. disp. 7. q. 1. n. 5. p. 71.
Prælati obitus vt Principi nuncietur, & ab eo licentia successorem eligendi petatur, consuetudine introduci potest. q. 6. n. 5. p. 77.
Prælatus inquirens quomodo procedere possit per viam inquisitionis, quando non habet notitiam personæ promouendæ. disp. 8. q. 2. n. 3. p. 82.
Prælati Regulares an hodie teneantur fidei professionem emittere. q. 3. n. 3 p. 85.
Prælati non expedientes literas assensus super iurepatronatus, donato Monasterio in nullas pœnas incidunt. disp. 9. q. 2 n. 2. p. 89.
Prælati seculares de iure perpetui sunt. disp. 12. q. 4. pag. 113.
Prælatus Episcopo inferior licèt conferendi potestatem habeat, non tamen potest beneficiorum resignationes recipere, nisi id sit ei specialiter concessum. disp. 13. q. 1. n. 4. p. 114.
Prælatus ob quas causas ad sui officij renunciationem admitti potest. ibid. n. 10. & seqq vsque ad 16. inclusiuè p. 514.
Prælati Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur, nequeunt intra illud tempus

absque iusta causa à Superioribus deponi. disp.13. q.2.n.1.p.115.

Prælatus Regularis ob duplicem causam depooi potest ab officio. ibid.n.3.

Prælatus sibi successorem nominare non potest.q.5. n.5.p.118.

Prælati inferiores non exempti nequeunt beneficiorum resignationes recipere. q.8.n.3.p.120.

Prælati exempti iurisdictionem Episcopalem habentes possuot beoeficiorum resignationes recipere. ibid.n.6.

Prælati inferiores exempti iurisdictiooem Episcopalem habentes dicuntor Ordinarij. n.9.

Prælati inferiores non exempti possunt beneficiorum permutationes approbare, si hane facultatem præscriptione acquisierint. ibid.n.15.

Prælati Regulares residere tenentur. disp.14.q.1.n.4. pag.151.

Prælati seculares an residere teneantur. ibid.n.5.

Prælati inferiores habentes propriam Diœcesim eum iurisdictione Episcopali, possunt eum beneficiariis sibi subiectis super non residendo dispensare, sicut Episcopi cum suis. ibid.n.6.

Prælati à quo ad residendum cogi possint. ibid. n. 7. pag.122.

Prælati Generales non coërctantur ad residendum in particulari loco Religionis, sed debent residere vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria. ibid. num.8.

Prælati Episcopo inferiores an de iure diuino ad residendum teneantur. ibid.q.2.n.1. & 2.p.153.

Prælati curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentes, de iure diuino ad residentiam personalem coguntur. n.3.

Prælati Episcopo inferiores possunt per spatium duorum, vel trium mensium ab Ecclesiis suis abesse, & quomodo. q.5.n.1.p.125.

Prælati locorum Ordinarij Episcopo ioferiores licentiam absentiæ ab Ecclesia Parochis concedere possunt. ibid.n.3.

Prælati Episcopo inferiores habentes territorium cum Iurisdictione Episcopali, si non resideant, incurrunt pœnas easdem, quas incurrunt Episcopi non resideotes. disput. 14. quæsit. 7. num. 2. pag.126.

Prælati Regulares, non residendo, an eisdem pœnis, vt supra, afficiantur. ibid.n.3.

Prælati Regulares Iurisdictionem quasi-Episcopalem habent. disp.15.q.2.n.4.p.131.

Prælati Regulares cogi possunt per censuras Episcoporum ad restituendum Nouitiis egredi volentibus omnia bona, quæ tempore iogressus attulerunt. disp.15.q.7.n.59 p.160.

Prælati Regulares non Episcopi punire debent Regulares delinquentes circa animarum curam personarum secularium. ibid.n.48 p.165.

Prælati exempti ratione membrorum non exemptorum tenentur ire ad Synodum, & coram Episcopo possunt conueniri. ibid. n.54.p.168.

Prælatus inferior vt dicatur constitutus in quasi-possessione iurisdictionis, debet probare actus iurisdictionales per ipsum gestus fuisse cũ scientia, & patientia Episcopi aduersarij. disp.15.q.8.n.17.p.202.

Prælati inferiores nullum habent territorium separatum, nisi illud habeant ex speciali priuilegio Papæ. q.9.n.7.p.203.

Prælati exempti exemptioni renunciare non possunt. q.12.n.3.p.207.

Prælatus immunitatem semel ab ipso concessam amplius reuocare ooo potest. quæsit. 13. num. 6. pag.210.

Prælati debent admonere subditos suos Confessarios, & Concionatores, vt fideles adhortentur ad solutionem decimarum. q.18.n.65.p.258.

Prælatis negligentibus io puniendis Clericis, eorúmque causis cognoscendis, iurisdictio non deuoluitur ad laicos. q.19.n.54.p.233.

Prælatus soluens collectas non priuatur sua immunitate. q.21.n.50.p.545.

Prælati Ecclesiastici imponentes onera, vtporè collectas, & gabellas Ecclesiastitis personis, incidunt in exeummonicationem Bullæ Cœnæ Domini. n.24. pag.252.

Prælati imponentes onera Ecclesiasticis absque Papæ licentia, an sint excommunicati. ibid. num. 32. pag.555.

Prælatus venit appellatione Capituli. disp.16.q.3.n.4. pag.263.

Prælati Regulares de iure possunt sua priuilegia magistraliter, & doctrinaliter interpretari. q. 6. n.7. pag.265.

Prælati Generales possunt priuilegia Religionum etiam iuridicè interpretari, dummodo sint ambigua, secus autem quaodo sunt clara. ibid. n.8. & 9. pag. ead.

Prælato iofetiori possunt competere præscriptione, vel coosuetudine illa quæ sunt iurisdictionis & dignitatis Episcopalis. disp.19.q.1.n.4.p.335.

Prælatus inferior potest præscriptione acquirere vt in sua parochia præcedat Episcopum. quæsit.3.n.7. pag.335.

Prælatis ex Canonicis Regularibus assumptis non interdicitur color, ac forma aliis clericis secularibus non interdictus. disp.20. quæsit. 3. num. 9. pag.355.

Prælati ex Ordinibus Mendicantium assumpti, vtuntur in Capella Apostolica habitu Ordinis sui, sed ampliori, & pretiosioris lanæ. oum.11. pag.353.

Prælati assumpti ex Ordinibus non Mendicantium, & Canonicis Regularibus, quibus vestibus in Capella vtuntur, ostenditur. o.15.

Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, vtuntur Cappa viulacea, cum pellibus albis, sicuti vtuntur Prælati deferentes Rochetum. ibidem, num.15.

Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti, distinguuntur à secularibus pariter Episcopis in toga linea, quæ est eorum essentialis habitus. ibid.n.54. pag 354.

Prælatus neqoit iuribus, & priuilegiis Ecclesiæ, ac dignitati suæ acquisitis, & datis renunciare. disp.23. q.14.n.4 p.388.

Prælatus Ecclesiæ per merum non vsum priuilegij, illud perdere nun potest, ibid.n.6.

Prælati inferiores Episcopis, Coucilijs interuenire debent. disp.54.q.1.n.8.p.390.

Prælati Canonicorum Regularium sunt etiam Abbates. disp.15.q.1.n.173.p.415.

Prælati Regulares sunt præferēdi Prælatis secularibus, Abbatibus inferioribus. disp.25.q.7.n.6.p.446.

Prælati per doctrinam, suas, & aliorum animas saluas faciunt. disp.56.gl.1.n.4 p.460.

Prælatus nunquam benè imperare potest, nisi qu[illegible] aliis iniungit facienda, ipse exequatur. gloss. 12. n.1.464.

Prælatus quando dicatur subditorum peccata dissimulare. ibid.n.4.p.465.

Prælatus ferri & adamantis nomine cur appelletur. gloss.13.n.7.p.467.

Prælatus quænam sint bonorum operum instrumenta nosse debet. n.15.p.468.

Præmonstratensis Ordinis exemptio ab Episcoporum & Ordinariorum iurisdictione. disp.15. q.4.n.12. pag.142.
Præmonstratenses à Decimis exempti sunt. disp. 15. q.18.n.16.p.223.
Præmonstratenses habent communicationem omnium indultorum, & priuilegiorum Congregationis S. Bernardi, Ordinis Cistercienfium Regnorum Hispaniæ. disput. 17. quæst. 1. num. 20. pag.285.
Præmonstraten. Prouinciæ Regnorum Hispaniarum à Clemente VIII. sua priuilegia confirmari impetrant. disp.18.q.3.n.18.p.316.
Præmonstratenses Abbates habent vsum Pontificalium virtute Bullæ Gregorij IX. disp.20.q.1.n.22. pag.345.
Præparatio Summi Pontificis ad sacrificium Missæ & ad benedicendum Abbatem. disp.11. q.14. n.2. pag.103.
Præpositi Canonicorum Regularium Lateranen. sunt in dignitate constituti,& possunt omnia, quæ possunt Abbates illius Religionis.disp.21.q.2.num.6. pag.357.
Præpositus Ecclesiæ Cathedralis quis sit,& eius præeminentiæ. disp.25.q.4.n.5.p.443.
Præpositus Ecclesiæ Collegiatæ,& illius dignitas.n.6.
Præpositura est dignitas sicut Abbatia,nisi careat cura, & Conuentu. disp.1.q.2.n.18 & 19.p.4.
Præpositura in Ecclesia Gerunden. non sunt dignitates, neque beneficia, sed simplices tantùm administrationes temporales,nihil spiritualitatis habentes. disp.1.q.2.n.20.p.4.
Præscribens facultatem conferendi beneficia,non præscribit facultatem destituendi illos, quos ipse instituit. disp.13.q 8.n.4.p.120.
Præscribens aliquid bona fide, & iusto titulo, si post completam præscriptionem mala fides superuenerit,est tutus etiam in conscientia. disp.19. q.8.0.2. pag.339.
Præscriptio quadragenaria cum titulo sufficit, etiam quando ius resistit. disput. 15. quæst. 9. num. 12. pag.203.
Præscriptio aliud est, quod sit contra ius,aliud contra iuris præsumptionem. n.14.
Præscriptio quadragenaria minor non currit contra Ecclesiam. disp.16.q.14.n.4.p.273.
Præscriptio sexagenaria requiritur contra Ecclesias,& Monasteria Casinen.& Vallis-Vmbrosæ. n.5.
Præscriptio centenaria requiritur contra Monasterium Sancti Pauli extra muros Vrbis. num. 6. pag.273.
Præscriptione acquiri possunt quæ priuilegio conceduntur. disp.19.q 2.n.3.p.336.
Præscriptio contra visitationem iure communi, vel speciali competentem, quibus modis contingere possit,ostenditur.disp.19.q.3.n.1.p.ead.
Præscriptio tollens omninò visitationem iure communi iniunctam, non valet. n.2.
Præscriptio impediens morum correptionem, & Ecclesiarum reformationem,meritò prohibetur. n.3.
Præscriptio admittitur, quæ visitationem transfert, vel aliis accumulat. n.4.
Text. in cap. cùm ex officij, de præscript. declaratur. num.5.
Præscriptio omnis extinguens omninò, & in totum obedientiam Prælatis à subdito iure communi debitam, indistinctè prohibetur. n.6.
Præscriptione quadragenaria, non autem centenaria gaudent omnes Ecclesiæ citra Romanam. q.4. n.1. pag.337.
Præscriptio centenaria requiritur contra Ecclesias Marchiæ, & Ferratiæ, quia sunt de patrimonio Romanæ Ecclesiæ, & de horro eiusdem. ibid. num.2.
Præscriptio, an, Abbate vel Prælato malè alienante rem Ecclesiæ cum consensu Capituli, incipiat contra Ecclesiam currere, tempore quo durat Abbas & Prælatus. q 5.n.1.p.338.
Præscriptio contra Ecclesiam, vel Monasterium pro rebus malè alienatis non incipit currere ante mortem,vel cessationem Abbatis, vel Prælati, qui malè alienauit,& nisi adsit scientia,& patientia cuiuslibet successoris ibid.n.3.
Respondetur ad argumenta contraria. n.4.
Præscriptio nusquam currit Prælato,sed ipso iure dormit contra Ecclesiam quocumque modo vacantem. q.6.n.1.p.ead.
Præscriptio contra Ecclesiam tempore hostilitatis dormit ipso iure. ibid.n.3.
Præscriptio an currat contra tributum, vel censum debitum Ecclesiæ Abbatiali io signum subiectionis. q.7.per tot.p.339.
Præscriptio non currit contra Congregationem Casinensem, & Vallumbrosanam, nisi post 60. annos num.23. pag 478.
Præscriptum tantum censetur, quantum possessum. disp.13 q 8.n.5.p.120.
Præscriptum bona fide & iusto titulo ab Abbate, si superueniat mala fides, an restitui debeat. disp.19. q.8.per tot p 339.
Præsentatus administrans ante præsentationem admissam priuatur omni iure; & idem est in nominato. disp.6.q.1.n.6.& 7.p.66.
Præsentato ius in re acquiritur ex sola præsentatione, quando necessariò venit instituendus, quia nemo alius præter ipsum præsentatus fuerit. disp.10. q.4 n.4.p.94.
Præsentato,qui solus inter cæteros habet conditiones requisitas ex fundatione, dicitur quæsitum ius in re ex sola præsentatione. n.3.
Præsentes in electione censentur omnes existentes in ciuitate,vel hortis ipsius. disp.5. quæst. 3. num.19. pag.36.
Præuaricator suæ Regulæ à munere suo deponi potest. disp.13.q.2.n.7.p 115.
Præuaricator quis dicatur. ibid. n.8.
Presbyteratus Ordinem suscepturi vigore dispensationis Apostolicæ litterarum commendatitiarum, form.199.p.584.
Præsidentes patris appellatione vniuersi veniunt.disp. 1.q.8.n.3.p.9.
Præsumptio an probet simoniam. disp. 10. q.5. n.12. pag.96.
Præsumptio,quòd priuilegium sit vsu receptum, non sufficit, vbi adest clausula, *quatenus sunt in vsu.* disp.16.q.14.n.12 p.273.
Primitiæ quæ? & vnde sic dictæ. disp.15.quæst.18.n.2. pag.220.
Et cur primitiæ,non primitia in singulari. ibid.
Princeps, si ex certa scientia inhabiles promouet, censetur cum eis tacitè dispensare. disp.5.q.17.n.1. pag 53.
Princeps potest dispensare sine causæ cognitione. n.2.
Principes ex indultu Summi Pontificis possunt lege cauere, ne beneficia Ecclesiastica conferantur externis. disp.15.q.19.n.22.p.233.
Principes seculares concedentes priuilegia eximentia Clericos, eorúmque bona à laicali potestate, illa ampliùs reuocare non possunt q 20.n.6.& 7.p.236.
Princeps secularis sicut in spiritualibus legem condere non potest,ita nec priuilegium. disp.16. q.1. n.6.p.261.

Index Rerum,

Princeps concedens priuilegium non censetur velle alterum priuare iure suo,aut alteri damnum inferre,nisi quatenus verbis expressit.q 5.n.5.p.264.

Princeps solus potest priuilegium interpretari, cùm dubitatur de intentione,vel potestate concedentis. q.6.n.2.& 3.p.264.265.

Princeps non præsumitur velle alteri tollere ius quæsitum absque eius cognitione, & grauissima causa. q.10.n.11.p.268.

Princeps priuilegium suum gratiosum, etiam sine causa reuocare potest.q.12.n.1.p.270.

Princeps in dubio præsumitur auctoritate legibus ordinata vti voluisse.ibid.n.2.

Princeps ex contractu efficaciter obligatur. disp.16. q.12.n.6.p.270.

Princeps in iis, quæ sapiunt contractum, vtitur iure priuati. n.7.

Princeps ipse, siue eius successor non potest priuilegium ex causa onerosa obtentum, vel prædecessoris sui reuocare q.12.n.17.p.272.

Princeps, data iusta causa, potest limitare,restringere, & in totum reuocare contractum à se cum subdito celebratum; ac proinde priuilegium transiens in contractum. Dummodo causa publicam respiciat vtilitatem.n.18.19.

Princeps ex causa publicæ vtilitatis potest alteri in re sua præiudicare. n.20.immò illam auferre, præstita tamen recompensatione. n. 21. quidquid tenuerint alij.n.22.

Princeps vbi scribit, *De plenitudine potestatis*, nihil opponi potest contra priuilegium, vel quod gratiam annullet.disp.18 q.6.n.29.p.331.

Principali concesso conceditur & accessorium. disp. 20.q.3.n.16.p.353.

Principia malè inchoata difficile est vt bono exitu peragantur.disp.10 q.1.n.8.p.91.

Priores attium alicubi Abbates dicuntur. disp.3.q.1. n.3.p.26.

Prior Generalis Monachorum Sancti Hieronymi Congregationis Lombardiæ solus in sua Religione habet vsum Pontificalium insigniorum,per Bullam Pauli V.disp.20.q.1.n.23.p.346.

Priores aliqui an Pontificalibus insigniis vtantur. n.27.p.347.

Priores, & Vicarij Abbatum, possunt vestes sacras, & alia Ecclesiastica ornamenta benedicere.disp.22.q. 1.n.7.p.370.

Prior in tempore, potior in iure,in honoribus, & sessionibus.disp.25 q 1.n.120.p.407.

Prior ad titulum Abbatiæ assumptus posteriùs promotum in eodem Ordine præcedit.quæst.6.num.4. pag.445.

Prioris Abbatiæ literarum patentium,form.18.p.531.

Prioris electi per scrutinium in Religione Dominicana confirmationis,form.25.p.533.

Prioris electionis per Prouincialem in Religione Dominicana,form.26.p.534.

Prior, Præpositus, seu Abbas Canonicorum Regularium habens priuilegium gerendi Mitram, & Baculum, & Abbas Monachorum eodem priuilegio suffultus,si in eodem loco reperiantur,præferri debet Abbas Canonicorum Regularium.n.194.p.413.

Prioratus est Dignitas sicut Abbatia, dummodo concurrat in eo aliquod ex signis requisitis ad dignitatem constituendam.disp.1.q.2.n 15.& 16.p.4.

Prioratus quidam Cathedrales in Anglia quorum Abbates erant Episcopi, & Monachi loco Canonicorum. disp.3 q.4.p.28.

Item alij Abbatibus non subditi.ibid.

Prioratus perpetui electiui Regiæ nominationi in [illegible] q.1.n.4.p.71.

Prioratus Ordinis Grandimontensis Regiæ nominationi non subsunt.disp.7.q.1.n.9.p.72.

Prioratus sæculares in Gallia Regiæ nominationi non subsunt.q.1.n.1.p.72.

Prioratus Conuentuales intelliguntur de Regularibus,non de sæcularibus.n.2.

Prioratus promotio in Regulari, vel Collegiata Ecclesia cessare facit beneficia priùs obtenta, quæ in alterius fauorem renunciari non possunt. disp.13. q.1.n.20.p.114.

Prioratus & Præpositoræ in quibus non viget Regularis obseruantia visitari possunt singulis annis. disp.15.q.7.n.54.p.169.

Priuilegiarius faciens actum priuilegio contrarium, cum protestatione non præiudicandi priuilegio, illud non amittit.disp.16.q.14.n.18.p.273.

Priuilegiarius priuilegio abutens,meretur ipso priuari.ibid.n.24.p.274.

Priuilegiarius per non vsum non amittit priuilegium, etiam per mille annos, si occasio, & opportunitas illo vtendi non se obtulerit. dis.23 q.14 n.1.p.388.

Priuilegiarius, si non vtatur priuilegio suo, data vtendi occasione,illud amittit,vel ex præscriptione, seu ex vi tacitæ renunciationis.n.2.

Priuilegiarius per non vsum, non potest amittere priuilegium, si non habeat potestatem renunciandi.num.3.

Priuilegiatus faciens contra id, quod in priuilegio concessum est,amittit priuilegium. disp.16.q.10.n. 2.p.268.

Priuilegiatus in ius vocatus,tenetur venire priuilegia sua allegaturus.q.17.n.3.p.276.

Priuilegiatus non tenetur allegare priuilegium in corpore iuris clausum.ibid.n.5.

Priuilegiatus magis minùs priuilegiato est præferendus disp.25.q.3.n.15.p.442.

in *Priuilegiis* nunquam censetur derogatum decretis Concilij Generalis,nisi exprimatur.disp.5.q 5.n.7. pag 39.

Priuilegium Apostolicum in cursu 30.annorum cum obseruantia, præsumitur interuenisse in limine fundationis iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali, etiam quòd non sit enunciatum. disp.7.q 5. n.5.p.75.

Priuilegium Apostolicum in fundatione iurispatronatus Ecclesiæ Conuentualis non præsumitur ex diuturnitate temporis, quando agitur cum personis,in quibus cadit præsumptio vsurpationis.n.6.

Priuilegium Apostolicum ad effectum acquirendi iurispatronatus in Ecclesia Conuentuali non præsumitur ex diuturnitate temporis, quòd ex facie instrumenti apparet interuenisse confirmationem alterius Papæ inferioris: etiam si adesset cursus longissimi temporis cum obseruantia.n.7.& 8.

Priuilegium concessum post fundationem, vel dotationem Ecclesiæ Conuentualis,est merè gratiosum, & non suffragatur ad acquirendum iuspatronatus. ibid.n.10.p.76.

Priuilegium in limine fundationis in Ecclesia Conuentuali probatur ex fama. Et ideo datur remissoria ad probandum famam.n.12.& 13.

Priuilegium non interuenisse in limine fundationis Ecclesiæ Conuentualis,non probatur ex diligentia in registro, cùm non sit necessaria probatio per scripturam n.14.

Priuilegium in limine fundationis, vel dotationis est necessarium, quando agitur de acquirendo iurepatronatus in tota Ecclesia Conuentuali: Secus in altari posito in ipsa Ecclesia,quia tunc sufficit consensus Regularium n.15.

Priuilegium à Martino V. Abbati S. Pancratij de

Florentia Congregationis Vallumbrosanæ concessum ad benedictionem à quocumque Episcopo suscipiendam. disp.11.q.10.n.2.p.101.
Priuilegia quarundam Congregationum, quarum Abbates, virtute eorundem priuilegiorum, eadem possunt, ac si essent benedicti. disp.11. q.13. n.2. p.102.
Priuilegia Regularium cùm dubitatur an sint valida, Sedes Apostolica est consulenda. disp.15. q.6. n.2. p.154.
Priuilegium exemptionis à Iurisdictione Ordinarij non suffragatur, nisi probetur quasi possessio illius exemptionis. quæs.8.n.3.p.201.
Priuilegium concessum ratione professionis, vel officij durat, quatenus durat professio, vel officium. quæs.11.n.1.& 11. p.206.
Priuilegij cessante causa, eius effectus cessare debet. quæs.11.n.2.p.206.
Priuilegium mutatur mutatione personæ, n.3. declara vt n.12.p.207.
Priuilegium à se concessum, etiam sine causa, Princeps reuocare potest, necessitate cogente. disp.16. quæs.12.n.4.p.270.
Priuilegia eximentia à solutione Quartæ funeralia non suffragantur absque expressa derogatione *Clem.dudum. de sepultur.*disp.15.q.17.n.9.p.216.
Priuilegia eximentia à Quatta funerali non suffragantur, si in eis adsit clausula, *Salua iustitia Ecclesiarum Parochialium.* Contrarium. ibid. n.11. n.12. p 217.
Priuilegia eximentia à Quatta funeralium an suffragentur per viam communicationis. n.17.p.218.
Vide, *Quarta.*
Priuilegium concessum Ecclesiæ, Ciuitati, & aliis personis, quæ nunquam moriuntur, censetur reale. q.18.n.33. p.226.
Priuilegium exemptionis à decimarum solutione est personale. ibid.
Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorū, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. ibid.n.34 & 36. p.227.
Priuilegia in communicatione generali non extenduntur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur. ibid.
Priuilegiorum communicatio regulariter illi, ad cuius fauorem emanauit, tribuit omnia priuilegia communicata, perinde, ac si specificè concessa fuissent. q.18.n.35.p.227.
Priuilegiorum communicatio non extenditur ad ea, quæ vel concedi non solent, vel magna cum difficultate conceduntur, & in quibus agitur de tertij præiudicio. n.36.
Priuilegium exemptionis à decimarū solutione concessum alicui Ordini per non vsum vnius Monasterij, non censetur sublatum, etiam respectu illius Monasterij, in quo priuilegium non fuit in vsu. n.37. p 227.
Vide, *Decima.*
Priuilegium inualidum detectum, non retardat solutionem decimarum. n.63 p.228.
Priuilegia eximentia à decimis non comprehenduntur in communicatione generali omnium priuilegiorum, nisi expressa de eis mentio fiat, etiamsi inter priuilegia communicata adsint priuilegia, quæ aliud non contineant, quàm exemptionem à decimis. q.18. n.34.36. p.227.
Priuilegia quædam secularium Principum, bona clericorum, & Regularium à laicorum potestate eximentia recensentur. q.20.n 6.p.236. & seqq.
Priuilegia Principum secularium, eximentia Ecclesiasticos, ipsorúmque bona à laicorum potestate, reuocari non possunt. n.7.p.241.
Priuilegia exemptionis à gabellis, & aliis oneribus concessa sunt à Summis Pontificibus in fauorem Ecclesiasticorum. q.21.n.6.p.243.
An transeant ad Colonos. ibid. n.22.p.246.
Priuilegium regulariter ab eo concedi potest, qui legis condendæ potestatem habet. disp.16. q.1. n 1. p.261.
Priuilegium est ius singulare, contra ius commune indultum. n.3.
Priuilegium est priuata lex. ibid. n. 2. & q. 7. num.2. p.266.
Priuilegia possunt per Pontificem in spiritualibus directè concedi omnibus, & vbique: in temporalibus verò indirectè. q.1.n.5.p.261.
Priuilegium in spiritualibus per Principem sæcularem concedi non potest. ibid. n.6.
Priuilegium extra Episcopi concedentis Diœcesim, vel Principis extrà suam Prouinciam prodesse, non potest. n.8.p.161.
ad Priuilegium an necessarium vt sit per scripturam, Bullam, aut Breue concessum. q.2.n.1.p.261.
Priuilegium concessum sine scriptura, non expirat morte concedentis, etiam literis nondum expeditis. ibid.n.2.
Priuilegiis sublatis, non censentur sublata viuæ vocis oracula. q.2.n.11.p 262.
Priuilegium fauorabile est verè & propriè beneficium. q.3.n.1.p 262.
Priuilegia fauorabilia concessa Religiosis, extenduntur etiam ad ipsorum Abbates, licèt de istis nulla mentio in priuilegiis fiat. ibid.
Priuilegium non solùm censetur concessum personis in priuilegio expressis, sed etiam iis, quæ propter vocis significationem, in eo comprehenduntur. n.2.
Priuilegia fauorabilia concessa Religioni, eius Abbatibus etiam concessa censentur. ibid.n.4.
Priuilegia concessa Abbatibus Regularibus non extenduntur ad Commendatarios. q.4. n.1. p.263.
Priuilegium non debet etiam propter similitudinem rationis, de vna ad aliam personam extendi. num.2.
Priuilegia tunc sunt interpretanda, quando continent verba obscura, & ambigua. quæs.5. num.2. pag.ead.
Priuilegium aliud fauorabile, aliud odiosum, quale sit. ibid.n.2.
Priuilegiorum in explicatione seruanda est verborum proprietas. n.3.p.264.
Priuilegium fauorabile latè est explicandum. n.4.
Priuilegium odiosum strictè est explicandum. n.5.
Priuilegium contra ius commune strictè interpretandum est. n.6.
Priuilegium cedens in alterius præiudicium strictè est explicandum. n.7.
Priuilegium semper censetur concessum, cum clausula, *salua iustitia.* n.8.
Priuilegia non sunt ita strictè interpretanda, vt nihil prosint. n.9.
Priuilegium contra statutum, aut consuetudinem, conforme tamen iuri communi, est plenissimè interpretandum. n.10.
Priuilegij Pontificis verba interpretanda sunt secundùm Canones, non leges, n.11.
Priuilegia interpretanda sunt iuxta conditionem, & statum personæ, cui sunt concessa. n.12.
Priuilegia Religionis gratia concessa sunt plenissimè

interpretanda. num.13.

Priuilegia conceſſa toti Religioni, vel Communitati in perpetuum habeant vim legis, ac ſi eſſent in iure expreſſa.n.14.

Priuilegium, cùm dubitatur de intentione, vel poteſtate concedentis, poteſt à ſolo Principe interpretari.diſp.16.q.6.n.2.& 3.p.264.

Priuilegium, cùm dubitatur, an ſit validum, vel ſubreptitium, poteſt inferior Iudex de eo cognoſcere. n.4.p.265.

Priuilegij verba quando dubium aliquod inuoluunt oſtenditur ad quem illius ſpectet interpretatio. n. 6.pag.265.

Priuilegia ſua poſſunt de iure magiſtraliter & doctrinaliter interpretari Abbates & alij Regulares. n.7.

Priuilegia Religionum poſſunt à Generalibus Prælatis etiam iuridicè exponi, dummodo ſint ambigua. num.8.

Priuilegium exemptionis conceſſum, abſque clauſula derogatoria, *Non obſtantibus quibuſcunque*, valet. q.7.n.1.p.266.

Priuilegium de ſui natura derogat legi, & debet aliquid vltra ius commune operari, etiam ſi non exprimat.n.2.

Priuilegia, in quibus eſt clauſula: *Vt non cenſeantur reuocata, niſi de eis expreſſa de verbo ad verbum mentio fiat*; vt reuocata intelligantur, debet in ſecundo priuilegio apponi clauſula, *Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, etiam ſi de verbo ad verbum de illis mentio fieri deberet*.q 8.n.1.p.266.

Priuilegium ſubreptitiè impetratum nullum eſt.diſp. 16.q.10.n.1.p.268.

Priuilegium ceſſat, ceſſante eius cauſa, vel quando incipit eſſe damnoſum priuilegiato.n.3.

Priuilegium ceſſat per renunciationem, & hoc quomodo ſit intelligendum.n.4.

Priuilegium conceſſum contra conſtitutionem, aut conſuetudinem, vel datum contra ſententiam, nihil valet.n.5.

Priuilegium amittitur, ſi concedatur ſecundum, in quo expreſſa mentio cum derogatione de primo fiat, vel per concedentis, vel ſucceſſoris reuocationem.n.6.

Priuilegium quandònam expreſsè, & quandònam tacitè reuocetur.n.7.

Priuilegium in corpore iuris non clauſum, eſt quoddam priuatum ius.n.8.

Priuilegium in corpore iuris contentum, reuocatur per poſterius contrarium priuilegium. ibid.n.10. pag.268.

Priuilegiorum pro non reuocatione in dubio iudicandum eſt.n.12.p.278.

Priuilegium aliud perſonale, aliud reale. q.11.num.1. pag.269.

Priuilegium perſonale ceſſat per mortem illius, cui conceſſum fuerat; reale autem tranſit cùm dignitate, vel officio cui adhæret.n.2.

Priuilegium quandònam cenſeatur perſonale, & quando reale.n.3.

Priuilegio quando quis potitur ratione dignitatis, vel muneris quo fungitur, extra illam dignitatem poſitus, non poteſt amplius vti priuilegio.n.4.

Priuilegium in dubio cenſetur potius perſonale, quàm reale.n.5.

Priuilegium gratioſum etiam ſine cauſa reuocari poteſt.q.12.n.1.p.270.

Priuilegium reuocare poteſt Princeps, à ſe conceſſum etiam ſine cauſa, neceſſitate cogente.n.4.

Priuilegium quod tranſiuit in contractum etiamſi ſubdito fuerit conceſſum, non poteſt Princeps reuocare.n.5.

Priuilegia ex cauſa meritorum conceſſa, non poſſunt à Principe reuocari.n.9.

Priuilegia pecunia obtenta, habent vim contractus oneroſi; ac proinde non poſſunt per Principem reuocari.n.10.

Priuilegij conceſſio facta, pretio mediante, tranſit in contractum, quando illud æquipollet rei conceſſæ. n.11.p.271.

Priuilegium conceſſum non ſubdito, non poteſt ampliùs per concedentem reuocari. diſp.16.q.13.n.2. pag.271.

Priuilegium antequàm acceptetur, poteſt à concedente reuocari.n.3.

Priuilegium aliud affirmatiuum, aliud negatiuum. q.14 n.1.

Priuilegium affirmatiuum, per quod nullum grauamen aliis infertur: non amittitur per non vſum. num.2.

Priuilegium affirmatiuum vergens in aliorum grauamen, quando non amittatur per non vſum.n.3.

Priuilegia vt amittantur per non vſum, quæ requirantur.n.7.p.273.

Priuilegium præſumitur vſu receptum, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi.n.10.

Priuilegium non vſu receptum affirmans, tenetur probare, quòd priuilegiatus fuerit in cauſa priuilegij, & per eum ſteterit, quominus priuilegio vteretur.n.11.

Priuilegij vſus quando allegatur pro fundamento intentionis, non præſumitur, ſed eſt concludenter probandus.n.13.

Priuilegij vſum præſumptio ſuffragatur priuilegiatio, qui priuilegij vſum allegat, ſecus ſi ab eo negetur. num.14.

Priuilegium alicui Ordini conceſſum per vſum vnius Monaſterij cæteris præſeruatum intelligitur. n.15.

Priuilegium non amittitur per non vſum, quando in eo adeſt decretum irritans.n.16.

Priuilegia præcipuè negatiua, tolluntur per contrarium vſum.n.17.

Priuilegium vt totum per contrarium vſum amittatur, actus debet eſſe contrarius toti priuilegio.n.19.

Priuilegium habens tractum ſucceſſiuum non amittitur per vnicum actum contrarium.n.20.p.274.

Priuilegia conceſſa communitati, vel Eccleſiæ, non amittuntur pro plures actus factos à priuatis perſonis abſque conſenſu communitatis.n.21.

Priuilegio abuti quando dicatur priuilegiarius. n.13.

Priuilegium aliud bonum publicum reſpicit, aliud priuatum.diſp.16.q.15.n.3.p.274.

Priuilegia Religioſorum an ſuſpenſa cenſeantur per ſuſpenſiones quæ quotidie fiunt per bullam Cruciatæ, & quænam illa ſint. q.16. per totum. p.275. vide *Bulla Cruciata*.

Priuilegium oſtendere, & inſpicere oportet, nec alleganti creditur.q.16.n.1 p.275.

Priuilegia clauſa in corpore iuris, notoria ſunt, & eorum ſcientia præſumitur.q.17.n.4.p.276.

Priuilegia conceſſa Eccleſiæ Regulari, ſiue Monaſterio an amittantur, ſi Eccleſia vel Monaſterium corruerit.q.18.per totum p.276.

Priuilegiorum communicationes aliquas ſpeciales an habeant à Sede Apoſtolica Abbates, Prælati Regulares, nec non Ordines, Congregationes & Monaſteria, & quænam illæ ſint. diſp.17.q.1. per totum pag.277.

Priuilegia Pij V. Congregationibus Monachalibus conceſſa, ad terminos iuris redacta ſunt. q.1.n.16. pag.284.

Priuilegiorum communicatio, quid operetur, & importet.n.17. p.285.

Priuilegia

Priuilegia concessa Religiosis particularibus vnius Ordinis, non extendûtur per communicationem ad Religiosos eiusdem, vel alterius Ordinis. disp. 57. q.2.n.2.p.302.

Priuilegia exorbitantia, & quæ rarò conceduntur, per generalem communicationem, non participantur. n.6.p.302.

Priuilegium concessum vni Prouinciæ alicuius Religionis an extendatur ad aliam eiusdem Religionis. num.7.

Priuilegia tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, an communicentur omnibus Monasteriis, locis, & personis Ordinis. n.8.

Priuilegiorum Communicatio, idem operatur, quod priuilegium in specie concessum. quæst. 3. num.2. pag. 304.

Priuilegia participantes per communicationem, possunt eis vti, etiam contra illos, quibus principaliter concessa fuerunt. q.4.n.5.p.304.

Priuilegiatus contra pariter priuilegiatum, quomodo vtatur priuilegio, ostenditur. n.2.

Priuilegiorum communicationem participantes, possunt vti illis etiam tempore Interdicti positi à principalibus, à quibus habent communicationem. n.4. pag.304.

Priuilegium an quando conceditur ad instar alterius Religionis, vel vni concessum, alteri communicatur, si priùs illud augeatur, minuatur, vel reuocetur, auctum & diminutum, vel reuocatum censeri debeat in Religione illa, cui communicatur. q. 5. per tot. p.305.

Priuilegium quando non per se, & principaliter communicatur alicui Religioni, non potest illa eo vti, nisi secundum modum, iuxta quem eo vtitur principalis. ibid.n.2.

Priuilegium quando communicatur directè, per se, & æqualiter, aucto, vel diminuto, vel reuocato principali, non augetur, nec diminuitur, nec reuocatur in persona eorum, quibus communicatur. n. 3.

Priuilegiorum communicationis forma est attendenda. num.4.

Priuilegij communicatio, vbi fit per verba generalia, non exprimendo illud, quod relatum continebat, tunc referens nihil omninò valet. quæst. 7. num. 5. pag.306.

Priuilegij in communicatione, si exprimatur illud, quod primum continebat, tunc licèt priuilegium non appareat, eo tamen gaudet secundum, cui communicatum est. n.5.p.306.

Intellige vbi fieret specifica, & certa mentio ab habente potestatem de nouo concedendi. n.6.

Priuilegium aliquando accipitur pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur, aliquando verò pro concessione ipsa in charta contenta. disput. 58. quæst. 3. num. 3. pag.308.

Priuilegia ab vno Summo Pontifice concessa, possunt à successoribus ad eorum libitum reuocari. ibid. n.37.p.322.

Priuilegia Regularium immutabilia non sunt, nisi in quantum à Summis Pontificibus non reuocantur. num.38.

Priuilegia Regularium an aliquando reuocata fuerint, & præcipuè, in Lateranen. Concilio sub Leone X. n.39.

Priuilegia Regularium in Concilio Lateranen. sublata, quomodo, & à quibus reualidata fuerint. ibid. num.41.

Priuilegia vnius Religionis, si confirmata fuerint in forma communi, non propterea censentur confirmata priuilegia alteri Religioni ad instar illorum concessa. q.4.n.1.p.326.

Limita, si confirmatio esset ex certa scientia, vel esset clausula in priuilegio ad instar, quòd respiciat præterita, præsentia, & futura priuilegia alterius Religionis. n.2.

Priuilegiis vnius Religionis confirmatis, censentur etiam confirmata priuilegia concessa ad instar illorum alteri Religioni, quæ habet communicationem priuilegiorum concessorum, & concedendorum. n.3.

Priuilegiis sublatis alicuius Religionis, quando censeantur sublata, seu reuocata priuilegia ad instar illorum aliis Ordinibus, seu Congregationibus concessa, ostenditur. n.4.

Priuilegij Pontificij infractores, in quo adest clausula, *Indignationem Omnipotentis Dei, &c.* subiiciuntur pœnæ arbitrariæ. ibidem, num. 11. pag.329.

Priuilegium munitum clausula, *Sublata, &c.* vbi non intrat tunc hæc clausula nihil operatur. n.13. pag.330.

Priuilegium seu facultas facta pro foro conscientiæ, in exteriori, suus operatur effectus secundùm aliquos. n.16.p.330.

Cuius contrarium verius est. n.17.

Priuilegium contra ius alterius obtentum, non firmat clausula. *Motu proprio.* n.24.

Priuilegium ad pias causas, vel commiserationis causa, seu publicæ vtilitatis gratia concessum, non derogat clausulæ, *Non obstantibus, &c.* ibid. n.40. pag.331.

Priuilegium dici non potest illud, quod specialiter nihil concedit. ibid.n.64.p.333.

Priuilegiorum verba sunt interpretanda secundùm propriam significationem, & communem vsum loquendi. ibid. n.69.p.333.

Priuilegia recipiunt interpretationem à supplicatis. ibid.n.71.p.333.

Priuilegium quando latè, quando verò strictè sit interpretandum, ostenditur. n.72.73.& 75.

Priuilegium enormiter lædens Ecclesiam, aut alios, non valet, nisi fiat mentio de ista enormi læsione. num.73.

Priuilegia dubia Regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex Iuristarum interpretatione, in fauorem Regularium sunt interpretanda. n.76.p.334.

Priuilegia Casinen. & Canonicorum Regularium Sancti Saluatoris Bononiensis, communicantur Congregationi Canonicorum Regularium Lateranens. disp.51.q.2.n.9.p.357.

Priuilegia Summorum Pontificum Abbatibus solemnem benedictionem populo elargiendi facultatem concedentia. q.7.n.3.p.361.

Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint calices, patenas, pixides, & alia similia vasa Ecclesiastica consecrare, recensentur. disp.23.q.2.num.5. pag.379.

Priuilegium, quo gaudent Regulares, vt Ecclesiæ eorum possint à quolibet Episcopo consecrari, si Episcopus Diœcesanus requisitus consecrare renuerit, non videtur reuocatum à Concilio Tridentino, q.8.n.3.p.384.

Priuilegiis ac iuribus datis & acquisitis Ecclesiæ ac dignitati suæ Prælatus renunciare non potest. ibid. q.14.n.4.p.388.

Priuilegij renunciatio alienationis speciem habet. n.5.

Priuilegium gerendi mitram, & baculum non competit Abbatiæ, nisi per accidens. disp.25.q.1.n.192. pag.413.

Priuilegium idem potest competere Præpositis, & Prioribus.ibid.n.193.
Priuilegia omnia hactenus Congreg. Vallis-Vmbrosæ concessa à quibusuis personis approbantur, & confirmantur.n.3.p.475.
Priuilegiorum Vallumbrosanis concessorum defectus omnes suppleotur, si in aliquo defectuosa essent.n.4.
Priuilegia omnia Casinensium,Vallis-Vmbrosæ Congregationi conceduntur,& communicantur.n.5.
Priuilegia Monachis Vallis-Vmbrosæ concessa, ad Moniales eiusdem Ordinis extenduntur.n.6.
Priuilegia Eugenij IV. Congregationi S. Iustinæ concessa referuntur. n.7.p.475.n.38. p.482. n.42. pag.485.
Priuilegia Casinensi Congregationi concessa per quascunque literas Apostolicas, etiam Motu proprio confectas,derogata non censentur,nisi specialissima fiat illius Coogregationis mentio. num.41. pag.483.
Priuilegia,immunitates,&c. ab Eugenio IV.Coogregationi Sanctæ Iustinæ coocessa per Alexandrum VI. approbantur,& confirmantur.n.46.p.486.
Priuilegia particularia alicui loco concessa toti Congreg. Casinen. & Vallis-Vmbrosæ fiunt communia.n.47.p.487.
Priuilegiorum confirmatio est iuris quæsiti corroborario. Vide *Confirmatio*.
Prius institutus præcedere debet secundo loco iostitutum.disp 25.q.1.0.121.p.407.
Probatio concludere debet per necesse, non per possibile.disp.15.q.5.n.8.p.153.
Probatio simoniæ pleoè, & euidenter est facienda, quando agitur ad priuationem ex ea. disp.10.q.5. n.10.p.96.
Probatio quælibet non sufficit,sed requiritur exactissima, quando ad priuationem instituitur actio. num.11.
Probatio criminis simoniæ per famam fieri non potest ad effectum priuationis, etiam si ciuiliter agatur.ibid.n.13.
Probatio benedictionis si fieri non possit,quid Abbas facere debet.disp.11.q.6.n.3.p.100.
Probatio exemptionis fieri debet per asserentem se illius prioilegio gaudere.disp.15.q.5.n.1.p.152.
Probatio exemptionis scripturam necessariam requirit.ibid.n.2.
Probatio exemptionis qua forma fieri debet.ibid.n.3.
Probatio exemptionis fit,si in priuilegio Sum. Pontifex eximat ab Ordinarij potestate.ibid.n.11.p.153.
Probatione exemptionis Capitis facta, non sequitur facta probatio exemptionis membrorum. disp.15. q.7.0.54.vers. *Primò Prælatus*.p.168.
ad *Processiones* publicas accedere cogi possnot à locorum Ordinariis exempti omnes tam Regulares quàm seculares.disp.15.q.7.n.20.p.159.
Processiones fieri noo possunt à Regularibus extra Claustra,vel ambitom suorum Monasteriorum,nisi consuetudine,vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum, aliàs ab Episcopo puniti, & impediri possunt. ibid.n.39.p.161.
Processiones solemnes & generales ab Episcopis ordinati non possunt in Ecclesiis exemptis,neque prædicari potest,iouitis earum Prælatis. q.15.oum.12. pag.112.
Processionibus publicis interesse tenentur Clerici tam sæculares quàm Regulares, etiam Monachi. disp.24.q.8.n.1.p.394. vide *Regulares*.
io Processionibus, & publicis actibus non fit comparatio meritorum personarum, sed Ordinum. disp. 25.q.1.n.196.p.414.
in Processione qui vult locum habere, debet deferre habitum illi conuenientem. disp.25.quæst.1.n.286. pag.427.
Processiones ab Ordinariis indictas sociare non coguntur Casinenses,ac Vallumbrosani. n.43.p.483.
Processus fabricandi sunt de promouendis ad Abbatias, & Monasteria quæ in Coosistorio prouidentur.disp.8.q.1.per totum p.77.
Processus super promotiooe ad Abbatias vel Monasteria à quibus personis confici debet. disp.8.q.2. n.1.p.81.
Processus quomodo conficiendi sunt, vt dici possint, & videantur confecti per viam Inquisitionis. disp. 8.q.2.n.1.p.82.
Processus,scientia,& alia acta per laicum Iudicem aduersus clericum facta,irrita sunt.disp.15.q.19.0.18. pag.232.
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quoad personas tantùm in delicto facti permanentes.form.61.p.541.
Processus quomodo incipiendus per viam inquisitionis generalis quoad delicta solum, form.62.p.541.
Processus quomodo iocipiendus per viam inquisitionis specialis,siue solemnis,form.63.p.542.
Processus quomodo incipiendus per viam exceptionis,form.64.ibid.
Processus quomodo iocipiendus contra infamatum repertum in inquisitione generali, seu visitatione, form.65.ibid.
Processuum formulatium pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Iuquisitoribus. pag.585. ad finem tom.1.
Procurator vnus, siue plures ad eligendum constitui possunt ab Electoribus legitimè impeditis. disp.5. q.4.n.1.& 4.p.37.
Procurator constituendus ab electore absente debet esse vnus de Capitulo.n.2.
Procuratores quando plures ad eligendum constituuntur, quibet eorum debet esse in solidum constitutus,& quis eorum sit præferendus.n.5.
Procurator non potest vnum suo, & alium coostituenris nomine eligere.n.6.
Procurator absentis electoris, si interim coostituens moriatur,an cesset.n.8 p.38.
Ao his obstet Coocilium Tridentinum.n.9.
Procurator an constitui possit ad professionem fidei faciendam.disp.8.q.3.n.11.p 86.
per Procuratorem fieri nequit quidquid per semetipsum fieri potest.n.12.p.86.
Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, in Synodo Prouinciali votum consultiuũ rantùm habent.disp.24.q.4.n.10.p.391.sedent post Episcoporum absentium Procuratores.ibid.
Procuratoris Ordinis Minorum Conuentualium professio,& iuramentum,form.11.p.528.
Procuratoris Generalis in Romana Curia pro Congregatione Cælestinorum literarum patentium, form.10.p.527.
Procuratores absentium ad Capitulum mittendi, form.174 p.574.
Procuratorum constitutionis ad prosequendum gratiam cum clausula ad lites, & ad substituendum, form.178 p.575.
Alia eiusdem generis amplissima, form.179.p.576.
Alia similis,form.180.p.577.
Prodigus an possit esse Abbas. disp.5.q.21.n.11.p.57.
Professio,non habitus facit Monachum. disp.5.q.10.n. 4.pag.46.
Professio facta ante annum probationis nulla est ad omnes effectus.ibid.n.7.p 47.
Professio sufficit, tacita, nec requiritur expressa in prouisione,

prouisione, quæ fit per viam collationis, vel postulationis. ibid. n. 8.
Professionis, vel habitus disparis homines simul in eisdem Monasteriis sociari non debent. q. 11. n. 2. pag. 47.
Professio illegitimè natos legitimat ad Ordines, non autem ad Prælatutam. q. 14. n. 2. p. 50.
Professio fidei infra duos menses emittenda est à prouisis de beneficiis curam animarum habentibus: quod etiam ad Regulares Prælatos extensum fuit. disp. 8. q. 3. n. 1. & 2. p. 85.
Professio fidei an hodie à Prælatis Regularibus sit emittenda. ibid. n. 4.
Professio fidei ab Abbatibus secularibus curam animarum habentibus facienda est. ibid. n. 4.
Professio fidei emittenda est ab Abbatibus secularibus, qui sunt dignitates in Ecclesiis Cathedralibus. ibid. n. 5.
Professio fidei licèt aliàs fuerit emissa ex alia causa, prouisi tenentur ad fidei professionem. ibid. n. 8.
Professio fidei intra duos menses emittenda est, ac illis elapsis non censetur remissa. ibid. n. 9.
Professione fidei non emissa, Canonicus pro præsente haberi non potest. ibid. n. 10. p. 86.
Professio fidei an per Procuratorem emitti possit. ibid. num. 11.
Professio fidei facienda est per procuratorem, tamen de voluntate eius, coram quo est facienda. ib. n. 13.
Professio fidei pro alio emittenda speciale mandatum requirit. ibid. n. 15.
Professio emittenda per Abbates benedicendos quando sit facienda, & quando non. disp. 11. q. 12. n. 5. p. 202.
Professio Monastica quo ordine emittenda est Abbati eligendo non professo. quæst. 14. n. 23. p. 107.
Professionis nullitatem dicere volentes, tenentur coram suo Superiore, ac Ordinario rationes suas proponere. disp. 15. q. 7. n. 22. p. 160.
Professio mutat statum personæ. disp. 25. q. 1. n. 474. pag. 425.
Professionis Nouitiorum Ordinis S. Benedicti. form. 1 p. 521.
Professionis Oblatorũ sancti Ambrosij form. 3. p. 521.
Professio fidei à Ministro Generali electo Ordinis Minorum Conuentualium emittenda cum iuramento. form. 4. ibid.
Professionis fidei, & iuramenti à Ministris Prouincialibus Ordinis Minorum Conuentualium emittendæ. form. 8. p. 527.
Professio fidei Prouincialium titularium Ordinis Minorum Conuentualium. form. 9. p. 527.
Professio, & iuramentum Procuratoris Ordinis Minorum. form. 9. p. 518.
Professio Clericorum Ordinis Minorum Conuentualium. form 2. p. 521.
Professus esse debet expressè is, qui in Abbatem, & Prælatum Regularem eligendus est. disp. 5. q. 10. n. 1. & 6. p. 647.
non Professi an possint per viam prouisionis ad Abbatias assumi. ibid. n. 5.
Professus expressè esse debet assumendus in Abbatem in ea Religione, in qua ad Abbatiam assumitur. q. 11. n. 1. p. 46. 47.
Promotio ad dignitates quando fieri possit de infamibus infamia meri facti. disp. 5. q. 20. n. 5. p. 56.
Promotio ad dignitates, quando fieri potest de inquisito, accusato, & denonciato. ibid. n. 8.
Promotio eorum, qui orti sunt in Prouinciis, in quibus non sunt Vniuersitates studiorum, neque consuetus est suscipi gradus aliquis, quid seruandum sit quoad probationem doctrinæ. d. 8. q. 2. n. 6. p. 83.
Promotio si facienda sit de Regulari, quid seruandum. ibid. n. 7.
Promoti simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori. disp. 10. q. 5. n. 7. p. 96.
Promotus ad Abbatiam nequit beneficia priùs obtenta in fauorem renunciare; idem de Priore. disp. 13. q. 1. n. 17. p. 114.
Promotus ad Episcopatum assecutione ipsius cessare facit quodcunque beneficium Ecclesiasticum per cum anteà obtentum. ibid. n. 19.
Promotus ad Prioratum in Regulari, vel Collegiata Ecclesia, non potest renunciare in fauorem alicuius beneficia priùs obtenta. ibid. n. 20.
de Promouendis ad Abbatias, & Monasteria, quæ in Consistorio prouidentur, facienda est inquisitio, & fabricandi processus eo modo, sicut de promouendis ad Ecclesias Cathedrales. disp. 8. q. 1. per tot. p. 77.
Prophanandi Ecclesiam ratione vnionis facienda facultatis, form. 132. p. 560.
Prophetarum filij Religiosorum Principes & Abbates fuerunt. disp. 1. q. 1. n. 2. p. 10.
Proprium habere permissum erat antiquis Clericis. disp. 25. q. 1. n. 473. p. 409.
Prorsus dictio, excludit omnia, & singula, quæ in contrarium excogitari possunt. disp. 18. q. 6. n. 7. p. 319.
Protegere idem est ac defendere. disp. 15. q. 5. num. 15. p. 153.
Protector Ecclesiæ Rumanæ dicitur Imperator. ibid. n. 16.
Protonotarij Apostolici quotuplices sint, & eorum præcedentia cum Abbatibus. disp. 25. q. 4. num. 8. p. 443.
Prouinciales cum suis Diffinitoriis electionem Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium localium facientes, etiam secretum seruare debent, aliàs electio nulla est. disp. 5. q. 1. n. 6 p. 34.
Prouinciales Prælati, simul cum Generali, Prouinciali, vel intermedio Capitulo dispensare possunt cum illegitimis ad Prælaturas Regulares. quæst. 14. n. 9. pag. 51.
Prouinciales Congregationis Clericorum infirmis ministrantium ad Prælaturas, & dignitates Regulares obtinendas cum illegitimis dispensare possunt absque Capitulo generali, prouinciali, vel intermedio. ibid. n. 10.
Prouinciales cum Capitulis, absque causæ cognitione, dispensare nequeunt cum illegitimis ad Prælaturas in Religione obtinendas. quæst. 16. num. 4. pag. 52.
Prouincialis cum Diffinitoriis promouens ad Abbatiam illum, quem scit illegitimum, censetur cum eo tacitè dispensare, tam in foro conscientiæ, quàm in foro externo. q. 17. n. 4. & 8. p. 53. 54.
Prouincialis cum eius Prælatis Conuentualibus potest super residentiam dispensare. disp. 14. q. 3. n. 1. pag. 124.
Prouisio simoniacè facta est ipso iure nulla. disp. 10. q. 5. n. 1. p. 95.
Prouisio facta ab habente potestatem eligendi simul, & confirmandi, habet vim electionis, & confirmationis. disp. 13. q. 1. n. 2. p. 115.
Prouisio facta per Prælatum Papa inferiorem, qui vsus fuerat verbo, *Commendamus*, debet intelligi de concessione in titulum. disp. 4. q. 3. n. 6. p. 30.
Prouisus per viam collationis, vel postulationis, satis est, si sit tacitè professus. disp. 5. quæst. 10. n. 13. pag. 47.

Prouisi

Prouisi ad dignitates, & officia debent habere ætatem,& cæteras habilitates. disp.5. q.25. num. 17. pag. 57.
Prouisi de beneficiis curam animarum habentibus tenentur infra duos menses fidei professionem emittere, quod extensum fuit etiam ad Regulares Prælatos. disp.8.q.3.n.1.& 5.p.85.
Prouisi non sunt de necessitate monendi, sed debent vltrò se offerre ad faciendam fidei professionem. num.7.
Prouisi tenentur ad fidei professionem; etiamsi aliàs non fuissent ex alia causa. n.8.
Proximi sui damno non obstans cùm quis ex officio tenetur,peccat contra charitatem & iustitiam,disp. 26.gl.5.n.7.p.465.
Psalmi pœnitentiales, atque Litaniæ super Electum dicuntur. disp.11.q.14.n.29.p.150.
Publicatio post noui Generalis electionem facienda in Ordine Minorum Conuentualium, formul.4. pag.524.
Puellam recipiendi in Monasterio ad habitum Religionis, form.100.& 164.p.550.& 571.
Puellam recipiendi ad professionem, formula 165. pag.571.
Punctatoris eligendi, form.135.p.560.
Purgationem Canonicam diffamato indicendi, form. 29.p.596.
Purgationis Canonicæ de diffamato de hæresi faciendæ, form.30.p.596.
Purificatorium quomodo & qualiter fieri debeat.disp. 22.q.4.n.10.p.373.

Q

QVæstionibus & tormentis ad aliquem supponendum sententiæ interlocutoriæ, formola 31. pag. 596.
Qualitas nobilitatis ad idoneitatem Prælaturæ nihil confert, nec attenditur, limita. disp.5. q.13. n.11. pag.48.
Qualitates illegitimitatis sunt omnes plenè Superiori detegendæ in petenda dispensatione. disp.5.q.18. n.3.p.54.
Qualitates testium vocandorum, & examinandorum quoad personam promouendi, quæ?disp.8.q.2.n.2. pag.82.
Qualitas personæ non mutatur ex augmento honoris. disp.25.q.1.n.116.p.407.
Qualitas licèt sit mutata in aliqua vniuersitate,tamen qui in ea hodie sunt, eandem constituunt. ibid. n.265.p.425.
Qualitates quibus Abbates & Prælati in suo munere constituti præditi esse debent. disp. 26. p. 459. & seqq.
Qualitates & animi dotes io Prælatis exigendæ.disp. 26.gl.1.n.6.p.465.
Quarta funeralia de quibus debeatur, & quota sit. disp.15.q.17.n.1.& 3.p.214.
Quarta funeralis de iure debetur etiam ab exemptis. ibid.n.2.
Quarta funeralis venit appellatione Quartæ Parochialis. ibid.
Quartam quoad funeralem appellatione funeralium, veniunt ceræ, & cætera quæ occasione funeris fiunt. ibid.n.4.
Quarta funeralis hodie Episcopis, vel Parochis non soluitur per Monasteria, vel loca Regularium ferè omnia, tum ob priuilegia ipsis directè concessa, tum etiam per communicationem.ibid.n.6.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro ædificatione,& reparatione Ecclesiarum. ibid.
Quarta funeralis an debeatur ex relictis pro subuentione Ecclesiæ respectu eorum, quæ ad diuinum cultum pertinent. n.7.
Quartam funeralem non soluunt Religiosi,ex specialibus priuilegiis,quæ referuntur. n.8.
Quarta funeralis debetur à Monasteriis, quæ per 40. annos ante Concilium illam persoluere solita erant.disp.15.q.17.n.15.p.217.
Quasi-possessio exemptionis sola absque priuilegio, non suffragatur exemptis ad obtinendam manutentionem, sufficit tamen ad offuscandam iuris assistentiam, ne ex ea Episcopo detur manutentio. disp.15.q.8.n.10.& 13.p.201.
Quasi-possessio cui ius commune resistit, non suffragatur absque titulo ad effectũ manutentionis.n.11.
Quasi-possessio longæua & temporis considerabilis habetur loco tituli, & sufficit ad effectum manutentionis etiam in possessione contra ius. n.12.
Quasi-possessio exemptionis non dicitur acquisita ex eo solùm,quòd Superior iurisdictionem non exercuerit,nisi probetur quòd venerit casus exercendi, & volens exercere fuerit repulsus,& repulsioni acquieuerit, vel aliàs habuerit se pro spoliato. n.20. pag.202.
Quasi-possessio Prælati inferioris in exercitio iurisdictionis non interrumpitur ex actibus per Episcopum factis iure delegato. n.7.p.201.vide *Possess*.
Quindemnium quid sit. disp.9.q.3.n.1.p.90.
Quindemnium successit in locum annatæ.n.4.
Quindemnium soluere Cameræ Apostolicæ an teneantur Abbates Congregationum Regularium. disp.9.q.3.per tot.p.90.

R

RAbidi,& phthisi infecti,sunt ineligibiles in Prælatos. disp.5.q.21.n.23.p.58.
Ratio dat esse legi. disp.10.q.3.n.19.p.353.
Receptio in speciales Romanæ Ecclesiæ subiectos exemptionem operatur. disp.15.q.5.n.13.p.153.
Receptio in protectione an operetur exemptionem. ibid.n.14 & seqq.
Reconciliare potest simplex Sacerdos Ecclesias pollutas, si benedictæ tantùm, non autem consecratæ fuerint. disp.23 q.10.n.5.p.385.
Reconciliatie Ecclesias pollutas iam consecratas spectat ad Episcopum. ibid.n.2.
Reconciliare possunt Abbates & Prælati Regulares Ecclesias pollutas, aqua priùs per Episcopum sacrata, nisi Episcopus distet vltra duas dietas, quo casu possunt & ipsi aquam benedicere. ibid.n.3. pag.386.
Rector venit appellatione scholarium, quia per Rectoriam nõ desinit esse scholaris. dis.16.q.7.n.3.p.8.
Rectores aliqui in Aragonia dicuntur Abbates,& eorum vxores Abbatissæ. disp.1.q.2.n.15.p.4.
Rectores in propriis Ecclesiis præferuntur Canonicis. disp.25.q.2.n.24.p.439.
Rectores Parochialium in actibus curæ animarum repræsentant Episcopum, qui est primus Rector & Parochus. disp.25.q.2.n.25.p.439.
Rectores ciuitatum excommunicãdi. form.10.p.589.
Rectores Parochialium Ecclesiarum, vbi residere teneantur quando duas habent Ecclesias Parochiales,alteram in ciuitate, & alteram extra eius mœnia. disp.14.q.1.n.10.p.125.
Rector per Rectoratum non desinit esse scholaris. disp.16.q.3.n.3.p.162.
Rectores parochialium Synodo interesse tenentur. disp.14.q.4 n.4.p.391.
Rectori duas Parochiales habenti, quale dominium remaneat

remaneat in altera prouiſa de Vicario. diſp.14.q.1.n.13.p.123.

Deciſiones Rotæ ſuper hac materia referũtur.n.14.

Redemptio vexationis, vide *Vexatio.*

Referens eſt in ipſo relato. diſp.17.q.7.n.2.p.306.

Referens non probat,niſi conſtet de relato. diſp.17.q.7.n 4 p.306.

Regnum non capit duos, ſed debet eſſe vnicus Rex, ſicut vnicũ caput vni corpori.diſp.5.q.23.n.3.p.64.

Regreſſus,acceſſus,& ingreſſus,ad beneficia qui dicantur. diſp.13.q.6.n.1.p.118.

Quare ſublati. n.2. Quare inuenti. n.3.

Regreſſus, &c. poteſt Summus Pontifex ad ſui libitum concedere. n.5.p.119.

Regreſſus, acceſſus, & ingreſſus in Curia dantur penſionario ob non ſolutam penſionem. n.6.

Regreſſus, qui petitur ob non ſolutionem penſionis, eſt pœnalis,& odioſus,nec habet locum,niſi quando titularis eſt nimis pertinax in ſolutione penſionis.n.7.

Regreſſus ad effectum pertinacia nimia, & proteruia titularis probatur ex eo, quòd per triennium diſtulit ſoluere penſionem, & declaratus cenſuras ſuſtinet. n.8.

Regreſſum ad euitandum Rota facilè ſolet admittere purgationem moræ. n.9.

Regreſſus pro canoniatione prima citatio contra titularem debet fieri perſonalis. n.10.

Regula quæ à Summo Pontifice traditur Abbati,quæ? diſp.11.q.14.n.4.p.104.

Quomodo ei traditur. ibid.n.31.p.108.

Regulæ, *De iure quæſito non tollendo*, non derogat clauſula, *De plenitudine poteſtatis.* diſp.18. q. 6. n.32.p.331.

Regula antiquorum Clericorum, vocabatur Canonica. diſp.25.q.1.n.158 p.411.

Regula S.Benedicti per S.Gregorium approbata.diſp.25.q.1.n.256.p 422.

Regulæ tres principales. diſp.25.q.1.n.257.p.423.

Regula S.Hieronymi nullibi in iure cautum, quomodo approbetur. diſp.25 q.1.n.258.p.423.

Regula S. Auguſtini in Iure paſſim citatur. diſp. 25. q.1.n.155.p.409.

Singulis hebdomadis in omnibus ferè Conuentibus & Monaſteriis coram omnibus Religioſis legitur. ibid.p.410.

Regula S.Auguſtini fuit priùs inſtituta,quàm Regula S. Benedicti. diſp.25.q.1.n.122.p.407.

Regula S.Auguſtini fuit priùs approbata, quàm Regula S.Benedicti.diſp.25.q.1.n.146.p.409.

Regula S.Auguſtini connumeratur inter eius opuſcula. diſp.25.q.1.n.151.p.409.

Regula Canonicorum Regularium, eſt dignior Regula Monachorum,propter nobiliorem ſecundarium finem diſp.25.q.1.n.163.p.411.

Regulæ Religioſorum antequam eſſent quæ nunc ſunt,erat aliquis modus viuendi approbatus. diſp.25.q.1.n.145.p.409.

Regulæ omnes Religioſorũ ante Concil. Lateranen. omnes erant approbatæ.diſp.25.q.1.n.143.p.409.

Regulæ præuaricator Prælatus deponi poteſt.diſp.13.q.2.n 7. & qui dicatur. n.8.p.115.

Regulares Prælati veniunt ſub nomine Abbatum circa ea,quæ ſpectant ad poteſtatem Iuriſdictionis. diſp.1.p.8 n.5.p.9.

Regulares fuerunt olim ferè omnes Eccleſiæ ſeculares,quæ hodie Abbatiæ nomine nuncupantur.diſp.2.q.6.n.1.p.12.

Regulares pœnitentiati à Sancto Officio ſunt omninò ad dignitates inhabiles, etiamſi pœnitentias compleuerint. diſp.5.q.51.n.14.p.57.

in Regulari promouendo quæ forma ſeruanda eſt. diſp.8.q.2.n.7.p.83.& 84.

Regulares à D. Greg.Magno fuerunt in Italia exempti ab Ordinariorũ Iuriſdictione.diſ.15.q.1.n.4.p.130.

Regulares ex priuilegio, non ex iure communi ſunt exempti ab Epiſcoporum Iuriſdictione. diſp. 15. q.2.n.3.p.131.

Regulares extra Monaſteriũ degentes, ſi deliquant, à loci Ordinario puniuntur diſp.15.q.7.n.7.p.157.

Regulares extra Monaſterium degentes in cauſis mercedum,& miſerabilium perſonarum ab Ordinariis ad debitum ſoluendum cogi, & compelli poſſunt. ibid.n.8.p.158.

Regulares quando dicantur extra Monaſterium degere.ibid.n.9.

Regulares intra Monaſteriũ degentes.ſi extra clauſtra ita notoriè deliquerint,vt populo ſcandalo ſint,an, & quando ab Epiſcopo puniri poſſint ibid.n.11.

Regulares quoad Ordines Epiſcopis ſubiiciuntur. ib. n.14.p.159.

Regulares pœnitentiæ Sacramentum exercere non poſſunt,niſi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. ibid.n.15.

Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis in feſtis colendis. ibid.n.18.p.171.

Regulares tenentur publicare Interdicta, & cenſuras Eccleſiaſticas in ſuis Eccleſiis, ſi Epiſcopus præcipiat. ibid.n.19.

Regulares ad proceſſiones publicas accedere tenentur. ibid.n.20.

Regulares de profeſſionis nullitate dicere volentes, ſuas rationes coram Superiore ſuo, & Ordinario proponere debent. ibid.n.22.p.160.

Regulares,licèt exempti vltimarum voluntatum executores conſtituti, ad ſuſcepti muneris rationem reddendam per locorum Ordinarios compelli poſſunt. ibid.n 23.

Regulares ſine Epiſcopi licentia, eleemoſynas petere non poſſunt. ibid.n.24.

Regulares, etiam omnes exempti in cauſis hæreſis Epiſcopo ſubſunt. ibid.n 25.

Regulares corã Epiſcopis recõueniri poſſunt, quoties coram eiſdem alios conueniunt. ibid.n.26.

Regulares audentes in publicis ſuis actibus aſſerere, quòd Beatiſſima Virgo cum originali peccato concepta fuerit, poſſunt ſeuerè puniri per Epiſcopos,vel hæreticæ prauitatis inquiſitores. ibid.n.31. pag.161.

Regulares Mendicantes puniri poſſunt ab Ordinario, cùm tantum vnica campana contenti eſſe debeant, plures tamen retinent. ibid.n.33.

Regulares ſine Ordinarij licentia non poſſunt indulgentias publicare, etiam quas à Summo Pontifice receperunt. ibid.n.35.

Regulares facientes profeſſiones extra Clauſtra, vel ambitum ſuorum Monaſteriorum (niſi conſuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri,& impediri poſſunt ab Epiſcopo. ibid.n.39.

Regulares exercentes animarum curam perſonarum ſecularium, atque eiſdem ſacramenta miniſtrantes Iuriſdictioni Epiſcopi ſubiiciuntur. ibid. num. 46. pag.162.

Regulares delinquentes circa curam animarum perſonarum ſecularium, puniri debent ab Epiſcopo per Prælatos ſuos Regulares. ibid.n.48.

Regulares S.Antonij Viennenſis nulli Ordinariorum iuriſdictioni ſubſunt. diſp.15.q.4. n.16. pag.144.

De cæteris Regularib. vide in vocabulo Exemptio

Regulares ſubſunt Epiſcopis, quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo ſibi commiſſo prædicent in Dominicis, & feſtis ſolemnibus

nibus & quid, si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis. q.7 n 6 p.157.
Regulares extra Monasterium degentes, si delinquant, à loci Ordinario puniuntur.n.7.
Regulares extra Monasterium degentes, in causis mercedum, & miserabilium personarum ab Ordinariis, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, ad soluendum debitum cogi & compelli possunt; non autem in aliis.n.8.& 10.p 158.
Regulares quando hîc dicantur extra Monasterium degere.n.9.
Regulares intra Monasterium degentes, si extra claustra ita notoriè deliquerint, vt populo scandalo sint, an, & quando ab Episcopo puniri possint.n.11.
Regulares quoad Ordines Episcopis subiiciuntur. n.14.p.159.
Regulares Pœnitentiæ Sacramentum exercere non possunt, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur. n.15.p.159.
Regulares subiiciuntur Episcopis in festis colendis. n.18.p.159.
Regulares tenentur publicare interdicta, & censuras Ecclesiasticas in suis Ecclesiis, si Episcopus præcipiat, easque seruare.n.39.
Regulares de professionis nullitate dicere volentes, suas rationes coram suo Superiore, ac Ordinario proponere debent.n.22.p.160.
Regulares nequeunt sine Episcopi licentia eleemosynas petere.n.24.p.160.
Regulares omnes in causis hæresis Episcopo subsunt, vel Inquisitoribus, non autem propriis Abbatibus, & Prælatis.n.25.
Regulares coram Episcopis reconueniri possunt, quoties coram eisdem alios conueniunt.n.26.
Regulares sine Ordinarij licentia non possunt publicare Indulgentias, etiam quas à summo Pontifice receperunt.n.35.p.161.
Regulares facientes processiones extra claustra, vel ambitum suorum Monasteriorum, (nisi consuetudine, vel priuilegio id fuerit ab eis obtentum) puniri, & impediri possunt ab Episcopo. n.39.p.161.
Regulares delinquentes circa animarum personarum secularium curam, puniri debent ab Episcopo per Prælatos suos Regulares.n.48.p.162.
Regulares à suis Superioribus ex decreto Vrbani VIII. monendi sunt sæpissimè de iniuncta omnibus obseruantia & executione constitutionum Apostolicarum & Decretorum ad S.Officiũ Inquisitionis aduersus hæreticam prauitatem pertinentium. n.54.p.170.
Regulares, & alij Ecclesiastici in aliquibus casibus non sunt exempti ab oneribus, & tributis. disp.15. q.21.n.5.p.244.
Regulares etsi nequeant inuiti compelli ad iurandum, Emptores tamen gabellarum exigere possunt ab eisdem iusiurandum pro rebus ipsorum, quæ transeunt per Duanam.ibid.n.21.p.245.
Regularium Priuilegia non extenduntur ad Abbates Commendatarios.disp.16.q.4.n.1.p.263.
Regularium Abbatia, vel Congregatio habens communicationem priuilegiorum alterius Religionis, participat etiam priuilegia, alicui speciali illius Religionis loco, vel Conuentui concessa. disp.17. q.2.n.1.p.301.*Sed limita,vt* vt n.4.5.& 6.p.302.
Regulares omnes, tam ex iuris communis dispositione, quàm vigore priuilegiorum sunt exempti à datiis, gabellis, vectigalibus, & oneribus, tam realibus, quàm personalibus.q.3.n.1.p.303.
Regulares an possint cogi omnibus processionibus interesse.disp.24.q.8.n.2.p.395.
Regulares in strictiori clausura perpetuò viuentes non tenentur ad processiones accedere.n.3.
Regulares item, qui per dimidium milliaris ab Vrbe, seu oppido distant.n.4.
Regulares item specialiter ad id priuilegiati, non tenentur ad processiones.n.5.
Regulares, si ad tales processiones vocati pluries accessissent, an inposterùm teneantur accedere.n.6.
Regulares ad processiones adstricti, si vocati non accedant, an Episcopi per censuras aduersus eos procedere possint.n.7.
Regularitatis nomen vnde prouenit.disp.25.q.1.n.21. pag.405.
Regulares personæ semper debent ferre habitum professionis vniformem. disp.25.q.1.n.254.p.422. n.185.p.427.
Regulares cur peculiari habitui addicantur. disp.27. q.1.n.2.p.469.
Regulares Canonici. vide *Canonici.*
Regularitatis nomen vnde prouenit.disp.25.q.1.n.21. pag.401.
Relatio Illustrissimi S. R. E. Cardinalis Ciceadæ in causa Præcedentiæ inter Canonicos Lateranenses, & Monachos Sancti Benedicti refertur. disp.25.q. 5.n.291.p.428.429.
Alia Illostrissimorum S. R. E. Card. Sarraceni & Scotti.p.431.
Religio illa dicitur alteri præferri, quæ ordinatur ad finem absolutè potiorem.disp.25.q.1.n.163.p.415.
Religionum antiquitas inspicitur secundùm tempus Noui Testamenti.disp.25.q.1.n.5.p.400.
Religionis interesse facit, vt Electores venire renuentes compelli possint.disp.5.q.3.n.27.p.37.
Religionis pestis est ambitio.disp.10.q.1.n.2.p.91.
Religio Deuoti Ioannis Dei à quo exemptionis priuilegio fuerit munita ab Ordinariorum iurisdictione.disp.15.q.4.n.29.p.127.
Religiones ferè omnes hodie à solutione Quartæ funeralis sunt exemptæ, tum propter priuilegia ipsis directè concessa, cum etiam per communicationem.disp.15.q.17.n.6.p.214.
Religiosorum Conuentus iugiter psallentium Domino Samuël primò instituit.disp.2.q.1.n.1.p.10.
Religiosorum institutor in Ægypto fuit S. Marcus Euangelista.q.2.n.2.p.10.
Religiosorum status cœpit eodem ferè tempore in Lege gratiæ cum statu Clericorum.q.4.n.1.p.12.
Religiosi antiqui gestabant etiam saccum, & cucullam, & reliqua Monastici habitus.q.5.n.2.p.ead.
Religiosæ, ac Monasticæ vitæ, nonnullos cultores floruisse traditur post Christi Domini, & Sanctorum Apostolorum tempora.q.11.per totum.p.15.
Religiosis non currit tempus à iure statutum super electione.disp.5.q.7.n.9.p.43.
Religiosus, qui exercuit Chirurgiam an possit in Abbatem eligi.disp.5.q.21.n.7.p.57.
Religiosus qui Prælaturam desiderat, non Religiosus, sed mundanus homo appellandus est. disp.10.q.1. n.3.p.91.
Religiosi non debent per externos fauores dignitates, & officia Religionis procurare.ibid.n.7.
Religiosus Prælaturam non acceptans contra præceptum sui Superioris, peccat mortaliter. q. 2. n. 3. pag.92.
Religiosus agnoscens verisimiliter se cæteris magis idoneum si Prælaturam renunciat, peccat mortaliter.ibid.n.4.
Religiosus via illicita Prælaturam suscipere fugiens, peccat mortaliter.ibid.n.5.
Religiosi olim Episcopo Diœcesano subiiciebantur. disp.15.q.1.n.1.p.129.
Religiosi an sint de iure communi exempti ab Episco-

potum potestate.q.a.num.1.pag 131.

Religiosi exempti fuere ab Ordinariorum iurisdictione, tum ob diversa grauamina, quæ illis inferebant, tum vt liberiùs contemplationi vacarent. q.3.n.4. & 16.pag.132.

Religiosi Ioannis Dei Ordinariorum iurisdictioni non subsunt.q.4.n.29 p.147.

Religiosi de iure communi à lege Episcopali Diœcesana, non autem à lege Iurisdictionis exempti sunt: per priuilegia verò ab vtroque.q 7.n.3.p.156.

Religiosi, licèt exempti, Episcopo tamen quoad sacrorum librorum editionem, subiiciuntur.ibid.n.4.

Religiosi compelli possunt per Episcopum, vt lectionem sacræ scripturæ in suis Monasteriis habeant, si commodè fieri poterit.ibid.n.5.

Religiosi subsunt Episcopis quoad prædicationis munus, & quoad Parochos, vt populo sibi commisso prædicent in Dominicis, & festis solemnibus Et quid si Ecclesiæ essent nullius Diœcesis.ibid.n.6.

Religiosi in Sabbato Sancto in suis Ecclesiis campanas pulsare non debent, antequam in Cathedrali, vel Matrici Ecclesia pulsentur, sub pœna ducatorum centum.ibid.n.28.p.160.

Religiosi de manu laicorum Ecclesias, sine Episcopi consensu, recipere non possunt.ibid.n.30 p.161.

Religiosi Episcopalia sibi arrogantes puniri possunt ab Episcopo, atque eorum Ecclesias in quibus ea exercentur, interdictas esse potest Episcopus declarare.ibid.n.34.

Religiosus exemptus si extra Monasterium sine habitu incedat, potest ab Ordinario puniri, secùs verò si intrà ibid.n.40.

Religiosi in primitiua Ecclesia vtplurimùm erant laici & Clericis decimas soluebant. disp.15.q.18. n.1.p.220.

Religiosi omnes de iure communi exempti sunt à solutione decimarum de noualibus suis, & de hortis, & animalibus, quæ nutriunt, & nutrienda tradunt. ibid n.3.

Religiosi vt decimas soluere non teneantur de noualibus, quid requiratur.ibid.n.5.

Religiosus status eò ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus.disp.15.q.19.n.2.p.230.

Religiosi ad solutionem gabellarum, & aliorum onerum non tenentur.q.21.n.3.& seqq.p.243.

Religiosi exempti sunt à gabellis, & aliis oneribus laicorum tam realibus, quàm personalibus, per specialia priuilegia summorum Pontificum. disp.15. q.21.n.4.p.243.

Religiosi ab oneribus & tributis exempti non sunt in aliquibus casibus, & in quibus.n.5.p.244.

Religiosi non amittunt priuilegia, si per vnum, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod negligentia, vel ignorantia contrauenerint. disp.16.q. 14.n.22.p.274.

Religiosus in Episcopum promotus minimè absoluitur ab illis obseruantiis suæ Religionis, quæ munus Pontificium impediunt.disp.20.q.3.n.1.p.352.

Religiosus in Episcopum promotus non absoluitur ab illis suæ Religionis obseruantiis, quæ munus Pontificium non impediunt. disp.25. q.1.n.164. pag 411.

Reliquiæ an necessariò in altaribus consecrandis apponi debeant.disp.23.q 6.n.3.p.383.

Renunciare quilibet potest iuri, & beneficio sibi competenti, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus.disp.13.q.1.n.2.p.113.

Renunciare debet Abbas in manibus Generalis, vel alterius Superioris, qui aliàs illum inuitum iustia de causis deponere potest.n.3.

Renunciare iuri suo liberum est vnicuique. disp.16. q.15.n.1.p.274. vide *Ius.*

Renunciatio sui beneficij per quemlibet fieri potest. disp.13.q.1.n.1 p.113.

Renunciationes factæ in manibus non habentis potestatem instituendi, & destituendi, non nocent renuncianti, neque quoad possessionem.n.9.p.114.

Renonciatio facta per Prælatum de suo officio ob quas causas est admittenda. ibid.n.10.vsque ad 16.

Renunciatio beneficij in alterius fauorem fieri non potest per promotum ad Abbatiam.ibid.n.17.

Renunciatio Ecclesiasticorum beneficiorum de iure Canonico libera, & sine vlla pactione esse debet. disp.13.q.5.n.1.p.118.

Renuncianti non datur regressus ad ius, cui renunciauit.disp.13.q.6.n.4.p.118.

Renonciatio priuilegij habet speciem alienationis. disp.23.q.14.n.5.p.388.

Reprobatus semel an possit iterum in Abbatem eligi. disp.5.q.21.n.4.p.57.

Rescripta Apostolica semper intelliguntur cum clausula, *si preces veritate nitantur*.disp.5.quæs.18.n.5. pag 54.

Rescriptum à Pontifice pro aliquo beneficiando, etiam eius motu proprio, non censetur aliter concessum, quàm sit consuetum.disp.12.q.2.n.6.p.111.

Residentia propter quodque beneficium de iure communi requiritur.disp.14 q.1.n.1.p.121.

Residentia propter beneficia simplicia de generali consuetudine non requiritur, nisi per aliquod particulare statutum, contrarium caueatur.ibid n 2.

Residentia personalis præstari debet ab habente beneficium cum cura animarum.ibid.n.3.

Residentia ab Abbatibus, & Prælatis Regularibus personaliter præstari debet, Et quid de Prælatis secularibus.ibid.n.4.& 5.

Residentia Abbatum, & Prælatorum Generalium in particulari loco Religionis non coarctatur, sed præstari debet, vbi magis ipsorum præsentia fuerit necessaria.ibid.n.8.p.122.

Residentia vbi præstari debeat à Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, quando duæ sunt Ecclesiæ Parochiales, vna in ciuitate, altera verò extra eius mœnia.ibid.n.10.& 12.

Residentia personalis de iure diuino venit præstanda à Prælatis curam animarum in vtroque foro, vel in alterutro tantùm habentibus. dis.14.q.2.n.3.p.123.

Residentia an de iure diuino veniat præstanda per Abbates, & alios Prælatos Episcopo inferiores.ibid.

Residentia personalis facienda est à curam animarum gerentibus per Concil.Trident.q.3.n.1.p.124.

Residentiæ dispensatio cum Prælatis Conuentualibus ad Generalem, vel Prouincialem spectat.ibid.n.2.

Residendi facultatem is concedere potest, qui & residendi obligationem imponit.ibid.n.3.

Residentia per charitatem Christianam excusatur & quænam sit.q.4.n.1.

Residentia excusatur per corporis necessitatem. ibid. num.2.

Residentia per causam iustam, & rationabilem excusatur, & qualis esse debeat.ibid.n.4.

Residentia an excusetur per absentiam pro propriis negotiis.ibid.n.5.

Residentia non excusatur per impedimentum negotij, quando est tale quòd per Procuratorem tractari potest.ibid.n.6.p.125.

Residentia per obedientiam debitam excusatur. ibid.n.7.

Residentiæ non tenetur is, cui à Summo Pontifice fuerit indultum.ibid.n.11.

Residentia, vt excusetur, non tantùm causam iustam, sed

sed etiam Superioris licentiam requirit. ibid.n.12.
Residentia per causam iustã solam excusatur, si ex cõsuetudine Prælati licẽtia non requiratur. ibid.n.13.
Residentia in Abbatiis, Prælatoris, vel aliis huiusmodi Ecclesiis, vel Monasteriis commendatis requiritur. q.6.n.1.limita, vt n.seq.p.126.
Resignatio beneficiorum recipi non potest ab inferiore Episcopo, licèt conferendi potestatem habeat, nisi id ei sit specialiter concessum.disp.13.q.1.n.4. pag.114.
Resignatio facta in manibus Vicarij non habentis ad id speciale mandatum, non valet.ibid.n.6.
Resignatio Abbatiæ, & Prælaturæ secularis, quæ à Pontifice confertur, in manibus ipsius Pontificis facienda est.ibid.n.7.
Resignatio Abbatiæ, & Prælaturæ electiuæ in manibus Superioris potestatem confirmandi, & destituendi habentis, non autem Capituli, vel Conuentus, facienda est.ibid.n.8.
Resignationes beneficiorum in alterius gratiã coram Pontifice de stylo Curiæ admittũtur.q.5.n.3.p.118.
Resignationes beneficiorum an recipi possint per habentem ius instituendi.q 8.n.1.p.120.
Resignatio habet vim destitutionis.ibid.n.2.
Resignationes beneficiorum per Prælatos inferiores non exemptos recipi non possunt.ibid.n.3.
Resignationes beneficiorum per Abbates, & Prælatos inferiores exemptos Episcopalem Iurisdictionem habentes recipi possunt.ibid.n.6.
Resignationes beneficiorum per Episcopos recipi possunt.ibid.n.7.
Resignationes conditionales, & ad fauorem certæ personæ coram Ordinario admitti nequeunt, sed fieri debent coram Papa.n.11.
Resignationes recipiendi etiam ex causa permutationis, form.118.p.556.
Eiusdem generis, form.119.ibid.
Alia eiusdem generis, form.120.ibid.
Reuocatio concessionum viuæ vocis oraculo factarum à Greg.XV.disp.15.q.7.p.191. extensa ab Vrbano VIII.p.194.
Reuocatio quarumcumque licentiarum legendi, & habendi libros prohibitos, quibuscumque personis, etiam à Rom. Pontificibus concessarum per Greg.XV.p.195.
Alia Reuocatio earumdem licentiarum Vrbani VIII.p.196.
Reus, si cœpto iudicio clericus efficiatur, coram eodem Iudice laico comparere debet. disp.15.q.22. n.8.p.256.
Rei accusati interrogandi, form.p.593.
Rex non patitur, vt Diadema Regium in suo regno ab alio deferatur.disp.21.q.3.n.2.p.358.
Rochetum nullatenus Abbatibus Regularibus gestare comperit.disp.20.q 2.n.7.p.348.
Rochero vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.disp.20.q.3.n.10.p.352.
Rochero more Romanæ Ecclesiæ, & aliorum Prælatorum vtuntur Prælati ex Canonicis Regularibus assumpti.disp.20.q 3.n.13.p.354.
Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum caput quæ sub se Monasteria continet.p.489.
Romæ ab immemorabili consuetudine præcedunt Canonici Regulares.disp.25.q.1.n.198.p 414.
Romæ quinque Ecclesię parochiales.ibid n 44.p.420.
Rosary in confraternitate licentiæ scribendi, form. 53.& 54.p.539.

S

S*Acerdos* debet esse Abbas eligendus. disp.5.q.12. n.1.p.47.
Sacerdotes qui non sunt, Ordines conferre non possunt.ibid.n.2.p.48.
Sacerdotes abutentes Pœnitentiæ sacramento in confessionibus quibus pœnis ex Sum.Pontif.constitutionibus subiiciuntur.disp.15.q.7.n.54.p.175.176.
Item ij qui ad ordinem Presbyteratus non promoti Missas celebrant & Pœnitentiæ sacramentum ministrant. p.177. præuia degradatione Curiæ seculari traduntur.p.178.
Sacerdotum est dare benedictionem. disp.5.q.12.n.5. pag.48.
Sacerdotes Christi, hoc est, vncti, & consecrati dicuntur.disp.15.q.19.n.7.p.231.
Sacerdotes exempti sunt à tributis à Principibus secularibus impositis.ibid.q 20 n.2.p.235.
Sacerdotes simplices non possunt benedicere proprias vestes, & ornamenta.disp.22.q.2.n.3.p.372.
Sacerdos simplex potest Ecclesias tantùm benedictas, si polluantur, reconciliare.disp.23.q.10.n.1.p.385.
Sacerdotium Nouæ Legis est perfectius, antiquius, & honorabilius.disp.25.q.1.n.6.p.400.
Sacramentum Pœnitentiæ exercere non possunt Regulares, nisi præuio examine ab Ordinario idonei iudicentur.disp.15.q.7.n.15.p.157.
Salaria Aduocatorum, & Procuratorum in Curia Cameræ peti possunt. ibid. vers. *Exempti conueniri*. pag.160.
S.Saluatoris Canonici Regulares à decimarum solutione exempti sunt.disp.15.q.18.n.19.p.224.
Samuel primò instituit Conuentus Religiosorum iugiter psallentium Domino.disp.2.q.1.n 1.p.10.
Sancitum indistinctè, intelligi debet indistinctè. disp. 15.q.22.n.3.p.256.
Sandalia quæ Pontificis ornamenta, & in quo à soleis & caligis distincta.disp.20.q.1.n.8 p.343.
Sandaliorum siue calceorum Pontificalium forma. disp.20.q.2.n.13.p.350.
Scabiosi patientes etiam scabiem Herculeam an possint in Abbates eligi.disp.5.q.21.n.19 p.57.
Scandalum graue est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp.13.q 1.n.14.p.114.
S. Scarioth in Veteri Testamento Abbas Monachorum fuisse legitur.disp.2 q.1.n.4.p.10.
Schismatis, & pestis tempore cessat contra Ecclesiam præscriptio.disp.19.q.6.n.4.p.338.
Scholarium appellatione venit Rector, disp.1.q.7.n.3. pag 8.
Scholaris non desinit esse ex eo, quòd electus sit ad Rectoratum.disp.16.q 3.n 3.p.262.
Scientia defectus est legitima causa cedendi Prælaturæ.disp 13.q.1.n.10.p.115.
Scientia, & patientia præsumitur ex lapsu longi temporis, & ex actuum multiplicitate. disp.15.q.8.n. 18.19.p 202.
Scientia patientis necessaria non est in habente iuria assistentiam, dum non agit de acquirenda, sed de continuanda possessione.disp.15.q 9.n.24.p.204.
Scriptura, hoc est diploma Pontificis ad possessionem beneficij, vel dignitatis adipiscendam requiritur. disp 9.q 1.n.1.p.87.
Scriptura necessaria est ad exemptionem probandam, disp.15.q 5.n.2.p.152.
Scriptura non est de substantia priuilegij, licèt sit necessaria ad gratiam probandam. disp.16. q.2.n.1. pag.261.
Scripturæ ordo tunc attenditur, quando sumus in dubiis.disp.25.q.1.n.153.p.410.
Scripturæ ordo non attenditur, quando sumus certi, dispositionem non dare ordinem.n.154.
Scripturæ ordo attendendus est in præcedentiis. disp. 25.q.7.p.446.

Scrutatores assumendi sunt per Collegium, & an hoc simpliciter necessarium sit disp.5.q.6.n.6.p.40.
Scrutatores tres, & non plures, nec pauciores assumi debent; nisi aliter ex Apostolico indulto concessum sit; vel nisi electores sint pauci. ibid.n.7.& 8.
Scrutatores debent esse de Capitulo.n.9.
Scrutatores an fide digni esse debeant.n.32.p.42.
Scrutinio publicato variare ampliùs non licet,& quare? disp.5.q.6.n.16.p.41.
Scrutinij, seu decreti electionis literarum ad confirmationem mittendum in Religione Dominicana, form.5.p.526.
Secularis habens Monasterium in Commendam non habet curam Conuentus, vel Monachorum, sed ea est penes Priorem,aut Vicarium à Generali constitutum disp.14.q.6.n.6 p.156.
Sedere pro Tribunali in locis exemptis nequeunt Episcopi, nec cathedram collocare. disp.15.q.15. n.16.p.212.
Sedere pro tribunali an possit Episcopus in Monasteriis, & locis Abbatum & Prælatorum exemptorum disp.15.q.14 n.1.p.210 limita,vt n.8.
Sedes Abbatis solemniter celebrantis, qualis esse debeat.disp 21.q.10.n.2.p.364.
Sedes Apostolica ex iustissimis causis, sæpè aliquos Patres à nonnullis Regulæ obseruantiis eximit, & cum eis dispensar.disp.17.q.2.n.3 p.302.
Seminary Congregationibus intercessendorum electionis,form.136 p 561.
Senatus vnde dictus. disp.5.q.9.n.6.p.46. disp.27.q.7. n.5.p.473.
Senectus non in crinium candore,sed in animi virtute posita, & constituta est. disp. 5. quæst.9. num.10. pag.46.
Senectus laudatur.disp.5.q.9.n.6.p.46.
Senes an sint ineligibiles in Abbates. disp.5.q.2 1.n.4. & 6.p 59.
Senes omninò debiles inhabiles sunt ad administrandum.disp.5 q.9.n.8.p.46.
Seniores in sacra Scriptura qui dicantur. disp.5.q.9. n.9 p.46.
Senioribus Reipublicæ administratio debetur. disp. 27.q.7 n.4 p.473.
Sententia lata à Iudice seculari contra Clericum est inualida.disp.15.q.19.n.17.p.232.
Sententia lata à Concilio Constantiensi,& confirmata ab Innocentio VIII. in fauorem Canonicorum Regularium.disp.25.q.1.n.197.p.414.
Sententia Pistorij lata contra Canonicos Regulares in fauorem Monachorum refertur. disp.25.q.1.n. 253.p.422.
Sententia à Pio IV. lata ad fauorem Canonicorum Regularium Lateranen. non extenditur ad alios Abbates, & Canonicos Regulares cæterarum Congregationum.q.6.n.7.p.446.
Sententiæ latæ ab Ordinatiis contra Monachos Casinenses, & Vallis-Vmbrosæ sunt nullæ. num.37. pag.482.
Sententiæ diffinitiuæ,form.76.p.546.
Sententiæ in qua declaratur sententia rei, form.77. ibidem.
Sententiarum pro Abbatibus & Prælatis hæreticæ prauitatis Inquisitoribus formularium. pag.585.ad finem tom.1.
Sepelire possunt Religiosi in suis Ecclesiis cadauera fidelium defunctorum, sine alicuius licentia. disp. 15.q.17.n.10.p.218.
Septiformis litania quæ dicta. disp.25. quæst.1.n.150. pag.410.
Sepultura si in Ecclesiis Regularium fieri debeat, Officium ab ipsis Regularibus, non autem à Presbyteris secularibus, non obstante contraria consuetudine,fieri debet.disp 15.q 17.n.25.p.218.
Sepulturam eligere in qualibet Ecclesia licitum est cuilibet.disp.15.q.17.n.20.p.218.
Sermo Abbatis qualis esse debeat. disp.27.quæst.8.n.1. pag.473.
Sermo incautus sicut in errorem protrahit, ita indirectum silentium eos qui erudiri poterant in errore relinquit.ibid,n.2.
Sermonem generalem indicendi.form.20.p 591.
Seruorum B Mariæ Virginis Congregatio Ordinariæ potestati non subest. disp. 15. quæst. 4. n. 21. pag.146.
per Bullam Pij V. suorum priuilegiorum confirmationem obtinuit. disp.18. quæst.3. num.25. pag.317.
Communicat in priuilegiis cum Ordinibus Mendicantium.disp.17.q.1.n.35 p.291.
Seruitutem in alieno fundo præscribere, non est contra ius, sed contra præsumptionem iuris præsumentis omnia prædia libera. disp.15.quæst.9.n.16. & 17.p.104.
Seruus venit manumittendus, si dominus iniquè se habeat erga illum.d.sp.15 q 3.n.3 p.131.
Sigillo proprio & insigniis sui Monasterij,vel familiæ propriæ an Abbates & Prælati inferiores vtantur. disp.10.q.2.n.11.p.310.
Sigillum Ministri Generalis de Obseruantia decreto sacræ Rituum Congregationis confirmatur. disp. 25.q.8.n.14.p.458.
Silentium indiscretum quid causetur incommodi. disp.17.q 8 n.2.p.473.
Siluestri I. Papæ tempora.disp.2.q.3.n.7.p.11.
Simon Magus qua tonsura vsus. disp 27. quæst.5.n.1. pag.470.
Simonia committitur per dantem aliquod munus à manu, vel ab obsequio, vel à lingua pro consequenda aliqua dignitate, vel officio Ecclesiastico, etiam si alius, electo sciente, & non contradicente, pecuniam dederit. disp.10.q 3 n.1. & 7. limita, vt n.8.p.93.
Simonia contrahitur, quando Electores conueniunt, vt alter suffragetur vni in vna electione, quia ille cui suffragatur, dabit suum votum suffraganti in alia.num.3.
Simonia committitur, si datur pecunia alicui pro voce obtinenda, etiam quòd eius suffragium non esset necessarium.ibid.n.4.
Simonia inducitur, si beneficium aliquod pro suffragio alicui ferendo promittatur.n.5.
Simonia contrahitur per dantem pecuniam Electori, ne suffragetur alicui digno.n.6.
Simonia an sit,Electoribus indignum eligere volentibus pecuniam tradere,ne illum eligant,& quid, si pecunia tradatur ad eligendum dignum, vel digniorem, omisso indigno, vel minus digno. n.10. pag.94.
Simonia committitur,si vexationem iniustam patiens ad illam redimendam spirituale aliquid tradatur. disp.10.q 4.n.8.p.95.
Simonia quantumuis occulta reddit ipso iure nullam electionem,prouisionem,nominationem.& confirmationem factam q.5.n.1 & 2.p.ead.
Simonia siue sic commissa ab eo, qui dignitatem, vel beneficium obtinuit, siue ab aliis, etiam ipso nesciente, electio, & prouisio, & aliæ dignitates sunt ipso iure nullæ.ibid.n 3.p.96.
Simoniacè Abbatias assequentes tenentur in conscientia eas renunciare, alias absolui nequeunt, & inhabiles redduntur ad alias dignitates in posterum obtinendas.ibid.n.4 & 5.

Simoniacè ad dignitates, vel beneficia, aut officia Ecclesiastica promoti, sunt excommunicati ipso facto excommunicatione maiori. ibid. n. 7.
Simonia punibilis non cadit in ignorantem. ibid. n. 8.
Simonia est plenè, & euidenter probanda, quando agitur ad priuationem ex ea ibid n. 10.
Simonia an coniecturis, & præsumptionibus probetur. ibid. n. 12.
ad Simoniam probandum socius criminis non admittitur ad effectum priuationis. ibid. n. 13.
Simoniæ crimen non probatur per famam, ad effectum priuationis, etiamsi ciuiliter agatur. n. 14.
Simoniæ exacta probatio non est necessaria, quando agitur ad effectum repellendi aliquem à beneficio obtinendo, vel in iudicio Prælationis. n. 15.
Simoniacus an possit esse Prælatus. dis. 5. q. 21. n. 9 p. 57.
Singula quæ non possunt, multa collecta iuuant. disp. 5. q. 5. n 9. p. 153.
Siricij Papæ tempus. disp. 2. q. 3. n. 8. p. 21.
Societas Iesu à quo sub protectione Sedis Apostolicæ recepta sit, & ab Ordinariorum iurisdictione exempta. disp. 15. q 4. n. 25. p. 146.
Societas Iesu à decimarum solutione est specialiter exempta, etiam quoad collegia sibi relicta fundata cum onere alendi, & educandi aliquos adolescentes seculares ex instituto, & disciplina Societatis. q. 18. n. 28. p. 216.
Societas Iesu potitur omnibus priuilegiis Mendicantium, & non Mendicantiū. disp. 17. q. 1. n. 40. p. 294.
Societas Iesu priuilegiorum suorum confirmationem à pluribus Summis Pontificibus, & præsertim à Gregorio XIII. adepta est. dis. 18. q. 3. n. 32. p. 318.
Socius criminis non admittitur ad simoniā probandam ad effectum priuationis. disp. 10. q. 5. n. 13. p. 96.
Socij Prioris Conuentualis ad Capitulum Prouinciale pro Ordine Prædicatorum literarum patentium, form. 27. p. 534.
Solemnitatis defectus omnes non prouenientes à natura, tollit clausula, *De plenitudine potestatis.* disp. 18. q 6. n. 30 p. 331.
Solutio census, quæ fit Ecclesiæ Romanæ, an arguat exemptionem. disp. 15. q. 5 n. 7. p. 152.
Solutio decimarum etiam ab exemptis facienda est tam de terris, & possessionibus antiquitùs acquisitis, quàm postmodum acquirendis. disp. 15. q. 7. n. 27. p. 160. vide *Decima.*
Somascha Congregatio à quonam fuerit exempta ab Ordinariorum iurisdictione. dis. 15. q. 4. n. 27. p. 147.
Species derogat generi. disp. 5. q. 1. n. 4. p. 34.
S. Spiritus de Vrbe Religiosi Ordinariorum non subsunt iurisdictioni. disp. 15. q 4. n. 15. p. 143.
FF. S. Spiritus in Saxia de Vrbe, potiuntur priuilegiis Casinensium, & etiam aliorum Ordinum. disp. 17. q. 1. n. 21. p. 286.
S. Spiritus in Saxia Prior vtitur Almotiis de panno, vtrumque hominum capientibus, more aliorum Prælatorum. disp. 20. q. 3. n. 8. p. 352.
Staturam communem hominis excedentes an fiunt ineligibiles ad Prælaturas. disp. 5. q. 21. n. 29. p. 58.
Status Monachorum est simplex. disp. 1. q 7. n. 1. p. 8.
Status Religiosus primò à Christo in terris fuit institutus. disp. 2. q 2. n. 1. p. 50.
Status Monastici continuatio probatur à temporibus Apostolorum sine interruptione vsque ad nostra tempora. q 3. n. 1. p. 11.
Status Religiosorum cœpit eodem ferè tempore in lege gratiæ cum statu Clericorum. q. 4. n. 1. p 12.
Status Religiosi antiqui temporis, ac nostri eadem est essentia. q. 5. n. 1. p. 12.
Status Religionis eo ipso, quòd per Ecclesiam approbatur, & instituitur, est status sacer, & Ecclesiasticus. disput. 15. quæst. 19. num. 2. pag. 230.
Status primitiuæ Ecclesiæ non cogebat Monachos, vt fierent Clerici. disp. 25. q. 1. n. 79 p. 404.
Status Ecclesiasticus quomodo distinguatur. disp. 25. q. 1. n. 140. p. 419.
Statutum, quòd in Abbates assumi possint, qui vigesimum ætatis annum non habent, vel Sacerdotes non sunt, non valet. disp. 5. q. 12. n. 6. p. 48.
Statutum, quòd prædia omnium ciuium, qui sunt in Comitatu, sint tributaria, & affecta onere tributorum pro collectis imponendis, non valet in præiudicium Ecclesiæ. disp. 15. q. 21. n. 9. p. 244.
Statuta à iure habent vim obligandi ad culpam, vel pœnam, iuxta ipsius iuris dispositionem. disp. 16. q. 9. n. 3. p. 267.
Statuta Concilij Lateranen. sub Leone X. contra priuilegia Regularium recensentur. disp. 17. q. 3. q. 3. n. 40. p. 322.
Statuta Regularium non ita rigorosè interpretari debent, vt apices iuris seruentur, sed amplianda sunt ex bono, & æquo. disp. 18. q. 6. n. 77. p. 314.
Stola, qua ex materia & longitudine fieri debeat, & in quo Sacerdotalis à Diaconali differat. disp. 22. q. 4 n. 8. p. 373.
Strabones sunt ad Abbatias ineligibiles. disp. 5. q 21. n. 34. p. 58.
Studia & vota quibus sunt diuersa, cohærere, & coniungi non possunt. disp. 5. q. 11. n. 4. p. 47.
Stulti, stolidi, fatui, seu simplices sunt ineligibiles. disp 5. q. 21. n. 43. p. 59.
Subbireti Pontificalis forma. disp. 20. q 2. 0. 13. p. 331.
Subdiaconus ante legitimam ætatem promotus, an sit habilis ad eligendum. disp. 5. q. 8. n. 10. p. 44.
Subditi non habent ius petendi dispensationem, nisi fortè deprecatiuè. disp. 5. q. 16. n. 10. p. 53.
Subditi, ex moribus Principis, siue cuiusque Superioris aspectioribus, & prauo iurisdictionis vsu, subducuntur ab eius iurisdictione. disp. 15. q. 3. n. 6. p. 132.
Subditus non dicitur habere exemptionem per quasi-possessionem ex eo solu, quòd non appareat in illius Superiorem exercuisse Iurisdictionem, nisi probetur, quòd venerit casus exercendi. disp. 15. q. 8. n. 6. p. 201.
Subditorum animos æquè timentium, & amantium, sibi conciliet Abbas, & quomodo. disp. 26. gloss. 7. n. 3. p 461.
Subprioris institutionis pro Ordine Prædicatorum, form. 28. p. 534.
Subreptionis vitium tollit clausula, *Motu proprio*, nisi subreptio procedat ex re ipsa, vel contingat in falsæ causæ expressione. disp. 18 q. 6 n. 21. p 330.
Subreptionis præiudicium non tollit clausula, *Ex certa scientia*, nisi quando Princeps informatus processerit. ibid. n. 27. p. 331.
Subrogans aliquem in sui locum, debet talem, qui sit eiusdem qualitatis, subrogare. disp. 5 q. 4 n. 3. p. 37.
Subrogatus in locum alterius, in eius quoque iura, & priuilegia subrogatus esse censetur. disp. 1. q. 2. 0. 30. p. 5. & disp. 15. q. 11. n. 9. p. 206.
Subrogatio facta à lege semper intelligitur facta cum priuilegiis, secùs si fit facta ab homine. ibid. o. 10. pag. ead.
Succedere aliud est, aliud se submittere. disput. 25. q. 1. n. 281. p. 427.
Successio in beneficiis Ecclesiasticis expressè prohibetur. disp 13. q. 5. n. 2 p. 118.
Suffragium habentes ad electionem vocandi sunt omnes, & electores singuli vocandi. disp. 5. q. 3. n. 1. pag. 35.
Suffragiorum inquisitio secretè, id est, seorsim, ab aliis de Capitulo est facienda, quia si fieret in publico,

publico, electio esset nullius momenti, etiamsi omnes consentirent. disp. 5 q.6.n.12.p.41.
Suffragium secretò inquiri, & singillatim fieri debet. num.15.
Suffragia Electorum singillatim exquisita in scriptis redigenda sunt. ibid.n.14.
Suffragia olim copulatiuè præferebantur, in electione, in quam maior, & sanior pars Capituli consensisset, hodie verò in quam maior pars consentit. ibid. num.10.& 11.
Suffragium præstandum est digno, omisso digniori, ad hoc ne indignus eligatur. q.13.n.7.p.49.
Suffragium, quod datur mediante pecunia, simoniam inducit. disp. 10.q.3.per totum, p.94.
Superiores Mendicantium sunt veri Prælati. disp.1.q.8. n.1. p.8.
Superior Conuentualis, nó habens Abbatem supra se in Monasterio, habetur loco Abbatis. ibid.n.2.p.9.
Superiores absque iusta causa deponere non possunt Abbates, & Prælatos Regulares inferiores, qui ad vitam, vel ad certum tempus creantur. disp.13.q.2. n.1.p.115.
Superioris auctoritas in beneficij permutatione requiritur. q.8.n.12.p.120.
Superior, cuius auctoritate beneficiorum permutatio fieri debet, intelligitur Episcopus. ibid n.13.
Superioris licentia vnà cum iusta causa copulatiuè requiritur ad excusandum à non residendo. disp. 14.q.4.n.12.p.125.
Superioribus quorumcumque Ordinum, & Religiosorum reuocatur facultas quoquomodo concessa cognoscendi causas suorum subditorum ad officium S. Inquisitionis hæreticæ prauitatis quomodolibet pertinentes. disp.15.q.7.n.54.p.187.
Superiores, ad quos pertinet alios docere, & erudire, pleniorem tenentur habere de rebus credendis notitiam. disp.26.gl.1.n.1.p 460.
Supellex Abbatum qualis esse debet? vide remissiuè disp.27.q.5.n.3.p.473.
Superpelliceum quali forma fieri debet. disp.22. q.4. n.14.p.373.
Supplicatio sola absque literis sufficit pro obtinenda simplici absolutoria, secùs ad effectum adiudicationis. disp.16.q.2.n.7.p.262.
Supplicatione sola, absque literis Rota procedit ad disputationem dubiorum, quamuis in supplicatione non sit derogatum regulæ, de non iudicari iuxta form. supplicat. n.8.
Supplicationis exemplaris ad Summum Pontificem, form.176.p.574.
Suppressionis aliquatum Præbendatum Ecclesiæ Collegiatæ ob tenuitatem, form.127.p.559.
Surdi an reddantur inhabiles ad Abbatias. disp. 5. q.11.n.40 p.58.
Suspensi ab executione suorum officiorum inhabiles sunt ad eligendum. disp.5.q.8, n.13.p.45.
Suspicio & vnio vnà esse nequeunt. disp.26. gloss. 11. n.3.p.464.
Suspicio societatis expultrix. n. 4. Hanc negligere Prælatus debet. ibid. Vnio simul cum suspicione esse nequit. disp.26.glo.11.n.3. Huic studere Prælatus debet. n.4.
Suspiciosus idem est se zelotypus.disp.26.gl.11.n.1. Semper est inquietus. n.2.
Syluestrinorum Ordinis exemptio ab Ordinaria iurisdictione. disp.15.q.4.n.9.p.141.
Syluestrini decimas soluere non tenentur. disp.15. q.18.n.18.p.224.
Ad *Synodum* Diœcesanam non tenentur Abbates & Prælati Regulares exempti accedere. disp.24. q 4. n.1.p.391. Limita vt n.3.& 4.
Signum est subiectionis. n. 2. Ad eam tenerentur accedere, si Parochialium Rectores essent, etiamsi nullius Diœcesis. ibid.n.5. Limita vt n.6.
In Synodo Episcopus, vel alius loci Ordinarius nihil potest exemptis præcipere, præter ea quæ animarum curam concernunt. n.7.
Synodo Diœcesanæ interesse tenentur Abbates & Prælati seculares. ibid.n.8.p.392.
Synodis in Prouincialibus decisiuum votum habent Abbates, & alij Prælati Regulares. ibid.n.9.
Synodo in Prouinciali votum consultiuum tantùm habent Procuratores Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum. ibid.n. 10.
Synodorum genera quot sint. ibid.q 7.n.1.p.394.
Synodum an eodem iure quo Episcopi congregare possint Abbates & Prælati omnes qui sunt locorum Ordinarij. ibid. n.2.
In Synodo Diœcesana primus locus post Episcopum competit Abbatibus. disp.24.q.5.n.1.p.392.
Synodi indictionis Formulæ, 141.& 142.p.564.
Synodi prærogationis, form.143.p.565.
Synodi nouæ indictionis, form.144. ibid.
Decreti, quòd nulli præiudicetur sedendo in Synodo, form.145.ibid.
Decreti de Fide Catholica pro Synodo, form.146. ibid.
Decreti de Doctrina Christiana pro Synodo, form.147.p.566.
Decreti sacri Concilij Tridentini de eligendis examinatoribus ad Parochiales Ecclesias in Synodo, form. 148. ibid.
Decreti Concilij Tridentini de eligendis quibus committantur causæ in Synodo, form.149.ibid.
Decreti Professionis Fidei in Synodo, form.150. p.567.

T

Tabellas, & luminaria ad non Canonizatorum vel Beatificatorú sepulchra apponere ex Constitutione Vrbani VII non licet. disp.15 q 7.p.197.
Tabenna Thebaidis insula in qua septem millia Monachorum sub S.Pachomio olim viuebant. disp.1. q.11.n.1.p.15.
Taciti maior est vis, quàm expressi, nisi diuersa sit ratio. disp.16.q.15.n.5.p.274.
Taciturnitas alicuius conditionis, qua cognita, Superior non its facilè dispensasset, reddit dispensationem nullam. disp. 5.q.18.n.1.p.54.
Talis quis præsumitur esse qualem habitus demonstrat. disp.25.q.1.n.168.p.425.
Tallia, Collecta, & impositio quid sint. disp. 15.q.21. n.2.p.243.
Taxa omnium Abbatiarum & Monasteriorum orbis terrarum ad exemplar libri sacri Collegij & Reuerendissimæ Cameræ Apostolicæ, ordine alphabetico digesta. p.489. vsque ad p.515.
Tempus à iure statutum super electione Religionis non currit. disp.5.q.7.n.9.p.43.
Tempus vnum quod videatur alteri inesse operatur clausula, *Ex nunc, prout ex tunc*. disp.18. q.6.n.51. pag.332.
Temporis ex antiquitate præsumitur confirmatio Papæ. disp.25.q 1.n.147.p.409.
Territoria distinguere, & separare est solius Papæ. disp. 15.q 9.n.8.p.203.
Territorium separatum acquirere possunt Prælati Inferiores præscriptione immemorabili, vel quadragenaria cum titulo, excludendo prorsùs Episcopum, latè traditur, & opinio contraria reprobatur, & declaratur. n.9. 10.& seq.
Territorium habere Prælatis ius non resistit, cùm

expresse id non prohibeat, sed tantùm præsumit solum Episcopum habere Diœcesim. n.13.
Tertiarij Fratres Ordinis Sancti Francisci, de pœnitentia vulgo nuncupati, quam communicationem priuilegiorum habeant. disp.17. quæst.1. num.39. pag.193.
Tertiariorum tam fratrum, quàm sororum, tam in communi, quàm in particulari viuentium priuilegia.n.49.p.300.
à Sixto IV. Nicolao V. & Paulo II. confirmata fuere. disp.18.q.3.n.30.p.318.
Tertij iuri non solùm in re, sed etiam ad rem non præiudicat clausula *Motu proprio*. disp.18. q.6. n.22. 23.& 26.p.330.
Tertij in præiudicium nihil operatur clausula *De plenitudine potestatis*. disp.18.q.6.n.31.p.331.
Tertij in præiudicium non operatur clausula, *Pro expressis*, &c.n.44.
Tertij respectu componentis pro suo interesse nihil operatur clausula *Appellatione remota*. n.60.p.333.
Testamentorum executores non possunt assumi Religiosi, nisi Superioris licentia impetrata. disp.15.q. 7.n.13.p.160.
Testamentorum & vltimarum voluntatum executores, licèt sint Regulares exempti, ad suscepti muneris rationem reddendam per Ordinarios locorum compelli possunt.ibid.
Testes qui vocandi & quomodo interrogandi quoad personam promouendi ad Abbatias,& Monasteria. disp.8.q.2.n.2.p.82.
Testes ad probandum locum esse in Diœcesi, qualiter deponere debeant.disp.15.q.9.n.32.p.205.
Testes esse possunt in suis causis Monachi Casinenses,& Vallis-Vmbrosæ.n.27.p.479.
Testium Synodalium decreti,form.133.p.560.
Testibus ab his iuramenti præstandi, formula. 134. pag.560.
Testium dicta per modum memorialia scribendi, form.21.p.591.
Eorum examinationis,form.ibid.
Testes examinandi super fama alicuius infamati de hæresi, form.22.p.593.
Textus in cap. auaritia, de elect. in 6. est canon latæ, non auferendæ sententiæ, est tamen necessaria declaratio Iudicis super facto, vt pœnæ in eo introductæ sit locus.disp.6.q.1.n.16.p.67.
Textus *in cap. si de terra de priuilegiis declaratur*. disp. 16.q.15,n.4.p.274.
Textus in *can. peruenit* 91. *distinct.* declaratur. disp. 19.q.1.n.3.p 334.
Textus *in cap. cum ex officij, de præscripto.* declaratur. n.5.p.336.
Theatini à quo fuerint exempti ab Episcoporum iurisdictione.disp.15.q.4.n.24.p.246.
Theatini Clerici gaudent priuilegiis Canonicorum Regularium Lateranensium, & Clericorum de Somascha, Societatis Iesv, & aliorum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium. disp.17.q.1. n.42.p.197.
Theatini Clerici Regulares à Clemente VII. Paulo III. Iulio III. Paulo IV. & Paulo V. suorum Priuilegiorum confirmationem impetrarunt. disp. 18.q.3.n.34.p.318.
S.Thecla à D.Paulo Apostolo Virgo consecrata. disp. 2.q.10 n.3 p.15.
Timoratus quòd debeat esse Abbas quomodo intelligitur.disp.26.gloss.13.n.1.p.466.
Timor Dei donum est Charitati annexum. ibid.n.2. pag.466.
Principium humilitatis. ibid.
Radix omnium virtutum. ibid.
Timor Domini est initium sapientiæ. disp.26.gloss. 15.n.1.p.466.
Titulus validus,& legitimus superuenisse præsumitur ex cursu longissimi temporis cum obseruantia. disp.7.q.5.n.9.p.76.
Titulum cum possessione habens,non tenetur probare sententiam, vel patientiam aduersarij. disp.15.q.4. n.25.p.204.
Titulum, & possessionem inficit decretum irritans, quando intrat constitutio,cui adhæret.disp.18.q.6. n.48.p.332.
Tonsura Monachorum antiquitas. disp.27. q.2. n.1. pag.470.
Ab Apostolis instituta. ibid.
Tonsuræ forma triplex apud veteres. n.2.
Quânam vtebatur Simon Magus.ibid.
Quo fine instituta. ibid.
Coronæ Spineæ speciem refert.ibid.n.3.
Signum est Consecrationis à Nazaræis vsurpatum. ibidem.
Conuersionem & pœnitentiam indicat. ibid.
Tonsuræ primæ susceptæ attestationis, form. 198. pag.584.
Transitus vt fiat de vna Religione ad aliam, magis attenditur ratio Clericatus,quàm arctitudo, disp.25. q.1.n.92.p.405.
Transitum ad aliam Religionem prætextu literarum Apostolicarum facere non possunt Casinenses, & Vallumbrosani.n.29.p.480.
Tremuli manibus,capite,lingua,&c. sunt intelligibiles ad Abbatias disp.5.q.21.n.26.p.58.
Tributum soluit Christus Dominus, quia voluit, non quia debuit.disp.15.q.10.n.2.p.235.
Tributum imponi non potest super bonis, non solùm patrimonialibus, sed etiam super bonis donatis, emptis, & quocumque canonico titulo ad Ecclesiam,& Ecclesiastas personas translatis. ibid. num. 3.
Tributum, vectigal, gabella, telonium, & aliæ huiusmodi significant exactionem debitam Principibus, siue Communitatibus. disp.15. quæst.21.n.1. pag.242.
Tributum, vectigal, & alia huiusmodi in specie quid significent,& quomodo inter se differant. disp. 15. q.21.n.2.p.243.
SS.Trinitatis Ordo quam communicationem priuilegiorum à Sede Apostolica obtinuerit. disp.17.q.1. n.25.p.289.
SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordo assecutus est suorum priuilegiorum confirmationem à Gregorio XIII. disp.18.q.3.n.22.p.316.
Tunica veterum Monachorum & Monialium qualis? disp.27.q.1.n.1.p.469.
Tunica Pastoralis perseuerantiam denotat. disp.20. q.1.n.9.
Cur induitur post Albam. ibid.
Tunicella Subdiaconatus in quo à Dalmatica Diaconali differat.disp.22.q 4.n.16.p.373.
Tunicellæ Pontificalis forma. disp.20. quæst.2.n.13. pag.350.
Turbulentia Abbati fugienda. disp.26.gloss.7.num.2. pag.463.
Turbulentus quis dicatur. disput. 26. gloss.7. num.1. pag.463.

V

V*Acatio* noua non inducitur Commenda cessante.disp.4.q.6.n.2.p.31.
Valetudinary & sæpe ægrotantes an sint ineligibiles disp.5.q.21.n.44.p.59.& n.15.p.57.

Vallisscholarium Abbates gaudent priuilegio consecrationis Altarium & aliorum Ecclesiast. ornamentorum disp.23.q.2.n.1.p.379.& q.4 n.3.pag.382.
Vallisscholarium Abbati concessum est benedictionis solemnis post Matutinarum, Missarum, & Vesperarum solemnitatem priuilegium. disp.21.q.7.n.3. pag.362.
Vallis-Oleti Congregationis S. Benedicti Monachi à Decimis exempti. disp.15.q.18.n.15.p.222.
Vallis-Vmbrosa Congregationis omnium Monasteriorum, ac locorum & personarum immunitas ab Ordinariorum, & aliorum potestate. disp. 15. q.4. n 6.p.138.
Ab omnibus oneribus & tributis per quos exempta disp.15.q.20.0.6.p.238. & seqq. Item. q.21. n.4 p.243.
Habet communicationem omnium priuilegiorum Casinensium,& Mendicantium. disp.17.q.1.n.3. pag.281.
Vide memorabilem Bullam Iulij II. praedicta communicationis. p.474.
Per multos Summos Pontifices sua priuilegia confirmata,& roborata retinet, praecipuè per Innocentium II. Caelestinum II. Eugenium III. Anastasium IV. Alexandrum III. Iulium II. & alios multos. disp.18.q.3.n.8.p.312.
Eius Abbates tam specialiter, quàm vniuersaliter gaudent priuilegiis vtendi Insigniis Pontificalibus. disp.10.q.1.n.17.p.345.
Possunt post Matutinorum, Missarum, & Vesperarum solemnitatem, populo benedictionem solemnem elargiri. disp.21.q.7.n.3.p.361.
Vallis-Vmbrosae Abbates qui Conciliis Generalibus interfuerunt recensentur. disp.24.q.2.n.7.p.390.
Vallis-Vmbrosae Congregationis priuilegia referuntur in memorabili priuilegio Iulij II. & aliorum Pontificum. p.475.& seqq.
Vallis-Vmbrosae Congregationis monasteria & omnia bona confirmantur. n.21 p.478.
Et detentores eorum excommunicantur. n 2e.
Vallis-Vmbrosae Congregationis Nouitiorum professionis, form.1.p.521.
Vallumbrosani decimarum solutioni adstricti non sunt. disp.15.q.18.n.11.p.122.
Vallumbrosani eximuntur à Processionibus,n.13.p.477. Gabellis. n.14. Talliis.n.15. Datiis. n.16. Collectis. n.17. Principum oneribus. n.18. Decimis omnibus. n.19.
Vallumbrosani, & Casinen. in vnione Monasteriorum, & locorum possunt facere pacta, & conuentiones absque vitio simoniae.n.48.p 487.
Vasorum Ecclesiasticorum consecratio an ad Abbates & alios Regulares Praelatos spectet.dis.23.q.2.n.1. pag.379.
Priuilegia, quibus concessum est, vt Abbates possint Calices,Patenes,Pixides, & alia similia Vasa Ecclesiastica consecrare,recensentur. ibid.
Vasa Ecclesiastica vt Calix, Patena, &c. ab Abbate consecranda, qualia esse debeant & quando censeantur amittere consecrationem;itavt iterum consecrari debeant. disp.23.q.3.per tot. p.380.
Vassallus grauans,feudo priuetur. disp.15.q.3. num.4. pag.131.
Vectigal quid sit. disp.15.q.21.n.2.p.243.
Vendere seu emere aliud est,quàm venditioni seu emptioni ex post facto assentiri.disp.10.q.3.n.9.p.93.
Verba narratiua, quae principaliter non proferuntur propter se,plenam probationem non faciunt. disp. 15.q.5.n.5.p.152.
Verba priuilegij,tali Monasterio, vel Ecclesiae,*nec tu, nec Presbyteri tui aliquid molestia inferatis*, quid operentur. ibid. num.10. pag. 154.
Verba, *perpetuò eximimus,& totaliter liberamus*. quid operentur circa exemptionem à quocumque iure Ordinariis competente. disp.15 q.5 n.21.p.154.
Verba priuilegij Pontificis secundùm Canones, non secundùm leges ciuiles interpretanda sunt.disp.16. q.5.n.11.p.264.
Verba, *Et decretis Sacri Concilij Tridentini non aduersentur*, reuocant solùm priuilegia, quae à praedicto Concilio Trid. reuocata sunt per clausulam, *Non obstantibus*, &c. disp.18.q 6.n.3.p.328.
Verba sunt intelligenda,non secundùm quod sonent, sed secundùm mentem, & intentionem proferentis. n.68.p.333.
Verbe debent interpretari naturaliter, & propriè, & verè; non autem accidentaliter, ciuiliter, & fictè. n.70 p.333.
Verba dispositiua quae? disp.25.q.1.n.58.p 403.
Verba enunciatiua prolata per modum causae, probant. n.59.
Item quando sunt geminata. n.60.
Item in antiquis. n.61.p.404.
Item quando sunt emanata motu proprio. n.62.
Verba narratiua Papae non probant,nisi ad effectum, ad quem sunt prolata; secus quando principaliter contingit super illis dubitari. disp.25. q.1. n.287. pag 417.
Vesperas, & Missam Abbatiali more celebrandi pro Abbatibus modernis licentiae, form.19.p.531.
Vestes electi in Abbatem. disp.11.q.14.n.10 p.107.
Vestes & ornamenta Praelatitia an Abbatibus & aliis Praelatis tam secularibus, quàm Regularibus conueniant. disp.10.q.1.p.347.
Vestes & ornamenta quibus ex stylo Curiae Romanae vti possunt Abbates & alij Praelati tam Regulares quàm seculares. disp.10 q.2.n.1.p.348.
Vestes debent esse coloris Religionis professae, nisi ex priuilegio Sedis Apostolicae super hoc dispensetur. num.6.ibid.
Vestes Abbatum non possunt ita de facili demonstrari; ideò consuetudines, & priuilegia Abbatum inspicienda sunt. q.1.n.10.p.349.
Vestes sacras benedicere possunt Abbates ex consuetudine. disp.22.q.2.n.3.p.371.
Vide *Benedictio*, *Ornamenta Ecclesiastica*.
Vestes sacrae benedictionem amittunt, & iterum benedicendae sunt,quando ita franguntur,vt ad vsum, ad quem destinatae fuerant, ampliùs aptae non sint. disp.22.q.4.n.1.p.372.
Quid sit faciendum, quando huiusmodi vestes ex vetustate eò deductae sunt,vt diuinis vsibus ampliùs inseruire nequeant. n.2.p.373.
Vestium sacrarum significationes,vide remissiuè. n.3.
Vestitus & ornamenta quae Abbatibus, qui in Synodis, & aliis solemnitatibus intersunt, conueniant. disp 24.q.6.per tot.p.393.
Vestis sola linea est habitus Canonicorum Regularium, caetera verò indumenta sunt ex accidenti, & non mutant Ordinem. disp.25.q.1.n 31.p.402.
Vestis ex[illegible] arguit maiorem excellentiam, & dignitatem. disp.25. q.6.n.2.p 445.
Vestes cur mutentur in Monachis? disp. 27. q.1. n.2. pag.469.
Vestium diuersitas pro dignitatum varietate vsurpan[illegible] disp.17.q.1.n.2.p.469.
Vexat[illegible] redemptio,vt licita sit oblata pecunia, inspi[illegible] est,an persona, cui datur pecunia,ob[illegible], vel obesse simul, & prodesse valeat. [illegible] q.4.n.7 p.94.
V[illegible] onem ab his qui non obesse tantùm, sed prodesse valent, pecuniae oblata redimere nequit ius in

in re nondum habens, absque simonia. *Declara.* num.8.& 9.
Vexatio, oblata pecunia redimi potest ab iniustè vexantibus, qui obesse solùm,& non prodesse valent, etiam ante ius quæsitum. n.10.
Vexationem à subornatoribus electorum redimere, licitum est absque simonia. n.11.& 12.
Vexationem iniustam patiens, ad illam redimendam spirituale aliquid dare absque simonia non potest. num.13.
Vexilla bellica an ab Abbatibus benedici possint. disp.22.q.5.n.2.p.374.
Vicaria regendi aliquam Congregationem, form.168. pag.572.
Vicarij pro tota Prouincia Dominicanæ institutionis, form.20.p.532.
Vicarij in tali, vel tali loco institutionis, form.23. pag.533.
Vicarij ad Parochialem vacantem, donec de Rectore prouideatur deputationis, form.109.p.553.
Vicarij Sede vacante institutionis à Capitulo, form. 181.p.577.
Vicarij Generalis constitutionis, form.182.p.578.
Vicarij Foranei deputationis, form.183.ibid.
Vicarij reuocationis, form.184.p.579.
Vicarius Episcopi habet Ordinariam,& amplissimam Iurisdictionem disp.25.q.3.n.9.p.442.
Vicarius debet honorari vti Episcopus.n.10.
Vicarij Generales Episcoporum sunt ad nutum constituentium amouibiles.disp.1.q.2.n.31.p.5.
Vicarius Generalis Episcopi habet dignitatem, & est in dignitate constitutus.disp.1.q.2.n.32.p.5.
Vicarij Generalis ab Inquisitore in prouincia instituendi, form.19 p.591.
Vicariorum literarum patentium, form.16.p.530.
Vicario Episcopi absque speciali mandato quæ non liceant, vide remissiuè.disp 25.q.3.n.6.p.441.
Vigilantia circa Dei cultum quæ requiratur in Prælatis.disp.26.gloss.13.n.12.p.467.
Vilissimus reputandus est, qui cæteris dignitate præstat, nisi præcellat etiam scientia,& sanctitate. disp. 5.q.13.n.2.p.48.
Villelmitani, siue Alborum Mantellorum Prælati in Gallia à Rege nunquam nominantur.Item nec Cælestini.disp.7.q.1.n.5.p.71.
Villicorum, seu Colonorum licentia ad intrandum Monasteria Monialium, form.96.p.550.
S.Vincenty Parisiensis Monasterij exemptio à Gregor. Magno Sum. Pontifice concessa. disp.15.q.4.n.1. pag.13.
Vinco te multò magis, si vinco vincentem te. disp.25.q.2. n.12.p.438.
Vinolentia quantum Ecclesiasticorum puritati officiat. disp.26.gloss.3.n.1.p.461.
Vinolenti & inebriari se consueti, an possint in Abbates eligi.disp.5.q.21.n.49.p.59.
Vir cur aperto capite oret? disp.27.q.1.n.2.p.469.
Virtutes quibus Prælati tam sæculares quàm Regulares eminere debent.disp.26.gloss.13.n.14 p.468.
Visitatio Parochiæ Monasteriis exemptis annexæ absque grauamine ab Episcopo fieri debet. disp.15.q. 7.n.47.p.162.
Visitatio personarum secularium exercentium curam animarum fieri non debet ab Episcopis in Monasteriis in quibus resident Generales Ordinum. ibid.n.49.
Visitatio Ecclesiarum Monasteriorum exemptorum ab Episcopo fieri non potest.ibid.n.50.
Visitatio est actus iurisdictionalis. disp.15.q.9.n.27. p.204.
Visitationes non probant exercitium iurisdictionis, nisi probentur factæ ante Concilium, vel iure ordinario, quod non præsumitur, sed potiùs contrarium.num.28.
Visitationis præscriptio. Vide *Præscriptio.*
Visitationes faciendæ denunciationis, form.57.p.540.
Visitationis Abbatialis Ecclesiarum tam Regularium, quàm Secularium intimationis, form.12.p.528.
Visitationis, seu Inquisitionis generalis processus simpliciter incepti, form.60.p.541.
Visitandi Monasteria Monialium facultatis, form.92. pag.549.
Visitandi Monasteria Monialium ex delegatione Apostolica facultatis, form.93.ibid.
Visitationis pro Religione Dominicana institutionis, form.13.p.528.
Visitatorum literarum patentium pro Religione Cælestinorum, form.14.p.529.
Visitator vbi procedit per viam denunciationis, quæ facere debeat, form.58.59.p.540.
Vita Monastica fuit perfectè instituta à Christo Domino.disp.2.q.8.n.1.p.13.
Vitæ Monasticæ, ac Religiosæ cultores, nonnullos floruisse traditur post Christi Domini, & SS.Apostolorum tempora.q.11.per totum p.15.
Vitæ actiuæ cum contemplatiua coniunctæ opus dignius est opere vitæ actiuæ tantùm. disp.25.q.1.n. 165.p.411.
Vita actiua est magis frugifera, quàm contemplatiua. disp.25.q.1.n.171.p.412.
Vitæ actiuæ opus est duplex.n.172.
Vita Abbatis Monachis exemplo esse debet. disp.27. q.9.n.1.p.473.
Vitæ arctioris licentiæ, form.31.32.p.535.
Vitæ arctitudo. Vide *Arctitudo.*
Viuere in communi, denotat paupertatem, disp.25.q.1. n.35.p.402.
Vnioni Prælatus studeat, & negligat suspicionem societatis expultricem, &c. disp.26. gloss.11.num.4. pag.463.
Vnionis Ecclesiæ Parochialis alteri simili, form.143. pag.557.
Vnionis Beneficij simplicis Parochiali Ecclesiæ, form. 124.p.158.
Vnionis tenuis Præbendæ dignitati Ecclesiæ Cathedralis faciendæ, form.125.ibid.
Vnionis duarum Capellaniarum in Ecclesia Collegiata cum dismembratione fructuum alterius, form.126.p.559.
Vnionis, seu applicationis Beneficiorum simplicium Collegio seminarij, form.127.p.559.
Vniuersitas vel Capitulum vt aliquid explicent omnium consensus, vel dissensus præstari debet. disp. 5.q.4.n.14.p.36.
Vniuersitatis negotia per contumaciam particularium impediri non debent.disp.5.q.3.n.28.p.37.
Vniuersitate ab aliqua quæ fiunt, nomine Vniuersitatis fieri debent per congregatos in vnum. disp.5.q. 6.n.4.p.40.
Vniuersitatis ius in vno solo remanere potest. disp.5. q.8.n.3.p.44.
Voluntas non fertur in incognitum.disp.16.q.10.n.8. pag.268.
Vota tria Castitatis scilicet, Paupertatis, & Obedientiæ à Christo instituta.disp.2.q 8.n.2.& seqq.p.14.
Vota data per contemptos extra Capitulum, non augent numerum, sed tantùm prosunt, ne electio aliàs valida irritetur.disp.5.q.3.n.13.p.36.
Vota per Capitulum, & Vniuersitatem in omnibus per eos explicandis, collegialiter, & simul in vnum dari debent.ibid.n.14.
Vota electorum ægrotantium quomodo sint excipienda.

renda.ibid.n.20.

Votum ab Electoribus absentibus exprimi non potest, nec per literas, nec per extraneum, si nullus de Capitulo Procurator esse velit q.4.n.7.p.37.

Vota singulorum Electorum secretè exquirenda sunt à Scrutatoribus, & an viua voce, vel in scriptis per schedulas tradenda sint.q.6.n.8.p.40.

Vota singulorum eligentium exquirenda sunt secretò à scrutatoribus; & an viua voce, vel in scriptis per schedulam tradenda sint.n.10.

Vota electorum sigillatim exquisita, in scriptis redigi debent, & mox in communi statim publicari. n. 14.& 15. p. 41. & quando dicantur in communi publicari.ibid.

Vota in communi quando publicari dicantur. ibid. num.16.

Vota eligentium postquam fuerint publicata, fieri debet ipsorum collatio respectu numeri, meriti, & zeli.n.17.

Votorum collatio respectu meriti, & zeli, in electionibus Regulariũ est sublata per Concil.Trid.n.18.

Votorũ collatio fieri debet mox post publicationem, id est nullo actu extraneo interposito.n.20.

Votorum & studiorum diuersitas coniungi & cohærere non potest.q.11.n.4.p.47.

Votum decisiuum in Conciliis habent Abbates sicut Episcopi.disp.24.q.2.n.2.p.390.

Votum decisiuum in Prouincialibus Synodis habent Abbates & alij inferiores Prælati. quæst.4. num.9. pag.392.

Votum consultiuum habent in Synodis Prouincialibus Abbatum Procuratores.n.10.

Vota tria Religioni essentialia licèt Apostoli non expressè profiterentur, tamen illa obseruabant. disp. 25. quæsit. 1. num.38. pag. 402.

Vrbani I. Papæ tempus.disp.2.q.3.n.3.p.11.

Vrbanus VIII. abusibus occurrit eorum qui ex opinione sanctitatis, & deuotionis, vel potiùs beneuolentiæ erga defunctos quosdam nullo Canonizationis, aut Beatificationis titulo insignitos, tabellas, imagines aut alia eiusmodi iis offerunt. disp.15.q. 7.n.53.p.167.

Vsurarij possunt ab Ordinario impediri ne sepeliantur in loco etiam exempto. disp.15.q.7.vers. *Ordinarius potest se*.p.168.

Vsurarij Ecclesiasticæ Sepulturæ traditi, ab Ordinario mandari potest vt homo eximantur, aliàs contrauenientes puniri possunt.ibid.

Vtilitas Ecclesiæ, vel Reipublicæ est iusta causa non residendi. disp.14.q.4.n.8.p.125.

Vtilitas Ecclesiæ excusans à residentia consideratur respectu Ecclesiæ, in qua tenetur quis residere, limita, vt num. seq. ibid.n.9.

Vtilitas euidens Reipoblicæ, quæ intelligatur.ib.n 10.

Vultus hilaritas in Prælato requiritur, vt subditi hilares fiant. disp.26. gloss.7.n.4.p.463.

Z

Z *Elotypia* quid sit. disp.26.gl.10.n.1.p 464.

Zelo Abbas horis singulis ardere debet. disp. gloss.10.n.2.p.464.

Zelotypia in Abbate, qui Christi personam gerit, vituperanda est. n.3.

Zelotypus idem est ac suspiciosus. disp.26. gloss.11. n.1.p.464.

F I N I S.